13
20 F
6
M
VI
2
M
VI
2
13-18.h 36

SANCTISSIMI IN CHRISTO PATRIS DO. INNOCENTII

Papæ IIII. Apparatus toto orbe celebrandus, ſuper. V. Libris Decretalium, & ſuper Decretalibus per eum editis, cum ſummarijs Do. Pauli Rhoſelli, & uita ipſius Innocẽ. (Do. Thoma Diplouatatio autore) fideliſſimè, quoad fieri potuit, edita: Sub quo Margaritam Baldi nouiſſimè additam inuenies.

1 5 4 0

Federici Nauſeæ Blancicampiatu Iuriſconſulti Endecaſyllabum.

Dic, quis reſtituit tibi decorem
Tuũ, maxime Epiſcope Innocẽti,
Interpres ſapiens, ſag: x, fidelis
Iuris pontificum, deiq; ſummi?
Dic, quis Cymmerias tibi tenebras
Amouit? nitidum ſubinde clarum
Infundens & Apollinem Diana
Longè candidiorẽ? Agè & agreſti
Quis ſpina exuit, induitq; roſis,
Sentes depulit, addiditq; pulchra
Fronti lilia. die, quis autor? inquã
Autor Lucius eſt Rhoſellus ille.
Hic lucem, pariter roſasq; nobis
Doctus cõtulit. Hũc decet proinde
Immortale decus: roſis corona
Structa luce micantiore dignus
Paulus Lucius eſt meus Rhoſellus.

Bibliothecæ Domus Romanæ Pauperum
Matris Dei Scholarum Piarum.

¶ Innocentiĩ quarti põtificis maximi vita p.d. Thomã diplouata
ciũ cõſtãtinopolitanũ. J. U. doctorẽ edita: ad. R. D. Nicolaũ comi-
tem lauanie epm Sabineñſem. S. Ro. eccleſie cardinalem de Fliſco.

Innocẽtius quartus põtifex maximus: natiõe ligur:
patria Januẽſis: patre obizone: familia Fliſca ex la
uanie comitibus: audiuit Bononie in legib⁹ Azo-
nẽ iam ſenẽ. Accurſiũ florentinũ: ⁊ Jacobũ baldoui
nium. Jn iure canonico Laurẽtiũ Hiſpanũ. Uincẽ
tiũ: Joãnẽ theutonicũ. ⁊ Jacobũ de albaſio: ⁊ dicit
Jo. and. in c. lr̃as. de tẽp. or. qđ audiuit et Ugutionẽ antiquũ docto-
rem quẽ appellat magr̃m: q Ugutio floruit tpe Azonis ƺ Jo. an. in
addi. Spec. in ti. de reſti. ſpo. §. nũc dicam⁹. ver. porro. ⁊ fuit prim⁹ q
ſcripſit ſup decreto grãni. ¶ Hic Inno. ſm Jo. an. in addi. Spc. ĩ ti.
ne ſede vacã. in rubri. antea vocabaꝛ Sinibaldus ⁊ fuit pbr̃ cardina
lis. ſ. Laurẽtĩ in Lucina ⁊ Januẽſis de nobilibus de Fliſco ⁊ comitĩ
bus Janue ⁊ Lauanie ⁊ ditauit nos dupl'r ſcƺ appatu ſolẽni vt ma-
giſter: ⁊ ꝯſtitutionib⁹: quas vt põtifex edidit in gñali ꝯcilio Lugdu-
nẽſi: ⁊ poſt quas in. vi. lib. decretaliũ habem⁹. Et adde qđ blõdus fo-
roliuiẽſis in li. j. de Jtalia illuſtrata in regiõe Ligurie dicit qđ a La
uanio pdicto originẽ traxit Fliſcoꝝ pſapia lauanie comitũ dicta in
Jtalia nobiliſſima q̃ Inno. iiij. ⁊ Adriano. v. ⁊ pluſq̃. xxx. cardinali
bus ornata fuit imo ſeptuagintaduobus ⁊ hodie ornaꝛ. R. D. tua q̃
in oium ſciẽtiaꝝ ſtudiis ⁊ pſertim in vtroq; iure delectaꝛ. Adde etiã
qđ cõſtitutiones pdictas quas vt põtifex edidit enumerat Joã. and.
in addi. Spec. in rubrica de ſum. tri. ⁊ fide catho. ⁊ dicit illas ſũme ne
ceſſarias fuiſſe ⁊ dictas ꝯſtitutiones autẽticas appellat Hoſtien. in
ſũma ſua ⁊ ſup ipſis pulchrũ apparatuƺ cõpoſuit idẽ Inno. q eſt in-
ſertus in apparatu ſuo in fine cuiuſlibet tituli ⁊ poſtea fecit Hoſtiẽ-
ſis aliũ apparatũ quẽ habeo: incipit. Cũ in multis iuris ĩfirmitas ca-
ſus reprobatus ⁊ Bernardus cõpoſtellanus gloſſator recollegit etiã
dictũ app. ⁊ nomẽ illi ĩpoſuit margaritã cõpoſtellani incipit vt ap-
paratus decretaliũ p. d. papã Inno. ¶ Scripſit et idẽ Inno. librum
de iuriſdictione ĩperĩ ⁊ autoritate põtificis ꝯtra petrũ cognominatũ
vineã: quẽ librũ apologeticũ noiauit. Sororibus quoq; ſancte Clare
regulã pulchrã cõpoſuit quã vltramõtane ſorores ſeruãt incipit for-
ma vite ordinis. Jtẽ librũ vnuƺ epl'aꝝ ad diuerſos ⁊ q̃dã alia. ¶ Et
trahens morã Lugduni poſt ꝯciliũ ibi celebratũ compoſuit vt dixi
apparatũ hunc ſup decretalibus vbi ſine nois inſcriptiõe fundauit
principiũ ſup autoritate Ezechielis de quo vide Jo. an. in proe. decre
taliũ Gregorius ⁊c. in. ij. col. in nouella. ⁊ Jo. de Jmo. in. ij. col. q ap-
paratus eſt tante autoritatis ſcdm Bernardũ cõpo. in proe. decreta-
liũ circa mediũ qđ in romana curia ad quã de totius mũdi ptib⁹ ne
gotia veniunt ſicut cauſaꝝ experiẽtia declarat. vix occurrit q̃ſtio q̃ p
ipm cõgrue decidi nõ poſſit. Et in eodẽ ope multa ſunt ad ſanã intel-
lectũ notata ⁊ multoꝝ opiniones fideliter recitate. multe inſup que
ſtiones alie bñ deciſe: q̃ in aliis apparatibus facte nõ ſũt aut male ſo
lute. Et dicit archieps florentinus in tertia pte Hiſtorie ſue ti. xix. c.
iiij. qđ dicta lectura eſt maioris autoritatis quã lectura alioꝝ docto
rum ⁊ idẽ archieps in. d. ti. xix. c. v. dicit qđ Inno. fecit apparatũ pdi
ctũ notabilẽ breuẽ q̃dẽ ⁊ ideo obſcurũ: ſed fecundũ ⁊ magne autori
tatis apud canoniſtas ⁊ iuriſtas pene ſup alias lecturas. ⁊ iđ Anto.
de but. in c. tãta. in. iii. col. de exceſ. pla. ⁊ Abb. in c. nõ minus. l. iij. col.
de imu. eccl. dicũt qđ Inno. cõiter loquiꝛ ꝯfuſe. ⁊ fuit ſubtilis nimiũ
ſm Abb. in c. at ſi clerici. in prin. in. vij. col. de iudi. ⁊ Jmo. in. l. ex di-
uerſo. §. fi. ff. ſol. ma. ⁊ Jo. de ana. in c. ꝯtinẽtia. in. ij. col. de clerico per
cuſſo. ⁊ dicit Abb. in c. cũ dilectus. in. xiiij. col. de ordi. cog. ꝙ ipſe In
no. in multis locis vr̃ eſſe ciuiliſ ⁊ nimis ſubtilis. ⁊ Abb. l. c. j. in pe.
col. de pſcrip. dicit qđ fuit doctor ſubtiliſſimus. Et dicit And. Bar-
ba. in c. poſtulaſti. in. ix. col. de fo. cõpe. qđ Innoc. ſaturninus in ſuis
gloſſis ita breuiter ⁊ obſcure pceſſit vt ſepe numero ignoremus qđ
velit ſentire. ⁊ qđ Hoſt. ⁊ Jo. an. potius abbreuiauerũt dicta ipſius
quã declarauerũt ⁊ qđ peius eſt obſcuriores ipſius gl. reddiderũt. Et
pcipue ipſe Jo. an. in recitãdis illis gloſſis nihil laborauit: ſed eas re
tulit de verbo ad verbũ vƺ fecit Hoſt. ⁊ iđ ſecundũ eũ doctores legẽ-
tes ⁊ ſcribẽtes nõ põt breuiter ſe expedire ſi obſcuras gl. Inno. decla
rare voluerint. Et dicit Abb. in rubrica decretalium. in. j. col. qđ illa
glo. facit multũ ꝯ Inno. q vnã ⁊ eandẽ materiã in diuerſis locis po-
nit vario mõ loquẽdo. Et de ſeipſo dicit Inno. in proe. decretalium
qđ nõ oia que ipſe ſcripſit ſunt in ſcholis tradẽda: ſƺ in camera diſcu
tiẽda in iudiciis practicãda. Et dicit Bald. ibi in. viij. col. qđ merito
dicit Inno. de ſeipſo quia ipſe nõ multa ſcribit plixo ⁊ iplicato ſermo
ne qđ quãtũcũq; ſunt vtilia ſunt tñ difficilia ad intelligendũ. Et ar
chid. melius oibus intellexit mentẽ Inno. ſm Jo. de Jmo. in c. teſti
moniũ. in vlt. col. de teſtib. ⁊ ſequiꝛ Fely. in c. ij. in. xxiij. col. de reſcrip.
¶ Et adde qđ mens Inno. fuit p dictũ apparatũ decretales gloſſis
ſuis exornare ſƺ pſentato apparatu p Bernardũ cõpoſtellanũ ſuũ ca
pellanũ mutauit opinionẽ ſuã ⁊ voluit qđ gl. Bernardi insererenꝛ in
decretalibus: ⁊ de ſuo apparatu fecit volumẽ vnũ. ¶ Secundo adde
qđ poſtea idẽ Inno. ad dictũ apparatũ fecit additiones quas in li-
bro hoc oẽs appoſitas eſſe reperies. Et vbi p Inno. eſt glo. nõ dicas
qđ Inno. ƺ ſic ſed dic qđ eſt glo. cũ qua ꝯcordat Inno. ita docet nos

Ant. de bu. in c. cũ clim. in fi. de ver. ſig. ¶ Tertio adde ꝙ lƺ Inno. ex-
ſtẽs põtifex cõpoſuerit dictũ apparatũ tñ ſnie ipſius nõ habẽt vim. l.
aut canonis ita dicit idẽ Inno. in c. p tuas. el. ij. de ſimo. Et iđ archi.
⁊ gemi. in ſũma. xx. di. notãt ꝙ dicta pape qñ dicit exponẽdo vel gloſ-
ſando nõ faciãt ius ⁊ ſic ſm ipſos licitũ eſt arguere ꝯ dicta Inno. lƺ
fuerit papa cũ dixerit vt gloſſator ⁊ meminit Abbas l. c. capellan⁹. in
iij. col. de ſer. ¶ Uñ dicit Inno. de ſemetipſo ĩ c. innotuit. an fi. de elec.
lƺ forſitã mihi nõ crediꝛ loquẽdo de ſeipſo. Et refert Hoſt. in c. ſolet.
de ſen. excõ. li. vj. ꝙ ſepe audiuit Inno. dicẽtẽ ꝙ nõ itẽdebat vt ſue gl.
facerẽt ius. ⁊ ibi refert Jo. an. ⁊ plene Feli. l. c. ij. l. xxiij. col. de reſcri. ⁊
in c. ne iniuriis. circa fi. de ꝯſti. ⁊ in. d. c. p tuas. in fi. de ſimo. ¶ Quar
to adde ꝙ qñ Inno. refert plẽs opiones ⁊ nullã firmat cẽſeꝛ vltimas
approbare ſm Jo. an. l. c. j. de pe. li. vj. ⁊ in c. j. de ſen. excõ. li. vj. bal. in
aut. ex teſtã. in viti. col. C. de colla. cũ ꝯcor. de qb⁹ p Jaſo. in. l. ſi idẽ cõ
eodẽ. §. fi. ff. de iuriſ. om. iudi. ⁊ Fely. in c. cũ ex officii. l. xiij. col. de pſcri.
adde Alex. in ꝯſi. 100. in. j. vol. icipit ſup prio caſu cãe vertẽtis. in pe.
col. in ꝯſi. 175. in. ij. vol. icipit ĩſpecto diligẽter pceſſu. l. iij. col. ⁊ Bal.
in ꝯſi. 47. in. ij. vol. icipit pũctus talis eſt. vbi idẽ dicit ꝙ qñ Inno. ne
mini attribuit vltimã opionẽ eſt opio ſua ⁊ ſm eã debem⁹ tũ autorẽ
allegare. ¶ Inno. fuit pr̃ iuris ⁊ ſtella luciduſſima ſuis tpib⁹ mirifi-
ce rutilata ⁊ venerãda memoria ei⁹ fulget vt ſplẽdor firmamẽti ppe-
tui velut ſtella ĩ eternitates ppetuas pmãſura dicit ſpec. ĩ pe. fui ſpe
culi. ṽ. porro. ſup hui⁹. ⁊ ĩ ṽ. nouiſſime. ⁊ idẽ Spe. ĩ ſuo aureo reperto
rio iuris canonici in pe. ĩ ver. hui⁹ libelli dicit qđ ĩ gloſſis Inno. iiij.
ois elimata ⁊ praticatoria iuris eluceſcit veritas. ⁊ dicit Fede. de ſe. in
conſi. iiij. icipit caſus talis eſt ꝙ Inno. fuit monarcha iuris diuini ⁊
humani. ⁊ idẽ Fede. ĩ ꝯſi. 36. icip. Caſus talis eſt dicit ꝙ fuit lux mũ-
di. Jtẽ fuit lumẽ limpidiſſimũ decretoꝝ ſm colucciũ florẽ. in ſuo ope
de nobilitate. ll. ⁊ medicine. c. ix. ĩ fi. Fuit et pr̃ ⁊ organũ veritatis ⁊ iđ
tãq̃ expoſitor extollit alios autores ſm archi. l. c. pia. de exce. li. vj. ⁊ di
cit Jo. fab. ĩ. §. pupill⁹. inſti. de inutilib⁹ ſtip. ꝙ in curia eccl'iaſtica opio
Inno. adoraꝛ vt idolũ ⁊ iđ in. §. fideiuſſores. inſti. de fideiuſ. appellat
ipm dñm canoniſtaꝝ. Fuit et maxim⁹ legiſta ſm Bapti. ſenerinatẽ in
ſuo trac. de mõ ſtudẽdi i. viii. col. ⁊ ipƺ iuris monarchã appellat And.
barb. l. c. j. l. xxviii. col. de ꝯſti. dicit et Pau. de ca. ĩ ꝯſi. 53. ici. quare ex
ceptiões l. j. col. ꝙ qñ Inno. dicit aliqđ nõ opƺ dubitare cũ ipſe ſit pr̃
veritatis. ¶ De Inno. facit mẽtionẽ gl. Bernar. in c. ſup qõnĩ. §. fi.
⁊ in c. excõmu. ⁊ in c. paſto. de offi. deleg. ⁊ in proe. Greg. in c. cũ. M.
ferra. de ꝯſti. ⁊ in c. ſignificauerũt. de excep. ⁊ in c. j. de offi. ord. ⁊ l. c. j.
de mu. peti. ⁊ in c. fi. de dila. ⁊ in c. qm̃ ꝯ. de pba. ⁊ in c. qꝛ iudicãte. de
pſcri. ⁊ in c. fi. de fo. ꝯpe. ⁊ in c. de teſti. ⁊ in c. cũ olim. de teſtib. ⁊ in c.
dilecti. de teſtib. cogẽ. ⁊ in c. dile. ⁊ in c. Nico. ⁊ in c. cãm. ⁊ in c. ſepe. ⁊
in c. vt debitus. de appel. ⁊ in c. qđ ꝯſultationẽ. de re iudi. ⁊ in c. cleri
ci. de cle. excõ. ⁊ in c. fi. de magiſt. ⁊ in c. j. de eo q furti. ordi. ſuſce. Jteƺ
de ipſo Inno. facit et mẽtionẽ Hoſt. in ſũma. in ti. de ſciſmaticis. l. ij.
col. ⁊ in ti. de elec. ⁊ elec. pote. §. qs eligiꝛ. ⁊ in ti. de appel. in forma ap
pella. diffi. ⁊ in. d. c. ſolo. de ſen. excõ. ¶ Inno. vitã pſequunꝛ oẽs hi-
ſtoriographi ⁊ pcipue platina in vita põti. fo. 186. ⁊ archiepi. florẽ. in
d. iij. pte hiſt. c. v. ⁊ ibi poniꝛ de ꝯcilio gñali Lugduni p ipƺ celebrato
in quo Fede. ſ. ab ĩperio patrũ ꝯſenſu depoſuit. De qua depoſitione
habeꝛ in c. ad apl'ice. de ſen. ⁊ re iudi. lib. vj. ⁊ ibi dicit idẽ Inno. poſt
principiũ qđ merito tãta fuit talis ſnia vt ſciunt oẽs quot ⁊ quantis
periculis ⁊ maris ⁊ terre pdiroꝝ aſſaſſinoꝝ ⁊ aliis infinitis ſubiecit
papa q hãc tulit ſniam vix enarrare poſſet. ¶ Et de tpe aſſignatiõis
⁊ priuatiõis ponit Roffre. bñuẽ. in libellis iuris cañ. in ti. ne ſede va
cã. ⁊ Jo. an. eo. ti. in addi. ⁊ dicit ꝙ fuit anno dñi. 1244. ⁊ põit Bapt.
ſeue. in. d. tra. de mõ ſtu. l. xx. col. ⁊ in. l. admonẽdi. in. iiij. col. ff. de iu
reiu. ⁊ Alb. de ro. in ſuo dict. in ṽb. ꝯciliũ ⁊ in verb. roma. vbi ponit
verſus quos ſcripſit et Fede. pdictus Inno. Roma diu titubãs lõgis
erroribus acta Corruet ⁊ mũdi deſinet eſſe caput. qbus rñdit Inno.
Niteris ĩcaſſum nauẽ ſũmergere petri: Fluctuet ⁊ nũq̃ deſinet eſſe ra
tis. ⁊ de morte ipſi⁹ Fede. ponit Alb. de ro. poſt Odof. ĩ aut. caſſa. C.
de ſacroſan. ec. ¶ Iſte Inno. fuit amator religioſoꝝ ⁊ doctoꝝ viroꝝ
quoꝝ familiaritate mirifice delectat⁹ eſt quos et ad cardinalat⁹ gra
dũ erexit ⁊ pcipue Hugonẽ vita ⁊ doctrĩa inſignẽ ordi pdi. ſ. Sabine
cardinalẽ pmulgauit q ſcripſit gloſſas ⁊ nõ modicas ĩ bibliã ⁊ octo-
nẽ gallicũ de caſtro rodulfo cãcellariũ pariſ. ⁊ gulielmũ ⁊ octobonũ
de Fliſco nepotes q Octobon⁹ poſtea fuit põtifex maxi. dict⁹ Adria-
quitus cui dixerat h. ſpeculi gulielmi durãdi ⁊ tũc cardinaliũ ſedes iã
pridẽ vacuas viris optimis repleta fuit qb⁹ ⁊ mãdauit vt Pileo vte-
renꝛ roſeo ⁊ equo veherenꝛ: ⁊ Paul⁹ ſcd's et capitis tegmẽta roſſeta
addidit ꝙ nũc vſq; magna cũ gl'ia ſeruatũ eſt. Et tãdẽ acceſſitus idẽ
Inno. a pcerib⁹ regni Sicilie Neapolim nup iſtauratã petiit. Ibiq;
cũ regnaſſet ãnos. xj. mẽſe. vj. ⁊ die. xxi. mortu⁹ fuit ⁊ ſepult⁹ in eccleſia
ſci Laurẽtĩ fratrũ minoꝝ. ¶ Habuit at Inno. fratrẽ noie Ugolinũ
q genuit filiũ Obizonẽ Gulielmũ q fuit cardinalis ⁊ Octobonũ qui
poſtea fuit põtifex vt ſupra dixi. Obizo genuit Jacopinũ q fuit rex
Sicilie: Jacopin⁹ genuit Frãciſcũ: Frãciſc⁹ genuit Hectorẽ: Hector
genuit Nicolaũ Nicola⁹ genuit Hectorẽ: Hector genuit Nicolaũ ⁊
Jo. Frãciſco ⁊ Jacopinũ. Jacopin⁹ genuit Urbanũ pidẽ. Jo. Am-
broſiũ Hectorẽ ⁊ te reuerẽdiſſime pr̃ quẽ nõ min⁹ faciũdũ puto pge
nitorib⁹ tuis. Cui me quãtulũ ſim dedo ac humil'r cõmẽdo. Ra⁹ deo.

a ¶ Apparatus dñi Innocētii[a] quarti pōtificis maximi ⁊ doctoris ſubtiliſſimi ſup quinq; libris decretaliũ nuper recognitus: cūctiſq; mendis (quo ad fieri licuit) expurgatus. Additis inſup a d. L. Paulo Roſello non minus vtilibus ꝙ̄ neceſſariis ſummariis: que in aliis hucuſq; impreſſis minime reperies.

Proemium.

1 ¶ Ventris appellatiōe venit mens apud Ezechielē ſꝫ Inno.
2 Que impulerint Innocentiũ ad gloſſandas decretales.
3 Negociorũ intricatio ⁊ caſuum varietas reddit decretales intellectu difficiles.
4 Decretales antea corrupte. ⁊ ab Inno. emendate que ſint.

LEgitur in Ezechiele. iij. c. Venter tuus comedet ⁊ viſcera tua complebuntur volumine iſto qđ ego do
1 tibi. † per ventrem qui eſcas recipit: mēs intelligit. que rerum ac ſcripturarũ noticias recipit coquit ⁊ digerit meditatione ſolicita ⁊ frequenti. † Viſcera autem implentur cum deſiderium voluntas. ⁊ intentio intimo ſapore ſcripturarum ſatiantur. Sunt enim multi qui multa legunt ſed, vacui recedunt qui mente quidē intellectuꝫ percipiunt ſed in cordis deſiderio ſeruanda nō ponunt ſimiles illis qui vt dicit Hiere. venerunt ad hauriendum aquam: ſed vaſa ſua vacua reportauerunt ⁊ ideo confuſi ſunt pariter ⁊ afflicti. ¶ Vos igitur harum ſcripturarum ⁊ ſacrarum conſtitutionum lectores earum intellectum ſanum in ventre mentis veſtre percipite: coquite: ⁊ frequenti meditatione digerite: ⁊ mentis deſiderio intra mentis viſcera ſeruanda reponite: non ad vanam gloriā: non ad theſauros cōgregandos: ſed vt recte eās tractetis ⁊ iuſto libramine ter-
2 minetis. † Quas vt facilius intelligere poſſitis quaſdaꝫ gloſſas appoſuimus ſicut ex diffinitionibus quotidie ⁊ ꝯtinue apud ſedem apſticā emergētibus ac ēt ex neceſſitate textus quarūdā decretaliũ corruptaꝝ in regiſtro eiuſdē ſedis vigilāti ſtudio inquiſitaꝝ plenius colligi potuerūt cuius textus corruptio ⁊ veritas
3 ad eiuſdē loca trāſmittunt̃ p ordinē annotata. † Nec miremini ſi alicubi ſunt difficiles ad intelligendũ qꝛ hoc facit intricatio negocioꝝ ⁊ caſuũ varietas q in eis vt melius potuimus extricauit̃. Igit̃ tā doctor ꝙ̄ auditor dū in ſcholis legūt multa de ꝓdictis gloſſis poterūt omittere ⁊ ſtudio camere ꝓ diſcuſſionib⁹ ⁊ diffinitionibus cauſaꝝ ꝓ tpe reſeruare: ⁊ ſic comeſtuꝫ volumen iſtud diuiſim efficiat̃ in ore ipſoꝝ facile ⁊ delectabile ſicut mel ꝙ prius videbat̃ difficile: ſolicite attēdētes qđ in hoc volumie multi caſus ⁊ articuli vtiles ⁊ neceſſarii tā in ꝯſiliis aliaꝝ ꝑſonali foro ꝙ̄ in regēdis ⁊ diſponēdis eccleſiis ⁊ rebus eccleſiaſticis ⁊ prelatis. ⁊ ēt qualiter circa pſonā ſuā ⁊ ſubditoꝝ ipſi prelati ſe habere debeāt aduerſitatis tpe ſunt expreſſi quos gloſſatores alii omiſe-
4 runt. ¶ † Iſte ſunt decretales que corrupte erant. ⁊ ſunt ſm verā literā regiſtri emendate. Prima eſt de elect. bone memo. M. in fi. vbi dicebatur cōfirmantes debet dicere duximus confirmandam. ſ. quondā ſm quod in penul. glo. ibi no. Scđa eſt eo. ti. auditis. in prin. ⁊ ēt in fi. In principio vbi dicebat̃ vnaꝫ de. G. Archi. ⁊ alterā de. R. ſubdia. debet dicere vnā de. R. Archi. ⁊ alterā de magiſtro. R. ſubdia. Iteꝫ vbi ſequitur decanus cuꝫ paucioribus in ipſum. R. ⁊ cantor cum pluribus in dictum Archidia. cōueniſſent debet dicere ⁊ cantor cuꝫ pluribus in. G. Archidiaco. conueniſſent. Item vbi ſequitur circa finem a nominatione dicti Archidiaco. recedentes. debet dicere a nominatione dicti. A. Archidia. recedentes. Item vbi ſequitur de nouo prefatum ſubdia. debet dicere de nouo magiſtrũ. R. ſubdia. cū eſſet ſubdia. eligere preſumpſerunt. Tertia eſt de offi. ordi. quanto vltra mediuꝫ vbi dicebatur ſm Abbatis conſiliũ. debet dicere ſm arbitriũ tui conſilium. Item corrigitur decre. de ſen. ⁊ re iudi. cuꝫ inter nos. alia eod. titu. cuꝫ. I. ⁊. A. corriguntur ſicut apparet inferius vbi ſuper eiſdē decre. not. Quarta eſt de appel. cum ſpeciali. circa fin. vbi dicebatur iudex ex officio ſuo procedet debet dicere procedit. Item corrigitur textus de appellatio. conſtitutus. vt apparet inferius vbi ſuper eadem decre. not. Quinta eſt de cleri. non reſidē. in eccle. vel prebē. ex tue. in pluribus locis primo deeſt textus vbi dicebatur ſuas deſeruerunt eccleſias. debet addi vt iuxta ſanctiones canonicas eis debent merito ſpoliari ⁊ ſequitur contra eos procedatur. debet addi. hoc modo vt ipſos ⁊c. Iteꝫ vbi ſequitur ab epiſcopali adminiſtratione debet dicere ab epiſcopatuum. Sexta eſt de prebendis ⁊ dignitatibus. pro illorum circa mediuꝫ ⁊ eſt ibi defectus litere. nam vbi dicitur predictũ magiſtrũ de prebenda ⁊ canonicatu ſantoñ. eccleſie ⁊c. debet ibi addi. predictum magiſtrũ cū conſenſu ⁊ voluntate tua frater epiſcope de prebenda ⁊ canonicatu ſantoñ. eccleſie ⁊c.

a ¶ Inno. hic Inno. fuit genuēſis ⁊ de illuſtri gēte fliſca ⁊ ex comitib⁹ Lauanie. q hūc apparatũ fecit nō vt ſibi crederet̃ vt ipſe atteſtat̃ in. c. inotuit. añ fi. ſ. de elect. ⁊ dicit Hoſt. i. c. ſolet. ſ. de ſen. excō. l. vj. quē refert ibi Io. an. ſe multotiens audiuiſſe ab Inno. ꝙ nolebat ꝙ iſte ſue gl. facerēt ius. Scias tñ ꝙ archi. i. c. pia. ſ. de exce. l. vj. dic ꝙ hic Inno. tāꝙ̄ expoſitor excellit alios ⁊ fuit pr̃ ⁊ organũ veritatis ⁊ dicit abb. i. c. at ſi clerici. ſ. de iu. qđ fuit ſubtiliſſimiſ ⁊ adde ꝙ arch. meli⁹ oib⁹ intellexit mētē Inn. ſꝫ qđ refert imo iā ca. teſtimoniũ. eo. ti. ð teſti. ⁊ vid eūdē Imo. i. l ex diuerſo. §. fin. ff. ſo. ma. ⁊ ana. i c. ꝯtētioſa. eo. ti. ð cle. pcu. q dicit Innoc. fuiſſe nimiſ ſb tilē. ⁊ adde ꝙ pau. de ca. in ꝯſ. ccccxxvii. i ci. qt exceptiones i pria pte ꝯſilioꝝ ātiquorũ ſꝫ nouiſſimā ipreſ. ðt ꝙ Inno. fuit pr̃ veritatiſ ⁊ qđ poſtꝙ̄ vnū dicit ei eē ſtādū. ⁊ refert feli. in c. oliꝫ. eo. ti. ð re iu. itē adde ꝙ Inno. nos dupli ditauit ſ. iſto ſolenni appatu. vt magiſter. ⁊ ꝯſtōnibus ꝗ̄ſ fecit vt pōtifex ꝗ̄ſ nūc i ſexto hēmus ſm Io. an. in addi. ſpe. i ru. ne ſede vac. ⁊ ipſe io. an. enumerat iura ab eo ꝯdita i addi. ſpec. i ru. ð ſũ. tri. ⁊ opa p eũ facta vid p platinā i li. ð vita pōtificũ ⁊ i ſupplemento cronicoꝝ. ſcias tñ ꝙ ſemp fuit nobilib⁹ gratioſus. ⁊ ſcias ꝙ ðt Io. fa. i §. pupill⁹. inſti. de inuti. ſti. qđ ſi hēbis opi. Inn. p te ma rime i foro eccle. coronaberis. ⁊ dic ant. de hu. i. c. cum dām. i ſi. ſ. ð v. ſig. ꝙ vbi ꝓ dicto Inno. eſt gl. dicēduꝫ eſt gl. cū ꝗ̄ cōcordat Inno. ſtādum eſſe.

Gregorius epiſcop⁹ ſeruus

ſeruorum dei ⁊c.

¶ Rex pacificus.

¶ De ſumma trini. ⁊ fide catholica. Rubrica.

1 ¶ Fidei mēſura ꝗdā eſt. ad quā quilibet tenet̃. ſicut eſt credere deū eſſe. articulos autē fidei īplicite tenent̃ credere rudes.
2 Eccleſiaruꝫ prelati ⁊ animarũ rectores fidei articulos explicite ſcire debēt: deq; eis omni poſcēti rationē reddere.
3 Papa ⁊ ſuperiores prelati poſſunt diſpenſatiue certis ex cauſis minus literatos in tēporalibus ſuſtinere.
4 Clericis ob paupertatē nō valētibus ſtudio vacare. an ſufficiat ſcire ſicut ſimplicibus laicis: ⁊ in qbus caſibus nō excuſent̃.
5 An liceat clericis iuris ſcientiam: ſeu ꝗ̄libet aliaꝫ: fidei cognitioni preponere.
6 Laici melius faciunt ſi intendunt ingeniũ fidei cognitioni ꝙ ceteris ſciētiis: lꝫ nō peccent vacādo aliis diſciplinis.
7 Fides implicita quātā ⁊ qualem habeat vim.

FIrmiter credimus.

1 De fide teneas qꝛ † quedā eſt fidei menſura ad quā quilibet tenet̃ ⁊ ꝗ ſufficit ſimplicibus ⁊ etiā forte oibus laicis. ſ. qꝛ opꝫ quēlibet adultũ accedentē ad fideꝫ credere qꝛ deus eſt ⁊ ꝙ eſt remunerator omnium bonorũ. Iteꝫ oportet eos alios articulos credere īplicite. i. credere veruꝫ eſſe quicqd credit eccleſia catholica.
2 ¶ † Hanc autē menſurā extendere ⁊ debent prelati eccleſiaruꝫ quicūq; curā animarũ habent qꝛ debent ſcire articulos fidei explicite ⁊ diſtincte qui cōtinentur i ſimbolo. ſ. credo in vnū deū ⁊ quicunq; vult. xxxviii. di. c. j. ⁊. ij. ⁊. c. ſeq. Epi enim plus ſcire debent qꝛ de eis ſcire debent reddere rationem omni poſcenti. xxxvj. di. §. ecce. xxxviii. diſt. omnes. non tñ dicimus qđ incōtinenti teneant̃ predicti de oibus reſpondere: ſed prehabita deliberatione: ⁊ etiā
3 ſi oportuerit cū conſilio aliorū. ¶ † Non negamus tñ quin papa ⁊ alii ſuperiores prelati poſſint diſpēſatiue ex certis. cauſis minus literatos ⁊ minus induſtrioſos in temporalib⁹ ſuſtinere. ſ. de re-
4 nun. niſi cum. §. pro defectu. † De clericis autē inferioribus ſatis videt̃ ꝙ ſi eſſent pauperes q nō poſſent intendere ſtudio qui nō hñt magiſtros vel expenſas: qꝛ opꝫ eis ꝓpriis manibus ꝗrere victū qđ eis ſufficiat ſcire ſicut ſimplicibus ⁊ laicis ⁊ aliquātulum plus ſicut de ſacro altaris: qꝛ opꝫ eos credere ꝙ in ſacro altaris cōficit̃ verū corpus xpi ⁊ hoc idꝫ: qꝛ circa illud quotidie ⁊ cōtinue verſant̃ plus ꝙ̄ laici. Si añt haberēt magiſtros ⁊ expenſas ad diſcendū tūc peccarēt niſi plus ꝓficerēt in cognitiōe diſtincta fidei ꝙ̄ laici. dꝫ tñ ab eo q īponit eis pnīam de ignorātia vel potius de negligētia ſciēdi ſcrutari vt diligēter attendāt quare in eis nō ꝓficiunt vel ꝓpter duriciā īgenii vel qꝛ eos oportuit circa alia opa charitatis intendere puta circa exhibita neceſſaria confratribus ſuis vel pauperibus vel hoſpitibus. ⁊ idē dicēdū eſt de aliis opibus bonis nā cū nō teneant̃ ad explicitā cognitionē articuloruꝫ hñ lꝫ clericis illis explicite cognitioni poſtponere alia opa pieta-
5 tis. ¶ † Itē ēt ex cā pñt illi ſcie ꝓponere alias ſciētias vt ſi velint adiſcere ſciam iuris vt pauperes in iudicio defendant ne opprimant̃ nō peccant tñ reperimus ꝙ nō debēt ita ꝓponere ſciam cognitioni fidei qn in ea ꝓficiāt ⁊ hñ vr̃ ꝙ ſemꝑ plus deberēt intēdere circa cognitionē ꝓdictoꝝ ꝙ̄ circa cognitionē iur̃ poſt ꝗ̄ expēnſas
6 habeāt ab eccleſia niſi in ꝯtrariū eos iuſta cā moueat. ¶ † Item vr̃ ꝙ etiā laici qbus deus dat talentū ſubtilis ingenii ꝙ melius faciant ſi ſuū ingeniū īpendant in cognitione ꝓdictorū ꝗ̄uis nō videat̃ ꝙ peccāt etiā ſi eis nō intendāt. vr̃ añt eis ſufficere ꝙ talenta ſibi credita nō abſcōdant in terra. i. in terrenis ſꝫ bonis opi-
b bus inſiſtant in tñ añt valet implicita[b] fides vt dicūt qdaꝫ † ꝙ
7 ſi aliqs eā hꝫ. ſ. qđ credit qcqd eccleſia credit: ſed falſo opinat̃ ro-ne naturali motus qđ pater maior vel prior ſit filio vel qđ tres pſone ſunt tres res a ſe inuicē diſtincte ꝙ nō eſt hereticus nec pec-

b ¶ Implicita fides. addē directoꝝ iuris qđ. fuit ffris Petri caſuele ordis minoꝝ libro pmo. ⁊ ho. hic q dicit qđ fides īplicita tūc excuſat ab hereſi qn factū nō ꝯdicat verbis. nā ſi ꝯdiceret nō excuſat. ⁊ ratio qꝛ facto dat̃ voluntas intelligi. l. reſcindenda. C. de inſti. ⁊ ſubſti. dupliciter enim declarat̃ volūtas. verbis ſcꝫ. ⁊ rebus vt nota. in. l. de qbus. ff. de leg. ⁊ vide car. in cle. j. eo. ti. ⁊ ſpec. in ti. de here. ac bti tho. ij. ij. q. ij. ar. vj.

a ¶Non crederē ma. Adde beatū Tho. iiij. q. x. ar. vij. quē vide diſtinguētē. ⁊ ꝑ dicta Inno. hic ꝓbat ſua diſt. ⁊ vide glo. in c. nos. xxvj. diſtin.
b ¶Et ſic ēt īfideles. Adde eū dē Inno. in c. qḋ ſup his. col. j. in fi. j. de vo. ⁊ ibi Ab. ⁊ abb. in c. fi. col. j. i fi. j. eo. ⁊ adde oldra. i ↄſ. xxxvj. icip. īfraſcripti ſūt articuli. ⁊ i ↄſ. lj. icip. iudeus. ⁊ in ↄſ. lxxxvij. icip. q̄rit an princeps Pe. de anch. i repe. regule ea q̄ col. xxxiiij. vſ. vj. q̄ro. j. ḋ re iudi. l. vj. ⁊ in ↄſ. xv. ici. ſpūalis iudex ⁊ ibi de iudc. ⁊ i. c. gaudem⁹. j. ḋ diuor. ꝑ abb. i. c. poſtulaſti de iude. ⁊ addo ang. de anc. in lib. ḋ ꝑtāte pape ⁊ q̄ſr iudei teneātur. l. ariana. ꝑ alex. ḋ imo. i ↄſ. ij. col. ij. v. dniq; iiij. ij. vo. ⁊ viḋ ēt aliqḋ ꝑ frā. arc. i ↄſ. cviij. ⁊ ibi an papa cōdēdo leges gñalē cōphendat iudeos et ſi alias poſſit eos punire ꝑ crie eccliaſtico vel mixto. adde tñ ꝙ in ↄcernētib⁹ ſalutē aiarū papa non cogit hebreos. ita d. barth. ſoci. in ↄſ. lxvj. co. ix. vſ. iiij. l. j. pte.
c ¶Ex cā. Fely. hic i. xiiij. col. v. fallit ſeptio ꝑ h̄ dcō inno. multa cumulo. q̄ vide ꝑ te. ⁊ vltra ea ad l noc. hic adde alex. de imo. i ↄſ. lvx. col. iij. ver. accedit in j. vo. ⁊ ēt adde ꝙ iudex ꝑpt minorē etatē pōt minuere penā ſtatuti. ita bal. l. l. ſi ſeverior. C. diſa. abb. i. c. ij. j. de delict. pue. refert ⁊ ſeq̄ frā. de are. in cōſi. cxxxij. eo. ſi. v. venio ad ſcḋz.
d ¶Dilucide. car. i ↄſ. xxxij. in princ. dicit hoc dictū ſingulare ⁊ de h̄ vide latiſ. ꝑ abb. ⁊ Fely. hic ⁊ vltra alle. ꝑ eos. adde ꝙ h̄ dictū Inno. refert et ſequit̄ alex. de imo. in ↄſ. lxxj. ver. ⁊ ideo in. j. volu.
e ¶Paſce oues. Adde eundē Inno. in c. ꝙ ſup his. col. j. in fi. ⁊ ſequit̄. j. de vot. ⁊ in c. lʒ ex ſuſcepto. col. ij. j. de fo. cōpe. ⁊ ibi Abb. in. ix. col. ⁊ in ſua diſpu. incip. epo ⁊ quidam rector. col. xix. ⁊ vide hic Fely. col. v. ver. ⁊ adde qui alleg. concor.
f ¶Sanctorū patrū. vide Fely. hic ⁊ adde eūdē Fely. in c. ij. col. antepenul. ſeq. ⁊ ſe. j. de reſcrip. ⁊ in c. qualiter ⁊ q̄n. el. ij. j. de accu. in prin.
g ¶Item q. hanc ſol. reprehendit hic Ioā. de imo. ⁊ refert ⁊ ſequitur Alexā. in l. iij. in prin. ff. ꝙ quiſq; iuris.
h ¶Non habet locum. Adde ꝙ idē Inno. in c. cum venerabilis circa me. j. de excep. Bal. in l. ſi quis teſtibus. col. j. C. de teſti. ⁊ etiam refert Alex. in l. j. col. ij. ver. in glo. in ver. noui iuris. ff. qḋ quiſq; iuris.

cat oīmodo hunc errorē ſuū non defendat ⁊ hoc ipſum credit: q̄ credit eccleſiam ſic credere ⁊ ſuam opinionē fidei eccleſie ſupponit q̄ lʒ male opinetur tñ non eſt fide ſua. imo fides ſua · fides eſt eccleſie. j. eo. damnatus circa fi.

1 ☞De fide publice diſceptare nō lʒ excuſaret tñ quis ſi ad hereticorum confuſionē vel ad veritatē elucidandā diſputaret.

Damnamus ergo. (Oſtendere) hoc enim nullaten⁹ licet imo ꝙ pl⁹ eſt nec diſputare de fide lʒ publice turbis coadunatis cauſa tumultus vel ſue perfidie defendende. C. de fide catho. l. pe. Si autem ad confuſionē hereticorū vel ad veritatē clarificandā diſputaret aliquis nō crederē[a] malū vt fecit Silueſter papa.

¶De conſtitutionibus. Rubrica.

1 ☞Canonū ↄditori ⁊ creatoris vicario ſubdita ē oīs creatura.
2 Adminiſtratores ceteriq; ordinarij rōne caſuū emergentiū licite leges tranſgrediuntur.

Canonum ſtatuta. Non ab rogatorum ne ſit contra. xvj. di. c. j. ⁊ xxix. di. c. j. ⁊ xxxvj. q. vlti. c. vlti. ⁊ j. de purg. vulg. c. ſi. ¶(Ab omnibus). i. ſubditis ne ſit cōtra. C. de legi. digna. hic enī nō eſt bona gl. † quia cōditori canonū ⁊ vicario creatoris ſubdita eſt omnis creatura.[b] (In actionib⁹) id eſt ciuilibus. (Iudicijs) id eſt criminalibus. xxv. di. de libellis inſti. de officio iudicis. in prin. ¶(Suo) id eſt malo ſimilis expoſitio. in. qḋ. ic. puta † adminiſtratores tñ ⁊ ceteri ordinarij q̄nq; licite ratione caſuum emergentiū leges tranſgrediūtur. vt in auten. iuſiurandū quod preſta. ab his qui accip. circa prin. colla. ij. hoc non placet. nam ſicut in eadem auten. continetur vtriq; ꝑtī tam in priuatis q̄ in publicis cōtractibus iurāt ſeruare iuſtitiā: vnde dicimus ꝙ adminiſtratori nō licet a iuſtitia diſcedere. Nec obſtat predicta aut. vbi dicit. ſeruabo equitatē ſecūdum qḋ mihi viſum fuerit iuſtum quia illud intelligitur extra iudicium. vt in officijs dandis. Vel etiā in iudicijs in his que cōmiſſa ſunt eius arbitrio ſicut in iudicijs dandis ⁊ ſimilibus. ff. de iure delibe. l. j. iij. q. iij. de inducijs. ⁊ in diſpenſationibus. j. q. vij. exigunt. ⁊ in penis ſaltem extraordinarijs criminibus quāuis. Et idem credimus in ordinarijs ſi iudex ex cauſa[c] eas viderit tēperādas. ff. de pen. l. aut facta. §. fi. ff. de pe. capitaliū. j. di. vt cōſtitueret. lxxvj. diſtin. tanta. xxij. q. v. circūcelliones. arg. ij. q. iij. §. notandū. ſʒ illud ☞ intellige ſine cauſa vel poſt ſniā † in ſnia enim ⁊ in ordinario crimine penam temperare poteſt vt dictum eſt ⁊ arbitri etiā leges tranſgrediuntur. ff. de arbi. qualem extra de renun. in preſentia. (Suo). C. de ſen. nemo. xxxvij. diſt. relatum. j. eo. c. ſi.

☞Conſtitutio an ⁊ quādo liget ignorantem.

Cognoſcētes ⁊ infra. (culpa) fallit i caſibus. xxij. di. renouātes. xxvij. q. ij. qui multorum. j. de cleri. coniug. ſane. vel etiā ibi cauſa ſuberat ⁊ ſine culpa. j. vt lite nō conte. quoniā frequenter. ¶(Diſpendia) niſi ſic iuris cōſtitutio naturalis. vel niſi ſit expreſſum in iure ꝙ preteritā reſpiciat. x. q. j. ſic quidam. C. de leg. leges. j. de vſu. cum tu. j. de elec. cū in cūctis. (Diſpendijs) id eſt dānis vel retractationibus. ¶(† Ignorātes) ↄſtitutio enī nō ligat ignorātē. xxxij. q. iij. dixit ſara. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. xxj. di. §. his ita. tñ ex quo eſt publice promulgata nō ꝓdeſt ꝓtendere ignorantiā. xvj. di. qḋ dictū. j. de poſtu. ꝓla. c. j. niſi forte dilucide[d] ſuā ꝓbaret ignorantiā.

Tranſlato. In chriſtum ⁊ ab eo in ſucceſſores eius per illa verba paſce oues meas[e]. j. de electio. ſignificaſti. vel per illa ite docete omnes gentes de conſe. diſtin. iiij. proprie. (Sacerdotio.) l. leuitico ne ſit obiectio de melchiſedech q̄ fuit ante legē. (Eadē) C. de nup. ſi libertam. j. q. j. ſicut Chriſtus.

Nam concupiſcētiā. (Neſciebā) ⁊ ſic reprobanda cenſebam. (Hoc) id eſt concupiſcentiam prohibere. (Omnia) id eſt omnia genera malorum. ſi. xlvij. di. bonorum.

1 ☞Dictis ſanctorum patrum vel aliorum ab eccleſia receptorum quando ſtare liceat.

Ne innitaris. (Dicenda) xxxvij. di. relatum no. † ꝙ dictis ſanctorum patrū[f] vel aliorū ab eccleſia receptorū ſtare lʒ ⁊ q̄ dicit qḋ ipſi dicunt nō pōt de temeritate redargui niſi ea diceret que retractata ſunt ſicut aug. multa retractauit de dictis ſuis vel niſi ſint ꝑ eccleſiā correcta. xxvj. di. c. j. ⁊ ij. ⁊ xxxij. diſt. §. j. in ſi. Si vero ſancti diuerſas opiniones inter ſe habeant: vt de corpe btē Marie aſſūpto vel de ſalomone dānato licitū eſt cuicūq; qḋ vult dicere. Si vō nulla aduerſitas īter ſanctos inuenitur neceſſe eſt vſq; ad vnum tota ſeruare qḋ dicunt. xv. di. c. ſi. poſtq̄ opuſcula eorum a ſancta eccleſia ſunt autenticata olim autem anteq̄ eſſent autenticata licitum erat ea tenere vel non. ix. diſtin. noli. ego quis.

☞In quibus caſibus locū habeat conſtitutio fauorabilis canonicorum reſidentie.
2 Nunquid preſentes irrequiſitis abſentibus facere poſſint bonā ⁊ honeſtam conſtitutionem.
3 An quicquid maior pars facit totū facere videatur.
4 Singularis conſuetudo eccleſiarum an ſit attendenda in qualitate ⁊ quātitate beneficiorum.

Cum omnes. (Et infra) ꝙ conſtitutio iſtorū canonicorū nō fuit iuſta canonicis: q̄ futuris in futurū dabant penā ſi abeſſent: ſed ſibi preſentibus ſi in futurū abeſſent nullam imponebant penam. ⁊ ideo nō erat lex cōmunis vel generalis etiam circa idem id eſt in penis imponendis in futurū abſentibus. Itē ſi iſtorum conſtitutio erat equa in futuris qui in modico tenebantur eccleſie quare non erat equior eis preſentibus ⁊ qui ex perceptione beneficiorum preteritorum magis eccleſie tenebantur. Item cōſtitutio de vineis ⁊ earum fructibus cōmunicandis in futurum premiſſa ratione non erat iuſta: ſed ex eo iniuſtior apparebat ꝙ ex radice cupiditatis procedebat: q̄ preter fructus vinearū ſuarum per cōſtitutionem ſuā debebāt habere partē etiam de fructibus vinearum decedentium canonicorum.

1 ¶† Sed oppones quare nō potius mandauit ꝙ oēs ſeruarent cōſtitutionem hāc fauorabilem que tēdit ad reſidentiam quam faceret ſeruari cōſuetudinem antiquam que erat reſidentie contraria: ⁊ maxime cum ad hoc cogi poſſunt antiqui ꝓpter rōnē hic aſſignatam patere legē ⁊c. Rñ. q̄ nullus erat q̄ hoc peteret.
8 Item quia[g] nō fuerunt vſi hac conſtitutione: lʒ feciſſent † ⁊ verba cum effectu ſunt accipienda. ff. ꝙ quiſq; iur. l. j. Vel dic illud hēt locū vbi lex teneret licet eſſet iniuſta ſʒ vbi lex nō tenet ſicut hic: q̄ nō poterāt facere conſtitu. ſine epo. j. e. c. pe. nō hʒ locū[h] illud edictum ꝙ q̄ſq; iur. ⁊c. credimus tñ ꝙ ſi epus faceret cōſtitutionē iſtā que hic cōtinetur excepto de vineis qḋ bene teneret dūmodo haberet ↄſenſum capituli ſui ⁊ alia que interuenire debēt: q̄ hec cōſtitutio tñ cōne ↄſtituentiū eſt iniqua: q̄ ꝑ ſe tñ cōſtituebant: ⁊ q̄ illud conſtituere non poterāt ⁊ non cōne cōſtituti. nō enim iniquū eſt ꝙ antiqui canonici in ſuis conſuetudinibus remaneāt ⁊ noui qui ſcienter legem nouam admiſerunt ea ligent ☞ † quia cōſtitutio futura reſpicit. ſ. eo. cognoſcētes. xxxj. diſt. ante j. eo. c. ſi. fateor tamē ꝙ equius eſſet ꝙ oēs hac lege ligarent niſi ſcandalū impediret. ſi ergo timetur ſcandalum benefaceret epus qui eos cōſtitutione nō comprehēdit. Caueat tñ epus ne ⁊ nouis legem imponeret que ſcādalum induceret ſi ordinaret ꝙ illi qui decetero fierēt canonici a carnibus abſtinerēt vel nigrū habitū portarēt. nam hec ↄſtitutio nō teneret vel de facili reuocaretur. argu. j. de vi. ⁊ hone. cleri. dens. (Quiſq;). ff. quod quiſq; iur. l. j.
2 ¶(† Coequetis.) Sed nōne iſti p̄ntes poterant omnia ſtatuere abſentibus irrequiſitis: vt. x. q. ij. hoc ius. ⁊ vij. q. j. factus. j. de elec. cum inter vniuer. ſo. bene poſſunt facere bonam ⁊ honeſtam cōſtitutionē: ſed ideo hoc nō valuit q̄ pro ſuo cōmodo in preiudicium aliorū ⁊ malo zelo ⁊ ↄtra cōſuetudinem approbatā eccleſie factū eſt. iij. diſt. erit aliq̄n enim cōtra approbatam cōſuetudinem ſine licētia dñi pape facere nō lʒ † ⁊ cōtēptores ↄſuetudinū quaſi preuaricatores legis habēdi ſunt. xj. diſt. in his rebus. vel dic melius ꝙ hoc nō poterant ſine ↄſenſu epi. j. eo. c. pe. ⁊ ſi. ¶† Adhuc
3 obijcitur qḋ maior pars facit totum facere vr. j. de his q̄ ſi. a ma. par. ca. c. j. tu dic ſi aliquid eſt cōe pluribus nō vt collegiatis: ſed vt in ſingulis nō vʒ qḋ ſit a pluribus niſi omnes cōſentiant ſiue ſimul ſiue ſeparatim. ff. de ſerui. ru. ꝓdio. per fundum. niſi concedant rem in naturali vſu quod facere poteſt vnus ſolus ſocijs in

nitis ⁊

nitis ⁊ cõtradicentibus. inſti. de re. diui. §. religioſum. ⁊ niſi in ca
ſu. j. de iure pa. poſtulaſti. ſi vero ſint plures vt collegium diſtin
gue. aut ſint aliqua facienda ex neceſſitate vel vtilitate eccleſie vt
alienationes electiones inſtitutiones ⁊ ſimilia ⁊ tunc ſufficit qđ
legitime ⁊ bene facit maior pars. j. de ele. licet. ⁊ de his que fiũt a
ma. parte ca. cum in cũctis. ⁊ c. ſi. dũmodo nõ cõtẽnant eos q vo
cãdi ſunt. j. de elec. qđ ſicut venerabilẽ. Sed ex aliis q̃ ne neceſſita
te vel vtilitate nõ fiunt ſed ꝑpter vtilitatẽ canonicorũ tãtũ puta
a cum diuidiſ prebẽda nõ valet niſi oẽs ꝯſentiãt[a] q꞉ ꝑ eodẽ eſt ac
ſi ageret de iure quo ad ſingulos vt ad ſingulos ptinet vt hic ⁊ l.
per fundum. ſecus autẽ diceretur ſi hec conſtitutio vel etiam diui
ſio prebendarum fieret pro vtilitate eccleſie: q꞉ tũc ſufficeret ma
ior pars. j. de his que ſi. a ma. par. ca. c. ſi. ⁊ tunc conſentire debẽt
tanꝙ collegium nõ tanꝙ ſinguli. j. eo. cum. M. nõ ſegregatim:
ſcilicet hodie in vno loco vnus. ⁊ cras in alio loco alius. j. de elec.
in gene. ſi. hec ꝯſtitutio nõ habet hic locum q꞉ nõ dicitur qđ om
nes canonici nõ fuerunt preſentes. (Coequetis) argumẽ. pro
paritate beneficiorum. j. ea. cum. M. xvj. queſtio. vij. c. j. ⁊ q. ij. §.
his. in fin. verſi. non eius. §. pro ſocio. ⁊ §. ſicut tres contra. j. eo. c.
fin. xij. q. ij. vulterane. ⁊ c. nobis. ⁊ c. cõceſſo. ⁊ c. de reditibus. j. q.
4 ij. c. ſi. lxiiij. diſt. conſuluit. † Sol. in qualitate ⁊ quantitate be
neficiorum ſingularis conſuetudo eccleſiarum attendẽda eſt que
ſi preſcripta eſt preualet iuri ſcripto. argumen. j. de preben. rela
tum. ⁊ de exceſ. prela. ad hec. ⁊ de ſepul. certificari. Si vero nulla
appareat conſuetudo puta quia quandoq꞉ paria ſunt beneficia
quandoq꞉ imparia vel quia eccleſia de nouo conſtructa eſt tunc
dicas qđ omnia que de cõmuni celario exeunt ad quotidianum
victum equaliter diuidenda ſunt. ⁊ ea que dantur pro indumẽ
tis iuxta perſonarum meritum locum ⁊ ordinem plus vni quaꝫ
alij diuidi debent. nec enim eſt contra. xvj. q. vij. c. j. expone enim
ibi mouentur. i. moueri debent.

1 Nunquid laici ſtatuentes de rebus eccleſie malefaciant.
2 Statutum in alterius preiudicium an valeat.
3 Lex ſeu reſcriptum in preiudicium naturalis iuris an valeat.
4 Ius mere ciuile in quibus caſibus tollatur.

Que in eccleſiarũ ⁊ infra.

1 Conſtituerunt. † Male faciunt laici facientes ſta
tutum de rebus eccleſie cum in eis non habeãt iuriſ
ditionem. x. diſtinctio. c. j. xcvj. diſtin. bene. j. de re iudi. cuꝫ cauſa.
2 † Super rebus etiam laicorum hoc ſtatuere nõ poſſent cum
tale ſtatutum eſſet in leſionem iuris alterius ⁊ eius iuris qđ ad
aliquem ſpectat vel acquiritur de iure naturali: vt ſunt dominia
obligationes ⁊ huiuſmodi. Et non datur a iure ciuili vel ab im
peratore vt actiones: vt. ff. de iuſti. ⁊ iure. ex hoc. inſti. de reruꝫ di
ui. §. fere. ⁊ §. preterea per illum. † Unde reſcriptũ vel pragmati
ca ſanctio vel annotatio cõceſſuꝫ in preiudiciũ talis iuris nõ va
let. C. ſi contra ius. l. ſi. Nam ⁊ naturalia iura ſunt ꝑpetua. inſti.
de iure na. §. pe. Et ſicut reſcripta non valent ita nec leges vel cõ
ſuetudines cum reſcriptum ſit lex. C. de leg. l. ij. In caſibus tamẽ
valet reſcriptum in preiudicium tales iuris. C. de quadri. preſcri
3 ptio. l. ſi. C. de ven. re. fiſ. l. j. † Et dico nõ valere legeꝫ. vel reſcri
b ptum in preiudiciuꝫ naturalis iuris niſi iuſta cauſa[b] interueniat
ne ſint cõtraria. C. de bo. dam. per totum. ff. de relig. ſi quis ſepul.
C. pro quibus cauſis ſer. amit. liber. per totum vbi vero reſcriptũ
vel ſtatutuꝫ lederet ius alterius in eo quod ad eũ ptinet de iure
ciuili puta in actionibus que ſunt prodite de iure ciuili: vt. ff. de
origi. iur. l. ij. ſi ex eo perimatur ius oĩno vel ex toto deneget agẽ
di poteſtatem nõ valet niſi adijciatur nõ obſtãte lege aliqua. ff.
de leg. iij. ſi quis in principio. C. de teſta. auten. hoc inter liberos.
† Nam ⁊ vltime voluntates vim legũ obtinent. in auten. de nup.
§. diſponat itaq꞉. colla. iiij. Sed ⁊ tunc vt quidaꝫ dicunt licet ſu
ſtigcatur quod auferat actionẽ tamen quin reddat iuſtitiaꝫ au
ferre nõ poteſt: cum eſſet contra ius naturale. ſi vero non auferat
ius ſed differat tenet. C. de precib. imperato. offe. quoties. Idem
vbicũq꞉ ſtatutum vel reſcriptuꝫ concedit quod lex dicit poſſe cõ
cedi. ff. de ſena. nupte. de iure autẽ naturali dici dominia ad ali
quem ptinere ideſt de iure gentium quod dicitur naturale: quia
ratione inductum eſt inſti. de rerum diuiſione. §. ſingulorum. ff.
de acq. re. do. adeo. §. cum quid. quod etiam dicitur naturale ius:
q꞉ apud omnes generaliter eſt. C. ſi cõtra ius. l. ſi. inſti. de iure na
4 turali. §. ius autem gentium. † Poteſt autem dici quod ius
mere ciuile modo ſupradicto tollitur ſi ille qui habet iuriſditio
nem ſuper eo iure de hoc facit legem municipalem. ſicut dicitur
de conſuetudine quod illud tollit vt not. j. de conſuetudi. capi. j.
⁊ c. cum conſuetu. † ius autem naturale id eſt gentium non po
teſt tollere in totum ius ciuile: ſed poteſt diſtinguere detrahere
c ⁊ addere ⁊ adiuuare. nam dicit euangelium.[c] In ore duorũ ⁊c.
j. de teſtibus. ca. in omni. ⁊ tamen canones ⁊ leges quãdoq꞉ plu
res requirunt. ij. q. iiij. c. j. ⁊. ij. C. de teſtibus. teſtium. C. de teſta. l.
fina. ad hoc expreſſe dicunt leges. ff. de iuſti. ⁊ iure. l. ius ciuile. ⁊ l.

ſus autem. §. fina. (Legitimo) ⁊ in aliis forma ſeruata. x. q. ij. hoc
ius. xij. qđ. ij. ſine ex. C. de ſacroſan. eccle. iubemus. ſed tunc ſi leſa
eſſet eccleſia competeret in integrum reſtitu. j. de in integrum re
ſtitu. requiſiuit.

1 Epiſcopus cum canonicis an minuere poſſit prebendas ⁊
dignitates.
2 Eccleſia cathedralis ſeu collegiata nunquid ſtatutũ facere poſ
ſit ſine epiſcopi conſenſu.
3 Rectores ab vniuerſitatibus aſſumpti an iuriſditionẽ habeant
vel vniuerſitas ipſa.
4 Semel contra priuilegium faciens an illud perdat.

Cum acceſſiſſent.

(Canonici) iſti ca
nonici volẽtes ob
tinere primiceriatum pro archidiacono iſto. olim ꝑ
poſuerant coram papa de vacatione primiceriatus
modo autem: quia reuocatum erat negocium ad audientiaꝫ pa
pe per appellationem vel alio modo proponebat archidiaco. ꝑ
ſe. ⁊ procurator capituli pro capitulo. proponebat autem dictus
archidiaconus collationem primiceriatus ſibi factam autorita
te apoſtolica cõfirmari ⁊ ꝓcurator. capituli cõtradicebat. (Cã
to) ⁊ nulla iuſta cauſa prepediti eſſent. j. de conceſſio. preben. q꞉
diuerſitatem. xxviij. diſtinc. de ſiracuſane. ij. queſtione. vj. §. ante
1 riorum. ⁊ §. ad hec. † (Sedis) ſed nunquid epiſcopus cum ca
nonicis poſſet minuere prebendas vel dignitates. argumen. qđ
non. de conſecratio. diſtinctio. j. vaſa. xxv. queſtio. j. que ad perpe
tuam. ⁊ queſtio. ij. quicunq꞉. j. eo. ex parte. ⁊. j. de offi. archipreſby.
c. fina. ff. de decurio. generaliter. §. penulti. Dic quod epiſcopus
cum capitulo ex cauſa poteſt minuere. j. de inſti. c. j. ⁊. ij. ⁊. j. c. pro
xi. ⁊. xxj. diſtinctio. in nouo. poſſunt enim dignitates diuidere di
minuere ⁊ mutare. xvj. queſtio. j. precipimus. ff. commu. predio. ſi
quis duas ⁊. ff. de neg. geſt. cuꝫ aliter. ⁊. j. de preben. vacante. lxiij.
diſtinctio. §. verum. lxiij. diſtinctio. quorum vices. † Item ſo
lus epiſcopus cum canonicis eccleſie poteſt certum numeruꝫ ca
nonicorũ ſtatuere. j. de vi. ⁊ ho. cle. quoniam. ⁊ etiam dignitates
quas ipſi canonici ſtatuere. tollere poſſunt ſoli canonici quod in
telligo verum vbi collegium pertinet ad canonicos ⁊ vbi dotate
ſũt ab eis dignitates: quia ſi ab aliis ſint dotate etiã a laicis ſine
eorũ. i. laicorũ conſenſu tollere non licet. xvj. q. vij. monaſterium.
2 ⁊ c. rationes. † Alij tamẽ dicunt ⁊ forte melius ꝙ nullũ ſtatu
tum põt facere eccleſia ſiue cathedralis ſiue alia ſine cõſenſu epĩ
j. de cõſue. cũ cõſuetudinis. j. de his q̃ ſi. a ꝑla. ſine cõſen. c. nouit.
⁊ c. ſeq. niſi forte eſſent aliqua minima. arg. ad hoc q꞉ epũs eſt ca
put cathedralis eccleſie ⁊ etiam aliarum. j. de teſta. requiſiſti. ⁊
ſine capite nihil faciendũ eſt de aliis tamẽ vniuerſitatibus ſatis
poſſet dici quod ſuper rebus ſuis poſſent facere ſtatuta. arg. ff.
qđ cuiuſq꞉ vni. l. j. §. ij. † Item arg. ad hoc qđ ſi ꝑpoſito ſuo dãt
iuriſditionem ſuper ſe. C. de iur. om. iudi. l. ſi. ergo p eandẽ ratio
nem poſſunt facere ſtatuta: ſed arg. contra. C. de monopo. l. j. ſꝫ il
lud põt intelligi de iniquis ſtatutis. ff. qđ cuiuſq꞉ vni. l. j. §. ij. ſed
penã non poſſunt adijcere ſuo ſtatuto cũ nullam iuriſditionem
habeãt ipſe vniuerſitates ⁊ penas imponere ptineat ad iuriſdi
tionem ſi antẽ haberet aliquam iuriſditionẽ poſſet penam adij
cere. arg. ff. ſi quis ius dicen. nõ obtem. l. j. † vniuerſitates autem
q̃ habẽt iuriſditionẽ poſſunt facere ſtatuta ſup oĩbus que ad iu
riſditionẽ ſuam ptinent. ſicut ⁊ ꝯſuetu. inducere poſſunt. ff. de le
3 gi. de q̃bus. † Et eſt notandũ quod rectores aſſumpti ab vni
uerſitatibus habent iuriſditionem ⁊ non ipſe vniuerſitates. aliq
tamẽ dicunt qđ ipſe vniuerſitates deficientibus rectoribus poſ
ſunt exercere iuriſditioneꝫ ſicut rectores quod non credo. c. dile
4 cta. de exceſ. prelato. † (Contrauenerint) hic collige qđ ſi quis
facit ſemel cõtra priuilegium perdit illud. j. c. proxi. j. de priuile.
pro illorũ. xj. q. iij. priuilegium. C. de iure do. l. ſi creditor. argu. cõ
tra. C. de epi. ⁊ cleri. l. generaliter. ⁊ delictum perſone. xvj. q. vij. ſi
epiſcopũ. j. de arbi. cum tempore. j. de priui. accedentibus. naꝫ vt
ibi dicitur priuilegium nõ amittitur niſi preſcriptum fuerit con
tra illud per. xl. annos. ſol. notauit hic vinc. quod priuilegiũ aut
datur ad faciendũ. ⁊ tunc ſi is qui impetrauit nõ vtit ſpacio. x.
annorũ perdit illud. ff. de nundi. l. j. aut conſiſtit in non faciendo
⁊ tunc ſi papa reſeruauit ſibi aliquid iuris in eo iure quod renũ
ciat vel eo loco nõ poteſt tali priuilegio expreſſe renunciari. j. de
ar. cum tempore. ſed tacite poteſt ſpatio. xl. annorũ de priui. acce
dentibus. vel in tali caſu poteſt opponi priuilegiũ contra renun
ciationem vel ſententiam. ſ. non fiat preiudiciuꝫ romane eccleſie
etiam poſt ſententiam. j. de priuileg. cum olim ſi autẽ nihil ſibi
reſeruauerit in eo poteſt ille ſpacio. xxx. annoruꝫ renũciari. vij. q.
j. quam periculoſum. j. de priuile. de terra. Sed Ioan. not. hic
† quod ſi ille qui impetrauit priuilegiũ voluntarie ⁊ directe nul
lo exigente qui ius eligendi diceret ſe habere faciat contra illud
etiã vnico actu perdit illud: vt hic. ⁊ c. proxi. ⁊. j. de priui. pro illo
rum. C. de pact. inter empto. ⁊ vendi. commiſſorie. ſi vero nõ ſer
uat priuilegiũ vel non tenetur ſeco perdit priuilegium legitimo
tempore. j. de priui. accedẽtibus in illa antẽ decre. accedentibus.

a Oẽs ꝯſentiãt aduerte q꞉ hẽ. ho hic hic l. iij. col. i vſ. aut q̃ ris de his. tꝫ ꝙ ſino. cũ poſſint ſigillatiꝫ ⁊ pti cularitẽ ꝯſenti re iuxta nota ta p arch. l. c. j. in gl. j. lxiij. di. Et ꝙ i electio ne ẽ ſpãle ꝙ de beãt collegialr ꝯſentire refert ꝙ hic tꝫ Ioã. an. l. c. j. de re. ec. nõ ali. i. vj. ⁊ cõpo. l. c. cũ te. j. de reſcri. hꝫ di cat ſpec. tenere ꝯtriũ l ti. õ fin. di. l pel. ⁊ vide eũdẽ hẽri. opti me diſtiguẽteꝫ circa hoc. in. c. tua nup. in. ij. col. j. de his q̃ ſi. a ꝑla.

b Niſi iuſta cã. hoc refert ⁊ ſe quit pe. õ anc. i ꝯſi. ccvij. ici. i q. ſ. dcã co. ij. circa ſi. abb. in c. ij. j. eo. ⁊ vide bald. l. ſi. C. ſi ꝯ ius vl vti. pu. ⁊ pt. de ancb. i ꝯſi. xxv. ici. l. q. ſupradic. col. j. Et qđ ſtatutũ ex iuſta cã au ferat ius tertio adde alex. i cõ ſi. xlij. col. v. v. decimo ⁊ vlti mo in. j. volu.

c Nã dicit euã geliũ ⁊ ſic ſen tit hic Inno. ꝙ papa pt diſ pẽſare limita re ius diuinũ. Ad qđ addõ eũ dẽ i. c. ſup eo. j ſi. j. de hi. ⁊ in ca. poſt trãſla tionẽ i fin. ⁊ q̃ ibi notaui. j. õ renun.

z de terra intelligitur ſolutiſſe forte non voluntarie.ſed quia forte exercebatur lites.ff.de ali.iu.mu.cau.facta.l.ij.vel quia priuilegium non habebat paratum ad manus.argu.ij.queſtio.vij.pleriq;. Item cōuentus non fecit cōtra ſed vnus tantum. ❡ Itē cū ex preſumptione nitamur tātum nō ita de facili preſumitur renūciare decimis vbi nullam recipit compenſationem ſicut priuilegium dignitatis excluſe vbi recipit compenſationem quia z ſi redditus minuuntur canonicorum dignitas tamen augetur magis delinquit ſi directe venit cōtra priuilegium quam ſi nō vtit eo. arg.lxxxiij.diſtin.quiſquis.j.de ſentē.excom.cōtingit.C.de excu.tuto.volūtarie.C.de his qui ſpon.mu.ſu.l.j.lib.xj.quoniam leuiter perdit priuilegium.ff.de diuor.l.ſi. Alij dicūt ꝙ ſi priuilegiū eſt odioſum perditur per vnum actum ſi fauorabile nō perditur niſi legitimo tempore preſcribatur cōtra priuilegium vel melius ſi priuilegium datum eſt fauore perſone ſi ſemel facit cōtra priuilegium perditur.ſi datum eſt in fauorē eccleſie vel religionis nō perditur niſi cōtra illud fuerit preſcriptum legitime: plus placet quod no.j.de priui.accedentibus.

1 ☞ Anquid valeat proteſtatio proprio facto cōtraria.
2 Canonia quid ſit: z quid prebēda.
3 Laicus canonicus eſſe nō pōt: ſꝫ prebēdarius eſſe vale ṫ.
4 Recepti in canonicos z fratres an electionibus z alijs capitulī tractatibus intereſſe debeāt.
5 Pactum de iure factum an ſimoniacum ſit.
6 Electio ad vacaturas prebēdas an valeat.
7 Prebēde quo caſu cōmunicari nō debeant.
8 Diligētia alicuius in re aliqua an ſibi obeſſe poſſit.
9 Nunquid cōtra ius innouata valeāt.
10 Volūtaria alienatio rei litigioſe licet prohibeatur: an ꝓhibeat etiam neceſſaria.

Cum.m. (ſocijs.) Quorum procurator erat. (Venientes).ff.de leg.z con.de quibus.§.c.prori.hec allegatio eſt partis quia non venerat cōtra conſtitutionem prebendarum: ſꝫ canonicos elegerunt vltra numerum prebendarum.vel dic quod conſtitutio erat quod tantum.viij.eſſent canonici.(Duos) z male vnde nō tenuit electio.j.de prebē.maioribus.z.c.tue quāuis ibi loquatur de electione prebendarum z non iure canonicatus in quibus eſt magna diuerſitas: vt no.ſ.de preben.dilecto vnde illis capitulis non obſtantibus videtur tenere electio.ſi enim nō teneret hec electio quare.j.mandaretur de eorum prouiſione (ad eam).i.vt vacante duos elegerunt.nō tñ elegerunt ad prebendam: ſed ſimpliciter in canonicos alioquin.caſſanda eſſet electio.j.de prebē.tue.nec etiam prebēda inter eos diuidi debebat alioquin caſſaretur electio.j.de prebē.dilecto. Vel dic ꝙ prebēda inter eos diuidi debebat ſed nō erāt electi ad prebēdam diuidēdam ſed ſimpliciter electi in canonicos z poſtea ſeparatim ſimpliciter ordinauerunt de prebenda diuidenda qḋ fuit illicitum.j.de prebē.c.vacāte.z ſic tenebat quod factum eſt de electione z nō quod factum fuit de diuiſione.nō enim ſe cōtingūt predicti actus.ſ. actus electionis z actus cōſtitutionis illius.ſcꝫ ꝙ ſimul fructus prebende inter ſe diuiderēt.j.de re.permu.ad queſtiōes.plus placet quod no.j.de preben.dilectus filius.z.z.c.tue.(Alium) de quinto non ſit hic mentio quia forte capitulum nō confitebatur de electione eius vel melius: ideo inferius ſupprimitur de quinto: quia vna
1 prebēda vacabat que vni eꝝ quoq; poterat aſſignari. ❡ († Preiudicio) hec proteſtatio nō prodeſt quin infringatur numerus canonicorum: ſed numerus prebendarum nō fuit infractus vt hic apparet: q2 z ſi ſine proteſtatione elegiſſent non fuiſſet infractus vt hic ptꝫ.j.de preben.relatum z dilectus z vt not.de appel.ſolicitudinem.arg.j.quod metus cauſa perlatū.xxxj.q.ij.lotharius ff.quib.mod.pig.ſol.ſi debitori.j.de in integ.reſti.c.ij. Solu. vbi quis per cōtrarium factum cōtradicit ſue proteſtationi nec ſe ſimul proteſtatio z factum compatiūtur nō valet proteſtatio niſi iuſta cauſa interueniret: vt in.c.perlatum.z.xxij.q.ij.nec artificio ſo.z aliquādo plus valet ꝓteſtatio ꝙ̄ appellatio.C.de ſil.ſa.l.ij.lib.x.valet ergo proteſtatio vbi dupliciter aliquid itelligi poteſt vt in reſpōſione rei facta narratione actoris que poteſt fieri animo cōteſtandi litem.vel animo tantum inſtruendi iudicē.arg.ff.de pac.iuriſgentiū.§.quod fere.vel vbi crederet ſuo iuri renūciare: vt ſi proteſtetur quod velit dicere in perſonas teſtium.j.de teſti.preſentium.ff.de relig.z ſumpt.fune.at ſi quis.§.interdum.
2 z.§.pleriq;. ❡ († Canonicos) aliud eſt canonia aliud eſt prebenda. Canonia eſt quoddam ius quod prouenit ex electione z receptione z inſtitutione in fratrem vt hic z.j.de prebend.dudum dilecto. Prebēda eſt que procedit ex inſtitutione z officio: quia ex quo habet quis officium debet habere z beneficium. z ſi perdit vnum debet perdere alterum.j.de priuile.inter cetera.lxxxj.diſt. ſi quid ſacerdotum. z capi.eos ad hoc facit.j.de reſcrip.eaꝫ tc. vbi dicit.recipiant in canonicum z in fratrem: z prebendam ꝯferāt.
☞ ❡ † Et forte poſſet dici quod vbi certus eſt numerus canonicorum z prebende diſtincte ſi quis ſimpliciter eligatur in canonicum vltra numerum tenet electio z non debet habere partem in prebendis diſtinctis ſed ſi aliquid eſt in bonis eccleſie preter prebēdas de eo debet ſibi prouideri vt hic.z.j.de preben. inter cetera dilec.filius.z.vel vt primo ſe facultas obtulerit vt ibidē. Si vero eligatur ad prebendam que non vacet: vel plures eligātur ad prebendam nō tenet.quia vel eſt contra concil.turon.vel lateran.j. de prebēdis.maioribus.tue.vel ibi loquitur de rigore hic de miſe
3 ricordia. ❡ † Et no.hic vnū ꝙ laicus non poteſt eſſe canonicus: licet poſſet eſſe prebendarius.arg.j.inſti.in eccleſia.quidā tamē dicunt contra credo tamen ꝙ licet habeat laicus aliquam prebēdam vel reditum ſicut pauper vel peregrinus vel alia de cauſa vt xvj.q.j.poſſeſſiones.nō tamē habebit iura ſpiritualia ſcilicet ꝙ interſit electionibus vel alijs contractibus qui ſiunt de ſpiritualibus.arg.xvj.q.vij.in nona.j.de electio.cauſam niſi eſſet conuer
4 ſus. ❡ † Sed queritur an huiuſmodi recepti in canonicos z in fratres debeant intereſſe electionibus z alijs tractatibus capituli. Reſpondeo ſi eis eſt aſſignatum ſtallum in choro ea facient in ordine ſuo que ad chorum pertinent: puta lectiones legēt: cantabunt z ſimilia. z ſi eſt eis aſſignatus locus in capitulo ea facient in ordine ſuo que ad capitulum pertinent: puta electionibus intererūt alienationibus z alijs huiuſmodi nam cum per hoc appareat eos eſſe de cōuentu.vel de congregatione electioni itereſſe debent.argu.huius.quod dicitur de clauibus datis z inſtrumēto redito.ff.de pa:t.l.ſecunda.ff.de contrahen.emptio.l.clauibus z no.j.de cōſangui.c.ſecundo.z arg.j.de elect.c.ij.xvj.queſtio.vlt.c.vlt.xviij.queſtio ij.abbate.z.c.cum ſit.j.de priuile.dilecto.niſi contraria eſſet conſuetudo. Si autem nulla eſſet cōſuetudo de inſtallando ſed tantum ſimpliciter eligitur.tunc credo ꝙ ex electione z confirmatione ſit canonicus.z ob hoc ipſe omnia iura canonici habebit z quotidianas diſtributiones.j.de preben.dilectus.
5 ❡ († Perciperent) nec fuit pactum iſtud ſimoniacum: quia de iure eſt: ex quo non habet prebendam: nec de communibus prouētibus vel aliquibus temporalibus debet habere z partē quia ſecundum eaſdem partes intelliguntur diuiſa omnia temporalia communia ſecundum quas diuiſe ſunt prebēde. ſed hoc non pla. et z expreſſe cōtradicit.j.de preben.dilectus.dic ergo ꝙ bene fuit ſimoniacum ſi intellexerūt hoc verbum vt de canonia.de prebendis diuiſis z alijs communibus prouētibus nihil ꝑcipiēt. ſi vero intelligebant tantum ꝙ de prebendis diuiſis nihil percipient.tunc erat ibi pactum id ad quod etiam ſine pacto tenebātur.z idcirco licitum eſt non ſimoniacum.j.de preben. ſignificatum.vel dic melius ꝙ hic nullo modo potuit eſſe ſimonia: q2 nulla interuenit inter electores z electos pactio vel conuētio.j.queſtione.ij.ꝙ̄ pio.ſed tantum electores ſtatutum hoc fecerunt. ſcilicet ꝙ nihil ꝑciperent.in faciendo autē ſtatutū ſiue bonum ſiue malum nō cōmiſerunt ſimoniam licet alīs peccauerint: ſed ſi poſtea quando ſibi nunciauerunt electionē nunciarēt vnanimiter z ſtatutum vel cōſtitutionē: z ipſe.tunc ſeruare promitteret tūc eſſet ſimonia.viij.q.iij.ertaldus.z preallc.c.ꝙ̄ pio.ſed ſi nō peteretur ab eo quod promitteret ſeruare ſtatutum nec promitteret ſꝫ ſtatutum ſeruaret propter hoc non eſſet ſimonia.licet enī cuiq; ius ſuum proponere.(Derogationem) quantum ad numerū canonicorum cui derogatum eſt cum plures elegerūt nō ꝙ̄tum ad diſtinctionē ꝑbendarum cui nullo modo derogatur: vt no.j.de pre
6 ben.dilecto. ❡ († Vacaturas) vacaturas autem eis dare intēdebant.non tñ eos eligebant ſic.eligimus vos ad vacaturas prebēdas: q2 tunc electio non teneret. z non mandaret dñs papa eis ꝓuideri de ſuperexcreſcētibus redditibus ſed electionem caſſari.j. de prebē.tue.vbi autē ſimpliciter z pure eliguntur in canonicos: ſed promittuntur future ꝑbende ꝙ licitum eſt tꝫ ſcꝫ receptio in canonicū: ſed ꝓmiſſio vacature nō vꝫ imo non primam ſꝫ ꝙ̄ cito obtulerit ſe facultas habebit prebendam.j.de preben.dilectus relatum.vbi de hoc no.vel hic loquitur de miſericordia.aliter autē de rigore obtinet.plus placet quod no.j.de ꝑbē.dilectus fili⁹. T.
7 ❡ († Integritate.) ſed quare non cōmunicant cum alijs cuꝫ ipſi venerint contra conſtitutionē ſuam vnde non dꝫ gaudere conſtitutione.ſ.eo.cum acceſſiſſent z nō dꝫ canonicus carere prebēda j.de prebē.relatum. Reſpondeo.quidam dicunt cōmunicationē iſtam iuſtam eſſe.ſed hic non fuit facta impediēte petitione eoꝝ petierant enim tātum ſup excreſcentes reditus ſicut ex litera apparet.vel dicas ꝙ non debebant cōmunicari prebende: licet ſup numerum ꝑbēdarum canonicos elegiſſent: cum ſtatutū eſſet tantum ſup numero ꝑbēdarū cōtra quē nō venerāt. ❡ Sed queres ſi nō venerāt ꝯtra numeꝝ ꝑbēdarū.quare ſuperexcreſcētes reditus fuerunt eis aſſignati z nō cōiter aſſignati ſicut ſtatuerāt. Reſpō deo.q2 cōditio ſtatuti extiterat ſcꝫ niſi prouentus adeo excre. tc.
8 ❡ († Superexcreſcētes).C.de alluuio.l.vt contra vbi dr qḋ paludes melioratę cura cultorū non dnt ſeparatim cenſeri. z iſtorū canonicorum diligētia nō deberet eis obeſſe vt quod cura eorum auctum eſt alijs aſſignaretur: ſed hoc eſt ꝓpter fauorē cultus diuini in ſeruitorib⁹ amplīādi ſi nāt reditus ſuperexcreſcētes nō ſufficerēt.ad tot prebēdas quot ſunt canonici.tñ eis cōmuniter aſſignabantur

gnabuntur illi redditus q: ſi ɔcedit eis qđ plus eſt.ſ.qñ ſufficiſſe ad omnes prebēdas multofortius concedere intelligitur qđ minus eſt.xvj.q.ij.c.j.ꝛ ſi de iſtis reditibus fiant prebende ruptum eſt priuilegium quod habebant de certo numero canonicorū ꝛ prebendarum:ſed ſi non fiant prebende nō rumpitur priuilegiū ꝑbēdarum. ❡ Nos credimus ɔtra:q: ex quo tot fructus creſcūt vnde poteſt fieri vna ꝑbēda ſtatim rumpitur priuilegium.ꝛ hoc ſatis probatur ꝑ hoc capitulum.vbi dicit.qđ in priuilegio ſubintelligitur niſi tātum poſſeſſiones ꝛc.ꝛ ſi cōtra hoc impetrent litere nō facta mētione de certo numero valent.nec aliqua exce-

9 ptione elidi poterunt. ❡ †(Reuocatis)cognitione ꝑmiſſa que fiat cōtra ius inouata vel nō:q: lite pēdēte nō dꝫ ps aliqua priuari cōmodo poſſeſſionis.xj.q.j.q:.xvj.q.iiij.volumus.ſ.de iure pat.cōſultationibus.C.de ꝓba.l.ij.q̄ꝰus argumēta ſunt ɔtra.ff. de peti.here.diuus.ꝛ.§.pe.ff.qui ſatiſ.cogā.ſi fideiuſſor.ij.q.vij. quoties.nec ſunt talia reuocāda ſine cauſe cognitione diligenti. ❡ Sed videtur cōtra.ff.de edi.edic.qđ ſi nolit.§.ſi mā.ꝛ.l.edi.§. ſciēdum.vbi dicitur qđ ea que cōtingūt poſt litē conteſtatā ꝛc. ❡ Et ſi hoc dicas hīc locū qñ idē eſt iudex qui reuocat.ꝛ quo cognoſcēte aliqua ſunt inouata nō hñ dicit quare eodē modo ꝓcedere dꝫ ſucceſſor ꝛ primus iudex.ff.de iudi.mortuo.C.de iudi. ꝓperādum:ſed dic illam.l.ediles.nō dicere qđ ſummatim cognoſcēdū de his ſit que poſt litē cōteſtatā accidūt:ſꝫ qđ ea ꝑtinet ad cognitionē iudicis que poſt litis cōteſta.acciderit:ꝛ nō ꝑtinet ſi ante litē ɔteſtatam accidiſſent niſi exꝑſſe peterētur:hic mandat papa reuocari ea que inouata eſſent ab alterutra partium circa prebēdas ſupple que vacauiſſent poſt receptionē horū. puta reuocāda erat collatio ꝑbēdarum taliū ſi ꝑ capitulū eſſent collate aliis ſiue antiquis ſiue etiam nouis canonicis ſine cā.vel ſi aliq̄s de iſtis canonicis qui agebāt eas ſpecialiter cepiſſent.ꝛ idē mandat etiam de poſſeſſionibus ſup excreſcentibus.Sed ſi poſſeſſiones eſſent alienate in penitus extraneos in quos ꝑ venditionē vel alio iuſto titulo trāſiſſent dominium ab eis reuocari nō poſ-

☞ ſunt. † quia motio litis ꝑſonalisª nō facit rem eſſe litigioſam

a cum per actionē ꝑſonalē nō contendatur de dominio.C.de litigio.in autē litig.ꝛ ad ꝑbēdas de nouo vacātes nō competit niſi cōdictio ex hac decre.ſ.de preben.relatuꝫ.ꝛ ſimiliter ad reditus vel poſſeſſiones ſuperexcreſcentes nō competit niſi condictio ex hac decretali.vel officium iudicis que ꝑſonales actiones ſūt tñ. ❡ Aliqui tamē dicūt ꝙ etiam ſi ſine cauſa capitulum daret prebēdam de nouo vacantē alicui canonico quē de nouo reciperēt ꝙ hec collatio nō reuocaretur.ar.ſ.de ꝑbē.dilectus filius.g.ꝛ de cōceſſio.ꝑbē.ex parte aſtēſ.nec eſt cōtra.ſ.de ꝑbē.inter cetera. q: ibi eſt ſpeciale ex quo autoritate pape fiebat ꝑmutatio ꝑbēdaꝝ. ꝛ per conſequens videbatur inhibuiſſe illis ad quos pertinebat collatio earuꝫ quod eas nō conferrent vt hic no.ſicut ꝛ dicimus quod ex quo receptus eſt aliquis in canonicum autoritate apoſtolica non tꝫ collatio prebēde illius que ſibi ſecūdum receptionis ſue ordinē debetur licet nullum ius habeat in prebenda:ſed tantum ꝑſonalem actionem:ſcilicet cōditionem quam habet ex canone illo.ſ.de preben.relatum. ❡ Sed oppones ex quo prebēde iſte nō ſunt litigioſe quare non tenet collatio de eis facta canonicis antiquis ſicut ꝛ nouis vel aliam ſicut quibuſlibet extraneis. Reſpōdeo:quia antiquus canonicus cum eſſet membrum capituli cum alias capitulum tenebatur iſtis qui agebāt cōferre nouas prebēdas vel reditus ſuperexcreſcentes niſi iuſta cauſa in contrarium ſuaderet:ergo male faciebat ſi ea recipiebat:ergo iuſte ab eo reuocantur ſi acceperit.ſ.de verbo.ſignifi.ius dictum. Item modica vis videtur ſiue poſt motam litem coram epiſcopū:ſiue ante mutata ſiat aliqua circa predicta niſi quia poſt motam litem videtur maior mutantium malitia.glo.autem hic poſite ſcilicet cognitione premiſſa.ꝛ quia ex quo modicum faciunt ad intellectum decreta. licet bona ꝛ vera contineantur in eis.ꝛ generaliter dicimus qđ quādocūq; quis dicit aliquam rem ſibi debeti ſiue corporalē ſiue incorporalē vt ius ꝑbēde:vel ꝑbēdam. ſemp ille a quo petitur illam alienare poteſt ſine periculo litigioſi.ꝛ idē eſt ſi petatur confirmatio electionis ſecus eſt autē ſi quis dicit rem ſuā eſſe ꝛ de dominio vel quaſi dominio eius agit:vt ſi quis agat.q.confeſſoria ad aliquam rē vel ꝑbēdam quam alius tꝫ in qua dicit ſe ius hr̄e ꝛ ſuam eſſe.ꝛ ideo ſibi deberi.nam hic bñ dicimus quod ſi ille a quo petitur eam alienet quod incidit in vitium litigioſi.nec eſt cōtra ſi dicitur quia iura nō ſunt in bo-

10 nis noſtris:quia ſunt in quaſi bonis. ❡ †Itē no. quod licet prohibeatur voluntaria alienatio rei litigio.non tamē prohibetur

b neceſſariaᵇ.ff.de rei vēdicatio.is a quo.ꝛ.l.ſequen.de hoc etiam no.ſ.de arbi.ex parte(epiſcopo ferrarien.)quia ex quo de ꝑbendis his.vel poſſeſſionibus agebatur coraꝫ papa vel eius delegato.eius negocium ad ſe reuocaſſe videtur. ꝛ ideo alij inferiores non debēt ſe de eis intromittere.ſ.de officio leg.licet.iij.queſtio. vj.quāuis.ſed certe ſi eſſent pares iudices licet vnus ſup aliquā rem cognoſceret nihilominus teneret quod ab alio fieret ſuper eadem re licet pro magna parte ad eundem iudicem mittendi

ſunt ſi pars peteret ꝛ diceret qđ cauſa ſuper eiſdē poſſeſſionibus vertitur coram tali iudice:vnde peto qđ remittatis nos ad eun-

c dem iudicemᶜ quia poſſet mihi multum preiudicare diuerſus proceſſus corā dē. Item laborioſum nimis eſſet mihi ſi coraꝫ duobus de eadē re litigarē.ꝛ ſi ob hanc cauſam appellaret iuſta eſſet appellatio.ff.de quibus rebus ad eun.iu.l.iij.argumē.ff.de cau. liber.ſi pariter.ſed ſi pars nō peteret credo quod legitimus eſſet proceſſus coram vtroq; iudice habitus.ar.ff.de peti.here.l.pen. ff.de rei vē.is a quo nec videtur nobis verum quod papa vel ſuperior incipiēdo cognoſcere ꝓpter hoc videatur ad ſe reuocaſſe cauſam que inter alios vertebatur:ſed inter eoſdē tantum. ꝛ ſic loquuntur preal.c.licet ꝙuis.ꝛ ſic etiam hic loquitur ſcꝫ de partibus tñ. ❡ Iteꝫ decreta.loquuntur quando aliqđ negocium ex certa ſciētia ad ſe reuocat ꝛ non quando ordine iudiciario procedit:ſed ſecūdum hoc ſuperflua eſt gl.que incipit.cognitione premiſſa.q: de iure conſtat qđ reuocandum erat quicquid a partibus ſit nouum.ex quo coram aliquo iudice lis mota eſt.

1 ☞ Numquid laici poſſint de rebus eccleſie tēporalibus vel ſpiritualibus diſponere.

Eccleſia ſancte Marie. et

infra (ſtatutū) nā laici de rebus eccleſie tpalibus ſiue ſpūalibus diſponere nō poſſunt.ſ.de re.ec.nō alie. c.cum laicis.ius eligēdi in collegiata eccleſia in eos nō cadit ēt

d ſi ſint patroni.ſ.de elec.ſacroſanc.ꝛ.c.cumana.nec de re ſpirituali in eis cōpromittiᵈ poteſt.ſ.de arbi. contingit. nec iudicare.ſ. de iudi.decernimus.hec decreta.ſumpta eſt de canone.xcvj.diſt. bñ quidē.(Sibi).i.monaſterio.

1 ☞ Aliud eſt ſimpliciter aliquem excludere:ꝛ aliud inᵉ ꝑpetuū excludere.

2 An perpetuo remouere:ꝛ ſimpliciter remouere idē ſit.

Ex literis.

(veſtre ſide ꝑſtita)qđ ſtatuta noſtra ſeruarent. ❡ †(Perpetuū) dicit hic Inno. aliud eſt aliquem ſimplr excludere ꝛ aliud in ꝑpetuū.ſi.xxxiij.q.iiij. non oportet.ꝛ.ſ.q.iiij. ſunt nōnulli.ſ.de dona.paſtoralis.ff.pro ſoc.cum ſocietatē an.u. contra.ff.de pen.ſeruus.ex quo enim tēpus diffinitur non eſt de quolibet tēpore vel ꝑpetuo intelligēdum.ſ.q.j.eos.ff.de euic.ſi rē

2 §.ſi. † Itē inuenio ꝙ idē eſt ꝑpetuo ꝛ ſimpliciter remouere.j.q. ſ.reperiuntur.in ſi.lxix.diſt.ſi quis ex ipſis.xj.q.iij. ſi ſacerdotes xxvij.q.j.de viduis.vnde de clerico qui ſi a papa deponit ꝑpetuo intelligit eſſe remotus ſatis poteſt dici ꝙ vbi ſnia ſup aliquo delicto ferret ꝑpetuo amoueri intelligeret quāuis in ſnia nō diceret ꝑpetuo:ſed vbi ꝓpter cōtumaciam tñ amouet q̄ vt dicit hic penam ꝑpetuam non meret:ſed quouſq; peniteat vel ſatiſfaciat

c tuncᶜ iuramētū ꝛ priuatio eius tpalis intelligit.i.quouſq; ſatiſfaciat:q: iuramētum eſt ſm ius interpretādū.ſ.de iureiu.ad noſtram.(Canonici).ſ.de ver.ſigni.cuꝫ olim.

Ex parte diminuti.ꝛc.

ꝛ ſic non fuit iuſta cauſa huius ſtatuti.ꝛ ideo non tenuit.ff.de mā.prin. in nouis.(Cōſtitutione)no.ſ.de ma.ꝛ obe.ſtatuimus (Confirmationē)in gñali forma obtēta ſcꝫ quod non facerēt mētionē de priori ſtatuto ꝛ reditibus nos diminutis ꝛ de aſſenſu epi neglecti.ſ.de conſu.cum conſuetudinis.

Quoniam conſtitutio.

(Oēs) ꝛ.ē.eo. c.j.(Obſcurum)di.iiij.erit.(Preferēdis)de hac materia no.ē.eo.cum oēs(Maioribus).i.prius ordinatis.xvij.diſt.§.vlti.(A minoribus).i.poſterius ordinatis.(Cuꝫ leges).ē.eo.c.ij.C.de leg.leges ꝛc.

❡ De reſcriptis. Rubrica.

1 ☞ Unicuiq; gñaliter ꝛ libere ſecundum antiqua iura lꝫ ꝛ ante ſniam ꝛ poſt appellare.

2 In his caſibus in qbus de iure lꝫ appellare:etiaꝫ nō obſtāte qđ remota ſit appellatio poterit appellare.

3 Priuilegiū ſecūdo impetratū:qñ ꝛ quo caſu tollat primū.

4 Reſcriptū vel priuilegiū qđ ɔ vel ꝑter ius aliquid ɔtinet derogat gñali reſcripto continēti ius cōmune.

5 Reſcriptū ſecundū ſpeciale derogat primo generali.

Icut romana.

ꝛ.ſ.(Indultū)

1 † Iſta indulgētia videtur ſuperflua cū gñaliter ꝛ libere ſecūdū antiqua iura liceat cuiq; appellare ꝛ añ ſententiam ꝛ poſt.ij.q.vj. non ita.ſ.de appella.ſup eo.ꝛ in maioribus ꝛ in minoribus cauſis.ſ.de appellatio.c.de appellationibus.ꝛ etiaꝫ fruſtratorie.ſ.de appel.

☞ cum ſit romana. † Sed qđ de iure cōmuni competit.non dꝫ priuilegio impetrari.C.de theſau.l.j.ff.ad municipales.l.prīa.Quidam vt iſta indulgentia ad aliquid valeat intelligitur per eam

a ❡ Perſona.intellige ꝺ ꝓuidere añ litē ɔteſtatā ſecus poſt vt ꝑ ang.autē.de liti.i ꝑn.ꝛ aduerte ꝑ itelligētia huiuſ decre.q: hēr. hohic i ꝟ. ſi.tꝫ ꝙ iſte tex. loquat nō ꝺ vitio litigioſi ſed de litis pēden. vitio.alr̄.hoſt. ita tenere in.c. ſignificāte i ꝟbo non audiebāt.ſ.de ap.et ꝙ intelligunt hīc tex.io.an. gui.de monte la.i cle.ij.i gl.ſ. vt lite.pēdē.Et ſic aliēatio ſcā lite pendē. vel appellatiōe tꝫ ipo iure retractat tñ offō iudicis bñficio titulorꝫ.ſ. vt lite. pē.ꝛ.C.nil noua.app. pen.

b ❡ Neceſſaria.adde hart.i.l.dñi.§. ſi dñs.ff. ꝺ dā.iſec.ꝛ alexā.de imo.l.l. ꝙꝙ.§.iul.i ad di.ff. ꝺ aq̄ plu. arcē.ꝛ ēt adde q nō īpedit cōfiſcationeꝫ honorꝫ.l. ſi ɔſtāte §.ſi.ꝛ ibi alex. ff.ſol.matri.

c ❡ Ad eundē iudicē.ꝑ intellectu tituli.de q bꝰ rebꝰ ad eūdē iudicē ea. vide aliqd ꝑ ſrā.ar. in ɔſi.xxix.col. xvij.ꝟ.nō obſt.

d ❡ Cōpromitti itellige.ſ.vt arbit ſꝫ tāꝙ arbitrator ſic.itaīn no.i.c. qntauallis.ſ.ꝺ arb.pe. de anc.i ɔſi.xxviij.lcl.iſtā qōnē.ꝛ i ɔſ.xxxiiij ſcip.in hac cā. co.ij. circa me.

e ❡ Tūc iuramētū.itellige hoc iuxta id q̄ no. idē Inno.in.c. cū hōe.ſ.ꝺ eta. ꝛ q̄li.ꝛ Jo.an.i cle.j. de deci.ꝛ ita Dē.hohic.

conceſſum appellari etiã vbi ius inhibet appellare:vt.ij.q.vj.§.diffinitiua niſi forte ꝑpter delictum inhibeat appellatio:vt ſi in notorio crimine iacēs vellet appellare.j.de here.ſicut ait.nã ſicut hic ſpāliter nō indulgeret.ita nec in gnāli indultū itelligit.ff.de pigno.oblatione.C.q̄ res pig.obli.l.j.j.de iureiur.veniens. Alij dicunt id ſolum p hanc indulgentiam cõceſſam.qḋ de iure cõi ſ3 C.de inoffi.teſta.ſi qñ.nam plus ſolet timeri qḋ ſpāliter iniungit ꝙ qḋ gnāliter impetrat.xxiij.di.Quis.vel locū h3 hic indulgentia in pſona que ꝑpter ſuū delictum ꝓhibita fuerat appellare ⁊ forte poſtea reſtituta hoc priuilegiū impetrauit.vel in ea pſona que a ſuis iudicibus grauari timebat.Hu.etiā nō intelligit hāc indulgētiam extēdi ad eas niſi a iure vel a iudice vel a ſuperiore appellatio ꝓhibeat.ſiue ſpāliter:vt ſi dicat nō obſtāte appellatione in tali cā ꝓcedas ſiue gnāliter:vt ſi dicat nō obſtāte appellatione in oi cā ꝓcedas.ſ3 tñ qḋ tūc ſibi liceat appellare qñ alias lice-
2 bat de iure olim ⁊ hodie tñ grauaret vel a ſnīa. ¶ †Et in his caſibus ſc3 vbi de iure l3 appellare ēt nō obſtāte ꝙ remota eſt appellatio poterit appellare ⁊ ita ceſſant oīa ꝯtraria oino.j.c.j.⁊.ij.nā nō debuit fieri mentio in ſcḋo de priori:cū quod ꝯtinet in primo nō extendat ad id qḋ cõtinet in ſcḋo.nam cū iſtud priuilegium ſit odioſum non d3 extendi ad ꝓhibitionē principis qui de eo cogitaſſe non vr̄:nō eñ pſumendū eſt ꝙ alicui daret priuilegiū de ſuo mādato ꝯtēnendo:ſ3 tñ quidā etiā ſm hāc opi.dicūt illā idulgentiā extendi ad caſus etiā in iure ꝓhibitos.qui eos ſicut ⁊ alia iura in ſuo pectore h3 l3 alie ſolutiones notate ſint in gl.hic ergo.
3 ¶ †Vel dic ⁊ melius qḋ ſicut ſecundo impetrans nō tenebat facere mentionē de iure cõi qḋ liberā concedit appellationē ſic nec de priuilegio qḋ ſolū ius cõe cõtinet quale hic erat.ſ.ꝙ ſibi liceret libere appellare ⁊ hac rōne dicimus ꝙ ſi plebanus ipetraret priuilegium ſup decimis ſue parochie ⁊ poſtea alius ad quē de iure non ptinent ſup eaſdem decimas priuilegium impetret ſiue in toto ſiue in pte ſecundum priuilegium pualet primo etiā ſi ambo pariter gnālia ſunt.⁊ eſt hoc ea rōne:q2 in primo nihil cõcedere intelligitur.ſed tantū cõfirmare.in ſcḋo vero intēdebat de no-
a uo aliqḋ cõferre.⁊ ideo pīudicat primo[a] etiā ſi de primo nō faceret mentionē cū intelligebatur ex certa ſciētia in pīudiciū plebani ꝯceſſiſſe.nā ſicut de iure cõi mētionē facere nō tenet.ſic nec de priuilegio quod ſolum ius cõe ꝯtinet ⁊ ſm hoc expone literam.

a ¶Primo. quādo ſcḋ3 priuilegiū tollat primū aliqḋ per Car.l ꝯſi.iij.⁊ adde an priuilegiū ſpāle alicui ꝯceſſū tollat p legē gnālē ⁊ dic no.pēr Alex.in ꝯſi.x.col.j.i ſi.⁊ col.vj.in ſi.p fran.de are.in cõſil.cxiiij.⁊ per do.Barth.ſoci.in ꝯſil.clvj.col.x.ver.cõfirmat.

4 ¶(†Quia ſpecialis)id eſt reſcriptum vel priuilegiū vel idulgētia quod contra vel pter ius aliquid continet derogat generali.i.mandato vel reſcripto vel priuilegio quod quoniā ius cõmune continet.vel dic ꝙ ſi a principio oppoſuiſſet contra literas qḋ nō valerent qr tacuerat de priuilegio ſuo quo ſibi concedebatur qḋ ſibi liceret in qualibet cauſa appellare ⁊ hoc expſſe non habuiſſet literas cum clauſula ſub ap.re.tūc litere ſuū effectū amiſiſſent ⁊ non pceſſiſſent iudices.ſed ex quo a principio nō ꝓpoſuit vr̄ renunciare bñficio ſuarū literarū.⁊ excep.cõtra tenorē literarū aduerſarij ⁊ lr̄is conſentire:vnde vlterius cõtra eas aliqḋ dicere nō
5 poteſt. ¶(†Et ſpeciale mandatum)hic ergo derogat ſecundum primo:l3 in eo non fiat mētio de primo contra.j.c.j.ij.rñ.dicūt quidam hoc locū habere in priuilegio ⁊ indulgentia:ſed ꝯtraria ſc3 quod primum derogat ſecūdo.h3 locum in reſcriptis.hoc reprobatur.j.de offi.dele.ex parte.ſed rñde ꝙ papa ex certa ſciētia ſic reſpōdit ibi.Sed his abiectis quod hic di ius aſſerimus generale tam in priuilegijs quā in reſcriptis vt ſpāle ſm in caſu ſuo deroget generali primo:l3 mentio non habeatur de ipſo gnāli.⁊ expſſum eſt.j.eo.paſto.niſi tale eſſet primum generale quo expreſſo literas nō habuiſſet.j.de offi.deleg.ex parte.ſecus aūt vbi ſpāle impetratum eſt poſt ſpeciale vel gnāle:vt in ſe.pri.c.nec ob.j.de fil.pſby.ex tua.qr ibi nō derogat primū gnāle ſpāli ſecūdo vel econuerſo ſed quod generali autoritate factū erat nō retractatur.nec obſtat.j.e.de offi.deleg.ex parte.qr ibi primum fuit ſpāle quia de prima vacāte que tantū vna futura erat l3 incertū ſit de qua vel melius ſuppreſſit veritatē talem.j.de tenore pcedētium literarū quam ſi expſſiſſet non obtinuiſſet ſecundas lr̄as. ſed hic l3 dixiſſet de priori indulgētia non minus literas ſecundas nō obſtante ☞ appel.habuiſſet † qr in iudicijs non eſt habēda acceptio pſonarum.iij.q.iiij.c.ij.ſed vbi iura ſibi contraria reperiunt ſi vtrūq3 eſt idem primo p ſecundum derogat l3 de primo nō faciat mētionem.ff.de leg.l.nō eſt nouum.qñ oīa iura in ſcrinijs ſuis h3 recōdita.xxx.q.j.pnenit.C.de teſta.omnium.C.de inoffi.teſta.ſi qñ.de conſti.c.j.li.vj.pticulari autem iuri aut alicuius caſtri p aliud nō derogat niſi de eo mētio fiat.xxv.q.ij.pſcriptionē.j.eo.cum ordinem.⁊.c.eam te.quod intelligo ſi tale eſt pticulare quo expſſo literas nō habuiſſet.vel dic vt in gl.iſta indulgētia valet.(Derogat) melior rō qr priuilegium intelligit tantum qñ cauſa cõi iure tractat ⁊ non qñ pter ius appellatio inhibetur.j.de offi.leg.ſtuduiſti.j.eo.paſto.ſi.xxiij.diſt.quāꝙ.C.de pigno.l.ij.ff.qui potio.in pigno.ha.l.ij.⁊.ff.de ſen.⁊ re iudi.diuus.

1 ☞In reſcriptis intelligēda eſt hec clauſula:ſi pces veritate nitant etiam ſi nō apponatur.
2 Litere impetrate nulla facta mētione de prioribus nō valent.
3 Ad cõfirmationē ſnīe nō ſufficit ſuppreſſio priorū literarum:nec etiam pactū ſuū:ſed ꝓbationū vel iuris veritas.
4 Litere impetrate poſt tp̄s appellationis effluxū nō valet.

EX parte.(moueret).i.ipſe.f.(Ipſe).i.f.(Cognitionem)hoc ipſo non valuerunt litere.C.de pci.imp.offe.quoties.j.eo.cum adeo tñ nō credo hec verba fuiſſe in litera:quia ſi ibi eſſent ſtatiz papa mādaſſet ſine vlla inquiſitione ad ſe mitti vel detineri quaſi ſuſpectū de falſitate:ſed litere poterāt eſſe tales. conqueſtus eſt nobis.§.quod epūs cõuentrēſ.cum ſua eccleſia ſpoliauit nullo iuris ordine ſeruato.vnde mandamus quod eū reſtituas.(Intel-
1 ligenda).xxv.q.ij.vniuerſa.contra † vbi dicitur quod non valet reſcriptum niſi habeat hanc clauſulā.ſed hoc ſm canones illud ſm leges.⁊ no.ꝙ non aliter viderent conditiones intelligende in cõtractibus ⁊ reſcriptis:niſi apponatur:niſi forte ſint gnāles conditiones.xxxj.q.j.c.vlti.⁊ ſi.

HAbita.Decreta.iſta multiplicem iniquitatē contine-
2 re videtur.⁊ primo in eo quod innuit qḋ † litere ab.f.impetrate nō valeant ſi mētionē de prioribus nō fecerint cum illa non eſſet talis veritas ſuppreſſa qua expreſſa nihilominus literas in cõi forma habuiſſet cum ſiue ordinario iure ſiue ex delegatione cognouiſſent ⁊ etiam qualeſcunq3 lr̄e eſſent ſemper a diffinitiua ſnīa licitum eſt appellare:vt.C.de app.eos.§.qñ etiā.
☞ ¶ †Unde ⁊ ſi iudices nō debeant ꝓcedere ſm formā in literis ipſius appoſitā.j.debēt tñ ſm ordinē iuris ꝓcedere.j.e.ſup literis ſed videas ideo nō valēt:qr dolo ſuppreſſit priorem cõmiſſionem vt in decre.ſup literis.Vel dicas qḋ ſi dixiſſet formā cõmiſſiōis ⁊ pceſſum habitum p eandē.ſ.qḋ conuictus erat de piurio.⁊ qḋ pbēde renunciaſſet.literas iſtas non obtinuiſſet.vt.j.de her.ſicut
3 ⁊ de ſen.⁊ re iudi.inter mona. ¶ †Scḋo cõtinet iniqtatē i eo qḋ dicit ſnīam ꝯfirmari cū ad ꝯfirmationē ſnīe non ſufficiat ſuppreſſio priorū lr̄arū nec ēt pactū ſuū.ſed veritas ꝓbationū vel iuris j.e.c.olim.ſed tu dicas verū eſſe qḋ opponit:⁊ ideo expone lr̄am cõfirmes ſnīam ſupple ſicut rōnabilr̄ fuerit cõfirmāda cognitiōe pmiſſa.j.de ap.oblate.⁊ habes ſile.ā.de conſti.cum.M.in ſi.vel potes remouere priorē iniquitatē:qr in iſtis literis nō fiebat mentio de app.⁊ ſicut non v3 ſnīa ꝯtra res prius iudicatas.ā.ij.q.vj.§.diffinitiua.ita nec litere impetrate niſi faciāt mētionē de appellatione ſi impetrent ab appellāte.j.e.ex pte.ſecus aūt ſi ab appel-
4 lato.vt no.j.de appel.oblate. ¶ †Vel dic qḋ ideo nō valebant litere qr iam tp̄s appellationis effluxerat.⁊ idcirco etiā hñ ſequit qḋ ſi non eſt habita mētio priorū literarū.ſupple maxime confirmet ſnīam.i.cõfirmandam denunciet.in aut.⁊ de his q ingre.ad appella.§.j.colla.v.vel dic qḋ ideo dicit ſi non fuit habita mētio priorū literarū qḋ confirmet ſnīa:qr nec p conſequēs fecit mentionem qñ appellauit.vel in qua cauſa.⁊ ita rata manet ſnīa.C.de tēpo.appel.autē.ei qui.in ver.appellatore.ſi autē mētionē feciſſet ⁊ non tranſiſſet in rē iudicatam cum non eſſet negligētia ꝓſequendi appellationē ſup illa cauſa que cõmiſſa erat conuentrēſ.(Venire)qr falſe pſumuntur.Inno.

1 ☞In literis ſcḋo impetratis oportet expſſam fieri mētionē de primis ad hoc vt p ſecundas deroget primis.
2 Scḋe litere in quibus caſibus p exceptionē elidi poſſunt.
3 Vterq3 iudex.i.primus ⁊ ſecundus iuriſditionē habet niſi ea p exceptionē elidatur.
4 In ſentētijs latis vigore diuerſorum reſcriptorū inſpiciēdum eſt que litere alijs pualeant.⁊ eis ſtandum eſt.
5 Vtriq3 iudices ſi eligere nolint arbitros ⁊ ꝓcedant ex cuētu ſnīe late ſup reuocatione literarū pēdet quorū pceſſus valeat.
6 Reſcriptū legitimū pdit p ſcḋm faciēs mētionē de primo ⁊ alijs etiam caſibus quos habes hic.

CEterum.(aduerſarius.) Sec⁹ ſi idē.j.eo.ex tenore.(Priores).j.de offi.deleg.ſane.j.ꝯ.So.hic cū ad ſcḋos iudices lr̄e ſcḋe ipetrent.ibi cū ad eoſdē iudices ſm diuerſas formas nec v3 ſol.hic notata ꝙ hic loquit vbi nō eſt pſumptio mutate volūtatis.
1 † opz eñ in ſcḋis lr̄is expſſam fieri mētionē vt p ſcḋas pmis derogēt.j.de offi.dele.ex lr̄is.vr̄ ibi nō ꝯſtat q̄ ſint prime.hic aūt ꝯſtat.
2 ¶(†Nec ſcḋe)elidi pñt p exceptionē ſcḋe lr̄e q̄ de primis non faciūt mētionē vt hic.ipſo tñ iure valēt ꝙ eo ipſo apparet qḋ tā pceſſus habitus p eas niſi fuerit excepti.⁊ qḋ poſt annū pualēt ꝯ negligētes.j.eo.plerunq3.j.e.ſup literis.Itē elidunt lr̄e ope exceptionis ſi impetrate fuerint ante terminū appellationis pfixū.j.de ap.ſignificaſti.ſepe ꝯtingit.⁊.c.oblate.Itē elidunt p exceptionē ſi ab excōicato fuerint impetrate.j.de ꝓba.poſt ceſſionem.j.de eta.cū bone.tñ hoc ſimplr̄ nō ꝯcedo.Item ſi doloſe ſint impetrate p falſā ſuggeſtionē vel veri ſuppreſſionē.xxv.q.ij.reſcripta.ſalua diſtinctione.j.eo.ſuper literis.vnde ſi ꝓponit exceptionē corā iu
☞ dicibus quos dicit non habere iuriſditionē ⁊ ſupaddit. ¶ †Et ſi dubitatis qḋ prime litere non pīudicent vltimis eligant arbitri ſm cõſtitutionis tenorē quam habes.j.eo.paſtoralis. credunt quidā qḋ hoc ſufficiat ad hoc qḋ quicqd factū fuerit caſſū ſit ⁊ irritum

irritū etiā ſi iudicaret̄ p iudices illas literas ꝯtra quas ſic excipi
tur alias ꝓualere ⁊ legitimas eſſe: ⁊ hoc ea ratione: q꜡ cū ille petie
rit ſm debitū ordinē iudiciorū ꝓcedi. ſ. ſm tenorē predicte decre.
⁊ ipſe ordo non fuerit omiſſus non debet valere ꝙ ſic. ij. q. vj. §. itē
ſentētia. ſ. de offi. dele. venerabili. ſ. e. cum dilectus. ¶ Idem vr̄ di
cēdū etiā ſi nō ſit petitū ꝙ ſic ꝓcedatur: cū decre. nō dicat ꝙ peti
debeat ſed ſufficit ambigi inter partes vel iudices. ⁊ hoc ipſuꝫ eis
certum eſt forte: q꜡ de earum reuocatione diſputauerūt. ⁊ neutra
pars alteri conſenſit. ſed in ambiguitate ⁊ contradictione reman
ſerunt. ⁊ ex quo ambigitur ſm tenorē ꝑdicte decr. procedi dꝫ nec
credūt in hīs neceſſariā appellationē: q꜡ nō ꝫ ipſo iure ꝙ facit. ar.
3 ij. q. vj. §. diffinitiua. ¶ † Sed tamē ſecuri⁹ ⁊ etiā tutius eſt exce
ptionē ꝓponere ⁊ appellare. q꜡ ſi iuriſditio per exceptionem non
elidatur vterqꝫ iudex iuriſditionē habet. ſed ſi corā primis iudici
bus quoꝝ iuriſditionem dicit reuocatā per ſecundas literas pro
ſequeretur qōnem iſtam an eſſet eoruꝫ iuriſditio reuocata necne
ſi interim pēdente lite hac ſuper principali queſtione ꝓcederent
coram ſecundis iudicibus de partium conſenſu tacito vel expreſ
ſo. videtur ꝙ per talem ꝓceſſum renūtiare videtur ⁊ literis ⁊ qō
ni quam de reuocatione propoſuit. ar. ſ. de offi. dele. gratuꝫ. ſed ⁊
ſi interim non proceſſit in principali. ſed ipſe primus iudex ſolaꝫ
preſentibus partibus tulit ſuam eſſe iuriſditionem tenebit quic
quid vlterius fecerit ille iudex niſi appellauerit. nam cum poſſint
cognoſcere an ſua ſit iuriſditio. ſ. eod. ſuper literis: ergo tenebit
ſententia niſi appellet. ſi autem nec pars nec iudex ſecundus ali
quid mandat vel excipit coram primis iudicibus. ſ. qui ceperunt
iuriſditione vti inter partes ſi tamen ⁊ ipſi ſimul ſecundi cum eis
eodem tempore cum illis procedunt in hoc caſu credunt quidaꝫ
ꝙ proceſſus priorum iudicum tenet etiā ſi poſtea conſtet literas
primas per quas proceſſum eſt reuocatas: poſſet per alias ⁊ etiā
ſi excommunicent ſecundos tanꝙ turbatores ſue iuriſditiōis. te
net excōmunicatio. ⁊ hoc ideo q꜡ primi iudices habuerunt iuriſ
ditionem ⁊ eam exercere ceperunt ſi quis ergo contradicit iuriſ
ditioni eorum vel facto vel dicto oſtēdere dꝫ illud. ſ. cauſam qua
re contradicat ⁊ maxime oſtendere tenetur literas per quas data
eſt iuriſditio. ſ. de offi. delega. cum in iur. nec videtur vis faciēda
in hoc ꝙ primas literas impetrauit. ſed in eo ꝙ iuriſditiōe prio
res vel ceperint. ⁊ hoc ideo. quia occupantis melior eſt cōditio. ſ.
de appellatio. vt debitus. ſed ſi eſſet caſus ibi. vbi non eſſet potior
cōditio occupantis. tunc ſufficit ſolū exercitiū iuriſditionis. cuꝫ
ſic appareret partes cōſenſiſſe ex quo coram eis litigant. ⁊ priori
bus de iuriſditione renuntiaſſe tacite. ſ. de re iudicata. inter mo
4 naſterium. ¶ † Alij dicunt ꝙ nec primi iudices nec ſecundi poſ
ſunt aliquam iuriſditionem in alios iudices exercere. quia cū ex
literis non detur eis aliqua iuriſditio in eos ſcilicet iudices nec
in hoc caſu ius det ei iuriſditionē inter eos. ſed ꝑcipiat arbitros
eligi. ſ. eo. cum cōtingat. ptꝫ ꝙ ſi primi iudices alios excōicāt. nō
tꝫ excōicatio ſi aūt iudices primi vel ſecundi inter partes ferant
ſn̄iam vel excōicationis vel interdicti vel aliam. cū non contēde
rint de iuriſditione. ſed tantū lr̄as oſtenderint per quas iuriſdi
tio ē reuocata. nihilominus tn̄ iudices amboꝝ reſcriptoꝝ ad cō
trarias ſentētias ꝓceſſerint. tūc inſpiciēdū eſt que litere alijs ꝑre
ualeant. ⁊ iudicabit̄ proceſſum illoꝝ tenere. quoꝝ litere alijs pre
ualerēt ⁊ alioꝝ ꝓceſſus irritabitur: ⁊ ſic intelligit̄ decre. ſ. de offi
cio dele. ex literis. ſi autem literas non oſtenderet reuocatorias te
neret quicquid facerēt primi iudices. ſ. de reſtitu. ſpol. audita. ſ.
de offi. delega. cum in iure. ſed ſi facta prima oſtenſione. dicerent
primi iudices. nos volumus cognoſcere an reuocetur iuriſditio
noſtra. non vꝫ illud. quia cognitio non ſibi ſed arbitris demāda
5 tur. ſ. e. paſtoralis. ¶ † Sed ⁊ tunc ſi noluerint eligere arbitros ſi
alterutri iudices procedant ex euentu ſn̄ie que fertur ſuper reuo
catione literarum pēdet quorum proceſſus valeat. ſ. de offi. dele.
ex literis ſiue ſit proceſſum ad ſententiam excōicationis propter
cōtumaciam ſiue ſuper principali procedatur. primi autem pre
dictam decreta. ex literis ſoluunt vt ibi dicit gloſ. (Nec ſecunde)
☞ hodie autem attenditur tēpus impetrationis literarum. ſed pre
6 ſentationis. ſ. de appellatio. vt debitus. ¶ (Priorum eſt) † No
ta perdi primū reſcriptum legitimum per ſcōm ꝙ facit mentio
nem de eo vt hic. item per negligentiam impetrantis poſt annū.
ſ. eo. ſi autem. ⁊ c. plerūqꝫ. ⁊ per ſolicitudinem preuenientis. ſ. de
appel. vt debitus ꝓpter fraudē. ſi ſcōas impetrat ⁊ vtitur. ſ. eo. ex
tenore per mortem delegantis vel delegati. ſ. de offi. deleg. gratū.
⁊ c. relatum. ⁊ per ſuperuenientem cauſam que id a principio in
ualidum faceret. ſ. de offi. deleg. inſinuante perditur etiam quan
doqꝫ per excommunicationem ad tempus: ſed recuperatur per
abſolutionem. ſ. de offi. deleg. prudentiam. §. vj. item per mortem
impetrantis vel eius contra quem impetratur. ff. que ſentē. ſi. ap.
l. pe. (in expēſis) factis in allegando ius ſuum. ff. de in. ſi quis ex.
ff. ſi quis in ius vo. ex quacunqꝫ.

Inter cetera (Eandem) poſſeſſorem ſtu
deas ſpoliari. In ſimilibus
C. de legi. leges. ff. de legi. nō poſſunt. ſ. de trāſla. inter.

Si quando aliqua.

1 ☞ Ciſtercienſes nō poſſunt trahi ad iudicium per literas. niſi de
ipſorum ordine fecerint mentionem.
2 Nunquid per ſpecialem commiſſionem priuilegio generali de
rogetur.
3 In quo differant litere de gratia. ⁊ litere de iuſtitia.
4 Litere valent etiam non facta mentione de priuilegijs alicuius.
5 Monachi citati debent venire priuilegium ſuum allegaturi.

1 Cum ordinem. (Spāliter.) † nā ſi ſu
per poſitionibus alijs
vel debitis impetrent̄ litere ꝯ ciſtercieñ. bene valent:
q꜡ ad hoc nō extendit̄ priuilegiū: ſed poſtea largi⁹ pri
uilegiū impetratū: ꝙ per nullas literas pñt trahi in cā ꝗ de eoꝝ
ordi e nō facerēt mētionē. (Indulſit). ſ. de deci. ex parte. ſ. decimā
2 laborum ſuoꝝ non ſoluendam. ¶ (Minime teneamini.) † Mi
rum videtur ꝙ priuilegium gn̄ale ad oēs eiuſdē ordinis p ſpecia
lem cōmiſſionē nō derogatur. ar. cōtra. ſ. eod. ſicut ro. ff. de nego.
geſt. in ro. ⁊. ſ. eo. paſtoralis. §. j. Reſpō. non valere ſpecialis com
miſſio ꝓpter ſuppreſſionē veritatis quā ſi expſſiſſent lr̄as etiā in
forma cōmuni nō obtinuiſſent. ſ. e. ſuper lr̄is hoc nō vr̄ eſſe verū
q꜡ etiā ⁊ ſi de priuilegijs ciſtercieñ. mētionē facerēt l cōi tn̄ in for
ma lr̄as habuiſſent: vt nota. ſ. eo. ſuper lr̄is. ſed contra. ſ. de cōſti.
cum acceſſiſſent. ſ. e. conſtitutus. vbi habes ꝙ ſi lr̄e nō faciūt mē
tionē de ſtatuto ꝙ pñt elidi per exceptionē. ergo eadē rōne ſi non
faciunt mētionē de priuilegijs ciſtercieñ. poſſunt elidi lr̄e impe
trate cōtra eos etiā ſi nullam haberēt indulgentiā qō nō valerēt
3 litere: q꜡ nō faciunt de eorum ordine mentionē. ¶ † Sed dic ꝙ li
tere de grā bene eliduntur per exceptionē ſi non faciunt mētionē
de priuilegijs quia eas nō obtinuiſſent ſi de priuilegijs cui dero
gāt mētionē feciſſent ſed in lr̄is de iuſtitia ꝗ hn̄t formā cōem nō
eſt neceſſe fieri mentionē de priuilegijs ſicut non eſt neceſſe fieri
mentionē de alijs peremptorijs exceptionibus. vt pacti de nō pe
4 tendo ⁊ hmōi. ¶ † Et ideo dicunt quidā vt ſupraſcrituale ꝙ hoc
ꝙ hic dr̄ nō eſt ꝓpter ſuppreſſionē veritatis: q꜡ etiā non facta mē
tione de priuilegijs alicuius valent litere. ſed ꝓpter beneficiū hu
ius indulgētie in qua eis indulget̄ ꝙ nō ꝯueniant̄ per literas ꝗ
non faciunt mentionē de ordine eoꝝ: q꜡ alś ⁊ ſi de ordine ⁊ de pri
uilegio facerent mentionē tn̄ literas de iuſtitia haberent cū poſ
ſent priuilegio tacite vel expreſſe renūciare. ſ. de deci. ex multipli
5 ci. ſ. de priui. accedentibus. (Minime teneamini) † cum allegatis
priuilegium veſtrum. ff. de iur. om. iu. ſi quis. ſ. de ap. ſi duobus.

1. ☞ Collatio prebendarum quando pertinet ad epiſcopum nō de
bet ſcribi capitulo ſed epiſcopo vt aliquem recipiat.
2 Per literas directas capitulo nō tenetur epiſcopus quempiam
recipere de neceſſitate: de honeſtate tn̄ ipſum recipere debet.
3 Mandatum capitulo ⁊ tanquam capitulo factum: epiſcopum
ligare non intelligitur.
4 Uacante ſed ea que ſunt iuriſditionis deuoluuntur ad capitulū.
5 Capituli poteſtas ceſſat vbi primum nouus epiſcopus fact⁹ eſt.
6 Delegatio non debet excedere fines mandati.
7 Mandatum factum vices gerenti ſiue vniuerſaliter ſiue ſingula
riter in vna re tantum dominus adimplere debet.
8 Quando certum eſt epiſcopum eſſe in loco nō magis cogitur im
plere mandatum per literas directas capitulo ꝙ ſi dirigerentur
cuiꝙ extraneo.
9 Si capitulo mandaretur ꝙ illum cui papa cōtulerat prebendaꝫ
reciperet in capitulum quilibet tenetur recipere etiam ſi capitu
lum contradicat.

1 Cum te. ⁊ infra. (Donatio) † nota ꝙ
vbi collatio prebenda
rum pertinet ad ep̄m nō dꝫ ſcribi caplo ꝙ aliquē re
cipiāt. ſed ep̄o niſi ſuper hoc eſſet conſuetudo. ⁊ ſi ali
ter ſcribatur nō valerēt lr̄e: q꜡ ab eo petitur prebenda qui nō ha
bet ius dandi eam niſi papa ipſe cōtuliſſet prebendam: quia tūc
bene mandaretur. c. ꝙ ipſum reciperent: quia receptio in hoc vlti
mo caſu tantum in facto conſiſtit ius enim plene aſſecut⁹ eſt per
collationem pape ſed in primo caſu nō tantum conſiſtit in facto
ſed ⁊ ius cōfertur in canonicatu. Alij dicunt ꝙ tenet tale māda
2 tum factum capitulo: mortuo ep̄o. vt no. in gl. non videt̄. ¶ († Ne
gatio) non debes intelligere ꝙ ep̄s per literas directas caplo te
neretur de neceſſitate iuris conferre alicui prebendam. lꝫ de ho
neſtate teneatur. ſed redarguit ep̄m de mendatio. ſ. quia dicebat
ſe nullum mandatum recepiſſe. cum conſtet eū ⁊ ſingulos canoni
cos aliud mādatum recepiſſe. cū caplm̄ recepiſſet mandatū. lꝫ eo
forte nō ligaretur. vel dic vt in gloſſ. que incipit. vt vr̄. vel dic qō
hec decre. ad hoc de gratia loquitur. ⁊ ꝙ dicit de data literarū ad
hoc dicit vt notet cauſas motiuas non neceſſarias quare debeat
3 cogere ep̄m ad cōferendam ꝑbendā iudeo. ¶ († De capitulo) nō
vr̄ ꝙ iſte ep̄s eum recipere debuerit cū mandatum caplo ⁊ tanꝙ
capitulo factū eum ſingulariter ligare nō intelligatur. ar. iij. q. ij.
§. qui manumittitur. ff. de ſeruit. vrbi. in tantum. §. vniuerſitatis

⁊.§.ſeq.ad hoc autem vt bene intelligas decret.debes ſcire ꝙ collatio p̄dicte prebende pertinebat ad ep̄m.vacāte autem ſede ep̄aliſ collatio p̄bende non deuoluatur ad capitulū.ſ.ne ſe.vac.an.illa
4 ſecus aūt ep̄o negligente.ſ.de cōceſ.preben.nulla.† Tamē ea que ſunt iuriſditionis deuoluuntur ad capitulum.⁊ generaliter tunc negotia eccleſie expedire debet vt.ſ.de here.ad abolendam.ſ.de ele.cum in cunctis.ſ.de conceſſ.preben.⁊ eccle.non vacan.nulla.⁊ c.quia diuerſitatem.dn̄s papa tanq̄ eis qui gerunt vices ep̄i ſcripſit ꝓ hoc iudeo recipiendo ⁊ bene quia nullus alius eſt cui ſede vacāte poſſit ſcribi ꝓ receptione alicuius niſi capitulo.⁊ dicit ſi omnes canonici qui preſentes erant tp̄e date lr̄az mortui eſſent ſucceſſores eoꝝ tenerentur recipere eū:ſic eodē mō ep̄s qui in hoc ius ſuccedit vel potius mandato.nam ſʒ capitulū vacāte ſede ſuccedat ep̄o in iure conferendi p̄bendas q: tn̄ capl̄m rōne ꝯiunctionis que eſt inter eos ⁊ cōionis etiā rōne iuris ꝙ conferre mādat ſcilicet iure p̄bende in qua ep̄s habet collationes ⁊ capitulū receptionē ad tam.ep̄s ſuccedit capitulo in adimpletione ipſius mā
5 dati ſibi coniuncti.¶ †Et quia quaſi inuicem epiſcopus et capitulū videntur facere q: licet autoritate pape faciāt tamē vice ep̄i facere videntꝰ quod ex eo apparet ꝙ ſi poſt tales literas impetratas fiat nouꝰ ep̄s.⁊ tūc ceſſat poteſtas capituli ⁊ redit ad ep̄m vt hic habes expſſe.⁊ hec etiā credūt aliqui ⁊ non male.etiā ſi nō capitulo ſed cuicūqꝫ extraneo mandaſſet papa ꝙ aliquem inſtitueret in eccleſia ſua vacante collatione prebendaꝝ.nam ſi anteq̄ cōferat ordinet eccleſia de aliquo qui poſſit cōferre p̄bendas ad eū redibit poteſtas arg.hic ꝙ dʒ ſubintelligi ſi res in eodē ſtatu perſeueret vſqꝫ ad collationem.ff.ſi ex noxa.cau.l.j.⁊ tn̄ nō credunꝰ ꝙ ſi aliquis executor datus eſſet ꝯ iſtud capitulū ꝙ redeunte poteſtate ad ep̄m ꝙ poſſet ꝓcedere ꝯ ep̄m.⁊ huiꝰ rei ratio infra plenius aſſignatꝰ.¶ †Ordinato ergo ep̄o redit ad eū ꝑtās cōferendi directis igitur lr̄is ad capl̄m tanq̄ ad vicarium.⁊ facto ibi poſtmodum ep̄o eiſdem literis tenetꝰ ep̄s facere qđ mandabatꝰ capl̄o per papā qđ etiā iure cōi in hac collatiōe vel potiꝰ ſuccedat mādato vt ep̄s.ſ.de cōceſ.prebē.q: in aut.vt nulli indi.§.⁊ hoc quoqꝫ iubemus.⁊.§.ſeq.argu.ff.de condi.inde.ſiſic.ff.de annu.lega.annua.§.a titio.ſ.de vſur.tua.ſed contra.ſ.de alie.iud.mu.cau.fac.c.j.vbi innuitur ꝙ licet poſſeſſio mutata ſit ab eo contra quē impetrate ſunt lr̄e in alium nō ꝯuenitꝰ alius niſi malitia eius interuenerit.cū ergo hic nō fuit malitia ep̄i per lr̄as cōtra capl̄m impetratas non poterit conueniri.¶ Preterea reſcripta diſtinguuntur vt non extendantꝰ ad multas perſonas.ſ.eo.ſedes.preterea ratio cui innititꝰ papa non vꝫ ſonare.ſ.quia tp̄e date erat archidiaco.ſm̄ hoc idem eſſet ⁊ ſi nō eſſet archidia.qđ fateor.dico tn̄ ꝙ quilibet extraneus factus ep̄s tale mādatū implere tenebatꝰ.¶ Rn̄deo ad decre.de alie.iudi.muta.cau.fac.c.j.ꝙ licet ſucceſſor teneatur adimplere:nō tamē delegatus cōtra hoc capl̄m vel ꝯ quemlibet aliū vices gerentem datus vbi lis conteſtata eſſet contra ſuc-
6 ceſſorem procedet.nec hoc hic dr̄.Ratio eſt diuerſitatis:† q: delegatio non debet excedere fines mādati.ſ.de offi.deleg.cum olim.⁊.ff.māda.diligēter.Item ſtricte interpretādum eſt reſcriptū.ſ.e.ſedes.ac ſubditis quicūqꝫ poteſt obedire dʒ.nec dʒ diſtringi obedientia vt hic.viij.q.j.ſciendū.xj.qō.iij.ſi dn̄s.qui reſiſtit.c.quid ergo.¶uis quidā etiā dicunt ꝙ etiā autoritate literarū ꝯtra p̄dictos impetratarū ꝓceditꝰ contra vniuerſalē ſucceſſorē qualis hic ep̄s erat ad quē deuenerāt oīa iura ep̄atus que prius erant apud capl̄m argu.ſ.de iudi.quia in aut.de iureiur.a mo.preſti.§.j.col.v.C.de here.inſti.l.vl.decre.autem preallē.non obſtat cum ibi ille in quē tranſlata eſt poſſeſſio non erat generalis ſucceſſor.ſed in re ille tn̄ vel ſp̄ale eſt in vicario qui idem intelligitꝰ cum dn̄o.nec extenduntur in extraneos ſi heres vel ſucceſſor ⁊ dn̄s.qui eadem perſona cēſetur cū predeceſſore ⁊ vicario ꝯuenitur in aut.de iureiu.a mo.preſti.¶ Nos tamē hoc non fatemur cum diximus ꝙ executor datus vt litere impetrate cōtra vices agētem valent ꝯ dn̄ʒ niſi lis cōteſtata eſſet.ſed bene fatemur ꝙ valerēt ꝯtra ſucceſſorē vt no.ſ.de offi.dele.qm̄ abbas.nō eīn per oīa ſic vna perſona cen-
7 ſetur vices agēs cū dn̄o ſicut ſucceſſor cum predeceſſore † ſed mandatū factū vices gerēti ſiue vniuerſaliter ſiue ſingulariter l vna re tn̄ dn̄o adimplere dʒ fingitur eīn ſucceſſor in adimplēdo mādato vices agēti facto ſicut hic habes.⁊ in aut.preall.aut.de iureiu.a mo.preſti.ſed non fingitur vicarius in ſuſtinēdo iuriſdictionem vel executionē cōtra eū datā qđ nō inuenitꝰ in iure.⁊ ſufficit etiā ad hoc rō p̄aſſignata nec innititur papa illi ratiōi:q: tūc eſſet de capl̄o ea rōne ꝙ ꝓpter hoc teneatur dare:ſed q: hec erat cā ꝙ nō debebat ſcribi ep̄o cum non eſſet.⁊ quia nullus alius erat ibi cui papa ſcribere deberet vacāte ſede niſi capl̄o.⁊ hoc eſt qđ ſequitur.
8 ¶ (†Nec eſſes ⁊c.) unʒ ſi certum eſſet ep̄m ibi eſſe non magis cogeretur implere mādatū per lr̄as directas capl̄o q̄ ſi dirigerentꝰ cuiqꝫ extraneo.ſed oppones aut papa contulerat ius in hac prebenda iudeo aut nō.⁊ ſi contulerat ius male facit papa ꝙ redarguit ep̄m:quia ep̄s ad quē ꝫ pertinet ſola collatio bene facit ſi de nouo non cōferat:q: ſola collatio pape ſufficit:imo iniuria fieret priori collationi pape per ſcdam.ſed capl̄m erat redarguendum qr non recipiebat eum ſine alio mandato ep̄i.Si aūt papa nō cōtuliſſet ei ius in beneficio.tunc eodē modo vꝫ iniuſta redargutio ep̄i cū lr̄e nō valerēt quibus mādabatur recipi in canonicum ille qui nō erat canonicus ⁊ p eos canonicꝰ fieri nō poterat.cum ad eos nō pertineret collatio p̄bendarū.Rn̄.ꝙ p lr̄as iſtas nullum ius queſitū eſt iudeo in bn̄ficio.ſʒ ipſi canonici autoritate literaꝝ ipſarū poterāt ei cōferre ius q: ip̄m recipiēdo faciūt ⁊ cōſentiūt in ip̄m tanq̄ in canonicū.¶ †Et gn̄aliter dicimꝰ quoties papa ſic ſcribit vel capl̄o ad quod pertinet electio vel ſi nō pertinet ad eos electio.vel ep̄o qui hʒ poteſtatē ꝯferendi prebēdas ꝙ intētio pape vꝫ eſſe ꝙ nō tn̄ que facti ſunt faciāt.ſ.recipiēdi.ſeu etiā ius cōferant ⁊ ſic de facto videmus papā facere quotidie.⁊ tamē credimus ꝙ ſi papa ſcriberet penitus extraneo ꝙ reciperet aliquē in fratrem alicuius eccleſie in qua ius recipiendi non haberet ꝙ litere nullo modo valerent niſi expreſſe ſciretur ꝙ papa ſicut extraneo ſcriberet ex certa ſciētia.¶ †Sed dices quare ergo etiam poſt creationem epiſcopi non eis conferant ius cum hāc poteſtatem papa eis conceſſerit.Reſpon.quia non intelligitur pure cōceſſiſſe ſed ſub cōditione.ſcilicet eccleſia in eodem ſtatu durante.argu.ff.ſi ex noxa.cauſa.l.j.ratione enim naturalis cōiunctionis que eſt inter electionem ⁊ receptionem videtur ea ſic coniunctim canonicis commiſiſſe:licet conferentes in collationibus eoꝝ ſint diuiſi.¶ Alij dicunt ꝙ ſi mandatum capitulo directum tale eſt ꝙ quilibet de capitulo vel aliquis ſingularis implere poteſt.ille implebit etiam ſi capitulum cōtradicat.de hoc no.ſ.de poſtula.prela.bone.quale eſt iſtud hoc non placet.niſi dirigatur mandatum tanq̄ ſingularibus quale eſt mandatum de recipiendo inue-
9 ſtitu.a papa.¶ †Et ſi male mandaretur capitulo ꝙ illū cui papa contulerat prebendam reciperet in canonicum.quilibet teneatur recipere etiam ſi capitulum contradicat.ſecus ſi mādaret capitulo ꝙ eligeret:quia tunc quilibet ſigillatim non eligeret cum ex tali electione ius nō queratur.nec deberet ſic fieri.ſ.de electio.q: propter.lxiij.diſt.c.j.⁊.ij.⁊ quia tunc potius officiū monentis q̄ facientis accepit.arg.ff.quando ap.l.j.§.ſolēt.Itē electio pertinet ad ius receptio ad factum.Si autem epiſcopo ſcriberetur ⁊ moreretur ante preſentationem literarum capitulum per illas literas non deberet illum recipere.Inno.

1 ¶ Prima eccleſia vacare intelligitꝰ per tranſlationē ad aliam.
2 Litere non valent in quibus impetrator ſupprimit nomen dignitatis ſue.

AD aures.(Minoribus.) Maxime beneficiis obtinēdis.ſ.eo.cum adeo.vel intelligitur ꝙ loquitur.† quando aliquis habet vnā
1 eccleſiam in qua reſidet et impetrat reſcriptum ſuper obtinendis reditibus prioris eccleſie ad quam tranſiuit:qđ non valet cum ſtatim ſua tranſlatione vacare intelligatur prima eccleſia.xxj.q.ij.ſi quis.ſ.de preben.de multa.ſecus forte dicet aliquis ſi tranſierit ad beneficium vel prebendam tunc valet reſcriptum ſuper reditibus priorum beneficiorum obtinēdis quouſqꝫ ſententialiter eccleſia priuetur.argumen.ſ.de prebend.cum non ignores.⁊ de conceſſio.prebend.et eccle.non vacan.literas.viij.queſt.vlti.nonne.(Pauperes clericos.)id eſt pauperes eccle-
2 ſias in quibus ſunt pauperes clerici.¶ (†Vires) ⁊ debet hec ex-
a ceptio[a] in principio proponi contra literas ad declinandum iudicium.arg.ſ.eo.ſi proponente.ſi enim in principio nō proponatur.⁊ tanq̄ eludens literas poſtea ꝓponi nō poteſt cum nō ſit iuſta exceptio contra petentē beneficium ꝙ habeat aliud beneficiū.cum plura beneficia quis non poſſit habere.vt.ſ.de preben.cum iamdudum.¶ Alij tamē dicunt ⁊ bene ꝙ ſemper pōt opponere.de hoc no.ſ.eo.ſuper literis verſus finem.ſ.de lit.cōteſt.exceptionis perempto.quidā tamē dicunt qđ etiā poſt ſentētiam latā per huiuſmodi literas reuocabitur quicquid factū erit.arg.ſ.eo.conſtitutus.⁊.c.ad audiētiam.ar.pro eis ꝙ litere ſunt ſurreptitie qđ ex eo apparet:q: non ꝓcedunt de ſua intentione:vt hic.⁊.ſ.eo.poſtulaſti.ſi proponente.⁊.ſ.eo.cū dilecta.dicūt enim eodem modo procedendū qn̄ ſnīa lata eſt p lr̄as obreptitias ſicut ſi eſſet lata p lr̄as falſas:vt no.ſ.de pba.lʒ.¶ Alijs videtꝰ ⁊ forte melius ꝙ per literas obreptitias vbi ſcienter dicitur falſum vel verum tacetur.
b bene detur iuriſditio[b].ſ.eo.ſuper literis.¶ Et ideo ſi per iudices harū lr̄arū detur ſnīa ꝙ aliquis eſt recipiendus ſi nō appelletur debent eum recipere ita ꝙ vlterius nō audiātur.q: hec ſententia non eſt contra ius ſcriptum:ſed tn̄ contra ius litigatoris.ij.q.vj.§.diffinitiua.⁊ idem videtur ſi non ferat predicto modo ſentētiā ſed tamen cū cauſe cognitione mādent nec appellentur.ſ.de re iudi.ꝙ ad conſultationē:fatemur tamē ꝙ hoc eſt cōtra intentionē pape ⁊ qđ tenet cū peccato hoc beneficiū.ideo pōt cōtra eum agi denunciando.ſ.de iureiu.quemadmodum in ſi.Idem ſi ſcientes factum.ſ.cum habere aliud beneficiū.⁊ ideo non teneri vel etiam ſi credebant ſe teneri errantes in iure:quia non iam autoritate reſcripti ſed propria voluntate recipere videntur non poſſunt decetero contradicere.C.ad legem fal.error.ff.de reg.iuris cuius per ff.de condictio.indebi.l.j.⁊.l.ſi id quod.⁊.l.fine.§.videbitur.⁊.§.qui filius

a ¶ Exceptio qn̄ poſſit opponi iſta exce.ſurreptionis plene p ab.⁊ io.in.c.cū dilectꝰ.⁊ in c.ſup lr̄is.ſ.e.⁊.c.ad audientiam.el.ij.
b ¶ Iuriſditio intellige hoc verū in lr̄is ad lites:q: tales lr̄e dāt iuriſdictionē ⁊ tn̄ proceſſus hʒ hēr.ho.hic.in.c.ad audiētiā.el.ij.l.ij.diſt.ſ.eo.⁊ ita dixit tenere Bar.Ioā.an.hic.⁊ Inn.l.c.cū dilecta.

quí Alius,in §. Si autē ignorabant factū.ſ.eſt habere aliud beneficium ⁊ ſi receperit cum ſine iudicis mandato vel ſi neſciebāt ſibi exceptionem perpetuam competere que competebat. tunc bene poterūt contrauenire.ſ.eod.conſtitutus.ſ.eo.ad audientiam.nec ☞ eſt contra.ſ.eo.cum dilecta.†Ubi dicitur ꝙ caſſandum eſt quicquid fit per literas obreptitias.quia ibi dicit furtiuas quales nō ſunt iſte.licet per fraudem ſint impetrate.nec obſtat etiam.ff.de fal.qui nomine.nec alia que nota.ſ.de probatio. licet.quia hic non eſt iudicatum per falſa inſtrumenta.ſicut ibi ſi tamē iſti qui poſſunt elidere literas vel prouiſionem per exceptionem eligunt alium poſt electionem vel prouiſionem factam ab illis qui poteſtatem habebant prouidendi.licet inefficacem propter exceptionem non valet:quia facta eſt poſt primam qualemcunqꝫ nō caſſatam.ſ.de elec.conſiderauimus.ſ.de exceſ.prela.inter dilectos.alij tamen aliter dicunt.quia hic,nō eſt iudicatum per falſum inſtrumentum ſicut ibi.

Si autem aliquis.

(Negligentia)ꝗ preſumitur anno elapſo.ſ.eodem.plurimum ex parte. (Excuſari). ſ. de ap.vel debitus delegatis vel alia iuſta cauſa. ¶ (Conueniri)quod dicit hec decre.locum habet in iudicijs nondum ceptis.in ceptis enim ſi litere apoſtolice impetrātur locum habet ꝙ dicitur.ſ.de appel.oblate.⁊ alijs conſtitutionibus.ſ.de appel.promulgatis.

Ad hec ſumus

⁊ infra.(Ab ordo)vnde ordinarij iuriſdictio enernatur qđ eſſe non debet.ſ.de offi.lega.c.ij.⁊ de maio.⁊ obe.per tuas.xj.qđ.j perueniſt.⁊.ix.qđ.iij.nūc vero.⁊ eſt arg.contra nimiam generalitatem.ſ.de appel.c.ij.ſignificatis.de do.ex literis.ſ.eodem ſedes.ff.de iure fiſ.ita fidei.ff.de eden.l.j.§.eden.ff.de interroga.ac.de etate.§.vbi ⁊ credo ꝙ ſi hodie tales literas concederet ꝙ valerent niſi reuocaretur vt iſte cum ha-
a beat^a plenitudinem poteſtatis.

Ad audientiam.

(Conſtructione) .ſ. de probat. cum cauſam contra.ff.de ſta.ho. imperato.ff.de ma.teſta. qui habet.C.de le.ta.legatis.

1 ☞ Non eſt cōdemnandus in expenſis is qui appellationem que eſſe debet non proſequitur.

2 Non ſolum innouatum per iudicem imo per partē in preiudicium alterius eſt in ſtatum priſtinum reducendum.

3 Fauorabilius eſt partes rei ſuſtinere ꝙ actoris.

4 Nudus inuitus expoliatus ante reſtitutionem de facto nō cogitur reſpondere accuſatori nec alij in criminali cauſa.

5 Appellatus poteſt appellationem proſequi dummodo non feſtinet.

6 Appellator extra iudicium ſi impetrat literas ſuper negotio in quo appellauit non valent litere niſi ſuper appellatione.

7 Appellatus nec literas impetrare poteſt ſuper proſecutiōe appellationis nec ad alium iudicem ire niſi ad quem appellatum eſt.

Ex parte.

o.petebat.o.in capella ſe ius habere.⁊ cum.o.nomine matricis eccleſie cuius erat rector ibi prout conſueuerat capellanum poſuiſſet dictus.o.propter hoc appellauit ⁊ eiecto capellano qui ipſam capellam nomine eccleſie poſſidebat ipſam capellam poſſedit.⁊ ſic ſpoliauit eccleſiam cuius nomine tenebatur cum.o.appellationi deferens dicto.o.detinente capellam et ipſam proſequi non curante proſecutus fuiſſet ⁊ in fine āni put ei licuit.ſ.de appel.oblate literas impetrauit per quas mādabatur iudicibus vt vocatis ⁊c.ꝙ canonicam forte decernerēt ſuper eo ꝙ dictus.o.eccleſiam ipſam predicto.c.poſt appellationem interpoſitam ſpoliauerat tandē dictus.o.a iudicibus ipſis tertio citatus comparuit ⁊ excepit ꝙ ſuper eodem negotio prius literas impetrauerat de quibus in⁹ literis ad ipſos impetratis nulla mētio habebatur per quas appellationem etiam proſequi intendebat.ſed replicatum eſt per.o.ꝙ biennium a tempore appellationis tranſierat propter quod appellationem vlteri⁹ proſequi nō poterat nec per literas ſuas poterat de appellatione cognoſci.cum de ipſa non facerent mentionem nec impetratis ab eo preiudicare poterant:quia circa ipſam ſententiā vt dictū eſt impetrauit eaſdem.vnde cum litere dicti.o.dicerent prius impetrate fuiſſe:⁊ a tempore appellationis bienniū eſſe trāſactū relinquitur ꝙ erat annus ⁊ amplius ꝙ idē.o.literas impetrauerat que annali preſcriptione tolluntur vt nō preiudicent poſtmodum impetratis vt.ſ.c.ſi autem.propter ꝙ papa premiſſis narratis mandat alijs iudicibus vt quod poſt appellationem innouatum eſt reuocetur ⁊ ipſi eccleſie reſtituatur capella:⁊ appellato ſatiſfiat de expenſis quas proſequendo appellationē fecerat: qꝛ appellās eam fuerat proſecutus:ſed eſt p ſpoliationē appellationi renūciatū.ſ.de ap.
a an ſit.ſic pro nō appellante habet.†cur dicit eū cōdēnandum in expenſis cum non que eſſe deſierat:appellationem proſequi tenetur.nec vꝫ ſi dicas hic eſſe ꝙ nō pōt excipere pro eo ꝙ ſuam turpitudinem allegaret.cum ipſe appellatus iſtud efferat in literis quas vt ſequitur hic impetrauerit.dic ergo ipſam renunciationem appellationis tali facto habitam in ſpoliantis odium valere ⁊ non in eius fauorem:imo ⁊ ſi verbo renunciaret nō valet niſi hoc in re integra feciſſet quando appellatus detulit appellatio-
☞ ni.†quia non licet mutare conſilium in alterius preiudicium.ff.de re iudica.nemo.¶ Queritur inſuper cur nō intentat interdictum vnde vi ſicut implorat officium iudicis vt in ſtatum priſtinum ꝙ factum eſt poſt appellationem reducat.dic ꝙ per interdictum probationibus magis grauaretur.quia violentiam oporteret eum probare.ſed hic ſufficit probare ꝙ ante appellationē poſ
2 ſidebat quam iſte modo detinet†nam non ſolum innouatuꝫ per iudicem.imo per partē in preiudicium alterius eſt in ſtatum priſtinum reducendū.ita ꝙ ad reſtitutionem fructuum perſonarū tenecatur.ſ.de appel.bone in ſi.pretcrea cum extra iudiciuꝫ fuerit appellatum.⁊ non ex veriſimilibus cauſis nō tenet appellatio vt in.d.c.bone ⁊ ſic non eſt reuocandum quod poſt appellationem fuerit attentatū dic ꝙ hoc eſſet verum quādo ab appellato eſſet attētatum.ſed hic eſt innouatum ab appellante qui ſuam appellationem nō poterat impugnare.vel dic ꝙ delatio appellationis
3 deuoluitur ad papam.¶ †Cur nō impetrat ſuper toto negotio. dic ſufficere ſibi ꝙ reducatur in priſtinū ſtatū ⁊ nō agere:ſed partes rei ſuſtinere:qꝛ fauorabiliores ſunt rei ⁊c.vl' cū facta reductione poſſideat.nec poteſt agere cum poſſidenti nec ſit actio pdita. Alij ponunt caſum dicendo in iudicio appellatū:qꝛ cum.o.fuiſſet coram epo cōuentus ⁊ intentaret cōtra euꝫ interdictū vti poſ. ipſe.o.appellauit.(Inno.)Iſte.o.in cauſam traxit capitulum vel a.perſona corā ordi.in qua cauſa.o.appellauit ⁊ poſt appellationem ab eccleſia capitulum amouit per qđ ſue appellationi renūciaſſe videtur.ſ.de ap.an ſit conſtitutus.quidam intelligunt hāc decre.loqui quādo iſte.o.appellauerat extra iudicium ab aliquo grauamine ꝙ ſibi intulerat.a.vel inferri timebat.⁊ appellat⁹ cō-
a ſenſerat appellationi.ideo reuocauit quicquid factū eſt poſt appellationem eius.litere autem impetrate ab.a.non reuocantur. quia ſpoliatio facta ab.o.obeſt.vt vlterius non poſſit impetrare literas ſuper appellatione contra voluntatem.a.ſ.de appellationibus.c.an ſit.ſed.a.non prohibetur impetrare.cum ſuper appellatione et ſuper alijs contra voluntatem.o. (Detinet nunc) ſed non nomine eccleſie de tarento alioquin non fieret reſtitutio cuꝫ
☞ expoliata non eſſet.¶ (†Capellanum)duplex auxilium competit.a.in hac ſpoliatione facto ab.o.primum ꝙ non obſtante appellatione eius iudex a quo appellauit poterit procedere.ſ.de
4 appel.an ſit.¶ Secundum auxilium eſt ꝙ †nudus inuitus expoliatus ante reſtitutionem de facto non cogitur reſpondere accuſatori nec alij in criminali cauſa.ij.qđ.ij.c.j.⁊ per totum.iij.qđ.ij. c.j.et.iij.per totum.imo ꝙ plus eſt nec libellus dandus nec deliberandum eſt an ſit recipienda eius accuſatio:imo ſalue ſunt ei⁹ exceptiones tam peremptorie quam declinatorie iudicij. ij. qđ. vij.ſymmachus.⁊ hoc intelligo ſi ſit a propria ſede eiectus vel maiori parte fortunarum ſuarum ſpoliatus.ij.queſtio.ij.in ſcripturis ſi enim aliqua re ſpoliatus eſſet bene poſſet accuſari.et quantumcunqꝫ ſit eiectus vel ſpoliatus ciuiliter ⁊ de rebus quas poſſidet non poteſt conueniri niſi ab expoliatore.ſ.de ordi.cog.cum dilectus.ij.queſtio.ij.c.j. ¶ Si autem proprijs rebus ſuis ſpoliatus eſſet credo ꝙ poſſet accuſari ab alio ꝙ a ſpoliatore argu. tamen contra.iij.queſtio.iij.§.penul.ſed illud intelligitur ꝙ non
b poſſet accuſari a ſpoliatore^b vel potes dicere ꝙ nec etiam ab alio ſi non habet eccleſiaſtica ſed ſua tantum:ꝙuis melius videtur ꝙ nunꝙ obſtet exceptio ſpoliatorū rerum ſuarum cum non accuſatur nec principaliter nec acceſſorie de rebus ſuis abdicatur. ſed a rebus eccleſie ⁊ ab epiſcopatu deponatur.item proſequens ſuam vel ſuorum iniuriam admittitur.iij.q.vj.omnibus.niſi ipſe ſpoliaſſet ad hoc bene facit.ſ.de reſti.ſpo.frequēs.(Adminiſtrantem) olim(Amouit)⁊ male.ſ.de ma.peti.prudentiam. ¶ (Proſecutus)literis impetrando ad iudicem vt procedat.non obſtāte friuole appellationis obiectu:quo non obſtante procedendum eſt. ſ.de ap.paſtoralis.⁊ per illas literas ſi voluerit appellans cognoſcetur de appellatione ſicut ſi poſt ſententiam appellatum eſſet ⁊ appella.ſuper confirmatione ſententie literas impetraret.ſ.de
5 appella.oblate.vel potes dicere. † quod appellatus appellationem poteſt proſequi dūmodo non feſtinet nimis.ſ.de ap.obla.C. de app.auten.ei qui vel dic ⁊ melius ꝙ impetrauit literas non.o. ſuper expoliatione ſua. vel ſuper iniuria ſibi facta.nec fuit neceſſe ꝙ expectaret finem termini appellationis exequende:quia appellatio non debuit prodeſſe.o.qui contra eam fecerat.ſ.de appellation.an ſit ⁊ hoc eadem ratione videtur ꝙ he litere valeāt ſiue faciant mentionem de appellatione ſiue non(quā ſpoliationem) ſiue appellationem ſm alios . (Curauit) licet enim literas impetrauerit de appellatione.tamen mentionem non fecit. vel non
☞ eſt proſecutus intra annum.(Negligentia) nota.argu.† qđ quis facit poſitionem vel articulos ſub diſtinctione.arguinē.ſ.de in integ.reſtitu.conſtitutis.ſ.de preſcri.auditis vbi no,⁊c.hoc verum

a ¶ Cū habeat. adde tñ ꝙ papa.nō pſumit velle vti plenitudine ptātis vt p eūdē Inno. in.c.innotuit de eloc.et alex. de imo.i. 2ſi.ij.co.in. v. nec obſt. in.i. vol.niſi ex cā. vt ibi.⁊ qñ cēſeat velle vti plenitudie poteſtatis: vide late p pau. de ca. in conſilio cccxiiij.ſꝫ no uiſ. ipie. inci. in facto pñti nō icrēdo actu lari.⁊ vid alc. de imo.l.i.ꝙ §.C.de teſta. mili.⁊ i.l.guā 2ſulebat.ff.de re iu.⁊ bis ėt Adde no.i.o. c.īnotuit.pdictis etiā adde alex.l 2ſ.cxix. col.vj. ver.vj. cōfirmat.⁊ in colū.viij. ver. nō obſtat.

b ¶ Spoliatore.intellige etiā nec ab ei⁹ amico nec conſanguineo. ita ab. in.c.ue cū q9. ſ.de reſti.ſpo. tvf tex.c.ac cedens.cl.n.j.vt lit.nō cōteſt.

quando loquitur de alieno facto. niſi probabilis eſt ignorantia. ff. de iuris ⁊ fac. ignoran. l. regula. (Diuturnitate.) ſ. eo. plerunqꝫ. ¶ (De appellatione.) Idem eſſe dicit ſi de appellatione dixiſſet cum nihilominus in forma communi literas obtinuiſſet. ſ. eo. ſu per. vel melior eſt hec ratio: quia litere ſue emanuiſſent per ipſius
6 negligentiam ⁊ alterius ſolicitudinem. ſ. eod. plerunqꝫ. ¶ †Appellator extra iudicium ſi impetrat literas ſuper negotio in quo appellauit non valerent litere niſi ſuper appellatione ſi appellatus conſenſerat appellationi. ſ. de appel. ſepe. ⁊ c. ord. vel ſi alias intereſt appellantis. ff. de regu. iur. nemo. alias non eſt ei deneganda iuſte plenitudinis licentia. C. de appella. ſi quis. ⁊ hic dicunt in
a terfuiſſe appellati[a] ꝙ appellator proſequeretur appellationem.
7 ¶ †Appellatus autem nec literas impetrare poteſt ſuper proſecutione appellationis. nec ad alium iudicem ire niſi ad quem appellatum quãdiu appellator poteſt proſequi appellationem ꝙ hic nõ poterat propter lapſum anni. de hoc nota. ſ. de elec. ſtatuimus. de maio. ⁊ obe. cum dilecti. †Alij tamẽ dicunt ꝙ appellator ⁊ appellatus ſemper debet mentionem facere de appellatiõe. vt hic. (Si ita) ſcilicet ꝙ non fuerit proſecutus appellationem vel melius ꝙ eum poſt appellationem propriam ſpoliauerit. (Reuocatis) quia appellatione pendente nihil innouandum eſt. ff. nihil inno. pen. appel. l. j. (Attentata) ſuper predicta eccleſia vel contingentibus appellationẽ. (Reſtituere) ⁊ iuſte cum ea fuerit expoliatus poſt
b appellationem. [b]nam ⁊. a. ⁊ capellanus eius eccleſiam matricem defendebat. ⁊ ſe in cauſa ipſius eccleſie. ⁊ ideo matri eccleſie fit reſtitutio ⁊ non. ſ. (Condemnantes). ſ. de appel. reprehenſibilis. ſepe contingit. C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. penul. ⁊ vlti.

1 Quot modis dicatur quis aliquid poſſe.
2 Exceptiones de impotentia iuris vel facti nunquid poſſit opponi contra ordinarium.

Sſcitatis.

†Quinqꝫ modis dicitur aliquis aliquid poſſe. Vñ verſus. Poſſe quidẽ reb[9]. dat ius natura poteſtas. Officiũ meritum. quintum diuina volũtas. de potentia iuris habes. xxij. q. ij. faciat. xxvij. q. ij. agatoſa in fin. de potentia nature. ſ. de deſpon. impu. puberes. ⁊ c. a nobis. de potentia offi. xxj. di. inferior. de potentia meritorum. iij. q. vij. §. tria de potentia diuine voluntatis. de penitẽ. di. j. §. charitas. ſed hec tantũ in duo mẽbra diuiditur in potentia iuris ⁊ facti nõ impedit ne etiã committere poſſit cauſam alteri cum nihil habeat nihil dare poterit. j. q. vij. daibertum. ¶ Impotentia facti non impedit committere. ſ. de offi. deleg. ſi pro debilitate. ⁊ c. paſtoralis. ſed tamen delegatus non tenetur admittere. vt. ſ. de offi. deleg. coram. vtrum coram eodem probentur hmõi exceptiones. not. ſ. de offi. dele. cũ
2 ſuper abbatia. ¶ †Sed queritur an he exceptiones de impoten
c tia[c] iuris vel facti contra ordinarium poſſint opponi. reſpon. he exceptiones locum habent contra delegatum contra ordinarium autem quandiu toleratur in dignitate locum nõ habent vt no. ſ. de offi. dele. cum ſuper. ⁊ he exceptiones ꝙ ſit infamis vel ſeruus vel mulier vel alias moribus vel legibus prohibeatur. cũ ſint declinatorie iudicij ante litem conteſtatam proponende ⁊ probãde ſunt arg. de arbi. dilecti. C. de except. l. pe. alij contra. ſecus tamen dicerem in his que natura prohibentur: vt furioſus: cum intra naturalia ſint immutabilia. v. di. in prin. Item ſecus in his qui iudicio prohibentur vt impuberes. Item nec pretextu infamie vel ſeruitutis ſnia retractabitur. †Item no. ꝙ infamis non poteſt ſe excuſare a iudicando niſi excipiatur cõtra eũ ar. C. de decuri. nec infamis. ⁊ l. infamiam. ff. de offici. preto. barbarius. (Alio) quia illiteratus ⁊ imprudens. in aut. de iudi. in princi. (Ineuitabilis) que numeratur. iij. q. vij. §. tria. (Dummodo) ſupple ⁊ tunc duo poſſunt procedere ſine tertio. (Dũmodo) excuſationem per literas. lxiiij. diſtin. c. ſ. ⁊. §. ſi. vel per certum nuntium. ſ. de offi. deleg. prudentiam. ff. de rebus eorũ qui ſub tu. l. magne. §. illud. ¶ (Excuſati.) nec alij duo poſſunt procedere. ſ. de offi. dele. cap. prudentiam. ff. de recep. l. item ſi vnus. §. ſi. non placent hec vt nõ. pdicta decre. prudentiam. ꝙuis ſit grauiter agendum ⁊ ſic nota. cõtra. ſ. de offi. deleg. prudentiam. §. adijcimus. ſed duo bene procederẽt. tertio de ſola voluntate excuſato.

a ¶ Appellati. ⁊ ſic qñ intereſt appellati ne appellatio deſerat nõ põt appellans illi renũciare. ad. de eũdẽ Inn. in. c. ſi. ſ. de ac. ⁊ ſpe. de lib. cõc. §. nũc dicamus vſ. porro. cu. in. l. p hãc. C. de tẽp. app. ⁊ Bart. in. l. ſi quis libellos. C. de ac.
b ¶ Poſt appellationẽ. et hic põt ſumi cautela qõ qñ quis timet ſpoliari ꝙ appellet extraiudicialit: quia tũc poterit petere reuocari attẽtata appellatiõe pendẽte ⁊ ſufficit ſibi pbare poſſeſſionẽ ⁊ ſpoliũ: nec tũc obſtat exce. dñij. ita ab. in. c. in lris de reſtitu. ſpo. ⁊ philip. peruſ. in. c. bone de appel.
c ¶ De impotẽtia iuris ⁊ facti. Adde ſpe. in ti. de off. deleg. §. v. ver. verũ. ⁊ i. §. ſi. v. ſed queritur.
d ¶ Paſtoralis. ad iſtũ tex. vide eũdẽ Inn. in. c. ſup lris. ſ. eo. vbi dicit ꝙ nõ hꝫ locũ in ordinarijs. ⁊ Lu. ro. i cõſ. clx. dat aliã limitationẽ ſcilicet ꝙ nõ procedit qñ res ſcripta.

1 In quibus caſibus locum habeat hec decre.
2 Neqꝫ priores neqꝫ poſteriores iudices poſſunt alijs deferre iuriſditionem cognoſcendi de principali ſed ſolum cognoſcendi cui[9] ſit iuriſditio.
3 Nunquid partiũ conſenſus requiri debeat in electione iudicum.
4 Iuriſditio ſuper principali cauſa ad quos iudices pertineat vel que litere alijs preualeant non pertinet ad iudices vtriuſqꝫ partis. ſed ad ipſas partes.
5 Ad iudices qui prius citauerunt pertinet cognoſcere de principali cauſa. ſi non excipiatur. ⁊ ſi excipiatur. de exceptione cognoſcere debent.
6 Primi iudices ſuper appellantur hi qui primo citauerunt.
7 Duplex competit auxilium partibus litigantibus primum de arbitris. ſecundũ quod coram iudicibus citantibus excepti. de ſuis literis non reuocatis proponant. ⁊ coram eis probent.
8 An ſi arbitri adiudicent iuriſditionem eis qui nõ habent iterũ hoc pretextu audiatur querela.
9 Litere ſuper pluribus rebus vel que pluries impetrate ſunt põt primo de vno ⁊ poſtea alio tempore de alio agere.
10 Nunquid ſi citata ⁊ nominata perſona ſuper rebus non expreſſis impetret reſcriptum an finita cauſa cõtra eum mota ſuum reſcriptum elidatur excep.
11 Promiſſione generali facta: ſi moriatur delegans ante rerum vel perſonarum expreſſionem. delegatus tamen poſt mortem delegãtis audiet. ſi in aliquo ceperit vti iuriſditione.
12 Tantum valet expreſſio corã iudice facta ꝙtum ſi in literis eſſent expreſſe res ⁊ perſone.

d # Paſtoralis[d] officij.

Et infra. (renouatione.) Sed obijcitur. an ſecundum reſcriptum facit mentionẽ de primo ⁊ ſic reuocatur. an non facit mentionem ⁊ ſic reuocatur primum ar. ſ. c. ceterũ. Sol. neutra pars diſiunctiue eſt perpetua. Prima enim tollitur. ſ. de appellatio. oblate ſepe. Se
1 cunda pars tollitur. ſ. eo. plerunqꝫ. † dicas ergo locũ habere hanc decre. ſi dubitetur de facto. puta quia delata eſt data vel quia eadem eſt. vel quia forte prime litere haberi non poſſunt quas conſtat iudices habuiſſe. vel quia elapſus eſt annus a tempore impetrationis. ⁊ dicit impetrator ſe nõ vſum propter abſentiam impetrati iudicis vel ſi quid dubium aliud de facto allegetur ⁊ eodẽ modo ſi dubitetur de iure puta ſi non faciunt mentionem de his que ſi dicta eſſent non eſſent litere obtente. ſicut de proceſſu negotij. iuramento. ⁊ ceteris conſimilibus. ſ. de re iudi. inter monaſterium. ſ. eo. conſtitutus. vel quicquid cogitari poteſt in quo ſit dubitatio iuris hꝫ locum qõ hic dicitur. ſed quid ſi nõ ſapientes iudices. ſed imperiti dubitant. ar. ꝙ idem. ſ. e. cũ cõtingat. ⁊ de hoc
2 etiã no. ſ. eo. cum cõtingat. ¶ (†Deferendũ) neutri iudices alijs deferre poſſunt iuriſditionẽ cognoſcendi. de principali. ſed tantũ cognoſcendi cui[9] ſit iuriſditio. ⁊ ſi querat cuiuſmodi iudices ſunt iſti ⁊ a quo habeãt iuriſditionem. in hoc dicimus ꝙ ſunt ordinarij. ⁊ a decre. iſta habent iuriſditionẽ. ar. ff. de off. eius cui man. eſt
3 iuriſditio. l. j. ⁊. ſ. de appel. cum ſpeciali. ¶ †Si queris vtrũ conſenſus partiũ ſit requirẽdus in electione huiusiuriſditionis. dicimus ꝙ nõ cum expſſe hec decre. dicat ꝙ deferre ſibi poſſunt iudices ad inuicẽ. veruntamẽ niſi partes cõſentiãt pars cõdẽnata poterit appellare. arg. ſ. de offi. dele. ſup qõnũ. plus placet ꝙ nũqꝫ appellare põt qualẽcunqꝫ ſniam pferãt. quia nullũ pindiciũ ſit eis in pricipali cauſa. nec pncipaliter nec acceſſorie: ⁊ eque poſſunt eſſe iuſti ⁊ eque bñ iudicare vni iudices ſicut alij. ⁊ ſi illi iudices qb[9] adiudicata eſt iuriſditio mali iudicent in principali tunc appellent. ⁊ idem eſt in ſimilibus. de principali aũt cognoſcere nõ pñt ſimul cũ alteri in hoc iuriſditionẽ non habeant. arg. ſ. de off. dele. cum ſuper melius autem dicitur ꝙ vterqꝫ habeãt iuriſditionem. hꝫ alter horum elidi poſſit per exceptionẽ. vnde ſi partibus placet
4 coram iuriſditionẽ prorogare poſſunt. ¶ (†A partibus) not. ꝙ hmõi cõicatio ſcꝫ ad quos iudices pertineat iuriſditio ſup pricipali cã vel que litere alijs preualeant non pertinet ad iudices vtriuſqꝫ partis ſed ad ipſas partes. nõ em̃ intereſt iudicum cuꝫ ipſa iuriſditio non pertineat ad eos rõne alicui[9] dignitatis. ſed ex delegatione tantum. imo cum ſint ambo paria iudicia iudices communes videnẽ operas ſuas ingerere in inuitos qõ eſſe non dꝫ. ff. de pcur. que omnia. vnde nõ eſt aliorũ iudicum mittere ad alios qõ non pcedant quouſqꝫ cognoſcant de viribus literarũ: quia cum non habeãt aliquã poteſtatẽ ſuper eos: nõ pertinet ad eos aliqd mandare alijs iudicibus. ſed pars citata coram alijs iudicibus dꝫ excipere dicens. non pertinet ad vos cognitio in principali cauſa. que reuocate ſunt litere ad vos miſſe. vel ego habeo alias priores que nõ ſunt reuocate per ſcdas. ⁊ tũc bene poteſt habere teſtimonium aliorũ iudicũ ſuper hoc ꝙ alie litere ſuper eodem ad alios impetrate ſunt. ⁊ etiam ipſorum amborum iudicum eſt diffinire ſuper hec que litere alijs preualeant. ſi poſſunt in vnam ſententiã concordare alioquin partes eligerent arbitros qui ſuper viribus literarum diffiniant. iſtos autem arbitros nõ compellunt ambo pari iudice: ſed tñ illi coram quibus fuit a parte alia exceptũ de preualentia ſuarũ literarum: illi enim ſoli ſunt ſui iudices in hoc cuꝫ corã eis ceperit cauſa ⁊ corã alijs nihil ſit actũ. imo ſunt ſui iudices in hoc imo ſi alij iudices vocaſſent partẽ aliam coram ſe ita ſic exciperet hec cauſa iam initium hꝫ coram alijs iudicibus per citationẽ vnde vos vlterius intromittere nõ debetis. ſ. de appel. vt debitus. niſi in hoc cõueniatis ambo ⁊ diffiniatis qſtionem de viribus literarũ vt hic ⁊ ſi iudex vellet pcedere cõtra eum appellet cauſa adiecta: quia prior iudicũ corã qbus fuit exceptũ eſt cognitio exceptionis principalis etiam qõnis. ¶ Sed quid ſi pars citata non propoſuit exceptionem de viribus literarũ corã primis iudicibus. ſed ſtatim iuit ad alios ſuos iudices ⁊ fecit citari partẽ aduerſarij. Rñ. ꝙ in hoc caſu ſi pars excipiat domini mei iudices iã ceperunt cãm per citationẽ cognoſcere vnde vos nõ habetis intromittere

tromittere.bñ dicñt ⁊ ſi nõ exaudiũtur ⁊ appellauerint iuſte eſt
5 appillatio.†quia ad iudices qui citauerunt pertinet cognoſcere
de principali cã:ſi nõ excipiant.⁊ ſi excipiantur debẽt cognoſce-
re de exceptione.C.de excep.ſiquidẽ. videtur tñ ſi iſte aduocatus
a ſecundis iudicibus non declinaret forũ ſecundorum iudicũ:ſed
exciperet de viribus lr̃arũ ꝙ tũc opꝫ ꝙ ſecũdi iudices cognoſcãt
de hac exceptione pari rõne quã ſupra diximus.⁊ ſi coram vtriſqꝫ
eſſet exceptũ corã vtroqꝫ pari iudicio ꝓcedetur.ſed ſola illoꝝ pre-
ualeret qui primo eam tuliſſent dummodo trãſierit in rẽ iudica-
tam.quia res iudicata coraꝫ prioribus ipſis iudicibus nõ valet.
ĩĩ.q.vĩĩ.§.diffinitiua.¶Alĩ aliter dicũt.ſ.ꝙ iudices ambo ſimul
procedere dñt.licet melius eſſet ꝙ ex quo coram vnis exceptũ eſt
de ambiguitate literaꝝ corã alĩs non audiatur ſuper eadẽ.†Itẽ
ad officiũ iſtoꝝ iudicum tñ qui primo citauerũt pertinet cogere
partes ad eligẽdos arbitros.⁊ arbitros ad eligendũ tertiũ.⁊ etiã
ſi arbitri nihil diffinirẽt intra terminum eis aſſignatum ipſi ſoli
procedent in cauſa principali.ĵ.de offic. delega.ſuſpitionis.ĵ.de
6 ap.legitima.¶†In hac aũt glo.ſemper appellamus primos iu-
dices eos qui primo citauerint.item ꝑdicta ꝓbantur ſic.ante tẽ-
pus huius decr.pertinebat tota iuriſdictio ad alios corã quibus
primo cepiſſet agi.ſed per decre.hanc non eſt additum niſi hic.ſ.
ꝙ ambo iudices debeãt cognoſcere de arbitris.ergo in omnibus
alĩs primi iudices ſuam iuriſditionem obſeruabunt.C.de teſta.
omnium.¶†Alĩ aliter dicunt.ſ.ꝙ ambo iudices in omnibꝰ ſi-
mul procedere dñt.hec vera ſunt vbi per partes proponitur lr̃as
per alias reuocatas:qꝛ tũc videntur concedere ꝙ iudices coram
quibus hoc ꝓponitur de ipſa exceptione cognoſcant.ſed ſi ꝓpo-
nãt alios iudices eſſe qui preferri debẽt in cognitione huius cau-
ſe:tunc corã ambobus eligendi ſunt arbitri.⁊ ambo cogent arbi-
tros ꝓcedere in cauſa ⁊ omnia alia circa hoc ſimul faciẽt.¶Alĩ
aũt dicũt ꝙ iudices primo citantes nõ dimittunt quin procedãt
quicquid dicant partes.niſi alĩ iudices hoc petãt.ſed certe aliud
7 videtur melius.¶†(A partibus)iudicibus.ſ.vel melius partes
appellant litigantes qui habent duplex auxilium.primum de ar
bitris.ſecundum ꝙ proponãt coram iudicibus citãtibus excep.
de ſuis literis non reuocatis.⁊ probant coram eis.ſ.eo.ex parte.
ĵ.eo.ex tenore nam ſicut iudices inuicem hac parte poſſunt ſibi
deferre idem videtur ⁊ de partibus.licet aliqui contradicant ⁊ di
cunt neceſſe eſſe ꝙ coram iudice qui iuriſditionẽ exercere ceperit
excipiant de literis reuocatis ⁊ petant arbitros coram quibꝰ de
hoc diſputetur.ſi non poterunt iudices vtriuſqꝫ partis concorda
re.vt hic.⁊ nõ pñt corã eis procedere in hac exceptiõe. ſed corã ar
bitris tñ contra.ĵ.eod.ſuper hic dicitur.†ꝙ iudex corã quo talia
proponuntur dꝫ cognoſcere an ſua ſit iuriſditio.ad idẽ.ff.de iud.
ſi quis ex.ſed dicunt illam loqui qñ nõ ſunt alĩ iudices delegati
vel etiã ſi eſſent delegati.ideo petebatur hoc ẽm priorẽ modũ pro
cedatur.nec credimus hanc decre.locũ habere ſi dicatur ꝙ per
literas deleg.non ſit ordinarĩ iuriſditio reuocata cũ hic dicatur
tñ.qñ ambigitur de reuocatione literarũ.ſed ad ordinariũ fue-
runt litere impetrate.Itẽ qꝛ delegatus põt coercere ordinariuꝫ.
ĵ.de offi.dele.c.ĵ.⁊.c.ſane delegatus autem nõ:qꝛ par in parẽ non
hꝫ imperium.ĵ.de ele.innotuit.nec etiam hꝫ locũ hec decre.ſi pro
ponatur corã iudicibus ap.citantibus ꝙ per ſuas literas nõ ſint
litere principalis cauſe reuocate.nam tunc ap.iudex cognoſcet.ĵ.
de ap.vt debitus.ĵ.eod.dilectus filius.¶Et eſt ratio diuerſitatꝫ
qꝛ in alia cã impetrantur ſecũde litere.ſ.ap.in alia prime.ſ.princi-
palis.ſed bñ dicimus eã habere locũ ſi in cã appellatiõis diuerſe
a partibus lr̃e impetrẽtur qḋ fieri põt.ĵ.de cõfir.vti.bone.in pñ.
8 (Sopiantur.)¶†Sed quid ſi iudices vel arbitri diffinierint pe-
nes illos eſſe iuriſditionem penes quos non eſt nunquid hoc pre
textu iterum audietur querela quaſi non ſit a ſuo iudice lata ſnĩa
vel ſit lata iudice qui iuriſditionẽ nõ habet.ar.C.de iuriſ.om.iu.
conſenſus.ff.de iudi.l.ĵ.¶Sed nos dicemus vlterius hanc que-
ſtionẽ nõ audiendã ex quo ſemel lata ſentẽtia trãſit in reꝫ iudica-
tam:ſicut ſententia contra res priꝰ iudicatas nõ valet in qua ſen
tẽtia fertur primo iudicatũ nõ eſſe:vt.ff.de ſen.ſi.ap.l.ĵ.in princi.
arg.ĩĩ.q.vĩ.§.diffinitiua.†Et res iudicata pro veritate accipitur
ff.de ſta.ho.ingenuũ.⁊ vtriqꝫ iſtorum iudicum habẽt iuriſditio
nẽ.lꝫ poſſet per exceptionẽ elidi:ſicut no.ſ.eo.ceterũ.niſi forte ex-
primeret errorem ſuũ.puta qꝛ diceret ꝙ per clauſulam illam nul
lis literis veritatis ⁊ iuſtitie preiudicantibus reuocarẽtur prime
litere.ĵ.de confir.vti.bone.§.vlti.vel ſi ſententiaret ꝙ non tenere-
tur facere mentionem de proceſſu.ĵ.de re iudi.inter monaſteriuꝫ.
9 ¶(†In quibuſdã)diximus ꝙ vbi litere impetrãtur ꝯtra plures
vel ſuper pluribus rebus ꝙ primo põt contra vnũ agere ⁊ poſtea
contra aliũ alio tẽpore:⁊ etiã poteſt agere primo cõtra eundẽ ſu-
per vna re ⁊ poſtea ſuper alia.⁊ eodem modo poteſt facere per ge
neralem clauſulam.nec obſtat.ĵ.de offi.dele.in literis vbi dicitur
ꝙ ſemel functus officio ſuo vlterius ſe intromittere nõ poteſt.qꝛ
hic ſuper eodẽ de quo vult nõ eſt functus officio ſuo.argu contra
predicta.ſ.eod.ad hoc.¶(†Alius)quid ſi dixit de vna re tñ ſed
generalem clauſulã poſuit in perſonis.puta cãm quã.b.hꝫ cõtra

o.⁊ quoſdam alios ſuper iurepatro.ẽ.eccleſie.⁊ poſtmodum vnꝰ
de cõtentis ſub generali clauſula impetret literas cõtra primum
impetratorẽ ſuper eo.iurepatro.⁊ certe aliquibus videtur non va
lere ſcðm reſcriptũ:cum ſit impetratũ ſuper re expreſſa in primo.
vt hic.ad hoc ergo vt ſcðm valeat neceſſe eſt alias res ⁊ perſonas
exprimi in ſcðo reſcripto ꝙ̃ in primo.ſꝫ hic ſequitur abſurditas
talis ꝙ ſi aliquis illoꝝ qui cõtinentur ſub clauſula generali velit
agere ſup re expreſſa vel nominata ꝙ nõ poſſit.cũ ſuper ea nõ poſ
ſit impetrare iudices nec eodẽ modo ad iudicem ordinarium ire
nec coram delegatis primis poteſt:cum non ſint delegati eius vt
quidam dicunt.⁊ idcirco melius eſt dicere ꝙ cõtentus ſub gene-
rali clauſula poſſit ſup expreſſis literas impetrare.⁊ corã ordina-
rio litigare.⁊ ſi primo inceperit ꝙ citet per generales lr̃as ꝑuale-
bit etiã ſi primus non poſtpoſuit vt dolo vel negligentia.alr̃ nõ
vt hic.¶†Eſt ergo neceſſarium ad hoc vt litere in predicto caſu
non valeant ꝙ res ⁊ perſone ſint expreſſe in ꝑmo reſcripto vel no
minate coram iudice niſi ageretur actione pro ſocio:famil.herci.
communi diuidundo.quarum prima veram ſocietatem cõtinet.
alie due communionem rerum pro diuiſo vel indiuiſo.⁊ idem di
cere videtur in actione tutele que notat cõtinuationẽ actuum.ff.
de quibus rebus ad eundẽ iudi.ea.l.ĵ.⁊.ĩĩ.C.arb.tu.omnes.⁊ idẽ
forte poteſt dici ſi petatur reſtitutio in integruꝫ.C.ſi vt her.ſe ab
ſtin.auẽ.ſi omnes.vel confirmatio.ff.de adop.nam vel ſi petatur
confirmari electio.in omnibus enim his caſibus lꝫ oĩbus non ex
preſſis vel nominatis contradicere electioni vel confirmationi et
etiam ſine conuentione alterius delegati iudices adire.quia cõis
omnium iudex eſt.⁊ ideo impetratis literis ſuper aliqua ſocieta-
te contra aliquẽ ſociorũ vel ſuper alĩs caſibus premiſſis vlterius
nullus aliorum poterit literas impetrare.¶Et idem forte dicẽ-
dum eſt in alĩs caſibus vbi agitur de rebus vel iuribꝰ indiuiſibi
libus vel etiam vbi idem eſt negotium ⁊ eadẽ cauſa defenſionis.
⁊ eodem communi iure innititur.ĵ.de appel.ſua.vbi no.ſed non
eſt ſic idẽ negotiũ nec eadẽ cã defenſiõis in iurepatro.de quo pre-
diximus.¶†Si autem perſone ſint expreſſe vel nominate ſupple
citate ita ꝙ perpetua ſit iuriſditio etiã ſup alĩs negotĩs vbi nul
la eſt cõmunio decreto ſuper vlla re.⁊ ſup non expreſſis impetra-
re poteſt reſcriptũ nõ viribus huiꝰ decre.ſed auẽ.que eſt.C.de in-
terlo.om.iudi.auẽ.⁊ cõſequenter.que ꝓhibet reconuentionẽ fieri
10 ſub alio iudice.¶†Sed poſſet queri ſi citata ⁊ nomiata perſona
ſuper rebus nõ expreſſis impetret reſcriptũ ad finita cauſa cõtra
eum mota ſuũ reſcriptũ elidatur excep.ar.ꝙ ſic.ĵ.c.ſuper literis.
C.ſi nup.ex reſcrip.pe.l.ĩĩ.arg.contra.ĵ.de offi.deleg.prudentiaꝫ.
§.ſexta.inſti.quibus mo.teſta.infir.§.nõ tantũ.ff.de iniuſto rup.
teſta.poſthumus.¶Sed reſpondeo elidi reſcriptũ.⁊ contraria
illa loquunẽ qñ tpe facta teſtamẽti ⁊ mortis ⁊ tpe impetrationis
literarũ ꝓceſſus erat legitimus.hic aũt tpe impetrationis legiti
mis nõ fuerat ſicut in primis cõcor.¶(Expꝛ̃ſſe)qḋ hoc modo fie
ri põt.a.impetrauit literas.ꝙ.b.⁊ quidã alĩ iniuriabanẽ ei inten
dens ſub clauſula generali cõprehẽdere.c.ſed poſtea anteꝙ̃ expri
matur.c.idẽ.c.impetrauit literas cõtra.a.qui priꝰ impetrauerat
cõtra eũ ſub gñali clauſula dicit ꝙ litere.c.ꝑiudicant literis.a.in
rebus.leue eſt exẽplũ.(Speciales.) ſ.eo.c.ſicut ro. (Superflua)
11 quantum ad hũc caſum.(Obtinet)ex hoc colligimus†ꝙ genera-
li promiſſione facta ſi moriatur delegans ante expꝛ̃ſſionẽ rerũ vel
perſonarũ delegatus nihilominus poſt mortẽ delegantis audiet
ſi in aliquo ceperit vti iuriſditione.argu.ĵ.de offi.delega.gratum
12 lꝫ vndiqꝫ.¶(Exprimatur)hic dicimus† tãtũ valere expreſſionẽ
corã iudice factã ꝙ̃tũ ſi in literis eſſent expreſſe res ⁊ pſone nõ tñ
comparamus citationem cũ ex citatione perpetuaẽ iuriſditio cõ
tra citatũ.ĵ.de offi.deleg.lꝫ gratum.ſed expreſſionẽ nõ ſed id bene
fieri habet que hic dicitur.ſ.quia decetero ſecunde litere nõ vale-
bunt niſi de prioribus literis vel expreſſione generalis clauſule in
primis literis contente fecerint mentionem ſalua diſtinctione ha
bita.ĵ.eo.plerũqꝫ.⁊ ſit hic expreſſio hominum vel rerum etiam ſi-
ne citatione vt ſi iudex mittit ei.ſcias ꝙ talis per huiuſmodi lite
ras te conuenire intendit tempore ſuo.

1 An in generali clauſula comprehendantur ſimplices clerici.
2 Que perſone dicantur maiores ⁊ digniores.
3 Viliores perſone dicunẽ ille que viliſſimas exercent artes vt ſunt
artes ſcenice:tabernarie:⁊ ludicre.
4 Proprie ſignificatione verborũ ſtandũ ẽſt niſi vbi ex cauſa con-
trarium inuenitur.
5 Maiora ⁊ grauiora negotia quedam intelligantur.

Edes apoſtolica.(Minores)⁊ hic eſt ratio. dicimꝰ ꝙ ſi maior litigat cum minore hac exceptione omiſſa.
ſcilicet de maioritate ⁊ dignitate perſonarum ⁊ nego-
tiorum tenet ſententia contra eum lata quia tacite eorum iuriſ-
ditio prorogaſſe videtur. ¶†Quid ſi dixit conqueritur de epi-
ſcopo ⁊ quibuſdam alĩs.nunquid per generalem clauſulam po-
terunt ſimplices clerici conueniri.reſpon.ex vi grammatice non:
ſed contra conſiderandum eſt ꝙ conſuetudo habet contra.ĵ.eod.

a ℭ Iudicāt maiores. Uide in ꝓpoſito Ab.in.c.ſup eo.el.i.ſ.de teſt. vbi colligit qua
tuor qualitates ſuperioritatis.ſ.diuitiarum.nobilitatis potētie ⁊ honoris ⁊ qui in-
telligantur maiores per Pe.de ancha.in repe.c.primi.ad fi.ſ.de conſti.vbi refert ſe
habuiſſe in facto ⁊ ꝙ vbicūqȝ tale vbū ꝓfertur a lege vel ſtatuto i materia idifferēti
refert quo ad etatē ⁊ adde Barb.late in repe.l.cū acutiſſimi.colū.lxviii.C.de fide.la-
tiſſime p Fely.
in rub.que ꝑ
te vide.
b ℭ Clauſulam.
Adde bal.hic
ꝙ p iſtā clau-
ſulā gnālē ⁊ q
dā alij nō ſelu
dunt paupe-
res all.l.iti⁹.
ff.de pen.p ꝗ
facit ꝙ dicit
ray.de forli.i
l.nō facile.§.i.
ff.ſi cui pluſꝗ
p.l.fal.vbi ꝙ
pauperi remit
tit ſatiſdatio.
⁊ adō ꝙ paup
ſz ille q labo-
rat malis mo-
rib⁹ bal.i.d.l.
humilē. ⁊ do.
mari.ſoz.l.c.ſ.
de ac.⁊ in ꝯſil.
xvii.co.ſi.v.ſi.
c ℭ Proprie ſi-
gniſi. adde ꝙ
ꝓprietas vbi
cognoſcit vel
ab alluſiōe vel
a ſignificatiōe
vł ab autorita
te:vt p do.ma
ria.ſozi.i ꝯſ.i.
co.ii.vſi.cū ex
ga. ⁊ plene qſi
ſtatutū ſit pro
prietati vbor
i Scrib⁹ p ale.
in ꝯſi.lxxx.co.
ſin.v.ꝯfirmat
⁊ co.vi.vſi.⁊ p
B.⁊ in ꝯſi.xxii.
col.ii.i pn.vbi
ꝓprietāturvt
oſeruiāt mēti
in.i.vol.⁊vide
eūdē Ale.i.d.
vol.ꝯſi.i.colū.
iii.in fi.vbi ꝙ
ꝓprietati non
credit niſi rōe
abſurdi vel re
pugnātia ⁊ vi
de eūdē in ꝯſ.
xlii.in.iiii.vo.
⁊ aliqua p iaſ.
in aut.nouiſ.
C.de inof.teſt.
⁊ p ale.i.l.i.C.
quod cuiuſqȝ
vniuer.
d ℭ Sine ordi-
ne. adde eūdē
Inn.i.c.qua-
liter ⁊ qn̄.ſ.de
acc.Fely.in.c.
ad audiētiā.ſ.
de acc. Ab.et
doc.i.d.c.vſ a.
Frā.de are.in
ꝯſ.clxv.⁊ adde
eūdē in no.in.c.ex parte.ſ.de v.ſig.ꝙ iudex in notorio poti⁹ pōt ꝓcedere exequēdo
ꝗ condēnādo ⁊ refert do.mari.ſozi.in ꝯſi.xxii.col.iii.vſi.quarto.⁊ dicit Hēri.bohic
in.c.ad audientiā.ſ.de iureiu.in co.ſi.ꝙ lȝ requiratur ſnīa nō tū requirat i ſcriptis.
Et ita intelligit no.per Io.and.in.c.ex parte.el primo.ſ.alle.

rodulphus.ſ.de conſue.cum dilectus.⁊ eſt ratio quia aliter pro-
ceditur contra maiores ꝗ contra minores.xlv.diſtin.cum beat⁹
ſ.de offi.deleg.ſane paſtoralis.i.reſpon.iii.q.vi.hoc quippe.xxiiii.
2 queſt.iii.qui contra pacem. ℭ †Dicūtur autem hic maiores qui
ſunt in primo gradu minores qui in ſecūdo.x.qō.ſi.antiquos.ff.
a ad legem cor.de ſicca.l.penult.alij iudicant maiores[a] vel minores
perſonas habito reſpectu ad perſonas inter ſe.ſ.nominatorum in
reſcripto ⁊ conuentorum ſiue in dignitatibus ſint ſiue priuati.ar.
xxiii.q.iiii.duo. ℭ Alij credūt maiores dici potentia vel diuitiis
digniores nobilitate vel ordine vt quia ſunt clerici vel qz alia pre-
diti ſunt dignitate.⁊ cū tamē generales litere plus odij habeāt
ꝗ fauoris.argu.ſ.eod.ad hoc.C.manda.per diuerſas dicunt eas
reſtringendas et non ad maiores vel digniores quocunqȝ genere
maioritatis vel dignitatis extendendas.argumen.hic. ℭ Et in-
de dicunt ꝙ ſi nominat magnam perſonam potentia vel diuitijs
et per illas literas velit conuenire perſonam in dignitate cōſtitu
tam nō poteſt ⁊ idem econtra ſi nominauerit perſonam in digni
tate conſtitutam ⁊ poſt velit conuenire perſonam maiorem potē
tia vel diuitijs non poteſt. Alij contradicunt ⁊ hos equiparant ⁊
quaſcunqȝ laicus perſonas nominauerit non poteſt clericos con
uenire.quia ſunt maioris profeſſionis.xcvi.diſtinct.duo.ſ.de ma.
⁊ obedien.ſolite et hac ratione ſi nominauit clericos ſecundi or-
dinis vel minoris dignitatis non conuenit clericos primi or-
dinis vel minoris dignitatis.⁊ poſſunt dici clerici ſecundi ordi-
nis non cathedralium eccleſiarum clerici. et eodem modo ſi im-
petrauerat literas contra eum qui eſt ſub alio non poterit conue
nire eum qui preeſt.vt ſi impetrauerit contra filium vel merce-
narium non cōuenietur pater vel dominus.vt hic dicimus. quia
decreta.verba ſic habent.argumen.ff.qui et a quibus proſperit:
alias autē nomine plebis et digniores intelliguntur vt ſenatores
3 inſtitu.de iure natu.§.plebs. ℭ (†Minores) aliqui dicunt vi-
liores ſicut tabernariam libertam ſcenicam et alſ de quibus ha-
bes.C.de inceſt.nuptijs.humilem.C.de inofficioſo teſtamento.in
☞ arena. †licet enim ſit pauper.alias eſt bonus ipſo nominato con
b numeratur diues per generalem clauſulam.[b] argumen.in.l.pre-
allega.humilem.⁊ inſtitu.de ſuſpec.tuto.§.vlti. Digniores dicū-
tur qui ſunt clare opinionis qui in predictis vilioribus nomina
tis per generalem clauſulam non conueniuntur maiores intelli-
gunt vel ordinem vt clericos.xcvi.diſtinct.duo vel propter digni-
tatem cum adminiſtratione quam habent omnes prelati eccleſia
ſtici de iure communi.vt nota.ſ.de offi.ordi.cum ab eccleſiarum.
ſi de minoribus.i.non clericis vel non in talibus dignitatibus cō
ſtitutis ſiat mentio per generalem clauſulam:non conueniuntur
argumen.ff.de iuriſdi.om.iu.magiſtratibus:ſed ſi adminiſtratio
nem vel iuriſditionem non habent:licet habeant dignitatem di-
cunt aliqui ꝙ quo ad conuentionem nullum habent priuilegiū
licet habeant quo ad quedam.C.de inof.teſt.l.Liciāt.C.de poſtula.
quiſquis.§.penulti.niſi eſſent viri qui olim exiſtentes in maxima
dignitate vel eximia dignitate eam dimiſerint de quibus habes.
C.vbi ſena.vel cla.quoties.qui per generalē clauſulam ſimiliter
☞ non poterunt conueniri.argu.ibidem. †Nos dicimus ꝙ non po
teſt certa doctrina dari de premiſſis ſed diſcretus iudex examina-
bit omnia ſupradicta ⁊ eis diligēter inſpectis iudicabit qui ſint
maiores ⁊ qui minores et qui digniores ſecundum ꝙ iuſtum eſt.
4 ℭ (†Maiores) hoc ſic ſtatuitur in odium abutentium reſcripta
apoſtolica:ſed ſecus eſt in procuratoribus vt licet nominētur mi-
nores perſone.tamen maiores perſone ⁊ de maioribus negotijs
c ⁊ rebus conueniri poſſunt.nam proprie ſignificationi[c] verborum
ſtandum eſt niſi vbi ex cauſa cōtrarium inuenitur.⁊ idem intelli
gimus in cōtractibus ⁊ alijs. ℭ (Multitudinem.)ſ.eo.ad hoc.
ff.de teſti.l.i.⁊ dic multitudinem.ſcilicet quadragenariū nume-
rum ſicut in teſtibus.de teſtibus cū cauſam ⁊ talē interpretatio
nem iam recepit vnde non eſt mutanda.ff.de lega.minime hodie
5 tantum quatuor.ſ.eo.cum in multis. ℭ (†Maioribus) maiora
negotia intelligo de maioribus ſummis grauiora qz de ſpirituali
bus de crimine vel libertate vel propter ſcandalum quod inde
oriri poſſet nos credimus propter generalē clauſulam poſſe agi
de minoribus ſummis niſi nimiū excederēt.ſed nominata petra
☞ non poteſt agi de caſtro. †ſuper hoc etiā precipue valet diſcretio
iudicis vt videat que ſint maiora negotia ⁊ que minora.(Frans)
ſ.de fil.pſb.ad pre.ſ.de dona.c.ii.xxx.q i.dictum.

1 ☞ Iudex partes etiam alios punire poteſt ſi viderit eos in ali-
quo malo verſari.

Ex tenore. (Ut ipſe commodo.)ſ.de reſcrip.
ceterū.ſ.de offi.deleg.ſane contra.
☞ ℭ †Secundo not.ꝙ cum plus litere ſuper eodem im
petrantur negotio.aut impetrātur ab eodem aut a di
uerſis.item aut ad eoſdem aut ad diuerſos iudices.ſi aliquis im-
petrat duo paria literarum in fraudem ad diuerſos iudices.ſcili-
cet cauſa verādi aduerſarium non ad cautelam ſcilicet vt ſi more-
rentur iudices vnius commiſſionis vel alſ impedirentur recur-
ſum haberet ad alios.neutre valerent.vt hic.ſi vero ad eoſdem iu
dices ⁊ diſcordent litere in data preualent prime ſi in ſecūdis nō
ſiat mentio de primis.ſ.eod.ceterum.ſi vero eſt forma ⁊ data ea-
dem ad eoſdem iudi.valent vtreqȝ.argu.ff.de his que in teſtamē.
delen.l.ſi.ff.de teſt.vnum ſi vero ſunt aduerſe neutre valent.C.de
ſi.inſtrumen.ſcripture.ſi vero litere impetrantur a diuerſis per-
ſonis ad eoſdem iudices vtreqȝ valent ſi cōcordant in forma ⁊ da
ta.ſi vero data eſt eadē ſed forma contraria conſulendus eſt domi
nus papa.ſ.de offi.deleg.ſane.⁊ hoc ſi vtraqȝ pars oſtendat ſuas
literas.ſi autem actor ſubticet ſuas literas per annum forte cōua
leſcunt litere rei.ſ.eo.plerunqȝ. Si vero impetrate ſunt a diuerſis
⁊ non apparet que illarum ſunt prime:neutre valēt vt dicūt qui-
dam:ſed melius vꝫ ꝙ preualeāt litere prius pſentate. ℭ (Ut ipſe
cōmodo)imo vꝫ ꝙ cauſam perdere debeat.arg.C.de aſſer.tollen.
l.i.§.fina.ſed illud ſpeciale eſt fauore libertatis:ſed qūo iſte iudex
qui tantum de excep.cognouit pronūciabit ꝙ careat commodo
vtriuſqȝ.cum de qua re ⁊c.ff.de iudi.de qua re.ſ.de ſi.licet.ſ.de or-
1 di.cogni.cum dilecti. Reſpon. †iudex partes ⁊ etiam alios puni-
re poteſt ſi viderit eos in aliquo male verſari.C.de teſta.nullum.
d Item hoc eſt notorium iuris:vnde ſine ordine iuris[d] procedi po-
teſt.vt nota.ſ.de coha.cleri.⁊ muli.tua.⁊.c.veſtra.

Cum a deo ſcripta. (Sufficientē.)
que ſufficiētia
attenditur ratione nobilitatis ſciētie magnitudinis
⁊ dignitatis.xlj.diſtinct.non coguntur. de preben.de
multa.ff.de var.⁊ extraordi.co.l.i.§.in honorarijs.ff.de vſufruct.
ſed ⁊ ſi quid.§.i.(Qualiter)ſcilicet per vim(ſuppreſſionem.)ſu-
pra eodem ad aures.

1 ☞ Nunquid lite non conteſt.liceat teſtes recipere.
2 Cōminatio de qua in hac decre.facienda eſt poſt peremptoriū.
3 Quando per ſequentia determinentur precedentia.

Cauſam que inter. (Probationes
recipere) † per
1 quod videbatur teſtes poſſe recipi lite non cōteſt. qō
☞ non eſt verum.ſ.vt lite non conte.quoniam † nam in
reſcriptis verba ambigua ſunt interpretanda ſm ius cōe.ff.de cō
ſti.ꝑu.l.i.C.de inoff.teſt.l.ſi quādo.in priuilegijs ſec⁹.ſ.de decl.ad
audientiā.⁊ de do.paſto.ſ.de priui.ex ore.idē in beneficijs princi-
pum.ſ.de ver.ſigni.olim nam.nā hec potius ſunt ampliāda ꝗ re
ſtringenda.ff.de cōſti.prin.l.vlti.idē dicimus in indulgētijs non
tamē ſunt large interpretāde vt a verbis priui.recedat.ſ.de priui-
le.porro.ſtatuta ſm ius cōe interpretamur.ſ.de conſue.cum dile-
ctus diſpenſationes ⁊ pmiſſiones reſtringimus.ſ.de conſangui.⁊
affini.ꝙ dilecto.dicta aūt teſtium ⁊ alia intelligimus ſm ꝙ nulli
vel minus ſunt captioſa.ſ.de teſtib.cum tu fili.ff.de regu.iur.ſem
per in dubijs vbi non eſt ambiguitas non interpretamur.ff.de le
2 ga.iii.ille ancille. ℭ (†Et quancū)quidam dicunt hanc clauſulā
vicem peremptorij obtinere arg.ſ.de in inte.reſti.ex literis in ſi.
⁊ de dona.cū dilec.nō credimus.imo poſt peremptorium facien-
da eſt hec comminatio.ff.de iudi.ad peremptoriū.⁊ ad hoc etiā
3 conſonant decre.palle. ℭ (†Intelligentes ibidē)⁊ ita clauſula ſe-
quens reſpicit precedentia ⁊ determinat ſequentia prout ius po-
ſtulat.xxxij.q.vij.epiſ.ſ.de app.ſecundo vel prout eſt de volunta-
te partiū.ff.de pac.do.cū pſ.ff.de condi.inde.qz ⁊ qnqȝ per ſequē
tia.non determinatur proxi.idem de dona.cum dilec.⁊ de appel.
queſiuiſti. ℭ (Carituram)qūo reuocatur ſiue appel.cum non ſit
contra ius ſcriptū.ſed contra ius litigatoris. Reſpō.imo caſſum
⁊ irritum eſſe debet cū ſit factum contra ordinem iudiciorū.C.de
ſen.⁊ interlo.l.prolatam.ſ.ſi teſtes eſſent recepti li.non conteſt.

1 ☞ Nunquid ad conſtitutionem faciendam ſola decani ⁊ capituli
autoritas ſit ſatis.
2 Quando autoritas pape intelligatur excepta in iuramento.
3 Quando liceat excipi contra literas.
4 Effectus literarum non impeditur ſi poſt executorias iuratur.
5 Quandocunqȝ conſtat aliquem nō legitime inſtitutum etiā poſt
ſententiam debet remoueri.

Conſtitutus apud ſe. (Et ipſi)
i.canonici
(Eis) id eſt canonicis. (executoribus) qui eos com
pellerent cognitione tamen premiſſa. vt.ſ.ſequitur.
1 (Per decanū) †nūquid ſola autoritas decani ⁊ capituli ſufficit
ad conſtitutionem faciendam.ex hoc loco videtur ꝙ ſic contra.ſ.
de cōſue.cū

de conſue.cum conſue.⁊ ad hoc no.ſ.de cōſti.cum acceſſiſſent. ſed
hoc ſtatutum nō dicitur valere.ſed dicitur eos nō cogendos pro-
pter iuramētum de quo in literis mētio nō habet vel erat cōfirma
2 tum a papa. ¶ †(Juramēto)ſed in oīm tali iuramēto intelligit ex
a cepta autoritas pape[a] vt hic.⁊.ſ.de iureiu.veniens ergo non facit
contra iuramentum recipiendo ad mandatum pape. Joan.dixit
hanc conditionem non ineſſe iuramēto.ſed ideo intelligitur exce-
pta autoritas pape:q̄ pape nō preiudicat quin poſſit cōtrariū fa
cere vel ſtatuere. Alij dicunt qđ in veritate intelligit hec cōditio
ſicut multe alie ſ.xxij.queſtio.ij.beatus.ſ.de iureiur. quemadmo-
dum. Jſti aūt canonici nō coguntur eum recipere.q̄ litere fuerūt
impetrate tacita veritate ⁊ tali de qua preſumitur quod ſi eſſet ex-
preſſa nō obtinuiſſet literas ⁊ hec eſt ratio quare hec exceptio de iu
ramento debet proponi in princip.contra literas ⁊ non eſt poſt fa
cto.quia non obſtat receptioni in canonicum iuramentum. hoc
non placet quia exceptio iſta ſcilicet quod non fecit mētionem de
iuramento nō proponitur in initio tantum ⁊ contra reſcriptum.
ſed ſemper vſq; ad diffinitiuam ſententiam tanq̄ vere peremptoe
rie.hec enim exceptio non tantum afficit literas ſed gratiam que
b poteſt fieri ſine literis[b].⁊ ſemper literas preuenit.⁊ iccirco eſt per-
3 emptoria gratie. ¶ †Fatemur tamen quod ſi aliqua exceptio vel
pacti vel iuramenti competeret mihi tantum contra literas. vt ſi
pactus eſſet vel iuraſſet quod non impetraret literas contra ali-
quem et ipſe contra iuramentum impetraret literas contra eum.
in princip.poſſet quidem excipi contra literas: ſed poſt lit.conte-
ſta.non.C.de excep.l.fin.ſed ſecus ſi iuraſſet vel pactus eſſet quod
eum conueniret:q̄ tunc non tantum perimit literas ſed actiones.
Jtem non preiudicant litere pape tali iuramento niſi de illo fa-
ciant mentionem non quia non poſſit preiudicare ſed quia non
preſumitur velle preiudicare:quia non eſt autor periurij.ſ.de iure
iuran.ſi vero.non enim debet viam periurijs aperire.ſ.de iureiu-
ran.ſi vero ⁊ ſacramentum etiam temerarium vel in fraudem ob-
tentum non debet quis deſerere ſine autoritate ſuperioris.ſ.de ele
4 ctioni.venerabilem. ¶ †(Executorias) quaſi dicat ſi poſt execu-
torias iuraſſent non impediretur effectus earum.quia non eſſent
litere impetrate tacita veritate.ſed videtur idem etiam poſt mo-
nitorias cum per eam ſit negotium ceptum.ſ.eod.ſuper literis:ſed
dic ceptū quo ad hoc qđ de honeſtate ipſe debet perficere qđ ince-
pit.⁊ eodem modo ſi iuramentum precederet monitorias nō vale-
rent. †ſed iuramentū preſtitum poſt executorias nō preiudicat.q̄
per illud non pōt tolli ius qđ queſitū erat per eas.ſ.ius petēdi pre
bendā ſed iuramētū p̄ſtitū poſt monitorias ⁊ p̄ceptorias preindi
5 cat:q̄ per eas nullū ius querit. ¶ †(Jrritū)in beneficijs ſatis de
fendi pōt qđ qñcū q̄ cōſtet aliquē non legitime inſtitutū etiā poſt
ſententiam remoueri debet:cū ibi dʒ eſſe oīs puritas ⁊ abeſſe om-
nis obreptio.j.q.j.ſi quis neq;.ſ.de re iudi.cum olim.⁊.c.cum Ber
toldus.⁊ de conceſ.prebē.cū noſtris.ſ.de re iud.inter ꝯmonaſteriū
cōtra.ſed nō loquitur in beneficijs.vel expone hāc decre.ſuper.ir-
ritum ſupple p̄cedendū per tramites iuſtitie: puta qi poſt appel-
lationem proceſſerunt.⁊ fuit iuſta cauſa appellādi cū in literis nō
fieret mentio de iuramēto alioquin cū eſſent iudices licet poſſent
elidi per exceptionē ſi tacite vel expreſſe in eis cōſenſum fuerit te-
net qđ ab eis factū eſt.ij.q.vj.§.diffinitiua.ſ.de ſi.preſby.ad noſtrā
preſentiam.ſ.eo.cum dilecti.

1 Cū omiſſum eſt aliquid neceſſariū exprimi nō valent litere.
2 Exceptio peremptoria non admittitur contra reſcriptum.
3 Reſcripta ſunt latiſſime interpretanda.
4 Jn literis gratioſis valent litere non dolum ſed ignorantiam ali-
quam continentes.
6 Juriſdictio an detur per literas ſubreptitias.⁊ in nu.6.
7 An ſi quis literas a papa impetrauit ⁊ negat aduerſarius eū ap-
pellaſſe nunquid vocatus tenebitur reſpondere.
8 Non poteſt quis de vna eademq; re ſub pluribus conueniri.
9 Non auditur obijciens contra reſcriptum quod iudex ſit crimino
ſus vel impetrator homicida.
10 Exceptio cōtra iudi.quando proponi debeat ⁊ quid de exceptio-
ne iuſtar an.in nu.11.
12 Peremptorie exceptiones an proponi poſſint contra reſcriptum
ad declinandum forum.⁊ quid de dilatorijs.in nu.13.
14 Exceptio de veritate tacita in cauſa bñficiali qñ p̄poni poſſit.

S**Uper literis.** (vt) prima regula (prio-
ri modo).ſ.per fraudem vel
malitiā.(Facta fuerit)de hoc enim ipſe dubitans ratio
ne dubietatis cognoſcet ſicut ⁊ alibi.ff.de libe.cauſa or-
dinata.⁊.C.eo.lite.†⁊ debet probare dolum qui allegat.ff.de pro-
ba quoties.§.qui dolum.arg.ſ.de preſump.ondum. (Cognoſcet)
q̄ fraus nemini debet patrocinari.ſ̄.eodem ex tenore.ſ̄.eo.ſedes.
⁊ eſt ſimile.C.ſi cōtra ius vel vti.pub.⁊ ſi legib⁹.⁊ intellige qđ nul
latenus debet cognoſcere de cauſa ſi obijciat exceptio.nā ſi nō exci
piat ſed conſentiat vt cognoſcatur cognoſcat:vt.C.ſi cōtra ius vel
vtili.publicā preſcriptione.C.de fal.nec exēptꝫ plus dicimus: q̄

ſi etiā illud per fraudē obtineat qđ alś obtenturus eſt non valet.C.
ſi cōtra ius ⁊ ſi.(Poſterior)per ſimplicitatē.(Nā)ſecunda regu-
1 la. ¶ †(Jn cōmuni forma)hoc non intelligitur quando tacuit ea
que neceſſe exprimi ſunt de proceſſu: quia tunc non valent litere:
etiā ſi tale quid ſit omiſſum quo expreſſo nihilominus literas ha-
buiſſet. Alij tamē cōtradicūt ⁊ bene videt.ar.ſ.de appel.oblate.de
tacita autē veritate ſic pone exemplū.ſi quis falſo ſignificauit pa-
pe qđ erat ſpoliatus.⁊ papa mādauit.ſi eſt ita:q̄ reſtituat ant cau-
ſe ingreſſum.poſtea inuenit q̄ ſpoliatus eſt autoritate iudicis:ſed
nō ſic qđ ſit reſtituēdus ante cauſe ingreſſum q̄ bene ſeruauit or-
dinē p̄cedēdo cōtra hūc ſpoliatū.C.vnde vi.ſi quis in tātā.tñ po-
terit per literas petere reſtitutionē: q̄ hic impetrator appellauit
a ſentētia iudicis cuius autoritate ſpoliatus eſt nō ſtatim ſed p̄ba
ta legitima appellatione.⁊ nō mireris:q̄ diximus eū per has pe-
tere reſtitutionē qñ nō faciūt mētionē de appellatione.nā licet nō
faciūt mētionē de app.nō minus p eas p̄cedit.ſ.de appel.oblate.
¶ Sed videt qđ iſtis qui appellauerūt hic cōpetat rectū interdi-
ctū vel cōſtitutionē.ſi q̄s in tātā.qđ nō debuerit victor autoritate
iudicis a quo appellatū eſt accipere poſſeſſionē ſibi adiudicatam
.C.de iure fiſ.p̄hibitū.C.ſi per vim.l.j.Sed reſpō.hoc qđ diximus
.locū habere vbi iudici a quo appellatū eſt licet ſententiam exequi
ſecundū qđ no.ſ.de off.dele.paſtoralis.§.preterea.aliter tñ leuius
patet. ¶ Pone caſum ſic.papa ſic ſcripſit. conqueſtus eſt nobis.
a.de.b.qui pecuniam ſuam quam ſibi mutuauit reddere cōtradi-
cit.quocirca mandamus.quatenus ſi eſt ita dictum.b.ad reſtituē
dam pecuniam cōpellas.poſtea coram delegato.a.petit mutuū.et
petit qđ ſecundū tenorē reſcripti cōpellatur.b.ſibi reſtituere pecu
niam.b.reſpondet ⁊ dicit.a.tacuit veritatem quā ſi expreſſiſſet nō
literas habuiſſet ſcilicet de pacto de non petendo: ſed.a.dicit etiā
ſi de pacto dixiſſem cū adiecto ſcʒ cū eſſem in furore vel in puber-
tate literas habuiſſem.ſ.hoc modo.conqueſtus eſt nobis.a.de.b.
qui pecuniam quam ſibi mutuauit reſtituere denegat pretextu pa
cti de non petendo qđ ſibi fecit cū eſſet impubes vel furioſus.hoc
enim caſu.a.nihilominus in forma cōmuni literas habuiſſet.ſcili-
cet cū illa clauſula partib⁹ cōuocatis cauſam decidas. vnde.b.pe-
tit qđ ſecūdū ordinē iuris p̄cedat ſcilicet qđ recipiat teſtes p̄ba-
tiones ſuas ſuper pacto interpoſito ⁊ qđ.a.fuit maior ⁊ ſane men-
tis.vel aliter ⁊ melius cum.b.diceret literas non valere qđ de ſuo
pacto mentionem nō faciebant.a.reſpondet dicens.⁊ ſi de tali pa-
cto quod non preiudicabat mentionem feciſſem. tamen reſcriptū
in forma cōi habuiſſem.vnde per has meas literas p̄cedendū eſt
2 ⁊ ſi nō ſecundū formā clauſule.tñ ſcōm iuris ordinē. ¶ †Sed ho-
die hec exceptio.ſ.peremptoria nō admittitur contra reſcriptum
ſ.de lit.conte.exceptionis peremptorie in.vj.⁊ eſt quaſi ſimile inue
nire vbicūq; omittitur peremptoria exceptio principale negotiū
contingens.⁊ vbicunq; certa clauſula vel ſpecialis in literis de cō
muni iuſtitia ponit. Uel potes ponere caſum per decre.ſ.de app.
oblate. ¶ †Jtem habet locū qđ hic dicitur ſi taceatur exceptio di
latoria ſoluēdi vel faciēdi nā nihilominus per tales literas p̄cede
tur in forma ꝯmuni poſt tēpus moratorie dilationis vel etiā ante
eam ⁊ ante finē dilatiōis agi poſſit.licet ſolutio fieri debeat.ar.C.
de p̄ba.ad probationem in declinatorijs autem fori non videtur
3 poſſe habere locum. ¶ †Et no.quod licet generaliter dixerit hec
decre.qđ quando talia reſcripta impetrantur qđ iudex non debet
ſequi formā litis ſed ordinē iuris.tñ oportet ſic reſtringi vt proceſ-
ſus quem habiturus eſt iudex cōprehendatur ſub verbis reſcripti
poſitis tam in petitione quā in cōcluſione.ea tamen quantūcūq;
poſſunt ſalua intentione mandantis.⁊ proprietate verborum ſunt
latiſſime interpretāda.verbi gratia:reſcriptum impetratum eſt in
predicta forma:ille q impetrauit omiſſa cauſa mutui vult p̄cede-
re ⁊ agere ex cauſa ſtipulationis vel donationis vel conſimili non
poteſt:quia iſti duo modi agendi nō poſſunt comprehendi per te
norem eius quod petit in reſcripto quod tātum de mutuo mētio
nem facit.licet bene comprehendatur ſub concluſione que genera
liter loquitur de reſtitutione pecunie.⁊ idē ſi dicimus petitio que
modo dat poſſit cōprehendi per verba petitionis: ſed nō p verba
cōcluſiōis:verbi gratia.reſcriptum pape ſic continet. conqueſtus
eſt nobis.a.de.b.qui ſup tali poſſeſſione iniuriat eidem:vnde mā-
damus quatenus ſi inueneris qđ per vim ſibi abſtulerit illam co-
gas ipſum ad reſtitutionem ſi poſtea.a.nolit ſibi dicere per vim ſi
bi ablatam ſed per fraudē:vel dicat.a.cōqueror.de.b.qui talē poſ-
ſeſſionem quā mihi vendidit eam mihi dare contradicit.dicimus
tales libellos nō admittendos:q̄ ꝯcluſio nō patit.licet petitio pa
teretur.⁊ ſic iudex iudicare ſup predictis libellis nō poſſet: †quia
fines mādati diligenter ſeruandi ſunt.ff.man.diligenter.⁊ potior.
imo ſola vera cauſa.q̄ petitionē generalē reſtrinxiſſe videtur. arg.
C.de p̄cu.maritus.C.de tranſac.age.⁊ facit ad hoc quod not.ſ.de
tranſac.c.j.in gl.que incipit trāſactio.Sed ſi bñ attēdas oēs caſus
precedentes ſunt de veritate tacita. Reſtat igitur vt aliquos po-
4 namus vbi ſit falſitas expreſſa. verbi gratia. ¶ †Abbas non Ci-
c ſterciēſ.dicens ſe ciſterciēſ.non ex malitia ſed ex ignorantia[c] forte

a ¶ Autoritas pape. itellige hoc ver: qñ p̄ſtat ſup re ſubiecta pape:vel ſup iurib⁹ p̄tinētib⁹ ad eū. ita abb. hic ⁊ id dicit Jnn. in.c.cūʒ inter p.de renū.qđ in nō p̄tinētib⁹ ad papam ipſe nō abſoluit a iuramento ſine cā rōnabili.

b ¶ Sine literis. q̄ gr̄a poſſit fieri ſine ſcriptura.adde fe lyn.in rub.de cōſti.colū.iij. ver.⁊ p̄nt iſta. ⁊ ibi vide concordā. Et ibi an poſſit p̄bari per teſtes.

c ¶ Jgnorātia. adde hoc p̄cedere i lr̄is gratioſis vel bñficialib⁹ vt per do.hic ſec⁹ in priuilegijs: q̄ ſubreptitio ēt nō doloſa viciat indiſtincte priuilegiū vt p doct.hic ⁊ p legiſtas.in l.p̄ſcriptione. C.ſi ꝯ ius vel vti.pub. ⁊ ꝗ do. Bartbol. ſoʒi.in ꝯſi.ſuo incip.cōſulatiōe l qua mul tas char.⁊.

peucatoris impetrantis impetrauit lr̃as ꝫ plebē que exigebat de
cimas laborū ſuorū qḋ imponeret alicui ſibi bene valēt heſſe.ſed
nō ꝓcederetur ſm hanc concluſionē ſed ſm formā cōmunē.ſ.par-
tibus conuocatis. ⁊ ſi forte ſpeciale priuilegium habet ſuper his
obtinebit alioquin ſuccumbet. preterea expreſſum caſum habes
ſ.eodem olim.(Dediſſemus).i.dare tenemur de iure vel conſue-
uimus.(Secundum ordinem) ſecundum hoc membrum intelli-
gitur.xxv.q.ĩĩ.preſcriptione.⁊.ſ.de appella.oblate.(Procedat)
argu.pro ſimplicitate ⁊ imperitia.de conſe.diſt.ĩĩ.c.ĩĩ.ſ.de re.per-
mu.cum vniuerſorum.ff.de ventre inſpi.l.i.§.fin.ff.de probat.cum
de indebito.(Procedat).ff.de eden.l.i.§.ſi.ff.qui ſatiſda.cogan.
de vic.§.quod minori.C.qui admit.ad ho.poſ.qḋ aũt.arg.contra.
ff.de in ius vocan.l.ſi.C.de ſalc.mone.l.i.(Si vero) tertia regula
(Nos nullas).ꝫ.eo.ad aures.ſ.de coha.cle.⁊ mulie.ſuper eo.ſ.de
re iu.ſi.inter mona.ſ.de ſi.presby.inter dile.C.ſentē.reſcin.nō poſ.
l.fin.ſ.de re iudi.cum olim.ꝫ.eod.cum adeo.⁊.c.conſtitutus.ſ.de
tranſac.ex literis.quia in his caſibus iniuſtum eſſet literas conce-
dere vel libellum admittere.ſ.de preben.cum teneamur.ſ.eod.po-
ſtulaſti.ꝫ.ti.i.cum acceſſiſſent.ſ.de decl.ex multiplici.ꝫ.eod.cete-
rum.ſ.de fil.preſ.ex tua (ad pñs).ſ.de teſtib.veniens.ſ.de conceſſ.
5 preben.⁊ eccle.non va.cum noſtris. ¶†(Forſan) imo ſine forſan.
ſ.de appel.ſi duobus.ff.de iudi.ſi quis ex.⁊ loquitur hic quando
opponitur contra literas de falſa ſuggeſtione vel veritatis ſup-
preſſione.ſed non dicitur eum habere iuriſ.qꝛ etiam per tales lr̃as
bene datur iuriſditio.vt no.ꝫ.c.ceterum.⁊ ſnia quã hic iudex tule-
rit ius faciet inter partes niſi appellaretur:ſecus ſi nullã haberet
iuriſditionem.qꝛ tunc nō teneret ſnia qua ꝓnunciaret ſuã iuriſdi
6 tionē.†Sed quid ſi litere falſe dicũ.nũ vel oportebit impetrantem
reſcriptũ ꝓbare verũ ſi erit ſuſpectũ vel cōtradictorem illũ eſſe,fal
ſum ſi reſcriptum non ſit ſuſpectum.C.de probatio.iubemus.aut.
de fide inſtrumen.§.ſi vero mo.colla.vĩ. ¶Sed opponas pona-
mus quod reſcriptum vere falſum erat ſed ipſe iudicauit verum
et poſtmodum in principali negotio proceſſit ⁊ ſententiam tulit
apparet hanc ſententiam non tenere.quia per falſum reſcriptum
proceſſum eſt.¶Item quia a non ſuo iudice lata eſt:ergo ⁊ nihil
profuit iudicare iuriſditionem ſuam eſſe.†Reſpondit quidam
imo ex quo a ſententia in qua iuriſditionem ſuam iudicauit non
eſt appellatum tenebit ſententia in principali lata per errorem li-
tigantium.argu.ff.qui cum ſal.tuto.l.i.§.ſed.ff.que ſenten.ſine ap-
7 pel.reſcin.non poſ.l.i.ff.de offi.pre.barbarius. ¶†Et ſi queratur
a quo habenet iuriſdictionem.dicunt quod a lege que dat eis cogni
tionem ⁊ diffinitionē in hoc dubio.⁊ ita ſiue iuſte ſiue iniuſte iu-
dicet pro veritate ſumitur talis ſententia niſi ſuſpendatur per ap-
pella.ĩĩ.q ꝫ vi.§.ſi ſententia.ff.de iuſti.⁊ iure.l.penulti.melius vi-
detur dici quod non tenet ſententia.C.ſi a non compe.iudi.l.i.nec
de hoc forte cognoſcet.aliĩ dicunt ſed non bene quod in veritate iu
riſditionem non habuit per literas falſas: ⁊ tamen quod fecerat
tenet propter communem ignorantiam litigantium.ff.de offi-
cio preto.barbarius.⁊.ff.codem.l.ſi forte ſed certe hoc non vide-
tur ſtare etiam ſi modo conſtaret quod falſe fuerint litere: †quia
ſententia a non ſuo iudice lata non tenet.ſ.de officio vica.quomã.
⁊ quia de falſo etiam poſt rem iudica.agitur. C.de fal.querelam.
ſed reſpon.quod res iudicata pro veritate accipitur inter partes
que conſentiunt litigare coram eis.ff.de ſtatu homi.ingenuum
vnde ſufficit ſic iudicatum eſſe nec vltra de ea queri poteſt.⁊ hoc
idem dicunt ſi iudicatum eſſet inſtrumentum falſum eſſe verum
quod in principali negotio producitur.ſed ſi omiſſa eſſet exceptio
falſi bene etiam poſſet poſt ſententiam proponi: vt.C.de falſis
querelam.C.ſi ex fal.inſtrumen.l.vltima.⁊ nota.ſ.de proba.licet
ſed debes reſpondere quia aliud eſt quando iudex iudicat de prin
cipali non obſtante exceptione falſi inſtrumenti nam hic cum ve-
re ſit iudex bene tenet ſententia: ſed in alio caſu quando iudicat
verum reſcriptum et ſe iudicem non magis eſt iudex. vnde adhuc
poſt eius ſententiam poteſt de falſo dicere ⁊ poteſt dicere ſenten-
tiam a non compe.iudi.latam.ſi etiam poſt omnes ſententias age
retur coram vero iudice.de falſo vel quod non eſſet iudex qui ſen-
tentiam tuliſſet:⁊ ille verus iudex ſententiaret ſententia teneret cũ
in veritate non teneret tanquam que non eſſet a ſuo iudice lata cũ
vlterius contra eam nihil dici poteſt:quia facit ius inter partes.
quia in veritate iudex eſt.licet male iudicet.aliĩ tamen dicũt quod
non debet ipſe cognoſcere an reſcriptum ſit falſum: ſed ille cuius
8 dicitur fuiſſe reſcriptum.xix.diſtinct.in memoriam. ¶†Item
quid ſi quis impetrauerat literas a papa et aduerſarius negat eũ
appellaſſe nunquid vocatus tenebitur reſpondere alias tre. Re-
ſpondeo ſic.nam conſtat eum habere iuriſditionem per reſcriptũ
pape licet eludi poſſit per exceptionem: quia per falſi ſuggeſtio-
nem ſunt impetrate litere.⁊ not.ſ.de offi.delega.paſtoralis.§.pre-
terea ſi quis autem conuenitur ſuper maleficio vel contractu bene
confitetur crimen vel contractum ſed dicit ſe non conueniendum
coram illo iudice: quia non deliquit nec contraxit in ſua dioceſi:
ſed alterius ⁊ idcirco quicquid iudicaretur ſibi non prodeſſet vel
obeſſet.quia verus iudex hoc ratum non haberet ſicut nec poſ-
ſet nec etiam videtur quod de hoc ipſe debeat cognoſcere. Quia
qua ratione hoc cognoſceret ⁊ alius in cuius dioceſi dicitur com-
miſſum eſſe delictum. Reſpon.hic iudex coram quo conuenitur
cognoſcet de iuriſditione vt hic et ſi pronunciauerit ſuam iuriſdi-
tionem niſi appellaretur tenebit quicquid factũ eſt in cauſa prin-
cipali vt dictum eſt in ſuperiori articulo vt diximus de illo qui
iudicat ſuam eſſe cognitionem qui tamen habet alias iuriſditio-
nem vel cognitionem ſuper incidenti ⁊ poſtquam ſemel fuerit iu-
dicatum vlterius non conuenitur.lxxxi.diſt.in.preſbyter autem.ff.
naute caupones.licet.§.finali.ſecus eſt quando dicitur falſum re-
ſcriptum per quod dicitur data iuriſditio: quia nec ille iuriſditio
nem inter partes habet per illud reſcriptum. nec etiam cognitio-
nem ſuper incidenti an ſit falſum reſcriptum. Et ſi timet iſte qui
refugit iudiciũ ne grauetur de facto appellet ex hac cauſa qḋ per
falſum reſcriptum vult procedere. Et reuocabitur quod fecerit.ſ.
de appellatio.interpoſita.⁊.c.ad audientiam. ⁊ eodem modo re-
uocabitur quicquid fiet cōtra eum etiam ſine appellatione. quia
factum eſt a non ſuo iudice.ſ.de officio iudi. quoniam.ratio au-
tem diuerſitatis eſt:quia vbi cognoſcit an maleficium ſit in ſua iu
riſditione commiſſum vel contractus celebratus hoc facit ratio-
ne precedentis iuriſditionis quem conſtat eum habere propter
dubium.ff.de iudi.ſi quis ex.vnde tunc ſuper hoc tenet ſententia
ab eo lata etiam contra ius litigatoris ⁊ multa iudicata.ſed de fal-
ſitate reſcripti non cognoſcit niſi ratione iuriſditionis ſibi ex eo-
dem reſcripto date:vnde ſi reſcriptum verum eſt tenet ſententia.⁊
ſi non eſt verum non tenet ſententia.C.ſi a non compe.iud.l.iudex.
8 pendet ergo de futuro an teneat ſententia vel non. ¶†Item non
valet quod obĩcitur quod alius pari ratione poterit cognoſcere
⁊ iudicare:quia alĩs non poteſt cognoſcere:quia ſub eo non conue-
nitur.nec poteſt de eodem ſub pluribus conueniri. quia cum ille
qui conuenit eum ſub primo iudice conuenit eum ſub ſecundo ex
cipiet reus quod non poteſt eum conuenire ſub eodem facto corã
diuerſis iudicibus.ꝫ.eo.ex tenore.⁊ bene caueat ſibi quod non ex-
cipiat de declinatoria fori illa.ſ.quia non deliquit nec contraxit.
in ſua iuriſditione:quia tunc ſi ſententiaret ſuper hoc preiudica-
ret prime ſentẽtie:nec etiam ex officio ſuo inquirere poteſt de ma-
leficio: nam tunc locum poteſt habere officium vbi non eſſet qui
ageret.at hic eſt qui agat.ſecus autē eſt dicendum ſi conſtaret vbi
maleficium eſt commiſſum.ſi diceretur per accuſatũ illum locum
eſſe alterius iuriſditionis ꝙ eius coram quo ſit accuſatio:nã tunc
non videtur quod deberet cognoſcere cum graue preiudicium fie-
ret illi ſaltem ſuper poſſeſſione quam amittit hoc ipſo qḋ patitur
eum cognoſcere.ff.de ſeruit.quoties ſi autem de poſſeſſione con-
ſtaret ille cognoſceret qui in poſſeſſione eſt.ſed in ſuperiori caſu.ſ.
quãdo non conſtat ne maleficium impunitum remaneat ſuperior
puniet †qui debet ſupplere defectum ſubditorum.ix.q.ĩĩ.cum ſci-
mus.vel differtur quouſq; hec queſtio de poſſeſſione ⁊ iuriſditiõe
diffiniatur.arg.ĩĩ.q.ſi.item ſi crimine.ſ.de teſtib.veniens.aliĩ di-
cunt quod ſimul debent conuenire vt diffiniant ad quem pertinet
iuriſditio.argu.ꝫ.eo paſtoralis. in princi.ſed hoc non credimus.
Illud enim tantum obtinet quãdo modica dubitatio eſt ⁊ que po
teſt ex literarum inſpectione finiri.⁊ que nulli iudici in iuriſditio-
ne preiudicat. ¶Vel dic ⁊ forte melius:quia ⁊ hoc quando nega-
tur eum coram quo agiſ accuſatio poſſidere ipſe debet cognoſce-
re an poſſideat.⁊ ſi ſentẽtiauerit ſe poſſidere etiam ſi cognoſcat de
principali non ſit preiudicium aliĩ ſuper poſſeſſione qui ignora-
uit †cum poſſeſſio non amittatur ſine animo. ⁊ ignorans non po-
teſt habere animũ amittendi.ff.de acqui.poſ.poſſideri.§.in amit-
tenda.⁊.l.quẽadmodum.ar.ff.de acqui.poſ.ſi id quod.§.ſi. ⁊ ſi hꝫ
ſuſpectum accuſatorem qḋ vel fraudulenter vel ignoranter male
defendit cauſam ſuam que eſt an poſſideat an ſiſtat ei in cauſa vt
no.ſ.de regu.iur.cum ſuper. ¶Vel dic ⁊ melius qḋ licet iudex iu-
dicet qḋ ad eum pertinet cognoſcere de maleficio ⁊ contractu cō-
miſſo in tali loco:qꝛ eſt de ſua iuriſditione nulli ſit preiudiciũ per
hanc ſententiam niſi partibus. ⁊ quãtumcunq; cognoſcat poſtea
inter partes de maleficio vel contractu propter hoc alius nō per-
dit poſſeſſionem loci vel iuriſditionis:qꝛ res inter alios ⁊c.ſ.de re
iudica.cum ſuper. Item:qꝛ licet turbet poſſeſſionem alterius nō
tamē eam acquirit nec alius eam perdit niſi de toto eĩceretur per
modum quē notaui.ſ.de capel.mo.dilectus.licet enim de vna vel
pluribus cauſis cognoſcat non extēditur hec poſſeſſio iniuſta niſi
ad cauſas de quibus cognoſcit.arg.ff.de acquir.poſ.qḋ meo.§.ſi.
⁊.l.qꝫ ſeruus.⁊ contra hunc eſt intẽtandum interdictum vti poſſi-
9 detis.⁊ non vnde vi.ſ.de proba.licet. ¶†(Qualiter) ſcꝫ veritate
⁊ falſitate que ſcilicet ſit ſuper proceſſu negociĩ vel iudiciĩ. puta qꝛ
non fecit mentionē de citatione vel de appellatione vel ſimilibus.
Sed ſi obĩciatur cōtra reſcriptum quod criminoſus ſit iudex vel
impetrator homicida ſcilicet non auditur quamuis ſi pape dictũ
fuiſſet nunquam iudicem homicidam dediſſet: ⁊ idem ſi dicatur
de impetrante. ¶Sed obĩcies ſi dicitur infamis iudex quod nō
eſt de pro

eſt de pceſſu auditur. Reſpon. nō auditur hoc modo ſcꝫ non va
lent litere qꝛ tacuit veritatem. Sed quia hāc exceptionem habet
declinatoriam iudicij etiam ſi eſſet ordinarius ſm quoſdam vbi
non impetrantur litere ꝛ no. ſ. de offi. deleg. cum ſuper vide. ſ. de
offi. deleg. ſup eo. decre. qualiter debeāt pponi ꝛ pbari excep. con
a tra iudicem. non enim minus [a] lr̄e valent lꝫ nō faciant mētionē
de his que nec pceſſum negocij nec principalē cauſam cōtingūt.
10 ¶ † Itē dicunt qdam [b] q̄ hec exceptio peremptoria nō expreſſa
b in lr̄is cōmiſſiōis ſemp in pncipali negocio eſt differenda. arg. ſ.
de fo. cōpe. ex pte. nam ſi pponat exceptionē hāc q̄ de perempto
ria exceptione mentionem non fecit ad declinandum forum ni
hilominus ſi iudex iudicet procedendum per literas oportet eū
in principali peremptoriam eandem probare. Item ipſi excipiē
ti contra literas vel forum eſt vtilius quod proponatur in prin
cipali queſtione: quia ſi tam probauerit abſoluetur a toto debi
to. ſed ſi ad declinandum forum proponatur abſoluitur tantum
quod per illas literas reſpondere non cogitur: vnde ſi alie litere
contra eum impetrentur cogetur reſpondere ſuper debito codē
imo videtur quod de peremptoriis exceptionibus mentionem
facere non tenetur cum tantum ſint proponende ad actionis ex
cluſionem. ff. de exceptio. l. ij. ꝛ hoc verum dicitur niſi eſſet talis
peremptoria que tantum vel plus prodeſt caſſando literas quā
tum ſi abſolueretur a debito vel petitione principali qualis eſt
exceptio rei iudicate. C. ſenten. reſcin. non poſ. l. ſi. que ſi pponat
ad declinandum forum vel caſſationē literarum plus prodeſt q̄
ſi lite conteſtata ſuper debito proponatur nam maius auxilium
habere non poteſt q̄ rei iudi. ſed ſi habet ꝛ ſibi ſeruatur ꝛ benefi
cio eius ſententiam quam pponit ad caſſandū literas ſed ſi pro
ponat in principali queſtione ꝛ per errorem iudex vel malitiam
ferret ſniam contra priorem ſententiā: ſecūda teneret q̄ ſibi eſſet
11 magnum preiudicium. ¶ † Et idem poſſet dici ſi opponatur ex
ceptio iuriſiuran. non expreſſa in literis: ſed certe ſi diligenter at
tendaꝛ ratio quam hi inducunt pro ſe pro alia opinione facit: qꝛ
ſi proponatur exceptio de peremptoria exceptiōe non expreſſa ad
caſſandum literas duplex bonū conſequitur. primum q̄ procedi
tur contra eum ad caſſandū lr̄as. ſecundū q̄ remanet eius ſalua
exceptio nec ſubiacet periculo q̄ pactū de nō petēdo vel alia exce
ptio peremptoria per contrariam ſententiam reuocetur arg. cōt.
ff. de condi. inde. eleganter. §. penulti. C. ſen. reſcin. nō poſ. perem
ptorias. quia ꝛ ſi feratur ſententia contra eum quādo excipit ad
c caſſandū literas. tamen poſtea nihilominus eandem [c] exceptio
nem poterit ponere in principali vt perpetuo abſoluatur: quia
ad aliud excipitur ſecundo. ad aliud primo. ſed certe veritate in
ſpecta non videtur q̄ per taciturnitatem vel expreſſionē falſam
peremptoriarum exceptionum que principale negocium contin
gunt minus valeat reſcriptum infra de lit. conteſtatio. exceptio.
12 peremptorie. ¶ † Item non videtur contra reſcriptum ad decli
nandū forū poſſe pponi peremptorias exceptiōes q̄ tantū ꝯ pn
cipalē actionē cōpetunt ꝛ hoc expreſſe dicit. ſ. de foro cōpe. ex par
te: infra de lit. ꝯteſt. excep. peremptorie. ſꝫ p illas tn̄ tacitas q̄ nō
obſtarēt principali actiōi ſi exprimerētur dicimus literas annul
lari vt ſi tacuit lit. cōte. ꝛ obtinuit alū eandē litem cōmitti nō fa
cta mentiōe de citatione vel lite cōteſt. certe nō valent litere. ſ. de
offi. deleg. gratum. ſ. de re iud. inter. vel pone caſum p decre. ſ. eo.
dilec. vel p decre. de coha. cle. ꝛ mulie. c. ſup. diximus exēpla qn̄ ta
cet veritatē ſup pceſſu iudicij talē: ſcilꝫ quam ſi expſiſſet nullate
nus literas habuiſſet etiā in quacūq̄ forma cōi. ꝛ eodē modo po
nas exēpla qn̄ exprimit falſitatē. ſ. in pceſſu iudicij: vt ſi obtinuit
reuocationē cōmiſſionis impetrate ab aduerſario primo: mētien
do q̄ fecerat citari aduerſariū per delegatū vel ordinariū: nā he
☞ litere eludi poterūt. ¶ Sed his obſtare videꝛ: † qꝛ exceptio rei iu
dicate peremptoria eſt ꝛ tn̄ pponitur ad declinādū forū. C. q̄ ſen.
reſcin. nō poſ. l. ſi. Rn̄. illa. exceptio lꝫ ſit pemptoria tn̄ eſt de pro
ceſſu iud. vnde admittitur ad declinandū forū. Itē nō obſtat. ff.
de cōdi. inde. elegāter. §. pe. quia ꝛ tranſactio pceſſu iudicij intel
ligitur cū nō debeat fieri niſi ſup re incerta ꝛ lite du. ff. de tranſac.
l. j. ꝛ idem pōt dici de omni iureiu. preſtito in preiudicio. ¶ Sed
obncies ſi dixiſſet exceptionem peremptoriā ꝯ ſe cōpetere literas
non habuiſſet: ergo debet carere ipetratis: vt hic. Rn̄. ſi hoc fateꝛ
ſimpliciter verum dixiſſe. ſed ſi dixiſſet exceptionē contra ſe cōpe
tere ſed ſe replicationē habere literas habuiſſet non obſtāte exce
ptione. ꝛ qꝛ ſi prima opinio teneret ſequereꝛ hic abſurditas qꝛ ex
ceptiōes ꝛ replicatiōes inutiliter ante lit. cōteſt. agitarētur. plus
valet ſcda ſolutio. ¶ Itē q̄ diximus in principio huius glo. ſ. qd
litere non elidātur niſi per tacitā veritatē vel expreſſam falſitatē
que tangunt pceſſum iudicij vel principale negociū non placet:
d qꝛ exceptiones [d] ille que afficiunt reſcriptum tantum admitten
de ſunt q̄uis non ſint de pceſſu iudicij vt ſi dicitur nō valere re
ſcriptū: qꝛ impetratum eſt pro excōicato. ſ. de eta. ꝛ quali. bone. ſ.
de proba. per conceſſi. vel quia falſum eſt ꝛ obreptitium. vt not. ſ.
eo. cum dilectus vel dicit ſe habere priuilegium propter q̄ reſcri
ptum non valet. ſ. eod. cum ord. vel ſi dicit q̄ renunciauit literis

a ¶ Non eñ minus. ꝛ ſic ex hēs habes q̄ iſte exceptiones crimīnoſe vel infamie op
poſite ꝯ iudicē vel partē nō afficiūt reſcriptū. adde ſpe. in ti. de excep. §. dicto. ver. ꝛ
vt plenius ꝛ ver. videꝛ ergo ꝛ Henri. bohic in. iij. col. in ſi. ſed dic q̄ fallit hoc in ex
cōicatione oppoſita ꝯ iudicem. vt. ſ. de re iudi. ad pbandū item fallit in preiudicia
lib' exceptionibus: qꝛ iſte ſunt peremptorie vt no. Hoſt. in. c. j. de ordi. cog.

impetratis ꝛ impetrandis ꝛ omnibus que impetrarentur pre
ter aſſenſum communem. ſ. eo. ex parte vel quia ſint litere nimis
generales. ſ. eo. ad hoc. ad idē. ſ. de confirma. vti. ad noſtram. ꝛ in
13 multis aliis ſimilibus caſibus. ad idem. ſ. eo. ex tenore. ¶ † Sed
quid dices de dilatoriis. Reſpon. idem primo q̄ non dꝫ proponi
cōtra reſcriptum nec ad declinandū forum. C. de pba. ad pbatio
nem ſꝫ ad differendā intentionē actoris. Item videtur iuſte dici
poſſe q̄ in priuilegiis ꝛ beneficialib' reſcriptis ſi aliqua falſitas
ſit expreſſa vel veritas tacita que papam ad gratiā cōcedēdā in
duxerat q̄ ꝯ reſcriptū poteſt opponi de veritate tacita ꝛ in pſe
cutione negocij ꝯ petitionē directā de eodē exceptio ppoñeꝛ. vbi
gratia aliqs habēs bñficium cū cura animarū vel etiā ſine cura
impetrauit literas ſup bñficio ꝯtra reſcriptū hui' pōt excipi de
14 veritate tacita. ſ. e. ad aures. C. de diuer. reſcript. l. vlt. ¶ † Sed
ſi omittatur hec exceptio ꝯtra reſcriptū poſtea tn̄ etiā lit. ꝯteſt.
c illi q petit bñficium ex illis literis obſtat exceptio [c] arg. ſ. de con
ceſ. prebē. cū noſtris. ꝛ hoc ea rōne. qꝛ pdicte falſitates pariter affi
ciunt reſcriptū ꝛ grām in ea datā. nec ob. ſ. de lit. ꝯteſt. exceptiōes
perēptorie. vbi de hoc no. (In vtroq̄). i. ꝛ qd eſſet habitur' lr̄as
in forma cōi ꝛ qn̄ nullas oīno lr̄as habiturus eēt. ſꝫ tn̄ ſemp ſine
dolo errabat delegans. ſ. de ap. poſtremo. ff. de in integ. reſti. l. ij.
1 ¶ Prelati nomine intelligiꝛ eccleſia ꝛ plati miniſterium.
2 Abbates tenētur congregationum ſuarum negocia defendere.
3 An ſit neceſſari' ꝯſenſus cōuētus ſi abbas egerit. ꝛ ecōuerſo.
4 Nunqd ep̄s poſſit agere abſq̄ conſenſu capituli. vel ecōuerſo.
5 In bonis diſcretis nō teneꝛ abbas rn̄dere niſi de parte ſua.
6 Quo caſu poſſit abbas ſine cōſenſu cōuent' cauſas ꝯuēt' agere.
7 Quilibet monachus poteſt pro dignitate. vel officio. vel pro obe
dientia eccleſie ſue agere.
1 Doceri eoſdē. Abbates (tueri) † nomi
ne enim prelati eccleſia
intelligitur ꝛ prelati miniſteriū. ff. de annu. l. annua.
ꝛ. ff. de condi. ꝛ demonſtra. l. ſilio. ꝛ eccleſia eſt in epi
ſcopo. vij. q. j. ſcire quandoq̄. tamen nomine eccleſie non deſigna
tur epiſcopus. de teſta. requiſiſti xij. q. ij. illud. ꝛ. q. iij. pontifices. ff.
2 de condi. indebi. l. ſin. ff. de re. dub. ciuibus. ¶ † (Teneantur) hic
habes q̄ tenentur abbates negocia ſuarum cōgregationum de
fendere: ꝛ ad idem. C. de epiſco. ꝛ cleri. orphanotrophos. argu. ff.
qd cuiuſq̄ vniuer. ciuitates. ꝛ. l. conſtitui ꝛ hoc verū eſt vbi res
de quibus agitur cōmuniter poſſideꝛ ab abbate ꝛ conuentu. ſi
autem ſunt ſeparate tunc abbas aget p ſuis. ꝛ cōuentus p ſuis
3 per ſindicū. arg. ff. qd quiſq̄ vniuer. nomi. l. j. §. quibus. ¶ † Sed
nunqd ſi abbas egerit neceſſarius eſt conſenſus conuentus. ꝛ ecō
uerſo. ſ. ſi cōuētus egerit neceſſarius eſt conſenſus abbatis. Lau.
dicit q̄ ſic. arg. xij. q. ij. placuit. xvij. q. iiij. in venditionibus. ſ. de
procur. c. j. ſ. de iudi. cauſam. C. de epiſco. omnes. §. hoc nihilomi
☞ nus. † Vin. dicit nunq̄ cōueniendum eſſe cōuentū: ſed abbatem
ſi diſcrete quis vult agere. arg. ſ. de iudi. cauſam. ꝛ filius q̄diu eſt
in ptāte patris cōueniendus non eſt. C. de annali excep. l. j. in ſi. ꝛ
arg. ad hoc q̄ vacante ſede nihil innouatur. ſ. ne ſede vacante per
totum. nec currit pſcriptio cōtra eccleſiam. ſ. de pſcript. c. j. ꝛ. c. de
quarta. ꝛ ſi lis oriatur inter platū ꝛ collegiū ſuperior ſcilꝫ ep̄s vel
archiep̄s dabit collegio pcuratorē cui' officiū expirabit finita
cauſa. inſtit. de auto. tuto. in ſin. hoc intellige qn̄ noīe eccleſie agi
tur. nā ſi noīe ſuo. ſcꝫ qꝛ vna pars canonicoꝝ petit ſuum electū cō
firmari alia contrariū peteneꝛ: qꝛ q̄libet pars q̄ p ſuo iure cōten
4 dit agere poteſt ſine autoritate ſuperioris. ¶ † Sed qd de epiſco
f po [f] vtrum pōt agere ſine cōſenſu capituli vel ecōuerſo. ꝛ quid
de clericis eccleſiarū conuentualium ꝛ qd de ſacerdotib' capella
rū an neceſſarius ſit cōſenſus ipſorum nos aūt in omnibus his
☞ rn̄demus q̄ † quicunq̄ vel quecunq̄ habet adminiſtrationē po
teſt agere ꝛ conueniri ſine conſenſu alterius. ff. qd cuiuſq̄ vni. l.
ſina. ſ. de iudi. cum deputati. in auē. de eccle. titu. §. ſina. col. ix. C.
de epi. ꝛ cleri. orphanotrophos. ꝛ. l. omnes. eo. titu. non contradi

b ¶ Itē dīt q
dā. ꝛ ſic quan
do ē exceptio
pemptoria or
ta ante impe
trationem re
ſcripti ſi eſt
peremptoria
actiōis in fa
cto principali
ꝯſiſtēs vt pu
ta pacti d nō
petēdo vel ſi
miles. vt. ſ. di
xit Inn. i gl.
in v. i cōi for
ma circa me
diū. tūc nō dꝫ
opponi i vim
dilatorie ꝯ re
ſcriptū. ſꝫ diſ
ferꝛ in cogni
tionē negocij
pncipalis vt
ſentit Inn. h
cui addo hē.
bohic. i. iij. co.
ꝫ dic rōnē eē
vt lites abbre
uiētur ad qd
iudices cura
re debēt. l. q
dā. ff. ſi cer. pe
ta. ꝛ. ff. d ꝯdi.
inde. l. dña te
ſtamēto. ꝛ. c. ſi
nē litib'. j. de
dolo: ꝯtu. nā
ſi pmo ppo
nereꝛ in vim
dilatorie ꝛ p
nūciareꝛ ſup
ea. nec poſſet
pponi in vim
perēptorie et
pnūciari ſup
ea. ꝛ ſic fierēt
duo iudicia. ꝛ
qꝛ cognoſcere
de ipa pēpto
ria nō eēt co
gnoſcere niſi
de ipſa pnci
pali quod nō
pōt fieri an li
tē ꝯte. j. de lit.
cōteſt. c. j. ꝛ vt
lit. ꝯteſt. p to.
c ¶ Eādē exce
ptionē. cū In
no. h ꝫ Henr.
bohic h l. iij.
co. v. modo ſi
proponereꝛ ꝛ
g. i. c. j. ſ. de li.
ꝯte. l. vj. lꝫ ibi
car. ꝯ in gl. in verbo tn̄ in ſi. Et aduerte qꝛ hoc non habet locum in exceptione rei
iudicate ꝛ tranſactionis ꝛ litis finite ꝛ iuriſiurandi ſm Inno. hic in ver. Sed his
obſtare. ꝛ ſequitur Henric. hic.
d ¶ Quia exceptiones. adde ſpe. in tit. de excep. §. dicto verſi. ſed nunquid. ꝛ Henri.
bohic. hic. in. ij. colum. verſi. ſi queris.
e ¶ Exceptio. ꝛ ſic qn̄ exceptio perēptoria orta an̄ ipetrationē reſcripti gratioſi ſi nō
opponiꝛ an̄ lit. ꝯte. ad perēptionē lr̄arū ꝛ grē in eis ꝯtente: qꝛ fuit omiſſa pōt ppo
ni poſt lit. ꝯte. adde eūdē Inno. hoſ. ꝛ archi. in. c. exceptiōes peremptorie. ſ. de lit. cō
te. lib. vj. ꝛ Hoſt. ſ. de renū. c. veniēs ꝛ Henri. bohic hic in. ij. col. vſi. ſed ad pleniorē.
f ¶ De ep̄o. qn̄ plat' agit. vel cōueniaꝛ vel ſine conſenſu capituli vide etiā p Cardi.
in conſi. cxxxiij. in ſecundo dubio.

alámo potius ꝯcordat cū dicat ꝙ economus debet cōueniri: nec dicit ibi requirendū alicuius conſenſum in agendo: ſed in conſtitutione economi ꝙ eſt officium vel dignitas que tunc cōmuni conſenſu conferebatur: qꝛ id negociū erit cōmune epiſcopo ⁊ conuentui requirēdus eſt cōſenſus vtriuſq;. Alr non obſtat. ſ. de procu. c. i. quia ibi preſbyteri ⁊ dyaconi adhibentur vt teſtes non ad aliud: imo pro nobis facit. quia ibi dicitur ꝙ eþs facit pcur. Alr nō obſtat. ſ. de iudi. cauſam. qꝛ ibi nō dicit requirendū conſenſum epi ppter hoc ꝙ non teneẽ ſi tm̄ cū capitulo agereẽ cōtra capitulum. ſed qꝛ ſi nō fuerit requiſitus nō tenebit cōtra epm̄. ſ. de maio. ⁊ obedi. inter. ſ. de ſen. ⁊ re iudi. cum ſup ꝫ. arg. ff. de in. do. ait pretor. hoc tn̄ bn̄ dicerẽ ſi vellet ꝯſtituere vnū gn̄alẽ perpetuum officialem q oīa negocia cōiter gereret ſiue in cauſis ſiue in alus ꝙ hoc ꝺꝫ facere cū ꝯſilio capituli ſicut ⁊ clericus ad hoc tm̄ officiū ꝯſtituere dicunt cum hec ſcẽr ardua negocia ſint. lxxxix. di. iudicatum. ar. xviii. q. i. hoc tm̄. ar. ſ. de his que ſi. a prela. ꝓto. idem eſt forte in arduis cauſis. ⁊ ſic poſſent loqui. ſ. de procu. c. i. ⁊ alia. c. que requirũt cōſenſum capituli. † Et eſt rō qꝛ in magnis negocñs capituli conſenſus reqrẽ. Itẽ in alienatiōibus voluntarñs neceſſarius eſt ſemper cōſenſus epi ⁊ capli. ſ. de dila. expo-

5 ſuit. ❡ † Congregationum) no. ꝙ licet res de qua agitur cōmunis ſit abbati ⁊ cōuentui tn̄ ſi diſtincta ſunt bona de illa re cōmuni nec abbas agens ſine conuentu nec conuentus ſine abbate. nec litere impetrate contra alterum vel pro altero tm̄ valebũt. vt hic expreſſe dr̄ niſi ſuam cām alter ſpecialiter proſequatur: ſed de rebus ad alterum tm̄ ſpectātibus p ſe tm̄ vterq; agit. hec ēt intellige vera vbi cōiter diſcreta ſunt bona: qꝛ ſi nō gn̄aliter eſſent diſcreta: ſed cōuētus p ſe aliquas poſſeſſiones haberet vel redditus pro veſtibus ſuis vel alus huiuſmodi. ⁊ abbas ſimiliter haberet alia tunc abbas ſine conſenſu capituli ageret pro omnib⁹.

6 ❡ † Omnino) puta qꝛ couētus priorem vel alium adminiſtratorem ⁊ miniſtralẽ perpetuū vel tpalem hꝫ qui eoꝝ cauſas agat. vel ſi abbas habet magnos redditus vel magnas poſſeſſiones p ſe ⁊ conuentus alia p ſe. tn̄ conuētus nunꝙ habuit alium adminiſtratorẽ p quẽ cauſe ſue tractantur. tũc abbas ſine cōſenſu conuentus cauſas conuētus aget: quia legitimus adminiſtrator eorum eſt argu. ff. quod cuiuſq; vniuer. ciuitatem. nec hec poſſunt dici bona conuentus diſcreta vel ſepata ab abbate cū multū iuris habeat in eis abbas. ſ. adminiſtrationem. licet fructus diſpẽſentur in vſus monachorum tn̄. ſ. de re eile. vel non. poſſeſſiões.

a ⁊ attenditur in his conſuetudo [a] vel conſtitutio. vt no. ſ. de proba. ex literis. ⁊ videtur de iure poſſe ſuſtineri: quiá nulla vis eſt etiā ſi nulle poſſeſſiones ſint diuiſe ſed omnes ſint cōmunes ſiue pro medietate ſiue p inequalib⁹ partibus ſiue p parte ſint diuiſe ⁊ pro parte indiuiſe ſiue omnes ſint diuiſe: quia ſemper abbas omniū eſt adminiſtrator. niſi conſuetudine vel conſtitutione legitime facta vel alio modo ordinatū ſit p qua parte agat abbas ⁊ pro qua parte cōuentus vel niſi diuiſa ſit adminiſtratio. nam tũc ratione adminiſtrationis poſſet conuentus facere ſyndicum qui etiam cauſas ageret. ſ. de iudi. cum deputati. ff. ꝙ cuiuſq; vniuer.

7 ciuitates. ❡ † Item dicimus ꝙ quilibet monachus pro dignitate vel officio vel pro obedientia eccleſie ſue agere poteſt. ſ. de iudicñs cum deputati. illud autem nō poſſet concedere abbas monacho ꝙ haberet adminiſtrationem aliquarum poſſeſſionū vel ville ⁊ p eis agere niſi ſicut procurator vel ſyndicus. nam ſi vult aliter agere oporteret ꝙ diceret ego nomine meo vel ꝑbẽde mee qđ non licet. ſ. de ſta. mo. cum ad monaſteriū. ſed ſuperiores agẽt nomine officiorum vel obedientiarum ſuarum † canonici autẽ ſeculares qui poſſunt habere proprium bene poſſunt agere nomine prebendarum ſuarū vbi habent eius adminiſtrationem. poſſent etiam dicere in libello ago nomine meo.

1 ☞ Non efficitur quis iudex per literas obreptitias.
2 Cancellarñ conſcientia ſufficit ad hoc ne litere ſint falſe.
3 Litere quando ⁊ quo caſu dicantur eſſe obreptitie.
4 Ordo lrarū eſt attēdendus nec vꝫ pceſſus inordinate factus.
5 Proceſſus factus a iudice: qui non ſeruauit ordinẽ a papa preſixum: nihil valet.

1 **Cum dilecta.** (procurator). Nota moniales faciunt procuratorẽ in cauſa electiōis nomine ſuo ⁊ eodem modo ſi de crimine ageretur. ❡ † Subſcriptione) hic eſt rō quare proceſſus abbatis ⁊ conuētus decernitur irritus: quia litere p quas proceſſerant fuerunt obreptitie. i. furtiue. vnde non fuerunt iudices. non enim fit index per literas obreptitias. ſ. de offi. vica. c. pe. C. ſi a non compe. iud. per totum hoc enim ſolum quod alñs cōmiſſum erat de quo hic mentio non fiebat nō faceret pceſſum abbatis irritū. Quis poſſet eoꝝ pceſſum impedire ſi exciperent vt not. ĩ. ceterū. ❡ Sed dices vſ ꝙ pceſſus debuerit tenere quia ignorabant literas obreptitias. ff. de offi. preſi. ſi forte. ff. de offic. preto. barbarius. ſed dic illa tolerata pꝑter vtilitatem multorū qui habuerũt neceſſe agere apud eum cum prefecturá teneret et preſidatū. ⁊ in illa. l. ſi forte. lꝫ adueniente ſucceſſore non debeat

a ❡ Cōſuetudo. Adde Henri. bohic. qui idẽ tꝫ etiā ſi ex priuilegio. ꝗ ſibi ꝯpetat. vt. ſ. de priui. c. porro. qꝛ tũc poterit etiā ſol⁹. agere Ex quo priuilegio ⁊ ꝯſuetudo pſcripta regulariter equiparãtur vt in c. qꝛ ſepe. ſ. de ele. ⁊ in extrauagã. ſuſcepti regiminis. in princi.

b ❡ Cā vna. ⁊ ſic tꝫ hic Inn. ꝙ lex barbarius non hꝫ locū in delegato. Adde qđ cōiter tenetur cōtrariū vt hic p doc. q̄bus adde Alexan. de imo. in cōſil. lxxij. incī. in cā ⁊ lit. l. ñ. volu. Et lati⁹ in. d. l. barbarius. in col. penulti.

c ❡ Iudiciorū qñ puerſio ordinis iudiciarū vitiet pceſſum vltra dicta p Mode. hic. Adde frā ciſ. are. i. l. morib⁹. §. per⁹. colū. iiñ. ff. de vulga. ⁊ pupi. ⁊ in ꝯſi. cxxiñ. col. j. ⁊ p Car. i cōſil. lxxj. Scias tn̄ ꝙ qñ in reſcripto iudicia aliqd ponif p forma. tunc pōt tacere ⁊ expreſſe renūciare. illi forme caſus eſt i. c. ſi. de of. deleg. ⁊ no. Inn. in. c. prudentiā. ſ. e. tit. ⁊ refert Fran. Areti. in. d. §. primo.

b exercere iuriſdictionẽ. tn̄ habet eam hic ẽnẽ cum cauſa vna [b] tm̄ cōmiſſa ſit nō eſt multa vtilitas ſubditoꝝ. vnde pꝑter hoc nō eſt tolerandus eius proceſſus. item hic nullā habet iuriſditionem. vel dic bonum proceſſum caſſatum: quia ex cauſa hic poſita. ſ. qꝛ ſup hoc alñs cōmiſſa cauſa erat: appellatum fuit: ⁊ hāc appella-

2 tionem hic ſunt proſecuti. ❡ † Conſcientiā) ⁊ furtiue. nam licet non ſciat papa de literis conſcientia ſufficit cancellarñ ad hoc vt

3 non ſint falſe. ſ. de falſa. dura. ❡ † Et dicũtur litere obreptitie qñ per alicuius operam factum eſt ꝙ impetrate litere effugiant plenam intelligentiam pape vel alterius qui neceſſitate iuris vocãdus eſt ⁊ qui eſt preſens niſi litere impetrentur vt hic. ſ. de re iud. cum olim. M. quidam tamen dicũt ꝙ etiam ſi operam dederit ꝙ effugerent ſcientiam aduerſariorum vel quorũlibet aliorũ preterquam pape vel officialis eius ꝙ non dicuntur obreptitie. ⁊ eſt ratio. qꝛ ad eos non pertinet dare vel denegare literas licet ſi ſcirent poſſent impedire. ⁊ intelligo obreptitias etiam ſi ſint iuſte dummodo predicta interuenerint ⁊ ecōuerſo ſi litere ſint p falſitatem expreſſam vel veritatẽ ſuppꝛ̄ſſam obtẽte dũmodo p alicui⁹ opam pape conſciẽtiam nō effugerint non ſunt obreptitie: ⁊ per eas procedi poteſt. C. ſi contra ius vel vtili. publi. preſcriptione. ſ. eo. in noſtra. in primo caſu non tenet proceſſus habitus per literas obreptitias. in ſecundo caſu tenet proceſſus habitus per literas obreptitias veritate tacita impetratas: licet per exceptionem etiam elidi poſſint. † obreptitia autem dignitas dicitur ſi non eſt ex certa ſcientia clericorum. ſ. de elec. in cauſis. vel contra conſcientiam expreſſam eius qui prohibendi poteſtatem habet. arg. ſ. de poſtula. c. ñ. nos autem dicimus obreptitias licet per literas tacita veritate impetratas ſit obtenta. idem ſi dolo tacuit veritatẽ niſi dolus fuiſſet in fugiendo conſcientiam pape. quáuis in alio ſenſu poſſit dici pbabiliter omnia beneficia ⁊ priuile. impetrata per falſitatem vel veritate tacita. qua expreſſa priuilegium vel beneficium non habuiſſet poſſet dici obreptitia. ff. de dam. reſti. l. j. ſ. de elec. dudum in ſi. Item ſententia diffinitiua reuocatur ſi per obreptionem dolo malo ſit illicita. ff. de do. cum a te. ff. de iudi. ſi pretor. xxxv. q. ix. veniam. ⁊ c. penitẽtiam. Si autem ſine dolo malo contra veritatem dicatur lata ſententia nō reuocatur. ff. de iudi. cum pretor. Si tamen contra aliquem petentem reuocatior ẽ ſententie: quia iniuſta ſi reſponſum ſit ab aduerſario eam nō reuocandam. ⁊ poſtea appareat eam reuocandam reuocabitur ꝙ probo: quia ex quo cognouit pronũciare debet. ff. de iudi. de qua re. ⁊ iuſte. ⁊ ſm allegata. ff. de offi. preſi. illicitas. xj. q. iñ. illa ſummopere ⁊c. tunc vera. xxx. q. v. iudicantem ſed ex allegatis apparet eam reuocandam. ergo reuocabitur. arg. ad predicta. ff. q len. ſine ap. l. j. in princ. vel aliter. vt no. ſ. de re iu. l. cum bertol. (Irritandum). De hac materia inuenies. ĩ. eo. conſtitutus. (Principaliter). ⁊ ideo non erat pretermittendus vel ponendus (Subtractorum) videtur ꝙ pape conſtiterit de ſubtractis. ⁊ ideo obreptitie fuerunt litere p quas mādabaẽ de eis cognoſci cum de eis

4 conſtaret. ❡ † Noſtri formam) no. p ordine ſcripture. xlun. di. ſi rector. in ſi. iñ. q. vñ. in grauibus. C. de ap. l. j. ff. de vſuf. quoties cōtra. ĩ. e. cauſam. ſol. vbi aliquid principaliter mandat papa ⁊ ſtudioſe ordinem attendebat locum habet qđ hic dicitur. ſ. de offic. deleg. venerabilis. nam ſines mandati ⁊c. ff. man. diligenter alias

5 ſecus vel dic ꝙ etiam in his de quibus cognouit inordinate proceſſit: vnde non tenet: vt. C. de ſen. ⁊ inter. prolatam. ❡ † Inter ordinem) cui ordini neq; tacite neq; expreſſe renunciari a monialibus poterat: quia a papa ex certa ſcientia illum in fauorem eccleſie appoſuerat. ſ. ꝙ primo idonee perſone committeretur adminiſtratio: ⁊ ꝙ ei reſignarentur ablata. ⁊ no. ꝙ hic non eſt ordo cōis iudicioꝝ ſed ſpecialiter a papa prefixus ⁊ ſi qs hunc ordinem nō

c ſeruat nihil valet pceſſus. ſed ſi contra ſolitū ordinem iuris ſiat niſi ſit talis ordo qui ſit de ſubſtantialibus iudiciorum [c] bene tenet. ⁊ eſt ratio: quia ſines mandati diligenter obſeruandi ſunt. arg. ff. man. diligenter (Reſtitutis) no. moniales petere reſtitutionem. ſ. de accu. c. ex parte. c. penulti.

1 ☞ Annalis preſcriptio in quibus caſibus currat.

1 **Ceterū cōtingit.** (Exhibent) parti aduerſe faciendo ipſam per primas literas citari. primo enim exhibuerat iudici ſm quoſdam. alñ dicunt ꝙ tunc primo exhibeat iudi. ❡ † Annum) quidam dicunt annum iſtum currere a die quo compoſuite ſarcinulas. ff. ex quib. cau. ma. ab hoſtibus. §. ſed qđ alñ a die date. ar. ĩ. eo. conſtitutus cam te. ſ. de teſtib. cauſam. alñ a die quo date fuerunt iudicibus. ſ. de app. ſuper eo. nos iuberemus licere. ſ. ꝙ incipit currere ex quo copiā habuerit delegatorum inſtantum ꝙ potuit facere citari partes. ff. de diuer. ⁊ tẽ. pre. l. j. ⁊. ñ. q. vj. biduū. ⁊ dico hunc annū vtilẽ ab initio. ſed poſt continuum ⁊ habet locum hec preſcriptio annalis qñ reſcriptum impetratur ad agẽdum. ſecus ſi ad faciendum vel excipiẽdum. ff. de nundinis. l. j. ff. de do. exce. pure. §. j. qꝛ tunc prolixius tempus vel perpetuum habet. contra de diuer. reſcri. falſo cōtra. ĩ. eo. ceterum ſi autẽ contra. ſ. de app. vt debitus oblate. ſolut. verum eſt ꝙ

reſcripta

reſcripta ꝑpetuantur vſ[que] ad.xxx.annum.ſi per alias literas non reuocent̄. vt in.l.falſo.ſi aūt ſecunde fuerunt impetrate ⁊ faciunt mētionē de ꝑmis reuocātur prime ſi nō faciāt mentionē minime vt in decre.ceterū.ſed in penā.maleficiorum ⁊ negligentium ſtatutum eſt per hec iura φ ſi is qui impetrauit primas literas exhibet eas iudici ⁊ non negligat vti eis ſemper valent prime:vt dicit decre. Si autem exhibet eas ⁊ negligit vti eis ꝑ annū.⁊ is qui ſecundas literas impetrauit vtitur literis ſuis.prime poſt annum perdūt vires vt hic.⁊ ſi is qui primas l͞ras impetrauit non exhibuit eas iudici cum potuit.⁊ is q impetrauit ſc̄das exhibet eas ⁊ incipit cōuenire aduerſarium ꝑ ſuas ſc̄das l͞ras nō valent poſtea prime vt in decre. vt debitus.decre.aūt oblate. loquitur in iudicijs appellationis. poſſet tamen dici φ ſolū tempus preſentationis primi vel ſecundi reſcripti attēditur vt in decre.vt debitus. niſi obijciatur φ abſ[que] dolo vel negligentia poſtpoſuit preſentare vel vti eis:q2 tunc audit̄ oſtendēs legitimum impedimentum etiā poſt annū non ꝑſumit̄ negligēs vel doloſus:vñ nō incumbit ei probatio aduerſario vt hic iudex tñ ex varijs coniecturis eſtimabit vel negligentiam vel ſolicitudinem.⁊ etiam eis inſpectis eſtimabit cui parti incumbit probatio.(Habuit) ⁊ literas exhibuit(Negligentia) que preſumitur lapſu anni.

1 ¶ In quo caſu hec decre. non habeat locum.
2 Mandatum a diuerſis iudicibus emanatum qñ exequi debeat.
3 Duo ordinarij eiuſdē ſi mandāt cōtraria cui ſit parendū eſt.
4 Quando nō exhibent̄ ſecunde litere tenetur executor priorum literarum mandatum exequi.
5 Qualiter per ſc̄das l͞ras cognoſcat̄ eſſe reuocatas primas.
6 Quid iuris qñ diuerſis tꝑibus executori porriguntur diuerſa et contraria mandata.
7 An teneat ſn̄ia lata a iudice excōmunicationis.executore dicente ſe dubitare vbi dubitandum non eſt.⁊ an idem dicendum ſit in executore qui dicit ſe certum φ exequatur vbi dubitandum eſt.vide in numero.8.

Cum contingat.

(Suſcitatā) Ita excipiat̄: q2 niſi exciperet̄ a parte ꝯ l͞ras ſemp d3 exequi mandatū priorū iudi.probato:quia ſunt iudices niſi per exceptiones
1 elidantur.vt.ſ.e.ceterum. ¶ †(Innoteſcit) quidam dicunt hanc decre.non habere locum ſi partes adinuicem excipiunt de reuocatione literarum:ſed tunc tñ quādo iudices contraria mandata mittunt. Item dicunt φ non eſt vis ſi coram iudicibus non excipiatur ad reuocationem literarum vel contra ſufficit enim ⁊ eſt neceſſe ad hoc quod hec decre. locum habeat qđ iudices vtriuſ[que] partis hoc modo ſcribant ſicut hic dicitur vel alijs conſimilib⁹. litera autem que ſequitur non contradicit.ĩ.vbi dicit.⁊ idipſum debere debes ſi primo mandato recepto ⁊ executioni mandato tibi forſan innotuerit ꝑ literas iudicum qđ inter iudices ſuper iuriſdi.de mādata ceperint diſceptare.eſt enim intelligendum qđ innotuit ꝑ literas iud. non ꝑ aſſertionē partium:q2 ſic videretur
2 qđ eſſent iudices. ¶ †(Innoteſcat) qñcun[que].ff.de admini.tu.poſter.vel dic qđ l3 dici audiuerit diuerſos iudices ſuper eo.negocio impetratos nihilominus d3 exeq mādatū deleg.niſi pars altera excipiat non eſſe obediendū mādato:q2 alijs cōmiſſum eſt negocium. ¶ †Crederem tñ qđ prudēter faceret iſte cui mandatur ſi expectaret aliquādiu ⁊ maxime vbi non audiuit tñ diuerſis iudicib⁹ negociū eſſe cōmiſſum ſed audiuit eos cōtendere de iuriſdictiōe:ita tñ φ niſi vtra[que] pars ſit ꝑſens vel fuerit parata ꝯtēdere ⁊ ꝓcedere ſm formā hui⁹ decre. prius faciat φ mādet̄ quam ſe excōicari vel aliquā penā infligi ſibi patiat̄.ar.ad hoc cum vtre[que] litere tribuāt iuriſditionē niſi ꝑ exceptionē elidantur:vt no.ſ.e. ceterū ꝑ ꝯſequēs pōt eſſe φ pars nō vult excipere ꝯtra iudicem. ¶ †Sz qđ ſi ſciret exceptionē.tūc forte ſecus eſſet.ꝙdiu paratus eſt ꝓcedere ſm hāc decre.nō teneret excōicatio in eum lata.q2 cū nō ſit de eius iuriſditione ⁊c.alij nō pñt ob eo puniri niſi q in iuriſditiōe ſua ſunt rebelles ſibi ⁊ ꝯtumaces.ĩ.de offi.dele.ſane. hic autē q2 nō eſt ꝯtumax ſed ꝯſtitutiōi obedit puniri nō pōt.⁊ hoc intellige verū:ſc3 φ nō tenet̄ obedire primis iudicibus niſi oſtendat̄ ſc̄dm reſcriptū in quo iuriſdictio ſaltem indirecte reuocatur puta q2 dicit non ob.literis ad tales iudices impetratis vel conſimilia:vel q2 ſc̄de litere mentionē faciūt de primis expreſſe ꝑ huiuſmodi enim literas nō reuocat̄ preciſe iuriſditio priorū iudicū ſed ꝑ exceptionem.remanēt eñ iudices:⁊ ideo tenet qđ ſit ab eis ſed ſi directe reuocarent̄ ſc3 ita φ non ſit neceſſaria alicuius exceptio.ſ. a ſuperiore dicēte expſſe.reuoco cōmiſſionē. quā ei feci nō ob fauorē partiū.ſed ꝓprio motu etiā ſi nullus excipiat.tunc nō tenet qđ ſit ab eo.q2 non eſt iudex.ĩ.de offi.vica.c.pe.ff.de iudi.in dicis.ff.de poſtu.quos. Item not.φ licet partes parere debeant iuri corā iudi.deleg.quouſ[que] cognoſcat an ſua ſit iuriſditio.vt.ſ. eo.paſto.in princ.ff.de iu.ſi quis ex.alij tamen dicunt quod partes parere non cogunt̄ qñ inter iudi. contentio eſt de iuriſditione nec tenet φ ſit ab eis.ĩ.de offic.deleg.ex literis.niſi ſc̄dm tenorem huius decre. ¶ Si autem de iuriſditione conſtat.tunc parendum eſt ſm φ no.ĩ.de offi.deleg.cum in iure. Item dicunt aliqui qđ etiam ſi iudex dixiſſe reuocamus iuriſdictionem talis iudicis φ partes huic reuocationi poſſunt renunciare ⁊ tacite ⁊ expreſſe etiam poſtquam iudices ſciunt φ in eorū fauorem factum eſt.C. de leg.qđ fauore ſecus eſt ſi proprio motu reuocaſſet⁹ modo ſed ⁊ tunc teneret qđ ante ſententiam reuocationis fieret.ff. de offic. preſi.ſi forte.ĩ.de ꝓcura.mandato.alij tamen in hoc dicunt cōtra ⁊ forte melius.q2 quando directo ſic reuocat ſine vlla exceptione reuocatum eſt.⁊ hoc ſatis ſonat diuerſitas verborum de hoc ple-
3 nius no.ĩ.de conceſ.prebend.q2 cunctis. ¶ †(Executione) quid ſi duo ordinarij eiuſdem.puta q2 habet eccleſiam in vtra[que] dyoceſi mandāt eodem modo cōtraria ſicut iſti dele. Rñ. hoc nunꝙ
4 habere locum [a] niſi in deleg.⁊ quando ambigitur de reuocatione literarum:quia nec poteſt habere locum:quiā ſi vnus ordinarius mittit qđ denunciet aliquem excōmunicatū ſn̄ia quam ipſe tulit tenet ⁊ tunc alius ordinarius qui eſt ei par non pōt ſibi mādare qđ ab eadē ſn̄ia denunciet eum abſolutū. Si autem mādat
4 φ denūciet a ſua ſn̄ia eum abſolutū ſecure illud facies. ¶ †(Poſtulata.) Sed qđ ſi nō exhibeant̄ ſc̄de litere.tunc executor exequitur mandatū prioꝝ ſi ad terminū ꝑfixum nō exhibuerit. ĩ.de excep.paſtoralis.tñ videtur qđ terminus non ſit dandus ſine cauſe cognitione.iij.q.iij.§.ſpacium.⁊ hic iuriſditionem nō habet nec terminum dare poterit.ſed pōt dici illud loqui de dilationibus que dantur pro teſtibus ⁊ ad inſtructionem cauſe in quib⁹ exigitur cauſe cognitio.ſecus in citatiōib⁹. Item cum nō teneat̄ exeq mandatum niſi literas oſtendat iudi.ĩ.de offi.deleg.cum in iure. ſic nec differre tenetur niſi reſcriptum oſtendatur.ſi tñ incidēter veniſſet expectaret cum modicū iudex quouſ[que] iret ꝑ reſcripto quia nō debet ei impingi ſi nō venit cum ſacco paratus.ff.de ſolu.qui dicimus.⁊.l.ſi forte † nā litere que nō apparent dicunt̄ nō eſſe.ar.ff.de contrahē.emp.l.in lege.de cōſe.diſt.j.ſolēnitatem nō tñ poteſt cogere aduerſarium ad exhibendum eas cum non ha-
5 beat in eo iuriſditionem:vt hic in ſi. ¶ †(Si ex ipſarum.) Sed qualiter poteſt illud perpendi ex ſola inſpectiōe literarum. nam licet ſecunde expreſſe faciant mentionem priorum iudicum ⁊ rerum per hoc non conſtat eas reuocatas cum poſſint ꝑ ſuggeſtionem falſi vel dolo eſſe impetrate.ſ.eod.ceterum.ad hoc ergo vt executori nullatenus ſit heſitandū oportet vt hoc diſcat per aſſertionem partium q2 cauſarum merita ⁊c.de reſti.in integ.cum ex literis.C.ſi per vim vel alio modo.l.fin.⁊ ſic videtur qđ aliquam poteſt exercere iuriſditionem inter partes quod.ĩ.negatur. Aut nunꝙ poterit ſcire eas reuocandas.⁊ ſic credo qđ nunꝙ ex ſola inſpectione poteſt ſcire niſi aliquid intelligat ex literarum inſpectione ⁊ partiū aſſertione.⁊ ꝑ hoc tñ nō h3 iuriſditionē inter partes.q2 niſi prioꝛes l͞ras habēs obijciat aliqđ ꝯtra ſc̄das iudex preſumit eas eſſe reuocatas. ¶ †Si aūt obijciat ſtatim executor d3 ſuperſedere:q2 ꝑ negationē facta eſt res dubia.C.q.ad l.i.pro.non l3.l.iij.⁊.l.iiij.hoc caſu loquitur.ſ.eo.paſtoralis qđ ſi tunc dubiū ſit de reuocatione qñ expreſſe ſit mētio iudi.⁊ verū q2 aduerſario obijcit̄ literas eſſe impetratas ꝓpter falſi ſuggeſtionē ſi illā decre.ſ.eo.ceterū.⁊ qui aliter gloſauerit ſenſu indiget. Item hic executor dubitet an debeat abſoluere vel condemnare nō tamen ſm regulā artiani ꝓnior ad abſoluendum hōc ideo:q2 non cōſtat an ille iudex habeat iuriſditionem.hic tñ no.qđ hec decre.nunꝙ habet locum niſi vbi al͞s cōtentio vel concertatio eſt ſuper literis.⁊ vbi locum habet decre.ſ.e.paſtoralis ſi autem nō eſſet ꝯcertatio ſuper literarū ꝑluralitate ſed tñ diceretur vel obijceretur vnicas ſolas literas impetratas eſſe per dolum vel falſi ſuggeſtionē inexcuſabilem.tunc d3 executor ei parere:quia iudex eſt ⁊ hic conſtat ar.ĩ.de offi.deleg.ex literis.⁊.c.ſane.⁊.c.ſi quando.(Heſitandum) ⁊ ita videt̄ φ non ſit petenda copia reſcripti niſi dubitet. ⁊ vbi cōtraria mādata exhibent̄.ꝯ tñ verū eſt:vt.ĩ.de offi.dele.cū in iure (Mandatū) tūc nō credimus quod debeat iterare denūciationē (Exequaris) ſiue mandet̄ quod abſoluas excōicatū quē primo denūciaueras ſiue qđ priorē excōicationē denuncies.iniuſtam vel nullā ſiue qcqđ aliud qđ cōprehendi pōt ſub tenore reſcripti (Procedere) ſed l3 non tenearis exeq non tñ debes impedire eos vel executores eoꝝ quin hoc exequant̄.ĩ.de offic.deleg.ſi quādo: ſed inſpecta decre.illa potius videt̄ dicere contrarium ſi cauſam habeant prohibendi. ¶ (Et ad ipſum) vt nō exequaris mandatū niſi ſm tenorē qui hic ꝯtinet̄ ⁊ quem colliget ex inſpe-
6 ctione literarū. ¶ †No.eñ hic primo qđ iuris ſit qñ diuerſis tꝑoribus huic executori porrigebantur diuerſa ⁊ ꝯtraria mādata iudi.q2 primo mādauit vnus qđ denūciaret excōicatū qđ etiam fecit in ſecūdo mandauit ali⁹ φ denūciaret abſolutum qđ facere nō d3.⁊ in iſto caſu nō pōt excuſari iudex quin ſciat cōtentionem eſſe inter iudices ſup iure eo tꝑe qñ ſc̄das literas recepit cum ſibi cōtraria mādata dixerint.ideo ſm mandatū nō d3 exeq niſi ſm tenorē hui⁹ decre. ¶ Secūdo autem no.hic qualiter executor ꝓcedere d3 qñ ſimul vtrū[que] mandatū dirigit̄ executori.⁊ tunc eo-
7 dem modo debet ꝓcedere ſm tenorē huius decre.(†Dubitare) ⁊ ſi dicat ſe dubitare vbi dubitandum non eſt:⁊ ꝓpter hoc iudex

[a] ¶ Habere locū. Vide etiam ad hec eūdem Inn.in.c.[illegible] ſamdudum. [illegible] de preben.

excõicationis in eã ſniam pferat credimus nõ tenere. qꝛ cum nõ ſit de iuriſditione eius nõ hꝫ iuriſditionẽ ſup eũ niſi in caſu vbi ꝓcedit ⁊ vbi ꝯtumaciter reſiſtit ei obedire qͦ iſte non facit. Itẽ ſi recurrendum eſt ad arbitros quãtercunqꝫ dubitet de reuocatione literarũ. ergo eadẽ rõne qñcunqꝫ hi executores dubitant de iuriſditione eoꝝ ſuperſedere debent. alij tñ dicũt ſniam excõicationis in hos executores latam tenere ſi p alias lfas non ſit iuriſditio reuocata alioquin non tenet. ar. ſ. de offi. dele. ex lfis: ſed certe illa decr. nõ loquit in illo caſu qñ in executores fertur ſnia. ſed qñ ipſi executores ferunt in alios qui turbãt iuriſditionem
8 eoꝝ. ℭ † Idem qͦ dictũ eſt in executore q dicit ſe dubitare vbi nõ eſt dubitandũ. dicendũ eſt in executore qui dicit ſe certum ꝙ exequat vbi dubitãdũ eſt. Quia nõ improbabiliter dici poſſet qͦ in hoc caſu lata in eum ſnia ab eo contra mandatũ cuius exequitur mandatum alterius iudi. tenet. ⁊ hoc ea rõne: qꝛ turbat eius iuriſditionem que eſt iuſta cã excõicationis. ſ. de offic. delega. c. j. hec aũt cauſa ceſſat in alio. ſ. qñ non exequit qꝛ nulloꝰmodo turbat. melius tñ eſt inter tales ꝓcellas iudici quieſcere ⁊ neutrum iuuare ꝙ alterũ iuuare ⁊ alterũ ledere. xiij. q. v. deniqꝫ. xxiij. q. ij. primũ. ⁊ intantũ eſt verũ vt dicunt quidam ꝙ tenet ſnia lata in hunc executorẽ qui exequit ꝙ etiã ſi poſtea appareat reuocatam iuriſditionẽ huius executoris: tenet tñ ꝓpter dubium ſnia lata. in turbatores anteꝙ ſup iuriſditione reuocata ſit ꝓnunciatum cum ante vtroſqꝫ iudices iuriſditionẽ habere conſtet. ⁊ hec vera ſunt niſi nimis magna ⁊ notoria ⁊ inexcuſabilis eſſet excuſatio ⁊ ignorantia predictorum: qꝛ tunc teneret ſententia.

Olim ex literis.

(interpoſitã). ſ. de preben. accedẽs (Detinebat) no. ſequeſtrari quod fieri non debet niſi ex cauſa. ſ. de ſequeſtra. ad hoc. C. de probi. ſe. l. j. ij. q. vj. quoties (Omnia) vel ad alteram: ſcꝫ ſi probaret canonicam inſtitutionem vel dic vnum. ſ. falſitatem probabit ⁊ valeant litere: quia aliter non reuocaſſet papa iuriſditionem ab abbatibus niſi propter falſitatẽ. ſecundum autem probare tenentur vt eccleſiam habeant (Super his) arg. ĩ. eo. ex parte. ſ. de reſtitu. ſpo. ex conqueſtione. ff. de excu. tu. qui reſtituere. cõtra. ſ. de conceſ. preben. accedens. ſ. de prebẽ. cum tam dudum. ſ. de appel. ſignificauit. (Super his) id eſt ſuper collatione eiuſdem eccleſie ſibi facta.

1 ℭ In literarum impetratione non ſufficit narrare factũ niſi quis narret cauſam facti.

2 Non valent litere ab excõicato impetrate tacente de ſua excõicatiõe ⁊ an ſi per hmõi literas aliquid factum fuit: retractabitur; habes in nũr. 3.

4 Valet ꝓceſſus habitus per literas tacentes: de excõicatione anteꝙ excipiatur de excommunicatione.

Dilec. fi. abbas.

(amouendos.) generales tamẽ viſitatores amouere nõ poſſunt aliquos. ſ. de ſta. mo. in ſingulis
1 ⁊. c. ſe. (ℭ † Sine cauſa) nõ ſufficit narrare factum vt ex ſpoliatione niſi quis narraret cauſam ſalſitatis eſt cauſa quia expꝛeſſa preſumi debet literas non eſſe conceſſas: vt hic. ⁊ C. de adop. l. in. ⁊ etiam modum facti qñ modus cauſam dandi vel negandi preſtaret. C. de tranſac. vt reſponſum. nam aliter ſcriberet ſi in modũ inquiſitionis actũ eſſet aliter ſi alio modo. arg. ij. q. j. in primis. ſ. de ac. qualiter. el. ij. ſ. de ſymo. c. licet. (Excommunicationis) ſi enim ſe excõicatum dixiſſet nullas literas obtinuiſſet
2 cum ei interdicatur agere. † (Viribus carere) quãdo tenentur facere mentionem de cauſa amotionis cum dicant nullã ſubeſſe. Reſ. ⁊ ſi non ſubſit debet facere mentionem de ea quam pretendit viſitator preſumit doloſe ſeriem negocij tacere ſi nõ facit mentionem de cauſa quam pretendit iudex. ſ. de coha. cle. ⁊ mulie. ſup eo. Sed obijcies fortius quare nõ dixit ſi non fecit mẽtionem de re iudi. ab abbate. rñ. † quia ad hoc vt obſtet exceptio rei iudi. oportet ꝙ eedem perſone ſint. ff. de re iudi. cum queritur: hic autẽ forte fuerunt alie. in primo enim iudicio fuerũt partes ⁊ abbas amoti. in ſecundo aũt forte amoti. ⁊ epũs vel executores qui eum expulerũt vel ſubrogati loco eorum. Item opꝫ ꝙ cauſa agendi ſit eadem. ff. de excep. rei iudi. ⁊ an eadẽ. hic aũt nõ eſt eadẽ. cum cauſa prime accuſationis fuerit crimẽ. cauſa aũt huius eſt expoliatio. Itẽ alia actio lꝫ ſnia fera'ſ in cã ꝓprietatis non tñ parit exceptionẽ in cã poſſeſſionis ſic nec ecõuerſo. ff. de excep. rei iudi. ⁊ an eadem in ſi. ff. de vi ⁊ vi ar. cum fundus. ff. de acquiren. poſ. neutraliter vel dic ꝙ debeant facere mentionem de cauſa amotionis ⁊ de ſnia abbatis propter quã amoti ſunt ab epõ vel executoribus in qua ſentẽtia crimen ꝓ quo amoti ſunt cõtinetur. veritas eñ eſt qͦ de ſententia mẽtionẽ facere oportet. nec obſunt predicta: qꝛ non obſtat exceptio rei iud. vbi nõ eedem ſunt perſone ⁊ cauſa ⁊c. qꝛ hic non opponit exceptio rei iud. cõtra literas: qꝛ ſi dẽ ſentẽtia mentionẽ
3 feciſſet literas non habuiſſet. ℭ † Sed quid ſi aliqd p tales lfas actũ ſit: nunqd retractabitur. ar. ꝙ ſic. ĩ. eo. ꝯſtitutus. cũ dilecta. ſ. de offi. vica. c. ſua. xxxv. q. ix. veniam. ff. de iudi. ſi pretor. ſ. de ſenten. excõ. cum pro cauſa. ſ. de re iudi. cum olim. nec obſtat. iij. q. vj. §. excep. vbi dicitur ꝙ exceptio non admittit poſt ſniam. qꝛ non tenet qͦ ibi dicit vbi agit de falſo. ſ. de ꝓcu. in noſtra. ⁊ de ꝓba. licet. ⁊ he litere bene poſſunt dici falſe ꝓpter ſuppreſſionem talis veritatis: imo qꝛ replicatio omiſſa ante ſniam ꝓponitur poſt ex cauſa: vt. ff. quãdo ac. de pe. eſt an. l. ij. multofortius exceptio ad idem. ſ. de re iudi. ad probandum. ſ. de deſpõ. impu. ad diſſoluendum. in ſi. in contrarium videtur qꝛ per tales literas datur iuriſditio licet elidi poſſit per exceptionem. ĩ. eo. ſi ouẽ. ff. de bo. poſ. ſm tabu. l. pe. §. teſtatio. Vnde ſi ſciuit ſibi exceptionem competere ⁊ nõ propoſuit. imputet ſibi ſiue ſciuit pretextu exceptionis de nouo repertere non debet retractari ſentẽtia. ſ. de re iudi. inter monas. ad idem. ff. de manu. teſt. cum ex falſis. ff. de here. inſtitu. l. ſi. dicunt quidã ſniam latã occaſiõe hmõi lfarũ retractandã p in integ. reſti. alij dicunt per tales literas nõ dari iuriſditionem. et ſic nulla ſnia ipſo iure. ⁊ ſi iudex talis falſo iniuſtã tulit ſniam. ſ. de re iudi. cum. J. ⁊ A. C. ſi ex fal. inſtru. falſam. tu dic vt no. ĩ. eo. conſtitutus. in ſi. glo. ⁊. ſ. de re iudi. cum bertoldus. ⁊ ĩ. eo. cum di
4 lecta. ℭ † Et dic qͦ ꝓceſſus per eas habitus valet anteꝙ excipiatur de excõicatione. litere enim non afficiuntur excõicatione impetrantis. quid enim nocet excõicatio impetrãtis quin papa poſſit cauſam cui vult delegare: lꝫ afficiant excõicatione faciẽtis iij. q. v. conſanguineos. ſ. de ꝓcu. c. ſi. vbi no. ſed in odium excõicati datur exceptio dilatoria cõtra literas. de ſentẽtia autem amotionis ſemp ꝓponi põt ſed in modum dilatorie hꝫ proponi ante lit. conteſt. C. de prob. excep. ſ. lit. conteſt. exceptionis.

1 ℭ Nunquid modicũ habẽs beneficiũ teneatur de eo in impetratione alterius beneficij facere mentionem: ⁊ quid de habente beneficiũ ſufficiens: ⁊ tamẽ nõ facit mentionem: eſt tñ paratus reſignare an valeant litere: habes in nu. 2.

Poſtulaſti.

(paternis). Quia huic queſtioni non rñdit. videtur quod de hõuis pñnia nõ debeat mẽtionẽ facere. ſ. de preſump. nonne. ſed quidam contra quia talis indigne accipit beneficium eccleſiaſticum. xvj. q. j. quoniam quicquid. xij. q. j. illi autem. ad idem. ſ. de preben. tuis. ⁊. c. epũs non tamen fateor quod indigne accipiat dũmodo hñ diſpenſet. (Cum ſm). ſ. de preben.
a cum ſm (Beneficio) noie enim beneficij [a] intelligitur prebẽda. j.
1 q. iij. ex multis. ℭ † Sufficientis) ar. ꝙ de modico ſic minus ſufficienti beneficio non debet facere mentionẽ ad idem de conceſ. preben. cum dilectus. el. ij. arg. ff. de ven. inſpi. l. j. in ſi. in ꝯtrarium videt: qꝛ quãtũcunqꝫ modicũ ſit beneficium. tñ illi deſeruire tenetur. et manibus victum querere debet. xcj. diſt. clericus. Reſpond. ſi per ſimplicitatem nõ ſiat mentio nihilominus valẽt litere. arg. ĩ. eo. ſuper. ſed ſi doloſe ſecus. ſ. eo. ſi proponente. ⁊ no. de hoc. ſ. e. man-
2 datum. † Sed quid ſi habens beneficiũ ſufficiẽs nõ facit mentionem ſed ſit paratus reſignare: dicunt non valere literas: qꝛ tempus date inſpiciendum eſt. ĩ. eam te. ⁊ quod dicit de vicaria. idẽ intellige ſi habeat aliquam poſſeſſionem ab eccleſia. xvj. q. j. poſ-
b ſeſſiones. vel redditum [b] vel penſionem. ſ. eo. ad audientiam. ſed ſecus de patrimonio.

1 ℭ Reus vltra duas dietas originaliter citari non debet.

2 Legales diete quot miliaria contineant.

3 A ſine dioceſis cõputatur dieta: non autem a loco vbi res eſt vel vbi habitat.

4 Deleg. ſe. apo. non poteſt vltra duas dietas trahere.

5 Partes etiã ſi cõſentiant in iudices non tñ poterunt vltra duas dietas eos trahere: niſi expreſſe conſentiant quod vltra duas dietas eos trahant.

6 Delegatus ſi cepit abeſſe vltra duas dietas ⁊ non in breui reuerſurus tñ ſi reus vult litẽ ꝓſequi. etiam ipſe actor ſi nõ appareret eum tacite in eum cõſenſiſſe etiã longinã morantem obtinere poterit a ſuperiore reuocari huiuſmodi delegatum.

7 Preſumitur impetrator habere mandatũ niſi ꝓbetur cõtrariũ.

8 Que ſunt ille perſone a quibus non debet exigi de iure mandatum: habes remiſſiue.

9 Nati de nephariis ⁊ inceſtis nuptijs non ſunt nominandi filij nec alendi.

Nonnulli.

(Reus.) Actor enim bene poteſt citari vltra duas dietas. nam ſi Romanus conueniat Anglicum vltra duas dietas. ⁊ poſtea Anglicus reconueniat romanum vltra duas dietas coram eiſdem iudi. bene citabitur vltra duas dietas: quia aliter cauſa procedere non poteſt niſi alter alteri propinquaret
1 Quis poſſet dici ꝙ actor potius dicit citare ꝙ citari. ℭ † Item dicitur qͦ originaliter reus non debet citari vltra duas dietas. nam ſecus eſt ſi actor ſiat reus: vt in cauſa appellationis vel alio modo quia ſemper a foro rei originalis computande erunt due diete licet videretur contrarium: quia cum nullius tantum ad quem appelletur ſit forum attendendum. ⁊ ab illo foro due tantum diete ſunt computande. ſed reſpon. ꝙ licet iudex appellationis poſſit cognoſcere ſi vellet. tamen ex quo propter alienationẽ partium alij committit potius ſequetur forum et fauorem rei originalis

a ℭ Beneficij appellatiõe beneficium qd veniat vide gl. in cle. auditor. in v. bñficio de reſcri. ⁊ cle. j. ĩ v. bñficiũ vt lit. pẽ. ⁊ ĩ cle. ſi romanus põtifex. ſup v. bñficio. de ꝓbẽ. ⁊ gl. in cle. j. ĩ ver. bñficiali. ẽ cã poſſeſ. ⁊ ꝓprie. ⁊ ĩ ꝯtrã h dĩ ꝙ venit pbẽda. itelligelatis ſumpto vocabulo Ita ro. de cõceſ. ꝓben. deciſ. viij. Itẽ adde ꝙ appellatiõe beneficij venit papa. Ita ab. in. c. ad aures. de penis. ẽ ter. ſ. c. j. ẽ maledi. Et vide gl. in cle. ẽ. de re. permu. vbi appellatiõe bñficij. venit hoſpitale no. tñqꝫ ſi papa ꝯcedit priãtẽ alicui de ꝓuidẽdo alicui de bñficio non venit tũc bñſi cũ curatũ ita car. in ꝯſil. xxx. col. iiij. v. ad ꝓdicta. ⁊ an beneficij appellatiõe veniat ẽt pẽſio vid latiſſime p fel. l. c. ſ noſtra. ſ. eo. ti.

b ℭ Vel redditum. adde qͦ cal. in ti. de ꝓba. cõſi. xxx. reprobat Inno. hic ⁊ ibi dicit qͦ ſi p canonicos aſſignatur dimidia prebẽda vni ſacriſte ad eius ſuſtentationes. talis ſacriſta impetrãs bñficium nõ tenetur de hoc facere mẽtionẽ ⁊ ſequitur Fely. ſ. eo. in. c. in noſtra. col. iij. ver. j.

originalis quam actoris. ⁊ idem dicimus ſi actor reconuenitur
q: bene poterit vltra duas dietas citari dummodo a foro rei nõ
2 diſtet vltra duas dietas. argu. iij. q. viij. cuius in agendo. (†Vl-
tra duas dietas) legales ſm quod. xx. miliaria dantur in die. ff.
de verbo. ſigni. l. in. nos intelligimus de vulgaribus. argu. j. de-
ſpon. ex literis. ff. de ſupſi. l. labeo. j. de conſue. cum dilectus. ff. de
3 leg. iij. non aliter diſtinc. iiij. ¶ (Dietas) † he autem due diete
cõputantur a fine dioceſis vbi habet domicilium reus ſi perſo-
nali agatur vel vbi eſt res vt hic ſi agatur reali. ⁊ j. eod. c. proxi.
arg. j. de fo. compe. ex parte nõ aũt credimus computandas a fi-
nibus dioceſis vbi contractus celebratus eſt vel delictũ cõmiſſum. nã
quam ibi trahi nus poſſit per iudicem ordinariam niſi ibi inue-
niatur: vt no. j. de fo. cõpe. dilecti. eodẽ modo nec per literas apo-
ſtolicas trahi dꝫ ad locũ illi vicinũ ꝑ duas dietas. alij ꝫ (Dioce-
ſi) no. dietam cõputari a fine dioceſis. non a loco vbi reus eſt vel
4 vbi habitat. (†Per literas) hic collige ꝙ hec cõſtitutio in foro
dele. ſe. apo. locum habet: nã ordinarij epiſcopi ⁊ archiepiſcopi ⁊
etiã legati ſe. apo. bene trahunt vltra duas dietas: imo videt qꝺ
deleg. archiepiſcoporum ⁊ legatoꝝ vltra duas dietas trahere poſſunt
5 qꝛ non eſt ꝓhibitũ. alij cõtra. (†Impetrate) ſupple ꝙ trahatur
vltra duas dietas. dicunt enim iſti ꝙ etiam ſi per partes ꝯſentiãt
in iudices nos tñ poterunt vltra duas dietas eos trahere niſi ex-
preſſe conſentiant ꝙ vltra duas dietas eos trahant. ⁊ de hoc po-
terit cõſtare vel per confeſſionem partiũ vel alio modo etiã ſi in
literis nõ ꝯtineat nõ obſtante conſtitu. de duabus dietis. alij di-
cunt ꝙ ex quo cõſentiunt in iudices non poſſunt ꝯtra eos ꝓpo-
nere qꝺ eos traherent vltra duas dietas niſi forte ad tam remo-
ta loca traherent ꝙ etiã ſi eſſet hec clauſula. ſ. nõ ob. cõſti. de dua
bus dietis ⁊c. tñ appellare poſſunt propter grauamen: tñ quare
hoc nos poſſunt ꝓponere non video. ſ. ꝙ trahat vltra duas die-
tas cum iſte conſenſus non tollat aliud partibus niſi ꝙ eos non
☞ poſſunt recuſare: ſed ſi grauet bene lꝫ ab eis appellare. ¶ †Item
credimus ꝙ ſi cõſenſerunt in iudices qui diſtabant vltra duas
dietas. dummodo citent eos ad loca vbi lares habent ipſi iudi-
ces ⁊ cõiter ibi habitent ⁊ credimus ꝙ ſi in diuerſis locis habe-
rent loca vbi habitarent. tũc ſi vnus habitaret in vno loco. ⁊ aliꝰ
in alio quod ad locum vbi quiſquis eorũ habitat poſſent citare
partes. q: in hoc conſenſiſſe videntur tacite: quia equitas ſuadet
ꝙ partes cõpareant coram iudice ⁊ nõ iudex coram partibus. C.
6 de epiſ. ⁊ cle. iubemꝰ. (†Impetrate) ſi delegatus cepit abeſſe vl-
tra duas dietas ⁊ non in breui reuerſurus: tunc ſi reus vult proſe
qui litem etiã ipſe actor ſi non apparet cum tacite in eũ ꝯſenſiſſe
etiam longius morantem obtinere poterit a ſuperiore reuocari
hmõi delegatũ. ff. ne vaca. mu. l. pe. ⁊ §. ſi. ff. de procu. poſt litem.
⁊ l. aut longa. ⁊ hec ratiõe videtur qꝺ ſi huiuſmodi delega. ſub-
deleget cauſam huiuſmodi ⁊ poſtea incipiat abeſſe vel etiã tem-
pore ſubdelega. aberat ꝙ licet ad eũ ſit appellandũ ſi mediũ cau
ſe cõmiſit. j. de offi. delega. ſuper queſtio. tñ nec appellans nec ap-
pellatus ad eum ire debebit. ſed ad primũ delegantẽ vt alij com-
mittat cauſam appella. facit. ij. q. vi. biduum (Conſtitutione). i.
de eta. ⁊ quali. eam ⁊c. ⁊ non habet hic locũ qꝺ ſpeciale derogat
generali: vt. ꝫ. eo. paſtoralis. ſed hoc ideo eſt: quia non preſumitur
dñm papam qui ignorat dietas velle concedere vltra duas die-
tas (Suſcitare querelas) quod eſt cõtra ius. C. de tranſac. l. cau-
ſas. C. ſen. reſcin. l. fin. (Eas) ſi darentur aduerſario (Indebitas)
quia non per literas legitime impetratas vel ſupple maxime.
7 (†Mandato) preſumimus impetratorem habere mandatum
niſi probetur cõtra. nõ enim eſt preſumendum qꝺ pecuniã ſuam
iactat. ff. de proba. cum de indebito. ⁊ qꝺ manibus laboribꝰ ſe fa
tiget. ⁊ ſic eſt preſumptio qꝺ ꝓbationẽ iactant in negantẽ. ff. de
☞ proba. ab ea (Mandato) ad impetrãdum † ꝙ tunc cũq; enim aliꝰ
generale mandatũ habet ad negocia ⁊ lites tamen non poterit
impetrare niſi habeat ad impetrandũ ſpeciale. cõſuetudo tamen
curie Roma. eſt qꝺ ſi cõtradictor negat impetratorẽ habere mã
datum impetratori incumbit probatio ante impetrationem ſed
8 poſtea non. (†Perſonis). ff. de procura. ſed ⁊ he. hi ſunt aſcendẽ
tes ⁊ deſcendentes in infinitum. de collateralibus autem nõ in-
uenitur in lege niſi de fratribus. Sed quibuſdam videt qꝺ etiã
omnes agnati. ſ. qui ꝑ virilem ſexum deſcẽdunt. ⁊ oẽs cognati q
a ꝑ muliebrẽ impetrare ⁊ agere poſſunt ꝓ coniunctis pſonis dũ-
modo ſint in gradu ꝙ eis ſuccedere poſſint. ⁊ hoc dicunt. arg. l.
ff. de ꝓcura. ſed ⁊ he perſone. vbi dicit ꝙ inter coniunctas perſo-
nas numerant affines ex quo colligit ꝙ ſi affines ſint in gradu
inter pſonas cõiunctas computanſ quo ad ꝓcurationes multo-
fortiꝰ agnati vel cognati. ¶ Alij tñ dicũt quod quo ad ꝓcu. iſtã
non reputãt cõiunctos collaterales niſi fratrem ⁊ ſororem. nec va
let arg. de affinibꝰ: q: nec affines collaterales admittendi eſſent
ſed tñ aſcendentes vt ſocer ꝓ ſocero. ⁊ deſcendentes vt gener pro
genero. ar. ꝓ his. ff. de poſt. l. j. §. ſi. ⁊ l. ſeq. nec faciũt vim quãtum
ad hanc procreationẽ inter naturales ⁊ legitimos vel naturales
b tñ b cum ⁊ ipſi multis priuilegijs gaudeant: vt in aut. quib. mo.
na. effi. legit. §. ij. ⁊. §. ſeq. idem dicunt quidam de ſpurijs ⁊ natis
de inceſtibꝰ nuptijs. ⁊ de inceſtis dummodo certũ ſit ꝙ de certo
patre nati ſunt: q: ⁊ ſi eis nõ ſint agnati: tñ eis ſunt cognati. arg.
inſti. de ſuc. cog. §. vulgo que. q: vulgo queſiti nos habent agna-
9 tos. ¶ †Alij tñ aliter dicũt: quia nati de nepharijs ⁊ inceſtis nu
ptijs non ſunt nominãdi filij nec alendi. ⁊ oĩs paterne ſubſtãtie
indigni. in aut. qui. mo. na. effi. leg. §. ſi. ⁊ idem videtur de ſpurijs
⁊ oibus alijs ꝓhibitis preter naturales. ar. ff. de ſu. bo. vulgo. ff.
de in ius vo. q: ſemp inſti. de ſuc. cog. §. vulgo. imo qdã dicunt de
naturalibꝰ tñ ar. C. de natu. li. l. vlti. ſꝫ nos hoc non credimus.
1 ☞ Vbi qs reali conuenit actiõe ⁊ noĩe rei ſortit foꝝ cõputãde
ſunt diete a dioceſi in qua res eſt: cum ibi conueniri debeat.
2 Iuriſditio priorum iudicum eſt ſuſpenſa vbi cauſa appellatio-
nis eſt commiſſa ex certa ſcientia.
3 Iudices appellationis cognoſcere debent an ſit legitime appel-
latum: ⁊ an appellatio ſit legitima.
1 Dilectus filius (erat eccleſia) † Vbi
enim reali cõuenitur
quis actione ⁊ nomine rei ſortitur forũ: vt hic compu
tande ſunt diete a dioceſi vbi res eſt cum ibi debeat
cõueniri: vt. j. de fo. cõpe. ſane. C. vbi in rem ac. l. ſi. idẽ eſt ⁊ ſi pſo-
nali actione agatur: ſi tamen in rem ſcriptam. j. de foro compe. ex
parte. ſi aũt perſonaliter cõueniaſ poterunt computari diete ab
omni loco vbi habẽt beneficia ſi eſt ibi plene inſtructus: vt no. j.
☞ de fo. cõpe. ex parte. cum vbiq; poſſit cõueniri. ¶ †Et quod dixi
mus in reali: ſcꝫ ꝙ nõ poteſt trahi vltra duas dietas a re de qua
agitur intelligas dictum propter odium trahentium extraordi-
nariũ iudi. nam alś bene lꝫ etiã in reali actione reum conueniri.
vbi hꝫ domiciliũ. ⁊ ſi ibi nõ ſit res. C. de pſcriptio. longi tẽpo. l. ſi.
2 †Procedentes) ⁊ male cum iuſta cã eſſet appellationis. ex quo
enim tenet appellatio qñ proponiſ iuſta cã eſſe appellationis ⁊ ſi
ſit falſa. j. de appella. vt debitus iudex ſuperſedere debet. C. de ap
pella. quoniam. ff. appel. pẽ. per totum. j. de offi. deleg. paſtoralis.
hoc nõ placet. j. de ap. romana. Si vero nõ fuerit appellatũ ⁊ tñ
fingens ſe appellaſſe literas impetrauit vel ſi appellatio non te-
nuit: q: ſine rõnabili cã vel qꝛ tertio in eadẽ cã appellauit nihilomi
nus procedat iudex prior quouſq; impetrentur litere appellatio
nis. iudex tñ appellationis alias ſemp cognoſcet appel. vt not. ꝫ.
3 eo. paſtoralis. in prin. (†Cognoſcere). ꝫ. c. paſtoralis contra. ꝫ. eo.
cum contingat. Solu. illud hꝫ locum qñ diuerſi iudices conten-
dunt ſe habere iuriſditionem principalem. hic qñ nos habẽt iu-
riſditionẽ principalẽ. alij in cauſa appellationis. nam ad iudices
appellationis pertinet cognoſcere an ſit appellatum ⁊ an vera ⁊
iuſta ſit cauſa appellationis vt hic (Pertinere). i. an ſit vera cã
appellationis ⁊ ſic iuriſditio ſua. an non ſit vera: ⁊ ſic iuriſditio
☞ ſua dꝫ remitti ad priores iudices. j. de appel. vt debitus † nã quã-
diu cognoſcit iudex appellationis an ſit recipiẽda appellatio nõ
debet prohibere priores iudices a quibus appellatũ eſt ante ſen-
tentiam procedere. j. de ap. ro. eccle.
1 ☞ Secunde litere impetrate nulla habita mentione de primis
elidi poſſunt per exceptionem.
2 Exceptio odioſa etiam ex alieno facto competit.
3 Litere ſecunde niſi faciãt mẽtionẽ de primis receptis nõ valent.
4 Electio eorum qui priuati non ſunt ꝓtãte eligendi valet.
5 Is cui ſemel pro pluribus ſcribitur. ſ. vt eos recipiat in canoni-
cos dꝫ tamen tantum recipere primum ⁊ non ſecundum.
6 Nõ põt aliquis autoritate lr̃arũ que elidi poſſunt aliqd petere.

Capitulum ſancte crucis.

(Conſimili.) id eſt prebendali vel conſimili: q: vterq;
debeat obtinere bñficiũ cum vacaret. i. primo vacatu-
rum ⁊ dicunt quidam ſecus ſi in literis diceretur qꝺ aſſignarẽt
ei prebendam cum primum facultas ſe offerret: q: tunc vtreq; lite-
re valerent ⁊ prime ⁊ ſecũde ⁊ vtriq; eſſet prouidendum. ſed pri- b
mo priori. ⁊ poſt illũ ſecundo. Alij tñ dicunt ⁊ forte non male: q:
ſiue in literis vtriuſq; dicatur. prouideatis ei de prima vacatura
prebenda ſiue ꝓuideatis ei ꝙ cito facultas ſe obtulerit ſemper li
tere ſecũdo preſentate poſſunt elidi ꝑ exceptionẽ: q: nunꝙ videt
eſſe intẽtio pape ꝙ ſimul plures vacature in vna eccleſia debean
tur ſed ſi poſt exceptionem primi ⁊ poſtꝙ eſſet aſſecutus preben-
dam ſcriberetur pro alio. bene valerent ſcꝺe litere etiam ſi in eis
nõ diceretur. nõ ob. ſi ꝓ alijs ſcripſimus. illud autẽ certũ eſt ꝙ ſi
in predictis literis ꝯtineaſ nõ ob. ſi ꝓ alijs ſcripſimus qꝺ ſemper
ſecũde litere valẽt etiã ſi primus nundũ ſit receptus (Nulla habi-
1 ta mẽtiõe) † ⁊ idcirco elidi poſſunt ꝑ exceptionẽ. ꝫ. eo. ceterũ. ſi ſu
per eodẽ beneficio primo vacaturo erãt ſecũde ſuper quo erãt pri
☞ me (†Appellationi) ex cã q: primũ mandatũ ſup primo benefi
cio ꝓ alio receperat. vel ꝫ appellatum ꝓpter illam cauſam iuſtã
⁊ ſm hoc expones. relaxetis quãtum ad iſtã ſniam. i. nullã ꝓnun-
cietis. Si vero nullã cãm appellationi adiecit tenuit excõicatio
vel ſuſpẽſio. ⁊ tũc nõ eſt neceſſaria expoſitio. Sed op. ſi nullã adie
cit cauſam appellationi excõicatꝰ eſt iuſte: q: exigẽte cõtumacia
vel negligẽtia capituli: lꝫ ab initio cauſam ꝓſequereſ: q: in ſuis

a ¶ Pro cõiunctis. adde ꝙ cõiunctus in his in qbꝰ requirit ſpãle mãdatũ nõ agit ꝓ cõiuncto Bar. i. l. j. ff. de minori. bar. ⁊ doc. poſt gl. i. l. vo ꝓcuratori. ff. de ſolu. ⁊ o. Barto. ſoci. i ꝯſi. cliiij. col. ij. vñ. ſiba rõ. ⁊ qñ ꝯiũctꝰ admittaſ ꝓ cõiuncto cũ cautiõe rati vl cũ iuratoria cautiõe ꝑ eũdẽ domi. Bar. ſoci. i ꝯſi. cxx. co. ij. ṽ. j. ꝓbatur ⁊ ṽ. poſtremo. ⁊ in cõſil. cxxx. col. ij. ṽ. circa ſin. adde tñ ꝙ qñ ſunt plures cõiuncti q volũt agere ꝓ cõiuncto ſemper admittitur proximior. ita Alex. de imo. in cõſi. xxvi. col. ſi. ṽſi. poſtremo. ⁊ in ꝯſi. lxxi. col. ij. i ſi. i. j. vol. Et q̃ ad acgrẽdum. An coniunctꝰ equipareſ procuratori. vide ꝑ eũdẽ Alex. i ꝯſi. xlij. co. ij. ṽ. Tertio q: i. v. volu. Et vſq; ad quẽ gradũ dr qs cõiunctꝰ ꝑ Alex. in ꝯſil. m. in. ij. volu.

b ¶ Naturales tantũ. Adde an tales cõprehendantur appellatione coniunctorũ ⁊ affinium. vide per Alex. in ꝯſi. lx. col. ij. cir. ſi. in ij. vol. Et ibi. qd de ſpurio. Et qd de baſtardo ꝑ eundẽ Alex. in cõſil. ij. col. xj. in primo volu. et adde Ian. hic adde Ant. de roſel. i arbore affini. co. xiiij.

literis nō fecit mentionem de prioribus:ergo non dʒ abſolui niſi
ſnie pareat.ſ.de verbo.ſig.cum olim.ʒ.c.ex parte.Sed rñ.qꝛ non
abſoluent niſi pareant ſnie ʒ bene parēt ſi preſtant cautionem de
parēdo iuri:qꝛ p ſola ꝯtumacia erāt excōicati.nā cum nō eſſet lis
cōteſta.adhuc nō poterant excōicari niſi eū reciperēt ſm hec iu-
ra ne ſit ꝯtra.ſ.de eo q mit.in poſ.cum alij adt.rñ.illud loqui qñ
ſine pūdicio alterius pōt pareri.qđ hic nō erat:imo erat in pre-
iudicium primi.ar.ſ.de re iudi.cum ſuper. ¶ Sed dices nūquid
factum eſt preiudicium primo cum ſciuerit agi ſup prebēda ſibi
debita.Rñ.nō.cū ſcđm agentē nō potuerit ꝓhibere ʒ nō vtaꝛ eo
iure quo ſcđs.ff.de re iudi.ſepe.in fi.Quis qdā dicant ʒ forte me-
lius qđ qꝛ vtunꝛ eodē iure.ſ.mādato dñi pape ſup eadē pbēda.ʒ
idcirco ſit preiudiciū ſicut eadē lex eſt in argumento.de hoc no.ſ.
de re iudi.Quia.ſnia aūt excōicationis lata per.c.fuit iuſta.cum
nullus ſe opponeret.cū tñ ſcirent ʒ fuit lata nō premiſſa appella
tione.vñ ab ea abſoluendi nō erāt niſi eum reciperēt vt hic dicit
(Eos).c.vel.r.ſm aliā literā (Eo).ſ.de preben.pro illo.vbi nota
primo videꝛ qꝙ ꝯtra.b.c.non habuit excep.ex literis a.c.impetra-
3 tis cū nō ſint ſue lr̃e nec p eo impetrate.ſed cōtra illū. ¶ †Item
mirabile vr̃ cum capitulū non receperit.c.quo.c.datur excep.ex
perſona alterius vel literis.Rñ.non daꝛ exceptio ex lr̃is vel pſo-
na alterius.ſed exceptio hec oritur ex maleficio.b.ſi ſcienter veri-
tatē tacuit in literis.vel etiā ſi ignorātet.vel dic qđ exceptio odio-
ſa etiā ex facto alieno cōpetit.ʒ ſic volunt qdā colligere ex hac de-
cre.qꝙ ſi aliqs impetrat literas in aliqua eccleſia vbi papa proui-
dit aliis nō valent niſi expreſſe ibi ſit clauſula.nō obſtante ſi pro
aliis ſcripſimus etiam ſi ante impetrationem lr̃arum ei erat ꝓui
ſum ibi.Sed nos ꝯtrarium dicimus.ſ.qꝙ etiā ſi nulla clauſula vel
cōditio pro vel contra apponaꝛ in literis qđ ſecundo dʒ in eadē
eccleſia prouideri.ʒ hec decre.loquiꝛ qñ primo ſcribitur pro vno
vt ſibi ꝓuideaꝛ in primo vacaturo beneficio ʒ anteꝙ ꝓuideatur
primo ſcribiꝛ p ſecundo eodē modo in quo caſu ſecunde non va-
☞lent:nō qꝛ in eadem eccleſia aliꝰ ꝓuiſum ſit † ſed qꝛ ſecunde litere
ſuper eadē re non valent niſi de primis fecerint mentionem.c.eo.
paſtoralis.§.j.ʒ idem dicimus ſi ſcribaꝛ qꝙ ſibi ꝓuideaꝛ ꝙ pmo
ſe facultas obtulerit etiā vbi pbende nō ſunt diſtincte:quia vna
tantū vice oportet primo facultatē offerri.ſecus autem dicerem
☞ſi primo ſcriberet p vno qꝙ ſibi daretur prima vocatura. ¶ †Se
cundo pro alio qđ ſibi daret ſecunda vacatura cum hic de diuer-
ſis prebēdis agaꝛ vel ſi ſcriberet p ſecūdo cum iam ꝓuiſum eſſet
5 primo.nā hic non oportet dici ſi p alio non ſcripſimus. ¶ †Alij
tñ dicunt qꝙ ſecunde litere non valent niſi de primis preceptis fa
ciant mentionem.arg.ſ.eo.mandatum.ʒ.c.ſeq.ſi aūt ſecundus re
ceptus eſſet prefertur primo.ſ.de his que ſi.a ma.par.capi.ex ore.
nam cum lite pendente nō debeat canonicis auferri poſſeſſio eli-
4 gendi.ſ.vt lit.pen.ad memoriam. ¶ †Item cum non ſint priua-
ti poteſtate eligendi tenet eorum electio.vt nota.ſ.de prebē.inter
cetera licet peccent eligendo ſi fraudulenter forſitan ꝓpoſitis ex-
ceptionibus differtur inſtitutio illius pro quo papa ſcribit ʒ pu
niendi eſſent vt ei quem malitioſe fraudauerāt.ſicut vni ex aliis
prouiderent.ſ.de preben.dilectus fil.g.Si autem alicui mandatū
eſſet qꝙ prebendam in aliqua eccleſia alicui cōferret ſiue cū cauſe
cognitione ſiue non:nō credo quod pendente cognitione ſup per
ſona illius cui mandatum eſt cōferri poſſit aliꝰ cōferri.ʒ ſi confe-
☞ratur qꝙ teneat collatio:† qꝛ hoc ipſo qꝙ dedit papa aliꝰ ptātem
dandi prebendam abſtulit canonicis conferendi poteſtatem.ʒ
hoc ſatis videtur dici.ſ.de cōceſ.preben.ʒ eccle.non vacan.conſti-
tutus.imo qđ plus eſt idem dicimꝰ ſi nō expreſſe eſſet ei data po-
teſtas:prouidendi.ſed tñ executor deputatus eſſet ad faciendum
ſi ille ad quem pertinebat de iure hoc non faceret.ſ.de cōceſ.pre-
ben.ʒ eccle.non vacan.ꝓpoſuit.ʒ arch.ſ.de his que ſi a ma.par.
ca.ex ore.ſecus autem ſi tantum datus eſſet executor ad cōpellen-
dum.ſ.de preben.dilectus filius.g.nec valet ſi dicatur adhuc pen
det lis de illo cuius executor eſt an ſit dignus ʒ interim nō debet
poſſeſſione priuari:qꝛ nō priuat eos papa poſſeſſione eligēdi.vtē-
do plenitudine poteſtatis vel alium ſuper hoc executorem conſti
tuendo.ſed negocium illud ad ſe reuocauit nec vult alium de ſuo
facto iudicare quod eſſet ſi ad electionem ꝓcederēt.ʒ de hoc ple-
nius.no.ſ.de preben.inter cetera.at in primo caſu non eſt ita.qꝛ
5 nec ſibi nec aliꝰ electionē retinuit. ¶ †Item credimus qꝙ ille cui
ſemel ſcribitur pro pluribus.ſ.vt eos recipiat in canonicos:licet
habeant aliquam exceptionem contra perſonas:nec cōtra reſcri-
ptum:tamen tantum recipere dʒ primum ʒ non ſecundū:vt hic.
ſecundo imponendum eſt ſilentium etiam ſi pro primo tñ moni
torie ʒ pro ſecundo executorie ſcriptū eſſet.ſed tñ tenet electio de
☞alio facta vt dictum eſt.(†Prius)videtur qꝙ litere monitorie.ſ.
non debeant impedire executorias.b.ſicut nec impedirent iura-
mentum ſequens ac ipſius obſeruationē.arg.a contrario ſenſu.ſ.
eo.conſtitutus.ſed illud eſt ea rōne:qꝛ iuramentū eſt licitū cum
a in eo intelligatur autoritas pape a excepta.licet papa nō intelli-
gatur ſcribere ex certa ſcientia contra illud niſi exprimat in lite-
ris.litere autem iſte ſunt vitioſe cum veritate tacita ſint impetra

a ¶ Autoritas pape.adde ab ba.ſ.iu.c.cōſtitutꝰ.ʒ ibi no. ad Innocen.ʒ Abb.i.c.ſignificaſti.in.iiij.ʒ v.col.ſ.de elec.

☞te:ſcʒ qꝙ reſcriptum erat p alio cui nondū prouiſum erat.(†Non-
dum ſilentium)ſed dices nonne hec exceptio fuit ꝓponenda in
prin.contra literas.ſ.qđ non valebant.Rñ.ſic ʒ propoſita fuit a
capitulo ʒ ꝓpter hoc appellatum vt predictum eſt.vel etiā ſi tunc
omiſſa fuiſſet a capitulo tamen tunc proponi poſſet ab aduerſa-
rio.ſ.C.Quis dici poſſet qꝙ ʒ ſi vterqʒ hanc exceptionem omiſiſſet
ad declinādum forū.tñ.C.eam ꝓponere poſſet qñcūqʒ ante ſen-
tentiam ſcʒ qꝙ aliꝰ eſſet pferendus. ¶ Quidā tñ aliter dixerunt qꝙ
tñ in initio ꝓponi dʒ:ſed ſi diligēter attēdas hic.C.nihil propo
nebat contra lr̃as:qꝛ nec cōtra eum agebatur ſed p has lr̃as rñ-
6 ſum fuit conſultationi capituli ʒ ei ꝓuiſum.(†Silentium impo
nens)ne autoritate illarū aliqd petat que elidi poterant:qꝛ non
faciunt mentionem de primis.ſ.eo.ceterū.ſ.de offi.deleg.ex par-
te niſi forte in ſecundis eſſet clauſula inſerta.non ob.ſi p aliis.nā
hec clauſula in hac bñficiali lr̃a.ſ.recipiatis eum in fratrem ʒ ꝓ-
uideatis ei cum prima pbenda vacauerit eſt large intelligēda.ff.
de conſti.prin.l.ſi.ſed tñ reſtringiꝛ ad illos qui literas impetraue
runt ʒ bñficium obtinuerunt ʒ non extendiꝛ ad illos quibꝰ non-
dum eſt per apoſtolicas literas ꝓuiſum.nam ibi ſecunde lr̃e non
valent etiā ſine illa clauſula non ob.ſi p aliis:qꝛ cum vnū tātum
ſit bñficiū primo vacaturū non eſt credendū qꝙ papa in duos di-
uidi voluerit.ſ.de preben.tue.dūmodo ꝓſequi non negligat.alij
tamen contradicunt.ſ.qđ autoritate huius clauſule poterit pete
re beneficium etiam ſi primus nondum haberet ſed primo prius
prouidebitur.ʒ hec eſt vtilitas huius clauſule.

1 ☞Que a iure ꝓcipiunꝛ licite in pactū ēt in ſpūalibꝰ deducūꝛ.
2 Reuocari debet quod ſit per literas ſurreptitias.

AD audientiam.ij. (bñficio lr̃arū.) †Nec reputamꝰ
1 hic ſymoniam cum ea que precipiuntur a iure licite
deducantur in pactum etiam in ſpiritualibꝰ.xviij.q.
ij.eleuterius.diſt.vj.c.contra morem.xxviij.diſtin.de ſyra.ſ.de ele-
ctio.ſignificaſti.ʒ illud eſt de iure ſi vult habere beneficium qđ re
nunciet literis:qꝛ quod plus eſt etiā ſi haberet beneficium ʒ etiā
in pactionem deduci poſſet quod illi renunciaret cum ad hoc te
neatur de iure.ſ.de preben.cum non ignores.ʒ.c.cum iādudum ʒ
ſm hoc expone venditas.id eſt tali pacto renunciatas.nam ſi p
pecunia vel aliquo tēporali renūciaſſet lr̃is cū ex eis habeat ius
ad petendū ſpirituale beneficium.eſſet ſymonia.argu.ſ.eo.pri.c.
vel retineas in proprio ſenſu ſi non erat ſcriptum ſuper prouiſio-
ne ſpirituali ſed temporali.vel dic qꝙ bene fuit ſymonia nec hoc
negatur.(Decernēs de cetero)hanc penā haberet ex eo qđ vendi
dit litera qꝙ de cetero per lr̃as apoſtolicas ei ꝓuideri non debet
ʒ iuſte:qꝛ aut renūciauit lr̃as qꝙ haberet ſufficiens beneficium.
ʒ tūc nō valebūt ſecūde litere que de ſufficiētis bñficio nō faciunt
mentionē.ſ.c.poſtulaſti.aut non habuit ſufficiēs bñficiū ʒ tunc
2 impetret ſibi.(†Reuocando)p tramites iuſticie puta ꝓſequēdo
appellationē vel petendo reſti.in integ.contra ſniam vel manda-
tum ſi quod factum eſt de prouidendo ei.ſi autem ſnia excōi.vel
ſuſpenſionis ꝓpter cōtumaciā vel miſſionem in poſſeſ.lata eſſet
contra eum dicerē reuocandā etiā ſine his tramitibus.ʒ ita pōt
intelligi.ſ.eo.cōſtitutus.qꝛ nō intereſt eiusꝰ niſi forte rōne expen-
ſarum.ff.ne vis fiat ei qui in poſ.l.j.§.hec verba.ʒ expēſas habere
non dʒ propter fraudem.vel ſpeciale eſt in beneficiis.vt no ſ.eo.
conſtitutus.ʒ.c.cum dilecta.

1 ☞Pars lʒ per fraudem literas obtineat nihilominus valent
litere ʒ proceſſus per eas.
2 Litere qñcunqʒ per fraudem impetrentur elidi poſſunt.
3 Electus in epiſcopum retinet priora bñficia vſqʒ ad tranſactum
tempus de conſecrandis epiſcopis.
4 Non eſt pſumendū dñm papam ſcribere ſup pluribꝰ vacaturis.

IN noſtra (propoſuiſti) Fraudulenter vel
dic qꝙ hic fraus nō deprehēditur
in prin.ex impetratione pluriū literarū nec ibi fraus
eſt quia hoc bene licet.vt ſi vnum non poſſit habere
vel propter ſcandalum vel propter ius vel alia de cauſa habeat
aliud ſed deprehenditur ex poſtfacto.ſ.ex malo vſu literarum.
1 (†Fraudulēter) no.qđ lʒ pars per fraudem literas obtineat ni-
hilominus valent litere ʒ proceſſus per eas nec obſt.ſ.eo.ſuper.
quia ibi loquitur quando vel veritatem ſupprimit fraudulenter
vel exprimit falſitatem.qđ hic nō fecit cum adhuc nullū bñficiū
2 haberet. ¶ †Sed obiicies in ſecundis bene debuit facere men-
tionem de primis.ſ.eo.ceterum.Sed illa loquitur qñ a diuerſis
perſonis ſuper eodem facto diuerſe litere impetrantur.ſed hic to
tum contrarium:quia ab vno ſuper diuerſis eccleſiis ſunt litere
impetrate.ʒ ita non eſt etiā cōtra.ſ.eo.ex tenore.qꝛ loquiꝛ quan-
do ab eodē.ʒ ſuper eodem negocio diuerſe litere impetrentur aliꝰ
dicūt ʒ melius qñcunqʒ p fraudē litere impetrenꝛ elidi poſſunt:
qꝛ dolo.ʒ.ſ.eo.ex tenore.nec obſt.quod hic dicitur.nam ſi cum pri
mum beneficium obtinuit exceptū eſſet de fraude repulſus fuiſ-
☞ſet.ſed poſt nō valet hec exceptio. ¶ †Sed dices nonne apparet
qꝙ per obreptitionem obtinuit etiā primū beneficium ergo ʒ illo
debet

debet priuari.j.q.j.ſi quis.ꝛ no.ꝫ.eo.ꝯſtitutus.ſed video ꝙ non agebatur ad hoc.ſed tantum ad caſſationē ſecundarū lrarum. ꝛ ideo ſuper eo ſententiari non debuit.ſ.de ſy.licet hely. vel dicas qḋ iſta fraus non viciat bñficium licet vitiet ꝛ impetrationē.voluntas enim domini pape eſt qḋ ei ꝓuideaṫ:itē nō fuit ibi obreptio ſtricte ſumpto vocabulo.† Recepti) ꝑ hoc dicunt quidam a ſimili qḋ ſi pars patiaṫ queſtionē ſup electione vel preſentatione ſua facta ad eccleſiam parrochialē cum tñ poſſeſſionē eccleſie non haberet ſi receperit pendente huius queſtione aliquā eccleſiam habētem curā animarū hoc ipſo videṫ renunciare liti mote ſuper electione vel preſentatione ſua quod hic plene colligiṫ. Item ratione ꝓbaṫ:qꝛ aut intēdebat renunciare eam recipiēdo ſecundam.ꝛ ſic habemus ꝓpoſitū.aut non intendebat renunciare:ſed intēdebat ſi obtineret in cauſa dimittere illam quam recepit lite pendēte ꝛ accipere illā quam vicit.ꝛ hoc eſt penitus illicitum cum cōſenſus huius non debeant eſſe tpales ſed perpetui nam in eadem vocatione in qua vocatus eſt ꝛc.vt.lxx.diſtin.c.ij. ſicut.ꝛ conſenſus matrimonialis.vt.xxxij.q.ij.ſolet:aliqñ.ſ.de cō
3 di.ap.c.ſi non,obſtat.ſ.de elec.cum in cunctis.† vbi dicitur quod electus in epm retinet priora bñficia vſqꝫ ad tranſactum tempus de conſecrandis epiſcopis:qꝛ ſicut hic dicimus ita ꝛ ibi dicimus qꝛ recipiendo epatum priora bñficia renunciare intelligiṫ.vnde ex quo confirmatus eſt in epm non poſſet dimittere epatum et ad priora bñficia redire.ſ.de tranſact.inter.ꝗuis hoc ei ſit ſeruatū a iure qḋ ſi ex neceſſitate iuris caſſeṫ eius electio qḋ poſſit ad priora bñficia redire vt in predic.decre. cū in cunctis. ¶ †Item non obſtat ſi dicas ſi quis habet eccleſiam pleno iure ꝛ quoad poſſeſſionē ꝛ quo ad ꝓprietatē ꝛ tñ ſi eligaṫ ad aliam ꝛ moueaṫur ſibi lis:ita qḋ poſſeſſionē eius habere nō pōt propter huius electionem ꝛ conſenſum non videtur renunciare priori eccleſie.ſ. de elect.cum in cunctis.xxj.q.ij.ſi quis iam.ꝛ no.ſ.de preben.de multa.ergo multofortius ſi habebat litē primo non videtur renunciare liti recipiēdo eccleſiam:qꝛ huic qui nihil habebat niſi litem non videtur aliquid imputandum ſi accipit eccleſiam ꝛ litem ſibi ſeruauit.ſed illi videtur imputādum aliquid qui habebat eccleſiam ꝛ litem accipit.Nos ſic reſpondemus quod hoc totum facit malum initium quod iſte qui litigat ꝛ aliam acceperit ſi conditionaliter vel temporaliter conſentiret vt dictum eſt ꝛ ſemper oportet qḋ ſit ibi iſtud malum initium:qꝛ aut non eſt ꝓteſtatus de retinendo primū ius.ꝛ ſic videtur ei renunciare cum vtrunqꝫ ſimul habere non poſſit.ꝛ recipiendo ſcḋam preciſe ꝛ ſine proteſtatione primo videtur renunciare. ¶ †Item ſi proteſtatus tunc fuit malum initium eſt qꝛ temporalis fuit cōſenſus ſed quando habet eccleſiam in pace ꝛ conſentit in aliam pure illius receptione eccleſie non fuit malus conſenſus imo bonus:qꝛ ſemper eſt de preſenti.vnde hic nō videtur renūciare prime quouſqꝫ adipiſcatur poſſeſſionem ſecunde.decre.autem iſta nō facit multum ad propoſitum:qꝛ iſte de quo loquitur decre.non pōt aliud beneficium obtinere.eſt tantum ſtatutum in odium impetrantis multas literas ſuper beneficiis ꝛ vt vitetur fraus hoꝝ impetrantium.nam nos non poſſemus negare quin ille qui receptus eſt ad vnū beneficiū poſſet aliud recipere ꝛ ſuper alio litigare ſi ad aliud canonice eligatur.nec per hoc videtur priori renunciare maxime cum ꝟtramqꝫ poſſet retinere. ꝛ generaliter dicimus quod recipiendo vnam eccleſiam videtur renunciare liti quam habebat ſuper alia eccleſia quam ſimul cum illa habere non poteſt:ſed ſi eſſet tale beneficium illud ſuper quo litigabat qḋ non prohibetur retinere cum illo quod recepit non videtur renūciare liti ſecundum recipiendo.Item habens eccleſiam ei non videtur renunciare ſi ꝯſentiat in aliā ꝛ de ea litiget.maius eſt em̄ re-
4 nunciare eccleſie ꝗ liti († Omnino moleſtari) ſiue impetrate fuerint anteꝗ̄ reciperetur in aliqua eccleſia ſiue poſt:qꝛ nō eſt preſumendum qḋ ſuper pluribꝰ vacaturis dñs papa ſcriberet.Sed ſi poſtꝗ̄ receptus eſt ad vacaturam prebendam impetrauit literas de vacante beneficio non facta mentione de priori receptione credimus valere ſi velit renunciare iuri qḋ habet ex priori receptione:quia nō credimus hanc veritatem ſuppreſſam talem qua expreſſa literas non habuiſſet argu vij.q.j.paſtoralis.ſ.de preben. cum ſecundum.ar.ꝫ.eo.ſuper literis.

1 Pars que ratum habuit factum procuratoris falſi non poteſt poſtea contrauenire.
2 Dominus videns cauſam ſuam ſuo nomine agi per falſum procura.nec contradicit preiudicatur ſibi.
3 Reuocatio procuratoris dꝫ notificari aduerſario ad hoc vt ſibi non preiudicet qḋ cum procuratore ab eo conſtituto factum eſt.
4 Licet dominus reuocauerit mādatum valent tamen litere ſi ꝓcurator id neſciuit.

Ex parte decani.

(Impetrate) Ante iſtas nam ſi poſt impetrentur alie contra iſtas valent:vt.ſ.in fi.huius decre.dicentr.vel dic quod ille fecerunt mētionem de primis ꝛ quod de conſenſu partium impetrate erant.alias enim non va-
1 lerēt.ꝛ hec clauſula ad pñtes ꝛ ad futuras lras refertur. († Protuliſtis) ꝯtra.ſ.de ꝓcu.in pñtia.C.de ꝓcu.lꝫ ſolu.ſi ꝯſtaret p confeſſionē partis aduerſe ꝙ reuocatū eſſet mandatum ſine fraude haberent locum ꝯria.ſed hic ex ꝑſpicuis indiciis dolus preſumitur.C.de do.dolum.ꝛ ideo nō preſumiṫ facta reuocatio niſi fraudulenta.vel dic ꝛ melius illam locum habere in illo q nunꝗ̄ fuit ꝓcur.ꝯſtitutus.nam ſi ſemel fuerit ꝯſtitutus vt occurraṫ fraudibus ſtatutū eſt qḋ quicquid fit cū eo anteꝗ̄ reuocatio notificeṫ aduerſario vel iudi.tenet.ſ.de ꝓcu.mandato ꝛ in aliis cōcordantiis poſitis in gl.ꝗ incipit ꝛ bene hic autē certum eſt ꝙ ſi ratum habuerit factum ꝓcuratoris falſi ſiue expreſſe ſiue tacite dūmodo eius noīe agatur vlterius ꝯtrauenire nō pōt.ff.rem ra.habe. l.ij.§.falſis.ff.de neg.geſt.ſi pu.§.ſed ſi ego.ff.de re iudica.licet.
2 ¶ †Et ex hoc ᵃ dico ſi dñs videt cauſam ſuam ſuo noīe agi p fal-
a ſum ꝓcu.ꝛ non cōtradicit qḋ ſit ſibi ꝑiudicium.nā ex voluntate ſua creditur agere cum poſſit eum ꝓhibere ꝛ non ꝓhibet.ff.de re iudi.ſepe.ꝛ contra eum mandabiṫ ſnīa executioni cum credatur ex mandato agere.ff.de re iudi.l.iiij.debuit enim proteſtari quod ibi factū procuratoris ſuo noīe agentis cum primo ſciuit
3 ſibi diſplicebat.C.de filiis famil.l.ij. († Protuliſtis) ꝛ bene.ad hoc.n.vt ſibi non preiudicetur ꝙ cum procuratore ab eo conſtituto factū eſt oportet ꝙ notificet aduerſario reuocationē.arg.ff. de ꝓcuratoribus ſi quis ꝓcuratorem ꝛ ſic intelligimus.ſ.de procuratoribꝰ ex inſinuatione.ꝛ in ꝑſentia.vbi no.vel iudici.arg.ff. rem ratam ha.ne ſatiſdatio.ſ.de ꝓcurato.mādato.vel ꝙ publice conſcribat dñs ne quis habeat eum pro procuratore.arg.ff.de inſtitu.l.ſed ꝛ ſi.§.j.ꝛ ſe.ſed he leges loquuntur tm̄ de procu.negociorum.ꝛ intelligimus ꝙ poſſit reuocare ante lit.conteſt.quia poſt non poteſt ſine diſtinctione.ꝛ.ff.de ꝓcu.que oīa.ꝛ.l.ſeq.ꝛ.l.poſt lit.ꝛ.l.ſeq.(Dicebāt)ꝛ bene.qꝛ poſt reuocationē ſuā fuerāt impetrate nec ob.qꝛ tenet ꝙ contra eum facit.ſ.lit.ꝯteſt.qꝛ illud tenet in fauorem iudiciorum niſi aduerſario vel iudici notificet.vt dictum eſt.ſed ſecus eſt in literis vbi confeſſio ſua in eo preiudicat ſibi ꝙ eſt contra eum ſed pro ſe non prodeſt (Concilii).ꝫ.c.nonnulli(Perſonis).ff.de ꝓcu.ſed he(Procuratorē)qui hoc impe-
4 trauit. ¶ †Sed in hoc nō videtur neceſſe reuocationem peruenire ad aduerſarium ex quo ipſemet confitetur ſe reuocaſſe:qꝛ ipſi ſua cōfeſſio preiudicare debet ꝛ in fauorē aduerſarii inductū eſt ꝙ reuocationē ſignificet iudici.ſed dic ꝙ ꝗuis reuocauerit mandatū tamē litere valēt ſi procurator nō ſciuit quia non eſt ibi aliquod de vitiis contentis.ꝫ.c.nōnulli.ꝛ bene poteſt habere ratā impetrationē ab alio factam ꝛ ſine vitio.ſed ſi reuocatio ad eū perueniſſet.tunc litere falſe eſſent.ꝫ.c.nōnulli. ꝛ ideo nulla ratihabitione poſſent vires ſuas recuperare.

1 Reſcriptum nō extēditur ad perſonas in eo nō contentas.

Significante.v.

Hoc eſt ideo ꝙ ita gñaliter locutꝰ fuit v.re.ſ.quod non poterat de perſona conſtare.nam ꝛ ſi per aliqua adiecta poſſet conſtare ꝙ.v.i.codici.eſſet illa perſona contra quam agere volebat licet in literis eam.v.re men.noīauerit.nihilominus per illas lras conueniri poſſet.arg.
1 inſti.de le.§.ſi quis in nomine.C.de teſta.ſi quis in († Conueniri)
b reſcriptum.n.nō extenditur ᵇ ad perſonas non contentas in reſcripto.imo quo ad res ꝛ perſonas reſtringendum eſt.ꝫ.eod.ſe. apoſto.ꝛ.ſ.c.proxi.

Rodulphus clericus.

Significauit

(Poterāt cōueniri) cōtra dñam agere nō poſſunt ex ꝑſona eius.qꝛ nō erat eis debitrix ipe date literarum quod inſpiciendū eſt.ꝫ.eo.eam te.ſ.e.c.ij.nec ex perſona defuncti cum morte eius expirauit iuriſditio anteꝗ̄ citareṫ. ff.qui ſatiſ.cog.ſi deceſſerit.ff.de regulis iuris.neratius.ſ.de iudi.quia.v.contra.ꝫ.eo.paſtoralis.in fi.de offi.deleg.lꝫ nobis, non placent hec.imo dicimus ꝙ etiam ſi citatus non ſit ille contra quem litere impetrate ſunt.nominatim tamen ſucceſſor generalis ꝛ heres conueniri poſſunt per literas impetratas ꝯtra predeceſſores.ſ.de fo.cōpe.dilecti.hic aūt loquitur quando predeceſſor illius q modo conuenitur non erat expreſſus in literis.ſed tñ p generalē clauſulā poterat conueniri.ꝛ tunc locum hꝫ qḋ dictum eſt ſi in vita ſua citeṫ vel exprimaṫ ꝑdeceſſor:ſucceſſor nō poterat cōueniri.qꝛ ſup predeceſſore nō habuit exercitiū iuriſditionis.ꝫ.
1 eo.paſtoralis.§.ſi.† ꝛ tñ bene fatemur ꝙ p gñalē clauſulam pōt cōueniri noīe aliciꝰ eccl'ie ille qui factus eſt ꝑlatus poſt impetrationē lrarū:qꝛ nō ꝓprie dicaṫ cōueniri ꝑſona ꝑlati ſed eccleſia.

Ex inſinuatione

(mentionē) Nam hic eſt talis falſitas ꝗ tacita preſumitur ꝙ literas executorias non habuiſſet (Intentionem) in auc.vt ſpon.lar.§.ꝛ hoc inſuper.

1 Quot modis dicaṫ qs negligere vel nō ꝑſequi grām pape.
2 In literis nō eſt conſiderandū tempus date ſed pñtationis.
3 Virtus ꝑſentationis tāta eſt vt ſi ſecūdus impetrans prius pre-

a ¶ Et ex hoc di co.adde ꝙ hic ſequiṫ old.i cōſil. cccc.inci.p fundamētis. ꝛ Ang.in.l.mutuis.§.is q procuratorē. ff. de ꝓcu. Abb.i.c. quāuis.ſ.de re iudi. Cardi.et Imo. in.c.cuꝫ olim.ſ.de offi. dele.ꝛ vide Fely.ꝛ ibi cōcor. p eum in.c.fraternitatis.col. iiij.circa me.ſ. de teſti.ꝛ vide de hoc dicto p Alex. de imo. in repe.l. ſepe. col.j.ff.ꝺ re iu. vbi latiſſime. Et vide Alex. in conſi.clviij. col.iiij.vſic.hñ facit.l.ij.volu.

b ¶ Extēditur. Et ſic ſtricte īterpretaṫ. Alde de ſozi.in conſil.cxij.colū.iij. poſt medium. replicatū in.ij. vol.ꝯſi.clxxx.

ſentat ſecundas literas in quibus cōtinebatur ſi pro alio non ſcri
pſimus preferetur tamen in beneficio.
4 Literarum preſentatio non ſufficit quod executoribus fiat niſi
fiat collatori beneficij.
5 Capl'm nolens ſubire laborem contradicēdi nō impendenter fa-
ciet recipiendo oēs in canonicos de quibus ei ſcriptū eſt a papa.
6 Non poteſt capitulū de criminibus vel alijs defectibus oppone-
re contra preſentatores literarum.
7 Nunquid receptus in canonicum per capitulū poſſit ſe illi op-
ponere qui prebendam petijt per literas pape.

M Andatū apoſtolicum (ſi p alio)
apponitur enim hec clauſula in fauorem eccleſie cui
ſcribitur. vt ſi de alio grauata eſt autoritate ſe. apoſt.
quandocunqȝ ſiue ante impetrationem literarum ſecundarū ſi-
ue poſt vel etiā ſi contra eam aliquis agat anteꝗ lis finiatur vlte-
rius non grauet de alio pretextu iſtarum literarum ponitur etiā
in fauorem impetrantis etiā ſi pro alio ſcriptū ſit. ipſe tamen do-
lo vel negligentia negligat proſequi literas ſuas. ſecūdus nō ob-
1 ſtante ꝙ p alio ſcripſit. poterit petere beneficiū. † dicimus autē
eū negligere vel nō pſequi grām pape qui literis vel iuri ſuo re
nunciauit vel cōtra quem ſnīa lata eſt vel ꝗ vxorē accepit. vel qui
habitū clericalē eiecit. vel ꝗ primā prebendā vacantē poſt pſenta-
tionem literarū nō obtinuit. vel ꝗ nō pſequit litigādo cōtra ca-
pitulū vt illā ſibi det. qꝛ ſiue eo ſciente dedit capitulū illā preben-
dam alij ſiue eo ignorāte nunꝗ tñ pōt aliā petere ꝗ poſt illam va
cabit. qꝛ nō eſt ſcriptū niſi p prima ⁊ nō lȝ fines mādati excedere
ff. man. diligēter. ſed pōt denunciare ſupiori qñ eo ignorante col-
lata eſt prebenda vt pcedat ſm tenorē. c. ſ. de prebē. dilec. fil. ſi ve-
ro eo ſciente neceſſitate iuris coacti ſunt alij dare prebendā huic
debitā imputet ſibi. ff. de re iu. ſepe. ⁊ hoc ea rōne. qꝛ ſi prim⁹ pru-
denter egiſſet. ſecūdus pro quo ſcriptū erat cum clauſula nullam
prebendam habuiſſet. ⁊ ita culpa eius tranſlata eſt prebenda ad
alium. vnde iuſtum eſt ꝙ decetero bullā habebit. ſecus autē eſſet
ſi ſine clauſula ſcriptum eſſet pro vtroqȝ huic tunc vterqȝ debet
habere aliquā prebē. niſi p culpā alicuius eoꝝ perdit aliqua pre-
benda vel transfertur in aliū. iuſtū eſt ꝙ ille ꝗ prior erit tempore
omnibus ſequentibus preferatur vt no. ſ. de preben. relatum. alij
tñ dicunt idē vtrobiqȝ idē videtur etiā ſi pdictis modis non ne-
glexit. vel renunciauit. ſed tñ in hoc negligēs fuit. qꝛ literas non
preſentauit. qꝛ ex quo ſcōs nō inuenit primas literas pſentatas
etiā ſi ex neceſſitate omiſit vti. primus tñ per ſcōas literas obtine
bit beneficium. nō obſtante cōtradictione primi. nec obſtat clau
2 ſula ꝗ hic ponitur. ¶ † Et eſt rō qꝛ tps nō date lrarū ſed preſen-
tationis eſt cōſiderandū. vt. ō. e. c. caplm. ſ. de ap. ſuper eo. nā cum
lre capl'o dirigant ⁊ eis inhibit dare canonicatū ⁊ prebendā in-
iuſtum eſſet ꝙ ipſi litigarēt nō lris receptis. ⁊ ideo ſic eſt intelli-
gendum mandatū recipiatis eum in canonicum ⁊ aſſignetis ei
primo vacaturam prebendā ſubintelligendum eſt. ſ. que vacaret
poſt pñtationē lrarum. vñ ſi poſt datam literarum ⁊ ante pſenta
tionē earum vacaſſet prebenda ⁊ alij data eſt autoritate illarum
lrarum ſibi alia ꝗ vacaret poſt pñtationem lrarum ſecundarum
danda eſſet ar. ſ. de ap. ſup eo. ¶ † Item dicimus ꝙ rōne preſen-
tationis lrarum hoc hȝ ꝙ ſi recipiatur alius in canonicum au-
toritate ſcōarum lrarum primus preferetur ſcōo etiam recepto in
canonicum in aſſecutione prebēde. ar. ō. e. caplm. ⁊ ſi ɜtradiceret-
tur malicia ſua alicui pdeſſet. ¶ Itē cum nihil ſit ꝙ primo de-
beat imputari. qꝛ ſolicitus fuit in pſecutiōe iuris ſui quare non
prefertur ſecundo in eo ꝙ nulli queſitum eſt adhuc. ſed ad colla
tionē partiū eoꝝ quibus fauendū nō eſt cum inique egerint pfe-
rendo ſcōm in receptione vel collatione canonicatus. qꝛ lȝ ſit ca-
nonicus. tñ nihil iuris hȝ in prebēda. fatemur tñ ꝙ ſi prebēdam
ei dediſſent ꝙ illa non poſſet ab eo qui iam ius hȝ aduocari. ſ. de
3 preben. dilectus filius. g. ¶ † Itē dicimus ꝙ tanta eſt virtus pre-
ſentationis ꝙ ſi ſecundus impetrans prius preſentat ſecundas
literas in quibus cōtinebat ſi p alio nō ſcripſimus tñ prefertur
in beneficio. qꝛ ſic eſt intelligendū ſi p alio non ſcripſimus qui li
teras preſentauit. ⁊ ſi in literis primis cōtinebatur eadem clau-
ſula nō poteſt habere bñficium per illas literas. qꝛ ſic intelligen-
dum eſt ſi tempore preſentationis literarum pro alio non ſcripſi-
4 mus. ¶ † Item dicimus ꝙ nō ſufficit pſentationem lrarum fieri
executoribus niſi fiat collatori bñficij: qꝛ non eſt executoris dare
beneficium. ſed tñ poteſt cogere ad dandum. ſed ſi eſſet executor
qui debet conferre ſi pro alio ſcriptū non eſſet primo. vacaturam
prebendā in vna eccleſia ⁊ alius poſt impetrationē huius execu-
toris. ⁊ preſentationem ei factam impetrat literas ad capitulum
⁊ preſentet pualebūt prime lȝ poſtea pſentētur capitulo ea rōne.
qꝛ prime preiudicāt ſcōis. ō. e. ceterū. qꝛ collatio huius pbēde ad
executorem pertinet. ideo ſunt ſibi litere preſentande ⁊ non capi-
tulo. ſed ſi caplm ignoranter ɜtuliſſet ſcōo pbendā tunc dic ſm
quod no. ſ. de elec. innotuit. non aūt credimus qꝺ lȝ per annum
diſtuliſſet vti literis impetratis qꝺ pp̄ter hoc videt renunciaſſe
hic literis pape vel non proſequi. nec ob. ō. eo. plerunqȝ. qꝛ loqui
tur de literis impetratis in iudicijs vel cauſis. hic autem loqui-
mur de literis beneficialibus que nō pereunt ſecundis impetra-
tis ſup eodem beneficio ⁊ ſi prius preſentarentur ſcōe vel etiam ſi
multo tpe vti poſtponatur ⁊ dicimus ꝙ ſi ille qui primo literas
impetrauit aliquo predictorum modorum neglexit vti literis be-
neficialibus litere ſecunde valent nec impediuntur per primas
etiam ſi in ſecundis contineat clauſula illa tantū ſi pro alio non
ſcripſim⁹ dūmodo neglexerit vti primis ⁊ nō intelligit p eo ſcri-
ptum qui cōtrariū facit ei qꝺ ſcriptū eſt. ¶ † Sed opponeſ ergo
tñ valet hmōi clauſula ſi p alio ſcripſimus quantū ſi adijciatur
qui gratiam pſequatur. ⁊ hoc quidā dixerunt. ſed nos dicimus
ad hoc valere hanc adiectionem. quia executor datus in ſcōis li-
teris vel etiam forte capitulū cui preſcribit p receptionē primi ⁊
ſecundi pfiget terminum ei primo ꝗ preſentauit literas vt ſi vult
proſequi gratiam pape pſequaſ alioquin proſequatur ſcōs. ff. de
adop. ſicut. ſed ſi eſſet ibi tñ ſi pro alio non ſcripſimus nō valerēt
lre ſcōe ſup eodē bñficio impetrate. lȝ nō pſequereſ gratiā pape.
forte vel qꝛ exceraſ litem nō vult litigare in preſenti. ſed expectat
magis cōgruū tps ad litigandū. vel expectat ꝙ illi ad quos perti
net electio propria voluntate ſine coactione ipſum recipiant et ſi
non in prima vacatione. tamē in ſcōa vel tertia vel vlteriori. hoc
tamē ſic credimus ſi nondū poſt pſentationē literarum vacauit
aliqua pbēda. qꝛ adhuc pōt expectare ⁊ petere. vel ſi ecōpoſuiſſent
de ſecunda vel vlteriori danda: ſed ſi neutrū horum interueniſſet
nō vr ꝙ ptextu primarū literarū ſcōe impediaſ. ¶ † Et etiā plus
dicimus qꝛ ſi eſt ibi clauſula ꝗ ponit in hac decre. qñqȝ ſcōs pe-
tat pbēdā autoritate ipſarū literarū ⁊ ſciat prim⁹ niſi veniat ⁊ p
ſequaſ pbēdā autoritate prioꝝ literarū qꝺ fit ei pīudi. ſi ſcit pben
dā peti ꝗ primo loco ad eum ptinet. ſ. de reg. iur. qui ſi. ⁊. ff. de re.
iur. ſepe ⁊ intātū fit ei pīudiciū qꝺ nec aliā pbendā autoritate il-
larū petere poterit. qꝛ de ea ſcriptū nō eſt. ⁊ ideo idē dixim⁹ ſi in
ſcōis literis nō cōtineaſ. ſi pro alio nō ſcripſimus. qꝛ vtrobiqȝ vi
5 deſ pape intētio fuiſſe ꝙ de plurib⁹ nō grauet. († Proſeq) lȝ au
tem capitulū vel epūs cui ſcribit ſup receptione alterius poſſit ſe
defendere ɜtra petētē bñficiū qñ primo p alio ſcriptū eſt vt hic.
⁊. ō. e. capitulum prudēter tñ faciet capitulum ſi non vult ſubire
laborē contradicendi ſi oēs recipiat in canonicos. qꝛ nemini pre-
iudicatur cū iuribus canonie oēs pariter poſſunt vti ſine alicui⁹
preiudicio. lȝ de pbende aſſignatione eſt vis qꝛ fieret in ei⁹ preiu-
dicium. ⁊ ſi ideo tunc dicūt qdam faciet ſibi exhiberi vtraſqȝ lite
ras ⁊ pcedet ſm tenorem decr. ō. e. cum contingat ⁊ ſi non ſerua-
ret iſtā formā incurreret periculum qꝺ eſt. ſ. de prebē. dilec. fil. g.
¶ † Si aūt vult ɜdicere capitulum vel epūs aut ɜdicet primo pre-
ſentanti literas vel alijs poſt preſentantibus. ſi vult cōtradicere
primo tunc ipſe ſolus ad quē pertinet receptio ⁊ collatio prebēde
ſe opponere poteſt. illi autem p quibus primo ſcriptū eſt oppo-
nere ſe nō poſſunt. qꝛ nō poſſunt dicere ſibi qꝺ dȝ preferre. qꝛ pri-
6 mo preſentans dȝ alijs preferri. ō. eo. caplm. ¶ † Item de crimini-
bus vel alijs defectib⁹ opponere nō poſſunt. qꝛ eorū non intereſt
vt no. ſ. de accu. ſuper his. ſed ſi vult aliqs obijcere poſt primum
preſentant ſuas literas. tūc quo ad impugnandam receptionem
ſuam ſolū capitulū vel epūs admittiſ. qꝛ nō intereſt primo preſen
tanti literas: ſi primo ſecundus recipiatur ꝗ ipſe. qꝛ in aſſecutio
ne pbēde pcedet: lȝ primo receptus ſit. vt no. ſ. de prebē. relatum.
ſi aūt poſt pſentatas literas petat ſibi aſſignari prebendam tunc
capitulū ſi habet primo pſentantē pro canonico recepto prudē-
ter faciet ſi ſe non miſceat liti. ſed ſinat eos litigare ⁊ acquieſcat
mandatis iudicis vtriuſqȝ partis ſm tenorē decr. cum cōtingat
ſi vero non hȝ p canonico tunc contradicat capitulum vel epūs ſi
vult. ⁊ ſi non vult ɜtradicere. ſed libenter aſſignat pbendā primo
pſentanti. tūc ſi primus obtineat poſtea ɜ capitulū patiet penā
que eſt infra. de prebē. dilec. fil. g. qꝛ malitioſe egit cum neutri de-
beat aſſignari beneficium ex quo pbabilr poterat dubitari. ō. e.
cum contingat. nos tñ hoc qꝺ dictum eſt de pcedēdo ſm tenorē
decreta. ō. e. cum contingat nō credim⁹ niſi vtriqȝ executores mā
darent vel parati eſſent vt ex tenore eius decre. colligitur ⁊ bene-
dicimus. qꝛ ſi ipſe preſentans primo velit ſe opponere qꝺ pōt. qꝛ
ſua intereſt ⁊ p ſuo iure appellare. vt. ij. q. vj. non ſolent. ⁊ niſi de
iure ſuo dicat ſi. ſibi preiudicium. ſ. de re. iur. quāuis in hoc. ſ. qꝺ
ſcōs p quo lata eſt ſnīa obtinebit prebēdā. ſed ſi iuſtā cauſam ha
beret ignorantie primus etiā poſt latā ſnīam p ſcōo preſentante
⁊ etiā poſtꝗ ſibi eſſet aſſignatum beneficiū daretur ſibi in integ.
reſti. ex gnāli clauſula. ff. ex quib. cau. ma. in integ. ⁊ no. ſ. de pcu.
querelā. Cōtra capitulū aūt ſi bona fide denegabat primo preſen
tantē recipe nec malitiā adhibuit in aſſignatiōe pbēde facienda
ſcōo nullā habebit actionē. forte melius dicit ꝙ habebit actio-
nem cōtra capitulū. qꝛ debuit ſibi cauere ꝙ ille cui prebenda aſſi
gnabaſ ſeruaret capitulū indemne. ff. de rei ven. is a quo. ⁊. l. ſeq.
7 ff. de peti. here. l. pe. ¶ † Sed querit an recept⁹ in canonicum per
capitulū poſſit ſe opponere illi ꝗ petiīt prebendā p lras pape vel
canonicatum tñ ⁊ dicunt qdā ꝙ ſic. alij videſ ꝙ non poſſint ſe
opponere

opponere receptioni ſu canonicū vel aſſignationi p̄bende:q: non
intereſt eorū:quia nullū ius habet in prebēda futura ⁊ in canoni-
catu nullū ſic ei preiudiciū.ſed contra literas bene poſſum oppo-
nere ꝙ non valent:q: non faciunt mentionem de ſua receptione
quam ſi papa ſciuiſſet nō ſcripſiſſet pro eis:⁊ ſi recepti a capitulo
nullū habeneius certū in prebenda nec aliquid petere poſſent ra-
tione receptionis ſue vel prouiſionis a capitulo facte. tñ ratione
acceſſorij ſuperior cū opoꝛtunitas ſe offert faciat aſſignari preben
dam.ſ.de prebē.relatū.ſ.de cōceſ.preben.cū ſuper queſtione.†Et
papa nunꝙ̄ intendit dare literas p̄iudiciales.ff.de vul.ſub.l.ex fa
cto.⁊ ꝯ literas ſe opponere pōt ſemper quouſqꝫ alius recipiat in
canonicū:q: vſqꝫ tunc ex eis agit ⁊ vtitur impetratis:ſed ex quo
receptus eſt extunc receptus a capitulo nihil pōt proponere ꝯ li-
teras:q: non iuuabit ſe principaliter ex literis:ſed ex receptione
ſua:q: receptus eſt in canonicū ⁊ ſi obijciatur ei ꝙ non pōt pete-
re prebendā ex tali receptione:q: ſi contrariū diceretur aperiret
via vacaturis.Rñ.quia ex receptione ſimplici capitulū nō poſſet
agere ad prebendā vacaturā nec etiam vacantē certam.arg.op.ff.
de contrahē.emp.l.viti.§.viti.⁊ ad treb.l.1.§.ſi habes.C.de do.vel
eris.cum ſuis concor.ſed ex receptione q̄ eſt facta autoritate pape
qui non impeditur concedere vacaturas ſecus(Intentio)qō ap-
paret ex appoſitione clauſule.

Iteris apoſtolicis (niſi alio)idē ⁊ ſi ſic clauſu
la:ſi pro alio non ſcripſimus.non enim aliud intēdit
dñs papa p clauſulā iſtā niſi vt eccleſia de plurib̄ rece-
ptione nō grauetur.ſ.eo.man.(†Monitorias)ar.ex ſolis moni-
torijs habet ius ad petendū.ad idem.ſ.eo.capitulū.ſed nō eſt ve
rum licet illi prouidere teneantur.ſ.de preben.dilec.ſi.g.nam nec
ex monitorijs nec ex preceptorijs nec executorijs:ſed habet officiū
iudi.ad petendum beneficium ſm̄ tenorem literarū pape ſi a pa-
pa conmiſiſſet tunc haberet ius in re.

Abbatem.(qui prouideret.)Nec tñ adhuc
prouidit vnde ſpeciale mandatū
abbati directum in ſuis eccleſijs tamen preiudicat ge
nerali mādato ep̄i in oībus eccleſijs.ſ.eo.c.l.⁊.c.paſto
ralis.ſi antē iam prouidiſſet ei abbas in vna eccleſia ⁊ poſtmodū
alia vacaret:non video quare ep̄s non poſſet aliū ibi prouidere in
qua non eſſet aliꝗ̄s prouiſum cū diuerſe ſint eccleſie.niſi forte eſſent
eccleſie de menſa abbatis vel niſi collatio pertineret ad abbatem.
tunc enim cum omnes vno iure cenſeantur ſi vni prouidit grauā
tus eſt abbas:vnde ep̄s non poteſt aliū prouidere.Et hoc intelli-
go verum qñ vult prouidere autoritate literarū impetratarum
poſtꝙ̄ prouiſum eſt primo.nā ſi ante impetrate fuiſſent ſecus.vt
not.ſ.eo.mandatū cogi.qñ in literis non continetur per eccle.cē-
ſu.cōpellatis verius credimus qō non ſit hec ſufficiens ratio:imo
nec vera qō non poſſit ep̄s cogere abbatem ad prouidendū illi de
quo ſcriptū eſt ep̄o:quia ex quo in literis continet:facias tali cle-
rico prouideri.poterit quoſlibet cogere ad prouidendū etiā ſi ibi
non dicitur.per cenſurā eccleſiaſticā cogas:ſed illa eſt ſufficiēs ra
tio ⁊ vera:†quia ſpeciale mandatū factum abbati derogat gene-
rali facto ep̄o vel quia clauſula.ſi pro alio non ſcripſimus eximit
eum a iuriſditione epiſcopi.⁊ quod in eccleſijs illius abbatis illi
prouidere non poſſit.(Prouidendi)quādo in literis continetur
autoritate noſtra prouideas.

1 Non poteſt ſecūdus dele.abſoluere niſi elapſo termino.prio-
ri aſſignato.

2 Abſolutio ſecundorum iudicum tenet etiam ante terminū ſi par
tes conſentiant.

3 Remiſſio excōicati ad excōicatorem locum hꝫ in ordinarijs etiā
ſi ſit ab eis appellatū poſt ſententiam excommunicationis.

4 Debet excommunicatus abſolui preſtita cautione ⁊ iuramento
priuſꝙ̄ cognoſcatur de iniuſta excommunicatione.

B excommunicato.(ſtatuto)ſcꝫ qui iniu
ſte vel nō premiſſa monitione vel non ſeruato ordine
1 dicit ſe eſſe excōicatum.(†Obtentis)iſte ſecūdus non
poteſt abſoluere niſi elapſo termino aſſignato priori ⁊ ſi abſoluat
non valet:q: iuriſditionē habet ex parte limitatā ⁊ formā certā.
arg.ſ.eo.cū dilec.nec etiam ſufficit ſi partes cōſentiant in eū cum
nihil attendat forma ſolita ⁊ etiā honor excōicatoris:ſed ⁊ ſi oēs
ſcꝫ partes ⁊ iudices cōſentiant qō ante tempus abſoluat:tñ non
valet abſolutio:q: cum ſub conditione ſit tibi mandata abſolu-
tio.ſ.ſi primus intra certū tempus non abſoluit ꝙ ſecūdus abſol
a uat ante conditionem[a] extantē:nulla ſibi abſolutio cōpetit.ff.de
ver.ſigni.cedere diem.repete tamen qō diximus.ſ.de offi.dele.de
2 cauſis.¶†Quidam tamen bene fatentur ꝙ ſi excōicator diceret
ego non abſoluā:vos abſoluatis eū ſi vultis qō in hoc caſu ſecun
dus poteſt eū abſoluere etiam ante terminū:quia in manifeſtis
non eſt locus coniecturis.ff.de ver.obli.continuus.§.cū ita.aliū ta
men dicunt ꝙ tenet abſolutio ſecundorū iudi.etiam ante termi-
num ſi partes conſentiant.primus autem poſt terminū aſſigna-
tum poteſt abſoluere ſemper anteꝙ̄ pronunciet eū iniuſte excōi-
catum ⁊ etiam ſi partes velint ꝙ ſic probetur:quia qñcunqꝫ ante
abſolutionē conſtet de iuſta excōicatione remittendū eſt ad excō-
municatorē.¶Et ſic apparet ꝙ apud primū etiā poſt terminū
aſſignatū remanet iuriſditio:⁊ ſic habet ſuper eū iuriſd.in eo pro
quo excōicatus eſt ex quo patitur ſe abſolui abſolutio tenet.†Itē
cū iudicia ſint abſolutoria ⁊ nihil aliud hic petat niſi abſolutio ⁊
ille qui excōicauit paratus ſit abſoluere audiēdus eſt ⁊ tenebit ab
ſolutio:⁊ hoc habet locum vbi per errorē omiſſa eſt abſolutio an-
teꝙ̄ procederet ad cognoſcendū de iniuſtitia excōicationis.nā ſi
hoc petat abſoluēdus:vt no.in gloſ.verūtamen.(Ita)ſi ꝯ ſtatuta
concilij gnalis.i.iniuſte excōicatus eſt qd faciet hic excōicans ad
quē remittit.Rñ.ſi credit ſe iuſte excōicaſſe non abſoluat ſed ad
aliū mittat:q: †poſtea ad eū remittet pro mādatis recipiēdis.ſ.
de offi.dele.prudentiā niſi.ſi vero nō credit ſe iuſte excōicaſſe pru
3 denter facit ſi abſoluat eū.(†Obtentis)remiſſio iſta excōicati ad
excōicatorem habet locū in ordinarijs etiā ſi ſit ab eis appellatū
poſt ſententiam excōicationis.ſ.de offi.ordi.ad reprimendā.ſ.de
ſen.excō.per tuas.in ſi.in deleg.aūt ita dicendū ſi nō fuit appella
tum.nā ſi fuit appellatū ⁊ appellatio recipiat non habet iuriſdi-
tionē deleg.ſ.de offi.deleg.paſtoralis.§.preterea.⁊ ideo nō remittit
ad eū.Itē ſi non fuit appellatū a deleg.⁊ lata ſit ſententia diffini
tiua p dele.infra annū remittendū eſt ad dele.ſed poſt annū mi-
nime ſuperiori cōne.Itē.ſ.de offi.deleg.querenti.ſed ſine vlla remiſ-
ſione delegās iuxta formā eccleſie cum abſoluet cuius autoritate
excōicatus eſt:ſed ſi ſubdelegatus excōicauerit ⁊ ab eo appelletur
deleg.primus tñ abſoluere debet.ſ.de offi.deleg.ſuper qōnum.§.
porro.⁊.§.viti.ſi autem primus delegans abſolueret teneret abſo
lutio.Itē ⁊ ſi alij deleget abſolutionē ⁊ ipſe delegatus abſoluat
tenet abſolutio.ar.cōtra.ſ.de offi.ord.ex parte.ſ.de ſen.excō.cū pro
cauſa.ſed anteꝙ̄ primus deleget vel deleg.ſcōs ſuper abſolutione
abſoluat poteſt excipi ꝙ non abſoluat vel non procedat per tales
literas veritate tacita impetratas.¶Si eū dixiſſet quo delega-
tus eſt medius inter primū delegantē ⁊ ſubdelega.non habuiſſet
literas niſi ad eum.ſcꝫ deleg.arg.predicte decre.ſuper.etiā ex cau-
ſa poteſt legitime appellari.ſi aūt abſoluat.nō premiſſa appella-
tione tenet.licet non debet fieri nec nocet ſi poſtea appellet:quia
cum ſententia excōicationis non ſuſpēdatur per appel.multo for-
tius abſolutionis:q: promptiora ſunt iura ad abſol.ꝗ̄ ꝯ.ff.de acti.
⁊ obli.arrianus.¶†Itē omnis res per quaſcūqꝫ cauſas contra-
hitur per eaſdē diſſoluit.ſ.de reg.iu.c.i.ſed per ſolam ſententiā ſit
quis excōicatus:ergo ⁊ per ſolā abſolutionē abſolutus ſit aliqs.
Itē ſicut actio iniuriarū tollit pacto:ita ⁊ hec ſentētia abſolutio-
ne.ff.de pac.l.ſi vnus.§.pacta.hoc autē poſito ꝙ ſit ſublata ⁊ ve-
rum eſt non debet amplius excōicari.niſi premiſſa canonica mo-
nitione.ſ.de ſen.excō.ſacro.⁊ probata cauſa.ij.q.i.nemo.⁊ niſi ſint
contumaces de nouo.xi.q.iij.certum.(Difficultate)iuramenti ⁊
cautionis mandatorij.ſ.de reſti.ſpo.literas.in ſi.†Quidā tamen
⁊ forte bene dicunt ꝙ iurare debet ne diſciplina eccleſiaſtica eum
patur.ex.xxiij.q.v.excōicatorū.ſ.de eo qui dux.in ma.quā pol.per
adul.ſignificaſti.⁊ ita non eſt ꝯ.ſ.de iureiur.⁊ ſi chriſtus.vbi ſunt
autoritates p̄hibētes iuramentū:ſed ſupple nō iurabit oīno vel
fruſtra.i.ſine cā.hec aūt eſt p̄dicta cā q̄ eſt iuſta.ſ.eit.pri.cū inter.
4 (†Cognitio)verumtñ priuſꝙ̄ cognoſcat de iniuſta excōicatione
abſoluetur preſtita cautione ⁊ iuramento ⁊ poſtea cognoſcet ſo-
lus delegatus de iuſtitia excōicationis.ſ.an excōicator iuſte vel in
iuſte vel ex ordine vel ex animo vel ex cauſa excōicauerit.⁊ hoc eſt
verum quādo queritur de iniuſtitia excōicationis excōicatori pe-
nam infligat:⁊ tunc puniet iniuſte excōicantem.ſ.de ſent.excom.
ſacra.ſi vero inuenerit iuſtam excōicationem remittet excōicatum
ad excōicatorem vt eius mandata recipiat.ſ.de offi.deleg.pruden
tia ⁊ attende cum dico ꝙ ſtatim dꝫ abſoluere niſi obijceret ꝙ pro
manifeſta offenſa eſt excōicatus:vel q: non paret rei iudicate:tūc
enim dꝫ precedere emēda.ſ.de ver.ſigni.ex parte.⁊.c.ſeq.De cauſa
tñ principali eodē modo cognoſceret ſi eſt cauſa inter ep̄m ⁊ excōi
catum ⁊ in literis ſit appoſita clauſula cōſueta.ſ.audias ſi qd fue
rit queſtionis.nam nullus debet eſſe iudex in propria cauſa.C.ne
quis in ſua cauſa.l.j.ſi vero cū alio cauſam haberet coram excōi-
catore aut eſt appellatū aut nō.ſi eſt appellatū eodem modo pro-
cedet inter partes ſi in literis ſit mentio de appellatione:vel eius
cognitio cauſa demandat:ſi vero ſit appellatū debet eū remittere
ad ep̄m qui de cauſa cognoſcere cepit.ff.de iudi.de qua re.ſ.de in
reiu.ad noſtrā.ij.niſi ſit ibi predicta clauſula:ſi quid māſerit que-
ſtionis:⁊ quia perpetuata eſt eius iuriſd.per citationē.ſ.de offic.
deleg.gratū.¶†Sed obijcies qō nunꝙ̄ habuiſſet literas niſi di-
xiſſet contra ſtatutum concilij generalis ſe excōmunicatum fuiſſe
ergo ſi hoc falſum appareat debet carere cōmodo literarū.ſ.eo.
ſuper literis.Rñ.hic illa regula fallit propter periculum excom-
municationis ⁊ participationis:vnde ſtatim abſoluendus eſt.vt
in decre.cū contingat.Item hec exceptio cum ſit peremptoria nō
debet proponi contra literas.ſ.de lit.conteſt.c.ſi.⁊.ſ.de foro cōpe.
ex parte.

[a] ¶Ante cōditionē ⁊ ſic attēdit īplementū ꝯdōnis in lr̄is executorijs.ad. de Pe.de anc. ſ ꝯſ.cccxvij.ici. Efficacib[9]. co. iij.poſt prin.

SJ proponente
Secus ſi non propone-
ret ſed ſubĭiceret:quia
tunc crederent valere. Rñd.quia plus eſt mentiri quã
verum tacere.arg.ẽ.eo.poſtulaſti.(Fraudulenter)hec
eſt cauſa quare reſcriptũ non valet.ſ.frau.ẽ.eo.ſuper literis.⁊.c.
in noſtra.vt de hac materia notauimus.nec poteſt de facili pretẽ
dere ignorãtiam in proprio facto.ff.pro ſuo.l.ſi.in ſi.⁊ not.ff.man
da.l.item queritur.

1 ☞ Nunquid ſi quis aliquem cõuenit perſonali actione coram
aliquo iudice:poſſit eum coram alio iudice etiã ordinario ſuper
alia perſonali conuenire.

2 Ordinariis iudicibus non debet ſubtrahi debitus honor.

3 Non licet reo actorem conuenire niſi ſub actoris iudice.

QUia nonnulli
nomine hic tenetur cri
mine falſi ſicut ⁊ q ſup-
poſuit partum.ff.de fal.falſi nominis.⁊.l.qui falſam.
⁊ ſequẽs ſimiliter.(Et qui eas)non valet qđ fit p has
literas pro his quorum noie ſunt impetrate.(Nihil)de iud.cum
quẽ.(Ad futuras tradũt).i.aliquos citari faciũt ſup controuer
ſiis de nouo emergentibus ac ſi literas ad eas traherent(ad futu
ras tradũt)⁊ valet ſnia in nouis negociis niſi excipiat̃ contra.ẽ.
1 eo.ſignificauit.ẽ.eod.cum te.ex tenore.(¶ †Pluribus)dixerunt
quidã ex quo aliqs cõuenit aliquẽ perſonali actione corã aliquo
iudice.corã alio iudice etiã ordinario ſup alia pſonali non põt eũ
cõuenire qꝛ ſi reo qui fauorabilior eſt in iure.ff.de reg.iur.fauora
biliores.hoc non lꝫ.C.de ſen.⁊ interlo.in aut.⁊ cõſequenter mul-
tofortius nec actori.ff.de re iud.non dꝫ.Si actor conuenit aliquẽ
ſuper aliqua actione pſonali lꝫ ſuper alia per aliud reſcriptũ co-
ram aliis delegatis ipſum cõuenire nõ poſſit.tñ coram ordinario
ipſum poterit cõuenire.⁊ hoc vt honor nõ ſubtrahat̃ ordinariis
ipſis.nã reo iſtud non licebit ſi velit reus recõuenire:qꝛ non corã
ordinario ſed corã delegato iſtud facere dꝫ:qđ tñ credimus verũ.
nã bene põt actor reum cõuenire ſub diuerſis iud.ord.vel ordina-
rio ⁊ delegato alio ⁊ ſuper pſonalibus ⁊ realibꝰ actionibus.⁊ qđ
dicit̃ in predicta.l.fauorabiliores ⁊c.intelligimus in eadẽ cauſa.⁊
poſtꝙ̃ incepit cauſam.nã ⁊ hic vtraqꝫ cauſa ⁊ corã vtroqꝫ iudice
fauorabilior erit reus ꝙ̃ actor:ſed incipiẽdo cauſam corã diuerſis
iudicibus fauorabilior nõ eſt:⁊ ſequeret̃ abſurditas:qꝛ corã dele-
gato nõ poſſet cũ non ſit ei cõmiſſum nec corã ordinario vt dicũt
2 quidã.(¶ †Jtẽ debitus honor ſubtrahit̃ iudicibus ordinariis ꝙ
☞ eſſe nõ debet.j.de app.vt debitus.intelligo ergo decre.hãc.†qđ ſi
ſuper pſonali actione cõuenerit corã iudice delegato.⁊ impetret
literas ad alium delegatũ contra eundẽ ſuper alia actione perſo-
nali carebit cõmodo literarũ ⁊ condẽnabitur in expẽſis.vt hic ſe-
cus ſi coram ordinario cõueniat:cũ hoc non inueniat prohibitũ.
☞ ¶ †Si queras quare aliud ſit in realibꝰ dicimus qđ in realibus
cõputantur diete a dioc.vbi ſunt res.ẽ.eo.dilec.fil.j.vnde ſepe cõ-
tingeret qđ non poſſet ſub vno delegato omnes reales intentare:
⁊ alie etiam rationes aſſignari poſſent.Jtẽ alia ratio poteſt aſſi-
gnari ꝙ actori licet corã pluribus ordinariis cõuenire ſed nõ reo:
qꝛ iura voluerũt ſubtrahere materiam malignãdi reis qui quaſi
offenſi libenter ſe vendicarent etiam iniuſte:ſed hic de actore non
3 preſumitur.(¶ †Reus)q̃uis reo non liceat conuenire actorẽ niſi
ſub actoris iud.tamen malitioſe facere poteſt ⁊ poteſt repelli per
exceptionem iudex rei:ſed ſi non excipiatur ante lit.conteſt.tene-
bit quod legitime coram eo fiet dummodo alias iuriſditionẽ ha-
beat.ff.de iudi.l.j.⁊ alii contradicunt.(Quomodo).ẽ.eo.ſuper.ſi
proponente.(Expenſis).ẽ.eo.ceterum.(Condemnetur) nihilo-
minus accuſari poterit criminaliter de crimine ſtellionatus.ff.de
cri.ſtel.per totum.

CUm in multis
in.ar.Jdẽ videtur qđ
ſi ibi ponitur clauſula
⁊ nonnulli homines vel alie conſimiles cum eadem ſit
ibi ratio.idem etiã videtur ſi dicit ſibi damnũ vel in-
iuriam factã per homines alicuius loci:vel qꝛ cõueniet eos quaſi
vniuerſitatẽ.⁊ tunc loco vnius cenſetur ſi in illo loco non eſt vni-
uerſitas non poterunt per illud reſcriptũ conueniri vltra.iiii.idẽ
videtur ſi in literis dicitur.cites omnes illos quos talis tibi no-
minauerit:ſed ſi in literis dicitur cites omnes qui ei contradixe-
runt vel qui eum moleſtarunt ſuper tali re.dicunt quidam ſecus
eſſe:ſed nos non videmus quare hoc dicant.in cauſa autẽ inqui-
ſitionis ſiue de crimine ſiue de iure inquiratur plures quã qua-
tuor citari poſſunt:quia non trahuntur in iudicium:ſed ſuperior
ex officio inquirit.(Generalem)nã omnes expreſſi in literis con-
ueniuntur ⁊ propter eos.iiii.(Uel quatuor)credimus tamen qđ
ſi ſuper re indiuiſibili vel etiam in eo caſu in quo eſſent ad eoſdẽ
☞ iudices remittendi litere impetrentur quod etiam tũc plures ꝙ̃
quatuor poterunt per illas literas conueniri in iudicium.vt not.
ẽ.eo.paſtoralis.in gloſ.quid ſi.Alii dicunt qđ licet ille qui impe-
trat literas ſuper certa re etiam indiuiſibili dicat alios ſibi iniu-
riari.tamen per generalem clauſulam non citabuntur:niſi qua-
tuor.fatemur tamen quod alii quorum intereſt ſi volunt pro ſuo
iure coram eodem iudice quod admittendi ſunt vel etiã ſi coram
aliis agere vellent qđ ſunt ad eundem iudi.remittendi.j.de regu.
☞ iur.cum ſemper.ff.de libe.cau.pariter.(¶ †Citatorio)cuiuſlibet
illorum quatuor.nam ſi velles intelligere qđ tantum quando pri
mum citat debeat illos quatuor exprimere non eſſet contra frau-
dem prouiſum;quia primum citatorium poteſt multis eſſe occul
tum.⁊ vocat hic primum citatoriũ propter multa citatoria euiſ-
dem perſone facta non tantũ in principio cauſe:ſed etiã in quali-
bet parte iudicii.⁊ in illis citationibꝰ ſequentibus non eſt neceſſe
exprimi illos quatuor.

1 ☞ Non poſſunt delegati cauſas minoribus ſubdelegare.

2 Non debet fieri commiſſio clericis plebium lombardie.

3 Jn cauſis tractandis que ſint loca magna vel inſignia.

4 Manifeſta ⁊ notoria pro expreſſis haberi debent.

5 Locus vbi cauſa agitur debet eſſe magnus ⁊ inſignis.

PReſenti decreto.
(Prouidẽdũ) per
hec verba dicũt q-
dam qđ hec decre.non ſtatuit ius ſed eſt prouiſio quã
papa ſuis legatis ⁊ cãcellariis imponit:⁊ dicunt qđ li
tere valent.⁊ ſi in minoribus perſonis fiat cõmiſſio poteſt contra
eos excipi qđ per illas literas non procedat̃ cum nõ ſint de perſo
nis hic contẽtis.arg.ad hoc quare hoc enim imputaret̃ vel iudi-
cibus vel partibus cum tantum delegãtis ſit eligere iud.quibus
committat:⁊ non debet dare iudicem ad petitionẽ partium.ff.de
iudi.l.obſeruandũ.melius videtur qđ poſſit contra tales iudices
excipi:⁊ ex talibus cauſis appellari ⁊ alludit cõſuetudini romane
eccleſie vbi de facili cãcellarius non dat iudicem ex officio ſuo ſed
partes eos eligunt.nam ſi certũ eſſet qđ ex ſe cancellarius eos de-
diſſet nõ haberet contra eos locũ exceptio vel appellatio.⁊ vide-
tur qđ huic exceptioni poſſit renunciare tacite ⁊ expreſſe qꝛ in fa-
uorem eorum introductũ eſt.ſ.ne coram vilibus perſonis partes ⁊
☞ aduocati corũ ſtare cogantur.(¶ †Jtẽ videtur qđ ſi papa ſcribat
alicui nominando eum magiſtrũ vel ſimplicẽ clericum ꝙ non ha
bet locũ exceptio:qꝛ ex certa ſcientia videt̃ facere contra conſtitu-
1 tionẽ.(¶ †Jn legato credo contra niſi partes cõſentirent.⁊ hoc di
citur idẽ multomagis intelligo de legatis.ſ.qđ non poſſunt mi-
noribus ſubdelegare cauſas ⁊ non habet locũ hec decre.in audi-
toribus.j.de offi.dele.ſuper.§.i.Jtẽ ordinarii non cõprehendunt̃
☞ hac cõſtitutione.(Dignitate)no.j.de preben.de multa.(¶ †Ho
norabilibus)ſufficit ꝙ eccleſie ſint cathedrales nõ ſufficit ꝙ ſint
collegiate ſicut ſunt multe in Cicilia ⁊ Tuſcia niſi ſint ita hono
rabiles ꝙ ibi ſint clerici.propter ſcientias ⁊ mores ⁊ diuitias ho-
☞ norandi.†Quid enim ſi magni viri magnã cauſam agerent corã
2 illiteratis ⁊ pannoſis clericis vere riſum pateret.(¶ †Quid dices
de clericis plebium lombardie.Rñ.non debẽt eis fieri cõmiſſio-
nes niſi ſint alis honorabiliores vt modecieñ.eccleſie ⁊ ſancti An-
☞ tonii ⁊ ſancti Dominici.(¶ †Jn ciuitatibus)ſufficit enim ciui-
tatem epalem eſſe vt ibi cauſe agitentur etiã ſi non ſint magne.⁊
etiã ſi non habẽt peritos.alii contra arg.pro his.qꝛ ceſſat ibi cau
ſa huius cõſtitutionis:qꝛ non poterũt ibi habere aduocatos nec
alia neceſſaria:ſed in aliis locis nõ epalibus neceſſe eſt qđ ſint ma
3 gne ⁊ qđ habeant peritos:⁊ propter hoc dicunt̃ inſignes.(†Co-
pia)tam pro aduocatis ꝙ̃ pro aſſeſſoribus ⁊ conſiliariis:que ſũt
ſint loca magna vel inſignia:vel ibi dicat̃ eſſe copia peritorum ad
cõmunem opi.prouincie recurrendũ eſt.ff.de ſup.le.labeo.⁊ arbi-
trio boni viri.i.iudicio illius terre:ad quẽ fit citatio relinquet̃.ff.
de ver.obli.continuus.⁊ non arbitrio iudicis ciuitatis qui in hoc
potius pars cenſetur quã iudex:qꝛ non preſumit̃ ꝙ contra factũ
ſuum ſententiaret.C.de arbit.ne in arbitris.ſed quid ſi locus ille
alium haberet iudicẽ in temporalibus ⁊ alium in ſpiritualibus.
Rñ.ſi ambo ſunt preſentes ſimul amborum arbitrio diffiniendũ
eſt.Et idem ſi ſint plures:dũmodo oẽs hi domini ñdemqꝫ indic.
ſint perſone eccleſiaſtice:quia ad ſecularẽ iudicẽ arbitriũ non cre-
dimus eundũ.⁊ ſi nõ ſint oẽs preſentes tñ preſentes procedant ⁊
ſi oẽs dñi ñdemqꝫ iudices eſſent abſentes vel certa ratione ſuſpe-
cti:tunc alii boni hoies eligentur ad hoc.⁊ ſi non poſſent hi cõcor
dare procederet̃ ſm tenorẽ conſti.j.de app.legitima.⁊ procedent
hi nõ ſeruato iuris ordine.nobis magis plꝫ ꝙ arbitriũ boni viri
dr.i.iudicio q de cã cognoſcit:⁊ ſic loquit̃.l.ff.de ver.ob.cõtinuus.
4 (Cauſe)delegate(iudicibus)delega.(†Jmpune)⁊ ſi contra talẽ
abſentẽ procedat̃ quaſi cõtra cõtumacẽ non tenet ſi notoria facti
eſt executio eius:puta qꝛ nulli eſt dubiũ vel eſſe debet ꝙ locus ad
quẽ citat̃ non eſt inſignis:ſed ſi dubia eſſet excuſatio de facto:tũc
debet ire ⁊ corã eo ꝓponere de facto loci ⁊ peritorũ vel hmõi.⁊ ſi
pars neget debet requiri arbitriũ boni viri cui ſi pars citans ſta-
re noluerit pars alia appellet ⁊ ſecure.⁊ ſi pars alia q̃ allegat con
tra locum arbitrio ſtare nollet iudex ſecure procedat ⁊ ſi aliquis a
bono viro dicit ſe grauatũ ſuper hoc:id eſt a diffinitione hac an
ſit locus inſignis vel non:tunc nõ licet appellare:ſicut nec in arbi
tris:ipſius enim arbitriũ dicit̃.ff.de ver.obli.cõtinuus.(¶ Jtẽ qꝛ
modicũ intereſt.ff.de ap.l.j.vel dic ꝙ etiam ſine requiſitione boni
viri poteſt ſtatim appellare ex his cauſis ſcilicet appello:ne proce
das:quia

das:quia non eſt locus iſte aptus examinationi cauſarū. vel pro
pter ſui vtilitatē vel propter defectū iuriſperitorū. iudex antē qui
cognoſcet de appellatione ſi inuenit cauſam veram appellationis
caſſabit quicquid iudex fecit poſt appellationē. alioquin cōfirma
bit. ſ. de appel. interpoſita. in prin. appellatio autē nec in hoc caſu
nec in precedenti eſt admittenda niſi certum eſſet locum non eſſe
aptum. ff. qui ſatiſda. cog. ſi vero. §. j. ¶ †Sed quid ſi pars nō va
dat nec appellet: quia credit ſe tutum per hanc conſtitutionē vbi
dicit non pareſ impune. R̄ñ. tutius eſt ire ꝛ defectū coram iudice
exponere: ſed ſi non vadat ꝛ feratur ſententia ꝯ ipſum vel miſſio
in poſſeſſionē vel excōicatio non tenet: quia citatio nulla eſt. ar. ff.
de arbi. ſi cū dies. §. ſi arbiter. ¶ Sed contra videtur qđ ſemp te
neat niſi in citatione exprimeret errorē. puta venias ad talē locū
non inſignē. ſicut dicitur in ſentētia. ij. q. vj. §. diffinitiua. in prin.
4 ¶ †Sed video ꝛ in ſententia ꝛ in citatione ſufficere ſi notoriū eſt
impedimentū: ꝛ hec notoria manifeſta pro expreſſis debēt habe
ri. ff. qui ſatiſd. cog. ſi vero. ff. de fer. l. j. aliū contra ſed ſi nō ſit noto
rium ſi nō vadit tenet excōicatio. ꝛ miſſio in poſſeſſionē. ff. de iud.
ſi quis ex. ſ. de ap. ſi duobus. nec facio vim vtrū iudex ſciuerit defe
ctum loci an ignorauit. ſufficit enim in veritate eſſe qđ notorium
eſt ibi defectū loci eſſe credimus tñ ꝙ expreſſe proprio verbo taci
te litigādo in talibus locis poſſint renūciare huic exceptioni: ſed
non eūdo ad alia loca vel non appellādo non videtur renūciare
5 vel tacite conſentire qđ procedant. imo potius ꝯdicere. ¶ †Item
dicimus qđ licet iudex delegatus clericos peritos haberet qui iu
dici ꝛ partibus poſſent ſufficere pro cōſilijs tñ in hoc caſu impu
ne non pareret: qꝛ licet in vno termino habeat eos paratos forte
non habebit in alio: quia etiam conſiliarii ꝛ aduocati non habēt
ibi propria domicilia vel maiora ſalaria requirerēt ꝛ forte nō pote
ris eoſdē conſiliarios ꝛ aduocatos in alio termino habere qđ eſt
graue ꝛ diſpēdioſum in ſingulis cauſis nouos aduocatos condu
cere ꝛ ſecreta ſue cauſe reuelare. cū boni iudi. ſit ſumptibus ꝛ labo
ribus partium parcere nobis videtur qđ eſt neceſſe ꝙ locus vbi
cauſa agi debet ſit magnus ꝛ inſignis. ita qđ qui vadūt illuc pro
cauſa inueniāt ibi hoſpitia ꝛ cōductitia pro ſe ꝛ euectionib⁹ ſuis
ꝛ vbi inueniantur neceſſaria victualia pro cōi precio. ¶ †Et ideo
addit ꝛ inſignia: quia bene ſunt alicubi loca magna. ꝛ tñ ibi pre
dicta non inueniuntur neqꝫ conductitia neqꝫ venalia: vel ſi inue
niuntur hoc ſit cum magna difficultate: quia non ſunt ad hoc cō
ſueti. poſſunt etiam hec inueniri in aliqua modica villa: ꝛ tñ non
eſt idoneus locus: qꝛ non eſt magnus nec inſignis. eſſet enim ridi
culum quod cauſe tractarētur in tam vilibus locis etiā ſi ibi eſſet
copia peritorum. nec credimus neceſſe ꝙ ibi morentur periti. nec
hoc dicit hec litera ſed ſufficit quod ibi de vicinis locis poſſit ha
beri copia peritorum.

1 ¶ Oportet iudicantes in cauſa reali eſſe rebus vicinos.
2 Proceſſus habitus abſente altera parte non valet.
3 Graue eſt defendere quod expreſſe poteſt renunciari ꝛ non tacite.

DIſpendia litium. Perſonales litere confirmatorie et proceſſus per eas habiti non impediunt literas in cō
muni forma impetratas ſiue impetrentur ante confir
matorias ſiue poſt inter eaſdē perſonas: †quia conſeruatores non
habent cognitionē niſi oriatur exceptione aduerſarii. vt not. ſ. de
de offi. delega. ſtatuimus. ¶ Item hec decre. non habet locum qñ
appellatur a grauamine ante ſententiā: tūc enim poteſt impetra
re literas ad quoſcūqꝫ vult. nā qua ratione debent impetrare ad
iud. appellationis: eadē ratione debēt impetrare ad iud principa
lis cauſe: cū vni aliū nō poſſint prohibere vti ſua iuriſdi. ſ. de ap.
romana. §. j. hoc etiā ex eo apparet qđ ſi quis coram eo. iudice con
tra eundē mouet plures perſonales actiones ꝛ in vna appellaue
rit ꝛ in alia nō nihilominus corā diuerſis iudicibus proſequetur
plures actiones perſonales cōtra eundē: ſed non eſt mali: qꝛ non
ſunt ambe principales ꝛ eſt neceſſe ad hoc vt locū habeat hec de
cre. qđ ambe ſint principales ꝛ nō appellationis: ꝛ videtur quod
hec decret. habet locū non ſolū in literis apoſtolicis: ſed etiam in
aliis. ſed ſi aliquis corā cōſeruatoribus vel aliis iudicibus non ha
bentibus poteſtatē cognoſcendi de eo ſuper quo traditur in iudi
cium conuenitur. nec propter hoc minus valet ꝓceſſus habitus per
1 bonas literas: ſed fruſtratorie trahens alios punietur. ¶ †(In per
ſonalibus) ſecus in realibus: cum res aliquando oporteat ſubijci
oculis. ꝛ ideo oportet vicinos eſſe rebus. ff. de cenſi. forma. ſ. de lib.
obla. ſignificātibus. (Qui vero cōtrarium) cū effectu. ſ. vtēdo plu
ribus literis. nam ſi vnis tantū vtatur valebit proceſſus habitus
2 per eas. ¶ †(Valeat) ſi fuerit exceptum. Vel dic qđ etiam ſi reus
non excipiat: tñ proceſſus pro alterutro habitus per eas non vale
bit: qꝛ ambo ſcienter contra ius faciunt. ꝛ hoc videtur velle litera
ꝛ ita ſeruat curia romana: qꝛ litera dicit ꝙ proceſſus habitus per
eas non valeat. nec poſſunt renunciare tacite. ſ. litigando corā eis:
quia ſic dicit litera ꝙ proceſſus corū non valet: ꝛ ſic videtur ꝙ lo
quatur qñ partibus preſentibus proceſſerunt. ſi eñ abſentia par
tium proceſſiſſent: tunc nulla eſſet pena: qꝛ cuiuſcūqꝫ alterius iu
dicis proceſſus in abſentia partium habitus teneret. ¶ Et eſt
ratio: quia tunc qꝛ non viderentur renūciare licet litiganerint: quia
non preſumuntur ſcire has conſtitutiones: vel etiā ſi ſcirēt parcitur
eis qđ non videantur renunciaſſe: qꝛ forte verentur iudices ꝛ timēt
ab eis appellari: vel corū iudiciū fugere expreſſe: tñ ſatis credere
mus qđ poſſint renūciare qꝛ literas credimus valere: ꝛ per eas iu
3 riſdictionē dari. ſ. c. ceterarū. ¶ †Aliū contra ꝛ vere multū graue
eſt defendere qđ expreſſe poteſt renunciari ꝛ non tacite. hec poteſt
eſſe ratio: quia qñ expreſſe renunciant videntur nouā iuriſd. dare
qđ poſſunt: quia iudices ſunt per illas literas. ff. de iu. l. j. ſi tacite
non videntur renunciare: ſed ex iuriſd. per illas literas data pro
cedere qđ non licet ꝛ errant. ¶ †Itē propter verba precedētia hu
ius decret. dicimus etiā ſi pro reo haberetur proceſſus qđ nullus
eſt. ¶ Item detur per eadē verba ꝙ non valet proceſſus habitus
nec per ſecūdas literas: nec per primas. dicūt autem quidā quod
ſemper recedere poſſunt ab his iudicibus vſqꝫ ad ſentētiam: poſt
ſententiā autem a qua non eſt appellatū: non: quia iam poſt ſen
tentiā ceſſat cauſa ſuperius aſſignata. ſ. qđ timent iudices: extunc
enim non oportet eos timere: quia functi ſunt officio ſuo: ꝛ quia
non poſſunt eis deterius facere: quia iam ſententiā contra eos tu
lerant: quia vere iudices ſunt. aliū dicunt contrariū: ſcilicet ꝙ etiā
ſententia non valet ꝛ magis cōcordant litere. (Niſi) qđdiu autem
de hac ſuſpicione inquiritur non procedēt iudices rei recuſantis:
quia ſi aliquid dicitur facile eſt cuilibet deludere huic cōſtitutio
ni. (Simili) quia commodo impetrati carebit ꝛ in expenſis con
demnabitur.

¶ De conſuetudine. Rubrica.

1 ¶ Conſuetudo quid ſit.
2 Per actum bis iteratum inducitur conſuetudo.
3 Cōſuetudo ſemper preiudicat iuri idqꝫ multis caſibus quos hic habes.
4 Conſuetudo ad hoc vt preiudicet oportet eſſe preſcriptam.
5 An extraneus contra conſuetudinem faciens teneatur.
6 Tenetur contrahens ſtare conſuetudini loci vbi contractus cele
bratus eſt ꝛ adde etiam ſeruari conſuetudo loci cōtractus. vt ha
bes in nu. 7.
8 Iudex tenetur ſeruare litigantium conſuetudinem.
9 An ſit peccatū violare ſtatuta ꝛ decre. ꝛ quibus ſit permiſſum ve
nire contra iura ꝛ contra precepta. habes in nu. 10.

1 ¶ De conſuetudine. †Cōſuetudo eſt ius nō preſcriptū moribus
diuturnis populi inductū. inſti. de iure nat. §. conſtat. ¶ Etiā in
ducitur conſuetudo primo: quia ſic obtentū eſt ſine contradictio
ne. inſti. de iure nat. §. ex non ſcripto. ff. de leg. diuturna. ff. de teſti.
teſtium. §. vlti. ff. de admi. tut. ſine herede. §. penul. ff. quemadmo.
teſta. ape. ſed ꝛ. C. que ſit lon. conſue. l. j. C. de edi. pri. an in totum.
¶ Secundo quod libelli querimoniarū que conſuetudinem ob
ſtant non recipiantur ꝛ ſi recipiebantur iudicabantur ſm cōſue
tudinem. ff. de legi. ſi de interpretatione. ꝛ l. ſeq. C. que ſit lon. con
2 ſuet. l. j. ¶ †Tertio quia iudicatū eſt conſuetudinē eſſe cum que
ſtio eſſet an conſuetudo eſſet necne. ff. de leg. cum de cōſuetudine.
ꝛ non ſufficit altero iſtorum modorū tantum ſemel iudicatū eſſe
longo tempore: ſed bis ad minus iudicatū vel factum eſſe debet.
C. de epiſ. aud. l. iiij. in fi. ſed contra. quia non exemplis iudicandū
eſt. C. de ſenten. ꝛ interlo. nemo ¶ Sed nos dicimus hoc intelligi
quando ſic iudicat volens conſuetudinē introducere ꝛ in poſterū
ſimiliter iudicari: ſed videtur qđ vna ſententia ſufficeret. vt. ſ. de
re iudic. in cauſis. C. de leg. l. vlti. ſed illa ſpecialiter loquuntur in
3 papa ꝛ imperatore. ¶ †Et debes ſcire qđ ſemper cōſuetudo pre
iudicat iuri videlicet vt quis non ordinetur a ſuo prelato. xxiiij. q. j.
pudenda. Item in elec. ſ. de elec. cum eccleſia vulterana. Itē vt aliū
clerici preter canonicos admittantur in electione. ſ. de can. poſt. cū
eccleſia ſutrina. Item ꝙ filiū preſbyterorū grecorū licet de iure poſ
ſint eligi in epiſcopos ſi conſuetudo repugnet non eligentur. ſ. de
cle. coniug. cum olim. Quis poſſet dici potius id fieri propter ſcan
dalum vitandū quam propter conſuetudinē. xij. diſt. nos conſue
tudinem. ſed illud non dicimus proprie conſuetudinē ſed diſpen
ſationē propter ſcandalū. j. q. vij. conuenientibus cū duobus. §. ſeq.
item per conſuetudinē coguntur aliquē eligere de aliqua eccleſia.
ſ. eo. cū dilectus. ſ. de ver. ſigni. abbate. Itē propter cōſuetudinem
abbates ſine cōſenſu ca. conferūt prebēdas. ſ. de his q̄ ſiunt a ma.
par. c. ea noſcitur. Itē in baptiſmo ſeruatur conſuetudo. de conſe. diſt.
iiij. de trina. Itē in matrimonio ſeruatur cōſuetudo ſiue poti⁹ pro
pter ſcandalū. ſ. de cog. ſpi. c. j. Itē inferiorū ordinū clerici non co
guntur propter conſuetudinē vel per ſubtractionē beneficiorum
4 ab vxoribus ſeparari. lxxxiiij. diſt. quorūdam. †ꝛ not. ꝙ ad hoc vt
preiudicet cōſuetudo oportet quod ſit preſcripta. ſ. de cauſa poſſ.
cum eccleſia. ff. de legi. ſed ꝛ ea. de qua preſcriptione dicemus. ſ. eo.
cum conſuetudinis. Item quod bonam fidem habeat ꝛ animum
introducendi conſuetudinem ꝛ vtendi iure ſuo. ff. de aqua quoti.
l. j. §. ariſto. ff. de iti. actuqꝫ pri. l. j. §. vlt. ¶ †Item quod res ſit pre

ſcriptibilis.ſecus ſi non eſſet preſcriptibilis qualis eſt quando de
ricus confitetur ſe ſubeſſe epiſcopo ⁊ tamen denegat ſibi reueren
tiam vel procurationẽ ratione viſitationis.ſ.de preſcript.cum nõ
liceat.de cenſi.cum inſtantia.⁊ generaliter non preſcribitur con
ſuetudo cõtra ius naturale.xxxij.q.vij.flagitia.⁊ cõtra ſtatum ec
cleſie.xxv.q.j.ſunt quidam.⁊ contra ordinationem.ſ.de tem.ord.
c.ij.⁊ que occaſionem malignãdi inducit.xij.di.nos.⁊ contra bo
nos mores.xij.diſt.illa.⁊.ſ.eo.ad noſtram.⁊.c.cum venerabilis.⁊
que grauamen inducit.ſ.eo.c.j.¶†Item oportet quod ſit indu
cta de ſcẽtia eius qui ſuper eos vbi inducitur habet ordinariam
iuriſditionem ⁊ poteſtatem condendi leges.ff.de legi.de quibus.
xxij.diſt.illud ⁊ non ſufficit toleratio.ſ.de prebẽ.cũ non ignores.
⁊.c.cũ iãdudũ.⁊ ſi ſpiritualibus perſonis preiudicat etiã illo
a rum conſenſum interuenire oportet.[a] nec preſumitur interueni
re niſi manifeſto iudicio probetur.puta quia recipit aliquod pre
tium.ff.cõ.pre.vẽditor.§.j.¶Item oportet ꝙ non ſit inducta per
errorem.ff.de leg.qđ non ratione.viij.diſt.cõſuetudo.xij.diſt.ola.
Itẽ vbi populi eſt iuriſditio oportet qđ maior pars populi vta
tur illa cõſuetudine.ff.de iuſti.⁊ iu.l.penul.vñ ſicut minor pars
non poteſt condere vel ſcriptã.ita nec conſuetudinẽ introducere.
5 ff.de legi.de quibus.¶†Sed quid ſi extraneus contra conſuetu
dinem faciat nunquid teneatur.arg.qđ ſic quia nullius peregri
ni licet ⁊c.viij.diſt.c.j.⁊.ij.di.xij.illud.arg.ff.de iudi.here.§.j.con
tra.quia neſcivit nec ſcire debuit cum in aliena cõſuetudine pro
babilis ſit error ſicut in facto alieno.ff.pro ſuo.l.vlti.dicunt qui
dam quia monitus vel ſciens debuit ſeruare.ſi vero neſcivit non
tenetur:quia nõ eſt in culpa.ſ.de conſti.cognoſcẽtes ibi rem que.
arg.ff.de actio.emp.⁊ vend.l.iulia.in prin.lxxxij.diſt.propoſuiſti.
imo debet imputari ei qui potuit expreſſius legẽ dicere.ff.de pac.
veteribus ⁊ decrepitis ⁊c.vt.ff.ad vellei.l.ij.§.verba.ſi autem nec
ciuis eſſet in culpa:quia credebat conſuetudinẽ eſſe ius commu
ne.erat aſs ſimplex:nec etiam peregrinus qui conſuetudinẽ igno
rabat tunc poſſet dici contractũ non tenere:quia ambo errabant
⁊ nihil poteſt eſſe tam contrariũ conſenſui ſicut error.ff.de iuriſ.
om.iudi.per errorẽ.⁊ ſine conſenſu ꝯtctus non tenebat.ff.de acti.⁊
6 obli.conſenſu.C.de actio.⁊ obli.ſicut hoc non placet.¶†Sed dic
melius qđ in predictis caſibus tenet cõtractus.⁊ tenetur ſtare cõ
ſuetudini loci vbi contractus celebratus eſt.tamẽ ſi enormiter le
deretur ex generali clauſula reſtitueretur in integrũ.ff.ex qui.cau
ſis.in.l.j.ſed iudex appellationis quid faciet.ſeruabit ius cõmu
ne vel conſuetudinẽ ſuam vel litigantiũ ⁊ dicimus conſuetudinẽ
litigantiũ.ſ.de eo qui mit.in poſ.cum veniſſent.in aut.de app.in
prin.contra.ſ.de reg.iur.cũ cauſa ſed hic ideo quia cõſuetudo lai
b corum[b] non potuit litigare eccleſiã.x.diſt.c.j.⁊ quia erat in graua
men eccleſiarũ etiã ſine cõſenſu capituli.vnde non valet.ſ.eo.c.j.
quãta ſit autoritas cõſuetudinis dicemus.ſ.eo.cũ cõſuetudinis.
7 ¶†Illud tamen not.ꝙ conſuetudo loci vbi ꝯtctus celebratus eſt
ſeruari debet.ff.de vſu.l.j.in princ.⁊ loci vbi maleficiũ perpetrat.
8 arg.ff.de extraor.cri.l.pe.§.ſunt quidã.¶†Idẽ etiam credimus
ſi in principali queſtione alia conſuetudo iudi.alia ſit litigantiũ
quia conſuetudinẽ litigantiũ obſeruabit.arg.ſ.de eo qui mit.in
poſ.cum veniſſent.C.de cõſue.l.j.C.de edi.priua.l.an totũ.hec au
tem vera credimus in iuribus vt pretextu cõſuetudinis cõtra ea
facere liceat.nam in preceptis ꝗtumcunqꝫ tempore aliqui nõ ſer
uant ea ſemper peccant ⁊ ipſi ⁊ alij obſeruare tenenẽ.viij.diſt.c.j.
nam qđ preceptum eſt neceſſe eſt fieri.xiiij.q.j.c.vlti.⁊ diuturni
tas tẽporis ⁊c.xxxij.q.vj.flagitia contra.iiij.di.ſtatuimus.⁊.c.ſeq.
9 ſed illud non fuit preceptũ ſed conſilium.¶†Itẽ nonne peccatũ
eſt violare ſtatuta ⁊ decre.xxv.qđ.j.violatores.⁊ in multis eiuſdẽ
q.fateor peccatũ eſſe vbi venio contra ius cupiditate vel ſine cau
ſa vel in caſu non conceſſo.ſed vbi venio contra legẽ vel canõ.auto
10 ritate conſuetudinis legitime introducte ſecus.¶†Vel dicas ⁊
melius qđ contra iura ⁊ contra precepta venire licet his quibus
licitũ eſt nouam legem ⁊ ſpecialẽ introducere cõtra illud ius vel
preceptũ ſimiliter ⁊ nouam conſuetudinẽ.Sed ſi tale eſſet ꝙ con
tra illud ius vel preceptũ non licet ſine peccato legem ſpecialẽ ſta
tuere.ſic nec conſuetudinẽ:⁊ ad hoc vt non peccet ille qui contra
ius vel preceptũ domini pape facit oportet ꝙ ex aliqua iuſta cau
ſa faciat ⁊ volens cõſuetudinẽ introducere ⁊ ſuperiore cõſentien
te.ſ.eo qui legem fecit vel qui poteſtatẽ habet condendi legem cõ
tra illud ius vel mandatum.

[a] ¶Oportet.ad de Ang.q hoc alẽ.l ꝯſ.cclxvij.ſcip.viſis ⁊ exa minatis.⁊ re fert ſe.d.in.c.cũ aliter.col.vj.ṽ.Decimo fallit ſ.de conſti.Et ſic intelligas Inno.i.c.i noſtra.ſ.de iureiu.

[b] ¶Cõſuetudo laicorũ.adđ ꝙ idem tꝫ Hoſti.hic i ſum.i ṽ.ſed pone.⁊ Cy.i.l.ij.ad ſi.C.q̃ ſit lõ.cõſue.Et Pet.de anc.in ꝯſ.cclviij.ici.ṽ.dictum ſtatutum.col.j.

Conſuetudines.

grauamẽ.(Introdu cere) qualis eſt illa.ſ.
de his que ſi.a maio.par.ca.c.(Remittere).i.tollere.⁊
non ſm eas iudicare.

1 ¶Poſſeſſio abſqꝫ apprehenſione rei transfertur.
2 Eccleſia habet priuilegium ꝙ res ſibi legata vel vendita vel do
nata competit ſibi rei ven.

Ex literis.

idẽ eſt cõſueuit.Cõſuetudo erat ob
tenta contradictorio quod quãdo
aliquis ſub forma ſcotationis aliquid dat non ſolum
donare intelligitur:ſed etiã poſſeſſionẽ tradere aliter
non videmus quõ in hoc introduceretẽ conſuetudo.ff.de leg.cum
de cõſuetudine nec mireris qđ ex cõſuetudine aliquis ſiat poſſeſ
ſor ſine apprehenſione.ſed enim poſſeſſor habet plurimũ iuris vt
in rebus peculiaribus per ſeruũ queſitis.ff.de acqui.poſ.l.j.§.itẽ
ac.⁊.l.poſſeſſio.l.ſi me.§.ſeruus.ff.pro ſo.l.ij.ff.de vſufruc.iuſto.§.
ſi.⁊ in gloſ.quã hic habes continetẽ.(Et audientiũ) ⁊ ita videtur
qđ forma ſeruari debet in faciẽdo ⁊ exprimi in dicẽdo.ſ.ego do ta
1 lem rem pro remedio anime mee.(Que).ſ.donatio.¶†(Poſſeſ
ſionis) hic habes qđ poſſeſſio transferẽ ſine apprehẽſione rei.⁊ ſi
mile.ff.de acqui.poſ.qđ meo.§.ſi.ff.de ꝯtrahẽ.emp.clauibus.inſti.
de re.diui.§.interdũ.ſ.de pac.cum pridẽ.C.que res pig.ob.l.ſi.ff.
de rei ven.quedã.ff.de acqui.poſ.l.j.§.pe.contrariũ arg.ff.de acq.
2 poſ.quẽadmodũ.⁊.l.qui vniuerſas.§.qui per colonũ.¶†(Poſ
ſeſſionis) hoc eſt autoritate iuris cõſuetudinarij.ſi.xxiij.di.in no
mine.Item priuilegiũ eſt eccleſie qđ res ſibi legata vel vẽdita vel
donata cõpetit ſibi rei ven.C.de ſac.ſanc.eccle.l.ſi.in alijs contra.
C.de rei ven.ſeruum hoc habes per ſcotationẽ tradi poſſeſſionẽ.
idẽ videtur qđ per inueſtiturã.ſ.de his q̃ ſi.a ma.par.ca.ex ore nõ
tamẽ hoc non credimus de inueſtitura.arg.ff.de acqui.poſ.ſi ſti
pulatus.Ac.tamẽ dicebat qđ ex inueſtitura hoc ius habet ꝙ au
toritate ſua poteſt ingredi poſſeſſionem.

Ad noſtram

audientiam.(Illicite ratio)
hic nõ redarguitẽ.C.de offic.
re.prouin.l.potioris.xcv.diſt.eſto.(Incipiẽtibus) hoc
non redarguitur.C.de ind certi.in aut.de ind.§.quia
vero non.(Conſilio) redarguitur plurimum conſilium.xx.diſt.de
quibus.C.de fideicõ.lib.l.ſi.xxiiij.q.iij.ſi habes.(Conſuetudo) ta
lis.ſ.que eſt contra bonos mores hic redarguitur:qꝛ eorum reſpõ
ſum habetur pro ſententia.vel qđ alius ꝙ iudex fert ſententiam.
C.de ſen.ex peri.reci.l.j.⁊.ij.(Suo iudi.) ſicut hic fiebat.C.ſi a non
cõpe.iudi.l.j.ij.⁊.iij.ſ.de iudi.at ſi.q.j.in primis.(Eccleſiaſticis)
idem eſt ⁊ in ciuilibus.

1 ¶In neceſſitate etiam a laicis conceditur eucariſtiã ſumere.
2 Baptiſmatis ſacramentũ in neceſſitate ab heretico ſumi poteſt.
3 Caracter ſacramenti chriſmatis non confertur per ſimplices ſa
cerdotes.
4 An autem ex delegatione vel autoritate pape poterit cõferre.vi
de in nu.4.
5 An papa poſſit prohibere epiſcopum chriſmare.

Quanto de

benignitate.(Et infra conſuetu
dinem) vt.ſ.de eo qui du.in ma.
quã pol.per adul.cũ haberet.ſ.de ſimo.nõ ſatis.xxxij.
1 q.vij.flagitia.ff.de fur.inficiãdo.§.infans ap.¶†(Ne
ceſſitate) idẽ eſt in ſacramento eucariſtie ab his q ſunt extra ec
cleſiam.xxiiij.q.j.cepit.hoc tñ non fateor niſi de excõicatis ⁊ here
ticis.⁊ ſic loquitur.c.cepit.nã ab alijs etiã laicis in neceſſitate eu
chariſtia ſumetur.nam vt quidã dicũt ipſemet aſſumere ſibi po
teſt.xxxij.di.§.verum tñ ille.§.loquitur tantũ de ſacerdotibus for
2 nicatoribus ⁊ ſimoniacis:non eſt laicis.¶†Sacramentum vero
baptiſmi ⁊ ab heretico in neceſſitate ſumi põt.xxxiij.q.j.ſi ꝗs ſor
te.ſocio autẽ confiteri quis poteſt in neceſſitate.de pe.diſt.j.quẽ pe
nitet.ſed non abſoluetẽ ab eo ⁊ etiã penitentes recõciliari poſſunt
a ſocio.qđ quidã intelligũt etiã de excõicato.de conſe.diſt.iiij.ſa
cramentũ.hoc tñ capitulũ quidam intelligunt de reconciliatione
que ſit per confeſſionẽ:non de illa que ſit ab excõicatione que nõ
niſi eps vel ſacerdos facere poteſt.ſ.de ſen.excõ.nuper.in ſi.⁊.c.de
cetero.vbi no.¶†Et idẽ dicunt in qualibet abſolutione vel recõ
ciliatione ſpirituali:cũ hoc pertineat ad poteſtatẽ clauiũ que nõ
cadit in laicũ.arg.xx.diſt.§.j.xcvj.diſt.cum ad verũ.excipimus in
his ablutionẽ que ſit in baptiſmo etiã per laicũ propter neceſſita
tem ſacramenti.xxxiij.q.j.ſi quẽ.idẽ in vnctione olei:ſed de oibus
que ſpectant ad officiũ preſbyteri illud ſolũ licet laicis qđ de iure
3 exprimitur.¶†(Subeat) hic habes qđ ſimplices ſacerdotes nõ
conferunt caracterem ſacramenti chriſmatis.arg.lxx.diſt.ꝗuis.
4 ¶†Sed nũquid ex delegatione vel autoritate domini pape poſ
ſent cõferre.⁊ qđ poſſunt eſt arg.xcv.diſt.peruenit.⁊ concordant
omnes doc.qđ ex delegatione epiſcoporũ non licet nec vnꝗ licuit
de papali autoritate dixit Ala.ꝙ non poteſt.Silueſter dixit ꝙ ex
delegatione domini pape ⁊ adminiculo ſacramenti habiti quili
bet clericus poteſt quicquid habet ipſe conferre:qđ vero non ha
bet minime.arg.j.q.vij.daibertum.⁊ ſi dñs papa primo conferret
preſbytero poteſtatem chriſmandi ⁊ poſtea auferret nihil confer
ret ſic:ſed prohiberet epiſcopo chriſmare ⁊ cõtempta prohibitio
ne confirmaret imprimeretur caracter.vt.j.q.j.quod quidam.ix.
5 q.j.ordinationes.¶†Ratio diuerſitatis:quia eps poteſt confir
mare ex officio ⁊ ordine ſacerdos alius ex deleg.⁊ adminiculo ha
biti ſacramenti:mãdato ergo ſublato nihil poteſt:alij dicunt qđ
ſi papa prohibet epiſcopum chriſmare qđ poſtea chriſmando nõ
confert caracterem.licet enim papa non poſſit tollere ſacramen
tum confirmationis poteſt tñ contra illud vt in forma ⁊ in perſo
nis ⁊ in diebus a quibus ⁊ in quibus conferri debeat ſuas conſti
tutiones facere.vt not.ſ.de bapti.c.primo.⁊ ſi põt circa perſonas
conferentes.

conferentes aliquid ſtatuere ergo certe perſone vel etiam epo po-
teſt ptãtem auferre chriſmãdi. Idẽ dicunt in baptiſmo. ¶ † Ta-
men ſi papa talia faceret ſine cauſa magna ⁊ aliis nota non debet
a ſuſtineri tanꝗ faciens cõtra generalem a ſtatum eccleſie. de epiſco-
po autem non credunt ꝙ ſi prohibet aliquẽ a baptizando qđ pro
pter hoc minus baptizatus eſſet. nõ enim epiſcopus poteſtatem
habet ſuper hoc aliquid conſtituendi ſicut papa. hoc autẽ dicunt
papam poſſe per illud priuilegiũ ei diuinitus datum. quodcũqꝫ
ligaueris ſuper terrã ⁊c. qui ſic intelligitur quodcunqꝫ ligaueris
per conſtitutiones vel precepta. ei enim in omnibus obediẽdum
eſt in ſpiritualibus ⁊ in his que ad animã ſpectãt niſi contra ſidẽ
vel his ſpecialiter prohibita ſint. ¶ † Et quidẽ ſatis bene viden-
tur dicere in eo quod dicunt quod poſſunt facere conſtitutiones
ſummi pontificis ſuper premiſſis ⁊ eis factis ſi cõſtituatur quod
non valent ſacramẽta a talibus collata non valebunt. ¶ † Item
bene fatemur ꝙ poſſunt epiſcopos prohibere a chriſmãdo vel ſa-
cerdotes a baptizando. ſed in hoc non valet prohibitio ſine con-
ſtitutione quod non teneat ſacramenti collatio etiam ſi ſiat con-
tra mandatum epiſcopi.

1 ☞ Capitulum poteſt locum aliquem interdicto ſupponere.
2 Suſpenſo interdicto an interim poſſit appellari vt relaxetur in-
terdictum.
3 In interdicto non licet per priuilegium cãtare diuina officia ia-
nuis apertis.
4 Ad papam pertinet extirpare vitia ⁊ malas conſuetudines.

Cum inter vos. (generale) qđ interdi-
ctũ generale qđ parti-
culare dicit. no. ſ. de ver. ſig. cũ in partibus. (Ab epo)
⁊ ideo admittunt canonici vt nõ ſolũ agãt de interdi-
cti ſui obſeruatione: ſed etiam epi vel potius vt accuſent de viola
tione: qꝛ hec accuſatio publica eſt vel actio papillaris vel ideo ad
mictũtur: qꝛ aduerſarius vult rñdere: ſed ſi nollet non cogeretur.
1 ¶ † (Vobis) hic habes ꝙ capitulũ locum aliquẽ interdicto ſup-
ponit. ſi. ⁊ decanus. ſ. de app. dilectis. contra de his que ſi. a ma.
par. c. queſiuit. ſ. de exceſ. prela. c. j. vbi dr ꝙ ſolus epo hoc nõ poſ-
ſit ſine cõſenſu ca. Sol. nec epo nec inferior ꝑlatus hoc põt ſine cõ
ſenſu capitu. niſi aliud ex priuilegio vel cõſuetudine ꝓſcripta ha-
beat. argu. ad hoc. xv. q. vii. epo nullius. ⁊ ſ. de his que ſiunt a pre.
quãto. ⁊ ad hoc not. ſ. de exceſ. prela. c. j. (In ciuitate) qñ locus in-
2 terdicit clerici in aliis locis celebrare poſſunt. ¶ † (Licitũ) quid
ſi ſupendat interdictũ nunquid interim põt appellare vt relaxet
interdictũ. Rñ. non: qꝛ lꝫ ſuſpẽſo interdicto de gratia poſſint ibi
celebrari diuina. eccleſia tñ ſemp manet interdicta. ſ. de priui. cũ
⁊ plãtare. §. ⁊ ſi templarii. nec enim nouũ eſt poſterius interdictũ
lꝫ interim eius executio ſuſpendat. ar. ff. de preca. ſed ſi manente. ⁊
ff. de pecu. peculiũ. §. ſi ergo. ⁊ ſic cũ maneat interdictũ appellari
3 nõ licet. ¶ † (Rumperet) ar. ꝙ per priuilegiũ non poſſunt canta-
re ianuis apertis. ſ. de priui. qđ quibuſdam. dic vt not. ſ. de priui.
vt priuilegium. ⁊ ideo non valet conſuetudo contraria tanꝗ que
inducit grauamen eccleſiis. ĩ. eo. c. j. vel que eſt contra bonos mo-
4 res. xii. di. illa. ¶ † (Duximus) qño eſt hoc ꝙ licet tñ ageretur ad
obſeruantiã interdicti. tñ papa irritat cõſuetudinẽ ad qđ actum
non erat qđ eſſe non debet. ſ. de ſimo. licet. Sol. cum conſuetudo
eſſet notorie mala vt hic docetur. ⁊ dñi pape officiũ ſit extirpare
vitia. ſ. de his q̃ ſiunt a ꝑla. quãto. non debuit expectare ꝙ ageret
ad hoc. ſed quomodocũqꝫ ei innotuerit debet illa eadẽ remouere.
xxiii. q. iii. ecce. ⁊ ad hoc eſt. C. de ſac. ſan. eccle. l. nouatione. ĩ. eo. cũ
venerabilis. cũ cõſuetudinis. ⁊ c. pe. vbi enim eſt contentio. an ali
quid poſſit eſſe de iure necne nõ eſt ordo iudiciarius exquirẽdus
qualis eſt cõſuetudo talis valeat necne vt in dictis decret. ar. ſ. de
ſi. preſby. quoniam ſacris.

Cum enim ſ londonenſis epo (conceſſimus)
quod tantum cum capitulo ſuo
facere poſſet. ſ. de his q̃ ſi. a prel. quãto. ⁊ no. ĩ. de cõſti.
cum acceſſiſſent. (In ceſſionibus). ff. de al. ſcri. l. j. ff. de
decu. ſpurii. xxv. diſt. perlectis. xvii. diſt. c. ſi. ¶ † Eccleſiis eiuſdem
hoc verũ eſt cum talis conſuetudo eſſet generalis in aliis eccleſiis
eiuſdẽ prouincie. ſ. de elec. cum eccleſia vulterana. Si vero diuerſe
ſunt cõſuetudines habebit illam dignitatẽ que ſine aliorũ preiu-
dicio cõmodius ſeruari põt: vt hic ſequit. ⁊ xii. diſt. nouit. ⁊ ſi eſſet
ibi tanta diuerſitas ꝙ bene perpendi non poſſet que eſſet vtiliter
accipiẽda recurrendũ eſt ad metropolitanã eccleſiã. xii. di. de his.
ſi vero in prouincia non eſſet talis dignitas recurrendũ eſt ad vi-
cinas prouincias. ſ. de cẽſi. ſuper eo. ⁊ hoc intelligimus qñ iam fa-
cto precedente non poſſunt cõcordare de dignitatibus eius. ante
enim vel poſt ſi poſſint cõcordare tenebit qđ ſtatuerint ſuper di-
gnitatibus eius. xi. diſt. catholica. ſed ſi concordare non poſſunt
precentor factus nõ poteſt petere modo ꝓdicto. ¶ (Preiudicio)
ff. de reg. iur. quoties. ſ. de cenſi. ex parte. vel is eſt ſenſus. aſſignes
ei quãcunqꝫ dignitatẽ volueris de omnibus dignitatibus quas
precentores habent in Anglia non habita diſtinctione maioris
partis eccleſiarũ vel minoris dũmodo ex aſſignatione tua nulli

ſiat preiudicium. nec ei preiudicetur approbatis cõſuetudinibus
eiuſdem eccleſie.

Cum venerabilis frater noſter (te-
meritate) ⁊ ideo
male. vii. q. j. non oportet. cũ multis ſeq. c. lviii. diſt. c. j. ⁊
ii. C. de ſac. ſan. eccle. q̃ ſub ꝑtextu. ⁊ debet hic carere be
bita ⁊ ambita. ſ. de cõceſ. prebẽ. literas. vii. q. ſi quis epo. ſ. de trãſ-
la. epiſcopi. c. quãto. tñ eccleſia prima poteſt eum repetere ſi vult.
vii. q. j. ſi quis vero. ⁊ c. ſi quis preſbyter. ¶ † (Cõſuetudinẽ) que
erat vt tales abbates ſine licẽtia pape trãſirent ⁊ ſine cõfirmatio-
ne miniſtrarent quorũ neutrũ facere poterat. ſ. de elec. qualiter. ſ.
de tranſla. eccle. per totũ. Hodie aũt licet non ſit mutatũ in Ita-
lia in adminiſtratione. tñ hodie ex generali diſpẽſatione pape vl-
tra Italiã conſtituti ⁊ cõcorditer electi poſſunt in tẽporalibus ⁊
ſpiritualibus miniſtrare. ſ. de elec. qđ ſicut. ⁊ c. nihil. ſed hoc cũ in
prouincia eſſent legati a quibus poterat confirmationem habe-
re non prodeſt conſuetudo.

1 ☞ Vacante monaſterio abbate licite poſſunt monachi etiã de
ſtatu monaſterii litigare.
2 Non poteſt epiſcopus ſtatuere quod vna eccleſia eligat prelatum
de alia vt electioni eorum interſit.
3 In electione continentur plures partes quas hic habes.
4 Suſpenſus neqꝫ eligere neqꝫ eligi poteſt.
5 Si canonici excommunicati vel ſuſpenſi eligant licet tolerentur:
poteſt tamen excipi contra eorum perſonas.
6 Conſuetudo ſi non eſt ſpecialiter contra aliquã eccleſiam: ſed ge-
neraliter contra omnes ſufficit preſcriptio. xl. an. tam contra eccle-
ſiam quam contra alios.

Cum dilectus filius. g. (iure eligẽdi) tan
quã procurator conuen-
tus: ⁊ ſic eſt ar. ꝙ vacante monaſterio poteſt agi de ele-
ctione ⁊ de tali q̃ quodãmodo per ꝯñs tangit quaſi ſta
tum monaſterii. ſ. qđ de alio monaſterio eligere teneant. ſi aũt di-
b cecte b ſtatus monaſterii tangeret vacante monaſterio agi poſſet.
1 ſ. ne ſe. vac. c. j. ⁊ vlti. vbi not. † vel potes dicere qđ vacãte monaſte-
rio abbate licite poſſunt monachi etiã de ſtatu monaſterii litiga-
re: qꝛ non caret monaſteriũ legitimo defenſore cũ cõuentus poſſit
facere ſyndicũ. ff. qđ cu. vni. l. j. ſecus aũt ſi vacet eccleſia epo cũ ca-
pitulũ non habeat defendere iura epi ſuper iure aũt ſuo guil. pro
prio noĩe agebat: ⁊ ideo ſuper vtroqꝫ fertur ſentẽtia de hoc plene
no. ſ. ne ſe. va. c. j. (De iure cõi) xviii. q. ii. abbate. ⁊ c. ꝗ ſit. xvi. q. vi.
2 c. vlti. (Conſtitutũ) Io. dicit † ꝙ licet epo poſſit vnã eccleſiã alterĩ
ſubiicere. ſ. de exceſ. ꝑla. ſicut vnire. non põt ſtatuere ꝙ vna eccleſia
eligat prelatũ de alia. vel electioni eorũ interſit cũ hoc contra ius
cõe ſit. xvi. q. vlti. c. ſi. ſ. de iure pat. nobis. Sed certe non videmus
quare epo cũ capitulo ſuo hoc nõ poſſit. arg. ſ. de his q̃ ſi. a prela.
quanto. ⁊ xi. di. catholica. ⁊ eſt hoc ſatis expreſſum. ⁊ ſ. de ver. ſig.
abbate. ⁊ eſt hic ar. ſm opi. Io. ꝙ minus inſtus ti. ſ. cõſtitutio cõſ
pariſ cauſam ꝓſcribendi. ff. pro emp. qđ vulgo. ff. pro leg. l. iiii. ⁊ vl.
ſ. de emp. peruenit. tu dic ꝙ hic nõ eſt iniuſtus tit. imo plus dicit
quidã ꝙ epo quecũqꝫ ſtatuta vult dũmodo non ſint cõtra ius po
teſt facere ſup eccleſia edificata vel edificãda anteꝗ ordinet de cle
ricis ⁊ aliis non ſolũ que reſpiciãt preſens epo vel etiã proximum.
ſed etiã remotũ in futurũ vt hic: ſed poſtꝗ facte ſunt eccleſie. etiã
per ꝯñs habent inra cõia nõ poteſt ſtatuere in eis epo aliquid in
eius preiudiciũ. ſ. de exceſ. prela. ad hec. ĩ. eod. cum olim. niſi iuſta
cauſa ſubeat: vt no. ſ. vt eccle. benefi. vt noſtrum. in ſi. vel dic quod
monaſterio caroſeñ. hoc licitum fuit epo concedere. cum ſicut ex
interpretatione pape colligitur nihil aliud intelligitur. conceſſiſ-
1 ſe niſi ꝙ ad eum pertinebat: ſcilicet confirmationẽ que de iure cõ
muni ad epiſcopum pertinet: ⁊ ideo etiam ſequitur qđ ſic inter-
pretatur ꝙ nec iuri cõmuni nec priuilegio derogatur: ⁊ ſic etiam
non eſt contra qꝛ non põt imponere ſeruitutẽ rei que nõ eſt obli-
gata. ſed cõfirmationi que ſua eſt donata qđ licet mouiſ. loci dio-
3 ce. ¶ † (Electio) nomine electionis intellige confirmationẽ ⁊ hoc
eſt vt ſtatutũ iuri communi concordet. habet enim electio plures
partes. continet enim ſcrutinium: publicationem: cõſenſum ple-
4 bis ⁊ ipſam confirmationẽ. ar. lj. diſt: qui in aliquo. ¶ † (Suſpen
ſus) ſuſpenſus non poteſt eligere nec eligi. vt hic. ⁊ ſ. de eta. cũ ho-
ne. ſ. de elec. inter. R. de cle. excommu. mini. poſtulaſti. nec poſtu-
lari. ſ. de poſtu. c. j. in ſi. nec inueſtire. ſ. de conceſ. preben. ⁊ eccle. nõ
vac. quia diuerſitatẽ. nec excõmunicare. xxiii. q. j. audiuimus. nec
prebendam dare de iure niſi ratione officii detur ei prebenda ⁊ ſit
ei annexa. ĩ. qđ. iii. ſi quis obiecerit. ¶ Quidam tamen dicunt ſed
non placet qđ excommunicare poſſit ⁊ prebẽdas dare ⁊ alia face-
re q̃ ſunt ex iuriſdictione non de ordine. arg. ſ. de elec. ex trãſmiſſa.
⁊ hec intelligimus vera niſi ſuſpẽſus eſt ab officio ⁊ beneficio vel
officio tantum cum ratione officii competat beneficiũ. lxxxi. diſt.
ſi quis ſacerdotũ. ⁊ c. eos. ¶ † Quid ſi eſſet ſuſpenſus ab ingreſſu
eccleſie vel a pontificalibus cum pro qualibet re poſſit interdici
prout viſum fuerit ſuperiori. vt. ſ. de offic. fane. ⁊ c. paſtoralis. in
prin. arg. ff. de pe. moris. dicimus ꝙ ab his ſolis prohibentur que

a ¶ Sñalẽ. ⁊ ſic papa non põt ſtatuere ꝯ gñalem eccle. adde Bal. l. l. ii. v. ſꝫ dubitat. C. de in. aur. annul. Ab. i. c. q̃ in eccleſiarũ. col. iii. ĩ. de cõſtie. ver. ſcđo limitarẽ. ⁊ in. c. ſi qñ. ĩ. de reſcri. ⁊ in. c. cũ parati. col. ii. ſ. de ap. ⁊ p ſelĩ d. c. ſi qñ. col. x. ĩ. de reſc. ⁊ idẽ ſel. in. d. c. q̃ in eccleſiaeſt. col. xvii. in pri. ver. limita tertio.

b ¶ Si aũt directe. exemplifica vt eſt negociũ electionis ſiue iuris eligendi: qꝛ tunc caplm põt agere. ⁊ cõuentui indiſtincte ita põderat Dñi. hoic l. c. edoceri. col. iii. in prĩc. ĩ. de reſcri. all. c. abbate ſane. ſ. de elec. c. cumana. c. ii. de l in. teſti. ⁊ c. dilecti. de exce. ⁊ c. cum eccleſia. ſ. de cau. poſ. ⁊ pro.

a ¶ Eligãt. hoc dictũ alle. Fel. in pe. greg. co. ſi. in pri. ⁊ Feli. in c. rodul. col. ſi. ſ. de reſcrip. dicte hoc ſingu lare et ibi dat concordan.

b ¶ Sʒ gñalr. i. telligo hoc verũ de ↄſuetudi ne q̃ gñalr ſer naſ inter cleri cos ⁊ laicos ita itelligit ſſʒri. hoic. i. c. q̃ in ec cleſiarũ. col. ñ. ar. ſi. ſ. de ↄſti.

ſunt interdicta ſibi ⁊ que depẽdent ab illis ⁊ non ab aliis cũ pene
☞ ſint moliende ⁊c. de peni. diſt. i. pene. ¶ † Itẽ dicunt quidã ꝙ licet
non valeat in ſpiritualibus qḋ facit excõicatus vel ſuſpẽſus. valet
tñ in tẽporalibus q̃diu toleraſ ex ignorãtia q: forte ſunt ſuſpenſi
a iure non per ſententiã. ⁊ ideo oĩa eius facta tenẽt. arg. viñ. q. iñ.
nonne. ſed hoc verũ non credimus in his q̃ ratione publici officiĩ
5 faciunt. arg. ff. de offi. preto. l. barbarius. alr ſecus. ¶ † Unde ſi ca
a nonici excõicati vel ſuſpenſi eligant[a] licet tolerenſ ⁊ etiã non ſunt
notatim excõicati vel ſuſpenſi. tñ excipi põt contra perſonas eorũ.
C. de ori. iur. l. i. ⁊ caſſatur qḋ fit ab eis: q: non dꝫ quilibet canoni
corũ habere publicũ officiũ. ſed capitulũ poteſt dici habere publi
cum officiũ in electione ⁊ aliis q̃ ad illud pertinent (per illud). ſ.
de pſcrip. cauſam. vbi no. de hac materia. ſ. de do. inter fraternita
tem. de teſti. cũ tu. C. de inoffi. dona. l. i. de penit. diſt. i. periculoſe.
(Talis). ſ. rõnabilis. ſ. eo. c. ſi. ⁊ preſcripta. ſ. de cau. poſ. ⁊ pro. cum
eccleſia ſutrina. in ſi. ⁊ eſt neceſſaria pſcriptio. xl. anno. in eccleſia.
vt in aut. huius conſti. inter pri. ⁊ con. ⁊ in aut. de eccle. ti. §. partẽ
in aliis ſufficit. x. vel. xx. annorũ. ff. ſi ſer. vend. ſi quis di. ff. de aqua
plu. arcẽ. l. ñ. in ſi. ⁊ hec vera ſunt ſi qḋ preſcribiſ. ⁊ aſſueſcit habet
6 cõtinuã cauſam. ff. de ſer. vrb. predi. foramẽ. ¶ † Itẽ credimus ꝙ
ſi cõſuetudo non eſt ſpecialiter contra aliam eccleſiã ſed generali
b ter[b] contra oẽs tam contra eccleſiã q̃ contra alios ſufficit preſcri
ptio. x. annorũ ſicut contra alios ita contra eccleſias. Alii aũt di
ſtinguunt inter eccleſias ⁊ priuatos. (Alioqnin). ſ. ſi non hꝫ conti
nuam cauſam neceſſa. eſt preſcriptio cuius nõ erat memoria. ff. de
aqua quoti. hoc iure. §. ductus aque. ⁊ not. ꝙ non ſemper dꝫ alle
gare titulũ: ſed probare tẽpus. ff. de vſur. cum de in rem. de hoc ple
ne no. ſ. de preſcri. ſi diligenti. (Preiudicet) ſcilicet quod caroſeri.
eligebant. ⁊ confirmabant.

1 ☞ Ubi alicuius conſenſus requiritur non refert vtrum conſen
tiat quando fit id cui conſentire debet an poſtea.

Cum cõſuetudinis. olim (Uſus) quia ſpiritua
lium perſonarum. (Nouitates). ff. de cõſti. princ. in re
bus. xi. di. quis neſciat. ſ. de cau. poſ. paſtoralis. ſ. de re
1 li. do. ne nimia. ¶ † (Conſenſu) no. ꝙ vbi requiriſ cõſenſus alicu
ius non eſt vis vtrũ conſentiat qñ fit illud cui cõſentire debet. an
poſtea. ſ. de elec. c. qḋ ſicut. dũmodo a principio teneat id cui con
ſenſus accedit: q: alias ei qḋ nihil eſt cõſenſus accedere non põt.
ſ. de elect. auditis. arg. cõtra. ff. de ſer. ru. pre. per fundũ. ff. cõia pre.
receptũ. vbi diciſ ꝙ ſi multi habẽt aliquẽ fundũ. ⁊ ſigillatim qui
libet cõceſſit alii ſeruitutẽ in eodẽ fundo qñ vltimus cõſentit con
firmanſ cõceſſiones oĩm aliorũ qui prius cõceſſerant. ⁊ tñ precedẽ
tium cõceſſio vel ſaltẽ vnius ſolius qui a principio cõceſſit nõ va
luit. Sol. dicimus ꝙ quilibet pro parte ſua potuit concedere ⁊ te
nuit eius conceſſio ita qḋ vlterius ꝯ eam venire non põt. ſecus tñ
in alienationibus rerũ eccleſie vbi nõ tenet qḋ a paucioribus fit
niſi maior pars ibidẽ reſidentiũ ꝯctum inierit. x. q. ñ. hoc ius. xñ.
q. ñ. ſine exceptione. imo ⁊ tractatus precedere dꝫ alienationem. vt
predicto. c. ſine exceptione dicitur. ⁊ hec vera ſunt vbi requiriſ con
ſenſus. ſed vbi requirereſ autoritas. tũc non ſufficit eius conſen
ſus qui autoritatẽ preſtare debet: ſed ſicut verbũ ſonat autoritatẽ
preſtans. autor ⁊ principalis eſſe dꝫ in ipſa vẽditione. inſti. de au
to. tu. §. tutor. xvñ. q. iiñ. in vẽditionibus. de hoc plenius not. ſ. de
reb. eccle. non alie. dndum. ¶ (Conſtitutiones) que tangunt epi
ſcopum ⁊ iura eius vel cõmunem ſtatum illius eccleſie. ⁊ idẽ eſſet
ſi conſuetudo eſſet ſuper rebus magnis vel negociis eccleſie. ſ. de
his que ſi. a prela. quanto. ſ. de conſti. cum omnes. vbi de hac ma
teria not. Innocen.

1 ☞ Conſuetudo habet vim abrogandi legem ⁊ interpretandi.
2 Conſuetudo quandoq; parificatur pacto.
3 Laudabilis conſuetudo etiam ſi non ſit preſcripta eſt ſeruanda.

Ex parte conſuetudinis. argu. ꝯtra.
1 † quia magis autoritas conſuetudinis eſt. eſt enim le
gis abrogatrix. ff. de legi. de qbus eſt interpretatrix. ff.
de legi. nã ad ea. ⁊ hic eſt etiã adiutrix. inſti. de iur. na. §. ex nõ ſcri
pto. ſed quidã dicunt hanc predictã autoritatẽ olim conſuetudi
nem habuiſſe qñ populus condebat leges. inſtit. de iur. nat. §. lex.
et hodie cõſuetudo populi nõ eſt tante autoritatis cũ trãſtulerit
ptãtem hanc in principẽ. inſti. de iur. na. §. ſed qḋ. Nam cũ legiſla
toris ſuffragio leges ſcribanſ eiuſdẽ tacito conſenſu abroganſ. ff.
de legi. de qbus intelligas. C. q̃ ſit lon. cõſue. l. i. ⁊. ſ. eo. c. ſi. vel leges
prime. ſ. que dicunt ꝙ cõſuetudo eſt abrogatrix ⁊ interpretatrix ⁊
conditrix loquunſ de legibus municipalibꝰ quas quiſq; ſibi po
pulus ſtatuit quas etiã a ꝯtria lege vel cõſuetudine tollere põt. lex
aũt generalis ⁊ imperialis tñ lege imperiali tolliſ. ⁊ ſic loquitur
hic ⁊ lex cod. vel in legibus primis loquiſ de generali cõſuetudine
q̃ ex certa ſciẽtia legiſlatoris. ſ. principis inducif. lex aũt codicis ⁊
hic loquiſ de ſpeciali cõſuetudine q̃ ⁊ ſi ex certa ſcientia principis
inducif tñ legẽ non abrogat. ſꝫ in eo loco ſeruetur. ff. cõia pred. vẽ
ditor. §. cõſtat. ſed cõtra. ff. de ſepul. vio. l. emptor. §. diuus. ¶ Sed
diſtingue vtrum cõſuetudo preceſſerit legẽ: ⁊ tunc lex derogat an
econuerſo. ⁊ tunc lex abrogaſ niſi lex conſuetudinẽ prohibeat ad
mitti vt in vſura ⁊ in reuerentia. ſ. de preſcri. cũ non liceat. ⁊ caſi
bus quos no. ſ. in. i. c. vel niſi ſit cõſuetudo per errorẽ introducta:
q: tunc in eo loco non abrogaret. ff. de legi. qḋ non rõne. ſꝫ quidã
hic ⁊ illã. l. aliter intelligãt. ⁊ ad idẽ. xñ. diſt. omnia. ¶ Alii diſtin
guũt an ſit talis lex cui derogari poſſit per pactũ qualia ſunt que
in fauorẽ aliorũ introducunſ vt ſi cõuenerit ꝙ omiſſo pignore nõ
teneatur debitor. C. de pig. act. que fortuitis. tunc cõſuetudo abro
gat legẽ in eo loco vbi eſt cõſuetudo. ſi vero talis ſit lex cui nõ poſ
ſit derogari per pactũ qualis eſt. ſ. de fo. compe. ſi diligenti. ⁊. C. de
pac. ſi quis in cõſcribendo. ⁊ in caſibus ibi not. tunc nõ poſſit per
2 conſuetudinẽ abrogari. † ⁊ videtur merito conſuetudinẽ parifica
ri pacto: qꝛ ipſa conſuetudo tacitus conſenſus diciſ. ff. de leg. l. de
quibus. ſed hoc nõ videtur verũ: q: ſm hoc furioſis ⁊ infantibus
qui cõſentire nõ poſſunt nõ obeſſet. ff. loca. qui ad certũ. Sed for
te dices ⁊ male ꝙ cũ maior pars cõſenſerit oẽs conſenſiſſe videnſ.
☞ ff. de vi ⁊ vi ar. l. pe. ff. ad muni. qḋ maior. Sed illa regula vera eſt
in obligationibus ⁊ vt vniuerſitas poſſit cõueniri. talis aũt con
ſuetudo inducitur non tñ ad hoc: ſed etiam detrahit ſingulorum
patrimonio. ⁊ per eam etiã ſinguli conueniunſ ꝙ per pactum eſſe
non poteſt. nam ⁊ ſi milesies paciſcerentur extranei qḋ ego conue
niar vel aliquid dem nõ obeſt mihi. ff. de ver. obli. ſtipulatio iſta.
§. alteri. ⁊. §. ſi ſtipuler. alii diſtinguunt an lex ſit ſola ⁊ cõſuetudo
contraria. ⁊ tunc legẽ abrogat. an lex lata per conſuetudinẽ ſit ro
borata vel ſicut contraria conſuetudo poſtea inducta lege vincaſ.
ar. probant qḋ de venditione dicitur que ſolo diſſenſu diſſoluitur
ſi traditione non fuerit roborata. alioquin contra. C. quando lic.
ab em. di. l. i. vel dic ꝙ hic loquitur qñ conſuetudo eſt laudabilis
tñ quia preſcripta non eſt iuri preſcripto non preiudicat: ſed vbi
3 non eſt ſcriptum ius ꝯtium. xviñ. q. ñ. ſeruitium. ¶ † Seruãda eſt
cõſuetudo laudabilis etiã ſi non ſit preſcripta. xi. diſt. in his. ff. de
leg. diuturna. §. ſed ⁊ ea. vel dic melius ꝙ hec decre. determinat cõ
trarietatem. ſ. qḋ tunc conſuetudo generalis legi preiudicet ſi eſt
☞ preſcripta: alr non. ¶ Item no. qḋ non aliter cõſuetudo derogat
legi niſi ſit inducta de cõſenſu illius qui habet iuriſdictionẽ ⁊ po
teſtatẽ faciendi legem municipalẽ ſuper illa re ⁊ contra illã de cu
ius cõſuetudine agitur. nam qua ratione ſuper illa re ⁊ contra eã
habet poteſtatẽ faciendi conſtitutionẽ. ⁊ eadem ratione inducen
di conſuetudinẽ. arg. ff. de leg. de quibus non eſt vis ſiue ipſe dñs
conſuetudinẽ inducat vel ſubditi eius cõſenſu. ¶ (Alienãt) ma
le. ff. de fun. do. l. i. ⁊. l. iu. ⁊ hoc intelligas in dote. ſ. qḋ ibi not. tenet
alienationem in rebus perſonalibus diſtinguitur an ſit tranſla
tum dominium in maritũ: vt tunc teneat alienatio an non. ff. de
iure dot. ſi ego. §. dotis. ⁊ tunc non tenet. (Bonis) imo dotẽ amit
tet. in auſ. vt lice. ma. ⁊ auie. §. quia vero plurimas. vbi etiã conti
netur ꝙ de rebus adulterũ fieri debeat. ⁊ ad idem in auſ. vt nulli
iudi. §. ſi quando.

1 ☞ Rationabilis conſuetudo quenam ſit.

Cum tanto. (naturali) xxxñ. q. vñ. flagitia. (derogare) poteſt tamẽ adde
re diminuere ⁊ diſtinguere. ff. de inſti. ⁊ iu. l. ius ciuile.
⁊. l. ius autem ⁊ eſt videre in teſtibus. nam ⁊ in euange
lio legitur. In ore duorum vel trium ⁊c. ſ. de teſti. in omni. tamen
per canones ⁊ leges alicubi requiruntur plures. ñ. q. iiñ. c. i. ⁊. C.
de teſta. l. ſi. ⁊ qua ratione ius ciuile hoc faciat conſuetudo facere
poteſt. ff. de leg. de quibus cõtra. xviñ. q. vlti. c. ſed poteſt dici illud
ex permiſſione vel indulgentia fieri. non de iure. (Cõſuetudinis)
bone ⁊ non preſcripte. (Preiudicium) quia preſcripta non eſt. ar.
1 xi diſt. in his. ¶ † (Rationabilis) dicitur omnis conſuetudo que
non obuiat canonicis inſtitutis vel etiam quam ius ſuſtinet etiã
contra canonica inſtituta. irrationabilis eſt que a iure improba
tur. ſ. eod. cum venerabiles. (Preſcripta) xl. annis. vt not. ſ. eo. c. ſi
dilectus.

¶ De poſtulatione prelatorum. Rubrica.

1 ☞ Que ſit differentia inter poſtulationem ⁊ electionem.
2 Cur ſubditus alterius eccleſie poteſt eligi: ⁊ tamen neceſſario re
quiritur conſenſus prelati ſui.
3 Ineligibiles qui dicantur.
4 Interrogatus non reſpondens habetur pro confeſſo.
5 Iudici de facto licet ſupplere.
6 Sufficit citationem ſolenniter edici: ⁊ publice publicari.
7 Interdictum non ſeruans remouendus eſt ab officio.

Ad hec. (In beato Petro) Secundum antiqua iura non videtur multa
differentia fuiſſe inter poſtulationem ⁊ electio
nem indifferenter antiqui vtebantur his voca
bulis. lxiñ. diſtinctione. literas. lxi. diſtinctione.
1 §. his omnibus. ¶ † Sed hodie cũ proprius in
tellectus per iura ⁊ conſuetudinem cuilibet verbo ſit accommo
datus

duxus magna eſt differentia. nam qñ dicit ego eligo nõ eſt aliud eſt
dicere ꝙ conſentio in te tanꝙ in ſponſum vel prelatum vel cano
nicum ſed ſi perſona talis eſt que ſponſus vel prelatum vel canoni
cus eſſe non poſſit ſine diſpẽſatione: vt irregularis ⁊ alij de qbus
not. ſ. eo. c. vlt. peccauit ſi dixit eligo. ⁊ idcirco caſſatur ⁊ punitur.
ſ. de elec. innotuit. ſi autem dicat poſtulo non intelligitur in eum
tanꝙ in ſponſum vel prelatũ vel canonicũ cõſentire. ⁊ ideo poteſt
variar᷑. ſ. eod. bone niſi placuerit maioribus in quibus poſtulari
debet. ſed tunc ſi placuerit habebit in ſponſum ipſo iure. ſ. de con
2 di. app. ſuper. eo. ¶ †Sed quero q̃ ratio eſt ꝙ ſubditus alterius
eccleſie poteſt eligi ⁊ tñ neceſſario requirit conſenſus prelati ſui.
lxiiij. di. literas. ⁊ tñ non põt eligi alligatus vel irregularis. Rñ.
ad hoc vt aliqs eligi poſſit hoc ſolũ requirit ꝙ eligibilis ſit ⁊ qd
ſtatim vt electus eſt ſine alterius requiſitione ⁊ ſine diſpẽſatione.
ſtatim cõſentire põt ad illã dignitatẽ qualis eſt ſubdiaconus qui
eligibilis eſt ⁊ ſine ꝯtradictione in eccleſia põt vbi eſt ſubdiaconus.
ſ. de eta. ⁊ quali. a multis poſſum enim cõſentire vbi talis ſpõſum
meus ſit. hoc non vr̃ verũ: q2 etiam monachus in abbatẽ ſui mo
☞ naſterij eligi dz. ſ. de renũ. poſt tranſlationẽ. ¶ †Melius rõ vide
tur ꝙ quilibet eligi põt qui ſine alterius requiſitione electioni de
ſe facte cõſentire põt. ⁊ hoc põt ſubdiaconus lꝫ non poſſit trãſire
ſine licẽtia ſui epi. hoc autẽ non poteſt monachus niſi qñ eligit in
abbatẽ ſui monaſterij. ⁊ ideo tunc cõſentire põt. arg. p alleg. decre.
poſt tranſlationẽ. ſed alij obligati ⁊ irregulares pſone ineligibi
les ſunt: q2 cõſentire nõ poſſunt. vnde ſine diſpẽſatione nõ poteſt
fieri matrimoniũ inter has perſonas ⁊ eccleſias ⁊ eligẽtes nec cõ
ſentire põt niſi primo patronus vel ille qui primo obligatus eſt
aſſenſum preſtet. liiij. di. ex antiqs. ⁊ c. ſeq. vnde dicimus ſi qs eli
gat poſtulandũ caſſanda eſt electio. ſ. e. c. vlti. ſ. de elec. c. innotuit.
ſi aũt poſtulauerit eligendũ ſi minus ſolẽniter. puta q2 querat ab
epo: vt daret ſuum ſubditũ non eſt malũ ſed poſt neceſſe eſt inter
uenire ſolennem electionẽ. ſi aũt ſolenniter poſtulet nihil agit: q2
non cõſentit in eũ vt in ſpõſum p poſtulationẽ. item epũs qui con
ſentit ꝙ trãſeat non põt per ſuũ conſenſum matrimoniũ ſpũale
☞ inter eos facere. ¶ †Sed dices quare ſecus in poſtulatione eius
qui de iure poſtulãdus eſt. vt irregularis rñ. in vera ⁊ neceſſaria
ſtipulatione facit poſtulãs ꝙ põt quia conſentit in eũ ſi ſuperior
approbauerit ⁊ ſuperior q ptãtem hꝫ diſpẽſandi oĩa cõplet. ſ. ap
probando poſtulationẽ: vnde qui cetero verus eſt ſponſus ⁊ verũ
matrimoniũ initiatũ ⁊ conſummatũ ⁊ initiari vlterius non po
teſt: vt dictũ eſt ſed qñ poſtulant ſolenniter quẽ eligere poterãt. ⁊
in quẽ tanꝙ in ſpõſum cõſentire. ⁊ non eligunt ſibi imputẽt. ⁊ vi
☞ detur hoc ipſum ſtudioſe feciſſe. ¶ †Itẽ alius epũs cuius ſubdia
conus eſt non hꝫ ptãtem facere ſuũ ſubditũ alterius eccleſie ſpõ
ſum. lꝫ de tranſeundo poſſit accõmodare cõſenſum. alij ſequntur
groſſiciẽ canonicã ⁊ etiã vtilitatẽ eccleſiarũ. ⁊ dicunt ꝙ ſi ſolẽni
ter fiat poſtulatio de pſona eligẽda. qd in oĩbus eandẽ vim hꝫ ſi
cut ſi perſona ineligibilis poſtulata eſſet. ſepe enim aliqui magis
volũt ꝙ eligere q2 dubitãt de perſona an ſit eligibilis. ⁊ qd ſecu
rius eſt faciunt: q2 poſtulãt. ⁊ ideo per hmõi poſtulationẽ intelli
guntur cõſentire in eũ dũmodo ſuperior cõcedat. ⁊ hoc ſatis con
ſonat equitati: niſi de eorũ voluntate ꝯtrarium apparet: ⁊ tunc dic
3 vt. ſ. ¶ †Sed ſi vis ſecure procedere dic eligimus ⁊ poſtulamus
talem ſm qd de iure melius valere poteſt. Ineligibiles autẽ om
nes illos ⁊ ſolos dicimus qui ſine diſpẽſatione eligi non poſſunt.
criminoſus autem eligibilis eſt. ⁊ inde eſt ꝙ ſi tpe electionis erat
criminoſus: ſed poſtea egit penitentiã non tenetur renũciare: ſed
ſine vlla diſpenſatione poteſt in epiſcopatu remanere: vt not. ſ. de
elec. dudũ romana. non mireris ꝙ diximus de ſubdiacono ꝙ ſta
tim vt electus eſt poteſt cõſentire electioni de ſe facte. ⁊ intelligo
anteꝙ epũs det ei licentiã nec ſequitur tranſire non poteſt ſine li
centia epi: ergo nec cõſentire poteſt. nam ſi res eſt cõis vnus ſine
alio nõ poteſt cõcedere ſeruitutẽ. ⁊ tamen cõſentiendo poteſt fa
cere vt alius eã debeat. ff. de ſerui. ruſt. pre. per fundũ. nam vterqꝫ
ſuum conſenſum in ſua poteſtate hꝫ. at non eſt idẽ in poſtulãdis
vel dic ꝙ regulares magis ligati ſunt quam ſubditi: nam ius ſta
tuit illos poſtulandos ⁊ hos eligendos. ⁊ non omnium que in iure
tradita ſunt cõ reddi põt. ff. de le. non omniũ. (Cõuenientes) ⁊ ap
4 pellationi renunciãtes tacite vel expreſſe. ¶ †(Non ſignauit) hec
taciturnitas pro confeſſione nõ habetur. ſed contra q2 ſi quis in
terrogat᷒ nõ rñdet p ꝯfeſſo habet᷑. ff. de interro. act. de etate. § ni
hil. C. de iureiu. l. ij. ſ. de pſum. nõne. at iſte fuit requiſitus vt dicit
5 litera. ergo ſi tacuiſſet ſibi nocere dz ⁊ pro confeſſo hr̃. ¶ †(Req
ſitus) ar. ꝙ lꝫ ſupplere de facto iudici. ⁊ hoc dicũt qdã. arg. ff. de pe.
he. l. ſi. alij ꝯtradicũt niſi ſit ei notũ vt iudici ſicut eſt vt dicũt teſtes ⁊
in atteſtationibus ſcriptum eſt. ſ. de co. vicia. c. j. C. de appe. l. ſi. in
ſti. de act. § ſi vnus. ff. de edi. edic. bonẽ. § aliquãdo. de iure autem
ſemper ſupplere lꝫ. C. vt q̃ deſunt aduo. p totum. hoc autem ideo
ſuppleuit de facto. q2 in modũ inquiſitionis agit q2 cum magna
inquiſitione dz fieri ꝯfirmatio epoꝝ. xlvij. di. de patro. ſ. de electi.
poſt ꝙ: ⁊ c. cum nobis. xlj. di. miramur. ⁊ maxime qñ petitur ad
mitti poſtulatio q̃ tñ de gratia pcedit. ſ. e. poſtulationẽ. ⁊ eodem

modo in ordinatione non tñ epi ſed etiã cuiuſlibet clerici. xxiiij.
di. ordinationes. itẽ in cõſecratione. xxiiij. di. ꝙ epũs. illud idẽ in ele
ctione. ſ. de elec. dudũ. in geneſi. xiij. q. dilectiſſimi. nec obſtat. ſ. de
ac. qualiter vbi dicitur ꝙ debet precedere infamia: q2 illa loquit
qñ de crimine ꝯcreto ſit inqſitio. hec autẽ qñ de pſona. nec dz nunc
de aliquo crimine notatum moneri niſi eſſet diffamatus. ſed in
genere tantũ. ſ. ſi ſit male vite. arg. ff. de queſt. l. j. § qui queſtionẽ.
de etate tñ ſciẽtia ⁊ irregularitate perſone etiã ſine infamia prece
dente ſpecialiter inquiret. ſ. de elec. cũ nobis. ⁊ de his q̃ cõtinent
in. c. xxiij. diſt. ꝙ epũs idem eſt in accuſationibus clericorũ. ij. q. vij.
ſi qui ſunt. ⁊ c. ſeq. ſed in his predictis ſufficit habere literas bo
nas teſtimoniales: ex quo cõtradictorẽ non habet niſi ꝯtria fama
laboret. ij. q. vij. criminationes. vij. q. ij. qualiter. lvj. di. c. vl. viij. q.
ij. qualia. ſ. de pben. in laterañ. nec ſunt querendi teſtes in huiuſ
☞ modi inquiſitionibus que ſiunt contra non diffamatũ. ¶ †Itẽ
credimus qñ ſit viſitatio alicuius eccleſie vel ſit generalis inquiſi
tio in capite ⁊ in membris. ſ. de ordi. c. j. x. q. j. decernimus epiſco
pus. xviij. q. vlti. viſitandi non ſemel. ſ. de ſtat. mo. in ſingulis. ⁊ c.
cum ad monaſteriũ. ſ. de re iud. cum. I. ⁊ A. ⁊ hoc caſu iurant di
cere veritatem de oĩbus criminibus exceptis occultis. ſ. de accu.
☞ qualiter qñ † aũt ſit inquiſitio de certo crimine non debent teſtes
dicere veritatẽ de occultis vel manifeſtis niſi de his de qbus co
pia facta eſt infamato. ſ. de accuſa. qualiter. § debet. (Notitia) ff.
de proba. verius. ff. de decre. ab ordi. faci. l. ſi. lxxxij. diſt. propoſui
6 ſti. ꝯ. de conſti. cognoſcẽtes. (Cõſtitutio) † idẽ dicunt quidã in ci
tatione ꝙ ſufficit qd ſolẽniter edat ⁊ publice publicet. nec eſt ne
ceſſe ꝙ ſingulorũ aurib᷒ inculcet per nunciũ vel per lr̃as: ſed ſuf
ficit ꝙ citatus nouit ſolenniter ⁊ publice citationẽ emiſſam. arg.
hic nec põt dicere ſe neſcire ſi in ſuis partibus facta eſt. xvi. di. ꝙ
dictis. lxxxij. di. pponſuiſti. ſ. de cle. nõ reſi. tue. ſ. de pſum. ꝙto. ſm
quoſdã alij dicunt citationẽ non valere niſi ſiat vel ad perſonam
vel ad domum: vt not. ſ. de eo qui mit. in poſ. ſi aduerſus. (Solen
niter) ff. de inſtru. ſed ⁊ ſi. § j. xij. q. ij. qui humanus. in auẽ. vt fa
cte noue cõſti. circa prin. (Publice) ſufficit ſolũmodo ꝙ publice
lata ſit etiã ſi nõ ſit ibi ſolẽnitas que habet᷑. xij. q. ij. debẽt in cõſti
tutione leges: tñ non eſt malum dicere ꝙ neceſſe ſit ibi ſolennita
tem ſeruare. C. de legi. humanã. (Redditur) idẽ dicit in excõicatio
ne qd in conſtitutione quo ad publicationẽ. item ſicut in edicto
ſufficit ꝙ publice proponat᷑. ſ. qui fil. ſint le. cauſam. ff. de dã. infe.
l. iiij. § cotiens. C. de an. excep. vt perfectus. C. de iudi. properandũ.
contra. ff. que ſen. ſi. appel. re. l. j. § item ex. ſed ibi non fuit edictũ
ſolenniter ppoſitũ vel in eo loco in quo debuit. ff. de inſti. ſed ⁊ ſi.
§ j. (Conſilium) cj. diſt. qd dictis. ¶ (Regi) ſ. de offi. delega. ſane.
§ j. que eius iuriſditionẽ ſuberat. ⁊ de iure fuit hec interpretatio.
ff. de ver. ſigni. l. pupillus. § territoriũ. vel poteſt exponere. i. q̃ ſibi
in crimine fauebant. ⁊ tunc etiam bene fecit qd eos excõmunica
uit: ⁊ ipſo iure in canonẽ incidebant. ſ. de ſen. excõmu. nuper. imo
plus dicimus qd ⁊ ſi ex vi poſitorũ verborũ in literis apoſtolicis
hoc facere non poſſet: quia tamẽ generalis legatus erat ratũ erit
qd fecit autoritate legationis: vt potius res valeat ꝙ pereat. ſ. de
☞ preben. niſi eſſent. † Item ꝙ legatus interpretatur reſcriptũ pape
eſt propter cauſam quã agebat legatus. ⁊ de hoc not. ſ. de ver. ſig.
olim fuit. ⁊ ſicut quilibet iudex in cauſa interpretat᷑ legẽ. ff. de leg.
non debent. ⁊ l. nam ſi. legatus autem ſuam conſtitutionẽ inter
pretatur. ſ. de verb. ſigni. ex parte veſtra. (Sanctiones) xxviij. diſt.
7 ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. ¶ †(Perſonam) qui enim interdi
ctum non ſeruat remouendus eſt ab officio. ſ. de cle. ex. mi. poſtu
laſtis. § vlti. ⁊ quidã dicunt talẽ irregularẽ eſſe ſuſpenſum. ⁊ ſatis
videtur hoc dicere. ſ. de elec. cũ inter. R. ſemo. ac. xj. q. iij. ſi qs epũs
☞ dã. ¶ †(Priuare) hic habes ꝙ cõſtitutio laterañ. conci. q̃ loquit
de his qui ſcienter indignũ eligunt ꝙ priuantur ea vice poteſtate
eligendi. ſ. de elec. in cũctis. trahitur ad poſtulationem. ſ. de elect.
bone memorie. ſ. c. proxi. ſecus tamẽ ſi poſtulatur illegitimus. lvj.
diſt. cenomañ. ſ. de elect. innotuit.

1 ☞ Ubi propter vitium perſone poſtulatio vel electio eſt caſſata
non eſt amplius aſſumendus ad eandem.

2 Priuati ſunt poteſtate eligendi qui ſcienter indignũ elegerint.

3 Electio vbicunqꝫ eſt nulla propter perſonam electi tunc ipſo iure
eligentes priuati erunt poteſtate eligendi.

4 Poſtulatio non eſt confirmanda: cũ nihil iuris conferri poſſit.

GRatum. (niterentur) ⁊ innouarũt ipſum po
ſtulando de facto: ſed quia de iure
nõ poterant: ⁊ ipſo iure nõ tenebat poſtulatio: ⁊ ideo
ponit niterentur. (Reuocare) ⁊ male. ſ. de elec. cum eo.
¶ (Priuilegium) ex priuilegio enim ⁊ de gratia erat. quodam
modo eligebat cum de iure potuiſſent priuari. ꝯ. c. proxi. in fine.
1 ¶ † Itẽ hoc credo verũ. ſ. ꝙ ipſo iure priuati ſunt ptãte eligendi
vbi pp̃ter vitiũ perſone caſſata eſt poſtulatio vel electio: vt hic. ꝯ.
c. proxi. ſecus ſi pp̃ter defectũ forme. ſ. de elec. ſuper eo. ⁊ eodẽ mo
do ſecus eſt ſi caſſet᷑ propter irregularitatẽ. ſ. de elec. innotuit. vbi
dicitur ꝙ eum qui caſſat᷒ erat põt eligere põt tñ dici qd ſic dici
tur ꝙ ſi irregularis poſtulat᷒ fuit ⁊ ſimpliciter ⁊ eius eſſet caſſata

poſtulatio.ſi poſtea ſidem poſtularent eundē priuati eſſent ptāte eligēdi:vt hic.ar.op.C.ſen.re.nō poſ.l.vlti.c.auēt innotuit.loquiť qn̄ non fuit admiſſa poſtulatio:qꝛ peccauerunt in forma eligēdo quē poſtulare debebāt.vel melius ibi renouata eſt poſtulatio de ſpeciali gratia.ſed bene eſſent priuati ipſo iure ptāte eligendi ſi ſcienter illegitimū elegiſſent. Itē priuati ſunt ipſo iure q electionem celebrare attētauerunt p abuſum potētie ſecularis.ſ.de elec.
2 quiſquis.❡†Itē ſi elegerint indignū ſcienter.i.male vite vel minoris ſciētie vel illegitimū.ſ.de elec.cū in cunctis.in princ.ꝛ.c.innotuit.ꝛ.c.ſcriptū.ꝛ dico idē vbicūꝗ eligiť qui poſtulādus eſt. qui aūt poſtulādi ſunt.ſ.eo.c.vlt.ſed ſecus ſi eligendū poſtulauerit:qꝛ tūc nō eſt ipſo iure priuatus ſed aliū vel eundē eligere pōt cū etiā ſi bene poſtulaſſent lꝫ ab ea recedere ꝛ aliū poſtulare.ſ.eo. bone memorie. Item qui recipit in epm̄ poſtulatū vel electū cuius nulla eſt poſtulatio vel electio ipſo iure priuatus eſt poteſtate eligēdi.ſ.de elec.bone memorie.mag. Itē ſi ſunt aliqui ſuſpenſi vel excōicati in capitulo in alios recidit ius eligēdi.ē.de conſuet. cū dilectus. Itē priuati ſunt poteſtate eligēdi ipſo iure q non eligūt infra tp̄s in latera.cōcilio cōſtitutū.ſ.de cō.pbē.ꝛ eccl.nō va. c.ij.ſ.de ſup.neg.pla.c.iij. Itē laici.ſ.de elect.ſac.ſan.ꝛ.c.maſſana. Itē qui poſt appellationē legitimā poſtulant.ſ.de elec.bone.ſed ſi elegerīt poſt appellationē non eſſent priuati.❡†Ratio diuerſitatis eſt ꝙ appellatio non impedit electionē niſi ex iuſta ꝛ vera cauſa interponať.ſ.de elec.cū inter canonicos:ſed poſtulationem impedit etiā ex falſa cauſa interpoſita appellatione cum non debeat fieri niſi in concordia.ſ.c.proxi.❡†Alij tamen ꝯdicunt his priuatis ipſo iure poteſtate eligendi datur vera regula.ſ.ꝙ tenet electio eis nō vocatis facta ſiue notoriū ſit ꝙ ſint ipſo iure ſuſpēſi:ſiue per pbationes poſſit fieri manifeſtū quod licet facere manifeſtum etiā poſt electionē factā.nam non oportet ante electionē facere eos priuare per ſententiā vel eligendi licentiā obtinere qꝺ
3 ſatis probatur ex iuribus preallega.❡†Itē alia regula datur qꝺ vbicunꝗ electio eſt nulla propter perſonā elec.ꝛ tunc etiam ipſo iure eligentes priuati erunt poteſtate eligendi ſi ſcientes cauſam quare ineligibilis erat ipſum elegerunt.ſecus autē ſi propter defectū forme electio ſit nulla:qꝛ ob hoc non erunt eligentes contra formā priuati poteſtate eligēdi.ſ.de elec.qꝛ propter.(Deuolutū.) ideo eligere poterant ſiue incōtinenti ſiue ex interuallo.vt.ſ.not. de elec.dudum.(Autoritas)ſpecialis non generalis legationis.
4 ❡†(Prouidiſti)bene dicit pꝛuidiſti:quia poſtulatio nunꝗ eſt confirmanda cū nihil iuris cōferri poſſit:ꝛ ideo ſuperior nō debet dicere.confirmo poſtulationē veſtram ſed debet dicere ſm̄ ꝙ poſtulaſtis de tali prouideo vel dic ſic poſtulationē veſtrā admittimus ꝛ hoc eſt magis vſitatū ꝛ iuri magis conſonat:quia ad ſuperiorē non pertinet prouiſio.(Mandato)niſi ſpeciale mandatum ſuper hoc recepiſſet autoritate legationis non potuit dare licentiam tranſeundi.ſ.de offi.leg.niſi ſpecialis.

1 ☞Nominatio canonica que dicatur.

Bone memorie. (allegare).C.ꝗ deſunt ad.d.l.j.ꝰ.eo.c.j.vbi de hoc.(Generali)hic habes qꝺ inſtantia cardinaliū eſt ſolicitudo omniū eccleſiarū.(Speciali).vij.q.j.ſcias. ſ.de tenun.niſi cum pri.ff.pro ſo.actione.ꝗ.labeo.in aut.de reſtit. ꝛ ea que pa.ꝗ.licet.C.de cadu.tol.l.j.ꝗ.vlti.(Et gratia)ipſi enim non acquiriť ius ex ſtipulatione.ſ.eo.c.penult.nec prelatus cogitur concedere eū.l.xiij.diſt.literas.in aut.de ſan.epiſ.ꝗ.nullū niſi ex cauſa.ſ.de iurepat.nullus.(Vocem)hoc dicitur propter quoſdam qui dicebantur amiſiſſe poteſtatē eligendi vel ſuffraganeos
1 qui habent ius in electione.†(Nominationē)nominatio canonica dicitur qn̄ oēs concordant de aliquo ineligibili aſſumēdo ꝛ vadunt ad eum a quo hoc petendū eſt exquirunt cōſenſum eius: nā hic dicitur nominatio canonica ꝗ non poteſt dici proprie poſtulatio cū poſtulatio ſolenniter fiat:vt no.ſ.de ele.in cauſis.tn̄ in hoc credo ſimilē poſtulationi:qꝛ poſtꝗ ille a quo poſtulatus cōſenſit nō poſſet a poſſeſſione reſilire ſine cōſenſu illius qui preſtat aſſenſum.ar.ſ.c.proxi.nā eadē ratio eſt nolatione ꝛ in poſtulatione.ſed ſi illi duo.ſ.poſtulatus ꝛ ille a quo poſtulať conſentit etiā ꝙ a nominatione recederetur.credo ꝙ poſſet fieri etiā contradicente nominato ſecus credo ſi poſtulatio eſſet ſolenniter facta.

1 ☞Qui permittitur electioni de gratia intereſſe:nec ius nec cōmodum aliquod ſibi acquiritur.
2 Quō poſſit quis querere ꝛ preſcribere contra romanā eccleſiam.
3 Is cui papa dat aliquid ex plenitudine poteſtatis poſſidet ꝛ preſcribit.
4 Colonus ſi poſſeſſionem interuertat datur interdictū vnde vi.
5 Quando agitur confeſſoria pro aliquo iure:agēti incumbit probatio ꝙ nec vi nec clam:nec precario poſſedit.
6 Quando in corporalibus agit poſſeſſorio recuperande poſſeſſionis premitti debet cauſe cognitio.
7 In poſtulatione vbi non eſt acquiſitum ius variare licet.
8 Capitulū ſi alienationi vel cuipiam contractui conſentit an poſſint aliqui reſiſtere.
9 An preſentato ꝛ poſtulato aliquo poſſint recedere preſentantes.
10 Pallium datur perſone ſed contemplatione loci.

Bone memorie. (ius) Michi⁹ ꝛ leuius dixiſſet ſi ſic propoſuiſſent cū eſſent in quaſi poſſeſſione eligendi.(Proficiē-
1 do)in hac pſenti vocatione de qua agitur.†(Gratia) ſed ſi ille qui ex delicto debet intereſſe electioni permittať intereſſe de gratia ſufficit ei dūmodo permittať intereſſe tanꝗ ſuffragium prebens ꝛ poſſeſſionē retinens ſi quā habebat.ſed ſi vocaretur tantū pro conſilio habendo vel vt poſſeſſionē de debito intereſſendi amitteret.tūc non ſufficit talis admiſſio.ꝗ eſt cū preiudicio ſui iuris.quidā tn̄ dicunt ꝯ ꝛ bene qꝛ ex quo cōſenſit intereſſe de gratia ſicut aduerſarius pteſtať non pōt retinere poſſeſſionē. ſ.de app.ſolicitudinē.in ſi.❡†(Requiſitus.)Queriť cū lex dicat ꝙ ille qui vadit p fundū alienū vel actus facit p quos ꝗri pōt aliqua ſeruitus.vel ius qꝺ non querit poſſeſſionē ſeruitutis niſi eo animo faciat ꝙ credat ſe vti iure ſuo.ff.quēad.ſer.amit.l.ſin.ff.de iti.actuꝗ pri.l.ſi.quomodo cōſtare debet de intētione.ꝛ dicimus ꝙ debet conſtare per expreſſa verba vtētis quibus exprimat ſe vti actu ſeruitutis.intendens vti iure qꝺ habebat.nec alius contradicebat facto vel dicto.ſed patiebať:vel poteſt intendere vti iure ſuo.i.ſeruitute vel alio iure tanꝗ ſuo.i.non intendit vti illo actu quaſi ex gratia ſed quaſi ex debito.pōt etiā conſtare per actū quē exercet q talis eſt qui non pōt conueniri de facili niſi homini qui intēdit vti iure ſuo:vt ſi interfuit electioni in ſcrutinio vel cōpromiſſo.ar.ſ.de pben.dilecto.ſ.de elec.in geneſi.❡†Itē de illo in cuius pꝛiudiciū d: acquiri poſſeſſio dꝫ conſtare per pbationes eiuſdem qui vult ꝗrere poſſeſſionē ꝙ ſciebat qꝺ vtens intendebat vti iure ſuo:quia qn̄ neſcit non ſit ei preiudiciū.ff.de acqui.poſ.clam. ꝗ.ſi.ꝛ poteſt conſtare ſi ei dicebat.ego intēdo vti iure meo ꝛ alius patiebať:vel ſi cum vteretur ꝛ alius cui ſit preiudiciū prohibuit. ꝛ ipſe eo prohibente vſus eſt poſſeſſione ſeruientis querit poſſeſſionem niſi ſibi prouiderit de retinēda poſſeſſione per modū qui no.ſ.de in inte.reſt.c.ij.ꝛ eodē modo pbať eū ꝙ credebat ſcire vti iure ſuo ſi aliqd de his ſciuerit ꝛ ſuſtinuit eū facere qui non niſi prioribus conuenerit vt dictum eſt de elec.has autē preſumptiones quod intēdebat vti iure ſuo.ꝛ quod aduerſarius hoc ſciat ex pluribus preſumptionibus arbitratur iudex.ſ.ex multiplicatione actuum ꝛ modo petendi ꝛ faciendi ꝛ ex alijs multis huiuſmodi.ꝛ ſm̄ cas refundat onus probationis in alterutrum qꝺ autem credat ſibi de iure competere ſeruitutē hoc non eſt neceſſe in inquiſitione poſſeſſionis cum etiā predo eam acquirat.ſ.de reſtitu. ſpo.in literis.ſed neceſſariū eſt ad hoc vt preſcribat quando emit a non dn̄o bonafide.ſ.de preſcrip.ſi dilecti.vbi no.hoc autem intelligimus in preiudicium alicuius fieri ſine ius tātum aliquod poſſideat:vt ſi erat in poſſeſſione faciendi iuriſditionē in aliquā terram ſiue proprietatē ꝛ poſſeſſionē habeat rei in qua ius queritur:vt eſt quando dn̄s fundi eum poſſidebat vel ſicut ſunt canonici cathedralis eccleſie.nam dn̄s fundi nō dicitur poſſidere ſeruitutē in proprio fundo:quia res ſua nemini ſeruit ſicut nec canonici dicuntur poſſidere ius eligendi.❡†Sed hoc ipſo ꝙ ſunt canonici penes eos eſt poteſtas eligendi ſicut penes dn̄m eſt poteſtas eundi per fundū.nā ſine eorū ſciētia non pōt quis ꝗrere ius vel poſſeſſionem exercēdi iuriſditionē vel eligendi vel cuiuſlibet ſeruitutis in fundo ignorantibus predictis.ꝛ ſic de ſimilibus ſed ſi dn̄s non poſſideret fundum ſuum videtur ꝙ etiam preter eius ſcientiā queritur poſſeſſio ſeruitutis:qꝛ nullum videť fieri preiudicium in poſſeſſione cum ipſe non poſſideat.❡Quidam tn̄ dicunt ꝛ non improbabiliter ꝙ aliud eſt in canonicis ꝛ iure eligendi que bene poſſunt adinuicē ſeparari.ſ.vt penes canonicos nulla ſit poteſtas eligendi:ſed penes alios tantum.ſed ſecus eſt in domino fundi:quia non poſſet eſſe ſine poteſtate eundi ꝛ ideo dicitur quia non poteſt ei conſtitui ſeruitus:quia eſt ei inſeparabilis ſeruitus talis ꝛ plus dicimus ꝙ ſi plures ſint quibus ex poſſeſſione fieret preiudiciū omnes ſcire debēt ꝙ intendit vti iure ſuo:ſed ſi eſſent ita inſeparabilia iura ꝙ vni tn̄ fieret preiudiciū ꝛ alteri⁹ ius ſaluum manet:tunc contra illum valet acquiſitio poſſeſſionis qui ſciuit ꝛ non contra illum qui ignorauit.verbigratia.cōiūcte ſunt in eadem parochia iuriſditio epi et plebani ſui:vt no.ſ.de offi.ordi.cum ab eccleſiarū.nam tūc ſi quis intēdit querere iuriſditionem in illa parochia epalem vel plebanalem.vtriuſꝗ ſcientia neceſſaria eſſet.ſed ſi tantū plebanalē intenderet ꝗrere ſine preiudicio epi.tunc ſolius plebani ſciētia ſufficeret.ꝛ idē dicimus in ſimilibus:puta ſi aliquis inter poſſeſſionem rectorie vel prebende alicuius eccleſie quam alius poſſidebat non intendens querere poſſeſſionē eligēdi.ſed eccleſie tm̄.hic eiū poſſeſſionē ecclie acquireret ignorātib⁹ electorib⁹ ꝛ ꝯfirmatorib⁹.ꝛ cuiuſlibet ſilibus ſufficit ſolū poſſeſſorē eccleſie ſcire ꝛ ſi eccleſia vacaret nullius ſcientia neceſſaria eſt.ſed contra inuadentem poſſeſſionem vacantis eccleſie competeret inſtitutio vel interdictum.C.vnde vi.l.conquerebatur:vel officium iudicis.alij videtur ꝛ forte melius ꝙ etiam in vacāte eccleſia eſt neceſſaria ſciētia illi⁹ q cuſtodit vacātē ecclīam.

ar.ſ.vt

arg.ſ.vt eccle.bñ.c.ſ.in fi.xij.q.ij.ſ.illud nõ lz et etiã cõfirmatoris vel inueſtitoris cum ſine autoritate eorũ nõ poſſit iuſte predicta poſſidere.nec ſufficit bonã ſcia ad ꝓbãdũ iuſtam poſſeſſionem ſed ſufficit ad probandũ ꝙ nõ cõſtat ꝙ ſit iniuſta.ꝛ hoc ſufficit ☞ad hoc ꝙ cõpetat ſibi interdictũ vel officium iudicis.❡†Quidã etiã requirunt ſciam electorũ.ſed non placet cõtra.papa autẽ qꝛ circa ſpũalem iuriſdictionem omnia poteſt ꝛ plenitudinem poteſtatis habet nullus põt querere poſſeſſionẽ q̃ ei ꝓiudicet cũ illã habet a dño tñ.ꝛ ideo eſt immutabilis.xxj.di.in nouo.ꝛ.c.
2 ſeq.xxij.diſtin. oẽs.xcvj. di. imperator. diſtin.v.§.ſ.❡† Spũalia autem iura vt poſſeſſionẽ alicuius ciuitatis vel ville tantũ poſſit quis q̃rere ꝛ preſcribere cõtra romanã eccliam.ſ.de ꝓſcri.ad audientiam.ꝛ eodem modo papa ſicut alius vtendo iure alterius preſcribere põt.ſed vtendo ex plenitudine nec poſſeſſionem que
3 rit alicuius iuris nec preſcribit.❡†Illi autem quibus papa dat aliquid ex plenitudine poteſtatis:vt ſunt illi quibus cõcedit decimas vel aliquid aliud ad alios pertinẽtes.tũc ille bñ poſſidet ꝛ ꝓſcribit qui ẽt ipſam poſſeſſionem tradit ex plenitudine ptãtis ſicut ꝛ ſibi poſſet eã accipere ex plenitudine ptãtis.ꝛ tamen cum dat rem vnius creditoris eã eſſe alterius nõ trãſferet dñium ſed poſſeſſio tñ.ff.de acq.re.do.ꝓcurator.ꝛ iõ ꝓſcribit quia bonam fidẽ habet ꝛ iuſtũ titulũ.ſ.de ꝓſcrip.ſi diligẽti.❡(Requiſit⁹) et iõ nec ius aliqđ fuit ſibi q̃ſitũ nec etiã poſſeſſio niſi ſpãlr actũ ſit ab vtroq̃.ſ.dãte accipiẽte ꝓcario ꝙ poſſideat.ff.de acq.poſ.ſi qs a non.vnde ipſe requiſiuit vel dedit ſua autoritate põt negare.C. de agri.ꝛ cẽſi.litibus ꝛ dicũt quidã in his incorpalibus ꝙ cũ ad caplm pertineat electio de iure.ſ.de cã poſ.ꝛ ꝓprie.cum eccla.ſi alius ſe dicit in poſſeſſiõe eẽ nõ ꝓcarie dꝫ illud ꝓbare añq̃ reſtituatur.ff.ſi ſer.vẽ.ſi qs di.maxime cum non ſit hic naturalis poſſeſſio:tñ in rebus corporalibus ſi qs habeat ꝓcariã poſſeſſionem ſed neget eam ꝓcariã aduerſarius debet ꝓbare eã ꝓcariam ꝛ non põt eam ſub autoritate auferre:qꝛ negatione effecta res dubia. C. de inge.ꝛ manumiſ.l.iñ.ꝛ ex quo dubium eñ non debet vltionem ſua autoritate ſumere.C.de iudi.l.nullus.C.de acquirẽ.poſ. cum
4 nemo.❡†Item argu.ad hoc qꝛ colonus ſi intervertat poſſeſſionem interdictum datur vnde vi.ergo ꝛ poſſeſſio.ff.de vi ꝛ vi ar. colonus.ꝛ.l.cum fundus.qui tantum precariã poſſeſſionẽ habet ꝛ ad hoc dico tutum eſſe vt ſemper veritas ſciat protecteſtur qui dat ꝓcario quod ꝓcario concedit.vij.q.ſ.pontifices.ſ. de iureiu. conſultationibus melius dicit ꝙ qñ ab hoc ſuffraganeo agit interdicto recuperande poſſeſſionis vt vñ vi vel cõditione ex decre. ſ.de cle.querelã neceſſaria ſit reſtitutio hoc ſolo probato ꝙ erat in poſſeſſiõe facti qñ fuit elect⁹.ff.de vi ꝛ vi ar.l.ſ.§.interdictũ nec tenet ꝓbare ſe vñ vi vel clã vel ꝓcario poſſidere:imo plus dicim⁹ ꝙ ſi aduerſarius vellet probare ipſum agentẽ ꝛ petentem reſtitutionem per vim poſſediſſe non auditur.ſ.de reſti.ſpo.in literis. ❡Itẽ argu.ff.de vi ꝛ vi ar.l.ſ.§.qꝛ me.ꝛ.l.fulcinius.ſed ſi velit ei obñcere ꝙ precario detinet vel ꝙ ꝓcario admiſſus eſt ad electionem.ꝛ ideo nõ poſſedit nec cõpetit ei reſtitutio bñ auditur cũ ſit licitum ꝓcarium cõcedẽti illud reuocare qñ vult.ff.de preca.l.ñ. ꝛ.l.qui ꝓcarium.ꝛ hoc eodẽ mõ ſi velit obñcere ꝙ clã detinet vel elegit admittit talis exceptio:qꝛ nõ admiſit poſ.qui neſciuit niſi cum poſtea ſuſpicetur ſe poſſe repelli.ff.de acqui.poſ.clã.§. fina.
5 ❡†Si aũt ageretur cõfeſſoria pro aliquo iure tũc dicerẽ ꝙ† incumberet agenti ꝓbatio.qꝛ nec vi nec clam nec ꝓcario poſſedit ꝛ ſic loquitur.ff.ſi ſer.ven.ſi quis di.ꝛ eodeꝫ mõ ſi agat interdicto retinẽde poſ.ff.vti poſ.l.ſ.ꝛ eodẽ mõ interdicto de iti.actuq̃ priua.ꝛ de aqua quoti.ꝛ in multis aliis.ꝛ tunc etiã ſi cõuentus predictis actionibus excipiat ſe poſſeſſionẽ in actiõe vel interdicto qꝛ ipſe vere poſſidet ꝛ aduerſari⁹.ſcilicet actor ab eo poſſidet vi aut clam vel precario.i.eũ qui infeſtat ꝛ poſſidere prohibet ꝛ ſic ipſe poſſideat audiẽdus eſt.ꝛ qui melius ꝓbauerit in interdicto obti☞nebit.❡†Si aũt ab eodẽ petitorio ꝛ poſſeſſorio agitur recuperãde poſſeſſionis hi licet reſtituẽdi ſunt in quaſi poſſeſſionẽ eligẽdi probato ꝙ interfuerint electioni.tñ ſi nõ ꝓbauerint de ſuo iure ſuper ꝓprietate ſuccũbent.ſ.de cã poſ.ꝛ ꝓprie.cum eccleſia circa.ſi.nã quelibet res preſumitur libera niſi ꝓbet alium hñe ius ſibi.C.de ſerui.altius.C.de pig.ac.nec creditor.C.de ꝓba.ſine ar. cõtra.ff.de proba.circa.ꝛ hoc intelligo verũ ſi illi cuꝫ quibus agitur probẽt ſe dños vel alias cõſtat eos hñe ius in ꝓprietate ſicut erat in canonicis ſutrinis quos cõſtabat ius hñe in electione epi☞ſcopi de iure cõi:vt in eadem decre.cum eccleſia.❡†Si aũt non cõſtet de proprietate eo iure quo iſti ꝓ quib⁹ lata eſt ſnĩa in poſſeſſorio.lꝫ nihil ꝓbent in petitorio facti ſunt petitores ꝛ licet ius non hñant tñ obtinebũt cũ ſint in poſſeſſione reſtituti.ff.ſi vſufr. pe.vtifrui.ſ.rñ.contra.ſ.de cã poſ.ꝛ ꝓprie.cum dilectus.vbi dicit ꝙ licet ſnĩa ꝓcedere debeat in poſſeſſiõe.executio tñ precedere dꝫ in ꝓprietatem.Sol.ibi loquitur quãdo alia pars probauerat de proprietate ſꝫ hic loquit qñ petitor bene ꝓbauit ſuper poſſeſſorio ꝛ reus nihil ꝓbauit de ꝓprietate.Item nõ ob.ſ.de cã poſ.paſtoralis.qꝛ ibi loquit qñ tantũ agebatur petitorio ꝛ poſtea eo dimiſſo volebat trãſire ad poſſeſſorium qđ nõ licet niſi ſcđm ꝙ ibi dicit.❡Alii tñ ꝯtradicũt aſſerẽtes ꝙ ex quo agitur petitorio ꝛ poſ.ſup vtroq̃ fert ſnĩa.ff.de iudi.de qua re.ꝛ ſic actore nõ ꝓbãte reus abſoluit.ꝛp ꝯñs nõ reſtitueret.ſꝫ retinebit rem de q̃ agit. ❡Sed nos tñdem⁹ ꝙ nullã ſnĩam feret ſup proprietate:qꝛ ſibi ☞de cã nõ liquet.❡†Si vero tñ petitorio.egiſſet.ſ.ꝯfeſſoria dicẽs dico:mihi ius eſſe eligẽdi vel intereſſendi electioni in iſta eccleſia q̃tiẽſcũq̃ ꝓbet petitor ſe poſſediſſe ꝛ ſpoliatum niſi de ꝓprietate ꝓbet.ſed ex priuilegio vel preſcriptiõe vel iure cõi ad ſe pertinere ſuccũbet etiã ſi ali⁹ qui poſſidet nihil.ꝓbet.vt in ca.ſ.vti frui dicit.❡Et eſt rõ diuerſitatis:qꝛ in ſuperiori caſu qui egit poſſeſſorio ꝛ petitori.rõe poſſeſſorij reſtituit q̃ poſſeſſiõeꝫ amittere ſi dꝫ niſi partẽ alterã ꝯſtet ꝓprietatẽ hñe.atubi tñ petitorio agit rõne poſſeſſorij nõ reſtituit ei poſſeſſio.ꝛ hac rõne dicimus prudẽter agere clericum extra dioc.vel ꝓuinciã cõſtitutũ ſi dicit ius nõ eſſe epo vel archiepo dicẽdi ius in eũ.ꝛ eodẽ modo ſic prudẽter aget capitulũ cõtra extraneũ q ingerit ſe electiõi.nã cũ fundata ſit eoꝝ intẽtio ſup iure cõi ẽt alr nõ ꝓbato de ꝓprietate tñ qꝛ de ꝓprietate cõſtat per ius cõe ꝛ cõtrarium nõ cõſtet poſt mã dabitur ſnĩa executiõi in petitorio.ſ.de cã poſ.cũ dilectus.ꝛ.c.cũ eccleſia.Sed ſi ſint in ꝓuincia vel dic.ſtulte agerent petitorio.ꝛ eodẽ mõ ſi nõ ſint de eccleſia vbi ad ſe ius eligẽdi ſpectare dicũt. ille aũt qui eſt in dio.ꝛ dicit ſe exemptũ tñ moleſtat ꝛ excõmunicat ab epiſcopo prudenter agit ſi poſſeſſorio agit dũmodo competat ſibi vel iniuriarũ cõtra excõicatorẽ vel imploret officiũ iudicis vt prefigat terminũ moleſtato ꝛ epiſcopo infra quẽ ꝓbet de iure ſuo ꝛ ꝓcedet ſcḋm tenorem legis q̃ eſt.C.de inge.ꝛ ma.diffamari.ſ.qui fil.ſint le.cãm dicimus tñ ꝙ negatoriã intentãs nõ facit reum poſſeſſorẽ ſeruitutis.ff.ſi ſer.ven.ꝛ ſi forte.§.ſciendũ.ꝛ
6 l.loci.inſti.de act.§.cõtra.❡†Itẽ quidã dicũt ꝙ quãdo agitur in hmõi incorporalib⁹ poſſeſſorio recuperãde poſſeſſiõis ꝙ premitti dꝫ cãe cognitio veꝫ an veriſimile ſit qđ iure ſuo vti voluerit.an de gĩa admiſſus ſit ꝙ ex perſonis colligi põt.nã veriſimile ꝙ ſi ſuffraganei admittant ꝙ admittunt quaſi ius habentes.ſecus aũt eſſet de aliis clericis ꝓuincie.arg.ff.de carbo.edic.carbo. §.cauſe.Illud aũt.ꝙ di in gl.hic poſita:qꝛ vt quidam dicũt nõ eſt veꝝ.ſ.ꝙ ignorãte dño alicuius rei non poſſit in illa re incipere poſſideri vel ꝓſcribi ſeruitus aliqua vel ius q̃ bene preſcribi ꝛ poſſideri põt.preſcriptio enim iurium currit inter preſentes ꝛ inter abſentes:vt no.ſ.de preſcri.de quarta ſed in quibuſdam iuribus verum eſt ꝙ vtẽs nõ credit vllã querere poſſeſſionem nec ☞preſcribere.ſicut in eadem glo.no.nota.❡†Et ſi qs dicat quod hec preſcriptio poſſet ceſſare ſi probet proteſtationẽ occultaꝫ coram aliquibus factã ꝙ illis iuribus vtitur tanq̃ intendens vti iure ſuo.certe nec hoc ſibi ꝓdeſt:qꝛ apparet ꝙ malam fidem habet.ſ.ꝙ clam ꝓteſtatur.ꝛ non coram eo cui preiudicat ꝛ ideo nõ poteſt poſſidere vel preſcribere.ſ.de preſcri.quoniã.illud autem indubitãter eſt veꝝ ꝙ ſi ego poſſideo aliquod ius qđ illud nullus poteſt ꝓſcribere me ignorãte:vt no.ſ.de offi.ord.cõquerente in glo.vt plene ꝓ prima tñ opi.ſ.in re ab alio poſſeſſa nullus poſſit incipere poſſidere ius ignorãte poſſeſſore rei facit.C.de ſerui. l.ñ.ff.de ſerui.quoties.ꝛ de ſerui.ruſti.pred.l.ſ.§.ſi.vbi dicitur ꝙ vſus vtentis ſeruiente ꝛ patientia poſſidentis rẽ neceſſaria ſunt ad acquirendã poſſeſſionẽ ſeruitutis:patientia autẽ non hr niſi ſciat eũ vti quaſi intẽdens acquirere ſeruitutẽ.ff.ſi ſer.ven.ꝛ ſi forte.§.ſ.(Oportuna)ꝛ de modo poſtulandi ꝛ perſona poſtulata.
7 ❡(†Diffidere).ſ.de ſim.per tuas.liiij.diſtin.gñalis.ff.mã. quintus.C.ad velle.l.pe.arg.cõtra.ff.de nego.geſt.atq̃ ꝛ no.ꝙ in poſtulatione vbi non eſt acquiſitum ius lꝫ variare alicui.ſ.c.ſ.ꝛ in nominatiõe.ſ.de elect.ꝙ ſicut ꝛ hoc verũ eſt antequã poſtulatio vel nominatio ſit pñtata ſuperiori.ſ.e.c.circa ſi.ſi vero eẽt inq̃ſitũ nõ liceret.ſ.de elec.cũ inter canonicos.ff.de re.iur.nemo. hic aũt lꝫ pñtata eẽt poſtulatio:tñ licet variare:qꝛ hoc dñs papa cõceſſit ꝛ ſub certa forma ſi cõiter de iure ſuo diffiderent.ꝛ ſi ſuffraganei in cõtradictiõe pñſterẽt ꝛ ſic ſonat lra ꝛ non aliter.vñ [a] non vꝫ poſtulatio quam aliqui ſingulariter diffidentes fecerunt ☞de quinq̃ dieñ.†(Temere recedẽtes)ꝙ nõ erat licitũ ꝑ literas ſ.dictas reuocare cõſenſus.niſi in cõi vel niſi maior pars tãquã diffidens reuocaret:qꝛ tunc oẽs facere videntur.ff.ad munici.qđ maior ꝛ niſi ſuffraganei de ſuo iure diffiderẽt.quod hic nõ erat.
8 ❡Sꝫ dicẽs ꝛ ſi aliĩ non curarent mandatũ apoſtolicũ implere vel ſuas cõſciẽtias ſaluare nũquid iſti in malo ſuo eos ſequi deberent.abſit.Rñ.qꝛ iſti nõ ſaluabãt ꝯſcias cũ ẽt ſcẽbaꝫ poſtulationẽ fecerant ſuffraganeis irrequiſitis.vñ apparet ꝙ nõ ex diffidentia iuris ſed ex inconſtantia faciebant vel melius cũ hec poſtulatio pñtata eſſet pape:non licebat ei vlterius variare:niſi ſuper hoc mandatum haberent ſpeciale pape.cum ergo hic non liberam lnĩam eligendi ſed mandatum ſpeciale ꝛ ſub certa forma haberent non debebant id tranſgredi:qđ fecerunt:cũ ſeparatim a poſtulatione receſſerunt.nec eſt illud perpetuo verum ꝙ ſi dñs papa aliquid mandat alicui collegio ꝙ aliqui de collegio debeant implere mandatum maiore parte contradicente.ſed eſt ita diſtinguendum ſi vnius obedientia ſufficit vel ꝓdeſt ad manda

[a] Sed dices.ad hec di.ta In. vide felin.c.cũ oẽs.colũ.vj. in prin ſ.de cõſt. et ibi allegat concordãtes.

c

tum implēdum vt ſcribatur ꝑ aliquo beneficiando alicui capi-
tulo vnus ſolus de capitulo poſſit eum beneficiare debet imple-
re mādatum hoc non credimus verum qr ei non ſcribitur ſʒ dic
vt no. ſ. de preſcrip. tam te arg. cōtra. ff. qñ ap. ſit. l. j. §. ſolent. j. de
ele. cum inter. R. ſi vero vnius obediētia non prodeſt tenere facit
vt hic dicit. vñ ſi papa mandaret capitulo pariſieñ. qḋ reciperent
aliquem canonicum ceteris cōtradicētibus. ego nō reciperem ni-
ſi dñs papa ei cōtuliſſet prebēdā. ⁊ poſtea mādaret quod recipe-
a ret. tūc bñ reciperē: qꝛ nihil cōfert ei receptio. preterea receptio ᵃ
pertinet ad canonicos: tanq̄ ad ſingulares ſed electio vel rece-
ptio q̄ cēſenda ſit pro electione. ſicut illa q̄ ſit nulla electione pre-
cedēte ptinet ad canonicos tanq̄ ad capitulum: vñ faciēda eſt nō
8 in communi. ⁊ cum tractatu. j. de ele. q. lxiij. di. c. j. ⁊. ij. ¶ † Sed
quid dices ſi capitulum cōſentit alienationi vel alicui cōtractui
nunquid aliqui poſſunt reſilire. Rñ. ꝙ non: qꝛ totū capitulū non
poſſet: vt no. j. de ele. noſtri. Sed quid ſi capitulū conſenſiſſet ali-
cui procurationi vel alicui alii facto ꝙ penderet ex futuro quo ad
reuocationem. ⁊ poſtea aliqui contrauenire vellent. nūquid poſ-
ſent. rñ. ꝙ ſi eſt in cauſa in qua tanq̄ capitulū conſenſum preſti-
tiſſet ſuum ſinguli reuocare non poſſent: vt ſi facerēt ꝓcurationē
ad aliquam cauſam vel contractum celebrandum pro eccleſia. vt
hic niſi oēs facerent vel maior pars. j. eo. in cauſis. ff. ad muni. qḋ
maior. ſi aūt cōſenſiſſet vt ſinguli re integra poſſunt reuocare mā-
datum vt ſi plures habentes rem cōem fecerint ꝓcuratorem ad
litigandum vel contrahendum de illa. vel ſi plures electorū qui
diuiſi ſunt ſuos faciant ꝓcuratores ad ꝓſequēdū electiōes ſuas
inſti. mā. §. recte ⁊ etiā re nō integra nō obſtāte cōtradictione ſo-
ciorū dummodo nō cōtradicat ille cōtra quē inſtitutus eſt vel
poti⁹ ipſe ꝓcurator inſtitut⁹. ff. de ꝓcu. q̄ oia. ⁊ duabus. l. ſeq. hoc
tñ ſcias ꝙ ſi feciſſet ſocietatē ex certo propoſito ⁊ tractatu ſcḋm
qḋ dicit. ff. p ſo. vt ſit. l. ſeq. ſocio perſiſtente in ſocietate competit
actio pro ſocio cōtra ſociū ad intereſſe. ff. pro ſo. ſed etiam ſocius.
¶ (Ipſam). ſ. ſcḋam electi. (mādati) nam cum ibi diceret ꝙ eis
diffidētibus ⁊c. nec in cōi diffideret vt debebant non ſeruabitur
mandatum qꝛ cū ex alia cauſa nō diceret diffidere niſi qꝛ nō ad-
miſerant ſuffraganeos ad primā electionē. ⁊ ſi in hac ſcḋa nō ad-
miſerāt apparet eos nō ex diffidētia iuris ſed ex incōſtātia hoc fe-
ciſſe. item nec ſuffraganei conſentiebant vel diffidebant quod ſitr
erat in mādato. vt pñs ſonat hec lrā (cōſuetudine) ſi erāt in quaſi
poſſeſſiōe. j. de cauſa poſ. cū eccleſia. (Litere). ſ. ſecūde peruenirēt.
¶ † Cum ergo p cōſequēs mandatum etiā ſi eſſet reuocatorium
nō debet retractari: qꝛ legitime factū eſt. j. de reſt. ſpo. audita qua-
re ergo dicit ꝙ vtraq; erat caſſanda cū p alioꝝ cōſenſus de nouo
electio celebrata ratificata eſſet ꝙ potuit. j. de elec. ꝙ ſicut tecū oēs
partes eligentium conſentirēt in eū eius erat poſtulatio acceptā-
da. j. de ele. ſcriptum. ſed hic dicit ꝙ cū poſtulatio tantū de gra-
tia ſit admittēda. ſ. eo. c. ij. ⁊. in. j. eo. c. pe. ⁊ iſte in diſcordia ⁊ cum
ſcandalo eſſent celebrate nō erat admittēda: qꝛ poſtulatio archi.
ſcḋa facta erat poſt poſtulationē de quinq; clieñ. qualem qualem
nō caſſatā ꝙ eſſe nō debet. j. de elect. cōſiderauimus: ⁊ qꝛ videbat
nimia ambitio de archiepiſcopali ſede ad archiepiſcopalem trā-
ſire. xcij. diſtin. legitimus. ff. de mune. ⁊ hono. vt gradatim. poſtu-
latio aūt quinq; clie. nō tenet: qꝛ facta eſt a minori parte. ¶ Sed
dices: ꝙ ſi a minori pte facta eſt non tenuit quomodo impediuit
ſecūdam. Rñ. perit exceptione ⁊ ſi nō p actionem. j. de elec. audi-
tis. ¶ † (Vterq;) ideo caſſanda eſt: quia cum vterq; eorum ſemel
poſtulatus eſſet ⁊ inordinate: qꝛ in neutro fuerit cōſenſus ſuffra-
ganeorū ⁊ ꝓpter alias cauſas ſuperius aſſignatas ea vice nō po-
tuit uerum poſtulari nec eligi. j. de ele. conſiderauimus q̄uis me-
lius dicatur illud contingere potius ex ſpāli ꝓhibitiōe quā de iu-
re cōi. forte melius dicit ꝙ poſtulatio prima colloceñ. nō erat ap-
probata: quia facta fuit ꝯtētio ſuffraganeis. ſcḋa aūt colloceñ. caſ-
ſata fuit: qꝛ facta fuit nō vocatis qbuſdam canoñ. prima aūt ⁊ ſe-
cūda quinq;: qꝛ fuit facta a minori pte. Si dices etiā paucioribꝰ
licet eligere dummodo oēs vocent. Rñdeo hic nō fuerunt omnes
vocati: qꝛ ſoli canonici vocati fuerant non ſuffraganei. vel alr: vt
no. j. de ele. cum nobis. (Reuocat) quia conſenſerunt in poſtula-
tionem colloceñ. ⁊ ſic videbatur primū mādatū impletum vbi di-
cebat ꝙ ſi ſuffraganei ceſſarent a cōtradictiōe: ꝙ ipi mitterent p
cōfirmande poſtulatiōis colloceñ. (innouarent) hec eſt ſecunda
poſtulatio colloceñ. imo potius innouatio: qꝛ nunq̄ ab eo receſſe-
runt. ¶ (Ceteris) ꝙ facere potuerūt etiā ſi eſſet minor pars: imo
ſi eſſet vnus ſolus. ad vnū enim recidit ius capli. ff. quod cuiuſq;
vni. l. ſicut. §. ſi. lxv. di. c. ſi. niſi alias peccaſſet (Remanſiſſe) ⁊ ma-
le: qꝛ ad hoc capitulum inſtabat poſtulationi colloceñ. ideo ſecū-
dum formam primi mandati a quo non fuit receſſum non licuit
ad aliā ꝓuiſionē ꝓcedere eligēdi ⁊ etiā poſtulandi. ſ. eo. gratum
de hoc alr no. j. de ele. cum nobis. (de vno) hec eſt ſecunda poſtu-
latio quinq; clieñ. (nocebat) poſtulatiōi colloceñ. (aliū) qnq; (re-
cedere) vi. q. iij. deniq;. C. de relig. le. j. j. de offi. dele. licet.
9 ¶ † Sed nunquid ſi preſentauerūt eo poſtulato poſſunt recedere
vel etiam ſi poſtulauerint epm qui eſt monachus ab abbate nun-
quid poſſunt recedere anteq̄ pſītent pape. ar. ꝙ nō poſſunt rece-
dere a contrario ſenſu. ij. q. vi. nominatiōes. ⁊ hic nam cum eadē
rō illuſionis ſit vtrobiq; idē ius erit. ſ. de conſti. tranſlato. tamen
melius videt cum tantū ex gratia nitat poſtulatio ꝙ ſemp reuo-
care pñt quouſq; ſuperiori qui ptātem hʒ confirmādi pſentēt: ſi-
ue ſit papa ſiue ſit alius (intelligimus) hic incipit ſnīa (approbā-
da) de iuris rigore vel p cauſas poſitas in gl. cum ergo. vel dic ꝙ
q̄tum ad eligētes bona erat poſtulatio coll. maxime poſtq̄ ſuf-
fraganei eā acceptauerunt nec vnq̄ in decre. dicit nō habere ius:
imo cōtrariū innuitur hic in ſi. vbi dat lnīam tranſeundi ⁊ hoc
magis placet quā quod dicit in gl. q̄ incipit: cū ergo. (Cōſenſus)
quā lʒ de iure ius non attribuit. papa tñ cū ex plenitudine pote-
10 ſtatis ꝓuidit debuit informari ab eis. ¶ † (Ad nomē) nonne po-
tuit vti pallio in noua eccleſia qḋ perſonam ſequit vſq; ad ſepul-
turam. j. de vſu pal. ad hoc. Rñ. nō dat tātum cōtemplatione per-
b ſone: ſed etiā loci. vnde non vtitur ᵇ extra eccleſiā vel ꝓuinciam.
j. de vſu pal. cum ſup. ⁊. c. ex tuarū. hoc etiam ꝓbatur ex eo ꝙ ſi re-
nunciet loco archiepiſcopali ꝑ de cetero eo vti non poteſt. j. de re-
nun. ad ſupplicationem.

Poſtulationem. (Acquiſitum). ſ. c. proximo.

1 ¶ Epiſcopus a papa poſtulari debet.
2 Non debet quis fieri monachus ob ſpem vel promiſſionē quod fiet abbas.
3 Secularis vel laicus qualiter ad monaſterium vocari debet.
4 Que genera perſonarum non debeant eligi ſed poſtulari.

Et ſi vnanimiter. (Eligi) poteſt tñ eligi in poſtulādo

de renū. poſt tranſlationem. j. de ele. c. in cauſis. nam
aliud eſt eligere ⁊ aliud poſtulare. lxj. di. §. ſʒ aliud quā-
doq; tamen canon indifferēter vtitur his verbis. lxiij. di. literas.
1 Sed dic vt no. ſ. eo. c. j. in prin. ¶ † (Poſtulari) poſtulari debet
epiſcopus a papa: vt hic. Item regularis a ſuo priore. j. de renun.
poſt tranſlationem vbi de his duabus poſtulationibus. no. itē
laicus. lxj. di. oſius. ſed illud capitulum loquitur de epiſcopatu.
Sed quid dices de canonicatu. ſ. ſi laicus poſtuletur in canoni-
cum. ⁊ quidam dicunt idem. nam cum in electione ſequatur ius
canonicum ⁊ hoc non cadat in laicum vt. ſ. de conſti. cum. M.
non debet eligi ſed potius poſtulari. ¶ Si queras a quibus de-
beat poſtulari. rñdeo a ſeipſis. dicet enim ego vel poſtulabit ab eo
vt fiat clericus: ⁊ ſic eligitur in canonicum. ⁊ ex illa poſtulatione
fiat clericus ad illum titulum ſine quo ordinari nō debet. lxx. di.
c. j. ita erit canonicus ex poſtulatione ⁊ ordinatione ad illum ti-
tulum ſine electione. ¶ Quidam tamen dicunt quod laici qui
non ſunt aliis obligati bene poſſunt eligi in canonicos. ar. cōtra.
2 j. de ele. cum ad noſtram. ⁊. c. cum ex officij. vbi dicitur † quod non
debet fieri monachus ſpem aut promiſſionem habens quod fiat
abbas. ſed dic aliud in abbate aliud in canonico cum ille primo
probari debeat: vel dic quod non debet hanc intentionem habe-
re ꝙ fiat abbas: ſed ſi non habēs hāc intētionē poſtuletur nō eſt
malum: vt no. ⁊ ſic non eſt aliud in abbate quam in canonico.
3 ¶ † Qualiter aūt clericus ſecularis vel laicus vocari dʒ ad mo-
naſterium. no. j. de ele. officij. ⁊ hoc de liberis ⁊ nō obligatis. ſi enī
eſt ſeruus dʒ poſtulari a dño. liiij. di. c. j. ſi libertus a patrono qui
aliquod obſequium in eo retinuit. liiij. di. quicūq;. item ſi quis
eſt colonus perpetuus aſcriptitius: vel alias obligatus cōditiōe
ſeruili vel tributo ſeruili ⁊ perpetuo ⁊ perſonali. nam ſecus ſi ra-
tione rei ſue redderet tributum ſuum. † Anglici enim lʒ reddāt
eccleſie tot dena. quot ſunt capita non tñ eſt perſonale tributum
ſed reale ꝙ inde apparet: ꝙ ſi exierint terram liberi ſunt a tribu-
to. liiij. di. ſi quis obligatus. item curiales ⁊ officiales curie aſtri-
cti ſiue quia ſunt iudices ſiue executores ſiue milites ſiue in quo-
cunq; certo officio cōſtituti etiam ioculatores poſtulari debent.
lj. di. c. j. ij. ⁊. iij. Item ſi ſunt in publico officio vel adminiſtratio-
ne. lj. di. preterea. ff. de mu. ⁊ hono. in reſcripto. §. debitores. liiij.
di. c. j. hi autē omnes obligati ab his ſunt poſtulādi quibꝰ ſunt
obligati: vt in eiſdem. c. colligitur. ¶ † Quid in tutoribus ⁊ cura-
toribus ⁊ in officialibus qui eliguntur ad annum vel ad modicū
tempus. ⁊ ſuper hoc vide que notabimus. j. de obli. ad ratio. c. j.
item poſtulandi ſunt ad omnes dignitates habentes curam ani-
marum in non ſacris ordinibus conſtituti. j. de ele. cum in cun-
ctis. ⁊. c. dudum. j. de eta. preterea. ⁊ ibi poſtulandi ſunt ab epiſco-
po vel ab alio qui eis curam animarum cōcedere dʒ niſi poſtulē-
tur ad epiſcopatum: quia tunc neceſſaria eſt diſpenſatio forte pa-
pe. Item in minori etate cōſtituti poſtulandi ſunt quod ex eo ap-
paret: quia ſi eligantur caſſanda eſt electio. j. de ele. cū in cunctis
4 ⁊. c. dudum. ¶ † Reſtat ergo quod tantum ſunt poſtulandi ⁊ ſi
ad epiſcopatum vocent a papa ſunt poſtulādi. ſi vero ad alias di-
gnitates ab epis. ⁊ de hoc no. j. de eta. ⁊ qua. indecorum. Item cle-
c ricus alterius profeſſionis ᶜ ſeu ordinis poſtulandus eſt ab epo ⁊
abbate monachis. lviij. diſtin. c. ij. de ſta. mona. quod dei timo-
rem. arg. contra. j. de ele. officij. ſed in ſuo monaſterio eligendꝰ. ſ.
de reſcri.

a ¶ Preterea receptio. adde qḋ ſi decret⁹ hoic. c. tua nup. co. ij. ſcḋ. inn. hic ꝙ ſatis ſit ꝙ receptio fiat. ſ. c. ſʒ ꝙ ſufficit ꝙ ſinguli recipiant ex q̄ ſunt ī caplo. ⁊ ita dicit ꝙ intelligi dʒ ꝙ no. arch. ī. c. ſimplr. ꝺ ꝓ bē. l. vj. ⁊ in. c. j. ī gl. pe. lxiij. di.

b ¶ Nō vtit. vid. o. bar. ſo. l. l. ciuibꝰ. co. ij. l. ſi. notabili. ff. de re. du. ⁊ bal. ſequit hic l. l. ij. C. de ſerui. ⁊ aq̄. col. viij.

c ¶ Profeſſiōis. ſʒ qd de religioſo ordinis mīnoꝝ an debeat eligi vel poſtulari vid. per car. ī cl. ꝯſ. xxvj. inci. venio ad dubia. ubi an ī reſeruatꝭ cadat electio vel poſtulatio.

de reſcri.cum dilecta.⁊.de conſue.cum dilectus.imo in monaſterio tam clericus nõ profeſſus quã profeſſus de alio monaſterio tñ poſtulãdus.ſ.de ele.cum monaſterium.itẽ ʒ monachi debeãt poſtulari in epõs tamẽ in abbates ſunt eligẽdi.ſ.e.cum in veteri.itẽ nouitiĵ ſunt poſtulãdi in abbates a papa.ſ.de ele.officiĵ ⁊ neophiti ad ſacros ordines poſtulandi ſunt a quolibet epo etiam ſi promoti ſunt ad minores ordines.xlviiĵ.di.ſicut ⁊ filius poſtulandus eſt a patre ſi eſt in eius pt̃ate.ſ.de ele.officiĵ. Item irregulares quales ſunt illegitime nati.ſ.ti.pri.innotuit ⁊ poſtulãdi ſunt ipſi a papa tãtũ ad oẽs dignitates ⁊ curam aiarum.ſ.de fil.preſbyt.c.vlti. Item infames infamia ſiue ſint infames iuris.lj.di.qui in aliquo.C.de infa.l.j.ij.q.iij.§.notandum.ſiue infamia facti.lxxxj.diſt.tantis.C.de digni.l.iij. Iteʒ publice penitentes.l.diſt.canones.lv.diſt.penitẽtes. Item qui fuerunt heretici.j.q.viij.conuenientibus.⁊.§.ſequentibus. Iteʒ qui ſe abſcindũt ſponte ſine neceſſitate.lv.di.ſi quis abſcidit.⁊.c.ſeq. Item corpe viciati in mẽbro inducẽte deformitatem ſiue caſu vel facto alterius ſiue ſint nati ſic.lj.di.q in aliquo.lv.di.ſi euangelica.ſ.de corpo.vitia.p totum. Itẽ bigami viduarum ⁊ corruptaꝝ mariti.ſ.de biga.per totum.xxxiĵ.diſt.ſi cuius.C.de adul.cum qui. Itẽ homicide.ſ.de tempo.ordi.c.vlti.l.diſt.miror. Item qui aduocati vel iudices vel ſcriptores fuerunt in cã ſanguinis vel denũciatores vel dictatores.ſ.ne cle.vel mo.ſniam.l.di.c.j.dummodo ſit ſecutũ homicidium vel mutilatio mẽbri deformitatẽ generans.lv.di.ſi euãgelica. Item vexilliferi vel capitanei vel ẽt quilibet milites etiã ſi alii neminẽ occiderũt.ſ.ne cle.vel mo.ſniam.lv.diſt.c.j.⁊.c.ſi quis poſt.item chirurgi ẽt ſi ſine culpa eorum ſequat̃ mors.ſ.de ho.tua nos. Itẽ oẽs qui remanẽt ſuſpẽſi.⁊.de cõſue.c.cũ dilectus itẽ ſymoniaci.ſ.de ſymo.tãta. Itẽ in trũſi p ptãtẽ laicalẽ.ſ.c.p ſi.g̃quis.itẽ inſufficiẽter literati.ſ.de ele.cudũ.itẽ falſarij.ſ.de falſa.ad falſarioꝝ.vbi dicit qd falſarij ppetuo ſunt puati ab officiis ⁊ beneficiis. Itẽ ſi fuerũt cõuicti vel cõfeſſi de crimine ⁊ condemnati.xv.q.vi.ſi quis ar.ſ.de teſti.teſtimoniuʒ imo idẽ dicũt ſi non fuerunt condemnati erat tñ crimẽ enorme ⁊ manifeſtum.l.di.de his vero. Iteʒ ſi p q̃ttocũqʒ leui crimine ⁊ occulto deſcẽderit ad monaſterium cã agendi pniam.ſ.de renũ.poſt tranſlationẽ.l.ſi ille. Item celebrantes excõicati vel interdicti.ſ.de cle.cum inter.R.⁊.c.qz diligentia.gñaliter oẽs poſtulandi ſunt qui nõ pñt officium ad quod poſtulant̃ exercere ſine diſpẽſatione.cõtra.ſ.de ele.qz diligẽtia.Sol.ibi dicimus aut poſtulãdos pdictos ſi irregularitatẽ incurrẽt ſine pctõ vel etiã cum pctõ.ſʒ egerũt pniam.nam ſi eſſent adhuc in pctõ caſſaretur poſtulatio ppter indignitatẽ poſtulati.⁊.e.c.j.⁊ti.pr.ſcripſiʒ Et hi omnes irregulares poſtulandi ſunt ab his ad quos ſpectat confirmatio ⁊ qui diſpẽſare poſſunt rõne dignitatis vt epi.ſ.de iudi.at ſi clerici.inferiores autẽ plati non pñt diſpẽſare niſi in caſibus expreſſis in iure.ſ.de ſen.excõ.cũ illoꝝ.ſ.de eo qui fur.ord.ſuſce.c.ij.in caſibus tñ in qbus tñ papa ſibi reſeruat diſpẽſationẽ a ſolo papa poſtulabunt̃.ſ.de ſen.ex.nuper ⁊ forte ſemper ſi poſtulentur ad epiſcopatus.

¶ De electione ⁊ electi poteſtate. Rubrica.

1 ¶ Duo faciunt congregationem.tres collegium.

1 a b NUllus. (Duo) † Cõgregationẽ faciũt vt hic.tres collegiũ.ff.de ver.ſig.neratius.⁊.x.populum ᵇ.x.q.iij.vnio.xx.turbaʒ.ff.vi bo.rap.l.vlt.§.j.im.vel.v.porci.x.oues gregeʒ.ff.de abige.oues(in congregatione)tunc enim.cõuentus eſt electio prelati niſi aliter in ipſa quando eccleſia fuit fundata extiterit ordinatuʒ vel de conſuetudine aliud obtineat.ſ.de iurepa.nobis.⁊.de conſue.cum dilectus.ſi autem plures eſſent in eccleſia non vt collegium ſolius patroni eſt electio.ſ.de iurepa.poſtulaſti(canonicam)eoruʒ ſi commode vocari poterant.ſ.eo.q ſicut(preſbyter).i.platus:de pbenda autem cuius ſit collatio.no.ſ.eo.cum eccleſia vulterana.

OSius. (Excuſationẽ) In duobus peccatuʒ fuit in electiõe hac:quia p laicos fuit celebrata.xvi.qõ.vij.ſi quis clericus.⁊.c.per laicos. Item ppter rumorẽ populi:vt.viij.q.i.c.lʒ.ſ.de pe.dilec.ſi.ff.de appel.ſi cõſtat.lxi.diſtin.miramur.cuʒ teneret epiſcopatũ ⁊ q̃reret̃ ab eodẽ de iſtõne ſua ſic ſe excuſauit litere ⁊c.vel cum peteret confirmationem hoc p ſe allegauit(populi)xoij.di.c.vlti.xviij.q.ij.abbas(ſuceni)informatam charitateʒ ſ.de re.iur.eſtote.ar.contra(laicam).i.viaticam.

POſtquã. (Inquirantur).ſ.e.ſcriptũ.nõ p teſtes vel iuramentum vel inſtrumenta ſed famoʒ eius audiendo:vt no.⁊.de poſtu.c.i.⁊ literas teſtimoniales.

1 ¶ Non debent electores ante electionem pactionem aliquã vel conuentionem interponere.

1 SIgnificaſti. (Apocriſariis).i.ſecretis nũciis(cõditiõe)ſimpliciter dicimus † q ante electionem electores ⁊ ſuperiores nullas debent interponere actiones nullas conuentiones.j.qõ.ij.quam pio.⁊ de cõditionibus dicunt quidam ſecus.nam poteſt bene eligi aliquis ſub cõditione honeſta etiam inſolita ⁊ de nouo inuenta. Verbi gratia eligiᵘ talem in ſacerdotem ſi promiſit quotidie celebrare miſſam de ſancta virgine maria.argu.hic.ſed melius eſt ſi dicat per conuentionem conſecutam.ſ.ve promittat omni die ⁊c.ſ.de pbẽ.ſignificatum. Iſte enĩ conditiones videntur monitiones ad id quod de iure tenetur ſm ſtatutuʒ.ff.de tute.muto §.j.promiſſiones autẽ ⁊ cautiones a iure vel conſuetudine vel pacto approbatas q̃ ad eos ptinẽt nõ ſolum ſupior ⁊ capĩm ſed etiã rex ante conſecrationẽ petere põt vt hic.c.di.optatum.xxiij.diſt.q̃ q̃.lxiij.diſt.quia ſacta imo de nouo tam capitulũ q̃ ſupior poſt electionem põt ex cauſa nouas vel vtiles ⁊ iuſtas cautiones ⁊ promiſſiones inuenire ⁊ exigere ante cõſecrationẽ ⁊ ẽt forte ante confirmationem.xxiij.diſtin.de ſiracuſane.viij.q.iij.ar

t taldus ᶜ hoc autẽ eſt certũ q ſtatuere poſſunt aliqui ſup vacãte bñficio ⁊ illud ſtatutũ tenebit̃ ſeruare electus.ſ.ve eccle.bñſi.c.j.in fi.⁊ melius.forte dicitur q nec conditio ante electionẽ ibi appoſitur:nec illa decre.ſignificatum.dicit q appoſita fuit ſibi conditio ſed fuit ſtatutuʒ q ex eo apparet:qz ſicut in eadẽ decre.dicit̃ papa cõfirmat ſtatutũ(aiũt)opponẽdo(Quid eſt)eſſideri(Amplius).ſ.iuramẽtum(in aliud).i.malitia eorũ.ſ.qd nõ erãt qd ſimpliciter pmiſerãt(illo).ſ.xpo.(puide).ij.qõ.v.c.j.de cõ.di.j.ego(p obediẽtia)xxiij.diſt.q̃ q̃.j.q.vi.quotiẽs.(Pro vnitate).xxij.q.j.vt nouum(Corporuʒ).i.ab illis archiepiſcopis qui de corpore ſunt beati petri.i.eccleſie cuiᵘ caput eſt xpo ⁊ eius vicarius eſt petrᵘ ⁊ eius ſucceſſores.vel hoc vult dicere quod hoc inſignium.ſcʒ pallium nullus dat niſi papa.⁊ ſi obiiciatur de patriarchis.ꝛñ.illi dant non ſua autoritate ſʒ pape(iuſtuʒ eſt.ſ.de mutu.pet.c.j.⁊.ij.xcv.diſtin.eſto.C.de ſen.cum p ap.C.de poſtu.l.pe.

QUia diligẽtia. (Nullũ)ſi enim a ſciſmatico ordinẽ recepiſſet nõ haberet executionẽ ordinis.j.q.j.arianos.ix.qõ.j.ordinationes(confirmari ad epatũ admitti)nam cum fuerit ſciſmaticus eligi non poterat ſine diſpenſatione(eccleſie).ſ.aquilieñ(redierit).xv.queſtio.vj.nos ſanctorum ſ.de here.ſicut.iij.qõ.uij.beatus.ar.contra.iij.q.iiij.huc.⁊.c.cõſanguineorum.

1 ¶ Electus papa a paucioribus quam a duabus partibus ſi ſe pro electo gerat ſubiacet penis huius decre.

2 Nemo etiam qua ſe ius habere credit.renunciare creditur.

LIcet cõſtituta. xxiij.diſti.in nomine.lxxix.di.c.j.⁊.ij.⁊v.(aut)pro ⁊(Nominate)cũ intẽtione eligẽdi ⁊ eligẽdo(Exceptione)niſi hereſis.xj.diſtin.ſi papa.⁊

d forte melius eſt q accuſariᵇ poſſit ſed non excipi(A duabus)etiam ſi non computando.de hoc no.ſ.eo.cum in iure.ſ.eo.cumana(ſi receptᵘ)non eſt ius in receptione ad oſculum pacis ſiue de obedientia preſtita ſiue de cathedratiõe:quia ⁊ ſinẽ his dummodo eligat vel noietur animo eligẽdi ſufficit ſibi ad hoc vt ius habeat ⁊ vt papatum ſua autoritate accipe poſſit.xxiij.di.c.j.(Si quis aũt)hoc qd ſequit̃ videt̃ intelligenduʒ quãdo tertia pars vel pauciores eligunt poſt primã electionẽ factam a duabus partibus.nam ſi alr.ſ.nõ facta prius alia electione tertia pars vel etiã pauciores facerẽt electionẽ nõ eſſent excommunicati nec ſubiacerent predictis penis huiᵘ canonis:ſʒ de

1 linquerẽt. ¶ † Sed electus a paucioribus q̃ a duabus partibus ſi ſe.p electo gerat pdictis penis ſubiacet vt ſtatim ſequit̃ in verſi.ſe.ppterea.⁊ q electores pdicte pene non ſubiacẽt qñ in diſcordia eligunt nec alteruter electorũ habeat duas partes vel etiã ſi tãtũ tertia pars vel etiã pauciores aliquẽ eligant nullo ab alterutra parte electo ex eo pbatur q huic electioni pñt alij cõſentire ſicut ſtatim ſequit̃ q nõ eſſet ſi electio nulla eſſet ⁊ electores eſſent excõicati(maior)id eſt niſi aliquis de illis q primo nõ conſentiebãt modo cõſentiat opʒ eos tot eſſe quot

2 faciat duas partes.(¶ † Voluerit).id eſt ſi ſe immiſcuerit.vel i.monitus nõ renũciauerit ſed prius dictum magis placet:qz nemo cogit̃ renunciare alicui rei in qua ſe credit ius habere ⁊ nemini facit iniuriã qui ius ſuũ pſequitur.ſ.de elec.cũ eccl'a vulterra.(pualere)dummodo forma ſeruet̃.ſ.de ele.qz propter(ſpeciale)non eſt hic aliqua forma ex neceſſitate ſeruãda.imo quocũqʒ modo appareat duas partes conſentire in aliquẽ tãtum in electum ius habet ⁊ verus papa eſt.

1 ¶ Scientia requirenda ⁊ eſtimanda eſt ſecundum dignitatem ⁊ locum ⁊ ordinem ad quem quis aſſumitur.

2 Peccare dicitur ille qui recipit dignitatẽ vel aliud officium

a ¶ Collegiũ. ad de.gl.i ru.ff.de colle.illi.bal.i ru.C.q̃ p ſo.do.l.c.dilecta.ſ.de exceſ.pla.⁊ bart.i.l.ſi.ff.de colle.illici.

b ¶ Populũ.qd ſit populᵘ vid bal.i.l.ẽt.col.iij.C.de execu.rei iu.⁊ ad innoc.hic adde bar.i.l.ptor.in pn.ff.vi bo.ra.⁊ bal.i aut.q locũ i ſi.C.de col.⁊ addo qd bar.in.l.ſicut.§.j.ff.quod cuiuſqʒ vniuer.no.dicit quod populᵘ ⁊ gẽs ẽ idẽ.⁊ adde ẽt car.i cle.i pleriſqʒ i vi.q.de ele.⁊ alex.i.l.ó minore.§.tormẽta.i add.ad bar.ff.de q̃ſti.q̃t ãt homines faciãt parrochiã.vid gl.in t.vnio.xx.q.iij.⁊ q̃t faciũt familiaʒ.vide bal.i.l.iubemᵘ §.ſinãt.i ſi.C.ad tre.⁊ ibi q pt verificari i vno.

c ¶ Artaldᵘ.addo q hãc eãdem.opi.tʒ archi.i c.j.i gl.ſi.ſ.de ſurcin.in.vj.⁊ hẽri.bohic.h ⁊ itelligit tale onᵘ q poſſit i poni.ſecᵘ ſi ñ poſſet iponi.

d ¶ Qd accuſari poſſit.addo q hãc eãdẽ ap.tʒ arc.i.o.c.ſi papa.⁊ in.c.vbi maiᵘ picnlũ.ſ.e.l.vj.⁊ not.in cle.ne romani e.ti.⁊ vid q̃ in pppoſito not.ipe arch.i.c.ſi dei.i gl.ij.ſ.de here.li.vj.⁊ ibi qs ſit iudex cõpetẽs i criminĩ hereſis pape vbi q cõcilũ gñale eo viuo ⁊ eo mortuo eiᵘ ſucceſſor.⁊ refert hẽri.bohic hic.

ad quod non habet ſufficientem ſcientiam.
3 Electio qui nō vult conſentire electioni nec tamē diſſentit dʒ ſuperior prefigere tēpus infra qđ vel conſentiat vel diſſentiat.
4 Nunquid electus ante terminum ſibi prefixū ad cōſecrandū. ſi perfecte tranſlatus eſſet habet quietam epiſcopi adminiſtrationem. poterunt conferri eius beneficia propria.
5 Archidiaconus curam animarum habet tñ nō principaliter.
6 Sola negligentia electi ſufficit in epiſcopatu: in alijs inferioribus neceſſaria eſt admonitio.
7 Poteſtas epiſcopi deuoluit ad capl'm eo peccāte primo loco.
8 Ex delicto epi ꝯmiſſo i ꝯfirmatiōe deuoluit electio ad capl'm.
9 Quo caſu electio deuoluat ad archiepiſcopum.

Cum in cunctis. Miniſterijs. i. dignitatib⁹ ⁊ officijs (grauitas). lxi. diſt. §. vlt. i. qđ. vij. conuenientib⁹ (⁊ literarum). ſ. eo. cum nobis olim. lxxviij. diſtin. preſbyter. xxxviij. diſtin. que ipſis. viij q. i. oportet. xciij. diſtin. his igitur. lviij. diſtin. ſi officia (in epiſcopo) i. qđ. i. viliſſimus. ¶ (Exegerit) ſecus in ſecularibus dignitatibus vbi ſufficit an-
1 num inchoaſſe. ff. de mu. ⁊ hono. ad rem pub. (⁊ ſcīa) † eſt autem ſcientia requirenda ⁊ eſtimāda ſm dignitatem ⁊ locum ⁊ ordinē ad quem aſſumitur. ſ. eo. eccleſia veſtra. ſi enim aſſumit ad epatum debet habere ſcīam noui ⁊ veteris teſtamenti cum ſit iudex aīarum. ⁊ iuris cum ius dicere debeat. xi. q. i. de perſona preſbytero autem ſufficit vt ſciat canones penitentiales ⁊c. xxxviij. di. que ipſis. archi. ⁊ omnes alij ad quos ſpectat cognoſcere de cauſis debēt ſcire iura: qꝛ verecūdū eſt patricio ⁊c. C. de vete. iure enu. l. i. ⁊ turpe eſt aliorū manibus querere qđ apud ſe inuenire dʒ. Cātor dʒ ſcire cantum. ⁊ ſic de omnibus ordinibus qđ ſatis colligitur ex eis que eis dantur ⁊ dicuntur in ordinatione. xxiij. diſtin. per totum. ⁊ ex poteſtate ⁊ officio ꝙ habent exercere tenētur. † qui aūt omnino illiterat⁹ eſt ꝯīno ordinari nō dʒ ad aliquem ordinē. Si tamē ordinet poteſt dici qđ ordinem recepit ⁊ clericus erit: qꝛ inſpecta prima origine clericatus primi clerici dicebātur in ſortem domini electi. xij. qđ. i. clericus. xxi. di. cleros. ſi aūt ſint parū ſciētes ⁊ ſpēs ſit ꝙ poſ-
a ſint proficere promoueri poſſunt.ᵃ ſi aūt non ſit ſpes eorū nō debēt promoueri niſi talis eccleſia que nunꝙ debet egere conſilio ⁊ auxilio eorum vel niſi ſint monachi vel heremite qui potius egent cōtēplatione ꝙ ſcīa. ſcīam aūt reputamus eminentem q̄ ſubtiles qōnes diſcutere ⁊ diffinire nouit ⁊ in promptu reſponſiones hʒ. ille hʒ mediocrem qui ſcit aliquo modo examinare negocia: ꝙuis ad oīa neſciat rūdere. ⁊ qui in libris veritatē eorū q̄ ſcire tenet ſcit q̄rere: ⁊ ſic in promptu oīa non hʒ. hec aūt oīa ad arbitrium diſcreti iudicis arbitrant. ille eñ hʒ
2 ſufficientē q̄ ſufficit ſibi ad faciendū ea q̄ ſibi imminēt. ¶ † Itē videt ꝙ qui nō hʒ ſciētiā ſaltē cōpetētē ⁊ ſufficientē peccat recipiēdo dignitatē vel aliud officiū ad ꝙ nō hʒ ſufficiētē ſcīam xxxviij. di. oēs. ⁊. ſ. de eta. ⁊ q̄li. c. ſi. xviij q. ij. ſi qs abbas. tamen cū iſtis ex cā diſpenſandū eſt: qꝛ imperfectū ſile ⁊c. ſ. de renū. niſi cum pridem. §. ꝑ defectu (decurſo tēpore) trium menſium cōputādo a die vacatiōis qđ ſonare videtur. l. di. poſtꝙ. c. di. c. i. lxxv. diſt. qñ. gñaliꝰ tñ intelligit ꝙ capl'm hʒ tres menſes ad electionem a die vacationis ⁊ alios tres a die electionis ad cōſecrationē. lxxv. di. §. a epe. ⁊ qdā benigne interꝑtātes adherēt ei. ar. ſ. e. ne ꝑ defectu non aūt dicim⁹ infra tres mēſes faciendā electionē a die vacationis. l. di. poſtꝙ. ⁊ a die ꝯfirmationis infra alios tres mēſes dʒ ꝯſecrari. lxxv. di. qñ. ⁊ ſi eſt elect⁹ in archiepū dʒ obtinere oīa q̄ ſua dignitas reqrit puta pallium ⁊ hmōi. c. di. c. ſ. melius di ꝙ metropolitanus a die ꝯſecrationis habebit tñ tres mēſes. c. diſt. c. i. lʒ quidā aliter dicunt. cōfirmationē aūt ſtatim poſt electionē qlibet electus petet modico tpe ꝯceſſo ad ſe vel nūcios ꝑparandos. lxj. diſt. cathe. ⁊ c. ꝙ eps. ⁊. l. diſt. poſtꝙ. qdā dicunt ꝙ hʒ ſex mēſes poſt electionē ad petēdā ꝯfirmationē, ⁊ ſic intelligit. ſ. vt il. nō ꝯteſt. qm̄. §. ꝙ ſi ſcdo aliter forſan. ¶ Sed qd ſi ſit elect⁹ ſʒ nō vult ꝯſentire electioni nec tñ diſſentit. nā electores variare nō poſſunt. ſ. c. inter canonicos. itē quid ſi cōſentit electioni ſed ꝯfirmationē nō petit: nūqd talis electi bñficia ꝯferent. ¶ † Ad vltimum rūdeo ꝙ ſi is q̄ ꝯſentit electiōi negligit petere ꝯfirmationē nō ꝯferūt eius bñficia: ſed coget: vt vel nō ſolū ꝯfirmationē ſʒ etiam conſecrationē infra tres mēſes petat vel loco cedat vel etiam ſi cōtempſerit facere alterum ab archiepatu remouebitur. c. di. c. i.
3 ¶ † Ad primā aūt qōnem dicim⁹ ꝙ a ſuꝑiore prefiget ſibi tps infra qđ rūdeat: ita tñ ꝙ nō excedat tres mēſes a die vacationis. ar. l. di. poſtꝙ. ⁊ poſſet dici ꝙ ſi infra id tps non ꝯſentiret tacite videt diſſentire. alij dicunt ⁊ forte melius ꝙ ſi canonicis requirētib⁹ ꝯſenſum ei⁹ nō ſit parat⁹ ad ꝯſentiēdū ꝙ ipſi poſſunt eligere aliū. ar. ſ. eo. cū inter dī. in ſi. nā qui tacet vel obſcu-
b re ᵇ rūdet vbi plene pōt rūdere. ꝑ ꝯfeſſo habet. ff. de inter. act. de etate. §. q tacuit. ⁊. §. vbi habita tñ aliquātula deliberatione ff. pro ſoc. ꝙ dicimus. inſti. de inuti. ſtip. §. vl. arg. cōtra inſti. de verbo. obl. § oēs ff. de peti. here. ꝙ ſi poſſeſſor. l. i. q. ſ. nō eſt putanda. in ſi. Ante tñ ꝙ renūciet vel aliqs eligat ſi ille qui ꝯſentire diſtulit electioni de eo facte ſaltē modo ꝯſentire velit admittēdus eſt. ſ. eo. cū inter canonicos. ff. de adop. l. mācipiorū. (is) id eſt platus. idē credo de patrono. ⁊ dicimus ꝙ hi ꝯferre poſſunt etiā nulla ſnīa admonitiōis ꝑcedēte vt hic ſi aūt nouo iure niterent ſec⁹. ſ. de ꝯceſ. ꝑbē. nō va. cum nſis. vel dic vt ibi no. nos credim⁹ tūc tñ trāſactū tps de ꝯſecrādis epis qñcunꝙ fuerit in epm ꝯſecratus ēt ſi primo mēſe vel ſeptimana obtinuit ꝯfirmationē: ⁊ tūc licite pōt eius bñficia ꝯferri. ¶ † Itē ⁊ qñ ꝑ ſua negligētia electa ⁊ ſua diligētia interuenire potuit ꝯſecrari. ⁊ ſi nō ſit ꝯſecrat⁹: vnde ſi erat ſacerdos ſtatim dʒ dare operā cū ꝯſecratore ſuo ꝙ eū cōſecret. ⁊ ſi nō erat ſacerdos. vel diaconus vel ſubdiacon⁹ laborabit cum ordinatore ſuo ꝙ eū ſucceſſiue ſine interpellatione ꝑ ſingula tpa ordinationū ordinet: ſi fuerit poſtulat⁹ auctoritate eius q hʒ ꝑtātem admittendi poſtula. det operā ꝙ ꝙcito pōt fieri ordinet ⁊ ꝯſecretur. ⁊ ſi ſʒ hoc pōt fieri primo mēſe ⁊ nō fiat extūc poſſunt eius beneficia ꝯferri etiā ſi ſine eius negligētia differtur per ſex menſes vel annū: vel etiā amplius nō dicit eſſe trāſactū tps de ꝯſecrandis epis nec eius bñficia ꝯferri pōt. ſi aūt ꝑ gratiā diſpenſantium obtineat ꝯſecrationē differri ſtatim credimus eius bñficia poſſe ꝯferri arg. ff. ex qb. cau. ma. l. qui mittunt. ⁊. l. ſeq. ¶ † Item dicimus ꝙ ex quo ſemel fuit in mora ſtatim poſſunt eius bñficia cōferri. ⁊ ſi nō ſit trāſactum tps de cōſecrādis epis. alij contra ſʒ ꝙ ſemp dʒ expectari vſꝙ ad tps decurſum. de hoc etiā no. ſ. de ꝑben. de multa hoc eñ tps ꝑparatum eſt ad hoc con-
4 gruū. ff. de poſtula. l. i. §. i. ¶ † (Diſponendi). quid ſi ante terminū ꝑdictū ꝑfecte trāſlatus eſt ⁊ hʒ quietatē epi adminiſtrationē: nūqd poterūt conferri eius bñficia ꝑpria videt qđ ſic. argu. xxi. q. ij. ſi quis iam trāſlatus. xvi. qđ. i. ne ꝑ cuiuſlibet. ff. de pen. ſilius. §. veterani. C. de iur. do. m. l. ij. ſ. de offi. dele. gratū. credim⁹ tñ ꝙ ante ꝯſecrationē nō ſufficiat ꝑfecta trāſlatio ⁊ quieta adminiſtratio niſi decurſum ſit tps eo maxime rōne: qꝛ adhuc pōt excipi contra eum ⁊ remoueri ab epatu: ⁊ tñ habebit priora bñficia. ſ. de accu. ſuper his. ſed ſi ante tres menſes habeat quietā adminiſtrationē ⁊ ſit cōſecratus libere eius bñficia cōferunt. ar. hic. ſi vero non poſſit hēre liberam adminiſtrationem ipſe tamen eſt conſecratus non cōferuntur eius priora beneficia etiam poſt tres menſes. eſt enim neceſſe vtrūꝙ ꝯinteruenire. xcij. diſt. ſi qui epiſcopi. alij cōtra ſecus ſi per electum ſtaret quominus miniſtret qꝛ tunc perinde habetur ac ſi adminiſtret. Quid de aliis ꝑlatis nūquid ipſo iure vocāt priora bñficia. Rūdeo ſic ſi habeāt curam animarum vel ſunt ꝑſo-
5 natus. ſ. de prebē. de multa. (¶ † Archidiaconus). no. arg. arch. habere curā animarū ſed non ꝑncipaliter. vt. xvi. q. vij. vnlus. ſ. de offi. archi. cum ſatis pōt tamen excōicare. ſ. de eo qui ſur. ord. ſuſcep. c. i. vbi de hoc no. (Annuam). ſ. de appella. reꝑhenſibilis. ſ. de ꝑe. lʒ. ſ. de inſtitu. conueniſſent (annum). ſ. de
6 eta. preterea. (¶ † Admoniti) in epiſcopatu ſufficit ſola negligentia electi. c. diſt. c. i. in ceteris inferioribus neceſſaria admonitio: vt hic. ſ. de eta. ⁊ quali. q̄ris neceſſaria eſt ſentētia admonitiōis. verūtñ ſine iuris ſolēnitate vt hic. ⁊. ſ. de eta. ⁊ quali.
c querꝫ. ſ. de ꝯceſ. ꝑbē. cū noſtris. cum enim iſta nō poſſunt eſſe niſi notoria. ſ. de trāſla. epor. c. i. ⁊. ij. non eſt ordo ᶜ ſeruandus. ſi. q. i. de manifeſta (canonibus) prefixum a canonib⁹ tps intelligit vt ſingulis temporibus ordinationū accipiat ordines ſucceſſiue hoc eñ dicit. c. faciēdū. vbi neceſſitas imminet. lxxvij. di. c. vlt. ⁊ hic imminet neceſſitas cū dignitas vacat que tales ordines reqrit (Remoueat) ꝑ ſubtractionē bñficiorū ⁊ amiſſione locorū cogendi ſunt ad ordines non ꝑceſſ. ſ. de eta. queris. lx. diſtin. conſuluit (officio) id eſt dignitate (appellationis). ſ. de appe. reprehenſibilis. (Hoc ſane) ſcilicet ꝙ ꝑmoueat ad ordines quos dignitas requirit (promoti). i. ꝯfirmati ſed nō ordinati (Obſtāt) puta ꝙ factus ſit irregularis ſine culpa ſua poſt inueſtituram (cōtra formā) puta minoris etatis (illegitimos) illiteratos ⁊ male vite q̄ continentur in principio. c. elegerint ſcienter indignum. ſ. eo. innotuit. (priuatos) prima vice tantū. ſ. eo. cū vinton. ⁊ tunc ipſo iure. ſ. eo. quiſꝙ (beneficiis) non officijs. nec eccleſis remaneat ſine ſeruitio (ſuſpenſos) ipſo iure. ſ. eo. innotuit. circa ſi. alij dicūt per ſnīam priuādum bñficio. ſ. e. quiſquis. ſʒ poteſt dici illā decre. obtinere i ſuo caſu. ſ. qñ quis per potentiā laicalē eligit aliquē quem timor aliquo modo excuſat. hic aūt loquit qñ ſciēter eligūt malignos q nullo modo ſunt excuſabiles (epo) cū ad eū ſpectat collatio vel electi con-
7 firmatio (ꝯſenſerit) cū ad alios pertinet electio. (¶ † Per capitulum) hic habes ꝙ epo peccāte primo loco deuoluitur ei⁹ poteſtas ad capl'm. ſ. de ꝯceſ. preben. nulla. ꝙ intelligimus verū de bñficiis que ad epm pertinēt ꝑprio iure nā ſi ad eū non pertineat collatio ipſo iure ſed deuolutiōe puta qꝛ ꝑpter negligentiam aliorū clericorū deuoluit ad eum ꝑtās eligēdi aliquem tunc nō ad capl'm ſed ad primū ſuꝑiorē deuoluetur hec ꝑtās arg. ſ. eo.

a ¶ Promoueri poſſunt. adđ ꝙ h̄ dictū multū no. io. d imo. i cle. i. i. de eta. ⁊ q̄li. ⁊ vin i. c. il literatos. xxxvi. diſt. ⁊ refert fely. i rub. ſ. de magiſtr.

b ¶ Ut obſcure. adđ ꝙ alex. de imo. in. d. l. de etate. §. nihil refert. hic dicit inn. hic ⁊ illud ſequit.

c ¶ Ordo ſeruādus. ꝙ i notorio nō debeat ſuari ordo ad de ab. i. c. bone el ꝑmo. ſ. e. tit. d. maria. ſo. in ꝯſ. xxij. col. iij. v. iiij. ꝑbatur alex. d imo. i. l. ſi ꝯfeſſus. i addi. ad bar. ff. d cuſto. reo. ⁊ late fra. are. in ꝯſ. ſuo ſolēni. clxv. ⁊ adđ eūdē Inn. ſ. eo. in c.

ar.ſ.e.ne pro defectu.⁊ eſt ratio diuerſitatis:qꝛ in his que ad eos proprio iure pertinent eſt inter eos maior cõiunctio ꝙ̃ in aliis q̃
8 aliunde obueniunt.ar.ſ.de teſta requiſiſti.(❡†Et p capitulũ) tunc deuoluitur electio ad capitulũ ex delicto epiſcopi cõmiſſo in cõfirmatione tñ qñ primus ad quẽ pertinebat electio vel preſentatio ſciẽter elegit indignũ.⁊ eps ſciẽter cõfirmauit vt ſi ignoranter eſſet indign⁹ elect⁹. Item ad primum rediret poteſtas eligẽdi.ſ.eo.innotuit.⁊.c.dudũ.⁊ ſi prim⁹ ſciẽter elegiſſet indignũ ſꝫ eps ignorãs cõfirmaſſet.tñ poſt cõfirmationẽ caſſatã ꝓpter indignitatẽ electi elegit eps qui ignorauit indignũ.⁊ debet iſte ad quẽ deuoluitur poteſtas eligẽdi ꝓpter delictũ aliorum infra ſex mẽſes cõputãdos a tpe quo ſciuerit electũ ⁊ cõfirmationem vel electionẽ ſciẽter factã de indignis.ſ.de cõceſ.pbẽ.qꝛ diuerſitatẽ.
9 (❡†Eligere) ſicut ille ad quẽ deuolui ꝓpter negligentiã.ſ.de cõceſ.pbẽ.nulla.hic adde q̃ notant.ſ.de cõceſ.pbẽ inter dilec.pl⁹ placet nobis ꝙ nũꝙ̃ in caſu iſto.ſ.qñ aliqua minor eccleſia ſcienter eligit indignũ ⁊ eps ſciẽter confirmat indignum electio ad capitulũ cathedralis eccleſie deuoluaẽ:ſed deuoluit ad archiepſ tm.⁊ iſta decreta.loquiẽ qñ cõſenſit fieri electionẽ de indigno intereſſendo electioni vt canonicus.⁊ ſic loquiẽ decre.ſ.de conceſ.pbẽ.poſtulaſtis ⁊ quia poteſtas epi tranſit in capl'm.ille de quo capl'm prouidet habebitur pro confirmato ſicut habetur ſi epiſcopus de eo prouidiſſet.

Cauſam contulerunt. Tẽpore quo vacat.qꝛ aliis non lꝫ.ſ.de cõceſ.prebẽ.conſtitutus(Recipi).ꝙ tenetẽ recipere abbatiſſaꝫ non ex vi compromiſſi per ꝙ non tenetur niſi ad penã vel intereſſe.ff.de arb.diẽ.§.vl.⁊.l.ſequen.niſi dictum eius ſit emologatum.C.de arbi.cum antẽ. vel dic ꝙ tenerentur eam recipere:quia ipſi intelliguntur elegiſſe per epiſcopum qui vice eorum eligit.ff.ꝙ cuiuſꝙ vni.l.ij.§.j. ſ.e.in cauſis.cũ dilecti.in ſi.ar.inde eſt ꝙ etiam in perſonam electi dicere poſſunt compromittentes ꝙ alias non poſſunt.ff.de arbi.qualem.⁊.l.diem.§.ſtari.

1 ❡ Poteſt epiſcopus in cauſa ſue eccleſie eſſe iudex.
2 Non licet iudici aliquid reuocare in ſententia diffinitiua ab eo lata

Noſti. (Diſponendi) hodie aſit in cõcordia electi in remotis partibus ante confirmationem hoc poſſunt.ſ.eo.nihil.(Reuocare) quõ erit hic iudex in cauſa ſua cõtra.C.ne quis in cauſa ſua.l.j.item ſi violenter ⁊ ſine iudicio occupauerit etiam rem ſuam cadit a iure ſuo.C.vnde vi.ſi quis in tantam.⁊ idem ſi ius ſibi
1 dicatur iure ſibi debita.ff.ꝙ me cau.exmt.❡†Item nunquid ſeruabit ordinem iudiciorũ.dicunt aliqui ꝙ nihil aliud vult dicere
a niſi quod ſeruet eccleſiam indẽnem.vel dic epiſcopum ᵃpoſſe eſſe iudicẽ in cauſa eccleſie ſue.ij.qõ.vij.ſi quis ab epiſco.xlv.diſtinc. ſi quis ⁊ procurator fiſci in cauſa fiſci iudex eſt.C.vbi cauſe fiſci.l.j.⁊ epiſcopus dicitur procurator eccleſie.xij.qõ.j.ſi priuatum.⁊ imperator in cauſa fiſci.ff.de his que in teſtamen.delen.l.pri.⁊ tamẽ res fiſci imperatoris dicũtur.ff.ne quid in loco publi.hoc interdictum.quando poſſit quis in re ſua eſſe iudex no.ſ.de foro compe.cum ſit.⁊ nicilius.ſ.de cenſi.venerabilis.⁊ de verbo.ſigni.ex parte.in his ergo non habent locum leges cõtrarie quando ſine autoritate iudicis qs ſibi ius dicit.⁊ dicimus eũ ſeruare debere ordinẽ iudiciorũ niſi eſſet notorium.❡ Quidam tamen intelligunt hanc decre.in notoriis tñ vbi non ſeruabit ordinem iudex ſed ſola monitione pmiſſa excommunicabit.xvj.q.j.in canonibus.alij ſupplent hic ſtudeas reuocare vt dꝫ.⁊ ſic dꝫ quaſi
2 actor nõ quaſi iudex.❡†Item in ſentẽtiis diffinitiuis non licet iudici aliquid reuocare.ſemel cũ eſt functus officio ſuo.ſ.de offi.delega.in literis in interlocutoriis autem ſecus.ff.de re iudi. quod iuſſit niſi ſit ſentẽtia pape que ſi eſſet per obreptionẽ obtẽta per ipſum mutari põt.xxxv.q.viij.c.ſue ante.ſimiliter cõſtitutiones mutare põt.ff.de le.nõ eſt nouũ.in cõtractibus aũt mutare licet ſi nõ pariaẽ alicui ꝑiudiciũ re adhuc integra in ↄtractibus ſ.qui alterius gratia tñ ↄtrahunẽ.ſ.eo.in cauſis.ff.de procura. ante ⁊ in ↄtractibus innoſatis.⁊.ff.de ↄd.cauſa da.ſi pecuniam. In cõtractibus autẽ noiatis q vtriuſꝙ gratia ↄtrahũtur nõ lꝫ mutare etiam ſi non ſit preiudicium ⁊ etiã re integra.ff.loca. q operas.re autem non integra nunꝙ̃ licet mutare etiam in non nominatis cõtractibus.⁊ etiã ſi non intereſt.ſ.eo.in cauſis.ff.de procura.poſt litem.⁊.l.ſeq.⁊.l.que omnia.ff.de regu.iur.nemo.ff.de adop.poſt mortem.niſi fauor aliud inducat.ff.de lib.cauſa ſterrogata.ſed per hãc diſtinctionẽ nõ ſoluiẽ cõtrariũ.ſ.de fil.pſby. veniẽs que eſt huic contra.xij.q.ij.nõ licet.ſ.de preben.cum non ignores.ſed dic ꝙ vbi factum eſt improbatũ a iure ita nõ poteſt allegari cõtrarium:licet venire contra factũ ſuũ vt in his ↄtrãs. Sed huic cõtrariũ videẽ.ſ.de cleri.cõiuga.diuerſis.Sed poteſt dici illud non eſſe improbatum a iure.lxxiiij.diſtin.cum in preterito vel illud ſpeciale in penam epiſcopi.⁊ ſic intelligitur.ſ.de fil.preſby.veniẽs.Quis poſſet ibi reſponderi ꝙ fuit diſpenſatio.

Sed adhuc eſt cõtra.xij.q.ij.monemus.ſed ibi non potuit reuocare factũ ſuum:qꝛ remotus ab adminiſtratione erat alienator: ſed de iure bene agit ad reuocandum factum ſuum.ff.de pa.ſi vnus.itẽ nec eſt ar.cõtra.C.ad turpil.ꝗuis.ff.de adul.ſi marit⁹.§.ſi negauerit.qꝛ ibi nõ reuocat alienator:ſꝫ agit ad reuocationẽ.C.de agri.⁊ cẽſi.quẽadmodũ.ꝙ qd'illicitũ eſt.nam vẽditionẽ locationẽ ⁊ alios cõtractus lꝫ reuocare:quia nõ tꝫ vel p beneficiũ reſtitutionis vel aliis modis ſm ꝙ qlibet inuenire lꝫ.Sꝫ nec ad reuocationem taliũ cõtractuũ agere põt niſi turpitudinem ſuã allegет:vt ſi velit reuocare datur ei ex turpi cã.ff.de cõdi.ob tur.cau.p totũ.ſ.de do.inter.ſed ſi turpitudinem ſuam allegет tñ nomine eccleſie põt agere vt hic cum ſuis cõcor.ꝙ̃diu cũ toleratur noie ei⁹ agere põt.vj.qõ.iiij.nonne.nec de malitia perſone põt excipi cõtra eccleſiã.xviij.q.vij.ſi epm.ad cõtraria autem ſcꝫ.ſ.de fil.pſby.veniẽs.⁊ de cleri.coniu.diuerſis.xij.vt.ſ.qd aũt iuris ſit qñ ſemel approbaui pſonã vel inſtrm.an ſcꝫ poſſim vlteri⁹ reprobare.no.ſ.de exc.cũ venerabilis.

1 ❡ Quid requiratur ad hoc vt electio facta a paucioribus cõfirmetur.
2 Electio nulla que nam ſit.
3 Secunda electio ex interuallo non valet niſi electionis tempore notorium eſſet primam electionem nullam.
4 Electores priuanẽ qñꝙ ptãte eligendi:lꝫ electio nõ ſit nulla.

Conſiderauimus. Hãc decreta.intelligo quando ex interuallo ſiunt diuerſe electiones:ſi nõ ſiant ex interuallo valet ſcđa electio a maiori parte vel de perſona iuuat a maioribus meritis.ſ.eo.dudum.lxxiij.diſt.c.vlti.(appellationem).not.ꝙ non priuantur iure eligendi licet egerint poſt appellationem vel contra priuilegium vel poſt electionem primam non caſſatam.non enim inuenio hoc expreſſum in iure vnde non debeo extendere penam.de pe.diſt.j.pene.de hoc not.ſ.de po.ꝑ.c.ij.(appellationem) recipiendum(Tenorẽ) forte ne quis aliunde eligeret vel in certo loco fieret electio vel de certa eccleſia.ſ.de cõſti.cũ dilectus.ſ.e.venerabilẽ(qualẽcũꝙ) de qua
1 notum non eſt ꝙ eſſet nulla.❡†Hic no.qꝛ ad hoc ꝙ cõfirmeẽ electio facta a paucioribus pluribus eligẽtibus indignũ ꝙ non ᵃ eſt neceſſe ꝙ tempore electionis eſſet notoriuꝫ a pluribus electionẽ factã eſſe nullã vel ꝙ electus ab eis eſſet indignus:vel qđ electores priuati ſunt ipſo iure vel priuãdi ptãte eligẽdi.ſ.e.dudũ. imo ſufficit ꝙ tpe quo ferẽda eſt ſnia ſuper electione ſit notoriũ. vel aliter conſtat ꝙ fuerit nulla electio vel indignus electus:imo plus dicimus ꝙ ſufficit probare aliqd quare prima ſit annullata qñ ſit in eodẽ cõtextu.ſ.e.cõgregato.nec eſt neceſſe ꝙ ſit notorium.dũmodo aliquo modo ꝓbeẽ.item hoc eſt verum qñ vno contextu ſiunt plures electiones.ſ.eo.congregato.❡†Et nota intelligendum ſequentia ꝙ dicaẽ electio nulla ſi egerunt ad dignitatẽ habentem curaꝫ animarũ:vel alia que maiores ordines requirunt patientem defectum in ordinib⁹ etate ſcĩa ⁊ vita.vt.ſ. eo.cũ in cunctis.in prin.ſ.de poſtu.c.j.ſ.e.reſcriptum.❡ Itẽ ſi irregularem ⁊ alias in natiuitate.ſ.e.innotuit.idem ſi illiteratũ xxxvj.di.illiteratos.l.diſt.nemo vbi habes idem de corpore vitiatis.idem de laicis.lxj.diſt.oſius item ſi eligatur qcũꝙ poſtulandus eſt.de quo no.ſ.de poſt.c.ij.item ſi laici interfuerint electioni epi tanꝙ̃ ius habentes.ſ.eo.maſſana.idem ſi a ſuſpenſis vel ſi de ſuſpenſo facta ſit electio.ſ.de conſue.cum dilectus.multo fortius ſi ab excommunicatis.ſ.de ap.conſtitutis.item ſi non ſeruaẽ forma.ſ.e.qꝛ ꝓpter.⁊.c.in gene.ij.item ſi minor pars maiore parte non vocata ꝓceſſerit ad electionẽ.ſ.eo.auditis.ſi aũt due partes ſint preſentes ⁊ alij cõtemnantur nihilominus tenet electio ſed poteſt caſſari petere cõtẽpto ⁊ forte non alia idem poteſt & ratificare eandem ſi conſentiat etiam modo.ſ.e.ꝙ ſicut.⁊.c.eccleſia veſtra.ff.ꝙ cuiuſꝙ vniuer.l.nulli.⁊.l.ſeq.poteſt etiam dici qđ n ſ ſit nulla licet poſt ap.ſit facta annullanda.arg.ſ.eo.conſiderauimus.vel ſi ſiat cõtra priuilegiũ vt ibi diciẽ.eſt aũt annullanda ſi ſiat tractatus copore defuncti nondum traditio ſepulture. ſ.e.bone me.hoc quibuſdam non placet nec valent excuſari ꝙ ex ignorãtia iuris vel facti deliquerũt ſiue ſcienter ſiue ignoranter contra ꝑdicta fecerint electio eſt nulla vel annullanda ſm ꝙ diſtinctũ eſt ar.ſ.e.innotuit.qñ vero eſt ex interuallo.dicũt qdã ꝙ duo ſunt neceſſaria ad hoc vt teneat ſcđa electio.ſ.ꝙ prima nulla ſit ipſo iure.⁊ ꝙ primo eligẽtes priuati ſunt ptãte eligẽdi ipſo iure.vt no.ſ.eo.auditis.itẽ qdam dicunt ꝙ tertium eſt neceſſarium.ſ.ꝙ prima electio pendeat.nã ſi electus renunciaſſet vel ſi caſſata eſſet electio:tunc non poſſet fieri ſcđa electio niſi omnibus vocatis.ar.ſ.e.cũ vintonẽ.nec diſtinguo hic an ſit notoriũ tempore electionis primã electionẽ nullã eſſe:⁊ primos electores priuatos poteſtate eligẽdi an nõ omnimodo tpe ſnie cõſtẽt duo vel tria ꝑdicta.ar.hic.ſ.de ap.cõſtitutis.⁊ hec intelligo vera qñ alij ſunt primi eligẽtes.alij ſcđi.nam ſi idem ſunt qui primo elegerint ⁊ ſcđo:tũc ab ipſo iure nulla eſt electio prima lꝫ nõ ſint priuati ptãte eligẽdi q primo elegerunt:tñ tꝫ ſcđa ex interuallo fa-

ᵃ❡ Epſ.ſ hoc vide.aliqd per alex.ſ imo.in ↄſ.xix.co.ij.v. qꝫ igiẽ l ꝑn.li. vbi ꝙ l his q̃ ſũt ſ ei⁹ mẽſa ñ ꝑt eẽ iudex. Et qñ qs poſſit ſibi dicere ius l cã ꝓpria vide p eũdem alex.il ↄſ.cxxxv.col.j.⁊.ij.c. vo.duplicatũ ſter ↄſilia cepo.ↄſ.xxvj.ad de an ⁊ qñ qs ẽt ſi recognoſcẽs ſupiorẽ ⁊ ↄcurrat voluntas aduerſarij poſſit eẽ iudex l cã ꝓpria.viđ p.d.bar.ſo.in ↄſ.xxvj.co.iiij. v.tertio qꝛ in ↄſi.cxxxvi.col. ij.v.ad q̃ſtũ cõfirmationẽ.in ↄſ.cxx.col.vij. circa ꝑn.ↄ.lxviij.co.ij.⁊ l ↄſ. cxxj.co.vij.circa finem.

eta.⁊ etiā ſi prima nō ſit caſſata.ſ.e.cū terra.Quis quidā intelli-
gant illam qū notoriū eſt primā nullā eſſe vt ibi no.eſt imo neceſ
ſariū eſt:vt in hoc caſu.ſ.qū ñdē primo ⁊ ſcōo eligūt ad hoc qō
teneat ſcōa q̄ p primā electionē nō ſint priuati ipſo iure poteſta
te eligēdi cū ſi eſſent non tꝫ ſcōa electio.ſ.de ſup.negli. prela.licet
ſed cōtra.ſ.e.cū terra.vbi dr̄ q̄ etiā ſi pſona ſit vitioſa q̄ poſſunt
pcedere ad electionē ſcōam:ſꝫ etiam qui talem eligunt ipſo iure
priuati ſunt.ſ.eo.cū in cūctis.ſꝫ illa decre.cū terra. dicens q̄ lo-
quitur cū ignoranter eligunt vitioſam pſonam.vn̄ ipſo iure non
ſunt priuati poteſtate eligēdi:vt.ſ.e.c.dudū.in gl.q̄ incipit circa
ſi.ſi vō eodē caſu retēto electio ſit aliqua lꝫ poſſit caſſari ex cau-
ſis pdictis tūc publicato ſcrutinio ſiue ſtatim ſiue lōgiori inter-
uallo nō lꝫ eiſdē aliū eligere.ſ.eo.c.publicato.ab aliis aūt electio
ēt in hoc caſu facta l eodē ɔtertu tꝫ:ſec⁹ ſi ex īteruallo.ſ.e.ɔgrega
3 to.ſ.eo.cōſiderauimus.❡†Aliū dicunt q̄ ex interuallo non va-
let ſcōa electio niſi tpe electionis notoriū eſſet primā electionem
nullā.ar.ad hoc.ſ.e.conſideram⁹. ⁊ ſic intelligiꝭ.ſ.de ap.conſtitu
tus.ex qbus aūt cauſis dirimus electionē nullam vel annullādā:
⁊ ēt in alios ptātē eligēdi tranſlatā pꝑter vitiū electi vel eligen-
tiū ex eiſdē cauſis.idē dicimus in poſtulātibus.ſ. de poſtu.c.j. ⁊
ij.ſecus aūt ſi ex alia cā q̄ pꝑter vitiū electi vel eligētiū.ſ.e. ino-
tuit.ſ.de poſtu.c.ſi.de renū.poſt trāſlationem.lxj.di.oſius.itē ſi
electio ſit poſt appellationē legitimā tenet.ſed poſtulatio nō vt
quidā dicunt.ſ.e.pri.⁊ intelligo eūdē cōtextū vel aliquam fieri
eodem cōtextu que ſit oibus canonicis exiſtentibus in caplo ſi-
mul.nam ſi vna pars recedat ⁊ remanentes in caplo aliquam ſu-
ciāt electionē caſſaꝭ electio q̄ ſit ɔtēptis recedētib⁹ q̄ nō eēt ſi eēt
in eodē contextu facta vt iam dictū eſt.ſ.eo.auditis.niſi forte in-
continēti a priore ſcrutinio vel cōpromiſſo procederēt:qi q̄ ſta-
tim fiunt ⁊c.arg.ff.ſi cert.peta.lecta.C.de pac.peiōs. ⁊ habes ex-
preſſum.ff.de teſta.heredes.§.pe.ſꝫ huic obſtat preal.decre. au-
ditis.ſed dic q̄ ibi non proceſſerūt ex ſcrutinio priori vbi in gl.
☞ver.l.cōſenſerāt.ſed de nouo cōſenſerant in.R.†Melius credi-
mus q̄ ſi electio eſt nulla propter eligētes qui nullam habēt nec
habuerunt poteſtatē eligēdi:qꝛ tūc tenet ſcōa electio.ſ.de re iud.
cum bertoldus.vel habuerunt quidā ptātem eligēdi ſed amiſe-
runt vt qꝛ ſunt excōicati vel ſuſpēſi ab offi.io ⁊ bñficio non intel
ligas de ſuſpenſione a beneficio vel forte ab ingreſſu eccleſie vel
alia ſuper aliqua ſingulari ſuſpēſiōe.vide de his.ſ.de conſue. cū
dilectus.in gl.ſuſpēſus nec diſtinguo ſi ſint nominatim vel pu-
blice excōmunicati vel interdicti vel nō:qꝛ ſemper nulla eſt ele-
ctio prima ⁊ ſcōa tꝫ.ſ.de app.conſtitutis. ⁊ intelligo ſuſpenſos
ſiue ſint ſuſpenſi a iure vt qui negligūt eligere infra tēpus ſtatu-
tum.ſ.de conceſ.preben.c ij.⁊ qui eligant indignos vt laicū.ſ.eo.
ſacroſancta.⁊.c.maſſana.ſ.eo.cū in cunctis.ſiue ſint ſuſpenſi ab
homine ſiue a iure.de ſuſpēſis autem not.de poſtu.gratū.❡Itē
dicitur nulla pꝑter pſonā electā q̄ intelligibilis.i.que eligi non
poteſt ſine diſpenſatione:⁊ tales ſunt oēs poſtulandi.de quibus
no.ſ.de poſtu.c.ſi.❡Item dicitur nulla propter defectum for-
me.ſ.e.qꝛ pꝑter.de hac elec.datur regula vera q̄ vbicūq̄ electio
eſt nulla nō impedit ſcōam fieri ſiue in eodē cōtextu ſiue ex inter
uallo.⁊ hoc probatur p ſuperiora iura.⁊ hū facit.ſ.de ſup.neg.
pla.c.vl.uā qō nullum eſt impedimentū pſtare non poteſt.ff. de
ver.ob.ſi dari ſtip.Sed caue tibi:qꝛ pōt eſſe q̄ ſcōa caſſaꝭ nō qꝛ
facta ſit poſt primā non caſſatā:ſed qꝛ vna pars capli fecit tū nō
vocatis illis qui fecerunt primā nullam q tū vocari debebant ſi
ſcienter non deliquerāt in prima nec facio aliquā vim vtrum tpe
electionis ſit notum nullam electionē eſſe vel electores ipſos ſu-
ſpenſos tpe electionis an nō ſit notū ſed poſtea p pbatiōes fiat
manifeſtū vt hic.Item no.qō aliqū electio eſt nulla ⁊ tamē ele-
ctores nec priuati ſunt ipſo iure ptāte eligēdi nec priuandi vt ſi
4 eligant ignoranter ineligibilē.❡†Item priuati ſunt aliqū ipſo
iure eligendi ⁊ tamē electio non eſt nulla vt ſi elegerunt crimino
ſum ſciēter.ſ.eod.cum in cunctis.ſ.de iureiur.ſicut noſtris(ad
ſuum).ſ.de ap.bone memo.lxxxj.di.tātis.xj.q.j.quia reos.ff.de li.
cum quid ar.cōtra.ff.de mune.⁊ ho.gradatim.ſ.de matri.Jcto.Z
☞interdi.eccl.ex lrīs.❡†(Fama)qꝛ nō remoueꝭ pꝑter delictū per
ſone.ſ.e.ſup eo.alioqn cōtra.ff.de re mili.qui cum vno.§.nō oēs
⁊.§.ex facto.ff.de his qui no.infa.l.ij.§.ſi ignominie forte ⁊ ſi pro
pter delictū pſone remoueꝛeꝭ nō eēt infamis.ſ.de accu.ſup his.
qō verū eſt qū crimē opponiꝭ excipiendo vt hic(iſtam)ſed ⁊ in
iſta poſſit eligi de iure.ſ.eo.ſuper eo.ſed papa hic ex ſpeciali cau
ſa preter ius interdixit.

a❡Eccleſiaſtice p
ſone.adō car.
l ti.de ſta.reli-
gio.ɔſ.vj.⁊ in
ɔſ.xxxj.l ti.de
ſta.mona.⁊ vi
de gl.i.l.ij.ff.ō
ſtiue voc.⁊hāc
opi.tꝫ.car. l.c.
j.in pn̄.q.ij.de
ſen.exc.Ɀriū tn̄
tꝫ ipſe i cle.ij.in
xiij.q.⁊ ſeq.de
pbē.ō q̄ vid ēt
p abb.⁊ doc.i
c.ij.ſ.ō ſo.cō.

Uffraganeis. Ad mandatū.ſ.eo. qō
ſicut cōtra.§.pe.ſol.hoc
adeo leue eſt quod etiaꝫ ſuffraganei pn̄t vacante ſede
ſua autoritate facere.lxiij.diſtin.qꝛ per illa autem q̄
ſibi dicūtur vel ſunt grauia ſicut cōuocare conciliū:vel digniora
ſicut ordinare clericos ⁊ nulla q̄ pertineant ad ordinem facere
pōt:cum palliū nō habeat in quo eſt plenitudo pontificalis of-
ficij.ſ.de vſu pal.c.j.⁊ intelligo q̄ rōne ſue dignitatis non poteſt
facere aliqō epāle:ſed p alio epō bene poſſet ordinare clericos
arg.ſ.de renun.ad ſupplicationē.ſed dices ipſe vr̄ facere vel con
ſecrare ex quo mādat.ſ.de ſen.excō.mulieres.ſol.illud hꝫ locum
qū mandat q̄ ad ſe pertinet vel q̄ pro ſe fieri vult.hoc aūt man
dat q̄ ad officium eorum ſpectat q̄ eſt de iuriſdictiōe.ſ.manda-
re vt faciat officium ſuum.ar.ff.de iuriſ.om.iud.l.iij.j.reſ.⁊ ideo
poteſt hoc exquo confirmatus eſt.ſ.eo.tranſmiſſam.vel dic qō
hec decre.loquitur quando non eſt in mora petendi palliuꝫ.ar.
ſ.de appel.c.ex inſinuatione illa contraria loquuntur quādo eſt
in mora.

t ☞ Uitium perſone in modum exceptionis probatum preiudi
cat in alia electione.

Uper eo. (Alterius)idem ſi eiuſdem:vt.ſ.
ſequitur.(vitio)propter criminis
cōſciētiā vel irregularitatē.Et no.hic†qō vitiū perſo
t ne in modum exceptionis pbatuꝫ pīudicat in alia ele
ctione contra.ſ.de excep.deniq̄.§.ſi.ſ.de ordi.cog.cum dilectus.
ff.de his qui no.infa.lucius.ſol.licet non ſit infamis de iure pro-
pter crimen ſic probatum:eſt tamen infamis de facto que infa-
mia repellit a dignitatibus acquirēdis.C.de digni.l.ſi.lxxxj.di.
tantis.ff.de decu.generaliter.§.ſpurios.C.de inoffic.teſtamen.
fratres.ſ.de accu.omnipotēs.qi q̄ plus eſt pꝑter infamiā facti
ab obtēta dignitate ſuſpēditur.ij.q.v.preſbyteri.c.ſi mala.Uel
ideo eſt q̄ hic dicitur quod vitium quod obiiciatur electionem
de qua agebatur tangebat.ſ.de except.deniq̄.vel eſt hoc qꝛ licet
hic modus agendi appelletur exceptio.habet tamen pluribus
vim ⁊ modum actionis.ſ.de ac.ſuper his.ff.de decu.generaliter.
§.ſi quis.⁊ eque bene dicitur accuſatio ſicut exceptio.in auꝭ.de
ſan.epiſco.§.ſi quis autem.⁊.§.ſi autem tempus in auten.quo-
modo ⁊ quando oportet in princi.⁊.§.j.vnde in hac exceptione
neceſſarium eſt electum vocari ⁊ litem conteſtari ⁊ reliquum or-
dinem ſeruari.ſ.eo.dudum.que non ſunt alias in exceptione ne
ceſſaria(forte)nam tunc etiam ſine vitio ſnoꝑuta quia alius ali
quid dedit pro eo non poterit ad eam eccleſiaꝫ aſſumi niſi ex diſ-
penſatione.j.qō.v.c.j.⁊.ij.argu contra.j.q.j.c.j.ſol.ſ.eod.c.ſi ali-
cuius.

Um monaſteriuꝫ (Suis)ꝑpſi⁹
dūs l qua ſie-
bat poſtulatio(in heremo).ſ.de reli.do.vt epis.⁊.c.in-
ter.quatuor contra.xix.q.ij.c.contra paulus.ſed hic lo
quitur de heremitis qui habent propriuꝫ.at hic electus non
habebat proprium ⁊ erat monachus:licet in heremo moraretur
alioquin non liceret eum habere in abbatem.ſ.eod.officij:ſed
certe vbi intentione bona quis duceretur tantum ⁊ non ambi-
tione crederem quod teneret poſtulatio etiaꝫ ſi non eſſet profeſ-
ſus ⁊ hoc ſonare videtur finis decretalis pallega.ad idē.xvj.q.j.
☞preſbyteros.❡†Et no.quod licet heremite poſſint habere pro
a prium:quia non abrenunciant;tamen eccleſiaſtice perſone [a] ſunt
⁊ continentiam ſeruare debent ⁊ promittere.xxvij.q.ij.§.ecce.⁊
de iſtis habes.xvj.q.j.c.qui vere.

t ☞ Non valet conſuetudo contra libertatem eccleſie.
2 Eligi poteſt alius non caſſata prima electione.
3 Secunda electio expirat obtinente prima.
4 Poſt publicatam electionem non caſſatam non licet eligere.

Um terra. (Alterius)pſone denomina-
tus(totius).i.ambarum perſo
narum electarum(ſancimus)ſi.ſ.de conſue.interdos
vbi de hoc no.licet enim patriarcha ſi eſt de conſuetu
dine poſſit intereſſe electioni ſuffraganei archiepiſcopi ſicut qō
minus eſt ſuffraga.poſſunt intereſſe electioni archiepiſcopi.ſ.
de poſtu.bone memo.modus tamen iſte nominandi grauis eſt.
t vnde remouendus eſt.❡†(Abolendam)quia grauis erat eccle
ſijs.ſ.de cōſue.c.j.nec erat preſcripta conſuetudo.quia ſi eſſet p-
ſcripta forte non eſſet reprobanda in patriarcha.arg.ſ.eo.ſacro
ſancta.vel dic quod hoc non poteſt conſuetudine induci quod
poſtq̄ conſenſerint in aliquem ipſum eligendo quod poſtea per
aliquem irritetur ſi noluerit conſentire niſi ſm̄ formaꝫ iuris de
cre.autem ſacroſancta non obeſt:qꝛ ille pſone ibi non erant ele
cte:ſed tantū nōiate.vnde ibi nullum ius erat queſitum nomi-
natis.Item ibi non probat illam nōiationē ſed potius impro-
bat modo.ſ.qi eligūt poſtulandum(vel modo).ſ.eo.qꝛ propter
(diligentiam).i.diligētem inquiſitionem faciāt de pſona eligen
2 da.❡†Hic habes qō eligentes poſſunt alium eligere prima ele-
ctiōe non caſſata contra.ſ.eo.conſiderauimus.ſed ⁊ contra vide
tur qꝛ ſi eligūt indignū ipſo iure priuati ſunt ptāte eligendi.ſ.e.
cū in cunctis.ſ.de poſtu.c.ij.ſ.eo.innotuit.⁊ idem ſi non ſerua-
uit formā.ſ.e.qꝛ pꝑter.ſol.nō vr̄ hic q̄ non caſſata prima electio
ne procedaꝭ ad ſcōam ſed diligētiam habeant inquiſitores.i.vt
plures habeant paratos ex prima electione vt ſi contigerit vnuꝫ
electum caſſari eligatur ſcōs.lx.di.ſtudij.lxv.diſt.florentinuꝫ vel
eligant ſcōm ſub ea conditione ſi prim⁹ caſſaretur.ar.in.c.florē-
3 tinum.❡†Expirat ſcōa electio prima obtinēte ſicut in ſubſti-
tutiōe.C.de impu.⁊ aliis ſubſt.poſt aditam.ſed hi modi eligen-
di per

di per curiã reprobanẽ:vt no.lxi.diſt.ſtudij ⁊ eſt expreſſum.ſ.eo.
in electionibus.ſed ſolue vt hic in eadẽ gl.vbi dicit.nos aliter.
hec ergo decre.loquiẽ de ignorantib⁹ vitium qui nõ priuanẽ po
teſtate eligẽdi.ſ.e.innotuit:ſed ad hoc hic non eſt reſponſum cũ
hic dr etiã ſi in forma ſit peccatũ.ſʒ rñde ꝙ tpe huius decre.hec
pena impoſita nondũ erat peccãtibus in forma.aliĩ alr ꝙ tpe hu
ius decre.licitũ erat eligentibus mutare vota ſua vſqʒ ad electio
4 nem publicatam.ſ.eo.cum inter.in ſi.⁊.c.auditis.¶†Et poſt ta
lem electionẽ publicatam nõ caſſatã non lʒ aliũ eligere nec vota
mutare:vt in dictis decre.hoc hodie tñ correctum eſt hic:q: poſt
publicationẽ ſcrutinij non lʒ variare loca ſua.ſ.e.publicato.niſi
forte eſſet adeo notoriũ primã nullã eſſe ꝙ non ꝯtẽderet de iure
nec cõtẽdi poſſit.ar.C.de ꝯfir.tu.l.iij.vt ſi non cõſentiret electiõi
vel ſi electio nulla eſſet ipſo iure.vt ſi facta ſit nõ ſeruata forma
vel etiã ſi facta ſit ab excõicatione.ar.ſ.de appel.conſtitutis. naʒ
hi nullam excuſationem hñt quare dicãt ſuã electionẽ tenere ſe
cus ſi elegiſſent indignum:q: poſſent ꝑtendere ꝙ ignorãter ele
giſſent.ſ.c.innotuit.in ſi.item ſecus ſi dicant ꝙ poſt appellatio
nem:q: appellatio aliqñ eſt admittẽda aliqñ non.ſ.eo.cũ nobis
õ.eo.cõſiderantimus.⁊ ſic in oibus aliĩs vbi aduerſarius poteſt
☞aliquid cõtẽdere de iure:ſed meli⁹ no.ſ.e.vndũ.ſi.¶†.Nos autẽ
aliter intelligim⁹ hanc decre.ſ.vt ſit ſenſus vt canonici poſt ꝙ̃
conueniũt in caplo ſolẽniter publicẽt factam electionem ⁊ poſt
ea ſuperiori confirmãdam ꝑſentent.⁊ ſi ſuperior vel propter vi
tium perſone vel forme eam caſſauerit iterũ eligent aliũ ⁊ ſic fa
ciãt quouſqʒ eorũ electio cõfirmeẽ.⁊ tunc poſt ꝙ̃ fuerit cõfirma
ta eam preſentent regi vel patriarche:nec tamen negamus qđ ſi
aliter de conſuetudine vel priuilegijs obtinet quin poſſint ante
confirmationẽ ſed tñ poſt ſolẽniter publicatã electionem preſen
tare regi.ſ.eo.cum inter vniuerſos.⁊.c.ꝙ ſicut.(ꝑpter hoc)ſcʒ ꝙ
prius non requirantur rex vel patriarcha.

1 ☞Electus non confirmatus non poteſt adminiſtrare res eccle
ſie ſue.
2 Electus ⁊ confirmatus poteſt diſponere de dignitatibus ⁊ aliĩs
rebus ſue eccleſie.

TRanſmiſſam poſtpoſito.qđ non licet
xx.qđ.iij.eos in aut. quo
modo ⁊ qñ oportet.§.ſemel.⁊ in aut.de ſanc.epiſ.§.ſi
vero conſtanter.⁊ nõ incidunt in canonem qui tales
1 percutiunt.ſ.de ſen.excommu.in audientia. ¶†(Confirmatio
nem)not.ꝙ electus ꝙ̃cito eſt confirmatus ſine alia poſſeſſione
vel inueſtitura vel ſtallatione ſtatim poteſt adminiſtrare res ec
cleſie ſue in temporalibus ⁊ ſpiritualibus tam in colligẽdis fru
ctibus ꝙ̃ in actionibus intentandis nomine eccleſie ſue vt hic.ſi
ne cõfirmatione autẽ hoc non poteſt niſi clerici ſint in eccleſiis
exemptis qui ſunt in partibus remotis.ſ.de elec.qualiter.⁊.c. no
ſti.vel niſi aliud ſit ibi qđ ſuccedat loco confirmationis ſicut in
ciſterc.ſicut eſt in quibuſdam aliĩs quibus hoc ex ſpeciali priuile
gio eſt indultũ ꝙ ſine aliqua confirmatione benedictione rece
pta miniſtrẽt.imo ꝙ plus eſt ſine aliqua benedictione ſi eps no
luerit benedicere ipſi poterunt adminiſtrare.ſ.de ſup.neg.prela.
c.j.vel niſi hoc habeant ex conſuetudine.¶Quidã tñ dicũt hoc
non poſſe introduci ꝯſuetudine ꝙ graue eſſet eccleſiis.ſ.de regu.
iu.ad cã.⁊ hoc obtinet in oibus eccleſiaſticis perſonis habẽtib⁹
qualẽcunqʒ adminiſtrationẽ etiam ſi ſint canonici qui habeant
adminiſtrationẽ ꝑbendarũ ſuarũ.nam in eis aliqui cõfirmanẽ:
⁊ qui non cõfirmanẽ loco ꝯfirmationis aliud faciũt qđ loco cõ
firmationis habeẽ.ſ.ꝙ inueſtiunẽ per epm vel inferiorẽ ꝑlatum
ad quem hoc ptinet de iure vel conſuetudine.ſ.de conceſ. ꝑben.
propoſuit.⁊ de his q̃ ſi.a ma.part.ca.ex ore.vel aſſignatur ei ali
quid loco ꝑbẽde:⁊ ꝑ canonicatu aſſigneẽ ei in choro ſtallũ. ⁊ in
capitulo locus.ar.ſ.de renun.cum inter.ſ. de ꝑbẽ.c.cum dilect⁹.
☞⁊.c.dilecto.¶†Et poſſunt hec habere locum in eccleſiis vbi ha
benẽ prebende diſtincte:q: ⁊ quilibet habet ſue prebende admi
niſtrationẽ.ſed vbi non ſunt ꝑbende diſtincte videẽ ſufficere lo
co cõfirmationis ꝙ canonici cõiter eum recipiant in canonicũ
vel eps vel alius prelatus recipit profeſſionem in manibus ſuis
vel dat ei pannos altaris vel campanas vel aliquid ſimile.xxiij.
di.ꝙ̃uis.ar.de re.iur.c.vl.ſ.de ma.⁊ obe.legebatur.iſti ſi agãt no
mine eccleſiarum dignitatum adminiſtrationum vel prebẽdarũ
ſuarum non poteſt eis obijci vos non eſtis canonici electi vel ve
ſtra electio nõ tʒ ex quo ſi ſunt inſtituti:vt dictũ eſt.facta enĩ eoꝝ
tuitione confirmationis firma manẽt:vt.ſ.eo.nihil vel potes di
cere ⁊ melius ꝙ iſti ſic electi ⁊ ꝯfirmati per ſe oĩa bona eccleſia
rum ſuarũ vel dignitatũ vel ꝑbendarũ ſuarũ ſi non hñt ꝯtradi
ctores poſſunt ſua autoritate occupare.argu.C.de edi.di.'adri.
tol.l.fin.ff.de acqui.poſ.cum heredes.ſi vero hñt ꝯtradictores q
bona ꝑdicta poſſideãt tũc opʒ eos oſtendere ſuas ꝯfirmationes
tenere.Si vero non habeãt cõtradictores non teneẽ aliqđ ꝓba
re de iuſtitia confirmationis nec teneẽ probare aliqđ de iuſti
tia electionis.⁊ hoc ex eo apparet.ſ.ꝙ illi qui tenent bona eccle
ſie aĩa non debẽt res ſuas ſibi reſtituere niſi ꝓbent ſuam confir
mationẽ tenere.q: ſi ꝑdicti electi.i.confirmati non eſſent prelati
vel niſi tuitione cõfirmationum defenderenẽ.iſti non liberarenẽ
eos ſolummodo inueſtitis.¶Et idẽ quod diximus in cõfirma
tis idem intelleximus de inueſtitis.ſʒ ſecus intelligim⁹ in illis q
adepti ſunt poſſeſſionẽ habẽdo ſtallũ ⁊ locũ in capitulo ⁊ in cho
ro iuris epalis vel iuris canonicalis vel cuiuſcũqʒ alterius ſiue
iuris preben.ff.ſi vſuf.pe.l.vlt.iſtis enĩ ſufficit in poſſeſſione eſſe
autoritate ſupioris.⁊ eſt rõ diuerſitatis.primi enĩ aſtringuntur
ad ꝓbandum:q: non ſunt in poſſeſſione.iſti aũt vltimi ideo nõ
aſtringunẽ:q: nõ ſunt in poſſeſſione.⁊ nemo ecõtra cogiẽ dicere
titulum ſue poſſeſſionis.C.de peti.here.cogi.ff.ſi vſuf.pet.vti.
2 ¶†(De talibus)ex quo enĩ aliqs electus eſt ⁊ cõfirmatus poteſt
dare ꝑbendas dignitates ⁊ honores ⁊ alia diſponere de rebus
eccleſie.ſ.e.noſti.⁊ iuramentum recipere a vaſallis.ſ.eod.quali
ter ſuſpendere interdicere excõicare vt hic.¶(Inquiſitionis)
vt eſt audire accuſationes clericorum.xvi.q.vi.ſi autẽ.⁊.c.eps.hoc
autẽ fateor.nã hoc bñ audiet electus cõfirmatus qđ ſic probo:q:
hoc audiet ſimplex ſacerdos delegatus ergo nõ ptinet ad ordi
nẽ.l.di.ſtudeat.ꝑterea quilibet iudex ordinarius qui habet ad
miniſtrationem ⁊ merũ imperiũ audit cauſas criminales:ergo
⁊ confirmat⁹ q hʒ merũ imperium vt hic apparet:q: excõicat ⁊
cõſiliũ cõuocat.ſ.e.ꝙ ſicut.§.pe.(miniſterium)ordinare:ꝯſecra
re.virgines:dedicare eccleſias.lxviij.di.ꝙ̃uis.

1 ☞Nunquid eo ipſo quod alia pars non ſeruat pactum:poſſit
actor redire ad ius priſtinum.
2 Beneficia abſqʒ pacto aliquo dari debent ⁊ renunciari.
3 In vno negocio non ſunt ferende plures ſnie diffinitiue.
4 Excipiens de appellatione non eſt admittendus:quando eius
non intereſt.

CUm inter. R.inuitũ. Ex deuſ
ctũ vi.in
ſtãtia precũ.vel propter mala que ſciebat de eo ⁊ pro
bari non poterat non liceret aliĩ niſi pape ex plenitu
dine poteſtatis vel inuitum ab initio ſed poſt voluntarium de
manu.per hoc videtur ꝙ inueſtitura det poſſeſſionem:ſed nõ
eſt ita:vt no.õ.de conſue.c.ij.⁊.ſ.de his que ſi.a maio.par.capi.
ex ore.(dũ viueret).ſ.de confir.vti.vel inuti.porrecta contra ſol.
quod ibi dicitur in prima facie verum eſt ſi certum ſit prioratũ
1 confirmatum per papam teneri hic.¶†(Procederent)ſed nõ
ne eo ipſo quod aliĩ non ſeruabant pactum dabatur iſti priſtina
actio.ſ.de pac.cum pridem.nam actor qui non habet actionem
ex tranſactione ſimplici agit priſtina actione:⁊ ſi excipiatur de
renunciatione replicabit fidem non ſeruanti.⁊c.C.de pac.cum
proponas.⁊ de trãſac.cum mota.⁊ ſi reus eſſet liberatus per acce
ptilationẽ dareẽ conditio ob cãm vt reponeret ſe in preſtinam
obligationem.ff.de condi.ob cau.da.ſi quis.vel dař actio ꝑſcri
ptis verbis ad intereſſe.ff.de cõdi.cã.da.ſimiliter.ff.de preſcri.vt
ob cam.ſi aũt dolo eſſet inductus ad tranſactionem agereẽ de do
lo.C.de tranſa.actionem.vel ſi non ſit alia via ſuccurrendi ei.ff.
de dolo.⁊ eleganter.§.ſeruus.⁊.l.ſeruus.apparet autẽ qđ ſua in
tererat:ergo iuſte potuit appellare.ij.q.vj.nõ ſolent ar.ad predi
cta.ſ.de iureiur.peruenit.ſi.ad ver.ſimiliter.C.de inoffi.teſt.ſi in
re.¶Sol.dixerunt quidam quod ſi actum fuit inter partes qđ
ſi alia pars reſiliret a pacto tñ pena ſolueretur ⁊ pactis actoris
2 ſtaret.ff.de tranſ.qui fidem.vel dic ⁊ melius:†quia in beneficiis
nõ habent locum que ſuperius dicta ſunt que ſine pacto debẽt
dari ⁊ renunciari.ſ.de pac.cum pridem.arg.ſ.de tranſa.ſuper eo.
⁊.c.de cetero.ſed quare non reſtituitur hic priſtina actio ſicut in
illa decre.cum pridem.Rñ.quod ibi dicitur factum eſt de gra
tia tãtum ſicut ⁊ ex decre apparet expreſſe.⁊ preterea ibi habuit
poſſeſſionem quod non hic.preterea ibi non reſtituitur ad eccle
ſiam ſed ad interdictum vnde vi.Sed hec ſolutio non valet:q:
pacto ſublatum fuit interdictum vnde vi.ff.de pac.ſi vnus.§.pa
cta.Preterea iſte iam veſtiuerat pactum rei interuentu.puta re
ceptione cuſtodie ⁊ prioratus:vnde decetero non debebat ſibi re
ſtitui prima petitio.C.de trãſa.ſi pro fundo.ff.de re.permu.l.j.
ſuperiora aũt loquuntur quando pactum non fuit veſtitum ſed
tantũ ſimplex tranſactio interuenit.ille autẽ clericus de quo lo
quitur decre.cũ pridẽ ſuũ pactũ nullo modo veſtierat(intereſſe)
ex hoc loco ſatis apparet ꝙ etiam hi quorum non intereſt ſpecia
liter nõ admitterenẽ ad dicẽdum cõtra electionẽ de forma hic.
R.ſenior admiſſus fuit contra iuniorẽ qui electus eſt:⁊ dicit ele
ctionẽ nõ canonicã:q: facta eſt a ſuſpẽſis ⁊ ſuper hoc audiẽ ſicut
apparet ex ſequẽtibus ibi mandat ꝙ ſi de hoc cõſtiterit.ſ.ꝙ ſit a
ſuſpenſis electus ꝙ caſſaretur qđ factum eſt de eo ⁊ tamen eius
nõ intererat vt hic dicit.⁊ quidam hoc confitentur:ſed qui cõtra
dicunt rñdent huic decre.⁊ dicunt hunc.R.ſeniorem eſſe mona
chum huius monaſterij.⁊ ideo intererat eius habere bonum ab
batem.nec obſtat quod dicit quod ſua non intererat:q: non di
cit ſua nõ intereſſe ꝙ ſe nõ opponat.R.iuniori qui dʒ eſſe ſuus
abbas.ſed q: nõ intererat eius appellare rõne ſui iuris ne alius
eligereẽ cum ipſe ſuo iuri renũciaſſet.hic.R.ſenior ꝓſequebaẽ ap

pellationē cōtra electionē. R.iunioris.ſʒ hoc ſtare nō pōt cum
caſſata appellatiōe poſtea de interdicto agere nō poterat.ſed rñ
demus φ de interdicto agere pōt poſt confirmationē ⁊ benedi-
3 ctionē principaliter agēdo.J.de appe.c.conſtitutis.ñ.¶ †(Illa)
mirū vř qūo ſententiat p ptes.imo ſentētiauit nullā appellatio
nem:⁊ tñ adhuc remanet qō ſup electiōe.nō em̄ plures ſnīe diffi
nitiue in vno negotio ferēde ſunt.pterea ſup incidentib⁹ qōnib⁹
ſentētiandū nō eſt rñ.non eſt ſentētiandū p partes ſuper princi-
pali:puta ſi petantur.c.nō eſt ferēda ſnīa ſuper quinquaginta ſi
confiteantur niſi vellet pars renunciare reſiduo.ff.de except.rei
iud.l.licet.ſed dic φ vbicunq̧ de aliqua exceptione cōſtare pōt
ſine pbatiōib⁹ facti.ſ.p iura ne partes fatigentur laboribus ⁊ ex
penſis ſtatim de illa exceptione iudicandum eſt:vt.ś.de conſue.
cum inter vos.ſed ſecus vbi ſunt neceſſarie probationes facti cū
ibi non poſſunt ita de facili querere ſicut in his que de iure ſunt
cum iura debeant eſſe nota vt liceat ſupplere de iure.ſuper eo ve
ro φ dicit de incidentibus ſic reſpondeo ſi in modum exceptio
nis pponaě incidens qō.puta viiius defenſio que competebat
ex his que acta erant inter partes ſicut eſt pactum de non peten
do res res iudicata:ſacramenti delatio in his incidentibus non
pronunciatur.C.de ord.iud.l.j.⁊.ñ.C.de ord.cog.l.j.ſatis enim
ſufficit pnunciari in principali vt per conſequens videatur pro
nunciatum in incidēti.hoc eſt verū niſi criminalis incidat ciui
li vel econuerſo.C.ad.l.iul.de adulte.quem alexan.C.ad.l.flaui.
de plag.preſes.⁊ ſic poteſt intelligi.l.ff.de preuari.preuaricatio-
nis.†Vel dic φ ſi quis vult pponere de preuaricatione debet
proponere in modum accuſationis non exceptionis.vnde ſemp
ſuper eo primo pronunciandū eſt.⁊ ſic etiā poteſt intelligi quod
dictum eſt de alns ciuili vel criminali ſibi inuicem incidentib⁹.
Si vero queſtiōes ſunt emergētes quales ſunt que emergūt in
iudicio verbi gratia:an danda ſit dilatio necne admittendi ſunt
teſtes necne:qs ſit in poſſeſſione libertatis vel ſeruitutis ſemper
pnunciādū eſt ſup emergēti:qꝛ aliter nō poſſet procedi in cā.ff.
de lib.can.l.libertatis.§.vl.ff vti poſſi.l.j.§.j.ff.de iud.de qua re.
niſi conditio iudicū vel rei impediat.C.de ordi.iu.l.j.⁊.ñ.⁊ talē
dicere poſſumus vbicunq̧ ōi aliquā exceptionē nō eſſe admittē-
dā vel replicationē vel etiā actionē vel libellū:vel aliquid tale.
illud ſtatim debet expediri anteq̧ ſup ipſa exceptione vel alio p
poſito pbatiōes recipianě.cū ⁊ ſi reciperenť non adminicularē
tur intentioni C.de proba.ad pbationē.J.de teſti.veniens.ff.de
4 offi.aſſeſ.l.j.¶ †Et ita eſt hic vbi dicit non tenere appellationē
⁊.nō pſuturā appellāri etiā ſi cōſtaret de ea ⁊ ideo non eſt admit
tendus excipiēs vel pponēs de ea.ſ.qꝛ eius non intereſt:ſʒ ⁊ ſi di
catur appellatio iuſta:⁊ ideo impedire φ ſecutum eſt tunc cum
principalis qō ab illa ſeparata ſit cauſa appellatiōis ſuper ea ſen
tentiādum eſt.⁊ ſic hic erat.pſequebaě cū appellationē:⁊ ideo
dicebatur nō valere electionē que erat ſequuta poſt appellatio-
nē.hñ ergo fecit iudex ſi ſententiauit appe.iniuſtam.⁊ per conſe
quēs nō impedire electionē ſequutam.¶ Aliud aūt qō propoſi
tum erat cōtra eandē ele.ſiue in modum exceptionis ſiue in mo
dum denūciationis vel accuſatiōis nō diffiniūt:qꝛ ſibi nō cōſti-
tuit.hic.R.ſenior nō pſequebaě app.cōtra electum.R.iunioris
ſʒ hoc ſtare nō poteſt cū caſſata appellatiōe poſtea de interdicto
agere nō potuiſſet.ſʒ rñdeo φ de interdicto agere pōt poſt cōfir
mationē ⁊ benedictionē principaliter agendo.J.de appel.conſti-
tutis.(interdicto poſito)⁊ nō ſeruato a monachis electorib⁹ vñ
ſunt interdicti qō notādū eſt ⁊ inter eos erat elect⁹.R.(ſuis)ſcʒ
ꝑpoſiti ⁊ capituli.iſti em̄ ſcripſerunt dño pape quomodo cardi-
nales miſerant literas de interdicto que quidem preſumptionē
inducebāt.ſed ⁊ in cōtrarium benedictio epī aliam preſumptio
nem inducebat.ſ.φ eccleſia vbi benedixerat interdicta non eſſet
de qua tamen dicebant litere qō erat interdicta vel φ.R.non
eſſet interdictus.⁊ qꝛ neutra alteram vincebat recipiuntur pro-
bationes.argu.ff.de in integr.reſtitu.diuus.J.de reſtitu.ſpoliat.
literas(literis)he litere teſtimoniales inducebantur ad probā-
dum locum vel monaſterium interdictum:⁊ ideo interdictos ⁊
ſuſpenſos electum ⁊ electores:quia ibi celebrauerant(conſule-
batur)hec ſeniori reſtituta ſunt prioratus ⁊ cuſtodia vt in inte-
gra continetur.

Qualiter immiſcuit. J.eo.φ ſicut cōtra.⁊.c.ni
hil.contra.ś.de conſue.cum venera.vbi no.de hoc:ſʒ
permittat ſe inſtallari ppter hoc nō dicim⁹ cuʒ ſe im
miſcere ppter cōſuetudinē que hic hʒ arg.ff.de leg.minime.ff.de
acquiren.here.p hered.C.de tu.qui nō ſatiſ.tutor.(tenere)quia
non fuit electio confirmata:alias ſecus.ff.de offi.pcto.barbari⁹
J.de iurepa.conſultationibus.

1 Decano abſente poteſt procedi ad elec.

Cum inter. (†Ad decanum)no.qō abſen
te decano.q eſt honorabilior p
ſona.in capitulo procedaě ad elec J.de elect.pbē.poſt
elect.⁊ ad vocandum capitulum p eligendo(intima
tum)nobis capitulo capuano(cognouerit)nec tamen venire co
gebātur ſi eēnt in loco vbi citari deberēt niſi ſpāliter vocarenť cū
dicat cōſtitutio vocatis qui pňt ⁊c.J.e.qꝛ ppter.quare enim nō
ciū expectarēt ſi nō eſſet dies pſixus.Ille aūt qui pcurat ne cita
tio ad eū pueniat:qꝛ latitat vel eo faciēte cognoſci non pōt vbi
ſit.ff.de iuic.ſʒ dictū.§.ſi pſente.J.vt lit.non cōte.om̄ electionem
impedire non pōt(aſſumatis)⁊ aliis abſentibus.ſʒ nonne ex quo
nūciū miſerāt debuerūt expectare.J.de offi.leg.lʒ.iñ.q.vj.multū.
Rñ.nō:qꝛ nō debuerūt citari vel iſti ēt in termino aſſignato nō
luerunt ſʒ iterū mandauerūt φ expectarenť:⁊ forte cās abſentie
aſſignabāt ⁊ habebant iuſtā excuſationē:⁊ videbaě φ ex quo vo
cati eēnt ſemel ⁊ habebant iuſtā excuſationē φ iterū debebāt ex
pectari ſʒ hoc non obtinet:qꝛ citatio fiebat de gratia.†Itē in ele
ctiōe eſt ſpāle:vt ſi legitimo impedimēto detineatur φ nō expe-
ctet ſi pcuratorē conſtituat.J.eo.qꝛ ppter.

1 Valet appellatio quandoq̧ ad hoc ne electio fiat in certo loco vel certo tempore.

2 Si is a quo appellatur aliquid fecit extra iudicium contra appellationem id tantum reuocatur ⁊ non alia que fecit poſt appellationem.

3 Nūquid eo ipſo quod admoniti noluit redire qui preſentes ſunt poſſunt eligere:⁊ an tres citationes vel vna peremptoria ſit neceſſaria.item citatus eſt quis ad diem vſque ad quam horam dici expectari debet vide in nn.4.⁊.5.

6 Nunquid exiſtentes omnes de capitulo negligentes vno excepto an ille ſolus poterit eligere.

Cum nobis. (Appellationē)non videě
quod talis appellatio poſ-
ſit habere locum:quia ſi ſequitur electio canonica nō
ſit contra appellationē.ſi ſequiě electio nō canonica
etiā pter appellationē.caſſaretur:vt no.J.eo.auditis(canonice)
appellatio enim talis ſola ea caſſat que fiunt illegitime.J.de re-
ſti.ſpo.audita.ſecus in noui operis nunciatiōe.J.de noui ope.nū
1 ciatio.c.j.(nulla)†Hec appellatio bene tenet aliquando ne
fiat electio incerto loco vel certo tempore ⁊ ſi tunc tempore vel
eo loco timetur impreſſio facienda.xviij.diſtinctione.iñ.J.eodeʒ.
bone memorie.magnn.ſed cōtra.J.de his que fiunt a maio.par.
capitu.c.cum in cunctis.vbi diximus.†quod non valet appella
tio facta extra iudicium ſi non probetur vera cauſa ex qua ap-
pellatum eſt:ergo non valet appellatio que ſit propter timorem
impreſſionis niſi ſequatur impreſſio.ſolu.iuſta cauſa eſt quare
non fieri debet electio:iſtius timor impreſſionis ſecuture ⁊ immi
nens non vanus.⁊ ſi non ſequatur impreſſio dummodo veriſi-
mile ⁊ probabile ſit quod timoris effectus ſequatur ſi ibi fiat ele
ctio.⁊ ideo ſufficit probare hanc cauſam ſcʒ iuſtum timoreʒ.hec
eſt enim cauſa que iuſtam facit appellationem ar.ff.quod metus
cauſa metum.J.de appella.bo.memo.Alij dicūt contra φ nō va
2 let appel.niſi ſequatur impreſſio.(†Contra formam)hic no.qō
ſi ille a quo appellatur extra iudicium aliqd facit contra appel.
illud ſolum reuocatur de non alia que fecit poſt appella-
tionem etiaʒ ſi iuſta eſt appellatio.vnde ſi aliquis appellat ne ca
pitulum procedat ad electionē per compromiſſum ⁊ capitulum
non obſtante appel.compromiſerit.ſed compromiſſum non ha
buit effectum.vel quia compromiſſarij non concordauerunt:vel
quia electus ab eis aliquid noluit acceptare electionē.nā in his
caſibus ſi poſtea capitulum eligat aliū vocato predicto appellā
te ⁊ contemnente intereſſe innitens ſue appellationi tenebit ele-
ctio.nam qō factū eſt illegitime.ſ.pceſſus cōpromiſſariorū caſſa
bitur.⁊ qō bene factum eſt.ſ.electio poſterius facta erit rata.⁊ eo
dē modo ſi quis appellet ne capitulū admittat talē.qꝛ eſt excōi-
catus ⁊ capitulū eum admittat ignorās eum excōicatū.⁊ cuʒ eo
ad electionē pcedat electio quidem valebit:qꝛ canonice facta eſt
qꝛ nō eſt iuſta cauſa appellationis quia re capitulū nō debeat p
cedere ad electionē:vel qō non teneat electio:qꝛ excommunicat⁹
intereſt.¶ †Sed cauſa iuſta eſt ſi ſcienter eum excommunicatuʒ
admitterēt.J.de procu.c.ſi.in hoc aūt bene fuit iuſta appellatio
qꝛ vox eius non pſtaret ſuffragium:⁊ qñtū ad illud bene valet ap
pellatio ⁊ bene transfert negotium ad ſuperiorem ſimile dico ſi
appelletur a mero proniſore ne det alicui prebendam que non
noceat ⁊ poſtea det ei canonicatum ſiui qō poterat ex vi reſcri-
pti ⁊ prebendam non vacantē quam dare non poterat ſola col-
latio pbende que eſt iniuſta reuocabiť ⁊ collatio canonicatus q
eſt iuſtus rata erit.ar.J.de pben.relatū.⁊.c.dilectus filius.⁊ idem
eſt ſi coram receptore teſtium appelletur ne recipiatur teſtis ta-
lis:quia eſt excommunicatus:⁊ ipſe nihilominus recipiat illum
⁊ alios:illius receptio caſſabitur ⁊ aliorum receptio rata erit.⁊
idem eſt in omnibus ſimilibus.ſecus autem eſt ſi in iudicio ap-
pelletur:quia tunc qui in vno articulo appellauerit:quia voca-
tus ad locū non tutum:vel recipit teſtē quē cōſtabat excōicatuʒ
vlterius quicqd fecerit poſt talē appellationē in tota eadē cau-
ſa totum reuocabiť.ſecus aūt eſſet ſi corā eodē iudice quis hab e
ret duas cauſas etiā ſi vna eſſet conuētionis ⁊ altera reconuen-
tionis

tionis:lȝ tñ appellet in vna tenet proceſſus.in alia tñ poteſt dici qđ etiam ſi coram iudice ꝓponeretur ꝙ eſſet excõicatus ⁊ appellaret ne reciperet tamẽ valet eius receptio niſi incontinenti haberet paratas ꝓbationes.in autẽ.de teſti.§.ſi vero.⁊.§.ſemper.qꝛ nõ ſit ſibi preiudiciũ ex receptione niſi iudex ſequatur dictũ ei⁹.ſ.de reg.iur.c.j.⁊ idẽ in ſimilib⁹ vbi nõ ſit preiudiciũ lȝ poſſit fieri ⁊ periculũ ⁊ dãnũ eſt in mora:nõ tñ ↄtra.ſed cõtra videtur.ſ.qđ appellatio hec ſufficeret ad caſſationem electionis:qꝛ electio nõ tenuit cũ tñ poſtulari nõ debuerit in minori etate ↄſtitutus ſ.eo.dudum.ꝫ.eo.cũ in cunctis. ſol.vere allegatio ſufficiens eſt ſi habeatur reſpectus ad veritatẽ negocij:qꝛ vere minor erat:ſed ſi haberet reſpectus ad aduerſarios vera nõ erant:qꝛ hoc nõ allegabant.ſicut eñ hic dicitur nihil cõtra perſonã dicebant. vel dic qđ lȝ papa nõ ↄfirmauerit eũ non tñ fuit ꝓbatũ eũ minoris eta-
3 tis.(†Reuocare)ſed nũqd eo ipſo qđ volunt redire ad tractandum de electione poſſunt procedere qui pñtes ſunt. ⁊ videtur qđ nõ:nam qs cõſtituit eos iudices ſup alios:quis dedit eis ptãtẽ
4 citãdi cũ par in parẽ non hȝ imperium.ſ.eo.c.pri.¶†Item an ſunt neceſſarie tres citationes vel vna peremptoria.xxiiij.q.iij. de
n illicita.†Itẽ ſi citati ſunt ad diẽ vſqȝ ad quã horam⁹ diei expe-
5 ctabitur.rñ.qđ non ſunt citationes iſte que ſiunt cum canonicis ſed ſunt denũciationes vel monitiones quas poſſunt facere non ſolũ iudices ſed etiã pares vel minores.⁊ illi tñ qui pñtes ſunt lȝ pauci ⁊ vnus ſolus ſi alij nõ ſunt pñtes alios reuocabũt.ar.x.q.ij.hoc ius.ꝫ.c.pri.⁊ tales ſunt he denunciationes quales ille que ſiunt venditorib⁹.ff.de eui.c.ſi rẽ.§.vl.⁊.l.ſi dictũ.§.ſi preſente.⁊.l.herẽnius.⁊ dicim⁹ qđ non ſunt neceſſarie ſolemnitates peremptorij ⁊ triũ citationũ ſicut in iudicijs.ſed ſtatim non veniẽtibus vocatis poſſunt procedere preſentes.ſ.eo.qđ ſicut.§.ſi aũt argu.ꝫ.de poſtu.bo.memo.vltra medium.ſ.de teſti.c.ij.de gratia tñ inuenim⁹ aliqñ plures vocationes fieri.lxiij.di.plebis dolet.nec propter hoc dicũtur pñtes eſſe iudices abſentiũ:ſed ius hoc lȝ citãdi hñt a iure.lxv.diſ.c.ſi.x.q.ij.hoc ius.ff.qđ cuiuſqȝ vniuer.ſicut.⁊ dicimus qđ ſi pñtes in die citationis mane celebrata miſſa ſpũſancti procedãt ad electionẽ nõ retractari pretextu abſentiũ.nã ſi dicatur debere expectari finem diei ſ.de offi.dele.conſuluit.ar.C.de iu.ꝓperandũ.ij.q.vj.appellatione.ff.de verborũ.obli.inſulam.ff.de excu.tu.nõ tñ.xvj.q.iij.placuit. nõ eſt verum propter miſſam q̃ cõſueuit ibi dici ꝓpter ſobrietatẽ q̃ ſibi exigitur.nã ad ea q̃ ⁊c.ff.de leg.nã ad ea.ſed ↄſultius facient ſi expectabunt ſequens mane.ar.decre.ↄſuluit.nec erit neceſſaria alia citatio vt eadem decre.dicit. alij dicunt qđ dñt expectare circa finem diei vt in decre.ↄſuluit.ita qđ nec precipitanter feſtinẽt nec nimia cũctatione retardẽt.ff.de admi.tu.tutor qui re.§.j. ſed omnib⁹ his videtur contra.ſ.eo.cũ in veteri.vbi caſſatur electio:qꝛ vltra terminum quẽ ſtatuerãt elegerũt nec expectauerũt ↄſiliũ cõſiliatorum dñi pape.ſȝ rñ.qꝛ ibi peccauerũt multipliciter eligẽtes.nã in tra-
☞ ctatu nõ requiſierũt ↄſiliũ ↄſiliatorũ.¶†Item lȝ poſſint eligẽtes ſibi prefigere terminũ ad eligẽdũ nõ tñ põt pfigere ↄſiliatorib⁹ a papa deputatis.qꝛ alio iure quã canonici in electione cenſentur
6 ¶†Sed qđ ſi oẽs negligentes ſint excepto vno:nonne ille ſolus poterit eligere.Rñ.ſi finis labatur termini ſtatuti a iure ad electionem poterit ipſe ſolus eligere.lxv.di.c.vlti.ar.hoc eſt hic verum etiã ſi aliqui ſint abſentes ⁊ nõ citati cũ ipſe ſolus alijs abſentib⁹ non poterit citare.tẽpus eñ a canone ſtatutũ interpellat ꝓ eo.C.de ↄten.ſtipu.magnã.itẽ qui ſcit certiorari nõ dȝ.ff.de actio.emp.⁊ vendi.l.j.nec obſt.decre.ſ.eo.qđ ſicut.qꝛ loquitur qñ ſit electio ante terminũ canonis:qꝛ tunc ſunt omnes vocandi ⁊ valet ad hoc.qꝛ ius vniuerſitatis recidit ivnũ.lxv.di.c.ſi.ff.qđ cuiuſqȝ
☞ vniuerſi. ſicut.¶†Sed nunquid minor pars vel vnus ſolus reſidens ad terminum non ſtatutum a iure ſed quem ipſe prefigat alios nõ reſidẽtes nec ad terminum venientes poterit vocare et alijs nõ venientibus eligere.dicunt quidã qđ ſic qꝛ in omnibus recidit in eum ius capituli.ar.lxv.di.c.ſi.Sed tutius eſt cũ hec ſit res grauis ⁊ magna deliberatione egerat ⁊ in mora non ſit periculum graue cum non tranſeat tempus eligendi:ſed ſi nimius quã due partes venerunt eorum qui vocandi erant qđ expectẽt vſqȝ ad terminum a iure prefixũ hoc tñ ſaluo.qꝛ ſi ibi eſt por qui velit alios vocare qđ poſſit.vt not.ſ.de maio.⁊ obe.c.a.j.(ex officio)not.inquiſitionẽ fieri ſine infamia de hoc no.ꝫ.de poſtu. l.j. in prin.(eminentis) de ſcientis que ſit eminens que ſufficiens no.xxxvj.di.c.j.⁊.ꝫ.eo.cum in cunctis(ipſum)ſcȝ ꝓpoſitum(perdurante)vbi.ſ.eis non liceat variare electionem de alio(concedimus) diſpenſatiue(adminiſtrationem)dicunt quidam per hec verba dari confirmationem.ſ.de eta.ex ratione.ſed nos tantum eum viſitatori comparamus.

1 ☞Non licet alicui niſi pape diſpenſare cũ illegitimis vt habeant dignitates ⁊ curam animarum.
2 Peccat qui defectũ quod eſt in ſe non patefacit in electione que ſit de perſona eius.
3 Decretum debet continere totam ſeriem et formam electionis nomina eligentium et eorum conſenſum et ſubſcriptiones cuiuſlibet:⁊ nomen electi debet continere ⁊ ad quam dignitatem eſt electus et quod ſcriptura illa ſit facta per publicam manum vel per duos idoneos viros. ⁊ ſigillum capituli apponatur.
4 Decretum non eſt auctentica ſcriptura vbi lis eſt ſuper eadem electione eccleſie.
5 Nunquid ſi canonici depoſito epiſcopo eligant antequam recipiant literas pape de amonitione:papa vero poſt literas reſtitutionis ipſius mittat:valeat electio.
6 Capitulũ cui ſpectat de iure communi ſi eligat antequam papa ⁊ papa ſimiliter ad quẽ ſpectat de plenitudine poteſtatis poſtea eligat:dȝ electio capituli confirmari cum ſit canonica ⁊ ſuam caſſare factam ex plenitudine poteſtatis.

Innotuit.(Diſtuliſti) Sȝ nunquid archie̅pus potuit diſpẽſare ſicut in minori etate diſpenſant e̅pi confirmando minores electos in archipreſbyteros.ſ.de eta.preterea diſpenſant epiſcopi confirmando filios ſacerdotũ ſ.de fi.preſby.veniens.⁊ cum adulteris ⁊ alijs criminoſis.ſ.de iu.et ſi. ⁊ cũ corpore vi-
1 tiatis.ſ.de cor.vitia.c.j.†Rñ. quod nunq̃ licet alicui niſi pape diſpenſare cum illegitimis vt habeãt dignitates ⁊ curas animarũ.ſ.de fi.preſby.c.ſi.imo romana eccleſia vt quidã dicũt ꝙ non eſt verũ ſeruat ꝙ ſolus papa põt diſpenſare cũ illegitime natis.nã maiores cãnes ⁊ ſanctiões ſicut que ſiũt in electionib⁹ epõꝝ ſedi ap'lice ſeruantur.ſ.de tranſla.epi.inter corpo.de app.vt debi-
2 tus.xviij.di.de mulieris.(†Cum ↄſcientiam)niſi dixiſſet peccaſſet.l.di.ex penitentibus.viij.di.priuſquã.ſi eñ fuiſſet confirmatus lȝ peccaſſet:qꝛ tacuit irregularitatem ſi poſt diſpenſetur cum eo tȝ ꝙ factũ eſt.ſ.de renũ.niſi cũ pridẽ.§.pſone.⁊ hoc intelligũt quidã cũ ille q diſpẽſat hȝ ptãtem dandi ſibi dignitatẽ vel bñficiũ ſup quo diſpenſat ſi.ut papa habebat.ſi aũt nõ haberet ptãtem dãdi ſibi dignitatẽ vel bñficiũ ſup quo diſpẽſat ſec⁹ dicẽdũ eſt qꝛ nõ intrauit p portã.¶Quidã tñ dicunt ⁊ bñ:qꝛ ex quo ipſi eligẽdo fecerũt ꝙ potuerũt qñcunqȝ ſuperior diſpenſet licite tenebit
3 ↄtractũ.ſ.de renũcia.niſi.(†Decreto)vbi debet tota ſeries ⁊ forma electiõis ↄtineri nomina eligentiũ ⁊ ↄſentientiũ ſubſcriptio cuiuſlibet ⁊ dȝ eſſe factũ tabellionis manu vel alicuius autentice pſone vel ſigillatum ſigillo cuiuſlibet:⁊ credimus decretũ de ſolennitate eſſe nõ de ſubſtãtia.ar.lxj.di.e̅pa.item credimus qđ decretũ põt fieri incõtinẽti facta electiõe ⁊ etiã ex interuallo⁊ poſt receſſum aliquoꝝ canonicoꝝ q forte tñ cauſa electionis veniẽt.⁊ idẽ di. vn⁹ ꝙ decretũ ſit ẽt ſine ſubſcriptionibus eligentiũ vel ſigillis.ſufficit eñ ꝙ caplm ad ꝙ pertinet electio ſuo ſigillo ſigillet:vel etiã aliquo alio publico vel autentico ſigillo faciat ſigillari vel per manũ tabellionis autenticari.eſt tñ ordinariũ ꝙ electores ſubſcribãt.⁊ dicitur huiõi lr̃a ſic autẽtica decretum:qꝛ in ea cõtinetur ordinatio eccleſie.ſ.ſeries electionis deriuatur eñ a decerno.i.ordino vel diſpono.⁊ credimus quod melius ſit decretũ per capitulum q̃ per cõpromiſſarios ſ̃ulioꝝ per eos poſſit fieri dum
4 modo illud caplm approbet expſſe.¶†Itẽ no. ꝙ decretũ nõ eſt autentica ſcriptura nec ſufficiens ꝓbatio vbi lis eſt ſuper eadem electione eccleſie ſed tñ eſt teſtimonialis lr̃a ſicut ex ipſius teno-
☞ re apparet. ¶†Itẽ ar.ad hoc:qꝛ preter decretũ debent diſcrete perſone mitti q ſuperiorẽ inſtruãt tam ſuper electione q̃ de pſona.ſ.e.nihil.§.ſi.⁊.ꝫ.e.de poſtu.bone memo.in princi.(offerunt) in lr̃is tranſmiſſis(cõſimili).ꝫ.e.cũ in cunctis(par).xxj.diſt.inferior.ff.ad treb.ille a quo.§.tẽpeſtiuũ.⁊ hoc verũ eſt niſi ſe ei ſubijciat.ff.de iuriſ.om.eſt receptũ.ii.q.vij.nos (ſi in ſcholis)⁊ contra ff.de caſtrẽ.pecu.milites(in canone)ꝫ.eo.cum in cũctis (ignorantiam).ꝫ.de poſtu.c.j.(patendã)no.ꝓcurs.nõ admitti ad impetrãdã grãm niſi habeat ad hoc mandatũ ſpãle a dño:alias tamẽ ſi fuiſſent miſſi ad eligẽdũ ſimpliciter:bene potuiſſent poſtu-
5 lare.ſ.eo.in cauſis.(†Ordinationẽ).ar.ad qõnem dñicalem que queritur ſi canonici depoſito e̅po eligant anteq̃ recipiant literas pape de admonitione ⁊ poſt papa mittit literas reſtitutionis ipſius verũ vȝ electio.⁊ qđ non vȝ ar.hic.viij.q.iiij.c.vlti. C.de mandatis principium.l.j.ar.contra.vij.q.j.eos.ff.de decu.l.ij.C.de exce.necȝ.Itẽ niſi hoc decretum poſſediſſet ſtatim facta caſſatione poterãt aliũ eligere:ſecus eſſet ſi eſſet in poſſeſſione corporali ⁊ fuiſſet depoſitus.qꝛ tunc cum fuiſſet in poſſeſſione corporali:non eſt alius eligẽdus niſi primo poſſeſſionẽ dimittat:vt no.ſ.de cõceſ.pbẽ.cũ noſtris.⁊.c.literas.ꝙ nõ credo.ſ.ꝙ aliud eſt
☞ ſi poſſidet. ¶†Item qđ facta electionis caſſatione ⁊ ꝓhibitione ꝙ poſſent alium eligere.cum eñ ſimul ⁊ ſic publice caſſet ⁊ poteſtatẽ eligendi protrahat.ſi aũ tpe receptionis literarũ electionem interim facerent nõ teneret:qꝛ ſcientes hanc ꝓhibitionem pſumerent inobedientes ⁊ ↄtẽptores mãdati ap'lici:nec admitterentur probationes eoꝝ ſi ignorantiam allegarent propter ↄſumptionem caſſationis ⁊ ſuſpenſionis:ſed ſi nõ publice vel ſimul feciſſet caſſationem electionis ⁊ ꝓhibitionẽ electionis teneret electio quã hic ignorantes fecerũt:qꝛ de iure cõi eam fecerunt ⁊ mãdatũ pape qđ de plenitudine ptãtis fecit non eos ligauit cũ ne-

a ¶Ad quã horã adde pet. de anc. in.c.cum e̅ps.ſ.de el.or. in.vj.qui dicit allegando Inn. hic qđ citatus ſimpliciter intelligitur citatus ꝓpria hora qua iudex ſolet ſedere. et adde abba. in hoc.c.⁊ ibi ſelyn.i.c.ij.ſ.de teſti.cog.⁊ ſely. in.c.cum. ꝯ. fer.col.ij. ꝫ. de ↄſti.⁊ dñi in lr̃a pcedẽti querit an ſint neceſſarie due citationes vel vna adde fel.⁊ ibi cõcor.in.c.ex lr̃is co.tit.verſi. in glo.j.in ſi.ꝫ.de conſtitu.

a ❡ Cum nõ ſit
Et ſic papa nõ
pſumit vel ple
nitudine pote
ſtatis.add Bal.
in.l.ſi teſtiũ.C.
ð teſt. ⁊ l pbe.
feu.col.xi.ab
ba.i.c.ad h.ð.
de reſcr.lu.ro.
in.l.j.§.nũcia
tio col.iiij.ff.ð
no.op.nũ. ⁊ fe
li.i.c.j.col.viij.
circa fi.ð.ð cõ
ſti.⁊ ibi cõcor
dãtes ⁊ in.c.q̃
in eccleſiaꝝ.co
lũ.xviij.poſt
pn.ð.de ↄſti.
b ❡ Sed tñ ex
cã.adde eundẽ
Inn.in.c.con
ſtitut⁹.de reli.
domi.poſt gl.
ibi.⁊ legiſtas.
in.l.ſi.C.ſi con
tra ius vel vti
li.publi. Ioã.
an.i.add.ſpec.
in tit.de leg.§.
nũc oſtẽdẽduz
v.lxiij.⁊ alexã.
de imo.l.ↄſi.j.
co.pe.circa pn
ci.in ſcðo vol.
c ❡ Non creda
tur.adð ꝙ In
no.h de ſeipſo
loquitur.vt re
fert feli.in.c.ij.
col.xx.v.de di
uerſoꝝ libroꝝ
ð.de reſcrip.et
latius atteſta
tur ꝙ dicit bo
ſti.⁊ Ioã.and.
poſt cũ in.c.ſo
let.de ſentẽ.ex
cõ.l.vj.ſe mul
totiẽs audiuiſ
ſe ab Inno.ꝙ
nolebat qð he
ſue glo.facerẽt
ius.⁊ dicit fe
ly.in loco pal
legato.⁊ in.c.
ne imitaris co.
j.in fi.ð.de cõ
ſtitutio.

ſciunt nec ſcire potuerunt vel debuerũt impediẽte tpis breuita
te nec enim debent ſuſpicari illi ad quos de iure cõi ſpectat ele
a ctio qð papa de plenitudine poteſtatis illa electione vtaẽ cum
b non ſit ea vtendũ generaliter ſed tãtum ex cauſa b.† ❡ Et ideo
c crederem ꝫ in hoc forſitan non credatur c qð ſi capitulũ ad ꝙ
6 ſpectat de iure communi anteq̃ papa eligat ⁊ papa ſimiliter ad
quẽ ſpectat de plenitudine ptãtis poſtea eligat qð electio capi
tuli debeat ↄfirmari cũ ſit canonica ⁊ ſuam caſſare factam ex ple
nitudine poteſtatis.ar.ſ.de reg.iur. omnis alias enim valde ab
ſurdum ſequitur qð electionem canonicaꝫ caſſet qð eſſe non de
bet.ð.eo.poſtq̃.nam mandatum non debet ligare niſi ex quo ad
eos peruenit.ff.de acqui.poſ.qui abſenti ⁊ forte alij aliter dicunt
ſed ſi papa primo eligeret ⁊ poſtea capitulũ ignorãs electionem
a papa factam idẽ dicunt quidã ⁊ male.nam in hoc caſu cuꝫ iu
ſta ignorantia ſunt ducti capitulũ videẽ qð ſit canonica eorum
electio.ſed poſſet reſponderi non eſſe canonicã: quia poſt aliã fa
cta eſt licet capitulum non ſit in culpa.⁊ qꝛ ſuſpenſi ab eligen
do electio facta eſt.papa enim eligendo aliis aufert ptãtem eligẽ
di. Item videtur ſi dixit animo auferendi ſibi electionẽ priua
mus eos hac vice poteſtate eligendi ſi de hoc conſtat.Et de hoc
ſatis plene innuit.l.pcal.ff.de acqui.poſſeſ.qui abſenti vbi men
tem mittentis conſiderandum oſtendit.hoc etiam ex verbis hic
poſitis ſatis apparet ꝙ ſtatim valebit eis auferre poteſtatem.eli
gendi etiam ante pſitationem literarum.

1 ❡ Crimen in modũ exceptionis probatum in vno iudicio pre
iudicat in altero.
2 Electio non eſt facienda de aliena eccleſia quamdiu reperitur
idoneus in eadem.
3 An eo ipſo quodquis elegit confirmaſſe videatur.
4 Non eſt ſufficiens cauſa appellandi quod de aliena eccleſia quis
eligatur.

Cum inter ea.

Inſcriptum hoc nõ ſuffi
cit.imo neceſſe fuit quod
publicaretur electio.ð.eo.cũ terra.ſ.e.qꝛ ppter. ſed ſi
cut ex ſequentib⁹ apparet ſolẽniter fuit electus:aliter
enim olim nõ expectaretur cõſenſus eius:qꝛ nihil iuris haberet
1 ex ſolis conſenſibus:ſed hodie contra.ſ.eo.publicato.† ❡ Recu
ſatus) ſi de hoc conſtaret ineligibilis eſſet.ar.ð.e.ſup eo.qð verũ
credo ſi in iudicio repulſus eſſet.ſecus ſi aliter: imo plus dicim⁹
qð ſi alicuius electio caſſareẽ propter infirmitatem vel corporis
vitiũ ⁊ poſt caſſaret illud vitiũ nõ remouereẽ a ſcða electione ꝫ
a prima remotus fuerit p ſniam nec ↄdicit.ð.e.ſup eo.qꝛ ibi loq
tur de amotione q̃ ſit pp̃ter pactum cũ infamia remaneret etiã
2 poſt ſanationẽ i.poſt pniam.j.q.j.verũ eſt (nec ad eccliam) †hic
habes ꝙ nõ ſemp preualet electio de eadẽ ecclia facta.ad idẽ.ſ.e.in
cauſis ad hoc dixerũt qdã ꝙ ſi due partes ↄuenerũt in extraneuꝫ
ꝫ electio extranei vt hic.nã due partes inſtar totius obtinẽt.C.de
dec.u.nominationẽ.ð.e.ꝫ.ff.de decr.ab or.fa.l.iij. alij dixerunt ꝙ
ſemp ꝫ electio de eadẽ eccleſia dũmõ vnũ duo eligãt.ar.lxj.diſt.
nullus.⁊.c.obitũ.lxiij.diſt.lr̃as.C.de epi.in ecclia.vij.q.j.deniq̃.
Nos dicimus ꝙ ſiue de eadẽ ſiue de aliena eccleſia ſemper ꝫ ele
ctio facta a maiori ⁊ ſaniori parte capituli:arg.hic.ſ.e.in cauſis.
ſ.de his que fi.a ma.par.ca.cuꝫ in cũctis.eſt tñ verum ꝙ ſemper
de eadem dꝫ aſſumi ſi ibi repereẽ idoneus.ſi tũc cõtrariũ fiat ꝫ
3 (pro parte ſua).i.p ſe.ſolus enim erat.† ❡ Cõfirmauit) ſed nonne
eo ipſo ꝙ eligit intelligendũ eſt ↄfirmaſſe.⁊ dicimus qð ſic vbi
eodẽ iure ad eũ ptinet electio ⁊ ↄfirmatio. verbi gr̃a.qꝛ aliquis
ex cõceſſione hꝫ electionẽ ⁊ cõfirmationẽ.ar.lxiij.di.in ſynodo.ff.
de accu.l.iij.vbi vero diuerſo iure:vt hic qꝛ electio ad eum ſpecta
bat ex cõpromiſſo ⁊ confirmatio autoritate ſedis archiepiſcopa
lis ſecus.ar.ð.e.cũ inter vniuer.ſ.de ↄceſ.preb.poſtulaſti.ſ.de fi.
inſtru.inter dile.circa fi.ver.ceterũ.ff.qñ appel.ſit.l.j.ſ.eo.ꝙ ſicut
⁊ eadã ratione ſi in ↄſecratione excipiatur contra eum audiatur
qꝛ facit tanquã alius.iij.q.vij.§.tria.(diſcretioni veſtre) hec qð
delata eſt ad papam caplo nolente recipe electum per archiepm
(conſenſerit)preteriti perfecti(epilentico)ar.xxxiij.diſt. maritũ
(clerici ⁊c.)not.non ſufficit appellare extra iudicium aſſignata
4 iuſta tã niſi ſit vera:vt no.ſ.de his que fi.a ma.par.ca.c.j.† (Ex
aliis) ⁊ ſic habes hic ꝙ non eſt ſufficiens cã appellationis ꝙ de
aliena ecclia eligaẽ.(Cauſis)ſed ꝫ ex vi appellationis nõ poſſit
opponere aliquã de pdictis exceptionibus qꝛ nõ ꝫ aliis proſequi
niſi alias que ſunt expſſe in app.ſ.de app.cõſtitutus.tñ quaſcũq̃
alias exceptiones tã contra formã q̃ cõtra perſonã poterit ppo
nere anteq̃ ↄfirmeẽ vel conſecretur.ſ.de accu.ſuper his ⁊ not.ſ.
de his q̃ fi.a ma.par.ca.c.j.vbi no.ꝙ nõ ſufficit extra iudiciũ ap
pellare ex cã legitima niſi ⁊ illa ſit vera vt hic.imo plus dicimus
quod etiam ſi obtuliſſet ſe velle probare incontinenti veritatem
cauſe tñ nõ reuocabitur electio poſt talem app.niſi ſtatim pbeẽ
⁊ veritas cauſe non obſtat.ſ.de app.interpoſita.qꝛ ibi loquitur
de appellatione que fit in iudicio.⁊ facit ad hoc qꝛ q̃uis appel
lans offerat ſe velle pbare.tñ non eſt coram quo pbet: qꝛ epũs
vel pars capituli que contradicit non eſt in hoc idoneus iudex

quia nec appellans tenetur coram appellato litigare nec appella
ti tenentur ſi volunt probationes huius recipere. probationes
enim ſuperiori ⁊ cõi iudici reſeruantur.ſ.de his que fi.a ma.par.
ca.c.cum in cunctis:ſed ſi appellãs ⁊ appellatus conuenerint qð
vel corã ipſis appellatis vel aliis recipiãtur pbationes ſuper ve
ritate cauſe:tũc ſatis poteſt cõcedi qð non valet electio interim fa
cta:qꝛ lite pendẽte nihil innouandum eſt.arg.ſ.de offi.le.ꝫ.iiij.q.
vj.dudum.ſed quid ſi appelletur a confirmatore ne confirmet:qꝛ
morbo epilentico laborat.Reſ.idem.qꝛ confirmatio poſtea facta
ꝫ niſi veritas cauſe probetur:ſed ſi coram confirmatore offerret ſe
probaturũ veritatẽ cauſe tunc ſecus dicerem:qꝛ caſſaretur confir
matio poſtea habita etiã ſi non pbaretur veritas cãe.ſ.de appel.
interpoſita.⁊ eſt rõ diuerſitatis:qꝛ hic cõfirmator erat legitimus
iudex:⁊ ideo poterant coram eo probationes induci:⁊ hec appel
latio recte fit in iudicio emiſſa nõ extra iudicium ſed ſuperior ap
pel.de qua hic loquitur extra iudi.emiſſa eſt. ❡ †Sed quid ſi ad
epiſcopũ pertinet collatio prebende vel dignitatis:⁊ tũc cum epũs
crederetur paratus conferre alicui criminoſo venit aliquis et di
cit dñe intellexi qð vos vultis tali conferre talem prebendã quem
ego dico vobis criminoſum ⁊ paratus ſum incontinenti probare
⁊ appello ſi de eo prouideatis.Reſ.quidam qð quicquid fit poſt
talem appellationẽ caſſandũ eſt:tñ alius vr̃ ⁊ forte melius quod
cum puiſio vel collatio quã facit epũs nõ fiat in iudicio nec ordi
ne iudiciario ſeruato qð q̃tumcunq̃ pponat iuſtam exceptionẽ
⁊ etiã ſi ſe offerat eam pbaturũ nõ tñ caſſabiẽ qð fit poſt talẽ ap
pellationẽ ex ea cã interpoſita niſi pbetur veritas.ſecus autem eſt
qñ aliquis petit puiſionẽ auctoritate literarũ dñi pape:tũc debet
audiri excipiẽs cõtra talẽ ⁊ põt appellari niſi audiatur.ſ.de app.
dilectus.⁊ eſt rõ:quia ordine iudiciario procedit.de hoc not.ſ.de
appel.conſtitutus.ſ.de conceſ.preb.ppoſuit (nõ compromiſerit)
maxime.idẽ eſt enim ⁊ ſi compromiſerunt partes poſt publicatio
nem enim electionis nõ eſt licitũ variare.ff.de ſer.ruſt.predi.l.per
fundum.ſ.eo.publicatio.ſ.de ſurepa.paſtoralis.⁊ hoc ſonat lite
ra ſequens conſentire volente.idem etiã dicimus in electione ca
nonicorũ.arg.ij.q.v.ei qui.vre.nominationes.C.de appel.qui ad
ciuilia.põt etiaꝫ intelligi qð ſi ↄpromiſiſſent tũc qñ elect⁹ erat ne
gligẽs in conſentiendo.nã tunc qꝛ electio facta ab archiepõ tene
ret etiam ſi prepoſitus modo conſentire vellet non poſſit.nam qꝛ
culpabilis fuit in differendo conſentire licitum fuit electoribus
compromittere cum nihil iuris haberet electus.et etiam ſi voluiſ
ſent iam eligere potuiſſent:vt no.ð.e.cũ in cunctis. ❡ Sed oppo
nes ſi hoc eſt quare ergo daẽ eis poteſtas iterũ conſentiendi.Reſ.
hoc eſt ideo:qꝛ nõdum renũciauerat ⁊ tñ quia epatus adhuc va
cabat conſentire poterat.ff.de op.leg.mancipiorum.C.de rep.he
re.l.ſi.†vel dic quod ſm hec iura licebat electoribus non ſolũ poſt
publicationem votorum ſed etiam poſt ſolẽnem electionem ante
conſenſum electi ⁊ ſua vota in alium mutare ⁊ ſuper electionem
compromittere.ar.hic.⁊.ð.eo.cum terra.ſed hodie correctuꝫ eſt.ſ.
eo.publicato.(etſi)id eſt quamuis(volente)aliud in poſtulatione.
ð.de poſtu.bone.ij.

1 ❡ Eligentium numerus ⁊ autoritas attendi debet.
2 In electo attenduntur merita que in ſcia moribus vita ⁊ etate cõ
ſiſtunt ſitq̃ de legitimo matrimonio natus.
3 Indignum eligentes ſunt ipſo iure priuati ptãte eligendi.
4 Iudex dꝫ mittere acta cauſe:ad hoc vt papa ſufficienter inſtrua
tur de ea.
5 Epũs diſpẽſare non põt ſuper electo in preiudicium alterius.

Dudum cõſcientias.

ij.q.vij.ſi q
ſunt.(ſe aſſe
ruit)erat enim commiſſa cã.vt ſi diſplicerent partibus
audire diffinitionem eorum tãm inſtructam remitte
ret(numerus)⁊ ꝫ de numero ⁊ zelo ⁊ aliis que circa electos ⁊ eli
gentes attendi debent non poſſit certa regula dari.quedam ta
men de eis notabimus:vt per eam informetur iudex quid facien
1 dum ⁊ quid preeligendum exiſtat. ❡ †Igitur circa eligentes at
tende numerum qui conſiſtat in quantitate ⁊ attende autorita
tem que conſiſtit in partibus ⁊ in qualibet dignitate ⁊ in maiori
bus ordinibus ⁊ etiam prouectiori etate:⁊ in tẽpore ordinationis
vt hic.lxxiij.di.epiſcopoꝝ.conſuluit.⁊ in religione.xxiij.di.in no
mine.⁊ ſic concurrant ad maiorem numerus ⁊ autoritas. nume
rus maior prefertur niſi pauciores ita autoritate polleant quod
eorum autoritas ſit multitudini preferenda.ſ.de teſti.in noſtra.
2 ſ.eo.eccleſia veſtra. ❡ †Circa electum attẽde merita que cõſiſtũt
in ſciẽtia.moribus.vita ⁊ etate.qui natus ſit de legitimo matri
monio.ð.eo.cum in cunctis.xxxviij.diſt.que ipſis omnes fallen
tes.viij.q.j.ꝫ.†zelus aũt eligẽtiũ ſciri non põt niſi p preſumptio
nes.ſꝫ ex preſumptionibus vel bonus vel malus zelus pſumitur
C.de do.dolum.hec autẽ ſcias qð maior pars ſemp pſumiẽ hẽe
bonum zelum.ſ.eo.c.ſi.niſi hãc pſumptionẽ elidant ipedimẽta q̃
ſunt in electo.ſ.eo.c.ſi.cũ tñ diligẽter debeãt electores de eo qui
ſibi pficitur inquirere.viij.q.ij.c.ſi.pſumuntẽ ſcire impedimenta
electi niſi probeẽ ↄtrariũ.ð.e.innotuit.vel niſi pſumptionẽ illã

alia pſumptio

alia ꝑſumptio elidat.ſ.de ꝑſum.qꝛ ⁊ cõſiſti... u intẽtione:
vt.viij.q.ij.dilectiſſimus.⁊ non eſt magna vis i.ꝛ zelo quis.ſ.me
lioꝛi vel minus bono zelo ſeu affectione ducat̃ dũmõ nõ declinet
ad malum:puta qꝛ carnali zelo ſeu affectione eligat indignũ vt
hic.⁊.ſ.de ap.ꝯſtitutis.j.q.j.ſunt nõnulli.⁊.c.ſe. ſanitas autẽ eli
gentiũ nõ conſiſtit in intẽtione tm̃ ſed etiã in effectu ⁊ opere:†vt
ea pars ſanioꝛ dicat̃ non ſolũ que nõ eligit indignũ ſed ꝗ eligat
digniorẽ vt.ſ.eo.ti.eccleſia veſtra.viij.q.j.ꝫ ſi tm̃.ſanitas eni͂ par
tiũ ex meritis electoꝝ de quibus ſupra dictũ eſt:ꝓbat̃ ⁊ innuit̃ vt
in eadem decre.eccleſia.⁊ hec ſanitas modicũ vꝫ in electione fa
cta ex interuallo ſed valet ad hoc vt teneat electio facta in diſcoꝛ
dia ⁊ non ex interuallo vbi opꝫ ꝙ ſit facta a ſanioꝛi parte capi
tuli.ſ.eo.eccleſia veſtra.⁊ hꝫ locum tm̃ vbi eligit̃ ex vtraq; pte di
gnus.Dicaꝫ aũt ſanioꝛẽ partẽ que melioꝛẽ eligit niſi enumerus
vel dignitas eligẽtiũ nimis ꝑponderet.ſ.de teſt.in pñtia.ꝙ arbi
trio boni viri eſt relinquẽdum.arg.ff.de verb.obli.continuus.§.
cum ita.ff.pro ſo.ſi ſocietatem.ff.de iure delib.l.j.⁊.ff.de teſti.l.ſi
eo.Si vero ex altera parte ſi indignus dicam ſanioꝛem partem
illã que dignũ elegerit vt ipſius electio ꝑferat̃ dummõ pars eli
gentiũ indignũ ignoꝛãter non ſit duplo maioꝛ.ſ.eo.ſcriptum. ſi
vero ſit duplo maioꝛ numerus indignũ eligentiũ ſi ſciẽter elege
runt ꝓualet electio minime partis etiam vnius ar.eiuſdem decr.
3 ſcriptũ.⁊ eſt huius diuerſitatis rõ † qꝛ qñ eligit̃ indignus quot
quot ſcienter eũ eligũt ipſo iure priuati ſunt ptãte eligẽdi. ĩ.eo.
cũ in cũctis.vnde tũc etiã in vnũ recidit ius capituli.lxv. diſt.c.
vlt.qñ autẽ ignoranter eligit indignũ maioꝛ pars tꝫ electio fctã
a maioꝛi parte.⁊ hoc idõ:qꝛ eſt ſenioꝛ.ſ.c.congregato.⁊ hic nõ aũt
ea rõne dicimus tenere eã qꝫ in minorem partẽ reciderit ius eli
gendi.nam cũ nõ peccauerũt:qꝛ indignũ ignorabãt ius eligẽdi
nõ amiſerũt.ĩ.eo.innotuit.¶ †Sed queres quare in hac rõne ſa
nioris partis obtinet etiã electus a minoꝛi pte ꝙ̃ tertia:vel etiã
ab vno.Rñ.ꝙ ibi due ptes rõne delicti:puta qꝛ non ſciẽter indi
gnũ elegerũt nõ ſunt priuati ptãte eligẽdi ⁊ ipſi ſunt capl'm non
tertia pars.ff.de decre.ab or.fa.l.ij.C.de decur.rões.ſed ibi tm̃
maioꝛ pars eſt ex vna parte indignũ eligẽs:ſed ignoꝛanter ⁊ mi
noꝛ cetus ex alia ſed maioꝛ tertia parte dignũ eligẽs illa maioꝛ
pars nõ dr̃ capl'm cũ nõ ſint ibi due ptes.nec minoꝛ dr̃ capitulũ:
qꝛ nõ recidit in eos ius vniuerſitatis cũ maioꝛ pars nõ delique
rit.⁊ idõ adhuc remanet vnũ tm̃ capl'm tam ex maioꝛi parte quã
ex minoꝛi.⁊ hac rõne dr̃ preualere poſtulatio duarũ partium:qꝛ
ipſi ſunt capl'm totum infra eodem ſcriptum.⁊ hec electio facta
a maioꝛi parte dr̃ ꝓualere:qꝛ eſt facta a ſanioꝛi parte vt dictũ eſt.
¶ †Sed conſueuerat hic queri:qd iuris ſit ſi minoꝛ pars primo
eligat dignum.⁊ in eodẽ cõtextu maioꝛ eligit indignum ſciẽter
vel ignoꝛanter.⁊ vr̃ ꝙ nõ vꝫ cũ ſcdi nunq̃ peccauerũt vnde non
poterat adhuc aliqua poteſtas eſſe trãſlata eligẽdi in primo eli
gẽtes. ¶ Sed nos non facimus differentiã qui primo eligãt cuꝫ
vna fingat̃ electio vel vnus cõtextus electionis a principio ſcru
tinij vſq; ad publicatam electionem.¶ †Et quidam dicunt qꝫ
publicato ſcrutinio qui elegerunt indignum priuati ſunt ptãte
eligẽdi etiam ſi ad publicationẽ electionis nõ ꝓcedat̃.ar.ſ.c.pu
plicato.imo plus eis.vr̃ qꝫ ex ſolis conſenſibus qui ſciẽter indi
gnum elegerũt priuati ſunt ptãte eligẽdi ſi ꝑſeuerãt vſq; ad pu
blicationẽ.¶ Poſt talem ergo priuationẽ tenere dꝫ electio que
ex rectis conſenſibus procederet.nec obſtat ꝙ primo factum eſt
quã illa que ex nullis conſenſibus inſurgit ⁊ que ſimul cõtexta
ſit.Si autem nõ ex ſolis cõſenſib⁹ quereret ius electus nec priua
ti eſſent electores ptãte eligẽdi vt eſt qñ ignoꝛanter nominãt in
dignum:ſed ante publicationẽ electionis ſciunt eum indignum
tunc:⁊ ſi maioꝛ pars a propria nominatione indigni nõ recedat ſꝫ
tñ nõ eligat ⁊ maioꝛ pars eligat dignum ceſſabit electio huius
digni.non eñ debeãt eligere niſi plures prius eligerẽt:ſed cõiter
aliam electionem de nouo facere debuerunt. ar.ĩ.eo.cum terra
alij dicũt ꝙ ex ſolo cõſenſu in malũ ſint priuati ꝙ ex eo ꝓbatur
ꝙ ſꝫm iura antiqua:qñ non erat neceſſaria publicatio electionis
ſed ſoli conſenſus ſufficiebãt.⁊ etiã ſꝫm modernos in minoꝛib⁹
dignitatibus in quibus forma.ca.qꝛ ꝓpter. non requiritur vbi
priuat̃ quis ſciẽter conſentiẽs in indignũ:ergo ⁊ hodie hoc idẽ
ius ſeruabitur cum non ſit mutatum.C.de teſta.ſancimus.Alij
tñ dicũt ꝙ publicata electione indigni ꝑditur ptãs eligendi.ar.
ĩ.eo.cum terra.ſepe enim zelus ⁊ ſanitas ſumuntur pro eodem
in poſtulatione autẽ ſanioꝛ pars dr̃ que eligit dignũ ꝙ̃ ꝗ poſtu
let indignum niſi poſtulans ſit duplo maioꝛ.ſ.eo.ſcriptum.(di
gnitate)forte habebat canonicus aliquam prebẽdam cui digni
tas adherebat vel erat nobilioꝛ vel literatioꝛ (tpe) qꝛ ante oꝛdi
natus fuit(allegationes)facti puta exceptiones rñſiones ad di
cta teſtiũ inſtrõꝝ ꝯtractus ⁊ cõſimilia. nã de allegationibus
iuris intelligi nõ põt cũ eas habeat in pectoꝛe ſuo.xxxj.q.j.perue
4 nit.(†Preſentare)culpa fuit iudicis qui acta mittere dꝫ pape.⁊
ideo impeditur ſñia preferẽda:alias cũ omnibus iuribus queli
bet pars cõparere debet nec cõtumax hic expectari debuit.C.de
iudi.ꝓperandum.§.ſin autẽ.vel dic ꝙ hoc idõ expectatur qꝛ ex il
lis actis ꝓbatur ius pñtis ⁊ non cõtumacie:nam ſi tantũ ꝓ cõ
tumace ẽt facerent rões eius quas potuit ⁊ debuit in termino
portare:tũc iudex poſſet procedere eis non expectatis. tamen me
lius credimus qꝫ eius abſentiam ſupplere debeat dei pñtia. C.
de iud.ꝓperandũ.§.ſin autẽ reus.⁊.ſ.de eo qui mit.in poſ. cauſa
rei ſer.cum qui.ſi quidẽ ſupplicat̃ ẽt iura cõtumacis ſibi cõtinere
ꝙ eum requirere ⁊ expectare dꝫ(dicta erant)non dicẽda cũ eſſet
concluſum(electionis)tpe electionis ſpectandum eſt.ſ.eo.audi
tis.ſ.de ele.ex.mini.poſtulatis.in prin.ar.ꝯ.ſ. de eta.preterea.ſ.
5 eo.qꝫ ſicut.(†In oꝛdinibus).ſ.de eta.preterea.ꝯ ſol.hic erat ta
lis ꝙ infra breue tps poſſet ad eum oꝛdinem ꝓmoueri quem di
gnitas requirebat.Item in diſpẽſatione illud.hoc autẽ nõ erat
diſpenſarum:vel dicas licet diſpenſari poſſit electio tñ eſt nulla
cum tñ debuerit poſtulari ⁊ ad illos tranſit ptãs eligẽdi ſi ſcien
ter talem elegerunt:vnde ex quo alius electus eſt in preiudicium
alterius non poteſt diſpenſare eps.(Abſentia).ſ.vt lit. non con
te.qñ.no.ꝙ nec ẽt iſti iudices quibus cõmittitur cã eũ citare de
bent:imo eo non citato ꝓcedent ad determinandũ cãm.alij con
tra(impedimentis)ſi impedimẽtum haberet quare promoueri
non poſſet non crederet̃ bono zelo feciſſe niſi aliud impedimen
tum contra eum probetur.

1 ☞ Abſentes non debent ire nec dare procuratores cum timẽt
vim ſibi fieri in electione.
2 Appellatio propter iuſtũ metũ impreſſionis interpoſita tenet.
3 Juſtus timoꝛ intruſionis ſufficit ad reddẽdũ electionẽ nullam.
4 An recipiens epm poſtulatum ad adminiſtrationem ſit ipſo iu
re priuatus eligendi poteſtate.
5 Ex factorũ iteratione mutari non debet qꝫ logam interpretatio
nem recepit.
6 Super iniuſto facto notoꝛio proceditur ſine ſolennitate iuris.
7 Non ꝑſumitur ꝓ iudicis proceſſu in preiudicium alterius: niſi
quatenus conſtiterit legitimis documentis.
8 Sentẽtia excõicationis lꝫ non trãſeat in rem iud.preſumitur. tñ
pro ea.⁊ excõmunicato incumbit onus probandi eam iniuſtam.
9 Si q peccant indignũ eligẽdo ⁊ ob id eligẽdi poteſtas ad alios
transferat̃:⁊ ſi ipſi eodẽ modo peccẽt non trãſfert̃ ad ꝑinos ptãs
eligendi ſed ad dominum papam tantum vel eius ſuperioꝛem.
10 Poſtulatio in concoꝛdia non in diſſentione fieri debet.

BOne memorie magun.

(Eligentibus) diuerſis tpibus ⁊ diuerſis locis facte fuerunt he
electiones(recepiſſe)gerẽs ſe manifeſte pro prelato ec
cleſie magun.(miniſtraſſe)ſed fingebat quod non faceret ſicut
prelatus ſed quaſi miniſter cui a capitulo promiſſum erat ſicut
cuilibet extraneo(irritatam)vt.ĩ.eo. qualiter.⁊ qꝛ eps erat non
licuit ei trãſire ad illam eccleſiã.ſ.de trãſla.epi.c.j. †Item licet li
citũ ſit miniſtrare in eccleſijs vltramon.ſine cõfirmatione.ſ.c.ni
hil.ſi tñ pñs ſit legatus nõ põt.ĩ.de cõſue.cum venerabilis.Iteꝫ
huic poſtulato ẽt abſẽte legato nõ licuit:qꝛ illa conſtõ hꝫ locum
in electis canonice ⁊ in cõcoꝛdia.⁊ nõ in poſtulatis q nõ poſſunt
ſine diſpẽſatione tranſire.ĩ.de cõſue.cũ venerabilis. Itẽ hec po
ſtulatio in diſcoꝛdia erat(de vi)hoc eſt:quia metuebat accedere
ad eccleſiam magũ. ⁊ impreſſionẽ in electione fieri ſibi ⁊ magis
fieret.⁊ ideo appellauit ne ſibi ſine ipſo ⁊ ſuis alij procederent.
1 (†vi.) id eſt iuſto timoꝛe violẽtie.⁊ iuſta cã erat quare timebant
impreſſionẽ fieri in electione ⁊ cũ in electõib⁹ ⁊ in alijs appella
tionib⁹ extraiudicialib⁹ neceſſe ſit ꝓbari veritatẽ cauſe. hic ſuffi
cit ꝓbare iuſtam cãm timendi impreſſionem ſubeſſe ẽt ſi non ſit
ſequuta impreſſio:qꝛ nemo ſe dꝫ periculo exponere. vel expone.
de vi.de impſſione fctã in hac ſtipulatiõe.⁊ ſic nõ eſt obiecto: qꝛ
appellatio facit nullã electionẽ ſequentẽ vel nõ quaſi eligẽtes hic
priuati ſunt ptãte eligẽdi ipſo iure qꝛ hic nõ facit tm̃ appellatio
ꝯtrũ cã ꝗ ſuberat.ſ.impſſio ꝑ ꝙ̃ elegerũt.vñ ipſo iure ꝑuati ſunt
ptãte eligẽdi.⁊ hec ſol.mihi melioꝛ vr̃ ⁊ veracioꝛ.ſ.eo. quiſquis.
(†Conſtat)ſi eñ cõſtaret de iuſto timoꝛe violẽtie conſtat iuſtam
fuiſſe appellationẽ ex hac cã interpoſitã cui cã deferre tenerent̃
ſi non detulerit non poſſent aduerſarijs opponere in eodem ne
gocio ꝙ aduerſarij pro ſuis appellationibus iuſtis non detule
rũt.ĩ.de reſcri.ex parte.ſ.de appl.an ſit.ſꝫ ſi primo eligẽtes cõtra
appellationẽ alterius tertio venirẽt ꝯ app.eius q licite ſcdõ ve
nerit cõtra app.prioꝝ eligẽdo.cũ prima electio eorundẽ qui ter
tio nunc eligũt nõ tenuerat:qꝛ poſt appellationẽ legitimã facta
fuit.⁊ tñ ſi electio ſuperioꝛ vel ſcda nulla fuit:qꝛ forte electus irre
gularis vel alias ineligibilis eſt:⁊ tunc bene iſti ſcdi poſſent op
ponere cõtra eorum electionẽ vel ſcdã:cum ſcdi veniendo contra
app.prioꝝ vſi fuerũt iure ſuo.primi aũt in preueniẽdo in prima
electione ⁊ in tertia eãtum iniuria vſi ſunt.⁊ ideo cõtra abba.di
ci põt.¶ †Item no.ꝙ lꝫ in vna electione veniant aliqui ꝯ app.
aliquorũ ⁊ in alia electione vel negocio alij veniant contra app.
eorũ hĩ pñt obijcere ꝙ appellatio preceſſerit.hꝫ eñ hoc locuꝫ qñ
tantum de vna electione vel negocio agit̃.nam ſi in vno negocio
tunc non detuliſſent:nihilominus tamen aliud negociũ ꝙ con

tra me faceres poſt legitimā appellationē irritaret̄ poſſet au-
tem eſſe ea rōne quare hic non audiunt̄ electores epi varmacē̄.
ꝓponētes cōtra electionē prepoſiti de appellatione ꝑmiſſa. non
q̄ nō detulerūt ſimplr̄ appellationi aduerſarioꝝ cū ſi iniuſta
eſſet cā appellationis prepoſiti nō ſit deferēdū:ſed eſt rō:q̄ non
detulerunt iuſte appellanti talis erat appellatio prepoſiti electi
in archiepm̄.ſ.auſta. Sed certe ⁊ ſi hoc non ſufficeret tñ appella
tio facta cōtra ꝑpoſitū nō poterat impedire eius electionē cum
nullā cām allegauerit:niſi q̄ facta erat poſt aliā poſtulationem
ſ.varmacē̄.ſed cū eius poſt ulatio nulla eſſet:puta q̄ facta erat
poſt appellationem legitimam non potuit impedire ſecundam
electionē.⁊ eodem modo nec appellatio emiſſa ad conſeruationē
talis poſſeſſionis que nulla eſt non potuit impedire electionem.
nam licet aliqui non poſſunt ire ad locum vbi debet fieri electio
propter metuꝫ vel periculum perſone.non credo quod propter
hoc debeat retardari electio nec illi qui ſunt in loco debito ⁊ ele
ctioni deputat̄ debēt ad alios exreruno abſentes tanquam le-
gitimo impedimēto detenti debēt conſtituere procuratores.ſ.
eo.q̄ propter.dummodo oēs partes vocandorum vel ꝑſentium
in loco debito ſint.ff.de tu.⁊ cu.l.vi.ff. quod cuiuſq; vni.l. nulli.
† Plane melius dr̄ qḋ ſi maior pars canonicorum conſentit qḋ
eatur ad abſētes ſbitur ſi iuſta cā impediti ſunt. ſi nō conſentiāt
nō ibit̄.ff.ad muni.q̄ maior.eſt tñ vtile q̄ plures interſint tracta
tui.ar.ſ.eo.cū in veteri.ſ.de ar.cum olim.xx.di. de quibus. lrā̄.
extra.ſi aūt nulla iuſta cauſa ſed tñ voluntarie detinentur tunc
vnus ſolus toti collegio poſſet ꝯtradicere ne ad eos iret̄.ſ.de his
que ſi.a ma.par.ca.c.j.ſed p hoc nō ſoluitur pñs ꝯtrariū vbi di-
cit̄ q̄ hi abſētes appellauerūt ex eo q̄ timebāt ſibi inferri iniuriā
⁊ iuſta reputata eſt appellatio eorūꝫ lꝫ pauciores eſſent. ¶ Sed
pōt hoc intelligi qḋ non fuit iuſta appellatio ex eo qḋ nō fieret
in abſētia aliquoꝝ qui iuſtā cām habebāt timoris ſꝫ q̄ timebāt
ex eo q̄ timor erat iuſtus de omnib⁹ canonicis ⁊ vt electio pura
⁊ ſine violētia ⁊ a vitio poſſet fieri in ciuitate.⁊ hec fuit iuſta ap-
pellatio.xxiij.di.in noīe(olī).ſ.electores vermac.(ipſo)ꝑpoſito
(deferēdum).ſ.de app.ꝯſtitut⁹.dñ ſit.ſ.de reſcri.ex parte. vbi de
hoc no.(fruſtra)ſ.de vſu.q̄ fruſtra.ff.de mino.auxilium (vnde)
ſ.hac rōne.(† Appellatione)⁊ cauſam que ſuberat ſcꝫ impreſſio-
nē que fiebat in electione:q̄ ſic ꝯtinet̄ in legra philippus Dux
ſueuie qui ſe p rege Alamonie gerebat iſtuꝫ vermacē̄. per vim
intrauit.Sꝫ ſi nō intrauiſſet ſꝫ ſolus iuſt⁹ timor intruſiōis fuiſſet
tñ ſufficeret ad reddēdum nullā electionē ⁊ ad priuandū ipſo iu
re poſtulātes ptāte eligēdi:q̄ p eode vr̄ debere haberi ſi impſſio
facta ſit.⁊ ſi iuſtus timor impreſſionis ſubſit lꝫ impreſſio non ſit
ſecuta quam ſequi forte nō fuit neceſſe:q̄ electores ſciētes eā im
minere nō expectauerūt eā:q̄ ſine impreſſione fuerūt qḋ cum im
preſſione fuiſſent ſi ibi expectaſſent.⁊ ad hoc facit.ſ.de app.bone
memo.q̄ ibi loquit̄ de appellatione extraiudi.⁊ tñ ſufficit ex ve-
4 riſimili cā appellari.†(Recipiētes)hinc vr̄ qḋ ſi aliquis recepe-
rit epm̄ poſtulatum ad adminiſtrationem ipſo iure priuatus eſt
ptāte eligēdi.vr̄ eñi a poſtulatione recedere ⁊ eū hr̄e pro electo ⁊
confirmato:cū hoc ſolis cōfirmatis liceat.⁊ idē eſt ſi contra ap-
pellationē legitimā elegerint.ar.qḋ tñ priuari debeāt.ſ.de tranſ
la.epi.quāto.ſed nunquid idē ſi quis recipiat electū cui⁹ electio
... ꝫ ipſo iure.ar.q̄ ſic †de ſimilib⁹ eſt ad ſimilia ꝓcedēdum.ff.
de leg.nō pñt. ¶ Sed cōtra credim⁹. Nō diuerſitatis eſt in glo.
q̄ incipit no.q̄ poſtulatio nō ſinitur publicata poſtulatione ſed
tñ habito ꝯſenſu eius q̄ poſtulationi ꝯſentire dꝫ. ⁊ ideo eſt q̄ ſi
quis medio tpe inter poſtulationē publicatā ⁊ aſſenſuꝫ ſuperio-
ris deliq̄rint ita priuat⁹ eſt ptāte eligēdi ſicut ſi poſtulaſſet indi
gnum.ſecus autē eſt in electione q̄ ſinit̄ ipſa publicata. ⁊ ideo ſi
qs poſtea peccat lꝫ aliás puniat̄:⁊ nō tñ ꝑpter hoc priuatus eſt
ptāte eligēdi(indignos) ptāte eligēdi(notoria).ſ.de tranſlatione
epi ⁊ receptione ipſoꝝ canonicoꝝ.ſ.de trāſla.ꝗto. ¶ (Teſtes) lꝫ
eñi ſcīm eſſet notoriū:ipſe tñ ignorabat vñ abſente parte ⁊ reliquo
ordine nō ſeruato potuit ꝓcedere ad teſtium receptionē.ij.q.j.
5 manifeſta.ſ.de iureiu.ad noſtrā.xj.q.iij.eorum. ¶ † Itē no.q̄ ſic
ſeruat totus mundus qḋ contingente maleficio notorio ſtatim
inquirit iudex gñaliter nō ꝯtra certā perſonā:⁊ facta inquiſitiōe
vocat nominatos in inquiſitione de maleficio vt ſe defendāt ⁊ q̄
longā interpretationē recipit ex iteratione factoꝝ mutari nō dꝫ.
ff.de leg.minime.⁊.l.ſi de interpretatione.⁊.l.ſeq. Itē tn̄c cū ma-
leficiuꝫ ſic notorie factū eſt ſed quis illud fecerit ſit incertū:iudex
nullo vocato procedet ad inquiſitionē illius maleficij.ſ. p quos
ſit factum.⁊ idē ſi certū ſit de aliquibus pſonis ⁊ de aliquibus
incertus.ſalua tñ remanet defenſio illi de quo dictū eſt in inqui-
ſitione.ſ.de offi.ord.c.j.ff.de offi. pñ. congruit.ff.de ex.⁊ exhi.re.
diuus.⁊.l.ſe.C.de fer.prouinciarū.in aut.de col ꝗ.iubemus aūt.
⁊ eſt ar.opti.q̄ ſi nulla pſona nominata ſit in inquiſitione de ſta
tu monaſterij ⁊ teſtes recipiant̄ qui de quolibet monacho teſti-
moniū ferēt.ipſe tñ ꝫ quē dicta dedit eius impugnare poterit.ſ. de
re iu.cū.ꝫ.⁊.A.ar.ij.q.v.ſepe interrogāt.ſic poterit fieri ⁊ in ma
leficijs notorijs ⁊ dicunt quidā q̄ hec inquiſitio q̄ ſit de incerta

pſona eſt ... ſiua alterius inquiſitionis.nā cōtra pſonā in
prima inq̄ſitione,nominatam recipit̄ noua inq̄ſitio.⁊ dicit qdā q̄
ndē teſtes q̄ dixerūt in prima.ſ. qñ cōtra nullā pſonā agebat̄ ite-
rū recipient̄ in ſcḋa qñ cōtra certam pſonā agitur.ar.ſ.de teſt.ve
niēs(archiepi)⁊ eū eligētiū(caſſauit)iuſte(ꝯfirmare)iniuſte cuꝫ
parte altera nō citata hoc fecerunt (cōtra legati) ⁊ vere iniuſte
proceſſerat legatus:q̄ nō citauerat canonicos lꝫ epm̄ citare non
teneretur(porro)allegando dicit : q̄ delictū eligentium non erat
ſic notoriū qui citari debuerant.⁊ hec eſt rñ.pape.q.d. ꝑſumitur
6 bene q̄ legat⁹ citauerit electores varmac. ¶ (Notorius)not. qḋ
iniuſto facto.ſ.tranſitu epi de vno epatu ad alterum.q̄,quaſi ex
ſui natura non pōt eſſe niſi notoriū.ſ.de tranſla.epi.ꝗto ꝓcedit̄
ſine ſolēnitate iuris.ſecurius credimus q̄ primo q̄ ꝓcedet lega-
tus dꝫ illuc mittere officialē qui videat.ſ. de fama ⁊ huiuſmodi
⁊ poſtea ꝓcedere contra eū veruntamen remanet ſaluum epo vt
poſſit illud probare falſum ⁊ q̄ plus eſt notorium. C.de accu.ea
quidē. ⁊ ſi nō habeat officialē ſed ſit notorium p famā in tali fa-
cto ordine iudiciario non ſeruato procedat̄ ⁊ ad ꝓbationes reci-
piēdas q̄ tñ non liceret in alio caſu q̄ ſui natura non eſſet noto
rium.ſ.eo.venerabilē de notorijs autē not.ſ.de cohā.cle.⁊ mu. ve
ſtra.q̄ ergo ſic contra epm̄ procedi potuit papa in hoc cōfirmat
ꝓceſſum legati.i.caſſationē poſtulationis. † Vel dic qḋ cū poſtu
latio tñ gr̄e innitat̄ ſine iniuria eo non citato cum eius nō in-
tereſſet potuit eius poſtulationē caſſare. ꝓceſſum vero cōtra ca-
nonicos habitū nō confirmat.cū illa q̄ opponebant̄ eis.ſ.ap. re-
ceptio epi non eſſet ſui natura.q̄ notoriū. ⁊ q̄ eorum intererat
vnde citari debebant:⁊ reliquus ordo iudiciarius obſeruari ⁊
ideo tacite legati ꝓceſſum caſſat in eo qḋ cōfirmat electionē pre-
poſiti q̄ ex eo ꝑpendit̄:q̄ non dicit ratā habemus confirmatio-
nem legati:ſed confirmādam duximus electionē. ¶ † Sed dices
quare confirmat electionē rñdeo q̄ canonice electus erat ꝑpoſi-
tus a ſuis cōplicibus:apud eos deuoluta fuit ptās eligēdi pro-
pter pcm̄ poſtulātiū epm̄ qḋ conſtitit pape ſed non cōſtitit lega-
to partibus preſentibus:⁊ iō non cōfirmat̄ eius ꝓceſſus(exami
7 natione)ſolēni.ſ.de iureiu.ad nr̄am.(† Preſumit̄).ſ.de renū.in
pñtia.ſ.de pba. poſt ceſſionē. ſ.de re iud.ſicut.ff.de re iu.res ea-
dem.hodie credo idē poſtq̄ ſnīa trāſit in rem iudi.cum res iudi-
cata pro veritate accipitur ⁊ eſſet difficilimū ſup oīa acta cauſaꝫ
recenſere.ante autē q̄ tranſeat in rem iudi.nō preſumit̄ pro iudi-
ce niſi certū pbauerit.ſ.de pba.qñ cōtra. ⁊ not.ibi q̄ dicit:non
ꝑſumit̄ p ꝓceſſu iudicis.⁊ nō negat quin p ſnīa:⁊ maxime poſt
q̄ trāſit in rem iudi.dꝫ preſumi. Io.dixit in nullo hodie preſumi-
8 p ſnīa.ar.decr.qñ contra. ¶ † In ſnīa autem excōicationis quā
uis nō trāſeat in rem iud.tamē preſumit̄ p ea.vñ onus probatio-
nis q̄ ſit iniuſta incūbit excōicato.ſ.de offi.ord.ad reprimēdam.
ſ.de ſen.exc.ſacro.⁊ niſi ſit appellatū:q̄ ſi appellatū eſt licet excō-
municatio dīno teneat de iuſtitia tñ excōicationis nō preſumitur
pro ſnīa ⁊ ei incūbet probatio cui incūbebat ante appellationem
arg.ſ.de offi.ordi.ad reprimēdā.(approbari)per teſtes per confeſ
ſionem enim poſſet approbari.ſ.de confeſ.ſtatuimus(negatiua)
vj.q.vlt.actor.C.de cōtrahē.ſtipu.optimā(per rerū).i.ſolitūꝫ cur-
ſum cauſaꝝ(cū ⁊ ſi q̄libet)ex hoc loco vr̄ qḋ non capl̄m ſed ſingu
li ſinguli ſint citādi:qḋ fateor verū eſſe vbi dubium eſt que pars
ſit capl̄m.ſecus aūt ſi ꝯſtaret ⁊ multomagis vbi eſt certum(ſingu
lares).ſ.eo.cum dilecti.(aduerſarij)epo ⁊ canonici.(ex tribus)ſcꝫ
preſumptione.ſ.quod virum paſtorali preditum dignitate contra
formā canonicā nō ſolū eligere ſed etiam recipere preſumpſerunt
cōtēptu:q̄ poſtq̄ ꝓcurator eorū veſtras literas reportauit quib⁹
mādabat̄ qḋ ſi varmac.epus in tpalibus vel ſpūalib⁹ miniſtraſſet
ipſius poſtulatio caſſaretur ipſi poſtmodum.q.electo ſuo ſicut ex
eoꝝ literis apparet quib⁹ eū ſuū electū noīantes tenere ſpreuerūt
⁊ blaſphemia: quia legatū nr̄m ꝗtū in eis fuit infamātes eum cor
ruptū fuiſſe pecunia ſunt mentiti.(Quḋ contra eū)nō rōne iuri-
ris:puta proponēdo q̄ electio prepoſiti non tenebat:q̄ ipſis con-
temptis facta fuit.nā ꝑpter ꝑdicta ꝑuati ſunt ptāte eligēdi.iō rō
ne ſui iuris non poterāt petere caſſari eis abſentibus electionē fa-
ctā:ſed ſi de crimine agerēt vel exciperent hñ audirent̄.vel etiam ſi
vellent alīs ſicut quilibet dicere electionē non tenere quia hoc nō
prohibet̄.vel dic qḋ etiam nec admitti debent electores ipſi cōtra
prepoſitum:⁊ de crimine vel de minus canonica electione propter
malū zelū quē hr̄e preſumit̄.arg.ij.q.vij.accuſatio.⁊.c.ſeq.iij.q.ix.
c.ſi.ſed hoc tñ intelligo in criminalib⁹ ſpūalibus ⁊ eccleſiaſticis
cauſis:vt.c.ca.ſonāt.alīs enim ſuā iniuriā ⁊ cauſam quiſq; pōt ꝓſe
9 qui.iij.q.vj.omnibus(reddidiſſent)qḋ tñ non erat.(† Ad nos)
hic habes q̄ ſi aliq peccauerūt eligēdo indignū ⁊ ꝑpter hoc trāſ-
ferat̄ poteſtas eligēdi ad alios ⁊ ſi ipſi eodē modo peccēt nō tranſ
fert̄ ptās eligendi ad primos ſed ad dnm̄ papam tñ vel ad eius
ſuperiorem.ſed contra.ſ.eo.cum vinton̄.ſed ibi non peccauerunt
ambe partes:ſꝫ vna tñ que elegit illegitime natū.⁊ ideo iniuſtum
eſſet q̄ ab eis qui non peccauerūt vel nō peccauerunt intm̄ q̄ de-
bebāt perdere ptātē:⁊ transferat̄ ptās eligēdi ad ſuperiorē.alij di-
xerūt q̄ ſi ambe electiones ſimul ſiant obtinere debet q̄ hic dr̄. Si

vero dixer

☞ vero diuerſis tēporibus contra. ſed lr̄a hoc nō patit̄. †(Electio-
nem) non eſt vera lr̄a hic poſita: nec pōt tolerari ſed vera lr̄a re-
giſtri hec eſt electionē memorati ar. hiepiſcopi duximus ſupple
quondā confirmandā ne qd ⁊c. palliū etiā cōcedēdū: ꝫ aūt. ⁊ ſ.
diſtricte precipimus quatenus eidē archiepō debitā exhibeatis
reuerentiam ⁊ honorem. (Confirmantes) de grā non ex iuribus
electionis. cum enim poſtulatio non eſſet nulla ipſo iure qđ ex
eo apparet: q2 ratificari poterat conſentientibus poſtea contem
ptis. ſ. eo. qđ ſicut. ⁊ c. eccleſia noſtra procedi nō poterat ad ſecū-
daꝫ prima non caſſata. ē. eo. conſiderauimus. ſ. eo. auditis. ⁊ no.
de hoc. ē. ca. priori. ⁊ ſic etiam per conſequens non erat adˀ alios
deuoluta poteſtas eligendi niſi per ſententiam priuarentur. pri-
mo qui peccauerunt. vel poſſet dici quod de iure confirmauit: q2
10 poſtulatio nulla erat ipſo iure †cum poſtulatio in concordia fie-
ri debeat. ⁊ non in diſſentione. ē. de poſtulā. bone memorie. v. ſe
cus in electionibus vbi non eſt reprehendenda diſſenſio. lriñ.
diſtin. ca. vlti. quamuis. hoc non credo. ſ. eo. ſcriptum. vnde ſecun
dum eos per conſequens tenet ſecunda electio cum certum eſſet
vel eſſe deberet quilibet clerico poſtulationem non debere fieri
in diſſentione vt pote iure prohibente: ⁊ ſic etiam cum ſcienter
deliquerint recipiendo indignum. ius eligendi ad alios deuolu
tum erat vt prediximus. ē. c. priori. Uel poteſt dici quod appella
tio que preceſſit poſtulationem parmaceñ. reddidit poſtulatio-
nem nullam ⁊ peccatum poſtulantium tranſtulit poteſtatem eli
gendi adˀ alios ⁊ his bene additur qđ cum poſtulatio non dici-
tur perfecta anteꝙ̄ poſtulantes poſtulēt a ſuperiori: ſicut ex vi
verbi apparet: q2 et qdquid poſtulat̄ ab aliquo poſtulatur: ⁊ q2
anteꝙ̄ ab alio poſtulent pñt variare. ē. de poſtu. bone memo. ꝓ-
pter ea que facta ſunt in medio. ſ. qui tranſiuit ⁊ miniſtrauit epō:
nulla eſt poſtulatio ipſo iure vt in prin. decre. dicitur ⁊ qui cano
nici medio tempore anteꝙ̄ per ſuperiorē admitteret̄ poſtulatio
ipſum indignū receperūt. ⁊ ideo priuati ſunt ipſo iure ptāte eli-
gendi ⁊ ita canonica fuit electio decani facta ab his in quos ius
☞ eligendi reſederat. ¶ †Sed oppones ſi electio prepoſiti facta fu
it anteꝙ̄ recipiāt poſtulatū non dꝫ tenere electio cum nondum
peccaſſent electores epiſcopi. ſed dic cum a principio quo poſtu-
larunt vſqꝫ ad fi. i. quouſqꝫ papa ꝯſenſerit. intelligat̄ vnus actus
ideſt vna poſtulatio ⁊ vnus contextus in quacūqꝫ parte illius
actus peccent eligendi ptās ad alios deuoluitur vt que inconti-
nenti fiunt ineſſe videntur. ff. ſi cer. peta. lecta. non hoc placet et
ſolue: vt in glo. que incipit. i. in ſtatum.

1 ☞ In vno eodem libello de pluribus agi poteſt.
2 Interdictum vnde vi competit pro iuribus incorporalibus ſub
tractis qđ declarat vt hic habes.
3 Licet quis p annū vel plures omiſerit ex cā petere debitā penſio
nem: vel ſi vna vice omiſit electioni intereſſe nō ꝓpter hoc amit
tit poſſeſſionem: que ſine animo non amittitur.
4 Quonam modo dicatur quis ſpoliari iuribus incorporalibus.
5 Actio furti datur contra conſiliatorem furti: ſi alias furaturus
non erat.
6 Poſſeſſor ſine cauſe cognitione ſpoliari non poteſt.
7 Uerba ſententie concipienda ſunt in perſona procuratoris vel
ſindici.
8 Interdicto vnde vi habetur ratio fructuum ⁊ omnis cauſe.

1 Querelam. (Petebat) Petitorio agit †No.
quod de pluribus poteſt agi in
vno libello. ⁊ qđ pro vna re poſt agi poſſeſſorio ⁊ peti
torio. ſ. de ca. mo. dilectus. ff. de act. empti. ⁊ ven. non
eſt nouum. ff. fami. her. ⁊ heredes. §. de pluribus. nec ſunt contra
rie iſte petitiones cum ambe competant contra poſſeſſorem (re
☞ moueri) †not. agi ad remotionem alicuius etiam ⁊ ſine accuſa-
tione vel inquiſitione vel denunciatione qui modi ſunt. ſ. de ac-
cu. ſuper his. ⁊ c. qualiter. ſed illa loquuntur qñ agit̄ de crimine
hic aūt non remouebit̄ ꝓpter crimē. ſed q2 non hꝫ ius in eccleſia
ſ. eo. cum dilectus. ſ. de iureiu. querelā. Item ꝓpter negligētiam
quis remouet̄. ſ. de offi. cuſto. c. cum tñ negligentia eſt crimen. i.
☞ q. i. §. ecce cum honoribus. ⁊ ij. q. vij. negligere. †(Pleno iure)
per hec verba apparet qđ agebat̄ petitorio quoad articulum
hūc: ⁊ tñ nō preiudicat populo q nō erat in iudicio. nā res inter
alios acta aliis nō p̄iudicat. ſ. de re iud. cū ſup cōtrouerſia. C. qui
bus res iud. non noc. l. j. ⁊ C. res inter alios acta. per totum (pe-
tens) iſta ſcđa pars libelli non cōtinet niſi poſſeſſoriū. ⁊ idcirco
2 in fine ſalua manet qđ ꝓprietatis. †(Penſionē) i. in ſtatū perci-
piēdi pēſionē reduci ꝙ ex tenore ſnīe. ſ. apparet. ⁊ ita habes arg.
ꝙ interdictum vñ vi cōpetit ꝓ iuribus incorporalibus ſubtra
ctis. ad idē. ſ. de cā poſ. ⁊ ꝓprie. cū eccleſia. ff. de mor. infer. l. j. §.
item ſi. ff. de vi ⁊ vi ar. l. iij. §. vij. ⁊ §. pertinet. ⁊ §. qui vſufru. ff. de
ſer. quotiens. Sed ar. ꝯ. q2 non datur niſi pro rebus ſoli vel ſolo
coherentibus. ff. vnde vi. l. j. §. inter. ⁊ §. ſeq. ad hoc reſpondeo di
rectum interdictū vnde vi non cōpetere ſed ꝯdictionē ex hac de-
cre. ⁊ ex ea q̄ eſt. ſ. de cā poſ. ⁊ ꝓprie. cū eccleſia. ¶ Sed quid di-
ces de aliis iuribus denegatis de quibus non loquuntur decre.

ſalle. ⁊ idō nō cōpetit ꝯdictio ex decretali: nunquid vtilis condi-
ctio ex hac decre. extēditur ad alia. rñ. idē. ff. de legi. ⁊ cō. non pñt
ſ. de cap. mo. c. ij. vel poteſt dici cōpetere vtile vnde vi. ⁊ maxime
inꝙ̄tum ad aduerſarium peruenit. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. ſi filius.
vel officio iudicis (de nouo) †Dicunt qdā ꝙ qui negligēdo per
annū rē ſuā poſſeſſionē eius admittit alio poſſidēte de facto. i. p
annū. ⁊ hñt p ſe. ar. ff. de dam. infec. ſi finita. §. nō tñ. alij dixerūt
p. x. vel per. xx. annos. inſti. de vſucap. §. ⁊ cum hoc. ff. de vſuca. l.
ſequitur. §. ſi viā. ⁊ de acqui. poſ. poſſideri. §. ſi ſeruꝰ. nos hoc tñ
reputamus abſurdum ꝙ tñ tpꝰ neceſſariū ſit ad admittendum
poſſeſſionē quātum ad admittēdum ꝓprietatē: ⁊ ideo dicimus
hoc relinquendum arbitrio iudicis. ff. de iure deli. l. j. §. vlti.
3 ¶ †Et no. qđ ꝫ per vnum annū vel plūs ego omiſerim ex cā pe-
tere debitā pēſionem: vel ſi vna vice omiſi intereſſe electioni non
ꝓp hoc amitto poſſeſſionē q̄ ſine aio non admittit̄: ſed qñ petam
pēſionē ſi denegat̄ tūc amitto poſſeſſionē. ar. C. de ſer. ⁊ aqua. l. ſi.
⁊ tunc poſſum vti interdicto recuperāde poſſeſ. ⁊ in eo veniunt
oēs pēſiones p̄cedentiū tēpoꝝ: vt h. ⁊ p ſimile ſi vna vice non in-
terfui electiōi nō amitto poſſeſſionē: ꝫ alia vice intererō electiōi
⁊ hoc verū eſt qñ ſum in poſſeſſione intereſſendi electiōi. ꝫ ſecus
eſſet ſi eſſem in poſſeſſione ꝙ ſolus eligerē: q2 tunc ſi alius eligat
⁊ pro electo habeat̄ a ſubditis hñ amitto poſſeſſionē: q2 non vide
or hr̄e aīum retinendi poſſeſſionē cū electū ab alio patiar vti di-
gnitate ſua: ꝫ cū debeo intereſſe electioni electio non fit noie cu-
iuſlibet canonici ſingl̄r: ꝫ noie capituli: ⁊ ideo non priuat̄ poſ-
ſeſſione ille qui ꝯtēnit ⁊ qui non intereſt: q2 caplm qđ eſt in poſ-
ſeſſiōe eligeñ. non priuat̄ poſſeſſiōe eligēdi: nec ēt ille q nō inter-
eſt: q2 ille nō ſuo noie hoc ius poſſidebat ſed capituli: niſi forte
eſſent plēs qui diuerſis iuribꝰ deberēt intereſſe electioni vt erāt
ſ. eo. ſcriptū. ⁊ c. cum ma. nam tunc ſi illi qui vtunt̄ vno iure ex-
cluderent eos qui alio iure vtunt̄ tūc hñ poſſum agere interdic.
recuperāde poſſeſ. quia ꝫ oēs qui cōueniunt ad electionē dicūtur
ꝙ̄tum ad hoc vnum capitulū facere: tñ quo ad alia diuerſa ſunt
4 ⁊ diuerſis iuribus veniunt ad hanc electionem. †(Subtractus)
of aūt quis ſpoliari incorporalibus iuribus ſi qua fuerunt hacte
nus ſoluta certis terminis vel ab hoie vel a iure prefixis eiſdem
terminis non ſoluitur volens ea in poſterum non ſoluere vt hic.
⁊ hoc ipſum ſi ſit certum. ſecus autem crederem ſi non poſſet ſolue
re cum tamen ſoluere affectaret. ⁊ de hoc no. ē. de poſtu. bone. ar.
ff. ſi ſer. ven. ſicut. §. plane. ad idē ꝙ ſicut in expoliatione corpora-
lium rerum neceſſe eſt dolus malus ſic in expoliatione incorpora
lium. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. ad ſolam. ⁊ §. interdictum hoc quod. ff.
☞ vi bo. rapto. l. ij. §. doli. ¶ †Sed dices: nunquid ſi potens erat ille
cui debebatur penſio ⁊ ille non credidit per debitores volentem
poſſeſſorē priuare poſſeſſione penſionem poſſe retineri. dices cum
amiſiſſe poſſeſ. ⁊ expoliatū. ar. qđ non: q2 non eſt ſuſpicatus ⁊c. ff.
de vſu. non ſolum. §. ſi dolus. ⁊ pro his multū facit. ff. ſi ſer. ven. ⁊
ſi forte. §. j. vbi dr̄ ꝙ etiā dū edifices retineo ſuitutē altius tollen
di ⁊ poſſeſſionē niſi ſciēs patiar. Sꝫ ꝯ credūt quidā ꝙ debuit ſu-
ſpicari: cū p vim penſionē ſibi debitā auferre non poſſet. ff. qđ me.
cā. exstat. ſi aūt denegaret ante terminos cū nondū eſſet debitum
non dicimus ſpoliatū ⁊ non ſolū ꝯtra eū qui ſubtraxit pēſionem
cōpetit hoc officiū: ſed etiā ꝯtra eū qui ratā habuit ſubtractionē
eius noie factā. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. quotiens. ⁊ multo fortius con
tra eum qui mandauit denegari penſionē vel huius ſubtractionē
vel ius aliud. ff. e. l. j. §. deieciſſe. contra eū aūt qui ꝯſuluit non cre-
do dandū interdictum vel cōdictionē ex hac decre. quia nullo iu-
5 re cauet̄ niſi in defectū. ar. ff. de eo p quē fac. e. l. fin. †ꝫ actio furti
detur ꝯtra cōſiliatorē furti ſi alās furaturus non erat. inſti. de fur.
§. certe. idē de ſeruo corrupto tenet̄ qui ſolū conſiliat̄. ff. de ſer. cor.
l. j. ſed iſti caſus ſunt ſpeciales ⁊ nō ſtatim cōpetit interdictum vel
condictio poſt mādatū ꝫ facta ſpoliatiōe. non eñ cōpetit interdi
ctū niſi expoliato. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. in prin. ⁊ extunc computatur
annus in interdicto: ꝫ ſecus in ꝯdictione. ¶ Et ꝫ quidā dixerūt
in hmōi ꝓhibitionibus vel denegationibus oriri interdictū vti
poſ. cum potius videat̄ vis turbatiua ꝙ̄ expulſiua. arg. ff. vti poſſ.
ſi duo. §. j. ⁊ §. ij. ⁊ iij. tñ melius vr̄ competere interdictum vnde vi
ex quo debita penſio denegatur vel ſuo iure vti ꝓhibetur. ff. de vi
☞ ⁊ vi ar. idēqꝫ. §. vnde vi. †Item quid ſi epꝰ mādet parochianum a
non in iudicio nec conſulendo ſed ſe intendens obligare ex man-
dato qđ plebano nō ſoluant decimas. rñ. tenebitur interdicto vñ
vi: vt dictū eſt: vel cōdictione vel officio iudicis: ſed nō niſi ꝓ illis
q denegauerūt ⁊ tenebit̄ ad oē qđ intereſt plebani pecuniarr̄ nō
fuiſſe ꝓhibitum: vt no. ſ. de ſepul. certificari. qđ ipm eiꝰ iuramen
to eſt declarandum. ij. q. j. in primis. ⁊ not. ſ. qđ me cā. c. vlti. ius
aūt vel poſſeſſio iuris cum ſit res ſpūalis eſtimationē non reci-
pit. ⁊ ita qđ eſt not. dignū expoliato plebano nec quaſi poſſeſſio
priſtini iuris recipiendi decimas reſtituitur: q2 forte iaꝫ aliis eſt
8 in q̄ſi poſſeſſione cui ruſticꝰ ſoluit nec intereſſe dat̄: q2 intereſſe a
non recipit. ad officiū aūt iudicis ptinet vt mandatū ſuū parro-
chianis reuocet ⁊ ꝙ ſiſe mandatū faciat vt plebano rñdeat ſicut
6 aū inhibitionē de q̄ faciebāt. ar. ſ. de cenſi. ſignificauit. ¶ †Aliū

a ¶ Q2 intereſſe ⁊ ſic in cā ſpūali nō dat̄ intereſſe pecuniarium adde ro. in ti. de pen. deci. ſi. viij. in antiquis. ⁊ ſe. in c. ex parte decani. col. vij. v. ꝫ quoad ꝓpoſitū. ē. de reſcri.

cõtra eũ non poſſit poſſeſſorẽ ſpoliare ſine cãe cognitiõe. de hoc no.ſ.de fil.preſby.veniẽs. Alii dicũt qȝ ſi ep̃s vel alius iudex proceſſiſſet ſine ordine iudiciario vel ex impetu cũ ſit notorium iuris qȝ reuocare poterit poſſeſſionẽ ipſam poſſeſſore non vocato ſed ſi alius ꝙ iudex p̃dicta mãdauerat poſſeſſori per ſuã reuocationẽ nõ ſit preiudiciũ: ⁊ idẽ forte in iudice eſſet ſi extra iudiciũ eadẽ precepiſſet. hoc aũt certũ eſt ꝙ cõtra ipſum poſſidentem cõpetit vtile interdictũ vñ vi: vel vtilis conditio .ff. de vi ⁊ vi. ar. l.j.§.familie. di aũt qȝ ſpoliari iure ſi fiet ſine eo electio animo ſpoliandi aliũ vel aliquid aliud de quo eſt in poſſeſſione ꝙ eius intererſit.ſ.de cã poſ.cum eccleſia. ⁊ multofortius ſi eo electo de ca☞pitulo eligeretur.¶†Sȝ qd ſi elegerant cũ de capitulo vbi tractat̃ de electione ſed nõ elegerunt.rñ.eum nõ expoliatũ poſſeſſione eligẽdi ⁊ ideo ad hoc nõ cõpetere petitionẽ. ſed cõpetere officium iudicis vt reſtituat̃ ad capitulũ quo ſpoliatus eſt.ff.de vi ⁊ vi ar.ſi plures.§.vlti.nam ſub electione cõprehẽditur capitulus vbi de ea habetur tractatus.ſ.eo.c.pri. hoc nõ multũ placet: qȝ ☞nõ vr̃ velle expoliare eum poſſeſſione capituli.¶ † Sed quid ſi fecerunt vnã electionẽ eo electo: nõne ſi poſtea interfuit alii electioni cum recuperauerit poſſeſſionẽ amiſſam poterit agere ad caſſationẽ prime electionis petendo reſtitutionẽ offi.iu.rñ.ſic.ff. de vi ⁊ vi ar.idẽ eſt.§.qui viſu.⁊.l.j.§.illud quoq;.⁊.§.ſi fundũ in quo.⁊.§.ꝙ ait.⁊ duob⁹.§.ſeq.⁊.l.merito. Itẽȝ qd ſi elegerit non vocato eo qui erat in poſſeſſione ſed nõ fecerunt fraudulẽter ſed ex ignorantia: vel qȝ credebãt eũ nõ p̃ſẽtem elegerũt. Itẽ quid ſi in veritate erat abſẽs: nunqd in tali caſu ꝓpter hoc amiſit quaſi poſſeſ. Itẽ qd ſi cũ eſſet abſẽs vel in tali ſtatu ꝙ intereſſe nõ poterat. puta excõicat⁹ vel ſuſpẽſus ſi tũc eligũt: nunqd amittit poſſeſſionẽ ⁊ nũ cõpetit ei officiũ iudicis: ⁊ maxime ſi nõ itẽdebat ei ☞ſubtrahere poſſeſſionẽ.¶†Ad oẽs p̃dictas queſtiones rñ. ꝙ nõ amittit poſſeſſionẽ niſi aduerſarius habeat volũtatẽ ſubtrahẽdi ei ius ſuũ vel expoliãdi: ⁊ hoc ipſum ẽt ſiat ſpoliat⁹ ꝙ eũ ſpoliare intẽdit vel ei ſua iura ſubtrahere cum ſicut poſſeſſio quaſi ſic poſſeſſio nõ põt ſine aĩo amitti. ff.d acq.poſ.quẽadmodũ. ſȝ hũc animũ hr̃e dȝ ꝙ cito aduerſari⁹ ei notificat ꝙ eũ nõ admitteret vel ꝙ ſibi non vult ſoluere vel petitus nõ ſoluit volẽs ei ius ſuũ ſubtrahere: ſed opȝ aut eũ qui agi ꝓbare ſe fuiſſe in poſſeſſione nõ p̃cario vel aliter dicvt no.ſ.de poſtu.bone memorie ⁊ ſe ſpoliatũ ꝙ ſatis ex cõfeſſione ⁊ riſſione aduerſarij patebit vel ex fa☞ctis precedẽtibus.†Sed qd ſi dicat ſe non expoliaſſe nec animo expoliãdi elegiſſe ſed ex ſimplicitate vel ignorantia: tũc poterit petere caſſari qȝ factũ eſt nõ per interdictũ ſed qȝ nõ eſt ſeruata forma qȝ eo cõtempto facta eſt.ſ.eo.qȝ ſicut.eſt aũt ꝑpetua hec conditio ſicut alie cõditiones ſi aũt aliquis p̃hibuit armis alicui ne ingrederet̃ poſſeſſionẽ cui⁹ poſſeſſionẽ primo nõ deſeruerat aĩo.interdictũ cõpetit. ⁊ idẽ ſi ꝓhibuit eum vti iure ſuo puta vſufru. vel adminiſtratiõe cuius quaſi poſſeſſionẽ habebat.ff.de vi ⁊ vi arma.idemq;.§.vnde vi.⁊.§.pertinet.ſi autẽȝ non armis ſed verbo tñ prohibuit: ⁊ talis fuit prohibẽs qȝ eius prohibitio iuſtũ metum faceret locũ hȝ interdictũ contra eum ſi poſt inuaſit illam poſſeſſionẽ infra annũ inſolidum eo qȝ occaſione dicte ꝓhibitionis ad eũ ꝑuenit: alias nõ interdictũ enim hoc atrocitatẽ deſiderat.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.interdictũ hoc.§.ad ſolũ ſi aũt eſſet in poſſeſſione ⁊ exiuit poſſeſſionẽ ꝓpter minas nõ haberet locũ interdictũ: ſȝ ꝙ metus cauſa.ff.qȝ me.cã.l.metus.ſ.rñ.ſi aũt anteꝙ veniret ad locũ vnde deiectus metu armorũ illic exiſtentiũ diſceſſit contra eos locũ hȝ interdictum.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§. idẽ labeo.ſi aũt illuc nõ ibant verũ eſt poſſidentẽ poſſeſſionem amiſiſſe ſolo aĩo.ff.de vſuca.nõ ſolũ.§.ſed dñs.veruntñ qȝ dolo ſe nõ egerũt vt ſpoliarẽt non tenentur interdicto.ff.de vi ⁊ vi ar. idemq;.§.ſi quis armatus.credimus tñ ꝙ etiã tũc ſi acciperent poſſeſſionẽ ſic derelictã cõpetit vel vtile interdictũ vel actio in factũ: qȝ ꝓpter vim ꝙ timuit de poſſeſſione exiens vacua poſſeſſio ad eos peruenit.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.familie.⁊.§.ſeq.ſi vero alius occupaſſet poſſeſſionẽ ⁊ poſtea deueniſſet ad alios quorũ metu exiuit qui tñ metũ nõ intẽdebant inferre cõtra hos nõ cõpetit interdictũ.ar.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.qui a me (in ſp̃ualibus) ſimiliter ⁊ ei de tp̃alib⁹ reddere rõnem dȝ cũ eccl'ie ad laicos nõ pertinẽt.x.q.j.c.ij.⁊ ſe.ſecus aũt eſt in eccleſiis monachoꝶ.xvj.q.ij.⁊.c.ij.qȝ ibi non ep̃o ſed monachis rõ reddi dȝ.† (Economi) no.ſententiã ferẽdam in pſonã ꝓcuratoris qȝ fatemur ſiue per eum ſit lis conteſt.ſiue nõ.C.de ſen.⁊ inter.l.j.⁊.ij.ff.de ꝓcu.l.ȝ.§.pe.⁊.l.qui ꝓprio.ſ.rñ. ⁊ idem dicimus in defenſore ſine mãdato ff.de neg.ge.l.liberto.§.vl.quidã diſtinguũt ſi lis cõteſtetur p procuratorem contra ipſum ferendã ſniãȝ alioqn ꝯtra dñm.ff.de his qui not.infa.furti accipere.§.j.quos confundit.C.de ꝓcu.nihil ꝯtra tñ eſt l'rie iniuriaꝶ.C.de iniur.l.vl.⁊ idẽ põt dici in cauſis materialib⁹ ⁊ criãlib⁹ vbi nõ apte põt cõcipi ṽba in pſona ꝓcuratoris.nos dicimus qȝ vbicũq; ṽba apta ſunt vtriuſq; pſona cõcipit ſniam poſſe ferri in pſonã ꝓcuratoris ⁊ dñi.ſ. de ꝓba.ȝ in ſi.ꝯtraria aũt loquũt in defenſore.de hoc no.ſ.q fil.ſint le.cãȝ que inter (in quaſi poſſeſſione).ſ.de iure pa.ꝯſultatiõib⁹.⁊.c.cũ ☞ꝓpter† (Penſionis) mirũ vr̃ ꝙ cum tñ vnũ petierit.ſ.ſibi reſtitui penſionẽ ſubtractã papa ꝯdemnat ad reſtõnem iuris ⁊ ad reſtitutionẽ penſionis. ⁊ ita ṽba ſimul poſita duplicem vident̃ recipere intellectũ ꝙ eſſe non dȝ.rñ.ꝙ qñ petit̃ ſibi reſtitui penſionem intelligitur tñ petiſſe reſtõnem iuri ꝑcipiẽdi pẽſionem ꝙ aũt addit̃ in ſnia ꝙ pẽſionẽ.i.pecuniã ſubtractã de pẽſione reſtituat nõ ſit qȝ ſit p̃ncipalr̃ petitũ: ſȝ eſt acceſſoriũ: qȝ in interdicto vñ vi ex quo qȝ deiectus eſt hr̃ rõ fructuũȝ ⁊ oĩs cãe: ſed in aliis interdictis ex quo edicta ſunt non credo. ff. de vi ⁊ vi ar. l.j.§.ex die.¶ Item hic ſniatur cenſum dandum qñ nullam cauſam cẽſus ꝓbauit. ⁊ eſt cõtra.ſ.de cẽſ.peruenit.ſed põt dici qȝ hic probauit cauſam cẽſus ibi nõ.vel aliud vñ agitur petitorio hic autem agebatur poſſeſſorio (queſtione).ſ.ſit debita an non.

1 ☞Secundi electores ſi peccarent etiam ex interuallo quaſi eligendi poteſtate priuati eſſent non tamen ad primos ſed ad papam eligendi poteſtas deuolueretur.

2 In negocijs cõiunctio ſepe aliud accreſcit alicui propter ſociũ.

3 Factum vel dolus procuratoris non dȝ obeſſe domino.

4 Electio facta in qua admittuntur priuati ad electionem non eſt confirmanda.

5 Pronunciari dȝ ſuper petitione non ſuper cauſa.

6 Electio facta in ſuſpenſis non vocatis tenet.etiã antequam per ſententiam priuentur.

Cum vintonienſis.

prima electio facta fuit per preſumptionem: qȝ ſcienter elegerant indignum. ſecunda p impreſſionẽ: ⁊ iõ fuerunt caſſate: ⁊ ſic cõtinetur in regiſtro. nec mireris ꝙ ſecundi qui per impreſſionẽ elegerunt non fuerũt priuati ipſo iure p̃tãte eligẽdi: qȝ nondum erat facta ꝯſtõ.ſ.e.qſq; p ꝙ priuati ſint ſȝ p ſniam p̃uari poterãt ſi papa voluiſſet: ſed noluit ſicut hic apparet.¶ Et no.hoc ꝙ q p̃mo elegerit nõ debuerit intereſſe electioni q̃ p̃lo fieri debebat poſt caſſationẽ duaꝶ priorũ electionũ q̃ facte ſunt vno ꝯtextu ſicut apparet ex hoc loco qȝ ĥ ſcõo eligẽtes q nõ erãt p̃uati admiſerãt p̃mo eligẽtes q erãt priuati ipſo iure de gr̃a.⁊ nõ de debito iure. ⁊ hoc idẽ obtinet vt qdã dicũt ſi p̃mo p̃les electiões fierẽt ex interuallo: ⁊ nõ in eodẽ ꝯtextu.ſ.ĩ.e.bone memo.magun.in ſi.vbi

1 expreſſe habes † ꝙ ẽt ſi ſcõi electores peccarẽt ex interuallo: non in eodẽ ꝯtextu quaſi eligẽdi p̃tãte p̃uati eſſent: nõ tñ ad primos ſed ad papam eſſet eligendi p̃tãs deuoluta ex quo ꝯtenniunt̃ qȝ ſi ſcõi non deliquiſſent in tñ qȝ eſſent eligendi p̃tãte priuati ꝙ tñ apud ipſos eligendi p̃tãs remanſiſſet. Alii tñ dicunt ⁊ vt vr̃ meli⁹ qȝ ſi ſcõi qui non deliquerũt ex interuallo faciẽt ſcõm electionẽ ⁊ contigant hãc ſcõam electionẽ non procedere: vel qȝ electus non admittit electionẽ: vel qȝ renunciat: vel qȝ caſſatur: nec tñ electores peccant.ita qȝ debeant p̃tãte eligẽdi p̃uari tũc remaneat electio penes oẽs dummõ ſint adhuc infra tres menſes iam enim eſt reintegratum capitulũ quo ad electiones futuras nec ꝯtradicit decre.preallc.bone memo.magun.in ſi.qȝ ibi loquitur qñ ſcõo eligẽtes deliquerũt tñ ꝙ priuati fuerũt ipſo iure p̃tãte eligendi vel debuerũt p̃uari p ſniam. In quo caſu dicimus bene nos ꝙ electio vel ꝓuiſio tũc trãſit ad ſup̃iorẽ: qȝ totum capitulũ delinquit. Itẽ no. ꝙ hec decre.dicit ꝙ prima vice tñ ſunt q peccauerũt eligẽdi p̃tãte priuati intelligendũ eſt de illa vice que occurrit poſtquã prima electio ſit vbi vna ſola facta ſuit ſiue prime ſiue p̃les fuerũt facte caſſate fuerũt. ⁊ idẽ etiã vr̃ ſi nõ fuerint caſſate ſed electi renũciauerũt in manu archiep̃i ꝙ facere potuerũt iuri ſibi q̃ſito ex electionibus.vt no.ſ.de trãſla.ep̃i.inter cor.imo idem vr̃ ſi electioni de ſe f̃cte nõ cõſenſerunt.ſemel.eñ eligendo functi ſunt officio ſuo. Vñ iterum eligere nõ debent quod ſic ꝓbo.conſtat ꝙ hec electio q̃ imminet facienda poſt caſſationẽ prime electionis vel poſt renũciationẽ vel poſt non admiſſionẽ ele☞ctionis alia eſt a prima cũ primã iam ex toto caſſauerit.¶†Ergo ab iſti ſola repellunt̃ cum vna ſola vice priuari debeant: ⁊ ad alias de cetero admittentur.vt hic.item no.qȝ ſi illi ad quos eſt deuoluta p̃tãs eligẽdi eligunt talẽ qȝ ipſo iure ſunt priuati poteſtate eligendi: nõ deuoluet̃ p̃tãs eligẽdi ad primos qui ꝓpter pcĩn in prima electione cõmiſſum fuerunt priuati p̃tãte eligendi ſed ad papam.ſ.eo.bone memo.magun.hoc ẽt ꝓbat̃ rõne qȝ fecerũt iſti totũ capitulũ feciſſe vr̃ cũ in eos tota p̃tãs capituli fuerit deuoluta: non ergo a capitulo ad capl'm eſt deuoluẽda p̃tãs ſed ad ſuperiorẽ: qñ aũt ſimul ꝓcedũt ſed in diſcordia tũc dr̃ deuolui p̃tãs a deliquẽtib⁹ in nõ delinquẽtes q ſingunt̃ capitulum vt no.ſ.eo.dudũ.ſi aũt iſti ſcõi ad quos deuoluta eſt p̃tãs eligendi non eligerent infra tres menſes qui deputati ſunt a iure ad faciendã electionẽ a die vacationis.l.oꝫ poſtquã cũ intelligatur vacaſſe ab eo die quo caſſate ſunt electiones: vel ex quo electi renunciauerũt vel non admiſerũt electiones ex tunc ad papam vel ad alium ſuperiorẽ deuoluitur p̃tãs eligendi.ſ.eo.ne pro defectu ſed ſi reddatur electio capituli de gr̃a oẽs intereſſe debent qȝ latis ex hac decre.ꝓbat̃.nã cũ hic dicat̃ ꝙ ſi non elegerũt infra terminũ ſibi aſſignatũ a papa ꝙ ex tunc oẽs ſimul admittant̃ ⁊ eligendi

gendi poteſtas ad omnes reintegratur: quare non idē eſſet mul
toꝝ ortus in termino iuris. alij tamen dicunt ⁊ forte bene ꝙ illis
qui non peccauerunt non incipit currere tempus a die caſſatio-
nis vel renunciationis vel non admiſſionis ſed a die prime vaca
tionis. tamen tempus illud quo ſecundi non ꝓceſſerunt ad ele-
ctionem: qꝛ forte dubitabant de prima electione an teneret vel
de primis electoribus an eſſent priuati poteſtate eligendi non
computaretur in tribus menſibus deputatis electioni imo ſub-
duceretur. ſ. de conceſ. preben. qꝛ poſſet dubitari ꝙ electio teneret
vel ꝙ non eſſent electores ꝓuati poteſtate eligendi: qꝛ forte dubi
tabant de natalibus electi: vel etiam dubitabant an habeant diſ
penſationem: ⁊ tales dubitationes fauorabiles ſunt vt non fati-
getur eccleſia laboribus ⁊ expenſis quas incurrit eccleſia magis
ſi fuerint duo electi in diſcordia quā vnus: fatemur tamen quod
ſi certum eſſet qđ electio prima non teneret ⁊ qđ electores eſſent
priuati ptāte eligendi: qꝛ tūc ꝓdictū tēpꝰ nō ſubduceret̄ niſi eli-
gerent: electoribus autem non eſt fauorabile hoc credere: imo cō
trarium tamen ⁊ ſi non habent illum de cuius natalibus dubi-
tant poſſent habere multos alios. vnde ius preſumit eos ſcire
impedimentum niſi probent contrariū. ē. eodem innotuit. nec
excuſantur ſi credunt eum habere indulgentiam niſi in veritate
2 habeat vt hic arg. vij. q. ij. dilectiſſimi. ¶ †Sed quid dices ſi que
facte ſunt electiones ex interuallo. ſed primo eligentes ſunt pri-
uati ipſo iure poteſtate eligendi: vel etiam ipſis currit tempus
trimeſtre. alijs autē qui non peccauerunt in electione lꝫ electio
ſit caſſata ex alia cauſa non currit trimeſtre tempus nunquid in
iſto caſu eligent iſti ſoli an omnes ſimul eligēt: cum iam in vna
electione priuati ſunt poteſtate eligendi. rñ. oēs ſimul: qꝛ capitu
lum bi admittere vel retinere electionē ⁊ ipſi in predictā electio
nem quā profecuti ſunt finguntur capitulū. itē ſepe in negocijs
coniunctis aliud accreſcit alicui propter ſocium. ff. ſi ſer. amit ſi
cōmune. ff. de bo. poſ. contratab. non putauit. §. in adoptione. ⁊
§. ſeq. cum ſuis concor. (elegerunt) iſte electiones caſſate fuerunt
primo⁊ poſtea oēs canonici de vtraqꝫ parte qui erāt in curia cū
poteſtatem haberet in oibus abſentibus eligēdi ſimul conuene
runt in vnum ad tractandū de electione ⁊ non potuerūt concor
dare. ⁊ hoc eſt qđ ſequitur ⁊c. ⁊ ſic continetur in integra. vel dic
aliter vt in glo. de vna (tractauerūt) primo caſſatis ſuperiorib⁹.
¶ (Concordes) de vna perſona vtraqꝫ tñ pars ꝓceſſit ad electio
nem que ſibi placuit que poſtea ſimiliter caſſate fuerunt vel par
tes diſcaſſe eius noluerunt immitti. aliter eñ v̄r qđ male dicat ꝙ
ſequitur qđ non ſcđa ſed tertia imminebat facienda abſurdū
enim v̄r ſi quilibet tractatus electio diceret̄ ⁊ poſt vnū tractatū
habitum illi qui primo peccauerāt ius eligēdi recuperarēt. alij
dixerūt ꝙ poſt tractatum etiā ſi neminē eligant recuperant ius
eligēdi ⁊ appellant hic ſcđam electionem ⁊ tertiā tractatū illū
qui habitus fuit de electione ⁊ totum qđ ſit in vno termino aſſi
gnato ad electionem faciendam ⁊ nō ſimpliciter ſit qđ vna vice
vel duabus dūmō non perficiat̄ ⁊ ſoluat̄ terminus aſſignat⁹. hi
tñ electores ſicut oēs alij primum terminum habuerūt a iure. et
ita illū elegerunt ⁊ ille terminus hic appellat̄ prima electio: ſed
caſſatis illis electionibus papa iterū dedit eis aliū certū termi-
num vt eligerēt: ⁊ hic ſimiliter ſcđa terminus hi hic ſcđa electio
☞ ſiue elegerunt ſiue nō † ⁊ tūc tñ dices ſcđam electionē factā qñ ter
minus vel iuris vel hoīs ſic elapſus erat qđ vlterius eligere nō
poterāt ⁊ oportebat eos habere de nouo nouā ſniam eligēdi. ſꝫ
primo dictū verius ⁊ hoc ſolū. ſ. qđ electiones celebrate fuerunt
etiā ſcđa vice vel qꝛ vnus terminus electionis tranſit iuſtificat
ſententiā pape: qꝛ omnes ſimul cēſuit ad electionē admittēdos.
¶ Quidā tamen dixerunt ꝙ illud ꝙ fecerunt non delinquētes
ad electionē admittendo delinquentes iuſtificauit ſniam: red-
dit enim non delinquentes inhabiles ad excipiēdū cōtra delin-
3 quentes. †Sed contra videt̄ ꝙ factū ꝓcuratoris vel dolus nō dꝫ
obeſſe dño. ſ. de offi. dele. cum olim. in ſi. ff. de procu. ignorantis
quamuis poſſet videre qđ iſte erat procurator gñalis cuius do-
lus ⁊ factū dño obeſt. ff. de tribu. ꝓcuratoris. ſꝫ nos hñ dicimus
ꝙ hec rō papā non mouit cū per hoc eoꝝ iuri nō preiudicaret ⁊
aliā rationē pape aſſignat. ⁊ hi. ſ. prior ⁊ ſui (aſſerebant) qñ ter-
tia electio facienda imminebat (qđ illi). ſ. ar. hi. ⁊ ſui (hominē)
4 ſ. decanū ſarrabuanci. ¶ (Primā electionē) ex hoc. ſ. qđ priua-
tos admiſerant ad electionē: videt̄ ꝙ ſi facta eſſet electio nō erat
cōfirmenda. arg. ſ. eo. maſſana. ar. ſ. de offi. dele. cum ſuper abba
tia. ſed tu dic qđ qñ teneret electio ſecus in iuriſdictione nec ob
ſtat decre. maſſana qꝛ ibi erant admiſſi laici ſcienter ⁊ tanquam
ius habentes in electione qđ eſt prohibitū in iure. lxiij. di. adria
nus hic autē admiſſi ſunt clerici qui nō ꝓhibent̄ a iure intereſ-
ſe electionibus ⁊ etiā illi qui de gratia ⁊ nō de iure vocant̄. lxiij.
diſt. c. pe. ⁊ idō prior ⁊ ſui qui de grā admittebant alios nō ꝓpter
hoc debuerūt priuari ptāte eligēdi cū bene potuerint ſuo iuri
renunciare. vel dic ꝙ hic ar. hi. ⁊ ſui nō erāt priuādi ab eligēdo
cū alijs: qꝛ non conſtabat ꝙ ſcienter elegerint indignū. ſ. decanū
☞ uno dicebant ſe credere eū habere diſpenſationē pape. ¶ †Imo
plus dicunt quidam ſed male vt nobis v̄r ꝙ lꝫ ſcienter eligētes
indignum ſint ipſo iure ꝓuati ptāte eligēdi. ſ. eo. ſcriptū. ē. cum
in cunctis. tñ niſi hoc ꝯſtet per confeſſionē ſolenniter factam vel
per ſniam ſine illis eligere nō pñt cum ſint ipſi in quaſi ptāte eli
gendi. viij. q. vi. nonne. ⁊ ſi fecerunt non tenebit electio: qꝛ cū de-
beant vocari ⁊ nō ſint vocati caſſari debet electio. ſ. de cā poſ. cū
☞ eccleſia. ſ. e. qꝛ pp. ¶ †Sed cōtra: ad quid ergo ſunt priuati ipſo
iure. Rñ. ad hoc ꝙ ſi in ſnia nō dicatur ſint priuati vel nos pri-
uamus ptāte eligendi ex quo tñ dicit caſſam⁹ electionē veſtram
qꝛ ſcienter elegiſtis indignū. vlterius ad electionem eos admit-
tere nō tenet̄: qꝛ facti quidē qđ ⁊c. ij. q. iij. notandū. ⁊ nos ēt hec
vera dicimus vbi agebat̄ contra canonicos ſi aūt contra electū
ageret̄ ſic iudicaretur. caſſamus electionē de te factā: qꝛ ſcienter
te indignū elegerūt nō preiudicaret canonicis electorib⁹: qꝛ res
☞ inter alios ⁊c. ſ. de re iudi. cum ſuper. ¶ †Item ⁊ ſi qñ ageretur
contra electores decani ⁊ ſimpliciter petat̄ caſſari electio ⁊ non
ex hac cā: qꝛ ſciēter elegerūt indignū: lꝫ poſtea iudex hoc in ſnia
dicat non eis ꝓiudicat cū nō potuerit ꝓuidere vt ſup eo de quo
actum non fuerat ſe defenderet. Alij tñ dicunt in hoc articulo
qđ ex quo generalis fuit petitio: ⁊ maxime qꝛ a ſnia vbi expreſſit
potuerit appellari: imputandū eſt eis ſi non adducāt oēs ꝓba-
tiones ſibi vtiles vel ad minus ſi non appellant. ar. C. de anna.
☞ excep. l. vi. ff. de iudicijs. l. ſolemus. ¶ †Sed opponas contra cū
ad hoc non ſit actū vt priuentur ptāte eligēdi quō ſnia in hoc
5 pōt preiudicare contra id qđ legit̄. ſ. de ſimo. licet. † Item ſuper
petitione non ſuper cā ꝓnūciādū eſt. ar. predicte decre. Ad hoc
duo ſic rñdeo qđ etſi ad priuādū eos ab electione expreſſe non
agatur. pro conſequētia tñ agit̄: qꝛ vnum ex altero ſequitur: ⁊ ſic
ſunt connexa ſicut infamia ſequit̄ damnatū furti lꝫ non ad infa
miā irrogandā agat̄ ſed ad penā furti exigendam. ff. de fur. non
pōt. ar. ij. q. iij. §. notandum. iij. q. vij. hoc quippe. Item magna
dr̄ia eſt ex qua cā damnetur quis. nam ſi damnetur crimine ſtel-
lionatus ex cauſa vel crimine ꝙ infamet: vt qꝛ dolo aliquid fecit
infamia ex tali ſnia irrogatur. ſi vero cū ex ea cauſa intentetur cri
men ſtellionatus que nō infamat vt qꝛ rem obligatam ſibi alij
obligauit infamia non irrogat̄: qꝛ nulla contraria infa. nat. ff. de
6 cri. ſtel. l. j. §. ij. ⁊ iij. §. nos aūt. †nos dicimus qđ electio facta a ſu-
ſpenſis nō vocatis lꝫ etiam anteqꝫ per ſniam priuent̄ ꝙ expreſſe
colligitur. ſ. eo. bone. nec obſtat decre. ſ. de cauſa poſ. ⁊ ꝓpri. cum
eccleſia. vbi dr̄ qđ non debet priuari poſſeſſione ante ſniam qꝛ lꝫ
ſuſpenſi non debeāt intereſſe electionibus nō poſſint agere poſ-
ſeſſorio vt reſtituantur in poſſeſſionem eligendi cum ſint poſſeſ
ſione eligendi priuati: lꝫ non aduocent eos ad electionem (cum
illi) illi tñ qui eligūt bene fatētur eos eſſe in poſſeſſione eligendi.
vel dic ꝙ predicta decre. cum eccleſia. non obſtat qꝛ ibi neqꝫ iure
eligēdi neqꝫ poſſeſſione priuati erāt: ſed hi a iure priuati: erant
in poteſtate eligēdi vt patet ex iuribus preallē. ¶ Et ſi obijcias.
non erant priuati poſſeſſione: lꝫ ꝓprietate vel ptāte eligendi. rñ-
deo qđ in corporalibus hoc ipſo fert̄ ſnia contra aliquem. licite
enim illud ius denegat̄: vt no. ſ. de conceſ. prebē. cū noſtris. Item
nec ego ſine alijs eligēdo priuo eos poſſeſſione. ſed dico ꝙ in pre
ſenti electione pp delictū ſuum vocem nō hñt. ¶ Item non ob.
c. nonne. qꝛ hi electores nihil ſubtrahunt ſi iure ſuo vtant̄: vnde
☞ crederē † ꝙ ſi ſuſpenſi venirent ad eligendum cū non ſuſpēſis qđ
non deberēt eis vim inferre ſi eligāt ⁊ iure ſuo vtantur: qꝛ nihil
eis obeſt eoꝝ preſentia ſed faciant ꝓteſtationē ꝙ non conſentiūt
ꝙ electioni interſint: ⁊ contra eoꝝ volūtatē interſint. Item illud
c. nonne loquitur in his q̄ ſiunt rōne publici officij. electio autē
ad canonicos non pertinet rōne publici officij: vt no. ē. eo. de con
☞ ſue. cū dilectus. ¶ †Sed quid dices de occultis excōmunicatis:
nunquid eis nō vocatis ꝓcedēt non excōicati. arg. ꝙ nō. vj. q. iij.
c. ij. ⁊ iij. Rñ. ſicut in ſuperioribus ſuſpenſis. ſ. ꝙ eis non vocatis
ꝓcederēt non excōicati. ꝓdicta aūt capl'a non obſunt: qꝛ loquun
tur qñ non pōt ꝓbari excōicatio. hoc aūt intelligimus qñ proba
ri pōt ꝙ ſint priuati ipſo iure: qꝛ ſi ꝓbare nō pñt tam in primo
caſu q̄ in ſcđo punient̄. Item nec obſtat. ij. q. j. nos in quenquā.
qꝛ ibi loquitur de condēnando. hic autē loquuntur de iam con-
☞ demnatis a iure licet nō ab homine. ¶ †(Admiſerūt) ⁊ ideo in
tereſſe potuerunt: qꝛ non ſuſpēſi ſed prior ⁊ ſui quoꝝ erat electio
eis de ſuo grām facere potuerunt: ſed ſi ad papam vel ad alium
deuoluta eſſet eligēdi ptās: tunc ſi eligerēt non teneret. ſ. de ſup.
neg. prela. c. pen. (illos). ſ. archi. ⁊ ſuos (celebrandam). i. ad tra-
ctandū de ſecūda electione qui tractatus habitus fuit in curia
nec habuit effectum: vnde dicitur. ē. infecto negocio vel aliter: vt
hic notatur. (concilij). ē. eo. cum in cunctis (huius). ſ. qui eligūt
illegitimos.

1 ☞ Simoniacū ſcienter eligens beneficijs eccleſiaſticis ſe red-
dit indignum.

2 Confeſſio extraiudicialis ſufficit ad priuandum quempiā futu-
ris beneficijs.

3 Confeſſio coram ſeculari iudice non ſufficit vt quis ab epiſcopo
condemnetur.

a ¶ Bene credim⁹. Aduerte ī hoc q: Inn.mēt in.c.ꝙ ſit de exceſ.ꝑla.vr ſentire 3iū in ſi. Sed ꝑ cōcordia vide Abb.in.c.at ſi clerici.co.iiij.v.ſ3 q1.3.de iudi.⁊ ꝑ Fel. in c.de hoc.ſ.de ſimo.⁊ ibi latiſſime quam vim habeat ꝯfeſſio extraiudicialis. Et vltra ibi dicta ꝑ eū. Adde.d.Maria.ſozi.in ꝯſi.viij.col.ij. ver.ꝑterea.vbi ꝙ qñ talis cōfeſſio hēat oīa reqſita ꝙ in criminali plene nō ꝓbat. Et qñ preiudicet in criminali vide ēt la te ꝑ eūdē.ſe.in c.oliz.el.ſ.co.ſi. v.eſt igi.3.ōre ſcri. ⁊ aliqd ꝑ alex.in ꝯſi.crī iij.co.ij.in ſi.in iiij.vo. ⁊ ꝙ ſufficiat ad ꝑuandū bñficio. nō aūt ad penā ordinariā. adde d.ro.deci.cclxxiiij. ⁊ ad dictū Inn.hic in ꝙtū dicit ꝙ ta lis ꝯfeſſio indu cit: īfamiā addō Abb.ī.o.c.oſi. de reſcri.col.ij. Et vide coiſe. ī ſuo reptorio in v.ꝯfeſ.co.ij. vſi. ꝑ cōfeſſionē adde tñ qđ ꝯfeſſio extraiudicialis in delictis quo ad ſorū eccle fauorē aīe plene ꝓbat.ita bal.ī.l. ſ.col. iiij.C.de fal.cā adie.leg. ⁊ bar.ī.l.cū qs ſ.codicillis ꝯ.de pe.v. ꝟ faciūt ff.de leg.iij.ſio. in.l.ſi qs teſtū ff. ad. l. aqui. Lāfrā.in.c.qm 3 ī v. ꝯfeſſiōes ſ.de ꝓbatio. ⁊ alex.de imo.in l.c.v.l addi.ad bar.vide.ff.de adul.⁊ l.l. magiſtratib⁹ ⁊ ibi mod.ff.de iur. omni.iudi.

b ¶ Vel ibi. ꝑ intelligētia Inn. hic vide Abb. ī.o.c.at ſi clerici col.iiij.circa medi.⁊ de iſta ꝯfeſſiōe fcā corā incōpetenti addō Inn.in.c. qliter ⁊ qñ.el. ij.ſ.ō ac.⁊ latiſſime ꝑ Feli. ꝑ ale.ō imo.ī ꝯſi. xiij.co.iiij.v.fortiſicari ēt. ⁊ in ꝯſi.cxvj.co.iiij. in.ſ.vo.⁊ ī ꝯſi. xix.l.iiij.vo.co. iiij.ī ꝑn. Et ad de qđ talis cōfeſſio fcā corā incōpetētī hʒ vīʒ ꝯfeſſiōis eē iudicialis. ita frā.ō are.ī ꝯſi. xxvj.co.ſi. allegat inn.h.⁊ vide iſtʒ ī ꝯſi. cl.

Per inquiſitionē.

Id eſt pacta inquiſitiōis. R. (olim) hic ſolum intantum vitabat electionem ipſius quod ſufficiebat ad caſſationem eius ⁊ ad faciendum culpabiles electores hoc ſcientes.ſ. qđ.ſ. nullus (per ambitum).C. de epiſco.ſi quemquam.ad hoc ipſum etiam ſufficit quod dicitur de precibus armatorum ſi eſſent pro indigno ſcienter.ſ.q.ſ. de ordinationibus.⁊.c.ordinationes. (expreſſis) in actis ipſius inquiſitionis (ipſum). R. (ſeq.) ſcilicet maſcaron (prime) bis enim fuit electus in epiſcopum: ſed prima electio fuit caſſata (credens) ſcilicet maſcaron.⁊ ſic mala cōſcientia elegit eum vnde ad gehennam edificauit.xxviij.q.ī.ſ.ex his. (ipſemet) maſcaron (eius). R.epiſcopi (recipiens) hic commiſit furtum contractando rem alienam inuito domino. (talem) ſcilicet. R. tam crimi1noſum (eligendo) ipſe maſcaron. ¶ († Eccleſiaſticis) xxiij.q. iij. ecce.⁊.q.ī.ſubdi.in aut.de epiſ.ſ.ſi vero crimen.ff.de iureiuran.ſi duo.C.de lib.cau. iubemus.xj.q.ī. ſtatuimus. propter predicta crimina non ſolum debet puniri vt decetero ei porte dignitatis non pateant: vt.C.de digni.l.iij. ſed etiam preteritis beneficijs in perpetuum ſpoliari maxime cum fuerunt magna crimina et manifeſta per confeſſionem eius.ſ.q.vij.ſi quis omne.xv. qđ. vij. ſi quis presbyter.l.diſtin.de his vero veruntamen oportet cū eo agi ſuo ordine: vel inquirendo: vt hic.vel accuſando vt deponatur.ſi enim ad hoc non ageretur quomodo ferret in eum ſententia: qī debet ferri ſecundum modum agendi.ſ.de ſimo.licet. preterea confeſſio facta in alio iudicio nō preiudicat.ſ.de iudi.at ſi

2 clerici.ad idem.ſ. de ordi. cog. cum dilectus. ¶ † Sed nos bene

a credimus^a qđ ſola confeſſio etiam extra iudicium facta ſufficiat ad priuandum tum futuris beneficijs cum per confeſſionem talem incurrit infamiam facti cuius effectus eſt abſtinere a beneficijs.C.de digni.l.iij. ⁊ etiam ad priuandū iam habitis.ſ.de conſeſ.cū ſuper.ſ.de exceſ.ꝑla.quā ſit graue.⁊ ad idē. ij.q.ī. mulieri. ff.ad.l.aquil.ꝑinde.ſ.vlti.ſ.de ꝓba.ꝑ tuas.C.de nō nu.pec.gñaliter. ¶ † Et hec ſunt vera dūmodo corā nō ꝓhibito iudice fecerit cōfeſſionem.⁊ eſt neceſſe ꝙ confeſſio ſit ex cā expreſſa lʒ extraiudi.vt in.l.gñaliter vel ſolēniter.vt.iij.q.ix. ſi debitum.nec facimus vim verum ſcriptura interueniat necne in confeſſione facta extra iudicium vt videtur ſonare.l. illa gñaliter.in prin. qꝛ in ſi. eiuſdē.l.gñaliter loquit. ¶ † Itē ad ꝓbandum aliū intellectū cōfeſſionis neceſſaria eſt ſcriptura vt in ea.l. dicit ꝙ tñ intelligendum eſt qñ ꝯfeſſio edita erat in ſcriptis: ſed ſi ſine ſcriptis facta erat ſufficiunt teſtes vel alia ꝓbatio ſine ſcriptis: ⁊ non obſtat ei qđ diximus qđ confeſſio in alio iudicio nō preiudicat.ſ.de ordi. cog.cū dilectus.qꝛ ibi non fuit confeſſus: ſed eo abſente ⁊ nō vocato contra eū probatum eſt crimen: imo plus diximus ꝙ ſi cōtra eum agētē ⁊ preſentē ⁊ ſe defendētē ꝓbaret crimen niſi ageretur de crimine ⁊ criminaliter nō dʒ puniri cū contra ꝓbationes ſiue ſine teſtium ſiue inſtrumētorū multa poſſunt obijci que ēt ſi aliqñ taceat is ꝯtra quē ꝓducunt nō dʒ puniri niſi inquantū modus agendi patiat: ſʒ in cōfeſſione vbi quis non poteſt ꝓprie confeſſioni contradicere ſecus.C.de non nu.pec. gñaliter in ſi.ſed.ſ.de excep.deniq. expreſſe dicit qđ etiā ſi confiteatur nulla pena ſibi imponitur: ſed ſolue vt ibi. ¶ † Sed quō rñdebitur decre.at ſi clerici.dicimus ꝙ cōfeſſio corā ſeculari iudice non ſufficit vt epiſcopus ꝯdemnet eum ſed vocatus ab ep̄o requiri ē de crimine qđ confeſſus eſt coraʒ ſeculari iudice.⁊ ſi vellet variare nō admitteretur niſi probet ꝙ etiā alio caſu intelligat confeſſio

b ſua vt in.l.gñaliter.vel ibi^b fuit violēter tractus coram ſeculari iudice: ⁊ ēt ſic ne in aliquo laicorū iura ſup clericos approbentur. Item decre.cum ſuper eo.⁊ ꝙ graue eſt.intelligo vt ibi not ⁊ quemadmodū diximus in iudicio ꝑ cōfeſſionē neceſſe extra iudicium factā.ſic dicūt quidā de inſtrumēto qđ probet in alio iudicio: vt no.ſ.de ſi.inſtru.c.ſ.de teſtibus ſi fuerit publicati: vt no. ſ.de teſti.albericus.⁊ idē in ſentētia ſiue interlocutoria ſiue diffinitiua ſiue excōicationis.nam ⁊ in alijs iudicijs obſtant.ſ. de app.paſtoralis.iiij.q.iij.ſ.itē.l.ff.de in.prina.l.ſ.ſed ſolutio precedēs nō ſatiſfecit huic decre.cū hic ſine aliqua accuſatione fuerit amor⁹. ¶ † Rñ.dicēdū eſt ergo hic idcirco cōdemnauit eū: qꝛ crimē qđ confeſſus eſt tangebat crimen de quo fiebat inquiſitio: alīs autē ſecus eſt: vt.ſ.no.de cōfeſ.cum ſuper vel dic.lʒ nō poſſit imponi ei ordinaria pena pōt tñ ei imponi extraordinaria. ſ.de excep.c.ſ. vel dic qđ hic de quo agitur confeſſus eſt crimen ſuum: ⁊ ita cum ſit notoriū iure poteſt inde puniri: ſʒ condēnari de crimine nō pōt cū nō ſit accuſat⁹ criminaliter ſʒ admoneri bene poteſt etiā ſi ciuiliter agit.ſ.de accu.acquiſitionis: ⁊ maxime ex quo crimē qđ eſt confeſſus tāgit cām de qua agitur: vt hic ſ.de excep.deniq. Vel dic qđ etiam hi deleg. contra maſcaron ordine iudiciario procedant (amouentur) eo tamen vocato ⁊ ſi vellet oſtendere confeſſionem ſuam in alio caſu intelligi audiretur.C.de non nu.pecu generaliter.

1 ¶ Ad eccleſiā regularē nō tenet electio facta de non regulari.
2 Clericus ſecularis eſſe non poteſt clericus in monaſterio.

Cum cauſam.

(Per multa) iſta conſuetudo eſt cōtra bonos mores ⁊ contra ius commune.xv.queſtione.ſ.nemo.⁊ ca. presbyteros xviij.queſtione.ij.peruenit.⁊ ideo nō eſt ſeruanda.xij.diſtinctu.illa ad idem.3.de conſuetudi.ad noſtram. ⁊ ca.cū venerabilis.(quid ſit). xciij.diſtinctio.legimus.ff. de officio preſi.ſed licet (in bone).xvj.queſtione vlt.in nona (irritetis)

1 † quia regularem eccleſiam non tenet electio facta de non regulari.ſ.eodem officij (profiteatur) eſt autē in optione monaſterij vt clericos illos non recipiat in profeſſos ſi ſibi placet niſi recepti eſſent in probatione.ſed tunc in eorum optione relinquetur

2 (dimittant) not. † qđ nullus ſecularis clericus poteſt eſſe clericus in monaſterio. quod intelligo ſic quod habeat ius in participatione ſpiritualium ſicut eſt habere vocem in electione prioris ⁊ huiuſmodi.

1 ¶ Prelatorum electioni intereſſe poſſunt laici ſi hoc habent de iuriſdictione ſua.
2 Iura ſpiritualia in non ſpirituales ⁊ nō conſecratas perſonas non honeſte cadunt.
3 Imperatores dīr eligere vel confirmare vice pape ⁊ non ſua.
4 Contempti ſi volunt poſſunt facere electionem factam eis contemptis caſſari.
5 An ſi mortui ſint eligentes: ⁊ viuant contempti: poſſint electionem ratificare.
6 Venditio iuſta vel alius ꝯtrus bñficio reſtitutiōis reſcindetur.
7 Electio dicitur large: ⁊ ſtricte: ⁊ ſtrictius.
8 Electio vix dicitur eſſe niſi omnia iura ſolennia obſeruentur.
9 Ab initio ꝯdicere intelligit ſi vſq ad conſecrationē cōtradicat.
10 De forma omiſſa agi pōt etiam poſt ꝯfirmationē ⁊ ꝯſecrationē.
11 Vbicunq circa electionem dolus expreſſus admiſſus eſt ſemper renunciare tenentur.
12 Quilibet celebrantium celebrat: ſʒ vnus ſolus ſpāliter celebret.
13 Poteſt epiſcopus abſq pallio ordines conferre in epiſcopatu alterius ſicut miſſam celebrare.

Quod ſicut verum.

Sed quēs quomodo audiatur accuſatio de hoc crimine.ſ.qđ non fuit canonica electio ꝑpter nominationes ꝓcedētes poſt ꝯſecrationē contra id qđ no.in hoc.c.in glo.que incipit canonica hec. Rñ. hoc crimē qđ obijciebat tale erat.ſ.intruſio cū alius deberet eſſe ep̄s ꝙ ſi verum eſſet etiam tunc audiri debeat. Item ſicut hic dicitur ꝙ nō fuerūt ad accuſationē admiſſi.ſʒ que ſequunt obijciebantur contra armachanum electū qui de eis accuſabat vel denunciabatur ⁊ etiā de cōtēptu poterāt ciuiliter agere implorando officium iudicis vt eius electio caſſaretur (nihil).xvj.q.vij.cōtra ſanctorum.cōtra.ij.q.vi.ei qui.v.nominationes.hoc ſm iura Inno.intelligo verum ſi tractando vel deliberando tñ nominat aliquē.nam ſi poſt tractatum quilibet diceret.ego eligo talē bene vim electionis obtineret ſm iſta tpa vt expreſſe habes.ſ.eo. cum in iure.⁊.c.venerabilē (in eccleſia).ſ.in illo loco cathedralis

1 xxiij.diſt.nomine. ¶ († Nominatio).ſ.epiſcoporum.lxij.diſtin. adrianus.nam electioni alioꝝ prelatorum intereſſe poſſunt laici ſi hoc habent de iuriſdictione ſua.ſ.de iure pa.nobis ⁊ quidam dicūt idem in ep̄is ſed decre.hodie hoc non tñ prohibet in ep̄is ſed etiā in omnibus prelatis in eccleſijs collegiatis ſ.eō.ſacroſancta: mors autem defuncti prelati poteſt nunciari principi ⁊ eius conſenſus requiri ſi de conſuetudine vel priuilegio hoc habet princeps ⁊ ſi ſiat electio cōtra ꝯſuetudinē vel priuilegiū caſſabi

2 tur.lxiij.diſt.lectis.xvij.q.ij.abbatē. † Iura enim ſpiritualia in non ſpirituales ⁊ non cōſecratas perſonas nō omnino honeſte cadunt: ⁊ hoc ſtatuere ius naturale ſuadet.ſ. de iudi.c.ij.⁊ hoc intelligitur eſſe verum ꝙ nō poteſt intereſſe electioni tanquam ius habens in electione: quia ſi haberet poteſtatem per eum contraheretur matrimonium vel aliud vinculū inter prelatum vel canonicum ⁊ eccleſiam.3.eo.cum inter ca. quod eſſe non dʒ. preſentare autē ad aliquā eccleſiā nō eſt ſpirituale lʒ annexū ſit ſpirituali: nec cōtrahitur aliqđ vinculū inter ꝑſentatum ⁊ eccleſiam

3 cum nihil ſibi iuris acquirebat.ſ.de iure pa.paſtoralis. ¶ † Sed quid dices de imperatorib⁹ quibus ꝯceſſum eſt a ſummis pōtificibus.lxiij.diſt.adrianus.⁊.c.ſeq.rñ.qꝛ ibi faciebant vice pape ⁊ non ſua.vel dic qđ per eorum electionē ⁊ confirmationē non cōtrahebatur aliquod vinculū inter eccleſiā ⁊ electionē: ad cōſecrationem tñ que per ſpirituales perſonas fiebat ⁊ dicemus quod ex inueſtitura regum vel electione non habebāt inſtitui ab eis aliquod eius ſpirituale: puta qđ poſſent conferre eccleſias vel canonicatus vel ordinare clericos vel huiuſmodi.ꝑterea aūt ho-

rum recipie

rum recipiebāt a cōfirmatore vel conſecratore vel quocunq; alio miniſtro ſpirituali ⁊ eccleſiaſtico. p̄inueſtiturā antē laicorū pōt recipere vaſallagia ⁊ alia tēporalia (periculo). ¶ † Not. qd ſi qs nō poſſit vocari ſine periculo vel venire nihilominꝰ p̄ſentes poſſunt ꝓcedere in eoꝝ abſentia. ſed hoc vltimo caſu citādꝰ eſt ⁊ ci
4 tarꝰ vices ſuas pōt cōmittere. ſ. e. qꝛ ꝓpter. (¶ † Infirmanda) No. hic ꝙ iſti cōtempti poſt cōfirmationē ⁊ ꝯſecrationē ſi volūt faciēt caſſari electionē factā eis cōtemptis: ⁊ p ꝯñs amouebiꝭ de epatu ſ; cōfirmatio ⁊ ꝯſecratio rite facte ſint: qꝛ ad ea nō erāt vocādi: ſed hoc eſt ea rōne: qꝛ electiōe caſſata cōſtat oīa cōſequētia per obreptionē obtenta. ⁊ vſ hac rōne: qꝛ amouendus eſt qd ſ; ꝯcilium ꝓuinciale de hoc poſſit cognoſcere, nō tñ diffinire. ſ. de cle
5 ri. nō reſi. ex tuc. iij. q. vi. accuſatꝰ. (¶ † Propter bonū pacis) et ſi cōtempti velint cōſentire: eligētes aūt velint reſilire ab electione non poſſunt. ſ. de elec. cum inter ea. arg. ff. de ſer. ruſt. predio. per fundū. licet ſit arg. contra. ſ. de poſtu. bone. lxiij. diſt. quanto ſed qd ſi mortui ſint cōtempti dicimꝰ qd ſi ſint tales ſucceſſores qui ſuccedunt in honore ⁊ onere vt ſunt abbates ⁊ prepoſiti tales ſucceſſores ſi aliqd factū eſt in preiudiciū dignitatis pñe proſequi cōtēptū ꝑdeceſſorū: qꝛ tūc potiꝰ dī cōtempta dignitas ꝙ perſona. electꝰ em̄ tali cōtempto nō tm̄ nō venerebiꝭ pſonam. ſ; nec dignitatē quos venereri ſolent electi. viij. q. ij. dilectiſſimi. argu. ſ. de offi. dele. qm̄ abbas. ⁊ de of. or. paſtoralis. ſingūꝭ em̄ eedē perſone cū predeceſſoribꝰ. ſ; in canonicis ſecus. nā canonici qui ſubſtituunt canonicis non ſuccedunt in honore ⁊ onere ſ; capitulū ꝯcis ſuccedit. ſ. de teſta. relatū. ij. ⁊ c. cū ꝯſenſerit cōtradicere non ſe eorū nō pōt. ¶ † Sed quid ſi lite pendente moriatur cōtēptus vel tranſeat ad aliā eccleſiā. rñ. perit accuſatio nec datꝭ ſen
6 tētia ſi reus vel accu. mor. fac. l. ſi. ¶ † Sed quid ſi mortui ſunt eligentes ⁊ viuāt cōtēpti. nūquid poſſint ratificare electionē: dicimus ꝙ ſic. qꝛ cōſenſus eorū retrotrahitꝭ ad tp̄s electiōis. arg. ſ. eo. ꝯudū. ⁊ qꝛ tenet electio ſ; poſſit infirmari. ſ; ar. ꝯ. ff. cōmu. predi. receptū. ſ; ibi nō tenet priorū cōceſſio quouſq; ſequitꝭ vltima. ⁊ preterea ꝑcedētes cōſenſus trahūtꝭ ad vltimū ꝙ non eſt in electiōe † ſed dices quō eſt electio canonica vbi aliquis eligentium eſt cōtemptꝰ cū ius ꝑcipiat oēs vocādos qui volunt ⁊ poſſunt intereſſe. ſ. e. qꝛ ꝓpter. ⁊ c. coram dilec. ⁊ etiā cū poſſit caſſari cōtē pro pſequēte cōtēptū. ⁊ ad hoc ridemꝰ ꝙ electionē canonicam facit mutuꝰ cōſenſus capiꝭ ⁊ electi cū forma ſeruata ꝙ hic fuit nā capitulū dī ex quo due ptes p̄ſentes fuerint. ff. qd cuiuſq; vniuer. no. l. nulli. ⁊ l. ſeq. cōtēptꝰ em̄ nō pōt renūciare iuri ꝓ ſe inducto. ſ. e. c. eccl'ia. nec ob. ꝙ pōt caſſari: ergo nō eſt canonica inſtitutio. pōt em̄ ꝗcūq; bona electio caſſari ꝓpter vitiū electi: ⁊ tm̄ nō minus eſt canonica. ¶ † Itē iſta venditio vel alius ꝯtractꝰ reſcinditꝭ bñficio reſtitutionis. ⁊ tm̄ nihilominꝰ eſt iuſtꝰ: vt. ſ. de in integ. reſti. p totū. idē vſ ſi p cōpromiſſum ꝓcedatꝭ. ſ. ꝙ vnꝰ ſolus cōtemptus pōt reuocare electionē: aliꝰ aūt hoc non pōt: qꝛ hoc nō eſt cōtra formā qd ſinguli nō cōpromittāt ſicut nō eſt cōtra formā qd ſinguli nō requirūtur ad ſcrutiniū. ſ. e. eccle.. Cano
7 nica † electio dī large ſtricte ⁊ ſtrictꝰ. dſ ſtrictꝰ vbi oīa interueniunt ēt que ſunt de ſolennitatibꝰ que a iure precipiuntꝭ. ⁊ ſic loquitꝭ capitu. lxiij. diſt. c. j. ſtricte dicitꝭ canonica vbi oīa interueniūt que ſunt de ſubſtātia ⁊ nō alia que ſunt de ſolēnitate: puta ſine quibꝰ eſt electio: puta ſi omittatꝭ forma. ſ. e. qꝛ propter. large aūt dī canonica que. ſ. eſt ſ; ius naturale. ſ. qꝛ nulla eſt ſeruata forma. ſ; tm̄ cōſenſus electi ⁊ eligentium interuenit ⁊ nō cauſa ex quibꝰ ſit nulla electio. ſ. e. cōſideramꝰ. ⁊ q̄dē ſm p̄mā acceptionem nō h; locum regula que eſt. lxiij. diſt. c. vlti. vbi dſ ꝙ nullus nō canonice electꝰ ordinetꝭ. ⁊ ſic contra p̄ſumptū fuerit deponatꝭ
8 ordinans ⁊ ordinatꝰ. ſ. e. eccl'ia. ¶ † Et ar. eſt hic qd vix eſt electio niſi oīa iura ſolennia obſeruentꝭ. ⁊ tm̄ ideo nō eſt nulla nec caſſatꝭ electio. in alio aūt caſu. ſ. qm̄ ea interuenerūt quare eſt nulla electio de iure poſitiuo ſ; alia de iure naturali. tūc diſtingue. qꝛ ſi dolꝰ vel delictū electi vel eligētiū facit ꝙ electio ſit nulla ēt de iure naturali: vt qꝛ intruſus eſt vel ſymoniace electꝰ tūc ſemp h; locū regula ꝑdicta. ſ. ꝙ deponatꝭ ordinans ⁊ ordinatꝰ: nec tūc ordinationes eorū quoad executionē. lxij. di. c. j. ſ. de ſymon. per tuas. nec pōt tenere bñficiū p talē dolū ꝗſitū. ſ. de renun. niſi cū pridē. ꝟ. j. xvj. q. vij. ſi quis de ſe. ſi aūt dolꝰ vel delictū nō fuit tale qd electionē faceret nullā ſ; annullandā vt cōtēptꝰ alicuius qui electioni intereſſe d; tūc nō d; renunciare bñficiū ſic quęſitum: nec peccat tenēdo cōtra volūtatē cōtēpti niſi ꝓhibeatꝭ a iudice: ſ; em̄ cōtemptꝰ poſſit officiū iudicis implorare pro ipſius caſſatione: nō tm̄ peccat quouſq; caſſetꝭ. hoc em̄ officium iudicis de rigore iuris eſt introductū: nā de equitate eſſet ꝙ ꝯtemnentibus eis imponeretꝭ pena ⁊ nō caſſaretꝭ electio a maiori parte facta ⁊ etiā ꝙ nō imponatꝭ illi qui nullo modo delinquit. ar. ff. ad municī. l. qd maior. † vñ ſicut cōdemnatus iniuſte ad reſtitutionem rei ſue nō peccat tenendo eandē rem ſi non auferatꝭ per iudicem vel dari ꝑcipiatur ſic nec iſte qui iure naturali canonice electꝰ ē. ſ; p cōſenſum eligētiū ſ; iure poſitiuo caſſari poſſit. ar. ff. de condi. inde. l. iulianus. ¶ † Alij tm̄ dicūt qd cōtemptus nō habet offudi. ſed tm̄ exceptionē: vñ tūc tm̄ ꝯpetit hec exceptio qñ ꝯfirmatio vel ꝯſecratio petitur. poſtq̄ aūt ꝯſecratꝰ eſt cū nō ſit ꝯ quid detꝭ vlteriꝰ ſecurus manet. Alij dixerūt qd ſemp agere pōt: ⁊ ſic habes expreſſe qd ſemp peccat tenendo ꝯ voluntatē cōtempti. ſi aūt ipſe erat in pctō quare quaſſari poterat ſimiliter ſine peccato t; beneficiū acta penitentia. lxviij. diſ. ſicut ſemel niſi eſſet tale peccatū qd executionē etiā acta penitentia ipediret. ſ. de renun. niſi cū pridē. ſi aūt delinquit tacēdo irregularitatē ſuā: tūc oībꝰ modis debet offerre renunciationē ſuā ⁊ peccat tacēdo beneficiū ſed tm̄ diſpēſabit ſuperior in aliquibꝰ irregularibus. ſ. de renun. niſi cū pridē. ꝟ. pſone. ſed ordinatiōes eiꝰ executionē habēt: qꝛ nō erat nulla electio de iure naturali: ſ; deponēdus erat. ſi aūt nulla ſit electio ꝓpter formā nō ſeruatā vel aliud conſimile. conſenſus tm̄ legitimꝰ eligētiū ⁊ electi interuenit qui ſolus de iure naturali ad electionē ⁊ alios ꝯtractus ſufficit. ſ. de trāſa. inter corporalia. tūc videtꝭ dicēdū qd niſi ab initio ſe opponat poſtea ꝯdicere nō
9 pōt. ff. de decuri. l. pe. in ſi. ¶ † Et intelligo ab initio ꝯtradicere ſi vſq; ad ꝯſecrationē ꝯtradicatꝭ ſed de hoc pleniꝰ. no. j. de ea. poſ. cū olim. ⁊ hic ordines ꝯfert ⁊ ſine pctō i bñficio manet. ſ. de ſup. negli. prela. c. pen. ⁊ dicimꝰ hunc per canonicā electionē de iure naturali intereſſe: nec eſt verum qd hic nō h; fundamētū: ⁊ ideo non poſſit ſuperedificare in ordinibus et alijs. j. q. j. principatus. imo fundamentum h;. ſ; canonicam electionē de iure naturali et facile redit ad ius naturale. ff. de pactis. ſi vnus. ꝟ. idē dicimꝰ. maxime vbi nō oritur ſcandalum nec leditur honeſtatis publice iuſtitia: nec generalis ſtatꝰ eccleſie: qd eſſet ſi rediretur ad illud ius naturale qd conſobrini ſimul cōtrahebāt. ſ. de reſti. ſpo. literas. vel qd irregulares remanerent in ordine cū ex hoc ordo dehoneſtatur. † Sed ius poſitiuū de forma ſeruanda inuentum eſt ꝓpter periculū eccleſiarum que erant in litibus que iam ceſſant poſtq̄ conſecratus eſt pacifice. eſt em̄ hoc ius poſitiuū quaſi de rigore iuris inductum. ⁊ poteſt dici in hoc caſu qd poſt cōſecrationē de forma non ſeruata nihil poterit obijci. argu. ff. de decu. l. pe. in ſi. etiam ab his qui preſentes non erant. ⁊ eſt ratio: qꝛ ſuū intereſſe non proſequūtur: qꝛ nullum eſt: nec intereſt eccleſie cum eccleſia in eius conſenſu perſeuerauerit nec intereſt eius ſi bonus eſt prelatus: ⁊ etiam qꝛ ſemel inquiſitus eſt de forma vlterius de ea agi nō d;. ar. ſ. eo. cum dilec. ⁊ no. ſ. de cau. poſ. cū olim: vel dic. vt no.
10 ſ. de dolo. cum olim. † vbi dī plus poſt ꝯfirmationē ⁊ ꝯſecrationē agi poſſe de forma omiſſa. nec intereſt quod id qd nullū eſt tractu tēporis ſit ratū: qꝛ hec nō eſt nulla de iure naturali. Itē hic nō eſt ſolus tractꝰ tēporis: imo eſt addita ꝯfirmatio ⁊ conſecratio. ar. in aut. de nup. ꝟ. qm̄ l ſi. C. de do. donatio. C. ſi ma. factꝰ ra. ha. l. ſi. ⁊ de hoc no. ſ. c. bone. alij tm̄ dixerūt qd electio q̄ nulla eſt nūq̄ ratificari pōt ⁊ nūq̄ pōt illud bñficiū ſine peccato retinere ⁊ ordinationes eiꝰ executionē nō habēt. ſi aūt electio ſit aliqua ſ; peccatū ſit in electione ⁊ ſit tale qd verget in periculū eccleſie ſemp proponi pōt ⁊ d; ſicut per electionē ſiet executio prebēdarū. ſ. de prebē. dilectꝰ. ſi aūt metꝰ vꝭ impreſſio interuenerit quare facta ſit electio: qꝛ affectata eſt electio renūciare tenetꝭ arg. j. qd me. cau. c. ij. tamē qꝛ electio aliqua eſt quouſq; caſſetur. ordinationes eius tenēt. tm̄ ſi vnꝰ ſolus eſt coactꝰ de electoribꝰ ⁊ nō tot qd ēt ipſis nō coactis nihilominus electio teneret. pōt dici qd hic renūciare nō tenetꝭ: ſ; ſi ipſe culpabilis fuit in violētia iferēda agat pn̄laz
11 lxviij. diſ. ſicut. ¶ † Alij dicūt ⁊ forte melius qd vbicūq; dolꝰ expreſſus circa electionē admiſſus eſt vt in predictis caſibꝰ ſemper renūciare tenentꝭ ⁊ eodēmodo ſi pro ſe rogaſſet de electoribꝰ. ar. ſ. eo. p inquiſitionē. ſi aūt dolus interueniat in mēte cōceptꝰ videlicet de feſtinatione vel dilatione electionis: qꝛ eſtimabat qd ſi modo eligerēt ipſum eligerēt. ⁊ ſi differrēt mutarēt propoſitū vꝭ ecōuerſo vel hmōi vel de obſequijs exhibitis renūciare nō tenetꝭ. ſ. de ſymo. c. vl. melius videtꝭ qd ſine dolꝰ ſit in mēte conceptꝰ ſiue extra ad verba ⁊ ad actus trāſiuit ſemp acta penitētia remanet ſecure in bñficio: ſ; em̄ peccauerit in ingreſſo. ꝓpter hoc nō tenetꝭ renūciare: vt in decre. pre alle. de ſymo. c. vl. nec reſtringo qd poſſit agere pn̄iam remanēdo in ordine pctū tm̄ cōceptū mēte: imo dicimus ⁊ ſi ſit in verba ⁊ opus emiſſum: ⁊ illa decre. locū h; in ſymonia tm̄ mēte cōcepta de dolo aūt in cōfirmatione vel cōſecratione cōmiſſo. no. ſ. de dolo. cū olim. metꝰ aūt ſi ex eo principaliter habuerit eccleſiā facit qd eam retinere nō poſſit cū nō ſit ibi liber cōſenſus. ſ. de ſpō. cū locū. ¶ Itē hūc dicimꝰ ſolū cōtemptū poſſe agere ⁊ excipere de ſuo cōtēptu cōtra petentē ſe cōfirmari (miſſaꝝ) arg. qd l collatiōe cuiuſlibet ordinis d; celebrari miſſa.
12 (¶ † Principaliter) per hoc dixerūt quidā qd quilibet celebrātium celebrat ſ; vnus ſolus ſpāliter celebret: ⁊ dicūt qd etiā ſi ſpecialiter celebrās nō celebraret ⁊ verba ad cōficiendū apta nō dixerit tm̄ ad verba aliorū cōficietꝭ tm̄ cauti debēt eſſe celebrantes vt in verbis cōfectionis nō precedāt principaliter celebrantē nec nocet ſi cōcelebrātes eadē verba repetūt ſicut nec obeſſet ſi idē principaliter celebrans eadem verba repeteret. alij dicunt quod ſunt tantum ad ſolēnitatem nec ad verba eorū cōficitur corpus: qꝛ ad hoc nō intendūt nec intendere debent. primo dictum magis pla

ac:q2 nõ video quare ad preces aliorũ nõ cõficiat corp⁹ xpi cũ
ibi ſit pſona apta.ſ.ſacerdos.⁊ materia.ſ.panis ⁊ vinũ ⁊ vba cũ
intẽtiõe(nec.diuidat).xxiiij.di.quoniã.⁊. vij.q.j.nihil.⁊.c.illo.
13 ¶(†Pallio)i.antequã habeat palliũ tñ ſine pallio põt ɔferre
ordines in epatu alteri⁹ ſicut põt miſſaz celebrare.ſ.de vſu pa.ex
tuarũ.alij tñ dixerũt ⁊ forte meli⁹ nũq̃ etiã cũ licẽtia dioceſano
rum põt epale officiũ exercere anteq̃ habeat palliũ niſi autori
tate pape ar.ſ.de tenu.ad ſupplicatiõẽ epos cõſecrare.ſ.e.ſuffra
ganeis.cõtra ſo. ibi(ſʒ tanq̃ archiepõs).xxiij.q.iiij.ſi eccl̃ia.ff.de
ado.ſi pater nec ẽt põt.n.i cũ epatũ nõ habeat nec põt epale offi
ciũ exercere.†Itẽ i archiepali eccl̃ia nõ põt epale officiũ exercere
cũ ibi nõ poſſit exercere ſine pallio:q2 in eo cõfert plenitudo põ
tificalis officij.ſ.de vſu.c.ij.⁊ hac ratione dicimus quod de mã
dato alterius epiſcopi epiſcopale officium poterit exercere.

1 Intereſt appellantis ſuam deffendere appellationem.
2 Appellationis forma ſeruanda eſt in electione.
3 Quot requirantur ad hoc vt electio dicatur canonica.
4 Quilibet de capitulo obijcere põt in formam ⁊ perſonã electi.
5 Electio que eſt ipſo iure nulla preſtat impedimentũ ſecunde.

Auditis attentatã. Hu. lege de cre.finem ſcilʒ nos igit electionẽ(cũ eiꝰ)h icipit narrare factũ(In. R.)archi.de quo ſupra dictuʒ eſt. (archidiaconos) plurale dʒ eſſe ſingulare.hec eñ fuit cã quare male intelligebat hec decre.⁊ falſa ſcribebat(aliuʒ)a magiſtro.R. de quo dicetur (nominante)nõ eligẽte.vt ex ſequẽtibus apparet.⁊ nihilomin⁹ archi.ſed illũ cũ alijs nolabat.hũc aũt ſolus(ad electionẽ)i.electionis publicationẽ que tñ olim neceſſaria nõ erat ſed ſoli conſenſus ſufficiebãt.ſ.eo.cũ inter canonicos alij extra(in electiõe)
1 R.archidi.(¶†Prorũpit appellãs).iam appellationẽ iſtaʒ.ſ. ne decanus procedat ad electionẽ ſine cõſenſu ma.par.ca.tñ appellans poterit proſequi.q2 ſua intereſt ſuã appellationẽ defendere.alij tñ dicũt qꝺ nõ ipe appellãs ſʒ capĩm vel elect⁹ eã pſequat:q2 eligẽs eligẽdo functus eſt officio ſuo:nec ſua ſpãliter intereſt.vñ vlteri⁹ nõ hʒ quid faciat.ar.ſ.de of.iudi.ocl.in literis nec mireris ſi alius pſequat cũ nõ appellauerit nomine alteri⁹ qꝺ nõ eſt verũ.cũ eñ nomine eccleſie faciat electionẽ vel ei⁹ interſit appellationẽ quã emittit eccl̃ie nõie mittere vr̃ ⁊ non ſuo ſicut qlibet ali⁹ pcurator.ſʒ eccl̃ia eã exercere poterit.ſ. capĩm.vl̃ maior ps ar.C.de app.ſi actor tñ ad hoc vt eã exercere poſſit.neceſſe eſt qꝺ capĩm appellationẽ ratã habuerit ĩtra.x.dies ɔputãdos a die qua appellatuʒ eſt.⁊ idẽ dico ſi qs appellet ne ſiat electio canonica.ſ.eo.cũ nobis.ſecus aũt dicẽdũ eſt vbi eligẽs p iure ſuo appellaret:q2 tũc tñ ipe pſ:qui ⁊ renũciare appellationi ſue poſſet ar.ſ.e.qꝺ ſicut.§.ſi aũt.ſ.de app.ɔſtitut⁹.tñ i hac appellatione modica vis eſt:q2 ⁊ ſine appellatiõe ⁊ capĩm ⁊ qlibet cuius intereſt ɔtra electũ agere vel etiã excipe põt ac ſi appellaſſet:vt no.ſ.de accu.ſup his.in hoc tñ valere põt appellatio:q2 re
2 uocat negociũ ad ſuperiorẽ. (¶Nõ valebãt)in hoc quidã credunt valere appellationẽ.talẽ appello ne ſiat electio niſi canonica de qua di.ſ.e.cũ nobis.vel ne ſine cõſenſu maioris partis capituli vt hic:q2 ſi poſtea ſiat min⁹ canonica vl̃ alr̃ cõtra appellationẽ electio eſt nulla.que tñ nõ eſſet nulla ſʒ annullãda in qbus caſib⁹ ſi appellatio nõ pceſſiſſet puta ſi eẽt aliqs cõtẽpt⁹.ſ.e.qꝺ ſicut vel ſi eẽt a minori parte elect⁹.(¶Sed obiicit.ſi appellãs remittat appel.ʒ electio vel ratificaret nõ ergo eſt nulla.tñ hoc iꝺ cõtingere q2 ratificat electio q2 fingit nõ appellaſſe.ff.de his qui
no.infa.l.furti.in prin. ¶†Itẽ obiicit quare appellatio faceret electionẽ nullã vel aliũ ɔtractũ ſi ſit extra iudiciũ nõ eñ dʒ auferre vel diminuere poſſe eius a quo appellat.q2 potius pnocatio q̃ appellatio di.ſ.de appel.cũ ſit romana.ſʒ dicũt autoritate huius decre.⁊.ſ.e.bone.has vires hr̃e appellationes extra iudiciũ factas.vel potes dicere qꝺ appellatio hic multũ facit in electione iſta qꝺ vt melius videas pone exẽplũ tale.xx.erãt in capitulo x.elegerũt aliũ ita tñ qꝺ nulli eſt ius queſitũ:ſed in electiõe iſta ſeruata eſt forma:q2 nõ eſt de forma qꝺ a plurib⁹ eligat.ſ.e.dudum.ſ.e.ɔgregato imo cũ in vnũ ſolũ poſſit reſidere ius eligẽdi.ar.pdi.tarũ decre.⁊ no.ſ.cũ nobis apparet qꝺ nõ eſt de forma qꝺ a maiori pte eligat.cõtra hũc electũ.a.x.põt qlibet de capitulo pcedere tñ ſi an lit.ɔteſ.vl̃ ẽt poſt lit.ɔteſt.aliq voluerũt cõſentire in eũ valere poterũt tales ɔſenſus:q2 electioni q̃ nõ eſt nulla vno ei q̃ in vitate ʒ accedũt.ar.ſ.e.lʒ.q̃uis caſſari põt propter minorẽ numerũ.⁊ ſic inuenim⁹ in oib⁹ decre.qꝺ pp minorẽ numerũ caſſant electiões ⁊ nõ denũciant nulle.ſ.e.ɔgregato.ſ.eo.dudũ.⁊ hoc.c.ɔſideramim⁹.⁊ in multis alijs decre.⁊ electi pdicto nõ vota maioris partis acceſſerũt. cõfirmabit ea ratione.q2 facta eſt a ſaniori pte:lʒ nõ maiori.⁊ q̃ ſit ſanior appa
reret ex eo qꝺ ſequitur:q2 poſtea eis accedũt aliij.arg.ſ.e.lʒ.†Sʒ tñ credũt iſti qꝺ ad hoc q̃ poſſit dici ſanior pars opʒ qꝺ ſit ad minus a pncipio tertia ps.de hoc no.ſ.e.dudũ.ſ.e.ſcriptũ.nec credũt iſti qꝺ pmis votis poſſint alia accedere lit.pẽ.inter electos.imo qdã dicũt idẽ ſi ali⁹ q̃ elect⁹ oppõat ſe electiõi.ar.ſ.⁊.ſ. vt li

a ¶Nõ ſegregatim.de hoc plene.ſ.de ɔſt.in c.cũ oẽs. maxime Moder.⁊ adde qꝺ donatio facta ſegregatiʒ p homines vniuerſitatis de re cõi vʒ ita alex.d imo. in ɔſi.xliij.per totũ in. iiij.volumine.

3 te pẽ.p totũ.⁊ de teſt.cauſam.¶†Alij tñ dicũt qꝺ eo tpe quo ſit electio opʒ q̃ priores ɔſenſus tot ſint ex qb⁹ poſſit ſurgere canonica electio ⁊ ſit maior pars ⁊ ſanior:⁊ inuitũt lr̃e decre.ſ.eo. pp̃ter.ſʒ ſi ɔtra hũc electũ egerẽt aliqui canonici ſuo nõie tũc ſi aliq de canonicis iſtis qui ɔuenerãt ad pcedẽdum ɔtra electionẽ vellẽt diſcedere ab hac ɔtradictiõe poſſent vt no.de poſtu.bone. ij.ſi aũt appellatũ eẽt:tũc etiã ſi vn⁹ ſolus vellet pcedere ɔ electionẽ ⁊ caſſare ipſaʒ q2 facta eſſet poſt appellationẽ legitimã ab ipſo factã dicim⁹:q2 ẽt poſtea nullus ɔſenſus poteſt accedere tali electioni q2 facta eſt poſt appellationẽ ⁊ quicquid ſit poſt appellationẽ dʒ eſſe caſſum.⁊ ita electioni facte poſt appellationẽ : quia nulla eſt:vota poſtmodũ nullo modo poſſunt accedere quandiu pẽdet appellatio ſʒ ſi ille qui pſequebatur appellationẽ ipſe renũciet expreſſe vel tacite.ſ. lapſu anni:tũc bene valebunt ei vota
4 adiecta.¶†Et dicunt qꝺ hanc appellationẽ ⁊ etiam illã appellationẽ ne ſiat niſi canonica electio põt pſequi quilibet de capitulo dũmodo appellet etiã ſine appellatiõe quilibet de capitulo:põt obijcere in formã ⁊ pſonam electi:vt no.ſ.de accu.ſup his. alij dicũt ⁊ forte meli⁹ q̃ electio decani nõ fuit nulla ratione appellatiõis q̃ nil in his opatur:ſʒ q2 facta fuit a tam paucis:puta tertia parte vel paucioribus.ſ.c.ſcriptũ in ſi.vel electionẽ decani nullã id eſt annullandã.⁊ ſi queres quare ergo nõ poterãt valere ſubſequẽtes ɔſenſus.dic vt no.ſ.e.eccleſia veſtra.⁊ dic q2 niſi electio a principio ſiat a maiori parte ⁊ ſaniori habito reſpectu ad aliã electionẽ a min⁹ ſaniori ſactam vel id alios qui priuati ſunt ipſo iure ſiue in eodẽ ɔtextu ſiue ex internallo ſemp nulla eſt:nec
põt ratificari vt hic expreſſe dicit.(¶†Appellatiõe pẽdẽte)lite enim pẽdente nõ potuit illi aliqd ratis accreſcere.ſ. vt lite pen. c.ſi.de teſti.cauſaʒ.⁊ hoc intelligo ex facto ſuo.ex facto eñ aduerſarij põt.ff.de reiven.l.ſiue aũt.§.j.ff.de pac.ſi tibi.x.§.ſi pactus. ff.de re.iur.qꝺ abſentes.ſ.c.priori.ɔ ſol.quidã q̃ hec electio erat ipſo iure irrita:q2 a minori parte celebrata ⁊ poſt appellationem legitimã ſupra aũt erat aliqua electio ſʒ annullãda ope exceptionis oppoſita a ɔtẽpto(nõ poterat)quaſi dicat ſi remittat pſecutionẽ app.poſſit fieri rata qꝺ non fatemur hic(poſt illã) nõ fuit cauſa caſſationis ſecũde electionis prima electione nondũ caſſata q2 cũ eſſet nulla ẽt ex internallo licebat facere ſcdm. ſ.eo. bone.Sed q2 electores nõ erãt priuati ptãte eligendi.⁊ expone poſt primã electionẽ nõ caſſatã.i.ɔtẽptis electorib⁹ prime electionis non caſſate vel ſupple:maxime vel allegãdo dicit pdicta.⁊ videt
5 hec vltima rñſio melior.(¶†Nõdũ)hec electio q̃ nulla eſt ipſo iure impedimentũ pſtat ſcdẽ.ar.ff.ad trebel.l.j.§.accuſatione.ff. de inoff.rup.teſt.cũ in ſcdo.ff.de vſuca.p dona.ſ.de ſpon.iuuenis.⁊ de deſpon.impub.ad diſſolutudũ.ar.ɔtra.ff.de vb.ob.ſi dari ſtipulet.vel forte poſſet laudabiliter dici idcirco caſſatã ſecũdam electionẽ:q2 facta fuit ɔtẽptis electoribus partis alteri⁹ q̃ erat maior pars q vocãdi erant ex quo ex internallo ſiebat electio cũ nõ eſſent priuati ipo iure ptãte eligendi ſʒ priuãdi.ſi aũt duo ɔcurrerent.ſ.q̃ electio eſſet nulla:⁊ q̃ electores priuati eẽt ptãte eligendi ipſo iure:vt q2 elegerunt indignum vel p ſecularẽ potẽtiã:vt.ſ.cũ in cũctis.⁊.ſ.co.qſquis.⁊ ɔſilibus crederem qꝺ teneret ſ.ɔa electio etiã nõ caſſata prima.ſ.de appel. conſtitut⁹.
ſ.de re iud.cũ bertoldus.ſ.de ſup.neg.pla.c.vl.¶†Sʒ oppones ⁊ hic priuati erant ipo iure:q2 poſt appellationẽ elegerunt.ſ.e. lr̃e.Rñ.hic nõ fuit appellatũ niſi contra decanũ.⁊ ideo nõ ſunt priuati ptãte eligẽdi ipſo iure lʒ elegiſſent.Itẽ nõ fuit appellatũ vt nõ ɔſentirẽt i quos vellẽt.ſʒ ne publicaret electio.ſʒ alia rõne ptʒ eos nõ vocãdos ẽt ſi vocãdi nõ eſſent ipſo iure:q2 i eodẽ ɔtextu vr̃ facta electio.h eñ qdã negãt q2 capitulũ exiuerãt. Itẽ quidã dicũt nõ eẽ puatos ipo iure q poſt appellationẽ eligũt.vt no. ſ.de poſtu.grati.⁊ dct.ſ.bõ:.ij.vt ibi.(¶Vtrũq3.R. q archid. ⁊ mf.t.R.elect⁹ fuit a cãtore ⁊ pte ſua.ſ.electionẽ.ſine noiatiõe. v.archi.quã fecit primo cantor ⁊ hic nõ cõfirmat nec caſſat.ipſe eñ de ſua electiõe nõ ɔtendebat:ſed inter electos alios tantũ erat cõtentio erat eñ noiatus.v.archid.nõ electus.⁊ ideo de iure ſuo
nõ cõfidebat.¶†Sed dices cũ ſm iura Innocẽtij ſtatim ex cõſenſibus ius acqrat.q̃re ergo nõ fuit cõfirmata electio.v.archid. cũ eſſet facta a maiori parte ⁊ ſaniori:vt hic dicit.Rñdeo q2 non cõſenſerãt eligendo ſʒ deliberando tñ.ſ.eo.c.pti.vñ non acqrebatur ſibi ius hodie enim non ſic neceſſe eſt publicare electionẽ ſ.e.q: pp̃ter.ſemper tñ fuit neceſſe in cõmuni cõſentire nec valebãt ſi clãdeſtine ⁊ ſeparatim ſiebãt.ij.q.vi.ei qui. v.nominationes.lxiij.di.quãto.ſicut ⁊ omnia negocia vniuerſitatis in cõi ſie
a ri debent non ſegregatim^a.ff.quod cuiuſq3 vniuerſi.nulli. ſigillatim autem poſſunt conſentire vbi de rebus communibus nõ vniuerſitatis cõtrahunt.ff.de ſer.vrba.predio.per fundum.ff.communia vtriuſq3 iudi.receptum.

1 Poſtulatio ſtatim qꝺ eſt facta debet publicari capitulo.
2 Cum quis a pluribus poſtulare tenetur nõ eſt vis a quo primo poſtulet.
3 Non licet poſt factam poſtulationem ab ea diſcedere.
4 Mandatum etiam re non exiſtente integra reuocari poteſt.

Electoribus

5 Electorib⁹ p vna vice licet ex toto poteſtatē eligēdi aliū cōferre.
6 Non ſufficit ſolo facto cōtra trāſlationē poteſtatis venire ſꝫ vbo
debēt nunciare compromiſſario vlterius in electione pcedat.

In cauſis (ab eis.) Scilꝫ canonicis (quiqꝫ) iſti qniqꝫ po
teſtatē hñt a caplo nō ab illis duob⁹ q eos eligūt. ff. q
cuiuſqꝫ vniuer. itē. §. j. idē dicim⁹ ſi qnqꝫ debēt eligere
electores alios (cōueniſſent) no. q ille cui daſ ptās eligēdi poſtu
lari pōt. j. ō renū. poſt trāſlationē ar. ff. iud. ſolui. iā tū. §. pe. ff. cō
mo. l. ſi. ar. ꝫ. ō. c. innotuit. in ſi. (electionē) no. q eps eligit in poſtu
1 lādū. j. de renū. poſt trāſlationē. ¶ † (Publicarūt) ſic vſ ſemp ſa
ciēdū vt factā poſtulatiōe deberet publicari caplo tñ nō pplo ni
ſi pmo poſtularet a papa cū nihil vſ dictū: poſtulamus talē niſi
dicatur a te: ⁊ pñte. tñ pōt tolerari qð eſt de ꝯſuetudine vt ſolēni
ter fiat poſtulatio ⁊ etiā corā populo ⁊ nihil aliō eſt dicere poſtu
lamus niſi eligim⁹ vel ordinam⁹ poſtulādū. j. de renū. poſt trāſ
lationē. ⁊ talis poſtulatio i aliqb⁹ vim electiōis hꝫ qꝛ cū alſ nul
lus debeat eſſe eps niſi canonice elect⁹ hic vlteri⁹ nō eligeſ ſꝫ ap
probabiſ poſtulat⁹. ⁊ ſic eps fiet vel caſſabiſ ſicut ex hoc caplō col
ligiſ. j. e. ſcriptū. ⁊ ex oībus caplis q de poſtulatiōe loquunſ. ⁊ in
hac poſtulatiōe dꝫ ſeruari forma cōſtitutiōis. qꝛ ppter. argu. lxj.
di. oñus. ⁊. c. eps pōt tñ ⁊ aliter. i. ſine ſolēnitate fieri poſtulatio.
☞ de qua hēs. lxj. di. oñus. ⁊. c. vlti. ⁊. §. ſꝫ ⁊ aliud. † ⁊ ſatis eſt hone
ſtū ⁊ vtile vbicūqꝫ aliqs a layco dꝫ poſtulari vel alio quocunqꝫ
pterqꝫ ab illo qui dꝫ cōfirmare qð hoc vltimo nō fiat poſtulatio
⁊ poſtea eligaſ ſolēniter. Et hoc eſt verū qñ poſtulatio eſt talis
cuius electionē tñ illi⁹ a quo poſtulaſ ꝯſenſus impediebat qua
les credo libertos eccliaꝝ pmotos ad ſacros ordines ſi poſtulen
tur ad regimē alicuius ecclie. nā alioꝝ liberti ordinari nō pñt ſi
ſibi patron⁹ aliqd retineret. liiij. di. qðcunqꝫ. ⁊ ca. vlt. ſi vero ad
huc ſit aliud impedimentū qð eū eligi phibeat. puta qꝛ aliō īpe
dimentū hꝫ: iterū poſtulabiſ cū ſolēnitate decre. qꝛ ppter. ſi vero
omne īpedimētū pōt tollere ille q ꝯfirmare dꝫ tūc eſt vtilius poſt
ſolēnē poſtulationē facere vt remoueaſ circuitꝯ ⁊ multus labor
⁊ ſic fuit factū hic ⁊ fere i oībus decre. q de poſtulatiōe loquunſ
nō negam⁹ tñ qn ſemp in optiōe poſtulantiū ſit vel cū ſolēnitate
2 vel ſine ſolēnitate poſtulare. ¶ † Itē nō credimus vim cōſtituen
dā cū a plurib⁹ teneſ poſtulare a quo primo poſtulet: puta vel a
plato cuius cleric⁹ eſt vel a papa qui forte ſol⁹ diſpēſare pōt. vel
ab ipſo poſtulato. ⁊ iō nō dī matrimoniū initiatū quouſqꝫ oēs q
ꝯſentire dñt ⁊ quorū ꝯſenſus neceſſarius eſt reqraſ ⁊ hēaſ. alias
abſurdū ſequereſ qð archieps matrimonium ſpūale initiatū ſepa
raret ꝯtra. j. de renū. ⁊ inter. quidā tñ hoc ipm cōfitētur ⁊ alr itel
ligūt illā dec. qdā tñ ⁊ forte nō male dicūt qð ſi a layco faciēda
eēt poſtulatio de ſuato: vt de obligatis ꝯditiōi qð ſ. no ſunt pe
tēdi dñis ⁊ plenā libertatē ꝯſeqn dñt. liiij. diſ. nulli. ⁊. l. c. ſe. ⁊ pōt
hec dubitatio hēe locū etiā in poſtulatiōe ad clericatū. ⁊ tūc di
cūt qdā etiā obligatū layco poſſe ſolēniter ad clericatū poſtula
ri: ſꝫ nō dꝫ ordinari quouſqꝫ libertatē ꝯſequaſ: ⁊ ſic loquūſ. c. ſu
pradicta. ⁊ nō currit iſtis ſpatiū triū mēſiū ⁊ ppter has poſtula
tiōes multas ⁊ ēt nō occultas ⁊ nō ſolēnes vltra tres mēſes ptra
bant electionē. cū eñ hoc iuſtū īpedimētū nec fuit iterū l mora.
j. e. ne p. C. de inof. te. l. ꝫ mores (reuocauerūt) ꝙtū in eis fuit ſed
nō potuerūt (pulſari). j. de of. ar. c. j. ⁊. j. di. ius mil. hoc ſignū ſuffi
cit ad vocādū pñtes ⁊ in minorib⁹ negocijs. in electiōib⁹ añt vbi
neceſſarij ſunt abſentes neceſſarij ſunt nūcij vel lre. ar. j. de of. de
3 le. pudētiā. j. e. corā. ¶ † (Elegit) vſ qð potuerūt recedere a po
ſtulatione cū ex eo nō acquiratur ius. ꝫ. de poſt. c. pe. ſed certe vt
hic dī poſt poſtulationē factā nō eſt licitū ab ea diſcedere: niſi for
te oēs cōiter diſcedere vellent ſicut eſt ar. in eadē decre. vel maior
pars. ff. ad muni. qð maior. ¶ Sꝫ dices hic maior pars elegit Ar
chi. Rñ. nō eſt verū lꝫ ipſi dixerint. vel dic hoc eſſe ea ratiōe: qꝛ lꝫ
poſſent a ſua poſtulationa recedere non tñ ab iſta ad quā ex fide
preſtita ⁊ rōne cōpromiſſi teneſ quā nō ipſi: ſed cōpromiſſarij
4 fecerunt. (Quia) hic incipit ſnīa pape. ¶ † (Cū res) vſ etiā qð
re nō exiſtēte integra poſſit reuocare mādatū. j. de procu. ex inſi
nuatione. ff. de cōditio. ob cau. l. dedi. ⁊. l. l. ſi pecunia i pn. ff. loca.
cū in plures. ⁊. l. mādati. j. de iudi. iudiciū ſol. ex quo tres cōcor
dauerūt de vna pſona intererat eorū nō reuocari mādatū: vñ nō
potuerūt reuocare: vt in pdicta. l. ſi pecuniā. vel dicimus q nō eſt
hic purū mādatū ſꝫ ceſſio iuris vel collatio ptātis vt hic dicit ſcꝫ
qð capitulū trāſtulit ptātē. ⁊ ad idē. j. e. cū dilecti. ⁊. c. cum in vete
ri. quā reuocare nō lꝫ ſicut nec iuriſdictionē. j. de of. del. ſup qſtio
nū. inſti. de dona. vñ. certis ex cauſis. C. de reuo. do. ſi donatiōes.
xvj. q. vj. viſis. xxiij. q. vlti. c. j. C. de donatio. l. vl. ſed his vſ cōtra in
ſti. māda. §. mandatū. ff. de iudi. iudiciū. ⁊ decr. pal. ſup qſtionū.
etiā cōtradicere vſ vbi dī qð ad delegantē pōt appellare niſi to
tam iuriſdictionem cōmiſerit: ⁊ per cōſequēs iuriſditionē dele
gati reuocare. Idē ergo ⁊ hic eſt dicendū. ſ. qð totū ius eligendi
nō cōmiſerit. ſꝫ tñ hac vice qð illi reuocare poſſent. itē eodē iure
dñt cēſeri iſti cōpromiſſarij quo ad alios ſed aliī ad nihil agere
☞ pñt niſi ad intereſſe. j. de ar. p tuas. ergo nec iſti. ¶ † Ad hoc ſic
reſidemus. qꝛ lꝫ hi qbus cōferſ ptās eligēdi aliqñ compromiſſarij
appellanſ: tñ proprius dñr donatarij qꝛ eis eligēdi hac vice ptās
collata eſt ⁊ donata. ⁊ iō ex quo cōſenſerūt donationi ſibi facte. ſ.
tranſlationi ptātis eligēdi vlteri⁹ ꝯſerentes ptātem eā nequeunt
reuocare inſti. de donatio. §. alie. Nec eſt etiā verū qð hic a cōtra
rio ſenſu poſſet colligi. ſ. qð ſi res eēt integra reuocari poſſet mā
datū. qꝛ nō ſemp vꝫ hmōi ar. Uel dic qð electores iſti ñ ꝯſenſerūt
verbo donationis ſibi facte. ſꝫ facto tñ ſcꝫ ſecedēdo ad tractatum
de electione. ⁊ iō hñ dicit: qꝛ res nō erat integra. qꝛ donatiōi ꝯſen
ſerunt ipſo facto ⁊ nō aliter. ſed ⁊ ſi aliter cōſenſiſſent. ſ. ſolo vbo
vel alio nō ſuffeciſſet. itē nō obſtat de pcuratore cuius mādatū
reuocare lꝫ qꝛ nec ſimiles ſunt pcuratores q nihil ſibi honoris l
vtilitatis pcurant ſed tñ laborē. ff. de pcu. q omnia ⁊ alieno noīe
tñ agūt. ſed hi electores ſuū honorē pſequunſ. ⁊ ſuo noīe eligūt
vñ hñ dicit decreta. j. e. qꝛ ppter qð cōmittaſ ptās eligēdi aliqui
bus qui ecclie pudeant. Ipſi ergo ſunt qui eligunt non illi qui
☞ ptātem eligēdi dederūt. † Ex hoc vſ qð qñ publicant electionē
qð debēt dicere nos eligim⁹ noīe eorū qui nobis ptātem eligēdi
cōtulerūt. ſed ſuo tñ vel nec ſuo vel alieno noīe eligāt. ſꝫ ſimplici
ter dicāt nos ex ptāte nobis tradita talē eligimus vel de tali p
uidemus ecclie. nec eſt etiā cōtrarium de iuriſditione que etiā re
integra reuocatur ab ordinario qui vnā cām aliī ex toto cōmiſit.
ff. de iudi. iudiciū. qꝛ ille delegatus nō poteſt dici donatari⁹: nec
etiam poteſt dici qð ordinarius delegans iuriſditionē amiſerit
etiam in ea quā cōmiſit. qð ex eo apparet qꝛ ad ipſum appellan
dum eſt. ⁊ inde etiā eſt qð reuocare poteſt ⁊ etiam ex eo hoc pba
tur. qꝛ ſi aliquis ſit delegatus qui nō habet iuriſditionē niſi in
vna cauſa. ⁊ illam iuriſditionem totam aliī committit remouiſſe
a ſe videtur iuriſditionem et in alium trāſtuliſſe. ⁊ hic poteſt di
☞ ci donatari⁹. ¶ † Et ideo ad eū eligentē nō poteſt appellare. nec
poteſt iuriſditionē reuocare. j. de offi. dle. ſuper. ⁊ hoc eſt qð dicit
l. ff. de offi. preſi. preſes. vbi dicitur quod preſes non poteſt a ſe ab
dicare imperium quod ſic intelligendum eſt. qꝛ retinendo digni
tatem vel vniuerſalē iuriſditionē nō pōt facere quin ſemp ſuper
omnes habeat iuriſditionem ſaltem in aliquibus: renunciando
autem dignitatē vbi ⁊ vt debet bene amittit imperiū. ſed ſecus
5 eſt in electoribus. † quia eis bene licet vna vice ex toto poteſtatē
eligendi aliī conferre vt hic. ⁊. j. eo. cū dilecti. et capitulo cum in
veteri. ⁊. c. quia propter. Item nō obſtat quod dicitur. ſ. quod ex
compromiſſo agitur tantum ad intereſſe. quia ſicut dictum eſt li
cet illi electores dicātur compromiſſarij. quia illi qui in eos po
teſtatem transferunt eligendi ſemper promittunt habere ratum
quod ab eis factum erit tamen proprius dicuntur donatarij nec
ex tali promiſſione aliquid poteſtatis accreſcit. imo plus dicim⁹
quod etiam ſi eſſet compromiſſum tamen in ſpiritualibus nō a
gitur ad intereſſe ſꝫ ſemper tenet quod a compromiſſariis fit. vt
no. j. de arbi. dilecti. hoc credo verius ſcilicet quod fuerint cōpro
miſſarij ⁊ tenentur recipere electū ab eis ſm formā compromiſ
☞ ſi. ¶ † Et credo quod omnes communiter poſſent reuocare po
teſtatem eis traditam et hoc credo etiam de vno ſolo etiā aliis
contradicentibus. nam cum non poſſit compromiſſum procede
re a principio vno ſolo contradicente ⁊ eadem ratione non pro
cedit vno reuocāte. vel aliter vt melius no. ꝫ. de poſtu. hone. ſi. ta
men hoc ſpeciale credimus in compromiſſariis electionis quod
poſtqꝫ inceperint tractare de electiōe qð nec ſinguli nec etiā oēs
6 poſſunt reuocare poteſtatem vt hic. ¶ † (Cum res) non ſufficit
ſolo facto venire contra tranſlationem poteſtatis ſcilicet eligen
do. ſed verbo debet nūciare compromiſſario ne vlterius pcedat
in electione alioquin tenebit electio facta a cōpromiſſario ante
quam ſciat electionem factam an non. ar. ff. de procura. ſi procu
ratorem. ff. de iudi. iudicium. ff. de inſtitu. ſed ⁊ ſi. §. j. ⁊. ij. (inte
☞ gra) † res dicitur non eſſe integra cum in negocio compromiſſo
quo ad ſubſtātialia ipſius negocij in aliquo eſt proceſſum. verbi
gratia compromiſſum eſt in negocio electionis cum compromiſ
ſarij ceperint de electione tractare. puta quod vnus dixit mihi vi
detur talis bonus. ⁊ alius reſpō. quod ſibi placebat vel diſplice
bat et hoc innuit hec litera que dicit quod hoc modo fit res nō
integra ſed ſi de ſolennitatibus electionis aliquid fieret non mi
nus eſſet res integra nec minus reuocare poſſet: vt ſi cantaſſent
miſſam de ſancto ſpiritu. vel etiam ſi intraſſent capitulū ſed ni
hil de electione tractātes. ar. ff. de procur. ante lit. et. l. ſe. vbi ha
☞ betur † qð res eſt integra quod ad procuratorem quouſqꝫ lis cō
teſtatur: licꝫ multe ſecedant vt citationes declinatoꝛie fori et alia
huiuſmodi: aliī tamē dicunt cōtra. ¶ Item ſic cōpromiſſarij ha
buiſſent tractatū de aliquibus ſed ab eis ex toto receſſiſſent: vel
ſi elegiſſent ⁊ ipſe renunciaſſet cum ſimpliciter poteſtatem proce
dēdi haberent videretur res integra. ar. j. de cle. nō reſi. relatum.
¶ quomodo ⁊ quādo ſi. aliī preſes cōtra ⁊ alibi dicitur res inte
gra quouſqꝫ ſua intereſt. ff. de condi. ob turp. cau. ſi pecuniā: ſed
hoc non impedit reuocationem dūmodo ſoluat intereſſe.
1 ☞ Eps nō pōt vbi pbende nō ſunt diſtincte eligere canonicos.
2 In electionibus bñficiorū q collationibus conſuetudo ſpectaſ.

Cum eccleſia vulterana.

1 Quoſdã elegit † vbi prebẽde nõ ſunt diſtincte ⁊ negli
gẽtibus canonicis nõ põt eps eligere canonicos. ſ. de
cõceſ. pbẽ. ex pte. ſʒ ad eligẽdũ põt eos cogere p cen. ec. ſec⁹ aũt ſi
eſſent pbẽde diſtincte. ĩ. e. cũ in cũctis. ſ. de ↄceſ. pbẽ. nõ vacã. nul
la. ⁊ hoc eſt ea rõne: qꝛ nõ ḋr iure qꝫ eps ſuppleat defect⁹ canoni
corũ in his ſec⁹ eſt erũ ſi diſcrete. ſ. de ↄceſ. pbẽ. nõ va. nulla. ix. q.
iij. cũ ſimus. ⁊ ar. ſ. de ſup. neg. pla. romana. ¶ (Ab iniuria) id
eſt ab ingeſtate epi vulteran⁹ ĩ prima petitiõe egit poſſeſſorio. ſ.
qd canonici nõ moleſtarẽt eũ ſuper electione canonicorũ. mole
ſtare aũt videbant eũ inſtitutos ab eo inquietabãt ſuper dicta
aũt petitione cũ vtrẽqꝫ pbatiões induxiſſet: qꝛ ↄſtitit melius
probatũ ⁊ de antiquiori tẽpe pro canonicis abſoluunt ab impe
titione ipſi⁹ epi. vel erat forte iniuria canonicorũ q erãt ab epo
iſtituti qd iſtitutos ab eo vel electos nõ recipiebãt: vel qd ipſi
canonici etiã eligebãt alios nã pdicta faciẽdo vim facere videt
quominus quiete poſſideat. ⁊ ideo cõpetit interdictũ vti poſ. ff.
vti poſ. ſi duo. §. iteꝝ eodẽ modo ſi nuntis terrerẽt electos ab epo
quomin⁹ cõſentirẽt electioni ab epo facte: vel dic qd eps intenta
bat negatoria. de quo no. ſ. de v. ſigni. abbate (qꝛ nõ vr̄). ff. de in
iur. iniuriarũ. §. j. ff. de peti. hẽr di. illõ. ſ. de appel. bone. xiiij. q. j. qd
debetur. xiiij. q. v. nõ ſane. lxxiij. diſtin. qꝛ per ambitiones (longe
melius) ⁊ tñ oñi obtinere. ſ. de pba. ex litteris. ⁊ c. lʒ vbi no. (in ſe
cundo) hic agitur petitorio (pateret) de cetero (notoriũ) ⁊ pro
epiſcopo nulle ſunt probatiões alie. itẽ rei euidẽtia vel ſententia
alia rite lata. ſ. de accu. euidẽtia. ſ. de coha. cle. vxa. ⁊ c. tua. ff. de le
2 gi. ſi de cõſuetudine. ¶ † (Eligẽdi) qd epoꝝ ſit collatio pbenda
rũ de iure vr̄. xxj. di. §. j. ⁊ c. in nouo. in aut. de mẽſu. or. ſ. de pecul.
c. vlti. ar. cõtra. ſ. de his q̃ fi. a pre. nouit. ⁊ c. ea noſcitur. xciij. dia
coni. ſo. in electionibus ⁊ bñficiorum collationibus conſuetudo
ſpectatur. ſ. de his que fi. a prela. ſine cõſenſu. ca. ea noſcitur. ſ. de
conceſ. prebẽ. vel eccleſie. non va. nulla. ſ. de iure patr. nobis. ſ. de
cauſa poſ. cum eccleſia ſutri. ſ. de verbo. ſigni. abbate.

1 Electionis confirmatio tenet etiam ſi electio ſit nulla.
2 Cõfirmatio ſemper fieri debet cum cauſe cognitione.
3 Nũquid ↄfirmat⁹ cui⁹ electio nõ tenet ſit plat⁹ illius eccleſie.
4 Confirmatio magis vr̄ ſequi vim decreti qꝫ cõfirmationis.
5 Exceptio doli habiti in electione tam contra cõſecrationem quã confirmationem competit.
6 In ſpirituali cauſa iuratur de calumnia ab excipiente.
7 Poteſt quis ſuper facto alieno coram ſe habito iurare.
8 Neganti non incumbit probatio.
9 Sententia lata in cauſa inqſitionis vel donationis ſeu exceptio nis preiudicat aliis de eodem agere volentibus.
10 Sententia interlocutoria tranſit in rem iudicatam ita quod ſu per ea poſtea non auditur.

Cum dilecti.

(Examinatis) licet eũ exa
minauerit voluntates aliorũ
nõ tñ ppter hoc obligant ve eorũ vota ſequãtur ſed
liberã habeãt eligẽdi poteſtatẽ vt ex ſeqñtib⁹ appa
ret (declarãdo) idez eſſet ⁊ ſi ſuper hoc nõ ſententiaſſet dũmodo
premiſſa ſuper hoc petitione inquiſitione, ⁊ electiõe eo nõ obſtã
1 te confirmaret. ar. ff. de neg. geſt. nẽſcimi⁹. §. ſi. ¶ † (Cõfirmauit)
confirmatio electionis tenet etiã ſi electio ſit nulla dũmodo fiat
ex certa ſcientia confirmatoris ⁊ durante voluntate eligentium
vel ſi ex voluntate confirmatoris pendet ſic eſt etiam in cõfirma
tione adoptionis. ff. de adopt. adoptio. ſic etiam eſt in tutoribus
datis ab his qui eos dare non poſſunt vel qui dati ſunt nõ ſolẽ
ni teſtamẽto: vt no. plene in ſum. C. de cõfir. tut. ſicut. ⁊ ſic etiam
dicitur teſtamentum quod nõ valet confirmari in illo teſtamen
to qd valet forte non ſemper proprie ſumitur vocabulum cõfir
mationis. ⁊ propter hoc cõtingit qd poſt cõfirmationẽ non põt
2 dici in forma electionis. ¶ † Item cõfirmatio ſemper fieri debet
cum cauſe cognitione. ſ. vt ſemper inquiratur de forma et proceſ
ſu electionis ⁊ de perſona electi. ſ. eo. nihil. et niſi inquiratur non
valet cõfirmatio. argu. pre. decre. nihil. ff. de tranſac. cum hi. §. ſi
pretor. ⁊ ff. de reb⁹ eo. magis. §. antepe. xxiij. diſt. c. ſi. lxj. di. c. ſin.
lxj. diſt. epiſcopus. nec tñ credimus neceſſariã niſi ſummariã co
gnitionẽ. lʒ ſit nulla ↄfirmatio tamẽ que dicit ⁊ que facit quãdiu
tolerant valent. vin. q. iij. nõne. ff. de offi. preto. barbarius quã
4 uis poſſet⁹ dici qꝫ illa. l. loquitur quãdo tenet cõfirmatio. ſʒ me
lius facit pro his: quia que fiũt a procuratore tenẽt. ff. de procu.
ſi is. nec poteſt eis agẽtibus op. cũ non ſint canonice inſtituti: vt
no. ſ. eo. nihil. ſed ſatis bene creditur aliis qd poſſit obiici quod
cõfirmatio non teneat. argu. de decu. l. vlti. alij tñ hoc non faten
tur probato tamen in modũ exceptionis. quod cum cõfirmatio
nulla eſt nõ tenebit quod agit: quia non eſt communis ignorã
3 tia. lʒ res inter alios acta non preiudicet. ¶ † Sed põt queri de
confirmato. cuius electio non tenet an ſit prelatus huius eccleſie
⁊ certe iuriſconſultus interrogatus de iſta qſtione nõ rñdit: ſed
dixit quod ea que dicit ⁊ que facit valerẽt. ff. de officio pto. bar
barius: nobis aũt videt qꝫ ſi ue electio non teneat ſiue ↄfirmatio
nõ eſt elect⁹ plat⁹. lxij. di. p totũ. j. q. j. ordinatiões. ſʒ in eo qd di
cũt qꝫ que dicit ⁊ q̃ facit tolerant. bñ dicũt ppter cõmunẽ igno
rantiã ⁊ ppter tuitionẽ ↄfirmatiõis. ar. ĩ. e. traſmiſſaʒ. ⁊ no. ſ. eo.
nihil. nec vʒ ſi obĳciat ſi nõ eſt plat⁹ quomodo aget quomodo
valebũt q̃ cũ eo qui eſt plat⁹ fierent. rñ. bene ex bono ⁊ equo ani
mo ppter cõmunẽ ignorantiã vel qꝛ poteſtatem adminiſtrandi
recipit ex confirmatione. ĩ. e. tranſmiſſam. ⁊ vide ſimile. qꝛ ſi ſen
tentiet pro aliquo ſuper aliqua re que nõ ſit ſua ſententia nõ fa
cit eam ſuã. ff. de cõdi. inde. iulian⁹. ff. de rei vẽ. cũ ex diuerſo. ff. ſi
ſer. vẽ. ſicut. §. diſtat. ver. ſi queratur. ⁊ tamẽ rem illã vendicat per
publicianã. nec obſtat ſibi exceptio qꝫ nõ ſit domin⁹. ff. de puh.
4 ſuut ⁊ alie. §. j. ff. de iureiu. ſed ⁊ ſi. ¶ † Itẽ videtur qꝫ cõfirmatio
magis ſequat vim decreti qꝫ ↄfirmatiõis: qꝛ ita ſummarie pce
dit ⁊ ex h̃ eſt qꝫ facili⁹ admittat ad ↄdicẽdũ qꝛ eſt ↄ decre. qꝫ
ↄ ſniaʒ ſi qd obreptũ eſt. ff. de re. c. q ſub tute. l. iiij pn. ⁊ l. magis
§. anpe. ⁊ h̃ ẽt locũ hñt vbi ali⁹ eligit ⁊ ali⁹ ↄfirmat. qꝛ ſi idẽ eũ
eligit ⁊ cõfirmat. qꝛ ptãtẽ miniſtrãdi tribuit ⁊ ḋr magis proprie
dicunt puiſores qꝫ electores vel qꝫ ↄfirmatores tũc nõ eſt neceſſa
ria. qꝛ nõ eẽ põt cãc cognitio in ↄfirmatiõe ſʒ anqꝫ puideat dʒ di
ligẽter examinare pſonã de q̃ puidere dʒ. viij. q. ij. illud dilectiſſi
mi. Itẽ nõ obſtãte tali ↄfirmatiõe qlibet admittit ad dicẽdũ ex
ↄ pſonã ⁊ ↄ formã ſicut admitteret añ cõfirmationẽ. ar. ſ. q ma.
acu. u. poſ. cũ in tua. ſʒ lʒ ſic admittat ad dicendũ in perſona ⁊ in
formã. nõ tñ ppter hoc impedit effectus cõfirmatiõis. ſ. de app.
conſtitutis. nobis nõ placet qꝫ dictũ eſt qd non tenet confirma
tio ſine cognitiõe cauſe ſicut probatur ex decre. quã pro ſe indu
cunt. ſ. e. nihil vbi dicitur qꝫ ſi ſine premiſſa examinatiõe ↄfirma
uerit ⁊ poſtea inueniatur habere defectum quod punit ↄfirmãs
⁊ cõfirmatus deponit ex quo appareret qd confirmatio tenet ſʒ
reuocatur ſi male eſt confirmatus: vel ſi electio eſt minus cano
5 nica ⁊ repete que no. ſ. de dona. cum olim. ¶ († Ex aduerſo) non
fuit ſublata exceptio doli habiti in electione per confirmationẽ:
quia tam contra cõſecrationẽ qꝫ ↄfirmationẽ cõpetit. ſ. de accu.
ſuper his (⁊ ſaniori) qd ſi verum eſt nulla eſt electio. vt. ff. mãda.
diligenter (recuſare) denunciando. ſ. de appel. cõſtitutis. ſ. de de
ſpon. impu. ad diſſoluendũ. in modũ eñ exceptionis nõ vr̄ qd poſ
ſint pcedere niſi a parte electi peteret ↄſecratio tñ põt dici eũ
intra modicũ ⁊ certũ tẽpus teneatur petere confirmationẽ ⁊ cõ
ſecrationẽ qd intra illud tẽp⁹ etiam ſi non petat tñ poteſt agi
excipiẽdo quiaqꝫ dicatur exceptio non ſolum actiõis ſed etiã in
tentionis eſt excluſio et electi cõfirmati intentio eſt vel eẽ dʒ qꝫ
conſecret. Itẽ hec exceptio eſt quaſi accuſatio de hoc no. ſ. eo. du
6 dum. ſ. de do. ⁊ cõtu. cũ dilecti. (a cõtradictorib⁹) † hic habes qd
in cã ſpirituali iurat de calũnia ab excipiẽte. ad idẽ. ſ. de reſt. ſpo
lia. literas. ſ. de teſtibus preſentiũ. ſ. de excep. paſtoralis. ſi hoc eſt
propter pſumptionẽ que eſt cõtra eũ. alij aũt dicũt quidã ⁊ non
male qd in ſpũali cã ⁊ principali niſi ppter preſumptionez que
eſt cõtra eũ vt hic nõ iurat de calũnia. ſ. de iura. calum. literas ⁊
decreta. ſequẽ. imo plus facit preſumptio qꝛ qui iurauit ſup to
ta lite propter preſumptionẽ iurat poſtea ſup exceptione. in aut.
de teſtibus. §. ſi vero. ſed certe aliqui dicũt ⁊ nõ male qd non eſt
mere ſpiritualis cauſa vbi agit de teſtibus ſpiritualibuʒ ſed etiã
popularis. ſi eſſ. ⁊ mere ſpiritualis. tamen crederem iuramentũ
de veritate dicenda non de calumnia preſtari. ſ. eo. dudum. ſed
quãdo iurat de veritate debet iurare etiam quod ſi de credulita
te quereretur veritatem reſpondebit. ⁊ ſic ſe habet conſuetudo ec
cleſie romane. alij tamen dicunt ⁊ forte melius. vt not. ſ. de iura
menti calum. literas. tamẽ ſi iuretur propter hoc nõ debet vitari
proceſſus iudicio et ſemper raro querendum eſt de credulitate.
7 ¶ † (Iuramenti) iſti non ſunt teſtes in propria cauſa: ſed ſuper
facto alieno corã ſe habito iurant ad idẽ. C. de fideicõmiſ. l. vlt.
inſtituta de teſtamẽ. ord. §. legatarius. nã iudici pluſqꝫ aliis cre
ditur de his que corã eo aguntur ⁊ his plus creditur qui in toto
negocio interfuerũt. C. de adulte. adulterij. ff. de adult. l. vlt. poſ
ſet etiã dici qd hoc eſt ppter defect⁹ pbationũ. ad idẽ. C. de here.
l. vlt. iiij. q. iij. §. item ſerui (Rñ. duo) ſecus eſſet ſi vnus ſol⁹ eſſet.
qꝛ tunc nõ crederet ſibi de hoc qd quilibet nominaretur niſi alis
probaret. ar. ſ. de proba. qm̃ nec eſt ſimile de tabellione qui reci
pit teſtes cui credit qꝫ vera ſcripſit niſi cõtrariũ probet qꝛ illud
eſt propter publicã autoritatẽ quã habet ſicut etiã per pᵉcal leg.
8 decre. qm̃ probatur. ¶ † Sed obiicies quare magis oneratur cõ
tradictor probatione forme. vt. ſ. vbi dicit alioquin qꝫ pbatione
dicti ſui. rñ. qꝛ illi qui negat nõ incumbit probatio. C. de pba
tio. actor. hic contradictor negat. ſ. ſe conſenſiſſe in arcbũ. vnde
nõ incumbit ei probatio ſed in ſequẽtibus vbi dicit quod debet
probare formã plus aſſerebat qꝫ negabat. ſ. talem fuiſſe formã. ſ.
qd ſingulorum vota dñt ingri. ⁊ ideo incũbit probatio ſibi (ſin
gulares). ĩ. c. bone memo. magnu. (caſſetis). l. nulla pronũciatio
nec mireris qd ad dictum iſtorũ caſſatur electio. qꝛ lʒ pbatũ ſit
quod cõtra formã ſibi datã elegerũt. ⁊ ideo tanqꝫ peiores vident
a teſtimonio repellẽdi. nõ tñ conſtat eos peccaſſe. qꝛ forte formã
ignorabant

¶ Quãuis poſ
ſet. ſentit h̃ in.
qd barbari. nõ
fuit ptor. et eſt
cõis ſtel. ad oĩ
ctam. l. barba
rius. vt ibi dñt
nouiſ. in coll.
iij. l ſi. allegãt
idem inn. in. c.
nup. ſ. de biga.

ignorabāt vel forte nō ſunt vere pbationes.lʒ nō fuerīt proba-
te. Itē nec ipīs pīudicat cū nō ugaf ꝯ eos ⁊ etiā ſi ſciuiſſent lʒ qđ
hoc ſicut de alio pcēſ poſſet excipi ꝯ eos.⁊ ſic repelleret a teſtimo
nio.tamē ſi nō exciperet bñ admittunt ad ferendū teſtimoniū:ſi
aūt falſuʒ teſtimoniū dixiſſent nō admitterent poſtea ꝯ.ſ.de teſ.
ſicut.¶ †Itē bñ dicimus qđ ſi dicerent iſti electores nos amore
vel pretio decepti vel etiā ignorātia iuris eū cōtra formā elegi-
mus.nō valeret teſtimoniū eorū ad pbationē.ſ.de teſ.ſicut.xxiij.
q.iij.c.ſi.ſʒ hoc intelligit qñ hoc nō dicebāt imo ſe ignorātia vel
alio mō excuſabāt.¶ (Alioquin) .i.ſi cōtradictor pbauerit fa-
ctū cōpromiſſum ſub pdicta forma.nec mireris ſi ei incūbit pro-
batio qꝛ ex quo cōſtat de cōpromiſſo pſumitur rite proceſſiſſe.ff.
de proba.ab ea(ad hāc penā)qđ ſi non feciſſet eſſet pena in arbi-
trio iudicis.ſ.de accu.ſuper his.ſ.de offi.dele.ō cauſis.hic hēs ꝙ
clericus obligat ſe ad amiſſionē prebēde.argumētū cōtra.C.que
res pig.obli.poſ.ſpē.¶ †Itē obligat ſe ad penā ordinis vel ana-
thematis.i.q.vij.quoties de cōſecra.diſt.ij.ego berengarius.item
obligat ſe ſub alia pena.xxiij.diſt.quedā.xxv.q.ij.quecunqꝫ.ſ.de
9 arbi.cū tēpore.de hoc no.ſ.de offi.dele.p.⁊.h.¶ †(Iudicata.)no
ta qđ ſnīa lata in cauſa inquiſitionis vel denunciationis vel ex-
ceptionis pīudicat aliis volētibus agere de eodē.hoc idē videtur
circa crimina ⁊ circa pplares actiōes.ſ.de accuſa.ſuper his.xxiij.
q.iiij.ſi illic.⁊.ff.de popu.acti.l.iij.ff.de procu.nō cogēdus.§.qui
ita.argumētū.ff.nau.cau.ſta.l.lʒ.§.poſſumus.ar.ꝯtra.ſ.de ſen.⁊ re
iu.quāuis.ij.q.v.mēnam.⁊.c.hic hʒ.ſ.de accu.veniēs † ⁊ hoc eſt
verū qđ in popularibus actionibus abſolutio facta preiudicat
oībus niſi in duobus caſibus:puta ſi qs pſequit ſuā iniuriā ⁊ pbat
ſe ignoraſſe qñ prius agebat.ff.de ac.ſi cui.§.ſi.⁊ cū vult docere de
colluſio prioris accuſatoris.ff.de puarica.l.iij.ff.de iureiur.cū q
§.j.imo in oībus dicimus qđ ex eadē cā nō pōt qs agere diuerſis
actionibus ad idē vt no.ſ.de purga.cano.cū dilectus.⁊ de collu.de
tegē.c.ſi.melius forſan diceret qđ ſpāle eſt i etate ſup qua ſnīa lata
ius facit quo ad oēs.ff.de mino.l.de etate.vel ſi faciat ius in eius
preiudiciū q dolo adhibito ſe pbauit maiorē vt interim nō de-
cipiant ꝯhētes cū eo.ff.de minori.l.minori.In eius tñ fauorē nō
facit ius qn nō obſtāte tali ſnīa poſſit excipi de etate ꝯ ipm petē-
tem aliā dignitatē.C.ſi minor ſe maio.dixerit.l.ij.vel forſan ſup
dignitate eſt aliud pp̄ter periculū aīe qđ in ipſius detētatiōe in
currit.id aūt dicit hec decre.ſcʒ ex quo ſnīa lata eſt ſup etate non
pōt de hoc vlterius queri.⁊ intellige verū vbi ſolēniter inquiſiuit
ſnīam tulit pcedēte inquiſitiōe.nā ſi nō ſolēniter feciſſet nec de cer
to crimine vel defectu ſolēnitatis vel pſone.ſed in gnē tantū.tūc
nihilominus pōt de illis criminibus vel defectibus perſone inquiri ⁊
agi.ſed in defectibus forme electiōis cū de his ſemp iquiri debeat
ſolennius.nō poterit iterū inquiri niſi ſcḋm formā quā no.ꝯ.e.qđ
ſicut ⁊ melius.ſ.de dolo.cū olim.†Itē nō credimus neceſſe qđ in cō-
firmationibus electorū ſit ſeruāda forma edicti vel banni quam
habes.ſ.qui ma.accu.poſ.c.ſi.imo dicimus qđ nō eſt neceſſe predi-
cta pponi.ſ.qđ quicūqꝫ vult aliquid dicere cōtra cōfirmationē
vel electionem quod vſqꝫ ad certū diem veniat ⁊ dicat.tñ hñ con
ſtemur qđ ſi predictū edictū fuit propoſitum qđ vlterius audi-
ri debet vel non audiri ſcḋm tenorē eiuſdem decreti.Super hac tñ
materia pro magna parte certa forma tradita eſt.ſ.e.ſtatuimus.
10 ¶ †No.qđ interlocutoria trāſit in rem iudicatā ita qđ ſup ea
poſtea nō audit.ſed hoc eſt qñ diffinitiue pnunciatū eſt ſup pn
cipali.ſ.qđ electio cōfirmata fuit nec fuit appellatū a confirma
tione:qꝛ ſi eſſet appellatū ⁊ pſequeret cām appellatiōis bene au
diret ſuper exceptione etatis:lʒ ſup ea eſſet pronunciatū:vt no.ſ.
de re iudi.qđ ad cōſul.hic aūt nō erat appellatū ſed tāq̄ contra
confirmatū agebat de fraude in electione cōmiſſa pp̄ter officiū
iudicis(legitimam).ij.q.vj.anteriorum.ſ.de ſen.⁊ re iudi.qđ ad
conſuetudinem.⁊.c.cum inter.ſ.de teſti.ſignificauerunt.

1 Inter electores computantur conſentientes.
2 Ex ſolis cōſenſibus in aliquem velut in electum directis ſcḋm an
tiqua iura intelligitur facta electio epiſcopi vel prelati.
3 Conſenſus nō vʒ niſi ſit in certa perſona.ſicut nec matrimoniū.
4 In ſpiritualibus vox propria alicui prodeſt.

Cum in iure.(quē eſſe).Et ſi hoc dictuʒ
nō eſſet:pōt tñ vnū ex ſeip-
ſis elegere.viij.q.j.in ſcripturis.ff.de tu.⁊ cu.vbi ab-
ſunt.ſʒ ſi i vnū collata eſſet ptās nō poſſet ſeipſum eli
gere.ſ.de iſti.c.vl.ſ.de iure patro.p. vr̃as.xxiij.q.j.didicimus.niſi
forte iuraſſet eligere meliorē:⁊ ipſe ſe talē crederet.ff.de tu.⁊ cu.
da.ptor.ſʒ vt mihi vr̃ eū de aliis pſumere debet bonū ⁊ i ſe culpas
debeat agnoſcere vbi nō eſt culpa.v.di.ad eius.ſ.de pſump.dudū.
hic ſi talis eſt potius eſt repellēdus vt phariſeus quā admittēdus
vt iudeus.¶ †(Dūmodo)dicūt qdā qđ cōſentiētes inter electo
res cōputant.ff.qđ cuiuſqꝫ vniuer.l.plane.argu.ff.de adop.ſi cō-
ſul.¶ †Sed qd ſi ipſe cōſenſit in aliū.nunqd poſtea pōt mutare
in ſe.vel potius electiōi de ſe facte cōſentire.ar.qđ nō.ꝯ.e.cū inter
canonicos.ff.de reg.iur.nemo.verūtñ credimus qđ ſi ſua electione
ſ.q̄ ipſe fecit de alio deberet ſuccūbere electiōi de ſe facte:pōt nō
dico mutare ſʒ electioni de ſe facte ꝯſentire.⁊ tñ ꝯſenſus eius nō ſi-
bi ſʒ illi quē elegit pderit.Aliud eſt enī eligere ſe vel aliū.⁊ electio
ni de ſe facte cōſentire.ſi vero nō deberet ſuccūbere non haberet
mutare vel ſue electiōi ꝯſentire.ar.ꝯ.de poſtu.bone memorie.lxx
ix.di.ſi duo.⁊ no.de hoc.ꝯ.e.c.dudū.¶ Sʒ obiicit aut hic cōſen-
tit electiōi facte ⁊ hoc nō pōt eſſe cū electio tñ nō teneat qꝛ in eā
maior pars nō ꝯſenſit ſicut ꝯtinebat lex cōpromiſſi aut faciēdū
nec hoc dʒ fieri.ſ.e.cū poſt petitā.rñ.qđ hic cōſenſit electiōi de ſe
1 facte†nā ſcḋm antiqua iura ex ſolis cōſenſibus in aliquē directis ve
lut in electū intelligit fcā electio epī vel plati.ꝯ.e.cū iter capłm.⁊
ſcḋm moderna iura.hoc idē hodie obſeruat in minoribus dignita
tibus cū nō ſit imutatū.C.de teſta.ſancimus.Vel dic qđ hic ꝯſen
ſus tñ eſt de electione facta q tñ poſt publicatā electionē requi-
tur ab eo ſicut ab extraneo.⁊ bñ intelligit ſcḋm formā cōpromiſſi
in eū cōſentire maior pars ex qua tres ꝯſentiūt.qꝛ lʒ nō ſit maior
numero:qꝛ tñ eſt ſanior.qꝛ eligūt vnū ex ſe ipīs qđ apparet.qꝛ ſcḋm
ordinē ſcripture elegerūt q erat qđ prius ex ſe ipſis eligerēt.⁊ poſt
ex aliis.ff.de vſufr.quoties.¶ †Sʒ dices lʒ habeat maiorē partē
q̄ alius nō tñ hʒ maiorē ⁊ ſaniorē partē de.vij.qđ eſſe dʒ.ſ.e.eccl'ia
⁊.c.in geneſi rñ.qđ eo ipſo qđ dicit ex ſe voluit ius eligēdi tñ re
ſidere in.vj.ſi ex ſe elegerēt ⁊ ſint pares eligētes cū electus nō poſ
ſit inter electores nūerari.qꝛ nec ſe nominare nec eligere pōt ex-
preſſe.ſ.de inſti.c.vl.ſ.de iurepa.per vr̃as.nec tacite dicēdo ſcʒ cō
ſentio electioni de me facte vel cōſentio electioni quā fecerūt ta-
les:qꝛ hoc deterius eſt.ſ.ambitio ⁊ fraus q̄ qñ expſſe.ſcilʒ qñ dicit
cōſentio in me vbi eſt tñ ambitio:nec lex dicit qđ ſuū ſuffragiū
2 ſibi pſit ſicut apparet recte intelligēti.¶ †Sʒ queres qd ſi alius
pponderat in meritis.rñdeo prepōnā electū ex ſe qꝛ dicimus ſa-
niorē partē niſi inquantū colligit ex ordine ſcripture eū cōpro-
miſſum ſit diligēter ſeruandū.ff.de arbi.ſi cū dies.§.plane q̄uis
quidā aliī cōtradicūt ⁊ nō male niſi vbi oīa paria ſunt in nume-
ro ⁊ ordine qꝛ ambo ex ſe elegerūt:qꝛ tūc ad merita eundum eſt.
3 ¶ †Sʒ qd ſi diceret cōſentio in illū in quē maior pars ꝯſenſerit
vel quē talis elegerit dicimus nō valere pro electiōe id eſt vt ſuf
fragiū pſtaret alicui.ar.ff.de peura.l.ij.qꝛ cōſenſus nō vʒ niſi ſit
in certā perſonā.ſic nec matrimoniū.nec obſtat.ꝯ.e.in cauſis vbi
dicit qđ dat aliis poteſtatē eligēdi ⁊ ſic in certā perſonā nō ꝯſen
tit.Reſpon.qđ in certos electores conſenſit ⁊ in nullos electos.
¶ Itē ex quo preſens eſt nō dʒ aliī committere vices ſuas.ſ.eo.
qꝛ pp̄ter.in ſi.¶ †Item cōpromiſſarius elegit ⁊ nō compromit-
tens.poſſet tñ cōpromittere qđ illuʒ haberet pro plato quē talis
eligeret.ꝯ.e.in cauſis.⁊ tūc lʒ hic quē cōpromiſſarii elegerūt dica
tur electus a capło q eſt electus a tribus hoc tñ nō eſt qꝛ elegerūt.ſed
ex vi cōpromiſſi.vt hic.⁊.ꝯ.e.in cāis.pōt etiā aſſenſum electionē
faciendū pſtare ⁊ rñde ad decr.ſ.e.cū poſt petitionē vt ibi ſolui.
aliī dicūt vt pdictū eſt qđ eius cōſenſus auget numerū non ſolū
qñ pcedit per cōpromiſſuʒ:ſed etiā ſi p ſcrutiniū.aliī qđ tūc tñ
auget numerū qñ pcedit per compromiſſum ⁊ nō per ſcrutiniū.
¶ †Ex predictis ſatis patet qđ ſi quinqꝫ vel pluribus vel paucio
ribus ſit data ptās eligēdi ſub ea forma qđ niſi omnes cōſentiāt
qđ nō valeat eorū nominatio vel electio qđ ipſi nullū ex ſe poſ-
ſunt eligere:qꝛ ille q ab aliis eligit nō pōt in ſe cōſentire vt pdi-
4 ctū eſt.¶ †(De ſe)hic habes expſſe qđ in ſpūalibus ppria vox ali
cui pdeſt.ar.ꝯ.viij.q.j.in ſcripturis.i pe.gl.ſciēdū q eparū vbi dr
qđ deſiderantibus eſt denegādū ⁊ fugiētibus eſt offerēdū.¶ †So.
dic ꝙ unq̄ qs eligat ſi querat cōſenſus eius dʒ dicere:nolo ꝙ medi
gatis ⁊ rogo dūmō ſit dignitas honoris.ar.ſ.cū poſt.⁊.c.pcalle.
tñ nō reprehēderē ſi qs rñderet nō ē mei ppoſiti dei vocatiōi ꝯdi
cere.ar.xix.q.ij.due.ſʒ ex quo electus eſt ſi petit ꝙ cōſentiat etiā cū
vox eius pſtitura ſit ſuffragiū etiā cōgrue rñdet volens nolo ⁊ no-
lens volo ſed ſi aliquātulū renitat melius facit ſed ⁊ ſi ſtatim pro-
pter deū ⁊ nō ambitionē ꝯſentiat forte timens ne pnicioſus ali
qs nō malefacit vt hic.⁊ pōt dicere qđ neceſſitas charitatis ad
hoc eū cogit.viij.q.j.ſciēdū.ſi aūt cōfirmator vel cōſecrator querat
vis cōſentire electioni de te facte dʒ rñdere non eſt hic qđ noſtra
nec pſentis tēporis cū electoribus hoc q̄rentibus rñderē ꝯſentiebā.
†Si aūt querat vis ꝯfirmari ⁊ ꝯſecrari.Rñ.volo.⁊ peto:qꝛ non
ambit epiſcopatū cū p mutuū ꝯſenſuʒ tā ſit initiatū in ſimoniā:
⁊ hec.ſ.ꝯfirmatio ⁊ cōſecratio ꝯfirmatiua ſunt prioris actus.ſ.ele
ctiōis.ille aūt q in diſcordia electus eſt ſi ꝯſenſit prima facie ſatis
preſumptioſus habet.vel ad obediētie meritū aliqd adiicere vr̃.
vñ nulla eſt.viij.q.j.ſciēdum.vñ huic ſatis de facili eſſet dignitas
denegāda.viij.q.ij.i.in ſcripturis.⁊ in hoc caſu melius petit ꝯfir
matio per canonicos.tñ ſi veriſilr pſumeret de aliquo malo iro
ducēdo vel alia cā iuſta apparet quare multū poſſet de ſuo pfe-
ctu pſumere poſſet legitime cōſentire ⁊ etiā ius ſuū pſequi.arg.
Hyeremie exēplo.ꝯ.vt in palle.c in ſcripturis.viij.q.j.in poſtula
tione dicimus qđ anteq̄ poſtulet dʒ cōtradicere.vt.ꝯ.dictum eſt
in electione ſʒ ſi canonice facta eſt poſtulatio pulchrius eſt quod
prius oīum aliorū requirat ꝯſenſus.ſed ⁊ ſi ipſe primo cōſentiat di
cēdo ꝯſentio poſtulatiōi ſi placuerit illis ad quos pertinet admit
tere poſtulationē.ſed ſibi caueat ne in matrimonium conſentiat

ne nimis redargutioni ſubiaceret.nā ſolennis poſtulatio licet nō
in omnibus tñ in multis formā electionis tenet.ſ.eo.in cauſis.
1 ☞ Quēadmodum in coronatione inquiri pōt de vita ⁊ meri-
tis coronādi.ita etiā contra eum excipi poteſt.
2 Imperator ex electione habet ſuam autoritatem.
3 Neceſſaria eſt examinatio in benedictione abbatum.
4 Imperii electoribus eligere impatorē negligētibus papa eliget.
5 Poteſt quis propria auto.cōtra illicitum iuramētum venire.ne
q3 ſolum in temerariis ſed ⁊ in illicitis iuramentis licet ſine au-
toritate ſuperio.contrauenire vt in numero.6.

VEnerabilem. (In meſſem).vi.q.iii.c.i. (altera).iii.q.ix.per totū (verū) reſpō.pape(in germanos)ſ proprie eni dī ꝯſtā-
tinopol.imperator.ſ.de ma.⁊ obe.ſolite (examinādi)
1 lxxviii.diſ.qd eſt.❡†(Coronam⁹)ar.qō ſicut pōt inqri in coro-
natiōe de vita ⁊ meritis coronādi.ita ēt poſſit excipi ꝯ eū.arg.ſ.
de appella.vt nſm.⁊ eſt rō qr in vnctiōe ⁊ ꝯſecratione fit manuū
impoſitio q̄ nō dz fieri ſine inqſitiōe.ſ.e.cū nobis.⁊ i coronatiōe
tribuit ꝯfirmatio.vt hic ⁊ ea ſine examinatiōe fieri nō dz.ſ.e.cū
☞ dilecti ꝉ nō reputam⁹ tñ abſonū qō aliquoꝝ electio q hoc hñt ex
priuilegio cōfirmet ſine pcedēte examinatiōe ſicut eſt ciſtercieñ.
⁊ pmōſtrateñ.nā ſicut dī in patre dāte tutorē filio emācipato.qr
ptor eū ꝯfirmat ſine inqſitiōe.inſti.de ſatiſ.tu.§.ſ3 hoc qō fit pro
pter cōfidentiā quā ius gerit in tutore dato a pře.⁊ idē dici pōt
in aliqb⁹ qō tātā fiduciā in his hz papa qō eis indulget qꝰ ſine
2 inqſitione eorū electiōes cōfirment.❡†Credim⁹ tñ qō ſi impe-
rator coronā in loco debito recipere nō poſſit nihilomin⁹ anto-
ritatē miniſtrādi ab archiepo colonieñ poſſet recipere vel ſuā au
toritatē hz ex electiōe.in pallii autē datione nō credim⁹ neceſſa-
rio examinationē faciēdā nec ꝑpter exceptionē differendā.qr cō
3 ſequit ad priora ⁊ qr ibi nō fit manus impoſitio.❡† In bñdi-
a ctione aūt abbatū credim⁹ a neceſſariā examinationē cū fiat ma
nus īpoſitio.⁊ ibi ordinādi ptātem accipiat.ſ.de accu.meminī-
mus.lxix.diſtin.qñ.ſ.de ſupplē.negli.pla.c.i.Sed l3 abbates in
bñdictione plenitudinē officii recipiāt.nō tñ per eā intelligit da
ri cōfirmatio vel adminiſtratio in tpalibus qō ex eo apparet:qr
nō hz hoc ſicut in archiepo videmus qui ex ꝯfirmatione ptātem
recipit adminiſtrādi.tñ dicit poſtea in ſuſceptione pallii recipe-
re plenitudiē pōtificalis officii.qō apparet tñ intelligēdū eſſe.
de ſpūalibus melius dicit qō plenitudo officii q̄ꝗ ſumit pro
cōfirmatione.ſ.e.nihil.§.ſi.ſ3 aliqñ aliter ſicut apparet in archi
epiſcopis q in pallii datiōe recipiūt plenitudinē officii ⁊ tñ añ
☞ ſunt ꝯfirmati ⁊ adminiſtrāt(examinatio)ꝉ in examinatiōe venit
an ſit criminoſus vel etiā negligēs.xv.q.vi.itē alius ⁊ etiā an ſit
canonice elect⁹ vt hic(ſacrilegiū)cuius familia a ſacramentis ⁊
aliis actiōib⁹ remouet.xvii.q.iiii.ꝗ.iii.q.iiii.nulli(obiectiōe)
ab illo loco verū hucuſq3 eſt interpoſitio(approbādo)in predi-
cationib⁹ ⁊ aliis collocationib⁹ ſuis ⁊ ēt ſuis lr̄is ſuadeat(quo
ad factū).i.ex eo qō ſit legitime elect⁹ vel.i.eo qō alteri⁹ electo-
res electorib⁹ alteri⁹ eēnt pferendi:ſ3 ꝑpter demerita ducis hñ
dicebat ſuā electionē nullā(denūciatoriis)denūciabat eni pnci-
pib⁹ ⁊ aliis fidelib⁹ quos videbat vicinos pcipitio ſc3 ad iuuan
dū phy.ducē.⁊ ad obtinēdū īperiū ne iuuarēt eū cū criminoſum
eſſet ⁊ tāta dignitate indignus.xxiii.q.iii.in vnū ſunt ingeti.⁊.c.
ſequēti.⁊ ar.l.o.c.ſi duo.nā ad hoc tenetur ex officio.vt.xliii.diſ.
ephe ſus.⁊.xlvii.diſtin.q ad nos.xxiii.diſt.diaconi.xxiii.q.v.nui-
ma.⁊ illis qui iuuabāt cōſulebāt q ab eo recederēt ⁊ in hoc pctō
nō perſeuerarēt.ii.q.i.ſi peccauerit vel in eo qō Phy.malū dice-
bat exercebat officiū ſuū vel denūciatoriis:qr publice peccauerat.
vñ publice arguebat.xlv.diſtinc.ſed illū.vel denūciabat ſentētiā
priuationis phy.quā papa fecerat:vt.ſ.ſequitur.de hoc no.ſ.de
npp.ſolicitudinē(indignū)notoria enim erāt eius crimina.ii.q.
i.de manifeſta(⁊ ex eo)hoc enim ipſo qō electores ducis elegerūt
notoriū excōmunicatū ⁊ alias indignū ⁊ qō alias cōtempſerūt
deuoluta fuit poteſtas eligēdi ad alios.ſ.e.ſcriptū.⁊.c.congrega
to.ſ.e.dudū.vbi de hac materia no.(eos) electores (cōtemptus)
ſ.eo.qō ſicut(regem)quia ſicut aquiſgrani per collo.archiepi-
ſcopum fuit coronatus vt cōtinet in integra.⁊ iō cū ſit in poſſeſ
ſione coronam regni habēdo nō eſt cōtractus ſi eū regem nomi-
nat(q aūt)hucuſq3 factū legatū defendit et nūc loquit de ſuo
(admonitionē)qō ſatiſfaciat de iniuriis ⁊ exceſſibus ſuis.⁊ expe
ctationē ad iudicium vbi de ſuo iure cognoſcet(alterius).ſ.iuſte
electo(non alii)id eſt illegitime electo reprobato legitime electū
⁊ coronatum pro rege hře ⁊ iuuare de iure(cōuenire)in vnam
4 tñ pſonā.ſ3 in duas.❡†(Et defenſorē).ff.de ſol.qō ſi forte.ff.de
ritu nup.ſi quis tutor.quaſi dicat nō:ſed eis negligētibus elige-
re imperatorem papa eliget.⁊ ſi plures elegerūt papa de iure co
gnoſcet inter eos ⁊ diffiniet.⁊ ſi aliqua partiū erit cōtumax ni-
hilominus parte altera abſente pōt ꝓcedere.ſ.e.ſtatuimus(tūc
☞ demū).ſ.poſt coronationē.❡†(Iuſte) caſſauit eū papa qō fa-
ctū erat de phy.duce.ſed nō cōfirmauit electorē regis.O.⁊ ideo
reſeruauit cōtradictoribus ptātem dicēdi in formā ⁊ perſonā ⁊

a ❡Credim⁹.ad
de eūdē inn.in
c.i.ſ. de ſuplē.
negli.pla.q vř
tenere ꝯtrariū
qō hic dicit.
b ❡Iuramētis.
hoc dictū dicit
ſingulare feli.
in.c.i.colū.xv.
poſt me.ſ.ō cō
ſti.⁊ p hoc ad
do qō facit qō
dicit.gloſ.in.c.
ego.N.de iure
iuran.de iurā-
te nō reuelare
ſecreta cōſilii.
qr pt reuelare
illicita ⁊ illam
gl.dicit ſingu-
la. Ro.in ſuo
ſingulari.cccc
vi.⁊ vide Fely.
in.d.c.ego. n.
colum.pe.⁊ ad
Inno.hic adō
car.in cōſi.xxx
v.incip.ad du
bia ſing.col.ii.
verſi.Ad ſecū-
dum.

tūc interim debēt eū hře propter coronā quā acceperat a coloñ.
archiepiſcopo aquiſgrani.❡(Notoria)Rñdēt tacite obſt.q.d.
quare reprobaſti phy.vel quare legatus denūciat predicta nul-
lis probationib⁹ receptis cōtra eū.⁊ iō dicit nō reperimus probn
tiones:qr crimina eius ſunt notoria(ad eius).ſ.lotharii vel pa-
☞ pe.❡†(Adherere)cū electus eſſet a maiori parte ⁊ coronatus
vbi debuit ⁊ a quo debuit qui obtinet iura ꝯfirmationis quouſ
q reprobatur ⁊ ei debet obedire vt hic.viii.q.vlti.nonne.⁊ hoc
eſt qō licite papā cōſuluit(notorio)nihilominus tñ ordinē qui
in notoriis requirit obſeruauit(excōmunicatio)hoc eſt notoriū
iuris ⁊ duo ſequentia notoria ſunt facti quod non poterat in ſi
ciatione celari.ſ.de cohabita.cle.⁊ mulie.veſtra vbi no.(progeni
tores).lvi.diſ.ſi gens.xv.q.vii.cum multe.(excōmunicatis)nō ſe
quitur q leſam hēat cōſcientiā niſi forte petiſſet ad cautelā.qō
hic nō dī(iuramentū)qō fecerat nepoti tāq imperatori futuro
dū adhuc pater ſuus Hēric⁹ viueret vel regnaret(illicitū)pro-
pter ſucceſſionē viuētis.C.de pac.pactum.ſed hoc nō vř obſtare
cū voluntas acceſſerit viuētis.C.de pac.l.vlt.ſed illa loquunt in
5 hereditaria ſucceſſiōe q̄ nō hz locū in imperio.❡†(Venire)ta
li mō ſicut fecit.ſ.vſurpādo regnū nā alr̄ cū fuerit illicitū ꝓpria
autoritate potuit venire ꝯ.ſ.nō obediēdo vt īperatori.nec debuit
expectare ſuperioris autoritatem.ff.de cōdi.inſti.l.ſina.§.vlti.qr
in eo qō neceſſario defendit non eſt neceſſaria ſuperioris autori
tas.ff.de leg.iii.fideicommiſſa.§.ſi quis illicite.ſ3 ſi dubiū eſt an
☞ teneret dz adiri ſuperior.nos aliter dicimus ꝉ quod ſi iuramētū
nō poſſit ſaluari ſine interitu ſalutis eterne vt ſi iurauit corrum
pere ſanctimonialem.iugulare patrē ⁊ cōſimilia debet autorita-
te propria dimittere.l3 debeat penitere.xxii.q.iiii.c.i.⁊ ſequenti-
bus.ſi vero poſſit ſaluari ſine interitu ſalutis eterne ſed alr̄ eſt
temerariū ⁊ pniciosum exēplo vel periculoſū quale hoc erat nō
debet venire ꝯ ſine autoritate ſupioris.vt.ſ.de iureiu.ſi vero.⁊.c.
cū qdā.§.vl.⁊.c.verū.⁊ idē ſi dubiū eſt vt.ſ.dictū eſt.ſi autē teme
rariū tñ eſſet ⁊ nō pniciosum exēplo nec periculoſum tūc illud
ſeruari dz.ſ.de iureiu.ſi vo debi.xxii.q.iiii.§.illicitū.in ſi.niſi eēt
metu vř dolo extortū:qr tūc ſemp talia iuramēta abſoluunt.ſ.de
6 iureiur.verū ⁊.c.cū contingat.⁊ no.ſ.qō me.cā ad aures.❡†Et
b no.qō nō ſolū in temerariis ſ3 i illicitis iuramētis b l3 ꝯuenire ſi
ne autoritate ſupioris ſi neceſſitas vrgeat ⁊ nō poſſit haberi ſu-
perior a quo petat abſolutio.xi.q.iii.nateceſſor ⁊ idem eſt ſi forte
☞ magis vtilitas vel neceſſitas ſpiritualis hoc exigat.❡†(Fidu-
cia)qō non eſt malū ſi ad hoc hz bonā intentionē.lxi.di.quid ꝓ
derit.viii.q.i.in ſcripturis.vel dic qō nullus dz aſpirare ſed curri
re dz ne impedimentū apponatur qō eligi nō poſſit(de domo)
viii.q.i.moyſes(obſtāte).xv.q.vi.alius.ſ.de trāſla.prelato.quan-
to.ſublato enim principali ⁊ acceſſorio.C.de legi.non dubium.

CHram (Omnib⁹)no.oēs q ſunt in ꝓuicia vo
cādos ad electionē q dī de pulſatione
campane.ſ.e.cū in cauſis.itellige qō illud ſit ad vo
cādū pñtes ad capitulū nō abſētes ad electionem.⁊ di
cūt qdā hoc tenere ſi abſentes itra ꝓuinciā nō diſtēt vltra duas
dietas.ar.ſ.de reſcri.nōnulli.alii dicūt qō intra ꝓuinciā ⁊ extra
vocādi ſunt illi tñ qui cōmode vocari poſſunt.ſ.qō ſicut.⁊ hoc
intelligo vbi nō eſt certa cōſuetudo.cōſuetudinē aūt in electio-
nibus pualere dicerem.ar.xii.diſt.nos cōſuetudinē.⁊.ſ.de con-
ſue.cū dilectus.ſ.de cauſa poſ.cū eccleſia.⁊ melius.ſ.eo.in geneſi.
1 ☞ In cauſis electionum non eſt locus feriis.
2 Caſſatur electio ſuper qua tractatū habuerunt electores.
3 Electionis tractatus nō inuenitur probitus ante ſepulturam.
4 Que requirantur ad hoc vt dicatur tractatus.
5 Nō ē illicitū poſt mortē plati cōit tractare de ſucceſſorin electiōe.
6 Voces eorum qui conſpiratam perſonam nominauerunt non
preſtabunt ei ſuffragium.

BOne memorie. (Cre.)not.qō qui die
ſtatuto comparere nō
tenet ꝑpter ſolēnitatē vel aliā cām tñ poſtea cōpetēti
1 tempore dz cōparere vel dic ꝉ q in cāis electionū non
eſt loc⁹ feriis.vt no.ſ.ō fer.c.ſi.⁊.xv.q.iiii.placita.tu dic meli⁹ qō
iſte.h.nec tūc nec poſtea fuit artat⁹ ex citatione facta ante mortē
ſicut apparet ex fine decre.(archipreſbyteri)capl̄m eū repulit.
h.ꝯtumacē elegerūt archipſbyterū i termino male aſſignato(ir
ritādā)repete q̄ dicta ſunt.ſ.e.dudū.⁊.c.q ſicut.(ꝯdictionis).ſ.
q nō poſſit nec ꝯ pſonā nec cōtra formā obiicere;ſi iterū eligatur
qr preſumit malo zelo cōtradicere ⁊ iō nō admittit vel.i.nō obſtet
ei vox eius nec alii accreſcit ſi caplm vel maior pars capli eum
☞ iterū voluīt eligere.❡†(In primo)nō q primus cōſenſus ſuffi-
ciat q fuit illicit⁹:ſ3 nouum requirit circa eandē pſonā.ſ.de eo q
dux.in ara.veniens.lxiii.diſtinc.quanto.ff.cōin predi.receptum.
2 ❡†(Caſſauimus)nō q priuati eēnt electores ipō iure ptāte eli
gendi.qr tunc diceretur irritā ꝓnunciamus.ſed qr tractatum ha
3 buerūt in cā q̄re caſſat.❡†(Sepulture)cum nullum decretum
inueniat vbi ꝓhibeat ante ſepulturam tractatus electionis:imo
q plus eſt ipſa electio q̄nimo.cū ſtatim poſt mortē de iure po-
ſit fieri

ſit fieri electio qꝛ morte viri ſoluta eſt vxor. i. ecc̃ia a lege viri nu
bere põt cui vult ergo ⁊ eligere epm̃. ſ. de ſcḋis nup. c. pe. ⁊ vi. vij.
q. i. ſicut. Sed ex his q̃ in decre. dr̃ apparet qḋ tractat⁹ de quo
fit hic mẽtio nõ fuit tñ habit⁹ añ ſepulturã ſʒ etiã añ mortẽ. ⁊ ſic
iudicatũ fuit i eccl̃ia ilerdeñ. ſ. qḋ a tpe mortis põt fieri electio.
Itẽ lʒ hic cã aſſignet̃ tã q̃ q̃ cooperet̃ tñ nõ fuit hec ſufficiẽs cã
ſnie ſʒ 2tẽpt⁹ canonici ſufficit ad caſſationẽ ſnie ſic aliq̃ñ nõ ſuffi
ciens poſita in ſnia. ſ̃. e. auditis. in fi. (de ipa) id eſt archipſbyteri
⁊ hec in integra 2tinet̃. ¶ † (Tractatũ) de toti⁹ capl̃i q̃ nõ licʒ
ſine auctoritate adhuc viuẽtis. ipſe enim põt vocare canonicos ⁊
monere ad cõcordiã ⁊ de certa pſona 2ſulere. lxxix. diſ. ſi trãſit⁹. ſʒ
inuicẽ deliberare ac cogitare de aliquo bono q̃ ſuccedat pñti cũ
moriet̃ nõ eſt malũ. imo prudẽtia. ſʒ ſi in capl̃o dicerẽt ⁊ cõiter ſi
militer nõ eẽt malũ niſi tractarẽt vt obligarẽt pmiſſiõe vł pena
qḋ omnino eſt illicitũ. lxxix. diſt. c. ii. ⁊ ſe. vtĩ niſi aliud faciat qḋ p
tineat ad tractatũ legitimũ ſicut eſt vocare abſentes. nã credim⁹
quod ſi per cõmunẽ tractatũ capituli vel maioris partis ſit de
liberatũ de certa pſona lʒ nõ ſit firmatũ. electio de eo facta poſt
mortẽ caſſabit̃. ar. hic decre. lxxix. di. nullus ſed ad hoc vt dicatur
tractatus capituli preceſſiſſe opʒ qḋ vel totũ capitulũ tractauit
4 vel maior pars. ¶ † Itẽ ad hoc vt dicat̃ tractatus oportet quod
ibi fuerit diſcuſſio ⁊ examinatio pſone ⁊ etiã alioꝝ que tũc tpis
in perſona eligẽda requirebant̃. ⁊ dicũt quidã qḋ ad hoc vt caſ
ſet̃ occaſione tractat⁹ precedentis mortẽ opʒ qḋ interuenerit ci
tatio. vt hic vel aliq̃d aliud qḋ ſit de ſolẽnitate electiõis ſicut eſt
facere ſcrutiniũ vel cõpromiſſum vel aliquid huiuſmodi. ⁊ cre
dũt etiam ſufficere ſi ob hunc tractatum ſiat capitulũ principa
liter ⁊ ibi de certa pſona deliberet̃ ⁊ firmetur ſaltem verbo vel di
cto. nã ſi ſecundario vel incidẽter cõmiſceatur hic tractatus ab
omnib⁹ nõ impediret quin poſt mortẽ eligi poſſit. ¶ Itẽ q̃dam
dicũt qḋ lʒ caſſari poſſit electio nominati añ mortẽ. ſi tñ aliũ eli
gant nõ caſſatur. qꝛ nõ ſunt priuati poteſtate eligẽdi vt hic pʒ.
¶ † Alij dicũt qḋ omnis electio etiã de alia perſona facta nõ eſt
irritanda. ⁊ adhuc multũ facit qꝛ ſi propter pſonã noiatã in tra
ctatu ⁊ nõ pp̃ter paucitatẽ eligẽtiũ eſſet caſſata pña electio nõ tã
tus fauor exhiberet̃ ei in ſcḋa electione q̃ ſibi 2tradici nõ poſſet
tu dic q̃ in caſſatiõe electionis facte de pſona noiata nõ attẽdit̃
ei⁹ odiũ. qꝛ forte nihil ſciuit de pñti noiatiõe. ſed attẽdit̃ bone
ſtas eccl̃ie ⁊ odiũ 2tractantiũ. ⁊ iḋ ſtatutũ eſt q̃ pſona pri⁹ nomi
nata nõ poſſit eligi vt hic. itẽ olim pp̃ter ſolẽnia exequiaꝝ differe
bat̃ tractat⁹ vſq; ad tertiũ diẽ poſt mortẽ. lxxix. di. nullus hodie
5 aũt ſtatim poſt mortẽ: lʒ. vii. q. i. ſicut alteri⁹. ¶ † (Tractatũ) poſt
mortẽ plati nõ eſt illicitũ tractare cõiter de electiõe ſucceſſoris
nec diuiſim dũmõ nihil ibi diffiniãt. Hec enim duo. ſ. deliberare
maxime certũ fuit vel illicita. ſʒ primũ per ſe tñ nõ eſt illicitũ ⁊
videt̃ diffinitio ſi is cui cõmiſſum eſt dicit eligatis talẽ vel talem
ſiue dicat oĩbus ſimul ſiue ſingulis ſingulis idẽ vł ſiue vn⁹ ſolus
dicit ſiue oẽs vel maior pars dicit bñ ſumus oẽs 2cordes qḋ ta
lis eligatur. qꝛ hec videt̃ diffinitio vel ordinatio. ſed ſi aliq̃s vel
aliqui nõ ex 2ditione vel mãdato alioꝝ nec ordinãdo aliquem
nec ſuã voluntatẽ exprimẽdo ⁊ etiam alij ſuadẽdo dixerit talis
eſſet bonus ad eligendũ nec crederẽ peccatũ q̃uis ſit tutius ſilere
† hoc idẽ etiam videt̃ ſi duo eundo per viã pmitterẽt vel diffini
rent qḋ aliquẽ eligerẽt qḋ puniẽdi eẽnt ar. lxxix. di. c. i. itẽ caueãt
iſti ſegregati vel omnes ſimul ne ſuper 2dicendo alicui malo vel
de pponẽdo aliquo bono faciant aliqua iuramẽta vel pmiſſio
nes vel ſubſcriptiones: qꝛ ſi fecerint punientur. nec vnq̃ de facili
poterunt pretendere cãm quare fecerint. xi. q. i. ſi quis clericoꝝ. ⁊ iiij.
c. precedẽtibus. tñ ſi oĩno appareat iuſta cã in cõtrariũ valeret et
non punirentur. xvi. q. vi. ſane tñ qḋ poſtea fiet ab iſtis cõſpirato
ribus valet niſi faceret factũ cõſpiratũ. puta ſi eligerẽt pſonã de
qua 2ſpirauerãt. nã electionẽ credim⁹ hmõi caſſandã: qꝛ fuit cõ
tra mãdatũ iuriũ pdictoꝝ ar. x. di. vides. C. de leg. nõ dubiũ: ſed
nec credim⁹ ipſo iure nullã nec ipſo iure 2ſpiratores priuatos
6 ptãte eligendi. qꝛ hoc canone nõ phibet̃. † ¶ Ex ar. hic ſʒ nõ ſint
priuati ptãte eligẽdi. tñ voces eoꝝ q̃ 2ſpiratã pſonã noiauerit nõ
pſtabũt ei ſuffragiũ nõ ea rõne qꝛ priuati ſunt ptãte eligendi ſʒ qꝛ
lege vel canone phibẽte elegerũt vel nominauerũt. x. diſ. vides. C.
de leg. nõ dubiũ. tñ ſi illi qui ſe obligãt pdicta diffinitiõe vel ſcri
ptura vel alijs modis pdictis poſtea ſe abſoluant. ſatis dici po
teſt qḋ nõ caſſabit̃ electio ⁊ eoꝝ voces pſtabũt ſuffragia. iã enĩ
erat in tali ſtatu q̃ lex vel canõ. nõ phibeat ab electiõe. ⁊ ois res
p quaſcũq; cãs ⁊c. de re. iu. ois iã enĩ deſinit eẽ ⁊ pſumit̃ vnũ fa
ctum q̃ primo pſumebat̃. ⁊ erat ar. ſ. e. officij. ff. de iud. denique ſed
tñ nõ nego qn poſſit puniri pro pterito exceſſu. ¶ † Itẽ ſi totũ
capitulũ añ mortẽ ordinauerit de aliquo eligẽdo vel ⁊ maior pars
poſtea idẽ illicite ordinauerit ſeparatim ab alijs ⁊ poſtea ſimul cum
alijs q̃ pdictis nõ interfuerit 2ueniãt tpe licito ad electionẽ faciẽ
dã tenebit electio factã ab alijs q̃ pdictis nõ interfuerũt ſi ſunt vl
tra tertiã partẽ capl̃i qꝛ eſt fauor pꝛ. ſ. e. ſcriptũ in fi. ⁊ no. ſ̃. e. du
dũ ⁊. ſ. e. 2gregato. ſi aũt ſiat a minori pte q̃ tertia vtraq; caſſabi
tur. qꝛ de oĩb⁹ ſimul intelligit̃ fieri vnũ capl̃m. nec ſunt priuati po
teſtate eligẽdi. ⁊ hoc iḋ eſt qꝛ ſi illi ſc̃dẽ q̃ male ordinauerũt electio
nẽ de aliquo faciẽdo aliũ elegerit tʒ eoꝝ electio. ¶ Et hoc eſt q̃
illi q̃ peccauerũt i ordinatiõe pdicta nõ pñt pcedere ad electio
nẽ pdictis nõ vocatis nã nõ ſũt ipo iure priuati ptãte eligẽdi pl⁹
placet q̃ pdict⁹ tractat⁹ nõ eſt 2ſpiratio. qꝛ nõ eſt 2 aliquẽ ſʒ ſim
pliciter põt dici tractat⁹ q̃ aliq̃ñ eſt illicit⁹ ſi ibi aliq̃d ſup futu
ra electiõe certũ pmittat̃ vel diffinit̃. lxxix. diſtinctiõe. c. i. alias lici
tus ſi ibi aliq̃d eſt licitũ (arcere) cũ non teneat citatio.

Cum ad noſtram.

(traditio). ſ̃. e. cũ cãm ſʒ poſtu
lari põt vt no. ſ̃. e. cũ monaſteriũ (ſiulla ſpẽ) pncipaliter
ſecũdario ei licitũ eſt eccleſiaſticos honores ſperare.
lxx. di. ſi officia. lxiiij. di. 2ſuluit. vł dic vt dixi. ſ̃. eo. venerabilem.
1 ¶ Legat⁹ diſpẽſare nõ põt vt homo alteri⁹ pfeſſionis eligat̃.
2 Poteſt monachus preſici ſecularibus eccleſijs.

Officij.

(⁊ partẽ) ⁊ bene ſi erat in poteſtate eius
alias homo liber a ſe tãtũ poſtulãd⁹ eſt
1 (diſpẽſare) † hic habes qḋ legatus nõ põt diſpenſare
vt homo alterius profeſſionis ligatur quod apparet
ex eo qḋ caſſatur electio: poſtulari aũt poteſt. ⁊ tunc ſi poſtulat̃
in abbatẽ non de facili admitteretur. ſed ſi poſtularet̃ ad aliam
dignitatẽ vt archid. vel conſimilem non oporteret tã ſolennẽ in
quiſitionẽ fieri: qꝛ archidia. regulariter plus opʒ ſcire iura cano
nica quã regularia: imo idem dicimus de monachatu. qꝛ cleric⁹
ad eum debet poſtulari non eligi (incontinenti). xxx. q. i. ſi quis.
2 ff. ſi cer. peta. lecta. ¶ † Sed cum monachus poſſit preſici eccle
ſijs ſecularibus. vt. xvi. q. i. ſic viue. ⁊. c. ſi clericatus quare cleric⁹
maxime qui bene ſcit regulam non poteſt fieri abbas. Reſpon
deo quod lʒ ſciat regulã non tñ probauit vitã vel habitũ. xix. q.
iii. monaſterijs. nam cũ nõ ſit probatus in regula nõ poteſt fieri
abbas ſicut neophitus qui non eſt probat⁹ in clericatu non põt
fieri ſacerdos vel epiſcopus. xlviij. diſt. ſicut neophitus tñ qui
dam dicunt qḋ in eadem die qua ſit monachus poteſt eligi in
abbatem. hec aũt electio caſſata fuit propter ſuſpitionem ſimo
nie vel ambitionis (ſi vrgens) maxime.

1 ¶ Canonica electio eſt licet excommunicati minori excõmu
nicatione ſint admixti non excommunicatis.
2 Excipiens de crimine quod ipſo iure non priuat non eſt audien
dus quando ſit electio.
3 Electio non excommunicati preualet electioni excõicatorum.
4 Electio excõicatorum qui tñ non ſunt per ſnĩam excõicati. tʒ.
5 An quod dicitur de electionibus ſpiritualibus. poſſit idem di
ci in non ſpiritualibus.
6 Accuſare alium nemo cogi poteſt.

Illa quotidiana.

(Canonicam) ¶ † Nota electio
1 nẽ canonicã eẽ lʒ excõicati minori excõicatione ſint ad
mixti nõ excõicatis. ſ. de cle. excõ. min. ſi celebrat. Qui
dã dixerũt eã caſſandã: q̃ apparet ex eo qḋ dñs papa dicit hic q̃
ſupplet defectũ ſi q̃s fuit. ⁊ ad idẽ facit. qꝛ cũ participare excõicato
ſit pctm̃ mortale. ſ. qḋ me. cã factis. † ⁊ peccãtes mortaliter remo
uent̃ a legitimis actionib⁹ tpalib⁹. ſ. de teſti. ſup eo. multo forti⁹
a ſpiritualib⁹. ſ. q̃ fi. ſint legi. p venerabilẽ. ſʒ nõ eſt ſimile. qꝛ eli
gẽdo ius ſuũ pſequit̃ a quo null⁹ phibet̃. iiij. q. vi. omnib⁹. ſed te
ſtificãdo pſequit̃ publicũ officiũ a quo repellit̃ quilibet crimi
noſus. ⁊ ſic loquit̃ decre. ſuper eo. Itẽ in electiõe nõ eſt iudex qui
remoueat illum contra quẽ dicit̃ crimẽ vel qui eſt criminoſus. ſʒ
in receptione teſtium eſt iudex qui audiuit exceptiones ⁊ alia de
2 iure. ¶ † Itẽ lʒ excõmunicatus minori excõmunicatiõe poſſit per
ſentẽtiã remoueri ſi directe accuſet̃ ab his actib⁹ ⁊ alijs non eſt
tamẽ ipſo iure remot⁹ nec eſt audiẽdus extra iudiciũ qḋ eſt qñ
ſit electio excipiẽs de crimine qḋ ipſo iure nõ priuat cũ etiã ſic p
batũ nõ infirmaret nec priuaret eum iurib⁹ ſuis. ſ. de iudicijs. at
ſi clerici. nam ⁊ alias clericus ſuſpẽſus eſt quo ad ſe ⁊ quo ad alios
i. q. i. ſacerdotes. ⁊ iã cõtingeret qḋ vix aliqua electio eſt canoni
ca cũ vix aliquis ſit ſine crimine. l. di. qꝛ tua. ſed ſi electus minori
excõicatione ligatus ſit nunquid valebit electio de eo facta. vł
qḋ ſic exẽplo eſaie ⁊ ezechielis. viij. q. i. in ſcripturis. l. diſtin. quid
eſt. ¶ † Et ordinat⁹ in crĩe nõ enormi executionẽ retinet. lxviij.
di. ſicut. ſʒ cõtrariũ verũ eſt in excõicato minori excõicatiõe ⁊ hẽs
expſſum in pal. decre. ſi celebrat. ſʒ hec plene nõ ſatiſfacit dubita
tioni nã eẽ cũ ex ſuppletione defectus videat̃ minus canonica ele
ctio vbi excõicat⁹ minori excõicatione intereſt ſed dicimus hãc
ſuppletionẽ nõ eſſe de neceſſitate ſʒ ex abũdãti. imo pl⁹ dicimus
q̃ ſi interfuit excõicatus maiori excõicatiõe tʒ electio ſi hoc igno
rauerũt vel etiã ſcierint dũmodo pteſtent̃ qꝛ ideo admittũt eũ
qꝛ dubiũ eſt de excõicatione eius. nõ aũt admittũt eũ tã q̃ habẽ
tẽ ius in electiõe. ſi enĩ ſciẽter admitterẽt tanq̃ ius habentẽ i ele
ctiõe nõ valeret electio. ar. ſ. de pcu. c. vl. ſ. de re iudi. ad pbandũ
ſ. e. maſſana. ſ. de of. dele. cũ ſuper ab. ⁊ idem dico ſi admitterent
quoſlibet alios quos ius prohibet admitti ſicut laycos. ſ. e. maſ
ſana. ¶ Secus ſi illi ad quos deuoluta eſt poteſtas eligen

di alios q ſunt priuati ptāte eligēdi.qꝛ indignū elegerūt ad electionē admittāt.qꝛ hoc nō eſt ꝫ ine.ſꝫ pter ino:qꝛ ibi fauor non peccātiū maxime attenditur cui renūciare pñt.ar.ꝫ.e.cū vintoñ.
☞ ¶ † Jmo plus dico ꝙ ſi oēs pter vnū eſſent excōicati ⁊ vnus ſolus nō excōicat⁹ cū pteſtatione premiſſa admittat alios excōicatos tenet electio:qꝛ i eo recidit ius capli.ff.q̄cūuſqꝫ vni.ſicut.
3 ⁊ no.ſ.de offi.or.irrefragabili. ¶ † Sꝫ qd ſi ignorabāt eos excōicatos tpe electiōis.ſꝫ poſt pbata;eſt excōicatio.ꝛn.ſi oēs excōicati elegerūt,vnū.⁊ ſol⁹ nō excōiatus aliū:tenet electio nō excōicati.ar.ſ.e.congregato.⁊ melius.ꝫ.c.bone memo.ma.⁊.ꝫ.de poſtu.gratū.ſi vo excōicati ⁊ nō excōicati cōuenīūt in vnam perſonā.diſtingūt qdā.ſ.ꝫ male qd ſi tot ſunt excōicati qd excōicatione ſemota aliorū electio nō teneret nō vꝫ electio.ſi vo pauci ſunt excōicati ⁊ plēs nō excōicati tꝫ electio.ar.ſ.c.priori in ſin.alii dicūt ⁊ bñ qd ſemp tꝫ electio.ēt ſi vn⁹ ſol⁹ ſit nō excōicat⁹ qꝛ in eū recidit ius vniuerſitatis vt hic dictū eſt.⁊ ad hoc facit qd dꝛ in duob⁹ tutorib⁹.quoꝝ vn⁹ eſt verus tutor.ali⁹ eſt falſus ⁊ preſtāt ambo auto.nā tꝫ autoritas.ff.qd cū fal.tuto.l.j.§.⁊ eſt ea ratio qꝛ ſi ue verus tutor ſol⁹ ſit tutor ſiue cū alio tñ ⁊ ſolus autoritatem preſtare pōt vñ his caſibus vbi in oēm euētū tꝫ qd ſit ab vna parte nō hꝫ locū decre.ſ.de of.dele.cū ſup.ſicut ⁊ eſt hic in electione. nā ſi minor pars eſſet excōicata ⁊ maior nō excōicata ⁊ cōcors eſt de aliquo eius electio tꝫ ſiue minor ſit excōicata ⁊ tꝫ tūc pp vitiū minoris ptis ⁊ ſi maior ſit excōicata tūc tꝫ ppter numerū vꝫ qd meli⁹ dicerēt numerū.ſ.qd ſi minor ps ſit excōicata tꝫ electio facta a maiori pte ⁊ hoc ppter numerū ſi vo maior ps ſit excōicata.tūc electio minoris ptis tꝫ ppter vitiū maioris ptis:at vbi in vnū caſum tꝫ in aliū nō ſicut in duob⁹ iudi.dele.cū clauſula qd ſi nō ambo ⁊c.ſecus eſt nā ſi pōt intereſſe nō tꝫ pceſſus alteri⁹ ſi aūt nō pōt tꝫ ⁊ tūc habet locū rō decre.cū ſup. ¶ † Un dicerē ꝙ ſi tres ſunt iudi.delega.cū clauſula.qd ſi nō oēs ⁊c.⁊ oēs tres cōueniāt ad ferendā ſententiā vnus tñ eſſet recuſatus vt ſuſpectus vel excōicatus teneret ſnia:nec ob.ſ.de iu.ad probandū qꝛ ibi loquitur qñ excōicatus ſine excōicato ſnīam ferre nō poterat.vel dic ⁊ melius qd decre.pdicte cū ſuper ad pbandū de pcu.c.vlt. loquunt qñ excōicatus vel alius qui iure prohibetur intereſt alicui tractatui vel facto intereſt tanq̄ ius habēs ⁊ autoritatē preſtans ⁊ ab aliis ſcienter admittitur nā in hoc caſu totū irritat hec autē que dicta ſunt intelligim⁹ qñ ignorāter admiſſus eſt.⁊ poſtq̄ ſciūt nolunt illi quos tractat⁹ tāgit ꝙ eius autoritate nitatur.ſꝫ tñ autoritate illoꝝ qui de iure poterāt pſtare autoritatē.alii dicūt ꝙ nō tꝫ etiā ſi intra cetū eſſet vn⁹ excōicat⁹:ſed papa de grā tenet ſupplere.vt hic.idē ꝙ in electione dicim⁹ etiā i aliis negociis ſiue pcuratoꝝ cōſtitutionibus ſiue aliis.ſ.de pcu.con
4 ſulti. ¶ † Alii dicūt qd etiā ſi oēs eſſent excōicati nō tñ per ſententiā qd tꝫ ele.tio.⁊ idē dicūt in ꝯſtōne pcuratoris vt no.ſ.de pcu.cōſulti.ſed de hoc no.ꝫ.co.cū vintonieñ.nobis vꝫ qd in hoc pares ſunt electores ⁊ iudices qui ſi ambo admittāt ſciēter pſonas ad eligendū vel iudicandū qui de iure intereſſe nō pñt nec per eorū cōſenſum valet qd ſit ab eis.ſ.e.maſſana.ſ.de offi.dele.cū ſuper.ſ.de pcu.c.ſi.qd tñ intelligo veꝝ ſi poterāt eos expellere de facto ⁊ de iure.qd ſi de iure nō pñt expellere:qꝛ occultū eſt impedimētū.qꝛ intereſſe nō pñt vel electiōi vel iudicio lꝫ ⁊ coelectores ⁊ cōiudices hoc ſciant ſecure pcedāt cū eis pmiſſa tñ priuata pteſtatione qd ipſi nō cōſentiūt qd alii q nō pñt intereſſe electioni vel iudicio hēant in eis vocē vel qñ ſine eorum electores imo pro ſe tñ eligūt ⁊ ex ſuis votis tñ ⁊ conſenſibus volunt electionē inniti.ar.ij.q.vij.pl̄erūq3 ⁊ idē intelligo ſi de facto nō poterūt expellere:qꝛ tūc ſiīi pteſtatione fctā ⁊ publice ſi audēt.vel occulte.ſ.qd me.cā.platū pcedāt ad electionē. Hic tñ prudenter attēde vt nihil faciā qd nihil videat cōſentire qd ſecū eligāt:qꝛ ſi idonei ſcrutent nō idoneos hoc ipo videnꝫ cū eis eligere nec valeret pteſtatio que ꝯdiceret fcō.ſ.de app.ſolicitudinē.niſi forte ⁊ hoc ipꝫ.ſ.qd ſcrutarent facerēt timore.ar.ſ.ꝙ me.cā.platū.hoc nō plꝫ.qꝛ nō ſcrutant tanq̄ ipſi ſꝫ qñ caplm.⁊ nō preiudicat eis etiā ſi ſciāt. Per illud autē qd ambo ad eoſdē ſcrutatores vadūt vel qd dant aliqbus ptātem eligēdi vel publicandi electionē vel proferendi ſnīam non viderent cōtra ſuā proteſtationē venire ſi autē ſciēter admittāt perſonas ad eligendū vel iudicandū que intereſſe de iure nō debēt.ſed tñ de ſuo cōſenſu pñt admitti tunc vꝫ qd cōiter ſit ab eis.ar.ff.pro ſo.l.j.§.j.ꝫ.e.cū vintoñ.ꝫ.e.i cauſis. ſ.de of.dele.ſup qōnuꝫ.§.j.⁊.c.coꝝ.ſi aūt ignorāter admittāt etiā eos qui nullo modo per eoꝝ cōſenſum pñt intereſſe electioni vel iudicio ſemper tꝫ qd ſit ab eis.ar.ff.pro ſo.l.j.§.j.qꝛ principalis eoꝝ intentio eſt eligere ſiue cū aliis ſiue per ſe tñ ſi alii de iure in
☞ tereſſe nō pñt.ff.de iniur.eū qui.§.ſi iniuriā.⁊.§.ſe.† Jtē dic qd ſi totū capitulū vel maior pars illi.ſ.pencēſquos eſt ptās faciendi capitulū vel nō faciēdi admittūt ſciēter excōicatos notorios nō vꝫ electio facta ad hoc illicito capitulo etiā ab ignorantibus excōicatos ⁊ idē eſt ſi nō ſunt notorii excōicati dūmō pbari poſſit. iſti nō eñ ignorātes excōicatos in hoc illicito capitulo cū cōſentientibus debēt pcedere ad electionē faciendā:ſed debēt expectare ſinē termini ſtatuti a iure.vel dic ꝙ ſtatim ⁊ in eodē caplo pñt ignorātes eligere:qꝛ ipſi ſoli ſunt caplm cū alii ipo iure ſint priuati ptāte eligēdi.ar.ſ.e.maſſana.ſed certe illa decr.hoc nō dicit.
☞ ¶ † Aliis vꝫ ꝙ hec electio ignorantiū vꝫ ſi ſit in eodē cōtextu qꝛ alioꝝ electio eſt mala vel nulla.ꝫ.e.dudū.ſ.e.cōgregato ſed ex interuallo nō vꝫ.niſi vocatis aliis.nō eñ caſſat eorū electio q eligūt cū excōicatis:qꝛ priuati ſunt ptāte eligēdi vel qꝛ voces eorū nō pſtant ſuffragiū:qꝛ cōicant cū excōicatis qui priuati ſunt tales eñ nō remouent ab eligēdo.ſ.de cle.exc.mi.ſi celebrat.ſꝫ hec eſt cauſa quare nō tꝫ electio eorū.qꝛ intendūt eos eligere cū excōmunicatis qd eſſet nō poteſt.ſ.de offi.dele.cū ſuper.⁊ videnꝫ etiā ſi diuerſos eligāt excōmunicati ⁊ nō excōmunicati:qꝛ ſcienter admittunt excōicatos ⁊ cū eis coeligere intendūt qd non valet electio etiā nō excōicatoꝝ predicta ratione qꝛ coeligere videnꝫ lꝫ diuerſos eligant.ar.ff.de re iudi.duo.⁊.ff.de arb.ſi in tres.⁊.l.ſe.nec eſt vis ſiue caplm admittat ad eligendū ⁊ ſic coeligāt ſiue ſingulares perſone capli ſciēter coeligant cum excōicatis qd apparet ſi poſtquā ſciuerint in auxiliū ſue electionis vtantur vocibus excōmunicatorū. ſemper eñ caſſabitur talis electio:qꝛ qd volūt non
5 pñt:qꝛ qd poſſunt nolūt.ſ.de offi.delega.cum ſuper. ¶ † Jtem qd dictum eſt in electionibus ſpiritualibus idem videnꝫ etiā in non ſpiritualib⁹.ſ. qd ſi excōicati ⁊ nō excōicati ſunt mixti ad aliqd negocium vniuerſitatis faciendū ⁊ tota poteſtas recidit in nō excōmunicatos.qꝛ nulla ratio diuerſitatis videnꝫ lꝫ aliqui dicāt cōtra:ſed ſi nō eſt factum vniuerſitatis ſed alias cōe.tamē non recidit poteſtas in nō excōicatos qꝛ excōicatus nomine ſuo hñ ꝯſtituit procuratorem.ſ.de iudi.intelleximus.ſed non in factis vniuerſitatis.qꝛ non eſt eius membrum ſed ab ea preciſum cū interdictis aut nō excōicatis hñ poſſunt alia negocia preter electiões facere puta procurationes cōtractus ⁊ hmōi qui ab eis non prohibent etiā in negociis vniuerſitatis.ſi aūt nō ſunt notorii excōicati nec probari pōt tunc non ſolum non ſunt expellendi a capitulo ſed etiam vocandi ⁊ hec bene probanꝫ.ſ.de procu.c.ſi.vj. q.ij.ca.j.⁊.ij.xxiij.q.iiij.iubemus.ſi autem capitulum vel maior pars vocauerit ignoranter notorios excōicatos eis valet nihilominus electio facta vt in iſto.c.ſed tamē in hoc caſu propter preſumptionē cōtrariā capitulo incumbit pbatio vel maiori parti ꝙ ignorauerūt.ar.ſ.vt eccl.bñſi.c. vno.lxxxij.di. pponiſti.ſed in hoc caſu ſi aliqui ſunt in capitulo qui ſciūt aliquos notorie excōitos vel de quibus pbari pōt qd ſunt excōmunicati nihilominus voces eorum preſtabūt ſibi ſuffragia dūmodo ſcientes excōicatos nō conſenſerint expreſſe qd excōicati vocarenꝫ ad caplm: tacitus enim cōſenſus ſcientium vel pñtia nō obeſt.cū etiā ſi contradicerēt vel proteſtarent ignorātes nō cogerenꝫ ppter dcm̄ eorū nec etiā deberēt ceſſare a vocatione eoꝝ ⁊ eodē modo ſi aliqui de ſciētibus nō interfuerūt electioni.boꝝ enim ſcientiū electio tenet ⁊ voces eorū pſtant ſuffragiū nec eligunt cū excōicatis.qꝛ hoc nō intendunt ſed per ſe tñ.qꝛ nō eſt in poteſtate eorū eos ad
6 mittere vel expellere. ¶ † Solut.dices debere eis imputari qui probare pñt ⁊ nō reprobāt. Rñ.nō eſt verū.qꝛ nō eſt pſo coram quo probent cū caplm in hoc nō ſit iudex.itē nemo cogit aliū accuſare.C. vt nemo inui.age.l.j.⁊ ſic nō cogit accuſare ſic nec appellare.qꝛ nō prodeſt niſi appellationē pſequeret qd eſſet agere. ſ.de ap.cū ſit romana fatemur tñ qd ſi appellauerit.qꝛ aliqs eſt ibi notorie excōicatus ⁊ in cā appellationis probauerit excōicationē notoriā qd caſſabit quicquid factū erit poſt appellationē. nec vꝫ qd dicāt qd ignorabāt eos excōicatos qꝛ debebāt deferre appellationi ex iuſta ⁊ vera cā interpoſite.ſecus aūt eſſet ſi non appellaret ſed tñ caplo denūciaret aliquos excōicatos intereſſe electioni.qꝛ tūc non caſſarent ꝙ ſieret poſt talē denunciationē in qua nullius ſuperioris examē implorandū.idē dicendū videnꝫ de interdictis ⁊ omnibus aliis quos ius eligere prohibet ſed nō intelligit de his quos ius vel iudex ab electione repelleret ſed tantum ab electione non prohibentur.ꝫ.eo.cum vintonieñ.

1 ☞ Beneplacitū ptiū nō habeꝫ ad inqſitionē ſꝫ ad diffinitionē.
2 Compromiſſum fieri non poteſt vno ſolo contradicente.
3 Quando aliquis ex iuſta cā electiōi intereſſe nō poteſt vota ſua procuratori cōmittere licet.
4 Unus ſi loco plurium admittitur tantum poteſt vox eius quā ſi omnes voces ſuas dediſſent.
5 Sufficit poſtulatum duas habere partes.
6 Jn poſtulatione peccāte maiori parte ius eligēdi recidit in minorem partem eligentem.
7 An tertia pars eligens dignum:ſit dicenda maior ⁊ ſanior dupla poſtulante indignum.

Scriptū eſt. (de nūero) ſcꝫ qd numer⁹ poſtulātiū erat duplo maior (ptis) eligētiū plebanū (reuocatā).ſ.de cēſi.oli (pars altera) ſcꝫ poſtulātiū eradic.(intētionē).ſ.poſtulationē
1 preferendā electiōi (vbi nati).ſ.de pſump.quoſdā. ¶ († Cōſenſerint) qꝛ niſi eſſet de aſſenſu ptiū:pꝰus vꝫ ꝯſtare ó deſcēde ptis ⁊ reuocatiōe eñ ex illo ꝯſtaret ſi numer⁹ eēt duplo maior nec ne.vꝫ dic quod

dic ꝙ bñplacitũ partiũ nõ habet ad inqſitionẽ quã oĩb⁹ modis
vult fieri vt ſupra dictũ eſt. ſ3 ad diffinitionẽ habet bñplacitũ ꝗ
nõ vult fieri niſi ptib⁹ placeat ſ3 ſi ptib⁹ placet fiat ſ3 formã q̃ ſe
quit (vt prepoſiti). Iſti eñ ⁊ ſi alš ius nõ haberẽt in electiõe ꝙ
vtraq3 ps ↄ̃ſenſit ꝙ admitterent ſuffragiũ preſtabũt voces eoꝝ.
2 ¶ † (Per alios). ſ. pcuratores ↄ̃ſtitutos ad eligẽdũ ex his vr ꝙ
aliq de electorib⁹ pñt facere ↄ̃promiſſarios ⁊ aliĩ nõ. ⁊ ꝙ illi qui
nõ faciũt tenent hmõi cõpromiſſarios admittere. ſ3 ↄ̃ vr ꝙ vno
ſolo ↄ̃dicẽte nõ põt fieri ↄ̃promiſſuȝ. Itẽ ſi ſunt cõpromiſſariĩ er
go hñt ptãtẽ pñidẽdi eccłie. ſ. e. qr ꝓpter ꝙ ↄ̃ſtat eſſe falſum: qr
nec q cõpromiſerũt ſoli hñt ptãtẽ. Itẽ ſm hoc vr ꝙ hec electio
partim ex cõpromiſſo ptim ex ſcrutinio ꝓcedat ꝙ nõ vr ↄ̃ueniẽs
ſo. dicim⁹ ꝙ ibi nõ fuerũt cõpromiſſariĩ ſ3 ꝓcuratores fuerũt q
bus aliq vota ſua cõmiſerũt ꝙ l3 qñ ex iuſtã aliq electiõi ſter
eſſe nõ põt. ſ. e. qr pp. ⁊ ẽt ſi ſolũmõ pl3 aliĩs coelectorib⁹. vt hic. ⁊
ſatis apparet ex his q̃ dicunt hic qr poſt talẽ cõmiſſionẽ votoꝝ
d3 fieri ſcrutiniũ ⁊ nõ d3 attẽdi in ſcrutinio quot ſunt voces ꝓ
curatoꝝ. ſ3 q ſunt illi q vota ſua eis cõmiſerũt vt hic, di. nã ſi ꝓ
prie cõmiſſariĩ eſſent quaſi donatariĩ. ⁊ tñ vota eoꝝ attẽderent ⁊
nõ illoꝝ q in eos ſua vota trãſtuliſſent cũ ex eaꝝ trãſlatione nihil
ptãtis i eis remãſiſſet. vt no. ſ. e. i cauſis. ¶ (S3 q̃res cũ ſepe ↄ̃tin
gat ꝙ in aliqb⁹ eccleſijs electio no tñ ptinet ad capłm ſed aliqñ
pro tertia pte ptinet ad capłm ꝓ alia tertia pte ad clerũ ciuita
tis ⁊ ꝓ alia ad ꝑlatos. an hoc cũ nõ oẽs poſſunt nec debeãt iter
eſſe electiõis ſcrutinio ꝓpter incõueniẽs qđ ſeqret. ſ. forte clerici
ſoli pl'es ſunt ꝗ totũ capłm ⁊ ꝑlati ⁊ ſic ſi eoꝝ vota ſinglr atten
derent nõ ſolũ tertiã ptẽ ſ3 ẽt maiorẽ in electiõe hñt. vc3 nũquid
ergo in hoc caſu licebit facere cõpromiſſarios. Rñ. nõ ſ3 faciant
vt hic fecerũt. ſ. vota ſua ↄ̃mittãt aliqb⁹ ꝓcuratorib⁹ q poſtea cũ
aliĩs faciãt ſcrutiniũ vel ↄ̃promiſſuȝ ſi cõpromittẽdi ptãtẽ hñt ⁊
ſi duob⁹ cõmiſerint vota ſua ⁊ tũc vn⁹ poterit ↄ̃ſentire in vnuȝ
in ſcrutinio ⁊ ali⁹ in aliũ hoc nõ fatemur. qr cũ q̃libet haꝝ triũ
partiũ quaſi vniuerſitas cẽſeat ad electionẽ faciẽdã ꝓ ꝓcuratorẽ
tñ q̃libet vniuerſitas rñdebit. ſ3 illius vni⁹ vox valebit ꝓ pte
tertia. alš eñ ſeqret abſurditas ꝙ eadẽ vniuerſitas ſibiipſi ↄ̃dice
3 ret ꝓ vnũ ꝓcuratorẽ eligẽdo aliũ vel ẽt ꝓ aliũ aliũ. ¶ † Nec ob.
ꝙ hic dr ꝙ admitebant ſinguli tãꝗ ſinglares ꝓ ſuis eccleſijs nõ
oẽs tãꝗ vna vniuerſitas: qr hic ſinguli tanꝗ ꝓ ſingulis eccleſiis
habebãt ius ⁊ nõ tãꝗ ꝓ vniuerſitate eccleſiarũ ⁊ prelatorũ. imo
plus dicimus ꝙ ſi diuiſim capłm aliquibus cõpromiſſariis com
ferret ptãtẽ ⁊ ꝑlati aliis ⁊ clerici aliĩs tñ iſti quaſi cõpromiſſariĩ
nõ pñt eligere qr in nullos ſingulariter eſt trãſlata ptãs eligẽdi.
qr nec ipſi trãſferentes ſoli ſine aliĩs hãc ptãtem habebãt. ſed nec
in oẽs trãſlata eſt. qr ſimul in oẽs trãſferre noluerũt. fatemur tñ
ꝙ ſi in oẽs trãſferre vellẽt pñt. ⁊ nõ ſolũ in eodẽ tpe ſed etiã in di
uerſo arg. ff. de ſer. ru. pdi. per fundũ. ff. cõia predi. receptũ. ꝓcura
tores autẽ ⁊ ſimul ⁊ diuiſim cõſtituere pñt ad hoc vt vice eorum
4 eligãt. ¶ † (Totq3) no. ꝙ ſi vnus pro pluris⁹ admittitur tantũ
põt ille ſolus ſiue vox eius ꝗ ſi oẽs voces ſuas dediſſent. ⁊ hoc in
telligimus ꝙ oẽs tanꝗ ſinguli habeãt ſingulas voces. aliud eñ
eſſet ſi vniuerſitas prelatorũ habeat tantũ vnã vocẽ vel duas l3
5 plures eſſent prelati. ¶ † (Duplo). i. duas partes ſufficit eñ ꝙ
poſtulatus habeat duas partes ⁊ nõ eſt neceſſe qđ plus habeat.
¶ † Itẽ videt ꝙ etiã ſi ab vno ſolo electio fiat ꝙ electio debeat
ꝑferri: cũ poſtulatio nõ tam iuſtitie ꝗ gratie innitat: electio aũt
tñ iuſtitie. ſ. de poſtu. bone. ſ. ſed hoc ar. nõ v3. nã pñtatio ſimplr
innitet gratie. xvi. q. iij. ſi quis. ⁊ tñ ſi nõ admittit fit iniuria pre
ſentato. xvi. q. vij. decernimus ⁊ ideo agit cõtra nõ admittentem
eum. ſ. de iurep a. paſtoralis. ⁊ idẽ in poſtulatiõe. arg. ad idẽ. ff. de
aqua quot. l. j. §. pe. ⁊ dic ea q̃ hic dicunt locũ habere in electori
bus ⁊ in iure qđ ad electores ptinet: ⁊ qđ ex electione ⁊ electori
bus acquiritur. ius aũt cõfirmatoris diſpẽſatoris vel alteri⁹ ſu
perioris nõ tangit in hac decre. imo in optione eius remanet ſi
cut ⁊ añ hãc decr. erat vtrũ velit ↄ̃firmare vel diſpẽſare necne. ſ.
de poſtu. bone (minime) hic hẽs notabile ꝙ qñ in vocatione ali
qua cõtingit fieri vnã poſtulationẽ ⁊ vnã electionẽ ꝙ nõ ſeruat
illa regula ꝙ is eligat qr a maiori ⁊ ſaniori parte fuerit nomina
6 tus. ¶ † Ex tertio hẽs aliud ꝙ peccãte maiori parte ſ poſtulatio
ne ius eligẽdi recidit in minorẽ partẽ eligentẽ. ⁊ hoc intelligim⁹
ſi electio nõ fiat ex interuallo ſed in eodẽ ↄ̃textu. vel nõ potes di
cere nõ fallere hic regulã. reputat eñ ſanioꝝ q̃ eligit illa q̃ poſtu
lat, vt no. ſ. e. dudum (poſtulantiũ) ignorãter indignũ. ¶ † (Re
probare) poſtulatio reprobat. qr de indigna pſona electio qr nõ
h3 tertiã partẽ capituli que ad minus neceſſaria eſt qñ aliĩ non
delinquũt ſciẽter poſtulãdo vel eligẽdo indignũ. de hoc no. ſ. e.
dudũ. ¶ † (Maior pars) nõ intelligas ꝙ licet maior ps poſtu
lãtiũ vł eligẽtiũ eligẽdũ eligẽdo indignũ ſciẽter ꝑuata ſit ptãte eli
gẽdi ꝙ ꝓpter hoc aliĩ q ignorãtes cũ indignũ ipm eligerẽt eodẽ
mõ ꝑuati ſunt ptãte eligẽdi. ſ3 hoc iõ fuit qr maior ps poſtulãtiũ
archiepm indignũ ꝑuati ſunt ptãte eligẽdi. reliq eligerũt pleba
nũ ſunt maioꝝ ps. cõfirmat ergo electio plebani in h̃ caſu nõ qr
illi q ignorãtes archiepm indignũ ipm elegerũt ꝑuati ſunt ptãte
eligẽdi: ſed qr plebanus maiorẽ ptẽ habuit nõ cõputatis ſciẽter
eligẽtibus indignũ: ſ3 ꝓ hoc vr ꝙ nõ ſolũ ſi maioꝝ ps ſ3 ẽt ſi vnus
ſolus de duplo nũero tolleret. qr ſciẽter elegiſſent idignũ ꝙ debe
ret ↄ̃firmari electio. qr vno ſublato nõ remanet duplex numer⁹.
rñ. nõ eſt veꝝ qr l3 priuat⁹ ſit ptãte eligẽdi tñ in hac poſtulatiõe
iuſte admittit. ⁊ iõ cõputãdus eſt ad cõplẽdũ numerũ duplũ li
cet ſuffragiũ nõ ꝑſtaret poſtulatiõi vox eius aũt diceremus ſi pri
mo priuat⁹ ptãte eligẽdi admitteret ignorãter ad poſtulationẽ:
qr tũc nõ cõputaret ad numeꝝ duplũ cõplendũ. ¶ † Nec eſt dicẽ
da maioꝝ ⁊ ſanioꝝ tertia ps eligẽs dignũ dupla poſtulãte indi
gnũ dũmodo tñ in vna vel ẽt in pluribus excedat poſtulãs indi
gnũ dum tñ ſemp remaneat maior numerus ignorãtiũ indignũ
ꝗ ſcientiũ: qr l3 ſi nõ eſſent cũ eis ſcienter poſtulãtes indignũ tñ
preualet poſtulationi electio. qr nõ eſſet duplex numerus ſi ſub
ducerent ſcienter eligẽtes indignũ. tñ qr eis ſunt adiũcti nõ pre
ualet: qr tertia pars q̃ eligit nõ fuit capłm. imo due ꝑtes q̃ poſtu
lauerũt fuerãt capłm ⁊ ꝑmanſerũt capłm l3 minor ps de eis deli
querit ſciẽter poſtulãdo indignũ ſed ſi maior ſciẽter indignũ po
ſtulaſſet puta ex. xxxiij. xvij. tũc deſiiſſet eſſe capłm in illis duab⁹
⁊ fuiſſet capłm vt potius maior ⁊ ſanior ps capłi qui eligit. nã
tñ dicimus vnũ capłm vel l3 maior ps in vnũ cõſentiant ⁊ mi
nor in aliũ. ſed tũc dicimus diuerſa capła vel vnũ capłm ⁊ aliud
nõ capłm qñ due partes eoꝝ qui ad electionẽ vocãdi ſunt in vnã
perſonã cõueniant ⁊ tertia in aliã. ¶ † S3 qd ſi de. xxxij. poſtulã
tibus indignũ fuerãt. xvij. ſciẽtes indignũ ⁊ aliĩ. xv. ignorãtes ſed
eligẽtes dignũ fuerũt tãtũ. xiiij. Rñdeo poſtulationẽ ⁊ electionẽ
caſſandã ex quo duplum numerũ h3 inter ignorantes ⁊ ſcientes
poſtulatũ dignũ ⁊ maior pars eſt ignorantium poſtulatum in
dignum ꝗ ſint omnes illi qui elegerũt dignum ſed põt dici ſine
ſubtilitatibus hoc ꝓcedẽdum ſm l'ani ſimpliciter ſeruandũ vt
ſonat (ſciẽter) de hoc no. ſ. e. dudũ. in gl. circa. ¶ † (Indignum)
indignitate peccati in quo pſeuerat. ſecus ſi pateret defectũ tũc
eñ nõ ꝑmanerent ptãte eligẽdi. ſ. e. innotuit. niſi caſſatã poſtula
tionẽ iterare vellet. ſ. de poſtu. grati (debeãt) illi q ſcienter elege
rũt indignũ nõ aliĩ (priuari) per ſnĩaȝ ſi electio fiat ex interuallo.
ſi vero incõtinenti nõ eſt neceſſaria ſnĩa vt hic. vel melius. i. pri
uati nunciari. ſ. eo. cum in cunctis.

1 ¶ Sex mẽſiũ curſus neceſſari⁹ eſt i paſtorib⁹ cathedraliũ ⁊ re
2 Que dicatur regularis eccleſia. (gulariũ eccleſiarum.

1 NE pro defectu. † (tres menſes) hoc eſt
ſpeciale in paſtorib⁹ ca
thedraliũ ⁊ regulariũ eccleſiarũ. in his enim neceſſa
rius eſt curſus ſex mẽſiũ. ſ. de cõceſſio. ꝓbẽ. nulla ⁊ ibi
no. quid ſit iuſtum impedimentũ ⁊ iſtud tps d3 a compromiſſa
riis obſeruari cum capłm non poſſit eis plus dare quã noſcatur
habere. ff. de acqui. re. do. traditio. ⁊ interim capło currit tps nec
a ob. C. de tẽp. ap. aũt. ſi tamẽ qr ibi cõpromiſſum eſt de voluntate
preſcribẽtis. ⁊ eius cui preſcribitur. hoc verũ tantũ de volunta
te eius cui ꝑſcribitur. negligẽtia eñ iſtorũ capło imputat. qr per
dit quis ius ꝙ ꝑ ſe vel ꝑ aliũ nõ eſt vſus. ff. queãd. ſer. amit. vſum
ſed cũ capłm in culpa nõ fuit ſeu in mora qr pſone diligenti cõ
miſerat videt ꝙ ſi non eligat tũc legitime capłm ſit impeditum
ad hoc vt tps ſibi nõ currat. ſ. de conceſ. preben. qr diuerſitatem
maxime qñ id reuocari nõ põt. qr res non eſt integra. ſ. e. in cau
ſis. Propter qđ dicunt aliqui ꝙ impedimentũ ab alio illarum
non imputatur ꝑdictis que in ipm ſibi retulerũt ſicut in primo
caſu fuit. ff. ſi qs cautio. l. nõ exigimus. §. qđ diximus. quia debue
runt ita prorogare cõpromiſſum ſi poſtea eligere potuiſſent ſi
cõpromiſſariĩ negligentes fuiſſent in eligẽdo. vel dic melius qđ
ſi ſunt donatariĩ eorum, tantũ impedimentũ attendit: ita qđ im
pedimentũ nĩl operatur. nec eos negligẽtia excuſat ſec⁹ qñ ſunt
cõpromiſſariĩ: qr tũc iure cõpromittẽtium eligere debebãt impe
dimentis mutuis ſe excuſant. donatariĩ vero ſunt qñ ſimplr eis
prouidendi tribuunt ptãtem. ſed cõpromiſſariĩ qñ ſimplr vel ad
tẽpus id cõmittunt vt vice eorum eligant. vt no. ſ. eo. c. qr ꝓpter
2 (cathedralis). i. ep̃ales. ¶ † (Vel regularis) regularem eccłiam
dicimus ſecundũ quod hic intelligit: quamlibet eccleſiã collegia
tã vbi ſunt clerici vel cõuerſi ſine proprio viuẽtes dummodo ſit
collegiata ⁊ collegiĩ ſit electio. nõ aũt hic intelligimus cõprehen
di parochiales eccleſias vel dignitates cathedraliũ eccleſiarum
preter ep̃atũ. qr litera hoc nõ ſonat. Itẽ nõ intelligimus hic qđ
dicit de priorat⁹ qui dant ab abbatib⁹. quidã tñ hoc qđ hic dici
tur intelligunt de regularibus omnibus ſiue electio ptineat ad
conuentũ ſiue ad ſuperiorẽ abbatẽ ſiue q̃libet alium. ⁊ non vi
demus rationem diuerſitatis. de prioribus aũt vel ceteris offi
ciis que ſunt in monaſterio ſub abbate eidẽ monaſterio ꝑſiden
te bene credimus ſub hac regula nõ arctari ꝗtum ad terminuȝ
triũ menſiũ. qr nõ h3 ꝑncipaliter curã. ¶ † (Iniuſto impedimen
to) ſec⁹ ſi iuſtũ eẽt impedimẽtũ. xxviij. diſ. de ſiracuſane. xi. di. hñ
ſ. de cõceſ. ꝑben. qr diuerſitatẽ. argu. C. de inoffi. teſta. contra ma
iores. ff. ex qui. cau. ma. l. ꝙ quidẽ. ⁊ ſi nõ eligat trãſfert ipſo iure
electio ad proximum ſupiorẽ nec t3 electio poſtea facta ab eo. ſ.

a. ¶ Qr ibi. Ad de pe. de an. in cõſ. cxxiiij. col. pe. v. iiij. inducitur cõſiliuȝ. Ludouic⁹ antiquus parochianus.

de ſup.ne.pla.licet.ꝛ decr.ſeq.ꝛ ſi poſtea prim⁹ eligat ꝛ ſcḋs eo-
dem modo cum nulla ſit ipſo iure prima.tȝ ſcḋa no.ſ.de ſup.ne.
pcla.c.vlt.ℭ†Sed qd dices ſi habuerunt iuſtum impedimētū
nunquid trāſactis tribus mēſibus poterūt eligere ſine licētia vł
oportebit eos impetrare in integ.reſtitu.ꝛ dicūt quidaȝ qḋ ſine
vlla reſtitutione eligere poterūt:qꝛ nec currit eis tp̄s arg.ſ.de cō
ceſ.prebē.qꝛ diuerſitatē aliꝗ diſtinguūt an tale ſit impedimentuȝ
ꝙ faciat dormire preſcriptionē ſicut excōicatio ꝛ tūc locū hȝ opi
nio ſupradicta.ſ.de cōceſ.prebē.qꝛ diuerſitatē.an nō faciat eā dor
mire:ſed iuuaꝛ beneficio reſtōnis in inte.vt abſente cā reipubli-
ce:ꝛ tūc nō poterūt eligere niſi bñficio petito.ꝛ no.ſ.de preſcrip.
ex trāſmiſſa.tñ hoc non placet.ℭ Credimus tñ ꝙ nō incipit cur
rere hoc tp̄s niſi ab eo tēpore quo ſciuit eccleſiā vacare ꝛ potuit
prouidere.ſed ex quo cepit currere ſine aliqua retardatione con
ſummat curſum.vñ non videtur indifferenter locum habere hec
reſtitutio in integrū ſed ſi poſtꝙ incepit currere ante finem legi
timo impedimēto detineretur puta infirmitate vel alio quo pro
uidere impediret bene cōſuleretur ſibi reſtituendum tēpus quo
fuit impedit⁹ niſi prius eſſet aliꝗ eccleſia illa collata.qꝛ tūc ei nō
aufertur ar.ſ.de iurepa.cōſultationib⁹.ſed certe tunc ei reſtitueꝛ
electio ꝛ prebēda aliꝗ aufertur licet canonice collata fuerit:qꝛ oīa
debent reduci ad eū ſtatuȝ in quo fuerunt tp̄e quo impetrat re-
ſtitutionem ꝛ bene dicitur:qꝛ eligere debuerūt.nam ſi oēs in ca
pitulo diſſentiant ꝛ vnus vel plures qui nullum poſtea elegerūt
dicant caſſata electione ab vna parte facta ꝛ tranſacto iam tp̄e
triū mēſium ſe debere eligere:male dicūt cum tūc eligere debuiſ
ſent.ꝛ etiam ſi vnus ſolus bñ elegiſſet eius electio tenuiſſet.ſ.eo.
cōgregato.ℭ†Sȝ quid dices ſi nō debuit eligere puta poſtulat⁹
eſt aliquis bonus a duabus partibus aliꝗ cōſentire poſtulationi
nolūt nec eligere:qꝛ nō teneret.ſ.pri.c.hic ſic.Rñdent aliqui ꝙ
ſi hi nō eligant infra tp̄s ꝛ poſtulatio ab aliis fctā caſſetur.tñ ele
ctio eis vltra tp̄s ſeruetur cū eligere nō debuerūt.ſed ꝯtra potiꝰ
videtur eis imputandū ꝙ nō elegerunt:qꝛ per poſtulationē nō
imponetur neceſſitas ſuperiori qḋ approbaret poſtulatū.vt no.
in ca.decr.vel ꝙ refutaret electionē.ꝛ vł idē etiā ſi ponas cōuer-
ſum caſum.ſ.ꝙ ſi cōfirmare dȝ poſtulationē vlterius nō poterāt
eligere ꝛ ꝙ niſi aliud canonicū obeſt cōfirmare dȝ poſtulationē
cum aliꝗ qui nō elegerūt nec poſtulationi cōſenſerūt tanꝙ cōtu-
maces ſunt reputandi.fatemur tñ ꝙ ꝛ in illis officiis vel miniſte
riis q̄ ptinēt ad collationē abbatis ꝛ vbi cura animaꝝ nō eſt ep̄s
ſupplebit defectū abbatis nō intra tres mēſes:ſȝ intra ſex mēſes
ſ.de cōceſ.pb.nulla.xviij.q.ij.c.j.(deuoluatur) ꝛ ita eſt correctū.ſ.
de cōceſ.preb.dilect⁹.lȝ quidā dicant ꝫ(ꝯſilio) requirere hoc cō-
ſilium eſt de honeſtate ꝛ nō de neceſſitate.ℭ†(Ipſius) qualiter
pōt ꝑuideri de eis cū oēs deliquerint nō eligēdo.rñ.forte nō oēs
peccaueriūt vel qꝛ nō erant preſentes vel ſi erāt preſentes propter
ſcandalum vel aliam cauſam omiſerunt eligere intra tempus.

1 Que ſint de forma electionis.
2 Electores ire debēt ad requirendū infirmorū vota qui in eadē ciuitate vel clauſtro eodem iacent.
3 Ubi per compromiſſum ſit electio nō eſt neceſſe fieri collationem vel electionem in capitulo.
4 Si duo vel tres tantū ſunt in cap̄lo quō eligent ꝛ quid ſi ſit ſolus vnus in quem ius eligendi recidit.vide in nu.5.
6 Scrutatores debent ſingulos vocare ad ſcrutiniū:nec ſufficit generaliter vocare.
7 Neceſſaria eſt priuatio ꝑ ſnīam qñ ex interuallo faciēda electio eſt.
8 Electio facta contra formā eſt ipſo iure nulla.
9 Si aliquis fecit furtū vel rapinam licet velit rē furtiuā reſtituere tñ ob id nō euitabit penam dupli vel quadrupli.
10 Qui in electione vocē habet ſi eſt in loco vnde vocari dȝ niſi vocetur pōt facere caſſari electionē:qꝛ eo contempto facta eſt.
11 Quicquid ſit lege vel canone ꝓhibente ꝓ infecto haberi debet.
12 In ſpiritualibus quicquid ſit per obreptionem etiam poſt ſententiam reuocatur.
13 Iuramentum ob incredulitatem cap̄li introductum eſt.
14 Maioris partis iudicio ſtatur:quoniam per plures melius veritas inquiritur.
15 Quo caſu poſſit procurator in diuerſos conſentire.

Quia propter (Uiduatis) ꝑpter illud ver-
bū dicit qdā obſeruādas in
electione cuiuſcūꝙ ꝑ quā ꝯtingit eccleſiā viduari ꝛ etiā
in plebib⁹ ꝛ capellis oīmodo eedē plebes ꝛ capelle prelatos ha-
beant q generalē ꝑlationē habeāt in ſpūalibus tā in clericos ꝙ
in laicos parochianos eaꝝ eccleſiaꝝ ꝛ hos prelatos hñ dicimus
ſpōſos.ar.xxi.q.ij.ſicut.i canonicis aūt ꝛ ꝑlatis cathedraliū eccle
ſiarū q nō hñt curā nec ꝑlationē gñalē ſed in certis tm̄ articulis.
ꝛ vbi nō per mortē ꝑlatoꝝ inferioꝝ ſed ꝑ mortē ſuperioꝝ.ſ.ep̄oꝝ
viduantur eccleſie nō eſt neceſſe has formas ſeruari.quid ā tñ di-
cunt ꝙ iſte forme habēt tm̄ locū in cathedralibus ꝛ regularib⁹
1 eccleſijs.C.ca.pri.ℭ†(Partibus oibus) de forma eſt ꝙ cap̄lm
ꝯgregeꝛ ꝛ ꝙ de cap̄lo aliqui nō diſtincto numero aſſumanꝛ ſiu

per aliquos de cap̄lo ſiue aliūde.ꝛ qḋ ipſi ſecreto exquirāt ſȝ nō
audiētib⁹ aliis preter ſcrutatores:tñ ꝛ ꝑter ſcrutatores credim⁹
ꝙ poſſent hēre duos vel plures teſtes.excluditur eñ tm̄ ne cap̄lȝ
audiat ꝛ vult ꝙ ſigillatī ꝛ nō binis ſimul euntibus vota electo-
rum qui ſunt in cap̄lo exqrāt ꝙuis nō obſit ſi nō rñdent vel ca-
priose rñdeāt.ff.de inter.act.de etate.§.q tacuit.ꝛ.§.ꝙ aūt.ꝛ etiā
nō obeſt quominus teneat electio ſi aliqui de cap̄lo nō requirā
tur dūmodo ſuū cōtemptū non ꝑſequantur ꝛ vota in ſcriptis re
digant ſiue ꝑ eoſdē ſcrutatores ſiue ꝑ vnū tabellionē ſiue ꝑ vnū
vel duos viros idoneos cū aliis ꝯſtare nō poſſet.ſ.de ꝓba.qm̄ ꝫ.ꝛ
ꝙ vota ſcripta mox publicent in cōi.i.in cap̄lo nō credim⁹ ꝯtra
formā ſi in cap̄lo ſunt aliq extranei puta religioſi vel ēt aliꝗ.lxiij.
di.obeūtib⁹.ꝛ ꝙ collatio.habeaꝛ de q̄ habeꝛ plenius.ſ.e.in gene
ſi.ꝛ ꝙ ſequaꝛ electio cōis in cap̄lo.nā hec eſt de neceſſitate forme
ſed illa que ſit corā populo nō eſt de forma.ꝛ hoc innuit lr̄a hu-
ius.c.in ſi.vbi dicit ſtatuētes ꝙ hoc ꝑceptū ꝙ vltra formā ꝛc.aliꝗ
cōtradicūt ꝛ opȝ ꝙ electio ſit cōis.i.ab vno fiat qui poteſtatē de
cōſuetudine vel voluntate ſociorum habeat.arg.ſ.eod.in geneſi.
ℭ†Utrū aūt valeat ſi tardeꝛ hec ſolēnizatio electionis.ſ.e.pu-
blicato.vota aūt ſcrutatoꝝ inquirēt ipi ndē.nā cū data ſit eis po
teſtas inquirēdi vota electoꝝ.ergo ꝛ ſua ar.ſ.e.cū in iure vel pñt
aliis cōmittere qui ſcrutatorū vota ſeruent.ſed prius nobis ma
2 gis plȝ.ℭ†Uota autē infirmorū q in eadē ciuitate vel clauſtro
eodē iacēt ipſi poſſunt ad eos ire ꝛ requirere.qꝛ pñs ipe eſſe vide
tur qui in hortis eſt.n.q.vij.biduum.ꝛ qꝛ efficacior eſt vox eius
ꝙ ꝓcuratoris ꝛ dulci⁹ eſt bibere de fonte ꝙ de riuulo.arg.lxxvj.
diſt.c.ieiuniū.ꝛ credimus ſufficere ſi in ſcrutinio reſpōdeat.nec
eſt neceſſe ꝙ poſtea requiratur in collatione vel in aliis que poſ-
ſunt per alios fieri vel ſi magis eis placet poſſunt ꝑ ſe ꝓcurato-
res conſtituere per quos ſue volūtates ſcrutabunꝛ vt hic:ſed qḋ
ſcrutatores ſint fidedigni nō eſt de forma.ℭ†Item ꝙ ille eliga-
tur in quē maior ꝛ ſanior pars cōſenſerit.ſ.e.auditis.ꝛ hec licet
3 eū poſt multi cōſentiāt nō vȝ.vt no.ſ.eo.eccleſia.†vbi aūt per cō
promiſſum ſit electio nō eſt neceſſe fieri collationem vel electio-
nē in capitulo.ſȝ ſufficit ꝙ vbicūꝙ fuerint cōpromiſſarii vidua-
te eccleſie ꝑuideāt de paſtore.ꝛ idō caute dr̄.ꝑuideāt nō eligāt cū
aliꝗ ꝯdicūt:ꝛar.hñt ꝑ ſe:qꝛ lȝ oñs ꝑuidiſſet d̄ rectore filiis iſrael.
tamē ſynagogam vocari ꝑcepit vt coram ea publicareꝛ.viij.q.j.
licet.Item nō poſſunt plus iuris in alios trāſferre ꝙ ipſi habeāt:
ſed ipſi debēt eligere in eccleſia cathedrali.ſ.eo.ꝙ ſicut in prin.ꝛ
c.bone me.mag.xxiij.di.in nomine:ergo ꝛ illi qbus dāt poteſta-
tē eligēdi.ſȝ ꝑmi rñdēt ꝙ corā populo faciēda eſt publicatio ſed
illa electio q̄ debet fieri corā populo ſi proceſſum eſt ꝑ ſcrutiniū
pōt fieri vbicūꝙ ſicut ſi ꝓcediꝛ per cōpromiſſum:qꝛ potius dicē
da eſt prouiſio ꝙ electio.ar.qꝛ illi q prouidebāt olim de iure fie
bant.lxiij.di.lectis.reatina.nobis.cū longe.ſ.de app.qua frōte.
nam quidā dicunt illos poſſe aliꝗ ꝑuidere q hoc hñt iure ſuo.ſ.
ꝯſuetudine vel priuilegio.ꝛ ſic loquunꝛ premiſſa cap̄la qui autē
ex cōpromiſſo ꝓcedūt ibi debēt eligere vbi q cōpromiſerūt eli-
gere tenebantur ꝛ qꝛ nō potuerūt aliud trāſferre ꝙ habeāt.xvi.
q.i.ſi qs.ꝛ hoc eſt tutius.ℭ†(Aſſumatur) quare hic circuit⁹ hꝛ
cum ſicut ꝯuenīūt de electorib⁹ ſic poſſunt de ꝑlato cōuenire rñ.
multi difficilius cōuenirēt in prelatum ꝙ in electores:ꝑterea aliꝗ
qui timidi malū nominarēt in publico ꝛ ſi bonū nominabāt in
ꝑuato.itē remouetur appellatio quā qdā faciebāt de poſt nomi
natione vel electionem ſuam alius eligeretur.ſ.e.cōſideramus.
4 ℭ†(Tres) ſi cōmode pōt fieri alioqñ duo vel vnus arg.in auꝛ.
de ſan.epi.§.i.Sȝ qd ſi tm̄ tres vel duo ſunt in capitulo qūo eli-
gent tres.rñ.illi tres vel duo cōueniāt in cap̄lo ꝛ ipi inuicē ipſo
facto cōſtituāt ſe ſcrutatores ꝛ vnus aliū inquirat ſi ſunt duo.ſȝ
ſi ſunt tres poſſunt duo vnū facere ſcrutatorē.ar.ad h̄.qꝛ ſi ſcru-
tatores inuicē pñt ſe inquirere eodē modo predicti tres vel duo.
5 ℭ† Sed quid ſi vnus ſol⁹ ſit in quem ius recadit eligēdi rñdeo
ille ſolus vocatis teſtibus dicet votū ſuū ꝛ poſtea eliget ꝛ electio
nem publicabit.vel dic ꝙ hec cōſtitutio nō hȝ locū niſi vbi ſunt
quatuor adminus.quod ex eo apparet qꝛ dixit aſſumātur tres
fide digni.preterea dicit pñtibus oībus ꝙ ad minus de trib⁹ in
telligi opȝ.vbi igitur pauciores ſunt pñt eligere quēcunꝙ voluit
dūmodo mutu⁹ cōſenſus hincinde ꝯueniat ꝛ hoc ꝯſtet.ꝛ no.ꝙ
hec decre.nō ꝓhibet ꝙ ſi primi ſcrutatores infirmātur vel aliꝰ ſe
cedūt quin aliꝗ ſcrutatores eis ſuccedant ſi inquirēt vota inquiſi
torū.Item ſi nō pōt fieri vna die fiat in cōtinuata.ℭ(De colle-
gio) electoꝝ accidit eñ qñꝙ ꝙ huiōi collegiū nō tm̄ facit cap̄lm
maioris eccleſie ſȝ oēs illi q de iure vel cōſuetudine vocē habēt in
electione.ſ.e.ſcriptū.ꝛ.ſ.de poſtu.bone(cunctorū) vota ſcruta-
torū vel ipſi inter ſe inquirent vel aliis de capitulo committetur.
6 ℭ†Item hic apparet qḋ ſcrutatores noīatim dñt ſingulos vo-
care ad ſcrutiniū nec ſufficit gñaliter vocare ſic.ſ.venite ad ſcru-
tiniū q ſcrutādi remāſiſtis.Itē vocādi ſunt nō tm̄ q ſunt i cap̄lo
ſȝ ēt q extra cap̄lm ſunt ſi videri pñt.ar.inſti.de rē.di.§.ex tamē.ēt
ſi n̄ pñt videri ꝛ ſunt circa cap̄lm ꝛ illi de cap̄lo hoc ſciuerint qꝛ ſi
aliꝰ fieret eſſet malicia q̄ oīno in electionib⁹ eſt vitāda(redacta)
per aliquem

per aliquē ex ſe vł tabellionē ēt extraneū ſic vidi. ¶ (Maior) añq̄
diuertāt ad alios act⁹. C. q teſt. fa. po. cū antiq̄tas. de hoc no. ſ. e.
publicato (publicēt) ipſi oēs ſcrutatores vł ps eoꝝ vel ipm capłm
nō eſt eſt de forma p quā fiat (interiecto) ne procedaƚ ad electio
nē ſʒ bn̄ poſſet appellari ne eligaƚ q eſt de tali criē irretit⁹. ā. e. cū
nobis. ſʒ nihilominus electio de bono nō caſſabiƚ niſi pbeƚ ma
ius. ſ. d his q̄ fi. a maio. par. cap. c. i. ¶ † (Collatiōe) nūeri ad nu
merū zeli ad zelū. meriti ad meritū. vt. ſ. e. in genesi τ credimus
q̄ ſi facto ſcrutinio obiiceret q̄ eliḡ reqſiti nō hūt vocē l electio
ne: τ iō nō augēt numerū: plene faciēda eſt collatio vt ibidē dicit
(aliogn). i. ſi nō obiicit nō eſt de neceſſitate iuris q̄ plene in capi
tulo fiat collatio τ ſi ſtatiʒ pōt ſciri veritas bonū eſt tn̄ τ ſi omit
taƚ collatio plene ēt q̄ſi aliq̄d obiicit nihilomin⁹ tʒ electio. ſ. de
his q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. (eligat) añq̄ ad alia diuertat. ſ. e. cū poſt
ſolēniter publicata electiōe in caplo. τ cōiter. i. ab vno vice oim.
ſ. e. in genesi (τ) p. i. (forma). ſ. e. eccleſia (vel ſaltē) ſola pria forma
eſt de neceſſitate alś eni nō inuenit ēt vno ɔdicēte. ſ. ad cōpromiſ
ſuʒ τ h vidim⁹ (iuris) ēt extra collegiū (nō valeat) ipo iure. ſ. e. in
genesi. ¶ † (Per īſpirationē) hec nō eſt forma ſʒ vbicūq; cogni
tū fuerit electionē p īſpirationē factā ɔfirmabiƚ. qr ſi dei ſpū agū
tur τc. ſ. de reg. τ trāſ. ad re. lʒ. xix. q. i. due. τ vł eē p īſpirationē. τ ſi
duo vel tres nolauerit eligēdū nihilomin⁹ ſit p inſpirationē.
ſʒ ſi aliqſ interrogeƚ vis talē vel ēt ſi maior ps noiet ſigillatim
nō ſit p īſpirationē dei ſʒ hois īſtigatiōe facta p̄ſumiƚ (priuenƚ)
7 † neceſſaria eſt priuatio p ſniam qr ex interuallo faciēda eſt ele
ctio ſcꝫ⁹ ſi in cōtinēti. de hoc no. ā. c. dudū. τ no. ſ. e. cumana hic
dicerūt qdā q̄ illi q nō peccauerūt in electione ēt ſi ſit minor ps
hñt cōditionē ex hac decre. vel offi. iudi. ɔ delinquētes in forma
vt priuenƚ p ſniam in ptāte eligēdi ea vice τ ad eos ſolos qui nō
deliquerūt deƚ p eandē ſniam ptās eligēdi ar. pro eis: qr certū eſt
q̄ eligētes ɔ formā priuādi ſunt ptāte eligēdi. ergo ſoli nō eligē
tes ſunt reputādi caplm quo ad electionē faciēdā τ in eos ſolos
8 recidit ius eligēdi. lxv. d. c. ſi. ff. q̄ cuiuſq; vniuer. ſicut. ¶ † Itē
electio facta ɔ formā nulla eſt ipo iure. vt hic. ſ. e. in genesi. ergo
nō īpedit quin illi qui nō peccauerūt pñt eligere. ergo electio eſt
apud nō delinquētes in forma. τ inde eſt vt dicūt q̄ tʒ electio ab
eis facta ſiue incōtinēti ſiue ex īteruallo. ar. ff. de v. ob. l. ſi nari ſti
pulet. alij dicūt q̄ ſi hi q nō deliq̄rūt ſunt pauciores q̄ illi q de
liq̄rūt ɔ eligēdo lʒ electio talis ſit nulla vt hic. tn̄ ex īteruallo nō
pñt eligere niſi cōcūt cū priorib⁹ τ delinquētib⁹. ā. c. auditis. vbi
no. τ q̄tū ad hoc ſatis bn̄ dicere vñr. ſʒ τ addūt q̄ noie ſuo mi
nor pars q̄ nō peccauit ɔ formā eligēdo nullā actionē vel offi. iu.
implorare pñt vt maior ps puet ptāte eligēdi vel vt ſibi deƚ ptās
ſed noie eccſie pñt dnūciare h ſupiori τ ſupior hn̄ tenebiƚ ſibi ipo
nere hāc penā. ſʒ tn̄ q̄ minori parti adiudiceƚ ptās eligēdi hoc nō
tenebit p ſniaʒ. qr nec vllo iure hoc caueƚ nec vnq̄ factū inuenit.
¶ † Sʒ dices hic oportere dici ex neceſſitate. qr cū caplī ſit electio
τ in pauciores nō peccātes nō recciderit ius eligēdi: ergo ipſi eli
gēt: ſʒ ipſi rñdēt qd facta caſſatiōe τ male eligētes. τ hn̄ oēs ſimul
faciūt vnū caplm. vñ minor pars nō pōt eligere niſi maior reſti
tuaƚ ptās eligēdi. qr cū maior ps delinq̄t totū caplm deliq̄ſſe vł. τ
ideo deuolüƚ ptās eligēdi ad p̄rimū ſuperiorē aut. de ſan. epiſ.
§. ſi qs oratoriū. nec mireris q̄ nō delinquēs puniƚ ꝑpter delin
quentē. qr ſile hēs. ā co. ſ. ripeū. in fi. ar. vi. q. i. §. verū. xv. q. iiij. cū
mulier. tn̄ plus rōni cōſonū vł q̄ minor pars agere poſſit ad hāc
penā. ex hac decre. anteq̄ ꝑuideaƚ eccſie. ſʒ τ aliud adiiciūt lʒ plu
ribus nō plʒ. ſ. qd nō delinquētibus dʒ adiudicari ptās eligēdi:
imo qd plus eſt ſine adiudicatione hoc ipſo q̄ maior pars priua
tur ptāte eligēdi deuoluiƚ ad minorē ar. ff. q̄ cuiuſq; vniuer. ſi
cut. ¶ † Sed q̄ro ſi maior ps q̄ elegit ɔ formā velit reſilire a ſua
electiōe vel qr elect⁹ nō cōſentit vel ſi ɔſentit poſtea renūciat. q̄
riƚ vtrū poſſit de nouo eligere ɔdicente τ appellāte altera parte
ex ea cā vos nō poteſtis eligere. qr vos eſtis puādi τ ad nos eſt de
uoluenda eligēdi ptās. τ dicūt quidā q̄ nō valet eorū electio: qr
in delictis nō ꝓdeſt penitēti in forenſi iudicio. C. de apoſta. ſi q.
cū ſuis ddon. Itē ſi diceret ɔtrium abſurdū ſeq vł q̄ in optiōe de
linquētis ſit poſt perpetratū delictū effugere pniam a lege impo
9 ſitā. ¶ † Itē pro eis etiā eſt q̄ ſi aliquis fecit furtū vel rapinā lʒ
velit rē furtiuā reſtituere tn̄ pp hoc non euitabit penā dupli vel
quadrupli. ff. de fur. q ea mēte. ff. vi bo. rap. l. pe. ar. ɔ. ff. de publi.
ca. l. i. ff. de here. manicheos: itē pro eis eſt qd dicit. l. qd ſi res ob
ligata eſt reſtōni: alienari nō pōt. C. de fideicō. l. fi. vltra medium
eadē rōne cū iſta electio obligata ſit reſtitutioni: qr dʒ redire ad
nō delinquētes vlteri⁹ eligere nō poſſent ad idē facit: ff. de in diē
adie. l. vbi. §. fi. vbi dr q̄ ſi ego vēdidi fundū ſub adiectiōe in diē
putavi ſit melior ɔditio vſq; ad certū tps offerƚ q̄ res eēt inēpta
ſi autē intra illud tps prefixum ipe emptor alij vēdiderit vel ob
ligauerit rem ſic emptā lʒ teneat talis cōtractus qd factus eſt a
domino ſi tn̄ extiterit cōditio. ſ. q̄ alius meliorē offerat cōditio
nē reuocato primo cōtractu poterit ſic rem venditā vel obligatā
recuperare a ſimili. hic licet poſſet dici qd teneret electio facta
ab his qui deliquerūt: quia penes eos erat poteſtas eligendi. ſed
tamen illi qui nō deliquerunt τ ad quos dʒ ptās eligēdi deuolui
hic poterant nō ob. electione facta ab his qui poteſtatē habebāt
ſed ea prius irritata dabiƚ eis ptās eligēdi. ad idē facit qr aliena
ta in fraudē patronoꝝ τ creditorū reuocanƚ. lʒ dñi fuerint q alie
narent. vt. ff. de his q̄ in frau. credi. τ de iurepa. c. illud imo plus
eſt: qr etiā ea que nō ſunt alienata. i. donata vel legata in fraudē:
ſi tn̄ fraus eſt ipo facto reuocanƚ. ff. que in frau. cre. oēs. §. lucius.
itē ad idē facit qd ex quo ſemel cōmiſſa eſt ſtipulatio vlteri⁹ pur
gari nō pōt. ff. de ar. celſus. ¶ † Alij vero dicūt τ vt videƚ melius
qd electio eoꝝ tenet dūmodo fiat ſine ſuſpitiōe pene nec in frau
dē legis fiat nec in fraudē non eligentiū que ſuſpitio vix habeƚ.
τ hoc ideo qr facta eſt ab his qui poteſtatēʒ habēt eligendi τ qr
effectū conatus non habuit. arg. opti. ff. de in ius vo. q̄uis. ff. de
his qui no. infa. qui autē. ff. ſi quis cau. τ ſi poſt. C. de appella. l. ſi
quis li. item videƚ quaſi determinata hec queſtio. C. de do. poſt
con. C. de bo. pro. ſi quis poſt hanc. vbi dicit qd lʒ lex̄ cipiat q̄
qui commiſerit capitale crimen bona eius publiceƚ tamen ſi
ante ſententiā alienat bona ſua tʒ alienatio dummodo alienatio
fiat ſine ſuſpitione pene. ff. de dona. ſi aliquis. † Iſta aūt ſuſpitio
ſemper videtur qd eſſet in electionibus dummodo de bonis per
ſonis prouideant cū in eis ſemper periculoſa eſt mora. ſ. de app.
oblate. in fi. τ ideo nō mala ſuſpitio ſed bona fides p̄ſumiƚ. Itē
facit pro eis. C. de pactis inter emptorem. l. i. τ. ij. C. de dona. ante
nup. cū autē. C. de iure do. etiam vbi dicitur q̄ ſi vēditur vel do
natur res ſub tali pacto q̄ aliquo caſu contigēte res donata vel
vendita perueniat ad donatorē vel venditorem: tamē ſi interim
emptor vel donatarius eandem rem vel aliam alienauerit tʒ alie
natio τ trāſfertur dominium nec reuocari pōt. ſed actio pre. ver.
competit contra alienantem a ſimili τ hoc tenere dʒ electio facta
ab his penes quos erat poteſtas eligēdi ſed ipſi electores ſi inue
niantur in aliquo deliquiſſe punietur aliqua pena. ea aūt q̄ alij
per ſe inducūt nō obſunt nobis: qr hn̄ fatemur qd in delictis nō
ꝓdeſt pnia qd verū intelligo: qr ſi accuſenƚ iſti eligētes de crimi
ne punirenƚ nō hac pena p hāc decr. īflicta. ſʒ aliqua q̄n̄ eligeret
iudex τ eodē mō rñdeo ad aliud qd ꝓ ſe inducebāt. ſ. q̄ ex ɔtrio
vł ſeq q̄ l optiōe delinquētis ē vitare penā delicti: qr nō ſic eui
tāt penā: qr lʒ nō patianƚ hāc penā patienƚ aliā. ¶ † Itē aliud qd
inducūt de fure τ raptore ſi obſtat imo. ſi ſ q̄s hn̄ attēdat cōcordāc
eis nā τ ibi dicūt q̄ ſi q̄s p⁹ furtū factū an̄ ɔdēnatiōeʒ alienet res
ſuas euacuabit penā dupli τ quadrupli. ar. ꝓdic tam. ll. de do. poſt
cō. cū ſuis cōcor. in hoc tn̄ eſt drīa: qr ibi facilius p̄ſumiƚ q̄ face
ret alienationē ꝑpter ſuſpitionē pene q̄ in electionib⁹. Itē ibi
agēti ɔ furē nullū ius daƚ ſʒ datum tn̄ declaraƚ q̄ ſtatim furto
facto habuit actionē τ ius et quadruplū cōtra furē. ſʒ hi cano
nici habēt ius in electiōe niſi p ſniaʒ deƚ. itē quaſi ex̄ p̄ſſuʒ vł qd
hi dicūt. ā. c. cū terra. Itē nō obſtat. l. vl. C. de fideicō. qr res q̄ ſub
tacēt reſtōni ex cā fideicōmiſ. obligate ſunt. τ in ptāte fideicom.
Itē nō obſtat q̄ obiicit de vēditiōe facta ſub pacto. l. cōmiſſorie
vel adiectionis in diem vel de alienatis in fraudem creditoꝝ vel
patronoꝝ: qr illa ſunt ſpālia nec trahūƚ ad cōſequētia. Itē non
ob. l. de arb. celſus qr ibi loquitur de pena cōmiſſa certe pſone τ
in ſtipulatione hois. ſed ſecus eſt in pena legis q̄ mitius agit q̄
hō. ff. de iurepa. qui cōtra. §. i. ff. de arb. quid tn̄. §. fi. τ. l. ſe. itē ſm
alios idē eſſet priuatos τ priuandos quod eſt abſurdum dicere.
10 ¶ † (Illud aūt penitus) ſup hoc dicimus qd ille qui hʒ vocem
in electione ſi eſt in loco vnde vocari dʒ niſi vocetur q̄ poteſt fa
cere caſſari electionē: qr eo cōtēpto facta eſt. ā. eo. q̄ ſicut. §. i. τ. c.
venerabilē. τ. ſ. e. eccleſia vr̄a. itē dicimus q̄ nō tenetur eū citare
niſi in loco quo citādus eſt de iure. i. intra duas dietas vel ɔſue.
q̄ in his preualet. ā. de reſcri. nonnulli. ā. c. coram. ſ. eo. in geneſi.
τ ſi citauerint nō tenetur eum expectare. ā. c. cū inter vniuer. iteʒ
dicimus q̄ ſi ſcitur vbi eſt infra loco vnde citari dʒ: dʒ citari per
ſonaliter. ſi aūt neſciƚ vbi eſt citari dʒ in loco vbi cōmuniter mo
ratur per publicū edictū. ſ. de cle. nō reſi. ex parte. τ. c. ex tue. ſ. de
fo. cōpe. ex parte. ſ. de eo q mit. in poſ. ſi aduerſarius vbi no. item
dicim⁹ q̄ ſi tpe citationis erat in loco: vnde citari deberet: ſʒ ele
ctionis tpe erat extra fines electoribus deputatos nō preiudicat
capitulo. qr nō intereſt citati. ¶ † Itē ſi fuerit tēpore electionis
infra fines electorib⁹ deputatos ſed temꝑore citationis nō erat
ibi. i. tpe quo alij citabantur ſimiliter nō obeſt caplo: qr hʒ legi
timam excuſationē q̄ debitā diligētiam habuit in citando eum
ſicut alios. item ſi vigilans eſt. puta quia aliqñ eſt infra fines ali
qñ extra licet aliquo die intra illud tempus quo citatiōes ſiunt
infra fines electoribus deputatos nō p̄iudicat capitulo. ff. de ine
ſti. ſed τ ſi. §. conditio. tamen tutius eſt in hoc caſu citare ad do
mum. itē dicimus q̄ ille qui abſens eſt ſi eſt in loco vnde vocari
dʒ τ detinetur iuſto impedimēto pōt cōſtituere ꝓcuratorē τ ſi
nō admittaƚ ꝓcurator eius q̄ faciet caſſari electionem. quia eo
abſente facta eſt cū potuerit eſſe p ſe vel p ꝓcuratorē quoꝝ alte
rum ſufficit vt hic itē plus dicimus q̄ etiā ſi ſit in loco vnde nō
eſt vocādus etiā ſi nullū hʒ impedimētū cū ꝓcuratorē ɔſtituere
pōt ad electionē τ p̄ſentes hunc ꝓcuratorem de grā pñt admitte

re ſi volunt ar.ꝯ.eo.ſcriptum.⁊.c.vintonē.lxiij.di.obeuntibus.
11 ¶†Itē.ar.ad hoc q: ſi ex toto pōt in aliū extraneū trāſferre ptā
tem eligēdi multofortius vnā vocē dare.ſed ꝯ.C.de leg.non du
biū.⁊.vides ſili.vbi dr ꝙ quicqd fit lēge ꝓhibēte dꝫ haberi ꝓ
infecto:ergo hec ꝓcuratio q̄ facta eſt hic canone ꝓhibēte pro
nulla eſt habēda ⁊ nō ſolū hec ꝓcuratio nō vꝫ nec quicquid ex
ea ſecutū eſt.ergo nec electio quā ipſe fecit vt i ea.l.dn̄ ſol.vere de
bēt hmōi ꝓcuratio ⁊ electio haberi pro nulla.i.debēt caſſari ſi
excipiātur ꝯ ipſam:q: male facta eſt anteꝗ̄ ꝓcedat per ipſā.ſed
ſi nō excipiat cū tn̄ ſibi ſciāt competere exceptionē ꝫ ꝓcuratio.⁊
qd̄ p eā fit ſiue electio ſiue aliud.⁊ vides ſimile ꝙ ſcde lr̄e poſt pri
mas impetrate nō valēt.⁊ tn̄ niſi excipiat ꝯ eas ꝫ ꝙ fit per eas.
ē.de reſcri.ceterū.vbi not.ad idē.ē.de reſcri.ſup lr̄is.j.de appel.
oblate.Itē lꝫ nō teneat ꝓmiſſio p metū facta ſi tn̄ poſtea fit ſolu
tio nō repeteret.ff.de ꝯdi.ob tur.cau.ſi ob turpē.ad idē.ff.ad ma
ce.Item ſi.§.ſi.⁊.l.ſe.¶†Itē dicimus ꝙ ꝓcura.huiuſmodi de
bent habere ſpeciale mandatum ad iurandum in animā dn̄i qd̄
dn̄s credit ꝙ tp̄e electiōis erat bonafide ſine fraude infra fines
q deputati ſunt ad vocatiōes electionum.⁊ ꝙ iuſto impedimē
to tenet quare electioni intereſſe nō poteſt modo ⁊ credit vel du
bitat ꝙ eodem impedimēto tenebit tp̄e quo electio faciēda erit.
⁊ hoc dicit hic.§.⁊ debēt exprimere impedimentū ⁊ fines:⁊ nec
eīn in ſuo iuramento debēt ponere ṽba iuris.j.de pur.canom.ac
cepimus illud aūt nō plꝫ ꝙ poſſit ꝯſtituere ꝓcuratorē ad eligē
dū niſi ⁊ det ei ptātem iurādi in animā ſuam:q: nō venit inſtru
ctus ⁊ inde ſequeret abſurditas ꝙ vel oporteret capitulū cōgre
gatū expectare quouſqꝫ nūcius iret ⁊ rediret ab eo vel iterū aliū
terminum electioni aſſignari q̄ abſurditas in ſimili caſu tollit.
12 lxiij.di.cū lege ar.ad hoc.c.di.optatū.¶†Itē videt ꝙ poſt pſti
tū iuramētū ſi alius cui vox eius ꝑiudicaret vellet ꝓbare ꝙ dn̄s
tp̄e electiōis erat in eo loco vn̄ vocari nō debebat: vel ꝙ nō deti
nebatur iuſto impedimēto ꝙ nō ſit audiendus.ar.ff.de do.qd̄ ſi
deferente.niſi forte dicas aliud in ſpiritualibꝰ.vbi reuocat qcqd
fit per obreptionē etiā poſt ſnīam.ē.de reſcri.dilectꝰ ꝯſtitutꝰ.⁊.
c.ad audientiā.vbi no.ꝙ ſi nō exegit iuramētū predictū a ꝓcu
ratore tūc decetero nō pōt nec de loco nec de impedimēto excipe
re:q: hāc exceptionē remiſiſſe videt caplm qn̄ ſibi iuramētū re
miſit ⁊ ſi dicat ꝙ caplm deceptū fuit ignorātia facti q̄ etiā peri
tiſſimos fallit.ff.de igno.iu.l.ij.puta.q: credebat aduerſario qui
hoc dicebat.dicet ei ꝙ ſupina fuit eius ignorātia q: ius talibus
ꝓuidebit ꝙ pōt exigere iuramētū p ꝙ tollet eiꝰ ignorātia ⁊ veri
tas apparebit(ꝓuetur)poſtꝗ̄ ille q cognouit de electione priua
uauit eligētes.q ſunt minor pars ꝓpter peccatū in forma cōmiſ
ſum ptāte eligēdi maior pars eis nō vocatis licite eliget.ſi autē
maior pars ſit ꝓuata ptāte eligēdi.tūc nō eligit minor pars nec
etiā ordinariꝰ q priuatiōis ſnīaꝫ tulit ſꝫ papa tn̄.j.de ꝯceſ.ꝓbē.
q: diuerſitatē.ē.c.bone memorie.Alij tn̄ ꝙ hoc hꝫ locū vbi capi
tulū ꝓuat ſꝫ vbi maior ps tn̄ priuat ptās eligēdi deuoluit etiā
ad minorē ptē.quare eīn nō eligeret minor pars cū nō ſint ꝓua
ti nec ipo nec p ſnīam ſꝫ tn̄ hn̄ fatemur ꝙ peccāte maiori pte in
forma qd̄ totū caplm ꝓuari pōt.†q: qd̄ maior ps facit totū capi
tulū facere vr.ſecus aūt eſt qn̄ delinquūt eligēdo indignā pſonā
ſciēter.q: tūc ꝓpter delictū maioris ptis nō ꝓuat p ſnīaꝫ caplm
cū nō poſſit delinquere.ff.de dol.ſi ex dolo.§.j.⁊ pene ſuos debēt
tenere autores.C.de penis.ſancimus.⁊.j.de his q̄ ſi.a ma.par.ca.
queſiuit(abſens)abſentē puto etiā ſi ſit in eadē villa dūmō non
poſſit ire ad caplm.ē.e.c.bone memo.(in eo)de hoc no.ē.e.co
rā(iuſto)puta.q: timet venire ad caplꝫ.ē.c.bone memo.magūti.
vel egritudine.v.q.iij.ſi egrotās vel ſi vocent ad maiꝰ tribunal.
13 de re iud.ꝯ.¶†(Si opus)ſi aūt opꝰ ſit relinquet iudicio capli.
ꝓpter incredulitatē eīn capli introducit iuramētū.ar.ē.c.ſigniſi
caſti.j.ut iurent.⁊ ſi expſ ⁊ opꝫ ꝙ iterū ad eū vadat nūcius q eū
iurare faciat.cū eīn pſonalr teneat iurare nō teneret illud facere
niſi requiſitꝰ fuerit ⁊ ſi vnus vel plures de caplo nolint recipere
procuratorē ſine iuramēto eius ſꝫ maior pars capli velit admit
tere valebit vox huius ꝓcuratoris nō obſtāte ꝯdictione mino
ris partis.ff.ad muni.ꝙ maior.⁊ hec dicimus vera etiā ſi minor
pars offerat ſe ꝓbaturā corā ſuperiore ꝙ nullū iuſtū impedimē
tum hꝫ:nec eſt admittēda ſup hoc ꝓbatio corā ſuperiore:q: hoc.
ſ.ꝓcuratorē eius admittere eſt arbitriū capli:vn̄ ſi vult eū admit
tere nō tenet admittere ꝯdictionē cuiuſqꝫ.imo etiā ſi ſciat capi
tulū vel maior pars ꝙ nullū hꝫ impedimētū tn̄ ꝓcuratorē eius
admittere pōt.ē.c.ſcriptū.nec ob.ꝙ hic dicit.ſ.ꝙ interdic.ius ꝙ
hoc nō fiat:q: hec interdictio ſit in fauorē capli.vn̄ ſi vult inter
dictionē remittere pōt q: in eius fauorē introducta eſt.ff.de le.ꝙ
fauore.alij dicūt cōtra.ſ.q: ſi corā ſuperiore ꝓbauerit nullū im
pedimentū ſubeſſe reuocabit ſuffragiū per eius vocē exhibitum.
nō aūt quicqd factū eſt poſt talē ꝯdictionē etiā ſi ſup hoc eſſet
appellatū niſi totū qd̄ factū eſt pēderet ex voce eius:q: tūc totū
reuocādū eſſet.¶†Sed opponas.quicqd fit poſt appellationē
reuocandū eſt.j.de appella.cū cām.ſolu.illud locū habet in iudi
ce vbi poſt appellationē deſinit eſſe iudex.ſed ſecus eſt extra iudi
cium vbi nō debet omitte re quin iure ſuo vtat ꝓpter aliquā ap
pellationē quātūcunqꝫ iuſtā ⁊ ſic hoc nō debet omittere caplm
propter aliquā appellationē quin ad alia procedat.Itē licet ꝓ
cedat capitulū poſt appellationē non tn̄ cōtra appellationē que
tantum fuit ne vox abſentis per ꝓcuratorem admitteretur.ē.eo.
cū nobis.⁊ idē in ſimilibus eſt dicendum(faciat)abſens canoni
cus.ipſe enim dꝫ iurare per ſe vel per alium qui iuret in animam
eius ⁊ de eius mādato.nam tunc ipſe iurare videtur.ff.de admi.
tu.ita.§.geſſiſſe.¶†(Collegio)quid ſi nullus velit recipe vices
tuus quidam dicūt ꝙ cogēdus eſt recipere.alij dicūt ꝙ imputa
ri ſibi dꝫ ⁊ ꝓcedāt pn̄tes ad electionē.hoc autē nō credimus ꝙ
de certa perſona debeat ſcribere caplo cū certa perſona ante ſcru
tinium nō ſit exprimenda ⁊ q: ſigillatim debent dicere vota ina
14 procuratori autē ſuo bene pōt ſcribere de certa pſona.¶†(Vi
cem ſuam)ſed nūquid ꝓcur.iſte habebit duplicem vocē.argu.
ꝙ ſic vt.ē.eod.ſcriptum.⁊.c.in cauſis.ē. de reſcript.paſtoralis.
j.de teſti.lꝫ.ff.de condi.⁊ demon.fundum.in contrariū videt qd̄
idcirco ſtatur iudicio maioris partis.quia per plures melius ve
ritas inquiritur.lxiij.diſtin.extra.ff.de pac.ſi plures.C.de fidei
commiſ.l.vlt.nam ſi pares ſunt vtrinqꝫ.licet cū vnus plures vo
ces habeat nec zelus neqꝫ ratio facit qd̄ vna debeat alteri preua
lere.⁊ hec eadē queſtio poteſt fieri in pluribus iudicibus quorū
vnus alteri voces ſuas cōmiſit.¶†Ad hoc reſpondemus ꝙ ſi
eſt conſtitutus procurator qui exprimat conſenſum abſentiꝫ ⁊
dictum abſentis circa certam aliquam perſonam planum eſt ꝙ
duplum valet vox eius ꝗ̄ alterius ⁊ tunc nō eſt verus procura
tor ſed nuncius.Alij tamē dicunt ꝙ nō credimus ꝙ ſimpliciter
debēt ei cōmittere vices ſuas ⁊ nullam perſonam exprimere qd̄
allegant pro ſe ⁊ eadem rōne ipſe idē poſſet capitulo vel ſcruta
toribus illā perſonam exprimere ſed nō vꝫ predicta rō.q: vota
debēt ſigillatim inquiri qd̄ nō eſſet ſi capitulo ſcriberet ꝙ ſi ſcri
beret ſcrutatoribus nō ſufficeret ꝙ non poſſunt eum abſentem
admittere niſi prius caplm hoc approbet.⁊ hoc ipſum ſatis col
ligitur hic.q: generaliter cōmittat ei vices ſuas.ſ.vt quicquid ſe
cerit ratum habeat.In hoc caſu nō eſt intelligibile qualiter per
vnam animam poſſit exprimere plures cōſenſus primo dicēdū
conſentio in talem nomine meo ⁊ poſtea conſentio in eundē pro
curatorio nomie vel etiā in alium qd̄ eſt impoſſibile ſimul ⁊ ſe
mel cōſentire in diuerſos.tamē lꝫ hec ſubtilitas ſuffragetur pōt
dici ſm̄ pinguem intellectuꝫ conſtitutū ꝙ preualet electio facta
ab illo qui pluriū voces habeat vt iuribus pcalle.ar.ff.ad ſylla.
l.j.§.vlti.⁊.ff.de op.li.l.ſi libertus.§.vl.nec eſt ꝯ naturalē equita
tē ꝙ cōſenſus vnius maius ſuffragiū preſtet ꝗ̄ cōſenſus alteriꝰ.
15 ¶†Itē dicimus ꝙ qn̄ eſt ꝓcurator ⁊ nō ad certam perſonā eli
gendā ꝙ nō pōt in diuerſos ꝯſentire ſꝫ ſi de certa perſona man
dat tūc pōt in diuerſos ꝯſentire:q: tūc nō ꝓprie dr ipſe cōſenti
re:ſꝫ ille qui mādauit.¶†Item hic ꝓcurator poterit cōpromit
tere ei qui nō eſt ad certā perſonā cū in eū totū ius qd̄ habebat
trāſtulerit.ſed ſi feciſſet ꝓcuratorē ad certā perſonā:ſecus:q: tūc
nō intelligitur feciſſe ꝓcuratorem niſi ad formā neceſſitatis.ff.
de ꝓcu.lꝫ.§.ſi ſeruus(clādeſtinas)que ſiūt per inſidias vel ſecre
ta cōuēticula vel priuatas ſubſcriptiōes.j.de eccl.benefi.vt no
ſtrū.lxxix.diſtin.c.ij.¶(Solēniter)corā populo.eſt eīn coraꝫ eis
publicāda.viij.q.j.lꝫ tamen non credimus caſſandam electionē
ſi omittatur.cū eīn ex electiōe facta in capitulo ſit electo ius que
ſitum ſine culpa ſua nō admittitur illud.lvj.di.ſatis peruerſum
(publicetur)per quēcunqꝫ.cum eīn hec publicatio nō ſit de ſub
ſtantia ſufficit per quēcunqꝫ fieri id eſt non teneat eam ſecretam.
1 ¶Minori excommunicationi ſubiacet recipiens inueſtiturā
de manu laici.

Quiſquis.(electioni abuſum)nam ſi de cō
ſuetudine vel priuilegio habere
1 ſecus.lxiij.di.adrianꝰ.j.de iurep.nobis.¶†(Careat)
eſt enim irrita.xvj.q.iij.qm̄.⁊ qui intantum ꝓcedit vt
inueſtituram de manu laici recipiat minori excōicationi ſubia
cet vſqꝫ ad cōdignam ſatiſfactionē:vt eo.c.⁊.c.ſi quis deinceps.
⁊ ſi cōtra eū agat de primo dꝫ excōicari.xvj.q.vij.cōſtōnes.dixe
rūt autē aliqui ꝙ ineligibilis ſit ipſo iure ar.hic ⁊ in prealle.c.ſꝫ
alij dicūt cōtra ſꝫ male.vt.j.de iurepa.preterea credimus tamen
epm̄ poſſe diſpēſare.ar.j.de ſen.excō.nuper.⁊ de iudi.at ſi clerici.
decre.autē alleg.preterea nō ꝯdicit.loquitur eīn qn̄ qs eccleſiaꝫ
vt ꝓprietatē nō vt beneficiū recipit de manu laici qui nō ita pu
nit ſicut q recipit vt beneficiū.q vero electionē.i.quicūqꝫ clerici
celebrauerint electionē aliquā per abuſum ſecularis ptātis.i qd̄
clerici in electionibus epor̄ vel plator̄ laicos intereſſe fecerint.
j.e.ſacroſancta.⁊.c.maſſana.vel ſi principes laicos ſuper pſonis
eligēdis requirāt clericos vt cōſenſuꝫ preſtēt.ē.e.cū terra.⁊.c.qd̄
ſicut:vel qui minus potentiā aliquē elegerunt.ē.eo.bone memo.
mag.(ſuſpendatur)per ſententiā(priuari)ipſo iure.
1 ¶Sufficit ſolum decretum ad ꝓbationē canonice electionis.
2 Citatio non eſt neceſſaria quando petitur electio confirmatio
ad hoc quod confirmetur.

3 An factum ab adminiſtrante.qui poſt remouetur teneat.
4 Nunquid factum ab intruſo in aliqua eccleſia valeat.
5 Simoniacus eſt ſuſpēſus ab officio ⁊ adminiſtratione ipſo iure.
6 De crimine excipi poteſt contra ferentem teſtimonium.

NIhil eſt) qđ eccleſie dei animaduerſiōe di
uerſe pene ſtatuūtur in canonib⁹
circa indigne pmotos ⁊ indigne pmouētes.j.q.j.ſi
qui ep̄i.xxxvj.di.qui eccleſiaſti.l.di.ex penitentibus.
lv.diſt.nullus.lxiiij.diſtin.c.vlti.lj.diſt.c.j. ℭ(Careat).i.carere
iudicetur.vel dic ꝙ eoipſo ꝙ dicitur in ſnla ſuperiorem negligē
tē fuiſſe in ꝯfirmatiōe electi hoc ipſo ſequit̄ hec pena. ℭ(Qui)
ſiue ep̄i ſiue inferiores plati.ſ.de conſue.cum venerabilis.et hoc
verum eſt in electis ⁊ in poſtulatis non.nam cum poſtulati non
poſſunt tranſire ſine diſpēſatione nec interim adminiſtrationē
1 habēt:electi aūt iam habēt initiatū matrimoniū. ℭ†(Aut pſo
nis) de iure tm̄ eſt ꝙ ſolū decretū ſufficit ad pbationē canonice
electionis.vt no.ſ.eo.innotuit.lxj.di.ep̄s.ſed ꝯſuetudo ro.eccle.
eſt ꝙ nō cōfirmat aliquem electum niſi ſint preſentes apud ſedē
apoſtolicā duo de his qui interfuerint electioni niſi aliqđ ex cer
2 ta ſciētia aliquid de gratia faciat. ℭ† Item dicimus ꝙ non eſt
neceſſaria aliqua citatio qñ petitur cōfirmatio electiōis ad hoc
qđ ꝯfirmetur vt dictū eſt ⁊ ita eſt generalis cōſuetudo:dz enim
quiſq̄ qui vult ꝯdicere ire vt cōtradicat cōfirmationi.ar.ſ.ſta
tuim⁹.nec valet ſi dicat ſe neſcire qñ petiit ꝯfirmationē cū liceat
cuilibet preuenire ⁊ denunciare futurū pcipitiū qđ fieret ſi ꝯfir
maret vel ordinaret ſicut eſt in ſpōſalibus carnalibus.ſ.de de
ſpon.ipu.ad diſſoluendū. †Itē ad hoc facit ꝙ mora periculoſa
eſt in electionibus.ſ.de ap.obla.⁊.ſ.e.c.cū inter vniuer.tñ ſi citē
tur canonici ſm gnāle edictū ⁊ mittat̄ vt oēs veniant q volūt di
cere ꝯ elec.melior eſt electio:qꝛ diſſicilius deceteto admittent̄:ſz
ſolū decretū ſufficit ad dicēdū aliqđ ꝯ electū niſi de nouo ad ei⁹
noticiā perueniret.ar.ſ.de etate accep̄ im⁹. ℭ†(Adminiſtrent)
iſti ex ſola electione adminiſtrationē hñt a papa.xcj.di.in nole
C.de ver.ſig.qdā.circa ſi.C.ad trebel.l.pe.⁊ ſic adminiſtrare poſ
ſunt ac ſi plati eſſent ꝯfirmati.alij dicūt ꝙ ſunt vt viſitatores vl
pcuratores.ſ.e.cū nobis.⁊ cuſtodes.lxj.di.obitū.vij.q.j.cōſtitu
3 tum.ſz obediētiā a ſubditis recipere nō debent. ℭ† Sz pone ꝙ
iſti qui ſic adminiſtrant poſt remouentur.nunqđ tz qđ ab eo fa
ctū eſt ar.ꝙ tz.ſ.e.querelā.ſ.de iurepa.cōſultatiōib⁹.ff.ſi cer.pe.
eius.viij.q.iiij.nōne.ff.de pcu.ſi pcurator.ff.de of.pto.barbari⁹.
iij.q.vij.§.tria ar.ꝯ.ſ.de here.fraternitatis.xij.q.ij.alienationes
xxv.q.j.oīa.xij.q.ij.precarie.ff.de eo q p tu.l.ſi is.ff.de re.eo.qui
tu.ꝙ neq̄ ſol.dicimus ꝙ oēs qui habuerunt canonicū ingreſ
ſum:licet poſt fiāt heretici vel ſimoniaci ratum eſt qđ fit ab eis
quouſq̄ tolerant̄:vt in.d.c.nonne.ſ.de do.⁊ contu.veritatis niſi
forte eſſent ordinationes vel cōſecrationes vel alia ſpiritualia q̄
quoad executionem irrite ſunt niſi interueniat diſpenſatio.j.q.
j.ſi quis ad ſymonia.ix.q.j.c.j.⁊.ij.hoc nō placet de ſymoniacis
vel niſi eſſent leges vel ordinationes quas feciſſet que in eius op
probriū caſſantur.ſ.de here.fraternitatis.multoforti⁹ caſſant̄ ſi
a principio nō haberēt canonicū ingreſſum.vt qꝛ ſymoniace vel
per intruſionē vel ſciſmatice vel qꝛ hereticus vel excommunica
tus aſſumptus eſt vel aūs etiam cōtra ius naturale eſt electio de
eo facta vel etiā nō eſt ꝯfirmata.alienationes tñ ⁊ ordinationes
ab eo facte non valent.vt.xij.q.ij.alienationes cū ſuis ꝯcor.ſi
mile in pcuratore.ff.de pcu.ſi is.⁊.ff.de re.eo.qui ſub tu.vel cu.
ꝙ neq̄.ſed de iſtis nō confirmatis dicunt aliqui ꝙ ſi aliqua fe
cerit in iudicio vel etiā extra iu.ex offi.vt emācipatiōes ⁊ ſimilia
ꝙ propter errorē cōmunem ⁊ vtilitatē publicā vz.ff.de offi.pre.
a barbarius.§quis⁹ poſſet videri ꝙ ibi ideo tenet:quia erat pretor
cōfirmatus a prefecto ptono vel ipſa electione ſed nō cōfirmat⁹
nec electus nō eſt prelat⁹ ſed fur.ff.de decu.modeſtinus.j.q.j.or
dinationes.⁊.c.ſi quis neq̄. ℭ† Alij dicūt ſed nō placet ꝙ q̄diu
eſt in poſſeſſiōe ep̄atus etiā nō cōfirmatus valent nō ſolū predi
cta ſed alia oīa que facit ne illudatur cōtrahentibus⁊ quia tāta
ſubtilitas de facili verteretur in perniciem eccleſie.C.de ver.ſig.
l.cum quidā.C.ad trebel.l.pe.ff.de mi.in inte.reſti.l.ſimiliter.ſed
reſpondemus ꝙ ibi erat heres.Itē ꝙ ſic agebat ⁊c.ff.ad mace.
l.quis.⁊ dic illā loqui propter odiū macedo.⁊ ſatis dici poſſet
id ꝙ facit iſte qui eſt in poſſeſſione de fructibus ⁊ etiā ſi interim
cōferret beneficia quod propter beneficium poſſeſſionis bonaſi
de tenet:qꝛ hoc rōne poſſeſſionis fit ad cōmodum poſſeſſionis
pertinet verum ſi bonafide percipiat:quia credit ſuā electionē
canonicam ⁊ ſe legitime cōfirmatū facit fructus ſuos.ff.de vſu.
ꝙ ſcit.preterea ſalua diſtinctiōe de fructibus que eſt in ſumma:
ſecus autem ſi eſſet maleſi.C.de rei vend.certum.ſi autē crederet
prelatus ⁊ non eſſet in poſſeſſione ſecus.ſ.de iurepa.conſultatio
nibus.alij dicunt tenere qđ facit in recipiendo.ſ.vt liberentur ei
ſoluentes non aūt in dando.ſ.qꝛ nō acquiritur his quibus dant
arg.ff.ſi certū peta.eius qui.ſed potius videtur ꝙ ſiue bo.ſi.poſ
ſeſſori prelato nō aūt confirmato ſiue maleſidei quis ſoluerit nō
liberatur etiam ſi annuas pēſiones ſoluat:quia nemo liberatur
ſoluendo aliō etiā boneſidei poſſeſſori penſionem:niſi forte eſſet
predo qui res alterius alicui locaſſet.qꝛ tūc forte liberatur colo
4 nus ſoluendo etiam predoni.ff.de ꝯdi.inde.ſi vrbana. ℭ† Nā vbi
aliquis eſt intruſus in aliqua eccleſia ſine autoritate ſuperioris
qualis eſt omnis nō confirmatus puta quia ſua autoritate occu
pauit vel aliorum potentum quicquid facit nō tenet ſiue aliená
do ſiue prebēdas cōferēdo ſiue agēdo ſiue iudicando.nec liberā
tur ei ſoluētes.xvj.q.vij.ſi quis de.ſicut etiā nō tenerent ſi a quo
cunq̄ extraneo fierent:non enim debēt eſſe melioris cōditionis:
quia vitioſus eſt argumen.cōtra.ſ.de iurepa.conſultationibus.
Sed pōt reſponderi ſic:quia bonafide poſſidebat ⁊ nō tanquā
prelatus ſed quaſi patronus qui cōfirmatiōe non eget ⁊ ideo cō
modo poſſeſſionis tā in preſentando q̄ aliās gaudere debebat.
hic autem malefide ⁊ quaſi prelatus qui cōfirmatiōe eget quam
non habebat.Et ideo nō valent que agit nec poteſt bonam fidē
allegare niſi confirmationē vel inſtitutionem habuerit ſuperio
ris prelati.xvj.q.vij.ſicut.ſ.eo.qualiter.⁊ ſimiliter reſpondeo ad
id quod dicitur ꝙ poſſeſſori hereditatis poteſt fieri ſolutio ⁊ cō
ueniri.C.de peti.heredi.l.penul.§.qz. †nam creditoribus heredi
tariis pēſionariis ⁊ aliis ſatis videtur licitum ignorare heredem
maleſide poſſidere cū debeant eū credere boneſi.niſi probet̄ con
tra.ſ.de preſumptio.dudum.heres.autē ſine alicuius autoritate
qñ vult ⁊ ſola volūtate adit hereditatem ſed in prelato vbi certa
forma eſt poſſidendi:ſcz p ꝯfirmationē ſuperioris nemini ignora
re lz. †Vel dic ꝙ nulla lege dicitur ꝙ poſſeſſori hereditatis vel
aliū ſiue ſit bo.ſiue maleſidei poſſeſſori facta ſolutio liberet debi
torē.ſed.l.preal.ponit quid iuris ſit ſi agit:ſi autē nō ſit intruſus
ſua autoritate ſed confirmatur per ſuperiorē cū ex confirmatio
ne poteſtatem recipiat⁹ adminiſtrandi.ſ.eo.trāſmiſſam.ſiue ca
nonica ſit electio ſiue nō etiā ſi ſi.ſymoniacus in ordine ⁊ in ipſo
beneficio tenebit quicquid cū eo fit ⁊ ratione officij ratū eſt.xix.
diſt.ſcđm.⁊ eſt verum hoc quādiu toleratur.viij.q.vlti.nonne ⁊
aliis concor.vel niſi ſnia vel inhibitio data eſſet cōtra eum.ſ.de
dolo.veritatis.vel niſi aīs eſſet notoriū eū ſuſpēſum.ſ.de re iudi
cata ad probandum.xxxij.diſtin.preter.optime habetur.ſ.de ex
ceſ.prela.tanta.Nec repellitur talis ab agendo hmōi exceptione
ꝙ nō ſit ep̄s ſed fur.qꝛ non intrauit per oſtium canonice electio
nis cum ipſe ⁊ oīa geſta eius tolerat autoritate ⁊ intētione cōfir
mationis.ar.op.ff.ꝙ cū ſal.tu.l.j.§.pe.ff.de minoribus.ait.§.per
mittitur.ff.quib⁹ modis vſu.amit.l.j.§.j.ff.de vſu.in principio.
ff.que in frau.credi.l.j.ff.de aqua plu.arcen.ꝙ prin.arg.ꝯtra.C.
de eo qui p tu.l.vlti.vbi expreſſe habes ꝙ admittitur exceptio cō
tra tutorem agentē qui nō fuit legitime nolatus.ſed ibi nō tuebā
5 tur facta eius magiſtratū cū eum nō dediſſet. ℭ† Itē obiicitur
ſi eſt ſymoniacus ergo eſt ſuſpenſus ab officio ⁊ adminiſtratiōe
ipſo iure:vt nota.ſ.de ſymonia.per tuas.ergo nō valent que eum
eis ſiunt vel ſaltem excipi pōt.Reſpon.lz ſit ſuſpenſus a iure tā
facta eius defendunt̄ autoritate cōfirmationis niſi eſſet notorius
ſymoniacus:qꝛ tunc lz ſubditis ab eo recedere.xxxij.diſt.§.verū
alia etiā de hac materia notantur.ſ.de offi.dele.g.cū ſuper.excom
municato autem ꝑpter periculū excōicationis poterat obſtare
agenti ſiue ſit cōfirmatus ſiue nō:ſed facta ab excōicato tolerato
6 nō retractantur.ſ.de dona.inter dilectos. ℭ† Sed contra predi
cta.ſ.de teſti.ſuper eo vbi dicitur ꝙ contra ferentem teſtimoniū
excipitur de crimine.Reſpon.ꝙ illud.ſ.reddere teſtimoniū lz ſit
publicum officium.ff.de te.l.j.ff.quēadmo.teſta.ap.ſi quis.tamē
teſtis illud nō reddit ratione publici officij qđ hz.vel cū redde
ret teſtimoniū non cōtineatur ſub cōfirmatione in illo nō tuet̄
eum pretor quin cōtra eū excipiatur.⁊ idē dico in accuſatore.iij.
q.v.accuſationes.ij.q.vij.querendū.Itē dicūt quidā ꝙ de quo a
cunq̄ capitali crimine dānatus fuerit decetero ſibi obediendū
non eſt vt prelato:nec valet ꝙ facit ar.op ff.de his qui no.infa.l.
ꝙ ait.§.miles.ff.de teſti.lege.s.tuitio autē pretoris vz his qui con
trahunt cum tali prelato ⁊ eccleſie.ſed non valet malo prelato.

ℭ a Quāuis poſſet.ad hec dicta Inno.ad de elec.ō ino.plene in conſi.xxxviij.co.iiij.verſi.his cōſo nat in primo vol. ⁊ moder.in.d.l.barbarius.col.ante pe.vſ.limita nunc.

1 Neceſſarie impenſe dicuntur ille ſine quibus electionis ne
gocium non valet expediri.
2 Quid agendum vbi maior pars que elegit indignum velit expē
ſas habere ⁊ minor ſimiliter que elegit dignum.
3 Que requirantur ad hoc vt capitulum poſſit expēſ.petere.
4 Electorum capitulum lz de pluribus eccleſiis cōſtituat̄ dz tamē
ſolum capitulum eccleſie cathedralis electionem proſequi.

1 VT preterite.(neceſſarie) † neceſſarie im
pēſe ſunt ſine quib⁹ nō valet
electionis negociū expediri vt eſt mittere pro cōſenſu
electi ⁊ pro confirmatione ⁊ pro aduocatis cauſam ta
men habeat ⁊ generaliter ex quo ius dat ei officium proſequēdi
electionē omnes expenſas quas ſine dolo malo facit recupera
bit.ff.de bo.au.iud.poſſi.prea.§.j.⁊.ij.dummodo pbabilē modū
non excedat.ff.de dam.infect.l.inter quos.§.vlti.⁊.l.ſequen.pre
terea non faciet delicatas.ff.de pign.act.ſi ſeruos. ℭ† Et ex his
apparet ꝙ ⁊ ſi ſuccubuerit in cauſa cuius electionem proſequit̄
capitulū tñ repetet expēſas quas ſine dolo malo fecit ⁊ implora

bit offic.in.ꝑ bis expenſis vel ꝯdi.huius decre. ¶ Si autē alius preter capitulū ſiue ſit maior pars ſiue minor negociū electionis ꝓſequant habebit actionē neg.geſt.nō dico ſi ſiue do.ma.agat:vt dicit in caplo ſed ſi vtiliter ad min⁹ ad principiū agat.ff.de neg.geſt.ſed an vltro in ſi.⁊.l.pōponi⁹.nec ſufficit ꝙ bo.ſi.egerit.vel ꝙ maior ſit numerus ⁊ ideo ꝑſumitur ꝓ eo:qꝛ nec ſic habebit expēſas niſi vtiliter egerit.vel ad min⁹ inceperit vtiliter agere.nec eſt ꝓpter hoc vtiliter agit.licet hoc credat vel etiā ab alius ꝑſu-

☞ matur. †vtiliter autē dicit agere q male electo vel electioni cōtra formā attentate ꝯdicit.nō aūt ſic credimus ſi nō ꝓſequitur cōtē ptum.vtilius enim aget eccleſie negociū ſi alſ canonice electioni cōſentiret.ar.cōtra.ff.de reli.l.j.⁊.l.at ſi quis.§.labeo:vacāte aūt epatu nihil accipiēt.ſed poſtea accipiēt has expēſas:vt dictū eſt. ⁊ ſi ante acceperint patiātur hāc penā.ar.ff.ꝙ me.cau.extat.qdā tamē dicūt ⁊ melius ꝙ interim poterūt accipere expēſas.ar.hic. ⁊.ſ.de hereti.ad abolendā.⁊ no.ſ.de ma.⁊ obe.hiſq.qcqd aūt ſit

a ¶ Sed qd.circa hec,dicta in no.vide car.in ſuo.cōſilio qn-to īcipit in elucidatione.

2 capitulū faciet expēſas ⁊ poſt repetet.vt hic. ¶ †Sed qd⁹ ſi ma-
n ior pars que elegit indignū velit habere expenſas ⁊ minor eodē mō q̄ dignū elegit. R̄ſ.cū appareat poſt diffinitionē maiorē par tē vtiliter geſſiſſe habebit act.neg.ge.l.ſic aūt capitulū eodē mō repetet expēſas ꝯditione ex hac dec.q̄uis malū elegerit ignoran ter:qꝛ ſufficit ꝙ dolus malus obfuerit ſcīes aūt,ſi elegiſſent ſciē ter indignū arg.preall.l.ff.de bo.aut.iu.poſ.pretor.§.ij.imo plus dicim⁹ qd capitulū.i.maior pars ſciēter eligēs indignū reſtitue-re tenet eccleſie cū ei licitū nō ſit male alienare vel diſpēſare res

3 eccleſie. ¶ †Itē no.ꝙ ad hoc vt capitulū poſſit petere expeñ.nō ſufficit ꝙ maior pars vel etiā tres partes que elegerūt vnū illaꝫ electionē ꝓſequantur ſꝫ eſt neceſſe ꝙ iterū ꝯueniāt ⁊ vocentū oēs canonici preſentes tam iſti multi qui vnū elegerūt q̄ pauci qui aliū elegerūt.⁊ tūc diffiniet,capitulū quā electionē velit ꝓſequi ⁊ illi quia caplo deſtinabunt:pro illa electiōe ꝓſequēda expēſas habebūt:⁊ ſi minori parti placet ꝙ caplm etiā iure ſue electiōis portaret per ſuperiorē diffiniendā credim⁹ ꝙ tenent facere ⁊ forte niſi faciat nō habebit expēſas ſi ſuccūbat in electiōe quā ꝓſequit:qꝛ ſuꝑfluas expēſas fecit.nā alſ niſi ꝯueniāt ⁊ diffiniāt ſeu ordinēt nō dicent expēſe ꝑ caplm facte.⁊ ſic nō pūt petere expeñ.huius decre.beneficio etiā ſint tres partes que vnā electionē ꝓſequant.nā dicitur hic quam caplm ⁊c.niſi vtiliter ꝓſequant.tūc

4 petētur actio.neg.ge.vt.ſ.diximus. ¶ †(Capitulū)nota ꝙ licet capitulū electorū conſtituat de pluribus eccleſiis.ſolū tamē capitulum eccleſie cathedralis ꝓſequi dꝫ electionem ſicut colligitur ex decr.quam habuiſtis.ſ.eo.reſcriptū.vbi habes qd multi pꝛepoſiti cōueniebant ad elec.⁊ ex hac decr.vbi iſtud ius ſoli caplo cathedrali reſeruatur(negocio)vel mittēdo ꝓ cōfirmatione vel

☞ ad electū vt cōſentiat(occupēt)†vacāte eñ epatu oēs res eccleſie inuentario facto vel apud canonicos vel apud economos cuſtodiētur.xij.qō.ij.ſi qua.⁊.c.nō liceat.xvj.q.vij.in noua.de hoc no.ſ.vt eccleſi.bene.vt noſtram.de offi.ordi.cum vos.

Cum poſt (petitam quādiu).i.intantū qd diuertāt ad alios actus vel.i.poſt obtentum cōſenſum electi.⁊ ideo caſſat alſ ex cā licēret differre ar.ſ.e.publicato.ar.ꝯ.ff.de vſuf.ſciendū.ff.

☞ de adini.tu.tutor q.§.j. ¶ †(Requiſitū)ꝑ capitulū ⁊ male quia aut diſſentit.⁊ ita nō pōt eligi tanq̄ diſſentiēs aut cōſentit.⁊ ſic notabitur de ambitione qd eſſe nō debet.j.q.vj.ſicut.C.de epiſc.ſi quenq̄.ſcēus ſi per aliquem de canonicis hoc non placet:quia non eſt nulla electio licet protrahatur.ſ.eod. publicato vel etiā ſi ante acquiratur eius voluntas:quia bene poteſt reſpondere illud per quod cognoſcitur eius voluntas.ſ.quod conſentiat nec eſt malum vt eccleſie laboribus parcat ⁊ infamie.hoc autē ideo caſſatur:qꝛ anteq̄ eſſet electio in caplo publicata ꝯſenſit electiōi ac ſi facta eſſet ⁊ ſi non fuit ſeruata forma.

b ¶ Sꝫ ecce.aduerte qꝛ vt dicit fely.in.c.cū.M.ferra.col.xij v.quia cōcluſio.ſ.de cōſti.iſta eſt additio.hanc tū practicā vt dicit fely.ibi ſequitur.imo.i.d.c.cum.M.ferr.colū.xij.⁊ vide ibi per Fely.

Conſtitutis. (exprimere) ⁊ bene ex quo enim petebant ſe debere intereſſe electioni debuerūt dicere cauſaꝫ petitionis.ff.de except.rei iud.⁊ an eadem.§.actiones.ſed forte dices in poſſeſſione erat eligendi ⁊ petebat caſſari electioneꝫ factā eis non vocatis.vnde nō debebat cogi.dicere titulum ſue poſſeſſionis.C.de peti.here.cogi ſed reſpon.regulam illam fallere propter preſumptionem contrariam.C.de proba.ſiue.conuentus eſt intereſt electiōi de iure.xvj.q.vj.c.vlt.⁊ preſumebatur ꝯ abbates iſtos cuꝫ nihil debeāt iuris in prioribus monaſteriis retinere.ſ.de reli.do.ne nimia(deberent)petebant autē iſti abbates ratiōe perſonarum ſuarum nō rōne monaſterioꝝ ſuorū ſe debere intereſſe electiōi abbatis fiſcaneñ.(indultum)ꝙ nō potuerūt.ſ.de reli.do.ne nimia.alr̄ aūt ſi eēnt canōici ſeculares poſſent hoc aliis cōcedere.arg.ſ.eo.ſcriptū.ſ.eo.cumana.lxiij.di.abeūtibus. Sed pōt dicere poteſtatē cōcedēdi eſſe datā eccleſiis nō perſonis.ſed ⁊ perſonis videtur ſpecialiter cōcedi.ſ.e.cū vintoñ.xxiij.diſt.in nomine laycis auctoritatē cōcedi nō pōt.ſ.de inſti.c.ij.xvj.q.vij.in noua.nec clericus alterius ꝓfeſſionis.ſ.eo.officij.ſed hoc vltimum nō credimus.arg.xxij.diſt.in nomine.lxiij.diſtin.c.penul.

Eccleſia veſtra. (Maiorē) ar.ꝯtra.ff.de verb.ſign.maiorū.ſꝫ iſtud ꝓpter ꝯſtitutionē q̄ dicit ꝙ maior pars cōſentire dꝫ.ſ.e.qꝛ ꝓpter(ad electionē)ſolēnē de qua habuiſtis.ſi.e.qꝛ(ꝯſentiētiū)qꝛ nec ēt formā ſeruauerit:qꝛ nō elegerit: ⁊ qꝛ nō habebat maiorē ⁊ ſaniorē partē capituli.vt.ſ.dictuꝫ eſt.vel alia cauſa abfuit quā hic ſcriptā non habemus.

Cum in magiſtrum.)Tales abbates in eccleſiis regularibus ⁊ monaſteriis fuere.ſ.eo.officij.

1 ☞ Valet electio timore facta niſi prius proteſtarentur electores ſe eam timore ducti facere.⁊ quid ſi nō ꝓteſtant vide in numme.2.

3 Ex nō cōtradictione non videt qs approbare proteſtationē.niſi expreſſe conſentiat.

4 Proteſtationis modum ⁊ formā habēs hic.

5 An plura mandata preſentanti obediendum ſit.

6 Electionis cōmodum ⁊ ois alius fructus eſt veri domini etiam non poſſidentis.

1 **Cumana proteſtatiōe.**) ¶ †Hec proteſtatio prodeſt.nam canonicis vel quibuſcunq̄ aliis nocet ſi non proteſtātur qd timore faciunt cum ſit ibi violentia etiā non magna vel occulta forte qꝛ layci ſe ingerunt electiōi violenter ⁊ hi ad quos pertinet eligere nō audent eos repellere: quia ſi non proteſtarentur conſentire videntur.⁊ non tenet electio.ſ.eod.maſſana.ſ.qd me.cauſa.c.j.ſed ſi eſſet magna que caderet in conſtantem virum etiam poſt non premiſſa proteſtatione

☞ proponere poſſunt. ¶ †Rationem huius diſtinctionis non videmus:quia ibi niſi fuerit magna violētia.ſ.que caderet in conſtantem viri nec cū proteſtatione nec ſine ꝓteſtatione excuſat canonicos.ſ.de ſpon.cū locū.ſed ſi fuerit magna violentia ꝓteſta-

2 tio bene oſtēdit animi diſſenſum. ¶ †Si vero nō ꝓteſtarent canōici hoc.ſ.ꝙ nō fiat eis ꝑiudiciū lꝫ violēti ⁊ tales q nō hūt ius in electiōe vel q ſunt excoīcati interſunt electioni vbi aliq ratiōe poſſeſſionis intereſſe dūt electioni nō ratiōe proprietatis.vel qꝛ intereſſe nō dūt:qꝛ ſunt excōicati ⁊ ſuſpēſi.occulti ⁊ imiſcēt ſe electiōi nō ꝑiudicat his nō ꝓteſtātib⁹.qꝛ ēt ſi ꝓteſtātur nō ꝓdeſſet eis.qꝛ quādiu tolerantur ſine denūciatione vt ſunt in poſſeſſiōe nō pūt nec debēt expelli.vij.q.vltima.nōne.ſ.de cā poſ.cū eccleſia.Si aūt dubiū eſt an ſint in poſſeſſiōe necne.vel an ſint publice ſuſpēſi vel excommunicati.vel ſi ſit certum.vel ſi timetur ſcādalum vel ſi quacūq̄ iuſta cauſa ſubeſt ꝓpter quam periculoſuꝫ eēt eos expellere ab electione bona erit proteſtatio hec.ſ.ſi ſūt in poſſeſſiōe vel ſi nō ſunt excōicati vel ſuſpēſi valeant voces eorū. Sꝫ ꝓteſtatio q̄ ponit hic in decr.piculoſa fuit capellanis ⁊ clericis cū ſi ſine ꝓteſtatiōe iſta laici fuiſſent electiōi ⁊ elegiſſent aliquē canonice lꝫ nō de iure neq̄ de conſuetudine preſcripta intereſſe deberēt tū ad hoc ꝙ electio teneret ſufficeret ꝙ eēnt in poſ.ſ.de turepa.conſulta.nec eſt ꝯ.ſ.de cā poſ.cum eccleſia.qꝛ ibi illi qui erāt in poſſeſſiōe neminē elegerūt.nec dicet ibi eoꝝ electio caſſa-

3 ta ſꝫ canonicorū ſibi aduerſautiū ꝙ poti⁹ ꝓ nobis. ¶ †Et ſm hoc hic habes ar.ꝙ ſi aliqs ꝓteſtat aliqd ꝯ aliū ⁊ ille nō ꝯtradicat videtur approbare ꝓteſtationē ꝙ nō credimus:niſi expreſſe ꝓteſtationi ꝯſentiat.nā ꝓteſtāti preiudicat ſi ꝓteſtādo aliqd cōtra ſe dicat.ar.ff.de interro.ac.de etate.§.j.alſ no.de hoc.ſ.de cōſti.cū.M.hic aūt concordes fuerunt de ꝓteſtatione.⁊ id vtrīq̄ preiudicat.itē nō videtur ꝙ talis ꝓteſtatio ſibi debeat prodeſſe cum factū cōtradicat ꝓteſtationi.ſ.de appel.ſolicitudinē.ij.de cōſti.cum.M.ſed hoc iuſta cauſa fuit proteſtandi:⁊ ideo vꝫ.ſ.dō hictas iuris illius qd ſe habere debeant capellam.ſ.ꝙ me.cau.

4 perlatum. ¶ †Sed ecce[b] aliquis fatuus aduocatus facit prote-
b ſtationē ſuam iſto modo.proteſtor ꝙ non intendo conſentire in iuriſdictionem veſtram tanq̄ in delegatam vel ſubdelegataꝫ vel ordinariam ⁊ ſaluis his proteſtationibus a quibus propter aliqua que dicam vel dico recedere non intendo peto mihi fieri copiam iuriſditionis ⁊ libellū ⁊c.non dicimus quod iudex ſapiēs debet dicere ⁊ ego vos vel te ſtatim autoritate qua fungor contumacem reputo.xj.q.iij.certum.⁊ arg.ſ.de iudi.c.j.⁊ text.eſt.ſ.de verb.ſignī ex parte ad intelligētiam ver. ꝙ ſi citatus noluit ſtare iuri ⁊c.vnde poteſt excōicari cum maior ſit iuſta contumacia q̄ aliqua aliarum.ſed bene dicat non intēdo conſentire niſi.

☞ quātuꝫ de iure fuerit ⁊ neceſſe eſt.(¶ †Proteſtatione)ſi ſimul concurrunt ad intereſſendum electioni duo:quorum vnus dicit ꝙ eſt in poſſeſſione bona fide vacantis prebende:⁊ alius.q dicit ꝙ nō eſt in poſſeſſione ſed ius habet eius prebende ⁊ prudēter faciet capitulum ſi vtrunq̄ admittat cū ꝓteſtatiōe ꝙ vox ei⁹ preſtet ſuffragium ſi preſtare debet ⁊ nō aliter:ſed poſtea qñ coram iudice petetur cōfirmatio ſi conſtiterit mō.ſ.tpe petite ꝯfirmationis ſic fuiſſe tēpore quo electio fiebat:licet tunc nō cōſtabat ⁊ licet modo qñ petitur confirmatio aliter ſi vox poſſidētis bona fide preſtabit ſuffragium ⁊ non vox veri domini:qꝛ iſtud commodum pertinet ad poſſeſſorē bonefidei.ſ.eo.querelā.ſ.de

turepa

☞ iurepat. conſul. ⁊ nō ad dñm. ſ. de cā poſ. cū eccleſia. † qꝛ electio ſa
cta a vo dño caſſaꝛ qñ nulla facta erat a poſſeſſore bonefi. ſi autē
tempore electionis cōſtitiſſet ſic eſſe ſicut dicebat tūc poſſeſſores
bonefi. admittere debet ſi aūt cōſtaret capitulo ꝙ alter eſſet poſ
ſeſſor maleſidei nō dꝫ eum vocare ad electionē ſed ſi venit nō vo
catus non eſt eñciendus. ſ. de re. ſpo. in literis. imo plus eſt. qꝛ ſi
admittatur tñ vox eius nō preſtat ſuffragiū: qꝛ nullū cōmodū
5 ptinet ad maleſi. poſ. C. de cōdi. ex. l. mala. ¶ † Nec cōparo iſtos
illis q̄ plura mādata pſentāt q̄ꝛ nulli obediēdū eſt. ſ. ò reſcri. cū
cōtingat. nec cōparamus eos agētib⁹ duobus vti poſ. vbi ambo
bus equaliter pbantibus iudex ſupſedet ſnie. ¶ Et eſt hui⁹ di
cti rō: qꝛ in neutro pdictoꝝ poſſet vnū admittere ⁊ aliū repelle
re vel ēt ambos repellere qꝛ alicui fieret piudiciū. ſꝫ in caſu nro
propter pteſtationē pōt ita prouideri qꝺ nemini fiet piudiciū.
nec cōparo eos depoſitario ⁊ dño ſimul concurrētibus ad depoſi
tū repetendum: qꝛ loquitur quādo conſtat qꝺ eſt dñs: qꝛ facien
6 da eſt ei reſtitutio. ſed hic dicimus qñ non cōſtat. ¶ † Nec ob. ſi
opponatur qūo pōt vox illius qui nō eſt in poſſeſ pſtare ſuffra
giū. rñ. ꝙ cōmodū electionis ⁊ oīs alius fructus eſt veri dñi etiā
ſi nō poſſidet ſi nullus alius eſt in poſſ. vel ſi ſit qs in poſ. ſꝫ ma
laſi. vt no. ſ. de iurepa. cōſul. iſte enim vtitur hoc modo. nō vt poſ
ſidens ſed vt dñs. hec autē vera videnꝛ in illis poſſeſſoribus ma
leſi. quorū facta non tuentur cōfirmatio. vel aliter vt no. de iure
pat. conſul. (maiorem partem) non computatis capel. ⁊ clericis
de qbus nō fuit pbatū ꝙ debeāt intereſſe. itē cū inter canonicos
⁊ abbates de quibus cōſtabat ꝙ intereſſe debeant eſſent. xxi. ⁊ tñ
x. cōſenſerūt in archid. ⁊. ix. in archiepm neuter habebat maiorē
partē de. xxi. canonicis. vox aūt ipſius arch. ſibi ſuffragiū nō pre
ſtabat. imo oberat qꝛ aliū nō elegerat. ſe tñ eligere nō poterat:
ſꝫ ⁊ ſi ſua vox non prodeſſet nec obeſſet. tñ cōſentientes in archi
☞ preſ. q in arch. nō cōſenſerat ſimilr erāt. x. (pbatū fuerat.) † dicta
enī teſtiū interpretāda ſunt ſm ꝙ nulli vel minus ſunt captioſa.
ſ. de teſt. cū tu ſili. ff. de iureiur. q̄uis (elegiſſe) aliud eſt dare ſcru
tationes ⁊ aliud eligere (de iure cōpetere) ꝙ oporteat propter p
teſtationem alias non (priuantes). ſ. eo. quia propter.

Sacroſancta. (nolandos. hic vult dice
re qꝺ abbas dꝫ nominare
duos meliores priores toti⁹ ordinis ⁊ de illis duob⁹
☞ dꝫ eligere vnū † dictus comes. ⁊ pōt dici ꝙ cū in fauo
rem militis eſſet hoc inductū ſi alſ eſſet de iure ad arbitriū mili
tis deberet illos duos nominare abbas. C. de leg. ꝙ fauore ſi tñ
miles nolaret min⁹ bonū cū ēt in fauorē eccleſie ſit factū hoc pa
ctū abbas nō nolabit eos ſꝫ bonos ⁊ ipſi potatui ꝯuenientes. aliñ
dicūt ꝙ ad arbitriū bōi viri recurrēdū ē. ff. p ſo. ſi qs. ſo. collegia
ta. idē ē i nō collegiata. ſi ſic intelligas vt electiōe acqraꝛ ius ſpūa
le nō obſtāte. cōtra. ſ. de iurepa. nobis. ſꝫ ſolutio eſt. ſ. e. qꝺ ſicut.
1 ☞ Compromiſſum electionis requirit capituli conſenſū. idcꝫ
ante compromiſſum vt in numero. 2.
3 Reprehenſibile eſt cōpromiſſum factū abſqꝫ cōſilio cōſiliarioꝝ.
4 In ſcrutinio ſingulorum conſilium eſt requirendum.
5 Tempus non competēs quid dicatur.

Cum in veteri (cū ꝯſilio) p hec verba
voluit papa poti⁹ ꝙ in
tractatu electiōis eſſent. ⁊ ſuū ꝯſiliū pberēt q̄ cōſenſū
q de iuris neceſſitate expectādus nō videꝛ ⁊ qꝛ nō re
quiſierunt vt debuerūt nō tenuit electio tanq̄ poſtpoſita forma
1 mādati. vt. ſ. de ar. cū oli. ff. de admi. tu. cū pſ tut. ¶ † (Eligētis)
p ſcrutiniū vel cōpromiſſū. vt hic colligiꝛ. nā hic nō redarguiꝛ
cōpromiſſū ſꝫ ꝙ nō fuit ꝯſiliū reqſitū. ſꝫ q̄ res qñ debuit reqri
eoꝝ ꝯſiliū. ⁊ a qbus. ſ. a capl'o: an a cōpromiſſarñs ⁊ videꝛ ꝙ a ca
2 pitulo. cū ipſis ſcribaꝛ ꝙ eoꝝ ꝯſiliū reqrāt. ¶ † Itē videꝛ ꝙ āte
cōpromiſſum eſſet eoꝝ ꝯſiliū reqrēdū cū etiā in cōpromiſſarñs
eligēdis poſſet eſſe periculū. ſicut ex tenore decr. hui⁹ colligitur.
☞ † Itē videꝛ ꝙ ſufficiat ſi cōpromiſſarñ eoꝝ cōſiliū requirāt. arg.
ff. de admi. tut. ita. §. geſſiſſe. nec eſt neceſſe ſup cōpromiſſo reqri
conſiliū eoꝝ. ⁊ ſufficit qñcunqꝫ requirere. dūmodo nō nimis tar
det vt hic aliñ dicūt ꝙ ſup oībus acceſſoriñs electionis reqrēdū
eſt ꝯſiliū eoꝝ ex quo i principali requirēdū eſt ar. ſ. de off. dele. p
terea. ff. tu. ſolui. iā tñ. §. in hac. ar. ſ. de ar. cū olī. nec poſſunt eli
gere p cōpromiſſum vel etiā ſcrutiniū ſecretū in hoc caſu. ſꝫ pu
blice ꝯſiliarñs pſentib⁹ dicēt vota ſua. nā cū hic ſint ſpāles dele.
non eſt neceſſe ſeruari formā ſicut ſi ēt ibi papa ar. C. de teſta. oīꝫ.
3 ¶ † Nec obſtat ꝙ ði hic nō reprehēdi cōpromiſſum. cū dicam⁹
repꝛhēdi niſi factū ſit de ꝯſilio ꝯſiliarioꝝ vnū enī qꝺ ſequiꝛ i tra
ctatu electiōis innuit ꝯſiliū reqri ⁊ ante ⁊ poſt qñ tractabitur
alſ enī diceꝛ clandeſtina electio ar. lxix. diſt. ſi quis papa prius
dictū magis placet. nec videꝛ neceſſe eos admittere ad tractatū
cū ſufficiat competenti tēpore conſilium requirere ⁊ expectare
etiā poſt tractatū cōpromiſſariorum. ſecus ſi diceret tractetis ⁊
eligatis cum cōſilio talium. ⁊ ita loquitur decre. ſ. de ar. cū olim.
¶ Item forte poſſet dici ſi mandaret celebretis electionē. vel eli
gatis cum conſilio talium. quia tunc non ſolum de perſona ſed
⁊ de forma ⁊ omnibus aliñs cōſiliū requireret. arg. ff. de admi. tut.
4 pater tu. ſed qꝛ hec decre. videꝛ ꝯtrariū innuere ꝯtrū tenet. † Si
aūt per ſcrutiniū tūc reqrēdū eſt ꝯſiliū in cōmuni anteqū ad ſcru
tiniū pcedāt. nec obeſt ſi dicas ꝙ poſtea aliū eligeret. qꝛ in nullo
caſu teneꝛ eoꝝ cōſilio ſtare. ſed ſi poſt ſcrutiniū eos in collatione
requirāt laudo ſꝫ ſi añ nollet reqrere tūc tātū nō crederē ſuffice
re cū tūc videreꝛ eoꝝ cōſiliū deluſoriū. cū is q i ſcrutinio maiorē
partē habēt debeat eligi. ſ. e. publica. ſ. e. qꝛ ppter. ſꝫ ſi mādareꝛ
ꝙ cū eoꝝ ꝯſilio aſſenſu obtēto eligerēt tūc ſatis vꝛ qꝺ nō aſtrin
ganꝛ ad formas cōſtitutionis. ¶ Aliñ tñ dicūt ꝙ poſtq̄ conſiliū
eoꝝ obtinuerūt de certa pſona. tūc illū elegerūt p vnā de formis
(Cauſa de leg.) hāt metā nō redarguim⁹ (ſociorū) ſed ⁊ ſi ipſius
abbatis ſancti begni. ꝯſiliū reqrere debuerūt ſm formā literarū
dñi pape conſiliū aūt ſi reqrerent nulla eſſet poſtea electio. ſ. eo.
cū poſt. aliñ tñ dicūt nō eſſe reqrendū cōſiliū abbatis ſcti begni.
☞ quē eligere intēdebāt (pponēte) ⁊ hñ ¶ † (vno) p ſe ⁊ pro aliis.
vel p ſe tātū nā ⁊ ſi aliñ vellent cōſentire ꝙ eoꝝ ꝯſiliū in tractatu
nō requireret. tñ tertius nō tenetur ſtare eorū volūtati cū qlibet
teneaꝛ implere mādatū pape etiā ſi aliñ nolūt. vt no. ſ. de reſcrip.
cū te (feſtināter.) ⁊ bene. ff. de admi. tu. tutor qui re. ff. de vſu. ſcie
dū. (Requiſitū) cōpetēti tēpore etiā ꝯſiliū interpretaꝛ. vt. ſ. ſeq
tur (in tractatu) inſti. de aut. tu. §. tutor. xñ. q. ñ. ſine exceptione.
5 ¶ † (Nō cōpetenti) nō cōpetēs tempus appellat omne ꝙ eſt ita
breue ꝙ cū deliberatione cōſiliū dare nō poteſt vel nō competēs
eſſe dicit omne ꝙ eſt extra tractatū vel ꝙ eſt dū durat poteſtas
prouidendi. ſꝫ requiriꝛ tali tempore qꝺ deluſorium videtur ſcilꝫ
poſtq̄ concordarunt de certa perſona eligenda ſtatuerunt.

Congregato. Qui ſcꝫ cātor (in eum) ſcꝫ
cantorē (aliū) ſcilꝫ decanū
po ſinodum) anteq̄ diuerterēt ad alios actus pce
dētes tñ ex eodem ſcrutinio. ⁊ durante eodem conte
xtu electionis. alſ non deberet fieri ſ. ðā. prima non caſſata. vt ſu
pra. e. conſideratim⁹. ⁊ no. de hoc. ſ. e. c. dudum. vel dic vbi prima
nulla eſt ipſo iure. ſi fiat ſcða ex interuallo tꝫ. ¶ (Preficias) di
cūt qdā hoc ꝯtingere: qꝛ plures ſciēter elegerūt indignū. ſ. e. ino
tuit ſed nos dicimus idē dūmodo in eodē ꝯtextu fiat vtraqꝫ ele
ctio etiā ſi ignorāter elegerūt indignū. arg. ſ. e. ſcriptū ipſo enī fa
cto apparet minorē partē ſaniorē vñ ei⁹ electio pferꝛ. ſ. eo. dudū.
arg. ſ. e. eccl'ia vꝛ a niſi forte numerus in duplo excederet. tunc enī
non confirmareꝛ electio minoris partis niſi pbareꝛ eos ſcienter
elegiſſe indignū. vt. ſ. e. ſcriptum. ⁊ no. de hoc. ſ. e. dudum.
1 ☞ Electoribus ſe opponentes poſſunt excipere vel agere etiā
nullo pro electo agente.
2 Excipiens dꝫ ꝯteſtationē vel exceptionē ſuam dare in ſcriptis.
3 An valeat penitētia recepta ab eo qui habebatur pro prelato cū
non eſſet.
4 Soli ſedi apoſtolice eſt reſeruatum diſpenſare: epiſcopus autem
commendare poteſt.
5 Tenet collatio facta ab eo ad quem pertinet: etiā ſi ex iuſta cau
ſa appellaretur.
6 Que ad proceſſum minime ſpectant poſt appellationem caſſari
non debent.
7 Poſſeſſionis oblatio ptinet ad iudicē: et de poſſu iudicē.
8 Electum vocari non eſt neceſſe. ſi cōtra electores ageretur ꝙ in
dignum elegerunt.
9 Electo non vocato poteſt procedi vbi agitur de caſſatione ele
ctionis propter peccatum proceſſus.
10 Litis conteſtatio dicitur eſſe neceſſaria ſuper exceptione facta
contra electum.
11 In petitione confirmationis vbi tantum ſuperioris officiū im
ploratur non eſt neceſſaria litis conteſtatio.
12 Tempus electionis ſpectandum eſt.
13 An diſpenſatio ſit ſemper neceſſaria vbi excipitur vel accuſatur
contra aliquem.
14 Electio non ſemper caſſabitur: etiā ſi in modū exceptionis pro
batum fuit crimen de quo egit vel egiſſe preſumitur.
15 Indulgentia ſicut reſcriptum ob veritatis ſuppreſſionem ⁊ falſi
tatis expreſſionem redditur inualida.
16 Quo caſu valeat diſpenſatio facta de mandato pape.
17 Reſcripta ad beneficia debent facere mētionem de omnib⁹ tam
maioribus q̄ minoribus.
18 Diſpenſationes reſtringi debent: ⁊ vltime voluntates ampliari.
19 Dictio preter de ſui natura eſt excluſiua.

Uidum eccleſia. Rothomagen. (p
curatore) nota ele
ctores petere confirmationem. ſic. ſ. eodē. cum inter.
dilec. ⁊ capit. cū dilecti. ſed ⁊ ipſe electus poteſt pete
1 re. ſ. eo. cū inter. R. ¶ † (Electionem) not. illos qui ſe opponūt
electoribus poſſe excipere vel agere etiam nullo agēte pro electo
ſiue poſtulando cōfirmationem ſiue cōſecratione. hic enī nullus

agebāt vel aliqd ꝑ electo petebat:ſȝ cōtradictores tm̄ ſe oppoſue
runt. ꝙ ex eo apparet:qꝛ non dr̄ hic qd̄ aliqd opponerēt ꝯtra pe
titionē cōfirmatiōis vel cōſecratiōis ſȝ ꝑponebāt cōtra electio
nē ꝙ iā facta erat. ⁊ qꝛ riſio electi ſeqͥᵗ oppoſitionē ꝯtradictoꝝ. ⁊ hoc
meli⁹ apparet. ī. in c. decre. qꝛ ibi dederūt libellū ad idē facit. ſ.
e. cū dilecti. ī. de ap. ꝯſtitutis. lxiij. di. null⁹ laicis. ⁊ pōt eē rō qua
re hoc fit. ſ. piculū vacatiōis eccleſiaꝝ. ar. ī. de ap. oblate. eſt eīm ꝯ
generalē rōnem cuȝ exceptio tantū cōpetit ꝯtra actionē vel intē
tionē. ff. de exce. l. j. C. de nō nu. pe. ſi quaſi. de hoc no. ſ. e. cū dile
cti. ¶ † Itē pōt dici ꝙ hic nō excipiebant. ſȝ agebāt. nā et eadeȝ
decre. hēs ꝙ libellū dederūt ꝯtra electū eūdē ī quo ꝯ certis cau
ſis electionē caſſari petierunt. ⁊ eſt quaſi popularis hec actio ꝙ
tueſ iura populi ⁊ eccleſie dei. ff. de ac. popular. l. j. nec tn̄ vere po
pularis dici pōt. cū in ea ꝓcurator ꝯſtituaſ. ī. de ac. ſup his ⁊ ꝑ
textū criminis vel īfamie nō repelliſ. vt no. in ꝑalle. decr. ſup his.
ꝙ nō fieret ſi popularis eēt. ff. de popu. act. popu. ⁊ pt̄ dici ano
mala ſm̄ hunc moduȝ agēdi a canonib⁹ introductū. qui aūt ad
hoc admittaſ no. ī. de acc. ſup. ⁊ vt nobis videſ eque bonū ē hoc
mō vltimo petere vel agere ꝙ p̄mo mō excipe. cū nihil p exceptio
nē ꝯſeq poſſit qd̄ nō ꝯſequeſ p hāc actionē. ⁊ nulla exceptiōe po
teſt repelli ab agēdo:ꝗ nō repellaſ ab excipiēdo. nec aliꝗ onere
grauatur agēs quo nō graueſ excipiēs. ſ. eo. cū dilecti. ī. de exce.
deniq̄. ⁊. ī. de accu. in. c. ſup his. hec tn̄ exceptio ꝗſi vim actiōis
2 obtinet. ſ. de poſt. c. j. † Aliq tn̄ dicūt nō eſſe admittēdū excipien
tem niſi ex pte electi petaſ aliqd. ⁊ ſemp q excipit cōteſtationē vel
exceptionē ſuā dȝ oare ī ſcriptis. ar. in auſ. de tēp. nō ſo. ꝯ. cū teſta
tione. co. viij. ¶ Itē pōt ꝯ eū agi in modū denūciatiōis. vt no. ī.
de deſpō. impu. ad diſſoluēdū. ¶ Additio. hec ſunt vera qñ ele
ctores petūt cōfirmationē. nō tn̄ ſunt vera qñ petūt ordinationē
vel cōſecrationē electi nā tūc nulla exceptio vel actio vel denūcia
tio admittēda eſt ꝯ petitionē eligētiū niſi voceſ elect⁹ cū p ꝯfir
mationē iā ſit matrimoniū ꝯfirmatū. ⁊ iā nō ab obtinēdo repel
leret ſȝ a nō obtēto. ¶ Et iō eſt neceſſaria inſcriptio ad penā. ī.
de acc. ſup his. ⁊. ī. de trāſla. epi. c. lȝ. Ib. (dimiſſo) nō eſt vis ſiue
ante electionē archi. dimiſit ſiue poſt (an eodē ꝯſilio). ī. de ꝑbē.
de multa (cupiditatis). ī. de ꝑbē. cū iam dudū (furtū). ff. de fur.
3 l. j. ꝯ. vlt. ¶ † (Decepte) pōt dici alias nō deceptas cum ab oībus
habeaſ platus ⁊ vȝ pnīa ab eo recepta. veniā eīm meruit:qꝛ igno
rans deliquit. viij. di. cōſuetudo. ſȝ ſi ſciat anꝗ̄ moriaſ credim⁹
ꝙ de nouo dȝ ire ad verū ſacerdotē ⁊ ab eo abſolui. ī. d̄ penitētijs.
oīs. in prin. ⁊ idem dicimus in pnīa. qd̄ tn̄ ordināte dixim⁹. ī. de
ſimo. per tuas. vel pōt dici ꝙ vere abſoluit ꝗdiu toleraſ a ſupio
4 re. viij. q. iiij. nonne. ¶ † (Per ꝯceſſionē) ſoli eīm ſedi apoſtolice
hoc eſt reſeruatū ſcȝ diſpenſare. ī. de preben. de multa. ꝯmendare
aut pōt eps. xxj. q. j. qui plures. ī. de acc. ſi ꝯſtiterit. vbi no. nā tūc
nō hȝ ī eccleſia ille cui cōmēdaſ:nec in fructibus niſi ad colligē
dum gubernandū ⁊ erogadū ꝑ vtilitate eccl̄ie ⁊ ad cuſtodien
duȝ clericos hic etiā vt viſitator. ar. lxj. di. obitū. ⁊ in. c. cathinen.
⁊. c. vl. xij. q. j. qñ vetina. lxx. di. c. ſi. vij. q. j. qꝛ. ⁊. c. cōſtitutū. ⁊. c. re
moto ⁊ pōt reuocare hanc commēdationē qñ vult. ff. depoſiti. lu
cius (excuſationē). ſ. de ar. ꝯceſſione. alꝭ aūt excuſatiōe. ſ. de di
ſpenſatione pape. ⁊ qd̄ archi. ambianeñ. nō habebat curā aiarū
nō excuſauit hic (nullatenus) ꝙ hec excuſatio nō erat de iure. iō
tanꝗ̄ de notorio iuris ſtatim fert ſnīam. de hoc no. ſ. de ꝯſue. cū
inter (retineat) tanꝗ̄ titulatas. ¶ † (Diſpenſatū) qdā dicunt ꝙ
ex quo coraȝ iudice aliquo ordinario vel del. admittitur vel exce
ptio vel ꝓbatio alicuius q dicit ſe tenere canonice duas curas vel
etiā ſi admittaſ ꝯ eū exceptio ꝙ iniuſte tȝ extūc nō lȝ illi ad queȝ
ptinet collatio aliꝗ ꝯferre:⁊ ſi ꝯferat:nō vȝ. ar. ī. de arb. c. ex parte.
Aliꝗ dicūt ꝙ lis mota vel receptio ꝓbationum nō impedit quin
ille ad queȝ ptinet collatio prime eccleſie poſſit eā ꝯferre cū mo
do litis nō auferat ſibi ius ſuū. ⁊ hoc dicūt eſſe verū etiā ſi ille ad
quē ptinet collatio p̄me eccleſie ſit ille q monet litē ꝙ iniuſte de
net duas curas. ſȝ hi dicūt ꝙ ſi ab alterutra partiū appelleſ ad
papam ꝙ extūc nō pōt eā ꝯferre:qꝛ iā vr̄ cā huius eccleſie ad ſe.
ap. relata. arg. ſ. de poſt. bone me. circa ſi. ī. de offi. le. c. lȝ ⁊ no. ī. de
5 prebē. inter cetera. ¶ † Aliꝗ dicūt ꝙ ēt ſi appellareſ ſiue ab ipſo
ad quē ptinet collatio ſiue ab alio ⁊ ex iuſta cauſa. puta ꝙ parti
bus nō aſſignabat locū tutū ꝙ ſemp tenet collatio ab eo facta
ad quē ptinet nec obſtat decre. de ar. ex parte vt ibi dicemus. nec
ob. ꝙ ibi ſi d̄ appellatiōe. qꝛ p appellationē cā deferſ ad papā ⁊
6 nō ptās ꝯferēdi ei deferſ vel alꝗ deferſ vel alꝗ auferſ. ¶ † Itē nō
vȝ ſi dicat ꝙ caſſandū eſt qcqd ſit poſt appellationē legiſ ꝙ illud
intelligiſ de his ꝗ ptinēt ad iudiciū vel ad cauſe ꝓceſſum. vnde
hn̄ dicim⁹ ꝙ ſi poſt talē appellationē recepiſſet teſtes vel ſnīaȝ
ꝓtuliſſet. vel interlo. vel diffi. ꝙ illa bene caſſarentur. ſed collatio
eccleſie nō. qꝛ nō ptinet ad ꝓceſſum cāe. qꝛ nō cōfert eccleſiā ꝗſi
litigās. ſȝ quaſi ali⁹:qꝛ ſepe ꝯtingit ꝙ alius ꝗ̄ ille ad quē ptinet
7 collatio obiicit qd̄ hȝ iniuſte plures curas. ¶ † Itē bene cōcedi
mus ꝙ pēdente cauſa ⁊ maxime appellationis nō auferaſ ſibi
poſſeſſio:ꝙ illud. ſ. auferre poſſeſſiōeȝ ī ptinet ad iudicē ⁊ eſt de

a ¶ Pro libel lo. ꝙ reſcriptū ſufficiat pro li bello. addi. bal. ī addi. ſpe. ī ti. de libel. cō. v. ſi. ⁊ v. iij. ⁊ ſalſ. in auſ. q ſemel C. quō ⁊ qñ iu dex ⁊ qd ī ſum maris p abb. poſt ī no. in. c. ꝓterea. col. iij. vſi. ſȝ p decla ratiōe. ī. de di la. ⁊ vid Alex. de imo. l. l. j. ꝯ. ſi. ff. de extra or. cogni. ⁊ vid ad ꝑdicta etiā do. mari. ſoci. l. c. j. col. xvj. v. xvj. fallit. ī. de libel. ob. ⁊ fel. ī c. ad audiētiā. el. ij. col. viij. v. lſe nō datius.

ꝓceſſu iudiciū:ſȝ ꝯferre ius prebēde hȝ quia rōne iuris ſui tantū
⁊ iudex nemini dȝ tollere ius ſuū ēt pendente lite. ī. vt lite pendē.
8 a memoria. iij. q. ij. qꝛ ea. ¶ † (Partib⁹) ſi agaſ ꝯ electores quia
ſunt ꝓuati ptāte eligēdi:qꝛ indignum elegerunt nō eſt neceſſe vo
cari electū:ſi aūt electores petant ꝯfirmationē electi qd̄ poſſunt.
vt hic. ī. de cā poſ. cū eccleſia. ſi obiiciaſ ꝙ propter crimen electi
nō ſit cōfirmanda electio nō eſt ꝓcedendū:cum ex hoc maximū
preiudiciū poſſit gn̄ari electo ſi eſt ineligibilis. ſ. e. ſuper eo. niſi
vocato electo. vt no. ī. de ꝓcur. in ꝑſentia. vel niſi ſciret cām agi ⁊
nō curaret intereſſe. ff. de re iu. ſepe. ī. de re. iur. ꝗuis. Aliꝗ tn̄ di
cunt idē ⁊ ſi ſciat cām ſuam agi. tamen in hoc caſu nō credimus
ſufficere ei⁹ ſnīam:imo tota ſnīa reuocabiſ de facto ꝙ tn̄ de iure
nulla eſt. vt nec electo noceat nec electorib⁹:⁊ hoc ꝑpter ꝯnexita
tem. ff. quēadmodū ſerui. amit. ſi cōmunionē. ¶ † Si tn̄ citat⁹ no
luit cōparere nec ſe defendere. tunc hȝ locū decre. ſuper eo. ⁊ hec
vera ſunt ⁊ ſi ꝯſenſerit electioni:qꝛ timore ꝓbationū videſ fu
gere iudiciū. iij. q. ix. decreuimus. ſed ſi cōſenſiſſet ꝙ maxime con
tingere poſſet in poſtulatione nec vocari dȝ nec ſibi preiudicat ſi
9 poſtulatio nō admittitur. arg. ī. de dolo ⁊ ꝯtu. cū dilecti. ¶ † Si
vero ꝑpter peccatū ꝓceſſus tn̄ petatur caſſari electio. ⁊ qꝛ alꝭ
cōnexa ſunt iura eligentiū ⁊ electi pōt ꝓcedi ēt nō vocato electo.
qꝛ alꝭ nullū ſibi ſit p̄iudiciū. ar. decre. ſuperi⁹ allegate ſup eo. cū
inter vniuerſas. qdā tn̄ dicūt ꝙ in hoc caſu electus ignorās cām
ſuā agi iterū cām reuocare pōt niſi citeſ. ī. vt lite nō ꝯteſta. qm̄. ꝙ
nō credim⁹. Et ꝙ hic diximus ſatis in hac decre. innuiſ niſi a p̄n
cipio ꝓcedebat cā ſine electo. ſȝ obiectis criminib⁹ elect⁹ abfuit
cauſe. illud aūt ꝯſtat qꝛ electores ꝯpromittere nō poſſunt ſup fa
cto electionis vel renūciare. ſ. eo. cū inter canonicos. ꝙ autē dixi
mus ꝙ qñ opponitur in pſona electi ꝙ dȝ vocari. videſ hr̄e locū
qñ cōtradicens nō expreſſit in appellatione de crimine ꝙ electo
obiicere intēdebat. qd̄ ſi exp̄ſſiſſet nō eſt neceſſe vlteri⁹ eū vocari
ſ. e. ſtatuim⁹. quidā tn̄ idem dicunt ꝙ ſi nō expreſſit ꝙ cōtra per
ſonam aliquid dicere vellet nos dicimus ꝙ lȝ predicta ſint vera
qñ electores petunt cōfirmationē. nō tn̄ vera ſunt qñ petūt ꝯfir
mationē ⁊ ꝯſecrationē electi. nā tūc nulla exceptio vel accuſatio
vel denūciatio eſt admittēda ꝯ petitionē eligētiū niſi voceſ elect⁹
cū p ꝯfirmationē iam ſit mr̄imoniū ꝯſummatū. ⁊ iam nō ab ob
tinēdo repellaſ ſȝ ab obtēto. ⁊ iō eſt neceſſaria inſcriptio ad pe
nā ar. ī. de accu. ſup his. ī. de tranſla. epi. lȝ. ¶ (Iuramēto) no. tn̄
cā ſpiritualē iurari de veritate dicēda. de hoc no. ſ. e. cū dilect⁹.
10 ¶ † (Cōteſtatione) no. ꝯteſtationē litis neceſſariā ſup exceptio
nē factā cōtra electū ſup ipſa autē electione. puta ſi electus petat
cōfirmari vel ſi de gratia pape vel alterius qs petat bn̄ficiū non
eſt neceſſaria litis ꝯteſtatio nec libell⁹. ī. vt lite nō ꝯteſta. qm̄. ꝯ. j
vel dic ſemp idē ī vtroq̄. ſ. qñ agit de electiōe facta vel exceptiōe.
quia ſi preſentes ſunt faciēda eſt litis ꝯteſtatio. ſed ſi ſunt abſen
tes cōtumaciter lite nō ꝯteſtata ꝓcediſ. ī. vt lite nō ꝯteſtat. qm̄
ꝯ. j. ſecus autē qñ autoritate litterarū pape petit bn̄ficiū:qꝛ cū tūc
ſit poti⁹ executor ꝗ̄ cognitor. lȝ exceptiōes aliquas admittere de
beat. ſ. de reſcrip. ꝯſtitutis. ⁊. c. capitulū. lite nō cōteſtata ꝓcediſ.
itē qꝛ nihil pōt petere niſi qd̄ continetur in reſcripto pape. ne ex
a alia cā. ⁊ iō illud ſufficiat ꝑ libello ar. ī. de oſſi. pterea. ⁊ ꝯdictio
11 eſt pro reſponſione tamē ſecurius eſt dare libellum. ¶ † Itē qñ
petiſ cōfirmatio nec habet aduerſariū. ſed tantū ſuperioris offi
ciū implorat non eſt neceſſaria litis ꝯteſtatio. niſi cū in alijs vbi
cūq̄ imploraſ officiū iudicis nec aduerſarius ſe opponit. ⁊ ii eīm
nō poſſit eſſe lis niſi inter plures nō pōt eē litis ꝯteſtatio vbi lis
nō eſt. ¶ Itē in ꝯferente nulle ſunt partes iudicis. ff. ad le. aquil.
pro me ꝯfiteri aūt intelliguſ illi ad quos pertinet ꝯtradicere ſi
moniti tacēt. ff. de inter. ac. de etate. ꝯ. v l. intereſt (propoſita). C. de
lit. conteſta. in. l. j. (tādem) ſi poſt caſſationē ꝓceſſus predicti de
cidenda. ¶ † (Banda) ſuper ꝓceſſu electiōis ⁊ ſup oībus que nō
ſunt criminis. puta ſi eſſet irregularis. ſed ſup criminibus nō dȝ
iurare de veritate dicenda cū ſi a quolibet inquireretur de ſuis
criminib⁹ occultis vix quiſꝗ ſine criminibus reperirietur. l. diſt.
qꝛ item nemini dicēduȝ eſt vt ſe prodat in publicū. ij. q. j. ſi pecca
uerit. ſȝ ꝯdicere videſ lr̄a ſequēs vbi habes ꝙ requirebaſ ab hoc
electo an haberet plures curas ꝙ ꝯſtat eſſe peccatū. vt ꝓbaſ. ſ.
in hac eadē decr. ad hoc rn̄dēt quidaȝ ꝙ lȝ ſit peccatū plures cu
ras habere ſine diſpēſatiōe nō eīm plures curas hr̄e ſimplr̄ eſt pec
catū. ⁊ ſic de alia que ſequitur. ¶ Nō eīm peccatū eſt excōicare
interdicere viſitare ⁊ ſimilia de quib⁹ inquirebatur. ſȝ certe hec
reſpōſio nō placet:qꝛ lȝ hec nō ſint criminia inducūtur tamē ad
probandū id. vn̄ remoueſ tanꝗ̄ criminoſus. † nam modus agēdi
vel excipiendi diligēter attēdendus eſt. nam cum iſti intēderent
remouere electū ꝑpter crimē. qꝛ plures curas animarū habebat
⁊ ad ꝓbādū ꝙ dignitas curā aiarū habebat facerent poſitionem
ꝙ excōmunicabat interdicebat ⁊ ſimilia ſicut nō tenetur rn̄dere
an ſit criminoſus. ſic nec illis poſitionibus p quas perueniſ ad
illud. ſed ſi nō deberet dignitatē hr̄e curā quaſi eſſet crimē ſȝ agi
tur ꝯ aliquē ꝙ nō ſit cius excōicandi interdicendi ⁊ ſimiliū. tūc.

bene interro

bñ interrogabiſ. ℭ Ad hāc aūt decre.rñdemus q2 nō coact⁹ ſed
voluntari⁹ rñdet. itē de his iuſte debuit interrogare cum eſſent
talia que nō pñteſſe niſi notoria. ſ.de trāſla.quārto.qualr autē fa
cti talia notoria ſunt dicimus tñ cum cogendū rñdere an ſit infa
matus de aliquo crimine vel condēnatus.peccaret enim ſi graua
ret aduerſariū in hoc ꝓbationibus.⁊ ſi cōfeſſus fuerit ſe diffama
tum vel etiā ꝓbatū ſit inquireſ ab eo an crimē cōmiſerit:q2 ſi ne-
gauerit bonū eſt cū famā ſuā clarificauerit. ſi vero cōfeſſus fuerit
⁊ hoc ſimiliter bonum eſt vt infamat⁹ nō promoueatur. C.de di
gni.l.iij.li.xij. ℭ † Itē dicūt quidā ⁊ nō male ꝙ de oībus que im
pediunt executionē officij poſt actam pñiam interrogari debent
cum ſic bonum eius procuretur.ar.xxiij.q.v.ꝓdeſt.itē nec iſte pro
deſt ſe in publicum quia tñ de his que nota ſunt quare.ſ.Iſamia
⁊ cōdemnatione non de crimine occulto nec etiam dicitur quod
manifeſtet crimen.ſed ſi vex eſt ꝙ cedat iuri ⁊ liti ⁊ non reſpōde-
bit niſi velit.ſec⁹ aūt in teſtibus:q2 nec de his reſpōdere cogunē:
q2 accepta pñia nō peccāt teſtificādo.idem credo etiam qꝺ princi-
cipales pſone nō cogunē rñdere ſi ad aliā penā ꝙ ſpūale agatur.
12 ℭ † Electiōis tpe ꝙ electiōis tpe tenuit nihil facit ad rē cura.⁊ ſi
ante tenuiſſet cū peccauerit ⁊ ſufficeret ad caſſationē de rigore iu
ris.xxv.di.ꝑmū.nec vr̄ obeſſe ſi dicas ꝙ ſi aū habuiſſet ⁊ dimiſiſ-
ſet:q2 pſumiſ penituiſſe q2 idē dicere debes ēt ſi poſt electionē ha
buit ſ3 reſignauit cū pp ꝙ elect⁹ eſt peccator nō min⁹ v3 electio.
vt no.ſ.e.eccſia.vel dic ꝙ iō dicit tpe electiōis:q2 ſicut vr̄ aū ēt.ſ.
qñ electio imminebat faciēda vl' ēt poſt electionē renūciaret pſumiſ
ſimulatā ⁊ fictā facere pñiā.vel ꝓpter honorē quē ꝑmo deſidera
bit.⁊ ideo nō ꝓdeſt ei tūc tpis facta reſignatio : ſ3 ſi cōſtaret verā
pñiam eū agere ⁊ nō affectione honoris eū reſignaſſe ſiue aū ſiue
poſt reſignauit dicūt nō admittendā exceptionē de officijs iudi-
cis in criminib⁹ vbi ē neceſſaria diſpēſatio ſ3 de rigore iuris poſ-
ſet admitti.ar.ad hoc.ij.q.vij.ꝗrēdū.nā appet eos mala intētiōe
accuſare eū q verā pñiā egit niſi ꝓſeqret ſuā iniuriā.iij.q.vj.oīb⁹
vtrū aūt neceſſaria eſt diſpēſatio necne:⁊ i qb⁹ criminib⁹ hoc locū
13 h3.dic vt no.ſ.de tēpo.or.ex tenore. ℭ † Alij dicūt qꝺ ſemp vbi ex
cipiē vel accuſat ꝯ aliquē ſemper ſit neceſſaria diſpenſatio ſiue ſit
enorme crimē ſiue mediocre ſiue modicū cū illa diſtinctio ꝙ po-
ſuimus ſup illa decre.ex tenore h3 locū.qñ nō accuſatus petit or-
dinari vel etiā ille cōtra quē nō excipiē.⁊ per hoc pt3 ꝙ delegat⁹
admitteret oēm exceptionem cuiuſlibet criminis cum diſpenſare
nō poſſit tñ anteꝗ̄ ꝓcedat prudenter faciat ſi retulerit deleganti
vt per eū diſpēſet:ſ3 alia rōne videē hoc nō poſſe ſtare. Sicut eñ
pēdente lite nō valet impetratum priuilegium.ſ.vt lite pēden.c.
vl.ſ.de teſt.cūm.eadē rōne nec diſpēſatio pēdēte accuſatiōe vel ex
ceptione:ſed hoc fateor verum eſſe ſi ex diſpenſatione alteri fieret
preiudicium ſicut ex priuilegio.nam ⁊ ſi ex priuilegio nemini fie
ret preiudicium valet lite pendente impetratum. ℭ Item nō mi
reris ſi diſpenſetur cum eo cum quo crimen probatum nō eſt.ſic
ſ.de cle.exc.mi.apoſtolice.ar.ſ.de excep.apoſtolice.ſ.de ſen. excō-
mu.c.venerabili.⁊ hec vera ſunt ſi obijciatur crimen preteritū de
quo penitētiā egerit electus.ſi aūt crimen in quo pſeuerat elect⁹
ſcilicet de quo penitentiam non egit electus. ſemper admittitur
exceptio.l.di.c.abſit.xxiiij.diſt.c.ſ.xxv.diſt.c.vlti. Itē prudens iu-
dex attendit dignitatem ad quā vocatur:q2 facilius diſpēſabit in
minori quā in maiori. Item facilius cum illo qui alis plures gra
tias habet:q2 literat⁹ eloquēs prudēs.⁊ ſic de alijs quā cū minus
gratioſo.itē facili⁹ ab obtinēdo repelleret quā ab obtento. Item
licet diſpenſet cū accuſato de crimine vel cū eo cōtra quē excipiē
vt repellat a promotione nō tñ diſpenſat cū eo cōtra quē excipiē
vt repellat a ꝓmotione ab accuſatiōe vel teſtimonio in cauſa cri
minali:q2 illius illaudabilis intētio eſt.ij.q.vij.ſi quis cpo.q2 fie
ret in eius ꝑiudiciū cōtra quē teſtis inducit vel accuſator. Itē in
huiuſmodi exceptionib⁹ ſemp ꝓbatiōes ⁊ dicta teſtiū in meliorē
partē interpretari debemus verbi gratia.ſi dicat clericū electū ve
natorē debem⁹ interpretari qꝺ cā.ſ.recreatiōis hoc agat. † Itē ſi
dicit eū iraſcibilē vel indignātis nature interpretabiē qꝺ ex iuſta
cauſa hoc faciat.⁊ ſic de alijs.ſ.de re iudic.c.ij.⁊ no.ȝ.de reſcript.
cauſam.ſ.q.vij.ſancim⁹.ſ.de cle.excō.mi.propoſui.ſ.de ſcrutinio.
c.vno niſi in cōtrariū alie ꝓbabiles preſumptiones mouerēt que
colligunē ⁊ pſonis ⁊ ex multis circūſtātijs.ſ.de preſump.q2veri
ſimile.vbi no.hec aūt interpretatio latior fiet quādo excipiē con
tra aliquē quā quādo accuſat vbi vterq3 patiē equale ſuppliciū.⁊
vbi quis proſequiē ſuā iniuriā vel ſuoꝝ ⁊ non videtur quod in ex
cipiēdo plus ſit admittendus ille qui proſequitur ſuā iniuriā ꝙ
alius qui nō proſequitur:q2 non agitur vel vindictā illius iniurie:
ſed vterq3 agit ad eū repellendum vel dignitate in teſtimonio vl'
quonia alio † imo plus^a dicimus ꝙ eccleſiaſticus iudex etiā accu
ſando nō debet admittere illū qui libidine vindicte accuſat:quia
peccat.xxiij.q.iij.lex.⁊.c.ſeq.⁊.q.iiij.in prin.cū ſi libidine vindicte
nō facit omnibus eſt pferendus q2 melius ⁊ fidelius proſequitur
14 negociū:q2 meli⁹ ſcit.iij.q.vj.oībus.ij.q.ſ.ſi peccauerit. ℭ † Itē
dicūt alij ⁊ forte nō male ꝙ ſi p modū exceptionis ꝓbatū fuit cri
mē de quo egit vel pſumiē egiſſe pñiam nō ſemp caſſabit electio

nem.ſed aliam penā imponet ei.puta ſi modicū eſt crimē : nec eſt
tamē inde ſcādalū ortū.ȝ.eo.ꝙ ſicut.lxiij.diſt.ſalonitane (archi-
dia.)iō inde ꝯſtituit in arch.ambianeñ.nō ꝓpter ipſu3 q ante re
nūciaueit.ſed q2 quantuncūq3 illū receperit poſt cōciliū cū penus
haberet plures curas animaꝝ videē ꝑpriorib⁹ eccleſijs renūciaſſe
⁊ ſi p cōſequēs fur ⁊ ambitioſus ꝓbaē illas retinēdo ſilas aūt em
cū retineret tēpore electionis ſibi obeſſe debuit (ſuſpendi) hoc tñ
vr̄ plus ſpectare ad iuris ordinē ꝙ ad curā animaꝝ q videē in ſe-
creta confeſſione cōſiſtere.de hoc no.ſ.de offi.ordi.cū ſatis. (De
perſonalibus).ſ.de prebend.de multa.⁊ repete que diximus ibi.
15 ℭ † (Inualidā) no.indulgentiam ſicut reſcriptum inualidā eſſe
ꝓpter expreſſionē falſitatis vel ſuppreſſionē veritatis. argu. ff.de
natalibus reſtituē.l.ij.de hoc no.ȝ.de reſcrip.cū dilecta (inualidā
reputam⁹) hoc intellige verum vbi falſitas eſt expreſſa vel veri-
tas tacita de his q ſunt circa diſpēſationē obtinendā quibus taci
tis vel expſſis nō habuiſſet diſpēſationē qualia ſunt q hic ponun
tur.ſ.ꝙ habebat eccleſias ſup quib⁹ diſpēſabaē canonice ſi enim
dixiſſet qꝺ nō canonice haberet nunꝗ̄ diſpenſationē obtinuiſſet
ſicut ſi nō dixiſſet ꝙ exiles ꝓuentus haberet nō habuiſſet diſpen
ſationē.ſed ſi ſimpliciter diſpēſaſſet nō habita mētione de exilita
te beneficioꝝ:ſatis videē ꝙ valet diſpenſatio dummodo nō eſſet
nimia pluralitas:q2 tunc videē talis veritas tacita quā ſi expreſ-
ſiſſet nō habuiſſet diſpenſationē quāuis videaē poſſe dici qꝺ nec
tūc vitiaret diſpēſatio ꝓpter multitudinē beneficioꝝ ſed in veri
tate peccat multiplicādo beneficia ⁊ propter multitudinē benefi
cioꝝ procedeē ad depoſitionē eius vel caſſabiē eius electio ⁊ non
ꝓpter hoc qꝺ plura bñficia receperit habētia curā.⁊ hoc ex eo ap
paret:q2 ſi dimitteret priora beneficia ⁊ eſſet ꝯtētus tātū vno qꝺ
prius habuerat ⁊ altero qꝺ de nouo poſt diſpenſationē receperit
nullo modo peccat ⁊ ea licite tenet.idē videtur ꝙ ſi iſte qui habe
bat plura bñficia min⁹ canonice impetrauit diſpēſationē ꝙ ſibi
liceat habere plura beneficia.⁊ nō exprimat de obtētis ꝙ diſpēſa-
tio valet licet diſpēſatio nihil ſibi profit quo ad plura beneficia.
Sed valet quo ad futura ſi ea licite queſierit. ℭ † Idē videē etiā
ſi diſpēſatoꝛ dicit indulgem⁹ vt tibi liceat perſonatū vnū recipe-
re:⁊ ſimul cū obtētis retinere.nā ſi prius vnū bñficiū habebat ca
nonice ⁊ alia nō:bona eſt diſpēſatio ⁊ poterit retinere prius licite
cū de nouo queſito idē videtur ꝙ ſi indulgētia dicit : ⁊ liceat tibi
plures perſonatus recipere.ſi tibi canonice offerenē ⁊ poſtea re-
ceperit ea nō canonice.licet enim iſte peccet ⁊ poſſet cōtra eū pro
cedi:q2 male tenet ꝑdictos perſonatus nō tamē peccat q2 plures
tenet.idē ſi in indulgētia ꝯtineē dūmodo pſonatū in quo nō reſi
deat faciat idonee ſeruiri:licet poſtea nō obſeruet ꝯditionē nihi-
lominus tñ valet diſpēſatio ⁊ pſonatuū receptio ⁊ collatio.ſ3 de-
bet illis priuari.cōditio eñ non fuit appoſita neq3 dationi indul
gētie neq3 receptioni perſonatuū ſed fuit monitio vel mādatū ꝙ
poſt receptionem perſonarum ſeruire debet. ſic.ff.de tute.inuto.
16 ℭ † Itē ⁊ ſi papa^b mādat alicui ꝙ diſpenſet cū aliquo non valet
b diſpēſatio niſi ſit ſublimis vel literata perſone: q2 mandatū pape
⁊ poteſtas data referēda eſt ad ius.ſ.de prebē.de multa ſec⁹ ſi pa-
pa diſpēſet:q2 de factis eius non licet iudicare.xvij.q.iiij.nemini.
⁊.§.ꝓcedēti. ℭ † Itē ſi quis habet diſpēſationē ſup duobus bene-
ficijs cū cura obtinēdis bene diſpēſatū intelligitur ſuper duobus
beneficijs que primo obtinuit : ſed ſi illa vel aliquid illoꝝ amiſe-
rit non licebit ei aliā vel aliud recipere ſine noua diſpēſatiōe.ar.
ff.de lega.iij.ſi deicōmiſſa.§.ſi quis.x.⁊.ff.de condi.⁊ demon.hec
conditio.⁊.ff.de verbo.ſigni.bones.§.j.in ſi.argu.q2 indulgentie
ambitioſe reſtringende ſunt. C.de ſena.cō.l.j.q.ſ.principatus.alij
aliter dicūt (aſſecutus) quia nec ante concilium lateran. vel tātū
fuit licitū habere plures curam animarum habentes.ſ.de cle. nō
reſi.quia nonnulli.⁊.c.relatū. Sed ante cōſtitutionem de multa
poterāt epiſcopi diſpēſare.poſtea nō.hic autē electus nec diſpen-
ſationē probabat.nec allegabat per plures.ſ.de etate. cum te.lxx.
diſt.ſanctoꝝ.xxj.q.ſ.qui plures.de hoc no.ſ.de prebē.cū iam du-
17 dum (haberet) vel ex diſpenſatione. ℭ † (Beneficijs) no.argu.qꝺ
reſcripta ſuper beneficijs debēt facere mentionē:nō tantū de vno
beneficio vel maiori:ſed de omnibus ⁊ etiā de minoribus. Itē nō
ſolum de beneficijs:ſed etiam de redditibus eccleſiaſticis tamen
poſſet reſpōderi aliud eſſe in diſpēſationibus que ſunt reſtringē-
de.ſ.de conſan.⁊ affi.quod dilecto.aliud in reſcriptis beneficiali
bus que ſunt amplianda.ff.de man.prin.bene (de nouo).⁊.nō in-
tendebamus diſpenſando cū eo ſuper eo quaſlibet ſibi denomina
tas eccleſias retinere de nouo ſibi concedere aliquod ius in ipſis
eccleſijs ⁊c.q.d.diſpenſatio noſtra facit ꝙ nō obſit ſibi quod plu-
res curas habere ſed non operatur quod alias eas canonice poſ-
ſideat.non enim eas concedere intendebamus cum prioribus.ar-
18 gu.contra.ff.de annu.leg.l.ſcio.§.vxori. ℭ † Solu.diſpenſationes
reſtringende ſunt ⁊ vltime voluntates ampliande.⁊ ſic obtinuit
contra prepoſitum argentinū qui habebat diſpēſationem quod
preter obtēta poſſet aliud beneficiū curam habens recipere libe-
re ac licite retinere.fuit enim iudicatum quod per hoc in obtētis
nō erat diſpēſatū ⁊ pōt rñderi ad illā.l.ſcio.§.vxor.qꝺ ibi teſtator

a ℭ Imo plus. adde arch.i.c. querēdū.ij.q. vij. ⁊ ibi pōit ſigna. qū cognoſcaē ꝙ ob libidinē ⁊ refert Fely.in.c. q in eccliarū. co.iiij. in ꝑn. ȝ.de cōſti.

b ℭ Itē ⁊ ſi papa.mod.in.c. poſtulaſti. ȝ. de reſcri.colū. xij.ver.hāc ſecundā. dicūt qꝺ idē etiā tenet Inn.in.c. cu3 ad monaſteriū.ver.ite3 ibi cōditoꝛ.ſ. de ſta. mona. ⁊ in.c.veniēs. in gl.i.ſ.de ſi. preſby. ⁊ vide alios cōcoꝛ.in d.colū.xv.⁊ ꝙ iſte ver.ſit additio. refert ēt idē Fely. in.c. ad audientiā. el.ij.col.v.ver. ola autē iſta. ō reſcri. ⁊ hoc dictū allegat etiā Fely.in.c. eccliā ſctē marie.col.ij.i ꝑn. ȝ.de cōſti.

donationis cauſa cōceſſerat vxori annuū a ſe viuo ſecūdū aliam
lraȝ pcipiēdū.vñ cū i teſtō pdixit poſt annū ⁊ a me viuo.⁊ ēt pōt
apte intelligi volētis adiicere ad libertatē nō aūt detrahat intē
dētie.℄ Sȝ adhuc obſtat.ff.de ꝓcu.ſȝ hec pſone.§.ꝑter ſatiſdatio
nē.Si ibi cōſtat ꝙ tenet̄ ꝓcurator de iure ad illā ſatiſdationē ꝑſte
ſtādā.vnde nō pōt intelligi hec dictio ꝑter excludere ſatiſdationē
quāuis includat ⁊ idē rūdit ad.l.emp.pōponi⁹.§.ſȝ ſi his vbi ap
19 tius apparet iſta ſolutio.℄ †Alias autē hec dictio preter de ſui
natura ſemper habet excludere.⁊ ideo caute videt̄ lex dixiſſe qō
qui obligauit ca pignori affirmās aurū eſſe tenetur pignoratitia
preter ſtellionatū ⁊ ſubiicitur l litera que fecit a ſuperiori ponet̄
a ſi non de natura ſui hec dictio preter⁹ excluderet.⁊ eſt ad idē.ff.de
diuor.nulliū argu.tamē cōtra.C.de ſer.fur.l.iiij.§.ſi ad predictam
ſed ibi poteſt eodē modo reſponderi.vt.ſ.dictum eſt.⁊ hec diſpē
ſatio fuit ꝙ liceret ei archi.ad quem vocatus erat licite retinere
non vt liceret ei alia accipere.

1 ☞ In oi electiōe neceſſaria eſt collatio:⁊ ea plene faciēda eſt: vt
nu.1.⁊ qd agēdū vbi in ea orit̄ dubiū vel nō orit̄: vide etiā i nu.3.
4 An valeat electio vbi non tractaret̄ de aliquo abſente de quo tra
ctandum eſſet.
5 Non contradictio pro conſenſu habetur: vbicunq; expreſſus con
ſenſus non requiritur.
6 Communis electio a quo ⁊ per que verba fiat.
7 Iudices ſi concordantur quod vnus pro omnibus ſententiā fe
rat ſufficit omnes eſſe preſentes.
8 Et ſi duo cōtempti eſſent non caſſatur electio niſi ſuum proſeque
rentur contemptum.

In geneſi (cum) hec ꝯſtitutio ſuſpēdit
vſq; ad finem (ibi nos
hic) ⁊c.(in cōſilio).ſ.eod.q:(plene) ſed pfunctorie vel
1 ſtudioſe ſemiplene.℄ †(Plene) collatio in oi electio
ne eſt neceſſaria.ſ.e.q: ſȝ ſi fiat electio in diſcordia ſiue duo eligāt
ſiue vn⁹ ſolus:ſȝ aliis cōtradicētibus tūc adhibēda eſt plena col
latio ſcilicet numeri ad numerū zeli ad zelū in quo intelligimus
etiā venire collationē.⁊ de ſanitate ⁊ meriti ad meritū qō quali
ter fiat no.ſ.eo.dudum.⁊ ſi omittatur collatio alicuius horū di
cunt quidam nullam eſſe electionem.ar.ff.de tranſac.cum hi.§.ſi
pretorē.alij tamē dicunt ſufficere talem qualem collationem ⁊ ſo
2 lius vnius ad hec vt forma ſeruata videatur.℄ †Item dicimus
quod in tantum plene faciēda eſt collatio qō ſi de aliquo articu
lo oriatur dubium de illo tractandum erit ⁊ diſcutiēdum vt hic
non vt diffiniant aliquid vel probationes recipiant vel tanq̄ iu
riſdictionem habentes ſed ad varietatem inueniēdam ſic.ſ.de re
ſcriptis cum cōtingat.ſed quicquid fiat poſtq̄ diſcuſſum eſt hac
occaſione ſcilicet q: quod venit in collatione nō ſit ſeruandū non
3 eſt caſſanda electio.℄ †Sed ſi non ſit motum dubiū ſufficit qō
collatio fiat in genere puta nos habem⁹.x.vos habetis.v.nos ha
bemus zelum quia eligimus virum religioſum vel ſimile. vos nō
qui elegiſtis clericum ſecularem : electus noſter habet ſcientiam.
veſter non.ſed ſi dicatur ex aduerſo.licet tuus habeat numerū.no
ſter habet ſciētiam.veſter non vel in tuo numero ſunt excommu
nicati:vel infames.de his erit plene diſcutiēdum:vt ar.hic argu
men.C.de fal.falſi.ſed obſtare videtur quod hic dicitur:ſcilicet ꝙ
nō fuit hic tractatū.⁊ tñ videt̄ innuere quod debuit diſcuti.Sed
dic non fuit tractatū cōferendo in collatione plene alr̄ bene fuit
dictum quod ex eo apparet : quia vnus ex eis emiſit proteſtatio
4 nem.℄ †Sed quid ſi notorium eſſet aliquid vnde videretur tra
ctandum de aliquo abſente. videtur quod nihilomin⁹ vȝ electio
etiam ſi non tractaretur.ſ.eo.eccleſia.quamuis poſſet dici cōtra
rium.nec obſtat decre.quia ibi non dicit non habitā collationē
de abſente.melius videtur quod licet omnis diſcuſſio ⁊ tractat⁹
omittatur nihilominus valet electio. Sed ſi vnus ſolus in cōcor
dia ſit electus:tamen de neceſſitate eſt collatio non numeri: quia
5 pater.ſed zeli ⁊ meriti.℄ (†Collatio) ſed licet collatio ⁊ cōis ele
ctio ſit de ſubſtātia electionis nō tamē eſt de ſubſtantia qō ſingu
li faciant collationem vel expreſſum cōſenſum dent in collatione
vel cōmuni electione cum ſufficiat tacitus.nō contradictio enim
pro cōſenſu habetur vbicunq; expreſſus conſenſus non requiri
tur.l.diſtin.ſi ſeruus.ff.de pig.fideiuſſo.§.pater.C.de dona.pſens
⁊.l.ſi cenſura.ff.de decurionū.honores.§.fina.C.ad velleianum.ſi
ſine.⁊ maxime in re concupiſcibili ⁊ meritoria ſicut eſt quod per
canonicam electionē ꝓuideatur eccleſie ſecus autem eſſet ſi res
b onerosa ᵇeſſet:quia tunc neceſſarius eſt expreſſus conſenſus ſicut
eſt qō quis aſſumat officiū procurationis vel qō res ſua ſeruiat.
☞ ff.de procu.filius.§.inuitus.ff.de ſer.rub.predi.inuitus.§.†Itē ſi
collatio.vel cōis electio.ſit in abſentia aliquorū poſſunt eā ratas
habere:q: ius nō dicit ꝙ in ea alicuius preſentia vel ſolēnitas re
quirat̄.⁊ ideo poteſt haberi ratū inſti.de ac.§.ꝑtor.ff.de acq.poſ.
ſi qs mihi.§.iuſſus.C.de cōdi.inde.l.indebiti.ff.ad ma.l.ſi.ſecus
aūt in ſcrutinio vbi requirit̄ expreſſus cōſenſus ⁊ preſentia ſaltē
maioris partis.ſ.eo.q: ꝓpter ibi ſingulorū vota expirāt.⁊ vbi di
☞ cit preſentib⁹ omnibus ⁊c.vbi dicit̄ vel ſaltē aliquib⁹ ⁊c.℄ †Et

℄ Hec dictio
ꝑter.vide bar.
i.l.j.ff.de pig.
act.in.l.nā qō
liqde.§.fin.ff.
de pe.le.Bal.
in.c.j.§.ſed et
reſti.p q̄s ſiat
inue.et in.l.ſi
ita legatū.in
pri.⁊ ibi doc.
ff.de leg.i.per
Bar.in.l.ſcio.
§.vxori.ff.de
annu.leg.de q̄
vide ēt plene p
card.in cle.i.ſ
ſum.tri.⁊ i cle
mē.j.§.pe.de
hereti.⁊ i cle.
ſij in pnci.de
pac.vbi inclu
dit qū ſequit̄
ꝓpoſitionē af
firmatiuā:ſȝ ſi
negatiuā ſtat
poſitiue ⁊ ex
cluſiue.⁊ vide
ēt Bar.in.l.ſi
eſt.§.ſi.col.ſi.
ver.his ꝓmiſ
ſis.ff.ſi qs cau
tio.⁊ bar.bal.
⁊ Salyc.in.l.
actione.C.de
tranſac.
b ℄ Res onero
ſa.⁊ ſic in ꝓiu
dicialibus ta
cēs nō habet̄
p cōſentiente.
adde abb.l.c.
vſa.de lo.⁊ fe
ly.in.c.cū oēs
colum vi.poſt
med.ſ.ꝺ ꝯſti.
abb.l.c.ex pte
decani.col.iij.
⁊.iiij.ſ.de re
ſcript.⁊ adde
no.l.l.g paut̄.
ff.man.⁊ Fel.
in.c.j.col.j.ſ.
de maiori.et
obe.l.c.cū.m.
Fer.col.xvj.in
prin.ſ.de ꝯſt.
⁊ in.c.nōne.⁊
ibi cōcor.ſ.de
pſump.⁊ vide
p nouiſ.papi.
de ħ dicto in
l.exigēdi.C.de
procurato.
c ℄ Quia ſimul.
adde idē Im.
in.c.auditꝫ.ſ.
eo.⁊ Fel.⁊ ibi
allegat ꝯcor.l
c.cū oēs.colū.
xv.in princ.ſ.
de cōſti.

idem dicūt quidā in publicatione electionis que ſit in capitulo
q: nullus dȝ eā publicare niſi prius cōmittat̄ ſibi ab aliis ⁊ hoc vi
det̄ hoc modo faciendū:q: ſi nō eſt certa pſona ad quā ex officio
ptinet hec pnūciatio a ſingulis dȝ reqri.p quē volūt hāc pnūcia
tionē fieri vel ſi eſt pſona ad quā hoc ptineat ex officio nō dȝ pnū
pere ad hāc pnūciationē vel electionis niſi cū ordinatū fuerit qō
ſiat electio cōis.ar.hic ſȝ primū dictū magis plȝ.Itē videt̄ ꝙ ſi in
ſcrutinio vel cōpromiſſo vota eligentium inueniātur diuerſa qō
neutra pars dȝ reqrere illos q ꝯſenſerūt in aliū vt ꝯſentiāt publi
cationi electiōis ſue vel etiā ſi cōtingat vnā partē poſt ſcrutiniū
apertū ⁊ poſt electionē ab vna parte publicatā velle nouū ſcruti
niū vel ꝯpromiſſum facere nō dȝ alios reqrere vt interſint ſcru
tinio vel cōpromiſſo nō poſſint a prioribꝰ ſuis votis recedere niſi
cōiter oēs vel maior pars recederet.ſ.de poſtu.bone.⁊ no.ſ.e.pu
blicato.℄ (Tractatū) i collatiōe.ſȝ alr̄ pſūctorie tractatū erat.ſ.
q: nō ꝯputaret̄ in nūero ⁊ eēt indiffinitū.ſȝ noluerūt.imo ꝯtēpſe
rūt attēdere vel inqrere rōnes quare expellēdi non eſſent (cōiter)
id ē ab vno vice oim vel ad min⁹ vice partis q̄ bene eligit vel ca
nonice ſinguli qui conſenſerant in eum cōſenſiſſent in ſcrutinio.
6 ℄ (†Singularis electio vt quilibet) diceret ego eligo talē in epi
ſcopū vel etiā in plurali dicēdo nos eligimus niſi eſſet talis q hȝ
hoc ex officio vel qi ſit ei collata ptās.⁊ tūc ſiue dicat in plurali ſi
ue in ſingulari ſemp intelligit̄ cōis.ſȝ qd ſi aliq hāc ptātē nemini
dari velint reſpōdem⁹ qō cū ſit tale qō p vnū exercere neceſſe ſit
ſtabit̄ maiori parti.ſ.de his q̄ ſiūt a maio.parte cap.c.j.⁊ nota.ſ.
de ꝯſti.cū veniſſet.Itē ſȝ hic aſſignet̄ hec rō eſt q̄ eſt i decretali me
lior tñ ⁊ verior eſt:q: ſi liceret cuilibet ꝑuēpere i eligēdo qlibet ēt
mal⁹ vt acqreret ſibi gratiā electi feſtinaret eligere:⁊ illa;locū au
7 ferret collationi.℄ (†Singularis) ſicut etiā qñ ſunt iudices ſi cō
cordātur qō vnus ꝓ oibus debeat ferre ſnīam ſufficit ꝙ oēs ſunt
pſentes.ff.de re iudi.l.nō tantū.⁊.l.cui autē.nec eſt ꝯtra.C.de ſen.
ex peri.re.l.ij.q: nō licet p aliū ferre q p vnū ex ſe ferūt cū cōſeant̄
vnū corp⁹ vel vn⁹ index iure negam⁹ qui omnes ſimul ferre poſ
ſint licet ſi nō ꝯcordēt ambo ſentētiare debēt.i aut.vt iudi.nō ex.
ſa.inſ.§.j.col.ix.Si aūt aliqs nō cōcordat vel diſcordat.ſed dubi
tat ſi iurauerit qō ſibi nō liqueat eo quieſcēte alij iudicabūt.ff.de
☞ re iudi.ſi vni (idē) ſcȝ cōſenſus ſcrutiniū.℄ (†Numero) licet hec
ſubtilitas ſatis inutilis ſeruet̄ in electionibus epiſcoporū ⁊ alioȝ
in quibus eſt forma ſeruāda quā habes.ſ.eo.q: ꝓpter.nō tamen
ſeruabit̄ in aliis electionib⁹ niſi forma nō requirat̄.nā ibi ſufficit
dicere cuilibet ſeparatim cōſentio in talē vel eligo:q: ſicut in ma
trimonio carnali mutuus cōſenſus ꝯhentiū vel per verba expreſ
ſus ſufficit.ſ.de ſpō.tue.ſic ⁊ eadem ratione in matrimonio ſpiri
tuali.idē ꝯſenſus etiā ſeparatim pſtit⁹ ſufficere videt̄.ſ.de trāſla.
epiſcopo.inter corporalia.Et ſi q̄rat̄ quis cōſenſus facit electio
☞ nem canonicā vel prim⁹ vel vltimus.℄ †Reſpōdemus ꝙ illius
cōſenſus qui vltimo cōſentit ſine cuius cōſenſu nō valeret electio
precedēs:cōſenſus cōfirmat ar.ff.ſi cer.pet.recepti.ff.de ſeruitu.
c ruſticorū predio.per fundū.hoc nō placet:q: ſimulᶜ cōſentire de
bent nō diuiſim:q: vt collectū ꝯſentiūt nō vt ſinguli.alij tñ dicūt
qō nunq̄ valet electio corā eorū qui ſine ſolēnitate forme eligēdi
ſunt niſi poſt habit⁹ ꝯſenſus fiat cōmunis electio vt hic dicit̄ (vel
cōmunis) i capitulo (ſiue partis).i.qō ipſe eligit vel qō pars ipſa
eligat aliquē (excludi) ab eo qō cōputaret in matrimonio vel ab
electiōe.publicato enim ſcrutinio dixerūt ⁊ diffinierūt ꝙ duo nō
debebāt cōputari inter electores.⁊ ideo nō dici electionē vniuerſa
8 lium a minore parte factā.℄ †Itē nō intelligas qō electio caſſa
retur licet duo ꝯtēpti eſſent niſi illi pſequerent̄ ſuū ꝯtemptū. vt
no.ſ.eo.qō ſicut ſed ideo caſſat̄ hic : q: de eorū excluſione vel ab
ſentia nō habuerūt plenam collationē.⁊ intelligimus nō plenaȝ
dūmodo ex ſtudio vel ꝓcurata negligētia aliqua manifeſtatio
nib⁹ omittāt.Vel dic veri⁹ qō ideo vim facit in excluſione horū
duoꝝ:q: ſi in veritate excluſi eſſent ⁊ iuſte tūc bene haberet pſeas
electus maiorē partē totius capituli.ſed iſtis ꝯputatis nō habe
bat maiorē totius capituli.⁊ ideo etiā nō proſequentibus ſuū cō
temptū caſſanda erat electio tanq̄ a minore parte facta nam pro
pter ſubſequentē eoꝝ cōſenſum nō ratificat̄ electio.ſ.eo.auditis.
⁊.c.q: propter.⁊ eſt notandū ꝙ etiā ad numerū cōputant̄ abſen
tes qui deberēt citari ⁊ fuerūt contēpti propter omiſſam aūt col
lationē abſentie eorū non videtur caſſanda electio cū pari ratiōe
de omnib⁹ que circa electionē ⁊ electū agunt̄ deberet habere pa
rem tractatū ⁊ hoc quia triginta erant canonici ꝯputato cū pro
teſtatione admiſſo ⁊ abſente qui debuit vocari.xv.elegerūt.Gul.
⁊ hic fuit a maiori parte cap.electus ſicut ꝓteſtatiōe admiſſ⁹ in
ſte fuiſſet excluſus ⁊ abſens non debeat cōputari:⁊ quia nec iuſte
fuit excluſus ⁊ abſens debuit cōputari ideo non habuit maiorē
☞ partem.℄ (†Proteſtationem) quod eius vox valeret quantum
de iure valere deberet:⁊ tunc deberet valere vox dummodo ſit in
poſſeſſione.ſecus ſi dixiſſet valeat vox eius ſi de iure intereſſe de
bet.ſ.eodem cumana.(abſentes) de hoc not.ſ.eo.coram (cōcilio)
quia omiſſa collatione ⁊ quia non habuit maiorem nec ſaniorem
partem ⁊ quia non fuit cōmunis electio.

Differe

Maſſana. (Per laicos (.ſ.eod.quiſquis.vbi de
hoc no.multofortius quando ipſi ſoli
probibentur.ſ.eo.quod ſic vbi no.

1 An valeat factum abſente eo qui contempſit intereſſe termi-
no ei ſtatuto.
2 Qui cum aſſignatur terminus:preſens eſt:non debet poſtea voca
ri ſi ſe abſentat.
3 Conſenſus cõtempti qui de iure vocandus erat vbi ꝛ qñ valeat.
4 Nunquid abſentes qui vocari tenebantur, ratum habere debeãt
ſi preſentes dignum elegerunt.
5 Ratum haberi poteſt etiã non ſuo nomine geſtum: ꝛ vide etiam
in nu.6.
7 Quod capitulum facit a maiori parte fieri dicitur.
8 Quo caſu liceat a nominati electione diſcedere.
9 An publicato ſcrutinio liceat cuipiam variare.
10 Quodammodo electio que caſſatur vel nulla eſt iterũ reuiuiſce-
re valeat.
11 Quando poſſint electores compelli ad publicandam electionẽ.

Eccleſia veſtra. (intereſſe).ſ. termino
ſtatuendo cũ ſʒ canoni
1 cus noluerit intereſſe. (†Canonic⁹) nihilomin⁹ tñ
vocari deberet poſtea ad electionẽ dũmodo neſciuerit
terminũ aſſignatũ:forte qꝛ ante exiuit terrã ꝙ termin⁹ ſtatueret:
vel alia de cauſa q̃ cũ cõtẽpſit intereſſe ſtatuẽdo in termino quo
ad termini aſſignationẽ tenet illud qđ factũ eſt eo abſente.ſed ele
ctiõi itereſſe nõ cõtẽpſit cũ de ea tractat⁹ nõ haberet.ꝛ eſt hic ar.
ꝙ ſʒ aliqs citet ad teſtes recipiẽdos vel aliũ articulũ ſpũalẽ nihi
lominus poſtea ad illos articulos vel ad ſniam vocãdus eſt licet
prio cõtumax fuerit.ar.C.quõ ꝛ qñ iud.ea que. Et hoc dicim⁹
eſſe verum niſi ideo receſſerit a capitulo vbi aſſignatur terminus
vt ignoraret diẽ electiõis ꝛ nõ notificaret ei in illo capitulo nã in
hoc caſu fingit ꝓcuraſſe neſcire.vnde debet ſibi imputari.xxxvij.
di.§.vt itaqꝫ ſi ꝓcuraſſet ne ad eũ ꝑueniſſet citatio.ſ.vt lit.nõ cõ-
teſta.qñ ſecus ſi pro alia neceſſitate ſua receſſiſſet etiã fraudulen
ter nõ tamẽ in fraudẽ citationis.ff.ex quibus cauſis in poſ.eat.l.
fulcinius.§.quid ſit.ſed videtur qđ etiam ſi receſſit ne diẽ ſciret
tamẽ reuocari deberet.nam ſi primo fuerit malitia eius vitando
ſcire terminum modo eſt malitia capituli quod nõ citat.ꝛ vltia
malitia prepõderat.ff.de pericu.ꝛ commo.rei ven.l.illud ſed non
negamus malitiam ſiue negligẽtiam capituli cum certum ſit de
malitia abſentis quã ſemper durare preſumo quouſqꝫ veniat.ſed
ſi veniret ꝛ nõ admitteretur niſi priuaret per ſententiã.tunc eſſet
malitia capituli vltima ꝛ imputaretur ea.etiaʒ ſic loquitur.ff.de
pericu.ꝛ cõmo.rei ven.illud.cum enim certa ſit malitia abſentis
in hoc articulo ſcʒ vitandã electionis ſcientiã non eſt locus cõte-
ntris ſuper malitia.ff.de re iud.ꝛ cõtumacia.ſecus ſi in vno arti-
2 culo fuiſſet cõtumax:nihilominus in alio citaretur. †De hoc
aũt ſcias.qꝛ hi qui p̃ſentes ſunt qñ aſſignat terminus aliãs nõ de-
beret poſtea vocari ſi ſe abſentauerit.qꝛ ſi ſcit certiorari nõ debet
ff.de act.emp.ꝛ vendi.l.j.ſecus eſt in illo qui ſciuit eccleſiã vacare
qui bene citãdus eſt.ſ.eo.cũ inter vniuerſas(abſens exiſteret non
vocato)ꝛ male:licet enim cõtẽpſerit capitulũ in termini aſſigna
tione nõ tamẽ cõſenſit quin vellet intereſſe electiõi.vt no.ſ.eo.cũ
3 nobis. (†Adiacere)ꝛ dicit male cõſenſus eiũ cõtẽpti q de iure
vocãd⁹ erat etiã poſt ſcrutiniũ ꝛ poſt electionẽ valet in hoc:vt de
cetero nõ poſſit caſſare electionẽ.ſ.eo.qđ ſicut.nõ autẽ in hoc vt
aliqđ ſuffragiũ ſibi auferat eius vox cũ tãtum ex priori ſcrutinio
ſit procedendum ꝛ ex votis in primo ſcrutinio habitis electio in
dicetur canonica vel non.abſurdũ enim eſſet ſi ex ſuperuenien-
tibus votis hoc pẽderet cũ incõtinenti facto ſcrutinio ꝛ collatio
ne debeat eligi ille in quem omnis vel maior vel ſanior ꝛc.ſ.eod.
auditis.ꝛ c.quia propter.eſt preterea in electionibus temp⁹ ele-
ctionis ſpectandum.ſ.eodẽ.dudum. Roborare tamen poteſt
maiorẽ partem †ſi autẽ aperto ſcrutinio veniret ꝛ cõtemptus pe-
teret ſcrutinium de nouo fieri exaudiẽdus eſt.cũ notorium iuris
quo eſt male factũ vel proceſſum.arg.ſ.eo.cum terra ipſi autem
per ſe vel alius hic petẽs nõ ſunt exaudiẽdi pfecta autẽ electione
hoc nõ poſſet eſſe cõtemptoꝝ petente cum electio teneat ipſo iure
licet poſſit caſſari:vt no.ſ.eo.dudũ.ſed ſi ſcrutinio facto veniret
aliquis qui vocẽ haberet in electione:ꝛ tñ nõ fuit in eo loco vnde
vocandus eſſet nõ crederem cõſenſum huius aliquid afferre, cuʒ
publicato legitimo ſcrutinio procedẽdum ſit ad electioneʒ.ſ.eo.
publicato.ſ.eo.quia propter. †Sed ad collationem admitte-
retur.ꝛ idem dicimus etiã ſi omnibus legitime vocatis ꝯpromiſ
ſum eſſet in aliquos ab his qui preſentes ſunt ꝛ poſtea veniret ali
quis de canonicis abſentibus anteꝙ publicaretur electio ille ſu-
ueniẽs niſi adhuc rem integrã inueneriit non poterit reuoca-
4 re compromiſſum.arg.ſ.eo.in cauſis.ex.vij.q.j.factus. †Sed
nunquid ſi p̃ſentes elegerunt dignum abſentes in locis vñ voca-
ri debẽt neceſſe debent habere ratum.arg.quod ſic quia vtiliter
geſtum eſt negotium eoꝝ.ff.de nego.geſt.pomponius.ꝛ l.ſed an
vltro.ſed cõtra verum eſt.ꝛ hoc eſt ea ratiõe:quia nullus dari de-
bet inuitis.lxj.diſtinctio.ꝛ quia in electionibus vocari debẽt om
nes qui volũt ꝛ poſſunt commode intereſſe.ſ.eo.quia propter ꝛ
5 quia non eſt abſentis negotium ſed eccleſie. †Item not. quod
quis ratum habet etiã nõ ſuo nomine geſtum quod etiam eſt in
omnib⁹ ſpiritualibus.ij.q.j.in primis.ix.q.iij.lugdun.ſ.de iure
patro.cura.aliás forte ſecus.ff.de procu.ſi ſeruus (deniqꝫ.) hic po-
teſt incipere reſponſio pape vel eſt allegatio electorum magiſtri
Ber.(Ad cõtemptum.)imo plus dicimus †quod etiã ſi ꝓſen-
tes aliqui nõ vocentur ad ſcrutinium nihilominus tenet electio.
arg.hic ſufficit enim ſeruare formã:ſcilicet ꝙ ſcrutinium fiat.ſed
ibi vota duarũ partiũ de preſentibus vel de his qui vocari debẽt
ꝛ intereſſe volunt ꝛ ſcrutarentur non teneret.ff.quod cuiuſqꝫ vni
uerſi.plane.ꝛ poſſunt variare illi qui primo elegiſſent.ꝛ aliũ eli-
gere.ꝛ ſic intelligitur.lxiij.diſtin.quanto.ſicut enim ibi dicit qđ
oportet duas partes eſſe p̃ſentes ꝛ ſic oportet eaſdeʒ duas partes
ſcrutari. †Sed quid ſi omnes volũt ratã habere electionem a
paucis factã nũquid poſſunt vel ad min⁹ canonicã.reſpõdeo cũ
forma ſit de ſubſtãtia ꝛ electio a paucioribus quã a duabus par-
tibus celebrata vel aliás minus canonica ſit nulla neceſſe ꝛ eos eli-
6 gere de nouo.argu.predicti.c.quanto. †Item hoc no.quod il-
le cui⁹ nomine geſtũ nõ eſt ratũ habet.cõtra.ff.de procu.ſi ſeruus
ſed dic ꝙ ille qui cõſentit ratũ habet nomie eccleſie ꝛ pro eccleſia
ratũ habet.ꝛ ille qui eligit ꝛ ſi nõ nomine cõtempti.tamẽ nomi-
ne eccleſie eligit.vnde hanc electionẽ cõtemptus poteſt ratã ha-
7 bere ex quo nomine eius ꝓcurator cuius fingit facta eſt. †Itẽ
no.ꝙ cõputande ſunt due partes.ita quod in parte abſentiũ nõ
cõputentur illi qui vocari nõ debent:ſed nec ex parte abſentiũ vi
dentur eſſe cõputãdi illi qui nolunt ꝛ cõtẽnunt eſſe in illo termĩ
no aſſignatõ.contumacia enim repreſentat abſentes nec malitia
eorum debet eis prodeſſe.ſ.de reſcript.ex tenore niſi maior pars
eorum qui vocandi erãt ꝛ intereſſe volebant ad electionem abeſ-
ſent qꝛ tunc minor pars procedere nõ poſſet ad electionẽ.ꝛ eſt ea
ratio qꝛ ſicut per capitulũ prefixus eſt termin⁹ electionis.ita per
capitulũ dicit facere qđ maior pars facit.ff.ad muni.qđ maior.
ſi autem alius quam capitulum vocaret ad electionem faciendã
qui de iure hoc facere poſſet tunc forte poſſet dici quod etiam ſi
minor pars ſit p̃ſens tamen proceditur ad electionẽ ꝛ valebit qđ
faciant p̃ſentes.ſed nos hoc non credimus aliter niſi ſicut ſi vnus
canonicos citaſſet nec tamen negamus quemlibet contemptum
poſſe facere caſſari electionem.ſ.eodem.quod ſicut.ꝛ no.in gloſ.
hic poſita q̃ incipit ꝛ male. Item hi dicuntur habere ratuʒ
quãdo electioni terminus prefixus eſt ante finem termini a iure
prefixi.aliás enim ſecus eſt.vt not.ſ.eodem. cum nobis. (†Alia
q̃ ponuntur ibidem)que alias penas imponebant delinquen-
tibus in electione.Sed nõ ſemper electionẽ irritam nunciabãt.
ſi autem ex omni peccato in electione cõmiſſo irritabitur electio
ipſo iure.iam omnes alie pene ꝛ omnia iura in eis prodita euane
ſcãt ꝛ pauce electiones ſine caſſatione euaderent.vel hoc dicit qꝛ
multa alia neceſſaria vel vtilia ſunt in electione q̃ tamen nõ ſunt
de forma ſicut eſt quod eligatur de eadem eccleſia.lxj.diſt.nullus.
vel qđ ſit ſine crimine qui eligit.xxv.diſt.§.nũc autem.ꝛ c.vlt.vel
qđ ſit legitime natus vel ſufficiẽtis ſcientie.ſ.eo.cum in cunctis.
ꝛ ſic de aliis multis. (Vno).C.de inoffi.teſta.ſi quando. vel is
eſt ſenſus ſi tu vis dicere ꝙ vocare ſingulos eſt de forma. ꝛ per cõ
ſequẽs reddit irritã electionẽ.ꝛ idẽ etiã dicas de ſingulis que po
nunt in cõſtitutione cõcilii.ꝛ eadẽ etiã ratione qđ nihil ꝯcilio ſit
addẽdũ.ꝛ ſi ꝯtra fiat ꝙ electio ſit nulla.certe ad hoc ſequitur qđ
vix aliqua electio erit valida:qꝛ vix eſt quin aliquid addat vel de
trahatur:ꝛ ſic etiã per cõſequẽs fruſtra laborauerũt ſummi põti-
fices in iurib⁹ faciẽdis per q̃ ꝓuideret eccleſijs qđ ita difficile
erit hanc cõſtitutionẽ ſeruare cõcilii qđ nunꝙ aliqua electio erit
valida.vel dic ꝙ iura q̃ loquunt de ratificatione abſentiũ vacua
tione abutunt de quibus tamẽ nõ ꝓprie dicit qđ ſint multis vigi
liis excogitata qꝛ pauca ſunt.ꝛ eſt hec allegatio cardinalis qui cõ
tentus erat caſſatione vtriuſqꝫ cũ nollet dimittere cardinalatum
8 propter epiſcopatum. (†Publicato variare) ſigillatim.ſ.de
poſtu.ho.me.vbi de hoc no.ſed nec etiam in omnibus in cõmuni
variare licet niſi notoriũ eſſet per ſentẽtiã vel rei euidẽtiã aliqueʒ
caſum vel impedimẽtũ ſubeſſe quare nominatus eligi nõ poteſt.
nam in hoc caſu cum poſt electionem publicatã liceret aliã face-
re.vt no.ſ.e.cum terra.ꝛ c.dudũ multo melius eſt nõ publicare:
ſed quid ſi non ſit nulla:ſed annullanda puta qꝛ aliquis contem-
ptus eſt:vel alia cauſa dicim⁹ qđ procedere debet ad electionẽ et
ad hoc compelli.ꝛ eſt ratio.quia neſcimus an ſuperior velit eam
caſſare an non.Itẽ neſcimus an contemptus velit proſequi con-
temptum cũ nõ cogatur.ſ.eo.quod ſicut.nec aliter debet caſſari
niſi per ſuperiorẽ vel ad petitionẽ aduerſariorũ ꝛ non ad petitio-
nem eligentium ſed ad petionẽ contempti poterit reincipi ſcru-
tinium ſi non ſit proceſſum ad electionem publicandam.ſi autẽ
aliquis diceret qđ paratus eſt procedere ad probationẽ alicuius
impedimenti contra electum:ꝛ ideo peteret nõ publicari electio
nem.ꝛ propter hoc etiã appellaret non audiremus eum quouſqꝫ

ſcrutiniū eius ſortireť effectū.ſ.publicari electionē vt hic.ar.j.de
cōceſ.pbē.poſt electionē.j.de app.cōſtitut⁹ niſi diſceret incōtinēti
paratas pbationes:qꝛ cum tunc poſſit facere notoriū p pbatio-
nes recipiēdi ſunt ne eccleſia graueť laborib⁹ ⁊ expēſis: nec voca-
tur nominat⁹ in ſcrutinio ad has pbationes ſed in modū inq-
ſitionis pcedeť.⁊ tamē ſi nō admittatur cōtradictio vel appella-
tio illius q vult pbare corā capitulo crimē cōtra nolatū in ſcruti
nio ⁊ nō admitteť:tñ nō caſſabiť electio ſequēs niſi pbeť crimē.
9 j.de his q̄ fi. a ma.par.ca.c.j.ā.eod.cū inter ca.⁊.c.bone. ¶ †Sed
qd dices nūqd cū ſcrutiniū publicatū nō eſt licitū eſt alicui va-
riare. Rñdeo ſic anteꝙ̄ recedāt de loco vbi ingrunť vota aliorū:
ſed ſecus poſtꝙ̄ inde recedūt cū nō ſit iam res integra:quia ceſſa
uerūt inquirere ⁊ exiuerūt a loco inquirendi ⁊ intrauerunt capi
tulum vt illud aperiant.ar.ā.eo.in cauſis:ſed tunc dicunt quidā
quod ſi capitulo toti vel maiori parti placeret quod deſtruereť
illud ſcrutinium poſſet etiā ſine aliqua cauſa:cū capitulum illō
qō fecit poſſit deſtruere.⁊ cum non ſit alicui factum preiudiciuz
nec etiā infamia aliqua oriatur nominato:cum clauſa ſint vota:
ſed aliis hoc non placet imo dicunt ꝙ cuilibet de capitulo licitū
eſt ſuperiorem adire ⁊ petere capitulū cogi ad publicationē ſcru
tinij electionis vt hic.ſed hoc capitulum non facit ad rem cū lo
quatur publicato ſcrutinio ⁊ queſtiones fiant quando nō publi
cato ſcrutinio volūt reuocare non tamē credimus quod aliquis
de capitulo debeat audiri petēs publicari electionem:niſi ſit ma
ior pars.ar.hic:ſed cum ſuperiore agat. Itē quia debet eſſe com-
☞munis electio.ā.eo.in geneſi. ¶ †Item arg.a contrario ſenſu qō
ante variare poſſunt quod eſt validiſſimū.ff.de offi.eius cui mā.
eſt iuriſ.l.j.§.huius rei.j.de preſumptio.nōne.ar.ā.de bo.col.nō
nunꝙ̄.⁊ intellige qō hic diciť ſi ſcrutiniū eſt legitime fcm ⁊ ex vo
tis exceptis apparet alicui noiato ius acquiſitū ſi aūt ſecus eſſet
poſſet iterū ad ſcrutiniū vel ad ꝯpromiſſum procedere. ⁊ de hoc
no.ā.eo.cū terra.⁊.c.dudum.in gloſ.hic habes.quid enim ſi nul-
☞lus habet maiorē partē repetāt ſcrutiniū.ā.eo.in geneſi.†Sꝫ quid
ſi publicato ſcrutinio electores peccent in cōmuni electiōe vel in
collatione eam committēdo.vel aliter : certum eſt qō hec electio
non valet.ā.eo.quia pPter. ¶ Sed nunqd iterū debebunt elige-
re eandē in quē ꝯſenſerūt in ſcrutinio.ſol.dixerunt quidam cum
vnus act⁹ ſit electionis.licet habeat plures partes ſcilicet initiū
in ſcrutinio vel cōpromiſſo ⁊ medium in collatione finem in pu
blicatione electiōis ⁊ in omnibus iſtis actibus nihil habeat fa-
cere electus.ſed electores tm̄ ipſorum peccatū ſufficit vt caſſetur
quicquid factū eſt ⁊ etiā ſit preiudiciū electo ne decetero eligať
qꝛ cum vnus ſit actus qui in vno peccans in toto peccare videnť
alij tamē dicunt ar.huius decret.ſqō licet quādo poſt apertionē
ſcrutinij peterent vel in collatione vel in communi electiōe caſ-
ſanda ſit electio.tamē remanebit electo ſaluū ius queſitū ex votꝫ
publicatis ſed cōtra:qꝛ ex nominatione non queritur ius.ā.eo.
qō ſicut in prin.ij.q.vj.nominationes.ſed ipſi dicunt illa locum
habere quando nominationes non fiunt ſoſēniter ⁊ ꝯmuniter et
animo obligādi ſe:qꝛ tunc bene quęriť ius ex nominatione.ā.de
poſtu.bone.j.ā.eo.cū in iure.⁊ hoc hic expſſe videť dicere.ſed nō
ſic eſt ſi poſt cōſenſum cōpromiſſarioꝝ faciāt prouiſionē quā nō
tenerent.qꝛ tunc ex votis cōpromiſſariorum nullū ius queritur.
ſed ex cōpromiſſione tantū: quia nec etiam compromiſſum eſt ni
ſi ſuper eo quod eum habeant pro prelato de quo prouidebitur.
10 ¶ †Sed cōtra quomodo electio que caſſatur vel nulla eſt iterū
reuiuiſcet.ſol hoc ſꝫ:qꝛ nō eſt nulla niſi propter defectū ſolēnita-
tis. Itē ꝯtra ꝙ nolatus etiā a minori parte oꝫ pferri poſtꝙ̄ in eo
dē contextu fiunt ambe electiones.ā.c.cōgregato.ſol.illud habet
locū vbi ex prioribus votis non eſt ius queſitum electo a maiori
parte.forte qui eſt criminoſus licet occultus: vel qꝛ aliū defectuꝫ
occultū habet vel qꝛ peccatū fuit i ſcrutinio ⁊ ide ex eo nō eſt ius
q̄ſitū.itē cōtra qūo eligeť iterū cū electores ſint priuati poteſta-
te eligēdi.ā.eo.qꝛ pPter.ſol.ipſi idē eligēt ſi nō priuenť per ſniaꝫ
vel ſi priuenť.ſupior ⁊ maxime papa qui eligeret eis ſuſpēſis.j.de
cōceſ.prebē.quia diuerſi.eliget eum:ſicut hoc ipſuꝫ fieret ſi inter
ſcrutinium ⁊ electionē electores moreretť vel aſs amitterēt po-
11 teſtatē eligendi per excōicationē vel alio modo. ¶ (†Cōpellanť)
incōtinenti.ſ.anteꝙ̄ diuertāt ad aliū actū.⁊ ita nō eſt ꝯtra.ā.eo.
cū poſt peti.vel poſſet dici qō poſſent cōpelli qn̄ malitioſe diffe-
runt publicare electionē puta qꝛ vellent ab electo extorquere pro
miſſiones vel pecuniam vel aliquid ſimile: nō enim eſt malitiis
hoim indulgendum.ff.de rei ven.l.in fundo.⁊ forte nō petet hic
noiat⁹ cū ſibi ex nolatione ius nō acqrať.ā.eo.qō ſicut. ⁊ ne no-
tetur de ambitione.j.q.v.ſicut.C.de epi.ſi quāꝙ̄ ſi aliqui de cano
nicis vel dic ꝙ etiā ſi publicatio i capitlo differať p multos dies
nō pPter hoc eſt nulla electio.decre.autē.Rñ.vt ibi.⁊ hoc credi
mus melius(cōpellant)contra.ā.eo cum poſt petitam:vt ibi.

Si alicuius. (Illa vice).ſ.in ea vocatiōe vñ
ſi ad archiepiſcopum deuolnať
electio nō poteſt euꝫ illa vice eligere ſed alia vice poteſt.
¶ (Epiſcopi)niſi forte cū epo eſſet ſimonia ꝯpetrata.j.q.v.pre-
ſentium.contra.j.q.v.quicunꝙ̄ ſolutio.ibi de ſcienter ſimoniaco
vel ibi vocatꝫ beneficium dignitatē cōmune autē credimus ambo
bus quod ſiue dignitatem.ſiue beneficium ſit obtineat ad eandē
dignitatē ſiue beneficium reaſſumi non poterit ſine diſpenſatio-
ne.j.de renun.poſt tranſla.§.rurſus.alij tamē cōtradicunt ⁊ hoc
innuit decr.qō aliud ſit in beneficio ⁊ aliud in dignitate.⁊ quod
poteſt bene epiſcopus diſpenſare in beneficio non in dignitate.

His quibus. (Interdiciť) quia priuile-
gium habēt aliqui ne aliī eli-
gant niſi eis requiſitis ſicut plures reges eccl'ia ranē-
nas q̄ nō eligit niſi cōſulto primo papa. vel etiā p ſpe
ciale reſcriptum mādaretur aliquibus quod aliquo inconſulto
non eligerent.hec enim impedimēta cum ſint preter ius ⁊ quaſi
incognita non preiudicant ſicut ſi electores eſſent excōmunicati
vel interdicti vel lōge remoti a loco vbi celebrari debet electio.j.
de cōceſ.preben.quia diuer.ſecus eſt in tempore quod expēditur
in vocandis electoribus ad electionem quia illud tempus bene
preuidit cōditor canonis ⁊ per hoc ⁊ aliis impedimētis conſim-
libus dedit eis terminum trium menſium.
1 ☞Electio redditur nulla tam ex parte electi quā eligentium.
2 Appellans iuſtam ſue appellationis cauſam prefigere debet.
3 Quo caſu ſimul agi poſſit cauſa principalis ⁊ appellationis co-
ram diuerſis iudicibus.
4 Nunquid hi qui ſe oppoſuerūt:ſed tamen nō appellauerunt de-
beant venire ⁊ appellationem proſequi.
5 An poſſit aliquis cuius intereſt preter appellantem aſſiſtere ap-
pellantibus.
6 Electi petitio admitti nō debet:niſi vocatis his quos res tāgit.
7 Principales perſone ⁊ capituli procuratores inſtructi debēt ac-
cedere ad ſuperiorem.
8 Qui terminus detur appellanti ad iter arripiendum.
9 Nunquid poſſit appellans vltra terminum ſibi a iure prefixum:
appellationem proſequi.
10 An teſtes ante lit.conteſt.recepti legitime recepti ſunt.
11 Hec clauſula:ſicut de iure procedendum fuerit procedatur: quo
modo intelligenda.
12 An ad caſſationē ſufficiat vt vnū ſolū de multis obiectis pbeť.

Statuimus. (Prouiſionē)ante cōfirma-
tionē:poſt cōfirmationē aūt
nō hꝫ locū hec cōſtitutio niſi forte ſimul fieret puiſio
⁊ cōfirmatio.nā tūc credimus qō hec cōſtitutio locū
hꝫ.j.de cā poſſeſ.⁊ pprie.cū olim vbi not.(Impugnat)ſi aūt nul
lus ſe oppoſuit electioni tunc ſupior ad quē pertinet cōfirmatio
ſine vllius tpis expectatione inquiret de forma electiōis ⁊ meri-
tis electi.ā.eo.nihil.nec eſt neceſſe aliquē citari vel publice edi-
ctū pponi.vñ credimus qō etiā ſi hanc ipſam inqſitionē omitte
ret de qua dictū eſt ſcꝫ de forma electionis ⁊ meritis electi nihilo
minus teneret cōfirmatio eo ſaluo qō ſi per errorē aliquid fieret
pcedereť.ſicut no.j.de cauſa poſ.cū olim.⁊ idē dicimus in conſe-
cratione ⁊ ordinatione ꝙ nō eſt neceſſe aliquē vocari.ſed ſolēni-
1 ter fieri.lxvij.diſt.reliqui.(in pſona)†electa vel eligentiū cū vtraqꝫ
reddat electionē nullā.ā.de cōſue.cū dilecti.hoc nō placet quan-
tum ad eos qui obiiciunt in pſonis eligentiū cū hoc ſingulariter
loquať.ſ.in perſonā.nec eſt bona ratio vitiū eligentiū reddit ele-
ctionem nullā ergo penā pati debent huius cōſtitutionis. nā et
cum peccatū eſt in forma nulla eſt electio.ā.eo.qꝛ pPter.⁊ tñ qui
obiicit in formā nō patiť penā vltime partis hmōi cōſtitutionis
ſed lꝫ nō teneať pena hmōi cōſtitutionis teneť tñ ire.vt agat cau
ſam appellationis ⁊ pōt hec obiectio melius dici cōtra formam
2 quā perſonā ⁊ pPter hoc bñ dicit pPter hoc†iuſtam eñi cām ſue
appellationis prefigere dꝫ appellās alioquin nullū pceſſum ſiue
electorū ſiue cōfirmatoꝝ impediet appellatio niſi forte eſſet de ele
ctione epoꝝ ⁊ magnarū abbatiaꝝ ſicut eſt hodie expeditū per cō
ſtitutionē Alex.iiij.de app.dilectus.qꝛ tūc etiā ſine aſſignatione
cauſe vꝫ appellatio.⁊ ſic intelligunt quidā ſinē decre.j.de app.vt
debitus.⁊ ſolā cauſam expſſam pſequi poterit.j.de ap.dilecto.ſ.
ſ.⁊.c.cordi. Itē vř ꝙ hec appellatio ⁊ ius hmōi decre.hꝫ locū in
iudicio ⁊ extra iudiciū.⁊ eſt hoc ſpāle in caſibus vñ aīt hec decr.
qō ap.obtinet vim citationis termini ſicut expreſſe dicit hec de-
cre.etiā in appellationibus q̄ fiunt extra iudiciuꝫ.qō aſs ſec⁹ eſt:
vt no.j.de ap.cum ſit.poſt talē autē appellationē nō debet dimit
tere electores quin ad electionem procedant nec pteatu' appella-
tionis caſſabiť qō poſtea factum erit niſi aſs vera ſit cauſa ap.ā.
eo.cū inter ea.ſed cōfirmatores ⁊ etiā quicūꝙ̄ alij pcedere nō de-
bent ratio diuerſitatis:qꝛ cā app.deuoluta eſt ad iudicē app.ſed
nō electi.iudex aūt ap.elapſis terminis hic ſtatutis hoc mō pro-
cedet ſi alterutra partiū fuerit abſens nam ſi fuerit abſens appel
lans ⁊ examinata electione cōfirmabit.vel infirmabit vel remit-
tet electū ad ſuū ordinariū appellāti iponet penā hmōi cōſtitu-
tionis.ſi vero appellat⁹ fuerit abſens tūc ſi appellatū eſt extra iu
diciū ingrēt de appellante an ſua intererſit appellare.ij.q.vj.nō ſo
lēt.⁊ ſi inuenit ꝙ ſua interſit q̄ret an ex iuſta cauſa appellauerit ⁊
non de

nõ de veritate cãe quã ſi inuenerit iuſtã caſſabit qcquid factũ eſt p
quoſcũqʒ in preiudiciũ huius ap.ſ.de ap.ſi duob⁹. ℭ Nec ob.de
cre.ſ.de ap.interpoſita ꝗ dicit ꝙ nõ reuocat ꝙ ſit a iudice a ꝗ ap
pellatũ eſt niſi ꝓbet veritatẽ cãe.vel niſi offerat ſe ꝓbatur cãs ex
qb⁹ appellat:qꝛ ibi loquit qñ dubiũ eſt an reuocari debeat iuriſdi
tio a iudice a quo appellat an nõ:qꝛ ſi inueniat qõ cã app. nõ ſit
vera remittit ad priorẽ iudicẽ.ſz hic certũ eſt qõ ab eo ad quẽ ap
pellatũ eſt nec de iure nunq̃ cauſa remittet ad priorẽ iudicẽ. ⁊ ſic
cum plures eſſent appellãtes vnus appellauit ad proximũ ordi.
alius ad papã nihil valet qõ ſit ab inferiori ordinario.ſ.de ap.ſi
duob⁹.ſi aũt in iudicio appellet hñ hʒ locũ decre.ſ.alle.interpoſi
ta hoc nõ plz.imo idẽ dicim⁹ in appellationib⁹ emiſſis ĩ electio
nibus ⁊ in alijs appellationibus emiſſis extra aĩs iudiciũ de qui
bus no.ſ.de his que ſi.a ma.par.cap.c.ſ.vel etiã in iudicio de qb⁹
☞ no.ſ.de ap.romana.§.cã aũt ĩ gl.ꝗ icipit ſi vo iudex.ꝗ dicim⁹ enĩ
ꝙ niſi ſubſit veritas cauſe appellationis tenebit ꝓceſſus habit⁹
ab ordinario.ſed ſi vera eſt ⁊ iuſta cauſe appellatiõis nõ tenebit
qõ ſit ab electorib⁹ nec qõ ſit ab ordinario ſed tenebit qõ ſit a iu
dice appellationis caueat ergo appellans ne corã iudice appella
tionis petat infirmari electionẽ factã ab appellatis:qꝛ tũc cõtin
geret eãdẽ cãm agi corã duobus.ſ.cauſam cõfirmationis corã or
dinario ⁊ cauſam infirmationis coram iudice appellationis qõ
eſſet iniquũ.ſed dʒ petere ſuã appellationẽ ꝓnũciari legitimã et
caſſari qcqd factũ eſt poſt ſuã appellationẽ ⁊ p hoc obtinebit ꝙ
3 caſſabit ſnĩa ⁊ tot⁹ ꝓceſſus habitus corã ordinario. ℭ † Sed op
pones qño ſimul aget cauſa ꝓncipalis ⁊ appellatiõis corã diuer
ſis iudicib⁹. Rñ. bene ꝓpter ignorantiã ꝗ eſt an vera ſit cauſa ap
pel.vel nõ ſʒ cũ poſtea apparuerit cãm verã eſſe ap. patebit ꝓceſ
ſum iudicis ord. iniquũ ⁊ ſi apparuerit cãm eſſe falſaʒ ap. appro
babit ſnĩa ordi. ſʒ qd ſi corã ordinario ꝓbet falſa cã ap. ⁊ corã iu
dicib⁹ app. ꝓbabit vera vbi gr̃a.appellatũ eſt ne eligat petr⁹:qꝛ
occidit talẽ tali die. ⁊ poſtea coraʒ ordinario. ꝓbatũ eſt indirecte
qõ nõ fecit illud homicidiũ.corã iudice aũt appellatiõis ꝓbatũ
eſt qõ fecit. Rñ. ſtabit ſnĩe ⁊ ꝓbationib⁹ habitis corã iudice ap.
nec obeſt ei ꝓbatio vel ꝓceſſus habitus corã ordinario nec etiaʒ
ſnĩa ab eo lata cũ ille ꝓceſſus vel ſnĩa nõ fuerit habitus inter ap
pellantẽ ⁊ appellatos qꝛ appellãs nunq̃ dʒ corã ordinario litiga
re qꝛ ſic ſue ap. renũciaret.ſ.de app.ſolicitu.ſ.de offi.dele.gratum
⁊ relatũ.ſed ꝓceſſus appellatiõis vere eſt inter appellãtẽ ⁊ appel
latos.qꝛ aĩs nõ valeret ꝓceſſus habit⁹ corã iudice ap.niſi habit⁹
☞ eſſet partib⁹ p̃ſentib⁹ vel p cõtumaciã abſentib⁹ † appellatus aũt
põt cãm ꝓncipalẽ ꝓſeq corã iudice a quo appellatũ eſt ſi appella
tio nõ fuit legitima. ⁊ põt etiã ꝓſequi cauſaʒ appellatiõis corã iu
dice app.cũ corã vtroqʒ aſſerat appellationẽ nõ valere. ⁊ ideo co
ram vno agẽdo nõ videt renũtiaſſe iuriſditioni alterius.ſi aũt iu
dex appel. p appellato ferat ſnĩam.ſ.qõ nõ valuit appellatio nec
iudex a quo appellatũ eſt ferat ſnĩam in cã pricipali pro appellã
te licet abſente ⁊ cõtumace. qꝛ vere apparet eũ cõtumacẽ fuiſſe ex
quo iudicatũ eſt eũ iniuſte appellaſſe tenebit vtraqʒ ſnĩa.qꝛ ſi bñ
☞ inſpexeris concordat. ℭ († Appellari) idẽ eſt ⁊ ſi alio modo q̃ p
appellationẽ negotiũ electionis ad ꝓrimũ ſuperiorẽ deferat ⁊ co
ram ipſo aliqd obiciat cõtra formã vel perſonã.ſed hoc ideo di
cit.qꝛ quaſi ſemp per appellationẽ hmõi negotia electionũ ad ſe.
ap. deferunt vel ideo.qꝛ ſi papa nõ ſit ꝓrimus ſupior ⁊ vna pars
vadit ad ꝓrimũ ſuperiorẽ alia ad papã tunc ille p̃latus ꝓcedit in
4 cauſa q pri⁹ citauerit.ſ.de ap.vt debit⁹.hoc nõ placet. ℭ († Tan
tus) ĩa igit q ſe oppoſuit ⁊ qui appellauit venire debet vel mittere
vel ꝓſequi appellationẽ.alioquin patit penã que infra ſequit ſed
nũquid alij qui ſe oppoſuerũt ſed nõ appellauerũt venire debẽt.
Rñ. illi ſoli venire tenent vel mittere q appellauerũt vel quorum
nomine appellatũ eſt.vel qui appellationẽ alijs interpoſitã expſ
ſe ratã habuerũt ⁊ ſi nõ venerint punient vt hic alij vo qui ſe di
cunt oppoſuiſſe nõ tamẽ appellãt nec appellationẽ ab alijs inter
poſitam ratã habent nõ tenẽtur venire vel mittere ſed eoꝝ oppo
ſitio vel abſentia proceſſui non obſtabit vident aũt nolle agere ⁊
quodãmodo ei qõ factũ eſt cõſentire. vt.ff.de appel.l.ſcio.tũc enĩ
appellandũ eſt cũ ordo decretũ electiõis interponit.vt.ff.quãdo
appel.ſit.l.j.§.ſolent.ſed fateor ꝙ appellatũ proſecutio ⁊ victoria
nõ appellantibus: vel appellantib⁹: ſed nõ proſequẽtibus ꝓdeſt:.
☞ vt.C.ſi vnus ex plu.ap.l.j.⁊.ij.⁊.ſ.de appel.vna. ℭ † Sed quid ſi
is qui proſequit vt proſequat ex fide: ſed cũ aduerſario colludat
nũquid alius qui appellauit ⁊ nõ proſequit vel q ſe oppoſuit ſed
nõ appellauit cauſe ꝓſecutionẽ aſſumere põt inuito eo q ficte ꝓ
ſequit:puto qõ ſic:vt.ff.de appel.l.ab executione.§.alio condẽna
5 to (intereſt) † alie pſone quarũ intereſt p̃ter appellãtẽ poſſunt aſſi
ſtere appellãtib⁹ ⁊ etiã p ſe ſi inuenerit appellatos ꝓcedere in cã
ꝓuiſiõis qꝛ curia cõe forũ eſt ſed nõ poterit ad eoꝝ petitionẽ pro
cedi cõtra appellatos abſentes ſcðm tenorẽ huius cõſtitutionis.
ſed ſi aliqs appellaſſet ꝯ electionẽ alicui⁹ q eſſet facta eo ꝯtẽpto:
vel qꝛ eſſet facta in ei⁹ p̃iudiciũ cũ prius eſſet canonice electus.et
in alijs cõſimilib⁹ caſib⁹ ſatis videt ꝙ ⁊ capitulũ ⁊ quilibet ali⁹
debet cõparere ſine alia citatiõe vt ſuper p̃dictis dicat quicquid

dicere poteſt. ⁊ ſi nõ ꝯpareat decetero non admittetur ad dicẽdũ
aliquid de his ſuper quibus appellatum eſt puta qõ ille qui ap
pellauit habuit ius vel qõ appellatio eſt iuſta.ſed ſi ex alia cauſa
q̃ ex qua appellatũ eſt velit ipſe appellator vel etiaʒ alius diceret
electionem nõ tenere vel caſſandã eſſe bene audiret nec imputat
ei ſi ſuper his nõ compareat.argu.ff.de iuſti.ac.habeat.ſ.de app.
6 cõſtitutus.⁊.c.dilecto. ℭ † Item ſi electus vellet dare petitionem
ſuam.peto electionem meam confirmari ſine alia adiectione nõ
debet admitti talis petitio niſi vocatis omnibus quos res tãgit
ſi fiat nõ preiudicet eis.ff.de mi.etiã.§.ſi.licet dicamus bene va
lere cõfirmationem ſi electio eſt canonica:etiã ſi nullus citetur vt
not.ꝯ.eo.cũ dile.itẽ ille idẽ qui appellauit ex alia cauſa poteſt di
cere ꝯtra electionẽ.ſʒ ſi det petitionẽ talẽ peto tali appellãti ĩpo
ni ſilẽtiũ ſup ꝯtradictiõe ſua ex ea cã ex qua appellauit bñ audit.
ſi aũt nõ arripuit iter intra mẽſem vel ſi non expectauerit per.xx.
7 dies nõ habet locũ ꝓceſſus hui⁹ cõſtitutionis. ℭ († Inſtructos)
inſtructi debẽt venire ⁊ ꝓncipales pſone ⁊ capli ꝓcuratores cũ de
creto ⁊ cũ oib⁹ inſtrumẽtis factis de electiõe ⁊ ſup cõtingẽtib⁹ ⁊
ſup appellatiõe ⁊ ſup eo ꝙ immiſcuit ſe adminiſtrationi ⁊ ꝯſili
bus.itẽ debet portare inſtr̃a ſup his q̃ vult ꝓbare ſine alteri⁹ obie
ctione ſʒ ſi ad obiectionẽ aduerſe ptis expediat eũ hr̃e aliã inſtr̃a
ꝗ ſecũ nõ habet.ad hoc dabit ſibi dilatio.C.de tẽp.in ĩte.reſti.pe
tendũ.l.vlti.teſtes aũt ſecũ ducere nõ tenet.ſed ⁊ ſup inſtr̃is ſi qua
iuſta cauſa moueret iudicẽ iterũ dabit dilationẽ.ff.de edẽ.ſig a ex
☞ argẽ.§.ſi.⁊.l.ſeq. ℭ † (A die obiectionis) hec obiectio ſit extra iu
diciũ ꝙ ex eo apparet:qꝛ corã nullo iudice agebat.itẽ põt habere
locũ hec decre.in appellatiõe vel cõtradictiõe ꝗ ſit ante electionẽ
verbi gratia appello ne eligatis talẽ q eſt morboſus.ꝯ.eo cũ inter
dilectos.vel ne eligatis ſine me qui debeo eſſe electiõi huius:ſed
ſi electione facta dixit:domine ego appello ne vos pro electo ge
ratis: qꝛ electio veſtra nõ valet propter talẽ defectũ forme vel pſo
ne: ⁊ hec appellatio ſcðm formã nõ põt habere locũ in exemptis
in non exemptis autẽ bene poſſet hec appellatio habere locũ etiã
in iudicio.vt puta ſi electus peteret ꝯfirmationẽ a ſuo ordinario
⁊ tũc aliquis obĳceret quicq̃ in formã vel perſonã ⁊ ꝓpter hoc
añ ſnĩaʒ vel poſt appellaret locũ haberet decre. ⁊ tũc debet arri
pere iter intra.xx. dies computãdos a die obiectionis finite per
appel.vel alio modo ſiãte coram iudice coram quo ꝓpoſita fuit.
ℭ Et videt ꝙ hec obiectio poſſit fieri nõ ſolũ ab eis qui vocem
habẽt in electiõe ſed etiã ab oib⁹ qui poſſunt p̃dicta obĳcere vel
cõtra electũ excipere de quibus not.ſ.de accu.ſup his.ſed ſi facta
cõmuniter ⁊ concorditer electione poſtea aliquis appellet. nihi
lominus ſit electus non obſtante eius appellatione vel contradi
8 ctione adminiſtrabit.argu.ꝯ.eo.niſi in.§.ſi ℭ † (Iter) hic datur
terminus ad iter arripiendum.⁊.ſ.de ſentẽ.⁊ re iudi.cum cauſaʒ.
alibi ad iudicẽ adeũdum.vt.ſ.de appel.perſonas alibi ad proſe
quendum.vt.ſ.de ap.cũ ſit romana ex ratiõe.c.ſepe cõtingit.⁊.c.
oblate.alibi ad proſecutionẽ perficiendã. ⁊ in auẽ.de his que in
gre.ad appel.§.ſancimus.C.de appel.in auẽ.ei qui appellat.ij.q.
vj.ſi quis appellat.niſi per iudicẽ ſteterit.vt.C.de tempo.appel.l.
cum anterioribus.§.illud etiam quo caſu vel appellãti reſtitutio
indulgetur vt.ff.ex quibus cau.l.ſed ⁊ ſi per pretorẽ.vel tẽpus ipſo
iure non cedit:vt in.auẽ.vt ſpon.lar.§.hoc quoqʒ. ⁊ maxime ſi ap
pelletur ad ſummũ pontificem vel ad principem in quo caſu locũ
habet qõ legitur.ij.q.vj.anteriorum.§.ad hoc.in auẽ.de appel.et
ſ.que tẽpora.§.ad hoc ſancimus.ſi autẽ nõ arripuerit iter intra
mẽſem vel ſi nõ expectauerit per.xx.dies nõ habet locũ proceſſus
huius cõſtitutionis.itẽ videt ꝙ debet habere locũ quãtũ ad hoc
qõ veniat inſtructus vbicũqʒ a iudice prefigit termin⁹ ad proſe
quendum negotiũ prouiſionis etiã ſi alterutra partium hoc non
petat propter periculũ more.ſ.de ap.oblate.⁊.c.cordi. Alij aliter
9 dicũt qõ nõ inuenitur expreſſe cautũ. ℭ † (Intra menſem) quidã
dicũt qõ vltra terminũ iſtum nõ poteſt proſequi appellationẽ.ſ.
de appel.pſonas.licet aĩs nõ ꝓſequendo appel. poſſit ⁊ in formã
⁊ perſonã dicere qõ vult.ſ.de appel.conſtitutus. ⁊ vltra habet ter
minũ.alij dicunt ⁊ vt videt melius qõ etiã vltra terminũ ꝓſequi
põt ap. dũmodo ſit res integra:qꝛ iſte terminus nõ prefigitur ap
pellationi tantũ ſed appellatiõi ⁊ negotij principalis ꝓſecutioni
licet modica vel nulla differẽtia ſit ſiue ꝓſequẽdo appellationẽ ſi
☞ ue alio modo opponat ſe electioni. ℭ † (Intra mẽſem) iſte mẽſis
cõputat a die appellatiõis publice emiſſe etiã ignorãtib⁹ appel
lationem emiſſam.qõ ex eo apparet.quia papa voluit prouidere
contra vacationem eccleſiarum credimus tamẽ ꝙ ſi diceretur ele
ctio nulla vel irritãda ꝓpter indignitatẽ perſone electe quod nõ
preiudicaret perſone electe quin adhuc eligi poſſet. Nec ob.ꝯ.eo.
ſup eo.qꝛ ibi loquit qñ ipſemet tractauit cãm ſue electiõis.vel qñ
ſciuit ab alijs tractari quãuis meli⁹ videret dici ꝙ ſciẽtia ſola ſibi
obeſſe nõ debet ſicut nec teſti.ſ.de ordi.cog.cum dilec. Itẽ hec de
cre.habet locum vbi quis publice appellat contra electionẽ.ſed ſi
non eſſet appellatũ.ſed aĩs aliquis iret ad ſuperiorẽ propoſitur⁹
aliqd cõtra electionẽ expectari debet aduerſarius cõtra quẽ agit
p ſex mẽſes ⁊ etiã amplius ex iuſta cã.puta ſi eſſet vltra mare. vel

etiā minus lōge.ꝛ ſic loq̄tꝰ.ſ.vt lit.nō conte.qm̄.§.qḋ ſi forſitā.ꝛ
hoc plus pl; quā qḋ continet in gl.que incipit.idē eſt ꝛ ſi.ꝛ tn̄ nō
10 multū cōtradicūt.ad hāc materiā vide.c.cauſa;.de elec.(†Abſen
tia)ꝛ ſi proceſſum fuerit ad aliquod de illis ad quod non ꝑcedit
niſi lit.conte.puta ad receptionē teſtiū vel hmōi ſi poſtea veniat
ꝛ petat libellum vel fieri lit.conteſt.non eſt audiendus.qꝛ eius cō
tumacia fecit vt lis habeat pro conteſtata ꝛ ſi cōtrarium diceret
ſequeret abſurditas qḋ teſtes recepti nō valerent anteq̄ ān lit.con
teſ.recepti.qḋ eſſet abſurdū cū legitime ſint recepti autoritate hu
ius decre.¶†Item nō eſt cogendus probare mandatum procu
ratoris ſi per procuratorem egit.ꝛ dicat nō tenere qḋ factū eſt.qꝛ
nō erat procurator rōne ꝑdicta.ff.de ꝓcu.pōponius.§.rati.ſed di
cūt quidā ꝛ eſt ſecurū qḋ dicūt qḋ l; de his q̄ egit ī abſētia partis
nō eſt cogēdus ꝓbare mādatū.tn̄ vlterius iudex nō admittet eu;
agentem procuratorio noīe niſi ꝓbatū mādet tn̄ cū hoc videatur
eſſe de equitate nō ſcripta tn̄.ar.predicte.l.pōpo.ſatis vꝫ qḋ ſi in
remotis partibus ageret cā.nec de facili poſſet ꝓbari procuratio
q̄ ſorte admiſſa eſt.qḋ ꝛ tūc nō ꝓbata ꝓcuratione ꝓcederet iudex
vſq; ad finē cauſe.ꝛ idem dicimus ſi peteret aduerſarius de nouo
veniēs reſcriptū cōmiſſiōis ꝯtumacia eī ſua facit ꝙ vlterius nō
pōt declinare eius iuriſditionē ſicut ꝛ ꝑſtita hoc faceret ꝛ propo
nere negligeret vt no.ſ.de re iu.†Et hec vera ſunt vbi petit copiā
reſcripti ad declinandum iuriſditionē iudicis:ſed ſi peteret vt vi
deret an per cōmiſſionē ſibi factā poſſet cognoſcere de his de qbꝰ
vult cognoſcere.tunc bene eſſet ei facienda copia reſcripti,ſi illud
amiſiſſet.ff.de eden.ſi quis.§.ſi.ꝛ.l.ſe.ſed l; predicta ꝓbare nō co
gatur tenetur tn̄ ꝓbare exhibitionē eorū per acta.ſ.de proba.qm̄
vbi not.¶†(Pec.ex.dies)iura hoc tp̄s petet ſuam electionem
confirmari ꝛ electionem aduerſarij infirmari dūmodo eode; tpe
facte ſint ambe electiones.qꝛ ſi diuerſis temporibus facte ſint trāſ
acto tpe huius prime electionis poterit petere ſuam electionem
confirmari ꝛ ſuper confirmatione vel contra poterit ſententia,fer
ri.ſed nō poterit petere electionem poſt factā infirmari niſi tranſ
acto tempore huius cōſtōnis a die ſcīe electionis ꝛ,hoc ſatis pro
bat litera preſens.ꝛ preiudicabit ſnīa predicta ſecundo electo niſi
poſtq̄ ſciuerit ſententiā pro primo electo latam appellet intra ꝑe
cē dies.ꝛ niſi intra tp̄a huius conſtōnis proſequatur.ſ.de re iud.
cum ſuper(Abſentia)quādoq; contingeret ſiue ab initio qꝛ non
venit ſiue ex poſtfacto.ſ.qꝛ venit ad contumaciter receſſit.ſ.de eo
qui mit.in poſ.c.j.ſ.vt lit.non conte.qm̄.§.porro.ꝛ.§.quod ſi forſi
11 tan.¶†(Abſētia)bene dicit ſicut de iure procedendum fuerit
procedatur.de iure autem ſic procedendum eſt.qꝛ ſi appellatꝰ fue
rit pñs in optione eius erit ꝙ cognitio appellationis precedat co
gnitionē electionis an omiſſa cauſa ap.ꝓcedatur tn̄ in cauſa ele
ctionis.nā hic idem eſt in alijs cauſis.vt no.ſ.de ap.cordi.ſed hoc
eſt ſpeciale in cauſa electiōis.qꝛ etiā ſi nō ſit terminus aſſignatus
ab homine nec ſit delatum appellationi tamē litere impetrate,ab
appellante intra terminum huius decre.non valent ꝛ talibus lite
ris non obſtantibus nec obſtante etiam abſentia appellantis pro
ceditur in curia pape.vt hic.ſi vero appellās tantum ꝛ non appel
latus fuerit preſens non poterit procedi in curia niſi prius cogno
ſcatur de cauſa ap.que ſi probata fuerit iuſta proceditur in curia
in negotio electionis.et ſi appellatio apparuerit iniuſta remittit
ad iudicē a quo appellatū eſt.ſ.de ap.cum ſpeciali in ſi.ꝛ hoc ob
tinet qn̄ appellat in iudicio.qꝛ ſi extra iudicium appellet ſemper
12 alterius partis abſentia nō obſtāte proceditur,in curia.¶†(De
fecerit eius)dicunt quidam quod ſi plura obiecit licet plura pro
bauerit ſi in vno ſolo obiectoꝝ defecit ſufficit ad hoc vt hec pena
ſibi imponat.arg.ē.de reſcrip.cū a deo ꝛ alij dicūt ꝛ forte melius
qḋ ſufficit vt vnū ſolū de multis obiectis ꝓbet qḋ ſufficit ad,caſſa
tionē.ꝛ hoc ea rōne.quia cū hāc penā patiat excipiēs ꝑter in a cōe
ſ,de accuſationibꝰ ſup his in odiū illoꝝ q̄ impediūt ordinationē
eccleſiarum.ꝛ ex hoc ꝙ vnū de multis ꝓbauerit.patet qḋ non ha
buit hāc fraudē.nec eſt hac pena aſtringēdus maxime qꝛ pene ſūt
mitigāde.de pe.di.j.bene.ꝛ h; locum hec pena ſiue obijciat crimi
na ſiue defectꝰ ſiue irregularitates.decre.enim generaliter loqui
tur.†Item non admittitur procurator ſuper criminibus niſi hoc
expreſſe contineatur in procuratione.ſed ꝛ bene admittitur etia;
ſi ibi non exprimantur crimina.
1 An votum conditionale ſit validum vel non.

In electionibus.

(Dicitur)id eſt le
gitime factis quaſi
dicat ſi alia ſcrutinia eſſent male facta nō reciderent ius
eligēdi in alios(cōditionalia)puta cōſentio in a.ſi eſt
legitime natꝰ vel ſi nouit iura ꝛ hmōi.vl eligo ſi h; maiorē nume
ri(alternatiua)puta eligo.a.vl.b.vl ſic eligo.a.ꝛ ſi.x.voluerit.b,
(ꝛ incerta)puta eligo illū in quo maior pars ꝯſentiet vel eligo eū
in quem conſentiet decanus.¶(In alios)hoc intelligitur quan
do in eodem contextu fiunt due electiones vna ab illis qui huius
vota etiam probata emittunt.et alia ab illis qui bona vota emit
tunt ſi cum omnes huius mala vota emitterent vel etiam maior
pars ſed minor pars neminem eligeret in eodem contextu tunc
in reliquis reddit eorum vox.imo plus dicimus quod ſi ipſi iūde;
eligent anteq̄ priuarentur poteſtate eligendi tenet eoru; electio.
niſi hoc facerent ſuſpitione pene.argumen.ff.de donatio.poſt cō
tractum.de hoc in ſimili caſu no.ē.eo.quia propter in glo.hoc di
1 xerunt.¶†Item hec decre.loquitur quando vota eligentiū ſunt
conditionalia:ſed ſi electi votum eſt conditionale.puta conſentio
electioni ſi papa diſpēſauerit mecum vel ſi tali placuerit.talis cō
ſenſus nullus eſt:cum electiones purum conſenſum requirant ſicut
ipſi in eum pure conſentire tenentur:ꝛ electus non pure:ſed cōdi
tionaliter conſentiat vnde ſtatim eligere poſſunt niſi forte ex gra
tia ei velint dare aliquem modicum terminum:imo plus vide
tur quod ſi electores tunc conſentiant electo ſcilicet qui ſub cōdi
tione conſentiat electioni:tunc ꝛ eorum vota ſimiliter cōditiona
lia reprobata ſunt vnde ex illis votis nō debet effectum ſortiri fa
cta electione niſi fiat de nouo.ꝛ hec vera videntur etiam ſi ſub cō
ditione talis electus recipiatur ad oſculum pacis.etiā ſi recipiat
obedientiam a ſubditis vel ſtallum in choro vel alias adminiſtra
ret cum hec ꝛ ſimilia traditio dominij ꝛ poſſeſſiōis bene poſſent
fieri ſub conditione.ff.de acquiren.poſſeſ.l.qui ab.ff.de iure do.in
dotis fruc.§.fina.ff.de donatio.l.ij.§.ſi pec.ſed dices nōne in his
cōtradicit proteſtatio vel conditio eius facto qꝛ proteſtatur ſe nō
recipere eccleſiam niſi ſub cōditione ꝛ tn̄ facit ea q̄ prelati vel ele
cti ſunt.ſ.de appel.ſolici.ſol.hic nō cōtradicit ꝓteſtatio facto.pu
ta bene ſic de ꝯcordātia poſſunt recipere aliquē ad oſculū ꝑ plato
ꝛ ꝙ prelatus recipiat obediētiā a ſubditis ꝛ adminiſtret etiā ius
prelature ꝛ nō eſſe prelatū poſtq̄ placet partibus imo idem eſt ꝛ
ſi nō ꝯſentiāt ambe partes:ſed vna tantū dicit:ꝛ tūc illi qui eū re
cipiunt ad oſculum non tenent eum habere pro ꝑlato nec illi qui
promiſerunt obedientiā tenent niſi conditio extiterit nec ea que
geſſit quaſi geſta a ꝑlato.arg.eius ꝙ dicit de herede q̄ aliqua ge
rit proteſtās qḋ nō gerit ꝓ herede.ff.de acq.here.ꝓ herede.nec
cōtradicit.ſ.de appel.ſolici.qꝛ illa duo de quibus loquit et ſimul
concurrere non poſſunt.ſcilicet petere abſolutionē vel excōmuni
cationem ꝛ non renunciare appellationi quam inde emiſit.

¶De tranſlatione prelatorum. Rubrica.

1 Eccleſia romana ceteris omnibus prelata eſt a deo.
2 Papa dr imperiū habere a deo:imperator autem a populo.

Cum ex illo priuilegio.

1 †tu es petrus ꝛc.vſq;.tibi dabo claues regni ce
loꝝ.quo ꝑuilegio romanā eccleſiam cūctis eccle
ſijs ꝑtulit ꝛ ei ligādi atq; ſoluēdi ꝑtātem cōtulit.xxj.di.
in nouo.ꝛ.c.quāuis.q.d.ꝑp illud ſpāle ꝑuilegiū
poteſtatē habet cōdēdi canones per quos maiores eccleſie cauſe
2 referant ad eū.¶†(Dñs noſter)imperator autem habet a popu
lo romano.inſti.de iure natu.§.ſed q.ar.cōtra.C.quomodo opor.
epi.in prin.col.j.(canonica)xij.diſt.preceptis(tranſlationes)vij.
q.j.mutationes.ꝛ.c.omnis qui.ꝛ.c.ꝛ tēporis qualitas.ſ.eo.inter
corporalia.(archiepm)futurū vel animi deſtinatiōe(licuit)quā
tum licuit habes.ē.de electio.tranſmiſſam.ꝛ.c.quod ſicut.
1 Spūale cōiugium nō humana ſed diuina poteſtate diſſoluit.
2 De matrimonio carnali ad ſpirituale valet argu.vt hic.

Inter corporalia.

(Deſtruuntur)ſic
in peculio.ff.de pe
cu.non ſtatim ꝛ in poſſeſſione.ff.de acqui.poſ.poſſide
ri.§.in admittenda(deſtruantur)quo ad exteriorem
deſtructionem que ſit per depoſitionem ceſſationē ꝛ ſimilia alias
per peccatum facile deſtruuntur virtutes.xl.diſtin.ſicut.xxxij.q.j.
cum renunciatur(ſolus)xv.q.vij.epiſcopus ſolus(a metropolita
nis)lxiij.diſt.c.j.ij.ꝛ.iij.(condēnari)iij.q.vj.quamuis dudū(for
tius)i.dignius.nā alias cū maiori difficultate ſeparatur carnale
matrimonium.xxij.q.vij.c.j.ſ.de iureiur.quēadmodū.niſi in hoc
caſu.ſ.de ꝯuer.cōiug.ex publico.quaſi ſpirituale quod ſeparatur
per depoſitionē ceſſione; ꝛ alijs modis vt hic ꝛ ſuperiori.c.(ſuo)
id eſt ſuis conſtitutionibus vel vicarij ſui(precipiens)xxxiij.q.ij.
1 quos.ꝛ.c.antiqui.¶†(Separet)ſua autoritate non autē ſeparat
homo carnale matrimoniū cū epiſcopus vel etiā archidiaconus
ꝑ cōſtitutiones pape diſſoluit:ſ; ipſe deus cuius autoritate facte
ſunt(remouet)cū ſit iuſta ex cā.xxiij.q.iij.ſi ꝗs non recte.j.q.vij.
neceſſe ꝛ.c.ſe.(tua)ſ.trāſlatio ceſſio.depoſitio(cōſtitutione).i.po
teſtatē diſſoluēdi matrimonia nō h; ex autoritate terrena ſ; diui
na.(derelinq̄re)vij.q.j.mutatiōes.ſ.de reg.ꝛ trāſ.l;(ꝯfirmationē)
poſt cōſenſum aīe ſuū.ante cōfirmationē poſſet cū habeat tenue
ius.ſ.de accu.ſup his.ē.de elec.cū inter ca.(eligētium)ꝛ mediāti
bus electoribus inter electum ꝛ eccleſiam ſiue populū ſibi ſubdi
tū(cōiūctū)cōſummata tn̄ cōſecratiōe.ſ.e.l;(nihil)quo ad veri
tatē m̄rimonij.¶†(Cū ꝗs)nō ꝓbat hoc eſſe ꝙ ob hoc cōtigit ab
eſſe.C.de ꝓba.neq; no.ſ.de reſti.ſpo.cū ad ſedē.ſ.de teſti.cū tu.fil.
2 xxxviij.di.q̄ ipſis.†Id eſt.i.ſicut m̄rimoniū carnale nō pōt diſſolui
niſi autoritate dei vel vicarij eiꝰ.i.ꝑ cōſtōnes ab eo factas ꝛ in ca
ſibus ab eo

ſib⁹ ab eo cōceſſis ſic nō pōt matrimoniū ſpūale ſeperari niſi au
toritate pape. ⁊ in caſib⁹ in cōſtitutionib⁹ eccleſie ɔtētis vel pape
(de illo). ſ. ē ordinatꝫ ab epō q re. epatui. c. j. (electoꝝ) ⁊ ita ꝙ ſta-
tutū erat in epiſcopis extēdit ad electos cōfirmatos ſic. ff. de iure
do. ſi ſpōſam. C. q po. in pig. l. ij. ff. de fundo do. lex. iul. ſ. de iureiu.
quēadmo. (in canone) c. di. qū (quo ad qdā) ea. ſ. ꝗ miſteriū cōſe-
cratiōis deſiderāt. ē. de elec. trāſmiſſam (inutilē) de pe. di. j. ſcindi-
te. ff. ꝙ cuiuſqꝫ vniuerſi. l. j. §. pe. ff. qui ſatiſ. cogā. quoties. xij. q. ij.
non liceat (ad penā). ff. de excep. rei iudi. euidēter. ff. de inter. ⁊ re-
lega. l. relegatorū. §. vlti. ⁊ l. ſeq. (⁊ de trāſlatione). ſ. de decl. ad au
diētiā. ſ. e. lꝫ (ꝓhibitū). ſ. eo. licet ar. ff. de ver. ob. quiſqs. ff. de arb.
ſed cum dies. §. plane. ſ. de arbi. cū dilecta. ſ. de decimis. ad audiē-
tiā. ſ. eo. lꝫ. ſ. de priui. ſane. ⁊ c. petētib⁹. ar. cōtra. ſ. de cauſa poſ. cū
eccleſia. ff. de iudi. ſolemus. ff. de po. lucius. ē. de reſcrip. cū adeo. et
c. cūm. ſ. de offi. dele. ꝓterea. ſ. de ſen. excō. nuper (maiores) xl. diſt.
homo xpianus. ff. de re mili. omne. §. qui manet (conſenſu) xlij. di.
quāto. ē. de ele. cū inter dile. (perdurante) forte nō peccauerāt po
ſtulantes in recipiēdo epm. ⁊ ideo ſeruat eius cōſenſus alſs autē
ſecus. vt. ſ. c. proxi. vel dic hoc ſeruari eis de gratia.

Uanto quos deus. (xxiiij.) q. ij. quos deus. (retinuit). ē. eo. c. j. ⁊ ij. (cui) xxv. q. j. ɔ. ſtatuta. xj. diſt. eccleſiaſticarū (tranſeat) xxxiij. q. iiij. eſt iniuſta (ꝓcipi-
mus.) † no. ſniam ferri in notorio nō citata pte. de hoc no. ſ. de co
ha. cle. ⁊ mulie. (illicite) ɔſentiēdu eū hře epm ⁊ recipiēdu ſine au
toritate ſummi pōtificis. vt. ē. c. pri. (ſuſpēdim⁹). i. ſuſpēſos denū
ciam⁹. ar. ē. de ele. bone me. mag. meli⁹ pꝫ ꝙ p ſniaꝫ ſuſpēdat (nō
debebit.) xxj. q. j. cleric⁹ (nec illis.) vij. q. j. ſi qs eps. ⁊ eſt vex ꝙ di-
cit hec decre. ⁊ illud. c. qñ ſine autoritate ſuperioris trāſit ab illius
cui⁹ erat prima eccleſia quā ſua autoritate dimittere nō pōt. vij.
q. j. nō oportet. c. ſi q vo. quā etiā illius cui⁹ eccleſia ad quā trāſit
quā occupare nō pōt ſua autoritate. ē. de elec. qualiter ⁊ hic. (ſpre
uit) dixerūt quidā. ar. huius decre. qꝺ qꝛ cōſentit electiōi a modo
ad aliā eccleſiā ſine autoritate pape trāſire nō poteſt. ar. ē. de elec.
cum inter. alij dicunt contra. argu. ē. eo. inter corporalia.

1 Matrimonium dicitur eſſe res indiuidua ⁊ ſimplex.
2 Licet ſub aliquo ineligibili diſpenſetur: debet tamen poſtulari.
3 Nunquid perſona illa dicatur eligibilis que conſentire poteſt.
4 Cur vba p̄uilegij ſiue indulgētie nō interpretat̃ papa largiſſime.

1 **Icet in tantū.** † Nō tñ ppter h̃ intelliga mr̃imōiū hře ptes
ſiue pñcipiū mediū ⁊ finē cū ſit res ſimplex ⁊ incorpo
rea: vñ diuidi nō pōt: ſꝫ referas hec vba ad ꝓceſſuꝫ ſa
cri ⁊ ſolēnitatē ⁊ ptē quā ɔſeq̃t p ɔfirmationē. p ɔſenſuꝫ ei eligē
tiū ⁊ electi ⁊ ɔfirmātis quo ad ſubſtātiā plenū eſt mr̃imoniū ſiue
ſacramentū ſubſtātie eī nihil adijcit conſecratio. ē. eo. inter cor.
2 † (Poſtulari) h eſt ꝗ̄ı expſſuꝫ qꝺ lꝫ diſpenſet cū aliq̃ ineligi-
bili. tñ dꝫ poſtulari ꝙ intelligūt qdā verū vbi remanet ipedimen-
tū ſicut hic. vbi ēt poſt diſpenſationē remanet eps qꝺ impedit ne
tranſire poſſit: ſed ſi penitus tolleretur irregularitas vel ipedimē
tum: vt illegitimo ſatis videt̃ qꝺ poſſet eligi. ē. de elec. cum vinto-
ni. alij tñ dicunt cōtra. ſed quicqd dicat̃ hic eſt notabile ꝙ cōſen
tire pōt poſtulationi de ſe facte. ⁊ ſuperior ēt minor papa poterit
approbare poſtulationē: vt hic totū hoc colligit̃. eſt autē ea ratio
quare magis tollitur, impedimētū in irregularite quā in honore
epali vel alio mō qꝛ fauorabile eſt illō ita tolli qꝺ nihil remaneat
nec etiā vlla memoria ſed honor epiſcopalis. vere etiam bonū eſt
qꝺ remaneat. ſicut etiā dr̃ in pacto quod tollit ipſo iure actionem
ex delicto ſꝫ nō actionē ex ɔctu. Itē vr̃ qꝺ ex q̃ ɔſentire pōt qꝺ eli
3 gi dꝫ. qꝛ ex eius arbitrio pēdet inuitare mr̃imonium. † Item ex
hoc qꝺ cōſentire pōt vr̃ qꝺ pſona ſit eligibilis. ⁊ videat̃ ꝙ tutius
ſit hunc eligere poſtulandū. ē. de ele. in cauſis. lꝫ hoc iure niti vi-
deant̃. tuti⁹ tñ eſt ꝙ oīa per ipm fiāt. l. ꝙ anq̃ cōſentiat licētiā pa
pe hēat: ⁊ qꝺ poſtulet̃ vt eligat̃. nam et hoc ſonare videtur litera
indulgentie vbi dicit. dūtamē nihil obſtet de ea. nā hoc cognoſce-
re. ſ. aliqd ſibi obſtet non eſt ipſius poſtulati: ſed ſuperioris. item
cognitio dꝫ precedere adeptionē epatus cū ſit cōditio. item quia
turpius eijcitur ⁊c. ſ. de iureiur. quēadmodū ergo per ſe ſine ſu-
perioris licentia conſentire non pōt. † (Reſeruaſſe) ſed quare
verba priuilegij non interpretantur large. ſ. de verbo. ſigni. olim.
Reſpondeo quia forma verborum non patitur. ſ. de priuile. por-
ro. Item qꝛ per tale priuilegium noluit peruertere conſuetas exa
minationes poſtulationum. C. de inoffi. teſta. ſi quādo ſed queru
quā vtilitatē cōſequatur per iſtā interpretationē cū potius ſit in-
terpretandū vt res valeat ꝗ̄ qꝺ pereat. ſ. de verbo. ſigni. abbateꝫ.
ff. de re. du. quoties. ad idem. ff. ad mum. l. j. ff. de leg. j. ſi quando.
ff. cōmo. in cōmodato. §. pe. Rñ. ideo attenuat vires huius priui-
legij. qꝛ per ambitionē fuit obtentum. j. q. j. principatus. C. de ſe.
cō. l. j. ſicū cōtra ius aliqd obtinet̃ preſumit̃ eſſe ambitioſe obtē-
tum. ff. de mino. l. iij. in prin. † Uel hoc eſt ideo qꝛ eſt diſpenſatio.
vnde eſt reſtringenda. ſ. de cōſan. ⁊ affi. qꝺ dilecto. ⁊ no. de hoc. ē.
de reſcri. cauſam vel dic quod ſuper examinatione nō dabit̃ ei ali
qua indulgētia ſicut ex verbis indulgētie colligit̃ ſed in hoc valet
ei indulgētia ſi vocet̃ p poſtulationē vel ad maiorē dignitatē po-
teſt conſentire per mutuū ei⁹ conſenſum ⁊ eligentiū inuenat̃ ſpiri
tuale cōiugiū qꝺ nō eſſet ſi indulgentiā nō haberet. ē. eo. inter in
ſi. † Et dicimus qꝺ eo preſtāte ɔſenſum ſecūde vacat prima de
iure. ē. c. pri. ſ. de cōceſ. preben. nō vac. literas niſi ſeruaret formaꝫ
indulgētie. tūc eī nō vacaret niſi poſt tres menſes intra quos de
bet confirmari ⁊ conſecrari. argu. c. di. c. j. ē. de elec. cum in cūctis
honores enim gradatim ſunt deferēdi. ff. de mu. ⁊ hono. ⁊ grada-
tim. xxiij. diſt. legimus (examinata) examinatio iſta fiet extra iu-
dicium ſicut cum mandatur alicui qꝺ prouideat ſi eſt idone⁹. nā
ꝓter hāc clauſulā nō credim⁹ ꝙ ſit neceſſarium ꝙ hmōi iudices
vel executores debeāt aliquē vocare ad ſciēdū ſi velit dicere illū ꝑ
quo ſcribit̃ nō eſſe idoneū. vt no. ſ. de cōceſ. ec. nō vac. propoſuit li
cet tam illi autoritate dele. cū hac clauſula ſi eſt idoneus ꝓcedūt
quā qui ordināt ſemp anteq̄ꝫ prouideāt de aliquo beneficio exa-
minare debeant an ſit idoneus necne. vt no. ē. de poſtu. c. j.

De autoritate ⁊ vſu pallij. Rubrica.

Um ſuper. Prouincie. ſ. de verbo. ſigni. cū clerici. cōtra (cōmiſſe) cū inter miſſarum ſolennia tantum. c. diſt. contra morem.

Ad hoc ſepeliri. De ɔſe. diſt. j. nemo cleric⁹. arg. cōtra. ſi habuit duo pallia noīe duarū eccleſiaꝝ quarū archieps
fuit cū ambob⁹ debet ſepeliri. argu. ē. de poſtu. bone
ij. in ſi. tamē palliū vltime eccleſie erit deſuper. aliud enim intelli-
gitur ſepultū ab eo die quo priori eccleſie ceſſit: imo quidam di-
cunt qꝺ primum pallium non induetur in ſepultura ſed tantum
ſcōm ⁊ primum ponetur ſuper eo vel ſub capite eius. ⁊ hoc eodeꝫ
modo debet fieri ſi aliqñ contingit alicui dari duo pallia.

Nisi ſpecialis. (Plenitudo) c. di. qm̄ q dē id eſt plena executio i
his q̃ ordinis ſunt ⁊ ēt in his q̃ ſunt iuriſdictiōis ſi ma
xima negotia ſunt vt eſt cōſiliū cōuocare. ē. de elec. qꝺ
ſicut. §. pe. (re confundi) xxiij. q. v. ſi non licet.

Ad honorem. (In patre) ij. queſtio. vj. dece-
tero.

1 An in aliena diocesi celebrare vel predicare liceat.
2 Ambitioſa priuilegia reſtringi debent.

Ex tuarum. (Corruptela) ff. de offi. procu. l. j. xxj. diſt. cleros. xxvj. diſ. §. ecce.
(dūmodo is) eps alij dicūt ꝙ in hac licētia dāda neceſ
ſaria eſt autoritas archiepi cum de ſuis inſignibus agat̃.
1 † (Permittat) nulli eī licet in aliena ꝓuincia vel dioceſi cele-
brare vel p̄dicare. vij. q. j. epi. ix. q. ij. nulli⁹ primas. vj. q. iij. ſcriptuꝫ
⁊ no. ꝙ lꝫ papa det priuilegiū. vult tñ ꝙ priuilegiū intelligat̃ ſine
ꝑiudicio alicui⁹. ſ. de offi. or. lꝫ. ſ. de offi. dele. ſup eo. ſi tñ papa hāc
clauſulā nō adiecīſſet crederē ꝙ ſine lciā ei⁹ vti pallio nō poſſet:
vel veri⁹ nō dr̃ hic ꝙ habeat licētiā vtēdi pallio ſꝫ ordines faciēdi
vel ɔſecrādi ſup quo nullū priuilegiū habebat † itē dic ꝙ eps ſine
autoritate ſua nū pōt dare licentiā alij archiepo qꝺ vtatur pallio
2 in ſua eccleſia cū ſit ſignū ꝑlatiōis. ē. eo. niſi. ⁊ c. ſeq. † Unde nō
crederē ꝙ etiā eps q habet palliū niſi eſſet exēptus hāc licētiā poſ
ſit dare alij archiepo niſi ille cui dat licentiā. priuilegiū habeat ſi-
cut hic habebat. ar. ad hoc qꝛ nō habet poteſtatē vtēdi pallio niſi
intra eccleſiā. item ar. qꝛ priuilegium ambitioſum reſtringenduꝫ
eſt de quo no. ē. de transla. epiſcopi. c. ij.

Um ſis vbicunq;. Intra tuam pro-
uinciā vel ſuit pri
uilegium ſpeciale.

Uia nos. (In alia) dūmodo intra prouin-
ciam vel etiā in alia de licētia epi
dicere vel etiā ſacerdotis. dūmodo ibi celebret ſine pō-
tificalibus. † (Soluta) qꝛ ex quo nō pōt niſi in ſolē-
nitatibus priuile. apparet quod nō poteſt quando celebrat ꝓ de-
functis: cum non ſit ſolennitas.

De renunciatione. Rubrica.

Literas.

1 Non extenditur iuramētum ad ea de quibus in iuramēto co-
gitatum non fuit.

Um inter. p. (Beneficio) i. iure ratione beneficij cōtingente (nō pe-
1 tendo). ſ. de iureiur. ſi vero cōtra. † Solu. dicūt qui-
dam quod hoc ideo eſt: quia hoc iuramētum preſtitit
ſpoliatus. ſ. de reſti. ſpol. ſolicite. ſed hoc verum non eſt nec decre.
hoc dicit nam ſpoliatus dummodo ſpōte renūciaret tenetur ſer-
uare iuramentum ſuum ſicut eadem decr. ſonat. alij dixerūt quia
preſtitit non ſuo iudici ⁊ ideo nō tenetur. argumē. vj. q. iij. deniqꝫ
ſed nec hoc verum eſt † quia etiam temerarium iuramentum

ſeruandum eſt quouſq̃ abſoluat.ſ.de iureiuran.cum quidam in
fi.ẽ.de electio.venerabilem.alii dicũt quod iurauit non petere ex
priori iure vel facto quod hic non faciebat:ſed ex poſteriori inue-
ſtitura petebat: cui petitioni iuramenti exceptio nõ obſtabat.ff.
de vul.ſub.ex facto.§.j.ff.de except.rei iudi.ſi mater.§.eadem.⁊.l.
cum queritur.cum.l.ſeq.⁊ an eadem.ff.de inſti.ac.l.habebat. vel
quod melius eſt cum iurauit capitulo non petere non fecit cõtra
iuramentum recipiendo ex canonica electione canonicorum qui
poterunt abſoluere a iuramẽto quod eis fecerat.nec facit cõtra
iuramentũ ſi accipiat ex inueſtitura pape.ff.de vulg.⁊ pup.ſub.ex
facto.§.j.ar.ſ.ꝙ met.cã.ad audiẽtiã.¶ † Et no.qđ lʒ nõ poſſet pe
tere beneficiũ tñ ex quo canonice adept⁹ eſt bñficiũ põt petere ea
q̃ ſpectant ad bñficiũ:puta ſtallũ in choro ⁊ ſimilia. vel melius dic
qđ etiã bñficiũ poſſet petere ⁊ de eo litigare ⁊ ↄtra capitulũ.ꝙ de
nouo eũ eligit ⁊ cõtra aliquos litigatores.ſi autẽ ſolus papa de-
diſſet ſine conſenſu capituli adhuc credo quod non poſſet petere
agendo contra capitulũ niſi papa expꝛ̃ſſe de iuramento retuliſſet.
a argu.ẽ.de reſ.rip.cõſtitutus.ſed ſi de iuramento pape [a] referret et
neceſſitas vel vtilitas ſubeſſet poſſet recipere ⁊ etiam contra capi-
tulum agere propter poteſtatem diſpenſandi. ſed ſi non ſubeſſet
iuſta cauſa quandocũq̃ diſpenſaret papa non cõſulerem clericos
quod ageret contra capitulum.

a ¶ Iuramẽto pape.adde fe-ly.in.c.j.col.j. in pri.ẽ.de cõſti.⁊ in.c.q̃ in eccliaꝝ.colũ. viij.vſ.ꝯmũ. ⁊ ibi cõcor.e. tit.Et vide et abb.in.c.ſigni ficaſti.col.iij. in fi.ẽ.de elec.

1 ¶ An ſtatim quod quis aſſumit habitum probationis intelliga
tur renunciare prioribus beneficiis.

Ex tranſmiſſa Abbatis ſecularis cleric⁹ eſt(clericus) eiuſdem eccle
ſie(habitũ) pbationis q̃ tñ nõ fuit ſibi dat⁹:qr ibi nõ
erat.expone ergo ſic.i.dixit ꝙ volebat apud ſanctũ ſal
uatorẽ habitũ accipe ⁊ poſtea iuit ⁊ accepit(gratia cõplẽdi).i.vt
ſtaret i pbatiõe eo aio ꝙ ſi ſibi placeret religio remaneret ⁊ votũ
ſuũ ⁊ pfeſſionẽ faceret nõ tñ fecit ꝙ ex ſeqñtib⁹ apparet(reſtitui)
cõtra.xij.q.ij.nulli.xvij.q.iiij.ſunt q̃ opes.ↄtra ſo.hic nõ poterat
repetere.ſed eccleſia ſancti ſaluatoris potuit ei reſtituere . ſʒ forte
debuit de iure poſſ.ſʒ non iure fori.xvij.q.iiij.c.vlti.in aui.de mo-
na.ſi vero.ad idẽ.xvj.q.vj.de lapſis.vel res iſte trant date ſub cõ
ditione vel ea intentione vt eo inde recedẽte res ſibi redderent.ſ.
1 de cle.cõiug.qđ a te.¶ † (Receptionẽ)arg.qđ eo ipſo qđ aſſumit
habitũ pbatiõis intelligit renũtiare priorib⁹ bñficiis de hoc no.
ſ.de re.poſtulaſti.⁊ hoc plus pſumit.ſcʒ qđ pro derelicto habuit
pmã eccleſiã tã pꝑter hoc.qr oĩa bona de eccleſia abſtulit ꝙ pro-
pter ſuſceptionẽ habitus probationis(acceperant) populo (reci-
piant)cũ nõ fuerit pfeſſus nec apparet eũ q̃nq̃ voluiſſe ſeculo re
nuntiare.nam ſi hoc appareret oporteret eum aliam religionem
intrare.ſ.de regula.conſul.⁊.c.ſtatuimus.

1 ¶ Actoris pbationes admittẽde ſunt ſup ſimplicita aſſertione.
2 Spoliatus ſi per duos teſtes violentam probat ſpoliationem nõ
valet aduerſario aliqua probatio ſuper ſpontanea voluntate.
3 In actione de dolo vel quod metus cauſa an idem ſeruari debeat
quod in actione poſſeſſorii.
4 Nunquid is qui metu coactus renũtiauit amiſerit poſſeſſionẽ.
5 An quod dicitur in renunciatione eccleſie poſſit etiam dici in re
nuntiatione iuris alterius.
6 Probatiões reis ſup cauſis coloratis ab eo ppoſitis audiẽde ſũt.
7 Qui pecuniã p bñficio dedit nõ põt illo ſine diſpẽſatiõe retinere.
8 Actoris tantum probationes admitti debent ſuper violentia.

Super hoc. (Vtrũ) prima q̃ſtio eſt.qr.ẽ.q̃
rit an ex quo cõſtat aliquẽ bñfi
ciũ reſignaſſe vel adiuraſſe ſi dicat ſpoliat⁹ ꝙ coact⁹ fe
cit an ſit audiẽd⁹.⁊ videbat ꝙ nõ maxime qđ abiura-
uit de q̃ abiuratiõe tñ ↄſtaret in q̃ne.cũ iuramẽtũ ſemp ſit ſeruã
dũ.ſ.de iureiur.ſi vo ſane.q̃ro cui⁹ pbatiões ſint pmo admittẽde
vel actoris ſpoliati vel rei.vel vtri⁹.pma qđ eſt an exceptio ſpõta-
nee reſignationis ſimplr̃ ſine adiectione iuſte cauſe ſit admittenda
1 ⁊ reſpõdet ꝙ nõ.vt.ſ.de appel.cõſtitutus . ¶ † (Repoſcentibus)
hoc vult dicere hec decreta.qđ ſi aliquis repetit beneficium ſuum
⁊ reus opponat exceptionẽ ſpontanee adiurationis nõ eſt audiẽ-
dus excipiẽs niſi probabilem cauſam aſſignet reſignationis ⁊ qđ
teſtes ſunt admittẽdi actoris non rei ſi actor velit replicare qđ co
actus reſignauit non ſponte nec obſtat.ſ.de reſti.ſpolia.acceptat.
quia ibi non coactã renũciationẽ ſed ſpoliationem probare vole-
bat.⁊ intelligit hec decre.qñ agebatur petitorio ſiue poſſeſſorio
ſiue per interdictũ ſiue per cõditionẽ ex.l.ſiue canone ſiue p offi-
ciũ iudicis ſiue p actio.ꝙ me.cã.ſiue p actio.de dolo. que oĩa re-
media ↄpetũt ſpoliatis.iij.q.j.in ſumma.ſed reus negabat ſpolia
tionẽ ⁊ metum vel dolum ⁊ dicebat ſpõtaneã reſignationẽ ⁊ opor
tet iſtos qui tenẽt hãc oppoſitionẽ cõfiteri qđ nullo tpe ſunt ad-
mittẽde pbationes rei ſi intentet petitoriũ:qr nõ ſunt admittẽde
demũ de hac cauſa cognoſcit ſecundũ qđ intelligunt hanc decre.
nec poſt eũ poſt ſñiam nõ ſine ppõnende peremptorie excep.C.ſen.
reſcin.nõ poſ.l.ij.nec de nouo põt petere eccleſiã cũ lata ſit ſenten
tia cõtra eũ.ff.de excep.rei iudi.ſi mater.§.ea.alii aliter dicunt et
melius.vt no.ſ.ꝙ met.cauſa.ſuper eo.ſi autem primo egiſſet poſ-
ſeſſorio nõ obſt.ſed contra.ſ.de reſtitu.ſpo.accepta. ſed dic ſcđm
eos eam probationem ſtaret exceptio rei iudica.in petitorio.ẽ.de
2 elec.querelam.¶ † Inducunt autem profe qđ nõ ſit audiendus
reus excipiens. nec probationes eius admittende qr preſumptio
eſt contra eum vt hic quia ſi ſpoliatus per duos teſtes pbat vio-
lentam ſpoliationem nõ valet aduerſario aliqua probatio ſuper
ſpõtanea voluntate etiã ſi per.c.teſtes probaret:cũ reddant teſti-
moniũ de intentione q̃ ſoli deo cognita eſt. ⁊ ideo ei⁹ teſtimoniũ
valet et ſi ille qui probat vim vel metũ vel dolum pbat qđ oculo
vidit.ar.ad hoc.ſ.qđ met.cã.c.j.⁊ ſic hoc teſtimoniũ preualere de
bet.nec obſtat qđ obiicit.ſ.qr ſcđm hoc nunq̃ admittit ad probã
dam ſpontaneam renunciationẽ ſcilicet de ſpõtanea renũciatio-
ne nunq̃ habere locũ vbi aduerſarius vult probare eam per vim
vel metũ extortã.ſed vbi hoc pbare nollet locũ haberet probatio
ſpõtanee renũciationis.nec per hoc remouet quin reus poſſit pro
bare indirecte nullã violentiã interueniſſe.ſ.de teſt.ſeries ex teno
re.Itẽ ſi preſumeret contra eũ qui dicit ſibi violentiã illatam:pu
ta qr potẽtior ſit eo qui vim intuliſſe dicit.vel qr talis perſona eſt
q̃ dicit vim intuliſſe:qr nõ pſumit vim intuliſſe.vel pꝑter religio
nẽ vl̃ ppt̃ fidelitatẽ ſuã.tũc nullo mõ admitterent pbatiões acto
ris.vel ſi admitterent:admitterent ẽt cũ eis pbatiões rei. ⁊ p eis
magis pſumit.arg.ff.qđ me.cã nõ eſt ⁊ ſic ſonat finis hui⁹ decre.
ibi habito hoc ⁊c.vel dic ꝙ finis hui⁹ decre.nõ dicit ꝙ pbatiões
rei qui dicit ſpoliaſſe nõ admittent:ſed de pbationibus ſpoliati
tantũ dicit ꝙ ſunt admittende.qr de his tantum dubitabat ⁊ nõ
de probationibus rei.¶ Alii dicunt hanc decre.loqui tantũ vbi
agit poſſeſſorio.⁊ tũc obtinet qđ dicit ⁊ ſic loquit decr.ſ.de reſti.
ſpo.ſolicite.ſed dices ad quid pdeſt reũ dicere cauſam.reſpõ.qr ſi
reus poſſeſſor dicat tu nõ fuiſti ſpoliatus ſed anteq̃ te nõ admit
terem vel iura eccleſie ſubtraherem ſponte renunciaueras ex tali
cauſa audiendus eſt.ſ.de reſtitu.ſpolia.accepta.niſi ſpoliatus vel
magis qui non eſt in poſſeſſione probare velit qđ per vim fecit re
nunciationẽ que preceſſit ſpoliationẽ vt hic:⁊ no.ſ.de reſtitu.ſpo.
ſolicite.renunciationẽ aũt factã eo exiſtente ſpoliato ſibi obiicere
nõ poſſet.ſ.de reſti.ſpo.ſolicite.niſi primo reſtituatur vt ibidẽ.vel
dic etiã qđ renũciatione facta poſt talẽ ſpoliationẽ poteſt excipe-
re.ſed tamẽ teſtes expoliati petẽtis reſtitutionem primo recipien
tur.ſic loquit decre.ſ.de reſti.ſpo.ſolicite.⁊ ſecundũ hoc nulla eſt
differẽtia ſiue renũciatio preceſſerit ſpoliationẽ ſiue ſubſequat . ſʒ
ho. nõ placet:qr litera huius decre.hoc nõ patit que dicit ꝙ nul
la pbatio rei admittẽda eſt:ſed tantũ pbata facta ſpoliatiõe fieri
reſtitutionẽ.vñ dicũt alii qđ ſiue renũciatio precedat ſpoliationẽ:
ſiue ſequat nunq̃ impedit reſtitutionẽ.⁊ hec decre.nõ cõtradicit
qr reus nõ negabat ſpoliationẽ eſſe ſed dicebat eam ſpõtaneã reſi
gnationẽ.⁊ ideo ſibi licuit ſua iura ſubtrahere.⁊ ideo admittit ex
cipiẽs de ſpõtanea reſignatione licet in pbationibus pponat ſpo
liatus.ſi aũt alius vellet dicere:tu ſpõte poſt ſpoliationẽ renũciaſti
nõ iuri tuo ſed petitioni reſtitutionis per pactũ bene poſſet.ff.de
pac.ſi vnus.§.pacta.ſecus autẽ ſi alia cauſa diceret qđ nõ deberet
ei reſtitui eccleſia.ſ.qr propter peccatũ vt ſymonie vel aliud hmõi
priuatus eſſet ſñia plati iure qđ in ea habebat.vel etiã qr poſt ſpo
liationẽ vel ante ſcđm alios renũciauit ſponte eccleſie nã his non
obſtãtibus põt agere interdicto nõ ad rem quã renũciauit ſpõte
ſi cõſteret ſecus aũt ſi negaret vt hic nec ad rẽ quã alias legitime
propter peccatũ.ſ.amiſit ſed ad omnẽ ⁊ aliã cauſam.ff.vnde vi.
idẽq̃.§.vſum.⁊.l.ſi plures.§.vlt.ſʒ dices nõne eo ipſo qđ ſpõte re-
nunciat videt eſſe ſublata prima cã turpitudinis.ſ.tua. arg.C.ꝙ
met.cauſa.l.ij.ff.de cõdi.ob tur.cau.ſi ob turpẽ.⁊ ita nõ poſſet vlte
rius etiã ad dãna agere:ſʒ dicit nõ eſſe ſimile:qr ſpõte renũciando
nõ approbo inde mihi factã nec videor negligere cum poſſint eſſe
alie cauſe renunciationis preter metũ.ſ.pꝑter conſcientiã vel reli
gionẽ vel hmõi ſʒ ſolũmodo qđ p dolũ vel ob turpẽ cauſaʒ pmiſi
videor approbare metũ quẽ pertuli.itẽ pmiſſio ⁊ datio ſunt mul
tum ſibi vicine.nõ aũt ſic ſpoliatio ⁊ renũciatio imo plus etiã: qr
qui metu vẽdidit recipiẽdo pretiũ nõ vĩ renũciare actioni qđ me.
3 cauſa.C.qđ met.cã.ſi vi. ¶ † Sʒ nunqd dices idẽ ꝙ in poſſeſſorio
ſi agat ꝙ me.cauſa.⁊ de dolo.ſ.ꝙ debeat exprimere cãm probabi-
lem ⁊ qđ teſtes tantũ ſuper vi vel dolo ſint recipiẽdi:cũ illa ſint re
ſtitutoria.ff.de do.arbitrio.§.ideo.⁊ rñdent qdã ſʒ male qđ ſic alii
aũt ſec⁹.nã ſi aliq̃s agat ꝙ met.cã ad reſcindẽdũ cõtractũ accepti
lationis vel aliã liberationẽ ⁊ aduerſarius dicat nõ metu renun-
ciaſti vel contraxiſti.audiende ſunt vtriuſq̃ probatiões. nam niſi
mõ audiat ⁊ ferat ſñia p eo reus decetero non poteſt agere ex illa
vẽditione obſtãte exceptione rei iud.vel magis reciſione contra-
ctus.ar.ff.qđ me.cauſa.metũ.§.ſi putat.⁊.§.ſi.l.illud ꝙ nõ eſt qñ
agit poſſeſſorio.ff.de excep.rei iud.⁊ an.§.ſi.⁊ eodẽ modo dicit ꝙ
reus poterit opponere cõtra metum tradentem ⁊ agentem actio.
qđ metus cauſa ad reſtitutionẽ ipſius rei tradite renunciationes
poſt metũ ſecutam. quia cum ſua ſcilicet eius qui ſe dicit paſſum
metum nõ interſit neq̃ ratione poſſeſſionis neq̃ ratione proprie
tatis eam renunciauerit agere non poteſt ſed potius excipere po-
teſt.argumentum.ff.quod metus cauſa.ſicut.§.ſatis.⁊.§.qui poſ.

Idem

Idem dicimus in aliis actionibus reſtitutoriis. litera autē que
ſequitur non videtur hoc ſonare non vi nec metu cum non dicat
ꝙ qñ agit̃ qđ met. cā. tunc debeat exprimere cāʒ remotā a metu.
ſed qñ petit̃ reſtitutio poſſeſſionis bñficiȷ ⁊ ipſe excipit̃ qđ non
fuit ſpoliatus ſʒ renūciauit ſpōte deberet adiicere iuſtā cām ⁊ pro
babilē talē. ſ. qđ ſit remota vi vel metu ⁊ omni malitia qđ ſi non
eſſet tanꝗ̄ excipiēs de ſua turpitudine eſſet repellēdus ꝯ̄uis ⁊ de
hoc dici poſſit qđ ſi p̄ſumptio eſt ꝯ̄ eū cogit̃ dicere cāʒ reſignatio
☞ nis. ar. ē. de elec. ꝯſtitutis. ſ. vt ec. bñ. c. i. ¶ †Itē qđ hic dr̃ non vr̃
hīe locum niſi qñ agit̃ cōtra violentū vel alios cōtra quos peti
tio reſtitutiōis poſſeſſionis cōpetit: ſed queres ſm̄ primā opinio
nem quare reus pōt excipere de renunciatione p̄cedēte ſpoliatio
ne vel potius nō admiſſione vel etiā que fuit ſimilis cum ex ſpo
liatione ⁊ non de ſequēti. Rñ. q: ex quo renūciauit a modo ami
ſit poſſeſſionē quaʒ primo habebat. ⁊ ita deſiuit poſſidere vnde ſi
eſſet ſeruitus ⁊ remiſſa alicui vel eſſet p̄miſſum alicui edificare ex
tūc tanꝗ̄ qui quaſi poſſidet incipit̃ p̄ſcribere que non currit niſi
poſſidēti vel quaſi poſſidēti. ff. de vſucap. l. iii. ff. de ſer. vrb. pred. ſi
edes. ff. quēad. ſer. amit. ſi ſtillicidū. ff. de acqui. poſſeſ. peregre. §. q
bus. cum ergo hic non poſſideat ex quo renunciauit. ⁊ ad hoc ꝙ
cōpetat ſibi bñficium reſtitutionis poſſeſſionis oportet eum pro
bare qđ poſſidebat tēpore ſpoliationis quod hic renuncians nō
faciebat apparet ꝙ dʒ admitti eius exceptio niſi. ſpoliatus velit
4 p̄bare coactā renūciationem vt hic. ¶ †Sed oppones nōne ⁊ ſi
metu coactus renunciauit tñ poſſeſſionē amiſit. ff. qđ me. cā. me
tus. in prin. ⁊. §. ſi. rū. lʒ poſſeſſionē amiſerit ⁊ in veritate non da
retur ſibi interdictū ſi cōſtaret. tamē per hanc exceptionē que cō
tinet turpitudinē p̄ponētis non repellit̃: q: de eo excipiens nō au
dit̃. vel dic qđ ille qui cogit̃ renunciare iuri proprio ꝙ in aliqua
re hʒ ius vel onū qđ in ea hʒ amittit. ſed non poſſeſſionem: q: nō
credit̃ animum hr̃e dimittēdi poſſeſſionē ⁊ leges p̄dicte loquunt̃
qñ ſponte renunciauit. ſed in renunciatione que ſequit̃ ſpoliatio
nem ſecus. illa enim nō impedit petitionē reſtitutionis poſſeſſio
nis cum in veritate tūc poſſideret cum fuerit ſpoliatus. ſʒ queres
quare qñ agit̃ poſſeſſorio non admittunt̃ p̄bationes rei ſʒ qñ pe
titorio ſic. rū. q: in poſſeſſione ſit ei modicū p̄iudicium cūʒ ſtatim
poſſit de proprietate agere petitorio. C. ſi de mo. poſ. l. i. ſi autē qñ
agit̃ petitorio nō admitterent̃ p̄bationes fieret ſibi magnuʒ pre
iudiciū. q: ſemꝑ ſibi obſtaret exceptio rei iu. ff. de excep. rei iu. l. ſi
☞ mater. §. eandē. ¶ †Quod aūt dixi renūciationē p̄cedentē ſpolia
tionē vel nō admiſſionē poſſe obiici ꝯ̄ petentē reſtitutionē poſſeſ
ſionis intelligo niſi ſpoliatus primo poſt renunciationem incepe
rit de nouo poſſidere de qua nō ſit incontinēti electus vel etiā ex
interuallo: q: tunc etiā non poſſet petere reſtitutionē poſſeſſiōis
ratione prime ſpoliationis. ff. de vi ⁊ vi ar. l. iii. §. cum ergo. C. vñ
5 vi. ſi quis. ff. de excep. rei iudi. ſi rem. ⁊. l. ſi quis. ¶ †Itē ꝙ dictū
eſt in renunciatione eccleſie dicēdum videt̃ in renūciatione iuris
alterius. ſed nōne dices idē in donatione verbi gratia peto reſti
tutionē poſſeſſionis alicuius rei. excipis: tu mihi ante eādē rē do
naſti nunqd admittēda eſt talis exceptio. Rñ. nō q: poteſt eſſe ꝙ
donaui. ⁊ tñ verū eſt eū poſtea fuiſſe in poſſeſſione: ⁊ tūc ſpoliatuʒ
eſſe ſed ſi vellet dicere eū non poſſidere qđ dr̃ fuiſſe ſpoliatus. ſed
ipſe reus poſſidebat dicūt quidā admittēdū ad p̄bandū. arg. ff.
de p̄ba. circa. alii autē. ar. hec decre. dicunt ſi actor q ſe dicit ſpolia
tum agit interdicto ⁊ velit probare poſſeſſionē ⁊ ſpoliationē pro
bationes rei ſuꝑ donatione vel renūciatione nō p̄cedente nō eſſe
admittendas. alias autē videtur ſequi incōueniens. qđ verum vi
☞ detur ſi vterqʒ p̄bauerit ſe poſſidere. ¶ †Dic alii reſpondent ⁊
bñ ꝙ fert̃ ſnīa pro melius p̄bante. ē. de elec. cum eccleſia vulterā.
ſ. de proba. ex literis. ſi autē pariter probant abſoluit̃ reus. ſ. de fi.
inſtru. inter dilectos. in fi. huic autē decre. rñdēt. nā hoc qđ nō ad
mittunt̃ p̄bationes rei ſuꝑ ſpontanea renunciatione ſpoliato vo
lēte p̄bare coactā renūciationē: q: p̄ſumptio eſt ꝯ̄ eū ſecus autē
ſi vterqʒ dicit ſe poſſidere qñ dr̃ ſpoliatio facta q: ibi p̄ nullo eſt
p̄ſumptio itē hec decre. locum hʒ in interdicto vñ vi. ſecus ſi agat̃
vti poſſidetis. ibi eñ pariter vtriuſqʒ teſtes admittunt̃. ſ. de p̄ba.
☞ licet (obiecta). ſ. a reo. ¶ †(Exceptio) poteſt autem reus clericus
vel ei canonice ſubſtitutus q dicit̃ ſpoliaſſe. ⁊ p̄pter hoc agit̃ cō
tra eū de recuperāda poſſeſſiōe excipere ⁊ ſe defendere quia acto
rem ſpoliauit autoritate ep̄i in cuius manibus ſpōte renūciaue
rat. ⁊ ſpoliatus pōt replicare qđ ep̄s vel metu vel dolo eum ad re
☞ nūciandū induxit. ii. q. i. notū. ¶ †Item poteſt reus p̄dictus vel
alius in locū eius canonice electus excipere de renūciatione corā
quolibet facta ꝯ̄ agenteʒ interdicto vnde vi vel iudicis officio vt
reſtituat̃ ſibi eccleſia ad quam reuertens non eſt admiſſus ſed ſe
cus eſſet ſi expelleret̃: q: lʒ ſpōte renūciando in manibus ēt nō ſui
p̄lati ius nō amittat tñ poſſeſſionē amittit vñ alius cui canonice
cōfert̃ eā occupare pōt ſed ⁊ ſi ipſe dum vacat ipſa poſſeſſio eā ca
piat nō dʒ tñ expelli ſine iudice (cognitiōe) idē anteꝗ̄ cognoſcat
de ſpoliatiōe vel melius niſi adiciat iuſtā cām de qua cognoſcit̃
(Et an) ſecunda queſtio (actoris) ſpoliati petentis reſtitutionem
(ſi). ff. de pac. ſi vnus. §. pacta. (ꝙ hic) reſpondet prime queſtioni

(veri) cōtra hāc tñ p̄ſumptionē admittit̃ p̄batio in contrarium.
6 ¶ †(Ingri) a reo dicto ſpoliatore forte eū dicit eū ideo reſignaſ
ſe: q: plura bñficia hēbat q̄ nō poterat ſalua ꝯſcia retinere. ſ. ó eta.
⁊ quali. cā te. vel ꝙ ſimoniace adeptus fuit bñficiū vel aliud ſite.
⁊ hmōi cauſis p̄poſitis ſuꝑ eis audiēde ſunt p̄bationes rei. ſ. de
reſti. ſpo. c. i. ⁊. c. ſolicite. contra ſolu. ibi queſtio erat de ſpoliatore
reſignante. hic aūt non dr̃ ꝙ ſpoliatus reſignauerat (quam) reſi
7 gnationis cā. ¶ †(Pecunie) nos credimus hoc caſu nō obſtan
te aſſignatione talis cauſe. ſ. qđ data pecunia reſignauit reum re
pellendū ab exceptione ⁊ actori faciendā reſtitutionē: q: ſuā tur
pitudinē allegat niſi forte diceret eū ab alio p̄ reſignatione pecu
niā recepiſſe. ſecus autē ſi cū peteret̃ res p̄p̄ hanc exciperet qđ re
nūciaſſet data pecunia nā vt reſignaret nō licuit aliqd ei dare ēt
p̄ expēſis. ſ. de pac. cū p̄idē. ſ. de p̄bē. niſi. ſ. de re. p̄mu. ad queſtio
nes hoc autem p̄bato ⁊ qui bñficium reſignauit nō pōt petere ⁊
ille q dedit pecuniā nō pōt retinere ſine diſpēſatione. ſ. de trāſac.
cōſtitutis. (extortū). ſ. reſignationē (inuenerit) p̄ dictuʒ excipiētis
(iuramētuʒ). ſi eñ interuenerit p̄ſumit̃ inuitus iuraſſe. ⁊ hoc eſt
qđ ſequit̃ (a malo eſt) nō credētes. xxii. q. i. ita ergo de elec. ſignifica
ſti. ſ. de iureiu. ⁊ ſi xp̄s. ſ. rū. p̄ſumit̃ non ſine iuſta cā p̄ſtitū: q: non
p̄ſumit̃ voluntarie iuraſſe (replicatio) qualis eſt ꝙ coactus reſigna
uit ⁊ ꝙ coactus iuſtā renūciationis cām cōfeſſus eſt. ¶ (Admit
tere) p̄bationes ſunt cā reſignationis poſtꝗ̄ eñ eām a reo dicto
ſpoliatore allegatā iudex approbauerit p̄bationes ſuꝑ ea recipe
dʒ niſi a ſpoliato fuerit replicatū ſʒ nos ſupplemus admittere nō
poſtponat exceptiones ſpōtanee reſignatiōis. ſ. poſtꝗ̄ iniuſtā cāʒ
⁊ p̄babilē aſſignauerit. ⁊ ſtatim ſubdit qđ in hoc caſu p̄ferat̃ i p̄
bationibus dādis. ⁊ dicit ꝙ actor ſpoliatus (porro) hic rñdet ſecū
de qōni (negātis) ſcʒ ſpoliati q negat ſimplr̃ ſe reſignaſſe. q cum
nullā habeat iplicitā affirmatiuā p̄bare non pōt. ⁊ iō eſſent eius
p̄bationes admittēde (replicādo) dicēdo ſe coactū ad reſignatio
nē ⁊ cauſaꝝ ꝯfeſſionē. hec negatio hʒ affirmationē implicitā quā
p̄bare pōt. ver. gra. negatiue eſt cū ſe negat ſpōte reſignaſſe. ſʒ illa
habet hanc implicitam: metu coactus reſignaui. ⁊ hoc probabit
(aſſertionem). ſ. ꝙ coactus reſignauit ⁊ coactus eam cōfeſſus eſt
(Ad dignitatē) quia ſi eſſet homo magne dignitatis ⁊ opinionis
preclare nō crederetur metū intuliſſe vel pertuliſſe. ⁊ ideo magis
aperte p̄bationes requirerent̃ ab eo. ff. ꝙ me. cauſa. nō eſt (admittē
8 das.) † ſpoliati. ſ. ⁊ nō ſpoliatoris. nā ſequeret̃ magnū periculum
ſi ſimul admitterentur teſtes de ſpontanea renunciatione ⁊ violē
tia cum poſſet contingere. quod pauci eſſent qui ſcirent violētiā
⁊ multi eſſent ſuperuenientes qui ſpontaneā cōfeſſionē audirent
ſ. ꝙ me. cau. c. i. eſt ergo hñ ſtatutum vt tñ p̄bationes actoris ſuꝑ
violētia recipiantur. ſed nōne poſſet eſſe qđ primo fuit coactus ſʒ
poſt alio tp̄e fuit ſpontaneus. videtur ergo ꝙ ſi reus de poſteriori
tp̄e p̄bare velit qđ ſit audiendus. C. me. cau. l. ii. ff. de ꝯdi. ob tur.
cau. ſi ob turpē. rū. non tunc admittēdas probationes quia cum
agit̃ poſſeſſorio vt hic nō ſunt admittēde p̄bationes qđ poſt ſpo
liationem ſponte reſignauit. ſ. de reſti. ſpo. ſolicite. ſed ſi petitorio
agetur ſimul admittentur vtriuſqʒ allegationes: vt in. l. alleg.

1 ☞ Quo caſu liceat prelato de vna eccleſia ad aliam tranſire.
2 Electus in mora eſſe non dicitur donec prelatus nō habeat eccle
ſiam pro vacante.
3 An ſtatim qđ quis recipit ſecundam eccleſiam vacet prima.

Admonet. (Ordinationē). ſ. ad ec. l. dioce. p̄
uenientes (intrare) licet vt hic di
citur clericus in perſonatu conſtitutus de quo hic lo
quitur nō poſſit dimittere eccleſiam ſuam ſine licētia
ſuperioris. tamē poteſt conſentire electioni de ſe facte vel potius
tranſlationi. ⁊ ſi aliqui de aliqua eccleſia eū eligunt nō peccant.
quia hoc non eſt prohibitum. ē. de electio. cum inter. ⁊. c. dudū.
1 ¶ †(Dimittere) niſi velit ad religionem tranſire. xix. q. ii. due. ſ.
de reg. licet. hinc apparet quod quando p̄latus tranſit de vna ec
cleſia ad aliam eccleſiam licitum ſit ep̄o vel alii p̄lato ad quē ꝑti
net prima eccleſia eam alii conferre. ſi ad epiſcopum vel alium p̄la
tum ꝑtinet prouiſio vel electio in prima eccleſia vel alii ad quem
hoc ꝑtinet mandare quod conferat. ¶ Eſt tamen licitum epiſco
po vel alii prelato ad queʒ pertinet prima eccleſia pleno iure quo
ad ſubſtitutionē ⁊ alia ſpiritualia ipſum prelatum qui tranſiuit
reuocare ad primam eccleſiam vel prelatum potius non licentia
re eum: ſed retinere in prima eccleſia cui non p̄iudicat ſuus tran
2 ſitus. ſ. eodē. quod in dubiis. ¶ †Et ſic etiam apparet quod ſi ad
alium ꝑtinet electio vel preſentatio in prima eccleſia ⁊ ad alium
pertinet eccleſia quo ad inſtitutionem quod preſentator vel ele
ctor non ſtatim debet eligere vel preſentare. ſed requirere debet
p̄latum ſi ratum habet tranſitum p̄lati: quoniam ſi ratum habet
ſecure eligat alioquin differant: quia nunꝗ̄ dicitur elector eſſe in
mora quādiu alius prelatus non habet eccleſiam pro vacante.
☞ ¶ †Alii dicunt ⁊ forte non male quod niſi p̄latus ad quē ꝑtinet
eccleſia in ſpiritualibus. ſ. ſex mēſes facit illum qui tranſiuit redi
re ad p̄priam eccleſiam. vel hoc ipſum incipiat p̄ſeq. ſ. ſex mēſes
vel procedēdo contra eum vel coram ſuperiore petēdo quod com

pellatur ad primā redire qđ elector pōt aliū eligere circa finē. vj.
mēſiū. qꝛ tacite vr̄ ratificare trāſitū eius. ⁊ idē dicit̄ ſi ēt ad eūdē
plātū ptineat eccl'ia in ſpūalib⁹ ⁊ quo ad electionē; qꝛ niſi īfra ſex
mēſes vel eligat vel ꝯ trāſeuntē ꝓcedat qđ ad primū ſuperiorē
deuolut̄ ptās eligēdi qꝛ ex quo nō pōt diſpēſare expſſe ꝙ teneat
vtrāq; nec tacite: pōt impedire quin ptās eligēdi ad eum trāſeat
3 ad quē de iure ptinet. ar. ſ. de ꝑbē. de multa. ¶ † Hic bñ fatemur
qđ pōt ꝯſentire electioni de ſe facte. ſed niſi intra modicū tēpus
ꝑfigēdū a plato obtineat licētiā a primo plato qđ eccleſia ſcđa
ſibi ꝯfert, ſ. de cle. nō reſi. c. ſi. ⁊ no. ē. de elec. cū in cūctis. ¶ † Nec
vr̄ q̄uis teneat electio ꝙ teneat collatio de ſcđa eccleſia facta
quouſq; abſolutus fuerit a pria. lxxj. di. p totū vbi enim dr̄ ꝙ ir-
rita erit talis ordinatio ſecus autē eſſet ſi talia bñficia eſſent q̄ ſi-
mul bñ pñt de hoc no. ſ. de cle. nō reſi. c. ſi ꝯ. ſ. de ꝑbē. de multa:
vt dicit̄ qđ recipiēdo ſcđam eſt ipſo iure priuatus prima. ſol. illa
intelligit̄ qñ recepit ſcđam de licētia ꝓprij epi. vel dic qđ nō eſt
priuatus quo ad ſe. ſ. qđ nō poſſit eā repetere. ſed nō eſt priuatus
qn primus poſſit eā retinere: ſꝫ adhuc magis ꝯdicit penul. §. eiuſ
dē decre. vbi dr̄ ꝙ ex quo recipit ſcđam eccleſiā nō facit fructus
ſuos. ¶ So. illud intelligit̄ vt dictū eſt qñ de licētia ꝓprij epi trā
ſiuit ⁊ tunc nihil iuris ſibi retinuit in prima vel qñ de lnſa eius
tranſiuit ſꝫ tñ ſuſtinet eps ꝙ vtrāq; teneat vel dic qđ ſicut qñ ſine
licētia primi epi tranſiuit vtrāq; tꝫ. priuat̄ quo ad ſe prima eccle.
ſic etiam fructibus ve eos non faciat vlterius ſuos.

1 ☞ Tenet ſnīa licet in ea falſe cauſe ſubijciantur.

In preſentia.

(Ad vnā). ff. de teſt. ob car
mē. §. vlti. ſ. de re iudi. cū in
ter cāꝫ (pſumi). ſ. de ꝓba. poſt ceſſionē. ſ. de re iudi. cū
iter nos. ⁊ c. ſicut. ff. de ſta. ho. ígenuuꝫ. ff. ſi li. pē. ap. l. j.
ff. de re iudi. res iudicata. (ſi tu) qui agebas qđ quādā abbas quī
reſignauit abbatiā eā de facto dimitteret (ſnīe) ꝯuluerū. ⁊ cū iudi
ce a qua nō erat appellatū ſi in rē trāſierat iudicatā. de hoc no. ē.
de elec. bone me. mag. ſi aūt eſſet appellatū vel al's ante ſnīam nō
credit̄ iudici niſi quātū legitimis cōſtiterit documētis. ſ. ē ꝓba.
qm̄. ꝗre q̄ diximus. ſ. de offi. delega. cū in iure. ſ. de proba. quoniā.
1 ¶ † (Preter iſta) no. ꝙ lꝫ' falſe cauſe ſubijciant̄ in ſnīa eā ſnīa tꝫ
a qꝛ nō eſt ꝯ ius ſcriptū: ſed ꝯ ius litigatoris: ſed multo melius vꝫ
ſi iuſta cā ſubeſſet q̄ expſſa non eſt: vt hic. inſti. qui manu. nō poſ.
§. eadē. ij. q. vj. itē ſi ſnīam. ver. ſi vero ꝯ ius litigatoris: ſed ꝯ. ff. de
excu. tuto. g teſtō. ſol. ibi loquit̄ qñ cā expſſa erat ꝯ ius ſcriptū. ſ.
qꝛ habēti legitimū tutorē non pōt dari teſtamētarius vel ibi lo-
quit̄ qñ ſnīa data fuit ſub ꝯditione que nō extitit. Itē ſi exprimat
vnā ꝯ ius ⁊ aliā q̄ nō eſt ꝯ ius tꝫ ſnīa vt potius res valeat ꝙ peat
ſ. de verbo. ſigni. abbate (quaſdam epoꝛꝫ) ſemiplena probatio in
quorum pſentia idē abbas renunciauit (confeſſionem) plena pro
batio. C. de confeſ. l. j. §. eo. certum.

Ane

(Literas) Cōfeſſionis prebende (admitta-
tis) plus mittur hec decre. equitati quam
iuri alij dicunt eam niti iuri: qꝛ tantum ſe iuri ſubmi-
ſit. vt dicemus. ſ. eo. veniens.

1 ☞ Nō valet reſignatio niſi in manu eius a quo qs hꝫ bñficiū.
2 Quo caſu reqrat̄ ꝯſenſus capl'i maioris eccl'ie in reſignatiōe ⁊ an
platus renunciare poſſit in manibus ſubditorum. habes in nu. 3.

Uod in dubijs

(Spōd) ſecus ſi coa-
cte. ſ. quod met. cā ad
1 audiētiā. ¶ † (Reſignare) reſignatio enim nō valet
niſi in manu eius a quo quis hꝫ bñficium ſ. illi ee epi
qui confert. ē. eo. admonet. xviij. q. ij. abbas. ff. de ori. iur. l. ij. §. cuꝫ
placuiſſet. ff. de offi. pre. legatis. ⁊ intelligatis hoc verū quod nō
tꝫ reſignatio quin eccleſia poſſit eū repetere. vij. q. j. nō oportet. ⁊
ſuperior. xxxiij. q. v. mulier ipſe tñ nō pōt repetere eccleſiaꝫ qꝛ ⁊ ſi
inutilis ſit renūciatio. tñ obtinet vim pacti ſicut inutilis accepti
latio. ff. de pac. ſi vnus. §. pe. ff. de acceptila. l. ſi accepti. vij. q. j. eos.
vel verius poteſt priuari eccleſia quia peccauit renūciando in ma
nibus laici. ⁊ hoc ſonat litera hic cū. licet in manu laici reſigna-
b uerit tamen non [b] amittit ꝓbēde ſue proprietatē cum non poſſit
reſignare ſine epo niſi primitus p ſnīaꝫ ſuperioris ſpoliet̄. xvij. q.
ij. gonſaldus. ſecus de poſſeſſione: vt no. ē. eo. ſuper hoc. ⁊ hec ve-
ra ſunt in bñficijs iam ꝑceptis. ſecus in iuribus acquirēdis qui-
☞ bus bñ renunciare licet. ſ. eo. veniēs. † Itē dicimus ꝙ in renūcia
tione non ſoluꝫ dꝫ interuenire autoritas plati recipiētis reſigna
tionē: ſed ēt cōſenſus canonicorū eccleſie quā reſignat. xix. q. iij. ſta
2 tuimus. lviij. diſt. ſi qđ. ¶ † Capituli autē maioris eccleſie cōſen-
ſum nō credimus regrēdū niſi forte renūciaret magne dignitati
vel niſi talis eſſet pſona de qua magnus honor vel periculū eccle
ſie imineret. tūc eñ qꝛ magnū negociū eſt eius eſt aſſenſus requi-
3 rendus. ſ. de his q̄ fiunt a pla. quāto. ¶ † Itē nō pōt platus renū
ciare in manibus ſubditoꝝ vel ēt canonicus in manib⁹ fratrū vel
etiā in manib⁹ ſui ꝑpoſiti. ſ. eo. c. vlti. ſed neceſſaria eſt autoritas
epi vel ꝯfirmatoris. ē. eo. admonet niſi ꝑpoſitꝰ eſſet ꝯfirmator ⁊ in
ſtitutio. tūc eñ ſatis dici poſſet qđ renūciationē eius recipe poſ-
ſet. ſicut in monacho. vt no. ſ. eo. c. vlti. vr̄ tñ ⁊ nō improbabiliter

dici qđ neceſſariū ſit. ad hoc vt valeat licētia alicuius ſup renun-
ciatione ꝙ poſſet ēt in iudicio cā in nitū deſtituere (ſuſceperūt) p
pter hoc ſuſpēſi ſunt a cōione ſacramentorū. xvj. q. vij.
ſi quis deinceps. de hoc no. ē. de elec. quiſquis.

Ad ſupplicationem.

1 ☞ An liceat epo ſine licentia pape renunciare.
2 Quicūq; in dignitate ſine diſpēſatione manere non poteſt dꝫ ce
dendi licentiam petere.
3 Licet platus in tpalibus nequeat paſtorale exercere officiū non
dꝫ cedere qꝛ pōt coadiutorē adhibere ſecus in ſpūalibus.
4 Quibus caſibus poſſit prelatus ob plebis ⁊ ſubditorū perſecu-
tionem cedere.
5 Licet prelato ſe in murum opponere contra querentes poſſeſſio
nem vel libertates eccleſie.
6 Utilius nōnūq; pmitt̄ naſci ſcandalū q̄ā vt veritas omittat̄.
7 Quot modis dicatur perſona aliqua irregularis.
8 Irregularitates ⁊ earū pene ſunt de iure poſitiuo.
9 Irregulares ſunt celebrantes ſi ab officio ſuſpenſi ſunt.
10 Illegitimos omnes ab ordinibus repellit eccleſia.

Nisi cum pridem

(Frugē) id eſt ſi cre
dis. vitā cōtēpla-
tiuā meliorē q̄ā actiuā (ſanctificato.) Hieremia. ſ. q
vitam actiuam habuit ⁊ predicationi inſtitit. ille hie
remias (cuius verbi) recuſabat verbū predicationis baiulare di
cens. a. a. a. neſcio loqui ⁊c. ⁊ tamen poſtea predicauit. viij. q. j. in
1 ſcripturis. ¶ † (Cedend.) videtur quod pro nulla cauſa poſſit
epiſcopus renunciare ſine licentia pape ſiue irregularis ſiue cri-
minoſus. j. eo. c. pri. vj. q. iij. deniq;. ff. de admini. tuto. tutores. §.
qui ſe. quidam tamē dicunt contra in ſimoniaco ⁊ intruſo quia
ſunt fures. j. q. j. ordinationes nec habent titulū. vnde quāto ma
gis tenet rem furtiuam magis peccat. xiiij. q. vj. ſi res. ff. de condi.
furti. ſi pro fure. ſed nobis videtur quod nec hi debent dimittere
eam poſſeſſionem facti quam habent ſine licentia. ſed de reb⁹ ec-
cleſie abſtinere debēt. ſ. eo. c. pxori. §. rurſus. Et idem in omnibus
2 ſuſpenſis ſiue ab homine ſiue a iure dici poteſt. ¶ † (Forſitan)
xxxij. q. ij. admonere. de pe. diſt. j. quāobrem. ff. de rei vendi. itēꝫ ſi.
§. j. illius. quale eſt ſimo. j. q. j. erga ſimoniacos. ſ. de ſimo. tenētꝫ.
vbi de hoc noe. ⁊ c. penul. ⁊ apoſtata. ſ. de apoſta. c. ſin. ⁊ ſchiſma.
ſ. de ſchiſma. c. j. vbi not. vij. q. j. factus. ⁊ c. ſeq. intruſio. vt. xvj. qđ.
vij. ſi quis deinceps. ⁊ ſi nō ſit ſeruata forma in electione. ē. de ele-
ctioni. quia propter. ⁊ hoc eſt ea ratione. quia non ſunt prelati. ſꝫ
fures qui non intrauerunt per hoſtium. j. q. j. ordinationes. ⁊ c. ſi
quis neq; hoc quod dictum eſt de forma non placet. vt not. ē. de
elec. qđ ſicut inter hec crimina cōputant qdam homicidiū. ſ. de
tēpo. or. c. vlt. arg. l. di. miror. ſed alij reſpōdent ⁊ male ideo factū
qꝛ homicidiū erat manifeſtum. al's ſi eſſet occultū licet ſibi bñ cō
ſuleret ſi abſtineret poſt pñiam. nō tñ ei pcipit̄. l. diſt. de clericis.
⁊ c. de his inter hoc. cōputant etiā qdā quodlibet crimē qđ ipſo
iure irrogat infamiā. ff. de his qui no. infa. aīt. ⁊r. iij. q. vij. §. por-
ro. C. de inſa. l. j. quia talis infamia p penitentiā aboleri non pōt
ij. q. iij. §. hinc colligit̄. pōt enim petere reſignationē quicūq; cō-
miſit publice enorme crimē propter ſcādalū. l. diſt. ſacerdotes. vbi
3 no. ⁊ c. de his vero. ¶ † Si autē alias fuit criminoſus quocūq;
crimine quantūcunq; enormi. preter predicta ⁊ conſimilia de q̄-
bus no. ſ. de tempo. ordi. ex tenore. ſi tamen crimē ſit occultū poſt
peractā penitentiā nō pōt petere reſignationem iuſte vel ad mi-
nus ei cōcedi dꝫ. l. diſt. qꝛ tua. ⁊ c. domino ſancto. item licētiaꝫ ce-
dendi petere dꝫ oīs qui non pōt remanere in dignitate ſine diſpē
ſatione. de quibus no. ſ. de tēpo. ordi. ex tenore. de falſarijs occul-
tis literarū domini pape. videt̄ quod poſt abſolutionē ⁊ pñiam
actam ſine peccato ordinatur. nec pōt petere ceſſionē: qꝛ non eſt
infamis ipſo facto. quia nullo iure inuenio eū infamē (ipotens)
4 ff. de ver. ſig. morbus ff. de re iudi. queſitum. ¶ † (Paſtorale). ſ. in
ſpiritualibus. nam licet in temporalibus non poſſit exercere offi
cium ſuum non debet cedere. quia poteſt habere coadiutorē. vij.
q. j. quia frater. ⁊ quidem infirmus non eſt cogendus cedere. ſed
ſi petat ei cōſentiendū eſt. ſ. c. pxori. (defectum) ignorantia ſm ꝙ
dicit̄ defectus ſcientie non peccatum ſed pena. xv. qđ. j. §. j. ſed ſm
quod dicitis negligentia dicendi aliquibus eſt peccatuꝫ: reputa
illorū q ſunt in aliquo officio ſi negligāt diſcere ea que ptinēt ad
officiū ſuum. xxxviij. di. c. j. ⁊ ſe. Itē no. ꝙ nullus tenet̄ ad ſcire ſed
tenetur ad operari ſm conſcientiam. ad credere autem bñ tenet̄
aliquis vt no. ē de ſum. tri. ⁊ ſi. catho. in principio (ſpiritualiuꝫ)
xxxviij. di. p totū (tpaliū). xxx. di. petrus. lxxxvj. vj. fratrē (ꝯpetēs)
5 ē. de ele. cum nobis ¶ † (Malitiā). vij. q. j. ſeruanduꝫ. ⁊ c. vlti. in
hoc. §. diſtinguitur quid iuris ſit in extrinſeca vel intrinſeca pſe-
cutione. extrinſeca perſecutio cōſiſtit in manifeſtis ⁊ preciſis ini-
micis eccleſie qui nos perſequuntur. intrinſeca in ſubditis q ad
huc non ſunt preciſi nec corrigi volunt. in exteriori perſecutione
diſtinguitur an ſolus prelatus queritur an totus clerus aut tota
eccleſia. ſi ſolus prelatus. aut eo recedente tuta eſt ſalus eccleſie

⁊ tunc

---

a ¶ No. ꝙ lꝫ. hoc dcm̄ referet ⁊ ſequit̄ pe. de ancha. l ꝯſ. ccviij ſci. iudex de iure. col. iij. poſt med. ⁊ addo eū dē Inno. in. c. qm̄ ꝯ in ſi. ſ. de ꝓba. ⁊ ē mate ria qñ falſa cā vitiet ſnīaꝫ vide p fely. i. c. ſi cut. col. xj. ver. falſa cā. ſ. de re iud. vbi plene. ⁊ adde eundeꝫ Inno. ⁊ ibi ad dita i. c. qm̄ ꝯ. ſ. de re iu. ⁊ pe. de anch. l cōſ. lxv. col. iij. i pn. ꝓ clariori. de ci. dubiorum.

b ¶ Tamen non amittit. addo ꝙ fely. i. c. in nſa col. xvj. vſ. xxx iiij. ē. de reſcri. dicit dcm̄ Inno. hic veri. ⁊ qđ al's dedit h cōcordātes ꝗa per te vide.

⁊ tūc fugiet. ⁊ ſi non. tunc ponet animā ſuā pro oībus ſuis ſi to-
tus clerus q̄rit. ſi alſs pōt ↄſuli eccleſie. totus clerus fugit cū ꝑla-
to ſi nō pōt conſuli: remaneret cū prelato vel oēs vel quidam ex
his. ſi eſt altercatio inter eos de remanſuris res ſorte dirimatur.
xxvj. q. ij. ſors. ſi aūt tota eccleſia q̄rit ⁊ fides impugnat tūc nō dȝ
fugere. ſed oēs ex aduerſo ↄſurgere pro domo iſrael. ſi. xliij. diſt. ſit
rector. circa intrinſecā diſtinguit. aut oēs ſunt mali aut quidam
mali aut oēs boni aut quidā boni. ſi boni ſunt admixti malis eos
nō deſeret. xxiij. q. iiij. cum bonis. ſi mali oēs ſunt. aut ſpes eſt de
correctione aut nō: ſi eſt ſpes nō ſūt deſerēdi. ſi nō eſt ſpes ſunt de
☞ ſerēdi. vt. ſ. c. vi. ¶ † Nos dicimus qḋ ſi ſolus eps querit vel alius
ꝑlatus vel ꝑdicator vel ēt ſocius. ſi aūt eſt alius ꝑ quē eſſe poſſit
tuta ſalus eccleſie vel populi cedat ſi vult. ⁊ etiā ſi nollet ſi piculū
eſt deſtructionis eccleſie vel magni ſcādali ⁊ piculi ⁊ in tpalibus
n ⁊ in ſpūalibus aſſignabit ei ſuperior bonū concābiū[a] ſue ꝑlatu-
re vel dignitatis. arg. ſ. eo. c. §. pro graui. ⁊ arg. ad hoc. qꝛ publica
vtilitas ꝑfert priuate. ſi. vij. q. j. mutationes ſcias. ⁊ c. ſe. alij cōtra
ſ. de reg. iur. q ſcādalizauerit ⁊ arg. ↄ qḋ ſi non ꝑfert publica vti
litas in furioſis ⁊ in alijs infirmis. vt. vij. q. j. q̄uis. qualiter eſt ꝑ-
cuſſio. ⁊ c. j. quare hic ꝑfert. Sed dic qḋ in. c. ꝑdictis non ꝑfertur
priuata vtilitas publice. imo vtraqȝ vtilitas ibi ſeruatur: priuata
in eo quod infirmus remanet in dignitate. ⁊ publica in eo qḋ in
firmo datur coadiutor. nec credimus qḋ ꝓpter ſcandalū dimit-
tatur veritas iuſtitie naturalis qḋ eſſet ſi furti non preciperetur
qḋ emendaret furtum. vel ſi adulter cū adultera dimitteretur ꝑ
ſentētiam: ⁊ ſic de alijs que cōtra nouum ⁊ vetus teſtamētum ꝑci
perentur. Secus autē dicendū eſt in his que ſunt de iuſtitia poſi
tiua. nā in his ex iuſta cauſa ille qui legem vel canonem cōdidit
ꝓpter ſcandalum vel aliā iuſtam cauſam contrarium mandare
poteſt: ⁊ etiam in certis caſibus contrarium ſtatuitur: vt no. ſ. de
ſtatu mona. cum ad monaſteriū. ⁊ ꝫ. de conſti. cum. m. ¶ Et ideo
qḋ diximus de vno ꝑlato vel ſocio. idē intelligimus de multis dū
modo ſcandalū nō timeatur: ſed ſi ſcandalū periculoſum timeret
vel de vno ꝑlato vel de vno clerico ſi cogeretur ad accipiendū aliā
eccleſiam ſua dimiſſa vel quod magis eſt populo. tunc magis di-
geret vitare ſcandalum qḋ quis iuſte moueretur de iure poſiti-
uo q̄ ſcandalum perſecutorum qḋ iniuſte moueretur. Si autem
queritur tota eccleſia. ſ. clerus ⁊ populus ſiue ab infidelibus im-
pugnetur ſiue a fidelibus. Item ſiue queritur vt fidem dimittāt
ſiue vt eis infidelibus ſubijciantur ⁊ ſeruiāt qui liberi hactenus
fuerunt. tunc opponere ſe debet prelatus eccleſie. xxiij. q. vij. igi-
tur. ⁊ c. ſequen. Dixerunt tamen aliqui quod etiam tunc ſuadēdi
eſſent oēs. ſ. clerus ⁊ populus quod inde recederēt. ſed hoc nō cre
dimus dūmodo ſpes ſit qḋ ſe defendere poſſint. tum qꝛ patriam
defendit ille. tū qꝛ periculoſum eſt qḋ multus pplſ mariū ⁊ mu-
lierū vaget ꝑ mundū ⁊ idē ēt intelligerē de clericis ſi multi eſſent
clerici ⁊ de eis piculū imineret q̄uis erga clericos tanq̄ ſapiētio
res minus periculū timeat. ſed ſi nō ſit ſpes qḋ totus pplſ ſe de-
fendere poſſit ab impugnātibus. vel fugiendū eſt vt maius malū
euitet vel ſerui fierēt impugnātiū fideliū ⁊ ēt infidelium ſi aliter
euadere nō poſſint. ita tñ ↄueniāt qḋ fidē ⁊ ritus ſuos nō dimit-
tant. vij. q. j. ſciſcitaris. ſic enim videmus in veteri teſtamēto ſepe
☞ factū. † imo ēt qḋ ipſi clerici ſm̄ eſſent principis infidelis i ꝑtiū
deduci pōt ſi aliter euadere non pñt. ſi aūt clerus q̄rit vniuerſus.
puta qꝛ illi q ꝑſequunt ciuitatē. dicūt ſi vultis repellere clericos
nos parcimus vobis nunq̄ ſine pplo cū ꝑlati vel clerici pñt recede-
re debēt. qꝛ ꝑdere clericos eſt perdere ſacrā ⁊ doctores fidei. ſed ſi
illi de populo nollēt vel non poſſent eos tenere vel defendere lici
te poſſent ab eis recedere ⁊ expectare tpis tranquillitatē. vij. q. j.
ſciſcitaris. ⁊ debēt ſecū ducere quos poſſunt ne in tanto diſcrimi
ne remaneant ſine ſacerdotibus ⁊ ſacr̄is ⁊ ſi qui parati eſſent ad
martyriū ⁊ deus inſpiraret eis. bñfacerēt: ſi ſuſtinerent. vij. q. j. in
§. cū vero ꝑlatorū. Item licet idem dicendum ſit ⁊ in maioribus
⁊ in minoribus ꝑlatis. iudex tñ prudēs diligenter attēdat qḋ ſi re
moueret vnū ſacerdotē de eccleſia. qꝛ ab aliquo de pplo querit ad
mortē. vile eſſet ſtatim eius ceſſionē admittere. ſed dȝ interdicere
eccleſiā vel claudere. vel reliquias extrahere. ar. ſ. de iurepa. c. j. ⁊
ij. ⁊ iij. hic aūt ita de facili nō fieret ab epatu. eſſet enī nimis dif-
ficile quod totum epatum ſine his que ad epalē dignitatem ꝑti-
nent remaneret. ſed ꝓpter defectū ſacerdotis vl alterius ꝑlati nō
ſit cū eius populus de licētia ſuperioris ſi iuſtā cauſā videat ab
alio valeat de facili obtinere. Itē inquiret an ſit alius modus ꝓ
uidēdi epo ꝑter ceſſionē puta qꝛ hȝ ſecum armatos quibus defen
dat vel tutum locū vbi moret: ſic ⁊ de minoribus alijs circūſtan-
5 tijs queret. † Itē credimus qḋ in murū ſe dȝ opponere prelatus
ſi q̄rant poſſeſſiones vel libertates eccleſie qꝛ ſine corporalibus nō
cōſiſtit eccleſia. ſi. j. q. iij. ſi qs ob. beatus thomas ꝓ his martyri-
zatus eſt. de intrinſeca aūt ꝑſecutione ſeruandum eſt q̄ nunq̄ bo
nos ꝓpter malos dimittet. vt in. §. hoc. cū. vij. q. j. niſi alr̄ magis
ꝓficere poſſet quia tunc ſuperior eū transferre poſſet ⁊ ipſe non
male faceret ſi deſideraret hoc: qꝛ maius bonum minori preferret
ar. vij. q. j. oēs. xj. q. iij. ſi quis dixerit. ſi autē omnes ſint mali. tunc

cōſtat q̄ pōt recedere. vij. q. j. hic ergo. ⁊ appello extrinſecam ꝑſe-
cutionē eſſet qḋ ſit alicui ſiue in publico ſiue in priuato. itrinſecā
que cōtingit ex peccatis aliorū. ⁊ tñ ꝑlatus nō audit. vij. q. j. §. hic
tunc (adherere) vt non ꝑdices vel non fructificet tua predicatio
(exaſperans) propter malos (culpa) ſubditorum (ſanguinē). iiij.
6 diſtin. deniqȝ. iij. q. vij. §. is ita. xxiij. q. iiij. nō poteſt. ¶ † (Diſtin-
guendum) Grego. diſtinxit ſup Ezechielē. debemus enim vitare
ſcādalū quantūcūqȝ poſſumus ſine peccato. alioquin vtilius ſcan
dalū naſci pmittit quā vt veritas relinquat. ſ. de reg. iur. qui ſcā-
dalizauerit. veritas ergo bone vite vel iuſtitie ꝓpter ſcādalum nū
q̄ deſerēda eſt. veritas aūt diſcipline deſeri pōt ꝓpter multitudi
nem peccantiū. l. di. vt conſtitueret. ⁊ hoc intelligimus vbi nō de-
fendūt errorē. xliiij. di. cōmeſſationes. ſi enim defenderēt vel excu-
ſarent. tunc nullo modo parcēdum eſſet multitudini. de pe. di. vj.
7 c. j. in ſi. lxxxij. diſtin. plurimos. ¶ † (Irregularitatis) irregulari-
tas ꝑſone dicit pluribus modis. primo enim ſiue pro defectibus
q ſunt in aliquo ſine peccato: vt qꝛ eſt bigamus vel vidue marit⁹
vt hic. vel de illegitimo matrimonio natus. alios etiam defectus
habetis. l. di. nō confidat. ⁊ ſi. liiij. di. ꝑ totū. Itē ſcḋo mō dr̄ irre-
gularitas ꝑſone vbi gñaliter ols hō ꝓhibet ordinari ſine diſpen
ſatione pape vel etiā celebrare in ordine iam ſuſcepto ſiue patiat
defectum ſine peccato ſiue grande peccatum cōmiſerit. ⁊ q ſunt
hi. no. ſ. de temp. ordi. dilec. ſi. non ergo hic dicit irregularis: qꝛ ſȝ
regulā apoſtoli ordinari prohibet. ſȝ quia eſt extra regulā alioꝝ.
8 ¶ † Nam cum gñaliter epi poſſint cum omnibus diſpenſare niſi
eis ſpecialiter prohibeat: vt no. ſ. de tēpo. ordi. dilec. cū predictis
ſpecialiter diſpenſare ꝓhibent. Papa autē in omnibus irregu
laritatibus diſpenſat: qꝛ ipſe. ſ. irregularitates ⁊ pene harum de
iure poſitiuo ſunt. alio etiā modo dicunt irregulares omnes illi
qui nō poſſunt nec remanere in ſuſceptis ordinibus nec ꝓmoue
ri ad maiores etiam poſt peractā pniam ſine diſpenſatione pape
☞ vel inferioꝝ ꝑlatorū. de qbus no. ſ. de tem. or. dile. † De defectib⁹
ſacrorum videt qḋ tñ ex conſtitutione eccleſie inducant irregu-
laritatē quo ad ordinationē in hoc qḋ cū eis nō poſſit diſpenſari
niſi ꝑ papā. ſed ↄtrā vr̄ qꝛ vnū capitm apl̄ice regule eſt opȝ epm
vnius vxoris eſſe virū. xxvj. di. c. j. ⁊ ij. ſed pōt rñderi qḋ hoc nō eſt
ex defectu ſacramēti qḋ ꝓhibet ordinari. ſed qꝛ non poſſet eſſe or-
nator viduitatis: qꝛ cōiugia frequētauit. ⁊ hoc ſatis vr̄ expſſe dice
☞ re. xxvj. diſtin. vna in ſi. ¶ † Uel potes dicere quod licet ꝑ nouū
teſtm̄ inducat hmōi irregularitas quo ad hoc q̄ promoueri non
poſſit. nō tñ quo ad hoc qḋ ꝑ aliū q̄ ꝑ papā nō poſſit diſpenſari.
capitulo tñ. xxvj. di. acutius. ⁊ ſ. de bigamis debitū. vident dicere
qḋ defectus ſacri eſt cā quare ꝓmoueri nō pñt: ſed reſpondeo eſt
cā coadiuuans vel alſs vt diximus. in veteri autē teſtamēto erant
irregularitates tpales ⁊ nō ꝑpetue. qꝛ eijciebāt extra caſtra vt qñ
quis tāgebat mortuū. de vna tñ videt qḋ fuerit perpetua. ſ. q̄
ſummus ſacerdos dȝ hr̄e virginē non repudiatam. ſed nec tunc
erat ꝓpter defectum ſacramēti: ſed propter cauſas predictas. Idē
etiā videt in corpore vitiatis qui tñ de iure poſitiuo ſunt irregu
lares. ⁊ idē de filijs illegitimis. ⁊ idē de obligatis. ad ratiocinia.
9 ¶ † Item no. qḋ ſuſpenſi ab officio ſi celebrant ſunt irregulares:
vt in prealleg. c. xj. q. iij. ſi quis eps: ſed ſuſpenſus a bñficio. ſi cele-
brat non eſt irregularis: qꝛ in iure non inuenitur. (irregulariter)
⁊ bene in temporalibus ⁊ ſpiritualibus ſecundū qḋ canones iu
bent ⁊ regule eccleſiaſtice. ſ. de accu. qualiter (indulgeri) ipſe enī
ſemꝑ petere dȝ cum ſine diſpenſatione non habeat executionem
officij. ſuperior autē penes quē eſt poteſtas diſpēſandi diſpenſa-
tionē impendet etiam non vocatis iſtis ad quos pertinet electio
vel confirmatio vel quicquid aliud iuris ſed contra hoc videtur
quia iſte prelatus non intrauit ꝑ oſtium. qꝛ tpe quo fuit electus
⁊ confirmatus ⁊ conſecratus malum habuit ingreſſum propter
defectum diſpēſationis ⁊ tēpore quo diſpēſatū fuit ſimiliter non.
videtur habere bonum ingreſſum qꝛ nō habuit cōſenſum nec ele
ctorum nec confirmatorū nec cōſecratorū: ſed dic qḋ iſte ꝑ diſpē
ſationē obtinet canonicum ingreſſum. ⁊ predicti ſcilicet electores
⁊ cōfirmatores ⁊ cōſecratores nō poſſunt reſilire dūmodo ille q
pōt velit diſpēſare. arg. ꝫ. de elec. cū inter canonicos in ſi. ꝫ. de po-
ſtu. bone. ij. circa ſi. (potuerit) de iure ſcȝ cū examinant (culpa) ta
citurnitatis in examinatione (⁊ cauſa) defectus nataliū (diſpēſa
ri) ꝑ papā in epis ⁊ inferioribus prelatis ⁊ cum alijs clericis per
epos ſecundum quoſdam. ſed contra. ſ. de ſi. preſ. c. pen. (zelotes)
id eſt zelans ⁊ vlciſcens peccata vel exactor caſtitatis. j. qḋ. iiij. §.
10 eque. xxiiij. q. j. §. ſi. ¶ † (Notos) ſicut legitur in hiſtorijs manzer
b de ſcorto natus ſpurius[b] de concubina ſic dicta a ſpurcicia incon
tinentie. notus de adultera qui quaſi videtur filius ⁊ non eſt: ſi-
cut nota febris que videtur aliqua ⁊ non eſt illa eccleſia autem
omnes illegitimos ab ordinibus repellit. ꝫ. de electio. cum in cū
ctis (ocioſitas) de conſe. diſtin. v. nunq̄ (qui vero.) xix. q. ij. due. ſ.
de reg. licet (pontifex) martinus (illius) pauli apoſtoli (plus ce-
teris). xxiiij. q. iiij. quis nos (⁊ meritorius). xliij. diſti. ephesijs. ff.
ad. l. aquil. ſi ſeruus. §. ſi calicem. xlvij. diſti. c. vlti. ff. de nego. geſt.
ſed an vltro. (ſecura) ⁊ ideo eligenda. de pe. diſtinc. vij. c. vlti. ff. de

a ¶ Bonū cōcā-
biū. ⁊ ad h̄ di-
ctū Inno. hic
adde Io. an. i
reg. qḋ ob cāȝ
de re. iur. l. vj.
⁊ Lud. ro. i ↄſ.
cclv. col. vj. v̄.
ex his igit. ⁊ i
cl. ↄſiliū circa
primū ⁊ ēt ad
de mode. i. l. ſi.
col. ij. C. ſi ↄtra
vel vti. publ. ⁊
vide i ꝓpoſito
abb. i. c. ↄſtitu
tus. col. iij. ḋ re
lig. do. vbi qḋ i
ↄſilio Baſilie.
fuit ordinatū
q̄ nec eps nec
abbas poſſet i
uit⁹ trāſferri ſi
ne cā rōnabili
⁊ eūdē abb. i. c.
ſi. ꝫ. de poſtul.
ꝑlat. vbi q̄ ita
fuit ſtatutū in
ↄſilio piſano: ⁊
hoc dem̄ inno.
hic refert ēt fe
ly. i. c. q̄ i eccl̄ia
rū. col. x. circa
med. ꝫ. de ↄſti.

b ¶ Spuri⁹. adḋ
dem̄ Inn. hic.
adḋ bart. ⁊ ibi
alex. de imo. in
appo. in. l. ſi ge
ner. co. ij. circa
princ. ff. de his
qb. vt indig. ⁊
adde frā. bare.
in. c. at ſi cleri-
ci. §. de adulte
rijs. co. v. ſ. ḋ in
di. ⁊ ibi qḋ ſpu
rius eſt nomē
gñis. ⁊ iḋ nat⁹
ex ſoluto ⁊ ſo-
luta. nō tñ viri
ca cōcubina in
domo retenta
dr̄ ēt ſpuri⁹. d.
l. ↄcubinā. cū
gl. q̄ ibi appro
bāt Dy. ⁊ bar.
de cōcu. refert
alex. i ↄſ. clxx-
iiij. col. ij. in. v.
vo. ⁊ i ꝓpoſito
vide Ludo. de
ſardis in ſuo
tracta. de ſpu-
rijs circa prin-
cipium.

ri.nup.adoptiu⁹(in fecūditate)Lia enim habuit quatuor filios Rachel tantū duos(latoris)moy.ſi.xxxvj.diſt.ſi quis vult(idul getur)xviij.q.i.ca.j.vij.q.j.hoc nequaq̄.

1 ☞ Qui poteſt eligere poteſt etiam poſtulare.
2 Solus prioris ꝯſenſus nō ſufficit in alienatione perſone.
3 An poſſit monachus abſq̄ abbatis ꝛ cōuentus cōſenſu cōſentire poſtulationi de ſe facte de aliqua dignitate.
4 In epō dꝫ fieri ſubtilior inquiſitio q̄ʒ in alijs dignitatibus.
5 An ꝓpter crimē poſſit quis cedere epiſcopatui.
6 Papa diſpēſare pōt cōtra quatuor cōcilia ꝛ cōtra apoſtolū dū tamen nihil contra fidem ſtatuat.

1 **Post translationem** (poſtulandum)nihil
ē aliud eſt eligere poſtulādū q̄ʒ poſtulare. † ſi eñ elegiſſet eū ad epatū caſſaret electio.q̄ʒ regularis eſt qui nō pōt ꝯſentire cū nō habeat ꝓpriū velle vel nolle.xx.q.j. nō dicatis q̄ʒ epūs ꝯſentire nō pōt q̄ʒ ſilr ſine ſuperioris licētia ſe non pōt trāſferre.ſ.de trāſla.epiſco.inter.in fi.ꝛ.ſ.de poſtu.ꝑ totum. arg.ꝯ.j.de voto.ꝑ tuas.ſed expone ibi electionē.i. poſtulationeʒ ꝛ no.de hoc.ſ.de elec.in cauſa.vel nō eſt eligēdus ſimplr.ſꝫ eum determinatiōe hac.ſ.in poſtulādo.vt hic.ꝛ ꝑal.c.alij dicūt.ꝛ forte melius q̄ʒ ēt monachus eligi ad epatū arg.j.de voto.ꝑ tuas.

2 ℂ †(Priore)ꝛ etiā alio ꝯuentu.ſolius eñ prioris cōſenſus nō ſufficit.xix.q.iij.ſtatuimus.arg.xij.q.i.ꝑapinus ſi tñ ſine cā nollet ꝯſentire cogeret ꝑ ſupiorē.j.de iure patro.nullus.ſed ſi iuſtā cām hēt nō deberet cōpelli.ꝛ ſic intelligo.lxxiij.diſt.lr̄as.ꝛ.lxxj. diſt.c.j.ꝛ.ij.ꝛ no.regularē regēdū ab abbate ꝛ cōuentu ſi eſt exēptus vt hic ſi vero nō ſit exēptus deberet regi ab eiſdē abbate ꝛ ☞ conuentu.xix.q.iij.ſtatuimus.ꝛ ab epō ſilr.xvj.q.j.ꝑ vere.† Adhuc Credo epī cōſenſum nō eſſe neceſſariuʒ in poſtulatione.ſ.vt ab epō poſtuleṫ quaſi a ꝑſtante autoritatē poſtulāti.ſed hui⁹ epī requiſitio eſt neceſſaria ſiue fiat poſtulatio ſiue electio.q̄ʒ ei⁹ clericus eſt.lxxiij.diſt.literas.lxxij.di.c.j.ꝛ.ij.ꝛ eadē rōne ſi ſit clericus pluriū epōꝝ ab oībus eſt requirendus.requiſitio enim pape neceſſaria eſt ꝓpter diſpenſationē.ar.ſ.de elec.innotuit.lviij.diſt. cenomanē.vel melius hic requiriṫ:q̄ʒ fuit epūs ꝛ nō q̄ʒ fuit monachus.arg.ſ.de tranſla.c.j.licentiā autē ſui ꝑpoſiti vel archipreſbyteri vel ꝯſiliū ꝑlatorū ſecularū nō exemptorū nō credimus requirendū.ſed ſolius epī cōſenſuʒ ſufficit requirere.ar.j.de cle. ꝑcuſ.c.vlti.lxxj.ꝛ.lxxij.di.ꝑ totum.epūs tñ nō dꝫ eum licētiare ſine

3 cōſilio fratrū electi:vt no.ſ.e.c.q̄ʒ in dubijs. ℂ † Hic autē dicūt qdā q̄ʒ monachus nō pōt ꝯſentire poſtulationi de ſe facte ſiue in epm̄ ſiue ad quācūq̄ aliā dignitatē eligaṫ niſi primo habeat ꝯſenſum abbatis ꝛ ꝯuentus:q̄ʒ non hꝫ velle vel nolle.xij.q.j.nō dicatis.ſed iſtoꝝ ꝯſenſu obtento anteq̄ʒ habeat ꝯſenſum epī pōt ꝯſentire poſtulationi ad quātācūq̄ʒ dignitatē ꝛ ēt electioni ad minores dignitates de ſe facte.ſed nō pōt deſerere primā eccleſiaʒ niſi habita licētia ſui epiſco.ſicut nec alius clericus.vt.ſ.e.admonet ☞ ſꝫ in monacho qdā dicūt ſecus.lxiij.di.lr̄as.ꝛ.lxij.diſt.c.j. ℂ † Et dicimus q̄ʒ quo ad hoc q̄ʒ teneat poſtulatio de monacho ad minores dignitates ordinis nō eſt neceſſaria autoritas pape.ꝛ etiā cū poſtulari dꝫ ſi male ꝯtingat de eo fieri electionē ꝯſentiētibus abbate ꝛ ꝯuētu credimus ꝑ epm̄ poſſe diſpēſari ſicut in alijs dignitatibus.lv.di.priſcis cū papa ſibi nō reſeruauerit.j.de ſentē. excō.nup abbates autē poſſent eligi in epōs.ſ.de elec.cū in veteri.in abbatē aūt ꝓprij monaſterij credimus monachū eligendū nō poſtulādū.ar.ſ.de ele.cū dilecta.ſ.de ꝯſue.cū dilectus(capl̄i) vij.q.j.hoc nequaq̄ʒ(pōtificatū)multofortius ad minores dignitates.arg.ſ.de trāſla.c.vlt.viij.q.j.mutationes.oſſm̄ tñ aliq̄ʒ in quo nō ſit dignitas ſatis crederem q̄ʒ poſſet hēre:q̄ʒ plus eſt ad onus q̄ʒ ad emolumētum.C.de infa.l.j.quāuis poſſet dici q̄ʒ ſꝫ ex hac cā repellaṫ ab epatu ꝛ difficile diſpenſeṫ ꝯ ꝯciliū cū eo. tñ ſi poſtuleṫ a papa ad abbatiā vel prioratū facilius cū eo diſpenſabiṫ:q̄ʒ nō eſt ꝯ ꝯciliū ꝛ ſꝫ ſit indignus maiori.nō eſt indign⁹ minori.ar.ff.de inter.ꝛ rele.l.relegatoꝝ.§.vlti.ꝛ.l.ſeq. ℂ Itē hoc.c. nō hꝫ locū ſi aliā dignitatē dimiſerit ꝛ fuerit factus monachus. hñ enim poterit ad epatū poſtulari niſi probatū fuerit ei crimē. ſi autē fuerit probatū.tunc nō propter conciliū q̄ʒ de his mentionē nō facit:ſed ꝓpter crimē repelliṫ.xxv.diſt.primum nec miſeria.

4 † q̄ʒ difficilior inq̄ſitio ſit in epō q̄ʒ in alijs dignitatib⁹:q̄ʒ epatū nō licet dimittere ꝓpter monachatuʒ:ſed alias dignitates licet dimittere.vnde ibi non ſit tanta inquiſitio quare illam dignitatem dimiſerit.arg.j.de regu.ſꝫ(ex quatuor).xv.diſti. ſicut. (ℂ Comperto)ſtatim ſiue intra modicum tēpus.j.q.j. conſtat j.de regu.c.j.alioquin ratum habere videtur ꝛ ratihabitio retrotrahitur in maleficio.j.de ſimo.ſicut eſt nobis.ff.de vi ꝛ vi ar.l. j.§.quoties.xxxiij.q.ij.ſi virgo.C.de trāſac.q̄ʒuis.C.quomodo ꝛ quādo iu.ſi ab eo(dimittēs)argu.quod etiam ſymoniacus non pōt cedere ſine licentia pape(redire)quādo epiſcopus pōt diſpēſare cum huiuſ.ſymoniaco.habes.ſ.de elec.c.penul.ſecus eſt in alijs dignitatibus.quia eaſdem in alia vocatione reaſſumi valet.ſ.de electione.c.pe.(quod in eo)hec eſt vera interpretatio il-

5 lius.c. ℂ †(Dixerunt)ꝛ bene.ſed nō ſufficit ſiue enim fuerit conuictus ꝛ cōfeſſus ſiue non.ſed tamē q̄ʒ cōmiſit crimē licet occulte amplius ad epatum non reſurget.ꝛ hoc innuit ſi.huius decr. vbi dicit alioquin ꝛc.ſed poteſt meliorem rationē aſſignare.quia ſuperior non daret ei licentiā.cedendi propter crimē niſi de eo conuictus eſſet vel cōfeſſus.vel niſi crimē eſſet tale q̄ʒ executionem poſt peractam penitentiam impediret ſine diſpēſatione. vt.ſ.e. c.preſ.bene dicitur.hos tamen caſus ſupponit ꝛ tamē crederez quod ſi autoritas ſuperioris pro occulto ꝛ leui crimine in quo ꝑſeuerabat ceſſiſſet.vel etiam in quo nō perſeuerabat.ſed de facto cum de iure non debuerit ceſſerit iterum vel epiſcopatū poterit reaſſumi(alias)non eſt reprobus intellectus ſed ſuperior eſt vtilior(ꝛ nō ordinem).j.de ordi.ab epiſcopo.qui re.epiſcopa.c.j.(ordinem)id eſt ordinis executionē.caracteri enim renūciare nō poteſt.j.q.j.quod quidam.xxxij.q.vij.licite.hanc autē executionem recuperabat de ſpeciali mandato pape. ℂ (Conſtiterit)ꝓbante electo preſumitur enim prima facie quod non ſine cauſa reſignauerit.ar.hic.ꝛ.j.c.preſ.vij.q.j.hoc nequaq̄ʒ.alij dicunt q̄ʒ nunq̄ʒ debet aliquam ex predictis cauſis probare niſi eſſet preſumptio contra eum que eſſet ſi ordini renunciaſſet.ꝛ tunc poſſet probare quod ex aliqua predictarū cauſarū reſignauit.vt ſic ceſſet preſumptio ꝛ admittatur poſtulatio primo dicto magis conſonat litera(tunc).ſ.qñ ceſſit dignitati(antea)non exiſtens prelatus aliquando pōt celebrare propter ſcādalum. ꝛ tunc prelatus non prohibetur.vj.diſt.teſtamentum(alioquin)id eſt ſi non reſignauit ex predictis cauſis que ſunt ſine peccato:ſed ex alia.i.propter peccatum non diſtinguo.ſi ſit ex eo conuictus vel non.vel diſtinguendum eſt ve dixi in illa glo.ꝛ bene.vel alioquin.i.ſi epiſcopus non probauit predicta vel ſi alias ei non cōſtiterit. (ℂ † Durū)

a ſed non impoſſibile.diſpenſat⁹ enim papa cōtra quatuor concilia.(Capitulum).xxv.q.j.ſunt quidam.xxxiij.di.lector.lxxxij.di. preſ.Et contra verba euangelij.licet non cōtra mentem.nam in euāgelio dicitur in ore duo.vel tri.cō.oē verbū.j.de teſti.in omni. tamen poſtea eccleſia ſtatuit in cauſis cardinalis.plures requirēdos.ij.q.iiij.c.j.ꝛ.ij.

Quidam (ſiue epī.)ſiue alij ꝑlati ſiue ſimplices clerici(inſtantia)quia enim ita ꝑſeuerant preſumiṫ cōtra eos vt hic de penitentia diſtin.j.diuortium.C.ad velleia.ſi mulier in ſi.ff.de queſtionibus.l.j.§.dicimus.eſt etiā hoc ideo ne illudaṫ papa ſicut in poſtulatione poſtq̄ʒ eſt preſentata pape.ſ.de poſtu.bone.ij.ar. cōtra.ff.de ceſſi.bo.is qui.ſi tñ anteq̄ʒ ſuperior ſciat reuocet petitionem ſuam ſiue mandatum.vel etiam poſtq̄ʒ ſciuit anteq̄ʒ licētiaʒ cōcedat vel literas ſuper ea valet reuocatio.j.eo.elec.nec eſt ſimile in poſtulatione cū hec reuocatio nullius interſit ſicut illa ſed ꝛ quia nō ſit publice ꝛ ſolēniter intereſt poſtulati.ſi autem reuocaret anteq̄ʒ ſuperior admittat ceſſionem ꝛ ſuperiore hoc neſciēte det licentiam.vr̄ quod teneat licentia.arg.ff.de procura.ſi procuratorem.quāuis poſſit diſtingui.an per procuratorem vel literas vel ꝑ nūcium petat ceſſionē. ℂ (Compellēdos)hoc videṫ intelligendum ſi poſtq̄ʒ papa intellexerit volūtatem eoruʒ veline reſilire anteq̄ʒ papa cōſentiat.nam ſi papa conſenſiſſet anteq̄ʒ reuocetur petitio licentie non eſt cogendus cedere cum ſatiſfaciat petitio epiſcopi ꝛ aſſenſus pape.ꝛ tam non ſit epiſcopus illius eccleſie.ſ.e.q̄ʒ in dubijs.hoc placet ſi ceſſionem obtuliſſet pape ſed vbi non obtulit ceſſionem pape.ſed tantum licentiam cedendi petijt in futurum in eius manibus quem dominus papa deputauerit ſecus eſt.ꝛ tunc obtinet quod hic dicitur.

1 ☞ Renunciare iuri ſuo ꝛ ſe gratie ſubmittere quomodo inter ſe differant.

Veniens (canonici)etiam ſi expreſſa eſſet renūciatio literarum vel iuris q̄ʒ habebat vel habiturus erat iſte ſubdiaconus tñ ex illa renūciatione nō poſſet excipere niſi capitulū cui facta fuit renūciatio:vnde videṫ q̄ʒ iſti canonici de quibus nō diciṫ hic quod nomine capituli exciperēt.nō eſſent admittēdi.ſol.vere nō ſunt admittēdi ad excipiendū de renūciatione que nō eſt eis facta ſed excipiunt vt q̄libet de capitulo quod nō intrudant euʒ ꝑ literas q̄bus renūciauit ſicut poſſet excipere q̄ʒ alias nō intrudēt eū:q̄ʒ litere eius falſe ſunt:ſed ſi capitulū vellet eū recipe vel remittere renunciationē factam bene poſſet.ꝛ ex tunc nō admitterenṫ canonici ad excipiendū de ea.Sed ſi capitulum mandaret his canonicis q̄ʒ nō ꝓponerent de renunciatione non obedirēt ei:q̄ʒ ipſi principaliter nō ꝓponūt de renunciatione:ſed de intruſione quā ſuo nomine ꝓponūt ꝛ nō nomine capituli plus placet q̄ʒ ex quo quis aliquid renūciauit liberare volūtate ꝛ eo animo q̄ʒ dñium illius rei vlterius habere nō vult etiaʒ abſente illo cui predicta renunciatio prodeſt illa renūciatio omnino valet ꝛ ſibi preiudicat ꝛ cuilibet parit exceptionem.argu.C.de ac.accuſatio. vij.q.j.quā periculoſum.ꝛ.j.de ꝑſcri.c.pe.ff.de acqui.here.is pōt ꝛ.l.ij.ꝛ ſit hec renunciatio non tantū expreſſe ſed etiā tacite quolibet indicio.C.de reſti.in integ.l.j.ff.de acqui.heredi.recuſari.ꝛ hoc ipſo quod

a ℂ Diſpēſat. ad de eādē l.c.q̄ʒ eccleſiaꝝ circa fi.ſ.de ꝯſti.ꝛ l c.ſup eo.j.q̄ʒ hi ga.tādē pe.de anch.l ꝯſi.cxxiiij.lcl.circa bigamos vbi q̄ʒ papa diſpēſat ēt ꝯ epl'a pau. ꝛ vid q̄ʒ late po nit fely.i.d.c.q̄ʒ eccleſiaꝝ. col. vj.v.ſcd ꝯclo. ꝛ adde Dec.hodie in.c. ꝓpoſuit. d ꝯce.ꝑb. vbi q̄ʒ papa diſpēſat ꝯ ius diuinū dūmōnō ſit ꝯ fidem nec nutriat pctm̄ mortale nec inducat ſubuerſionē fidei nec ꝑiculū alaꝝ. ꝛ circa legē euāgelij dicit q̄ʒ diſpēſat circa ea q̄ʒ ſūt ꝯſilij vel in ꝑabolis dcā nō tñ circa ea q̄ʒ ꝯſiſtūt i ꝑceptis vel ꝓhibitionib⁹ vid tñ circa ꝑdcā fely. in loco ꝑalle.j col.ſeq.ꝛ ſeq.

b ℂ Illa renūciatio.ꝛ ſic renunciatio fcā abſēti ɜ adde pet. de anc. in cōſ. xxxiiij.icipi.in hac cā col. iij. poſt medi.qui ſequiṫ Inn.h.

ipſo ꝙ renūciat aliquã rem ꝯcedit occupāti multo fortius ꝙ ſi haberet ꝓ derelicto.ff.ꝓ derelic.ꝑ to.inſti.de re.diui.in fin. fatemur tñ ꝙ nō amittit dñiū rei ꝑ renūciationē dū tenet illā rem.ſ3 amittat poſſeſſionē.ff.de acq.poſ.ſi quis.§.j.ſi autem renunciat iuri vel ſeruituti quā habet in aliqua re etiā abſente domino rei ſtatim fit res libera.ꝛ eodem modo ſi renūciat.C.de pac.l.poſtq̄.
2 ſed cōtra.C.de repu.here.ſicut ſo.ibi dicit quod valet renūciatio in auxiliū renūciantis.nā nō poteſt alij per ſuā renunciationem facere preiudiciū.ſed in ſuum damnū bene preiudicat renūciāti (videt)ſed non erat.ꝛ ideo retractatur ſentētia(iudiciū)hic potuit eſſe in vna cā retractatiōis ſnīe cū tertio nō cōmittēte nec recuſante duo male ꝓceſſerint.j.de offi.deleg.prudētiā(ſi gratie)ꝙ idē eſt ac ſi literis renūciaſſet cū idē ſit tacite renūciare qḋ expſſe j.de offi.deleg.gratum.C.de iure do.l.ij.j.de preben.pro illorum.
4 ℂ†(Caſſauit)quicq̄d dicāt glo.hic poſite credimus hāc ſnīam iuſtā ꝛ ſnīam dele.iniuſtā.nā aliud eſt renunciare literis ſiue iuri ſuo quod periculoſum eſt.ff.de pact.l.ij.vij.q.j.quā periculoſum. aliud eſt ſubmittere ſe gratie que ſubmiſſio ꝓteſtationē cōtinet qḋ gratiā expectēt.ꝛ iō ea nō ſecuta ius primū recupat.C.de tranſac.ſiue.ff.de dona.hoc iure.§.vl.ꝛ.ff.ꝛ.C.de cōdi. cauſa data ꝑ to. ℂ Idē ſi ſubmiſiſſet ſe miſericordie.ſ.eo.ſane.idē ſi ſubmiſiſſet ſe voluntati.nā ꝛ tūc in alijs precedentibus caſibus ſm qḋ bonus vir arbitret debet ei prouidere.ff.de ope.lib.ſi libertus. ſi autē talia nō expſſiſſet licet ad gratiā aſpiraret.ſecus dicerē.C.de ꝯdi. ob ca.ſi nō repetēdi.ff.de cōdi.ob cau.l.dedi.§.ſi quis. ſed cōtra.j.de pac.cum pridem.ſed dicimus ibi gratiam contineri.

RECTE (abſoluit)talis autē abſolutio vīꝫ reſignationis nō obtinet.Itē reſignatio dꝫ precedere abſolutionē.ff.de offi.pref.l.pe.ꝛ reſignatio nō poteſt fieri ſine autoritate illius a quo recipit:vt no.ſ.e. qḋ in dubns(ſaniori)de hoc not.ſ.eo.quidam(reſignare) ita qḋ teneat ꝛ quod monachi ſint abſoluti.

1 ☞ An ſit neceſſarius conſenſus conuentus vbi quis ad arctiorem religionem tranſire vult.
2 Non debet abbas licentiam dare monacho ſuo arctiorē religionem intrandi.

DILECTI (ſufficientē)in iſto fuit defectus ſcientie (abbate)monachus aūt de licētia ſolius abbatis pōt dimittere monaſteriū dūmodo ad aliud arctius trāſeat.xix.q.iij.ſtatuimus.j.de reg.l3.nā ꝛ ei
1 ſoli facit obediētiā.xij.q.j.non dicatis.ℂ†Sed queres nunquid pōt fieri monachus alterius monaſterij ſine licētia epi.Reſpō.nō ſi eſt paris vel minoris religionis.ſed autoritate epi pōt fieri diſpēſatio.arg.j.de regu.ſignificatū.ſed arctioris pōt. alij tñ dicunt neceſſariū eſſe ꝯſenſum ꝯuētus et ſi ad arctiorē religionē tranſeat. hec tutius.ꝛ.lviij.di.c.ij.ꝛ ꝑalle.c.ſtatuimus.alij ēt dicūt neceſſariū eſſe ꝯſenſum epi.ar.xvj.q.j.q vere.qḋ credo verū eſſe quātum ad hoc vt alius eps eū nō ordinet ſine licētia eius niſi prio fieret mo-
2 nachus alicuius monaſterij arctioris ſcbi epi.ℂ†Itē no. ꝙ vnus abbas nō dꝫ dare licētiā monacho ſuo intrādi religionē arctiorē niſi primo eā inueniat ꝛ paratus ſit eū recipe.ꝛ ſi aliter recedit fugitiuus eſt ꝛ apoſtata cū nō ſit in alicuius obediētia.hoc aūt forte poſſet facere prior eius ꝙ daret licētiā monacho volēti intrare religionē ꝙ ſub ſua obediētia iret q̄rere locū religioſū q ſibi placeret tñ nō ꝯſulo priori ꝙ hoc faciat niſi forte vt euitet maius malū.ſ.quia ſi nō daret hanc licentiam ipſe ſua autoritate recederet.
☞ ℂ†(Abbas)pſbyter autē inſtitutus ꝑ epm ꝛ pñtatus ꝑ abbatē in manibus epi renūciare dꝫ.qꝛ ab eo inſtitutus eſt.ꝛ nō dꝫ fieri niſi requiſito abbate:qꝛ ſua intereſt.j.de pbē.in lat.ar.j.de offi.archi. ad hoc.§.vlt.Itē nō vꝫ ſi dicit.ego volo renūciare tpalia corā abbate vel ſpūalia tñ corā epo:quia iſta ꝯiuncta ſunt ꝙ vnum ſine altero dimittere nō poſſit.j.q.iij.ſi quis obiecerit.

ℂ De ſupplenda negligentia prelatorum. Rubrica.

1 ☞ Benedictio epi in abbate ſuccedit in locū confirmationis.
2 Non poteſt abbas ordinem conferre niſi ſit benedictus.

STATUIMUS. (ſubſtitutos)ꝯfirmatos.ſ.de elec.noſti.vel dic qḋ et ſine ꝯfirmatione expreſſa daf hec bñdi
1 ctio.ℂ†Per hanc bñdictionē intelligit data cura monaſterij qꝛ ſuccedit in locū ꝯfirmationis.nec eſt faciēda aliqua examinatio vel inq̄ſitio in hac bñdictiōe.ſicut qñ ꝯfirmat tutor datus a pr̄e filio emācipato.ff.de teſt.tu.pf.ꝛ plus dicimus ꝙ et ſine bñdictione autoritate huius canonis.hꝫ hic abbas plenā adminiſtrationē ex quo eps ſibi bñdictionē denegat ſꝫ ſi eps diceret veriſilr ego volo corā ſupiore aliq̄d ꝓbare ꝯ eū quare bñdici nō dꝫ tūc nō crederē ꝙ deberet adminiſtrare ſine ſupioris autoritate nō pmiſſa cognitione j.de reg.l3.tñ ſi malitioſe ꝓponit ꝙ ꝓbari nō pōt puniet ſꝫ ꝯſtōnē.ſ.de elec.ſtatuimus.ꝛ facit ad hoc qḋ no.j.de regu.l3. Alij tñ dicunt ꝙ et ſi iuſta cā ſubeſſet quare eps eum benedicere nollet ꝛ

etiā ſi iuſta cā expſſa appellaret.tñ tꝫ ꝙ ſit ab eo:qꝛ papa eius ſuetuet ꝑ iſtā ꝯſtōnē quā hic ponit hec decre.ꝛ de hoc not.ſ.de elec. nihil intelligūt hāc ꝯſtōnē hr̄e locū qñ nullā verā cām ſue ꝯdictionis aſſignat(renuerit)ſine cā alioqn ſi iuſta cā ſubſit non ei licebunt q̄ ſubſequunt:vt no.j.de reg.l3(benedicere)ar. ꝙ aliqs dare pōt ꝙ nō hꝫ.ar.C.de teſt.mili.cū ꝯſtitutio.§.vici.C.ḋ iure emphi.
2 l.vl.ar.ꝯ.j.q.vij.dayberiū.ℂ†(Et alia).ſ.ꝯferre lectoratū.lxix. diſt.c.j.forte melius dr qḋ cum ꝯferre lectoratū non ſit officij tñ ſed ordinis.j.de etate cū cōtingat.nō poterit ordinē conferre niſi ſit bñdictus:vt.j.eo.c.nec tñ dicimus qḋ tñ ex ordine habeat hāc ꝑtātē ꝯferēdi lectoratū ſed ex ordine ꝛ bñdictione vt in p̄dictis.c. hꝛ.ꝛ idē intelligo de ordinibus minoribus lectoratu ſicut eſt hoſtiariatus ꝛ pſalmiſtatus.j.de etate.cū ꝯtingat exorciſtatus aūt ꝛ accolitatus ꝯferre nō poterit niſi priuilegiū hēat.ar.ꝯ de eo q fur.or.re.c.j.ℂ Sed eps q renūciauit et executiōi ordinis maius hꝫ priuilegiū ꝙ abbas bñdictus.ꝛ idē ꝙ in abbatibus diximus eſt in corpis.lxviij.diſt.c.j.in ſi.illi aūt q dicūt ꝙ abbas ex quo ꝑ eū nō ſtat qn recipiat bñdictionē pōt ꝯferre lectoratū intelligūt ꝙ bñdictio nihil facit ad collationē ordinis:ſed priuilegium gn̄ale hoc facit qḋ ꝯceſſum eſt abbatibus bñdictis ꝙ poſſint lectoratū cōferre.qḋ priuilegiū ꝑ decre.iſtā extēſū eſt in abbatibus ciſtercien.vt et ſi nō receperit poſſint illū ꝯferre ꝛ alia facere q̄ ad officiū ptinent.pſalmiſtatū autē quilibet ſacerdos conferre poteſt.

SICUT NOBIS (perſonas).j. de offi. archiepiſ.vt ſingule.xxv.q.j.q̄ ad ꝑpetuā.ff.ꝓ ſocio actiōe.§.labeo (epor) ꝯceſſio eni ꝙ eccleſiā ꝯuertat in ꝓprios vſus vel fructuū alicuius eccleſie facta ab epo ſine cōſenſu ca.non valet.j.de dona. paſtoralis (inſtituit)quod non debent facere epi etiā cū cōſenſu capituli niſi capelle ad eos pertineant pleno iure.tunc enim poſſet ſi cauſa ſubeſſet.j.de pſcri.cū olī.xvj.q.vij.c.j.alr̄ tantū ad epm ſpectant capelle.j.de capel.mo.c.j.(ita penſionibus)nouis ꝛ male.j.de cenſi.prohibemus(in epalibus).ſ.in ꝓcuratorē.x.q.iij.cauendū relatum ꝛ in cathedratico.x.q.iij.illud ꝛ ſic in hoſpitalitate.xlij.diſtin.§.j.(exempte).j.de priui.cū ꝛ plantare.§.in eccleſijs(in lat.) j.de cōceſ.preben.c.ij.(generetur).q.d.hac vice tantū priuabunt ſ.de elec.cum in cunctis.

LICET (ad archiepm)ad quē primo de ꝯſuetudine pertinet collatio pbendarū.ad capitulū ptinet ex negligētia epi.j.de ꝯceſ.preben.qꝛ diuerſi.
☞ ℂ†Et ita no.ꝙ nec ei ad quē primo.nec ei ad quem ex negligentia pertinet electio non currit tempus niſi a noticia (a noticia).j.de cōceſ.preben.qꝛ.ꝛ.c.ex parte.ff.de [illegible]re.item veniunt.§.petitio.ar.contra.C.quis or.in bo.pō.[illegible]vlti.

LITERAS (de patiētia).Nō debuere cōi.ſ.c.proxi.vtrū aūt ipſi poſſint ſine peccato tenere dic ꝙ nō ſine noua collatione:vt hic ꝛ no.ſ.de elec.quod ſicut.ꝛ.c.eccleſia.el.ij.ꝛ.ſ.de renun.niſi.

DILECTA (impedire)not. electionem que nulla eſt aliam non impedire.ſ.de elec.cum vintoñ.de hoc no.ſ.de elec.dudum.(dictum.g.)electo ab archiepiſcopo in cantorem.

ROMANA (edictū)archieps remēſis excōicauit ſuffraganeos ſuos qꝛ eum viſitantem nō recipiebant:ꝛ tunc archieps fecit fieri edictū ꝑ totā ꝓuinciā ꝙ oēs ſubditi ſuffraganeorū licite etiā in principalibus cauſis irent ad curiam remeñ.ꝛ hoc edictū hic reuocatur(culpis)ſi.j.de preben.ex parte aſteñ.ꝛ.ſ.de elec.cū eccleſia vult.in ſi.no.j.de conceſ.preben.quia diuerſi.

1 ☞ An poſſunt reges regno priuari.
2 Ex quibus cauſis poſſit regibus curator dari.
3 A ſubditis peti debet curator regibus:ꝛ ſuperior proximus eum ipſis concedere debet.

1 GRANDI NŌ IMERITO †(regni)ſpeciale eſt in regno ꝙ reges nō poſſunt priuare nedū filios ſꝫ nec fratres vel alios cōſanguineos ex ſtirpe paterna deſcēdētes a regno ſola volūtate ſꝫ ex cauſa papa vel alius ſuperior regē poſſit eū priuare.j.de voto.l3.ꝛ hoc eſt verū vbi reges deferuntur per ſucceſſionē.ſed ſi per electionē defert ſecus eſt.ſ.de elec. venerabilem.ℂ(Generalē)per hanc ſolam generalem ꝛ liberam adminiſtrationē nō licet ei donare.ff.de pac.contra.§.ſi. niſi in regibus ꝛ eorū curatoribus ſpeciale quis dicat cū ſpeciale ꝛ ꝓpriuum
2 ſit eis donare.ℂ†(Utilitatē)no.cauſas iuſtas dandi curatorem regibus.ſ.ſi neſciūt ſuū regnū defendere vel in eo iuſtitiā ꝛ pacem ſeruare ꝛ maxie religioſis pſonis locis ꝛ pauperibus.ꝛ et ꝙ plus eſt ſi neſciunt pdita recuperare:ꝛ idē qḋ diximus in regibus ſeruandū eſt in ducibus comitibus ꝛ alijs qui habent iuriſditionē ſup alios.alijs autem priuatis non datur curator niſi ſint furioſi vel ꝓdigi.C.de cur.fur.in l.ℂ†(Aſſumptus)bene dicit ſit aſſūptus.q.per alios.eſt enim hoc ordinarium ꝙ curatorē regibus ꝛ ſimilibus pſonis petant ſubditi ꝛ ſuperior ꝓximus dꝫ ipſū ꝯce-

dere.⁊ ſi nõ habet aliuꝫ ſuperiorē.papa hoc facere debet argu.ſ.
qui ſi.ſint legi.per venerabilē.ff.de tuto.⁊ cu.da.ab his.§.diuus.
⁊ hic.curator autēꝫ iſte ſatiſdare dꝫ rem eius cui curator daſ ſal
nam fore ⁊ dꝫ facere inuentariū.nec dꝫ dari niſi cā cognita.ff. de
cur.fur.obſeruare.⁊.l.ſe.C.de cur.fur.l.ſi.§.cum antiquitas.item
ſciendū eſt qꝺ in furioſis ipſo iure agnati ſunt curatores ⁊ prodi
gis poſtꝗ̄ interdictū eſt eis bonis.ff.de cura.fur.in l.ſcribit.

¶ De tpĩbus ordinationū ⁊ qualitate ordinandorū. Rubrica.

1 Uelum ꝯſecrationis a quo.cui.⁊ quibus diebus dari debet.
Item veſtis religioſa a quo accipit vidua:in nu.2.

Subdiaconos. (deo dedicatis) xx.q.i. deuotis ꝯ
ſo.ꝙ ibi minus dı hic ſupplet. ¶ †Uelū ꝯſecra
1 tionis a ſolis epis ⁊ ſolis virginibus ⁊ ſolis ſolē
nibus feſtiuitatibus ⁊ diebus dñicis daſ niſi in
grauat neceſſitas:qꝛ tunc ſicut baptiſmus omni
die dari pōt.xx.q.i.deuotis.de cōſe.diſt.iiij.venerabilis.⁊.c.bapti
zandus. ¶ †Uelum autēꝫ pfeſſionis nullus pōtifex dat viduis
vt alle.c.deuotis.in ſi.ſed ipſemet ſibi aſſumat de altari.xxviij.q.
i.viduas.⁊ capitibus ſuis imponant.xxvij.q.i.vidue.nec eſt con
tra.ſ.quod metus cā perlatum.quia ibi nō impoſuit velū conſe
2 crationis ſed imponere ſimulauit. ¶ †Ueſtē autē religioſam ac
cipit vidua a ſacerdote vel miniſtro eius.xx.q.i.vidua.ſ. qui cle
ri.vel vo.conſuluit.quod enim ibi dicitur quod accepit velum a
ſacerdote intelligitur religionis. Uelum profeſſionis ſuſcipit a
virgine ⁊ corrupta cū profitetur.nec eſt vis an per ſe ſumat de al
tari an a ſacerdote.⁊ ſi nō recipit ante.xij.annum.xx.q.i.c.i.⁊.q.ij.
puella.velum conſecrationis in.xxv.an.niſi ex diſpenſatione ali
ter fiat.xx.q.i.placuit.⁊.lxxvij.diſtin.placuit.velum ordinationis
quod olim dabatur diaconiſſe.⁊ in.xl.an.xx.vij.q.i.diaconiſſam.
xx.q.i.ſanctimonialis.velū prelationis olim dabatur abbatiſſis.
in.cl.an.xx.q.i.iuuenculas.

Sane (multitudo).l.di.vt ꝯſtitueref.i.q.vij. quo
xliij.diſt.cōmeſſationes.in oībꝰ his parcif
multitudini.illis tū q fuerint cā exceſſus non pcif de
facili.ſ.de cle.ex.mi.latiores(cōſuetudo)hic excuſat a
pena.ſi.xxxij.q.iiij.obijciunt.iiij.di.deniqꝫ.ſ.de ſi.nō ſatis.ſ.de co
q dur.i a mrī.cū hſet.a culpa autē.vel pena eterna non excuſat.

De eo (duos)⁊ etiam plures dūtamen generales
ordinationem nō faciat(ad minores)quos
omnes ſimul vni conferre poteſt ar.ſ.de eo qui fur. or.
re.cum.b.lator.⁊ ar.lxxij.di.quicūqꝫ niſi cōſuetudo re
pugnaret.lxxv.diſt.ordinationes.
1 Criminoſus poſt peractā penitentiā pmoueri pōt:⁊ in ſuſce
ptis ordinibus miniſtrare niſi tale crimē cōmiſerit qꝺ impediat
executionē officij poſt penitentiam.vt nu.2.
3 Diſcretus debet eſſe prelatus in diſpenſando vt ſcandalum ⁊ pu
ritatem penitentie ⁊ multa alia que deus ⁊ diſcretio prelati ſibi
adminiſtrauerit attendat.
4 Electio ad hoc vt valeat neceſſe eſt vt poſſit celebrare.

Ex tenore (deliquit).ſorte enormiter vt qꝛ cō
miſit inceſtum.tamen diſpenſatio
nem non requirit vel vſuram quā tamen reſtituit(nō
1 aſcendat)argu.† quod criminoſus acta penitentia po
teſt promoueri.⁊ in ſuſceptis ordinibus miniſtrare.xxxiiij.diſtin.
fraternitatis.l.diſtin.ponderet.quia tua.⁊.c.domino ſancto.⁊ in
multis alijs.c.arg.contra.xxv.diſtinctio.primum.i.q.vij.omnes.
xlviij.diſtinctio.quoniam.Solu.dicunt quidam quod ſi non eſt
promotus promoueri non poteſt quod graue videtur cū fere ſit
contra naturam vt quis ſit ſine crimine.xxv.diſt.§.criminis nos
dicimus idem in promouendis quod in promotis licet facilius
impediatur pmouendus quā deijciaf iam pmotus.xv.q.i.§.vlt.
¶ †Et dicimus quatuor maxime cōſideranda circa hoc primuꝫ
quātitas criminis.ſ.ſit modicuꝫ:mediocre vel enorme vel tale qꝺ
etiam poſt peractā penitentiā impediat executionē officij.ſecūdū
qualitatē criminis.an.ſ.ſit occultū vel manifeſtū.tertiū modum
publicationis vel p euidentiā opis vel p ſnīam vel confeſſionem
ſpōtaneā.quartū ſatiſfactionē verā penitētiā nō ſimulatā.⁊ ſi q
dem crimē enorme ⁊ manifeſtū eſt deponif nec pmouetur niſi ex
diſpēſatione ordinarij epi.l.diſt.miror.⁊.c.de his vero. ſi enorme
⁊ occultuꝫ pte penitentie peracta poterit miniſtrare in ſuſceptis
ordinibus ⁊ monēdus eſt vt abſtineat a ſuſceptione ordinum vt
hic tū ſi voluerit nō eſt phibēdus vt hic.⁊ credo ꝙ pmoueri poſ
ſit ſine peccato.ſ.de apo.c.ij.in ſi.ſ.eo.q̄ſitū.⁊ nō credo neceſſariā
diſpēſationeꝫ ordinarij:ſed ſufficit ſacerdotis abſolutio ex ptāte
clauiū.ar.vj.q.i.illi q.ꝯnis meritoria ſit humilitas ſi abſtineat,
3 ¶ †Et hec ſunt vera niſi ſit tale crimē qꝺ impediat executioneꝫ
officij poſt pniāꝫ.de quo plene no.ſ.de renū.niſi cū pridē.§.i. ta
lis enī lꝫ phiberi nō poſſit miniſtrare in ſuſceptis ordinibꝰ ⁊ et
pmoueri ad maiores:qꝛ peccatū eſt occultū.vt.ſ.de ſimo.ex tue.⁊
arg.vj.q.ij.c.i.⁊.ij.ſi tū facit peccat.vt.ſ.q.i.erga ſi. ſi vero eſt mo
dicū ſiue mediocre ⁊ occultū.forte nō eſt monendus vt abſtineat
a ſuſceptiōe ordinū ſi vero eſt mediocre ⁊ manifeſtū ſi ꝯuictus eſt
in iudicio vel timore pbationis cōfeſſus deponif.xv.q.vij.ſi quis
lxxx.diſt.c.i.ſi vero opis publicatione vel ſpontanea ꝯfeſſiōe acta
pnia cū eo poterit miſericorditer agi qñqꝫ plus qñqꝫ minus īſpe
cta pbitate pſone ⁊ alijs circūſtātijs.xv.q.vi.ſi qs pſbyter.l. diſti.
pbrm.⁊ hec oīa intelligas ſi verā pniam egit. ſecus ſi ſimulatam
l.di.vt ꝯſtitueref que autēꝫ ſunt enormia mediocria. collige.ſ.de
in.at ſi cle.ar.ſ.xxxi.di.c.i.itē de hac materia tractaf.l.diſti.ſacer
dotes.hec gl.bona eſt ſed melior eſt illa.ſ.in verbo ſi vis ⁊ plus cō
tinet ꝗ̄ hic.itē nō hoc iō pcipit qꝺ peccat ordines recipiendo:ſꝫ
qꝛ monet eū ad humilitatē vt ſic magis merecaf. † ⁊ ideꝫ dicimus
qꝺ nō peccat ſtatim facta cōfeſſione celebrando ſed bonū eſt cōſi
liū ꝙ pro parte ſatiſfaciat.itē ſi ius naturale querimus ꝙ ꝯtinef
in.l.⁊ euāgelio nullus criminoſus in crimine mortali exiſtens dꝫ
celebrare vel deo offerre.nā iudiciū ſibi manducat ⁊ ſacrificium
indigne bibit q īdigne ſumit.ſi.xlix.diſt.c.vi.i.q.i.ſicut papa odit
itē cū his q diſplicerent.⁊c.ſi.xlix.diſt.§.i.itē ſecundū idē ius natu
rale oīs q eſt ſine peccato ⁊ deo placens ſecure ⁊ ſine vlla diſpenſa
tione offert deo ſacrificiū ſiue fuerit criminoſus ſiue nō qꝺ pbaf
exemplo Jeſu ſummi ſacerdotis.⁊ dauid.ſi.l.diſt.pōderet.⁊ idem
ſi.l.diſt.quid eſt.⁊.c.cum exaudiero.⁊.c.dño ſancto.item in nouo
teſtamēto de exēplo petri ⁊ pauli:vt.l.diſt.pōderat.qꝛ ad idem.§.
cōuerſo:ſꝫ huic iuri naturali ſancti patres ſuccedētibus tpībus
ſubſequētes experti ſimulatas pnias multorū addiderunt ſua ſta
tuta per que illud reſtrinxerunt qꝺ licet.ſ.reſtringere.ſ.de biga.c.
ij.videlicet.† qꝺ nullus criminoſus quātūcūqꝫ de crīe conuictus
de iure cōi ſi nō penituerit nō deberet promoueri ⁊ promotus de
beret deijci ⁊ deiectus nō dꝫ reſtitui.ſi.l.diſt.preſbyterum.⁊.c.per
uenit ſi poſt.vt conſtituereſ ſed per hec ſtatuta nō aufertur pote
ſtas plato diſpēſandi cū vere penitētibus:⁊ maxime vbi non eſt
3 ſcādalum.l.diſtin.vt conſtituereſ.c.dño ſancto. ¶ †Diſcretus tū
ſit prelatus in diſpenſando vt attēdat ſcādalū ⁊ puritatē penitē
tie ⁊ multa alia que deus ⁊ diſcretio plati ſibi adminiſtrauerit.cū
cauſe autē cognitione ſummaria danda eſt diſpenſatio.i.q.vij.di
ſpenſationes.⁊.c.exigunt.⁊ in multis alijs.c.e.q.nam ſi capti vel
deprehenſi fuerint in aliquo mortali crimine propter ſcādalū qꝺ
eſt in populo de oblatione talium ſtatutum eſt vt nō celebrent.l.
diſt.de his vero.idē dicimus ſi conuicti vel confeſſi fuerint.ſ.eo.
ſi quis.di.a.ſi epiſcopus.⁊ hoc idem eſt.⁊ ſi aliter ſit notorium.cō
tra.ſ.eo.queſitū niſi diſpēſeſ cū eo.lxxxi.diſt.miniſtri.⁊.lxxxij.diſt.
preſbyter.qꝺ fieri dꝫ cum vere penitentibus.ſ.eod.ſi quis diaco
nus.a beneficio tamē non credimus eū debere abſtinere niſi ſibi
precipiaſ cū tantum in cōſtitutionibus predictis de officio dicaſ
⁊ nō de beneficio:ar.ſimile.xl.diſt.diſciplina.ſed tamen per ſentē
tiam priuabiſ beneficio.lxxxi.di.⁊ in.c.ſi quis a modo.⁊.c. ſequen.
⁊.c.ſi quis eos.⁊ cōcordant hic cōſtitutiones iuri naturali vbi di
cunt nihil cum ſcādalo alterius faciēdum eſt.ſ.de no.oper. nun.
c.ij.ſcādaliſantur enim cū vidēt eos qui deprehēſi ſunt in crimine
vel cōfeſſi vel cōuicti celebrare.ſ.c.proxi.ij.q.iij.abſit.xxv. diſtinc.
primum:ſed dices nōne idem ſcādalum remanet ſi diſpēſatur.re
ſpō.nō cum catholicis qui credūt claues eccle.ſ.quod prelati ha
bent poteſtatem ligādi ⁊ ſoluēdi ⁊ diſpenſandi.l.diſt.pōderet vt
conſtitueretur.de hereticis autem ſi eis ſcādalum generet non eſt
curādum.ij.q.iij.inter verba. ¶ †Sed dices vbi nō cognoſcif vel
vbi neſcitur deprehenſio iſta nō eſt hic ſcandalum.ergo licite offe
ret.reſpō.nō poterit.maxime ille qui cōdemnatus eſt: quia iura
ad ea que frequentius accidūt adaptari ſolent.ff.de leg. nā ad ea.
⁊ non poſſent omnes articuli diffiniri de iure.ff. de leg. non poſ
ſunt.item poteſt dici ⁊ ſi ſcādalū ceſſet quod ſemel ortū eſt. ¶ Et
hec vera ſunt in capitalibus criminibus ⁊ in predictis caſibꝰ cū
vix aut nunꝗ̄ poſſit deprehendi vel confiteri vel ꝯdemnari quin
ſit in ſcandalum ⁊ infamiam:ſed ſi aliter ſit notorium puta p rei
euidētiam ⁊ ſunt talia que facile habere poſſunt excuſationē ⁊ in
de oriri magnum ſcandalum nō conſueuit.ſicut tenere plures ec
cleſias habētes curam animarū ſatis dici poteſt qꝺ poſt peniten
tiam licite celebrabit.ar.ſ.de elec.dudū ro.vbi requirif ꝙ tū tpe
electionis nō habuerit plures curas ad hoc vt electio valeat. ideꝫ
ſi fecit tumultū in ꝯſilio.v.q.iiij.in loco.vel ſi fuit excōmunicatus
xiij.q.i.c.i.vel contumax.hoc enī multoties excuſationeꝫ habet alij
tū dicūt ꝙ qualitercūqꝫ manifeſtus ſit exceſſus.maxime ſi ſcanda
lum eſt poſtea nō celebrabit etiam acta penitētia.arg.hoc ſubditi
tū eius officiū audiēt quouſqꝫ ſententialiter condēneſ.viij.q.vl ti.
nōne ſi.xxviij.diſt.ꝯſulendū.⁊ ſicut hic nō pōt celebrare.ita nec eli
4 gi † quia ad hoc vt valeat electio neceſſe eſt vt poſſit celebrare.ſ.
de cleri.excom.mi.ſi celebrat.⁊ habes expreſſum de conuicto.ſ.de
electio.ſup eo.⁊ de confeſ.ſ.de confeſ.cum ſuper.⁊ eadem ratione
idē pōt dici de deprehēſo.⁊ ſicut non poteſt eligi ad epatū ita nec
ad alias dignitates.ſ.de elec.p inquiſitionem † ſi autēꝫ crimē ſit
occultū quātūcūqꝫ ſit graue acta penitētia vel pte eius celebrat:
vt.ſ.ca.proxi.ſ.de apoſta.c.ij.⁊ hoc ſine vlla diſpenſatione. niſi ſit
crimen

crimen ꝙ poſt penitẽtiam impediat executionẽ ſine diſpẽſatione
vt bonuadiū ⁊ alis de quo no. ē.de renū.niſi cū pridem.§.j.irre-
gularis autem nõ obtenta diſpenſatione nõ celebrauit.l.diſti. ex
penitẽtibus.tamen cum eo ſi occultum eſt diſpenſare dꝫ.ē. de re-
nū.niſi cum pridem.§.perſone.

1 ☞In ſnia excõmunicationis ⁊ ſuſpenſionis a ſuo iudice lata
ſemper eſt obediendum.
2 A ſnia mãdati grauatus appellare dꝫ intra.x.dies.
3 Ad cautelã eorũ q̃ fieri põt aliqd faciẽdum vel omittẽdum eſt.

A D aures (debitã)arg.ꝫ.ē.e.c.pri.ſo. hic de
regulari loquit̃ qui nõ hꝫ velle nec
nolle.xij.q.j.nolo.⁊.c.nõ dicatis.ibi de ſeculari q non
eſt ita aſtrictus in obediẽtia vel hoc factũ eſt propter
ſcãdalũ ꝙ ibi nõ erat.vel is de quo loquit̃ in decre.ſuperior habe
bat ius petẽdi ordinem rõne tituli vel dignitatis quaꝫ habebat.
vñ nõ poterat ſine cã ꝓhiberi ad hoc nõ erat ſtitular⁹.vñ abſq3
cãe cognitiõe poterit ꝓhiberi arg.j.de ſpõ.pterea.ij.vel dic qd or
dinator ⁊ ꝑlatus ſuus eũ ꝓhibere põt vt hic ſed alius nõ:vt in ꝫ
1 rio.ſcꝫ penitẽtiarius.⁊ ſic loquit̃ pri.c.¶†(Tutius)arg.ꝓ obe-
diẽtia.c.diſt.ꝫ moñ.viij.q.j.ſciẽdũ.ff.de re mili.in bello.⁊.l.iij.xj.
q.iij.abſit argu.cõtra.xij.q.ij.nõ liceat.xv.q.vj.iuratores.xj.q.iij.
nõ ſemp.C.de decur.ods.ſo.in ſnia excõicationis ⁊ ſuſpenſionis a
ſuo iudice lata ſemp eſt obediẽdũ.xj.q.iij.ſnia paſtoris.⁊.c.ſi epũs
☞ forte niſi in caſibus.j.de ſen.excõ.p tuas.⁊.c.inquiſitioni.† i ſnia
diffinitiua ⁊ interlocutoria dũmodo ſeruetur in eis ordo neceſſe
eſt vel obedire vel appellare.C.vt pẽ.cauſa.l.vlti.preceptũ autem
qd fit extra iudicium ⁊ ſine cauſe cognitione ſi nõ ſpectat ad offi
cium ſuũ nõ tenet̃ ei parere.vij.q.j.frater. ⁊ hoc ſi vero ꝑcipit qd
eſt malũ nõ parebit.xj.q.iij.qui reſiſtit.⁊.c.ſi dñs.⁊ c.iuſ.ſꝫ ſi du
bitatur parebit ⁊ excuſat̃ a peccato propter bonum obedientie.
2 xxiij.q.j.quid culpatur.¶†Ab hac ſnia mãdati ſi quis ſenſerit
ſe grauari bonũ eſt appellare intra.x.dies.j.de appella. ad audiẽ
tiam.de priore ꝓpoſuit.C.de appella.ſi a ſnia.⁊.l.hi qui.ſꝫ neceſ-
ſe eſt aſſignare iuſtam cauſam ap.arg.j.de offi.ordi.licet.j.de ap-
pel.ad noſtram.cauſe autẽ cognitio nõ eſt neceſſaria. vani enim
capitis eſſet qui diceret ꝑlatum nõ poſſe ꝑcipere ſine cauſe cogni
tione:⁊ maxime de his que ptinẽt ad ſuũ officium.vij.q.j.frater.
☞ ¶†Hic autẽ dicunt quidã quod ſi prelatus aliqua deberet face
re cum capitulo ſicut ſunt magna negocia:licet ſecurius ſit appel
lare:tamen ⁊ ſi nõ appellet non tenetur illo precepto ſicut ſi ꝑci-
peret epũs quod aliquis aliquod officiũ acciperet puta economa
tum:vel vicedominatum vel conſimilia.ij.q.vj.ei qui.ver. nomi-
nationes.lxxiij.diſtin.geſta.vbi honoratus non obediens epiſco
po ſuo in ſuſceptione ordinis etiam circa appellationem auditur
de hoc not.j.de his que fiunt a maiori par. cap.c.j.(miniſterio)
xxiij.q.iiij.ſicut ex cel. (ſcandalo).liiij.diſtin. generalis.xxviij.q.j.
vxor.xij.diſt.illa.argu.contra.xx.q.j.iam nunc.xj.q.iij.inter verba
j.de regu.iur.qui ſcandalizauerit.¶Solu.pro vitando ſcandalo.
rigor iuſtitie cõmittitur:ſed peccatum non perpetratur.xj.q.iij.
3 quid ergo.¶†(Eſſe poteſt)no.aliquid faciendum vel omittene
dum ad cautelam eorũ que fieri poſſunt.xxxij.q.j.dicit domin⁹
ff.de nego.geſtis.diuortij.ff.de his qui deie.vel effu.l.ſi vero.§.pre
tor.ff.de damno infec.qui bona.§.qui ſtipulatus.j.de ſer. non or-
dinan.inſtruendi.

S J archiepiſcopus (ordinandum) id eſt conſecran
dum(omnibus).ff.de aque pluuie.arcen.in conceden
do.viij.queſtio.j.licet.lxvj.diſtin.c.j.C. de auto. preſ.l.
vlti.C.de omni agro deſerto.l.quicunq3.libro vndecimo.(ordine
tur)id eſt conſecretur(iuſſu)ſi archiepiſcopus viuit nam ſi mor-
tuus eſſet ipſi ſua autoritate poſſent.lxiiij.diſtinctione. quia (or-
dinari)id eſt cõſecrari:ſed melius.iij.q.vij.accuſatio.j. (ſed ipſe)
archiepiſcopus cum omnibus ſuffraganeis(cum)epiſcopuꝫ(ele-
gerit)ſi ad epiſcopum pertinet electio (vel)id eſt examinauerit ⁊
examinatum approbauerit.

1 ☞Si in ꝯſecratiõe archiepi obijciat̃ ei aliqd quis erit iudex.
2 Cuius intereſt vocare ſuffraganeos ad cõſecrationẽ archiepiſco-
pi vel epiſcopi.mortuo archiepõ.

N Ec epiſcopi (maiori)lxv.diſtin.c.j.⁊.ij.⁊
iij.ff.de pact.maiorem.ff. ad
munici.ꝙ maior(numero)forte ꝙ ſi ꝓponat̃ aliud ꝫ
eũ ⁊ etiã probatũ maiori parti videt̃ cõtra eũ tale cri-
mẽ ꝙ eũ a promotione repellit in veritate ſtare dꝫ archiepõ ſnie
maioris partis:ſed eã ⁊ ſi nõ ſequit̃ ſed minorẽ tenebit ſnia archi-
epi.nõ eñ reqrit̃ hic ꝯſenſus ſuffraganeorũ tanq̃ eorũ qui ius ei
tribuãt in ꝯſecratiõe:ſed tanq̃ ꝯſiliatorũ:ſed quid ſi nõ vocent̃ oẽs ſꝫ
tres tantũ.dicimus ꝙ neceſſe eſt vocare duas partes.ff. de decre.
ab or.fa.l.j.⁊ no.ē.de electio.cum nobis.⁊.c.eccleſia veſtra. ſꝫ aliĳ
aliter dicant.nec mireris.quia ſunt cõſiliarĳ neceſſitatis ſicut illi
1 de quibus habes.ē.de elec.cum in veteri † in cõſecratione autem
archiepi ſi contingat ei aliquid obĳci non audient ſuffraganei q
ꝯuenerunt ad cõſecrationẽ cum ipſe ſuper eos ſit ⁊ in eis iuriſdi
ctionem habeat ex confirmatione.ē.de elec.ſuffraganeis.⁊.c.tranſ-
miſſam.xxj.diſt.inferior.⁊ eſt.q.expreſſum.arg.j.de preben.graue.
2 ſed ad papam vel alium ſuperiorem remittetur negociũ.¶†Sed
quis vocabit ſuffraganeos ad conſecrationem archiepiſcopi vel
etiam archiepiſcoporum mortuo archiepõ.quidam dicunt capi-
tulum archiepiſcopalis eccleſie.ar.j.de re.ad abolendam. ſed me
lius credimus cõſilium ſuffraganeorum.lxv.diſt. ſi forte. Jtẽ cre
dimus qd primatis aſſenſus requirẽdus eſt in cõſecratione epoꝝ
ſubditorũ archiepiſcopo.ſed ⁊ ſi ſine aſſenſu eius fiat recipit exe-
cutionem cum nullã iuriſditioneꝫ ſup eos habeat nec plus iuris
in eis habet q̃ in canonibus conceditur.ix.q.iij.conqueſti.nec ob
ſtat.lxv.diſt.placuit vbi dr qd primas requiri debet.ſed dicunt q
dam illud.c.loqui tantum in ſubditis primatis aliĳ tñ dicunt:⁊
forte bene qd etiam cõſecratio aliorũ nõ tenet ſine primate:qꝛ cuꝫ
hoc factum magnum ſit ⁊ qd totam prouinciam tangit ⁊ ipſe ſit
caput ꝓuincie ſine eo executionẽ nõ recipit cõſecratus.⁊ ſic videt̃
loqui.c.ꝑallegatũ placuit.Jtẽ credimus qd ſi aliquis epoꝝ con-
dẽnatur in conſecratione archiepi vel epoꝝ qd poterit agere vt
priuet̃ executione officĳ ſicut in electione agitur vt caſſetur.ē.de
elec.quod ſicut.⁊.c.cum in veteri.j.de arbi.cum olim.lxv. diſt.nõ
debet ⁊ etiam grauior penitentia poterit ſibi imponi.de hac ma-
teria ſatis habetur.xviij.⁊.lxv.diſt.

C Um quidam (ex parte.e.) per ſen te n-
tiam nõ ipſo iure (apud
nos)ipſe enim qui deliquit eos ordinãdo eos reſtitue-
re nõ poteſt vel cum eis diſpẽſare:ſed aliuſ ſcilicet ſuc-
ceſſor eius bene poſſet cum eis diſpenſare vel archiepiſcopus.j.e.
conſultationi.cum condemnatis autem a ſe bene poteſt diſpenſa
re.argu.j.de cle.coniuga.diuerſis.j.q.v.c.ij.vel dic melius qd au-
toritate deleg.proceſſit archiepiſcopus.⁊ dic quod nec ordinator
nec ſucceſſor poſſet cum eo diſpenſare vt hic. argumen.ꝯtra.j.eo.
conſultationi.ſol.ibi.

1 ☞Non debet epiſcopus grecus cõtra ritus ſuos ordinare.neq3
latinus contra ſuos.
2 Ordinatus a greco ⁊ vtens matrimonio contracto ſecunduꝫ gre
cos an ſit tolerandus inter latinos.

C Um ſecunduꝫ ⁊c. (inſtitu-
tionis)Greci enim epi extra quatuor tempora confe-
runt ſacros ordines grecis clericis:ſed latinis nõ cõfe-
rebant niſi in quatuor tꝑibus.⁊ eodẽ modo faciebant epi latini.
⁊ hoc prohibet.vult enim quod quiſq3 vnam ſolam ⁊ propriam
1 conſuetudinem obſeruet.¶†(Nolumus).j.eo.quod tranſlatio-
ni.contra ſolutioneꝫ.hic non prohibet ordinari grecos a latinis
vel econuerſo.ſed prohibet cõmixtiones ⁊ conſuetudines rituum
obſeruari in ordinibus id eſt quod epiſcopus grecus ſecundũ ri
tus ſuos puta extra quatuor tẽpora vel alios conſimiles ordinat
clericum latinuꝫ. ⁊ eodem modo nec latinus dꝫ ordinare grecum
contra ritus ſuos approbatos.⁊ ita quotieſcunq3 ritus ſunt con
trarĳ nunq̃ dꝫ ordines dare:quia ſi ordinat contra ſuum ritum
peccat.ſi vero ſeruat ritum ſuũ ⁊ facit cõtra ritũ ordinãdoꝛũ nec
2 hoc licet.¶†Vel dic qd licet prohibeat̃ facere vt hic tamẽ factũ
toleratur vt in contrario.⁊ no.qd ordinatus a greco ⁊ vtens ma-
trimonio cõtracto ſecũdum grecos in ſacris ordinibus ſi breuem
moram tractaturus ſit apud latinos tolerandus eſt vtẽs contra
cto matrimonio.ſi vero lõgam moram traheret nõ eſſet toleran-
dus propter ſcandalum. ⁊ nunq̃ dꝫ ſibi dari eccleſia latinorum.
niſi primo continentiam promittat.latinus autem nec apud gre
cos nec latinos matrimonio vtetur contracto.

E X parte (dubitaſti) Cauſe dubitationis fuit
ꝙ hic clericus videbatur apoſtata. ⁊
ideo nõ admittẽdus ad legitimos actus.iij.q.iiij.bea-
tus.⁊ ſic multofortius videt̃ a ſpiritualibus ſuſpenſuſ
j.qui ſi.ſint legit.per venerabilẽ.nec abbas poteſt diſpẽſare cum
ſuſpẽſis.arg.ē.de elec.cũ inter.R.j.de cle.excõ.mi. poſtulaſti: ſed
dic qd proprie nõ dicunt̃ apoſtatare:niſi qui legem chriſtianã di
mittunt.iij.q.iiij.beatus.xxvj.q.vlti.non obſeruetis.⁊ qui relicta
profeſſione quã dimittere nõ ſꝫ dimittunt ſine cauſa.l.diſt.vlti.
ſed coronã dimittere licet.j.de cleri.cõiu.Joãnes.⁊ ita apparet nõ
eſſe de ſubſtãtia ordinis.¶(Exequi)ſi monaſteriũ ad ꝙ trãſiuit
erat arctius q̃ primũ nõ peccauit⁊ ſine diſpẽſatione poteſt ꝓmo
ueri.j.de reg.licet alioquin cum peccaret nõ poſſet eſſe niſi mani
feſtum peccatum.ē.de tranſla.quãto.ſine diſpenſatione non põt
promoueri.nobis bene videtur qd potuit eſſe occultuꝫ ꝙ mona
chus albus fuerit ⁊ qd idẽ morã fecerit in monaſterĳs nigrorum
⁊ non eſt ſimile de epiſcopo qui cum multis tranſit in turba ⁊ in
monacho qui ſtat occulte ⁊ habitu mutato incedit.

Q Uod tranſlationem (ordina-
tur).ix.q.
ij.c.Lugdun. ſeptuageſimaprima diſtinctione.c.j.ij.⁊
iij.(vel licentia)cum ex hoc loco appareat tolerari lati
num ordinatum a greco non attendam quãtum vel hoc vt poſſit

matrimonio contracto vel quod ordinator fuerit grecus vel lati-
nus:ſed eccleſia ad quã ordinatur eius morez ſeruare debet.viij.
diſt.que contra:⁊ eum qui ordines dari mandat: vt hic. ſi autem
nõ ordinat ad certam eccleſiam ritum ordinationis ſeruabit.ſ.de
ſbẽ.cum ſecundum(clericos)etiaz grecos(toleratur)⁊ hec eſt;to-
leratio ratione ſcandali vel multitudinis.xxiij.q.iiij. non poteſt.
ȝ.eo.ſane.vel aliter.vt ibi.

C Um in diſtribuendis (ſub-dia.)

priuilegia ſubdi.papa.ſane.ij.q.iiij.preſul.ſ.de maio.
⁊ obe.p tuas.ff.de albo ſcri.l.vlt.in alijs autez ordina
toribus non eſt neceſſe quod ordinatus ab vno obtineat ab eo li
centiam vt ordinet ab alio.imo ſine licentia poteſt ab alio ordi-
nari dũmodo ſit clericus eius ⁊ aliud nõ ſit impedimentũ:vt no.
ſ.de cle.pere.c.j.⁊.ſ.de ꝑben.cum iam dudum.Et hĩ fatemur qđ
in ordinum collatione queritur iuriſdictio in ordinato.vñ aliud
nõ poteſt eum ordinare ſine licentia eius.lxxiij.di.c.vl.niſi primo
fieret de iuriſditiõe eius.puta quia ſub eo bñficiũ quereret.q2 tũc
rõne bñficij poſſet eũ ordinare.℃ Itẽ hic colligit ꝙ nõ põt depo
ni niſi p papã ſicut nec p aliũ ordinari.arg.ix.q.ij.nullus primas
⁊.c.ſeq.⁊ ſecundũ q noſdã nec ꝑpetuo ſuſpendi(mãdaremus)hoc
ſit p excellentiam cõferentis ordinẽ.fallit hec regula que eſt.ix.q.
ij.nullus primas.ar.de cõſe.diſt.ij.c.vltimo.

1 ☞ Quo tempore ſint faciende ordinationes.⁊ nunquid de no-
cte fieri poſſint habes in nu.2.

L Iteras (recepimus ieiunio)cõtinuato ieiu

nio ab ordinatore ⁊ ordinato vnde ſi
celebrat in die ſabbati nihil ſumat niſi corp⁹ ⁊ ſangui
nem(cõtinuato)ordinationes faciẽde ſunt in ſex tẽpo
ribus anni.lxxvj.di.c.iij.⁊ ſunt faciẽde in ſabbato nõ alio die.ȝ.e.
de eo.vel dñica ſequẽti ↄtinuato ieiunio.lxxv.diſt.qđ a patribus.
1 ℃ †Et poſſunt in nocte paſchali ordinationes fieri.in alijs aũt
noctibus nõ pñt cũ nec miſſa ibi debeat celebrari in ꝓdicto.c.ꝙ a
patrib⁹.itẽ q ſiũt in die dñico eſt ea rõne:q2 mane diei dñice ſictio
ne canonica trahit ad veſperaz diei ſabbati vel ad diem ſabbati.
hugu.tñ ordinationes dixit faciẽdas die dñica ⁊ que ſiunt in ſab-
bato ſiũt in nocte fictiõe canonica.q2 veſpere diei ſabbati trahit
ad mane diei dñice:ſȝ prius dictũ magis pȝ.ſi enim ordinatiões
die dñico faciẽde eſſent quare cõtinuaret ieiuniũ cũ hñ reputan-
dus eſſet ieiunus ſi die dñica nõ comediſſet ẽt ſine aliqua ↄtinua
tione diei ſabbati.ↄſecrationes aũt tñ diebus dñicis fieri debent
lxxv.di.c.j.⁊.c.qđ die.hic dixerũt aliqui qđ eadẽ dñica poſſet reci
pere ordinationẽ ⁊ ↄſecrationẽ epalẽ.ſȝ certe hoc de nr̃o ↄſilio nõ
☞ facit.℃ †Nec valet rõ eoꝝ.ſ.q2 cũ dies dñicus ⁊ dies ſabbati fin-
gant vnus dies ⁊ die ſabbati poſſit ordinẽ ſacerdotis recipe ⁊ die
dñica ↄſecrationẽ.eadem rõne in die dñica vtrunqȝ recipere põt.
ideo nõ vȝ ꝓdicta argumẽtatio:q2 nec ordinẽ nec ↄſecrationez vȝ
recipere ſine miſſa:ſed in die dñico nõ põt quis duas miſſas cele
brare vel dic ⁊ melius ꝙ nõ fingit vnus dies ꝓpter ↄſecrationes.
vnde dicimus ꝙ hñ lȝ ordinato in die ſabbati in ſacerdotẽ aliqđ
comedere ⁊ ↄſequẽti dñica ↄſecrationez recipe(neceſſitatis).q.d.
non expedit ſic ↄtinuare ieiunium ⁊ die dñica ↄferre ordinez niſi
neceſſitas adſit.forte q2 ſabbato eum inuaſit infirmitas vel tarde
venit.ita ꝙ ſabbato non potuit ordines cõferre.

1 ☞ Virginitas eſt voti ſed non precepti.
2 Ingreſſus monaſteriũ ante.xiiij.annos.nõ eſt monachus.

V El non eſt compos (ſui epiſcop⁹ conuẽ.ſacro-

☞ rũ)lxxvij.di.placuit.epus inuenit. ℃ (†Ad etatem)ſic
ergo etas non eſt de ſubſtãtia ſed ſi contradixerit ſtatim
poſt ſuſceptionẽ ordinis ⁊ pſeuerauerit in ↄdictione vſqȝ ad finẽ
xiiij.an.vel ſi ↄdixerit ſtatim poſt finẽ.xiiij.anni cõtrahere põt ma
1 trimoniũ.ar.xx.q.j.illud.ſ.de regula.ad audiẽtiã. q2 †virginitas
eſt voti ⁊ nõ ꝓcepti.xxxij.q.j.integritas.itẽ hoc ex eo ſatis ꝓbat.
q2 etiã ſi vellet añ legitimã etatẽ nõ poſſet ſe aſtringere voto expꝛe
ſo ad ↄtinẽtiã.xx.q.j.c.j.ergo multo fortius nec voto nõ expꝛe ſcȝ
p ſuſceptionez ordinis.nec tñ vꝫ aliquibus ꝙ hoc neceſſarium ſit
interrogare ordinatum ſicut neceſſe eſt interrogare ingreſſum in
monaſterium vt no.ſ.de reg.c.j.⁊ eſt ratio diuerſitatis.q2 hic licet
2 minor iam ordinẽ habet:vt hic.℃ †Et ideo facilius expꝛeſſe ⁊ taci
te votum ordini ex conſtitutione annexum introducit.ſȝ igreſſus
monaſterium nõ eſt monachus ante.xiiij.annos.⁊ ideo nõ intro-
ducitur votuz ſine expꝛeſſa interrogatione vel alia ratificatione.
⁊ idem eſt in matrimonio.ſ.de deſpon.impu. atteſtationes(inim
riam)lxx.di.c.j.xvj.q.vij.decernimus.

1 ☞ Poſtulationes epoꝝ admittit archiepus. itẽ diſpenſare põt
cũ clerico electo qui debuit poſtulari.
2 Non licet epiſcopo diſpenſare.niſi vbi conceſſum inueniatur.⁊ vi
de in numero.5.
3 Epus diſpenſat cũ accipientibus ordines extra quatuor tpa.⁊ etiã
in multis alijs caſibus vt hic habes.
4 Diſpenſationis diffinitionem habes hic.

D Ilectus filius guil. (canonicus)

hic põt colli
gi pena ꝙ papa iponit electo ſic ordinato.q2 ipſȝ ſuſpẽ-
dit ab ẽpatu illo ꝑpetuo ꝙ ex eo apparet.q2 hic eũ ſim
plicẽ canonicũ ⁊ nõ epm vel etiã electũ appellat.(Elegerit)⁊ ma
1 le cũ eſſet poſtulãdus archiepo.℃ †No.ꝙ archieps poſtulatiões
epoꝝ admittit.itẽ ꝙ archieps põt diſpenſare tacite ⁊ expꝛeſſe cũ
clerico electo qui debuit poſtulari:nam hic cũ papa hoc ſciret nõ
ex hac cã venit contra electionẽ ſed poſſet reſponderi ꝙ in nullo
venitur contra electionem vel electum ſed tñ contra ordinatorẽ.
⁊ ideo de eo mentionem non fecit(trecen.)ſuo ſuffraganeo(perfe
cit)non dicebat trecen.(conſtiterit)partis aſſertione.ſ.trecen.epi
(epm)trecen.(confeſſus)ambicen.tamen dicebat contrarium.
2 ℃ (†Diſpenſatio)no.nõ licere diſpenſare epo niſi vbi inuenitur
conceſſum.arg.contra.ſ.de ſen.excõ.nup.ſed põt dici epo non lice
re diſpenſare in his que pertinent ad generalẽ ſtatum eccleſie niſi
vbi inuenit expꝛeſſum vt hic arg.ȝ.e.ſanc.in criminibus autez li
cet ſemp epo diſpenſare niſi prohibeatur.⁊ ſic loquit contra . vel
dic non licere epo diſpenſare ſuper faciendo.ſ.vt aliquid ſiat con
tra canones niſi vbi permittitur a iure.vt hic.ȝ.de conſti.c.j.niſi
contraria conſuetudine ⁊ pꝛeſcripta eſſet eis derogatum.ȝ.de cõ
ſue.c.vlt.ſup eo autem qđ factum eſt ſemp diſpenſare põt vt tole
☞ ret niſi vt ꝓhibeat.vt in contrario.argu.ad hoc.xxij.q.v vl.† Et
dicit ⁊ forte melius ꝙ vbi ius cõcedit diſpenſationez ſimplr epus
diſpenſare põt.⁊ ſic loquit.ſ.de ſen.excõ.nuper.ſ.đ cleri.excõ. mi.
poſtulaſtis.ſi autẽ diſpenſatio nõ cõcedit a canone nunqȝ epus ꝑt
diſpẽſare:vt hic ẽt ſi in canone nõ inueniat ꝙ papa diſpẽſet.ſ. de
ↄſan.⁊ affi.ꝙ dilecto.xxv.q.vj.ꝙ ſcripſi.argu.ad hoc.q2 cũ epi de
beant ſeruare canones nõ debẽt cõtrafacere niſi expꝛeſſe cõcedat
3 xxv.q.j.c.j.ij.⁊.iij.⁊.iiij.⁊ ſeq.℃ †(Diſpenſatio)diſpẽſatio pmit-
titur epo cũ his q accipiũt ordines extra quatuor tẽpora.ſ.eo.cõ
ſultationi.ꝙ nõ plȝ.vt no.in gl.ſ.eo.ꝓhibet.⁊c. Itẽ ꝙ qs habeat
duas eccleſias intitulatas.lxx.diſt.ſanctoꝝ.aliq tñ dicũt ꝙ i hoc
nõ eſt neceſſaria diſpẽſatio.vt no.ſ.de prebẽ.cũ iãdudũ. q2 de cõi
iure poſſunt eas habere.nec ꝓdictũ.c.dicit qđ neceſſaria ſit diſpẽ
ſatio ſed diſpoſitio.Itẽ cũ ordinato ab alieno epo.lxx.diſt.c.j.ij.⁊
iij.⁊.ix.q.ij.Lugdunen.Itẽ cũ eo q ſuſcepit ordinẽ ignoranter ab
eo q renunciauit dignitati epali.ſ.de eo q re.or.epi.c.j.itẽ cũ eo q
ſuſcepit ignorãter ordinẽ ab excõicato.ſ.de eo qui re.or.c.ij. Itez
diſpẽſat cũ eo qui eſt.xiiij.an.ad dignitates.ſ.de eta.indecoꝝ.Itẽ
diſpẽſat cũ eo q eſt in minoribus ad dignitates.ſ.de eta.preterea.
Itẽ cũ adultero ⁊ minoribus criminibus irretito poſt ꝑnĩam.ſ.
de iudi.at ſi clerici.§.de adulterijs.itẽ cũ eo q facit duellum.ſ.de
cor.vici.c.j.Itẽ cũ apoſtatis.ſ.de apo.c.ij.itẽ cũ eo qui plures cõ-
cubinas habuit.ſ.de big.q2.Itẽ cũ eo q inſtitut⁹ in eccleſia ab eo
qui inſtituere nõ poterat.ſ.de clerici.pere.c.vlt.Itẽ cum his qui
in ſacris ordinibus cõſtituti matrimoniũ cõtrahũt.ſ.de cler.ↄiu.
ſane.ſacerdos.Itẽ cũ regularib⁹ vt poſſint in ſecularib⁹ eccleſijs
miniſtrare.ſ.de ſta.mo.ꝙ dei timorẽ.itẽ cũ diacono q verberauit
clericũ ⁊ ſpõſalia ↄxit.ſ.qui clerici vel vo.c.j.⁊ cum pugnantibus
in duello.ſ.de cle.pu.in du.c.j.⁊ ſi tñ inde nõ ꝓueniat homicidiũ
vel diminutio mẽbroꝝ ſed ⁊ tunc põt diſpẽſare in beneficio.ſ.de
cle.pug.in du.c.ij.itẽ in bñficio cũ clerico excõicato miniſtrãte in
beneficio.ſ.de cleri.ex.mini.poſtulaſtis.in prin.⁊.c.ij.itẽ cum cle-
rico p ſaltũ ꝓmoto.ſ.de cle.p ſal.ꝓmo.c.j.itẽ cũ clerico nõ ordina
to miniſtrãte.ſ.de cle.nõ ordi.c.j.itẽ cũ clerico furtiue ſuſcipiente
ordines.ſ.de eo qui fur.or.ſuc.c.j.⁊ vlti.ſalua diſtinctione ibi poſi
ta.Itẽ ꝙ religioſus ad mitiorẽ ordinẽ tranſeat.ſ.de regu.ſignifi-
catũ.Itẽ in cõmutatione ꝓbendarũ.de rerũ pmu.queſitũ.Itẽ cũ
eo q bigamũ ordinauit.ſ.de big.c.ij.⁊ idẽ intelligo ſi alios irre-
gulares ordinẽt.℃ Adde ⁊ aliũ caſum.ſ.de preſbytero vel diaco-
no in caſu nõ ↄceſſo librũ vel calicẽ eccleſie alienãte:vt.l.diſt.ſi qs
preſbyter. vbi vꝫ ꝙ talis ab adminiſtratione eccleſie dȝ remoueri
in iudicio tamen epiſcopi dimittitur ſi cũ eo voluerit diſpenſare.
4 ℃ (†Diſpẽſatio)diſpẽſatio eſt iuris cõis relaxatio facta cũ cauſe
5 cognitiõe ab eo q poteſtatẽ habet diſpenſandi. ℃ †Et not. ꝙ epi
nõ poſſunt diſpẽſare cõtra iura cõdita a papa nec alijs ſuperiorib⁹
ſed nec ↄ iura que ipſi ſidẽ fecerũt.adde nec ↄ approbatas ↄſuetu
dines lȝ ipſi poſſint tollere ⁊ interpretari.ex quo eñ leges fecit epus
vel ↄſuetudinẽ ⁊ ius alicui eſt qſitũ ex illo iure nõ põt ei ius qſitũ
tollere ⁊ ꝙ qui ſcȝ iuris in aliũ ⁊c.⁊ patere legẽ quã tu ipſe tule-
ris.de ↄſti.cũ oĩs.nec ẽt anteqȝ queraſ ius ex ea põt epus diſpẽſare
ꝙ quis in eã nõ incidat cũ nõ facta ſit ſpãli cõmodo alicuius.ſed
ꝓ cõi.q.d.erit.in penis autẽ imponẽdis lȝ in eis qualitas ꝑſonaꝝ
⁊ honeſtas attendẽda ſit.ff.de pe.aut facta.⁊ illis inſpectis aliqñ
grauior aliqñ minor pena imponẽda ſit nõ tñ dȝ ſibi diſpenſare.q2
de iure cõi inferunt.ff.de his qui not.infa.qui ergo.§.pena.C.eo.
ti.ſi poſ.ex hoc ẽt inde apparet ꝙ poſt ſnĩam non põt eã minuere
iij.q.iij.§.notãdũ.ver.pene.Aliqñ prohibetur epo diſpenſare qđ
aliquis vno die recipiat plures ſacros ordines vt hic.ſed poſt ſu-
ſceptos cũ ſuſcipiẽte diſpenſare poſſet cũ non prohibeatur. Itez
cum eo

cū eo q ordinauit ꝛ q ordinat⁹ eſt in die quo nō debuit. ſ. e. cū q dā. ꝛ ar. hui⁹. c. dilec. ꝛ palle. c. cū qdā. vr meli⁹ dici ꝙ dicit in hoc deci. caſu. ſ. qñ plures ſacros ordines eodē die accepit ꝙ eps non poſſit diſpēſare. itē cū minore. xiiij. an. ad dignitates. ſ. de eta. in decorum. Itē cum homicida. l. di. miror. itē cū filiis illegitimis ad dignitates perſonat⁹ ꝛ bñficia habētia curā aīarū. ſ. de fil. pſ. c. vl. ꝛ penul. item cum corpore vitiatis. l. di. nemo. lv. diſ. ſi quis ar. ꝫ. ſ. de cor. vici. ſignificauit. itē cū bigamis ꝛ viduarum maritis. ſ. de biga. c. ij. xxxiij. diſ. lector. item cum eo q duas vxores duxit de facto vel ſcdas nuptias de facto contraxit. ſ. de biga. nup. item cū his q duellum fecerūt vñ ſecutū eſt homicidium vel diminutio membrorū. ſ. de cle. pu. in du. c. ij. ꝛ non ſolū non diſpēſat cū his q faciūt duellū. ſꝫ nec cū his q faciūt fieri. ſ. de cle. pu. in du. c. ij. itē cū his qui ſcienter in excōicatione poſiti ſe fecerūt ad ordinem promoueri ſiue ſciebāt ius ꝙ tales denūciat excōicatos ſiue ignorabant ius imo dicimus ꝙ ſi ſuum factum ignorabant qñ ſe pmoueri fecerunt. puta ſe verberaſſe clericū q2 in culpa ſunt non pōt eps cum eis diſpenſare. ſ. de ſentē. excom. cū illorū. Item cum eo qui de iuſta excōicatione conqueriṫ in iudicio ſeculari. xxj. q. vi. c. penul. item cum ſimoniacis in ordine. ſ. de ſimoni. de ſimoniacis. itē cū infamibus. ij. q. iij. §. hinc colligitur. vt hic ibi no. ꝛ in. §. notandū. Itē cū nouitio vel cū hoie alteri⁹ profeſſionis vt fiat abbas. ſ. de elec. officij. Item vt quis in vna eccleſia habeat duas prebendas. ſ. de cōceſ. prebē. literas. Itē cū penitus illiteratis. vt ſunt clerici ꝛ cū ſolēniter penitentib⁹. l. di. non confidat. Itē cū ſeruis ꝛ obligatis certis conditionib⁹ tñ vt in eodē. c. non confidat. liij. diſt. per totum. eſt ſeruata diſtinctiōe que eſt. ſ. de ſer. nō or. c. ij. itē nec cū obligatis ad ratiocinia ſ. de oblig. ad ratiocini. c. j. ſeruata tamē diſtinctione ibi poſita. Itē non pōt diſpenſare vt ſine aliquo interuallo temporis quis maiores ordines aſſumat: vt in preallegato. c. nō confidat. ꝛ hic minores autē ordines ſimul ꝛ ſine interuallo diſpenſatiuū conferre pōt. ſ. de tēpo. ord. de eo. (Suſpēdimus) q2 non fuit actū cōtra epm. ideo tā modica penitētia imponiṫ ei. ꝛ no. de hoc. ſ. de elec. per inquiſitionē vel miſericorditer egit cum eo dñs papa fuit enim ſponte confeſſus. xv. q. vlti. c. j. ꝛ. c. ſi quis.

a **Conſultationi.** (Suſtinere). Hic habes ꝙ archiepſcopus⁹ poteſt diſpēſare cum eo qui accepit or. extra quatuor tempora quidam tamen dicunt qd hoc fecit ex ſpeciali mandato pape. ar. ſ. eo. cum quidam.

Queſitum. (eſt notoria). No. pter ſcādalū ſacerdotē ceſſare. l. di. de his vero. (Impediri) licite eñ iſti miniſtrant poſt penitentiam ſed ante penitentiam non adminiſtrant ſine peccato. Item videtur ꝙ in quolibet peccato mortali vel notorio licet ſubditis abſtinere ab hoīū officijs. vbi nullū inde puenit ſcādalū. ſed ob hoc faciꝰ vt peccator confuſus penitētiam agat. ſed ſi ſcandalum inde prouenturum timereṫ vel ſi crederet ſacramēta minoris efficacie: hoc non lꝫ. ſ. de coha. cle. ꝛ mulie. veſtra.

De ſcrutinio in ordine faciendo. Rubrica.

Ex parte tua. (dioc.) xxiiij. diſt. qñ. (Eſciet) ecce mirabilis rñ. cum eū nō nouerit. et quo videt eū a bonis preſentari. ꝛ nihil mali ſcit de eo recte ſic teſtificaṫ. ſ. de pſump. dudū (Dignū). ſ. de pſum. dudū. lxxxvj. di. ſi qs vo. ff. de reg. iur. ſi infirm⁹. ff. de manu. teſt. ſeruos. ff. de leg. ij. cū pr. §. rogo. ar. ꝫ. C. de his q ve. eta. impe. l. iij. C. de proba. ee perſona. ff. de magiſtra. cōuc. l. j. §. magiſtratus. ſ. de ſen. ex. cū deſideres. §. ij. xxx. q. v. aliter de cōſe. di. iiij. paruulos. lvij. diſt. c. j. ſ. de ſpon. impuberis. (Nūciare) ſed ſi metropolitanus voluerit deſiſtere propter eius dictū dꝫ obtinere a metropo. ꝙ ſe abſente faciet pdictā ordinationē. ſed ſi non poteſt obtinere dꝫ pdicta vba dicere. ar. ſ. de off. dele. paſtoralis. §. pe. vnde credimus ꝙ ſi ſui abſentiā obtinere non pōt de facto vel ſine ſcandalo ꝙ predicta verba dicere dꝫ. agit eñ hic vt miniſter. non vt ipſe. xxiij. q. v. cū miniſter. ꝛ eccleſia q nihil dꝫ ſcire de occultis per eū loquiṫ ꝛ teſtificari dꝫ nō ipſe. ſi autē preſens eſſet nō cōſulerē ſibi ꝙ aliquo modo poſtponeret ſupradicta verba dicere cum ſic omittendo. licet tacite publicaret crimen fratris.

De ordinatis ab epo qui reſignauit epatui. Rubrica.

1 ☞ Neceſſaria eſt diſpēſatio vbi quis ordinatus eſt ab eo qui ordinare non potuit.

Requiſiuit. (dignitati.) Idē quod hic appellat renunciare dignitati. ſ. de ren. poſt tranſlationem. vel appellauit renunciare ordini. i. executioni ordinis vel dignitatis. et ſub hoc continetur collatio ordinum ſacrorū vbi ei renūciaſſe videatur. quia non poteſt cōferre ſacros ordines qui dignitati vel ordini renunciauit (epiſcopis). lxx. diſt. quoniam videmus (Executionem) ſed caracterem ſic (Craſſa). ff. de iur. ꝛ fac. igno. regula. §. j.

1 † (Diſpenſare) eſt neceſſaria diſpenſatio: licet nullo modo culpabilis fuerit ordinatus propter executionem quā dare non potuit. q2 nō habebat. j. q. j. ſtatuimus. j. q. vij. daibertū. hoc nō placet ſed ideo eſt neceſſaria diſpēſatio. q2 non poterat eſſe ſine ſpiſtione ſciētie. vel dic ꝙ hic ordinatus ignoranter patitur penā ſine culpa. ſed non ſine cauſa vt homines ſint cauti a quibus recipiunt ordines ꝛ in vituperiū ordinantium. ꝛ de hoc no. ſ. de ſciſma. c. j. plus placet ꝙ in his neceſſaria eſt diſpēſatio: q2 ſemper ſuſpecti ſunt de ſcientia ſi certum eſſet de ignorātia nō eſt neceſſaria[b] diſpenſatio. ix. q. j. ordinationes. ſ. de cle. ex. mi. apoſtolice vel dic ꝙ hoc nō ſtatuiṫ ſine cauſa licet ſine culpa ordinati cauſa eſt vt cauti ſint clerici a quibus ordinantur ꝛ in vituperium ordinantium ꝛ etiam diſpenſatio eſt facilis.

Cum clericis. (Diſpenſari) repete. que dixi in ſi. proxi. decre.

De etate ꝛ qualitate ꝛ ordine preficiendorum. Rubrica.

Ut abbates. Hoc eſt hodie regulare q2 bñdicūtur. ſ. de ſup. neg. pla. ꝛ. c. j. ꝛ cōferunt[c] ordines. lxix. di. c. j. olim tñ erat ſecus. xciij. di. c. a ſubdiaco. ꝛ hodie etiā pter neceſſitatē pōt minoribus ordinibus aſſumi. ſ. e. tuā. (Iuſ) a. ſ. de elc. cū in cunctis. cōtra ibi ſo. (Iuſiā) cōtra. ſ. de cle. egro. c. j. lv. di. pcepta. ff. de ſta. ho. l. ꝙ furere. ff. de poſtu. l. j. §. cauſa. Sol. hic loquiṫ qñ culpa ſua peruenit ad caſum in quo pmoueri nō poteſt. vel qñ ante electionē habebit impedimentū. ſ. de renū. niſi. §. j. ꝛ. §. perſone contraria loquuntur quando ſine culpa ſua quando conſecutus electionem poſt impedimenta.

1 ☞ Generalis eccleſiarum adminiſtratio committēda eſt tantū clericis.

2 Non debet quis ſine titulo ordinari.

Ex ratione. (pueris) Sꝫ nūqd habebāt vocē in cle. ar. ꝙ nō. ff. de decu. ſpurij. ff. minores ar. C. de fal. mo. l. j. ar. C. de re mili. l. vl. aliq tñ dicūt ꝯſuetudinē ſeruādā. ꝛ ſi nō appareat cōſuetudo dicūt eos recipiendos. lꝫ voces maioꝝ credanṫ ſaniores ☞ ſ. de elc. dudū. j. pueri aūt nutriti in monaſterio ꝛ oblati ꝛ recepti nō habent vocē[d] anteꝙ profiteanṫ ꝛ anteꝙ cōpleant tps quo pfiteri poſſint. ſ. de ſta. mo. ea que. §. ſi. item vr ꝙ epo teneaṫ de adminiſtratione puerorum. ff. ad muni. lucius. §. imperatores. ff. de mag. cō. l. j. in pn. ꝛ per totum. (Conceſſit) arg. ꝙ archid. nō inſtituiſſe. ſi. xvj. q. vij. nullus contra. ſ. (Eccleſias). c. perſonatus eccleſiarū (Tolerari). ff. de iure immuni. l. ij. † (Clericis) no. tantum clericis cōmittendā generalē adminiſtrationē eccleſiarū. ſ. ita ꝙ ſup oēs dominenṫ. ſpecialē aūt pcurationē aliquarū rerū tpaliū poſſunt recipere laici. lxxxix. diſ. iudicatū. xvj. q. vij. in nouo. ita ꝙ alij ſuperioribus ꝛ alij generalibus procuratoribus reſpōdeant. ꝛ iſti ſunt quaſi vicarij alioꝝ ꝛ agere poſſunt ꝛ reſpondere de his que ſibi committuntur. ſ. de procur. c. petitio. (Cōmittas) no. de officio archiepi. qui diſpenſat eum male inſtitutis a ſuffraganeis. ſ. de tempo. or. conſultationi. ꝛ ꝙ ſi inuenit ſuffraganeum circa aliquam rem deliquiſſe. ꝙ id emendat ꝛ circa illā rem ſuā facit ordinationē. ix. q. iij. cum ſcimus. ꝛ hoc ideo q2 epo qui deliquerat tales inſtituendo hoc facere non debebat vel dic qd hoc facit ex delatione pape (Etatem) de diſpenſatione

2 noſtra vel potius archiepiſcopi tolerando eos. † (Eccleſias) beneficium aūt habere poſſunt ꝛ ordinari ſupra ſeptēniū. lxxvij. diſt. in ſingulis. ꝛ ordinari non debet ſine titulo. lxx. diſt. c. j. ꝛ ratione tituli ꝛ ordinis habebit beneficium. ar. ff. de decu. ſpurij. §. minores. ſ. de preben. relatum. ꝛ. c. cum ſecundū. (Etatem). xxv. an. ſ. de ele. cum in cunctis.

3 ☞ Nunquid ſacer ordo liberet a patria poteſtate. et vide etiam in numero. 2.

Indecorū. ff. de excu. tu. l. minores. C. de le. j. l. vltima. ff. de adulte. ſic euenit.

3 † (Noluerunt) videtur ergo qd quilibet prelatus et clericus non debeat eſſe in poteſtate patris. arg. ff. ad trebel. nā ꝙ ad ius. arg. contra. ff. de adop. ſi pater. ꝛ. l. per adop. imo preſbyter in ptāte patris eſt. C. de epiſ. au. preſbyteros. j. q. j. pueri. ꝛ. c. eſtote. ff. de adul. ſic eue. inſti. de adop. §. vlti. alius videṫ qd quilibet ſacer ordo liberet a patria ptāte: liberat eñ a dñio ꝙ eſt fortius. liiij. di. ſi ſeruus ſcēte. ꝛ. c. ex antiquis. ꝛ. c. ſe. pterea cū principatus liberet. vt inſti. quib. mo. ius pa. po. §. filius multo fortius⁹ ſacer ordo. xcvj. di. duo. ſ. de ma. ꝛ obe. ſolite. de epali ꝙ libe-

2 ret habes. liiij. diſt. ſi ſeruus ſciente. † Nobis videtur quod prelatura inferior epatu vel ſacer ordo nō eximat a patria ptāte ī rebus paternis ꝛ in oibus ſecularibus cū in iure cautū nō inueniatur

a Archiepſ. circa hoc add ꝙ inn. i. c. dilect⁹. ſ. e. c. in gl. in v. phibeṫ vr tenere ꝙ ſol⁹ papa circa hoc diſpēſat ꝛ idē ſpecu. ī ti. de le. §. nūc oñdēdū v. lij. ꝛ Ray. ī ſua ſumma ī ti. de le. §. in ſūma. ꝛ dcīs inn. hic et frater Io. ī ſūma ꝯfeſſionū ī ti. d etate ordi. q. xxxvj. ꝛ ray. ī loco palle. ītelligūt verā ī ordib⁹ ſuſceptis qī ī eis poterit impoſita pnīa diſpēſare ſecus āt de ordinib⁹ ſuſcipiēdis. ita predicta refert bēr. ho. hic. co. v. v. tertio mō. ꝛ de hac materia dicit tenendū ꝙ no. hoſt. hic ī ſumma. ī §. ſi. ver. p prelatū cum ſeq.

b Nō eſt neceſſaria. adde de hoc ꝛ dic vt p eūdē inn. ī. c. j. ſ. de ſciſmati.

c Cōferūt. adde ꝙ cōis op. ē ꝙ vltra lectoratū nō poſſit alios ordines cōferre de quo p do. ī. c. abbates v. ģro. ſ. d pui. in. vj. et vid alī quid p abb. in c. ꝗto col. ij. de cōſti. ꝛ in. c. venics. co. j. de pſcri. ꝛ ī cle. attēdētes de ſtatu. mo. in apoſt.

d Nō hñt vocē. adde glo. in c. ex eo. ſ. d ele. in. vj. in v. ſuffragiū ꝛ gl. ī. c. cū. z D. ſ. de cōſti. bal. pan. de ca. ꝛ d. alex. l. l. ſi. C. d teſt. mil. bar. in. l. luci⁹. §. ipator. ff. de iure fiſ. Et car. ī cle. j. h eo. ti. ī prīa oppo. ꝛ in xvij. q. q dicit qd mior. xviij. annorū nō dat vocē ꝛ alex. l. d. §. lucius. in addi. ad bar. ꝛ vi de eūdem alex. in. l. ſpurij. §. j. ff. de decurio.

tur.vnde ſi clericus iſte velit agere de p̄rimonio ſe conueniri vel ſi velit adire hereditatē vel etiā ſi ſup beneficio ſuo velit agere, vel ꝯueniri autoritate patris in cuius p̄tāte eſt aget ſicut in caſtrēſibus.C.de bo.que liber.nō ſolum vſq ad mediū:nos tñ dicimus ꝯtrium in bñficio ⁊ in oībus ſpūalibus.ar.de reſti.ſpol.ex parte. xcvi.di.bene quidē.ſ.de iud.c.cāʒ.in his eñ que rōne ordinis vel dignitatis agit nihil ad patrē.ff.ad trebel.l.ille a quo.§.vlt.⁊.l. ſeq.in prin.imo autoritate prelati pupillo dabit curator liti.ȝ.c. j.xvi.q.j.c.j.C.de curat.fu.l.ſi.in prin.C.de bo.q libe.l.ſi.§.ſi a pře ſi aūt maior eſt aget vt alius.ff.ad mace.l.ij. ſi autē noīe eccleſie aget certū eſt ꝙ nō requiret autoritas patris.ſʒ p̄lati.ȝ.c.priori. ſ.de pcu.c.j.de iudi.cām.C.de epiſ.l.oēs.§.hic nihilomi.⁊ p prelati ſui autoritatē adminiſtrabit ⁊ eius defectū ſupplebit vt hic. ⁊ ſʒ auē.C.de epi.preſbyteros.dicat ꝙ legitimam habebit pater in bonis hoc fateor in bonis propharis in eccleſiaſticis autem nec per ſucceſſionē nec alio modo cōmercium habebit cū nō poſſit de eis teſtari.ſed oīa debent eccleſie remanere.ſ.de teſt. in officño.⁊.c.ad hoc.ſ.de pecu.cler.c.j.⁊.iij.xij.q.iij.⁊.iiij.⁊.v.per totū nec alio modo debet diſpenſare res eccleſie niſi in ſuas neceſſitates ⁊ eorum qui ſeruiunt ſibi cuilibet tñ inter viuos donare ſʒ p remuneratiōe ſeruitij.ſ.de teſta.relatum.⁊ licet etiā in pauperes diſpenſare.j.q.ij.paſtor.⁊.c.clericos.xvj.q.j. quoniā (xiiij).ȝ. de elec.cum in cunctis.cōtra ſo.id ius cōmune.hic de diſpenſatiōe. nam.ſ.xiiij.an.prohibetur diſpenſatio ꝙ eſt hic notabile.ȝ. aūt diſpenſare poteſt cum nō ſit prohibitum.ſ.de ſen.excom. nuper. ſed adhuc eſt contra.ȝ.c.priori.vbi archiepiſcopus diſpenſat in decimo:ſed corrigitur per iſtam.

1 ☞An poſſit aliquis preeſſe diuerſis eccleſijs.
2 Recipiens ſecundam eccleſiam caret prima.neq poteſt eligere quam velit.

Cum te (literarum) Non enim ſemper literis pape obediendum eſt:qr decipi nō poteſt papa.ȝ.de reſcrip.ſi qñ.⁊.c.cū adeo.ſunt eñ litere aliquando cōtra ius vel publicam vtilitatē.vnde nō valent.C.ſi contra ius.reſcripta.niſi ex certa ſcientia facta inde mentione ꝙ pro minus literato vel minore ſcriberet.xvi.q.iij.
1 §.qui vero (Scientia).ȝ.de elec.cum in cunctis.¶†(Ex vna)ꝙ ſit per vnionem.ſ.de reli.do.qr monaſterium.ff.ar.fur.ce.l. ſi gemina.Itē ſi vna parochialis eccleſia alij ſubſit:licite eñ prelatꝰ eſt amborū.⁊ tñ in ſubiecta erit alius p̄ſbyter.item ſi aliqua eccleſia in fundo ſuo conſtruat aliam eccleſiam vtriuſq prelatus erit.vicarius tñ ſub prelato erit in noua ⁊ ſic poteſt intelligi ꝙ ep̄i diſpenſatione aliquis preeſt diuerſis eccleſiis.lxx. diſtin.ſan
2 ctorum ¶†(Ad vnam) olim itaq nō erat ſtatutū ꝙ careat prima recipiēdo ſcħam.ſcʒ.ſ.de preben.referēte.ff.de col. ⁊ cor.l.j.C. qui mi.po.eis.hodie autem prima vacat.nec poteſt eligere quā ☞velit.ſ.de preben.de multa.¶†(Tenues).c.q.iij. vnio.xxj.q.j.p totum.tertiam cauſam habes.ſ.caritatem clericorum.xxj.q.j.c.j. poteſt etiam habere vnam titulatam ⁊ plures cōmendatas.xxj. q.j.qui plures.ſed hoc ex diſpenſatione ep̄i.lxx.diſ.ſanctorum.de hoc no.ȝ.de elec.dudum.⁊.ſ.de accu.ſi confiteris.

1 ☞Eccleſie honores habere non debent niſi in ſacris ordinibus conſtituti.
2 Per ep̄i diſpenſationem pōt quis in minoribus conſtitutus ordinibus eligibilis reddi.

Preterea. (licet) Ad perſonatus autem nō habentes curā animarū hñ eligi poſſunt vt in minoribus ordinibus cōſtituti.ar.hic a cōtrario ſenſu.ȝ.de elec.cū in cunctis.§.inferiora.⁊.ſ. eo.tuam.¶ Item ſi perſonatus nullā hʒ curam quare compellatur ad ordines.ſed ȝ.ȝ.de elec.dudum.ro.vbi dicitur ꝙ idē iudicium habendum eſt de beneficijs habētibus curā animarū ⁊ de pſonatibꝰ.ſʒ ibi loquit allegādo.vel ibi ſpecialr ſtatutū eſt equale iudiciū in diſpenſatione illa de pluralitate beneficiorꝫ que eſt omnino reſtringēda.nō aūt ſic eſt in electiōe que fit ad hmōi honores qui curā non habēt vt eſſet inutile habere ſacros ordines.
1 ſed adhuc videtur cōtrarium.lx.di.innouamus.†vbi dicit ꝙ honores eccleſie nō debent habere niſi in ſacris ordinibus cōſtituti. ſed ibi loquitur tantum de honoribus qui habēt curā ſicut ex textu eiuſdem.c.⁊ alijs eiuſdē queſtionis habetur de etate autē nō inuenitur cautū q̄te etatis debet eſſe q eligit ad dignitatē curā animarum nō habētem ⁊ ideo videtur ꝙ quilibet qui ſcit ⁊ pōt gerere dignitatem illam recte eligitur etiam ſi requirat etas.ſuf
a ſi.it maior.xiiij.ᵃan.cū exinde poſſit etiam ſuas facultates miniſtrare ⁊ ceſſat tutor.item poſt.xiiij.annum poteſt eſſe ordinarius iudex.ff.de iudi.cum pretor.imo etiam pupillus poteſt eſſe in dignitate.C.de re mili.l.ſi.item etiam in patiēte defectum in etate ⁊ ſcientia videtur ſufficere.quia non eſt ſtatutum cōtrarium.ff.
2 de pba.ab ea.¶†(Aſſumi) per ep̄m a quo poſtulari debet.⁊ nō eſt eligibilis.ȝ.de elec.dudum.ij.aliqui dicunt.ar.ꝙ hic dicitur ꝙ ep̄s per diſpēſationem ſuam poteſt aliquem in minoribus ordinibus cōſtitutum facere eligibilem.alij contra.¶(Hic).ſ.

a ¶Maior.xiiij. an.adde arch. in.c.ſi eo tpe ō reſcri. in.vj. et adde ꝙ Io. an. i.c. ex eo.ſ. de ele.in.vj. et in.d.c.ſi eo tpe i gl.ſi.ſʒ qō pupillus pōt eſſe canōicus: que opi. ſeruat de facto ſm hen. bo.hic.i.c. ſup inordinata.ſ.ō pbē.⁊ etiā adō ꝙ in dignitatibꝰ ſine cura ſufficiāt .xx. anni nec minus tñ diſpēſatiōe ordinarij.ita hēri.in.d.c.ſup inordinata alle. tex.i.c.vnico.ſ. iſto eo.ti.in.vj.

annum.nam cum intra annum ⁊ dimidium ex neceſſitate diſpēſatiue quis poſſit promoueri ad ſacerdotium.lxxvij. diſt. monachus dimidium enim ſubtrahimus ꝓpter ordines minores. vel dic intra annum ⁊ dimidium.

1 ☞Ordinarij an ex aliquo peccato poſſint deponi.
2 Si quis promoueri nolit non poteſt excommunicari.

Queris a nobis (beneficijs) Que tamen ordines certos non requirunt.quia ſi requirerēt tunc eis preciſe auferuntur beneficia ⁊ alijs conferuntur.ȝ.eo.c.j. (Salua).
1 xxxiiij.diſtin.habuiſſe.j.q.j.ſacerdotes. ¶†(Ordinarij.) et tamen deponi non debent vt ſi eſt peccatum occultum quod diſpenſationem nō requirit:ſed nec tunc deponendi ſunt ſed ſub interminatione diuini iudicij obteſtandi vt non miniſtrēt.ȝ.de tē. ord.queſitum(Minime).xxxiij.diſtin.ſi qui clerici. placuit.⁊.c.
b geſta.j.⁊.c.honoratus.⁊.c. conſuluit. (Contrarium).j.q.vj.ſicut xxiiij.qō.iij.diſplicet.viij.qō.j. in ſcripturis. (Preferantur) in ſtallo ⁊ honore.¶(Utiles).lxxiiij.diſtinct.conſuluit forte: quia ſunt prudentes in temporalibus.l.diſtin.accedens.(Auferunt) qualiter cogendi ſunt ſi neceſſitas vel vtilitas ſit eos promoueri
2 ad ordines vel dignitates.no.lxxiiij.diſtinct.in princi. ¶†(Auferantur) ſi noluerint promoueri: quia ſi voluerint promoueri cum crimen ſit occultum non poterant eis auferri beneficia.Si queras an poſſit prohiberi ab ordinibus.Reſpond.vt dixi.ȝ. de tempo.ordi.ex tenore.ſuperior autem licet dicat ſubditus quod leſam habeant conſcientiam non debet ei credere.⁊ poteſt ordinare eum vel alij committere ordinandum.ſ.de offi.dele.paſtoralis.§.penul.ſ.de ſimo.per tuas.iij.nō autem credimus ꝙ nolens promoueri poſſit excommunicari cum nemo preciſe cogendus ſit creſcere.lxxiiij.diſtin.geſta.⁊.c.vbi.Item ſequitur hoc inconueniens.excommunicatus in ſe nouit impedimentum irregularitatis vel aliud quare promoueri non poteſt.⁊ ex alia parte. cū per offenſam manifeſtam inobedientie ſit excommunicatus non eſt abſoluendus niſi ſatiſfaciat.ſic nunq abſoluitur.ſ. de ver.ſig. ex parte.item hec decre.⁊c.videtur dicere ꝙ tantum per ſubtractionem beneficiorum cogendus ſit.lxxiiij.diſtin.c.j.ij.⁊.c.vlt.ſed contra.c.diſtin.c.j.ſolue vt ibi.¶(Compellas) hic colligit differentia inter hunc caſum ſiue hanc penam ⁊ ſuperiorem:quia hic cogitur per ſubtractionem promoueri.cum non dixerit ſe criminoſum.ſuperior non cogitur promoueri. licet auferat ei beneficium.¶(Per amiſſionem) ad tempus.in hoc enim caſu nō ex toto auferuntur ſibi locus ⁊ beneficium.⁊ alijs conferuntur ſed tantū ad tempus quouſq ordines recipiat. ⁊ hoc innuit verbū compellas.ſi eñ auferātur ſibi ex toto non cōpelleretur vlterius promoueri.in ſuperiore autem caſu ſibi perpetuo auferetur beneficium ſtatim cum promoueri recuſat.

Ad aures noſtras (vt putabas.) nā ſi veritate eſſes peritus ita munitus eſſes prudentiū regulis ꝙ in ſingulis egritudinibus preterita preſentia ⁊ futura cognoſceres.vt dixit hypo.(Remordet) quod imperite egeris: alias euentus mortalitatis non imputatur medico.ff.de offi.preſi.illicitas.§.ſicuti.ff.ad.l.aquil.qua actione.§.vl.ff.de var. ⁊ extra.co. ſi medic.vel etiam ſi remordet conſcientia ꝙ egeris negligenter. ff.manda.ſi fideiuſſor.de hoc no. ſ.de homi.tua.

1 ☞An ſemel ſuſpenſus intelligatur perpetuo ſuſpenſus.
2 Si per annum quis in excōicatione vel interdicto permanſerit ſpoliari debet omnibus beneficiis.

1 **Cum bone** (ſuſpenſionis)† Ab officio et beneficio:ſi quis ſuſpendit ſimpliciter non addito perpetuo:tamen perpetuo intelligitur ſuſpenſus ſi ſit cum cauſe cognitione.ſcilicet ſententiando ⁊ diffinitiue.ſi proceſſum eſt criminaliter agēdo vel inquirendo vel alias ciuiliter agendo de crimine arg.ſ.de accu.inquiſitionis.⁊ tunc ſtatim poſſunt eius beneficia cōferri alijs cū ſit dānatus per ſentētiam.vt no.ſ.de conceſ.preben.literas ſi non ſentētiando diffinitiue.ſed interloquendo v.l cū ad hoc non agerer ſuſpenſus.ſit aliquis ſimpliciter non intelligo eum ſuſpēſum perpetuo.ȝ.de conſti.ex literis.ſed ſi eſſet temporalis iudex ⁊ nō expreſſit cauſam ſuſpenſionis que ſuſpendit intelligatur ſuſpendiſſe toto tempore ſue adminiſtrationis.ff.de pe.l.vlt.hoc nō credo imo ſemper erit ſuſpenſus quouſq abſoluatur ne rumpatur neruus eccleſiaſtice diſciplinę.xxiij.q.vj.excōmunicatorum.ȝ.de conſue.cum inter vos.ſi vero expreſſit offenſam vel euidenter apparet vel ꝓpter cōtumaciam ſuſpēdit que forte pendente lite cōtingunt:intelligitur ſuſpendiſſe quouſq ſatiſfaciat de contumacia vel offenſa pro qua ſuſpenſus eſt.ij.q.v.preſbyter.lxxxj.diſtin. ſi qui ſunt.⁊ idē intelligimus in ſtatutis factis.ſic.ȝ.vt ſi aliquis in aliquo negocio fuerit inobediens ꝙ ſit ſuſpenſus.ȝ. de conſti. ex literis.vbi no.⁊ horū beneficia nō debēt alijs cōferri niſi primo ab eis ſententialiter remoueant:⁊ idē etiā intelligimus ſi ſint excōicati.ſi eñ per ſuſpenſiones tēporales vel excōicationes intelligantur

telligunt priuari eccleſijs niſi ſuper eis ferat ſnĩa. vt no. in gl. oĩ
bus vbi aũt. ſ. ad tp̃s ſuſpenditur ſtatim finito tempore redit ad
a eccleſiam ⁊ ceſſat ſuſpenſio. ff. de poſtu. puto ſecus^a eſt ſi ſit ſuſpen
ſus quouſq; ſatiſfaciat. quia tunc neceſſaria eſt ſpecialis abſolu
tio etiam poſt ſatiſfactionẽ. ij. q. v. preſbyter. Ratio autem diuer
ſitatis ea eſſe poteſt. q2 cum certum tempus habet ſuſpenſionis.
nec aliud exigitur nulla poteſt eſſe dubitatio de eius abſolutio
ne. ſed qñ dr̃. quouſq; ſatiſfaciat multe poſſent eſſe dubitationes
q2 vnus diceret plene ſatiſfactum ⁊ alter negaret alij cõtradicũt.
2 (❡ † Habuerat) omnibus enim beneficijs tam habitis ante ex
cõicationem ꝙ poſtea acq̃ſitis dꝫ ſpoliari per ſnĩam ſi per annũ
in excõmunicatione vel interdicto permãſerit. ⁊ ſic intelligimus
hoc. c. ⁊. xj. q. iij. rurſus. per quod. c. mitigatus eſt rigor capituli q
procedit in. e. q. ſi quis preſbyter. vbi dicitur ꝙ ſtatim poſt excõi
cationẽ locum amittit niſi ſtatim docuerit de iniuſticia ſenten
tie: ⁊ poſt talẽ ſnĩam latam poſt annum ſuper amiſſione bñficio
rum non audietur vlterius ſuper eis vt in dicto. c. rurſus. ſed tñ
ſuper crimine ꝓ quo hi fuerint excõicati audientur. C. de requi.
☞ re. l. ij. ⁊ poſſet etiã dici † ꝙ ſolus lapſus anni ſine ſnĩa amotionis
a beneficijs ſufficit vt vlterius non audiat̃ ſup bñficijs. ⁊ ita vide
tur loqui. c. rurſus. ij. autẽ dicuntur in excõicatione eadem intel
ligo in ſuſpenſione. ar. hic ⁊ licet dicatur hic de triennio idẽ eſt
in anno. J. de cleri. non reſi. ex tue. contra. ſ. vbi nõ expectatur niſi
per ſex menſes. ſed ita in alio caſu loquitur. ſ. quãdo latitans poſ
ſit ſpoliari eccleſie etiam ſine delicto. hic autem loquitur in pñſen
te excõicato (Poſtmodum) hic habes ꝙ ſuſpenſi eligi non poſ
ſunt de hoc no. ß. de conſue. cum dilectus.

A Multis. (Decreuit). lx. diſtin. nullus in ep̃m (Habuiſſe) ſuple ſacros. nã pꝛimi tiuꝰ eccleſia ſubdiac. habuit. xxj. diſt. §. j. ⁊. xxv. di. c. j. (In quibus) verba Inn. ſunt. (Urbanꝰ) xxxij. di. eru beſcant. (Et iterum) xxxij. di. nemo (Synodo) xxxj. diſt. ſi qui eo rum (Statuiſſe) xxxij. di. aptem. xvj. diſt. nullum.

1 ☞ Nunquid precibus ordinatus dici poſſit ſymoniacus.
2 Munus interuenire debet ad hoc vt dicatur quis ſymoniacus.
3 An adulationem faciens dicatur ſymoniam committere.
4 Abbatis nomen magis eſt ſolicitudinis ꝙ ordinis vel honoris.

T Uam in dño. (Reſpectu). j. q. j. qui buſdam laici forte habe
1 bant. (Layci) † dicũt quidã indiſtincte ꝙ ſi quis pre
cibus ordinet̃ ꝙ ſimonia cõmittit̃. ⁊ inducũt ꝓ ſe ar.
j. q. j. ordinationes. viij. q. j. in ſcripturis. J. de iurepa. p tuas. ſꝫ cer
te nõ ſunt illa violẽta. ar. quidã tñ hoc cõcedunt ſi eſt indignus
ſed ſi eſt dignus: licite porrigit p̃ces ſupiori ꝓ ſe. j. q. j. §. nũc itaq;
⁊ dr̃ canonicis vt expꝛſſe habes. J. de ſimo. tua nõne licitum eſt cui
ꝙ deſiderare ꝓ deo rogare vt ſorti dñice aſcribatur vt ſacñã ſibi li
ceat in ſacerdotali ordine miniſtrare. preterea papa ad multorũ
petitiões petẽtibꝰ cõfert beneficia. ß. de reſcri. capꝉm. ⁊ ſeq. ſi quis
aũt rogat electores vt eligat̃ ad curã aĩarũ vel in p̃latũ tãꝙ ambi
tioſus honoris: illicite ſunt p̃ces. j. q. j. nullꝰ itaq;. ⁊. q. vj. ſicut. C.
de epi. ⁊ cle. ſi ꝗꝗ. ſi aũt p̃cibꝰ alienis ordinet̃ vel ꝓmoueat̃ qꝛ. ⁊
ſunt preces carnales ⁊ ꝓ indigno ſimonia cõmittit̃. j. q. j. de ordi
nationibus. ⁊. c. ſunt nõnulli. ſi võ ſunt pro digno licet ſint carna
les dũmõ nõ habeãt reſpectum ad p̃ces ſed a meritum eligendi
vel ꝓmouẽdi vel ordinãdi nõ cõmittitur ſymonia. vt hic. j. q. j. q
buſdã. ſi aũt ſunt ſpũales iuſte ſunt preces. ⁊ nõ committit̃ ſymo
☞ nia. j. q. j. latorẽ. ❡ † Forte melius dici poſſet ꝙ lꝫ quis ſiue pro ſe
ſiue pro alio roget ſiue electores ſiue quoſcũq; alios etiã ꝓ indi
gno ſiue ꝓ dignitate ſiue ꝓ beneficio non dꝫ habere beneficiũ ſy
moniacum. lꝫ peccet iniuſtas preces fundendo niſi faceret inten
dẽs obligari collatori bñficij ex precibus vel exonerare illũ quẽ
rogat ab aliquo ſeruitio qđ ei fecerat per exauditionem precum.
❡ Idem enĩ reputo remittere qđ dare ⁊ bene eſt remittere cum
b remittit obligationẽ naturalẽ q̃ eſt ad antidora^b arg. ff. de calũ.
l. ij. l. prin. ⁊. l. iij. in prin. ff. de peti. here. ſꝫ ſi. §. cõſuluit. j. q. j. ſi qs
2 neq;. ❡ † Et poteſt ea eſſe rõ. q2 ad hoc ꝙ ſit ſimõia opꝫ munus
interuenire. j. q. j. ſunt nõnulli. he aũt preces nõ pro munere dan
tur vt diximus q2 ſi pro munere darentur ⁊ offerrent̃. tunc ſecus
eſſet. ſed ꝓ ↄſilio lꝫ ſepe inhoneſto qñ a ſe porrigunt̃ ⁊ dr̃ ab alijs
aliqñ. ſed tñ nõ ſemper puta ſi ſolũ deũ in ſua ꝓmotione attendit
⁊ nõ potẽtiã vel diuitias ſeculares ar. viij. q. j. c. q ep̃atum. ſed tñ
lꝫ ipſe ſymoniacus ſit qui ita male rogat. j. de ſimo. tua non tñ il
le qui rogat̃ eſt ſimoniacus. niſi dãs beneficium vel dignitatẽ pre
ces ſecutus propter preces dederit vt hic colligitur a ↄ̃rio ſenſu
imo ⁊ ſi preces pro indigno ſecutus eſſet nõ tñ renunciare tenet̃
niſi forte expꝛeſſiſſet ꝙ propter preces facti. J. de ſimo. c. vlꝰi. ⁊ idẽ
eſt etiã ſi pecuniam daret. ar. eiuſdẽ decre. ſed quid ſi dedit aliꝰ vel
preces porrexit alij ex pacto. ſ. quod ꝓpter datam pecuniam vel
preces porrectas det operã ꝙ habeat beneficium. Rñ. idem ac ſi
dediſſet collatori beneficij. j. q. v. preſentium nec diſtinguo verũ
3 ſiant preces pro digno vel ꝓ indigno. ❡ † Itẽ carnaliter an ſpiri
tualiter ſiant cũ hoc ipſo ſit indignus ⁊ hoc ipſo ſint preces car
nales ꝙ ex pacto propter p̃ces vult habere bñficiũ. ſi aũt faciat
adulationẽ vt beneficium habeat põt dici munus ab obſequio ⁊
reputandus eſt ſimoniacus ſm̃ predictã diſtinctionẽ. j. q. j. ordi
nationes. ⁊. iiij. c. ſequen. tñ non tenet̃ illud bñficiũ reſignare. ar.
4 J. de ſimo. c. ſi. (❡ † Non aſcẽdat) forte erat irregularis qui tñ põt
eſſe abbas. ar. l. di. accedens. ⁊ non ſacerdos. vt ibidem. arg. C. de
his qui imple. ſti. l. j. lib. j. abbas enĩ potius eſt nomen ſolicitudi
nis ꝙ ordinis vel honoris. xviij. q. ij. hoc tantum.

1 ☞ Nunqd pſalmiſtatus ſit ordo. ⁊ ad quẽ ſpectet hũc conferre.

C Um cõtingat (Statutum) lxviij. di. qm̃ (Impoſitio) q̃ idẽ
eſt ꝙ bñdictio. j. q. j. manus de hoc no. ß. de ſup. negl.
1 prela. c. j. ❡ † (Ordo) qui appellat̃ pſalmiſtatꝰ et ſic
apparet pſalmiſtatũ eſſe ordinẽ. xxiij. diſtin. pſalmiſta. ar. contra.
xxiij. diſt. ſubdia. lxxvij. di. illud. ⁊ hunc ordinem confert quilibet
ſacerdos. xxiij. diſt. pſalmiſta. arg. contra. q2 non dꝫ ordinari ſine
titulo. lxx. diſt. c. j. ⁊ titulũ conferre nõ põt. xvj. q. vij. nullus oĩno.
Sed reſpondeo illud capꝉm dicere ꝙ non poteſt ſacerdos dare
prebẽdas de nouo in locis vbi dare non conſueuerunt. ß. qđ vbi
cunq; ſit habeat eas ⁊ nõ reſidens in eccleſia ſine licentia ep̃i. ſed
in beneficijs quaſi vnde viuat dare poteſt. vel dic ꝙ illud. c. eſt lo
cale vel loquitur de prebẽdis habẽtibus curã aĩarũ vel dic qđ lꝫ
ſacerdos nõ haberet beneficia que cõferat ordinato: habet tñ po
teſtatem cõferẽdi pſalmiſtatũ vel ad ſuũ patrimoniũ. J. de prebẽ.
tuis. vel ſi ab alio ſibi conferatur beneficiũ. de hoc tñ ordine cre
dimus ꝙ ſi omittatur ⁊ conferat̃ vel lectoratus vel hoſtiariatus
qđ non eſt repetẽdum ſed ſi aliqs aliorũ ordinũ omittat̃ recipien
dus eſt. ❡ Ratio diuerſitatis eſt: quia in hoc ordine nullum offi
cium ſpeciale conceditur. ſed in alijs ſic ⁊ recipiendo quemlibet
aliorum ordinum videtur recepiſſe poteſtatem faciendi oĩa que
ad hunc ordinem pertinent. imo aliqui dixerunt quod iſte ordo
abijt in deſſuetudinem ſed nos hoc non credimus.

a ❡ Secus eſt. Imo. in. c. ex li teris. put ibi. l viij. col. refert Fely. ß. de ↄſti. ſequitur hic di ctũ Inno. hic.

1 ☞ Monachus qui non petita licentia ad aliud tranſiuit mona
ſterium debet ad id reuerti. ſi monaſterium eum petierit. quãdo
autem non teneatur reuerti habes in nume. 2.

I Ntelleximus (. ſ. ad monaſterium) or dinis ſancti bñdicti (Ca
1 none). xix. q. iij. mandamus. ❡ † (Reuertatur) ſi mo
naſterium eũ petierit. vij. q. j. nõ oportet. ipſe tñ repe
tere non poteſt vel de nouo ſpoliandus eſt arg. ß. de renun. quod
in dubijs. non enĩ melioris cõditionis dꝫ eſſe delinquẽs ꝙ nõ de
linquens. (Cucullam) ſi tñ erat monachus. arg. xxij. di. precipi
2 mus. xxxiij. q. v. ꝙ deo. ❡ † (Exerceret). J. de regula. lꝫ cõtra. Sol.
illud intelligit̃ cũ licẽtia petita tranſiuit. ⁊ ideo redire nõ põt ad
canoniã priorẽ. hic cũ licẽtia nõ petita. ſꝫ ↄ̃. J. de reg. ſane. vbi dr̃
ꝙ ſi locus ad quẽ trãſiuit eſt arctior ꝙ ibi manere põt. ſꝫ ibi fuit
ꝓmiſſio ſiue diſpẽſatio vel hic ſtrictioris vite erãt canonici regu
lares ꝙ monaſterij monachorũ. ar. J. de reg. ſane. Sꝫ oppones ſi li
centia nõ petita hic trãſiuit ergo fuit apoſtata. ⁊ ſic nõ dꝫ ꝓmoue
ri. iij. q. iiij. brũs. Rñ. lꝫ fuerit apoſtata: nõ tñ ipedit̃ eiꝰ ꝓmotio
poſt ſnĩam. ß. de tẽp. or. c. vl. ⁊ no. e. ti. ex tenore niſi ordinẽ i apoſta
ſia ſuſcepiſſet. J. de apo. c. vlt. vel dic ꝙ licite tranſiuit ⁊ licite rediit.
q2 nõ inuenit religionem que ibi credebat̃. vel dic ꝙ ſi trãſiſſet ẽt
ad minorẽ religionẽ nõ eſt tñ apoſtata. q2 in nullo venit ↄ̃ ea que
ſunt de ſubſtãtia ordinis cũ ſemper in alicuius obediẽtia fuerit.

1 ☞ Qui ordinauit aliquẽ nõ põt poſtea ei irregularitatẽ aliquã
vel crimen aliquod obijcere. niſi ex cauſa ſuperueniente.
2 Epiſcopus licet de crimine excipere non poſſit. iudex tamen de
ſuo officio inquirere poterit.
3 Succeſſor non tenetur de delicto: ſed de facto defuncti.

A Ccepimus (te infeſtanter.) Supple ⁊ cõ querente de nobis ꝙ ſup cor
ruptione tibi ſcribimus cũ ſint indigni. ⁊ his papa re
ſpondet. (Ac ideo) ſꝫ ſi hanc diligẽtiã omiſeris: ſꝫ q2
hãc diligentiã habere noluiſti. ⁊ ideo tibi eſt imputandũ vt de ce
1 tero contra eũ non audiaris. ❡ † (Cõtra illos) petentes benefi
cium. nam cum ſint cõnexa ⁊ ordo ⁊ titulus vt. lxx. diſtin. c. j. vno
dato. reliquum dare tenet̃. J. de prebẽ. cum ſcõm. ⁊ ideo de mero
iure nõ debet ↄ̃ eũ admitti exceptio ordinationis de crimine ad
idem. iiij. q. iij. ſi qs teſtibꝰ niſi deliquerit vt hic. vel niſi de nouo
ad eius notitiã perueniret ⁊ ſuper hoc fidẽ faciat. J. de exce. paſto
ralis. ſꝫ certe nec de eo ꝙ poſt ad eius notitiã p̃ueniri põt excipe.
tũc. ſ. cũ teneret̃ examiare examinationẽ nõ fecit. q2 tũc nõ ꝓdeſt
ei ignorãtia. ar. op. de clãdeſt. deſp. cũ inhibitio. §. ſi qs. nec litera
iſta dicit ꝙ audiat̃ ordinator de crimine ordinati. lꝫ dicat papa
ꝙ faciat eũ examinari ⁊ q alios preter ordinationẽ audit põt tñ
verius dici de eq̃tate ꝙ exceptio criminis ſiue p̃cedẽtis ſiue conſe
☞ quentis ordinationẽ ſemꝑ hꝫ locũ † q2 beneficia nõ debẽt cõferri
niſi dignis. ß. de reſcri. cũ a deo. J. de pꝛſum. dudum. ipſe tñ q talẽ
ordinauit puniẽdus eſt. J. c. pri. ſed ſi obijceretur illiteratura vel
irregularitas ſiue precedẽs ordinẽ dum tñ nõ eſſet in culpa. ſiue
ſequẽs nõ audit̃ quin teneat̃ ſibi dare neceſſaria. ß. de tẽp. or. vel

b ❡ Ad antido ra. et ſic hẽs h qđ ſimonia eſt deducere i pa ctũ obligatio nẽ ad antido ra. adde Hoſt. in ſũ. de vſu. §. qđe pena. v. ſi tibi ⁊ hea. tho. ſcđa ſecũde. q. xxviij. arg. ij. in rñſiõe ad ſcđꝫ arg. Et plures ↄcordantes ad hoc allegat fe. in. c. ad audiẽ tiã. el. ij. co. vij. ver. fallit ſcđo. ß. de reſcrip.

nõ eſt cõpos.xxiij.di.ſi quis.⁊ facile talis diſpẽſationẽ h₃.ſ.de fil. pſby.veniẽs ꝓpoſuit.ſi aũt a pdeceſſore eiꝰ eſſet ordinatus nõ ido neitatis.de mero iure admittit exceptio.Sed hec lſa cõtradicit ſed expone nõ poteris ptextu exceptionis qſi tu ordinaſti vel dic ſpãle in hoc caſu vt ſucceſſor teneat niſi aliꝰ pñtauerit.qꝛ tunc h₃ exceptionẽ qd pñtator primo cogatur in neceſſariis ꝓuidere.ſ.de pbẽ.cũ ſcdm.⁊ ſi pñtator nõ poſſet ꝓuidere nec in menſa habere ordinatũ tenebit epus cum in culpa fuerit aliquem ordinãdo ſine titulo lxx.di.c.j.v.l niſi aliꝰ ſit ſicut archidya.ad quem ſpectat de officio.ſ.de offi.archidi.ad hoc ipſum examinauerit ⁊ ordinãdũ pñtauerit:tunc aũt qꝛ iuſte poſſit ignorare põt excipere de idoneitate.⁊ in his caſibus intelligit ſinis huius decre.⁊.ſ.de pben. cũ ſm.vbi dr ꝙ poteſt excipe de idoneitate:⁊ archid.examinator puniet ⁊ forte in ꝓuiſione ordinati.xxiiij.di.qñ.de examinatione tñ dic vt no.ſ.c.pri.de qñtitate diſt ⁊ qlitate bñficij ſemꝑ põt exci
2 pere.❡†Eſt tñ dignũ no.ꝙ lʒ epus nõ poſſit de crimine excipere iudex tñ de ſuo officio inquiret vñ habes ꝙ hic papa mandat tales examinari:vt hic ⁊.ſ.de pben.cũ ſcdm.ar.ij.q.vij.ꝗrendũ.ff. de poſtu.quos ꝓhibet de ap.ꝯſtitutis.ff.de adul.l.j.§.ſi publico. de peti.here.l.vl.ſi aũt aliꝰ epus mãdet alij ꝙ ordinet:⁊ tũc ſi man dãs nõ eẽt ſufficiẽs.tñ ordinator ad ꝓuidẽdũ ordinatio nõ tenet
3 ix.q.iij.epm(†Predeceſſoribꝰ)no.ſucceſſorẽ teneri nõ dico de de
a licto ſed de facto defuncti.de hoc no.ſ.de prebẽ.cũ ſm (Reputare)xxiij.di.dyaco.viij.q.ij.dilectiſſimi.ſ.de cleri.cõiu. diuerſis.ſ. de actio.nulli.ſ.de ſen.excõ.in pñtia.ff.de lib.can.ſi quis ſciẽs.lxx iiij.di.c.geſta.(Prouidere)vbi tñ ꝓuiſio ad epm ptinet.ar.ſ.de offi.or.licet in corrigendis.⁊.ſ.de reſcrip. Abbatem.

❡De delicto. Intellige ꝓprio ipſius plati le cus ſi ad eccleſiã lucrũ pueniſſet.ita bar.ſ l.i.col.ij.v.qro v trũ def.ff.de pri.de li.⁊ in.l. qui opus.⁊ ibi doct.ff.de no. ope.nũ.⁊ ant. de bn.in.c.j.§. quibus .ſ. de priuile.

1 ☞Nõ excuſat epus ꝓpter examinationẽ Archidyaconi.cũ prelatus non debeat ignorare victum ſubditi ſui.
2 Eo ipſo ꝙ ordinatus apparet indignus.⁊ ordinans ſimiliter.

1 **Um ſit ars artium** (inſtruant) ❡†Not.qd nõ loquitur de examinatione ꝗ qñqꝫ ſpectat ad archidya.ſ.de offi.archi.ad hoc.ſed de quadã inſtructione ſacerdotũ tñ quã neceſſe h₃ epus facere ⁊ ex hoc ſatis colligit qd ꝓpter examinationẽ archid.nõ excuſatur epus:cum ⁊ ipſi inſtruẽ do cognoſcere pñt an ſint digni ꝗuis poſſit dici hoc locum habere qſi non eſt archid.qui examinet ⁊ eſt no.ꝙ vbi nõ ex officio. ſed de ſpeciali mandato aliquis examinat non tenetur prouidere examinator ſed mandans ſecus ſi ex officio examinaret vt not.ſ. pri.c.Rñ.melius dicitur ꝙ hec diſtinctio nõ habet locũ quo ad ꝓuiſionẽ eccleſie.qꝛ a neutro debet ei ꝓuideri niſi ſit dignus.ſ.c. pri.ſed h₃ locũ quo ad penã ordinãtis ⁊ examinantis ⁊ prouiſio
2 nem neceſſariorum vt hic.(❡†Ordinatos)ex mala ordinatione indignus apparet ordinator.lxxxj.di.tantis.ar.ſ.de re.iur.ꝗuis. ff.de reſcin.vẽ.quiſquis ⁊ intellige hoc quãdo per ſeipſum examinauit.ſi enim per alios ipſi tãtũ punient.xxiiij.di.quãdo niſi ſit ei imputãdum quod malos ad hoc officium deſtinauit.ff. nau. ca.ſta.l.vlti.§.hac.⁊.§.ſeq.quod melius dicetur.

Uãuis multa (tolerare)ſubſtantiam enim ſacerdotij ſaltẽ in epiſcopis et diuinitus tradita eloquia et diuinarum ſcripturarum doctrina.xxviij.diſtinct. omnes pſallentes.

❡De ſacra vnctione. Rubrica.

1 ☞Unctio ſacra quam habeat ſignificationem.
2 Per baculum quo vtuntur epi que deſignantur.

Um veniſſet. (Apud nos) Grecos.ſcribit eñ patriarche cõſtantinopoli.latino ſed primus dñ eũ fuerat ibi patriarcha grecus a quo iſte epus erat cõſecratꝰ(Suppleri).l.q.j.§.ecce(Cor.).i. aia ꝗ hic ideo dr cor.qꝛ in aia non fructificat vnctio niſi de corde ⁊ volũtate procedat.(Infirmatur).xcv. diſt.§. ſed iſtud(Fidei).i.fideles preſbyteri.vel.i.ſm fidem ſanctã(Infirmũ)id eſt infirmo ꝓderit cõtra infirmitatẽ corporis. vt vel cã minuat vel vt patientius toleret ⁊ etiã ꝓficiet ad ſalutẽ eternã. (Unctionem).i.vnctio.i.gratia ſpiritusſancti inuiſibilis ꝗ fiet in
1 anima corpore exterius vncto(❡†Signum)vt pter id qd ingerit ſenſibus hominum.ſcʒ ipſam vnctionẽ ⁊caracterem anime in firum ⁊ aliud faciat venire in notitiã hominũ.ſ. grãm aie infuſam ſed ipſe caracter anteqꝫ ſit expreſſus ſacꝛm eſt dum efficit qd deſignat. qꝛ infuſionis gratia in aia cã eſt ⁊ id ipſum deſignat vt poſt id quod ingerit ſenſibus hominũ.ſ.ipſam vnctionem ⁊caracterẽ aũ infirum aliud faciat venire ad noti tiam hoium.ſ.gratiã anime infuſam.hic etiã caracter anime impreſſus eſt ſacꝛm qꝛ facit quod ſignificauit;qꝛ preter id qd deſignat.ſ.gratie infuſionẽ ⁊ etiam ipſius gratie infuſionis cauſa eſt vnde ſequitur ꝙ ſi di.(ꝙ deſignat).ſ.ſalutẽ.(ꝙ deſignat) quid deſignat vnctio quid oleũ quid balſamum inferius dicet(Cathecuminorum).i.quo vngũtur cathecumini ⁊ infirmi.(Et conficitur)ſupple ad exhibendũ exteriorẽ vnctionem(Conficitur)⁊c.nam ⁊ de criſmate fiunt exteriores vnctiones vt ſequitur.(Myſtica).i.ſignificatiua.i.propter ſignificationẽ(Ab intus)pcedit.i.de ꝯſcientia(Mortis) ſupple ducentis(Cortina).i.fidelis vnus alium ad fidem per bona opa trahat(Unguento).ſ.criſmate(Unge).i.mentem humilia.vel.i.mentem miſericordie habe(Et fac).i.munda opera fac (Diſtilauerint).i.opera mea dederũt bonũ odorẽ alijs(Oleo) i.criſmate in cuius confectione eſt oleum(Balſamo).i.criſmate in cuius cõfectione eſt balſamũ.(Sicut)ad id qd ſcipm.ſ.ad ſalutem(Illius)ſ.xpi(Cap.)xxxij.q.v. cum cap.(Unxerit).i. mihi gratiam infundit(Euangelizare).i. pdicare;(Annum).i.q.i. iudices(Delibutio).i.vnctio(Capitis).i.xpi(differentia)xcvj. diſtinc.duo(Nos).i.omnes chriſtianos(Uos) chriſtiani(Genus).i.decti generis hoim(Regali).i.eſtis reges.i.bene vos regentes ⁊ eſtis ſacerdotes.i.ſancta exẽpla exhibẽtes(In pectore) xcvj.di.peruenit.de ꝯſe.diſt.vj.de his(Manus)de cõſe.di.iiij.de hinc.c.preſbyteri.⁊.c.nouiſſime.vbi iſtarum vnctionum ſignificatio habet(Per cap.)ꝙ hic intelligit idem ꝙ vertex(Oculi) i.intellectus(In capite).i.mente.(Cuius)mentis.(Odorem).i. ad eius famoſiſſimam miſericordiam(Nomen).i.cuius fama eſt de infinita mia.(Simplex)de cõſe.diſtin.iiij.preſbyteri.(Idem) xcv.di.peruenit ꝫ ſo.iſtud ad tps ꝓ ſcãdalo fuit toleratum:lʒ hodie ſi ſacerdos ſimplex criſmat nihil ageret.ꝗ.de cõſe. quanto.ij. q.vij.accuſatio(Uicarij).lxviij.di.quorũ(venerat)ad robur. ſed per baptiſmum bene erant abſoluti peccatis.(Cathecismo).i.ol
2 lunio.(Iudaizat)hic colligit a pte aliũ ordinem in ſubſtãtia habuiſſe diaco.in veteri teſtõ aliũ in nouo.aſs iudaizare vĩ eccleſia in idẽtitate.(Baculo)de ꝯſe.diſt.l.nullus.xlv.diſtin.diſciplina. ❡†(Per hyſtoriam)no.ꝙ cum petrus miſiſſet marcialẽ ⁊ collegam in germanias.mortuus eſt marcialis ⁊ collega rediit ad petrum ⁊ petrus dedit ei baculũ ⁊ pcepit ei ꝙ tãgeret mortuũ ⁊ diceret ei ſurge in noie dñi.⁊ ꝙ iret ad predicãdũ.q cũ.xl. die a tpe mortis rediſſet ad eũ tetigit mortuũ ⁊ ſurrexit ⁊ ne qi poſt nõ recuperauit baculũ nõ vtit eo.hec eſt hyſtoria myſtica.rõ eſt.qꝛ baculus in ſũmitate h₃ recuruationẽ quaſi ad trahẽdũ ꝙ pape hoc nõ eſt neceſſe:qꝛ nullus ab eo diuertere põt.nẽ p baculũ deſignat cohertio accipiſit ergo reliqui prelati baculũ a ſuperioribus in ſignũ ꝙ accipiũt cohertionẽ.ſed cum papa a ſolo deo habet poteſtatẽ non debet habere baculum.xxj.diſtin.in nouo.⁊.ꝗ. quãuis.

❡De ſacramentis iterandis vel non. Rubrica.

1 ☞An manuum impoſitio ſit neceſſaria in ordinatione.

Aſtoralis. Et.ſ.(conſulere)lʒ non reſpondeat tu dic ꝙ non dʒ miniſtrare anteqꝫ ſuppleatur.lij.di.ſolicitudo.ſ.e.c.vlti.alij dicunt ꝙ manus impoſitio nõ eſt de ſubſtantia ordinis ⁊ ideo celebrare poteſt.(Manuum).i.benedictionem j.q.j. manus ⁊ hec manus impoſitio ſit non ſolum ſubdiacono.ſed in mi
1 noribus ordinibus conſtitutis.lxix.diſt.c.j.❡†(Conſecratoria) manus impoſitio aũt non ſit niſi diacono ⁊ ſuperioribus.ſ.eo.c. vlt.xxiij.diſt.ſubdiaconus.tu dic ꝙ he impoſitiones nõ ſunt neceſſarie.qꝛ vera lſa eſt diaconatus.(Delinitus).i.vnctus ſm veram literã que eſt diaconatus nõ eſt neceſſaria iſta gl.qꝛ diaconus bene recipit manus impoſitionem (Supplẽdus).ſ.ti.pri. cum veniſſet.in prin.j.q.i.§.ecce.ſ.e.c.vlt.❡(Supplendũ)qꝛ ſibi fiet manus impoſitio.⁊ dicetur oratio que dr qñ ſit manus impoſitio.ſ.c.vlt.ſed in ſcdo caſu vbi oleo vnctus eſt nõ credimus balſamo vngendũ de quo oleo ⁊ balſamo ſit criſma.ſ.⁊ de criſmate vngendum eſt.ſ.tit. pri.c.j.circa prin.erat ergo criſmate vngendus ⁊ oratio dicenda que dici conſueuit cum criſmate vngit lʒ dicta fuerit.nec h₃ in hoc ſacꝛo vbi nõ ſunt diuerſi actus locũ ꝙ omiſſum eſt caute ſupplendũ.ſʒ quaſi totũ eſt iterandũ niſi forte ꝓp aliquas ſolẽnitates que nõ reiterabuntur ſi primo facte fuerunt.

Obis humiliter. (Exhumãdos) qꝛ nõ ſunt in culpa quicquid de corporibus eoꝝ ſit poſt mortem. ſed ſi elegiſſent ſcienter ob eis ſepeliri crederent exhumãdos cum grauiter deliquerint.lxxviij.diſt.c.ſi.

1 ☞Cuiuſmodi fuerit ritus ordinationis in primitiua eccleſia.
2 Omiſſa in ordinatione non ſunt irritanda.ſed ſupplendum eſt ⁊ vide in nume.3.⁊.4.

Reſbyter ⁊ diaconus. (Ritu) de ritu apoſtolico inuenit in epla ad titũ ⁊ ad thimo.†qd manus imponebat ordinãdis ⁊ ꝙ orationẽ fundebat ſup eos aliã aũt formã nõ inuenimꝰ ab eis ſeruatã vñ credimꝰ ꝙ niſi eſſent forme poſtea inẽte ſufficeret ordinatori dicere ſis ſacerdos vl alia eqpolẽtia vba.ſʒ ſubſequẽtibꝰ tpibꝰ formas ꝗ ſuant eccl'ia ordiauit ⁊ ſũt tãte neceſſitatis dicte forme ꝙ ſi eẽ nõ ſuatʒ aliqs fuerit ordinatꝰ ſupplẽdũ eſt ꝙ omiſſum ẽ.⁊ ſi forme ſuant

caracter

caracter inſigit aīe.ſ.figura intellectualis ⁊ indeficibilis oſtendēs ordinē collatū ipſi cōſecrato nec mireris ſi p inſtitutionē eccleſie inſigit caracter in aīa cū aīe ſint de iuriſditiōe pape ⁊ ſpūaliū patrū vn̄ ſup eis cōſtitutiones ſuas facere pōt dūmō nō ſint ꝯtrarie cōſtitutionibus dei.ar.x.diſt.ſuſcipitis.xcv.di.cū ad verū.ſ. de ma.⁊ obe.ſolite.⁊ arg.ad hoc.j.q.j.ꝙ deo vbi dr ꝙ imperator facit per ſuas cōſtitutiones ꝙ caracter militaris indiuiſibiliter effigiat militi.⁊ poſſet dici ꝙ ille caracter qui īſigit ex ꝯſtitutiōe īpatoris nō inſigit īmediate aīe pͥncipaliter ſꝫ corporis ꝙ ex eo apparet.qꝛ mortuo milite anima nihil ex illo caractere ꝯſequit. in monachatu aūt non videt ꝙ inſigatur caracter qꝛ papa facere poſſet ꝙ nō eſſet monachus q ordinē cōſtituit monachoꝝ. ar.ſ. de ſta.mo.cū ad mo.(Omiſſum) manus impoſitio (Iterandū) ordo (Statuto) no.īſdē tpibus ſupplendū quibus cōferendum
2 ſ.in quatuor tpibus.ſ.de tēp.or.c.j.ij.⁊.iij.⁊ ſe. ¶ †(Supplendi) in ſabbato em̄ quatuor tēporū vocabitur hic ſacerdos ⁊ manus impoſitio que fuit in ordinatione modo ſupplebit ⁊ dicentur orationes que precipiuntur dici quando fit manus impoſitio.qꝛ ipſe manus impoſitioni adherent ⁊ de manus impoſitiōe fit mentio in orationibus.forte ⁊ idem dicimus ſi omiſſa fuerit vnctio.ſ.e.ti.j.⁊ eſt verum ꝙ non eſt iterandū: ſꝫ ſupplendū vbi diuiſi ⁊ diuerſi ſunt actus ſicut eſt in ordinatione ſacerdotis vbi alius actus eſt tenere manus ſuper caput. aliud dare ei calicem aliud patenā.aliud inūgere quorum ſi aliquod fuerit legitime factū.non erit poſtea reiterādum.vt hic. ¶ †Quidam tamē dicūt ꝙ hec duo.ſ.de patena ⁊ calice non ſunt ſupplenda.qꝛ de ſubſtātia.tn̄ ſecurius eſt ſupplere.ſꝫ ſi partē dixerit oratiōis.⁊ nō totā nunqd eſſet tm̄ medietas orationis dicēda.⁊ dicimus qꝺ a capite dicenda eſt.tn̄ in ordinibus multe orationes poſſunt eſſe que nō ſunt de ſubſtātia ordinis.vnde ſi aliter ordo legitime collatus erit ꝓpter hoc nō iteraretur.ſed ſi aliqua deeſſent de his q̄ ſunt de ſubſtantia ordinis vel de quibus dubitat an ſint de ſubſtātia vel etiā de ſolēnibus cū poſtmodū illa q̄ ſunt de ſubſtantia ſup
3 plent ⁊ alia omnia omiſſa ſuppleri debent. ¶ †Sed quid ſi vnxiſſet tm̄ vnā manū.nunqd poſtea tm̄ altera manus vngeť.⁊ eſt dicendū ꝙ ſic.ar.hic qꝛ iterari nō dꝫ.qꝛ iam conſtat manū vnctā ⁊ vbi in orationibus dr manus in plurali:diceretur manus in ſingulari ⁊c.in orationibus ſi neſciat quid ſit de ſubſtantia ſi facta eſſet vnctio in aliquo ⁊ nō dicta oratio dicenda erit dino ⁊ non faciēda vnctio ſed nō ecōuerſo qꝛ oratio adherere dr vnctioni ⁊ nō econuerſo ꝙ ex ipſis orationibus apparet que de vnctione faciunt mētionem: ſꝫ nos contra dicimus.qꝛ ex quo actus nō ſunt diuiſi ꝙ etiā ſi orationes dimiſerit iterū facienda eſt vnctio.quo enim diceret ſacerdos ſacrificare dignare per hāc vnctionē.ſ. ti. proxi.c.j.⁊ in baptiſmo expreſſius apparet quomodo em̄ diceret. ego bapeiſo.niſi immergeret.licet prius etiā immerſus eſſet arg. de bap.c.j.ſꝫ ſi nō poſſet ſuppleri p eundē qui ordinauit pōt per aliū ſuppleri ⁊ nunq̄ dꝫ p aliū ſuppleri ſi p primū pfici pōt.vij. q.j.nihil quod etiam obtinet in officijs veſpertinis ⁊ aliīs.vij.q. j.illud ſꝫ ſi cōſperſiſſet oleū ſup manus ordinandi ⁊ inuaſiſſet eū infirmitas anteq̄ vnxiſſet:alius ſupplens vel ipſe alia vice oleū fundet ⁊ a capite incipiet.qꝛ lꝫ actus diuiſi nō ſint iterandi. ſi tn̄
4 vnus actus nō perficiať a capite incipieť. ¶ †Unde ſi quis iter conficiendū ſacrm̄ eucharistie dū eſt in verbis illis hoc eſt corpus meū deficiat:alius nō incipiat.a capite.ſ.ibi qui pridie.idē dicimus in baptiſmo.ſed ſi celebrato ſacro euchariſtie.vel corporis deficiat alius nō incipiat a ſacro corporis ſꝫ ſanguinis (Impoſitio) falſa litera eſt impoſitio ⁊ vera eſt ſuſpenſio extracta de regiſtro (Effunditur).ſ.dicitur cum deuotione.

¶ De filijs pſbyterorum ordinandis vel non. Rubrica.

1 Nunquid ad minores ordines ſacerdotis filius ſine diſpenſatione poſſit promoueri.

VT filij preſbyterorū. vt ſtatui.mus.ſ.(Ex fornicatione) ꝓpter honorē ſacroꝝ ⁊ ꝓpter deteſtationē paterni criminis ꝓhibenť tales ab ordinibus.ſecus in ſecularibus dignitatibus. ff.de decu.ſpurij.l.ij.§. nullū.(ex fornicatione)
1 ſ.de elec.cū in cūctis.xxxv.q.iij.de inceſtis.(¶ †Ad ſacros) hic videtur ꝙ ad minores ordines ⁊ per conſequēs ad bn̄ficiū ſine diſpēſatione valeat ꝓmoueri.ar.lv.di.c.j.ꝯ credimus per id qꝺ legit.j.e.c. literas.quāuis id poſſit intelligi ſpeciale in filius ſacerdotum cum pene ſint molliende de pe.di.j. pene.(¶ Monachus) tunc in monaſterio vel canonia regulari poteſt ꝓmoueri etiā ſine diſpenſatione.alibi non.ſed nec in monaſterio nec alibi prelationem habebit.j.e.c.ij.nec eccleſiam ſecularem.xvj.q.j.legi.

AD preſentiā noſtrā (in eccleſia) ſic veritas erat.ſed nō expreſſit (Genitus) maxime idē em̄ eſſet ēt ſi non eſſet in ſacerdotio genitus.vel etiā ſi in eadem eccleſia non adminiſtraſſet.ſufficit em̄ ad eius adiectionem ꝙ ſit filius ſacerdotis (Amoueas) qꝛ per obreptionem habetur de hoc no.ſ.de reſcrip.cum dilecta.

PReſentiū (in paternis) maxime.

COnquerente (nobis notoriū) ⁊ ſi eſt. nō pōt eſſe niſi notorium. ſ.de transla.prela.quanto ⁊ no.de coha.cle.⁊ mulie.tua.

Spoliatus reſtitui dꝫ anteq̄ cognoſcať de canonico igreſſu.
2 Eps vbicunq̄ ſcienter facit ꝯ ius cōe.eſtq̄ tale factum in quo poteſt diſpenſare habebitur pro diſpenſatione.
3 An epiſcopus miſſam illegitime nati audiens.vel ſi ab eo procurationē viſitationis recipit.vel alias vtitur eius miniſterio diſpenſare intelligatur.
4 Nunquid ſufficiat patientia ad hoc vt videatur diſpenſare.
5 Non debet quis amoueri non ſeruato ordine iuris.
6 Non diſpenſat epiſcopus cum aliquo niſi id expreſſe dicat.

VEniens (ſpoliaſti.) Primo iniquum videtur quod dicit hec decre.quia ſi ſciuit eum filium ſacerdotis illius eccleſie nō poteſt eū remouere.ſed debet eum reſtituere.ſed cōtra uam licitum eſt ei contra factum ſuum venire.l.v. diſtin. penitētes.xij.q. ij.non liceat.j.de preben.cum non ignores.ſ.de elec.noſti.vbi de hoc no.⁊ multum fuit iniquius ſi ignorauit eum filium ſacerdotis quod ei eccleſiam reſtituat.⁊ tamen hoc ſtatim ſequitur in eadem decre.tertio videtur iniquum ꝙ inſtitutus poſt amotionē legitimum iſtius debeat reuocari.ſed pͥmam ⁊ ſecūdam iniqui
1 tatem ſoluit verbum poſitum in decre.ſpoliaſti.†quia cum ſpoliatus fuit reſtitui debet anteq̄ cognoſcatur de canonico igreſſu ij.q.j.notum.ſ.de reſti.ſpo.in literis.⁊.c.item cum quis ſed dices ex quo notum erat ꝙ eſſet filius ſacerdotis nō debet ſeruari ordo nec etiam reſtitui.ſ.de diuor.ſignificaſti.ſ.eo. qꝛ ſꝫ reſpōdeo imo ſeruandum erat qꝛ forte de diſpenſatione cōtendebat ar.ſ. de cle.ordinan.el.ij.vel poteſt dicere.ſ.quod ſi ſciuit credit ſecum
2 diſpēſaſſe. ¶ †Poteſt enim eſſe regula generalis qꝺ vbicūq̄ eps facit ſcienter ꝙ eſt contra ius cōmune ⁊ eſt tale factum in quo poteſt diſpenſare ꝙ pro diſpenſatione habebitur maxime ſi nullus ex diſpenſatione lediť.j.de biga.ſuper eo.ad idem.ſ. de cleri. coniu.diuerſis cum eps prohibeatur diſpenſare cum illegitime natis niſi in perſonatibus ⁊ beneficijs curam animarum habentibus.ſ.eo.c.vlti.ergo licitum eſt diſpēſare in alijs.ſ.de ſen.excō. a nuper.q̄uis ſit arg.contra.ſ.eo.c.pe.⁊.ſ.c.proxi.alij dicunt ⁊ ſecurius.⁊ ſic fieri conſulo ꝙ ad hoc quod intelligatur diſpenſa
a re oportet ꝙ precedant ea que hunc preſcium faciant.ſ. qꝺ preceſſit cognitio ſummaria ſuper cauſis diſpenſationis.puta ꝙ ſit neceſſitas vel vtilitas vel alia iuſta cauſa.ff.de in ius vocan.libertus.j.q.vj.§.niſi rigor.cum mul.c.ſeq.†imo plus dicunt quidā ꝙ neceſſaria eſt ſententia diſpenſatis vel potius decretum eſt neceſſarium ſuper diſpenſatione cōceſſa.ſ.dicendo decernimus eū idoneum ad ordinem ⁊c.⁊ forte vocabuntur hi quorum intereſt j.q.vij.quoniam quicquid.ꝙ non credo.aliter preſumitur temerarium factum epi nec diſpenſatio habetur.imo eps punietur ꝙ non fieret ſi diſpenſaſſet ſicut deberet in caſu ſibi diſpenſabili.ij. di.qui in aliquo.lxxj.diſt.quodcūq̄ de hoc no.ſ.de cle.cōiu. diuerſis.aliqui tamen dicunt hanc decre.per totum gratiam continere.tertia autem iniquitas ſoluitur in gl.que incipit. ordine.
3 ¶ †Nūquid ſi audit eps miſſam illegitime nati:vel ſi recipit ab eo ꝓcurationē viſitationis vel ſi alias vtitur eius miniſterio intelligitur diſpenſare.Rn̄.nō.qꝛ predicta regula intelligiť quando illud factū qꝺ facit ſuperior tale eſt vbi requiritur cauſe cognitio vel diligēs examinatio ſicut ordinatio ⁊ cōfirmatio.ſ. de ele. nihil.⁊ no.ſ.de poſtu.c.j.ſed non eſt tale audire miſſam alicuius: nam ex quo dꝫ inquirere de ordinando vel cōfirmādo et eps talē
b ordinat vel cōfirmat videť de hoc inquiſiuiſſe ⁊ ex certa b ſcientia diſpenſare:ſed nō idē videť ſi dicit ei ꝙ celebret miſſam qꝛ ⁊ hoc licet aliquis debeat attendere a quo audiat.xliiij.di.conceſſatiores.tamen non eſt talis cognitio vel examinatio qꝺ videatur di
4 ſpenſatio. ¶ †Item nō ſufficit patientia vt videatur diſpēſare: ſed exigitur factū ſolēne vt eſt in ordinatione ⁊ cōfirmatione qꝺ nō eſt qn̄ recipit procuratorē rōne viſitationis.qꝛ recipere ꝓcurationem non eſt ſolēnis actus.⁊ pati eum remanere in eccleſia poſt viſitationem nō eſt agere ſed pati.Item nō eſt idē in excōicatione.qꝛ ordinando excōicatum a ſe ſcienter nō videť ipm abſoluere.⁊ hoc eſt ideo.qꝛ in abſolutiōe ab excōicatiōe neceſſaria eſt certa forma.ſ.de ſen. excō.cū deſideres.j.rn̄. ¶ (Innotuerit) maxime.nā ⁊ ſi non innotuiſſet tamen ſpoliatus reſtitui debet p eius ordinandi confeſſionem.xij.q.v.hoc videť.alij dicunt ꝙ ſufficit innotuiſſe quomodocūq̄.ff.de admi.tut.ſi pater.§.vlti. ſed quis ꝓbabit innotuiſſe. Rn̄.qui dicit ſciētiam.ff.de ꝓba.verius. lxxxij.diſt.ꝓpoſuiſti.quidam tamen dicunt preſumendū contra epm ex eo ꝙ examinauit vel examinare debuit.xxiiij.diſt. qn̄ eps ⁊ preſumitur nihil de cōtingentibus omiſiſſe.xj.q.iij.abſit.ſ.de

a ¶ Intelligať diſpēſare. adꝺ Inn.i.c. diuerſis fallacijs .ſ. de cle.cōiug.et que ibi poſui.

b ¶ Et ex certa ſciētia.⁊ ſic narratio ſcel facta p pͥncipē operať ꝯtum cla ex certa ſciētia ita allegat inn. hu. pe. de an.j cōſ.cxxiij.col. j.circa ſi. inci. vltra allegata.

eta.accepimus.ſed pōt ep̄s bn̄ videre lȝ examinauerit tn̄ per exa-
5 minationem non potuit. ¶ †(Amoto) ordine iuris ſeruato: pu
ta inuocabit inſtitutus vt ꝯdicat petitioni reſtitutiōis.iij.q.vj.
hoc quippe.vel dic cum factum eſſet notorium.ſ.ſpoliatio ⁊ inſti
tutio huius ſpolia.idcirco nō erat neceſſarius ordo iuris:vt no.
ſ.de coha.cle.⁊ muli.tua.hoc non placet.vel dic ꝙ cum peteret
ab ep̄o reſtitutio eccleſie.cū inſtitutus ab eo ſcit eā peti ſibi ꝑiu-
dicat niſi defendat ius ſuū.ff.de re iudi.ſepe.⁊ no.ꝫ. de reſcri. ex
parte decani.ſ.de re iudi.cū ſuper.⁊.c.ꝙuis.⁊ idem ſi ageret ad
caſſationem ſententie ꝯ ſe late occaſiōe cuius alius inſtitutus
6 eſt.ſ.de ꝑcu.ex inſinuatione de his alſ no. plenius. ¶ †(Reſti-
tuas) ſm eos qui dicunt ꝙ nō intelligitur diſpenſare ordinādo
niſi expreſſe dicat.non vr̄ ꝙ hoc vltimū poſſit ſuſtineri.ſ.ꝙ eccle
ſia auferat inſtituto ſacerdoti cum ꝯſtet eū canonice inſtitutū.ſ.
in locum eius qui eſt filius ſacerdotis: ſed pōt eūderi hoc ideo
eſſe: q̄ ſine ordine fuit ſpoliatus.vel dic qđ in hoc caſu non dicit
detentorē amouendū.imo ſi alius detineret nō eū eſſet iſte reſti-
tuendus. Nec obſtat quod precepit in littera amoto alſ dic ꝙ ibi
ſubaudiat ſi quē inſtituiſti.⁊ ita nō ponit pro conſtanti aliquē
inſtitutū.⁊ illa clauſula.ſ. amoto.⁊c. non referet ad illū caſum.ſ.
qn̄ ignorās fecit: q̄ tūc nunq̄ eſt ſibi reſtitutio faciēda cū alius
canonice eā habere: ſed ad ꝑmū cū.ſ.qn̄ ſciēs fecit. ¶ Itē pōt
intelligi ꝙ ep̄s remoueret eū ſi pōt ſua ꝓpria voluntate: q̄ iſte
clericus expoliatus ex tunc non habuit cauſam agēdi cōtra eū:
ſed ſi hoc non fecerit multipliciter ꝯ eū agi pōt nec mireris qđ
☞ iſte filius ſacerdotis reſtituit q̄ hoc eſt ex diſpēſatione: † vel dic
ꝙ filius ſacerdotis poteſt iuſte tenere eccleſiam quouſq; eam le-
gitime dimittat.ꝫ.de renuncia.niſi cum pridem.§.perſone ⁊ eadē
ratione iſte qui male erat deſtitutus erat reſtituendus. (¶ Do-
nec) in hoc eſt gratia ſiue diſpenſatio ꝙ nō poteſt eum remouere
donec alibi ſibi prouideat cum alſ ſtatim remoueri debet.ꝫ.eo.
c.ij.⁊.iij.cauſa aūt diſpenſationis eſt: q̄ indignum eſt ⁊c. vt.ſ.c.
proxi.(donec) nunquid per literas ad vnum epiſcopū impetra-
tas cum hac clauſula intelligis ſecum diſpenſari poteſt: vt quilī
bet poſſet ei in eccleſia prouidere.

Propoſuiſti nobis. (cōmittere).ſ. ⁊ bn̄ de gr̄a eſt
ꝙ ſequit̄ propter cām hic ꝓpoſitā: q̄ indignus eſt ⁊c.
(¶ Aſſenſu) ſed querit̄ nunc de aſſenſu patroni. arg.
lxiij.di.principali.xviij.q.vi.clutherius. Quidam dicunt ſolum
patronū debere eligere.⁊ ipſe hunc ſubdia.eliget qui erit ꝑlatus.
ar.ſ.de iure pa.poſtulaſti.alij dicūt nō negari hic quin ⁊ patro-
ni cōſenſus requirat̄. Melius dicas ꝙ ſacerdos aſſumēdus non
erit clericus eccl'ie ſȝ tm̄ ſeruitor vt hic dicit expſſe.vel vicari⁹ tpa
☞ lis qui ſupplebit ꝙ ille nō pōt.vij.q.j.pontifices. ¶ † Sed dices
quare nō preſentādo indignū deuoluit̄ ptās ad ep̄m.ar.ꝫ.de ele.
cūm cūctis. Rn̄.quidam aliud in clericis aliud in laicis vbi nō
eſt tanta diſcretio in negocijs eccleſiaſticis.vnde laico cōceditur
variare non clericis.ſ.de iurepa.cum autem.⁊.c.paſtoralis.nos
credimus ad ſuperiorem deuolui prouiſionē.patrono preſentare
indignum.in aut.de ſan.epi.ſi quis oratoriū.lȝ ep̄s bene faciat ſi
reddat prouiſionem patrono: q̄ nō ſunt ita inſtructi in eccleſia
ſticis negocijs (Eidem eccleſie. Solu.) viij.q.j.nulli.⁊.c.illud.

Ex trāſmiſſa (diſtulit) Et bene diſpenſa-
tionem habebat.⁊ qđ ſequit̄
diſpenſatio fuit (Admittere) ex diſpenſatione veſtra
alias contra.ꝫ.eo.conquerente (Decreto) viij.q.j.apo
ſtolica.nam cum media fuerit perſona inter patrem ⁊ filiū non
poteſt dici habere locū hereditaria ſucceſſio.q etiā ſi ſuccederet
patri nō ꝓprie dr̄ hereditaria ſucceſſio cum non tanq̄ heres ha
beat eccleſiam cum alius fuerit medius: ſed ex electione etiā no-
ua inſtitutione.ſed ⁊ ſic propter perniciem exempli prohibetur.

Conſtitutus. (ſpoliauit) qđ de iure nō
potuit.xv.q.vij.laici.arg.
xxiij.q.viij.ſcire. (¶ Querelam) agendo petitorio. ſi
.n.actū ēt poſſeſſorio nō reqrerent̄ ꝓbatiōes ſup per
ſonatu vel vicaria pr̄is.ſ.de reſti.ſpo.in l'ris ⁊.c.itē cū quis.iij.q.
j.per totum: ſȝ ſi agebat̄ petitorio: nō tn̄ dȝ ei adiudicari eccleſia
ſicut hic mandat̄ eū nō ſit de legitimo matrimonio nec ꝓbaſſet
canonicam inſtitutionē ſed dicimus hanc decre.loqui de diſpē-
ſatione vel nō mouebatur queſtio de canonica inſtitutione.fue-
runt tn̄ qui dixerunt non eſſe faciendam reſtitutionē etiā ſi agat̄
poſſeſſorio cum notoria eſt cauſa quare eccleſiam habere non po
teſt niſi alleget aliquid contra notorium arg.ff.quo.leg.l.j.§. re-
digantur.ff.de dolo ex dolo.ff.de car.edic.l.iij.§.cauſe.ꝙuis poſ
ſit dici illam loqui in petitorio.ſm au tē omnes hoc eſt verum.
quia ſi iam conſtaret vel per confeſſionem eius vel per probatio
nes admiſſas ꝙ eſſet talis ꝙ ei de iure non eſſet facienda reſtitu
tio.puta quia eſſet illegitimus vel ꝙ eandem poſſeſſionem occu
ꝑ iſſet nec diſpenſationem haberet: denegaretur ſibi reſtitutio.ſ.
de diuor.ſignificaſti.cum eam ſine peccato retinere non poſſet.
ſed ſi non cōſtet ad hoc: ſed ſit res dubia poteſt dicere ſpoliatus.

non reſpondebo niſi de poſſeſſione mea vel de iure meo.⁊ ita non
es audiendus niſi primo facta reſtitutione.ſ.de reſti.ſpo.in lite-
ris contra.ſ.e.de ordi.cog.cum dilec.⁊.c.vlti.

Ex tua nobis (ſuſtinere) diſpenſatione tā
tum vel pro ⁊: alſ enim mo
le diceretur ſcilicet ꝙ etiam ſi ſine maleuite dummodo
longo tempore tenuerint ꝙ cum eis debet diſpenſare.
(Quidam) aduerſarij quorundam ex ipſis (Eos).ſ.quoſdā ad-
uerſarios cum quibus litigabāt ⁊ cum quibus Archiepiſcopus
iam diſpenſauerat autoritate literarum pape. (Eis) aduerſarijs
ſuis filijs ſacerdotum. (Ipſis) impetratoribus literarū (Oſten-
dere) hoc de ſpeciali gratia. (Irritari) aut.conſti. que de digni.
§.illum.de pe.diſtin.ij.quantumlibet.xxiij.qđ.iiij.ſi ille. (Inſti-
tui).ꝫ.de elec.quiſquis.vbi no.

Quoniam (ſacris manifeſtum).q.d.ſi ſibi
ſtetit pro prelato cū hoc vix eſſe
poſſit quin ſit notorium ⁊ ad tale notoriū ꝙ inficiari
non poſſit non eſt neceſſe teſtes requirere. ¶ (Dedu-
catur).ij.q.j.de manif.ſta.⁊.c.que lotharius.niſi ꝓbabiliter du-
bites de eius prelatione de qua tamen non videtur poſſe dubita
ri cum factum ſit ſui natura tale quod de facili nō poteſt eſſe niſi
notorium.ꝫ.de tranſla.ep̄i.quanto.

Ad extirpādas (filij). Idem in nepoti-
bus ⁊ alijs deſcendentib⁹.
inſti.de here.qua.§.ſui.⁊ idem in collateralibus ſi iure
ſucceſſionis petant.viij.q.j.apoſtolica. (Filij) ſiue legitimi ſiue il
legitimi.arg.ꝫ.eo.trāſmiſſa.vel.ꝫ.eo.conſtitutus. (Vicarij) per-
petui.ꝫ.eo.conſtitutus. (Media).ſ.maxime.

Ad hoc (ex tua).ſ.eo.ad abolendam.cōtra.ibi ſo.
(beneficium) ⁊ prelatura patris aliquo
mediante.ꝫ.proxi.⁊.c.ex tranſmiſſa.

Michael preſbyter. (Qui) ſcilicet
anno. (Vica-
riam) perpetuam.ꝫ.eo.cōſtitutus. (Cōſtituerit) filiū.
☞ † ille eſt filius quem legitime nuptie demōſtrant.ff.de
in ius voc.q̄ ſemper vel legitimus concubinatus in autē. quib.
mo.na.effi.le.§.ſi vero effuſam.alſ ſm leges talis non reputatur
filius.ſ.ꝙtum ad ſucceſſionem vel paternam poteſtatem vel quo
ad alia priuilegia vel iura ſecularia. Sed ſm canones ꝙtum ad
hoc vt repellat̄ a ꝓmotione etiā ex indicijs alijs ꝓbat̄ filius.ſ.q
fil.ſint le.trāſmiſſe.in ſi.quid eīn ſi certū eſt ſacerdotē peccaſſe cū
muliere ⁊ poſt filium qui ex ea natus eſt ab ea nutritū vl' filiū no
minabat.vel alſ ſicut filium tractabat vere preſumam cū filiū.ſ.
de preſum.c.ij.C.de ꝓba.nō nudis.C.de teſta.neq; ꝓfeſ.ff.de ioſ.
teſta.ſi inſtitutus.§.j.tn̄ ꝓbatio in ꝯtrium admittit̄.vt in ꝑdictis
ll.dr̄.ad idē.ff.de le.j.ſi ſeruus plurium.§.vlt.⁊ multofortius ſi pr̄ ⁊
mater hos filios cōfiteant̄.vt in de.c.trāſmiſſe.imo plus dico ſi
aliq̄ſi habuerūt eum vt filiū.lȝ poſt dicant nō filiū tūc filius re-
putat̄ in tm̄ ꝙ ꝓhibeat̄ ꝯhere cū cōſanguineis pr̄is.ſ.de ꝓba.ꝑ
tuas.imo ſola affectione preſumit̄ filius.ſ.de preſum. afferte. ſed
non eſt ſufficiens probatio. (Habuit) maxime.

Literas (natus.) Tn̄ poſtq̄ fuit ſacerdos ꝙ
nō licuit.xxj.di.cū (Permittimus)
diſpenſatione.alij ꝯ. ¶ (In clericū) hic ꝓmouebitur
ad ſacros ordines.q̄ ꝑmiſſio in gn̄e mediocritatem
reſpicit.ff.de ope.ſer.tria.⁊.l.vlt.j.rn̄.C.de do.ſi qs arg. etiam ſic
diſpenſatio.ff.de leg.iij.nummis.ꝫ.de tranſac.c.vlti.

c **Cum decorē** (filius) Illegitimis (victimā
tur).i.pro victima offertur.

Ad abolendam (filij) illegitimi. vnde
bene ſequitur maxi-
me ſpurij.idem eſt enim in omnibus illegitimis.in le
gitimis autem ſecus.ꝫ.eo.ad hoc. que ſignatur con-
traria. (Suſpenditur) ſi autem ad ep̄atus vel dignitatem tales
aſſumeret ipſo iure ſuſpenſus eſſet a beneficijs.ꝫ.de electionibus
cum in cunctis.

Dil.fi.g. (ap.ſe.le.) Nō intelligitur emanare a
ſe.ap.ꝙ a legato eius emanat niſi a
papa emanet. (Canonicū) eſt aūt canonicum ꝙ amo
ueatur ab eccleſia.ꝫ.e.michael.xv.di.per totum.
1 ☞ An liceat ſimplici ep̄o diſpenſare: vel ſoli pape. vide in nu. 2.
1 **Nimis** (in tua ſe.ap.) † Alſ autē ſimplex epi-
ſcopus diſpenſare pōt cum ſibi non ſit
prohibitum.ſ.de ſen.exco.nuper.⁊ in eccleſia paterna
vt ſit ibi clericus poſt mortē patris aliquo medio. ar.
ꝫ.eo.veniens.viuo autem patre non poſſet diſpēſare.ꝫ.e.ad abo-
lendam: nec etiam poſt mortem in prebendam patris nullo me-
2 dio.ꝫ.eo.ad extirpan. ¶ † Alij tamen dicunt ꝙ ſolus papa cum
filijs illegitimis diſpenſare pōt.nam nō inuenit̄ ꝙ diſpēſet ep̄s.
de hoc no.ꝫ.de temp.ord.dilectus.de ordinibus autem nō inue-
nitur expreſſum ꝙ in maioribus vel in minoribus liceat ep̄o di-
ſpenſare.⁊ ꝙ hic innuitur ꝙ ep̄is liceat diſpēſare in alijs eccleſijs

Quia in

quā in dignitatibus vel perſonatibus vel habentibus curam nō contradr.it: quia loquitur ꝙ epiſcopis licet eccleſias ſine cura cōferre his cum quibus diſpēſatum eſt ſolummodo ꝙ promoueri poſſunt ad ordines ſed eccleſias cum cura non licet conferre talibus niſi in diſpenſatione cōtineatur expreſſe ꝙ eis liceat habere curā animarum: ⁊ ſic de conſuetudine obtinere videtur. (Amotis) ſine ordine iudiciario.ſ.e. quoniā ſacris. ſi eſt notorium.ſ. de tempo.ordi.ad aures.

¶ De ſeruis nō ordinādis ⁊ eoꝝ manumiſſione. Rubrica.

Inſtruendi. (Ingenuitatis).ſ. id eſt libertatis. nam igenuus eſt qui liber naſcitur.inſti.de inge.in prin. (Ingenuitatis).liiij.diſtin.quicꝙ (Precaueri).ſ. de tēpo.ordi.ad aures.

1 ☞ Quo caſu ſeruus preſumatur dolo eſſe in poſſeſſione libertatis.vel non eſſe.
2 In actione petitorī libertatis vel ſeruitutis inquirēdum eſt primo quis ſit bona fide in poſſeſſione.
3 Non acquirit aliquis ſeruitutis poſſeſſionem ſi dolo malo incipit poſſiderē vel tenere.
4 Dominus quando dicatur amittere poſſeſſi.ſeruitutis.
5 Seruus ordinari non debet domino contradicente.
6 Seruus effectus ſacerdos an ſit liber.

1 De ſeruorum or. (fugiens.) † Seruus fugitiuus de cuius fuga cōſtat ſi de ſtatu ſuo voluerit litigare dicens ſe liberū excipiens remittēdus eſt ad iudicem dñi vnde fugit. C.vbi de ſta.l.ſ. hoc enim ipſo ꝙ fugit preſumitur dolo eſſe in poſſeſſiōe libertatis ⁊ reducitur in poſſeſſionē ſeruitutis.C. de proba.l.ius. ꝙ ſic per terminos diſtinguo.aliquis p vim cepit aliquē vt ſeruū ⁊ tz.l.vt ſeruū.nō tñ de iure eſt in poſſeſſione ſeruitutis.ff. de proba.ſi quis.l.j.ff.de acq.poſ.cū heredes.§.vl.ff.de libe. cauſa.eā.ſi tñ fugiat l poſſeſſionē ſeruitutis reducat.vt.C.de pba.vis ei⁹. ꝙuis illa lex poſſit intelligi vt primo ꝙ reſtituat ingrat an ſit in poſſeſſione libertatis: ⁊ in illa inquiſitione veniet an dolo vel violēter detinet. ꝙ ſi tūc fugit cū violēter vel fraudulenter detinebat.
2 non vr dolo eſſe in poſſeſſione libertatis ar.l.cōtrariarū. ¶ † Et hoc verū eſt inter actores de libertate ⁊ ſeruitute petitorio qꝛ nō poteſt cōſtare cui onus pbationis incūbat.⁊ quis ſit actor ⁊ quis reus.primo inquirendū eſt quis ſit bona fide in poſſeſſione.ff.de libe.cauſa.l.liberis.§.vlt.ſecus autem ſi agatur poſſeſſorio quia tunc non admiſſa exceptione violentie reſtituitur res vt no.ſ.de
3 poſtu.bo.me.in glo.⁊ ideo.⁊.ſ.de ele.querelā. ¶ † Vel dic hanc diuerſitatē non tñ contingere qꝛ agat.poſſeſſorio vel petitorio ſed qꝛ eſt ſpāle ꝙ nō acquiret quis poſſeſſionē ſeruitutis vel alicuius iuris in aliquo homine ſi dolo malo incepit poſſidere vel tenere.ff.de probationi.ſi quis liber.⁊ eodem modo non acquiret poſſeſſionem libertatis ſi dolo malo cepit.ff.de liberali cauſa igitur.§.ſecundo.ſecus eñ eſt ſi agatur de poſſeſſiōe alicuius rei corporalis vel de iure aliquo qd̄ poſſidere cepit.nam ibi hñ queritur poſſeſſio licet dolo ceperit poſſidere vel tenere.vt no.ſ. de poſtu.bo.⁊ hec vera ſunt ſi dolo hoīem liberū tenet.ſecus ſi ſeruū alterius.qꝛ tūc acquiret poſſeſſionē iuris alterius ſiue vi ſiue dolo faciat ſicut ⁊ alterius rei acquiret.ſed ſi ſit in poſſeſſione libertatis bona fide coram iudice eius agitur.C.vbi cauſa ſtatus.l.iij.
4 ¶ † Ut autem ſcias qñ dominus amittit poſſeſſi.ſerui. eo quod mitteret in poſſeſſionē libertatis.diſtingue.nā ſi bona fide dño ſe egerit pro libero ſtatim amittit poſſeſſio eius.onus pbādi incumbit dño eū eſſe ſeruū ⁊ corā iudice ſerui.intelligo eum eſſe in poſſeſſione libertatis ſi iuſtis rationibus vel etiam iniuſtis dummodo ſine fraude ⁊ calliditate ſe gerat p libero.ff.de li.cau.libertis.in ſi.⁊ in.l.igitur.§.poteſt.ꝗ probatio domino non incūbet ſi poſſideret inſti.de inter.§.retinende. ¶ Quidam tñ leges allegatas de li.cā.intelligūt.ſi p decēniū fuerit in poſſeſſione libertatis ar.ff.de acqui.poſ.poſſideri.§.ſi ſeruus.ſed certe ſi in hoc in preſcriptione libertatis eſſet neceſſarium biēniū cū tñ conſtet aliquando ſufficere decennium.ff.qui ⁊ a qui.§. ariſto. ⁊ ideo non placet ſi vero mala fide ſit in poſſeſſione libertatis ⁊ deſijt dominus habere animum poſſidendi ſtatim amittitur poſſeſſio ſicut ⁊ aliarum rerum.ff.de acqui.poſ.ſi quis.§.differētia.⁊ dño petenti non reſtituitur poſſeſſio ſeruitutis.⁊ licet mala fide ſit in poſſeſſione libertatis.puta quia ſcit ſe ſeruum tamē onus probationis ꝙ ſit ſeruus ſuus incumbit domino.debet eñ ſibi imputare qui poſſeſſionem adiecit.Sed melius credo ꝙ in hoc caſu debet ei reſtitui poſſeſſio quia generaliter loquunt leges ſuperius aſſignate.ff. de li.cau.⁊ ipſi ſeruo onus probandi incumbit vt ibidē dicitur.ſi vero mala fide eſt in poſſeſſione libertatis ⁊ certum eſt ꝙ dominus nō deſijt habere animum poſſidendi diſtingue.aut dominus non amiſit cuſtodiam ſerui: aut amiſit. ſed non amiſit etiam ſi centum annis fuerit in poſſeſſione libertatis.tñ cū poſſidet qꝛ nec ab alio poſſidet nec ipſe ſuā poſſeſſionē interuertere pōt ff.de acqui.poſ.⁊ cui.in ſi.nā hoc idē eſt in poſſeſſione cuiuſlibet rei mobilis.nā ꝙdiu.ab alio non poſſidet nec amitto cuſtodiā ⁊ animū poſſidendi habeo ⁊ poſſeſſionem retineo alś eñ ſequeret abſurditas qꝛ ſi ſeruus meus.x.vel.xx.an.ſe defenderet in arte qd̄ amitterē poſſeſſionē eius ſi vero amiſerit cuſtodiā ei⁹: qꝛ neſciebat dñs quo fugiſſet vel vbi eſſet ſi ſeru⁹ habebat animū reuertēdi retinet poſ.alś nō.ff.de acq.poſ.l.ſi rē imobilē.ſed lz in eo caſu vbi habuit animū reuertēdi amittat poſſeſſio.qñtñ mala fide eſt in poſſeſſione libertatis reſtituit dño.poſ. ſerui ⁊ ſeruo incūbit onus probandi.ff.de libe.cau.ſi liberis.§.vl.⁊.l. igit.§. pōt. ⁊ ad iudicem domini remittet.prius tamen coram iudice ſerui cōſtabit ꝙ ſit in poſſeſſione male fidei. Si vero dubitat an deſierit habere animum poſſidendi necne tunc diſtinguo an ſeruus fuerit in poſſeſſione libertatis decennio an minori tempore.ſi minori non preſumitur deſijſſe habere animum poſ.ſecus ſi decennio. et ſic loquitur lex.ff.de acqui.poſ.poſſideri.§.ſi ſeruus.hoc autem verum ſit ſeruus in poſ.libe.vel non an ſit fugitiuus vel non et an bona fide vel mala.⁊ alia que diximus.ſ. queri examinari et terminari debent anteꝙ agatur de proprietate ſerui vt.ff.de libe. cauſa.libertatis.§.vlti.⁊.l.igitur.§.poteſt.⁊ queretur hoc ſub iudice ſerui ratione dubietatis. ſi.ſ.de app.ſi duobus.ff.de in.ſi quis ex.ſ.de reſcri.ſuper literis.⁊ multum iſta valent. qꝛ ſimilia fere requiruntur quando prelatus dicit aliquem ſuum clericum. vel monachum vel dominus dicit aliquem ſuum libertum vel aſcripticium vel originarium vel officialem de ſimilibus enim ad ſi-
5 milia eſt procedendum vt.ff.de leg.nō poſſunt. ¶ † (Recipiāt) ⁊ non ordinatur ſeruus ſcienter domino cōtradicente. ⁊ tunc dicūt quidam ꝙ remanet ſeruus ⁊ reſtituitur domino etiā ſi ſit factus ſacerdos.ar.liiij.di.ſi ſciente.alij contradicunt ⁊ melius forte ſcilicet quod non eſt reddendus domino.liiij.di.ex antiquis.⁊.c.frequens ſi vero ſciente ⁊ non contradicente ſtatim efficitur liber. liiij.di.ſi ſeruus ſci.ſi autem ignorante dño.ſz epō vel preſentatore ſciēte ꝙ ſit ſeruus.tūc efficitur liber.ſed epś vel preſentator dabit duos eque bonos.liiij.di.ſi ſeruus ab.ſi vero nō habeat vnde ſoluat ⁊ de non ignorante eſt ordinatus ſeruus reſtituetur domino ſed cum diſtinctione hac.ſ.ſi enim domino ignorante ⁊ epiſcopo ⁊ preſentatore ſit ordinatus ſi eſt in minoribus ordinibus deponitur ⁊ reſtituitur domino.liiij.di.nulli frequens.⁊.c.ex antiquis.diaconus vero ⁊ ſubdi.dant pro ſe vicarios vel precium et remanent liberi.liiij.di.ex antiquis.ſ.c.miramur.ſi autem nō habēt vicarios vel pretia deponunt ⁊ reſtituunt dñis.liiij.diſtin.ex
6 antiqs. ¶ † Si vero factus eſt ſacerdos liber eſt.ſed auferet ei peculium ⁊ dat domino vel ſeruit ei in officijs.liiij.di.frequēs.⁊.c. ex antiqs ſi efficiatur monachus vſꝙ ad trienniū poteſt repeti ⁊ nō vltra.liiij.di.ſeruus ſci.⁊ etiā ſi ignorāte dño factus ſit monachus ſed in clerico etiā ſi ignorāte dño fact⁹ ſit clericus vltra an. ☞ repetere nō pōt.vt in eodē.c.ſi ſeruus ſci. ¶ † Et eſt ratio diuerſitatis l clerico ⁊ monacho.qꝛ clericus publice manet monachus ſecreto non tamen licebit domino manus in hunc clericū inijcere.xvij.q.iiij. ſi quis ſua.nec poteſt ꝯhere mrimoniū ꝓpter votū qſi votum fingit feciſſe in ſuſceptione ordinis ꝙ potuit.ſ. de cō. coniu.quidam.lxxxiij.diſt.cum in preterito ⁊ cogēdus erit per epm.ar.xcvij.di.ſi imperator.in alijs autem priuilegijs non gaudebit.ſ.de cle.cōiug.Ioānes.⁊.c.ſe.idem dicimus in originarijs aſcripticijs ⁊ in oīb⁹ qui ꝯditione ſeruili vel ratiocinio ſunt obligā.liiij.di.frequēs.quis autē generalis ſi qs ⁊ in libertis ⁊ alijs ſi aliqd̄ obſequium patronus ſibi retinuit.liij.di. quicunqꝫ. vel in obligatis functionibus.lj.di.preterea.ſ.de obli.ad ra.ca.j.

1 ☞ Acquiſita ab eccleſiarum libertis debent eſſe eccleſie.
2 Non poteſt libertus in ius patronum abſqꝫ venia vocare.
3 Dñs ſponte ſeruum manumittens etiam ob leuem iniuriam ſeruitutem reuocat.

De famulis eccleſie. (Parochialis) ſubditus illi eccleſie cui⁹ ſerui ſunt (Tranſmittere) in teſtō alijs
1 idē etiā inter viuos ꝙ non credimus. ¶ † (Pertinere) hoc eſt ſpāle in libertis ecclīarū ꝗ oīa ab eis quocūqꝫ mō acqſita debēt eſſe eccleſie.nā in nō libertis ſecus.xij.q.iij.c.j.⁊ in multis.c.eiuſdē.q.⁊ ſequētis.in libertis aūt priuatoꝝ ſecus eſt.nā ibi ſi liberti ſunt minores cētenarijs nihil tenent relinqre patronis laicis ſed abinteſtato.ſi nō habeat liberos in totū ſuccedit patronus.ſz ſi liberos hz in nihilū ſemp ſuccedit. ſi aūt ſunt maiores centenarijs ſi habeāt liberos niſi exheredatos nihil tenent relinquere patronis.ſi vero nō habeant liberos tenent eis relinquere tertiā partē.⁊ ſi nō relinquāt ad totā tertiā vel eius ſupplemētū agēt patroni bonorum poſſeſſione contracta.ſi vero ſine liberis ⁊ inteſtati decedant in totum ſuccederent patroni.inſti.de ſuc.li. ſed noſtra ⁊.§.ſeq.⁊ hoc intelligimus tam in libertis eccleſiarum qui manumiſſi ſunt vt ſunt preſbyteri ꝙ in alijs dummodo liberti legitimos liberos non habeant.nam ſi haberent crederem qd̄ non tenerētur relinquere eccleſie.vt.§.ſed cum noſtra.⁊ qꝛ patēt

tes theſauriʒant ⁊c.xvj.q.ſ.i.predicator.laici autem nec hoc ius
nec aliquid habere poterunt in libertis eccleſie: alias clericis.
2 (¶ †Accuſandi).i.agendi.nam nullus libertus abſq; venia pōt
in ius vocare patronum.ff.de in ius vo. quiſq;.§.i.xij.q.ij.§. qui
ma.nam cum ſit vniuerſitas nō pōt accuſari.ff.de dolo.ſi ex dolo
xiiij.q.iiij.ſi hic.vel dic ꝙ excipiēdo vel inquirēdo nō poterit age
re de crīe etiā ſi conſenſu capli deliquiſſe dr̄.j.de ſimo.veniēs.xvj.
q.vj.placuit.ff.ꝙ me cauſa.l.metu.§.i.(Accuſari).xij.q.ij.ep̄s.q
mancipiū(Teſtificandi)C.de teſti.l.libertorū.ff. de teſti.l.in.§.
3 lege.¶ †Libertatis ꝓpter iniuriā etiā leuē dn̄s ſponte manumit
tēs ſeruum reuocet in ſeruitutem.vt hic.xij.q.ij.octaua C.de lib.
⁊.e.li.ſi manumiſſus.niſi remiſiſſet patronatū.propter obſequiū
autē īpoſitū ⁊ nō p̄ſtitū nō redigeť libertus in ſeruitutē.C. de li.
cau.ſolo.niſi nimis eſſet neceſſariū obſequiū puta ꝙ negauit ali
mēta.ff.de li.agn.alimēta.tūc eīn reuocabiť in ſeruitutē ex eiſdē
cauſis quibus reuocanť donationes auť.vt liberi decetero.§.illō
ſi vero ex neceſſitate ſit factus liber eadem eſt diſtinctio. ſed di-
uerſe pene.ff.de iurepa.l.j.⁊ his modis reuocantur in ſeruitutē
laicoꝝ patronoꝝ liberti laici. Sed liberti clerici non reuocanť in
ſeruitutē laicoꝝ.nam non debent ꝓmoueri niſi directe ⁊ ſine ob-
ſequio ſint manumiſſi.liiij.di.q̄cūq;.⁊ ſi alr̄ ꝓmoti ſunt reuocā
tur ſm̄ diſtinctionē.quā no.s̄.pri.c.ſpāle igiť eſt in libertis eccle
ſie qui pp obſequiū īpoſitū nō p̄ſtitū rediguňt in ſeruitutē.⁊ ſic
intelligo.xij.q.ij.diaco.nā ſi nō eſſet īpoſitū nō teneť.ſ.e. ⁊ ē aliō
ſpāle in libertis eccleſie qȝ filij eoꝝ aſtricti ſunt eccleſie vt ſemper
ſint liberti.xij.q.ij.de libertis ſecus in libertis priuatoꝝ.C. de li.
⁊.e.li.l.j.⁊.ij.niſi ꝯētū ad hoc ⁊ ꝓpter ſuā igratitudinē filij liber-
torū viuētibus parētibꝰ rediguňt in ſeruitutē.alr̄ eīn in ti.C.fru
ſtra adderet ⁊ eoꝝ liberis.⁊ ſit predicta reuocatio propoſita hac
accuſatione ⁊ iudicis officio implorato.

Nullus. (donauerit)ſub ea conditione vt ſibi
ſeruiret in bonis canonicis.alr̄ tn̄ pōt
ad aliā eccleſiā trāſire.j.c.eo.⁊ no.hic pſonū operas
ſpūales imponere ſed dȝ īponere incōtinēti poſt ma-
numiſſionem.ff.de ope.li.vt inuitis.ff.de lib.cau.l.vl.§. ideo vel
incōtinēti qȝ q̄ ſiunt incōtinēti ineſſe videnť.C.de pac.petens.ff.
ſi cer.pe.lecta.alr̄ q̄ aguntur cū ſeruo in ſeruitute eū nō obligant
C.an ſer.ex ſuo.fa.per totum. Item alias operas preter has ſcilȝ
ſpūales in libero clerico non poterit retinere.

Conſuluit.⁊ infra. (conditionis)exi
ſtente ſeruum.

Cū libertus.⁊ infra. (dn̄oꝝ) ſcȝ
clericorum.
(Eccleſie)cuiꝰ ſerui fuerāt(Tenore).i.intuitu vel mō
arg.ff.de tu.muto.§.ſub conditione. conditio eius in
ſpiritualibus eſſet illicita.j.q.ij.ꝙ pro.¶ †Vel dic quod ſicut in
matrimonio poteſt apponi conditio vt ſidem accipiat.xxviij.q.
j.iam nunc.⁊ ita in ordine apponiť cōditio libertatis: vt hic.j.de
cōdi.appo.c.ij.nam cū libertas ſit res ſpiritualis poteſt venire in
conditionē ⁊ cōmutationem.j.de re.pmu.ad queſtiones. de hoc
no.s̄.de ele.ſignificaſti melius dicas ꝙ non ſuit appoſita in ordi
natione cōditio.ſed in manumiſſione retinuit ſibi operas ſpūa-
les ꝙ potuit vt no.s̄.eo.nullus.¶ (Ad aliam)de ſnīa tn̄ ep̄i alr̄
nō lȝ.lxxij.di.per totum.lxx.di.ſctōꝝ.xxj.q.j.c.j.⁊.ij.ſed tūc nō li-
ceret ſi patrona eccleſia cōtradiceret cum quicquid ſibi acquirit
ei acquirit.s̄.e.de ſami.hoc nō placet.imo credimus hanc diſtin
ctionem locum habere ſicut iacet ⁊ in clericis ⁊ in laicis.

Miramur non modicū. ⁊ in
fra.
(gaudet).s̄.de eta.⁊ qua.a multis(Primitiua)lx.di.
nullus in ep̄m(Grego.)xxxj.di.autē.xxviij.diſtin.nul
lum(Urbani).xxxij.diſtin.erubeſcant.⁊.c.nemo.

Delectus ſi.g. (libera)quod ſufficit. inſti.
de inge.§.ſufficit.niſi in ca-
ſu.C.de inuti.ſti.qui autem.

¶ De obligatis ad rōcinia ordinādis vel non. Rubrica.

Obligatis. Pone aliquē obligatum
etiā iuramēto alicui curie
vel alij ad ſeruiēdū vel ī ꝓpria pſona vel ad ſcri
bendū librū vel ad regimē ciuitatis.nunqd po-
terit ingredi religionē. R̄n̄.ſi nulla fraude duciť
ſ.vt fugiat laborē vel expenſas.ſȝ ſola charitate
dei ſecure igrediať.qȝ g lege dei ⁊c.xix.q.ij.due.j.de re.⁊ eāſla.lȝ
tn̄ de bonis eiꝰ q̄ hȝ vel ē q̄ obueniēt poſt ingreſſum monaſterij
ſatiſfiet illis qbꝰ obligatus erat.xix.q.vl.ſi qua.C.de epi.⁊cle.deo
nobis.§.j.vel etiam ſi ſcribere ſcit vel aliqō opus facere ꝙ poſſit
exercere ſalua regula ⁊ officio nō neglecto de illo ſatiſfaciet. arg.
xcj.diſt.clericus.primo tamē deducet expenſas ne ſit monaſterio
onerōſus.ar.xvi.q.vj.de lapſis.ſed illud loquitur de miſſis ī mo-
naſterium ad agendā penitētiam.in alijs autē dicūť non dedu-
cendas expenſas:quia qui altari ſeruit ⁊c.xij.q.ij.ad ratiocinia.
(Debitores)ex cauſa mutui vel alia huiuſmodi promoueri poſ-
ſunt.ff.de mu.⁊ ho.reos.item curiales qui ſena exercent vt tabel-
liones in ciuilibus cauſis.lx.diſt.oīnō.

1 ¶ Laici exiſtentes generales adminiſtratores fieri non debent
clerici niſi prius reddiderint rationem ſue adminiſtrationis.
2 Laicus ſi in canonicum aſſumi debet:dȝ poſtulari preſertim qui
ratiocinijs obligatus fuit.
3 Que genera perſonarum non debeant promoueri.
4 Clerici non poſſunt publica vectigalia conducere.

Magnus epiſcopus. (dixit).i.que
ſiuit (Pro
curatores)actores.executores. ſeu curatores genera-
lis tam procur.ꝙ ac.exe.⁊ cu.¶ †(Pupillorum) cō-
tra adminiſtratores pupillorum ⁊ maiorum abſentium ſi eligan
tur vel poſtulantur in clericos quilibet de eccleſia excipiens con-
tra eos admittitur:ſed ſi eſſent adminiſtratores maiorum preſen
tium non admitterentur alij cōtra eos preter ipſos quorum ad-
miniſtratores fuerant:nec ipſi infra tempus ſtatutum.s̄. de ele-
1 ctio.ſtatuimus.¶ †(Ordinari)hec decreta.dicit quod laici qui
ſunt generales adminiſtratores non debent fieri clerici niſi prius
reddiderint rationē ſue adminiſtrationis:ſed hoc nō dicit quod
clerici qui gerunt generales adminiſtrationes etiam laicoꝝ pro
hibeantur eligi ad dignitates ⁊ eſt ratio diuerſitatis:quia in pri-
mo caſu illi quorum negocia gerunt grauantur quia ſui admini
ſtratores forum mutant. in ſecundo autē caſu non mutant.ſed cō
tra.xxj.q.ij.c.j.⁊.ij.vbi dicitur quod clerici non debent tales ad-
miniſtrationes ſuſcipere.⁊ ſi acciperent aut dimittant aut depo
nanť:ſed certe ſi recte inſpicias non cōtradicunt:qȝ ibi non ꝓhi
betur quin poſſint eligi dum tolerantur.(Dixit).i.reſpōdit(ho-
2 nore)predictorum officiorum.(†Poſtulaſti) no.ꝙ laicus ſi de-
bet aſſumi in canonicū debet poſtulari ⁊ maxime qui fuit ratio-
cinijs obligatus.⁊ dicimus eum poſtulandum a iudice ſub quo
debet reddere ratiocinia.C.de epi.officiales.vocatis his quorū
negocia acta ſunt ⁊ quod ledi poſſunt tali cōceſſione.ff.de adop.
nam dicimus etiam ſolum conſenſum ad liberationē illius ſuf-
3 ficere cui obligatus eſt.liiij.di.ſi quis quicunq;.(†Mirari)obli
gati rōcinijs non eccleſiaſtice:ſed ſecularis perſone:vel qȝ ſint et
perſeuerent ꝓcuratores generales vel domorum vel actores cau-
ſarum vel executores negociorum ſeu curatores pupilloꝝ ⁊ mul
to fortius alioꝝ.alij etiam officiales generales non debent ꝓmo
ueri.vt hic:imo ſi promoti fuerint aut dimittēt officiū aut remo
uebuntur.xxj.q.iij.c.j.⁊.ij.j.ne cleri.vel mona.c.j.⁊ no.qō non no
minat tutores.nam ſi tutelam vel curam egerit vel que neceſſa-
ria ſunt a legibus īpoſita aliquis gerat:non credo qō impediať
eius ꝓmotio cū etiam ꝓmotus poſſit eā ſuſcipere.lxxxvj.di.perue-
nit.ſed ⁊ aliarum perſonarum miſerabiliū ꝓcurationes ⁊ admi-
niſtrationes ſuſceperint:tn̄ autoritate ep̄i eius ꝓmotio nō impe
diť.ꝙ etiā ꝓmotus ſuſcipit.lxxxvj.di.peruenit.ſilr̄ ⁊ eccleſiarum
lxxxix.di.iudicatum.xvij.q.vj.noua.⁊ ſunt hec vera eo in officio
permanente.ſi aūt depoſuit adminiſtrationē. adhuc tn̄ obliga-
tus eſt ex ea.⁊ ſi quidem ſunt publica ratiocinia nō dȝ ꝓmoueri
ante ea reddita imo reuocari dȝ ſi promoueať.C.de epi.offi.l.ij.di.
preterea.Si vero ſunt priuata rōcinia ſi in ipſa ꝓmotione moue
tur ſibi qō aut primo mota eſt.diſtinguo aut ꝯuenitur de dolo ⁊
perfidia aut de culpa.ſi cōueniť de dolo ⁊ perfidia ante finitā li-
tem ꝓmoueri non dȝ arg.lxxxj.di.tantis.xxiiij.di. illud. ⁊ ſic etiā
poteſt intelligi hoc.c.ſi de culpa tn̄ cōueniť ꝓmoueri īdiſtincte
poteſt ſi aūt nō ſit conuictus eodē modo ꝓmoueri pōt niſi infa-
mia ſit eū de dolo teneri.tūc eīn ex officio iudicis inquiret.vj.q.
j.infamis.alij nō diſtinguūt inter publica rōcinia ⁊ priuata nec
an cōueniať de dolo an de culpa cū hec diſtinctio nullo iure nita
tur imo oīa iura in ꝯtrariū ſonāt.ſ.ꝙ ꝓ qbuſcūq; rōcinijs ſiue pu
blicis ſiue priuatis aſtringatur ꝓmoueri nō pōt niſi prius rōci-
nia ſint reddita:vt hic qō aūt dixi nō pn̄t eſſe ꝓcuratores cauſa-
rū.ſ.vel actionū intelligo corā iudice ſeculari.niſi pro eccleſia vel
miſerabilibus perſonis ⁊ cōſanguineis ⁊ his quoꝝ negocia de iu
re gerit.ff.de poſtu.l.j.§.j.⁊.l.ſeq.⁊ idem vť dicendū in ꝓcurato-
re ꝙ in aduocato no.j.de poſtu.c.j.corā eccleſiaſtico eīn poſſunt
⁊ pro laicis.ar.eius qō dr̄ de aduocato a ꝯtrario ſenſu.j. de poſtu.c.
4 j.ij.⁊.iij.¶ †Item clerici non pn̄t eſſe conductores.xxj.q.iij.c.ij.
⁊ intelligo publicorū vectigalium vel vbi cōducant vtilius vt lo
cent carius ꝙ non licet.C.loca.milites.alr̄ vnā poſſeſſionem ꝓ
opere manuū ſuarum licitum eſt conducere miſerabilibus perſo
nis ⁊ conſanguineis quorum negocia de iure geruňt auť.de ſan.
epi.§.ſi autem.xcj.di.clericus victum:ſed non credo qō poſſit cō
ducere villarū redditus.ſed ſummodo ꝙ pro ſuis manibus ope
retur.aliter aūt cadit in vitium queſtus cupiditatis.j. ne cle.c.j.
ar.ꝯ ne prela.vi.ſu.c.vl.ſed loquiť de eccleſia a qua nō eſt ꝓhibi-
tū cōducere.vel dic ꝙ vbicunq; inueniť ꝙ clerici nō pn̄t eſſe ꝓcu
ratores vel hec officia exercere intelligēdū eſt gn̄alr̄ nam vnū ne-
gociū clericoꝝ vel laicoꝝ ꝓcurare vel adminiſtrare nō ꝓhibenť.

¶ De corpore vitiatis ordinandis vel non. Rubrica.

De preſbytero. (campa.) Si dubitatur an ſcandalum generet recurrit ad arbitrium epiſcopi. ſ.eo.c.proxi. Itē an poſſit ei permittere celebrare ī priuato nō publico. vt ar. ſ.eo. ſignificauit. ſ.de cleri.pere.tue. (†Permittere) ꝫ.ſ. de cle.pu. ſp du.c.j.cōtra.lj.diſtinc.ſi quis poſt.ſol.hic diſpenſatio ſbi ius cōmune. ¶ †Et habes hic arg. quod in multum enormi crimine ꝫ notorio diſpenſat epiſcopus.ad idem.ſ.de apoſta.c.ij. ſi aūt eſſet corpore vitiatus non poſſet diſpenſare cū eo.l.di.venio.

Cum de tua. in oculo.ff.de edil.edi. quod damū.§.boſus. (Canonici) ꝫ concubine (Conſilio) Puta ſi generat ſcandalū non confirmat electionem. ſi aūt nō generat cōfirmat.ꝫ.c.proxi. (In quo) i.in qua confirmatione. (Curauimus) ſolus eñ papa diſpenſare poteſt in hoc.ꝫ.de fil.preſb.c.vlti.l.di. nemo vel dic quod cum electo in epm nō pōt diſpenſare niſi papa in prediēcta.vel dic quod archiepš pōt diſpenſare.ꝫ hoc non negaē hic ſed potius contrarium eſt verum.ꝫ.de elec.innotuit.

Ex parte. b. (In canabulis) †corpore vitiat⁹ ſponte nulla cauſa interueniente repellitur ab ordinibus. quia repellitur tam promotus. xxxiij.diſt.meritum.lv.di.qui partē.ſi qs a me. ſi autē iuſta cauſa ſubeſſet. puta timor lepre non prohibetur incidi.ſ.eo. ex parte niſi generet deformitatem. tunc enim in omni caſu repelletur.lv.diſt.lator.ſi euan.ſ.eo.c.vlti.ꝫ idem eſt ſi caſu vt eiſdē.c. (Nicen.concilij).lv.di.ſi quis a me.ꝫ.c.ſi quis peregre. (In canonibus).lv.di.eunuchus.

1 An ꝫ quando virilia ſectus poſſit promoueri.
2 Et quid requiratur ad hoc vt ſit irregularis qui ex indignatione ſe ſecat.
3 In caſu abſciſionis membri poteſt epiſcopus etiam ſine autoritate pape diſpenſare.

1 **Significauit.** (nobis). †virilia quomodocunqꝫ ſe ſecauerit quis vel ſecari mandauit ſponte ſiue vt obſequium preſtet deo vt his.ſiue ex indignatione ſiue nimio dolore motus promoueri non poteſt.xxxiij.di.maritum.ꝫ.eod.c.proxi.ſecus autem ſi a medicis vel a ſe ipſo conſilio tamen medicorum vel a dominis vel a barbaris vel caſu fortuito ſectus ſit in mēbris que non generant deformitatem.l.di.ſi quis eunuchus (precepta) ſic
2 enim ſeruandum eſt ſm quod diſtinximus.ꝫ.c.proxi. ¶ †Et intellige qđ ad hoc vt ſit irregularis etiam qui ex indignatione ſe ſecat oportet qđ amiſerit aliquod membrum:licet ſufficiat qđcūlibet vile.xxxiij.di.maritum.idem eſt ꝫ ſi nō amiſit mēbrum totū ſed partem.ſed tñ eſt talis pars que deformitatē generet vnde generetur ſcandalū.ꝫ.e.c.j.vel ēt inhabilē reddit ad officiū exequēdum.ſ.eo.thomas.vnde lꝫ indignās extraxerit ſibi dentē vel qđcūcunqꝫ grauiter ſe ſecauerit niſi mēbrum amiſerit nō eſt irregularis vel etiā potius corpore vitiatus.alij dicūt ſufficere ad irregularitatē ſi nondū mēbrū:ſed etiā ſi partē mēbri ēt que nō generat deformitatē abſcindat ex indignatione.lv.diſt.ſi partē. hec eñ lꝫ non poſſit repelli.qꝛ corpore vitiatus.pōt tñ repelli quia ſpōte ſe abſcidit:ſed nec retinere pōt ſine diſpēſatione ſi infamia inde ſit vel notorium.ꝫ.de tempo.or.c.ſi.alij autem nō credunt quod illi qui ſibi manus iniiciunt nō poſſunt pmoueri ſine diſpēſatione. ar.cōtra.lv.di.qui partem. †ſed illud intelligo quod ex quo notorium eſt quod ex indignatione partem digiti ſibi amputauit nō debet promoueri ſine diſpēſatione:ſed alś ſecus ſi amiſiſſet caſu vel etiam ſi vere eſſet notoriū qđ ex indignatione feciſſet:qꝛ tunc ex quo nō generaret deformitatē:nō impediretē pmotio.ſi aūt ita
3 ſecuerit qđ claudicaret repelliē tñ.qꝛ corpore vitiatus. (¶ †Et tua) autoritas archiepš in hoc valet quod autoritate pape poterit plus minuſue ſaltē in minorib⁹ criminib⁹ diſpēſare vel ſpāle eſt qđ qñ abſcidit virilia ꝑpter deū pōt lꝫ ſtulte poſſit epš diſpēſare:ſine diſpenſatione aūt non poterit pmoueri.vel in ſuſceptis remanere.vel dic qđ ideo ſuā autoritatē papa addidit vt ſecuri⁹ faceret.cū tñ neceſſe nō eſſet:hoc tñ non credo.itē non diſtinguo vtrū inſtabat operi licito necne qñ vitiatus eſt quātum ad hoc vt irregularis ſiat.ſed ad hoc prodeſt ꝙ facilius diſpenſabitur. (Concedas) ex deſpenſatione alś cōtra.lv.di.ſi quis a me.Inno.

c **Ex parte.** (m).xxxij.q.ij.hoc ipſum.ſ. de clerici.egro.tua nos.

Expoſuiſti nobis. (Ordines) bñ dicit ordines.ipſos eñ ſuſcipiēdo ꝫ tacēdo irregularitatē peccauit.lv.di.de penitētibus.ꝫ.ꝫ.de renū.niſi cū pridē.§.pſone.lvi.diſt.m.qꝛ.liiij.diſt.ſi ſeruus ſciens.nam ab abbatia non remoueē propter irregularitatē.l.di.accedens.xvi.q.j.legi.ꝫ.de eta.ꝫ qua.tua.ſed propter peccata taciturnitatis.lv.diſt.de penitentibus ꝫ pp hāc taciturnitatē nō facit executionem ſic ſuſcepti ordinis.ꝫ.de renun.niſi cū pridē.§.pſone.teneē ēt ꝫfiteri crīa de qb⁹ eſt ꝫuictus ꝫfeſſus vel deprehēſus vel alś notoria.l.di.ſi ille.alia āt crīa ꝫfiteri nō teneē:ſꝫ ſi ꝫfiteaē ꝫ diſpēſeē ſecurus eſt ve vlteri⁹ nō accuſeē.alr aūt ſecus.xxxiij.diſt.c.vlt.vel dic quod hec abbatia talis erat que querebat ſacerdotem abbatem.

Thomas (pollicem) ꝫ.eo.c.j.

¶ De bigamis. Rubrica.

Et bigami penitentes.

1 An liceat epō:vel pape diſpenſare cum bigamo.
2 Quo caſu papa diſpenſat contra apoſtolum.
3 Papa pōt interpretari:ꝫ etiam addere euangelio:ꝫ eſt in adminiſtratione maior paulo.

Super eo (qđ.c.fili) hic habes argu. qđ hoc ipſo qđ aliquis epš pmoueri aliquem cum quo diſpenſare pōt diſpēſare intelligitur. ꝫ no.ꝫ.de fil.preſb.veniēs.ſed tu dic ꝙ hic apparebat
1 quod valebat diſpenſare epš. ¶ †(Diſpenſare) not. quod non lꝫ diſpēſare cum bigamo qđ fateor in epō.papa aūt poteſt vſqꝫ ad ſubdia.xxxiij.diſt.lector.ſi aūt pmoueatur characterem recipit. quidam tñ dicunt ꝙ characterem nō recipiunt. Sed ꝫ videē qđ
2 nec etiā pape liceat qꝛ eſt ꝫ apłm.xxv.qđ.j.ſunt quidā. ¶ †Sed
a dicendum^a eſt ꝙ nō diſpēſat papa ꝫ apłm in his q̄ ptinēt ad articulos ſidei.ꝫ forte in his que ptinēt ad gñalē ſtatū eccleſie: ſed in alijs diſpēſat qꝛ lꝫ apłs dicat. Vouete ꝫ reddite dño iuramēta veſtra.tamē in iuramēto ſeu voto diſpēſat.xv.q.vj.iuratos.ſ.de vo. per totū qđ̄uis poſſet dici ꝙ nō videē diſpēſare in voto qđ in me
3 lius commutat.ſ.de iureiuran.peruenit. ¶ †Item interpretari ꝫ addere poteſt euangelio vt colligiē.ſ. de teſti.in omni.ij.q.iiij. preſul. Item maior eſt papa quam paulus in adminiſtratione.

a ¶ Sed dicēdū eſt. adde hic q̄ notaui i.c.poſt trāſlationē en ſ.ꝫ.de renun.ꝫ vltra ibi addita adō ꝙ Inn. ꝫ allegat ang. in.l.bñ a zenone.C.de q̄drie. preſcri.ꝫ refert fel.in.c. q̄ in eccleſiarū.co.vñ. in fine.

De bigamis. Quidā laici mortuis vxoribus ſuis pmoti fuerunt in ſacerdotes qui poſtmodum cōtrahebāt cū alijs de facto quidā ſacerdotes q nunqꝫ habuerunt vxores cum viduis contraxerunt.

1 Opinio nonnunqꝫ preiudicat veritati.
2 Voluntas non exitus ſpectatur in maleficijs.

Nuper a nobis ꝫ.ſ. (iuris) ſic.ff.de his q no.iſa. qd ergo.§.ij. †qñqꝫ attendiē magis affectus qꝫ effectus vel qꝫ factū ipſum.de pe.di.j.§.hoc aūt.ſ.de cle.non reſi. relatū.ſ. de cōceſ.prebē.ꝫ ecc.nō va.literas.ff.de cōd.inſti. mulier.§.j.ſ.de ſpon.iuuenis (Iuris) vnde exigit qđ de iure valeat matrimoniū (Deſtinatio) id eſt tñ quere an alś habēdi eam p vxore accepit. (Duas).C.de adul.eū q. (Partim) qꝛ vnā tñ pōt habere de iure.aliā de facto (In canone) xxviij.di.pſbyterorū.nā preſbyter de iure nullā habere poteſt.alś cū nulla cōtrahere poteſt.neceſſe eſt
1 ergo qđ de facto itelligaē. ¶ †(Reputādi) hic habes qđ opinio preiudicat veritati.ſ.de ſpon.iuuenis.iij.q.vij.tria.ff.de offi.pto. barbarius.C.de teſta.l.j.xxij.q.ij.hoies.ff.ad mace.l.iij.contra.ſ. qui.ſi.ſint le.p tuas.vij.di.veritate.lxxij.di.quicūqꝫ.ꝫ.C.plus va. ꝙ ag.l.j.ij.ꝫ.iij.ꝫ eſt verū qđ veritas preualet opinioni. cōtraria caſualia ſunt:ꝫ preferē enim opinio in fauorē cōtrahētiū ꝫ odiū decipientiū.ff.ad mace.l.iij.vel in fauorē prolis ꝫteſtamentoꝝ.ſ. qui fil.ſint leg.cū inter.C.de teſta.l.j.vel.aliqua cōis opi. preferē veritati.ff.de offi.preto.barbarius. (Reputandū) ꝙ fatemur hic cum propter intentionē quo ad diſpenſationē bigamus dicitur. ¶ (Queſtione) queſtio talis fuit an epš poſſit diſpenſare cū aliquo in ſacris ordinibus cōſtituto.qui ante ſacros ordines aliqꝫ habuit vxorē.ꝫ poſt ſacros ordines aliquam ſibi copulauit pro vxore. Et erat cauſa dubitatiōis.qꝛ ſm matrimoniū nō tenebat
2 et ideo non videbatur bigamus reputandus. (Clericus) †in maleficijs ſpectatur voluntas nō exitus.xlviij.diſtin.c.vlti.ff.ad leg. cor.de ſic.diuus.C.eod.ſerno. (Clericis) idem dicerem in monacho.xxvij.q.j.quodcūqꝫ idem in eo qui duas vxores habuit de facto. (Clericis) in ſacris ordinibus conſtitutis.

1 Quid ſignificat illud pauli:oportet epm eſſe vnius vxo.
2 Matrimonium inter duos ſignificat vnam eccleſiam vni viro chriſto ſubditam.
3 Quare exigitur maior caſtitas in vxore qꝫ in viro.

1 **Debitum.** (Paſtoralis officij.) et.ſ. coniugio confirmato. (Vnus).i. idem volens vel.i.cum amans. ¶ †(Iuxta ꝙ).i. ad oſtendendum ꝙ carnalis copula eſt ſacramentum incarnationis chriſti.ꝫ quod tantum inter duos coniuges eſt ſacramentum illud qđ in matrimonio ſignatur.i.vna eccleſia vni viro chriſto ſubdita.non eſt autē ſacramentū hic vbi alter coniugum carnem ſuam in plures diuiſit. (Protoplaſtus).i. adam primo plaſmatus. (Sacramentū) ſꝫ nōne ꝫ qui nullā habuit hic ſigna-

re nō pōt.ergo nec pmoueri. Reſpon.nō requiri ſacrm: ſed prohiberi defectum qui defectus non eſt in eo qui nō cōtraxit cū ea autoritas oportet epm eſſe vnius vxo.exponetur negatiue.i. non plurium hoc aūt eſt ſacramentū.epo eñ vnius vxoris vir ſignificat eccleſiam ex omnibus gentibus collectā vni viro chriſto ſubditā.xxvj.di.c.acutius.qui autem plures vxores habuit vel qui maritus eſt vidue hoc ſignificare nō poteſt. ¶ Sed queres quomo ex hac autoritate ſumitur hoc ſacramentū. Rñ.ex eo quod in ſingulari numero poſuit os ex carne vxori.ꝛ ex verbo vltimo:erūt
2 duo in carne vna quaſi nō diuident carnes ſuas in plures (†Sacramenti) illius ſcʒ qꝛ matrimoniū inter duos tm̄ ſignat vnā eccleſiam vni viro xp̄o ſubditam.in ſcōo autē coniugio nō eſt hoc ſacramentū nec eſſe pōt:imo potius poſſet ſignificare plures eccleſias vni viro ſubditas.miniſteriū aūt incarnationis bñ poteſt ſignare in ſcōo matrimonio (Promoueri).xxxiiij.diſt.maritū.et
3 c.ſi quis. ¶ (†Carnē) ſed quare magis exigit in vxore quā in viro.nā maritus corrupte pmoueri nō pōt.xxxiiij.di.curandū precipimus ſicut ſi vir.ille autē qui poſt vxorē habuit concubinam promoueri pōt.xxxiiij.di.fraternitatis. Hugo.dicit qd vir ſignificat eccleſiā que ſepe adulteratur exorbitādo a fide.ꝛ ita nō deeſt ſignificatio ſacri:lʒ vir adulteretur.vxor aūt ſignificat xp̄m qui nunq̄ eccleſiā dimiſit.ipſe eñ eſt fons viuus cui non cōicat alienus.ego credo qd vir ſignificat xp̄m qui ſibi copulauit ſinagogā ꝛ poſt eccleſiam.ꝛ ideo nō nocet ſi vir diuidit carnē ſuam in plures.vxor autē eccleſiam que ſemper virgo permāſit ſaltē mente: vnde deſpondi eñ vos vni viro ꝛc.xxvij.q.j.nuptiarum.vnde ſi vxor in plures carnem ſuam diuidat deficit in ea ſacramentum (Ad ſacerdotium).xxxiiij.di.valentino.

Uia circa minima ꝛ infra.

(Habentes) non affectu matrimoniali. alias contra.ſ. eodem nuper. Innocen.

Nobis ꝛc.

¶ De clericis peregrinis. Rubrica.

1 Que ſit differentia inter cōmēdatitias ꝛ dimiſſorias literas.
2 Quis nam poſſit concedere commendatitias literas.
3 An poſſint abbates literas dimiſſorias dare.

1 ¶ †Nota qꝛ alie ſunt litere cōmēdatitie ꝛ alie dimiſſorie.cōmendatitie dicunt̄ p quas cōmēdat̄ de vita ꝛ moribus:exprimunt̄ et ordines ibi quos habet.ar.lxxij.di.c.pe.ꝛ vl.litere aūt dimiſſorie dicunt̄ p quas dimittit̄ a iuriſditione plati.lxxij.di.c.vl. has aūt nō pōt concedere prelatus minor epo.ſ.de offi.archi.ſignificaſti.
2 †Cōmendatitias credo poſſe ↄcedere quoſlibet bonos prelatos ar.ſ.e.inter.nā ibi innuit̄ qꝛ nō solū p literas epi ſed et p alia ar. pōt conſtare de ipſis ordinib' vt licite poſſit pmoueri ꝛ celebrare.ꝛ hic et nō dr̄ qꝛ nullus iſtorū.v.eū ordinauit. ¶ Quidā tñ dicūt qꝛ quo ad ordines.ſ.vt recipiant̄ in ordine ſuo ad celebrādū ſolus epus qui ordinat pōt cōcedere cōmendatitias. ar.lxxij.di.c. vl.ſed tunc tñ pōt ab alio epo ordinari qñ per literas ſui epi ſit dimiſſus.vel alius caſus concurrat in quo licite de iure ab alio epo ordinetur.ꝛ ideo no.†qd nullus epus oʒ ordinare clericū alterius epiſcopi.ꝛ ſi fecerit irrita eſt eius ordinatio quo ad executionem.ſimile.ix.q.iij.epiſcopum niſi alius epiſcopus daret ei beneficium.nam tunc cum ratione beneficij ſiat de iuriſditione ſecundi epiſcopi bene poteſt ordinare eum cum etiam poſſit eū iudicare.ix.q.iij.c.j.ꝛ.ij.ſ.de paroch.c.nullus.ſed remanet de iuriſditione primi epiſcopi propter beneficium quod ab eo habet nec amittit.ſed cōtra.lxxj.di.c.j.ꝛ per totum.ꝛ.lxxij.diſt.per totum. ſo.illa.cc.loquūtur quādo clericus a iuriſditione epiſcopi ſecūdi ex toto eximebatur a primo.puta qꝛ habebat tale beneficiū a primo epiſcopo vel quod de iure vel cōſuetudine cum alio beneficio poſſidere non poterat.ꝛ idem eſt ſi beneficium quod ſecūdo ſibi datur eo modo tale ſit quod cum primo poſſidere non poſſit.nā ꝛ hec fuit intentio canonum illorum qui clericū alterius epiſcopi ſine eius voluntate ſibi ex toto auferre non poſſit. ſed ſi detur ei prebenda in ſua iuriſditione cum ei hoc liceat non tollerando cum primo epiſcopo.vt no.ſ.de preben.cum iam.ꝛ per cōſequēs ex quo dat ei prebendam poterit eum ordinare.licet ſit curialius
3 non ordinare ſine licentia primi ordinatoris. ¶ †De abbatibus autem.an poſſint literas dimiſſorias dare dic vt.ſ.de renun.c.ſi. ſed quid dices de abbatibus exemptis ꝛ aliis.reſpō.quod ꝛ ipſi literas dimiſſorias poſſunt cōcedere ſi ita ſunt exēpti quod dioceſani non habent in clericis eorum ordinationem quod rariſſime conceditur alicui nam ꝛ tunc cum in omnibus quo ad ordines ꝛ quo ad iuriſditionem pertinent ad exemptos.ꝛ per conſequens literas dimiſſorias concederent.

1 Qua de cauſa quinq̄ ſigilla requirantur in literis teſtimonialibus clericorum tranſmarinorum.
2 Nunquid clerici incogniti permittendi ſint celebrare.
3 An ſufficiat oſtendere literas de ſacerdotio ad hoc vt credatur quod quis ſit ſacerdos.

Ua nos duxit.

(Statuta) xxvij.di.p totū (†Quinq̄) ideo plura requirunt̄.qꝛ ſunt ignota. nam ſi eſſet vni notū ipſi ſoli crederet̄.ſ.de proba. poſt ceſſi.lxxix.di.ſi duo.lxxj.di.extraneo.lxij.di.p totū.ꝛ idē.et ſi p teſtes ↄcrederē duos ſufficere.ſ.e.tue ꝛ credimus ſufficere.v.ſigilla epiſcoporum ignota.oportet tñ aliquam notitiā habere de ſigillis vel de clericis ſaltem per famā. item hoc habet locum in his vbi nullum aut modicum preiudicium aliis generatur.ſi autem aliquātulum preiudicium magnū generatur nō creditur eis niſi per collationē ſigillorum vel alias legitime probetur.argu.in aut.de inſtru.cau.ſ.de ſid. inſtru.c.ij. (Epiſcoporum) non aliorum inferiorum prelatorum. (Alus) etiam citra marinis clericis. (¶ Obſeruāde) hoc capi. loquitur in his qui poſtulant recipi vt clerici in ordine ſuo.nam ſi tanquā viatores petant recipi non ſunt ita ſubtiliter examinandi.xlij. diſtin.quieſcamus.ꝛ permittendi ſunt ſecreto celebrare.ſ.eo.tue.de
2 conſe.diſtin.ij. non prohibeant.vij.q.i.epiſcopi. (¶ †In ſuſpenſione).id eſt in probatione.non enim ſuſpenſi ſunt neq̄ ab homine;neq̄ a iure.imo ſine peccato poſſent celebrare: dummodo in loco eſſent vbi celebrare poſſent ſed plebes ſuſpenſe.i. prohibite ſunt audire eorum officia.ſi autem diceretur ipſe ſuſpenſus vel a iudice vel a iure ꝛ celebraret eſſet irregularis ꝛ ſolus papa poſſet diſpenſare cum eo.xi.queſtio.iij.ſi quis epiſcopus dam.in hoc enī caſu poteſt diſpenſare epiſcopus.ſ.eo.c.ſina.dicimus ergo quod cum eo hoc caſu poterit diſpenſare epiſcopus etiam ſi celebrauerit populo.licet non debuerit celebrare ſine diſpenſatione. ſimile dicimus:licet quis deprehenſus in publico crimine non debeat celebrare niſi cum eo diſpenſetur tamen ſi celebrauerit nō precedente diſpenſatione etiam epiſcopus poterit ſuper hoc diſpenſare cum ei prohibitum nō inueniatur.poſſet etiā dici quod ſi hic ſuſpenſus eſſet a iure quod epiſcopus diſpenſare poſſet.ꝛ.c.ſi quis epiſcopus dam.loquit̄ tantum de ſuſpenſis ibi homine non a iure.de hoc tamē alibi plenius notabimus.ſ.de cle.excom.mi.ſi cle.
3 (De actibus).ff.nau.cau.ſtabu.l.vlti.§.ac. (¶ †In inferiorib'). no.non ſufficit oſtendere.literas quod ordinatus ſit in ſacerdotē niſi habeat literas de quolibet ordine.niſi forte qui ordinauit in ſacerdotem ſit tante diſcretionis quod preſumendum ſit de eo qꝛ nō ordinaſſet eū niſi habuiſſet literas ab eo qui ordinauit in diaconum ꝛ ad alios ordines.ꝛ tūc non querāt literas ſuper diaconatum.arg.ſ.c.proxi.nec in aliis ordinibus. (¶ Diſpēſari).i.prouideri vt celebret in ordine ſuo ꝛ ſit hoc ſine diſpēſatione ſolēni. de qua dixi.ſ.de fil.preſby.veniens.vel dic quod diſpēſatio neceſſaria eſt propter hoc quod clericus eſt ignotus teſtimoniales litere ignote.ꝛ hanc diſpenſationem nō poteſt facere niſi epiſcopus ſ.eo.c.vl.ꝛ hoc magis placet.

Inter quatuor

ꝛ infra. (argumenta) ſigilla.no.ordinator vel per teſtes.ſ.eod.proxi.vel per alia probabilia indicia vt quidā dicunt.arg.ij.q.vj.§.diffinitiua.§.nulli homini.ſ.de preſum.literas.xxxij.q.i. dixit.xxvij.q.ij.non aliqua.et C.de rei vēdi.iudicia.nam cum hic querat alterius patrimoniū. ꝛ in ſpiritualibus ſufficiat credere ꝛ alias ſit bone vite ꝛ habeat. v.ſigilla epiſcoporū.licet ignota ſint ſigilla ſi aliqua noticia habetur per famam vel alio modo vel de epiſcopis vel terris eorum licet alias non ſit ſufficiens probatio. tamen preſenti caſu tales crederem poſſe admitti. (Conuerſatio) imo vtrunq̄ eſt neceſſarium teſtimonium ordinum ſuſceptorum probatio vite.ſ. capitulo proximo.

Ue frater. ꝛ infra.

(Canonica) de cō ſec.diſtin.ij. trib' (Ad omnes ordines) de hoc.ſ.eo.c.j.

1 Non eſt aſſumendus de aliena eccleſia ſacerdos vel prelatus cum reperiatur idoneus in eadem.
2 Nūqd liceat exēpt' aliquos i ſuis eccleſiis recipere ſine lnia epi.
3 Inſtituti abſq̄ ſcīa epi remouent̄ niſi cū eis voluerit diſpenſare.

E nobis propo.

(clericos) et male ignotos ꝛ etiam per notos ſed ad celebrandū bñ poſſet eos admittere etiā ſine licētia epiſcopi ſi eos plene noſceret nō per lras:
1 qꝛ ſolis epiſcopis eſt ſeruata hec cognitio.† (Inſtituere) hoc eis non licet.imo nec epo niſi hēat lniam eius epi cuius clericus eſt. lxx.di.per totū.inferioribus aūt platis etiā cū lnia prioris prelati nō eſt licitū aliquē inſtituere in eccleſia ſua niſi prius epus dioceſanus approbet ꝛ diſpēſet vt hic exp̄ſſe hēs.lxxij.di. hortamur.et hoc eſt ea rōne.qꝛ aliqñ crederet aliquas literas ſufficiētes que nō eſſent.vel poſſet ille clericus habere alia impedimēta:ſed nec admittere poſſunt ad celebrādum populo.lxxj.di.extraneo.ſicut nec eis lʒ dimiſſorias dare literas.ſʒ epo tñ.lxxij.diſt.extraneo.ſ.
2 de offi.ar.ſignificaſti. ¶ †Quid dices de exemptis an poſſint in

ſuis

ſuis eccleſiis aliquos recipere. Rñ. eps in perſona ſacerdotis re-
cepti ab exemptis poteſt animaduertere cum in ſua dioce. delin-
quat celebrando. vj. q. iij. placuit. C. vbi de cri. agi. aut. qua in p-
uincia niſi forte ꝛ familiares exemptorũ ſint exempti qꝛ tenor pri-
uilegij diligenter eſt obſeruandus. ſ. de priuile. porro. † Non erit
ergo exemptis licitũ aliquem clericũ recipere ſine licētia epi dio
ce. ſed ſi ipſe eps malitioſe differret ſuũ dare aſſenſum ageret ad
hoc coram ſuperiore. ar. ſ. de iure pa. paſtoralis. ꝛ potes dicere ꝙ
nõ eſt neceſſe epiſcopũ ſuũ preſtare aſſenſum ſed tantũ cognoſce
re de literis dimiſſorijs. poſtꝙ aũt pronunciauerit eum plene di-
miſſum: licitũ eſt exēptis eũ accipere. ꝛ hoc eſt verũ vbi loca exē-
ptorum populũ habēt. alias eñ p ſe ꝛ ſuis locis exēptis ſine licē-
tia epi lꝫ eis accipere clericos dummõ habeāt lr̃as dimiſſorias: nec
ob. ꝙ ði qð rõne delicti poſſint in eos animaduertere intermitti-
tur ei pena: quia non deliquit. vel dic ꝙ illud intelligitur de non
3 exēptis ſpāli priuilegio. † (Ex diſpenſatione) nõ pōt eps diſpen
ſare in hoc qð ſi non hꝫ lr̃as dimiſſorias remaneat in eccleſia ſꝫ
in hoc diſpēſat: qꝛ ex quo male inſtitut⁹ eſt in eccleſia debet eijci
ſed diſpenſatur cum eo qð remaneat: ſed nunquid eſt etiã neceſſa
ria diſpēſatio in his qui aliquo contēpto ſunt electi vel poſt ap
pel. Rñ. non qꝛ ibi electio eſt canonica: lꝫ poſſet caſſari ſed hic ſe
cus. ar. s̃. de ele. ꝙ ſicut. vbi de hoc no. vel dic ꝙ hic nõ recipit exe
cutionem inſtõnis ſue niſi fuerit cũ eo diſpenſatũ. ix. q. ij. lugdu-
nen. ꝛ hoc fere cum primo idem eſt. vel melius quod nēceſſaria
eſt diſpenſatio qꝛ ignotus eſt: vt no. s̃. eo. c. j. Inno.

¶ De officio archidiaconi. Rubrica.

1 ☞ Ineſt vicario cognitio ꝛ iuriſdictio ordinaria.
2 Epiſcopus ſemel in anno viſitare debet eccleſias ſibi ſubiectas.
vrgēte vero neceſſitate ēt pluries in anno viſitare pōt. vt ĩ nu. 2.

Ut archidia. (vicarium) Dece. hui⁹ ti. cõcedunt multa archi. que
alibi cõceduntur alijs dignitatibus ꝛ ecõuerſo. qua-
re dicendũ eſt. c. iſtorũ ti. idcirco aliqñ ꝯcedere aliqua
officia vni dignitati que melius competerent alij: quia illa di-
gnitas ibi nõ eſt cui melius cõpeteret. vel loquitur ſm diuerſas
cõſtitutiones ꝛ conſuetudines ꝛ diuerſa loca que multũ valent
imo preualent in officijs. s̃. de cõſue. cũ olim. ſ. de exceſ. prela. ad
hoc hec gl. valet ad preſentem tit. ꝛ ſe. de officijs. vbi aũt ꝯria nõ
probaret̃ conſtitutio vel conſuetudo preſcripta ſtaretur his. c. ſ.
1 eo. vt noſtrum. † (Uicarius) qꝛ vicarius eſt ꝛ cognitionē ꝛ iuriſ-
ditionem ordinariã habet. C. de offi. iudi. l. j. ſ. de offi. vic. qꝛ. xxv.
di. perlectis. Itē qꝛ eſt vicarius per ſimplicē querimoniã audit
eps cauſas ſubditorũ archid. ꝛ abſoluit excõicatos ab eo. vt no.
ſ. de offi. arch. cũ ab. qð non pōt facere archieps in ſubditis ſuoꝝ
ſuffraganeorum. ij. q. iij. nullus prius. (Honore) .i. ſi grauãtur ab
alijs indebite. ꝛ etiã forte nõ ab epis: qꝛ non ſunt tantum vicarij
☞ ſed certa dignitate potiunt̃: vt per totũ tit. hoc apparet † nec re-
moueri poſſunt ad libitũ epi nec pro velle eorũ officiũ exercere. ꝛ
de hoc no. ſ. de offi. ordi. cum ab. ſed ideo dicuntur archi. ꝛ etiam
alij in dignitatibus conſtituti vicarij. qꝛ omnia que exercent ad
epos pertinent. ſed cõſtituendo dignitates hoc tranſeunt niſi ali
quam recipiãt tunc quod credimus eos poſſe vnde apparet qð
cuſtodiã vacantiũ dignitatum tñ habent epi quo ad hec iura. ꝛ
qð epi habēt eorũ electionē. ar. ſ. de inſti. c. cũ veniſſent. ſ. vt eccl.
biñ. vt noſtrũ. ſ. eo. ad hoc. §. vi. vel potius electio harũ dignita-
tũ vel preſentatio ptinet ad eũ qui dotauit dignitatē (Eccleſia-
ſticoꝝ) virorũ vel officiorũ (Delinquētiũ) ar. qð archi. habet cu-
2 rã animarũ. ar. ꝯ. ſ. eo. cũ ſatis † (Circumeat) eps ſi ſan⁹ eſt ſemel
in anno viſitet eccleſias. x. q. j. eps. decernimus: ſed ſi fuerit infir-
mus mittet pro ſe archid. vel aliũ. vt. s̃. eiſdē. c. ꝛ hoc eſt verũ vbi
eps habet de conſuetudine mittere quē velit. vel vbi nõ eſt archi
dia. vel archi. habet de officio vt pro epiſcopo viſitet. vt hic quod
aũt dicit hic de tertio in tertiam viſitationem faciendã intelligo
vbi non eſt neceſſitas. nã ſi neceſſitas eſſet. lꝫ in contrariũ cõſue-
tudo ſe haberet nõ obſtaret preſcriptio vel cõſuetudo. ſ. de pſcri.
3 cum ex officij. ¶ † Et ſi neceſſitas eſſet pluries in anno viſitare
pōt illã eccleſiã ꝗ viſitatiõe indiget nõ aliã. ſ. c. mãdamus. xviij.
q. vi. viſitãdi nõ ſemel vel dic ꝙ de iure archi. nõ habet viſitatio
nem niſi ꝙ eps eſt impotens vt predictũ eſt. ꝛ tũc non niſi de ter
tio in tertiũ annũ. vt hic nec eſt ꝯ. ſ. c. mãdamus. qꝛ ibi erat cõſue
tudo ſpecialis illius archi. qð omni anno viſitaret. monaſteria
autem duplicē viſitationē habent quolibet anno. vnam ab epo.
xviij. q. vi. non ſemel ꝛ aliam viſitationē generaliũ. ſ. de ſta. mo. in
ſingulis ꝛ. c. ſe. ¶ Item dicũt quidã ꝛ in alijs eccleſijs vnam viſi
tationē habeat ordinariã archi. aliam dioce. ¶ (Corrigat) mi-
nora maiora autē refert ad epm. ſ. eo. ad hec. ꝛ eſt argu. qð ex quo
habet coertionē qð poſſit excõicare vel ad minus interdicere. ſ.
de offi. de leg. ex literis. arg. contra. ſ. eo. cum ſatis.

Fficij vero.

Et que. (cõtra) Et. ſ. que collecta forte ad cu-
ſtodiēdum. nam qꝛ eccleſia vñ erat ar-
chi. ſecuriorē ſacriſtiã hēbat. alie eccle ibi ſua cimini
lia vel theſauros depoſuere. ꝛ de cuſtodia eorũ omniũ
archi. debet reddere rõnem vel ad officium archi. pertinet vt di-
ligentem curã habeat ſuper oēs prelatos eccleſiarũ qualiter hoc
cuſtodiant. ꝛ ſi archi. in hoc inueniatur negligens in hoc ipſe te
netur. ¶ (Negligentia) prelatus eñ qui ſuper hoc hꝫ officiũ. ſ.
ſuper cuſtodia depoſitoꝝ preſtat dolũ latam culpã ꝛ leuē. C. de
peric. tu. ſi res. C. ar. tu. qcqd. ſed ēt de leuiſſima vſ ꝙ teneat̃ ſed
ꝯ: qꝛ depoſitarius non tenet̃ niſi de dolo ꝛ lata. ff. depo. l. j. §. j. ꝛ. l.
qð nerua. niſi in certis caſibus qui noiantur. ſ. depo. c. vlt. ſed dic
ꝙ ſicut ille qui accepit pciũ p depoſito ſeruãdo vt in eadē decr.
ði tenet̃ de culpa. ita ꝛ qui dignitatē hꝫ cui hoc officiũ eſt anne-
xũ vt hic cũ plus ſit hr̃e dignitatē quã pciũ: vel potes dicere qð
hec ciminilia nõ erant depoſita: ſed in cãm pignoris. vel alio mo
do erant accepta ab eccleſia vel epo ꝛ apud archid. gubernata.
1 ☞ Archidiaconus de iure cõi non habet curam animarum: niſi
ſibi ſpecialiter ab epo demandetur.
2 Cura animarum que eſt poteſtas ligandi ꝛ ſoluēdi in nullo pre
lato eſt niſi ſit ſacerdos.

Cum ſatis ſit. (conſuetudinis) nõ pſcri
pte cum eps hꝫ in priuile
gio qð nullus prelatus ſue dioc. inſtituere debet pter
ipſum. vel hoc eps habeat de cõſuetudine preſcripta.
hec expoſitio neceſſaria eſt ſecundũ. B. qui dicit qð archidia. de
ſuo iure habet inſtitutionem clericorum ꝛ curam animarum. ſꝫ
Hug. hoc negat. ꝛ tunc nõ eſt neceſſariũ hoc exponi. ſ. nõ preſcri
1 pte: qꝛ plena eſt litera vt iacet. † (Curam) qꝛ nec hꝫ niſi demande
tur ab epo. xvj. q. ij. nullus. ar. cõtra. s̃. c. c. j. ſed. B. dixit quod ar-
chid. hꝫ curam animarũ. ſ. de offi. dele. ſuper in ſi. de preben. refe-
rente. ꝛ rñdet huic. c. qð hic erat cõtraria ſpālis cõſuetudo ꝗ ma
2 xime in iuribus archi. ſeruanda eſt † (Curam) melius diſtinguit̃
ſic cura aiarũ ði ſtricte poteſtas ligandi ꝛ ſoluendi. ſ. in foro pe-
nitentiali. ꝛ hoc in nullo prelato eſt niſi ſit ſacerdos. vt probat̃.
xxj. di. in nouo. ſ. de pe. ꝛ re. oīs. quã curã ali⁹ dare nõ pōt quã ſa
cerdos vel ſacerdotis autoritate generali ꝛ ſpeciali: vt hic. xvj. q.
vij. nullus. de autoritate generali intelligo. ſ. de offi. dele. ſuper
eo. xxv. di. perlectis ꝛ tunc non dicuntur ipſi dare: ſed illi quorũ
autoritate datur. ff. de admi. tu. ita. §. geſſiſſe. quãuis dici poſſet
ꝙ archi. ꝛ electi confirmati ꝛ alij hmõi. qð ꝗuis nõ ſint ſacerdo
tes. tñ pñt dare eccleſias ſacerdotibus. nec dant curã aiarũ ſed hi
eis dant qñ fuit factus ſacerdos ſimul cũ ordine hãc ptãtē ligan
di ꝛ ſoluendi accepit licet nõ in hos ſubditos quos modo dat ar
chidia. vel alius prelatus ptãtem hēret anteꝗ per ipſum inſtitue
retur in eccleſia que curam hꝫ. ſed officium huius poteſtatis quã
non habebat concedit. xj. q. j. eccleſie ſimiliter ꝛ ſuperiori. j. q. j. §.
ex his verbis arg. large dicitur cura poteſtas eijciendi ꝛ recipien
di in eccleſiam corrigēdi ꝛ puniendi exceſſus. xxj. diſt. §. j. ſub hac
cura eſt excõmunicare interdicere viſitare ꝛ cetera talia que ſunt
ad correctionem morum. s̃. de ele. dudũ. eccleſia romana. s̃. e. c. j.
hanc curam poſſunt habere arch. ꝛ inferiores prelati. vt ibi ði de
vtraꝗ iſtarũ curarũ intelligitur. ſ. de prebē. de multa. eccleſiã au
tē vel prebendã conferre archi. non poteſt vel alius prelatus pre-
ter epm. xvj. q. vij. nullus. niſi hoc ex conſuetudine vel priuilegio
habeat. tunc facit tanꝗ vicarius. ſ. de off. dele. ſuper eo. ſ. de inſti.
cum veniſſent. s̃. eo. c. j.

Archidia. (ſniam) Excõicationis hic ius
cõe in omnibus arch. ꝛ omnibus
prelatis. ar. xvj. q. ij. viſis. xxiiij. q. iij. corripiant̃. ꝯ. ij.
q. j. nemo. ſ. de officio ordinarij. cum ab eccleſiarum. ſ.
de appel. reprehenſibilis: ſed iſta ꝛ omnia alia cõtraria intellige
vbi cõtraria obtinet conſuetudo pſcripta. ¶ Melius credo ius
cõe qð oēs hi plati hñtes iuriſditionem ab epis ſint ordinarij. ſ.
de exceſ. prela. ad hoc. ꝛ poſſunt excõicare ſubditos. ſ. de offi. ord.
cum ab. niſi ſint mulieres. ſ. de pe. ꝛ remiſ. noua. ꝛ. c. que dicit pre
latos nõ poſſe excõicare intellige vbi ꝯria eſt ꝯſuetudo que iuriſ
ditio non tollit ꝛ tribuit. ſ. de exceſ. pla. ad hoc. C. de emen. pro. l.
j. vel dic ꝙ non dꝫ excõicare cũ ſolēnitate que eſt. xj. q. iij. dꝫ. cũ. c.
ſeq. de hoc aũt non dubitatur ab aliquo quin minori excõicatio
ne poſſit excõicare vel interdicere ſicut intelligũt prima. c. que di
☞ cunt inferiores prelatos poſſe excõicare. ¶ Itē dicimus qð pre-
lati qui hñt tñ iuriſditionē a collegijs vel alijs ꝗ epis. nõ pñt ex
cõicare: qꝛ hãc ptãtem nõ pōt cõcedere niſi eps. xxiiij. q. iij. corri-
piantur: lꝫ alr̃ iuriſditionē habeant vt no. ſ. de offi. or. cum ab. nã
qð nõ hñt dare nõ pñt. j. q. vij. daibertũ. niſi forte collegium eli-
geret autoritate epi. ꝛ de iuribus epalibus aliqua haberet vel ab
eo cõfirmaretur. de hoc no. ſ. de offi. ord. quanto.

Mandamus. (aliquantum ſepius) not. s̃.
preori.

1 ☞ An Archidia. poſſit ſine epo imponere penam pro delicto.
2 Epi accuſationes omnes criminales audiant nõ autē archidia.

3 Epiſcopus tenetur de facto archidiaconi.
4 Rurales decani de conſenſu archi.inſtitui ⁊ deſtitui debent.

Ad hec nos dicimus.

(ſtatuta) xv.di.per lectis.(Imperat) q̄lr ſua officia expleāt.(Parochiaꝝ).i.eoꝝ qui per parochias morant̄.ſ.eo.c.j.(Audire) dicūt quidam non tū diffinire cū ei cōceſſum non ſit alij cō tradicunt.ſ.⁊ qđ diffinire debent.⁊ hoc magis placet.ar.ff.de iudi.de qua.item quidam hoc intelligunt tantū de parochialibus clericis.alij de ciuitatēſibus.ar.ſ.e.c.j.(Iurgia) ciuilia.⁊ ſic de crimine agitur ciuiliter.(Cōſtitutionē).ſ.e.c.j.(Uicaria).ſ.de of.vic.c.ij.(Clemētis).xciij.di.diaco.(Perſpiciēs).i.inquirens nō vniuerſaliter viſitādo.ſed tm̄ loca vel perſonas de qb⁹ eſt īfa-
1 mia.de hoc no.ſ.e.c.j.(†Corrigat) verbis monitionibus ⁊ precep tis.penā aūt pro delicto nō pōt īponere ſine epo.ſ.de of.cuſto.c.j.ar.ſ.de offi.archi.c.ij.⁊vl.ſi qs tñ diceret qđ modicā penā ſibi īponere poſſet vel ſuſpenſionē ad modicū tp̄s forte nō peccaret. ¶(Ardua) vt ſi erigat depoſitionē clerici vel etiā ſuſpenſionem perpetuam vel etiā multū diutinā.cū enī hoc ſine capitulo facere nō poſſit epiſcopus.ſ.de exceſ.p̄la.c.j.abſurdū eſt dicere ꝙ archi. poſſit.idē eſt.⁊ ſi expediret facere vnionē eccleſiarum vel diuiſio-
2 nē.ſcꝫ qꝛ nō fieret ſine epo.ſ.de exceſ.prela.ſicut.ij.†imo oēs accuſationes criminales non ſolū clericorū in ſacris poſitorū.ſed in minoribus ordinibus audirent epi nō archi.xv.q.vij.fel.ſi antē epo nullus ⁊ etiā laicorū.ſ.de offi.or.c.j.itē cauſas matrimoniales.ſ.de conſan.⁊ affi.ex literis.§.vl.itē oīa negocia vbi exigit̄ diſpenſatio:vt no.ſ.de eo qui fur.or.c.ij.itē ea que nō lꝫ epiſcopo facere ſine conſenſu capituli.vel capitulū ſine ꝯſenſu epi vt eſt collatio p̄bendarū.⁊ multa alia que continent̄.ſ.ſub ti.de his q̄ fiunt ab epo ſine cōſenſu.c.ea.⁊ de his que fi.a ma.par.ca.c.ij.⁊vbi ſpecialis autoritas epi requirit̄ ſicut in alienationib⁹.xij.q.ij.ſine exceptione.x.q.ij.hoc ius.xvij.q.iiij.in venditionib⁹ itē in monaſterijs nō habent iuriſditionē correctionē vel reformationē niſi cōſuetudo hoc eis tribuat.ſ.e.dilecto.vel poſſet etiā dici qđ cōparandus ſit defenſori ciuitatis vt vſq̄ ad.ccc.aureos audiat cauſas ciuiles ēt de minoribus ⁊ in maioribus criminib⁹ poſſit clericū reum capere ⁊ eū ad epiſcopū mittere ⁊ modicam mulctam indicere.⁊ etiā clerici qui ſunt de ſua iuriſditione poſſunt preſtare autoritatem in adop.emanci.⁊ teſtamentorum ⁊donationum inſinuationibus ⁊ manumiſſionibus quas faciūt non noie eccleſie:ſed proprio.in aut.de defen.ciui.§.iudicare.vſq̄ in fi.in eo tñ non comparatur ei vt quidā dicunt.quod ratione delicti vel cōtractus ſub eo aliquis conueniatur cū non habent territorium vt no.ſ.de fo.cōpe.cū contingat.eadē.⁊ que hic dico in archidi. intelligo ⁊ in alijs minoribus prelatis ordinarijs qui vel de iure ſuo vel de conſuetudine habēt iuriſditionē hoc non plꝫ:nec ſunt cōparandi defenſoribus ciuitatum:qꝛ non ſunt ordinate dignitates eccleſiaſtice ſm̄ iura ciuilia:ſed ſm̄ cōſtitutiones eccleſiaſticas ⁊ ſm̄ illas debent exercere iuriſditionem ⁊ non ſm̄ ciuiles. (Alia) vt no.ſ.e.vt noſtrum. ¶(Beneficijs) collatis ab epo vel confirmatis.ſi enim ad alium pertinet collatio vel confirmatio
3 tunc non pertinet ad archi.inſtitutio.(†Archi.) nō ergo videt̄ puniēdus epiſcopus ſi promotus ſit idignus.ar.liiij.di.ſi ſeru⁹. ſed hoc ideo eſt:qꝛ epus tenet̄ de facto archi.ſicut exercitor de facto magiſtri.ff.de exerci.l.j.§.magiſtrum.niſi cōis opinio eſſet ꝓ bonitate archi.ſ.de pig.ſignificante.(Omnibus).lxxv.di.epus.C.
4 de auf.pre.l.vl. ¶†Item hic habes qđ de conſenſu archidia.debent inſtitui ⁊ deſtitui decani rurales.⁊ hoc eſt ea rōne qꝛ cū archi.debeat habere curā parochie.ſ.c.vlt.⁊ decanus qui hic ſuppleat vices eius.ſ.de offi.archipre.c.vl.non debet abſq̄ eius conſenſu inſtitui vel deſtitui.⁊ idē in epo.⁊ loquit̄ hoc.c.ſm̄ cōſuetudinē:qꝛ vbi non eſſet conſuetudo ſecus eſſet. ¶(Ab oībus) melius intelligitur hec decr.de quibuſdam decimis que in aliquibus partibus francie cōſtituunt̄ ad faciēdum quedā officia que cōiter pertinēt ad epm̄ ⁊ archi.nec inſtituunt̄ in aliqua eccleſia nec cōfirmantur:ſed quaſi miniſtrales ⁊ officiales ſunt vtriuſq̄ ⁊ pro magna parte nō conſtituunt̄ perpetuo.⁊idō dici hic pro tp̄e id eſt ad tp̄s.(Eligēdus) oīa que circa electionē hmōi p̄ſonarū vel ꝯfirmationē ager epo ēt faciet cōiter cū archi.ſꝫ ſi diſcrepāt cū maior ⁊ principalior ſit autoritas epi q̄ archi.tñ vicariam dignitatē habet.credimus valere qđ facit epo.ſi tñ archi. videret indignū inſtitui poſſet pro iure ſuo appellare.vel alſ contendere.alij tñ contradicunt.ſ.qđ nō valeret qđ facit epo ſine archidiacono vel econuerſo niſi conſuetudo ſe ⁊ in contrarium habeat.

Significaſti.⁊ infra.

(archid.) lxviij.diſ.quamuis.lxij.di.extra de ꝯſe.di.v.non opꝫ.(Literas) ſcilicet qđ ab alio epo ordinetur(Eis) clericis.

Ut noſtrum.

(ex officio).i.cōſtitutione(officiū).ſ.e.ad hoc.
1 ☞Ex mentione facta de procuratoribus cōprehēdunt̄ iuriſditio: correptio ⁊ reformatio tanq̄ paria ſub gñali clauſula adiecta.

2 Condemnari non debet quis niſi actor probet ex ea cauſa ſibi deberi ex qua petiit.
3 Poteſt epus etiā inuito ſubdito q̄n q̄ cognoſcere de cauſis ad ei⁹ iuriſditionem ſpectantibus.
4 Licitum eſt inter partes cōuenire:vt ſub nō ſuo iudice litigetur.
5 Archidiaconus plebanus vel alius minor epoꝝ in monaſterio non habet correctionem vel viſitationem vel iuriſditionem.
6 Conſuetudo vbi eſt contra ius ſeu onoroſa eſt:extendi nō debet.
7 Conſuetudo non eſt extendenda in his que conſiſtunt in preſtationibus ⁊ conſimilibus.
8 Nunquid archi.qui iuriſditionē in oīb⁹ exercuit in monaſterijs intelligat̄ etiā exercere poſſe in monaſterijs de nouo edificatis.
9 Cū qs ſpecialiter de aliquibus accedit:de alijs prohibere videt̄.
10 Nunquid de iuribus ad iura fiat extenſio.

Dilecto filio.⁊ infra.

(q̄dā alia) †No.ꝙ facta mētione de procuratoribus ſub clauſula gñali ad-
1 iecta cōprehēdunt̄ iuriſditio correptio ⁊ reformatio tanq̄ paria:qꝛ cū vnū debetur:⁊ aliud vel dic non comprehēdit tanq̄ paria qꝛ paria nō ſunt ſed maiora:ſed cōprehēdunt̄ tanq̄ expreſſa per illam adiectionem.⁊ quedam alia ad ipſum ratione archi.ſpectantia.ꝓpter hāc enī clauſulā de oībus ſiue minorib⁹ ſiue maioribus agere pōt dummodo de iure ad archidi.ſpectent etiam idem dicerē ſi diceret ⁊ rebus alijs ad eum rōne hereditatis ſpectantibus:qꝛ de maioribus quam expreſſa ſunt agere pōt dummodo ad hereditatem ſpectent.poſſet tñ rñderi his decre.ſi quis vellet dicere contrariū quod ideo fuit admiſſa hec petitio. qꝛ non fuit cōtra eum exemptū.alſ ſecus.ſ.de reſcrip.ſedes.(Et rōne) ſm̄ petitionem iſtam vr̄ qđ etiā ſit de conſuetudine hec iura habere debent in predicto monaſterio nihilominus abſoluendum erat monaſterium.qꝛ nō ratione.archidia.ſed conſuetudi-
2 ne debebantur †⁊ nō debet quis condemnari niſi actor probet ex ea cauſa ſibi deberi ex qua petiit:vt no.ſ.de offi.or.conquerente. Sed reſpondeo ſub his verbis rōne archidia.vel ad eius archidia.ſpectantibus comprehēduntur non ſolum iura que debent̄ ex iure vel priuilegio.ſed etiam que debentur ex conſuetudine.ſ. de preſcrip.auditis.(Petiit) confeſſoriam intentando.(Si tamen) per hoc videbatur ſibi licet erraret per ſuam intētionē fundaſſe.ſ.de reli.do.cum venerabilis.ſ.de capel.mo.dilectus.xvj. q.vij.omnes.nam licet monaſteria quo ad legem iuris ſubſint epiſcopo que conſiſtit in inſtitutione perſonarum in coertione criminoſorum.in collatione ſacramentorum.xvij.qō.ij.hoc iure cognouimus.xvj.qō.j.monaſteria.non tamen archid.ſed ſicut ex hoc capitulo apparet quod eſt no.dignum hoc non extendit̄ ad archi.quia niſi probauerit conſuetudinem archidia.non exercebit legem iuriſditionis in monaſterijs.ſoli enim epiſcopi hoc habēt in monaſterijs(Uidelicet) ecce iuriſditio.(Et eius) ecce correptio(Solent) nam cōſuetudo in iuriſditione valet.C.de mū.l. iij.ſ.de exceſ.prela.ad hoc(Salua) licet epo teneantur obedire in multis contra regulam:tñ per ſedem apoſtolicam quā cōfirmatam:vt hic.xvj.q.j.qui pure alſ no.⁊.c.cum pro vtili.ſecus ſi apo-
3 ſtolicam eam non approbaſſet.(†Conueniri) iniuſta vr̄ detur petitio quia epus poteſt etiam inuito ſubdito aliqū cognoſcere de cauſis ad eius iuriſditionem ſpectantibus:vt no.ſ.de offic.ordi. cum ab.imo quidā dicunt qđ poteſt ab eis aduocare iuriſditionem.ar.ff.de iudi.iudicium hoc nō credo vt expreſſe videtur dicere.aut.de defen.ciui.§.interim.in fi.col.iij.l.iudicium loquit̄ quando in ea iuriſditione quam exercet minor iudex ſuperior iudex habet maius imperium.qꝛ tantum in defectū ſuperioris iudicis deuoluitur iuriſditio ad inferiorē.C.de iudi.l.cū ſp̄ale.C. de fabri.l.ſi quis.qꝛ tūc ſi īferior vellet cognoſcere ſuperiori poſſet prohibere.vel poteſt intelligi preallegata.l.iudiciū ꝙ ſuperior q habet maius imperium in ipſa iuriſditione pōt prohibere inferioribus ne procedāt ſi ſunt ſui officiales vel vicarij.⁊ ſm̄ hec enī archidiaconi ⁊ archipreſbyteri dicant̄ vicarij eporum.⁊ epi dicātur in eos ſua onera partiri.ſ.e.c.j.⁊.ſ.de offi.archi.preſb.c.ij.eis ☞poterit ꝓhiberi per epos.†archiepi autē ⁊ etiā preſides prouinciarum vel legati non poterunt prohibere inferioribus epis vel alijs quin hēant ita plenam iuriſditionē in ſuos ſubditos ſicut ipſi legati.lꝫ ipſi legati maiori dignitate preeminent quin ſuā iuriſditionem exerceant.illud bene fatemur qđ pñt audire queri-
4 monias omniū qui ad eos vadunt.ſ.de of.leg.c.j.(†Conueniri) ad hanc queſtionē non reſpondet hoc idē qꝛ petitio fuit iniuſta cū licitū ſit inter partes cōuenire vt ſub nō ſuo iudice litiget̄.ff. de iure.om.iudi.ſi conueniret.imo etiam ſufficit ſi nō excipiat et hoc ipſo conſentire videt̄ ⁊ tenet quod facit alius iudex.ff.de iu. l.j.⁊.ij.in p:in. ¶Quidam tñ rñdent hic nō eſſe admittendā petitionem ꝓpter fraudē:fiebat enī vt ſic ſubtraheretur iuriſditio eius.ſ.archidiaconi.ar.ff.de dolo.cū quis.ff.de aqua plu.arcē.l. j.⁊.l.deniq̄.vel propter conſuetudinē.alij dicūt ꝙ ꝓpter hoc nō rñdent huic qōni.qꝛ in hoc monaſterium non peccabat.alij tñ dicūt qđ ſub illo verbo qđ ſequit̄ in rñſione pape.ſ.iuriſditione.

aliqua

aliqua ꝛc.omnia cōprehēdit.ſ.viſitationē:correctionē:ꝛ iuriſdi-
tionē.ꝛ etiā ꝙ prius debeāt ſub archidiacono cōueniri ꝙ ſub ar
chiepō.ꝛ iōiꝰ rñ.(Spūalibꝰ).q.d.cāe que tāgūt archiepm ꝛ ho
mines eius ꝛ familiā.nō peto vt corā me prio agat(canonicos)
ff.de le.iij.ſi corpus.§.j. iiij.q.iij.ſi teſtes.ꝛ.ſ.de teſti.veniēs.C. de
repu.conſenſu.§.ſeruis.C.de queſt.interrogaſti.(conſtiterit)per
probationes archid.(Pacifica)ad hoc enim vt currat preſcri-
5 ptio neceſſe eſt qȯ ſiat pacifica.ſ.de preſcri.ſanctorū.(†Iuriſdi-
tionē)no.archidiaconū vel plebanum vel alium minorem epo-
rum in monaſterio nō habere correctionē vel viſitationē vel iu-
riſditionē.ꝛ ita per cōſequens nec ꝓcurationē que rōne viſitatio
nis debeť.ſ.de preſcri.ex officij.xviij.q.ij.dudū peruenit.ſ. de ca.
mo.c.ij.¶Sed nūqd in prioratibꝰ q ſunt p villas hēbit ꝑdicta
rñ.ſi ſint monaſteria vbi ſit cōuētus mona.vel ēt ad hoc inſtitu-
ta p epm vt ibi ſit cōuētus.tūc nec archi.ibi hēbit iura archi.ſed
ſi ad hoc nō fuerint inſtituta tūc archi.ibi.ſua iura habebit. nec
privilegio monaſterioꝝ gaudebit.x.q.j.c.j.†nā ꝛ in capellis mo
nachorum cōſtat qȯ archidiaconus hꝫ ius:qꝛ exempti in hoc iu
re nō inueniunť.itē dicūt quidā ꝙ ſi monaſteria hñt priuilegiū
ꝙ archidia.hꝫ ibi iura archi.qȯ eps etiā in exemptis abbatibus
propter ſubditos hꝫ ius.ſ.de priui.ex ore.in ſi.item dicunt quod
tunc teneť abbas ꝓcurationē rōne viſitationis facere archi.qꝛ ꝛ
ſi monachus viſitare non debet populum ei tñ ſubiectū viſitare
debet.x.q.j.placuit epō.tñ poſſet dici qȯ archidiaconus vel alij
prelati ꝑter epos nihil iuriſditiōis habēt in mōaſterijs neqꝫ po
pulos eorū:ſed parochialia iura habebunt.puta decimas ꝛ hu-
iuſmodi.ſ.totam ſuā parochiā.xvj.q.j.decimas qcūqꝫ.niſi ipſis
monaſterijs datus ſit populus cū iuribꝰ parochialibꝰ ſꝫ ꝑus di-
ctum magis plꝫ:qdā tñ dicūt:ſꝫ nō plꝫ ꝙ archidiaconꝰ in mona
ſterijs habet correctionē ꝛ viſitationē qȯ hic nō negať.ſed iuriſ-
ditionē nō.nec ob.xvj.q.j.alia qꝛ illud intelligitur ꝙ poſſit ſa-
cerdos vel inferior prelatꝰ nō cogere:ſꝫ facere per ſuperioꝛ cogi
monachos ad ſoluēdas decimas.¶(In hmōi).i.cōſimilibꝰ pu
ta eiuſdē ordinis ꝛ.ſ.eiuſdē metas cōſtitutis.ꝛ nō magis priuile
giatis:ſed ſecus ſi ſunt eiuſdē cōditionis.(In hmōi).ꝫ.de cōſue.
cū olim.¶(De premiſſis).ſ.qȯ archidiaconus pacifice conſue-
uit exercere iuriſditionē in dicto monaſterio.vel in alijs eiuſdē
6 ordinis ꝛ conditionis.¶(†Supradicto)no.qȯ vbi conſuetudo
eſt ꝫ ius vel onerosa nō eſt extendēda:vt.ſ.de deci.c.tua.cū cōtin
gat.neqꝫ ad alia iura.ſ.de capel.mo.c.ij.ſ.de preſcri.auditis. nec
ad alias eccleſias vel perſonas.xij.di.oīa.xj.diſt.catholica.Si vo
ſit laudabilis conſuetudo ꝛ que iuuet rōne ꝛ que ſit ſuper re cō-
ceſſibili quale eſt in archidia.in monaſterijs qȯ de facili debet
archidia.cōcedere vt in alios ſua onera partiatur.ſ.ti.prori.c.ſi.
ꝛ de qua vel cōtra quā nihil ſit ſtatutū illa ſeruanda eſt ꝛ extēdē
da ad alias eccleſias non ad alia iura.vt hic.ꝛ.ꝫ.de elec. cum ec-
cleſia vulterana.xj.diſt.in his.xij.diſt.in.conſuetudo.viij.di. que
contra.ſ.de cenſi.ſopite.ꝛ dicimus ſufficere ſi maior pars eccleſia
rium vel perſonarū eiuſdē cōditionis ſeruet illā.ff.de inſti.ꝛ iur.
l.pe.ſ.de cenſi.ſopite.ꝛ hoc non ſolū itelligimꝰ de eccleſijs eiuſdē
dioce.ſed etiam eiuſdē prouincie.ꝛ intantū hoc eſt verū:qꝛ ſi cer-
tum ſit eas nō ſeruare conſuetudinē tñ cogi debēt eā ſeruare.qȯ
ex eo apparet:qꝛ eccleſie de nouo edificate ad illud teneť.ſ.de cē
ſi.ſuper eo.ꝫ.de conſue.cū olim.ꝛ talia ſunt qȯ habeant vnū mo
dū in officijs.xij.di.c.pe.ꝛ vl.ꝛ ꝙ ſeruet menſura cōis.ſ. de cēſi.
ex parte ꝛ qȯ certas dignitates hēat aliqs ꝓlatus.ꝫ.de cōſue. cū
olim.ꝛ hoc verum qȯ alij cogunť ſeruare niſi habeant cōtrariā
cōſuetudinem ꝛ preſcriptā.ꝫ.de conſue.c.vlt.ſ.de preſcri.auditis
vel niſi pro illa aliā habeat.ſ.qꝛ alius hec iura in hoc monaſterio
exercet.ꝛ tale eſt:puta qꝛ vna eccleſia ieiunat die ſabbati.alia mer
curij.xij.diſt.illa.hic enim minor pars non cogit ſequi maiorē.
¶†Alij dicūt in his q ſunt iuriſditionis vel iuriſditiōi annexa
fieri prorogationem de perſonis ad perſonas dūmodo pars ma
ior vtatur.ff.de inſti.ꝛ iur.l.pen.ff.ad muni.qȯ maior.ff.de teſti.
ad teſtiū.niſi eſſet cōſuetudo itroducta ꝫ rōnē.ff.de legibꝰ.ꝙ nō
7 rōne.¶†In alijs quē q cōſiſtūt in preſtatiōibꝰ ꝛ cōſimilibꝰ non
eſt extendēda cōſuetudo vt hic.ar.ꝫ.ff.cōtra predi.vēditor.§. ſi cō
ſtat.Sed ibi nō dr extēſio que eſt circa vnā rē tñ.ſ.de cēſi.ſopite.
cū ſuis concor.nō ob.qꝛ ea ꝑter cōſuetudinē debita erant de iu-
re†nunꝗ tñ eſt reſtringenda ita cōſuetudo vel priuilegiū vt vna
res diuerſo iure cenſeatur.ſ.de deci.cum in tua dio.xij.q.ij.cogno
uimus.¶Item ſimiliter ſit extenſio in his q pertinēt ad aliū de
iure cōi.ſ.de reli.do.c.j.ſꝫ mirū videť ꝙ negligētia vnius obeſt
diligenti qui non pmiſit ꝫ ſe cōſuetudinē induci vel preſcribit ꝫ
illud.nā res inter alios ꝛc.vbi in.C.per totū ti.Rñ.hoc ꝙ hic dr
non obeſt vel modicum obeſſet monaſterio ſancti.p.qꝛ iura que
hic petebanť vel eps exercebit in dicto monaſterio vel archidia.
vel alius loco epi.ꝛ ſic nihil monaſterio ꝑiudicat. vel modicū.ſꝫ
epo dignū eſt vt preiudicet:qꝛ tacite conſentire videť ꝙ archidia
co.iuriſditionē archidiaconalē habeat in monaſterijs cū videt
ꝛ non cōtradicit.ar.ꝫ.de ꝯſue.c.ij.ff.de legi.de quibus.nā expreſ-
ſe ſi vellet poſſet concedere ipſi.archidiacono vt perpetuo illam
iuriſditionē in monaſterijs faceret.nam cū ipſe eps iuriſditionē
archidiaconi habeat permiſſam.vel melius.ſ.quā archidi. pete-
bat tanꝗ archidiaconalē eā alij cōcedere poſſet ſalua ſolēnitate
debita.cū eā cōferre nō ꝓhibeať.ꝛ cum oīa monaſteria que ſunt
eiuſdē cōditionis debeāt eodē iure cēſeri.vel potius iuriſditio q
eſt in monaſterijs eiuſdē ꝯditionis.ſ.de deci.cum in tua.xij.q.ij.
cognouimus.ſatis per cōſequēs vť qȯ ex quo eps cōcedit tacite
qȯ habeat predictā iuriſditionē in alijs abbatijs ꝙ etiā hēat ꝛ
in iſta ſcti.p.ar.ꝑdictoꝝ.c.¶Sꝫ ꝛ hec itelligo vera ſi ipſe eps vel
abbas vel quis alius in hoc monaſterio nullā de ꝑdictis iuribꝰ
ibi exercuit.qꝛ ſic interrupta eſt ꝑſcriptio.vt not.alꝰ.¶Itē qꝛ ſi
exercuit tūc vť ꝛ ꝑſumiť ꝙ nolit eps in hoc monaſterio ſcti.p.ꝑ-
dictam iuriſditionē.ſ.eorū que interdū exercuit cōcedere archi.ꝛ
ꝓpter hāc rōnē dicerē ꝙ ſi epo neſciēte ꝑdictā iuriſditionē exer-
ceret ꝙ nō induceretť cōſuetudo.ar.ꝫ.de ꝯſue.c.j.¶†Sed oppo-
nes nōne ꝛ ſi ſuſtinuit ꝙ in vno monaſterio tñ exercet ꝑdictā iu
riſditionem videť tacite cōſentire ꝙ eam habeat etiā in alijs mo
naſterijs.Rñ.nō qꝛ tunc rōne ꝑſcriptionis pōt in illo monaſte-
rio predictā iuriſditionē vendicare ēt ſi eps ꝯſentit tacite.ꝛ etiā
ſi neſciuit non rōne ꝯſuetudinis ꝑſcripte nec impoſite nec i ipſo
nec in alijs.ſed qſi in pluribꝰ tacite ꝯſentit tūc etiā vť ꝯſentire in
alijs vbi non exercuit que tñ eodē iure cēſetur.arg.predi.c. ꝛ hec
rōne:qꝛ nō tñ rōne preſcriptionis ſꝫ ꝯſuetudinis preſcripte hoc
innititur.poſſet aūt dici ꝙ hec ꝯſuetudo extenditur ad noua mo
naſteria.ſ.ꝙ archi.in eis habeat iuriſditionē.ar.ſ.de cenſi. ſuper
eo.ꝫ.de cōſue.cum olim.Si aūt ſola preſcriptiōe niteretť.tūc ad
8 noua monaſteria non extenderetť.¶†Quidam tñ nullā differē-
tiā facientes inter cōſuetudinē preſcriptā ꝛ ꝑſcriptionē dicūt qȯ
etiam ſi in oībus monaſterijs exercuit ꝑdictā nō tñ exercebit i no
uis mōaſterijs.i.de nouo edificatis.ar.ꝑdi.decre.ſ.de deci.cū cō-
tingat.nec obſt.ꝙ elicitť.xij.q.ij.cognouimus vbi dr ꝙ etiā noui
redditus iure veteri cēſentur:qꝛ nō ſtatuitur ibi ꝙ eps de nouis
redditibus partē ſuā ſoluat clericis qꝛ de veteribꝰ ſic ſoluit. ſꝫ qꝛ
de cōi iure ſolui dꝫ.Itē nō eſt ꝫ.ſ.de cenſi.ſuper eo.ꝛ.ꝫ. de cōſue.
cū olim.qꝛ ibi loquiť de his iuribꝰ de qbus nihil eſt certū in iu-
re ſtatutū:vnde dignū eſt ꝙ in eis ſeruetur cōſuetudo antiquarū
eccleſiarū eius ꝓuincie vel etiā vicine.ar.xij.diſt.diuturni oīa.et
c.ſeq.ꝙ archi.ꝑdicta in mōnaſterio exerceat ꝫ ius eſt:ſꝫ eadē que
diximus de archi.intelligimus ēt de decano.vel quolibet q ꝑdi-
cta iura exercet:cū neutro iure cōi vtať.¶†Itē ꝑdictis rōnibus
dicimus ꝙ ſi i hoc monaſterio ſcti pauli decanus ex priuilegio
vel ꝯſuetudine ꝑſcripta ꝑdicta iura exercuerat.in alijs aūt arch.
ſꝫ in oībꝰ alijs exercuerit archi.cōſentiēte epo.tñ nō exercebit in
hoc monaſterio ſcti pauli etiā ſi toto tpe quo archi.ꝑſcripſit ꝑdi
cta iura in alijs monaſterijs.decanꝰ in monaſterio ſcti.p.nō exer
cuit ꝛ hoc ſatis ꝓbať ex hac lrā vbi dr in hmōi abbatijs cū non
ſint ſimiles ſi ad diuerſos ibi iuriſditio ptinebat.itē dicimus ꝙ
ſi ageretť de alijs iuribꝰ vꝫ ꝙ ab oībꝰ alijs mōaſterijs ꝯſueuit hēre
x.ſol.annuatim.vel certā partē oblationū.nō tñ ꝓpter hoc habe
bit in monaſterio ſcti.p.qꝛ diligens fuit.ꝛ eſt ꝯſuetudo onerosa
ꝛ ꝑter ius.¶Sed obijcies ſi de iuribus tñ archiepi agebať q̄re
abſoluiť vel condēnať monaſterium.itē quare nō vocať ꝛ agit ꝫ
9 archiepm.rñ.vt no.ſ.de mai.ꝛ ob.inter.¶†Itē queriť vnde eſt
hoc qꝛ ſi eps archi.in oībus alijs hoc expreſſe conceſſiſſet. non tñ
ꝓpter hoc haberet in monaſterio ſancti.p.tñ ꝓpter cōſuetudinē
hoc obtinet.Rñ.qꝛ qñ ꝯceſſit de aliqbꝰ ſpāliter de alijs ꝓhibuiſ
ſe vť.xlv.di.diſciplina.ſ.de deci.ad audientiā ex parte ſed in con-
ſuetudine de oībus tacite cōſentire videť.¶Sed nūquid debet
ſufficere ſi ipſe abbas ſancti pauli hec iura in ipſo monaſterio ex
ercuit.Rñ.ſi exercuiſſet tanꝗ alia perſona ꝛ vicariꝰ epi crederē
ſufficere nec extenderetur tunc cōſuetudo ad hoc monaſteriū:ſed
ſi tanꝗ abbas fecit cum hec ſit alia iuriſditio.ſ.archidiaconalis
alia abbatialis bene fiet extēſio de qua hic dr.ſ.vt in monaſterio
10 ſancti.p.exerceat iuriſditionem vt in alijs.¶†Sed nūquid de
iuribus ad iura ſit extenſio ꝛ dicunt quidā ꝙ vbi quis vtiť iure
cōi vtendo vno iure alia omnia iura que eodem iure debenť pu-
ta epāli.vel archidiaconali.retinere videtur niſi aliud cōtra cum
preſcriberent imo plus dicimus fieri hanc extenſionē de iuribus
ad iura niſi ea exercet aliquis epiſcopus vel archi.in loco quem
non conſtet eſſe de alterius iuriſditione.nam tūc hoc ipſo ꝙ ali-
qua iura ibi exercet videtur acquirere locum vt ſit eius iuriſdi-
tionis.ꝛ vt ibi oīa iura exerceat decetero.ſ.de religio.do.cap.j. et
hoc maxime obtinent in his iuribus vbi conſuetudo preualet.ſi
cut eſt in iuribus archidiacona.ꝛ conſimilibus.(Quam) poteſt
enim eſſe ꝙ in vno iure obtinebit.non in alio.ſ.de capel. mona.
c.ij.(Eiuſdem)id eſt conſimilibus.

¶De officio archipreſbyteri. Rubrica.

Et archipſbyter ꝛ ifra. (volumꝰ ſubeſſe)
vt eſt de cōſuetudine.ꝛ itellige quo ad adminiſtrationē

non quo ad ordinem ſubeſt archi. ij. q. vij. puta. C. de offi. iudi. l. j. in his que ſpectant ad officium archi. vel de iure vel conſuetudi ne (Et qd) volumus q archipreſbyter ꝛc. (Collecta). i. miſſam xcix. diſtin. quoniam (Iniunxerūt). xxv. di. perlectis.

Miniſterium archidia. (cardi nalis)

i. principalium. vij. q. j. paſtoralis (In cōlcatione). i. in miſſarum celebratione ꝛ per totā ſeptimanā faciē dam que incipit die dñico (Obtēperando). q. d. non eos puniat ſua autoritate. ſed epō referatur ſi in aliquo male viuunt ꝛ cōtra eos mandatum ſui epi faciat (Cedat) qñ debent officiis intereſſe (Prohibita) ſi qua ad ordinationē pertinēt epalē. xviij. di. quā nis coepi. ¶ (Cōſulto) ꝛ pſite. ſed ꝛ ſi eſt abſēs ꝛ neceſſitas viget etiā eo inconſulto pōt abſoluere. xxvj. q. vj. c. vl. intelligit hoc de ſolenniter penitente. ſed in hoc caſu etiam ſimplex ſacerdos eum abſoluere poteſt. ar. xvij. q. iiij. ſi quis ſua. ꝛ etiam laicus vt qui dam dicunt de conſe. di. iiij. ſanctum eſt baptiſma.

Officium archipreſbyteri.

(Foris). i. extra ciuitatem. ꝛ ita hēs qd oēs foranei ſa cramēta ꝛ ſepulturas in maiori eccleſia recipiēt. niſi forte eligerent alibi ſepeliri. Sꝫ certe hoc tñ videt loqui de gra uiter peccantibus. ar. l. di. in ca. xxvj. q. vj. c. ſi. (Cum oībus) i. om nium ſacerdotū. qꝛ ibi archipreſbytero cōfiteri debēt (Exinde). i. poſtq̄ audiūt cōfeſſionē. (Illis) peregrinis ꝛ ſacerdotibus (Cu ram) vt oīa ſacra recipiant peregrini plus ceteris indigēt: qꝛ ibi notos non habent de ſacerdotibus aūt confunderetur eccleſia ſi ſine ſacramentis decederent.

Et ſingule.

Hoc capitulū loquitur de ar chiepō rurali: ꝛ ſuperi⁹ de ciui tateñ. (Titulos). i. eccl'ia. lxx. di. c. ij. (Sue) arc. qd ſo lus epō eſt ordinarius. xj. q. j. de perſona. lxxx. di. nō de bere (Partiatur). ſ. de preſum. mādata (Decretū). i. contra ordi nationes epiſcoporum ſecūdū eoꝝ aūt ſtatuta pñt minora nego cia diffinire cum ſint ordinarij. vt no. ſ. de offi. or. cum ab.

¶ De officio primicerij. Rubrica.

Et primicerius.

(rōnem) ſi non bene monuerit ꝛ docuerit vel etiam punierit delinquentes. vel ſaltem epiſcopo nunciaret habet enim ordinariā iuriſditionē in his que ſibi commiſſa ſunt. ſ. de offi. or. cum ab.

¶ De officio ſacriſte. Rubrica.

Et ſciat ſacriſta.

¶ De officio cuſtodis. Rubrica.

Cuſtos eccleſie.

(indomitus) ex quo eñ incorrigibilis eſt ſine accuſatione remoueri poteſt qꝛ notorium eſt eius crimen. xvij. di. nō licuit. xj. q. j. ſi quis ſa. ij. q. vij. qua propter. lxxxj. di. maximianus. xxiij. di. c. vl. ſ. qui. ſi. ſint legi. p ve nerabilem. ſ. de iureiu. querelā hīc dicit indomitus. qꝛ priuſq̄ de ponat ꝛ alius ſubſtituat dꝫ ſuſpendi ab officio. ā. de eta. ꝛ quali. queris. ꝛ idem eſt in ſimilibus. vt ſi non portet coronam.

Cuſtos ſolicitus.

¶ De officio vicarij. Rubrica.

1 Ineptitudo libelli facit rumpi libellum.

Ad audientiam noſtram.

(adept⁹) ꝛ ſic amiſit iusq̄ habebat in vicaria. ſ. de cō ceſ. preben. vel eccl. nō va. literas. xxj. q. ij. ſi quis iam. (In petitione) no. qd vbi apparet ineptitudo libelli rūpet libel lus. ar. ff. ſi men. fal. mo. dixe. l. j. ꝛ qd notabilius eſt nō ſolum ſi in 1 libello contineat ineptitudo. ſed etiam ſi ali⁹ ſit notū. nā hic nō 2 dicebat ſe habere perſonatus ſed tñ petebat vicariam. ꝛ tñ ſuffi cit qd notorium eſt qd habebat alios perſonatus qd non poteſt eſſe occultum. ā. de tranſac. quod tolerandus eſt libellus.

Prouideas.

(attentius) Vicaria non ha bet locū niſi vbi quis plures habeat eccleſias ex diſpenſatione. vel abſens ex diſpē ſatione vel in caſibus in quibus licitū eſt habere plu res eccleſias cum perſona continuam reſituentiam ibi facere te neatur. ā. de eta. ꝛ qualita. cum te. ā. de elec. cum inter. ſ. de prebē. extirpande. habent etiam locum vicarie illorum qui non habēt curam animarum. ſ. eo. c. vlti.

Ad hoc.

(ſi perſona) Epi ꝛ patroni. lxiij. diſti. princ. xvj. q. vij. decimus. C. de autori. pre. l. vl. Si conſenſus eius nō affuit poſt mortem pſo ne non durat prouiſio. vt no. ā. de ſi. preſby. propoſuit.

¶ Sꝫ ēt ſi alī. hoc dicit ſin gulare. Pe. de anch. in conſi. ccviij. co. ij. lcl. iudex de iure iudicatur⁹ i ꝟ. de nullitate āt ꝛ alle. etiā ipſe pe. in ꝯſ. ccxvi. lcl. diſcurrēdū eſt colū. j. poſt medi. in conſi. ccxxiij. lci j. in grādū. in pñ. ꝛ alex. de imo. in ꝯſ. ccviij. co. ij. ꝟſ. cū ergo i. ij. vol. ꝛ pe. de an cha. i ꝯſ. lxxiij. incl. viſis olb⁹ col. ij. ꝟ. venio ad ſcdm et in cōſi. ccvj lcl. ſꝫ ordinē in ſi. et in ꝯſ. cclxxxix. inc. de viribus ſtule. aū med. ſi. col. ꝛ in conſi. cccj. inci. ſup pluribꝰ col. ij. ꝟ. cales aūt ex ceptiōes. et in ꝯſ. cccvij lcl. efficacibꝰ. col. iij. in pñ. ꝛ col. iiij. poſt. pnc. ꝛ ibi qd papa ēt repellit reū q ex allegatione iuris tertiū vſ ſe dicere impro bū poſſeſſoreꝫ 1 ꝛ ad hoc dictū Inn. hic adde eildem. ſ. de di uor. l. c. porro, ꝛ car. i ꝯſ. xxix. 1 lcl. iudex de re iudicatur⁹ col, 2 iij. ꝟ. d nullitea tex hic dicit hoc notabile q ꝯſi liū eſt inter ꝯſi lia pet. de anc. cōſi. ccviij. ā. al legato in prin,

Clericos.

(in preſbyteratu) Quas. C. de iudi. a iudice. §. vicarias.

Tua nobis.

(literas) Impetrate erāt forte ſuper cōmiſſione aliqua de iu ſtitia vel beneficio huiuſmodi. ¶ (Iuriſditio) vica rius autem iuriſditionē ordinariam habet quod ſic probo. poteſt decretum alienationibus minorum dare ꝛ emanci pationibus. ꝛ omnia facta que ad iuriſditionem pertinent face re. C. de offi. eius qui vi. a. l. ij. Sed predicta cum cauſe cognitio nem requirant delegari non poſſunt. ff. de offi. procon. nec quic quam. §. j. ergo apparet quod predicta facit vicarius iuriſditio ne ordinaria non delegatus. de iuriſditione autem delegati non ordinaria vel vicaria loquitur. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſd. per totum. (Reuocatis) tanq̄ a non ſuo iudice factum. xj. q. j. c. vlti. C. ſi a non competen. iudi. per totum.

Ex parte tua fuit.

1 Iudicis ordinarij officialis iuriſditionem ſuam exercere non poteſt poſt excommunicationem eius cuius officialis eſt.

Romana eccleſia ꝛ infra.

(Cum remeū. archiepō rōnabili) forte criminoſus eſt 1 vel alia cōſimili. (Vices). ſ. officialitatis. († Ipſius) id eſt officialis qui officium ſuum cōſueuit exercere. que tñ huic vicario cōmiſſa ſunt ab epiſcopo non vicario. qui cum ſit excō municatus committere non pōt. Sed ꝛ ſi ante excommunicatio nem cōmiſiſſet idē dicēdū videt. nā etiā iudicis ordinarij officia lis non pōt exercere iuriſditionem ſuā poſt excōicationē eius cu ius officialis eſt ſicut nec poſt mortem ar. ff. de offi. vica. dic. vel dic qd hec decreta. loquitur qñ officialis non epiſcopus cōmiſe rat vices quo caſu ꝛ ſi non valeat quod facit huiuſmodi vicari⁹. tñ non eſt excōicatus: qꝛ officialis. († Officium) id eſt officialita tem. nam ꝛ ſi ob hoc eſſet excōicatus officialis. quia officialitatē exercet ille qui in eodem officio ſibi deſeruit ſiue ſtando iuri co ram eo: ſiue ſuſcipiendo commiſſionem cauſarum ab eo excōica tus eſt. Sed ſi ſuſcipiat cōmiſſionem cauſarū vel vicariā officia lis. vel etiam eandem officialitatem ab epiſcopo non eſt excōica tus. (Ipſi) vicarij officialium (Aliter). i. propter aliā cauſam ꝛ non propter officialitatem quam exercet. (Eodē) de facto: quia de iure hic officialis etiam non excommunicati alios vicarios fa cere non poſſunt. ar. ā. eo. clericos. Sed bene credo quod cauſas aliquas aliquibus committere poſſunt.

¶ De officio ꝛ poteſtate iudicis delegati. Rubrica.

1 Conſenſus quotuplex ſit.
2 Excōmunicationis ſententia fertur in impedientem. etiam ſi nō ſit eius iuriſditioni ſubiectus.

Quia queſitum.

(minis) Idem eſt ſi violētia. Item idē ſi dolo quocunq̄ modo illato. cum ꝛ his modis iuriſdi tio turbetur. ſi. C. ne li. pen. i. j. ſ. de immu. eccl. non mi nus. xx. q. iij. quatuor arg. cōtra. ij. q. j. legum. xxiij. diſtin. quorun dam. C. de arbitris. in auten. decernimus. ff. de poſtu. quorundā.
1 († Pena) Quadruplex eſt conſenſus. Primus eſt conſenſus ne gligētia vbi minus peccat cōſentiens quā faciēs. niſi forte nimis craſſa eſſet ignorantia in prelato. j. q. i. quicquid. lxxxiij. di. cōſen tire. nihil. Scds eſt cōſenſus ꝯſilij. vbi ſilr minus peccat ꝯſenſus quā faciēs ſꝫ magis q̄ primus. lxxxvj. di. tāta. Terti⁹ eſt cōſenſus cooperationis vbi equaliter punit ꝯſentiēs ꝛ faciēs vt hic. ij. q. j. notū. Quart⁹ eſt cōſenſus autoritatis ſiue defenſionis: vbi plus peccat cōſentiēs q̄ faciēs. ꝛ magis punit. xxiiij. q. iij. qui alioꝝ. xj.
2 q. iij. q cōſentit. (Eccleſiaſtica.). ſ. e. ſignificaſti. († Eccleſiaſtica) ſpeciale eſt in ſnīa excōicatiōis: vt ferat in eos qui īpediūt iuriſ ditionē eius etiā ſi nō ſit eius iuriſditiōi ſubiectus: ſed alia pena nō imponit extraneis ſꝫ ꝛ multā pōt partib⁹ indicere. ff. ſi qs ius di. nō obtē. l. j. ff. de mo. mul. per totū. C. de ſpo. l. ij. nam ꝛ ſi delin quāt partes ēt in alijs q̄ que cōmiſſa ſunt iudici dūmō impedia tur iuriſditio eius puta impetrādo lr̄as. vel alſ puniet eos etiam delegatus in expēſis. ꝛ etiam aliā eis penā imponit. ſ. eo. paſtora lis. in ſi. ā. de reſcri. ceterū plus etiā plꝫ nobis q delegatus pape ꝛ ſubdelegat⁹ oēs turbātes etiā extraneos iuriſditionē eius excōi cabit. ꝛ pena pecuniaria mulctabit. ſi alius pōt ſuam iuriſditio nem defendere. ſ. eo. preterea. ex literis ꝛ. c. de cauſis. ſ. de pe. licet. nam cū papa dedit eis iuriſditionē dedit omnia ſine qbus iuriſ ditio explicari non pōt. ff. de iu. om. iu. l. ij. ſ. eo. ſane quia. cū aūt oēs ſint de iuriſditione pape. oēs puniet delegatus ſecus aūt di cerēin alio delegato alterius iudicis: qꝛ nō puniet alios niſi eos q ſunt de iuriſditione delegātis epi. niſi forte aliq extranei i loco vbi eſt iuriſditio epi delegātis turbaret hunc iudicem delegatū ab eo nā tūc rōne delicti ibi cōmiſſi punire poſſet eos ſicut ipſe delegās. vj. q. iij. placuit. C. vbi de cri. agi opor. aut. q̄ in prouincia.

¶ † Sed

3 ¶ †Sed quid ſi quis veniens corā iudice delegato.nō in deroga
tione iuriſditionis delegati.ſed q2 eius inimicus eſt illū verbera
uit occidit vel incarcerauit: vel alr̄s leſit eū:nūqd iudex delegat⁹
talē iudicabit. R̄n.quidā ꝙ nō.ar.ex qui.cau.in poſ.ea. fulcim⁹
§.j.ꝛ.ij.ꝛ.ff.de his que in frau.cre.pretor.§.ij.vbi innuitur quod
non aliter puniē niſi in dolū ꝛ iniuriā eius fecit.alij aūt dicunt il
4 las.ll.loq vbi ſolūmodo alicui cōceſſum eſt dolū punire. ¶ †Sȝ
hoc cū gerat generaliter vicē ſupioris in oēs eius ſubditos turbā
tes cum iudicabit.Sȝ tūc tm̄ ſi dolo malo vel cōtumaciter aliqd
faciat.puta q2 ſciebat eū venire ad vocationē.ꝛ delegatus punie
tur ex captione vel ſpoliatione in via facta.ar.xxiij.q.iij.ſi qs ro.
p̄ſnarū.illi qui.Si aūt ignorās eū venire ad iudicē expoliabit
ſine cā hoc pōt delegatus mandare ꝛ cogere ꝙ holem reſtituat ꝛ
ſpolia reſtituat.nā aliter nō bn̄ defendit iuriſdictionē ī penali iu-
dicio.niſi predicta reſtitui faciat.Idem eſt ad hoc.ſ.e. ſane.in.ſȝ
de iniuria cū non fuerit facta iniuria delegato non puniet. Alij
dicunt ꝙ ſemp procedet ꝫ tales etiā ſi ignorabāt ꝙ ad iudicem
venirēt.arg.c.p̄dictoꝝ.ꝛ ar.ff.ſi qs ius di.nō ob.l.j.ſed etiā dicūt
illa loqui nō tm̄ de partib⁹ nō obtēperātib⁹:ſȝ ēt in alns vt.ſ.de
5 teſ.cū cām. ¶ †Itē multū facit ad p̄dicta ꝙ cōſtat iudici ex p̄di
ctis fieri iniuriam cū eis diminuat dignitas iudicis:ergo teneē
iniuriarū.ff.de iniur.l.j.§.ſ.ꝛ.l.iniuriarū.§.qdā.ꝛ.l.itē.§.ſi quis
virgines.ꝛ.§.cōmittere.iniuriā aūt ſuā ab extraneis irrogatā bn̄
pōt vindicare.ij.q.vij.ſi qs ab epo.xxiij.q.iiij.ſed illic viriē.ſ.e.ſa
ne.q2 excōicabit iniuriatorē nec abſoluitur niſi p̄mo ſatiſfaciat
de iniuria.ſ.e.ex līis.ꝛ ꝙ ēt iniuriatorē partiū codē mō poſſit pu
nire.vī ꝯſimili rōne de hoc no.ſ.de pe.dilectus.ꝛſunt hec vera.ſ.
ꝙ ſic puniat extraneos ꝛ alios p̄ter litigatores qn̄ notoria ſunt q2
ſi ſint occulta cū ſuper eos nō hēat iuriſdictionem vel cognitionē
r̄ndere nō teneṅē corā eo.nec ipſe iudex pōt eos ad hoc cogere.ſȝ
corā iudicibus ordinariis cōuenienē:vt no.ē.e.paſtoralis. in ſi.
Idem ēt dicimus de litigatoribus.q2 de occultis iniuriis nō co
gnoſceret nec puniet eos.cū ſup his nō ſit datus iudex.quidā tm̄
dicūt ꝛ forte nō male qō ſi occulte ſint iniurie ſummatim inqret
iudex vt mulctā infligat nō penā legalem vel ordinariam:q2 nec
certa actio vel accuſatio intētabiē corā eo.ar C.de teſti.nullum.
6 ¶ †Item credimus ꝙ ſi ali⁹ p̄ter litigatores ſuſpect⁹ ſit ꝙ eos q
vocanē ad cām velit offendere ꝙ iudex coget eū p̄ſtare cautionē
ſup eoꝝ ſecuritate.ar.ſ.de reſt.ſpo.līas.in ſi.Itē ad hoc facit q2
iudex ptib⁹ locū tutū ꝓuidere dȝ.Sȝ pone.q2 nō dolo malo ꝓhi
beat eū ſtare iuri.ſed q2 credit eū ꝫ ius vocari.puta q2 nō credit
eū delegatū.In hoc caſu dicunt qdā ꝙ non pōt eſſe ſine dolo.ex
quo nō cōtendit reus vel actor de iuriſditione ꝙ idē eſt i vtroqȝ
vel ēt ſi cōtendereē ſȝ lata eſt ſnīa a qua nō eſt appellatū. ar.ſ.eo.
ſi qn̄ vbi ēt no.vel ſi nō eſt ſnīa lata eā expectare dȝ.ff.ō iudi.ſi qs
ex.Si aūt poſt appellationem legitimam vellet aliquam partē
ad aliquid iniuſte cogere ſecus dicendum eſt vt no.ſ.de appel.di
lectus (Coercere).ff.ſi quis ius di.l.j.

Sane. (opponunē) ad eoſdē iudices impetrare.
ꝛ ſub eadem data.ſed in diuerſis formis ꝛ
ita non eſt ꝫ.ē.de reſcri.ceterum(Innotuit) expone
vt diximus.ē.de reſcri.cum contingat.

1 ☞ Nunquid teneat ſententia lata a iudice qui non ſequutus eſt
conſilium requiſitum.
2 An in commiſſione cauſe poſſit opponi hec conditio. cōmitto
tibi cauſam q̄diu reuocauero.Item quid ſi dicatur.cōmitto ti-
bi cauſam vt ſententiam feras niſi reuocauero.habes in nu.3.
4 An delegatus pape vtens hac clauſula procedas omnibus inſpe
ctis dicitur tranſtuliſſe poteſtatem a ſe in alium.
5 Quibus caſibus poſſit delegatus reuocare iuriſditionem.

Si pro debilitate. (cōmittere). Uel
partibus ꝫdicenti
bus cū hinc appareat hāc p̄tātē ſibi cōceſſam.ſ.e. q̄-
nis.ꝛ.C.de iu.a iudice.ꝛ q2 p̄tāte ſua vtiē nemini iniu
riā facit.ē.de ele.cū eccleſia.ff. de iniur. iniuriarū.§.j. malicioſe
tm̄ ſe exonerare nō pōt.ſ.e.paſtoralis.§.j.arg.ꝫ.ſ.eo.ſuper qōne.
1 (†Conſulere)tanquam virū diſcretū:non tanq̄ iudicē.nos dici
mus qn̄ poſſit ꝛ teneē ſibi reqrere ꝯſiliū.ꝛ nō reqſierit nō tȝ ſnīa
ff.mā.diligenter. quāuis ſit reqſitū cōſiliū nō ſequaē tȝ ſnīa.ſ. de
arbi.cū olim.ē.de elec.cū in veteri.ff.de admi.tu.decreto. alij tm̄
dicunt qō teneē ſeq cōſilium.ar.ſ.de offi.le.lȝ.ij.q.j. nomē.iij.q.
vj.multū.ff.de iudi.eū qué.§.j.de hoc etiā no.ſ.e.ſuper.in gl.nun
qd ſi index.ꝛ ſicut poſuit in līis cōmiſſionis de ſuo cōſilio requi
rēdo.ita potuit ponere ꝙ reqrereē cōſiliū alteri⁹.q2 qn̄ cōmittit
p̄tātē hȝ certā legē ꝛ cōditionē ſue cōmiſſioni dare ſicut primus
delegans cū nō ꝓhibeaē.ar.ſ.e.c.j.hanc aūt ꝯditionē apponere
non pōt vt ſnīam ferat ſcdȝ qō ipſe mādat.ff.de arbi.itē ſi vnus.
§.itē pōpo.ꝛ hȝ locū hec decr.vbi totā cām cōmittit.nā ſi p ptē
tm̄ cōmiſiſſet tū. nō reqrereē ꝯſiliū p̄mi dele.ſȝ idē ipſe diffiniet.
2 ſ.c.ſup qōnū.§.porro. ¶ †Sed nunqd hāc conditionē pōt op-
ponere:cōmitto tibi cām q̄diu reuocauero. R̄n.ſic.q2 per hāc cō
miſſionē nō intēdit cōmittere ſnīam.hec eīn clā;q̄diu reuocaue
ro reſtringit cōmiſſionē ad alia p̄ter ſnīaȝ.nā ſi ſnīam cōmiſiſſet
3 iuriſditionē reuocare nō poſſet ar.ſ.e.ſup qōnū. ¶ †Sed quid ſi
dixerit cōmitto tibi cām vt ſnīam feras niſi reuocauero. R̄n.hic
ſnīam ferre nō poterit.ꝛ qn̄ voluerit poterit reuocare. q2 cū cla
ſit ꝫ ſubſtātiā cōmiſſionis.nō tȝ cōmiſſio quo ad ſnīam.ſ.de cō-
di.ap.c.vl.xxxij.q.ij.aliqn̄ ſolet:ſȝ nec quo ad alia dicūt quidā te
nere cōmiſſionē.vel pōt dici ꝙ hec ꝯdō non eſt ꝫ ſubſtantiā cō-
miſſionis:ſȝ eſt tm̄ ꝫ ius.ꝛ ideo cōmiſſio teneē ꝛ ſnīaȝ ferre pote
rit:ꝛ conditio eſt reiicieda.ſ.de cōdi.ap.c.j.ꝛ pōt has conditiōes
in principio ponere.ſed qn̄ facit cōmiſſionē:executionē aūt poſt
ſnīam ſibi retinere nō pōt:cū ex tunc tm̄ primus delegatus appel
4 lare poſſit ꝛ alia exercere.ſ.e.ſup qōnū. ¶ †Omnibus inſpectis
nobis videē ꝙ ille delegatus pape q dixit hec verba nō tranſtu-
lit oēm iuriſditionē a ſe in aliū.q2 ſub conditione cōmiſiſſe videē
vn̄ ante conditionē extātē non cedit eius dies.ff.de ver.ſig.cedere
diem.vnde videē nobis q2 ſi appelletur ab hmōi ſubdelegato:nō
☞ papa ſed delegatus pape eſt appellandus. ¶ †Item a ſubdelega
to pōt ſi vult reuocare iuriſditionē.ꝛ quod non tenet ſnīa ſubde
legati niſi requirat conſiliū delegati.ꝛ tunc reqſito cōſilio ſi pla-
cuerit delegato qō ſubdelegatus ferat ſnīam feret.ꝛ ſi ꝓhibuerit
5 nō feret. ¶ †Et idē vī ſi delegatus cōmittat vices ſuas q̄diu re-
uocauerit.vel ſi non reuocauerit vel ferat ſnīam ſi placuerit par
tibus.ꝛ ſi nō placuerit qō cām remittat ad delegatū.Nā in oib⁹
dictis caſibus vī qō delegatus anteq̄ feraē ſnīa p ſubdelegatū ꝙ
poſſit reuocare iuriſditionē ꝛ ꝙ ad eum pōt appellari.ꝛ ar.hui⁹
decre.ꝛ ꝑpter rationē ſupradictā.q2 non tranſtulit totā iuriſdi-
tionē in aliū.ſ.e.ſuper qōnū.§.porro.ꝛ tm̄ ſi ſubdelegatus ferat
ſnīam in caſib⁹ in qbus pōt tenebit ſnīa.ꝛ nō appellaē delegat⁹
ſed papa:q2 res venit ad eū caſum ꝙ totam iuriſditionē vī in ſe
tranſtuliſſe. Alij tm̄ ꝫdicūt.(Grauē)puta inqſitio vel prouiſio
alicuius eccleſie de epiſcopo vel alio miniſtro.ꝛ hoc tunc tm̄mō
cum ei dictū eſt qō perſonaliter interſit.ſ.e.c.vlt.§.j.alr̄s. autem
et ſi hoc dictū non ſit poteſt alij cōmittere de conſenſu partium
ſ.eo.quoniam.§.j.vel aliter:vt ibi no.

1 ☞ Iuriſditio ꝓrogari poteſt de tēpore ad tēpus.ꝛan ſiat proro-
gatio de caſu in caſum habes in nu.2.item nunquid poſſit dimi
nui.vide in nu.5.
3 An ꝓrogatio locū habeat in cauſis criminalibus ꝛ ſpūalibus.
4 In foro penitētiali nullus habet poteſtatem ꝓrogandi poteſta-
tem abſoluendi niſi de conſenſu proprij prelati.
6 Solēnitates iuris de partium conſenſu remitti poſſunt.
7 Si due in eodem delicto inueniantur pene minor eligi debet.

De cauſis. (certū qd)ſi.ſ.xiiij.diē.cauſa deci
denda mandaē.nunqd.xx.diērū
gaudebit induciis.ar.ꝙ ſic.iij.q.iij.§.ſpacium.in au-
tēti.de exhi.ꝛ intro.§.illud.ſ.de reſti.ſpo.ex cōqueſtio
ne.ff.de re iu.l.iij.§.vehemens.ar.C.de rem.in inte.reſt.petendū.
Sed ꝫ videē ꝙ hic di ꝙ expirat iuriſditio niſi prorogeē.So.cre-
dimus dilationes in queſtione preſenti non ſublatas ſed artan-
das.arg.nam lȝ alr̄s cauſe criminales intra biēniū ſint terminan-
de qñqȝ tm̄.l.dies ſtatuunē.C.vt oēs cau.tam ciui.q̄ cri.l.j.ꝛ tunc
1 ſimiliter minui oportet dilationes.(†Cōſenſus) prorogatur iu-
riſditio de tēpore ad tpꝰ.vt hic.ſ.e.cōſul.ff.de iudi.l.ij.§.ſi iudex.
ꝛ eodē modo pōt etiā diminui vt ſi alicui mādeē ꝙ intra.vj.men
ſes mittat cām inſtructā de cōſenſu partiū.hoc tpꝰ poteſt dimi-
nui de re ad rē.ff.de iudi.de qua re.§.j.ita tm̄ ꝙ non prorogeē ad
cauſas que ꝑpter ſui excellētiā eis delegari nō pñt.C. vbi cau.ſi.
l.j.C.de pen.iudi.plȝ.ff.de uffi. eius cui man.eſt iuriſ.l.j: ꝛ in his
prorogaē iuriſditio tam ordinarij q̄ delegati.ſit etiā ꝓrogatio de
perſonis ad perſonas.vȝ qn̄ aliq q nō ſunt de iuriſditione alicu
ius eligāt eū in ſuum iudicem.ſiue preſit tribunali ſiue non.i.ſiue
hēat merū imperiū ſiue nō.C.de iuriſ.om.iu.l.j.ff.de iu.om. iu.ſi
cōuenerit de pſonis ad perſonas nō pōt ꝓrogari delegato iuriſ-
di.ſ.e.p.ꝛ.g.maxime cū delegati iuriſditio nō debeat fines exce-
☞ dere mandati.ſ.e.cum olim †clerici etiā nō poſſunt prorogare iu
riſditionē iudicis laici etiā ꝯſentiēte epo ſȝ nec iudicis eccleſiaſti
ci non ſui ordinarij ſine licentia ſui epi.ſ.de fo.compe.ſi diligen-
ti.ꝛ.c.ſignificaſti.ſiet ꝛ alia prorogatio de iure vbi nō requiriē cō
ſenſus partiū.ſ.e.qm̄ abbas.ꝛ.ſ.de ali.iudi.mu.cau.fa.c.j.de iud.
q2.Ul.ꝓcurator etiā ſine ſpāli mandato ꝓrogare nō pōt.ſ.e.cum
olim abbas niſi eſſet ꝓcurator habēs liberam adminiſtrationē
ff.de ꝓcu.ꝓcurator cui.ff.de pac.reſcriptū.§.vlt.ꝛ.l.ſeq.q2 tūc ſa
tis concederē qō de tempore ad tpꝰ ꝛ de re ad rem prorogaretur.
2 ¶ †Quidā etiā dicūt fieri ꝓrogationē de caſu in caſum ar.ſ. de
ap.cordi.Sed certe ſi bene attendas ibi potius eſt omiſſio legiti
time exceptionis q̄ prorogatio iuriſditionis.vt no.ſ.eo.pruden-
tiam.in glo.que incipit.ſuperuenientis.Idem nobis videtur ve
rum.tamen ſi bene attēdas potius eſt omiſſio legitime exceptio-
nis q̄ prorogatio iuriſditionis.ſcȝ amittere cauſam appellatio-
3 nis.ꝛ ꝓcedere in principali. ¶ †Itē dicūt quidā ꝓrogationē lo
cum habere in cauſis criminalibus ꝛ ſpūalibus ꝛ quo ad penā
ſanguinis.ꝛ quo ad penā diſpoſitionis ꝛ excōmunicatiōis.dum

modo iudices tales ſint qui merū imperiū habeant ⁊ etiā habēt poteſtatē talia iudicādi ⁊ puniendi ſ; nō hos qui ꝓrogāt. ar. ꝓ cis qꝛ per recōuētionē ſ; ꝓrogare. ⁊ per cōſenſum. vt no. ſ. de mu. peti. c. j. ¶ † Alij tñ dicūt in ꝑdictis oībus ꝯtriū. ⁊ maxime i ſnīa excōicatiōis. ⁊ i alijs penis ſpūalib⁹ quarū ptās ⁊ iuriſditio ad nullum ꝑuenit niſi a ſolo deo vel eius vicario. alia aūt ptās ⁊ iuriſditio ꝑuenit ad principes a populo. inſt. de iu. na. §. ſed ⁊ quod

4 ¶ † Illud etiā certū eſt qꝺ in foro pniali nullus h; poteſtatē prorogādi ptātem abſoluendi. niſi de cōſenſu ꝓprij prelati. ſ. de pe. ⁊ re. oīs. Itē nō eſt ſimile de recōuētione vbi a lege iuriſditio ꝓrogatur ad ꝓrogationē que fit ſolo ꝯſenſu. alij dicūt ⁊ forte melius qꝺ iuriſditio tā criminaliū cauſarū ꝙ ſpūalium pōt ꝓrogari ꝑ ſolū cōſenſum partiū. dūmodo iudices ſint tales ꝙ de his poſſunt cognoſcere. ſed ptās excōicandi vel abſoluendi nō pōt per partes ꝓrogari. cū ſup ea nullā habeāt ptātē. S; bene poſſunt partes dare alicui iuriſditionē cognoſcēdi ⁊ diffiniēdi. an excōicatio ſit iuſta vel iniuſta. ⁊ iō puniendus ſit excōicator. Itē non eſt ſimile: qꝛ de ꝑdictis nō pōt iri ad arbitros: ergo nec ꝓrogari iuriſditio. qꝛ hoc eſt ꝓpter vtilitatē arbitroꝝ qꝺ nō eſt in iudicibus ꝓrogatis.

5 ¶ † Itē vī ꝙ ſicut iuriſditio pōt ꝓrogari de tpe ad tpā. ita pōt ⁊ diminui. vt ſi mādet qꝺ intra ſex mēſes mittat cām iſtructā de ꝯſenſu ptiū pōt itra min⁹ tpis remittere. qdā tñ eūdem ꝯſenſum dicūt neceſſariū in ꝓrogatione hac vbi līe ſpe trant de cōī conſenſu. vel etiā ſine cōi. ſed eſt cōis negligentis qꝺ non ꝓcedit intra terminū prefixū: vel ēt cōis ſtulticia. qꝛ nimis breuē terminū prefixere aſs eīn ſi per maliciā p tis ꝯ quā ſpetrate ſunt litere ꝓtelaret cā vltra terminū nō finiretur terminus arg. C. de reſti. in inte. petē. Nos ꝯ dicimus. ſ. ꝙ ſi p maliciā alterius partiū ꝓrogeł cā tñ terminus non ꝓrogabił niſi de cōſenſu partiū. legi. aūt petende rūdemus: qꝺ illa h; locū vbi terminus ꝓfigitur parti vt ꝓbet aliqd intra certū tēpus. qꝛ tunc eſſet graue ꝙ ps ꝗ nō fuit in mora puniretł: hic aūt loquił qñ termin⁹ ꝓfigił iudici vbi nullū paratł ꝑiudiciū ptib⁹ ſi ab eo ad ſuperiorē deuoluitur iuriſditio. ar. C. vt intra cer. tē. cri. que. ter. p totū. ⁊ de ho:

6 no. ſ. de ſen. excō. ſolet † (Cōſenſu) ar. iuris ſolēnitates remitti de cōſenſu partiū. ſ. de reſti. ſpo ſ;. ſ. eo. cōſulta. ff. de fer. l. j. ⁊ intelligo hoc de ſolēnitatibus in fauorē partium introductis. ſecus vero in his ꝗ pro publica vtilitate introducte ſunt. iij. q. v. accuſatores. xxiij. di. quorūdā. C. de li. cau. nec ſi volēs. C. de arbi. in auł. decernimus. C. de li. cau. l. vl. §. ſancimus. (Iudicio). i. ſententie

7 († Pena ſicut eſt in vſurarijs. ſ. de vſu. qꝛ in oībus. ⁊ hoc intelligas a principio. ſi eīn perſeueret in contumacia creſcere poteſt: pena. ſ. vt li. nō conte. qñ frequēter. ſ. de iureiur. debitores. ad noſtram. ſ. de vſur. ꝓterea qꝺ ſi due inueniātur pene in eodē delicto minorem eliget de pe. di. j. pene. l. di. ſi quis ſponte. ſi qua fe. vel ex hoc videł arbitraria. vbi vero nō imponitur certa pena inſligi debet que magis timeł. ſ. vt lit. non conte. qñ frequēter. ¶ † In citatis aūt ⁊ contumacib⁹ nulla certa pena inuenił. ſ; tñ in cōdemnatis ⁊ cōtumacibus. (Punire) hic habes quod iudex delegatus poteſt mulctare. ſi. C. de ſpo. l. ij.

Preterea ſuper hoc.

(ordinario) ſ. de ſpō. ex literis (nō habeāt) delegāte (Plenariā) nā ꝯceſſo principali conceditur acceſſoriū. viij. di. quo iure. xvj. q. j. ſi monachus. ff. de iu. om. iu. l. ij. ff. de re iu. quidā. C. vbi ⁊ apud ꝗs l. vl. ꝯ. xxi. q. iij. cōſtituit. ff. de po. l. j. §. qui depoſit⁹. ff. de vſur. idē ſi fundus. ij. q. vij. quiſquis. ¶ (Plenariam). Item ꝓhibito aliquo prohibetur omne id per quod venit ad id. ff. de ſpō. oīno. ar. contra. ff. de li. ⁊ poſthu. ſi ita. §. pe. ¶ Item qꝺ iuris eſt in vno cōnexorum. idem in altero. ꝯ. de cōſti. tranſlatio. j. q. iij. ſi qs obiec. viij. di. quo iure. ff. de op. ſi quis contra. ſ. de eo qui dux. in ma. quā pol. per adul. propoſitum. C. de ſideiuſ. l. ij. de ſpon. de illis.

Tamuis ſi vnus ⁊ infra.

1 Delegati executio ad ordinarium ſpectat qd aūt ſi nolit mādare executioni ordinis nunqd delegat⁹ pōt eū cogere. in nu. 2.

3 Principis non autem delegati intereſt indicere bellum.

4 Delegatus pape non poteſt in rebus non ſue iuriſditionis corporalem poſſeſſionem dare.

Significaſti nobis.

(ordinari⁹) † hic videtur quod executio delegati primo ꝑtinet ad ordinariū. ſi. q. vi. quiſquis. ff. de re iud. a diuo. nos credimus delegatū poſſe per ſe vel per aliū ſicut maluit executioni mandare. ſ. eo. querēti. ⁊ c. paſtoralis. §. qꝛ vero ordinarius etiā ſi ſciat iniuſtam ſnīam: neceſſe h; executioni mandare. ſ. c. paſtoralis. §. qꝛ

2 vero († Non vult) Sed quid ſi nolit mādare executioni ordinis nunquid delegatus poteſt eū ad hoc cogere. ar. qꝛ nō: vt hic. Itē qꝛ ſuper eam nullā h; iuriſditionem. cū de ipſo in literis nulla mētio habeatur. ar. ꝯ qꝛ pōt alios cogere vt delegationē eius ſuſcipiant. ſ. e. paſtoralis. ⁊ c. vlt. ⁊ pōt excōicare illos ꝗ impediūt executionem eius. ſ. e. ex literis. ⁊ oēs turbatores iuriſditiōis ſue ꝯ. e. c. j. imo quod plus eſt pōt cogere ſeculares ptātes vt exequātur. xxiij. q. v. adminiſtratores: ⁊ c. ꝓncipes. ſ. de offi. or. c. j. ⁊ hoc videtur verius qꝛ delegatus delegantis vicem obtinet in cā ſibi commiſſa ⁊ in omnibus pertinentibus ad cām. inter ꝗ eſt executio. xciij. di. c. vl. ar. ꝯ. de reſcri. ſup literis cū contingat. ⁊ expreſſe

3 habes. ſ. e. paſtoralis. §. qꝛ vero. († Executioni) non aūt indicere pōt bellum ꝯ eū. hoc eīn eſt principis. xxiij. q. iij. c. j. ⁊ ij. cū tūc ſibi liceat exequi ſnīam. vt. ſ. e. in līis. poterit dare corporalē poſſeſſionē: nō ſolū cā cuſtodie. ſ; ēt verā. ar. ſ. de re iu. cū aliquib⁹. C. de iudi. ꝓperandū. ff. ad munici. ea. ſ; eſt hoc verū ſine armis ⁊ ſine cōtentione defenſiōis dare pōt. nā ſi ipſe p ſe vel a ſe vocatos milites ipſam rem non poterit aduocare. ſ; ordinario iudici mādabit vt manu multari faciat. xxiij. q. v. adminiſtratores. ff. de vel vē. ꝗ re. ff. de re. iur. admo. §. j. ff. de iur. om. iu. iubere. Itē ſecus in de le. ab alijs qui in poſſeſſionē corporalē mittere non poſſunt.

4 ſed decernere tñ ⁊ ordinari⁹ mittet. ff. de dā. īfe. l. iij. §. j. ¶ † Itē non credimus qꝺ delegatus pape in rebus que nō ſunt eius iuriſditionis: puta in poſſeſſionibus laicalib⁹ poſſit dare poſſeſſionem corporalem puta ſi cognoſcat de dote. vt. ſ. de do. ltervi. ⁊ vxo. de prudentia. vbi no. vel de alijs cōſimilibus. ſed laico iudici dandi mandabit. ff. de re iu. admo. §. j. xcv. di. cum ad veſtrū. xj. q. j. de perſona in ſi. ſecus aūt in poſſeſſionibus eccleſiarum qꝛ nulli dabit corporalem poſſeſſionem. vt eſt dictum. alij tñ dicūt ex quo cā eſt de iuriſditione eccleſie. ſ; poſſeſſiones ſint laicales. tū iudex eccleſie ſiue extraordinarius ſiue delegatus etiā in poſſeſſione laicali ſententiam exequetur. Inno.

Si quando prelatos.

(minor eccleſia) vt plebanos ꝓpoſitos ⁊ huiuſmodi. (Traxerit) qꝛ p literas pape. alias canonice dicāt ſe ſibi canonicos vel canonicandos. (¶ Tranſactione). i. amicabili cōpoſitione. ſ. de trāſa. ſtatuimus. ſ. de preben. niſi eſſent. nō intelligas per hoc qꝺ dixit hic de tranſactione qꝺ iudex delegatus ad iuſtitiam faciendam debeat trāſactionem executioni mandare. hoc enim dicere eſſet abſurdum. cū nō ſit ei cōmiſſum. ſ; hoc ideo dicit: qꝛ eū hic iudex delegatus eſſet ſup beneficio ⁊ perſonis de quib⁹ agit hic ⁊ dicat predicta facta eſſe autoritate delegati. inferiores iudices ei reſiſtere non debent niſi appellando. Si autem non contenderet ſe autoritate delegati facere tūc credo ꝙ eis reſiſtere poſſet ſine appellatione. ¶ † Itē credimus ſi in dicto ſuo exprimeret errorē. ſ. qꝺ diceret ad me pertinet executioni mādare trāſactionē ptiū ſ; ſola inſtitutio ſit mihi cōmiſſa. ar. ſ. de ſen. ex. p tuas. non ob. ſ. de preben. niſi eſſet qꝛ iudex ibi nihilominus mandauit executioni. ſed papa cōfirmauit ibi ꝙ factū fuit rōne delegationis. ⁊ ꝙ factū fuit rōne cōpromiſſi. iudicibus eīn male ꝓcedentib⁹. ſ. ad ea que non ſunt ſibi cōmiſſa reſiſtere poſſumus. ⁊ ꝯ eos cōpetit interdictū vnde vi ar. ff. de iure ſiſ. prohiberi. Sed ſi aliter circa ea que ſibi cōmiſſa ſunt male agant. ſ; hoc certū ſit tñ eis reſiſtendū non eſt niſi per appellationem vt hic. ¶ (Canonicā) que ſola preſtet cām poſſidēdi ⁊ iuſtū titulū. ſ. de inſti. ex frequētibus. C. de manci. l. iij. ar. ſ. de iure pa. cura paſtoralis. (¶ Reſiſtere) ſed appellare debet. ſ. eo. ſuper eo. ff. de ap. a ſnīa. ⁊ ex quo p appellationem delegati fuit iuriſditio reuocata nō d; mandare ſnīam executioni ſed ſuper ſedere. ſ. e. paſtoralis. §. preterea. vbi no. ⁊ ſic ex tunc pōt reſiſtere violēter cū non ſit eius iudex. ar. ſ. de ap. bone. ⁊ c. dilectus. ¶ Hoc aūt ſic intelligo verū. ſ. ꝙ nō poſſit reſiſtere ſi poſſidebat rē. vel ius illud in cui⁹ poſſeſſionē mittił is de quo agit. vel in quo ſit executio ſenētie. Sed ſi nō poſſidet. licet eum aliter res tangat nō reſiſteret violēter. ⁊ ſic loquitur dec. preſens. ¶ † Sed obijcies. nonne hic ordinarius quaſi poſſidebat ius inſtituendi. ergo reſiſtere poteſt. Rñ. ſi peteretur ius inſtituendi locum haberet quod dicitur. ſ. quod de iure reſiſtere poſſet. ⁊ ſi nō appellaſſet cum ſecū actum nō eſſet ar. predictarū. decer. ff. de re iu. ad mo. niſi ſibi aliud imputare poſſet ſed hic nō negabał ius inſtituendi ad epm ꝑtinere. nec ſibi eius poſſeſſio auferetł. ſ; clericus mittał in poſſeſſionē canonicat⁹ ⁊ ꝓbēde capitulū aūt ſi appellaret predictā reſiſtentiā facere poſſet qꝛ eius iuri detrahitur.

1 Iudicis ordinarij ⁊ delegati differentia circa ſententiam latā que eſt ipſo iure nulla.

2 Si mandał cuipiā vt prouideat alicui qꝺ in vna eccła recipiał. pōt anteꝙ ibi recipiatur: mandare quod in alia recipiatur.

In literis.

(precepit) ſupple etiam mandata eſt. verba enim cum effectu recipienda ſunt. ſ. de cle. nō reſi. relatū de pe. di. j. hec aūt expreſſe. ꝯ. eo. ſignificaſti. ⁊ hoc poteſt vſq; ad annū a die late ſententie. ſ. e. ꝗrēti. ¶ † In iudi. ordi. ⁊ delega. obtinet qꝺ ſi tulit ſententiam que teneat qꝺ eam vlterius reuocare nō pōt. ⁊ hoc ſatis patet ꝙ nō appellatum tranſit ad rē iudicatā. ⁊ ſi eſt appellatum ad iudicem appellationis pertinet confirmare vel infirmare primā ſnīam. ⁊ non ad iudicem a quo appellatum eſt. ¶ Itē ſi appellās renūciat appellationi. hoc ipſo firma manet ſnīa nec iudex poſt renūciationem appellationis poteſt mutare ſententiam

ſententiam. j. de re iudi. qḋ ad conſultationem. ff. de re iudi. quod
1 iuſſit. ¶ † Si aūt ſententia lata nulla ſit ipſo iure tūc diſtinguen-
dum eſt inter iudicē ordinariū ⁊ delegatū. Nā iudex ordinarius
iterū cognoſcit nō obſtante ſententia ꝗ̄ nulla eſt. Itē cauſam inci-
2 piet a capite. C. qūo ⁊ qñ iu. ſi pretea. ¶ † Si autē ſit delegatus nō
incipiet cām a capite. qꝛ functus eſt officio ſuo: ⁊ non remanet iu-
dex. C. qūo ⁊ qñ. ſi vt ꝓponis. qꝛ iā deſijt eſſe iudex. ff. de arbi. qua-
lem. in ſi. ſecus aūt eſt in factis ⁊ in oībus aliīs preterꝗ̄ in ſenten-
tijs. nā illis. ſ. in actis ⁊ in aliīs ꝑter ſententias ſiue ſit ordinarius
ſiue delegatus ſi nō tenet qḋ fecerit: vel ſi tenet ⁊ nō eſt bene factū:
vel alꝭ effectū non hꝫ de iure tunc illud pōt recte facere. ⁊ de ordi-
nario quidē conſtat. ſ. de elect. cū terra de delegato aūt conſtat. ſ.
eo. ſignificaſti. ⁊ vꝫ hec diſtinctio ꝓbari. ff. de arbit. qualē. §. ſi. j. de
3 prebē. relatū. ¶ † Ex ꝑdictis colligiꝭ ꝙ ſi alicui mādatū eſt qḋ fa
ciat alicui ꝓuideri. ⁊ ſcripſit in vna eccleſia pro ꝓuiſione qḋ ante-
ꝗ̄ ibi recipiaꝭ poteſt mādare qḋ in alia recipiaꝭ. nec obſt. ſ. de re-
ſcrip. in noſtra. qꝛ loquitur qñ plures litere ſuper vnius ꝓuiſione
impetrantur in fraudem. Si aūt per primas literas ſit receptus:
tunc vlterius non habet ꝓuiſor quid faciat. qꝛ plene executus eſt
mandatū apoſtolicum. ⁊ ideo non tenet ſecunda prouiſio arg. hic
j. eo. venerabili. ¶ Item videtur ſi mandatum eſt alicui ꝙ ꝓui-
deat alicui nam ſi prouidit ita qḋ prouiſio teneat de iure. licet de
facto non habeat poſſeſſionē vlterius tenet ſcḋa prouiſio: quia
contrariū dicitur ſequitur abſurdū: ſcilicet ꝙ per vnū mādatum
conſeqnaꝭ: non ſolū duas ſed multas prouiſiones ⁊ oēs valebunt.
Aliqui tamen contradicūt. ¶ † Idem etiam in cōpromiſſarijs:
qꝛ ſi prouideat ignorāter de aliquo cui prouideri nō poteſt ꝓpter
defectū natalium vel propter alius defectū vel ſi electus nolit ſue
electioni conſentire. iterū aliū eligent. niſi reuoceꝭ poteſtas ei data
qḋ facere poſſunt: vt no. ſ. de elec. ſi cauſis. ¶ † In delegatis etiā
idē dicimus: quia ſi totam cauſam cōmittat. tunc ſi ſubdeleg. nō
recipiant vel etiā ſi recipiant ante tamen quā incipiat vti iuriſdi
tione poteſt reuocare iuriſditionem alij delegatam ⁊ alij commit-
tere. vt no. j. eo. venerabili. in ſi.

Conſultationibus. (Spoliatum) opꝫ enim eum probare ⁊ poſſeſſionē ⁊ deiectionem. j. de reſt. ſpo. olim cauſam. ff. qḋ met. cau. ſi cū exceptione. (Contumacia) ſi autem eſſet cōtumax fieret miſſio in poſſeſſionē vel ſi eſſet lis cō teſt. procedereꝭ ad ſententiā. C. de iud. properandū j. vt li. nō conteſta. quoniam frequenter ⁊ not. de hoc. j. de eo qui mit. in poſſ. ſi aduerſus.

1 Nunquid iudex vindicare poſſit impedientes executionem ſententie.
2 An contra prohibentem competat actio ad hoc: vt remittat prohibitionem.

Sane. (rebellis) qualiter iudex pōt iudicare tur-
bantes iuriſditionem ſuam not. ſ. eod. c. j.
1 ¶ † Sed hic q̄ro an poſſit vindicare impediētes execu-
tionē ſententie. Rū. ſic. ſi minis vel dolo impediat eū.
Si vero de iure ſe opponant executioni: tūc ordine iudiciario ſer-
uato iudex ꝯ impediētes poteſt procedere. ſ. ſummaria cognitio-
ne. ff. de re iud. a diuo. §. ſi ſuper. ¶ Sed ſi preter executionē extra
iudiciū quis prohibeat aliquē ſoluere alij: qꝛ dicat ſibi nomen le-
gatū. arg. eius qḋ eſt. C. de le. l. iij. non pōt ab hac ꝓhibitione pro-
hiberi: qꝛ iure ſuo vtitur. ſ. de elec. cū eccleſia. arg. C. de rei ven. l. ſi
2 fundū. C. debi. ven. pig. la. ¶ † Sed nunquid cōpetit actio contra
prohibentē vt remittat prohibitionē. arg. qḋ ſic. ff. de no. ope. nun.
l. j. in prin. ⁊ l. de pupillo. §. ſi ſo. quidā tū dicunt ꝙ ꝯ eum pōt de-
bitor agere vt remittaꝭ per iudicē. i. vt ei detur poteſtas ſoluendi
cui vult. ff. de dā. infec. depu. §. qui te ſo. ⁊ §. ſi ſo. ⁊ l. ꝑtor. §. ij. vſqꝫ.
in ſi. ar. ff. de inge. manu. diffamari. videꝭ tū aliud. ſ. qꝛ debitor nō
poſſit agere ad remiſſionē ꝓhibitionis cū habeat alia remedia. ſ.
a qḋ poteſt cautionē petere[a] ab eo cui ſoluit qḋ ſeruabit eum inde-
mnem. ꝯ aliū. C. de pe. here. l. vlti. §. ſi autē. ff. de rei ven. ſi a quo. ⁊
l. ſeq. ſed in noui ope. nū. ſecus qꝛ non pōt procedere ad edificandū
quin demoliaꝭ. niſi facta remiſſione p iudicē. vt. ff. de no. ope. nun.
l. j. in prin. ⁊ per hanc tū remiſſionē non ſit ei preiudiciū. quin etiā
iterū poſſit petere demoliri opus alia ratione ſiđ tū ꝓpter hoc
qḋ edificatū ſit poſt nunciationē. alius aūt creditor contra credi-
torem prohibentē debitori agere non pōt. cū ex mera prohibitio-
ne nullū ſibi preiudiciū fiat: qꝛ eo prohibētr petere poteſt. ar. ff. de
re iudi. ſepe. nec eſt prohibitio modus auferēdi actionē vel impe-
diendi. C. de rei ven. ſi fundus. (Vices) xciij. diſtin. c. vlti. ff. de offi.
eius cui mā. l. j. (Epiſcopus) cuius cauſa delegato eſt cōmiſſa: vel
non eſt cauſa huius epiſcopi delegato commiſſa: ſed aliter impe-
diuit executionem delegati.

Ex parte. (vacare) talis conceſſio beneficij facta a papa valet. j. de cōceſ. preben. propoſuit ab alio non. j. de conceſ. preben. nulla. (Archi.) vel quem tenebat auunculus. R. (Omnino). i. pure ⁊ ſine omni cōditione. alꝭ eſſet ſimonia. viij. q. iij. talia. j. de teſti. venieñs.

(Poſterioribus) que exceptiones eliduntꝭ: qꝛ in eis tacita fuit ea veritas que ſi expreſſa fuiſſet literas non habuiſſet. ſ. de prioribus literis. ſ. de reſcri. ſuper literis. ⁊ ita non procedit oppoſitio ꝙ generale derogat. de quo not. ſ. de reſcri. c. j.

Ex parte tua ⁊ infra. (ꝓcedere). ſ. de reſcri. cauſam. Sed cōtra arg. eo. ti. cū dilectus. (Nulle) ⁊ ſpecialiter enumerate. ff. ſi quis cau. l. ſed ⁊ ſi. §. queſitū. alias generale verbū non ſufficeret. j. de reſti. ſpol. audita. (Anteceſſor) ij. q. viij. lator. xij. q. ij. placuit. xxvij. q. j. ſi homo. Sed expone eos non ſic expreſſiſſe vt in factis ſibi notis qualia erant que dicūtur in contrarijs.

Quoniam. (prefixū) Cū altero ſocio qui adhuc viuebat. nos dicim⁹ ⁊ ſi ſine altero terminū prefixiſſet. imo plus ⁊ ſi neuter citaſſet ⁊ ambo eſſent mortui: tamen ſucceſſores procederēt in cauſa cū ſit iuriſditio penes loca ⁊ dignitates ⁊ non penes perſonas. ⁊ ex hoc apparet quod ſi taliter delegatus ad aliquā trāſeat dignitatē tales delegationes dimitteret ſuo ſucceſſori. imo quod plus eſt etiam ſi incepiſſet procedere. C. de iudi. properandum. §. ſi autem in medio. j. eo. paſtoralis. §. vlti. aut. vt nulli iudic. §. ⁊ hec vera. ff. de iudi. mortuo ꝗ̄uis illa in ordinario loquaꝭ: ſed in delegato expreſſe loquitur. j. de offi. or. paſtoralis. (Illi) ſcilicet abbati ciſter. ſubſtituto loco mortui. (Socium) ar. ſucceſſorem teneri ad id quod pre‍deceſſor. j. de ſolu. c. j. de offi. dele. paſtoralis. circa ſi. xj. q. iij. ſi epiſcopus. xij. q. ij. licet huiuſmodi. xviij. q. ij. dudū. ff. de iudi. mortuo. C. de ſer. cor. l. furti.

1 Delegatus non inſtituit ſed pronūciat ordinandā eccleſiam ad preſentationē illius q obtinet iuſpatronatus ad ſe pertinere.
2 Nunquid ordinarius examinat preſentatum: ex quo eum approbat delegatus.
3 Sola electio habetur pro cōfirmatione vbi papa mandat vel ſimpliciter rogat aliquod capitulum vt aliquem canonicum faciat.

Super eo vero. (Aliquos) qui ſe dicunt
ꝑſonas vel q ſunt (Ius)
ſcilicet preſentatione. (Ordinet) queritur in quo proſit
adiectio iſta ſcilicet qḋ ordinet eccleſiam cum ad eum
non ꝑtineat inſtitutio: nec ſibi fieri debeat ꝑſentatio: vt hic. Rū.
quidā nihil aliud pertinet ad hunc delegatū niſi ferre ſentētiam
1 ad quem pertinet preſentatio ⁊ exponunt (†Ordinet). i. ordinan-
das decernat ⁊ ordinari faciat. ſ. vt epꝭ eligat vel capitulū vel qs
alius ad quē pertinet Archi. in ſtal. ſ. de off. archi. vt noſtrū. Aliā
tū dixerūt quod hic plus habet quare ſi ordinatio deuoluta eſſet
ad papā qḋ autoritate harū literarū ordinare poſſet. hic aūt con
ſtat quod per tales literas nunꝗ̄ ſit preiudiciū alijs: vt hic. ⁊ hec
vera ſunt vbi cauſam inter partes cōmittat: qꝛ tunc non intendit
facere alicui gratiā vel preiudiciū. ¶ † Si aūt de plenitudine po-
teſtatis vel intendens alicui gratiā facere vel penā irrogare. com-
mitteret ordinationem alicui alicuius eccleſie vel perſone poſſet
ſuſtineri qḋ poſſet canonicos facere ⁊ eius canonicatus dare. arg.
ſ. de reſcript. abbatē. j. de preben. pro illorum. ⁊ ſtallum aſſignare
⁊ omnia alia facere que ſunt faciēda ſi factum reſpiciat ſiue ius.
Alij tū dicunt qḋ nobis nō placet qḋ debet mandare ei ad quem
de iure pertinet vt ſtallū aſſignet ⁊ alia faciat ꝗ̄ de iure vel de fa-
cto maxime facienda ſunt. j. de priuile. paſtoralis. C. pro qui. cau.
ſer. ali. l. j. ¶ Si autem ipſa facere renūciet ſine cauſa: ⁊ tunc ipſe
poſſet inſtituere ⁊ alia ſingula facere. arg. pro eis quod dicitur. ſ.
de reſcri. abbatē. ⁊. ſ. eo. ſignificaſti. hic enim eſt ordinata ordina-
tio. ⁊ quidā ſic generaliter intelligūt etiā ſi inter partes cōmittaꝭ
2 cauſa cum hac eadē clauſula. ¶ † Sed queres ſm iſtos nunquid
examinabit preſentatū ex quo approbatus eſt per delegatū. ar. qḋ
ſic. ſ. de elec. venerabilē. Rū. nō debēt approbari per delegatū: ſed
per ordinariū q examinabit eū: ſed ſi qd dubiū fuerit decideꝭ per
delegatū intelligiꝭ enim fieri ordinatio tunc demū qñ ſit cum effe-
ctu. nec intelligitur ſuo officio functus quouſqꝫ ordinata ſit eccle-
ſia. j. de cle. non reſi. relatū. ¶ Sed qd ſi non appellat ordinarius
teneret qḋ ſit a delegato. imputeꝭ enim ſibi qḋ ſciuerit ⁊ non con-
tradixerit cum diſtinctione tū. vt no. j. de re iudi. cum ſuper contra.
ſ. de reſcrip. ex parte. ſm nos non habent locum iſte obiectiones.
3 ¶ † Itē videtur qḋ ſi papa mādat vel ſimpliciter rogat aliquod
capitulū ꝙ aliquē faciat canonicū ſola electio habetur pro confir-
matione: qꝛ autoritate pape hoc factū ē. arg. j. de preben. pro illorū
niſi preces potius inducerent: alꝭ innuerent conſiliū ꝗ̄ mandatū.
arg. ff. man. l. j. ⁊. ij. §. ſi. ⁊ per hoc videtur qḋ ſi papa ſcribit patro-
nis clericis qḋ nemini preſtabūt: ſed ipſi tantū inſtituent autori-
tate pape: ſed ſecus in patronis laicis. argumē. ſ. de reſcrip. abba-
tem. j. de iurepatro. cum autem. ⁊ hec vera ſunt ſiue ſit merus exe-
cutor datus ſiue ſit datus ad compellendum tantum executor. ⁊
idem eſt etiam ſi nullus ſit datus executor: qꝛ autoritate pape fun-
guntur non tantum executores: ſed etiam illi quibus mandatur
de recipiēdo. (Archi.). ſ. de offi. archi. c. j. cōtra. in eo. ti. c. ſatis. cū
ibi no. (Intentionis). j. de deci. ex multiplici. j. de reſt. ſpo. audita

[a] ¶ Cautionē. ad hec dicta vide Fel. l. c. cū. M. ferrarienſis. col. xvij. an mediū. ſ. de conſti.

ff.de tranſa.cũ aquiliana.ff.de pac.tres fratres.xxii.q.ii.ne quis.
(Cõmiſſa).ſ.de ſi.inſtru.inter dilectos.C.quib⁹ res iu.l.i.z.ii.q.
v.interrogaſti.ff.de li.cau.ſi vſuf.xvi.q.iiii.ne quis.C.res interali.
ac ſi cũ fratrẽ. ar.cõtra.xxiiii.q.i. ſubdiacon⁹.xxxi.diſt.tantis.ſ.de
indi.ac ſi clerici.ff.de re iu.ſepe.lvi.diſtin.c.i.ff.depoſiti.l.ii.in prin
cip.xi.q.iiii.cum multe.z ſunt caſus vbi nõ habet locũ illa regu
la res inter ali.zc.ff.de inoff.teſt.l.paſ.§.meminiſſe.ff.de ſta.ho.in
genuum.ff.de lib.agno.l.ii.§.ſi parẽs.ff.ſi ſer.vend.locum.§.ſi fun
dus.ff.quemadmod.ſer.amit.ſi commune.C.de com.re.alie.l.ii.

1 ☞ Confeſſio ſemper preiudicat niſi quando preceſſit metus.
2 Quamuis ad mandatum iudicis dimiſſa ſit vxor nihilominus agi poteſt.
3 Si plures ſunt iudices in vna cauſa z vnus ſit abſens an teneat quod ſit a pluribus.

Cauſam matrimonii. (adeo affe-cit) z ideo
nõ nocet.xxxi.q.ii.lotharius.xv.q.vi.c.i.imo matrimo
nium non dico tantũ ſtandũ confeſſioni vnius ſed nec
amborũ.ſ.de eo qui cog.conſan.vxo.ſue.ſuper eo.xxxv.q.vi.§.vlt.
niſi fama amborũ confeſſioni conſentiret.xxxv.q.vi.ſi duo.Quis
1 quidã aliter illud intelligant.(†Confeſſa eſt)forte in abſentia iu
dicis.z idem forte in preſentia:ſed tanta erat ſeuitia ſiue potẽtia
viri qð mulier timebat q ſi coram iudice negaret qð eam fortius
affligeret:vel potes dicere qð cuilibet viro tãta poteſtas eſt quod
mulier ſibi ſubiecta ſit.Sed hac ratione poſſes dicere qð confeſ
ſio nullius vxoris tenet.nec ſibi pͥiudicaret cũ quelibet hoc ipſum
iuſte timere poſſet.Rñ.q: ſemper preiudicat cõfeſſio niſi qñ pre
ceſſit metus.z hoc ideo:quia nõ preſumit metu feciſſe niſi qñ me
2 tus vel verba preceſſerũt.(†Ad iudicium)not.qð licet hic ad mã
datum iudicis amiſſa ſit vxor tñ agere poteſt:z ſi nõ ſit violenter
eiecta.ſufficit enim qð temere eam dimiſit.ſ.de reſti.ſpoli literas.
in prin.z hoc eſt verum vbi nulla ſñia eſt:vt hic.vel eſt aliqua ſed
eſt appellatione ſuſpenſa.cũ omnia facta poſt appellationẽ legiti
3 mam debẽt in ſtatũ priſtinũ reuocari.ſ.de app.ho.me.(†Unius)
noc.qð ſi plures ſunt iudices vno abſente ſiue iuſta de cã ſiue per
contumaciã niſi ſe excuſauerit vel delegauerit vices ſuas nõ tenet
qð ſit a pluribus pͥſentibus.ff.de arbi.itẽ ſi vnus.§.vlti.z.l.ſeq.ſ.
de offi.dele.prudentiam.ff.de re iu.duo ex.z hoc in dele.ſed com
mittere poteſt etiã ſi in literis hoc nõ cõtinet.ã.eo.Quis.nec ſuf
ficit alterius excuſatio niſi cõmittat.ordinarii autem bene ferunt
ſñiam ſeparatim.ff.de of.cõ.l.i.in prin.ar.§.de aut.pre.l.vlti.Sed
nec hoc ſemp nec in oĩbus ordinariis obtinet.ſi vero oẽs ſunt pre
ſentes z diſcrepãt teneret ſñia plurimoꝝ.lxiiii.di.c.i.ii.z.iii.¶Si
vero equaliter diſcrepãt.ſ.q: duo abſoluunt reũ.duo condẽnant.
diſtiguo aut ſunt arbitri aut ordinarii:aut delegati ſi arbitri nul
la ſententia tenet.ff.de ar.diẽ.§.ſi plures.ſi delegati ſentẽtia pẽdet
quouſq alterã delegans cõfirmet.ff.de re iu.duo.ſi aũt ſunt ordi
narii tenet pro reo ſentẽtia.ſ.de pba.ex literis.ff.de re iu.inter pa
res.niſi in libertate vbi ſiue ꝫ reum ſiue actorẽ ſemper tenet ſñia
pro libertate z querela inofficioſi teſtamẽti vbi ſemper tenet pro
teſtõ.z in matrimonio vbi tenet ſñia ſemp pro matrimonio.xxx.
iii.q.v.ſi quis acceperit.xxii.qõ.iiii.inter cetera.ff.de inoffi.teſta.ſi
pars.als pares iudi.ff.de re iudi.inter pares.pro hac diſtinctione
eſt.ſ.de re iudi.c.vlti.vbi hoc totum eſt expeditum.

Cauſam que. (interdicimus).iii.q.v.accu
ſatores.xi.qõ.iii.quatuor.ſ.
de offi.dele.inſinuante.ſimiliter ſi vaſallus.xxii.q.v.de
forma.iiii.q.iii.idonei.ſ.vt lit.non conteſt.accedens.

Cum te. (vni)Si vnus tñ eſt delegat⁹ pape hñ
põt vni vel pluribus ſubdelegare cau
ſam vt hic.Item dicimus qð ſi ſunt duo vel plures ſi
mul oẽs poſſunt vni vel plurib⁹ delegare cauſam.Si
vero vnus delegatus velit cauſam plurib⁹ delegare aliis ſuis ſo
ciis non delegãtibus hoc poteſt arg.hic.Itẽ qð non eſt pͥhibitũ
intellige cõceſſum.Alii tñ dicunt qð vni tñ debet cõmittere pro
pter abſurditatẽ que ſequeret ſi ꝫria vellent.z arg.ad hoc.ã.eod.
Quis.(Interpoſita)ad primũ.delegantẽ q non tenet:vt no.ſ.eo.
ſuper.(Indefinitã).ſ.eo.ſuper queſtionũ etiã ſi ſit appellatũ ad
papam:quia tunc ad delegatum debuit appellari.ſ.eo.ſuper.

Relatum. Ante lit.cõteſt.z citationẽ legiſſe
hoc dicũt ſimpliciter in aut.de leg.
§.oẽs.decretiſte ſolã citationẽ ſufficere dicũt ad perpe
tuitatẽ.ſ.eo.c.i.§.licet.ff.de iuriſ.om.iudi.z qt.C.qñ.li.
prin.ob.l.i.z.ii.q.vi.anteriorum.aut.de litig.in prin.

Ratum. (obitum)Sed qd ſi pͥlatus impetrãs
ſit mortuus.Rñ.ſi non noĩe eccle:ſed
pͥprio noĩe impetrauit z impetrans añ mortẽ incepit
agere.hẽs vel ſucceſſor poterit ſupplere dũmodo tale
ſit ius qð poſſit tranſire ad ſucceſſorẽ.ff.de inoffic.teſt.ſi pater.ſed
ſi nõ incepiſſet ſecus.Si aũt impetrauit noĩe eccle etiã ſi nõ cita
uit vel cepit añ mortẽ tñ ſucceſſor aget.ã.e.qñ.z eſt hoc verũ etiã ſi
expͥſſum eſſet nomẽ pͥſone:z etiã ſi nullo mõ reus erat citat⁹:tñ cõ
uenieꝭ ſucceſſor.ſ.de fo.cõpe.dilecti.(Inducias)vtrãq iſtorũ.ſz
inducie petite z renũciatio pͥ actioni ſine allegationi ſufficit ad
hoc vt renũciaſſe videaꝭ appellationẽ.(Cert⁹)idẽ eſt z ſi icert⁹ ſit.

1 ☞ Utrũ duo preſentes abſente tertio:z ſe nullo modo excuſan
te procedere poſſint.
2 Item an poſſint procedere ſine probationibus qð ille tertius nõ
poteſt vel non vult intereſſe z ſi procedaꝭ an valeat proceſſus.ha
bes in nu.3.
4 Itẽ cui debeat conſtare ſe impeditum quo minus venire poſſet.
5 Nunqd iudex abſens poſſit iuita parte ratũ hẽre qð duo fecerũt.
6 An ſententia excõicationis lata noĩe alterius poſſit haberi rata.
7 An ſi quis nomine alterius iudicis faciat in terra eius iuriſditio
nem.poſſit iudex ratum habere.
8 An ſit differentia inter iſtas clauſulas:vꝫ qð ſi non oẽs poteri
tis aut nequiueritis intereſſe:vel vbi ponitur tñ ſi nõ poteritis.
9 Nunqd qñ ſcribiꝭ pluribus iudicibus cũ iſta clauſula qð ſi non
omnes ſiue ſine clauſula omnes z ſinguli habeant iuriſditionem.
10 An proceſſus iudicis in quem per errorem vel facti vel iuris con
ſenſum eſt:teneat.
11 Quod cum procuratore milite ſit tenet anteq excipiatur.
12 Litere impetrate ab excommunicato valent.
13 An qð hic diciꝭ in deleg.pape habeat locũ in ceteris ordinariis.
14 Nunquid in abſolutione excommunicati vocari debeat ille pro
quo eſt excommunicatus.

Prudentiã tuã. (quinto).ã.de reſcrip.
ſciſcitatus.(Teneat)
dixerũt qdã papã nõ rñdere hmõi qõni:ſed ipñ de ſuo
facto rñdent qð ad citationẽ duorũ citat⁹ venire dꝫ.ar.
C.de aut.pre.l.ſi.ſaltẽ allegaturus forũ.ſ.de ap.cũ parati.ã.de re
ſcrip.ſuper literis.ff.de iud.ſi quis.ſed hoc non dicimus etiam in
reſponſione ſua credimus eum ſatiſfeciſſe vtriq queſtioni.nam
cum dicat duos nõ poſſe procedere ad cauſe cognitionem tertio
non legitime excuſato:z in dilatione danda requiratur cauſe co
gnitio.iii.q.iii.§.ſpatium.ergo non poterit dari dilatio abſq ter
tio:premiſſa vera ſunt.¶Sed hec ratio non placet:quia ibi non
loquiꝭ de citatione que bene ſit ſine cauſe cognitione:ſed de dila
tione danda ad teſtes recipiẽdos.pͥterea iſti tres non habẽt ſepa
ratim iuriſditionis exercitiũ.licet oẽs tres ſimul ergo nõ poſſunt
mulctare vel iudicare excõmunicare vel in poſ.mittere.Quis di
cant pͥpter odiũ contumacie poſſe procedere z male.ff.de re iudi.
duo ex.Quis intelligaꝭ illud quãdo non eſt ibi clauſula.qð ſi non
1 oẽs zc.preterea citatus eſt certus quod duo tantũ citant.¶†Et
ideo ad illorũ citationẽ ire non teneꝭ niſi forte ipñ dicant qð ideo
tñ duo citant:q: tertius excuſauit ſe.nã tunc crederem q deberet
ire vt veritatẽ ſciat z ius ſuũ alleget.ar.ſ.de dila.preterea.ff.de in
ius voc.l.ii.nã ſi dixerimus qð vbicũq eſt vel eſſe poteſt dubium
debet ire ergo ſemper:q: ſemp poſſet eſſe qð foret dele.a papa.vel
imperatore qð eſſet abſurdũ:tunc ergo tñ teneꝭ ille ire quem cer
tum eſt non eſſe de iuriſditione ſua qñ ipſe in citatione ſua ponit
cãm citationis z iuriſditionis.puta q: deleg.ſit:vel cum tres ſint
z dicãt quod ſe tertius excuſauit.nã ſic ex dictis ſuis ſit res dubia
ſaltem aliquam cauſam dubietatis habet.ff.qui.ad li.procla.non
licet.l.iii.vel qñ als eſt iudex citati.licet citatus poſſit elidere iuriſ
ditionẽ eius per priuilegiũ.ff.de iudi.ſi quis ex.certũ a iudicibus
ad hoc deputatis.vt ſi dicat qſto aliquis fuerit impeditus arg.ff.
cõmo.eum qui.§.vlti.z.l.ſequen.ff.de re.eo.qui ſub tu.l.magis.§.
illud.melius enim ad eũ nunciũ mittere q cum periculo reuoca
tionis in litem procedere.ã.eod.ſane.vel ad hoc ſufficit vt creda
tur ſibi:q: licet probare fidei.xciiii.di.nobiliſſimus.z etiam forte
ſeruiens notus z diſcretus.nã cum non ſit magis periculũ in ab
ſentia vnius iudicis in vno termino leuior probatio ſufficit.z for
te tantũ argumẽta probabilia ſufficiunt.ã.de ele.per.c.i.z.ii.Sed
quid ſi probet alia partiũ non fuiſſe ſuũ numerũ.Rñ.cũ ſit nega
tum pͥbari non poteſt.ff.de pba.ei qui tñ ſi indirecte probauerit
2 non procederet.(†Nuncium)mirũ videtur quare hic requirũtur
vel certi nuncii:vel excuſatores literati vel alie probationes:cum
ex quo non eſt preſens conſtat:q: vel non poteſt:vel nõ vult inter
eſſe:z ſic videꝭ etiã qð ſine probationibus procedere poſſit.z ver
bum nequiuerit ſub ſe continet etiã verbum voluerit.ſ.eo.§.adñ
cimus:z ſi ſunt certi certiorari non debent.ff.de acti.emp.l.i.Rñ.
licet ſciat tamẽ nunciari debet.ff.de adul.denunciaſſe.circa prin.
ff.qñ di.leg.ce.legatum.vel dic melius.vt no.illa gloſ.ex hoc loco.
3 (†Canonice)per teſtes qui deponant eum infirmũ:vel captiuum
vel miſſum vltra mare:vel in aliam longam peregrinationem vel
infamem:vel alias in poteſtatẽ de iure vel facto.ã.de reſcrip.ſci
ſcitatus.ff.de procu.aut lon.nec ob.iudicis abſentia in hac cogni
tione dũmodo partes ſint preſentes:qð ſic vere nõ poteſt intereſſe
ſed ipſi neſciũt z procedũt quidã dicunt qð non valet eorum pro
ceſſus.ar.ã.eo.cũ ſuper q: non ſeruato ordine proceſſerũt.ii.q.vi.
§.diffinitiua.alii contradicunt nam cum ipſi ſint iudices ſicut ap
paret mihi ex conditione appoſita ſcilicet qð ſi non oẽs intereſſe
non poſſunt tenebit proceſſus duorũ.(Conſtare)quero cui debet
conſtare

conſtare de hac excuſatione. Rñ. in his duobus citatoribus. ar. ff.
rem ra. hab. ne ſatis. ſ. de ver. ſig. cũ olim. qꝛ periculoſum eſſet hoc
ex pſona rei metiri. ff. de iudi. ſolemus. Sed ſi de hoc ſcilicet an ſe
excuſauerit poſtea lite pendente fuerit dubitũ. tunc oportet quod
probet verã excuſationẽ. ſ. eo. cũ in iure. ſ. de pba. qm̃ cõtra. niſi de
hoc fuerit dubitũ ante: ⁊ tũc diffinit a qbus ſi nõ fuerit appellatũ
cum tranſiuerit in rem iudicatã de eo amplius querẽdum nõ eſt.
ſ. de re iud. ꝙ ad cõſultationẽ. trãſiuit enim in rẽ iud. vt ibi dicit.
¶ † Idem credimus ⁊ ſi nõ fuiſſet obiectum nec iudicatum: ſed
vtraqꝫ pars ſciẽs nõ legitimã excuſationẽ corã eis litigaret ꝯſentit
argu. ad hoc quia etiã penes duos tñ eſt iuriſditio. ſicut apparet
ex tenore reſcripti. lꝫ elidi poſſit per exceptionẽ: ſed ſi neſciens vel
credens eum legitime excuſatũ cum in veritate non eſſet. tũc ad-
huc poſſunt obijcere de non legitima excuſatione tertij: ⁊ ideo nõ
valet qd̃ fecerunt duo. cum tam error iuris quã facti impediat iu-
riſditionem. ff. de iudi. cõſentire. vel vt alij dicunt hic error impe-
dit iuriſditionẽ horum duorum: qꝛ ſemper eam habebãt. etiam ſi
nõ expreſſe vel tacite cõſentirent. lꝫ cũ primo ſciuerint poterũt pe-
tere illud reuocari: ⁊ appellare etiã ſi non reuocetur. arg. ſ. eo. cũ
olim. ⁊ diffinient ſup hoc ipſi ijdem duo. ar. ꝫ. de reſcri. ſuper lite-
ris. ſ. de appel. cũ parati. Quis videret qd̃ per arbitros eſſet diffi-
niendum. ſ. de ap. cũ ſpeciali. ſed ſpãle eſt in ſuſpitione. nã nil gra-
tius ⁊c. iij. q. v. qd̃ ſuſpecti. ⁊ q ſuſpectus eſt in acceſſorio ⁊ in prin-
cipali. ſ. eo. ſuſpitionis. alij dicũt ſniam. h. ſ. ꝙ abſens eſt legitime
excuſatus: vel qd̃ ipſi poſſunt. ⁊ ꝓcedere nihil facere in hoc caſu.
nam ſi non conſtat de eius legitimo impedimẽto nulla eſt ſenten
tia tanꝙ lata ab his qui iudicandi poteſtatem ſine tertio non ha
bebant. arg. ſ. de offi. iud. c. pe. ¶ Item debẽt oẽs tres cognoſcere
nõ duo tñ. vt not. ſ. e. cũ ſuper. Sed primi rñdent ⁊ bñ ꝙ ipſi duo
tantũ habent iuriſditionẽ de hoc cognoſcẽdi. ſ. an legitime ſit ex-
cuſatus abſens cũ aliter nõ poſſunt ꝓcedere in principali cauſa.
ſ. priori. §. niſi prius de emergenti diffiniat. vt not. ꝫ. de elec. cũ in-
ter. nec ob. ꝙ dr ipſos tres cognoſcere debere cum illud loquatur
cũ oẽs ſunt vel poſſunt eſſe preſentes: ſed hec ſunt impoſſibilia vt
tanꝙ abſentis admittatur excuſatio: ⁊ tanꝙ preſens cognoſcat.
¶ Si autem duo iudicarent qd̃ tertius abſens decetero admittẽ
dus non eſſet non p̃iudicaret cũ hoc nõ eſſet neqꝫ principale neqꝫ
acceſſoriũ: ſed ſi tale quid obijciat propter qd̃ perpetuo remoueri
4 a iuriſditione debeat: fiet: vt no. ꝫ. eo. cũ ſuper. (Nihil) † ſed quid
ſi iudex abſens velit habere ratum quod duo fecerũt nunquid po
teſt parte inuita. ar. qd̃ ſic. ꝫ. de reſcript. paſtoralis. ix. q. ij. lugd̃. iij.
q. vj. hoc quippe. ſ. eo. cũ olim. ꝫ. de elec. qd̃ ſicut. ff. de iudi. licet. ff.
rem ra. ha. l. iij. §. vlti. ff. de adop. l. adoptio. inſti. de teſt. mi. §. ſed ſi
quis contra. ꝫ. de cõſue. ad noſtrã. ꝫ. de elect. auditis. x. q. ij. c. j. §. j.
qd̃ aũt in hac ratihabitione non ſit neceſſarius conſenſus partis
videtur. ar. ſ. eo. conſuluit. ſ. de ſen. excõ. ſacro. ¶ † Sed cõtra quia
non debet parti factũ iudicis p̃iudicare. Sol. dicimus id qd̃ duo
fecerũt tertio non excuſatu: nec partibus in eos tacite vel expreſſe
cõſentiẽtibus nõ tenere: etiã ſi fecerũt noĩe tertij: qꝛ licet duobus
detur tñ iuriſ. in caſu. ſ. ſi tertius noluerit intereſſe: nõ tñ poſſunt
exercere eã: nec tenet qd̃ faciũt ſi vult itereſſe vt hic dicũt: lꝫ enim
ipſi iudices ſint delegati. tñ eſt eorum iuriſditio mandato ⁊ con-
ditione appoſita intantũ vt ſi contrafaciant non valet. ſi. ꝫ. de re-
ſcrip. c. cũ dilecta. qꝛ non tenet: ideo nec ratificari poteſt. ꝫ. de elec.
auditis. nec ob. c. lugd̃. qꝛ ibi qd̃ factũ erat tenebat. ſ. ordinis colla
5 tio vel cõſecratio. ¶ † Itẽ nõ ob. ꝫ. de elec. qd̃ ſicut. qꝛ ibi bñ tene-
bat electio: licet caſſari poſſet. Itẽ non ob. iij. q. vj. hoc quippe. qꝛ
ibi ſnia q̃ nulla eſt nõ habet rata: ſed propter ſcandalũ vitandum
electio epiſcopi inordinate facta toleratur: vel illud facit papa ex
plenitudine poteſtatis: ⁊ ſic etiã poteſt reſpõderi legi cõtrarie. ff.
de adop. adoptio. ſaluis alijs ſolutionibus ibi poſitis. Item non
ob. l. ff. de iud. licet. ⁊. ff. rẽ ra. ha. l. iij. qꝛ ibi iudiciũ factũ inter fal-
ſum ꝓcuratorẽ ⁊ aliũ tenet: ⁊ ideo tenet ipſe ꝓcurator ſine rei ſine
actoris ſi oñs ratũ non hꝫ tacite vel expreſſe vt in p̃alle. l. ff. de pro
cura. in cauſe. ⁊ l. ſeq. Itẽ non eſt contra inſti. de teſta. mili. §. ſed ſi
quis. imo eſt qꝛ iſti ſolutio multorum cõtrariorum. nam ſicut ibi
inuenit oĩa illa que ſolẽnitatẽ non requirũt. ita ꝙ ſolẽnitates ſint
de eorũ ſubſtãtia: ſed tantũ ex aliquorũ ſola volũtate dependent
6 rata haberi poſſunt: vel poti⁹ quaſi de nouo facta valẽt. ¶ † Idẽ
dicimus in ſententia excõ. nomine alterius lata. ſ. qd̃ non põt ha-
beri rata. nec ob. ff. de neg. geſt. ſi pupil. §. ſi lego. qꝛ licet ſit neceſſe
ad hoc vt ratũ poſſit haberi qd̃ ſit meo noĩe geſtũ. non tñ ſemper
qd̃ noĩe meo geritur ratũ haberi poteſt: qꝛ ſi non egit qũo ratum
7 habebit. ¶ † Sed poſſet dubitari ſi aliqs noĩe alteri⁹ iudicis fa-
ciat iuriſd. in terra ipſius: an poſſit iudex habere ratũ. Rñ. ꝙ nõ
qꝛ ea que facta ſunt: ⁊ q̃ ſolennitatẽ non requirũt poſſunt haberi
rata ſ. d cũ ſnia a nõ ſuo iudice lata nõ teneat. ꝫ. de offi. vic. c. ſua.
⁊ cum alie ſolẽnitates requirant quaſi ipſemet qui ratũ habere
vult omitteret nõ teneret: ergo nõ põt haberi rata ſi ab alio omit
tatur: omittunt aũt oĩa qꝛ nõ pro facto habet qd̃ ſit a nõ ſuo iu-
dice. nobis plus plꝫ qd̃ no. ſ. eo. c. en gl. nobis vr̃. (¶ † Reputabũ
tur) duo bene habent iuriſd. ſine tertio: ſed eſt ligata vt procedere
nõ pñt ſine tertio nec tenet ꝓceſſus eorũ niſi in caſib⁹. ſ. vbi prius
recipiat ſiue verã ſiue falſam excuſationẽ tertij: vel niſi aliter con-
ſtet de eius impotentia: ſed partes bene pñt eorũ iuriſd. ꝓrogare
de caſibus in qbus poſſunt procedere ſeu cognoſcere ad caſus in
quibus non poſſunt. vt not. ſ. de ap. cordi. qꝛ ex quo iuriſd. habet
que ratio eſt qd̃ poſſit ꝓrogare de re ad rẽ. vt not. ꝫ. eo. de cauſis. ⁊
nõ de caſu in caſum. imo plus vr̃ ꝙ hoc ipſo qd̃ partes procedũt
neglectis probationibus vel exceptionibus abſentie tertij qd̃ ta-
cite videtur duorum iuriſditionẽ prorogare ſicut eſt in alijs decli
natorijs fori. ve not. ſ. de re iud. inter. ar. ſ. de excep. paſtoralis. pro-
rogare aũt non intelligitur ſi nũcius vel litere excuſatorie fuerint
falſe. ¶ † Itẽ ſi duo iudices falſum aſſerebant non tamen interlo
quendo ſibi conſtare debet de legitima excuſatione tertij vel etiã
ſi proteſtata fuerit vna pars conſentiente altera ꝙ non intẽdebat
prorogare niſi ꝯtrum formis literarũ ſibi dabat. Item prorogatio
penr. non obeſt. ſ. eo. cum olim. ⁊ ſm̃ hoc debent intelligi gloſ. hic
poſite. ſ. ſed quero. Sed quidã loquunt de ratificatione tam ante
ſniam quam poſt (In inte. reſtit.) ex. di. de quibus. lxiij. diſt. extra
arg. cõtra. ff. de arbi. Item ſi vnus §. vlti. ⁊ §. ſi plures. (Poſſint)
8 abſqꝫ periculo rei familiaris. (¶ † Noluerit) ex hoc loco videtur
quod non plus importet illa clauſula qd̃ ſi non oẽs potueritis aut
nequiueritis intereſſe: quam illa vbi tñ ponitur ſi non potueritis.
Rñ. imo differentia eſt que colligitur. ꝫ. de reſcri. ſciſcitatus. qꝛ in
primo caſu qui ſola voluntate non vult intereſſe nõ redarguitur
ſecus in ſecũdo caſu. ad idem. ꝫ. de reſcri. ſciſcitatus. alij addũt dicũt
aliã differentiã ꝙ vbi tñ nequiuerit. nõ poſſunt ꝓcedere duo niſi
abſens ſe excuſauerit p nunciũ vel p lr̃as de volũtaria vel neceſſa-
ria cã vel abſentie p teſtes nec ſufficit ꝓbari p teſtes volũtaria q̃
ſatis p̃ſumit violẽter ex quo nõ eſt: ſed tñ neceſſaria: ſed in neceſ-
ſaria eſt faciẽda diſtinctio: qꝛ ſi ꝓbet ſe pati dolorẽ capitis vel ali
quã infirmitatẽ vel tertianã vel modicã imperfectionem vel ſimi
lia nõ ſufficit: qꝛ ⁊ ſi hodie nõ pñt intereſſe cras poterũt. vt. ꝫ. eo.
ti. §. priori. ff. de iudi. ſi longius. ff. de va. l. pe. ſ. de vo. ⁊ vo. re. qd̃ ſu-
per. ¶ Sed ſi eſſet vtrũqꝫ. ſ. nõ potueritis ⁊ nolueritis etiã tertio
ſe nõ excuſante: nec etiã receptis ꝓbationib⁹ ſup lõga neceſſitate
vel breui poterũt ꝓcedere. nã ex quo non intereſt certũ eſt qd̃ aut
nõ vult aut nõ põt intereſſe. ⁊ habẽt ar. p ſe. ꝫ. de reſcri. ſciſcitat⁹.
¶ Quidã tñ dicũt qd̃ cũ vtrũqꝫ ſit poſitũ tñ non eſt procedendũ
niſi tertio excuſato: qꝛ põt eſſe ꝙ intereſſe poſſet ⁊ vellet: ſꝫ termi-
num oblinio tradidit: ⁊ ſic cũ vtrobiqꝫ idẽ dicũt: ⁊ ſic credimus
de facto tenere. (¶ Reus) qd̃ ſi nõ opponit: ſed ipſe ſue conſciẽtie
timẽs petat abſolui: vel ideo qꝛ cũ proceſſum fuerit vſqꝫ ad ſniam
tũc primo obijciat ⁊ reuocet totũ. ſ. de exce. exceptionẽ. ꝫ. de reſcr.
dilectus filius abbas. ¶ † Itẽ quid ſi iudex non pars opponat: qꝛ
poteſt vt in eadẽ decre. Rñ. ad hoc vult qd̃ ⁊ tunc abſoluet deleg.
qꝛ non eſt ratio diuerſitatis. ꝫ. de cõſti. tranſla. C. de di. reſcri. ſi li-
bellũ. ff. de leg. neqꝫ. ⁊ l. non pñt. Ad primũ rñdeo idẽ. imo fortius
qd̃ maiorẽ fauorem dꝫ inuenire ſponte cõfeſſus q̃ cõuictus. xv. q.
viij. c. j. ⁊ p hoc etiã facit ratio poſita in decre. ſ. cũ cõmittit princ.
⁊ ac. (Excõicatiõis) maioris. minor enĩ nõ ſufficeret ad exceptio-
nem. ſ. de exce. a nobis. (¶ Excõicationis) ſuperueniẽtis poſt im-
petrationẽ literarũ. ſecus ſi p̃cederet. ꝫ. de etat. cũ bone. ſ. de pba.
9 poſt ceſſionẽ. arg. C. de pre. impe. offe. vniuerſas. ¶ † Nobis videt
ꝙ qñ ſcribit pluribus iudicib⁹ ſiue cũ clauſula hac qd̃ ſi non oẽs.
ſiue ſine clauſula tñ oẽs ⁊ ſinguli iuriſditionẽ habent: qꝛ res indi
uiſibilis eſt iuriſditio. ſicut ſeruitus. vſuſfructus. iuſpatronatus ⁊
reliqua iura. ff. de reli. ⁊ ſump. fune. ſi ſepulchrũ. ff. ad leg. fal. l. j. §.
ſi vſufru. ⁊. ff. de ſerui. vic. vſus etiã predictorũ ⁊ fructus eſt indiui
ſibilis niſi aliud cõtineat forma mãdati ſicut eſt hic qñ mãdatur
qd̃ ſi non oẽs poſſunt exequi mandatũ qd̃ duo exequant: vel niſi
poſtea partes inter ſe diuidãt vſum qd̃ eis licet. qñ tñ eorũ vtili-
tas attenditur. ff. de arbi. Item ſi t. §. ſi. ⁊ l. ſeq. ff. de re iudi. ⁊. ff. de
ſerui. via. ff. de vſufru. quoties. §. j. ſ. de iurepat. querimoniam. vbi
no. non tñ ſicut in iuriſd. ⁊ alijs iuribus vniuerſitatis: qꝛ illa non
eſt penes ſingulos: ſed penes collegiũ tantũ. xij. q. ij. §. qui manu-
mittit. ¶ † Et ideo dicimus ꝙ ſi corã duobus procedatur qñ ſcri
ptũ eſt tribus p̃dicta cã ꝙ tenet proceſſus corã eis habitus etiã
ſi tertius nullo modo ſit excuſat⁹: ⁊ ſi nihil cognouerit alij duo de
excuſatione eius etiã ſi volebat ⁊ poterat intereſſe. ⁊ etiã ſi ambe
partes vel altera tñ ignorabat ius. ſ. quod duo in p̃dictis caſibus
poſſunt procedere etiam tertio non excuſatu ⁊ volente intereſſe. ⁊
idẽ dicimus ſi ignorabat factũ. ſ. qꝛ credebat tertiũ iudicẽ eſſe ex-
cuſatũ legitime ꝙ tñ nõ erat. ⁊ hoc dicimus ea ratione: qꝛ iſti duo
ex tenore mãdati habebãt ſine conſenſu partiũ iuriſditionẽ in ne-
gocio ſibi cõmiſſo. ⁊ etiã vſum ⁊ exercitiũ iuriſditionis in aliquo
caſu vel ſub cõditione. ſ. ſi tertius non põt intereſſe: ⁊ ipſi alĩs inor-
dinate ꝓceſſerũt tenet ꝓceſſus eorũ ſi nihil fuit exceptum ꝯ eos ⁊
etiã appellatũ: qꝛ talis poterat eſſe proceſſus ſm̃ tenorẽ mãdati ⁊
nõ eſt ꝯ ius ſcriptũ ſed ꝯ ius litigatoris tñ. ⁊ ideo tenet quicquid
faciunt. ij. q. vj. §. diffinitiua. Nec eſt ꝯ. ꝫ. de reſcrip. cũ dilectus. qꝛ
ille ordo erat de ſubſtantia mandati ⁊ ſtudioſe ſeruari mandaba
tur: nõ in fauorẽ partiũ: ſed in fauorẽ eccleſie vnde remitti nõ po-

a ¶ Abſit. circa hec dicta Inn. h vide late He li.in.c.eccleſia ſancte Marie. col.vi.poſt pri. ſ.de conſti.

b ¶ Secus eſſet. et ſi non exercitiū. vide ad doctrinā Innoc. Fel.in.c.ex pte. col.iiij. verſus ſi. ſ.de conſti.

terat hic iſte ordo ꝙ ingratꝰ de excuſatiōe ſua nō ſtudioſe mādat:
nec attēdit ibi niſi fauor partiū. ¶ Itē nō obeſt.ff.de ver.ſig.cede
re vbi dr ꝙ qn̄ aliqd ſub ꝯdōne debet ꝙ cedit dies debiti niſi ex
tāte ꝯdōne.ꝫ.ꝛ eadē rōne hic qr his duobus dele.non cedūt dies
exercēdi iuriſd.ſuam niſi poſt extiterit cōditio.ſ.qđ tertius nō po
teſt intereſſe.cū hoc exercitiū eis ſub cōditione mandatū ſit. Sol.
l.illa loquitur in his q̄ fiunt extra iudiciū:ſed in iudicio ſi mandat
aliqd fieri ſub cōditione etiā non extāte cōditione ꝫ qđ fit dūmo
do partes non ꝯdicāt ſicut apparet in iudicio appellationis emiſ
ſe ante ſniam ꝙ nō dꝫ cognoſcere de cā principali:niſi iuſta ꝓbet
cā ap.ꝛ tn̄ partes ſi volūt omittere cāin ap.ꝛ ꝓcedere in principa
li poſſunt.ſ.de ap.cordi. ¶ † Et ſi ꝯtrium diceret abſurditas into
lerabilis ſequeret.puta mandat iudici ꝙ ſi talis ꝓbauit talē rem
ſibi deberi condēnes eū nunqd dices talē ſniam non tenere ſi con
tra ius litigatoris ferret puta ſi nō ꝓbato debito condēnet abſit[a]
ij.q.vj.§.diffi.ſed forte ſecus eſſet:[b] ꝛ ſi non exercitiū iuriſditionis
ſed ipſa iuriſd.mandat ſub cōditione.tunc enim ſatis dici pōt ꝙ
non habet iuriſd.niſi cōditio exiſteret:qr cōmiſſio talis vel deleg.
nō eſt in iudicio ſed extra:ſed ſm hoc idem videt dicendū ſi vnus
ſolus de tribus ꝓcedit cū penes vnūquēq; ſit iuriſditio in perſo
nas litigātes:ꝛ certe quidā hic verū dicūt:ſed in hoc eſt differētia
qr qn̄ vnus ſolus ꝓcedit pōt excipi ꝙ nō procedat etiā ſi vnus vel
ambo detineant legitimo impedimēto:qđ eſt qn̄ duo ꝓcedūt alij
aūt dicunt ꝯ ꝛ bene.ſ.ꝙ nō valet ꝓceſſus corā vno habitus niſi ex
ſciētia certa ꝓrogauerit iuriſditionē:qr licet ſinguli ſint iudices ꝛ
ſinguli habeant iuriſd.non tn̄ ſinguli habēt ſuper has perſonas.
ſed tantū tres vel duo.qn̄ eſt ibi clauſula.niſi detur eis de cōſenſu
partiū tacito vel expreſſo nō ignorantiū ius vel factū. Itē ille ſo
10 lus in nullo caſu hꝫ exercitiū iuriſditionis. ¶ † Itē non ob.ff.de
iur.om.iud.ſi per errorē.ff.de iudi.l.ij.§.i.ꝛ.ij.vbi dicit qđ non te
net proceſſus iudicis in quē cōſenſum eſt per errorem vel facti vel
iuris:ſed tn̄ qđ hic iam dici.ꝯ ſo.ille.ll.loquunt qn̄ ignorans ius
vel factū non facit eū iudicē alicuius pſone q̄ non eſt ſuus iudex:
ſed quidam dicunt ꝛ bene hos duos imo ſingulos habere iuriſd.
ſed opp.ſed hic ſit ꝓrogatio iuriſditionis de caſu in caſum quia
viſus iuriſd.qui erat cōditionalis quo ad exequendū mandatum
erit purus:ergo hic erit cōſenſus ex certa ſciētia ꝛ non per ignorā
tiam ſicut eſt in alijs ꝓrogationibus. Sol.dicunt quidā ꝙ vbi fit
prorogatio de perſona ad perſonā qđ neceſſe eſt ꝙ ex certa ſciētia
ꝛ ſine errore iuris vel facti fiat prorogatio ꝛ hoc ratione ſ.alleg.qr
qui primo nō erat ſuus iudex modo fit ſuus:ſed ſi fit ꝓrogatio de
tēpore in tp̄s:vel de caſu in caſu m:vel de re in rem.tūc valet totus
proceſſus ſi ignorās ius vel factū etiā tacite ꝓrogauerit:vel etiā ſi
nō excipit:ſicut eſt expreſſe videre:qr ſi corā excōicato litiget tunc
quicquid ſit corā eo dūmodo ſit publice excōicatus:qr tunc ſecus.
ſ.de re iudic.ad probandū. Itē quicquid ſit corā iudice qui poteſt
11 recuſari.ſ.de exc.c.ſi.ſ.eo.cū olim. ¶ † Itē tenet qđ ſit cū procura
tore milite anteq̄ excipiat.ff.de procu.filius.§.veterani. Fatemur
tn̄ qđ ſi poſt lit.conteſt.qn̄cunq; peruenerit ad partē.cauſa quare
poterit iuriſdi.declinari qđ bene poterit ꝓponere:ſed tn̄ non reuo
cabuntur prius facta.ſ.de excep.paſtoralis.c.ſi.alij dicunt ꝛ forte
melius ꝙ ꝓrogatio iuriſdi.nunq̄ valet ſine cōſenſu tacito vel ex
preſſo qui conſenſus nunq̄ poteſt eſſe vbi eſt error iuris vel facti.
ſ.de iuriſ.om.iud.ſi per errorē.ff.de iudi.l.ij.§.i.ꝛ.ij.nec eſt proro
gatio niſi augeat iuriſd.per cōſenſum partium tn̄ ſicut eſt videre
qn̄ augetur iuriſd.ſuper perſonas ſuper quas primo nō habebat
iuriſd.ꝛ idem qn̄ augetur iuriſditio ſuper re vel q̄ntitate ſup qua
primo non habebat iuriſd.ꝛ idem qn̄ augeꝫ in tp̄s iuriſd.in quo
primo non habebat iuriſd.a iure vel ex tenore mandati ſibi direc
ti:ſed ſolūmodo per vocem partium augetur.voluntas aūt non
eſt vbi error:vt predictū eſt ſed in preſenti caſu vbi ſcribitur cum
predicta clauſula duo habent iuriſd.in negocio cōmiſſo per vim
reſcripti etiā ſi partes non cōſentiant. ¶ † Sed dices imo nō ha
bent iuriſdi.niſi in caſu qn̄ non poteſt intereſſe. Rn̄.falſum eſt:qr
bene habēt iuriſd.etiā ſi tertius velit intereſſe ex quo eſt ibi clau
ſula:ſed non habet iuriſd.in qua prorogando non eſt neceſſarius
partiū conſenſus:ſed ſufficit ſola omiſſio vel negligētia proponen
di hanc exceptionē.vos duo nō poteritis ꝓcedere:qn̄ tertius po
teſt ꝛ vult intereſſe.licet in prorogādo iuriſdi.quā non habent ſit
neceſſarius cōſenſus partium ſine ignorantia iuris vel facti peri
culoſius enim eſt ꝓrogare iuriſdi.q̄ viſum.ideo plus ibi exigitur.
ꝛ ſic non ob.ſ.eo.cauſam.ff.de re iud.duo.qr ibi non erat preſens
clauſula:ideo non valebat ſententia duorū niſi ſciēter partes pro
rogarent iuriſd.eorū.in iſto ergo caſu non debent partes proroga
re iuriſd.ſed ſufficit ſcienter vel negligenter hanc exceptionē omit
tere ſibi cōpetentē.ꝛ hoc idē dicitur in alijs caſibus ſupradictis.ſ.
vbi omittitur exceptio recuſationis vel excōicationis:quia iudex
qui poteſt recuſari ita habet iuriſdi.ſuper recuſantē niſi excipiat
contra aliū. Itē per exceptionē excōicationis partis vel per exce
ptionē ꝓcuratoris militis non augetur vel diminuitur iuriſd.iudi
cis ꝯ quem nihil proponitur:ſed contra partē tn̄ hoc plus placet q̄
12 qđ dictum eſt in gloſ.ſed quid.(¶ † Vinculo excōicationis) lite

re ab excōicato impetrate valent.licet poſſit ꝓceſſus habitus eli
di per eas excep.vel prohibitionē iudicis.ſ.de ex.c.ſi.imo plus vi
detur qđ ſi ſint tales litere per quas ille cōtra quē impetrate ſunt
poſſit aliquid vtilitatis cōſequi etiā inuito impetrāte vtetur eis:
vt eſt qn̄ petit ſententiā cōfirmari:vel qn̄ petit aliqd iuris vt ſeruī
tutē.nā indignū eſſet:qđ ſua excōicatio ſibi prodeſſet.ſ.de ſen.ex
cō.ſi vere.ſ.de ap.oblate.ſi aūt ſunt impetrate de cōſenſu partiū li
tere ꝛ ſcientiā de excōicatione adhuc videt ꝙ anteq̄ incipiat litē
ſuper pōt excōicatus refutare ꝛ ꝓcedere per hmōi lr̄as:qr conſen
ſu vel etiā pacto nedū tacito ſed nec expſſo nō potuit aſtringi cōli
care excōicato ad eius vtilitatē:non qr lr̄e ſint male:imo bene va
lent lꝫ per excōicatū vel nō excōicatū ſint ipetrate.ꝛ ideo poſt ab
ſolutionē ſuā excōicatus etiā nō excōicato inuito poterit per eas
proſequi ius ſuum.alij tn̄ dicunt ꝯtrium ꝙ licet valeāt ad profectū
non excōicati tamen non valebunt ad profectū excōicati ſicut non
minus valet teſtū.licet aliquid relinquat capaci ꝛ nō capaci.poſt
lit.etiā conteſt.pōt reus obijcere excōicationē actori ſemper ꝛ ma
xime ſi de nouo fuerit excōicatus vel ſi de nouo venit ad eius no
titiam.ſ.de ex.c.ſi.hoc tn̄ bene fatemur qđ ſi reus pendēte iudicio
excipiat contra actorem excōicatum.ꝛ impediat conſequi cauſam
ſuā nō ſit ei preiudiciū quin poſtq̄ fuerit abſolutus oīa poſſit ſi
cut poterat anteq̄ exciperetur:qr per iudicē vel aduerſariū ſtetit
quominus exequeret.ſ.de app.ex ratione.vbi no.ſed in reo q po
teſt cauſam ſuā proſequi cū excōicato bene preiudicat:qr cum ex
cōicatus pſcribat ſi faciat copiā ſui qđ conueniri poſſit:ꝛ non da
bitur aliui cōtra quē preſcribat reſtitutio a ſimili eius qui tenet
in vinculis.ff.ex qui.cau.ma.l.j. ¶ Et idē videtur in iudicio:qđ ſi
dato termino ad ꝓducendū teſtes aliqua pars excipiat de excōi
catione:ꝛ propter hoc nō producat teſtes ſuos intra terminū aſſi
gnatū preſcribat contra eum vt vlterius producere nō poſſit. Et
idē videtur in oībus alijs:licet poſſit obijcere exceptionē excōica
tionis ſi vult.licet ſibi ſepe nō expediat qn̄cunq; ſit publice excōi
catus actor tenet ꝓceſſus cū eo habitus.etiā ſi a principio verge
bat in eius vtilitatē ꝓceſſus iudicialis lꝫ ſecus ſit in iudice cuius
ſnia non tꝫ ſi erat publice excōicatus.ſ.de re iud.ad ꝓban.ſ.dictis
videt contra.ſ.de conceſ.prebē.ꝛ eccle.non va.qr diuerſitatē. Vbi
dicit qđ contra excōicatum nō currit pſcriptio:ergo multo fortius
non preſcribet contra aliū.nec dabit in integ.reſt.ff.ex qui.cau.l.i.
Sol.ibi ꝯ archiepm̄:ideo non currit preſcri.qr nunq̄ ad perſonā
illius ptinuit collatio prebēde vacantiū tp̄e excōicationis. Ideo
non currit contra eccleſiā nec cōtra archiepm̄:qr nunq̄ fuerūt ne
gligentes.ſ.de conceſ.prebē.ꝛ eccle.non va.c.ij.ꝛ.c.qr di.melius tn̄
videtur qđ reo excōicato nō currit tp̄s nec terminus ſi nō produ
xit teſtes:qr nec ꝓducere debebat ſi actorē ſciebat excōicatum q̄
uis ſi produxiſſet valerēt atteſtationes corū ꝛ non ſolum eius:ſed
etiā excōicati.ſ.de exc.c.ſi.tn̄ ex quo eſt reo meritorium nō tenetur
producere teſtes nec ſtare in iudicio cum actore excōicato. ¶ Itē
qr per ꝯtrium eneruat eccleſiaſtice diſcipline neruus:iuſtū eſt ꝙ ei
non currit nec terminus nec tp̄s.ſecus aūt extra iudiciū:quia pre
ſcribit ibi excōicatus cōtra non excōicatū.nec datur in integ.reſt.
ar.ff.ex qui.cau.ma.l.j.qr bene poteſt eū conuenire:nec eſt merito
rium.non cōuenire eū.ſ.de re iud.intelleximus cōtra.ſ.de ex.cum
inter.vbi dicit qđ in iudicio equalitas ſeruāda eſt excōicati vnde
videtur qđ poſt iudiciū ceptū nō obſtat excōicatio cū ſit in oībus
admittēdus excōicatus. Sol.illa decre.loquitur qn̄ reus erat ex
cōicatus.ꝛ tn̄ idem dicimus in reo:quia ſi expediat ei ꝓducere te
ſtes ꝛ forte ſm tenorē ipſius decre.ſ.de teſti.ſignificauit.ꝛ.ſ.vt lit.
non conteſt.quoniā.quia vocabit actor excōicatus ꝛ in oībus ſer
uabitur paritas inter eos.(¶ † Probauerit) quid ſi ꝓbationes
ſup exceptione ſua produxit:ſed eas dicit ſe caſu amiſiſſe nūquid
iterū admittēdus erit ad ꝓbandū de amiſſione:ꝛ ſic ex litib[o] hīes
oriantur:vel etiā qđ probandū exceptiones.arg.qđ ſic admitten
dus ad iterū probandū.ſ.de eden.ſi quis ex.§.vlt.ꝛ.l.ſeq.q̄uis in
hoc caſu ꝛ in alijs nō ſit preiudiciū alicui parti in re petita.ſed tn̄
propter eū repellendū agiꝫ.pōt dici qđ niſi in termino ſtatuto cō
pareat cū oībus ꝓbationibus ſuis vlterius nō audictur.propter
hoc enim prefigiꝫ terminus niſi ꝯtrium eſſet notoriū vel quaſi hoc
enim arbitrio boni iudicis relinquendū dicunt. ¶ Item hec pro
batio non hꝫ locū in cā ap.vbi admittitur excōicatus.ſ.de excep.
ꝛ hic eſt ratio quare nō abſolueret reū.ſ.qr poteſt ſtare in iudicio
13 licet ſit excōicatus.ſ.de iud.intelleximus.(¶ † Aſtrictum) ipſo fa
cto vel iure.puta quia ſit falſarius.ſ.de cri.fal.ad falſariorū.vel
etiā ſi ſit occultus hereticus.xxiij.q.j.c.ſi.ꝛ.iij.ſed hoc aliquibus
nō placet:qr ex quo opponiꝫ ſibi crimē hereſis ſiue conſiteaꝫ ſiue
probeꝫ neceſſe eſt qđ cum ſolēnitate recipiatur tanq̄ hereticus.ſ.
q.vij.ſi qui no.quoniā cordia.ꝛ.c.ſi quis epo.ſ.de here.ad abolen
dam:vel poteſt dici ꝙ tn̄ hec receptio etiā ab epo fieri poſſit vel ſi
init habens curām animarū ad legē.ſ.audiēdam.ſ.ne cle.vel mo
nac.ſuper ſpecula.ꝛ idem eſt in oībus alijs vbi papa abſolutionē
ſibi non reſeruauit.idē eſt etiā ſi non ipſo iure ſit excōicatus:ſed a
iudice alio vel ordinario ſiue dele.ſi notoriū ſit mandatū excōmu
nicationis indiſcretū eſſe vel iniuſtū.ſi autem iuſtū ſit mādatum

vel an ſit

vel an ſit iniuſtum eſt dubiū.tunc mittet eū ad excōicatorē vt ſtatim
4 ſequitur.(¶ †Delegatis) idē qḋ hic dicitur in dele.pape intelligendum puto in oībus ordinariis ⁊ dele.etiā aliorū ordinariorū qui excōicādi ⁊ abſoluēdi poteſtatē habēt ꝗcū ad hoc vt poſſint abſoluere ab excōicationib⁹ cōtingētibus ipſo iure:ſed in abſolutione aliarū excōicationū eſt diſtinguendum:nā ꝗ archiepā vel epūs vel eorū delegatus nō poterūt abſoluere a ſentētiis ab aliis archiepīs vel epīs latis.ſed bene poterunt abſoluere a ſententiis a ſuis ſubditis latis.ar.ad hoc.qꝛ ad eū pertinet abſoluere ad quē pertinet ligare.de pe.diſt.i.verbū.ar.xxi.di.inferior.¶ †Si aūt archiepūs velit abſoluere a ſentētiis ſubditorū ſuffraganeorū ſuorū non poterit facere niſi prius moneat ſuffraga.ꝙ vel ipſi abſoluant:vel ſubditos abſolui faciant.arg.ſ.de offi.or.quanto.hoc aūt certum eſt ꝙ nullus del.excōicatū a ſuo delegante abſoluet argumētum.hic vbi dicit ꝙ delega.a papa non abſoluet illos quorum abſolutionem ſibi reſeruauit ergo eadem ratione ⁊ in aliis.Sed delega.vnius epiſcopi bene abſoluet excōmunicatos ab aliis deleg.eiuſdem epiſcopi ſcḋm formam hic comprehenſam:alii tamen aliter dicunt.(Formam).ſ.de ver.ſig.ex parte.(Abſolui) niſi in caſu.ſ.de ſent.excō.nuper.(Excōicatus) ſiue nominatim ſub generali clauſula:vel etiam ſine clauſula illa qḋ participantes ſimiliter ſint excōicati.(¶ Excōicatorem) ꝙ ſi fuerit deleg.intra annū tantū ipſe vel ſucceſſor eius abſoluet etiam ſi dele.fuit non expreſſo nomine dignitatis.ſ.eo.c.querēti.ꝫ.eo.quoniā abbas.ſ.de offi.or.paſtoralis.ſed poſt an.abſoluet preſens dele.de quo hic dr.ſ.in alia cauſa.⁊ inter alios datus ar.hic.(Excōicatorem).ꝫ.de elec.venerabilē.(¶ Malitiam) aliter non videtur abſolutio huius delega.tenere.xi.q.iii.c.pe.C.ſi a non cō.iu.per totū.ꝫ.de offi.vicarii.c.quia.ſ.eo.cū olim dilectus.ff.de reg.iu.factū a iudice.contrariū tamen quidā dicunt.ſ.qḋ habetur pro abſoluto.⁊ eſt ad hoc.ꝫ.de reſcri.ab excōicato.malitia autē hoc modo apparebit.delega.mittet ad excōicatorem ꝙ abſoluat iuxta formam eccleſie excōicatum qḋ ſi abſoluerit hꝫ propoſitū.ſi aūt non abſoluerit deleg.vocabit ordinarium vel dele.coram ſe ⁊ cauſam excōicationis inquiret ⁊ ſi diꝑerit pro offenſa manifeſta ⁊ ꝓbauerit:vel aduerſarius confeſſus fuerit dele.non abſoluet ſine emenda.¶ Si aūt neget excōicatus offenſam hꝫ eam excōicator probare corā huiōi dele.qḋ ſuper hoc cognitionem habere rōne acceſſorii:vt hic.ratio aūt quare dꝫ hoc defendere eſt.ſ.de ſen.excō.ſacro.§.pe.¶ †Si vero pro cōtumacia precipiet qḋ abſoluat eum recepta cautione.ſ.de ver.ſig.ex parte.⁊.c.ſe.Si vero ſine cauſa ꝑcipiet ꝙ abſoluat ſine difficultate.ꝫ.de reſcri.ab excōicato.ſ.de ſen.excō.ſacro.¶ †Sed nonne vocabitur ⁊ ille pro quo eſt excōicatus.Rn.non:qꝛ etiā ſi ſine vocatione venerit non audietur appellans ne in ſuū preiudiciū abſoluatur:dūmodo cautio recipiatur.ſ.de ſen.excō.ſacro.circa ſi.poſtꝙ aūt fuerit abſolutus de nullo cognoſcet.ſ.de cauſa prioris excōicationis cum id non ſit acceſſoriū ꝙ ſine tali cognitione poteſt ſuā iuriſdictionē explicare:ſed ſi aliqs viderit ſe grauari redeat ad cōe preſidium appellationis.ſ.de app.cū ſit ro.¶ Alii dicunt ꝙ ille vocetur pro quo excōicatus eſt.vt alleget manifeſtam offenſam ſi voluerit nec erit neceſſe hec ſolennitas iudiciorū.¶ †Sed ſi non fuerit offenſa notoria vel per ſententiā vel per confeſſionē vel facti euidentiā ipſum abſoluet.ſ.de ver.ſig.ex parte.⁊.c.ſe.fatemur tā ꝙ ſi nō eſſet notoria iud.ſed pars diceret vel vellet probare eam notoriā qḋ admitteretur:ſed non audientur teſtes ſi velint dicere ꝙ ſit facta offenſa.niſi dicant ꝙ ſit notoria.iudex etiam per ſe inquirere poſſet an eſſet notoria per bonas perſonas etiā ſine teſtibus.alii dicunt ⁊ melius quod nec iudicem vocabit nec partem.niſi forte ad videndū cautiones quas preſtabit quia nullā ſuper eos iuriſditionē habet:ſed ſic procedet:quia mittet ad iud.qui excōmunicauit ꝙ abſoluat eum cum ſit paratus cauere qꝛ pro cōtumacia excōicatus eſt:vel ſi pro offenſa ſatiſfaceret qḋ ſi excommunicans renuerit facere ſine cauſa.tunc abſoluet eum hic iudex ſi vero cauſam iuſtam aſſignet quare id non faciat:qꝛ forte excommunicās dicit manifeſtum.ꝙ excommunicatus negat manifeſtum tunc iudex nec abſoluet eum nec cognoſcet quis verum dicat ſed ſuperſedere debet donec legitime abſoluatur.niſi notorium eſſet excommunicatorē falſum dicere:⁊ caueat hic iudex ne dicat dubium qḋ eſt manifeſtum:vel econuerſo.ꝫ.de reſcrip.cum contingat.hec autem faciet quandocūqꝫ obiicitur excommu.ſiue ante lit.conteſt.ſiue poſt.⁊ eſt ſpecialis gratia quam papa cōceſſit ſuis deleg.quā non habet ordinarius vel alii delega.(Ritu).i.iuxta formā eccleſie abſoluant.(Reſeruatus) xxv.q.iiii.ſi quis ſuadente.ſ.de ſent.excom.ſignificauit.tua nobis.cōqueſti.(Principale).i.principalis cauſa.ꝫ.eod.queſitum.⁊.c.preterea.ff de iuriſdi.om.iudic.l.ii.hec decre.loquitur quando nulle litere ſunt impetrate ſuper excōmunicatione:ſed dele.tanꝙ ſuper acceſſorio procedit.ſed.ꝫ.de reſcrip.ab excōmunicato.loquitur quando ſuper excōicatione literas impetrauit.(Acceſſorium).i.abſolutio ab his deleg.(Excōicatoribus) niſi fuiſſet appellatū:qꝛ tunc ad eum remittēdus non eſſet.ii.q.vi.ſi epūs.⁊.§.vlti.⁊.C.de app.eos qui.vel niſi exceptionē recuſationis vel aliā legitimam habeat.ſ.eo.inſinuante.(Mandatum) iuſtum vel ap.ſ.de ap.ad hec.ne hoc enim nihil a dele.cū preter hoc poſſit ſuam iuriſditionem cum ſit abſolutus exercere.¶ (†Delegatum) ꝙ tā non dꝫ fieri ſine ſpeciali cauſa vel gratia.cū ex quo citatus eſt corā iudice.corā eo vſqꝫ ad finem ſtare dꝫ niſi appellaretur.ſ.de ap.vt debitus.vel niſi eſſet cauſa excōicationis.puta qꝛ aliqs prelatus eū pro ſuo iure excōicauerit.⁊ tūc excōicatores non de cauſa cognoſcāt:ſed abſoluant.imo illorum quibus commiſſa eſt cauſa:eſt cognitio.niſi ⁊ ipſi excōicatores malitioſe abſolutionem differāt:qꝛ tunc autoritate huius canonis poſſent abſoluere:ſicut hic ſequitur.(¶ †In principali) hic vocat principalem cauſam delegatā expreſſe his iud.quibus vltimū eſt commiſſum acceſſoriū:cām pro qua actor ab aliis iudicib⁹ fuit excōicatus.de hac cā cognoſcet hic vltimus deleg.ſic in cā pro qua fuit excōicatus idē fuit actor ⁊ reus q in iſta.⁊ hoc ratione recōuentionis:poterit tunc facere ille in cuius fauorē excōicationis ſentētia lata fuit.ſ.de mut.pe.c.i.ſecus ſi alius eſſet actor ⁊ reus in vna cā ꝙ in alia cū ibi nulla ratione iuriſdi.habeat niſi inꝙtum ſua iuriſdictio impedit.alii cū niuerūt ꝙ etiā ſi extraneus.i.is qui modo non agit hoc petit.ſ.qḋ procedat in cauſa principali pro qua aduerſarius eius modo abſolutus fuit.qui erat ab aliis iudicib⁹ excōicatus:quod ipſe iudex qui abſoluit actorē.⁊ de alia cauſa pro qua primo fuit excōicatus cognoſcet.Ex hoc eadē ratione:qꝛ excōicator in fauorem aduerſarii quē primo excōicauerat nolit procedere.nec mirū ſi hoc facit in fauorem iſtius cuius iuriſdictio ſibi cōmiſſa non eſt cū in eius damnū abſoluit aduerſariū:vel dic qḋ hic dicit delegatos illos debere ꝓcedere qbus delegata erat cauſa que vertebatur inter aduerſariū ⁊ excōicatum coram excōicatore a quo fuerat appellatū:⁊ ideo non loquitur de dele.vnde loquitur hec decre.⁊ ſcḋm hoc dicit principalem cauſam illam.⁊ acceſſoriam cauſam excommunicationis.

Cum cauſa. (in quorū duorū).ſ.Panor.⁊ capuan.nam ſi modo oēs tres adeſſent licet ſoli duo citaſſent tamen reſpondere debet.argu.ff.de fer.l.i.(Tribus) de hoc no.ꝫ.c.proxi.in prin.(Nūcium).ſ.de ap.meminimus.ad hoc ſuggeſtū.ꝫ.ſ.de ap.vt debitus.ii.q.vi.non ſolēt.(Protulere) ⁊ male.(Admiſſe) cum epūs offerret ſe probaturum.alīs nō ſufficeret probare exceptiones nō admiſſas niſi probaret veritatē cauſarū.ſ.de app.interpoſita ad reuocandū que facta eſſet poſt app.(Eo) forte ꝙ duo iudices proceſſerūt poſt app.ad diffinitiuā ſententiā:vel admiſſionem in poſſeſſionem vel aliquod huiōi.¶ (†Eo poſtꝙ) ideo nō dicit ex quo propoſuit qḋ corā duobus non tenetur videre tertio nō excuſato:qꝛ licet ꝓpoſuerit nō ſunt tā caſſanda q̄ ſiunt poſt niſi appelletur ex ea cauſa ꝙ hoc non cōtingat.i.ꝙ nō appellauerat hac cauſa:ſed itineris arreptio vim ap.habet de hoc no.ſ.de app.vt debitus.nā hodie non videtur habere vim ap.miſſio nūcii:vel dic ⁊ melius qḋ bene tenetur appellare ex vtraqꝫ cauſa ⁊ expreſſe hoc innuit litera.vbi dicit exceptiones ꝑdictas.⁊ hic vult agere qḋ etiā ſi ante app.de qua fecit mentionem hec decre.fuerit ſpoliatus qḋ debet reſtitui dūmodo ſpoliatio facta fuerit poſt miſſionē nūcii.(Precipue) quia idem eſt ⁊ ſi non eſſent confirmate.(Iudices) not.non impediri reſtitutionem miſ.in poſſeſ.vel dationem poſt factam per iudic.poſt appel.ſic nec ea que ſit ab aduerſario vel ab altero iudic.ꝫ.eo.cauſam.

1 Si ſunt dati plures iudices cū clauſula ꝙ ſi non oēs:⁊ vnus recuſetur ſuſpectus ab eo tantum non a ceteris appellari debet.
2 Nunquid ſufficiat appellatio ad caſſationem proceſſus.
3 Nunquid ſi iudici obiiciatur qḋ non poſſit eſſe iudex:quia ſit infamis an ipſe de ſua iuriſditione cognoſcere poſſit.
4 An coram omnibus induci oporteat probationes ⁊ probari.
5 Quādiu toleratur ordinarius omnes eius ſentētie tenēt:nec admittetur exceptio contra eum.
6 An exceptio infamie vel ſeruitutis obeſt volenti iudicare.

Cum ſuper abbatia. Caſus cōuentus cbochis obtinuit abbatē ſuum ſentētialiter amoueri.⁊ aliū loco eius ſubſtituerūt.abbas aūt amotus pro falſi ſuggeſtione vel veri ſuppreſſione obtinuit literas de iuſtitia ſuper reſtitutione ſua ad lexion.epm ⁊ quendā abbatem corā quibus cōparens conuentus iuſtas cauſas recuſationis ꝓpoſuit quas obtulit ſe probaturū coram iudice.ſ.abbate quē non dicebāt ſuſpectū vel corā arbitris:ſed ipſe abbas hoc admittere recuſauit.⁊ tūc conuētus ante litis ingreſſum ab ambobus appellauit.poſt hoc autē predictus abbas cū epo interlocutus fuit ap.ipſam nō tenuiſſe.⁊ decreuerūt abbatē amotū reſtituendū.⁊ ſubſtituto ꝑpetuū ſilentiū impoſuerūt.papa edoctus ab auditore dato partib⁹ ex certis cauſis q̄ continentur in regiſtro perpetuū ſilentiū impoſuit abbati amoto.⁊ rūdit tacite obiectiōi.q.d.aduerſari⁹ in oēm caſum ſnīa tenere dꝫ qꝛ ⁊ ſi nō valet vt lata ab ambobus dꝫ tenere vt lata ab abbate ſolo:qꝛ nō dicebatur ſuſpect⁹ cū in līis eſſet ꝙ ſi ambo ⁊c.⁊ dicit ꝙ non vꝫ hec obiectio:qꝛ bene fatetur ꝙ ſi abbas ꝓceſſiſſet anteꝙ appellaretur ab eis ambobus ſup.vel anteꝙ diuiſiſſent quod

ap.nõ tenebat:vel ꝙ ambo ſimul procedere debebãt tenebãt pro-
ceſſus ſolius abbatis.dũmodo placeret illi pro quo ambo tule-
rant ſententiam:q2 ille qui dicebat eum ſuſpectũ non poterat ne-
gare quin abbas ſolus qui non dicebat ſuſpectus procederet:ſed
ſi poſtquã appellatum eſt ab ambobus vel poſtquam diffinierũt
ſimul quod appellatio nõ tenebat:vel quod ambo ſimul procede-
re debebãt proceſſerunt ſimul non valet huiuſmodi proceſſus po
teſtate ⁊ voluntate ſibi adinuicẽ contradicentibus.non nũc poſt
appellationẽ tñ:nec ante appellationẽ tãtum:quia ante appella-
tionem poterat ſolus procedere ſi volebat ⁊ poſt appellationem
non poterat ſolus procedere etiam ſi vellet.eſt ergo intelligenda
hec aduerſatio ſm̃ diuerſa tempora:ſi q2 ante app.qñ poterat ſo-
lus procedere noluit ⁊ poſt appellationem non potuit ſolus pro-
cedere etiam ſi voluiſſet:⁊ non eſt in regiſtro quod bis fuerit ap-
pellatum:ſicut falſo continetur in gloſ.vna.⁊ per hanc veram po-
ſitionem tolluntur fere omnes obiectiones.(¶ Abbate)ſcilicet
⁊ epiſcopo.vt.j.ſequit.vel ab ipſo epiſcopo tantũ ⁊ hoc ſonare vi-
1 detur litera.¶ † Item hic habes arg.quod ſi plures iudices dati
ſunt cum clauſula quod ſi nõ omnes ⁊c.⁊ vnus recuſetur vt ſuſpe
ctus ab eo tñ debet appellari non ab aliis.(Eorum vni)ſcilicet illã
☞ ꝙ ſi nõ ambo ⁊c.(¶ † Pro eo)no.ꝙ hec decre.videt innuere ꝙ
ſolus epũs audiebat cãm recuſationis ſue ⁊ ſolus ſententiauit ⁊ ab
epõ appellatũ fuit ⁊ male q2 corã ambobus proponẽde erãt cauſe
ſuſpitionis cum ambo adhuc eſſent iudices quouſqꝫ trãſferatur
iuriſditio in arbitros.⁊ poſt recuſator cum aduerſario vel iudice
debet eligere arbitros qui de cauſe ſuſpitionis cognoſcant ⁊ diffi
niant.j.de appel.cum ſpeciali.¶ Sed dices quid ad non recuſa-
tum.vbi coram eo debeat recuſatio proponi:vel ab ambobus de-
beat appellari.Rñ.ꝙ accefforium eſt niſi hic procedat vt proce-
dat coram iuriſditio ſuper principali.ar.ſ.c.preterea.⁊.c.pruden-
tiã.§.ſexta.⁊ ipſi ambo partes cogent conuenire in arbitros.j.eo.
ſuſpitionis vel dic ꝙ qñ cauſa ſuſpitionis ꝯ vnum eſt proponit
licet melius ſit ſicut dictũ eſt ꝙ corã oĩbus proponat.ſufficit tñ ſi
corã vno tñ proponat.⁊ eſt hoc ea ratione:q2 nec ipſe nec cõiudi
ces ſententiare debent ſuper illo ſed arbiter.j.de app.cum ſpecia-
2 li.¶ † Sed queres nonne appellatio ſufficiebat ad caſſationẽ hu
ius proceſſus ⁊ ſententie:quia facta erat poſt app.⁊ ſi ſufficiebat
quare tantum allegat de contrarietate potentie ⁊ voluntatis.pre
terea falſum eſt ꝙ potuit ſolus procedere quia falſum eſt eũ po-
tuiſſe procedere poſt appellationẽ.ſ.c.pri.rñ.ꝙ bene ſufficiebat
appellatio ad caſſationem ſed papa pꝓpoſita queſtione aſſumpſit
diſputationẽ ac ſi proceſſum eſſet ante appel.⁊ etiam quando pri
mo interlocuti ſunt ſimul nõdum erat appellatum:vel dic ꝙ hic
dicit vt oſtendat iſtã ap.factã a duobus.⁊ etiã iuſtã ſniam ipſorũ
vel dic ꝙ nunꝗ̃ fuit appellatum ab abbate:ſed tñ contra proceſ
ſum eius obĩciebatur ꝙ cum ſuſpecto pceſſerat:⁊ ſic ideo papa
rñ.⁊ habes hic ꝙ non ſolũ ſi ſnia feratur contra ſuſpectũ:ſed etiã
ſi coniudex velit eligere arbitros vel alia facere que debet ⁊ po-
☞ teſt coniuncti ⁊ ſolus procedere.¶ † Sed quid ſi dum cognoſcit de
cauſa ſuſpitionis aliter procedet.nũquid tenet pceſſus.videt ꝙ
ſic:q2 tunc intereſſe non poteſt impedimento iuris ꝙ precepit eũ
ſuperſedere quouſqꝫ cognoſcitur de ſuſpitione.j.de appel.cũ ſpe-
ciali.¶ Sed poteris dicere contrariũ:quia durãte etiã cauſa ſuſ-
pitionis poteſt ⁊ vult intereſſe.dũmodo non ſit vera cauſa ſuſpi-
tionis.nec eſt verũ eum tunc impediri a iure.imo ius cõcedit ſed
differtur propter exceptionem propoſitam a parte.¶ Item dici-
mus ꝙ ſi iudici obĩciat aliquid quare poſſit euadi iuriſditio eius
3 tñ ipſe cognoſcet.C.ſi contra ius.⁊ ſi non.¶ † Item dicunt quidã
ſi iudici obĩciat ꝙ non poſſit eſſe iudex:quia ſit infamis:vel pro-
pter aliud impedimentũ iuris.nam ⁊ tunc ipſe de ſua iuriſditio-
ne cognoſcet.nec pronunciabit ſe non eſſe infamem:ſed ſuam eſſe
iuriſd.non obſtat exceptio predicta.⁊ ſic concordat ſententia peti
tioni alĩ dicunt ſed nõ placet ꝙ de hac exceptione tantum ſupe
rior cognoſcet.alĩs cogemur dicere ꝙ quis ſuum peccatum debet
publicare contra id quod eſt.ĩĩ.q.j.ſi peccauerit.⁊ in ſua cauſa iu-
dicare.cõtra id ꝙ eſt.C.ne quis in ſua cau.alĩ tamen dicunt ſed
non placet ꝙ ſi obĩciatur iudici infamia:vel aliqꝺ aliud propter
ꝙ nulla eſſet ſententia propter perſonã iudicantẽ.puta ꝙ ſit im-
pubes:vel femina vel infamis.de quibus habes.ff.ad le.iuli.de vi
pri.l.j.de iud.l.cum pretor.ꝙ pars non tenet cõparere coram ta-
li.ff.de iudi.non videtur.⁊ ſi conuenerit nõ tenetur coram eo pro-
bare:ſed coram ſuperiore.eſt ergo melius quod proponat factum
coram eis ⁊ nec de facto procedant ad appel.j.de teſti.dilect.filĩ.
¶ Item licet corã duobus vel oĩbus debeant proponere pdictas
exceptiones contra iudicẽ tñ tamen ab illis penes quos remanet
iuriſditio poteſt petere vt ipſi procedãt ſine alio qui reprobatur.
4 ¶ † Item coram oĩbus oportet ꝙ probationes inducãtur ⁊ corã
oĩbus proponant:⁊ ad oẽs dirigat ſermonẽ.⁊ coram oĩbus propo
nat exceptionẽ contra illum iudicẽ quem vult reprobare:ꝙ ſi no
luerit admittere appellet.⁊ ſi eam admiſerit coram oĩbus probet
eã.⁊ ea probata petat ꝙ aliĩ ſine reprobato procedãt:hoc nõ cre-
dimus imo oẽs ſimul procedẽt ⁊ ſimul ſentẽtia bunt:quia omnes
ſunt ſimul iudices quouſqꝫ auocetur ab eis iuriſditio per ap. vel
alio modo legitimo:nec põt ab vno appellari niſi appelletur ab
oĩbus:q2 cum nõ ſit licitũ appellare niſi a grauamine ⁊ vnus nõ
poſſit alium grauare:q2 ſolus iuriſditionem non habet:ergo nec
ab vno ſed ab oĩbus ſimul ad.eſt.recuſari autẽ vnus ſolus poteſt
vt hic.⁊ põt dici ꝙ ſnia infamiũ ⁊ aliorũ qui a lege ꝓhibent vt iu
di.fiant tenet:vt no.ſ.de reſcri.ſciſcit atus.aliud tamẽ videtur in
ſententia excõicati.vt no.j de excep.eſt enim hec exceptio anoma-
☞ la.¶ † Si autem proponat talis exceptio que nullã reddit ſenten
tiam ex alia cauſa.puta quia non poteſt cognoſcere de tãta ſum-
ma in aut.de defen.ci.§.audiẽt.vel de cã liberali.nam tunc debet
eã proponere ac probare corã ipſo.⁊ tenebit ſnia niſi exprimeret
errorem in ſnia.ff.de reg.iur.pſea.ꝙ tñ vix poteſt eſſe ꝙ non expri
mat alĩ dicũt ſed nõ placet ꝙ de impedimẽtis iuris eſt per arbi
tros cognoſcere ſicut de cã ſuſpitionis.ar.j.de ap.cũ ſpeciali.quia
de ſimilibus ad ſimilia procedendũ eſt.ff.de leg.nõ poſſunt ⁊ hoc
☞ locũ habet in delegatis.ſ.de reſcri.ſciſcitatus.¶ † Tu dic indu-
bitanter ꝙ qñ aliquis litigans habet talẽ exceptionẽ per quã di-
cat eum corã quo litigatur nullã habere iuriſditionẽ ſuper eo de
quo agitur:vel non tenere quod ſit coram eo in optione eius eſt:
vel hoc dicere corã iudice ⁊ probare ⁊ audire ſentẽtiam que ſi pro
eo lata fuerit pdeſt:q2 extũc ceſſabit aduerſarii vexatio ſed obeſſe
non poteſt ſi feratur contra eum:quia extenditur retro iudicium
nullum.j.de proba.in preſentia.vel poteſt venire corã iudice qui
ſi procedat contra eum non valet predicta ratione:quia extẽditur
5 retro iudicium nullum.¶ † Credo ꝙ contumaciam huius poſſet
punire iudex ſi alias habebat iuriſditionẽ in eum vel ſi de hoc du-
bitabat.ar.ſ.de reſcrip.ſuper literis q2 non vult allegare priuile-
gium ſuũ ſed ſi ſcitur ꝙ nullã habet iuriſd.ſuper eum nullã penã
põt imponere.ſi vero aliquã iuriſd.hꝫ ſuper re de qua agitur ⁊ ta
lis ſit iudex ꝙ teneat quicquid factũ erat corã eo.tunc ſiue propo
natur exceptio etiã contra pſonã eius.ſ.ꝙ ſit infamis vel excõica-
tus:vel quecũqꝫ alia ſiue contra reſcriptũ:ſiue quecũqꝫ alia poſſit
dici preter cãm recuſationis ſemp hoc pponere dꝫ corã iudi.⁊ ſi
iudex annuit exceptionibus recedet liber.ſi vero non annuat eſt
in optione litigãtis vel probare exceptionẽ ⁊ audire ſuper eo ſen-
tentiam vel ſtatim aſſignata cauſa hac.ſ.q2 iudex eſt infamis ap.
j.de ap.interpoſita.⁊ hoc ſic probo:q2 cum hic ſit iudex non lꝫ liti
gatoribus ab eo recedere niſi appellent.j.de ap.vt debitus in or-
dinariis a ſit non eſt admittẽda talis exceptio.tu es ſeruus vel in-
famis cũ ꝗ̃diu toleratur oẽs ſnĩe eius tenent.ff.de off.pre.barba-
rius.niſi obĩciatur exceptio ꝙ amotus ſit perpetuo:vel ſuſpen-
ſus a ſenatu.ff.de iu.cũ pretor.vel niſi dicat excõicatus:q2 tũc au
diẽtur pꝑter periculũ cõuerſationis.⁊ eſt rõ diuerſitatis:q2 abſur
dum eſſet ꝙ ordinario ſemel amoto a iudicando vel aliquo alio
ꝙ ratione officiĩ facere tenetur poſtea in dignitate remaneret ſe-
cus autẽ in deleg.qui vult illam cauſam tñ que in deleg.continet
ratione illius cõmiſſionis facere ꝙ nõ dꝫ.eſt ergo prius agendũ
cũ prelato:vt remoueat a dignitate.Item alia ratio eſt q2 predi-
cti.ſ.ſerui:⁊ infames non prohibent expreſſe iudicare:ſed per con
ſequens:quia prohibent ne iudices fiant.ff.de re iud.l.j.ff.de iud.
cum pretor.qñ ergo fiunt iudices poteſt excipi ꝙ non fiant quia
infames ſunt:ſed ſi fiant licet infames vel ſerui ſint tamẽ iudices
erunt.ff.de offic.preto.barbarius.per conſequens ergo omnis fa-
6 ciunt que ad iudicem pertinẽt.¶ † Nec obſtabit exceptio infamie
vel ſeruitutis volenti iudicare cum hec exceptio nõ impediat iu-
dicare:ſed tantum iudicẽ fieri vt dictum eſt:⁊ ideo licitum eſt ap-
ponere eam contra deleg atum anteꝗ̃ iudex fiat.i.anteꝗ̃ ſit in eo
ſtatu ꝙ iuriſditio eius elidi nõ poſſit vel anteꝗ̃ partes in ipſum
conſentiant:vt not.ſ.de reſcrip.ſciſcitatus.ſed poſtꝗ̃ iudex fuerit
non hꝫ locum hec exceptio infamie vel ſeruitutis que nõ apponi-
tur ne iudicetur:ſed ne iudex fiat:vel dic vt.ſ.de electio.nihil ſi au
tem obĩciatur exceptio homicidĩ vel cuiuſcunqꝫ alterius crimi-
nis nõ repelletur etiam iudex dele.vt not.ſ.de reſcri.ſuper literis.
contra.ĩĩ.q.vĩĩ qui ſine iud.⁊ ſeq.c.ſed illa loquuntur in his que
ſunt extra iudicium.licet ſint peccatores alios peccatores contẽ-
nunt:ſed ſe omittentes in peccato manentes iudicãt alios:vel dic
quod rectus ordo eſt ꝙ a ſeipſo iudicãdo incipiat tunc non pec-
cat iudicando etiam ſi in aliis ſit.ĩĩ.q.vĩĩ.§.vlti.vel illa.c.loquun
tur quãdo agitur denũciando.Item quibuſdam ex illis caſibus
ponitur iudiciũ pro actione.¶ (Ab eodem)vna enim pars eũm
certis ex cauſis recuſauerat vt ſuſpectũ.⁊ q2 nec epũs a cauſa ceſſa-
bat nec arbitros ſuper cauſis ſuſpitionis eligebat eadem pars ab
epõ appellauit:quam appellationem poſtea ambo iudices inter-
locuti ſunt nõ tenuiſſe de iure.⁊ tunc eadẽ pars ab ambobus ap-
pellauit ſed iudices a quibus appellatũ non deferentes parti ap-
pellanti ſilentium impoſuerunt aduerſariũ reſtituerunt vt conti
neretur in integra.(Per conſequentiam).ff.de arb.celſus.§.j.xi.q.
ĩĩĩ.exiſtimant.⁊.c.ſeq.ff.quod met.cau.l.j.(Aduerſantibus).ſ.de
tranſla.epiſ.inter cor.in ſi.ff.de admi.tu.l.ĩĩĩ.de reb.dub.in ambi-
guo.ff.de here.inſtit.quot.contra.j.de preben.inter cetera.⁊.c.di-
lec.j.de ver.ſig.abbate.ff.de contrahẽ.emp.qui taberna.ff.de lib.
cau.l.j.

cau.l.ſ ꝛ.l.nõ ſolũ.inſti.de adop.l.vl.(❡Aduerſantibus).ff.q cũ
fal.tu.l.j.ꝯ ſo.dicūt quidã illud l fauorẽ pupilli ſpãle.alij dicũt q
ibi verus tutor ſciebat ſe ſolũ tutorẽ.ꝛ ideo nõ ꝯdicebat voluntas
ptãti.ſꝫ hic ſecus.alij dicunt q ſi ſint plures tutores tñ qlibet ſo
lus miniſtrare põt.C.de aut.pre.l.vlti.arg.ff.de ar.pedius.ſ.de re
iu.ad pbandũ cũ aũt hoc certũ debeat eſſe cuilibet tutori volun
tas nõ ꝯdicit ptãti:ſed deſ.certus dꝫ eſſe qd ſine cõdele.nõ põt fa
cere dũmodo cauſe intereſſe poſſit ꝛ ecõuerſo ſi intereſſe nõ põt de
iure ꝛ eũ admittit.ꝯdicit volũtas ptãti:vnde non tꝫ qd fit ab eis
ꝛ idẽ qd in tutoribus dico in iudicibus ordinarijs.ff.de offic.con.
☞l.j.❡†Uel dic qd hic potens ꝛ impotẽs vnam ſniam protulerũt
q̃ non põt pro parte tenere ꝛ p parte nulla eſſe.ar.in.l.ꝯtria.verus
tutor pſtitit ſuã autoritatẽ que tenuit:ꝛ falſus tutor ſimiliter ſed
ſeparatim pſtitit ſuã que non tenuit ꝛ hoc eſt cõtra ius quod de
duabus actionibus vna teneat ꝛ altera non.
1 ☞Abſolutio ab inſtantia iudicij peti põt ante li.conteſt.ꝛ an
reuocetur iuriſdictio data iudici per abſolutionem.in nu.2.
3 An pars comparens debeat recedere termino finito ſine licentia
iudicis aduerſario non comparente.
4 An liceat preſentibus procedere ad electionem exiſtentibus qui
buſdam abſentibus.
5 Nunquid iudex in preiudicium partis poſſit parcere contumaci.

Conſuluit. (citandũ) q circũdaꝛ edictũ ꝛ ab
ſoluatur ab inſtãtia iudicij.idẽ vel
aec lex vꝛ in hoc facere dĩam.ff.de indi.ꝛ poſt edictũ cũ
legibus ſe.vbi dꝛ q ſi reus citatus ſolẽniter ad ſniam audiẽdã vel
teſtes recipiẽdos venit actore nõ veniẽte abſoluetꝛ ab inſtãtia edi
cti niſi ex geſtis liqueret cãm poſſe decidi:ſed hodie cũ p cõtuma
ciã actoris ſicut rei ꝯbitur hermocidiũ poterit ad diffinitiuã pce
di.tñ ſi potius velit ab inſtãtia iudicij abſolui audieꝛ cũ per ius
nouũ quo ad hoc nõ tollaꝛ ius vetus.ſ.niſi liqueat ſniam p acto
re ferendã:vel dic q aliud eſt abſolui ab inſtantia iudicij.ꝛ aliud
perẽptoriũ circũduci.nã dꝛ circũduci.i.deleri ꝛ tũc non dꝛ abſolui
ab inſtãtia iudicij vel litis:ſed inſtãtia edicti perẽptorij vt ſic de
leaꝛ tanq̃ nõ fuiſſet emiſſum:ſed lis.i.litis inſtãtia ſalua ex inte
gro manet.ꝛ ita bene dicit hic citãdus.videbaꝛ eñ q circũductũ
eſſet perẽptoriũ.ff.de iud.l.ꝛ poſt perẽptoriũ.ſed certe ſicut ex lo
co iſto apparet nõ eſt verũ.l.eñ loquiꝛ qñ reus citatus eſt pſens.
ꝛ q citari fecit eſt abſens.ꝛ tũc circũduciꝛ edictũ.hic aũt econuer
ſo.nec etiã circũduciꝛ edictũ ſi nõ fuit citatus in termino:vel me
lius ſemp ſi is qui pſens eſt ſiue ſit actor ſiue reus petat circũduci
edictũ circũduciꝛ q: qui pſens eſt ſi vult abſoluiꝛ in vltimo termi
no aſſignato.põt etiã abſolui ab inſtãtia iudicij:ſed debet fieri cũ
maiori ſolẽnitate:q: tũc pereũt oĩa acta iudicij.C.de iud.pperan
1 dũ.§.j.ff.de iud.ꝛ poſt.†Et credim⁹ q pdicta abſolutio ab inſtã
tia iudicij põt peti ante li.cõte.C.qñ ꝛ qñ iu.auꝛ.q ſeꝛ.ꝛ melius.
iij.q.iij.qd fieri.ꝛ facta pdicta abſolutione irrita erunt acta oĩa
ante habita ꝛ condẽnabiꝛ ad expẽſas.tñ credim⁹ neceſſe eũ citari
vt pdicta abſolutio fiat.ar.pdictarũ.ll.ꝛ q: nunq̃ ſup hoc vt ab
ſoluaꝛ aduerſari⁹ ab inſtãtia iudicij citatus fuit.abſolutio aũt q̃
2 ſit a termino fiet ſine vlla citatione.❡†Itẽ non credim⁹ reuoca
ri iuriſd.datã iudici ſiue ſit delegat⁹ ſiue ordinari⁹.p hãc abſolu
tionẽ:q: nõ eſt de actis iud.ꝛ credimus q ſtatim in prima abſen
tia põt petere citari aduerſariũ vt ab inſtãtia iudicij abſoluatur.
nec ob.leges pdicte q̃ dicũt q dꝫ expectare circa ſi.triẽnij vel alte
rius termini q: loquunꝛ in eo caſu qñ pſens vult teſtes inducere
ſup principali ꝛ ſniam ferri cõſtaret ꝛ hoc locũ hꝫ in ciuilib⁹.in
criminalib⁹ aũt qd fieri debeat abſente accuſatore.no.ſ.de accu.ſꝫ
poſt.ſi aũt cõte.cõſtat q peti põt.ꝛ ſic loquiꝛ.C.de iudi.pperãdũ.
§.j.alio etiã modo perit inſtãtia iudicij:lapſu triẽnij.C.de iud.p
perãdũ.ſed hoc non tꝫ ſm can.de teſtationib⁹ aũt ꝛ cõfeſſionib⁹
3 an pereãt alibi notaꝛ.ſ.de teſt.cãm q̃.❡(†Expectare)hic colligiꝛ
q pars cõparẽs etiã ſi aduerſari⁹ nõ cõpareat nõ dꝫ recedere ter
mino finito ſine licẽtia iudicis.ar.xj.q.iij.certũ.q: cũ de iud.dicaꝛ
q põt in ſequentẽ diẽ expectare ꝛ ſic pars expectare teneꝛ.Et hec
quidã intelligũt verũ quo ad hoc q poſſit petere expẽſas quas pe
tere poſſet ſi ad volũtatẽ iudi.expectaſſet.C.de iud.ſancimus.ſed
q̃tũ ad hoc q aliquã penã ſubeat nõ:q: etiã ſi nõ veniſſet aduer
ſario nõ adueniẽte nõ puniretꝛ in expẽſis vel alio modo.ff.de arb.
arbiter.§.ſi.ſecus tñ dicendũ vꝛ ſi vocetꝛ quis ad electionẽ facien
dam.nã ꝛ ſi tũc aliquẽ canonicũ abſentẽ expectarẽt aliqbus die
bus nõ liceret alicui de canonicis pſentibus recedere.ꝛ ſi recede
rent pſentes eo nõ citato poſſunt pcedere ad electionẽ ſicut dꝛ in
vocatis ad ſynodũ.xviij.di.ſi quis aũt.xj.q.iij.certũ.q: non ſꝫ eis
recedere niſi finito cõſilio.ita nec vocatis ad electionẽ niſi facta ele
4 ctione vel ad aliũ terminũ prorogata.❡†Itẽ licet ſint aliqui ab
ſentes tñ qui pſentes ſunt poſſunt pcedere ad electionẽ.vnde licet
ſicut in cauſis ita ꝛ in electionib⁹ circũduceretꝛ edictũ q non fate
mur.tñ non poſſet dici hoc edictũ circũductũ cũ aliqui ſint abſen
tes cũ tñ circa pſentes alijs legitime vocatis ptãs remaneat eligẽ
di.ſ.de elec.q: in cauſis etiã dicũt oẽs qd nunq̃ partibus pſenti
bus circũduciꝛ edictũ.q̃uis ſine aliqua ſpeciali prorogatione per

plures dies poſt terminũ aſſignatũ expectent partes.nec ſꝫ alicui
recedere ſine licẽtia.ſ.de iud.c.j.ſuper eo aũt q primo dictũ eſt vi
detur melius q neq̃ actor neq̃ reus debeat ſine licẽtia recedere.
ar.xj.q.iij.certũ.xviij.di.ſi quis aũt.ꝛ ſi receſſit pars q̃ fuit in ter
mino ſine licẽtia altera parte poſtea veniẽte ꝛ oſtendente q iuſta
cauſa abfuit ꝛ neceſſaria iuſte oẽs expẽſas petat.ar.l.ſancim⁹.C.
de iud.ꝛ eſt ea ratio:q: duo mãdaſſe vꝛ.ſ.q cõpareant ꝛ qd in ter
mino cõpareat.Unde q̃uis vnũ facere nõ poſſit.ſ.in termino cõ
parere.tñ ad alterũ teneꝛ.ſ.cõparere.arg.ff.de eb.celſus.ꝛ.l.ptor.
§.vlti.ar.ſ.de dolo.cũ dilecti.in ſi.❡Credimus eñ q ad hoc qd
pereat inſtãtia termini aſſignati q circũducaꝛ edictũ de qua ha
bes.ff.de iud.ꝛ poſt qd per iudicẽ circũducaꝛ ꝛ licentieꝛ.ſi aũt iu
dex abeſſet a loco vbi debuit ius reddere.tunc vtraq̃ pars libere
põt recedere cũ nõ teneaꝛ alibi eũ q̃rere.ij.q.vj.biduũ.nec expecta
re niſi in ſubſequentẽ diẽ vt hic.ſi aũt infirmus eſſet expectare te
netur vel q pcederet vel q terminũ aſſignaret ſi poſſet.arg.ff.de
ar.l.ſi qua.§.j.ꝛ ſi nõ poſſet bis intẽdere poſſent partes recedere
etiã ſine licẽtia ꝛ aliã citationẽ expectare.ff.de re.arbiter.ꝛ.l.vlti.
5 ❡(†Gratiã)hic vꝛ q iudex etiã in pdiciũ partis.parti poſſit
parcere cõtumaci.C.qũo ꝛ qñ iu.l.j.ſ.de ſen.excõ.ex facto.ff.de re.
diẽ.§.ſi qs litigatorũ.ff.de iud.nunqd.hoc aũt eſt certũ q ſꝫ poſ
ſit abſenti parcere in ſnia differẽda.non tñ põt parcere in expẽſis
q eũ nõ condẽnet in pſenti.C.de iu.ſancimus.ſed vꝛ q iudex de
beat expectare in ſequentẽ diẽ de mero iure.ff.de ver.obli qd aũt.
ꝛ ad minus vſq̃ in ſupremã diei aſſignate horã.ij.q.vj.biduum.
auꝛ.de iud.§.ſedebũt.ꝯ.ff.de orig.iu.l.ij.§.ſed q:.vbi dꝛ incõgruũ
eſſe iudices veſpere iudicare:ſed ibi dꝛ veſpere iudicabunt expo
ne.i.ſuprema hora ante tenebras et crederem q ſi ſniam ferret in
nocte diffinitiuã vel interlocutoriã non teneret nec etiã li.cõte.tũc
fiet vnde bene dicit lex nõ iudicabũt:allegationes aũt audiẽt ꝛ te
ſtes recipere pñt:vnde auꝛ.dicit bene.veſpere ſedebũt itẽ ſi ſtans
det ſniam non vꝫ.ar.pdicte auꝛ.ſ.de his q̃ ſi.a ma.par.c.ex ore.iij.
q.iij.§.a iudice.(Citãda)niſi ex gfa ad ſuperandã eius malitiã.ſ.
☞de do.ꝛ cõ.pu.ꝛ.ff.de iud.poſt edictũ.C.e.auꝛ.iubemus.❡(†Id)
no.ſufficere horã qua poſſit pficere illud ad qd terminus aſſigna
tus eſt:q: in abſentia partiũ pcedere non põt ad alia.ar.ſ.de teſt.
c.cũ olim.ſecus ſi nõ ſit citat⁹ ad aliquẽ terminũ certũ aſſignatũ:
q: tunc ad oĩa pcedere põt ꝛ etiã ad ſniam eo amplius nõ citato.
C.de iud.ppecandũ.❡(In tenebris)xviij.q.ij.pnicioſam.ſ.vt ec.
be.vt nẽm.xix.di.anaſtaſius.ff.de ri.nup.palã.ff.de vẽ.inſpi.l.j.§.
mulier.ff.de ad mi.tu.nõ exiſtimo.ff.de trãſ.nõ mino.ar.ꝯ.ff.de te
ſta.ad teſtiũ.§.vl.(Cõſtitutiones).ff.de fer.more romano.(Me
dietate)quo ad ꝯctus:ſecus quo ad iudicia:vt hic.ſcribeꝛ eñ tali
die factũ ꝯctum etiã ſi in nocte fiat.(Agaꝛ)quo ad quedã.ſ.con
tractus ꝛ hmõi.(Precedendum)ad ſententiandum in cauſis.
1 ☞Socialis familiaritas reddit iudicem ſuſpectum.
2 Preuidenda non ſolum que pro ſe:ſed etiam contra ſe faciunt.

Inſinuante. (Admiſſe.)Exceptio eñ de
nouo cõpetens ꝛ poſt lit.cõ
te.admittiꝛ.ff.de re.nõ di.§.cũ quidã.ff.de interro.ac.
l.de etate.§.ex cã.(Literis)vbi erat q ſi non oẽp tu fra
1 ter epe.❡(†Poterat)familiaritatẽ dñicam ꝛ ſocialẽ facere indi
cem ſuſpectũ.ar.in.q.v.accuſatores.ꝛ nõ ſolũ dñs ſuſpect⁹ reddiꝛ
ex cohabitatione ſed ꝛ tota familia dñi.ar.hic ſed nõ ſicut in fa
milia cõſang.vel alterius ſuſpecti.ꝛ eſt rõ diuerſitatis q: non eſt
ſuſpecta tñ familia eo qd ſit familia dñi:ſed q: inuicẽ ſunt alias
cõfamiliares ꝛ tota familia contẽplatione dñi eximitur a iuriſd.
ſuſpecti iudicis.C.ſi qua.pre.po.l.j.q forte non eſt verũ niſi in ca
ſu.l.illius.ꝛ diſtinguendũ eſt etiã inter familiã q̃ eſt in ptãte con
ſtituta ꝛ alios familiares modica tñ familiaritas non ſufficit.ſic
ff.de ver.ſig.late.ſ.de app.ex inſinuatione.ſ.vt lit.nõ cõte.accedẽs.
ſ.de reſcri.ad hoc.ff.de procu.aut affinitate.ꝛ hoc ſcias q minor
cã remouet iudicẽ q̃ teſtẽ nã qlibet cõſanguinitas remouet iu
dicẽ non tñ teſtẽ:q: nec etiã frater repelliꝛ q ex eo apparet:q: non
prohibeꝛ.ꝛ edictũ de teſtibus eſt phibitoriũ.ꝛ eſt ratio:q: multi
inueniunꝛ iudices.pauci vero teſtes.ar.ſ.de teſt.deleg.q̃ loquiꝛ de
comitiſſa flandreñ.vnde dꝛ in cã ciuili filij põt eſſe iudex ordina
rius.iij.q.vij.tria.in ſi.ꝛ tñ non põt eſſe teſtis.Itẽ criminoſi poſ
2 ſunt eſſe iudices.iij.q.vij.§.vlti.ꝛ nõ teſtes.❡(†Recuſari)no.nõ
ſolũ preuidẽda q̃ pro ſe faciũt:ſed etiã que ꝯ ſe.xj.q.j.de pſona.ff.
lo.ſi qs domũ.§.j.ſ.de pcu.c.j.❡(Ualebãt)melius ꝛ magis ordi
natũ fuiſſet q prius eſſent recuſati ꝛ ſnia lata ſuper recuſatione ꝛ
etiam hoc aduerſa pars hoc petiſſet:ſed gfa fuit ꝛ forte ad hoc fa
cta q̃ pp̃ter hoc nõ cogeret iterũ ad ſed.apoſt.laborare:ꝛ maxime
q: ex reſcripto aduerſarij iuri nihil detrahebaꝛ.❡(Petij)quos
cõceſſit de gratia ſꝫ petierint iudices non petijt aliquos noiatim:
vel ſi petijſſet noiatim cõceſſit pp̃ter verecundiã petiti iudicis.ff.
de iud.obſeruandũ.ff.de procu.aut affinitate.ff.de his q ad eccle.
cõfu.l.vl.ff.de aut.tu.qd dñs.ij.q.v.c.iij.ꝛ.c.ſtatuimus.(Poſtq̃)
ſ.eo.gratũ.ff.de iur.om iu.receptis.(Cõſenſerit)ſupple pars ad
uerſa vel ad hoc cõſentire velit nõ aduerſario volẽte non põt eos
recuſare.iiij.q.iij.§.ſi qs teſtibus.iij.q.iij.offeraꝛ.ſ.e.ſup qõnum.

ar.contra.ff.de ar.ſi cum dies.§.ſi arbiter.in fi.ff.qđ quiſ.in.l.j.

1 ¶ Quadrimeſtre tp̄s locum habet in perſonali actione tantū.
2 Delegati ⁊ contumacis in actione reali comparatio.
3 Si poſt lit.conteſt.de cauſa liquet non eſt neceſſe excommunicare contumacem.

Q Uerenti que per cen. ecle. ⁊.ſ.(functus)

ſ.eo.in literis.ff.de re iu.ſi cū iudex.(Pareatur)cum effectu.ſ.e.ſignificaſti.ſ.ne cle.nō reſi.relatū.(Equitatis).ff.de acqui.re.do.adeo.§.cum quis.¶(†Quadrimeſtre)tēpus quadrimeſtre locū habet in actione pſonali tm̄.C.de vſu.re.iu.l.ij.⁊.iij.ff.de iud.ſi debitori in reali actione ſtatim poſt.x.dies locum habet executio ex quo.ſ.tranſiuit in rem iud.ſi res tm̄ reſtitui poſſit.alioquin datur tp̄s ad reſtituendū ⁊ condemnatus dat cautionē de preſtāda eſtimatione ſi non reſtituat̄ res inſti.de off.iud.§.⁊ ſi in rē.non ob.ꝙ leg.ff.de vſur.in fideicō.q꞉ ibi agebatur actione ex teſtō que eſt pſonalis nō rei ven.ſimiliter non ob.ff.qđ met.cau.ſine exceptione.§.qđ ſi homo.q꞉ agebat̄ actione qđ met.cau.q̄ eſt perſonalis ſimiliter in criminalibus nō habet locū quadrimeſtre tp̄s de pe.diſt.j.ſicat.C.de pen.cū eis.ſed ſtatim mādatur executioni niſi in quatuor caſibus primis.xj.q.iij.cū apud.C.de pe.ſi vendicare.ſcđs eſt.ff.de pereg.peregrinātis.tertius eſt.C.de bo.proſcri.l.iij.quartus eſt.ij.qđ.vj.biduū.§.ſi quis inſulā.currit aūt hic quadrimeſtre tp̄s a die late ſentētie ſi nō eſt appellatū;vel ſi eſt appellatū a die cōfirmationis ſentētie.C.de vſu.rei iu.l.j.currit etiā cōfeſſio a die cōfeſſionis.ff.de cōfeſſ.certū in criminali aūt licet qs confiteat̄ non mandat̄ executioni ſnīa niſi feratur.ff.de cuſt.⁊ ex.l.ſi cōfeſſus.ij.q.j.nos in quēq̄.iudex aūt ꝓrogat quadrimeſtre tp̄s pro qualitate cauſe꞉vt ſi condēnatus actione reali ⁊ rē reſtituere.tunc nō poſſit ad tp̄s ⁊ pro ꝗtitate꞉vt ſi in magna ꝗtitate ſit condēnatus ⁊ pro obſequio pſonarū꞉vt ſi pater vel patronus condēnatus ſit filio vel liberto꞉vel cōtumacia.vt ſi vincēs in aliquo ſit cōtumax.ff.de re iu.l.ij.Artatio aūt ſit perrato veluti ſi alimēta conſtituant̄ vni minori p reſti.in integ.ſubueniat̄.ff.de re iu.l.ij.⁊ ſi artet̄ a iudice per.l.ſupplet̄.ff.de re iu.l.iiij.§.ſi qs.¶(Annū)hoc locū habet vbi nō eſt appellatū꞉q꞉ ſi eſt appellatū etiā poſt annū.lȝ iudici exequi ſnīam a ſe latā ſi nō fuerit proſecutus appellationē.ſ.de appel.perſonas.ſ.eo.paſtoralis.§.preterea.

2 ¶(†Obſeruatur)hic vult dicere꞉q꞉ ſicut cōtumax in actione reali ante li.cōte.vſqȝ ad annū preſtita cautione recuperare pōt poſſeſſionē.⁊ poſt annū non pōt꞉ſic deleg.poſt ſnīam diffinitiuā vſqȝ ad annū pōt abſoluere excōicatū.alꝰ ſuam ſnīam exequi poſt an.non pōt.nā extunc ſuā poteſtatē perdidit꞉vel ſicut cōtumax.ſ.an.excōicationis audit̄ ante lit.cōte.ſup principali cū ⁊ poſt an.non audit̄.xj.q.iij.rurſus.⁊.c.quicūqȝ,ſic etiā hic contumax audiet̄ in-

3 tra an.petēs abſolutionē ⁊ non poſt an.¶†Sed q̄res quare dicit ante lit.conte.Rn̄.q꞉ ſi poſt li.conteſt.liqueret de cā.non eſſet neceſſe excōicare contumacē꞉ſed diffinitiua ſnīa fertur.C.de iud.ꝓperandū.§.ſi quidē.iij.q.ix.decreuimus.ſed ſi nō liqueret de cauſa ſit miſſio in poſ.irreuocabilis.C.qūo ⁊ qn̄.conſentaneū.ſed tūc in neutro caſu eſſet locus vbi cōtumax audiret̄ ſi ante ſententiam diffinitiuā excōicet ſemper vſqȝ ad diffinitiuā ſententiā ⁊ poſt diffinitiuā intra annū abſoluat꞉q꞉ perpetuata eſt iuriſditio ſua.ſ.e.gratū.ſ.eo.licet q꞉ reſcripta ſunt perpetuata.C.de di.reſcri.falſo.hec habent locū in dele.nā ordinarij quia ſemper habent iuriſditionem nec expirat ſemper abſoluunt ⁊ eis amotis ab ordinaria iuriſditione quam exercebant꞉etiam intra annum abſoluere non poſſunt cum hec iuriſditio ad ſuperiorem vel ſucceſſorē tranſeat.C.de iud.properandum.circa fi.

1 ¶ Quemadmodū a dele.primo ad principem appellatur ita a ſubdeleg.ſiue auditore,
2 Modum excedere dicitur qui fines mandati non ſeruat.
3 An magis liceat appellari a iudice quam ab auditore.
4 In actione criminali non licet delegare.
5 Qui ſemel cōſenſerūt nō poſſunt vlteriꝰ appellare vel diſſentire.
6 Aſſeſſor de communi voluntate eligi debet.
7 An iudex ⁊ deleg.ſint coniudices.
8 Non licet niſi a grauamine appellare.
9 Qui ſimpliciter committit vices ſuas totum cōmittere videtur.
10 Si vnus ex deleg.tantū princi.cauſe commiſit ad papam non ad condeleg.appellatur.

S Uper queſtionū. Articulis (conſtitutione)quā non

habemꝰ in hac cōpilatione ſed tenorē eiꝰ ponit in iſta.(Alexan.).ſ.eo.cū te conſulente.Sed illa Alex.(Per iſtam)quā non habemus.(In illa)Alex.(ipſe)Alex.(Interpoſita)ad papā non tenetur꞉quia ad ipſum non ad papā eſt appellandum.(Nos autem)in hoc loco ponit verba cōſtitutionis ſue quam non habemus.⁊ expone ſtatuimus in conſtitutione quam non habemus꞉eſt enim preteriti tēporis.(Ap.re)ꝗtum ad hunc artic.vel dubitationē nihil facit hodie remotio appellationis꞉q꞉ nunq̄ licet appellare niſi grauet̄꞉⁊ tunc ſemper licet ꝗuis ſm antiqua iura fuerit differētia.¶(Prouocationis)nullus enim niſi imperator cauſam ap.re.cōmittit.ff.qui appel.non licet.l.j.in fi.⁊ papa.ſ.de app.paſtoralis.⁊ in multis.c.eiuſdem ti.niſi in caſibus

1 quos no.ſ.eo.paſtora.in fi.(Quicūqȝ)ordinarius.¶(†Certum)de mediꝭ puta exceptiones examinandos teſtes recipiendos vel allegationes audiendas vel ſimilia.ita quod nullam iuriſditionem habeat ſed tātum exequatur mandatū ⁊ audiat ꝙ iniunctū eſt ſed ſi quid dubij ſit non diffiniat꞉ſed ad ſuperiorē referat.nam ſi cōmiſſa ſit ei iuriſditio꞉vel aliqua diffinire cum eis poſſit grauare partē ⁊ licitū ſit a quolibet grauamine appellare.ſ.de app.cū ſit ro.⁊.c.vt debitus.certe ab iſto auditore licet ꝓuocare ꝗuis tantum medie cauſe ſint ei commiſſe꞉ſed cū iuriſditione vel diffinitione.q꞉ ſm hoc nulla eſt differentia inter hunc auditorem ⁊ iudicem quo ad appellationem꞉vel dic quod ſicut a dele.primo appellatur ad principē.ita a ſubdele.ſiue auditore꞉q꞉ bene a ſubdelegato appellat̄.licet hic diuerſimode accipiatur appellat̄ ad delegantē.ſed de ſubdelegato꞉vel auditore videbat̄ ꝙ etiam ſine cauſa poſſet ab eis appellare delega.cū non poſſit ſibi delegari cauſa app.re.qđ hic negatur.¶Uel dic ⁊ melius quod hic auditor etiā ſi iuriſditionē ſiue coertionē haberet.ſ.cod.ex literis.tamen ab eo appellari nō poteſt ſine grauamine꞉vt hi.¶Ecce ſi hoc hodie generale in omni ſubdeleg.⁊ iudice ordinario ⁊ deleg.⁊ etiam auditore.argu ſ.de appel.vt debitus.in auditoribus autē nihil mutatur per decr.cū nec olim nec hodie liceret appellare꞉vt hic.⁊ diximus ꝙ quo ad hoc qđ poſſit appellari vel nō poſſit appellari hodie nulla eſt differētia inter auditorē ⁊ iudicē ſiue ordinariū ſiue dele.q꞉ a nullo poteſt appellari ſine grauamine.⁊ ab oībus poteſt appellari ſi grauetur.ſ.de appel.vt debitus.¶Olim autem erat inter eos differentia que hic not.⁊ q꞉ ſublata eſt opȝ circa eam laborare.⁊ plus quidam dicūt ꝙ non placet꞉q꞉ etiam hodie ſi quis appellat ab his auditoribus quibus tm̄ cōmittuntur media etiā ſi aſſignet iuſtam cauſam ⁊ offerat ſe eam probaturū non tenebit appel.niſi in veritate ſubſit grauamen.⁊ iudex ad quē appellabit non reuocabit proceſſum habitū poſt appel.in veritate alꝰ probetur grauamē etiā ſi probet̄ appellat̄ ſignata iuſta cauſa.⁊ hoc probatur ſic꞉q꞉ hic dicit nō poſſe appellari niſi grauet̄꞉ergo nec ſufficit iuſtam cauſam proponere niſi ⁊ ſubſit.nec ob.ſ.de app.vt debitus vbi innuit ꝙ ſufficit iuſtā cauſam aſſignare.ſ.q꞉ ibi nō intendit ius nouū condere in odiū fruſtratorie appellādum꞉ſed intendit remouere꞉ſic niſi per antiqua aliquid diſtrictiꝰ ſit ſtatutum quale hic erat in auditoribus datis ad media꞉ſed ſecus in audi-

2 toribus datis ad lit.conteſt.vel ad alia maiora.¶(†Excedit)modum excedit qui fines mandati non ſeruat.ſ.eod.c.porro.vel ſi iniuriam facit.C.de app.ſi quis pro.vel ſi alꝰ grauat.nam q̄cunqȝ grauet ſemper appellare lȝ.ſ.de app.vt debitus.⁊ cū in aliquibus decret.inueniat̄ niſi modū excedat꞉vt hic.⁊ alibi inueniat̄ niſi fines mādati excedat.ſ.eo.c.§.verū.⁊ alibi inueniat̄ niſi excedat regulā.ſ.de offi.or.irrefra.§.j.⁊ alibi inueniatur etiam qđ nulli appellant contra regularē diſciplinā.oēs enim iſte clauſule pro vna ponunt̄ ⁊ oēs equipollēt niſi grauet̄.(Exordium)litis exordium quo ad perpetuandū iuriſditionē eſt citatio ſ.eo.gratū.⁊ eodem modo quo ad interpretandā preſcriptionē.C.de pſcr.xxx.an.ſicut.⁊.l.cū notiſſimi.⁊ quo ad rem litigioſam cōſtituendā in aut.de litig.§.j.⁊.C.eo.litigi.proprie vero exordiū litis eſt cōteſt.lit.ff.de in ius voc.ꝗuis.C.ex dele.l.j.ff.rem ra.hab.quo enim amplius.⁊ ſic etiā hic accipit̄.tunc enim preſtatur iuramentū calūnie qđ in exordio litis precipit̄ preſtari.C.de iura.cal.cū ⁊ iudex.⁊ tunc tenet̄ bo.fi.poſ.de fructibus.C.de rei ven.certū.⁊ tunc preſtant̄ cautiones.ff.de procu.pomp.§.ratam.C.de ſat.tn.l.ſ.Ific libellus principi oblatus ⁊ ad eū reſcripta litis eſt exordiū quo ad annales exceptiones perpetuādas.C.qn̄ li.prin.oſſ.per totū.(Finem).i.ſenten-

3 tiam diffinitiuā.¶(†A iudice).q.d.ex quo hic maiora cōmittūtur ei iudex auditor nō eſt vel executor tm̄.⁊ ideo pōt ab eo appellari.licet large vnu voce ſumat̄ auditor ⁊ ſubdeleg.⁊ q꞉ in veritate iudex eſt qđ ex eo apparet꞉q꞉ coram eo ſit lit.conte.ꝙ non lȝ facere niſi corā iudice꞉ſed queres nunquid magis licitū eſt appellari a iudice ꝗ ab auditore.Rn̄.de tali auditore ſic.ſ.ſubdeleg.vel alio cui cauſa cōmiſſa non erat ap.re.⁊ dicunt quidā ⁊ bene hoc verū eſſe ſm antiqua iura꞉q꞉ hodie pariter a nullo licet appellare ſine cauſa꞉alij tn̄ dicunt qđ hoc etiam hodie obtinet in ſubdele.qđ ab eis appellatur.⁊ decre.vt debitus.loquitur tm̄ in delegato ⁊ ordinario.vbi eſt graue habere recurſum ad ſuperiorē in delegato a papa vel delegato aliorū facile eſt habere recurſus ad ſuperiorem vel dic plenius vt no.in gloſ.de media.¶(†Prouocatur)hic videbatur obuiare decre.Alexā.ſed non ꝯdicit quia licet hic concedat appellare ſemper debet tantū appellari ad dele.non ad papā niſi ſit deleg.ad totam cauſam vt ſequitur.⁊ ſic intelligitur decre.Alex.Item appellari poteſt aliqn̄ ad delegātem.aliqn̄ ad primū delegatū꞉vt infra ſequit̄ ⁊ expreſſius determinatū.(Inſt.)quādo hanc conſtitutionē edidimus.(Diuiſum)vnā partem vni.alterā alteri diuerſis tp̄ibus.nam ſi ſimul vni principiū ⁊ alij ſinē eiuſdē cauſe cōmitteret ſuſpitione nō careret.¶(Delegare).q.d.nō intendamus

tē dānus in ꝯſtitutione noſtra ſtatuere qñ eſſet appellandū ⁊ qñ
non. Itē qñ eſſet appellādū ad papam ⁊ qñ ad dele. pape. ſed in-
tendamus ampliare iudicialē poteſtatē. ſ. vt nō ſolum media. ſed
etiā principiū ⁊ finē poſſit cōmittere ꝙ ante cōſtitutionē iſtā face
re nō poterat cū lex ciuilis hoc ꝓhibeat cui ſtādum erat niſi hec
4 decr. id reuocaret. x. di. c. j. ⁊ c. quoniā. ¶ † Itē qñ ciuiliter agitur
ſecus ſi criminaliter. nā tūc delegare nō pōt. ff. de offi. ei⁹ cui man.
eſt in. l. ij. ix. q. iij. ſaluo niſi a princ. dele. xxiij. q. iiij. illud. ff. de re-
ſti. l. iij. item dicimus. ſ. de reſt. ſpo. ſup. nec iudex appellationis ſm
legem poteſt delegare. C. de iudi. aut. ad hoc. ſecus ſm canones ꝙ
dicitur. C. de iudi. aut. ad hoc. cui derogatum eſt per hāc decre. qꝛ
bene lꝫ ſm canones vt hic dicit̃ cōmittere principiū ⁊ finē. (Cū
ante) non eſt hoc de aut. ſed eſt additio pape. ⁊ rndit tacite obie-
ctioni qua queri poſſet quomodo dele. a papa refert litiam diffi-
nitiuā ſi aliis cōmiſit ꝑncipiū ⁊ mediū. vel etiā ſi nihil de meritis
cauſe cognouit. ſꝫ papa hic rndit ꝙ ſummatim debet oīa acta iu
dicis a capite recēſere. (Inueſtigare) quādo cōmittit principium
⁊ mediū. ſi eñ finē cōmittit. tūc delegās hoc nō inquiret. (Uerū)
oſtēſo ꝙ ꝑdicte ꝯſtitutiones ſibi adinuicē ꝯtradicūt (Prohibat)
i. ꝓmittit diffinitionē q̄ ſequit̃ p quā ſoluit̃ qō ꝓpoſita. Iſt̃ hic
dicit qñ licitum ſit appellare ſubdeleg. in ſequē. aut. §. diſtinguit̃
ad quē ſit appellandum. (Prouocari) aliqñ ad dñm papā aliqñ
ad dele. vt. ſ. in ſe. §. ſequit̃. ⁊ pleni⁹ determinat. (Prouocari) nıſi
in caſu. ſ. e. paſto. in fi. (Cōmiſſis) cum iſta vniuerſitate nō trāſit
poteſtas dandi iudicē. licet ſit de iuriſdictiōe. ff. de iu. om. iudi. l. j.
in fi. ⁊ hoc eſt ea rōne: qꝛ hoc non habet ex cōmiſſiōe ſed a lege. C.
5 de iudi. a iudi. ſ. eod. paſto. §. j. ¶ (Statuimus) ex quo eñ ſemel
conſenſerunt non poſſunt vlterius appellare vel diſſentire. ē. eo.
inſinuante. in. q. iii. offeratur. xxx. q. v. horrendū. ff. de ap. ex conſen
ſu. ff. q ſatiſ. cog. arbitrio. arg. ꝯtra. ſ. de re iud. cauſam. ij. q. vj. ⁊ in
dice vbi dī ꝙ etiā ſi grauet̃ a talib⁹ ꝙ nō licet appellari ⁊ nō pñt
recuſari vt ſuſpecti. ſed illud loquit̃ de arbitris cōpromiſſariis a
quib⁹ appellari nō pōt. C. de arbi. l. j. etiā ſi grauetur. ſecus autē
6 pōt dici de rectoribus. ¶ † Item hic colligitur ꝙ aſſeſſor dꝫ eligi
de cōi voluntate: quia participat examinationi cauſe. ff. de offic.
aſſe. l. j. ar. ij. q. vj. placuit. xj. q. j. c. in. ꝙ quidam ꝯcedunt ſed ſi par
tes non poſſunt ꝯcordare iudex dabit. nā iudiciū reddit̃ in iuni-
tum. ff. de ver. ob. inter ſtipu. nos credimus ꝙ iudex debet eligere
quem vult. ꝙ ex eo apparet: qꝛ ex eoꝝ facto tenetur. C. de offi. aſſe.
l. j. ⁊ l. nullus iudicum. (¶ † Totam) ſm. ll. dele. a principe ſi dele
gat alii cauſam ad eum nō ad principē appellabit̃: ſed ſi delegat⁹
ab alio delegato non appellabitur deleg. ſed primus delegans. ff.
qui ⁊ a quo. l. j. ſm canones. ſecus quo ad primū articulū. ſꝫ nun-
quid ſi iudex dele. totā cauſam cōmiſerit poterit ſe vlteri⁹ de illa
cauſa intromittere. ar. ꝙ ſic. ē. eo. c. prori. ⁊ qꝛ ſubdele. noīe. primi
dele. iudicat. ff. de off. ei⁹ cui man. eſt in. l. j. §. vlti. ff. de iuriſdictio.
om. iu. more. §. quis. ē. e. ſane. arg. ꝯtra. e. ſup. Rñ. ſi ſubdele. dele-
gationē ſuſcepit delegati nō poterit ſe vlterius intromittere alio-
quin poterit cū verba accipiēda ſint cum effectu. ff. ꝙ quiſqꝫ iu. l.
j. §. hoc. ſ. de cle. non reſi. relatū ⁊ hoc quidē in dele. nā ordinarius
reuocabit delegationē quādo volet nō habita diſtinctione an to-
tum cōmiſit vel partē. ff. de iu. ē. de reſcri. paſto. ff. de offi. ꝓcon. ſo
lent. §. j. alii dicunt ꝙ nō plꝫ qꝛ lꝫ cōmittat alicui ēt ſnīe ꝓlationē
tñ pōt ſibi retinere executionē cōpulſionē partiū ⁊ ſuū ꝯſiliū reg-
rendū ar. ē. c. ſi ꝑ dele. ⁊ pōt reuocare iuriſdictionē. ff. de iud. indi.
imo plus debēt ꝙ lꝫ dicat cōmitto etiā ſententiam ferendā ⁊ nihil
dixit ꝙ ſibi aliquā reſeruauerit. tñ dele. pōt exequi ſnīam. ſubde-
le. eñ nunꝗ pōt eam exequi. ⁊ iō videt̃ ꝙ ſemp ſibi retineat execu
tionē: ſecus autē qñ dicit ſimplr̃ cōmitto tibi vices meas: qꝛ tunc
nec reuocare pōt nec exequi. nec dꝫ ad eum appellare: qꝛ totum ⁊
7 nihil certū cōmiſiſſe videt̃. ¶ † Sed oppones nūquid ſubdele. iu
dex eſt. ⁊ ſi eſt iudex ⁊ dele. eſt iudex. ergo ſunt coniudices. ergo ſi-
mul debēt ferre ſententiam. ē. c. cāni. Rñ. ambo ſunt iudices ⁊ am-
bo habēt iuriſdictionē ſed nō ſunt ꝯiudices: qꝛ ſubdc. hꝫ iuriſdic-
tionē a dele. ⁊ eſt ſub eo. imo plus debēt quidā ꝙ etiā ſi abdicauit
totā iuriſdictionē ⁊ a ſe eā remouerit. tñ pōt reuocare mādatū qō
non credo. ſ. e. venerabili. (Appellari) qꝛ nihil ſibi retinuit deſiit
eſſe iudex ad minus quo ad poteſtatem exercendi iuriſdictionem.
(Aliqua) diffinitiuā ſnīam: ſꝫ nunqd pōt executionē ſibi retine
re. Rñ. nō ſed pōt ſibi retinere cōſiliū. ē. e. ſi pro de hoc not. ibi vel
8 dic vt in gl. nunꝗ. († App. re.) Idē eſt hodie ſi nō ſit appoſitū in
literis. ap. re. cum nō liceat appellare niſi a grauamine. ſ. de ap. vt
debitus. vel dic ſꝫ nō plꝫ ꝙ aliud eſſet ſi nō eſſet in literis appoſi-
tum ap. re. vt hic colligitur ar. a cōtrario ſenſu. ⁊ non ob. decr. vt
debitus ꝓhibet enim tantū appellari ante ſnīam niſi ex rōnabi-
li cauſa ſꝫ nō remouet: qꝛ ſi ap. re. eſt in literis ꝙ appellaret̃ dele.
⁊ ſi nō eſt remota ꝙ ap. papa. ⁊ hec eſt vna dr̃ia ſi eſt ibi app. re.
vel non. (Cognitor) improprie: qꝛ hic appellatur cognitor: q ſine
vlla iuriſdictione ⁊ diffinitione eſt: vel dic vt gloſſ. que incipit: de
mediis. (Conſultationem). ē. e. ti. cum tc. (Corā eo) dele. ⁊ eſt ca-
ſus ſpecialis vbi cauſa recuſationis agit̃ corā iudice dele. cū alias
agat̃ corā arbitris. ſ. de app. cū ſpecialı. (¶ † Si vero duo) qd ſi

tres ſunt deleg. ⁊ duo ſubdelegauerunt cum tertio deleg. proceſſe-
rint ⁊ fuit appellatum. nūquid appellabitur primus delegās vel
delegatus. qdam dicūt primū delegātē ꝓpter abſurditatē que oc
curreret. ſ. ꝙ tertius dele. a quo appellatū eſt eſſet iudex in cā ap.
alii dicūt ꝙ tantū deleg. appellabit̃ ⁊ ꝑdicta abſurditas euitat̃: qꝛ
cū in literis ſit ꝙ ſi nō oēs. ⁊ cū dele. tertius nō pōt intereſſe cauſe
ap. ꝓpter impotētiā iuris ꝙ ꝑcipit eū a q̄ appellat̃ nō poſſe eſſe
iudicē in cauſa app. ar. ē. de reſcrip. ſuſcitatus. ſ. de app. accepta.
¶ Item qꝛ pōt recuſari vt ſuſpectus. ſ. de app. ad hoc. ſi autē non
eſſet ibi clauſula illa ꝙ ſi nō oēs. tūc rōne ſup iudicia prim⁹ dele.
9 eſt appellandus. ¶ († Uices ſuas) ſup totā cām. nā ſimplr̃ com-
mittēs vices ſuas totū cōmittere vr̃. ē. eo. pterea. ſ. de do. paſto. de
iurepa. ex literis. ff. de tute. l. iij. in fi. ⁊ melius. ſ. eo. venerabilis. ſed
nunquid ſi deleg. cum clauſula ꝙ ſi non oēs vult recipere ſubde-
leg. dele. vel delegationem eius nūquid pōt parte contradicente.
Rñ. ſic qꝛ nemini facit iniuriā qui vtitur beneficio iuris: vt hic.
⁊ c. prori. ⁊. ē. de elec. cum eccleſia vulte. ¶ † Item ſi tres ſunt de-
lega. cum clauſula ⁊ vnus ſubdeleget: ipſum ſubdelega. vnus ex
deleg. velit admittere ⁊ alius non. potior erit conditio prohiben-
tis. ff. communi di. ſabinus. ¶ Item qꝛ plus habet iuriſdictionis
ſine ſubdeleg. quam cum eo. vt hic apparet melius eſt ꝙ ſi ille qui
conſentit recipere ſubdele. nolit a ꝓpoſito reſilire quod ille cum
ſubdeleg. procedet vel ſi eis tantum. ſ. coniudicibus commiſerat.
ſed inſolidum ille ſolus qui conſentit recipere ſubdeleg. procedet
fungens vice ſua. ⁊ alterius qui cōmiſit ſed ſi nolens admittere
ſubdeleg. ⁊ volens ſimul procedat. nolens recipere ſubdeleg. bene
ſubdelegabit alii vices ſuas: ſed alius non. ¶ Item ſi ad totam
cauſam ſubdeleg. ſit ⁊ in vno termino interfuerit ſemp admitte-
re tenetur. quia perpetuauit iuriſdictionem ſuam. ē. eo. gratum. ſ.
eo. licet vndiqꝫ melior ratio eſt: qꝛ conſenſ... videtur ex quo ad-
mittunt ad cognoſcendū. dummodo in facto vel iure non errent.
ff. de iudi. l. j. ⁊. ij. in principio. §. j. nam lꝫ ille leges loquantur de con-
ſenſu partium nō videmus quare non ſit idem in conſenſu coniu
di. ſi autem ad vnum terminum tantum eſſet deleg. non eſſet ꝓ-
pter hoc in alio admittendus: cū alia eſſet ſubdelegatio. ¶ † Sed
quero tres erāt deleg. vnus erat preſens in loco vbi cauſa agi de-
bebat pro alio cōparuit ſubdelega. tertius ſe excuſauit nunquid
eſt in poteſtate dele. admittere ſubdeleg. Item nunquid ſit preiu
dicium abſenti ⁊ excōmunicato quin in alio termino poſſit eum
repellere. Item quid ſi ambo abſentes mittant ſubdele. nūquid
preſens deleg. poteſt ambos repellere. Item ſi delegatus nolit ꝓ-
cedere nunquid ſubdele. poterunt procedere. Rñ. ad hoc qō vbi
ſunt duo delega. non tenetur admittere ſubdeleg. tertii. vt hic ſed
ſi vnus ſit tantum preſens nō eſt in optione eius repellere ſubde-
leg. ſicut nō poſſet ſi non eſſet ibi illa clau. nam de iure lꝫ cuiqꝫ vi-
ces ſuas committere. ſ. eo paſtoralis. in prin. ⁊ c. lꝫ in princip. ⁊ c.
vlti. in prin. ¶ Et idē multo fortius dicimus ſi cū vno deleg. duo
abſunt ſubdele. nam clauſula dicit ꝙ ſi nō oēs vnus veſtrū ⁊c. qꝛ
tunc ſecus dicerem vt hic. ſed ſi poſtea contingat duos deleg. pre-
ſentes adeſſe non tenetur admittere ſubdele. tertii. lꝫ aliquādo eo
abſente audiūt. qꝛ iam hꝫ locū clauſula ꝙ ſi non oēs duo ⁊c. vnde
cōtingit hic ꝙ qui eſt deleg. ad totam cām intereſſe iure ſubdele-
gationis ſemper poterit qñ duo deleg. nō fuerūt pñtes. nam tūc
ꝓpter clauſulam poſſunt excludi. lꝫ qdam dicunt ꝙ ex quo ſemel
admiſſus eſt vlteri⁹ eū repellere nō pñt. imputet eñ ſibi ꝙ aliqñ
defuerit. ¶ Sed quid ſi cum eſſet queſtio eum nō eſſe admitten-
dum. duo ꝓnūciauerūt eū admittēdum. Rñ. ſi expreſſerūt errorē
puta hunc ſubdeleg. inuito deleg. abſente qñ erūt duo pñtes ad-
mittendi nō teneret. ff. de ap. ſi expreſſum. ſꝫ ſi nō expreſſit ſtandū
eſt ſententie. ij. q. vj. diſt. ſi aūt deleg. cum ſubdele. nolit ꝓcedere ſoli
ſubdelegati ꝓcederent autoritate clauſule que ſic eſt intelligēda
vt duo ꝓcedant ſiue per ſe ſiue per ſubdele. cum habeat poteſtatē
ſubdelegandi. ſ. c. pri. in prin. ⁊ ipſi videntur facere quod ſubdele.
faciunt. ff. de admi. tu. ita. §. geſſiſſe. ff. de off. eius cui man. l. j. §. ij.
(Ap. re.) q̄tum ad hunc arti. nihil facit ap. re. qꝛ non lꝫ appella
re niſi grauetur. (Delegare) quia a iudice iudex ⁊c. C. de iudi. ſ. c.
prox. niſi ſit deleg. ad vniuerſitatem cauſarum. ff. de iud. cum pre.
§. j. arg. ꝯtra. ſ. de re iudi. cum her. (A condele.). ſ. eo. lꝫ. (Undiqꝫ)
ē. eo. cum ſuper. eo eñ ipſo ꝙ delegationē ſuſcipit iuriſdictionem
ſuam dimittit. C. de ꝓcu. maritus. ar. ꝙ min⁹ dignum trahit ad
ſe maius dignū. ē. de tē. or. liter as. ar. ꝯ. C. de pe. heredi. C. de app.
10 precipimus. §. vl. ē. de renū. ꝙ in dubiis. ¶ † (Principiū) Lau.
dixit qꝛ ſi vnus ex dele. tñ prin. cauſe cōmiſit appellabitur ad pa-
pā nō ad cōdele. tum qꝛ par eſt. tū qꝛ nec cū ſolus poſſet ꝓcedere
nec cū ſocio a quo iam ap. eſt. ꝯ. ff. qñ ap. ſit. l. j. §. ſed pñs eſt. T.
dixit qō ad ꝯdeleg. ap. quaſi ad maiorē. arg. ij. q. vj. oīs oppreſſus
vij. diſt. de initio primo dictum eligo. ¶ (Rationē). ſ. qꝛ ex quo
totū cōmittit. iuriſdictionē a ſe remouet. vñ ad eum nō eſt ap. ſed
ad ſuperiorē. rōnem. dic illud qō colligitur arg. a ꝯtrario ſenſu. ex
illo. §. porro vbi dixit ꝙ ſi ap. re. eſt cōmiſſa cā alicui. ⁊ ille aliī cō-
mittat prin. vel media eiuſdē cauſe ꝙ nō dꝫ ap. ad papam ſꝫ deleg.
⁊ ſic eſt a ꝯtrario ſenſu ſi non erat re. ap. appellabitur ad papam nō

pde.ꝫ illi ergo ꝛ hoc ar.cum hic cui iudex vices ſuas cōmiſit non
poſſit pcedere ap.re.vt hic dicit.nō cū dele.primus.ſed dele.ſ.pa-
pa eſt ap.ſed certe ſi qs ſubtiliter intueꝫ hec rō poti⁹ facit.contra
ꝙ pro.poti⁹ eni ſeq̄reꝫ ꝙ ex quo ap.re.erat vter eoꝝ duorū pcede
re ꝛ relicꝙ nolēte pcedere ꝛ hic ꝯdele.q recipit cōmiſſionē ſocii nō
poſſit intereſſe cauſe ap.a ſe emiſſe.ꝙ ſol⁹ alius ſit appellandus.
hoc verius videreꝫ quibuſdā ſꝫ nō nobis ꝙ ſol⁹ſocius ſit appellā
dus qñ nō cōmiſit oēs vices ſuas.ꝛ hoc intelligitur qñ oēs vices
ſuas cōmiſit.ꝛ ſm hoc bona eſt rō poſita in pn.huius glo.(Con-
ſtitutionis) ꝙ nō habemus.(Audiētiā).i.in principiū ꝛ mediū
ſi eni finē cōmiſiſſet nō haberent locū ſequētia ꝙ dele.poſſet eam
poſtea expedire.(Audientia) nō vices ſuas.quia tunc ſecus.ſ.e.
§.prox.(Caueri) vt in.§.j.(Auditorem) fecit (Dele).ſ.de app.
c.cum ſpeciali.cōtra.ſed hoc ſpeciale eſt vt.ſ.dixim⁹.(¶†Audi
tores) ſecus ſi eſſet eis compromiſſum ꝙ coram eis fieret li.conte.
tunc enim quia ſunt iud.vt no.ſ.e.c.nos autem dicimus corā eis
debere pponi cauſam recuſationis ꝛ pbari coram arbitris.ſ.de
ap.cum ſpeciali.aliꝗ dicūt verius ꝙ ſemp corā primo dele.eſt p-
ponēda ꝛ pbāda cauſa recuſatiōis etiā ſi ſnīam diffinitiuam vel
totā cauſam cōmittat quouſqꝫ cū effectu.ſ.per citationē iuriſdi-
tio ſit apud ſubdele.ſemp eſt apud primū deleg. cauſa recuſatio-
nis proponenda.ſ.c.licet.aliꝗ aliter dixerunt.

1 ¶ Deleg.non poteſt committere cauſam niſi ex iuſta cauſa.
2 Non poteſt dele.cogere ſubdele.quando malitioſe ſe exonerat.
3 Appellatione interpoſita a ſnīa diffinitiua iudex nedum ceſſare
debet ab executione ſed nec debet incipere exequi ſentētiā etiam
anteꝙ veniant litere ap.
4 Quomodo ſiat notum iudici an ſit recipienda appellatio necne.
5 Impedire dicit iuriſditionē iudicis q mādat ſnīam executioni.
6 An ſtans corā iudice a quo appellauit videatur renunciare prio-
ri appellationi.
7 Poteſt iudex a quo appellatur ſine culpa ꝛ pena nō recipere ap-
pellationem.
9 An ſit aliquid iniquum quod tamen iuſtum.

P Aſtoralis officij. ꝛ infra (A lege) C.de ind.a ind.ff.
1 de offi.pre.ſepe.ſ.e.pri. (¶†Exonerare) hinc vꝫ qꝺ
dele.nō poſſit cōmittere cām niſi iuſta cā ſubſit.ar.ſ.
eo.ſi p.ſ.de reſcri.ſciſcitat⁹.ff.de iud.l.vl.ſ.de teſt.l noīe ꝙ falſum
eſt.qꝛ cū de iure beneficiū hoc habeat cōmittere pōt.vt.ff.de offi.
eius cui man.l.j.ſ.e.c.pri.ꝛ.ſ.c.ſi.nec vꝫ ſtatim credendū ei cū di
cit nō ſe poſſe intereſſe.ff.de va.mu.l.j.ꝛ.l.pretor.pꝫterea ſemp pre-
ſumēdū eſt bonū ꝛ eū verū dicere niſi pbeꝫ contrariū.ſ.de re.iur.
infirmus.ꝛ.c.eſtote.ff.de re.iur.ſemp in dubiis.ſ.de ſcruti.c.j.de
preſumptio.dudum.ff.de proba.quoties.§.qui volum.ar.cōtra.
2 ſ.de iud.cum ſuper.¶†Item hoc eſt dignū no.ꝙ dele.nō poteſt
cogere ſubdele.qñ malitioſe ſe exonerat.ꝛ ſi velit cogere iuſta eſt
appellatio eius.ꝛ hoc vbi cōſtat de malitia.ſi non conſtat nō pre-
ſumitur:vt.ſ.dixi in gloſſ.hinc.¶(Renitentem)etiam ſi ſit alte-
rius fori.C.qui pro ſua iuriſd.l.i.ff.de mu.ꝛ ho.munere.§.iudicā
di.niſi aduocatus qui alibi ꝙ in foro ſuo nō poteſt cogi dele.C.
de aduo.di.iu.ſancimus in ſi.ꝛ hoc in dele.ordinarius autē non
pōt ad hoc cogere hominem alterius fori.ff.de iuriſdi.om.iud.l.
vlti.de tu.ꝛ cu.da.l.j.ff.de offi.ordi.paſto.in prin.(Coercionem)
ff.de offi.eius cui man.l.vlti.ſ.ca.proxi.(Dignitati).ſ.eod.ſane.
j.diſt.contumaces.xlv.diſt.cum beatus.ſ.de ma.ꝛ obe.per tuas.
(Superior).ſ.ca.pri.(Punire) no.quod delegat⁹ poteſt mul-
ctare.ſ.ca.vlt.ſ.eod.preterea.ff.de iud.longius.(¶Apparere).i.
ſine cauſa hoc non placet:qꝛ etiam ſine cā hoc pōt:vt diximus in
gl.hinc videꝫ ſed neceſſariū ad hoc eſt vt cōmittere nō poſſit eius
malitiā apparere puta qꝛ aliꝗ ſubdele.timēt pcedere cōtra aliquē
potentē vel aliꝗ iudices nō ſunt periti.¶(Ad mādatum)ad hoc
rñdendū eſt ꝙ nō.qꝛ nō hꝫ iperiū par in parē.ſ.de elec.innotuit
ſed ipſe mandato iuris abſtinere dꝫ ne in cā pcedat vt hic.aliꝗ tñ
dicūt ꝙ mādare poſſunt ſcḋi pmis ꝙ nō exequanꝫ.ar.ſ.de reſcr.
dilectus filius.J.¶Sed queres qūo ergo pcedet iudex app.ſm
primam.Rñ.citabit ꝛ cognoſcet de meritis ap.vt no.in gloſ.que
incipit mirum.ſed dicas eadē ratione ꝛ iudex a quo appellatum
eſt citabat.Rñ.falſum eſt:quia eoꝝ iuriſditio reuocata eſt.vt hic
3 C.de ex.tu.ſed ſi vt proponis.¶†(Suſpēdaꝫ) mirū videꝫ qꝺ hic
di cū ſi ap.interpoſita eſt a ſnīa diffinitiua nedū ꝙ aduenientibus
literis debeat ceſſare ab executiōe.ſed nec dꝫ incipere exeq ſnīam
etiā anteꝙ veniāt lr̄e ap.ij.q.vj.appellatione.ff.nihil innou.app.
pen.l.j.C.de ap.appellationē.imo plus videꝫ ꝙ hoc ipſo ꝙ non
eſt recepta a iudice a quo appellaꝫ etiā ſi aliter recipiēda a iudi-
ce ap.nō erat recipiꝫ.ff.de ap.re.ſi cuius.ar.C.de ap.ſi appellatio
nem pōt tñ dici ꝙ nō diciꝫ recepta:qꝛ non dedit apoſtolos.vel qꝛ
fecit aliqd in preiudiciū appellationis ipſam exequēdo vel alio
modo imo plus videꝫ ꝙ ſi etiā nō fuerit accepta ap.i.approbata
a iudice a quo appellatur:oīa tñ debēt ſtare in eodē ſtatu.ꝛ iudex
ſcribit ſuperioribus quare non recipit.ff.de ap.re.ſciendum pre-
terea quid eſt ꝙ hic dicit ex certa ſcīa cōmittimus.ſi intelligis qꝺ

vere cognouit eū vere appellaſſe.quare poſtea ſequitur donec ap-
pellationis merita plenius ſint diſcuſſa.ꝛ preterea quare nō ſen-
tentiaret ꝛ daret laborem partibus cōtra illud quod eſt.ff.de iu-
dicijs.de qua re.ſ.de do.ꝛ ꝯtu.finē.¶†Ad hoc ita reſpon.ꝙ ſiue
iudex recipiat appellationē ſiue nō ſemper tñ ſupſedere dꝫ execu-
tioni ſi certū eſt ꝙ tenet ap.vel dubiū eſt de iure vel de facto ſit in
ſta ap.necne.ꝛ ita intelligiꝫ.ff.de app.re.ſciendū.ꝛ oēs alie leges
que dicūt nihil inno.ap.pen.ꝛ ſic poteſt intelligi.l.illa.ſi cuius.ꝛ
ſic intellige.C.de ap.a pro cōſulibus.ꝛ.l.qm iudex.vbi dꝫ qꝺ pu-
niūtur iudices qui nō deferūt ap.ſed ſi nō ſit dubiū ſed certū ap.
eſſe iniuſtā exequeꝫ ſnīam iudex qd eni ſi qs cōfeſſus ꝛ cōuictus
ſit de crimine.qd ſi ſit inſignis latro ſeditioſus.qd ſi ſine vila cā
appellaret ne ſcriptus heres in poſſeſſionē mittaꝫ.vel teſtamentū
apiaꝫ ſi nullā cām aſſignat ſue ap.vel ſi appellauerit in caſibus in
qb⁹ pbibite ſunt app.vel ante ſnīam nec cām ap.ſuppoſuerit.ff.
de iniuſt.rup.te.ſi qs.§.hi q.ꝛ.§.qui tñ.ff.de app.ꝯſtitutiones.C.
4 quo.ap.nō re.p totū.auē.vt nulli in.§.illas.ꝛ.§.ſup hoc.¶†Sed
dices cū cognitio iſta an app.ſit recipiēda nēcne ptineat ad iudi-
cem appellatiōis qūo pōt eſſe certū eā nō recipiendā.ff.de admi.
tuto.cyrographis.in ſi.C.de app.a procon.ff.nihil inno.l.j.Rñd.
nō fieri notū p cauſe cognitionē.ſed per euidētiā facti ſup quo iu
dicatum eſt.vel qꝛ ibi appel.pꝫhibeꝫ a iure vt dictū eſt.vel qꝛ cām
nō aſſignat ante ſnīam.Et ſic in oīb⁹ his pōt dici notoriū iuris.
Vel qꝛ nō exprimit cām app.in caſib⁹ in qbus pꝫhibita eſt app.ꝛ
iſtis caſib⁹ poteſt loqui iſte.§.vel dic ꝙ hec decre.obtinet vbi eſt
ap.re.ſecus ſi non eſt re.app.ꝛ pōt hic eſſe effectus illius clauſule
ap.re.qꝛ poterit exequi ſnīam ſꝫ ſit appellatū ſiue metu pene.ſec⁹
aūt ſi nō eēt ibi clauſula illa.¶Verūtñ ſm pmā opinionē ꝛ ſcḋꝫ
ſcḋam ſi ex certa ſcīa dñs papa ſcripſerit ſup app.ꝛ fecerit mētio-
nē.qūo appellauit i caſib⁹ in qb⁹ ius pꝫhibet ap.nec cām aſſigna
uit vel ſm alios fecit mētionē qualꝫ remota erat ap.ꝛ tñ papa ex
certa ſcīa cōtulit ei lr̄as forte aliqd ſecretū ſciēs qꝺ ſciebat iudex
ſ.de eta.ꝛ quali.ad aures.in hoc caſu iudex delegatus a quo ap-
pellaꝫ ſupſedebit executiōi:vt hic vel dic melius ſufficere mētio-
nem fieri de ap.interpoſita.ꝛ poſtꝙ tales litere fuerūt iudici pre-
ſentate ſiue notoriū ſit ap.nō tenere ſiue nō iudex tamē a quo ap-
pellatum eſt non pcedet.ſ.de reſcrip.dilec.ſi.J.j.de reſti.ſpo.au-
dita in ſi.ſupradicta autē hic.ſ.in hac gl.habēt locū anteꝙ appel
lationis litere iudici preſenteꝫ.ꝛ habet hoc locū in ap.qualiter-
cūqꝫ ap.recepta eſt.In alio autē inferiori ordinario ſecus:qꝛ pro
pter eius receptionē inferior ordinarius nō dimittet exeq ſnīam
vbi notū eſt nullā eſſe app.nā cū ſupior iudex nō hꝫ iuriſditionē
in ſubditos ſuffraganei niſi qñ eſt appellatū.ꝛ hec appellatio ſit
nulla in hoc caſu nullā habebit iuriſditionē.ſed hoc pleni⁹ no.ſ.
de appel.romana.eedem obiectiones ꝛ rñſiones debent fieri.ꝛ ſi
appellatū ſit ante ſententiā a grauamine ꝛ debes ſcire qꝺ hec co-
gnitio an ſit recipienda appel.necne precedit cognitionē illā.ſ.ſit
iuſta vel iniuſta appel.ꝛ pōt fieri hec cognitio etiā parte abſente
ff.de admi tu.chyrogra.§.vl.ff.de ap.re.ſi cuius.ff.nihil inno.ap.
pen.l.j.¶(Suſpendaꝫ)ſi autē obijciaꝫ ab aduerſario vel iudice
cōtra literas ſup ap.impetratas ꝙ nō fuit appellatū.tamē ſupſe-
dere debet executiōi ꝛ hoc pba.qꝛ aīa incōueniens ſequereꝫ:vere-
bigratia pnūciabiꝫ appellatū.ergo totū ꝛ etiā executio caſſabiꝫ:
in dubio ergo euentu litis nihil innouabitur.ar.ff.ap.pen.nil in-
5 no.l.j.¶†Itē hic q mādat ſnīam executioni impedit iuriſditio-
nem iudicis app.ſi eni iudicauerit ap.iuſtā ꝛ ſnīam iniuſtā inue
niet.ꝛ ſnīa ſua effectu fruſtrabiꝫ tanꝙ que eſt executiōi mādata.
ꝛ vꝫ qꝺ poſſit precipere primo iudici ꝙ nō procedat.ꝛ ſi proceſſe-
rit pōt eū punire:qꝛ impedit iuriſditionē ſuam.ff.ſi quis ius di.
l.j.ſ.eo.c.j.ar.ſ.de reſcri.dilectus.ꝛ idē diciꝫ ꝛ ſic diceꝫ nō appel-
latū intra.x.dies ¶Itē ſi diciꝫ qꝺ nullā cauſam expreſſit ſue ap.
ꝛ hec ꝛ ꝯſimilia ſunt que vertunꝫ in queſtione qñ quæriꝫ an ſit re
cipiēda appel.necne.pōt dici qꝺ hec queſtio cognoſci pōt per iu-
dicē a quo appellatur.ꝛ non ſit mentio cū ſolēnitate hec cognitio
ſed ex ipſis actis iudex cognoſcit ꝛ recipit ap.vel reſpuit.ꝛ videꝫ
etiā qꝺ ſuper hoc poſſit interloqui dicendo non eſt tua app.reci-
pienda.ſed de hoc ipſo queret iudex appellationis.ſi tamē dubi-
tatur inter partes.nec obſtabit interlocutio facta a primo iudice
a quo eſt appellatum cum ex quo appellatū erat ab eo nō preiu-
dicat appellanti.ꝛ quicquid facit in preiudicium appellātis. vel
potes dicere ꝙ ſi interloquitur ſuper hoc partibus vocatis ꝛ pre
ſentib⁹ bene preiudicat niſi iterū appellet cum ſuper hoc habeat
6 cognoſcere.¶†Sed obijcies nonne ſic ſtando corā iudice a quo
appellauit vꝫ renunciare priori appellationi.Rñ.non qꝛ cōſecu-
tiuum eſt ptoria ap.ſicut recipere terminū ad pſequendā app.ꝛ
apoſtolos ꝛ multa alia talia ſunt per que nō renūciatur app.j.de
appe.pſonas.ꝛ.c.ſepe.ij.q.vj.§.appellatione.quidā tñ dicunt hec
omnia tñ inquirenda a iudice appel.alias vꝫ melius qꝺ qūcūqꝫ
predicte exceptiōes pponanꝫ.vel alia cōſimilia.ſ.per quā dicitur
cām non delatā ad ſuperiorē per app.iudex a quo appellatum eſt
pꝫpter hoc non tardabit executionē nec iudex app.iudici vel par
ti precipiet ꝙ non exequaꝫ ſnīam qꝛ quouſqꝫ cōſtat eum eſſe iudi

cem de

cem de aliis nihil precipere dꝫ. ē. de reſcri. dilectus in fin. nec obſt.
ff. nil inno. appe. pen. l. j. alſ. ij. vbi dr ꝙ ꝗdiu dubitaṫ vel ꝗriṫ an
ap. ſit recipiēda vel nō nil innouādū: q: hic nō queriṫ an app. ſit
recipiēda vel nō ſed an cauſa ſit delata p ap. ꝙ idē eſt ac ſi ꝗrereṫ
an ſit appellatū ad hoc. ĩ. de ap. vt debit⁹ vbi diciṫ qd iudex. app.
tunc demū procedet ad cognoſcendū de ap. ſi coram iudice a quo
appellatū eſt propoſita fuerit iuſta cauſa ap. q. d. primo cognoſcē
dum eſt an ap. valeat. de hoc eñ bene eſt ſua cognitio. ff. de iud. ſi
quis ex. bene tamen fatemur ꝙ hec cognitio an iuſta vel ꝓbabi-
lis ſit cauſa ap. necne venit in illā cognitionē an recipiēda ſit illa
ap. nō illa an ſit iudex in cauſa ap. ꝛ tūc forte bñ iterū ꝓhibebit
executionē. ff. ap. pē. l. j. ſꝫ illa exceptio ꝙ nullā cām ꝓſcrit ſue app.
pertinet ad aliā cognitionē an ſit iudex eſt cā ap. alij ꝫ. Et breui
ter dicimus ꝙ iudex ap. nō dꝫ vetare priori iudici executionē niſi
partib⁹ vocatis ꝛ ꝓmiſſa ſummaria cognitiōe ꝙ ex hoc ꝓbaṫ ꝙ
in multis cauſis pōt exeq. ff. de ap. re. l. ij. ꝛ p totū. C. quo. ap. non
re. p totū iudex tñ a quo appellatū eſt bñ facieñ abſtinet ſemp ex
quo icipit cognoſcere an ap. ſit recipiēda. ff. ap. pē. l. j. niſi ĩ caſib⁹
expreſſis. ff. de ap. re. l. ſi. ꝛ hec vera ſunt ſiue ad papā appelletur
ſiue ad aliū. Itē ſiue coram deleg. a papa ſiue corā alio hec ꝓpo-
nantur. In cognitiōe autē illius qōnis vtrum ſit iuſta ap. necne
predicta non querētur. ſed tñ in ap. ante ſniam an iuſta ſit cauſa
ap. ꝛ vera que eſt ꝓpoſita. ĩ. de app. vt debitus in app. poſt ſentē-
tiam an ſit iniuſta ſententia. ij. q. vj. §. vlt. ꝛ de hoc nō cognoſcit
7 niſi a iudice ap. ¶ † Itē no. ꝙ aliquādo pōt iudex a quo appella
tur ſine culpa ꝛ pena non recipere ap. ꝛ tamen tunc nō exequitur
ſentētiā. tunc. ſ. quādo nō eſt certū iniuſtā ap. eſſe iudex tamē ve-
hementer credat eam iniuſtā. ꝛ ſm hoc intelligitur. ff. de app. re. l.
ſciendū. ꝛ in iſto caſu tamen nō exequetur ſentētiam. lꝫ ap. nō re-
cipiat. q: in ꝓdicto caſu nihil interim innouādū eſt. Sed op. nō-
ne eo ipſo quod inferior nō recipit ap. ſuperior debet admittere.
ff. de ap. l. ſicut. Rñ. ꝛ hoc verū eſt ſi iudex a quo appellatur nul-
lam ſui excuſationem aſſignat quare ap. non recipit nec eſt certā
cauſam ap. iniuſtā. dꝫ iudici ad quem appellatū eſt certam excu-
ſationem ſcribere quare non recipit. ff. de ap. re. ſciendum. vel dic
ꝙ nō poteſt eſſe ꝙ non recipit ap. i. non appellabit. ꝛ tñ eam exe-
quiṫ ſniam. ꝛ ſic intelligiṫ. vel pōt eſſe ꝙ eā nō recipit: q: cā exeq-
tur. hoc plenius habes in tex. ꝛ gl. ĩ. de ap. romana. §. ſi vero voca
tis. (¶ Donec) Lau. dixit ꝙ primi iudices exequētur ſentētiam
ſi a iudicib⁹ ap. corā ſnia fuerit cōfirmata. ar. ff. de admi. tu. cyro-
gra. ē. eo. inſinuante. in ſi. ĩ. de app. cum eccleſia. vt debitus. in ſi. ꝛ
hic Jo. ꝛ Vin. ꝯtrā dixerūt. ſ. ꝙ ſecundi mādabunt executioni: q:
certa ſciētia principis facit expirare iuriſditionem. ē. de reſcri. ce-
terum. preterea ſi iudices caſſarent primam ſentētiam poſſent co
gnoſcere de nouo vel a ꝓn. C. de re. corā. l. generaliter. §. ꝛ ſi iudex
preterea poſſunt addere ſentētie ꝛ corrigere eā. ĩ. de te. raymūt⁹.
aut. de ſan. epi. §. ſi qs cōtra aliquem. ff. ad treb. ſi qs primo. C. de
epi. audi. ſi qs liti. ĩ. de in integ. reſti. ex literis. in ſin. ff. de his qui
no. infa. furti. in ꝓn. ergo oportet per ſecūdas ſniam mandari exe-
cutiōi: q: primi in eo ꝙ additum eſt qūo executioni mandabunt
cum ipſi nō iudicauerint de eo. ¶ (Cognitio). ſ. vtrū ſit iuſta ei⁹
ſnia. ff. de iud. ſi pretor. ſed de veritate precum ingret. xxv. q. ij. pre-
ſcriptionē. ſed etiā ꝓponeret p falſis inſtrū lata. nīſ cōtra. de hoc
no. ĩ. eo. cū in iure. ꝛ de re iudi. decetero (Iniuſtā) in executorib⁹
criminaliū cauſarū ſi ſciret queꝗ iniuſte dānatū non cōſuleret ei
ꝙ in pſonā ꝯdēnati penā imponeret lꝫ alij ꝯtradicāt. arg. xxiij. q.
8 v. cū miniſter. (¶ † Iniuſtā) vel ex cā vel ex animo. ſed tñ eſt iu-
ſta ex ordine ꝛ in rē trāſit iudicatā. nā lꝫ mādatū ſit iniquū eſt tñ
iuſtū. i. de rigore iuris introductū vt executiōi mandetur. C. vt li.
pen. l. vlt. ſpōtanea enim omiſſio ap. purgat turpitudinē ſentētie.
Sꝫ op. appellauit iterū ꝛ iter ꝛ ſemp portauit iniquā ſniam. hic
nō pōt dici ꝙ omiſſio ap. purgauerit turpitudinē ſnie. q: liben-
ter appellaſſet. niſi q: non lꝫ iterū appellare. C. ne li. inui. l. j. Sed
certe ꝛ hoc de rigore iuris introductū eſt vt ſit aliqs litium ſinis
a pōt tñ ᵃ cōqueri de iudice. inſti. de ob. que ex quaſi de lic. in ꝓn. ſic
eſt ꝛ ꝓſcriptio iniqua ꝛ tñ iuſta: q: a iure inducta. arg. tñ ꝯtraria.
ſunt. l. di. ſi qs ꝓpo. xj. q. iij. nō ſemp. xxiij. q. j. quid culpaṫ. ſed illa
habēt locū extra iudiciū in ꝓceptis iniqs ꝛ iniuſtis. ſi autem ſnia
ſit iniuſta: q: lata a nō ſuo iudice vel ſi p falſas lr̃as vel alſ ſubia
ceat retractationi per ap. in inte. reſti. vel ſupplicatione non exe-
queṫ ſupior vel p ſniam. ff. de iud. ſi ꝓtor. ff. de cō. ca. d. l. ij. ĩ. de re
iud. tenor. C. ap. pen. nil Inn. per totum. C. pē. c. ma. l. j. C. de preci.
impe. offi. aut. que ſuppli. attēta tñ di. illius aut. ĩ. e. priori. hic ad-
9 de ꝗ no. ĩ. e. cum in iure. (A rege). xviij. di. ſi epſ. ¶ († Puniat)
ad intereſſe ſi agaṫ ex edictis: ne vis ſi. ei q ad iu. ve. ꝛ de eo p quē
fa. l. vl. ff. ne qs eum vi ex. ſi per aliū. ſꝫ certe hoc modo nō puniet.
quia iſte actiōes intentabuntur coram iudice ordi. nō enim ſunt
delegato cōmiſſe. ĩ. e. cū olim. dilect⁹. ſed id facit ſine quo non pōt
ſuā iuriſditionē ꝑficere: q: hunc doloſum mulctabit. C. de ſpor. l.
ij. ē. eo. ꝓterea. ꝛ no. ē. e. c. j. ¶ Tu dic ꝛ melius ꝙ iſtis edictis nō
teneṫ pars que ꝓcurat malitioſe abſentiā iudicis. ſed ꝗ vim exi-
mit partē. vel cuius dolo factū eſt ꝙ pars nō ſiſtat (Lip. re.) Sed

nonne hoc pōt. ſ. cōmittere app. re. ex ſupiori decre. cum ſit audi-
tor. Rñ. nō niſi eſſet datū de cōi ꝯſenſu. vel iſte poti⁹ dicēdus eſt
iudex ꝗ autor. q: a iure hꝫ. vnde alſ niſi in hoc caſu licitum non
eſſet appellare. ꝛ no. ibi aliū caſum habes. ĩ. e. cum. R.

Ex literis patriarche.

grac. et. ĩ. (expſſam)
ē. de reſcri. ceterū. ĩ. de ꝯſir. vti. c. bone. ff. d lib. ꝛ poſth.
noiatim. ff. ſi cer. pe. certū. ff. de ap. ſi expreſſum. ff. de cō
di. ꝛ de. noiatim. (Coercere). ē. eo. paſto. ſuper qōnum. ff. de offic.
eius cui mā. l. vlt. ¶ (Expſſam). ſ. de tenore literarū primaꝝ ꝛ ꝓ-
ceſſus ſi qs habit⁹ eſt p eas. ĩ. de coha. cle. ſup eo. ĩ. de re iu. inter
monaſteriū. neceſſe eſt eñ in h caſu expſſiſſimā fieri mētionē. ſ. qñ
prioꝝ iudicū reuocaṫ iuriſditio. ĩ. e. ſignificantib⁹. ĩ. de fo. cōpe. ex
te. ꝛ eſt hic ea rōne: q: cū reuocatio lr̃arū dñi pape ſit odioſa ꝛ cō-
tra ius. ĩ. de ap. vt debitus niſi p ap. fieret ꝓſumiṫ dñm papā ſi h
ri notificata cēnt ſcꝫ tenor lr̃aꝝ ꝛ ꝓceſſus p eas lr̃as nō ꝯceſſiſſe. ꝛ
iō lr̃as nō valere. ē. de reſcri. ſup literis. ſꝫ vbi ſup principali qōne a
prime lr̃e impetranṫ. lꝫ in eis falſitas exprimaṫ vel veritas taceaṫ
nihilominus valēt lr̃e. ꝛ ꝓcedet iudex nō ſm tenorē literarū. ſꝫ ſm
iuris ordinē ſeruata tñ diſtinctiōe illius decr. que eſt. ē. de reſcri.
ſup literis. ad idem. C. de diuer. reſcri. ꝓſcriptionē. ĩ. e. ſignifican-
ti. ĩ. e. de foro cōpe. ex te. ꝛ hoc. ſ. qd nō ita expreſſe mētio de omni
bus hic eſt neceſſaria ſicut in ſuperiori caſu eſt ea ratiōe: q: acto-
ris⁹ fauēdum eſt in prin. ff. de iud. ſi quis intētionē. Et intelligo
b verū ſi litere cōmittūt iuriſditionē. ſi vero ᵇ facerent executorē vel
etiam litere eſſent de gratia vel etiam de alijs negocijs non valēt
niſi faciant mētionē de multis. ē. de reſcrip. ꝯſtitutus. ĩ. de coha.
cle. ſup eo. puta de his quibus dictis in tali forma literas nō ha-
buiſſet. Idē dico in literis etiā ſuper ap. impetratis. q: in eis nō
tenetur facere mētionem niſi de cauſa appellationis ſi ante ſentē
tiam appellauit. ſꝫ poſt de ſola ap. q: preſumēdū eſt dñm papam
literas cōceſſiſſe. ꝛ ſi ſciuiſſet niſi manifeſta nō eſſet in cōtrarium
cum tales litere nō ſunt odioſe. ſed notorie. imo plus videtur ꝙ
ſi nō fecerunt mentionem de app. valent litere. ĩ. de appe. oblate.
(Interdici) nunqd excōicare poterit. Rñ. ſic q: cum iuriſditionē
habeat deleg. ergo ꝛ ad ſubdeleg. tranſmittit cum non exceperit.
☞ ¶ († Impediēs). ē. eo. ſi quādo ꝯtra vbi dicit qd nunꝗ eſt eſſe-
ſtendum dele. Sol. illud hꝫ locum vbi ꝯſtat aliquē eſſe iudicem.
hic autē vbi dicit executorē. vel eum q ſe ſingit iudicē nō eſſe iu- b
dicē ad idem. C. de iure ſiſ. ꝓhibitū eſt. lib. x. vel dic vt ibi no. ꝛ tñ
videtur ꝙ hic archi. nō teneatur iniuriarum ex quo ignoranter
fecit. ff. vi bo. rap. l. ij. §. ſi publicanus ꝗuis teneaṫ ex quaſi male.
inſtitu. de ob. que ex male. in princi. hoc non fateor: vt no. ē. eo. c. j.
¶ (Reuocatas) not. quidā intelligūt iſtam decreta. quādo exci-
piebatur ꝯtra primos iudices cauſam alijs deleg. ꝛ ideo bene fe-
cit archi. qui nō fuit executus mādatum p primas literas factū:
q: iam ſibi innotuerat ꝯtrouerſiam eſſe de reuocatiōe literarū. ē.
de reſcrip. cum ꝯtingat. imo iuſte impediuit ſi ad mādatū ſecun-
doꝝ iudicū hoc fecit dūmodo bene cognouerit per ſcdas literas
primas reuocatas. vt in ꝓalleg. decre. diciṫ niſi eñ exceptū eſſet lꝫ
in veritate reuocata eſſet iuriſditio tñ teneret qd ſit ab eo: ſicut de
☞ procuratore diximus. ē. de reſcrip. ex parte. d. ¶ † Vel dic vt not.
ē. de reſcri. cū ꝯtingat. vbi no. ꝙ talis iudex de cuius iuriſditiōe
lis eſt inter litigātes poſſit iuriſditionē exercere ꝛ qñ inter alios.
alijs plꝫ ꝙ hec decr. loqtur qñ nulla queſtio vel ambiguitas agi-
tabatur. vel inter partes vel inter iudices de reuocatiōe literarū.
ſed iudices vtriuſꝗ reſcripti ꝓcedebāt. nā tūc quoꝝ ꝓceſſus te-
nuerat necne pēdet ex reuocatiōe literaꝝ: vt hic dr. ꝛ vr̃ hoc verū
in ꝓceſſu q habeṫ ꝯtra alios nō ꝯ partes. ꝛ quale eſt hoc qd hec
dicit. ſ. ſubdelegatio alijs facta. ꝛ a ſubdeleg. excō. in rebelles alios
nō partes ꝓmulgata. nā ſi partes ꝯtumaces eſſent ꝛ nolēt cōpa-
rere corā quouis iudice ꝓdictoꝝ ſnia excōicationis in eas partes
lata teneret rōne dubij. ar. ē. de reſcri. ſup literis. ĩ. de app. cū pa-
rati. ſi duob⁹ ſed extranei q nō ſunt partes cū nō ſint de iuriſdi-
tiōe eoꝝ: cōparere vel eis obedire nō teneṫ niſi in certis caſibus.
ſed in principali tꝫ ꝓceſſus prioꝝ iudicum quouſꝗ litere reuoca
torie ꝓſentētur. ĩ. de reſt. ſpo. audita. ſꝫ ex tūc facta oſtēſione litera
rum ſiue appelletur ſiue nō ex reuocatiōe literarū pēdet quoꝝ ꝓ-
ceſſus valeat. vt hic innuere vr̃. Alij tñ dicūt ꝯtra. ſ. ꝙ tꝫ ꝓceſſus
habitus cōtra partes coram reuocatis niſi appelletur. ſed contra
alios non tenet etiā ſi non appelletur. vt dictum eſt.

1 ☞ Nedum mandatum procuratorem ſed ꝛ iuriſditionis perit
morte mandatoris ꝛ mandatarij.
2 Nunquid ſi plures articuli contineantur in vna litera cōtra vnā
perſonam ꝛ ſup vna tantum citetur ſuper omnibus intelligatur
perpetuata iuriſditio.
3 Iuriſditio legatorum ſedis apoſtolice durat etiam poſt mortem
illius qui legatum fecit.

Licet vndiꝗ ꝛ infra.

(Sublatus) Idē
dicendum eſt commiſſe cauſam quoties contingeret
eum abeſſe: quia ſi moriaṫ delegās incboata iuriſdi-

a ¶ Poteſt tñ. Adde eūdem Inno. in. c. ſe-
pe. in ſi. gl. ma-
gne. ĩ. de ap. q
latius hic tꝫ. ꝛ
in. c. ſacro. ĩ. de
ſen. excō. Bar.
in. l. itē ſi reo. ĩ
princ. ff. de ali.
iu. mu. ca. fa.
ꝛ latiſſime per
Alex. de imol.
q ꝯcordātes al
legat in. l. j. col.
iij. vſi. ꝛ ideo p
iſtā gl. ff. ꝙ qſ-
ꝙ iur. Pan. ō
nea. in trac. ſin
dic. in v. appel
latio. col. ij. in
princi.
b ¶ Si vo. Vi-
de Inn. l. c. ce-
terum. ē. de re
ſcri. Qui videṫ
innuere. Zuid.
Sed pro decla
ratiōe p Fel. in
c. ad audiētiā.
el. ij. col. x. vſi.
fallit decimo.
ꝛ ver. ſeq. ē. de
reſcrip.

tione nihilominus delegatus ſententiam feret. ar. opti. ff. de ver-
bo. ſignifi. moleris. §. fi. n. ⁊. ꝟ. de reſcrip. ſuſcitatus arg. contra. ff.
1 de leg. iii. fideicom. §. ſic fidei. (¶ † Morte) non ſolum mandatũ
procuratorium ſed ⁊ mandatum iuriſditionis perit morte man-
datoris ⁊ morte mandatarij: vt hec inſtit. man. §. recte. ⁊ ſimiliter
morte litigatoris. ff. qui ſatiſ. cog. ſi deceſſerit. Contra arg. ꝟ. de iu-
di. quia. v. ff. de fideicom. lib. cum vero. alr̃ quaſi. niſi ſit mandatũ
quod tantum poſt mortem impleatur. ff. de man. ſi non ceuu. §.
2 vlt. lxiij. diſt. adrianus. in ſynodo. (¶ † Expirauit) ſi ſubdelega-
tus fuerit ſup duob⁹ articulis. ⁊ ante mortẽ delegantis citauerit
ſuper vno tantum. an ſuper alio ſit perpetuata iuriſditio an ex-
pirauerit mandatum. Reſpon. quidam qđ ſi in vna litera cõtinẽ-
tur plures articuli contra vnam perſonam ⁊ illa perſona citetur
ſuper vno tantũ cum iuriſditio ſit res indiuiſibilis ſup omnib⁹
intelligitur perpetuata cõtra perſonam citatam. ar. ꝟ. de reſcrip.
paſtoralis. §. j. ſed multi dicũt quod nõ perpetuatur niſi in eo ſu-
per quo citatus eſt. quia ſubdeleg. in citando ſuper vno tantũ vi-
detur diuiſiſſe ſuam iuriſditionẽ. ⁊ citatus nõ tenetur rñdere niſi
ſup eo in quo citat⁹ eſt. ¶ Si aũt ſimpliciter citat⁹ eſſet qđ veni-
ret reſpõſurus. tũc ſec⁹ videt. ar. ff. de ap. cũ in vno. ff. de neg. geſt.
nã ⁊ ſi ſeruꝰ. §. ſed ſi in vno. ff. de mino. etiam. hoc autẽ crederem
ꝙ licet citaretur vna perſona in reſcripto. ꝙ propter hoc nõ per-
petuat cõtra aliã perſonã in eodẽ in reſcripto expreſſam. ar. ꝟ. eo.
☞ relatum. ¶ † De hoc aũt non dubitatur ſi delegãs moritur ante
declarationem generalitatis. ſ. ꝙ perit iuriſditio ſuper nõ decla-
ratis. ꝟ. de reſcript. paſtoralis. §. ij. arg. contra. ꝟ. de offi. leg. nouit.
¶ Sed quid ſi deponitur vel trãſfertur delegatus anteꝗ̃ ſubde-
lega. citet perit iuriſditio. ꝟ. quoniam abbas. ¶ Alij autẽ videt
⁊ forte bene. arg. hui⁹ decr. ꝙ durat ſubdeleg. ⁊ erit ſubdeleg. ſuc-
ceſſoris ⁊ intelligo quod iuriſditio ſubdele. perit morte mãdato-
3 ris non ipſo iure. ſed ope exceptionis. ¶ † Iuriſditio autem lega-
torũ apoſtolice ſedis ⁊ etiam aliorum ordinariorum durat predictis
rationibus etiam poſt mortem eius qui eum legatũ fecit. Si au-
tem excõmunicetur delegans qui totam cauſam delegauit ꝑpter
hoc non expirat iuriſditio delegati. ⁊ idẽ dicitur etiam ſi partem
cauſe tantũ cõmiſiſſet. nam ⁊ tunc licʒ excõicetur delegãs. tñ delega-
tus ꝓcedet in articulis ſibi commiſſis. arg. ad hoc: quia delegato
cõmeſſa eſt iuriſditio que per exceptionẽ delegãtis nõ perit licet
ſecus ſi diceret ſi tantũ miniſteriũ eſſet ſibi cõmiſſum. ar. ꝟ. e. q̃m.
ff. de offi. eius cui man. l. j. §. fi. nec obſtãt cõtraria. q: delegatus po-
teſt ſoluere iudicium delegati quãdo vult. ff. de iudi. iudiciũ. ⁊ q:
appellari dʒ delegans. ꝟ. e. cũ ſuper. §. j. q: illis locum habẽt ſi non
excõmunicaret delegans ſed vbi delegans excõicatur iam nec po-
teſt ſoluere iudiciũ delegati nec ad eum appellabit ſed iudex qui
eſt ſuperior delegantis põt hoc facere. Secus autẽ dicerem in vi-
carijs ⁊ officialibus. illi enĩ ex quo dñi eoꝝ ſunt excõmunicati vl-
terius nec ipſi de ſuo officio debent ſe intromittere. ꝟ. de offi. vica.
Romana. Ratio diuerſitatis eſt q: vnum auditoriũ eſt domini
⁊ officialis vel vicarij. ꝟ. de ap. romana. (Iuriſditionem) ſaltem
citando. ꝟ. eo. gratum (Demandata) nam ſi tantum ſuo nomine
citaſſet: ſecus dicerem.

1 ☞ An teneat iudex mandatũ pape exeq non viſis eius literis.
2 Quando ſententie executio ſit differenda.
3 Sententia non debet executioni mandari niſi prius ſuper appel
latione cognoſcatur.
4 Non creditur ſententie delega. niſi commiſſionis literas oſtẽdat.
5 Id verum eſſe preſumitur ꝙ in inſtrumento dicitur de perſonis
que in inſtrumento nominantur.
6 Licet oblatio inſtrumenti ſit de actis non tamen eius tenor.

¶ Etiã ſi pe. Et ſic ſentit h̄ Inno. ꝙ quo-cũꝗ̃ inoteſcit iudici de exce-ptiõe ptis non excipientis iu-dex ex ſuo offi-cio repellit ad-uerſariũ. Et talis exceptio eſt i hoc ꝑuile-giata qđ impe-dit executionẽ ſnie. Ita etiã refert Cae. in ꝯſi. xxix. ici. iu-dex de iure iu-dicatur⁹. ⁊ co. ſñ. v. d nullita-te. ⁊ illud cõſi-liũ habet in-ter ꝯſilia Pe. de anch. in ꝯſi. cxviij. et quota eſt in. ſi. col.

Cum in iure peritus. ⁊ infra. (De-mãdati) idem
1 eſt ſi partes heſitent. † ⁊ licet hic nõ cogatur exequi mã-
datũ niſi videat lr̃as pape. ipſe tñ põt ⁊ prudenter agit ſi exequa-
tur: etiã ſi literas nõ videat dũmodo ꝓbata ꝑſona ſit que hoc di-
cit. xcvij. diſt. nobiliſſimus. ⁊ ſi pars appellet ne exequatur niſi vi-
deat literas põt non audire. nã hec appellationes corã dele. nõ co-
ram huiuſmodi executorib⁹ ſunt faciẽde. ꝟ. e. ſuper. in minoribus
tñ forte parere debet etiã ſi nõ videat reſcriptũ puta. vt cõpareat
ꝟ. de dila. c. ij. niſi eſſet nimis remotus ⁊ vilis ꝑſona iudex. alij con-
tra. ¶ (De mandato) ⁊ ſi ꝑpter hoc ſentẽtia excõicationis ferre-
tur in eum nõ teneret q: nõ habet iuriſditionẽ in eum niſi ſit cõ-
tumax vel rebellis cũ ſup eũ non habeat iuriſditionẽ niſi ꝑpter
acceſſoriũ: vt no. ꝟ. e. c. j. ⁊. c. ſi q̃ñ. nec tamẽ iſte cui mãdatur execu-
tio cognitionẽ hʒ. ꝟ. e. paſtoralis. §. q: vero. ⁊ põt petere mãdatũ
a apoſtolicũ etiã ſi pars ᵃ aduerſa nihil dicat ex offĩ ſuo. ſʒ ſi alias
dicat ſentẽtia nulla vel etiã retractãda. vt no. ꝟ. co. paſtoralis. tũc
ſuperior iudex nõ mandabit ſententiam executioni niſi prius de
his cognoſcat. ff. de iud. ſi pretor. ꝟ. de mand. prin. l. j. ⁊. C. nil Inn.
2 ap. pen. per totum. ¶ † Alij dicunt ⁊ forte melius ꝙ propter hãc
executionẽ ꝗ̃ ſentẽtia nõ tenet. vel q: vult implorare officiũ iudi-
cis ſuper ſentẽtia irritanda nõ differt executor executionẽ niſi q̃ſi
ex ꝓbabili ⁊ neceſſaria cauſa fuit abſens condẽnatus. ⁊ ſic loquit
ff. de iudi. ſi ꝑtor. arg. pro his. q: ſi collatione vel inſtitutione facta
non eſt differenda executio. ꝟ. de ap. cõſtitutus. ꝟ. de conceſ. prebẽ.
poſt electionem. C. de fal. l. ij. ꝟ. de reſti. in integ. ſuſcitata. multomĩ-
nus differenda eſt executio ſentẽtie niſi ſuper hoc eſſet infamia. ꝟ.
3 de accu. accedens. ¶ † Item vbi eſt hoc ius quod lis mota impe-
diat executionem ſententie: imo nulla talis exceptio impedit exe-
cutionem ſentẽtie. ꝟ. de in integ. reſti. ſuſcitata. C. de fal. l. ij. lex aũt
ff. de re iudi. ſi ꝑtor in ſi. nõ ꝯtradicit. q: illud intelligit quãdo ab-
ſens ex cã probabili appellauit a ſnĩa ꝯ eũ quaſi ꝯtra contumacẽ
lata ⁊ ſic cõtra iure ſentẽtia mãdari nõ dʒ executioni niſi pri⁹ cogno-
ſcatur ſup appellatione vel expone aliter vt no. de re iudi. de cete-
ro. Si autem ſubdito mãdet ſiue ſit ordinarius ſiue delegat⁹ cui
ꝗ̃tum ad executionem ſentẽtie omnes ſubditi delegantis intelli-
guntur ſubditi debet obedire quouſq; ſuperior cauſam vel nego-
ciũ audiat vel cõmittat. ꝟ. e. paſtoralis. §. ꝑterea ſi tñ veriſimiliter
ꝓponeret nullã vel retractãda ſentẽtia debẽt cõſulere illũ qui tu-
lit ſniam ⁊ expectare ſcḋm mandatũ. arg. contra. ꝟ. ex literis. ꝟ. de
reſcrip. cũ ꝯtingat. vbi di ꝙ non ſemp exequẽda ſunt mãdata de-
legati a ſubditis. ſed illa loquũtur quãdo eſt dubitatio de funda-
mento an habuit iuriſditionẽ: q: tunc ſupſedere dʒ. arg. hic ſec⁹
autem ſi conſtaret de iuriſditione. ſed dubitatio eſſet de aliũ ꝑ pu-
ta quia nulla vel iniqua dicit ſnĩa: q: tunc ſemp ſubditi illã exeq
debẽt. idem eſt ſi ſit appellatum: ſed nondum eſt a ſuperiore rece-
pta appellatio. nec ſup ea reſcriptum. nam tunc propter dubium
nec eſt alius qui inhibeat mãdari dʒ executioni. ſed ſecus dicunt
aliqui ſi appellatio recepta eſt a ſuperiore: q: tũc nõ mandabunt
ſubditi executioni. arg. ꝟ. de reſcrip. dile. ſi. T. ⁊ quia maiori po-
tius eſt obediẽdum. xj. q. iij. qui reſiſtit. ⁊ de reſcriptis. c. cum dile-
cta. ff. manda. diligẽter. Si autem vnus ordinarius pari ordina-
rio mandet executionem ſententie quod poteſt. ꝟ. de foro compe.
poſtulaſti. ff. de re iudica. a diuo. §. j. ſciret eam iniuſtam vehemẽ-
ter ⁊ probabiliter ſuſpicaretur non mandabit executioni. argu. ꝟ.
4 de offi. ordina. c. j. vbi no. ¶ † (De mandato) hinc videtur quod
nullius deleg. ſententie creditur. nec aliqua executioni mandabi-
tur niſi oſtendat literas commiſſionis. ⁊ eodem modo nõ probet
totum proceſſum maxime eum qui eſt de ſubſtãtia litis ſicut eſt
citatio: litis cõteſta. oblatio libelli. ⁊ quod quid litem egit fuerit
ꝓcurator ⁊ ſimilia. vt hic. ꝟ. de ꝓbationi. quoniam cõtra. ꝟ. de fide
inſtrumento. c. j. C. de manda. princip. l. j. C. de arbitris. ne in arbi-
tris. §. fin autem. Et hoc quidam dicunt cõſulentes ita cuſtodiri
in literis cõmiſſionis lit. conteſt. ⁊ ſimilia ſicut ipſam ſententiam
⁊ hoc in deleg. ordinarij autẽ ſentẽtia ſemper executioni manda-
bitur: quia de eius iuriſditione cõſtat. ar. ꝟ. de re iudi. ſicut nobis. ij.
q. vj. hoc etiam. ſed certe hoc quibuſdam nõ placet quod ſemper
quis teneatur omnia acta priſtina recenſere dicunt ergo quod ſi
oſtendit ſententiã ⁊ in ſentẽtia dicit quod pars que executiõi con-
tradicit fuerit preſens in ſnĩa vel ſi in ſiſtrm ſnie nõ dicat ipſe tamẽ
confiteatur. dicunt nõ audiẽdum ſuper his ſcilicet quod nõ fuit
facta litis cõteſt. vel alias hmõi eum qui executioni ꝯtradicit niſi
onus probationis ſibi aſſumat. ¶ Sed ſi opponas contenditur
retro iudiciũ nulliũ. ergo etiã poſt ſniam dʒ audiri. ꝟ. de ꝓcu. in ꝑ
ſentẽtia. C. de ꝓcu. licet. Reſpõ. eum audiẽdũ poſt ſententiã ſi velit
retro probare cõmiſſionem factam non fuiſſe niſi lit. nõ conteſt.
☞ ¶ † Sed dices negantis factum nulla eſt probatio. C. de proba.
actor. Reſpon. hoc verũ eſſe niſi preſumptio ſit contra negantem.
ꝟ. vt eccl. bene. vt noſtrũ. C. de codicil. nec cõdi. C. de dona. inter vi-
rum ⁊ vxo. l. etiam. ꝟ. de proba. poſt ceſſionem. ff. de proba. cum de
indebito. iij. q. ix. indicas. ¶ In his omnib⁹ apparet ꝑpter pre-
ſumptionẽ trãſferri onus ꝓbationis in negãtem. ar. hic cũ ꝑſens
fuerit in ſnie prolatione. nec cõtradixerit ꝑpter defectum predi-
ctorum nec appellauerit onus probationis in eum transfundere
debet quod dicimus eſſe verum: ſed ad maiorem ſecuritatẽ faciat
eum iurare ꝙ cõmiſſionẽ vel alia que aduerſarius querit habere
non poteſt arg. ff. de furt. actione. C. de fide inſtru. in ꝗdã. ſed
ſi inſtrumẽtũ ſnie non diceret qui cõtradicũt ſnie ꝑſentes. ſed cõ-
tumaces vt dicebat iudex. vel nullã mẽtionem faciebat de eo in-
ſtrumentum ſententie: poſſunt petere literas commiſſionis ⁊ lite
cõteſt. nec incumbit ei onus probationis: quia omnia ſunt legiti-
me acta. ſed actori eodẽmodo ſi per procuratorem. litigatũ eſſet:
⁊ negaret qui egit ſuum fuiſſe procuratorem. nam tunc nõ ſuffi-
cit literas cõmiſſionis oſtendere niſi oſtenderet procurationem
vel domino ſciẽte procuratorẽ nomine eius agere. vt no. ꝟ. de re-
ſcrip. ex parte decani. nam in his caſib⁹ cum non ſit in aliqua cul-
pa: nec ſit aliqua preſumptio cõtra eum probatio incumbit acto-
☞ ri. C. de proba. actor. ¶ † Si vero conſtet de procuratione eadem
queram ⁊ dicam in ꝓcuratore que dixi in domino. nõ obſtat. ꝟ. de
prob. quoniã ꝯtra: q: illa habẽt tantũ locũ anteꝗ̃ ſnĩa trãſeat in
rẽ iudicatã. Alij autẽ dicunt qđ ſi in ſentẽtia ſcriptũ eſt cõdẽna-
mus talẽ ꝓcuratorẽ omnimodo credendum eſt eum. ſ. procurato-
rem preſentẽ fuiſſe niſi euidẽtiſſimis rationib⁹ contrariũ probet
arg. C. de cõtrahen. ſtipu. optimã. ⁊ no. ꝟ. de teſti. albericus. omni-
modo acta ſcripta ſint ſecundũ formã quã habem⁹. ꝟ. de ꝓba. q̃ñ

contra

contra. ſed pōt rñderi illam. l. optimam. ſpeciales cauſas ↄtinere
5 ꝓpter rōnem ibi aſſignatã. ¶ † Itē habet locū. a. illa ꝙ preſumit
a verū eſſe ꝙ dicit in inſtrō de pſonis que in inſtrō nominãtur. que
ſunt preſentes. Et eſt ad grauamen eius nō honorē: vt ſi dicatur
ſtipulãs ſeruus. Itē neceſſe eſt quod ſint de principaliter contra-
hentib⁹. nam ſi de teſte diceretur aliquid graue nulla fides ei ad-
hiberetur. ar. ff. de pig. ⁊ hypo. ſi fideiuſſores. §. ſi. ¶ Item ſi falſos
ponat cōfines aliorum non eis preiudicat. ⁊ ſic de omnib⁹ aliis q̄
incidēter in inſtrumēto dicunt niſi ſint talia de qb⁹ ipſe tabellio
ferat teſtimoniū de viſu. ſicut qñ dicit actum in tali loco ⁊ talib⁹
pſonis p̄ſentib⁹ ⁊ tali die. nam ſi in his inueniret aliquod cōtra-
rium caſſaretur totum inſtrumentum tanq̄ cui admixta eſt falſi-
tas. ix. diſt. ſi ad. iiij. q. ix. pura. ⁊ ſm hoc loqtur. l. optima. ¶ Alij
dicūt ꝙ ſi non diceretur in ſnīa dominū vel ꝓcuratorē preſentes
ſiue abſentes dūmodo in prima facie nō appareat viciata poſtq̄
tranſit in rē iudicatam ſemper pro ea ſtandum eſt niſi probet ali
quod omiſſum ꝙ ſententiam facit nullã. ff. de ꝓcu. in preſentia vel
☞ falſam. C. de fi. inſtru. ſi noſtris. ¶ † Alij tamen dicūt ꝙ ſecurius
eſt. ſ. ꝙ neceſſe eſt p̄dicta que de ſubſtãtia iudiciorum ſunt vel ori-
ginalia vel publicata oſtēdi. nec ſufficit habere exēplata in actis
literarum pape. ſ. ꝙ talis fuit ꝓcurator vel alia huiuſmodi. ſed opor
tet dicere notarium quomō fuerūt exhibita iudici ⁊ parti. ¶ Et
b tunc ſi poſtea pars b dicat nunq̄ fuiſſe iudicē vel procuratorē nō
crederetur ⁊ ſi originalia ſint amiſſa dummodo p̄ſtet iuramentū
de quo dicitur. C. de fide inſtr. l. vlti. acta aūt que fiunt in iudicio
ſufficit in actis inueniri ſi dicat talis libellū porrexit. ⁊ talis litē
cōte. eſt ⁊ diē apponat ſicut in inſtrumētis. in auē. de fi. inſtr. §. vl-
ti. ⁊ hec omnia in ſententia iudex ad maiorē cautelã ſcribere pote
rit: ⁊ ſi per aliū notariū ſnīa fiat q̄ per quē facta ſunt acta iudex
precipiet illa acta aſcribi ſnīe ⁊ publicationi autoritatē preſtabit
ſi autē idē eſſet notarius q fecit acta ⁊ ſententiam ſine aliqua ſolē-
6 nitate publicationis ſententie acta ſubſcribet. ¶ † Et not. quod qñ
offert in iudicio inſtrumētū ꝓcurationis. vel aliud ſimile. ħ obla-
tio ſit de actis. nō tñ tenor inſtrumēti. vñ niſi alr ſolēniter publi-
cetur ſemp opȝ oſtēdi originale: alij tñ aliter dicūt ⁊ maxime poſt
litem conteſtatam. ar. ff. de procu. pomponius. §. rati.

1 ☞ Nō eſt reſcriptis faciēda vis de acceſſorijs vel nō acceſſorijs.
2 Iudices deleg. non debent niſi de his que in literis continentur
vel ſub eis comprehendi poſſunt cognoſcere.
3 An factum procuratoris noceat domino.
4 Sententia excōmunicationis dele. lata ex cauſis ſibi nō cōmiſſis
non tenet.

Cum olim abbas (⁊ conuentus niteba tur) mirum vide
tur ꝙ talis petitio fuerit admiſſa vbi non dicit nec agit
de obligatiōe antea cōtingēte ſed de futura ⁊ ſic eſt cōtra. ff. de iu
di. nam quid. quēad. ff. de vſur. l. j. §. j. Sol. hic non agitur nec di-
cit agendum de obligatiōe futura: ſed datur ex gratia iudex qui
poterit cognoſcere de obligatione futura. ⁊ videtur hoc cōmitte-
re per has literas quod ſi edificauerit iſti delega. eos ſicut de iure
fuerit ab edificādo ⁊ moleſtando prohibeant ⁊ coram eis poterit
agi de nunciatione noui operis. ⁊ etiam aliis modis ſuper predi-
ctis reb⁹. nec abſurdū eſt ad futuras lites dari iudicem ⁊ ſub con
ditione. ſ. ſi edificauerit vel alia. nam cum paria ſint mandata iu-
riſditionis ⁊ ꝓcurationis. ff. de iu. om. iu. ⁊ quia ſi mandatū pro-
curatoris poteſt fieri ad futuras lites ⁊ ſub cōditione. ff. de procu.
l. iij. ergo ⁊ mãdatū iuriſditionis ſimiliter. arg. cōtra. ſ. de reſcrip.
ſignificauit. poſſet etiã dici ꝙ anteq̄ edificēt poſſum agere nega-
toria: vt dicam. nego tibi eſſe ius p̄dicta in loco edificare. Quidã
tamē ꝙ nō fateor dixerunt ꝙ ex quo facit apparatū ad edificium
ꝙ poteſt cōtra eum agere arg. ff. de polli. l. j. (Deponere) occaſio-
ne eius vnius articuli ad aliū obrepere nō debēt. C. qui legi. per. l.
1 vi. ff. de iureiu. ſi duo. §. idē iul. ſ. de teſt. de teſtibus. ¶ † (De dã-
nis mētio) nobis videt qõ modica vis eſt in acceſſoria vel nō ac-
ceſſorijs. ſed in eo tñ vis eſt an id qõ petit poſſit cōprehendi ſub
verbis reſcri. imo pl⁹ videtur ꝙ ſi aliqs impetrauerit reſcriptum
ꝙ alius iniuriatur ei ſuper fundo ſimul poteſt agere rei vendica
tione ad fundum ⁊ cōditione ſine cauſa ad fructus perceptos ex
fundo ante litis conteſt. ⁊ etiam dicunt quidam quod ex eodē re-
ſcripto pōt accuſare criminaliter. ſ. l. iul. de vi. vel alia huiuſmo-
di. qꝛ hec verba patiūtur. ⁊ ſi expreſſiſſet nihilominus literas ha-
buiſſet. ſ. de reſcri. ſup literis. alias ↄtra ar. pro eis. ſ. de reſcrip. ſe
des. ⁊ dicunt quidã ꝙ per talia reſcripta non pōt agi pro vindi-
cta. ſed ad rem familiarē pſequēdam tantum. niſi aliud expreſſe
contineat in reſcripto. nec ob. ſm primos. ſ. de reſcrip. ſedes. vbi
dicit ꝙ de leuiorib⁹ negociis nō eſt procedendū ad grauia: qꝛ il-
lud intelligitur quum leuia expreſſit. verbigratia. conqueſtus eſt
de aliquo quod fecit ei furtū ⁊ quaſdam alias iniurias p hoc re-
2 ſcriptū nō poterit accuſare de homicidio. (Mentio). † Iudices
eñi deleg. de aliis cognoſcere non debēt. niſi de his que in literis
continent vel ſub eis cōprehendi poſſunt. verbi gratia. ſi petiiſſet
reſtitutionē poſſeſſionis potuiſſet ⁊ de dãnis occaſiōe illius ſpo-
liationis agere. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. qui non ſolū. ⁊ ſi de cōtractu
fiat mentio in literis petet intereſſe. imo plus dicimus quod ſi in
literis appoſitū eſt ꝙ ſuper nemoribus iniuriatur ei poſſet agere
de dãnis datis ⁊ poſſeſſorio ⁊ petitorio. ar. ſ. de cau. poſ. cum eccle
ſia. ff. de iud. ſolemnus. ⁊ l. ſi qs in. de his autē damnis que poſt li.
ↄte. data eſſent ſup reb⁹ de qbus agebat: iudex ſemp ſuū officiū
exercebit. vt. ff. de edi. ac. edilis. §. itē ſciendū. ſi autē in aliis rebus
⁊ poſt lit. ↄteſt. dãnum daret pars parti nō hȝ ſe intromittere iu-
dex niſi impediret iuriſditio iudicis: vt not. ſ. c. j. vel iniuria in-
☞ ferret. ij. q. vij. ſi quis ab. (Interlocuti) ⁊ male. ¶ † Ad appel.) vr
ꝙ hic dñs appellans nō eſſet audiendus: qꝛ ꝓcurator per quem
a litigauit debuit appellare. ſ. q. vj. biduū. Rñ. ideo eum hic audiri
appellantē. qꝛ ꝓcurator nō tenebat appellare: qꝛ non oberat dño
ſi ꝓcurator nō appellabat: qꝛ p omiſſionem ꝓcuratoris appella-
tionis non pōt tacite ꝓrogari iuriſditio iudicis dele. de re ad rē
qꝛ nō expreſſe poſſet vt no. ſ. de cauſis. ſȝ ſi dñs eñ ſciuit appella-
tionē omiſiſſe. tūc ipſe tacite prorogare videt ⁊ hoc innuitur hic
(Conuolauit) ⁊ prudēter niſi eñ appellaſſet tacite videret pro-
gare iuriſditionē de re ad rē ꝙ pñt. ff. de iu. de qua re. in. §. j. ⁊ no.
ſ. eo. de cauſis. ⁊ appellationis omiſſio turpitudinē ſnīe tollit. ff.
de ↄdi. ob turp. cau. l. ſi ob turpem (Comparētē) ⁊ recte. qꝛ tutus
erat appellatione. (Intelligat) nō eñ credit de illis cogitatum.
de au. leg. ſi ita. ff. de trãſa. l. cum acqui. ff. de ↄtrahen. emp. rutilia.
xxiij. q. ij. ne quis de tpe ad tps dixerūt quidam ꝓcuratorē poſſe
3 facere prorogationem. Alij cōtra ꝙ magis vr. (¶ † Protinus)
factū eñ ꝓcuratoris nō nocet dño. C. de ꝓcu. ſi ꝓcurator: niſi ex-
preſſe cōſentiat. vel taciturnitatē cum ſciat ⁊ nō ↄdicat. ſ. eo. cōtra.
ff. ꝙ cum eo qui in alium. l. vlt. ff. de inſti. ſed ſi. in pnc. ff. ad mace.
ſi filius. C. de inoffi. teſta. l. ij. ſ. de his q̄ fiunt a prela. ſine conſenſu
ca. c. ij. ſ. de re iudi. cauſam que. C. quõ ⁊ qñ iud. l. ij. vel niſi in eo
quod ſibi commiſſum eſt. ff. de pac. reſcripto. ⁊ ll. ſequentibus vel
niſi ſit generalis. ff. de tributoria. procuratoris. ſpecialis eñ pro-
curator ad totam litem poteſt renunciare probationi ſuper exce-
ptionibus dila. ſolutionis ſi aliquam vtilitatem inde ſentiat do-
minus. puta ſi perſtitiſſet eſſet condemnatus in expenſis. ⁊ idem
credimus etiã ſi poſſet renunciare probationi etiam ſup perem-
ptoriã: qꝛ ex quo cã commiſſa eſt ſibi ⁊c. arg. ff. de iur. om. iu. l. ij.
ſed nō poteſt renunciare expreſſe exceptioni: qꝛ ſibi commiſſum
non eſt nec eſt ↄ. ff. de pact. l. contra. §. ſi. qꝛ ibi loquitur de haben
te liberam adminiſtrationem. ⁊ intelligo ꝙ p̄dicta ſint vera etiã
ſi dñs ſciuit exceptionem ꝓpoſitam vel etiã ſi ipſemet propoſuit
imputet eñ ſibi ſi malū elegit. ff. nau. cau. ſtab. l. ſi. §. ſeruorū. alij
dicunt qõ renunciare non poteſt expreſſe. ſed debitas ꝓbationes
4 poteſt omittere. ¶ († Ligatum) not. qõ deleg. ſi ferat ſententiam
excōicationis ex his cauſis que ſibi commiſſe non ſunt. non tenet
excōicatio. ſecus in ordinariis. xj. q. iij. c. j. non tamen hoc proba-
tur hic. qꝛ non ↄtingit: qꝛ hanc exceptionem preceſſerat legitima
appellatio. vide no. in. c. ſi. de preben.

Cum olī magiſter. S. (delegãti) ij. q. vij. accu
ſatio. iiij. q. j. nulli. (Aperire) no. non licere aperire li-
teras clauſas. (Aperuit) ⁊ peccauit: ſed minus q̄ ſi ſi-
gillum falſaſſet: qꝛ tūc grauius puniretur. ſ. de cri. fal. ad audien-
tiam. ⁊ grauius ſi raſuram feciſſet in literis. ſ. de reſcrip. olim.
(Suſpecta). ij. q. vj. biduū in ſi. C. de rela. l. j. ⁊ ſi. (Cauſam) licet
eñ non poſſet reprobari inſtrumētum ꝙ ꝓduxiſſet. ſicut nec te-
ſtes. iiij. q. iij. §. ſi qs te. ↄtra tamē relationem dicere pōt. ij. q. vj.
biduum. circa ſi. ⁊ ſi hoc oſtēdiſſet bene apparebat eū ſuſpectum.
imo falſarium ⁊ doloſum. (Eligendum) quē nō pōt recuſare. ſ.
eo. ſuper queſtionū. iij. q. viij. cuius in agendo. (¶ Acta) iſte nō
pōt dicere ꝙ ille litere quas portabat nō eſſent vere lr̄e. lȝ ſigilla
eſſent violata. ſed bene poterat dicere ꝙ ea que erant ſcripta in li
teris non eſſent vera ſicut ſatis probatur ex eo ꝙ preſumitur. vbi
dicit ꝙ etiam ſi literas integras exhibuiſſet tamen poterat ꝓba
re cauſam ſuſpitionis. ſ. falſum in literis contineri.

1 ☞ An ex cautione de rato poſſit agi ad intereſſe.
2 Habens perpetuã impotentiã delegare nō pōt. ſecus ſi tēporalē.
3 Contra confirmationes pape non eſt aliquis audiendus.

Coram dile. fi. (ratihabi.) C. de ꝓcu. l. j. (De rato) ſine qua cau-
1 tione audiēdus non erit. ſ. de ꝓcu. c. j. ¶ († Cauerat)
hac cautione nō pōt agi ad intereſſe: qꝛ eccl'ia vt ſub-
iectio eſtimationē nō recipit. ⁊ hoc petebat hic. ſed agit ad expen
ſas litis. ff. rē ra. ha. ſi ſine. §. cum autem ꝓcu. ⁊ ita pȝ ꝙ aliqñ me
lius eſt habere cautionē de rato q̄ literas. qꝛ p cautionem ſemper
ↄſequetur expēſas. vel certa pena ↄmiſſa fuit ad quã aget. arg. ſ.
de arb. tuas. imo ⁊ ad intereſſe. ar. eiuſdem decre. (Fideiuſſoria)
no. in cautiōe de rato nōie cautiōis intelligi fideiuſſor. ff. de ꝓcu.
ſeruum. §. ait p̄tor. (Snīam) ſup ſubiectiōe eccl'ie. (Eadē cauſa)
2 id eſt ↄfirmatione ſnīe. ¶ († Noluit) ſicut nec tenebat lȝ poſſet. ſ.
eo. ſuper qõnum. §. ſi duo. ⁊ hoc verū dicimus alij dixerūt ꝙ ſi hȝ
perpetuã impotētiam delegare nō pōt ſi tēporalē poteſt. ff. de va.

a ¶ Itē hȝ locū. Et ſic vba nar
ratiua ñ nocēt
niſi ↄhētibus.
Adde Pe. de
anch. ↄſi. cxiij.
incip. clarior ⁊
breuior. ⁊ i col.
iij. vſic. ex qb⁹.
⁊ in cōſi. cviij.
incip. rōnes q̄
ſuperi⁹. col. ſi.
verſi. venio ad
ſecundum.
b ¶ Si poſtea
pars. Uide ad
hec dicta In-
no. Pe. de anc.
in ↄſi. xlj. ici. p-
ma facie. co. ij.

mu.l.vl.aliͣ dixit ꝙ ſi impotentia facti teneaꝛ pōt cōmittere:ſed impotētia iuris nō.ſ; ceſſante impotētia iuris ꝑ in inte.reſti. vel alio mō renaſcit potētia cōmittendi.C.de cu. furi.l.in.cum aliis. ⁊ hoc quidē cōfitemur ꝙ committere pōt.ſ; cum dele.nō tenetur recipere ſubdele.¶ Per alios hoc h; locum vbi tantū duo dele. ſunt ⁊ cū clauſula ꝑdicta.ſ.ꝙ ſi ambo ⁊c.nā ſi tres eſſent dele.tūc poſſet interuenire caſus vbi ſic exponēdum eſt:nō poteſtis intereſſe per vos vel per alios:nam ſi tertius ſit mortuus vel aliͣs excuſatus legitime.vnus ex duobus etiam alio inuito poterit cōmittere vices ſuas.ꝟ.eo.licet.ſ.e.c.ſi.§.i.⁊ ſic tunc intelligitur non poteſtis intereſſe ꝑ vos vel ſubdele. Rō autem diuerſitatis ſatis patet.qꝛ cū tm̄ duo ſunt dele.nunꝙ̄ pōt venire ad eū caſum ꝙ alter per aliū poſſit cognoſcere de cauſa dele.ſed vbi ſunt tres pōt euenire vt in caſu ꝑdicto.tm̄ nec tūc ſemꝑ per aliū pōt cognoſcere.ſed tūc tantū qn̄ tertius excuſaꝛ.⁊ tantū penes duos remanet iuriſdictio.(Confirmauit) qꝛ ex parte eccleſie.ſ.M.hec petita erant.contrarium ex parte eccleſie ſancte agate.aliͣs enī ſnīare nō potuiſſet:

5 vt no.ſ.e.cum contingat.¶†(Cōfirmamus) cōtra hmōi ꝯfirmationes dn̄i pape que fiunt cum cauſe cognitione non eſt aliquis audiendus.nec poteſt aliquis iudex cognoſcere ſine ſpeciali mandato pape.ſ.de confir.c.i.⁊.ij.

Cum. R. cano. genue.

(Socij) hic habes ꝙ ſi canonicus ꝑ canonico deꝛ iudex recuſaꝛ vt ſuſpectus.ꝟ.eo.inſinuante.iij.q.v.accuſatores.(¶ App. re.) no.ſpeciale ꝙ dele.cauſam cōmittit ap.re.ſiſt.ꝟ.e. paſtoralis in ſi.ſed hec decre.cōtinet gratiam ius enī eccleſie eſſet ꝙ hāc exceptionē inimicitiarū ꝓpoſuiſſet corā dele.⁊ niſi admiſiſſet appellaſſet.ſ.de app.vt debitus.ſed tanꝙ̄ vir prouidus in vno ꝓuidit laico.ſ.ꝙ reuocaretur iuriſdictio huiuſmodi.⁊ in alio canonico ꝙ ad eius voluntatem fieret commiſſio.Inno.

1 ¶ Reuocādi ſunt teſtes ad concordiā qn̄ agiꝛ an ꝗs appellauerit ante vel poſt ſententiam excommunicationis.

2 Confeſſio partis valet contra ſed pro ſe non.

3 Excōmunicatio ad hoc vt plene ſit iuſta ⁊ quod differaꝛ abſolutio excommunicati oportet cauſam abſolutionis non ſolum eſſe rationabilem ſed ⁊ manifeſtam fuiſſe excommunicatori.

4 Poteſt aduerſarius impetratis literis ſuper confirmatione ſnīe agere de infirmatione.

5 Non infirmet iudex ſententiam ſi reus de iure ſuo nec etiā actor probet.

6 Quando actor non probat affirmatiuam tunc fingitur probata negatiua.

Cum contingat.

(interdū) vel aliͣs. In vna litera non admitteretur aliquis qui vtrūq; diceret.ſ.⁊ ſe poſt ap. excōmunicatum.vel aliͣs iniuſte cum debeat proponere certum ⁊ nō ſub diſiunctione niſi forte ignoraret tēpus excōicatiōis.nā forte excōmunicator fecit ꝓuate ⁊ ſcire nō pōt an ap.ꝓceſſerit excōicationē vel ecōuerſo.qꝛ tūc admitteretꝛ.ff.quorū leg.l.i.de in inte.reſti.cōſtitutus.(Impēdant) hoc h; locū qn̄ iniuſte excōicauit.(Denūciēt) hoc h; locū qn̄ poſt ap.excōicatus eſt.¶†(Poſt appel.) ſu-

1 perfluum videtur recipere teſtes ſuper hoc an appellauerit ante ſententiā excōmunicationis vel poſt.qꝛ ſuper teſtes ad ꝯcordiam reuocādi ſunt.ſ.vt ap.preceſſerit.⁊ ſecuta ſit excōicatio.vt.ſ.de teſti.cū tu.ſed Rn̄.nō eſſe ſuperfluum.qꝛ forte teſtes ipſi dicent excōmunicationē preceſſiſſe ap. nec ex parte excōicati apparebunt

2 alique probationes ꝙ preceſſit app. ¶†Sed dices ſicut inter teſtes vtriuſq; partis facienda eſt concordia:ita inter teſtes vnius partis ⁊ confeſſionē alterius qđ non fateor.qꝛ cōfeſſio partis valet contra ſe:ſed pro ſe non.ff.de inter.ac.de etate.vel potes dicere illā cōcordiam non eſſe faciēdam niſi vel pares ſint probationes vel dicas non eſſe recipiendas vtraſq; probationes ſuper hoc an preceſſerit excōicatio ſentētiā vel ecōuerſo.ſed ſuper hoc an ſit appellatio legitima necne.¶†(Iuſte.i.ex iuſta⁹)⁊ vera cauſa.ſ; nō

3 tunc manifeſta excōmunicatori qn̄ ipſum excōicauit. ſ; modo coram ſuperiore iudice a quo petiꝛ abſolutio excōicator vult oſtendere ꝙ ꝑ vera ⁊ iuſta cauſa ipm̄ excōicauit qđ nō ſufficit.qꝛ opꝫ ꝙ ad hoc ꝙ plene iuſta ſit excōicatio.⁊ ꝙ differaꝛ abſolutio excōicati ⁊ ꝙ cauſa abſolutiōis nō ſolū ſit rōnabilis.ſed etiā ꝙ fuerit manifeſta excōicatori.ſ.de ſen.excō.ſacro.§.i.de ver.ſig.cū olim.ſi aūt contrariū dicere velles.ſ.ꝙ exceptio manifeſte cōceſſa nō impedit abſolutionē expſſe eſt cōtrariū.ꝟ.de reſcri.ab excō.in ſi.vbi dicit ꝙ hec cognitio.ſ.an offenſa ſit manifeſta necne relinquitur illi a quo petiꝛ abſolutio.(¶†Indigeat)tanꝙ̄ excōicat⁹ vel an legitimā app.vel poſt ap.illegitimā.ſ; dicūt aliq ꝙ obtēta forma libelli que hic ponitur.ſ.peto ſnīam excōicationis in me poſt ap. legitimā latā ꝓnūciari nullā nō poterit iudex ꝓnūciare ſuꝑ iniuſta excōicatiōe ſi eā iniuſtā inueniat vel ꝯ ſed tm̄ ad eū ſpectat vt ꝓnūciet ſnīam eſſe nullā ex cā.ſ.qꝛ lata eſt poſt ap.legitimam vel ſi hoc nō fuerit probatū non iudicabit eū excōicatū iuſte ſiue iniuſte.qꝛ nō fuit petitū ſ; tm̄ iudicabit non ꝓbaſſe ap.legitimā

a ¶Ex iuſta ad de Burt. in.l. multū.ff.de cōdi.⁊ de. q alle. Inn. hic ⁊ refert etiā Hely. in.c.eccl'ia ſancte marie. col. vij. ver.⁊.ō. de conſtitu.

b ¶Eſt ergo ſanū.pe.ō anch. refert hoc ſeqꝫ in ꝯſ.cxlvj.incipi.ꝑdicta.d. col.j.circa ſi.

quare non pronūciamus excōicationē nō tenere.ſ; ſi ageretꝛ ꝯtra aliquē petēdo eum denūciari excōicatū ſi non ꝓbet excōicationē abſoluet reum ab impetitiōe actoris.ff.de ex.rei iu.ſi mater.§.eadē.⁊.§.an eadē.⁊.§.actores.ſ.de ſimo.ſ; heli.⁊ ſm̄ hoc expones apparebit ꝓſumptiue vtrū ſit excōicatus an nō.nō in iudicio vt ſentētietur ſup hoc.vel potes dicere ꝙ nō ꝓſumptiue tm̄ ſed vere apparebit an indigeat abſolutiōe necne.nā cū hic.ſ.in ꝑmo libello ꝯfiteaꝛ ſe eē excōicatū. ſ; adijciat poſt ap.⁊ hoc nō ꝓbet reſtat ex ꝯfeſſiōe ei⁹ ꝙ abſolutiōe indiget ſaltē quo ad forū eccl'ie.hoc tm̄ ſcias:qꝛ ſi poſt petierit abſolutionē iuxta formā eccleſie nō negabiꝛ vt.ſ.ſeqtur.itē dn̄i qdā ſ; nō pl;.qꝛ ſi ſolūmō petitur ſnīa etiā alia ꝑter ſnīam excōmunicatiōis ꝯfirmari nō poterit ſnīam infir-

mari.¶†Eſt ergo ſanū ᵇ cōſiliū vt ſi vnus petat ꝯfirmari.alius

b petat infirmari.hoc nō vꝛ mihi ſanū ꝯſiliū.imo ſi ab vna parte deꝛ libell⁹ in quo petit ſnīam vel electionē ꝯfirmari vel infirmari iudex de facili nō d; admittere libellū alteri⁹ partis i quo petat cōtrariū prime petitiōi.qꝛ pōt obeſſe ſi ꝯtrie ſnīe ferrentur ſup diuerſis libellis ꝙ poſſet de facili fieri.⁊ maxime ſi poſt li.conteſt.⁊ maxime poſtꝙ̄ multū ꝓceſſum erat in cauſa ⁊ iam de ea ꝯſtaret reciperetꝛ predictus libellus ꝑmo ꝯtradictori⁹ ꝓdeſſe aūt aliculi nūꝙ̄ pōt.qꝛ in cauſa que agiꝛ ꝑ primū libellū poterit ꝓbare quicquid poſſet ꝓbare ſi cōtradictoriū libellū daret.ff.de ꝓba.circa ⁊

hoc.ſ.no.¶†Sed quid dices ſm̄ eos ſi ſine cauſe adiectiōe petit infirmari ſnīam.nā oēm cām ⁊ omne ius in iudicium deduxiſſe videꝛ.C.de an.excep.l.vl.⁊ ſic videtur ꝙ tunc ex quo nō ſeruatur ei aliquod remediū ꝙ poſſet ſnīa ferri ſup confirmatiōe.ſed ipſi reſpōdent.ſ; hoc totū ius ſimul deduxerit in iudiciū tm̄ ſi vnā tm̄ cauſam fuerit ꝓſecutus nō ꝑiudicat ſibi qn ex aliīs cauſis agere poſſit.C.de iudic.ſ;.ff.de iudi.habebat.¶Vel ponamus qđ vlterius agere poſſit ex aliqua cauſa:tm̄ pōt eſſe vex ꝙ ſit dicebat ille qui petebat infirmari ſentētiam.licet in probatiōibus defecerit ij.q.vi.plerūq;.⁊ nō bene faceret iudex qui ſuper ea.ſ.cōfirmatione ſnīam ferret.⁊ maxime cum non ſit petita.decre.autem iſta nō contradicit.qꝛ non dicit probationes recipiendas ſuper ꝯfirmatione que non fuit petita.ſed ſuper infirmatione que petita eſt.

4 ¶†Item nō ob.de ap.oblate.vbi diciꝛ ꝙ impetratis literis ſup cōfirmatione ſnīe pōt aduerſari⁹ agere de infirmatione.Rn̄.qđ illa decre.melius facit pro:ꝙ̄ cōtra.nam ⁊ ipſi fatentur ꝙ impetratis huiuſmodi literis etiā aduerſarius pōt agere de infirmatione ꝙ illa decre.dicit aliͣ dicunt melius quod petita cōfirmatiōe ſnīe excōicationis aduerſari⁹ ꝑ ſe in ꝯtrariū nulla petitione data pōt inducere ꝓbationes ſuas ⁊ fertur ſnīa pro reo ſi ꝓbauerit cauſam quare infirmāda ſit.⁊ dicet iudex infirmamus talem

5 ſnīam.¶†Si vero nihil ꝓbaret reus de iure ſuo nec etiam actor tunc nō infirmabit iudex ſnīam:ſed tantū abſoluet reum ab impetitione actoris ⁊ hoc ſatis hic expſſe dicit arg.ff.de iureiu.ſed ⁊ ſi po.§.i.ff.de ꝓba.circa.plus pl; ꝙ ſiue quis petat ſnīam pro ſe

latā cōfirmari.ſiue petat ſnīam cōtra ſe latā infirmari.¶†Item ſiue ſit ſnīa abſolutionis rei ſiue cōdēnationis rei ſi liquet iudici ad plenum de veritate.ſiue per cōfeſſionem.ſiue alio modo ſecure confirmet eam iudex vel infirmet.ſed ſi non cōſtet ſibi melius eſt ꝙ eum tātum abſoluat tam ab obſeruatione iudicij ꝙ̄ ab impetitione rei.de hoc not.ſ.de cōfir.c.ij. ¶†Itē dicimus.arg.predictarū legum qꝛ quando petitur ſentētia nulla nūciari ex certa cauſa:puta qꝛ lata ſit poſt ap.legitimā.ſi aduerſari⁹ vult ſnīam ꝓbare tenetur:qꝛ nulla appellatio ꝓceſſit.vel ſi ꝓceſſerit illegitima admittēdus eſt.ſ; ſi ex alia cauſa vellet ꝓbare cauſam non tenere:puta quia non fuit iudex qui tulit ſnīam.nō eſt admittēd⁹: qđ ſic probo.qꝛ etiā ipſe q dedit libellum ad hoc probandū.ſ.qđ ex alia cauſa eſt iniuſta excōicatio non eſſet admittendus.imo ſi ferretur ſnīa cōtra eum vel pro eo hoc non obſtāte ꝙ ſup hoc ſententiatū eſt iterū poſſet ex alia cauſa agere ⁊ multofortius nō pōt inducere ꝓbationes ſup iuſta vel iniuſta excommunicatione niſi ſup hoc in modum reconuictionis porrigeret libellum:quia ſibi

6 de iure negari non poſſet. ¶†Sed op.ſm̄ hoc videꝛ ꝙ nunꝙ̄ ſit faciēda differētia in ſnīa pro reo ferēda:quia ſemp.fingitur ꝓbaſſe:qꝛ negatiua aliter ꝓbari nō pōt niſi qꝛ fingiꝛ ꝓbata ex quo actor non ꝓbat affirmatiuā:rn̄.ꝙ magna eſt differētia in probatione ſnīe:vt dictū eſt:qꝛ l; ſufficiat reo ꝙ actor non ꝓbauit ꝙ̄tū ad hoc ꝙ abſoluatur ſm̄ ꝙ ꝑdictū eſt:non tm̄ ſufficit quo ad hoc vt iudiceꝛ ꝯtiū.ſ.ſnīam confirmādā vel rē ſuā eſſe niſi hoc probauerit de hoc nūc no.ſ.de reſti.ſpo.ex conqueſtione.vel potes dicere ꝙ in cauſa appellationis vbi non eſt neceſſe dare libellū ⁊ vbi ex priorib⁹ actis ꝓcediꝛ petita confirmatione ſnīe ꝓceditur etiā ad infirmationē.⁊ hoc ſatis expſſe hꝛ aut.de his q ad ītu.§.volumus.⁊ dicunt qdā idē vbicunq; imploraꝛ offm̄ iudicis ſiue ſit in integ.reſti.ſiue petitio abſolutionis.nam ſi petatur in inte.reſti. etiā ſi danda non ſit in integ.reſti.quia non tenuit ipſo iure geſtum ſup quo petitur reſtitutio.tm̄ iudex a quo hic petitur aliter ꝓuidebit non ſentētiando:qꝛ de hoc actū non eſt:ſed prouidēdo etiā ꝙ geſtū eſt ſup quo petebatur reſtitutio nō obſit agēti.⁊ nō proſit reo.⁊ ita ꝑcipiat reo agere ac ſi illud geſtū non interueniſſet.ff.de

ſet. ff. de mino. verſi. §. ex facto. nam officium iudicis latiſſime pa
tet ſed hoc non placet dñis ſupradictis. (Eius) excõicatorio
vel excõicari ſimpliciter. i. ita ꝙ non obiiciatur ſibi quod intolera
bili errore expꝛeſſo ſit excõicatus. non eñ ꝓſequitur hic tertium ca
ſum (Audiẽdum) niſi vellet probare ſe pro manifeſta offenſa. vt
qꝛ non patet rei iudicate excõicationis ſnĩam ptuliſſe. ſ. de ver.
ſig. ex parte. ꝛ. c. ſe. (Impẽdi) dummodo ſatiſfecerit. (¶ Abſol
uendum) ab ipſo delegato vel potius remittendus eſt ad excom
municatorem etiam ſi in literis cõtineatur iuxta formam eccleſie
abſoluas ad excõicatorẽ remitti pcipiatur. ꝛ hoc ea ratione qꝛ de
lega. ea ratiõe qua delegans proced. re debet. ſ. de reſcrip. ſuper
literis. no. ꝙ poſt abſolutionẽ excommunicatus aget cõdictione
ex hac decr. ꝙ decernat excõmunicationem iniuſtam ꝛ excõmu
nicator etiam agere poteſt. vt decernaẽ excõicatio iuſta vt hic ap
paret. ꝛ hoc ipſum ſatis colligitur. ſ. de ſen. exc. ſacro vel ſup hoc
ipſum implorabit officium iudicis.

1 ¶ An committatur quod eſt meri imperii.
2 Omnis alienatio interdicitur coadiuuatori.
3 Committens ſimpliciter vices ſuas totum committere videtur.
4 Spoliatus ſicut ante reſtitutionem accuſari nõ poteſt ita nec de
eius criminibus inquiri.

Vener. fra. n. (archiepo plenarie) ad mo
bilia ꝛ immobilia. Et etiã
ſenct. iii. q. ii. c. ii. ꝛ. iii. ſ. de reſ. ſpo. grauis (ſuſpect.)
1 † hoc eſt meri impii. ꝛ tũc cõmittẽ. ſm. l. aũt ſecus eſt
ff. de offi. eius cui mã. l. i. ꝙ añt eſt mixti impii committẽ. ſ. eo. ex
lris. ſſr ꝛ ꝙ eſt iuriſditiõis. ſ. eo. c. vlt. (Coadiutorẽ). vii. q. i. ſcri
pſit q̃uis ꝛ hoc ꝙ daẽ hic coadiutor ex ꝓuiſione fuit forte: qꝛ hic
eps per laicalem potentiam erat electus. vñ etiam poſt ꝓbationẽ
ſuſpitionis non debet amoueri penitus ab adminiſtratione. alś
aũt de iure cõmuni eſt ꝙ ſuſpect de dilapidatiõe amoueri dꝫ pe
nitus ab adminiſtratiõe. ſ. de ſimo. lꝫ. iii. q. ii. qꝛ. (¶ Vices) ſola
cõmiſſio dele. ẽt ſi ſubdele. ꝯſentiat expreſſe recipe delegationẽ. tñ
ſi res eſt integr. puta qꝛ ſubdele. nõ pceſſit ad citationẽ vel aliqđ
aliud deleg. ſi vult põt reuocare delegationẽ. ꝛ ſi mortẽ ſubdeleg.
re integra dele. reaſſumeret cauſam ar. ſ. c. lꝫ. ꝛ ſic iudicauit papa
Inn. iiii. (¶ Cõſilio) ꝛ ꝯſenſu ad officiũ eñ ei ptinet ꝓhibere
malã adminiſtrationẽ ꝛ curã adhibere vt bõa fiat. vii. q. i. qꝛ ſup.
ſecus eſſet ſi nõ dareẽ ei officiũ coadiutoris: qꝛ tũc ſufficeret eius
cõſilium requiri. ff. de admi. tu pater. ꝛ no. ſ. de ele. cũ in veteri. ſ.
2 de ac. c. vl. (¶ † Alienationis.) No. coadiutori interdici omnem
alienationẽ ꝛ idẽ intelligo de viſitatore ꝛ eo cui cõmẽdatur eccle
3 ſia de qua no. ſ. de ele. dudũ eccleſia Romana. (¶ † Vices) not.
ſimpliciter cõmittẽdo vices ſuas in totum cõmittere videtur. de
hoc no. ſ. eo. ſup q̃ſtionũ. §. ſi duo. (Cõtra mãdatũ) itẽ no. ſi ordo
nõ ſeruaẽ caſſari ꝓceſſum. ſ. de reſcri. cũ dilecta. ꝛ intelligiẽ de or
4 dine qui ſtudioſe ſeruari mandaẽ. ff. mã. diligẽ. (¶ † Ad inquirẽ
dũ) No. ſicut ſpoliatus nõ põe accuſari ante reſtitutionẽ. ita nec
de eius criminib inquiri. iii. q. ii. c. i. ꝛ. ii. ꝛ. iii. ꝛ p totũ (Suſpe
ctus) q̃uis reſpõderi poſſet nõ caſſatã. qꝛ iniuſtã. ſed qꝛ ꝯ formã
mandati ſimile. ſ. de reſcri. cũ dilecta (Fũnctus). ſ. e. in literis.

1 ¶ Vidue an ſint de foro eccleſie.
2 Miſerabiles pſone an ſint ſub eccleſiaſticis iudicibus ꝛ quid ſit
ſpeciale in miſerabilibus perſonis in nu. 3. ꝛ vide in nu. 4. ꝛ. 5.
6 Error facti ſeu iuris impedit prorogationem.

Significantibus m. (mentiẽs) nõ fraudu
lenter. ſed ſimplicitate ducta. alś eñ ſi fraudẽ feciſſet
etiã ſi dñs nollet de ea facere iuſtitiã. tñ ille litere poſ
ſent elidi per exceptionẽ doli impetratione cõmiſſi. ſ. de reſcrip.
ſup lris. vbi aũt ſimplicitate facit q̃uis in hac forma nõ habuiſ
ſet lrãs. ſed illa ꝙ pri dñs requireẽ. eamẽ dño requiſito ꝓcedẽt iu
dices dele. vt hic. ſ. de fo. cõpe. ex teno. ꝛ de hoc no. ſ. eo. ex lris vel
potes dicere ꝙ lrẽ nõ valeẽ niſi dñs eoꝝ fuerit requiſitus. nã non
eſt iudicis huiuſmodi deleg. dicere vade ꝛ primo proſequere ius
tuum corã iudice ſeculari. ꝛ ſi ipſe non fecerit ego faciam. ſed ipſe
per ſe pri debet inſtare. ꝛ poſt inſtãtiam ꝛ denegationẽ ad auxi
1 lium eccleſie veniet. (¶ † Iuriſditionem) no. viduas non eſſe de
foro eccleſie. ſ. de fo. cõpe. ex tenore. niſi q̃tum ad hoc qđ propriis
iudicibus non facientibus eis iuſtitie complementum eccleſiaſti
cus iudex faciet. ſ. de foro compe. ex tenore argu. xxiii. di. deſola
tos. ꝛ. c. i. lxxxviii. di. epiſcopus gu. ꝛ ſi ſuus iudex incipit ei iuſti
tiam facere non eſt iudicis eccleſiaſtici dicere. da breuiores termi
nos vel ſniam ꝓ muliere. ſed eũc poteſt procedere ad cognoſcẽdũ
iudex eccĩaſtic qñ prim dñs expſſe dicit ſe iuſtitiã ei nõ reddi
turũ vel alś eſt notoriũ. ar. ſ. e. ſtatuim. ſꝫ ſi ſuſpectus eſſet de ma
litia dicũt quidam ꝙ ſibi poſſet pꝑigi termin infra quẽ ꝓcedat
ar. ſ. qui ſi. ſint leg. cãm. lator. ſ. de reſt. ſpo. frequens vel ad minus
vt incipiat ꝓcedere. aliĩ tñ ꝯdicunt. ſꝫ ſi vidue eſſent paupes ſicut
ceteri pauperes etiam nõ negligẽtibus dñis vel iudicibus ſuis nõ
tñ de oppſſione eoꝝ. ſed etiã de alioꝝ iniurib pñt cõqueri eccle.
xxiii. q. iii. ſi qs de potẽtib. ſ. de v. ſig. ſup q̃buſdã: imo de expolia
tione poſſunt ꝯqueri etiã ſi ſint diuites alĩis iudiciis ordinariis
omiſſis. ſ. de fo. cõpe. ex pte. idẽ intelligim de peregrinis oĩb q
ſunt de foro eccle: quo ad res q̃s ferũt ꝛ iniurias ꝛ ꝯtr q i pegri
natiõe ſiũt. xxiiii. q. iii. ſi qs ro. ꝛ. c. ſe. idẽ ẽt de mercatorib ſi in the
loneis. i. leolis vel pedagiis grauenẽ. vt in eiſdẽ. c. idẽ i libertis in
eccleſia manumiſſis vel eccle cõmẽdatis. ꝛ cõfugientib ad eccle
ſiã. C. de his q ad eccle. cõfu. lxxxvii. di. eos qui. ꝛ. c. ſe. idẽ in peni
tentibus. xi. q. i. aliud. idem de officialib ſuis ꝛ ruſticis ꝛ filiis et
libertis ꝛ vxore ꝛ ſeruientibus. ff. ad munici. ad ſupra. xii. q. ii. ec
cleſiarũ. ff. de in. om. iu. cum quedam. C. de epis. l. i. ꝛ. ii. lxxxix. diſt.
1 iudicatum. pupilloꝝ aũt ꝛ orphanoꝝ cãs audiet eccleſia negligen
te iudice ſeculari et facere iuſtitiã. ẽt ſi ſint diuites. ſicut de viduis
diximus. lxxxvii. di. deſolatis. in religi. idem in ſenibus. lxxxvii. di
ſtin. c. i. idem de quibuſlibet libertis ꝛ non eccleſie commẽdatis.
lxxxvii. di. liberti. nam omnes hi miſerabiles perſone dicunẽ quo
rũ omniũ curã eccleſia habere dꝫ. lxxxvii. di. c. vlt. idẽ in expoſitis.
lxxxvii. diſt. c. vlt. idem in cecis ꝛ mutilatis membris ꝛ leproſis ꝛ
captiuis ꝛ debilibus ꝛ diutino morbo fatigatis. C. quãdo imper.
pu. l. i. ſ. de cẽſi. licet ꝛ furioſi. ſ. de re. ſpo. c. i. C. de epi. aud. iudices.
nã miſerabiles pſone ſunt. ꝓ maiori aũt pte predicte pſone ſi ſint
diuites coguntur ſub iudicib ſuis ordinariis rñdere ſi volunt ſi
2 bi facere iuſtitie cõplemẽtũ. ſ. de fo. cõpe. ex tenore. ¶ † Itẽ dicũt
quidã ꝙ ſi qs vult tales miſerabiles pſonas cõuenire ſub iudice
ſeculari vel ordinario ꝙ nũq̃ pñt excipe ꝙ dẽat ſub eccĩa eẽ: ſꝫ ſi
in iudicio vl eẽ iudiciũ grauenẽ iniuſte. tũc poſſent appellare ad
eccĩaꝫ vel ẽt ſuos aduerſarios p ſimplicẽ q̃rimoniã ꝯuenire corã
eccleſia. lxxxvii. di. libertos. §. libertis. ꝛ nos duo ad appellationẽ
nõ credim eos verũ dicere. qꝛ ſi eſt appellãdũ gradatim fieri dꝫ
vt a ſeculari iudice ad primũ ſecularẽ iudicẽ ſupiorẽ appelleẽ. ii.
3 q. vi. anterioꝝ. ¶ † Sꝫ obiicies qđ eſt ſpeciale in miſerabilib per
ſonis. cũ etiã oĩb eccleſia debeat reddere iuſtitiã ſi iudices ſecula
res ſunt negligẽtes. ſ. de fo. cõpe. lꝫ. rñ. hoꝝ ſimplicẽ querimoniã
aliqñ eccleſia audit etiã nõ requiſitis dñis. ꝛ ſemp audit qñ prio
res dñi renuunt eis facere iuſtitiã. nec dicitur eis. itẽ ad aliũ pri
mũ ſuperiorẽ. ſꝫ in aliis nõ intromitteret eccĩa quouſq̃ aliquẽ
ſuperiorẽ hꝫ ad quẽ recurrere poſſit. ꝛ hoc ẽt dicit ꝓallegata decr.
ſꝫ miſerabilib pſonis ſtatim iudice ordinario negligẽte facere iu
ſtitiã ꝓcedet ꝛ ſic intelligo capitulũ ex tenore ꝛ. c. lxxxvii. di. ꝛ hoc
4 ideo ne diu pro iuſtitia laborẽt. ¶ † Itẽ dicimus ꝙ etiã predicte
pſone ſi habito reſpectu ad ea q̃ poſſidẽt ſint paupes. ſꝫ magnas
hereditates vel caſtra petãt nõ venieẽ ad eccleſiaſticũ iudicẽ. niſi
prius deficiat ſecularis. qꝛ cauſa ceſſat pro qua tolcratũ eſt qđ iu
dex eccleſiaſticus cognoſcat etiã nõ negligẽte ſeculari. ſ. qi de mo
dica re agit. ¶ Aliĩ aũt dicunt ꝙ nunq̃ pro miſerabilib cogno
ſcet iudex eccleſiaſticus. niſi prius eis ſeculari iudice deficiẽte. ſed
ſi quis per violentiã eis bona auferat tunc defendet eos eccleſia
ꝛ a ſuis etiã ſupplicationib ꝛ beneficiis iuuabit eos. ꝛ ſic intelli
gunẽ. c. ꝓ eis faciẽtia ꝛ. ſ. e. ſi cruce ſignati etiã ab eccleſia defendũ
5 tur. ¶ † Itẽ no. ꝙ vidue pupilli ꝛ oẽs miſerabiles pſone poſſunt
alios trahere ad curiã imperatoris ꝛ imperator vt eos citet dꝫ eis
eſſe fauorabilis ꝛ benignus ꝛ ſi aliquod reſcriptũ impetreẽ ꝯtra
eos niſi expreſſe de miſeria eorũ faceret mentionẽ non valet. C. qñ
imper pu. l. i. (Debere) ꝛ male qꝛ debebãt dicere niſi prius dñs ne
gauit ſibi iuſtitiã facere aliĩ ꝯtra. ¶ † (Preſumpſerunt) ꝛ male.
nã talis cõtẽtio vel pactũ nõ preiudicat intantũ qđ redire cogañ
ad eos q anteqũ adirenẽ põt eoꝝ volũtas imitari vt. ff. de iur. om.
iu. ſi cõuenit. ſolũ eñ hoc põt petere penã vel ad intereſſe agere ſi
eſt cõpromiſſum ꝛ cõuenit ꝯtra illud ꝛ non põt prohibere litẽ co
ram ſuo iudice agi. ff. de arb. ſi rẽ. C. de arb. l. i. ſed cõtra. C. de pac.
ſi qs in cõſcri. ſuper hoc dixerũt quidã illã. l. intelligi vbi pactum
fuit in ſcriptis indictũ. hec decr. quãdo ſine ſcriptis vbi pactũ in
terceſſit. ſed hoc reprobatur. C. de pac. pactum quod bo. ſi. aliĩ di
xerunt. l. loqui de reo hãc decre. in actore. ſed hoc ex litera falſum
eſſe apparet. ꝛ preterea nõ debet licere reo quod nõ licet actori. ff.
de regu. iur. non debet. aliĩ dixerunt ideo ex eo pacto agi. qꝛ veſti
tus non fuit cõtractus coherentia. ff. de iudi. heres. §. i. ¶ Tu dic
illam. l. loqui quando pactum paratur ad declinandam iuriſdi
tionem. vel verius quando ponitur pactum ad vnum certũ iudi
cem habendum. ſ. quãdo quis habet plures iudices ordinarios.
ſicut eſt bononie. vbi ſcholares habẽt epiſcopum poteſtaẽ ꝛ ma
giſtrum ſuum ſi faciat ſcholaris pactum de litigando ſub vno te
net: ſed ſi velint prorogare ex pacto iuriſditionem ad eum cuius
iuriſditioni non ſubſunt nõ preiudicat ſi coganẽ inuiti coram
eo litigare. vt hic. ff. de iuriſdi. om. iu. ſi conuenerit. ¶ Item cum
iſti delegati interlocuti ſunt per literas huiuſmodi ſe ꝓcedere nõ
debere ꝛ alś non eſſent iudices ordinarii eorum iuriſditio proro
6 gari non poterat. C. de iuriſdi. om. iud. priuatorũ. ¶ † Itẽ ꝛ ſi alś
eſſent ordinarii. quia tamen iſti non videbantur intẽdere ad pro
rogationẽ predictã: ſed quaſi priori cõmiſſioni innitebãtur quaſi
ex debito cum non tenentur. ꝛ ita errabãt vel in facto vel in iure
quorum vtrunq̃ prorogationem impedit. ff. de iuris ꝛ facti igno
rantia. l. i. in principio. ff. de iuriſditio. omnium iudi. nulli in pu

cl.2.§.ſ.ideo iuſtū eſt ꝙ hic papa diffinit.vel dic ꝙ nō fuit compromiſſum ꝙ redirent ad iudicem deleg.niſi ſicut erat de iure.

1 ¶ Arbitri an habeant iuriſdictionem delegatam.& an ab eis poſſit appellari in nu.2.

3 Recuſatus procedere poteſt niſi intra terminū ſibi datum probet cauſas recuſationis.

SUſpitionis (eam) faciūt.ſ.eo.preterea (Ad hoc).ſ.ad pbandū cās ſuſpitiōis.vel ad inducēn.teſtes ad illas pbādū vel ad teſtes reprobādos vel ad ſnīam ferendā & hmōi.(Ab

1 ipſo) qui vt ſuſpectus recuſatur.¶ †(Sine qbus) hic dicūt quidam hos arbitros delegatā iuriſditionē habere:& ex eo ꝙ eſt.ſ.de ap.cū ſpeciali.in pn.vbi innuit ꝙ ex delegatiōe pape ꝓcedāt ar.ſ.eo.ex literis & ſi fuerit appellandū appellabit ad papā non ad delegatū.q2 ſi hoc diceretur.ſ.ꝙ appellaret a delegato ſequeretur abſurditas.ſ.ꝙ vlteri⁹ recuſari nō poſſent quos.ſ vno negocio.ſ.appellatiōis ꝑ ſe iudices eligunt.iiij.q.ij.ſi quis re.delegare autē qꝫ ſunt arbitri nō poſſunt.ſed cōtra ſi iuriſditionē habēt.ergo eā

2 poſſunt aliū deligare.ſ.eo.paſtoralis in pn.ſ.e.qm in pn. ¶ †Itē ab eis poterit appellari q̄ ſatis ſunt abſurda.ꝑpt hoc dicunt alij hos arbitros iuriſditionē nō hr̃e.& dicūt ꝙ ad eos ptinent oīa q̄ faciūt ad hūc articulū.ſ.terminos aſſignare pbatiōes recipere.& arbitriū ꝓmulgare.& ſimilia q̄ puri arbitri poſſunt.ff.de arb.ſed inter.§.ij.nec decre.cū ſpeciali dicit hos delegatos.ſed ex mandato pape teneri ad quedā q̄ nō faciunt eos habere iuriſditionē.vt probat.ſ.de reſcri.cū ꝯtingat.decre.aūt ex lr̃is nō loquit in arbitris ſꝫ in iudicib⁹.¶ Sed dices ſi nō habēt iuriſditionē qnis coget partes ſi nō fuerint in termino:vel ſi nō parcāt ſnīe cū recuſatus ſup hoc ptātē nō habeat vt hic.nā in oībus ei ſuſpectus eſt

3 vt hic.¶ †Item pena non eſt appoſita ad quam agi poſſit.rā.ſꝫ pena nō ſit ꝓmiſſa.tñ arbitriū hoc modo implebit.q2 niſi intra terminū ſibi datū probet cauſas recuſationis ꝓcedet recuſatus.ſ.de ap.cū ſpeciali.& ſꝫ in termino ad aliqđ certū aſſignatū abeſſet aliqua pars.ſꝫ aliq cōtradicāt.nō crederē recuſatum debere ꝓcedere niſi tot⁹ effluxerit termin⁹ arbitris deputatus:vt in pealle.decre.cū ſpeciali.Poſſet tñ dici.ſed nō bene ꝙ ſi in terminis vel cōſilijs cōtumax fuerit ꝙ ſtatim recuſatus reſumet iuriſditionem ſuā & ſic adhuc reſtet de termino deputato arbitris ſicut l alijs arbitris dē.ff.de arbi.arbiter.& l.ſicut dics.§.pe.& non ex omnibus.C.de arbi.l.ij.¶(Cogendi) & ſ.iu.l.coguntur per delegātem ſi eſt preſens in ꝓuincia.vel ſi ipſe eſt abſens per alios ordinarios iudices preſentes.C.de iu.cū ſpeciali.p ſuſpēſionē vel excōicationē.xxxiij.di.quotundam.lxxiij.di.honoratus.ſ.eo.ſane.vel indicta mulcta.ff.ſi qs ius di.l.j.vel captis pignorib⁹ inſtit.de ſatiſ.tu.§.vl.inſti.de excu.tu.j.reſpō.ff.de iu.ag.ſi qs.§.ſi quis ex his(Alter) ſi tertius diſſentiat.nos idē dicimus etiā ſi ſit abſens ſemper enī a iure intelligit illa clauſula adiecta ꝙ ſi nō oēs duo ueſtrū.ar.hic.

1 ¶ Nunquid interdictū vel excōicatio poſſit venire in pactum vel conditionem.

2 Cum quis culpa ſua omiſit ſoluere cū potuit non dꝫ prodeſſe.

3 An liceat paciſci de ſententia ferenda.

P.Et.g.p literas aplicas (tuam) delegatā que eſt alia ab ordinaria.nam ex delegatione poſſet vbiqꝫ ſentētiam executioni mādare.ſ.e.ſignificaſti ſi q̄ñ.ſed extraordinarie tñ in ſubditos.¶ †Itē ſi delegata poſſet extendi poſſet in ſubditos quoſlibet delegātis excōicare ordinaria aūt ꝓrogat ſꝫ poſſet ſuos ſubditos excōicare nō tñ alios:ſed poteſt oēs iudicare,ſed nō alꝫ punire.aliū cōtradicit.¶ †(Et ſi infra.)Non credi

1 mus interdictum vel excōmunicationē poſſe venire in pactū vel conditionē cum tantum contra contumaces ſint iſte ſentētie promulgāde & incorrigibiles.xj.q.iij.nemo epiſcoporū.xxiij.q.iij.tā ſacerdos eos ꝯtumacēqꝫ ergo preceſſit pactū de excōmunicando ſi nō ſoluerit in termino,q2 poſſet eſſe ꝙ tunc cōtumax non eſt.q2 libenter ſolueret.ſed nō poteſt.nō debet excōmunicari.ff.de pac.ſi vnus.§.ſi pact.preterea neceſſaria eſt monitio.ſ.de ſenten.excō.

2 ſacro. ¶ †Sed dices hoc verum eſſe vbi poſt pactum nunqꝫ potuit ſoluere.ſed vbi potuit cum culpa ſua omiſit non debet ei ꝓdeſſe.ff.cōmo.ſi vt certo.§.ſed interdum.ff.locati.videamus.§.ſed hoc.cum ſuis concordantijs.Sed tñ.q2 licet fuerit tunc culpabilis modo non eſt nec eſt ſimile de actio.commodati & alijs que dantur contra eum qui eſt in culpa & excōmunicatione que non datur niſi cōtra contumacē & incorrigibilem,vt in.c.pealle.ſicut iuſiurandum in litem.ff.de in lit.iur.videamus.§.vlt.& in.l.actionibus.niſi in caſu.C.eo.alio.ſed hac ratiōe videtur quod nec ſic ferri poſſet.te excōmunico niſi ſolueris vſqꝫ ad talē diem.¶ Sed contra.ſ.de ap.preterea.argu.ſ.de re iudi.quod ad conſultationem.& videtur per omnia ſimile.nam & ſi hoc non ſoluit intra terminum cum tamen poſſet.licet fuerit in culpa.nō tamen dꝫ incidere in excommunicationem ex ceſſatione ſolutionis que eſt ante terminū ꝙ ex eo apparet ꝙ ſi poſt ſoluat vſqꝫ ad terminū non indiget abſolutiōe.& quia vſqꝫ ad vltimum inſtans liberatur ſoluendo.ff.de verbo.oblig.qui con.ſ.de ſenten.excō.nuper.nec in fine termini eſt contumax.q2 ſolueret libēter ſi haberet vnde.& inde eſt qđ non eſt ꝙ imputetur ei.ff.de dona.nam in his reſpō.ſupradicta nō eſſe ſimilia.nā vbi ſtatim ſert ſnīa.ſꝫ ſuſpēdit effect⁹.licet nō debeat ferri.ij.q.vj.biduum.ſi tñ ferat tenet & eſt iuſta.v.q.j.quidā.vnde nō ſolū requirit cōdēnato ꝙ non ſit negligēs ſed oportet eū eſſe diligentē in adimplendo ꝙ ſnīa aliter iudex mādauit.ff.de rei ven.vtiqꝫ & inde eſt qđ ſi negligens ſit medio tēpore inter ſentētiā & terminū ſolutionis cōgregare pecuniā excōmunicatio ſuū ſortit effectum.imo qđ plus eſt ſi medio tp̄e inciperet labi facultatibus ſi tunc non faceret dicerem adueniēte termino excōmunicationē ſuū ſortiri effectū.ar.op.ff.de admi.tu.quotiens.§.nequaqꝫ.&.§.qđ ſi in diem.& eodē modo ſi cōdēnatus ſum dare hominē & is mortuus eſt culpa mea.vel ſeruus qui cuſtodiendus erat fugit tenet cōdēnatus.ff.qđ me.cā.ſicut ex.§.ſi hō.&.§.ſeq.ff.de rei ven.ſi ab homine.& l.ſeq.nō tñ aget ex ſnīa nec incurrēt excōmunicationē.niſi finito termino.ff.de verb.obli.nulla.ꝯtra.ff.de verb.obl.hoc iure:ſecus ſi ſine culpa ſua vel ſubito facultatib⁹ laberet:q2 tūc nullo tp̄e ageretur ex ſnīa pōt intelligi durāte impedimento.nam impedimēto ceſſante ſi nō ſolueret etiā poſt terminū cū poſſet ſoluere.tūc videt qđ excōicatio ſortiatur effectum ſcđm ꝙ no.ſ.de pigno.ſignificante in gl.pe.facit.ff.de leg.ij.titia.§.vſuras.& qđ ibi no.ff.qui ſatiſ.cogā.l.ſciendum.§.ſi.&.C.de ſer.pig.da.ma.l.ſi creditoribus.in cōtra.no.C.in qui.cau.in integ.reſti.nō.l.j.& ibi vide p Cy.& de his qui no.infa.l.minoribus.& etiā videtur qđ in termino quo nō poſſet ſoluere debeat proteſtari.vt ibi no.in gl.antepe.nec incurreret excōmunicationē.vt dictis legib⁹ probatur.ff.de admi.tut.eſſet conta.niſi eſſet malefidei poſſeſſor ab initio nec cauſam litigādi haberet.ff.de rei vē.itē ſi ver.§.vlti.ff.de leg.j.cum reus.ff.ſi cer.pet.ꝙ te.ff.qđ met.cau.ſup ſecu.ſed & tūc qñ fuit male fidei poſſeſſor.nec habuit cauſam litigādi ſi poſt ſentētiā moriatur ſeruus vel equus.vel fugiat anteqꝫ ſit in aliqua mora poſt ſentētiam.licet teneatur ad eſtimationē rei amiſſe.vt in predictis legibus.non tamen incidet in excommunicationem.¶ Ratio diuerſitatis:quia de interitu rei tenetur propter moram in quo ſemper fuit ex quo cepit eſſe malefidei poſſeſſor.nec cauſam litigandi habuit.ſed de excommunicatione nō tenetur niſi ꝑpter ſententiā que nō ligat niſi propter morā vel culpam poſt ſententiā & cōtra tenorem ſententie ꝯtingentem.& poſt terminū in ſnīa poſitum.vbi ergo iſta non contigerunt nō tenebitur excōicatione. ¶ †Intelligo igit ſic.excōico te niſi ſolueris vſqꝫ ad paſcha.cum poſſis tūc ſoluere.vel nō poſſis tunc.ſed culpa tua cōmiſſa poſt ſnīam & cōtra tenorem eius redditus es impotens alioquin ſi intelligerem ſiue poſſis ſiue nō poſſis ſine culpa tua intolerabilē errorē exprimeret.onde nulla eſſet ſentētia.ſ.

3 de ſen.excō.per tuas.ſ.e.cum cōtingat.¶ †Alij tñ dicunt ſemper eum cadere in excōicationē etiā ſi in nulla mora fuit vel culpa.nō ob.qđ dicitur:q2 caderet intellectus eius in ſimilem intellectum ac ſi exprimeret errorem.q2 ſꝫ in id cadat vel inde error ſeqnat.tñ q2 nō exprimit nihilomin⁹ teneret ſnīa.ij.q.vj.ſi ſnīa.id tñ iudex poſtqꝫ hec cognouerit ſine vlla difficultate abſoluere dꝫ hec habent locū vbi ſnīa lata eſt ſub cōditione q2 aliquod fiat in futurū alioquin ſit excōicatus.ſecus aūt eſſet vbi ſnīa ferri dꝫ pure que nō poſſet ferri iuſta niſi in incorrigibilē vt dictum eſt.ſed licet dixerim ꝙ nō licet paciſci de ſnīa ferēda.neqꝫ corā ordinario neqꝫ corā delegato intelligo ſine cauſe cognitiōe.ij.q.j.nemo.nā alꝫ ſi ſit ordinarius aliorū nō litigantiū poſſunt ꝓrogare iuriſditionē ſuā.ſic poſſis me excōicare ſi fuerit iuſtū vel ſi probata fuerit cauſa excōicationis.vt in.c.nemo.argu.ff.de iu.l.j.(Iuriſditioni)delec.vel ordinarie.non tamen ordinariam ſed deleg.prorogare intendebant.de hoc no.ſ.eo.de cauſis.

CUm viceſimum (annū) minor.xx.an.dūmodo ſit probus iudicare potiſt quaſi ordinarius.vt hic.arg.ff.de iu.cum pretor.in medio maior.aūt.xx.an.a quolibet delegari pōt & cogi ꝓferre ſnīam.minor aūt.xx.ann.ſed maior.xviij.vtraqꝫ parte cōſentiēte pōt eſſe delegat⁹:alꝫ nō niſi a pncipe.ſed nō cogitur ꝓferre ſnīam.¶ †Itē ſi minor.xviij.deleg.a quolibet ordinario etiā vtraqꝫ parte conſentiēte eſt dele.nō tenet ei⁹ ſnīa.ſecus ſi a principe:q2 tūc & tenet ſnīa & cogit ꝓferre cū dubitādū non ſit de his quos pnceps elegit.xvij.q.iiij.q2 valde.arbiter autem cōpromiſſari⁹ etiā vtraqꝫ parte preſente & cōſentiēte nō pōt eſſe minor.xxv.ann.nec cogit ꝓferre ſnīam.nec lata tenet argu.ff.de arbi.cum lege.C.de aduo.di.ſancimus.ff.de re iudi.quidam (Dari) a quolibet qui delegandi hꝫ poteſtatem tantum a principe (quam a principe) ſed a principe facta etiam minori.xviij.anno.tenet deleg.ff.de re iudi.quidam.

VNio delegatorū. Si delegatio facta eſt perſone non loco ſ.eodē.quoniam abbas vbi de hoc nota.ſ.eodē.licet.¶(Exempto) & ſi eſſent tres vel plures:q2 verum eſt penes omnes iuriſditionē eſſe & non penes remanentes tantum:&

vnde

vnde eoꝝ ſentētia nō tenet. ff. de reg. iur. duo ex. ff. de arbi. lex ſi. §.
vlti. ⁊ l. ſeq. ⁊ no. de hoc. ſ. eo. cauſam. (Expreſſum) verbigratia.
quod ſi non omnes. ⁊ ſ. eo. prudentiam.
1 ☞ Poſſunt partes renūciare his que ꝓ ſe introducta ſunt nō
autem eis que pro publica vtilitate vel ex officio ſuo.
2 Non debent magna miniſteria delegari.
3 Ad hoc vt ſciatur que tranſeant ad ſucceſſorē inſpicienda eſt
verborum conceptio.
4 In miniſterio diſpenſandi cum irregulari quis ſit eligendus.
5 Excommunicatio ⁊ diſpenſatio de ſui natura habent admixtaꝫ
cognitionem ⁊ iuriſdictionem.
6 Non poteſtis: cui commiſſum eſt prouidere alicui de beneficio:
aliꝫ demandare.

Quoniam apoſtolica.

(Conſentiāt). ſ. eo.
prudentiā. vbi de hoc not. (Cōſentiāt) ſec⁹ ſi partes
nō ꝯſentiāt. Itē ſecus ſi nō ſint ibi partes. ſꝫ ex officio
1 ſuo mādet. ¶ †(Preterꝗ̄). q. d. vbi inter partes agit̄ poteſt aliis
delegare: ſed vbi inter partes non agitur. ſed papa ex officio ſuo
ſine partibus inquiſitionem vel prouiſionē cōmittit vel quicquid
aliud tūc ſi mādat papa ꝙ ꝑſonaliter interſit delegare nō pōt.
Ratio diuerſitatis eſt q2 in pmo caſu partes poſſunt renūciare
his q̄ pro ſe introducta ſunt nō autē eis que pro publica vtilita
te vt ex officio ſuo. ff. de pac. iure gen. §. pe. ⁊ vlti. ſ. de fo. cōpe. ſi di
2 ligenti. ¶ †(Eligere) vbi magis cōmittunt̄. ⁊ eodē modo intelli
git̄ ꝙ in ſequēti. §. di. ſ. ꝙ certū miniſteriū delegari nō pōt. dꝫ eni
ſubintelligi de magnis miniſteriis ſicut eſt predicare ⁊ alia hic
cōtenta ⁊ ſimilia. ⁊ hoc relinquēdū eſt arbitrio iudicis q̄ magna
ſunt vel parua in minorib⁹ autē miniſteriis vbi ſit ſubdelegatio ni
ſi in reſcripto ꝯtineret̄ ꝙ ei cōmittēdo elegit fidē vel induſtriaꝫ
ei⁹: q2 in hoc caſu ſubdelegabit̄ vt hic. ¶ (Cōmiſſuꝫ) ſ. j. de ſen.
ex. mulieres. ff. de admi. tu. ita. §. geſſiſſe. ff. de pecu. ſeruū. j. rñ. Sol.
illud hꝫ locū in tpalibus miniſteriis. hoc in ſpūalib⁹. ⁊ in his q̄
ſūt in iudicio ſine iuriſdictiōe tñ. ff. mā. ſi ꝓcuratori. §. ſi qs. Si
eni haberet iuriſditionē delegare poſſet. ſ. eo. c. in pn. ⁊ c. paſtora
☞ lis. vel aliud gñale eſt aut ſpāle. vel melius †qñ aliqs ſua autori
tate pōt aliqd facere tunc nō eſt vis ſiue p ſe ſiue aliū faciat niſi
ſpāliter ꝓhibeat̄: vt in ꝯtrio. ſꝫ vbi ſua autoritate nō pōt facere ſꝫ
3 alterius tūc locū hꝫ ꝙ hic di. ſ. qđ nō pōt aliꝫ cōmittere. ¶ †Sꝫ
quero ſi ſucceſſor qñ eſt ſcriptū nō expſſo noīe ꝑſone ſed dignita
tis titū vel loci hoc poſſit ꝑficere. arg. qđ ſic. ſ. e. qñ abbas. qdā
rñdet ad hoc vt ſciat̄ q̄ trāſeant ad ſucceſſorē inſpiciendā eſſe cō
ceptionē verboꝝ in qbus forte deſignabit ſe certā ꝑſonā ad hoc
tātū eligere. vl' et deſignabit̄ ꝙ ad ſucceſſorē trāſeat ⁊ inſpiciē ta
eſt inde facti natura primo vel potius miniſterii: puta vtrū mini
ſteriū delegati poſſit cōiter ⁊ per alios implorari vel nō. nā ſi nō
poſſit cōiter per alios implorari ſine vlla iuriſditione vt eſt mi
niſteriū recipiēdi teſtes excōmunicādi vel abſoluēdi trāſit ad ſuc
ceſſorē. arg. op. aut. vt nulli iudi. §. hoc vero iubem⁹. C. de cadu.
tol. l. j. §. pro ſecūdo. ſi vero tale ſit miniſteriū ꝙ cōiter ab aliis nō
impleat̄ ſicut eſt pdicare crucē vbi exigit̄ perſona literata ⁊ q̄ pdi
4 cet opere ⁊ ſermone. ⁊ idē in miniſterio iniūgendi pniam. ¶ †In
miniſterio aūt diſpēſandi cū irregulari eligat̄ homo q nō ſperet
in pecunie theſauris. ⁊ q2 pauci ſunt. nō ideo trāſmittunt̄ ad ſuc
ceſſores. arg. op. C. de cad. tol. l. j. ñ. ne aūt. ordinarius autē hoc li
cite cōmittit. ſ. de offi. or. inter cetera. ⁊ c. vlt. aliis aūt vr̄ meli⁹ ꝙ
hꝫ pdicta diſtinctio locū habeat in legatis ꝓpter ꝑſumptā volūta
tem teſtatoris. nō tñ hꝫ locuꝫ in aliis vbi certū miniſteriū demā
datur: q2 ſi mandet̄ miniſteriū recipiēdi teſtes ſiue abſoluēdi ex
cōicatū ſiue quodcūqꝫ aliud. tūc nec p aliū exercere pōt nec tran
ſit ad ſucceſſorē. Et eſt rō: q2 nō ille cui mādat̄ miniſteriū videt̄ fa
cere: ſed ille qui mādat. ⁊ ideo p aliū facere nō pōt. ſecus autē in
delega. q2 ille habet iuriſditionē. ⁊ ideo delegare pōt. ſ. e. c. in pn.
⁊ p ſe facere dicit̄ quāuis de ſucceſſore poſſet ꝓbabilius dubitari
☞ ¶ †Alii dicūt ⁊ vt videt̄ bene. ꝙ quecūqꝫ pars iudicioꝝ cōmitta
tur iuriſditionē hꝫ ille cui cōmittitur ſiue ſit receptor teſtiū ſiue
citator ſiue auditor allegationū. arg. op. ſ. eo. ex literis. ⁊ ſi dicas
in qb⁹ poterit exercere iuriſditionē in pdictis. Rñ. receptor teſtiū
vtetur iuriſditione ad teſtes cogēdos ⁊ a falſo cōpeſcēdos ⁊ ad
alia hmōi. citator vtet̄ iuriſditiōe ad terminū ꝓrogandū vel mi
nuēdū ſi ſuperior nō prefixit. ⁊ etiā vt pcipiat citato ꝙ corā cita
tore cōpareat citationē receptur⁹ ⁊ alia hmōi. dicimus etiā ꝙ ci
tator pōt eū citare p curſorē q ſolā operā exhibet vel etiā p līas
⁊ ideꝫ videndū eſt in aliis partibus iudicii perſonis delegatis. ⁊
de hoc no. ſ. de re iudi. cū bertoldus. ꝙ aūt hic dicit̄ excōicatiōe
⁊ diſpēſatiōe intelligit̄ qñ hoc mādat̄ ſine cauſe cognitione fieri.
ſꝫ gñaliter niſi cā ſubſit debeat cū cauſe cognitiōe fieri ⁊ median
te iuriſditione. ſunt tñ quedā alia que de ſui natura requirūt co
gnitionē vel iuriſditionē ſicut eſt predicare penitētias iniungere
aliis bñficiū dare ⁊ hmōi q̄ aliis cōmitti nō pñt. ſed ⁊ his aliqñ
adiicitur iuriſditio. ſ. vt cōtradictores vel impedientes cōpellat.
⁊ in his ⁊ in cōſimilibus. ſꝫ poſſit committere iuriſditionē adiec

tā. ſ. qđ aliis cōpeſcat cōtradictores. nō tñ pōt cōmittere illō mi
niſteriū qđ ex ſui natura nō hꝫ admixtā cognitionē ⁊ iuriſditio
5 nē. ſicut eſt predicare. ¶ †Sed obiicies de excōmunicatiōe ⁊ diſ
pēſatiōe q̄ ſui natura habēt admixtā cognitionē ⁊ iuriſditionē.
Sꝫ rñ. illud eſſe verū niſi expſſe mādaret̄ ꝙ ſine cauſe cognitione
excōicaret vel diſpēſaret. ſicut hic intelligit̄. Nec ob. ꝙ in ſupe
riori. §. dicit̄ inquiſitione que ꝓcedit ex officio. ⁊ q̄ ſui natura ha
bet cognitionē vel iuriſditionē annexā. ⁊ tñ cōmitti nō pōt. illud
eni ideo eſt q2 ibi eligit induſtriā perſone. nec etiā eſſet maliū in
inquiſitiōe. ſ. qđ ſi et cōmittat̄ cū cauſe cognitione tñ cōmitti nō
☞ pōt: q2 ibi induſtriā ꝑſone elegiſſe vr̄. ¶ †(Excōicare) id eſt de
nūciare aliquē a excōicatos vel abſolutos. nam ſi mādaret papa
alicui ꝙ ſentētiam excōicationis in aliquē ferat nō dꝫ eam ferre
niſi cū cauſe cognitione ⁊ monitione premiſſa. ñ. q. j. nemo. ſ. de
ſen. excō. ſacro. ¶ Sed dices papa cognouit: ⁊ non cognouit euꝫ
de quo agit̄ ſentētia excōmunicationis innodādum. certe. tūc ⁊
ipſe ferre ſniam dꝫ. ff. de iud. de quo hoc caſu ſi dñs papa vel ali⁹
qui de iure pōt ferre ſniam per aliū vt ſunt illuſtres mandet ali
cui ꝙ eaꝫ ferat nō eſt neceſſaria tūc cauſe cognitio. licet tūc etiā
fatear hic decre. locum habere vt eam non debeat aliꝫ delegare.
6 ¶ †(Miniſteriū) hac ratione dicimus ꝙ ſi alicui cōmiſſum eſt
qđ ꝓuideat alicui de aliquo beneficio qđ hoc aliꝫ demādare non
pōt: q2 ſiue certū officiū ſiue miniſteriū demandet̄ qđ per ſe exer
cere debeat delegāt ſcilicet ꝓuiſionē clerici vel collationē ꝓben
de aliꝫ demādauit. ⁊ idē videtur ſi in literis dicitur exequaris ſꝫ
ſecus eſt ſi dicat compellas vel facias prouideri.
1 ☞ Conſeruatores ex quibus cauſis dentur.
2 An liceat per teſtes probare notorium maleficium.
3 Factum a conſeruatoribus non tenet: niſi vocatis illis qui deli
quiſſe dicuntur.
4 Conſeruatores recuſari non poſſunt.
5 Vbi notorium eſt maleficium aliꝫ ſed iudici oportet qđ ſuper
hoc requirat probationes.
6 In notorio neceſſarius eſt aliquis ordo.

Statuimus.

1 (vt conſeruatores) †No. cō
ſeruatores aliqñ dantur ꝓ vt
defendāt aliquos cōtra raptores ⁊ predones. aliꝫ dan
tur ꝯtra eos qui aliquorū priuilegia infringūt. aliqñ
generaliꝫ dātur ſcꝫ vt defendant aliquos ab omnibus iniuriis
⁊ offenſis. ⁊ in nullo predictorū caſuum aliquā habent indaginē
cōſeruatores niſi in hoc vt vocēt eos qui moleſtatores ⁊ iniuria
tores dicūtur ⁊ ſi vocati venerint interrogabūtur an predictas
moleſtias ⁊ iniurias irrogauerint. ⁊ ſi eas ꝯfeſſi fuerint tanꝗ̄ cō
tra manifeſtos iniuriatores ꝓcedēt. vt hic ſi vero negent cū per
negationem facta ſit res dubia. C. qui. ad li. procla. nō li. l. in. nō
procedēt. ⁊ ſi proceſſerint non valet tanꝗ̄ excedens fines manda
ti. q2 non ſunt manifeſti iniuriatores ⁊ iuriſditio conſeruatoruꝫ
limitata eſt tñ ꝯtra manifeſtos. ar. op. ff. mā. diligēter. ſ. de reſcri.
cuꝫ dilecti. niſi forte adeo de facto vel de iure eſſet eorum malefi
ciuꝫ notorium quod inficiationi locus non eſſet: q2 tunc valeret
proceſſus ꝯtra tales. ſ. de coha. cle. ⁊ mu. tua. ⁊ c. veſtra. ñ. q. j. mani
feſta. vno ⁊ ſi anteꝗ̄ limitaret̄ vr̄ ideꝫ debere fieri. lxxxi. diſt. deſo
2 latis. ⁊ c. libertos. ¶ †Sed quid ſi per teſtes vellent probare ma
leficiū notoriū. Rñ. ꝙ per teſtes male ꝓbat̄ maleficiū notoriū ſꝫ
per qualitatē facti. ſ. de trāſla. epiſ. quāto. de hoc not. j. de coha.
cle. ⁊ mu. tua. Itē ſi cōfiteatur maleficium factum. ſed dicat ſe iu
☞ re id feciſſe nō intromittet ſe vlterius conſeruator. ¶ †Sed que
res pone fert ſentētiā excōicationis: q2 aliam ferre nō pōt contra
contumacē. ⁊ poſtea conſtat eum eſſe iniuriatorem: ſed non ma
nifeſtū nunquid in veritate eſt excōicatus. dicūt quidam qđ ſic.
licet iuniſte iuriſditio ei dat̄ ſuper omnes iniuriatores qualis eſt
iſte licet occultus. aliꝫ dicūt cōtra vt primo dictū eſt eodē iure vt
iſti cēſentur priuilegiati qui ſuos iniuriatores vel malefactores
excōicare poſſunt. nā nō intelligit̄ de manifeſtis ſicut ⁊ illud in
telligitur ꝙ ſequitur. liceat tibi alienata male reuocare. nam nō
intelligit̄ niſi de his de quibus cōſtet p cōfeſſionē vel rei euiden
tiam. de hoc no. ſ. de elec. noſti. ſ. de re. ec. nō alie. epi q. ⁊ hec vera
intelligo in ꝯſeruatoribus. naꝫ iudices eccleſiaſtici ordinarii be
ne cognoſcēt etiam de occultis violentiis: vt not. ſ. de fo. compe.
cū ſit generale. Itē illud ꝙ dicit̄ circa mediū huius gl. ver. ſ. qui
cōfitet̄ factū. ſꝫ dicit ſe iure feciſſe nō eſt vlterius cogēdus a cōſer
uatore non eſt ſemper verū: vt. ſ. de coha. cle. ⁊ mu. tua. in glo. illud.
3 ¶ †Itē no. ꝙ iſti ꝯſeruatores ⁊ aliꝫ quib⁹ dat̄ iuriſditio i certas
ꝑſonas vt qñ mandat̄ ꝙ cōpeſcant cōtradictores per ſen. eccle. ⁊
hmōi ſemꝑ vocare debēt illos qui dicunt̄ deliqſſe alā nō tenet ꝙ
fit ꝯtra eos. §. q. l. c. j. ⁊ q. vii. plaža. niſi eſſet ſnia excōicationis q̄
forte tꝫ ſi factū eſſet notoriū: q2 ſentētia excōicationis tenet etiaꝫ
nō ſeruato ordine. ſꝫ tanꝗ̄ iniuſta eſſet abſqꝫ difficultate relaxā
da. imo ꝓlator ipſius punicādus eſt. ſ. de ſen. excō. ſacro. ſꝫ nec cō
tra hos malefactores vꝫ ſnia niſi ſint manifeſti: vt hic de hoc no.
ſ. de prebē. ꝓ illorū. ⁊ de cōceſ. prebē. ꝓpoſuit. ſi aūt vocati contu
maces fuerint. tūc ꝯſeruator ⁊ aliꝫ ꝯſimiles ꝓ ꝯtumacia poſſunt

pcedere cōtra eos ſʒ aliā ſi ferrent aliquā ſniam excōmunicationis vel alia pviolētia vel alio delicto nō tʒ niſi eſſet manifeſta vt hic vel niſi prius ſentētiaret qđ eſſet manifeſta iniuria qꝛ ext ſic & ſi nō eſſet manifeſta iniuria. tñ tʒ ſnia ſi nō appellaret ab ea. ſʒ Ʒ.de reſcrip.paſtoralis.§.ſi.vbi ꝺꝛ ꝙ iudex p expreſſionē pſonarū hꝫ iuriſditionē ſup eos.ſol. huius ꝫri colligiť ex tenore re ſcriptoꝝ.qꝛ ibi dicit qđ partibus vocatis audiat conqueſtiones noīatorū ꝛ ēt nominādoꝝ.ſʒ hic dicit ꝙ partibus vocatis tantū cōtra manifeſtos violentos procedat.vel dic qđ hi cōſeruatores poſſunt nihil phibere niſi qđ nihil fiat his quoꝝ conſeruato-

4 res ſunt ſine ordine iudiciario.arg.J.de ſi.querelam. ¶† (Manifeſtis) ex hoc apparet ꝙ recuſari nō poſſunt cōſeruatores. ar. J.de app.peruenit.ꝛ.c.propoſuit.ꝛ qđ procedere poſſunt abſente parte per contumaciam: vt no.J.de coha.clerico. ꝛ mu.c. veſtra.

☞¶† (Ad alia) preterꝙ in notorijs.qꝛ in notorijs hñ habebunt indaginē.arg.quia committitur conſeruatoribus iuriſditio in eis.ergo ꝛ omnia ſine quibus illa nō poſſunt explicare.ff.de iuriſdi.om.iud.l.ij.ſed non poteſt venire ad puniēdum aliquos de

a notorijs malefactis niſi eos citet[a] ꝛ niſi citatos contumaces puniat in expenſis.ꝛ alʼs.Ʒ.codē.de cauſis.ff.ſi quis ius di. non ob-

5 tempe.l.j.¶†Item ſi maleficiū eſt notorium alio:ſed non iudi-

b ci oportet[b] quod ſuper hoc requirat probationes ꝛ etiam cogat aliquando teſtes quibus intereſſe debēt partes.ij.q.j.in primis.

6 J.de teſt.c.ij. ¶†Item in notorijs aliquis ordo neceſſarius eſt.J. de iureiuran.ad noſtram.ſed ille qui fecit illud quod dicitur maleficium:ſed dicit quod illud non eſt maleficium.ſed illud faciēdo vſus eſt iure ſuo videtur quod in hoc caſu admittet probationes vtriuſqꝫ:quia aliter non poteſt expellere iuriſditionem ſibi commiſſam. Item quia reus non actor offenſus parat viam iudici cognoſcendi de his dum proponit exceptionem talem quod non deberet procedi contra eum ſi vera eſſet.ꝛ ſepe quis habet ex beneficio alterius quod ex ſe habere non poteſt.Ʒ. de tempo.ordi.c.penultimo.hoc autem ſatis videtur quod non poteſt cōſeruator inquirere de maleficio ex offi.ſuo quia non eſt iſte modus procedendi in notorio niſi forte procedat ad inquirendum an factum ſit notorium ꝛ etiam in hoc caſu ſcilicet ſi maleficium eſt notorium:ſed non malefactor.ſed ſi per teſtes probatur de aliquo quod fecit illud malefactum:ſed non probatur qđ ſit notorium nec nocebit ſibi talis probatio.ꝛ hoc ideo videtur:quia non poteſt conſeruator procedere niſi contra notorios qualis non eſt iſte quia licet de occultis circunſtantijs poſſit inquirere conſeruator que ſunt acceſſoria notorio non poteſt tamen inquirere de occulto facto vel de occultis perſonis que ſunt principalia. de ordinario autem verū per has probationes poſſit procedere cōtra eū.dic vt no.Ʒ.de ele. bone memo.ſi autem ille qui fecit maleficium bene cōfitetur illđ. Sed dicat illud nō notoriū bene poteſt ꝫtra eū pcedere conſeruator.qꝛ licet illud maleficium non fuerit notorium facti euidētia eſt tamē notorium per cōfeſſionem ſuam quibus pluribus modis ſit notorium.J.de coha.cle.ꝛ mu.c.veſtra.ꝛ dicunt quidam qđ teſtes qui inducunť ſuper notorio debēt dicere factū eſſe notorium ꝛ ſi queraſ quomodo ſcit pōt dicere quod ego fui pſens ꝛ vidi qñ publice in platea multis preſentibus fecit illud.imo plus videtur ꝙ etiā ſi dicat ego non vidi qñ fecit maleficiū ſed vidi quod ductus fuit corā iudi.ꝛ interrogatus de maleficio non negauit vel confeſſus fuit ſcilicet qđ ſic publice fecerat.quidam autē dicūt idē etiam

☞ſi coram multis confitetur.¶† Item ſi dicat ego non vidi qñ fecit maleficium.ſed vidi eum fugiētem vel ibi latitantē.ꝛ propter hoc nullo modo ſe excuſantē ꝛ non ſuberat cauſa quare ſe nō excuſaret vel qꝛ de hoc cū aliquib[9] tranſegit.ff.e. qui.cau.infa.l.athletas.§. ſi.ꝛ.l.ſeq.ꝛ ſic eſt multa talia inuenire.alij tñ dicūt ꝫtra.iuriſditio autē horū eſt quaſi merū imperiū ꝛ ſupremum inter alias iuriſditiones. Item ex hoc apparet qđ iuriſditionē habet ꝛ etiam cognitionē aliquā:qꝛ ſnia excōmunicationis ferri non pōt ſine cauſe cognitione.ij.q.j.nemo.expone ergo ſic literā.quia non habebit iu-

7 dicialē indaginem ſupple in notorijs.¶†Item non habet iudicialem indaginem cum effectu.quia ſuper ea non iudicat ſed tantum ſe inſtruit.vt iuſte poſſit excōmunicare. Item nō dicitur habere iudicialē indaginē ex vi litere.ſed ex conſenſu partiū:qꝛ eſt inculpatus dicit.ego feci vtēs iure meo.ꝛ hoc paratus ſum probare ꝛ conuenire qđ iudex de hoc cognoſcat:quia aliter cum factum ſit notorium excōmunicabit conſeruator.tunc autem inculpans conſentiat qđ recipiantur probationes:ꝛ ſic cōmuni cōſenſu prorogatur iuriſditio.aut nō conſentiat qđ recipianť eius pbationes ſup hoc.ꝛ ſic iudex nō excōmunicabit cauſa nō cognita.J.de ſen.excom. ſacro. Itē ex quo iuriſditionē habet videť qđ vſqꝫ ad annū poſſit reuocare ſentētiā ſuā.Ʒ.eo.querēti.itē predicta ratione videť qđ ſi notorius offenſor excōmunicat[9] veniat intra annū ꝛ dicat cognoſcite de quātitate dāni:qꝛ volo ſatiſfacere qđ de hoc debet cognoſcere per teſtes ꝛ alio modo ad ſui inſtructionē partibus preſentibus.ꝛ ſi nollet actor quod cognoſceret conſeruator eum abſoluet.

a ¶Citet.qđ in notorio requirať citatio ptis ad de eādē Inn.i c.j.de offi.dele. l.vj.ꝛ frā.d are. plene i ſuo cō. ſi.cxl.v.co.viij. ꝛ ſequen.

b ¶Oportet ꝙ ſup hoc. adde ꝙ p hoc facit tex.in.l.hec autē.§.j.ff.ex qui. can.i poſ. eať. vbi eſt text. qđ vbicunqꝫ certa qualitas requirať ad fūdādā potētiam iudicis vt poſſit pcedere cū mō quo pcedit nō eſt ſatis illā qualitatē eſſe veram niſi ēt de ea iudici cōſtet. facit ēt ꝙ dicit bar.in.l.ſi finita.§. alʼs. ff. de dā.infec.ꝛ in.l. multū intereſt ff.de ꝫdi. ꝛ demō. vbi nō vʒ ꝫceſſio pmi decreti Ʒ ꝫtumacē niſi pri[9] conſtet iudici per acta ꝙ ſit contumax ꝛ ꝙ qñ notorium tribuit iudici iuriſditionem de eo dʒ conſtare iudici p te cita ta. adde late. frā.de are.i.d. ſuo.conſi.dxv. col.viij. in pn. col.ſequē.poſt mediū. Et dicta.p eū ibi ad de ad Inn. J.i c.tua.J. de coha.de.ꝛ mu. ꝛ ibi de vitate dictorū Inn. in d.c.tua. ꝛ in.c. veſtra.eo.titu.

¶De officio legati. Rubrica.

Um non ignoretis.

Per app. & in alijs caſib[9] quos dicimus infra(audire):quid poſſit legatus colligendū eſt ex literis legati.J.de priui.porro.ꝛ non eſt contra.xxv. ij.ſeruatis quedā tñ poteſt etiā ſi non exprimantur: vt hic. (ſtuduiſti)cognitionem.i.anteꝙ incipiat cognoſcere delegatus (derogēt).Ʒ. de reſcrip. cum ſit ro.(impedire).xj.q.j.c. peruenit. et xcv. di.eccle.C.de do.in hoc.xxiij.diſt.precipimus(mādatū).C. ſi aduer.rē indi.aduerſus.ff.ad trebe.ille a quo.§.tēpeſtiue.¶(Cōfirmare)in cōi forma que modicū vʒ cōfirmamus ſicut lata eſt.J. de ꝫceſ.pbē.ꝛ ecc.nō vacā.qꝛ diuerſi.cū cauſe antē cognitione nō poteſt:qꝛ per conſequēs poſſet infirmare.xxj.di.inferior.ff. de re iud.qui condem.de pe.diſt.j.verbum.ff.de reg.iur.eius.

Iſi ſpecialis.

Illa dilectio not.in. amore remittere penā.l.di. clerico. xxv.q.ij.pcio aūt nō pōt.j.q.j.null[9]. Itē ex quo ſnia lata eſt.non poteſt amore remittere penā.ij.q.iij.§.notandū.ſi alio agēte cōdēnatus ſit nō pōt remitti pena ſine ꝫſenſu eius p quo lata eſt ſentētia ſi ei intereſſet.itē pecunialiter.idē videtur quibuſdam ſi ſuam proſequatur iniuriam.alij tamen cōtradicunt.

1 ☞Delegatus an abſoluere poſſit extra pꝛuinciā ſibi decretā.
2 An finita legatione durent indulgentie a legatis conceſſe.
3 An ſententia ferri poſſit ſub conditione.

Uod tranſlationē.

ꝛ.J.(ſpecialr) qđam ſunt q neceſſe eſt ſpecialiter demandari.ff. que in frau.cre. ſi pater.ff.de pac.iuregentium.§.vlt.ff.de procu. pōponius. ꝛ.l.mādato(priuilegiū)imo ꝛ quedam alia.non enim pōt abſoluere excommunicatū a domino papa ꝛ quod plus eſt a de-

1 legato eius.Ʒ.eo.ſtuduiſti.nec vacaturam concedere.J. de prebē. dilec.(ꝛ ſi)id eſt quis.¶(†Ex ipſo)non ſolum ipſos de prouincia ſed etiam alios extra prouinciam decretam poteſt delegatus abſoluere.J.eo.excommunicatis.ꝛ ſic quod de facto approbat eccleſia ro.ſufficit vt habeatur pro iure.ff. de legi. de quibus.ff. de adop.emancipatam. Et hoc intellige verum in legato qui a latere pape mittitur.ſ.cardinali.J.de ſenten.excom.ad eminentiā.c. ea noſcitur.alij autem legati qui nō ſunt cardinales ꝛ qui.ex priuilegio ſunt legati non plus habēt ptātis quā in priuilegio cōti-

2 netur.J.e.c.pe.J.de priui.porro.¶†Sed quid dices de indulgentijs quas dedere durāt ne finita legatione corū.ꝛ qđ dices de ſentētijs q̄ feruntť ſic quicūqꝫ fecerit furtū ſit excōicatus.rñ.ꝙ ſic. legatus eñ eſt iudex ordi.C.de offi.rec. prouin. qꝛ habet imperium ff.de offi.pcon.l.ꝛ ideo.legatū eñ ſi eſt ex cardinalib[9] ſimilem dicimus proconſuli.ar.ff.de offi.pcon.l.j.ꝛ vlt.alios autem legatos ſingulos ſimiles di.im[9] preſidib[9].ar.ff.de offi. preſi.l.j.pterea apparet eum ordinariū:qꝛ vniuerſe cauſe criminales ꝛ ciuiles prouincie ad eū deferunť.Ʒ.eo.c.j.cū aūt hoc poſſint alij ordinarij.J. de ſen.excō.a nobis.J.de pe.ꝛ re.noſtro.multoforti[9] legati habēt eñ maius imperiū oībus iudicibus in pꝛuincia poſt principem ff.de offi.pcon.ſi in aliqua.§.pe.ꝛ.l.nec quicꝙ. Itē pfect[9] ad tps ꝛ in ppetuū pōt aliquē phibere.ff.de offi.pfe.vr.l.j.§. pe.ar. ꝫtra

3 ff.de pe.l.vl.ff.de priui.l.puto.§.vl.¶†Itē videť quaſi determinatū ꝙ poſſet ferre ſniam ſub ꝫditione.puta.ſi qs ſic fecerit vt talem penā patiatur ꝙ duret ꝛ indulgētias daret. J.c.vl.ꝙ nos credimus. Nec ob.l.de penis. ꝛ de priui. que loquantur vbi iudex abſqꝫ cauſe cognitione penā infert ſine pfinitione tpis que pena tñ ſue adminiſtrationis tpe durare intelligiť ſecus vbi cū cauſe cognitione. Itē ſecus in indulgētijs que ſunt extēdende.Ʒ.de cōſti.priu.l.vl. nūquid diſpenſare poteſt.rñ.ſic.J.de tranſac.ex parte.alij autē legati qui nō ſunt cardinales poſſunt abſoluere excōmunicatos ſm tenorem decre.J. e.excommunicatis.

Icet tamen.

(Ad noſtre)hoc multū delinquit.ij.q.j.nomen.ꝛ.iij. q.vj.multū.xj.q.iij.denique.C.de reli.l.ij.ar. Ʒ.J.de ap. ꝫſtitutus.ſol.ibi(maliciose).ff.nau.cau. ſta. licet.§.ij.

Ilectus fi.

R.(in ꝫceſſione)ex pſentatione eñ patroni nō queriť plenum ius ſicut ex ꝫceſſione epiſcopi ſi diſcordātib[9] patronis poſt quatuor mēſes cōferat.J.de iure patr. qñ in quibuſdā.ꝛ.c. pptez.vel melius plus hꝫ in cōceſſione prelatus ꝙ in preſentatione patronus ſupple in eccleſijs vbi habet collationē:qꝛ ex collatione ola cōſequiť inſtitutus.ſed ex preſentatione nō ſequiť ius in re.lʒ cōſequať ad rem petendā ꝛ perſonalē actionē ꝫtra epm J.de iure patro.cum autem.ꝛ.c.paſtoralis.ꝛ.c.cum dilec.

1 ☞Non pōt egreſſus prouinciā abſoluere ab excōicatione quā tulit in ea exiſtēs:ꝛ quid ſi erit nō animo deſerendi delegationē an poterit extra prouinciam excommunicare habes in nu.2.

Ouit ille.

qui nihil ignorat.ꝛ.J. (promulgatum)egreſſus prouinciam nō poteſt abſoluere ab excōmunicatiōe ꝙ tulit exiſtēs i ea ff.de offi.preſi.l.iij.ſed delegati ab eo poſſunt abſoluere poſt egreſſum eius ꝛ ligare ꝛ de cauſis cognoſcere ſi ceperant

vti iuriſditione

vel iuriſditione antequam egrederentur: q꞉ perpetuauerit iuriſ
ditionem ſuā.arg.ē.de offi.dele.licet.ſ.eo.c.vlt.⁊ ab his appella
bitur pape vel ſucceſſoꝛ legati.ſed anteꝙ ingrediantur ꝓuinciā
nō pōt exercere cōtētioſam iuriſditionē.ff.de offi.pcō.obſeruare
Cauſam aūt quā inchoauit legatus nō perficiet poſt ſuū egreſ
ſum:ſꝫ alius legatus q ſuccedet ei vel dñs papa qui intelligit ei
ſuccedere ex quo aliū nō dat.ff.de offi.iudi.l.mortuo.C.de iudi.
ꝓperādū.§.ſinautē in metu.ff.de iudi.mortuo hinc eſt ꝙ intra
annū nō exequit ſnīam ſuā nec ꝫ.ē.de offi.dele.q̄rēti.q̄ loquit in
delegato.legatꝰ aūt eſt oꝛdinarius.aliꝗ dicūt ſed nō placet idem
in delegato ⁊ legato.ar.ſ.de offi.oꝛ.paſtoꝛalis.§.i.eſt ergo verū
ſm eos id qꝺ dicit decre.q̄rēti qꝺ etiā poſt ſnīam retinet iu
riſditionē intra annū legatꝰ ⁊ deleg.hic aūt poſtꝙ exit ꝓuinciā
1 ſibi deputatā vel delegatꝰ nullā iuriſditionē hꝫ.❡†Quid ſi exie
rit ꝓuinciā nō animo deſerēdi delegationē ſꝫ iterū reuerſurus
nunqd poterit extra ꝓuinciā excōicare.⁊ vr̄ ꝙ non:q꞉ ecōicatio
reqrit cognitionē cauſe.ij.q.j.nemo.ſꝫ de cā non pōt cognoſcere
niſi ſedēdo ꝓ tribunali.ij.q.iij.abolito.ſed hoc in alia ꝓuincia
facere nō pōt.ix.q.ij.eꝑm.⁊ in pluribꝰ.c.eiuſdē idē vero fatemur
niſi habeat licētiā epī dioce.vt i eiuſdē.c.dicit.credere tñ ꝙ poſ
ſet abſoluere vbi ſuū errorē recognoſcit ſine cauſe cognitione ꝓꝑ
periculū excōicationis.arg.ſ.de ſentē.excō.ſacro.circa ſi.ē.e.c.ij.
delegare aūt cās pōt extra ꝓuinciā cū non eā deſeruerit.q꞉ hoc
nō exigit cauſe cognitionē.ff.de offi.procō.aliqñ.⁊ hoc olim tñ
qñ neceſſariā morā faciebat extra prouinciā.hodie aūt dele.pōt
ſi ſolā voluntariā morā trahat.auē.de colla.§.anteꝙ.in ver.in ꝓ
uincia.credimꝰ etiā qꝺ poſſit dare prebendas extra prouinciā.
arg.ſ.de app.que frōte.⁊ habes hic expreſſum qꝺ ſi quis eſt le
gatus in pluribus ꝓuincijs.facta vnius ꝓuincie pōt in alia ex
ercere.ē.de poſtu.ad hoc in ſi.

Dolentes.

Et.ſ.(quandiu).C.de cura.furi.cū alijs.

Excōmunicatis.

Pro latere.latꝰ ꝓn
cipis ſiue pape ſunt
card.ff.ad.l.iul.maie.ſi qs cū ⁊ hī.ſ.cardinales extra
ꝓuinciam homine alterius ꝓuincie abſoluere poſſunt.
(Aliūde)ergo a ꝯtrario ſenſu ſuis cōprouincialibꝰ poſſunt mu
nus abſolutiōis impēdere legati qui nō ſunt de latere ⁊ qui nō
ſibi vēdicāt ex priuile.legationē.ſi aūt ex priuilegio ſibi vendica
rent nec etiam prouinciales abſoluere poſſunt vt hic ſequitur.

Nemini dubium eſſe volu-

mꝰ ſtatuta.⁊ ita habes ꝙ legatꝰ pōt cōdere leges gña
les nō tñ cōtrarias legibꝰ ⁊ cōſtitutionibꝰ gñalibꝰ.C.
1 de offi.pſi.p.alle.l.foꝛma.Et credo ꝙ in cōdēdo talia ſtatuta de
bet reqrere ꝯſiliū ꝑlatorū ꝓuincie.xi.q.iij.ꝑ totū ⁊ maxime in.c.
ſ.iij.iiij.⁊.v.⁊ aliqñ reqrere dꝫ populū.de cōſe.diſt.iij.c.j.ſꝫ credo
ꝙ ēt eis irreqſitis teneant ſtatuta que facit legatus de his que
pertinēt ad iuriſditionē ſuā.ar.p̄calle.l.foꝛmā.ſꝫ de alijs ſecus.

❡De officio oꝛdinarij. Rubrica.

1 ☞ An prelatus eccleſiaſticus teneat exequi ſentētiā ſecularis.
2 Nunquid ſentētia ferri poſſit ꝯtra reſcriptū excōmunicationis.
3 An valeat quod fit a prelatis in exemptos.

Perniciosam.

Et.ſ.(inquirere) ſama ꝑ
cedēte.l.ō ſi.ſꝫ.⁊ cū gñaliter
loquit hec decre.credimꝰ ꝙ hic poſſit tā in clericis ꝙ
in laicis.ſ.iud.nouit.vbi de hac de materia no.dū tñ
ſint ſpūalia vel alīs ꝑtineāt ad ſuā iuriſditionē ea de qbꝰ inqrit.
1 †(Aliud).i.ſecularē ꝑtātē ad ꝑuidicādū ꝑlatꝰ aūt eccleſiaſticꝰ
eodē mō tenet mādare ſnīam executiōi iud.ſecularis.ar.xcvj.di.
cū ad verū.ſꝫ in hoc eſt diuerſitas:q꞉ ꝑlatus exequi nō cogit ꝑ ſe
cularē ꝑtātem.ſꝫ ſecularis hñ cogit ꝑ ſuū ꝑlatū.ar.ſ.e.ad,rē.itē
hoc eſt diuerſū:q꞉ nūꝙ ad petiōnē ſecularis excōicabit niſi ca
☞ nonica monitione ꝑmiſſa ꝙ habes.ſ.de ſen.excō.ſacro.❡†Et ſi
voluerit excōicatus ⁊ pōt aliquid ꝯtra ſnīam dicere audiet.ij.q.
j.nemo.nobis vr̄ ꝙ quantū ad hoc vltimū nulla ſit differētia q꞉
nec iudex eccleſiaſticꝰ feret ſnīam excō.in ꝑſcri.iudicibꝰ ſeculari
bꝰ.Nec iudex ſecularis ſnīam proſcriptionis feret in excōicatos
ab eccleſia.ſꝫ iudex in ſua terra proſcriptos iudi.ſecularis vita
bit.⁊ ēt in ꝑdicatiōe populo vitādos ſuadebit.⁊ hoc multofoꝛtꝰ
2 faciet ſecularis de excōicatis ab eccleſia.❡†Itē ꝫ ꝑſcriptū pōt
ferri ſnīa excōicatiōis ſi habitet in terra ꝯtra ſnīam iudicis pōt
tñ dici ꝙ ſecularis iudex compellet oēs ſubditos vitare excōica
tos ⁊ ꝑlatꝰ eccſie excōicabit ſubditos ſecularis poteſtatis ſi mo
niti ei non obediāt.ar.xcvj.diſt.cum ad iudicandū itē ſi noſceret
rex rē iniquā agi ſuū auxiliū denegaret.xj.q.iiij.qui reſiſtit.cōtra
de offi.oꝛ.paſtoꝛalis.§.pe.ſꝫ ſi loquit aliter ꝙ ſubditi debēt exe
qui ſnīas ſuoꝝ maioꝝ etiā iniuſtas.hoc aūt loquit de ſecularibꝰ
poteſtatibꝰ qui nō ſunt ſubditi imo pares.xcvj.di.duo ſūt ad ve
ſtri.Itē etiā i alijs epīs ſi vnꝰ epūs ferret ſnīam alius nō exequat

ſi ſcit eā iniuſtā:q꞉ in bono tñ debēt ſuū auxilium impēdere.x.
diſt.c.pe.⁊ vlti.⁊ intelligit hoc qñ ſine iudicio petit aliquē ledi
per regē ⁊ iniuſte nā ſi in iudicio ꝯdēnatū petat caſtigari per re
gē facere dꝫ hoc.⁊ eſt excōicandus niſi faciat.xxiij.q.v.admini
ſtratores.nec eſt eiꝰ inqrere an ſit iuſta ſnīa necne.⁊ per oīa.idē
dicā in rege ꝙ in ſubditis de hoc no.ē.de offi.dele.paſtoꝛa.§.vl.
⁊.c.cū in iure.Uel dic nō ꝑiudicādū.i.nō ꝓpter hoc ſit preiudi
ciū ſecularibus poteſtatibus qn ipſi exinde poſſint facere iuſti
tiā vel is eſt ſenſus:q꞉ ꝑ hoc auxiliū qꝺ impēdit prelatis nō de
bēt ſibi aliqd iuriſditionis vendicare ſeculares ꝑtātes niſi ad li
3 bitū epī.❡†Itē no.ꝙ ſi qs clericus vel laicus cōſitet ſe ſubiectū
inquirēti ⁊ ſentētie nō poterat inquirētis nec corā ſuperioꝛe ap.
ſupplicationis proſequit eccleſiaſticus iudex ſuā cēſuram exer
cebit.xcvj.di.cum ad.ſi vero talis ſit quod non habeat ſuperio
rem vt templarij ⁊ hoſpitalarij.⁊ alij exempti nō valet quod fit
a prelatis ꝯtra eos ſed tantū dicimꝰ ꝙ rex vel imperatoꝛ ſemper
poſt monitionē canonicam excōmunicabitur pro notoꝛijs exceſ
ſibus niſi pareat.lxj.di.valenti.niſi eſſet nimis ſeuerus vel iniu
a rioſus.tūc enim papa vicarius ſummi regisᵃ cognoſcet etiā de
non notoꝛijs ⁊ inquiret ſi ſit infamia vel ſi accuſatur.inſti.de his
qui ſunt ſui vel alie.iur.§.vlti.

a ❡Summi regis.Adde ſe
ly.qui hoc alle
gat in.c.j.co.j.
de conſti

Si ſacerdos.

Sciat indeterminate.no.ꝙ
licet in genere quod nō licet
in ſpecie.viij.q.j.ꝙ aūt.ff.de queſti.l.j.§.q queſtionē.
ē.de offi.dele.qm̄ abbas.ff.de pe.l.minoꝛis.arg.con
tra.xxiiij.diſt.qñ.ff.ſi quis cau.ſedꝫ ſi.§.queſitum.ſ.de app.inter
cetera.ſol.qꝺ lꝫ in gñe licet in ſpecie ⁊ econuerſo niſi pluralitas
vel generalitas occaſionē mali ꝑbeat.ar.C.que res pig.ob.l.j.§.j.
de hoc no.ſ.de ſen.excō.roma.§.caueant.❡(Iuſticiam)non de
aliqua ꝑſona ſpeciali ſed vt excōmunicetur in genere quicunqꝫ
fecit niſi emādauerit.⁊ ita habes hic qꝺ de iure eſt generalis ex
communicatio.v.q.j.quidā(remouere).vj.q.ij.c.ij.⁊.iiij.(admo
nere)in ſecreto.ſ.de ſen.excō.cū nō ab homine(chriſtus).j.q.j.
chriſtus.de conſe.diſt.ij.non pꝛohibeant.

1 ☞ Qui prelati vel rectores dicātur habere oꝛdinariam iuriſ
ditionem.
2 Quando dicatur princeps concedere iura vniuerſitatis.
3 Que requirātur ad hoc vt quis conſequatur oꝛdinariā iuriſdi.
4 Epiſcopi oꝛdinariam habent iuriſdi.a canone.
5 Nunquid plebani poſſint dici iudices oꝛdinarij.
6 An valeat abſolutio epiſcopi non premiſſa ſatiſfactione.
7 Superioꝛes an teneantur exequi ſententias ſubditoꝛum.

Cum ab eccleſiarū.

(Prelatis)
1 ❡†Illos au
tem prelatos vel rectores dicimus oꝛdinariam iuriſ
ditio.habere qui eliguntur in prelatos ab vniuerſita
te ⁊ cōfirmationē recipiunt ſuperioꝛis.auē.de defen.ciui.§.inte
rius.j.⁊.§.ſi eodem itē qui eligunt ab his q ſunt alicuius ꝑfeſ
ſionis vel negociationis in rectores oꝛdinariam iuriſditionē ha
bent in tantū quod hi qui de ipſa negociatione vel profeſſione
ſunt nō poſſunt extra eoꝝ iuriſditionē declinare.C.de iuriſdi.
om.iud.l.vlt.vbi dicitur quod tam de publicis cauſis ſocietatis
quam etiā priuatis quas habent occaſione ſocietatis ſocij inter
ſe cogunt reſpōdere ſub eis ſi ibi ꝯueniant.❡Sed nec ſocij nec
alij cogūtur eos ſub illis cōuenire ⁊ hunc intellectū illius.l.ap
probat cōſuetudo.vt ea.l.dicat ⁊ ſub alijs iudi.oꝛdinarijs ꝯueni
ri poteſt ⁊ nō obſtante fori exceptione reſpōdere cogitur ſingu
loꝝ aūt ꝯſenſus:puta vnꝰ duoꝝ triū vel ēt multoꝝ dūmodo nō
faciāt vniuerſitatē ciuitatis caſtri burgi vel ville vel collegij ali
cuius eccleſie vel gratia ꝑfeſſionis vel negociationis nō dat iu
riſditionē oꝛdinariā.C.de iur.om.iudi.priuatoꝝ.❡Et intellige
de illa vniuerſitate que cōſtituta per ſuperioꝛes ſic ꝙ ſit vniuer
ſitas.nā ſi tot homines eſſent ſimul collecti quot ſunt rome ⁊ nō
haberēt tacitū vel expſſum ꝯſenſum a ſupioꝛe ꝙ eſſet vniuerſitas
nō poſſent ſibi iudicem facere niſi haberēt alia iura ⁊ priui.vni
uerſitatis.ar.ff.de colle.illi.l.ij.ſꝫ credimus ſufficere ſi ille cuius
homines ſunt ſic cōgregati vt cōſtituant locū vbi habitāt extra
☞ ciuitatē vel caſtrū burgū vel villā.†Alij autē dicunt ꝙ nulli ho
mines ꝙtumcūqꝫ ſint liberi nō tñ poſſunt cōſtituere vniuerſita
tē burgi vel ville ſine cōſenſu tacito vel expſſo eius q ius dicit in
illa terra.in ꝑfeſſionibus autē ⁊ negociationibus ſufficit vel ꝙ
magiſtri vel ſcholares ſint grammatice dial.ꝑ hyſice ⁊ ſic de alijs
negociationibus qꝺ ſint paſtores vel cerdones ⁊ ſic de alijs hi
enim nullo priuilegio indigēt.vel conſenſu ſuperioꝛis vt ſunt col
legia approbata a lege.ff.quod cuiuſqꝫ vni.l.j.⁊ hi omnes vel ma
ioꝛ pars ſi volūt poſſunt ꝯſtituere iu.ſibi ⁊ alia vniuerſitatis iura
exercere.⁊ cum ſit vniuerſitas qꝺ ſit a maioꝛi parte ratum eſt.ff.
de decre.ꝙ maioꝛ.ſ.de his que ſi.a ma.par.ca.c.vlt.⁊ cū ſit tātū
vna vniuerſitas omniū eoꝝ qui ſunt eiuſdē profeſſionis vl̄ nego
ciatiōis q morant in eodē caſtro vel ciuitate non vr̄ qꝺ poſſint ſe
diuidere vt faciāt plures vniuerſitates.vel etiā ꝙ hoīes eiuſdem
profeſſionis vel negociationis qui ſunt de diuerſis ciuitatibus

poſſunt cõuenire vt vnã faciãt vniuerſitatẽ: poſſet tñ dici ꝙ om
nes illi qui ſubſunt vnius defenſioni ciuitatis etiã ſi morant per
municipia poſſunt ꝯuenire in vniuerſitatẽ vel plures ſm ꝙ ha-
bẽt plures municipales magiſtrat⁹ ſm ꝙ eis meli⁹ placet ⁊ oportet
ꝙ ad hoc ꝙ facere poſſint ſint ad minus tres vt no. ſ. de ele. c. j.
põt tñ dici ⁊ forte nõ male ꝙ nõ attendit in collegijs iſtis piſto-
rũ vel cerdonum ⁊ hmõi faciẽdis qd ſint de vna ꝓuincia vel di-
uerſis vel qd omnes de vna ciuitate ſint in vno collegio vel pluri-
bus ſ; tñ hoc attẽdit ꝙ tres ſunt vel plures q ꝯueniãt vt vniuer
2 ſitatẽ faciãt ꝓ iuſtitia cuiqꝫ ꝯſeruãda. ¶ † Itẽ hoc ipſo ꝙ prin-
4 ceps expreſſe vel tacite cõſentit ex certa tñ ſciẽtia nõ errãs nõ in
iure nec in facto ꝙ aliqua faciãt vt collegiũ. ſ. qr ſcribit vt vniuer
ſitati ex certa ſcientia. vel qr ſyndicũ eorũ admittit tãꝗ vniuerſi-
tatis ꝯſequi vr ꝙ diximus de vniuerſitate negociationis ⁊ ꝓfeſ-
ſionis idẽ intelligo de vniuerſitate collegij alicuius eccleſie vel
monaſterij. ſ. e. quãto. ⁊ e ſimili de collegio priorat⁹. ſ. de ſta. mo.
c. ij. ar. ſ. de ma. ⁊ obe. cũ in eccleſia. ⁊ ad hoc vt habeat iuriſditio-
nẽ in clericos ⁊ ordinariã ꝓlat⁹ in ꝓdictis locis vel eccłijs elect⁹
oportet ꝙ ⁊ vniuerſitaſ q eligit ſit clericoꝝ ⁊ religioſoꝝ vel alſ
idẽ ꝓlatus iuriſditionẽ ab eccleſiaſtico ꝓlato recipiat. ⁊ ꝙ elect⁹
ſit cleric⁹ vel religioſus cum aliter nõ dare nec recipere poſſunt
ſpũalẽ iuriſditionẽ. ſ. excõicandi interdicẽdi ⁊ ꝯſimiliũ. ſ. de in. c.
3 ij. de arbi. ꝯiungit. ¶ † Itẽ oportet ꝙ nõ ſit mulier. ſ. de ma. ⁊ obe.
dilecta. itẽ ad hoc vt habeat ordinariam iuriſditionẽ electus ab
vniuerſitate oportet vt eligat in ꝓlatũ. nã ſi eligeret ad aliquã di
gnitatẽ in eccleſia puta primiceriatũ archipreſbyteratũ maioris
eccleſie vel cuſtodiã nõ hꝫ ordinariã iuriſditionẽ. ſ. de off. ar. pri-
mice. ⁊ cuſtodis niſi ꝯſuetudo eis tribuat iuriſditionẽ. ꝙ põt. C.
de emãci. l. iij. §. vlt. ⁊ de exceſ. pla. c. ij. vel dic ꝙ hi etiã habẽt iu
riſditionẽ ordinariã ex electiõe in eo miniſterio cui ꝓponunt. ar-
gu. predictarũ decre. dat etiã ordinariã iuriſdi. vel papa vel im-
perator: puta ſi alicui dignitatẽ puta legationem in prouincia
vel prefecturam vel archi. vel huiuſmodi. proprie autẽ princeps
dat iuriſditionẽ qñ ꝯcedit iuri. ſ. in oĩbus cauſis quas mouerí cõ
tingit in aliqua villa vel caſtro. idem ⁊ de papa. ff. de offi. prefec.
vrb. l. j. §. cũ vrb. in auẽ. de ꝯſulibus. §. vlt. ff. de iuriſ. om. iud. ⁊ q
lex etiã tribuit iuriſditionem ord. ff. de offi. eius cui man. l. j. ⁊ ri.
rex etiã dicit dare iuriſditionẽ ordinariã hoc ipſo ꝙ vocat ali-
quos ordinarios. C. de of. rec. ꝓuin. q or. C. de mod. muiç. l. cor.
4 ¶ † A canone aũt habẽt epi ordinariã iuriſditionẽ xvj. q. ij. c. j. ⁊
q. vij. omnes. xxv. di. ſi perlectis. ⁊ archi. habẽt iuriſditionẽ a ca-
none ẽt ſi nõ eligant in ꝓlatos ab vniuerſitate ⁊ etiã ſine epi ꝯfir
matione. ſ. de offi. ar. c. j. ⁊ c. ad hoc. de hoc plene no. ſ. eo. quanto.
⁊ oẽs in vaſallos ⁊ pares ſuper oĩm ⁊ vaſalliũ a cõſtitutione fede
rici. ſ. de ſo. compe. ex trãſmiſſa. c. verũ. ſ. de ſta. mo. in ſingulis. ſ.
de app. cũ ſpecialis. meli⁹ credo ꝙ habẽt iuriſditionẽ archi. ⁊ alij
prelati q ſic eligũtur ab epis vel a lege: qr cenſentur vicarij. ſimile
de offi. di. c. j. ⁊ de offi. arch. c. j. ⁊ lex dat iuriſditionem vicarijs: vt
5 no. ſ. de offi. vica. c. pe. ¶ † (Sñia) poſſunt enim plebam cogno-
ſcere de cauſis ⁊ ſunt iudices ordinarij. ſ. de iudi. c. ij. xv. q. iiij. c. j.
ar. in auẽ. de defen. ci. §. ij. C. de iuriſ. om. iu. l. vlt. repete q̃ diximus
☞ ſ. de offi. archi. cũ ſatis. ⁊ c. ſeq. † (Rõnabiliter) hñ dicit rõnabi-
liter nã ſi irrationabiliter non ſolũ non debet ſatiſfacere excõmu-
nicatus imo excõicator dꝫ ſatiſfacere ei ⁊ inſuper puniri. ſ. de ſen.
excõ. ſacro. ⁊ id dicit ꝙ epũ non põt cognoſcere de cauſis ſubdito-
rũ pretermiſſis inferiorib⁹ ꝓlatis. arg. ſ. de exceſ. c. ad hoc. xviij. q.
ij. cognouim⁹. ij. q. vj. ãteriori. ¶ Sꝫ hoc nõ pꝫ niſi haberet hoc
ꝯſuetudo ꝓſcripta. itẽ pretermiſſis his ꝓlatis dicimus epm cogno-
ſcere de cauſis ſubditorum prelatorũ ⁊ ordinarius eſt totius dio.
ſ. c. j. C. de iur. om. iu. l. ſi. xj. q. j. de perſona. ix. q. iij. c. j. ⁊ ij. auten. de
defen. ciui. in princi. vbi dicit qd defenſores ciuitatũ pretermiſſis
magiſtratibus munici. poſſunt cognoſcere de cauſis ſubditorum
ſuorum. item qr vicarij dicuntur epoꝝ. ſ. de offi. archi. c. j. lxxxj.
6 diſtin. nec debere. ¶ † Et hinc eſt qd ſi eps abſoluat nõ premiſſa
ſatiſfactione licet male tenet abſolutio. eps tñ male facit ⁊ debet
corrigi. qr iuriſditionẽ ſuã non ſeruat ſubditis ſuis. ſ. de exceſ. pla.
c. ij. ſ. eo. quanto. ſi autẽ conſuetudo haberet qd archipreſbyter pri
mo cognoſceret vel alius inferior prelatus ⁊ non epiſcopus cõſue
tudo ſeruanda eſſet ⁊ nõ teneret ꝙ ab epiſcopo fieret. ſ. de off. arc.
7 dilecto. ¶ † (Obſeruari) not. ſuperiores teneri exequi ſententias
ſubditorũ. C. de iudi. properandũ. §. ſi autem reus. ⁊ forte ipſi infe-
riores prelati exequũtur excõmunicãdo ⁊ interdicẽdo. ar. ſ. de off.
delega. ex literis. qd quidã non credunt. lata enim ſnia functi ſunt
officio ſuo. ſ. eo. in literis. ⁊ per maiores iudices eſt facienda exe-
cutio. C. de arbi. cum antea. l. reſpon. ff. de re iudi. a diuo. in princi.
Nec obſt. hec decre. alle. que introducitur ad defenſionem iuriſdi-
tionis ⁊ non executionem cõcedit. Sed melius placet quod dictũ
eſt quoſlibet ſiue minores ordinarios ſiue delegatos a principe
ſiue a quocũqꝫ alio ſiue etiam ſubdelegatos poſſe exequi ſuas ſen
tentias per iuriſditionem quã habent ſcilicet excommunicationẽ
vel interdictũ vel ſimilia ſm qd lex expreſſe dicit. C. de iudi. prope
randum. §. ſi autẽ reus. ar. ſ. de offi. dele. ſignificaſti. ⁊ c. ex literis.

¶ Ec certa tñ. Adde do. An to. l. pe. grego. ⁊ ibi Hely. col. v. vñ. ⁊ ſubdl. ⁊ intellige. vt ibi per Hely.

Si autem aliqua ſunt que nõ poſſunt facere ſubdeleg. vel etiam
minores iudices ſicut in corporalem poſſeſ. mittere. ff. ad muni. ea
que. ff. de iuriſdi. om. iud. iubere non poſſunt etiam maiores iu-
dices ſcilicet extra fines ſue iuriſditionis mandare ſentẽtiam exe
cutioni ⁊ in his non ipſi qui iudicauerunt ſed alij exequentur ⁊
ſic loquitur. l. ff. de re iudi. a diuo.

1 ¶ Laicus patronus non dꝫ ſe intromittere de rebus eccleſie
niſi quo ad defenſionem.

Cum vos. (Plerũqꝫ) minus ⁊ tunc poſſent ſi
vellẽt aliũ eligere. auẽ. de ſanc. epi. §.
ſi qs oratoriũ. ſ. de iure patro. c. ij. ⁊ c. cũ ꝓpter ſꝫ hoc. di-
mittebat ꝓpter ſcãdalũ. ¶ Vel dic ꝙ ſꝫ patronus layc⁹ ꝓſentẽt
minus idoneũ nõ trãſfert ptãs ꝓuidẽdi ad epm. nec hoc decre.
ꝓtal. dicãt ſꝫ ſi nõ eligit intra tps autẽticũ ꝙ hic expſſe dicit nõ
ꝓiudicat in foro eccleſiaſtico. vel dic patronus qui elegerat dice-
bat ſe bonũ elegiſſe. ⁊ ideo cũ ſuper hoc q̃ſtio erat nõ poterat ꝓ-
latus de ꝓſona perpetua ordinarẽ eccleſiã ſꝫ de economo tantũ.
(Radix) qr ꝓlati ad ſe dicebãt ius patronatus pertinere ⁊ laici ecõ-
uerſo. alij intelligũt de alia diſſenſione. nã ꝓpter quodlibet ſcan
dalũ dꝫ preponere prelatus ordinationẽ eccleſie. ar. ſ. de iure pa.
1 c. iij. † (Eccleſiaſtica) nã ſi laicus eſt patronus nõ hꝫ ipſe laicus
ſe intromittere de rebus eccleſie niſi quo ad defenſionẽ. x. diſt. c.
j. ij. iij. iiij. ⁊ v. xvj. q. vij. decernimus. idẽ multo fortius vbi nul-
lus eſt patronus. ſed eps qui eccleſiã tali vacãte hꝫ cuſtodiã pro
ea aget. arg. xvj. q. vij. omnes eccleſie. q. j. c. j. ⁊ it. ſ. de ſuc. ab inteſt.
cũ dilect⁹. vbi aũt eccleſiaſtica ꝓſona eſt patronus cũ ibi debeat
de temporalibus reſpõderi. xvj. q. ij. c. ij. ſ. de cape. mo. c. j. ergo ea
vacãte dꝫ capłꝫ habere cuſtodiã de ea: nõ eps. ar. ſ. de app. bo. me.
res aũt epiſcopalis eccleſie mortuo epo gubernabit economus.
lxxv. diſt. qm quidem. vel ꝙ melius eſt economus ⁊ clerici epalis
eccleſie. xij. q. ij. caritatẽ. ⁊ ſi non hꝫ economum ſoli canonici. ⁊ ſi
nõ habet canonicos ar. hic epiſcopus. xij. q. ij. non lꝫ alicui. ⁊. q. v.
ſicubi. C. de admi. tuto. l. lex. que. de cauſa. ſ. qr controuerſia ſup
iure patro. inter vos ⁊ eos vertit vñ eſſet indignũ qd nulla pars
in preiudiciũ alterius iuris litigioſa aliquid perpetuo ferret vel
vel innouaret. xj. q. j. qr res. ſ. vt lit. pendẽ. per totũ idẽ eſt ſi ſuper
alijs grauib⁹ diſcordia eſſet inter patronũ ⁊ prelatũ graue eſſet
qd prelatus in ſua eccleſia reſtitueret perſonã ꝑpetuã q̃ ſibi vel
male vel nullo modo de ſuis iuribus reſpõdet (economus). xxv.
diſt. quoniam (perſonis) xij. q. ij. hoc ius charitate.

Ex parte tua. ⁊. ſ. (exceſſibus) quare nõ te-
net abſolutio ex falſa cauſa
ſicut excõmunicatio. xj. q. iij. c. j. ſi epiſcopus. Reſpon.
dic. qr abſoluit nõ expſſa vel adiecta vera cauſa excõ-
municationis nõ intendit abſoluere a vera excõmunicatione: ſed
ille qui excõmunicauit ex falſa cauſa. i. cũ qui nõ deliquit excõica
re intẽdebat. Item qr interpretandũ eſt in mitiorem partem. ſ. de
ſpõ. iuuenis. Itẽ ne rumpat neruus eccleſiaſtice diſcipline. xxiij.
q. v. excommunicatorũ alij idem dicunt in vtroqꝫ nam ſic nõ in-
tenderet abſoluere ex illa cauſa ex qua excõmunicatus eſt nequa
quã abſolueretur. ⁊ ſi excõmunicaret aliquẽ ex falſa cauſa: puta
propter homicidium ꝙ non perpetraſſet nõ eſſet excõmunicatus.
ar. C. ſi ex fal. inſtru. per totũ. ff. de ver. ſig. paul. C. de primi. ⁊ ſi pre
ſes. ſ. de pur. vulg. ſignificãtibus. ¶ Hoc autẽ ita eſt verum ſi di-
cat excõmunico te propter tale homicidiũ qd non feciſti. nec eſt
tunc neceſſaria abſolutio. alij dicunt qd neceſſaria eſt abſolutio
⁊ tenet excõmunicatio quo ad eccleſiam militãtem. ar. ſ. de reſti.
ſpo. literas. ſ. de ver. ſig. inquiſitione ne neruus eccle. diſrumpa-
tur. ſ. de conſu. cũ inter vos. xxiij. q. v. excõmunicatorum. illud aũt
non eſt dubium ꝙ licet iniuſta cauſa ſit excõmunicationis. puta
qr comederit vel ſimile tenet tamẽ. xj. q. iij. c. j. ff. ex quib. cau. ma.
l. j. §. eo. ¶ (Redire) propter hoc apparet reſpõſio facte queſtio-
nis an. ſ. ꝙ nõ tenet abſolutio (purgatiõe) no. eps ad purgatio-
nẽ ſibi ſuſpectos cogit. ij. q. v. omnib⁹. ⁊ hoc fateor qñ ingẽs pre-
ſumptio eſt ꝯtra eos alias nõ purgabunt ſe niſi infamati vbi in-
infamati ſunt. tũc apud bonos ⁊ grauea. ſ. de pur. cano. cum in
iuuentute. ⁊ dic vt no. ſ. de accuſa. cum oporteat.

1 ¶ Licite excommunicatur non parens ſententie.
2 Sententia lata contraria prime non valet.
3 In cauſa matrimonij non currit tempus appel.

Significauit. Nobis. ⁊. ſ. de parochia.
1 † Quero vtrũ iſti paro-
chiani ſiut excõicati ꝓ cõtumacia ꝙ nõ videt cũ lra
dicat an pro contumacia an ꝓ delicto qd ſimiliter nõ
videtur: qr aut fecit ordine iudiciario ſcilicet actore proſequẽte
accuſationẽ vel ordinario procedẽte in modũ inquiſitiõis ⁊ tũc
anteqꝫ excõmunicaretur neceſſaria fuit illa ſentẽtia ſuper diuor-
tio: ⁊ tũc ſi non fuit appellatum ſed incorrigibilis fuit quod nõ
pareat ſententie iuſte excõmunicatur. ij. q. j. nemo. xj. q. iij. nemo.
nec valẽt tunc litere quas impetrat. item ſi non fuit appellatum
a ſentẽtia diuortij trãſijt in rem iudi. ſuper qua nõ poteſt habere
literas ſi dixerit veritatem ⁊ ea non dicta nec iudex debet abſol
uere ne

uere nec ordinarius tardabit executionem.ſ.o ffi. de leg. paſtora-
lis.§.preterea.ſi autem fuit appellatū a ſnīa diuortij quo iudex
a quo appellatum eſt poteſt ſe intromittere.C. de appel. ex illo.
Nec etiam tunc iudex app.abſoluet: imo cognoſcet de appella-
tione ſi ſit iuſta necne vt ſi appareat de ſen exco.vtrū teneat nec-
ne.ſ.de offi.delega.cum contingat.preterea appellantes certum
tempus habēt ad proſequendam appel.C. de tempo.appel.auf.
ei qui.⁊ intra id tempus poſſunt pſequi vel etiā tacere.vt in pre
dicta auf.ei qui.ſi autem notorium eſſet crimen non erat appel.
deferendum nec executio vel excōmunicatio vel denūciatio retra
ctanda.ſ.de app.conſuluit. ⁋Item ſi iuſte fuit excōmunicatus
quomodo non remittētur porochiante ad ordinarium qui tulit
ſententiam ⁊ qui iuſte excōmunicauit. ⁊ cū hoc dicatur qd deleg.
peccabat qꝛ teſtes non recipiebat. item poſt diffi. ſententiam vel
qd minus eſt poſt publicationem teſtium teſtes recipi iubentur.
cōtra auf.de teſt.§.qꝛ vero.ar.ſ.de fide inſtru.cum Jo.Reſpon.
hāc decreta. habere locum vbi quis eſt excommunicatus a pre-
lato inquirente pro manifeſto contubernio:cū nollet mandato
ipſius obedire ſuper tali contubernio diuidendo:⁊ tunc excōmu
nicatus appellās ⁊ ad ſuperiorem accedens literas impetrauit
ad eundem excommunicatorem ſub hac forma falſo ſuggerens
quod cum ordine non ſeruato ⁊ nulla culpa vel cauſa cōtra eum
probata eum excommunicauit qd eum intra certum diem abſol
uat alioquin hoc faciat delega.⁊ audiat ſi quid remanſerit que-
ſtionis:⁊ tunc qꝛ prelatus non abſoluit delegati abſoluunt: ſed
poſt abſolutionē non pcedebat in cognitione illa ſcilicet an eſ-
ſet licita copula necne cum tamen excōmunicator paratus eſſet
ſuper hoc inducere teſtes ſed nō erat qui eos cogeret vel recipe-
ret.⁊ ideo prouiſum eſt qd excommunicator eum in excommu-
nicationē reducat.nec obſt.quod dicitur qꝰ ordinarius non de-
bet retardare denunciationem excōmunicationis ex quo mani-
feſtum eſt crimen:imo dicimus qd debet retardare ex quo abſo-
lutus eſt qꝛ deleg. habent iuriſditionem licet potuerit elidi per
excep.vt not.ſ.de reſcrip.certū. Item non debuit procedere in
executione ſententie ex quo litere app.impetrate fuerunt vt no.
2 ſ.de offi.dele.paſtoralis.§.preterea.⁋†Item hec decre. locum
habet vbi fuit excommunicatus poſt ſentētiam nec fuit app.nec
obſt.qd tranſit in rē iudi.⁊ ideo de cetero nō eſt querendū nec
teſtes pducendi cum ſi ſententia contraria prime feratur nō te-
net.ij.q.vi.§.diffinitiua.qꝛ hec nō habet locū in matrimonio vel
ſentētia diuortij de re iu.tenor conſanguin̄. vbi antē eſt appella-
tum non videt hec decre.locū habere cauſa enim appellationis
debet currere ſuo marte.ſ.de app.ſepe oblate.⁊ temporibus cer
tis qꝛ ſi appellatū eſſet nō foret neceſſe eū reducere in ſentētiam
excōicationis nec teſtes producere ſuper principali qꝛ lapſo tpe
prefixo appellationis pſequēde trāſiret in rē iud. ſꝫ certe ſi quis
diligēter inſpiciat etiā tunc qn̄ appellatū eſt pōt habere locū qd
excōmunicatus diceret qꝰ nō currit ſibi tps app. cū mora ppter
iudicē ⁊ nō propter ipſum cōtingeret:vt no.ſ.de app.ex ratione.
3 ⁋†Poſſet enim dicere eſſe ſpeciale in cauſa matrimonij vbi nō
currit tēpus app.vel forte ⁊ ipſum tēpus appel.qꝰ tam longū eſt
ſuſtinere vel expectare eis cōmorātibus in illicita copula nō tu-
tū eſt cū mora ſit periculoſa.ſ.de app. oblate.⁊ ideo illud abbre-
uiare poteſt:ſꝫ nō hꝫ locū niſi cōſtet priorē ſentētiā fuiſſe iniuſtā
vel nullā:cū nō eſſet iniuſta vel nulla ſententia reducēdum ſed ſi
nō cōſtat hꝫ locū intelligimus hanc decre.habere locū ſi proceſ-
ſit epūs inquirēdo.⁊ nō hꝫ locū ſi interuenerit accuſator nam tūc
pceſſit iudex deleg.qui abſoluet partes put voler.⁊ ſi grauaue-
rit partē vel minus pcelet app. ⁊ intelligimus hoc nō ſolū ſi ſit
excōicatus p illicito ɔcubinatu:ſed idē pro quocūqꝫ alio crimi-
ne notorio.itē pōt dici hāc decre.habere locū qn̄cūqꝫ appellat
etiā añ ſnīam vel ex ɔtumacia.nā hec vr̄ intētio fuiſſe decre.vbi-
cūqꝫ agit de crimine ſi altera partiū malitioſe ptrahit quominꝰ
in inquiſitione pcedat ſine primꝰ iudex pceſſerit ad excōicatio-
nē ſiue nō:primus iudex pōt pcedere ad excōicationē ap.vel ali
ter inquiſitionē deferētis.⁊ eſt inductū in odiū perſeuerantiū in
crimine.nec p hoc turbat iuriſditio dele.imo.p hoc iuuat qꝛ ci-
tius pcedetur in eā.⁋(Remotiores) idē ſi ad ppinquos. ſꝫ de
re motioribꝰ magis credit qꝰ ignorēt idē credimꝰ ⁊ ſi nō impe-
trauit lr̄as ſꝫ ſuperior tm̄ abſoluit licet male:qꝛ remittere eū de-
bebat ad excōicatorē.ſ.e.ad reprimendā(ad locū).ſ. de teſti. ſi q
te.C.de teſt.ſi qn̄.ff.de teſt.l.iiij.⁊ vlt.(deſidia)quo excōmunica-
tur hic litigator p culpā iudi.reſpō. qꝛ ex eius culpa pſumit cū
eius crimē eſt notoriū vel nō pſequit retractationē ſnīe a qua ap
pellauit vt dictū eſt(ea)vel ſimilia.ff.de le. nō poſſunt(⁊ ideo in
priſtinam) qꝛ in ea cauſa ſunt quia manent in crimine.

1 ☞ Coertio monachi pertinet ad abbatem.
2 Abbas in his que ſunt regule ſemper precedit epiſcopus.
3 Excommunicatio eſt mucro epiſcopalis.

Quanto deuotio. religioſoꝝ.⁊.ſ.⁋(clau ſtro) xvj. q. j. ſi cupis placuit.pctias.ſ.de cle.vel mo.ſacerdotibꝰ(inuentus)
ſ.de ac.euidentia.ſ.de ſi. de regularibꝰ(ppꝛiū).xviij.q.ij.abbates
(prelatorum).i.abbatum.alij vero prelati vbi epiſcopi nō habēt
cuſtodiam neqꝫ adminiſtrationem pecunie monachorum ⁊ ideo
in eorum manibus reſignāda non eſt(arbitrij)hoc eſt vera litera
extracta de regiſtro.falſa litera eſt abbatis.⁋(Conſilium)hoc in
ſte precipit papa ex quo enim archiepiſcopus diligens erat in p-
ſequendo vagos monachos ⁊ abbas negligens quod conſilium
archiepiſcopi requireretur pro honore ⁊ vt fraus abbatis euitet
qui de facili monacho proprium dimitteret. ⁊ potes dicere qꝰ hoc
ſpeciali prouidētia cōceſſum fuit archiepiſcopo huic.⁋(Si pre-
lati).i.abbates qui monachos.⁊ maxime vagos compeſcere de-
bent.vel expone prelatos.i.abbates vel epiſcopi.nam cum ambo
ſint negligentes ⁊ ambo habeant iuriſditionem ambo monendi
1 ſunt.⁋†(admonitione)⁊ ſic videtur coertio monachi qd primo
loco pertineat ad abbatē.ſ.de op.reprehē.xxiiij.q.iij.corripiatur.
⁊ pro hoc etiam faciunt omnia arg.que innuūt qd ſit iudex or.de
quo no.ſ.eo.cū ab.⁊ de offi.archi.⁊ dixit.h.ſolum epm poſſe cor-
ripere in figura iudicij abbatem non ſecūdum regulam clauſtra-
lem.ar.xi.q.i.de pſona.C.de pa.po.l.iiij.alij dicūt qd ſi recepit ab
bas manus impoſitionē.i.benedictionē poſſit monachū coercere
ſicut quilibet platus collegiate eccleſie ſi vero non recepit manus
impo.ſed eſt miniſter tantum vbi olim erat non poſſet coercere
ar.xciij.diſt.a ſubdia.xviij.diſt.hoc tantū.ſ.de eta.⁊ qua.l.diſt.acce-
dens.⁊ ad hoc bene facit.lxviij.diſt.c.j.vbi dicit qd pōt cōferre or-
dines ſi recepit manus impo.ſm ino.§.⁊ ſine dicta ma.ipo.nō hꝫ
dicit monachꝰ nec portabit baculum paſto.alij dicunt in minori
bus delictis corripiet ipm abbas vel prior.in maioribꝰ epiſcopus
2 tantū.ar.xc.diſt.ſi qs monachus.ſ.ne de ſta.mo.ea que.⁋†Hoc
aūt hn̄ credimꝰ qꝰ abbas ſemp in his q̄ regule ſunt emēdādis pce
det epm cum etiā in eis magis debeat obedire abbati qꝫ epo ſed ſi
aliter peccaret monachus abbas ad reuocandū eum ⁊ puniendū
intēdet ſecundū regulā a ſuperiori approbatā.et ſi ſcdm eam fue-
rit eiiciendus monachus eiiciet eum:qꝛ ex quo ſuperior cōfirma-
uit regulā videt eis dediſſe ptātē faciēdi ea que in regula continē-
tur.vt no.ſ.de reg.c.ij.⁊ queſita a malo monacho abbas habebit:
ſed ſi abbas per ſe hoc facere nō poſſit epiſcopus ſuum auxilium
impendet abbati.xviij.q.ij.abbates.ſi autem in iudicio accuſaret
ſub epiſcopo debet fieri:qꝛ minor epiſcopo cauſas criminales non
agit.xviij.q.ij.monaſteria.cū autē monachi non poſſunt ciuiliter
cōueniri ergo nō habet locū qd an poſſint ſub abbate conueniri.
imo etiā ſimiliter ſup mutuo qd i ſcholis ɔhat vel ſup alio ɔctu
quē licite facit nō ɔueniret ipſe ſed eccleſia vel monaſteriū.⁊ tm̄ ſi-
mul iudex eſſe non pōt ⁊ reus.ſi autē clericos ſeculares ſub ſe ha-
beret vel etiam monachos ſub ſe in alijs monaſterijs ab alio mo-
naſterio diuiſis a ſuo mona.etiā ſi ſit in alijs dioce.cauſas ciuiles
illorum bene poſſet audire cum ſit ordinarius eorum ⁊ hoc cum
quis apud eum vult querimoniam deponere:vt no.ſ.eo.cum ab.
etiam ſi nō habuit manus impo.dummodo quis eos ſub abbate
conuenire velit:ſed non cogitur quis conuenire eos ſub abbate:
imo poteſt cōuenire eos ſub epo ⁊ alijs ordinarijs nec poſſunt ex-
cipere de foro ſcilicet qd primo ſint cōueniēdi ſub abbate ſicut di
ximus de illis rectoribus qui eliguntur ab vniuerſitatibus.ſ.eo.
cum ab.⁋Et hoc quod dicimus in abbatibus dicimꝰ in pleba-
nis ⁊ in omnibus alijs qui nihil iuriſditiōis habent niſi id quod
habēt ex eo qd ab vniuerſitatibus eligunt:ſed p magna parte ho
die omnes dignitates inſtituunt ⁊ ɔfirmant ab epis ⁊ qꝰ poſſunt
interdicere ⁊ excōmunicare.ſ.e.cū ab.ſ.de maio.⁊ obe.cum in ec-
cleſijs.nā cōfirmādo iuriſditionē dare videt excōicādi poteſtatē.
3 ⁋†Unde melius dicit qd iuriſditionē excōicandi habet a cōfir-
matore quā ab vniuerſitate eligūt:quia excōicatio pprie eſt mu-
cro epalis.xxiiij.q.iij.corrumpūtur.xvj.q.ij.c.j.ſed aliam habent
ab vniuerſitate vel lege:qꝛ ex electione vniuerſitatis non haberet
poteſtatē aliquā niſi iudicādi ⁊ forte indicēdi modicam mulctā.
Itē hodie ex ɔſuetudine plus iuriſditiōis habēt in diuerſis par
☞ tibus.⁋(†Negligētem)hūc ordinē ſeruabit archiepiſcopus:qꝛ
primo monebit abbatē qꝰ reuocet monachos vagos cū ſuis pro
prijs.⁊ ſi abbas negligēs fuerit in eoꝝ reuocatione ⁊ per ſe ⁊ per
aliū faciāda,tūc archiepūs monebit monachos vagos ſuper eodē
⁊ ſi redierint monachi vagi debēt reſignare ſua propria in mani
bus abbatis conuertēda in vtilitatē monaſterij ſm cōſiliū archi
epiſcopi.ſi aūt monachi ad cōſiliū archiepi nollēt hoc facere ar-
chiepiſcopus cōpellet ad hoc per ſuſpenſionē officij ⁊ beneficij.

1 ☞ Si poſt ſententiam appellatur an ſit petenda abſolutio.
2 Appellatio prodeſt excōmunicato ſiue bene ſiue male ſit excom
municatus.
3 Pro ſententia iudicis eſt preſumendum.
4 Deleg .dꝫ cognoſcere de iniuſta vel iuſta excommunicatione.

Ad reprimendam malitiā. Pene degradatio ⁊ carie ſeculari tradi.ſ.de cri.fal.c.ad
falſariorum depoſitio.⁊ detruſio in monaſterium.l.diſtinc.ſi epi
ſcopus ſuſpēſio.ij.queſtio.v.ſi mala.xxij.diſtinctio. nullus preter

hoc excõmunicatio.xvij.q.iiij.ſi quis ſua priuatio.offi. ꝛ benefi-
cij perpetuo.lxxxj.di.ſi quis an modo priuatio officij alias bene
ficij ad temp⁹.lxxxij.di.preſbyteri.xxj.q.ij.placuit priuatio bene-
ficij tãtum.vij.q.j.ſi quis de ordi.priuatio communionis tãtum
xxxv.di.ante omnia.lvj.diſt. nullus.item ꝛ alie plene.lxviij.di.ſi
eut.xviij.di placuit(aliis).ij.q.vj.quieſcit(ſubditis) no quod vi
cini epiſcopi ſunt cogẽdi ſeruare ſñias epoꝝ.ar.xc.di.c.pe. ꝛ vlt.
xj.q.iij.cure.ẽ.e.cuz ab.(ſuſpendatur).ſ.de ap.paſtoralis. nec la-
pſu decẽnij trãſit in rem iudi.vnde et ſi poſt decẽnium appellare
tur ſuperior abſoluet eum ſine cauſe cognitione.Jo. nõ credo.ſ.
1 de ſen.excõ.per tuas.℄†(Conqueſtus)ideo dicit cõqueſtus: qꝛ
per ſimplicẽ querimoniã.q.d.et ſi appellat poſt ſñiam nõ tamen
eſt petẽda abſolutio ſic.ſ.proſequẽdo eam in moduz app.ſ.vt di
cat excõicationem nõ tenere:qꝛ a ſñia excõicationis appellatum
fuit ſed ſimpliciter petẽda eſt abſolutio ac ſi appellatuz nõ eſſet
tñ in hoc valet iuſta appellatio et poſt excõicationẽ:qꝛ ſi iuſta cã
a ℄Ita bonus. Fely.allegat in proe.rex pacifi cus in prin. ꝙ quis põt ita eẽ bonus ꝛ in tã tũ cõne regere tur ꝙ nõ ſubij ceret legi.intel lige exercitio legis vt ibi per eum.
aſſignata appellaſſet nõ eum remitteret abſoluendum ad excom
municatorez niſi de gratia.ſ.de ſen.exc.per tuas.hic autem ex ne
ceſſitate ꝛ de iure dicit euz remittendũ.item de iuris neceſſitate
remittitur abſoluẽdus ſi manifeſte iuſta eſſet ſñia excommunica
tionis melius videt qđ ſiue appellauit poſt ſñiam excõ. ſiue nõ
ſemper eſt mittẽdũ ad excõicatorem:vt hic.ſ.de ſen.excõ.ꝑ tuas.
in ſi.vbi videtur loqui de appellante.ꝛ.ſ.de ſen.excommu.ſacro.
§.j.vbi loqui videtur de nõ appellãte ꝛ hoc idem alias dicendũ
videtur ſiue certuz ſit excõmunicationem iuſtam ſiue hic ipſem
dubiũ ſit.ſed ſi certum eſſet appellationẽ iniuſtã non eſſet remit
tendum ſi eſt appellatum.ſ.de app.ſolicitudinẽ idem et videt ſi
nõ ſit appellatum dũmodo certum ſit excommunicationẽ iniu-
2 ſtã.ꝛ ſic põt loqui.ſ.de ſen.ex.per tuas.in ſi.℄(†Suſpẽdat)quo
minus ſit excõmunicatus.naz ſiue male excõicatus ſit ſiue bñ ꝓ-
deſt appellatio quantũ ad hoc ꝙ ea transfert ad ſuperiorez: ſed
credimus ꝙ neceſſe ſit ꝙ iuſtam cauſam appellationis aſſignet
alioquin nõ ceſſabit procedere in cã excõicator ꝛ partes poſt ap
pellationẽ ſuper principali ad nos remittantur.ſ.de ap.vt debi-
3 tus.cum partibus preſentib⁹.xj.q.iij.excõmunicatos.℄†Et ha
bes hic ar.qđ preſumendũ eſt ꝓ ſñia iudicis.de hoc no.ẽ. de ele.
bo.me.mag.ꝛ no.qđ hic de iuſta excõicatione cognoſcet archi-
epũs.qꝛ eſt iudex epi excõicationis de quo hic querimoniam de-
ponebat excõicatus.℄†Sed quid dices de alio iudice ſubdele-
gato an hoc ipſo qđ commiſſa eſt ei abſolutio alicuius poterit
ipſe abſoluens agere de iniuſta excõicatione.ꝛ videt qđ non niſi
hoc ei ſit cõmiſſum:ſꝫ nec excõicatus poterit petere ſatiſfactionẽ
qꝛ excommunicatus ſibi cõtumaciter renuit obedire.argu.ẽ. de
offi.dele.prudentiã.in ſin.hoc autem.c.ꝛ.ſ.de ſentẽ.excom.ſacro
vbi horuz cognitio concedi videtur abſoluenti loquuntur in or
dinarijs:ſed certe hoc nõ placet.imo dicimus quod de iure ordi
nario archiepiſcopus non dꝫ cognoſcere ſi epiſcopus vellet con
uenire excõmunicatum vt eius mãdata reciperet qđ hic dicitur.
qꝛ ſubditum ſuum epũs coraz arbitris non coram archiepiſcopo
cõuenire debet.xj.q.j.ſi clericus.hoc ergo qđ archiepiſcopus hic
facit eſt ratione connexitatis cauſarum:qꝛ hoc ipſo qđ ad archi
epm deuoluit poteſtas abſoluẽdi.ꝛ per cõſequens omnia que ei
connexa ſunt faciẽda.cum autẽ quilibet excõicatus iuret parere
mãdatis eccleſie vel ipſius abſoluentis ꝛ inſuper ipſe abſoluens
cognoſcere debet an ipſe debeat facere mãdata an remittere ad
excõicatorẽ. ꝛ ſi ipſe facere dꝫ:debet cum cauſe cognitione facere
4 vt hic dicitur. ℄†Ergo ex premiſſis ſequit ꝙ debet cognoſcere
de iniuſta vel iuſta excõicatione.ꝛ hoc ipſuz dicimus in omnib⁹
dele.quib⁹ ſimpliciter cõmittitur ꝙ abſoluãt.illa eñi clauſula ſi
quid ref.q.nõ fert ad cognitionẽ iuſte vel iniuſte excõicationis:
ſed ad cognitionẽ cauſe principalis de qua deleg. non cognoſcet
niſi illa clauſula vel ſimilis fuerit appoſita.(Reducere).ſ.de ap.
c.ſolicitudinem.

Duo ſimul.

Et.ſ.(In canonibus).ix.q.iij. con-
queſtus vel diuerſa ſunt nomina:
ſꝫ eadẽ dignitas.xcix.diſt.c.j.⁊.ij.(Conſuetudo) appro-
bata ꝛ preſcripta.ẽ.de cõſuetu.c.vlti.ꝛ not.ſ. eo.c.j.(Eccleſiam)
priuilegium datum eccleſie eſt perpetuum.xxv.q.j.c.j.ꝛ.ij.(Per
ſonalis)cũ perſona pereunt.ff.de cenſi.de eta.vij.q.j.petiſti item
b ℄Caput.Ad de Fely.l proe. grego. col. iij. circa ſi.qui al-legat Inn.hic.
argu.quod papa detrahere poteſt de iure aliorum.xvj.q.j.frater.
ix.q.iij.nũc vero.ꝛ.l.pce prin.xxv.q.j.c.vlt.ẽ.de vſu pal.c.pruno.
℄(Coram te)no.hic ſumitur argu.a cõtrario ſenſu:qꝛ etiam ſi
voluit parere coram ipſis epiſcopis ordinarijs nõ tamẽ propter
hoc ar.iuriſditionẽ habet in eos vt audiat cauſas eoꝝ:ſꝫ vt pſtet
auxiliũ ordinarijs ad cõpeſcenduz eos.℄(Compelli).xj.q.j.ꝑ-
uenit.ſꝫ ſi ſpõte velit bene põt iuriſditionẽ prorogare:vt no.ẽ.de
offi.dele.de cauſis.no.ꝯtra.niſi adſit ꝯſenſus epi.ſ. de fo. cõpe. ſi
gnificaſti.itẽ no.ordinariuz agere ſi ſubditi grauent.ad idẽ.ẽ.de
offi.archi.dile.ſꝫ certe plus proſequet cauſaz ſuã.i. ſubtractionẽ
iuris ſui quam iniuriam ſubditorum.

Quod ſedes ap.

ꝛ.ſ.(cõmittit). lxiij. diſt.
cũ prouinciales. xv. diſt.

non debet.ꝛ.c.ſi quis.(Debet).ẽ.de officio delega.paſtoralis. in
prin.ꝛ.c.vlt.ꝛ hic habes quod epiſcopus committit ea que ſunt
ordinis.ẽ.de ele.tranſmiſſa.vij.q.j.pontifices ꝛc.

1 ☞Nunquid iudex totius prouincie:ſit iudex cuiuſlibet.
2 Etiam ſine ſecundo decreto ſit aliquis verus poſſeſſor.

Paſtoralis offi.

(Exceptis) hic dicunt
quidã archiepiſcopum
non eſſe iudi.ordinarium totius prouincie nos autẽ
ꝯtrium credimus.ſ.qđ hꝫ archiepũs ordinariã iuriſdi-
tionem archiepalem.non autẽ ordinariam epiſcopalez nec ſimul
occurrere de iure. nam in tota prouincia hꝫ procuratorem ꝛ vi-
ſitationem.ſ.de preſcri.cum ex offi.ad idem.vij.q.j. in apicibus.
1 ℄†Et nõ ſequit eſt iudex totius prouincie. ergo cuiuſlibet. qđ
pꝫ etiã in epõ qui lꝫ ſit iudex totius dioc.nõ tñ eſt exẽptoꝝ ꝙuis
dici poſſit qđ ꝛ cuiuſlibet iudex eſt:qꝛ pluribus cauſibus hꝫ iu-
riſditionez ſuper quãlibet lꝫ non in omnibus.ponamus enim ꝙ
a aliquis ſit ita bonus^a ꝙ nihil cõmittit qđ iuris indigeat corre-
ctione ſuper hoc in quib⁹ hꝫ iuriſditionẽ: ſed ligatam quouſqꝫ
conuenіatur pars in caſibus exceptis.ar.ẽ. de reſcri. paſtoralis.
§.qm̃.ſed ſi tulerit ſententiã excõicationis:nũquid tꝫ dixerũt q-
daz ꝙ ſic vt in aut.de deſen.ciui.§. ꝛ ꝯſequẽter. Sed nos ꝯtrium
credimus.ar.iij.q.vj.peregrina.vj.q.iij.ſcitote.ix.q.iij. nullus. et
eodez modo nõ tꝫ abſolutio ſi abſoluat excõicatos. ſecus tamen
eſt dicẽdum in epõ qui iuriſditionem nõ ligatã hꝫ in tota dioc.
vt no.ẽ.eo.cum abb.(Alicui)ſuo ordinario prelato.(Arciculo)
ſ.de ſen.exc.ꝙ de his.xvij.q.iiij.ſi quis ſuadente.℄(Succedat)
ꝛ ita habes qđ ſi aliq delegati trãſferantur ad alias dignitates et
ſcriptum ſit loco ꝙ ſucceſſor ꝓcedat in cauſa.de hoc no.ẽ. de off.
2 deleg.qm̃.ꝛ de reſcrip.eam ꝛc.℄(†Verus)not.aliquem fieri ve-
rum poſſeſſorem etiã ſine ſcdo decreto poſt an.vt not.vt lit. non
conte.quoniã.§.vlti.in ſi. ꝛ de eo qui mit.in poſ.cauſa rei ſer.c.j.
(Honeſtus).C.de annua.excep.vt perfectius.xvj.q.ij.§. pe. ꝛ vlti.

Licet in corrigendis.

(intercla
ſum)ſ.de
appel.ad noſtram. reprehenſibilis de priore.ꝛ intel-
ligo hoc verum niſi excedat modum.ſ. de ſent. excõ.
vniuerſitate.ꝛ.c.p.ꝛ vbi eſt notorium.ſ.de verb.ſig. ex parte cuꝫ
olim.idem eſt etiam ſi alias grauetur: vt.ſ. ſequitur derogare.ẽ.
de off.delega.ſuper eo.ix.q.iij. nũc vero. ℄†Faciendis ſicut he
erant licet enim ibi eſſet app.re.non ob.quia hoc fuit ibi appoſi
tum qđ de iure eſt vt dictũ eſt.ꝛ ſic procedere debet tam ordina-
rius ꝙ dele.ſecus ſi dixiſſet autoritate noſtra.ꝛ ſic tñ tanꝙ dele.
ꝓcedere potuiſſet.itẽ crederẽ ꝛ ſi mandaretur ei qđ in aliqua cã
procederet ap.re.vel in aliquibus negocijs vbi appellatio a iure
nõ prohibet.item a ꝯtrario ſi ordinario mandat qđ audiat gene
raliter cauſas aliquoꝝ ſubditoꝝ ſuoꝝ nec ponatur in literis ap.
re.vel autoritate nr̃a vel aliquid ſup ordinariã iuriſditionẽ con-
cedatur.tunc vt ordinarius cognoſcet non vt dele.℄Et eſt rõ.qꝛ
videtur ei ſuaſiſſe executionem ſui officij. item qꝛ contra ius ſunt
hmõi generales commiſſiones.ẽ.de reſcrip.ad hoc ſecus ſi inter
aliquas perſonas ſpecialiter mãdaret ordinario cauſe cognitio
nẽ:qꝛ tũc deleg.preſumitur.ſ.de preſcrip.cũ ex officij. (Caſus).ſ.
de ſen.ꝛ re iud.cũ.l.ꝛ.a.ꝛ.c.pri.ſ.de accu.cũ oporteat.ꝛ.ſ. de ſi. lꝫ
hely.vel ſi in aliquo ꝯtra formã datã.ſ.de accu.inquiſitionis qua
liter ꝛ qñ.(Mãdati)quo nõ dele.conſtituit ſꝫ vt ordi.inſtruxit.

1 ☞Capitulum ſi eſt iudex non tamen ſinguli canonici.
2 Quomodo electio deuoluatur a capitulo in epiſcopum.
3 Solus epiſcopus ꝯuocare poteſt canonicos ꝛ procedere ad ele-
ctionem ipſis non venientibus.
4 Nõ valet ꝯſuetudo ꝙ capitulũ in cã ſua ſit iudex ꝯtra epiſcopũ.
5 Cur epiſcopus non corrigit exceſſus ſuorum canonicorum.

Irrefragabili cõſtitu.

(Forma).ſ.
de accu.inquiſitionis qualiter ꝛ qñ.ꝛ de hoc no.ſ. de
app.c.iij.(Cõſueuerũt)alias eñi niſi eſſet conſuetudo
1 eis ꝓcrimiſſis epiſcopus corriget:vt not.ẽ. eo.cũ ab. ℄†(Per
ipſum) i ſi. capitulum eſt iudex ꝛ penes ipſuz eſt iuriſdictio ꝛ nõ
penes ſingulos canonicos.nam de nullo poteſt dici hic eſt iudex
vel cõiudex:ſed verba reſonantia actum de eis dici poſſunt ſcili-
cet vt canonicus iudicat ſicut electio eſt penes capitulũ ꝛ nõ ſin
gulos.ꝛ tamen ſinguli coeligũt:ſed cum epiſcopus ſit de capitu-
b lo vtpote caput ^b capituli.ar.ſ.de vec.ſig.cuꝫ clerici.ff.de his qui
no.infa.l.ij.inſti.de iure natu.plebs qño ad eũ ptãs deuoluitur
iudicãdi.nam ſi oẽs fuerunt negligẽtes paria delicta pari pena
puniri debẽt.ẽ.de ſup.neg.pla.dilecto.ẽ.de ele.bo.me. in ſi. ſi nõ
omnes ſunt negligẽtes penes non negligẽtes erit poteſtas iudi
2 cãdi.ẽ.de poſtu.gratũ.ẽ.de ele.bo.me.ma.℄†Eadẽ queſtio eſt
qño.ſ.deuoluit electio a capitulo in epm quidã dicũt ꝙ vbicuꝙ
epũs eſt de capitulo.nam aliqñ non eſt de capitulo.ẽ.de iel.i.i. cã.
ꝛ tũc ſi epũs eſt negligens cum alijs poteſtas eligẽdi vel iudicãdi
vel quelibet deuoluitur ad ſuperiorẽ non ad epm: ꝛ intelligunt
l.ff.qñ ap.ſit.l.j.in ſi.quãdo preſes ſedebat in ordine ſuo nõ iudi-
cans.ſed

canſ:ſed cõſulẽs:ſed contra hoc eſſet.C.de accu.l.vlti.vel qñ ſe
dit iudicãs:ſed cõtradicit.nos dicimus quod ſi ep̃s intereſt capi
tulo nõ tanq̃ epiſcopus:ſed quodã iure ſegregato tanq̃ canoni
cus puta q2 papa de gratia ſibi reſeruauit canonicatũ vel ſ' ep̃a
tus hȝ ſpãle priuilegiũ ꝙ quicũq; eſt ep̃s ſit canonic⁹. ita fingit
gerere duas perſonas:tunc ſi oẽs fuerunt negligentes τ etiã ep̃s
nihilominus poteſtas eligẽdi vel iudicãdi deuoluit ad ep̃m niſi
dolus eius interueniſſet:vt ob hoc procuraſſet ele. nõ fieri vt ad
eum deuolueretur poteſtas.ſ.de cõceſ.prebẽ.nõ va.poſtulaſti.š.de
ele.cũ inter dile.xvij.diſt.multis.ij.q.vj.omnes.ff.de ſuc.edic.l.
j.§.qđ dicimus.C.de adul.tut.ff.de adop.ſi pater.§.4.ſed dices
nõne tenetur committere vices ſuas.arg.ff.de iuriſ.om.iud.pre
tor.reſpõ.non illud enim ideo eſt q2 conſulens ſuã voluntatem ꝑ
a palam:vnde ſuſpectus[a] haberetur ſi iudicaret:ſed ſecus in ne
gligente qui ſuam voluntatẽ non manifeſtauit.ſi vero ep̃s in ele
ctione canonicorum tantũ interſit:q2 ep̃s puta q2 ad hoc hȝ pri
uilegium τ perpenditur hic:q2 ratione dignitatis plus vȝ vox ep̃i
quã canonici:non q2 canonicus q2 nec canonicus eſt tunc non
põt dici gerere perſonã canonici ſed ep̃i tantũ:τ tũc non deuol
uunt p̃tãtes ad ep̃m ſed ad archiep̃m:ſed cõtradicit.l.ff.qñ app.
3 ſit.l.j.in ſi.ſed approbo rñſionẽ predictã. ❡†Sed queres quid
ſi ep̃s nõ fuit negligẽs:ſȝ ſicut potuit ꝓcurauit electionem fieri
ſed nõ potuit obtinere.rñ.non põt ſe excuſare ep̃s: q2 ipſe ſolus
põt cõuocare alios canonicos quãuis non veniãt τ ipſe nihilo
minus circa finẽ vltimi diei conuocato capitulo eliget τ iudica
bit.š.de offi.dele.conſuluit.τ no.š.de ele.cum nobis.τ.c.eccleſia
veſtra.arg.š.de poſtu.bone.ij.τ eſt hoc q2 certũ tẽpus a iure ha
buit intra ꝙ ꝓcedere deberet.ſ.de conceſ.preben. non va. nulla.
vel a p̃lato:vt hic.Unde ſi aliqui ad tempus velint effugere earũ
malitia vel negligẽtia non nocebit diligentibus.ff.ex quib. cau.
maio.nõ enim.ſed vbi nõ eſt prefixũ tẽpus nõ poteſt vnus ſolus
procedere in negocio ꝙ omnibus imminebat vel melius ſcilicet
in decre.bo.me.š.de poſtula.proceſſerũt.licet forte iniuſte. vnde
nec poterat ꝓcedere vnus ſolus ↄtra ſententiã plurium.ſecus vbi
ſunt negligẽtes vt hic.τ hoc eſt verũ:q2 vnus ſolus eliget vel iudi
cabit:q2 ius vniuerſitatis reſidet in vnum.ff.qđ cuiuſq; vniuer.
ſicut.§.vlti.arg.xij.q.ij.nõ liceat.ſecus ſi non eſſet collegium : q2
eſſent plures dele.vel ordinarij.nam tũc in vnum non recideret
ius reliquis negligẽtibus:vt no.š.de offi.deleg.cauſam vel dic τ
melius qđ hec decre.loquitur qñ ad ſolũ capitulũ pertinet hec cor
rectio τ non ad ep̃m.τ ſic nõ habent locũ predicte obiectiones.
4 ❡(†Manifeſta).i.notoria.nã alias nulla cõſuetudo ꝓdeſſet ꝙ
capitulũ in cã ſua cõtra ep̃m iudex eſſet.nam eſſet contra bonos
mores τ grauamen adduceret eccleſie.τ ideo non eſſet tolerabi
lis.š.conſti.c.j.τ.c.cum venerabilis. ſed ſi factũ eſſet notorium:
tunc põt valere ei cõſuetudo nec erit iudex in facto ſuo q2 nõ iu
dicabit:ſed tñ ceſſat ꝓ manifeſta offenſa ꝙ fieri põt.ſ.de ver.ſig.
ex parte.vbi not.τ.c.ſeq.nã ſi interdixerit re exiſtẽte dubia puni
retur:vt hic.τ.ſ.de app.dilecto.ſi ergo manifeſta τ rõnabilis cauſa
ſubſit τ eſt ↄſuetudo poſſunt ceſſare.nã τ ſolus decan⁹ põt inter
dicere eccleſiã.ſ.de app.dilec.❡Sed cõtra quõ ſeipſum ſuſpen
det.itẽ quõ erit iudex in facto ſuo contra id quod eſt.C.ne quis in
ꝓpria cã per totum.ſ.de cõceſ.prebẽ.poſt ele.item legẽ dicere ſibi
nõ poſſunt nec imperare.ff.de arbi.l.pe.xxj.di.nunc autẽ item in
terdictũ de cõſenſu epiſcopi τ canonicorũ ponẽdum eſt.j.de his
que ſi.a ma.par.cap.queſiuit.nõ ergo a ſolis canonicis tñ.de iu
re eſſe qđ epiſcopus τ capitulũ ſimul interdictũ proponãt:ſed ſi
cõſuetudo habet qđ canonici vel ſolus decanus hoc faciat vale
bit interdictũ vt hic nec ex hoc ſequitur ꝙ aliquis ſibi imperet
vel puniat:ſed capitulũ imperat ſingulis canonicis τ eodem mo
do punit.ar.xij.q.ij.qui manumittit.❡Itẽ licet p̃latus de iniu
ria eccleſie vel cauſa cognoſcat nõ dicitur iudex in ꝓpria cã.arg.C.
vbi cau.ſiſ.l.j.ff.de his que in teſta.delen.prori.ij.q.vij.ſi qs ab
epiſcopo.❡Uel dic ꝙ non eſt interdictũ iuris:ſȝ eſt quedã ceſſa
tio.τ inde eſt ꝙ ep̃s vel alius etiã ipſe qui poſuit interdictũ cele
brando in illa eccleſia:nõ ſit irregularis. imo nec eſt canonicus
ſic interdictus in eadem eccleſia vel alicubi celebrando ſit irregu
laris:ſed ſi imponeret interdictũ iuris tunc irregularis eſſet : vt
no.ſ.de exceſſi.prela.tãta. ❡(Dele.)id eſt datus ſi enim eſſet de
le.expiraret iuriſditio re integra morte mãdatoris. τ hic eſt vn⁹
caſus vbi archiepiſcopus habet iuriſditionẽ in ſubditos ſuffra
ganeorum.vel ſi dixeris ꝓpter deleg.dic hoc ſpeciale qđ non pe
5 rit hec iuriſditio morte mandatoris. ❡†Sed quare epiſcopus
nõ corrigit exceſſus canonicorũ ſuorum.reſpõ.q2 ſic placuit pape
τ nõ ſine cauſa:q2 videretur eſſe iudex in ꝓpria cauſa quãuis nõ ſit
τ q2 ardua cauſa cõtra capitulũ.vnde nõ debet eã audire niſi cũ
capitulo ſuo.xv.q.vij.ep̃s nullus.ſȝ cũ eis audire nõ poſſet:q2 idẽ
iuris eſſet quãuis non ſint rei τ iudi.ſȝ videtur ꝙ deberet eſſe ſub
arbitris.xj.q.j.ſi clericus aduerſus:ſȝ illud loquitur in ciuilib⁹ ca
ſibus hoc in delictis vel ſufficit ſic ſtatutum eſſe.ff.qui τ a quib.
ꝓſpexit primo reſpon. (Canonica) ſint manifeſta τ rationabi
li cauſa ceſſauerit.

QUoniam. (in pleriſq;). Populi ſaraceni
latini τ greci qui inter nos habi
tãt(ꝓuideãt)ſuis expẽſis.ſ.c.pri.ar.aut.vt nulli iudi.
§.nulli.aut. de mã. pri.illud tñ ſecus in legatis pape.
ſ.de ꝓſcri.accedẽtes.vel vt no.ſ.c.pri.nã legatis ſolitus ep̃i ꝓuide
re nõ tenentur.imo cum alijs clericis.❡(Neceſſitatis)hic apparet
hoc ipſum de diſpẽſatione eſſe.ar.vij.q.j.nõ aũt.j.q.vij.ꝙ pro re
medio ad idẽ.š.de renun.ad ſup.τ hoc ex verbo apparet ibi cui
cõceſſimus.τ hoc intelligo niſi primo ep̃s in dioc.alterius ad ali
quod officiũ cui ratione illi debebãt ſubeſſe.ſecus ſi alias euocaret
ad ſupplendũ defectum ſuum.vij.q.j.pontifices.(Per curſum)
no.canonem late ſententie.

INter cetera. (Indiguerit) puta q2 ſine
ſcãdalo a clericis vel laicis
expẽſas habere nõ poſſunt.xj.q.j. aliud quidẽ.j.q. ij.
placuit alioquin ab eis poſſunt exigere:q2 nõ eſt ma
gnũ ſi metamus tempo.vbi ſeminamus ſpiri.ſ.de preſcrip.cũ ex
offici.(Coadiutores)ſecus in dele.š.co.c.vlti.

1 ☞ Non lȝ epiſcopo exigere procurationẽ a capel.que non ſuffi
ciunt ad procurationem.
2 Non põt abbas vel alius ſuperior agere nomine ſuo vel mona
ſterij negatoria vel quaſi ↄ regrẽtes aliqua iura in ſuis capellis.
3 Cũ quis p ſe tenet nõ admittitur ſine ſcientia τ animo poſſidẽtis.
4 In his que de iure debentur niſi pars probaret preſcriptionẽ vel
priuilegium condemnaretur.
5 Que ſunt vniuerſales actiones:que etiã generales τ ſingulares
habes in nu.6.7.

COnquerente. Not.abbatem poſſe age
re p capellis ſuis ne in
debitis oneribus grauẽtur.ar.š.de offi.archi.c.j.ſed
ſi prelati ipſarum eccleſiarum velint agere ipſi prepo
nuntur:vt no.š.de reſcri.edoceri.poſſet tamen dici hoc eſſe ideo
q2 temporalia earundẽ eccleſiarum monaſteriũ poſſidebat.arg.
ſ.de excep.cũ venera.vel hic abbas iura epiſcopalia ad ſe perti
nere dicebat.vel etiã vbi agitur generaliter de grauamine cõmu
ni omniũ:tñ epiſcopus aget:ſed hoc nõ inuenitur iure cautũ. de
1 hoc no.ſ.de app.dilec.❡(†Non contẽptus)hec petitio non ful
citur iure ꝙ nõ liceat ep̃o exigere ꝓcurationẽ a capel.que nõ ſuf
ficiũt ad procurationẽ vel que eaȝ nõ debent q2 poſſeſſorũ non
ſoluat:ſed dic eam iure fulciri:q2 negatoria pro his iuribus com
petebat.vt no.ſ.de ver.ſig.ſi abbate.τ.š.de offi.dele.cũ olim.qui
dam tñ dicunt nõ cõpetere negatoriã: ſed ſufficere dȝ eccleſie de
negare ſi ep̃s petit ab ea qđ non dȝ.τ actio non competit contra
epiſcopũ ſua iura petentẽ ob hoc ſolũ ꝙ petit nec inuitus agere
cogitur.C.vt nemo inuit⁹.dic etiam in hoc loco recte implorari
a monaſterio offi.iudi.nam cum gladiũ in manu geſtet ep̃s.ſ.ex
cõicationis.xxiij.q.iiij. corripiantur. τ poſſit timere ne iniuſte
eum excõicet.item q2 eũ diffamat aſſerendo eum in quibuſdam
iuribus ſibi debitorẽ.ideo recte petit ꝙ ceſſet ab hac diffamatio
ne:ſed iudex dabit ep̃o tempus intra ꝙ doceat de iure ſuo.alias
iubebit eum ceſſare a diffamatione.C.de inge.manu.diffamari.ſ.
qui ſi.ſine legiti.lator.iniuſte autẽ petit abbas ſcȝ ꝙ nõ cogeretur
ad procurationẽ que ſufficientes nõ erant:ſed debebat petere qđ
plus petere non cogerentur τ ſoluere in procuratione.niſi quantũ
penſatis facultatibus moderate ſoluere poſſunt.ſcđm qđ in ſen
tentia cõtinetur:ſed lȝ ſic petat non tñ eſt inepta petitio: τ idõ con
dẽnatio ſequetur. vt.ſ. ſequitur ibi.ita ꝙ cum ad eas τc.itẽ põt dici
dari in.offi.cõtra hũc ep̃m q2 vltra q̃ dȝ exigit ſicut cenſitus τ co
lonus ↄtra dñm:q2 vltra debitũ exigit.C.de col.τ cenſi.l.pe.τ vlt.
C.in qui.cau.colo.τ cenſi.l.j.aut.de queſtio.item ſi petat collectã
vltra vires.ff.de vac.mune.l.j.τ ſm hoc abbas eſt actor τ nõ erit
2 gñalis hec petitio.❡(†In eccleſijs)no.abbas vel alius ſuperior
non poteſt agere nomine ſuo vel monaſterij negatoria.vel quaſi
cõtra illos qui in capellis ſuis requirũt aliqua iura.τ hoc ea ra
tione:q2 nõ eſt dñs eccleſie licet habeat ibi aliqua ſed rector ca
pelle vel etiã ipſe abbas nõ ſuo nomine.nec noie monaſterij ſui:
ſed noie ipſius capelle poteſt agere negatoria vel quaſi.cũ enim
capella diſtincta hȝ iura ſua a iuribus monaſterij τ ipſa capella
dña ſit ſuorũ iuriũ ipſa τ ipſius nomine agendũ eſt τ non alte
rius niſi forte capella conceſſa eſſet in proprios vſus :q2 tũc cum
ſic quaſi dñs ſicut vſufructuarius agere poteſt negatoria ſed tu
ti⁹ eſt eã intẽtare noie capelle.cõfeſſoriã iuſte intẽtat abbas noie
ſui monaſterij ꝓ iuribus que hȝ in capella.vt ſi alius occupauit
ipſa iura recte cõpetit cõtra eũ ↄfeſſoria ꝓ qua adiudicabuntur
ſibi p̃dicta iura τ auferentur ab ep̃o poſſeſſore.❡Item põt intẽta
re interdictũ vti poſ.ſ.de ꝓſcri.venitur. ❡Sic ſi in libello ſimpli
citer petit abbas imponi ſilentiũ ep̃o τ ſcãſſum nũciari ꝙ p ep̃m
eſt factũ.τ etiã decerni qđ nullũ ius ſuper p̃dictis iuribus perti
neat ad ep̃m.lȝ hec verba ſonare videantur negatoriã tantũ quam
diximus nõ cõpetere abbati ꝓ predictis iuribus : ſed capelli tñ
vt potius valeat q̃ pereat qđ actũ eſt. τ q2 intelligitur omne ſuum
ius deduxiſſe in iudiciũ. τ quocũq; modo produci põt dũmodo

a ❡Suſpectus. τ ſic iudex q cõ ſuluit in cã. al legatur ſuſpect⁹. adde ſpẽ. arc. in cõſil.xxix.in ꝓn.τ doc. in.c. cum ſpãli.ſ.de app.τ adde ꝙ idem ſi fuiſſet aduocatus. l. ꝓtor.τ ibi doc. τ alex.ff.de iu. om.iud.

ſub verbis poſitis in libello cõprehendi poſſit dicã ſniam feren-
dã p abbate oĩmodo pbet iura de quibus agitur ad ſe pertine-
re nõ qñ intelligit actionẽ ↄfeſſoriã inteñtaſſe ad q̃ nulla tenus cõ
petũt verba libelli. neq̃ negatoriã que non competit abbati:ſed
capelle:ſed intelligo eum imploraſſe officiũ iudicis. qđ bene ca-
dit ſub predictis verbis. ⁊ q̄ cõpetit vbicunq̃ quis iuſtitiã hʒ ⁊
non hʒ aliquã certã actionẽ. eſt enĩ latiſſimũ officiũ iud. ff. de iu
riſ. om. iud. l. j. ar. ad predicta. ſ. de cã poſ. cũ eccleſia. C. de anna.
exce. l. vlti. ſed an huic abbati cõpetit alia actio: ſcʒ confeſſoria.
ergo non habebit officiũ iudi. arg. ff. de minori. in cauſe. ℭ So.
qñ officium iudi. eſt extraordinarium. ſicut eſt qñ datur in inte
grum reſtitutio: qꝛ contra ius eſt qđ iudex preſtet ſuum auxiliũ
cõtra ſniam vel contractũ vel preſcriptionem: tunc non datur
niſi in defectũ aliarũ actionem: ſed alias nihil phibet officium
iud. concurrere cum aliis actionibus cum ſit latiſſimũ. ff. de iu-
riſ. om. iud. l. j. de capella autẽ certum eſt econuerſo q̄ ei contra
epiſcopũ pro predictis iuribus competit negatoria ⁊ nõ confeſ-
ſoria. de his no. ſ. de ver. ſig. c. abbate. ℭ † (Specificatis.) epiſco-
pus enim petebat iura epiſcopalia de facto nõ in iudicio abba-
tem agere nolens contra epiſcopũ negatoria vel alio modo vt
not. in gl. que incipit. hoc pacto. omnia iura ſpecificari petiit ad
qđ non tenebatur epiſcopus. ſicut nec in aliis generalibus actio
nibus teneretur. vt no. in glo. que incipit no. quoſdã. ⁊ hoc etiã
ex eo apparet: qꝛ nec omnia ſpecificauit. Poſſet etiam dici quod
ideo cogitur quãdocunq̃ ſpecificaret iura: qꝛ forte erant aliqua
iura de quibus concordabant vel qđ eſſent danda vel qđ non
eſſent danda. ⁊ ideo non erat bonum partes ſuperfluis proba-
tionibus grauari. ff. de inter. act. vbicunq̃. itẽ ante lit. conteſta.
poteſt queri ab epiſcopo an hec iura poſſideret. ff. de inter. ac. qui
ſeruum. §. Iniurie. ℭ (Canonicã) que e. t. xciij. di. quanq̃ qu im
etiã ali⁹ habere poteſt. ſicut archi. vel archipreſbyteri. ſ. de offi.
archi. c. j. ⁊ vlt. idẽ etiã dicimus de ſequẽtibus iuribus ſcʒ viſita-
tione. ſ. de offi. ar. c. j. ⁊ c. mãdamus. ⁊. ſ. de offi. dele. c. ſuper eo. ⁊
cenſura eccleſie: vt no. ſ. de offi. ar. cum ſatis ⁊ iuriſdi. vt no. ſ. de
offi. ordi. cum ab. ⁊ ſic de aliis pro magna parte: ſed aliter perti-
nent ad inferiores prelatos qꝛ quaſi ſub aliis aliter ad maiores.
inferiores autem prelati que ſunt cõmunia tam eis quã epiſco
pis tanq̃ epiſcopi. ⁊ non ſub epiſcopis exercere videntur ſi non
admittitur appellatio ab eis ad epiſcopum: ſed nõ archiepiſco-
pum. ⁊ ſi epiſcopi non permittũtur cognoſcere de cauſis perti-
nẽtibus ad ſubditos vel predicta facere ⁊ aliis modis vel ſi mi-
nores precipiũt in negociis aliquid ad ſe pertinẽtibus ⁊ in maio-
res minoribus tantũ intendũt in eis ⁊ vt plene intelligas de hac
materia que tractat in gl. iſta no. q̄ non currit pſcriptio ſine poſ
3 ſeſſione. ſ. de pſcri. cãm. ℭ † Itẽ poſtq̃ aliqs p ſe tenet nõ admit-
titur ſine ſciẽtia ⁊ animo poſſidẽtis. ff. de acq. poſ. peregre. §. qb⁹
neceſſe eſt enĩ qđ expellat de ea poſſeſſione vel reuertẽs nõ admit
tatur vel ſuſpicet ſe poſſe repelli. ff. de acqui. poſ. l. iij. §. in admit-
tẽda. ⁊. §. ſeq. ⁊. §. qđ ſi ſeruus. ⁊. l. clã poſſidere. §. ſi. ex his aũt col-
ligo q̄ ſi aliqs habet gñalẽ iuriſditionẽ in aliqua re. ſicut epũs in
dioceſi ſua. ſ. de excep. venera. ſ. de rel. do. conſtitutus. tunc nullus
homo vel epiſcopus vel alius poteſt conſtituere: alias preſcribere
de nouo. vel totam iuriſditionẽ epiſcopalem. vel etiã aliquod ca-
pitulum iuriſditionis ſcʒ qđ viſitet aliquã eccleſiam eius dio. vel
qđ vocet aliquẽ ad ſynodũ. vel cognoſcat de aliqua cauſa dioce.
niſi epiſcopus ſciat per aliquẽ predictorũ triũ modoꝝ poſſeſſio
nem amittat ſicut p pdicta iura aperte apparet: ſʒ ſi nõ nouũ ius
pſcribat nec ius quo reſcripto ledatur epiſcopus puta ſi aliquis
archiepiſcopus in dio. huius epiſcopi pſcriberet ius archiepiſco-
pale hñ valeret pſcriptio etiã ignorãte epo oĩmõ ↄtra archiepm
legitima pceſſerit preſcriptio qꝛ nihil hic pſcriptio tãgit huc epm
⁊ idem videt ſi quis plebanus eiuſdẽ dioce. preſcriberet ius pleba
natus in capella alterius plebani eiuſdẽ dioce. nam hic ſufficit q̄
legitime procedat preſcriptio contra plebanum. i. eo ſciente ⁊ poſ
ſeſſionem aliquo predictorum modorum amittat etiã ſi epũs nihil
ſciat: quia nihil intereſt epiſcopi: qꝛ ita bene põt habere ius epi-
ſcopale in hac capella alieno plebano ſibi habente iuriſditionem
ſub epiſcopo: ſicut ſi primus plebanus eam haberet: forte idem vi
detur etiam ſi plebani ſunt diuerſarũ dioce. ⁊ intelligo hec vera
non ſolum ſi preſcribantur iura ſtatuta a iure qualia ſunt pdicta
iura ſcilicet archiepiſcopale plebanale: ſed etiã idẽ videtur ſi pre-
ſcribantur iura que aliquis habet in eadem dioce. ex priuilegio
vel preſcriptione. ſicut eſt videre in epo papien. qui ex priuilegio
vel ex pſcriptione habet multa iura in quibuſdã eccleſiis placẽti-
ne dio. q̃ ſo enim iura preſcribere poſſet epũs parmen. contra epm
papiẽ. etiã ignorante epo pla. qꝛ nihil preſcribit de iure quod poſ-
ſidet epũs placentinus. nã de iure poſſeſſa ab epiſcopo placentino
nihil preſcriberet parmen. niſi placentinus hoc ſciat et niſi prius
de poſſeſſione expellatur: vt ex preal. iuribus apparet. ⁊ dicimus
quod dicitur preſcribere iuriſditionem archiepiſcopalẽ: qꝛ archi-
epiſcopus eam amittit tanq̃ de ea expulſus eo ſciente ⁊ alius eam
occupauit. ⁊ idẽ dico in plebanali. ⁊ in aliis huiuſmodi. ſi autem

preſcribat iuriſditionẽ talẽ qualẽ archiepi habẽt in dioc. ſubdi-
torũ: ſed tñ archiepũs ſuã non admittit in hac preſcriptione neceſ
ſaria eſt ſciẽtia epi qui eam poſſidebat ⁊ non archiepi cui nihil
intereſt qui poſſeſſionẽ ſue iuriſditionis nõ amiſit. hoc q̄ dictũ
eſt qñ aliquis hʒ gñalem iuriſditionẽ intelligo etiam ſi in mul-
tis capitulis nõ habeat iuriſditionem dũmodo in omnibus ha-
beat niſi in exemptis vel per iura vel per priuilegia vel per pre-
ſcriptio. vel alio modo: ſed ſi aliquis hʒ tantũ in certis articulis
iuriſdi. vt archiepũs. ſ. eo. duo. in hoc caſu non eſt neceſſaria ſcien
tia eius qui in certis tñ hʒ iuriſdi. dũmodo de iuriſdi. quã poſſi
det nihil preſcribatur. qꝛ non dr hic preſcribi iuriſdi. archiepo
par. cum archiepũs nihil de ſua amiſerit: ſed extra ordi. iuriſ. pſcri-
bi dicitur. Videtur tñ q̄ etiam alius archiepũs ſine ſciẽtia primi
archiepi non poſſet preſcribere qđ portaret crucem vel vteretur
pallio ⁊ aliis ↄſimilibus vt in dioc. ſui ſuffraganei. qꝛ ipſe archi
epũs hoc ius vel potius honores poſſidet in puincia ſua vñ nul-
lus tũc põt hunc honorem preſcribere. niſi prius primus archi-
epũs amittat poſſeſſionẽ quã amittere non põt niſi inde expella
tur vt dictũ eſt: ſʒ oppo. qꝛ poteſt habere hec iura ex priuilegio.
⁊ eũc archiepũs tenet ſuã poſſeſſionẽ: qꝛ non eodem modo ex pre-
ſcriptione poteſt querere. Rñ. qꝛ aliud eſt in priuilegio vbi nouũ
ius cõſtituitur autoritate eius qui poteſt nouum ius ſtatuere ⁊
qui poteſt iuriſditio. alteri dare vt papa. aliud in pſcriptione q̃
nunq̃ pcedere poteſt: qꝛ ſi dicãnt ſe habere titulum forte ex col-
latione alicuius qui nõ habeat poteſtatem conferendi illud con
ſtat qđ hic nõ põt procedere preſcriptio cum habuit iniuſtum ti
tulum. ſ. de deci. quũdum. ℭ Idẽ per talẽ titulũ non habuit nec
habere potuit poſſeſſionẽ apud aliũ ↄſtitutã niſi ſciret ille apud
quẽ erat poſſeſſio: ⁊ multo fortius ſi nullũ allegat titulũ: niſi per
reſcriptũ ⁊ vſum pſcribere nõ poteſt niſi prior poſſeſſor ſciat ⁊ de
poſſeſſione expellatur. c. di. 3 mores. xviij. di. illud tñ bene vr qđ
etiã ſi hui⁹ honores extraor. puta ex priuile. ↄſtitutum alius q̃
priuilegiũ non poſſideret ſi bonã fidẽ haberet: puta qꝛ crederet q̄
licite eſſet ↄſtatã in eũ autoritate eius qui hoc facere poſſet: ⁊
alia interueniret que in pſcriptione ſunt neceſſaria q̄ tunc illud
ius extraordinariũ pſcribere põt. ℭ (Subiectionẽ) eccleſiaꝝ in
ſpiritualibus. xvj. q. v. c. ij. (Inſtõnem) ſacerdotum. ſ. de cap. mo
na. c. j. (Cenſurã). i. q̄ poſſit excõicare (Iuriſditionẽ) de hoc no.
ſ. eo. c. j. ℭ († Penas) de enormibus ⁊ vulgaribus criminibus.
xvj. q. vj. c. vl. ⁊ pertinet hoc ſequẽs ad laicos. ⁊ no. q̄ petẽdo iura
epalia 3 abbatem pſequer nõ ſolũ ea in quib⁹ monaſteriũ tenet
mihi: ſʒ etiã ea in qbus clerici ⁊ laici ſuarũ capellaꝝ. ſ. de off. arc.
dilec. ſ. de preſcri. auditis. ⁊ eſt hoc ideo q̄ abbas hec iura poſſi-
debat. ⁊ in clericis ⁊ laicis. ⁊ ſuper his clerici vel laici ↄueniant
nominabũt dñm in iudicio. vt not. ſ. de ma. ⁊ obe. inter. (Sacra-
mẽtorũ) ſubito ↄtinent ordo. dedicatio eccleſiaꝝ ↄſecratio virgi
nũ ⁊ gñaliter oĩa ſacra (Ab ipſo) epo (Synodũ) ar. qđ clerici te-
nẽtur ire ad ſynodum (Et ſynodatici) p eodẽ ſupponit. ſed dicit
ſyno. que in ſynodo dant. ſ. de cẽſi. olim (Cathedra) qꝛ datur pro
honore cathedre. x. q. iij. placuit (Recepit duos ſolidos a quali-
bet eccleſia niſi a monaſteriis. x. q. iij. inter. (Decimationum). x.
q. iij. vnio. xij. q. ij. vulterana: ⁊. c. nobis. ⁊. c. ↄceſſio. ⁊. c. de reddi-
tibus (Mortuariorũ). ſ. de ſepul. certificari (Viſitatione) de hoc
no. ſ. de offi. archi. c. j. (Penſacio) a pauperibus nihil petat ar-
gu. ij. q. j. placuit. x. q. iij. cauendum. alij dicunt qđ etiam a paupe
ribus aliqd petit: ſʒ plures cõgregabunt ad ſoluendũ cathedra-
ticũ. ar. ſ. de cẽſi. cũ inſtãtia. ſʒ video põt illa loq in pcurationib⁹
4 at in cathedratico ſecus. ℭ † (Honorent) ⁊ ita dixerũt quidã q̄
oia q̃ hic ↄtinent. ⁊ ita de iure pertinẽt ad epm q̄ ſi ppoſita gñã
li petitiõe. ſ. pero ius epale in tali eccleſia. ⁊ ſecuta cõdemnatione
in oĩbus his mãdabit ſnia executioni. ⁊ idẽ de his que cõtinent
ſ. de preſcri. auditis. ſed nos hoc nõ fatemur. nã ⁊ hic ⁊ ibi quedã
cõtinent que nõ ſunt de iure epali ſed rõne ↄſuetudinis ſicut eſt
de quarta decimarũ ⁊ mortuarioꝝ q̄ ex eo apparet quia alicubi
dat tertia alicubi medietas. alij nihil. x. q. j. de his. ⁊. c. antiquus
⁊. q. iij. vnio. ſ. de ſepult. certificari idem in cathedratico. x. q. iij.
nec numerus. ⁊ expreſſius apparet in decreta. auditis qꝛ pertʒ
ibi inter iura epiſcopalia domini ſancti petri. ⁊ pcuratio archi-
diaconi que cõſtat nõ eſſe de iure epiſcopali niſi ratione cõſuetu
dinis. ⁊ id papa hic fecit ſpecificari capitula. ⁊ ſup his litẽ ↄteſta
ri ⁊ ſup his inducte fuerũt pbationes. ſʒ enĩ multa ex his cõten-
tis adiudicaſſet ſine pbatione. nõ tñ omnia ⁊ illa ad minus ſpe
cificari dʒ in ſnia de quibus ius dicit. qđ ↄſuetudo ſeruanda eſt.
ſicut eſt in tertia mortuorũ ⁊ binoꝝ. ſ. de ſepul. certificari. ⁊ idẽ di
citur in his que rõne cõſuetudinis debent. nam in his que de iu
re debent niſi pars aduerſa pbaret preſcriptionẽ vel priuilegiũ
condẽnaret. ſ. de preſcri. auditis. ⁊ de hoc etiã no. ſ. de ca. mo. con
5 ſti. ℭ † (Honorent). Item not. quaſdam actiones eſſe vniuerſa-
les ſ. quatuor que omnes competũt p hereditate tñ cuius noĩe
cõprehenditur vniuerſum ius defuncti. ff. de ver. ſig. hereditas. ⁊
ideo vniuerſales dicitur. ſ. petitione heredi. fami. hercıſc. actio-
ne ex teſtamẽto que datur p hereditate ex trebellia. reſtituẽda. ⁊
actione ex

☞ actione ex ẽpto q̃ daṫ quoties tota hereditas exiſtit. ¶ † Et no. q̃ q̃ñ his actiõibus agitur exprimiṫ cauſa agẽdi ⁊ res vniuerſaliter verbi gratia. peto a Ber. hereditatem totã vel partẽ vel bona q̃ fuerũt patris mei petitione hereditatis: q: me inſtituit heredẽ vel q: abinteſtato ſucceſſi. ⁊ q̃ cauſa ſit exprimẽda probatur. ff. de peti. here. l. j. ij. ⁊ iij. quod res vniuerſaliter nõ ſingulariter ſint exprimende probaṫ. ff. de peti. here. an. nam. ll. dicũt q̃ ſi intẽtata peti. here. tpe ſentẽtie inueniãṫ plura poſſidere q̃ tpe litis cõte. tũ ad oĩa cõdẽnari. ff. de peti. hered. l. iiij. ⁊ l. ſi. ex quo apparet q̃ vniuerſalis petitio fuit. nam al's in pluribꝰ principalibꝰ rebꝰ q̃ petite ſunt cõdẽnari nõ poſſet licet in acceſſoriis poſſet ⁊ bone ſi dei iudiciis ⁊ ſtricti iuris ſicut ſunt fructus ⁊ vſure. ff. de vſur. vi deamus. C. de pet. here. l. j. ⁊ l. non poſſumꝰ. ſentẽtia ferṫ cõdẽno te ad reſtituẽdã hereditatẽ. ff. de peti. here. l. j. ⁊ ſi pars here. pe. l. j. ⁊ l. nõ poſſumꝰ. ſed dices qd ꝓdeſt talis ſnĩa. Reſpondeo mul tum: q: ſi ꝓbaui res a te poſſeſſas fuiſſe in bonis patris mei con dẽnaberis ad illa ⁊ in eis mãdabiṫ ſentẽtia executioni. ⁊ ſi ideo nõ ꝓbaui pẽdẽte lite: ſed poſt ſnĩam probo quodã extraordina rio modo. ſ. petã ſentẽtiã executioni mãdari in his rebꝰ. ⁊ ſi illas negauerit. ego probo eas fuiſſe in bonis patris mei. ar. ff. de re iu di. l. a diuo. §. ſed ſi ſuper. ſicut aũt vniuerſalẽ non dicã petitionẽ
6 iuris epalis: q: nõ petit vniuerſa iura eccleſie. ¶ † Itẽ no. al's ac. eſſe gñales ſicut ꝓ ſocio. ſi ſocietas ꝯcta eſt omniũ bonorum vel maioris partis ⁊ negociis geſtis. omnia negocia vel plura geſta ſunt. ff. pro ſoc. arbiter; ⁊ alie multe q̃ generales dicũtur q: plura ſub ſe capitula cõtinẽt adminiſtrationẽ panis vini olei ⁊c. nõ tñ vniuerſum ius q̃ habuit defunctus multa eñ põt habere pater q̃ nõ ꝑueniũt ad filiũ que in his actionibꝰ exprimũṫ ſic. ⁊ cauſa ⁊ res gñaliter: ſ; in ꝓſecutione cauſe opʒ q̃ exprimat ſpãlia. C. de iud. l. ʒ. ſic. ſ. peto a te rõnem adminiſtrationis negociorũ meo rũ q̃ geſſiſti ſine mandato actione neg. geſt. ⁊ hic dicimus ſimilẽ petitionem iuris epiſcopalis. ⁊ dicimus quod lʒ ſpecificata ſint
7 iura ab iſto epo in prin. nõ tñ tenebatur. ¶ † Itẽ not. al's actiões ſingulares eſſe que ſi ſint reales neceſſe eſt exprimere actionẽ ⁊ rẽ ⁊ vtrũ totã vel ꝓ quota parte petat ⁊ cõfines ⁊ colores ⁊ alia. ff. de rei ven. cũ in rẽ. in prin. ff. de cẽ. forma. in prin. idem in hypo thecaria ⁊ ſimilibꝰ. nec eſt neceſſe ꝓponi cã; actionis cuius nul la alia eſt cauſa niſi dñium q̃ aſſerit ſuum eſſe ⁊ id totum in iu diciũ deducit qualecũq; ſit. ff. de excep. rei iudi. ſi mater. §. cadẽ. ¶ Sed cõtra vr. ff. de rei ven. l. j. vbi diciṫ q̃ vendicare põt adie cta cã: ſed rñdeo ibi ideo adñci cauſam: q: res petita. ſc; liber ho mo aũq̃ põt eſſe noſtri dñii ⁊ ideo nõ põt vẽdicari. ſi aũt ſunt ꝑ ſonales vt cõdictio certi, ⁊ ſiles nõ ſolũ rem ⁊ actionẽ exprimet ſ; etiã cã;. ſ. q: tibi mutuaui vel in dotẽ ꝓmiſiſti vel ſimilia vel ali ter deliberare nõ põt cũ poſſit vna res ex pluribꝰ cauſis deberi. ff. de excep. rei iud. l. ⁊ an eadem. §. actiones. j. de libel. obla. c. vlt.
☞ ¶ † (Exigas) ſup capelis ſpecificatis. vr tñ q̃ adhuc poſſit pe tere alia iura non obſtãte exceptione rei iudi. vel exceptione eliſa per replicationẽ huius: q: de his quibus nõ agiṫ in primo iudi cio actũ nõ fuit q̃ apparet ex eo quod in primo iudicio ſpecifi cata fuerint iura ſine generali clauſula. C. de iudi. l; C. de trãſac. ſi de certa. ff. de pac. tres emptor. §. vl. ſed vbi nihil eſt ſpecificatũ. ſ; tñ generalis eſt petitio. vel ſi poſt multa ſpecificata ſupponit generalẽ clauſulã. ſ. ⁊ oĩa alia iura: ⁊ tũc ex quo ſup tam generali petitione gñalis ferṫ ſnĩa. amplius nihil petere põt vt hic. C. de trãſac. ſub pretextu niſi dolus interuenerit: q: tũc agereṫ. ff. de pac. tres. alii tñ aliter dicũt. in liberatione enim vt ſi plura ſufficiũt verba generalia. ff. de pac. emptor. §. vl. ſed in tranſactio. ſecus q̃ reſtringiṫ tantũ ad eas de quibus actus actum eſt. (Lateran.) de cen. cum apoſto.

Et iuxta. ⁊ infra (Introducet) hoc iꝰ cõmune ⁊ equum eſt.

Dilectus fi. abbas (Ab antiquo) no. petitionem fundari ſup cõſuetudine. de hoc no. j. de ver. ſig. abba te. (Dictus epũs) cõtra quẽ abbas agebat dioceſanã. lʒ hic videaṫ approbari diſtinctio antiqua ſc; q̃ duplicẽ legẽ ha bẽt epi in eccleſiis ſibi ſubiectis ſc; dioceſanã ⁊ iuriſditionẽ tñ mirabile vr q̃ de lege iuriſditio dicitur collatio ſacramentorũ. prius enim vr dici epiſcopos tantũ vnã legẽ habere: ſc; dioce. ⁊ ſub hoc cõprehenderetur totum ius epiſcopale quod in dioce ſim hʒ epiſcopus ⁊ etiam lex iuriſditionis. de his legibus not. ſ. de ſtatu monacho. c. j.

Graue gerimus (Nullã) Nõ eſt ꝯria decretalis iſta his q̃ diximꝰ. ſ. e. c. j. ⁊ c. quãto. (Paratꝰ.) nã idẽ eſſet ⁊ ſi nõ eſſet paratꝰ corrigere. (Relaxes) de facto: q: de iure nõ teneṫ. ⁊ ideo nõ indigẽt relaxatione ſentẽtie. ff. de feriis. l. j.

His quibus. (Ex officio dele). dũmodo cũ iuriſd. ſ. de offi. deleg. c. vl. vr ordinario. (Caſibꝰ). de ſentẽ. excõmu. c. j. de cetero ꝑ uenit. ſ. de offi. ordina. paſtoralis. §. vlti. (Committe re) ſecus ſi miniſterium tantum mandatum ſit. ſ. de offi. deleg. c. vltimo.

Romana eccleſia Id eſt foraneos: foraneos officia les dicit quoſdã miniſtros quos archiepiſcopi pone bãt in dioce. ſuffraganeorũ qui licet nõ cognoſcãt de cauſis appellationum emiſſarum ad archiepiſcopum tamẽ pro hibebant ne pendente ap. procederẽt iud. a quibus appellatum fuerat. ⁊ quedã alia minora circa iuriſdi. faciebant ⁊ dicebanṫ fo ranei ad differẽtiã illorũ quos in ſua curia cõſtituebat archiepi ſcopus: ſed vr q̃ maleſecerit papa: q: in cõſtitutione taliũ fora neorũ officialiũ vtilitas ꝓcurabaṫ: q: cõtra laborẽ litigãtiũ ꝓui debaṫ. ⁊ expenſis parcebatur: ſed rñdemus: licet eſſe poſſet ibi ali qua vtilitas. tamẽ plus inde incõmodatis poterat ꝓuenire. ſ. ꝑ turbatio iuriſdi. ⁊ cõtentio que cõtinue eſſet l tannis inter offi ciales iſtos ⁊ ordinarios. Item licet non poſſet ſequi alia vti litas. erat tamẽ cõtra ius ſecundum q̃ in litera huius decreta. oſtendiṫ. tamẽ hoc fatemur q̃ archiepiſcopꝰ in ſua dioce. ⁊ etiã quilibet epiſcopus poterit hmõi foraneos vel minores cõſtitue
☞ re officiales ꝑ parochias. ¶ † S; q̃res q appellabitur ab hmõi officialibus forancis quos cõſtituũt epiſcopi. vel epõ q cõſtituit vel ſuperiori ſc; archiepõ. Rñ. quidã quod ſi ideo officiũ habẽt q̃ habẽt minores officiales de quibꝰ loquiṫ decre. j. de appella. romana in prin. q̃ appellabiṫ archiepiſcopus non epõ ab illis officialibus nec obſtat ſi dicas ergo idẽ archiepõ habebit plura cõſiſtoria: q: hoc nõ eſt prohibitum. licet poſſet dicere q̃ nõ di cantur plura cõſiſtoria: ſed vnũ tantũ licet plures habeat iuriſ di. ⁊ in pluribus locis. alii dicũt ⁊ forte melius: q: hi officiales qui circa minora conſtituunṫ nõ ſunt ordinarii ſed delegati. illi autẽ qui cõſtituuntur in curia principali ſunt ordinarii: vt not. j. de appel. ro. ⁊ ideo ab iſtis. q. a delega. appellandus eſt ipſe epi ſcopus delegans ⁊ nõ archiepõ. ff. de app. imperatores ſed a prin cipalibus offi. qui ſunt ordinarii. ⁊ finguñṫ idẽ auditoriũ habe re cũ epiſcopo archiepõ appellandus eſt. (Inſtituta) ar. q. ij. nul lus primas ⁊. q. iii. ſaluo. ⁊ c. nullus primas. (debent): quia tra ctꝰ futuri tẽporis nõ per. ad iu. ff. de vſuris. l. j. §. j. (A quibꝰ offi cialibus forancis. (Iubemus.) hoc eñ nec ipſi officiales archi epiſcopi prohibere poſſunt niſi parte vo. ⁊ cum cauſe cognitio ne. j. de appella. ro. vbi no.

¶ De officio iudicis. Rubrica.

Ex literis. (Noſtri mo.) quod immediate in tẽporalibus ⁊ ſpiritualibꝰ ad mo naſterium foſſe noue pertinebãt (officium) hoc enim ad officium iudicis pertinet. ff. de offi. procõ. nequaq̃ aduocatos. ff. de poſt. l. j. §. ait pretor. C. de poſtula. prouidendũ (Non obſtãte) nec eſt contra. j. de appel. ex inſinuatione. quia ibi non dicitur ex hac cauſa recuſationem admiſſam.
1 ☞ Actio dicitur eſſe officium iudicis.
2 In quibus caſibus locum habeat officium iudicis.

Iudicis officium. (Pro acto) po ne caſum. j. de in
1 integ. reſti. c. pe. (Veluti.) † dicit mar. quod offi. iudi. eſt actio. arg. ff. de actio. ⁊ obli. verbũ. ſed Io. ⁊ Azo. cõtra. vt. ff. de mino. quod ſi minor. §. vlti. ſed dicis que vis eſt ſi ſic actio nec ne. Reſpon. quia quando implorabitur offi. iudi. ſ; non vt actio intentatur. in optiõe iudi. eſt negare vel cõcedere: ⁊ cum propono actionem propono auxilium mihi nõ aliunde cõ petens: ſed ex perſona mea. vnde ſiue velit ſiue nõ oportet eũ tã quam mercenarium ſue domine ſeruire. ſcilicet ac mee. C. de po. l. iii. ff. de rei vendi. officium. ff. quod metus cau. metũ. §. ex hoc.
2 ⁊ ſic ſequereṫ abſurdum quod aliquis ſibi ſeruiret. ¶ († Princi paliter) nam ſi non principaliter ſed incidẽter veluti ſuper arti culis que poſt lit. cõteſt. incidunt vel ſuper ipſo proceſſu iudicii petitur reſtitutio ſine ordine iudiciario procedi põt. alias autẽ officiũ iudicis habet locũ in petitione alimentorũ ſiue a minore ſiue a maiore petatur. ff. de libe. agnoſcẽ. ſi qui a liber. in aut. qui. mo. natu. effi. ſui. §. diſcretis. ⁊. §. ſi quis autẽ. ⁊. C. ad ſe. con. orfi. ſi qua. aut. vt li. ma. ⁊ auie. §. illud quoq;. ff. de libe. agno. l. pe. ⁊ l. alimẽta. ff. de libe. agno. l. vlti. ff. vbi pu. e. de. per totũ. ff. de ali. pu. pręſ. l. j. ff. ſo. ma. ſi cum do. §. ſicut aut. de iure do. dotis. C. de iure do. pro heredi. ff. fami. herc. ſi filia. §. ſi filius. ⁊. l. ſi maritꝰ. xvj. q. vij. quicũq;. Item ſi minor petat reſti. de mino. in cauſe. cũ legi bus ſequẽ. vſq; ad. l. vicẽ. item ſi petatur cautio de dam. infec. ff. de dã. infe. l. j. l. dies. ⁊. l. pretor. §. j. de preto. ſtipu. l. j. item cum pe titur ſatiſdatio nomine legis. ff. vt leg. vel ſi. no. ca. l. j. ⁊. l. etiã itẽ cum pater petit filiũ in poteſtate. ff. de rei ven. l. j. §. per hanc: itẽ ſi dñs exigat vltra debitũ a cenſito vel vaſallo. C. libro. xj. in qui bus cau. colo. l. j. aut. de queſtore. C. de colo. ⁊ cen. l. pe. ⁊ vlti. item ſi imponaṫ collecta vltra vires patrimonii. item ſi inhabiles vo centur ad munera vel alii qui vocari non debent. ff. de vaca. mu

ne.ſextūdecimum.§.vlti.C.quēadmodū ad ci.mune.l.j.iij.⁊.iiij.⁊.vj.li.x.item pro exigēdis redditibus a colo.aſcr.⁊ non ipſi cos denegent ea rōne:quia dubitāt an ſint dñi qui redditus exigūt.C.de agricolis ⁊ cen.litibus.§.j.lib.xj.Itē ſi petat ſalarium grāmaticus:geometricus:medicus:rethoricus:aduocat⁹ obſtetrix ⁊ nutrix.ff.de vā.⁊ extraor.cog.l.j.§.j.⁊ per to.titu.item ſi petanṫ fructus a poſſeſſore.C.de rei vē.certam.§.bona.ff.de rei vē.§.preterea.⁊.l.ſi vnus.§.vlti.inſtl.de offi.iudi.§.ſꝫ.ff.de vſur.neqꝫ.ff.de pe.here.ſed ⁊ ſi.§.ſi autē.⁊.§.conſuluit.ff.ſi ſer.ven.l.loci.ver.poſtu.C.de fru.⁊ lit.expen.l.ij.ff.de peti.here.illud.§.predo.⁊.§.ad officiū.itēꝫ ſi petanṫ impēſe ſiue de nouo facte ſiue in refectione.C.de rei vē.l.domū.ff.de peti.here.plene.⁊.illud.§.ad officiū.Itē ſi petuntur vſure in boneſidei iudicijs.⁊ his qui boneſidei iudicij naturā imitantur.C.de in inte.re.minor.C.de vſur.l.ij.⁊.iij.ff.de vſu.vſure.ff.de neg.ge.qꝛ timendū.itē ſi repetaṫ res a medico ꝓpter mala medicamenta.ff.de var.⁊ extraor.cog.medicus.Itē ſi petaṫ vſus aq̄ ciuiliter inſtitute.ff.de ſerui.queſites.ff.ſi ſer.ven.ſicut.§.ariſto.itē ſi petatur riuus inſti vici.ff.ſi ſer.vendi.l.ij.ff.de pub.ſi ego.§.ſi de vſufru.itē ſi petaṫ equa ⁊ partus eius que penes te peperit.C.de rei ven.l.partum.ff.de publica.ſi ego.item ſi mittātur animalia in fundo meo.Item ſi multi homines erāt diſtribuendi per plura ꝑdia.Et plures quam debeāt mittātur vno habes pro illis.v.caſibus vnam.l.ff.de va.⁊ extraor.de vſu.item ſi petaṫ ne quid fiat in via publica vrbana per quaꝫ quis ire non poſſit.⁊ ſi factum ſit quod tollatur.⁊ vt vie reparentur ⁊ ne quid immundum proiciatur.ff.ne quid in loc pu.ſi.l.ij.§.interdictum.ff.de vi.⁊ lo.pu.l.ij.⁊.iij.⁊ vl.Itē ſi agaṫ cōtra eū qui miſſum in poſſeſſionē deijcit vel mitti iuſſum ire nō permittit.ff.ne vis ſi.ei qui in poſ.l.ſi quis miſſus.Itē ſi petat fili⁹ a patre emācipari.ff.de cōdi.⁊ demō.ſic lege.ff.ſi quis a patre.ma.l.vlti.Itē ſi creditor petat poſſidere bona debitoris.ff.ex quib.cau.in poſ.itē ait pretor.⁊.l.igitur bona.l.cū proponas.⁊.l.vlti.argu.C.de preſcrip.xxx.an.ſi quis cauſe.§.vlti.Item ſi petantur ſeparari bona ff.e.l.vlti.Item ſi petatur curator bonis.ff.de cu.bo.dā.l.j.⁊ vlti.Itē ſi petatur ſnīa ꝓnūciari nulla vel proceſſus.ī.de ꝑcu.in noſtra.ff.de offi.dele.cum cōtingat.ff.de fer.l.j.¶†(Alias autem) ſicut imploiat officiū iud.vt det ſibi aduocatū.ſ.c.priori.vel vt cōdēnet aduerſarium expenſis pro cōtumacia:vel fiat miſſio in poſſeſſionē:vel quod repellatur miles a ꝑcuratione ⁊ conſimilia in his enim nō eſt neceſſe li.conteſt.fieri vel ordinem iudiciariū ſeruari ⁊ dicitur incidenter peti officium iudicis:qꝛ illud nō peto ꝓpter ſe:ſed ꝓpter aliud ſicut aduocat⁹ petiṫ propter cauſaꝫ:nō propter ſe.vel qñ imploratur li.pen.vt in preal.iuribus ⁊ vbi etiā aliquid pro ſe petitur ſed ratione rei poſtea habēde vel litis proponēde ex ſua petitione nihil ꝯſequiṫ:nec aliqd iuris ſibi in re q̄riṫ.C.vt in poſ.le.l.j.⁊ idē vbicūqꝫ imponēda eſt ſummaria cognitio⁹(Ad hoc)iud.of.ff.de rei ven.nō ſolū.⁊.l.itē ſi verberatū.§.j.C.de rei vē.certū.inſti.de offi.iudi.§.poſt inchoatū.

¶De maioritate ⁊ obediendientia. Rubrica.

1 ¶Quis debeat in eccleſia maiori honore fungi.⁊ qs debeat vocare capellanos in nu.ⁱ.

a ¶Prior vocabit.ad.Inno.hic.adē.d.an.⁊ abb.l.c.cum nobis oll.ē.ō elec.bart.l.l.j.ff.ō alb.ſcri.⁊ ſe.q allegat cōcordātes in.c.cū oēs.col.pe.v.ſꝫ.dubiū.ē.ō ꝯſt.vbi hoc dicitū inn.hic itelligit ꝓcedere in collegio eccleſiaſtico.⁊ ad inn.ē adō cap.l.erac.ō re mili.co.ij.⁊ alex.l.o.l.j.ō alb.ſcri.eūdē inn.l.c.ij.l pu.ō no.ope.nū.⁊ car.l ꝯſ.xxx.lc.in hac dubita.co.iiij.l pn.

b ¶Exēpti ſunt.abb.in.c.at ſi clerici.col.vij.v.ꝯſidero.ſ.de ſu.refert ⁊ ſeqṫ hic l.c.eccleſia ſacte marie.ē.de cōſt.co.ij.⁊ ibi ſely.col.ij.l fine.

Cum certū ⁊ infra (Prior)inceſſione:ſubſcriptiōe.⁊ rūſione.xvij.diſt.hinc agitur.vltra me.⁊ vt ꝑferaṫ in dignitate vacātiū collatione.lxxiiij.di.epiſcoporū.⁊ etiā in perceptione bñficij.ē.de cōſtitu.c.vl.in ordinatis tū a papa eſt ſpeciale.ſ.e.per tuas ⁊ hꝫ hoc locū in equaliter meritis.nā digniores etiam poſt ordinati in electionib⁹ preferenṫ.viij.q.j.licet.item in his qui eiuſdē ordinis ſunt ⁊ dignitatis.alias autem ſecus.ē.de eta.queris.lxxiiij.diſt.cōſulute.ſ.e.ſtatuimus.Item licet debeanṫ preferri in dignitatibus tamē hoc nō petēt ne in vitium ambitionis incidant.j.q.vj.ſicut.Item in his pre-
1 ualet cōſuetudo.ē.de cōſuetudi.olim.¶†(A maiori)⁊ hac ēt ratione ſcilicet qui maiori honore fungi debet dicim⁹ quod ille qui maioris dignitatis eſt in eccleſia vel ſi non eſt ibi dignitas q maioris eſt ordinis vel ſi ſunt equalis ordinis ille qui prius ordinatus eſt debet nominare vel ſolenniter eligere perſonam nominatam in ſcrutinio niſi forte alius de iure conſuetudinario vel ex priuilegio hoc habet tamen tutius eſt quod ille qui nominabit
2 poteſtatem nominandi a ceteris accipiat.¶†Similiter debet vacante eccleſia prepoſitos vel abbates vel alios quos iure vel de
a conſuetudine conſueuit vocare capellanos ipſe prior vocabit ᵃ ⁊ alij debeṇt ei intendere.ff.de fide inſtru.l.vl.C.de prefec.pretō.l.j.⁊.ij.lib.xij.C.de priori.ſacro.ſcri.l.vbicūqꝫ.⁊.C.de tuto.l.ij.C.de offi.mag.l.nemo.ff.de al.ſcri.l.j.xciij.diſt.a ſubdiaco.xviij.diſt.§.ſi.nam ex quo pre alijs nominari debent ⁊ onus ſimiliter debēt ſubire.tamen cauſas eccleſie nō agent:ſed ſyndicus conuentus:vt no.ē.de reſcri.edoceri.tū nullā iuriſdictionem exercebit ſuper minores ſi non comparerent in capitulo.vel alias ei non obediāt ſed hunc effectum habet poteſtas huiuſmodi:qꝛ non obſtāte abſentia vocator valebit ꝙ pſentes faciēt:nec cōtractus faciet nomine eccleſie:qꝛ nō eſt prelatus eccleſie:ſꝫ hec minora ſibi a iure concedūtur.⁊ credūmus quod ſi nollet conuocare capitulum ꝙ poſſet cogi per ordinariū vel delegatū iudicē ſi pro cauſa citetur ⁊ hec ſunt vera ⁊ obtinent:niſi alia conſuetudo probetur.(Unitatis)id eſt canonice ⁊ concorditer.

1 ¶Quis exemerit clericos de iure imperatoris.
2 Corporales penas imponit papa in ſuis conſtitutionibus.

Si quis decretum (Cōſtitutionē) vel mādatū repete que diximus.ē.de tēpo.ord.ad aures.(Principi) papa.ſi de cōſecra.di.j.corpora.ſicut ecōuerſo.x.diſt.
1 de capitulis.¶†Sed queres quis exemit clericos de iure imperatoris cum prius ei ſubeſſent.Reſpon.quod papa conſentiente imperatore.xj.q.iij.c.iij.aut.de ſanct.epiſ.§.ſi quis contra aut vecle.apud proprios epiſcopos.§.vlt.ſ.de iura.cal.c.j.ſꝫ hic nō ple-
b ne eximunt:vnde dicimus quod exempti ᵇ ſunt a deo.xcvj.diſt.ſi imperator.vel dic quod papa etiā ſine cōſenſu imperatoris hoc potuit eos eximere a iuriſditiōe imperatoris per ſuas cōſtitutiones:qꝛ cū clerici ſpirituales res ſint ⁊ ex toto corpus ⁊ animā dederunt in ſeruitiū ⁊ ſortē chriſti.xij.q.j.c.iij.per cōſequēs pape in iudicio ⁊ cōſtitutionibus ſubſunt.x.di.imperium ſuſcipitis.⁊.ſ.
2 eo.ſolite.¶†(Morianṫ)hic habes qō papa ſuis cōſtitutionib⁹ penas imponit corporales quas tū nō infligit.vt.v.q.vl.delatorem.xxvj.q.ſi quis in prin.xxiiij.q.vl.his a quibus.

Legebatur (Cōſcripſerat)pōt legi ita qō frater articus preſcripſerat chartā quomodo alius ꝓmittat obedientiam in qua chartula notabaṫ iniuria illius qui vocabaṫ ad promittendū obedientiā qui ſine promiſſione obediēs erat.vel pōt dici quod frater ipſe articus cōſcripſerat chartulā de ſua obediētia in qua licet ad petitionē regrētis obedientia ſecerit vocabaṫ ſua iniuria cū abſqꝫ ſpōſiōe obediēs eſſet.¶(Scriptis)arg.ſ.de reg.iur.c.vl.cōtra.xxiij.di.quāqꝫ.Sol.illud in prelato hoc in clerico.⁊ tā ꝑlati quā clerici qñ ſunt ꝓpter priorē inobediētiā ſuſpecti debent iurare obediētiā ⁊ multofortius inde fiet ſcriptura.ſ.eo.cū in eccleſijs.ad manualem autem obedientiā omnes clerici teneri videntur.ſ.eo.his vbi no.

Omnes clerici (Obedire)reges eſt illi epō obediṫ in caſib⁹ ſpiritualibus ⁊ illi pſoluṫ pſonales decimas in cui⁹ diocē.⁊ principalē larem habēt.ar.C.vbi ſe.⁊ cla.l.ij.⁊ ſi in duab⁹ dioce habitat principaliter in illis ⁊ illi duo inter ſe diuident.ff.ad muni.aſſumptio.§.vel iuris pruden.

Illud dicimus in beato Petro ſ.(digniora).xcvj.di.duo.(Victime).lxxxj.di.q ſunt presbyteri.xxxij.diſt.§.verum.⁊.viij.q.j.ſciendū.(Et auſcultare) mandatum implere.

Nolite benignitatis (Increpare).q.d.tātā iperatoribus reuerentiā exhibere debes ꝙ non debes audere eos increpare.v.q.v.nō oīs.ē.de reſcri.ſi quādo.¶(†In temporalibus)⁊ ſic vſ ꝙ ab epiſcopo appellandus eſt rex ⁊ crederē verū in rebus feudalibus:qꝛ tū cognōſcit epiſcopus quaſi ciuilis iudex.ſ.de fo.cōpe.vex ar.ſ.de appel.ſi duob⁹.xviij.di.ſi qs metropoli.ſi aūt alīs ſint dītate eccleſie nō ſpectat ad regē.⁊ ſup hōis illis nō appellabitur rex.e.q.j.nouerint.xj.q.ij.⁊.c.ſe.xxiiij.q.iij.ſi qs depo.(Propter deū)ex quo videṫ ꝙ de libero arbitrio ſit.xiiij.q.j.c.vl.(Sine cauſa)ve inuitat qō in veritate nō precedit.licet ex humilitate meritorū ſit reputare eū ꝓcellere.(Sacerdoti)iterum(Euellas)vitia.(Edifices)virtutes.(Diei)ſpiritualib⁹.(Nocti)cardinalib⁹ ſiue ſecularib⁹.(Aſſurgāt).lviij.di.valētinianus.(Nobis).q.d.vere potuimus increpare ꝓpter autoritatē quā in beato petro accepim⁹.(Duces).ē.de elec.ſignificaſti.(Quicunqꝫ).xxiij.q.j.quicunqꝫ.

Per tuas nobis literas Et.ſ.(decoratur)ar.ꝑ honore exēptorū.ff.qō cū eo q in alie.pot.l.iij.ff.de albo.ſcrib.l.vl.(Obediētia)repete que diximus.ē.de tēpo.ordinan.cū diſtribuendis.Itē non credo ꝙ epiſcop⁹ debeat eū deponere.ar.ij.q.iiij.c.ij.C.vbi ſe.vel cla.l.iij.iij.q.vj.quamuis.

1 ¶Licet epiſcopi aliquarū eccleſiaꝝ cū toto populo in hereſim vel ſchiſma labanṫ eccleſie tamen ille honores ſuos retinent.
2 Poſſeſſio nemini eſt auferenda ſine cauſe cognitione.
3 Cum ius in aliqua re petitur vocari debent alliq nos res tangit.
4 Poſſideri non poteſt eccleſia nec eius dominium haberi.
5 Nominatio habet locum tantum in realibus petitionibus.

Inter quatuor ⁊ infra (iure) Piaratio.¶†(Preiudiciū)no.ꝙ quamuis epī aliquaꝝ eccleſiarū cū toto populo labanṫ i hereſiꝫ vel ſchiſma.nihilominus tamen eccleſie ille honores ſuos retinent.⁊ eccle-

ſiae ſibi

ſias ſibi ſubiectas ⁊ quo ad poſſeſſionē ⁊ quo ad pꝛopꝛietatē. ſ.
de elec. ꝙ diligē. Mel' videtur ꝙ poſſeſſionem omnino admit
tat. ff. ex quibus cau. in integ. denique. ℭ (Subiecte) ⁊ ſunt in poſ
2 ſeſſione earum †poſſeſſio enim ſine cauſe cognitiōe nemini eſt au
ferēda. xij. q. v. c. j. xvj. q. vj. placuit. C. vnde vi. ſi quis in. C. ſi p vim
l. vl. hoc autē bene fatemur quod poſtꝗ partes fuerūt pſentes
ſi conſtiterit qđ qñ ſciſma cepit poſſidebat reſtitueretᷣ ei facta
vel petita reſtitutiōe. ff. ex qui. cau. l. inte. ait pretoꝛ. §. itē ei. vel in
re poſtliminiū. (Abſentē). Scđa ratio in regiſtro ⁊ iūctura que
ſic incipit: idē etiā modo fieri pꝛudentia diſſuaſit ne Piſani ac
Veneti aliqñ quā plures apud cōſtantinopolim hmōi habētes
eccleſias cōtra imperium pꝛouocantᷣ. ℭ (Obediētia) ſicut ex litera
apparet patriarcha ſubiectionē quarūdā eccleſiaꝝ petebat que
realis petitio erat. ſ. quaſi confeſſoꝛia dicebat enim ſe ius habe
re in re. per qđ apparet eā realē inſti. de act. §. j. ⁊ §. ſe. Itē ⁊ ſcđa
petitio q̄ petiīt obediētiā intra ius ſibi eſſe ꝙ pdicti ſibi preſtent
obediētiā. ſimiliter eſt realis ⁊ quaſi cōfeſſoꝛia. ad hoc eſt arg. ſ.
de offi. oꝛdi. cōquerēte. ff. de rei ven. l. j. §. per hanc. C. de colo. fug.
3 per totum. C. in quib. cau. col. vel cen. l. ñ. ℭ †Et no. qđ quando
petitur ius in aliqua re debent vocari illi quos res tāgit vt hic
nec fit abſentibus nonvocatis preiudicium per pꝛoceſſum habi
tum cōtra preſentem a quo petitur obedientia: vt ſcilicet fiat ve
rus poſſeſſoꝛ qui agit. niſi foꝛte illud imputetur ei qui ſcit ſuam
cām ⁊ tacet de quo no. ſ. de reg. iur. quāuis ar. a cōtrario ſenſu. ff.
de re iud. ſepe. §. nam ⁊ ſup. ⁊ quāuis ſi alias ſup coꝛpoꝛalib' re
bus agatᷣ in rē ille q poſſidet vel etiā detinet. vel quocūꝗ mō re
ſtituēde rei facultatē hȝ p̄iudiciū faciet dño niſi nominet dñm in
iudicio vel etiā ſi nolet ⁊ nō cōpareat. ſ. vt lit. nō cōte. qñ. C. vbi
in rē act. l. ñ. in iurib' aūt incoꝛpoꝛalib': licet locū aliqñ hēat no
minatio. ⁊ ad hoc terminus dād' eſt vt veniat dicturus de iure
ſuo: vt hic. ff. de libe. cā. ſi pariter nō tñ ſi venit pcederetᷣ ſcđm foꝛ
mā. l. C. vbi in rē act. l. ñ. vt fiat verus poſſeſſoꝛ cū non habeat fa
cultatē rei reſtituende is qui conuenitur ⁊ tñ nō debeat ſubtra
here obedientiam ei qui eſt in poſſeſſione eius: qꝛ peccaret niſi
pꝛius ab eius obediētia abſoluatur ꝙ hoc non fiet cū nō ſit pre
ſens ille cui modo obedit: ⁊ qꝛ non etiam contra eū actū eſt ar.
viñ. q. vl. nōne imo plus eſt: quia etiam ſi cōtra aliquē feratᷣ ſnīa
⁊ tpe executiōis appareat aliqs q de iure ſuo dicat: ſummatim
cognoſcet iudex. ff. de re iud. a diuo. § ſi ſuper. imo ꝙ plus eſt vꝛ
qđ obedientiam quā alius habet ab eo petere non debeo cū ipſe
eā poſſidere non poſſit: vt no. ſ. de preſcrip. auditis ⁊ dicta nomi
natio ⁊ pꝛoceſſus nō haberet locū niſi cū res alieno nomine poſ
ſidetᷣ ⁊ ſi petā ab eo ipſe rñdeat cōdemnetᷣ pcedetᷣ cōtra eū ⁊ nō
in p̄iudiciū alterius: vt no. ff. de rei ven. is qui ſe. ⁊ l. ſe. ff. de re iu.
☞ ſepe. ℭ †Alii tñ dixerūt ꝙ pcederetᷣ ꝯtra eū in quo dicitᷣ ius ha
bere ⁊ obedire cōpelletᷣ actoꝛi victꝰ: ⁊ habēt arg. p ſe: qꝛ ſi quis
habet autoꝛitatē ad rē ſibi obligatā cui' alius quaſi poſſeſſoꝛ hȝ
C. que res pig. oblt. poſ. nomē. C. de here. vel act. ven. poſtꝗ mul
toſoꝛtius dȝ quis habere actionē in iuribus q̄ qs ſibi de iure cō
petere dicit: ſȝ pōt rñderi in pdictis legib' affuiſſe volūtatē obli
gātis ⁊ vēdētis: ⁊ iō habēt actionē ⁊ qđ eius noīe egit qui ceſſit
4 qꝛ act. ceſſa. ℭ †Alii dicūt quod ſi petatᷣ eccleſia habet locū noīa
tio ⁊ pꝛoceſſus predic. l. ſi autē obedientiā ſec': ſed certe hoc non
vꝛ verū cū eccleſia nō poſſit poſſideri. nec ei' dñium haberi. ff. de
rerū diui. l. j. ſed tñ ratione iuriū ep̄alū vel alioꝝ cōpetat qua
ſi poſſeſſio ⁊ petitio rei. ff. de cōtrahē. emp. qui tabernā. ff. de leg.
j. ſi domus. §. vl. alii dicunt ⁊ foꝛte melius qđ ſi aliquis nomine
alterius poſſideat vel detineat iura alterius: puta quaſi vicari'
vel quaſi coadiutoꝛ: vt. ſ. de offi. oꝛdi. qm̄ tunc habet locū nomi
natio ⁊ pꝛoceſſus. l. predicte. qꝛ facultatē habet tēpoꝛaliū reſtitu
endoꝝ q̄ de facto tenet. ff. de rei ven. officiū a clericis autē obedien
tiā quā alius in eos poſſidet. puta epiſcopalē vel archi. petere nō
poſſum qꝛ nec ⁊ ſi ipſi clerici ⁊ ſponte exhiberi vellent nō debeo
recipere ⁊ ſi recipio pecco ⁊ puniēdus ſum. xvj. q. iij. placuit. Itē
quia eadē obediētia in eiſdem pluribus deberi nō pōt. ff. de acq.
poſ. poſſideri. §. econuerſo ſed ſi ego peto obedientiam quaſi ſub
alio ſicut ſi archi. ſiue abbas. vel certi pꝛelati ſub epiſcopo petāt
obedientiam archidiaconalem. vel abbatis volentis preiudica
re obedientie epiſcopali vel epiſcopi vel pape non differtur pꝛo
pter aliquam nominationem petitio actoꝛis: qꝛ ius debitum ſi
bi non peto: ſed meum quod eſt alienum a ſuo. ar. ſ. de exceſ. pꝛe
la. ad hoc. xxiij. diſt. quamuis. ⁊ opp. xi. q. iij. qui reſiſtit. ⁊ c. ſeq.
5 ℭ †Et hec vera ſunt quando peto obedientiam preſtari rōne lo
ci vel rei. ſi aūt ratione perſone: puta qꝛ pꝛomiſit mihi obedire hic
nullo modo nominabit alium in iudicio. Nominatio enim tan
tum in realibus petitionibus locum habet. vt in. l. pꝛealle. ſȝ hec
petitio eſt perſonalis tātum. Si ergo vult pꝛudenter agere ille q
petit iura epiſcopalia pꝛimo inquirat quis poſſideat. ⁊ ſi inuene
rit iura epiſcopalia nulli preſtari: ſed clericos vel eccleſias pꝛo li
beris ſe gerere implozabit officium iudicis contra eos de cauſa
poſ. cum olim. ſ. de re iu. cū inter. ff. de rei vend. l. j. §. per hanc. ff.
de lib. ho. ex. l. deinde. §. hoc interdictum poteſt etiam contra

clericos qui ſe gerūt p liberis intētare in rem preiudicialē dicēs
⁊ petēs eos tāꝗ ep̄s in ſuos clericos. inſtitu. de ac. §. p̄iudiciales
⁊ in caſu aget. de li. exhi. ff. de lib. ho. exhi. l. pe. ⁊ vl. ſi vero ab alio
detineantᷣ hec iura. vel ille qui nō cōtendat ſe pꝛelatū eoꝝ: nec ēt
inuitos detineat idē dicim'. ſi vero detinētes cōtēdat ſe pꝛelatū
eoꝝ ēt ſi voluntarios detineat potes eos exhibere. ff. de lib. exhi.
☞ l. vl. ℭ †Idem dicimus ⁊ ſi non contendant ſe ius habere: ſed in
uitos detinet. ff. de lib. exhi. l. j. poteſt etiam eos ⁊ iura predicta vē
dicare de iure canoni. vij. q. j. non opoꝛtet. ar. ff. de rei ven. l. j. §. j.
⁊ l. lxxij. di. per totum. ⁊ no. quod preiudicialis in rē cōpetit tātū
cōtra filiū vel pſonas alias que ſui controuerſiā faciūt. Item in
ea queritᷣ an ſit filius me': ⁊ per ſimile an cleric' me'. in rei ven.
aūt de iure cano. queritᷣ an ſit in poteſtate mea vel nō. Itē datur
rōne poſſeſſionis quā alius habet ⁊ cōtrouerſie quā facit. ⁊ bene
nobis vꝛ qđ ſi plures dicant ſe habere ius in aliqua eccleſia ſiue
ep̄ale ſiue aliud qđ poſſunt inter ſe contendere. ſ. de pſcr. auditis
vbi no. ⁊ facit ad hoc: qꝛ cōfeſſoꝛia cōpetit nō ſolū cōtra poſſidē
tē rem in qua petitᷣ ſeruit' vel ius ſed etiā cōtra quoſlibet turbā
tes ius vel ſeruitutē. ff. ſi ſer. ven. ſi qs di. ſed ⁊ pñt ambo agere cō
tra illū qui rē poſſidet q ſeruitutē vel ius dȝ. ſ. de ſen. ⁊ re iud. cū
ſu p. nā nō eſt pꝛohibitū plures cōtra eūdē agere ſup eadē re. ff.
de pe. he. cū idē. ff. de rei ven. is a quo. ⁊ l. ſeq. ff. de noxa. ac. ſi qs a
multis. nec obſtat ſi dicas: qꝛ nō habet facultatem rei reſtituen
de cū alius illud poſſideat qꝛ illi non fit preiudicium niſi ſit in
culpa per taciturnitatē vel alio modo. ſ. de re. iur. cū ſup: tñ ſi pꝛu
dēter hic pcedere vis voca clericos ad iudiciū quos petis tibi
ſubditos vel in quib' petis iura ep̄alia. ⁊ da eis libellū: quia ſi
cōfeſſi fuerint tibi deberi petita. ſȝ ſe nō hēre ptātē ea pſtandi: qꝛ
alius eos poſſidet vel alia iura in eis tūc feratur diffinitiua ſnīa
cōtra eos faciet ius inter partes vt de cetero nō poſſint ſup peti
tis l libello cōtradicere ſȝ obedire nō coguntᷣ: qꝛ abſentib' nō cō
tumacib' nō dȝ aliqđ p̄iudiciū generari: vt pdictū eſt. Si vo ne
gēt petita in libello vel etiā dubitare de eis ſe dicāt ea foꝛte rōne
qꝛ foꝛte ali' eos poſſidet: qꝛ p eodē reputatᷣ. ff. de peti. here. ſi de
bito tūc ſui ꝯtrouerſiā facere videtᷣ: ⁊ tūc pcederetᷣ ſȝ modū hic
ſuperi' dictū: ſȝ nūꝗ ſup obediētia vel alus ab aliis poſſeſſis aliꝗ
cuiquā fiet p̄iudiciū vt iā dictū eſt. (Cū ⁊ ipſi) ſcđa rō. (Rebel
lis). ſ. de elec. quia diligentiā ar. cōtra. ff. de bo. poſ. etiā fide.

Q Uod ſuper his. et infra.

(Dioceſanus) cōtra. xvj. q. j. cū' p vtilitate. ℭ So. ab
bates qui habēt populū ep̄o. i. dioce. aſtringuntᷣ. ⁊ iō
ad ſynodū ire coguntᷣ. xviij. q. ñ. §. vl. xviij. diſt. epiſcopus ⁊ qđ pl'
eſt pꝑter populū etiā exempti coguntᷣ ire ad ſynodū. ſ. de priui.
ex oꝛe. Alii aūt qui nō habēt populū nō tenentᷣ lege dioce. exēpti.
ex quo eīn populū habēt debet habere cathedrā in eccleſia ve ibi
pdicet. ⁊ ſi dās decimat partē earum oblationū habebit ep̄s. ſ. de
ſepul. in nſa. de hoc no. ſ. de ſta. mona. c. j. ℭ (Statuēdum). q. d.
ſi in citatiōe exprimeretᷣ iniuſta cauſa nō debet venire. ⁊ idē ſi ſci
rēt cōſiliū cōuocari pꝑter malā cām. ⁊ eſſet talis cauſa cui cōtra
dicere nō auderēt ſi preſentes eſſet puta ſi eſſent ſuper fauoꝛe pre
ſtando pꝛincipi excommunicato.

1 ☞ Per literas pꝛobari poteſt alicuius crimen.
2 Regularis de inobedientia ſuſpectus cogitur ad iurandum obe
dientiam.

C Um in eccleſijs (Sācti victoꝛis pꝛi
oꝛ) Ro. potes excōi
cationis ferri ſententiā in canonicos. nā oꝛdinari' eſt.
de hoc no. ⁊ de offici. archi. cū ab eccliarū. ⁊ c. quāto.
1 ℭ †(Preſcriptis) ⁊ ſic videtur quod per literas pꝛobetur alicu
ius crimē. ñ. q. vl. epiphaniū. ſed ꝯ. ñ. q. vl. per ſcripturā. Sol. hic
nō reputat pꝛobatū crimē quantū ad diſpoſitionem: ſed quātū
2 ad abſolutionē. Itē nō agebatᷣ criminaliter. †(Iuramentū) no.
regularis inobedientia ſuſpect' cogitᷣ ad iurādum obediētiā. ar.
ſ. e. legebatᷣ. ff. de iud. in omnibus. ℭ (Superbe) cauſa quare co
gantᷣ iurare ⁊ parere mādatis pꝛioꝛis hic aſſignatur ſcilicet qꝛ
pꝛimo cōtumaciter hoc renūciauerat alioquin cū abſoluti eſſent
a ſuperioꝛe preſtito iuramento aliud vlterius preſtare debēt ſed
vel remittendus eſt ad excōmunicatoꝛē vt faciat mandata. ſ. de
offi. dele. pꝛudētiam. §. vl. vel cogēdus ſatiſfacere excommunica
toꝛi. ſ. de offi. oꝛd. ad repꝛimen.

H Is que pꝛo eccleſia (vel clerici)
habes quod
ſimpliceſ clerici manualē obediētiā ſuo plato debent
exhibere. gdā tñ dicūt contra etiā hic dicūt obtinuiſ
ſe pꝑter cōſuetudinē. vel eſſe ſpeciale in cardi. (Capellā) epiſco
po eīn moꝛtuo poteſtas iuriſditionis trāſfertᷣ in capitulum. ſ. eo.
cū olim. ſ. de her. ad abolē. lxv. diſt. c. vl. ar. ⁊ xxiij. diſt. in nomine.
vij. q. j. pontifices. ea autē que ſunt oꝛdinis deuoluūtur ad ſupe
rioꝛem vel vt faciat. vel vt viſitatoꝛē ſuperſtis cōſtituat. vt. lxj. di.
obitū caſū. de hoc not. ſ. de her. ad abolē. ℭ (Excepta) not. qđ
alio iure cēſeantur iſta quā illa preter excōicationē que nō ſpe

ctat ad capitulũ niſi de ↄſuetudine:ſ3 qꝛ ꝑ ꝓbatiões ↄſtat aliud obtentũ in his q̃ in illis vel qꝛ ꝓpter ſcãdalũ vel aliã cãm alter volebat ꝓuidere in his nã de iure matrix eccleſia hoc põt in ſubditas eccleſias q̃ hic ꝑ hãc decr. ſeruant̃ card. ℭ Aliĩ aliter ꝛ forte meliꝰ dicũt ꝙ hic q̃ card. ſeruant non habent de iure in ſuis eccleſijs: ſed card. vel alius prelatus hic recipit a papa vel alio cõfirmatore. vt no. ſ̃. de offi. or. quãto. ꝛ hoc ex eo apparet. qꝛ cũ ex cõicatio ſit mucro ẽpalis. xx. q. iij. corripiant̃. capitulum hẽe non põt per ſe nec card. hoc habent ab eo. ꝛ ideo papa ſibi hoc reſeruauit. ꝛ de hoc no. ſ̃. de here. ad abo. ſed dicit quare non expreſſe hoc determinauit. ſed tantum ſue prouidentie reſeruauit. Rñ. qꝛ conſuetudo vrbis contraria allegabatur. ſ. qð capitulũ excõicaret ꝛ corrigeret etiã vacãte eccleſia de correctiõe. Et dicimus ꝙ capitulũ vel titulus cam facere nõ põt de iure ſuo puniendo de crimine vel ſnĩam ferẽdo: ſ3 poſſet facere capitulũ qð eis concedit in quo plus monitionibꝰ intendunt q̃ directe cognoſcendo. ar. ſ̃. deo ſti. archipreſ. c. ij.

1 ℭ Abbatiſſa põt ſuſpẽdere clericos ſuos ab officio ꝛ bñficio.

Dilecta in chriſto filia

(canonicas) que nõ ſunt ꝓfeſſe ꝛ poſſunt habere ꝓpriũ ꝛ matrimoniũ cõtrahere. vt. xxij. q. v. c. vl. ꝛ tales multe ſunt in Alemania.

1 ℭ († Suſpendat) No. hic qð abbatiſſa põt ſuſpendere clericos ſuos ab officio ꝛ bñficio. Et hoc eſt ea rõne: qꝛ ex cõſuetudi-

a ne iuriſditionẽ [a] h3 ordinariã. ſ. de arb. dilecti alſ enim eſt cõtra ius cõmune. C. de arb. l. vl. excommunicare autẽ nõ poſſunt vt hic nec abſoluere. ſ. de ſenten. ex. de monialibu. rationem iuuenies. ſ. de pe. ꝛ re. noua vel poteſt dicere. qꝛ ex conſuetudine induci non põt vt interdictum de iure ponere poſſit: ſicut nec excõicationez nec hic dicit abbatiſſe interdictum tenere.

a ℭ Iuriſditionẽ h3. alle. frã. ere. l. i. ſi. C. de arb. ꝛ adde ꝙ ẽt õr hẽ dignitatẽ vt late ꝑ fely. i. c. meminimꝰ co. ij. vẽ. vlteriꝰ q̃ro. ſ. õ accu. adõ tñ ꝙ abbatiſſa ñ õr hẽ prelaturã ordinariaz ſtra tho õ acq. l. iij. ſen. diſt. xxv. arti. ij.

1 ℭ Poteſt capitulum iura epiſcopatus proſequi: quando in ꝑiudicium epiſcopatus aliquid facit capitulum.

2 Appellatio poſt preſtitum iuramentum ad quid valeat.

3 Preſumitur contra appellantem extra iudiciũ niſi proſequat̃.

4 Laudabiles ꝛ preſcripte conſuetudines ſeruande ſunt.

Dilecti filij archid.

(capitulum.) ℭ † Nota capitulum proſequi iura ẽpatus quãdo epiſcopus in preiudicium ẽpatus aliquid faciat. ꝛ idem intelligitur ſi ſit negligens. ar. xij. q. ij. nõ liceat. ꝛ eſt multũ no. dignum qð capitulum non ſolum appellabat pro iuribus epiſcopatus ſed ẽt ſup his cãm ꝓſequit̃ ꝛ etiã eis proſequentibus epiſcopus abſoluitur. ꝛ hoc eſt ea rõne. qꝛ hec abſolutio non perſonam: ſed rem tangit cuius noĩe capitulũ appellauit ꝛ egit. ꝛ qꝛ hec ſpecialia ꝛ dignitates eccleſie ſunt cõmunia ꝛ cõiter tenent̃ ab ẽpo ꝛ ſic l3 ẽps ſit caput. ſ. de verb. ſig. cum clerici. (Exigẽtes) cũ effectu ſc3 ꝑſtitit vt in ſi. innuit̃. vel dic qð appellatio preceſſit iuramentũ. ſ3

2 ſed poſtea iurauit. ℭ († Appellauerunt) ad quid valet appellatio poſt preſtituz iuramentũ. Rñ. ad hoc appellatur ne exigeret aliquid occaſione preſtiti iuramẽti inſoliti ꝛ contra conſuetudinem alioꝝ preſtiti cũ hec appellatio eſſet ex probabili ꝛ veriſimili cauſa interpoſita. nã nõ eſt veriſimile ꝙ aliud iuramẽtum ſolitus eſſet preſtare ille epiſcopus q̃ aliĩ. ℭ Dicunt quidã ꝙ non debet patriarcha exigere aliqua occaſione illius iuramẽti citra appellationẽ. ꝛ ſi exigeret ꝛ ẽpo preſtaret anteq̃ ſuper pricipali procedat̃ reuocatur. ꝙ non placet. de hoc not. ſ. de appel. bo. me. non tñ credo qð tales appellationes que ſiunt extra iudicium a grauamine ſufficit ad citationem niſi iterum citet̃ a iudice. nec ad hoc quod appellatus debeat comparere in termino quez appellans extra iudiciu3 prefixit. in electoſibus. ſ̃. de elec. ſtatuimꝰ ſi autẽ vult in termino cõparere põt etiã ꝛ h3 beneficiũ conſtitutionis que eſt. ſ. de appel. cordi. ꝛ illius decre. oblate. qꝛ ſi appellans terminum quẽ prefixit appellationi preueniat. vel alſ maliciose ſupplantaret: appellationis litere non valebunt ſi enim cõtradiceret̃ ſequeretur quod quis poſſet citare aduerſarium qñ vellet. ꝛ alia abſurda. ar. cõtra. ſ. de ap. cũ ſit. ℭ Quidã tamen dicunt ꝙ hoc iuramentum preſtitum fuit poſt appellationẽ ex ꝓbabili ꝛ veriſimili cauſa emiſſa. ꝛ ideo poſt talem appellationez nec preſtandum nec recipiendum fuerat iuramentũ. ꝛ ſi poſt appellationem probabilem preſtetur anteq̃ per illud iuramentu3 aliquid fiat debet reuocari iniqua adiectio iuramenti vt in preal. decre. hoc nõ placet quibuſda3 per omnia. non eñ credunt qð propter cam appellationem emiſſam quis debeat dimittere vti iure ſuo. ſicut nec papa propter ꝓhibitionẽ. C. debi. ven. pig. im. non. p. l. i. C. de reſcin. vend. ſi maio. ff. pro emp. l. pe. nec ob ſlo quitur decr. bo. me. nam ideo ſibi reſtituitur. quia erat in poſſeſſione. ꝛ fructus redduntur. qꝛ ratione poſſeſſionis debẽtur. Ite3 hoc petierunt ibi. ſc3 ſe reduci in eũ ſtatũ quo erãt tpe appellationis emiſſe. ꝛ erãt in poſſeſſione. ꝛ ideo in ea reducti fuerunt ſ3 hi qui appellabant ne preſtetur iuramentum vel ne occaſione iuramenti preſtiti aliud exigatur non ſunt in poſſeſſione bonu3 qꝛ non ſoluere ꝛ non exigi iuramentum poſſideri non poſſunt: nec ſunt talia que poſſunt poſſideri vel quaſi. vñ non põt reſtitui in huiuſmodi poſſeſſionẽ. ſed ſi alſ appellat extra iudiciũ ad hoc valet appellatio. quia nouũ poſſeſſorem puta eu3 qui emit poſt ap. facit ma. fi. poſſeſſorem quod ex eo apparet. qꝛ ſi poſt probauit rem ſuam eſſe reſtituet fructus medij tẽporis. C. de rei vẽ. ſi fundum nõ autem id dico in veteri poſſeſſore. ar. ff. pro emp. l. pe. cõparãt enim appellationez extra iudiciũ inhibitioni ſiue denunciationi. cum forte etiã poſſet dici qð idẽ eſt ſi appellet extra iudiciũ ſine cauſa ꝓbabili vel veriſimili. ſ. ne moleſtet eũ q in poſ. eſt. ſ3 hoc nõ placet. qꝛ o3 ꝓbare poſſeſſionẽ ꝛ poſſeſſio reſtituit̃ poſſeſſori cũ fructibus. Et idẽ ſi appellat vt emas fundũ. qꝛ ſuꝰ

3 eſt qꝛ op3 eũ ꝓbare fundũ ſuũ ꝛ poſt reſtituetur. ℭ † Itẽ ſi aliqs appellet extra iudiciũ preſumit̃ cõtra eũ niſi ꝓſequat̃. ſ. de dolo. cũ dilecti. ꝛ põt dici ꝙ vbi appellat̃ etiã extra iudiciũ implorabit reuocationẽ eoꝝ q̃ facta ſunt poſt appelationẽ officio iudicis petendo reduci in ſtatum quo erant tempore appellationis emiſſe. cũ alſ ſi nõ appellaſſet oporteret eũ intẽtare interdictũ recuperãde poſſeſſiõis. arg. predi. decr. bo. me. ꝛ que ibi dixĩꝰ hic repete vbi. ſ. in interdicto neceſſe eſt ꝓbare ſe poſſediſſe ꝛ ſpoliatũ eſſe ſ3 hic. ſ. vbi appellat nõ habet neceſſe ꝓbare poſſeſſionẽ. vel ſpoliationẽ ſed ſolũmodo ſtatim l quo erat. ℭ † Vel dic ꝙ qñ ſic appellatur extra iudiciũ appellãs põt petere reduci in eũ ſtatu3 in quo erat tpe appellationis emiſſe. ꝛ hãc petitionẽ recte tenebãt ẽt cõtra nõ ſpoliantẽ nec recipientẽ ſcienter a ſpoliatore. vt preal. decre. bo. me. cõtra quos nõ habet locũ interdictũ. ſ. de reſt. ſpo. cũ ad ſedẽ. ſed cõditio ex decreta. ſepe aliĩ tñ dicũt nec cõtra talẽ. ſ. nõ ſpoliãtẽ predictã petitionem admittendam. ℭ Itẽ ad aliud v3 ꝑdicta ap. qꝛ quicqd poſt ap. talẽ ſit dũmodo ꝓbet̃ veritas cauſe app. ẽt a iudice puta ſnĩa excõicationis vel alia nulla eſt. ſ. de ap. dilec. ꝛ c. ad audiẽtiã. cũ alſ ſnĩa excõicatiõis ꝛ ẽt alie tenerẽt. l3 eſſent iniuſte. ℭ Eſt ꝛ aliꝰ magnꝰ effectꝰ huius ap. qꝛ nõ obſtabit ei ꝓſequẽti ap. hec exceptio excõicatiõis. ſ. de excep. cũ inter. ſi autẽ nõ appellaſſet: ſ3 tãtũ ꝑ ſimplicẽ querimoniã iret ad ſuperiorẽ obſtaret ſibi dicta exceptio. caueat̃ igit̃ ſibi q appel. hãc vult ꝓſequi vt dicat peto reuocari quicqd factũ eſt poſt ap. alſ eñ ſi omiſſa cã ap. ageret obſtaret exceptio excõicatiõis. ꝛ hãc app. ẽt extra iudiciũ factã vltra annũ ꝓſequi nõ põt. ſ. de app. cõſtitutꝰ. ꝛ credo qð etiã poſſunt ꝑſigere terminũ ap. ſue ar. de ap. l3 aduerſarius cõparere nõ teneat̃. vt iam dictũ eſt. ℭ Ite3 ſi nõ proſequat̃ appellãs ap. ſuam punitur in expẽſis. ſ̃. de reſcrip. ex parte. e. ſ. de ap cum ſit ro. ℭ Itẽ reuocãt cauſam ad ſuperiorem quod qualiter ſiat no. ſ. de his que ſi. a maio. parte capi. cum in cunctis. Item non valẽt litere ſuper eo de quo appellatũ eſt niſi de eo. faciant mentionem vt in preal. decre. ex parte. e. ꝛ qꝛ ſic ꝓcedit̃ in hac ap. extra iudiciũ facta ſicut en ea q̃ ſit in iudicio patet qð eque nõ obſtat excep. excõmunicationis nec diſtinguo appellet quis a iudice ſuo vel aduerſario. ſ. de appel. bo. me. quãuis aliqui diſtinguãt ꝛ hic adde qð no. ſ. de appel. ad audientiam. ℭ Itẽ ap. extra iudiciũ nõ ſuſpẽdit effectũ ẽt corã eoꝝ q̃ ꝑcedũt ap. ſed eoꝝ que ſequunt̃ tñ. ſ. de ap. cõſtitutꝰ. vbi no. ſed illa ſit in iudicio ſuſpendit effectũ etiam eorũ que precedunt ap. ff. ad tur

4 pil. l. i. §. ſi. ℭ † (Conſuetudinis) hic vult dicere qð licet ẽps iuraucrat ſeruare omnes cõſuetudines quas hactenꝰ ẽpi caſtellani exhibere cõſueuerũt patriarche graden. tñ ꝑter ꝑdictã iuramẽti cõſuetudines nõ laudabiles vel etiã laudabiles ſ3 non ꝑſcriptas ſeruare nõ tenet̃ ſed per hoc ꝓbat̃ qð dicit̃ hoc nõ tollit̃ qn alſ legitime cõſuetudines ſeruentur. ſed de laudabilibus ꝛ ꝑſcriptis dicẽdũ eſt qð l3 ſeruende ſint alſ. nõ tñ ꝓpter tenorem huiꝰ iuramẽti. ℭ † (Ad alios) puta qꝛ eſt ibi aliquod capitulum de ſeruanda cõſuetudine. ꝛ erat conſuetudo de ſoluendis aliquibꝰ iuribus annuatim ꝙ nõ eſt licitũ a nouo prelato exigere quãuis licitũ ſit iurare pro obedientia. ſ̃. de electio. ſignificaſti iuramenta enim ſolito nihil addendũ eſt: qꝛ ſi permitterent̃ aliqd addere aliq cupidi dignitatis aliquãdo inſolita ꝛ indebita adderẽt cõtra. ſ. de cenſi. ſignificaſti. vbi aliquod nouu3 additur iuramẽto ſcilicet de nouo cenſu ſoluendo. Sol. hoc habet locu3 in iuramẽtis que a iure vel cõſuetudine generali addita ſunt quale eſt hoc iuramẽtũ qð ꝑſtaret epiſcopus ordinatꝰ ſuis prelatis. ſ. de iureiur. ego. ſed illud iuramentũ de quo illa decre. loqtur nullo iure inductũ. ꝛ ideo licitũ eſt cuiqꝫ ſibi preuidere ꝑ quaſcũqꝫ cautiones vult ꝛ põt dũmodo nõ ſint cõtrarie iuri. ℭ (Teneri) ꝛ bene: qꝛ in preiudiciũ eccleſie preſtitũ iuramentũ non potuit eũ ligare. ſ. de iudi. c. ij. hoc autẽ ſolũ qð poſt ap. ꝑſtitum eſt vel ante valet quominus obſeruetur. dũmodo ſine interitu ſalutis eterne ſeruari poſſit. ſ. de iureiuran. ſi vero.

Cum olim tam

ꝛ. ſ. (priuati) forte qꝛ ſcienter elegerant indignum. ſ̃. de elec. ſcriptũ. (Placet) repete que diximus ſ̃. eo. his que.

1 ℭ Qui ſunt in maioribus ordinibus preferuntur aliis in portionibus. ꝛ quando in maioribus ordinibus conſtituti nõ gaudeãt beneficio huius decre. habes in nu. i.

Statuimus

Statuimus (ordine) de hoc no. ſ. eo. c. j. (In portiõe) huic decr. cõſo
nare vr. ſ. de iure pa. poſtulaſti. hec decre. loquit̃ ſʒ cõ
ſuetudinẽ vrbis q̃ talis eſt ꝙ fere in oīb⁹ eccleſijs
minores clerici q hñt recepti in clericos eccleſiarũ ⁊ eius canoni-
cat⁹ in eis hñt ⁊ ibi faciũt īferiora ſeruitia. ſ. purgãt eccleſias accẽ
dũt lãpades pulſant cãpanas. ⁊ i his ſeruitijs ⁊ ibi hẽdis ſunt p
tres vel quatuor annos añq̃ percipiãt bñficia q̃ hic portiões ap-
pellant̃. ⁊ ſʒ an̄ cõſtitutionẽ iſtã obtineret ꝙ q pri⁹ recipiebat̃ pri
mo portionẽ reciperet ꝓpter hãc cõſuetudinẽ remouet ⁊ ſtatuit
ꝙ q ſunt i maiorib⁹ ordinib⁹ alijs ꝑferant̃. Sʒ his cõdicere vr.
ſ. de reſcri. capl̃m. vbi dicit̃ qᵭ nõ ſolũ ꝑmo recept⁹ oʒ aliis ꝑfer
ri. ſʒ ẽt his ꝑ qb⁹ prio ſcriptũ eſt: ſed dic illud loq vbi nõ eſt hec
cõſuetudo vel ꝑbẽde niſi ſint diſtincte. nã vbi ꝑbẽde ſunt diſtincte
quã cito recept⁹ eſt hʒ ius in oībus cõibus. ſ. de cõſti. cũ. M. ſ. de
ꝑbẽ. dilect⁹. Itẽ ibi nõ dicit ꝙ plures haberẽ ius ⁊ vn⁹ eſſet ꝑfe-
rẽd⁹ imo vn⁹ ſol⁹ tñ. ſ. ille ꝑ quo ſcriptum fuerit ius habebat.
2 ¶ † Itẽ no.ᵃ qᵭ primi. vni⁹ cõſtitutiõis nõ habẽt clerici in maiori
a b⁹ ordinib⁹ cõſtituti. ſi ante eos alij in minorib⁹ ordinib⁹ cõſti-
tuti ius habeãt ꝑ quos petere poſſent futuras ꝑbẽdas vel portio
nes puta q2 recepti eſſent autoritate pape. ⁊ ita ꝙ deberẽt habe-
re primas vacaturas prebẽdas. nã iniuſtum eſſet qᵭ primo rece-
pti ꝑ receptionẽ ſecũdorum ius ſuũ amitterẽt. ſʒ ſecus ſit in alio ca
ſu vbi recepti in canonicos nihil iuris habẽt nec in ꝑbẽdis vaca
turis neqʒ i portionib⁹ cũ tales vacature ſint ꝓhibite. ſ. de cõceſ.
ꝑbẽ. vel ecc. nõ va. c. j. ⁊ dicim⁹ generaliter ꝙ ſʒ hmõi electoribus
de ꝑdictis canonicis ſic receptis eligere quos volũt ⁊ ꝑ hãc cõſti-
tutionẽ tenent̃ ꝑferre in maiorib⁹ ordinib⁹ cõſtitutos. ⁊ ẽt niſi cõ
ſuetudo cõtrariũ teneret ẽt ſi eligerẽt extraneũ teneret electio ⁊ habe
ret ꝑbẽdã cõtra in penã eorum tenent̃ ſibi interim iniãtũ ꝓuidere.
☞ ſ. de ꝑbẽ. dilect⁹. ¶ † Sʒ queres qd ſi recepti ſint autoritate pape
ad ꝑbẽ. cũ ſe facultas obtulerit. nã hic videt̃ aliud dicendũ ꝙ qñ
recepti ſunt ad primas vacaturas: q2 poſſet intelligi ꝙ tũc tñ
offerret ſe facultas qñ nõ eſſent aliqui maiores q eſſent minori-
bus preferendi. ſed nos idẽ dicimus in vtroqʒ caſu. q2 cũ primis
primo ſit ius queſitũ. licet ſint minores ⁊ ſcᵭo recepti facultas
ſe offerret ꝑmo i ꝑma vacatiõe. ⁊ ſcᵭo in ſcᵭa. ⁊ ſic de alijs. (Po
tiorẽ). i. priorẽ. alʼs beneficia debẽt eſſe equalia. vt not. ſ. de cõſti.
cum veniſſent. vel hic attendit ſpecialem conſuetudinem.
1 ☞ An epiſcopus excommunicet archiepiſcopum delinquentẽ
in ſua dioceſi.
2 Epiſcopus ſuper omnes ſibi ſubditos diſpoſitionem habet.
1 Cum (inferior) †. Hoc ſic dicim⁹ eſſe qᵭ epiſco-
pus archiepiſcopũ ſuum in ſua diocesi de
linquentẽ non excommunicabit neq3 contra eum excõ
municationẽ vel accuſationẽ ciuilem audiet. ſed corã
dño patriarcha vel papa cõueniendus eſt. xxi. diſt. ſi cõmittitur.
⁊ c. ſi. xvj. q. j. ſuper. ⁊ eſt ad hoc ratio. quia eſt archiepiſcopus ita
intra terram ſue iuriſditionis ſcilicet intra ſuaʒ prouinciã ſicut
epiſcopus. vt no. ſ. de offi. ordi. paſtoralis in princ. Item nullus
debet iudicare archiepiſcopus ſuum ſuffraganeum ꝙ ſuffraga-
neus ratione criminis metropo. imo plus videtur quod etiam
ſi epiſcopus haberet alium epiſcopatum. ex diſpenſatione extra
prouinciam quod ſuũ metropolitanum ratione criminis vel cõ
tractus nõ poſſet condemnare propter predictam rationem. ar.
predicti capituli. ¶ Alij tamẽ hic dicũt contra. ar. pro his. xvj.
qᵭ. j. c. j. ſ. de priui. cum capella. ⁊ quamuis poſſet dici ⁊ bene qᵭ
aliud eſt in epiſcopo qui vniuerſaliter eſt ſubiectus archiepiſco
po. aliud eſt ſi ratione alicuius poſſeſſionis ſortiatur eius foruʒ.
ex delegatione autem ſuperioris poteſt bene eũ iudicare. ¶ (In
2 ferior) xxj. di. inferior. ¶ († Exercerio) ex quo enim legitime epiſco
patus conſtitutus eſt in aliquo loco ipſe ibi ſuper omnes habet
diſpoſitionem. ⁊ ſi ille archie. fuerit infra dioce. deſignatam ſibi
enim ſubierit niſi priui. defendatur. xj. q. j. regenda. ⁊ c. ſequẽ. ſ. de
offi. ord. conquerẽte. ſed ſi non eſſet ibi epiſcopus ⁊ excõmunicaſ
ſet eum propter delictũ in ea commiſſuʒ teneret excõmunicatio.
ar. vj. q. iij. placuit. C. vbi de crimi. agi opor. aut̃. qua in prouincia
cõtra alij dicant hanc. q. de maioribus ad epiſcopum referendaʒ
ſ. de offi. ar. c. j. ⁊ c. ad hoc. q2 nec ſuper abbates iuriſditionẽ ha-
bent. ſ. de offi. archi. c. vl. ergo multominus ſupra epõs intra ei⁹
archi. ſitos ſed poſſet reſponderi illi decre. que loquit̃ quãdo nõ
habet iuriſditionem ordinariam ſuper mona. ſui archi. ſed ra-
tione criminis bene habet vbi ceſſat cõmune priui. C. vbi de cri-
mi. agi opor. aut̃. qua in prouincia vbi dic vt. ſ. de fo. compe. cum
contingat. ¶ (Uideris) hoc ad arbi. boni viri referendum eſt.
ff. pro ſocio. ſi ſocietatem.
1 ☞ In negocijs vniuerſitatum ſufficit requiri rectores vel ido-
neiorem partem.
2 Nedum epõs ſed alios prelatos ⁊ ſaltẽ capitulum in arduis ꝓ-
uincie negocijs requirendum.
3 Poteſtatis cuius intereſt qñq3 prohibere actorẽ ⁊ reũ litigare.
4 Nonnunq̃ ex tranſuerſo veniens retardat prouiſionem pape.

Uniuersis doctrina (prelatorũ) om
niũ qui ordina
riã iuriſditionẽ habẽt. ſ. de offi. arc. cũ ab. meli⁹ videt̃
ꝙ ꝑlatos vocet epõs per id qᵭ ſequit̃ ⁊ cathedralis
capitulorum: q2 ſi de minorib⁹ prelat̃s intellexiſſet. bene ſub eis ca
thedrales cõprehẽdiſſet. ¶ Se queres quare nõ tedẽ ꝑſont reg-
runt̃ de bituricẽ. ꝓuincia que requirant̃. de bur. Rñ. q2 eorum in-
tererat quã in viſitatione primaria tenerent̃ ſoluere ꝓcurationẽs
ſ. de reſcrip. cũ ex officio bituricẽ. autẽ ꝓpter cõpoſitionẽ tenen
tur ſoluere ꝓcurationes ſʒ quare capitulũ bituricẽ. Rñ q2 ſi in
magnis negocijs ſunt requirẽdi. ſ. de his que ſi. a ꝑla. c. nouit. ⁊ c.
1 quãto. ¶ † Itẽ oppones quare nõ oẽs ſingulariter requiruntur
quos res tãgit. lxvj. di. c. j. C. de auro. ꝑſtan. l. ſi. Rñ. ſufficit in re-
bus ⁊ negocijs vniuerſitatũ requiri doctores vel idoneiorẽ partẽ
C. de iur. cal. l. ij. §. ſi autẽ vel dignitas etiã. ff. de cõd. ⁊ demõ. mu
b nici. in reb⁹ autẽ ſingulariũ ᵇ ſunt vocãdi. ſ. de cõſti. cũ oẽs. ff. de
ſer. vrb. pre. ꝑ fundũ. Et hic eſt ẽt rõ quare ſufficit vocari ꝑſentes
⁊ nõ eſt neceſſe vocari abſentes. nã alʼs cõtra eos nõ ſʒ ꝓcedi. niſi ſpã
liter vocarent̃. ſ. ſi cõtra eos ſingulariter ⁊ nõ noĩe vniuerſitatis age-
2 ret̃. ¶ † (Megris). No. nõ ſolũ epõs ſʒ alios ꝑlatos. ⁊ ſaltẽ capi-
tulũ ſorte regrẽdos in arduis negocijs ꝓuincie quãuis canones
antiqui dicãt tñ de epĩs. ix. q. iij. c. j. ⁊ ij. per totũ. ſ. de plebe. gra-
ue. vbi no. ⁊ no. ꝙ ſuper prouiſione requirit eos dñs papa qñ enĩ
aliquis aliqd facit ex officio ſuo etiã ſi in modũ actiõis officium
intẽtet̃. ⁊ maxime in cõpoſitione requiri debẽt oẽs quos res tan
git. ff. de adop. nam ita. ff. de mino. in cãc. §. cauſa. ¶ Sed ſi nõ vo
cet nõ minus tenet qᵭ factũ eſt. ſed abſentibus nõ preiudicat. ff.
de mino. etiã ſi. §. vlti. Alij tñ dicũt ar. eiuſdẽ. l. qᵭ nõ tenet qᵭ fa
ctũ eſt. ⁊ põt dici nõ tenere ſentẽtiã latã niſi per electũ ſolẽniter
euocent̃. ff. q̃ ſen. ſine ap. l. j. §. itẽ ſi ex. ſʒ bene tenet ẽt ſi nõ vocen
tur ſingulariter: ſed nõ preiudicat his q nõ audierũt edictũ. vel
alʼs nõ ſint in culpa. ſ. qui ma. accu. nõ poſ. cũ in tua. vbi autẽ non
implorat officiũ iudicis ſed actionẽ propriã hʒ cõtra reũ. nõ tenet
iudex aliũ vocare niſi in libello ſieret de alio mẽtio ⁊ tali modo
qᵭ ipſum abſentẽ vel rõne ꝓprietatis vel poſſeſſionis vł alio mõ
conſtaret cãm cõtradictionis habere. vt. ſ. to. intra. ſed reus põt
nominare dñm in iudicio. C. vbi in rẽ act. l. ſi. ſ. vt lit. nõ cõteſta.
3 qñ frequẽter. ¶ † Itẽ ipſe cuius intereſt põt aliquã ꝓhibere acto
rẽ ⁊ reũ litigare. ſ. qñ primo loco ad eũ ꝑtinet defenſio. ff. de iud.
ſepe. ſʒ ſi nominet̃ in iudicio nec ipſe ſe offerat iudex nõ tenetur
vocare eũ cuius intereſt: q2 in ꝑdicto caſu. ſ. qñ ſciuit ⁊ potuit ꝓ
uidere ꝑiudicat̃ ei ꝓpter culpã ſuam vel negligẽtiã ſuam vt in ꝑ
dictis. l. ⁊ ſ. de iud. quãuis vbi no ſi autẽ neſciuit ſibi nõ preiudi-
cat: ſʒ ille qui ſe obtulit liti cũ nõ deberet vel cũ nõ poſſideret te-
net̃ ad eſtimationẽ. ff. de rei vẽ. ſi is qui. §. ſi autẽ ⁊ duab⁹. ll. prece.
☞ ¶ † (Uoluerit) aſſignata iuſta cauſa. alʼs nõ offert̃ qᵭ a maiori
vel ſaniori parte ſit. ſ. de his q̃ ſi. a ma. par. ca. cũ in cũctis. vel dic
qᵭ iſti prelati non cõueniebãt nec conſentiebant vt capitulum
vel vniuerſitas. ſʒ quo ad aliqua negocia vniuerſitatis ſint. ſi tñ
vt vniuerſitas cõſentirent ſimul cõuenirent ⁊ ſimul tractatũ ha
berẽt. ⁊ inde eſt. ſ. ꝙ hũc cõſenſum nõ preſtãt vt vniuerſitas ꝙ cu
iuſlibet cõditio admittẽda eſt ẽt ſine cauſa. ſed poſtea corã papa
exprimẽt, ⁊ probabũt: ideo etiã ſingulariter ſingulorum requirit̃
c cõſenſus: quia negocium nõ neceſſitatis ſed voluntatis ᶜ tantuʒ
4 eſt. ¶ † (Superſedẽtes) no. ex tranſuerſo veniẽtem retardare ꝓ
uiſionẽ pape ſicut retardat ad executionẽ ſnĩe. ſ. de re iudi. cum
ſuper cõtrouer. ⁊ eſt hoc: quia ius ſuũ proſequitur vel aliam iu-
ſtam cauſam proponebat. ¶ Et no. quod hi veniẽtes ex trãſuer-
ſo ſemper remittẽdi ſunt ad iudicẽ qui cognoſcit inter alios. ff.
de libe. cau. ſi pariter. ⁊ hoc intelligo verum qñ lis cepta. pro par
te tãgebat de nouo veniẽtes. ⁊ interim priorum cognitio differt̃.
ſecus autẽ dicẽdũ eſt ſi erat alius archiepũs qui eadẽ iura primã-
tibus peteret: q2 tũc nõ eſſet remittendus ad eundẽ. (Tūc). i. qᵭ
ipſi nõ cogũtur ꝑſtare hmõi ꝓcurationes de quibus ꝑſtãdis in
cõpoſitiõe dicebãtur etiã alia que in ipſa cõpoſitione cõtinebã
tur. ¶ (In expẽſis) ex quo enĩ archiepi cõuenerãt cõtradictores
preſumẽtur temere cõtradicere. ⁊ ideo cõdẽnantur in expẽſis. ar.
ff. de iudi. cum qui lecus ſi probabiliter cõtradicerent. ff. de lega.
ij. qui ſolidum. §. etiam.

a ¶ Itẽ no. adᵭ ꝙ hoc dictũ ſe quit̃ Immo. i c. qñ. co. v. ſ. de cõſti. ⁊ refert ẽt fely. in. o. c. co. in. l ꝑn.

b ¶ Singulariũ. ⁊ ſic qñ nego-ciũ tãgit mul-tos vt ſingu-los. ſinguli ſũt vocandi. adde ium. net. l. c. in noſtra. ſ. ᵭ iu-ris. arch. in. c. q1 epi. v. q. iij. ⁊ doc. i. c. vice na. xxxj. di. re-fert hic ⁊ ſeq-tur fely. l. c. cũ oẽs col. viij v. In ca gl. ſ. de cõſti. ⁊ vid etiã eũdẽ fely. i. c. cũ M. ferri a. co. vij ij. ſ. ſi. ſ. de cõſti.

c ¶ Sʒ voluntatis ẽ fely. alleg. ⁊ re fert in. c. cũ oẽs col. ij. vñ. fallit ſcᵭo. ſ. ᵭ cõſti. ad hoc qñ ma-ior pars poſſit cõuenire vł ſta-tuere cõtra id qᵭ oẽs ordinaſſent ſ q̃ bal. ⁊ ro. fue rũt cõtrã vt ibi videri põt.

¶ De treuga ⁊ pace. Rubrica.

Treugas. Hec treuga canonica cõuentio-
nalis ſemꝑ ſeruãda eſt. xxiij. q.
j. noli. ff. de pac. cõuen. ⁊ intelligo hoc de iuſto bello ꝙ
licet omni tempore licite poſſit fieri non tamen his
temporibus eſt ceſſandum niſi vrgeat neceſſitas. xxiij. qᵭ. vlti. ſi
nulla vel loquitur de bello iniuſto a quo licet ſic ſemper abſtinẽ
dum: quia tamen de facto non ſemper prohibetur. tamẽ his die
bus fortius inſtabunt prelati pro treugis. nec peccant hodie ꝑla
ti qui nõ ſeruant iſtam cõſtitutionem. quia non fuit morib⁹ vtẽ
tium approbata. iiij. diſtincti. §. leges. poteſt etiam dici hic loqui

quando eſt dubium an ſit iuſtum vel iniuſtū bellū. xxiij. q. iiij. ſi

li qui. (Confirmet) .i. publice denunciet. ſ. de offi. leg. ſtuduiſti.
vbi de hoc no. (Triplex) primus eſt propriū epiſcopi excōmuni
catio. Secūdus epiſcoporū vicinorum confirmatio. Tertius
auxiliū eorundem adiectio (rumpitur). C. de ſuc. aul. itaqꝫ. ff. de
lib. leg. l. iij. in ſi. (Prebeant). xc. diſt. c. pe. ⁊ vlti.

Innouamus (vt pſbyteri). xxiiij. q. iij. ſi quis romipetas. (Exiſten
tes) in agricultura enim tantū exiſtētes gaudēt pri
ui. C. quibus nō ob. lon. tem. pre. l. vlti. animalia autē
ſemper. argu. C. que res pigno. l. pignorū.

¶ De pactis. Rubrica.

Antigonus (epiſcopus) cōuictus corā ec
cleſiaſtico iudice ille qui pa
ctū nō ſeruat. (Cohibuerit) .i. niſi pacta ſeruet excōi
cabit. (Pacta) legitima. xx. q. j. pulle. xviij. q. ij. eleu
therius. ff. de pac. iuriſgentium. ait pretor.

Quod in conuentionibus.
(eccleſijs) ⁊ loquit de eccleſijs exēptis vel ēt alijs ſi q
ordinarij denegāt pbere aſſenſū. (Solidare) .i. cōfir
mare. ⁊ intellige hoc de confirmatione que fit cū cauſe cognitio
ne. ſ. de cōfir. vti. c. j. ⁊. ij. alr̄ nec dubitatiue auferet nec ius tribuet
ſ. de cōfir. vtj. cum dilecta. ⁊ no. ſ. de offi. lega. ſtuduiſti.

Qualiter fit ⁊ infra.

Cum pridem. (p cauſa) iſti enī fratres agebāt ōtra monaſteriū ⁊
petebāt reſtitutionē cuiuſdā eccleſie: qi ſemper ſe per
ipſos mona. hos ſpoliatos dicebāt. (Eos) monachos
(Liti) hoc nō fuit licitū. ſ. renūciare iura q̄ habebāt in eccleſia
pro pecunia. (Prauā). ſ. de trāſac. ſtatuimus. ōtra. Sol. hic erat
ſuſpicio turpis peccati. ibi nō. qꝺ ſemp pſumit niſi p aliā pſam
prīmē tollat. (Prauā). ſ. de prebē. niſi cōtra. Sol. ibi dicit lici
tū iuſſiōe ind. ſi nullo pacto aliqꝺ dare. hic aūt illicitū ex pacto
caueāt tñ: qi nec hoc ipſum in intentiōe gerere dꝫ. ſ. de ſimo. tua
nos. (Facte). C. de pcu. mādata. C. de trāſac. in trāſactiōi. (Re
nūciās) pure ⁊ ſine pacto. (¶ Reſignauit) ⁊ ſic ius reſignaſſe vi
det qꝺ in illis inſtrumētis habebat. ff. de pac. l. labeo. ⁊ no. ſ. de re
nū. veniēs. ſꝫ quō pdeſt hec reſignatio niſi pſonis iter quas pſe
cta eſt. ff. de pactī vn⁹. §. pacta. Rñ. q. publica pſona eſt papa. ff.
rē pu. ſal. fo. l. ij. i ſi. ⁊. l. nō quaſi. ⁊ qi ſingulr̄ ⁊ vniuerſaliter ſup
oēs eccleſias hꝫ plenitudinē ptātis. ij. q. vj. decreto. multuſorti⁹
quā aliī plati ſingulis eccleſijs acqrere poterit. ar. C. de trāſac. ſ
ſeno. ⁊. ff. qꝺ cuiuſqꝫ vni. l. ſi. vel cū negotiū hoc ſit in ratihabitio
ne monaſterij de ac. ratā habēdu receptionē iſtoꝝ ſibi pdeſt. ff.
de nego. ge. ſi pu. §. ſed ſi ego. ⁊. §. ſit quare. dūmodo noīe mona
ſterij ſit geſtū: aliā nō pdeſſet. ff. de pro. ſti. ſi ſeru⁹. ⁊ hec vera ſunt
a iſi renūciauerit literis. ſꝫ renūciatio litis pōt fieri eē parte ab
ſente. C. de pac. poſtqꝫ. ⁊ ſit hic in odiū litis. ſic ⁊ hic. (Reſtitui)
ſ. de elec. cū inter. R. Sꝫ. Sol. ibi reſtitui rigore iuris inſpecto nō
videt qꝺ dꝫ reſtitui ad interdictū cū ei renūciauerit. ff. de pac. ſi
vnus. §. pac. ⁊ ideo dicim⁹ loqui de gratia vñ ſi alr̄ eēt inſtitu
tus non remoueretur. viij. q. j. preſenitum.

a ¶ Statutū lay
coꝝ. adꝺ quod
hal. l. l. oēs po
puli. col. vj. ff. ō
iuſt. ⁊ iur. alle.
iun. hic quē ēt
refert. Fely. l. c.
eccleſia ſancte
Marie. co. ij. I
pri. ſ. ō ōſti. ⁊ p
alex. plene I ōſ.
lix. co. iij. l ſi. l. j.
vo. Et vide ad
ppoſitū q̄ po
nit fran. ō are. I
ſnu ōſi. xv. col.
vj. i pri. l. vbi alle
gādo ſpec. i tit.
de iſtru. edic. §.
nūc vidēdū. vſ.
itē opponit dı
cit qꝺ ſi in cōfir
matiōe apponi
tur tenor rei cō
firmāde qꝺ cō
matio tūc dici
tur fctā ex cer
ta ſciētia.

Accepimus (nominati). C. de pac. l. vlti. ſ.
de fil. preſbyterorum ad extirpā
dum conqueſtum. (Et inanes) ipſo iure.

Cum clerici (Ex ipſis eccleſijs) eccleſie
ſant obligate pēſionib⁹ ff.
de indi. ſideicō. §. ſi. ff. de vſu. hactenus. cōtra. ff. de cō
trahē. ēpt. l. ſi. §. ſi. ſꝫ ibi interuenit tātū pſonalis obli
gatio ⁊ nō fuerūt res obligate (Deteſtabile). ſ. de cenſi. prohibe
mus. ſ. de preben. auacitie. uno ſacramentum ſuper hoc preſtitū
non tenet. ſ. de cenſi. grauis.

Clericꝫ. (Sicut accepimus reprobam⁹) hoc
non eſt ſeruandum decernimus quia
cōtra canones. xvj. q. j. ſi qs lapc⁹. ⁊. c. decimas. ⁊. c. que
ſti. ⁊ ideo ſi pena pacto adiungatur nec pactum tenet
nec iuſiurandum ſuper hoc preſtitum. ff. de pac. l. iuregen. §. vlt.
⁊. l. ſeq. ff. de verbo. obl. ſi ſtipuletur. ⁊. l. ſi ſtipu. hoc modo. ſi vero
pactū eſt preter legem pactū nō valet ⁊ pena valet. ff. de verb. obl.
ſtipulatio iſta. §. alteri. ſi vero pactū eſt ſecundū leges ⁊ pactū te
net ⁊ pena. ita tñ qꝺ alterū tantū petat qꝺ velit. ff. de pac. ⁊ ſcri
ptum. §. ſi pacto. ⁊. C. de pac. ſi pacto.

Pactiones facte. (Spiritualib⁹) ſiue beneficijs de quib⁹
no. ſ. de elec. ſignificaſti. ſiue quibuſcūqꝫ alijs niſi for
te ſpiritualis veniret in pactū pmutatiōis. ſ. de rerū. p.
ad q̄ſtiō ⁊ (oīs) .j. q. ij. quā pio. (De alijs) ōuētiōib⁹. (Verqꝫ)
ſ. de iureiuran. ſi vero. (Turpe) .i. turpe factum. ſ. dolo vel ſimo
niace (Turpe). ff. de pac. iur. §. dolo. §. de inuti ſtipu. dolo. (Vel
ret turpis) .i. de faciēdu homicidio vl cōſimili. (Iure). ff. de pac.
iure. §. pretor. qꝺ conſanguineam duceret in vxorē (De facto). ff.
pac. iur. impoſſibilium vt qꝺ celū pedibus corporeis aſcendet.

¶ De tranſactionibus. Rubrica.

1 ¶ Specialis tranſactio non obeſt alijs ſpeciebus.
2 Ubi petitio ⁊ tranſactio eſt gñalis obſtat exceptio in omnibus.

1 Sicut graue. Et. ſ. (De trāſac.) † ⁊ tranſ
actio ſpālis nō obeſt alijs
ſpeciebus. C. de traſac. age trāſactio generalis reſtrin
gitur ad ea de quibus tractatū eſt. ff. e. qui cōtu. §. j. ge
neralis trāſactio non reſcinditur pretextu noue probationis. C.
eo. ſub ptextu ſpecialis trāſactio in vno capitulo nō impedit agi
in alio. C. e. l. pe. generalis trāſactio tenet de rigore iuris in omni
bus. c. ⁊ parit excep. ſed replicatione doli reſcinditur. ff. de admi.
tu. lucius. §. tutor indefinita vel ſpecialis in alijs nō obeſt niſi in
3 his de quibus actū eſt. C. de ind. ſed melius dicit † vbi generalis
eſt petitio ⁊ generalis tranſactio obſtat exceptio in omnibus. C.
de pac. ſub ptextu. ff. e. non eſt. niſi reus fraudulenter occultaue
rit ſpeciem in qua decept⁹ eſt actor. ff. de pac. tres. vbi generalis
eſt petitio ⁊ ſpecialis tranſactio obſtat exceptio in ea ſpecie tātū
idem eſt ſi ſpecialis eſt petitio vel generalis quātū ad verba trā
ſac. C. e. ſi decreta. ⁊. l. age. ff. e. cum aqui. ⁊. l. qui cum tu. §. vl. C. ad
vel. l. iubemus. ſi autem vtrunqꝫ ſpeciale multomagis idē. ff. de
pac. ſi vnus. §. pacta. (¶ Deciſione) in his omnibus ſi ſuperue
nerit tranſactio ceſſant hic auxilia contra eū cū quo interuenit
trāſactio. ⁊ ſuper eo de quo tranſactum eſt niſi dolo feciſſet trāſ
actionem. ff. de pac. tres fratres. contra alios enim nō ſunt irrita
inſtrumēta. ⁊ intelligo hec vera vbi vtraqꝫ perfecta eſt cōpoſitio
alr̄ vtetur inſtrumētis. qi fidē nō ſer. ⁊ c. (de pac.) cū proponas.
Itē hoc habet locū vbi nō prohibetur trāſactio. (Deciſionē) .i.
tranſactionē. (Preſcriptionē) .i. qi preſcripſiſſet. ſ. de preſcri. p
totum. (De lege) falcidia. que inſtituto vel heredi ſiue eccleſie ſi
ne aliā tribuit falcidiā in bonis teſtatoris. ff. ad. l. fal. l. j. in princi
pio ⁊ i multis legib⁹ idē. l. q̄ eſt. C. de dona. ſi qs ⁊ in multis alijs.
(Priuilegiū) qi erat vxor q̄ habebat priuil. in bonis mariti. C.
qui po. in pigno. ha. aſſiduis vel fiſcus in ceteros creditores. ⁊ ec
cleſia habet priuilegium. quod tātum certis modis admittitur
eccleſiaſtice rei alienatio. x. q. ij. hoc ius. ¶ (Cui tranſactioni) fir
micatis. quo ad ſolennitatē. C. de teſta. omniū. imo ⁊ quo ad ſub
ſtantiam. nam ⁊ ſi ex certa ſcientia papa aliquid approbet necdū
quod confirmet. ſed ſolummodo ſuo priuilegio inſerat qꝺ de iu
a re non valet firmum erit ſicut ſtatutum laycorum a ſup eccleſijs
valet ⁊ p confirmato habetur ſi papa illud in ſuis literis appro
bet. ar. ff. de pig. fideiuſſor. §. vlti. (autoritate) que impoſita fuit
cum cauſe cognitione. ſ. de confir. vti. c. j. ⁊. ij. aliī cōtra. ſ. de cōceſ.
preben. ⁊ ec. non va. eſt electionem.
1 ¶ An ſit licita tranſactio ⁊ permutatio in ſpiritualibus. ⁊ vide
in nu. 2.

Statuimus (archiepiſcopi) ſine cōſenſu
autem eorū nō eſt licitum. in
ferioribus clericis alienare res immobiles vel redit⁹
annuos. in aut. de aliena. ⁊ emphi. in princ. xvij. q. iiij.
1 in vēditionibus. ¶ † (Compoſitio) quidam dicunt quod in ſpi
ritualibus poteſt interuenire compoſitio. ſed trāſactio nunqꝫ. ſ.
c. ſup eo. nos dicimus licitam eſſe tranſactionē. ⁊ permutationē
in ſpiritualibus dummodo ex vtraqꝫ parte tantum ſpiritualis ⁊
nihil temporale interueniat vt hic. ⁊. ſ. c. de cetero. ſ. de decimis
ex multiplici. ⁊. c. ſuggeſtum ſ. de re. permu. ad queſtiones ⁊ hoc
idem dicimus in beneficijs ſi petantur iure proprietatis. puta qi
vna eccleſia petat ab alia prebēdam quā dicit ad ſuam collatio
nem pertinere. ſed ſi aliquis clericus petat beneficiū nō eſt licita
tranſactio. etiam ſi vtrinqꝫ detur ſpūale. ſ. eo. cōſtituitus. niſi ſm
modū qui ponit. ſ. de prebē. niſi eſſent. cōpoſitio aūt interuenire
pōt. ſ. e. ſup. e. talis. ſ. qꝺ ille clericus qui ius nō habet vel habere
creditur penitus renūciet iuri ſuo ſine aliqua datione. vel quod
alius ius habens recipiat in canonicum ſine datione. ſ. eo ſuper
eo ſiue aūt interueniat cōpoſitio ſiue pmiſſio in caſu cōceſſu per
quā clericus actor aliquid debeat habere in eccleſia. ſ. redditum
vel cēſū nō traſcendit pſonā paciſcentis. ſ. e. ſuper ⁊. ſ. veniens. ⁊
c. de cetero. ſ. de prebē. niſi eſſent. ſi autem ex pactione ius aliqꝺ
tribuerēt illi qui petit bñficiū in eccleſia hoc nō pñt etiā ipe vi
te ſue. i. illorū qui cū recipiāt in canonicū vel aliud ius vel offi
cium. qi ex pactione nō poſſunt tribuere ius cuius collationem
non habent: nā in traſactione voluntaria ſicut in compoſitio
ne neceſſarius eſt conſenſus omnium illorum quos res tāgit. ſ.
de maioritate ⁊ obedientia. ca. fina. predicta autē ſunt vera niſi
forte illi qui receperunt aliquem in canonicum ex compoſitio
ne haberent ius eligendi. nam tunc bene poſſunt ſucceſſoribus
preiudicare in cenſu autē vel reditu aſſignato cuiuſlibet clerico
vel etiā

vel etiā in quacūq; alia cōpoſitione vel trāſactione inter eccleſias initas extra iudiciū maxime. ad hoc vt preiudicetur ſucceſſorib⁹ oportet ſuperioris autoritatē interuenire. vt hic. ꝛ. ā. de off. vica. ad hoc. ſ. eo. veniēs. ꝛ. c. ſuper eo. xij. q. ij. abbatibus. xvij. q. vlt. in vēditorib⁹. itē ad hoc: vt ſine peccato teneat oportet ꝙ credat ſe iuſtā cauſam habere. alias ſine peccato nō tenebit. ſ. de inſti. c. iiij. ſ. q. i. ſi quis neq; imo ſcōm. l. quanqj ad doloſum actorē nō tenet talis trāſactio. ff. de cōd. inde. in ſum. in prin. ſ; ſi ex parte rei interueniat calūnia tenet tranſactio. ſed datur actio de dolo ſi dolo induxit actorē ad trāſigendum. C. de trāſac. l. ſub pretextu. promiſſio aūt de bñficio cū ſe facultas obtulerit licita eſt. ſ. de conceſ.

2 prebē. accedēs. ❡ †(Cōpoſitio) diſtributiue lege vt qui ſubſunt ep̄is eorū cōſenſu vēdāt vel cōponāt. ꝛ qui ſubſunt archiep̄is vēdāt eorū cōſenſu. ꝛ eſt aliqua cauſe cognitio ꝛ decretū neceſſariū in alienatiōe hac. xij. q. ij. abbatib⁹. ꝛ. c. ſi qua. ꝛ. c. ſe. abbates etiā cū cōſenſu prelatorū ſuorū alienare debēt. xvij. q. iiij. in vēditiōibus. ep̄i aūt ſi volūt alienare debēt habere cōſenſū ſui capituli ſi habēt capitulū. ꝛ ſi nō habēt ſui pſbyteri. xij. q. ij. placuit. ꝛ olim ēt neceſſaria erat autoritas cōcilij puincialis vel triū ep̄orū qui deputabanť epiſcopo ab archiep̄o. x. q. ij. caſtellas. ſ; ſi pōt cōmittere multoforti⁹ officio eius pōt ꝛ ſufficit eius autoritas archi. vel abbatum vel aliorū minorū iudicū autoritas nō ſufficit in alienatiōe eccleſiarū ſue iuriſdi. cū capitula pdicta. ſ. abbatib⁹ ꝛ ſequētib⁹. hoc tñ ep̄is cōcedere videanť. de abbatibus autē qui habēt eccleſias ad ſe pertinentes pleno iure ab aliquibus dicitť qꝺ poſſunt in eis preſtare autoritatē archiepiſcopi. autoritate patriarcharum vel pape hoc faciet.

Contingit (ꝛ interdū habuerit) alias non valet tranſactio iur. ſ. de re. ecc. nulli. ſecus in iudicio. ff. quod cuiuſq; vniuerſi. l. vl. ꝛ no. ā. de reſcrip. edoceri. ❡ (Habuerit) no. qꝺ l; abbas ſiue prior ſine capitulum poſſit agere de rebus cōmuniter pertinentibus ad eum ꝛ ad capitulum ſine eo non poteſt trāſigere (aliquod) maxime. nam idem eſſet ſi ſeruatum non eſſet vel ſi. iiij. an. ſtetit quod non petijt reſtitutionem in integrum vlteri⁹ competere non poterit. ſed ante legem competere bene poterat ſi leſa eſſet eccleſia etiam ſi conceſſiſſet.

Veniens ad apo. (excoluit) per colonos (neceſſaria). ſ. q. i. §. ſi ergo (ſacramēta) prediales enim decime nō ratione ſacramentorū ſed territorij dātur. xvj. q. i. decimas. ꝛ. c. ſi quis laycus. ꝛ ideo ſuperficialis cauſa videtur iſta. ſ; ſufficiēs cauſa erat: qꝛ predia erāt in eius parochia ſita. ❡ (Sacerdotem) quia ſine autoritate epiſcopi trāſigendi extra iudiciū poteſtatē non habet vltra tēpus vite ſue. vel alicuius tribuere in eccleſia ſicut nec aliēnādi. xvij. q. iiij. in venditionibus. ſ. de cēſ. ſignificauit. ā. eo. de cetero. ꝛ repete que diximꝰ. ā. eo. de cetero. (tertium) tantū. q. diceret de alijs ſuis terris nihil ſoluāt. ❡ (Cōfirmatum) cum cauſe cognitione ꝛ nō in cōmuni forma q̄ nihil iuris addit ꝛ prorogatiuā de tpali in ppetuā. hec certa ſnīa. ſ. qꝛ autoritas principis ſiue legis ex nudo pacto dat actionē. ff. de pac. legitimum ꝛ q̄ cōfirmatur datur. ff. de ver. ſig. obuenire. etiā princeps duas res deducit in vnam naturam. C. cōmunia de leg. l. iij. §. i. de cōſe. diſt. ij. reuera. C. de reipro. ac. l. i. in prin. (c. ꝯfirmatū) xvi. q. i. c. vl. ❡ †(Ipſos) nā monachi de parte ſua. ꝛ agricole de ſua ſoluere decimas debent ꝛ vbicunq; inueniātur decime corporales vendicari poſſunt. ſ. de deci. paſto. ſed ſi abbas cōſueuit percipere decimas corporales. ꝛ aliquis nō decimas corporales. ſed ius percipiēdi petat cū hoc ſit tātū apud abbatē abbas tātū cōuenietur. de hoc no. ā. de maiori. ꝛ obe. inter.

Conſtitutus (in preſentia) in ſi. C. de le. nō dubiū. ſ. de pac. iur. §. ſ; ſi quis. ❡ (Audiaris) quomodo cā hi ſunt ſimoniaci poſt modum audiunť ſuper iure qꝺ habēt in eccleſia. cum propter ſimo. ꝛ ſi alias ius haberēt repellēdi eſſent. ſ. de ſimo. inſinuatū. Reſpon. qꝺ non dicitur hic ꝙ trāſactiones tales cōtineāt ſimo. ꝛ ſpeciē ſimo. ā. ti. pri. cū pridē. ſed dices quare ergo phibenť. Reſpō. qꝛ nō ſolū a malo. ſ; a ſpecie mali ceſſandū eſt. xj. q. i. aliū. ſ. de vita ꝛ ho. cle. cū ab omni. itē no. qꝺ non ſolū tranſac. ſed etiam iuramentum ſuper hoc preſtitum reuocatur.

1 ☞ Debet iudex coram quo clericus petit beneficium vacans ſe ex electione ius habere. vocare ad quos pertinet electio vel preſentatio vt de iure contendant ſi volunt.
2 In petitione confirmationis ſemper electores vel preſentatores requirendi ſunt.
3 Quando liceat clerico paciſci ſuper beneficio.
4 Non valet tranſactio niſi fiat in eccleſie vtilitatem.
5 An liceat conſtituere cenſum perpetuum eccleſie.

De cetero noueris. (ordinarius) ordinarius cū ſi conceſſiſſet eccleſiam cenſualem conſtituiſſet. vt no. ā.
1 c. ij. ❡ †(Aduerſario) no. quod ſi clericus beneficiū vacās petit dicens ſe ius habere ex electione. ꝛ ideo petit ſuā electionem vel prouiſionē confirmari iudex coram quo hoc petit debet vocare illos ad quos pertinet electio vel pſentatio vt de iure contendant ſi volūt. epiſcopus autem qui inſtituit nō eſt vocandus quia non cōtendit quod ex ſuo facto agēti clerico poſſet ius queri. nec obeſt ſi dicis qꝺ neceſſaria eſt cōfirmatio epiſcopi. vel etiā inſtitutio quia hoc non eſt propter ius qꝺ habeat in electione. ſed quia iuriſditionē habet epiſcopus ex qua dependet cōfirmatio ꝛ inſtitutio. ꝛ iudex nō debet vocari vt defendat ea que ratione iuriſdi. facit. ij. q. vj. hoc etiā. confitemur tamē qꝺ tā epiſcop⁹ ꝙ etiā clerici eiuſdē eccleſie poſſunt ſe opponere ei ppter viciū pſone. ſ. de accuſa. accedēs. Itē epiſcopo ſaluū eſt ius: vt in inſtitutione vel cōfirmatiōe vel ordinatione vel etiā ex officio ſuo ratiōe ſue iuriſditio. inquirat cōtra eū. ſi vero petat prebendam quam alius tenet tūc ille debet vocari ad reſpondēdū qui detinet quia cōfeſſoria eſt qua; intentat que eſt in rem ꝛ nō datur niſi cōtra poſſidentē vel detinentem. ff. ſi vſufruc. pe. l. iij.
☞ ꝛ. l. vlti. quia locū habet officium iudicis. ❡ † Sed in primo caſu ſcilicet quādo vacans beneficium petit ꝛ cōſtat quod elect⁹ eſt non credimus electores vocādos vel pſentatores. quia ante confirmationē hoc facere debuit iudex qui electionem examinauit. ſed poſt confirmationem nō debuit impediri effectus cōfirmationis per aliquem quin habeat poſſeſſionem. ſ. de appel. cōſtitutus hoc nō placet quando nullis vocatis fit electio ꝛ cōfirmatio. vt no. ā. de electionī. cum dile. ſ. de cauſa poſ. cū olim. ſed hoc eſt verū quando fit cōfirmatio vocatis qui ſunt vocādi. ſed ſi de prebenda eſſet contentio. quia capitulum vellet vnam prebendā aſſignare ꝛ cōfirmatus peteret aliam. tūc cōtra capitulū qꝺ prebendas vocantes poſſidet eſt agendū. ſ. de teſtamentis. c. relatum. ij. quia in hoc caſu habet locū offi. iudi. ſed ꝛ in hoc caſu ipſi electores vel preſentatores poſſunt opponere cōtra cōfirmatū ne adipiſcať poſſeſſionē. ſi per obreptionē eā obtinuiſſet. ſ. de dolo. cum olim. Sed ꝛ poſt ꝙ adepti fuerint pacificam poſ. patroni vel electores pñt cōtra eos implorare officiū iudi. vt inde remoueanť. quia ab eis electi vel preſentati nō ſunt. ſ. de iure
2 patro. cū diſle. ꝛ. c. ex inſinuatione. ſ. de re iudi. cū. b. ❡ † Quādo autē confirmatio petiť ſemper electores vel preſentatores requirendi ſunt. ꝛ ſi nō requirātur pōt dici nulla cōfirmatio ſicut reſtitutio in integrū. ff. de mino. etiā. §. ſi. alij tamē dicūt qꝺ tenet cōfirmatio. ſed poteſt caſſari: qꝛ aliās abſentibus facta eſt: etiam ſi alias canonica ſit hodie cōtra: qꝛ omnes ſe volūt opponere: ꝛ ſine citatione debēt cōparere. ā. de elec. ſtatuimus. ꝛ no. qꝺ l; ſemper quādo offi. iudi. petitur tutius ſit petere ſuā electionē cōfirmari. tamen ſi hoc nō petiť. ſed tantū offi. iudi. implorať vt ſua electio pronuncietur canonica: valet talis petitio: ꝛ tūc cōfirmatio reſeruabitur iſti ad quē de iure communi pertinet. ā. de offi. delegati. ſuper eo. ā. de electione c. cum in veteri. imo quod plus eſt peti poteſt qꝺ publicetur electio. ā. de ele. publicato. ꝛ breuiter ſi procedetur hic ſicut procedeť quādo quis petit ſe pronunciari legitimū de quo. not. ſ. qui ſi. ſint legi. cām que inter. ꝛ pōt hoc modo agere quādo nō eſt eius electio cōfirmata nā tūc nō poteſt agere confeſ. vel negatoria cōtra contradictores ſuos vel turbatores ſiue de iure ſiue de facto cum adhuc nō habet ius in re. ā. de electio. qualiter. C. de pactis. traditionibus. C. de rei vē. ſeruum emptor. ſed cōtra. ſ. de excep. dilecti. ſolu. ibi. ſi autē eſſet electio cōfirmata. tūc habet locū negatoria ꝛ cōfeſſoria. qꝛ iam plenum ius habet. ā. de electio. trāſmiſſam. ꝛ ſic etiam eſt in ſeruitutibus legatis. vbi ſtatim ius habet. ff. quēadmo. ſer. amit. ſi
3 partē. §. ſi per fundū. ❡ †(Cōpoſuerit) ſcōm formā. que eſt. ſ. de preben. niſi eſſent. alias clerico nō licet paciſci ſup bñficio. vel loquitur qñ petebat clericus ius in eccleſia nō nomine ſuo ſ; nomine alterius eccleſie. poſſet tñ dici ꝙ etiā ſuper hoc beneficio ꝙ ſibi petit cleric⁹ pōt inde interuenire cōpoſitio talis. ſ. ſi petebas certū beneficiū bona fide ꝛ tu illud retines ꝛ detur tibi aliud. ar. ā. eo. ti. c. ſtatuimus. ſ. de rerū permu. ad queſtiones. vel qꝺ aliquē reditū recipias ꝛ erit ille reditus ius ſpūale. ſed nō placet. qꝛ in acqſitione beneficij debet ceſſare ois pac. ſ. de rerū pmu. queſitū meli⁹ aūt dī qꝺ loquiť ſimplr qñ petebat in aliqua eccleſia canonicari. qꝛ tūc pōt interuenire cōpoſitio cōſentiētibus illis ad a
4 quos ptinet electio. vt no. ā. l. eo. c. ❡ (†Ius aliqꝺ) puta. qꝛ clericum recepit in canonicū. vel qꝛ tota eccleſia ad actorē trāſlata eſt pars rius ꝛ eſt hoc verū ſi vtilitas eccleſie agať. ex ipſa trāſactiōe
a alias eñ nō tenet⁹ ſine cōſenſu ep̄i. ā. c. veniēs. alij tamē dicunt qꝺ ſicut in iudicio pōt facere pindiciū eccleſie ſue ita ꝛ p trāſac. qꝺ fit in iudicio timore deterioris ſnīe nō obſtat decre. ā. c. veniens qꝛ illa cōpoſitio fuit facta extra iudiciū. vel dic qꝺ tūc tātū poſſunt ſup hoc cōponere qñ ex ſuo cōſenſu poſſunt ius tribuere. ſ. qꝛ ad eos ptinet electio (cōtraria). ā. ti. pri. cū cle. ā. de offi. dele.
5 ſi qñ. ſ. de collu. dete. audiuim⁹. ❡ †(S; cēſus) ꝛ hec eſt rō. qꝛ ſi cōſtituať cēſus eccl'ie ppetue ſoluēdus. hoc nō poſſunt ſine autoritate ep̄i. itē ſi clerico ſoluēd⁹ cēſus eſt. nec hoc l; ex pacto qꝛ debet ceſſare omnis pact. ā. ti. prori. c. vlt. nec obſtat. ſ. de prebē. niſi

a ❡ Alias nō t;. Adde bal. i. l. pſens. C. ð trāſa. ꝛ Pet. de anc. i cōſi. ccc ix. incip. videť prima facie dēcēdū in pnci. facie qꝛ tranſactio ðt alienatio vt per Alex. in cōſil. cxxxix. co. ij. v. nec ēt l. i. vol.

eſſent.vbi prioratus daf toto tpe vite vnius perſone.ſed illud de
gratia eſt tolerādū.ꝛ q꞉ licitū eſt cuilibet eccleſie ſine autoritate
ſuperioris clericis pauperib⁹ ꝛ benignis de vita ipſoꝝ clericoꝝ
prouidere.xvj.q.i.poſſeſſiones clerici(piceſt)qui petebat benefi
cium obtinuit per cōpoſitionē.(Solutus)hoc vult dicere ꝙ
ſi iſte clericus qui beneficiū vel eccleſiā petebat ex cauſa compoſi
tionis promiſit dare aliquē cēſum ei cū quo litigabat nō tenere
tur ſucceſſor.ꝛ ſi opponas ꝙ eſſet ſimo.reſpō.poteſt aliqñ eſſe ſi
ne ſimo.ſ.de prebē.c.niſi.Itē non approbaf hic iſte contract⁹ ſi
cenſus negatur ſoluendus ei qui contēdebat cum hoc clerico q
per cōpoſitionē obtinuit beneficiū(eius clerici)qui obtinuit p
compoſitionem.ſed alij debent ſoluere cenſum.

1 In iudicio non poteſt eſſe teſtis qui fuit aduocatus.
2 Non valent litere impetrate a nō clerico ſuper beneficio.

Ex literis veſtris(autoritate).l.ad procuratio
nem(patrocinabatur).ff.de inoffic.
teſt.l.vl.cōtra.C.de rei vē.tua.ff.de rei vē.inter officiū
1 C.de pſcrip.xx.vl.xx.an.nec petēti.†(Inſcriptus)in
ſtrumento de tranſac.naꝫ in iudicio non poſſet eſſe teſtis q fuit
aduocatus.ij.q.vj.c.ſtatuēdum rōnē quere.C.de here.qm ego.nō
facio vim vtrū iſte aduocat⁹ fuerit teſtis in inſtrumēto an in cā
nā firmiter dicit ꝙ ſi aliqs fuit teſtis in aliquo ɔtractu ꝛ ſcript⁹
in inſtrō alicuius cōtract⁹ ꝛ poſtea agit ex eo ɔctu vel aliquo mō
vbi neceſſariū ſit ipſum inſtrumētū.ꝛ ille q eſt ſcript⁹ teſtis in in
ſtrumēto ſit aduocat⁹ in cā iſta nihilomin⁹ p illud inſtrm̄ pba
tur cōtract⁹.dūmō inſtrm̄ falſuꝫ nō pbef.ſi autē inſtrm̄ ſuſpe
ctū eſſet ad dādū fidē inſtrumēto nō ſufficit vel nō valebit dictuꝫ
eius niſi cū qōnib⁹.Itē dicim⁹ qꝺ iſte inſcript⁹ teſtis in cā vl̕ ēt
nō inſcriptus teſtis in cā in qua eſt aduocat⁹ min⁹ poterit eſſe
teſtis.ſ.de te.ꝛ o....nec iſta decre.roma.dicet ꝙ hic aduocat⁹ fue
rit pduct⁹ i teſtē ſꝫ narrat factū qualr̄ teſtis i iſtrō trāſactionis
ſſcript⁹ erat꞉ꝛ no.ꝙ ſola ſubſcriptio nō auferret ei ius ſuū ſi ꝙ
habebat i re vbi aduocabat.ff.de pig.act.caſus cōtra.ff.de pig.ſi
debitor.ſꝫ i hoc piudicabaf.q꞉ nō pōt eā cauſaꝫ vbi aduocabat
dicere iuſtā vel ſe neſcire.ꝛ iō nō valēt litere ſuper ipſa eccleſia
ſpetrate ab ipſo q ſciuit ꝛ autoritatē pſtitit(notādū)quaſi non
idē ſi poſt.ā.de reſcrip.cū adeo ar.i.q.i.principatus.ff.ad mace.
2 ſi tñ.ff.de ori.iur.l.j.ff.de re.iur.qꝺ ab initio †(Tōſorat⁹)no.
nō valere lr̄as ſup bñficio a nō clerico ſpetratas.(Dixim⁹)iſte
Guil.impetrauit literas ſup quadā eccleſia tanꝗ vacāte obiectū
fuit ꝙ alius poſſidebat illā eccleſiā dictus.G.rñ tenere eccleſiaꝫ
p ſi.ꝛ nullo iuſto titulo eā habere.ꝛ iō p habēte reputādus erat
poſſeſſor autē triplicauit ſpm.G.trāſactioni p quā dicebat cō
miſſā ſimo.autoritatē pſtitiſſe.q꞉ ꝛ ipſe cōfitebaf.vnde dñs pa
pa nō audit eū ſup ipſa eccleſia꞉q꞉ ſi alt⁹ hꝫ eā iuſte in locū viuē
tis nō intrabit.ſ.de cō.pre.ꝛ ec.nō va.q꞉ i viuoꝝ ſi ſimoniace hoc
nō pt ɔtēdere etiā ſi cū ſua autoritate ſit factū.ſic eñ allegat tur
pitudinē ſuā꞉vñ nō audif.ā.de do.inter dilec.ꝛ not.de elect.no
ſti.ſi eñ alius ſpetraſſet nō faciēs mētionē de trāſ.litere valerēt.
q꞉ nō erat talis veritas tacita qua expreſſa literas non habuiſſet
imo melius habet ſi poſſidētē vellet expellere quā ſi ſup non va
cāte eccleſia vellet ſpetrare.ā.de reſcri.ex parte cōuēti.ꝛ.c.iter ce
teras oliꝫ.Itē ex ſnīa apparet qꝺ nō excipiebaf hic ɔ lr̄as.ſꝫ ſup
eccleſia tm̄ agebaf.vel aliter dī hoc eē verū qñ null⁹ poſſidebat
bñficiū ꝙ petebat.G.ſi eñ poſſideret nō valēt litere.q꞉ ſup bñ
ficio nō vacāte ſpetrare.ſ.de ɔceſ.pbē.nō vacātis literas.vbi no.
vel forte iſte.G.ſpetrauit lr̄as ꝙ ſi pbaret poſſeſſionē bñficij ſi
moniacā.ꝙ ſibi ſuū beneficiū darēf.cū autē poſtea diceret eū ſi
moniacū pp ter pdictā trāſac.ſua autoritate factā repulſus eſt.
ꝛ ſibi impoſitū eſt ſilentiū ſuper eccleſia non ſuper literis tantū.

Uper eo quod queſiuiſti
(nō pōt)ſi agebat qꝫ petēdo bñficiū vel ēt ſi de pprie
tate agerēf.nō lꝫ aliqꝺ ſpūale p tpali dare(retētio).C.
de trāſac.trāſactiōe(amicabiliter)puta q꞉ vn⁹ liberaliter bñficiū
reſignet tanꝗ iure carēs ꝛ alius habeat tāꝗ ius habēs vl̕ ſi agiē
de pprietate beneficij licet ſpirituale p ſpirituali dare.ꝛ repete
ꝙ diximus.ā.eo.ſtatuimus.ꝛ.c.conſtituimus.

Reterea quando inter.(pcipiant)
laycis.ſ.tacētib⁹
cōſentientibus ꝙ maiorē portionē recipiāt ſicut dico
cōſentētibus.nā dandi tēs eccleſie nullā habet poteſta
tē.x.q.i.c.i.ꝛ.c.ſeq.(Simoniaca)quia redditus pure tpalis eſt
ex quo nouus eſt ꝛ tantum ius cōſtituitur vt iuſpatronatus ha
beat.ſi autē layci haberēt cēſuꝫ de eccleſia ab antiquo.xviij.q.vi.
eleutheri⁹.ꝛ pro eo recipere iuſpa.poſſent forte.ā.eo.ſtatuim⁹.
vbi no.bene facit ad hanc decre.ſ.c.proxi.(nō tenet)nec quo ad
trāſferēdū iuſpatro.in laicos nec quo ad cēſuꝫ dādū monachis.

Reterea quarto loco (teneba
tur)ſup
ple vt ſe eximeret cēſuꝫ bñ reddere pmiſit(trāſactio
ne)no.ꝙ lꝫ cēſus recognitio ſit debite ſubiectiōis l aliquo.ſ.de cenſi.omnis anima.xviij.q.ij.eleuthe.qñqꝫ tñ datur in
ſignū exemptionis vt hic ſiebat ſed male quia ſicut.ā.pri.c.dixi
mus.non licet nouum redditum dare vt ſe eximeret ſed bene li
cebat ſe eximere ꝛ inſignum qꝺ aliqñ fuit ſua ꝛ quod exemptio
nis beneficium recepit ab ea aliqñ ei cenſum imponere.ar.xviij.
q.vi.eleutherius.ſ.de reli.do.conſtitutus.ꝛ.c.cum venerabilis.ſ.
de cenſi.cum vene.veterum autem cenſum cum ſit ius ſpirituale
bene poſſet hec cella remittere matrici eccleſie vt ſe eximeret.quā
uis non ſit veriſimile qꝺ cella de matrice eccleſia cēſum recipiat
(catenus).i.eo pacto(ſentētia).ſ.qꝺ ſint ſubiecti matrici eccleſie
(inquietate)dic vt no.ā.c.proxi.nam non valet tranſactio facta
de re ſpirituali aliquo temporali dato.

Ex parte tua ꝛ infra(cōponēdū)inter lati
nos i roma habitātes vel in
ter grecos ꝛ latinos(detrahe)in penitētijs ꝛ penis im
ponēdis.vel diſpenſando cū eis(coniugi).ſ.qꝺ quis
poſſit vxorē legitimam dimittere vel ſuperinducere alienā alias
ſup affinitate ꝛ cōſanguinitate lꝫ diſpēſare.xxxv.q.iij.quedā ꝗ p
ſcripſi.ꝛ ēt legato.(de ɔſan.ꝛ affi.)ꝙ dilectio.hodie tñ pōt dici
ꝙ nec legato licet diſpēſare ſup cōſanguinitate.ſ.de cōſan.nō dꝫ
(affectiuitate).i.nō licet ſuper illo diſpēſare(expreſſum).ſ.ꝙ nō
poſſit componi vel diſpenſare(procedas)diſpenſando vel com
ponendo.vel per eas mitigādo(humaniorem).ff.de penis reſpi
ciendum.ā.de tempo.ordi.vel non eſt.

1 Poſſunt non beneficiari ꝛ in minoribus ordinibus conſti
tuti coram ſeculari iudice litigare.
2 An liceat aduocato vl̕ medico toti⁹ litiꝫ vl̕ morbi ð ſalario paciſci.
3 Pro eccleſiaſticis negotijs licet coram ſeculari iudice litigare.

De poſtulando. Rubrica.

Lerici in ſubdyaconatuꝫ
1 ſuſtētenf).†Si autē non ſint bñficiari ꝛ in inferio
rib⁹ ordinib⁹ cōſtituti poſſunt corā ſeculari iudice li
tigare.In ſacris aūt ordinibus conſtituti ꝛ beneficiati non pbi
benf corā eccleſiaſtico iudi.litigare.ꝛ nihil tamē querēt pro ſala
rio ſꝫ oblatū ſpōte recipiāt.Monachi ꝛ priores nunꝗ aduocāt
ſ.ne clerici.nō magno.xvj.q.i.alia.ꝛ.c.ſe.niſi p mo.ꝛ abbate ipe
trāte.vt.ſ.e.c.pri.ſacerdotes aūt niſi p ſe ꝛ eccleſia ſua cōiūctis
ꝛ miſerabilib⁹ pſonis aduocabūt.ſ.e.c.vl.ēt corā eccleſiaſtico iu.
ꝛ ibi dicit(aduocati)aduocat⁹ multa remedia hꝫ ad agēdum ve
2 no.in ſumma.C.de ſuffra.†Et dic ꝙ ſi aduocat⁹ vel medicus
ab initio ɔuenerūt cū aliquo de ſalario toti⁹ morbi ꝙ et tunc ſi
faciūt aliquā cōuētionē nō vꝫ.ſꝫ ſi ab initio nō fecerit aliquā cō
uētionē de tota lite vel infirmitate lꝫ a cli⁹tulo vel infirmo rece
perit aliqd p cōſilio vnius diei.nihilominus pēdēte lite vel in
firmitate pt paciſci cū eo.C.de poſt.qſqs.§.ptera.ff.de var.ꝛ ex.
cri.l.i.§.ſi cui aliter dicere abſurdū eſt ꝛ nō eſt ɔ.C.de pfeſ.ꝛ me.
li.x.l.aſpe.q꞉ ibi loquif de medicis q recipiūt ſalariū de publico
q a nullo ſfirmo pt exigere ſalariū ſiue in princ.ſfirmitatis ſiue
poſtea.ſꝫ a ſanis poſſunt recipere ſalariū.ſiue in pn.ſfirmitatis
ſiue in fine ꝛ hoc rōne.q꞉ p ſanis nō excipiūt ſalariū.de publico
tñ qñcūqꝫ plus debito exigūt reducenf ad formā iuris.ff.de var.
3 ꝛ extroꝛ.cri.l.j.in prin.ꝛ.§.ſi cui.†(Negotijs)no.pro eccleſia
ſticis negotijs bene licet corā ſeculari iudi.aduocare(pro miſe
rabilib⁹)idem credimus de alijs qui continentur.ff.de poſtu.l.j.
§.vlti.ꝛ.v.ꝛ.l.ſequenti.

Ex pte tua fuit ppoſitū(ſuſceptores).i.aduoca
ti(executores).i.procuratores.

Um ſacerdotis (Miſerabilib⁹)idē
dicim⁹ de alijs qui
cōtinētur.ff.de poſtu.l.j.v.ꝛ.l.ſequen.(poſtulare)etiā
corā eccleſiaſtico iudice.alij autē non prohibētur(p
extraneis)ſecus ſi pro alia eccleſia vt ſimile beneficiū habeat(pre
ſumpſerit).iij.q.j.nulli.xcvi.diſti.imperator.i.q.vij.niſi.C.loco.
milites(preſumit)niſi neceſſario officio fungatur vt tutor.ꝛ.ff.de
poſtu.peto.ꝛ.l.vl.vel prelatus eccleſie qui multo fortius.quoniā
tutor bñ pōt agere cōtra eccleſiā a qua bñficiū hꝫ.Itē ꝛ p priori
eccleſia poteſt agere cōtra ſecundā.ar.ſ.de iureiur.tua.ꝛ.c.intel
lecto(ſi clericus)ar.qꝺ ſi alſ habeat bñficiū de eccleſia lꝫ ſit cleri
cus eius vel etiā ſi ſit laycus quod debet priuari beneficio ſi cō
tra eccleſiam aduocaſſet.

1 Geſta an dici poſſint ad huc non facta.

De procuratoribus: Rubrica.

Lia quidē ꝛ.ſ.(non miſeris)id eſt procu
ratores non conſtitueris q ta
men ſe procuratores fingebant(ſed ꝛ.c.)hic forte nū
ciauerat pape(ꝛ preſbyterorum)repete que diximus
ā.de reſcriptis.ꝛ docen hi non preſtant autoritatem procurandi
ſed tanꝗ

ſed eiꝗ teſtes fidē faciūt in inſtrumēto. vel dic qḋ magnū negociū erat. vñ illud cū ꝯſilio ſui capl̄i facere debuit. ſ. de his que fi. a pre.
1 quāto. ꝫ. de ma. ⁊ obe. humilis. ¶ †(Geſtiſqꝫ) geſta quoqꝫ dicuntur aliqua facta que nullo modo ſcripta ſunt ſed ſicut geſta ſunt in mentes hominū ⁊ hec geſta aliquando publicant̄. ſ. de teſti. ſignificauit. ⁊ c. alberic⁹. ſ. vt lit. non cōte. qm̄. §. ſunt ⁊ alij cōtra. C. de rei ven. l. geſta. C. de teſta. publicati. itē dicunt̄ geſta q̄dā facta in ſcriptis redacta vel potius ipſe ſcripture in quib⁹ geſta referūtur. ⁊ iſte ſcripture apud ſedem apoſtolicā dicūtur regiſtra ⁊ iſta geſta ſi ſunt bene cuſtodita ⁊ inueniātur in archiuio autēticarum perſonarū puta eorū q̄ hn̄t ꝑtātē autēticas ſcripturas faciēdi fidē faciūt vt hic. ſ. de ꝑſcri. ad audiētiā. cū ſuꝯ ꝯcor. quas ibi. no. ſi autē nō eſſent bene cuſtodita vel perſone nō eſſent autentice nō crederem eis. ar. ꝑdicte decre. (tranſmitte). i. autoritatē habente ſuperioris vt ſic ea habita inter geſta publicata computentur.
1 ¶ Quando liceat per procuratorem comparere.
2 Miſſio nuncij ⁊ excuſatio quid valeat.
3 Ubi per procuratorem quis agit difficile auditur appellans.

Querelam.

(a clericis grauib⁹) ꝯtrariū videtur vt̄ ff. de mino pāp. vbi dicitur ꝙ ſi q̄s ſit in loco ſ. in exilio ꝙ nō poſſit agere. tñ ſi facultatē habuit agēdi per procuratorē currunt et tempora petendi reſtitutionem in integ. ſꝫ hoc nō eſt cōtrariū qꝛ intelligitur in minoribus cauſis vbi q̄s cogit̄ per procuratorē litigare ſecus in grauib⁹ vt hic. Uel illud eſt qꝛ ꝓpter delictū ſuit miſſus in exiliū. ⁊ delicti non dꝫ ei ꝑſtare immunitatē (grauibus) de hoc not. ꝫ. de reſcrip. ſedes. aliqui dicunt graues cauſas. i. intricatas.
1 (†Procuratorem) dicūt quidam hoc obtinere. quando ſimpliciter eſt citatus ꝙ per ſe rñdeat. ſecus ſi citatus eſſet vt hic per ſe vel per ꝓcura. ſ. de do. ⁊ cōtu. cum dilec. ſed certe hec litera videt̄ contrariū ſonare q̄ dicit qḋ nō pōt cogi ꝯſtituere ꝓcuratorē. ergo nec citari vt per ꝓcuratorē rñdeat in grauib⁹ ⁊ idcirco rñderi decre. cum dilec. qḋ eſt ibi ſpeciale ꝓpter periculū vacationis eccleſiarū ſ. vt lit. nō conte. qm̄ ad idem. ſ. de ap. conſtitutus. ꝫ. de electi. bo. me. vel ibi nō habebat iuſtā cām abſentie. idē dicendū ſi diuturno morbo laboret hñ fatemur tñ ꝙ ſi ſimplr̄ citat⁹ ſit ⁊ nō pōt p ſe cōparere qḋ p ꝓcuratorē cōparere dꝫ dūmodo non ſit grauis cauſa.
2 ¶ †(Deſtinauerit) nuncij miſſio ⁊ excuſatio ad hoc facit: qꝛ niſi nūci⁹ iret. ⁊ offerat ſe ꝓbaturū legitimā cām abſentie ⁊ ad hoc haberet ſufficiēs mandatū poſſet excōmunicari ⁊ in expenſis condēnari cum iuſte poſſet preſumi cōtumax. vj. q. v. ca. i. v. q. iij. ſi egrotans. ſed non eſt de neceſſitate hec miſſio ad excuſandū quantum ad hoc vt procedatur in principali cauſa. ſed ſi ſit vocat⁹ ad conſiliū vel ad ele. vel caplm̄ debet mittere excuſatorem. ⁊ niſi miſerit: tꝫ excōicatio ꝯ eū lata ⁊ ꝙ p̄ñtes faciunt habebit robur. ar. op. xviij. diſt. placuit. lxv. di. c. vlti. arg. ꝫ. de elec. ho. me. ma. etiam ſi iuſtam cām abſentie habet. hic aūt videt̄ ꝙ ſi ꝓbauerit iuſtas cauſas abſentie nihilominus in ciuili cauſa ſit miſſio in poſ. cum etiaꝫ fiat contra abſentem reipu. cauſa. C. de re. mi. ignorātem ⁊ contra pupillum. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. hec iura. in princi. Sed tamen non feſtinauit ad mittēdum in poſ. ff. de dā. inf. l. ſi. §. ſi forum. nec fiat venditio. de hoc no. ſ. de eo qui mit. in poſ. ſi quid. ¶ (Deſtinauerit) idem eſt ſi nullum miſiſſet: quia poſtea re patefacta reuocabitur condemnatio in principali. ⁊ de expeſ. per in integ. re. vel pronūciabit̄ nulla ſn̄ia etiā diffinitiua ſm̄ diuerſas opiniones. vij. q. j. preſentium. ſ. de re iudi. cum bertoldus. ff. de re iudi. queſitū ⁊ ſi ꝓmiſiſſet ſub pena ſiſtere iudi. daretur exceptio. ff. ſi quis cau. l. ij. ff. de arbi. l. ſi cum dic. §. ex li. aliꝫ dicunt contra in aliquib⁹. vt no. in glo. que incipit nuncij (abſoluere) reuocando primam ſentētiā leuiter ⁊ ſine cognitione. quia interlocutoriam ſine in inte. re. ſꝫ ſolūmodo implorādo officiū iudicis deſeruiens actori vt eum reuocet. ff. de re iu. ꝙ iuſſit vel petēdo reſtitutionē de plano. ff. de iudi. ſi pretor. in ſi. C. de ꝓcura. qꝛ abſente. ſed videt̄ ꝙ deberet ſibi imputari niſi appellauerit ex quo ſciuit ſe condēnatū in expenſis. C. quomodo ⁊ qñ iu. l. iij. ſed nō obſtat ꝙ hic loquit̄ qñ ex ꝓbabili ⁊ neceſſaria cauſa abfuit. ⁊ ideo ſine appellatiōe reſtituitur ad totā cauſaꝫ minus legitime defenſus. ⁊ illa lex loquit̄ quādo nullo modo defenſus aberat ꝓbabili cauſa ⁊ fuit legitime citat⁹ ad domū nā tūc ſi intra. x. dies cōputādos a tp̄e quo ſciuit ſn̄iam ꝯtra ſe latam nō cōtradicit petendo reſtitui ad ap. ſtabit ſn̄ia. C. q̄ñ ⁊ qñ iud. l. iij. ſed meli⁹ dr̄ ꝙ quilibet ſine bñficio reſtōnis nullo modo vel minus legitime defenſus cōi iure appellatur intra. x. dies. a tēpore ſn̄ie. ⁊ ſic intelligit̄. l. C. q̄ñ ⁊ quando iud. l. iij. ⁊. ff. qñ ap. l. j. §. vl. ff. ex qui. cau. in integ. re. nec nō. vbi forte nullū relinquere potuit ꝓcuratorē. vel reliqt ⁊ mortuus eſt. tunc enim reſtituit̄ in totum nō tantū ad ap. ſiue pronunciatum ſit contra eum ſiue iuri ſiue actioni eius ſit preſcriptū ⁊ hoc innuit. l. nectnon ſi autē legitime defenſus eſſet ad nihilū reſtitueretur. ¶ Idem dicimus ſi neceſſaria cauſa eū abſit puta rōne delicti in carcerē vel in exiliū miſſus ꝙ nō reſtituit̄ ſi cōdēnet̄ vel ei⁹ iuribus vel actionib⁹ preſcribatur niſi cum nō poterat relinquere procuratorē vel reliquit ſed mortuus eſt. ff. ex qui. cau. ma. l. ſed ſi. §. j. ff. de mino. pāp. qui autē voluntarie ſine cōtumaciter abeſt nullo modo reſtituit̄ contra iura vel acti. ꝑſcriptas: ſed ſi venerit iudice adhuc ſedente pro tribunali reſtituetur de equitate forte ad app. vel communi iure appellat. ff. de in integ. reſtit. l. pen. ¶ Ubi autem probabilis neceſſaria cauſa detinetur vt hic legitime defenſus reſtituit̄ ad ap. min⁹ autem legitime nullo modo ad totā cām vt hic. ff. de in integ. reſti. l. vlt. ff. de iudi. ſi pretor. ff. ex q. cau. in integ. reſti. ab hoſtibus. reſpon. ſ. C. eo. l. j. C. de ꝓcu. qui abſente. qualr̄ autē cōtra iura vel ac. hui⁹ preſcribatur. alias no. hic. ⁊ ſ. de re iudi. cū bertoldus: ⁊ no. ꝙ hec reſti. nō ſolū habet locū ꝯtra ſententiā diffinitiuā ſed etiā ꝯtra interlocutoriam de expē. vt hic. iiij. q. v. c. j. vel dic in interlocutoriis non habere locū hanc o. j. vt not. ſ. de ſen. excō. ſacro. c. ſi. ſed vbi idē qui tulit interlocutoriam vult reuocare. ſed ſecus ſi corā alio petatur reuocatio ⁊ hec ſunt vera vbi legitime eſt citat⁹. ſi enim legitima citatio nō ꝑceſſiſſet ipſo iure nulla eſſet ſn̄ia. ff. que ſen. ſine ap. re. l. ij. §. itē cū. vel dic ꝙ interlocutoria de expē. ⁊ huius tenet etiā
3 ſi ordo non ſeruetur. ꝫ. de offi. iu. c. ſi. ¶ †Predictis autem nō obſtat. ij. q. vj. ſi aduerſus. quia ibi dicit quod vbi quis per procuratorem agit difficile auditur appellans. ⁊ vere difficile audit̄ quia non audit̄ niſi in predictis caſibus quos in hac glo. no. vbi autem dolo alicuius factū eſt quominus q̄s cōparet ⁊ feratur ſentētia cōtra ipſum in cā q̄ non recipit intereſſe reſtituit̄ ad id qḋ occaſiōe huius abſentie ſibi contingit. ſ. de in integ. reſti. ex literis. ſi autem ad intereſſe poſſet agere cōtra dolum tantū daretur ei actio ex edicto quod eſt. ff. de eo per quem fac. l. vlti.
1 ¶ An vni teſti ſit credendum.
2 Ubi ſententia pronunciatur nulla irritatur poſſeſſio. ⁊ quicquid ex ea ſecutum eſt.
3 Non pōt Archi. duas habere eccleſias niſi cū eo diſpenſatum ſit.
4 Cū quis nō valet ꝓbare ſuā inſtitutionē canonicā. iudex ꝓnūciat eam non canonicam ⁊ non debere permanere ratam.

Ex inſinuatione.

(archi.) ⁊ preſentib⁹ ⁊ aduerſario etiā notificauerit. alr̄ tꝫ ꝙ cū ipſo fieret. ff. de ꝓcu. ſi procuratorem. ff. de inſti. ſed ⁊ ſi. §. j. ⁊. ij. ⁊ meli⁹. ſ. eo mādato vel anteꝗ ꝓcurator inſtitut⁹ agere incipiat. ſufficit ſola reuocatio et ſi illud non ſignificat iudi. vel aduerſario. ⁊ no. ſ. eodē. c. pri. (ſententia) que etiam fuit executioni mandata ſicut ex ſequētibus apparet vel dic. qḋ etiam ⁊ in prima cauſa ⁊ modo archi. petebat re
1 ſtitutionem eccleſie. nec fuit per ſentētiā ſpoliatus. ¶ †(Ipſius) ar. vni teſti credendum. ſ. de teſti. in omni. viij. q. iij. talia. xxviij. di. de ſira. cōtra. iiij. q. iii. auris. item arg. ꝙ quis teſtificatur in ꝓpria cauſa. ſ. de teſt. c. peruenit contra. ſ. de teſt. veniens. iiij. q. iij. §. nullus. ſol. hoc ſpeciale propter preſumptionē que eſt pro eo. ⁊ etiam quia eſt reus vnde fauorabilior. ideo quod delatum eſt ſibi iuramentū. C. de re. cre. iu bone. ff. de iureiu. admonēdi. ſ. de ꝓba. ſicut conſuetudo. ⁊ qꝛ modicū preiudicatur aduerſario cum ſit ſalua ei
2 actio ſua ⁊ vtriꝗ ius ſuum ſit ſaluum ſentētia caſſata. ¶ †(Reſtōni) forte hic petet reſtōnē eccl'ie qua ſpoliat⁹ p iud. erat ⁊ ſi obijciatur ei qḋ autore pretore ſpoliatus ſit ar. C. vñ vi. ſi quis in tantam. replicabit ſentētiam non tenere: quia procurator nō erat. vel dic quod petet ⁊ dicet ſentētiam non tenere ex ea cauſa. ſ. quia non cum procuratore actum eſt ⁊ ideo pronunciari nullam: qꝛ cū non procuratore actum eſt. ſ. c. proxi. quia ſententia pronunciata nulla irrita erit poſſeſſio. ⁊ quicquid ex ea ſecutum eſt. C. de lega. nō dubium. ſ. eodem. auditis. ſimilem petitionem habes. ꝫ. de maio. et obediē. c. vlti. ff. de ſeruis. l. j. ſ. ⁊ competit ad hoc officium iudicis. ¶ Uel potes dicere ꝙ non dicit hic petēdā reſtōnem poſt ſn̄iam ſed ſn̄ia lata ſuper caſſatione proceſſus reſtituet̄ poſſeſſio eccleſie quā petit ſi ei nihil de iure obſtat. hoc nō placet: ſententia eñi nō ꝑiudicat abſentib⁹. ff. de mino. ēt. §. ſi. ⁊ tñ ſn̄ia ꝯ eum lata forte ſibi preiudicat quo ad omnes. vt not. ſ. de ſo competē. poſtulaſti. ſ. de accu. qualiter. ſed hoc ideo eſt qꝛ ipſe fuit ꝑſens ⁊ habuit copiā ſe
3 defendendi. vt no. ſ. de accu. ſuper his. ¶ †(Inſtitutiōe) ꝯtra. vj. q. vlti. actor. ff. de ꝓba. l. ij. Sol. hic voluit ſponte onus probationis aſſumere. ſi. ſ. de reſti. ſpolia. c. j. ff. de ꝓba. circa. vel fuit impoſita ei probatio. ideo qꝛ contra eū erat ꝑſumptio. vt. C. de proba. ſi ne. nā cū eſſet archid. non poterat habere aliā eccleſiā niſi ꝓbaret ſecū diſpēſatū vel agebatur petitorio cōtra archi. vnde oportet eū probare de iure ſuo. ſed certe hoc non credimus imo ex quo eſt in poſ. nō remouebitur niſi cōtra eum probatū fuerit crimē vel ꝙ nō ſit canonice inſtitutus. ſ. de conceſ. preben. qꝛ diſt. lvj. di. ſatis. xvj. q. vlti. inuētum. nec eñ titulū ſue poſ. cogitur dicere. C. de peti. here di. cogi. hic autē cogitur idcirco probare: qꝛ petebat ſuam inſtōnē ratā decerni vt expſſe in litera dr̄. ſꝫ ⁊ ſi quis probaret ad ſe pertinere datiōnē alicuius beneficij ⁊ ſe eſſe in poſſeſſione ⁊ alius illud beneficium poſſideret bene deberet poſſidens probare ſe canonice inſtitutum per eū ad quem ptinet. ar. ij. q. j. legum. ſ. vt ec. be. vt nſm. vbi tacite iuſſus fuiſſet cōſenſiſſe in eū. ſ. de his que fi. a ma. par. c. ex ore. ſed ⁊ ſi cōſentit tacite vel expſſe. pōt tñ ille ad quē pertinet dicere ſi vult ꝓbare Iſtitutionē ꝯ ius factā. ſ. de ꝓbē. dilecto.
4 ¶ †(Rata) ſi vero non poterit probare inſtitutionē canonicā in-

i

der pnūciabit eā nō canonicā ꝛ eā non debere permanere ratam.
ꝛ ſi quis petat ſuam electionē ꝯfirmari iudex poterit pronunciare
electionē confirmandam de iure.itē ſi ponamus qḋ tn̄ pronūciet
non confirmo tn̄ poſtea confirmatiōnē petere nō poterit obſtāte
ſibi excep.rei iu.cū de eadē inter eaſdē perſonas iudicatū ſit.ff.de
excep.rei iudi.cōqueritur.ꝛ.l.ſeq.ꝛ eſt hoc verū vbi ſi generaliter
petitū ſit.C.de anna.ex.l.vlt.ſꝫ ſi vnā cām expſſiſſet.ſ.qꝛ elect⁹ fuiſ
ſet p eos quoꝝ erat electio.ſi fuiſſet ſibi in hoc impoſitum ſilentiū
nihilominus pōt ex alia cauſa petere.ſ.qꝛ ex pape collatiōe habe-
ret cū eni omīn iudi.ſit perſonalis actio ꝙ in predictis locū habet
ſuccūbens in vna cauſa nihilominꝰ ex alia poterit agere.vt no.ꝫ.
de offi.or.ꝯquerente.idē dicimus ſi petaꝶ ſententia infirmari vel ele
ctio ſed vno agēte ali⁹ admittēdus eſt.ſic no.ꝫ.de elec.cū dilec.

1 ☞Cū quis eodē tpe duos ꝯſtituit ꝓcuratores ꝛ inſolidum:occu
pantis melior eſt conditio in eo ꝙ percepit.
2 Nūquid duobus ꝯſtitutis procuratoribꝰ ſi vnus moritur poſſit
ſuperſtes agere.ꝛ quid ſi duo in aliqua cauſa ꝯſtituti ad defendē-
dum vnus confitetur alter negat habes in nu.3.
4 Quando valeat reuocatio procuratoris.
5 Petere inducias pertinet ad partem.
6 An iudex nō admittendo exceptionem dicatur grauare partem.
7 An liceat parte abſente recipere teſtes.
8 An iudices teneantur ſuas deferre ſententias.
9 Nunquid ſententia preiudicet his qui non interfuerunt iudicio.
10 Procuratoria exceptio dicitur eſſe duplex quandoqꝫ.

IN noſtra preſentia(presbyteros) no.ꝙ hic
dat duos ꝓcuratores.quō ergo
1 agerent:ꝙ ſi vnꝰ ꝯfiteaꝶ alter neget.†Rn̄.ſi eodē tēpore
quis ꝯſtituit duos ꝓcuratores ꝛ inſolidū:occupātis
melior eſt cōditio in eo ꝙ percipit.ff.de procu.pluribus vnde ſi ſup
pluribus cauſis dati eſſent in vno inſtrumento ꝛ vnus occuparet
vnum negocium nihilominus alius poſſet aliud negocium occu
pare.ar.op.ꝫ.de reſcrip.paſto.ſi vero non fuerunt dati inſolidum
ſed ſimpliciter diuidēt inter ſe vt vnꝰ vnū negociū proſequatur et
alius aliud.ff.de ne.ge.cum alicui.Et eſt ad hoc ar.qꝛ cum ſimile
ſit mandatū iudi.ꝛ procu.ff.de iur.om.iu.ꝛ qꝛ ſicut iudex alii dele-
gat vices ſuas ita ꝛ procu.delegare poteſt.Hoc ar.reprobatur.ff.
man.ſi procurator.§.ſi quis.hec autem facere poſſe non videtur
ꝙ vnus vnam partem negocii proſequatur ꝛ alius aliam partem
eiuſdem negocii cum facta lit.conteſt.factus ſit dn̄s litis.videtur
tamen ꝙ ſiue inſolidum ſiue ſimpliciter plures conſtituanꝶ quod
iudex debet eligere ꝛ poſſit idoneiorem.ff.de popu.ac.ſi plures ſꝫ
hoc ibi ideo verum eſt.quia ibi plus tāgitur vniuerſitas ꝙ ſpecia
lis pſona vñ magiſtratus:dñs elegit idoneiorē.nā ſi ſpecialis pſo-
na propriꝫ intereſſe proſequereꝶ.preferretur alius.ff.de pop.ac.l.
fi.vbi aūt ſpālis pſona tangiꝶ.ipſius ſpālis perſone eſt electio vel
2 ipſoꝝ procuratoꝝ eſt electio quis ex eis agat.¶†Videꝶ tn̄ quod
dn̄s qui duos ꝯſtituit procuratores eligendo eos ſimul agere vo-
luerit.ꝛ ideo non ſit neqꝫ iudicis neqꝫ ꝓcuratoris electio.qꝛ etiam
ſi vellent non poſſent ſocium vel aliū facere ꝓcuratorē.C.de ꝓcu.
neqꝫ ſed ſimul agere debent.ſed lit.ꝯte.vnus aliū ſi voluerit cōſti-
tuet procuratorem.qꝛ extunc poſſunt facere alterū procuratorē.vt
in preallе.l.neqꝫ.ſed extraneum non pōt vnus ſolus facere procu-
ratorē cum etiā poſt lit.cōte.pariter ſint dn̄i litis.Sed qd ſi vnus
moriatur ante diuiſionē non credimus qḋ ſuperſtes poſſet agere.
ar.ff.de re.iu.duo ex.ꝛ.ꝫ.de offi.dele.cauſam in tutoribus de beni-
gnitate ſecus receptum eſt.ff.de ad.tu.l.cum decreto.§.vlti.ꝛ.l.tu
tores.§.curatores.et.l.lucius.§.j.nec obeſt.ff.man.creditor.§.duo
bus.quia id loquitur quando dati erant inſolidum.ſic intelligit
ꝙ dicitur vnū procuratorē poſſe aliū ꝯuenire.ff.e.qui ꝓprio.§.vl.
ꝛ.l.ꝙ ad nos.§.vi.Alii autem dicunt qḋ ꝛ ſi ſimplr dati ſunt tn̄
occupātis melior eſt ꝯditio etiā ſi non diuidānt inter ſe adminiſtra
tionem.vel etiam ſi alter moriatur.ſ.eo.non iniuſte.ſi autē diuer-
ſis tēporibꝰ dati ſunt poſteriorē dandū primo reuocat.ff.e.ſi quis.
§.viii.hāc diſtinctionem pro magna parte firmat.ſ.e.nō iniuſte.
3 ¶†Vbi aūt duo ꝓcuratores cōſtituuntur ſimplr in aliqua cā ad
defendendū.ſi vnus cōfitetur.ꝛ alter negat.dixerunt quidā ꝙ re-
cte facta eſt litis ꝯte.ꝛ ſtabitur dicto eiꝰ ꝙ cōfeſſus eſt.ar.ꝓ his ꝙ
ſi principalis perſona cōfitereꝶ ꝛ negaret ſtareꝶ cōfeſſioni ſue que
ſibi ꝯtraria eſt.ff.de inter.act.de etate.eadē ratione ꝛ ſi de duobus
procuratoribus vnus confiteatur alter neget ſtandū eſt dicto cōfi-
tentis.qꝛ cōfeſſio ſua ſibi nocere debet.Alii dixerunt ꝙ per taliū
cōfeſſionē ꝛ negationē bene ſit lit.cōte.ſed in pendenti eſt cuiꝰ di-
cto ſtari debeat donec principalis dn̄s eligat cuius dicto ſtetur ar
gu.ff.de re iudi.duo iudi.ſ.de re iu.duobus.§.j.alii dicunt ꝛ forte
melius quod per talē reſponſionem non ſit lit.conte.ſed procede-
tur cōtra dominū quaſi cōtra cōtumacē qui nō miſit ſufficiētē in-
ſtructum procuratorem.ſ.de iura.cal.in pertractādis.ſi aūt tres vel
plures procuratores cōſtituunꝶ in eadē cā ſimpliciter tūc omnes
adeſſe debēt.ſed ſtabitur dicto maioris partis ſicut in iudicibus ꝛ
in arbitris.ꝫ.de re iud.duo ex tribus.ff.de ar.item ſi vnus.ꝫ.prin-
cipaliter.et.l.ſicuti.nec eſt vis ſi vnus anticipat reſponſionem

alterius dummō oēs rn̄deant anteꝙ ad alios actus diuertāt.nec
eſt ſimile de electione quā neceſſe eſt fieri per vnum.ꝫ.de ele.in ge-
neſi.qꝛ in electione ſpāle eſt ꝓpter cauſas ibi notatas item ſi duo
dati ſunt inſolidū ꝛ ambo ſunt litem ꝯteſt.nō videtur ꝙ etiā poſt
li.ꝯteſt.inſolidum durat eoꝝ poteſtas.ſed ſi vnus reſpondit peti-
tioni vel ꝓduxit teſtes alius ſuper eodem nō audiretur.ar.pre al.
l.pluribus.Itēꝫ videꝶ ꝙ auctoritate poteſtatis ſibi date a dn̄o qui
inſolidum eos ꝯſtituit ꝙ vnus ſolus pōt facere aliū ꝓcuratorē
tn̄ ſemper durat etiaꝫ poteſtas alterius qui non ꝯſtituitur vt ſiue
cum principali ꝓcuratore ſiue ꝯſtituto ſemꝑ admittaꝶ ꝛ etiā ſi al-
terutrū predictoꝝ perueniat valebit qḋ ab eo factum erit arg.ad
hoc.ꝫ.de offi.deleg.cū ſuper.ꝛ.c.coram mandata eni iuriſdi.ꝛ ꝓ-
curatoris multum ſimilia ſunt.ff.de iuriſ.om.iud.¶Et qꝛ alii di
cūt qḋ hec poteſtas nō durat niſi ante lit.ꝯte.ꝛ poſt lit.ꝯte.ſimul
factam vnus ſine alio nihil facere pōt ꝛ illi duo vice vnius pſone
tantum funguntur ꝓ eis.qꝛ ſi dn̄s hoc non pōt poſt lit.ꝯte.a duo
bus qui nō eſſent ꝓcuratores inſolidū quare poſſet ante lit.cōte.
item priuata voluntas nō mutat gn̄alem ꝯſtōnem.ſ.de teſt.requi
ſiti.ff.ad treb.quod de.ſed primi rn̄dent qḋ bona rō eſt ꝙ hoc lꝫ
a prin.ſꝫ non poſt lit.ꝯte.qꝛ a principio vidit tenorē mādati ꝙ ex-
quo acceptauit illud ſeruet.ff.man.diligēter.ꝛ ſibi imputet ſi hoc
eſt graue.item lꝫ priuata voluntas nō poſſit aliqd facere cōtra le-
ges in alterius preiudicium.tn̄ in preiudicium partium pōt.C.de
pac.ſi quis ꝛ nota.ſ.de foro compe.ſi diligenti (deſtinandos) hic
apparet quod inquirendo vel denunciando ꝓcedebatur alias non
ageret per ꝓcuratorē.v.q.iii.etiam criminali (reuocauit) qḋ po-
tuit ante lit.ꝯte.ꝛ ſine cā.ff.de ꝓcu.ante lit.ꝯte.ꝛ.l.ſequē.poſt lit.
ꝯte.aūt non pōt ſine cauſe cognitione.ff.e.ti.item ſi ſuſpectus poſt
4 lit.conteſt.ꝛ.l.ſequ.¶(†Reuocauit)aduerſario ſciente.vt not.ꝫ.
pri.c.vel dic qḋ etiam aduerſario neſciente pōt reuocare niſi lite-
ras miſit aduerſario ante lit.conte.ſ.eo.mandato.vel dic ꝙ ſi fiat
reuocatio etiam ante lit.ꝯte.ꝛ aduerſario neſciēte ſi poſt ſequitur
lit.ꝯte.vꝫ.arg.ff.de ꝓcu.ſi ꝓcuratorē.ſed ſi nō ſequitur lit.ꝯte.alia
que fecit poſt reuocationem non valent vt hic ꝛ ca.mandato.hic
autē non erat lis ꝯte.vt.ſ.ſequitur.prius dictū plꝫ (literas) qꝛ non
tenuit ꝓceſſus nec litere ex illo ꝓceſſu deſcēdentes (iudicium) non
lit.conteſtando ſed cum eo.ꝛ.c per conſequens.(A.iudicium) niſi
5 litem conteſt.ꝛc.¶(†Inducias) inducias petere eſt partis.C.de
dila.l.a procedente.ſed offerre ꝓbationem nō eſt partis ſed eſt ex
ſuperabundanti.ar.ff.quo.bo.l.in.§.j.ſufficit enim exceptionem
ꝛ cauſam legitimam ꝓponere quare non debeant procedere iudi
ces.ſed ſi iudex admittit exceptionem ꝛ non grauet eam probatio-
nibus ꝙ forte ſcit eam eſſe veram.ꝛ ideo vlterius non procedit be
ne eſt.ſed ſi iudex dubitat debet dicere proponēti exceptionē ꝙ eā
admittit vt intra certum tpꝰ ꝓbet ſi vult.ꝫ.de offi.deleg.pruden-
tia.§.ſexta.ſ.de teſti.veniens.xxx.q.v.iudicantem.ꝛ ſi noluit exci-
piens terminum oblatum ad ꝓbandum recipere ſꝫ appellet quic
quid ſit ꝫ eum tꝫ.nō ꝙ nō teneat appellatio niſi a iuſto grauami-
ne.ſ.de app.vt debitus.ita non grauetur eius appel.nil ei prodeſt
etiam ſi eam poſtea veram probet excipiens.ꝫ.c.ex parte.ſed ſi iu-
dex propoſita exceptione eam repudiet vel negligat admittere ta-
cite vel expreſſe ſꝫ procedendo in negocio:ꝛ ideo appellatur tunc
non reuocatur quod facit iudex anteꝙ cauſa appellatiōis admit-
tatur:niſi poſtea coram iudice appellationis ꝓbauerit verā cau-
6 ſam ex qua appellauit.ſ.de excep.olim.ꝛ ſic loquitur hic.¶†Sed
dices nonne grauauit eum iudex qui non admiſit exceptionem ſi
vera eſſet.Rn̄.non fuit grauamē in non admittendo exceptionē ſi
falſa eſſet.imo fuit ꝛ pſumitur:ideo nō reuocatur qḋ ſit ab iſto iu
dice a quo appellatur.ſed ſi probaret coram iudice appellationis
eſſe veram cauſam propoſitam caſſatur quicquid poſt appellatio
nē fecit.quia pſumitur ꝛ apparet eum malitioſe etiā refutaſſe ex-
ceptionē vel non admiſiſſe.¶Sꝫ contra.ſ.de appel.ex parte.ꝯ.
ꝛ.c.ſignificauit.vbi dr quicquid ſit poſt talem appellationē reuo-
catur.¶Sed expone illas vt huic conſonet.vel dic eas reuocatas
p iſtam decr.ſꝫ ſi predictus appellator proponit cauſam legitimā
ſi vā eſſet ꝛ eam offerat ſe ꝓbaturū coram iudice a quo appellaꝶ.
ipſe iudex nolit excipiētis ꝓbationes admittere etiā ſi falſa ſit ex-
ceptio vel cauſa.tn̄ quicqd iudex poſt talē appellationē facit caſſa
tur.qꝛ vere grauatus fuit in eo ꝙ eius ꝓbatiōe admiſſe nō fuerūt
ꝛ ſic intelligiꝶ hic.ꝛ hoc intelligimus ēt ſi ſic dictuꝫ ſit appello ne
ꝓcedas vltra in hoc negocio.qꝛ habemꝰ certū numerū negocioꝝ:
hac exceptione omiſſa vel ēt ſup his vlterius ꝟbis dn̄ō expectet
ſi negligat exceptionē admittere.vt in decre.ex parte.ii.ſed ſi ſimi
liter dicat appello ne vltra procedas ꝛ recedat credēs hoc ſibi ſuf-
☞ficere pro appel.non vꝫ.arg.ſ.de app.dilecto.¶†Eſt ergo diligē-
ter notandus ordo.primo enim dꝫ proponere exceptionem ꝛ ꝯñr
iudex dꝫ refutare eam vel admittere.ꝛ ſi iudex admittit exceptio-
nē eius ipſius iudicis eſt q̄rere an probare velit an non.xxx.q.v.
iudicantem:quia rei eſt fugere.iiii.q.iiii.c.j.ꝛ.ſi.ꝛ quia iudicium
redditur in inuitum.ff.de verbo.obliga.inter ſtipulantem.§.con-
tinuus ꝛ ſi quid offert ex ſuperabundanti eſt.ꝛ ſi iudex expreſſe re
pudiat vel admittat vel admittere negligat iuſte appellatur ab

co.ꝫ.eo

co.ſ.co.dilectus.⁊.ſ.de appel.ex pte.m.(litē)in inquiſitionib⁹ cū
li.et nō ſit neceſſaria lit.ↄte.ſi ſunt abſentes:vt.ſ.vt lit.non cōteſt.
qm̄.§.ſunt ⁊ alij tn̄ in eis ſi ſunt preſentes ordo requiritur q habe
tur.ſ.de accuſa.qualr̄.ij.⁊ alius ordo in denunciationib⁹ ſeruatur
vt eadem decre.⁊.ij.q.i.ſi peccauerit.⁊ hoc bene apparet quod cū
procuratoribus non fuit lis conteſta.(mentionē)quam facere de-
buerūt.ſ.de re iudi.inter mo.C.de rela.per totū.ff.nil no.ap.pen.
7 l.j.ff.de ap.re.l.pe.¶†(Plenā)qualiter recipiunt iſti teſtes par-
te altera abſente cū iurare debeāt teſtes ptib⁹ pſentib⁹.ij.q.j.i pri-
mis.ſ.de teſti.c.ij.r̄ndeo.in cā app.eſt ſpāle vt abſente pte pcedat
C.de tēpo.ap.l.vlti.§.illud.ſ.de ap.ſepe.⁊.c.interpoſita.vel dicas
qđ hoc ideo recepti ſunt teſtes abſente parte:q: mortu⁹ erat accu
ſator.vt dicitur in integra.⁊ ſic perierat ac.ff.ne act.diui.C.ſi ac.
mor.l.ij.vnde papa ex officio ſuo proceſſit in terminanda inquiſi
tione vel denunciatione.xxiiij.q.iij.c.ecce.ſ.de collu.crimina.et
hac rōne ⁊ ſnīa abſente parte lata.hoc nō plꝫ:q: hi teſtes nō reci-
piebant ſuper principali ſ; ſup ap.tātū ſed potes in hac materia
ſubtilius querere nam petitio archiepiſcopi qua petebatur ſentē
tiam ⁊ proceſſum dele. reuocari contra neminem competere vide
tur:quia non eſt contra iudices cum ipſorum interſit.ij.queſti.vj.
hec etiam ⁊ eadem ratione nec contra miniſtrum inquiſitionis.
¶Item actio non competet niſi contra obligatum:quia ex obli-
gatione naſcitur actio ſed neuter predictorꝫ eſt obligatus huic
epiſcopo.ergo cōtra eos act.non habet.ſed forte dices quia iudi
ces poſſunt eſſe obligati ex.q. maleſi. q: per imperitiam iudica-
uerunt.vel etiam ex maleficio:q: per dolū.ſed reſpon. qđ ſi age-
retur ex maleſi.nō ageretur ad reformationē ſententie ſed ad pe-
nam que a.l.infligitur.C. de pen.iudi. qui ma.iudi.§.j.⁊.ij.aut.
ibi poſita.⁊ eodē modo ſi ex.q. maleficio ageretur vt puniretur
inquantū viſum iudici equū eſſet.inſti.de obli.que ex quaſi ma.
8 in prin.¶†Item ſi hoc diceretur qđ iudices debent defendere[a]
a ſuas ſententias iam fraudulento cōmento ſolēt q recta via non
poſſunt.ſ.reuocare ſuas ſentētias.C.de ſentē.reſcin.nō poſ.l.j.dic
ergo petitionē iſtam nandā iudi.ab epiſcopo ⁊ ſuper eo implo-
randū offi.iudi.¶Iudex ergo ſuo officio implorato ſolenniter
tribus edictis faciet citari omnes qui leduntur in firmatiōe dicte
ſnīe.arg.C.ſi vt ab here.ſe abſti.aut.ſi omnes.C.quomodo ⁊ qn̄.
aut.qui ſemel.ff.de adop.nā etiā.⁊ ſi nō opponatur edictū ſolen
niter nō preiudicat ſnīa quin agere poſſint qui volūt.ff.que ſen.
ſi ap.l.j.§.itē cum.ff.de mino.etiā.§.vlti.⁊.§.in cauſe.§.cauſa nec
ſufficit ſciētia niſi precedat citatio predicto modo facta arg.ff.de
mino.in cauſe.§.cauſa.ſola autē ſcientia ſine citatione ſufficit in
caſibus not.ſ.de re iudi.quamuis etiā facto edicto eis ad quos
non peruenit edictū nec debuit peruenire non preiudicat quin
ius ſuum pſequi poſſint.ar.lxxij.di.ppoſuiſti.⁊ ſi nullus cōpa
ruerit qui velit defendere ſnīam iudex recipiat teſtes huius epi
⁊ ſnīam feret vt hic.ſi autē null⁹ cōparuerit ante ſnīam ſed poſt-
ea compareat.vel etiā tūc nō audiet ſup reuocatione q̄ facta erat
niſi ſm tenorē qui no.ſ.de pcura.querelam quāuis aliqui dicāt
eos nullatenus audiēdos.¶†Si vero aliqui cōpareāt qui velint
defendere ſnīam dabit eis detitio ⁊ lit.ↄteſt.ↄet.⁊ pcedet lis ſuo
marte ⁊ quilibet de ſe ⁊ p ſe reſpōdit. alij tn̄ dicunt q vnū coſ-
ſtituēt procuratorē qui p oībus aget.ff.de rxer.l.j.§.vlt.⁊.l.ſeq.ſi
aūt feret ſnīa p actore ſup reuocatiōe prioris ſnīe ⁊ pceſſus vbi-
cunqꝫ inuenit aliqđ eſſe factū occaſione illius ſnīe data poſ.ſiue
aliud reuocabit nō ſolū quantū prodeſt illis qui fuerūt vel eſſe
debuerūt in iudicio.vt no.ſ.de fil.preſ.oy.veniēs.⁊.ſ.c.priori.vbi
etiā no.vt hic.C.de leg. non dubiū.vij.q.j. preſentiū ſed etiā in-
quantū pdeſt alijs.naꝫ ex quo ſentētia p te lata reuocata eſt ad
petitionē cuiuſcūqꝫ etiā eius qui de iure admitti nō dꝫ.tn̄ ex illa
ſnīa nihil petere poteſt ēt ab alijs qui nō fuerūt i iudicio ar. ad
hoc.ff.de inoffi.teſt.poſtu.§.i ⁊ ſnīa teneret ēt inter eos quorꝫ
9 non intereſt.ff.ſa.ex.⁊ puta.¶†Et no.q lꝫ piudicet iſti quo ad
oēs ſi ferat ſnīa ↄ eū non tn̄ piudicat alij ſi confirmaret ſnīa eius
rō diuerſitatis q: ſnīa eius facit ius inter partes.⁊ iſta fuit pars
ↄ q̄ lata eſt ſnīa.⁊ iō piudicat quo ad oēs.ſed alijs nō piudicat
qui nō fuerūt in iudicio ſi ſnīa ferat p eo:q: ipſi nō fuerunt par
tes.hic aūt credim⁹ q illi ↄ quos lata eſt ſnīa.vel illi q poſſidēt
res ex ſnīa vel de qb⁹ certū eſt aīs q ex reuocatione piudiciū pa-
terent noīatim citādi ſunt ſi ſunt in eadem puincia.iij.q.vj. hoc
qppe.ſ.de eo q mit.in poſ.ſi aduerſa.iudicē aūt qui tulit ſnīam
nō vocabit niſi expedierit.vt ferat teſtimoniū de his q̄ acta ſunt
corā eo.ſ.ar.nō ſine ar.ſ.ne ele.cū dilec. vel ex dictis eorum in-
ſtruatur iudex.ſ.de accu.cū dilec.de hoc ēt not.ſ.de maio.⁊ obe.
humilis.iudex aūt qui tulit ſnīam in cā cognitiōis vbi ex officio
ſuo pcedatur qualis hic erat hn̄ vocabit qn̄ petit ſnīa reuocari
ſ.de ap.cū ſpāli.§.ſi.ſed in alijs iudi.qui nec ēt vocari debēt non
habēt locū pdicte citationes.ij.q.vj.ſtatuēdū ſ; hꝫ locū in his q
citādi ſunt in cōfirmatione ele.in matrimonio contrahēdo ⁊ in
alijs ſilib⁹ vbi qlibet de populo admittit vl ſaltē multi.ſ. q ma.
ac.poſ.cū in tua.aut.quō opor.epi.§. ſi aūt.aut.de ſanctiſ.epiſ.§.
ſi qs aūt.¶Uel dic q nunqꝫ petebat iſte eps caſſari proceſſum

propter iudiciariū ordinē nō ſeruatū.nā tūc hn̄ haberēt locū pre-
dicta.ſed quia facta erāt poſt ap.⁊ tūc nō eſt neceſſaria aliqua ci-
tatio quia terminus eſt prefixus a iudice vel a iure pro perempto-
ria citatione ſicut predictū eſt in prin.huius gl.vel dic q nū q̄ di-
10 catur hic q ambe partes non fuerūt preſentes.¶†(Poſtea)du-
plex eſt exceptio pcuratoria.prima q qs non pōt eſſe procurator
⁊ hec nō proponatur niſi an lit.cōte.ff.de pcu.filiuſfa.§.veterani.
⁊.l.papi.§.ij.ſcđa q nō fuit cōſtitutus pcu.⁊ hoc proponit etiam
poſt lit.cōte.C.de pcu.lꝫ.⁊ vbi tacite vel expreſſe ratū haberet fa-
ctum procu.ſ.de reſ.ex parte vbi not.(null⁹)niſi dn̄s ratū habeat
q verū eſt tā in pcuratore actoris q̄ rei.ff.de re iu.lꝫ.C.de pcu.lꝫ.

TUe ⁊.ſ.(ad penā) q̄.ſ.mulierē p leges veteres pu-
niebat capite.C.de adul.caſtitati.⁊ per legem
moyſi.xxxij.q.v.hec imago.hodie autē retrudetur in
monaſteriū.C.de adul.aut.ſ; hodie ⁊ vt ibi dicit mari
tus pōt eā retinere ⁊ liberare a pena.vñ ſi corā eccleſiaſtico iudice
accuſat aliqua que ſit de foro ⁊ iuriſdictiōe ecc̄lie hanc penā retru
ſiōis in monaſteriū poterit īponere mulieri ⁊ ēt viro vel ēt aliā q̄
ſibi placuerit.†Uel dic q has cās criales dn̄t ſeculares iudices in
ſtituti a prelatis audire.ſi aūt mulier nō ſit de iuriſdictiōe eccleſie
nō dꝫ de adulterio corā eccl'iaſtico iudice cōueniri.ſ; debet petere
alter coniugū matrimonij ſeparationē pter adulteriū (nomen)
adulterij(ad locū)vbi adulteriū eſt perpetratū(tempus) annuꝫ
diem vel menſem(⁊ omnia) ff.ad.l.iul.de adul.l.iij.(mixtis). ff.de
inoffi.teſt.pompo.§.j.C.qui accu.non poſ.ſi ea.

CUm pro cauſa que inter.g. Iſte. g. erat
procur.cap.contra arch.
qui petebat quaſdam expēſas a capl'o quas dicebat ſe fe-
ciſſe in negocijs q̄ de mādato capituli egerat.C.mā.l.ēt.⁊ propter
hoc.i.p negocijs q̄ tractāda ſuſceperat.nam ſi alius ↄſtitutus eſt
procu.in aliquo negocio ⁊ in illo negocio appellauerit ⁊ in cauſa
appellationis expenſas fecerit etiam illas expenſas repetat vt hic.
a vel dic q hic appellauerat arch.quia ſententia lata erat cōtra cū
ſuper expē.ſ.q: abſolutum erat capi.modo hic mādatur iudi.ap.
q condemnet capitulum archi.ad expenſas.

a ¶Defendet. Et qn̄ iudex d3 beat citari ad defendēdū ei⁹ ſnīam vide p Abb.⁊ ibi lauſ ſime Fely.in.c. cū dilect⁹.ſ.de reſcri.vbi allegāt not. Inn. hic ⁊ adde eū dē Inno.in.c. decetero.ſ. de tranſac.⁊ pari dē de neap.in tracta. ſyndi.i verbo appella-tio.col.ij.i pn̄.

QUia in cauſis. que contra nos(proui-
ſione)cauſa eſt dubita
tionis q: cum nō haberēt priuilegium vniuerſitatis a
principe non videbatur q conſtituerēt vniuerſitatē.⁊
ſic etiā non poſſent cōſtituere procura.ff.q cuiuſqꝫ vniuerſi.l.j.ff.
de co.l.j.§.vl.ſed cōtrariū verum eſt.q: cū ſit laudabilis poſſeſſio-
nis congregatio vniuerſitatē faciunt ⁊ ea poſſunt que vniuerſitas
poteſt.argu.C.de iuriſdi.om.iudi.l.vl.
1 Diffinitiue ſentētie ferri dn̄t multis cum ſolēnitatibus vt hic.
2 Nunquid in ſententijs diffinitiuis poſſit iudex poſtq̄ eum tulit
aliquid mutare.⁊ quid in interlocutorijs.

AUditis (mādati)qđ ei fecerat de litigando
corā papa(concluſum).C.quō et qn̄
iud.l.ea que contra.ff.que ſen.ſi.ap.l.j.§.itē cum ex ſo.
1 ¶†Idem in ſentētijs diffinitiuis que tātum partib⁹
preſentibus vel per contumaciam abſentibus ⁊ cum multis ſolē-
nitatibus ferri debent.⁊ ſi aliter feratur ſententia.non tenet.C.de
iudi.properandum.§.j.⁊.ij.⁊.iij.⁊ in aut.ibi impoſita.in interlo-
cutorijs.ſecus que poſſunt ferri etiam partibus non preſentibus
⁊ etiam abſentibus per contumaciam:licet ab eis poſſit appella-
ri vt quidam dicunt.ff.de re iud.qđ iuſſit.¶Cum ergo iudici cō
ſtaret.ſ.proceſſus reuocādos potuit reuocare ⁊ maxime parte ab-
ſente per contumaciam.⁊ non poteſt excuſari epiſcopus a contu-
macia cum citatus per ſe vel procurato.perſeuerare debeat vſqꝫ
in ſi.imo in diffinitiuis dicerem idem.ſ.vbi abſens eſt per contu-
maciam.⁊ hec ſententia ſuper proceſſibus factis poſſet dici diffini.
¶Dicimus ergo quod ex quo colibērienſi generaliter mandatū
fuit quod ad cauſam ſuam agendam veniret ſi per ſe vel procura.
non fuit vel fuit aliquando.ſed receſſit illicentiatus ſicut hic fecit
reuocando procura.⁊ nullum alium conſtituendo etiam ad ſen-
tentiam diffinitiuam procederetur:vt hic.xj.q.ij.certum.⁊ eſt hoc
b verum[b] vbi erat citatus nō ſolum ad certum articulū ſed ad totā
cauſam ⁊ non ſolum ad cauſam.i.vel ad cauſe proceſſum ſed etiā
principalem.ſed ſi eſſet citatus ad aliquē ſpecialem articulum nō
procedet ad aliquos alios ſpāles articulos nedū ad ſententiā niſi
iterū citaret.⁊ ita loquunt ↄtraria.arg.ſ.de offi.dele.conſuluit.ſ;
obijcies ſi ad principalē cūm fuerat citatus.quare nō proceſſit ſu-
per eo.R̄ñ.q: lit.non cōte.procedendū non erat.¶Item licet hic
proceſſum ſit ſuper proceſſibus:q: concluſum erat.⁊ plene conſta-
bat ⁊ q: nō magnū preiudiciū partib⁹ generabatur vbi tn̄ pdicta
non eſſent melius eſſet expectare partes ⁊ de nouo vocare.ff.de va.
⁊ mu.l.penul.in fine.ſ.de vo.⁊ vo.re.quod ſuper his.q̄ eis abſenti-
2 bus procedere(⁊ facias)contra.ff.de vſur.l.j.¶†(Uſqꝫ) primo vi-
detur iniquum q dicit hec decr.q condē.no.in expen.nec expreſ-
ſa certa quātitate determinatio ↄtra id quod legit.C.de ſen.q̄ ſine
cer.quanti.l.penul.⁊ vlt.item primo debet fieri taxatio expenſarū.
poſt debet preſtari iuſiurādum.⁊ poſtea condēnari.C.de iudi.ſan-

b ¶Et eſt hoc verū.Adde eū dē Inn.in.d.c. conſuluit ⁊ ibi anto.de but.⁊ Io.d imo.do. alex.de imo.la-te in.l.eā q aū calēdas col.iij. ff.de vb.obli.⁊ do. Bar.ſozi.i ↄſi.cxcv.co.pe. v.confirmant ⁊ Ange.Are.i tra.male. i gl. i vbo.ſingulis dieb⁹ ⁊ horis.

ximus. ⁊ auc. ſed hodie. Rñ. hoc qd̃ hic dicit̃ hꝫ locũ in interlocutorijs vbi ſi quis minus plene denunciatum eſt poteſt plenius determinari. aliud in diffinitiuis vbi poſtꝙ eam tulerit: qꝛ functus eſt officio ſuo: vt no. ĩ. de offi. dele. in literis nihil poterit immutare. ⁊ ideo ad nihil eſſet vtilis niſi certam quantitatẽ contineret. ſꝫ ꝓpter hoc nõ rn̄. ad auc. de iudi. q̃ expreſſius loquit̃ in interlocutorijs ⁊ iõ dixerũt alij. ⁊ tũc nõ valere ſnĩam ſine certa q̃titate qñ certa q̃titas petita fuit. ſꝫ ſi incerta fuit. ⁊ tũc ſnĩa dꝫ ferri ſine certa quãtitate. C. de ſen. que ſine cer. quã. l. j. ⁊. ij. ⁊ poſtea nõ querit̃ an debeat ꝯdẽnari in expẽſis necne. ſꝫ tñ taxatio fiat ⁊ iuſiur. ꝓſtabit̃ ⁊ ꝯdẽnatio vel potius ſolutio ſm taxationẽ fiet. ⁊ eſt rõ qꝛ hic nõ poterit fieri cõdẽnatio certarũ expẽſarũ vel ẽt petitio: qꝛ ſm varias cariſtias temporũ ⁊ maiores expectationes aduerſarij. maiores vel minores ſoluet expẽſas ⁊ diuerſa fiet taxatio. Cum ergo de debito expenſarũ cõſtaret benefecit ꝙ eos ad debẽdũ condẽnauerit: ſꝫ qꝛ quãtitas erat incerta taxationẽ reſeruauit. vel dic oĩm papã hoc poſſe ſꝫ nõ eſſe trahẽdũ ad cõſequẽtiã. Scd̃o occurrit iniquũ qꝛ cõdẽnat in futuris expẽſis cõtract9 futuri temporis non pertinet ad iudi. ff. de vſur. l. j. Rñ. illud locum habere in vſur. que ſunt odioſe. aliter enim prouidet in futuro. ff. de iudi. in ho. ſi. ff. de pe. her. ꝙ ſi in diẽ in pn̄. ⁊ alimẽta decernunt̃ in futurũ ſm liberti vel patroni facultates. ff. de lib. agno. ſi quis alt. §. alimenta. vel aliter ꝯtractus futuri tẽporis nõ pertinẽt ad iudicẽ. Verũ eſt ſi nõ eſt obligat9 ſicut ille q erat cõdẽnat9 q nõ erat obligat9 ad vſuras niſi pri9 quadrimeſtre tẽpus effluxerit. C. de vſu. rei iu. l. j. ⁊ l. eos. ſi autem incõtinenti eſt obligat9 vt hic: qꝛ ex cõtumacia ſua ꝑſenti erat obligatus ad preſentes ⁊ ad futuras expẽſas bñ fit ꝯdẽnatio ⁊ pertinet ad iudi. contractus futuri temporis: vt hic.

a ❡ Lit. cõteſta, Ad hoc vide pau. de caſt. in ꝯſil. cxij. col. ij. circa fi. incip. ſi filiũ viris ⁊ põderatis omnibus ſm nouiſ. impreſſionem.

1 ☞ Actoris ⁊ procuratoris differentia quenam ſit.
2 Epiſcopus q̃uis non ſit dominus cõſtituere tñ procuratorẽ põt.
3 Licet actor procurator ⁊ ſyndicus: inter ſe differant ſepe tñ vnum pro alio ponitur.

1 # Petitio veſtra.

(actores) † Actor conſtituit̃ a non dño autoritate iudi. ad ꝑntes lites tñ. inſti. de cura. §. vlt. ff. qd̃ cuiuſq; vniuer. itẽ eorũ. ⁊ hoc idẽ: qꝛ interuenit decretũ ꝙ nõ extẽdat̃ ad futura. ff. de vſur. l. j. ꝓcur. ſemꝑ a dño ab initio ⁊ ad vnã litẽ ⁊ ad plures ꝑntes ⁊ ad futuras. ff. de ꝓcu. l. ij. ⁊. C. de procura. neq; ĩ. eod. nõ iniuſte: ſyndicus conſtituitur ab vniuerſitate ⁊ ad ea que procur. ff. quod cuiuſq; vni. l. j. ĩ. de ſynd. c. j. ⁊ vniuerſitas: qꝛ dña eſt ⁊ poſſidere põt. ff. de acq. poſſ. l. j. §. vlt. ⁊ l. ſe. procu. cõſtituit. vt. C. de iur. cal. l. ij. §. hoc nihilominus. vbi de ſyndico vel actore loq nõ põt: qꝛ iurat̃ de calũnia. ⁊ qꝛ tũc licite iurarẽt de calũnia: vt no. ĩ. de iur. cal. ĩ ꝑator. ❡ Canones aũt oẽs tales vocãt ꝓcuratores. j. q. iij. ſaluator. ⁊ ſm canones ꝑlati eccleſiarũ ⁊ an̄ lit. ꝯte. ⁊ poſt cõſtituũt ꝓcur. ĩ. de iur. cal. cãm. ❡ † Itẽ not. ꝙ lꝫ eps nõ ſit dñs tñ ꝓcur. cõſtituit ꝓprie ſumpto vocabulo: qꝛ ſi velles exponere procura. i. actorẽ non eſt verum: qꝛ ſecundũ hoc neceſſe eſſet interueniſſet decretum ſuperioris qd̃ hic non interuenit: ſed ſecus dicimus in tutore. nam ſi cõſtituat actorem vel procu. ante lit. ꝯteſt. non valebit niſi autoritate faciat iudi. ſuperioris. nã maior eſt autoritas epi q̃ tutoris. ſed idẽ ꝙ dicimus in eṗo dicem9 in rectoribus locorũ. ⁊ in ſingulis ⁊ in dignitate conſtitutis dummodo habeant adminiſtrationem. curator etiam ſiue generalis ſiue ad litẽ tantum dari autoritate ordinarij iudi. nõ delegati debet: qꝛ mixti eſt imperij. inſtitu. de attilia. tu. §. ij. ff. de tute. muto. §. tutoris. ff. de tu. ⁊ cura. da. ab his. l. neq; mandare. nec debet procurator ſatiſdare rem ra. dominum habiturum vel de iudicato ſoluendo. C. de admi. tut. l. ſi. §. defenſione. ſufficit quod ſatiſdet rempu. ſal. fo. vel adulti. ❡ († Interim) ſi cõſtitutus eſt ꝓcu. ſimplr̃. i. ſine illa clau. quoties dñm abeſſe contigerit quidam qd̃ ſi dñs poſtea venit ad cãm ⁊ pro ſe eã ꝓſequit̃ aliqñ qd̃ ſi poſtea abfuit in aliquo termino citandus eſt dñs ad domum vbi degit ⁊ ſi nõ inuenitur admittitur procura. argu. inſti. de pup. ſubſt. in princi. ibi qua ratione. ⁊ §. ergo in pupillari. ⁊. C. de cura. fur. cum aliis. alij tamen probabilius dicunt quod ſiue ante lit. cõteſt. ſiue poſt incipiat tractare litem reuocare videtur primum procu. ĩ. eo. c. pe. ff. de procu. pluribus. ff. man. qui mutuo. §. non ideo. Et hoc verum eſt niſi domino poſt lit. conte. contradicta fuiſſet aſſumptio litis. ff. de procur. que oĩa. itẽ cũ ex ſola preſumptione dicamus factã reuocationem iſtam ſi alia preſumptio ſit qd̃ nõ intẽdebat reuocare: ſed propter aliam iuſtã cauſam reſumpſit agere litẽ nõ dicam reuocatum. mã. puta. qꝛ procurator eſt infirmus vel abſens. vel quia in aliquibus dominus melius nouit cauſam. C. de procu. l. ſi. ff. de procu. actor.

3 ❡ † Et not. qd̃ licet proprie ſumptis vocabulis differẽtia ſit inter actorẽ procu. ⁊ ſyndicum. tñ vnũ ſepe ponitur ꝓ alio. ĩ. de iura. calum. cũ cãm. ſufficit enĩ qd̃ apparet intentio inſtituentis. xxij. q. v. humane. item queritur ſi procurator conſtitutus ad lit. conteſt. et ad ꝯſtituendũ alium procu. ſuper aliis que in eadem cauſa fuerint facienda poſſit per ſe autoritate predicti mandati totam cauſam agere an teneatur alium procura. conſtituere autoritate mandati predicti. ⁊ ipſe vltra lit. conteſt. non agere poſſit. ſol. reſpõ. qd̃ totã cãm per ſe agere põt autoritate ꝑdicti mandati: quia voluntas eſt cõſtituentis que potiſſime attẽdẽda eſt: vt hic videt̃ fuiſſe qd̃ potius ſi per ſeipſum q̃ per aliũ ageret̃ ſi vellet. ar. ff. de procu. ad legatam. ff. de iudi. ſol. iã tñ. Et ꝙ adiecit ꝙ aliũ faciet ꝓcu. adiecifſe videt̃ ad exonerationem eius. Illud aũt nõ placet ꝙ poſſit agere ea que poſt lit. cõteſt. facienda ſunt etiã ſi expꝛſſe ꝓhibitũ eſt a dño qꝛ als poſt lit. cõteſt. factus eſt dñs: qꝛ tñ mandatum receperit ſub
a certo tenore. ſ. ꝙ vſq; ad lit. conteſt. a ꝓcuraret. vlterius procedere non dꝫ. ff. man. diligenter. dummodo expꝛeſſe appareat voluntas conſtituentis. ſ. qd̃ voluit vltra lit. conteſt. procurare: ſed ipſe dominus per ſe vel per alium litẽ ceptam perficiet nec ꝯſtituet̃ ꝓcu. ab eo qui lit. ꝯte. eſt. ❡ † Item ſi qs cõſtitut9 eſt ꝓcu. quoties dominum cõtigerit abeſſe iſte procu. ſic cõſtitutus poterit reſumere negocium etiã multis vicibus dño ſe abſentãte. arg. curatoris furioſi qui ceſſantibus dilucidis internallis curam furioſi reſumit. C. de cura. furi. cum alijs. ff. man. qui mutuam. §. non ideo (reprobamus) licet ſcribatur his duobus procuratoribus tamẽ quia de iure reſpon. cõſultationi ab eis facte inter eos inſ; facit. ⁊ maxime cum de iure ſineret.

1 ☞ Pater per ſe agit vel procuratorem conſtituit in cauſa filij in poteſtate exiſtentis.
2 In peculio caſtrẽ. filius conſtituit procuratorem auto. ꝑris. quid autem in filio facto milite. in nu. 3.
4 Pater in cauſa matrimoniali ꝑ ſo filio conſtituit procu.
5 Poteſt tutor actorem conſtituere ſuo periculo.

Accedens ad apoſtolicam

(ꝓcuratorem) q̃ cũ eſſet ſuper quã procur. eius requirebat̃ hic nõ dicit̃ (ſuã) id eſt filie ſue cui9 tutrix erat vel
1 aliter ſuam que tñ hic non exprimet̃. ❡ († Tu ergo) pater enĩ in cauſa filij exiſtẽtis in ꝑtãte ꝑ ſe agit vel conſtituit ꝓcuratorẽ: qꝛ legitimam habet adminiſtrationẽ in bonis eius. C. de bo. ma. l. j. C. de bo. q̃ lib. cũ oportet. §. nõ aũt. ⁊ l. cum nõ ſolũ. §. patre. ⁊ §. hic pro
2 cul. ❡ † In caſtren. autem peculio tñ filius autoritate patris conſtituit procuratorem. ar. ff. ad macedo. l. j. §. vlt. ⁊ l. ſeq. et intelligo ꝙ pater faciat ꝑdicta adhibito cõſenſu filiorũ ſi ſunt maiores infantia ⁊ ſunt preſentes nec attẽdo cuius ſunt etatis q̃tũcũq; maioris. C. de bo. que li. cum non. §. vbi voluntas. ❡ Item hoc intelligimus vbi cõcordant volũtates patris ⁊ filij. ſi enĩ diſcordarent pater filio cogit preſtare conſenſum ſi maior eſt. xxv. annis. niſi in caſibus auc. de equali. do. §. j. ⁊ vlt. ſi autem ſit minor. xxv. ann. debet adire iudicẽ: qui dabit ei curatorẽ ⁊ eius conſilio aget vel ceſ-
3 ſabit: vt in. l. preal leg. §. ⁊ ſi filius. ❡ † Similiter autoritatem predictam preſtabit pater filiofa. facto militi: vt in ea. l. ⁊ in. eo. §. ⁊ ſimiliter etiam clerico ⁊ ſicut militi preſtat pater autoritatem in rebus que ſibi occaſione caſtrorum obueniunt: vt in ea. l. §. ſi autem dicitur. ff. de cap. l. v. ita clerico in his que ſibi obueniunt. de eccleſia hoc nõ plꝫ. Nõ enĩ ſimilitudo eſt inter bona tꝑalia ⁊ eccleſiaſtica q̃ ſunt diuerſi iuris ⁊ diuerſi fori principalis. qꝛ tẽporalia ſunt de foro imperatoris vel ſeculari. et ſpũalia ſunt de foro pape vel ſpũali vel eccleſie. ⁊ qꝛ in his nullũ commerciũ habent laici: vt no. ĩ. de eta. indecorum. ſed poteſt requiri autoritas ſui prelati: vt no.
4 ❡ † In cauſa autem matrimoniali hoc habes expꝛeſſum ꝙ pater pꝛo filio cõſtituit ꝓcu. que cauſa eſt ſpũalis nec ꝯtradicit decre. ĩ. de reſti. ſpo. ex pec. qꝛ illa minor nõ habebat aliquẽ in cui9 ꝑtãte eſſet ⁊ hec intelligo vera in filijſfa. minoribus. xx. ann. nam ſi ſunt maiores ad caſtrenſia ⁊ eccleſiaſtica ⁊ ſpiritualia forte poſſet dici ꝙ non requiritur autoritas patris in cuius poteſtate exiſtit nec prelati. ff. ad mace. l. j. §. vlt. ⁊ l. ſeq. ⁊ hec vera ſunt in patribus ⁊ fi-
5 lijſfa. ❡ † In tutorib9 aũt dicim9 ꝙ tutor põt cõſtituere actorem ſuo periculo. ff. de admi. tu. decetero ⁊ ꝓcu. etiã facere põt poſt lit. cõteſt. ſicut ⁊ qlibet ꝓcu. factus dñs lit. cõte. C. de procu. l. tutores. actorẽ autẽ predictũ põt facere tutor. ⁊ iudex preſtabit autoritatẽ. C. de auc. tu. vel cu. l. j. vel iudex faciet quem tutor elegerit. inſti. de cur. §. vl. in optione autẽ tutoris ⁊ curatoris eſt vt ipſe agat vel pupillis vel adultis agentibus aſſiſtãt ⁊ autoritatẽ preſtẽt. ff. de admi. tu. l. j. ſi ſint infantes vel abſentes vel furioſi vt ibidẽ. qꝛ tũc per ſe tñ curator ⁊ tutor agere dꝫ. pupill9 etiã ꝓcu. facit autoritate tutoris. C. de ꝓcu. neq;. ⁊ ſi nõ interueniat autoritas tutoris ⁊ ferat̃ ſententia pro eo valet. contra eũ minime. C. de procu. nõ eo. Inno.

Dilectus filius.

magiſter. ⁊. ĩ. (iudicibus) nam ſi ad cãm q̃ cõmiſſa eſt ꝓcuratori vt in ea defendat citet̃ procura. huic nõ debet iudex dare inducias: qꝛ preſumit̃ ꝙ dñs inſtruxerit eum. (❡ Citato) ad domũ nõ perſonaliter. qꝛ tunc nõ haberet locũ qd̃ dicit decre. ſ. ꝙ daretur procuratori terminus vel dilatio ad dñm cõſulendũ cũ dñs citatus eſſet ſup certo capitulo ſup illo procurator debuerit inſtruere. ⁊ ſm hoc videt̃ qd̃ ſufficiat ad domum miſſa citatio: qd̃ non eſt verũ niſi in caſibus: vt not. ĩ. de eo qui mi. in poſ. ſi aduerſari9. Sꝫ potes rñdere ꝙ hoc non ſufficit citari ad domũ ſꝫ citat9 fuit gñalis ꝓcur. ⁊ ſi ille reſpõdere nõ põt habebit dilationẽ vt dicit hec decre. tñ ꝑ hoc nõ dicim9 ꝙ generalis

neralis pcu. teneaẽ rñdere niſi velit. ff. de pcu. ſʒ hic. §. ptor. ⁊ l. mu tus. §. vlti. ⁊ l. nõ cogẽdo. poſſet etiam loqui hec decre. qð ſi is de quo hic agiẽ citatus fuiſſet Bononie non expreſſo articulo ſuper quo citabatur ꝙ procu. eius ſiue generalis ſiue ſpecialis intẽtum habet dilationẽ vt ad eũ mittat. ⁊ per eũ inſtruaẽ (conſulet) ar. ꝙ ſi quis citatus non expreſſo ſuper quo eſt citatus conſtituit pcu. procurator debet habere inducias vt conſulat dominum. Inno.

1 ☞ Procurator in iudiciis conſtitui debet ante lit. conteſt.
2 Cautela p iudicibus in aſſignatiõe termini ad pducendũ teſtes.
3 Cum procurator promittit ſatiſdare admitti debet neq; eſt cõdẽnandus prior.

Conſtitutus in pre.

noſtra. T. ꝙ potuit ẽt ſine mandato. C. de procu. maritus. ¶ †Ad agendum iuſte conſtituntur procu. in iudiciis ⁊ ante lit. conte. ad proponẽdũ cauſas abſentie mee: ⁊ ad probandum. ꝭ. eo. querelam. ⁊ not. ſ. de accuſa. veniens. Item ad agendum ⁊ defendendũ vt hic. ¶ Item ad producendum teſtes ⁊ ad appellãdum ⁊ ad cetera hmõi que poſt lit. cõteſt. proponẽda occurrerint: ſed ſi ante libelli receptionẽ cõſtituaẽ procurator ad pponendas cauſas recuſationis vel dilatorias: vel declinatorias fori vel alia hmõi nõ eſt idoneus pcu. niſi pri⁹ dñs recipiat libellũ: qð ſic pbo: qꝛ ſemp in pn. reo mittẽdus eſt vel offerẽdus eſt libell⁹. iij. q. iij. §. ſpaciũ. ⁊ auẽ. offeraẽ. ſʒ iſte de q̊ dictũ eſt nõ hʒ ptãtẽ recipiẽdi libellũ p talẽ pcuratorẽ ergo nec recuſandi nec recipiẽdi. itẽ reo nõ cõpeteret exceptio niſi aliq̃s cõtra eum ageret ſed principiũ agendi eſt edere actionem. ff. de edẽ. l. j. ſi ergo null⁹ cõpareat q̃ hanc ptãtem recipiendi libellũ vel editionem accuſatiõis habeat nõ eſt in ea cauſa aliquis reus. ⁊ ſic nec cãs recuſationis nec dilatorias nec perẽptorias exceptiones poterit pponere cũ nõ ſit ꝯtra quẽ pponat. Itẽ pbaẽ alia rõne: qꝛ iſte pcu. qui conſtitutus eſt ad excipiendũ aut dicet dñs meus nõ tenetur comparere coraʒ te: qꝛ pars aduerſa vel iudex eſt excõmunicatus. ⁊ tũc nõ eſt audiẽdus: qꝛ ẽt tũc cõparere dʒ. ſ. de app. ſi duobus. ſi autẽ dicit nõ teneor rñdere niſi in pncipali cã. ⁊ hoc nõ opʒ eũ dicere qꝛ hoc certũ eſt ꝙ pcu. nõ eſt. ſʒ articulum de excõicatione pponere põt niſi forte excuſando. excuſare autẽ abſentiã põt. ſʒ ſi eſſet pcur. conſtitutus ad recipiendũ libellũ vel edictũ accuſatiõis tũc bene poſſet proponere accuſationẽ ⁊ exceptionẽ: ⁊ tunc hũ valet pcuratio alſ recuſatio ſup his: qꝛ hic aliqs eſt reus vel procurei ad ea q̃ ſufficiũt in pſenti. licet non ſufficiant ad totam cauſaʒ.

2 ¶ †Itẽ prudenter attẽdant iudices: vt qñ aſſignant terminũ ad producẽdũ teſtes. vel aliud cõſiẽ qð ſemp adiiciãt ⁊ ad oĩa alia q̃ faciẽda occurrerint: qꝛ niſi adiciantẽ hec ſufficit dño cõſtituere pcura. ad pducẽdũ teſtes ⁊ ille procu. ad aliquid nõ tenebiẽ niſi ad teſtes producendos ⁊ ad ea que tũc pductioni teſtium ſunt neceſſaria vt ex aliqua cauſa omittaẽ productio teſtiũ nõ procedaẽ ad alia: qꝛ nõ eſt in eis pcur. ad hoc autẽ teneẽ qlibet pcu. quãtũcũq; diſtricte ad aliquem certum articulũ cõſtitutus ſit. ꝙ ad alia que ſequunẽ facienda in iudicio recipiat terminum nec certum datur edictum. xj. q. iij. c. certũ. alij dicunt qð pcura. conſtitutus ad excipiendũ tñ admittẽdus eſt ⁊ excipere poterit etiã ſi nõ habet pcurationẽ ad defendendum vel recipiẽdum libellũ. nã in hac cã reus eſt dñs. licet ſit abſens. ¶ (Sufficientẽ) niſi eo primo agente proprio reconueniatur in modũ recõuentionis. ff. de pcura. ſʒ he perſone. §. defendẽ. C. de defen. ci. inter. auẽ. ⁊ ꝯſequẽter. ſʒ videẽ ꝙ male cõdẽnatur ex ea cã: qꝛ pcur. ad defendendũ nõ inſtituerat: qꝛ ſi ſatiſdare vult quilibet etiã ſine mãdato admitteẽ. C. de ſatiſda. l. j. C. de procur. exigẽdi. ⁊ ſi ſatiſdare nõ vult etiã cũ mandato nõ eſt idoneus defenſor: vt. ff. de pcur. ſed he. §. ij. C. de ſatiſ. l. j. §. vlti. rñ. imo multum facit: quia ſi mãdauiſſet ei de defendendo mandaretur ſnĩa executioni in bonis eius. alſ autẽ ſi ſe ſponte obtulerit cũ nõ haberet mandatũ nec reconueniretẽ niſi mãdaretẽ ſnĩa executioni in bonis dñi. ff. de procu. ſi procu. ff. de inſti. ſi quid in pñn. ff. de

3 act. emp. nihil. §. ſi procu. ff. de re iudi. ſi ſe ob. in pñn. ¶ †Item hic procur. non offerebat ſatiſdationẽ ⁊ ſic nullum remanebat actori auxilium. ſed quid ſi vellet ſatiſdare debet admitti nec prior cõdẽnabitur. C. de procu. exigendi. ⁊ poteſt dici ꝙ licet lex exigendi loquiẽ ꝙ ſit audiẽdus defenſor ſup cauſa principali. cũ autem cõtumacia apparet recedentis ⁊ per ipſum poſſit multa beneficia ꝯſequi ſi procuratorem conſtituiſſet vt dictum eſt in expẽſis poterit condemnari. in hoc autẽ non facimus vim qð non ſolũ poſt lit. cõteſt. audiẽdus eſt qui iura abſentis dicit ſʒ ẽt ante lit. ꝯte. ex neceſſitate iudex admittere teneẽ defenſorem. ff. de ſolu. ſolutionem ſed quid ſi ad defendẽdum pcu. cõſtituiſſet ſed procu. nollet defendere nunqd cõdẽnareẽ in expenſis. nos dicimus ꝙ ſic. imputet enim ſibi qð vocatus nõ comparet vt debet. ⁊ qð minus idoneũ elegit. ☞ ff. nau. cau. l. vl. §. in hac. ⁊. §. ſe. †Hic autẽ ſcias qð pcur. ſiue ſpãlis ſiue gñalis nõ cogiẽ defendere niſi velit ẽt ſi ſatiſdedit de defendẽdo ⁊ iudicato ſol. ff. de procur. l. mutus. §. vlti. ⁊ l. ſeq. niſi dño p preſente ⁊ procu. ⁊ nõ ꝯtradicẽte ſatiſdediſſet. ff. de pcu. fili⁹. §. vlt. ⁊ idẽ eſt etiã ſi pro abſente: ſed pcu. id tacite vel expreſſe ratum habuit. alius caſus eſt ſi agat: quia tunc ⁊ defendere cogitur. ff. de pcu. ſed he. §. per ſatiſfactionẽ. itẽ ſm quoſdam ſi ſuſcepit pcurationẽ ⁊ lis eſſet peritura tpe cogiẽ litẽ cõteſtari. ar. ff. de procu. ſed etiam ex his. ⁊ l. mutus. §. vl. poſtq; ſatiſdedit procu. de defen. committitur ſatiſdatio ob rẽ nõ defenſam. ff. de pcu. non cogendum. ⁊ domino tenetur ad intereſſe. inſti. man. §. mandatum quod.

Mandato procuratoris.

(Poſt litẽ) idẽ eſt ⁊ ſi ante lit. ꝯte. ſm quoſdã ſed ꝯtra eũ tẽdiẽ retro iudiciũ nullũ. ꝭ. c. in noſtra. ſʒ ipſi reſpõ. iudex nõ admittet pbatiões ſup reuocatione mãdati facta añ lit. ꝯte. niſi adiciat. ⁊ qð notificauerit aduerſario. ⁊ eſt hoc pper maliciã vel negligẽtiã ei⁹. vel ſʒ reuocauerit videẽ a reuocatione recedere niſi alteri predictoꝝ notificaret. plus plʒ ꝙ not. ꝭ. c. in noſtra. (ignorãte). ff. de procu. ſi procu. ar. contra. ꝭ. eo. ex inſinuatione in prin. ſo. ibi notificatũ fuit aduerſario vel alij: vt ibi Inno.

1 ☞ An procura. teneatur appellationẽ ab interlocutoria vel grauamine interpoſitam proſequi.

Non iniuſte.

(filiusfa). ff. de pcu. ſi qs fili⁹ §. ipſe (ad futuras) ꝭ. eo pcu. l. iij. ⁊ iiij. (prius). ff. de procu. pluribus tẽporib⁹. ff. de pcu. ſi qs cũ de his no. ꝭ. c. in nr̃a (his) pcu. mãdati teneẽ niſi faciat ꝯ ipm. appellari enĩ põt ab vno capĩo ſnĩe ⁊ non ab aliis. ff. de mino. etiam. §. ex cauſa (appellare). C. de procu. inuitus (iuſta cauſa) ignorantia vel paupertas. ff. man. ſi procu. §. ignorantis (licet app.) C. de app. ſi actor. ar. contra. ff. eo. qui proprio. §. itẽ queritur. ff. ſi tu. vel cur. ap. l. vlti. obtinet hoc in procuratore actoris negociorum geſtoribus ⁊ in fideiuſſoribus: ſed aliud in emptoribus ⁊ heredibus vindicantibus necem defuncti. quia hi proſequi ap. tenentur. ff. ad ſill. propter ne. §. vlti. ff. de euic. herẽnius. §. j. idem credimus in tutoribus ⁊ cura. argu. ff. ſi tu. vel cu. l. ij. C. de ap. ſi actor. ¶ Et idem dicerem in geſtore qui acceſſit animo gerẽdi omnia qui cum teneatur de aliis omiſſis multofortius ſi omiſit appel. proſequi. ff. de nego. ge. ſi pu. §. vlt. q̃uis poſſet dici eum tantum proſequi: qꝛ ſicut aliorum negociorũ proſecutionẽ nõ põt

1 omittere ſic nec proſecutionem ap. ¶ †Sed nunquid appellationem ab interlocutoria vel grauamine interpoſitam tenetur proſequi procu. rñ. ſic ſi in eadẽ ciuitate ſit vel in loco vbi non oporteat eũ ſua negocia poſtponere. tñ nõ omittet executionem app. ante lit. cõte. emiſſe niſi autoritate iudicis. ar. hic. ff. e. poſtli. in prin. ⁊ l. aut longa. nos tñ credim⁹ qð licet ſecurius ſit a iudice habere abſolu. tñ ſua autoritate poſſit cum ſibi a lege concedatur.

1 ☞ Procuratio facta ab excõicatis elidi põt per exceptionem. huiuſmodi excõicationis ⁊ de hoc in nu. 2.
3 Conſtitutio actoris vim capit ex decreto.
4 Nunquid repellatur procurator cum repellitur conſtituens.
5 An vniuerſitas excommunicari poſſit.

Conſulti

(ſententia). Bene dicit quod hi qui erant innodati per ſententiam: quia ſi non eſſent per ſententiam innodati ſed a canone. ſiue eſſet occultum ſiue notorium tamen conſtitutio procuratoris ab eis facta teneret nec poſſet huiuſmodi procura. per except. repelli cum toleretur in officio eius cuius autoritate procu. conſtitutus eſt. vj. qð. ij. c. ſi tantum. argu. viij. qð. iiij. nonne. Sed quando per ſnĩam ſunt dãnati ſiue occultũ ſiue manifeſtum ſit non poſſunt cõſtituere procura. ſi autem non pro vniuerſitate ſed pro ſe quis conſtituat procura. tunc bene repellitur exceptione: etiã ſi tñ a canone eſt excõicatus ⁊ etiã ſi ſit occultũ. et eſt ea ratio diuerſitatis: qꝛ ibi tolerantur que ſecit rõne publice vtilitatis ⁊ publici officij qð exercet. at in alio caſu vbi publicum officium non exercet nõ expedit exceptionem nõ admitti. ſed ſi non excipiatur tʒ quod facit. ſ. de excep. pia. alij tamen dicunt ⁊ forte melius ꝙ hi conſenſus ſiue

1 ſuffragia iura perſonalia ſunt ⁊ non publica. ¶ †Et ideo ſi perſone ꝯſentientes vel facientes pcur. ſint excõicate nõ per ſententiam vel etiam ſi noĩe vniuerſitatis faciant elidi poteſt per exceptionem hmõi pcuratio. vel dic ꝙ aliter eſt circa illos qui ſunt in publicis officiis aliter in ꝯctibus qui celebrantur cum aliis vel in negociis que alios tangũt vt ſunt inſtr̃a ⁊ teſtimonia cuiuſlibet iuriſdictionis voluntarie ⁊ contẽtioſe exercitium vbi propter publicam ignorantiam ⁊ pper publicum officium aliqua valent ⁊ habent effectum que aliter non haberent. ff. de offi. preſi. l. barbarius. C. de teſta. l. j. ſed ea que tantum aliqui faciũt cum aliis cõiter ⁊ non autoritatem preſtando. ſʒ publicum officium habeãt ſicut pcuratores elect. ⁊ ꝯſtitu. ⁊ ꝯſimilia que potius reſpiciunt honorem facientiũ q̃ vtilitatem aliorum bene poſſunt elidi per exceptionem puta qꝛ qui elegit vel procur. fecit erat excõicatus: nõ tñ per ſnĩam ⁊ etiam poteſt agi offi. iudi. vbi caſſaretur tamẽ ſatis videtur nõ excipere contra procu. excõicatoꝝ. qꝛ q̃diu tolerantur procuratores excõicatorum que facta ſunt ab eis teneant ⁊ ſi pcur. excõicati non per ſententiam cõdemnatus egerit tenet. qꝛ iam ibi adeſt alia rõ. ſ. ꝙ teneat pper cõmunem ignorantiam ⁊ publicũ officiũ ⁊ etiã que fiunt cum talibus excõicatis nõ per ſnĩam nõ caſſatur pper coꝝ preſentiam licet voces coꝝ non preſtarent ſuffragium. ⁊ poſſet ad-

hyberi hic illa diſtinctio que poſita eſt in electione.ſ.de elect.ſlla.
3 ¶†Et no.ꝙ dicimus elidi procurationē excōmunicati per exce-
ptionem dicimus eñ ꝙ tenet ꝓcuratio ipſo iure qḋ ex eo ꝓbatur:
qꝛ etiam reus dum eſt excōicatus poteſt conſtituere procu.ſ.de iu-
di.intelleximus.ꝛ etiam actor in cauſa app.ſ.de excep.ſignificaue-
runt melius enim eſt ꝙ per procu.agat ꝙ̄ per ſe vt poſt ſe non in-
gerat cōioni.ſ.de exceſ.prela.illud.ꝛ hic procu.ab excōicato con-
ſtitutus ſi minus bene agat in caſibus vbi agere pōt tenet el man
dati.ſed queris rationē quare ex quo tenet conſtitutio ꝓcu.qua-
re ad minus poſt abſolutionem nō tenetur exequi mandatum.rñ.
excōicatus non habet exercitium litis.et ideo illud mandare non
poteſt ar.ſ.q.vii.daybertum.ſed quod habet mandat.ſ.qḋ teneat
quod cum eo factum fuerat ſicut teneat ſi cum excōicato de nouo
actum eſſet.ꝛ propter cōem ignorantiam ꝛ publicam contrahen-
tium vtilitatē.ꝛ hec habēt locū ſi nō eſt per ſentētiam excōicatus
qꝛ ſi per ſnīam excōicatus eſſet non valeret quod factū eſſet in iu
dicio vel ſpiritualibus etiā ſi nō exciperet.ſ.de re iudi.ad proban-
dum.alios aūt contractus etiam excōmunicatus ꝛ per ſnīam cele
brare poteſt:vt no.ſ.de dolo.veritatis(illi)puta quia ſine dictum
ſie maior ꝛ iurati fecerint procura.talem.ſed ſi dicerent ratione ta
lis loci fecit talem procura.bene valet ꝙ̄uis maior ꝛ iurati eſſent
excommunicati.cū commune mortuis eoꝝ rectoribus vel alias fa
ctis impotentibus poſſint conſtituere procuratorem.ff.ꝙ cuiuſqꝫ
vni.l.j.§.vl.item licet vt teſtes inſcripti ſint nullo modo valet pro-
3 curatio.¶(†Autoritate)etiam ſi in hoc inſtrumento non diceret
ſcilicet qḋ eoꝝ autoritate feciſſet.vel qꝛ diceret tale cōe fecit talem
actorem ꝛ maior ꝛ iurati tanꝙ̄ iudices interpoſuere decretum.ff.
ꝙ cuiuſqꝫ vniuer.item eorum.ꝛ hoc eſt ea ratione:qꝛ actoris con-
ſtitutio vim capit ex autoritate decre.ſed hoc ſtare non poteſt:qꝛ
vniuerſitas cum ſit domina.ff.de re iudi.intantum.non facit acto
rē ſed ſyndicum.ff.ꝙ cuiuſqꝫ vni.l.j.vbi non credimus neceſſariū
decretum.ſed ꝫ eſt in ea.l.vbi dicitur ꝙ licitū eſt vniuerſitati ha-
bere actorē:ſed ñc illā.l.loqui alꝫ qñ vniuerſitas actorē conſtituit
ad negocia vel loqui de actore conſtituto ab adminiſtratore vni-
uerſitatis vel etiam ab vniuerſitate in negociis vbi non eſt dña ꝛ
hoc generaliter dicimus verum ꝙ non valet procuratio facta au-
toritate excōmunicatorū ſiue autoritas ſit de ſubſtantia procura-
tionis ſiue nō:puta qꝛ ꝓcuratio valeret etiam ſine autoritate ma
ioꝝ.ꝛ eſt ſpeciale ſtatutum in odium excōicatorū.ꝛ idem dicimus
in oībus vbi decretū eoꝝ interponeret:qꝛ qḋ minus eſt etiā ſi non
vt auto.preſtantes ſed tanꝙ̄ alios admiſerunt ſcienter excōicatos
non valet procu.ſecus ſi ignoranter vt hic.¶Item ſecus in alios
excōicatos non ſcienter admiſſeñ cū proteſtatione.de hoc no.ſ.
de ele.illa cō.ꝙ̄uis aliud poſſet dici in ſpiritualibꝰ aliud in ꝯſtitu
4 tione procu.vel aliis temporalibus.¶†Itē ſi ꝓcu.eſſet ante con-
ſtitutus ab excōicatis noīe vniuerſitatis tamen eis poſtea abſolu-
tis non poterit incoare litē ꝛ etiam ſi incoaſſet litem anteꝙ̄ ex-
cōicaretur inſtituēs nihilominus eo poſtea abſoluto remouebit
a proſecutione cauſe ſicut ꝛ ipſe conſtituens remoueretur.ꝛ hoc in
telligo verū vbi ad ipſum excommunicatū ꝛ conſtituentem perti-
net exercitiū actoris.licet alio noīe agat ſicut eſt in plato ad quem
pertinet nec agere ſed non nomine ſuo ſed eccleſie:vt not.ſ.de re-
ſcri.edoceri.Nam cū iſte procurator neceſſe habeat agere nomine
prelati ad quem pertinet agere ſi ipſe repellitur ergo ꝛ conſtitutꝰ
ab eo:ſed ſi eſſet talis perſona que poſſet noīe eccleſie agere nō no-
minatis excommunicatis vt eſt in vicedño qui poteſtatē agēdi hꝫ
ꝛ iuriſditionem a canone.lxxxix.diſt.volumus.¶(Economus)
economus eñ ꝛ viſitator ꝛ etiā ſyndicus ꝛ actor vniuerſitatis nō
alterius priuate perſone qui adminiſtrationem habent a lege.ff.
quod cuiuſqꝫ vniuer.l.j.§.quibus.ꝛ.l.item.§.penul.vij.queſtio.j.
frater.lxj.di.obtinet.lxxxix.diſt.ꝙ in quibuſdam non repellunt ab
agēdo nomine vniuerſitatis etiā ſi ſinguli eſſent excōicati.qꝛ vni-
uerſitas cuius noīe agitur excōicari non pōt.extra.qḋ.iij.ſi hereſ
ſi aūt tūc eſſent excōicati per ſnīam qñ ꝑdictas perſonas ꝯſtitue-
runt bñ repellerent:qꝛ tūc nō tꝫ ꝯſtitutio vel datio ſynda.vel ꝑdi-
ctorū officiorū ab excōicatis facta.¶†Itē dicūt quidā ꝛ non pro
babiliter ꝙ in ſyndicis ꝛ actoribꝰ ꝛ hmōi officiis tēporalibꝰ ꝛ ꝙ̄
ad libitum reuocantur aliud eſt ꝙ̄ in vicedño ꝛ aliis officialibus
perpetuis.de hoc no.ſ.de of.dele.ꝫ.ꝛ de offi.vic.romana.¶Itē
aliud eſt in tēporalibus officiis qui agunt noīe ꝯſtituentiū:vt ſyn
dici aliud in aliis tēporalibus qui noīe ꝯſtituentiū non agunt vt
viſitator vel coadiutor qui non noīe dantiū agunt:ſed nomine ec
cleſie cuius eſt viſitator vel coadiutor.hmōi enim officialibus non
nocet ſi is cuius adiutor eſt ſit excōicatus cū ab eo non fuerit con
ſtitutus nec nomine eius agat ſed noīe eccleſie.ꝛ idem dico etiam
ſi conſtituens eſſet excommunicatus.

¶De ſyndico. Rubrica.

SIcut ſtudij Syndicus eſt qui pro vniuer
ſitate agit ꝛ iurabit de calū-
nia cum habeat liberam adminiſtrationē.C.de iura.
calū.l.ij.§.j.(a litigio)dicunt quidam hoc eſſe conſi-
lium:vnde monachus de mandato debet cauſas tractare.xvj.q.j.
monachi.ꝛ.c.qui vere.

¶De his que vi metuſue cauſa fiunt. Rubrica.

ACtio qḋ metꝰ cā.ꝛ de dolo ꝛ furti ꝛ alie con
ſimiles requirūt dānū.cū eñ condemna
tio facienda ſit ad intereſſe.ff.ꝙ me.cā.ſi cum ex.§.
quadruplicat.ꝛ.§.iul.ſed ſi nullū eſt dānū nulla
fiet condēnatio.ꝛ ideo bñ licet conuēto actione ꝙ
met.cauſa excipere non intereſt tua rōne dñii qḋ
meum eſt.ꝛ hoc probo ſcꝫ ꝙ ſuum ſit dñium incumbit metum in
ferenti.licet ſit in poſſeſſione:qꝛ ꝯſtat ꝙ poſſeſſio eſt mala vñ non
exonerat eū a probatione.fatemur tñ qḋ ſi rōne poſſeſſionis inter
eſſet eius qḋ etiam illud intereſſe eſtimatum reſtituere debet vel
poſſeſſionē rei oblate.ſed etiam ſi elidat actio ꝙ met.cauſa per ex-
cep.habet tamē alia beneficia ꝯtra metū inferentem.ſ.l.iul.de vi.
ꝛ edictum diui marci.hec oīa ꝓbant.ff.ꝙ me.cā.ſꝫ ꝛ partus.cum
duabus.ll.ſe.ff.de fur.credi.ſed ꝛ ſi reus metum inferens non exci
piat de dñio ſuo.ꝛ ſi rē reſtituat nihilominus poſt ſentētiā latam
ꝯtra eum in act.qḋ me.cā.vēdicabit eandem rem nec obſt.ei exce-
ptio rei iu.qꝛ licet eedē ſunt perſone ꝛ res in vtraqꝫ cā.cauſa tamē
petendi eſt alia.ſ.de of.dele.cauſam matrimonii.ſi autē exceptio
nem dominii oppoſuiſſet ꝛ ea non obſtāte lata eſſet ſentētia reſti
tutionis ꝓ actore.tunc forte poſſet dici ꝙ bene obſtat exceptio rei
iudi.ff.de compen.ꝙ in diem.ꝛ no.de hoc.ſ.de cauſa poſ.cum ec-
cleſia non ob.C.loca.ſi quis conducet.vbi dicitur quod conductor
non poteſt referre queſtiones de dñio locatori.quia illud ideo eſt
qꝛ ab eo cauſam habet voluntariā ſed metū inferens non hꝫ cām
a metum paſſo ſaltem voluntariam.
1 Que requirantur ad hoc vt mulier dicatur timore mariti ali-
quid feciſſe.
2 Ratificatur matrimoniū per ꝯſenſum:ꝫ prius preceſſerit metus.
3 Voti ꝛ habiti ſuſceptionis differentia.

RElatum eſt ad audientiam enim(patefa-
ciens)de proteſtatione no.ſ.
de conſti.cum.M.ſ.de elec.cumana.reli.(velū).i.ha-
bitum religioſum.ne ſit.contra.xx.q.j.vidua (velum)
ſ.ꝯuerſionis.xx.q.j.de votis(ſimulauit).xxij.q.j.vtilem (ſororum)
ꝛ prioriſſe quia ipſe ſine prioriſſa non poſſent agere ſed ipſa ſine
1 eis poſſet.vt not.ſ.de reſcrip.edoceri.¶(†Cum timore)quia iu-
uenis erat ꝛ paruum filium habebat.ꝛ quia de voluntate ꝓfeſſa
ta eſt quādo intrauit.ideo transfunditur onus probationis in ne
gantem.de hoc no.ſ.de offi.deleg.cum in iure.vel nūc moniales vi
dentur probare eam non timore mortis intraſſe hoc ipſo qḋ non
probatur contra.C.qui nuli.non poſ.ſup ſeruis.li.xij.vel ſpōte aſ
ſumpſerint ſibi onus probationis.xxix.q.ij.cuius(ratum)not.me
tū mortis non tñ imminere qñ gladij erāt pñtes:ſꝫ toto tpe quo
vixit maritus:qꝛ ptātem necis habebat ſuper eā.ſi.ff.qḋ me.cauſa
ſi impreſſi.ꝛ intelligo hūc metum pñtem cū ſemper poſſit occidi
per maritum:qꝛ ita potens erat qḋ non poterat habere locum ad
quē confugeret ſine timore mortis.ff.ꝙ me.cauſa metū.in princi.
vnde toto tēpore vite eius non preſumit ratificare:ſed eo mortuo
2 ſi poſt remaneret.tūc preſumeret habere ratum.¶†Si queras in
tra ꝙ̄tū tpis poſt mortē vel poſtꝙ̄ fuit ſecura.dicūt quidā per mē-
ſem.ar.j.q.j.ꝯſtat.nos dicimus hoc relinquendū arbitrio iudicis
ff.de verb.ob.ꝯtinuis.§.cū ita.itē hoc idē eſt in matrimonio ꝙ ꝫ
preceſſerit metus ſi poſt ſequat conſenſus ratificat matrimoniū.
ſ.de ſpon.ad id qḋ.¶Itē hec mulier que ſolēniter veluꝫ accepit
de manibus epiſcoporū ꝛ monaſterium ingrediēdo vouiſſe vide-
tur.ꝛ hoc votum tacite ratificare videtur ſi ceſſante timore in mo
naſterio perſeueret ſi aūt ſine ſolēnitate accepiſſet nec verbo vouiſ
ſet non intelligeretur ratificare:vt no.ſ.de reg.ꝛ trāſ.ex parte.vel ſi
eodem monaſterio eſſent non profeſſe habitum non portantes.
3 ¶†Item differentia eſt inter votum ꝛ habitus ſuſceptionem:qꝛ
votum tenetur ſeruare niſi metus interuenit qui in virum conſtā
tem caderet.nec valebit ei proteſtatio niſi ex tali.ſ.iuſto metu in-
teruenit cum non proſit niſi vbi iuſta cauſa interuenerit:vt no.ſ.
de elec.cumana.non eſt aūt iuſta cauſa niſi ꝛ metus ſit talis qui ca
deret in conſtantem virum:ſed in ſuſceptione habitus ſufficit qḋ
qualiſcūqꝫ metus vel etiā alia preſumptio vel ꝓteſtatio ſuper hoc
habita appareat qḋ habitum inuitus ſuſcipiebat.Unde ſi patris
comminationibus habitum ſuſciperet illum poteſt dimittere.xx.
q.iij.preſens.ſecus ſi vouiſſet.ratio diuerſitatis.quia in voto cum
expreſſa ſit voluntas ei ſtandum eſt niſi aliquod expreſſum appa-
reat in contrarium:ſed cum ſuſcipiendo habitum nihil expreſſe
voueat ſed preſumptiue tantum talis preſumptio facile per alias
preſumptionem eliditur.

ABbas ſancti (vniuerſa).non iuſtū me
tum amiſſionem omnium
rerum(reuocari)licet peccauerit renunciando tamen
in odium metum inferentis reſtituitur.
1 An iuramentum metu extortum ſit ſeruandum.
2 Non tenetur eccleſia illicitam renunciationem ratam habere.

3 Judex ſemper cauere dʒ ne qs directe veniat contra iuramentū.

1 **AD aures noſtras** ¶†(Juramen-
to).hic habes ꝙ
iuramentum metu extortum eſt ſeruandum.arg.xxij.
q.v.qui compulſus ſi quis coactus.ſ.de reſtitu.ſpolia.
accepta.ſ.de iureiur.ſi vero.arg.contra.ſ.eo.pꝛori.c.ꝛ.ſ.eo.c.pro-
xi.ſ.de reſti.ſpo.ſolicite.xv.q.vj.aut.ſolu.h.dixit qđ iuramentum
metu extortum non obligat.ꝛ idē dixit pretoꝛ que vi met.cauſa ſi.
ratum non habebo.ff.quod me.cauſa.l.j.alij dicunt qđ ſi is q iu-
rat habet animum obligandi ſe obligat alias non.argu.ſ.de bap.
maiores.alij dicūt ꝙ licet metu extortum ſit iuramentū tñ ſeruari
debet ꝙ lʒ metus interuenerit tñ noluit.xv.q.j.merito.nos diſtin
guimus inter iuramētū qđ ſui natura eſt malū ꝛ turpiter preſtitū
qđ nō obligat:vt no.ſ.de elec.venerabilē.ꝛ illud quod nō eſt ma-
lū de natura ſui ſed turpiter pſtitū.i.dolo vel metu extortū ꝛ tale
obligat.hic aūt tātū de turpiter.i.dolo vel metu extortis iuramē-
tis agimus:ꝛ dicim⁹ qđ iuramētū metu extortū ſup rebus ſuis nō
repetēdis obligatoriū eſt quātū ad hoc qđ dʒ iudex ſeruare q̄uſqʒ
abſoluaꝛ p epm:ſʒ abſolui dʒ ꝛ poſtea petere.ꝛ ſic loquiꝛ decr.ſ.de
iureiur.ſi vero ꝛ cognoſcet epſ anteq̄ʒ abſoluat an fuerit metus q
caderet in cōſtātē virū.ff.ꝙ me.cā.metū.hec aūt decre.pōt intelli-
2 gi quādo talis metus nō interuenit.¶†Sed opponeꝛ ſi talis nō
interuenit quare dicit ꝙ nō obſtāte tali renūciatione pſicıaꝛ.rñ.
ꝙ eccleſia nō teneꝛ habere ratā eius renūciationē illicitam ſi non
vult quāuis renūciās nō poſſit petere vt no.ſ.de renū.qđ l dubijs
vel dic qđ hic met.fuit tātus qđ in cōſtātē virū caderet:ſed tñ nō
pōt ɔtrauenire niſi prius obtēta abſolutione a ſuo epo:ſed ſi iura-
mentū vel fides nō interueniſſet ſua autoꝛitate poſſet contraueni
3 re.vt hic dicit.¶†(Semper)tñ iudex quātūcūqʒ poteſt caueat vt
directe non veniat contra iuramentū.ſ.vt ſi iurauerat ſoluere vſu
ras ſoluat.ſed poſtea repetat.ſ.de iureiur.debitores.c.ad noſtrā.
ꝛ etiam ſi iuraſſet non repetere poſſet iudex ex ſuo officio detenta
tam compellere ad reſtituendum.ſ.de iureiurā.ad noſtram poſſet
etiam denunciare ad penitentiam.ꝛ ſi iuraſſet non denūciare nō
debet ſeruare:quia eſt contra regulam euangelicam.ij.q.j.ſi pecca
uerit quouſqʒ aūt aliter ꝓuidere pōt cōmode epſ non veniat ad
abſolutionē a iuramento quāuis contrarius non reꝑiatur ſi alijs
omiſſis abſoluat(iuramento)facto ſup libro vel reliquijs vel alia
re ſancta(fide)promiſſioni facta p deū vel fidem ſuam (confirma
ta)ſic quod de cetero non eſſet plibanus illius eccleſie nam ſi hoc
iuraſſet ſuo iure repetere non poſſet.ſ.capi.pꝛoxi.ſed papa remit-
tere poſſet ꝛ debet iuramentum.ſ.de iureiurando.ſi vero(perficia
tur) non obſtante predicta renunciatione ex pꝛimo iure vel ex
nouo.

AD audientiam enim (manibus)
alſ non te-
neret reſignatio.ſ.de renuncia.quod in dubijs vt not.vij.
q.j.deniqʒ(repetendum)ſi autem iuraſſet non repetere:non pe-
tet.C.ſi aduer.vend.l.j.niſi pꝛimo abſolueretur ex officio reſtitue-
retur ſibi.vt not.ſ.capi.pꝛoxi.(reſtitui)acti.quod metus cauſa eo
intentante.

SAcris eſt (cōtractus).l.di.preſbyteros.j.q.
j.conſtat.xlv.diſt.de iudicijs.ff.qui
te ſa.poſ.qui.ff.de acquir.poſ.l.j.in ſi.(pro nullo) qui-
dam hoc intelligunt de metu.qui non caderet in con-
ſtantem virum.alij intelligunt hoc qñ p metum cōicat excōicato
in crimine.ſecus ſi in menſa vel hoſpitio.ar.ſ.de ſen.ex.nuper.ſed
litera ſonare videꝛ de metu qui cadere debet in conſtātē virū ꝛ de
eo qui communicat in crimine.

1 Metus mortis ꝛ corpoꝛis cruciatus dicitur eſſe iuſtus.
2 Fatuitatis eſt ꝓmittere:iurare:ꝛ inducere:que ſupꝛa curſum infe
rioꝛum cauſarum ſunt.

CVm dilectus filius (tranſlationē)
in veteri cōpi-
latione eſt oꝛdinationem:vt eſt hic tranſlationē(impedi-
ret)ſubaudi legitime faciēdā p eos ad quos ſpectat.Itē iſtud pa-
ctū ſiue ꝓmiſſio ſine ɔſenſu epi nō tʒ.ſ.de ex.p.ſicut vel ēt nō tenet
cōtra alios.ſʒ his permittētib⁹ obſtat.ſ.de don.inter dilectos.qñ
aūt aliquis cōtra factū ſuū venire poſſit.no.ſ.de ele.noſti.vel dic
ꝛ melius q: iſti canonici bene potuerūt oꝛdinē ciſter.ꝓfiteri,tanq̄
artioꝛē.ſ de re.ꝛ tranſ.licet.Item potuerunt promittere nō impe-
dire trāſlationē.ipſi aūt p ſe trāſferre nō poſſent.nec hoc hic dici-
tur.¶(Eterne)idem eſt ſi corpoꝛalis.xxij.q.iiij.ſi aliud.ff.de iu-
reiu.verū.C.ſi aduer.ven.l.j.(violentia)forte tali niſi faciatis vo-
luntate neceſſitate cogemini.ſ.autoꝛitate dñi papi.vel alia conſimi
1 li que non caderet in conſtantem virum.¶(†Moꝛtis)iuſtus eſt
metus mortis ꝛ cruciatus corpoꝛis:vt hic.C.de trāſ.interpoſitas.
C.qđ me.cauſa.metū.Itē fame ſtupꝛi etiam ſtatus.ff.quod met⁹
cauſa.iſti quidē.itē oium rerū forte maioꝛis ptis.ſ.eo.ti.abbas.C.
qđ me.cauſa.l.pe.§.ſi iuſſu prin.l.j.itē verberū ꝛ ſi negetur iuſtus
metus arbitrio iudicis relinquiꝛ.ff.eo.non eſt veriſimile.§.j.ff.de
edi.edic.queritur.§.vlt.ff.ex q.cau.in.l.iij.(fatuitatem).ff.de iur.

2 ꝛ fac.igno.nec ſupple.ff.de edi.edic.queritur.§.vlt.¶†Itē ad fa-
tuitatē pertinet eis ꝓmiſſio ꝛ iuramentū ꝛ inductio q̄ eſt ſupꝛa
curſum inferioꝛ cauſatū.vt ſi ꝓmittant ꝙ a iuuene amoueant ſti-
mulos carnis.vel qđ eſt ɔ ius naturale vel ciuile vel pretoꝛiuʒ vel
contra ɔſtōnem vel regulā alicuius oꝛdinis.ſ.de ɔuer.ɔiug.dudū.
ꝛ hic.ꝛ his.lʒ raro tñ aliqñ promiſſio infringi poſſet tali dolo ex-
toꝛta.ſed iuramentum nunq̄.ſi autē dolus talis eſſet ꝙ peritioꝛes
falleret ſicut in facto alieno quod de facili cognoſci pōt decipian-
tur tunc iuramētum autoꝛitate ſuperioꝛis remitti poſſet quia do-
lus ꝛ fraus alij ꝛc.ſ.de reſcrip.ex tenoꝛe.ꝛ.ff.de iur.ꝛ fac.igno.re-
gula.ꝛ quia malicijs eſt obuiandum.ff.de rei ven.in fundo ar.con
tra.xxij.q.iiij.§.ſed cū his.vbi habes quod gabaonite deceperunt
ioſue in facto alieno.ꝛ tñ cogitur ſeruare iuramētum.ſed rñ.quia
ibi ad fatuitatē alſ facilitatē ioſue pertinuit ille dol⁹.q: de facili
crediderunt qđ non debuerūt.vel dic illud factū ne aliquam infa
miam periurij incurrerēt ioſue ꝛ ſenioꝛes hierlm†nā ſicut metus
non excuſat niſi ſit talis qui caderet in cōſtantē:ita ꝛ dolus nō ex-
cuſat niſi ſit talis qđ caderet in prudentiſſimū.alij dicunt ꝙ nūq̄
remittendum eſt iuramentum dolo extoꝛtū.ſed dices ſm primos
quare nō ſemper punitur dolus etiā ſi ſit magnus.rñ.prudēdum
eſt in penā doloſi.ſʒ nō in lucrum fatui.qđ eſſet ſi remittaꝛ ſibi iu-
ramentum.imo ſicut dictū eſt ꝙ dolus dolo compenſeꝛ.ff.de dolo
ſi duo.ꝛ culpa cum culpa.ff.de eo per quē fa.eſt.l.ſi.ſic fatuitas cū
dolo compēſetur.q: lata culpa dolo ɔparatur.ff.de le.qđ nerua.ꝛ
ff.ſi mē.fal.mo.di.l.j.§.hec actio.¶(Reſtōne.)eſt enim actio qđ
me.cauſa vel dolo.q: hic agitur reſtitutoꝛia que petiꝛ reſciſſa ob-
ligatione per dolum vel metū factum in priſtino ſtatu reſtitui.ff.
de dolo arbitrio.§.j.ff.qđ me.cauſa.putet.§.ex hoc.

1 In actione depoſiti vbi interuenit dolus qualiter agendum.
2 Depoſitarius qui ſaccum ſibi commiſſum aperuit dicitur furtū
perpetraſſe.
3 Intereſſe quod ſurgit ex maleficio ꝓbatur per iuſiurandum.
4 An liceat iudici poſt taxationē factam ꝛ iuramentū preſtitū ali-
quid adimere de ſumma taxata ꝛ iurata.ꝛ vide in.nu.5.

SVper eo quod aduerſa-
1 rius(per violētiā)†quid ſi nō per violentiā.ſed p dolū
fecit verbi gratia ſaccum cū pecunia penes ſe depoſitū
aliquis aperuit poſtea cum actiōe depoſiti repetitur ſaccus cum
pecunia depoſitus:depoſitarius reddit ſaccum reſignatum depo
ſitum apud ſe confitetur.id eſt ſaccum conſignatum apud ſe depo
ſitum ſed negat ibi pecuniam fuiſſe ſed lapides fuiſſe tantum vel
negat tantam pecuniam fuiſſe quātam depoſitoꝛ dicit.pꝛobatio-
nes deficiunt tamē ſaccus fuit ſignatus.dicunt quidam qđ cūʒ in
actione depoſiti venit dolus vel perfidia depoſitarij.ſ.de depo.c.j.
ꝙ ſic procedendū eſt ɔ hunc depoſitarium ſi de dolo ꝛ perfidia a-
gatur ꝛ probatur.ſicut ɔtra illum de quo loquitur hec decre.ſ.qđ
iuret de q̄ntitate que in ſacco erat.ar.ij.q.j.in pꝛimis.ff.depoſi.l.j.
§.ſi.ciſta ſignata.ſecus ſi nec dolo nec violentia.ſed ex ɔctu conue-
niretur.ſ.depoſiti vel alia.nec redarguitur de dolo:q: tūc neceſſa-
rie ſunt legitime ꝓbationes ſuper q̄ntitate pecunie cōſignate.arg.
ff.de edi.edic.ediles.§.pedius.item alij dicūt qđ furti agi debet ꝛ
condēnabitur vt reſtituat ſaccum ſigillatum.ꝛ ſi nō reſtituerit de
feretur depoſitario iuſiurandum in litē.ff.de iureiur.in l.ij.l.ſi.ꝛ.iij.
ff.de rei ven.qui reſt.ꝓ eodem em̄ habēdus eſt q nō reſtituit cum
dolo fecerit quominus poſſit reſtituere ꝛ ɔtumaciter renūciat re-
ſtituere.ff.qđ vi aut clam.ſemper.§.cum niſi certū eſſet qđ ſaccus
eſſet reſignatus ab eo:q: tunc non ɔdēnareꝛ ad redditionem ſacci
ſignati.ſed ſtatim deferatur iuſiuran.in litem.ff.de dolo arbitrio.
§.non tñ.ff.depo.l.j.§.idem pōp.ꝛ.§.ſi pe.ff.de pe.here.qui ſe.ff.de
2 condi.fur.in re.¶†Item verū eſt eū furtū cōmiſiſſe cū aperuit.
ff.depo.ſi ſacculū dʒ ergo ei deferri iuſiurādū in litē quātū ſaccus
ſignatus valebit qñ furtum factū eſt ꝛ ſaccus apertus.ff.de in lit.
iur.cum furti.nec mireris:q: etiam noie hois moꝛtui in cuius re-
ſtitutione moꝛa interuenit defertur iuſiurandū in litē.ff.de in litē
iur.l.in hac.§.vlt.ꝛ hec vera ſunt vbi dolus interuenit in aptione
ſacci.ff.de in li.iur.l.in hac.ſed ſi dicat nō interueniſſe dolum cum
fecerit ɔtra prohibitionē legis nō crediꝛ ei niſi ꝓbet cū ſit preſum
ptio cōtra eum.ar.ſ.de preſum.c.l.ꝛ no.de hoc.ſ.de elec.cū in iure.
¶†Sed quid ſi neget ſe ſoluiſſe ſaccū cū cōſtat qđ fuit ſibi datus
ſignatus nō creditur ei niſi alr preſumptionibus veriſimilib⁹ vel
alijs ꝓbationibus ꝓbet illud ar.ff.depoſi.ꝙ nerua.ꝛ in.l.ſ.alleg.
poſſet dici qđ ɔtra hunc depoſitariū agitur ad exhibendū ꝛ ſi nō
exhibuerit ſignatum ſicut ſibi datus eſt dabitur actoꝛi iuſiurā.in
litem.ff.ad exhi.Celſus ſcribit.l.riſo.ꝛ.§.j.ꝛ.§.ſed ꝛ ſi quis.ꝛ.l.iij.
§.j.non facimus vim de eo qđ hic dr de violētia ſiue violentia fuit
expulſiua ꝓpter quā datur interdictuʒ vnde vi.ſiue fuit ablatiua
propter quā datur vi bo.rap.in his enim duabus ɔſtat qđ predi-
3 ctum iuramētum deferꝛ.C.vñ vi.ſi qñ.¶†Et idem videtur ſi vis
ſit compulſiua vt hic.nam fruſtra poneretꝛ in hoc tit.decr.vbi agi-
tur de vi expulſiua.niſi ꝓ eo deferretꝛ hoc iuramentū.ꝛ ideo vide-
tur in vi etiā inquietatiua.ff.ꝙ vi aut clam ſemp.§.pen.imo plus

videt͛ q etiā in turbatiua hʒ locū delatio huius iuramēti qȝ generaliter loquūtur ⁊ hec decre. ⁊ lex. C. vnde vi. ſi qñ. §. j. Item nobis vꝫ qđ ſi aliqs rex vel dñs terre iniuſte bānierit vel diffamauerit vel diffidauerit aliquē q multa mobilia ⁊ imobilia l ci⁹ diſtrictu habebat que ſunt per alios occupata qđ dñs ei tenetur de oībus amiſſis actiōe qđ metus cauſa. ff. e. ſicut. §. pedius. qȝ metus eius fuit occaſio omiſſionis. ff. eo. ſi qđ. §. in acti. ⁊ §. hec aūt actio. ⁊ §. quadruplicabitur. ⁊ §. iulianus. ¶ Sed ꝯ. ff. eod. metum. in prin. vbi dicitur q met. cauſa nō hʒ locū vbi dicit armatos audiui venire. ſed ego fugi ⁊ occupatus ſit fundus meus. Solu. illud loquitur qñ vanus fuit timor nec ꝑſens ſicut expreſſe apparet in textu. quia temerarius aīas vanus timor eſt fugere q̄ cito audit armatos venire. qȝ forte non vadunt contra eum. ff. de vi ⁊ vi arma. l. iij. §. ſi quis. ſed ſi armati occurrent vel mitterent ei q cōtra eum irent vel alio ꝓbabili modo hoc ſuſpicari deberet tūc bene haberet locum actio qđ me. cauſa. ⁊ tenerentur armati de omni dāno qđ eoꝝ occaſione iuraret ſibi contigiſſe. ar. predictarum. ll. ⁊ hec. ⁊. ij. q. j. in primis. ſed tamē ꝓpter hoc non teneretur interdicto vnde vi niſi occuparent. ff. vnde vi. l. iij. §. ſi qs autē. ibi enim vis neceſſaria eſt. ff. de incē. na. l. iij. §. nō ſolum (ſpoliatum) agēdo interdicto vnde vi. vel qđ met. cauſa. ¶ (Singula mobilia) que erāt in domo vel alia re immobili qua fuerit ſpoliatus. item credimus ⁊ ſi nulla re immobili ſit ſpoliat⁹. ſʒ tm̄ pſonā inuaſit vel reb⁹ mobilib⁹ ſpoliatus vt hic ar. C. vñ vi. ſi qñ. vbi ponit de reb⁹ arrectis tpe impet⁹. ⁊ nō dicūt tpe ſpoliatiōis. ſʒ in furto qdā nō credūt verū. ſʒ ego nō
4 video quare nō idē. ¶ († Taxatione) taxatiōe aūt facta ⁊ iuramēto preſtito in taxatiōe nō lʒ preſidi. aīs iudici aliqd diminuere de ſumma taxata ⁊ iurata ⁊ ſi diminuit nō valet ſnīa auť. de iu. §. opꝫ item qñ ille ꝯtra quem ſit taxatio audit taxationem fieri prudēter facit ſi appellet ꝓpter grauamen taxationis ſi in nullo credit ſe teneri. ſed ſi credit ſe teneri in aliquo. ſʒ nō in tātū q̄tum ſit taxatio tunc tantū quantū ſit grauamen exceſſus taxationis appellet tñ ſi propter hoc non appellet. hec oīa veniant in cognitionem appellationis que fiet a iuramēto vel ſnīa. C. de iureiurā. generaliter. §. ſibi autē cui. in quo iuramēto vel ſnīa ſi credit eum plus iuraſſe q̄ dʒ omnino appellet intra. x. dies. nec ſeruet ſe ad appellationem q̄ fiet a ſnīa que forte non fertur intra. x. dies. vel etiā ſi fertur intra. x. dies non ꝓderit ſibi. qđ ſic ꝓbo: qȝ ex iureiur. oritur actio in factum. ff. de iureiuran. ſed ⁊ ſi. ⁊ C. de reb. cre. l. atori. quod non admitteret͛ etiā ſi caſſaret͛ ſnīa etiā ſi ꝓnunciaret͛ appellatio iuſta.
¶ † Quidam tñ dicunt ⁊ forte nō male qđ ſufficit appellare a ſententia ⁊ caſſata ſnīa admittetur ius ⁊ actio queſita ex iureiu. quia ſnīa procedit ex iureiur. auť. de iudi. §. opꝫ. C. de duo. reis. l. penul. ⁊ totum eſt vnum factum. ff. de mino. l. iij. §. j. tñ tutius eſt appellare etiam a iureiur. qȝ ſi poſtea nō ſequeretur ſnīa non ꝓuideretur ei poſtea ꝯtra grauamē illatū ex iurein. niſi in caſib⁹. ff. de iureiur. ⁊ mo. C. de iureiur. l. j. ⁊ ſi. nec mireris ſi dīxi appellandum a iureiur. cum tale iuſiurandum ſnīe cōparetur in eo qđ ex eo orit͛ actio ⁊ exceptio ſicut ex ſnīa ⁊ ꝑdicta hñt locū qñ qs iurat eſſe ſuum vel non eſſe. vel ſibi deberi vel cōtra: ſecus eſt vbi iurat ſe tantū expendiſſe. hoc autem iuramentum non cōparatur ſnīe ſed ꝓbationi. ⁊ ideo ex tali iuramento non oritur actio vel exceptio: ⁊ ideo nec eſt vtile a tali iuramento appellare: ſed ſufficit appellare a ſnīa que
5 ſequitur. auť. de iud. §. opꝫ. C. vñ vi. ſi qñ. ¶ † Itē no. qđ licet iudici non liceat minus iudicare quā iuratū eſt tamē ſi iudex cognoſcat etiam poſt preſtitum iuſiuran. ſe male taxaſſe expenſas poteſt reuocare taxationem ſuam ⁊ non procedere ad ſentētiam ex virtute iuriſiurādi. ff. de re. iur. quod iuſſit nō obſtat auť. ꝑdicta. de iudi. §. oportet. qȝ loquitur vbi taxatio eſt legitima nec reuocatur ſʒ vbi non eſt bona. ⁊ reuocatur ſecus. ¶ Item ſecus crederem in iuramētis ex quibus datur actio: quia ibi non licet iudici reuocare poſt preſtitum iuramentum niſi in caſu. ff. de iuretu. l. admonēdi. ſicut nec licet iudici reuocare ſuam ſententiam poſtq̄ tulit. ꝫ. de offi. deleg. in literis (condemnare). C. vnde vi. l. ſi quando.

a ¶ Unde ſtulte. ad hoc add. pe. de ancha. in cōſil. cclxxiij. inci. ad declarationē. col. ij. in fi.

¶ De reſtitutione in integrum. Rubrica.

1 Que ſit differētia inter minorē ⁊ eccleſiā rēpubli. in integ. reſti.

REquiſiuit. Tua fraternitas (conceſſus) ab epo vł eccłia (ꝯceſſus) intellige hoc verꝫ ubi ꝯtus tenuit. aīs nō daret͛ in itē. reſtō. ff. de mino. in cāc. xij. qđ. ij. ſine ex. apłicos alienationē. C. de ſacr. ſan. ec. iubem⁹. C. ſi aduerſus do. l. ij. ſi vō ꝯtract⁹ ſit legitim⁹: ſʒ ad
1 damnum eccleſie tūc reſtituitur vt hic. ¶ († Minoris) no. differētiam inter minorem ⁊ eccleſiam ⁊ ciuitatem ⁊ remp. in integ. reſti. licet leges dicant qđ eccleſia ſingit͛ vice minoris. C. qui. et ca. ma. in integ. reſti. l. petende. C. de iureiur. ſi rempu. C. de ſac. ſan. eccle. l. ſi. quia pupillo ⁊ minori hodie nō currit vſucapio vel preſcriptio decēnñ. vel. xx. ann. in rebus que ſeruādo ſeruari poſſunt ſiue ſint mobiles ſiue immobiles. C. de admi. tut. lex. ⁊ ideo ſuper his non eſt eis neceſſaria in integ. reſti. C. ex qui. cau. in integ. reſti. l. vlti. lʒ aſit a tpe huius legis cōtra minorē: ſed non cōtra pupillū currere. vſucapio ⁊ ꝑſcriptio. x. vel. xx. ann. ff. de acquir. re. do. ho. ſi. epi. ſed cōtra eccleſiā rēpublicā ⁊ ciuitatē bene currit vſucapio ⁊ preſcriptio ⁊ alie tpales ⁊ perpetue preſcriptiones: ſed datur eis reſtō ſicut minori. et poteſt hoc eſſe ea ratione: qȝ predicte finguntur eſſe in vltimo inſtanti minoris etatis. ¶ De preſcriptione aūt. xxx. vel xl. an. certū eſt qđ currit cōtra oēs dictos ſʒ datur eis reſtō ex verbis generalib⁹ edicti que ſunt ſi quid cū minore geſtū erit. pupillus tamen ab his preſcriptionibus ſeruatur illeſus. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. anno. ſicut. ¶ † Item non placet q ciuitati dem͛ reſtit. in integ. arg. ff. ad maced. nihil (ſemper) id eſt in omni contractu (ſeruari) per beneficium reſtitutionis in integ. (redire) etiā codē qui locauit peteret reſtōnē in integ. (ſumptibus). C. de repu. l. j. ff. de mino. mino. §. reſtitutio. ¶ (Sumptibus) id eſt non cogūtur eos reddere niſi eis refundantur expenſe neceſſarie ⁊ vtiles quas pro eis fecerunt: ſed ⁊ ſi illas expenſas reſtituere velit non recuperabunt rem locatam niſi in ipſo contractu locationis decepta fuerit eccleſia: puta quia etiam ſine huiuſmodi melioratione plus locari poterat.

1 Abbas per epiſcopum inſtitutus q̄diu eſt monaſterio eps eſt in poſſeſſione inſtituendi.
2 Non ſemper admittitur poſſeſſio ele. licet alius eligat niſi de poſſeſſione expellatur eligens.
3 Opponens ea que electionem reddunt minus canonicam: audiri debet.
4 Eligendi poſſeſſio quomodo queratur.
5 Electionis plures ſunt partes vt hic.
6 Electio ad hoc vt confirmetur vel q confirmata nōn irritetur nō ſufficit eſſe in poſ. eli.
7 Edictū de litig. locū habet tā in corporalib⁹ q̄ in incorporalib⁹.
8 In prorogatione conſenſus expreſſus dicitur eſſe neceſſarius.
9 Penitentia tēporalis vel ſpiritualis ſi ordine iudiciario pro peccato manifeſto imponatur tenet.

CUm veniſſent ad ap. ſe. ſ. pro ſe electio (ſed tñ) verba ſunt procuratoris epi qui corā cardinali. ꝓſequit͛ ſermonē ſuū vt ex
1 eis ſuam petitionē formaret. ¶ († Facta) per monachos. ⁊ ita nihil in electione amiſit poſ. epiſcopus q̄diu eñ eſt ibi abbas inſtitutus p epm in poſſeſſione eſt eps inſtituēdi et ſi ꝯuētus dicat verbis ⁊ negat eū in poſſeſſione. ⁊ idē eſt ſi inſtitut⁹ p epm velit interuertere poſſeſſionē epi ⁊ noīe monachorū dicere ſe electū vel inſtitutū: qȝ nemo pōt ſibi mutare cauſam poſ. C. de acq. poſ. nemo. ad idē. ꝫ. de rdi. do. cū dile. ¶ Idē et poſt mortē q̄diu alius per monachos ſit elect⁹ ⁊ cōfirmatus p aliū q̄ p epm. ⁊ de hoc dic vt no. ꝫ. de ele. querelā. ⁊ ideo nō cōfirmat͛ hec electio ab eis facta cū non cōſtet eos eſſe in poſſeſſione eligēdi ſed de hoc qđ pēdet. ¶ † Nos dicimus q viuente abbate inſtituto per epm vel electo pōt amittere poſ. ſi cā eſt. aīs eam renūciet eps ⁊ in aliā verbo trāſferat: vel ſi p ſnīaȝ alij detur ptās ingrediēdi poſſeſſionē eligēdi. de hoc no. ꝫ. de ꝯceſ. pbē. cum noſtris. nā ſicut ille pro quo fert͛ ſnīa vꝫ habere animū poſſidēdi lʒ nihil corpe faciat: qȝ nec pōt cū nō offerat ſe caſus aliqd faciēdi ⁊ aliqs eſſet ꝯtra quē ſentētiatur aīo vꝫ deſinere poſſidere: qȝ oʒ ſuſpicari q reuictos nō admittet͛. ¶ Poſſeſſione autem ſubiectionis poteſt priuari viuente abbate ſi alij epo ceperint rñdere qȝ eum ex tunc eps alius incipiat preſcribere. ꝫ. c. prox. ergo ⁊ poſſidere. ſine poſſeſſione enim non currit preſcriptio.
2 ¶ † Item nec ſemper amittit poſſ. ele. licet alius eligat niſi expellatur de poſ. elig. quod non video alio modo poſſe fieri niſi quia habet timorē vel qȝ nō credit ad ſe pertinere ius illud quod poſſidebat ⁊ ideo de illo ſe intromittere non intēdit. vel timore facti puta quia non ſit auſus eligere de facto contra volūtatē eorum qui dicunt ſe habere ius eligēdi vel qui de facto nō de iure poſ. nacti ſunt. ſic enim vel expellitur vel ſuſpicat͛ ſe poſſe repelli qui eſt modus amittendi poſſ. ff. de acquirē. poſſ. ſi id quod. §. vl. vnde ſi poſſeſſor iure eligēdi vel alterius neſciat alium ab alio electum ⁊ etiā inſtitutum ⁊ cōfirmatum non amittit poſ. q̄ ſine animo nō amittitur vel corporali expulſione q̄ pro iuribus fieri pōt. ff. de acquir.
a poſ. quēadmodum. ⁊ l. clam. ¶ Unde[a] ſtulte facit qui cōtra hunc intētat interdictū recupe. poſ. qȝ ſic ſe amiſiſſe cōfitet͛ ⁊ in aduerſariū trāſferret poſſeſſionē: ſed interdictū retinēde poſ. intētare debet. videt͛ enim turbare poſ. et⁹ qui eligit vel inſtituit aliū eo in poſ. exiſtēte fateor tamē qđ ſi videt electū ab alio eſſe in poſſ. eccleſie ⁊ ipſe qui prius poſſidebat ius eligēdi non eligit intra tēpus ſtatutum a canone ſcilicet intra tres mēſes. ꝫ. de elec. ne pro. de. vel non implorat officium iudicis q̄ cito poteſt quod arbitrio boni viri relinquendum eſt vt remoueatur de eccleſia cum non ſit per eum electus: vel interdicto retinende poſſeſſionis non agat contra electorem quod videtur ſuſpicari ſe poſſe repelli. ⁊ ideo amittit poſ. ⁊ hñ facit pro his. ff. ſi ſer. ven. ⁊ ſi forte. §. j. † ⁊ generaliter dicimus quod non preſumitur amittere poſ. quam animo tenet epiſcopus ſi in ſirmitate teneretur: vel copiam iudicis coram quo ageret non haberet: vt quamlibet aliam iuſtam cauſam ſiue de iure ſiue de facto haberet. hoc tamen intelligo verum niſi per aliquem

actum

actum exteriorem apparet eũ expoliatum.qꝛ tunc ſecus eſſet verbi gratia veluti ſi cum veniſſet ad eligendam electus eſt extra capitulum vel cum vellet ire per agrum debentem ſeruitutem probibitus eſt .nam in bis caſibus non prodeſt dicere ego animo retinui poſ:quin amittat poſ.niſi forte incõtinẽti eligeret poſſet tamen in continẽti p vim poſ.amiſſam recupare.C.vñ vi.l.j.in iudicio aũt nõ ꝓ ſeſt ei litigare in terdicto retinẽde poſ.qꝛ iam eã amiſit tũc autem ꝓdeſſet agere buiuſmodi interdictis retinẽde poſ.quando nõ amiſit poſſeſſionẽ:quia ſic agẽdo videt̃ babere animũ retinen de poſſ.ſed qñ eſt amiſſa per vim tũc nõ prodeſt.alii dicũt ꝙ ſi ſit mortuus ⁊ neget cõuẽtus epm poſſidere.conuẽtus fungitur iure poſſeſſorio.ar.ff.ſi ſeruit.ven.ſicut.§.vl.quidã tamen dicunt quod poſ.eligendi amittit ẽps ſi vacante monaſterio cõuentus elegiſſet etiam ſi non babeat poſſeſſionem electus nec ſit confirmatus niſi ẽps faciat aliquod de premiſſis.quare videatur tenere poſſeſſionem.boc enim ipſo ꝙ conuentus eligit eſt in poſſeſ.eligẽdi ⁊ per conſequens epiſcopus eam amittit.boc tamen non credo.vt no.ſ. de reſtitu.ſpo.c.ex literis.¶ Sed dices ſi ſunt in poſſeſ.monachi quare dicitur in ſi.quod non confirmatur electus pendente controuerſia tamẽ electio eius qui poſſidet:qꝛ cõmodo poſſeſſionis vti debet confirmari deberet.ſ.de iure patrõ.cõſul.ſ.de re.iu.cum Bertol.¶ Sol.illud obtinet quando quis ab eo qui bonafide eſt in pacifica poſſeſſione pſentatus inſtitutus eſt quod a poſ.nõ debet remoueri.boc aũt eligentia vitioſa poſ.dicit̃.vnde nõ dꝫ cõfirmari ele.niſi prius babeat tẽpus ad probandum vel de violentia vel de alio illicito modo poſſidendi.⁊ ideo non facit fructus ſuos vt no.in preall.decre.cum bertoldus.ſed boc.ſ.qđ differatur confirmatio vt bic dicit in ſi.videtur tunc tantummodo babere locũ cum certum eſt eum babere poſſeſſionẽ violẽtam.vel quãdo ignoratur an poſſideat.ſed q̃diu de violẽtia dubium eſt.⁊ certũ quod alius poſſidet videt̃ qđ ille ad quẽ pertinet cõfirmatio ſtatim cognito qđ poſſideat debet confirmari.arg.ſ.de elec.querelam.ſ.de
☞ cauſa poſ.⁊ proprie.cum eccleſia.¶ † Imo plus videtur ꝙ etiam violẽta poſ.probata nõ reuocabitur electus per violẽtũ.poſ.ar.ſ. de iurepa.ex literis.ſed certe boc non eſt verum:imo ſufficit ꝯ electionem exponere qđ facta eſt a malefidei poſſeſſore.vt bic.illa decre.nõ loquitur in pſentato a violẽto poſſeſſore ſꝫ bonefidei.licet verus non fuerit patronus.ſed nos dicimus eum remouendum: qꝛ quicquid ſit per violẽtũ poſſeſſorẽ reuocari debet.vel dic quod nũquã debet cõfirmari electio bmõi.qꝛ licet ex bac electione ſi cõfirmaret̃ acquireret̃ poſſeſſio.⁊ ſic de cetero tenerẽt electiones ab eis facte que a poſſidẽtibus fiũt.tñ bec electio nõ fuit facta a poſſeſſoribus iure eli.qꝛ tunc cum elegerunt nondũ erant in poſ.vel dic ⁊ melius ⁊ videt̃ ꝙ q̃uis cõſtet eſſe in poſ.conuentum iure eligẽdi.⁊ licet etiã pſumat̃ de facto ſicut ⁊ de iure pſumit̃ quod iniuſte poſſideat.tamẽ nũq̃ ſuperior procedit ad ꝯfirmationẽ electio
3 nis.¶ † Si opponitur quod electores ſint in violenta poſſeſſione ſicut ⁊ quelibet alia audire debet que electionẽ reddũt minus canonicã.nec valet electio facta ab bis qui erant in poſ.electi.ergo debet cõfirmari electio:qꝛ enĩ tũc babet locũ vbi nibil ꝯtra ele.obijcitur.ſed ſi obijciatur aliquid contra electi.⁊ probat̃ qđ debet caſſari caſſabit̃.ſicut contingit in elec.de qua loquit̃ decre.ſ.de cauſa poſ.cum eccleſia.item decre.conſultationibus non obſtat cum ibi ante confirmationem nec fuerit obiectum.⁊ qui petit electionem confirmari non agit poſſeſſorio tantũ ſed etiam petitorio.vel potius de iure elec.i.vtrum electio ſit legitime facta vel dic qđ cõfirmatio electionis adeo non ſit qꝛ controuerſia erat an electio teneret qꝛ dicebat̃ facta ab excõmunicatis ab ẽpo venetenſi.ordinaria poteſtate.ſed econuerſo monachi dicebant non tenere excommunicationẽ:qꝛ erant exempti.⁊ ſic per ꝯſequẽs ipſa excõmunicatio nullũ pſtabat impedimẽtum electioni.cũ autem bec qđ preãbula eſſet ad confirmationem electionis non poterat cõfirmari electio
☞ niſi bec primo expedirent̃.¶ † Sed quid ſi ẽps qui eſt in poſſeſſione ſubiectionis monaſterii excõicat vel interdicit bos monachos tñ.ſi ẽps ꝓbauerit de iure ſuo.puta excõmunicatio bec eĩ ratione proprietatis cõpetunt.vnde ille qui in veritate platus eſt predicta ⁊ conſimilia facere poterit non ille qui eſt in poſ.ar.xj.q.iij.c. l.ſ.de off.dele.ex literis.de boc nota.ſ.de reſti.ſpo.cũ dile.⁊ melius no.ſ.de reſti.ſpo.olim mirũ videtur ꝙ dicitur in bac glo.per monachos.ſ.qđ vero poſſeſſori iure eligẽdi datur interdictũ vti poſ. cõtra eũ qui eligit ẽt ſi nõ ſit electio ei⁹ ꝯfirmata.vt̃ enĩ ꝙ eadẽ rõne debet dari.idẽ interdictũ ſi inter amicos ſuos diceret ad me pertinet electio in tali loco qđ abſurdũ videtur ꝙ ex ſolis verbis detur boc interdictũ.⁊ idẽ videtur in ſnia excõicationis late ab illo qui nõ eſt in poſ.ſcilicet qđ ꝯ eũ non competit bmõi interdictũ.⁊ idẽ etiã videt̃ de interdicto vnde vi.¶ Itẽ adbuc plus videtur ꝙ etiã ſi nõ bmõi electus a nõ poſſeſſore ſit malicioſe per errorẽ confirmatus etiã ſi ſit in poſſeſſione nõ cõpetit interdictũ ꝯ electorem imo videt̃ qđ debet competere contra electũ vel ꝯ confirmatorem.
¶ Solu.vere ꝯ predictum electorẽ competit interdictũ vti poſ.qꝛ ipſe eſt qui turbat poſ.ſuper iure eligendi.ipſe enim eſt qui contẽdit eſſe in poſ.buiuſmodi.qꝛ ſi boc non contẽdat tunc nõ babet

locum boc interdictum imo ſi alio iure non fungitur punietur de iniuria quam facit ⁊ caſſabitur quicquid ſecutum eſt ex eo ꝙ electus ab eo non remouebitur dummodo ſciuerit quando elector fuit ꝯſtitutus ⁊ paſſus fuit eum agere.ſ.de re iudi.q̃uis.ſec⁹ autẽ eſſet ſi elector extra iudiciũ confiteretur ſe non fuiſſe in poſ.etiam ſi renunciaret omni poſſeſſioni:quia tunc non preiudicaret electo. nec eſt ſimile de eo qui inter amicos dixit ad ſe pertinere electionem:quia ille per predicta verba non turbat poſſeſſionẽ quia nibil facit vel dicit vnde turbatio poſſet prouenire.ſed ex electione licet ſolis verbis fiat facile poſſet prouenire magna turbatio.
☞ ¶ † Et idem videt̃ dicendum de excõicatione ꝙ contra confirmationẽ vel electũ vel contra excõicatum vel ſeruantes excõicationẽ nunq̃ datur boc interdictũ.qꝛ licet ibi turbẽt verũ poſſeſſorem.tamẽ non turbant eum ſup poſ.iure eligendi vel excommunicandi: quia nec ſe eſſe in eoꝝ poſ.dicunt.licet alr̃ puniẽdi ſint ſi malicioſe faciant.vel ſi plures ſucceſſiue eligantur.tamẽ p boc nõ admittet verus poſſeſſor poſſeſſionem.imo obtinebit in interdicto.⁊ ille
4 q tunc inueniret̃ poſſidere remouebit̃.ff.vti poſ.l.pe.⁊ fin.¶ † Sꝫ queres qñ q̃ritur poſ.eli.qꝛ ſi dicis ꝙ ſola electiõe. boc ſtare non põt.qꝛ ſi quis eligit:⁊ nõ babuit effectũ eius electio.puta qꝛ nõ eſt cõfirmata.nec etiã babuit poſſeſſionẽ dignitatis:quõ pñt dici eum queſiuiſſe poſſeſſionẽ iure eligẽdi p ſola verba q̃ ꝓtulit.ego eligo talẽ boc dicere eſt abſurdũ.¶ Itẽ ſi dicas quare poſſeſſio pdicti iuris qñ confirmatur vel qñ cõfirmator babuit eũ ꝓ electo ⁊ boc ſimilr̃ vr̃ abſurdũ ꝙ ex alieno facto maxime qđ in eo non facit ⁊ per qđ nibil mibi querere intẽdit queratur mibi poſſeſſio.Tu rñde ⁊ dic ꝙ poſſeſſio eli.queſita eſt electori ex ſuo facto.ſ.qñ eligitur ex facto aliorum.ſ.qñ electũ ab eo illi qui plus poſſidebãt eũ pro electo babuerũt vel paſſi ſunt eum agere que prelati facere debẽt.in poſſeſſione eius iurium querẽda neceſſarius eſt conſenſus expreſſus illorum qui prius poſſidebant vel ſaltem patientia vt no.ſ.de poſtu.bonc.⁊ videtur ꝙ etiã prima electio que facta eſt ab eo qui prius non erat in poſſeſſione.ſed poſtea accepta eſt vel expreſſo conſenſu vel patientia illorũ quorũ intereſt teneat ratione poſſeſſionis:quia licet qñ elegit non eſſet in poſ.tñ modo eſt qñ forte agitur ad amotionem electi.vel dic ꝙ qñ ipſe elegit erat in poſſeſſio
5 ne.¶ † Electio enim babet plures partes.prima pars eſt factum electoris.ſcđa eſt patiẽtia coꝝ quorum intereſt.tertia eſt confirmatio:vt not.ſ.de conſue.cum dile.tunc ergo dicendum eſt aliquem elegiſſe vel electionẽ factam eſſe q̃tum ad effectum qñ pdicta oĩa interuenerũt bñ erat in poſ.⁊ ideo recte dicitur facta predicta electio a poſſeſſore iure eligendi.⁊ ideo non poteſt caſſari.⁊ forte poteſt dici ꝙ conſenſus vel impatientia primo poſſidentium trabi
6 tur ad tps electionis.licet nõ multũ ſit neceſſe boc dicere.¶ † Itẽ no.ꝙ nõ ſufficit qđ ſit in poſ.eli.ad boc quod confirmetur electio vel qđ cõfirmata nõ irritetur.imo opꝫ qđ bonafide ſit in bac poſſeſſione:vt not.ſ.de iurepa.conſul.Item no.ꝙ licet quilibet preſumatur bonus niſi probetur malus.ſ.de preſumptio.dudum.ſ.de ſeruit.c.j.non tamen eſt ſit in bonafide:quia opꝫ ad boc vt preſumatur bonus ꝙ babeat iuſtum titulum vel quod ꝓbabilib⁹ rationibus queſiuerit poſ.ff.de li.cau.igitur.§.ij.⁊.l.liberis.§.fina. vel quod longo tẽpore fuit in poſſeſſione.ff.de acqui.poſ.l.poſſideri. §.ſi ſeruum.⁊ qđ dicatur longum tẽpus arbitrio boni iudicis relinquit̃.ff.de iudi.l.j.§.fin.vnde ſi alius q̃ capitulũ maioris eccleſie ſit in poſ.eli.⁊ petit confirmari ſuam electionem ſuccumbet in petitione ſua.quia non pſumit̃ bo.fi.in bac poſ.qꝛ cõtra ius eſt.⁊ idẽ videtur etiã in conſimilibus.ſed ſi agitur interdicto vnde vi. vel vti poſ.tunc ſufficit ſola poſſeſſio ſine bonafi.C.vnde vi.l.j.de reſtit.ſpo.ex literis.⁊ idẽ etiam qꝛ pẽdente lite ille qui erat in poſ. mea tuẽdus eſt:nec queritur ibi de bo.fide.ſ.de iuſti.cũ veniſſent.
☞ ¶ † Eadẽ que diximus in electione dicẽda ſunt in poſſeſſione iuris excõicandi ⁊ in multis aliis (renunciauit) ſatis vr̃ quod ante confirmationẽ poſſit reſignare in manus eligẽtiũ etiam ſi ꝯſenſit argu.qꝛ cũ ſolo conſenſu eligentium ſit initiatũ cũ coꝝ diſſenſu retractat̃.ſ.de reg.iur.oĩs.cũ enim nõ ſit cõfirmatus ab aliquo ⁊ nibil babeat in eius renũciatione ei⁹ cõſenſum regrere nõ dꝫ (inuiſerũt) ⁊ bñ:qꝛ licet nõ ſint ibi abbates remanet tamẽ cõuẽtus qui per ſyndicũ agere poteſt ⁊ conueniri ⁊ intelligo boc de iuribus que pertinent ad conuentũ vel ſimul ad vtrunq;.ſi autem ſegregatim pertineret ad abbatẽ ſe.va.non valeret qđ fieret ꝯ eum.ſ.ne ſe.va. c.vlt.(ꝓcuratore) ⁊ ſic vniuerſitas poteſt ꝯſtituere procuratorẽ de
7 boc nota.ſ.de ꝓcur.petitio (in cauſis) bis verꝫ cõmiſſis.¶ († In bibentes) videt̃ ꝙ bene ꝓbibeãt cum res eſſet litigioſa.vnde ſi eã in aliũ electũ trãſferebãt in vicium litigii incidebant.C.de litig.l. vlti.⁊ in aut.eod.titu.j.rñ.Et videtur quod edictum de litig.locũ babet in incorporalibus ſicut in corporalibus.C.de litig.l.ij.⁊ vltima.⁊ ad minus actionem vel ius dubitatum in alium trãſferre non debuerunt.ſ.de ali.iu.mu.cã fa.ex parte.ſed rñdeo ꝙ bic nec rem litig.nec ius dubitatũ in aliũ trãſferrẽt.nam ẽps non contendebat bic ſe eſſe abbatẽ.⁊ ideo transferendo abbatiã in alium non trãſferebat litigioſam.ius aũt eligẽdi abbatiã qđ in lite erat:⁊ qđ ẽps ad ſe pertinere dicebat in neminẽ tranſtulit.ſi autẽ de abba

¶ Et male.q2 licet pē.ad hoc dictū inn.vide fel. in.c. eccl'ia ſctē marie.col. xi.verſ. quarto no.s.de conſti. ⁊ ibi allegat cōcordantes.

tia agmetur nō ꝫ aliū poſtea eligere.ſ.ď arbi.ex parte.⁊ dic vt ibi
6 no.¶ (Inhibētes) ⁊ male:q2 lit.pē.nō dꝫ priuari poſ.xj.q.j.c.ſi.
xvi.q.iiij.c.nolumus.xij.q.v.c.j.de hoc no.s.de elec.cumana.et q2
male prohibuerat idcirco non fuit caſſata electio incontinenti.
☞ ¶ (†Inhibitione) vr̄ tamē ꝯ.q2 ſi male ꝓhibuerunt trāſiuit tn̄c
in rem iudi.q2 nō fuit ꝯ ius ſcriptū.ij.q.vj.diffi.ſed r̄ndeo nullam
eſſe talē ꝓhibitionē cū nihil eſſet tn̄ mādatū de ea re.⁊ etiā ſi ordi
narius mādaret:nō teneret obedire.vij.q.j.q2.ar.s.de offi.dele.cū
olim nile.¶ Sed dices nōne eo ipſo ꝙ nō appellauit vr̄ ꝓrogaſſe
8 iuriſditionem.ar.s.de offi.dele.cū olim.¶ †Sed forte poſſet dici
⁊ nō male ꝙ in ꝓrogatione expreſſus ꝯſenſus ſit neceſſarius.ff.de
iudi.l.j.⁊.ij.vel dic ⁊ melius talia mādata que nō fiunt cū cauſe co
gnitione.ſed ex arrupto ⁊ maxime cum ad hoc nō agitur.iij.q.vj.
hoc quippe.non tenere vim ſnīe diffi.vel interlocutorie.⁊ ideo nō
tranſiret in rem iud.etiam ſi non appelletur.ar.C.cōmina.⁊ program.l.iiij.⁊ pe.⁊ vlt.tamen ſi quid per tale mandatū ſoluitur nō
repetitur condi.inde.ff.quod metus cauſa.l.vlti.in fi.ſed ſi cognitio precederet ſuper hoc.ſ.an talis ꝓhibitio fieri deberet ⁊ poſtea
interloquetur prohibitionem fieri debere.⁊ tūc niſi appellaretur
9 ſatis crederem tranſire in rem iudic.hoc non placet.¶ †Item ſi
pro peccato manifeſto penitētia imponatur ſiue temporalis ſiue
ſpiritualis ſine ordine iudiciario tꝫ.ff.de pe.l.vlti.⁊.l.moris.ij.q.
vij.ſi quis ab epiſcopo.Item preceptum de his que pertinent ad
officium valet ſine cauſe cognitione.vij.q.j.quia ⁊ not.s.de temp.
ordi.ad audiētiam.(infirmari) ex ea cauſa.quia dicebat ſe in poſſeſſione eligendi ⁊ monaſterium non eſſe in poſſeſ.vel quia ab excommunicatis facta erat.⁊ hec petitio facta fuit coram delegato.
¶ (Poſſeſſionem) eiuſdem monaſterij iuris epiſcopalis in eodem monaſterio tanꝗ ſubiecto vt ex princi.huius decre.apparet
non iure eligendi:quia ſi iure eligendi fateretur ſe ſpoliatum epiſcopus per monachos per conſequens fateretur eos poſſidere.
¶ Et ideo confirmationem electi impedire non poſſet niſi hoc in
libello errans in iure diceret credens ſe ſpoliatum per ſolam electionem ſine confirmatione cum non eſſet.ar.C.de erro.aduo.l.ij.
nos tamen ꝯtradiximus.s.in gl.que incipit per monachos (protulerūt) per quam forte reſtitueret ep̄o poſſeſſionem iuris ep̄alis
vel ſubiectiōis monaſterij vel melius lata fuit ſnīa ſuper caſſatione electionis de qua plus hic proſequitur (petijt) hic eſt libellus
ep̄i porrectus cardinali.⁊ huicuſꝗ durat petitio vel ſermo ꝓcura
☞ toris ep̄i.¶ (†Pertinere) quo ad proprietatē ⁊ poſſ.⁊ ita cum di
ceret monaſteriū ſe poſſidere ⁊ in monaſterijs iura ep̄alia non cō
petebat contra eos ita petitio.ſed ꝯ papam:vt no.s.de.ma.⁊ obe.
inter quatuor.Item ⁊ ſi hic inueniretur ep̄m vixiſſe.id eſt q2 non
papa ſed monaſterium petita poſſideret per iudicē deberet ei tolli poſſeſſio ⁊ daretur actori.ff.de rei ven.l.vlti.ſed ſm̄ hoc vr̄ ꝙ ſit
nulla ſnīa tanꝗ lata ꝯtra eum qui non poſſidet.rn̄.lꝫ ſic ꝯtraxerit
monaſterium non tn̄ ꝯſtabat.ſed ſi conſtiterit tollerabitur.vel dic
qď bene ꝯ vtrūꝗ cōpetit actio ⁊ ꝯtra vtrūꝗ feretur ſnīa:vt no.s.
de ma.⁊ obe.inter (ceperint) ⁊ ꝯtēptis ꝑdictis priuilegijs electionem factā a monachis tanꝗ ab excōicatis caſſarunt.⁊ ſic leſa eſt
eccleſia.tunc ideo datur reſtitutio in integrum ad petitionē mo
☞ nachorum.¶ (†Priuilegium) no.ſummariā cognitionē.⁊ in integr.reſti.fieri.Item talia priuilegia debuerunt impedire confirmationem late ſnīe pro ep̄o cum ſic erat exemptum monaſteriū ⁊
non erat ep̄i electio.ar.ſ.de teſti.veniēs.ſ.de re iud.cum ſuper.nec
ſibi ſubiectū eſſe debebat.⁊ ideo non tenebat eius excōicatio.⁊ ſic
per ꝯſequēs ꝓpter excōicationē iudicis non erat caſſanda electio.
¶ (Proteſtatus) Idem eſſet ⁊ ſi non eſſet ꝓteſtatus.nā qn̄cunꝗ
inueniatur monaſterium leſum ſiue per negligentiam monachorum ſiue per iuſtam ignorantiam.ſ.q2 tūc nihil ſciebāt de priuilegijs ſuis.ſed poſtea inuenirēt ſemper debent in integrum reſtitui.
☞ (†Redundaret) male vr̄ dicere hec decr.ꝙ monaſteriū ſit leſum.
quia non exhibuit priuilegium qꝛ ſubiectū erat pape cū priuilegia que recipiunt petitoriū etiam ſi exhibita fuiſſent nihil ꝓfuiſſent in cauſa poſſ.qualis erat hic vt ex litera apparet.nam electio
tātum ꝯfirmari vel infirmari petebatur:q2 electores erant vel nō
erant in poſ.Idem videtur male dicere in eo qď dicit graue preiu
dicium monaſterio.q2 lꝫ ſnīa lata ſit ꝯ illud in cauſa poſſ.non obſtante exc.rei iud.pōt tn̄ agere de ꝓprietate.ſ.de cā poſ.c.vlti.s.de
elec.querelam.Item nec pape ſit preiudicium cum ipſe non inter
fuit cauſe tanꝗ nec vocatus nec citatus et res inter alios acta.⁊c.
☞ C.res inter alios acta per totum.s.de ma.et obe.inter.¶ †Item
male videtur dicere in eo quod dicit pendente cōtrouerſia ex qua
pendet electio nec confirmari diximus nec infirmandam tamen
pen.controuerſia recuperat poſſ.quam ep̄s intentabat et ex quo
etiam apparet monachos poſſidere.inſtit.de inter.§.recupe.interim debent monachi qui poſſidebant reeligere:vt not.in gloſ.per
monachos.in ver.licet.¶ Sed forte dices licet ſuper ſubiectione
monaſterij ageretur poſſeſſorio tamen electio petebatur infirmari offi.iud.⁊ ex omni iure qď ſibi competere poſſet argu.ſ.de cauſa poſ.cum eccleſia.ſed certe nec hoc impediret confirmationem
electionis facte ab his qui in poſ.erant.nihil enim plus poterat

epiſcopus petere quā pro electionē quā fecerūt monachi caſſari
q2 ipſi me expoliauerunt.vnde eorum electio facta quaſi a ſpoliatoribus non tenet.et quia ad me de iure vel communi vel ſpeciali
pertinet:que petitio de iure non impedit quin electio a poſſeſſoribus facta confirmetur rationibus ſupradictis.tu autem vt plenius intelligas rationem ad predicta.dic petitionem fuiſſe talem
vel conſimilem.petit ep̄s caſſari electionem de tali a talibus monachis factam.quia in monaſterio interdicto ab epiſcopo ⁊ monachis excōicatis ab ep̄o facta eſt predicta electio.vel quia erat in
poſ.elig.vel quia ad eum pertinet electio vel etiam non fuit aſſignata ꝑdicta cauſa.ſed poſtea eam pro ſe allegabat ⁊ probat.⁊ ſic
nec petitionem nec poſ.ſuper iure elig.intentabat ep̄s vel petebat
ſed tn̄ offi.iud.implorabat ſuper caſſatione electionis et ꝯtra hoc
pars monaſterij proteſtata fuit de ſuis priuilegijs per que apparebat ep̄m non poſſe excōicare vel interdicere cū eſſent exempti et
negāt ep̄m eſſe in poſ.eli.vel ius eli.habere.ꝗ q2 non exhibuit leſa
fuit cū vlterius exhibere nō poſſit poſt ſnīam a qua non eſt appel
latum.Et ideo ꝗtum ad hoc fuit neceſſaria in inte.reſti.per hoc
etiā reſpōdet ſcōe obiectioni.apparet enim qď preiudicium fiebat
monaſterio ſi ab eis concorditer electus caſſabatur vel maxime ex
ea cauſa.q2 nō pertinebat electio vel magis quia non tenebat electio ab eis facta tanꝗ ab interdictis vel excommunicatis vel ab
eis qui in poſ.nō erant ⁊ ſic etiam fiebat preiudicium pape:quia
alius in loco ſui iuris ſibi aliquid vel in proprietate vel in poſſeſſione vendicabat.⁊ licet poſſet d recte agere de iure ſuo tanquam
ille cōtra quem nihil iudicatum erat tamē damnum eius erat ꝙ
autoritate ſuorum priuilegiorum electio eis non obſtantibus caſſabatur ⁊ non credimus reſtōnem datam de iure pape cui non ſit
preiudiciū directe.ſed pro iure monaſterij cui fiebat preiudicium
directe.per hanc reſtitutionem releuatur grauamen vtriuſꝗ propter cōnexitatē.ar.ff.quēad.ſer.amit.ſi cōem.¶ Per hoc ipſum
etiā r̄ndetur tertie obiectioni.nam cum eſſet monaſterium reſtitutū vt probaret per priuilegium exceptionem excōicationis non
tenere ſi poſtea apparet quod cōtrouerſia iſta pendente.ſ.excōicatione non erat confirmanda electio vel infirmanda:ſed poſtea de
hoc cognoſcendum erat.s.de conſuet.cū dile.ſ.de ap.ꝯſtitutis.s.
de ele.cum inter.vel dic qď pen.controuerſia primi qui renunciauit.ſed ꝓſequebatur cōtrouerſiam cōtra eū ꝓpoſitā nō debet con
firmari electio ſecundi vel infirmari.vel dic vt in glo.licet per mo
☞ nachos.¶ (†Reſtituimus) vt.ſ.exhibeant priuile.que exhibere
non poterant niſi per beneficium in integ.reſtit.ea rōne que eſt.ſ.
de re iud.inter mo.in fi.⁊ oēs probationes quas ſentētia iudici ꝓ
hiberet non obſtante ſnīa que per hanc in inte.reſti.reuocaꝰ cum
ꝓpter ſnīam leſus fuerit.ſ.eo.ex literis.Itē hec reſtitutio que fit
ad hoc vt audiatur improprie dicit in integ.reſti.q2 per eam non
fit reſtitutio rei nec per eam reſcindiꝰ ſnīa vel cōtractus vel ꝑſcriptio eſt enī hec reſtitutio ꝑambula ad verā reſtitutionē.nec in hac
reſtōne neceſſarius eſt libellus ſeu litis ꝯteſt.ſed ſufficit qď aliquē
colorē habeat petēdi in inte.reſt.q2 incolorate peti nō debet.ff.de
mino.minor hic non eſt recipiendus libellus ſup reſt.in integ.niſi
petēs aliquē colorē ſue petitionis dicat (pendēte).ſ.an ep̄o ſit ſub
iectū ipſm monaſteriū.⁊ ſic tenuit excōicatio ⁊ p cōſequens ſit caſ
ſanda electio an nō ſit ſubiectū.alij dicūt ꝯtrouerſiam fuiſſe:quia
vterꝗ dicebat ſe in poſ.eligendi eſſe.¶ (Nec cōfirmandā) ꝯ.ſ.de
no.ope.nun.c.j.ſ.de deſpō.impu.ad diſſoluēdā p que ꝓbaꝰ quod
nō ois caſſandū erat quicquid ſit ꝯ ꝓhibitionē ſꝫ hoc iď eſt:q2 in
terdictū nō fuit iuſtū.nō enī debebāt ꝓhiberi eligere illi qui erāt
in poſ.vel nulla potius eſt prohibitio.ſ.de re iu.c.vlt.ſ.de integra.
conſul.in aut.de no.ope.nun.⁊ in matrimonio eſt ſpeciale qď lite
pendē.interdici vꝫ.cum ergo vterꝗ contendit ſe in poſ.vterꝗ eliget ſi volet.ſed ſuperior a quo petitur confirmatio in qua de iure
non tantum poſſeſſionis ſed proprietatis queritur vel electiones
cognoſcet ad quē pertinet electio.⁊ quis ſit in poſ.⁊ electio illius
confirmabatur vt hic ⁊ ar.ff.vti poſ.l.j.§.huius.ad armatum venire prohibebit.ff.de vſur.ſi cuius.§.ſed ⁊ ſi iure.quidam dicunt
qď vbi controuerſia eſt de poſſ.eli.quod tunc iudex vtrūꝗ debet
prohibere eligere.argu.ff.de aqua quoti.l.pena.ſed qui ſic dicunt
illam legem non intelligunt.
1 ☞ Non currit preſcriptio contra pupillum.
2 Reſtitutio dāda eſt ſup omiſſa exceptiōe vel articulo non ꝓbato.
3 Nunquid ſit dāda reſtō:vbi ſup vno articulo teſtes quis induxiſſet ⁊ non probaſſet vt alios denuo teſtes meliores producat.

Auditis. ⁊ intellectis (libertati) arg. quod reges dant eccleſiis libertatē.lxiij.diſt.
in ſynodo.poteſt dici quod dant libertatem reges in
temporalibus que habēt ab eis vt no.s.de ma.⁊ obe.
ſolite.in ſpiritualibus minime.hic autē non dicit quod libertas
a regibus data valeret:ſed libertas data a papa valebit qui de libertate regum in temporalibus data mentionem faciebat (proba
tionem) quam poſt concluſionem inducere non pōt preter bn̄ficiū
1 reſtitutionis in integrum.¶ (†Minoris) non pupilli:quia tūc
non curreret ꝑſcripti.C.de ꝑſcri.xxx.an ſicut.ſed ponit.in.xxv.an.

ſed in

ſed in vltimo inſtanti. ⁊ impetrat in integ. reſti. intra quadrienniū ſi probauerit ſe iuſta cauſa prepeditum. ij. q. v. c. j. ff. de mino. ait pretor. C. de tem. ap. l. vi. §. illud. ¶ Item bene dicit ꝙ vterqꝫ fungebatur. nam ſi vnus tm̄ fungeretur vice minoris: licet minor impetret in inte. reſti. in vno articulo. puta contra confeſſionem ſuam propter hoc non reſtituitur maior contra ſuam confeſſionem. ſed ad ea tantū reſtituetur que coherent confeſſioni minoris. ff. de mino. ex cauſa. ⁊ l. cum minor. ff. de confeſ. certum. §. fin. ſecus autem eſt ſi minor impetret in integ. reſt. in his que extra iudicium ſunt quia tunc ſi minor impetret in integ. reſti. ⁊ maior ſimiliter reſtituetur. C. ſi aduer. tranſacti. l. j. ⁊ ij. (reliqua). ff. de min. verum. ff. qui ex cau. ma. l. vl. ¶ (Rationem) no. ad probandum rationem omiſſam admittitur poſt publicationem atteſtationum per beneficium in inte. reſti. ⁊ hoc idem dicit lex. ff. de mino. minor. autem.
2 ⁊ l. minor autem. xxv. an. ¶ (†Omiſſam) pro eodem enim accipi
a tur ratio ⁊ ibi allegatio. ſiue enim ſit exceptio omiſſa ſiue alius articulus cum probatio vtilis eſſet ſemp reſtitutio dāda eſt. ⁊ hoc credimus. qꝛ ſi aliqua eccleſia obtuliſſet ſe ad probandam preſcriptionem ⁊ omiſiſſet ꝓbare titulū reſtituendus eſt: qꝛ in omiſſione huius articuli leſa eſt. ⁊ ex quacūqꝫ cauſa ledatur reſtituend' eſt. ff. de mino. nō oīa. itē nō videtur vſus iure cōi. qꝛ per ius cōmune bene eſſet admiſſus ad ꝓbandum vel ſi petiſſet. nihil ergo leſus eſt qꝛ
3 nō petijt. C. de in inte. reſti. nō videt. ¶ †Sed dices eadem ratione danda eſſet ei reſti. ſi ſuper vno articulo teſtes induxiſſet ⁊ non probaſſet. ꝙ iterum alios teſtes meliores produceret per quos eūdem articulū probaret. ar. ad hoc. ff. de mino. pretor. ait. §. hodie. ¶ Sed ꝯtra hoc facit quicūqꝫ peritus hoc feciſſet. ergo nō eſt reſtituendus. tū reſponde ꝙ in primo caſu reſtituit de facili. qꝛ euidēs eſt cauſa leſionis. ſ. nullas probationes adducere ſup illo articulo neceſſario. ſed in ſecundo articulo non eſt euidens rō ꝑ reſtitutione cōcedēda. ſed ꝑſumptio eſt contra eū: qꝛ ſi aliquis induxit ꝑſumitur ꝙ meliores ꝓbationes induxit. ¶ Item ꝑſumitur ꝙ velit ſubornare teſtes qd̄ facilius pōt fieri qn̄ ſup eodē articulo producti ſunt ꝙ̄ ſi ſuper alio tamen ſi premiſſa cognitione iudex cognoſceret. quia ſua facilitate leſus eſſet etiam adhuc reſtituetur. quia etiam ſuper eodem articulo produceret propter generalem rationem. quia minoribus ⁊ eccleſiis ſemper ſubuenitur. ʒ. eo. ti. c. j. ff. de mino. non omnia. nec obſtat lex preallegata non videtur. quia ibi exponitur. non videt. i. ꝑſumitur. ſed hic premiſſa cognitione
☞ conſtat cōtrariū. ¶ †Item vr̄ ꝙ ſi poſt publicatas atteſtationes repellerentur oēs teſtes ꝓpter excōicationē vel aliā cauſam iuſtam quia iudex ex eadē generali clauſula ſi nullam culpā inuenerit in ꝓducente qd̄ reſtituet eum ve alios teſtes vel etiam eoſdem ꝓducat ſi cauſa repellendi eos eſſet. ⁊ idem fiet in ſimilibus.

1 ☞ Non poteſt quis petere reſti. in inte. ꝯ confeſſionem propriam.
2 Matrimonium eſtimationem non recipit.
3 Supplicatio dupliciter accipitur: large ⁊ ſtricte.
4 Supplicatur etiam a iudice delegato.
5 Non poteſt pater vel mater reſtitui in inte. communi iure.

Ex literis abbatis.

(Confirmauit) ⁊ iuſte qꝛ in cā ap. licitum eſt ꝓcedere pte rei abſente. C. de tēpo. ap. l. vi. §. illud. ⁊ dicūt qdā ſecus ſi actor ſit abſens ⁊ ſic intelli-
1 gūt. C. quō ⁊ qn̄. ant. qui ſemel. de hoc not. j. de ap. ſepe. ¶ (†Firmauit) contra ꝯfeſſionem autē nullus poteſt reſti. in inte. petere vt confeſſio ſua ſibi nō preiudicet dummodo vitiū nō ſit in faciēda confeſſione. quia cū vſus ſit iure communi non poteſt dici circumſcriptus. ff. de iureiu. nam poſtea. §. ſi minor. ⁊ l. tutor. C. de in inte. reſti. l. ſi. ſed ſi confeſſus eſſet eo tēpore quo non tenebatur confiteri aliquid tunc bene poteſt petere in inte. reſtitu. quia non eſt vſus iure cōi. Itē bene fatemur ꝙ iure communi poteſt dicere ⁊ probare falſum qd̄ confeſſus fuit. ſed hoc fit per beneficium in in-
2 te. reſti. vt ibi no. ¶ (†Fraudulenter) ſi dānum mulieris eſſet tale qd̄ eſtimationem reciperet. tamen fraudulenter ageret ad intereſſe. ſed quia matrimonium non recipit eſtimationē datur actio ⁊ reſtituitur contra primum. ff. de eo per quem fa. l. j. ⁊ vlt. (Appellatur) hec appellatio non tenuit propter eius contumaciam: quia de fraude non conſtabat. ¶ (Supplicauit) ad audiētiam pro ma-
3 trimonio vt ipſum reſtitueremus. ¶ †Item ſupplicatio dicitur large quelibet precum porrectio. dicitur autem ſtricte quedam benignitas ſuperioris ad remouendum que male acta credit ſcilicet qn̄ interponitur a ſnīa pfecti. pro. cognoſcētis principaliter de hac cauſa ap. ſi per appellationē ad eū ſit delata nō licet ſupplicare. in rub. C. ne liceat in vno. ⁊c. ⁊ ſemel tantum ſupplicatur. ⁊ quidem libellus ſupplicationem continens porrigitur referendariis. ⁊ cauſas introducentibus aut deferendariis. Solus autē princeps vel perfectus cognoſcet de ſupplicatione. ⁊ ſic tantum eis ſupplicabitur. ſed ſi ſupplicet intra. x. dies nihilominus mandabitur ſententia executioni dummodo caueat victor quod tantundē reſtituet ſi reſoluatur ſnīa. ſi vero poſt. x. dies. intra biēniū ſupplicet. nihilominus mandabitur ſnīa executioni. nec dabit fideiuſſorem victori ⁊ ꝯputatur hic biēniū ex quo imperator ſucceſſit in cognitione prefecti. C. de ſnīa. pref. preto. l. j. ⁊ ita videtur qd̄ ſupplicare lʒ ab eo a quo non lʒ appellare. ſ. ꝑfecto pretorio ⁊ principe. C. de preci. impe. offe. ſi quis aduerſus. ff. de mi. pfecſ. ¶ Item ſeruus ꝯdēnatus non poteſt appellare. ⁊ tn̄ poteſt ſupplicare. ff. de ap. ſerui. ¶ Item pendente app. nihil nouari opʒ. ff. nihil no. appel. l. j. ſecus pendente ſupplicatione: vt dictum eſt: vt. C. de preci. impe. off. in aut. ꝙ ſup. ¶ Item ap. tm̄ fit intra. x. dies. ſupplicatio intra biēniū. quidam intelligunt hoc verū ſi fiat ſupplicatio ſuperiori. ſi vero ipſi iudici
4 intra. x. dies tm̄. C. de ſen. pfe. l. ij. ij. q. vj. anterior. ¶ †Itē hic habes ꝙ etiā a iudice delegato ſupplicatur. ⁊ nō credo hr̄e locū hāc ſupplicationē ab inferiori iudice ſi pōt iuuari per ap. qua hic iuuari non poteſt cū ꝯtumax eſſet. ff. de in inte. reſti. diuus nā contumacia non excuſat hic ſufficiēter cū nō ꝓbet ſufficiēter cām abſentie. Item ⁊ aliquā preſumptionē dʒ habere iudex vt admittat ſupplicationē. ar. ff. de min. minor ait ma. vel fauor mr̄imonij ſubeſſe dʒ: vt hic. Item ſolius principis eſt hanc ſupplicationē admitte-
5 re: ⁊ non inferior ordinarior. ¶ (†Reſtituim') hic pater vel mater non poteſt reſtitui in inte. cōi iure cū ſit maior. Itē neqꝫ ex generali clauſula illa. ſ. quia iuſta cauſa vr̄. nulla enī iuſta cauſa hic ꝓbata erat quare reſtitueretur in inte. reſtat igitur vt ſoli gratuite ſupplicationi locus eſſet ipſi aūt ſupplicatiōi cām preſtabat fa-
☞ uor matrimonij ⁊ ſemiplena ꝓbatio iurantis. ¶ (†Minor) videtur qd̄ faciat gratiā matrimonio de nihilo cū potuit ꝓſequi ap. quā interpoſuit. rn̄. in hoc facit gratiā: qꝛ non poterat ꝓſequi ap. niſi prius oſtēderet legitime cām abſentie quā nō oſtēdit. nā iuramētū ipſius ad hoc non erat ſufficiēs ꝓbatio ⁊ ꝯtumaces nō adiuuantur appellantes. ff. de in inte. reſt. diuus. ſʒ ſupplicationē audit vno iuramēto tm̄ mot' ⁊ reſtituit ad audiētiā ſile. j. de re. iur. cū bertold'.
☞ ⁊ hac eadē rōne beneficio reſtōnis iuuari nō pōt. ¶ (†Matrimonio) dicūt quidā hāc ſupplicationē nō ſolū in cā matrimoniali: ſʒ in qualibet alia cā fauorabili. niſi ſilem ꝑſumptionē moueret princeps ad ſupplicationē admittēdā. ar. j. de re iu. cū bertol. ⁊ ar. j. de ꝯſan. ⁊ affi. tua. ad ſi. ⁊ non credūt p aliū poſſe admitti hmōi ſupplicationē niſi p principē vel ꝑfectū pto. cū ſit ꝯ ius ⁊ in ꝑiudiciū alteri' ar. C. ſen. reſci. nō poſ. l. ij. C. de p. imp. of. aut. ꝙ ſupplicatio.

1 ☞ Reſti. in inte. vſqꝫ ad quadriennium tantum conceditur.
2 Iud. officium non actio competit per reſtitutionem in inte.
3 Sententia formari debet ſm̄ petitionem in libello contentam.
4 Negocium in inte. reſti. prius diffiniri debet ꝙ̄ principale. et hoc etiam vide in nu. 6.
5 Minor ſeu eccleſia implorat in inte. reſti. contra eum cum quo celebrauit contractum non contra eum ad quem res peruenit.
7 Duo remedia pro in inte. reſti.
8 Ex edicto de matrimonio nulla ꝓducitur actio.

a ¶ Siue enim. adde ꝙ hec dicta Innoc. hic referuntur p doctō. in c. fraternitatis. j. de teſti. ⁊ maxime p Fely. in. iij. colū. ver. iij. ⁊ ibi vide p tempus concor. ⁊ fallētias.

Cum ex literis.

(tēporibus) etiā anteqꝫ eſſet papa (leſam) ⁊ ideo p in inte. re. ſupplicabāt (ꝯtrouerſia) ſ. an eccl'ia ilerden. eſſet leſa vel in inte. reſtituēda. ¶ (Cui) legato obſtat. C.
1 de temp. in inte. reſti. l. vlt. ʒ. †vt dicitur ꝙ tm̄ vſqꝫ ad quadriēniū datur reſtitu. in inte. ſed hic elapſi erant circa. xl. an. a die ſententie late ſolutionis tpe anaſtaſij q fuit proximus ſucceſſor eugenij fuit petita reſtō in integ. nec ſtetit propter dilationes actoris quin intra quadriēniū terminaretur cauſa in inte. reſt. ſed p iudicē vel aduerſarium. vnde ſibi nocere non debet. C. de tē. in integ. reſtitu. petende. ar. ij. q. vj. anteriorum aut. vt ſpon. lar. §. hoc quoqꝫ. ff. ex quib. cau. ma. in integ. reſti. ait pretor. §. vl. ⁊ tribus. ll. ſed. ſed. non valet quia euge. vixit octo annis ⁊ ſnīa fuit lata primo anno ſue ordinationis. ergo a tpe date ſnīe vſqꝫ ad tēpus anaſtaſij fuerunt plus ꝙ̄ quatuor anni. rn̄. de preſcrip. ſubduci tēpus euge. male iudicantis contra eius ſententiam agebatur. xvj. q. iij. ⁊ ſi ſacerdotes. ¶ (Obſtante) hoc non videtur ſe compati cum eo quod infra ſequitur, vbi dicit quod deliberatio recedit in hoc an data ſit reſtitutio cū non eſſet dubitandum de data ex quo inſpectis priuileg. non ob. ſnīa euge. ad diffiniti. ſententiā procedi mandabat. arg. ē. ff. de of. dele. paſtoralis. §. ij. rn̄. ꝙ bene ſe compatiuntur. quia licet ſic diceretur commiſſum negociū non tamē conſtabat nec conſtare poterat in abſentia partium. j. de re iu. cum bertoldus. C. ſi per vim vel ali. l. vlti. ¶ Sed ſi de hoc conſtaret dicunt quidā reſtitu. in inte. dandam vel potes dicere quod per literas tales deſtinandas vel mandatum viua voce factum niſi fiat cum cauſe cognitione non habet vim ſententie. ⁊ in concedenda reſtitutione in inte. neceſſarius eſt ordo iuris. ʒ. de offi. iud. c. ij. argu. ad predicta. C. commi. vel epiſtol. ⁊ program. l. ij. ⁊ iij. §. pe. ⁊ vlt. (canonicus) tanqꝫ pro-
2 curator. vel vt nota. j. de teſti. cum olim. ¶ (†Per officium) non enim actio ſed illud offi. competit per reſtitutionem in integr. ʒ. de offi. iud. c. j. ff. de mino. ꝙ ſi minor. §. vlti. ⁊ videtur ꝙ in hoc officio non ſit litis conteſt. neceſſaria. cum ex eo nihil lucretur reſtitutus. ſed tantum deſeruit actioni. i. viā preparat principali ꝯōni: vt j. ſequitur. ſecus vbi loco eſt actionis. ſed tutius eſt dicere ꝙ ſemper fiat litis conteſta. ⁊ hoc ſatis dicit decreta. preallega. de offi. iudi. ¶ (Reformari) id eſt ſententia euge. reuocata alia cum meliori forma ferri id eſt magis iuſtitie conſona. ¶ Item nota li-

libellum iſtum continere duo capita,vnū in quo petit reſtitutionē
& per quod reſtituitur ad audiendum & per quod petit ſententiā
emendari.hec enim omnia primo inquirenda ſunt anteq̄ fiat in
inte.reſt.vt.ſ.e.decr.in fi.¶ Scdm caput eſt.ſ.q̄ eccleſie ſibi redde
rent.vel potes dicere quod reſciſſa ſentētia beneficiū reſtit.& per
conſequens iſta occaſione ſnie facta reuocabant.ſ.de procu.ex in
3 ſti.in prin.†pendens ergo aduocatus diligenter attendat quid in
libello petat q: ſm petitionē formabit ſnia.ſ.de fi.licet hely.poſ
ſet etiā petere i libello ſi vellet eccleſias ſibi adiudicari ſi rōne ſnie
reuocate nō eſſent ſibi reſtituende.forte q: non erat in poſſeſſione
eccleſiarū illarum primo licet ius in eis habeat.& ſi oia hec petat
non ſemper eſt facienda litis conteſta.ſuper omnibus a prin.niſi
ſm teno:em glo.que incipit no.qd prius(indulſiſſe)bene dicebāt
dūmodo conſtaret pape ſic mādaſſe.vel dic vt not.in glo.hic non
videt(ſupplicatiōe)non dicit ſupplicatione.q: ꝯ ſententiā prin
cipis venire nō licet niſi per ſupplicationem:vt no.ſ.eo.ex literis
(ſententia)ſimile.xxv.q.ii.veniā(ſurreptā)de hoc no.ſ.de reſcri.
c.cum dilecta(cōtra res).ff.de mino.minor.etiam ma.C.ſi ſepius
in integ.reſti.poſ.l.ii.& iii.(primo).xlviii.diſtin.§.i.de pe.diſt.ii.§.
hec que de charitate.ar.ꝯ.lxvii.diſtin.monachus.C.de his qui.vt
l.ii.(productum)qd faciebat pro illerden.eccleſia.vel non inducit
quod pro eo faceret.ſed vt oſtendatur quod tunc bene inſtructus
non erat.data per literas cel.(Danda)ſub.propter leſionem eccle
ſie illerdeñ.(preſentibus)danda eſt enim cū cauſe cognitione.ff.de
mino.in cauſe.niſi vocatus per tres menſes nō comparuit.aut.vt
ſponſa.larg.§.ad hoc(aſſertionē).C.ſi per vim.l.vi.(potueritis)
& volueritis petentibus enim.in integ.reſti.incūbit onus probā
di ſe leſos.ff.de iureiuran.nam poſtea.§.ſi minor.ff.de mino.ſicut
minor etiā.xxv.an.videt ledi quinq̄ modis.ff.de mino.l.nō oia.&
4 l.qd ſi minor.§.non ſemper.¶ († Principali)not.qd prius diffi
nietur negociū in inte.reſti.q̄ incipiatur principale negocium ad
idem.ff.de pcu.qui pprio.§.itē.ff.de iureiu.nā poſtea.§.ſi minor.
¶ Sed ꝯtra videtur q: iura tolerant hūc circuitū & hanc protra
ctionē hēt cū vna pbatio ad vtrunq̄ ſufficiat ab bñficiū in inte
grum reſti.arg.ff.de mino.l.vlti.ff.de condi.cau.da.ſi quis accu.&
l.ſi mulier.ff.de his que in frau.cre.ait pre.§.ſi creditor. ¶ Sol.
tu dic q̄ ſi dñs eſt qui petit reſt.in inte.& de hoc ꝯſtat nō ſolum iu
dex reſtituet in integrum.ſed & rem reſtitui faciet.ſi vero non pro
bauerit ſe dñm ſed tamen ſe leſum probat dabit tantum reſtit.in
integr.vt venditio vel huiuſmodi contractus qui impediebat rei
venditionem decetero non impediat.& ſm hoc ſoluit predictam
5 contrarietatem.¶ †Sed nobis videtur quod in cōtractibus mi
nor ſiue eccleſia implorabit in integ.reſti.contra eum cum quo ce
lebrauit contractum.non contra eum ad quem res peruenit niſi &
ille ſciret rem ita geſtam.vel niſi contrahens non eſſet ſoluendo.&
in hoc caſu ſcilicet quando agit contra eum cum quo contraxit ſi
pe ſit dominus ſiue non.non ſolum reſtituitur in integrum:ſed et
reſtituitur ei res.& ille qui petit reſtitutionem caueat ſibi in con
ceptione libelli:vt ſi eſt dominus dicat cum ſit leſus in tali vendi
tione peto in integ.reſti.& rem mihi reddi cum ſim dominus vel
ſi non eſt dominus dicat peto ex officio veſtro reduci in eum ſtatū
in quo eram.& ſic intelligimus.ff.de minori.in cauſe.§.interdum.
&.§.vlti.&.l.ſeq.ſed quia lex illa.ff.de procu.qui proprio.fortiter cō
tradicit.Reſpon.quod ille qui habet diuerſos caſus.& ſcdm quo
rundam poſitionem non contradicit.ſed & ſm caſum ſm quem vi
detur loqui.reſpō.q̄ ibi minor vendidit iura que in re aliqua ha
bebat & rem non tradidit.q: nō poſſidebat eam ſed emptor poſſi
debat.& ideo iudex per officium ſuum non potuit ei reſtituere rem
cum non poſſiderit tempore contractus.ſi vero in iudicio peta
tur in integ.reſtitu.vel quia omiſit allegationes vel alias proba
tiones vel contra ſentētiā tunc dicimus ſic procedēdū actor petat
in inte.reſti.& iudex queret cām in inte.ſ.leſionē & cauſam leſionis
ſ.quare non dixit hoc ante ſniam.& ſi dixerit iuſtā & verā cauſam
que mouet iudicē ſine aliis pbationibus audita tñ parte alterius
in ſumma cognitione & breui premiſſa ſine li.conteſt.vt.ſ.eo.c.ii.
& lite conte.ſ.de offi.iu.c.i.&.ii.reſtitutionem dabit in integ.vt au
diatur.ſ.eo.c.ii.ſi vero intricate petat puta quia non aſſignet ali
quā cauſam que moueat iudicē denegabit & iudex reſtit.pet.& ſic
data in integ.reſtitu.ſm primum caſum omiſſas probationes re
cipiet.ff.de iureiur.nam.§.ſi minor.ff.de mi.minor autē tua.& hic
& pri.decre.& dicunt quidam q̄ qñ petitur in integ.reſti.in iudi
ciis nō eſt neceſſaria litis conte.ſed preſentia partium ſic vt refre
nent a falſo dicendo vt.qñ autem in contractibus petit in integ.
re.neceſſaria eſt litis conteſt.argu.ad vtrūq̄.ſ.de offic.iudi.c.ii.
6 ¶ †Et no.q̄ vbi maiores petunt offi.iudi.in inte.reſti.vt abſen
tes cauſa.reipu.contra preſcripti.que ſibi cucurrerat in abſentia
facta litis conte.primo fertur ſentētia ſuper reſt.& poſt pceditur
in cauſa principali.C.ex quib.cau.in inte.re.l.i.&.l.ab hoſtibus.et
l.aut pretor.& per totum.ff.de capti.& poſtli.reuer.l.ab hoſtibus.
idem eſt ſi petitur reſti.in inte.contra ſententiā diffini.vel interlo
cuto.vel alr̄s ſuper proceſſu iudiciorum vt hic.&.ſ.eo.auditis.et
c.cum veniſſent.ratio diuerſitatis eſt:quia in primis caſibus ei re

ſtitutionem non impediebat.niſi contractus vel ius traditum ex
contractu reſciſſo ergo contractu conſtat cum contra quem peti
tur reſti.nihil iuris habere:& ideo ſimul data reſti.in inte.ad reſti
tuendum contractum & ei reſtitutio fiet que ex ipſo ꝯtu pendet &
etiam poſſet dici in hoc caſu q̄ nō ſufficit petere in libello reſtitu
tionem in inte.contra cōtractum & reſti.rei fiet.q.acceſſorium ſed
tutius in libello eſt etiā reſtitutionē petere.& etiā ſimul litis cōte.
ſup ambobus.ſed vbi petit reſti.in inte.ꝯtra ſniam ſuper iurib9
vel aliis reb9 latā vel cōtra pſcriptionē vel ſimilia.tūc licet reſcin
dat ſnia vel reſcriptio que primo impediebat agere ſed modo eis
reſciſſis poteſt.non ſequit q̄ ipſa iura vel res ſit reſtituēda cū ſnia
nō dederit ei ius ſed detexerit tm̄.ff.de reſt.here.§.ſi quidem.que
decetero tollit p in integ.reſte.¶ Idē eſt ēt in vſucapiōe.q: reſcin
dat vſucapio nō tñ per hoc cōſtat ſublatā vſuc.vel pſcriptionē q̄
de iure haberet iſte qui in inte.reſti.petit.vñ idē dicerē ēt ſi cōtra
cōtractū peteret reſtitutio in integrū.& ex illo ꝯtractu nō ꝯſtaret
quid iuris trāſlatū eſſet l cū ꝯtra quē petit in inte.reſti.q: ꝫ non
daretur in inte.reſti.ad reſcindēdū ꝯtū nō tamen fieret ei reſtitu
tio.vt pdictū eſt.& ſic intelligit.l.qui primo ꝙuis ſic raro contin
gere poſſit.& idē etiā vr̄ dicendū q̄ in eodē libello poſſet quis pe
tere reſciſſionē ſnie vel pſcri.& rem ſibi reſtitui.(¶ Principali).
i.ſuper eccleſias ſicut agebat a prin.retractabitur eīm primo ſnia
ſi de iure fuerit & per beneficium in inte.re.ſed hanc retractationē
pcedere debet aliqua ſummaria cognitio.ſ.vtrum colorate petat
necne.& inſuper pbationē recipiet et ſufficiat ſi videat priuilegiū
vel q̄ recipiat inſtrumēta que aium ſuum mouere debeāt non au
dita diſputatione ſuper eis.ſ.c.ii.vel iuramentū partis.ſ.e.c.pri.
ff.de mino.minor.Itē pro in inte.re.duo ſunt remedia.vnū cogni
tionis pretorie.ſ.offi.iud.& aliud reſciſſorie.ff.de mino.in cauſe.§.in
terdum.primo auxilio.i.off.iudicis prudenter agitur qñ res ſup
qua petit in inte.re.eſt apud actorē puta q: rem vendidit vel ſnia
cōtra aliquē lata eſt q̄ rē alii tradat.ſed ipſe neq̄ ex cōtractu neq̄
ex ſnia tranſtulit rē.ſed offi.iu.implorat petēdo in inte.re.contra
rē.vel ꝯctum vel cōtra ſniam.hic enim nihil aliud neceſſarium eſt
poſſeſſori niſi vt ꝯctus vel ſnia reſcindatur & remanet poſſeſſor tu
tus.& idē dicēdū eſt ſi ab actore in reū trāſlata eſt poſſeſſio ex con
tractu vel ſentētia & poſt tranſlatione poſſeſſiōis imploret of.iu.
cōtra ꝯctum vel ſententiā.¶ †Quid ſi probauerit ita hoc iudicio
in inte.re.ſe leſum in ꝯctu ven.puta q: plus res valebat.nec opor
tet eum probare dñium rei.vel ſi probauit ſe leſuz ex ſnia.puta q:
cū primo agerer contra eum qui modo in inte.re.petit rei vē.& la
ta eſt ſnia cōtra eū & mō actor in cauſa re.in inte.pbat ex actis rece
ptis ſniam iniuſtā.vel per nouas probationes probat ſuā rē eſſe.
vel cū ageretur ꝯmodati & ſuccubuit modo in cauſa in integ.reſt.
probat ſniam iniuſtā vel non fuiſſe cōmodatam.vel alr̄ ſe non te
neri.nā in his caſibus & ſilibus aliis cū nō trāſferatur a petēte in
integ.reſti.in alium ſufficit ſolum offi.iud.implorare per in inte.
reſti.& per hoc officium non tantū obtinebit qd reſcindatur talis
ſnia ſed per ꝯñs etiā res ipſe ſibi reſtituentur.ff.de admi.tu.ſi in
here.§.interpoſito.ff.de mino.l.ſi.ſed in iſto caſu dicunt quidam
q̄ etiā ſi actor non pbet expreſſam leſionē ſed ſummarie tm̄ tñ da
bitur in integrum reſtitutio non vt ſibi reſtituatur res ſed vt tol
latur contractus vel ſnia qua ſublata poſtea agetur cauſa a capite
ar.ff.de procu.qui proprio.§.item queritur.C.ſi aduer.rem iudi.
l.i.ſufficit enī q̄ aliquē colorē vel iuris ſimilitudinē habeat ad hoc
ſolum vt ſnia reſcindat.ff.de mino.minor.ar.ſ.eo.cum veniſſent
in fi.alii.tamē aliter dicūt.ar.pro eo.ff.de iureiu.nā poſt.§.ſimili
t.r.¶ Ego nō credo q̄ in predictis caſib9 ſufficiat ſemiplena cau
ſe cognitio.nec video q̄ in aliquo caſu alique pbationes ſufficiāt
ad dandā reſti.in inte.vt vel reſcindat ꝯctus vel ſentētia q̄ eedem
pbationes nō ſufficiant ad condemnandum ad reſtitutionē.imo
qd plus eſt videtur q̄ ſolummodo data in inte.reſti.contra cōtra
ctum vel ſniam etiā res que tranſlate ſunt per contractū vel ſentē
tiam reſtituentur:et ſi de eis reſtituendum nihil dixerit iudex.ff.
8 de mino.l.ſi.ff.de admi.tu.ſi in here.§.interpoſito.¶ †Sed op
pones quo modo iudex in hoc adiudicabit eis res cum non fue
rint petite.Reſpō.iudex nihil adiudicabit:quia ex edicto de ma
trimonio nulla producitur actio ſed offi.iu.interueniet quod late
pꝫ vt quicquid hinc & inde datum eſt reſtituatur.ff.de mino.q̄
ſit minor.§.ſi.C.de repu.l.i.ſi autē ille qui modo petit re.in inte.
nō eſt in poſ.rei ſuper qua petit reſti.in inte.nec eſt etiaꝫ tranſla
ta poſſeſſio ab actore in reū.v.gr̄a.idē qui modo petit re.in in
te.ꝯtra ſniam etiam primo egit ſed reus fuit abſolutus ab eo.in
hoc enī caſu prudēter agit iſte cōtra quē lata eſt ſnia ſi intentat
reſciſſoriā.i.priſtinā actionē in rem vtilē & dicet ſic.cū talis p ſen
tentiā ſit abſolutus a petitione mea cū res ad me pertineat iure
dñii vel quaſi.peto quatenus reſciſſa ipſa ſnia per officium vrm
o iudex a quo peto reſtit.in inte.mihi rem adiudicetis & reſtitui
faciatis.& hoc dicit lex pretor.ff.de mino.in cauſe.§.interdictum.
¶ †Et idem dicendū eſt in ꝯtibus verbi gr̄a.petebam a te rem
quā poſſidebas ſi tranſegiſti ſuper re quā a te petebam ita q̄ res
petita apud te debeat permanere.nam prudenter ago:ſi ego re
ſciſſoriam

ſciſſoriam detis quod reciſſa tranſactione res mihi adiudicetur.⁊
idem in preſcriptione.vt ſi tu preſcripſiſti rem meam quam alius
tibi vendidit non ergo.nam prudēter agā ſi reſciſſoriā intentabo.ſ.
ſit reſciſſa pſcri.res mihi adiudicet̄ hoc tamen raro locū habet in
minore ꝯ quē nō currunt pſcriptiones tēporales.C.in qui.ca.non
eſt ne.reſ.l.ſi.ſed habet locū in maioribus qui abſunt cauſa reipu.
1 ſed ſi quis ꝯ hmōi ſnīam vel tranſactionē vel cōtractū vel preſcri-
ptionē nō intētet reſciſſoriam ſʒ tm̄ offi.iu.licet obtineat p ſnīam
iu.qḋ ſnīa vel tranſactio vel preſcriptio reſcindat̄.nō tm̄ obtinebit
ꝙ res q̄ nō eſt ab eo trāſlata in reū cui adiudicet̄ vel ſibi reſtitua
tur.ſed noua actione agit ad reſtituēdā.nec obſtabit ſentētia que
ſublata eſt per in inte.re.prius datā.⁊ alię pbationes ſunt neceſſa
rie ad hoc vt tantū reſtituat̄ in inte.⁊ alie ad hoc vt obtineat rem
ſibi adiudicatā.qꝛ in primo caſu ſufficit quocūqʒ modo probet
ſēiam iniuſtā.in ſcḋo opʒ ꝙ pbet dn̄iuʒ rei tn̄ vt qḋ ꝯ ſnīam nūꝙ.
intentat̄ reſciſſoria.ſed tm̄ per offi.iudi.petitur reſti.in inte.⁊ per
illud obtinebit nō tm̄ ꝙ reſcindat̄ ſnīa ſed etiā res ſibi adiudicet̄
ſi ex pbationibus preteritis vel nouis pbauit de iure ſuo:ſi autem
non de iure ſuo probaſſet ſed probare intenderet reponetur in ſta
tum in quo erat ante ſentētiā q̄ interciſa eſt ſi ex quibuſcūqʒ cau-
ſis pbauerit eam iniuſtā:⁊ poſtea receptis probationibus ſuper
principali iudicabit de eo ſine noua libelli oblatiōe h.cōte.⁊ alius
actis ꝯ que nō eſt data in integ.re.in ſuo robore durātibus (pce-
deremus) nam ſi per tres mēſes venire diſtulerit pcedetur ad dā-
dam reſtitu.ſi ſit danda aut̄.vt ſpon.lar.§.ad hoc.

Uſcitata. (procur.) habet ſpeciale manda-
tum ad petendum in integ.re.ff.
de mino.illud.vel potes dicere qḋ ſi idē procurator pe
tit reſtitutionē contra quā lata eſt ſentētia.poterit etiā
ſine ſpeciali mandato vel alīs vbicūqʒ incideret petere.arg.eius
qḋ dicitur de iur.ſ.e.c.pe.cum ſimile ſit mandatum iuriſdictionis
mandato procuratoris.ff.de iuriſdi.om.iudi.⁊ qꝛ.⁊ etiam alia ra-
tione.qꝛ ex quo committitur ei principale ⁊ acceſſorium.ſ.de offi
ci.dele.preterea.⁊.c.prudentiā.§.pe.⁊ vlt.¶ Dic quod tunc tm̄ ſi-
ne ſpeciali mādato poteſt petere in integ.reſtitutionē cū per litis
cō.factus eſt dn̄s litis.nam tūc cōſtat ꝙ poteſt petere cum dn̄s ad
hoc non poteſt aliū procuratorē conſtituere.ff.de pcura.que oia.
⁊ qḋ dictū eſt in prin.hui⁹ gl.tenet de facto.ſ.ꝙ nullus pcurator
poteſt petere reſti.in integrū.alij dicūt quod procurator minoris
vel eccleſie ſi in proſecutione cauſe male agat negociū dn̄i reſti.nō
habebit imo ipſi dn̄o tenetur actione mandati ſi fuit in culpa.ſed
ſi non fuit in culpa.nō ipſe ſed dominus reſti.in inte.poſtulabit.
¶ †Sed queritur quid ſit in ſyndico ⁊ actore ⁊ eſt dicēdū ꝙ pdi-
cti oēs qui legitimā hñt adminiſtrationē in inte.reſti.petere poſ-
ſunt ſine ſpeciali mandato ſecus in generali pcuratore.quia pete
re non poteſt.ff.de mino.illud.§.vlti.pr̄ aūt pro filio ꝯuis inuito
reſtituit̄.alij aut̄ ꝯſanguinei ſine ſpeciali mādato nō admittunt̄.
ff.de mino.l.illud.cum duabus legibus ſequentibus.procurator
autem eius contra quem petitur in inte.reſt.ſine ſpeciali manda-
to admittitur.ff.de mino.quod ſi de.(¶ Impediri)not.vtile ius
nimiū.ſ.qḋ vbi preſumptiones ſunt cōtra petētē reſtitutionē mā
data eſt ſententia executioni alīs cōtra.C.de in inte.reſti.poſtula.l.
j.vel dic hic petebat in inte.reſtit.aduerſus ſentētiā principis que
non datur niſi per ſupplicationem pretextu ⁊ ſupplicatio nō im
pedit executionem ſi poſt.x.dies petatur.vt not.ſ.eo.ex literis.et
ſic intelligit̄.ff.de mino.minor an.ar.ſ.c.pri.vel dic ſpālr in ſentē-
tiis latis a principe.vt in eis pretextu re.in inte.nō impediat̄ exe-
cutio ſnīe(cautioni)talem cautionē preſtat qui ſupplicauit(cau-
tionem).C.de leg.ſi in frau.C.de here.l.vl.ff.de rei ven.is a quo ⁊
l.ſr.ff.vt le.no.ca.l.poſtꝙ.§.j.ff.de dā.infe.pretor.in princi.

1 Quid requiratur ad hoc vt reſtitutio concedatur.
2 Nō dat̄ reſtitutio ꝯ interlocutoriā vel reſtitutionis denegationē.

Oram (**felicis.**) a fine autē termini pu-
tat̄ quadriennīū in re-
ſti in inte.⁊ nō a die interlocutorie late.⁊ eſt rō.qꝛ fini-
to termino cōpleta eſt leſio eius.qḋ ex eo apparet.qꝛ ēt
ſi ſnīa nō ſequeret̄ tamē ꝯtra talē leſionē daret̄ reſtitutio.ſ.e.audi
tis.⁊.c.cū veniſſent.⁊ ideo prudenter facit ſi leſus eſt quis in ſnīa
⁊ omiſſione pbationū ꝙ expſſe petat re.in inte.a ꝯ ſnīam ⁊ amiſ-
ſas pbationes recipiēdas.alij tm̄ dicūt ꝙ tm̄ a die ſnīe computat̄
quadriēniū.⁊ ꝙ ſufficit ſola ſnīa petere re.in inte.p eis.ff.de mi.
l.iij.§.j.ſed prius dictū magis placet(aſſignatus)ad ꝯparēdū cū
oībus actis ſuis.(¶ Interlocuti)dilationē denegādā nā ex quo
ad cām inſtruēdā eſt terminus perēptori⁹ aſſignat⁹ cū oīb⁹ actis
q̄ portari pſit ꝯparere dn̄t.¶ (Interlocuti)iuſtū fuit ꝙ hacchar.
nō daret̄ in inte.re.vbi non obſtaret eis terminus peremptorius
quin plene ſuam cām inſtrueret.qꝛ ſine hoc beneficio obſtaret ter-
minus nec ad pbandum vltra terminū admitteret̄ ⁊ ſi nō admit
teret̄ ad probādum poſſet grauiter ledi eccleſia hac.⁊ pp̄ter hoc
ꝯtrā ſnīam reportaret.⁊ ideo iuſte datur in inte.re.ſ.eo.c.j.⁊ hoc
locū habet in omiſſione pbationis cauſe principalis.ſed ſi iniuſti
tia p interlocutoriā fieret in aliqua cauſe eccl'ie.puta qꝛ nō admit
terentur eius excōicationes vel exceptiones vel expoliationes vel
de falſi ſuggeſtione ⁊ hmōi declinatorie iudicij ⁊ maxime que in-
ducuntur in odium aduerſarij ⁊ non in fauorē petentis reſti.⁊ nō
appellaret.qꝛ hoc ſibi licitum eſt intra.x.dies ſi poſtea velit habe-
re in inte.reſti.contra illas interlocutorias non poteſt arg.op.ff.
de vſu.cum quidam.§.ſi a pupillo.⁊ hoc ea rōne qꝛ reſtitutio non
1 datur niſi nō modice leſo.ff.de in inte.re.ſcio.†Oportet enī ꝙ ad
hoc vt detur reſtitutio qḋ aliquid amittat niſi detur ꝙ alias qḋ
acquirere pōt nō acquirat.vel qḋ oneri qḋ nō expedit ſe ſubiciat.
ff.de mi.non oīa.⁊ ideo iudici cōmittat̄ vt ſuper his iudicet.ff.de
mino.qḋ ſi minor.§.j.at iſti qui huiuſmodi exceptiones declina-
torias fori pponunt nihil vel parū ꝯſequātur ⁊ ſi obtineant.⁊ ſic
repelluntur ex hoc nihil amittunt qꝛ ſic remanent ⁊ ciuiliter ⁊ na
turaliter debitores ſi obtineāt in hmōi exceptionibus ſicut ſi ſuc-
cumbant.⁊ ita nullo predictoꝝ modoꝝ leſi ſunt.⁊ ſic nō eſt dāda
re.in integ.¶ Sed dices imo lucratur qꝛ ſi exceptio admittatur
modo non cogitur ſoluere vel litis diſcrimen ſubire.ſed certe hoc
non eſt verum.imo ſemper ſoluere dʒ nec ſuper hoc dʒ litis diſcri-
men expectare.ſʒ ſtatim ſoluere.vel etiā ſi vult ſe iuuare exceptio-
nibus prudenter pſequatur.⁊ ſi ferantur interlocutorie ꝯ eos ap
pellent.qꝛ cū per predictas interlocutorias nō incurrāt dānū nec
malo ſe ſubijciant non dabitur reſtitutio.vt dictū eſt.¶ †Sʒ ite-
rum opponis nonne per reiectionē exceptionis expoliationis in-
currit dānum.qꝛ nō recuperat rem qua ſpoliatus erat ⁊ oneri gra
ui ſubijcitur:qꝛ oportebat eū a capite agere ꝯ ſpoliatorem.¶ Rn̄.
eum nō incurrere dānum.qꝛ per aliā ac.ius ſuū ꝯſequi pōt ⁊ etiā
per talem exceptionem nō ſequitur ſuū mādato iudicis niſi reus
dare velit.ſ.de or.cog.cum dile.idem rn̄.ad aliud.ſ.qḋ oneri graui
ſe ſubiicit ꝯuis dici poſſet ꝙ in hoc caſu iudex aliqñ inſpectis cir
cunſtantijs poſſet dare in integ.reſti.arg.l.predicte.ff.de mino.ꝙ
ſi minor.§.j.¶ †Sed dices quid ſi poſt tales interlocutorias de-
clinatorias iudicij ⁊ moduʒ aduerſarioꝝ introductas fiat miſſio
in poſſeſſionem vel forte in caſibus in quibus ſnīa diffi.feratur.et
hoc maxime ꝯtingere pōt.ſ.ꝙ fiat miſſio vel ꝙ ſnīa diffinitiua fe-
ratur ſi petat reſti.in inte.ab eo q tulit interlocutorias.⁊ qꝛ dene-
gat appellet.⁊ recedet cōtumaciter.⁊ tunc iudex exigente eius cō
tumacia miſit in poſ.vel ſnīam tulit diffinitiuam:ſed ſic rn̄.qꝛ nō
eſt leſus ea leſione que ſufficiat ad in inte.reſti.per interlocu.ſicut
dictum eſt nec per denegationem reſtitu.in caſibus hic dictis que
iuſta fuit.⁊ ideo ab eo appellare non lʒ.ſ.de ap.vt debitus.⁊.c.'r.⁊
nec occaſione huius ſententie vel interlocutorie.ideo data eſt cō
tra eum miſſio in poſ.vel etiam ſnīa diffi.ſʒ per contumaciā eius.
⁊ hoc ex eo apparet:qꝛ tunc qñ interlocutorie late ſunt vel reſtitu-
tio denegata eſt nullo modo leſus eſt pp̄ter ꝯtumaciam ⁊ tp̄s late
ſententie interlocutorie.vel denegare in integ.reſti.inſpiciendum
eſt quod euentus ſequens non dat in inte.reſti.ff.de mino.verum.
2 ¶ †Item ſi poſtea nō fuiſſet ꝯtumax pdicta dāna nō incurriſſet.
⁊ ideo patet ꝙ ꝯ interlocu.vel denegationē reſtōnis nō datur re-
ſtitutio:qꝛ ex eis nō ſequitur dānū ſed ex ꝯtumacia ſubſequenti.⁊
idem qḋ diximus in exceptionibus declinatorijs pōt dici ⁊ in di-
latorijs ſolutionis.ar.C.de pre.impe.off.quāuis.ibi tamen ſepius
iudici poterit videri equū dare reſti.in inte.ar.l.predicte.ff.de mi
no.ꝙ ſimi.§.j.ſed ſi interlocutum ſit ꝙ apoſtolicū reſcriptū ſit ve-
rum cū dicatur falſum nunquid ad hec dabitur in inte.re.reſpon
deo ſi in eo contineatur grauamen vel aliud:vnde poſſit grauari
eccleſia dabitur in inte.reſti.ſed ſi ſit tantū iuper iuſtitia exhiben-
da non quia non incurrit aliqḋ de periculis predictis.ar.l.predi.
ſed contra interlocutoriam ſuper inſtrumēto debiti nō eſt dubiū
dari reſtit.cum ex eo magnū preiudicium paret̄ ⁊ ideo neceſſaria
eſt reſtitutio.ſed nō habent ꝯtra quem facta eſt miſſio in poſ.vel
etiam diffi.ſnīa lata prudenter facerent ꝯtra interlocu.dimittēdo
in poſ.vel etiam diffi.petat in integ.reſtit.arg.ſ.r.c.ij.⁊.c.ſciſcita-
ta.nam ſuper declinatorijs fori denegantis non eſt bonū petere in
inte.reſt.ſicut dictum eſt vel ſi per lapſum anni factus eſſet aduer
ſarius verus poſſeſſor petat reſt.contra temporalem preſcriptio
nem.de quo no.ſ.eo.c.j.¶ (Speciale) non enim ſufficit genera-
le in caſibus ſequentibus.ff.de mino.illud.§.ſi in integ.ff.de pcu.
non ſolum.§.vlt.⁊.§.iij.ff.de pcu.qui duo.§.iij.ff.de pcu.pompo
nius.in prin.§.v.ff.de procu.mandato quidam aſſignant ſeruum
in matrimonio.¶ (Indulgendū) premiſſa tn̄ aliqua ſummaria
cognitione in qua queſiuit an alia munimēta haberet ⁊ an omi
ſerit multa q̄ iudici occurrere pſit ingrenda. Itē plus pcedit ꝙ
debeat ſʒ ad dandā dilationē certā dieꝝ cū tn̄ ad dilationē habē
daʒ eſſet reſtituendus.ſed dic eū nō exceſſiſſe:qꝛ id ꝙ petitur eſt
in arbitrio iudicis.ſcʒ dare inducias quantas vult.

1 Libelli forma in quo vēditio petitur pronunciari nulla re-
miſſiue hic habes.
2 Ubicunqʒ quis probabiliter errat in eodē libello poteſt plures
proponere actiones ⁊ etiam vide in nu.3.

Onſtitutus. (in pu.) magiſter.p.pater
in bonis maternis hʒ vſū
fructū nec tʒ alienatio reꝝ maternaꝝ facta a pre.C.de

bo.ma.l.j.autē.de nup.§.ſi vero ſit.ꝛ iō emācipauit vt firm⁹ eſſet ꝯtractus p ipſos factus q̄ nō poterat eſſe firmus p patrē(vtriqꝫ) patri ꝛ matri quodā.(¶Nullā).nā nulla eſſet nūcianda ſine ipſi cū eſſent minores alienaſſent ſine decreto.ſiue parentes eorum in quoꝝ ptāte ſunt ꝛ ſi eſſent maiores.C.de bo.ma.l.j.auten.de nup.
1 §.ſi vero.C.de p̄diis mino.ſi prediū.¶†Itē not.formā libelli.in quo petit vēditio p̄nunciari nulla.of.iu.cū.q.n.apoſtolica.vel reſcindi p bñficium reſtitutionis.Contra.ff.de mi.in cauſe vbi dr q̄ vſ.quequo cōi auxilio iuuat ad extraordinariū recurrere non dꝫ.¶Sol.illud loquitur qñ certū eſt quē iuuari cōi auxilio qđ hic certū nō erat ſed dubiū:poterat enī eſſe quod petitio prima.ſ.qua dicebatur p̄nunciari nullā.vel nō iuuabatur iure.vel poterat elidi excep.aduerſarii.ꝛ idcirco vt lites iuuātur ſimul ad vtranqꝫ admittetur ſub diſtinctione.argu.ff.quoꝝ le.l.j.§.qđ ait.ꝛ.§.nouiſſimam.j.de p̄ſcri.auditis.ſ.de priuil.ex pre.tñ alii dicunt q̄ hic nō fuit receptus libellus ſed commiſſio ſic facta fuit ꝛ poſtea cogetur
2 eligere.¶†Nos dicimus quod vbicunqꝫ quis p̄babiliter errat ex ſuo facto vel alieno poteſt in eodem libello plures proponere actiones ꝛ non cogitur ex eis aliquam eligere etiam ſi nō compatiant ſe ad inuicē vt hic.ꝛ.ſ.de p̄ſcri.auditis.ff.quoꝝ le.l.j.§.qđ ait. Si aūt error eius nō eſt p̄babilis.tūc cogitur eligere.ff.de tribu. qđ in here.§.eligere.ff.de re.iur.l.nemo.§.ſi.ff.de leg.ij.cum filius §.varius.¶Quidam autem dixerunt quod vbicunqꝫ certum eſt me habere aliquam ac.ſed de aliis eſt incertum:qꝛ tunc non cogor eligere.ꝛ dixerant quidam quod licet non cogatur eligere actio.ꝛ vnam ſolam exponere in libello.tñ ſi plures proponit proteſtari debet pro vna ſola proſequenda ꝛ vnam ſolā proſequi debet ꝛ ſuper vna ſola producere teſtes ꝛ alias probationes.ff.quorum le
3 gatorum.l.j.§.quod autem ¶†Sed certe nos contrarium dicimus ſcilicet quod ſuper vtrāqꝫ poterit inducere p̄batiōes.ꝛ hoc in ſi expreſſe dicit.ꝛ.ſ.de preſcrip.auditis.ꝛ proteſtatio preal.l.nō ſic eſt facienda.qđ tantū alternam actionē proſequatur. Sed ſi p̄teſtetur q̄ ſufficiat ad victoriam cauſe ſuper quacunqꝫ actiōe probet intētionem ſuā.ꝛ predicta rōne dicimus recipiēdum libellū. vendico talem rē rōne dñii vel quaſi.alii dicunt q̄ ſemper inuitus cogitur eligere actionē.C.de eod.l.ſi.lex autem quorum legatorum vel non contradicit:qꝛ qđ ibi dicit factum fuit propter odium rei. qꝛ volebat exprimere an poſſidebat pro hereditate an pro poſ.ad quod tenebatur.ff.de inter.ac.l.j.j.reſpon.ꝛ.§.i.ꝛ hec vera ſunt ſi actiones competunt ad idem.nam ſi ad diuerſa vtraqꝫ intentatur C.de furtis in ancill.niſi eſſent contrarie.C.de fur.l.j.(portionē) patris(conſuetudinem).s.de conſue.in prin.no.de his(quod offerre)pro parte patris(vtroqꝫ)id eſt ſuper reuocanda alienatione rerum ſuarū a parte facta ꝛ cui preſtiterit cōſenſum cū ipſum conſenſum p̄ſtando leſi fuerunt ꝛ eo nō obſtāte reſtituendum.Itē petebat reſti.in integ.vt liceret ei offerre pro parte patris emptoribus preciū.quod offerre.ſ.an per negligētiā omiſerant(offerre) enī in lucro ſubueniſtur minoribus.ff.de mino.ait pretor.§.hodie (veritate)ſcilicet qđ ſunt minores.ꝛ leſi (ad partem) qꝛ vindicta erat ſine decreto.cum eſſent minores vel ſi maiores erant in poteſtate conſtituti a patre vt dictum eſt in caſibus non licitis(ſolennitas)decretum preſidis in immobilibus ꝛ in caſibus licitis.ff.de bo.que li.l.vl §.vbi alſ vſqꝫ ad.§.filiam(interuenit)debita ſolennitas(ea)que fuerit patris(reſidua)que fuerit matris (reſidua) male videtur petere in inte.reſti.contra temporalē preſcrip.vnius anni ꝛ dici.C.in qui.cau.non eſt inte.reſti.l.vltima.Reſpon.illud loquitur in temporalibus preſcript.in communi iure contentis in quibus tanqꝫ a ſe introductis voluit prouidere de iure communi ſuper beneficio reſtitu.ſecus de his que non a iure.ſed a conſuetudine introducuntur.

1 ☞Ola q̄ iure magiſtratus competunt delegari poſſunt non eſt.
2 Qñ reſti.in inte.principalr petitur locum nō hꝫ ſummaria cognitio iudicis ſuper eo an ſit admittenda reſti.
3 Reſtitutio impetrari poteſt contra ſententiam arbitri.
4 Ordinarii non habentes adminiſtrationem non poſſunt reſtitu. in integ.dare.

Cauſa reſti. (delegat).C.vbi ꝛ apud quem l.vlti.(delegat)contra de offi.procon.nec quicquam.§.vbi in gloſſ.Sol.hoc ſpeciale. ꝛ ita videtur quando in integ.reſt.competat magiſtratibus municip.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſ.l.j.ſed contra.ff.de
1 municipa.ea que.¶†Sol.non eſt contra.quia licet omnia que competunt iure magiſtratus poſſunt delegari nō ſequitur quod omnia que delegantur ſpecialiter competant iure magiſtratus ſicut etiam apparet in mero imperio.ff.de offi.eius cui manda.l.j. vel poteſ dicere q̄ hodie ex quo iure commiſſionis tranſit et iure magiſtratus competit(incidere) quando autem incidēter cognoſcit non eſt neceſſaria litis conteſt.qñ autem principaliter ſecus ꝛ
2 ſic poteſt intelligi.s.de off.iu.c.ij.¶†Itē no.qđ vbi principaliter petit in inte.re.tūc nō habet locū ſummaria cognitio iudicis ſup eo an admittēda ſit petitio reſt.qꝛ omnino admittēda eſt.ſed vbi incidenter petit in iudiciis tūc habet locū of.iu.mercēnariū ... admittantur p̄bationes ſuper leſione.vt no.ſ.eo.auditis(adminiſtrationem).i.nō hñt iuriſditionē ordinariā ſuper aliquos vel regimen alicuius ville.vel aliquoꝝ bolm(facultatē) gñaliter ſibi a
3 principe datam.¶(†Seu arbiter) ꝯ ſñiam arbitri pōt īpetrare reſtitutionē.lꝫ nomē ſnie nō mereat habere.ff.de his qui no.infa. l.qđ ergo.§.ex compromiſſo.ꝛ eſt rō.qꝛ p hāc in inte.reſti.prouidetur leſo.nō tñ ꝯtra ſñiam arbitri īmo ꝯtra obligationē ꝯtactā ex ſnia ad penā.i.ſi ſnie nō parcant.ar.ff.de ꝯdi.inſti.ſi ſub ꝯditione. §.ſi quis.ff.de acqui.here.ſi pupil.tñ melius verba cōcipit ſi dicat peto in integ.reſti.cōtra obligationē pene cōtractā ex ſnia q̄ ſi dicat contra ſnīam.ff.de mino.ſi minor.§.minores.ſi aūt coram arbitris ledatur qs in teſtibus vel deducēdis vel aliis nō datur incidēter in integ.reſtit.qꝛ nihil eum ligat niſi obligatio pene.ꝛ ideo ſi petitur reſtō ꝯtra ſñiam nō reſtituitur in eum ſtatum in quo erat ante ſñiam:ſed totū reſcinditur ꝛ etiā ipſum commiſſum.¶Itē coram iudice ordinario lite conte.ſuper reſtōne nō debēt admitti p̄bationes huius leſi ad probandū de iure ſuo ſuper prin.ad hūc ſinē qñ petiea ſibi adiudicētur.qꝛ hic iudex qui cognoſcit de reſt. in inte.nō ſuccedit arbitro in cauſe principalis cognitione.Item qꝛ litis ꝯte.corā arbitris facta nō ſufficit ad p̄cedendum corā iu-
4 dice.C.de ar.l.pe.§.ſi.¶(†Cognoſcere)qꝛ ordinarii qui adminiſtrationē nō habēt nō poſſunt dare reſtitutionem in integrū niſi cum incidenter petitur.C.vbi ꝛ apud quem.l.i.multo fortius nec del.ab eis.qꝛ non poſſunt delegare cauſam reſtitutionis quā ipſi
☞dare nō pñt.¶(†Incidenter)ſed ꝛ tunc arbiter nō reſti.in integ. C.vbi ꝛ apud quē.l.j.Item qꝛ eſt mixti imperii.ff.ad munt.ea que ff.de offi.eius cui man.eſt.l.magiſtra.tñ non licet in modū reſti.ſi tamē arbiter viderit perſonam que habeat priuile.reſti.in aliquo leſam.puta qꝛ intra terminum nō produxit teſtes vel inſtrumēta iterum ei terminū aſſignabit(liberali).ij.q.vi.ſi quando.ff.de arbi.non diſtin.§.iul.ꝛ.§.liberali.vbi agitur de libertate.ſecus ſi de ſtatu eccleſie ageretur.ſ.de arbi.cum tempore.

Beneficio(in alio.).i.primo cum prima poſ.peteret in intr.reſti.pronunciatum fuit nō dandaꝫ vnde ſi idem iterum petat ſuper eodē articulo non pōt.Item credimus ꝛ ſi petat contra ſententiā.qꝛ denegata eſt ibi in inte.reſt.ar. qđ ſic hic dr cōtra eam tñ ad appell.reſtituitur (denegato) ſecus ſi conceſſo verbi gratia petii in inte.reſt.aduerſus ſentētiam ꝛ cōceſſa eſt mihi.ꝛ poſt iterū lata ſentētia diffinitiua cōtra me in principali iterum dabitur in inte.reſti.ꝛ nō contra primā ſentētiā ſed cōtra ſcđam.ꝛ ſic poteſt intelligi.C.ſi ſe.in integ.l.j.(ad appellationem).C.in qui.cau.non eſt ne.in inte reſti.ſancimus contra vbi dicitur q̄ in temporalibus actionibus non currit preſcriptio.ibi ergo nec in ap.que intra.x.dies tantum admittitur.ſol.illa regula nō habet locum in eccleſiis.vt no.s.eod.c.j.Sed contra minores tñ.ſed in minoribus fallit in confectione inuentarii ꝛ triennio indici ſuiendi.ꝛ in decendio app.vt hic.ꝛ.C.ſi ſe.l.j.auto.de here.ꝛ
☞fal.§.pupil.ꝛ.C.de iudi.properandum.in fin.¶†Sed dices que dña eſt ſi reſtituatur ꝯtra ſñiam vel ap.Rñ.magna qꝛ quando ad appellationē tñ reſtituitur niſi exequatur intra an.cauſam ap.rata manet ſnia autē.de his qui ingre.ad app.§.j.ꝛ.ij.Itē computatur pro vna appel.vt non poſſit tertio appellare.C.ne li.in.v.c.l.j. qđ non eſſet ſi cōtra ſñiam reſtitueretur.reſtitueretur enī vt poſſit appellare a ſententia lata ſuper denegatione in inte.reſti.Et iſtā reſti.petet tñ intra.x.dies.ex quo cōi iure non poteſt appel.quia extunc leſus eſt.ꝛ ad p̄ſequendam ap.dabitur ei tñ annus cū nō debeat ei maius tp̄s indulgere per in inte.reſti.quam fuerit illud quo leſus fuit.qđ nō fuit niſi intra.x.dies.argu.ff.de mi.interdū. §.plane.ſimile.ff.quādo de pecu.ac.eſt an.l.poſt mortem(nouis) i.de nouo p̄poſitis nō de nouo ꝯtingētibus tñ.quando enī miſit aliquas actiōes p̄ponere etiā ſi per ſñiam ſibi ſit denegatū beneficium reſti.iterū petet.vel ſi petiit reſti.in inte.qꝛ priuilegiū omiſerat ꝛ eſt ſibi delegata.poterit iterū peti vt preſcriptionem probet.

¶De alienatione iudicii mutandi cauſa facta.

Ex quorundam. (Relatione citentur) Hec decretalis non loquitur de appel.facta poſt citationē.quia in tēpore in quo loquitur hec decretalis poſt citationem admittebantur omnes appella.niſi notorie eſſent fruſtratorie.ſ.de appella.cum ſit.ſed hodie hoc ſecus(prorumpunt) ꝛ male.ſ.de appel. ſuggeſtum.ſed ꝛ ſi olim fuiſſet conceſſum fruſtratorie appellare hodie non licet.ſ.de appella.vt debitus.dicendo iudici intellexi quod litere impetrate ſunt ad vos contra me ꝛ ideo appello (pro euacuando) ꝛ ſine iuſta cauſa eos alii dicunt ꝛ forte melius tantum loqui quando fraus interuenerit.nam ſi fraus non interueniſſet non poſſet procedi niſi citaretur.s.de offic.delega.conſulta.
☞¶(†Eos)hec decre.non tangit edictum de ali.iu.mu.ca.fa.quod tantum competit contra eum qui tranſtulit dominium vel poſ.in alium dolo malo ſiue potentiorē ſiue nō futuri iudicii mutādi.i.e ſe ꝛ in aliū

ſe ⁊ in aliū transferendi. ⁊ ad intereſſe. ff. eo. tit. l. j. §. ⁊. iñ. in princi-
pio. ⁊. l. nō ſolum in prin. hic autem loquitur de conueniēdo eum
in quem trāſlata eſt poſſeſſio etiam ſi nullā fraudem admiſit. ⁊ eſt
ſpāle in hoc. qꝛ perſona nō cōtenta in reſcripto conuenit. arg. con
tra. ē. de reſcript. ſedes paſto. (in poſſeſſione) ⁊ p hoc reſpō. ſecun-
de ⁊ tertie queſtioni (in poſſeſſione) ⁊ etiam ſi naturaliter poſſi-
deant ſed dominū poterunt in iudicio nominare. C. vbi in rē ac. l.
ñ. idem tū dico ſi nō poſſideant. C. eo. l. j. (appel. ceſſa.) per hoc ri-
deo prime dubitationi quod nō credo. qꝛ nō loquitur de appella-
tione abſentie ſed preſentis. dicas ergo ꝙ non reſpondet.

1 ☞ Ceſſio actionis ſi in vltima voluntate ſit tenet.
2 Quādo dubiū eſt an actio ſit ſimulata necne preſumit ſimulata.
3 Litium redemptiones vel emptiones inter laicos non potentio-
res licite fiunt.
4 Si a quopiam ad terrorem aduerſarij adducantur potētiores ꝙ
ſit aduerſarium patrocinium. is perdet cauſam.

Ex parte ſabinorum. ypaneſ. fuit
ppoſitū (tra-
bantur) loquitur ſecundū conſuetudinē Francie. vbi
ſiue agant ſiue conueniant clerici ſub iudice eccleſiaſti
co agitur (illicitas) aliud enim eſt in licitis. vt in glo. ſeq. dicitur.
1 ¶ (†Ceſſiones) ceſſio actionis ſi fiat in vltima volūtate tenet. niſi
ſit actio litigioſa. nā tunc nō legatarius ſed heres agit ⁊ qđ fuerit
conſecutus reſtituet legatario. ff. de le. iñ. l. nomē. C. mā. l. penul. ff.
de le. j. l. legato. C. de liti. quicūqꝫ in autē. nūc ſi heres. ſi ceſſio eſt
ex pacto ⁊ potentiori ceſſio nulla eſt. nec agit ille qui ceſſit. C. ne
li. poten. l. j. ſic potētior rōne officij pōt dici tutor. vñ ſi credit tu
tori actio in pupillū admittit. C. qui da. tuto. aut. minoris ſi ve-
ro fiat ceſſio actiōis nō potētiori. ſꝫ ſi actio ſit dubitata. i. in iudi
ciū deducta nō tꝫ ceſſio. ſed nō admittit actio quin agat ille qui
ceſſit. ſꝫ in quibuſdā caſib⁹ tenet etiā lite cōteſta. ſcꝫ cā dotis do
nationis ⁊ diuiſionis. C. de litig. l. vlt. ⁊. ñ. ſi autem ceſſio ſit actio
nis indubitate. ⁊ ꝯſtat ceſſio vera tenet. vt p totū ti. de here. vel
actio. vendita. Si aūt ꝯſtet eā ſimulatā nō tenet. vt per totū ti.
2 plus va. qđ agitur. ¶ †Et dicitur ſimulata. qꝛ ſimulatur lucrū
actionis eſſe ius cui ceditur. cū ſit cedentis. vbi autē eſt dubiū
an ſit actio ſimulata necne preſumitur ſimulata ex eo ꝙ actio p
parte eſt vendita p parte donata. C. mandati. l. vlt. ⁊ hoc nō agit
is cui ceditur. nec is qui ceſſit vbi idē ſimiliter preſumitur ſimu-
lata ſi pro modico precio vendidit actionē. nam tūc nō agit em
ptor niſi in qnantū dedit. is autē qui ceſſit agit in reſiduo vt qui-
dam dicunt ¶ Item preſumitur ſimulata ex eo ꝙ in inſtrumen
to nō cōtinet nomē ceſſionis nec ōr ex quo ꝯtractu. vel ſi in prin
ci. inſtrumēti ponit ceſſio ⁊ circa mediū vel ſi. ōr ex quo ꝯtractu
in caſibus tū nō preſumitur ſimulata ſi fiat inter coheredes ⁊ ſi
fiat creditori p debito vel poſſeſſori pro munimine rerum ⁊ lega
tariis ab heredib⁹ quib⁹ res vel ac. ſunt legate. C. man. l. pe. (em-
3 ptiones) idem appellat emptiones ⁊ redēptiones. ¶ †Et eſt ſci-
endū ꝙ redemptiones vel emptiones litiū inter laycos nō potē
tiores ſatis licite ſunt. ⁊ eis datur actio vſqꝫ ad quantitatem da-
tam. C. manda. l. pe. ⁊ vlt. vt no. in gl. hic poſita. Sed cōtra. ff. de
pactis ſumptus. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. l. j. §. ſi titia. C. de pcu.
litis. C. manda. ſi ꝯ. ſed illa intelliguntur qñ redemit litem hoc
modo qđ eā exerceat ⁊ poſtea certam partem magnam vel par
uam inde habeat qđ penitus non valet lis. ⁊ hoc idem eſt in ad-
uocato. C. de poſtu. ſi quis. ſecus autem eſſet ſi de certa pecunia
☞ cōueniret qđ eſt licitum. ff. man. ſalariū. ¶ †Item no. ꝙ ſi quis
conuentus imo etiam ⁊ heredes eius vel rei ven. vel confeſſoria
ſiue quantumcūqꝫ alia ſiue reali ſiue perſonali trāſferat in aliam
rem de qua cōuenitur ⁊ in caſibus in quibus licita eſt alienatio.
vt no. in gl. hic poſita que incipit ceſſio. tamen ipſe qui cepit li-
tem illam perficiet. ff. de aqua plu. ar. quāꝗ. §. j. ⁊. l. poſt vēditio-
nem imo etiā heres eius argu. C. de liti. auten. nunc ſi heres. ad
☞ idem ar. ff. de rei ven. is a quo ⁊. l. ſe. ¶ †Item ſi procurator eſſet
inſtitutus a venditore ipſe dum proſequeretur litem re trāſlata
in emptorem quare non multo magis ſi ipſe venditor cepit litem
ipſam proſequatur. nec eſt contrarium ſi dicas preiudiciū fiet ab
ſenti ⁊ ignoranti. quod eſſe nō debet. ff. de ex. rei iu. ſi a te. §. ſi. ff. de
pig. ſi ſuper in prin. quia aut emptor ſciuit cauſam agi cum vēdi-
tore. ⁊ tunc ſibi imputet. quia res cum onere ſuo empta videtur
ꝙ magis eſt euentus litis. ſi autem ignoraſſet de euictione ageret
ibidem. C. de euic. ſi fundum. ff. de pig. ſi ſuper. §. ſi. ff. de leg. iñ. no-
mē. ¶ Vel dic ⁊ melius ꝙ nullum ſit preiudicium illi in quē res
tranſlata eſt. quia ſentētia non mandabitur executioni in re tranſ
lata: ſꝫ ad intereſſe tenetur conuētus ſicut is qui ſe liti cū nō poſſi
deret obtulit. ff. de rei vēdi. ſi is qui. ff. de pe here. qui ſe non eſt con-
tra. ff. de rei vē. ſi autē. §. j. vbi dicitur quod ſi non dolo deſiit poſ-
ſidere. quod abſoluēdus eſt. quia hoc non fuit ſine culpa ꝗ ſuffi-
cit in eo ſaltē qui cautionem non exigit cum poſſit. ff. de rei vēdi.
4 is a quo. qui petit. ¶ †Sꝫ no. quod qñ res litigioſe vnius ꝑbēde
vel adminiſtrationis transferuntur in aliam ꝙ ille qui cepit litē
eam pficiet. quia dñs litis eſt. ſꝫ ſi eſt mortuus tunc nec ſucceſſo.
eius in prebenda nec heres perficiat litē ſed ille ad quē res tranſla
te ſunt. qꝛ mors eſt iuſta cauſa quare ad dñm reuocatur pſecutio
☞ cauſe. ¶ †Sed queres qđo hoc eſt qđ ad ſingularem ſucceſſorem
qualis eſt hic adminiſtrator ad quem he ſingule res deueniunt
transferuntur actiones contra id quod no. ē. de iud. qꝛ. Sol. illud
verum eſt vbi contra defunctum agebatur noīe ſuo ſed hoc loquit
tur qſi contra defunctum agebat nomine eccle. ⁊ eiuſdē noīe etiā
conuenit ſucceſſor ⁊ ita nō agit tanꝗ ſucceſſor. ſed tanꝗ admini-
☞ ſtrator. ¶ †Itē eadem rōne dicēdū eſt ꝙ in hoc caſu mandabitur
ſententia executioni in re petita etiam ad aliū trāſlata: qꝛ licet ei⁹
adminiſtratio ad alium ſit tranſlata res tū penes eundē remanēt
ſcilicet penes eccleſiam cuius noīe principalr actū eſt (ſanctiones)
5 C. ne li. pen. l. j. ¶ (†Potentiorū) ſiquis in terrorē aduerſarij ad-
uocabit ſibi potētiores quam ſit aduerſarij patrociniū. puta faci-
endo eum pcuratorē vel deducēdo eū in aduo. actū cām amittit ⁊
potentior ſeuere punitur. C. ne li. po. l. j. ⁊ appello potētiorem eum
qui ratione magiſtratus pōt oñdere minacē vel terrorem aduerſa
rio. C. ſi quacunqꝫ pre. pote. l. j. ⁊. C. ſi re. pro. l. j. C. ꝙ me. cau. ſi per
vim. ⁊ forte nō idem ſi alr ſit terribilis. cū poſſit habere iuſtitiam
nec ſit veriſimile eū pati violētiam in terra iuſtitie. ff. qđ met. cau.
l. vlt. ⁊ ſi vellet ita poſſet facere ſine procuratore ſicut cum procu-
ratione. ¶ Intelligitur ergo hic potentior qui rōne officij eſt ter-
ribilis. in alia ſignificatione ſumitur. ff. ſi ex noxa. cau. l. j. §. ſi deſi-
gnat. ff. de ali. iudi. mu. ca. fa. l. iiij. qui autem clericorū patrociniū
inuocat in penā huius decr. vel illius legis ne li. po. nō incidit niſi
poteſtatem haberet ſuper laicos cū quibus clerici agūt. hic aūt re
probatur ceſſio ac. facta in eos nō qꝛ ſunt potētiores ſꝫ qꝛ qñcūqꝫ
fiat ſimulate non vꝫ: vt no. in glo. ceſſio. circa hos laycos etiā com
petit ac. ex edicto de ali. iu. mu. c. fa. l. j. ⁊. l. non ſolum. §. j.

¶ De arbitris. Rubrica.

Sane. Et. j. (eligatur) ſanum eſt ꝯſilium. ſed tū ſi in
duos cōpromictatur tꝫ compromiſſum. ff. de
arbi. inter. ſi. §. ſed ſi in duos. j. c. priori.

1 ☞ Iudex aduocatus. ſucceſſor. ⁊ executor non poſſunt eſſe teſtes.
2 Electores admittuntur ad teſtimonium.
3 Non extenditur iuramentum ad non cogitata.

Non. (ſine multa neceſſitate). i. paupertate (p ma
num). i. autoritate. nā ad ipſum rōne archi.
vel qꝛ perſonatus erat pertinebat inſtitutio vel preſen
tatio⁹ in eadem eccleſia cathe. (Eius dici) Archi. (or-
dinauit). i. obtinuit ordinari vel ipſemet ordinauit cum ad ipſū
ſpectaret (extortum) ⁊ male. C. de arbi. auten. decernimus vel po-
tes dicere qꝛ autentica non pꝛohibet iuramētum partium: ſed arbi
triumꝗꝫ (exinde). i. de qōne quā inuicē habebant. petebat eīn tāc
ſacerdos qđ cum eſſet legitimus ⁊ canonic⁹ capellanus ipſius ec-
cleſie qđ ſibi de beneficio rñderet ⁊ eum vt capellanū tractaret. ⁊
ſic petitorium intētabat vel petebat beneficiū ipſius eccleſie in ab
ſentia ſine culpa ſua neceſſe habeat exulare. vel petebat reſtitutio-
nem capellanie ad quam reuertens miſſus non erat agens poſſeſ
ſorio (fauentes) ⁊ male. cum arbitriū per gratiā datū nō teneat. C.
eo. arbitrorū. ¶ (†Clerici). i. per gratiam ⁊ fauorem. qꝛ in hoc de
facili non poſſunt alie inueniri probationes: ideo ipſi arbitri exci
piuntur ſi. C. de here. qñ. iiij. q. iij. §. in criminali. Item ver. item
ſcōm. ⁊ recipiuntur vt teſtes nunc vt iudices. ſi. ē. de elect. cum di-
lec. arg. contra. ij. q. vj. ſtatuendū vbi no. vel in hoc fuit nequitia.
quia preciperunt pro pecunia liti ſpirituali cedi: vt not. ē. de tranſ
actio. ſtatuimus. ¶ Item quidam credunt qđ ſpeciale ſit in iudi-
ce ⁊ arbitris ⁊ quibuſcunqꝫ aliīs. ⁊ aliud ex officio facientibus vt
non obſtante quod turpitudinem ſuam allegit ⁊ quod de ſuo cri
mine confitentur poſſunt teſtificari. ſi de irritatione ſui facti agi-
tur. vt hic ⁊ nota. ē. de elect. cum dilect. nedꝫ ex ipſo teſtimonio fiat
aliī preiudicium. j. de teſti. ſicut. ¶ Nec etiam propter hoc contra
aliquos ex ipſis qui non confitētur eſſe procedendum ad penam.
j. de teſti. veniens. xv. q. iij. c. nemini. niſi ſubijciatur queſtionibus.
tunc enim poſſet interrogari etiam ad penam. C. ad. l. iul. ma. l. iij.
⁊. C. de queſt. plures interrogati. ⁊ ad hoc etiam vt de facto ſuo eis
credatur oportet eſſe duos: vt hic. ⁊ ſi plures fuerint. ⁊ duo confi-
☞ teantur ſufficit. ē. de elect. cum dilec. ¶ †Super hoc non reſpon-
detur huic decre. cum per hoc alteri fiat preiudiciū illi. ſ. pro quo
lata eſt ſententia ſiue arbitrium. dicimus ergo hos non recipi ſi-
cut teſtes cū iudex aduocatus ſucceſſor ⁊ executor nō poſſunt eſſe
teſtes. C. de aſſeſ. nemo. ff. de teſti. l. vlti. ij. q. vj. ſtatuendum. ſed con
ſulendi ſunt de facto ſuo. j. de ac. cum dilect. ff. de appel. ſciendum.
⁊ ſimiliter credimus ꝙ ꝯfitētur turpitudinem ſuam propter hoc
non reuocaretur arbitrium eorum. ar. j. de teſt. ſicut ⁊ veniens. xv.
qđ. iij. nemini. hoc autē ſꝫ cōfitētur illud qđ arbitrium reddebat
iniquum. ſ. ſe precepiſſe qđ pecunia cederet liti ſpūali nō tamē di-
cat hic ſuam turpitudinē cū potuerit bona fide feciſſe ſed erraſſe
non enim eſt ſymonia quandocūqꝫ renūciatur ius ſpirituale ſi da
retur aliud tēporale forte qꝛ pro bono pacis datur vel cā pietatis.
j. de plēdis niſi eſſent. ē. de pac. cū pridē. ſed tū quia ſpeciē conti-
net ſimonie ⁊ nō obſtante iuramēto ſꝫ cōtrauenire. vt hic ⁊ nota.

ſ. de tranſ. conſtitutis. ¶ Item nec iudex his ſemper adhibebit
fidem. ſʒ hoc interroget cuʒ ſepe ſuū factum tueatur ⁊ ex gratia lo
quantur. ff. de iu. eū qui. ex varijs aūt circūſtātijs colliget qd cre
dat. ff. de cuſt. ⁊ exhi. ſ. diuus. ar. ſ. de acc. inquiſitionis. §. vlt. ⁊ ha
bent hoc locū in iudicibus arbitris ⁊ officialibus publicis. ſecus
aūt in electoribus qui bene admittunt ad teſtimoniū. ſ. de ele. cū
dilec. vel dic ideo eos interrogari vt cauſetur arbitriū qđ cum iu
ſui natura eſſet licitū preceptum ꝓ pecunia renūciare ſpūali iuri
niſi excuſaretur propter diſcretionē ꝑcipiētis. ſ. de prebendis niſi
reuocaretur arbitriū ꝓpter ſpē ſimonie. vel etiā ſufficit qđ eoꝝ di
ſcretio nō apparet. hic eſt cā quare caſſat arbitriū ꝓpter hoc ar
bitri requiruntur vt dicant intētionē ſuā ⁊ cauſam quare hoc fece
3 runt vt per hoc ꝓbet vel improbet arbitriū. ¶ († Abſoluas) ⁊ re
ſtitutas. vel melius non reſtituet. ſed tñ vinculum iuramenti tol
let vt nō obſtante iuramento poſſint agere ſicut petūs. non enī ti
more iuramēti debet illicitū facere nec extendit iuramētum ad ea
de quibus cogitatum nō eſt. vel que ſunt ꝯ ius. ſ. de iureiuran. ve
niens ad noſtram (ſubiacuit). ſ. de ꝑben. niſi eſſent. ſ. de elec. inter
dilec. ⁊ not. ſ. de tranſ. ſtatuim⁹. qꝛ vel tpalē nō dabat ꝓ ſpūali
vel ſi daret iuſta cauſa dandi ſuberat (obſeruantiam) hoc ideo eſt
quia ſpirituale eſt quia iuramentum interceſſit.

Peruenit decimas

.i. fructus deci- marum. ſ. de lo- ca. veſtra contra. Sed hic nō vr illicitū cōtrahere ſup fru
ctibus decimarū. ſed ſic dare ꝓpter periculū ſolū ꝓhibet ⁊ caſſat
quod non eſt dignum (dimittat) De facto qꝛ de iure nō tenet. ⁊c.
1 ☞ Patroni in libertos ordinariam habent iuriſditionem.
2 Agi nō poteſt ſi cōpromiſſum fuit ſiue cum pena ſiue ſine pena.
3 Clerici accipere poſſunt penam a iure promiſſam ſiue conuentio
nalem ſiue legalem.

Dilecti filij.

(vſuario) .i. vſu. quid autem ſit vſus habes. inſti. de vſu et ha. (publicis). iiij. q. vij. tria. xxxij. q. v. mulierem. ff. de re iu
dicata. l. ij. ar. contra. ij. q. v. mennam. xiij. q. ij. ſi quos
xij. q. ij. cum deuotiſſimam. ff. de re iudi. quidam. xv. q. iij. §. i. au
ten. de heredi. que ab inteſt. §. de his. (Dicatur) C. de arbi. l. vlti.
1 ¶ († Patroni) ar. qđ patroni iuriſditionem ordinariam habēt
inter libertos. ⁊ poteſt dici qđ hec decretalis ſumpta eſt. C. de ar
bi. l. vlti. loqitur tamē qñ per compromiſſum itur ad patronum.
⁊ hoc innuitur ſequentibus. vbi dicit nulla pena ⁊ eſt arg. ad hoc
ff. de penis. reſpiciendum. §. tutor. ſ. de conſt. ex literis. C. de decu
rio. l. i. imo de iure eſt quod ſi habent regimen vel comitatum qđ
iudicare pñt. xij. q. ij. cum deuotiſſimā. (Eporum) idē eſſet ſi pſen
2 tes non eſſent. ¶ († Penā) adiudicat. agi nō pōt ſi fuit compro
miſſum. ſiue cum pena ſiue ſine pena. ar. ff. de arb. diem. §. vlti. ff. ſi
quis in ius voc. l. vlti. ſ. eo. per tuas. ſi vero non ſit cōpromiſſum:
ſed tamē ſimpliciter electi. qꝛ alis auxilio deficiūt eis agunt ad rem
iudicatam. ff. de arbi. l. pe. ⁊ ſic intelligitur. ſ. e. cum olim per tuas.
vel potes dicere qđ etiam ſi ſit compromiſſum ſiue cum pena ſiue
ſine pena niſi ratam habēt ſniam pōt cogi ad eam obſeruādam.
⁊ ſic intelligitur. ſ. eo. cum olim per tuas. ⁊. ſ. eod. ca. ij. alij dicunt
in ſpiritualibus locum habere predictam ratificationem que nō
recipiunt intereſſe. ⁊ etiam ſine ratificatione ex quo in caſibus cō
ceſſis latum eſt arbitrium tenetur ratum habere ⁊ mandabitur
ſententia executioni. ſ. eo. c. ij. vel idem ſi iuramentum interueniſ
ſet vel fides data eſſet. ſ. eodē. c. proxi. ſ. eo. ca. ij. alij tamen dicunt
quod nunq̄ competit actio ex arbitrio niſi emologatum ſit taci
3 turnitate. x. dierum. C. de arb. cum antea. ¶ († Penam). xij. q. ij.
epiſcopus qui. man. xxiij. diſtinc. quāq̄. argu. contra. ſ. de pe. ſuā.
xij. qđ. ij. fraternitas. Solu. penam a iure permiſſam ſiue conuen
tionalem ſiue legalem poſſunt accipere clerici. xvj. queſt. i. ſtatui
mus. i. queſt. ij. quoties. x. queſtione vlti. tamen ſi lucri cauſa non
faciant. ſ. de ſimo. nemo vel dic quod poſſunt petere penam quan
ti ſua. ff. de actio. empt. predia. pena autem in fraudem vſurarum
appoſita peti non poteſt. ff. de actio. empt. iul. §. idem pompo. ſ. de
de emptio. ad noſtram.
1 ☞ Nunquid arbitrium poſſit pro parte valere ⁊ pro parte non.
2 Non valet arbitrium in libertati contrarijs.
3 Poteſt abbas de iure ſuo compromittere.

Cum tempore.

(aliam cauſam) habeat cū epiſcopo aliam cum mona cho (fide) quia promiſerunt in fide ſua (obſeruandum)
metu pene. ſ. eo. c. proxi. vel iuramenti q̄uis non debuit interue
nire. xij. q. ij. omne. vj. q. iiij. quod bene vel compromiſſi pena quia
tunc non agitur ad intereſſe. ff. de arbi. diem. §. vlti. ⁊. l. ſequen. ſ.
eo. titu. per tuas. vel executiones cum ſimpliciter electi ſine arbi
tri ſine pena ⁊ emologatum eſt arbitrium expreſſe vel taciturnita
1 te. x. dierū. C. de arbi. cum antea. ¶ († Exceptis) hic habes quod
arbitrium pro parte tenet ⁊ pro parte nō argu. ſ. de preben. dilec.
niſi eſſet. qꝛ de iure ro. eccle. non potuit cōpromittere. ſed ſi de plu
ribus capitulis iure ſuo compromiſiſſet aliquis ita quod de omni
bus ſimul ſentētiaret. ⁊ ſniauit de vno ⁊ nō in plurib⁹ nō vʒ. ff. de

a ¶ Diſcrepat, vide alr. hic po nentē alia diffe rētias. ⁊ alias vide per Ang. arc. in. §. olim I ſtit. de actio. p erro. in reperi. l. i. ff. de arbi. ⁊ ſi. l. ſi unus. ff. de vb. obl. Et an coram arbi tro habeat lo cū recōuētio vl tra adducta p ab. hic. addē d. a ſardaria in. c. i. q. v. ſ. ē mu. pe ti. ⁊. d. Alex in ꝯſ. cxxix. co. iiij. v. nō obſtat. in ij. vol. ⁊ ro. ſin gulari. cxlix.

b ¶ Coherenti bus. Et ſic i cō nexis pōt iudi care arbiter ad de fel. in. c. trāſ lato. col. iij. circa fi. ſ. de ꝯſti. ⁊ addē eūdē In no. in. c. ex pte. ſ. e. ⁊ gl. in. l. nō diſtiguemus. §. de of. ff. e. tit. ⁊ adde idē in ꝓcuratore. qꝛ ſi poſuit manū ad ꝯnexa nō ex cedit ſines mā dati. ita Pau. de ca. l. ꝯſi. ſuo. xxx. idem dixit glo. in delega to. in. c. ſʒ ergo. vij. q. i. Et i te ſte dixit idem bal. l. perēpto rias circa fi. v. quero actor. C. ſentē. reſcindi. non poſ.

arbi. quod tñ in prin. ff. famil. her. in hoc iudicio (Libertatē) nō
videt qꝛ de liberali cauſa potuit cōpromittere. ff. de arb. non diſ.
§. de li. ſ. de inte. c. vl. cōtra. ſ. de preſcrip. cum olim. Sol. dico qđ
poſſit exempta eccleſia vel non exempta compromittere de iuri
bus non contingentibus ius pape vel alterius quod exemit. vel
etiam non exemit. ſed ius hʒ in ea. ⁊ ſi facit non eſt ei preiudiciū:
qꝛ etiam ſi expreſſe compromittat de illo nō valet cōpromiſſum
quantuʒ ad ius alterius qꝛ nec renunciare poteſt priuilegiis li
bertatis nec iuri alterius qđ plus eſt. vt hic. ⁊ C. res inter ali. ac.
per to. ⁊ quibus res iudi. nō obeſt. ff. de offi. preſi. ilicite. ¶ Decre.
autem de preſcrip. non obſtat. quia ibi non tantum fuit iudica
tum de iure quod alium. ſed tantum tangebat eccleſiam agentē
ſuper libertatibus aūt alicuius eccleſie poteſt quis compromit
tere ⁊ litigare. puta ſi priuil. habeat aliqua eccleſia ſup decimas
vel ſuper parochialibus iur. non reddendi vel ab aliis eccleſiis
exigendis vel non. naʒ ſuper eis ⁊ compromittit ⁊ litigat. ſ. de de
ci. ex multiplici. ſ. de in integ. reſti. auditis ⁊ in decret. pꝛealleg.
de preſcrip. cum olim. ¶ Nec autem decre. non cōtradicit quia
de libertate loquitur que alium tangebat. nam hic monaſteriuʒ
non ſolum erat liberum ab epo ſed etiam erat ſubiectū pape im
mediate. ⁊ idcirco per ſuum cōpromiſſuʒ non poteſt preiudicare
pape. quidā tamen dicūt qđ non poteſt cōpromittere de his que
tangūt libertatē. qꝛ nec iudicare quis poteſt niſi de ſpeciali man
dato pape. ſ. de iudi. cum veniſſet. ſi autem non eſſet compromiſ
ſum de libertate: ſed de aliis que per indulgentias ſed. apo. cōce
duntur. ⁊ vbi alterius ius non tangitur tenet compromiſſuʒ. pri
mo dictū magis placet imo dico quod ſuper his que dependēt
a libertate compromiſſum vʒ. ver. gratia. ſi facta ſit electio cōtra
tenorem priuileg. libertatis ſuper electione ⁊ inſtitutione facien
da per epiſcopum vʒ compromiſſum. ſ. e. cū a nobis. ſ. de in inte.
reſti. ex literis. ar. vbi dicitur qꝛ delegatoꝝ ſnia ſup his tenet niſi
per in integr. reſti. ſubueniatur ſibi. eadem ratione arbitrorum. ⁊
melius. ſ. e. co. pe. ſed lʒ. ſm ſcdam opinionē dato qđ ipſa ſit vera
non poſſit compromittere eccleſia ſuper ſtatu ſuo: ſi tñ due eccle
ſie litigāt ſuper tertia eccleſia cui ſubeſſent licite poſſet compro
mittere lite pend. lʒ ⁊ agatur de ſtatu tertie eccleſie. ſ. e. per tuas.
2 ¶ † Sed obiicies quare ergo non tenuit hoc cōpromiſſum inter
epm ⁊ abbatem ſuper duabus capel. Rñd. ſ. qꝛ tenuit nec contra
dicitur. ſed arbitriū non vʒ in his que ſunt contraria libertati.
¶ Idē dicūt qñ compromittit de his que dependēt a libertatē
ſcʒ qđ non tenēt ſi factura ſunt preiudicium libertati. alij dicunt
indiſtincte qꝛ ſuper ſtatu ⁊ libertate etiam ſi ſit alis ꝑiudiciū cō
promitti pōt a partibus que obligare pñt. ſed nō ſit preiudiciuʒ
ſed compromittēti bene preiudicat ⁊ ſm hoc ſoluūtur contrarie
tates. ar. op. ſ. de cap. mo. c. ij. in fi. ⁊ nō reprobamus qꝛ hic dicūt
3 ⁊. q. concordant prime opinioni. ¶ († Cappellarum) que ſimul
cum monaſterio erāt exēpte ab epiſcopi iuriſditione ⁊ pape ſub
iecte. ita qꝛ papa de eis iura ēpalia recipiebat. vel abbas nomine
pape ⁊ eius vice recipiebat ius ēpale ⁊ iura epiſcopalia per ſe vel
per aliuʒ reddebat. ſed tñ nihil iuris habebat in eccleſiis abbas.
qꝛ de ſuo iure bene poſſet compromittere. vel dic quod bene in
tererat huius abbatis defendere ⁊ ꝓmittere pro eccleſiis ſibi ſub
iectis pleno iure. i. temporalibus ⁊ ſpiritualibus qđ nō ſint ſub
iecti niſi pape. arg. ſ. de reli. do. conſtitutus. cum ve.

Cum dilectus filius.

⁊. ſ. (reconue- nire.) ¶ Not.
a quod in hoc diſcrepat arbitrium a iudicio. Item in ſa
tiſdatione. auten. de lit. §. exhibendum. item in pena contuma
cis. ff. de arbi. non ex omnibus. item in pronunciatione facta ali
qua parte abſente. ff. eo ſi quis li. item in purgatione more. ff. eo.
b l. celſus. ff. ſi quis cau. ⁊ ſi poſt. (Quibus) ⁊ eis coherentibus nō
poteſt diem ſolutioni prefigere. ff. e. ſi cum dies. §. vlti. ⁊. l. celſus.
¶ Sed nunquid de pena vel intereſſe cōpromiſſi cognoſcet. arg.
quod ſic. ff. ad. l. aquil. inde neratius. §. pe. ſed credo contra. ff. de
arbi. quod tamen. §. vlti.

Cum olim ſuper familia.

(perpetua) ⁊ religioſa. puta conuerſus ⁊ ſimilibus ar
gu. contra. ff. de publi. l. i. §. famil. ff. de vi ⁊ vi. ar. l. i. §.
famil. vbi innuitur quod nomine familie ⁊ mercennarij intelli
guntur (irrito) qꝛ non eſt forma ſeruata (eligere) not. arbitrium
ſeruari. dic vt no. ſ. eo. dilec. in glo. fin. adiudicatum (eligere). ſ. de
re. ⁊ tranſeun. c. licet. ff. de admi. tu. l. quidam. §. pater. ⁊. ff. vbi pu.
ed. deb. l. i. ⁊ ſic interpretatur. c. diſt. lxiij. obeuntibus. nec reputes
ſuperfluum ꝯſilium. qꝛ cōſilium familie poſſet trahere conſilium
domini in ſua opinione. xxxj. diſt. nicena. ff. de arbi. item ſi vnus. §.
vlt. arg. contra. ff. de probationibus ad probationem.
1 ☞ In laicum non poteſt de rebus ſpūalibus compromitti.

Contingit interdum.

(rebus ſpūali-
1 bus) ¶ † No. qđ ſuper ſpiritualibus non poteſt com
promitti in laycum. niſi hoc fiat autoritate iudicis qui
de cauſa

de cauſa ſpirituali cognoſcat: ſed eius autoritate fieri poteſt. ſiue ex delegatione. ſiue iure ordinario cognoſcat. imo quod plus eſt nec iudicio laicorum diſponetur. ſ. de iu. c. ſi. qr nec laicus iudicare poteſt de cauſa ſpirituali etiã ſi incidat alij queſtioni de qua cognoſcere poterat. ſ. qui ſi. ſint legi. lator. de mãdato tamē pape poſſent laici iudicare de cauſa ſpũali. xxxij. di. §. verum. ſed alterius mãdato nõ credo ſup rebus autē tēporalibus clerici nõ pñt ire ad iudicium ſeculare etiaȝ conſentientibus ſuis prelatis. ſ. de foro cõpe. ſi dili. ſȝ cõpromittere in arbitros poſſunt. ſ̄. eo. dilec. In iudicē aũt clericum ꝯſentientibus p̃latis ſuis poſſunt cõſentire ve in iudicibus ⁊ non aliter vt habeat eorum cõſenſum. ſ. de foro compe. c. vlti. ſignificaſti. qđ autē diximus qđ autoritate delegati pot compromitti in laicum de ſpũalibus. idē intelligo qđ poſſunt autoritate ordinarij licet forte nec autoritate delegati vł ordinarij poſſunt. niſi ſit lis cepta (rebus ſpiritualibus) nunqđ poteſt cõpromitti in laicum ſuper electione ſacerdotis vel clerici vel abbatis. non videtur.

1 ☞ An liceat plebano ꝯſtituere ꝓcuratorem ad tranſigendum.
2 Non ſufficit verbo emologare arbitrium etiam cũ pena niſi ſubſcribatur.
3 Nunquid non obſtante iuramēto de ſtando ſentētie arbitri poſſit agi contra.
4 Sepe extra id quod agitur tacita obligatio contrahitur.

Cõpromiſſum ſup re ſpirituali ſit in laicum auto. iudi. deleg.

PEr tuas literas. Intimaſti (ſup hoſpitali). i. ſuper iure qđ habebat in hoſpitali. ſimile. ff. de contrahen. empt. l. qui tabernas. ⁊ de leg. j. l. ſi domus. §. pe. ❡ (Generale) licet enim habeat generale mandatuȝ non põt tranſigere niſi forte ſup fructibus paucis. ff. de ꝓcur. manda. procurator. ſi autem gñalis procurator ſit ⁊ habeat liberam adminiſtrationeȝ aľs gñalem tranſire poteſt. ⁊ iuſiuran. deferre. ff. de procura. ꝓcurator. ff. de iureiuran. iuſiurandum. §. vlti. ⁊ ſi male tranſegerit imputet ſibi dñs qui taleȝ elegit. minor tamē vel eccleſia reſtituetur in integ. ſi tutor vel prelatus per amicitiam tranſegit ſimile. C. de tranſ. preſes. C. de pac. pactum. ff. de mino. tutor. ❡ † (Aſſenſu) de hoc no. ſ̄. de reſcrip. edoceri. hec enim allegatio non valet. imo ſolus plebanus poteſt conſtituere procuratorem. ff. quod cuiuſq̧ vni. l. vlti. ⁊ hec etiam ex eo ꝓbatur qđ ſolus plebanus poteſt ratum hr̃e qđ factum eſt per talem ꝓcuratorē: ergo ſolus poteſt cõſtituere ꝓcuratorē. Uel dic ad agēdum poterat conſtituere ꝓcuratorē ſecus ad tranſigendum. qr forte ſoli p̃lato non lȝ. ſ. de his q̃ ſi. a p̃la. quanto. vel dic qꝛ forte aľs magnum negociuȝ erat. vnde ſine conſenſu capituli bene potuit ſine eo conſtituere ꝓcuratorē. ❡ (Ex parte plebani) appello partē plebani plebanum cum canonicis aľs ſicut non poſſet ſup hac. ſ. tranſactione cõſtituere ꝓcuratorem ita nec ratum habere vel aliter. vt not. in gloſſ. de hoc (ratum) dic vt no. ſ̄. eo. dilec. glo. ad audi. (executioni) p abſolutionem pene ⁊ aliis modis quibus diximus. ſ̄. eo. cum te. c. dilec. alias non datur actio ex re iudi. C. eod. l. ſ. ar. contra. C. de iude. l.

2 iudei. ❡ † (Executio) melius dr̃ qđ ſi quis ſubſcripſerit ſnie. dicendo confirmo ſnīam arbitri vel non contradico qđ ex tali ſnīa oritur actio ⁊ exceptio. C. de arbi. ne in arbitris. §. ſi. ⁊ expone hãc literam receptũ fuit. i. ſubſcriptum. non enim ſufficit verbo emologare arbitrium cum pena niſi ſubſcribatur. C. de arbi. cum antea. quidam tamē dicunt qđ ſufficit ſola emologatio ſine ſubſcri-

☞ ptione ſm canones. ❡ † (De obſeruando) videt qꝛ lȝ ex ſnīa arbitri ex cõpromiſſo electi non detur actio vel exceptio rei iudi. C. de arbi. l. ſ. tamē dȝ dari exceptio pacti. qr hoc ipſo qđ ꝓmiſit ſtare ſnie arbitri ſi poſtea facit contrarium venit cõtra pactum. ⁊ ſic videt qđ debet obſtare exceptio pacti. quod tamen non eſt veruȝ ff. de arbi. l. ij. ⁊ l. ſi. ❡ Item ad hoc quidam ſic reſpondent qđ in cõpromiſſis omnia verba que ibi ponunt intelligenda ſunt ꝯditione tali. ſ. ego ꝓmitto qđ ſtabo ſnie vel penam ſoluam. ⁊ iſte intellectus datus eſt ſibi a iure qr niſi iura ſic ſtatuiſſent bene dȝ ſeruare compromiſſum ſuum ſcȝ ſtare ſnie. ⁊ ex quo pacto hñ daret

3 exceptio. ❡ † Et idem dicitur de iureiurando. ſ. qđ non obſtante iureiurando poterit agere. quod ſic eſt intelligendum iureiur. vel quod ſeruabit ſnīam arbitri ſicut iurauit vel penam ſoluet. ⁊ eodem modo eſt intelligendum quando partes ſtipulantur ſtare ſnie arbitri ſine adiectione pene. ſ. qđ ſufficit condemnato vel ſeruare ſnīam vel preſtare intereſſe. ff. de arbi. diē. §. ſi. ⁊ qđ iſti bene dicant ex eo apparet: qr ſi non interueniſſet ſtipulatio olim ſemper dabatur exceptio pacti hodie etiam datur nõ tantũ exceptio ſed etiam actio ſi fuerit emologatum. C. de arbi. cuȝ antea. ⁊ imo ⁊ vbi actor ſtipulatus eſt ſtare ſnie ſub pena reo non ſtipulãti datur exceptio. ff. de arbi. ſi de meis. ⁊ habent hec locum vbi ſtipulatur ſnie dicto vel arbitrio ſtari ſiue cum pena ſiue ſine pena. nã ſi expreſſe ſtipulareť rē de qua agiť vel dari vel fieri ſm ſnīam arbitri. ad rē ipſam vel factũ agi poſſet ſi ꝓ eo ſniaretur. ⁊ idē eſt in reo ſi exp̃ſſe ſtipulareť rē que ab eo petiť amplius nõ peti. ſi pro eo fuerit arbitrium hñ habebit exceptionem. imo plus videť qꝛ ſi etiã ꝓdicta non exp̃ſſe ſtipuleť. ſed ſolũ pactum de eis dandis vel faciēdis vel non faciendis incontinētí poſt ſtipulationē emiſſaȝ de parendo ſnie qđ ⁊ tunc tale pactum informat ac. ex ſtipula. ⁊ parit exceptionē. C. de pac. petēs. ⁊ ff. ſi cer. pe. lecta. ❡ Imo plus videtur quod etiam tacite partes videntur intellectui predicto renunciare: vt ſi partes ſtipulentur ſtare ſnie ſub pena vt ea ſoluta vel nõ ſoluta manet ratum pactum. in hoc agi poteſt ex ſtipulatu: vt fiat quod iudicatum eſt. ff. de tranſ. quod fide. imo plus qđ ſi condemnatus fuerit in mora agetur ⁊ ad penam ⁊ poſt ad rē iudicatam. nec eſt cõtra. ff. de exc. doli. apud. §. labeo qr illa lex loquiť qñ non erat adiectum in cõpromiſſo qđ ſoluta pena ratũ

☞ eſſet arbitrium. ❡ † Alij tamen dicunt non agi ad rem iudicatã ſed ad intereſſe tantum in predicto caſu. rõ autē quare predictus intellectus fuit accõmodatus predicte ſtipulationi in compromiſſo ea fuit quia cum arbiter ſine timore tractationis poſſit ferre iniquã ſnīam iuſtum fuit qđ in alio eius poteſtas reſtringereť ſ. vt nunq̄ poſt ſnīaȝ arbiter res ſuas ſibi auferret. ſed ſufficit ſibi auferri vel penã vel intereſſe. aľs enim non dať actio vel exceptio ex re iudi. C. de eden. l. j. argu. contra. C. de iude. l. iudei (agi) cõtra

4 compromittentem. ⁊ non contra plebanum. ❡ † (Procurator) ⁊ non dominus qui non mandauit de tranſa. ff. de re iudi. ſi ſe. in prin. ff. de ꝓcu. plautius. nec obeſt quod aduerſarius eũ ſibi obligare non intendebat. ſed plebanum. quia ſepe extra id quod agiť tacita obligatio contrahitur. ff. cõmo. ſi his in fine. ff. ſi cer. pe. ciuitas. C. mand. ſi literas. vel dic ex quo ab eo ſtipulať creditor qđ intendebat eum ſibi obligare niſi contrarium dicat: tũc ſecus di-

☞ cerem. ❡ † (Ad intereſſe) qđ nõ videtur aliud poſſe niſi expenſe quas fecit in li. coram cõpromiſſarijs. res autē in qua cõdēnatus eſt reus nõ eſt intereſſe vincentis. tamē ſi ſua eſt etiam poſt ſnīaȝ arbitri ſua manet ⁊ eam non obſtante ſnīa arbitri petere põt. ff. de arbi. ſi rem. ⁊ ſi non erat ſua vel ſibi debita nõ intereſt ſua nec

5 tunc etiam ſua intereſt. ❡ † (Archiep̃i) nota. in laicum autoritate iudi. dele. ſpirituali fieri cõpromiſſum. ar. xxxij. di. §. verum ſed tñ nedum autoritate delegati. ſed nec ordinarij poteſt clericus cõſentire ve habeat iudicem ordinarium laicum.

1 ☞ Pars ſi in termino ſtatuto coraȝ arbitro non comparet pena cõmittitur.
2 Arbitri iudicare nõ poſſunt poſt mortē litigatoris.
3 An mortuo p̃lato dicanť cuſtodientes poſſidere eam.
4 Cum de p̃latura litigať. nõ lȝ de alio facere aliquã electionē.
5 Quis dicatur incidere in penam ac. vel iure dubitati.
6 An ordinarius poſſit eſſe arbiter.

1 **EX parte.** (partes). i. electi (ſententiam). i. arbitrium. ❡ † (Prefixiſti) ſi pars in termino non comparet ſtatuto coram arbitro pena cõmittatur. C. de arbi. l. ij. ff. de arbi. diem. §. ſi quis. ſȝ nõ ſemp. ſed tunc quãdo p partis abſentiam ſit quominus arbitreť vt qr terminus peremptorius aſſignatur ad dandaȝ ſnīam. ſ̄. de offi. deleg. c. conſuluit. vel etiam ſi ante lit. cõteſt. ſit terminus aſſignatus peremptorius ad comparendum quia ſi nunq̄ compareret nunq̄ poſſet arbitrari cum non poſſet ſentētiare niſi partibus p̃ſentibus. ff. de arbi. diē. §. j. ⁊ ij. nã ſi citatus ſed nõ peremptorie abſit ante lit. conteſt. non committitur pena. imo plus quidã dicunt qđ ⁊ ſi poſt lit. conteſt. citetur peremptorie ad teſtes recipiendos vel alia conſimilia que poſſunt fieri etiã parte abſente: quod nõ cõmittitur pena. quia per eius abſentiam non impediť arbitrari. arg. ff. eo. l. j. ❡ Sed dices quomodo ergo punietur huiuſmodi cõtumacia. Rñ. iñ. ſententia cõdemnabit eum in expenſis. quia licet expreſſe nõ venerit in cõpromiſſum: eſt tñ cõtiguũ. ⁊ idem dicitur de fructibus vel termino ſolutionis. ff. eod. ti. qui tamē. §. ſo. ar. ff. iudi. ſolui. an tamē. §. in hac. ff. de procur. ad rem l. j. ff. de re iudi. paulus. idem diciť qr ſtatim cõmittit penã etiã ſi in termino non peremptorio diceret ſe nolle ire. ff. de re iudica. cõtumacia. ❡ Quidã tñ dicunt ⁊ forte non male qđ arbiter dȝ abſoluere preſentē ab inſtantia arbitri propter contumaciaȝ aduerſarij. ⁊ ex tunc poteſt petere penã: qr id dicit ꝓpter qđ a lite diſcedit. arg. ff. de arbi. qualē. Item qr arbitria ad inſtar. ⁊c. (ſublato) ⁊ ideo ſi decetero contra eum ſnīa feratur nõ tenet. de re iudi. in ſumma queſitum. ff. qui ſatiſd. cog. ſi deceſſerit. ſed propter adiacētia. ſ. vt ſciatur qui ſunt priuati eligēdi p̃tãte. etiã poſt mortē feretur ſentētia. ff. de rei ven. vtiq̧. C. de ad. pen. mors quãuis. ſed certe nõ videť qr in lite que vertiť inter electos poſſit iudicari. ⁊ ſi vterq̧ iuraret de priuatione canonicorum cum res inter alios

2 ⁊c. C. res inter alios. ⁊ p totum. † preterea qr dr̃ qđ poſt mortem litigatoris poteſt: intelligendũ vř de iudicibus non de arbitris. qui non poſſunt iudicare poſt mortem litigatoris. ff. de arbi. ſed ⁊ ſi. §. vlti. nec in abſentia partis etiam ſi ſit contumax. ff. de arbi. qui tamē. §. vlti. quãuis pena committatur. ff. de arbi. diem. §. ſi quis acta habita. inter viuum ⁊ mortuum. puta atteſtationes ⁊ ſimilia nõ valebũt ſi egerit cõtra ſubſtitutũ. nec in litis proſecutione ſuccedat ſucceſſor. quia non eſt huius heres nec vniuerſalis ſucceſſor. quia neuter agit nomine eccleſie. ſed vterq̧ iure ſuuȝ

pſequitur.item heres eius nõ pſequitur cauſam defuncti qꝛ cũ
realis eſſe actio que erat inter eos.ſ.quis ius haberet in ipſa pre-
latura.ꝛ heres ipſum non poſſideat nec dominus deſiit poſſide-
re ius qd defunctus ſe habere ꝓponebat nõ dabitur contra ipm
actio nec ſententia.ff.de rei ven.l.ſi antẽ.quid ergo faciet iſte q ſu-
peruixit.ſi ſit ei nouus aduerſarius inchoabit litem cũ illo ſi au-
tem non fieret ſibi nouus aduerſarius tunc petit confirmationẽ
ab ordinario ꝛ ꝓcedet in petitione ſua ſicut no.ſ.de tranſac.de
2 cetero.¶ †Sed quid ſi fuerat cõfirmatus.ꝛ habuit p̃laturam in
pace ſed poſtea amiſit poſſeſſionẽ eius p deſidiã.hoc vr̃ quod ſi
inueniat poſſeſſionem ſuã vacuã que nunq̃ fuit p aliquẽ occupa
ta qd etiã accipiet etiã ſi fuerit p aliquẽ occupata.dicunt idẽ dñ
tamẽ modo vacet ſiue p mortẽ noui occupatoris ſiue alio mõ.ar.
p eis.ſ.de or.cog.cum dile.xvi.q.iii.pot.vbi dr̃ qd ſi poſſeſſio lici
te ad dñm redit q dꝫ hr̃e cõmodum redẽptionis.¶ Itẽ q̃ cã eſt
q nõ recuperaret eccleſiam ſuã quãdocũq pot cum nõ ſit ea pri-
uatus nec p ſniam iuris nec hominis.arg.vii.q.i.paſtora.ꝛ poſ-
ſeſſio facile dꝫ redire ad dñm.arg.ff.de pac.ſi vnus.§.pactum nec
obſtat.C.vnde vi.conquerebat.qꝛ vr̃ hr̃e locũ quãdo non eſt dñs
3 vel quaſi occupat poſſeſſionẽ vacuã.¶ †Sed opponet qd nõ po
teſt inueniri vacans p̃latura.qꝛ mortuo vel cedente p̃lato ſtatim
eius cuſtodiam habet vel epõs vel archi.vel capitulum vel patro-
nus vel economus.vel quiuis alius.ſ.de inſti.cum ve.ſ.de appel.
bone memo.de teſta.relatum.lxiii.di.ſi in plebibus.iſtis r̃ndet qꝛ
licet cuſtodiant bona p̃lature.tamẽ non poſſident p̃laturam.hoc
tantum firmiter tenẽdum eſt.qꝛ ſi inueniat reſiſtẽtes in recuperã
da poſ.non dꝫ violentiam inferre.arg.C.de edi.di.adri.l.iii.ꝛ ar.
ff.qd me.cau.extat.C.vnde vi ſi quis.ff.ad.l.iul.de vi priua.credi-
tores.C.ne quis in ſua cã.p totum.poſſet tñ dici q noua acquiſi-
tio poſſeſſionis quã fecit ꝓpria autoritate nõ extendẽda eſt ſicut
extẽdit cum p eũ ad quẽ ptinet inueſtit de p̃latura vel inſtallat.
☞ de hoc autẽ alibi no.¶ †Sed quid ſi alius qui medio tpe poſſe-
dit fuit inſtitutus p eum ad quẽ ptinet.R̃ndeo qd ſi fuit ſic inſti
tutus ſua inſtitutio nõ tenuit de iure.puta qꝛ fuit inſtitutus ita
quod primus non fuit amotus p ſniã vel iuris vel hominis.vel
etiã ſnia lata fuit ſed non tenuit ipſo iure.puta qꝛ lata fuit poſt
legitimam cãm appellationis vel reo nõ citato vel alio conſimili
mõ.ptꝫ qd ſecunda inſtitutio nõ tenuit.ſ.de cõceſ.p̃bẽ.c.j.ꝛ extũc
ſimiliter licet occupare poſſeſſionẽ p̃lature ſi eã inuenit vacantẽ.
ſed ſi tenuit inſtitutio ſed iniuſte ſit ꝓceſſum cõtra primum.pu-
ta qꝛ pars p ſniam q̃uis iniquã a qua nemo appellauit amotus
fuerit nõ tamẽ video qd poſtea etiã vacantẽ p̃laturam poſſit oc-
cupare.licet enim poſt ſniam iniuſtã maneat dñs.ff.de cõ.in iul.
qꝛ tamẽ ex ſnia que lata eſt naſcitur ac.ꝛ ex.ſ.de re iudi.c.cũ inter
§.vlti.vlteri⁹ poſ.eius recuperare nõ licet.¶ Si autẽ vis ſecurius
ꝓcedere vade ad iudicẽ ꝛ implora officium eius vt cognoſcat an
p̃latura ad te ptineat.ꝛ ſi inuenerit ad te ptinere det tibi poſſeſſio
☞ nem eius.C.de bon.va.l.pe.ꝛ.fina.¶ †(Inhibere) ꝛ male. quia
non conſtabat ei quod pars aduerſa eſſet priuata poteſtate eligẽ
di.nec quod alia electio.ſ.vincẽtis nulla eſſet ipſo iure.quia ſi eſſet
verum ſcilicet qd electio vincẽtis eſſet nulla ipſo iure.tñ pars ſua
ꝓhiberi non poterat ab eligendo.ſ.de elec.dudum.ꝛ auditis vbi
de hoc no.ꝛ hec eſt ratio quare in hac decre.non diffiniuit qd ele
ctio facta poſt mortem.h.non teneat q̃uis dicat q ordinatũ erat
vt primo de electione vnius cognoſceretur q̃ ad aliam electionẽ
ꝓcederetur. ſed nec tamen poterant ꝓcedere niſi vocatis etiam
aliis qui ſi crediderunt ſuã electionem nullam eſſe deberent ꝓce-
4 dere.ſ.de elec.cum trã.¶ †Sed certe vr̃ aliis qd etiã ſi electio vi
ncentis nulla eſſet tamẽ illi quia adherebant non debuerunt ꝓce
dere iterato ad aliã electionẽ.ex quo adhuc erat lis de electione
vincẽtis.ꝛ p̃dicta iura.ſ.dudum.audi.tñ videntur habere locum
anteq̃ incipiat litigari p electionẽ:quia poſtea re litigi.facta nõ
videtur licitum p̃laturam vel aliquod ius in alium transferre vn-
de dicunt qd bene ꝓhibuit ſicut ex ſequentibus apparet.vt dicit
prius tamen ꝛc.nõ valet ratio appoſita ſuperius.ſ.qd nõ dñt ꝓhi
beri eligere niſi conſtaret quod prima electio eſſet aliqua eius.ſ.
qui adhuc viuebat.qꝛ illud haberet locum vbi primo nullam ele-
ctionẽ feciſſent hi qui ꝓhibentur. ſecus vbi fecerunt ſed eorum
electus mortuus eſt.Item alia ratione ꝓhibuit.quia cum dubiũ
eſſet in prima electio teneret non debuit ꝓcedi ad ſecundã argu.
ſ.de elec.dudum ſed certe dubietas electionis prime non debuit
ſecundam electionem facere nullam ſed prima nulla eſt ipſo iure
vt no.ſ.de elec.conſiderauimus.ſed melior ratio videtur aliqui-
bus qd res litigioſa non dꝫ in alium transferri.C.de li.l.ſi.qd ſm
quoſdã locum habet etiam in incorporalibus.C.de li.l.ii.ꝛ.l.ſi.ſꝫ
ꝛ ſi in incorporalibus nõ haberet locum qd etiã incurrerẽt in pe
nã litigioſi.incurrent tamẽ in penã tranſlate ac.vel trãſlati iur.du
bitati.de quo no.ſ.de ali.iu.mu.cã fa.ex parte hanc ꝓhibitionẽ
facit vt ordinarius.ſicut arbiter enim ꝓceſſit vſq ad mortem.ex
tunc autem vt ordinarius.nihil autẽ conſtat cum male ſ̃cepiſſe
quãdo ſ̃cepit qd pendẽ.ſententia non ꝓcederetur ad electionem
cum morte litigatoris pereat compromiſſum vt hic ꝛ inſtantia
compromiſſi.niſi forte intellexiſſet quod non procederet pen. ſen
tentia quaſi iure ordinario ꝛ vt ordinarius facere intẽdebat(ele-
gerunt)ꝛ male duplici ratione. tum quia poſt iuſtam ordinarii
☞ inhibitionẽ.tum qꝛ facta fuit prior non caſſata.¶ †(Inhibere)
non videtur poſſe dici quod iſti eligentes in vitium liti.incidant
vel eius pena teneantur.qꝛ hoc non agebatur inter electores qui
contra prohibitionẽ elegerunt ꝛ ſic nullam rem liti.trãſtulerunt
in alios cum nulla lis eſſet inter eos.Item hic non petebatur do-
minium huius prelature.ſed tãtum agebat quis haberet ius in
electione.ſicut ibi apparet vbi dicit cunq poſtmodum tractaret
ſup ele.ꝛc.Itẽ electores nunq̃ debẽt trãſferre dominium p̃lature
licet decernãt p quod poteſt peti prelatura.arg.ad hec.C.de lit.au
ten.litigi.Item electi iuſte petunt ab electoribus ſi ſunt ſubditi
qd eis obediãt vt prelatis non tamen ab eis petunt prelaturã qꝛ
eam non haberent nec etiam eam poſſunt dare.imo ipſam p̃latu
ram videntur recipere a confirmatore qui eis confert plenitudi-
nem ſui offici.ſ.de elect.nihil.ꝛ.c.tranſmiſſam. licet ius petendi
omnia iſta ortum habeãt ex ele.imo ꝛ ſi idem eſſet elector ꝛ cõfir-
mator non tamẽ teneret pena litigii ſi alii conferret p̃laturã que
ab eo petitur in iudicio qꝛ prelaturã non poſſidet: ſed ius confe-
rẽdi prelaturam.¶ Unde ſi hoc ius peteretur ab aliquo ſi aliena
ret in alium bñ haberet locum pena liti.ſm illos qui dicũt quod
in incorporalibus habet locum pena liti.ꝛ eodem modo ſi aliqs
poſſideret prelaturam quam alius petit tunc ſi alienaret in aliũ
illã prelaturã.tunc bene haberet locum pena liti.ꝛ videtur qd ſi
diligenter attendas quod directe offi.iudi.non recte implorat̃
ad prelaturam ſibi reddendam vel quodcunq aliud ius niſi ad-
uerſus illum qui illud poſſidet.ꝛ hec petitio conſtituit rem liti.ꝛ
ſic fuit ac.ſ.de ſentẽ.ꝛ re iudi.cum Bertol.ſed ſi aliquis petit con
firmationem prelature vel alterius dignitatis vel iuris nunquã
conſtituitur res liti.quia non agitur de dominio vel quaſi domi-
nio dignitatis quod eſt neceſſarium vbi locum habet pena lit.vt
preallega.autẽ.item nõ ſit res dubia liti.ſi petatur a ſubditis qd
ſibi obediant.non enim ſunt huiuſmodi agẽdi ad rem ſed ad fa-
ctum.qualiter autem agendum ſit in iſtis.nota.ſ.de ma.ꝛ obed.
5 c.inter quatuor.¶ †Itẽ non videt̃ quod in penam iſti electores
incidunt tranſlate ac.vel iure dubitati.quia in hoc nõ incidit ni
ſi actor qui ac.vel ius hꝫ ꝛ eã vel illud in alium trãſfert.C. man.l.
penu.ꝛ fina.hoc autem nec aliquis de elec.ius ſuum tranſtulit in
alium.imo nec electores ipſius ius quod apud eos erat.ſ.ius eli.
in alium trãſtulerunt:ſed iure ſuo vſi ſunt.ſ.eligẽdo.hic enim eſt
fructus iuris eli.ꝛ ſic ptꝫ quod non fuerunt prohibendi: quia ne
mini facit iniuriam qui vtit̃ iure ſuo.ſ.de elec.cũ eccleſia vulte.
Itẽ electores non agebant.ꝛ maxime de hoc iure eli. nõ erat que-
ſtio ſi eius electio valeret. Item ſi non elegerunt quẽq̃ vt alium
vexarent ſed ſuo iure vtendo vt ipſum ius ſuum retinerẽt nam ſi
elegiſſent aliquem ad impugnationem alterius hoc quidẽ eſſet
reprehenſibile(finitum)quia vlterius poſt mortẽ eius tanq̃ ar-
biter procedere non poterat.ſecus in iudice quia cãm ceptam he
res proſequi tenetur(hic)hoc apparet tñ p electos cõpromiſſum
(debuiſti)debito neceſſitatis. ſed nos alii debito honeſtatis(co-
6 gnoſcere)vt ordinarius vellet.¶ †Et hoc eſt argu.q ordinarius
poteſt arbiter eſſe vt.ſ.eo.cum tempore.ꝛ hoc ſm canones. ſm.l.
autẽ ſecus.ff.de arbi.ſed ſi in ſeruum.(ius habet)idẽ etiam ſi ius
non habet.nam pẽ.lit. ſup alia electione vel etiam ſi non ſit inde
lis vel tñ ſue electioni inniti ad aliam procedere non potuerunt
ſ.de electi.conſiderauimus.non obſtante.ſ.de in integ.reſti.c.ii.qꝛ
ibi poſt ceſſionẽ vnius non remanſit alia electio cui fieret p̃iudi-
cium.ꝛ q hic corã ſuperiore lis vertebat.ar.ſ.de poſtu. bone.§.
nec nocebat.ſ.de offi.leg.licet.alii tñ dicunt qd nec ſibi ſc̃da electio
caſſabit̃ niſi prius cõſtet ſc̃dam electionẽ tenuiſſe.vel alis ſc̃de pre
ſtitiſſe impedimẽtum.vt no.ſ.de elec.dudum.ꝛ.c.auditis.ſm qd
plenius nota.ſ.e.in gl.ꝛ male.ꝛ hec vltima ſolutio magis placet.
vix enim potuiſſet contingere ſi de iure ſuo qd eſſet non teneret
electio facta lit.pẽ.ſup alia electione quin ſtatim caſſaſſet eam ꝛ
poſtea proceſſiſſet ſup alia electione ſicut de iure eſſet.

Expoſita nobis. (exorte)ſuper aliis di-
ſcordiis poterit tenere
cõpromiſſum:ſed ſup rebus iam iudi.non(inducere)
no.de tpalibus cõpromitti in laicũ.ſ.e.dilec.¶ (Ar-
bitrium)qꝛ ſnia ꝫ res prius iu.nõ va.ii.q.vi.§.diffinitiua. Itẽ ſi
poſt ſniam non põt trãſigi.ff.de cõdi.inde.elegãter.§.ꝛ poſt rẽ.ff.
de trãſactio.poſt rẽ.itẽ nec cõpromitti. Itẽ ſi ex gratia p̃lat⁹ vel-
let dimittere vel renunciare ſuo iuri non poſſet.C.de tranſ.inter-
poſitas(obſidum)quia ex quo non tꝫ cõpromiſſum vel arbitriũ:
igitur nec obſidum datio nec q̃ ſequentur ex eo.C.de leg.ꝛ conſti.
non dubiũ.ꝛ non dubites hec ptinere ad iudicẽ eccle.ii.q.ii.apo-
ſtolicos.xxiiii.q.iii.ſi quis depo.

1 ☞ Poſſunt ptes de negocio ad negociũ ꝓrogare iuriſditionẽ.
2 Itẽ poſſunt prorogare iuriſditionẽ vt ſup arbitria poſſint execu-
tionem facere.
3 Non valet compromiſſum in duos vt poſſint indeterminate eli-
gere tertiũ

gere tertium ſecus ſi certam perſonam.

4 Pena cõpromiſſa nõ habet locum in ordinarijs vel delegatis.

Innotuit nobis. (laicus) hec cauſa erat inter laicos coram eccleſiaſtico iudice: q2 forte erat cauſa ſpiritualis. puta q2 de pecunia vel cenſu qui debebatur ratione iuriſpatronatus vel conſimilibus vel al's erat de foro eccleſie vt no.
1 ꝫ. de offi. deleg. ſignificantibus. ¶ †(Retenta) hoc non potuere ex iure ſibi deleg. cum nihil de hoc a papa eſſet eis cõmiſſum. ſcilicet de exequendo arbitrio. ſed partes prorogauerant iuriſditionem quod poſſunt de negocio ad negocium. vt nota. ꝫ. de offi. de lega. de cauſis. in negocio tamen commiſſo etiam ſi non proteſtaretur de retinendo iure dele. ꝑ quam in eos cõpromittitur tamen retinet quare enim expiraret cum iuriſdi. ⁊ reſcripta ſint ꝑpetua. C. de diuer. reſcri. reſcripta. ꝫ. de offi. deleg. ſignificantibus. arg. ſ. de preb. niſi eſſent. ſed ⁊ quod idem ſit ⁊ ſi in laicos compromittitur. ſatis expreſſe innuit iſta decre. cum non indicet iuſtam appel. ex eo qđ exequetur ſentẽtiam arbitri. ſed quia male fuerũt electi arbi. ¶ Sed põt dici qđ non ſuffeciſſet iuriſditionis retentio niſi partes conſenſiſſent quantum ad executionẽ arbitrij licet forte ſufficiant ad retentionem iuriſditionis deleg. ⁊ poteſt reſponderi rationibus in contrarium aſſignatis quia ſcientia arbitrorum non dꝫ mandari executioni ſua autoritate ſi partes conſenſerunt vnde ex vi compromiſſi ⁊ propter conſenſum partium ⁊ iudicis poterit executioni mandari. nec etiam eſt verum ꝙ partes committant executionem arbitrij. ſed papa iuriſdi. dedit ꝑ quaꝫ exequi poteſt. ſed tamen nõ poſſet niſi ordine iudiciario ſeruato.
2 ¶ † Partes poſſunt prorogare iuriſditionem vt poſſint etiaꝫ ſuper arbitrio executionem facere. vel potius intelligunt renunciare ne poſſint excipere vel iurare executioneꝫ ſicut renunciare poſſunt appellationi. ⁊ reliquo ordini iudiciorum. C. de temp. app. l. vlti. §. vlti. nec vꝫ ſi obijcias quod pactum partium qđ eas tantum obligat non dꝫ hanc iuriſditionem dare iudex: ſed reſpõdeo vt dixi: quia pactum partium quod inter ſe faciunt iuriſdi. non dat iuriſdi. ſed expreſſe eam prorogat. ⁊ etiaꝫ ipſe iudex ſm pacta ⁊ alia iura partium inter ipſas iudicare dꝫ vt ꝑalleg. l. j. C. de ap-
☞ pel. l. ſi. ¶ † Quidam tamẽ dicunt quod nec etiam partes poſſunt prorogare iuriſditionem alicuius delegati in eo quod arbitrium exequatur primo ea ratione quia arbitriũ non dꝫ executioni mãdari. C. de arbi. l. j. ſecundo ea ratione. q2 hoc non poſſunt ſcilicet exequi ſentẽtiam niſi ordinarij ⁊ delegati a principe. ff. de re iu. a diuo. in prin. multo ergo melius hoc poſſunt committere partes nec fuit hec ſola cauſa quare tenuit appellatio. ſ. quod incertus fuerit tertius arbiter: ſed exequi non poterat (alteri) ſi tertius nõ erat pñs hec erat ſufficiens cauſa quod non tenebatur arbitrio ſed ſi erat pñs ſtatur maiori parti. ff. de arbi. item ſi. §. vlti. ⁊ l. ſeq.
☞ ¶ † (Obſeruantiam) nota ꝙ cauſa gñalis aſſignata. ſcilicet q2 ad obſeruantiam huius arbitrij me cogitis ſub ſe comprehẽdit etiaꝫ omnes cauſas ex quibus arbitrium poteſt dici iniquum vel nullum propter iniquitatẽ ſnĩe vel q2 male ordinati ſunt al's arbitri
3 (ſtatutum). ff. de ar. item ſi. §. ſi in duos. ¶ † Et no. q2 ſm qđ ibi dicit. ſ. qđ ſi compromittiꝛ in duos. ita ꝙ poſſunt eligere tertium indeterminate non vꝫ: ſed ſecus ſi certam perſonam puta Ioã. ⁊ hoc hodie oſtẽdiꝛ per hanc decre. qđ etiam in arbitrium aliorꝫ nõ poſſit cõferri electio tertij. ⁊ hoc intelligo ꝙ in pactum nõ poteſt venire ab initio: q2 ſicut fundamẽtũ eſt malum. ſ. qđ incipit a diſſenſu. ⁊ ita nullum põt ſtare ſup edificiuꝫ. j. q. j. principatus. ff. de orig. iu. l. j. ſed ſi tantũ in duos eſſet compromiſſum teneret. ⁊ ſi poſt diſſentirent ꝑ iudicem cogerentꝛ eligere tertium. ff. de ar. iteꝫ ſi. §. principaliter. nam hoc fuit fundamẽtũ: ſꝫ in edificando interueniat impedimẽtum quod ꝑ iudicẽ remouetur. Item quando dicit a pri. ꝙ vel partes vel iudices poſſunt eligere tertiũ nõ poſſunt cogi arbitri eligere iſtum tertium ꝑ iudicẽ cum fungãtur in electione tertij autoritate partium que de iure non coguntur in arbitrũ cõſentire. ¶ Itẽ q2 ipſi qui eligere dñt tertiũ ſiue ſint iudices ſiue alij. ⁊ ſiue vnus ſiue plures preſumuntꝛ ſequi velle voluntates eorũ qui eũ elegerũt. ⁊ cũ eorũ volũtates ſint diſcordes. quia vterqꝫ preſumitur velle talẽ ꝙ ꝑ ſe ſentẽtiam ferat. ⁊ quẽ faueat ⁊ cõſentiat cũ illo arbitro qui pro ſe ſnĩam ferre volebat iuſte prouidit lex que hanc poteſtatẽ ſic tertiũ eligendi prohibuit in alium transferri partibus. ſed ꝙ iudex ipſos arbitros cogat eligere tertium. ⁊ bonũ eſt: q2 iudex bñ preſumitur ꝓcedere cum nõ autoritate partium: ſed iure fungatꝛ. ⁊ ipſi arbitri ꝓſumuntꝛ ⁊ bñ eligere ex quo nõ autoritate partiũ: ſꝫ a iudice vl' a iure coacti faciũt hoc ⁊ ideo qñ nihil eſt dictum a iure habeatꝛ qui cogatꝛ ꝑ iudicem. ſequẽs antẽ decre. nõ cõtradicit. q2 ibi mediatores fuerunt iudices dele. nõ arbitri nec legatus iuriſditionem ordinariam amiſit licet cõpromitterent in eũ. ⁊ qđ fuerunt dele. ex eo apparet quia eorum ſnĩam confirmat papa quod non faceret ſi arbitri eſſent. C.
4 de arbi. l. j. ¶ † Si obijcias quod pena cõpromiſſa ꝓbat eos arbitros: Rñ. hoc nõ eſt verum in ordinarijs vel dele. in quos cõpromittitꝛ: qui ſemper tenent iuriſditionẽ ſuam quouſqꝫ reuocetur. ff. de offi. pſi. legatus. ſ. de pbẽ. niſi eſſent. ſed hoc obtinet in his q nullã iuriſditionẽ habẽt ſup litigantes licet aliter ſint ordinarij tunc enim ſi promittatꝛ pena vel tractatus ſit habitus de eligẽdo eum in arbitrũ preſumatꝛ eum arbitrum trñ. ar. ff. de arbi. l. j. ſi ſeruus pluriũ. §. vl. ff. de arbi. litigatores. §. j. ⁊ iij. ff. de diuor. l. vl. al's ſi pena non permittatꝛ: tunc nec metu pene nec alio modo tꝫ ſnĩa vt res valeat potius ꝙ pereat. ſ. de verb. ſig. c. abbate preſumã. eũꝫ elec. iudi. ff. de re. du. quoties. vel dic bene licitum eſſe a principio cõmittere alicui quod aliquos eligat arbitros. ⁊ ſic intelligiꝛ pro xi. c. ⁊ de ele. in cauſis. ſed qđ a ptibus duabus electis tertius addiꝛ per iudicẽ vel ꝑ aliquos hoc non licet ratione ſupradicta. ſ. q2 malum eſt fundamentũ cõpromiſſi: ſed qñ partes ſuã poteſtatem dant arbitris vel alijs vt alios arbitros eligant nõ q2 diſſentiant ipſi arbitri: ſed q2 partes in eis plene confidunt: nec fundamẽtuꝫ habet malum nec aliqđ aliud malum. ideo vꝫ.

Cum a nobis. Petiꝛ ⁊ ſ. (exigebãt) nõ agebatꝛ de ſtatu mõachorum ſed de cauſis al's capellis dependentibus. ⁊ ꝙ eſt no. quaſi ex ea petebatꝛ: q2 mon. nõ eſſet liberũ ⁊ tñ cõ-
☞ promittiꝛ. de hoc no. ꝫ. eo. cũ tpe. ¶ † (Mediatorũ) ⁊ iſti mediatores ex quo receperunt recte arbitri ſunt. ⁊ ſunt cogẽdi arbitrari ff. de arbi. l. iij. §. j. ⁊ l. item ſi. §. põponius. melius dr qđ ſunt del. vt no. ꝫ. proxi. decre. (mediatorum). ꝫ. eo. c. pri. cõtra. ſolu. ibi (cõfirmamus) de voluntate partiũ. alioquin non cogetꝛ quis ei ſtare niſi pene metu. C. de arbi. l. j. imo. ⁊ ſine voluntate partium. quia iudi. delegati ſunt. vnde eorum ſnĩa tenet.

Compromiſſum. (caueatur) imo etiã ſi caueatur ⁊ de heredibus vnius partis non alterius non valet. ff. eo. ſꝫ interpellatur. §. ſi ab altera.

¶ Explicit liber primus.

¶ Incipit liber ſecundus. De iudicijs. Rubrica.

Dequouultdeo. ſupple ita ſt atutũ eſt. (Eum). ſ. quouultdeum (introduci) id eſt aduocari vbi accuſaretur. (Interrogatus) ad hoc valet interrogatio ne poſt eum ſcilicet conſilium coram quo accuſabatur recuſet. iij. q. iij. offeratur. ꝫ. de offi. delega. ſuper queſtionum. vel ex abundanti fuit hec interrogatio. (Promiſerat) ideꝫ eſt ſi non promiſiſſet ei quouultdeo (Epiſcopatum) ſed redditus epiſcopales ſibi auferri debent ſ. de app. paſtoralis. in ſi. (Exitum) quando erat lis cõteſt. ſ. vt lit. non conte. quoniam accedens. i. niſi per annum duraret in excõicatione. xj. q. iij. rurſus. ⁊ no. ꝫ. de eta. ⁊ quali. cum bone.

Decernimus. vt laici. (Tractare) ſcilicet ſuo nomine tãquã ius habentes in eis. x. q. j. c. j. ſi. ⁊ iij. nomine autem eccleſie tractare poſſunt. ꝫ. de ſin. c. vno. ſed nec generalem adminiſtrationem ⁊ principalem habere poſſunt laici. ⁊ maxime de ſpiritualibus vel de iuriſditione ſuper clericos (Prelati) arg. qđ prelati ſunt iudices ordinarij. de hoc nota. ꝫ. de offi. ordi. cum ab eccleſiarum. ⁊ c. quanto (Iudicio) id eſt autoritate. conſilium autem requirere poſſunt.

Quanto. (connexa) cauſa iuriſpatronatus nõ dicitur mere ſpiritualis. q2 a laicis poſſidetur ſimiliter ⁊ ius funerandi. ff. de mor. infer. l. j. tamen dominium ſepulchrorum nõ pertinet ad eos inſti. de rerum diui. §. nullius.

At ſi clerici. (iudice) niſi ſuper hoc eſſent infamia reſperſi. tunc eniꝫ niſi ſe purgarent poſſent puniri. ij. q. j. multi. vel ibi loquitur de laicis (Confeſſio) que exigantur vt cõfeſſio preiudicet no. in ſum. C. de confeſ. (Iudice) repete que diximus. ꝫ. de elec. ꝑ inquiſitionem. ¶ (Deponi) tamẽ diſtingue in modo agen-
☞ di. ſ. de ſimo. dilectus. ij. ¶ † (Minora) minora dicimus omnia in quibus non eſt eis prohibita diſpenſatio. nam in alijs omnibus diſpenſare poteſt. ſ. de ſent. excõ. nuper. nam in hereſi diſpenſat. l. diſt. preſbyteros. dic vt no. ꝫ. de tempo. or. dilectus. (Peractam) vel partem. lxxxij. di. preſbyter. (Contritione) ſufficienti. alias ſecus. xxj. q. v. ſi quis cuiuſlibet. xvij. q. iiij. attendendum. ⁊ c. ſi quis deinceps (Seculari) niſi ſit incorrigibilis. ſ. eo. cuꝫ ab homine. iij. q. iiij. clericus. xj. q. j. ſi quis.

1 ¶ In queſtione feudi coram paribus curie agi dꝫ.
2 Que actio ſit intentanda cõtra dñm qui non expectato iudicio pariũ expoliauit vaſalliũ. ⁊ ad quẽ appellatur in cauſa huiuſmodi feudatariorum. in nu. 3.
4 Pares curie debent ſeruare in iudicando ordinem iudiciarium cum ſint ordinarij.

5 Cum de iniurijs vel de feudo in dñm vel aliũ cõmiſſis agiᷓ coraȝ
domino vel paribus agendũ eſt.
6 Nunꝙ cũ agitur condictione ex.l.feudorũ alia pena niſi amiſſio
nis feudi imponenda eſt.
7 Queſtio an ſit res feudalis ꝓcedere dȝ vbi agiᷓ rei vendi. vel alia
act.p quã ius feudi poteſt in iudiciũ venire.

CEterum. (promulgatur) ab ordinarijs aliis
petentibus eas poſſeſ. vt feudum.
1 ¶ †(Parati) ſi queſtio feudi inter dñm ꝛ vaſallum
vertiᷓ confitentẽ feudalẽ rẽ ad quaȝ agiᷓ. ſcilicet vt de
ea reddat tributũ. vel aliud ſimile corã paribus curie agitur hoc
ſaluo qꝺ ſi pares grauarẽt eccleſiã poſſet appellare ad ꝓximũ ſu
periorẽ vel ad papã.ij.q.vj.romanã.ſi quis noſtrum. ¶ Alij con
tradicunt dicẽtes ꝙ tantũ ꝓximus ſuperior appellabiᷓ etiam ſi
2 ſit laicus. ¶ †Sed quaſi ſi dñs nõ expectato iudicio pariũ expo
liauit vaſallũ ſi fuerit vaſallus laicus conueniet dñs coram pari
bus curie interdicto vnde vi ſi vis armata fuerit ꝓpter honorem
dñi ac.in factũ vel alia actione.ff.de vi ꝛ vi ar.l.j.§.interdictũ hoc
a 4 etiã ſi aũt fuerit[a] clericus expoliatus ſtatim ſpoliator p iudicem
eccleſiaſticũ eſt cogendus reſtituere clerico quod rapuit. quia ſa
crilegus eſt qꝺ crimen eccleſiaſticum eſt.xvj.qꝺ.j.in canonibus. ꝛ
etiam ſi dubium ſit de ſpoliatione. tamen cognoſcat eccleſia arg.
xxiiij.q.iij.ſi quis de po. ¶ Alij dicunt coram ordinario rei nõ co
ram domino ſemper agendum ad reſtitutionem interdicto etiaȝ
ſi laicus ſit expoliatus.j.titu.pꝛoxi.ex parte. ꝛ forte hoc eſt melius
ꝗuis poteſt dici illam decre. habere locum qñ alius quam domi
nus ſpoliauit vel dic vt in glo.quidam. ſi vero inter duos vaſal
los ſit cõtrouerſia. qꝛ vnus vendicat ab alio rem. qꝛ dicit quod in
feudo ſuccedere dȝ vel alias dicit ad ſe pertinere. alius autem ne
gat vel dicit ſe habere ius in re feudali quam alius tȝ. qꝺ ius eſt
ſibi conſtitutum de conſenſu tam domini ꝙ feudatarij quorum
conſenſus requiritur. quia vtriuſqȝ intereſt. tunc etiam ſi vterqȝ
dicit ſe habere ius ſuum feudi. ſiue ius ab eodem domino. coram
domino feudi agendũ eſt vt hic. ſi auteȝ actor vel reus dicit ſe nõ
habere ius in re illa ab eo queȝ aduerſarius dicit dñm. tamẽ ipſe
cognoſcet an res ſit feudalis coram quo citatio facta eſt ſed non
diffiniet ſuper hoc. ſ. an ſit feudũ vel nõ. ſed an ſua ſit iuriſditio.
ff.de iudi.ſi quis ex. alij tamẽ dicũt qꝺ nõ dȝ eſſe iudex qꝛ dicitur
dñs. C.ne quis in re ſu.l.j.ff.fami.erciſ.l.ſi per. ſed corã ordinario
rei agetur. ꝛ fallit hec regula.ff.de iudi.ſi quis ex. ſed reus põt ex
cipere coram ſuo ordinario ſi ibi conueniaᷓ: qꝛ iuriſditio pertinet
ad dominũ. Et ſi voluerit ꝓbare poterit qꝺ ab eo tȝ in feudũ qꝺ
ſi ꝓbauerit remittitur ad eum.j.ti.pꝛoxi.ex tranſmiſſa. ꝛ.c. veruȝ
ꝛ hoc intelligo verũ vbi vẽdicat rem nulla expreſſa cauſa qꝛ quan
do in gñe petit omne dñium qualecũqȝ ſit etiam ſi feudatarium
ſit in iudiciũ deducit.ff.de exce.rei iu.l.ſi mater.§.eadẽ. ſed ſi dice
ret vẽdico talẽ rẽ qꝛ queſiui dñiũ p pſcriptionẽ vtile ꝛ directũ vel
per emptionẽ a dño: tunc forte non poſſet reus excipere de feudo
coraȝ ordinario: qꝛ nec poteſt iudicare niſi ex ea qua petitur. ꝛ ita
non iudicabit de feudo argu.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.pe.§.vlti.C.
ad.l.cor.de ſic.l.j. ꝗuis dicant quidam ꝙ etiam ſi exprimat vendi
tionem vel preſcriptionẽ quod etiã tunc ius feudatarium dedu
cit in iudiciũ. ſed hoc nõ patitur illud verbũ directum vel etiam
qꝛ qñ agiᷓ actione in rẽ expreſſa cauſa. dñiũ ex ſola cauſa expreſſa
venit in iudicium.ff.de excep.rei iudi.ſi mater. ꝛ ideo ſi exprimaᷓ
cauſa recte opponitur exceptio corã ordinario. qꝛ res non eſt feu
dalis. ꝛ idem dico ſcilicet agendũ corã dño feudi ſi pſonali actiõe
agiᷓ ad rem quã vterqȝ feudalẽ cõfiteᷓ. ꝛ eodẽ modo ſi reus conuẽ
tus coram dño neget rem feudalẽ eſſe nõ agetur hec queſtio vſqȝ
quo dñs vel actor ꝓbet corã iudice ordinario eam feudaleȝ. quia
preiudicialis eſt arg.j.ti.pri.ſi clericus. argu.inſti.de ac.§.preiu
dicium. ¶ †Sed quid dices. ſi feudatarius aliĩ cõceſſit aliquam
b partem feudi vel aliquod ius in feudo. Rñdeo ſi conceſſit in feu
dum fiet ſub eo quod faciendũ diximus ſub primo feudatario. vt
ſ. ſi aũt nõ in feudo dicit ſe hr̃e coram iudice ordinario agi debet.
3 ¶ †Sed quero ad quẽ appellabiᷓ. Rñdeo ad dñm in caſu ſuo ꝛ
partes in caſu ſuo ordinariã iuriſditionẽ haberi ſibi cõceſſam le
ge federici in cõfeſſione feudorum. de feu. non alie. imperialem ꝛ
ideo ab eis appellabitur proximus ſuperior dñs feudi. ꝛ ſi nõ ſit
ibi dñs ꝓximus ſuperior dñs feudi. appelletur iudex ordinarius
in cuius territorio eſt res feudalis de qua agitur. C.de iudi.l.vlt.
Si autem agitur de iniuria quam paſſus eſt circa fidelitateȝ vel
capitula fidelitatis vaſallus a domino vel econuerſo appellabiᷓ
iudex ordinarius rei. argu. qꝛ appellationes gradatim ſunt faciẽ
de.ij.q.vj.anteriorum. vel dic qꝺ ſuper hoc appellabiᷓ iudex or
dinarius ſub cuius iuriſditione res ſita eſt: etiam ſi agatur de in
iuria facta in re feudali. puta interdicto. vnde vi. vel alio ꝯſimili.
¶ †Si autem agant de iniurijs non in rebus feudalibus factis
ſed extra non agent ſub dño ſed coram ordinarijs. ꝛ eodem mo
do ſi agaᷓ contra dñm de iniuria facta extra rẽ feudalẽ vel nõ tã
gentẽ fidelitatẽ quam dño promiſit. vel ecõuerſo non ageᷓ coram
dño niſi agãt inter ſe ad amiſſionẽ feudi. ꝛ hoc in libello debet cõ
tineri. Tunc enim corã paribus agiᷓ. qꝛ agitur in rem. ſ. ad rẽ feu
dalẽ recuperandã. vel ad ius quod ibi hȝ dñs penitus admitten
dũ. ꝛ ſi appellabitur: ad ordinarium dñi appellabitur. argu.ff.ad
muni.municipes.§.vl. nec poſſunt litigantes etiam vtriuſqȝ con
ſenſu dominũ dimittere.arg.j.ti.pri.ex trãſmiſſa. dominus auteȝ
ꝛ vaſallus licite poſſunt iudiciuȝ pariũ dimittere: qꝛ ibi nulli fit
preiudicium: quia ſi dñs non habet pares ſuccedent arbitri ad ſi
mile iudicium ſuſceptorũ.j.de app.cũ ſpeciali. ꝛ.xj.q.j.ſi clericus
aduerſus. ¶ Itẽ nõ credimus omnes vaſallos vocandos vt iudi
cent: ſed ex paribus vaſallis dominus vnum eliget ꝛ vaſallus al
terum ar.ij.q.vj.placuit. ¶ †Alij dicũt quod ipſi pares tantum
eligẽt ex ſe duos vel quem voluerint: qꝛ ipſorum eſt iuriſdictio a le
ge data ꝛ eam poſſunt quibus volunt mandare. argu.lxiij.diſt.c.
ij. ꝛ.iij. ꝛ in multis alijs.c. eiuſdeȝ diſt. ꝛ ſe. ꝛ dicuntur pares. quia
omnes ſunt vaſalli. vel qꝛ ſimiliũ eſt cauſa cõmunitates debẽt eſſe
4 pares. vel qui ſimilia feuda habẽt. ¶ †Itẽ ordinem iudiciarium
ſeruabunt cum ſint ordinarij. ſi autem inter dominũ ꝛ vaſallum
vel inter vaſallos agitur perſonali actione ꝗ non ſit de iure feuda
li. ſed agitur circa rẽ feudalem puta pignoratitia vel depoſiti vel
alias etiam de re in feudo conceſſa. ſemper coram ordinario agi
tur. Alij cõtra. ſed dicunt quidam ꝛ ſi ad rem feudalem agitur. ꝛ
hec ſunt vera vbi tantuȝ eſt dñs feudi. ꝛ nõ eſt iudex. vel vbi certa
res eſt infeudata ꝛ non iuriſditio. quia ſi iuriſdictio ſit infeudata
tunc ipſe cognoſcet de omnibus cauſis etiam ordinario iure.
¶ †Item ab eo appellabitur iſte ſuperior qui iuriſditionem in
feudauit: ꝛ tales ſunt epiſcopi abbates duces comites ꝛ barones
ꝛ omnes alij qui iuriſditionem habent ab Imperatore ꝛ alijs.
5 ¶ †Item ꝗdiu parati. quidã dicũt ꝛ forte nõ male qꝺ qñcunqȝ
agiᷓ de iniurijs vel de feudo in dñm vel aliũ cõmiſſis ſi agimus
iure feudali vel cõdi.ex.l.feudorũ: agẽdũ eſt corã dño vel paribus
nã cũ alio iure dñs feudi nõ habeat iuriſditionẽ ſup vaſallũ: niſi
lex feudorũ cõcedat niſi ex illa.l. agaᷓ ſub eo: aliter agi non põt ſi
autẽ talis ſit caſus qꝺ nõ poſſit agi conditione ex.l.feudorum. co
6 ram ordinario agẽdũ eſt niſi ambo nitanᷓ iure feudi. ¶ †Et no.
qꝺ nunꝙ vel raro ſi agaᷓ cõditione ex.l.feudoruȝ. imponiᷓ pena
alia niſi amiſſionis feudi vel alia ſup re feudali. ſi autem coram
ordinario agiᷓ ꝛ iure cõi. ꝛ pena.l. ſiue corporalis ſiue alia impo
nitur. ¶ †Item vbicũqȝ agitur de re feudali ſiue vendicatione ſi
ue interdicto vel alias inter duos intendentes tñ iure feudi. tñ
coram dño agiᷓ vt hic. ꝛ illa decre.j.ti.pri.ex parte. non obſtat. qꝛ
7 dña ibi nõ iure feudi ſed dotalitꝰ iuuabatur. ¶ †Item dicunt q
dam quod hec queſtio an ſit res feudalis debet precedere vbi agi
tur rei vendica. vel alia actione per quam ius feudi poteſt veni
re in iudicium: ꝛ prius hec lis terminabitur. ꝛ hoc ipſo quod ne
gat ſe non in feudo tenere ſi quod ius feudi habebat amittit ar
gu.viij.diſtinctio. quo iure.ff.de rei vendi.l.fina. (Quãdiu) para
ti. ſi enim dominus malitioſe differat procedere: tunc coram ordi
nario agetur.

DIlecti fi. (Subtiliter) no. ſubtilitates ſȝ ca
nones reprobari. ꝛ idem quandoqȝ
ſm leges.ff.ad leg.aquil.ita vul.§.vlt.ff.qui.mo.pig.
vel hypo.ſol.ſicut.§.ſi debitori.ff.de religioſis. ſunt p
ſone.ff.man.ſi fide.§.quedã actio. arg. actiones nõ ꝓponẽdas ſm
canones.j.de do. ꝛ contu.c.j. ꝛ.C.ſi per vim vel alio modo.l.j.ʒ.j.
de mu.pe.c.j.xj.q.j.experientie.j.depo.grauis.ſol. ſm canones di
cimus nõ eſſe ꝓponendã actioneȝ. ſed ſi ꝓponatur ꝛ inepta non
obtinet qꝺ petit.j.c.examinata. ſm legem ſemp ꝓponenda eſt.ff.
de admi.tu.quoties.§.j.inſti.de act.in prin.

INtelleximus. (Per alium).j.de pba.
poſt ceſſionẽ. contra ſol.
hic ſpeciale eſt in reo propter cauſam que hic ponitur
idem etiaȝ videtur in actore quod in cã abſolutionis:
vel vbi agetur de iniuſta excõicatione.ʒ.de offi.deleg.cũ cõtingat.
ꝛ in alijs cauſis quas agere pmittiᷓ poſſit cõſtituere procuratorẽ
b melius[b] eſt enim quod cãm agat per alium ꝙ per ſe: per alium ſi
poteſt ꝛ vult alioquin per ſeipſum.

CLerici ꝛ infra. (dicant) auc. vt clerici
apud ꝓprios.§.vlti.j.
de iura.calum. inherẽtes qñ (traditur).xj.q.j.c.j. ꝛ.ij.
(conſuetudinis) de hoc no.ʒ.de conſue.in prin. ꝛ.c.ſi.

CAuſam. (Fratres monachos) ſcilicet dulmẽ.
ꝛ qui morantur in eccleſia cathedra
li ingrediantur. de hoc no.ʒ.de reſcrip.edoceri (valeat)
ꝛ iuſte: qꝛ cum eſſet negocium conuentui commune ꝛ
epo: non licuit conuentui ſine epo agere: vel dic ꝙ erat grande ne
gocium vnde ſine autoritate epiſcopi agere non poterãt.j.de his
que ſi.a prela.quanto.

1 ☞ An ſufficiat depoſitio pro crimine clerici.

CUm non ab homine. (Depo
nenduȝ
eſt) argu.ʒ.eod.at ſi clerici. C.vt ſe.l.vl. ꝛ.C.de ſpo.l.ij.
1 ¶ †(Deponẽdũ eſt) vbi cleric[9] deponiᷓ p crĩe ſufficit
depoſitio

a ¶ Si aũt fuerit ad hoc dictũ Inno. adde ſe
ſy. ꝛ ibi no. per
ipſũ i.c.eccleſia
ſcẽ Marie.co.
iiij. in princ.ʒ.
de conſtitu.

b ¶ Melius eſt. vide ꝙ hoc re
fert ꝛ ſequitur
Car.i ꝯſ.xlvj.
incip. vĩ qꝺ di
ctus.l.in ſi.

depoſitio.ꝫ.eo.at ſi clerici.niſi enormitas crīs aliud inducat.ſ.de
ſal.ad ſal.iiij.q.iiij.clericus.xj.q.j.ſi qs ſatis vel niſi ſit īcorrigibi-
lis:quo caſu eſt ꝓcedendū vt hic dr.ꝯtumax vero primo excōicat
poſt ſi eſt incorrigibilis anathematizat ⁊ poſt deponit.lxxiiij.di.
honoratus.xxxiiij.diſt.quorūdā.(Excōicari).i.minori excōicatio
ne.(Anathematis).i.maioris excōicationis.

Qualiter. (Scdm formā).i.qȝ mediante iuſti-
tia procedāt.R.notat.ꝫ.de reſcri.cā.
Sicut nō tñ tenebit interdicto.ff.de vi ⁊ vi ar.cū a te.
ſ.de reſti.ſpol.cum ad ſedē.(Terminet) autoritate
pſentium lrāꝝ nō pteritarū cū de hac pſona nō faciāt mētionē
quidā tñ dicūt ꝙ autoritate precedentiū lrāꝝ ꝓcedēt in odium
rapine.ſimile.ꝫ.de ali.in.mi.cau.ſa.c.j.hic autē nunꝗ intelligas
qȝ in cā cepta cōtra ſpoliatorē etiā ſi lis ſit cōteſt.⁊ ēt in cā cōclu-
ſum qȝ ſola ſnīa ferēda reſtet ita ſnīa ferat cōtra ſucceſſorem cū
hoc interdictum.ſ.vnde vi perſonale ſit.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§. pen.
imo ſi reali actione ageretur oporteret quod noua actio intenta-
retur cōtra nouum poſſeſſorem.ar.op.ff.de peti.here.l.pe.⁊ de rei
ven.is a quo.⁊.l.ſeq.ff.de re.iu.in ſum.§.ſi.niſi forte eſſet heres in
quem bene daretur actio poſt lit.conteſt.ff.de rei vē. ſi is qui.⁊.l.
ſi autem.§.j.⁊ hāc decre.intelligimus ita qȝ oportet eum a capi-
te incipere agere contra ſucceſſorem ⁊ non agetur contra ſucceſſo
rem interdicto vnde vi:niſi ſcienter accepiſſet a ſpoliatore.ſ.de re
ſti.ſpo.ſepe.⁊ forma priorum literarum talis erat quod poſſeſſo-
rio ⁊ petitorio agi poterat ſiue peti.imo ⁊ ſi in literis non conti-
neretur de vtroq;.tamen agi de vtroq; poterat.ſ.de cā poſſeſ.c.j.
ſ.de ſeque.poſ.c.j.vbi not. Quidam tamen dixerunt qȝ ſi ali-
quis agat petitorio contra aliquem ſuper aliqua eccleſia petēdo
eam quod ſucceſſor debet litem ceptam proſequi:⁊ ſi non habet
ſucceſſorem propter litem vel propter timorē tunc epūs vel alius
ad quem pertinet proſequatur litem:vt nota.ſ.de reſti.ſpo.olim.
ſed nobis hoc non placet:qꝛ illud haberet locum ſi nomine eccle-
ſie ageret vel defenderet.puta ſi peteret aliqua poſ.eccleſie ⁊ alius
nomine eiuſdem eccleſie ipſam eccleſiam ⁊ poſſeſſionem defende-
ret.ſed hic neuter nomine eccleſie agit.non enim transfertur pro-
ſecutio litis de perſona in perſonam niſi in heredibus vel vniuer
ſalibus ſucceſſoribus.C.de acqui.here.l.ſi.ff.de acqui.poſ.pompo
nius.§.cum quid.vel in dominis qui per procuratorem agunt.ff.
de procu.in cauſe.vel a filio in patrem. Idē videtur ſi reus mo
ritur poſt litem ceptam etiam ſi conſtaret de meritis cauſe nō eſt
contra.C.de adul.q̄uis.qꝛ ibi loquitur vbi abſente accuſatore cō
ſtabat de crimine per confeſſionē accuſati quod non dꝫ relinqui
impunitum etiā ſi accuſator nollet.ſ.de collu.dete.crimina.imo
plus videtur qȝ ſi ſententia lata eſſet pro aliquo.⁊ poſt ſentētiā
moreret reus qui condemnatus ad reſtitutionē eſſet poſt mortē
non mandabitur ſnīa executioni niſi premiſſa ſummaria cogni-
tione ſi ſit aliquis qui velit aliquid dicere cōtra eā.ff.de re iudi.
a diuo.§.ſi iterum.⁊.§.ſeq.ſ.de teſti.veniens.ij.

Cum veniſſent. (Per alios) q̄ p nos
condentis eni meſt in-
terpretari.ſ.de ſentē.excōmu.inter.ff.de pre.ſti.in pro.
(Iudicari) directe.nā indirecte pōt.ſi queratur an
ſine vera vel falſa priuile.incidēter. Itē ſi querat an ualet cām
poteſt cognoſcere iudex.⁊ eis non obſtātibus iudicare ſup q̄ſtiōe
ſibi ꝓpoſita ita qȝ priuile.nō faciāt mētionē.arg.C.de iudi.quo-
ties.C.de ordi.iudi.l.j.vel dic nemo pōt iudicare ſup priuileg.ſe.
apo.i.vbi agit de iure ſe.ap.vel de emptione vel interpretatiōe tñ
ꝓhibet.ſ.cum de ipſorum verbis dubitatur.

1 Denūciatio euāgelica q̄ ſit ⁊ qualiter vtēda ⁊ qs ad eā tenea
tur ⁊ q teſtes in ea admittant habes nu.2.⁊.3.
4 An denūciatio iſta habeat locū in re temporali.
5 Legitima monitio.ꝓcedere dꝫ anteq̄ quis denuncietur.
6 Conſue.⁊ priuile.inuicem pariſicantur.
7 Fracte pacis ⁊ periurij crimen ptinet ad iudiciū eccleſie.

Nouit ille. (Si peccauerit).ij.q.j.ſi peccaue
1 rit. †(Regulā).ſ.admonendo
quedam denunciatio eſt euangelica de qua hic loquit
⁊.ij.q.j.ſi pec.⁊ in iſta hoc modo procedendum eſt.qȝ
ſi quis priuatim ſcit peccatum alicuius priuatim contra illū de
bet proſequi mandatum euangelij.⁊ tandē in priuato debet eum
habere ꝓ ethnico ⁊ pu.⁊ bene habes in palle.c.ſi pec.⁊.xlv.diſtic.
ſed illud non ocioſe. Si autem peccatum eſt manifeſtum tunc
manifeſte debet proſequi mandatum euangelij denunciando cri
men eius iudici ⁊ probando per teſtes.⁊ tandem poſt ſententiā
eccleſie dꝫ eum habere pro ethni.⁊ pub.publice etiam ſi non eſſet
excōmunicatus.ſ.vt nō habeat familiaritatem cum eo ſed non te
netur eū vitare in oratione nec in menſa:nec in alijs hmōi.⁊ hāc
denunciationem poteſt proſequi etiā ille cuius intereſt ratione
rei familiaris:vt hic.⁊ etiā petere quod ſua intereſt ⁊ dicere vt cū
nō poſſit agere penitentiam niſi ſatiſfaciat qȝ reddat ⁊ quod ſibi
dꝫ.xiiij.q.vj.ſi res.⁊ hanc denunciationem debet precedere moni
tio.vt hic.⁊ videtur ꝙ in hac denunciatione non ſit neceſſarius

2 ordo iuris.ſ.de do.c.j. †Quidam tamē dicunt ⁊ forte non ma-
le qȝ vbi quis per denūciationē ſuum intereſſe dꝫ cōſequi quod
tunc ordo iudiciarius eſt ſeruādus.⁊ hoc eſt tutius.qꝛ illud ſerua
re nō pōt nocere.ad iſtā denunciationē non credimus aliquem te
neri niſi ſicut tenetur ad alia opa charitatis.niſi ſit talis ad quē
ratione offi.⁊ cure hoc pertineret.xxiij.q.iiij.duo ad denunciatio
nem hāc omnes infames ⁊ minores ⁊ mulieres credimus admit-
3 tendos niſi permaneant in crimine. †Ad teſtimonium autem
in denunciatione:dicunt quidā qȝ ijdem admittuntur:⁊ hoc ſa-
tis dici poteſt vbi ſola penitentia de crimine queritur ⁊ nō aliqȝ
temporale neq; directe neq; incidēter:qꝛ tunc tantū alij legitimi
4 teſtes admittendi ſunt. †Itē dicimus[a] qȝ iſte modus agendi
a habet locum vbi aliquod temporale in quo eſt reus naturaliter
obligatus debet dari vel fieri.etiam ſi ad illud petendū nulla cō-
petat actio ciuilis vel canonica:vt quando quis iurauit dare vel
facere ſine ſtipulatione locū habet denunciatio:vt hic.⁊ eſt idem
in omnibus alijs que debēt dari vel fieri.⁊ peccat qui ꝓmiſit ni-
ſi promiſſum impleat:vt hic.vbi dicit ꝙ ad papā pertinet de om-
ni peccato mortali quemlibet corripere.ad idē.xxij.q.ij.ne quis.⁊
q.v.hoc videtur.⁊.ſ.de iuſti cum veniſſent.eſt ⁊ alia denunciatio
que dr canonica.ſed tñ ortū habet a lege vete.teſta.que eſt de cri-
mine nō cōmittendo.ſ.vt ab eo deſiſtatur.⁊ de hac denūciatione
loquitur.ſ.de deſpon.impu.ad diſſoluendū.xxij.q.v.hic videtur
hec autē denūciatio canonica habet locum nō ſolū ſuper crimini
bus ꝑpetratis ſed etiā perpetrandis.ſi crimina perpetranda re-
cipiunt augmentū ꝓpter multiplicationem actuū vel ꝓpter cō-
tumeliā iniurie:ſicut eſt qñ aliquis perſiſtit in illicito cōtubernio
vel qñ pſiſtit in iniuria ⁊ rapina. ⁊ de hac denunciatione loquit
ſ.de iureiuran.quēadmodum in fin.⁊ in hac eadem dicimus que
in ſuperiori.niſi quia ad hanc dicimus quoſlibet teneri ſi credūt
proficeret ſuam denūciationem ⁊ denunciantibus non eſt nimis
graue eos denūciare.⁊ ſic loquit.xxij.q.ij.ne quis.⁊.q.v.hoc videt
⁊.c.preal.anima.nimis aūt graue eſſet denūciātibus ſi ꝓpter hoc
deberēt a ſuis negocijs deſiſtere.vel ſi propter hoc deberēt vel ini
micitias vel pericula aliqua incurrere.lꝫ enim denunciare bonū
opus ſit.non tamen tenemur ad idem preciſe ſicut nec ad alia bo
na opera niſi in caſu pdicto:⁊ qñ ſic offert ſe opportunitas ſicut
dictū eſt:qꝛ qñ ſic offert ſe opportunitas eſſet peccatū negligētie
niſi denunciaret crimen cōmittendum:ſed non ita eſſet crimē ne-
gligentie imputandum ſi cōmiſſum crimen qȝ iterationem non
reciperet nō denūciaret:q̄uis ⁊ de illo dici poſſit qȝ tanta poſſet
eſſe denūciandi opportunitas ⁊ tanta credulitas ꝓficiēdi qȝ ali-
qȝ peccatū eſſet nō denūciare:lꝫ nō tm̄ ſicut eſt tacere in denūciā-
do crimen cōmittendū. De alia etiā denunciatione mentionē
faciunt canones ⁊ leges que non eſt modus agendi.ſed precedit
actionē vel denunciationē.⁊ de hac denunciatione loquitur.ij.q.
vij.qua propter.⁊.c.ſeq.⁊.c.accuſatio.⁊.ſ.de accu.c.ſi. ⁊ de calum.
c.ſi.⁊ in multis alijs eſt facile inuenire exemplum de tali denun-
ciatione ꝙ tā in decreta.q̄ in decreta.⁊ in auten.vt iudi.ſine quo
ſuffra.§.ſi quis.§.neceſſitatem.⁊.§.ſe.⁊ de hac modicum agimus
5 qꝛ non eſt p ſe modus agendi. †(Sufficientem) videlicet ꝙ nō
preceſſit legitima monitio vel qȝ denunciator ſit criminoſus.iij.
q.vij.iudicet.vel alia cauſa iuſta.⁊ ex hoc colligitur ꝙ in fine non
mādat cognoſci de cauſa principali.ſed an denūciatio ſit admit-
tenda(de feudo) directe.ſecus indirecte:quia non pōt agere peni
tentiā ſi non reſtituat.vj.q.j.illi qui.xxij.q.ij.predicandū.xxiij.q.
iiij.ecce.xiiij.q.vj.ſi res.(Spectat) ſcḋm diſtinctionem quam no.ꝫ.
eo.Ceterum(iuri) illi.ſ.quo cauetur qȝ dominus vel pares debēt
eſſe iudices:vt nota.ꝫ.eo.ceterum(Priuil.) Forte enim rex An-
glie habebat priuil.a rege Francie qȝ non iudicaretur per ipſum
tanquam per dominum:ſed per communes eorum iudices:vel p
alias certas perſonas communiter electas.idem eſſet ſi ſuper hoc
6 ſpecialem conſuetudinem haberet. †(Conſuetudinem) nota.
pariſicari conſue.⁊ priuil.ix.q.iij.conqueſtus.lxiiij.diſtinc. quia.
Item mo.conſuetudinem dare iuriſditionē.ꝫ.de arbi. dilec.
(Valentinianus)lxiij.di.valētinianus (Theodoſius).xj.q.i.qui
cunq; valet.(Theodoſius) quomodo legem abrogatam indu
cit cum deberet puniri.C.de ve.iu.enu.l.vl.Reſpon. licet ius ciui
le ſit ſublatū:tamē neceſſe eſt ſcire.vij.diſt.fuerunt ⁊ inſup ratio
remanet.ff.de ca.mi.cas.Item eccleſia poteſt pro ſe inducere legē
b q̄uis non valeat contra ſe vel melius[b] priuile.fuit eccleſie conceſ-
ſum:vnde hoc adhuc hodie durat(Petitor) de quo minus vide-
tur quam de reo cum fauorabiliores ſint rei quam actores.ff.de
reg.iur.fauorabiliores.(In initio litis) ante lit.conteſt.(Decur-
ſis) poſt lit. conteſta. ante concluſionem(Peroratur) id eſt cum
allegatur(Sermone) id eſt rationibus vtriuſq; partis vel ratio-
ne(Ex deo) dicente petro.quodcunq; ligaueris ⁊c.ꝫ.de maio.et
obediē.ſolite(Mortali) directe vel indirecte.ij.q.j.multi.ff.de pe
ti.heredita.hereditas (Pacem).ꝫ.de treg.c.j.xxiiij.q.iij.ſi quis
7 romipetas. †(Iuramenti) nota. crimen pacis fracte ⁊ periu-
rij directe pertinere ad iudicium eccleſie.vt hic. idem in crimine
ſimonie.ſacrileg.vſurarū.hereſeos.ſeparationis matrimonij ad

a Itē dicimus. addō qȝ h̄ dcm̄ inn.refert ⁊ ſe-
quit fely.i pe. greg. col.vj.v̄. ⁊ ex iſto reme-
dio quē vid.⁊ l.c.q̄ i eccliarū col.xvj.v̄. ſcḋs
caſus.ꝫ.d ꝯſti.

b Vel melius. hic alle.fely.in c.j.ꝫ.d ꝯſti.co.
v.v̄.ali⁹ caſus. ⁊ adde alex.de imo.i ꝯſ.ccix.
col.iiij.v̄ſ.nec ad h obſt.in.ij. vo.⁊ addō pau.
de ca. i ꝯſ.ccc-xvj.icip.viſo ⁊ examinato ſcḋm
nouiſ. impſſio nē i pte ātiquo rū.col.iij. poſt
me. vbi dicit p hoc ꝙ iperator nō pōt reuoca
re legē ſuā in ꝓiudiciū ſibi non ſubditi.⁊
idē fely. i.c.q̄ i eccleſiaꝝ.co.xj. poſt pn. ⁊ addō
ēt pau. de ca.i ꝯſ.cclxxxix. in ſcḋa pte ꝯſilio
rū nouorū ſcḋm vltimā īpreſſio nē.ici.ꝯſilium
ꝓſuppoſito ſine ꝓiudicio. co.j. vbi tꝫ ꝙ lꝫ pa-
pa poſſit tolle re iꝰs canoni- cū in ꝓiudiciū
ſubditoꝝ ſuoꝝ tñ illud nō pt tollere i ꝓiudi-
ciū laicoꝝ. ⁊ h dcm̄ Innoc.h refert ēt fely. i
c.eccleſia ſācte Marie.co.xx vj.v̄ſ.p prima
opi.ꝫ.de ꝯſti.⁊ addō qȝ h dcm̄ Inn.dicit ſin-
gulare Car.in ꝯſ.lxxxv. ici.p miſſione princi-
palr.col.ſi.v̄ſ. alia vero lect.

thorum propter adulterium.xxii.q.i.c.pe.xii.q.i.nulli liceat(De plano)in modum denunciationis.(Querimonia)an ſit denunciatio admittenda.(Exceptio.)Contra denunciationem eniʒ admittitur exceptio criminis ſiue proſequatur ſuam iniuriã ſiue nõ q: qui agit ad penam omnẽ maculã dimittere dʒ.arg.iii.q.vii.iudicet qui ſine.xxv.di.c.vlt.xxxv.q.vi.epõs.infames tñ admittuntur ad denunciationem dũmodo egerint pniam. ¶ †(Omittant)quidam dicunt ⁊ forte non male qd non ſolum iſti iudices cognoſcẽt an ſit denunciatio admittenda:ſed etiã de principali hoc modo. dicet enim rex Anglie rex Francie tʒ comitatum pictauie in periculum anime ſue cũ ad me ptineat.vel cõtra conſcientiaʒ.⁊ peto officiũ veſtrũ qd cogatis cũ ad pniam.ſi ipſe reſpõderit nõ pertinet ad te cognoſcere verũ iuſte vel iniuſt: teneã. hoc autẽ ſcio qd nõ teneo cõtra cõſciẽtiam.⁊ hanc non aliã teneor apud te excuſationem facere.ſi rex Anglie voluerit probare q ſua fuerit nõ admittet eccleſia ſuper hoc probationes.q: forte licet fuerit ſua poteſt eſſe qd p iudiciũ propriũ vel alio iuſto modo facta eſt regis Frãcie vel ad minus obtinet probabiliter.⁊ ſic eſt ſine peccato.ar. C.de rei vendica.l.ii. ¶ Sed ſi velit probare q contra cõſcientiaʒ teneat vel iniuſte admittendus eſt.ſed hec probatio valde difficilis eſt:q: ⁊ ſi pbet rex Anglie eam ſuã fuiſſe non tñ probat qd cõtra conſcientiã vel iniuſte ſicut ſupradictum eſt.ſi autẽ ageret dirette ſufficeret qd pbaret ſuã fuiſſe dñium niſi poſſeſſor legitimam exceptionẽ haberet.C.de proba.l.fine.hoc tñ vr qd ſemp dʒ pponere excuſationẽ quãdo in modũ denunciationis agit.ſ.pbabiliter.verbi gratia: ſi fuit ſua amiſit tam:vel pignori eſt mihi obligata:ſed pbare id nõ tenet imo creditur dicere veruʒ niſi pbetur contrarium:q: hic p denunciationẽ ſufficit ſi ſue cõſciẽtie ſatiſfaciat ⁊ nõ neceſſe hʒ ſuum ius probare.ſed ſi aduerſarius vellet pbare admittitur:vt hic circa id prin.idem eſt vbi eſt ſcãdalum vel publicũ peccatũ:quia tunc ſi de peccato conſtat ſic de ſatiſfactiõe conſtare dʒ.xlv.diſt.ſed illud.

1 ☞ Simplices ⁊ indiſcreti poſſunt per alium factũ pponere.
2 Per narrationẽ ⁊ reſponſionẽ ſit lit.cõteſta.
3 Religioſorum vniuerſitas per alium iurare poteſt.

1 **Paſtoralis.** (Indiſcrete). †Nota qd ſimplices ⁊ indiſcreti per aliũ poſſunt factum proponere:⁊ non eſt malum ſi etiam cogantur factum ſuũ ⁊ per alium reſpondere. Item vniuerſitas per alium proponit.xii.q.ii.qui manu.ff.quod cuiuſq; vni.l.i.itẽ excõmunicatus.ã.c.intelleximus item epõs.v.q.iii.q: itẽ illuſtres C.de pcu.l.vlt.itẽ minores.ã.de eta.ex ratione.inſti.de cura.§.iteʒ inuiti.C.de auto.preſtan.clarum.item furioſi prodigi ⁊ mulier luxurioſa.C.de cura.furio.l.mulieri.aliter autẽ nõ licet. vt hic.⁊.ff. de inter.ac.ſi ſine.⁊.l.ſi ſeruum.§.vlti.C.de iura.calum.autẽ.prin
2 cipales. ¶ †(Indiſcrete)nõ intẽdit dicere quin quilibet p procuratorẽ poſſit narrare ⁊ rñdere cũ poſſit per eũ litẽ conteſtari q p narrationẽ ⁊ reſpõſionẽ ſit.ſ.de li.cõte.c.i. ſed intẽdit dicere q ille qui cãm agere dʒ ſiue procurator ſiue dominus per ſe narrare dʒ: non per aduocatum vel alium vniuerſitas autem ſicut p ſe agere non poteſt ita nec narrare.xii.q.ii.qui manumittitur. ¶ Et arg. ad hoc:q: cum vniuerſitas ſit vnum corpus quando omnia ⁊ diuerſa capita eiuſdẽ vniuerſitatis agẽt ſimul vel defendẽt.arg. etiã ad hoc qd dicitur in pluribus fideiuſſoribus vel heredib⁹ vni.ff. iudi.ſol.iam tamẽ.§.vlti.⁊ in pluribus exercitoribus eiuſdem nauis.ff.de exer.l.i.§.vlti.⁊.l.ſe. ¶ Sed ẽ.C.de iura.calum.l.ii.§.hic licet vbi dr q vniuerſitas iurare dʒ de calumnia.ergo per ſe agere poteſt:ſed veritas eſt.q: non agitur.⁊ eſt ratio vniuerſitatis quare iurare dʒ de calumnia:q: timore iuramenti ſi preſens litigabat calumnioſe ex tunc iuramento preſtito litem omittet cum hoc ſit vnum iuramentũ calum.ſ.quod lis ſibi iuſta videtur ſed poſtea procurator in anima vniuerſitatis iurare dʒ non autẽ quiſq; p ſe reſpondebit.⁊ quãuis non omnes cõſentiant reſpõſioni procuratoris ſufficit ſi maior pars cõſentiat.ã.de procu.c.ii.vel dic tutius quod vniuerſitas per ſe non iurabit.ſʒ per illum qui litẽ conteſt. eſt vel quẽuis alium:non obſt.lex prealleg.C.de iura.calum. quia dr vere iurare maior pars vniuerſitatis que per alium in anima
3 vniuerſitatis iurat.ff.de admi.tu.ita.§.geſſiſſe. ¶ †In vniuerſitate autem religioſorum non eſt dubium q per alium iurare poteſt ſ.de iura.calum.c.i.ipſe reſpõdebit ſm quod maiori parti placuerit.nec mirũ ſi per alium q̄ qui litem cõteſtatus eſt iurat ⁊ reſpõdet cum hoc generaliter obtineat qd procurator litem cõteſtatur ⁊ tamẽ principalis perſona iurat ⁊ reſpondet.C.de iura.calũ. autẽtica principalis.ar.ſ.de teſti.preſentium.

1 ☞ Depoſitum ſit nedum in corporalibus ſed etiã in incorporalibus ⁊ in ſpiritualibus.
2 Actionis ineptitudo ſi a prin.noſcitur dʒ iudex ſtatiʒ vel aſſeſſor lacerare libellum.
3 Inepta actio quando dicatur.

Examinata. (cauſam eccleſie).i. iuſpatronat⁹ eccleſie eiuſdeʒ ſuper que agebat interim enim vicedominus preſentabit.quia dʒ interim

1 fructus rei diſpoſite pcipere etiã ſi poſt fuerit poſſeſſor. ¶ †(Sequeſtrata)nota depoſitum fieri non ſolum in corporalibus ſed etiam in incorporalibus ⁊ in ſpiritualibus.⁊ ideʒ videtur de miſſione in poſſeſſionem.de hoc nota.ſ.de eo qui mit. in poſſeſ.c. rei ſeruan.c.i. ¶ (Accepit)a te.⁊ tunc planum eſt: q: ſicut poſſidebat quãdo tradidit:⁊ ita poſt niſi ea mẽte depoſuiſſet quod poſſeſſionem in depoſitarium transferret.ff.de acquirenda poſſeſſione intereſſe puto. ⁊ ſic cum poſſideret ipſe actor non dabatur ei rei vendicatio. inſtitu. de act.§.i.⁊.C.de ali.iudi. mu.cau. fac.l.i. ¶ Quandoq; tamen rei vendica.datur poſſidenti contra depoſitarium vel commodatarium propter detentationem quam habent.ff.de rei vendicat.officium.ff.de pecu.depoſiti.in principio. ¶ Item confeſſoria datur poſſidenti.ff.de ſerui.vendi.forte.§.i.⁊ l.ſeq.ſed hic non agebatur contra depoſitarium contra queʒ agere poſſet:vt dictum eſt ſi poſſeſſor poſſeſſioneʒ interuertiſſet.ff.de vi ⁊ vi arma.l.colonus.ſed contra milites cap.⁊ nota quod rei vẽdica.datur contra poſſidentem rem ratione iuris quod habeo in re.ſimile.ff.de contrahen.emp.qui tabernas.ff.de leg.i. ſi domus. ⁊ ſecundum hoc ſic feci libellum. vendico talem eccleſiam a talibus militibus:quia in ea habeo iuſpatronatus.vel dic q alia ratione male intentabat rei ven.q: rei ven.non competit niſi pro iuribus incorporalibus.ff.de rei vendi.l.i.§.per hanc.⁊.l.vẽdicatio. ¶ Sed hec litera innuit contrarium ſcilicet quod pro iuribus incorporalibus competit rei vendica.licet hic inepte proponeretur.quia poſſidenti non competit.ff.de alie.iud.muta.cau.fa.l.i. ¶ Sed reſpondeo hic large ſumi rei vendica.pro actione in rem. ☞ hoc non placet:† q: cum confeſſoria que in rem eſt etiam poſſidẽti competat non eſſet propter hoc iudicata petitio inepta. poteſt ergo dicere quod iſte. M.petebat ab ipſis militibus iuſpatronatus quaſi a poſſeſſoribus.⁊ hec eſt ac.in rem non tamen per omnia imitatur naturam rei vendicationis.quia datur pro incorporalibus.nec naturam confeſſorie que tantum datur non poſſidenti:⁊ contra poſſidentem tantum.de hac loquitur.ff. ſi vſufru. pet.vel.§.vlti.inſti.de actio.§.i.⁊ hac actione agitur.ſ.de exce.cũ venerabilis.ã.de maio.inter.vel dic quod non reprehẽditur.M. quia ineptam actioneʒ nominauit.ſ.rei ven.que hic ſumitur pro confeſſoria quia bene datur poſſidenti:ſed quia intentioneʒ habebat ineptam.ſ.qd poſſidẽs peteret poſſeſſionẽ quam habebat: vnde bñ hic pronunciauit ſuam intentionẽ non tenere: ⁊ ſic pronũciat.l.ff. ſi men.fal.mo.dixe.l.i.§.i.⁊ propter hoc dr actio inepta q: intẽtio eſt inepta quod ex ipſis actis que in ipſo iudicio ſiunt apparet:imo plus videtur quod ſi quis rectam hẽt intentioneʒ ſi eſſet actio inepta:vt ſi quis diceret peto talẽ fundum a te: quia ad me ptinet iure dominij: ⁊ propono ad hoc actioneʒ ex locato qd bñ teneret intẽtio.⁊ probato dominio ferẽda eſt ſnia pro me: lʒ actio oĩno ſit inepta bñ igit competit confeſſoria ⁊ qui non eſt in poſſeſſione iuriſpa.ſed tamẽ de iure iuſpatronatus habet competit dico cõtra eum qui euʒ phibet vti iurepa.vel ſe liti obtulit ff.de ſer.ven.l.ii.§.hoc autẽ.ff.ſi vſufru.pe.l.vlti.ff. ſi ſer. vẽ.loci.§. ſi quis mihi.⁊.l.ſi quis diuturno.Sed cum iſte. M.non tantum ius hẽt ſed etiam poſſeſſionem vt probauerat ideo male intẽtauit rei ven.vel confeſ.act.in rem.ſed huic ſatis bñ poſſet competere negatoria:q: iuſpatronatus poſſidebat in eccleſia:⁊ bñ competeret rei quia iuſpatronatus habebat contra eũ qui poſſidet ius in re.de qua agitur:ſi ſer. ven.l.ii.ff.de vſucap.naturaliter:vel melius.quia hic habebat poſſeſſionem: ⁊ ſimiliter dicebat ſe habere proprietateʒ competebat interdictum vti poſ.pro moleſtijs:⁊ inepta dicitur hec petitio:q: nec abſoluere nec condẽnare poteſt cuʒ effectu : quia ſi abſoluat reum non prodeſt ei:quia non poſſidet. quia tunc nihil lucratur.⁊ ſi poſtea poſſidere ceperit eidem agenti non obſtabit exceptio rei iudic. propter nouam poſſeſſionem. Item eam condemnare non poteſt cum ſit impoſſibile ⁊ contra ius quod rem reſtituat quam nõ poſſidet nec poſſedit: vel ad mi
2 nus non deſijt poſſidere dolo.ſ.de excep.c.aduerſario. ¶ †(Tenere)nota quod ſi in principio noſcitur ineptitudo actionis ſtatim iudex vel aſſeſſor libellum lacerare debet.ff.de aſſeſſo.l.i.ſi autem ab initio neſcit:ſed ex poſtfacto perpendit ex probationibus vel aliter decernit intentionem non tenere:vt hic.ff.ſi menſor.fa.mo.di.l.i.in principio.ſ.de reſtitu.ſpo.cum ad ſedem.⁊ dummodo tolerabilis ſit petitio admittenda eſt:vt ibi dicitur.quia ſemper interpretandum eſt ſecundum actorem.ff.de iudi.ſi quis intentione.ineptam autem non iudicarem ſi nec ipſe poſſideret nec reus:
3 vt no.ſ.de lit.non conteſt.quoniam.§.quod ſi ſuper. ¶ †(Non tenere)melius dicitur actio inepta ſi ex his que proponuntur in libello appareat ineptitudo.ff. ſi men.fa.mo.di.l.i.§.i. Idem eſt ſi ex his que poſtea proponit appareat ineptitudo actionis vt hic. Idem eſt ſi notoria eſt ineptitudo etiam ſi non proponat eam.ſ. de officio.iudicis.c.i.falſitas autem propoſite actionis nunquaʒ reddit eam ineptam.

1 ☞ Preceptores comparantur inſtitoribus.
2 An penes plures preceptores poſſit eſſe adminiſtratio.
3 Preceptor ſi bona fide contraxit inſolidum tenetur.

Cum deputati. (Preceptores) argu. ꝙ adminiſtratores ſine alterius licētia poſſunt agere. de hoc no. ſ. de reſcri. edoceri.
1 ¶ †(Preceptores) hos cōparo inſtitoribus qui ꝑponunt negocio dñico qđ hꝫ locū. vbi domus q̄ hꝫ ſuperiorem ꝑceptorē q inſtituit inferiorē eſt dña nō tm̄ domus inferioris: ſed etiā rerū eius: alꝰ ſecus. ff. de inſtito. l. iij. ⁊ l. cuicunqꝫ. §. j. ⁊ §. ſed ſi fullo. ſed ēt cōparo eos cuſtodibus vel cōmēdatarijs vel viſitatoribꝰ vel vicarijs q curare debēt ⁊ viſitare loca ſibi p magiſtruꝫ cōmēdata maiorē horū offm̄ habes. lxj. diſt. obitū. ⁊ c. ſeq. lxiij. di. c. plebibus. lxx. diſt. ſanctorū. viij. q. j. q vos. ſ. de offi. vica. p totum xij. q. j. quātūuc. ⁊ q. ij. de laicis. ⁊ c. ſeq. vr̄ qđ qñ hmōi ꝑceptores poſſunt remoueri ad arbitriū ſupioris qđ nō ſolū hi ꝑceptores. ⁊ alij ꝑdicti agere poſſunt ⁊ cōueniri pro loco eis cōmiſſo ſed ēt ſinguli ſuperiores etiaꝫ ⁊ plures ſint qđ poſſunt eos remouere. ff. de inſti. cuicunqꝫ. §. ſi. ⁊ l. ſeq. j. de reſti. ſpo. olim. C. de ſacroſanct. eccle. ſancimus. ff. de tribu. ꝑcu. §. j. ar. ff. de exerci. l. j. §. magiſtrū. ⁊ §. eſt autē nobis. qꝛ vt ibi dicitur electio eſt agentis vtrum aliquem predictorum conueniat. ſed in agendo ꝑfertur maior: quia cum poſſit ſubditum remouere ab adminiſtratione in totū multo fortius a ꝓſecutione cauſe. ar. ff. de ꝓcu. l. in cauſe. ¶ Si autē ſit ꝑpetuus ꝑceptor: id eſt qui non poſſit ſine cauſa remoueri: tūc nō poterit agere de rebuſ ad hunc locū ꝑtinētibuſ niſi in defectu ꝑceptoris: vt no. j. de reſti. ſpo. olim. ⁊ de teſt. cum olim. nec eſt vis qđ ſuperior non pōt amouere inferiorē ſine conſilio ⁊ ſine cōſenſu aliquorū. qꝛ nec etiam ꝑlatus alia maiora negocia dꝫ facere ſine conſilio capituli. j. de his que fi. a pre. ſine con. ca. quanto. ⁊ tamen agere ⁊ cōueniri pōt ſine alicuius conſilio. ſ. de reſcri. edoceri. vbi no.
2 ¶ † Item nō eſt vis etiā ſi oia bona huius loci omnino ſint diſtincta a bonis maiorum domorū dūmodo remotio ſit ad velle ſuperioris. ⁊ ei obedire teneatur de ſtando ibi ⁊ de recedēdo ⁊ qđ conſtet: qꝛ qñ inde amouetur minor miniſter ſuperior adminiſtrat: qꝛ lꝫ ſeparata ſint bona intantū qđ nō poſſint portare ad maiorē domum tñ adminiſtratio non eſt diuiſa que bñ pōt eſſe penes plures ꝑceptores ſicut ⁊ penes plures tutores vel alios adminiſtratores de hoc no. ſ. de reſcrip. edoceri. alij dicūt ⁊ forte melius quod non eſt vis vtrum ꝑceptor ſit temporalis an ꝑpetuus. Item non eſt vis quod poſſit remoueri ſine cauſa vel non. Item an vacante domo veniat adminiſtratio ad ſuperiorem an non.
☞ ¶ † Sed in hoc tñ eſt vis an ambo ſimul poſſint libere miniſtrare: ⁊ quis ſit maior in adminiſtratione. ⁊ tūc ambo poterunt conueniri ⁊ maior in agendo preferetur. ⁊ ſicut eſt in exercitatoribus ff. de exerci. l. j. §. eſt autem. ⁊ in patre ⁊ filioſa. C. ne ho. que lib. cū non ſo. ⁊ idē in inſtitoribus. ff. de inſti. act. quicūqꝫ. ⁊ ſepe in ꝑpoſito ⁊ canonico quādo agitur de ꝑbenda. vt no. j. de proba. ex literis. ⁊ in vicarijs. xciij. diſt. c. ſi. ⁊ xciiij. diſt. c. j. ¶ Item non eſt vis ſi totum lucrum vel damnū ad aliquē ſpectat dūmodo alterius ſit adminiſtratio: vt no. ſ. de reſcrip. edoceri. ¶ Fatemur tamen qđ pro his locis religioſis multi agere poſſunt ⁊ reſpōdere etiaꝫ ſi non habeant adminiſtrationem: ſed non coguntur. de quibus no. j. de teſti. cum olim. plus placet qđ no. j. de relig. do. cum venerabilis. in gl. ita eſt. ex dolo aūt iſtorꝫ ꝑceptorum vel cōmendatariorū etiā in ꝯtibus admiſſo nō tenetur locus niſi ſit factus locupletior. ff. qñ ex facto tu. l. dolū. C. qñ ex fa. tu. ſi in re. ff. de trib. ſed ⁊ ſi. §. j. de hoc no. j. de po. grauis. ff. de act. emp. ⁊ ven. interdicto. de culpa autem ꝑceptorum tenetur inſoliduꝫ locus ſi pōt ſeruari indēnis a ꝑceptore aliter non. ff. de admi. tuto. l. ſi. in princi.
3 ¶ † Si autē bona fide contraxit preceptor tenetur inſoliduꝫ etiā ſi ſit inde pauperior. j. de preca. c. ij. ff. de mi. pu. §. ſi pe. ff. de euict. illud. §. j. ſꝫ pōt in integrū reſtitui ſi exinde grauiter ſit leſus. ff. de minor. ait ꝑtor. ⁊ l. qđ ſi minor. §. j. executio autē rei iudi. ſemp ſit contra locum ſicut contra pupillum. ff. de re iudi. ſi ſe. §. j. ff. de admi. tu. l. ij. alij aliter dicunt in aliquibus ꝑdictorū dicitur aūt dolo tutoris vel ꝑceptoris factum ſi accepit vel tenuit ſcienter plus q̄ deberet. ff. de tribu. ſed ⁊ ſi. §. ſi ſeruus. ⁊ idem eſt ſi nō retinuit qđ dꝫ retineri. ff. de tribu. qđ in herede. §. ſi. ſi autē ignorāter ſecus dūmodo reſtituat q̄ cito poteſt. ff. de tribu. illud. §. ſi cuius (admittant) ⁊ male (Allegantes.) ⁊ male.

q **Qualiter ⁊ quando.**

Cauſam. (Pene) no. cauſaꝫ ſuſpitionis ſi forte ſimilē cauſam habeat iudex bene enim diximus pene. vix enim omnino ſimilis inueniretur. qñ autē ſit ſimilis boni iudicis arbitrioꝰ relinquatur. (Surrogantes) vtraqꝫ pars preſens erat vel hoc notum erat pape ⁊ modicum preiudicium partibus fiebat.

Exhibita nobis. (Contingētibus) puta de ſtudijs eligētiuꝫ ⁊ meritis electorum. (Interlocuti) ⁊ male qꝛ iudices erant ⁊ nō inquiſitores. item male qꝛ exceptiones iſte ante ingreſſum negocij ponende ⁊ probande ſunt: vtpote q̄ ſunt dilatorie vel peremptorie fori. dicit enim aduerſarium fore repellendum a foro: qꝛ excōicatus eſt vel conſpirator. arg. C. de excep. l. vlti. ꝓbatio autē aliquarum exceptionum facienda eſt ſm̄ quod lex docet. C. de excep. ſi quidem (Inquirerent) huius erroris cām preſtitit verbum quod in literis pape continebaꝛ. ſ. inquirerent.
☞ ¶ † (Inquiſitores) ex hoc videtur quod ſi quis ꝓcedit inquirendo quod ſimul poteſt cognoſcere de principali ⁊ de exceptione: ſꝫ hoc non eſt verum quia ſiue proponatur exceptio ꝯtra id de quo ſit inquiſitio ſecundum ꝙ loquitur. j. de pur. ca. cum dilectus. ſ. de fil. preſ. veniens. ſiue excipiaꝛ contra perſonam iudicis inquirētis ſiue cōtra pſonam miniſtri inquiſitionis: vt. j. de accu. veniēs ⁊ c. cum oportet. ſemp primo cognoſcēdum eſt de exceptionibus C. de ex. ſi quidē. quādo tamē iudex ex ꝓprio iudicio procedit vel ex officio miniſtrum inquiſitionis conſtituit. tunc etiam ſi cōtra iſtum miniſtruꝫ ꝓponaꝛ exceptio: tamē ex officio ſuo ꝓcedet illo miniſtro remoto: ⁊ ſic intelligitur qđ hic dicitur: licet hi iudices cogitarent de iure eſſe qđ ſi eſſent inquiſitores qđ liceret eis ꝓcedere ſimul ſup exceptionibꝰ a principali. tñ nō erat ver. ¶ † (Conteſtata) ⁊ male: qꝛ tunc demū in electione ꝓceditur lite nō ꝯteſta. cū pars eſt cōtumax. alꝰ ſecus. j. vt lit. nō ꝯteſt. l. qm̄. §. porro. imo qđ plus eſt ſi excipiaꝛ cōtra electuꝫ faciēda eſt lit. cōteſt. ſup exceptionibus. aliter nō tꝫ quod agitur. ſ. de elec. dudum. ro. ec. ij. alij aliter dicunt ⁊ forte non male. ſ. qđ ibi nō fuit facta lit. conte. ſup exceptionibus ſed ſup principali actionē.

Venerabilis frater noſter (Periiſſe). C. de iudi. ꝓperanduꝫ. ¶ (Procedas) cognoſcēdo de negotio a capite ſi veruꝫ eſt ꝙ lapſum ſit triēniū. in hoc enim errabat cremoñ. quia lꝫ ſit triēniū elapſum: ⁊ ſi perierit inſtātia iudicij nō tamē perijt iuriſditio q̄ eſt ꝑpetua C. de iudi. ꝓperādum. C. de cōſti. pe. l. ij. C. de ꝑſcri. xxx. an. vel. xl. l. vlti. ⁊ de diuer. reſcrip. l. falſa. vel dic qđ ſm̄ canones lapſu termini non perijt inſtantia iudicij: vt hic vel dic hic obtinere vbi per cauillationes aduerſarij ꝓtrahitur negocium vltra terminū: alꝰ ſecus. ar. C. de temp. in integ. reſti. l. petende.

Significauerunt. (Rectorem) ville non eccleſie. (Coegit) videtur ꝙ bene. C. de iudic. nulli. j. de cauſa poſſe. j. ſed cōtra qđ ſequiꝛ. Sol. illa loquitur qñ ſimul agiꝛ poſſeſſorio ⁊ petitorio. hec autē quādo iam finita litē intēdit de ꝓprietate. (Poſtea) ſiue ab initio monaſterij egit interdicto vnde vi. ⁊ adhuc expoliatio manet ſiue a princ. egit vti poſ. ⁊ poſt ſuiſſe ſpoliatū eſt de nouo negando admittere electum ab eis in rectorē ſemp legitima exceptio eſt non reſpondebo de proprietate niſi reſtitutus fuero. j. de ordi. cog. cum dilec. idem etiam eſſet ſi petitorio egiſſet. arg. j. de ap. conſtitutis. (Reſpondere) petitioni monaſterij quod petebat electum ſuum pro rectore hři. ¶ (Obſtante) contra. C. de ferijs omnes. ff. de ferijs. l. j. Solu. illa locum habēt quando ſingulares pſone conueniuntur quas graue eſt ab ope ruſtico aduocare: ſed in vniuerſitate que p vnum ſindicum litigat ſecus. vel hoc ideo eſt: qꝛ periculum eſt in mora ſi trāſit ſine regimine. vel potius ipſe ex hoc qđ electum eorum nō admiſerūt iterum poſſeſſionem admittere videntur. Itē in ferijs tractantur publice cauſe. C. de ferijs. omnes iudi.

Iuris eſſe. (Ambiguꝫ) ſic nec poſſet ei ꝑcipere qđ iret ad ſanctum Iacobum. ea enim ſola mandare poteſt ſine quibus implere mandatū delegantis nō poteſt. ſ. de officio dele.
☞ ꝑterea. C. de iura. calum. l. ij. ¶ † (Criminalis) nam in criminali non conſtituitur procurator. iij. q. ix. per totum. ff. de pu. iu. l. pen. §. j. ſed nec in omnibus criminalibus cogiꝛ pſonaliter comparere ff. an p alium. c. ap. l. j. hoc autē criminaliter intellige large vt cōprehēdat etiam popularē. ff. de procur. licet (Pro veritate). ff. de procu. ſi actor. C. de procu. l. ſi. (Calumnie) quod p principales pſonas preſtandum eſt. C. de iura. calum. autē. principales. ⁊ no. j. de iura. calum. c. imperatorum.

¶ De foro competenti. Rubrica.

Si quis clericus. (Proprium) Et ſi fecerit ſiue in criminali ſiue in ciuili iudicio vł negocio punitur. xj. q. j. inolita. placuit (Conſilio) aliter non licet. vt no. ſ. de arbi. c. contingit. (alios) quibus epūs delegabit cauſam vel etiam ſine delegatione. a

a ¶ Iudiciꝫ arbitrio. adde fely. in. c. tranſlato. col. v. verſi. ⁊ q̄ dicanꝛ ⁊ Bal. in addi. ſpe. in ti. de allega. ⁊ diſpu. v. ſi ſtatutū. ⁊ fely. i. c. capl̄m. col. in. ſ princi. ſ. de reſcriptis.

Nullus iudicum. Secularium vel eccleſiaſticorū taliuꝫ tñ qui in eos iuriſditionē nō habēt (iuniores) cōuerſos oblatos. (ſine permiſſu) maxime qꝛ nec cū ꝑmiſſu ſi ſint ſeculares (Condēnare) niſi in cauſa recōuentionis. j. de mu. peti. c. j. ⁊ ij. (Sequeſtratus) per ſnlam.

Sane ſi epiſcopi. (Locus.) Not. de reſcriptis. dilectus filius. j.

SI quis contra. (Executor) id eſt delegatus qui de tota cauſa cognoſcat (actor). ſ. qđ epiſ deleg. totam cauſam. (Cōpellat) hoc videtur correctū. ſ. de ap. cum ſpeciali ſ. eo. ꝟ vbi dicit̄ qđ ſi iudex de recuſatoris aſſenſu nō potuerit de legare cām ad ſuperiorē remittat vel dic illā loq de deleg. hanc de ordinario. ſ. n. l. autem etiā debebat dare iudicē qui de toto nego cio cognoſceret. C. de iudi. cū ſpecialis. hoc primo dictum magis placet in ordinario ſm canones (Ipſius) epi (Lege) que loquit̄ de executione. C. ꝛ. ff. de re iudi. l. ij. ꝛ. iij. §. ſi quis. C. de exe. rei iudi. l. vlti. ꝛ de vſur. rei iudi. l. vlti.

SI clericus laicum. (ſuas) Hoc ideo dicit: q2 1
ſi cōſtaret res eſſe eccleſie[a] quas laicus poſſideret coram iudice eccleſiaſtico agi deꝫ puta ſi ageret ex legato 2
vel ex locato vel cōſimilibus (Trahi) niſi agatur de ſpoliatione vel qualibet oppreſſione. xvj. q. j. in canonibus. xxiij. q. iij. ſi quis de potentibus. de hoc no. ſ. eo. cum ſit.

EX tranſmiſſa. (Tue) ex hac decre. ap 1
paret qđ dñs poſſit eſſe
delega. iudex inter homines ſuos. ſed arg. contra. ſ. vt 2
lit. non conteſt. accedens. ij. ſol. licet papa domino borum militum cōmiſerit cauſam ex certa cōſcientia: nihilominus tamen non poteſt recuſari. non enim videmus cauſam vel rationem quia papa vellet auferre parti ſuam exceptionem: niſi diceret non obſtante exceptione recuſationis. vel dic qđ ad hunc cui ſcri bebatur ptinebat cognoſcere ordinarie de hac cauſa: q2 ipſe erat ſuperior dñs a quo tenebatur feudum. ꝛ ideo vel in defectum me dij domini: quia appellatum eſſet ad eum non ad ordinarium p tinebat cognitio: vt no. ſ. de iudi. ceterum. (Imponas) nota. de hoc. no. ſ. de iudi. ceterum.

1 ☞ Quilibet dñs ſup rebus feudalibus iuriſditionem hꝫ ꝛ etiā ſuas poteſt exequi ſentētias vt in nu. 2.

3 Laicus cognoſcere nō poteſt de criminibus clericorum.

VErum. (Conſecratus) Ita mandat de facto quia cōſecratio iminebat alias ſufficie qđ confirmatus eſſet. ſ. de elec. noſti. vel etiam ſine cō firmatione ſi eſſet in partibus remotis. ſ. de elec. c. ni

1 hil eſt. ¶ † (De feudis) quilibet dominus quantumcunqꝫ vilis etiam ruſticus ſup rebus feudalibus iuriſditionem habet per. l.

2 federici. vt nota. ſ. de iudi. ceterum. ¶ † Item videtur quod cum quilibet dominus ſit iudex ordinarius quod ſuas ſententias exequetur ꝛ etiam laicus contra clericos vaſallos: nec incidit in excōmunicationem ſi eos reſiſtentes compellat ar. ſ. de reſti. ſpo. olim hoc autem dicimus ſi principatus vel comitatus vel caſtellania vel alia huiuſmodi concedatur in feudo: q2 ſi de eis agitur inter aliquos coram domino feudi agendum eſt. ꝛ ſi coram vaſallo clerico inter ſubditos agatur comitatus dñs feudi eſt appellandus ☞ non papa. ſ. de maio. ꝛ obe. ſolite. ¶ † Item videtur aliquibus quod ſi de iſtis feudis agitur inter aliquas eccleſias ꝛ in caſibus in quibus ſub domino feudi agendum eſt inter laicos ꝛ inter eccleſias agetur: q2 in fauorem dominorum hec iuriſditio eſt eis ſer uata. vnde poſſunt ad ſe cauſas huiuſmodi reuocare etiā inuitis litigatoribus. ſ. c. pxi. ꝛ ſubditi clerici coram dominis ſuis clericis. vaſallus tamen ſuperiorum dominorꝫ laicorū ad dominos laicos appellare debet alr̄ contra. ¶ Si autem baronie predicte non concedant̄ in feudo: ſed ſimpliciter tunc in nullo tenet̄ dona tori etiaꝫ de alijs muneribus que prius ſibi habet baronia. ſ. de dona. cum dilec. ¶ Si autem retinuit ſibi munera illa pſtabuntur dūmodo ſint honeſta. vt no. ſ. de immu. ec. non minus. dicunt au tem quidā quod ſi baronie vel quecunqꝫ alia bona dent̄ eccleſie ſub cōditione vel cuꝫ eo tenore qđ ſi eccleſia nō ſubierit onera impoſita qđ liceat laico ſua autoritate capere quod poſſit capere ſua autoritate. arg. ſ. de cōdi. ap. verū. C. de pig. acti. pignoris cā. C. de pig. l. iij. ff. de pig. ac. que rati. ¶ Sed nos contra credimus ꝛ maxime ea ratione: quia cum rerum iſtaruꝫ dominiū ſit eccleſie que ſicuti ſanctum ſanctorum eſt dño. ꝛ ideo per nullum poteſt capi niſi autoritate iudicis eccleſiaſtici: q2 ſacrilegium in eis commit☞ titur. xij. q. ij nulli liceat. ꝛ. c. ſeq. ꝛ no. ſ. c. proxi. ¶ † Si autēꝫ non eſt de rebus feudalibus. q2 eorum dominium non eſt ſanctū ſanctorū dño. tn̄ illud remaneat penes dñm: licet fructus ꝛ alia vtilitas ſit vaſalli. ad hoc faciūt. x. q. j. c. ij. ꝛ. c. ſeq. videtur ex pmiſſis quod fructus rei feudalis poſtqꝫ percepti ſunt qđ dñs nihil ī eis

b poſſit cum iam ſint ſanctum[b] ſanctorū dño facti licet diximus quod contra clericum poſſit agi ciuiliter ꝛ coram domino ꝛ corā paribus ad amiſſionem feudi non tamen poteſt agi ad hoc ideꝫ criminaliter nec etiam ciuiliter propter crimen. ſed remittenda eſt cognitio ad prelatum ſuum etiaꝫ ſi feudū ſit paternū. ¶ Sed ſi fuerit condemnatus per prelatum ſuū de proditione vel de alio crimine propter quod debebat feudum amittere. tunc dominus auferet feudum pro velle ſuo: ꝛ ſi fuerit abſolutus tunc vlterius

3 dominus non poterit ei propter crimen feudum auferre. ¶ † De crimine enim clericorū nec directe vel incidenter poteſt laicus co gnoſcere ſicut nec de legitimitate. argu. ſ. c. proxi. at ſi. infra de or. cog. tuam. ſ. qui filij ſint legiti. lator. ſ. eod. poſtulaſti. nec ob. ſi di

c cas[c] q2 contra clericū productum in teſtem corā laico obijcit̄ cri men ꝛ probatur vt a teſtimonio repellatur. ſ. de teſti. teſtimoniū ff. de teſti. teſtimonium. quia nō proprie obijcitur crimen clerico vel contra clericū: ſed contra laicum qui euꝫ produxit. ꝛ q2 ipſe ex eius repulſione penā patietur ꝛ nō clericus: quia eius teſtimonio nō creditur: ſi autē feudū non eſſet paternū ſed eccleſie: tunc conſtat. quia pro delicto perſone non eſt eccleſia priuanda feudo. xvj. q. vj. ſi epm. (Pertineat) id eſt ſi ſit feudū eccleſie (Imperiali) id eſt ſi ſit feudum imperatoris.

1 ☞ Cogende ſunt ſeculares poteſtates cenſuris eccleſiaſticis iuſtitiam miniſtrare.

2 Sacrilegi ſunt rapientes res eccleſiaſticas.

CVm ſit generale. xj. q. j. experientie C. de iuriſdi. om. iudi. iuriſditionem. C. vbi ꝛ apud quos in integ. reſti.

1 po. l. quū. ¶ † (Iudices) nā poteſtates ſeculares cogēde ſunt p cēſurā eccleſiaſticā iuſtitiā abſqꝫ negligētia facere ꝛ ma

2 le facta corrigere. xxiij. q. v. adminiſtratoꝛ. ¶ † (Sacrilegi) no. ra ptores rerū eccleſie eſſe ſacrilegos. ſimile. xvj. q. iiij. ꝛ. c. ſicut qui. ꝛ in multis alijs c. eiuſdem qōnis. Et idcirco ptinet ad iudicium eccleſie. xij. q. ij. nulli liceat predia. ꝛ. c. de laicis. imo etiā ſi dubiuꝫ ſit. puta q2 neget̄ rapina: tn̄ cognoſcet eccleſia. xvj. qō. j. in canonibus. xxiij. q. iij. ſi quis depo. vbi etiam dicit̄ qđ nō ſolum de rapi na: ſed de qualibet etiam oppreſſione. ꝛ non ſolum clericoruꝫ ſed omniū pauperū cognoſcet. imo ſi de fraude habita in ꝯctu eccleſie agatur. vel etiam ſine fraude ꝯctus initus nullus dicatur eccle ſia cognoſcet. xij. q. ij. apoſtolicos. imo quocūqꝫ modo de re eccleſiaſtica agat̄ cognoſcet eccleſia. xij. q. ij. quicūqꝫ mili. ¶ Oportet tn̄ qđ ſemp in petitione mentionē faciat de oppreſſione vel fraude vel minus legitimo cōtractu. ꝛ ſuper cauſa illa fundet petitio nem ſuam. ꝛ ſi pars aduerſa neget nihilominus pcedetur in cauſa principali. ꝛ ſi nō pbauerit fraudē vel illicitū contractū abſol uet̄ reus ex illa cā: ſed iterū poterit agere alia. ff. de exce. rei iu. ꝛ an tadē. ¶ Si autē velit pponere in libello qđ non ptineat ad fraudem vel oppoſitionē. vel qđ ſit minus licitus contractus: puta q2 nō fuit in preſentia clericorū aliquorū nō audit̄ niſi coraꝫ iudice ordinario rei. ſ. e. ſi clericus. tn̄ quidam dicunt ꝛ nō male qđ etiā ſi dicat̄ ꝯctus aliquis tenere ſi petat reſtitutionem coram eccleſia aget̄. ꝛ idē ſi dicat alicuius canonici nō interueniſſe cōſenſum. ar. pdictorū. c. ꝛ. c. ſi clericus nō ꝯdicit q2 loquit̄ vbi agit̄ rei ven. vel depo. vel cōſimilibus in quibus nullo ſpeciali iure iuuat̄ eccleſia de talibus enim bene cognoſcet iudex ſecularis.

QVod clericis.

1 ☞ Que coniunctio ſit inter papam ꝛ imperatorem.

2 An ſuccedat papa in iure regis vel principis negligentis.

3 An ꝛ qn̄ iudex eccleſiaſtic[9] poſſit ſe cōmiſcere ſeculari iuriſditioni.

4 In dubijs occurrentibus ſemp recurrendū eſt ad papam.

LIcet ex ſuſcepto. (Irritas) cū enim papa in eis iuriſditionem nō habeat iuriſditio vel litere date ꝯtra eos non valent nec quod per eas fit. arg. C. ne de ſta. defū. l. pen. ꝛ videtur mirum quod poſt ſubiungit dūmodo ꝛc. quia ſi irrite ſunt quō p negligentiā cōualeſcūt. Iteꝫ quid ſi iudex negligens erat tēpore impetrati reſcripti ſed reſcriptū de negligentia non facit mentionem. Item quid ſi tempore impetrationis non erat negligens: ſed modo eſt negligēs. Item quid ſi fuit ſolicitus in incipiēdo cauſam ſed negligens in terminādo. Ad hoc ſic reſpōdeo. qđ litere hmōi nulle ſunt ſicut hic dicit tex. nec tractu tēporis cōualeſcunt. q2 qn̄ queritur de viribus reſcripti. tēpus date inſpiciendum eſt. ſ. de reſcript. eam te. ꝛ ideo ſi tempore date non erat negligens iudex ſecularis quantūcunqꝫ poſtea fiat negligēs nō ideo cōualeſcunt litere. clauſula autē que hic adducit̄. ſ. dū mo do ꝛc. nō cōtradicit q2 non eſt is ſenſus eius litere vt litere prius impetrare valeant ſi contingit iudicē ſecularem fieri negligenteꝫ ſed hoc vult dicere: quia cum fuerit negligens quod ab eo poſſit appellari ad papam: ꝛ ſuper appellatione licite alie litere impetrari (Ad tuam) hoc ius habet epiſ in terra quod ad eū appella

1 tur ſicut ad papam iure imperij appellatur. ¶ † (Vacāte) hoc eſt ppter defectū imperij. in iure eñ tn̄ imperij papa ſuccedit: vnde ſi alius rector alij ſuperiori qꝫ imperatori ſubditus negligens eſſet in reddēda rōne. vel nō eſſet rector in aliqua terra. tūc nō deuoluetur iuriſditio ad papā: ſed ad primū ſuperiorē. nā ſpālis cōiun ctio eſt inter papā ꝛ imperatorē: q2 papa eū cōſecrat ꝛ examinat ꝛ eſt imperator eius aduocatus ꝛ iurat ei. ꝛ ab eo imperiuꝫ tꝫ. ſ. de elec. venerabilem. lxiij. diſt. ego. ꝛ. c. tibi domino. ꝛ inde eſt qꝫ in iure que ab eccleſia Roma. tenet ſuccedit papa imperio vacante. Sed quid ſi non ſit negligens ſed ſubditi ſunt ſic inobedientes qꝫ non poſſunt facere iuſtitiam. tunc non credo qꝫ ſuccedat in iuriſditione

a ¶ Eccle. tāc q̄litas ipa qn̄ eſt de ſubſtātia ꝯtractꝰ pbari ſicut factū pricipale. addē pe. de anc. q ita pōderat ī ꝯſi. cclm. ſci. in qōne pbri. ꝛ alex. ī ꝯſi. lxxix. col. ij. ī pn. l. j. co. faciūt ad pdicta que pōit bar. ꝛ alex. poſt eū. l. l. nō ſoluꝫ §. ſiue reproba ri. ff. de no. op. nū. ꝛ q̄ pōit ipſe alex. ī ꝯſi. c. col. ij. v. oportebit. ꝛ ī ꝯſi. cxix. col. iij. ī pn. l. j. vo. ꝛ ī ꝯſi. clxxvij. col. iiij. v̄ſi. his pmiſſis. in ij. volu.

b ¶ Sanctū. addē pe. de anch. in ꝯſi. cxin. col. ij. in pri. ſci. tura q̄ loquunt̄.

c ¶ Nec ob. ſi dicas. adde Car. in ꝯſi. xcv. col. ſi. ver. ad viſa ſci. cōſi. ad nobis ſingularē.

riſditione eius:ſed debet eū iuuare ⁊ donare rebellionē ſubditorū
2 ar.xcvi.di.cauſam ad verū.¶†Sed quid ſi alius rex eſt negligens vel alius princeps qui ſuperiorē nō habet.dicimus idē.ſ.q ſuccedit in iuriſditione eius.argu.xv.q.vj.item alius.⁊.ē.de ele.cum inter vniuerſas.in ſi.ſed hoc non facit q ab eo teneat regnum:ſed de plenitudine poteſtatis quā habet:q2 vicarius eſt chriſti.ē.ti.pri.nouit.ver.non enim.vel dic quod vacantibus regnis non poterat ſe intromittere niſi ante peteret in modum denunciationis:vt pre
3 dicto.c.nouit.¶†(Imperio)hic eſt vnus caſus in quo iudex eccleſiaſticus poteſt ſe immiſcere ſeculari iuriſditioni.ſ.cum imperiū vacat.tamē de iuriſditione tantū que ad imperiū pertinet.ſ.eo.c.proxi.ſecundus quando iudex negligit facere iuſticiam viduis vel etiam iniuſtibus.ſ.eod.ex tenore.⁊ not.ē.de offic.deleg.ſignificantibus.tertius.xxiij.queſtio.v.adminiſtratores.quartus.xxiij.qō.iij.ſi quis depō.⁊.c.ſoli.quintus quando propter difficultatē variatur qō inter iudices.ſ.qui ſi.ſint leg.per venerabilem.ſextus.ſ.de app.ſi duobus.ſeptimus in denunciatione.ē.titu.proxi.nouit.octauus cum iudex ſecularis eſt ſuſpectus:vt hic.et in aut.vt diſ.iudi.ſi.§.ij.⁊ vlt.colū.ix.nonus ratione connexitatis:quia ex quo de matrimonio cognoſcit.⁊ de dote.ſ.de dona.inter vir.⁊ vxo.de prudentia.decimus in caſibus quos not.ē.eod.cum ſit.et.ē.de iudi.nouit.in gloſſ.not.crimen.vndecimus.lxxxix.diſt.c.iudicatum ⁊.xij.q.ij.eccleſiarum.xj.q.j.aliud hoc vere ⁊ vtiliter hic ſunt notata.¶Sed dicet aliquis hoc ſummi pontifices ſtatuere pro ſe.vnde cum non ſine culpa ſacrilegij loquatur non eſt ſibi tanta fides adhibenda.ff.de inter.ac.l.de etate.§.j.ſed hi ſi diligenter atten
☞ dunt quod dicunt veri ſacrilegij culpam incurrunt.¶†Quod vt melius intelligas prenominata no.q deus creauit in principio celum ⁊ terrā ⁊ oīa que in eis ſunt angelicam ⁊ humanā naturā ſpiritualia et temporalia ipſaq per ſeipſum rexit ſicut factor ſuam rem gubernat ⁊ homini quem fecit precepta dedit ⁊ tranſgrediēdi penam impoſuit.vt Gen.ij.ex omni ligno ⁊c.ipſis etiam peccantibus penam impoſuit per ſeipſum ſcilicet ade ⁊ eue.Gen.iij.mulieri quoq dixit ⁊c.⁊ ibi ade vero dixit ⁊c.¶Qualiter autem Chain per ſeipſum punijuerit ⁊ Lamech ⁊ Cham ⁊ quoſdā alios in eo.lib.Gen.iiij.⁊.v.legitur.⁊ ſic recto mundo per ipſum deum vſq ad noe.Et tempore noe cepit deus creaturas ſuas regere per miniſtros quorum primus fuit noe.de quo quod fuerit rector populi ex eo apparet quod ſibi dominus gubernationem arche per quam eccleſia ſignificatur commiſit.Gen.v.⁊.vj.c.Item qz etiam dominus noe ⁊ filijs rectoriam ⁊ legem ſibi dedit.Gen.ix.de noe etiam licet non legatur ſacerdos fuiſſe:officium tamen exercuit ſacerdotis ſtatim poſt ingreſſum arche antequam leges populo daret.Gen.viij.edificauit autem Noe:quod officium ſacerdotis ſimul abel ⁊ Chain prima facerent.In hac autem vicaria ſucceſſerunt patriarche:iudices:reges:ſacerdotes:⁊ alij qui pro tempore fuerunt in regimine populi iudeorū ⁊ ſic durauit vſq ad chriſtū qui fuit naturalis dominus ⁊ rex noſter.de quo dicitur ī pſalmo.
4 Deus iudicium tuum regi da ⁊c.¶†Et ipſe ieſus chriſtus vicarium ſuum conſtituit Petrum ⁊ ſucceſſores ſuos quādo ei dedit
a claues regni celorum ⁊ qñ dixit ei:paſce[a] oues meas.licet in multo diſtincta ſint officia ⁊ regimina mundi.tamen quandocūq neceſſe eſt ad papam recurrendum eſt.ſiue ſit neceſſitas iuris:qz iudex dubius eſt quam ſententiam de iure proferre debeat:vel neceſſitas facti:quia alius nō ſit iudex ſuperior:ſiue facti:puta quia de facto minores iudices non poſſunt ſuas ſententias exequi:vel nolunt vt debent iuſticiam exercere.ſ.qui ſi.ſint leg.per venerabiles.¶De iudeis autem ſarracenis ⁊ gētilibus ⁊ ſciſmaticis quomodo ad pape iuriſditionem pertinēt.no.ſ.de voto.⁊ vo.redē.quod
☞ ſuper his.¶†(Ad te)hoc ius habet epiſcopus in terra ſi nō poſſunt conuenire de aliquo cui recuſatus delegat totam cauſam.ſ.de ap.cum ſpeciali.⁊ no.ē.e.et tranſmiſſa.vel hoc eſt verum ſi placet partibus aliter ipſe recuſatus poſſet cogere partes ad eligendum arbitros qui de tota cauſa cognoſcerent:de hoc not.ē.eo.ſi quis.(Ad nos)propter defectum imperij vt dictum eſt.

Ex tenore. (Viduis.)De hoc no.ē.de off.dele.ſignificantibus (eccleſiaſticum).ē.de iudi.quanto.¶(Terminetis) autoritate preſentiū literarū.melius credo q autoritate preteritarū nec eſt cōtrariū ei qō no.ē.e.c.pri.vbi diximus q litere pape impetrate anteq iudex ſecularis ſit negligens ſunt nulle nec lapſu temporis conualeſcunt hic autem contrariū dicimus.ſ.q litere valent ⁊ qō tractu temporis procedat per eas:ſed illud eſt ea ratione:qz ibi papa nullā habet iuriſditionē niſi per appellationē ad eum cauſe deferatur.hic autē ſecus eſt qz papa iuriſditionē habet ſup viduas ſed de gratia defert iudicibus ſecularibus vt non procedat iudex eccleſiaſticus niſi propter negligentiam layci iudicis.

Si diligēti. Et infra.(renūtiare) innitēs iuri qō eſt.C.de pac.ſi quis in cōſcri.(Publico).ff.de pac.publicū.C.de iuriſdi.om.iudi.l.iij.ſ.de teſta.requiſi.ff.de procur.ſilius.§.veterani.ff.de poſtu.quos prohibet.C.de iuramen.calum.l.vltima.contra ff.de arbi.diem.§.ſi quis.ſ.de re.⁊ trāſ.ad apoſtolicam.ff.de pact.iur.§.item.ſ.de priuil.accedenti.ff.a qui.app.non licet.l.j.§.j.ff.de pact.paciſci.ff.de mino.ſi iudex.C.de tem.app.l.vlti.in ſi.ff.de fer.l.j.contra.ſolu.iuri priuato quod tantum in alicuius fauorem introductum eſt renūciari poteſt.ſecus in iure publico qō eſt introductum in fauorem ordinis ⁊ odium quale eſt hic.qō in fauorem clericorum ⁊ odium laycorum eſt introductū.ſunt enim layci clericis oppido infeſti.ij.q.vij.laycos.¶Inde eſt qō mulier renunciat fauorabili beneficio velleiano.ff.ad vell.l.vltima.C.eo.l.iubemus.ſed filiuſfami.non poteſt renunciare macedo.⁊ in integrum reſtitu.odioſis.ff.de mino.ſi iudex.vel poteſt dici quod iuri publico autoritate ⁊ vtilitate non poteſt renunciare publico autem tantum autoritate poteſt.ff.de pact.paciſci.⁊ ideo iuri publico quod conſiſtit in ſacris ſac.⁊ ma.renunciari non licet.ſ.diſtin.ius priuatum.(In miſacuitati.)concilijs.xj.queſt.j.inolita placuit.
☞ ¶†(Protrahunt)not.ſufficit trahere et ſi non perſiſtat vſq ad ſententiam.Item quod hic loquitur de actore.x.q.j.inolita.in ſequētibus autem loquitur in reo ⁊ in ciuili ⁊ in criminali.xj.qō.j.placuit.quod tamen intellige verum vbi inuitus trahitur(Purgare).i.cauſam ſuam examinare.(Perdant)per ſententiā non ipſo iure.ar.ē.de elec.bone memo.C.de aſſe.l.j.in ſi.
1 ☞ Non poteſt archidia.delinquentem in ſuo archidiaconatu excōmunicare niſi ſit ſubditus eius.

Cum contingat. (Cohabitatione)niſi pro leuibus crimi
1 nibus ⁊ ſine iudicio.ff.de pe.l.reſpiciendum.¶†(Ex indulgentia)lz enī dñi eoꝝ ſint iudices ordinarij.non ſunt enī iudices ſuper ſubditos qui eos eligūt in prelatos.⁊ ſic nō ſunt iudices ſeruientium.nō enī rōne territorij vel fori cum nō habeat territorium iuriſditionē non querit.vnde archidia.non pōt excōicare delinquentē in ſuo archidiaconatu niſi ſis ſit ſubditus eius.epūs autem habet foꝝ ſiue territoriū in tota dioceſi ſua.argu.ē.eo.ſane.arg.ē.de offi.ordi.c.j.vel potes dicere ⁊ melius archi.et multos alios prelatos qui habent prelationes ſuper certas parochias vel certa loca habere territoriū ⁊ ibi poſſe exercere iuriſditionē ſuā.in certis tñ capitulis:vt no.ē.de offi.ar.ad hoc capitulum autē ⁊ alij de quibus hic loquitur lz ſuper aliquos habeāt iuriſditionē nullū territoriū habēt.⁊ ſic intelligo.lxxxix.diſt.iudicatū.non enī ruſticos eccleſie iudicabit prelatus ipſius ſed epūs nec officiales ſuos iudicabunt clerici niſi ipſi clerici ſuper villas quoꝝ officiales ſunt iuriſditionē haberēt.⁊ dicunt quidam q vbicūq poterunt cognoſcere ſicut arbiter ⁊ diffinire cauſas eoꝝ qui ſue iuriſditionis ſunt.ſed non poſſunt eas mandare executioni.C.de iuriſ.om.iud.l.ſi.alij dicunt q non poſſunt exercere iuriſditionē niſi in locis vbi conſuetudo vel priuil.eis dat iuriſditionem vel in locis vbi morantur.nam capitulū beluacē.extra terminos capituli ſuper ſuos ſeruientes non habebit iuriſditionem.

Poſtulaſti. (Sententiam) ſuper crimine de quo accuſatur que erit talis condemno te de tali crimine.⁊ poſtmodum pene executio ſit ſm canones qui percipiunt crimīnoſos et damnatos deponendos.xxv.diſtin.primum.niſi ex diſpenſatione tolerentur.ē.de iudi.at ſi clerici.interdictum enim erat pena depoſitionis.C.vbi de crimine agi oportet.auē.qua in prouincia.⁊ excōmunicationis.ſ.de app.c.j.Idem credo q poſſit ſuſpēdere perpetuo ab eccleſia q in alia dioceſi ſita eſt.⁊ ſi ciuiliter ageretur nō ſolum coram iudice vbi res ſita eſt.ſed etiā vbi habet domiciliū valet cōueniri.arg.ff.de iudi.q legatur.§.j.ſz ſentētia mādabitur de facto tantum executioni per eum in cuius territorio res eſt.ff.de iudi.a diuo.§.ij.¶In perſona autē eius in maioribus criminibus is in cuius prouincia deliquit exequatur.ff.de re milita.deſertorem.in
☞ prin.autē.vt nulli iu.§.ſi quis vero comprehen.¶†Si autem aliquis habet poſſeſſionem in iuriſditiōe alicuius vni ſed nō habet ibi domicilium ⁊ offendat vnū vel aliquem ſubditum eiuſdē domini ipſe per ſe nō poteſt facere inde vindictam etiā in poſſeſſionibus quas habet in ſuo diſtrictu ſed iudicem vbi habet domicilium adire debet.ſed ſi ille iudex non faceret iuſticiam proſequeretur iuſtitiam ſuam ſm tenorē canonis.xxiij.q.ij.vnic.ſed ſi poſſeſſiones deberent aliqua munera realia ſiue ordinaria ſiue alia bene eum per occupationem poſſeſſionum quas habet in iuriſditione ſua diſtringeret.C.de ſac.ſan.ecc.placet iubemus nullā nauem.Sed ad reſpondendum coram ſe in iudicio coget eum nec hoc poteſt induci conſuetudine vel ſtatuto qđ non valet niſi ſuper perſonis ſue iuriſditionis quale non eſt hic quod ille qui non hz ſub eo domicilium coram eo reſpondeat..¶Sed hic forte poſſet ſtatui q bona cuiuſcunq qui cōmitteret talem offenſam confiſcarentur vel offenſi applicarentur:q in rebus valet ſtatutum vel conſuetudo:quia ſunt de eius iuriſditione.arg.C.de ſac.ſan.eccle.iubemus nullam nauem.nec debet talis conſuetudo rumpi per extraneos.viij.diſt.que contra.tamen ⁊ in hoc caſu videtur q ante occupationem bonorum debet per ſuū iudicē cōdemnari.ſed in hoc caſu cum agit in rem coram iudice rei de qua agitur conuenietur.C.

a ¶Paſce oues; Adde eandē Inn. in.c.qō ſup his.col.j.in ſi.⁊ ſeq.ī.de vo.Abb.ī ſua diſputa.inci.epūs.⁊ quidē rector.col.xix.⁊ Fel.in.c.trāſlato.co.v.ver.et adde.ē.de conſtitu.

vbi de poſ.agi.l.vna.C.vbi in rem act.l.j.C.vbi de fideicommiſ.l.
vlti.ff.de iud.ꝙ legatur.§.ſi inter.⁊ idem eſt ſi creditor agit hypo.
vel vti.poſ.q: in rem eſt ſed ſecus eſt ſi debitor agit pignoraticia:
quia perſonalis eſt.vt.J.de pig.cum contra.

1 ☞ Domicilium pluribus in locis haberi poteſt.
2 Exceptiones peremptorie ſi contra literas proponantur non eſt audiendus obiiciens.
3 Clerici conueniri poſſunt coram domino feudi.

E X parte.b. (Dotalitii) .i.donatiõis propter
nup.non habuit neceſſe hoc dice-
re:q: etiã violentus predo reſtituẽdus eſt.J.de reſti.ſpo.
in literis.(ſpoliata) agebat enim interdicto vnde vi.
1 ¶ †(Replicatum) ⁊ bene.nam domicilium poteſt haberi in plu-
ribus locis ſi vtrobiq; plene inſtitutus ſit.ff.ad municip.l.aſſum-
ptio.§.verum.⁊.l.filii.§.ſenatores.ff.de ſenato.l.ſenatores. Idem
eſt ſibi haberet magnam partem bonorum ſuorum vel ſi larem.
id eſt familiam vel ſi nihil ibi haberet.aſſidue tamen conuerſatur
ibi.C.vbi ſe.l.ſecunda.tamen ſola domus non conſtituit domici-
lium.ff.ad municipales.libertus. ¶ Item hoc fuit ratione eci
que erat ſita i dioceſi Andegaueñ.nam licet ageretur interdicto
vnde vi quod eſt perſonale:tamen q: in eam ſcriptũ eſt a loco vbi
res eſt debent computari due diete.J.de reſcrip.dile.ii.vbi de hoc
no.alii autẽ dicunt ꝙ nunq̃ a dioceſi vbi caſtrum ſitum eſt debent
computari diete cum tantũ perſonali actione agatur quãtũcũq;
in rem ſcripta ſit.(feudi)de hoc no.J.de iud.ceterum. (negligẽs)
non eſt ſufficiens exceptio ad irritandas literas. vt no.J.eo.ex te-
2 nore. ¶ †(Aſſignat) not.argu.ꝙ ſi peremptorie exceptiones con-
tra literas proponantur non eſt audiendus obiiciens debet eñ in
directo iudicio differri.arg.ff.ad exhi.l.iii.§.ibidem. Sed quidaʒ
dicunt ꝙ non eſt verum.et eſt ratio diuerſitatis inter exceptiones
huiuſmodi que proponuntur in poſſeſſorio.⁊ illas que proponun
tur contra literas.nam quãdo agitur poſſeſſorio peremptorie ex-
ceptiones non admittunt.ſed in petitorio differuntur.idcirco diſ
feruntur in petitorio:q: etiã ſi pbaretur tamẽ reſtitutio fieri debet
vt ptʒ in eo quod legitur,⁊ nota.J.de ordi.cog.c.fin.ſed ſecus eſt in
ſuggeſtione falſitatis ⁊ ſuppreſſione veritatis.ſ.quando tacetur
exceptio peremptoria vel etiam falſum exprimitur qui bene iu-
riſditionem per tales literas datam impedit. Sed certe ſi quis
bene inſpicit hec diſtinctio non habet locum.nam hic non oppo
nebatur hec exceptio de dotalitio contra interdictum de ſpolia-
tione:ſed contra literas tantum. (reſponſum) minus plene ſcdm
quod no.J.de offic.dele.ſignificantibus.vel dic ꝙ bona eſt hec re-
ſponſio(manſione)hoc ſolum ſufficit.ff.de iudic.cum legatur.§.j.
☞ ¶ †Quidam tamen dicunt quod licet ibi cõueniri poſſit vbi mo
ratur de rebus in alterius iuriſditione conſtitutis, tamen quãdo
conuenitur coram delegato tamen diete computantur tantum ad
dioceſim vbi res de qua agitur ſita eſt.⁊ not.J.de reſcript.dilect.j.
(commorari)non tranſire.vt not.in gloſſ.⁊ bene(rem) hoc ſolum
ſufficit.J.eo.ſane.C.vbi in rem act.l.actor vt quidam dicũt alii cõ
☞ tra. ¶ †(Exceptionibus)ſcilicet de feudo: ⁊ qđ res ſibi date non
erãt in dotalitiũ licet hic innuere videaẽ quod de reſtitutiõe feudi
faciẽda per interdictum vnde vi etiã inter homines alios nedũ a
vidua poſſit agi corã ordinario emiſſo dño tamẽ nõ eſt verũ imo
tantũ coram dño ad reſtitutionẽ rei agendũ eſt:vt no.J.titu.pri.
ceterum.ſed hic ideo dicit qđ defenſio viduarũ de ſpeciali gratia
⁊ fauore viduarũ adeo eſt eccleſie reſeruata contra ſpoliatores: et
in ipſorũ odiũ etiã ſi ſint diuites vidue.⁊ ideo per ius cõmune feu
dorum non reuocaẽ:vt no.J.de reſcriptis.c.j.⁊ maxime priui.dei.
3 lxxxvii.diſt.c.j.⁊.ii. ¶ †Sed obiicies nonne ⁊ clerici qui de gratia
ſeruanẽ in foro eccleſie poſſunt conueniri corã domino feudi:vt.J.
de iudi.ceterum. Reſpondeo iuriſditio clericorũ nõ ſeruaẽ eccle-
ſie qſi de poſſeſſionibus agitur de priuile.ſpeciali : ſed de iure cõi
ab imperatoribꝰ cõdito.⁊ ideo per ius cõmune ab imperatoribꝰ
factũ ſuper rebus vel feudis ſuis reuocatur. Uel ideo valet cõtra
clericos:quia ab eccleſia eſt receptum ius illud. vel dic quod licet
alias inter priuatos ad ſolum dñm pertineat hec cognitio etiam
ſi agatur de ſpoliatione tamen ſi vidua eccl'ia vel miſerabilis per-
ſona de ſpoliatione agat bene cognoſcet eccleſia. ⁊ hoc ea ratione
q: eſt crimẽ ſacrilegii cuius cognitio pertinet ad eccleſiaʒ. lxxxvii.
diſt.c.j.⁊.ii.xvj.q.j.in canonibus.nec eſt neceſſe qđ in hoc caſu re-
quiratur dñs ſuper iuriſditione ei reddẽda:vt dicitur.J.eo.ex te-
nore.q: ibi loquitur vbi agebat de proprietate : ⁊ tunc exercitium
actionis pertinebat primo ad dominum:ſecũdo ad eccleſiam ſed
hec cognitio ſacrilegii pertinet ad eccleſiam primo.

C Onqueſtus. (Per violentiã) non dici-
mus eccleſiã ſpoliatam : q:
tunc non diceret ſe eſſe in poſſeſſiõe. expone ergo q: dã
na aliquando faciebat hominibus:q: corã cõmuni nõ
reſpõdebat.⁊ hoc innuit finis vbi dicit ⁊ de dãnis ⁊c.⁊ ſecũdũ qđ
hic ſonat intẽtabat vti poſſi.ex quo hoc ponit in libello ſcilicet de
violentia.⁊ per conſequens de ſacrilegio debet eſſe queſtio coram
eccleſia:ſed ſũa non fertur pro epo niſi probauerit violentiam. de
bet enim probare cauſam ex qua petit.ff.de excep.rei iud.ſi mater.
§.eandem.(ſacrilegii)de hoc no.J.eo.cum ſit.

1 ☞ Litere extendunẽ ad ſucceſſores ẽt ſi expſſo nole impetrantur.
2 Papa dicitur eſſe iudex ordinarius omnium.
3 A loco cõtractus vel cõmiſſi delicti cõputande ſunt due diete.
4 Priuilegium extenditur ad caſus ſpecialiter in literis expreſſos.

1 **D Ilecti filii.** ¶ †(Contra)nam ita videtur
quod litere extenduntur ad ſuc
ceſſores etiam ſi expreſſo nomine impetrantur: ſed dic
quod de rebus eccleſie agebatur ⁊ cõtra hunc quaſi pre
latum.⁊ nomine eccleſie erat impetratum reſcriptum. ⁊ ideo ſuc-
ceſſor conuenitur.argu.ff.de annu.lega.l.annua.§.annua. et quia
citatus fuit predeceſſor.vnde ſucceſſor tenetur proſequi : q̃uis idẽ
poſſet dici ⁊ ſi citatus non eſſet predeceſſor.de hoc tamen not.ple-
☞ nius.J.de reſcrip.eam.⁊.c.ſignificauit. ¶ †Singularis autẽ ſuc-
ceſſor nunq̃ per tales literas conueniendus eſt arg.contra.J.de iu
di.quia.v.So.ibi idem dicimus ꝙ procurator conſtitutus ab vno
prelato pro eccleſia ſua poſt mortem ſuam poteſt agere cauſam ſi
ne ceperit agere viuo conſtituente ſiue poſt mortem arg. hic.item
cum conſtat eum verum procuratorem ⁊ conſtitutum ab illo qui
conſtituere potuit etiam ſine capitulo:vt no.J.de reſcrip.c.edoce
ri.quare prohibetur agere ſibi cauſam commiſſam: alii tamen di-
cũt ꝙ ſi cepiſſet agere tũc eã poſſet proſequi:ſed ſecus eſt ſi non ce-
piſſet agere:q: ſic eſt in iuriſditione.ſimile.J. de offi.deleg.c.ſi. nã
in his ſimilia ſunt mandata iuriſditionis ⁊ procurationis.ff.de iu
riſd.om.l.⁊ quia.ſed primi rñdent ꝙ non eſt ſimile mandatum iu
riſditionis ⁊ procurationis in hoc caſu.⁊ eſt ratio diuerſitatis: q:
iuriſditio delegatur tantũ a iudice delegãte:⁊ iõ finito officio dele
gantis finitur officium delegati:niſi per citationẽ ad minus ſuam
perpetuaſſet iuriſditionem.J.de offic.deleg.gratum. ſed procura-
tor nõ conſtituiẽ nomine cõſtituentis:ſed nomine eccleſie. ⁊ ideo
quia eccleſia non deſinit mortuo prelato: quia nunq̃ moritur.xii.
☞ queſtio.ii.liberti.nec procuratio. ¶ †Item quod dicimus in pro-
curatoribus conſtitutis a prelatis.idem dicimus de procuratori-
bus cõſtitutis a rectoribus ciuitatum ſiue ſint annales ſiue perpe
☞ tui. ¶ †In procuratoribus autem conſtitutis ad negotia ſatis
poſſet dici quod q̃uis generaliter cõſtituti ſint tamen poſt mortẽ
conſtituentis non debent incipere noua negotia.argu.ff.de nego.
2 geſt.nam ⁊ ſciendum.§.ſi viuo.alii tamẽ dicunt contra. ¶ †(Pro
deſſet)videtur male dicere:quia ſi expreſſe voluiſſet in alium non
ſuum iudicem conſentire non poſſet.J.eo.c.prori. So.hic non cõ-
ſentit in alium iudiceʒ niſi ſuum:quia papa iudex ordinarius eſt
omnium.ix.q.iii.cuncta.quia hic per delega.cognoſcit. imo plus
dico quia etiam in alium iudicem tacite conſentire poteſt vt hic.ſ.
contrahendo in alterius territorio vel promittendo alii ſoluere.
¶ (Reſpondere)non exprimit ſub quo iudice nec per hanc pro-
miſſionem tenetur reſpondere ſub ordinario iudice illius loci vbi
ſoluere ⁊ reſpondere promiſit cum expreſſe hic promittere nõ poſ
ſet.J.capi.prori.ſed tantum coram papa vel eius delegato ibi re-
ſpondere cogetur. ¶ Quidam tamen dicunt et non male quod ſi
non promiſit ibi reſpondere ſed ſoluere tantum quod ibi reſpõde
re tenetur ſicut ſi ibi contraxiſſet vt not.in gloſſ.j.coram: quia hic
non expreſſe eliget ſibi alium iudicem ſed tacite. Alii autem con-
tradicunt(reſpondere)id eſt coram iudice illius loci vbi promiſit
ſoluere.ff.de eo quod cer.loco.pro.l.prima. ⁊ coram iudice coram
quo promiſit reſpondere cum ibi contraxiſſet.alS enim ſi nõ con-
traxiſſet ſed reſpondere promiſiſſet non cogeretur ibi reſponde-
re.ff.de iuriſdi.omnium iudi.ſi conuenerit. ⁊ not.de hoc.J.de offi.
delega.ſignificantibus.debet enim coram iudice illius loci reſpõ-
dere vbi contraxit.ff.de iudi.heres.§.omne interdictum.⁊.§.fina.
⁊ intelligo hoc ſi ibi inueniatur ⁊ etiam ſi alibi quã in ſua prouin
cia latitet ibi trãſmittenduʒ eſt.ſicut dicitur in criminalibus que
per auten.contractibus equiparantur in auẽ.vt omnes obe.iu.§.
ii.colla.v.⁊ auẽ.vt nulli iu.§.ſi quis vero.ſed ratio hic inducta ſu-
per foro contrahendo vbi ſoluere vel reſpondere promiſit ſuperfi-
cialiter inducta videtur cum loquatur de ordinaria iuriſditione
quam ſubire cogitur qui in alieno territorio cõtrahit vel ſoluere
vel reſpondere promiſit. Reſcriptum autem hoc pape de delega-
ta iuriſditione loquitur ad quod nunq̃ tacite nec expreſſe obliga
uerat ſe epiſcopus ⁊ que ſecundum voluntatem pape extenditur
de anglia in Frãciam.⁊ etiam reſtringitur ſicut in priui. hic alle-
3 gato reſtringebatur. ¶ †Sed dic imo faciunt ad propoſitũ : quia
ex quo in alterius territorio contrahit non ſolum videtur conſen-
tire quod ibi coram iudice ordinario conueniatur:ſed ⁊ coram iu
dice delegato quod eſt notabile:quia hinc ſumitur ar.quod a lo-
co contractus vel commiſſi delicti ſunt computande due diete. ſʒ
tamẽ hoc nõ credo eſſe verũ ſed tãtũ hoc facit promiſſio predicta
ſ.de ſoluendo certo loco ꝙ renunciaſſe intelligitur priui.in omni-
bus iudiciis.i.ſiue coram ordinario ſiue corã delegato iudice con-
ueniatur.nam tali priuilegio facile ⁊ tacite ⁊ expreſſe renũciatur.
Item ⁊ ſicut per contractum renunciat foro ordinario ⁊ ita priui.
quod habent ſuper foro. ¶ Item no.qđ priui.non extenditur ni-
ſi ad caſus

ſi ad caſus vbi per literas apoſtolicas ſcilicet ſpeciali ꝛ non communi iure contrahit forum: ſed q2 vbi de iure communi cõtrahit forum nõ obeſt priuilegium quo quis eſt conueniendus extra angliam vt ſic iuri cõmuni nõ cõtradicat: q2 faciendum eſt vt not. ꝫ. eo. licet. ꝛ. ꝫ. de reſcript. cauſam. ¶ Quid enim ſi domicilium habet in anglia ꝛ in Francia qđ eſſe põt. ff. ad muni. aſſumptio. §. ſi. nunquid, quia anglicus ꝛ nõ poterit cõueniri per literas apoſtolicas in Francia abſit.

Significaſti nobis.

(Priuatorum) C. eo. in. om. iu. priuatorũ (dioceſani) de hoc no. ꝫ. de arb. contingit.

Propoſuiſti.

(Forum). ff. de iuriſdi. om. iud. l. peñ. ff. de iudi. vbi preuentus in quo litigare cepit.

1 Iudex ordinarius proprius ex domicilio fieri dicitur.
2 Ius reuocandi domum locum non habet in cauſis celeritatẽ deſiderantibus.
3 An qui in vrbe cõueniri nõ põt poſſit in propria domo cõueniri.
4 Nuncij voluntarij ꝛ pcuratores nõ gaudent iure reuocãdi domũ.

Licet ratione delicti.

ꝫ. de poſtulati. vj. q. iij. placuit. C. vbi de cri. agi opor. auſ. qua in prouicia. (contractus). ff. de iudi. heres. §. j. ꝛ. l. omnem. et. l. in-
1 terdum. §. vlti. ꝫ. eo. dilec. ¶ † Quidam dicunt ſolum domiciliũ ordinarium iudicem proprium facere poſſe. vnde ſi alibi contrahat poteſt ibi conueniri: ſed perſona non poteſt ibi cogi venire. vt not. ꝫ. eo dilectus ꝛ eodem modo ſi alibi delinquat. imo plus dicunt quod licet ſint iudices ex cauſis predictis ſi ibi inueniantur. ꝛ tunc procedi poſſit contra eos excommunicando ꝛ mittendo in poſſeſſionem tamen ſi non ſint ibi ſed de extra auocentur poteſt procedi in res eius ad miſ. in poſſeſſionem rerum quas ibi habet: ſed non contra perſonam ad excommunicationem. ar. ad hoc: quia ſi non deberet cogi ire ad eos. ergo nõ deberet excõmunicari ratione contumacie que non eſt. xj. q. iij. nemo epiſcoporum. ꝛ. c. ſeq. nec eſt contra. ꝫ. eo. ſane. quia ibi loquitur quando ratione rei ſortitur quis forum: q2 ibi in re habet iuriſditionem: ideo in ea põt dicere ius miſſionis in poſſeſſionem ꝛ quodlibet aliud ſicut quilibet ordinarius ſed in perſonam non poteſt ius dicere. ¶ Quidã tamen dicunt qđ in perſona talis iuriſditionem habet ſed per iura limitatam. Alij dicunt ꝙ ex quo habet iuriſditionẽ etiam poſſunt citari extra territorium ꝛ ſi ſunt contumaces quod poſſunt excommunicari. j. de lit. non conte. tue. ꝛ. c. quoniã. ¶ Sed primi reſpondent quod nõ poſſunt citari extra territoriũ: ſed ſi etiam poſſent nõ tamẽ poſſent eos excõicare: q2 nõ ſunt cõtumaces: q2 ire non tenentur. ꝛ ſufficit ſi res poſſideri patiatur arg. ff. de procu. ſed he. §. vlti. ꝛ. l. ſeq. nec mireris qđ dixi eos nõ contumaces. ꝛ fieri miſſionem cõtra eos. hoc enim fit in abſente cauſa rei publice ꝛ in pupillo qui non ſunt contumaces. ff. ex quib. cau. in poſ. §. j. ff. de priuil. cum pupil. vel etiam ſi ſint contumaces tamen procedere non poſſunt niſi per miſſionem in poſſeſſionem. arg. j. vt lit. nõ conte. tue. bene facit ad hanc materiam. j. eod. romana. §. contrahentes (domicilij). ꝫ. eod. ex parte. C. de incol. l. ciues. ff. ad muni. placet. non vtiq3 labeo aſſumptio. §. ſi eius quis. ꝛ. §. celſus (rei). ꝫ. eod. ſane.
a ex parte. C. vbi in rem ac. actor (rei) ſiue ſit mobilis[a] ſiue immobi-
2 lis. ff. ex indi. quod legatur (pro alia). ff. de iu. l. ij. §. j. ꝛ. ij. ¶ † Itẽ quidã dicũt ꝙ in cauſis electionũ ꝛ in alijs que celeritatẽ deſiderant ꝛ que ſunt tẽpore periture nõ habet locũ ius reuocãdi domũ arg. ff. de iudi. l. ij. §. j. ꝛ. l. ſed ꝛ ſi. §. edictum. j. de app. oblate. quod põt intelligi verum in electionibus prelatorum: ſed ſecus in electionibus canonicorum. ¶ (Pro alia.) Item qua ratione vel alibi expleuit legationẽ ſuam ita ꝙ de ea habet nihil poteſt vlterius facere vel reſpondere. nihilominus tamen habet ius reuocandi domum quouſq3 in ſuam domum redeat vel redire poſſit. Item ſi ex neceſſitate reuerteretur vltra tẽpus legationis vel infirmitate vel carcere inuitus cogitur alij ius reſpondere: vel quia expectat interlocutoriam an habeat ius reuocandi domum omnes enim iſti habent ius reuocandi domum. ff. ex quib. cau. maio. qui mittitur. §. fin. ꝛ. l. ſi cui. §. j. ꝛ ſufficit ad hoc vt amittat hoc ius quod finita ſua legatione venerit ad quãuis domum ſuam etiam ſi non ſit illa vnde miſſus eſt in legationem vbi non eſt tantũ periculum in mora. legati autem licet in aliquibus caſibus habeant priui. reuocandi domum tamen ſi vltra tempus legationis morentur pro ipſis cauſis amittunt priui. quia iam voluntate morantur ꝛ ſola volun-
3 tate. cauſam ceperunt. ¶ † Itẽ no. quod lz hi qui pro cauſis ꝛ alijs neceſſarijs vocantur ad curiam ꝛ multi alij qui habent ius reuocandi domum non poſſunt in vrbe conueniri poſſunt tamen conueniri in propria domo alioquin fiet miſſio in poſ. ſi nõ ſit qui defendat plenarie ſuper quo anteꝗ̃ fiat miſſio cognati ſunt interrogandi ꝛ amici. ff. ex quib. cau. in integr. reſtitutio. item ait pretor. ꝛ. l. ſe. ff. ex q. cau. in poſſe. hoc aũt. C. de reſti. mi. l. ignorare. ¶ Si aũt tẽpore legationis cõtrahat ꝛ etiã ſi per gulam in curia teneatur nunꝗ̃ tamẽ conuenietur de his que ibi contraxit. arg. ff. de iudi. l. ij. §. ſi legationis. ꝛ. l. de eo. ſecus ſi agitur contra vnum: quia contra omnes ſe d3 defendere. ff. de iudi. l. ij. §. ſed ſi agant. legatus etiã põt cõueniri ab omnibus ſi ipſe aliquẽ cõueniat maxime du3 conuenit alios. nam tunc impeditur legatio ex cõuentione quã facit. ꝛ ideo eſt ei imputandum. ff. de iudi. l. ij. ſed ꝛ ſi agant. ꝛ. l. ſed ꝛ ſi reſtituatur. j. rñſo. ꝛ. l. non alr. ꝛ. l. qui non cogitur. ¶ Sed cõtrarium videtur. auſ. de ſanc. epiſc. §. reuerendiſſimi. ꝛ extra de dolo actor. Sed illa auſ. nõ loquitur quando legatus ſit conueniendus pro ſua pſona ſed dicit illũ legatũ pcuratorẽ cõſtitutum ad cãm cogendum ſubire reconuentionem illoꝝ tñ contra quos agitur. ſi autem cõueniatur ꝛ rñdet lz voluntarie: tñ pp̄ter hoc nõ amittit quo ad alios ius reuocandi domũ. ar. C. de excu. tut. l. voluntarie. cum ſuis cõcordan. ꝛ nõ ſolũ legati ab alijs miſſi habẽt ius reuocandi domũ ſed etiã ſi qs pp̄ter legationẽ ſuã venerit: puta prelatus propter negotia eccleſie ſue vel ciuitatis in auſ. de ſanc. epiſ. §. ſi vero epi. col. ix. niſi pro cauſa quã alij mouẽt irẽt ad curiam tunc eñi non gauderẽt priuile. vt dictum eſt. ſed ſi vocatus ſit reus a papa vbi alij rñdeat ius h3 reuocandi domum in alia cauſa. ff. de iudi. l. ij. §. ij. vbi dicitur ꝙ vocatus cauſa vnius tutele in alia reſpondere non tenetur. ar. v. q. ij. vocatio. ¶ Sed quidam dicunt illud loqui in criminalibus. † Poteſt etiam dici ꝙ prelati ꝛ alij qui habent ius reuocandi domum ſiue ſint appellãtes ſiue appellati ſiue actores ſiue rei gaudebunt priui. poteſt tamẽ eis prefigi terminus quo poſſint redire domum et poſt reuerti ad curiam cautione recepta qđ ad diem certam ſibi aſſignatam reuertatur ad curiam ꝛ ibi ſe defendat. argu. j. de dila. expoſuit. ff. de iudi. l. ij. §. ſed ſi dubitetur. ꝛ ad hoc facit: quia pretor ꝛ etiam ille in cuius territorio cõtrahit: vel etiam legatus poteſt cogere ſimplicem cautionem preſtare quod veniente die compareat coram ſuo iudice iuri pariturus. ff. de iudicijs. l. ij. §. ſed ſi dubitetur. quod intelligũt quidam verum ꝛ de his que in legatione contraxit. ꝛ alijs nobis plus placet ꝙ nunquam debet dare cautionem ꝙ poſt reuerſionem ſuam reuertetur ad curiam ibi cauſam acturus. ſed ꝙ coram ſuo iudice ordinario reſpondebit. argu. ff. de indic. l. ij. §. legatis. ¶ Item legatus non cogitur audire ſententiam ſuper litem quam conteſtatus erat ante legationem. ſed ſi vult poteſt audire. ff. de arbitr. non diſtin. §. item ſi quis rome. ¶ Item hoc beneficium habent prelati ꝗ̃diu ex neceſſitate non voluntate ſua morantur. ff. de iudi. l. ij. §. legatis. ff. ex quib. cau. in integ. reſti. l. pe. ꝛ. l. inter. ꝛ. l. ſeq. Item ſi in legatione contraxerit cogitur ibi reſpondere. ar. ff. de iu. cum furi. §. vlti. ff. de arbi. non diſtin. §. item ſi quis rome. Item ſi quis ad curiam alr vadit pro neceſſaria cauſa habet ius reuocandi domum. ff. ex quib. cau. in integ. reſti. qui mino. §. fina. ¶ Legatum autem appello etiam procuratorem ad cauſam conſtitutum ab his qui habent poteſtatem imperandi ei: vt tunc. ſ. de ſuis cauſis non conueniatur in auſ. de ſan. epiſco. §. reuerendiſſimi. colum. ix.
4 ¶ † Procuratores autem vel alij nuncij voluntarij non gaudent hoc iure reuocandi domum. argu. ff. ex quib. cau. in integr. l. qui mittuntur. §. fin. ꝛ. l. ſeq. j. reſponſo. ꝛ. l. non vero. ¶ Item qui pro ſuis negotijs ſpiritualibus venerint ad ſe. app. hoc priuileg. non gaudent. ff. ex quib. cau. maio. non enim. ¶ Item differentia eſt inter legatos ꝛ alios qui ex pbabili cauſa vel neceſſaria veniũt ad ſe. ap. q2 alij preter legatos vt qui cauſa teſtimonij vel cõſimili veniunt tenẽtur rñdere apud ſe. ap. de oibus ꝯtractibus celebratis extra locũ ſue iuriſditionis etiã ante legationẽ nã in eis ſolis que in ciuitate ſua vel intra ſuã puinciã ꝯtraxerũt hoc priuilegiũ habẽt. ff. de iu. l. ij. §. item ſi extra. ¶ Item priuilegio legatoꝝ credimus gaudere peregrinos. arg. j. de cle. pere. c. j. ¶ (Cauſa) idem intelligo in pbabili. ff. ex quib. cau. ma. in inte. reſt. nec nõ in prin. cũ lex generaliter ponat cauſam nõ adiecto neceſſaria. ff. de iudi. l. ij. §. j. non tamen vr̃ pbabilis ſufficere niſi ſit qđ neceſſaria puta proſecutio appellationis quã lz ex neceſſitate pſequi nõ teneantur: q2 tamen rata maneret ſñia niſi pſequatur. ideo dr̃ qđ neceſſaria. ¶ Idẽ eſt in reo vocato ad cãm. vt in eo. §. non autẽ repeto quaſi neceſſaria ſi veniret vt peteret in integ. reſti. q2 tũc bene cogit̃ alijs rñdere. q2 agitur de nouo ꝛ nõ quaſi ex neceſſitate appellationem prioris et principalis cauſe pſequitur (ſi tunc) alioqu preiudicat̃. exceptio enim fori in initio proponenda eſt. C. de excep. l. ſi.

¶ a Mobilia. ꝛ ſic rõe rei mobilis qs forum ſortit̃. adde ꝙ Pe. de anc. in cõſil. cxl. col. ij. ver. Ex quo ſe quit̃. dicit hãc eõem opi. ici. conſi. Primũ dubium.

1 Modi ſortiendi alicuius forum.
2 An licita ſit prorogatio de caſu in caſum.

Romana eccleſia.

(Ab o) ſcilicet officiali. puta quia male ſentẽtiauit vel alias in officio ſuo deliquit mala3
1 ſententiam. ¶ † Sunt enim certi modi quibus quis ſortitur forum alicuius qui not. in ſum. C. de iuriſd. om. iudi. inter quos non eſt iſte ſed forte ob ſicies. nonne ſi aliquis malam ſentẽtiam ferat in territorio alterius. vt per ſordes vel alio illicito modo nõne de hoc tenebitur reſpõdere coram iudice illius territorij vbi iniuſtam ſententiam tulit. Rñdeo ſic. q2 ibi ſortitur forũ rõne delicti vel quaſi vel contractus vel quaſi quẽ in alterius territorio commiſit. ſed iſte officialis qui in ſuo territorio deliquit non deliquit in territorio archiepi ſed ſuffraganei (inquirere) ſc3 quando

crimen officialis eſt notorium vel qñ de eo eſt diffamatus.ȷ.de ac-
cu.qualiter(cognoſcere)qñ de hoc queritur ab eo cuius intereſt
negligat ſm hoc loquitur.l.ȷ.cum ſuis ↄcor.C.ad.l.iul.repe. Ite
bene fatemur q̄ꝺ tenetur aliqñ ꝛ dña ꝛ eps ſi in culpa fuerit inale
eligendo.ff.nau.cau.l.vlti.§.act.ꝛ.§.ſeq.(maleficii)epiſcopi quod
eſt qui negligit facere iuſtitiam de ſuo officiali(inquirendum).ff.
nau.cau.l.licet.§.fi.(appellari)a parte extranea ſententia: q2 tunc
ſi agatur ad reuocationem huius ſentẽtie nõ iudex ſed ille ꝑ quo
lata eſt ſententia conueniendus eſt(iudices).ȝ.e.ſignificaſti. repe
2 te que no.ȝ.de arbitr.contingit. ¶ †(Conſentiat) licet licita eſſet
prorogatio de caſu in caſum hic tamen prohibetur: q2 clerici non
poſſunt prorogare iuriſditionem ſine conſenſu ſuoꝝ epiſcoporuz
ſic nec ab initio poſſunt in alios ꝙ in ſuos ordinarios ↄſentire.ȝ.
eo.ſignificaſti.corã.dele.añt pape bene lꝫ ꝓrogare.ȷ.de app.cordi.
(prohibere)ſed epos ordinarios ſuper his compellendis requi-
rant.auẽ.de reſti.§.ꝛ qm̄ ſimus.C.de ſi.inſtru.ind. ¶(Contracti-
bus)repete que diximus.ȝ.eo.cum dilec.ꝛ.c.lꝫ.ſed ꝛ ſi ibi inueniať
ꝛ ſi neget ſe ibi ↄtraxiſſe nõ cogetur ibi rñdere libello ſuper principa
li q̄ꝺ ſe porrecto niſi prius ſummarie q̃ratur ꝛ ꝓbetur eum ibi cõ
traxiſſe.ꝛ ſi probatũ fuerit iudicabit iudex ſuã eſſe iuriſditionẽ co
gnoſcendi de principali.ff.de iudi.ſi qs ſuper.ȝ.de reſcrip.ex lfis.
in fi.ꝛ tunc cogetur rñdere libello ſup principali ꝛ vterqꝫ tũc vteť
iuribus ſuis.ſ.pacto de nõ petendo vel preſcriptiõe ꝛ ſiñs hmõi.
ſed in incidentib9 nõ querunť hec. ¶(Alibi).i.in dioce.ſuis non
remeñ.q2 tunc cũ ibi inueniať bene poſſet ibi ↄueniri.hoc ideo di
cit q2 videbatur ꝙ ex quo in ſua dioceſi morabať vbi habebat or-
dinarium iudicẽ ſub quo poterat cõueniri ꝙ iudex vbi ↄtctus fuit
celebratus nõ deberet mittere in poſſeſſionem etiã eoꝝ que in ſua
iuriſditione habebant.ſed ibi cõtrarium ſtatuitur ꝛ iſte:q2 huiuſ-
modi foꝝ fortius eſt ꝓpter ↄtctum quẽ ibi celebrauit (occaſione)
q2 licet coram officialib9 ipſis vel etiam coram archiepis fierent
ipſi ↄtctus niſi fierent in dioceſi ſua nõ ſuper tales cõtra hẽtes ſorti
retur forũ ꝛ coram quocũqꝫ ſtant in ſua dioceſi ſortiť forũ(officia-
les)nam lꝫ vnum ſit auditorium epoꝝ ꝛ officialiũ.ꝛ ꝓpter hoc eſt
ad epm̄ appellandum.ȷ.de ap.ro.non tñ officialium perſone ſicut
nec aliȷ ſubditi epoꝝ ſunt de iuriſditione archiepoꝝ.

¶ De libelli oblatione. Rubrica.

¶ De tali libello conſueuit queri: peto a te tradi vacuam poſſeſ-
ſionem talis domus etiã amotis inde penſionarñs: an ſi pẽſiona-
rius rñdeat litẽ cõteſtando ꝯualeat.ꝛ nobis vꝫ ꝙ nõ.q2 nõ eſt ei ob
latus libellus ↄtra id q̄ꝺ eſt.iiȷ.q.iiiȷ.offerantur. Itẽ q2 in vno li-
bello nõ debent cõueniri duo niſi pẽſionarius ↄduxiſſet ab eo do-
mum:q2 tunc ſi vult cõparere ꝛ cauſam ſuã iuuare audietur.ff.de
ap.ab.ex.C.de litig.auť.nunc ſi heres.ꝛ not.ȷ.de re iudi.cum ſup.
imo ſi nõ defendit cauſam ſi ſcit eam agi ſibi preiudicat.ȷ.de re iu-
di.cum Bertoldus.ꝛ ſic intelligitur.ȝ.de ſi.pre.veniens.
1 ¶ Non valet conteſtatio niſi detur libellus quid autem ſi partes
conſentiant habes.in nu.2.
3 Libellus in omni cauſa tã ciuili ꝙ criminali neceſſarius eſt.ꝛ ſem
per quando agitur inter partes requiritur libellus.vt in nu.4.
5 An in imploratione officiȷ iudicis requiratur libellus. ꝛ quid in
libello contineri debeat.in nu.6.
7 Iudici potius ꝙ parti eſt offerendus libellus.
1 Tunarus epiſcopus. (†Dixit libellum.) ni
ſi libellus detur non valet litis conteſt. in auť. de tem-
pore non ſo.pe.§.conteſtatione. iiȷ.q.iiȷ.§.ſpatium. in
fi.ſo.offeratur licet enim narretur factum coram iudice per quod
ſit litis conteſtatio.tamen litis narratio non habet vim libelli vel
litis conteſtationis.vnde dicitur bene in auten.de litigio.§.ſi ve-
ro licet videatur quedam litis conteſta. Item non tenet litis con-
teſta.ſi denegentur inducie deliberatorie ſicut ſi denegarẽtur pre-
paratorie.licet enim iudici ſit commiſſum quod inducias poſſit
augere ꝛ minuere.non tamen denegare.iiȷ.queſt.iiȷ.§.ſpatium. et
2 ſic intelligitur.ñ.queſt.vȷ.§.diffinitiua. ¶ †Item ſi ſententia con-
traria ꝙ nis poſſit his dilatoriis renunciare tacite ꝛ expreſſe.ff.de
dila.l.ȷ.C.de epiſc.ꝛ cle.auť.generaliter.aliȷ dicunt quod litis cõ-
teſta.valet ſine libelli oblatione dũmodo partes cõſentiant tacite
vel expreſſe.C.de epiſc.ꝛ cle.auť.generaliter.ꝛ reſpondent contra-
rio quod eſt.iiȷ.q.iiȷ.§.operatur.vbi dicitur ꝙ litis conteſta.citra
hoc indultum habita pro nihilo eſt habẽda.dicũt enim litis cõte.
factam ſine libello eſſe pro nihilo quo ad hoc vt poſſit iudex recu-
ſari denegatis etiam induciȷs dicũt tenere litis conteſt.ꝛ omnem
3 proceſſum niſi appelletur. ¶(†Libellum) libellus in omni cau-
ſa ciuili ꝛ criminali inquiſitionis denunciationis vtilis ꝛ neceſſa-
rius eſt vt ſciat reus verum cedat vel contendat.iiȷ.q.iiȷ.offeratur.
aliȷ tñ cõtradicunt in denunciatione ꝛ inquiſitione niſi in leuib9
cauſis.ꝛ quãdo eps audit cauſas inter clericos ſuos.xȷ.q.ȷ.ſi quis
cum clerico.ꝛ non extenditur hoc ad dele.ſm quoſdã. aliȷ contra.
q2 non inueniunt cãm diuerſitatis. ꝛ ideo idem eſt vtrobiqꝫ.ȝ.de

conſti.tranſlato.vel niſi fiat de conſenſu partiuꝫ.C.de priui.ſcho.
quoties.lib.xȷȷ.C.de epiſc.ꝛ cleri.auť.generaliter.ꝛ niſi preſes pro-
uincie intra.l.dies.cõueniatur.vt in auť.vt iu.ſi.quo.ſuff.§.neceſ-
4 ſitatem. ¶ †Breuiter ſemper quando agitur inter partes requiri-
tur libellus:niſi lex dicat non dandum ipſum.in auť. de exhiben.
re.§.ſancimus igitur.colum.v.ꝛ hic.eſt enim neceſſarius in inter-
dictis:quia ſicut verbum ſonat inter duos agunt inſtitu.de inter
di.§.ſunt autem qui.ꝛ quando principaliter imploratur officium
iudicis.ȝ.de offi.iu.c.fin.ꝛ etiam vbi petitur cautio de dam.infec.
ff.de dam.infec.l.v.§.hoc quoties.licet aliqui contradicant: quia
hec lex celeritatẽ deſiderat.ff.de dam.infec.l.ȷ.ꝛ etiã vbi agitur de
poſſeſſione niſi in caſu qui no.ȷ.de proba.in preſentia. Itẽ quãdo
agitur cõtra aſcriptitium qui dicit fugiſſe. Item qñ impediť ali-
quis de ſua iuriſditione.ar.ff.ad muni.de iure nõ antẽ eſt neceſſa-
rium q̄ꝺ iuſſus mitti in poſſeſſionẽ nõ admittať.ff.ne vis fi.ei qui
in poſ.l.iiȷ.ȷ.rñſo. Idẽ videtur ſi confirmatus vel inueſtitus de ali
qua eccleſia prohibeť poſſeſſionẽ nãciſci.ȷ.de app.conſtitutis.ȷ.de
cõceſ.preben.poſt electionem. Item videtur ꝙ ſi petitur ſententia
mandari executioni manu militari:alѕ ſi nõ eſſet litium finis ꝛ fi-
nis vnius litis eſſet alterius principium.C.de fruc.ꝛ lit.expen. ter
mi.C.de re.credi.ſi quis. Item ſi conſuetudo eſt quod libellus nõ
detur:quia cõſuetudo valet in his que circa iudicia ſunt.C.de pri
uileg.ſcho.l.fina.in princip. Item in denunciatione noui operis
quia fit ex verbo ꝛ facto ꝛ nedum in preſentia:ſed in abſentia par
tis:ſed in proſecutione bene eſt neceſſarius libellus.ſ.quando, pe-
titur remiſſio nunciationis ꝛ in aliis. Idem in cauſis mere ſpiri-
tualibus.ȷ.de dolo.c.ȷ. Idem in caſibus vbi requiritur ſummaria
cognitio.qui ſunt.ff.ad exhi.l.iiȷ.§.ibidem.ff.vt in poſſ.leg.ſi is a
quo.ff.de car.edic.l.iiȷ.§.cauſe.ff.de ven.in poſ.mit.l.ȷ.§ ſi eam.ff.
5 de libe.agno.ſi quis a libertis.§.hoc vel parens. ¶ †Dubitatur
autem quando imploratur officium iudicis an ſit offerendus li-
bellus:vt quando petitur cõfirmari electio vel aliquẽ mitti ĩ poſ-
ſeſſionem ex edicto diui Adriani vel nomine ventris vel carboſi.
vel ſibi dari bonorum poſ.contra tab.vel aperiri teſtamentum vel
ne aliud fiat in loco publico. Solu. in omnibus his et ſimilibus
quãdo contra neminem ſpecialiter agitur nec etiam in libello ali
quis ſpecialiter tangitur põt procedi ſine libello ſi nullus eſt con-
tradictor:quia nec eſt cui offeratur argumen.iiȷ.queſtio.iiȷ.offera
tur.ſi autem aliquis eſt contradictor dabitur et libellus.ȝ.de elec.
dudum.ro.ȷ.de teſti.cum olim.ff.de app.re.l.ſi.ff.quemadmo. te-
ſta.aper.l.ſi.§.ſi.C.quemadmo.teſta.aper.l.ȷ.C.de edi.diui adri l.
fina.miſſio autem in poſſeſſionem que ſit ex primo decreto ſit ſine
libello:quia ſit offi.iudicis ſeruienti actioni licet nondum propo-
ſite ſed proponende:vel quia eſt ad defenſionem ſue iuriſditionis
contra contumacẽ que eſt notoria. In notoriis non eſt neceſſari9
libellus.ñ.queſtio.ȷ.manifeſta.ȷ.de iureiur.ad noſtram. ¶ Olim
autem non dabatur libellus.niſi illuſtribus perſonis.C.de digni.
6 l.quocunqꝫ.ff.de priuatis.de.l.ſi. ¶ †In libello aũt debet contine
ri cauſa vel actio ex qua agitur vt not.ȝ.de offic.ordi.conquerente
ipſam autem non poteſt dimittere:ſed ex quo libellum obtulit ne
ceſſario habet ipſum proſequi:nec poteſt penitere nec ſe retrahe-
re quin reo de intereſſe ſuo ſatiſfacere teneatur niſi ꝛ reus conſen-
tiat,vt not.ȷ.vt lite non conteſta.c.ȷ.nec etiam cauſam mutare niſi
primam dimittat:ſed bene poteſt vtranqꝫ proſequi.ſ.ſimul ꝛ vete-
rem ꝛ nouã niſi vetus actio in qua perſiſtere debet ſit talis q̄ꝺ pa-
reret exceptionem rei iudicate contra ſecundam.ff.de excep.rei iu
di.ſi mater.§.eandẽ.ꝛ.l.conqueritur.ꝛ.ff.de iureiuran.ſi duobus.
exceptio.vel niſi ſit talis que electiõe tollitur.ff.de trib. ꝙ in here.
§.eligere. ¶ Si autem non vult immutare:ſed emendare:vt quia
minus petit modo plus vult petere:vel econuerſo. dicunt quidaz
hoc fieri poſſe quandocunqꝫ ante ſententiam.inſtitu.de actio.§.ſi
minus. ¶ Nos credimus ꝙ hec emendatio poſſit fieri vniuerſali
ꝛ generali actione tantum.ff.de pe.he.l.iiȷ.ſi quo.C.de iudi.licet
ꝛ ſic intelligitur.C.de appel.l.vlti.C.de an.excep.l.fin.in ſingulari
bus autem hic licet vſqꝫ ad lit.conteſta.ꝛ iuſiurã.de calum.preſti-
tem.et non vltra.nam extunc noua interpellatione opus eſt.ff.de
exce.rei iu.conque.et.l.legi.ff.de iudi.non poteſt. ¶ Sed contra
ff.de nox.ac.l.in delictis.§.ſi decreta. Solu.non contradicit: quia
ibi eedem perſone ꝛ eadẽ cauſa.ſ.de dãno dato a ſeruo.et ad idem
agebatur.ſ.ad emendationẽ totius dãni.ff.de re iudi.miles.§.ȷ.q̄ꝺ
autem noxam dare poteſt:hoc eſt ex quodam beneficio quod do-
minus habet per.l.ibi enim ſemper agit actione.l.aqui.vel noxa-
li.nec dicit is libello quod totum damnum petit pro eo quod ſer-
uus domino ſciente damnum dediſſet vel minus pro eo ꝙ domi-
no neſciente:quia ſi hoc dixiſſet poſtea mutare non poteſt:vt dictũ
eſt:ſed poſt libellũ datum generalẽ proſecutus eſt alterũ tantum
mẽbroꝝ:ꝛ ideo nõ minus põt proſequi alterum cũ ambo ↄprehẽ
dãtur ſub actione ꝓpoſita:ſed ſi reus vellet eum a principio coge-
re q̄ꝺ de illis duobus vnum eligeret.ſ.vel agere inſolidum vel ad
dictum beneficiũ.forte poſſit.argu.preal.l.quod in here.§.eligere
ꝙuis poſſet bene aſſignari diuerſitas inter illos caſus: quia quan
do agitur ex contractu de pecul.licet ſemper agat eadem actione
cum altera

cum altera adiectione. ſiue de tribu. ſiue de pecu. tamen aliud dꝫ petere ſi agat tribu. aliud ſi de pecu. ⁊ aliud in vna ꝙ in alia ſententia. ſed quādo agitur. l. aquil. norali ſemper inſolidum eſt actio et condē. ꝙuis reus liberet̄ preſtando alterum. ſ. noxam vel dānum. vt in prealle. l. miles (reclamationis) in ciuilibus eſt libellus accuſationis. in criminalibus. ii. q. viii. quiſquis libellorū (manibus) i. noſtra ſubſcriptione. ⁊ eſt not. dignum ꝙ libellus debet eſſe ſub-
7 ſcriptus. in aut. de exhi. ⁊ intro. §. ſancimus. ¶ † (Sinodo) no. libellum porrigendum ſynodo. ⁊ ita eſt arg. qđ ſynodus non archiep̄s eſt index. ſimile. xi. q. iii. ſi quis preſbyter. ſi quis epiſcopus. et no. qđ libellus porrigendus eſt iudici ne poſt negare poſſit ſe non recepiſſe. ſed nō eſt de neceſſitate: ſed cautela. q2 aduerſario pōt offerri. iii. q. iii. offeratur (conſcribentes) nō enim ſolus libellus. ſed omnia acta ſcribi neceſſe eſt. j. de proba. quoniam.

SIgnificantibus. (Oſtenderet) dꝫ enim ille q fundū petit certis finibus diſtinguere. arg. ff. de cen. forma. ff. de rei vē. l. ſi in rem. ⁊ ſi ſit neceſſe oculis iudicis vel aduerſarii ſubiicere. ff. ſi. reg. ſi in rup. §. vlt. ar. ff. de ſe. eadē. ⁊ hoc ſiue perſonaliter ſiue realiter agat̄. dꝫ enim exprimere ꝓ qua parte petat rem ⁊ qualitatē ⁊ colorē ⁊ alia per que bene cognoſcat̄ res petita. ff. de rei ven. ſi in rē. ſed ſi neſciret dicere ꝓ qua parte peteret ex aliqua iuſta cauſa admittitur incerte partis petitio. ff. ſi cer. pars here. peta. l. j. §. ſi. ff. de rei vend. que de tota. ff. cōmuni. di. ⁊ ſi non. §. j. ⁊ idem dicimus etiam de aliis ſignis ſi iuret ſe ea neſcire. ff. de fur. actione. ¶ Et habent hec locū ſiue perſonali actione ſiue realiter agatur. ff. de rei ven. ſi in rem ſemper tū oportet eū ſic exprimere ꝙ aduerſarius ⁊ ſi non plene tamē aliquo modo ſciat quid petat̄: quia ſi penitus neſciret non cogetur reſpondere. ff. de eden. l. j. nec mirum ſi libellus ſit generalis ex cauſa recipitur. q2 etiam ſententia ſic generalis valet que tamē dꝫ eſſe clarior quam libellus: inſti. de ac. §. curare. ff. de re iudi. ait pretor. §. i. C. de ſenten. que ſine cer. quan. l. ii. ⁊ ideo ſufficit petere fructus perceptos de tali fundo ſine alia expreſſione. ⁊ poteſt adiicere quando res petite nō extant quas eſtimo tātum. hoc tamē ſcias ꝙ aliqua expreſſio neceſſaria eſt in ſententia que non eſt neceſſaria in libello. nam in ſententia debet exprimere rem ipſam vel quantitatem vel in actis dꝫ cōtineri. ff. de reg. iur. ait pretor. ⁊ ſm hoc intelligitur. C. de ſenten. que ſine cer. quan. l. ii. vnde non valet ſnia condēno te ad res que tibi obuenere a tali fundo: ſed ſecus dicitur in libello.

☞ **D**Ilecti filii. (Quare ſibi.) ¶ † No. cauſam exprimendam in libello in perſonali actione. ff. de ex. rei iudi. ⁊ in eadem. §. actiones. ſed ſi nō exprimatur ꝙuis non cogatur recipere tamē ſi reſpōderet dꝫ. C. de an. exce. l. vlt. ⁊ hoc no. ē. de off. ord. cōquerēte. ⁊ dꝫ cauſa eſſe talis: que ex ſui natura inferat iure eſſe qđ petitur: vt hic. eſſet enim iuſta cauſa: peto talem pecuniā q1 eam ſibi mutuaui. ⁊ ſi reus dicat exprimas ꝙ cōuerſa ſit in vtilitatem eccleſie: vel ꝙ contractus ſit factus legitime. ſ. ꝯſentientibus his quorū conſenſus requiritur: vel exprime qđ non eſt tibi facta ſolutio vel hmōi que omnino tollant intētionem actoris. ſi vera eſſent nō co-
a gitur[a] hoc in libello exprimere: q2 hec nō ſunt de natura actionis.
b ſed[b] poſt litis cōteſta. hic ſeruantur pro ꝓbationibus. C. de ꝓba. exceptionē to eū ipſa ꝙ dicim⁹ q1 mutuaui intelligitur legitime ⁊ in caſu vnde competit mihi ius petēdi. Sed ſi ep̄s peteret aliqđ ius epiſcopale ab eccleſia quā confiteretur exemptam non admitteretur huiuſmodi libellus niſi adiiceret talem cauſam que ſufficeret ad hoc qđ etiam eccleſia exempta illud deberet: puta q2 illud ius contra exceptionem preſcripſit: vel q1 illud capitulum fuit exceptum in exemptione ⁊ huiuſmodi. ¶ Sed ſi diceret tantū: peto tale ius epiſcopale: quia eccleſia eſt in mea dioceſi. bene admitteretur libellus non obſtante exceptione que dicit. non eſt admittēdus huiuſmodi libellus: q2 paratus ſum probare incontinenti ꝙ ego ſum exemptus niſi malitia actoris ſit notoria: q2 tunc non eſt malitiis hominum indulgendum. ⁊ hec probatio eſt in principali offerenda. ē. de foro compe. ex parte.

1 ☞ In criminalibus non habet locum reconuentio.
2 Non poteſt in vna ⁊ eadem re ſimul ciuiliter ⁊ criminaliter agi.
3 Contra agentem poſſeſſorio agi poteſt ⁊ petitorio.
4 Coram delegatis non autem arbitris fieri poteſt reconuentio.

¶ De mutuis petitionibus. Rubrica.

EX literis. Et. j. (proponunt) in modū actionis: ſi enim in modū exceptionis proponeret. tūc procederet: vt. C. de excep. ſi quidem. ⁊ l. vlti. ⁊ l. exceptione. j. de or. cog. c. j. ¶ † (Reſpondere) reconuentio non habet lo-
1 cum in criminalib⁹: quia non relatione criminis ſed purgatione deſinit eſſe innocens. ff. de publi. iudi. qui. iii. queſti. xj. neganda quamuis ex illis. ll. dici poſſit locum habere reconuentionem. cum ibi dicat ꝙ deponere debet inſcriptionē. ¶ Itē quia de maiori poteſt recuſare vel ſi ſuam proſequatur iniuriam. ſed hoc ſatis verū eſt ꝙ ſimul ambe accuſationes non procedunt vt ibidē not. ¶ Itē non habet locū recōuentio vbicūꝗ iudex ſub quo ſit cōuentio de recōuentione iudicare nō pōt: vt ſi corā laico ſiat recōuētio de ſpūalibus vel ſub inferiori iudice de libertate. ē.
2 de in. ꝗto. C. de or. in. l. j. j. de or. cog. c. tuā. ¶ † Item cum generaliter dicat lex cuius in agendo ⁊c. C. de ſen. ⁊ interlo. omni. iud. cū pap. in ſi. iii. q. viii. cuius non videtur iniquū ſi cōuentus ciuiliter reaccuſaſſet criminaliter oīmodo cōpetēs iudex ſit vel ecōuerſo. nā ⁊ idē ciuiliter pōt cōueniri ⁊ criminaliter. ⁊ pōt cōtra aliū agere cū nō inueniat̄ prohibitū ſuper diuerſis rebus. ſuper eodē autē nō pōt ſimul ⁊ ciuiliter ⁊ criminaliter agi. C. de vi priua. l. ſi quis aliquid: ſed finita vna. q. vel ciuili vel criminali bene tranſibit ad aliam: vt in eadem. l. C. de inoffic. teſt. cum qui. inſti. de excu. tu. §. qui autē. ſed qui de vno crimine agēs cōdēnatus eſt de calūnia vlterius accuſare non poterit: nec priorē accuſatum: nec aliū: q2 infamis eſt. iii. q. iiii. nulli. ⁊ q. ix. c. j. ¶ Item dicunt quidam qđ ceptā accuſationē ꝓſequi nō pōt: ſed meli⁹ dicit̄ ꝙ poſſit ꝓſequi. nā de qua re cognoſcit ⁊c. ff. de iud. de qua re. arg. j. de cal. c. ii. arg. ad hoc qđ etiā cōdēnatus q inſcriptionē depoſuit. ⁊ ſi cōdēnet̄ pōt ꝓſequi accuſationē. iii. q. x. negāda. alii dicunt ꝙ nunꝗ in predictis
3 admittitur reaccuſatio. ¶ † Itē cōtra agentē poſſeſſorio bñ agit̄ petitorio: ſed pōt repelli per exceptionē ſpoliationis. ⁊ ſic intelligitur. j. de or. cog. ſuper. cōtra agentē autē criminaliter nō pōt recōueniēdo agi ciuiliter. qđ ſic probat̄: q1 qđ plus eſt etiam ſi aliquis prius mouiſſet actionē ciuilē ⁊ conuentus ꝯtra actorem moueret criminalē ſuperſedendū eſſet ciuili ⁊ tantū in criminali ꝓcedēdū eſt. C. de or. in. l. vi. quidā tamē dicūt illā legē loqui qū criminalis accuſatio ſimul ꝯtingebat propoſitā actionē: vt ſi quis petebat. c. ⁊ reus accuſabat actorē de violētia facta in promiſſione illorū centum. ¶ Itē hāc accuſationē nō videt̄ poſſe ꝓponere niſi añ lit. cōteſt. in ciuili actione factā. nā lite cōteſta. nō videt̄ ꝙ iudex impediri debeat quin diffiniat de re de qua cognouit. ar. ff. de iud. de qua re coram iudice appellationis nō habēt locum reconuentio. ff. de
4 iudi. l. ii. §. legati. ff. de eo qui appellauit in prouincia. l. j. ¶ † (De legatis) no. corā delegatis fieri reconuentionē: ſed coram arbitris non. ē. de arb. cū olle. (actione) ſic ſit litis cōteſt. C. de lit. conteſt. l. j. ti. prori. c. j. (reſponſione facta prius) nam qui prius ⁊c. ff. de iu. qui prior. j. de or. cog. cum dile. ¶ (Incōtinenti). i. anteꝗ ad alia procedat̄ ⁊ debet proteſtari de recōuentione ante litis conteſta. vt quidam dicunt. ⁊ ſic intelligo aut. de excu. tut. §. ſancimus. alii dicūt idē ⁊ ſi ante nō fuerit ꝓteſtatus dummō incōtinenti poſt li. cōteſt. i. anteꝗ terminus ad alia aſſignet̄: recōueniatur. argu. ff. ſi cer. pe. lecta. alii tamē dicūt ꝙ vſꝗ ad ſententiā etiam ſine proteſtatione ſuper principali. q. lata pōt recōuenire: ſed tunc non ſimul procedet vtraꝗ lis. nam ſi aliter diceretur ſequeretur abſurditas: q2 ſub nullo iudice pendente lite ⁊ ea conteſt. poterat cōueniri actor. qđ abſurdum eſt. Itē quid ſi de iniuria que lite pēdente cōtingit vel alia actione cum recōueniat nunquid pōt. ⁊ certe vtiꝗ: q2 que de nouo emergunt auxilio indigent. ē. de offi. dele. inſinuante. j. de iuramento calumnie. ceterum. Item que cauſa inoueritis inſania foret abſtuliſſe huic reo iudices ordinarios actores coram quib⁹ reus actorem conuenire poterat niſi alium illum: coram quo conuenitur ſubrogaſſet. ¶ Item in antiquo iure. C. de ſenten. interlocuto. omnium iudic. cum papinianus dicitur indiſtincte: cuius in agēdo quis ſequitur. argumen. eundem contra ſe habere non dedignetur. ita quod non facit mentionem de litis conteſtatione: ſi autem proteſtetur nihil facit proteſtatio niſi quia indubitanter eſt verum. quod poſt litis conteſtationem incontinenti poſſit reconueniri. et ſecundum predicta patet quod etiam vbi intentatur officium iudicis locum habet reconuentio. quod intelligo ſi principaliter intentetur ſecus ſi incidenter: quia tunc non habet locū reconuentio. argumen. ē. de officio iudi. capitulo vltimo. ¶ Item non habet locum reconuentio vbicunꝗ locum habet ſummaria cognitio quod ſic probatur: quia de iure vtraꝗ lis ſimul tractanda eſt. ſed cum in vna ſit ſummaria cognitio habenda. in alia plena queſtio vtraꝗ tractabitur. Item vna exigit accelerationem. ☞ alia non. ¶ † Sed oppones. leue eſt cuilibet facere quod nullus poſſit conueniri niſi ſub iudice quem malit: cum ſit leue impetrare literas ad aliquem delegatum. et facta citatione vlterius ſub alio iudice non poterit conueniri: cum ſub eodem iudice debeat fieri conuentio et reconuentio. vt ſupra de reſcriptis diſpendia. Reſpond. ſub alio iudice reconueniri non poteſt: niſi lata fuerit ſententia: vel niſi fuerit appellatum: vel niſi faciat ſe abſolui ab inſtantia iudicii: vt notatur ſupra de officio delega. conſuluit. et ſic contra hanc fraudem altero predictorum modorum prouideri poteſt.

a ¶ Non cogit. adde Pet. de anch. q hoc refert in conſil. ccxciiii. inc. ex ꝓdictis. ⁊ l ꝯſ. cccxvii. inci. ex ꝓdictis ſubtiliter. colū. j. ꝙ idē ꝯſ. eſt ſub nu. ccxciiii.

b ¶ Sed poſt litis ꝯte. hoc refert ⁊ ſeqt̄ pe. de anch. in ꝯſ. cclvii. inc. ad ꝓdicta dubia ante mediū.

P

Rudentiam.

1 ☞ Litis conteſtatio ad hoc vt valeat oportet ꝙ animo conteſtandi litem fiat ⁊ etiam ſufficit ꝙ reſpōdeatur de iure libello: vel pe-

petioni.in nume.2.
3 Conteſtari litem nil aliud eſt niſi teſtari.

¶ De litis conteſtatione. Rubrica.

Olim inter epiſcopum.

1 Nō per poſitiones.ſ.de ele.c.dudū. ¶ † Ad hoc
enī vt teneat lit.cōte.opʒ ꝙ alo cōteſtādi litē fiat
ſed vbi ſunt apta cōteſtationi ꝑſumit aīus ꝯteſtā
di niſi ꝯ appareat ꝑ ꝓteſtationē:vt no.ſ.de ꝯſti.
cum.M.itē intentio animi non ſufficit niſi ſint verba apta:vt hic
ꝛ eſt ea rōne:qꝛ in poſitionibus nō fit aliqua petitio que eſt neceſ-
ſaria.nā quō poſſet ferri ſnīa abſolutionis a petitione ꝛ condēna-
tione ad petita ſi nihil eſſet petitum.ſ.de iud.era.ſnīa enim rn̄de-
re debet petitioni.ſ.de ſymo.lʒ hely.niſi cā corā papa agerēt.tunc
enim ſine petitione crederem ſufficere narratiōes partium ſine pe
titione aliqua.ſ.de inſti.cū veniſſent.ꝛ ar.ꝙ preſentia Pape ſup-
plet has ſolēnitates.C.de teſt.om.ſ.de tranſ.c.j. ¶ Item licet ali-
quid ponā factū vel dictū ꝓpter hoc nō teſtor vel cōteſtor me vel-
le litigare:ergo attēta vbi ſignificatiōe nō eſt litis ꝯteſ.facta:alqua
niſi aliud appareat recedere nō opʒ.ff.de leg.iij.non aliter. Item
ipſum hic manifeſte apparet ꝙ quedā poſitiones ꝛ rn̄ſiones ſiunt
2 añ lit.cōte.ff.de interro.act.ꝑ totū. ¶ † Itē no.qđ ad hoc vt lis cō
teſtetur ſufficit ꝙ reſpondeatur de iure libello vel petitioni. verbi
grā.peto a te fundum quē mihi ꝓmiſiſti vel vēdidiſti. nā recte re-
ſpondet nō cōpetit tibi petitio predicti fundi:vel nō debet tibi da
ri predictus fundꝰ quē tu petis.nam cū actio ſit ius petēdi quod
debetur actori.ſ.de iure:inſti.de act.in princ.eadē ratio ꝛ defenſio
☞ ſiue rn̄ſio rei legitima eſt qđ petis tibi nō debet de iure. ¶ † Item
dicūt aliqui nō ſufficere rn̄dere ad cām niſi rn̄deat petitioni. ver-
bi gratia.peto.c.qꝛ mutuaui.rn̄det reus nō mutuaſti.arg.qꝛ cū pe
titio ſit neceſſaria:ꝛ rn̄ſio petitiōi neceſſaria eſt.Itē cā nō eſt actio
ſed vinculū. ¶ Nos dicimꝰ rn̄dere cauſe.nam cum cā talis debeat
eſſe que neceſſario inferret ius petendi quā neceſſarie eſt probari.
qꝛ nec petēti ꝓdeſt ſi ex alia cauſa ſibi ōbeat. ꝛ eodē mō nec ſibi ob
eſt ſi alia vice ex alia cā agat.vt not.ſ.de offi.ordi.cōquerēte. q rn̄-
det nō veram eſſe cām ſcʒ mutuū interueniſſe neceſſario dicit ſe ex
3 mutuo nō teneri.ꝛ ita ꝑ cōſequēs petitioni rn̄det. ¶ † Item attē-
dt verba litē ꝯteſtari nihil aliud eſt niſi teſtari: qꝛ vult cum aduer
ſario litigare.ſufficit ergo ſi animo litigandi petitioni aduerſarij
cōtradicat.C.de iu.rē nō no.tñ ſi diceret volo litigare cum aduer-
ſario ꝛ nō cōtradiceret petitioni non ſufficeret.ar.pre.l.ꝛ qꝛ neſci
☞ retur an cōfiterēt vel negaret petita. ¶ † Quidā tñ dicunt et forte
nō male qđ ſi etiā in libello nō fiat petitio:ſed tātū narret factū et
reus oīno litē cōteſtando rn̄deat quod bona eſt vel ſaltē tolerāda
huiuſmodi lit.cōteſt. vt res magis valeat quā pereat.ſ.de ver.ſig.
abbatē.arg.ad hoc.ſ.de inſti.cū veniſſent.ſ.de cā poſ.cum eccleſia
ſ.de conſue.cū dile.ꝛ videt maxime hoc poſſe tolerari vbi de iuri-
bus agitur ſcilicet negatoria vel cōfeſſoria intētat.ff.ſi vſufru.pet.
l.vlti.in prin.ꝛ.l.j.in decre.prealle.tutius eſt tamē in omnibus ali-
quid petere (ꝛ reſponſionem).C.de iureiur.l.ij.C.de iudi.rem nō
nouam.C.de lit.conteſt.l.j.ſ.ti.proxi.c.j.

Exceptionis peremptorie.

(Contingentis cauſam.) hoc ideo dico : quia ſi exceptio
talis eſſet que pariter afficeret:ꝛ literas ꝛ quod in eis conceditur:
tunc illa exceptio competeret etiam contra reſcriptum ante litis
conteſtationem.vt ſi habens beneficium impetret ſuper alio bene
ficio.nam cum vitiuʒ taciturnitatis hic ſimul affecerit ꝛ reſcriptū
ꝛ gratiam in reſcripto contentam iuſtum eſt quod contra vtrūqʒ
competat.ſ.de reſcriptis.ad aures.conſtitutus . ſecus eſſet ſi gra-
tia ſimul cum literis data non eſſet.vt ſi primo donaret beneficiū
Papa:ꝛ poſtea mandaret quod in poſſeſſione induceretur . nam
hoc non crederem quod contra huiuſmodi literas poſſet obijci ꝙ
obreptitie obtinuerit.licet gratia collationis obreptitie obtinue-
rit:quia habebat aliud beneficium vel alia cauſa ſuberat. quam ſi
papa ſciuiſſet beneficium non dediſſet.ꝛ contra hanc bene compe
tit exceptio infra de re iudicata.olim.infra de accuſationibus. ac-
cedens alij tamen aliter dicunt. ¶ (Contingentis) id eſt ad prin-
cipale negotium pertinentis:ſicut eſt exceptio pacti de non peten
do vel debiti ſoluti contra eum qui pecuniam petit. de hoc plene
vt ſupra de reſcriptis.ſuper literis . negotium autem principale
non tangunt que ſunt de proceſſu : vt quia non fecit mentionē de
proceſſu.infra de re iudicata.inter (obiectus) id eſt exceptio per-
emptoria (de re iudicata) nam exceptio rei iudicate contra re-
ſcriptum opponitur.C.ſententiam reſcindi non poſſe. lege vlti-
ma.(tranſlata)quia exceptio tranſactionis ante litem conteſta-
tam admittitur.ff.de condictione indebiti . eleganter.§. ſi quis.
☞ ¶ † (Finita)ſed quomodo poteſt finiri lis niſi vel ſententia vel
tranſactione.poteſt reſpondere quod hec dictio ſeu non notat hic
pinc. ..tatem . ſed multiplicatis verbis idem repetitio vel quod
hic dicit rem finitam de qua non eſt tranſactum neqʒ iudicatum.
ſed tamen lis finita dicitur puta quia iurauit ſe in perpetuum
non acturum.nam tunc niſi ex cauſa noua vlterius ageret nō pōt.
ff.de iureiur.admonendi.C.de pac.poſt ꝯ.ff.de condi.ob cau.l.ij.
arg.ſ.de reſcrip.conſtitutus. ¶ Idem videtur etiam ſi ſolum pa-
ctum feciſſet de non agendo vlterius de aliquo debito.nam huiuſ
modi exceptio cōtra reſcriptum recte opponitur ꝛ litis conteſta-
tionem retardat.quia ſi hoc expreſſiſſet nullas literas habuiſſet.
ſecus autem ſi pactum de non petendo feciſſet.qꝛ tūc non retarda
☞ retur litis conteſtatio. ¶ † Iuramentum autē de non petendo an
tardet litis cōteſta. Reſpōdemus qđ ſic.vt impediatur periuriū.
¶ Quare aūt aliud ſit qñ paciſcit de nō petendo ꝛ aliud quando
paciſcitur de nō agēdo.rn̄deo qñ paciſcitur de nō agendo nihilo-
minus extra iudiciū petere pōt ꝛ nihilominus debitor manet ob-
ligatus ex promiſſo.lʒ agere nō poſſit ꝛ econuerſo.ff.de condi.in-
debi.naturaliter.ff.de iudi.ius.ꝛ ita ſi promitteret contra ſe litem
conteſtari non oppoſita contra literas predicta exceptione poſt li
tem conte.opponere non poſſet cū ſit declinatoria fori.ſed vbi pa-
ciſcitur de non petendo nullo modo remanet obligatus.ꝛ ita poſt
litis conteſta.poterit excipere.

¶ Ut lite nō cōteſtata nō ꝓcedat ad teſtiū receptionē. Rub.

1 ☞ In cauſis vbi requirit lit.cōteſta.ſiue actor ſiue reus abſentet
ſe ante litis ꝯteſt.citari dʒ per interualla.x.dierū.bis.ter.ꝛ quater
prout iudex ex diuerſis cauſis moderabitur . Quid autē ſi reus ſit
abſente an ſit procedendum ad ſententiā diffinitiuā.in nu.2.
3 Dotis ꝛ adulterij accuſatio pertinet ad iudicem eccleſiaſticum.
4 Dande ſunt dilationes ob aduocatos querendos. non aūt ꝓpter
abſentiam aduocati habiti ſunt dande.
5 Dn̄s non appellatur cōtumax ꝛ malicioſus.lʒ procurator ſit.
6 Dn̄s ſciens contumaciā procuratoris punitur niſi purget.
7 Diffinitiua ſnīa ferri pōt ꝯ dn̄m ꝓpter ꝓcuratoris cōtumaciam.
8 An eccleſia vel pupillus teneat de dolo a miniſtro vel tutore ſeu
procuratore perpetrato in negotio ſibi commiſſo.

Ad hoc deus.

1 † Ex.j.licet hic ponā-
tur quidam caſus ſpe
ciales in quibꝰ ꝓceditur lite nō cōte.tamē gene-
raliter eſt ſciendū ꝙ etiā in cauſis vbi requiritur
litis cōte.ſiue actor ſiue reus ſit abſente ante litis
conte.ꝙ citari dʒ per interualla.x.dierū ſemel bis
ter quater.ꝓut iudex moderabit ex diuerſis cauſis. ar.ff.de in.ad
pa.ꝛ.l.ſe.que.ll.licet loquātur de citationi poſt litis ꝯte. ſimilitu-
dinarie.idē dici pōt ꝛ ante lit.ꝯte.hodie aūt actor vocatur per in-
terual.xxx.dierū.ter.C.quō ꝛ qñ.aut.qui ſemel. ꝛ ſi intra hos ter-
minos nō venerit actor expectabit per annū intra quē ſi nō vene-
rit.ꝛ tunc iudex ꝓcedet ad recipiēdum ꝓbationes rei ꝛ ad diffini
tiuam ſnīam.aut.de liti.§.oēm.ff.de ꝓba.circa.ſi autē reus nō po-
teſt aliquid probare abſoluetur ab inſtantia iudicij tantū ꝛ actor
condemnabitur in expenſis.C.de iudi.properandum.§.j.ſi autem
intra annum actor venerit ſaluo proceſſu habito ꝛ reſtitutis expē-
ſis recipientur probationes eius ꝛ audietur de iure ſuo ꝛ ſi poſtea
iterum receſſerit.i.dicunt quidam ꝙ expectabitur per aliū annuʒ
ꝛ poſt iteratas eaſdem citationes.ꝛ ſi nec tunc venerit cadit ab oī
actione. ¶ Melius nobis videtur ꝙ nec expectato actore per a-
lium annum procedetur contra ipſum.ꝛ ſic loquitur aut.prealle.
2 ¶ † Si,autē reus ſe abſentet per eadē interualla citandus eſt . ſed
non eſt ad diffinitiuā ſententiam ꝓcedendum.ſed ad miſſioneʒ in
poſſeſſionem.vt not.ſ.de dolo.ꝓut.ſ.eod.quoniam contra.in aut.
vt oēs obe.iu.§.ſi vero.Sol.ibi erat lis quaſi conteſta. cū alio pro
eo pro ſe conuento. ¶ Uel dic ꝙ lʒ non feratur ſentētia contra reū
contumacem.tamen actori ſatiſfit quantum ad expenſas ꝛ inter-
eſſe ſuum de rebus eius propter contumaciam ſuam . ¶ Si vero
poſt litis conteſt.abſentet ſe actor vel reus eodem modo citabitur
ꝛ per annum expectabitur.vt predictum eſt ante litis conteſt. niſi
ex cauſa tunc iudex dixerit tempus breuiandum . ¶ Melius vi-
detur quod eo vocato legitime ad probationes dandas ꝛ ad ſen-
tētiam audiendam quod non expectato anno ex quo lis conteſta
ta eſt terminabitur cauſa.ſ.de dolo.prout.C.quomodo ꝛ quando
iudex conſentaneum.In criminalibus autem quid obtineat not.
3 alibi (procurator) quod licet.ſ.de procura.tue. ¶ † Not. accu-
ſationem de dot.ꝛ adulterij pertinere ad iudicem eccleſiaſticum
(dote)ꝛ donatione propter nuptias petet hec mulier.C.de repu.
conſenſu.§.fine.ſicut et vir dotem.ſ.de dona.inter vir. ꝛ vxo.ple-
4 runqʒ.(aduocatus.) ¶ † Licet enim propter aduocatos queren-
dos dande ſint dilationes. ar.ff.ex qui.cau.ma.in integ.reſti.l.ab
hoſtibus.§.ſi ꝙ.ꝛ.l.ait pretor.ꝛ.l.vlti.ꝛ argu.C.de iudi.properan-
dum.§.penul.ꝛ.ff.de poſtu.l.j.§.ait pretor tamē ꝓpter abſentiam
aduocati habiti non ſunt dandi.ſ.de dolo prout. C.de poſtul. ve-
lamento niſi in cauſa fiſci que retractatur propter abſentiam ad-
uocati.ff.de iure fiſci.ſi fiſcus. Iudex tamen diſcretus attendet di-
ligenter vtrum magno incommodo afficiatur pars que habet
aduocatum

aduocatũ ſi detur dilatio vt tunc ꝑcedat vel faciat ſibi de expenſis ſatiſfieri an modico tempore. ⁊ tunc procedet ſic.vtrum iuſta cauſa teneatur aduocatus an minus iuſta an in breui poſſit habere an nõ.ar.ff.de vaca.mu.ait prete.nã hoc maxime pertinet ad officiũ iudicis.ff.de edi.edicto.ediles.§.pe.(ſepe).i.multis vicibus (poſtulauit)iuſta erat hec procuratoris petitio dũmodo mulieri ſecuritatẽ preſtitiſſet(de mulieris).j.de reſti.ſpo.literas in fi.(cauere)requiſitus qꝛ ipſe ex officio procuratoris ꝑcise non tenet̃ offerre cautionẽ(pſentare)ſed illicẽtiatus receſſit(defendere)qꝛ tũc ſecus.j.e.qñ.§.porro.(diffinitiuã) qꝛ totus proceſſus eſt cenſendus irritus.vbi litis cõteſtatio non preceſſit.

5 ¶†(Sciens)ex hoc colligit̃ ꝙ dñs non dicit̃ cõtumax vel malicioſus.licet procurator ſit.⁊ ideo videtur ꝙ etiam qñ ꝓcurator eſt cõtumax poteſt appellare dicimus tamẽ ꝙ quando non eſt contumax poteſt appellare intra legitimum tẽpus.x.dierũ.cũ ergo tanẽ propter ſuam maliciam prohibeatur procurator appellare. quare dño qui prius habet poteſtatem appellandi auferetur ſua poteſtas.nec obſtat.ij.q.vj.biduum.§.ſi aduerſus vbi dicitur ꝙ ſi quis per procuratorem egit officiale auditur appellãs: quia illud intelligitur poſt.x.dies quare intra hoc tpꝰ appellare põt.non totũ procurator ſed etiam dñs:vt no.ſ.de ꝓcu.c.pe.poſt.x.añt dies.licet dñs nõ ſit vere cõtumax ſed preſumptiue poſſit appellare.C.quõ ⁊ qñ iudex.l.j.tamen hoc quando per procuratorem actũ eſt non poteſt appellare quia nec vere nec preſumptiue eſt dominus contumax:ſed procurator.⁊ ideo non poteſt appellari.ij.q.vj.§.ſi ad. ¶Item dicunt aliqui ꝙ hoc quando contra procuratorẽ contumacem actum eſt tranſit ſententia in rem iudicatam ſaltem poſt.x.dies.ſed qñ ꝯtra dñm contumacẽ preſumptiuũ fertur ſentẽtia non tranſit in rẽ iudicatam:niſi poſt.x.dies a die quo ſciuit ſniam cõtra ſe latam cõputãdos.

6 ¶†No.ꝙ niſi dñs ſciens purget contumaciam procuratoris punitur ſecus ſi neſciret.ff.quod quiſqȝ iur.l.iij.§.ſi procura. ¶†Item not.qđ licet ſententia excõmunicationis non poſſit ferri in abſentẽ propter contumaciam procuratoris nec multa iudici.ff.ſi quis ius di.nõ ob.l.j.§.p procuratorẽ:tñ fiet miſſio cauſa rei ſeruãde.⁊ etiam in veram bene fiet.ff.ne ꝓcura.ſed ⁊ he.§.vl.⁊.l.ſeq.C.de digni.quoties.li.xij.nam culpa ſua eſt quod malum procuratorem elegit.ff.nau.cau.ſta.l.vlti.§.hac act.argu.ff.ex quibus cau.l.hoc autem. ¶†Itẽ ex hoc videtur qñ ſi procurator inſtitutus nõ preſentet ſe iudici ſiue primavice qñ committitur ſiue alijs vicibus ꝙdiu procuratio eius durat ꝙ nõ ſolum procurator ſed etiã dñs poteſt cõdemnari in expẽſis.ar.ff.cõmo.l.eum qui.§.vlti.⁊.l.ſeq.vbi expreſſe dicitur qđ dñs tenetur de culpa procuratoris ſi minus idoneum elegit. ¶Itẽ videtur expreſſum.ff.de procu.non cogendum.⁊.l.ſeq.vbi dicitur qđ procurator non cogitur proſequi litem ante litis conteſta.ſed dñs tenetur ob rem non defenſam poſt litis conteſt.tamẽ poſſet magis dubitari:ſed ⁊ tunc videtur qđ dñs teneatur de culpa eius.arg.predictarum.ll.nec mireris ſi alius tenetur de culpa vel pena alterius.ſcȝ procurator: qꝛ

7 he expenſe non ſunt tantum pena ſed etiam intereſſe. ¶†Idem etiam videtur ⁊ de diffinitiua ſententia.ſ.qđ ferri poteſt cõtra dominum propter procuratoris cõtumaciam cum poſt litis cõteſt.factus ſit dñs litis vnde mutari non poteſt.ff.de procura. poſt litem.⁊ ſententia in eum dictari poteſt.C.de ſen.ex peri.re.l.j.et expreſſum videtur.ff.quando ap.ſit.l.j.§.fin.C.quomodo ⁊ quando l.iij. ¶†Idem etiam dicimus in caſibus in quibus ad ſentẽtiam diffinitiuam proceditur lite non conteſt.propter generalẽ rationẽ que dicta eſt:qꝛ culpa ſua eſt ꝙ non inſtituit bonum procuratorem ſed ipſi domino datur actio mandati cõtra procuratorem ⁊ ſi nõ ſit ſoluendo reſtituitur actio contra eum qui vicit.ff.de dolo.⁊ eleganter.§.penul. ¶†Idem etiam dicendum videtur in ſentẽtia ſuſpenſionis ⁊ interdicti:ſed poſſet dici ſecus: licet enim contumacia procuratoris generet preiudicium domino in re vbi eſt procurator ⁊ in pertinentibus non tamẽ in alijs ſicut eſt quod ſuſpẽdatur vel interdicatur quod non debet fieri niſi cauſa ſuſpẽſionis legitime probetur.ij.queſtio.j.nomen predictis rationibꝰ videtur quod ſi procurator eccleſie propter contumaciã ſuam condemnetur in expẽſis quod mandabitur ſententia executioni in bonis eccleſie:quia ipſe in culpa:⁊ contumax fuit cum ipſe vel alius eius nomine comparere debuerit. ¶†Et idem videtur ſi alia mandata iudicis non impleat.puta quia non exhibet acta vel alia inſtru.⁊ idem in ſimilibus:ſecus autem eſſet ſi falſa inſtrumẽta produceret procurator vel aliam fraudem faceret.et eſt ratio diuerſitatis: quia ad hoc nõ tenebatur dominꝰ vnde nec ſibi imputatur ſi fiat a procuratore quare nõ commiſſa videtur: ſed ad comparendum et ad exhibendum inſtrumenta ⁊ ad ſimilia tenebatur per ſe vel per alium:ſed etiam in his ſubuenitur eccleſie aliquando vt predictum eſt per in integ.reſtitu.ff.de mino.minor etiam.nec eſt contra.xvj.queſtio.vj.ſi epiſcopum.quod in predictis non punitur eccleſia pro delicto procuratoris:ſed pro ſua culpa in qua fuit qđ non elegit ⁊ in fide ⁊ in facultatibꝰ bonum procuratorẽ: vt predictum eſt:⁊ hac ratione videtur quod ſi procurator habet poteſtatẽ conſtituendi alium procuratorẽ:puta quia iam eſt lis cum eo conteſtata ⁊ detinetur infirmitate vel alio iuſto impedimento: quia debet alium procuratorẽ conſtituere ſuis expenſis. ⁊ niſi faciat non ſolum punietur procurator.ſed etiam dominus ad intereſſe. quia in culpa fuit ꝙ inobedientem procuratorem ⁊ indiſcretũ elegit. ſecus autem videtur ſi ideo tenebatur alium procuratorem cõſtituere:quia habet ſuper hoc.ſcȝ ſuper conſtituendo procuratorem ſpeciale mandatum.nam tunc qꝛ hoc fuit tantum de gratia et ex abundanti prouiſione:quia nõ tenebatur dominus preuidere caſus fortuitos.nec ipſi procuratori nec dño imputatur ſi non conſtituat alium procuratorem.ar.ſ.de electio.cum inter vniuer.vbi no. ¶Alij tamen contradicunt.domino tamẽ bene daretur actio mandati contra procuratorem ſi ſibi expediſſet alium procuratorem conſtitutum fuiſſe.de hac materia not.ſ.de iudi.cum de

8 putati. ¶†Quidam etiam dicunt quod etiam ex dolo commiſſo ⁊ a miniſtro ⁊ a tutore ⁊ a procuratore in negotio ſibi commiſſo non teneretur eccleſia vel pupillus niſi vbi a delinquentibus poſſunt ſe ſeruare indemnes.et tunc ſufficit ſi cedant actiones.ff.quando ex offi.tut.l.j.ff.de admini.tuto.l.ſi.quando autem procuratores aliarum perſonarum delinquant quid iuris ſit not.j.de ſi.inſtru.c.penulti.

ACcedens. et.j. ¶†(Reſtitutionis) iuris parochialis ⁊ quorundã aliorum iurium per in integ.reſti.vel melius vtriuſqȝ principaliter.vel potes melius dicere ꝙ petebat archiepũs reſtitutionem poſſeſſionis iuris parochialis.⁊ cum iudices viderent ꝙ archiepũs forte de iure parochiali fidem feciſſet nolebat illud ſibi reſtituere:ſed cõtra eum ꝓnunciare.⁊ ideo tũc idem archiepũs petijt reſtitutionem in integrum.⁊ ipſi dedere.vel dic ꝙ ex quo diſcreti ſunt iudices preſumendum eſt pro ipſis prima facie.argu.ſ.de procur.in noſtra.§.ſi.⁊ quantum ad ipſorum proceſſum doctor non debet ſibi aſſumere onus excuſandi indiſcretos iudices.

¶(Appellauit)⁊ bene cum cauſis aſſignatis. vt.j.qui erant ſuſpecti.⁊ quia non admittebant exceptionem illam:qꝛ litere erant per veri ſuppreſſionem obtente.nam Veneti habebãt priuilegium a papa quod ſuper eccleſia illa conueniri non poſſent ante recuperationem terre orientalis.⁊ ſic continetur in regiſtro.(Admonitus)ſed grauamen non reuocabant.quia ſi reuocaſſent tunc ſecus eſſet.j.de appel.cum cauſa. (Non tenebat) falſum dicebant. (Nolui)⁊ bene:qꝛ iuſte appellauit. (Contumacia) non eſt verum quod dicit archiepũs.(receperunt)⁊ male lite non conteſta.⁊ quia poſt appellationẽ legitimam(excõmunicationis) non tenuit hec excommunicatio:quia ab ipſis iudicibus legitime appellauerat (parochialis) iſte archiepũs forte petierat ſibi reſtitui vt dictum eſt ius parochiale in quibuſdam locis vel domibus quas poſſidebat archiepiſcopus: ius autem epiſcopale non ab eo peteret: ſed ab eo qui poſſideret.de hoc not.ſ.de ma.⁊ obedi. inter (reſtituendos) ad alia iura petita preter poſſeſſionem iuris parochialis.ad illud enim petendum non potuit dare in integ.reſtitu.cum iam reſtitutio data eſſet.vel dic ꝙ ſimul reſtituit poſſeſſionem iuris parochialis petitam ⁊ in integ.reſtit.dedit quod fieri poteſt: vt not.ſ.de in integr.reſtitu. cum ex literis (poſſeſſionem)iuris parochialis (conteſtata) et ideo male recepti ſunt ſuper poſſeſſionem iuris parochialis teſtes.ſ.de offic.iudic.c.ij.ff.de inuo.verum.§.ſciendum.⁊ in.l.cauſe.§.cauſa.ſed nec ſuper reſtitutione in integrum debuerunt recipi niſi per tres menſes contumax perſeueraret.vt in aut.vt ſpon.larg.§.ad hoc.col.ix.(manifeſtũ) ⁊ ideo non fuit neceſſe ſuper hoc probationes recipere de hoc no.j.de coha.cle.⁊ mu.tua.(in quem)plenum(vniuerſa) inſtrumenta.C.de con.ex le.diffu lute.

TUe fraternitatis. (Nequeat) puta:quia eſt cauſa criminalis:vel ſpiritualis.vel aliter: vt no.j.eod.de eo qui mit.in poſ.cau.rei.c.j. ¶(Per cenſuram) debet enim condemnari etiam in expenſis.ſ.eo.quoniam.põt etiam manu militari eijci.ff.ne vis fiat ei qui in poſ.ſi quis miſſum.ff.de rei vend.qui reſtituere nec facient miſſionem corporalem niſi qui habent merum imperiũ.ff.de iur.om.iu.l.iubere.ff.de offic.ꝓcon.l.nec quicqȝ.§.vbi decretum.poſſunt tamen iudices minores decernere poſſeſſionẽ minorem.puta illam que ſit cauſa cuſtodie cũ aliqua cauſe cognitione.ff.de dam.infect.l.iiij.§.j.⁊.ij.⁊.l.ſi finita.§.j.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.iubere.

ACcedẽs ad apoſtolicam. (Conſopiteñ.)iudex in cauſa que vertebatur inter vicecomitem ⁊ vxorẽ eius (attingebat) ⁊ ideo iudex põt recuſari vt ſuſpectus.j.de app.poſtremo. (⁊ Archi.)qui ſimiliter erat iudex cum epiſcopo.⁊ magiſter.P.tertius iudex (locum).j.de appel.ex parte.iij.qđ.ir.hortamur.ff.de iudic.ſi locus.ff.de arbi.l.ſi cum dies.§.arbiter (credere) ſupra de elec.bo.me.magnũ.ſi capitali odio eum odiat.j.de reſti.ſpo.ex trãſmiſſa.ff.ad treb. quis ita.§.j. ¶(Tertius)ordo iuris eſſet quod ex quo ceperat lis ſub delegato primo deberent vſqȝ ad finem cognoſcere niſi per appel

lationē ⁊ recuſationē reuocaretur ab eis iuriſdictio.j.de appel. vt
debitus.⁊.c.cum ſpecialis.⁊.c.interpoſita. ſed licet hic ſit ordo ſer
uandus quantum ad litigantes:poteſtas tamen remanet penes dele
gantem:vt ſiue commiſit totam cauſam ſiue partem dūmodo ſit
ordinarius vel ſi ſit delegatus et commiſit partem quandocunqꝫ
vult reuocare commiſſam iuriſditionem.ff.de iudi.iudicium qd
maxime.vbi honeſtas et veriſimiles cauſas attendit ⁊ modicum
ſit preiudicium:vt hic. ¶ Quidam tamen dixerunt et vt videtur
non bene quod hec commiſſio facta erat per appellationem ſed
hoc non videtur poſſe ſtare. quia ſi iuſte in cauſa appellationis
procederetur commiſſum eſſet eis: vt ſi vere eſſent cauſe appella-
tionis procederent.alioquin remitterent cauſam ad primos iudi
ces a quibus fuerat appellatum condemnata parte appellante in
expenſis:vt.j.de ap.vt debitus quod hic non fuit factum :ſed ſine
cauſe cognitione reuocauit iuriſditionem:vel dic quod hic de ap-
pellatione iuſta conſtitit pape. ¶ †Sed nunquid hac commiſſio
ne emanante debebant ceſſare primi iudices. Reſpondeo ſi vice-
comes innitatur appellationi ſemper primi iudices ſuperſedebūt:
vt not.ſ.de offi.delega.paſtoralis:ſed ſi appellationi non inſiſtat
vicecomes:tunc poteſt lis procedere ſm tenorem decreta.ſ.de re-
ſcrip.paſtoralis.in princip.(vel poſt appellationem) etiam ſi lis
eſſet conteſtata(abſqꝫ culpa)hic reſpondet tantum primo mem-
bro.ſ.quando lite non conteſta.proceſſum eſt(inconſulte) not.in-
conſultam dimiſſionem adducere reſtitutionem.ſimile.ſ.de elec.
cauſam. ¶ (Quam terre.)No.fieri reſtitutionem non ſolum vxo
ris ſed etiam terre in dotem date anteqꝫ de federe matrimonii co-
gnoſcatur cuius defenſio primo loco pertinet ad maritum.ff.de
re iudi.ſepe.

1 ☞ Caſus enumeratos hic habes in quibus lite non conteſt.licet
recipere teſtes.
2 Qualiter mors vel abſentia eſtimari debeat a iudice.
3 Uſqꝫ ad quotum annum quis dicatur ſenex.
4 An poſt mortem teſtium poſſit in eorum dicta ⁊ perſonas dici.
5 Qui propter infirmitatem eſt abſens expectari debet.ſecus vero ſi
fraudulenter quis ſe abſentauerit vt in nu.6.
7 Sub exceſſus nomine comprehenditur iuriſditio ſuper iuribus que
male occupata vel detenta dicuntur.
8 Nunquid ſcdm decretū locū habeat in perſonalibus actionibus.
9 Jn reali ⁊ perſonali actione facienda eſt miſſio in poſſeſſionem.

1 **Quoniā frequenter.** (Proceden-
dū.) ¶ †Non-
uem ſunt caſus excepti in quibus fallit hec regula vbi time
tur de morte vel abſentia teſtiū ⁊ vbi agit de matrimo-
nio vel electione ⁊ in quiſitione ⁊ publicatione teſtiū vt hic. ¶ Fal-
lit in cauſa appellationis.C.de preſcrip.xxx.ann.cum notiſſimi.§.
pe.C.de temp.ap.l.vlti.Jtem fallit vbi quis iurauit non repetere
vſuras ⁊ vbi idem vſurarius in teſtamento reddi mandauit.nam
tūc teſtes recipient ſuper vſuris lite nō conte.j.de iureiu.ad noſtrā.
⁊ idē dicūt quidam vbicūqꝫ quis iurauit aliquod tale illicitū.pu
ta non repetere rem raptam etiam ſine teſtamento.fallit etiam vbi
aliquid petitur offi.iudi.ſeruiente actioni:vt in expenſis pen. lite
factis ſecus ſi non ſeruiret actioni ſed actio ei.ſ.de offic.iudi.c.ii.
C.de iudi.ſancimus.et in cauſa in integ.reſtitu.vt in aut.vt ſpon.
lar.§.ad hoc.Sed quidam dicunt illam aut.loqui tantum quan
do petit reſtitui vt ab hereditate ſe abſtineat.Jtem vbi cauſa eſt
mere ſpiritualis ⁊ ſine alicuius commodo: vt eſt crimen hereſis.
xxiiii.q.ii.ſane.in princi.Jtem fallit vbi offenditur publicū com
modum:vt in dilapidatione ⁊ officiali.iii.queſtio.ii.quia ea. q.
iiii.§.aliquando.C.de penis.ne dei dicunt quidam idem vbi agit
de ſtatu eccleſie.j.de teſti.cum olim. et idem poteſt dici vbicunqꝫ
agitur de iuribus:licet ſuper hiis raro debeat procedi inquirēdo
niſi iuſta cauſa ſubſit.fallit in denunciatione.ſ.de iudi.noui. Jtē
fallit in reo preſente ⁊ actore abſente.C.quomodo ⁊ quando.aut.
qui ſemel.Jtem in cauſa appellationis interpoſite a grauamine.
j.de ap.interpoſita.§.vlti.⁊ idem forte dicatur in omnibus emer-
2 gentibus. ¶ †(Abſentia)mortem autem vel abſentiam eſtimabit
iudex varie ſecundum qualitatem negotiorum . nam ſi debitum
de quo agi ſperatur ſit in longum diem debitum vel ſub conditio
ne que poteſt multum differri non reputabo abſentem etiā ſi diu
abfuturus ſit:cum credibile ſit quod poſſit redire anteqꝫ dies vel
conditio extet.⁊ ideo non recipietur teſtis ſed expectabitur in hoc
caſu.et econuerſo ſi iam citatus eſſet aduerſarius et differret litis
conte.quia poſſet eſſe quod in proximo fiet litis conteſta.⁊ ſic pre
ſumitur etiam ſi breui via vel tempore ſit abfuturus teſtis non re-
cipietur ad teſtimonium eius.⁊ hec arbitrio diſcreti iudicis com
mittuntur. ¶ (Ciuiliter)etiam de crimine cum ciuiliter agitur:
ſecus ſi criminaliter. vbi non licet procedere niſi preſens ſit accu-
ſator et accuſatus per conſequens teſtes aliter non recipiunt niſi
accuſator procedat.ii.queſtio.viii.⁊.c.ii.⁊.c.preſcripta.ii.q.i.in pri-
mis.v.queſtio.vi.epiphanium(occultetur) xxiiii.queſtio.ii.quamqꝫ.
(Fortuitus).ff.de teſti.curent.j.de teſti.ſi qui teſti.ff.ad.l.aquil.
3 in lege.§.ſecun. ¶ †(Senex) hi dicuntur ſenes qui ſunt in.lxx.

anno.de illis enim qui iam compleuerunt.lxx. annos non poteſt
intelligi cum ipſi ⁊ ſi volentes poſſunt inuiti tñ nō coguntur ferre
teſtimonium.ff.de teſti.inuiti.quia poſt.lxx.an.non cogunt ad mu-
nera publica autoritate tñ.C.q eta.l i.inſt.de excuſa.tut.§.itē ma
ior.ff.de iure imu.l.iii.a muneribus autē pſonalibus publicis au-
toritate ⁊ vtilitate excuſatur quis poſt.lx.ann.C.q eta.l.i.lib.x.pōt
tñ dici qd ad teſtimoniū ferēdū i hoc caſu q dicunt ſenes relinq-
tur arbitrio iudicis.nam quandoqꝫ eſt aliquis ſenior in.l.an.quā
alius in.lx.an.⁊ ſatis pbabiliter pōt timeri de morte cauſaqꝫ ſcdꝫ
naturā inferiorū cauſarum poſtqꝫ premiſſet ad.l.an.⁊ leges que di
cunt qd ſeptuagenarii tñ excuſationē habent a muneribus nihil
faciūt ad rem:quia ibi nihil ſit timore mortis.hic aūt aliquid ſpāle
occurrit.hic enim teſtes recipiunt timore mortis tātū: ne cū eis pa-
riter pereat probatio veritatis. ¶ †(Et valitudinarii)id eſt infir
mi propter debilitatem corporis ⁊ nature defectum . nō ppter fe-
bres acutas.vbi enim timet de morte teſtium: de qua dixi.ſ.ibi.ſ.de
morte.hic vult dicere qd etiā in predictis caſibus.i.cum de morte
vel abſentia timet nō ſunt recipiendi niſi pbabiliter timeatur.pu
ta:quia ſunt ſenes ⁊c.vel dic qd vbi de morte vel abſentia timet oēs
recipiunt:ſed ſenes ⁊ huiuſmodi recipiuntur etiā ſi de morte vel abſen-
tia diuturna non timeatur. ¶ (Rationabili) quia cito morituri
ſunt:vel diu abfuturi forte quia iturus eſt ad bellum vel aliis hu-
iuſmodi cauſis que ſunt.ff.de do.cauſa mor.l.ii.⁊ ſeq. (abſens)idem
eſt ſi pſens ſed ſi debitū ſit conditionale vel in diem vel ſi alterius
ex arbitrio pēdeat intentio actoris.j.de teſti.ſignificauit.ff.ad le-
gem aquil.in.l.aquil. Jtē ſi impediat litem conteſtari per ſuas ex
ceptiones idē eſt ⁊ ſi dignitas vacaret.argu.cōtra.j.ne ſe.vacan.c.
vlti.ibi ſol.(Denūciauerit)hoc intelligo quando fuit abſens: quia ſi
fuiſſet preſens ipſe debuiſſet intereſſe exceptioni teſtiū ⁊ iuramen-
to ab eis preſtito.ii.q.i.in primis.j.de teſti.c.ii.⁊ dicit preſens qui
eſt in eadem ciuitate.in aut.de teſti.§.⁊ hic. ¶ (Non valerent) il-
li qui produxit eos ⁊ qui fuit in culpa:ſed ſemper valebunt abſen-
ti qui non fuit in culpa.arg.pro hoc: quia teſtes pro vtraqꝫ parte
ferūt teſtimoniū.j.de teſti.veniens.in ſi.xiiii.q.v.non ſane hoc oc-
4 cultatione atteſtationum. ¶ †(Legitime)a legibus ⁊ mere intro-
ducte vt vell.⁊ mace.vel quia non eſt verſa pecunia in vtilitatē eccle-
ſie ⁊ huiuſmodi quia expectarēt tēpus quo mortui eſſent illi p quos
poſſent reprobari teſtes non autem nego quin poſt mortē dicere
poſſit in dicta ⁊ pſonas teſtiū.C.de teſt.l.vlti.quia expectauit tem
pus quo mortui ſunt illi per quos probaret exceptionē pacti vel
conſimiles ſuper principali cauſa ab omnibus vel ſponte interpo
ſite:vt pacti ⁊ huiuſmodi.(Caſualiter).ſ.quia teſtes.lit.non con-
teſta.recipiuntur. ¶ (Alicuius)electi non confirmati ⁊ conſecra-
ti.Uel dic quod cuiuſlibet electi et etiam confirmati et cōſecrati.
puta ſi aliquis eſt in pacifica poſſeſſione epiſcopatus ⁊ etiā forte
fuit iam per multos annos conſecratus modo dicatur nō electus
ſed intruſus habuiſſe introitū vel per potētiam ab initio vel per ſi
moniam vel per dolū.nā hic ſi nō fuerit contumax pcedetur cōtra
eū lit.nō cōteſt.ad teſtiū receptionē ⁊ ſuiam.⁊ hoc ſatis probatur
per id qd dicitur de matrimonio carnali de quo etiā ſi ſit cōſum-
matum agit lit.non cōteſta.ſecus aūt ſi dicat electionē tenuiſſe ⁊
tum ſponſum fuiſſe:ſed tñ ad depoſitionē agatur propter crimen
poſtea cōmiſſum:quia tūc quātuncūqꝫ ſit cōtumax ſuper crimine nō
debēt teſtes recipi nec in abſentem fertur ſententia.iii.q.ix.decre-
nimus ſicut in matrimonio carnali dicitur qñ non agitur de fede-
re matrimonii.ſ.eo.c.i.p cōtumacia tñ poſſet cōtra eū procedi.ſ.
eo.c.i.arg.j.de dolo.cum olim iſte.§.poteſt intelligi etiam de con-
firmato ⁊ conſecrato ſed cōtumaci.ſeqns.§.qui icipit ibi:ſi vero.
aliter loquitur qñ electus ⁊ confirmatus eſt abſens non per cōtu-
maciam.tertius autē.§.qui incipit qꝫ ſi forſan loquitur de nō con
firmato.⁊ intelligo hec vera nō ſolum in epis:ſed etiā in aliis pre
latis qui ſunt ſponſi:vel qui habēt curā animarū cū ibi cauſa hic
aſſignata ſubſit.ſ.periculum in ſpiritualibus: in aliis clericis nūt
nō idem ſed eſt pcedendum cōtra eos: vt habes.j.de cleri.nō reſi.
ex tue.alii autem dicunt ⁊ melius idem de cuiuſcūqꝫ electione cle-
rici agatur:quia ⁊ per longam morā clericoꝝ in ſpiritualibus defe-
ctum patitur eccleſia.j.de eo qui.mit.in poſſeſ.cum qui.ſ.de elec.
ſtatuimus.(Alicuius)electio.i.qd electio nō ſit canonica vel pre-
latus ſit criminoſus.(Prohibitus.)Jdem etiam ſi non opponit
gradus lege diuina phibitus.j.de reſti.ſpo.literas. (Contumax)
contra non contumacem in hoc caſu nullo modo procedat:vt.ſ.c.
proxi.(Maliciose).j.de cleri.non reſi.ex tue.ff.de euic.ſi dictum.
§.ſi.contra tales enim credimus publice proponi edictum vel ad
domum.j.de cleri.non reſi.ex tue.(aliter)id eſt non per contuma-
ciam (qꝫ ſi forſan.) Jſte.§.ſicut ſuperior loquitur de abſente per
contumaciam (ſi autem.) Jſte.§.loquitur ſicut primi duo lo-
quuntur quando eſt abſens ⁊ non per contumaciam (alii) preter
ſenes ⁊ valetudinarios.q.d.teſtes alios legitimi recipiendi (ſpiri-
tuali) id eſt quod electio non ſit canonica : vel etiam quod prela-
5 tus ſit criminoſus. ¶ †(Diffinitum).ſ.qꝫ ſit abſens ex neceſſaria
cauſa puta infirmitatis ſemper expectandum eſt.vii.q.i. preſen-
tiam.Si vero ſit abſens per annum ſine rationabili cauſa ⁊ ſine li
centia

centia ſubtrahantur ei expenſe autoritate ſuperioris ⁊ monetur
per ſubditos vel archiep̄m vt redeat. ⁊ ſi non redierit alius poni-
tur loco eius autoritate ſuperioris. aut. quando op. e. §. ⁊ illud. et
6 aut. de ſanctiſ. epiſc. §. interdicimus. ¶ † Ille autem qui fraudu-
lenter ſe abſentauit ſi propoſito edicto citationis intra ſex mēſes
nō venerit ſpoliabitur ſua eccleſia. ⁊ aliter etiam p̄unietur lite nō
conteſtata. ſ. de cleri. nō reſi. ex tue. vel dic ſtatutum eſſe qd̄ nulla-
tenus procedatur ſuper accuſatiōe ſua: vbi accuſatur de crimine
criminaliter niſi ſentētietur de crimine niſi lit. non cōteſt. iij. q. ix.
decernimus. ſ. de iudi. c. j. ⁊ ſic bene reſpondet lectioni quam fe-
cimus in proe. §. ⁊ facit etiam propter hoc qd̄ ſequitur de matri
monio carnali ſuper quo non recipiantur teſtes lite non cōteſta.
contra abſentem non p̄ contumaciam. ſ. eo. c. §. ſi autem. poſſet ta
men dici ⁊ probabiliter qd̄ niſi cauſa p̄babili ſit abſens ep̄s iam
conſecratus vocabitur per edicta. ⁊ niſi comparuerit procedetur
contra eum non ſuper criminalibus: ſed ſuper impedimēto quo
dicitur electionē nō valere ad ſententiā diffinitiuam. arg. eius qd̄
dicit̄ in matrimonio carnali. ſ. qui fi. ſint legi. perlatū. ⁊ no. in §.
ſeq. ſi autē. ¶ Uel dic qd̄ is eſt ſenſus. §. huius. qd̄ ſi contra cōfir-
matum ⁊ nō conſecratū vel nō ordinatū proponitur aliquid con
tra perſonā vel contra formam electionis tunc non dz̄ expectari
niſi per tantū tēpus in quātum debet cōſecrari vel ordinari: ⁊ de
his temporibus no. ſ. de elec. cum in cūctis. §. j. ⁊ ij. ⁊ eſt ratio qd̄
tātum expectant: quia ſi tūc venerit quiſq̄ obijcere poterit quod
volet alioquin remoueri deberet: vt in preallegata decr. cum in cun-
ctis. ⁊ ſic etiā poteſt intelligi. §. ſequēs. (¶ † Expectetur). q. d. nō
eſt neceſſe qd̄ electus citetur vt veniat petiturus cōfirmationē: ſz
tantū per ſex mēſes expectatur. poſt electionē q̄ hic ſatis expreſſe
innuit. vel dic qd̄ loquitur quando contra electū aliquid obijcit̄
⁊ citatur vt rñdeat. nam in hoc caſu ſi per ſex menſes comparere
diſtulerit procedetur. non obſtante quod nō ſit lis conteſtata. nō
obſtante qd̄ eſt abſens non per cōtumaciā (preſumatur). C. de re
pud. aut. hodie. ſ. de ſpon. in preſentia. xxxiiij. q. j. cum p̄ bellicam.
¶ (Proprie) ſ. qui fil. ſint legi. perlatum contra. Sol. dixerunt
quidam ibi non ſententiari de matrimonio ſed de legitimatiōe
prolis. vel dic qd̄ ibi recepit legitimam preſumptionem ſuper mor
te viri eo mortuo: alius aduerſarius cōſtitui non poteſt. vel poteſt
dici qd̄ ille qui ibi fuit citatus fuit cōtumax. vel dic qd̄ ibi loquit̄
quādo malitioſe aberat. vnde ſufficiebat proponi edictum ad do
mum eius. ſ. de cleri. nō reſi. ex tue. ſecus vbi non malitioſe vt hic.
⁊ preſumitur malitia ſi vxor neſciat vbi ſit. ſ. q̄ matri. accu. poſ. c. j.
⁊ intelligo hoc vltimum verum: ſcilicet quod proponit̄ edictum
ad domū vbi ex malitia eſt abſens vel vbi cōtumax eſt quo ad hoc
qd̄ procedat̄ ad ſentētiam diffinitiuā. nā quo ad miſſionē in poſ-
ſeſſionē procederetur ad edictum proponēdū etiā ſi non eſſet ma
litioſus vel cōtumax: vt no. ſ. de eo qui mit. in poſ. ſi aduerſarius.
dūmodo nō eſſet in p̄uincia (multi). xxxij. q. vij. illi qui. ⁊ c. neq̄.
7 ⁊ c. furioſi. ſ. de ſponſa. in preſentia. (¶ † Exceſſum) ſub hoc noīe
exceſſuū. cōprehēdit iuriſdictionē ſuper iurib⁹ alicuius que male
occupata vel detēta dicūtur. ſ. de teſti. cum olim. ij. q. vij. quapro-
pter. ⁊ c. ſeq. ſ. de ſimo. licet. ſ. de accuſa. qualiter ⁊ quādo (publica
tio). i. redactio in publicā formā ad eternā rei memoriā. ſ. d teſti.
ſignificauit. aut. de teſti. §. pe. Idem forte in publicatiōe teſtium.
argumen. C. de teſtamē. publi. ⁊ l. inſtar. ⁊ ſiet hoc modo q̄ ijdem
teſtes dicunt qualiter interfuere contractui. ⁊ poſt iudex decernit
dicta eorum perpetuo valere. ſ. de teſti. albericus. (vt tedio) nun-
quid miſſio in poſſeſſionem in actiōe reali percipiet fructus. Re
ſpondeo ſic: ſed nō lucratur niſi in petitione hereditatis. ⁊ ſi ſit ſi
lius ſi. nepos neptis ⁊ vxor ⁊ nō habeant aliud vnde valeant ſu-
ſtentari. ff. ex qui. cau. in poſ. l. fulcinius. §. pen. ff. vt in poſ. le. que
legit. venūcti enim intra annum reſtituit etiā miſſus in poſſeſſio-
ne reali. C. de preſcrip. xxx. an. ſi quis epiſcopus. §. penul. ſimiliter
quia quis percipit fructus ⁊ tamen computat in ſortem. C. de pi
gno. act. l. j. C. de pac. pi. l. j. ⁊ ij. quia ipſe reus terram colit ⁊ fru-
ctus colligit. ⁊ ali⁹ ſcilicet miſſus in poſſ. eos cuſtodiet. ff. vt ſpō.
larg. to cau. ⁊ hoc in iure perſonali. in reali autem tedio afficitur
quod alius poſſidet. C. de preſcrip. xxx. an. ſi quis epiſcopus. Sed
contra. ſ. eod. §. vbi dicit conſtituitur poſt an. verus poſſeſſor: ſed
expone id eſt incommutabiliter. ⁊ ſcias nō eſſe neceſſarium ſecū-
dum decretum: ſed ſufficere ſolum excurſum tēporis. ſi tamen pe-
tat dari poteſt. ſ. de eo qui mit. in poſſeſ. cauſ. ca. j. ſed in perſonali
bus neceſſarium eſt ſecūdum decretū vt ſiat verus poſſeſſor hoc
modo: quia adiudicabitur vere poſſidere res illas de quib⁹ fue-
rat miſſus in poſſeſſionem pro menſura declarati debiti ⁊ extunc
faciat fructus ſuos: ⁊ preſcribet. arg. ff. de dam. infec. ſi finita. §. ſi
8 quis. ¶ † Alij dicūt quod in perſonalibus actio. nunq̄ habet lo
cum ſecūdum decretum: ſed p̄cedetur ad vendicationem vel ad
impetrationem dominij ſecūdum quod no. C. de bo. auto. iu. poſ.
cum p̄ponis. ⁊ ſecundum hos non habet locum ſecundū decre-
tum niſi quādo ſit miſſio in poſſeſſionē ex cauſa noxali vel ex cau
ſa damni infecti. in cauſa tamen noxali ⁊ damni infecti ſecūdum
decretum cōſtituit eum dñm ſi reus erat dominus. ſi autem non

erat dominus dat cauſam preſcribēdi. ff. de dam. infec. ſi finita. §.
iulia. ff. de noxa. ac. generaliter. pl⁹ placet quod no. circa hāc ma-
teriam. ſ. de verb. ſigni. dilecto in glo. quod tamen. (¶ Immobi-
libus) ſecus in mobilibus. nam cōtra talem poſſeſſionē procede
tur non admiſſa nominatiōe domini imo tenēs vel poſſidēs rem
ſe defendere cogitur. ff. de rei ven. officium. xij. qd̄. ij. de rebus. xvj.
q. j. in canonibus. ſi autem petantur incorporalia iura habet locū
nominatio: vt no. ſ. de maio. ⁊ obedi. inter. ¶ (Nominare) ſi aūt
a nō nominaret [a] ſed liti tanq̄ poſſideret ſe offerat ſi poſtea vel an
litis cōteſtationem vel poſt contumax ſit ⁊ propter hoc decerna-
tur poſſeſſio actori. nō nocet domino q̄ vere poſſidet quo ad poſ
ſeſſionem vel proprietatem. C. ſi per vim vel alio modo. l. vlt. Sed
ille qui litem ſuſcepit tenebitur ad intereſſe ante lit. conteſta. per
actionem de dolo. ⁊ poſt lit. conteſt. condēnabitur ad ipſam rem
cum habeatur pro poſſeſſore ſi ille qui agebat reum non poſſide
re ignorabat vel melius ad litis eſtimationem. vel ſecundū quoſ-
dam quātū in litem iuratū fuerit vel ad intereſſe. ff. de rei vēdi. is
qui ſe ob. ⁊ l. ſeq. ff. ſi vſufru. pet. l. fi. ff. de peti. here. qui ſe liti. ff. de
dolo. l. pe. Sed oppones cum abſens poſſedit. per colonum colo-
no electo dominus amittit ciuilem poſſeſſionem: vt. ff. de acquir.
poſ. poſſidet. §. quod ſi ſeruus. quare non eodē modo amittit dñs
poſſeſſionem ſi per iudicem ablata eſt poſſeſſio illi qui alieno no-
mine poſſidebat ⁊ alij data ſcz illi qui miſſus eſt in poſſeſſionem
⁊ tunc dominus abſens debet amittere poſſeſſionem. ¶ † Sed re
ſpondemus tunc tantum dominum amittere ciuilem quādo vio
lenter eijcitur colonus: vt idem. §. dicit. ſecus autem qū per iudi-
cem qui nō intendit poſſeſſionem vel ius alterius dare. ⁊ ſi inten
deret nō poſſeſſionem. C. ſi per vim. l. vlti. Alij dicunt etiam tunc
poſſeſſionem amitti: ſed iudi. offi. recuperari vel condi. ex. l. preal.
C. ſi per vim. l. vltima. ⁊ ideo iſte ſpecialis proceſſus eſt inductus in
hoc caſu vt caueatur contra fraudes quas poſſent machinari do-
minus. ⁊ ille qui poſſidet nomine alieno: quia dominus diceret
ego non poſſideo. ⁊ alius diceret ſimiliter. Item quia multa beni
gnitas ſit poſſidenti in eo quod niſi denunciat ⁊ in eo qd̄ non co-
gitur reſpōdere. Item quia multiplex eſt cōtumacia. ſcilicet tam
domini quam eius qui eius nomine poſſidet. cōmodatarius au-
tem ⁊ depoſitarius ⁊ alij qui ſolam detentionem habent cōueni-
ei poſſunt rei vendi. vt procedant ſecundum tenorem iſtius decr.
⁊ vt ſimplicem tenutam dent ſolam ſine poſſeſſione quādo igno-
ratur an in veritate poſſideant: quia ſi ante iudicium vel in pro-
ceſſu iudicij cōſtet qd̄ nō poſſideat nō habebit locum rei ven. ⁊ ſic
intelligit̄ ſinis. l. ff. de rei vē. officiū. ſi eni p̄dicti nolint rñdere vel
ſimpliciter dicāt nolum⁹ defendere abſentē etiā ſcd̄m tenorē iſti⁹
decre. abſoluēdi ſunt ab inſtātia iudicij niſi vellēt actores p̄bare
qd̄ poſſideāt et ſic trāſferretur in eos poſſeſſio. ff. de rei vē. l. pe. ⁊
ſi. atteſtationes autē ſi que ſunt ⁊ cōfeſſiōes ⁊ alia acta iudicij in-
ter cōmodatariū ⁊ actorē preter tenorē huius decr. nō preiudicent
cōmodatori: q̄ inter alias perſonas ⁊ in alio iudicio habita ſunt
ſ. de teſti. veniēs. (¶ Poſſidet) dicūt quidam ſiue ius habeat in
re emphiteotari⁹ ſiue nō vt inquilinus ⁊ huiuſmodi. ff. de rei vē.
officium. alij intelligūt de hiis tantū qui ius in re nō habēt nam
illi q̄ habēt ius in re lz habeāt tēpus ad denūciandū dño tñ ipſi
nō pñt ſe excuſare quin rñdeāt. imo plus eſt: q̄ ipſe non nole alie
no poſſidet ſz ſuo imo agere pōt interdicto vñ vi ſi tali re ſpoliet̄
emphiteotarius. hz autē hic locū hec nominatio etiā ſi ſup obe-
diētia quis cōueniat̄. vt not. ſ. de maio. ⁊ obe. inter. q̄ de facto vi-
dimus quare ſi procurator ad adminiſtrandum datus vel ad ne-
gocia: vt. ſ. de procuratoribus. petitio. poſſit dominum nomina-
re ⁊ dicimus qd̄ ſic. ⁊ p̄cedetur cōtra eum ſecundū tenorē huius.
§. arg. q̄ defendere videtur: ⁊ ſi patiatur actorem in poſſeſſionem
mitti. ff. de procura. l. j. §. vlt. ⁊ l. ſequen. Item procurator interro-
gari debet an reus ſcilicet dominus ſuus poſſideat. ff. de p̄cura.
non ſolum. ergo a ſimili poteſt dicere ſe alieno nomine poſſidere
procurator ergo vere ad cauſas hoc beneficiū non habet. (Pro-
ducēdo) per detētorē. (Diſpoſitū). i. preſentare ſe iudici. (Tāq̄)
hic vult dicere: quia ſicut per lit. conteſta. interrumpitur preſcri-
ptio. ita per hanc citationem. (Dominum). q. d. primo dabitur
terminus colono vt dominū perducat ⁊ poſtea colonus ipſum
dominum vocabit (voluntate) cōtumacie. (Summatim) per iu-
ramentum calumnie. ſ. de electio. cum dilecti. ſ. de reſtitu. ſpolia.
literas. (¶ Principali) que eſt de proprietate. ⁊ ſup. maxime.
quia ⁊ ſuper poſſeſſione ſeruantur intra annum: alij dicūt hoc ha-
bere locum vbi lite non conteſt. ſit miſſio in poſſeſ. C. de preſcrip.
xxx. an. ſi quis epiſcopus. ſed vbi lis eſt quaſi conteſtata: vt hic ſe-
cus. ſ. eo. §. vltimo. quouſq̄ preſcribat. preſcribit enim. x. anno. in-
ter p̄ſentes ⁊ xx. inter abſentes. nam cum poſſideat autoritate iu-
dicis bona fide poſſidet. ff. de acquirē. poſſeſ. iuſte. vnde vſucapit
ſciens alienum. ff. de noxa. act. generaliter. (poſſeſſionem) non ta
men poſſidet ciuiliter ſed nec ⁊ naturaliter: quia prior poſſeſſor
non repellitur de poſſeſſione. ff. de dam. infec. ſi finita. §. ſi q̄s ante.
ff. vt in poſſeſſione legati. l. is cui. §. qui legata. ſolummodo enim
cuſtos eſt: vt not. ſ. eod. §. in alijs. ⁊ ex hoc apparet quod ille qui

[a] ¶ Si autē nō nominaret. ad dē q̄ hec dicta refert ⁊ ſequitur Pe. de anch. in cōſi. clxx. incipit. in primo dubio. colū. ij. circa prin.

miſſus eſt in poſſeſſionē rei ſeruāde pōt vēdicare rem. Et dicunt
quidam quod etiam ipſe tenetur rei vendi. quia facultatem reſti
tuendi habet. ff. de rei vendi. officium. ff. ad exhi. celſus. §. j. ſed po
teſt dici quod facultatem reſtituendi nō habet: quia tantū cuſto
dit ⁊ tanq̄ cuſtos eſt non tanq̄ detentor. argu. contra. ff. vti poſſi.
l. is cui. §. miſſus. Sed expone quod ibi dicit ducendus eſt. i. in cu
9 ſtodia. ¶ †(Sed in contumacē) ſecundū quoſdam hic eſt. §. ⁊ re
ſpondet hic vel toti ei qđ dictum eſt de miſſione in poſſeſſionem
ſiue reali ſiue perſonali actione. q. d. ⁊ in reali ⁊ in perſonali faciē
da eſt miſſio in poſſeſſionē vel in cōtumacē ⁊c. ⁊ ſecundū hoc be
ne legitur hic qđ veniēs intra annum vel poſt annū audietur iuxta
diſtinctionem in alio caſu ⁊c. ¶ (Alio caſu) videlicet in quo age
batur de remedio miſſionis in poſſeſſionem. vbi dicebatur quod
reus auditur ſi cauerit iudicio ſiſti ⁊ reſtituerit expēſas aliter au
tem ſi velles intelligere quod miſſus in poſſeſ. in perſonali actio
ne ſecundo decreto vlterius ſcʒ poſt annum reddere nō teneatur
rem in cuius poſſeſſionem miſſus eſt. cōtrarium videtur. C. de di
ſtra. pigno. ſi prius. vbi dicitur quod debitor ſemper recuperat pi
gnora niſi ſint diſtracta. ff. de vſuca. non ſolum. §. qui pignori. vbi
dicitur quod nullo tēpore preſcribitur pignus ad idem. ff. qui ſa
☞ tiſda. cog. l. ſciēdum. §. creditor. ¶ †Alij dicūt hic eſſe. §. ⁊ dicunt
quod creditor etiā in perſonali actione poſt annum ſit verus poſ
ſeſſor: quia vlterius non recuperat pignus: ⁊ creditor nō tenetur
probare debitū poſt annū: ſed tñ is qui dicitur debitor poteſt ꝓba
re indebitū. Alij dicunt qđ ſi miſſus in poſſeſſionē ex ſecundo de
creto vlterius non recuperat debitor pignus niſi ſoluat debitum
quod probauerit creditor ſaltem per iuramētum ſuum alias vſq̄
ad. xxx. ann. recuperat. ſcilicet ſi non eſt miſſus ex ſecundo decreto
vel ſi vis intelligere quod totus. §. loquatur de perſonalibus tan
tum alias dicere poteſt quod inter realem ⁊ perſonalem actionē
intra annū ⁊ poſt annū diſſimilitudo ⁊ ſimilitudo notari poteſt
diſſimilitudo in hoc no. q2 intra annum incipit in reali poſſidere
⁊ preſcribere rem in cuius poſſeſſionem miſſus eſt quia habet iu
ſtum titulum. ff. de acqui. poſ. l. iuſte. ⁊ bo. fi. quia dicit ⁊ credit ſe
habere ius in re qđ tñ nō eſt in pretorio pignore qđ ꝓ debito aſſi
gnatur. ff. qui ſatiſda. cogan. ſciendū. §. creditor. ff. de vſucapio. non
ſolū. ¶ Itē poſt annū no. diſſimilitudo: quia in reali miſſione in
poſſeſſionem ſit incōmutabilis poſſeſſor: ſecus eſt de miſſo in poſ
ſeſſionē in perſonali: ſed ⁊ ſimilitudo no. ante annum: ⁊ poſt an
num. ante annū: q2 p̄ſtita cautiōe ⁊ reſtitutis expēſis vterq̄ recu
perat poſſeſſionē ſuā ſiue reali ſiue ꝑſonali actiōe ſit actū. ſ. eo. §.
in alns. ¶ Itē ⁊ poſt annū: q2 ſicut miſſus in poſſeſſionē in reali
poſſidet donec cōſtet de ꝓprietate. ſic ⁊ in ꝑſonali eſt in poſſeſ. do
nec de debito liqueat. ⁊ poſt q̄ liquebit de debito ipſam rē in cu
ius poſſeſſionē miſſus eſt poſſidebit donec de debito ſatiſfaciet.
ff. de fur. creditoris. §. ſi eum. ff. cōmo. in reb⁹. §. vlti. ff. de lega. j. ſi fi
liusfa. §. diui. ff. ſi ſer. ven. is cui. ff. de leg. ij. filius. §. diui.

¶ De iuramento calumnie. Rubrica.

1 ☞ Iurans ſeruare contractum aliquem non malefacit.
2 Cur in cōtractib⁹ nō aūt in iudicijs lʒ clericis corā laicis iurare.
3 Nedum in cauſa appellationis ſed in q̄libet cauſa iurari debet.
4 Procuratores eccleſiaſticarum perſonarum de calumnia etiam
ſine ſpeciali mandato iurant.

Inherentes veſtigijs (Cantū) C. de epi.
⁊ cle. cū cleri. q̄ loquitur de iuramēto iudicio ſiſti. (Scri
1 ptū). C. eo. ti. aut. principales. ¶ †(Iuſiurā.) de calū
nia. nā alias cū purgatiōis vel ſi iuret ſeruare cōtractū aliquē nō
eſt malū. j. de pur. ca. ꝑ totū. j. de iureiu. tua. querelā ex reſcripto ⁊
in purgatiōe. ij. q. v. ſi legatum. ⁊ gñaliter dicūt quidā qđ vbicūq̄
iuu eneris prohibitū. clericis iurare intelligitur corā ſeculari foro.
nam ibi nec iurare de calūnia nec teſtificari poſſunt ſiue ſint rei
2 ſiue ſint actores ſine licētia epi. xj. q. j. teſtimonium. ¶ †Si dicas
quare licitum ſit clericis iurare coram laicis in cōtractibus ſine
autoritate epiſcopi ⁊ non in iudicio. Reſpō. q2 in iudicio ſepe qs
cōcitatus ab aduerſario falſum iuraret: ⁊ ideo fit cū maiori deli
beratione ⁊ tarditate ⁊ ne ſecularia iudicia aſſueſcant in qb⁹ nō
poſſunt aliquatenus cōuenire. xj. q. j. continua. ⁊ c. nullus. ſed in
☞ cōtractib⁹ vbi ſola libera voluntate quis ducitur ſecus. ¶ †Ue
rum coram eccleſiaſtico iudice ſemper licet iurare ſine ſuperioris
autoritate. Alij autē dicūt quod nec in ſeculari iudicio vel eccle
ſiaſtico nec in cōtractib⁹ licitum eſt iurare ſine autoritate epiſco
pi vel ſuperioris: ſed vbicūq̄ eſt clericus ſiue ſit iudex ordinarius
vel delegatus ſi iuret coram eo intelligitur eius autoritate facere.
⁊ quilibet qui iudicare poteſt hoc ipſo eſt ſuperior quātū ad cau
ſam illam quam audit. etiam actoris qui de alterius iuriſditione
eſt arg. xxj. diſtinct. inferior. vel dic quod clericus non poteſt eſſe
procurator ſine licentia ſui prelati coram ſeculari iudice: vt not. ſ.
de obli. ad rat. magnus. ſed ex quo licentiam habet vt ſit procura
tor: per cōſequens ⁊ omnia faciendi ſine quibus procurationem
facere non poteſt vel que procurationi ſunt vtilia. argu. ſ. de offi.
delegati. preterea. ¶ (Edictum). C. de epi. cum clericis. (Eius)
marchi. vel alicuius alterius qui interpretatus quedā fuerat que
hic non habemus ⁊ eius interpretationē confirmat (. H.) ſ hic in
cipiunt verba. H. imperatoris. hec poſſunt eſſe verba pape. (Ca
nonibus). ij. q. v. c. iij. xxij. q. j. in nono. ⁊ c. cauſa. q. v. c. j. ⁊ vltimo.
(Principes) march. (Dignoſcitur) vt predictum eſt ſcilicet qđ
nullus iurare preſumat. nobis meli⁹ videtur qđ hic incipiāt verba
pape. ⁊ expono verbū qđ ſequitur principali autoritate. i. volunta
3 te q2 hoc ſtatutū qđ fecit honorius imperatori placuit. ¶ †(In
quacūq̄ cauſa) quidā dicunt in cauſa appellatiōis iurādū cum
in qualibet cauſa iurari debeat. ¶ Idem etiam dicūt ſi ſubrogetur
ꝓcurator poſt iuramentū de calūnia preſtitū cū calūnioſe poſſit
inducere ꝓbationes ⁊ rñdere poſitionibus ⁊ malitijs hominum
obuiandum eſt. ff. de rei ven. in fundo. ¶ Item quia laborādum
eſt ad eliciendam veritatē. inſti. de act. §. curare. ⁊ ad extenuādas
lites. j. de dolo ſinem. que omnia remouētur in iuramēto calum
nie. aut. de liti. iu. §. j. Alij dicūt verū eſſe qđ dicunt iſti q̄n ille qui
iurauit ſubrogato ꝓcuratori aliqđ certū nō iniunxit. ſi eñ certū
quid iniunxiſſet ſub ſuo iuramento cōprehēderetur: vnde iurare
non dʒ ſubrogatus: q2 ipſemet qui iurauit illud rñdere vel facere
videtur. ff. de admi. tuto. ita. §. geſſiſſe. Si vero nihil certum man
dauit ſubrogato. q̄ncunq̄ habebit eum ſuſpectū qđ calumnioſe
agat faciat eum iurare de calumnia. arg. quod ipſum eūdem qđ
primo iurauit ex cauſa aliq̄ ſcđo iurare facit. j. de teſti. c. p̄ſentiū
j. de app. ſignificauerunt. aut. de teſt. §. q2 verū. col. vj. Alij autem
dicūt tales nūq̄ iurare. (Criminali) tali: ſcilicet q̄ per ꝓcuratorē
agi poſſet. ff. an per aliū ca. ap. l. ij. vel ibi vbi de crimine agitur ci
uiliter. j. de teſt. teſtimonium. bene dicit compellātur. Azo in cri
minali dicit iurari de calumnia. arg. C. eo. l. j. arg. contra. inſti. de
publi. iudic. in prin. C. de fi. inſtru. l. vlti. in prin. (Compellantur)
nam ſi vult per ſe agere poteſt: ⁊ tūc cogitur iurare de calūnia. j. eo.
4 c. vlti. ¶ †(Siue) no. qđ loquitur quādo nomine eccleſie agitur. ſecus
ſi nomine ſuo. Alij tñ dicunt qđ ⁊ clerici ⁊ laici etiā ſi ꝓprio no
mine agant ꝓcuratores eoꝝ iurabūt de calumnia dummodo ad
hoc habeāt ſpeciale mādatū. ff. de iureiur. iuſiurandum quod. ſed
in perſonis eccleſiaſticis eſt ſpeciale vt iurent de calūnia per pro
curatores eoꝝ etiam ſine ſpeciali mandato iurandi. j. eo. c. pe. ⁊ fi.
(verum) dicunt quidā hec verba eſſe pape. Alij dicūt qđ ibi inci
piunt. nā cum imperator. (Rom. pon.) cū ei ſubeſt immediate ſe
cus ſi archiepm vel patriarchā habet. Alij tñ vtrobiq̄ idē dicūt.
(Prelato) nō ſolum de prelato tantū epo ſed quolibet inferiore.
1 ☞ In cauſis ſpiritualibus non requiritur rigor iuris.
2 Iuramentum de veritate ſuccedit cauſis ſpiritualibus in locum
iuramenti de calumnia.

1 Literas ⁊ infra. (calūnie). ¶ †Bona
eſt ratio quare non iu
retur de calūnia q̄n agitur de rebus ſpiritualibus: q2 in
cauſis ſpiritualib⁹ nō requiritur rigor iuris. j. de dolo. c. j. ¶ Itē
eſt alia ratio melior: quia licet iuramētum non ſit peccatū tamen
ſepe ex frequenti ⁊ incauta iuratione peccatum naſcitur. j. de iu
reiuran. ⁊ ſi epo. in fi. vnde ſi preſtatur hoc iuramentum iurās ad
quamlibet interrogationem debet reſpōdere quid credit: cum cir
ca multa vertatur credulitas ex iuramento ⁊ ex reſponſionibus
prebetur multoties occaſio deierandi. ⁊ ideo non preſtatur in ſpi
ritualib⁹ de calumnia iuramentum. iuratur tamen in eis de veri
tate: quia veritas reſpicit ſcientiam veritatis: ſed veritas ſcientie
ad pauca reſtringitur: ⁊ ideo facilius eſt ad illa per iuramentum
reſpondere. ¶ Item quia hoc iuramētum requiritur a malo eſt
non credētis. ſ. de elec. ſignificaſti. ſed in ſpiritualibus cauſis om
nia debent procedere a bono ⁊ non a malo in ſpiritualib⁹ autem
cauſis licet iuretur aliq̄n de veritate dicēda nunq̄ tñ per iuramē
tum interrogatur de credulitate. j. de teſt. ad hoc. q2 nec de ipſa iu
rat ſed de veritate ſicut ⁊ teſtis. j. de teſti. c. de teſtib. ſed licet ꝑ ar
tes nō debeāt in ſpiritualib⁹ cauſis iurare de calumnia: tñ rñde
2 re debēt quid ſciāt vel credāt. ¶ †Itē videtur qđ quā cito in cauſis
ſpiritualibus lis cōteſtata eſt qđ ſtatim fiat iuramentum de veri
tate dicēda: quia iuramētum de veritate ſuccedit cauſis ſpiritua
lib⁹ in locū iuramēti de calūnia vt ſicut illud generaliter fit ſta
tim lite ꝯteſtata: vt. C. eo. ti. l. ij. ſic iſtud q2 nō eſt verū qđ in cauſis
ſpiritualibus generaliter aliqđ preſtetur iuramētū: ſed ad offi. iu
dicis pertinet vt ſi aliqua iuſta cauſa mouerit eum cogat eum iu
rare de veritate dicēda vel in articulo de quo dubitat vel de quo
queritur: vel etiā in tota cauſa ſi iudex aliq̄n ꝓbabiliter ſuſpicatur qđ
cōtra cōſcientiā in multis veritatē negat. ⁊ ſic loquitur. j. de iureiur.
ex literis. ſ. de elect. dudum ro. j. de teſti. ad hoc. maxime autē in
cauſis electionis vtile eſt hoc iuramentum preſtari ſepe generali
ter ſuper oībus articulis ꝓpter periculum qđ eſt in mora. j. de ac.
oblate. in fi. ⁊ licet de hoc iuramēto a partibus preſtādo nō inue
niatur expreſſum iure ciuili. tamen doctores dicunt hoc iuramē
tum aliq̄n preſtādū ab aliquib⁹ alijs perſonis. arg. C. de teſti. ſer
uos. ff. de proba. etiam. ff. de confeſ. certum. §. ſi. ¶ Item iudex ni
titur ad

titur ad veritatē inquirendā modis omnibus quibus pōt: ergo ⁊ per iuramentū de veritate dicenda.ff.de eden.l.ij.(Calūnie)ſed de veritate dicenda iuramentum preſtatur.ē.de elect.dudum ro, Super exceptionibus autē bene iuratur de calūnia etiā in cauſis ſpiritualibus.ē.de elec.cum dilecti.vbi de hoc notatur.

In pertractandis. Cauſe. (Cauſe) ſi ſit criminalis necne,ij.q.viij.pſcripta.ē.de pcur.tūc ſi ſit vehemēs cauſa vel valis ⁊ circa perſonas ſi ſint iuſtiores an non C.de procura.in pecuniarijs (neſciāt) qꝛ talē conſtituere tenētur qḋ ſi interrogetꝛ in lite de facili reſpondeat:qꝛ niſi iuſta cauſa appareat nō habebit terminū ad dn̄m cōſulendum.C.de pcu.l.vlt. ff.de procu.ſi actor.Item dicimus qḋ ſi procurator dicit ſe neſcire ea de quibꝰ interrogatur.⁊ pertinent ad principale negociū qḋ condemnabitur in expenſis que propter hoc fient.vt hic.

Imperatorū ⁊ infra (Cogere) quis poſſint ſi velint illud pſtare.(Decidāt).j.eo.c.vlti. (Economū) economi eni ſyndici actores tutores parētes orphanotrophi ⁊ oēs alij q legis adminiſtrationē habēt a lege vel a iudiciali autoritate iurāt de calūnia.C.de iura.calū.l.ij.§.j.⁊.ij. C.de ho.ma.l.j.C.de epiſ.⁊ cleri.orphanotrophos.⁊ aut.ſʒ hodie, inſti.de cur.§.vl.pcuratores autē ſimpliciter ꝯſtituti nō iurabūt de calūnia niſi ſint pcuratores eccliarū.vt.ē.eo.c.j.J.e.cū clim.C. de iura.calū.aut.principalis.q ꝓprio vocabulo iurant.aliorū eni pcuratores nō iurāt licet aliqn̄ procuratores vniuerſitatis iurāt improprie ſumpto vocabulo.J.eo.cum cauſam.vt ibi nota. (Statuas) ex hoc ſpeciali mādato alias cōuētus facere dʒ vt in hoc.c. ix.q.iij.cum ſcimus.epūs autē cōfirmabit.C.de epiſ.omnes.§.hoc nihil imo etiam ⁊ ſine confirmatione epiſcopi.

Ceterum Et infra tenet cōſtitutio ſyndici.ff.q cuiuſcꝫ vniuerſi.l.j.

1 ☞ Iurare de calumnia tantum principales perſone tenentur.

2 Procurator ab vniuerſitate conſtitutus dicitur ſyndicus.

Cum cauſam (Procuratoribꝰ) no.ꝓ plaiū ante litis ꝯteſt.ꝯſtituere pcuratorē:ſecus in tutore q nō pcuratorē ſʒ actorē facit an̄ litis ꝯteſt.C.de pcur.neqꝫ.nō eni tanta nec tā libera eſt tutoris adminiſtratio ſicut prelati. (Interrogatiōibꝰ) nā quedā iterrogatiōes ſiunt an̄ litis cōteſt.vt.ff.de inter.ac.p to

1 tū.¶†(Iuramētū calūnie).olim iurabāt pcuratores idifferēter de calūnia.ff.de dā.infec.q bona.§.pe.ſʒ poſtea ꝗdē ſtatutū eſt qḋ principales pſone iurēt.C.de iura.calū.l.ij.⁊ aut. principalis.qḋ intelligitꝛ verū niſi eis mādetꝛ ſpecialiter qḋ iurent.arg.ff.de iureiur.iuſiurandum qḋ.¶Sed in cauſis eccleſiaſticis iurant procuratores ſine ſpeciali mandato iurandi.alij dicunt tamē qḋ pcurator in cauſis laycorū nō iurat de calūnia.etiam ſi mandatū ha

2 bet iurandi. ¶†(Procuratoribus.) No.quod pcurator iurare de calūnia pōt pcurator conſtitutus ab vniuerſitate non proprie dicitur procurator:ſed ſyndicus:ſed non facimus vim in nomine ſed in modo cōſtitutionis cōditione ſiue qualitate cōſtituētis:vt ſi ab vniuerſitate ꝯſtituitꝛ ſyndicus/ſit ſiue appelletꝛ pcurator ſiue ſyndicus.¶Et eodē modo ſi a non domino:⁊ cū decreto conſtituatur actor ex quocūqꝫ nomine cenſeatꝛ verūtamē hoc eſt notabile.dignū qḋ epiſcopus ⁊ plati ⁊ ſi nō ſint dn̄i:vt.j.de dona.c.ij.⁊.iij. ꝓprie conſtituunt procuratorem etiā ſine decreto ſuperioris qui litem pſequitur:vt hic.qḋ in alijs nō diceremus.no.de hoc.ē.de procura.petitio.vniuerſitas etiā proprie dicitur conſtituere pcuratorem in re ꝓpria vniuerſitatis.C.de iureiuran.propter calum.l. ij.§.hoc.Item actorem conſtituit vniuerſitas in rebus non ſuis, ff.quod cuiuſcꝫ vniuer.item.§.actor.

1 ☞ In iuramēto de veritate dicēda vnuſqſqꝫ p ſe iurare debet.

Cum in cauſa. (Syndicū) id eſt procuratorem ſyndicus eni ab vniuerſitate conſtituitur.ff. quod cuiuſcꝫ vniuerſi.l.j. Sed hec verba procurator:ſyndicus:actor:economus indifferenter accipiuntur:vt nota.ē.c.pri.⁊ de procura.petitio. ¶Sed nōne in cauſa ſpirituali vbi exigitur iuramentum.de veritate dicenda:vt not.ē.de elect.dudum.ſi ſemper per alium egit

1 poterit per aliū preſtare iuramentū de veritate dicenda.¶†Reſpondent quidā quod non.⁊ eſt ratio diuerſitatis:quia vbi de calūnia iurat de credulitate iurat.⁊ quiſqꝫ de ſuo ⁊ de alio facto credere poteſt:ſed in iuramento de veritate dicenda non excuſat credulitas niſi adſit veritas quiſqꝫ per ſe iuret ⁊ reſpōdeat.pōt eni eſſe quod illud de quo ego quero ſit dominus ⁊ non procurator. vnde diuerſa reſpōdebunt.ar.ff.de in litē iurā.videamus.in prin. ſed tamē cōtra videtur quod idē dicitur quod tutor iurat ſi vult. Et ita videtur ꝙ pcurator iurat ſi vult. Sed rn̄.hoc eſſe propter defectū dn̄i qui iurare nō pōt:qꝛ eſt pupillus:imo qḋ plus eſt ſecundum antiqua tēpora preſtito iuramēto de calūnia a procuratore nihilominus i.ratōis de veritate dicēda.C.de procu.l.vlti. ff.de pcura.ſi actor.quāuis illud intelligatꝛ etiā de iuramēto calūnie.Item ad hoc eſt.xj.q.j.teſtimonium.⁊.q.iij.intelligendū.xvj. q.iij.dilec.bene tamen poſſunt committere alicui quod in eorum animas iuret:⁊ tunc ille qui iurat non reſpondebit per ſe aliqd ſed qḋ mandabunt illi in quorum animas iurabit.J.de teſti.ꝑlentium.j.tamen ſatis videtur quod ſyndici ⁊ actores ⁊ etiā procuratores poſſunt iurare de veritate dicēda.arg.C.de iudi.properandum.§.j.C.de reb.cre.l.pe.§.pe.C.de iura.calum.l.ij.§.quod obſeruari.ff.de nora.ac.quoties.§.eos.⁊.§.pretor ait. ¶Et intelligo hec vera quod poſſunt predicti preſtare iuramenta que reſpiciunt ſolam credulitatē vel que continent veritatem:vt ſacramentum de quantitate expenſarū ⁊ qḋ defertꝛ pro lite dicēda ⁊ hmōi de iuramento deciſiuo vel de veritate intellige verū eſſe quod iuret procurator dūmodo ei mādatum ſit vel liberam habeat adminiſtrationē vel cōſtitutus ſit in rem ſuā.ff.de iureiur.iuſiurandū quod.ff.de procu.pcurator cui.⁊.l.ſeq.quāuis ille leges loquantꝛ tantū in deferente iuſiurandū non in recipiente.ſi autem ſit iuramentū qḋ ſolā volūtatē reſpiciat vel affectionē vt eſt iuſiurādū in litem illud a predictis nō preſtatꝛ niſi in caſu.ff.de in litē iurando

☞ videamus.in ꝑn.vſqꝫ ad.§.deferre.¶†Illud autem iuramentū licet dicat de veritate dicēda.nō tamē eſt tantū de his que qs vi

a dit:ſed etiā de his que indubitāter nouit [a].nam nō vidi chriſtū crucifigi tn̄ hoc firmiter noui.Item nō vidi cōſtantinū vel iuliū imperatores.⁊ hos ipſos bn̄ noui.xcvj.diſt.cōſtantinus.xxj.q.iij. iul.arg.J.de teſt.ad hoc.ff.de in lit.iur.videamus.ad hoc facit ꝙ dicit auguſtinus qꝛ ſpes eſt certa expectatio future beatitudinis: qꝛ de futura beatitudine nō pōt eſſe certitudo ſciētie:ſʒ credulitatis tn̄.ſic eſt in iuramēto de veritate dicēda:qꝛ iurat vera eſſe de qbus nō dubitat licet ea nō viderit.⁊ lex dicit ſciri.⁊ indubitatū eſt qḋ cōi auditu percipitꝛ de antiqs.ff.de aqua plu.arcē.in ſumma.§.idē labeo.ſic ⁊ pcurator iurat in animā cōſtituētis de veritate dicēda.⁊ etiā de ꝯſuetudine romane curie in animā ſuā.⁊ cū bona cōſciētia rn̄dere pōt vera eſſe ea q̄ ſcit vel ab alijs in quorū animas iurauit intelligere vera eſſe.J.de teſti.ad hoc alias pſentiū.Sʒ teſtis nō tn̄ iurat de veritate:ſʒ de his q̄ in eiꝰ pſentia fa

b cta [b] ſunt.C.de teſti.teſtiū.(Pena).C.de iur.cal.l.ij.§.qḋ ſi actor.

☞ ⁊.§.qḋ ſi autē reus.(Actiōe) pſniam.¶†Sʒ nunqd ſi iudex noluit ferre ſniam ꝯtra recuſantē iuſiurādū.⁊ ita pereat inſtātia iudicij:nunqd habebit aliquā actionē ille qui cōtēdebat cū recuſante iurare ⁊ inſup adhuc incipiat agere q recuſauit:nūqd poterit cōtra eū excipi.tu debes cadere a lite:ergo nō dʒ audiri agēs.ar.ff. de inoffi.teſtamē.papi.§.ſi filius. Rn̄.qḋ nō credimus eū poſſe agere vel excipere de recuſatiōe iuramēti:qꝛ ea que eueniūt poſt lit.conteſt.valde pertinent ad officium iudicis.ff.de edi.edic.ediles.§.itē ſciendū.⁊ nephas eſt ex materia litis litē oriri.C.de fruc. ⁊ lit.expen.l.iij.iudex tn̄ tenetur ex hoc.C.de iudi.ſancimus inſti. de obli.q̄ ex quaſi delic.in prin.qḋ dicit hic gl.nō debere hic litē ex lite oriri p ſniam.locū habet qn̄ negociū principale terminatū eſt vel trāſactū.C.de fruc.⁊ li.expē.termi.⁊ ſi nōdū determinatū ſit negociū per iuſtitiā:ſed forte perijt principale negocium propter interitum rei vel alia ſimili cauſa:tunc bene fertur ſentētia ꝓpter acceſſoriū.ff.de rei ven.itē ſiue.⁊.l.vtiqꝫ. ¶Item nō hʒ locū hec gloſ.p ſniam in his q̄ ſiūt extra iudiciū qḋ eſt videre.nā decre.dicit ꝙ ſi qui elegerūt cōtra formā priuentꝛ ptāte eligēdi.ad iſtā eni penā agi pōt ſemp.ē.de elec.qꝛ ꝓpter.ibi not.Alij tamen dicunt quod etiam in iudicijs vel hic ſemper poterit agi vt cadat a lite.

a ¶Indubitanter noui. Vide ꝙ p ħ Pe. de anch.in ꝯſi. cclxxix. inci. viſis diligēter. ⁊ in ꝯſi.cccxcij. ꝯſuluit ꝙ i ſubſtituto caſu q̄ maſculꝰ nō naſcatꝛ pōt iſta cōditio hri p impleta ſi ex vehemēti cōiectura femina ſit i vtero.⁊ hanc doctrinā Inn.alleg.domi in.c. beati.ij.q.vij.⁊ Fely.in.c.j.col. j.⁊.ij.ē.ō ſum. trinita.

b ¶Facta ſunt. Vide Card.in ꝯſi.lvj.inci.caſus ſup q̄.col. iij.in fine.

¶De dilationibus. Rubrica.

Dilecti filij (Breuē ⁊ peremptorium) hoc fecit iuſta ap.⁊ an ſit nimis breuis arbitrio iudicis ſuperioris relinquitur.ff.de verb, oblig.continuus.ſolius enim peremptorij aſſignatio prima vice non ſufficit ad app.ff.de iudi.nonnunqꝫ.xxiij.q.iij.de illicita.iudex tamen poteſt id moderari.ē.de offi. dele.conſuluit. ff.de iudi.ad peremptorium ſed ſi male moderetur licite appellatur ab eo:vt hic.(Maturare) id eſt ita abbreuiare.i.ita feſtinare vt prima vice proponatur.

1 ☞ Citatorie inducie dantur parte abſente.

2 Deleg.⁊ ordinarij differentia quo ad iuriſditionem.

3 Caſus multos hic habes:in quibus citatusꝰ cōparere non tenetꝛ.

4 Cum quis tutus eſt exceptione miſſio in poſſeſſionem cōtra eum facta non valet.

Preterea reſcriptum In q̄ plene cōtinetꝛ

1 tenor qōnis.(Trāſmiſſo.)¶†Nota qḋ inducie citatorie dantꝛ ſine cauſe cognitione:qꝛ parte abſente dantꝛ ff.de offic.proconſu.nec quicqꝫ.§.vbi decretum. Idem credimus de deliberatorijs ſicut hic apparet. Sed preparatorie ⁊ inſtructorie nō dantur ſine cauſe cognitione.iij.q.iij.ſpacium.Item credimus qḋ ſine cauſe cognitiōe poſſit augere ⁊ diminuere.¶(Vlterius) hic habes arg.ꝙ licet iudex delegatus nō mittat reſcriptū apoſtolicū bullatū citato mittat tn̄ nō bullatum:tn̄ cōparere dʒ

de hoc no.ē.de offi.dele.cū in iure.q2 plus eſt rūdere ad qđ tenef:
vt hīc ex quo talē cām exp̄mit in citatorio q̄ ſi vera eſt tenef rūde
re:⁊ cōparere dʒ ⁊ ſi nō cōpareat ⁊ in veritate eſt iudex delegatus
iuſta eſt ſnīa ei⁹ vel excōmunicationis vel miſſiōis in poſſeſſionē
vel queuis alia:ſed ſi nulla delegatio ſibi facta eſſet ⁊ ſine cauſa ci
taſſet ⁊ falſum tenorē reſcripti miſiſſet:tunc nihil valeret qđ face
ret cōtra nō cōparentē ſed ſaluū erit ei ius ſuūiectiam ſi cōpareat;
q2 nō cogef rūdere niſi poſtq̄ venerit habeat copiā reſcripti apo
ſtolici:⁊ alias priui.fori poteſt allegare ⁊ libellum recipere de no
uo.ē.de libel.obla.c.j.ē.de offi.deleg.cum in iure.ē.de reſcrip.ſu
per literis.c.cū cōtingat.ē.de indi.c.j.ff.de iuriſditio.om.iudi.ſi
quis ex. ¶ †Si autē in citatorio nullā cauſam aſſignet quare ha
bet ſuper eum iuriſditionē:nec tenore reſcripti inſerat:nec alias eſt
iudex ordinarius etiā ſi in veritate iuriſditionem habeat ex ali
qua cauſa occulta nō tenetur ſe preſentare iudici.arg.ff.ſi qs cau.
quotiens ſeru⁹.C.ne de ſta.de.l.penul.ff.de in ius vo.l.ij. ¶ Si ve
ro citatorium miſit iudex ordinarius alicui qui non ſit de iuriſdi
tione eius in quo exprimebat cauſam que ſi vera eſſet coram eo re
ſpondere deberet:puta q2 cōtraxit vel deliquit:vel q2 agitur de re
quā ibi habet:ſed tamē cauſa falſa erat vel nō ſuberat:tunc ſi cō
paruerit coram eo idē eſt ac ſi ſine citatiōe ibi inueniatur ſcilicet
in terra que ſit de iuriſdicione citātis poteſt em̄ eum tūc tenere ſe
cundū quoſdā quouſqʒ cautionē preſtet de ſtando iuri vel litē cō
teſta.ff.de iudi.l.ij.§.pe.male dicūt iſti:q2 lex illa loquitur tantū
cum comparet coram iudice qui ſuper eum habet iuriſditionem:
ſed tunc non poteſt exercere eam:quia reus habet priuilegium re
uocandi domum.ſi vero non ſit ibi non cogitur venire:imo ſiue
veniat ſiue non veniat nulla pena poteſt ſibi imponi:vel in cauſa
proceditur.⁊ ſic poteſt intelligi.ff.de iudi.nō videtur.niſi vbi agi
tur actione in rem.nam tūc procedit vt fiat miſſio in poſſeſſionē
bonorum que habet in iuriſditiōe citantis.⁊ forte ſecus eſt ſi agi
tur perſonali niſi forte latitaret ⁊ de maleficio ibi commiſſo con
ſtet:⁊ tunc contra eum non proceditur:ſed iudex vbi latitat ſub ſi
da cuſtodia debet eum mittere ad citantem.auť.vt nulli iudi.§.ſi
vero quis.⁊ in auť.vt omnes obe.iu.§.ij.col.v.⁊ ſi nō fecerit ſupe
rior eum puniet:vt ibi. ¶ Si autem vocatus venit ⁊ litem conte
ſtatus fuerit nō errans neqʒ in facto neqʒ in iure poterit ferri ſen
tentia diffinitiua cōtra eum.⁊ ſuus iudex ſub quo habet domici
lium propoſita actione ex re iudicata exequetur eam.ff.de regu.
iur.miles.§.vlti.ff.de reb.credi.actori. ¶ Sed ſi poſtq̄ veniſſet
coram iudice vel etiam ſi inuentus in ſua iuriſditione ⁊ citatus
vt coram eo cōpareret ⁊ contumaciter receſſit vel non comparuit
tenet pene impoſitio ſibi facta ⁊ excōmunicatio.⁊ etiam ſi cauſa
talis erat qđ lit.nō conteſt.non poterat procedi.tenebit eius pro
ceſſus.ē.vt lit.nō conteſt.tue.⁊.c.quoniam.nec ob.ſi dicas qđ non
fuit verū qđ ibi cōtraxit:ſed forte ſi crederef:q2 de iure hic citator
eſt iudex vt nō cognoſceret an ſua eſſet iuriſditio.ē.de reſcrip.ſup
literis.ff.de iudi.ſi qs ex.ergo p̄pter hāc cōtumaciā poterit puni
ri.ff.ſi qs ius di.nō obtēpe.l.j.ſed tñ cognoſcere de principali cau
ſa nō poterit etiā ſi talis eſſet vbi p̄cedi poſſet lit.nō cōte.niſi pri
mo cognouerit an ſua ſit iuriſditio:⁊ ſi proceſſerit ſuper principa
li nō tenebit p̄ceſſus eius niſi in veritate iuriſditionē eū habere
cōſtaret:ſed p̄nūciato qđ ſit ſua iuriſditio p̄cedet in p̄ncipalē:
nec poſtea poterit obiicere q̄ ſnīa ſit lata a nō ſuo iudice cū ſit ſu
per hoc iudex ſcilʒ q̄ cognoſcat ſi ſua eſt iuriſditio.⁊ cognouit ⁊
a ſentētiauit ⁊ nō fuit appellatū [a] ſic nec appellari potuit cū eēt cō
tum.ar.ij.q.vj.§.ſunt quodā.⁊ hec oīa intelligas qñ cōſtat q̄ ciui
2 tas habet iuriſditionē ordinariā. ¶ †Sʒ obiicies quare nō eodē
mō tenet qđ facit iudex delegat⁹ q dicit ſe delegatū:cū nō ſit.Rñ
deo q2 dele.iuriſditio certos ⁊ limitatos hʒ fines quos trāſgredi
nō licet:ſed ordinarius in ſuo territorio ⁊ in incolis ei⁹ ⁊ in alijs
generalē ⁊ liberā habet iuriſditionē vel adminiſtrationē.⁊ inde
quicquid facit ɔtra eū vel eos quos in ſuo territorio inuenit ſiue
ſint ibi incole:ſiue extranei totū tenet. ¶ Hoc autē fatemur qđ ſi
litere etiā falſe impetrate eſſent ad eū qđ adhuc poſſet cognoſce
re an ſua ſit iuriſditio.⁊ eodē modo ſi ille q cōuenif priuilegiū hʒ
qđ ibi cōueniri nō poſſit:ſiue ſpāle:ſiue p̄pf delegationē.⁊ de hoc
3 ipſo cognoſcet delegatus.ē.de reſcrip.ſup literis. ¶ †Idem dici
mus ſcilicet qđ nō cōparere tenef ſi qs homine ſue iuriſditiōis ci
tet ſup cā que nō poſſit eſſe ſue iuriſditionis vt ſi laicus citef ſup
rebus ſpūalibus cā exp̄ſſa nulla eſt citatio.ar.j.de ordi.cog.tuā.ē.
de iudi.decernimus.ē.de arbi.ɔtingit. Idē ſi exprimat q̄ veniat
rñſurus ſeruo vel excōicato vel ſpoliatori ſuo.vel cuicūqʒ alij pſo
ne que nō habēt pſonā ſtādi in iudicio.ff.ſi qs cau.quotiens.ſeru⁹.
ff.de p̄cur.feminas.ē.de iudi.intelleximus. Idē ſi citat ad diem
feriatū.Idē ſi citat ſup eo de quo queſtio eſſe nō poteſt:vt de ſo
le vel luna.ff.de iudi.nūq̄.C.de ſta.li.l.j.li.xj.⁊ inſti.de inuti.ſtip.
§.j.Idē ſi exprimat locum inhoneſtum vel locum non tutum vbi
citat eum.ff.de arbi.ſi cū dies.§.ſi arbiter.⁊ generalem regulam
tradere poſſum vbicūqʒ in citatione aliquid ponitur iniuſtū vel
inhoneſtum:vel etiā ſi non ſit turpe vel iniuſtum eſt tamē tale q̄
exprimitur:quia certum eſt quod cōtra eum qui agit cōpetit ex

a ¶ Appellatū. Et ſic p̄nūciatio facta a qua nō fuit appellatū firmat iuriſditionē iudicis ordīarij etiā ɔ̄ ſuos nō ſubditos. adđ Pe.de ancha. q hoc refert et ſeqtur in cōſil. cen.icip.ſ auť. veritatis ⁊ pro ɔfirmatiōe co. ij.vſ. ɔfirmat hoc ⁊ vide eū. Pe.de ancha. in cōſil.cclxx. colum.pe.poſt me.incip. cōſilium in primo dubio.

ceptio declinatoria iudicij:vt ſi vocetur ſpoliatus qđ rñdeat ſpo
liatori in cauſa ciuili vel etiā alij in cauſa criminali:vel vt reſpon
deat militi alterius negocia procuranti ire non tenetur.ar.iij.q.
ij.§.fina.j.de ordi.cog.cum dilectus.j.de reſti.ſpo.frequens.ē.de
reſcrip.preſenti.C.de p̄cur.qui ſtipendia. quia errorem exprimit
j.de ſenten.excō.per tuas.ſi autem non exprimeret ſed eſſet noto
rium alias etiam citanti ⁊ aduerſario qđ iniuſtum cōtinet citatio
verbigratia:q2 citauit eum ad locū quem notoriū eſt eſſe nō tutū
dicūt quidā qđ cōparere nō tenef.⁊ ſic intelligitur.l.predicta.ff.
de iudi.nō videtur.tñ tūc prudēter faceret ſi miſerit excuſatorē.v.
q.iij.ſi egrotās.ſed ⁊ ſi non miſerit tutus eſt exceptione cōtra ad
uerſarium qui doloſe eum citari obtinuit.arg.ff.de eo per quem
fac.eſt.l.j.§.ſi reus.Sed ſi iudex vel aduerſari⁹ neſciuit tūc dabi
tur ſibi in integrū reſtitutio.ar.ff.ſi quis cau.l.ij.p totū.ſi contra
eū p̄cedaf. ¶ Si autē nil turpe expreſſum eſt in citatiōe:nec ap
paret de fraude aduerſarij nec ſubeſt cauſa quare preſentiā iudi
cis adire non poſſit tunc ire debebit allegaturus iura vel priuile
gium ſuum:alias niſi iuerit poterit mulctari:quāuis ſi iuiſſet ſe ex
ceptione tueretur.ff.ſi quis ius di.l.j.⁊ excōmunicari.j.de appel.
ſi duobus.ad idem.ff.de iudi.ſi quis ex.⁊ mitti in poſ.cauſa cuſto
die.ff.ex quib.cau.in poſ.ea.l.in poſſeſſiōe.niſi cū ipſe q obtinuit
ſe mitti in poſſeſſionē ſciebat aduerſario exceptionem cōpetere ⁊
dolo obtinuit ſe mitti in poſſ.⁊ ſic loquif.ff.de pec.eo tp̄e.in p̄nc.
ſed petet:⁊ tūc ſi volet is q abſens fuit reuocari poſſeſſionē in ſua
abſencia datam ⁊ ſi miſſus excipiat:tu ɔtumaciter abfuiſti ⁊ ali⁹
replicabit.⁊ tu doloſe excipis de dolo vel cōtumacia mādati cum
⁊ tu doloſe circa eandem rem egeris ſciens me exceptiōe tutum.
4 ¶ †Vel dic melius vbicunqʒ quis tutus eſt exceptione non valet
miſſio in poſſeſſionem facta ɔtra eum adeo q̄ ſi appellaf miſſus
non datur actio ex eo edicto.ff.ne vis ſi.ei qui in poſſeſ.mit.quia
nō intereſt actoris mitti in poſſeſſionē bonorum eius qui tutus
eſt.ff.ne vis ſi.ei.l.j.§.hec verba.⁊ ſic loquitur.ff.de pec.eo tempo
re.nec ob.l.ff.ex quib.cau.in poſ.ea.l.in poſſeſſione.quia intelligi
tur qđ creditores ſunt in poſſeſſione mittendi pro debito cōditio
nali quouſqʒ caueaf de ſoluēdo debito exiſtente cōditione.ſi autē
ſit cauſa appellacionis vel alia in qua poſſit p̄cedi lite non cōte
ſtata.⁊ tamen reo competit exceptio declinatoria iudicij ſi contu
maciter ſe abſentauerit reus vel potius non comparuerit poſtq̄
in tali negocio inceperit p̄cedi vlterius non poterit exceptionem
declinatoriā proponere.hoc p̄bo:quia ſi preſens eſſet ⁊ tacuiſſet
vlterius p̄ponere non poſſet:ergo nec ſi contumaciter abſens ſit
cū cōtumacia pro preſentia reputef.C.de iudi.properandū.⁊.j.de
dolo.veritatis.nec abſens ɔtumaciter melior preſente putaf auť.
vt oēs obe.iud.§.ſi autē ille qui.colla.v. ¶ †Itē hic iudex bene fe
cit qđ p̄ceſſit.ergo vlterius reuocari nō dʒ.vt.j.de reſti.ſpo.audi
ta ſed reuocaretur ſi declinatorie iudicij admitterētur.⁊ idem q̄
diximus in declinatorijs iudicij intelligimus in dilatorijs ⁊ perē
ptorijs vt tandiu eis gaudeat qui abfuit cōtumaciter quādiu eis
gaudere poſſet ſi cōtumax nō fuiſſet:ſed poſtea nō ⁊ hoc rōnibus
ſupradictis.⁊ q2 nō debet eſſe melioris cōditiōis cōtumax q̄ obe
diens:nec queref vlterius an actor ſciuerit exceptionē reo cōpete
re:q2 ſi erat perēptoria hec querenda ſunt ante ſentētiā.ſi vero di
latoria ante litis cōteſt.alias autē.ſ.ſi nō p̄ponat ante litis conteſt.
renūciaſſe videf.j.de re iudi.inter :no. ¶ Semper tñ ſi contrariū
apparuerit ſcʒ eū nō cōtumacē fuiſſe reſtituef ex generali clauſu
la.ſimile.ff.ex quib.cau.maio.in integ.reſti.ſed ⁊ ſi per.§.vltimo.
¶ †Sed ad ea que primo diximus potes opponere:quia vix aut
nunq̄ poterit continere citatio aliquid ita iniuſtum q̄ nō poſſit
habere excuſationem.vel dubitationem:verbigratia:citaſti dn̄m
vt reſponderet ſeruo.poteſt eſſe ſcilicet ſi ſuper tolerabili iniuria
de eo conquerat.inſti.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.⁊ idē etiam
in omnibus alijs poteſt inueniri. ¶ Sed reſpōdeo quod ex quo
illicitū ⁊ iniuſtum poſuit in citatiōe niſi adiiciat cauſam ⁊ execu
tionem illius iniuſti prima facie ire non tenetur.

Literere tue (Ac petitio.⁊ vltra)⁊ ideo petebat
ſibi de ſubtracta penſione ſatiſfie
ri vel ipſos milites cadere a iure penſionis. (Petenti
bus).ff.de verbo.ſignifi. hec adiectio. ¶ (†Adiectioni)⁊ male
cum adiectio eſſet ex ſuperabundāti.nam tres anni ſufficiūt cui
libet ad amittendum ius pēſionis vel poſſeſſionis ſi ceſſetus in
ſolutione penſionis.in eccleſia autē duo.C.de iure emphyteotico
l.j.x.queſtione.ij.hoc ius.§.qui rem.quod etiam ſufficit cōtra co
lonum ſi ceſſauerit in ſolutione penſionis.ff.locati.quero.§.inter
loca.In re autem fiſci.ſtatim cadit.ff.de publi.⁊ vectigal.vecti
gali.§.non ſolutis.niſi eſſent in perpetuum locata:tunc enim nō
reuocaretur ſine autoritate principis.ff.de publi.⁊ vecti.l.cotem
ferro.§.agri.alij idem dicunt in fiſco quod in eccleſia:⁊ eſt verum
quod in hac decre.dicitur vbi in libello dicebatur cecidiſſe a iure
emphyteotico.ſi autem peteret penſionem ſubtractam:quia ſu
geret quantitatē ſecus eſſet.ff.de excep.rei iudica. quātitas.nam
tunc bene daretur noua dilatio.vel dic etiā nec tunc dandam:q2
⁊ ſup pēſione cōueniebatur ⁊ ſuper hoc habuerat inducias.vnde

ſuper toto debuit deliberare. ¶ (Procedas) no. remitti cauſam
appellationis vbi male appellatur ad eū a quo appellatum eſt. j.
de appel. cum in eccleſia. ⁊. c. vt debitus.

1 ¶ Archiepi ⁊ primatis differētia quo ad iura ꝓuincialia.
2 In cauſis arduis non cogitur quis agere per procuratorem.
3 Minori negocio derogatur per maius non econtra.

1 Expoſuit nobis. (Prouincia). † Nota
qđ licet alia ſint iura
archiepiſcopi quam primatis. in prouincia tamen ar
chiepiſcopus poteſt defendere prouinciam cōtra aliū
petētem iura primacie in prouincia ſua: quia eius intereſt ne ſua
prouincia pluribus aggrauetur. Illa autem non eſt ſufficiens ra
tio. ſcilicet quod omnia primatis cadunt in archiepiſcopo ceſſan
te primate. nā hoc falſum eſt nam ſi appelletur ab archiepō appel
lari dꝫ ad primatē: ⁊ tunc ceſſante primate nō appellabiꝭ ipſe ar
chiepiſcopus ſed papa. Item ꝓcurationes primatis nō recipiet
archiepūs ſed archiepiſcopales tantū. (Vocatus) hec ſunt ꝓbabi
lis ⁊ neceſſaria cauſa. ⁊ ideo hꝫ reuocandi domū. ff. de iudi. l. ij. §.
2 ij. ī. de foro compe. c. vlti. ¶ (Poſtulauit) ⁊ male. ¶ † (Teneri)
quare nō cogitur rñdere ex quo erat in curia ⁊ ſi forſan aduenię
do excuſationē haberet. ff. de ferijs. l. j. §. ſed ſi pretor. cōtra. Reſpō
deo. l. pręalleg. qꝛ ibi conſentiebat litigare. hic autem cōtradicat.
Item quare nō imputatur ei ex quo dimiſit procuratorē ad alia
negocia ⁊ nō dimiſit ad iſtud argumētum. j. de dolo. cum dilecti.
Reſpondeo qđ non pōt imputari ei cum haberet ius reuocandi
domum. ī. de foro cōpetenti. c. vltimo. Item qꝛ ardua erat cauſa
nō debebat cogi agere per ꝓcuratorem. ī. de ꝓcuratorib⁹. quere
lam. etiā ſi non haberet ius reuocandi domū tamen dꝫ procura
tor habere inducias ad cōſulendum dñm. ī. de ꝓcuratoribus. di
lec. glo. magna. Item quia cauſa totam prouinciam tāgebat non
poterat plene deliberare vel cōtenderet an cederet niſi habito cō
ſilio cum eis. ff. de edēdo. l. j. non tñ dico qđ neceſſe ſit eos vocare.
3 ff. de libera. cauſa. ſi pariter. (Reſpondit) ⁊ male. ¶ † (Prius)
ſed quare derogat primo mādato ſecundū de quo non facit men
tionem cōtra id qđ eſt. ī. de reſcriptis. ceterum. Reſpōdemus qꝛ
fortius eſt ſecundū mandatum ⁊ etiā ſi non ꝓpter ſecundū man
datum ſed ſolum ſponte veniſſet ad ſeruitiū eccleſie crederē eum
excuſatum: quia cauſa ſubuētionis eſt neceſſaria ⁊ ex neceſſitate
iuramenti tenetur. j. de iureiurando. ego. preterea decr. ceterum.
non tangit iſtam decretal. illa enim loquitur quādo ſuper eodem
facto vel eadem re plura reſcripta impetrantur. iſta autem man
data ſuper diuerſis negocijs impetrata ſunt. quare: ſi poteſt de
bet ambo mandatarius implere alioquin id quod maiorem feſti
nationem exigit ⁊ vbi eſt maius periculum. argumen. ff. de ferijs.
l. iij. xliij. diſtinctio. quieſcamus. ff. ad ſilleianum. ſi quis in graui.
§. ſi cui. omnes. non eſt cauſa vera quare nō imputatur archiepi
ſcopo burdegal. quia non proſequebatur cauſam in termino aſſi
gnato: qꝛ cauſa probabili ⁊ neceſſaria venerat ad curiam vbi ei⁹
cauſa agebatur ſcilicet cauſa ſubueniendi eccleſie: quia etiam ille
qui ex probabili ⁊ neceſſaria cauſa abeſt vbicunqꝫ pars citata in
foro cōpetenti mouetur ſibi lis: teneꝭ per alium reſpondere. ff. de
reſtitu. mino. ignorare. ff. eum qui appellationis in pro. de. l. j. ⁊. ij.
ergo multofortius ceptam litem ꝓſequi tenetur ſaltē per alium.
⁊ deterior dolus eius cognoſcitur: quia interruptam litē deſerit
iterū quam qui ſemel ceptam litem dereliquit. in aut. de litig. §.
ſi vero. in ſi. colla. viij. ⁊ licet diximus quod in foro ordinario ſe
defendere debebat tamē in curia licet ſit cōmune forum quātum
ad hoc vt nullus illud forum valeat declinare tamē tunc. ſ. tēpo
re legationis vel quo habet ius reuocādi domū de nouo reſpon
dere non cogitur. ff. de iudicijs. l. ij. §. legatis. Sed vera cauſa fuit
quare non fuit coactus tunc reſpondere quia negocium ſubſidij
ita fuit graue qđ nō potuit declinare als deliberare ſuper cauſa
cepta. ¶ (Temporis) falſum allegat quaſi verū eſſet nec ius re
uocandi domū haberet nec iterata dilatione ad conſulendū ſuf
fraganeos. Arg. contra. ff. de arbitris. nō diſtin. §. item ſi quis ro
me. hoc autē cōſtat qđ ſi non fuiſſet preſens in termino ⁊ procede
retur contra eum reſtitueretur: vt no. ī. de ꝓcura. querelam. ¶ Itē
arg. ad hoc qđ habet reſtitutionem ſi preſcribatur circa iura vel
actiones eius. C. de in integ. reſti. mi. l. j. melius eſt ergo ei ſine cir
cuitu in integ. reſtitu. prorogare terminū eis: ſed non videtur eis
hoc hic locum habere cum illa iura intelliguntur quando ꝓce
datur vel preſcribitur contra eum qui abeſt cauſa reipub. pendē
te adhuc publico negocio pro quo vocatus erat quia hic conſtat
iam factum fuiſſe finitum: quia tātum finito negocio receſſit vel
recedere debuit. ergo hoc beneficio iuuari nō potuit. ar. ff. ex qui.
cau. maio. ſi cui. §. j. ¶ Sed dic quod ſimul vterqꝫ termin⁹ currit
ſcilicet ⁊ ſubueniēdi eccleſie ⁊ reſpondendi primati. ⁊ ideo per ne
gociū maius derogatur minori nō econtra. argumen. ff. de in in
teg. reſti. l. ſcio. alij dicunt quod ſi perſonaliter eſſet vocatus ipſe
haberet ius reuocādi domum: ſed ſi citatus eſſet vt per ſe vel per
procuratorē cōpareret ⁊ tempus ſufficiens habuiſſet ad vtrunqꝫ
bene imputareꝭ ei: puta qꝛ condēnaretur in expenſis niſi haberet
aliquam legitimam excuſationē puta de magnitudine cauſe vel
aliam. ī. de procu. querelā. alij dicūt ⁊ forte melius: qđ vbi ſe inui
cem cōpatiunꝭ vtraqꝫ mādata. ambo ſunt implenda. vbi autem
ſibi cōtradicunt vt hic. maiori dño obediendū eſt ⁊ in re magis
neceſſaria: vt. no. ī. eo. c. in glo. precedenti. hic autē vtraqꝫ implere
nō poterat: qꝛ dum erat in curia oportebat eum intendere circa
militiam ⁊ auxilium eccleſie: ⁊ iterū eandem militiam reducere
oportebat ⁊ ſic loquitur. l. non diſtinguemus. ⁊ ideo ius reuocan
di domum habuit etiam officio publico finito.

¶ De ferijs. Rubrica.

Omnes dies. (dominicos) quidā hoc. c.
dicunt loqui de conſilio vel
eſſe locale vel abrogatum per tacitum conſenſum. alij
dicunt quod hodie ſeruandum eſt. C. eo. omnes. xv. q.
iiij. placita. xxxiij. q. iiij. non oportet.

Quoniam (eorum feſtiuitatū) nam non ſo
lum in die reſurrectionis ſed ali
cubi tribus diebus poſt alicubi octo feriamur. (Pre
cepimus) de conſe. diſt. iij. c. j. (Flexio) ex edicto eccle
ſie. lxxvj. diſt. ſcire. contra. xx. diſtin. c. vltimo.

Licet tamen (veteris) deputatos dies nati
uitatis circūciſionis ⁊ alios.
C. de fer. omnes. (Martyrum) que epiſcopi concordāti
bus populis in ſuis epiſcopatibus celebranda ſtatuerint. de cōſe.
diſt. iij. c. j. (Neceſſitate. ff. de ferijs. l. ſolet. ⁊. l. pe.

Capellanus tuus frater eius (ſta
tuta). xxxiij. q. iiij. non oportet. ij. (Continuandam) ipſi
feſto. (Internallum) hoc vult dicere: quia licet internallū ſit in
ter tres ſeptimanas dictas ⁊ feſtum beati Joannis: puta quia alie
que ſeptimane intermedie in tribus illis ſeptimanis non celebra
buntur nuptie ſed in alijs que ſunt in internallo licet celebrare.
(Contrahantur) id eſt contrahi liceat. (Non ſinuntur) de facto
⁊ de conſuetudine eccleſie. (Celebrantur) de conſuetudine eccle
ſie ⁊ ſine eius prohibitione.

1 ¶ Non debet iudex diebus feriatis procedere in cauſa: nec etiā
citare ad eum diem.
2 Cauſe ſpirituales ⁊ cauſe neceſſitatis etiam tempore feriali tra
ctari poſſunt.
3 Qua de cauſa inducte ſunt ferie eſtiuales: ⁊ vide in nu. 4.
5 Si qui de remotis partibus in curia agentes cauſam. occurrant
ferie. ſi ex his non lederentur cogi poſſunt litigare.
6 Debet iudex ſeruare ferias.
7 Nunquid in terris vbi non bibitur vinum ſint dande inducie ꝓ
vindemijs.

Conqueſtus eſt nobis ⁊. j. (ſtrepitus)
C. eo. oēs. ⁊. l. vltima.
1 † (Conquieſcere) non ſolum in diebus ſolennibus ad
honorem dei dedicatis: ſed etiam in alijs ferijs nō de
bet iudex procedere in cauſis nec etiam citare ad illum diem. ff.
de fer. l. j. vnde iudices prudenter faciunt ſi quando citant dicunt
compareas tali die coram nobis vt ex tunc procedamus in que
ſtione tali: qꝛ ſi die feriata non poteſt iudicare. comparere tamen
poteſt pars citata tamen nobis non multa videꝭ differētia in hoc
hic autem attendēdum eſt quod licet teneat citatio qñ exprimit
errorem pro termino aſſignādo: puta quia ſic dicit ad comparen
dum corā nobis in tali cauſa tibi aſſignamus diē dominicū: ita
qđ nec in dñica nec in ſequēti cōparere tenetur: ſi tñ nō exprimat
errorem ſed tamē in die ſolenni occurrat dies termini. puta deci
ma die venias reſponſurus ⁊ decima die veniat dies ſolennis nō
tenetur comparere in ſolenni die: ſed ſequenti die ſic: quia duo vi
dentur mādata ⁊ quod ad diem compareat ⁊ quod cōpareat. ff.
de arbi. celſus. licet ergo habeat excuſationem in die ſolenni tñ in
ſequenti die nō hꝫ excuſationē ⁊ datio termini bene tenet. Idem
dicimus ſi per. x. aut. xx. dies durent dies feriati. Item melius vi
detur quod etiā ſi in die feriato expreſſe terminus aſſignetur qđ
teneat ⁊ qđ cōparere debeāt partes licet nō die feriato tñ poſt il
lū. ī. ti. proxi. expoſuit. ī. de in integ. reſt. cū ex literis. Contra. j. de
dolo. cum dilecti. j. de accu. veniēs. ¶ † (Solenniter) poſſunt etiā
conſtituere aliquem ſanctum ſolenniter venerari: ſed nō poſſunt
aliquem ſanctum ſanctorū collegio ſine autoritate pape aſcribe
re. (Neceſſitas) quia ſi res ſit tēpore peritura. ī. eo. licet. ff. de fer.
licet. ff. de dā. infec. l. j. ⁊. l. fiet miſſio. ff. quēad. te. aper. l. j. ff. eod. l. ij.
2 († Pietas) de alimētis pupilloꝝ. cauſas autē ſpūales vt electio
num inquiſitionum ⁊ huiuſmodi etiam diebus feriatis exerceri
poſſunt: qꝛ ⁊ pietas ⁊ neceſſitas eas audiri ſuadet. ⁊ arg. xv. que
ſtio. iiij. placita. (Conſentientibus). ff. de arbi. ſi feriatis. in fi. ff.
de poſtu. quos. ¶ (Ob neceſſitate) talis caſus contingit ꝓpter
cauſam que vertebatur inter conuentum roſeñ. ⁊ epm ciuitatis loci
commiſit iudex examinandum. ⁊ vt inſtructam remittere eam ad

ſe.ap. Ipſi autē iudices in Iunio preſixere terminū partibus vbi
in medio Auguſti pro cauſa ipſa eſſent corā papa.parte autē cō-
uētus in termino cōparente ⁊ auditorē impetrante pars epiſcopi
non comparuit:vnde auditor datus condemnauit eum in expen-
ſis.poſtmodum autem vltra medietatem octobris cōparuit pro-
curator pro epiſcopo petēs reuocari ſniam expenſarū allegās qđ
in medio auguſti comparere non debuit:q2 tūc ſunt ferie meſſiū
in anglia. Item in menſe ſeptembris comparere nō debuit; quia
tūc ſunt ferie in curia pape;vnde ⁊ ſi preſens fuiſſet reſpōdere nō
cogeretur ergo non debet cōtumax reputari.vt patet.ff.de iud.l.
non videt.poſt finitas autē vtraſq; ferias venit cōtinuatis greſſi
bus quā cito potuit.⁊ ideo cum nō fuerit epiſcopus nec in mora
nec in culpa iniuſta fuit ſentētia:⁊ ideo reuocanda.dicit enī lex q
tempore meſſium ⁊ vindemiarū nemo cogendus eſt ire ad forū.
Item occupati circa rem ruſticam nō ſunt cogendi ire ad forum
ff.de fer.l.j. Item cum ferie plus inducte ſunt in fauorem litigan
tium nec tunc abſtineatur a re ruſtica quod in fauorē iudicis po
tius ſunt attendēde ferie litigatorum ꝙ iudicis.C.de legi.qđ fa.
Item cauſa quare facta eſt cōſtitutio in iſtis litigatoribus eſt q2
ſi in medio auguſti cōparuiſſent abſtracti fuiſſent a re ruſtica in
meſſibus ergo ⁊ beneficium cōſtitutionis durare debet.ff.de pa-
ctis quod dictum.C.qui ad li.ve.nō poſ.l.ij. Item licet hic nō di-
cat ius expreſſe tamē interpretatiōe principis vel iuriſditione iu-
dicis leges ꝙ ſimilē habent eqtatē ⁊ vtilitatē ad hūc caſum ſunt
retrahēde.ff.de legi.⁊ ideo cum duab⁹ legib⁹ ſequentibus. Item
pro epiſcopo facit.ē.tit.proxi.expoſuit. ¶ In contrarium autem
pars conuētus dicebat quod ille qui aſſignauit terminum nō te-
nebatur vitare aliquod tempus nec ferias curie romane:ſ3 illas
cauere vel vitare debebat:quia ſi tempore feriato in curia compa
reret:fruſtra hoc eſſet.nam nullius peregrini lite non cōteſt.quia
3 turpis.xc.viij.diſtinctio.que contra. ¶ †Nec obeſt quod obijci-
tur quod ferie iſte inducte ſunt in fauorem ruſticorum quod non
fateor.imo inducte ſunt ob requiē laboris inter feruores eſtiuos
C.de ferijs.omnes.tamē hoc dato non ſequitur quod nō debeat
alicui aſſignari terminus eo tempore quo intēdit circa rem ruſti
cam:quia ſi hoc diceretur ſequeretur abſurditas quod nūquam
poſſunt vocari in ius:cum quaſi ſemper fere omnes homines cir
ca opera ſua inſiſtāt.nam iſte caſus nō numerat inter illos quos
habes no.C.⁊.ff.de in ius vo.non enim fuit intentio cōditoris le-
gis:eos in totum excuſare:ſed voluit quedam tempora anni que
ad hoc videntur idoneiora ad has ferias ſtatuere.licet ſepe contin-
gere poſſit quod aliquibus eſſet vtilius quod alijs tēporibus ha
berent ferias.lex enim non potuit nec expediuit quod omnes ca-
ſus exprimeret ⁊ ſingulorum vtilitates precaueret.ff.de legi.iura.
⁊.l.ſequen.⁊.l.non poſſunt.⁊.l.ſequen.ff.de pre.l.iiij.⁊ quia lex de
4 bet eſſe generalis.iiij.diſtin.erit autem. ¶ †Item nec interpreta-
tione imperatoris nec iuriſditione iudicis trahēde ſunt iſte ferie
ad omnes occupatos circa opera ſua quia non eſſet ipſis ⁊ alijs
qui eos in ius vocare vellēt vel quos ipſi vocarēt nec equum nec
vtile. Itē nō obeſt.ff.de fer.l.j.vbi dr̄ occupati circa rem ruſticam
nō ſunt vocādi in ius:q2 ſubintelligendū eſt quod nō ſunt vocādi
diebus feriatis:ſed in alijs ſecus.papa autē ſententiā tulit pro cō
uentu dicens qđ in aſſignatiōe terminī non ſunt attendēde ferie
niſi iudicis corā quo agi debet.nec eſt curandū ſi ferie ſunt quan
do illi imponitur terminus:⁊ incipit viā eundi ad iudicē vel etiā
ſi in via incidāt.arg.ff.de adul.miles.§.quadragin.ff.ex qui.cau.
ma.ſed ⁊ ſi.§.pe.principes enī rati ſunt tempora ferijs in legibus
deputata moderata eſſe.ita qđ iudici nō licet ea mutare nec au-
gere nec diminuere l3 ſepe occurrāt caſus in qb⁹ vtile eſſet aliud
facere.ff.qui ⁊ a qui.ma.li.l.pſperit.⁊ vides ſimile lex moderata
eſt tēpus ad poſtulādū.xvij.an.⁊ tamen licet multi minores.xvij.
an.inueniātur idoneiores ad poſtulandum:quam maiores tamē
5 hic non licet mutare.ff.de poſtula.l.j.§.pueritiam. ¶ †Item tūc
dixit papa quod ſi aliqui de remotis partib⁹ eſſent in curia per
ſe vel per procuratores ⁊ dum ageretur cauſa eorū,occurrerent fe
rie ſi nullatenus lederētur quod cogeret eos litigare:quia mali-
tijs hominum nō eſt indulgendū.ff.de rei ven.in fundo. ¶ Item
dixit quod bene faciet ille qui ſtatuit terminum ſi in eo ſtatuēdo
attendatur quantum poteſt qđ litigatores etiam ferijs ſue patrie
potiantur niſi aliqua ratio moueat in contrarium:tamē ſi iudex
non faciet propter hoc non poterit aliqua pars appellare.preſu-
mitur enim pro iudice.ē.de elec.ho.me.ē.de renūcia.in preſentia.
a ¶ Item cum hoc ᵃ arbitrio iudicis relinquatur non poterit ali
qua pars appellari ſiue in ferijs patrie ſue extra terminum aſſi-
gnet.argu.ē.de offi.delega.conſuluit.§.j. ¶ Si autem diceretur
qđ ferie litigantium ſunt obſeruande.⁊ cōſtat quod etiā ferie cu-
rie romane ſunt obſeruande.ergo duplices ſunt obſeruāde quod
6 eſt abſurdum cum hoc non inueniatur lege cautum. ¶ †Itē di-
cimus qđ etiā ſi a iudice non inducantur generaliter ferie.tamen
iudex ſiue ordinari⁹ ſiue delegatus eas ſeruare debet eo.ſ.tēpore
7 quo cōmuniter meſſes ſunt:ſicut in l.pal.apparet. ¶ †In terris
autem vbi non bibitur vinum communiter ſicut in hybernia nō

a ¶ Itē cū hoc. Adde Bal.in l.ceſſante.l.pri-ci.C.quō ⁊ qn̄ iud. Et refert Fely.in.c.j.col. xvij.circa prīc. ē.de cōſti. quē vide ⁊ in colū. ſequē.poſt me dium.

dantur inducie pro vindemijs:ſed in terris vbi cōiter bibit vinū
licet ibi nō ſint vinee dāde ſunt inducie pro vindemijs ⁊ vbicūq;
pro meſſib⁹:q2 licet ex ſuis terris non colligant grana:oportet ta
men qđ pro aliquo tēpore anni preordinet de vino ⁊ grano quo
per totum annum vti debeant. (Partium).C.de fer.l.j.ff.eo.l.j.

¶ De ordine cognitionum. Rubrica.

Intellexirimus. (Peteret) intentās pe-
titoriū ſecus ſi poſſeſſo-
riū.vt lit.non cōteſt.accedēs.ij.ē.de offi.deleg.cauſam
j.de reſti.ſpo.literas. (Puniatur).in.q.xj.ſi quando.
⁊.l.ſeq.C.de ordi.cog.l.j.⁊.ij. ¶ (Ad diffinitionis) teſtes autem
⁊ alie ꝓbationes ſi placuerit actori ex vtraq; parte recipient ſi re⁹
intentionē actori neget.vt ſi reus defecerit in ꝓbatione exceptio-
nis feratur ſententia pro actore ſi probauerit intentionem ſuam.
1 ☞ An in libello exprimi debeāt omnia quibus damnum datū
eſt.⁊ vide in nume.2.
3 Interdictum competit etiam predoni.
4 Prelatus agendo nomine eccleſie nō obſtat ſibi exceptio de ſpo-
liatione quod nomine ſuo tantum fecit ⁊ non nomine eccleſie.
5 Exceptio proponi debet intra tempus intra quod agi poteſt.
6 In cauſa matrimoniali locum non h3 exceptio ſpoliationis.
7 Sententia non debet ferri niſi probata exceptione ſpoliationis.
8 Excōmunicatus pro manifeſta offenſa non abſoluitur niſi prius
ſatiſfecerit.
9 Poteſt qui tulit ſentētiā excōicationis facere eam publicari.
10 Per exceptionem propoſitam non interrumpitur preſcriptio.
11 Poteſt qui primo egit criminaliter etiam ciuiliter agere contē-
platione rei familiaris.

Cum dilectus fil. (Dn̄s) certis no-
minibus exprimē-
dis:q2 certa debet eſſe perſona rei ⁊ certa pſona acto-
ris.iiij.queſtiōe.iiij.c.j.⁊.ij.cum nō liceat ei vagari in
diſcrimine alterius eſtimationis.ff.de iniur.pretor edixit.niſi ipſi
domini eſſent tanꝙ vniuerſitas:quia tunc non eſſet neceſſe expri-
mi nomina eorū. ¶ (Animaliū) q2 animalia monaſterij erāt vel
etiā aliorū dūmodo cuſtodiant in caſtris captis ⁊ cuſtodie mona
ſterij eſſent cōmiſſa.nam ⁊ ipſa veniunt in interdictū vnde vi.qđ
pro recuperāda poſſeſſione caſtrorum intētabatur ab abbate.ff.
de vi ⁊ vi arma.l.j.§.quod autem ait. ¶ †(Et alijs) not.non eſſe
1 neceſſe in libello exprimere omnia in quibus damnum eſt datū
ſed ſufficere qđ generali clauſula cōtinet ſcilicet alijs tamē cōtra
rium verū eſt:niſi damna petātur tanꝙ acceſſoria.vt hic:vbi pe-
tebatur reſtitui caſtrum cum dānis ibi datis.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.
quod vi.j.de reſti.ſpol.cum ad ſedem vel dic qđ etiā ſi principali-
ter agatur tantū ꝓ rebus ablatis reſtituēdis ſicut hic videt actū
fuiſſe nō enī hec litera q caſtra monaſterij capta eſſent vel qđ ꝓ
eis ageretur:ſed pro rebus ablatis tantum non tenetur tunc in li
bello exprimere res quib⁹ ſpoliatus eſt.quod ſic probo:ipſe non
tenetur eas probare.C.vnde vi.ſi quādo.ē.qđ met.cauſa.ſup eo.
2 ergo nec exprimere in libello. ¶ †S3 dices imo exprimere debet
vt deliberet an cedat vel cōtendat.ff.de eden.l.j.iiij.q.iiij.offerat.
Rñdeo nō debet deliberare niſi ſuper hoc an rapina facta ſit vel
vis illata ⁊ hoc cum pateſacta ſit ex eius confeſſione ſtatim taxa
tione premiſſa ⁊ iuramēto preſtito facienda eſt ꝯdēnatio vt in.l.
pecalle. ¶ Si autē negauerit vim tūc tātū vis de neceſſitate ꝓbā-
da eſt ⁊ non res ablate.vel dic quod hic libellus nō fuit receptus
☞ q ex eo apparet q2 reus forum declinabat. ¶ †(Iuſtitiam) cum
pro his que dicūt hic cōpetere poſſit interdictū.vnde ſi vi caſtra
ceperūt.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.illud vtiq;.⁊ actio vi bonorum rapto
rum ⁊ furti:vt in eodem.§.dicitur ⁊ actio.l.aquil.ſi damnū datū
eſt in rebus ablatis.ff.ad legē aquil.ſi ſeruus ſeruum.§.iij.preter
id qđ accuſari poteſt de vi publica vel priuata.C.de vi pu.per to-
tum.quomodo dicimus fieri cōdemnationē cū ſecundū diuerſos
modos agendi aliter debeat iudicari.⁊ hoc propter generale ver-
bum ſcilicet niſi iuſtitiā ſibi fieri poſtu.nō poſſit perpēdi quomo
do egerit. ¶ Reſpondeo ſtultū eſſe qui tā generalē libellū recepit
cum deberet actor exprimere actionem vel cauſam agēdi ex qua
cauſa colligi poterat intētio eius.ff.de rei vendi.ſi in rem.ff.de ex-
cep.rei iud.⁊ an eadem.§.actiones.ē.de libel.obla.c.vlti.ſed ſi re-
ceptus eſt valet.C.de annu.exce.l.vlti.⁊ fiet cōdēnatio ſcđm actio
nem que minorē cōdemnationē requirit.arg.ff.de re.iur.ſemp.⁊
l.fauorabiliores.⁊.l.ea.j.de fide inſtr.inter dile.tos.in fine.niſi in
medio litis ex probationibus vel q2 actor dixit expreſſe appareat
qualiter agere velit:q2 tunc ſecundū hoc ferēda eſt ſentētia.ar.ff.
de iudic.ſi qs.ff.quorū leg.l.j.§.qđ autē. ¶ (Conteſtationem) id
eſt ante poſt enī nō licet niſi de nouo cōtigiſſet vel de nouo ad eī⁹
noticiam peruenisſet.C.de excep.l.vlti.j.de excep paſtoralis.ē.de
offi.delegati.inſinuante alij cōtra. ¶ (Pro ipſius) ideo tenetur
monaſteriū ad ipſius reſtitutionē.vel melius ideo excipit contra
monaſteriū q2 abbas.⁊ totus cōuētus cōſenſit ſpoliatiōi quāuis
videretur

videreť qđ nec tūc monaſterio obeſſe debet qi delictum ⁊c.xvj.q.
vj.ſi epm.vñ dicunt alij qđ non pōť excipi cōtra monaſteriū niſi
duo interuenerint ⁊ qđ noīe monaſterij facta ſit rapina ⁊ qđ ad
monaſteriū ꝑuenerit. ⁊ de eo ſolo ꝙ ꝑuenit pōt excipi ꝯ illud.ff.
de vi ⁊ vi ar.ſi me deie.nec ſufficit dolus ſine violentia vel ecōuer
ſo.vt hic.ſi eñ incontinēti poſt vim ſibi illatā vim faceret vel au-
toritate iudicis nō cōpeteret contra eum exceptio ſicut nec inter-
dictum.ff.de vi ⁊ vi ar.l.iij.§.cū igiť.C.vñ vi.ſi quis in.j.de reſtit.
ſpo.oli.⁊ eodem modo quantūcūqꝫ doloſe rem alterius occupet
niſi ſpoliatio interuenerit vel niſi aliquē ſpoliari mādauerit vel
ratum habuit cōtra eum nō cōpetit exceptio ⁊ gñaliter dicimus
hanc exceptionem nō cōpetere niſi vbi cōpeteret interdictū:licet
ei poſſit cōpetere actio de dolo:vt no.j.de reſti.ſpo.cū ad ſedem.
2 († Incontinēti) vel intra terminū cōpetentem.ē.de offic.delega.
prudētiam.§.ſexta. ℭ (Spoliator) imo ſufficit ſi ad eū peruenit
vel mādauit vel ratum habuit.j.de reſti.ſpo.cum ad.c.ſepe.quaſi
dicat abbati cōtra monaſteriū nullo modo pōt cōpetere interdi-
ctum recuperādę poſſeſſionis qi nunqꝫ abbas vel conuētus expo-
liationi interfuit licet caſtrū quo ſe milites ſpoliatos dicunt ipſi
monachi mō poſſideāt:ſed non bene dicit:vt no.in glo.hic poſita
3 imo.† (Verum).xvj.q.iij.§.pe.tamen nō facit ꝓ monaſterio cum
ibi loquatur qñ ſine vitio ad dñm redit hic autē cum vitio redije
ad monaſterium. Item interdictū cōpetit etiā predoni.j.de reſti.
ſpo.in literis.⁊.c.item cum quis.⁊ eodē modo exceptio (contra)
j.de reſti.ſpolia.cum ad ſedem.ff. de vi ⁊ vi ar.cū a te. (Regula)
ff.de iud.qui prior (tractanda) quia in prima primo fiet lit.cōte.
⁊ poſt fiet lit.cōteſt.in ſecunda.⁊ ſic conſequenter fient poſitiões
in prima ⁊ poſt in ſecunda. ℭ (Viciſſim).ē.de mu.pe.ca.j.bene
dicit viciſſim tractare:quia ſi non viciſſim tractetur quia de vna
facile ⁊ cito liqueat de alia non facile bene diuiſim ferentur ſentē
tie argu.C.de compen.l.vlti.imo nec auferimus agenti exceptio-
nem excōicatiōis cōtra reum cōuenientem.j.de excep.cum inter ⁊
idem dicimus ſi obijciatur exceptio ſpo.ſiue enim propter exce-
ptiones impediatur agere ſiue propter difficultatem ꝓbationū
proſequi litem ⁊ ſententie ſimiliter diuidentur. (Eadem) id eſt
duabus:que tamen dicuntur vna propter cōtinuationem tempo
4 ris argu.ff.de mino.l.etiā.§.j. ℭ (Exceptionis) hāc exceptionem
credim⁹ habere locū ſiue ſit ita ſpoliatus qđ cōpetat interdictum
ſiue competat condictio ex decre.j.de reſti.ſpo.ſepe.ē.de ele.que-
relam.ſiue condictione ex legibus que ſunt.C.vnde vi.l.ſi quis in.
⁊ in.l.ſi quando.ſiue ex iuribus alijs quibuſcūqꝫ que poſſeſſionis
reſtitutionē precipiāt.Secus autē dicit ſi excipereť de metu vel
de dolo vel alie quelibet exceptiões ꝓponanť per quas poſſeſſio
non recuperať.⁊ eſt ad hoc prima ratio:qi hoc nō inuenitur in iu
re cautū nec eſt talis exceptio attēdēda. Itē ſi prelat⁹ agat nomi-
ne eccleſie nō obſtat ſibi exceptio de ſpoliatiōe qđ nomine ſuo tā-
tum fecit ⁊ nō nomine eccleſie.ar.ff.de in rem vo.queſitū.j.de reſt.
ſpoli.c.frequēs.Sed ſi nomine ſuo ageret audiretur excipiēs etiā
de ſpoliatione quā nō tantū ſuo nomine ſꝫ etiā nomine eccleſie fe
ciſſet intra annū.nā nō ſolum teneť hac exceptione qui ꝓprio no
mine deiecit ſed etiā q alieno quēadmodū etiā in interdicto dici
tur.ff.vnde vi.l.j.§.quoties. Itē hāc exceptionē proponet in per-
5 petuum de eo quod ad eum peruenit qui deiecit. ℭ † De eo autem
a tem qđ ad eū nō ꝑuenit vſqꝫ ad annū tm̄ ſicut dī in interdicto.C.
vnde vi.l.ij.nā ⁊ intra idē tēpus ꝓponi debet exceptio intra qđ
agi pōt.ff.ex quib.cau.ma.in integ.reſti.nec nō.§.vlti.ff.de inoff.
teſta.pap.§.ſi quis filius. Itē non cōpetit hec exceptio contra he-
redē ſpoliatoris niſi de eo ꝙ ad eū peruenit:aut dolo eius factū
eſt quo minus ꝑueniret.ff.vnde vi.l.j.§.hoc interdictum.⁊ here.
§.vlti.l.ij.rñſo.j. In ſucceſſore autē in dignitate videtur ꝙ ſemp
dari debeat etiā ſi nihil ad eum perueniat : quia dignitas nunqꝫ
moriť ⁊ eſt dilatoria hec exceptio.no.ij.q.ij.antiquit⁹. vnde poſt
lit.conteſta.proponi non poteſt etiam ſi poſt fiat expoliatio cum
aliud auxiliū habeat ſcilicet interdictū.arg.cōtra.j.de excep.pa-
ſtoralis.⁊ multofortius non poterit ꝓponi contra proſequētem
appellationē cum a ꝑncipio obuiuſerit alij cōtradicūt ſꝫ qđ ſi de
nouo fiat ꝓponi pōt:vt no.ē.eo.c.in glo.⁊ autem. ℭ † Item hec
exceptio nō habet locū qñ actio vel officiū iudicis nō dirigiť ſpe-
cialiter cōtra aliquem:ſed tamē multis alijs licitū eſt cōtra eius
actionem vel petitionem ſe opponere ſicut eſt quādo petitur ele-
ctio cōfirmari.j.de cauſa poſ.cū eccleſia.⁊ eſt ratio:quia hec exce-
ptio tantum competit vbi aliquis conueniť vt actor remoueatur
a cōueniendo reum.hic autem qui implorat officiū iudicis eum
6 non cōuenit imo ipſe propria voluntate ei ſe opponit. ℭ † Item
hec exceptio non habet locum in cauſa matrimoniali.j.de reſti.
ſpoliato.ex parte.Sed nec cōtra excipientem contra electum ha-
bet locum exceptio ſpoliationis:quia hec exceptio tantum cōtra
actorem habet locum.⁊ hic excipiēs nō per omnia dicitur actor
nec ꝓprie:quia nō agit ſed excipit.ſic intellige.C.de ex.in ex.ff.de
ex.l.j.argu.contra.ē.de iudi.exhibita. (Primitus).C.de exce.l.ſi.
7 ℭ † (Non cogerentur).ſic enim fertur ſententia probata exceptio
ne ſpoliationis.non te audimus niſi primo aduerſario tuo reſti-
tuas talem rem.⁊ iſte idē reus qui de ſpoliatione excepit poterit
agere directe ſi voluerit ad reſtitutionem eiuſdem rei ſibi faciē-
dam.⁊ ad hoc poterit inducere priores teſtes:ſed priores atteſta-
tiones non valebunt ſibi in hoc iudicio:qꝛ ad aliud agebatur in
primo iudicio ſcilicet ad repellendum aduerſarium ab agēdo.⁊
aliud in ſecundo.ſcilicet vt cōſequeretur rem qua ſpoliatus erat
⁊ eodē modo ſentētiabitur ⁊ eodē modo procedetur ſi excipiať de
excōmunicatiōe.⁊ dicimus quod ſi iſte q repulſus eſt ab agendo
ſuper aliqua re ꝓpter exceptionem ſi poſtea contra eundem vel
alium agat de alia re non obſtabit ei ſentētia predicta nec proba
tiões in alio iudicio recepte niſi de nouo probeť exceptio etiā in
hoc iudicio.ar.ff.de excep.rei iud.l.conqueritur.⁊.l.ſeq. ℭ † Idē
etiā eſt in iure ciuili:qꝛ licet aliqui repellanť ab accuſatione pro-
pter aliquas cauſas.ij.q.j.ꝓhibenť nō tamē alis puniēť niſi di-
recte agatur cōtra eos.ff.ex qui.cau.l.ij.quia ad hoc non eſt actū
8 vt ſequitur. ℭ † Itē dicimus quod ſi aliquis petit abſolutionem
⁊ probetur cōtra eum ꝙ pro manifeſta offenſa excommunicatus
fuit non admittetur iterū ad petēdum abſolutionē niſi prius ſa-
tiſfecerit de manifeſta offenſa:vt.j.de ſent.excō.ſolet.§.in prima.
Sed nec per has ꝓbationes primi iudicij nec per iſtam ſentētiā
obtinebit qđ ab alio iudicio repellať niſi de nouo iterū conuinca
tur vel aggrauetur cōtra eum manus iudicis vel quod denūcieť
excōmunicatus.vel quod ſubtrahātur ſibi beneficia:quia ad hoc
actum nō eſt:ſed ad hoc tantum directo vt repellatur a petitione
absolutionis quod etiam cōſecutus eſt. ℭ † Si vero exceptio ex-
cōmunicationis non tantū proponiť ad repellēdum actorem ab
agēdo vel petendo ſed directo ꝓponitur qđ a iure ſuo cadat.ver
bigratia.aliqs petit ſe abſolui vel qđ denuncietur abſolutus ab
excōmunicatione in ſe poſt appellationē legitime latam.⁊ aduer
ſarius reſpondet domine nulla preceſſit appellatio excōmunica-
tionis vel iniuſta:tunc ſi iſte excipiēs vel potius ſe defendēs pro-
babit nullā vel iniuſtam appellationē ferreť pro eo ſentētia ⁊ iu-
dicabitur legitime excōmunicatus.ē.de offi.dele.cū ꝯtingat.vbi
de hoc plene no.⁊ tunc ſi in cōtumacia permaneat poterit denun
ciari excōmunicatus ⁊ aggrauari cōtra eum manus ⁊ poteſt ſibi
ſubtrahi beneficiū:qꝛ hic nō intēdebat tantū repellere actorē ſed
9 principaliter defendere ſentētiā ſuā ⁊ de iure ſuo ꝓbare. ℭ † Sed
dices nōne ſufficit ad hoc qđ denūcieť excōmunicatus ⁊ qđ alijs
modis ꝯ eum procedať qꝛ conſtat de excōmunicatione eius p id
qđ abſolutionē petit. Rñdeo nō:qꝛ pōt eſſe qđ ex ſuperabundāti
cautela petit:qꝛ bonarū mētiū eſt ⁊c.v.diſt.ad ei⁹.fatemur tñ qđ
ille qui tulit ſentētiam excōicatiōis pōt eā facere publicari.xj.q.
iij.cure.j.de appella.paſtoralis.in fin. Sed non autoritate huius
ſententie quia petens abſolutionem repulſus eſt ab abſolutiōe:
10 ſed autoritate prioris ſentētie qua excōmunicauit eum ℭ († Vl-
terius) etiam in cauſa depoſiti cum hic adeo generaliter loqua
tur.arg.contra.C.depoſi.l.vltima.nec credimus per exceptionem
propoſitam interrūpi preſcriptionē cum preſcriptio ſit inducta
in odium petētium:vt.j.de preſcrip.vigilanti.⁊ qui excepit nō pe
tit nec per exceptionē aliquid ſibi debet adiudicare vt hic.arg.j. a
de preſcrip.vigilanti ℭ (In ciuili) hoc planum eſt ſed in crimi-
nali multofortius.arg.iij.q.ij.audiuimus ℭ † Sed quid ſi iſte ab-
bas ſuccumbit in hac exceptione poſtea obtineat multis agen-
tibus directo interdicto cōtra abbatē puta quod abſoluatur ab-
bas ab impetitione eorū.nunquid ſi abbas reincipiat eandē que
ſtionē obſtabit exceptio ſpoliatiōis vel preducte ſentētie. Rñdeo
non propter autoritatē ſuperuenientis ſentētie vel caſum.ſimile.ff.
de condi.ſine cau.l.ij.ff.cōmoda.in commo.§.ſi.ff. depoſi. bonafi-
des.j.de purga.vulg.c.ij. Item qi interlocutorias ſentētias qua-
lis eſt iſta licet mutare.ff.de re iud.qđ iuſſit. Itē huic reo abſolu
to interdicto dabitur exceptio ſi iterum cōueniretur.ergo ⁊ repli
catio ſi victus excipiat de ſpoliatione de qua victus eſt in interdi
cto ℭ † (Per hoc).j.de ſimo.licet.ff. commu.di.vt fundum.j.de
conce.prebē.ex parte.contra.ē.de electio. per inquiſitionem.vbi
no.nec teſtes inducti ſup exceptione valebunt ſi poſtea agant in-
terdicto niſi partes cōſentiant.j.de teſti.veniēs.ij.⁊ forte quia ſe-
miplene probauit:ſecus ſi confeſſus eſt.ē.de elect.per inquiſitio-
nem.vbi no.⁊ ſi ferretur ſentētia ꝯtra eū ſcilicet qđ rñdet et qi nō
probauit ſpoliationē adhuc tamē poteſt agere interdicto nō ob-
ſtante.l.ff.de excep.rei iudic.ſi quis cum eo.§.ſi.qi ſentētia lata in
exceptione ſpoliationis nō parit exceptionē rei iudicate in inter-
11 dicto:ſecus autē in exemplis poſitis in.l.predicta. ℭ † Item ſi pri
mo egit criminaliter nihilominus pōt ciuiliter agere cōtēplatio
re rei familiaris.C.qñ ci.ac.pre.cri.§.j.eſt ⁊ alia ratio qi per exce-
ptionē agiť tm̄ ad repellendū ab actione:ſed p actionē intēdit ad
reſtitutionē ſibi faciēdā.ſecus autē ſi primo ſuccubuit interdicto:
quia tunc poſtea nō poteſt excipere.ff.de his qui no.infa.luctus.
f ℭ Cauſa natalium coram eccleſiaſtico iudice tractanda eſt.

Tuam non credimus. (Nata-
lium) cā natalium non ſolū non ſi principaliter agať:ſed etiā
ſi incideret vel etiam ſi excipiendo coram eccleſiaſtico

ℭ De eo autē. Ex hoc dicto Innoc.habes notabilē intel-
lectū ad tex.in §.ſi qa fili⁹.i.l.
pap.ff.de inof.
teſt. Ita pauł.
de caſt.in cōſ.
clxij.inci. viſa
⁊ pōderata.co
lum.ij.verſi.il-
lud autē in pri
ma pte cōſilio
rū antiquorū
ſecūdū noſtrā
impreſſionē.

iudice tm̄ tractāda eſt.ſ.q ſi.ſint legi.lator.⁊ etiā ſi poſt mortem ꝑ pter q̄ōnē hereditatis q̄ agit̄ coram ſeculari iudice q̄rat̄ de legitimitate natalium ſemp corā eccleſiaſtico iudice agendū eſt.ſ.qui fil. ſint legi.cām.ij.arg.ꝫ.C.de ordi.iu.l.j.ff.de iudi.l.q ad cogit̄.C.de iudi.quoties.de iuriſ.om.iudi.ſi idē. ❡Sed hoc pōt eſſe ea rōne: q2 ſcriptū eſt:quos deus coniunxit homo nō ſeparat.ꝫ.de tranſ. epi.inter.⁊ ita ad fuiſſe m̄rimoniū inter eos.nō homo:ſed ſolus dei vicarius pōt iudicare.vt in eodē decr.dicitur.vel dic generale laycū iudicē de nullo ſpirituali nec pncipaliter nec incidēter nec reconueniēdo poſſe cognoſcere.ꝫ.de iudi.decernimus quanto.ſ. qui fil.ſint legi.lator cām. ❡Sed cert⁹ prefigeret̄ terminus a papa vel alio ſupiore intra quē natalium q̄ōnē pſequat̄.⁊ de hereditate nullatenus ſe intromittat ſꝫ regi dimittet vt in predictis decre.Poteſt ergo dici hāc q̄ſtionē tanq̄ p̄iudicialē primo tractandam.argu.inſtit.de acti.§.preiudiciales.⁊ forte poteſt ſic formari libellus cum pater meus nō fuerit maritus talis domine de qua genuit talem peto q̄d iudicetis eam nō legitimā filiā eius.arg.ſ. qui fi.ſint leg.cām.ij.C.ne de ſta.defun.l.pe.vel dic hāc dilationē cognitiōis de hereditate nō ideo eſſe q2 cauſa matrimonialis eſt preiudicialis:ſed q2 cauſa matrimonialis nō poterit eſſe niſi corā iudice eccleſiaſtico:ſed rex nō patiebatur cauſam hereditariā eſſe niſi corā ſe:⁊ ſic corā diuerſis iudicib⁹ cauſe p̄dicte ſimul agerentur cū ſe inuicē cōtingant ⁊ cōtingeret eccleſiam iudicare illā illegitimā:⁊ rex adiudicaret ei hereditatē abſurditas ſequeret̄ ⁊ cōtrarietas intolerabilis.Sed ſi corā eodē iudice ageretur:puta coram papa:forte poſſet vtraq3 cauſa ſimul agi.nec proprie dicēda eſt cauſa natiuitatis preiudicialis.

1 ☞Spoliatiōis excep.ob.cōtra agētem criminaliter ⁊ ciuiliter.
2 Succumbens in actione ſuccumbere debet in exceptione.

SUper ſpoliatione. (Spol.) id eſt interdicto. vnde vi.(Reſtitutiōe) p interdictū vnde vi. ❡†(Recōueniat) no.cōtra agētē ciuiliter de crimine obſtare exceptionē ſpo.⁊ etiā ꝫ agentem criminaliter:vt no.ꝫ.de reſcrip.ex parte.hoc vult dicere q̄d ſi.p.agat contra.J. interdicto vnde vi. Joan.nō poteſt cōueniri vel cōuenire p rei vend.vel mandati vel cōſimili alia actione:ſed ſi vult eum reconuenire interdicto vnde vi ſup alia re poteſt.etiam intelligo hoc ſcꝫ quod non poteſt eum recōuenire mādati vel ſimili actione ſi iudex qui cognoſcit nō ſit iudex ordinarius actoris.nam tunc quādo non eſt ordinarius ſi recōueniat non eſt audiendus.nec tenet ſententia niſi ſciēter prorogaret iuriſditionem eius de re ad rem.nam cum non ſit ordinarius eius.nec reconuentio locum habet vt hic coram eo cōueniri non poteſt:ergo nec ſententia a nō ſuo iudice lata tenet.ꝫ.de offi. iudi.c.at ſi clerici. ❡Sed poteſt dici q̄d tacite videtur prorogare iuriſditionē. Item eſt etiam ſi eſſet iudex ordinarius vtriuſq3 non tamen eſt audiendus reconueniens mādati vel ſimili ſup.ſi proponatur cōtra ipſum agentem expoliatio:in modū exceptionis:vt.ꝫ.eo.cum dilec. ❡†Sed dices etiam ab interdicto remouetur reconueniens ſi ei obijciatur exceptio ſpoliationis vt in ſi. decre. Reſpondeo vere remouetur ſed ⁊ ipſe per exceptionem ſpoliationis ſue remouet alium ſimili ratione ⁊ ſic in hoc eſt audiendus.⁊ non credat aliquis malum vel nullum effectum habere huiuſmodi exceptiones cum itaq3 re alterius reſtituta poſſit agere vterq3 coram ordinario vel ſaltem ille qui reſtituet. ❡Si autē dicatur q̄d poſſit conueniri etiam coram ordinario ex quo agit̄ interdicto ſequeretur abſurditas q2 is qui timet moueri ſibi queſtionem ſemper preueniēdo perpetuo ageret̄ contra eum interdicto vt perpetuo remoueret eum a petitione maxime pecunie ſi cā dꝫ:nec videt̄ malum etiam ſi coram delegato ſiet reconuentio contra agentem interdicto niſi excipiatur de expoliatione vel a iudice vel a parte q̄d tenebit ſentētia ab eo lata ſuper queſtione pecuniaria. ❡Alī dicunt ⁊ melius q̄d nec coram ordinario nec corā delegato cōuenietur vel recōuenietur de re pecuniaria expol.vel agens interdicto vnde vi:etiā ſi nō in modū exceptionis obijciat̄ ſpoliatio ſed ſufficit dicere non es audiendus q2 cōtra te agit̄ interdicto. ❡†Cōtra abſurditatē autē p̄dictā ſic p̄uideri debet q̄ prefigatur terminus agenti vel petēti reſtitutionem intra quem niſi probauerit quod debebit,ex tunc procedetur in petitiōe alterius.ſ.qui filij ſint legiti.lator.⁊.ſ.de reſti.ſpoli.frequens.§. ſolet. ❡Si exceptionem ſpol.opponat contra alios actores alioquin quare nō audiatur nō video contra agentem vti poſ. videtur obſtare exceptio ſpo.⁊ ſi magis placeat expoliatio vtriuſq3 ſimul agere poteſt ⁊ poſſeſſorio vti poſſ.⁊ interdicto vnde vi.dic quod lata ſentētia abſolutionis pro.b.qui cōueniebatur ab.a.interdicto vnde vi.ſuper fundo ſemproniano ſi poſtea idem.b.agat cōtra eundem.a.⁊ ipſe.a.excipiat de ſpoliatione ſuper qua lata eſt ſentētia abſolutionis nō poteſt.nec obſtat ſi dicitur quod ad aliud excipitur ſcilicet vt remoueat̄ ab agendo ⁊ ad aliud agit̄ ſcilicet vt reſtituatur:quia ſi agens interdicto vincitur ⁊ reus abſoluitur ab expoliatiōe de qua agitur perpetuo debet obſtare actori agenti vel excipienti de ſpoliatione exceptio rei iudicate in quocunq3 iudi-

a ❡Sec⁹ ſi feratur.ad hec dicta Inn. vide Card.q illa refert ⁊ ſequit̄ in cōſil.vij. inci.in cauſa fratrum omniū ſanctorū circa ſi.⁊ in cōſi.viij.inci.in facto dn̄e gayete.col.j.in ſi.

b ❡Et id pōt. Adde Car.in cōſi.lvj.inci.caſus ſup quo cōſiū.ſi.ꝫ.p iſtrumēta qui dicit hoc notabile.⁊ etiā vide circa hoc.l.l.q ro me.§.duo fratres.ff. de ver. oblig.

cio ſiue modo agendi quia eedem ſunt perſone in vtroq3 iudicio ⁊ eadē cauſa agendi ⁊ excipiendi.ſ.ſpoliatio:ſed excipiendo licet nihil petatur:⁊ ideo nō ſit neceſſe quod eadem res petatur tamē indirecte ⁊ effectualiter eadem res eſt p qua actum eſt ⁊ pro qua excipitur ſcilicet vt reſtituatur quia quandocu3 voluerit rem reſtituere non obſtante exceptione agitur.ꝫ.eodem. cum dilectus.

2 †Item ſuperius eſt agere quam excipere ⁊ ideo qui ſuccumbit in actiōe bene dꝫ ſuccumbere in exceptione.⁊ ex eadem cauſa deſcendente tanquam in minori.ff.de excep.rei iud.⁊ ad eadem.j.de ſponſo.⁊.§.j.⁊.ij.⁊.l.egit tecum.⁊.l.conqueritur.⁊.l. ſequē.⁊.l.iul. ⁊ ſeq.⁊.l.ſi qs per totum. Sed ſecus eſt ſi quis prius ſuccubuiſſet in exceptione ſpoliationis:q2 nihilominus poſſet agere interdicto:quia ſicut dictum eſt excipiēdo nihil petebat:⁊ ideo abſolutio facta in eo non parit exceptionē rei iudicate:quia directo agitur. ❡Item ſi.a.egit contra.b.ad centum.⁊.b.excipiens de ſpoliatione obtinuit abſolui ab obſeruatione iudicij vt nō teneretur ſoluere centum niſi primo ſolueret centum:ſed ſi.a.idē poſtea petet fundum nō obſtat ſibi exceptio rei iudicate:quia modo aliud petitur quam primo ⁊ idem eſt ſi cōtra excipientem eſſet iudicatum.ſcilicet quod non obſtante exceptione ſpoliationis reſpōderet:quia ſi poſtea idem excipiens ⁊ ſuccumbēs excipiat de eadem ſpoliatione cōtra eundem actorem agentem:ſed ſuper re alia non obſtabit ſibi exceptio rei iudicate:quia ad alia agit modo q̄ primo ⁊ ab alia actione volo modo liberari per meam exceptionem quā primo. ❡Et huiuſmodi diuerſitatis vel dicti ea eſt cauſa:q2 ex ſpoliatione plures oriūtur obligationes ciuiles. quarum vna eſt quod poſſeſſio reddatur paſſo violentiā etiam ſi non eſſet proprietas ſua.ſ.de reſtitu.ſpolia.in literis. Item etiam oritur alia obligatio ſcilicet quod poſſumus repellere ſpoliatorem ne ſuper alia re conueniat ſpoliatum quouſq3 reſtituatur.ꝫ.eodē cum dilectus.huiuſmodi autem obligationes ⁊ alie ſimiles que ex eadē cauſa oriūtur per quas eadē queſtio in iudicio reſumitur vel repetitur tolluntur per ſentētiam ſuper poſſeſſorio latam.ff.de condi.indebi.iulia.inſti.de excep.§.item ſi que iudicio.ſed naturales obligationes vt eſt quod ſatiſfaciat leſo non tolluntur per huiuſmodi ſententiam.ff.rem ra.habe.procurator.§.j.⁊ in.l.preal leg.⁊ quod dictum eſt q̄ñ fertur ſententia ſuper actione:idem ſi feratur ſuper exceptiōe.verbi gratia:tutori ex geſtatione ſua eſt orta exceptio cōpenſationis ſi qua expendit.⁊ etiā orta eſt cōtraria tutele tamē ſi cōtra agentem tutele obijciat cōpenſationem ⁊ ea reiecta vel poſt pꝓhibita ferat̄ ſentētia cōtra eum poſtea non poterit agere cōtra eum de illis rebus quas voluit compenſare nec poterit proponere contrariam tutele.ff.de contra.tu.l.j.§.quid ſi iudex ad idē eſt.ff.de nego.geſt.ſi autē.§.fin.ꝫ.de elec.cum dilectus.ff.de compē.q̄d in diem. ❡†Sed cōtra ponamus q̄d contra petentem centū ex cauſa vēditionis reus obijcit cōpenſationē in quinquaginta que ſibi mutuauit.⁊ ideo nō obſtāte hac exceptiōe cōdenat̄ in tota cētū modo querit̄ an modo poſt predictā ſentētiam poſſit petere predicta quinquaginta ex cauſa mutui.⁊ videtur quod ſic: quia primo pꝓpoſuit compēſationem excipiendo modo intentat directā actionē ex mutuo.ſ.de teſti.veniens.ꝫ.eo.cum dilectus.ſꝫ contrarium verum eſt vt pꝓbatur per predictam.l.ff.de cōpen.q̄d in diem.cum ſuis cōcor.nec eſt verum.q̄d dictum eſt q̄d ad aliud actum fuit primo quando excepit de compenſatione ⁊ aliud agitur modo q̄ñ agitur directo ex mutuo:quia vtrobiq3 ad idē igit̄ ⁊ eandem quātitatē petit ⁊ eandē queſtionem repetit ſꝫ alio modo agendi q̄d non licet ⁊ ideo non auditur.ff.de excep.rei iudic.l. iul.⁊.l.de eadem re.⁊.l.ſi quis cum totū.⁊ maxime vltra medietatē.⁊.l.duab⁹.⁊ no.q̄d licet omittat̄ hec exceptio cōpēſationis ante ſententiā tñ poſt ſententiā ſi agit̄ actione ſibi cōpetente nō obſtabit ſibi exceptio rei iudicate.nec eſt cōtra.C.de excep.exceptionem.vbi dicit q̄d exceptiones peremptorie pꝓponende ſunt ante ſentētiam:quia ibi loquitur de exceptionibus quarum ius tollitur per ſententiam q̄d non eſt in exceptione compenſatiōis:quia eius ius remanet ſaluum etiam poſt ſententiam:vt in preall.l.ff. de compenſa.l.q̄d in diem.⁊ idem eſt in exceptionib⁹ criminum que opponunt̄ cōtra electum:vt no.ſ.de dolo.cum olim. ❡Idē eſt in hypothecaria quo ad ius prelationis ſcilicet vt ipſum p̄ponens alijs creditoribus preferatur.ff.de excep.rei iudica.duob⁹. ❡Idem eſt in excep.rei iudi.ſ.de re iudica.inter. Item in predictis non tollitur actio per ſententiam licet omittatur exceptio vt in prealleg.iuribus apparet.argumē.ad predicta.ff.de excep.rei
a iudi.ex ſer.§.latinus. ❡Secus [a] eſt ſi ferat̄ ſnīa cōtra excipiētem de re iudicata vel de iureiurādo:tūc enim omne ius tollitur ⁊ id
b poteſt [b] dici in omnib⁹ exceptionibus peremptorijs que habent exceptiones vel actiones que ex eodē procedunt facto ⁊ vbi idem queritur.ff.de iureiuran.ſi duo.§.idem in l.⁊.l.ſi duobus.§.exceptio.⁊.§.ſeq.in ſupradictis.ex quo quis cōtrariā ſententiā reportatam in exceptiōne non audit̄ agens obſtante ſentētia rei iudicate. ❡†Secus autē eſt in exceptionib⁹ declinatorijs fori ſolutionis vel alijs extraordinarijs vt ſunt que pꝓponunt̄ contra agētem vt repellant̄ vel alijs cōſimilibus. In his enī per ſententiā ſuper

bis latam

his latā non tollit quin adhuc directe agi poſſit.ẜ.eo.cum dilec.
§.fin.ȷ.de teſti.veniens.ij.ꝛ eſt hic bona ratio q꞉ ſummarie in his
proceditur.nec ita plene ꝓbationes requirunt̃ ſicut in premiſſis
peremptoriis.ff.de re iudic.a diuo.§.ſi ſuper.tamē ne in predictis
erres no.qḋ vbi in libello non pono originē.i.cauſam petitionis
ſed indiſtincte ago nec in proſecutione nec verbo nec probationē
reſtringi ad aliquā cauſam obſtabit mihi exceptio in oībus vbi
eadē eſt queſtio:q꞉ non inuenio rationē quare de vna magis ꝙ de
alia egiſſe intelligat̃.C.de an.excep.l.ſi.¶Si vero originē petitio
nis.i.cauſam in libello poſui vel etiā a principio non poſui ſed in
proſecutione eā expreſſi vel ſuper vno tm̄ probaui:ſed poſtea ago
ex alia cauſa nō obſtabit mihi exceptio efficaciter.ff.de trib.habe-
bat.ff.de excep.rei iud.l.ſi ex teſtamento.ꝛ.l.ſi mater.in prin.C.de
iudi.l.ij.ex ſuperueniēti tm̄ cauſa ſemper agi pōt niſi illa ſingatur
a principio eſſe.ff.de excep.rei iud.ſi mater.§.ea idē ſi a te.ſi rem ſi
quis ad.ꝛ hoc obtinet ſiue reali ſiue perſonali actione agat̃.licet
in aliquibus ſubtilitatibus ſit diuerſitas.(Ipſam)petitionē re-
ſtitutionis propoſitā.(Reſpōdere)ſuper alio niſi ſuper expolia-
tione in modū reconuentionis propoſita.¶(Ab agendo)etiā in-
terdicto q꞉ de hoc loquit̃ decre.ſ.lite cōteſt.ſuper interdicto vnde
vi.Si aūt ante litis cōteſt.ſuper interdicto lis eſſet cōteſt.ſup pro
prietate vel alia actione bene procederet vtraqꝫ ſimul.ẜ.eo.cū di-
lectus.agens enim interdicto vnde vi non repellit̃ ab agēdo neqꝫ
exceptione criminis nec exceptione proprietatis:neqꝫ poſt lit.con
teſt.in interdicto:ſed ſimul concurrunt.ȷ.de reſti.ſpoli.in literis.ꝛ
c.frequens.ff.de iudic.ſi de vi.(Ab eis)ſpoliatoribus repellatur
actor intentans interdictū vnde vi dicimus etiam eidem obſtare
exceptionem pacti.ff.de pac.ſi vnus.§.pacta.

1 ☞Quam penam incurrat hodie qui plus petit.
2 Hereditatis petitio non competit contra debitorem in diem.

¶De plus petitionibus. Rubrica.

Conſiliū.(Prouidētie perſiſtendum)
quouſqꝫ damnū vel expenſas
patiatur aduerſarius.inſti.de ac.§.tripli.(Re.)
vbi autē ſuper maiori q̄ntitate ꝙ ſibi deberet fe-
cit ſibi creditor caueri ſciēter ꝛ doloſe a debitore
ſi poſtea plus petat ꝛ pſeueret vſqꝫ ad lit.cōteſt.
1 totū debitū amittat.C.e.l.j.¶(†In expēſis)ſm leges olim amit-
tebat totū quocūqꝫ modo quiſqꝫ plus peteret.inſti.de exce.§.tem
poralis.hodie ſm leges qui plus petit vel cā vel loco ſi aliqḋ dam
num in datione ſportularū ex hoc ſenſerit triplū reddit.ꝛ nihilo-
minus expēſas ꝓpter regulā generalē:qḋ victus victori condēne-
tur in expēſis.C.de iud.ꝓperandū.§.finautē.Cum aūt in foro ec-
cleſiaſtico he ſportule non accipiant̃.ȷ.de vi.ꝛ ho.cle.cū ab omni.
non condēnatur ſm canones ad hoc triplū:ſed ad expēſas tm̄ vt
hic quas.ſ.fecit occaſione petitionis plus continentis.(Loco)hic
pōt cōueniri vbi ſoluere tenet̃ ſi inueniat̃ ibi.ẜ.de fo.cōpe.dilec.ꝛ
etiā alibi vbi de iure cōi habet forū non aūt vbi fecit promiſſionē.
ff.de iud.heres.ff.de eo quod cer.lo l.j.C.de ho.auto.iudi.po.l.iij.
(Petitur)¶Hec litera hꝫ duplicē intellectū:poteſt enim legi qḋ
debitor non coget̃ incipere litē ſuper principali debito niſi poſt fi-
nitas duplicatas inducias ꝛ expēſas ſolutas ꝛ habet hoc locū qn̄
debitor a principio ante li.conteſt.oppoſuit ꝛ ꝓbauit declinato-
riam fori.ſ.pactū ꝙ non poſſit ante certū tp̄s cōueniri ꝛ ſic loquit̃
inſti.de excep.§.tēporales.vel qn̄ ante lit.cōte.oppoſuit ꝛ ꝓbauit
parte conſentiente dilatoriā ſolutionis.ſ.qḋ non tenebat̃ ſoluere
ante certū tp̄s.ꝛ etiā iudex ex officio ſuo debitori duplicauit indu
cias ꝛ expēſas adiudicauit.nā in his caſibus nō coget̃ debitor litē
inchoare niſi ꝓdictis perfectis.inſtit.de excep.§.hodie.¶Itē po-
teſt intelligi:qḋ debitor non coget̃ ſuſcipere litē de re iud.vel offi-
cio iud.ſup executione ſentētie late ſup principali debito niſi pre-
dictis impletis.aliqui etiā intellexerūt qḋ etiā litem ceptā per lit.
cōteſt.non tenet̃ debitor exequi nec ad ſententiā procedet̃ niſi pre-
dictis perfectis imo aliqui dixerūt qḋ ſtatim poſtqꝫ apparuit de-
bitum ante tempus petitum abſoluet debitorē ab inſtantia iudi-
cij.arg.pro eis.ff.de peti.here.qḋ ſi in die.ſed hic non videt̃ quod
cū conſtet de debito in diem ꝙ condēnari debeat predictis penis
pro ſua temeritate impoſitis.ff.de iud.de qua.arg.ff.ad.l.aquil.l.
in lege.ff.de fur.quidā.nec.l.preallē.qḋ ſi in diem cōtradicit q꞉ ibi
non agebatur ad debitū in die ſoluendo ſed ad cautionē preſtan-
2 dam ad quā bene fuit condēnatus.ff.de iud.in omnibus.†vel dic
illud ideo eſt:q꞉ petitio hereditatis non cōpetit cōtra debitorem
in diem:q꞉ non poſſidet pro herede vel poſſeſſore ſed actio ex mu-
tuo vel conſimiles bene cōpetunt contra debitorem in diem licet
☞male agat.ff.quādo dies leg.ce.l.j.in ſi.¶†Item no.qḋ pena iſta
tenetur non tantū qui cōtra pactum factū petit ante tempus ſed
etiam qui petit ante tempus a lege prefixum.inſti.de excep.§.ho-
die.ꝛ pone exempla in dote.C.de rei vxo.act.§.cum autē.ꝛ in con-
ſtituta.ff.de conſti.promiſſor.§.ſi ſine.ꝛ in cōdemnatione.ff.de iu-
di.debitori.ꝛ in multis aliis.

1 ☞Iura an dicantur poſſideri.
2 Poſſeſſio vel quaſi non cadit in iure niſi ratione exercitij.

¶De cauſa poſſeſſionis ꝛ proprietatis. Rubrica.

Cum ſpectis ꝛ.ſ.(Momēti).i.poſſeſſionis
q̄ parata eſt per momentū du-
1 rare.noe.†ꝙ iura proprie non dicūtur poſſideri:nec
quaſi poſſideri:nec ab his q ea in veritate habēt pu
ta vt iura ep̄alia vel hmōi vel ius eligēdi vel iudicā-
di vel hmōi vel ius ſeruitutis vel hmōi.ꝙ ſic probo q꞉ nō ſunt nec
2 quaſi poſſideri poſſunt ab his qui ea nō habēt.¶†Itē poſſeſſio
vel quaſi nō cadit in iure niſi ratione exercitij:ſed ꝓprie dr̄ quaſi
poſſideri ratione actus.verbi gratia:talis eſt in poſſeſſione exercē
di iura ep̄alia vel eſt in poſſeſſione eligēdi vel iudicandi vel eſt in
poſſeſſione eundi:vel potes dicere talis eſt in poſſeſſione vtēdi vel
iure eligēdi vel iudicādi:vel vtendi iure ſeruitutis vie vel hmōi ꝛ
cōſimilibus.poſſeſſio enim aliquē actum requirit vel exercitiū.ꝛ
ſi aliqn̄ inuenis qḋ aliquis ſit in poſſeſſione iuris expone.i.exercē
di ius vel ea q̄ pertinēt ad illud ius.¶Aliī dicūt ꝛ forte melius
qḋ proprius dicitur ꝙ aliquis eſt in poſſeſſione iuris eligēdi vel
eundi quā ꝙ aliquis eſt in poſſeſſione exercendi hec iura bene enī
quis pōt habere poſſeſſionē alicuius iuris licet ipſe nō habeat il-
lud ius q꞉ licet ipſe nō habeat.alius tm̄ habet vel etiam ſi nullus
habet eſt tamen in re vel actu vel habitu.¶(Uno)non habet lo-
cum hec decret.qn̄ a diuerſis partibus intenteatur in poſſeſſorio ꝛ
petitorio:q꞉ tunc non ratione connexitatis ſed ratione reconuen-
tionis ſub vno iudice eſt agendū.C.de ſen.ꝛ interlo.om.iud.aut.
ꝛ conſequēter.ẜ.de reſcript.diſpēdia.habet ergo locū vbi quis ad
aliquos iudices impetrat ſuper poſſeſſorio ꝛ ad alios ſuper peti-
torio.qḋ non licet ꝛ credimus non valere literas.ẜ.de reſcri.ex te-
nore.Item hec decre.habet locū durante eo de quo primo actum
eſt iudicio:alſ ſecus.vt no.ẜ.de iud.c.vlti.

Ad vltimum (Interrogati)prius audiāt
nihilominus tm̄ incontinēti
poſt audiant atteſtationes ſuper petitorio.ẜ.de or.co-
gni.cū dilec.vel dic vt in gloſ.ſeq.¶(Prius audiēt)
id eſt aperiant vel approbent atteſtationes ꝛ ſm eas procedant.ꝛ
erat hic dubium decre.ſi poſt apertionē teſtium ꝛ allegationes fa
ctas liceat procedere in poſſeſſorio pendente petitorio.ꝛ reſponde-
tur qḋ ſic.ſ.eo.paſtoralis.in ſi vbi de hoc noe.ꝛ intelligo hoc verū
ſcilicet qḋ liceat dimittere petitoriū ꝛ procedere ad poſſeſſionē recu
perandā vel adipiſcendā.non autē retinendā.ſ.eo.paſtoralis.aliī
dicunt idē in interdicto retinende ꝛ bene.¶(Licite)hoc eſt verū
vbi vna pars intētat petitoriū ꝛ poſſeſſoriū recuperāde poſſeſſio-
nis vel adipiſcēde.ȷ.eo.c.j.ꝛ.ij.ȷ.ti.proxi.cum ad ſedē.ſecus ſi reti-
nende.ẜ.de iud.examinata.inſti.de inter.§.retinēde.arg.cōtra.ff.
de acqui.poſ.naturaliter.§.j.¶Idē eſt ſi a diuerſis partibus.ſ.ꝙ
vnus proponat interdictū retinende poſſeſſionis ꝛ aduerſarius
petitoriū alias ordinariū iuris eſt vt prius de poſſeſſione quā de
proprietate agatur.C.de rei vend.ordinariū.C.quo.ho.l.vlti.C.de
☞inter.incerti.C.de edic.di.adria.l.ij.¶†Si aūt actor intentat in-
terdictū recuperāde poſſeſſionis vel adipiſcēde ꝛ aduerſarius ve-
lit agere de proprietate eiuſdē rei vel etiā de crimine non poteſt.
ȷ.ti.proxi.in literis.ꝛ.c.itē cum niſi forte vt quidā dicunt velit ſta-
tim de proprietate probare.ff.ad exhi.l.iij.§.ibidē.arg.ff.de re iu-
di.in condē.§.vlti.quod nos non credimus.ẜ.de or.cogni.ſuper.
☞¶†Item no.qḋ ſi ſpoliator in matrimonio.intentauit peti.ꝛ lis
ſit conteſt.tm̄ ſpoliatus poteſt de nouo intentare poſſeſſoriū ſuper
quo procedetur ꝛ differetur peti.ȷ.de reſti.ſpoli.ex conqueſtione.ꝛ
idem eſt etiam in aliis.ȷ.eo.paſtoralis.

1 ☞Forma libelli per quā intentatur petitorium ꝛ poſſeſſorium.
2 Nedum ſuper petitorio ſed etiam ſuper cauſis fertur ſententia.
3 Reconuentio non habet locum niſi prius precedat conuentio.
4 Qui petit reſtitui ad ius incorporale probare dꝫ ſe poſſidere tunc quando de poſſeſſione deiectus fuit.
5 Que requirantur ad hoc vt competat interdictū de iti.act.pri.
6 Uacillatio eſt cauſa ſufficiens repellendi teſtes.
7 In libello eſt adiicienda cauſa quare aliquid petitur.

1 Cum eccleſia ſutrina.(Cōſueuerit)¶†No
ta qḋ per talem libellum cum
conſueuerimus intereſſe electionibus epiſcoporum peti-
mus talem electionem nobis abſentibus factā caſſari intentatur
poſſeſſorium ꝛ petitorium:vel qḋ melius dicitur omne ius ſcilicet
ꝛ poſſeſſionis ꝛ proprietatis deducitur in iudiciū vt tam poſſeſ-
ſionis quā proprietatis iure ſe iuuēt:quia non tm̄ dicit̃ quis pro-
ſequi poſſeſſionē quādo petit reſtitutionē poſſeſſionis:ſed etiam
quādo ſe iuuat poſſeſſione vt hic:ꝛ pōt hoc eſſe propter verba po
ſita in predicto libello ibi ſcꝫ conſueuimus intereſſe vbi poſſeſſio
propter factū intereſſendi ꝛ ius propter cōſuetudinē notant̃.Idē
dicendū videret̃ ſi tm̄ petiſſet electionē infirmari propter regulā
que hic ponitur id venire in iudiciū ꝛc.Idē ſi diceret quia ad me

pertinet.ff.de ver.ſig.verbū illud per. Secus aūt diceremus ſi peteret cōfirmari qr ad nos pertinet electio de iure:qr tunc tm̄ petitoriū intentat vel potius ratione ꝓprietatis iure eligēdi ē caſſanda electio.ꝛ nō ratione poſſeſſionis. Idē ſi diceret qḋ de conſuetudine ptinet:qr cōſuetudo ius eſt.j.di.cōſuetudo.inſti.de iur.na.§.cōſtat.ꝛ.§.ex nō ſcripto. ¶ Itē not.qḋ non ſolū fert ſnīa ſuper eo qḋ petitū fuit.ſ.electionē cōfirmari ſed ſuper cauſis.ſ.qr conſueuimus intereſſe.ꝛ eſt hoc ipſum ꝓpter regulā que ſequit id venire in iudiciū ꝛc. Idē etiam dicūt quidā ſi tm̄ electionē petiiſſet cōfirmari tm̄ quidā hoc negāt ꝛ bene dicūt qḋ hī.ſ.clerici expreſſe petiere ſibi adiudicari ius eligendi:ꝛ in poſſeſſionē remitti. ¶ †Si quis aūt̄ vult diligēter intueri ſatis cognoſcere pōt ꝙ per illa verba peto electionē factā de tali cōfirmari nec petitoriū nec poſſeſſorium intentat:qr taliter nihil iuris in electione petit:nec ratione poſſeſſionis:ſed ꝓpter verba in libello adiecta.ſ.cū cōſueuerimus intereſſe.ꝛ nobis excluſis ꝛ aliis conſimilibus vr̄ poſſeſſoriū ꝛ petitoriū intētare cū ratione ſui iuris dicat electionē cōfirmandam vel infirmandā:ꝙuis poſſet dici qḋ hoc ipſo qḋ petit electionē cōfirmari vel infirmari.vr̄ hoc petere omni iure quo electio ſit cōfirmanda vel infirmāda.ar.hic in fi.ꝛ.C.de anna.exce.l.fi.ꝛ ſi contēdat de iure petitorio vel poſſeſſorio poterit ſnīa ferri de iure illo. ¶ Sed ſi non contendat de iure petitorio vel poſſeſſorio licet confirmet electio vel caſſet propter formā vel alias cauſas hmōi ſnīa forte nec in poſſeſſorio nec in petitorio facit p̄iudiciū cū de eo non fuerit actū nec expreſſe.ſ.qr hec petitio non cōtinebat nec tacite.ſ.

3 inducēdo in ꝓceſſu litis ꝓbationes ſup iure ſuo. ¶ (†Poſtulabant)petitoriū ꝛ poſſeſſoriū intētantes:ꝛ cū intentarent poſſeſſoriū recuperāde poſſeſſionis clerici tūc canonici nō erāt admittēdi ſuper eodē petitorio.ē.de or.cog.ſuper.ꝛ qḋ hic admiſſi fuerūt ad petendā cōfirmationē fuit qr placuit clericis nec voluerūt excipere de ſpoliatione:vel hoc fuit qr primo canonici petierāt cōfirmationē ꝛ poſtea ratione huiuſmodi principalis petitionis admiſſi fuerūt clerici ad recōueniendū de poſſeſſione:qr nō poſſet locū habere recōuentio niſi prius p̄cedat conuentio.ꝛ licet ꝓpoſito poſſeſſorio non admittat reconuentio niſi ſuper poſſeſſorio.ſecus aūt eſt ſi primo agat petitorio.nā tunc ſuper alia re recōuenit poſſeſſorio ꝛ petitorio. ¶ Secus autem ſi incepiſſent agere clerici poſſeſſorio ꝛ poſtea canonici peterent confirmationē:vel dic corā iudice ordinario vel etiā delegato cui principaliter eſſet vtrūqꝫ cōmiſſum bene poſſet agi de vtroqꝫ nō in modū recōuentionis:ſed principalis conuētionis:vt no.ē.de or.cog.ſuper.cū bene ſeſe inuicem cōpatiantur petitiones iſte.peto electionē meam cōfirmari.ꝛ ex aduerſo peto electionē talem infirmari:qr eſt facta nobis abſentibus qui eramus in poſſeſſione eligēdi ꝛ ad quos de iure ſpectabat. Secus aūt ſi primi peterēt ius eligendi cū eſſent in poſſeſſione.nā tunc non audirent ſecundi.ar.ff.ſi vſufru.pe.l.vlti.ē.de iud.examinata. ¶ Melius placet qḋ hic non habeat locum exceptio ſpoliationis cōtra hos petētes confirmationē. Itē non impediūtur petere confirmationē.licet etiā primo conueniant interdicto:qr petitio cōfirmationis non dirigitur ſpecialiter contra aliquē:

4 ſed officio iudicis petit.vt no.ē.de ord.cog.cū dilectus. ¶ (†Abfuiſſe)petens reſtitui ad ius incorporale dꝫ probare ſe poſſidere tūc qn̄ fuit deiectus de poſſeſſione.ff.de vi ꝛ vi ar.l.j.§.interdictū.ꝛ.ſ.de reſtitu.ſpo.olim inter.probat aūt ſe poſſidere ſi probat ſibi eſſe cautū de non impediēdo vti iure de quo agitur;vel ſi ꝓbat ſe vſum ſaltē vna vice dn̄o ad quem pertinet ſciente ꝛ patiēte quod tanꝗ̄ iure ſuo vtebatur.non facimus vim ſi dn̄s ſit coactus vt caueat vel vt patiatur vti dūmodo de hoc iudicio cōſtet de quo nō poteſt ei referri queſtio donec fuerit reſtitutus cum ꝛ predo reſtituendus ſit.ſ.de reſti.ſpo.in literis.ꝛ.c.ſeq. ¶ Sed contra hoc videtur.ff.de iti.actuqꝫ pri.l.fi.ꝛ de aqua quot.ꝛ eſti.l.j.§.ariſto.vbi dicit ꝙ nō credat vti ſuo iure niſi agat ex illis interdictis:ſed qui per violentiā vtitur nō creditur vti iure ſuo:ergo non hꝫ interdictū vnde vi. Sol.in interdictis que cōpetūt poſſeſſoribus ad poſſeſſionē tuendā.vt ſunt predicta interdicta.ſ.de iti.actuqꝫ priua.ꝛ de aqua quo.ꝛ eſti.ꝛ vti poſ.locū habēt qḋ debet credere ſe vti iure ſuo ad hoc vt illa ei cōpetāt interdicta.ff.vti poſ.l.j.§.fi.ꝛ.l.ſeq.ꝛ in prealleg.l. ¶ Sed qn̄ agit interdicto recuperāde poſſeſſionis obtinebit etiā ſi nō credat ſe vti iure ſuo.ꝛ eodē modo dicā ſi agit vti poſ.contra aliū quā ꝫ eum qui male habuit poſſeſſionē ſcꝫ vi:clā:vel ꝓcario:qr nō oportet qḋ credat ſe vti iure ſuo.ff.vti poſ.l.j.§.fi.ꝛ.l.ſe. ¶ †Sed dices nunqd eo ipſo qḋ permiſit aliquē ſemel electioni intereſſe videtur ei cōceſſiſſe quod decetero interſit. Reſpon.nō:ſed poſſeſſionem intereſſendi electioni querit ꝛ dicimus hoc eſſe in electione:vt patiendo aliquos intereſſe electioni poſſidere videantur vt hic:quia nulli cōſueuere admitti ad electionem tanꝗ̄ habentes vocem niſi illi ad quos de iure pertinet vel de cōſuetudine.arg.ad hoc.ff.de aqua quoti.ꝛ eſti.l.j.§.item queſitum.vbi dicitur ſufficere ſi vna die duxit aquam per fundū tuum:quia non preſumitur ꝙ permitteres eū ſic ducere.ſi crederes eum non

5 vti iure ſuo. ¶ †In itinere autem vel actu vel via oportet.ad hoc vt competat interdictum de iti.actu.priua.vel vbi credatur poſ

[a] ¶ Hoſpitaretur. Ad hoc dictū Inno.vide Bar.in.l.cū de in rē v.ff.de vſu.ꝛ ibi Mod.ꝛ Fel. in.c.cū.m.ferra.co.iiij.v.tertia declaratio.ē.de cōſtit. Et ibi p ipm̄ ꝯcordātes. Et vide ēt Ab.i.c.bone me.col.v.ē.de poſt.ꝓlat. Et Car.in ꝯſ.xxviij.ici.pſio rōnes.col.ij.circa medium.

ſeſſionem adeptus qḋ triginta vicibus fuerit dn̄o ſciēte ꝛ credēte qḋ iure ſuo vtatur ꝛ patiēte.ff.de iti.actuqꝫ priua.l.j.§.j.vnde credere qḋ ſi vnus epūs in domo alterius epī vel miles in domo alterius militis mille vicibus hoſpitaretur[a] non preſumeret queſita poſſeſſio prandendi vel hoſpitandi:qr non credit qḋ ille qui hoſpitē recipit patiat eū prādere vel hoſpitiū recipere tanꝗ̄ vtentē iure ſuo niſi expſſe probet qḋ tanꝗ̄ ex debito petebat:ꝛ ſic fuit admiſſus. ¶ Et eſt rō:qr potius cōiter cōſueuerunt talia fieri ex gratia ꝗ̄ ex debito.arg.ff.de ſu.l.j.primo rn̄.ꝛ.ff.de fun.inſtr.l.cū de lanionis.§.aſinā.diſcretus ergo iudex vel ex variis circunſtantiis ꝛ maxime iure approbatis preſumeret agentē poſſidere ius incorporale domino ſciente ꝛ patiente eum vti tanꝗ̄ iure ſuo vel cogeret eum probare qḋ dominus patiebat eum vti iure ſuo ſciens quod tanꝗ̄ iure ſuo vtebatur. ¶ (Varios)hoc ſufficit ad repulſionem

6 eorum. ¶ (†Vacillaſſe)hoc ſufficit ad repellendū eos.iij.q.ix.pura.iiij.q.ij.item qui falſo.ſ.de accu.ſuper his.ff.de queſtio.de minore.ꝛ.l.ee libero. ¶ (†Negatiuam)hoc ſufficit ad repellendum eos niſi indirecto probaſſet.indirecto enim bene probatur negatiua.ꝛ no.teſtes reprobari non ſolū qui probāt expreſſam negatiuam ſed etiam qui probant implicitā.ſ.qḋ ad canonicos tantum

7 pertinet electio. ¶ (†Preſentes)nota hic qḋ hic libellus non eſt admittendus.peto tamen electionē caſſari:quia apud me eſt ius eligendi:ſed talis cauſa eſt adiicienda:quia apud me eſt poſſeſſio iuris eligendi.arg.ſ.de inrep.at.conſultationibus.c.ex literis.non eſt enim ſufficiens cauſa caſſationis vel cōfirmationis electionis proprietas in eligendo:ſed poſſeſſio:vt hic.ꝛ.c.conſultationibus. ¶ (Decernimus)repete quod diximus.ē.de elec.cumana.ē.de in integ.reſtitu.cum veniſſet. Mirum eſt quod electio iſta caſſatur cum fuerit facta ab omnibus illis quos poteſtatem habuerūt eligendi eum. Reſpondeo hoc eſſe ideo:quia conuēti fuerūt illi qui erant in poſſeſſione eligendi ꝛ ſola poſſeſſio ſufficit vt vocari debeant ꝛ niſi vocentur qḋ caſſetur vt hic.ar.ē.de elec.cumana.non enim licuit eis.ſ.canonicis licet in veritate tantū ad eos pertineret ius eligēdi ius ſibi dicere ꝛ alios priuare q in poſſeſſione tuēdi erāt.ſ.de inſti.cum veniſſent.C.ne quis in ſua cau.ius ſi.di.per totū. ¶ Sed ſi nihil in iniuriā alterius feciſſet ſed tatum iure ſuo vſus eſſet ꝙ eſſe poſſet ſi clerici conuentualiū eccleſiarū per ſe tantum eſſent in poſſeſſione eligēdi.ꝛ canonici qui de iure eligere debebant licet non eſſent in poſſeſſione nec per ſe nec cū aliis eligendi per ſe tm̄ elegerunt.na in hoc caſu videtur ꝙ horū canonicorū electio eſt confirmāda tanꝗ̄ facta ab his qui vere poteſtatē habēt eligendi:qr ille a quo petitur confirmatio vel ille qui debet iudicare de electione non inquirit tm̄ de poſſeſſione ſi poteſt ei conſtare de veritate nec facit vim vtrum clerici qui erāt ſoli in poſſeſſione eligendi alium eligerent vel non. ¶ †Item nec eſt vis ſiue elegerint ante electionem canonicorum ſiue poſt.dicunt tamē quod ſi clerici tanto tēpore bonafide fuiſſent in hac poſſ.eligēdi qḋ preſcripſiſſent.qḋ extunc non teneret electio canonicorum quia iam in alios legitimo modo eſt eligendi poteſtas tranſlata:vt hic.ſ.ꝛ ſm̄ ſtatuta.ꝛ hoc quidam concedunt. ¶ Alii dicunt contrarium ꝛ melius vt nobis videtur.ſ.qḋ electio canonicorū caſſanda eſt ꝛ electio clericorū confirmanda:quia ex quo poſſeſſionē amiſerunt poſtea ſua autoritate reſumere nō poſſunt.C.vnde vi.ſi qs in ſua.ꝛ dic. Sed primi rn̄dent obtinere hoc in iuribus incorporalibus que inſeparabiliter adherēt oſſibus hominū.ꝛ pro his facit.ē.de elec.dudum.vbi dicitur quod abſolutiones facte ab his qui non iure poſſident non valent. ¶ Sed illi decre.rn̄dent alii illud ideo fuiſſe quia in mala poſſeſſione erāt ſicut ex litera ibi apparet.nos hic tm̄ loquimur de bona fide ꝛ legitimis poſſeſſoribus. ¶ Idem qḋ dictum eſt in electione dicitur ꝛ in ſententia que fertur ab his qui ius habēt ſed non poſſeſſionem.ꝛ idem in aliis ſimilibus.de hoc not.aliqua.ſ.de reſtitutio.ſpoliato.olim.ꝛ.ē.de in integrum reſtitu.c.ij.(reducentes)ſolo verbo(iure).ff.de iudiciis.ſolemus.(ſed id)dummodo ſub petitione porrecta concludi poſſit(ſtatuta).lxiij.diſtinctio.c.ij.ꝛ.§.ab his.ē.de electioni.c.j.ꝛ.c.cum terra. ¶ (Tertio)idem eſt ſi his.ſ.eo.cum olim.imo idē ſi ſemel dummodo crederet vti iure ſuo hoc fecit.ff.de aqua quotid.ꝛ eſti.l.prima.§.ariſto.ꝛ.§.hec interdicta.ff.de itine.actuqꝫ priua.l.iulia.ꝛ ſi ſemel tantum in.xl.ann.elegiſſent.dummodo alia interueniſſent que in preſcriptione alicuius iuris requirunt ſufficit quātum ad ius proprietatis querendum ſed licet poſſidens iuuetur preſcriptione non tamen conſuetudine in qua ad minus binus actus requiritur.C.de epiſco.audiē.l.iij.ſ.de preſcrip.c.ſi diligenti. Sed in preſcriptione iuris requiritur iuſtus titulus qui nō requiritur in conſuetudine:ſed ꝛ conſuetudinem ꝛ iura oportet eſſe preſcripta vt in proprietate preiudicēt(actore).C.de probatio.actor. ¶ (Faciendis)hic apparet qḋ nominatim petitum fuit a clericis ꝙ decetero canonici non facerent electionē ſine eis.nam ſi non eſſet petitum nunꝗ̄ ſic abſolueret nec ſilentium imponeret:cum tantū ſuper petitorio debuit iudicare.ſ.de ſimo.licet.ꝛ ꝗ̄tumcūqꝫ expreſſa cauſa papa iudicaſſet de cōfirmatione vel infirmatione electionis.puta caſſo electionem quia nihil iuris habet in electione vel

confirmo

confirmo quia apud eos eſt ius eligēdi. per hoc tñ ſuper iure non
intelligit̄ iudicatū ⁊ ſi poſtea licet eedē perſone agant. ſ. clerici de
iure nō obſtat excep. rei iu. q̄ꝛ de alia re modo agit̄. ſ. de iure eligen
di ⁊ de alia primo actū eſt. ſ. de cōfirmatione vel infirmatiōe vni⁹
perſone: ꝫ eadē cauſa vtrobiq̃ agat̄. ff. de excep. rei iu. l. cū querit̄.
⁊ l. ſe. ſecus ſi primo pnūciatū eſſet de iure eligēdi ⁊ poſtea fieret
electio quā is qui in p̄terito iudicio ſuccubuit nunc in ſc̄do iudi-
cio ea ratione q̄ꝛ in electione ius hꝫ ⁊ contētus eſt petere infirma-
ri cali enim obſtaret exceptio rei iudicate. arg. ff. de excep. rei iudi.
l. ſi cū argentū. §. ſi fundū. ⁊ ſecundū hoc intelligit̄. ſ. de verb. ſigni.
abbate. ⁊ ꝫ. de cōſue. cū dilec. ⁊ ꝫ. de elect. querelā. nā in oībus fuit
petitū q̄ ſuper iure etiā iudicaret ſicut in tenore litere apparet in
oībus. ¶ Itē ſi ꝫ diceret̄ ſequeret̄ abſurditas qḋ ſi aliquis pete-
ret fructus alicuius fundi vel partū ancille: ⁊ reus negaret: ⁊ pro
ſuo negationis cā aſſignaret q̄ꝛ fundus vel ancilla nō eſt actoris ⁊
poſtea abſolueret̄ a petitione fruct⁹ vel partus qḋ poſtea nō poſ-
ſet petere fundū vel ancillā: ſcilicet qui ſuccubuiſſet qḋ falſum eſt
vt colligitur. ff. de excep. rei iudic. l. ſi quis cum totū. §. item ſi quis
fundum. ⁊ ſeq. l. an eadē. §. qui cum partem. ⁊ §. fi. ſic ⁊ dicendum
eſt in premiſſo caſu. ſicut enim poma ſunt fructus agri ſic eligere
eſt fructus iuris eligendi. vt no. ſ. de iurepa. cōſul. ⁊ aliud eſt pete-
re vſumfructū formalem aliud proprietatē rei. ff. de excep. rei iud.
ſi cum argentū. §. ſi fundum. ver. ſed ſi vſusfructus. nec eſt cōtra. ff.
de cōpen. qui in diem. cum ſuis concordantiīs. quia reus opponē-
do compenſationē actori ita petit debitum ſicut ſi directam actio-
nem intentaret. nulla enim differentia eſt ſiue compēſat pecuniā
ſiue eam accipiet. ff. de calumnia. l. ñ. hic autem clerici conuentua-
lium eccleſiarum nihil petebāt ſibi adiudicari: ſed ſolam electio-
nem factam a canonicis petebant caſſari: licet cauſam aſſignarēt
quare electio eſſet caſſanda. imo ⁊ ſi petiiſſent ſic petimus nobis
adiudicari ius eligendi niſi ſuper hoc fieret litis conteſta. non ta-
men prohibentur iſti clerici de nouo agere confeſſoria pro iure eli-
gendi. Nec obſtat eis exceptio rei iudicate: quia nunq̄ de iure eli-
gendi actū fuit: nec obſtat preалleg. l. de compē. qui in diem. quia
ibi excipiendo de cōpenſatione poterat conſequi debitum meum
ſaltem compenſando ſed iſti clerici nullo modo poterant cōſequi
aliud excipiendo ſuper iure electionis contra electio. qḋ eſſet caſ-
ſanda quia ipſi de iure vel de conſuetudine intereſſe debebāt: ſed
hoc tantū poterant obtinere quod electio facta caſſaretur. ¶ Itē
non eſt contra. ff. de exceptio. rei iudica. ſi quis cum. §. ſi ancillam.
imo potius concordāt ibi enim dicit quod vbicunq̃ eadem que-
ſtio repetitur in iudicio obſtat excep. rei iudic. ſed in caſu premiſ-
ſo nunq̄ repetitur eadem queſtio: quia primo non eſt actum niſi
de cōfirmatione vel caſſatione preſentis electionis. repete que no.
ꝫ. de ord. cognitio. ſuper. imo plus videtur quod ſi anno vel mēſe
preterito iſti clerici conuentuales egiſſent contra capitulum: ⁊ pe-
tiiſſent caſſari electionem eis contemptis factam de. a. ⁊ lata eſſet
ſententia abſolutionis pro capitulo etiam expreſſa cauſa. ea ſcili-
cet quod nō deberent clerici cōuētuales intereſſe electioni. ⁊ mo-
do facta alia electione de. b. ñdem clerici petant electionem de. b.
factā caſſari ex eadem cauſa. ex qua prima electio fuit caſſata non
obſtabit exceptio rei iudic. quia de alia re agitur modo ſcilicet de
electione. b. ⁊ de alia primo ſcilicet de electione. a. ff. de exce. rei iu-
dic. ⁊ in eadem. ⁊ l. ſeq.

1 ¶ Sola cōfirmatio videtur facere vt quis poſſit adminiſtrare.
2 An poſſit quis ante inſtallationem miniſtrare. ⁊ vide in nu. 5.
3 Eccleſiis oblata deo oblata eſſe dicuntur. ⁊ dicuntur eſſe paupe-
rum quo ad ſuſtentationem. vt in nu. 4.

1 **Cum ſuper** Electione. (†Confirmatus) ſatis
videtur quod per ſolam cōfirma-
tionem poſſit adminiſtrare. ꝫ. de elec. qualiter noſtri. trāſ-
miſſam. in contrarium videtur qḋ ſi hoc eſt fruſtra videtur inſtal
lationem fieri de qua habemus. ꝫ. de offi. arch. vt noſtrū. ⁊ fruſtra
videtur eſſe cōceſſum pape ſi non poſſit intronizari qḋ poſſit ad-
miniſtrare. xxiii. diſt. in noīe. imo qḋ plus eſt expreſſum habes qḋ
etiā ſi ſint cōſecrati nedū cōfirmati tñ q̄ non debēt ſe intromitte-
2 re de rebus eccleſie. xcii. di. ſi q̄s ordinarius. ⁊ c. ſeq. ¶ †Sed qui-
dam his ꝫ̃riis rñdent dicentes tunc ante inſtallationē non poſſe
miniſtrare cū hoc habet conſuetudo. ſ. qḋ non adminiſtrant ante
inſtallationem vt ſicut per conſuetudinē fingitur aliquis poſſeſ-
ſionē nactus qui non eſt. ꝫ. de cōſue. c. ñ. ſic ⁊ per conſuetudinē in-
ſtallandi vt eſt conſuetudo: q̄ poſt confirmationē inſtalletur etiā
poſt confirmationē fingitur non habere iura confirmationis vel
dic inſtallationē ad ſolam ſolemnitatē facere poteſt. ⁊ illud qḋ di-
citur qḋ vbi eſt cōſuetudo inſtallādi per aliquem. ſeruāda eſt con
ſuetudo vt in prealle. decre. vt noſtrum. ſed nihilominus ante in-
ſtallationem adminiſtrabit niſi conſuetudo contraria operetur.
quā etiā dicerē preualere. nec capitulū in nomine contradicit nō
enim colligitur ibi arg. a contrario ſenſu: quia etiam adminiſtra-
re poſſunt ſine inſtallatione facta in vrbe. ⁊ vidimus qḋ papa ad-
miniſtrauit anteq̄ vrbem ingrederetur. ⁊ tamen libere vrbem in-
gredi poterat. nec cōtradicit. c. xcii. diſt. quia ibi contendebat̄ eos

nō eſſe epiſcopos ⁊ per obreptionē obtinuiſſe conſecrationē. ſ. de
dolo. cum olim. vel non negatur ibi quin eccleſia ad quam conſe-
cratus eſt bona miniſtrat ſed eccleſie ad quam diuertit. ¶ (Reſti
tuēdum) quia iam poſſeſſionē habuerat id eſt in cauſa reſtitutio-
nis eſſe niſi ꝫ eum de veritate electionis q̄ mala eſſet conſtitiſſet.
⁊ ſtat in ſolo verbo hec reſtitutio: vt hic in fi. ⁊ ꝫ. c. prori. Per ſo-
lam autem cōfirmationē non poſſet repetere reſtitutionē poſſeſ-
ſionis licet quidam contradicant: ſed videtur contra. ff. de acqui.
poſ. cum heredes. vbi dicitur qḋ adita hereditate iura tranſeunt
3 ſed non poſſeſſio niſi corpore fuerit apprehēſa. ¶ †De hac autem
materia pōt notari qḋ non p̄latus ſed chriſtus dñium ⁊ poſſeſſio-
nem rerū eccleſie habet. vnde quecūq̃ homines offerunt eccleſiis
dicuntur eſſe oblata deo. xii. q. ñ. nulli liceat predia. ⁊ c. qui abſtu-
lerit. ⁊ q. i. res. c. vidētes vel eccleſie habet poſſeſſionē ⁊ proprieta-
tem vt colligit̄. xii. q. iii. pontifices. ⁊ ſ. de teſta. ⁊ c. requiſiſti. id eſt
aggregatio fideliū que eſt corpus chriſti capitis. ꝫ. de ſa. vnc. c. vni
co. ante mediū. ⁊ ſi aliquādo inueniātur hec bona deo oblata eſſe
epōrum vel prelatorū vel capitulorū dic eſſe eorū quo ad guberna
4 tionem. ¶ †Dicuntur etiā eſſe pauperū quo ad ſuſtentationem.
hec aūt propter vtilitatē cōem diuiſa ſunt per eccleſias diuerſorū
locorū autoritate ſummorū pontificū ⁊ epīs ⁊ aliīs prelatis con-
ceſſa eſt miniſtratio eorū. xii. q. i. vidētes ex his precipimus ⁊ pro-
pter hoc dicimus q̄ q̄tumcūq̃ moriatur prelatus ⁊ oēs clerici ec
cleſie tñ proprietas ⁊ poſſeſſio remanet penes chriſtū qui viuit in
eternū vel penes vniuerſalē vel ſingularē eccleſiā que nunq̄ morie-
tur: nec eſt vnq̄ nulla. xii. q. ñ. liberti. xxiiii. qō. i. non turbatur. ⁊ c.
loquitur ⁊ prelati ſiue diſpenſatores habita cōfirmatione ſtatim
poſſunt adminiſtrare. ſicut ſi pupillo daretur tutor vel adulto cu
rator: ⁊ nomine eccleſie actiones intentare. ⁊ etiā ſi ſpolietur eccle-
ſia aliquibus rebus anteq̄ eorū poſſeſſio adipiſcitur: prelatus ha
bet interdictū vnde vi: ſicut tutor noīe pupilli vel quilibet admi-
niſtrator nomine eccleſie non ſuo. ⁊ ſic non eſt contra. ff. de acqui.
hered. l. cū heredes. cū ibi ſuo nomine tñ agere poſſit hoc tamen
bene fatemur qḋ ſi aliquis epiſcopus peteret reſtitutionē ſuo no
mine epātus quo eſſet ſpoliatus ſicut hic faciebat bene reſtitueret̄
ad ſtatum quo ſpoliatus eſſet ⁊ ſi libere miniſtrabat ad liberā ad
miniſtrationem reſtitueretur ⁊ ſi minus libere ad minus liberā.
arg. ſ. de reſtitu. ſpo. piſanis. ⁊ ſ. de appel. bone me. hic etiam cum
omnis cauſa reſtituenda ſit. ⁊ res que ſimul cum epiſcopatu abla
te ſunt reſtituētur. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. qui iud. §. ſi fundū. nā licet
hoc interdictū non cōpetat niſi poſſeſſorio. ⁊ ipſe cōfirmatus pre
dictas res non poſſideat: ſed eccleſia tantū ad quam confirmatus
eſt non videtur competere interdictum: ſed dic dari ſiue venire in
interdictū ſi quoquomodo habuerit: ſiue depoſitas ſiue recōmen
datas ſiue pignoratas. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. in prin. ⁊ §. qḋ autem ait.
licet enim de eis non datur interdictū principaliter ſi eis tñ ſpo-
liaretur: q̄ꝛ ea nō poſſidet ciuiliter vel naturaliter. ff. eo. l. i. §. deii-
citur. ⁊ §. interdictū autem. ⁊ tñ ratione acceſſorii veniunt. ⁊ eodē
modo hic principaliter enim cōpetit vtile interdictū vel iudicis
officiū pro recuperādo ſtatu ſuo. iſta aūt ſibi cōpetunt noīe ſuo vt
dictū eſt: ad res aūt ablatas ratione acceſſorii. ſ. q̄ꝛ accedūt ab epi-
ſcopatui ad quē reſtitutus eſt. ff. eod. l. i. §. rectiſſime. ⁊ §. ex die. ⁊ l.
merito. §. ⁊ illud. ¶ Sed dices cū interdictū vnde vi tñ ad inter-
eſſe cōpetat. vt. ff. eo. l. interdicto. hoc aūt non intereſt ſuo nomine.
ſed eccleſie tantum inanis erat reſtitutio. ¶ †Rñdeo interdictū
vel officiū iudicis ſemper cōpetere ad rem ablatā vel eius eſtima
tionē etiā ſi nihil intereſt eius qui ea ſpoliatus eſt. vt probat̄. ff. e.
l. i. §. qḋ autem. cū ad ea que ibi dicunt̄ non agatur ratione inter-
eſſe. ⁊ enim q̄tum ad rem locatā ſi vis fiat nō intereſt locātis. ff. lo
ca. ſi merces. ⁊ l. ſeq. nihilominus tñ eſtimatio rei locate venit in
interdicto: vt colligitur in predicto. §. quod aūt. ⁊ inſuper. ſ. vltra
eſtimationē tenetur ad intereſſe. ⁊ ſic loquit̄. l. prealle. interdicto.
Idē in prelato dici poteſt q̄ ſua intereſt cum earū diſpēſationem
5 habeat. xi. q. i. epiſcopus. ¶ †Item ratione acceſſorii tenet̄ ad oēs
fructus dāna ⁊ expenſas. ſ. de reſti. ſpo. grauis. ſ. de app. bone me.
reſtitutionē autem earū rerum ſuo nomine non petet cū eas non
habuerit nec poſſederit ſuo nomine: ſed eccleſie plus placet q̄ no.
ſ. de reſti. ſpo. in literis. ⁊ poſſet dici in prima obiectione ⁊ etiā vbi
conſuetudo eſt inſtallandi per aliquē ſeruanda eſt cōſuetudo. vt
in decre. vt noſtrū. ſed nihilominus etiā ante inſtallationē mini-
ſtrabit. niſi cōſuetudo contraria operetur quam etiā dicerē preua
lere. ¶ †Siue aūt dicas chriſtū ſiue eccleſiā generalē ſiue ſpecialē
ſiue epm vel alium prelatū: ſiue papam vicariū chriſti poſſidere.
dicas ſm predictū modum procedendū heres aūt ſecularis ſi an-
te aditam hereditatē: vel etiam ſi poſtq̄ adiuerit ſpolietur caſtro
fundo vel alia re hereditaria. nō poteſt tñ agere interdicto recupe
rande poſſeſſionis ad rem quem ſpoliatus eſt. niſi primo habuerit
per ſe vel per aliū illius rei poſſeſſionē: q̄ꝛ duo habet probare ille
qui intentat hoc interdictū que iſte probare nō poteſt. ſ. poſſeſſio
nem ⁊ ſpoliationē. (Petitoriū) petierat eū ſe reſtitui ad epātum
quo fuerat ſpoliatus. ⁊ ad quem fuerat canonice electus. ⁊ ſic poſ
ſeſſorium ⁊ petitorium intentabat. (De qua). ff. de iud. de qua re.

1 ❡ Poſt teſtium apertionem ⁊ etiam diſputationẽ ſuper eis factam rediri poteſt ad poſſeſſorium.
2 Spoliatus petitorium omittere debet ⁊ ad poſſeſſoriũ propter odium ſpoliationis tranſire.
3 Cũ quis ignorans ſe poſſidere egit petitorio redire poteſt ad poſſeſſorium ſi ſe inuenerit poſſidere.
4 An iudex cogatur pronunciare ſuper petitorio petente aduerſario ſi primo fuit propoſitum.
5 An iudex teneatur ferre ſententiam ſuper petitorio quo egit ſpoliatus.
6 Spoliato reſtituto poterit ſpoliator de nouo ſi voluerit agere de proprietate.
7 Spoliator facta reſtitutione petere poterit quod ſuper petitorio de quo actum eſt ſententia feratur.

Paſtoralis offi. (Poſſeſſorio).ff.de acquir.poſ.naturaliter.§.hoc nihilominus.(Recuperanda) interdicto vnde vi.inſti.de interdi.§.retinẽde.⁊.§.ſeq.(Adipiſcẽda) quorum bonorũ quorum lega. Idẽ videtur in retinenda ſi errauit.ff.

1 de acqui.poſ.naturaliter.❡ († Renunciatum) renũciari proprie dicitur probationibus facti videtur aũt hic qȝ poſt apertionẽ teſtium ⁊ etiam diſputationẽ factam ſuper eis qȝ redire poteſt ad poſſeſſoriũ: quia cũ non renunciauerit adhuc poteſt inducere inſtrumenta ⁊ confeſſiones ⁊ probationes alias.j.de fi.inſtru.cũ dilectus.⁊ ſic non poteſt dici liquere de cauſa nec valet ſi dicas ꝙ etiã poſt renunciationẽ ⁊ concluſionẽ poſſunt ſimiliter induci probationes per beneficiũ in integ.reſtit.nã non dicitur[a] poſſe fieri qȝ per auxiliũ extraordinariũ fit quale eſt in inte.reſt.(Concluſum) concluſum[b] proprie dicitur quãdo ſic concluditur quod vlterius nec de facto nec de iure quicꝙ dicatur.(Statutum).ff.de vi ⁊ vi ar.cum fundũ.§.viti.❡ (Pendente).i.ſimul poteſt agere vtroqȝ poteſt etiã ſuſpendere queſtionẽ proprietatis quouſqȝ poſſeſſionẽ recuperat vt ſic onus probationis ſuper proprietate transferat in ſpoliatorem. qȝ intelligo verũ cum nihil probatũ eſt de proprietate: ſed ex ea cauſa tantũ: quia actor idemqȝ ſpoliatus nihil probauit dicit reus: idemqȝ ſpoliator pro ſe ſententiã ferendã. ❡ Si autem alias conſtaret de proprietate qȝ eſſet ſpoliatoris non ſuſpenderetur ſententia. ⁊ habet locum hec ſuſpenſio quãdocunqȝ vult ante concluſionẽ: ſed poſt concluſionem non habet locum niſi vel malitia ſpoliatoris vel caſus vel alia iuſta cauſa iudicem moueret vt ſuſpenſo petitorio procedatur in poſſeſſorio. renũciare autem non poteſt quin aduerſarius vel etiam ipſe poſſit petere ferri ſuper eo ſententiam. vt not. in gloſ. ſed quid. (Intentare) hoc nõ videtur poſſe ſtare: cum ex quo ceperit agere petitorio ſiue ante litis conteſta. ſiue poſt cogendus eſt proſequi litem ceptam vſqȝ ad finem. vel ad minus reus poteſt petere vt procedatur in lite cepta ⁊ terminetur. C. quomodo ⁊ quando iud. auſ. qui ſemel. ❡ Ioannes dixit quod qui egit petitorio ſi vult tranſire ad poſſeſſorium non poteſt niſi renunciet proceſſui ſuper petitorio. ⁊ gloſſauit hic pendente iudicio id eſt concluſo vel renunciato. ❡ Alii dicunt ꝙ beneficium iuris eſt quod de petitorio poſſit tranſiri ad poſſeſſorium. vnde poteſt etiam ſi non renunciet: ne quod in eius fauore eſt ⁊c. C. de legi. quod fauore. illa auſ. loquitur quando eſt contumax. hic autem non eſt cõtumax: quia facit quod lex permittit. ⁊

2 hec decre. ⁊. j. de teſti. ſignificauerunt. † Et eſt hoc ſpeciale qȝ ſpoliatus debet dimittere petitoriũ ⁊ tranſire ad poſſeſſoriũ propter odiũ ſpoliationis. nec cogitur renũciare primo iudicio nec procedere: ſed pendebit negocium tantum ſi poteſtas volet procedere procedet. ⁊ ſi non omittet: ſed nec prodeſt hec ſuſpenſio quin finaliter poſſeſſorio expedito reo inſtante in prima inſtantia procedatur ſaltem quouſqȝ reus abſoluatur ab ipſa inſtantia. ⁊ actor ſibi ad expenſas factas propter hoc condẽnetur vt in palle. auſ. qui ſe-

3 mel. ⁊. C. de iudic. properandũ. §. j. ❡ († Poſſeſſorio) vi eſt in vti poſ. quod precedit ſui natura rei vẽdi. quia qui proponit vti poſ. dicit ſe poſſidere. qui autem vendicat alium poſſidere dicit. ȝ. de iudic. examinata. C. de alienа. iudic. mutan. cauſa fac. l. j. nec redit quis ad tale poſſeſſorium ſi cepit agere petitorio. contra. ff. de acquiren. poſſeſ. naturaliter. §. hoc nihil. Sol. illud intelligitur vbi quia ignorans ſe poſſidere egit petitorio: quia tunc poteſt redire ad poſſeſſorium ſi ſe inuenerit poſſidere. Item prius oportet ſciri quis ſit poſſeſſor quam petitor. ⁊ ita naturaliter precedit rei ven. inſtit. de interdi. §. retinende. vel hoc intelligas de interdictis que habent mixtam cauſam ſicut eſt in interdicto de iti. actuqȝ priua. vbi non ſolũ oportet me probare dñium ſeruitutis ſed etiam poſſeſſionẽ ſcilicet iuiſſe triginta vicibus in anno. ff. de iti. actuqȝ pri. l. iii. §. ait pretor. §. hoc autem. ibiqȝ inuenies cauſam diuerſitatis. ❡ Idẽ de interdicto de aqua ex caſtellis ducenda. ff. de aqua quo. ⁊ eſti. l. j. §. ait pretor. ſed certe hoc interdictũ non precedit veram cauſam proprietatis: quia ſimul ⁊ de poſſeſſione ⁊ de proprietate agitur: vel loquitur hic de interdictis preparatoriis rei ven. vt eſt de liber. ho. exhi. ⁊ de lib. exhi. vt in eiſdem ti. nam prius apparet quis poſſideat ⁊ poſtea datur rei vendica. vel dic ſi agendum eſt vti poſ. ⁊ de vi. prius agendũ eſt vti poſ. ⁊ poſtea de vi. C. de appel. l. iii. de ind. ſi de vi. ❡ († Iniquitas) ſola iniquitas ſpoliatoris nõ ſufficit etiam ſi de ea conſtet niſi dimittat vel ſuſpendat petitoriũ ⁊ recurrat ad poſſeſſoriũ niſi appareat ſubtractio probationũ vel malitia aduerſarii vel caſus vel alia iuſta cauſa. dicimus enim qȝ poſtqȝ cõcluſum eſt non poteſt ſuſpendere petitorium: ſed ſententia diffinitiua fertur pro reo etiam ſi nihil probatũ ſit pro altera parte partium cum ſufficiat reo eidemqȝ ſpoliatori ſi actor idẽ ſpoliatus nihil probauit. vt. ȝ. eo. cum eccleſia. niſi aliqua cauſa in cõtrarium iudicem moueat: vt hic dicit. ❡ Sed obiicies ſic ergo de ſua improbitate conſequetur fauorem ſpoliator. Rñ. hoc eſſe verum: ſed hoc ideo contingit: quia hoc videtur voluiſſe ſpoliatus vtrũqȝ intentando. ⁊ in vtroqȝ cõcludendo: vel dic vt no. in gloſ. j. ſimul. ⁊ glo. ſed quid ver. quidam. (Caſus) mortis teſtium vel abſentie vel furoris vel alia huiuſmodi. ❡ (Agi) ſed quid proderit ei ſi agat poſſeſſorio cum ſuper vtroqȝ ferri debet ſententia cum vtrũqȝ ſit deductum in iudicium. ȝ. eo. c. ij. iii. ⁊. iiij. in executione enim preualebit petitoriũ. j. c. proxi. Rñ. valet quo ad fructus hoc non videtur ſtare poſſe: quia poſtqȝ obtinuit in poſſeſſione dẽs fructus reſtituet cum ſuccũberet in petitorio ſuper quo iam lis cõteſtata fuerat. cum poſt litis conteſt. omnes fiant ma. fi. poſ. quo ad fructus reſtituendos. ff. de peti. hered. ſed ſi legi. §. ſed ſi ante litis. ❡ Sed poteſt reſpõderi quod diuerſis tẽporibus facte ſunt litis conteſt. ⁊ primo ſuper poſſeſſorio. vnde ab eo tempore vſqȝ ad lit. conteſt. ſuper petitorio habebit fructus. Itẽ ſi obtinuit in poſſeſſorio poſſidebit quouſqȝ aduerſarius probet ſuã eſſe. C. de rei vẽ.

4 res alias. ❡ † Sed dices ad minus petente aduerſario cogetur iudex pronũciare ſuper petitorio ſi primo fuit propoſitum non obſtante qȝ actor ad poſſeſſionem habuit recurſum. ar. ff. de iudi. de qua re. Sed nos reſpondemus non cogetur propter rationem aſſignatã in gloſ. que incip. hoc non videtur. ⁊ propter iniquitatem rei qui ſubtrahit probationes actori: vel propter caſum q abſtulit ei probationes. nec ſufficit ſine cauſa hoc ſtatutũ eſt cõtra. auſ. qui ſemel. imo iuſta cauſa eſt illa ſcilicet ꝙ cũ hoc perſpicue conſtet de malitia ſpoliatoris. ⁊ ſpoliator deterior ſit quam ignorans vel quam qui inepte proceſſit in cauſa. iuſtum ergo fuit quod hic papa contra ſpoliatorem prouideret: vt nihil per ſuam malitiam vel rapinam lucraretur: licet ſpoliatus inepte ⁊ ſtulte primo petitorium intentaret. multum autem lucraretur ſpoliator ſi propter quod poſſeſſionem habet non oneretur probatione: imo obtinere debet ſuper proprietate. ⁊ ſi nihil probauerit. ȝ. eo. cum eccleſia. ⁊ ecõuerſo ſi ſpoliator aduerſarium non ſpoliaſſet: nihil poſſet obti-

5 nere niſi probaret de iure ſuo. ❡ † Idem ⁊ tn̄ ſpoliato ſi non fuiſſet ſpoliatus nullum onus probationis incumberet quod autem hoc eſſet penitus iniquũ quod ipſe ſine culpa ſua ſic grauiter lederetur. ⁊ aduerſarius pro ſua culpa ſic magnifice muneraretur alſ iuuaretur. ideo ſtatutũ eſt quod nullo modo ſuper petitorio quo egit ſpoliatus teneatur iudex ferre ſententiam etiam ſi conſtet qȝ ſententia eſſet ferenda pro ſpoliatore ex ea cauſa: quia nihil de pro-

6 prietate probauerit ſpoliatus. ❡ † Quidam tamen dicunt quod ſpoliato reſtituto ſi ſpoliator voluerit agere de proprietate quod poterit de nouo: ſed non poterit proſequi litem ceptã per ſpoliatum: vel ſuper ea petere ferri ſententiã etiam eo reſtituto nec habeas o aduocate conſciẽtiam leſam eo quod dederis cauſam peccandi ſpoliato ⁊ retinendi rem alienam: quia poteſt eſſe qȝ vere ſua ſit. licet eam nõ probet ſuam. ❡ Item eſt ⁊ ratio quare ſpoliator non poteſt proſequi ceptam actionẽ a ſpoliato ſuper petitorio: quia cũ ſpoliator contra ſpoliatũ non poſſit intentare aliquã actionẽ niſi interdictũ. ȝ. de or. cog. c. ſi. ⁊ eadẽ ratione nõ poterit petere ꝙ

7 incepta actione petitorii procedatur. ❡ † Plus placet nobis qȝ facta reſtitutione ſpoliator poterit petere quod ſup petitorio de quo actũ eſt ſnĩa ferat. ⁊ hoc expreſſum videt. j. de teſti. ſignificauerunt. in fi. Sed tñ quia ſpoliatus eſt reſtitutus in poſſeſſione ſnĩa feratur pro eo etiã ſuper ꝓprietate niſi forte fuiſſet probatũ pro reo ȝ. ſ. qȝ ſua eſſet ꝓprietas: quia tunc bene ȝ poſſeſſorẽ fertur ſnĩa. j. de fi. inſtru. inter dilectos. in fi. ⁊ habes ſimile qñ agit reali actione ⁊ reus eſt cõtumax: quia tunc actor mittit in verã poſſeſſionẽ rei petite cuius ꝑ lapſum anni verus poſſeſſor efficit in tñ qȝ reus poſtea nõ niſi de ꝓprietate audit. ⁊ cũ primo ſibi immineret onus ꝓbationis decetero ex quo poſſidet per annũ nõ imminet ei probationis onus. j. de do. ⁊ cõtu. prout. C. de iudi. ꝑperandũ. (Poſſeſſio) ſi a principio poteſt incipere agere poſſeſſorio ſuſpenſo petitorio multo fortius eſt dicendum qȝ ſimul egit vtroqȝ qȝ poſſit dimittere petitorium. ⁊ proſequi tantum poſſeſſorium.

Cum dilectus (Petitorio) de hac materia no. ȝ. eo. c. ij. (proprietatis). ff. de po. ho. ſi. ff. de pigno. act. ſi rem (in executione) hoc quod dicit hic de pretermittẽda executione in ꝓprietate locũ habet ſiue vna pars tñ egerit poſſeſſorio ⁊ petitorio ſiue vna pars tñ egerit poſſeſſorio ⁊ alia petitorio ſiue ſimul ceperũt agere ſiue diuerſis tꝑibus dũtamen ſnĩa ſuper vtroqȝ ſimul decurrentis ferẽda. Si aũt primo fertur ſententia ſuper petitorio decetero

a ❡ Nã non dr. Car. i cõſi. lvij. col. j. dicit hoc dictũ eſſe notabile ⁊ illud ſequitur inci. cõſiliũ ad primũ ꝙ de iure cõmuni.

b ❡ Cõcluſum. adde Spe. i ti. de renũ. ⁊ conclu. ver. ⁊ not. ⁊ Car. i cõſi. xxij. inci. i cã amareſti. in prin. gl. ⁊ ibi Ang. alleg. Inn. hic i. §. quero. in anſ. de teſti. ⁊ Ab. i. c. qm̄ ȝ. eo. ⁊. j. de ꝓbat. ⁊ Car. in de. j. qȝ. ij. de cã poſ. ⁊ ꝓ. ⁊ i cõſ. lxxij. ſci. ſigillatim ad ſing. co. ꝑn. ꝟ ad ꝗrpã.

rio decetero non eſt ferẽda ſuper poſſeſſorio:quia non prodeſſet ſi
autem prius fertur ſuper poſſeſſorio bene poſtea ferri poteſt ſuper
petitorio.ſ.de teſti.ſignificauerũt.hac ratione videtur qđ poſt ſen
tentiam latam in petitorio non poſſit ſuper eodẽ agi poſſeſſorio
de ſpoliatione facta ante lit.cõteſt.vel etiã poſt in petitorio:ſed de
ſpoliatione facta poſt ſententiam in petitorio bene agitur:q: non
obſtat exceptio rei iudi.in petitorio.

1 ¶ Statim ꝙ ep̃s eſt cõfirmatus dꝫ habere adminiſtrationem.
2 Non dꝫ eſſe in culpa qui cõfirmationi ſubite ⁊ ignote non ꝯdixit.
3 Effectus confirmationis an impediatur ſi fiat clandeſtine.
4 Appellare non eſt neceſſe ſi quid extra iudicium fiat.
5 In cauſa beneficiali procedi poteſt in contumacia aduerſariorũ.

Cum olim queſtio Archidiacon⁹ petebat ſuã ele
ctionẽ cõfirmari archipſbyter ⁊ canonici ꝯ vel melius
archid.petũt archidiaconatũ ad quẽ lꝫ electus fuiſſet
per ep̃m:tñ eum nõ poſſidebat vel quaſi qđ idẽ credimus.ſ.petere
archidiaconatũ ac ſi peteret ſibi tanꝗ̃ archidiacono obediri vel
1 rñderi.¶ †Sed ſm hoc videt̃ ꝙ ex quo cõfirmatus erat per ep̃m
qui cõfirmaſſe eũ intelligit̃ hoc ipſo qđ ipſum elegerat qđ nõ de
buiſſet inquiri an ep̃s fuerit in poſſeſſiõe eligẽdi necne:ſed ſtatim
debuiſſet papa precipere ſibi tanꝗ̃ archidiacono rñderi.ſ.de ap.
conſtitutus.cũ poſt cõfirmationẽ ſtatim habeat adminiſtrationẽ
etiã ſi cõfirmatus eſt ab alio qui non hꝫ ptãtem eligẽdi.vt not.ꝭ.
eo.cũ ſuper.¶ Itẽ hic archid.hꝫ officiũ iudicis vt reſtituat̃ vel vt
archidiaconus admittat̃.ꝭ.de offi.iudi.c.ij.qđ cõpetit non ſolũ ꝯ
eũ qui ſpoliat:ſed etiã ꝯ eum qui debitũ nõ ſoluit.ꝭ.de elec.q̃relã.
vbi no.⁊ vbi nõ ſoluunt debitũ archidiacono:q: ſibi nõ rñdent vt
debẽt.¶ Ad hoc rñdeo ſic q: ſi cõfirmatio fiat ita ꝙ ⁊ tp̃s ⁊ ptã
tem habeat excipiẽdi aduerſari⁹ ante cõfirmationẽ decetero nõ
põt aliquid excipiẽdo obiici quominus cõfirmatio ſuum habeat
effectũ:nec de pacto in electione habito neq; de vitio perſone.ſ.de
2 ap.cõſtitutus.ij.¶ †Si tñ reſtaret cõſecratio faciẽda vel ordina
rio miſſa in cõfirmatione exciperet̃ contra conſecrationẽ vel ordi
nationẽ.ꝭ.de elec.cũ dilectus.ſ.de accu.c.ſuper his.⁊ vere nõ po
teſt poſtea agere niſi peteret̃ reſtitutio in inte.vel niſi ſupplicaret̃.
vt no.ꝭ.de offi.deleg.paſtoralis.§.pe.qñ autem tp̃s excipiẽdi non
habuit is q ſe opponit ante cõfirmationẽ.ſicut ſit in eo q eligẽdo
confirmat valet quidẽ confirmatio ſiue collatio.tñ dici poteſt qđ
contra electionẽ ⁊ confirmationẽ.⁊ impedit̃ eius effectus.vt hic
⁊ cõtra perſonã etiã cum ſit diffamatus.ſ.de accu.accedẽs.q: non
eſt in culpa qui confirmationi ſubite ⁊ ignote non ꝯdixit vel ele
ctioni.Decre.aũt.ꝭ.eo.c.cũ ſuper.nõ obeſt.q: ibi petebat reſtitu
tionẽ cũ fuerit ſpoliatus.hic aũt licet habuerit ius ex cõfirmatio
ne quia tñ non habuerit poſſeſſionẽ nõ petebat nec põt petere re
ſtitutionẽ.ff.de acq.poſ.cũ heredes.nec obſt.ꝙ dicit̃ qđ etiam pro
iuribus denegatis cõpetit reſtitutio.ꝭ.de elect.q̃relã.q: intelligit̃
de iuribus denegatis q̃ prius poſſidebat.arg.hic cũ nunꝗ̃ poſſeſ
ſionẽ habuit nõ cõpetit interdictũ vel officiũ iudicis.ff.de vi ⁊ vi
ar.idẽ eſt.§.vnde vi.cum noie perſone ageret nõ eccleſie.ꝭ.autẽ in
decre.cũ ſuper.loquit̃ qñ agitur poſſeſſorio ad reſtitutionẽ poſſeſ
3 ſionis ep̃atus.¶ †Si aũt clãdeſtine fiat cõfirmatio ſimiliter im
peditur effectus cõfirmationis.ſ.vt eccle.bene.c.j.⁊.ſ.de ap.vt no
ſtrum.Itẽ ſi fiat aliquo precurrẽte vbi ſupplãtaret aduerſarium
intelligo eã clandeſtinã:⁊ impediri tunc poſſe effectũ cõfirmatio
nis.ſ.de app.oblate.ſ.de dolo.cũ olim.Idẽ ſi dicat̃ confirmationẽ
non tenere dic vt not.in decret.cũ olim.¶ †Itẽ ſi fiat in abſentia
illorũ qui cõtradicunt ⁊ ꝯdicere poſſunt.ſ.de accu.accedẽs.⁊ arg.
ſ.qui ma.accu.poſ.c.ſi.nã his imputandũ non eſt ſi nõ exceperit
cũ abſentes fuerint nec aliquid ſciuerint:hoc nõ credimus verũ
licet enim poſtea poſſit contra electũ ⁊ confirmatũ agere.non ta
men propter ſuã abſentiã poterit impediri effectus confirmatio
nis.⁊ in illa decre.accedẽs.impeditus fuit ꝑpter infamiã confir
mari.Idẽ ſi dicat̃ eum qui ſemel elegit ⁊ cõfirmauit ius eligendi
nõ habuiſſe:vt hic.¶ Secus tñ dicerẽ ſi alius elegiſſet ⁊ tp̃s exci
piendi habuiſſet anteꝗ̃ confirmator cõfirmaſſet:tunc ꝗcumq;
electionẽ ſolam nullã ⁊ non confirmandã dicat non impedit̃ effe
ctus cõfirmationis vt dictum eſt:q: exceptio minus canonice ele
ctionis non ſuſpẽdit effectũ cõfirmationis.ſ.de app.cõſtitutis.ij.
licet appellatio impediret ⁊ in integrũ reſt.⁊ ſic loquit̃.l.C.ſi quis
ex fal.in.l.vlti.ſi aũt cõfirmatio diceret̃ non valere ipſo iure tunc
4 bene impediret̃ effectus cõfirmationis.¶ †Sed oppones.nonne
imputandũ eſt predictis q: non appellant quã cito ſciunt.ij.q.vj.
biduum.§.ſi aduerſus.Rñ.nõ:quia illud locũ habet in iudiciis.
extra iudiciũ autem ſi quid fiat non eſt neceſſe appellari.vt not.ſ.
de his q̃ fiunt a maio.par.c.cũ in cunctis.tamẽ poteſt appellari.ſ.
de appel.ad audientiã conſtitutis.ij.⁊ in multis aliis.c.item licet
predicti non poſſint per exceptionẽ impedire officiũ confirmatio
nis poſſunt tamẽ poſt confirmationẽ agere in modũ renũciatio
nis vel accuſationis vt reuocatur vel caſſetur qđ factum eſt.ſ.de
appel.conſtitutis.Item ⁊ aliis modis vt not.ꝭ.de elec.dudum.ij.
¶ (Reclamationem)nã ſi reclamaſſent ⁊ lis penderet ſuper poſ
ſeſſorio.⁊ ideo nondum fuiſſet aliqua electio per ep̃m facta cõfir
mata ⁊ per ſuperiorẽ approbata nõ fuiſſet lata ſentẽtia pro archi
diacono:ſed finis litis ſuper poſſeſſorio expectãdus eſſet.vt no.ꝭ.
de reſti.in integ.cũ veniſſent.hec decre.nihil facit ad ti.¶ (†Ca
nonici)canonici enim ⁊ archipreſbyter cõſtituti corã papa ⁊ videntes
ipſum papam motũ ex atteſtationibus receptis ad ferendam
ſententiã pro archidiacono excepẽrũt contra ipſas atteſtationes
qđ non valebant quia recepte erant a iudicibus recuſatis ꝑpter
ſuſpitionẽ:ſed dñs papa reſpondet atteſtationes propter hoc nõ
minus valere ⁊ ſm eas iudicandũ quia non valuit recuſatio eorũ
cum eſſent electi de conſenſu procuratorũ vtriuſq; partis.⁊ nõ fa
cias vim ſiue canonici ⁊ archipreſbyter receſſerint appellantes a
preſentia horum iudicũ:q: etiã tunc valent atteſtationes cum ab
eis non liceat appellari.ij.q.vj.a iudi.⁊ eodẽ modo multo minus
5 poſſunt refringere atteſtationẽ ſi non appellarũt.¶ †Sed oppo
nes nonne hoc ſolũ ſufficiebat vt non valerẽt atteſtationes quia
recepte fuerunt lite conteſt.Rñ.non:quia cũ de beneficio eccleſie
ageretur potuit procedi cõtumaciter abſentãtibus ſe aduerſariis
pretextu forte recuſationis vel appellationis que nõ valebat.in re
giſtro continetur qđ facta litis conteſt.in cauſa apud ſedem apo
ſtolicã de cõſenſu procuratorũ partium fuit cauſa cõmiſſa tribus
iudicibus de quibus canonici vnũ recuſabãt propter conſangui
nitatem archidiaconi memorati.¶ (Procuratorum)multo fortius
ſi de partiũ volũtate.ꝭ.de offi.dele.ſuper qõnum.ar.cõtra.ꝭ.
de offi.deleg.cũ olim dilec.ſ.de re iud.ſuborta.ꝭ.de poſtu.ad hoc.
ij.q.vj.biduum.§.ſi aduerſus.ſ.de app.ſepe.ꝭ.de in integ.reſti.cũ
veniſſent.C.de eroga.mi.an.in exceptione.lib.xij.ff.de trib.procu
ratorio.ꝭ.vt lit.non cõteſt.ad hoc.ff.de procur.ignoratis.ff.ſi quis
ius dicẽ.l.j.§.ſi procurator.ff.qđ quiſq; iuris.l.iij.§.ſi procurator.
ff.de lib.cau.in ſeruo.in aut.de eccle.ti.§.ſi quis in ſuo.col.ix.ff.de
excep.ſi procurator.Sol.ſi procurator male faciat negociũ dñi ſui
tenetur ſi procurator eſt obligatus dño actione mãdati.de procu.
ſi procurator.ff.de procu.cũ mandato.nam ⁊ ei prodeſt licet iniu
ſte obtinuerit ꝑcurator.ff.de procu.qui proprio.§.procurator.ar.
contra.ff.de dolo.⁊ eleganter.§.pen.vbi dicitur ꝙ ſi dñs non po
teſt habere recurſum contra procuratorẽ:quia non ſit ſoluẽdo in
integrũ manet priſtinũ ius.cũq; ergo hic non poſſit habere recur
ſum contra procuratorẽ:quia hoc factũ non capit eſtimationẽ de
bet ei manere ſaluum ius primũ:ſed illud obtinet vbi doloſe ver
ſatus eſt:ſed ſi negligenter ſecus.ꝭ.de in integ.reſtit.cũ veniſſent.
(Curauimus).ꝭ.de reſti.in integ.cũ veniſſent.ꝭ.de elec.cum ana.
vbi de hoc no.(Imponentes)ſuper contradicendo ipſi archidia
cono.ſ.de conceſ.preben.poſt elec.contra.Sol.ibi.

In cauſa Que inter (Patriarchã) petierat
ſubiectionẽ monaſterij patriarcha:
⁊ hoc ideo dicebat:quia ſolitus erat ſoluere.l.ſolið.in ſi
gnum ſubiectionis.lata autem ſentẽtia ſolutionis pro
abbate.dicitur hic quod non admittitur patriarche poteſtas pe
tendi eoſdem.l.ſolið.ſi alio iure petere voluerit hec decre.nihil fa
cit ad titulũ.(Synodum)xviij.q.vlti.§.vlt.¶ (Si alio)cum enim
ex vna cauſa petierit iterũ poteſt ex alia petere non obſtante exce
ptione rei iudicate:quia ſuper prima cauſa lata eſt ſententia con
tra eum.ff.de excep.rei iud.⁊ an eadem.§.actiones.⁊ no.ꝭ.de foro
compe.cum ſit generale.vel melius eum primo non petierit.l.ſoli.
ſed ſubiectionem monaſterij ſententia lata ſuper obiectione non
preiudicat ſuper.l.ſolið.

¶ De reſtitutione ſpoliatorum. Rubrica.

Licet multum Et infra tñ duo ſunt hic
cõtra ius.Primum qđ
primo ſpoliatus nõ reſtituitur.⁊ ſecundũ qđ poſſeſſo
ri incumbat probatio.ſ.eo.in literis.ſ.de ſi.inſtr.inter
dilectos.in ſi.Sol.hoc contingit propter volũtatem partium que
in hoc conuenerunt.

Solicite cures (Spoliatum) principiũ
huius capituli videt̃ cõ
tradicere ſini.nã in principio dicit qđ inquirat an reſi
gnãs tẽpore reſignationis fuerit ſpoliatus vt ſic aduer
ſarij teſtes non recipiantur ſuper ſpontanea renũciatione.⁊ in ſi.
dicit qđ iterum recipiat teſtes ſuper violenta ſpoliatione.Sol.di
cunt quidam qđ a principio debet inquirere ſuper ſpoliatione de
plano puta per famã ⁊ per hoc debet repellere ꝓbationes de ſpon a
tanea renũciatione.⁊ poſtea debet recipere teſtes ⁊ alias proba
tiones expoliati qui agit ſuper ſua expoliatione.vt ſi ipſam proba
uerit habet reſtitutionẽ.hoc non placet:q: nunꝗ̃ poteſt tñ fama
a vt predictã ꝓbationẽ auferat poſſeſſori.¶ Alij dicũt melius qđ
primo debet inquirere an fuerit ſpoliatus quãdo reſignauit.i.an
eo tempore fuerit in poſſeſſione.⁊ ſi inuenerit eum non exiſtẽtem
in poſſeſſione reſignaſſe cum ſit preſumptio qđ nõ volũtarie fecit
primo reciperet probationes de violẽta expoliatione.nec ſequens
decre.contradicit cum ibi non dicat quod non exiſtens in poſſeſ

a ¶ Alij dicũt.
ad hec dicta ad
de eũdẽ Inn.ſ
c.q: veriſimile.
ſ.ð pluм.⁊ l.c.
ſup hoc.ð reñ.
⁊ Pet.de anc.
in ꝯſ.cclvij.lc.
ſi predicta ſnia
l.ij.col.circa ſi.

ſione reſignauit. ¶ Itē ibi pſumptio eſt ꝯ reſignantē ꝙ non vio-
lēter fecerit: qꝛ reſignauit corā archiepō.ar.ff. qḋ me.cau.nō eſt ve
riſimile.vel dic ibi volebat ꝓbare coactionē: vel ibi intentabat pe
titoriū.hic autē poſſeſſorio recuperande poſſeſſionis agebat. Si
eīm petitorio egiſſet vt rei vē.tunc tn̄ ſup renūciatione reciperent̄
teſtes. Itē ⁊ ſi poſt recuperationē poſſeſſionis egiſſet. bn̄ admitte-
retur exceptio renūciationis pcedentis. ⁊ exciperet̄ de renūciatio-
ne pcedente ſpoliationē talē.ſ.qꝛ veniēs ad eccleſiā nō fuit admiſ-
ſus: vel qꝛ electus fuit per eum ad quē pertinebat eccleſia. in tali
enim caſu bene admitteretur huiuſmodi exceptio: qꝛ renunciādo
videtur amiſiſſe poſſeſſionem: vt no.ſ̄. de renun.ſuper hoc.

Accepta conqueſtione.

Intelle-
ctum iſtius decreta habes.ſ̄.de renun.ſuper hoc, hec decre.
nullo modo eſt ꝯria ſuperiori decre.qꝛ nec etiā in conſi
mili caſu loquit̄.dubitatio enim huius decr.erat quid iuris eſſet
ſi ſpoliatus eccleſia autoritate ordinarij peteret reſtitutionē. ⁊ ad
uerſarius ſuus obijceret tibi nō potes petere reſtitutionē: qꝛ ſpon
te reſignaſti eccleſiā. ⁊ iterū ſpoliatus vellet inducere probationes
ſuper ſpoliatione violēta. ⁊ poſſidēs eccleſiā diceret. non eſt neceſ-
ſe qḋ te graues hmōi ꝓbatione; qꝛ primo reſignaſti ſponte hāc ec
cleſiā. vnde bene ſpoliari potuiſti autoritate epī: vel vt quidam di
cunt p eū cui epūs eā cōtulerat: ſed hoc nobis nō placet. Querebat̄
ergo probationes hic retento caſu pmiſſo cuius primo eſſent ad-
mittende. ⁊ rn̄deo qḋ primo ſunt admittēde probationes poſſidē
tis eccleſiā ſpontanea renūciatione: qꝛ hoc probato nihil valerent
probationes ſuper ſpoliatione: qꝛ licita fuit ſpoliatio autoritate
epī facta ſi violēter volebat detinere eccleſiā quā ſponte renūcia-
uerat: ſed ſi ſuper coacta volūtate vellet inducere teſtes tūc habe-
ret locū decre.ſ̄.de renū.ſup hoc. ¶ (Conſtiterit).ſ̄.c.proxi.ꝯ ibi.
Sol. ibi ſi enim quis renunciet eccleſie ſue ſtatim. lꝫ epō in cuius
manibus renūciauit dare illā eccleſiā alij ſi ad eum pertinet colla
tio ⁊ ſi ad aliū pertinet mādabit qḋ eā cōferat vel quod eā preſen
tet qn̄ ſola pſentatio ad eum pertinet. ¶ † Imo plus eſt qꝛ poſtꝙ
aliquis renūciauit in manibus eius ad quē ptinet recipere renū
ciationē etiā ſine alia licētia ille ad quē ptinet cōferre vel pſentare
ſtatim faciet ꝙ ad eū pertinet: nec ꝯ eū feret̄ aliqua ſnīa: qꝛ ex re-
nūciatione iam amiſit dē ius ꝙ in ea habebat.vij.q.j.ꝙ periculo
ſum. ⁊ idē qdā dicūt faciēdū qn̄ ad mādatū epī clerici cōtēnūt ꝓ-
moueri ad ordines.ſ̄.de elec.cum in cūctis.§.inferiora.ſ̄.de eta. ⁊
quali.ꝙris. ¶ Alij tn̄ vr̄ ⁊ forte melius qḋ ibi neceſſaria eſt ſnīa
priuationis cū adhuc retineant ius in eccleſia quouſqꝫ priuent̄ p
ſnīam cū nō ſint priuati p ſnīam iuris. ⁊ ſic etiā pdicte decr. dice-
re vident̄.ſ̄.de eta. ⁊ quali.c.j. Itē in primo caſu ⁊ in oībus alijs
vbi ius pdit ille qui eccleſiā poſſidebat. lꝫ epō ſine alia cauſe• co-
gnitione ei auferre poſſeſſionē: qꝛ in hoc exequit̄ ſuū offīm vt hic.
⁊.j.de inſti.c.ij. ⁊.ſ̄.de pact.accepimus. ⁊.c.cū clerici. ſed nō ſic eſt
in ſecūdo caſu: qꝛ ibi nunꝙ licet auferre poſſeſſionē poſſeſſori. niſi
poſt ſententiam.j.eo.conquerente.C.de in.ſſ.l.ſi.

• ¶ Cauſe cogni
tione. And.ro.
l ꝯſi.cccc.xxiij.
ſci.dubitat̄ pri
mo ad ſi.ꝙ poſ
ſeſſor beneficij
intruſus noto-
rie ⁊ ĩexcuſabi-
liter poteſt ipo
nō vocato ſpo-
liari. Et refert
Fel.in.c.cū oli.
col.vij.ṽ.cōfir-
mant̄.j.ſ̄ re in.

1 ¶ Non valent litere per fraudem impetrate.
2 Que litere dicantur conſeruatorie.
3 Litere ab alio nūcio impetrate ſi vim appellationis nō obtinent
non valent.
4 Cum appellatur debet exprimi cauſa appellationis.

Audita querela

1 († Moleſtaret) ⁊ ita
intentabat iſte interdi
ctū vti poſſi. in quo vterqꝫ eſt actor ⁊ reus: qꝛ vterqꝫ pe
tere pōt ⁊ agere ſicut in ſa.her.cōi di.⁊ ſi.reg.iudicius.
ff.de iud.l.in tribus. propter moleſtias ⁊ turbationes ꝙ ei ſiebant
ſcꝫ quia de ipſa eccleſia beneficiū petebat. ⁊ in alijs volebat habe
ri vt clericus eiuſdē eccleſie: ⁊ ſic ſe gerebat. alſ enim poſſeſſori nō
licet impetrare literas in fraudē: vt ſi poſt aduerſarius alias lite-
ras impetrauerit ita ei non valeāt tanꝙ prius impetrate. ⁊ ſi im-
petrauerit ita fraudulēter non valet: qꝛ falſum expreſſit in literis
cū dixit qḋ alius iniuriabat̄ ei cū non intelligat̄ iniuriari ſi pro-
ſequit̄ ius ſuum corā iudice.ff.de iniur.iniuriarū.§.j. ⁊ habes ex-
preſſe hoc nō licere.ſ̄.de reſcri.c.vlti. ⁊.c.ſignificauit. potes etiā di
cere ⁊ bene licet clericis eccleſie agere ꝯ clericū qui aliā eccleſiā re-
cepit vt perpetuo priuet̄ prima.vij.q.j.ſi quis epūs.ſi quis de. ⁊.xxj.
q.ij.ſi quis iam. (Si nobis).ſ.epō vigornēn. ⁊ archidiacono eligē.
(Cōpeſcentis).ſ̄.eo.ſolicite.cōtra. Sol. hic non allegabat̄ a par-
te altera de violētia ibi ſic imo etiā cū ageretur vti poſ.cōtinebat̄
2 ſe poſſidere. ¶ † Ex predictis autē apparet qḋ non de iure ſed de
iniuria aliquid in predicta eccleſia requirebat̄: qꝛ ingerebat ſe tā-
ꝙ canonicus in percipiendo beneficiū vel ad alia negocia eccleſie
cōpetit ergo contra ipſum interdictū: vt not.in gloſ. ⁊ ita vel dic
qḋ hmōi litere contra ius reſpiciūt futura. ⁊ appellant̄ conſerua-
torie. ⁊ iudices conſeruatores qui habent impetrantem a futuris
⁊ manifeſtis iniurijs ⁊ violentijs defenſare.ſ̄.de offi.deleg.ſtatui-
mus vel aliter: vt no.in glo. ⁊ ita. (Uobis plenius) archidiacono
helyeñ. ⁊ epō vigornēn. (Conſtitiſſet) lite conteſtata corā nobis: vel
etiam non conteſtata: qꝛ in his parte exiſtente cōtumace pōt ſpo-
liari eccleſia.j.de dc.nō reſi.ex tue. (phibuiſti) litis cōteſt.premiſ-
3 ſa: hic vero ſententia ſatis congruit interdicto vti poſ. ¶ († Nun-
cius) ſi arreptio itineris vim obtinuit appellationis. nec potuit
legitime fieri vnde oīa reuocāda ſunt.ſ̄.de oſ.dele.cū cauſa. ¶ Si
aūt vim appellationis non obtinēt litere ab alio nūcio impetra-
te nō valent nec debēt reuocari. nec etiā impediri pceſſus priorū
iudicū. rn̄demus ꝙ non obtinuit vim appellationis: qꝛ qn̄ miſit
nunciū iam ſciuerat de literis ꝯ ſe impetratis.j.de app.ſuggeſtū.
vel ſi iudices primo cognoſcere inceperant ⁊ de miſſione nūcij ni-
hil ſciuerūt: ſemper tn̄ ex quo ſcḋe litere emanarūt de certa ſciētia
dn̄i pape reuocātes iuriſd. priorū iudicum procedere vlterius no
debuerūt.ſ̄.de offic.deleg.paſtoralis.§.ij. ⁊ ideo ſi poſtea aliqd fe-
cerint reuocatur. (Impetrauerit) ad eoſdē.ſ.vigornēn.epm ⁊ eun-
dem archidiaconum. ¶ († Formā) ſcꝫ quod non audiretis teſtes
ſuper ſpōtanea ſua renūciatione. ſed ſuper ſua ſpoliatione. ⁊ erat
iuſta hec litera: qꝛ intelligebat̄ vel etiā expſſe dixerat qḋ ſibi obij-
ciebatur renunciatio facta qn̄ nō erat in poſſeſſione. ꝙ tn̄ falſum
erat vel etiā ſi verū erat non oppoſuit corā iudice de ſpoliatione
⁊ ideo tenuit quicquid cōtra eum factū eſt: vel forte alſ cōtumax
fuit. vnde nō potuit ꝯdicere proceſſui cōtra ſe habito nec appella
re.ij.q.vj.§.ſunt quorū vel forma ſecundarū literarū erat ꝙ hīc ſe-
quit̄.ſ.ꝙ nō ob.hoc non eſt verū propter id qḋ ſequitur in ſi.ſ.qḋ
ſententia nō obſtante procedat ſm̄ tenorem ſecundarū literarū ex
quo videtur qḋ ſecūde litere habebant certum tenorem. Sed ipſi
exponūt ⁊ forte non male qḋ reuocarēt de facto que de facto pro-
ceſſerant.ſ. occaſione predicte ſententie eo nō obſtante. (Reuoca-
ri) per vigornēn. epiſcopum ⁊ archidiaconum helyeleñ. ¶ (Nun-
cius) hic ſubintelligendum eſt ſi iudex ſciuit qḋ nuncius mittēba-
tur ad ſedem apoſtolicam. ⁊ eo propoſito eius miſſio pro appella-
tione eſſet. nam ſi neſciret iudex vel ex alia cauſa mitteret̄ hec miſ-
4 ſio vim appellationis nō obtineret. ¶ † Item nec miſſio locū ha
bebat ſm̄ iura hic quādo licebat appellare nulla cauſa expreſſa.
ſed hodie locū non hꝫ cū cauſam appellationis exprimi oporteat
que mittēdo nuncium ſine verbis nullo modo exprimi poſſet de
hoc plenius.j.de appel.vt debitus. vel poteſt dici qḋ primo nun-
cium miſerat ꝙ lis cepiſſet agi ſub iudice: ſed tamen bene ſciebat
literas cōtra ſe impetratas ante nuncij miſſionem. ⁊ ideo non im-
pediebat proceſſum corā iuo alſ non valebat.j.de app.meminl-
mus. (Per vos) ſcilicet per epiſcopū vigornēn. ⁊ londeñ. ⁊ eundem
archidiaconū (Factū eſſet) xcix.diſt.c.ecce. ⁊.c.nullus.C.de emā.
nec annis.C.de app.l.ij.C.ſent.reſcin.non poſſ.l.impetrata. ⁊.C.de
teſt.ſi teſtamentū. ¶ (Autoritate).ſ.ſi neſciuiſtis nūcij miſſionē:
quia tunc medio tēpore legitime procedere debuiſtis: vel ſi frau-
dulenter nunciū miſit.ſ.poſtꝙ de literis impetratis ſciuit vel nō
eſt reuocanda priuatio eccleſie quam fecerunt iudices propter re-
nunciationē quam fecerat: vel qꝛ alium paratum habebat etiam
ſi eſſet ſpoliatus cum ea non oppoſuerit. (Preſumptionem) iudi
cis puta ſi proceſſiſſet ſciens nuncij miſſionem bonafide (violen-
tia) partis vel iudicis. (Potuiſtis).ſ.tu archid.cum epō vigornēn.
(Literarum impetratarum) ad vigornēn.epm ⁊ helye.archidiaco-
num. (Reuocare) quia ſi eſſet iuſta non poſſet reuocari. cum non
ſit lata ſententia ꝯ intellectū predictarum literarū. ⁊ eodē modo ſi
in iuſta cū tranſierit in rem iud. nec ſit appellatū.ſ̄.de elec.cū di-
lecti. ¶ († Tentetis) vos poſteriores iud.vigornēn.epī ⁊ helyel.ar-
chidiaconi ſi neſciebatis nuncij miſſionē. alſ ſecus: vel ſi alſ ma-
litioſe miſit nunciū in receptione enim literarū ſm̄ antiqua iura
non erat vis: ſed in miſſione nuncij niſi in hoc qḋ poſt receptionē
ſecundarū literarū non debebat ꝓcedi per primas niſi prius ſci-
retur ⁊ diffiniretur per arbitros ꝙ quibus preiudicaret ſm̄ teno-
rem decre.ſ̄.de reſcri.paſtoralis. ⁊.c.cū contingat. ⁊ eſt hic noṫ. qḋ
non ſolū tenor predicte decre.eſt ſeruādus qn̄ diuerſe litere ad di
uerſos iudices impetrantur: ſed etiam quando ad eoſdē. nam hic
ad eoſdē iudices vtreqꝫ litere impetrate fuerunt. Alij tn̄ hoc ne-
gant.ſ.quia qn̄ ad eoſdē iudices impetrantur nonꝙ eſt ſeruanda
forma predictarū decre. (Statuiſtis) tu archi.cum epō vigornēn. re
uocando de facto que feceratis autoritate ſentētie. (Procedatis)
ſcilicet vos epiſcopus vigornēn. ⁊ archid.helyeleñ.

1 ¶ Reuocari debet quicquid ſit per violentum poſſeſſorem.
2 Si quis eſt in poſſeſſione: etiam violenta: eliget tamen: ⁊ non qui
de iure eligendi habet poteſtatem.
3 An ſubditi violenti poſſeſſoris reſpondere debeant de iuribus
pertinentibus ad dignitatem quam violenter poſſidet.
4 Differentia procedendi inter iudicem ⁊ partem.
5 Poteſt ſemper excipi ꝯ poſſeſſorē alicuius adminiſtrationis ſiue
nomine ſue adminiſtrationis agat ſiue petitorio ſiue poſſeſſorio.
6 Incorporalium iurium poſſeſſio fere eodem modo ſicut corpora-
lium acquiritur.
7 Poſſeſſio iuris epiſcopalis vel archidiaconatus qualiter acqui-
ratur ⁊ etiam qualiter canonicalis ⁊ prebendalis habes in nu.8.
⁊ qualiter perdatur.in nu.11. ⁊.12.
9 Eligendi poſſeſſio non videtur queri poſſe niſi eligat.
10 Corporalis actus neceſſarius eſt in acquiſitione poſſeſſionis.

Epiſcopi

13 Epiſcopi ⁊ prelati an poſſideant ſuas dignitates nomine ſuo.
14 Juris decimalis ⁊ corporalis poſſeſſio quomodo acquiratur.

1 **In literis.** ¶ †No. ꝙ quicquid fit per violē-
tum poſſeſſorē reuocari debet. ⁊
electiones facte a malefidei poſſeſſoribus caſſabuntur
etiā ſi ſint cōfirmate ꝙ ſic probo malefidei poſſeſſor nō
facit fructus ſuos. imo tenet̄ de extantibus rei vend. ⁊ cōſumptis
condi. ſine cau. C. de cōdi. ex lege. l. mala. ff. de rei ven. ſi nauis. §. ſi.
inſti. de offic. iud. §. ſed ſi in rē. ⁊ §. illorū. ⁊ ita a ſimili ſi malefidei
poſſeſſor eligat cū non faciat fructus ſuos. ⁊ fructus poſſeſſionis
eligēdi eſt eligere cum non facit electionē ſuam. ⁊ per conſequēs ſi
electio nō eſt ſua neq̄ ratione proprietatis neq̄ ratione poſſeſſio-
nis nō valebit electio ab alio facta ſed officio iudicis implorato
caſſabitur. arg. ē. de reſti. in integ. c. ij. licet ibi loquat̄ de electione
confirmāda ⁊ non de confirmata. tñ eadem ratio videt̄ vtrobiq̄.
¶ Si autem eſſet bonefidei poſſeſſor faceret induſtriales fructus
ſuos ſiue habeat ius ſiue nō. ff. qui. mod. vſuſfru. amit. l. ſi vſufru-
ctuarius. ff. ſi. reg. l. iij. §. poſt litem. ver. ſed an. als eſt. §. inſti. de re.
di. §. ſi quis a non dño. ff. de acquir. re. do. bonefidei. ff. de vſufruc.
quid ſit. §. in alieno. cum autē eligere ſit fructus induſtrialis poſ-
ſeſſionis eligendi: q2 ex induſtria ⁊ opera hominis prouenit fru-
ctus hec. ſ. electio erit ius poſſeſſionis eligendi: ꝗuis dicēdum ſit
qđ ſi aliquid de fructu remanſerit penes ipſum poſtq̄ conſtiterit
ꝙ proprietas ad aliquē pertinet qđ officiū iudicis id reſtituendū
ſit. C. de rei ven. certū. §. bona. ⁊ eodē modo p̄latus vel electus inſti-
tutus a bonefidei poſſeſſore iura q̄ prius reddebat poſſeſſori mo-
do reddet vero domino. ſ. de iurepat. ex literis. ſed ⁊ ſi electio dice-
retur fructus naturalis tñ bonefidei poſſeſſor non tenet̄ de fructi-
bus ex quo conſumpti ſunt niſi inq̄tum factus eſt locupletior. ff.
ſi cer. pet. ſi me. ſed conſtat qđ ex quo electio facta eſt conſumptus
eſt fructus huiuſmodi poſſeſſionis: q2 nihil poteſt in ea vlterius
facere. vñ. qđ. ij. dilecti. ¶ Si autē in aliquo factus eſt locupletior:
puta quia adhuc habet in horreo fructus prebende quā poſſide-
bat illud reſtituet. vt in preallег. decre. de iurepat. ex literis. nec cō-
tra electos huiuſmodi agi poteſt ad depoſitionē. cū electus ſit ab
eo penes quē eſt poteſtas eligendi vt dictū eſt. ⁊ habes expreſſe. ē.
de cau. poſ. cū eccleſia. quia ibi caſſata fuit electio facta a canoni-
cis quia facta fuit abſentibus bonefidei poſſeſſoribus: ergo ſi in-
terfuiſſent electio tenuiſſet. ⁊ hoc ipſum eſt dicendū in ſententijs
que fiunt a bonefidei poſſeſſoribus iuriſditionis. ⁊ idem dicitur
2 in alijs actibus corporalibus. ¶ †Item no. ꝙ ſi quis eſt in poſſeſ-
ſione etiā violenta tamen ipſe eliget non ille apud quē eſt de iure
eligendi poteſtas. ⁊ tenebit huiuſmodi electio. licet cū conſtiterit
de iniqua poſſeſſione caſſetur. argu. quia etiā predo defendendus
eſt in ſua poſſeſſione quouſq̄ cōſtiterit de iniqua poſſeſſione eius
⁊ ille punietur qui eū ſpoliat vel moleſtat. C. vnde vi. ſi quis. xvj.
3 q. vj. placuit. ſ. de inſtit. cū veniſſent. ¶ †Sed quero quid facient
ſubditi debitores huiuſmodi violēti poſſeſſoris. Rñ. non reſpon-
debunt de iuribus pertinētibus ad dignitatē quam violēter poſ-
ſidet. nec poteſt cōqueri hic violētus prelatus de eis qui ſpoliaue-
runt eū non reddēdo ſibi debitā obedientiā vel alia. arg. ē. de elec.
querelā: q2 ipſi non ſpoliant cū non fuerit in poſſeſſione recipien-
di huiuſmodi ab eis. licet fuerit in violēta poſſeſſione dignitatis
cui hec debentur: q2 huiuſmodi violenta poſſeſſio non extenditur
niſi ad ea de quibus fuit in poſſeſſione. ar. ad hoc. C. de peti. here.
l. ſi. Electo autē a violento poſſeſſore ⁊ confirmato oēs reſponde-
bunt propter vim cōfirmationis. ē. de elec. tranſmiſſa. ⁊ arg. ff. de
acqui. poſ. l. iuſte poſſidet. ff. qđ cum fal. tuto. l. j. ¶ Alij nō appro-
bant qđ dicitur in ſi. huius gloſ. q̄ incipit no. ⁊ dicunt qđ ſubditi
⁊ debitores dignitatis debent rñdere malefidei poſſeſſori dignita-
tis de oībus debitis non obſtante exceptione de iniqua poſſeſſio-
ne prelati. arg. ſ. de inſti. cū veniſſent. ¶ Sed primi reſpōdent qđ
iudex cui certum eſt qđ eſt in poſſeſſione bene debet eū defendere
in poſſeſſione quouſq̄ de iniuſtitia poſſeſſionis cōſtet vel de pro-
prietate vt ibi. imo nec ſubditi per violentiā debent malefidei poſ-
ſeſſorem expellere de poſſeſſione: q2 ſic incurrerent penā conſtitu-
tionis ſi quis in tantam. C. vnde vi. xvj. q. vj. placuit. ſed denegare
poſſunt ſine violentia. tamē in ea in quorū mala poſſeſſione erat
poſſeſſor. qđ ſic probatur: q2 ſi ſponte ſoluat preſtat malefidei poſ-
ſeſſori cauſam peccandi. ¶ Item non liberatur ſubditus debitor
per talem ſolutionē quin dignitati teneatur cū non ei ſed digni-
tati ſit obligatus. arg. ſ. de iureiu. eam te. niſi forte cum ipſo male-
fidei poſſeſſore contraxiſſet: quia tunc ex cōtractu teneretur. ff. de
4 condi. inſti. ſi vrbana. ¶ †Et eſt ratio quare iudex aliter procedere
debet quā pars: quia iudex procedit ſm̄ probata: ſed pars ſm̄ con-
ſcientiam. vnde dicunt quidam qđ ſecure poterit tolerare ex com-
municationē. anteq̄ faciat cōtra conſcientiā. ſ. eo. literas. ſ. de ſen.
excom. inquiſitioni. ¶ Fatemur tamen qđ poſſeſſor contra hunc
denegantē habet interdictū vnde vi. vel condi. ex decre. ē. de elect.
querelam. nec valebit debitori redituum ſi offerat ſe probaturum
quod aduerſarius eſt malefidei poſſeſſor: quia etiam predo reſti-
tuendus eſt vt hic. ¶ Sed ſi poſſeſſor non agat contra hos debi-
tores redituum poſſeſſorio: ſed officiū iudicis imploret. vt cogan-
tur ſibi ſatiſfacere. ⁊ ſi hoc probent: tunc debitores dignitatis poſ-
ſunt excipere qđ poſſeſſor eſt malefidei poſſeſſor vt repellant eum:
vel etiam ſi eſſet bonefidei poſſeſſor nō teneretur de fructibus na-
turalibus vel debitis. nec etiam de induſtrialibus qui licet ſiant
bonefidei poſſeſſoris tamen ſi extant reſtituere tenentur. inſtit. de
re. diui. §. ſi quis autem. ff. qui. mo. vſufru. amit. ſi vſus. ff. ſi. regun.
l. iiij. §. autem. C. de condi. ex lege. l. mala. C. de rei vendic. certum.
☞ ¶ †Et idem videtur in eo qui eſt in poſſeſſione eligendi: quia ſi
illi ad quos de iure electio pertinere videtur eligāt eo expulſo ab
ea poſſeſſione duplicem viam habet procedendi contra eos. Vnā
vt intentet petitorium: petendo caſſari electionem factam ab eis:
⁊ tunc habet locum non debuiſti vocari nec eligere imo nos: quia
malafide eras in poſſeſſione. ¶ Sed ſi agat poſſeſſorio petens ſe
reſtitui ad poſſeſſionem eligendi qua ſpoliatus eſt non admitti-
tur exceptio predicta. argumē. hic ſicut nec de proprietate. ē. de or-
di. cogni. c. vltimo. imo ad ſuam poſſeſſionem reſtituetur. ⁊ ſi ta-
lis poſſeſſor eligat contra electum petentem confirmationem. ex-
cipietur quod non debet eius electio confirmari. cū ſit facta a ma-
lefidei poſſeſſoribus: vt. ſ. de iurepatronat. conſulta. Item ſi pri-
mus electus ab his qui ius habent petat confirmationem. ⁊ exci-
piatur contra eū quod non debet confirmari: quia facta eſt a nō
poſſeſſore replicabitur quia ab eo fieri non debet cum eſſet male-
fidei poſſeſſor. nec eſt verum quod per reſtitutionem datam poſ-
ſeſſori prima electio facta ab his qui ius habent ſit irrita nec irri-
tanda. Sufficit enim poſſeſſori quod in priſtinam poſſeſſionem
ſit reſtitutus. ff. de vi ⁊ vi arma. l. prima. §. qui vi. ⁊ §. ſequēti. Alij
tamen contradicunt. ⁊ idem videtur ſi non erat in poſſeſſione eli-
gendi ſolus: ſed intereſſendi electioni ⁊ eligendi vna cum his qui
elegerant. Nam ⁊ hic etiam ſi agatur poſſeſſorio non caſſabitur
prima electio que non debet caſſari niſi de iure electi inquiratur:
⁊ poſſeſſor tantum reſtituetur ad poſſeſſionem iuris: alias electo-
res punientur in expenſis ⁊ ad intereſſe. ⁊ etiam alias officium iu-
5 dicis. Sed in hoc multi contradicunt. ¶ †Item not. quod ſi poſ-
ſeſſor alicuius adminiſtrationis agat nomine ſue adminiſtratio-
nis ſiue petitorio ſiue poſſeſſorio ſemper poteſt excipi contra eum
licet tu ſis in poſſeſſione: tamē non es canonice inſtitutus. Quod
ſic probatur ſententia lata pro reo in hoc caſu nō parit ei exceptio-
nem rei iudicate contra verum prelatū ſi poſtea agetur. ergo cum
eo non debet procedere actor. nec eſt contra. ff. de petitio. heredit.
quod ſi poſ. quia ibi poſſeſſor nihil ſoluit ad quod heres nō tene-
retur. vnde nō habet de quo queratur quia etiam inuitus poteſt
liberari. ff. de negot. geſt. ſoluendo ſecus autem in confirmatis. vt
no. ē. de electio. nihil. Item not. quod licet dicatur quis poſſeſſor
actionum. ff. de petitione heredita. quod in diem. §. fina. nunquā
tamen poteſt poſſidere quis actionem niſi ille cui de iure compe-
tit: quia aliter non agitur ſuo nomine ⁊ ſi alieno nomine agit nō
poſſidet. ¶ (Prius). C. de rei vendicatione. ordinarij. C. de inter-
di. incerti. Si vero agatur de proprietate ⁊ violentia prius de cri-
mine agetur. ff. de iudicijs. ſi de vi. ff. de publicis iudicijs. qui te. §.
primo. Si vero de poſſeſſione ⁊ de crimine agatur prius de poſ-
ſeſſione quam de crimine queretur. ſ. c. proxi. De poſſeſſione rei cor-
poralis qualiter acquiratur ſatis plene not. in ſumma. de acqui-
6 ren. poſſeſ. †Poſſeſſio autem iurium incorporalium fere eodem
modo acquiritur ſicut corporalium. ſcilicet corpore ⁊ animo. ff. de
acquirē. poſ. l. j. primo reſpon. ⁊. l. poſſidet. primo reſponſo. §. qui-
bus. ⁊ ſepe ſit miſſio in poſſeſſionem iuris incorporalis inducen-
do in rem corporalem. ff. de vſufruc. l. iiij. in principio. nam ſi quis
vult dare in poſſeſſionem decimarum debet eum inducere in poſ-
ſeſſionem fundi decimalis. ⁊ apprehēſa vna gleba fundi decima-
lis in poſſeſſionē decime totius fundi inductus videtur dummo-
do ſit glebe apprehēſe contiguus ⁊ nullus alius partem eiuſdem
fundi poſſideat. ff. de acquirenda poſſeſ. poſſideri. §. fina. quedam
tamen iura incorporalia ſunt in quibus dicitur acquiri generali-
ter poſſeſſio. ⁊ ſi cuiuſlibet partis etiā diuiſe poſſeſſio non appre-
hendatur. ſicut eſt in iure canonicali cum poſſeſſio apprehenda-
tur. ſi cui detur ſtallū in choro ⁊ locus in capitulo. ⁊ hoc ſatis in-
nuitur. ē. de renuncia. cum inter. ⁊. ſ. de preben. dilec. j. ⁊. c. dilecto.
Et poſſeſſio iuris prebendalis apprehenditur ſi aſſignetur pre-
benda ei etiam verbo ſolo. vel do. vel aſſigno tibi talē prebēdam.
argumen. predictarum decreta. dilectus. ⁊ dilecto. ⁊. ē. de reſcrip.
eam te ⁊ in multis alijs ca. ſed ſi quis bene attendat non inueniet
ibi quod per talē aſſignationē tradatur poſſeſſio. fatemur tamen
quod ſicubi eſſet conſuetudo qđ in ſignum receſſionis alias rece-
ptionis poſſeſſionis iuris prebendalis daretur aliquid ei cui de-
bet aſſignari prebēda ſiue pecunia ſiue aliquid aliud quod bene
ſic acquiritur poſſeſſio. ar. ē. de cōſue. c. ij. nā ſi per tales fictiones
conceditur poſſeſſio iuris corporalis. ⁊ ibi dicit̄ ex vi conſuetudinis
7 multofortius iuris incorporalis. ¶ †Credimus autem quod ho-
die de generali conſuetudine que pro iure eſt ſeruanda obtinet ꝙ
poſſeſſio generaliter iuris epiſcopalis vel archidiaconatꝰ vel cu-
iuſq̄ alterius dignitatis acquiritur per inſtallationē eius factam

ꝙ in ſede vel loco deputata dignitati eius.ar.predictarū decr.dilectus dilecto.ꝛ.c.iater.ſi autem non deputata ſunt aliqua loca vel ſtalla iſtis.dicimus qḋ per huiuſmodi inſtallationes non acquiretur poſſeſſio. ℂ Itē ſi ſūt deputata ſed loca illa prohibent eis aſſignari:licet alia loca illorū aſſignētur eis non credimus poſſeſſionē acquiri.niſi aliter ſe haberet ſpecialis conſuetudo.nā cū hec ſint inducta preter iura nō ſunt extēdenda.ff.de le.ꝛ cōſue.ꝙ cōtra alij 7dicunt. ℂ † Itē hoc intelligo verū ꝙ acquirit poſſeſſio per hmōi inſtallationes:vt ſiūt per pſonas ad hmōi deputatas.ſ̄.de offi.archi.vt noſtrum.ſ.de preben.dilecto. Item generaliter querit poſſeſſionem iuris canonicalis vel cuiuſlibet alterius ſi vtatur aliquo iure canonici īcedens vti generaliter ꝛ hoc fiat aduerſarius:vt no.ſ.de cap.mo.dilec.in gl.ſ.recu.ꝛ de poſtu.bone gl.quare eā.

8 ℂ † Itē dicunt quidā eū acquirere poſſeſſionē iuris canonicalis ꝛ prebendas.ſi apprehendat corporaliter poſſeſſionē caſtrorum villarum ꝛ fundorū pertinentiū ad prebendā.ꝛ ſi legit ꝛ cātat ſicut canonici alij faciūt vel facere debēt.alij idem dicūt de apprehenſione iuris ep̄alis vel cuiuſcūq; dignitatis:ſed in hoc caſu non intelligunt poſſeſſionē ad alia extendi niſi ad eā que occupauit:vt ſi occupauit hunc fundū de prebēda hunc fundū poſſideat ꝛ non alios.ꝛ per lectionē ſuam ꝛ cantum ſit in poſſeſſione legendi ꝛ cantandi.ꝛ nō aliorum iurium canonicatus.nec per hoc erit in poſſeſſione iuris canonicalis ſimpliciter:ſed cū adiectione poterit dici ipſum eſſe in poſſeſſione iuris canonicalis quo ad poſſeſſa ſpecialiter.ꝛ idē dicūt de alijs iuribus vt ep̄alibus ꝛ huiuſmodi. ℂ Unde ſi talis ſpolietur nō peteret reſtitutionē poſſeſſionis.niſi q̄tum ad illos actus quos poſſedit.hoc nō placet:q2 non credimus qḋ ratione poſſeſſionis iuris canonicalis:vel cuiuſcunq; alterius poſſit aliquis petere reſtitutionē alicuius rei.niſi primo probet ſe aliquo predictorū modorū fuiſſe in poſſeſſione illius iuris.ſicut dicimus in vxore.ſ.eo.ex parte.credimus tamen ꝙ ſi aliquis vtitur generaliter in oībus que cōcurrunt facienda ſm̄ morem ſue dignitatis iure ep̄ali vel canonicali vel conſimili.qḋ illi qui cū eis contrahunt vel ſoluunt debita eis qḋ liberātur ꝛ excuſantur.ff.ad maced.l.ij.ſ̄.de ſa.cū deputati.alij tñ contradicunt. Iſti q̄dia ſunt in poſſeſſione tuendi ſunt in ea.ſ.de inſti.cū venit ſent.item eis reddendi ſunt fructus caſtrorū ꝛ villarū quas poſſident:quia commodū poſſeſſionis eſt habere fructus. ℂ Sed ſi a poſſeſſione caderēt non habēt aliud remediū vel ad minus eque bonū aūt petere reſtitutionē dictarū rerum dūmodo non ſint ſacre vel ſpirituales ꝛ agatur proprio noīe tanq̄ ſpoliati poſſeſſione iuris canonici vel alterius talis:ꝛ nō iuris canonicalis in predictis ſpecialiter ꝛ ſic poteſt intelligi hic.nam de iure proprietatis agere non poteſt niſi probaret titulam ſcilicet ſe legitime inſtitutum in canonicum.nam cum nō ſit in poſſeſſione:ꝛ ſi actor ſibi incumbit probatio:quia ei qui dicit incumbit probatio.C.de proba.actor. ℂ † Sed alias qui vtuntur autoritate ſuperioris ꝛ ius habent in dignitate:vt ſunt confirmati nō eſt vtile proponere interdictum recu.poſ.ſuo nomine ad recuperandā poſſeſſionem rerum ablatarum que ad dignitatem pertinent:quia non poſſidet pertinentia ad dignitatē nomine ſuo:ſed nomine dignitatis nomine ergo dignitatis que eſt expoliatio intentet poſſeſſorium vel petitoriū. ℂ Si tamen vellet ſuo nomine petere reſtitutionē poſſeſſionis in genere iuris canonicalis epiſcopalis generaliter ꝛ in genere bene faceret:quia illud in genere poſſidet nomine ſuo tantum:ꝛ quia ſpoliator ipſum ſpoliare intēdebat non eccleſiam.ſ̄.de cau.poſ.cum ſuper. tamen ad hoc vt poſſit petere reſtitutionē poſſeſſionis generaliter oportet quod ſuperioris autoritate vtatur: ſcilicet ad quem pertinet ex officio habuit poſſeſſionem generalē dignitatis ſcilicet per inſtallationem vel alium modum conſuetudinariū vel etiam ſententiā:vt hic.ꝛ.ſ.ſequitur.ꝛ not.ſ.eo.ex parte.ꝛ.ſ̄.de poſtu.bone. ℂ Alij autem miſſi in poſſeſſionē generalē autoritate ſuperioris:ſed non cōfirmati petunt reſtitutionē generalem iuris pertinētis ad dignitatē ſuam nomine ſuo:q2 illud in genere ſuo nomine poſſident ſed reſtitutionē ſpiritualiū iurium iſti ſuo nomine petere non poſſunt cum illa nomine eccleſie poſſideant.

9 ℂ † Poſſeſſio aūt eligēdi non videtur poſſe queri niſi eligat.ꝛ ab eo electus habeat pro electo ab his qui poteſtatē habēt eligendi:vel ad minus eis ſcientibus patiantur eū eſſe in poſſeſſion. eligendi ſuſtinendo electū ab eis vel ad minus non contradicendo altero illorum modorū quos.ſ̄.no.de in integ.reſti.c.ij.ſi enim alias poſſidētibus ſed neſciētibus eligant vel alterius iuris poſſeſſionē acquirāt vel aliud faciant non acquirunt poſſeſſionē que non amittitur niſi eis ſcientibus.ꝛ de recuperatione deſperantibus.ff.de acqui.poſſ.clam.§.qui ad nundinas.

10 ℂ † Contra alios aūt qui forte habēt eū pro electo nullā poſſeſſionē acquirūt cum nullus actus corporalis interueniat in hoc:quia ſeruant ſuā excōicationem ꝛ actus corporalis neceſſarius eſt in acquiſitione poſſeſſionis.ff.de acquir.poſ.l.j.§.j.eiuſ.j.ꝛ.l.poſſideri.ꝛ.l.quemadmodū.C.de acqui.poſ.licet. Idem dicimus in multis alijs iuribus vbi non eſt facile ſub ſpecie vel forma corporalium rerum acquirere poſſeſſionē incorporaliū.

11 ℂ † Poſſeſſio aūt iſtorum iurium amittit vt quidā dicūt eiſdem 3rijs modis quibus acquiritur puta.ſi deinſtallet ꝛ alijs ſimilibus modis quibus acquirit ꝛ eorum cōtrarijs.ꝛ nos hoc fatemur dūmodo deinſtalletur per eū qui ſuper hoc autoritatē habet.vt.ſ.de preben.in laterañ.vt ſic qū ſacerdos degradatur vel miles.ff.de his qui not.infa.l.ij.§.ignominie.arg.ad hoc ꝙ quando ſacerdotes ꝛ alij clerici deponuntur eadem eis auferunt in depoſitione que dant in ordinatione.xxiij.diſt.ſubdita.ꝛ.c.ſeq.ij.q.iij.epiſcopi. ℂ Sed ſi ſilius ad quem ad pertinet ex officio ſuo eū deinſtallaret vel quid ſimile faceret.nō crederem eū amittere generalē poſſeſſionē iure dignitatis ſed tñ illius loci vnde fuit deinſtallatus.ꝛ illius loci tātū petere debet reſtitutionem.arg.ſ̄.de renū.cū inter.ꝛ.c.ſupplicationē nec obſt. ſi dicas ꝙ per vnum actū corporalē autoritate ſuperioris habitū intelligat acquiſita poſſeſſio oīm aliorū.magis eni extendi debet poſſeſſio data legitime quā expoliatio facta iniuſte.ꝛ credimus qḋ in oībus alijs niſi in illis in quibus expoliatus eſt poſſeſſionē retinebit. Et credimus qḋ hoc ipſo quod inductum eſt conſuetudine qḋ poſſeſſio autoritate ſuperioris facta extendatur hoc ipſo eadem conſuetudine inductū videtur qḋ ſpoliatio legitime facta

12 autoritate ſuperioris ſimiliter extendatur. ℂ † De poſſidentibus aūt ſine autoritate ſuperioris certū eſt ꝙ eodē modo amittūt poſſeſſionē quo acquirūt.ar.ſ.de reg.iu.oīa.iuris autem canonicalis ꝛ aliorum incorporaliū poſſeſſio queritur ſi quia eis vtatur generaliter patiētibus his qui poſſident:vel quibus preiudiciū generatur.ff.de pub ſi ego.§.j.ff.de ſerui.quoties.ſed ſi in aliquo ei cōtradicitur non acquirit poſſeſſionem iuris canonicalis:ſed alicuius iuris ſpecialis poſſeſſionem querere poſſit. ℂ † Illud autem non placet ꝙ intrādo poſſeſſionē fundi decimalis poſſeſſionē decime querat niſi vtatur.arg.ff.de acqui.re.do.ſeruus.§.incorporalis.ff.de actio.emp.ratio §.ſi inter nec contradicit.ff.de vſufru.l.iij.in prin.quia ibi expreſſe ponit qḋ vti debet. Itē vſufructuarius naturaliter poſſidet fundū.ff.de acquir.poſ.naturaliter.ꝛ.l.poſſeſſio.in prin.non aūt ſic poſſidet decimarius vel habēs ſeruitutem.

13 ℂ † Epiſcopi aūt ꝛ alij prelati ꝛ etiā alij clerici ſuo nomine naturaliter poſſidēt ſuarum dignitatū vel prebendarū poſſeſſiones ꝛ caſtrorū quorum corporalē poſſeſſionē habuerūt ꝛ pro iure qḋ in eis habēt proprio nomine tñ. Et inde eſt qḋ vnus clericus contra alium clericū agit noīe ſuo de poſſeſſionibus quas vterq; conſitet eiuſdē eccleſie eſſe ſed quiſq; dicit ad ſe ratione ſue prebēde vel dignitatis ptinere.ſ.de proba.ex literis.ſ̄.de cau.poſ.ꝛ pro.cū ſuper.nomine autem eccleſiarū ſuarum.ſidem prelati ꝛ clerici

14 eaſdem poſſeſſiones poſſident ciuiliter ꝛ naturaliter. ℂ † Dicunt etiam aliqui qḋ iuris decimalis ꝛ omnium iurium incorporaliū poſſeſſionem quis acquirit ſi ille qui prius illa iura incorporalia poſſidebat interuertat poſſeſſionē:vt qḋ prius ſuo nomine poſſidebat incipiat alieno nomine poſſidere.ff.de acqui.poſ.qḋ in eo ꝛ in hoc forte valeret ſi induceretur quis in poſſeſſionē fundi decimalis ꝛ aliquid nomine decime inde acciperet:q2 ſic vti videretur ꝛ etiā ſuum miniſteriū exhiberet intrādo vel immiſcēdo poſſeſſioni. Item quia quilibet cōfirmatus ex virtute cōfirmationis etiā ſi non poſſideat rectoriam tñ contra oēs etiā contra poſſeſſorē rectorie pōt agere nomine eccleſie ꝛ petitorio ꝛ poſſeſſorio.ſ̄.de elec.trāſmiſſam. Sed ꝛ noīe ſuo poteſt agere ꝛ peti.ꝛ poſ.ad rectoriam:ſed non ad rem vel ad res rectorie.ſ̄.de cau.poſ.ꝛ pro.cū ſuper.res aūt rectorie oportet qḋ petat noīe eccleſie.ſ̄.de fi.inſtr.inter dilectos (Predo) qui non admittit contra ſpoliatorē expoliatum eadē re exceptio ſpoliationis:ſed ſi conſtaret per eius confeſſionē ꝙ predo fuerit ꝛ ad reſtitutionē ipſius rei ageret.dicūt quidam denegandā reſtitutionē.arg.ff.de dolo.ex dolo.ꝛ idem dicūt ſi conſtaret de proprietate.alij tamen dicunt ſemper faciendam reſtitutionem.ar.ſ.de matri.contra.contra inter.ec.c.j.primum tenet.ſ̄.de fil.preſby.c.conſtitutus. H.

ITem (Violēter.) Intētans interdictū vnde vi. (Clam) intentans interdictū ꝙ vi aut clā.qḋ habet locū vbi quis in ſolo edificat vi aut clā.ff.qḋ vi aut clam.l.j.(Crimē) directe forte homicidiū vel huiuſmodi.(Inimicus) qui non admittit ad accuſandū etiā in excepto crimine.ſ.de ſimo.licet heli.ꝛ ſ.de accuſ.qualiter.ſ.de accu.cū oporteat.niſi proſequeretur ſuam iniuriam vel ſuorum.

COnquerente (Spoliare) de facto ꝛ ſine ſententia.ſi enim ſententialiter priuaſſet ꝛ ordine ſeruato non reſtitueretur niſi poſt appel.feciſſet.(Volueris) ſuper predictis exceſſibus vel cauſis:ſuper futuris aūt non licet.vt no.ſ̄.eo.audita.de cetero enim nō debet eſſe actor.ꝛ iudex.ſ.de exceſſ.prela.poſt elec.C.ne quis in ppria cauſa.l.j. ℂ (Experiri) dicunt quidam qḋ ſi epiſcopus non reſtituit eccleſiā propria voluntate huic clerico qḋ dele.de quo hic dicitur nō habet poteſtatē cogēdi ep̄m ad reſtitutionē:q2 ſub cōditione vel in diē.ſ.cum reſtitutio facta fuerit dele.videtur. Alij dicunt quod enim verba intentioni debeant deſeruire.ſ.de ver.ſignifica.intelligētia.ꝛ.c.preterea.ꝛ.c.in his.qḋ intentio pape videtur fuiſſe vt cōmunis iudex dele.ſit vterq;.ar.ſ.e.ex cōqueſtis.vbi no.

Ex tranſmiſſa.

Ex tranſmiſſa.

(Legitime) vel dic vt no.ſ.e.ex parte.q petitorio agebat.alii dicũt q poſſeſſorio.⁊ tñ nõ fit reſtitutio niſi p̄betur legitime deſpõſata.i.per verba de pñti ⁊ inſup cognita.⁊ hoc eſt ſm eos ſpãle pꝑter periculũ corruptionis.ar.ſ.de ſpon.cũ locũ.cũ alſ ſtatim ex quo cognoſceret ⁊ eſſet probatũ de ſpoliatione fieret reſtõ.niſi obnceret gradus diuina lege p̄hibitus.ſ.e.literas.Si vero p̄dicta p̄bent ꝫ obiciat ↄſanguinitas nõ impedit reſtõ.ſ.e.ex cõqueſtione.ã.de off.dele.cãꝫ.vel dic q ex quo petebat ſibi tãq̃ vxorẽ reſtitui opꝫ eum p̄bare legitime ſpõſalia.ar.ff.de lib.exhi.l.i.ſic no.ſ.de ſpõ.cũ locũ.⁊.ã.de cauſa poſ.cũ ſuper.(Sufficiẽti) pignoratitia vel iuratoria.vel fideiuſſoria.ff.man.mandato tutii.⁊ dꝫ illa imponi que magis timet.xxiii.q.v.p̄deſt.⁊.ã.vt.li.nõ cõte.qñ alſ ſufficit nuda p̄miſſio.C.de ver.ſig.ſancimus.(Odio).ã.vt li.nõ cõteſt.accedens.vbi no.

Cum veniſſent.

(Idem.H.) eorũ nomine poſſidetis.et iõ non eſt contra.ſ.de p̄ini.veniens.⁊.c.paſtoralis quia ibi non fuit licitum poſſeſſionem nunq̃ habitam intrare ſua autoritate.hic autem iam habebat poſſeſſionẽ per clericum qui eius nomine poſſidebat.ℭ Sed contra.ff.de acq̃rẽ.poſ.quemadmodũ vbi dicitur q ſine corpore non acquirit poſſeſſio.Tu dic q hic eſt corpus.⁊ ſi non canonicorum tamen clericoꝝ eorũ nomine poſſidentiũ.⁊ ſi ſine q̃one vult,facere abiiciat a ſe primam poſſeſſionẽ que ſolo animo abiicitur ⁊ amittit.C.de acqui.poſ.l.ꝫ.⁊ incipiat poſſidere nomine canonicoꝝ.vel dic ſpeciale in eccleſia ex quo aliq̃d recipit nomine poſſeſſionis q poſſeſſionem hꝫ ſic.ã.de cõſue.c.ii.ℭ (Autoritate) poſſeſſionem eccleſie vacantis.hic vult dicere qd q̃uis poſt mortẽ clerici poſſidẽtis ſine autoritate p̄pria ſine archiepiſcopi eccleſie ſancte trinitatis poſſeſſionẽ intrauerit.tñ licite eam hꝫ cũ eam habuerit etiã prius per clericũ ſuũ.(Poſſidet).ſ.de preſcri.ſi diligenti.ã.vt li.nõ cõteſt.quoniam.ff.de acqui.poſ.q in eo.⁊.l.generaliter.

1 ☞ Maritus ſi impetrat literas ſuper petitorio potent tamen vxor agere ſuper poſſeſſorio.

2 In optione p̄ſtantis eſt literas p̄ſentare vel lacerare.

3 Anteq̃ quis vtatur priuilegio ſibi cõceſſo põt illi renunciare.

4 In actione poſſeſſorii non ſunt audiende exceptiones ante reſtitutionem.

Ex conqueſtione.

(Ob hec) q̄ forte epiſcopus reſtituere negligebat.ℭ †Et poſt hoc habes quod ſi marito intentante petitorium.lit.conteſta.facta eſt ſi mulier petat reſtitutionem.tũc ſola petitio reſtitutionis procedet.ã.de

1 cauſa poſ.⁊ p̄prie.paſtoralis.ℭ †Item not.qd ſi maritus impetrat literas ſuper petitorio.tamen vxor põt agere ſuper poſſeſſorio.qd eſt notabile.quia in modum reconuentionis nõ fiet.quia maritus non admittetur ad agendũ peti niſi prius expedita ſit queſtio poſſeſſionis:vt no.ã.de cauſa poſ.c.ii.Sed hec ea ratione eſt.q̄ connexe ſunt he cauſe poſſeſſionis ⁊ p̄prietatis.⁊ iõ etiam aduerſario impetrãte põt agere.ℭ Melius põt dici q generaliter obtinet q non ſolũ qui impetrauit literas.ſed etiã ille cõtra quẽ impetrate ſunt põt petere q p̄cedatur per literas.qd ſic p̄bamus q iudex ſuper perſonas ⁊ res in reſcripto cõtentas iuriſdictionẽ hꝫ:vt no.ã.de reſcrip.paſtoralis.§.ſi.Itẽ quia iudicium redditur in inuitum.ff.de verbo.obli.l.cõtinuus.Item q̄

2 iudex cõis dꝫ eſſe.⁊ pariter pro vtroq̃.ℭ †Si aũt nõ p̄ſentaſſet literas iudici dicũt quidã q nullam iuriſditionem hꝫ iudex ar.ſ.de ap.vt debitus.⁊ ante p̄ſentationẽ dicũt eſſe literas impetrantis.⁊ in optione ſua eſt p̄ſentare vel non.vel etiã lacerare.ℭ Alii dicunt qd iudices poſſunt eos cogere exhibere has lr̃as cum ſint cõmunes ⁊ vtriuſq̃ partis interſit.ff.ad exhi.l.iii.§.i.⁊

3 ii.ℭ †In priuilegiis aũt alicui cõceſſis ſi ibi continet etiam ius alterius vt ſi eccleſie metropol.ad ipſius ſolius inſtantiã cõcedatur q capl̃in eligat metropolitanũ cũ ſuffraganeis tũc capitulũ anteq̃ vtat priuilegio põt illi renũciare.C.de pac.ſi q̃s in ↄſcrib.Sed ex quo vſus eſt priuilegio.vel etiã ſine vſu illud p̄ſentauit ſuffragane⁹ vlterius renũciare nõ põt ſine ſuffraganeorũ cõſenſu.ar.ff.de acqui.poſ.qui ab.ℭ †Idẽ etiã dicimus q ſi q̃s dedit libellum in quo petiit rẽ aliquã vel iura aliqua vel aliq̃d dixit ſibi obligatum q illi ↄ quem agit etiã de ſuo iure p̄bare põt.ff.de p̄ba.circa.⁊ ita ſñia p eo ferri põt.ac ſi ipſe p eiſdẽ rebus vel iurib⁹ egiſſet.ar.ff.de iureiu.ſꝫ ⁊ ſi poſt.nã ſicut ibi oritur reo actio ex iureiurãdo q iurat rẽ ſuam eſſe.ita oriet ⁊ ſi p reo ſentẽtiaret rem ſuã eſſe.ſꝫ ſi nõ p̄bauerit de iure ſuo:nihil ſibi adiudicabit.ſed tñ abſoluet ab impetitione aduerſarii.cũ ipſe aduerſarius nihil de iure ſuo probauerit.C.de rei ven.l.vl.ſ.de p̄ba.ex literis.facit melius pro hoc.ã.de offi.dele.cũ contingat.(Reſtõnem).i.

4 petitionẽ porrectã ſup petita reſtõne.ℭ (†Qd fieri) maꝫ qñ agitur poſſeſſorio nõ ſunt audiẽde exceptiones añ reſtitutionẽ.ſ.de diuor.porro.ſ.e.literas niſi in caſibus.Primus eſt ſi obiiciatur agenti poſſeſſorio fornicatio notoria q̃ p euidentiã ꝑtꝫ.ſ.q̄ hꝫ ſillos de adulterio.ſ.de diuor.ſignificaſti.Secũd⁹ eſt ſi obiiciat cõſanguinitas diuina lege p̄hibita quã obiiciẽs incontinẽti eſt parat⁹ p̄bare.ſ.e.literas circa ſi.⁊ in hoc caſu ꝫ denegat reſtitutio quoad carnalẽ copulã in aliis aũt ſit reſtõ vt ibidẽ.Terti⁹ eſt ſi obiiciat exceptio rei iud.ſuper eadẽ petitione.ã.de off.dele.cãm matr.Quart⁹ eſt qñ vir eſt adeo ſeuer⁹ q ei de viri ſeuitia p̄uideri nõ põt:vel q̄ eã p̄ſequit odio capitali.ã.e.trãſmiſſa.ſ.eo.literas.hic aũt ſolũ ſpoliatam p̄bare opꝫ q ſine iuris ordine ſit ſpoliata.⁊ eã viri poſſeſſionẽ habuiſſe.ã.de of.dele.cõſultationibus.ſ.qui fi.ſint leg.cãm vero.ℭ Sed ſi ſua autoritate receſſerit nõ competit ei reſtõ:ſed ſibi imputet.xxxii.q.i.de benedicto aliq̃ cõtra q̃ dic vt ibi late dicit.⁊ Ber.videt tenere cũ illis.ſ.de adul.c.intelleximus.(In principali) vt.ſ.cognoſceret an teneret matrimonium impediente conſanguinitate.ã.e.ex tranſmiſſa.⁊.ã.de or.cog.c.i.contra.

Grauis.

☞ (Premiſſis).ſ.q archiep̃s ſpoliauerit monaſteriũ.(ℭ †Dãna) no.q in actionib⁹ bo.fi.⁊ ẽt in actionib⁹ ſtricti iuris vbi peto qd meũ eſt veniũt fruct⁹ ⁊ part⁹ ⁊ oĩs cã a tpe more.ff.de vſur.videam⁹.⁊.l.mora §.in bone.ff.depo.l.ii.§.hãc ac.ſꝫ ꝫ veniãt ſi petant:ſi tñ expreſſe nõ petant in libello iudex nõ p̄t de eis cõdẽnare.ff.de edi.edic.itẽ ſciẽdũ.ff.de vſu.partũ niſi q̃ agitur de vi cõpulſiua vt q me.cã vel expulſiua vt interdicto vñ vi.vel cõſti.ſi q̃s in tãtã nã tũc venit oĩs cã.ẽt ſi nõ petat.ff.qd me.cã.ſꝫ ⁊ part⁹.ff.de vi ⁊ vi ar.l.iii.§.rectiſſime.⁊.l.idẽ eſt.§.vl.⁊.l.ſi plures.C.vñ vi.ſi q̃s in tãtã.⁊.ã q me.cã.c.pe.ℭ Itẽ ſi agit petitiõe here.vbi ẽt rõne vni uerſitatis.ff.de peti.here.itẽ ve.§.fruct⁹ ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§.rectiſſime.⁊ no.q ſi nõ petãtur ea q̃ veniunt acceſſorie vt fruct⁹ dãna ⁊ intereſſe:vel etiã ſi petant:ſꝫ tñ ſententia fert ſuper principali nõ habita mẽtione acceſſorioꝝ decetero de eis agi nõ poſſunt:nec põt peti ferri ſentẽtia.q.ſuper omiſſo.C.de po.l.iiii.C.de vſu.eos in bone.ff.de act.emp.qui per col.§.ſi.

☞ ff.de eo.q cer.lo.l.certũ.ℭ †Si aũt plura petant nõ quaſi acceſſoria ſed quaſi principalia.tũc ſecus eſt vt in p̄eall.l.certum.nec eſt cõtra.ff.de excep.rei iud.ſi in iudicio.vbi dicit qd exceptio rei iud.iam late nõ obſtãte ad acceſſoria põt agi bonefidei iudicio ſed certe.l.illa potius eſt p nobis:q̄ intelligitur q male agebat ⁊ ideo abſolutus fuit reus.Interdicto vnde vi bene agitur ad acceſſoria ſine principali.ff.de vi ⁊ vi ar.l.idem.§.ſi.⁊.l.ſi plures.(Iniuriis) ſi iniuriã monaſterii fecit.ff.de ac.emp.q pẽ.(ℭ Compellatis) oĩa predicta veniunt in interdicto vnde vi preter ſatiſfactionẽ.de iniur.ff.e.l.i.§.qd aũt.⁊.§.rectiſſime.⁊.§.ex inter.⁊.§.ex dic.⁊.l.ſi vi metu.⁊.l.vicino.C.vñ vi ſi de poſt.(Percepiſſent) ff.de rei vẽ.ſi nauis.§.generaliter.ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§.ex dic.C.de pe.here.l.ſ.in ſi.C.vnde vi.l.iiii.ff.de pig.ac.l.ii.ff.de peti.here.ſꝫ etiam ſi legit contra.

1 ☞ Cum de iuribus ad aliquam domum pertinentibus agit ſufficit magiſtrum illius domus agere.

2 Epiſcopus agere ⁊ reſpõdere poteſt pro eccleſiis ſibi ſubiectis in defectum adminiſtratorum.

3 Si datur poſſeſſio cũ pacto q concedatur q ſibi fiat eccleſia nõ dicitur committi ſymonia.

4 Eccleſie in nullius bonis eſſe dicuntur.

5 An poſſeſſio detur ſub conditione.

6 Vim rebus illatam vindicare licet.

7 An liceat clericis mouere bellum:⁊ vide in nu.8.

9 Non eſt irregularis clericus ſi pugnet contra raptores ad ſui vel aliorum defenſionem.

Olim cauſam inter vos.

(Simul agãt) q̄ cõiter loc⁹ de quo agitur ad epiſcopum ⁊ capitulũ pertinebat vel ſecuri⁹ eſt quãdocũq̃ ſimul agunt.ã.de iudi.cãm.⁊ de iuribus p̄priis cuiuſq̃:ꝫ de iure quiſq̃ p ſuis iuribus agere poſſit.ã.de reſcrip.edoceri.

1 ℭ (†Et magiſtrũ).ſi de iurib⁹ ad aliquã domũ pertinẽtib⁹ agitur ſufficit ſi agat magiſter illius dom⁹.ã.de iu.cũ deputari.ſiue ro de ſubiectiõe alicui⁹ domus agit vel reſtitutione debet agere miniſter ſuperior vel prouincie vel ciuitatis vt hic.poſſet ẽt dici q maior ſemper põt agere ſi vult ⁊ q̄ magna cauſa eſt requirũtur fratres:vel ſine requiſitione ſe obtuleriſ cũ tñ miniſter dom⁹ de cal.citat⁹ eſſet vel citari feciſſet.imo plus videt q p domib⁹ iſtis que ſic ſubiecte ſunt aliis q de rebus eorũ faciũt ⁊ diſponũt ad ſuũ libitũ.⁊ preceptorẽ remouẽt qñ volũt oẽs illi qui huiuſmodi poteſtatẽ habẽt immediate ſup domos illas poſſunt agere ⁊ ẽt cõueniri vt in p̄eal.decr.cũ deputari.⁊ erit ſemp in optione maioris:vt ipſe ceteris preferatur ſi voluerit ar.hic ⁊ hec rõ reg̃is vt ſi põt minorẽ remouere ab adminiſtratiõe dom⁹ multo fortius poſſet eũ remouere a lite agẽda ⁊ etiam q̄ magis ſua intereſt:q̄ maiorẽ poteſtatẽ hꝫ in domo ar.ii.q.vi.§.propterea.tamẽ ſi maior minorẽ remouet ipſe tenetur vel per ſe vel per aliũ litẽ agere.alioquin cõtra dominũ tanq̃ ↄtra cõtumacẽ p̄cedet.ſ.de eo qui mi.in poſ.cauſa rei ſer.c.i.ii.⁊.iii.ℭ Si vero nõ ſint ſic

oino ſubiecte. tñ ſunt aliquo modo ſubiecte. nã aliqñ ſunt de ar
chidiaconatu alicu⁹ aliqñ de archipreſbyteratu. aliqñ rñdẽt ab
batib⁹ de tẽporalib⁹ vel aliñs eccleſiaſticis perſonis rõne iuriſpa
tronat⁹. ⁊ aliqñ ẽt laycis. vt no de pbẽ. in lateran. cii. ⁊ .ſ. de priui.
cũ ⁊ plantare. §. in eccleſiis. in oib⁹ crñ iſtis cnſib⁹ ⁊ ſimilib⁹ pri
mo loco licet agere ⁊ reſpõdere adminiſtratoribus illarũ domo
rum: ſñ negligentia vel alia iuſta cauſa ſubſit p̃miſſa aliqua ſum
maria cognitiõe per iudicẽ q debet de cauſa cognoſcere. ⁊ oẽs p̃
dicti ⁊ aliĩ cõſimiles agere poterũt. xvi. q. vii. cõſtitutũ. ⁊ .q. vi. ſi.
2 liñs. xii. q. ñ. nõ lz. arg. ſ. de re. ec. non alie. ſi quis pre. ¶ †Et plus
vr̃ q̃ ep̃s agere ⁊ rñdere ſemper in defectũ adminiſtratorũ poſ
ſit pro eccleſiis ſibi ſubiectis. ſ. de ſuc. ab inteſta. ⁊ .c. ſi. ⁊ melius. C.
de ſac. ſan. eccle. ſancimus. vbi dicit̃ qõ ep̃s ⁊ economi⁹ ⁊ cuſtos
vaſorum agere poſſit. ipſe enim eſt preordinator in cunctis. xxv.
di. perlectis. ⁊ ipſi⁹ eſt oĩs cura. x. q. i. c. ñ. ⁊ .c. ſe. xvi. q. vii. oẽs. vii.
q. ñ. nobis. ⁊ .c. ſe. ⁊ vr̃ per premiſſa. c. q̃ ep̃s in agẽdo ⁊ in defendẽ
do debet aliñs preferri tñ nobis videt̃ q̃ iudex qui debet cogno
ſcere ſummarie videre poterit qs preferat̃. ⁊ maxime attendit in
cauſe cognitione: q1 quo ad tẽporalia prior eſt tã inferioris mini
ſtri q̃ epi. x. q. ñ. q1 eo. ſ. de re. eccl. c. i. ⁊ in ſp̃ualib⁹ ſaltẽ que ep̃m
tãgũt prior eſt ep̃s q̃ inferiores miniſtri. nã 2oẽs alii ſub eo ipſi⁹
vice ⁊ noie curã gerũt. vt. ſ. de of. archi. c. i. de of. archipreſb. c. i. ⁊
vi. ⁊ bis ⁊ aliñs attẽtis. ⁊ circa pſonarũ diſcretionẽ ⁊ fidẽ: ⁊ circa
intereſſe cuiuſcũq3 eliget idoneiorẽ. ar. ff. de popu. ac. l. ñ. de cano
☞ nicis aũt qualiter agere pñt. no. ſ. de teſti. cũ olim. ¶ †Itẽ no. q̃
in oib⁹ p̃dictis. c. ſi illi quorũ intereſt volũt aſſiſtere illis q agũt
nõ p̃hibent̃ ⁊ etiã poſſunt appellare. ſ. de reiud. cũ ſuper. vbi de
hoc no. ¶ Sed cõtra predicta. ſ. de reſcri. edoceri. vbi dicit̃ q̃ ſi
adminiſtrationes ſunt diuiſe q̃ ille ſolus poteſt agere qui mini
ſtrat. Sol. illa decr. hz locũ vbi nulla cã ſubeſt. q̃ re alius agat.
hic ſecus. itẽ illa loquit̃ vbi ſunt diuiſe adminiſtratiões penit⁹
ſz iter ep̃m ⁊ ſubditos miniſtros nõ ſunt diuiſe. imo ambo ſunt
adminiſtratores: ſed vnus ſub alio. ⁊ idem dicimus de aliñs. ſ. q
qui remouẽt minores miniſtros qñ volũt vt ſunt tẽplariĩ ⁊ aliĩ
huiuſmodi: ⁊ licet ſuperiores ad quos immediate nõ pertinẽt tẽ
poralia nec eccleſie adminiſtratio poſſint agere vt dictũ eſt. ⁊ ẽt
aliqñ p̃ferant̃ aliñs. tñ dicimus eas eſſe ſine legitimo defenſore ⁊
immediato: ⁊ iõ nõ currit interim p̃ſcriptio cõtra eũ: q1 nec ceſ
ſat cauſa conſtitutionis ſz nõ eſt qui ſpiritualẽ curã eius agat.
3 ¶ †(Conditione) nõ fuit ſimonia: q1 nõ dedit poſſeſſionem eo
pacto vt faceret ibi eccleſiam ſed conceſſit q̃ faceret ibi eccleſiaz
ſed nomine tercoñ. epi. i. ei ſubiectaz. ad quod alias de iure tene
bant̃: vnde non fuit ſimonia. ſ. de reli. do. conſtitutus. ⁊ not. ſ. de
elect. ſignificaſti nos dicimus plus qõ etiam ſi eo pacto conceſ
ſiſſet quod ibi faceret eccleſiam non eſſet ſimonia. rem enim pro
phanam dat vt ſiat ſacra. quod eſt meritorium ſicut ſi quis da
ret aurum vt inde fieret calix. ſibi enim nihil acquirit: quia talia
in nullius bonis ſunt. inſti. de rerũ diui. nulli⁹ (Cõſtrueret) au
toritate tñ epiſcopi: epiſcopus eñ per ſe vel per alium intereſſe dz
conſtructioni eccleſiarum. de conſe. diſt. i. nemo eccleſiam. ⁊ .c. ſi
quis preſbyter. ⁊ .xxx. diſt. ſi quis extra. ¶ (Et aliñs) hec obedien
tia non obligat alios niſi de eorũ mãdato permitteret̃. ſi. ut nec
votum nec iuramẽtum: ſed ideo pro aliis preſtari dicitur: q1 eſt
ſignum q̃ aliĩ debẽt obedire: vel dic capitulũ pro eo iuramento
vel obediẽtia ſic preſtita obligari. C. de iuramẽ. calum. l. ñ. §. ſi
nũt. ⁊ .§. ſe. ⁊ hoc ideo eſt: q1 propter hoc ſcitũ preſtari ⁊ patiunt̃
4 ſ. vt obediãt. ¶ †(Dominiũ) quão ſibi retinuerũt dominiũ cũ in
nullius bonis ſint eccleſie. inſti. de re. diui. §. nullius. ſo. retinuit
ſibi dominiũ quouſq3 eccleſia ſit edificata: vel retinet dominiũ
quãtũ ad ius epiſcopale. x. q. i. c. i. ñ. iñ. ⁊ .iiii. xvi. q. iñ. inter. ⁊ pro
pter hoc iure põt agere rei ven. ar. ff. de mor. inferẽ. l. i. ⁊ . ff. de reli.
⁊ ſump. fu. ſepulchra. C. de ſac. ſan. eccle. ſancimus ipſam tñ eccle
ſiã id eſt corpus eccleſie vẽdicare nõ poſſet: q1 nec dominiũ ipſi⁹
haberi poſſit. ar. ff. de re. diui. in tantũ. §. ſacre res. ar. ff. de rei vẽ.
in rem actio niſi vtiliter. C. de ſac. ſan. eccle. ſancimus. (Et ſua.)
quia nõ renũciauerat proprĩis: alioquin nihil ſub hoc verbo cõ
tinetur. xñ. q. i. nõ dicatis. nec eccleſiam quaz dare non poſſunt.
(Conditione) hec cõditio facit quo factũ diſpliceat epiſcopo ⁊
capitulo q̃ talis traditio non nocet. (Humilitatis) als aũt no
ceret eis qõ non poſſet repetere. ſ. de renun. q̃ in dubĩs ſz aliñs
nõ noceret. de dona. inter dilectos. ſ. qõ met. cau. cum dilectus. ſ.
de ſen. ⁊ re iudi. cum ſuper. ſ. de arbi. cũ tẽpore. vbi no. ⁊ bene po
terunt ſe dare cũ arctior ſit religio. ſ. de reli. lz. (intelligẽtes) nos
papa. (Domũ) .i. dominiũ domus. hoc pz. q1 illud nõ habebãt:
ſed expone domũ .i. poſſeſſionẽ dom⁹. ⁊ vr̃ hoc ex ſequẽti litera.
5 ¶ †Sed cõtra poſſeſſio ſub cõditione dari non põt imo videtur
q̃ dari nõ poſſit: q1 plurimũ facti habet poſſeſſio: vt. ſ. de conceſ.
preben. cum noſtris: vnde verum eſt q̃ poſſideret ſiue extet con
ditio ſiue non ſemper verum eſt eum poſſidere cui traditur: vel
expone predictam domum ſub conditione traditaz fuiſſe id eſt
contractum factum de predicta domo danda fuiſſe conditiona
☞ lem. ¶ (†Preiudicium) quo ad proprietatem. quo ad poſſeſſio

a ¶ Furtiue. ad hec dicta inn. vide ſlo. ſ. l. ita q̃. ff. ad. l. aql. Alex. de imo. l. 2ſi. cxxxv. i. vo. ⁊ Cep. 2ſ. xxvi.

b ¶ Et nõ male. Adõ q̃ hoc tz ẽt Paul. de ca. ⁊ allegat ite no. hic in cõſi. cccxxix. inci. prius q̃ iura ſie rẽt col. ñ. circa prin. in ſecũda parte cõſilioz antiquoz ſecũ dũ nouiſ. impreſſio.

c ¶ Satis etiaz credimus. ad. de Car. in 2ſi. xix. incl. ad caſum premiſſũ. col. i.

nem ſecus. nam qui poſſidet per colonum vel alium quẽcunq3 ſi
ille dimiſerit poſſeſſionẽ alio occupante violẽter. vel alio mõ ẽt
dñs ignorans amittit poſſeſſionez. ff. de acquir. poſ. poſſideri. §.
qõ ſi ſeru⁹. ſecus ſi per ſeipſum poſſideret. q1 tunc non amitteret
poſſeſſionez niſi expulſus eſſet. vel reuertens non eſſet admiſſus.
vel ſuſpicaret̃ ſe poſſe repelli. ff. de acqui. poſ. l. i. §. denicitur. ⁊ .l.
ſeq. §. vi. ⁊ .l. clam poſſidere. §. ſi. ſed licet v lterius poſſeſſionem q̃
per me poſſideo me ignorante clam poſſideas poſſides naturali
ter ⁊ ego ciuiliter quouſq3 ſuſpicerer me poſſe repelli. ⁊ tũc poſſi
des ciuiliter. ff. de acquir. poſ. clam poſſidere. §. vi. ſed ſi reuerte
rẽtis non admittat̃ quãuis velis congregare exercitum ⁊ eaz re
cuperare. tamen poſſeſſionem amiſit vt in ea. l. dicitur. nihilomi
nus continue ⁊ ſine mora eſt ſibi licitũ amiſſam poſſeſſionem p
vim recuperare. C. vnde vi. l. i. ¶ (Ex eo) maxime idem etiam eẽt
⁊ ſi neſciret niſi quo ad vſucapionem quam bene facit. quia bo
na fide ⁊ titulo donationis poſſidet. ⁊ eodem modo, exponimus
ſequentia ſcilicet quod ſua temeritate ⁊c. hoc propter conſciẽtiã.
¶ Item quos ſibi queſtionem moturos ſuſpicari debuit. idez
eũ eſſet ſi probabiliter occupaſſet. ⁊ idem ſi cum ſcientia epiſco
pi. ⁊ idem ſi non crederet eos litem ſibi moturos idcirco ergo
hoc dicit. quia ſunt aliqui qui dicunt q̃ ſi occupans non poſ
ſet redargui q̃ ſciuerit rem alienam eſſe vel q̃ temere ipſam oc
cupauerit ⁊ quod debuit ſuſpicari ſe repelli debere etiam incon
tinenti nõ eſt violenter repellendus: cũ. C. vnde vi. l. i. dicatur vim
illatam propulſare. licet ergo vis non ſit illata. ſicut etiam hic ſi
preter violentam poſſeſſionem habuiſſent templariĩ non debuiſ
ſet epiſcopus eos expellere. ¶ Aliĩ tñ dicunt ⁊ forte melius qõ
etiam ſi ignoranter accepiſſent poſſeſſionem epiſcopi tamen ſi
moniti non reddidiſſent licite eis vis fieret. quia incipiunt eſſe
6 viioſi. argu. xxñ. q. i. §. i. per totum. ⁊ ibi. q. ñ. c. i. ⁊ .ñ. ¶ (†Inno
tuit) vim enim rebus illatam licet vindicare: ⁊ poſt iniuriam fa
ctam in rebus auferendis res ablatas recuperare vt hic. ſed poſt
iniuriam factam perſone nõ eſt licitum vindicare vel alium per
cutere. ff. ad. l. aquil. ſed ſi quecunq3. i. reſpõſo. et. l. ſcientia. §. qui
cum ſcriptum eſt. non vos vindicantes niſi forte timeretur ge
7 minata percuſſio. ¶ (†Alim) quomodo hoc licuit cum eſſent
perſone religioſe epiſcop⁹ ⁊ canonici ⁊ templariĩ vix potuit hoc
fieri ſine pena canonica. xviñ. q. iiñ. ſi quis ſuadente. Item cum
non ſit eis licitum mouere bellum. xxiñ. q. iñ. c. i. arg. ff. de capti.
⁊ poſt. hoſtes. ⁊ ſi aliĩs liceret. clericis tamen non liceret. xxiñ. q.
viñ. clerici. ⁊ capitu. hiis quibus. ⁊ . ſ. de homicid. ſuſcepimus.
¶ (†Reſpondemus) omnibus eſſe licitum mouere bellum pro
defenſione ſua ⁊ rerum ſuarum. nec dicitur proprie bellum ſed
defenſio. ⁊ quando quis eſt eiectus incontinenti. i. antequam ad
aliena negocia diuertat licitum eſt ſibi impugnare. ff. de verbo.
oblig. l. continuus. reſpon. i. ff. de duob. reis. duo. §. vi. C. vnde vi.
l. i. ff. de vi ⁊ vi. ar. l. ñ. §. cum igitur. ⁊ cum hoc a iure ſit cõceſſum:
nec eſt autoritas principis neceſſaria. arg. xxviii. diſt. de his ad ſi.
ff. de condi. inſtitu. l. que ſub conditione. §. vlti. nec incidũt in ex
cõmunicationẽ niſi in perſonas miſerint manus. ſed nec tũc ſi ſi
ne violentia noluerunt exire domum quod ex loco iſto ſatis eui
denter colligitur. ⁊ . ſ. de homi. ſignificaſti. vel niſi modũ exceſſe
rint vt hic in. ſi. ¶ Itẽ vbicunq3 per aliũ rem ſuam ⁊ ius ſuum
proſequi non põt. licitũ eſt autoritate ſuperioris arma mouere
a et bellum indicere ad recuperandũ ſua: ⁊ etiam furtiue[a] accipere.
xxiñ. q. ñ. c. ñ. C. de iudi. nullus. tamen ſi principem ſuper ſe ha
bet eius autoritate hac faciat ⁊ non aliter. xxiiñ. q. ñ. c. i. ⁊ hoc vi
detur iuſtum. quia nulli licet iura temperare ſine autoritate cõ
ditoris iurium. ¶ In iure autem continetur qõ etiam ſuã poſ
ſeſſionem nullus occupare poſſit. C. vnde vi. l. ſi quis in tantam
ipſi autem principi qui ſolutus eſt a conſtitutionibus ciuilibus
☞ licet hoc ſine autoritate. arg. C. de le. digna. ¶ †Item plus dici
mus quod ſi furto vel violentia rapta habere nõ poſſit poteſt re
cipere equiualiens autoritate ſuperioris. xxiñ. q. ñ. dominus. ca
ueat tamen ne ſine autoritate iudicis per mendacium vel frau
dem. vel per calumniam ſuam rem recuperaret: quia tũc reſtitue
b re tenetur. xiiñ. q. v. non ſane. quidam tamen dicũt ⁊ nõ male[b] q̃
etiam ſua autoritate poteſt accipere furtiue dũmodo ex tali fur
to nec malum nec ſcãdalum valeat generari. quia ſi inde oriret
tur ſcandalum. vel contra vxorem vel cõtra familiarem aliũ vel
quemcunq3 alium: tunc debet rem in priſtinum ſtatum reſtitue
c re. ſatis[c] etiam credimus q̃ prelatus eccleſie pro iure ipſius poſ
ſit indicere bellum ⁊ ei intereſſe: ſed nõ dz pugnare: ſed põt pro
ſequi donec alium dimittãt. ⁊ poteſt clamare. capite: ⁊ pugnate.
ſed non occidere nec obſtat ei de homicidio. c. penul. quia ibi ali
quos percuſſerat. ſed neſciebat vtrũ aliquẽ occidiſſet. ⁊ ideo fuit
ſue conſcientie relinquendum. Item quilibet prelatus ſi habet
iuriſditionem temporalem contra ſubditos inobedientes lici
te moueret arma. xv. queſtio. vi. c. autoritatem. ⁊ .c. nos ſanctorũ.
argu. xxiii. q. viii. ſcire igitur. ⁊ .c. hortatu. ⁊ .c. diſpar. dummodo
iuriſditionem indicendi bellum habeat. vel in caſibus ſupradi
ctis. ⁊ etiam ſi non habeat ius indicendi dũmodo iuriſditionem
habeat

babeat.q: in his caſibus nõ proprie dicitur fieri bellum ſed me lius executio iuriſditionis vel iuſtitia.ff.de rei ven.qui re.nec in his caſibus capti fiũt ſerui.¶ Bellũ autem ſcdm q proprie dici tur ſolus princeps qui ſuperiorẽ non habet indicere põt.⁊ põt illud indicere cõtra eos cõtra quos nõ cõpeteret executio iuriſ ditionis.verbi gratia cõtra illos qui eſſent in poſſeſſione alicuiꝰ iure alicuius alterius principis.item pro defenſione legum pa ternarum ⁊ pro his.xxiij.q.viij.ſcire omni.⁊ multis alijs concor
6 dã.¶ †Sed quid etiam ſi clericus ſit in prelio contra raptores vel ad defenſionem ſuam vel aliorum.licet ibi pugnet ⁊ lapides iaciat dũmodo de ſuis ictibꝰ neminem occidat non eſt irregula ris.j.de cle.percu.c.pe.⁊ vlt.⁊.j.de homi.c.penul.item qui iuſtũ prelium contra aliquem mouet non ſolum ab hoſte ſed etiam a vaſallis ⁊ ſubditis eius cum iniuſte iuuantibus poteſt ſpolia ca
☞ pere ⁊ perſonas earum.¶ †Alij dicunt quod nec perſonas nec res auxiliatorũ poteſt capere.niſi in bello niſi forte lederẽtur de rebus eorum.puta caſtris vel alijs edificijs.ſi autem non eſt in dictum bellum contra aliquem ſꝫ aliquod predictorũ modorũ procedebat puta ratione ſue iuriſditionis volebat aliquẽ puni re vel res eius deuaſtare vel ſentẽtiã executioni mandare in hoc nõ videtur q poſſit capere res vel perſonas auxiliatorũ eius niſi primo ſentẽtiam proferant cõtra eos.ij.q.j.nos in quẽq̃ ⁊ ſi non eſt de ſua iuriſditione:ſed alteriꝰ dꝫ coram ſuo iudice de eo iuſti tiam petere.xxiij.q.ij.dominus.C.vt nemini liceat ſine iu.ſe vin. l.j.⁊.ij.vbi no.ſi vero nõ haberet iudicẽ coram quo poſſet ſuam iuſtitiam obtinere tunc ſibi licet ſua autoritate recuperare ſua C.de iude.iudei.⁊.l.nullꝰ.hoc autẽ certum eſt quod ſi perſonas vel res eorum capit in bello dummodo ſuam iuriſditionem exer ceat qd poteſt perſonas punire ⁊ res tenere:quia in ſuo territo rio deliquerunt.C.vbi de crimine agi opor.aut.qua in prouin cia.⁊ alia ratio quia ſuam iuriſditionem impediunt de hoc no. ẽ.de of.dele.c.i.j.de penis.dilectus.⁊.l.j.de ſentẽ.excom. nuper. ¶ (Decernentes) id eſt reſeruãtes niſi enim reſeruaſſet eis quod poſt ſententiã iſtam poſſent agere ſi modum exceſſiſſent nõ po tuiſſent poſtea agere cum agẽtes interdicto vnde vi:omnia hec induxiſſent in iudicium.ẽ.prori.c.C.de fruc.⁊ lit.expẽ.termina to.(Decernentes) dic q hoc decretum non fuit ſententia ſed iu ris declaratio.(Exceſſiſtis) nõ enim lꝫ modum excedere.⁊ ſi exceſ ſerit incurrit excommunicationem ⁊ penam temporalem ⁊ irre gularitatem.arg.hic.j.de ſentẽ.excom.cum non ab homine.⁊.c. perpendimus.j.de homici.ſignificaſti.ij.§.vltimo.

Literas tuas. (Matrimonialis) no.q archidi.cognoſcit de cã matrimoniali ⁊ hoc ꝓpter conſuetudinem.(In re motis) conſuetudinem narrat q: iure nõ eſt cautum q epiſcopo abſente archidiaconus cognoſcat.(Poſtulabat) in tentãdo petitorium.Poſtulabat reſtitui.hic intentabat poſſeſſo rium.(Interdum) qñ non proponitur gradus diuina lege ꝓhi bitus.(Per decretalem).ẽ.eo.ex conqueſtione.(Et mandatis) luci.(Oraculũ).ẽ.de or.cog.c.j.(Gregorius).xxxv.q.iij.quedã. (Alij).j.de conſang.q dilecti.¶ (Porro) hic incipit impugna re ⁊ quaſi reprobare tertiam opinionem rationibus.⁊ loquitur tantum allegando q̃uis allegationes veriſimiles ſint.(Preſer tim.i.tantum vel dic ⁊ melius quod proprie dicitur:⁊ idem eſt ſi opponitur conſanguinitas conſtitutione prohibita.

☞ ¶ (Probatiõe) ſatis colligiẽ hic q in poſſeſſorio ſi aliter q̃ de matrimonio reſtituendo agatur etiã ſi probationes vtriuſq̃ par tis parate ſint de proprietate tamen admitti non debent ne. ob ſtat.ff.ad exhib.l.iij.§.ibidẽ.ff.vt in poſ.le.ſi is a quo.quia ibi nõ intentabatur poſſeſſoriũ.(In ceteris).id eſt vt cetera obſequia tanquam vxor ſibi exhibeat.(Iuramento) nota in ſpiritualibus ſuper exceptione iurari de calumnia.ẽ.de electio.cum dilectus. vbi no.(Quantum) excõmunicationem.(Mãdatum) pro eo q fuit contumax.quia non redierat ad maritum.(Procedatur) ſcilicet q in alijs fiat reſtitutio preterq̃ ad carnalem copulam. (Seuitia).ẽ.eo.ex tranſmiſſa.ẽ.vt lit.nõ cõteſta.accedẽs.(Alio quin) ſi non eſt ſeuerus maritus ⁊ non obijciẽ conſanguinitas di uina lege prohibita ſic legitur ſecundum illos qui faciunt diffe rentiam inter gradum diuina lege prohibitum ⁊ alium ſecundũ alios qui non faciunt differentiam expone.i.ſi non habeat para tas probationes.

1 ☞ Minor in matrimoniali cauſa ad hoc vt agere poſſit cenſeẽ maior:⁊ in multis alijs cauſis vt etiam in nu.2.
3 Nunquid poſſit vir petere reſtitutionem mulieris cum de iure non fuit eius vxor.⁊ vide in nu.4.
5 Que conueniant petenti reſtitutionem ancille.
6 Ancilla conquerens de domino non audietur:meretricius au tem ſic.

Ex parte. (Nõdũ) ⁊ ita nihil egit.j.de deſpõ. impu.literas.(Poſtulans) ex abun danti cũ ſua autoritate hoc potuit facere qñ nõ tenẽt ſpõſalia.j.de ſpõ.i.npu.acceſſit.⁊.c.litteras.ſecus autẽ ſi ſpõſalia tenerẽt.j.de deſpon.impu.de illis.ſed dices curſu tpis ſpõſalia que nõ tenebãt ante.vij.annos ſola taciturnitate ratifi cari.j.de deſpõ.impu.duo.¶ Sol.hec mulier deceſſit añq̃ puer haberet.vij.annos.⁊ idõ nõ põt puer petere reſtitutionẽ cũ nullo reperiaẽ poſſeſſionis cõmodo deſtitutus:vt.j.ſequiẽ.ẽ.de procu. tue.¶ Vel dic q nõ tenuerũt ſpõſalia nec ratificanẽ niſi appa reat cõſenſus puelle vel a principio vel ex poſtfacto ẽt ſi ꝑ patrẽ eſſent ſpõſalia cõtracta:q: cũ eo patruus ꝓ nepte cõtrahere nõ potuit:vt no.j.de matri.contrac cõtra inter.eccleſie.c.i.⁊ de de ſpon.impu.c.i.vel q: intra tps legitimũ deceſſit.¶ †(Minor) in cã matrimoniali.ſ.vt eam agere poſſit minor cenſetur maior:vt hic.ſic ẽt in caſtrẽſibꝰ ⁊ in eccleſiaſticis:faciat ar.ff.ad macedo.l. j.§ ſi.⁊.l.ij.⁊ in voto.xx.qõ.ij.c.j.⁊.ij.Itẽ cũ exequereẽ mortẽ pa tris ⁊ cũ agiẽ de teſtamẽto patris.xv.q.iij.de crimine.Itẽ cũ agit de recuperãda poſſeſſiõe.C.qui legi.perſonã.l.vl.Itẽ cum agit de thoro violato.ff.de adul.l.ſi maritus.§.lex iulia.Itẽ cũ agit de libero homine exhibendo.ff.eod.l.iij.§.penul.Itẽ impetrãdo
2 veniam etatis.ff.de his qui ve.eta.impe.l.iij.¶ †Itẽ poteſt eſſe ꝓ curator in negocijs ſm quoſdam ⁊ in iudicijs.ff.de mino.l.mi nor.⁊.l.cum mandato.⁊ in eiſdem caſibus in quibus agere ad mittitur poteſt procuratorem conſtituere vt hic:vt autẽ conſul tius agatur ſemper faceremus qd procuratorẽ conſtituat auto ritate iudicis:⁊ erit quaſi curator ad litem.C.de bonis que libe ris.l.non ſolum.inſtitu.de cura.§.item inuitus.de hoc no.ẽ.de eta.⁊ qua.⁊ or.preſi.in decorũ.ẽ.de procu.accedens.hec mulier petebat licentiam nubendi cum alio coram ſenen.epiſcopo ſꝫ vir dicebat partem mulieris eſſe contumacem cum nullus pro ea cõ pareret:niſi quidam procurator qui dicebat ſe a muliere cõſtitu tum procuratorem ſed pars viri dicebat eũ non poſſe eſſe procu ratorem:cum minor procuratorem conſtituere nõ poſſit.¶ Itẽ añ ola reſtitutionem ſponſe petebat:ſed papa eos maledicere re ſpondet:q: minor in cauſa matrimoniali bene conſtituit procu ratorẽ:ſicut ⁊ procuratorẽ facere poteſt in caſtrenſibus.ff ad ma cedonia.l.j.§.ſi.⁊.l.ſeq.item dicit quod reſtitutio ſibi faciẽda nõ
3 eſt cum poſſeſſionem non habuit.¶ †(Vt pote nullo) hic vult dicere vt quidam dicũt:ſed nobis non placet:vir non poteſt pe tere reſtitutionẽ mulieris cum de iure nõ fuit vxor eius:⁊ ita vir commodo deſtitutus non eſt.nec etiam poſſeſſionis.cum nun quam in poſſeſſione eius fuerit:puta quia nũquam fuit cũ ea vt vxor:q: non portabat anullum vt ſponſa nec eã vt ſpõſam vo cabat:nec in ceteris vt ſponſa agebat:ſecus autẽ ſi vt ſpõſam eã habuiſſet:vt hic a ſenſu contrario colligitur.⁊ ſic loquitur.ẽ.eo. literas.⁊.c.ex conqueſtione habita autem diſtinctione non eſſet in poſſeſſione eius tanquam ſponſe tñ adhuc non reſtitueretur ad carnalem copulã.cum non in eius poſſeſſione eſſet:ſed eſſet potius ſequeſtranda.j.de ſponſalibus.cum locũ:ſed ſecus ſi eẽt
4 in poſſeſſione carnalis copule:vt.ẽ.e.c.proxi.in ſi.¶ †Sed ⁊ vi detur hic a ꝯtrario ſenſu quod etiam ſi non habuit poſſeſſionẽ: ſed ius tñ tum quod poſſit petere reſtitutionẽ per id quod dicit commodo iuris:ſed dic eum nõ poſſe petere reſtitutionẽ:ſed poſ ſe eam vendicare adiecta cauſa de iure canonico etiam ſi ſit ſpon ſa de futuro argumen.ff.de rei vendi.l.j.vel poſſet agẽdo ad hoc vt ſibi adiudicaretur officium iudicis implorare.j.de ſpon.ex li teris.ij.⁊ quod deberet cauſam adijcere eſt argumẽ.quod ſi qs diceret poſſidebam hanc mulierem vt ancillam.probato qd vt ancillam poſſideret fiet ei reſtitutio vt ancille ⁊ non vxoris.pri mo enim oportet eum probare in qua poſſeſſione eſſet qñ fiet re ſtitutio:q: ſm modum ⁊ ſpeciem poſſeſſionis fit reſtitutio.j.eo. piſanis.argumen.ff.de libe.agno.l.liberti.§.vl.dũmõ non appa ret eum malicioſe vel doloſe fuiſſe in poſſeſſione eius.ff.de libe. agnoſcen.l.ſi igiẽ.§.ij.vel aliter vt no.ẽ.de ſeruis nõ ordi.capi.ſi.ſi aũt tenuiſſet eam vt concubinam ⁊ peteret eam ſibi reſtitui non eſſet audiendus imo libellus eſſet lacerandus ſi peteret reſtitu tionem mulieris qd fuit in poſſeſſione eius tenendi eam in lecto ſicut ſi hereticus peteret reſtitutionẽ rerum eccle.xxiij.queſtio. vij.c.j.ij.⁊.iij.arg.j.de preſcriptio.cauſam ad idẽ.ff.de vi ⁊ vi ar. l.j.§.deijcitur.⁊.l.colonus.⁊.l.vl.vel dic idcirco hic non fieri re ſtitutionem:q: conſtabat quod intra.vij.annos ſponſalia con traxerat:⁊ quod patruus pro ea ſponſalia cõtrahere nõ potuit: ſecus ſi eſſet dubium an ſponſalia tenuiſſent q: tunc forte reſti tueretur:vel dic etiam ſi eſſet dubiũ imo quod plus eſt ſi eſſet cer tum quod fuiſſent ſpõſalia tñ non potuiſſet petere reſtitutionẽ: quia ſponſalia ex ſola voluntate vtriuſq̃ minoris pendebãt nã quandocũq̃ alterutri eorũ placet a ſponſalibus põt recedere.j de deſpon.impu.de illis ⁊.c.ſe.ſecus autem ſi eſſent maiores.j.de
☞ ſpon.ex literis.ij.¶ †Et diſtingue melius quod ſi vir petebat re ſtitutionem mulieris tanquã vxoris non dabitur ei aliter niſi ꝓ bet aliquod genus ſpõſalium interueniſſe ⁊ ſe cognouiſſe eam:⁊ hoc eſt quod dicit litera iſta.quod hic non potuit petere reſti tutionem:quia nõ erat deſtitutus commodo iuris aut poſſeſſio nis:⁊ hanc noſtram opinionem ſic probamus:quia ⁊ ſi ſponſa lia contracta ſint.Imo quod plus eſt ſi matrimonium non reſti

tuit niſi carnalis copula interuenerit.ſed agit officio iudicis vt
faciat cũ exbibere ea q̃ ſponſa debet exbibere viro ſuo.ſ.de ſpõ.
ex literis.ñ.⁊ contra hãc vltimã petitionẽ obñcief ꝙ propter cõ
ſanguinitatem vel aliam rationem non põt eſſe eius vxor q̃ exa-
minabit anteq̃ diffinitiue pronunciet.ſ.de or.cogni.c.j.hoc tñ
non fieret ſi poſſeſſorio poſſit agi ⁊ ageretur poſſeſſorio.ſ.eo.ex
conqueſtione.⁊.c.ex tranſmiſſa ⁊ etiam impedimentũ ſuperue-
niens.ſ.de iureiur.quemadmodum.itẽ põt dicere q̃ põt ſi velit
ingredi monaſteriũ.ſ.de conuer.coniu.ex publico.Ites oportet
eum probare contracta ſponſalia.⁊ in hac petitione ⁊ in primo ſi
ue petat eam ſibi reſtitui quando cognouit ſi importet officium
iudicis quod ei vxor intendat:vel vt ſponſa quando eam nõ co
gnouit.nõ aũt ſufficit probare ꝙ eã vocabat ſponſam.⁊ cetera ſi
milia:licet forte ſufficeret ad hoc q̃ filñ eſſent legitimi.ar.qui ſi
lñ ſint legitimi.trãſmiſſe ⁊.c.p tuas.ratio diuerſicatis eſt:qꝛ ibi
eſt fauor legitimationis:hic periculũ anime.item hic vnus diffi
tetur ſpõſalia ibi nullus diffitebaf.nec obſtat.ſ.de preſumptio.
illud qꝛ ibi per inſtrumentũ dotale ꝓbata fuerũt ſponſalia con
tracta:vt ibi apparet.ſi autẽ vir probauerit ſponſalia contracta
⁊ carnalem copulam ⁊ petat reſtitutionem admittitur exceptio
ꝙ nõ tenet matrimonium.niſi ſm ꝙ ↄtinef.ſ.c.pri.in ſi.tñ hec
que diximus ꝙ nõ debet reſtitui niſi interuenerit carnalis copu
la.intelligendum eſt qñ vterq̃ confitef non interueniſſe carnalẽ
copulã:ſed ſi fuerunt ſimul ⁊ alter tñ dicat preſumptio eſt pro
eo ⁊ ſtandum eſt verbo eius.ſ.de fri.⁊ ma.c.j.⁊ de deſpon.impu.
5 continebaf.ſ.de preſumptio.tertio.¶†Sed vf ꝙ hac rõne ſimi
liter debet ꝓbare aliq̃s qñ petit reſtõnem ancille quomodo vel
quale.⁊ quomodo ius ancille queſiuit in ea:⁊ eodem modo ſi pe
tatur reſtõ eccleſie vel poſſeſſionis canonicatus q̃ debeat pro-
bare legitimã electionem ⁊ inſtitutionem preceſſiſſe.ar.ſ.de pre-
ben dilecto.ſ.de his que fiunt a maio parte.ca.ex ore.¶Reſpon
demus nõ eſt ſimile in his ⁊ in cã matrimoniali:vel poti⁹ in acti
bus matrimonialibus nulla forma vel actus ſunt deputata ma
trimonio que non eque bene cõpetant adulterio niſi ſit cõſenſus
matrimonialis vel ſponſalia nec valet ſi dicat quod vocabat eã
vxorẽ:qꝛ per talem poſſeſſionẽ nõ querif poſſeſſio matrimonia
lis:⁊ qꝛ ſepe adulteri vt cooperiant peccatum dicunt vel vocant
ſe coniuges:ſed ſecus eſt in actibus canonicatus.quedam enim
ſic conueniunt canonicis que nõ aliñs.ſicut intereſſe electionib⁹
⁊ communibus tactatibus ⁊ prebendam recipere.de quibus ha
betur.ſ.de preben.dilecto.⁊ ideo bonum poſſeſſione habita que
tantum canonicis competũt ⁊ in poſſeſſione canonicatus eſſe vi
dentur.⁊ ſecus diceremus ſi in his actibus etiã aliñ preter cano-
nicos interuenirent in eis vt.ſ.de electio.cum cauſam.ſ.de regu.
⁊ tranſeũti.capi.ñ.⁊ idẽ eſt in actibus ſeruientis:licet eñi in mul
tis conueniat ancilla cum mercenaria non tñ in omnibus nõ eſt
poteſtas necis vel vite ſuper mercenariam:ſed ſuper ancillã tñ.
inſtitu.de his qui ſui vel alie.iu.ſunt.primo reſponſo ad finem.
6 ¶†Item mercenaria auditur conquerens de domino non ancil
la.ff.de iudi.vix certis.§.ad hoc ergo vbi competit ſibi reſtitutio
ancille oportet q̃ probet aliquos de his actibus qui tñ contra
ſeruos competant:vel dic ⁊ forte melius quod poſſeſſio canoni-
catus ⁊ ſeruitutis bene probatur etiam ſi non probet aliquem de
illis actibus qui tantum canonico vel ancille competunt:ſꝫ ſuf-
ficit probare quo aliquid fecerit vt canonic⁹ vel vt dominus in
tendens ſibi querere poſſeſſionem canonicatus vel ancille.⁊ hoc
bene ſciant illi quorum intereſt quod intendit ſibi querere poſ
ſeſſionem canonicatus vel ancille:vt no.ſ.de ca.mo.dilectus.in
glo.ſcilicet recu.ſ.de poſt.ho.ñ.in gl.queritur ſed in matrimo-
nio ſecus eſt quia quantũcunq̃ intendat ſibi querere poſſeſſionẽ
vxoris etiam ſi vxor hoc ſciat quod maritus hoc intendit.nõ tñ
querit poſſeſſionẽ vxoris.Aliñ dicunt quod bene obtinebit actor
in poſſeſſorio reſtitutionem vxoris etiã ſi non probet contracta
ſponſalia ſed ſolummodo ſufficit probare quod volens acqui-
rere poſſeſſionem iuris vel vinculi coniugalis iacuit cum ea vel
aliam actum fecit:quod ſpecialiter ſit inter coniuges ⁊ alter cõ
iunx hoc ſciebat q̃ aliter intẽdebat poſſeſſionem iuris coniuga
lis acquirere.¶†Item quod in ſi.eiuſdem glo.dicitur de cano-
nico plus placet quam quod dictum eſt.ſ.e.ti.in literis in gloſſ.
C.de rei vendi.circa fin.vbi dicitur quod canonicus non poteſt
petere generaliter reſtitutionem iuris canonicalis niſi probet ſi-
bi datam poſſeſſionem autoritate ſuperioris.(Traditiones).ff.
de ritu nupt.mulierem.ff.de ſponſa.queſitum.¶(Spõſalia).ſ.
de ſpon.ex literis.ñ.⁊ erant per pactum contracta que non tene-
rent ante.vñ.annos oportet enim quod ſine dolo ma.⁊ callidita
te ſit in poſſeſſione iuris.cum reſtitutionem petit argu.ff.de lib.
cauſa.igitur.§.ñ.hoc vltimum forte verum non eſt.vt not.ſ.de
ſeruis non ordi.c.ñ.(Exceptionibus).ſ.quod procurator mi-
noris non ſit admittendus ⁊ quod reſtitutionis cauſa procede-
re debet.

1 ¶Incertus libellus quando admittatur.
2 Nomine penitentiarum quid intelligatur ⁊ etiam in ma.4.

a ¶Pertinẽtia-
rũ noie. adde
bal.i.c.j.de ca-
pita.q cu.ven
dt.⁊.d.bar.ſo.
i.l.j.c.ñ.v.tñ.
no.ff.õ re.dn.
q dicit hoc nu
tabile ad mul
ta ⁊ adõ eũdẽ
iun.i.c.ex ſtis
õ iure pat.pra
ctica papienſis
i forma libel.i
actiõe reali in
v.cũ olb⁹ ptĩ-
nẽtñs i li.quo
vxor agit ad
dotẽ i v.cũ oĩ-
bus.⁊ alex.de
imo.i ↄſ.xxiñ.
col.ij.i.d.vol.
poſt me.⁊ nic.
de nea.in.l.ſi
qñ.la.j.C.de
bo.ma.lib.x.⁊
ibi vide doc.

3 Hoſpitali velutiecclesiis certa dos aſſignari debet.
5 Quando certa dicitur eſſe ſententia.
6 Non datur interdictum contra ſingularem ſucceſſorem.
7 Neceſſe eſt probare tempore delectionis ſe poſſidere.

Cum ad ſe. (Vtraq̃ pars tñ que poſſide-
bat nõ poterat intẽtare petito-
rium.vt no.ſ.de cauſa poſ.c.ñ.ſed ex quo actor intẽta
bat ipſe poterat inducere probationes ſuper iure ſuo
1 ſicut hic apparet:⁊ no.ſ.e.ex cõqueſtione.¶(†Et pertinentiis)
no.libellum incertum admitti vt hic ſed hoc eſt qꝛ hic pertinen
tie petuntur tanq̃ acceſſoria.vt no.ſ.de ordi.cogni.cum dilecto
⁊ mandabif ſententia executioni ſuper omnibus que probaue-
rit ad rẽ petitam principaliter vel acceſſorie pertinere etiã ſine
2 litis cont.ar.ſ.de preſcriptio.auditis.ſ.e.grauis.¶†Et dic q̃
a pertinentiarum ᵃ nomine tantum intelliguntur que ſtatuto vel
cõſuetudine vel lege deputata ſunt vt accedant.vt interdicto vñ
vi ſtatutum eſt quod accedant etiam mobilia ⁊ damna.ſ.eo.gra
uis.ff.eo.l.j.§.autem.⁊.§.rectiſſime.⁊ multa alia.Item heredita
ti accedunt omnia que in hereditate inueniuntur etiam ſi non
fuerint teſtatoris.ff.de peti hered.item ne.⁊ legibus ſequentib⁹.
Item petitioni eccleſie accedunt omnia que ad eam pertinent
de iure vel conſuetudine vel ſtatuto vt ſunt dos primitus inſti-
tuta.de cenſibus.c.j.iura enim parrochialia decime ⁊ huiuſmo-
di.ſ.de decimis.cum contigat.⁊.c.cum in tua.⁊.ſ.de his que ſi.a
pre.paſtoralis.¶†Caſtro autẽ nihil corporale nouimus depu
tatum a iure quod ſit eius pertinens:ſed tamen ab hominibus
⁊ eorum ſtatutis conſueuit ⁊ caſtro certum territorium aſſigna
3 ri q̃ ſibi in iuriſditione ⁊ dote debeat reſpõdere.¶†Hoſpitali
autem ſicut ⁊ in eccleſiis certa dos aſſignari debet cum ergo pe-
titur eccleſia vel caſtrum vel alia cõſimilia cum pertinentñs ſuis
predicta ſicut eis deputata.ſiue ſint corporalia ſiue ſint ſpiritua
lia peti intelliguntur ⁊ plus dicimus ꝙ ſi eccleſia habeat certa
aliqua corporalia deputata.ſed etiã habet alia ſpeciali iure acq̃
ſita.tũc ſi hec eccleſia cum ſuis pertinentñs petitur.nomine per
tinentiarum non venient ſpeciali iure queſita ſed tñ ea que a
iure vel conſuetudine ſeu ſtatuto deputata ſunt ei:licet quidam
contradicant.ar.ſ.de cauſa poſ.⁊ proprie.cum eccleſia.vbi dicif
quod omnia veniũt iudicium niſi ea de quibus ſpecialiter actũ
eſt ne venirent.reſpõdemus quod illud intelligitur de his que
ſub petitione comprehenduntur quod nõ eſt hic petitio aũt ho
4 ſpitalis cum pertinentñs intelligitur id eſt cum dote.¶†Sed
quid dices ſi addam ⁊ in libello cauſa poſſeſſionis ſicut additũ
fuit reſpondemus quod aduerſarius cogetur exprimere ſi velit
confines poſſeſſionum.ſ.de lib.ob.c.ñ.ff.de cen.forma.nomine
autem pertinentiarum non intelliguntur alie poſſeſſiones niſi q̃
primo in dote fuerunt aſſignate.Item ſi aliquis petit omnia bo
na alicuius non eſt audiendus niſi exprimat.⁊ hec eſt ratio qꝛ cũ
ad hoc ſingularibus actionibus agatur non poſſet ferri ſenten-
tia certa que ferri non debet in ſingularibus ⁊ generalibus actio
nibus.ſecus tamen poteſt dici in vniuerſalibus actionibus.
5 ¶†Certa autẽ dicitur ſententia quando certum quid accedit
petitioni.ſicut eſt in dote ſtatuta ⁊ iuribus parrochialib⁹ in his
etiam debes diligenter attendere perſonã petitoris.qꝛ ſi epiſco
pus petat ius epiſcopale in aliqua eccleſia ſibi ſubiecta cum om
nibus pertinentñs.vel etiam ſi dicat illam eccleſiam ad ſe perti-
nere in temporalibus ⁊ ſpiritualibus cũ omnibus pertinentiis
ſuis ⁊ poſſeſſionibus bene admittitur.ſ.de reli.do.cum venera-
bilis.nec veniet in hac petitione tñ dos.ſed oĩa etiam poſt que-
ſita.⁊ eſt rõ qꝛ ius epãle habeat tam in poſt queſitis q̃ in his q̃
tpe ſue fundationis habebat cũ iuri epali hec oĩa accedãt.⁊ eo-
dem modo.ſi petat tẽporalia.i.rationẽ de tẽporalibus tanquam
patronus:qꝛ ratione iuris patronatus rationem de omnib⁹ au
dire dꝫ.ſed vbi neq̃ petitioni neq̃ rei accedit.tunc eſt neceſſe ex
primere.hec habent locum vbi agitur petitorio.ſi enim agerel
poſſeſſorio.tũc nõ habet locũ:vt no.ſ.eo.in literis.(Nec ſcire)
C.de exceptio.ſi quidem.ff.de peti.heredi.ſi debitor.(Nuncius)
vnde preſumebatur de voluntate epi ſac mm.j.q.iñ.quia preſul.
ff.de mino.l.iiñ.ſ.de teſti.conſtitutus.(Recẽntes) in probatiõe
cauſa appellationis quã miſerat epiſcopus.(Ratam).ſ.de ſen
6 tẽ.excom.mulieres.ff.de iur.do.l.j.§.quotiens.¶†(Interdictũ)
cum nec etiam fuerit expoliator vniuerſalis ſucceſſor.ff.de vi ⁊
vi ar.l.j.§.vltimo.⁊.l.iñ.§.ſi.contra ſingularem enim ſucceſſorẽ
puta emptorem vel ſimilem interdictum non datur.ff.de vi ⁊ vi
ar.cum a te.licet quidam dixerint actionem in factum dari ma-
xime ſi cauſam habeat a delectore in rebus autem eccleſiaſticis
dixerunt quidam contra quemlibet agi poſſe per interdictum
vnde vi.vel adminus condictione ex canone.ñ.queſt.j.reintegrã
da.⁊ pro eis eſt.ſ.de iudi.quia.v.⁊.xñ.q.ñ.quicunq̃.xvj.q.vj.ſi
epiſcopum.ſ.de tranſactio.veniens.ſed nos hoc non dicimus ⁊
intelligimus hoc cap.reintegranda.⁊ alia iura que pro eis face-
re videntur quod omnia ſunt ſpoliatis reſtituenda non condi-
ctione ex canone vel interdicto.vnde vi.ſed aliñs competentibus
actionibus

actionibus.puta ſi dolo contraxit actionē de dolo ſi metu.actionē q̄ metus cauſa ⁊ ſic de aliis. Sed nōne quod familia ei⁹ fecit tenetur de eo quod ad eum peruenit.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.ſi filius. Solu.dixerunt quidā non ſufficit ad dominum perueniſſe rem qua familiaris aliquem ſpoliauit niſi ex facto familiaris peruenit.at hic ex facto familiaris non peruenit.ſed qꝛ vacantem poſſeſſionem accepit tanꝙ dioce.vel dic licet dicatur ꝙ vr̄ eſſe probatum ꝙ nuncius epiſcopi abſtulit cruces ⁊c.non tamen erat p
7 batum.¶ †Item ⁊ qꝛ non probant ſe poſſediſſe tempore deiectionis quod eſt neceſſe.ff.de vi ⁊ vi arma.l.j.§.interdictum.nec etiam erat probatum ꝙ ex illa ablatione crucium hoſpitalarii p diderit poſſeſſionem:imo ſi perdidiſſet niſi occupaſſent conſeruatores non videnẗ vi eiecti.ff.de vi ⁊ vi arma.l.iiij.§.ſi quis aūt. ar.contrarium.ff.eo.l.j.§.idem labeo.Uel dic ꝙ idcirco pronunciatur interdictum locum non habere:quia ſtulte intentauit directum interdictum quod locum non habet ſed vtile qn̄ libera perſona familiaris committit violentiam.vt hic fuit.tunc tamē vtile competit interdictū.ff.de vi ⁊ vi arma.l.i.§.ſi filius.nec eſt contra.ſ.de iud.dilecti.⁊.c.examinata.reſpondemus enim ꝙ non tenebatur exprimere interrogatus leg̃ ex quo expreſſit tenetur ſi apte non propoſuit vt.ſ.c.decreta.ſ.de iud.examinata.hoc autem ſcias quod ſi quis ſcienter a ſpoliatore rem acceperit tenetur reſtituere condictione ex decreta.que eſt.ſ.eo.ſepe.vel dic quod hic nunquā poterit habere locum interdictum vnde vi directum vel vtile quod non habet locum niſi cum expellitur de poſſeſſione reuertens non admittitur ⁊ cum alius ſit in poſſeſſione qui venire prohibet.ff.de vi ⁊ vi arma.idē eſt.§.ſi quis aūt ⁊.l.j.§.idem labeo.at hic hoſpitalarii poſſeſſionem amiſerūt ſolo animo.ff.de acquiren.poſ.peregre.§.quibus.non tamen fuerūt expulſi cum tn̄ propter ſolam vim expulſiuam detur hoc
☞ interdictum.¶ †Sed quidam dicunt ⁊ non male ꝙ etiā ſi nec ipſi metum inferentes nec alii intrarent poſſeſſionem tn̄ contra eos competit interdictum ad damna que hac occaſione paſſus eſt.quod ex eo apparet.quia aliquando interdicto tenetur etiā qui nihil habuit de violentia:ſed tn̄ auxilium dedit.C.vnde vi.l.j ⁊.ff.eo.ti.l.j.§.deieciſſe.ſed contra.ff.de vſur.non ſolum.§.ſed dicimus.vbi dicitur ꝙ talis res poteſt vſucapi.quod eſſe nō poſſet ſi rapta eſſet.ſed reſpondet illam legem loqui quādo illi quo cum timore fugit quis de poſſeſſione ſua malo animo puta inferendi vim non ibant.ſed ipſe ſic voluit recedere quia timuit:vn̄ res non eſt vitioſa.⁊ ideo preſcribitur.¶ Item non obſtant leges predicte.§.idem labeo.⁊.§.ſi quis.quia ibi non ſumitur ar. a contrario ſenſu.licet enim ibi dicantur teneri vim inferentes ſi occupauerint poſſeſſionem non negatur quin teneātur etiam ſi non occupauerint.ſed illi tenentur maxime quia tenentur reſtituere fundum occupatum imo ex illis legibus probatur ꝙ ex tali violentia oritur interdictum:quia ſi ex violentia non oriretur: ſed ex occupatione ſequenti conſtat non oriri:abſurditas enim ſequeretur.quid enim ſi poſt violentiam per vnum annum vel.x. vel plures occuparet an tunc incipit teneri interdicto.cum iam violentia tranſiuerit in obliuionem ⁊ nō cōpetit in hoc caſu hoc interdictum:quia ſi expulſus.ſed quia ſuſpicatus eſt ſe poſſe repelli:⁊ ideo ad fundum ire non audet:tenetur ergo violentus. nam ex facto violento amittit fundum vel alia damna patitur. ꝙ metus cauſa autem nō competit.quia compulſus nō ſuni aliquid facere.ſed nec quod vi aut clam quod ꝫ competit quando aliquis ꝓhibetur ab aliquo opere in ſolo faciendo.at hic nullū opus prohibetur.

Olim. (Nobis reſtōnē) a tēpore litis cōt.vſqꝫ ad ſniam ſi erat bonefidei poſſeſſor.C.de rei ven.l.certū.⁊ ſi erat malefidei poſſeſſor oēs reſtituat ab initio (inanis).ff.de dolo.naꝫ his (reſtitutus) erat eū taliter ſpoliatus ab alio ſiue ep̄at⁹ ſiue ep̄alib⁹ reb⁹ ꝙ ſatiſfacere non potuit.hoc aūt ei nō ꝓdeſſet ꝙ rebus ab alio ablatis ſit ſpoliatus per aliū.qꝛ de ꝓprio reſarcire tenetur.ff.de vi ⁊ vi ar.l.ſi a te.C.de fur.ſubtracto.

1 ☞ Poteſt quilibet clericus poſſidere ⁊ preſcribere ius excommunicandi.

Subditus preſumitur qui agit ea que agunt ſubditi.

Olim. (Inter poſſeſſionē) petebat eū ep̄s ſe reſtitui ad poſſeſſionē iuris parrochialis eccleſie de mōte quo fuerat ſpoliat⁹ p abbatē:ſꝫ qꝛ nō ꝓbauit ꝙ poſſeſſionē habuiſſet cū effectu nō potuit audiri.hic aūt iure ſpoliat⁹ eſt ep̄s qꝛ ſciuit aliū ep̄m hec iura exercere ⁊ populū obedire vel ei⁹ ſnias ſeruare paſſus eſt itē ꝙ parrochianos alteri ep̄o obedientes nō puniuit neqꝫ tēporaliter neqꝫ ſpūalr:puta qꝛ nec cepit parrochianos q̄ ſeruabāt ſnias alterius ep̄i:vel alr̄ puniuit nec excōicauit:ſic eſt eū animo puſillanimi vr̄ deſeruiſſe ſuā poſſeſſionē ⁊ ſic eſt in aliū trāſlata.arg. ff.ſi ſerui.vend.⁊ ſi for.§.i.⁊.ff.de pub.ſi ego.§.j.⁊ ſic de cetero nō vꝫ ſm̄ quoſdam in hmōi parrochianos ſnias ferre ꝗuis poſſet dici ſm̄ quoſdāꝗ ꝗuis amiſerit poſſeſſionē tn̄ ei⁹ ſnia vꝫ:qꝛ in inquiſitione ſnie an valeat vel non valeat plus inquiritur veritas ꝙ poſſeſſio:vnde qn̄ neqꝫ conſtiterit verum ius excōmunicandi ad aliū pertinere ei adiudicabit̃:⁊ ſnie ab eo late cōfirmabunt̃ ⁊ late ab eo qui poſſidet infirmabunt̃ ꝓpter.ignorātiā tn̄ tuendus eſt in poſſeſſione quouſqꝫ de ꝓprietate vel potius de iure vere cōſtet.ſ.de inſti.cum veniſſent.ſed contra.ſ.de cā poſſeſ.⁊ proprie.cū eccleſia. Sed hoc non placet nobis ⁊ dic vt no. ſ.e.in literis in gl.ii.ſi aūt non eſt paſſus ſuū populū alteri⁹ epiſcopi ſeruare ſniam ſine pena.puta quia temporaliter parrochianos puniuit qui ſeruabant ſententias alterius ep̄i intātū ꝙ eas vilipenderāt vel ſaltē excōmunicauit eos licet nō poſſet facere q̄ priores ſentētias non ſeruarent vel alio modo proceſſiſſet cōtra eos.ita ꝙ hn̄ appareret ꝙ poſſeſſionē animo nō dimittendi dicimus quod non amiſit poſſeſſionē q̄ non amittitur niſi animo.C.de acqui.poſ.licet.⁊ iſte nullo modo videtur habere animum dimittendi.⁊ ideo intelligo ſi alr̄ puta vel multando vel eius bona occupando cōtra parrochianos huiuſmodi proceſſiſſet.hec in iuribus incorporalibus obtinent.incorporalibus aūt ſecus crederem:qꝛ bene admittit quis poſſeſſionē rei corporalis alr̄ quātumcūqꝫ excommunicet̃ vel alia ſententia feratur contra eum.¶ Sed ſi alius epiſcopus ſententiam excōicationis fert in parrochianos alicuius ep̄i ⁊ ipſi non ſeruāt nec ep̄s parrochianorū eā ratā habet.tunc ep̄s excōicator nō acquirit poſſeſſionē excōmunicandi cum ſic excōicando nihil poſſideret niſi labia ſua quib⁹ protulit ſniam in alios q̄ ſeruāt ſnias huius ep̄i puta qꝛ excōicati ab eo habētur pro excōicatis nihil iuris vel poſſeſſionis acquirit qꝛ ipſi nō ſeruāt ſnias eius quaſi ab eo poſſideantur:ſed obedientes iuri ꝙ mandat excōicatos ab omnib⁹ artius euitari.xj.q.iii.cure pōt tn̄ dici ꝙ licet hoc habeat locuꝫ in aliis ſentētiis ⁊ iurib⁹ incorporalib⁹ ꝙ ſic acquirat̃ ei⁹ poſſeſſio non tn̄ ſic indiſtincte habet locum in ſententiis excōicatiōis.nam in eiidem dicendum eſt quod in aliis ſententiis:ſed hi qui ſe tuent̃ poſſeſſione alias habent poteſtatem ordinariā excōicandi:lꝫ nō habeant expreſſe in eos in quos ratione poſſeſſionis tulerūt ſententiā:quia tunc ſuper alios poſſunt predictis modis acquirere poſſeſſionem ⁊ preſcribere.ſ.de preſcrip.auditis.⁊.c.cum olim. ſed ſi nullam ordinariam poteſtatem habēt tunc non poſſunt ſuper aliquos inquirere poſſeſſionem excōicandi cum ipſi non ſunt perſone habiles ad eſſendum in poſſeſſione huiuſmodi iuris.quod nō pōt haberi nec poſſideri niſi ab his qui habēt hoc a deo vel eius vicario cuꝫ ipſi tm̄ dictū ſit q̄cunqꝫ ligaueris ⁊c. ſicut nec laycus poſſet eſſe in poſſeſſione abſoluendi animas in foro penitentiali.ſic nec pōt alia ſpiritualia poſſidere.ſ.de iudi.
1 decernimus.ſ.de preſcrip.cauſam.¶ †Adhuc plus placet q̄ quilibet clericus poteſt poſſidere ⁊ preſcribere ius excōmunicandi ⁊ cetera cōſimilia etiam ſi alr̄ nō habeat ius excōicandi dummodo ſit perſona in qua hoc ius cadere poſſit.ſ.de his que ſi.a ma.par.ca.c.ii.Item ſicut ep̄i qui a iure habēt poteſtatē excōicādi.xxiiii.q.iii.corripiantur.poſſunt aliis expreſſe dare eandē poteſtatē:vt no.ſ.de of.or.cū ab eccleſiarū ſic p patientiā ⁊ per tacitū cōſenſum clerici in quibus cadere poteſt hec poteſtas dummodo bona fide vtant̃ ipſa poteſtate bene poſſident ⁊ bene preſcribūt. argumen.ſ.de preſcri cum olim.ſ.de his que ſi.a ma.par.ca.c.ii.
2 (¶ †Abſtinuit) ar.ff.de acqui.poſ.poſſideri.§.ſi quis nunciat.Itē qui paret mandatis ⁊ agit ea que agunt ſubditi preſumitur ſubditus.xx.q.i.quam progenitores.ſolu.ſi animo obediendi ſeruaſſent interdictum poſſeſſionem nactus fuiſſet ep̄s ſed qꝛ hoc animo non fecerunt ſed cauſa deliberandi non nanciſcitur poſſeſſionem.ar.ff.de acqui.here.pro herede.ff.de cōd.cau.da.l.i.Itē ſi ex deuotione bonarum mentiū.v.di.ad eius.⁊ quia in tutiorē partem ⁊c.⁊ ne rūpat̃ neruus eccleſiaſtice diſcipline.xxiii.q.v.excōic.norum ⁊ no.ꝙ ſicut in acquirente poſſeſſionem iuris in pſonis eſt ius intētio neceſſaria ita ⁊ eius in cuius pſona ius acq
☞ rit̃ in rebus.¶ †Idem etiā intelligimus vbi ſeruitus acquirit̃: ſed credim⁹ neceſſariā ꝓteſtationē qꝛ ſemper preſumimus eum alr̄ obediēdi facere niſi ꝓbet̃ cōtrarium.arg.ſ.de his q̄ ſi.a ma. par.ca.ex ore.ꝗuis quidā diſtinguāt an ꝯſiſtit obediētia in faciēdo:puta qꝛ poſuit manus in manū inſignū obedientie.⁊ ſic loquitur.c.ex ore.an cōſiſtit in nō faciēdo ſicut hic ⁊ tūc non dat poſ
a ſeſſionem obediētie.⁊ predicta[a] rōne dicimus ꝙ ſi ille cōtra quē fertur ſentētia excōicatiōis poſt appellationē ſeruat aliqn̄ ſniam nō propter hoc videt̃ renūciare appellationi nec ꝓpter hoc ſnia ratificabit̃:maxime ſi proteſtetur ſe appellationi nō renunciare: ⁊ qꝛ timet ⁊ dubitat ſniam vult eam ſeruare.⁊ tamen non credit quod teneat.

a ¶ Et ꝓdicta rōne.⁊ hoc dictū inn. h̄ allegat p notabili ſcl. ſ.e.cū.md.ſeru.cari.eo.ſi.ſ.de conſtit.

1 ☞ Quo caſu quis dicatur huic decretali ſubiacere. Et etiaꝫ vide in nu.2.

Sepe contingit (poſſeſſorē). Illū.ſ.in quē res eſt trāſlata (reſtitutiōis) i. eſt per interdictū vnde vi.quod eſt de recuperanda poſſeſſione (effectum) id eſt vſum rei ſue cum proprietarius apud eum remaneat:licet aliter poſſideat.ve

ra litera eſt effectu.⁊ eſt ſenſus ſi ſpoliat⁹ nõ põt poſſeſſorio agere contra eum qui poſſidet rẽ ſuam qua ſpoliatus eſt ſequitur qđ proprietatem amittit:effectu id eſt quo ad vtilitatem nã quo ad veritatem nõ amittit:quia iura proprietatis ſicut ⁊ alia iura inherẽt oſſibus.ff.de peculio.quis igitur ⁊ vere amittit ius proprietatis effectu:quia minus difficile eſt probare proprietatem.

1 (¶ †Ciuilis).ff.de vi ⁊ vi ar.cum a te.ego aũt intelligo hãc dec. plane ſicut iacet:vt quicunq rem raptã ſciens eam raptã a quocunq ceperit condictione ex hac decretali tenet:etiam ſi p multas manus res rapta fuerit ar.ff.de pet.here.ſed ⁊ ſi.§.ſi autẽ dũ modo vitium rapine purgatum neſcierit:qꝛ ſi ſciret vel probabiliter crederet vitium purgatum.tunc non habet locũ hec decre. ſicut bene apparet ex verbis que ſequunt(detinere).tunc enim detinerent iniuſte ſi bonam fidem haberent:nec eſt contra.ij.q.j.in primis.quia ibi qui ſecundo ſucceſſerunt neſcierunt primos iniuſte eiectos:vel illud ſit ex diſpenſatione.ſi autem res rapta vacans ab aliquo accepta eſſet.tunc raptor propter poſſeſſionẽ ſuã licet iniuſtam haberet conditionem ex lege conquerebatur.dũmodo dolo malo eam vacantem accepiſſet:nec eſſet accipientis. C.vñ vi.conquerebatur.Item videtur qđ paſſus violentiã ⁊ interdictum vnde vi habet cõtra raptorẽ cõdictionem ex hac decr. ⁊ contra eum qui ſcienter accepit.Item videt qđ ſi ille qui rem raptam ſcienter accepit in alium poſſeſſionem tranſtulerit dolo quod hac conſtitutione tenetur.qꝛ q dolo deſijt poſſidere pro poſſeſſore habetur.ff.de ali.iu.mu.ca.facta.l.j.ff.de rei ven.ſi añt

2 §.ij.⁊.§.ſed ⁊ his.¶ †Item videtur ꝙ condictio ex hac decre.cõpetit vim paſſo contra eum qui a nemine accepit ſed ipſe ſciens talem rem eſſe occupauit vacantem.⁊ videtur poſſe dici generaliter quod omnis poſſeſſor ſiue bonefidei ſiue male auxilium hꝫ contra omnem immediatum poſſeſſorem qui dolo poſſeſſionem habuit ſiue interdicti ſiue conſtitutionem.puta que ſunt in tit. C.vnde vi.l.j.⁊ per totum.de acquiren.poſſeſſio l.ex libertis.imo idem videtur quod etiam contra mediatos poſſeſſores per quot cunq manus iuerit detur auxiliũ dummodo malafide omnes queſiuerunt poſſeſſionẽ.vt hic.⁊.ij.q.j.in primis.⁊.ff.de dolo.l. j.§.j.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.familie.⁊.§.ſi filius.ſi autem vnus de mediis poſſeſſoribus bonafide queſiuiſſet poſſeſſionem.tunc ipſe ſolus haberet actionẽ ↄtra alios ſequẽtes malefidei poſſeſſores.

3 ¶ †Imo plus videtur quod ſi aliquis poſſidebat bonafide.⁊

a alius[a] eandem poſſeſſionẽ occupet bonafide niſi cõſtiterit priorem bonefidei poſſeſſorem iuſte poſſeſſionem amiſiſſe fiet ei reſtitutio poſſeſſionis.⁊ nõ probata ſpoliatione.vt.C.de agrico.⁊ cẽ.ſi coloni.auẽ.de mand.prin.§.qđ ſi.iij.queſtio.j. reintegranda.⁊ ſunt hec notanda pro poſſeſſoribus eccleſiarum qui amittũt earum poſſeſſionem nec poſſunt probare ſuam canonicam inſtitutionem.poſſeſſionem autem eccleſiarum ⁊ aliarum rerum videtur continuare poſſeſſores quouſq exinde expellantur vel alius occupet ⁊ ipſe ſuſpicatur ſe poſſe repelli.ff.de acquirend.poſſeſ. clam poſſidere.§.vlti.⁊.l.ſi id quod.§.vlt.⁊ de vſuc.naturaliter. ⁊.l.poſſeſſor.vel quouſq ſuam poſſeſſionẽ negligat.ff.de acqui. poſſeſ.l.ſi rem mobilem.⁊ no.ſ.de electio.querelam.(¶ In vitium).C.de acquirend.poſſeſ.vitia.bene dicit ſi ſcienter accepit quod tenetur reſtituere per conditionem ex hac conſtitutione. nam ſi ignoranter accepiſſet ſecus eſſet.ff.de vi ⁊ vi armata.lege cum a te.nec contradicit capi.tertia queſtione prima.reintegranda.quod loquitur quãdo ille qui rem tenet de qua agitur,interdictũ dolum vel violentiam fecit circa rem ipſam argumen.ſ.de ord.cog.cum dilectus.vel dic ſi quis daret libellũ ſub quo poſſet cõprehẽdi actio quod metus cauſa per quam aduocatur res ab eo qui metum nõ multi.ff.quod metus cauſa.ſi cum ex.§.ij.puta peto,reſtitutionem poſſeſſionis talis rei que mihi per metuꝫ eſt ablata crederemus poſſe ferri ſententiam cõtra poſſidẽtem. quamuis nõ ſpoliaſſet nec rem ſcienter a ſpoliatore recepiſſet.et ſic intelligitur capitu.reintegranda.C.de an.excep.l.vlti.C.vnde vi.inuaſor(reſtitutionis)condictione ex hac decreta.repete que diximus ſ.capitu.cum ad ſedem.

a ¶ Et ali⁹ eadẽ.adđ pe.d an.j ↄſ.ccxxiiij.inc.ad declarationẽ.co.ij.l ſi.

b ¶ Incaſtellare.adđ ro.l.l.ſi ro.§.de viro.ff.ſolu.ma.ſal.xliiij.⁊ abb.l.c.cũ eccleſia.ſ.d elec.⁊ fel.l qcũ veniſſent.col.ſi.ſ.de conſtitu.

1 ¶ Excõmunicatus abſolui nõ debet non facta ſatiſfactione.

1 Piſanis.(Caſtris)hec caſtra piſani occupauerãt.⁊ ꝑpter hoc erãt excõmunicati.(¶ †Mote).i.occupationis caſtrorum facte:vel a piſanis ſibipſi fuerunt primi iniuſti occupatores:vel etiam ab alijs quibus,ipſi in vitio ſucceſſerunt.ſ.ca.proxi.nam licet a tempore mote guerre epiſcopus plura in caſtris habuerit ſed poſtea per alios quam piſanos ſpoliatus fuerit:licet poſtea piſani primos ſpoliatores reſpoliauerunt non tenetur piſani interdicto vnde vi.ff.de vi ⁊ vi arma.cum a te.ſed poteſt dici quãuis non teneãtur interdicto tamen iuſte fuerunt excommunicati pro detentione rerum eccleſie.xij.queſtione.ij.quicũq militum a qua excõmunicatiõe cum eſſent pro manifeſta offenſa vel re iudi.excommunicati nõ debent abſolui ſine ſatiſfactione.j.de ver. ſignifi.ex parte.j.⁊.c.cum olim(caſtrorum).i.iurium que epiſcopus in ipſis caſtris habebat(aſſerentibus)coram delegato pape (reſtitutio)⁊ iuriũ epiſcopi(impugnaturus)poſt appellationẽ debuit audiri hic epiſcopus cum diceret proceſſum nullũ:ſicut ex ſi.decre.apparet(primum).ſ.reſtitutio alterũ(.ſ.ꝙ permitteretur poſſidere.ſ.plene ⁊ libere(conſtabat)ꝙ eius habuit(mote)expone vt.ſ.¶ (Non poterat)ſed nonne etiam ſi alij ꝙ piſani eadẽ caſtra tenerent idem eſſet.vtiq:qꝛ non haberet libere. cũ in eorum eſſet poteſtate epiſcopum repellere poteſt reſponderi ꝙ lucrum habebant quando piſani occupauerant ⁊ tũc liberius ⁊ plenius eccleſia affictus ⁊ pẽſiones poſſidebat ꝙ piſani q non ſolum lucano populo:ſed etiam clero moleſti erant.⁊ id que ſequitur non ſufficienter reſpondet.vel dic ꝙ ſic epiſcopus non probauit ſe poſſediſſe caſtra qñ piſani ea occupauerunt:qꝛ tamen conſtabat ꝙ ea poſſederat.⁊ eodem modo quia cõſtabat ꝙ piſani de nouo occupauerant ſicut ex multis verbis huius decre.apparet conſtabat etiam ꝙ epiſcopus tempore occupatiõis caſtrorum affictus ⁊ penſiones poſſidebat.⁊ ideo debebat dele. pape preſumere ꝙ poſſidebat epiſcopus plene ⁊ libere hoc eſt ꝙ nullus eſſet in caſtro qui epiſcopum repellere vellet vel poſſet. cum de piſanis cõſtaret ꝙ de nouo occupauerant nec de alijs ẽt probatum erat ꝙ caſtra poſſiderent.quod ⁊ ſi probatuꝫ eſſet nõ noceret:cum de ipſis piſanis indubitanter conſtaret ꝙ de nouo occupauerant primo lucañ.eccleſia poſſidente predicta.vnde licet non probaretur lucana eccleſia ſpoliata ita ꝙ competeret interdictum.vel qđ ſcđm tenorem literarum harum ei eſſet primo reſtitutio facienda.⁊ tamen relinquitur quod epiſcopus poſſidebat affictus libere ⁊ plene nullo in caſtris exiſtente.¶ Vel ꝙ melius eſt relinquitur ꝙ iſta eccleſia poſſidebat antequam occuparentur a piſanis vel alijs.ita peccauit delega.qui abſoluit piſanos antequam exirent de caſtris.⁊ ſic libere affictus ⁊ penſioneꝫ dimitterent epiſcopo ſicut habebat antequã caſtra occuparẽtur a piſanis vel alijs.ſi autem piſani probauiſſent ꝙ alij iuſte tempore quo occupauerunt poſſiderent non tenerẽtur dimittere caſtra cum ſufficeret ꝙ plene ⁊ libere permitterent,dimitterent epiſcopum predictos affictus ⁊ penſiones percipere ſicut habebat tpe occupationis.non autem eſt credendum papam ita ſupinum eſſe ꝙ voluerit intelligere oĩa caſtra deſtruenda vbi eccleſie affictus ⁊ penſiones recipiebãtur.⁊ benefacit ad intellectũ hui⁹ j.de probã.licet.circa ſi.vbi fere idem habetur qđ hic dicitur.ibi enim quia eccleſia rauennas plenum ius habuerat ⁊ plene poſſederat imponit ſilentiũ fauentinis ſuper poſtea poſſeſſione niſi iuſte ſe poſſidere oſtenderentur.hoc tamen poteſt eſſe iuſtum vt ſi non licet noua caſtra facere cũ iniuria vel emulatione alterius ⁊

b ita nec incaſtellare[b] vetera que nõ probãtur habitata.C.de edi. priua.§.iij.⁊.C.de fundis limi.l.j.ij.⁊.in.lib.xj.ar.ff.de ope.pu.l. iij.ff.ex quib.cau.inſa.irro.ablectas.⁊ ad hoc poterit agere epiſcopus lucanus ſcilicet vt deſtruerentur innouata caſtra vt in priſtinam formaꝫ reducerentur condictione ex premiſſis.ll.vel officio iudicis.ar.ad hoc.j.de iude.conſuluit.⁊ non ſoluꝫ poſſet ad hoc agere epiſcopus ſed etiam quilibet qui ibi reditus haberet nec eſt hec popularis actio.ſed verius pro vitanda diminutione ſui patrimonij quiſq agit.maxime autem epiſcopus debebat agere qꝛ de toto caſtro vel terra poſſeſſionem habebat.(Irritum)⁊ ita per conſequẽs apparet piſanos non eſſe abſolutos.Et eſt ratio. quia formam mandati non ſeruant:vt.ſ.de reſcrip.cum dilecta vi⁹ no.vel dic ꝙ hic proceſſus fuit impugnatus:quia poſt appellationem habitus iuxta appellatio probatur legitima ex eo. quia appellauit ne fieret abſolutio niſi precederet reſtitutio libera ⁊c.

Frequens ⁊ aſſidua.(Ab alio)verbi grã titius agit cõtra meuium:meuius excipit quod non debeat reſpondere:qꝛ ſcius cũ ſpoliatum male(poſt dic) j.de excep.pia.(Actorem)inſti.de exu.tu.§.item propter.ff.de excu.tut.populi.ar.cõtra auẽ.vt hi qui obli.per.ſe.§.j.ij.an.⁊.iiij. (Accuſatorem)in criminali.

¶ De dolo ⁊ contumacia. Rubrica.

Ad hec.(Franciſci)dꝫ eũ iudex ei corporalem poſſeſſionẽ.i.cuſtodiã tradere.j.pe re in.cum aliquibus ⁊ tueri dꝫ inductũ.ff.ne vis ſi.ei q in poſ.mit.l.j.§ j.⁊ dicet no. ſ.vt li.non conte.qñ fre.nihilominus tñ poſt annum ſiet verus poſſeſſor.j.eo.contigit.ff.de bo.auto.iudi.poſ.§ uto.ſi aũt per extraneum impedit,poſſidere tenetur ad intereſſe.ff.ex quib.cau.in poſ.ea.ſi quis creditorem. ¶ (Rigor).ſ.ꝙ imponat ei multam ⁊ etiam penam corporalẽ quam iudex ſecularis imponeret.ff.ſi quis ius di.nõ ob.l.j.⁊ intellige hic de conſilio.⁊ ſi ꝑpter hoc non periclitatur iuſtitia vt hic ſequitur.alĩs multam imponet.j.de pe.dilectus.⁊.c.vlti.ſ.de off.dele.preterea.(Aſtringat)⁊ nulla alia pena ei imponatur niſi quod ſoluat expenſas.

1 ☞ Sequeſtratio ob contumaciam fieri poteſt.

Ex literis. (Abſentauerit) hic eſt cõtumacia i nõ veniẽdo. ſ. e. cũ dilecti q̃n̄q; eſt et in nõ reſtituẽdo. ff. de rei vẽ. q reſti. q̃n̄q; in nõ r̄ndẽdo. vt. ſ. e. put vel obſcure r̄ndẽdo. ff. de iter. ac. de eta- te. §. qui tacuit. ⁊. §. nihil. q̃n̄q; in nõ iurãdo. ff. de iurti iur. mani- feſte. q̃n̄q; in nõ exhibẽdo. ff. de ap. creditor. §. iuſſus. q̃n̄q; in rece dẽdo infecto negocio. xi. q. iij. certum. xviij. di. ſi qs aũt. (Religio
1 nis) xij. q. ij. religioſam. ff. de relig. ſunt pſone. ❡ (†Sequeſtrari) no. fieri ſequeſtrationẽ pp̄ter cõtumaciã. ⁊ tũc ita fit reſtitutio ex p̃ſuꝫ ſicut ſi data eẽt poſſeſſio cã cuſtodie. vt hic q̃n̄q; pp̄ter di- lapidationẽ. ij. q. vi. quoties. q̃n̄q; pp̄ter rẽ litigioſaꝫ. xi. q. i. quia q̃n̄q; pp̄ter ſcãdalũ. ſ. de ſeque. c. ij. nota cõmutationẽ cautionũ. (Eccleſias) ſeq̃ſtratas. (Reſtitui) i. aſſignari poſt lapſuꝫ annũ. ſed hij nõ petebãt cũ hoc iure cautũ nõ ſit. vt poſt lapſum anni qs debeat. fieri verus poſſeſſor rerũ ſeq̃ſtraꝫ. (In poſterioribus) de hoc no. ſ. de offi. dele. ex lr̃is. (Nola) ⁊ ideo quo ad expreſſa. vel in literis. vel corã iudicib⁹ nõ pñt ſcõe priorib⁹ derogare. ſ. de preſcrip paſtoralis. §. quoniaꝫ. ⁊. §. nos igitur.

Cauſam que. (Natiuitate) i. an mater ip ſius. a. fuit legitima vxor ipa tris ſui. ⁊ ſic an ipſa ſit legitima filia an nõ. ⁊ ita p ↄñs poterit cognoſci vtrũ. ſ. fili⁹. I. ex pſona ipſius. a. ſit admittẽdus ad petẽdã hereditatẽ. nã agebaẽ hic de hereditate auite. ſ. de hereditate patris ipſius agathe (denũciationib⁹) de hoc no. ſ. de eo q mit. in poſ. cã rei ſer. ſi ad. (receptis) erat enĩ lis ↄte. ſicut in integra apparet. ⁊ ideo ad teſtiũ receptionẽ ⁊ ad pba tionẽ ſnĩe proceditur. ⁊ ideo etiam fit citatio ad domum.

1 ☞ Per reſponſionem indirectam ſiue proponẽdo exceptionẽ peremptoriam ſiue per confeſſionẽ fit lit. conte.
2 Non fit abſolutio neq; condemnatio niſi poſt lit. conte.
3 Diffinitiua ſnĩa ſiue per pbationẽ liqueat ſiue non ferri debet.

Diſcout nobis. (Aduocati) de hoc no. ſ. vt lit. nõ cõte. c. ad hoc. C. quor ap. l. vl. ❡ (†Reſpõdit) hic habes q̃ lꝫ aliquis
1 nõ teneaẽ r̄ndere aduerſario: niſi de mãdato iudicis. ſi tñ reſpondet ibi p̃iudicat. ff. de inter. ac. ſi ſine. §. i. ⁊. l. de etate. §. qui interrogatus. ff. de adulte. ſi poſtula. §. qðni. habes etiã q̃ per indirectam reſponſionẽ ſiue pp̄onẽdo exceptionem perem- ptoriã ſiue per cõfeſſionẽ fit lis cõte. Sed cõtra. ſ. de litis cõte. c. j. de elec. dudum rotho. Sol. dicimus hic litẽ cõteſtari ⁊ nõ exce- piſſe tñ. nec poſitioni r̄ndiſſe. ſꝫ narrationi ⁊ petitioni. ⁊ q̃ p ex ceptionẽ nõ fiat litis conte. pbatur. ff. de condi. inde. ⁊ legãter. §. pe. vbi dicit q̃ volẽti litẽ cõteſtari pp̄onẽda eſt exceptio ex quo ſequitur ergo excipiẽdo non facta eſt lit. cõteſt. ſꝫ nõ fit lit. cõte. per exceptionẽ perẽpto. erit ne ante lit. cõte. de ea cognoſcendum ⁊ pronunciandum arg. q̃ ſic. C. de excep. ſi quidem vbi dicit q̃ ex
2 ceptione peremptoria. tãtũ cognoſci oportet. ❡ †Sed contrariũ eſt verum ſcꝫ q̃ non dꝫ de ea cognoſci niſi prius li. cõte. quia nõ poſſet fieri abſolutio neq; condemnatio niſi lit. cõte. ſ. de elec. du dum. ⁊. l. ſi quidem non dicit litem non conte. ſed naturali ordi ne cognitioneꝫ exceptionis precedere cognitionẽ principalis pe titionis. ſꝫ cauſa breuiandi lites ſepe ſimul de vtraq; cognoſcat: nec eſt contra ius. ⁊ ſunt hec vera vbi pp̄oniẽ exceptio vt perẽ ptoria petitionis actoris. ſi autem proponeretur ad reum repel lendum. puta q̃ eſſet excõicatus vel vt declinatoria tunc ante li. conte. eſt probanda. vt no. ſ. de excep. paſtoralis (percepiſſet) ⁊ iđ dicebat ſe non teneri ad earum proteſtationem ⁊ ſic legitime fa cta fuit lit. conte. (ad conuincendam). C. de iudi. auẽ. iubemus (terminetis) ſi liquet vel liquere poteſt. C. de iudi. properandum §. ſi autem reus. iij. q. ix. decernimus. ❡ (†Poſſeſſionem). i. p ſen- tentiam detis veram poſſeſſionem. C. quomodo ⁊ quando con ſeruatorum. C. vbi in rem act. l. ij. ⁊ hoc quando non liquet vt. C. de iudi. properandum. §. ſin autem. ⁊ eſt hec poſſeſſio irreuocabi lis niſi cõtra eum iudicetur de pp̄rietate. vt hic habes ⁊ in. l. penulle. reuocabilis eſt ſi alias ante litis conte. fiat miſſio in poſ
3 ſeſſionem: vt no. ſ. vt lite non conte. c. quoniam. ❡ †Sed quoniã dices ſemper liquere: q2 aut liquet per probationes ⁊ tunc ferẽ ſenẽtia diffinitiua: aut nõ liquet per pbationes: ⁊ tũc ſimiliter ſenẽtia diffinitiua ferri dꝫ. q2 actore nõ probãte reus ⁊ ſi nihil p̃ ſtiterit obtinebit. ſ. de cauſa poſ. ⁊ proprieta. cum eccleſia in ſi. re ſpondemus hec decre. loquitur quando reus eſt abſens per con tumaciã: q2 ſi eſſet p̃ñs poſſet eẽ q̃ per cõfeſſionem ſuam vel alio modo actor probaret de ſuo iure quod in eius abſentia fieri nõ põt. ⁊ ideo in eius odium eſt inductum vt mittatur in veraꝫ poſ ſeſſionẽ: ſecus aũt diceremus ſi actor cõtumax eẽt. tunc enĩ dicere mus q̃ iudex dꝫ ferre ſnĩam: ⁊ ſi nulla alia cauſa ſit: niſi q2 actor non pbauerit per ſe: ⁊ ita per conſequens conſtat q̃ reus ſit ab- ſoluendus ⁊ ſi diligenter attendas vtrobiq; inuenies fauorẽ pre ſentis ⁊ odium contumacis.

1 ☞ Teſtes inducere non licet poſt publicatas atteſtationes.
2 Quo caſu ſoluantur expenſe ante finem litis: ⁊ quando etiam in fine litis non fiet condemnatio in expenſis. nu. 2.
4 In cauſa appel. ſemper fit condemnatio in expenſis.
5 An appellatus in cauſa appellationis ſemper condemnari de- beat in expenſis.

Finem. Litibus. C. de agri. ⁊ cẽſi. l. litib⁹. li. xi. (diſpẽdio). l. vi. poſt q̃. ſ. de ele. cũ in-
1 ter vniuerſas. ❡ †(Intẽtionẽ) p teſtes vel per inſtru mẽta. C. de excep. ſi qdẽ. vel p cõfeſſionẽ. C. de erro. ad- uo. l. ij. vel per preſumptionẽ. C. de proba. ſint. Sꝫ obijcies q2 pu blicatis atteſtationib⁹ nõ lꝫ inducere teſtes. au. C. de teſti. §. qe ve- ro. co. vij. ergo nec pp̄onere exceptionẽ q̃ p teſtes pbari debeat. ❡ Sol. põt eſſe q̃ fundata erat intentio alr̃ q̃ã per teſtes: vnde poſt talem fundationem bene inducunẽ. ⁊ eodẽ modo poteſt eſſe q̃ fundata erat intentio per teſtes. ⁊ prius petiit dilationem ad exceptionem quam vult per inſtrumenta probare vt. ſ. de fide in ſtru. cum dilect⁹. vel etiam ſi publicate eſſent atteſtationes indi- recte poſſet alios teſtes inducere ſuper alijs articulis ex prioriб⁹
2 pendentibus. ſ. de teſti. ex tenore ſ. de fi. inſtrumen. cũ Joannes. ❡ †(Ad ſoluendas expenſe enim ſoluuntur ad finem litis vbi cunq; calumnia alicuius deprehenditur vel etiam violẽter pre- ſumitur: vt hic. ⁊. ſ. de reſcrip. ceterum. ſ. eo. c. ij. ſ. de teſti. ſigniſi- cauerunt. Item non ſolũ in diffinitiua ſed etiam ſi quis abſolui tur ab inſtantia iudicij ſtatim fit cõdẽnatio in expẽſis. C. de iud. properandum. §. i. auẽ. de liti. § omnem. alias regulare eſt q̃ tñ in fine litis fiat condemnatio. ſ. de penis. calũniam. C. de epi. auẽ. generaliter. Et no. quod in expenſis que preſtanẽ in medio litis non attenditur an is qui condemnatur iuſte vel iniuſte litiga- uit ſuper principali ſed ſuper exceptione tñ. ſ. de ſequeſ. ad hoc
3 ſ. de app. ſignificauerũt. ⁊. c. ſepe. iij. q. iij. §. ſpaciũ in ſin. ❡ †In expenſis autem que in fine litis preſtanẽ attendiẽ an iuſtam ha buit cauſam litigandi vel probabilẽ tñ. ⁊ ſic nõ fit cõdemnatio in expẽſis. ſ. ti. prox. c. ij. ſ. de ſen. excom. ſacro. ff. de le. ij. qui ſolidũ §. etiam. ar. ff. de peti. here. illud ⁊ maxime ſi iuramentũ eſt de ca lumnia. preſumimus enim bona fide litigare. i. q. vij. ſancimus. ſi autem temere litigauit condemnatur in expenſis. C. de iud. cum q2i. quidã tñ dicunt q̃ hoc ipſo q̃ ſuccumbit condemnand⁹ eſt
4 ar. ij. q. iij. qui nõ probat. C. de aduo. di. iud. l. j. ❡ †Alij cõtra in cauſa appellationis indiſtincte ſemper fit condemnatio in expẽ ſis. ij. q. vj. omnino. ſ. de app. vt debitus ⁊ eſt rõ diuerſitatis: q2 in cauſa principali producunẽ pbationes facti in quo probabilis eſt ignorãtia: ſed in cã appellationis p magna parte nõ inducũ- tur probationes facti: ſed tñ allegationes iuris vbi improbabi- lis eſt ignorantia. ff. de iur. ⁊ fac. igno. regula. vnde dicim⁹ quod non ſemper in cauſa appellationis indiſtincte condemnand⁹ ſit. nam ſi in ea inducerentur noue probationes facti qð lꝫ aliq̃ñ vt no. ſ. de teſti. veniens fraternitatis in quo caſu non ſolum par ti: ſed nec iudici põt aliquid imputari. ſ. de fide inſtru. cum Joã nes. in ſi. tũc non eſſet cõdemnandus in expẽſis. ❡ Item no. qð ſi in ſententia continebãtur plures articuli ⁊ in vno eſt iuſta ſen tẽtia ⁊ in alio iniuſta. ⁊ pars a tota ſententia appellet fiet hincin de compenſatio expenſarum: debebat enim diuidere articulũ iu ſtum ab iniuſto ⁊ ſuper illo ſolo appellare. ſ. de teſta. raynaldus. ſi vero vnũ ſolũ articulũ cõtinebat ſentẽtia: vt q2 cõdemnauit in c. cũ deberet in quinquaginta cõdẽnare tunc nõ debet diſtingue re: ſed lꝫ appellare a ſnĩa ⁊ nõ fiet hincinde compenſatio: q2 nõ eſt partis diſtinguere tñ debeo ⁊ tãtũ nõ. ar. tamẽ cõtra. ff. ſi cer.
3 pe. quidã. ❡ †Itẽ non videẽ ᵃ differentia vtrũ obtineat in cau-
a ſa appellationis appellatus vel appellan. ratione preallegata: q2 vterq; p probatiões inductas in cauſa principali ſatis poſſet in- ſtrui quod futurum ſit in cauſa appellatiõis. alr̃ tamen videẽ quod appellatus non debet cõdẽnari in expenſis in cauſa appel lationis: q2 iuſtam cauſam litigandi habet cum in cauſa princi pali lata ſit pro eo ſententia. niſi alr̃ iniuſta ſententia appareret manifeſte ⁊ intelligimus condemnationẽ in neceſſarijs expenſis non vtilibus. ſ. c. prox. ⁊ q̃ per cauſam facte ſunt. ſ. de ſequeſt. ad hoc. ⁊ in eundo ⁊ redeundo ⁊ aduocatis. C. de iud. ſancimus. de- ducenẽ autem expenſe quas domi faceret. ff. ad exhi. ſed ⁊ ſi §. pe. ff. de pet. here. ſed ⁊ ſi. §. quod autem. ⁊. §. ſe. ⁊ in auẽ. de man. prin. §. illud. col. iij. ff. de rei ven. ſi res. ſimiliter deducentur expenſe q̃ caſu vel facto facte ſunt. ff. mand. inter. §. non omnia. ⁊ erunt ex- penſe mediocres non delicate. ff. de pig. act. ſi ſeruos. ff. de dam. infec. inter quos. §. ſi. ⁊. l. ſeq. non aũt q̃riẽ ſi minores potuit face re. ff. mand. ſi quis alicui. §. impẽdia. ff. de procu. qui proprio. §. li tis impendia. ⁊ veniunt expenſe que ſiunt poſt lit. conte. ex offi- cio iudicis. que vero ante iure actionis. ff. de edi. edict. ediles. §. item ſciendum. §. i. ⁊ ſi tempore ſententie non ſit condemnatus vlterius peti non poſſunt: vt. C. de fru. ⁊ li. ex. l. iiij. in ſin. niſi in cauſa appellationis vt. C. quando prouocare non eſt neceſſe. l. ſi. ❡ In hoc autem caſu in quo loquitur hec decret. incontinenti propoſita exceptione condemnabitur excipiens ad expenſas ta- men ſub conditione ſi in probatione defecerit. hic. ſ. de procura. auditis. ⁊ ita videtur ſententia ſecundum hoc continere

a ❡ Itẽ ſi vẽ dr̃ia. Ad iſta dicta inn. h dið pe. ð anc. i ↄſ. ecce xv. ki. pmũ du biũ circa ſi. ↄſ. v. eſſe aliud q̃- ſitum.

multiplicē iniquitatē:primo qr fert ſnia ſine certa quātitate.qr nō pōt eſſe certa tēpore date ſnie cū nondū ſint facte.C.de ſen.q̄ ſine certa quātitate.per totū. ¶ Sed reſpondemus hoc ſpeciale in odiū tā tarde proponētis exceptionē.vel dic poſſe ferri ſentē tiam incertam qr expenſe nō veniūt principaliter:ſed acceſſorie accedunt enī expenſe preſumpte malicie.imo dicim⁹ q̄ ſemper ſuper expenſis incerta poteſt ferri ſententia talis cōdemnamus talem tali ad expēſas quas fecit vel quas probauit ſe feciſſe.C.de fruc.ꝛ lit.ex.terminato.ſ.de procu.auditis.nam ſic loquitur ꝑdicta lex qn̄ ſic condēnauit.nā ſi tu,velles praue intelligere ꝑdictam.l.ſ.quod non cōdemnauit in expēſis.ſed tantū poteſtatem agendi de expenſis parti ſeruaſſe.nō poſſet hmōi intellectus ſuſtineri:qr neceſſe eſſet ꝙ expenſe tn̄ officio iudicis peterētur vel iure actionis:ſed officio iudicis peti nō poſſunt:vt in.l.preallē.terminato:qr iam terminato negotio ſm q̄ ibi loquitur nō h̄z locum tale officium iudicis inſti.de offi.iud.§.preterea fructuꝫ.ſ.de offi.iud.c.fi.reſtat q̄ neceſſe ſit peti eas iure actionis:ſꝫ nulla actio ad eas competit niſi ſit ad eas condemnatus:quia tunc nō competit actio in factū in re iud. Et ſic apparet q̄.l.preallē.terminato loquitur qn̄ iudex expreſſe condemnauit partem ad expē ſas licet incertas:ꝛ ꝙ ſi iudex ſeruauit ei q̄ poſſet agere de expē
6 ſis factis in lite quod nihil valet. ¶ †Illud autem bene fatemur ꝙ iudex poſt ſniam tota illa die ſuum officiū exercere poteſt cōdemnando in expenſis.ff.de re iud.paulus.aliꝗ tn̄ dicunt q̄ bene valet reſeruatio expenſarū.ꝛ ſic intelligo.l.preallēg.ꝛ agetur ad illas condictione ex.l.illa.primū dictū magis placet.vel dic vt no.ſ.de procu.auditis.ſecunda iniquitas eſt q̄ intromittit ſe de tractatu futuri tēporis.ſed rn̄.vt.ſ.de procura.auditis.tertia iniquitas eſt qr fertur ſnia ſub cōdictione:ſed reſponde hoc non eſt contra ius.ꝗ.q.vj.biduum.ꝛ eſt ita ſtatutum propter breuiandas lites.quidam autem dicunt condemnationē hanc tantum in fine litis fieri.quod litera bene per omnia non patitur. aliꝗ vero dicunt ꝙ eo deficiēte in probatione.ꝛ hoc eſt ſpeciale ſecundum eos.quia etiā ſi alias obtineret in principali cauſa ꝛ ꝑ alias exceptiones tamen condemnabitur in expēſis factis in illa exceptione.

Cum dilecti. Cōtra eūdeꝫ hic ſatis aperte ptꝫ q̄ imodū̄ exceptiōis agitur cōtra electū etiā ſi cōfirmationē vel ordinē nō petat.nā hic nec electus nec nūciꝗ eius cōfirmationē petebāt.qr cōfirmat⁹ erat.nā aliter non nominaretur elect⁹ nec ordinē nec cōfirmationē iā adeptā petebat q̄ ipſi abſenti ꝑſtari nō poterāt. ¶ Itē dici nō pōt ꝙ ageret cōtra electū accuſando cū ꝑ ꝓcuratores agat.nec inquirēdo nec denūciādo.ſicut ex ipſo cōtextu.lr̄e euidēter apparet. ¶ Itē nō pōt dici ꝙ ſint admiſſi ad ꝓponēda hec crimina quaſi ꝓſequēdo appellationē:qr ipſi non appellauerūt.nec electus ſuā appellatōnē fuit ꝓſecutus (appellauerit) de appellatiōe q̄ fit extra iudiciū.no.ſ.de ma.ꝛ obe.cuꝫ dilect⁹.ſ.de ap.cū ſit ro.ꝛ.c.cōſuluit.ꝛ.c.ad audientiā.ꝛ.c.cōſtitutis.ꝗ.ꝛ.c.bone me.(reſpōſalē) de hoc no.ſ.de procura.querelam. ¶ Preſentare hoc allegādo dicit.vel tūc h̄z hic locū cū aduerſariū ſcit corā iudice permanere etiā maxime in cā electionis vbi periculum eſt in mora.vt.ſ.de ele.cū inter vniuerſas.ſi enī neſciret eū corā iudice ꝑſeuerare quare iret.nā ſi fuit legitimo īpedimēto detēt⁹ circūducitur perēptoriū.ff.de iud.l.ꝛ poſt ꝛ ſic fruſtra cogeretur circūducto perēptorio ſe fatigare laborib⁹ ꝛ expēſis ſcuꝫ ius reddat eū liberꝫ.ff.ſi qs cau.l.ꝗ.ſi aūt legitimā excuſationē nō habebat.tūc ſimiliter preciſe venire nō tenetur:qr ſiue poſt veniat ſiue nō ſemper tenetur ad expenſas legitimas.vt hic ꝛ hoc ſufficere debet.nec cōtra facit.l.illa.induciꝫ tamen.ff.de arb.celſus.cum aliud ſit in ſolutione de qua ibi loquitur que ſemper liberat debitorem.ff.de ſolu.ſi per me.ꝛ ad q̄ ſemp tenetur poſt terminum. aliud in cōparendo corā iudice a quo nō liberetur ſi tēpore nō idoneo cōpareat ꝛ etiam ad q̄ non tenetur aliꝗ tamen dicunt quod ſemper ꝛ etiā poſt terminum comparere debet admin⁹ vt dicat excuſationem abſentie.ar.iiij.q.v.c.j.ꝛ.v.q.iij.c.j.ꝛ etiam vt litiget ſi aduerſariū inuenerit:vt hic (elapſo).ff.de arbi.celſus (ꝛ inſidias) quamuis hoc ſufficeret ſi citatus eſſet perſonaliter.non tamē valet qn̄ citat⁹ eſt ꝑ procuratorē nec ꝓcuratores inſidias timent.q̄ hic apparet:quia ſi non timent nunciꝗ nec ꝓcuratores (moderatas) de hoc not.ſ.c.priori.(tempore) not.expenſas computandas a tempore citationis.ꝛ non tantum a tempore contumacie.

1 ☞ Anteq̄ꝫ quis ſortiatur effectum confirmationis examinari debet an electio ſit canonica vel nō.
2 Poteſt contra aliquem criminaliter vel ciuiliter agi poſt confirmationem ꝛ conſecrationem.
3 Non poteſt iꝫ viua voce appellare quem cōſtat fuiſſe cōtumacē.
4 Non licet:niſi de gratia:contradicere confirmationi ſolenniter facte a qua non eſt appellatum.
5 Sententia ſuper electione:in rem iudicatam non tranſit.

Cum olim. (Aſſeretur).ff.de exhi.re.diuus.(impendi) nō eſt trahendū ad conſequentiā cū non debeat accedere ad apoſtolicā ſedem vel metropolitanū electus vel cōſecrandus niſi habeat decretum ſubſcriptionibus roboratū ꝛ literas teſtimoniales.lxj.diſt.ep̄us.hoc tamen ſatis poſſet concedi illā confirmationem fieri cum debita ſolennitate vel cauſe cognitione que fit predicto modo etiā cū nullus citetur eū illi qui volūt aliquid obꝗcere parati debēt eſſe ꝓpter periculū q̄ eſt in mora.ar.ſ.de ap.oblate. Itē qr terminū habēt a iure intra quē debent habere ep̄m conſecratū.vt no.ſ.de elect.cū in cūctis.ꝛ.c.ſtatuimus.ꝛ intra illū terminū ſi vnus malicioſe aliū preueniret. caſſaretur q̄ fieret.ar.preallē.decre.oblate.papa aūt poſſet hic
1 excuſari.qr per falſas literas iſte.d.circūuenit eum. ¶ (†Canonice) videtur ꝙ nō deberet ſic cōducere.ſꝫ h̄c ſi inueniretis eum per falſas literas cōſecratum imponatis ſibi ſilentium nihilominus faciatis eum pacifica poſſeſſione gaudere.cum ex quo cōfirmatus eſt talibus exceptionibus nō obſtantibus effectus confirmationis nō ſit impediendus.ſ.de appell.cōſtitutis.ꝗ.imo bene dicit q̄ clandeſtine vel obreptitie obtinuit confirmationem.vt hic. Et ideo anteq̄ꝫ habeat effectū cōfirmatiōis examinari debet an electio ſit canonica vel nō:vt no.ſ.de cauſa poſ.cū olim.vel poteſt dici q̄ nunq̄ꝫ debuit habere poſſeſſionē rerū epiſcopat⁹: quia non conſtabat de cōfirmatione cuius effectus eſt poſſeſſio rerum epiſcopatus.vt.ſ.de elect.cum in cunctis.ſed tantum de conſecratione nec cōſecrando confirmare videtur:cum hoc non intenderit:ꝛ diuerſi ſint actus.arg.ſ.de elec.cū inter vniuerſas. in fin.ſed ſi negaretur clādeſtine vel obreptitie facta cōſecratio vel cōfirmatio nihil innouabitur quouſq̄ꝫ de hoc cōſtet.cum ad hoc dicendum nō admittatur quis niſi ex officio iudicis:ſiue dicat cōfirmationem nullam vel beneficium reſtitu.in integrū petat ꝛ ſi vtroq̄ꝫ iſtorum modorum agatur lite pendente nihil innouari debet.ff.de iudi.ſi pretor.C.de in integ.reſti.l.j.ſ.vt lit.pendē.
2 c.j. ¶ †Fatemur tamē ꝙ poſt cōfirmationē ꝛ cōſecrationem poteſt contra aliquem agi ꝛ criminaliter et ciuiliter ſuper eo ꝙ nō ſit canonice inſtitutus vel per ſimoniam:vel quia omiſſa ſit forma vel alio modo niſi dum petebatur confirmatio vel conſecratio de eo quod modo obꝗcitur fuiſſet exceptum ꝛ iudicatū.ſ.de leg.cum dilecti.vel etiam exceptum tātum.ꝛ non obſtante exceptione facta fuiſſet cōfirmatio.nam in his caſibus forte poſtea agi poſſet.C.de ſi.inſtru.l.ſi.argu.C.de fal.ipſe.hic tamē eſt differentia inter eū qui poſt confirmationē obꝗcit ꝛ eū qui ante confirmationē obꝗcit.qr qui an̄ cōfirmationē obꝗcit nihil probare dꝫ ea ratione qr negātis factū.ſ.m electiōe nō canonica nulla eſt ꝓbatio ſed electionem canonicam eſſe probare debet:vt no.ſ.de poſtu.c.j.vbi aūt poſt confirmationē dicitur electionem minus canonicam hoc probare dꝫ. Primo enī cogitur dirrecte titulum ſue poſſeſſionis:vt no.de hoc.ſ.de procur.ex inſinuatione vel dic vt no.ſ.de accu.c.ſuper.ſi autē crimē obꝗciatur ſiue ante confirmationē ſiue poſt ſemper qui obꝗcit ꝓbare debet.niſi iudex ex officio ſuo velit īquirere.de hoc no.ſ.de poſtu.c.j.quare non ſimul audiātur cauſe omnium trium.ſ.d.f.ꝛ.g.hoc quod.ſ.in hac gl. dicitur videtur ꝙ etiam ſꝫ poſt confirmationē ꝛ electionem iterum poteſt dici contra cōfirmationē ꝛ electionē.ꝛ de forma electionis ꝛ de delicto perſone locū h̄z qn̄ cōfirmatio data eſt ſine cauſe cognitione.ꝛ idē videtur etiā ſi ſine vlla inquiſitione vel cognitione data ſit.ſicut eſt qn̄ idē elector ꝛ cōfirmator.ꝛ hoc ꝓbatur.ſ.de ele.ꝙ ſicut.ſ.de app.cōſtitutis.ꝛ.c.cōſtitus.ꝛ in his caſibus ſi apparuerit electionē minus canonice factā caſſabit electionem. ¶ Item ſi inuenerit confirmationē nō rite factam puta:qr confirmator noluit admittere cōtradictores vel legitimas exceptiones.vel qr electionem non examinatā cōfirmauit ſiue appellatum fuerit ſiue non caſſabit cōfirmationē.ar.ſ.de app.cōſtitutis.c.conſtitutus.ſi vero confirmatio quantum ad oppoſitionem iudiciꝗ fuerit rite facta.ſed electio nō.ſed tn̄ cōfirmatori nō innotuit tota veritas.tūc dicūt quidam ꝙ eodem modo irritāda eſt confirmatio.qr inſpecta veritate nulla fuit licꝫ iudex bene proceſſerit.C.de app.eos.ſ.de fide inſtru cū Ioānes.ſ.de priuile. cum olim.ꝗ.in fi. ¶ Sed certe quicquid dicant hoc videtur habere locū vbi fuit appellatū.quia ꝓpter remedium appelatiōis irritatur q̄ factū eſt vt in eiſdē iuribus apparet:ſed vbi nō eſt appellatū quomodo irritabitur quod legitime factū eſt non videtur bene.ſed tn̄ non reuocarem ſine maturiori cōſilio q̄ ſic factum eſt.ſed vbi inuenit ſuperior electionem minus canonicam preceſſiſſe.ꝛ cōfirmationē ſine examinatione ſecutam fuiſſe.melius dicet ſi ſic dicat.qr cōfirmatio per errorem fuit obtenta eam reuoco.ꝛ qr electionem inueni minus canonicam eam caſſo.ar.ff. de re iu.ꝙ iuſſit.C.communia.ꝛ pro gra interlocutio.l.ſeq.C.ſi ☞ per vim.l.ſi. ¶ †Si autem electionis confirmatio fieret cum ſolenni examinatione:puta partibus conſtitutis in iudicio ꝛ lite conteſta.ſ.de ele.dudum roma.ꝛ ſententia tali modo lata.ſ.confirmo electionē.ꝛ tunc de cetero nullus admittetur neq̄ꝫ contra electionem

electionem neqꝫ contra confirmationē a quo non eſt appellatū
ad hoc vt ipſa caſſetur nec ꝑpter formam nec propter crimen:qꝛ
ſententia tranſit in rem iudicatam.C.com.⁊ progra.l.iij.non nega
mus quin poſſit procedi contra hunc confirmatū.⁊ propter cri
men qḋ ante electionem commiſerat.⁊ etiam propter defectum
forme vt quidam dicūt non ad electionem vel confirmationem
caſſandum.ſed ad hoc vt deponatur vel ſuſpēdatur vel alia pena
imponatur ſed pluribus alijs videtur cōtra.⁊ melius etiam qḋ
de premiſſis non poſſit accuſari poſt cōfirmationem ſolenniter
obtentam:qꝛ tranſit in rem iudicatam vt dictum eſt vt aliquis
ſit litium finis.C.de ſi.inſtru.l.vlt.ad ſi.⁊ idem videtur dicendū
etiam ſi partes nō fuerint in proceſſu confirmationis nec li.cōte.
facta fuerit.Sed tamen ſolēniter proceſſerit confirmator inqui-
rendo de forma electionis in loco vbi facta eſt electio.⁊ de ſciētia
⁊ de moribus ⁊ vita electi in loco vbi cōſeruatus eſt.ſ.de ele.ſcri
ptū.nam in hoc caſu credimus ſententiā confirmationis tranſi-
re in rem iud.niſi forte de obreptione proponeretur.niſi forte ex
prouiſione ⁊ de gratia ⁊ non de mero iure audiretur . nō tamen
multo tempore poſt confirmationē.ſ.de ele.cum dilecti(Alio-
3 quin)ſi predictus.d.nō eſſet canonice electus. ¶(†Citatus)ſic
referebāt iudices vel pars.ſ.⁊.g.ſ.quod contumaciter abſuerat.
d.ſed non cōſtabat.quia ſi conſtaret eum fuiſſe contumacem ſic
non poſſet appellare viua voce.ff.de in integ reſti. omnes. ita nec
eius itineris arreptio vim appellationis obtinet.⁊ hoc iuſtificat
ſententiā eo abſente latam.ſ.vt lit.non conte.quoniā:nec fuit ne
ceſſe ꝙ aliqua ſnīa ferret̄ ꝯtra hūc.d.cū de facto in eadē eccleſia
de qua agitur nihil poſſideat nec etiam de iure. Item quia nec
ipſe agebat ꝯ alios electos nec alij ꝯtra eū nec ſi eis opponēbat.
4 ¶†(Confirmare)huic facto.g.acquieuit vel ad minus nō ꝯdi-
xit nec poſtea eū inuenimus ꝓſecutū hmōi negociū ꝙuis ſola te
ſtimonia nō ſufficerent vbi de plurium agitur electionibus. hec
aūt ideo ſufficiūt:qꝛ ambo electi inter quos erat contentio vidē
tur his eſſe ꝯtēti.ſꝫ.d.etiā huic affirmationi ſe opponere nō poſ-
ſet niſi appellaſſet:qꝛ confirmationi ſolēniter facte a qua nō eſt
appellatū ꝯdicere non lꝫ niſi de gratia:qꝛ cōfirmacio ſnīa eſt.⁊
vim ⁊ formā ſnīe tenet.⁊ ideo trāſit in rē iud.ex quo nō eſt appel
latū(literas)que non valuerūt cū de ꝑmiſſis lrīs ⁊ eorū ꝙ in eis
continebant nō facerēt mentionē.ſ.eo.c.ij.(Miſericorditer) qꝛ
vera fuit miſericordia:qꝛ ex quo alius legitime confirmatus fuit
nō erat vlterius audiēdus niſi ꝓſequendo appellationē de qua
papa erat incertus. ¶(Inuentus).q.d.citatus tertio cōtumax
fuit.ideo ꝓceditur ꝯtra eū etiā ſi nō inueniatur(termino)vnius
anni ſibi dato.cū alꝭ ſemꝑ deberet expectari ſi cōtumax nō eſſet.
arg.a cōtrario ſenſu.ſ.vt li.nō cōte.c.qm̄.§.porro.⁊.§.ſe. Sꝫ di-
ces quare dat̄ annus cum in decr.prealle. nō denꝫ niſi ſex mēſes?
Rn̄de.ibi agebatur de electione nō confirmata ⁊ epo non conſe
crato.hic vero loquit̄ de iam cōſecrato.⁊ hoc eſt ſpāle ꝑpter re-
uerētiam conſecrationis.vel dic hoc eſſe ſpeciale ꝑpter conſecra
tionē.qꝛ iterum tractatur de eius iure poſt ſniam iuſte latam. ⁊
qḋ expectatur per annum.⁊ ſic etiam hoc ex abundāti vt auferre
tur omnis exceptio ipſi.d.qui dicebat ⁊ dicere poterat ꝑ itineris
arreptionē appellaſſe:qḋ tn̄ non conſtabat.nō enim eſſet bonū
imo peſſimum qḋ ſi de iure eſſet epꝭ qḋ alius in locū eius intra-
5 ret. iij.q.vij.hoc quippe.⁊.ſ.de conceſ.prebē.c.i.¶†Et eſt hic ar.
qḋ ſentētia ſuper electione nō tranſit in rem iud. ſimile in matri
monio carnali.ſ.de re iud.conſanguinei ⁊.c.tenor.alij dicūt ⁊ me
lius quod ſi verum eſſet quod.d.dicebat.ſ.qḋ iter arripuerit ad
ſe.ap.veniēdi iniquus erat ꝓceſſus iudicū.ſ.de ap.ſuggeſtum. ⁊
c.meminimus.⁊ ideo de iure eſt qḋ iterum inquiratur de eo:⁊ ſi
inuentum fuerit reuocetur proceſſus.ſ.de offi.dele. cum cauſa.
¶†Sed oppones quare ergo ad eoſdē remittit̄ negociū.Rn̄.nō
remittit̄ ſed hoc ius cōe eſt ſi quis intra annū nō ꝓſequitur ap-
pellationē.primus iudex pōt proſequi ap.vt no.ſ. de offi. deleg.
paſtoralis.§.pterea.vel melius propter ꝓſumptiones que erant
contra eundē.d.hoc ſpāle factum fuit contra ius hodie autē di
cunt quidam hoc qḋ diximus de arreptione itineris eſſe corre-
rectum:vt no.ſ.de ap.vt debitus.¶(Verbo)qꝛ nō dixit ego app.
ſed dixit vel pro certo habebatur qḋ ad ſe.ap. veniebat vt de ꝓ-
ceſſu cōtra ſe habito conquereret̄:nec hoc ſufficit ſi copiā iudi-
cis a quo vult appellare poteſt habere intra decem dies ex quo
ſcit cōtra ſe habitum proceſſum coram eo eū appellare tenetur.
ij.q.vj.ſi quis ipſius.⁊.§.biduum.

1 ¶Excōicatus neqꝫ adminiſtrare neqꝫ alienare res eccl'ie pōt.
2 Reus excommunicatus poteſt conſtituere procuratorem.
3 Excommunicatione pendente ſuſpenditur effectus debiti.
4 Debemus apoſtatis de omnibus iuribus ſuis reſpondere.

V Eritatis.(Canonicis) ⁊ qꝛ volebat cano-
nicis tum accuſantibus reſpon-
dere ordine iudiciario ſeruato.ideo domin⁹ papa ne
de ſua contumacia commodū reportaret mādat con-
tra ipſum procedi in modum inquiſitionis. ¶(Audientiā)in
modum inquiſitionis alias nō liceret cōtra eum recipere teſtes

lite nō ꝯte.vt.ſ.lit.nō cōte.qm̄ fre.alij dicūt qḋ ſemper cōtra quē
libet prelatū ⁊ etiā clericum ꝯtumacē ad depoſitionē ꝓcedet̄ lite
nō conte.vt hic.⁊.ſ.de cle.non re.in ec.vel pre.ex tue.ſm̄.l. autem
ſecus.ff.de pen.abſente.¶(Depoſitionis)no.qḋ nō fert hic ſen-
tentiā ſuper crimine.ſed tm̄ deponit tm̄(inhibitionē).ſ.de noui
opt.nun.cum ex iniuncto.ſ.de deſpō.impu.ad diſſoluendum.ſ.
1 de in integ.reſti.cum veniſſent.¶(†Excōicationem)excommu-
nicatus eū cum ſuſpenſus ſit.⁊ adminiſtrare non poſſit alienare
res eccleſie nō poteſt. ꝙ intelligendū videtur denominatim ex-
cōicatis ⁊ publice arg.ſ.de re iud.ad ꝓbandū. Idē etiam ſi nō
nominatim ſed tm̄ per ſniam vel canonē in qua certū eſt eū inci-
diſſe.ſ.de exceſ.ꝑla.c.ij.Itē res ſuas vēdere donare ⁊ alias emere
pōt.⁊ teneret ꝯtractus ſi faciat.xj.q.iij.qm̄ mul.in ſi.⁊ expreſſius.
ſ.de ſentē.excō.ſi vere vbi dicitur ꝙ etiā nouos contractus cum
eis inire lꝫ:⁊ forte cōſtituat ꝓcuratorem ad negocia oritur inter
eos actio mandati.non enim inuenimus huiuſmodi cōtractus
2 cenſeri nullo a iure.¶†In iudicio autē admittendus nō eſt.
quādo eſt actor excōicatus.ſ.de ſen.exc.per tuas.ſ.de ſen. ⁊ re iu-
di.ad probandū.ſ.de ꝓba.poſt ceſſionē.ſi.C.de hered.l.pen.imo
⁊ ſi in iudicio conſtituitur quādo excōicatus eſt reus oritur ob-
ligatio ꝙ apparet:qꝛ reus excōicatus ꝯſtituit ꝓcuratorem.ſ. de
iudi.intelleximus.ſꝫ exceptione actor remouet̄.de hoc not. ſ. de
procu.cōſul.nec in ſpūalibus vꝫ ꝙ fit ab excōicatis.ſ.de app. cō-
ſtitutis.⁊.ſed in his ſpūalibus valent que facti ſunt tantū.q.d.nō
que iuris. ar.ſ. de prebē.pro illoꝝ.ſ.de reſcri.cap.ſm.dicūt tamen
aliqui ⁊ forte nō male qḋ ſi aliqui prelati ſunt excōicati ⁊ rōne
ſui officij facerēt aliqḋ ſpūale.puta qꝛ ꝓuiderēt alicui eccleſie de
prelatura vel canonicatu vel ꝯfirmarēt alicuius electionē qḋ hm̄
vꝫ qḋ fit ab eis ꝙdiu tolerant̄.viij.q.iiij.nōne.vj.q.iiij.c.i.⁊.ij.ni
ſi forte eſſet notorium vel alias ꝓbari poſſet quod eſſent publice
excōicati qꝛ tunc hec ſpiritualia vel etiam alia ab eis recipere nō
debēt ſed cum ſuperiore agere ⁊ ab eo appellare.ar. ff.de mino.
ait pretor.§.permittitur.nec cōtradicit decre. conſtitutis. qꝛ ibi
non rōne publici officij eligebant̄.ſꝫ ſpeciale ius proſequebātur
qḋ quilibet habet ratione ſui canonicatus vel ſpālis fraternita-
tis.vel ibi vt excōmunicati fecerunt rōne publici officij ꝙ nō ha
bebant qꝛ publicum officiū eligendi in nō excommunicatos tan
tum reciderat.⁊ dicimus generaliter qḋ contractus initi cū ex-
communicato non ſolum ignoranter ſed etiam ſcienter ⁊ duran-
te excōmunicatione tenerēt ⁊ ex eis agitur cōtra excōicatos ſi cō-
ueniantur etiam durante excōicatione. ipſe autem excōicatus li
cet ⁊ agere nō poſſet durante excōmunicatione tamē poſt abſo-
lutionē poterit agere de contractu inito ⁊ dum erat excōmuni-
catus obligatur enim alijs ⁊ obligat ſibi alios dum ſint excom-
municati.xj.q.iij.quoniā multi.in ſi.ſ.de ſen.excō. ſi vere. ⁊ tem-
pore excōmunicationis durant obligationes lꝫ agi nō poſſet ex
eis dum ſunt excōicati.ſ.de exce.cum inter.ſ.de ſen.excō.per tuas
3 ¶†Item pendēte excōicatione ſuſpendit̄ effectus debiti puta ſi-
delitatis.⁊ videt̄ ꝙ iuramento fidelitatis aſtricti ſint abſoluti a
iuramēto.xv.q.vj.nos.⁊.c.iuratos.arg.contra.xj.q.iij.iul. ſed ibi
potius narrat factū ꝙ ius.vt ex eodē.c.colligi pōt. ſꝫ poſt abſo-
lutionē bene agerēt excōicati de ꝯtractu in excōicatione inito ra
tionibus ꝓdictis qꝛ contractus tꝫ lꝫ excōmunicatus agere non
poſſit.¶†Item ſi exiſtēs in excōicatione expolietur poſt abſolu
tionem aget interdicto vnde vi.qꝛ non licet alicui excommunica
to ſua auferre.⁊ ſi quis cum iuramēto vel ſine iuramēto ꝓmiſit
aliquid alij excōicato dari conſulimus ei qḋ det naꝫ hoc iuramē
tum vel promiſſio abſqꝫ interitu ſalutis ſeruari poteſt.ſ.de iure-
iuran.ſi vero.maxime ſi alij ſeruari dꝫ.¶†Sed dices non poteſt
ſeruari ſine peccato cum ego ei in nullo communicare debeā. xj.
q.iij.cum excōmunicatis.⁊ ſi communico pecco mortaliter.ſ.de
his que vi me.cauſa fiunt.ſacris.¶Sed reſpondemus cum lici-
tum ſit ab eis emere vēdere ⁊ contrahere pro vtilitate noſtra vel
neceſſitate.ſ.de ſen.excom.ſi vere.⁊.c.inter alia.⁊ etiam ex pietate
aliquid poteſt dari excommunicato.xj.q.iij.quoniam multi. in
ſi.⁊ per cōſequens ea facere que in contractibus conueniunt. ⁊
qꝛ aliter ſequeretur ꝙ eccleſia machinaretur fraudes vel menda
cium quod eſſet abſurdum.xxij.q.ij. cum humilitatis. ⁊.c.j.⁊.c.
nec artificioſo.qꝛ nec videtur fuiſſe intentio condentis canonem
4 qḋ alius puniretur quam excōmunicatus.¶†Item ſi ſeruiens
tenetur ei ſeruire vt promiſit.xj.q.iij.quoniā mul. quare eadem
ratione debita nō ſolet.⁊ ad hoc bene facit.xj.q.iij.iuliamus. et
cap.imperatores.vbi ſatis innuitur qḋ apoſtatis debemus de
omnibus iuribus ſuis reſpōdere.naꝫ poſſunt comprehendi ſub
patrefamilias.ar.ſ.de ſntē.excom.ſi vere.nec eſt reuocata ratio
predictorum per.c.xv.q.vj.nos.⁊.c. iuratos. quia illa.c. ſpeciali-
ter loquuntur in abſolutione ⁊ fidelitate ⁊ iuramēto fidelitatis.
vel idcirco ſpecialiter ſtatuitur ⁊ reuocat̄ canon.iu.qꝛ valde ma
gnum fomētum excōicationis ⁊ excōicatorum erat quando ſerui-
debant eos comitando magna caterua vaſallorū. vt dic quod ſi
cut ibi factū fuit ꝑpter multam maliciam excōicati ⁊ modo fie-
ri poteſt.ſed niſi ſentētialiter abſoluātur ipſo iure abſoluti non

ſunt hic tamen fatemur quod nõ eſt cum eis cõmunicandũ nec
contrahendum ſi ſuperiores inde fierẽt vel ſi apud illos eque he-
re vel etiam aliquantulum minus contrahere poſſent plus dici-
mus quod ex quo inquiſitio fit contra aliquẽ ex tunc non lʒ ſibi
alienare.ſ.de accu.c.ſi.vbi no.

1 ☞ Non poteſt quis abſqȝ bona fide beneficium poſſidere.
2 In actione de beneficio obtinendo non eſt faciẽda miſſio in poſ-
ſeſſionem.

Contingit. (Potentiam) nunquid ſi ex-
pellat eum competit ei inter-
dictum vnde vi.arg.quod non.ff.vti poſ.ſi duo.§.cre
ditores.ſ.de ſequeſt.poſ.ad hoc contrarium tamẽ cre-
dimus.arg.C.de preto pig.l.vlt.❡ (Numerus contra hunc plu-
ra prodita ſunt auxilia.primum quod preſtet cautionẽ iudicio
ſiſti.ȝ.c.j.⁊ ſcdm quod condemnetur in expẽſis.ſ.de ſequeſt.poſ.
ad hoc.tertium ad intereſſe.ff.vti poſſi.ſi duo.§.vlt.ff.ne vis ſi.ei
qui in poſ.indu.l.j.in pn.quartũ manus militaris.ff.ne vis ſi.ei
qui in poſ.indu.ſi quis miſſus.quintum beneficium huius con-
ſtitutionis.ſextum ex conſtitutione.ȝ.vt lite non cõteſt.quoniaʒ.
1 in ſi.ſeptimum eſt vt in poſ.lega.is cuius.§.miſſus.❡ †Sed nũ-
quid idem eſt ſi clericus de beneficijs eccleſiaſticis agat vel de
alijs ſpiritualibus.argu.quod non.q2 non eſt ſufficiens titulus
preſcriptio.ſed neceſſaria eſt legitima electio vel ordinatio.lxij.
diſt.c.j.⁊.ij.q.j.legum.nec eſt contra.ſ.de iurepa.cura.q2 ibi non
preſcribitur eccleſia vt beneficium ſed vt proprietas quod eſſe
poteſt.ſ.de preſcri.auditis.ȝ.de in integ.reſti.auditis:tamen di-
ces ad quid prodeſt ſecundũ decretum in beneficijs.cum nullus
poſſet poſſidere ſine bona fide.⁊ hic non poſſet habere bonam ſi
dem qui conſcientiam haberet rei aliene.ſ.de preſcrip.quoniam
☞ reſpondemus videlicet vt fructibus vtatur. ❡ †Item poteſt di-
ci eum poſſidere bona fide: q2 ſic credit vel q2 autore pretore poſ
ſidet ex ſecundo decre.⁊ ſic preſcribet vt nihil ei obijci poſſit per
aduerſariũ: ſemper tamen ſi habet conſcientiam rei aliene quan
docunqȝ habuerit nõ confidat qđ ratione huius miſſionis poſ-
ſit retinere beneficium. Sed videt hãc queſtionem non de facili
poſſe ſic procedere.nam aut ille qui agit ſuper beneficio eſt cõfir
matus aut non. ſi eſt cõfirmatus ſolum officiũ iudicis implora-
re poteſt vt confirmetur.⁊ ſi illi cõtra quos agit de hoc ⁊ qui ſibi
ſe opponunt contumaces ſint:nunqȝ fiet miſſio in poſ.cauſa cuſto
die.nam ante confirmationem non poteſt ſuum beneficium mi-
niſtrare.ȝ.de ele.qualiter.ergo multofortius non cõpetit ei actio
ad beneficiũ vel res beneficij petendas:nec eſt hic neceſſaria miſ-
ſio in poſſeſſionem cum lite non conteſt.procedi poſſit.ȝ.vt lite
non conteſt.qm̃.ſi autem eſt confirmatus non debet petere ius
quod habet in beneficio:q2 illud habet nec amiſit cum iura in-
ſeparabilia ſint.ſed debet petere vt pacifica poſſeſſione gaudeat.
ſ.de app.conſtitutis.⁊ petat res ad beneficium pertinentes.Iteʒ
⁊ tunc contra contumacem datur miſſio in poſ.ſicut in alna re-
alibus.ff.ex qui.cau.in poſ.ea.fulcinius.§.item videamus.ſed in
hoc vltimo caſu non multum procedit beneficiũ: q2 põt eſſe qđ
nullam certã rem petit ſed beneficium ſicut alij canonici ⁊ locuʒ
in choro ⁊c.huiuſmodi.vnde in hoc ſatis videtur quo licite ſit
miſſio in poſſeſſioneʒ:⁊ etiam ſm decretum huic dabitur. ſed ta
men iudex primo ſummatim cognoſcat.ȝ.lite non conteſt. quo-
niã.§.pe.⁊ licet alias ſufficiat ꝑ ſummaria cognitione.vt.ȝ.vt li-
te non conte.qm̃.§.pe. iuramentum calumnie hic aliquãtulum
2 maiores probationes requiret. ❡ †Hodie tamen ſtatutum eſt
qđ cum agitur de beneficio obtinendo quod non eſt faciẽda miſ
ſio in poſ.ſ.ti.priori.c.ſi.vbi notatur. ⁊ ex hac ratione.l. q2.l. iſta
fulcinius dicit generaliter in natione in rem fieri miſſionem in
poſ.rei petite.Dicendũ videtur ꝙ ſi epiſcopus petat ius epiſco-
pale in aliqua eccleſia vel aliquid aliud incorporale qđ reo con-
tumace exiſtente dabitur miſſio in poſ.cauſa cuſtodie illius ec-
cleſie ⁊ exercitium iuriũ ſcilicet vt poſſit iniungere penitẽtias vn
gere infirmos ⁊ iuriſditionem ⁊ iura epiſcopalia exercere. non
obeſt obiectio.ergo aliquis qui nunqȝ habuit curã habebit exer
citium.ad ꝙ reſpondemus poteſt eſſe:ſed hoc eſt propter igno-
rantiam poſſeſſoris:nem hec eadem argumentatio eſt in ſenten-
tia diffinitiua que non tribuit ei coram pro quo datur ſententia
niſi de iure haberet.ff.de cõdi.inde.l.iul.⁊.ſ.de re iud. cum inter
vos.⁊ tamen exercitium haberet.Item hoc idem poterat ſi ſim-
pliciter nomine ſuo mittatur in poſ.ex ſecũdo decreto prelatio-
nis ſue vel dic vt nota.ſ.tit.priori.ca.j.❡ (Conſtituatur)hec de-
creta.poteſt loqui in perſonali actione. ⁊ ſm hoc proprie poni-
tur hoc verbũ conſtituatur.q2 poſt annũ ex ſcdo decre.conſtitue
tur verus poſſeſſor ſicut ſi etiã permãſiſſet in coſtodia neceſſariũ
eſt ſm decretum.vel poteſt loqui in reali.⁊ ſm hoc illud verbum
conſtituatur ponitur improprie.vt ſit ſenſus quaſi decernatur ve
rus poſſeſſor:q2 ſicut non eſſet ſibi neceſſariũ ſecundum decretũ
ſi ſemper in poſſeſſione permanſiſſet ſʒ ſolo lapſu temporis fiet
verus poſſeſſor.ſic.⁊ ſi propter potentiam vel dolum aduerſariũ
non potuit nanciſci poſſeſſionem.

Venerabilis. (Ac prouincia) Quis cau-
ſa hec tãgat ꝓuinciales nõ
tamẽ neceſſe eſt eos citari.ſʒ nec eis ꝑiudicat ſm quoſ
dã.ff.de lib.cau.ſi pariter.C.res inter alios ⁊c. ne pre.
per totũ.hoc non plʒ.imo bene preiudicat.de hoc not.ȝ.de arbi.
cum tpe.ȝ.de ma.⁊ obe.inter.⁊.c.vlt.ȝ.de oſſi.a.expoſuit.⁊.ſ.de re
iud.cum ſuper.⁊.t.pe.❡ (Archidiaconus) citatio hoꝝ iudicuʒ
nõ eſt neceſſaria ſi he.lr̃e ꝑuenerũt ad archiepm̃ ideo iſta mãdat
fieri:poſſet eſſe ꝙ q2 he litere ad archiepm̃ peruenire nõ poſſent.

Actor qui cauerit iudici.
ȝ.de off.deleg.paſto.iij.q.iij.ſpacium. tamen.⁊ ſi non
eſſet qui reciperet nihil eſſet ſibi impetrandũ.ff.de le
j.ſi fundũ.ſ.de ap.ex ratiõe.hec cautio hic de nouo introducitur
licet enim alie pene:per antiqua iura huic decipienti aduerſariũ
imponantur ſcilicet quod puniatur in expenſis.C. quomodo et
quando iudex auten.qui ſemel. ⁊ hic ſed quod hanc cautionem
preſtaret nullo iure cauebitur. ⁊ credimus ſufficere ſolã verba-
lem cautionem cum pena.

❡ De eo qui mittit in poſſeſſionẽ cã rei ſeruande. Rubrica.

1 ☞ Scdm decretum dandum eſt partibus etiam preſentibus.
2 Actori cõquerenti de aliquo aufferente vel turbante iura ⁊ ſer-
uitutes qualiter conſulatur.
3 Quo caſu quis mittatur in poſſeſſionem nominum.
4 Spiritualia eſtimationem non recipiunt.
5 Primum decretum qualiter fiat.

Conſtitutis. (Poſſeſſioneʒ) forte
petebat reſtitui in poſ
ſeſſionem eiuſdẽ eccleſie agẽdo poſſeſſorio ex in
terdicto vnde vi.vñ eſt notãdũ ꝙ in interdictis
in rẽ ſcriptis ſit miſſio in poſ.cauſa rei ſer.ſic vt
hic videtur fuiſſe factũ.⁊ ſuper hac poſſeſſione
1 cauſa data rei ſeruãde reuocãda modo hic agebat.❡ †Et ex hac
decr.pʒ ꝙ partibus pñtib⁹ et ſm decre.eſt dandũ qđ ſatis dici
põt:cũ pars contra quã dari petit multa poſſit dicere ⁊ iura ſua
allegare.Itẽ nõ eſt ferre ſnlam niſi in confeſſum vel conuictũ.ij.
q.j.nos.Item iudicantem opʒ.⁊c.xxx.q.v.iudicantem. ⁊ melius
ad hoc facit.C.quõ ⁊ qñ iud.ca.que vel dic ꝙ hic non petebatur
ſm decre.qđ non erat neceſſarium.q2 ſolus lapſus anni ſufficie-
bat.vt no.ȝ.ti.pri.ꝯtingit.ſed aduerſarius petebat ſibi reſtitui
poſſeſſionẽ non obſtanec lapſu anni cũ non fuit in mora melius
dicitur q2 ſic ſuper poſſeſſione agebatur quia vna pars petebat
2 eam reuocari ⁊ alia petebat eam cõfirmari. ❡ († Eccleſie) que-
ritur qualr̃ cõſulatur actori ꝯquerenti de aliquo auferẽte vel tur
bãte iura ⁊ ſeruitutes ⁊ nõ permittẽti vti eis nec etiã comparẽte
ad rñdẽdũ. ❡ Et primo quidẽ excõicari poteſt. ȝ.vt lite nõ cõte
ſte.⁊.c.qm̃.põt etiã iudici mulcta.ff. ſi qs ius di. nõ obtẽ.l.j.põt
etiã taxari intereſſe ſm qđ exigit natura interdicti vel actionis
de qua agitur ⁊ fiet miſſio in poſ. ſm mẽſuram debiti declarari
ad inſtar alterius perſonalis actionis auf.de exhi. re. ſed melius
iudex ꝙ aget confeſſoria mittet in poſ.ſeruitutis vel alterius iu-
ris petiti actorem ⁊ erit verus poſſeſſor nõ tã cuſtodie.⁊ prohibe
bit reo ne turbet ipſũ actorẽ vti ſeruitute illa quãdiu de iure ſuo
ꝓbet ⁊ ꝑcipit ei ꝙ ſuper hoc ipſe caueat ⁊ faciat interim quaſi
poſſeſſione pacifica ſeruitutis vel alterius iuris petiti gaudere
poſſeſſorem.ff.de no.ope.nun.ſi priuſqȝ.ff.ſi ſer.ven.l. is cuius fa-
mi.ff.de vſufr.cuiuſqȝ.ff.de op.lega.mancipiorum.ff.de inge.ma.
diffamare.C.de re.pig.ſi eo.ff.de vſufru. vſuſfructus.ff. vt in poſ.
leg.l.ſi pecunie.§.j.⁊.l.ſi inutiles.⁊ de col.bo.l.j.§.pe. ſi autẽ agi-
tur negatoria nõ ſit miſſio in poſſeſſionem q2 non poteſt. ſed ca-
uebit de nõ moleſtãdo vt in predictis iuribus.hic eodem modo
agatur ſiue conſulitur ſiue agatur interdicto vti poſſide.ſiue in-
terdicto vnde vi.pro incorporalibus ſiue quocunqȝ alio modo
agatur ꝓ corporalibus vt predicta iura ſonãt.⁊.ſ.de ſequeſt.poſ.
c.j.ſʒ eñ agens interdicto vti poſ.nõ poſſit mitti in poſſeſſioneʒ
cũ dicat ſe poſſidere.tñ ꝑcipietur reo ꝙ nõ impediat autorẽ quo
uſqȝ de iure ſuo ꝓbet.vt in preallcg.ſi prius.ff.de itin.actuqȝ pri-
ua.l.ſi pro via.⁊.l.j.ij.⁊.iij.ſentẽtia diffinitiua nõ feretur cum nõ
ſit lis conte.ȝ.vt lite non cõteſt.quoniam.j.reſponſo.eſt autẽ hoc
verum ſiue petatur eccleſia rõne iuris epalis ꝙ epũs in ea. habet.
ſiue iure parrochialis qđ archipreſbyteri in ea habẽt.nam eccle-
ſia cum nõ poſſit eſſe in alicuius dñio vel poſſeſſione.ff.de reivẽ.
in rem.j.reſpõſo.⁊.§.j.⁊ inſti.de rerum diui.§.nullius. nõ poteſt
de ea agi niſi ratione iuris ꝙ in ea habetur.ff.de cõtrahen.emp.
qui tabernas.⁊.ff.de mino.l.pe.⁊ ratione iuris ꝓceditur predi-
ctis modis.❡ Et dicũt quidam ⁊ forte bene quod anteqȝ de ſu-
2 perior poſſeſſionem que eſt ita grauiter preiudicialis ꝙ incipiet
ab excõicatione vel ſequeſtratione vel miſſione in poſ.cauſa cu-
ſtodie ar.ȝ.de dolo.ca.ij.nec obſtat.l.preallcg.ſi prius vbi dicitur
qđ nõ ſunt alie iudicis partes niſi vt procedatur priori modo
quia non

quia nō remouet quin procedatur minoribus modis ſine penis.
ſed hoc vult dicere qḋ ad diffinitiuam ſententiam procedere nō
poteſt. ⁊ ſi intra annum venerit reſtitutio expēſis. ⁊ pſtita cautio-
ne recuperabit poſſeſſionem predictā vel relaxabitur mandatū
factū de non moleſtando. ⁊ cautio ſuper hoc preſtita. proprie au-
tem dicitur fieri hec miſſio ⁊ reuocari. qꝛ ſicut ꝓ incorporalibus
damnus interdicta quaſi poſ. ff. de ſer. quotiē. ⁊ no. ā. de ele. quere
lam. ā. de cauſa poſ. cum eccleſie. ⁊ ita etiam fieri poteſt miſſio in
poſ. vt hic. ⁊ ſ. de ſequeſ. poſ. c. ij. ā. de dolo. c. j. ā. vt lite non cōteſt.
accedens. ⁊ ſi intra annum non venerit extunc poterit iudex de-
cernere actori quaſi poſſeſſionē veram dicti iuris. ⁊ vlterius non
reuocabitur mandatum factum niſi reus probauerit de iure ſuo
non tamen ſine decreto ſecūdario hoc iura habebit. alij dicunt ꝙ
ſtatim ſit verus poſſeſſor lapſu anni ſine ſecundo decreto ſicut ⁊
in reali actione legitur ⁊ no. ā. vt li. non conteſt. §. in alijs. ⁊ hoc
ſatis innuit hec decre. alij autem dicūt corpora eccleſiarum poſſi
deri ab ep̄is vel capitulis vel plātis earū: ⁊ ſic fiet miſſio in poſ.
corporalitū eccleſiarum. ſed iurium nō. ¶ Alij dixerunt vt no. ā.
3 ti. pri. contingat in fi. ¶ †Si autem quilꝫ in perſonali actione
mittēdus ſit in poſ. cauſa cuſtodie. ⁊ nō inueniant res corporales
in quarū poſſeſſionē mitti poſſit mittet in poſſeſſionē nominū
ita ꝙ poſſit exigere debita. ⁊ vero creditori denegabantur actio-
nes. ff. vt in poſ. le. l. ſi inutiles. cū tñ ſi intra annum vel ſm alios
qñcunqꝫ obtulerit cautionem ſiſtendi iuri recuperabit collecta
ab eo qui miſſus eſt in poſſeſſionem et inde agit vt prius. ff. de col
la. bo. l. j. §. iubet. ⁊ per ſimile. eodē modo dicendum eſt fieri miſ-
ſionem in poſ. aliorū incorporalium tam temporalium ꝙ etiam
ſpiritualium cū autore iudice hoc fiat arg. ff. de acqui. poſ. iuſte
quamuis alij dicāt ꝯtra qñ interdicto vnde vi vel actione exem-
pto agitur vel alia perſonali actiōe vel miſſio fuit ꝓ menſura de-
biti declarati. competēs eſt qḋ fiat primo miſſio in poſſeſſionem
illius rei de qua agit. ⁊ rōne intereſſe aliquid deeſt vel plꝰ debet
tūc ſuppleat: ⁊ vſqꝫ ad ſupplementū cū fiet miſſio in poſſeſſionē
aliarū rerū. ſed lꝫ hoc ſit cōgruū. ex cauſa tamē ⁊ ſi videat iudici
4 aliud fieri poteſt. ¶ †Itē dicimus qḋ ſi agat pſonalibus actioni
bus pro tpalibus nō eſt ꝓcedendū ad miſſionem in poſ. ſpūaliū
ꝓ menſura debiti declarati. ⁊ hoc duplici ratione. Prima eſt: qꝛ
ſpūalia eſtimationem nō recipiūt. ⁊ ideo cōmēſurari debito nō
pñt. Scḋa ratio eſt. qꝛ cū ꝫ eis pmutari non pñt. ſ. de rerū permu
ta. ad queſtiones. ſꝫ ſi ageretur perſonali actione pro ſpirituali-
bus. puta ex permutatione vel donatione rerū ſpiritualium. tūc
bene in alijs rebus ſpūalibus crederemus fieri miſſionem ⁊ etiā
forte in temporalibꝰ. ⁊ maxime in ſpiritualibus quibus ſunt an
nexe temporales preſtationes. (Voluntatem) non tamen adeo
ſtudioſam. vt debuit. ā. de offi. ordi. paſtoralis. in fi. ¶ (Et nos)
⁊ ita habes hic cautionē pſtandā aduerſario. ⁊ ſi aduerſarius nō
eſt preſens ſufficit ſi iudici preſtet vel corā alijs publicis pſonis.
pſtetur. ā. de offi. or. paſtoralis. iij. q. iij. §. ſpaciū. ⁊ ſi nō eſſet q re-
ciperet nō imputaret ei. ar. ff. de leg. j. ſi fundū. §. ſi titio. alias eſt
l. antepe. ſ. de ap. ex rōne. ſ. eo. cū ſicut. ¶ (Poſſeſſionē): tā ſine
ſcḋo decre. imo a pncipio ſicut poſt annū lꝫ diuerſimode eſt poſ
ſeſſor vt no. ā. vt lite nō cōte. qꝛ decretū idem eſt qḋ iuſſus. ff. de
5 dam. infe. l. iiij. §. j. ⁊ §. duas. ⁊ l. ſi finita. §. iul. ¶ †Et dicūt qui-
dā ſic fieri primū decretū. decerno hūc preſentē mittendū in poſ.
talis rei exigente cōtumacia aduerſarij eius. ſed non vr̄ qḋ bene
dicant iſti. qꝛ per hec verba potius videtur ferre ſniam cōtra ſe
vel ſibi legē dicere ꝙ cōtra aliū: ꝑterea nihil aliud videt dictum
decerno talem mittendū in poſ. ꝙ ſi diceret qḋ talis de iure mit
tendus eſt. alij dicunt ſic mitto talē in poſſeſſionē rei cauſa cuſto
die. ſꝫ certe iſte falſum dicere videtur niſi actualiter mittat. No-
bis videtur qḋ melius ſic fiant hec decr. primum ſic. decerno vel
conſtituo te vel iubeo te eſſe verū poſſeſſorem talis rei cauſa cu-
ſtodie ⁊ poſtea actualiter mittet in poſ. corporalē per miniſtrū.
ſed ⁊ ſi non mitteretur tunc hoc iure conſequeretur quo elapſo
anno eodem modo cōſtitueretur verus poſſeſſor ac ſi in poſſeſſio
nem miſſus eſſet. ¶ Et eodē modo ſm decretum ſic fiet conſti-
tuo vel decerno vel iubeo te eſſe verum poſſeſſorē talis rei. ⁊ iſte
licet nō poſſideat in veritate tamē iura poſſeſſionis habebit pu-
ta qꝛ fructus illius poſſeſſionis eius erūt. ff. de acqui. re. do. bone
fidei. ⁊ preſcribet ac ſi poſſideret. vel primū decretū ſic fiet. iubeo
tali abſenti ⁊ contumaci vel ꝓ contumaci habito vel condemno
eū vt talē recipiant ſecū in poſſeſſionē talē cauſa cuſtodie. ſm aūt
decretum ſic. iubeo tali cōtumaci vel cōdemno eū vt tibi tradat
poſſeſſionē talis rei. ⁊ ſi noluerit obedire manu militari auferre-
tur ſibi poſſeſſio ⁊ miſſio corporaliter ſibi aſſignabitur. ff. de rei
ven. qui reſtituere. ff. ne vis fi. ei. ſicut miſſus.

Cum ſicut.

(Et offerēs) hec oblatio cautio
nis facta corā arch. videlicet ad
interrūpēdā pſcriptionē ſicut ſi fieret corā alia publica
pſona. ā. de off. or. paſto. ſꝫ cautionē tāꝙ iudex recipe
nō poſſet. niſi vbi eſſent oēs quoꝝ intererat. ā. de of. dele. pruden-
tiā (ſi ceteri) puta qꝛ idoneā pſonā hēre nō potuit corā q̄ caueret.

1 ☞ Rectores marchie ſemper cognoſcūt de appellationibꝰ ad
ſe. ap. emiſſis.
2 Quicquid fit poſt app. legitimam reuocatur.

Cum veniſſent.

ſm eius tantum. ⁊ ma
le cum conſuetudo cō
paretur iuri. ff. de legi. de quibus inſtitu. de iure natu.
§. ex non ſcripto. (Appellauit) ⁊ bene ſi conſuetudo
erat bona. (Decreuerit) ⁊ male ſi cōſuetudo erat bona cum per
1 conſequēs appellatio eſſet bona. (¶ †xxx. libras) hic omnibus
modis peccauerit cum faciēdas expenſas taxare non poterit ni-
ſi forte hec taxatio fuerit pro expenſis tantū faciēdis. ⁊ hoc fuit
cum queritur in fine huius decreta. non dicit qḋ reſtituat. xxx.
lib. pro expenſis ſed tantum neceſſarias coraꝫ eo. ⁊ ſic appellatio
ni nō renunciabat: ſed potius proſequebatur cum comparuerit
coram rectore marchie qui ſemper de appellationibus ad ſe. ap.
emiſſis primo cognoſcit ſicut in cuiuſlibet rectoris marchie ſpe-
ciali priuilegio cōtinetur. alias cū idem intelligat ſucceſſor cum
predeceſſore offerendo cautionē coram ſucceſſore legati vel re-
ctoris a quo appellauerat renūciare appellationi intelligeretur
arg. in auṫ. vt nulli iud. §. ⁊ hoc vero iubemus. col. ix. Vel di: qḋ
non intelligitur renūciaſſe appellationi etiam ſi coram eo tanꝙ
coram ſucceſſore cōparuerit ⁊ cautionē obtulit: qꝛ nō fuit appel-
latum a pdeceſſore: ſed a delegato pdeceſſoris. qḋ aūt cautionem
⁊ expēſas obtulit nō eſt ſignū renunciationis appellationis cū
nō fuerit corā eo a quo appellauerit. ⁊ ſi corā iudice a quo app.
fuit vult plus offerre quā teneatur. gerendus eſt ei mos. nec de-
beret ei imputari. ff. de ꝓba. circa. ⁊. ff. de redhibi. act. qḋ ſi nolit
2 C. de inoff. teſta. liberi. ¶ (†Cautione) cōtra hoc ſic obiicimus ſi
fuit appellatio legitima nec cautionem nec expenſas debuit pre-
ſtare nec tenebatur: quia quicquid fit poſt app. legitimam reuo-
catur. ā. de offi. deleg. ſi vero nō fuerit appellatio legitima non
debuit reſtitui niſi refuſis expenſis. ā. vt lite non conte. qḋ rñde-
mus ꝙ cuilibet iudex ad quem eſt appellatū de iure communi
ſi reus appellans voluerit ⁊ petierit ſtatim etiā anteꝙ conſtet an
ſit legitima appellatio reſtituet ei poſſeſſio pſtita cautione ⁊ re
fuſis expēſis ſi certe ſunt aut de facili taxari p iudicem poſſunt:
alioquin ſi longiores probationes requireret miſſus in poſſeſſio
nem nō tardaretur. reſtitutio poſſeſſionis ſola cautione preſtita
nec ob. decreta. predicta cunqꝫ in fauorem alicuius ⁊c. C. de legi.
quod fauore. ⁊ dic quod ſemper preſtita cautione iudex appella
tionis reſtituit rem de qua facta fuit miſſio in poſ. ⁊ poſt cogno-
ſcet de appellatione. ⁊ ſi inuenit eā legitimā faciat refundi expē-
ſas alſ non. ⁊ ſic intelligitur ꝙ hic dicit. ⁊ hoc eſt ea ratione quia
parum amittit qui poſſeſſionē cauſa cuſtodie aſſignatā reſtituit
⁊ quia factū fuit poſt appellationem qua pendēte nihil debuit
innouari. vt. ſ. de app. dilecti j. in fi. ⁊ c. dilectis. §. qꝛ vero. in fin.
¶ Et ideo nec miſſio in poſ. fieri debuit. expenſarū autem refu
ſio ideo retardat qꝛ incerte ſunt nec de facto poteſt fieri taxatio
vt dictum eſt. ⁊ qꝛ ibi maius periculū ⁊ dānū poſſet eſſe ſi inde
bite ſolueret: ⁊ per hanc reſtitutionem remouetur periculum. qꝛ
ſi nō reſtitueretur ⁊ ꝓnunciaretur legitima appellatio miſſus in
poſ. remaneret verus poſſeſſor qḋ malum eſſet. qꝛ ꝓpter appella
tionem ꝓbabiliter dubitabat. (Neceſſitas). ff. de ver. ſig. ſi impen
ſe. ff. de pigno. act. ſi neceſſitas (in lite) in miſſione in poſ. eſt ſpe-
ciale vt ei contumax nō ſolum teneatur de expenſis factis in lite.
ſed circa rem. ⁊ non ſolum de vtilibus. ſed etiam de his quas cre
dit vtiles. ff. de bo. aut. iudi. poſ. pretor ait. §. quod agit alias ſe-
cus. ff. de neg. geſt. ſi autem vltro. §. j. in fine.

1 ☞ Aduerſarius ſemper eſt citādus pſonaliter ſiue ſit facienda
miſſio in poſ. ſiue diffinitiua ſententia ferenda.
2 Neceſſe eſt vocari reus cum ſit miſſio in poſ. ſiue in reali ſiue in
perſonali.
3 Quomodo abſens reipublice cauſa cogatur ſe defendere.
4 Quibus caſibus non ſufficiat citatio ad domum facta qñ vxor
contra maritum vel eccleſia contra clericum agit.
5 Citatio ad domum non ſufficit vt fiat venditio niſi lateat.
6 Quid agendum: vbi citādus eſt eis cuius domiciliū ignoratur.

Si aduerſarius.

(Citationis) idē di-
cunt quidam etiam
1 ſi nō ſit citatus. alij contra. ¶ (†Remota) idem eſt et
ſi non ad remota. in ciuitate autem exiſtēte bonū eſt
vocare perſonaliter. arg. auṫ. de exhib. ⁊ intro. re. §. ſi vero. col. v.
quidam tamen dicunt quicquid dicatur in gl. eſt enim ſemper ci
tandus aduerſarius perſonaliter ſiue facienda ſit miſſio in poſ.
ſiue diffinitiua ſententia ferenda ſi ſcitur vbi eſt quantumcunqꝫ
ſit remotus: ſi autem neſcitur vbi ſit. tunc pro magna parte ha-
bent locum iura inducta in gl. predicta nos per totum ⁊ in toto
2 hunc glo. in hereremus. ¶ (†Publice) eſt enim neceſſarium vt vo-
cetur reus quāquam fiat miſſio in poſ. ſiue in reali ſiue in perſo-
nali. vt hic. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. hec que. autē. de exhi. ⁊ intro.
§. ſi vero. col. v. ff. ex. qui. cau. ma. in inte. reſti. item ait. §. vl. ⁊ dua-
bus. ll. ſeq. ⁊ ſi nō eſt preſens neceſſe eſt quod vocent agnati ⁊ co-

gnati ⁊ affines ⁊ amici.⁊ hec ſunt vera ſiue ſit citatus minor ſiue
maior ſiue pupillus.ff.ex qui.cau.ma.in integ.reſti. item ait pre-
3 tor.⁊.l.ergo.ff.ex quib.cau.in poſſeſ. ea. hoc autem.¶†Item eſt
etiam in abſente reipublice cauſa.C.de reſtitu.in integ.mili.⁊ eo
rum qui reipub.cauſa abfuerunt.l ignorare argu.contra.ff.eum
qui appel.in pro.ſe.dt.l.vlt.ff.de priui.credit eum qui reſponde-
mus abſentem reipublice cauſa cogi ſe defendere cauſatiue.ſcili-
cet per miſſionem in poſ.⁊ non preciſe:ſed dices hoc idem eſt in
quolibet abſente.dicimus ergo in hoc eſſe priuilegium eius quia
allegata eius abſentia non debet iudex properare ad miſſionem
in poſſeſ.⁊ ſi fecerit datur reſtitutio. vel in hoc eſt priuilegiata
quia in cauſa appellationis procedeẜ contra alium qui non eſſet
abſens cauſa reipublice.vt.ĩ.ſequitur ſed contra abſentem cau-
ſa reipublice non debet.ſed non dicitur ibi quod habeat priui-
legium quod in bonis eius non fiat miſſio in poſſeſ.ſi fuerit ab-
ſens quod dicit lex.ff.de priui.cre.cum idem non contrahitur pi-
gnus in rebus talium. ⁊ intellige tale quale in aliis. nam eo ali-
orum abſentiam venduntur.ſed iſtorum non.C.de reſtit. in inte
grum.ignorare.alias autem non ſufficit citatio ad domum.ſcili-
cet vt procedatur ad diffi.ſententiam contra aliquem etiã in ca
ſibus in quibus proceditur lite non conteſta.ẽ. vt lite non con-
teſta.quoniam.§.ſi autem de.vel vt etiam excommunicetur cum
eam precedere debeat monitio.ĩ.de ſentẽ.excom.ſacro.¶Et hec
intelligo vera niſi fraude ſe abſentaſſet. ante citationẽ poſtquã
promiſit iudicio ſiſti.vel etiam ſine promiſſione poſtquam ſemel
comparuit vel citatus eſt vel alio modo malicioſe ſe abſentat.
⁊ preſumitur malitioſa abſentatio vbicunq; tenetur aliquis ali
quid facere ⁊ abeſt.puta clericus tenetur reſidere in eccleſia.⁊ ma
ritus cum vxore.Et ideo ſi abſunt alibi ſine iuſta cauſa contra
eos proceditur lite non conteſt.⁊ ſufficit citationem fieri ad do-
mum.ĩ.qui ma.ac.poſ.c.j.ẽ.de dolo ⁊ contumacia.cauſam.ff.vbi
pu.edu.debeant.l.vlt.ĩ.de cle.non reſi.in eccle.vel pre.ex tue.ĩ.de
appel.ſuggeſtum.ĩ.qui ſi.ſint le.prelatum.⁊ in decre.ſepe allega.
4 quoniã.§.j.¶†Item no.qð licet aliquando ſufficiat citatio ad
domum facta quando vxor agit contra maritũ.vel eccleſia cõtra
clericum.ĩ.qui ma.ac.poſ.c.j.ĩ. de cle.non reſi.in ec.vel pre.ex tue.
tamen nõ ſufficit ſi alius aliqua alia actiõe pſonali vel reali vel-
let agere contra eum vel vbi etiam proceditur contra aliquem in
modum inquiſitionis de crimine vbi proceditur lite non conte.
⁊ eſt ratio diuerſitatis:q2 quantũ ad illa non videtur eſſe abſens
cauſa malicie.cum ad illa non teneatur preſens eſſe niſi citaretur
ſed hac ratione videtur qð ſi aliquis tenetur ſoluere aliquid cer-
to loco ⁊ tempore.quod videtur malitioſe abſens ſi tunc abfuit
⁊ ſic pcedendũ ſit ɔtra huiuſmodi admiſſionẽ in poſ.⁊ ad ſniam
ſed hoc non obſtaret.q2 in illis nõ poteſt pcedi niſi ad miſſionẽ
in poſ.qð licet etiam ſi ſine malicia abſens ſit.etenim non ita pci-
ſe tenetur ad ſoluendũ ſicut maritus ad debitũ vxori reddẽdum
⁊ clericus ad eccleſie ſeruiendũ. ¶In caſibus autem in quibus
proceditur lite nõ conteſta.ideo diximus quia aliis in etiam ci-
tato reo.vel abſente contumaciter nõ procedet niſi lite conteſta.
ad diffi.ſententiam. ẽ.de elect. dudum ro.ẽ.vt lite non conteſta.
quoniã.ſed tũc in aliis caſibus ſibi neceſſaria fuit litis cõteſta.ſi
actor fuerit abſens ante litis cõteſt.vocabitur tribus edictis ad
domum ppoſitis.⁊ ſi nõ cõparuerit pcedeẜ ad diffinitiuã ſniam
reo inſtãte.C.quomodo ⁊ qñ iu.auẜ.qui ſemel.in auẜ.de litigi.§.
omnẽ.licet quidam aliter intelligant predictas leges.⁊ dicunt non
poſſe pcedi ad diffi.ſniam. ſed certũ hoc eſt fieri poſſe ⁊ ſufficit
citationem facere ad domum vt in preal.iuribus in auẜ.de exhi.⁊
intro.reis.§.ſi vero.⁊.ẽ.ti.pri.c.vlt.poſt litẽ autẽ ɔte. põt ſemper
fieri citatio ad domũ.⁊ ſi nõ venerit fereẜ ei ſententia diffinitiua
ẽ. de dolo ⁊ cõtu.cauſam.C.de iud. pperandũ.§.j.¶Et hec in-
telligimus vera niſi reus abſolueretur ab inſtantia iudicii.ex tũc
enĩ cum litis conte.perierit ⁊ oĩa acta iudicii codẽ nõ dz citari ſi-
cut ⁊ ſi nũq̃ facta fuiſſet litis ɔte.ſecus ſi diceremus circũductũ
eſt edictũ ꝙ non eſt tante efficacie eũ per hoc litis conte. vel alia
que preceſſerunt nõ intelligãtur perẽpta.ſed edictũ tñ.ff.de iu-
di.etiam ⁊ poſt.ad hoc autem vt fiat miſſio ⁊ vẽditio in bonis de
functi nõ ſufficit citari ad domũ niſi lateat.ff.ex qui.cau.in poſ.
5 ea.fulcinius.§.illud.¶†Et eſt hic vehemẽs ar.qð ſi non ſufficit
citatio ad domum vt fiat venditio niſi lateat.ergo multofortius
non ſufficit q̃tum ad hoc vt poſſit ferri diffinitiua ſnia in caſib⁹
in quibus nõ niſi lite ɔte.procedi poteſt.fit autem hec citatio ad
domũ ſuam vbi habitat vel pcuratori vel cõſanguineis vel ad
prediũ.⁊ ſi nullus inueniaẜ:ſuſpẽdi poteſt charta in edibus.ff.de
dam.inſe.l.iiii.§.ptor.⁊ ſe.ff.quod vi aut clam. qui aliter.§.j.hec
autẽ ſcias quod licet tanq̃ verus poſſeſſor ſit miſſus in poſſeſ.
tamẽ poſtea pbato ꝙ ex iuſta cauſa aberat reſtituitur ei poſſeſ-
ſio.ff.de dam.infec.ſi finita.§.ſi forte.Et idem videtur in pupil-
lo.nec videtur quod debeat reſtituere expenſas quas miſſus fece-
rat ſuper obtinẽda miſſione vel eundo ad iudicium vel in aduo
catis vel in aliis.nam cum non ſoluantur niſi ratione contuma-
cie.vt.C.de iud.ſancimus.⁊ ipſe contumax dici non poſſit expen
ſas non ſoluet.miſſio autem in poſ.nõ fit tantum cauſa contuma
cie.ſed etiam ratione iuris ſui.vnde etiam propter hoc fit ſumma
ria cognitio.ẽ.vt lite non conteſt.quoniam in fine.ĩ ⁊ ideo credi-
mus cum cogẽdum preſtare cautionem iudicio ſiſti anteq̃ poſ.
recuperet:expẽſas autem quas fecit poſſeſſor circa fructus reſti-
6 tuet.ff.de peti.here.ſi dño.§.vlt.¶(†Domi)in qua degit nõ vbi
domicilium vel beneficium habet:q2 etiam ſi in aliena domo de-
git:ibi requirẽdus eſt.ff.de dam.infe.l.iiii.§.abeſſe.Si autẽ ſit va
gabundus tunc requirendus eſt in loco vbi hz domicilium vel
beneficiũ ⁊ maxime illud de quo agitur.ĩ.de cle.non reſi.ex tue.⁊
ſi nuſquam hz domicilium vbi habitet, debẽt moneri agnati vel
amici eius vt eum defendant.ff. ex qui.cau.in poſ. ea. hoc autem
uno ⁊ ſi haberet domum in agro vel in alio loco deſerto nec ibi
inuenireẜ nõ ſolũ in domo illa citandus eſſet.ſed alia diligen-
tia eſſet adhibenda in citatione eius.ſ. q2 requirendi eſſent eius
amici.ff.de libe.agno.l.j.ĩ.qui ma.accu.non poſ.c.j.

CUm obtinendis. Secus ſi agereẜ de pprietate ec-
cleſiarum.q2 tunc bene ſit miſſio in poſ.vi.no.ẽ.dolo
⁊ contu.cõtingit.quidam intelligunt hanc decr.,tan-
tum in eo caſu loqui quando ille agit.qui nunq̃ fuit cõfirmatus
vel nunq̃ habuit poſſeſſionẽ beneficii:q2 ſi confirmatus eſſet iam
non agit de obtinẽdo ſed obtento ⁊ decreta.ſtatuere videtur cer
tam ſuam in confirmato que hic non reuocatur.ẽ.vt lite nõ cõ-
teſt.quoniam.§.ſi vero aliter.vbi no.Et dicunt hi qð ſiue petat
aliquis beneficium aliqð:q2 ſit confirmatus ſiue petitor fuit.ẽ.
de cauſa poſ.cum olim ſiue poſtq̃ fuit in poſſeſſione ⁊ eam ami-
ſit eam repetat ſicut loquiẜ decr.ẽ.de procu.ex inſinuatione in ſi.
ſiue petat vt cõfirmatio ſuũ conſequatur effectum. ſicut loquiẜ
decr.ĩ.de app.conſtitutis ſiue agat interdicto vnde vi.ſiue per cõ
ſtitutionem conquerebatur ſiue quocunq; alio modo agat ſiue
petitorio ſiue poſſeſſorio ſemper poterit fieri miſſio in poſ. ⁊ nõ
hz locũ hec decr. Alii autẽ dicũt ꝙ hec decre.habet locum in om
nibus predictis caſibus:q2 cã ppter q̃ facta eſt hec ɔſtitutio ita
hz locũ in oĩbus his caſib⁹ ſicut in primo.¶(Poſſeſſionem)ex
idem videtur ſi vacet beneficiũ ſi autẽ nõ agat contra poſſeſſorẽ.
q2 forte nullus poſſidet.ſed agit cõtra clericos ꝙ obediant ei.tũc
non videtur habere locum hec conſtitutio.

¶Ut lite pendente nihil innouetur. Rubrica.

MEmoria. Hoc verbũ eſt rubrice(in
nouetur).i.nullũ ius no-
uũ impetretur.⁊ ſic loquitur. C.ne lite pẽ.per to
tum.ĩ.de teſt.cõgi.ſi.poſſeſſione autẽ ſua põterit:
q2 illud non eſt innouare ſed veteri iure vti:immo
plus dicim⁹ ꝙ aliqua noua poteſt facere ⁊ ante
litis conteſt.⁊ poſt dummodo non faciat in preiudicium iuris ad-
uerſarii.ĩ.de appel.ſignificante vbi not.¶(Preiudicium) forte
mandauerat ei qð crucem non deferret ante ſe extra ſuam prouin-
ciam:q2 reſcriptum priuilegio eboracẽ.vel conſuetudini appro
bate non potuit preiudicare.vt.ẽ.de preſcri. cum ordinem. C. ſi
contra ius.preſcriptione.C.de conſue.c.vlt.⁊ interpretatio reſcri
ptorum iuri communi concordare debet.ẽ. de transla. epiſcopi.
vel ele.ii.c.licet.ẽ.de reſcriptis cauſam. (Conſuetiſſis) etiam ſi
conſuetudo preſcripta non eſſet. nam lite pen. non debet exui
poſſeſſione.

LAudabilem. (Probatam).ẽ.de offi.dele.
cauſam.ĩ.de diuor.porro.

ECcleſia ſancte Marie. (Suc
ceſſe-
rũt)Intellexerat enim papa quod monaſterium ſan-
cti ſiluestri poſſederat ⁊ transtulerat in alium titulo
permutationis poſſeſſiões de quibus eccleſia ſancte Marie mo-
uerat litem contra Joannem de acheia ⁊ quas eaſdem poſſeſ-
ſiones ide Joannes tranſtulerat ad monaſterium ſancti Silue-
ſtri poſt li.conteſt.ſed non erat verum:ſed locauerunt tñ vt in ſe-
quenti capitulo dicitur.⁊ ſm hoc ꝙ intellexerat mãdat.ſ.ꝙ non
alienent poſſeſſiones quas intellexit monaſterium recepiſſe pro
permutatione illarum quarũ litigiũ acceperat a Joanne de arthcia
¶Sed dices quõ potuit agere eccleſia ſancte Marie de vicio li-
tigii cõtra monaſteriũ cũ nunq̃ fuit actũ ɔtra illud: Reſpondemus
ſi monaſteriũ poſſideret poſſet contra eum agi ſi ſcienter recepiſ
ſet.C.de lit.l.vlt.eodẽ modo ſi dolo fecit quo minus poſſideret.
poſſet cõtra id agi ſi ſcienter recepiſſet.ff.de peti.here. nec villam
§.item ſi quis dolo.C.de ali.iu.mu.cã fac.l.j.⁊ monaſteriũ in fraũ
dem alienaſſe dicebatur.vnde tenebaẜ de vitio litigioſi ⁊ rei ven
dicatione ſimiliter.vt eiſdẽ legibus pbaẜ.¶† Sz dices quare p-
hibebat alienare tñ res q̃ ſucceſſerat in ius liti. cũ de aliis etiã
ſit ſatiſfaciendũ.vt in ſe.c.ſequiẜ.nec ille plus quam alie ſint obli-
gate. Reſpondemus ꝙ monaſteriũ erat pape ſpãle. vnde debet ei ca-
uere quantum hq̃ poteſt ne ſua immobilia alienet.¶Alii dicũt
qð ſicut

qꝺ ſicut p re litig.date ſunt ita iure illarū cenſet.J.de vſuris. cū tu.xciij.di.c vlt.ff.de le.iij. fideicōmiſſa.§.ſi rē.ff.de furt. qui vas. §.vlt. ¶ †Sed opponeo nōne ex cā trāſactiōis lȝ rē litig. alienare.C.de liti.l.vl. Rn̄demus verū eſſe niſi in fraudem fieret ſicut hic fiebat. Item licet ſup eis trāſigere liceat nō tn̄ ea ꝑmutare lȝ. Itē papa in talib⁹ negocijs quaſi ſemp ex ꝓuiſione procedet (¶ Laboraret) quo ad rem litigioſam recuperādā ſiue de iure. ſlitigādo ſiue de facto ꝓpter potentiā detētoris quo ad ecclam ſiue monaſteriū. tn̄ nunq̄ȝ in vanū laborauit.vt in ſe.c. apparet vel qꝛ eccleſia ſancti Silueſtri nō ſentiret lucrū propter prelati cōtractum.non debet ſuſtinere damnum.xvj.q.vj.ſi epiſcopum.

Eccleſia ſancte Marie. (Reſtitui) agēdo cōtra monaſteriū cōdictio.ex decr.que eſt.ȝ. de reſti.ſpo.ſepe.dicebatur eñ monaſteriū ſcienter recepiſſe res de quibus agitur a Jo.de arthea ſpoliatore vel agendo de vitio liti.ſiue de eiſdē poſſeſſionibus ageretur in hac decr. et in prece. ſiue de alijs. Item quod preceſſerit vel hoc vel illud ꝛ etiam ꝙ proceſſus habiti fuerint dicere non expedit ſufficit eñ intellectū ex decr.habere licet plene non ſciamus qualiter factū fuit. (¶ Et mane) cum cauſa verteretur inter clericos ꝛ laicos. forte multi ꝓceſſus habiti fuerūt per laicos iudices ꝛ etiā forte eccleſiaſticos de quibus hic nō dicitur.ſed opponebaſ ꝯtra eccleſiam ſancte Marie q̄ reſtitutionē cuiuſdā poſſeſſionis petebat a monachis ſctī Silueſtri.ꝛ hāc poſſeſſionē Jo. in dictū monaſteriū trāſtulerat:poſtq̄ȝ ſup eandē poſſeſſionē ꝯ cū lis mota fuerit.

1 ¶ Non poteſt quis a priuilegium lite pendente impetrare.
2 Lis pendere dicitur etiam ſi ſola citatio preceſſit.

Dilectus filius. (Contendūt) ꝛ male.C.vt lit. pen.l.i.ꝛ.ſi.ȝ.eo.a memoria.ꝛ idem eſt in iure ꝙ in priui.ſ.vt nouū ius nō preiudicet.auc.vt cū de ap.cog.in prin.ꝛ auc. vt in medio litis.per totum.ꝛ intelligo hoc verum.ſcilicet quod non valet priui.ſuper nouo iure conceſſum: qꝛ non preſumitur papa vel quilibet alius ſuperior vel equalis vel etiam inferior hoc ius concedere pēdente lite.ſed ſi conſtaret contrariū tūc bene valeret:vt hic apparet.vbi dicit qꝺ ideo non valet qꝛ non fecit mentionē de lite:vnde apparet quod ſi de lite mentionē feciſſet
1 qꝺ bene valeret priuilegium (¶ †Mentio) no.qꝺ priuilegiū⁹ nō
2 poteſt quis impetrare lite pen.a cōi dn̄o vel prelato. tn̄ ius alterius poteſt acquirere lite pē.per vſuca.ꝛ alijs modis.ff.de rei vē. ſi poſt acceptam.ꝛ.l.ſi auc.§.j.ff.de pen. her.ſi non mortis.§.ſi.ff. de pig.ac.ſi rem.§. ſi.ff.depo.l.j.§.idem trebatius.ff.man.l ſi mādatero. Item cōis dn̄s etiā lite pen.vel iure ſuo de nouo alicui dat aliquid iuris.J.de cōfir.vti cū dilec.§.vl. De alio autem quā de cōi dn̄o vel prelatio non eſt preſumendū ꝙ ꝓpter lit.pen. alicui daret priui.vel ius ſuum ꝛ a tali priui.datū bene valet etiaȝ
2 lit.pen. ¶ †Et no.ꝙ lis dꝛ pēdere etiam ſi ſola citatio ꝓceſſit:vbi continebaſ principi oblate vel libelli:ꝛ etiā ante litis ꝯte.in auc. vt in medio li.nō ſi.ſa.iu.circa ſi.ꝛ eſt verum qꝺ nulla innouatio impedit quin feratur ſn̄ia ſm iura que obtinebant tpe litis mote.vnde ſi priui.impetretur lit.pē.ꝛ poſtea pereat inſtātia iudicij vel etiā ſn̄ia feraſ ꝓ impetrāte priui.bene valebit ꝓuilegiū. ¶ Si autem ſola citatio interuenit opꝫ ad hoc vt valeat priuilegium.poſtea impetratum qꝺ ſn̄ia feratur diffinitiua vel qꝺ abſoluatur ab inſtantia iudicij etiam ſi nondū ſit lis conteſt.vel ꝙ renunciet liti cepte expreſſe vel ſaltem tacite puta. qꝛ alios iudices impetrat ſuper eadem lite non qꝺ eis ſuccedāt in cauſe prioris cognitionem:ſed de nouo procedant.

1 ¶ Cauſa ſimpliciter cōmittitur ꝛ finita lite ſuper poſſeſſione poterit cognoſcere de petitorio.
2 De non cōmiſſo nō agitur niſi ratione cōnexitatis vel acceſſorij.
3 Sequeſtratio in quibus ſit conceſſa.
4 De quibus rebus fiat ſequeſtratio.

¶ De ſequeſtrationibus poſſeſſionum ꝛ fructuum. Rubrica.

Ad hoc. (Aſſerens) ꝛ male qꝺ ex eo apparet qꝺ miſſio in poſſeſſionem rata manet:vt habetur in fine:qꝛ cōdemnatur archieps in expēſis ꝛ in cautione preſtanda. Itē ꝛ hoc ex eo apparet quod papa reducit negocium in eum ſtatutū in quo erat tempore commiſſionis facte mutin.ꝛ regin. epis.ꝛ ſic apparet veron. epm hn̄ poſſiſſe.ꝛ intelligimus hoc verū qn̄ petitorium ꝛ poſſeſſorium erant ſibi cōmiſſa vel cauſa ſimpliciter.qꝛ tūc vtrūq̄ȝ commiſſuȝ
1 intelligiſ. ¶ †Et no.hic ꝙ ſi cauſa cōmittiſ ſimpliciter ꝛ finita lite ſuper poſſeſſione poterit cognoſcere de petitorio. ſed cōuerſus caſus nō poteſt habere locum.q.ſi petitorium primo finitur non eſt amplius de poſſeſſione querēdum.ȝ.de cauſa poſ.ꝛ proprie.cum dilectus.ſi aūt tantū poſſeſſorium vel petitorium eſſet cōmiſſum pendente lite ſuper cōmiſſo pōt vtraq̄ȝ pars agere de nō commiſſo ſm quoſdam propter connexitatem.C.de iudi. nulli.ȝ.de cauſa poſ.ꝛ ꝓpṙie.c.ij.ꝛ hoc nō placet vt no.in glo.ſſa.in quo ſed de hoc cōcordant omnes.finito iudicio ſup cōmiſſo non poteſt inchoare aliqua pars ſuper non cōmiſſo.niſi reconueniendo premiſſa proteſtatione.C.de ſen.ꝛ interlo.om.iud.auc.ꝛ con-
2 ſequenter. ¶ †Et eſt ratio qꝛ de non commiſſo non agiſ niſi ratione cōnexitatis vel acceſſorij.ſed principale iam effugit cognitionē eius ꝑ ſn̄iam:ergo ꝛ cōnexū vel acceſſoriū. (Functus).ȝ. de offi.dele.in literis. (Actorē) abbatem ꝛ monachos (Decreuit) ꝛ bene (Eiecit) ꝛ male.ȝ.de dolo ꝛ contuma.contingit.ff. de bo. auto.iudi.poſſi.ꝙuis. (†Reſcriptum) in quo cōtinebatur quod cauſam que vertebatur inter archiepiſcopum mediolañ.ꝛ abbatem de ſtregula audiret ꝛ diffiniret.ꝛ ſic per hec verba intelligebatur cōmitti tam cauſa poſſeſſionis quam proprietatis vt hic dicit:ſed ſi tantum in literis commiſſionis diceres audias cauſam poſſeſſionis vel proprietatis.non poſſet delegatus cognoſcere niſi de eo quod cōmiſſum ſibi fuit.niſi ille contra quem impetrate eſſent litere ſuper altero tantum vellet ſuper altero recōuenire actorē. ¶ Alij tamē aliter dicunt ſcꝫ quod facta commiſſione ſuper vno ſuper alio cognoſcet.ar. C.ſi a non compe.iud.l.iij. (Continentiam).C.de iud.nulli. (¶ Sequeſtrari) ſit ſequeſtratio.C.quorum app.non re. ab executore.ff. qui ſatiſda.cog.ſi fideiuſſor.§.vlt.ff.de app.imperator.in fin.C.de aſſer.tol.l.j.C. de agri.ꝛ cenſi.l.vlt.lib.xj.ff.ſolu.matri.ſi cum dotem.auc.de eque. do.§.illud quoq̄ȝ.ȝ.de dolo ꝛ contu.ex literis vt no.ff.de dolo.ꝛ eleganter.ȝ.de reſti.ſpoliato.literas in ſi.ꝛ.c.tranſmiſſa.ff.de off. preſi.ſenatus (Arbitrio) quaſi non de iure.nam cū legitime fuerit miſſus in poſſeſſionem ſequeſtratā non debeat ab ea ſine cauſa ſequeſtrari (Poſſeſſionem) ſequeſtratam (Proprietate).ȝ. de cauſa poſſeſ.ad vltimum. (Redimus) hoc fecit Inno.quia celeſtinus malefecerat qui poſſeſſionem datam per veroñ.epiſcopuȝ male reuocauit. (¶ †Reuocatio) reuocatur ſequeſtratio: quia
3 generaliter eſt prohibita niſi in caſibus:vt.C.de probi.ſeque.l. j. nec erat hic aliquis de caſibus illis. Primus caſus eſt. ſi de voluntate partium procedat.ff. de ſolutionibus ſi ſoluturus. ꝛ. ff. de verb.ſig.ſeque.ff.depoſ.licet.j.reſponſo.ꝛ.§.j. Et ſecundus:vbi ſit controuerſia de re mobili ꝛ ſuſpectus poſſidens quod cum ea fugiat.ff.de offi.pre.ſenatus.§.vlt.ff.qui ſatis. cog.ſi fideiuſſor.§. vlti.C.de agri.ꝛ cenſi.libus.l.xj. Tertius eſt ſi ſuſpectus ſit poſſeſſor de dilapidatione fructuum.vel quod ſit rem diſſipaturus. ff.ſol.mat.ſi cum dotem.§.ſi ante.ff.de app.imperatores.xj.q. j.quia res. Quarto ſi nolit cauere de collatione facienda.ff.de collatio.bono.l.j.§.ſi ſuper.ꝛ idem intelligo etiam ſi contumax ſit in parendo vel ſiſtendo iudicio.ſupra de dolo.c.ij.ꝛ quando eſt ſic ſequeſtrata cā cuſtodie nō auferſ poſſeſſio poſſeſſori.ff.de acqui.poſ.intereſſe.alias ſecus.ff.depo.lꝫ.§.j. ¶ Si dicas quare cū fuit reuocata ſequeſtratio. Rn̄demus qꝺ cū miſſio in poſ.eſſet legitime facta nō debebat miſſo in poſ. auferri poſſeſſio ꝛ ſeque-
4 ſtrari. ¶ †Sed vꝫ ſm hoc qꝺ poſſeſſio ſequeſtrata debuiſſet reddi miſſo in poſ.non dn̄o. Rn̄deo hoc verū eſſe niſi dn̄s paratus eſſet cauere de ſtando iuri ꝛ reficere expēſas. Quintus eſt cum de cōditione perſone agiſ vbi ſi ꝓclamet qs in libertatē ꝛ ꝯtra eius dn̄m ꝓnunciatū eſt.ſit eñ ſequeſtratio earū rerū de quibus dubitatur an ſint dn̄i. an eius qui dicit ſe liberū.C. quibus ad lib.ꝓ no.non lꝫ.l.vlt.C.de aſſer.tol.l.j.§.ſuper peculio. (Moderatus) propter hoc intelligo qꝺ proceſſit taxatio.

¶ No.ꝙ priui legiuȝ. Adde Car. lꝫ ſi. lex. incl. ꝑ diſcuſſione pūcti co. iij.verſi.ad primum videtur.

Dilectus filius. (Diſtrahunt) nō agebatur de proprietate eccleſie.ſꝫ de prebēda.ꝛ ideo non erat verus poſſeſſor. melius videtur ꝙ de ꝓprietate tāꝫ agebaſ. ſꝫ nō fuit verus poſſeſſor:qꝛ nō erat lapſus annus nec faciebat fruct⁹ ſuos. imo ſi in rem ageretur tamē intra annum nō faciet fructus ſuos. vt no.ȝ.vt lit.non conteſt.quoniam frequenter.

Abeo. Reo ꝛ poſſeſſore. (Diſſipentur) diſſipari dicuntur ſi eos in ſuos vſus conuertat vel etiam ſi diſtrahat.ȝ.c.proxi.niſi eſſent fructus qui non poſſunt ſeruari.qꝛ tunc liceret diſtrahere.argu. ff.de peti.here.diuus.

¶ De confeſſis. Rubrica.

1 ¶ In crimine ſimonie quando admittitur ſocius
2 Confeſſio vnius latronis valet ad preſumptionem cōtra alium.

Cum monaſterium. (Pene) niſi quia forte indiceretur purgatio ſi magna oriret infamia vt hic ꝛ not.ȝ.de ele.per inquiſitionem. (Exceptio) ꝛ in crimine ſimonie.lxxix.di.ſi quis papa.xv.q.iij.ſane argu.cōtra.J.de teſti.ve-
1 niens. ¶ †Ex quo.c.quidā dixerūt ꝙ in crimine ſimonie nō admittiſ ſocius niſi ꝛ ibi ſit crimē le.ma.ꝛ ſic loq̄tur.c. ſi qs papa.
2 ¶ †Itēꝫ cōfeſſio vnius latronis ꝯtra aliū valet ad preſumptio-

nem.C.de ferijs prouinciarum.falſarius autem contra falſarium
nõ valet ad probationẽ.C.de fal.mon.l.j.⁊ vbi admittitur alias
non ſine preſumptione admitteñ.ff.de eu.⁊ ex.re.diuus nec ſine
tormento.C.ad.l.iul.ma.l.in.⁊.iiij.q.ij.item ſi ea.

1 ☞ Purgatio quando indicatur.
2 Nunquid teſtes interrogari poſſint an ſint de crimine ꝯdẽnati.
3 In confitentem nulle ſunt partes iudicis niſi vt condemnet.

Cum ſuper. (Confeſſus) Repete que diximus.ſ.de ele.ꝑ inquiſitionẽ.
fuit enim interrogatus an ſimoniam de qua erat infamatus cõmiſiſſet.Sed videtur ꝯtra.ij.q.j.ſi peccata.
vbi dicit:non tibi dico vt te prodas in publicum.℄ Sol.vbicunqꝫ in poſitione ponitur quod publice fuit deprebẽſus vel conuictus vel confeſſus reſpondere debet.arg.ſ.de coha.cle.ca.veſtra.
℄ Item etiam ſi certũ eſſet quod quis infamatus eſt etiam ſi in poſitione nõ apponatur publice poterit interrogari ſi agitur cõtra eum accuſando vel inquirendo vel excipiendo cõtra ordinãdum vel cõſecrandum vt ab eo ordine vel conſecratione repellatur.vt.ſ.de accuſa.ſuper his. vel etiã alio modo criminaliter vel
1 ciuiliter. ℄ †Quod probo ſic. poteſt ei indici purgatio vbi per iuramentum ſuum ⁊ purgatorũ oportet negare ſe crimen commiſiſſe.ij.q.v.omnibus.⁊ ca.preſbyter.multo fortius antequã indicatur purgatio poteſt ab eo querere an crimẽ commiſerit. ſed tamen nõ preciſe cogam eum reſpondere ſicut nec preciſe cogitur purgare.ſed ſi non reſpõderit ſicut ſi ſe purgauerit ſuſpendetur vel alias procedetur contra eum: q2 videtur vanum purgare ſe ſimplici verbo qui ſe purgari debet etiam cum multorum iuramento.ſi vero nõ ſit diffamatus ſiue conuictus nec confeſſus:nec deprebenſus.tũc non coget eum iudex reſpondere.cum enim he cõfeſſiones non ſint faciende de iure.niſi vbi equitas mouerit iudicem.hoc vbi crimẽ opponitur non cogam eum reſpõdere. nec ſe prodere.de peni.diſt.j.§.his autoritatibus.⁊ quantum prima facie videtur vbicunqꝫ cogitur teſtis reddere teſtimoniũ:ſm canones de quo not.ſ.de teſt.cogẽ.c.j.ibi iudex interrogabit eum.
℄ Si vero cõtra eum directo non agatur.ſed cũ inducatur in teſtem vel accuſet.excipitur contra eum vel aduerſarium quod nõ poteſt eum inducere in teſtem vel non poteſt eſſe accuſator:quia criminoſus eſt.nõ eſt interrogandum de crimine qđ ipſe qui accuſat vel teſtificatur dicitur cõmiſiſſe etiam in premiſſis caſibus ſ.ſi queratur an ſit cõuictus ⁊c.nõ eñ de hoc agitur nec ſup hoc iurauit.ſ.de teſti.c.de teſti.nec etiã ſe prodere debet.ij.q.j.in primis.nec valet arg.ſuperius.q2 contra hoc agitur vt repellatur a teſtimonio vel accuſatione.non vbi denuncietur boni teſtimonij.pro quo indicitur purgatio.ſ.de pur.ca.ex tuarum.ei autem quod dicit q2 hoc.c.reſpon.q2 ſic voluit citatus reſpõdere ⁊ non fuit coactus.⁊ ſimiliter reſpondit.ſ.de accu.inquiſi.vel dic quod vbi de ſuo facto agitur vt hic.vbi inquirebatur de ſimonia cum ea commiſſa bene requiritur ab eo veritas.⁊ reſpondere tenetur cum de eo eſt infamatus.nec valet eius dictum vt teſtis. ſed preſumptionem facit:vt nota.ſ.de accu.cum dilectus ſed prius di-
2 ctum magis placet. ℄ †Quidam tamen dicunt. ſed non placet quod bene poſſunt teſtes interrogari an ſint de crimine condemnati:q2 condemnatio non eſt crimẽ ſed eſt notorium iuris. ⁊ idẽ di.vnt querendum ſcilicet verum ſit irregularis ⁊ corpore vitiatus.tamen de irregularitate contrarium crederem cum poſſit eſſe occultum ⁊ ſine peccato tolerari.ſ.de renuncia.niſi.§.perſone. illud tamen non fatemur iuſtam rationẽ.ſ.quod non iurauerit ſuper his dicere veritatem:cum qui iurauit ſuper principali:⁊ ſuper omnibus contingentibus iurare intelligitur.ſ.offi.deleg.preterea.ff.de iuriſditio.om.iud.l.ij.
3 ℄ (†Deponendum) Nõ.quod hic canonicus. ⁊ ſi contra eum non ageretur deponitur. ⁊ dicimus hoc de iure eſſe:in confitentem enim nulle ſunt partes iudicis niſi vt cõdemnet.ff.ad.l.aqui.proinde ⁊ quod dicitur non agebatur ad hoc nec contra eum. ergo non debet ei nocere confeſſio.non valet:q2 ſola confeſſio attenditur ⁊ maxime vbi crimẽ qđ obijcitur tangit cauſam de qua agitur ſicut hic. electio enim de qua agit hic petebatur caſſari ꝑpter ſimoniam cum hoc canonico celebratam.ſi ergo ipſe confitebatur bene debuit ex ea cõdemnari.ſ.de exceptioni.denique.ſ.de ele.per inquiſitionem.ff.de adul.l.j.§.ſi pu.imo plus videtur quibuſdam.ſed non placet qđ etiam ſi non confiteatur crimen ſimonie. ſed probetur per teſtes alios ⁊ conuincatur electus condemnandus eſt canonicus cum crimina ſint ita connexa ſcilicet quod agebatur de ſimonia commiſſa cum canonico.impoſſibile eſt quod dans ex pacto ſine accipiente ſit ſimoniacus imo neceſſe eſt quod ambo ſint ſimoniaci. ſi ergo contra alterum agatur ⁊ aliter ſciens de ſimonia ſecum commiſſa agi non proceſſerit ⁊ defenderit cauſam ſuam imputatur ei.⁊ ſic videtur loqui.ſ. de excep.denique arg.iij.q.vj.hoc quippe.ij.q.v.interrogatum.c.ſtatuimus.Eſt enim indignum ex quo de vtroqꝫ crimine cõſtat qꝫ vnus puniatur ⁊ aliter remaneat impunitus.⁊ maxime ex quo ſcit de crimine agi quod ignorare non poteſt ex quo de eo interrogatur vel ꝑ teſte producitur ſicut hic.
ſed tamen hoc nõ fatetur in ꝓbatione que ſit per teſtes vel inſtrumenta.quantũcunqꝫ eñ ſit probaretur eum ſimoniacum tamẽ nõ imponeretur ei pena cum de hoc non ſit accuſatus:vt probatur. ff.de adul.denũciaſſe.niſi forte ex offi.iu.extra ordinẽ.arg.xxiiij. q.iij.ecce.ſed in confeſſione bene fateor poſſe penam perpetuam imponi vbi tangitur crimen de quo agitur.aliter non niſi de nouo agatur.vt not.ſ.de ele.per inquiſitionẽ decr. aũt denique nõ obſtat vt ibi no.ff.de adul.l.j.nec ob.q2 ibi ꝑncipaliter fuit accuſa-
☞ tus. ℄ †Et eſt ſpãle qꝫ vxor accuſata de adulterio poteſt accuſare accuſatorẽ maritum de lenocinio. ⁊ credimus qꝫ non ſolũ ordinatus.ſed etiam delegatus hunc confitentem poteſt punire.

Ex parte abbatis. (Nondũ). C.vt ꝗ deſunt.ad par.lib. (Functo) errorem ſuum ⁊ multomagis procuratoris ⁊ aduocati dominus corrigere vſqꝫ ad finem negocij poteſt ſi probet contrarium veritati ſuam confeſſionem tenere. C.de iur.⁊ fac.igno.error.ff.de confeſ. non fateñ.C. de er.aduo.l. j.ſ.de cen.cum olim.prefinitum autẽ negocium a quo appellarĩ non eſt non lꝫ corrigere.C. de tranſac. ſub pre.ſ. de re iudi. inter mo.arg.contra.C.de er.aduo.l. vlti.(Docere) directe vel indirecte.arg.de teſti.ex tenore.

Statuimus. (Poſitiones) ⁊ qui ponit nõ ſemper dꝫ dicere qđ ſcit.ſꝫ ſufficit dicere qđ credit.vt no.ſ.de teſti.preſentium.

1 ☞ Argentarij ſemp exhibere debẽt rationes cum die ⁊ cõſule.
2 Que inſtrumenta dicãtur communia.
3 Acta iudicialia vel forenſia an ſit communia.
4 Iudex exhiberi facere debet inſtrumenta ad litem pertinentia ſi pen.lit.petantur.

℄ De probationibus. Rubrica.

1 **Ex epiſtole.** ⁊c.(temetipſum.) †Omiſſis omnibus aliis oppoſitionibus dicimus rõnes ſemp etiã cũ die ⁊ cõſule exhibẽdas ab argẽtario.ff.e.l.j.§.rões.⁊.l.ꝑtor.in ꝑn.alia aũt inſtr̃a ſi ſint cõia idem vt ſunt hereditaria.C.de edẽdo.ꝓcurator.ff.fam.herc.ſi qua.ſ.de fide inſtru.§.perpetuus.Hec eñ ſunt cõia ⁊ exhibẽda inter coheredes.⁊ teſtamẽta ſunt cõia ⁊ exhibenda inter heredes ⁊ legatarios.ff.de fide inſtru.l.ſi.inſtrumẽta tutoris ⁊ curatoris ꝓcuratoris ⁊ negocioꝝ geſtoꝝ per act.tute neg. geſt. ⁊ mandati
2 eduntur.ff.de edẽ.quidã idẽ in actis.C.de edẽ.l.ij. ℄ †Hec enim inſtr̃a dicũtur eſſe cõia que cõiter ſiunt pro cautione pluriũ.ff. de edẽdo.l.pretor.§.j.Item dicuntur cõia inſtrumẽta que cõiter pluribus aſſignãtur a tabellione vel a quocũqꝫ alio cuius ſunt: ſed ſi in inſtrõ ꝯtineaꝛ cautio duoꝝ videlꝫ qꝫ ego vendidi tibi domũ ⁊ caui de euictiõe ⁊ tu ꝓmiſiſti mihi ſoluere pecuniã ad certũ terminũ.ſi ego redemi inſtrũ a tabellione cogor tibi de eo facere copiam.arg.hic ſed tabellio qui facit inſtrũ ad ꝑces vtriuſqꝫ cogitur illud exhibere. ℄ Itẽ idẽ credo ſi haberem portocolliũ notarij cum illud ſit cõe:q2 ita factũ eſt ꝑ aduerſario ſicut ꝑ me vnde cogor illud exhibere.ar.ff.de edẽ.l.ꝑtor.§.j.ſ.de fide inſtr.c. cũ.p.⁊ idẽ videꝛ in actis ⁊ in hereditarijs ⁊ in alijs qꝫ ſi vnus redemerit exemplaria a tabellione qꝫ illa exhibere nõ teneꝛ. ſꝫ originalia tñ que ſunt cõia.⁊ inuicẽ exhibẽda. ℄ Alij tñ dicunt et bene qꝫ acta ⁊ rões ⁊ inſtr̃a tutoris ⁊ curatoris ⁊ negocioꝝ geſtoris etiã ꝓpria quiſqꝫ exhibere cogiꝛ.ar.pre.l.C.de edẽ.l.ij.⁊ maxime offi.iu.hec exhibenꝛ vbi alio niſi iuſta cauſa moueret iudicẽ forte q2 actor amiſit ſua inſtr̃a ⁊ etiã originalia ſunt perdita.C.de
3 edẽ.l.j.ff.de edẽ.l.ſi quis.§.probibet. ℄ †Itẽ acta forenſia vel iudicialis cõputant aliqꝫ cõia que ſiunt coram iudice vel alijs publicis perſonis vt emãcipationes preſtationes ⁊ huiuſmodi.ſ.de offi. or poſt.§.ſi.C.de an.exce.vt perfectius.⁊eſt ex ipſum.C.de iu.cum ſpãli.ſ.de ꝓcu.c.j.alij tñ dicũt ꝯtra.ſed qđqđ dicaꝛ tñ ex cã iudex ex ſuo offi.ea ꝓcipiet exhiberi.C.d edẽ.l.j.vel actiõis in ſm.ff. ad exhi.l.iij.§.pe.hoc autem potiſſime atteñdet iudex vt aduerſarius nõ cogat exhibere ſua inſtr̃a niſi ex magna cã.vt hic.ſed alius facilius cogeꝛ ad exhibendũ ⁊ ſic loquitur lex ꝑalegata.ff. ad exhi.l.iij.§.pe.ſi aũt inſtrũ petaꝛ alteri⁹.ſ.rei vt inſtruar non lꝫ:q2 non lꝫ intentionẽ alicuius ex alteri⁹ inſtr̃is fundari: vt hic.C. de edẽ.l.vlt.⁊ ar.C.de teſti.nimis graue.ſi aũt nõ vt inſtruar ad ꝓbationẽ ſed vt videã poſtqꝫ ꝓductũ eſt ſi ſit verũ vel falſum faciẽda eſt editio etiã in principio cauſe ſine die ⁊ ꝯſule.ff.de edẽ.l.j.§. rões.⁊.§.edẽdã niſi cũ noĩe ſiſci agatur.ff. de iure ſiſ. nec quicqꝫ
☞ ℄ †Itẽ ſi quis in libello vel poſitionibus facit mentionẽ de aliquo inſtrõ ſuo nõ alterius ſatis poteſt dici ad offi.iud.pertinere vt illud etiã ante lit.cõte.vel reſpõſionem faciat exhiberi.ar.ho. C.de edẽ.l.ſi.ar.ad hoc:q2 ſine eoꝝ inſpectione nõ põt plene deliberare.arg.ff.de edẽ.l.j.in ꝑn.⁊ hoc intelligo verum ſi ea habet in preſenti.alioquin nõ obſtante qꝫ non exhibet ꝓcedeꝛ in cauſa
4 ℄ †Et not.qꝫ ſi pen.lite petunꝛ exhiberi inſtr̃a ad ipſam litẽ pertinentia

tinentia ꝛ cōſa iudex in oībus cauſis mediātē ſuo officio pediſſe
quo iubebit exhiberi: ſicut ſi nulla lite mota petatur editio: iube
ret ea exhiberi per actionem ad hoc cōgruā. vel per officiū ꝙ vi
cem actionis obtinet. ſ. de offi. iudi. c. ij. Et not. ꝙ actio de exhi.
habet locū vbicūq; mea intereſt exhiberi rōne iuris ꝙ in eo ha
beo vel in ea peto ſiue vt vēdicem ſiue vt preſtem. ff. ad exhi. l. iij.
§. ſciendum. ſed editio inſtrumentorū que etiā eſt ad probandū
intentionē meā non ſit quandocūq; mea intētio eſt ad pbandū
q: graue eſſet probationes ſuas apud aduerſarium ſuum requi
rere. ff. ad exhi. l. pe. ꝛ l. ſi liber homo.

SJcut conſuetudo. (Conſuetudi nem) vt pote onèroſa y (Cōſuetudinē) fallit in eo qui accuſat de eo
qō accepit aliquid vt ſilam ferret. In autē. vt li. iu.
col. ix. j. miſo. Itē vbicunq; aliquis etiam poſtquā nihil proba
tum eſt contra eum. tamē ipſe remanet infamatus. j. de teſti. tam
literis. j. de pur. ca. conſtitutus. ꝛ per totum. Item vbi ſemiplene
probatum eſt. ſ. de procu. ex inſinuatione.

1 Poſſunt clerici pro ſuis prebendis agere ꝛ conueniri.
2 Si procurator eccleſie ꝛ prebendarius concurrant preſertur pre
bendarius in agendo.
3 Termini antiquitus poſiti vel de nouo in actione fi. regun. ob
ſeruari debent.

1 **E**X literis. (Controuerſiam). ¶ † Not. cleri cos p pbendis ſuis poſſe agere et
conueniri nā vſufructuarij ſunt qui agere poſſunt. ff.
fi. re. l. iiij. §. finiū. ꝛ hoc intelligo ſi habeat ex ɔſuetudi
ne vel ex ɔſtitutione vel ab epō vel alio iudice ordinario ptātem
miniſtrandi. ꝛ hāc reputo legis adminiſtrationem. C. de iure. ca.
l. ij. §. ij. imo plus dicimus qō ſi generalē adminiſtrationem tan
tū a domino quis habeat rem in iudiciū deducere poteſt. ff. de
pac. nam ꝛ neceſſe. ¶ († Fundi) nō poterat agere interdicto vti
poſ. q: alius occupauerat vt hic dicit. ꝛ ideo agens poſſeſſionē
amiſerat quare interdictū vti poſ. ibi competere nō poterat ex
quo nō poſſidebat. ff. vti poſ. per totum. nec vnde vi. cum nō fue
rit ſpoliatus ſꝫ forte a principio ſine violētia intra terminos al
terius prebende fundum occupauerat. nec rei ven. cum non eſſet
ſue ppietatis ſed eccleſie. ſed nec nomine eccleſie agere poterat
cū ipſa poſſideret equaliter omnes prebendas. ꝛ hec ratio ſuffi
ciens eſt quare etiā interdictis ſuperioribus non eget vt no. j. de
teſta. relatū in prin. tū forte poſſet dici qō poſſet agere noīe pben
de ſue ſicut abbas agit tū noīe ſue dignitatis cū habet bona diſ
creta a cōuentu ſuo. ſ. de reſcrip. edoceri. ꝛ expedit tantū agere
nomine prebende ſue qū agitur contra canonicos vel alios qui
nomine eccleſie ſe dicunt poſſidere vel ius habere cōtra alios au
tem extraneos qui non vtunt iure eccleſie melius videtur agen
dum nomine eccleſie ſed tunc ſi dicit nomine eccleſie velle agere
oportet ꝙ habeat pcurationem canonicorū vel ppoſiti quorum
2 nomine agitur. ¶ † Sed dices qūo aget nomine pbende cū pre
benda nihil habeat vel poſſideat. Reſpondeo. imo hec prebēda
poteſt habere iura ſua ꝛ poſſeſſiones ſicut epiſcopatus abbatia
hoſpitale: vel quecūq; alia dominus vel dignitas vel adminiſtra
tio. ꝛ ſi ſimul concurrent ꝛ pcurator eccleſie ꝛ ipſe prebēdarius
videtur qō preferendus eſt pbendarius in agēdo. de hoc not. ſ.
3 de teſti. ſpo. olim cauſam. ¶ († Fundi). ſ. tibi in pbēdā aſſignati.
in actiōe em̄ fi. regū. venit vt termini antiqtus poſiti vel de nouo
ab eo qui partē habuit obſeruent. ff. fi. regū. in finalibus eos. Et
ſatis dicimus poſſe dari inter prebēdarios ad ſimilitudinē vſu
fructuariū. ff. fi. reg. l. iiij. §. finium. argu. ff. cōmuni diui. l. cōi
diuidun. §. cū de vſu. ſed ꝛ ppietati hec queſtio coheret. C. cōi di
ui. ſi quis ſuper. ſi ergo qū petūtur termini poſiti dubitet quis
poſſideat vel cuius ſit proprietas ſuper eo recipientur probatio
nes: vt hic ꝛ in legibus predictis (Vtraq;). ff. de iu. in tribus. ꝛ l.
ſed cum ambo (Sibi) no. iudici faciendā fidem. j. de teſti. cū no
ſtra. (Promptoria). ff. de acti. ꝛ obli. arrianus. l. diſt. ponderet.
ff. de penis. reſpiciendum. xxvj. q. vij. tempora. pe. ar. contra. ff. de
offi. pre. obſeruandū. xxviij. diſt. q: lxxxj. di. tantis (In liberali) et
in querela inofficioſi. ff. de inoffi. teſt. ꝝ paro. ſi in cauſa matrimo
niali. xxxiij. q. j. ſi quis ac. (Cautum ſit). ff. de proba. in excep. C.
preſcrip. xxx. an. male.

PJropoſuiſti. (Aſpectum) ſcōm canones nō eſt melior probatio. xxviij. q. j.
nec aliqua.

TErtio loco. (Dixerunt) no. indirectam pba tionem. ſi. j. de teſti. ex tenore. ſ.
de elec. bo. me. ſexta queſtione vltima actoi. ſ. de renun.
ſuper hoc. (Inter fratres). j. de teſt. veniens. ¶ (Vnanimis) no
ta probari negatiuam potes dicere non probari directo. ſed indi
recto ſic. vel dic non probari negatiuam. ſed preſumptiones eſſe
pro negatiua quibus ſtatur niſi pbetur ɔtrā vt alias nota. ꝛ pro
babiliter poteſt dici ꝙ vbicūq; agit de falſitate inſtrumēti p eos
qui ſcripti ſunt inſtrumento probat vel impugnatur fides eius

ar. j. de fide inſtru. cum Ioannes. C. de fal. vbi idē dicimus ꝛ ſi nō
ſint ſcripti. ſed nomine aliquorum nō inſcriptorum dicitur fal
ſum inſtrumentum. vt hic. ꝛ j. de teſti. tam literis. in ſi.

LJtrauit. (Priori) contra. j. de re iudi. tenor So. hic qū agitur de cōtrahēdo qō
facilius diſſoluit. ibi de cōtracto ꝙ difficilius ſepara
tur. j. ti. j. l. ꝫ ex quadā. ꝛ. j. de eo qui cog. ɔſan. vxo. ſue
ſuper eo. tamē vtrobiq; diſcretus iudex ſtabit melioribus proba
tionibus. auſ. de teſti. §. q: vero. col. vj.

1 ☞ Literis principū nedum epiſcoporū fides adhiberi debet.
2 Scripta publica manu facta valēt et mortuis teſtib' ſubſcriptis.
3 An teneat quod ſit a procuratore excommunicati.

1 **P**Oſt ceſſionem. (Stādū eſt.) ¶ † No. credi literis epōrum.
vj. q. iij. cure. xiiij. q. iij. ſtatuim'. xviij. di. de ɔci. j. de fi
de inſtru. ſcripta. j. de ap. perſonas. xx. q. j. vidua. imo
vr quod alieno ſigillo poſſint ſigillare literas ſuas inſti. de teſta.
§. pñt aūt ꝛ nō ſolū literis epōrum ſed aliorū principū creditur
ꝛ ſi hoc hꝫ cōſuetudo. j. de fide inſtru. cum dile. Sed contra viue
voci eorum non creditur. vj. q. ij. ſi tantū. quō ergo literis. ar. j. de
teſti. cum tu fili. ar. ff. de cuſto. ꝛ exhi. reo. diuus. nec ſcripturis te
ſtium aliis tabellionū creditur niſi habeant ſubſcriptionē teſtiū
auſ. de here. ꝛ fal. §. ſancimus. arg. ſ. de procu. c. j. auſ. de inſtru.
cau. §. ſed neq;. ꝛ §. ſed q: hic dicit ſigillum epī obtinere vicē pu
☞ blici inſtrumēti vnde eſt ei credendū. ¶ † Alij dicūt qō non cre
ditur chartis epōrum. niſi redacte ſint in publicam formā. arg.
auſ. vt nulli iud. §. ſi vero. C. de dona. in dona. niſi ſit locis vbi nō
eſt vſus tabellionū vbi creditur ſi habent ſubſcriptionem teſtiū
xvj. q. iij. §. poteſt. ꝛ hec vera ſunt extra iudicia. in iudicijs autem
non creditur niſi ſcripta epiſcopi ſint facta per notariū vel per
duos ſcriptores non notarios. j. eo quoniam. ꝛ eſt ſpeciale qō in
iudicio creditur notario ſine ſubſcriptione teſtiū. cū ſit alias ſe
2 cus. auſ. de heredi. ꝛ fal. §. ſancimus. ¶ † Itē hoc ſcias ꝙ ſcripta
publica manu facta vel autentico ſigillo ſigillata etiam mortuis
ſcripturis teſtibus valent. ſecus autē de alijs. j. de fide inſtru. ſcri
pta. ¶ (Per literas) dicunt quidam ꝙ hodie nō creditur tali
bus literis in tantū qō vitetur in iudicio. j. e. qū. nec eſt ɔtra. xj.
q. iij. cure. q: ibi non dicit ꝙ vitetur in iudicio. ſed in eccleſia: qō
3 non eſt ei preiudiciale: ſed medicinale. ij. q. j. multi. ¶ († Procu
ratorem) ſed quicquid tū pcurator in iudicio fecit anteq̄ pba
retur conſtituentem excōicatum fuiſſe tenet; q: teneret quicquid
ipſe ante excōica. feciſſet. j. de excep. pia. extra iudiciū autē non tꝫ
quod facit excōicatus ꝛ anteq̄ probetur ſibi excōicatio niſi ſicut
poſtq̄ eſt ſibi probatū de hoc no. ſ. de procu. conſulti. ſ. de do. ꝛ
contu. veritatis. j. de excep. c. pe. (Admittendum) ꝛ hoc ea rōne:
q: per exceptionem elidi poteſt illa procuratio.

1 ☞ Nunquid ſi vnus heres adiuit hereditatem an poſſit alius
eandem adire hereditatem.
2 Petitio hereditatis competit ad proprietatem recuperandam.
3 Res ꝛ iura pertinentia ad prebendam non vacant licet prebēde
ius vacet.
4 In ingreſſu monaſterij omnia iura trāſferuntur in monaſteriū.
5 Minor. xxv. an. ingrediēdo monaſteriū alienat ſua bona etiam
ſine curatore ꝛ decreto.
6 Bona ingredientis monaſterium cui applicentur.
7 Monachi teſtm̄ quando rumpatur.
8 Ingreſſus monaſteriū ſingitur nō ſolum decedere cum herede
ſed etiam cum liberis.
9 Verbum teſtis ambiguum interpretatur pro eo contra quē p
ducitur.

IN preſentia. (Bona) quicquid diceret teſtator non potuit filium
grauare poſt pubertatem in debito bonorū ſubſidio
vnde male petebant patrui eius: q: omnia petebant.
(Et petebant) petitionem hereditatis intentabant. ſed uitūtur
ex teſtamēto patris qui inſtituit eos heredes filij ſui impuberis
ꝛ cū impuberē deceſſiſſe dicunt. vel melius dic qō agebāt actio
1 ne ex teſtamēto: vt not. j. de teſta. raynaldus. ¶ († Petebat) no.
qō licet vnus heres adiuerit hereditatem pro toto vel pro par
te. ꝛ licet per multos dies vel annos ſe geſſerit pro herede nihil
ominus tamen alius poteſt adire etiam ſola voluntate pro toto
vel pro eadem parte eandem hereditatem. ff. de acquiren. here. l.
pro herede. ꝛ omnes res hereditarias que nō ſunt per aliū occu
pate poteſt accipere. verūtamē ſiue primus ſiue ſcōs non habeat
ius contra non habentē ius ad recuperandam poſſeſſionē rerū
male occupatarū interdictum competit de adipiſcēda poſ. ſ. quo
rum bonorum. ff. quorū bono. per to. vel edictum diui adria. C.
de edic. di. l. ſi. vel actionē in factum ad ſimilitudinem actionis
expilate hereditatis. ff. de cri. expi. he. per totum. vel conditione
2 ex. l. conquerebatur. C. vnde vi. ſm quoſdā. ¶ † Ad proprietatē
aūt recuperandā cōpetet petitio hereditatis. ff. de peti. heredi. re
gulariter nec videt trāſire poſſeſſio rerū hereditariarū ad heredē

niſi cum ſingularem poſſeſſionẽ actus fuerit:per ſe vel per aliuꝫ
ff.de acqui.poſ.heredes.nec eſt cõtra.ff.ad trebel. reſtitutio. ⁊.l.
ex facto in prin.qꝛ ius non dicit tranſire poſſeſſionem.ſed domi
niũ.⁊ ſi vnus dicit ſe eſſe in poſſeſſione.⁊ alius dicit ſe cũ nõ poſ
ſidere ſi non eſt timor armorũ permittatur vterqꝫ ire ad occupã
dam poſſeſſioneꝫ vacantẽ. ⁊ qui preuenerit ille in ea defendetur
de iure.donec alius de iure ſuo ꝓbet.ſi autẽ eſt ibi timor armo-
rum cõpeſcat eos iudex ⁊ inhibeat ne aliquis eam priuatim in-
tret.ff.de vſufr.ſi cuius.§.ſed ſi.⁊ onus ꝓbãdi illi incumbet qui
dicit ſe poſſidere.ff.de probat.l.ij.⁊ eodem modo prohibebit iu-
dex ſi neuter dicit ſe poſſidere.ſed ſi vterqꝫ cũ armis feſtinet ac-
cipere poſſeſſionẽ.⁊ tũc fructus harum rerum a nemine poſſeſ-
ſarum tenebũtur ⁊ ſeruabuntur.ſicut fructus iacentis heredita-
tis.⁊ hoc verum eſt quãdo dubitabitur.ne ſimul concurrant.ſed
quãdo certum eſt qd vnus alium preuenire põt nunqꝫ eſt impe-
diendus.vel etiam ꝓhibendus ingredi poſſeſſionẽ ſed alius eſt
ꝓhibendus a moleſtatione primo ingreſſi.poſtqꝫ auteꝫ ſemel ꝓ-
hibitus fuerit vel verbo vel facto nõ videtur qd poſtea liceat ali
cui iſtarũ partium vel etiam alijs cum iſti fuerint primo ingreſſi
illã poſſeſſionem nec publice nec priuatim quouſqꝫ lis ſup poſ-
ſeſſione ſiue ſuper ꝓprietate hereditatis dirimatur per iudicẽ.
dirimetur autẽ hoc modo:qꝛ iudex qui prohibuit ingreſſum il-
lius poſſeſſionis ex officio ſuo de plano ⁊ ſine libello cognoſcet
quis poſſidet qñ vterqꝫ dicat ſe poſſidere.ff.de lib. cauſa liberis.
§.ſi.hoc dixit.H.alij tñ dicunt qd ordinarie tantum audiendi
ſunt ſuper interdicto.ff.vti poſſi.l.j.§.hmõi.ſed ſi neuter dicit ſe
poſſidere:ſed tñ vterqꝫ primo adire vult.tunc pmo debet cogno
ſcere inſpecto teſtamẽto quis hꝫ potiora iura.C.de edi.di.adri.l.
3 ſi.❡†In ꝑbendis tñ ſecus eſt:qꝛ lꝫ vacet poſſeſſore. nõ tñ quili-
bet volẽs eas occupare admittẽdus eſt:qꝛ licet ꝑbende ius vacet.
res tamẽ ⁊ iura ptinentia ad ꝑbendã nõ vacãt imo poſſidenꝛ ab
eccleſia etiã dũ viuit ꝑbendarius qi poſſideat illa noie eccleſie.de
hoc no.ꝫ.e.ex literis.Itẽ ꝑbende nõ ſunt occupande.ſed autori-
tate ſuperioꝝ legitime ꝯferẽde(Moleſtatione) Itẽ de ea mole-
ſtatione agitur que fit extra iudiciuꝫ.nõ de ea que fit in iudicio.
4 ꝫ.de ele.cũ eccleſia.ſ.e.pri.in ſi.❡(†Petebat)cõtra hos compe
tũt actiões eadẽ qꝫ cõpeterent puero qui ingreſſus fuit monaſte
riuꝫ.cũ ingreſſu monaſterij omnia iura ſint in monaſterio tranſ
lata.xix.q.vlt.ſi qua Sed ſi poſtquam in monaſterium tranſlata
ſunt iura ingreſſi.⁊ tũc etiaꝫ habet ordinarias actiones.ſ.rei vẽ.
vel publicianã.vel ſi que alia de hereditate iuſto tit.poſſiderent.
vel interdictum quorũ bonorum vel petitionẽ hereditatis ſi qua
poſſiderent.de bonis de qua agitur ſine iuſto ti.ſed tantuꝫ ꝓ he
rede vel ꝓ poſſeſſore ſed non placet hoc. non enim dicitur mo-
naſteriũ heres pueri.ſed in monaſteriũ oĩa iura eius tranſlata
ſunt.ſed aget rei vẽ.ſi puer erat dominus ⁊ publiciana ſi nõ erat
dñs.⁊ hac publiciana aget etiã ſi nondũ ad monaſteriũ eoꝝ poſ-
ſeſſio puenerit:qꝛ ſpãle eſt in eccľia vbi ex ſola donatiõe vel obli-
gatione agat etiã ſine adeptione poſſeſſionis.C.de ſac.ſan.eccle.
vbi interdicim⁹ tñ credim⁹ qꝫ hoc oportet monaſteriũ ꝓbare qꝫ
puer per aditionẽ ipſaꝫ petita acceperit vel alio modo quo ſine
traditione dñiũ transferꝛ:vt in legatis.ff.de fur.a titio ⁊ in arro
gatione:inſti.de adop.§.per arroga.in prin. ⁊ in bonorũ poſſeſ-
ſione.ff.de bo.ꝑua.l.j.in herede inſtituto.ff.de acq.poſ.l.cũ here-
des.ad trebe.facta.⁊ in adiectiõe cã libe.ꝯſer.inſti.de eo cui.§.li-
5 bert⁹.❡(†Minor annis)hic habes expreſſe qꝫ minor.xxv.ann.
ingrediẽdo monaſterium alienat ſua bona etiam ſine curatore
⁊ ſine decreto.Secus aũt videꝛ ſi in alias cãs etiã pias alienaret
a arg.ff.de po.l.j.§.voto.⁊ feudalia[a] tranſeunt ſi debeant talia ſer-
uitia que monaſteriũ honeſte poſſit exhibere per ſe vel p alium.
argu.C.de epiſco.⁊ cleri.ad ſummam.⁊.l.quiſquis.alis redit ad
dominũ.C.de cadu.tol.l.j.§.ne autẽ.ff.de ſolu.inter ar.emphiteo
ſes etiã tranſeunt.argu.ff.de lega.ij.peto.§.j.argu.contra auꝛ.de
aliena.⁊ emphi.§.j.vſufructus trãſit ⁊ durat in vita eius inſt.de
acqui.per arroga.§.vſus etenim.⁊.§.ſeq.⁊ de vſufru.§.finit.Itẽ
ſi aliqua ſibi data ſunt ne alienare poſſit tamen tranſeunt.argu.
de fun.do.l.j.⁊ de leg.iij.l.pater.ar.cõtra.ff.de lega.ij. peto.§.fin.
☞❡†Itẽ monaſteriũ teneꝛ inquãtũ ad ipſum peruenit.ff.de cap.
di.tutelas.ff.de ap.in arroga.inſti.de acqui.per arroga.§.ſi.⁊ idẽ
eſt vbicũqꝫ alicuius patrimoniũ ad aliquẽ peruenit.C.de vi pu.l.
ij.ff.de fideiuſ.inter eos.ſi aũt in ſua obligatione monachus mã
dauit aliquid expẽdi ⁊ maxime in pias cãs implenda eſt volun-
tas eius.ff.de pac.inter in fine.C.de pac.legem. ⁊ idem ſi mandat
ne aliquid alieneꝛ de his que ſecũ trãſferunꝛ.auꝛ.de elig.in em-
phi.§.ſanctiſſimas.licet aũt monaſterio ꝓ hoc obſeruãdo.vel ꝯ
monaſteriũ cõpetat actio. tñ plati eius eũ ad hoc cogẽt ex off.C.
6 de lib.cau.cum affirmes.❡†Si aũt ingrediꝛ monaſterium cui
nõ licet hẽre ꝓpriũ dicũt quidã qꝫ bona eius debent hẽri pro de
relicto.⁊ ſic occupanti conceduntꝛ.ff.pro derel.l.j.ij.iij.⁊ p totũ.
vel in cauſa caduci ſunt.C.de cadu.tollẽ.l.j. ❡Alij dicũt qꝫ de-
hẽt peruenire ad ſuccedẽtes ab inteſtato:qꝛ ex quo profeſſus eſt
mortuus ſingiꝛ.C.de epiſ.deo.❡Alij dicũt qꝫ non ſit tãtum mo

a ❡Et feudalia. Intellige vt p Fel.in.c.que in eccleſiarũ. col. xvij.vſi.iij.limi ta.ꝫ.de cõſti.

nachus monaſterij qꝫ ingreditur ſed etiaꝫ epĩ. qñ monaſterium:
ergo nõ põt bona eiuꝫ habere peruenient ad epm arg.xvj.q.j.qui
rẽ.xviij.q.j.c.j.xxvij.q.j.de puellis.in hoc autẽ nõ cenſeꝛ monaſte
rium vice heredũ qꝛ ſtatim cum factus eſt monachus monaſte-
rium habet dñium ⁊ poſſeſſionẽ oĩum bonorum monachi ſicut
ipſe habebat.ar. ff.de ꝑca.ſi adoptauero.ſecus in herede alio.ff.
de acqui.poſ.cũ heredes.hoc aũt ſic intelligimus qꝫ lꝫ ꝑdicta per
ueniant ad monaſteria tñ legitimã dabit deſcendentibus.xix.q.
ſi.in ſi.⁊.xvij.q.vlt.c.vlt.⁊ idem videꝛ in aſcẽdentibus.ff.de inof-
ſi.teſt.nam ⁊ ſi.nec exheredari pñt ſine cauſa in auꝛ.vt cuꝫ de ap.
7 cog.§.ſi.C.de epi.auꝛ.preſbyteros. ❡†Iteꝫ quantumcunqꝫ mo-
nachus qui monaſterium ingreditur aſcendentes non habeat.⁊
teſtm̃ cõdiderit in quo preterea monaſterium ⁊ alios inſtituat
rumpereꝛ teſtm̃ quaſi agnatiõe poſthu.argu.hic ⁊ in auꝛ.de ſan.
epi.ſed hic in ꝑſenti.ff.de iniuſto rup.⁊ irri. te filio. Itẽ rumpiꝛ
qꝛ capite minuiꝛ.ff.de capi.dimi.l.amiſſione.§.ſi.⁊ duabus.ll.ſe-
quẽ.⁊.l.vlt.Alij dicũt qꝫ tñ legitimã habebit monaſterium.ar.
xix.q.ſi.auꝛ.ſi qua.hoc autem certum eſt qꝫ hereditates ⁊ legata
⁊ ab inteſtato ⁊ ex teſtamento melius capiet monaſteriuꝫ quam
monachus cepiſſet ſi in ſeculo remãſiſſet.xix.q.ſi.in ſi.(Oblatio-
nem) quã fecerat nõ enĩ de perſona:ſed etiã in rebus(Iuramen-
8 to).C.ſi aduer.do.l.j.⁊.C.ſi aduer.ven.l.j.❡(†Inſtituit) ingreſ-
ſus monaſteriũ ſingitur non ſolũ decedere cũ herede.ſed etiam
cum liberis.auꝛ.de ſan.epi.§.ſed ⁊ hic in preſenti.ſed ſi rogatus
eſſet monaſterio vel eccleſie vel alias in pias cauſas expẽdere ſi de
cederet ſine liberis ingrediẽdo monaſteriũ non intelligerẽ ſatiſ-
factum cõditioni vt in eodẽ auꝛ.ſi aũt ſiat clericus alicuius ſecu
laris eccleſie nõ euaneſcit fideicommiſſum niſi ſic ſiat vt perpe-
tuo ꝑſeueret clericus.⁊ in ſup in pias cauſas expendaꝛ ipſum re
lictũ vt in ꝑdi.auꝛ.Si aũt teſtator dixiſſet volumus talẽ partẽ
hereditatis dare patruis ſi deceſſerit ſine liberis etiã ſi ſiat mo-
9 chus ſatiſfactum vꝛ conditioni.ar.hic.❡(†Uerumtamen) no.
ambiguum verbũ teſtis pro reo.vbi magis pro eo contra queꝫ
producuntur interpretandum.arg.ꝫ.eo.ti.ex literis.⁊ ad cõcor-
diam reducendum eſt.ſ.de teſti.cum tu.

1 ☞Non tractatur ſententia pretexta falſi.
2 Non ſufficit probare teſtes falſa dixiſſe:niſi probetur quod cor-
rupti falſum dixerint.
3 Sententia per falſos teſtes vel inſtrumenta prolata tenet.
4 Si teſtes eiuſdem partis ſibi ꝯdicerent neutris eſt credendum.
5 Qui recipit teſtes dꝫ iudici de fama ⁊ coꝝ autoritate reſcribere.
6 Probare debet ſcientiam qui eam allegat.
7 Actione iniuriarũ teneꝛ qui ꝓpria temeritate ꝯtrouerſiã facit.
8 Contra quem intentetur interdictum vti poſ.

Licet cauſam. (Spectare) intentando poſſeſſoriũ tñ vt in ſine
ſequitur.(Proponebat)⁊ in quoꝝ poſſeſſione ſe eſſe
dicebat.⁊ ꝯ ſua moleſtatione cõpelẽdũ(publicatis)
ſuper ꝑncipali.(In pſonas)hic enĩ ante apertionẽ ꝓteſtat⁹ fuit:
qꝛ alias ſine aliis rõnib⁹ repelleꝛ. ſ. de teſtib⁹ ꝑſenti(Decerni-
mus)Not.in emergẽti ferri ſniam. (Cõprehẽſum) ⁊ ad hoc aſſi-
gnatũ.(Potuit) qꝛ hoc expreſſe ſibi cõmiſſum fuit.alis aũt ille
cui cõmiſſum eſt qꝫ recipiat teſtes ſup principali nõ recipiet te-
ſtes ſup reprobatione:qꝛ nõ eſt ſibi cõmiſſum.ſꝫ ꝓteſtationẽ ſup
reprobatione recipere dꝫ: qꝛ ſine illa nõ põt bene ſieri receptio
1 teſtiũ.ar.ff. de iur.om.iud l.ij. ❡(†Poſt ſniam)hoc verũ eſt ſi
nunqꝫ fuit obiectũ de falſo.nam tũc vſqꝫ ad.xx.an.põt opponere
C.de fal.querela.ſ.de ſide inſtru.cũ Ioã.Secus aũt ſi eſſet mota
queſtio falſi in iudicio:qꝛ tũc nunqꝫ pretextu falſi retractaretur
ſnia.C.ſi ex falſis.in.l.j.⁊ in.ij. niſi eſſet appellatũ.C.de ſide inſtr.
2 l.vl.ar.C.de temp.ap.l.per hac. ❡†Hic etiã no. qꝫ nõ ſufficit ꝓ-
bare teſtes falſa dixiſſe niſi ꝓbetur qꝫ corrupti falſa dixerint. ff.
de iud.diuus alij dicũt qꝫ ſufficit ꝓbare falſum inſtrumentũ:ita
⁊ teſtes falſa dixiſſe.C.ſi ex falſis in.l.pe.⁊ vlt.cũ equalis ſit virt⁹
teſtiũ ⁊ inſtrumentorũ.C.de ſide inſtru.in exercẽdis.ar.ff.de ex-
cep.qui agnitis.ꝫ.de tranſ.ſi ex falſis.❡Satis videtur poſſe di-
ci vt indirecte ſufficiat ꝓbare teſtes falſum dixiſſe ante ſenten-
tiam.ſ.de teſti.ex tenore nõ eſt.ſed directe vel poſt ſniam non niſi
ꝓbet de corruptione vel alio modo doloſe.ſ. odio vel amore fal-
ſum teſtimoniũ dixiſſe.C. de falſis nec exemplum. ⁊ eſt validum
arg.qꝛ poſt publicationẽ teſtiũ nõ poſſunt teſtes induci.auꝛ. de
☞ teſti.§. qꝛ vero. ❡†Sed quid ſufficit probare teſtes corruptos
niſi probatũ ſit eſalſum dixiſſe:arg.qꝫ ſic.ij.q.vj.§.diffinitiua.ver.
venales.arg.cõtra.ſ.de re iud.cũ I.⁊.A.C.ſi ex fal.inſtr. falſaꝫ.ſ.
3 de teſti.ſicut.⁊ hic vltra medi.⁊ hoc magi plꝫ.❡(†Poſt ſenten-
tiam)no.ſnlam prolatam per falſos teſtes vel inſtrumenta tene-
re.ſed debere retractari.ff.de re iud.diuus.⁊ ſit hoc per in integ.
reſti.petitã ꝯtra ſniam vſqꝫ ad quadriẽniũ.C.ſi ex fal.inſtru.l.j.et
ij.vel per act.in factũ intẽtatã ad itereſſe ad ſniam retractandã
ff.de fal.g nomine.⁊ ſic vſqꝫ ad.xxx.an. vel criminaliter accuſan
do vtentem alio inſtro vſqꝫ ad.xx.ann.C.de falſis.querelam qui-
dã dicunt qꝫ per hanc accuſationẽ directa de falſo nunqꝫ retra-
ctabitur

☞ ctabitur ſnīa.ſed puniet pena.l.cor.de fal. ¶†(Poſt ſententiam)
Item nõ ſufficit ꝓbare falſos teſtes vel inſtrm niſi ꝓbet ꝙ iudex
ſecutus fuit dictum eius.ſ.de re iudi.cum.I.⁊.a.ſ.de teſti.ſicut.C.
ſi ex fal.in falſam.⁊.l.j.⁊.ſi.(Circunſtantijs)iij.q.ix.nihilominus.
⁊.iiij.q.iij.item nihil.⁊.§.qui falſo.ſ.de ap.ſolicitudinem.C.de li.
conteſt.cum pariter.(Produxit) non modo coram iſtis iudici-
bus quibus nihil cõmiſſum erat de negotio principali.ſed primo
4 coram alijs. ¶†(Inuicẽ)quidã dicunt ex loco iſto quod ſi teſtes
eiuſdem partis ſibi inuicem contradicant quod neutris eſt credẽ-
dum.ar.C.de fide inſtru.in exercendis.diuerſe nos autem contra.
ar.auten.de teſti.Si vero aperte nec ob.quod hic dicitur.hec em̃
litera non dicit quod vnus teſtis alij.vel alijs cõtradiceret.⁊ ideo
non valeret dictum eius.ſed quod vnus teſtis ſibi ipſi contradice-
5 bat. ¶†(Male)hinc habes quod qui recipit teſtes debet iudici
reſcribere cuius autoritatis et fame ſint ⁊ de alijs circunſtantijs.
ar.ſ.de fideiuſ.cõſtitutis.ſ.de teſt.cũ cauſam(Nulla)hoc aũt arbi
trio iudicis relinquit qui hoc magis ſcire poteſt.ff.de teſti.l.iij.§.
tu magis. ¶(Aliquid dicere)ſed nõne ſufficiebat contra hos vbi
eoꝝ dictũ reprobaretur:qꝛ criminoſi fuere.Rñ.ſufficere ſi ad hoc
ageretur.ſed ad hoc nõ agebatur imo repulſi fuerũt fauentini ab
hac exceptione per interlocutoriã pap.ſed agebat vt teſtimonium
illoꝝ quaſi falſum caſſaret. ¶(Plures)quid ad rẽ ſi melius pro-
bauit eccleſia cum ſe inuicẽ non contingant iſte probationes pote
rat em̃ eccleſia habere omnẽ honorem diſtrictum ⁊ iuriſditionem
in locis de quibus agitur ⁊ commune etiam poterat habere ibi-
dem aliqua ſeruitia.non ergo contradicunt ſibi teſtes cũ ſepe ad
cõcordiam ſit laborandum.ſ.de teſti.cum in. Rñdeo multum ad
rem.qꝛ ſi eccleſia probauit omnem iuriſditionem ho.⁊ diſ.ſe.poſ-
ſediſſe.ergo alius non potuit ibi poſſidere ſeruitia. qui enim oĩa
dixit nihil ꝑtermiſit.xix.di.ſi romanorum. ⁊ hoc innuit litera vbi
dicit qꝺ duo ſimul ⁊c.ſed dic teſtes eccleſie videntur ſuſpecti cum
negatiuam aſtruere videant.ſ.quod ſic pertineant ad eccleſiam ꝙ
non ad cõe.ſ.de cauſa poſ.cũ eccleſia.Sed rñdeo aliud eſt ſi dicat
teſtis cõmune non poſſidere.vel eccleſiã tm̃ poſſidere cuius dictũ
vere eſſet ſuſpectum:⁊ ſic loquitur decre.contraria.aliud ſi dicant
oẽm honorẽ ⁊c.pertinere ad eccleſiã quoꝝ dictũ in nullo ſuſpectũ
dici poteſt. ¶Sed oppones niſi ex illis verbis omnem honorem
⁊c.colligas illum intellectum qꝺ fauentini nihil habebant. vide-
tur verum qꝺ primo dictũ eſt ꝙ vtriqꝫ teſtes ſaluari poſſunt. dic
ergo teſtimoniũ teſtium eccleſie ſic intelligendum niſi vt fauenti-
nos vel alios excludat.qꝛ ſic eſſet ſuſpectum.ſed qꝺ iuriſditionem
ho.⁊ diſ.omnis generis ibi exercuerat eccleſia tã in ciuilibus quã
in criminalibus cauſis.puta iuriſditionem in cognitione cauſa-
rum.in puniendo maleficos.inſuper eam honorabãt vocando eã
dominam occurrendo nuntijs eius.et obediendo mandatis eius
etiam extra iudicium.diſtringebat etiam eos eccleſia exigendo
cautiones fideiuſſorias ne ad illicita prorumperent que omnia ⁊
his ſimilia poſſent ſub iuriſditione comprehendi. ¶Sed oppo-
nes ſic.ergo nihil prodeſt eccleſie qꝺ plures vel meliores et anti-
quiores habuit probationes cũ per teſtes eccleſie non tanguntur
fauentini. ¶Item ſm̃ hoc nihil faceret ad ꝓpoſitum quod ſequi
tur qꝛ duo ⁊c.nam cum eiſdẽ ſeruitijs nõ dixerint.vterqꝫ debet ha
bere quod probat.ad hoc potes rñdere qꝺ melioritas vł antiquio
ritas teſtium.vt ita loquar non valet quo ad hoc quod fauentini
non habeant ſeruitia:dũmodo tantum per duos teſtes probarent
ſeruitia percepiſſe. ¶Sed ad hoc quod fauentini ſeruitia nõ ha-
beant facit probatio antiquioris tp̃is recepta pro eccl̃ia.ſ.de elec.
cum eccleſia.vel qꝛ fundata eſt intẽtio eccleſie. ſi ergo cõmune poſt
ꝓbat ſe in eiſdem locis aliqua ſeruitia percepiſſe preſumit qꝺ poſ
ſederit clã niſi ꝓbet qꝺ eccleſia ſciuerit cõmune poſſidere.⁊ etiam
forte intenderet poſſidere.argu.ff.de aqua quoti.et eſti.l.j.§.Ari-
6 ſto.†Nã qui ſcientiã allegat eã ꝓbare debet. lxxxij. diſt ꝓpoſuiſti
ff.de ꝓba.verius.ff.de admi.tu.hoc niſi forte violente preſumptio
nes eſſent qꝺ ſciret:qꝛ tunc opꝫ qꝺ probet ignorantiã.argu.xvj.di.
quod dictis.ſ.de poſtu.c.j.ſed ⁊ ſi ꝓbauerit ſcientiam eccleſie.⁊ ec-
cleſia contra probet qꝺ ſtatim poſtꝙ ſciuerit verbo vel alio modo
contradixit vi ab eo poſſidere videt.ff.quod vi aut clã.l.j.§.quid
ſit.⁊.§.ſe.vtroqꝫ ergo iſtorum modorũ ſiue clam ſiue vi ab eo poſ-
ſideat ſuccumbet in interdicto.inſti.de interdi.§.retinende. eccle-
ſie autem adminiculum afferit priuilegiũ:licet ſola probatio an-
tiquioris temporis ſufficeret. ¶Sed oppões.imo obtinere debet
cõmune cum cõmune poſſideat ſeruitia ⁊ nõ eccleſia.ff. vti poſſi.
§.hoc aũt.⁊ ſufficere debet ſi tẽpore litis conteſt.ſe poſſidere ꝓbat
inſti.de interdi.§.retinende.Ad hoc ſic reſpõdeo nõ eſt ſimile ve-
rum eccleſiam non poſſidere.erat enim eccleſia in poſſeſſione reci
piendi illa ⁊ alia ſeruitia quando volebat:que licet vel conſimilia
cõmune ſe probet poſſidere tempore lit.conteſt.quia tamen vi vel
clam poſſidet ab eccleſia ſuccumbet vt dictũ eſt.melioritas autem
teſtiũ tunc precipue valeret ſi de eodẽ tempore tantũ deberet. hoc
autem hic ideo poſuit:qꝛ forte vtriqꝫ teſtes ꝓbant qꝛ tempore lit.
conte.eadem ſeruitia recipiebant eccleſia ⁊ cõe.ſed eccleſia melius
☞ ⁊ per meliores teſtes.⁊ ad hoc bene ſequitur.cum duo ⁊c. ¶Sed

dices ⁊ ſi vi vel clam poſſidebat cõmune:tamẽ qꝛ poſſidet non de-
bet habere locum vti poſ.contra ipſum:qꝛ tunc locum tantum ha
bere videtur quando ſe tantum ⁊ nõ aduerſarium dicit poſſidere.
ff.vti poſ.l.j.§.eſt igitur.in ꝑcedẽ. ¶Item in hoc caſu competere
debẽt qꝺ vi aut clã.aut vnde vi.ff.qꝺ vi.l.j.ij.⁊.iij.in pri.⁊.ff.vnde
vi.l.j.in prin.Rñ.imo locum habet tantum vti poſ.quia actor nõ
dicit ſe expulſum.ſed turbari tantum.⁊ interdictum vnde vi locũ
habet quando quis expulſus eſt.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.interdictum.
hic autem habet locum quando turbatur poſſidens ꝙuis et ille
qui turbat poſſideat dummodo vi aut clam aut precario ab ad-
uerſario. ¶Si autem expulſus eſſet competeret interdictũ vnde
vi vel offi.iudi.vel condictio ex decreta.vt not.ſ.de elect.querela.
ſ.de cauſa poſſeſ.cum eccleſia.ſed dices nonne eo ipſo quod alius
eſt in poſſeſſione eccleſia amiſit poſſeſſionem. Rñdeo non.poteſt
enim eſſe in poſſeſſione iuriſ.ho.⁊ diſ.⁊ etiam ipſorum ſeruitiorũ
que retinuit eccleſia ⁊ poſſeſſionem nihilominus ſeruitiorum que
ſunt cõe.⁊ ita vterqꝫ habet poſſeſſionẽ ſui iuris.licet cõe male ha-
beat ⁊ poſſet hic dici:licet iure nõ prohibet ⁊ ad ñci his que ſupe-
rius dicta ſunt qꝺ hic competeret interdictum vnde vi vel officiũ
iudicis vel cõdictio ex decre.ad recuperandum ius illud ſeruitio-
rum.quod poſſidebat cõe ⁊ interdictum vti poſ.ratiõe vis turba-
tiue quam ſibi facit cõmune ſuper iure ⁊c.que poſſidebat eccleſia.
☞ ¶†Sed dices propter hoc non eſſet imponendum ſilentium cõ-
muni.cum per hoc interdictũ nõ eſſet ei auferenda poſſeſſio ſerui
tiorum quã habebat.tu autem potes rñdere qꝺ etiã agẽdo interdi
cto vti poſ.ex quo cõſtat quod vi vel clam poſſidet ab aduerſario
imponetur ſibi ſilentium:qꝛ aliter non ceſſaret a turbatione vt di
cunt quidam licet nõ probẽt illud iure qꝺ ſi ſeruitia poſſit recipe
re cõe ſine turbatione iuriũ eccleſie qꝺ non imponeretur ei ſilen-
tium ꝙuis vi vel clã poſſideret cum ad hoc nõ ageretur.nullã au-
tem poſſeſſionem retinẽti nõ datur interdictuꝫ cũ tueatur poſſeſ-
ſorem.ff.vti poſ.l.j.§.j.⁊.ij.nec poteſt turbari niſi qui poſſidet:⁊ ex
ſola vi turbatiua competit hoc interdictum vt hic. et hec habent
locum vbi petitur in libello quod commune ceſſaret ab inquieta-
tione eccleſie in ſeruitijs exigendis in predictis locis ⁊ commune
tantum de ſeruitijs queſtionem referebat. vel dic ⁊ planius peti-
tum in libello commune ceſſare a turbatione eccleſie ſuper iuriſ.
ho.⁊ diſ.⁊ commune non ſeruitiorum.ſed iura ho.⁊ diſ.queſtio-
nem mouebat.⁊ ideo meliores ꝓbationes ⁊ de antiquiore tẽpore
preualere ⁊ bene ſequit cũ duo ⁊c.⁊ expoſitiõe eadẽ.ſ.ho.iuriſ.⁊ di
ſtri.⁊ ſic plana ſunt oĩa.⁊ qꝛ de ſeruitijs principalr̃ nõ agebatur.ſi.
ſ.de ele.cum eccleſia.ff.vti poſ.ſi duo.§.ij.ſi aũt cõmune retuliſſet
tantũ queſtionẽ alicuius iuris qꝺ dicit ſe habere in iuriſditiõe qꝺ
poſſe vr̃ arg.ff.vti poſ.l.vlt.Sicut em̃ referre põt queſtionẽ iuris
qꝺ in re hꝫ.ff.vti poſ.ſi duo.§.ſi vicinus.ſic etiã dicitur de iure qꝺ
habet in iuriſditione:argu.predicte.l.vlti.ff.vti poſ.puta quia ali-
qua ſeruitia quaſi ſeruitutem habẽt in iuriſditione:ſed iuriſditio-
nem bene confitetur eccleſie tunc ſi non male in poſſeſſione eſſet
cõe illius iuris intentabat eccleſiã negatoriam.ff.ſi vſufruc. peta.
vel.§.vtrum.ſed interdicto ſuccũbet eccleſia quia tuetur poſſeſſo-
rem.ff.eo.l.j.§.interdictum aũt. ¶Si aũt cõe nõ eſſet in poſſeſſio
ne ſeruitutis competeret contra eum interdictũ qꝺ nõ tantum cõ
petit quando eſt contentio quis poſſidet.argu.ff.vti poſ.l.j.§.hoc
autem etiã contra eũ qui nõ poſſidet.ff.eo.ſi duo.§.ſi vi. ſi turbat
poſſidentem vel nõ permittẽdo eum vti iure ſuo.ff.ſi ſer.vẽ.l.ſicut.
§.Ariſto.ff.vti poſſi.ſi duo.§.hoc inter.et.§.cum in aquiliañ.vel
etiam de ſuo auferẽdo.ff.vti poſ.duo.§.item videamus. ſed actor.
Illi autem eſt qui in poſſeſſiõe talis iuris vel ſeruitutis dat vtile
interdictum ꝯ conturbantes eum.ff.de iniur.iniuriarũ.§.vlti.⁊.l.
7 ſeq. ¶†Si vero commune neqꝫ iuriſditionis neqꝫ iuris quod in
iuriſditione haberet.faceret controuerſiam.ſed propria temerita-
te controuerſiam faceret:tenetur actione iniuriarũ.ff.de act.emp.
qui pendente.§.j.ff.de iniur.l.j.in princ.ſed ⁊ hoc interdicto turbe
tur quod non tantum contra poſſidentem competit vt dictum eſt
ei aũt qꝺ dictum eſt qꝺ idcirco imponitur ſilẽtium ꝯmuni:nec in
ſnīa excipitur de ſeruitijs:quia actum non fuit videtur eſſe contra
id quod not.in glo.que incipit vt inter.vt diximus qꝺ vbi ambos
inuenit poſſidere debet modos poſſidẽdi diſtinguere. ¶Sed re-
ſpõde illud obtinere vbi neuter ab altero male poſſidebat.ſ.vi vel
clam vel preca.hic autem ſola eccleſia agebat.vnde quamuis com
mune poſtea ageret ⁊ probaret receptionem ſeruitiorum nõ fieret
adiudicatio ſuper illis quod petitum non erat.argu.ff.de ſimo.li-
cet poſſet tamen dici quod ſi commune bene probaſſet ſeruitia qꝺ
potuiſſet abſolui quo ad ſeruitia ab impetitione eccleſie.ſ.de ele.
c.vlti.ſed non fieret adiudicatio quod ſuper ſeruitijs non moleſta-
retur.hic autem ideo quo ad ſeruitia nõ fuit abſolutum commu-
ne:quia preſumebatur vel vi vel clam poſſidere: vt ſupra eſt di-
ctum.ad hoc ergo vt nõ poſſint he dubietates euenire ſemper de-
bet actor exprimere modos turbationis.ſi enim non exprimantur
⁊ feratur ſententia qꝺ non vexet in nullo vlterius vexare poterit.
etiam ſi erat in poſſeſſione aliquorum ſeruitiorum ipſa amplius
vti non poterit.arg.C.de anna.excep.l.vlti. ¶Item non facimus

vim quod queſtionē referat tractatus in iudicio in interdicto vti
poſ.qḋ ſuper eo qḋ proponit ille qui trahit alium in iudicium re-
cipient probationes vtriuſq;.cū vterq; in interdicto vti poſ.actor
ſit ⁊ reus ⁊ pariter pro vtroq; ⁊ contra vtrūq; pronūciabitur(eo-
dem)hoc verbū ſoluit contrarium.ff.vti poſ.ſi duo. nam alio mo-
do poſſidet vſufru.vel ſuperficiarius.ſ.naturaliter aliter proprie
tarius.ſ.ciuiliter.℄(Ex priuilegiis) malus titulus fauentini vel
priui.ec.modicum faciunt ad interdictum vti poſſi.ſm quod dixi
mus in glo.que incipit qui ad rē.vel potes dicere quod facit pri-
uilegiū qꝛ cōmune probationes inducit ſuper ſeruiens ⁊ eccleſia
ſup om̄i iuriſditione ho.⁊ diſ.qui dixit omne nihil cōe reliquit.
prudenter ergo fecit eccleſia que hec priuilegia induxit.⁊ quātum
potuit ſuam cauſam iuſtificauit. vt ex ſue ꝓbationes cōis ꝓbatio
nibus preferantur.imo plus dicimus.qꝛ ſi cōmune ꝓbaſſet ſe ſer-
uitia poſſediſſe antēq̄ eccleſia poſſideret in predictis caſtris iu-
riſditionem ⁊c.non tenereť cōmune ꝓbare aliquē iuſtum titulū
ſue poſſeſſionis qꝛ nulla eſſet preſumptio cōtra eū.ſed quando in
re alterius dicit ſe aliqḋ ius queſiuiſſe.cū omnis res preſumatur
libera preſumitur vi vel clā poſſidere niſi contrarium probet.⁊ ſic
loquitur decre.ſ.de reſti.ſpoli.piſanis.nam bene fatemur quod ſi
cōe hoc ꝓbaſſet aliquem titulū per quē cōtrariā p̄ſumptionē re-
8 mouiſſet obtinuiſſet in interdicto.℄†(Uti poſſidetis) vt inter-
dictum vti poſ.cōtra eum qui inueniť non poſſidere vel male poſ-
ſidere ab aduerſario.i.cū aduerſarius prius bene poſſederit ⁊ is
contra quem agit incipit poſtmodum eandem rem vi vel clā poſ-
ſidere vel p̄cario nunq̄ debet ſniari vti poſ.ita poſſideatis.ſed cō
demnare moleſtatorē ⁊ imponere ei ſilentiū vt hic.C.vti poſ.l.j.ff.
vti poſ.§.vlti.ſi aūt qui egit vti poſ.inueniatur non poſſidere.vel
reus melius probet ſe poſſidere abſoluitur reus.ſ.de elec.cum ec-
cleſia.Uel etiam forte adiudicabitur ſibi res de qua agitur ſi de
ſuo iure probauerit.vbi autem intētatur cōtra poſſeſſorem a poſ-
ſeſſore iudex in ſnia debet diſcernere quā poſſeſſionē vnus habet.
ſ.naturalē.qꝛ vſufructuarius.⁊ quā poſſeſſionē alius ſcilicet ciui-
lem:qꝛ proprietarius.⁊ tunc pronunciabit.quia inueni vos ſic di-
ſtinctas poſſeſſiones habere.ideo precipio,vti tu Ioan.ciuilem.⁊
tu.p.naturalem vti poſſidetis ita poſſideatis.argu.inſti.de acti.
§.curare.⁊ ſi ſecus factum fuerit nō tenet ſnia.qꝛ certum non con
tinet.C.de ſen.que ſine cer.⁊ ſemꝑ iudex in ſnia debet adiicere vim
fieri contra mandatum meum prohibeo.C.vti poſ.l.j.in prin.vbi
aūt vterq; ꝓbat ſe ciuiliter ⁊ naturaliter poſſidere.⁊ per oēs ſunt
equales ꝓbationes ⁊ p̄ſumptiones.dicunt quidā ꝓnunciandum
vti poſ.ita poſ.quaſi ꝓnunciet qḋ pro medietate poſſideant ꝓ in-
diuiſo.⁊ ſic inter eos diuideť.ar.ff.de vſufr.ſi cuius.§.inter duos.
Sed hoc nūq̄ fuit petitū.ergo nō debet ſententiari.ſ.de ſimo.lz.
☞℄† Alij aūt dicūt abſtinendum a ſnia vt ſic affecti tedio compo-
nant vel arbitros eligant vtrobiq; tamen prohibebit vim fieri vel
diuidendam rem.vt dictum eſt.vel ex quo vnus recipit aliquid
alius ꝓhibetur illud idem accipere vel etiā occupare.℄(Fauen-
tinum)quidā dicunt qḋ per hāc accuſationē directā de falſo nun
quā retractabitur ſnia ſed puniet pena.l.cor.de falſis.C.de ſen.et
inter.l.j.contra ſo.vt.ſ.de ele.querelā (Super hoc) que ſequūtur
nō determinant verbum p̄cedens.ſ.condēnamus.ſed participiū
ſequens.ſ.ſilentium imponentes(Et alios)bene dicit ⁊ alios. nam
cum verba libelli ſint large intelligenda.ff.de iudi.ſi quis aut. ſo-
lemus.ſ.de cauſa poſ.c.ij.non ſolum petita in libello adiudicabū
tur ſed etiam alia pertinētia.ar.ſ.c.cum cauſam.

a ℄Prior. Et
ſic inſtrm ipz
ꝓductū nō ē
de actis. adde
tū q̄ qn̄ agiť
vt tale inſtrm
ꝓductū redar
guať de falſo:
tale inſtrm dr̄
de actis ſicut
incorporatio.
ita pe.de anc.
in cōſil.clxxij.
inci.circa pri-
mū dubiū v.
p̄terea lz iſtru
mentum.
b ℄Sz nō tene
tur. hoc refert
⁊ ſeqť Pe.de
anc.in.ꝯſi.xlē.
inci.prima fa-
cie in.ij.col.in
princip.
c ℄Quod tabel
lio. adde Fel.
i ca.eccl'ia ſan
cte marie.col.
ix.in prin.

Per tuas. ⁊c.(recognouit) . C.de la.li.tol.l.ſ.
§.pe.(Nominatus) repete. que di-
ximus.ſ.de ſi.preſby.michael.(Infirmare).ſ. de elec.
per inquiſitionem.

1 ☞Receptio teſtium ſiue cōfeſſio vbicunq; fiat dummodo de iu-
dicis mandato fiat inter acta iudicij computabitur.
2 Duo idonei viri equiualent tabellioni.
3 Cur potius ſimplici nuntio q̄ iudici credatur.
4 Nunquid inſtrumentum productum dicatur eſſe de actis.
5 Recipiēs teſtes dz in actis ponere q̄ta ſit fides eis adhibenda.
6 Cum in inſtrō multa cōtineantur ⁊ tabellio dicat ſe his interfuiſſe
intelligi debet que in eodem loco ⁊ die acta ſunt.
7 Cautio de rato qḋ habebat locum.
8 An ſit credendum iudici ſuper proceſſu iudicij.
9 Iudiciarius ordo ita ſeruandus eſt in ſententia excommunicatio
nis ſicut in alijs.

Quoniam contra. ⁊c. (iudicis) ſec⁹
ſi eſſent plures et
ſic ſeruat eccleſia romana.ar.ſ.de ex.p̄la.inter dile.ſ.de
accu.cū dile.Alij ꝯ ⁊ ſoluunt vt ibi diximus. no.qḋ ex
quo crediť duob⁹ iudicibus ⁊ duob⁹ ſcriptoribus.ergo eadē rōne
vni iudici ⁊ vni ſcriptori.(Extraordinario).i.dele.℄(Publi-
cam)repete que diximus.ſ.e.poſt ceſſionē.non intelligas q̄ duo-
bus clericis vel ſoli notario credať de ſcriptura proceſſus.puta
ſi dicit talis ſic confeſſus fuit.vel talis teſtis ſic dixit niſi hec fiant
coram iudice vel coram alio ad hoc deputato. Sed ſatis vř qḋ iu

dex ipſum notarium vel duos clericos poſſit deputare pro vtroq;
officio ſcilicet ⁊ receptoris teſtium.⁊ ſcriptoris ⁊ ſic habet conſue
tudo que eſt optima.l.interpres.⁊.ſ.de conſuetu.cum dilectus.
ff.de leg.minime diuturna.et.l.ſed et ea.et.l.ſi de interpretatione.
1 ℄†Item receptio teſtium ſiue confeſſio vbicunque fiat ſiue in
preſentia iudicis ſiue non dummodo de mandato iudicis fiat in-
ter acta iudicij computabitur:quia autoritate iudicis factum eſt
ac ſi ipſe iudex preſens fuiſſet et quia eſt de his que ad iudicium
pertinent ⁊ acta iudicij ⁊ forenſia inſtrumenta valent ſi ſolummo
do per iudicem ſcribantur vel per quēcūq; aliū ⁊ non notarium
ſine ſubſcriptione teſtium.C.de donationi.in don.ſ.de preſcript.
ad audientiam.Alij contra ⁊ melius vt nota.ſ.de teſti.cum a no-
2 bis.℄†(Conſcribant)per ſe: quia vterq; manu ſua idem ſcribet
vel dic qḋ hi duo poſſunt actū per vnum ex ſeipſis ſcribere:vel pe-
nitus per extraneum.ſed ille qui manu propria non ſcribit per ſi-
gillum autenticū vel ſubſcriptionē ſuam.vel alio modo legitime
notum faciet qḋ ſua autoritate factum eſt.arg.ff.de admi.tu.l.tu-
tor.§.geſſiſſe.⁊ etiā quilibet tabellio chartis per aliū factis auto-
ritatē preſtat.auť.de tabel.colū.iiij.Idē eſt in electoribus.qꝛ vnus
ſolus pronunciat electionem.ſ.de elec.in geneſi.⁊ in iudicibus fe-
3 rentibus ſententiam.argumen.ff.de re iud.duo.℄†(Citationes)
mirum eſt quod creditur ſimplici nuntio.⁊ non iudici.ſ.de app.
cum parati.ff.de rebus eorū qui ſub tu.magi.§.illud.ſ.de ele.bo-
ne.j.lxv.di.ſi forte.Sol.dicunt quidā hodie nō credi nūtio.vel dic
ei credi.qꝛ eius offīm eſt ſed nō iudicis.qꝛ iudex ſemꝑ niteretť defen
dere factum ſuū.⁊ qꝛ nimie expēſe fierēt ſi nūtij ſecū ducerent nota
rios.vn̄ ſic debet exponi qḋ hic dicit citationē.i.reſpōſionē nuntij
citantis litera etiā per quā dať ptās citandi dz ſcribi in actis niſi
eſſet nuntius publicus qui eſſet generaliter cōſtitutus ad omnes
citationes faciēdas.literā autem citationis ſufficit eſſe ſigillatam
ſigillo iudicis:quia non eſt de actis iudicij proprie ſed ante iudi-
4 cium.℄†(Inſtrumentorū)no.quia ex quo producta ſunt inſtru
menta coram iudice vel etiam coram alio de eius mandato ⁊ exem
plata vt de hoc no.ſ de off.dele.cū in iure.⁊ tūc nō agiť ad editio
a nem inſtrumētoꝝ priorum^a ad quā niſi raro agi pōt ſed agitur ad
editionē actorū ad quā ſemꝑ agi pōt:vt no.ſ.eo.c.j.plurium enim
inſtrā tranſlata ſunt in acta.⁊ idem eſt etiam ſi non ſunt exēplata:
ſed eū ſcriptū eſt in actis talis ꝓduxit inſtrumēta cuius pricipiū
eſt tale ⁊ finis talis:qꝛ ex tunc illud inſtrm̄ vel eius tenor in inſtris
vel in actis cōputandum eſt.ſ.per hoc dicunt quidam qḋ etiam re
ſcriptum cōmiſſionis ⁊ ꝓcurationes inſerēde ſicut in actis hmōi.
⁊ nos quidem dicimus hic ratum eſſe:ſed ⁊ ſi non inſerantur poſt
lit.conteſt.nō oportet procuratorem probare mandatū ex quo eū
vſq; ad lit.conteſt.amiſit.ff.de procu.pom.§.rati. nec iudex com-
☞miſſionem ſibi factam.vt ⁊ no.ſ.de electioni.ſtatuimus.℄†Uel
dic ⁊ melius quod bene debet ꝓbare reſcriptū cōmiſſionis ⁊ pro-
curationem exhibitam in iudicio ⁊ ſcriptā in actis.ſed non tene-
b tur^b monſtrare ipſa originalia nec eoꝝ tenorē ꝓbare.ſed ſi nō ſunt
in actis ſcripta oportet eum probare cōmiſſionē ⁊ procurationem
per ipſorum originaliū exhibitionē.ſicut hic ſatis innuit expreſſe
ſufficit enim in his actis contineri.talis exhibuit reſcriptum apo-
ſtolicum vel procurationē ſuam.⁊ eſt neceſſe inſeri tenorē eorum.
5 ℄†Delegationes autē ⁊ ſubdele.etiam debent ſcripte eſſe vbi hic
dicitur.⁊ ſufficit ibi dici.hec ſubdelegatio ſcripta fuit per talē dz
etiā ponere in actis illis.ille q recipit teſtes quāta fides ſit ei adhi
benda.iij.q.iij.§ item.ſ.de fideiuſſ.conſtitutis.⁊ de teſt.conſtitu-
tis.⁊.c.cām ⁊ niſi ponat hic periculum inde accediť: qꝛ lz ipſe qui
recipit teſtes ⁊ ferat bonā ſniam contra dicta teſtium:qꝛ nouit te-
ſtes vacillaſſe in ſuis teſtimonijs tū ſuperior ad quē appellať vel
alio modo cā defertur vacillationē ignorans fert ſniam ſm dicta
teſtium ⁊ videť qḋ ille qui recipit teſtes dz dicere ⁊ facere ſcribi in
actis preſente teſte ⁊ audiēte quod iudex reputat eum vacillare.et
etiā datur ptās cōtradicēdi teſtibus:partem autē nō opz eſſe p̄ſen
tem nec aliqd ſcire quouſq; fuerit publicatū.alioqn nimis impe-
dieť ꝓceſſus cauſarū.nec mireris ſi in hoc reqriť teſtis ⁊ audietur
cōtradicens:qꝛ eius intereſt.⁊ ꝓpter hoc puniri dz.ſ.de pe.ſuper
his vbi no.nec eſt contra.ſ.de ord.cog.cū dile.in ſi.qꝛ ibi nulla pe
na infertur teſti.quia iudici non eſt manifeſtum de malitia teſtis
per teſtes:qꝛ eo abſente teſtificati ſunt:ſed hic ipſe videt malitiam
c teſtiū videť tamen qḋ tabellio^c qui ſcribit atteſtationes nō dz ſcri
bere vel dicere in actis vel interſerere in depoſitionibus teſtium
niſi ipſe bene videat ⁊ cognoſcat qḋ vacillēt.℄Alioqui tū dicunt
qḋ ſi ſolus iudex dicit tūc.ſ.in receptiōe teſtium qḋ vacillat teſtis
qḋ ei credendū eſt.⁊ qḋ tabellio illud ſcribere debet etiam ſi nihil
videat titubationis vel vacillationis:quia tabellio nullam hz au-
toritatē in receptione teſtis.ſed inſcribendo tm̄.iudex autē qui dz
inquirere:⁊ pōt capere ⁊ vinculare teſtē.C.de teſti.nullum.ſ.de pe
nis ſuper his.⁊.c.dile.ille habet autoritatē.⁊ ſicut tabellio dz fide-
liter ſcribere quod dicit teſtis ⁊ nō aliud.ita fideliter dz ſcribere ea
que pertinent ad officiū iudicis.ſ.de quibus interrogauit.⁊ inter
cetera etiam ſcribet ſicut dictum eſt q̄ iudex qui recipiebat teſtes
mihi tabellioni dixit quod teſtis vacillabat.⁊ plus valebit ⁊ ma-
ioris auto-

ſoris autoritatis erit ſi ibi tabellio adijciat mihi videbatur quod vacillaret ſi tñ veritas ſic ſe haberet q: nec mẽtiri debet nec aliquã ſcribere falſitatẽ ⁊ videt̃ quod iudex ⁊ tabellio q̃tuncũq; poſſunt magis debent exprimere modum vacillationis.ſ.q: dubitãdo. vel tremẽdo vel retinẽdo vel ſudando pre nimio timore loquebat̃. vel alis hmõi etiã vr̃ aliquibus ⁊ forte nõ male q: etiã non intelligente hoc teſte poſſit hoc facere ſcribi. Illud bene vr̃ quod niſi pdicta interſerat vel ſcribi faciat dñ dicitur teſtimoniũ quod poſtea nun faciat ſcribi.nec ſup hoc crederet̃ ei vt hic (Et perſonas) iudicum ⁊ litigatorum ⁊ aliorũ de quibus fiunt ⁊ loquunt̃ acta. teſtiũ aũt noĩa qui interſunt actis nõ debẽt ibi ſcribi.ar.a ↄ̃trio ſenſu. aut.de
6 hẽ.⁊ fal.§.nec abſunt.C.de do.in dona. ¶†(Et perſonas) p hoc ſatis pȝ qđ licet multa cõtineantur in inſtrõ.tabellio tñ q ↄ̃dicit ſe his interfuiſſe nõ intelligit̃ dicere niſi de his que in eodẽ loco ⁊ die acta ſunt.vnde ſi iudex in ſnĩa ſua narret qđo in lite quam diffiniuit li.ↄ̃te.ſcã eſt ptiũ cõfeſſiões facte.teſtes recepti ⁊c.hmõi nõ tñ iſta pbant̃ p inſtr̃ a:q: nõ ſunt facta ea die vl̃ loco quo inſtr̃m ſnĩe eſt factũ.Sed tñ p hoc inſtr̃m pbat̃ ſnĩe platio:q: eodẽ die ⁊ loco
a eſt plata quo rogatũ eſt inſtr̃m de aliis:vt puta[a] de lit.cõte.vel de cõfeſſionibus huius facti narratio eſt imo plus vr̃ q̃ ẽt ſi diceret tabellio tali die ⁊ loco facte fuere litis cõte. ⁊ cõfeſſiones tamẽ nõ vȝ ſup his inſtr̃m ſed q̃tum ad hoc teſtimoniales lr̃e ſunt. Alij dicunt ⁊ ſic etiã papa iudicauit qđ delegationes ⁊ ſubdelegationes probantur p ſola ſigilla delegantiũ.nõ eñ dicuntur eſſe acta iudicij.cũ fiant ſine cãe cognitione ⁊ partib⁹ abſentibus.⁊ eodẽ modo probat̃ pcuratio p inſtr̃m exinde ↄ̃fectum: q: tã cõmiſſio q̃ pcuratio ⁊ ante liti.cõteſta. ⁊ poſt per ipſa originalia ſunt probanda.
7 ¶†(Inſtrõrũ) lex autẽ q̃ eſt.ff.de pcu.põpo.§.rati. nõ ↄ̃dicit ibi eñ dicit̃ qđ poſt lit ↄ̃te.non exigit̃ cautio de rato ⁊ bene.q: cautio hec nõ habet locũ niſi vbi dubiũ eſt an ſit pcurator qđ eſt ſem p qñ pcurator veriſilr̃ dicit ſe habere mãdatũ etiã ſi nõ habet vel pbet. arg.C.de pcu.l.j.ff.de iureiu.pluſq̃.§.ſi.⁊ idẽ eſt q: nõ licet reo dicere poſt li.cõte.dubito an habeas mãdatũ ſatiſ.ſationis. nec etiã põt dicere ſciſe qđ pbet mãdatũ.ſicut nec ante lit cõte.hoc onus ei incũbebat vt dcm̃ eſt. Sed ſi reus vult pbare qđ ille qui dicit ſe pcuratorẽ.nõ habet mãdatũ.põt.⁊ ſic etiã nõ exiget̃ cautio ð rato ab eo qui dicebat ſe pcuratorẽ.ſed abſoluet̃ reus ab obſeruatione iudicij. Item etiã ſi nõ offerat ſe pbaturum qđ nõ ſit pcurator. ſȝ tantũ dicat eũ nõ admittendũ vlterius niſi oſtẽdat pcurationẽ originalem vel actũ iudicij in quo cõtineat̃ qđ eius procuratio exhibita fuit vel quod poſt dubitationẽ iſtã ſcilicet. an eſſet pcurator ⁊ inquiſitionẽ factam ſuper hoc admiſſus fuit tanq̃ procurator. ar.ſ.de elec.cum dilectus non admittitur quaſi procurator niſi ſatiſdet nã licet cogat̃ ſatiſdare poſt lit.conteſt.vt in.§.pre.ff.de procu.pompo.§.rati.poteſt tñ ſi vult ſicut ⁊ nouus procurator ſatiſdare debet.C.de conſor.eiuſdem lit.l.ij. (Animaduerſione) q: de ſuo reſarciret.ſ.de ſen.ex.ſacro.C.de iudi.ſancimus.⁊.C.de teſti.ſi qñ in ſi.aliis etiam puniet ſm̃ ſuum arbitrium.inſti.de obli.que ex quaſ.de.in prin. ¶(Proceſſu) repete que diximus.ſ.de offic.delega.cum in iure.⁊ de elec.bone me.ante ſnĩam tamen vel poſt ſententiam a qua ſit appellatũ poſt ſnĩam aũt a qua nõ eſt appellatũ
8 preſumitur pro eo vt not.ſ.de offi.dele.cũ in iure.† Itẽ attende diligenter q: dicit nõ eſſe credendum iudici ſup pceſſu iudicij.i.ſuper actis iudicij.nec p eo preſumendum in predictis ⁊ de hoc no. ſ.de offi.dele.cum in iure. Sed de aliis que ſunt extra proceſſum eſt iudici credendum ⁊ pro iudice preſumendum:vnde ſi iudex tulit ſnĩam ⁊ condemnauit aliquem in.c.⁊ non eſt appellatum non poterit poſtea dicere quod ſententia non ſit iuſta:⁊ ſi propter hoc petit exhiberi acta ſcilicet atteſtationes vel alias vt ex illis appareat iniuſtam ſententiam eſſe non eſt audiendus ⁊ etiam ſi producta fuerint de facto:licet ex eis non probetur iuſta ſententia.nõ ta-
b men propter hoc reuocabitur ſententia. ¶† Imo[b] plus videtur quod ſi dixiſſet:quia per.a.⁊.b.teſtes ſic probatum eſt ſic ſententio.⁊ per illos teſtes nihil probatur nihilominus preſumitur pro ſententia iudicis.ſ.de renun.in preſentia.ſ.de re iudi.cauſam.ar. ff.de re iudi.cum prolatis.arg.contra.ſ.de re iudi.cum bertoldus. vbi no. Idem videtur dicendum in ſententia excommunicationis interdicti ⁊ conſimilibus ſcilicet:quia ſi conqueratur quis de iniuſta excommunicatione a qua non ſit appellatũ preſumitur pro iudice. Si vero ſit appellatum vt hic cum ordo iudiciarius ita ſit ſeruandus in ſententia excommunicationis ſicut in aliis.ij.q.j.nemo.ſ.de ſen.excom.cum medicinalis.idem ius ſeruãdum eſt (Documentis) nam licet non ſcribantur per tabellionem vel per plures.alias tamen valent acta dummodo poſſint probari per confeſſionem partium:vel per teſtes vel alio modo.

AD noſtram. ⁊c.(legi) hec lex q̃ eſt contra ius cõe nõ eſt ſeruãda cũ nõ ſit īducta de certa ↄ̃ſcia ei⁹ q põt ibi ↄ̃cedere legẽ ⁊ immutare.ff.de le.⁊ qb⁹ vel pt̃ dici hãc conſuetudinẽ eſſe contra ius naturale.vj.q.v.actor.vel põt dici qđ eſt ↄ̃ bonos mores vnde nõ vȝ.xij.diſt.illa.⁊ idõ cõſenſus principis nullũ tã inique legi robur tribueret (Purgare) purgatio ⁊ iã tantum deficiẽtib⁹ probationibus admittenda eſt.xv.q.v.c.j.⁊.ij.q.v.omnibus.ſ.de teſt.cum literis.ſ.de pur.c.ex tuarum (Audiatis) altero volente affirmatiuam probare non admiſſo.nam ſi cum alio probare velit.eis mos gerens eſt.ff.de proba.circa.

CUm cauſam. ⁊c. (liberos).ſ.de pſcr.ad audientiam.xxx.q.j. peruenit.C.de fide inſtru.aut.ad hec.ff.de probationi.cẽſus.C.arbi.tu.l.vlt.C.qui po.in pig.habe.ſcripturas.xxiij. q.iij.ſane.iij.queſtio.vij.ſbulatus.ff.de inſtru.ſed ⁊ ſi pu.§.preſcribere.ff.de iuriſdi.omnium iudic.ſi quis id.ff.de albo ſcrib.l.j.⁊.ij. ¶†(Famam) que licet nõ probet.eſt tamen adminiculum.iiij.q.iij.item ſepe.ff.de teſti.l.iij.§.que argu. Si etiam non probaretur factum daretur materia pape diuidendi de nouo ſm̃ antiquam famam.⁊ ſic expone qđ ſequitur adminicula. ⁊ ſic.xvj.q.iij. inter. ⁊ poteſt intelligi hec decre.habere locũ vbi nullus eſt in poſſeſſione.quod poteſt eſſe.ſ.de deci.c.quoniam. vel ſi eſt in poſſeſſione conſtat tamen quod eam habet ſine aſſignatione pape,vel diuiſione.cum enim certum ſit eum poſſidere ſine titulo vnde poteſt iuſte iud.offi.implorari vt diuidatur. ⁊ ad hanc diuiſionem faciendam operantur adminicula hic poſita.argumẽ.ſ.de religi.do.c.j. ¶ Sed oppones qđ ſufficit quod poſſideat ar.ſ.eo.ex literis nec cogitur dicere titulum ſue poſ.C.de peti.here.cogi.⁊ preſumitur bene poſſidere niſi probetur contra.ſ.de preſum.dudum. Reſpondit hec vera eſſe vbi neſcitur veritas.⁊ vbi non eſt preſumptio cõtraria.argu.hic. ¶ Secus cum hec terra a ſuis temporibus ad cultum xp̃i redit.vnde poterat ſatis conſtare quod non erat diuiſa vel preſumptio vehemens erat in contrarium. ¶† Sed adhuc oppones hanc dubitationem non poſſe eſſe cum prouincie ⁊ epatus ſint diuiſi ante aduentum xp̃i.⁊ ſm̃ illam diuiſionem poſtea apl̃i ſtatuerunt primates archiepos ⁊ epos.lxj.diſt.c.j.⁊.ij.⁊.ix.di. c.j.ſed dic licet apoſtoli ordinauerũt vbi epi eſſent. non tamen diſtinxerunt epiſcopatuũ fines. item licet alicubi.non tamen vbiq;. ¶† Item põt eſſe qđ ſuccedẽtibus temporibus variantur conditiones locorum ⁊ aliquis locus qui primo tenebat epatum.modo tenere non põt.nõ ob.c.xvj.q.j.plures.q: illud loquitur quando erant limitate parochie.ſed ſi de aliquo loco dubitabatur inter cuius fines hic non videtur procedere: q: teſtis ibi dicit ſi contentio fuerit de terminatione duarum matricum ⁊c.ſic erat queſtio de terminis ⁊ vterq; ſe poſſidere dicebat. nam tunc ſcđm tenorem illius capituli eſt procedendum. ¶ Sed melius videtur inter eos interdictũ vel poſ.intẽtandum vel dic illud.c.loqui in caſu in quo illud ⁊ iſte preſumptiões illis addent̃ ⁊ ſubaudient qđ melius eſt vt patet de legi.l.non eſt nouum ⁊ ſeq.C.de inoffi.teſt.l.j.vel illud corruptũ eſt.itẽ fallit hec regula quod in nullius bonis eſt ⁊c.inſt. de re.di.§.fere igit̃. Itẽ illa q̃ſita ab hoſtibus noſtra fiunt.inſti.de re.di.§.itẽ ea que eñ ſpũalia ſunt occupãda nõ ſunt niſi ſicut xp̃s ⁊ ſpiritus ⁊ eius vicarius dant.autoritate tñ canonis fateor aliqñ ex iuſta cauſa occupantibus concedi.xvj.q.iij.placuit.

a ¶ Ut puta de lit.cõteſt. hãc doctri. Inno. hic allegat ẽt Fel.in.c.eccle. ſancte marie. col.vij.in ſi.ſ. de conſti.

b ¶ Imo plus. adde Pet.de anch.in conſi. ccviij. inci.iudex de iure.colũ.iij.poſt me. Et vide Inn. in.c.cũ Bert. in glo.in ver. conceſſim⁹.ſ. de re iud.q variauit. Et de veritate dic p Alex.in cõſi. cxxiij.col.iiij. ver. q̃ aũt.in ſ.vol.⁊ locis ibi p eũ allegatis. Et adde hic.ſ.ad ca.in pñtia.de renũciatio.

CAuſam matrimonij. (mulieres) forte q: corrupte teſtificare erãt vel qđ diſcrete ⁊ honeſte non erant.ff.de ven.inſpi.l.j.circa prin.(Adhuc) nõdũ erat ſententia lata.imo ⁊ ſi ſnĩa lata erat iterum audietur.ſ.de fri. et ma.c.fraternitatis.ſ.de ſen.⁊ re iu.lator conſon.(priuilegio) aut. quo.op.e.§.neq; autem.de leno.§.ſancimus.col.ij.

CUm bone memorie. ⁊c. (requires) quando mãdat̃ alicui q̃ faciat ſibi exhiberi oẽs pceſſus alicuius cauſe:he lr̃e nõ elidunt̃ p exceptionẽ niſi aliquis tũc de iſta cã cognoſcat.niſi in ipſis lr̃is mẽtio habeat̃. ſȝ tũc hmõi lr̃e bene valẽt qñ per appellationẽ ad ſe cã deuoluta eſt nec alicui cõmiſſa de offi.dele.c.paſtoralis.§.pterea.de offi.lega.c.licȝ. vel qñ nullus cognoſcit de ipſa cauſa.⁊ partes ab obſeruãtia iudicij ſunt abſolute (Proponenda) ↄ̃ acta ipſa iudicij.vel etiam alia puta q: melius velint pbare.(Alioquin).i.ſi nõ poteris habere acta.

¶ De teſtibus ⁊ atteſtationibus. Rubrica.

PLacuit. ⁊c.(quicunq; edictum) de teſtibus prohibitorium (ieiunijs) hoc conſilium eſt xxij.q.v.honeſtum.

IN nomine domini. (Uiliſſimi) conditio ſexus:etas:diſcretio: fama. Et fortuna:fides i teſtib⁹ iſta requires. Rex perſone gradus: hec ſunt conſona tempus. Hec diuerſitates cõſonant derogant fidei teſtiũ.(Cõſtitutionis) legis dico.ſ.conſti.aut.de teſt.§.⁊ hec (Obijciut̃) hec.ſ.qđ dicta teſtium cõtra ſe nõ vocatũ receptorũ nõ valẽt (Eis).ſ.teſtibus (Illu) contra quẽ teſtes pducunt̃ (Defenſore).i.nuntio (teſtes) iurantes.dicta autẽ nõ audiet:tñ ſi audiret poſt poſſet p ſe teſtes inducere:q: timetur de ſubornatione.aut.de teſti.§.q: vero (Ineuitabili) ſed ⁊ tunc vocari dȝ per pcuratorẽ: niſi eſſet nimis gra-

uis cauſa.ſ.de procu.querelam.vt de hoc no.ff.de min.l.ver(Ua
lere).C.de teſt.ſi quando.ii.q.i.in primis.C.de fide inſtru.iudices
(Ex vna).i.vna parte preſente tantum (Ipſo) contra quem pro-
ducuntur teſtes(Eccleſie)verba Grego.

1 Criminis ſocii an admittant. & quid in cõtractibus.in nu.2.

Q Uoniam aliqua nobis.

(Mulieres)hic not.mulieres crimin oſas. & ſocios cri-
minis admitti ad teſtimoniũ in cauſa criminali.cõtra.
vi.q.i.qui crimen.C.de teſt.quoniam.Sed dic non agi hic crimi-
naliter directo.ſed denunciando vel excipiendo quia ad aliquam
dignitatem erat electus.vbi bene admittuntur mulieres omnino
do idonee.ſ.eo.tam literis.& iſte mulieres penitentiam egerant.&
ſic non eſt contra.xv.q.iii.§.i.xxxiii.q.v.mulierem. vel dic q̃ he ſo-
cie criminis admittuntur nõ quidem ad probationem ſed pſum
ptionem.iiii.q.iii.item ſerui.& ſic non eſt contra.ſ.eo.veniens.xv.
1 q.iii.nemini.¶ †Socii etiam criminis in aliquibus caſibus ad-
mittuntur.ff.de cuſto.reo.diuus.C.de maleſi.l.i.ff.de re mili.non
omnes.§.vltimo q̃uis illi nõ eſſent ſocii.C.de fal.mo.l.i.C.de fer.
prouinciarum.als etiam participes criminis non admittunt nec
in criminali nec in ciuili cauſa.C.de teſt.qm̃.qr eſt eadem ratio re-
mouẽdi hic antẽ tñ ad preſumptionẽ admiſſi ſunt. vel dic qd ibi
fuerunt admiſſi cũ queſtionibus propter infamiã que cõtra eũ et
cõtra teſtes pceſſerat.ar.iiii.q.iii.§.ſi ea.als aũt in criminali cau-
2 ſa nõ admitterent.¶ †In cõtractibus aũt vel alus rebus ſocii nõ
admittunt ſi ſunt ſocii oĩum bonoꝝ.C.de teſti.oibus. vel etiam ſe-
cundario interſit eius:vt ſi emptor pro venditore inducit in teſtẽ.
nam emptoris ſecũdario intereſt qd res nõ euincantur & ecõuer-
ſo.argu.ad hoc.qr altero victo alter appellat.ff.de appel.ab execu-
tore.l.i.& l.a ſentẽtia.ff.de regu.iur.ſepe.§ i.& ſi cauſa ſua non eſſet
appellare non poſſet.iii.qd.vi.§.biduum.ff.quando appel.l.ii.§.
ſed ſi alius.l.i.§.in propria.Alii dicunt contra. argu.ff.ſi. re.l.pe.
Item nobis non obſtat quod legatarius admittitur in cauſa te-
ſtamenti.inſti. de teſta.§.legatarius.quia cauſa teſtamenti nõ eſt
propria.nam & ſi valeat teſtamẽtum non ſequitur quod valeat le-
gatum.Sed argu.contra.C.de fideicõ.l.vlti.ſed improprie ſumit
nomen teſtamenti.Iure autem cõi pro parte ſocii ſocius bene ad-
mittitur:quia licet ille vincat nõ ſibi reddit.ff.ſi pars here.l.i.§.i.
(Peregiſſe)fornicationem vel facinora.vel dic qd dicitur pere-
giſſe cum eis.i.eis ſcientibus.

I N omni negotio.

(Correptionis)
ſiue monitionis
qua quis alterius crimen denunciare intendens facit
& niſi premoneat repelletur.ii.q.vii.accuſatio ſi quis er-
ga.ſ.de ſimo.licet.Si ergo monitus ex exceptione:qr non monuiſ-
ſet vellet repellere monitorem in probatione monitionis.monitor
pro vno teſte reputatur.in principali autem ſecus.iiii.q.iii.§.item
nullus(De re).i.monitione(Si peccauerit.ii.q.i.ſi peccauerit.

Q Uoties.

(Conſanguinitate)ſpãle eſt in matri
monio quod tales preferuntur. xxxv.
queſtio.vi.conſanguineos.(Conſangui.).ſ.eod.licet ex
quadam (Duplici).i.iuramento duos articulos con-
tinente.(Iurent)primum (Amicitia) .xxxv.qd.vi.de parentela.
(Sicut)ſecundum &c.

I Nſuper.

&c.(eccleſie).ſ.eod.cum nuntius.vbi
no.¶ (Inſtituantur)duo inſtituan-
tur:vt vnus in aliquibus negotiis ſit pcurator & alius
in aliis. & vnus poterit eſſe teſtis vbi alius fuerit pro-
curator:vt hic innuitur.& ſi fuerit inſtitut⁹ in aliqua ſpeciali cau-
ſa procuratoris procurationem tamen non receperit bene poterit
eſſe teſtis argu.ſ.eo.dilecto.Idem etiam videtur & ſi ceperit & po
ſtea re integra renunciauerit quod enim hic dicitur intelligitur
quando agere cepit:quia etiam inter laycos nõ repelleretur pro-
curator inſtitutus ad cauſam ſi procurationem non exercet ad qd
probandum ſufficit:quia non inuenietur prohibitum. ex quibus
infero ſi laycus admitteretur in cauſa priuati . ergo et clericus in
cauſa eccleſie. ¶ †Sed videtur abſurdum quod pcurator meus
repelletur & non ego canonicus.Rñ.q̃ procurator eſt vniuerſita-
tis non ſingulorum.xii.q.ii.§.qui manu.ſed canonici teſtimoniũ
reddunt vt ſinguli non vt vniuerſitas. de epiſcopo autem credi-
mus quod ſi agat vicedominus eius vel procurator quod nõ poſ-
ſit teſtificari.quia eius nomine intẽtatur actio ſed alio agente ico
nomus vel vice dominus bene teſtificatur:quod probo. nã abbas
nomine ſui monaſterii poteſt agere vt nota.ſ.de reſcri.edoceri. et
tamen alio agente teſtificari poteſt vt hic.ſ.de iureiu.& ſi xp̃s.in ſi.
multo fortius iconomus vel vicedominus.

1 Reprobatio teſtiũ poſt eoꝝ receptionẽ ſemp eſt admittenda.
2 Appellatio nõ eſt ſemper iuſta quia denegatur probatio aliquo-
rum teſtium.
3 Reuocari debet quicquid factum eſt poſt appellationem.
4 Teſtes vbi agitur de crimine ſunt monendi non autem cogendi
ferre teſtimonium.

E X parte.

(Tacito)& ideo lr̃e nõ valuerunt: qr
laycus pſbyterũ accuſare nõ põt.ii.q.
vii.c.primo ſcdo & tertio.& c.ſequẽti nec valet q̃ accuſa
bat eum de fornicatiõe p qua lz layco pſbyterũ dimit-
tere.xxxii.ui.preter hec nullus.qr nõ ſequit ſi põt vitare .ergo ac-
cuſare.nec admittã parochianos.ii.qd.vi.c.i.ſed patronũ ſic. xvi.
q.vi.filius.Alii tñ negãt.hic tñ laycus eſt admiſſus. qr nõ fuit q
obiiceret vel in obiectione perſeueraret.vel dic literas valuiſſe: qr
agebatur ciuiliter.ſ.denunciãdo q̃ ex eo colligit quia per interpo
ſitam pſonã aliqñ egit vel erat patronus. ¶ (Per interpoſitam)
i.pcuratorẽ cõtra.v.q.iii.criminalibus.So non agebatur hic cri-
minaliter ſed ciuiliter rõne alicuius ſui intereſſe.ſ.quia forte eius
eccleſie patronus erat vel etiã inquirẽdo cõtra eũ: & eũ interuenit
pcurator ad litem.ſ.de ſimo.cũ eſſet.vel denũciando.ſ.de pſump.
cum in iure:vel non interuenit pcurator ad litem ſed ad aliquem
articulum puta teſtes recipiendos.C.de accu.reos.ſ.de accu.ve-
1 niens.v.q.iii.reos(Produxiſſe)& male. ¶ †(Probaturum) ne
contra fieret appellaſſet.vt patet ex ſequentibus non eſt hic iuſta
appellatio.ſ.appello ne iſti teſtes recipiantur quos volo proba-
re criminoſos niſi ſtatim velit hoc probare quod iſte non offere-
bat.ſ.ſe ſtatim pbaturꝝ: aut.de teſt.§.ſi vero.& § ſe.imo idem.§.vt
dicere q̃ etiã ſi paratas haberẽt pbationes teſtiũ incontinenti q̃
nõ ſunt audiendi niſi qñ volunt teſtem remouere pp̃ter odiũ q̃ ꝫ
cũ habebat ex monitione criminalis accuſationis.i.de accuſatio.
c.cum.P.qd de facili põt eſſe occultũ cũ tales actiones in publi-
co agantur.qr ſi aliud odiũ vellet p teſtes pbare qd longiorẽ mo-
rã traheret vel in ſe vel pp̃ter reprobationem eorundem teſtiũ : qr
forte teſtes reprobatorii nimis diſtant non eſſet audiendus : quia
etiam pbatio inſtrumenti ſup repulſione teſtiũ nõ eſt admittẽda
ante receptionẽ teſtiũ ſi longiorem morã requirat vbi hec oĩa per
eoſdẽ.§.pbantur.poſt receptionẽ autẽ eoꝝ ſemper admittenda eſt
reprobatio teſtium.ſ.e.pſentium.ſ.e.ſup eo.& c.ſeq.ſ.de proba.l3.
2 ¶ †Item nec eſt ſemper iuſta appellatio ex illa cauſa qr denega-
tur ſibi probatio teſtium aliquorum:quia poteſt eſſe quo illis te-
ſtibus iudex nõ inuitetur.ſ.de re iudi.c.cum.I.& A.licet hec ſint
vera ſm moderna iura.ſm antiqua tamẽ bene tenebit hec appel-
latio.& ideo mandatur quod ſi conſtiterit de veritate appellatio-
nis quod caſſetur ſententia.(Receptis)& male vt quidam dicũt.
ſed non placet.¶ (Abſenti)iſte preſbyter fuit abſens ex cauſa pro
babili.alia tamen quam cauſa appellationis precedentis ſenten-
tiam que non iuſta : ſed intellige quod hic erat caſus quo potuit
conſtituere procuratorem tempore abſentie. vt not.in glo.non eſt.
Iudex tamen credebat eum contumacem cum legitime citaſſet
eum ad domum et ideo ſubuenitur per beneficium reſtitutionis
in integrum vt not.ſ.de procura.querelam.et propter illud retra
ctatur ſententia lata eo abſente. & reſtituitur in priſtinum ſtatum.
& cauſa cepta ſuo marte decurret vt hic ſequitur: tamen ad hoc vt
reſtituatur in priſtinum ſtatum oportet quod pbet ſe leſum quod
bene probabit ſi probauerit teſtes fuiſſe criminoſos : per quorum
dicta lata eſt ſententia contra eum:cum nulla alia eſſet probatio
poſſet etiam dici melius.quia ille preſbyter abſens ex cauſa pro-
babili proſecutus fuit appellationem quam poſt ſententiam emiſ-
ſit quando ſciuit ſententiã contra eum latam quod potuit.C.quo
modo & quando.l.i. (Adiudicauerit) hec ſententia redarguitur
per malos teſtes receptos.ſed hoc proteſtari dꝫ ante publicatio-
nem teſtium.ſ.eo.preſentium. Item qr recepti ſunt & ſentẽtialiter
parte abſente.ff.que ſen.ſine ap.re.l.i. Item qr poſt appellationẽ
legitimam.(Conſtiterit)cognoſcendo de appellatione lata poſt
ſniam vel etiã ante ſnlam dummodo poſtea non ꝫuenerit.(Legi-
time.)& vere nõ eſt legitime condẽnatio p teſtes idoneos ſiue ipſi
3 teſtes nõ ſint legitimi ſiue poſt appellationẽ ſint recepti. ¶ †(Re
ſtitutatis)non videtur poſſe ſtare quod hic dicitur.quia ſi fuit ap-
pellatum reuocari debebat quicquid factũ eſt poſt appellationẽ.
Sed nõ erat appellatum tali velamento non dꝫ ſnla retractari.ſ.
e.ſeries. Rñ.preſbyter iſte facta appellatione receſſit. & vt diceba-
tur iudex poſt adiudicaſſet ei eccleſiam.vnde papa mandat cogno
ſci de cauſa appellationis dicẽdo.vt ſi eſt iniuſta ſnla reſtituatur.
ſi iuſta minime.& hoc vſqꝫ ad locũ illum.Si vero rex. & tũc ponit
quid iuris ſit ſi nõ eſſet ſentẽtiatũ:vel ſi non eſſent teſtes mali rece
pti.qr tunc deberet cognoſcere & terminare cãm vel principalem
vel appellationis vt p̃dixi in aliis gl. ¶ †(Non permittatis) hic
no.quidam q̃ dele.datam poſſeſſionẽ tueri dꝫ: & nos quidam hoc
fatemur vſqꝫ ad an.ſ.de offi.dele.querẽti:alii dicũt eũ functũ offi-
cio ſuo & nõ debere tueri.ſ.de offi.dele.in literis niſi ſpecialiter ei
hoc ipſum mandatur.¶ Idem dicendum ſi in literis domini pa
pe dicitur mittas in poſſeſſionem & tuearis inductum argumen.
ff.ne vis ſi.ei qui mi.in poſ.l.i.in princ.§.i.& ii.& l.ſi quis miſ.quid
autem iuris ſit ſi in literis dicitur.contradic.&c.not.ſ.de priuile.
pro illorum.(Aliter)id eſt quod non ſit ſententiatum vel teſtes
mali recepti.¶ Sed opponet:ſi teſtes non fuerunt mali:ergo ſen-
tentia erat confirmanda vel non erat cauſa vlterius examinanda.
Sol.primo mandat inquiri in cauſa appellationis de malis teſti-
bus:quia

bus.q: de illis fuerat exceptum.⁊ appel.⁊ illud ſolum ſufficiebat ad caſſationem ſententie.ſed ſi illud nõ probaretur poterat tamẽ alia ponere.ſ.de ap.conſtitutis.quia appellatum erat a ſentẽtia.vt no.in gloſ.iſte.¶(Cauſam)appellationis emiſſe ante ſnīam vel etiã principalem ſuper criminibus obiectis quãdo ſententiatum nõ fuit:ſi fuit ſentẽtiatũ potuit ꝓſequi cauſam.i.petere p oſ.in.q ſnīa que erat lata eo abſente irritaretur vel ꝓſequeret̃ cauſam in
4 inte.reſt.vt dictũ eſt in gl.iſte. ¶†(Monere) no.qḋ vbi ageretur de crimine monẽdi ſunt teſtes lꝫ nõ ſint cogẽdi ferre teſtimoniũ.

Si qui teſtium.

(Ualitudinarij).i.infirmi(Idoneas)autem.de teſti.§.multe.ff.de furtis.ad perſonas.ij.q.ij.c.vlti. vel ad iudicem loci vt eos recipiat.⁊ hoc in ciuili nõ in criminali.C.de fide inſtrumen.aut.apud.iij.q.ix.§.teſtes.⁊.ff.de teſti.l.iij.§.diuus.

Sicut.

(Quod ſi vir).M.dixit qḋ ex quo alter coniugum tranſiſſet ad ſecunda vota non poteſt queri de prima ſententia vel cauſa. ¶ Sed contra.xxxv.q.ix.§.qui vero cũ.c.ſe.vnde dicunt alij quod ſi probari poterit de corruptione teſtium . et dicti falſitate etiam poſt tranſitum ad ſecunda coniugia reuocabitur prima ſentẽtia ⁊ reintegrabitur primum matrimonium.imo plus dicunt aliqui ⁊ ſi non probetur corruptio.ſed tantum quod falſum fuit quod dixerunt.reuocabitur dicta ſententia.ar.ſ.de re iudi.tenor . ⁊.c.conſanguinei.imo plus hic dicere videtur etiam quod ſi non probentur falſa dixiſſe.ſed tantum corrupti reuocabitur ſententia.⁊ agetur iſta cauſa contra ſeparatos.⁊ per beneficium reſt.in integ.vel per condi.ex hoc canone petetur ſnīam reuocari ⁊ matrimonium reintegrari.(Migrauerint) ſub.maxime.idem eſt ⁊ ſi nõ migrauerint. ſed tunc qñ migrauerunt cum maiori diſcuſſione teſtes recipiet.⁊ ad retractationem ſnīe procedet.(Reuocãda)ſi iudex eorum teſtimonium ſecutus eſt.ſ.de re iu.cum I.⁊ A.

Veniens.

(Et cũ altero) Uidetur qḋ ſaltem in exceptis criminibus infames et participes criminis admittendi ſunt ad teſtimonium lxxxix.di.ſi quis papa.ix.q.iij.nemini ſane dicunt quidam ad accuſandum eos admittendos.ſed ad teſtimonium non. ¶Nos autem credimus non admittendos nec ad teſtimonium nec ad accuſationem niſi accuſatus ſit male fame:tũc enim admittitur.ij.q.j.in primis.ſ.de ſimo.per tuas.⁊ hoc eſt verum in accuſatione in denunciatione autem.⁊ exceptione ſecus.vt nota.ſ.eo. quoniam(Iudicaſti)abſoluendum ipſum(Credendum)ad condemnationem.creditur tamen quo ad preſumptionem.

1 ☞Confeſſiones atteſtationes ⁊ omnia in factũ reſpicientia perpetuo inter eaſdem perſonas ⁊ coram eiſdem iudicibus valent ſi vero coram arbitris atteſtationes ⁊ alia acta ſint recepta quid iuris ſit remiſſiue habes in nu.2.

3 Atteſtationes ⁊ confeſſiones inter eaſdem perſonas ⁊ eorum heredes valent quando ad idem agitur.

Cauſam que.

⁊c.(Iudicibus) quib⁹ vos ſucceſſiſtis.C.de iud. properandum.§.ſi autẽ.ij.⁊ obtinet quod hic dicitur ſi non periit inſtantia iudicij.tunc enim omnia acta forte pere-
1 unt.C.de iu.properandum.§.j. ¶ † Nos melius dicimus quod confeſſiones.atteſtationes ⁊ omnia in factum reſpicientia perpetuo valent inter eaſdem perſonas ⁊ coram eiſdem iudicibus.C.de aedi.cum autem.§.vlti. ſi ad idem agitur ne ſit contra.ſ.eod.veniens vel etiam ad aliud quod tamen ex illo pendeat quale eſt ſi atteſtationes ſint de matrimonio.nam ⁊ valent pro filiis legitimãdis.ar.ſ.eo.albericus.alij tamen dicunt qḋ valent ad preſumptionem non ad probationem. Nec obſtat quod dicitur.C.de iud.properandum vbi dicitur quod qñ quis abſoluitur ab inſtantia iudicij tunc acta iudicij pereunt qḋ intelligitur de his que ſunt tantũ acta iudicij et ex ipſo iudicio orientia ſiue pendentia : vt citationes ſatiſdationes.⁊ cõſimilia que vere pereunt. ar.ff.iudi.ſol.l.pe. ſed atteſtationes ⁊ confeſſiones potius acta litis ꝙ iudicij ⁊ etiaꝫ in factum reſpiciunt vt dictum eſt imo ea que ſunt acta principaliter iudicij ſi factũ reſpiciunt perpetua ſunt ⁊ valent vt vides in citatione que perpetuo valet ad interruptionem. C.de preſcript. l.vlti.C.de an.excep.l.j.§.j.Item in vitium litigioſi dicunt quidam durare.⁊ hec vera ſunt de his que fiunt coram iudice ſiue ordinario ſiue dele.C.de re iudic.geſta.ſ.c.prori. quoniam . ⁊.c.vlti. vbi hoc eſt expreſſum dummodo reperiri poſſint.alias enim reci-
2 piantur de nouo vt ibi.¶†Si autem atteſtationes ⁊ alia acta coram arbitris ſint recepta quid iuris ſit habes.ſ.eodem . preſentata.C.de teſti.l.vlti.C.de arbi.l.pen.⁊.§.pena . Sed obijcies quomodo valent atteſtationes ante lit.conteſt.recepte cum hec lis noua ſit ⁊ alia periit. Reſponde.licet ante conteſtationem litis huius ſint recepte.tamen non ſunt recepte ante litis conteſt.illius cõtra quem tunc agebatur.⁊ hoc ſufficit argumẽ.hic.⁊ predicta.l.de
3 teſti.l.vlti.⁊.ſ.eod.preſentata. ¶†Item atteſtationes. ⁊ cõfeſſiones inter eaſdem perſonas ⁊ eorum heredes valent quãdo ad idẽ agitur.ſ.eo.albericus.C.de lib.cauſa.iubemus contra.ſ.eod. veniens.Solu.vt ibi.Saluatur tamen ei quod in perſonas et dicta obijcere poſſit.C.de teſta.l.vlti. Imo plus videtur quod atteſtationes ⁊ omnia acta ad factum reſpicientia etiam ſi ſententia non feratur valerent omnibus quibus valet res iudicata. verbi gratia aliquis cum conueniretur ſuper fundo induxit teſtes ſuper iure ſuo poſtea illum fundum vendidit ille atteſtationes valebant emptori ſicut ſententia valeret ſi pro ipſo venditore lata eſſet.ff. de excepti.rei iudi.ſi a te.§.ſi.⁊ idem videtur in omnibus caſibus vbi res inter ali.iud.alij preiudicat.vel prodeſt : quia eodem modo ⁊ acta inter eoſdem habita etiam ſi non ſit res iudi.proſunt eis ⁊ obſunt quibus res iudicata prodeſſet vel obeſſet. de his nota.ſ. de iudi.quamuis.

Cum nũtius eccleſie.

ſ.eo. inſuper. xiiij. q.ij.ſuper prudentiã.ff.de rerum diui.intantum argumen.contra inſtitu.de teſtamen.§.licꝫ.C.de teſt.omnibus.iiij.q.iij.§.nullus.Sol.vt ibi (Repellendi) ⁊ non ſolum credimus non repellendos ſed cogendos tam pro eccleſia ſua quam cõtra eam deficientibus alijs probationibus ar.xj.q.iij. quiſquis metu.ſ.c.prori.argu.contra.xcvj.diſt.imperatores.(Repellendi) in ciuili cauſa.ſecus in criminali.xxiij.q.ij. ſuper prudentiam.iij. qḋ.v.accuſatoribus.⁊.c.accuſatores.ſ.de accuſa.repellantur . niſi forte aliquis de vniuerſitate accuſaret prelatum . tunc quilibet de vniuerſitate recipitur in teſtimonium.ij.q.vij.lator.ſ.de elect.inquiſitionem.q: par affectio tollit cauſam ſuſpitionis.

Super eo.

(teſtamentum).iiij.q.iij §.item.l.iul.contra.ff. de his qui not.infa.athletas.§.calũniator.ſ.Solue.hoc ſm canones illud ſm leges vbi null⁹ repellit niſi ſit ꝯdẽnatus de crimine qḋ infamiã irrogat vel ſit infamis ipſo iure diſtingue tñ infamiã canonicã ⁊ ciuilẽ.vt.vj.q.j.in prin.⁊ diſtingue : vt.ſ.e.teſtimoniũ.

De cetero.

(admittendos) niſi in criminibus exceptis.

1 ☞Que ſolennitas requiratur in quarta teſtium productione.
2 In criminalibus cauſis ſine grandi cauſe cognitione due vel tres dabuntur dilationes.
3 Dilationes a iudice ita reſtringende ſunt vt non tranſcendant tempora a lege vel ab homine ſtatuta.

In cauſis Eccleſiaſticis.

1 (productionẽ)†quidã intelligunt hanc decre. vt iacet aſſerentes qḋ ſi iudex admittat quartam productionẽ ſine hac ſolẽnitate nõ valent hmõi atteſtationes.argu.ſ.c.vlti.⁊.x. diſt.vides.Alij dicũt qḋ valẽt atteſtationes niſi fuerit appellatũ. ſ.eo.ſignificauerũt.Alij dicũt qḋ iudex etiam cõtradicẽte parte et appellante põt dare quartam ꝓductionẽ ⁊ quintã etiã ſine hac ſolennitate.⁊ hi innituntur intellectui.l.vnde iſte decret.exacte ſunt autẽ.de teſti.§.q: vero.que dicit hanc ſolennitatẽ habere locũ vbi concluſum erat in cauſa vel renunciatum teſtibus.⁊ dicta teſtium iam alteri parti edita erant.aliter enim obſeruatio huius ſolennitatis locũ non haberet ⁊ hoc videtur melius ſed iudici eſt ſecurius quod ſemper quartam productionem det cum hac ſolennitate.¶Iſti autem vltimi dicunt idem ꝙ in tertia ⁊ ſecunda dilatione vel productione.ſ.ſi renunciatum eſt teſtibus vel concluſum vel alteri parti edite ſunt atteſtationes.ſ.quod tunc nõ eſt admittenda tertia vel ſecũda dilatio vel productio ſine ſolennitate alioquin ſemper ſine hac ſolẽnitate dari põt.nã vbi eadem eſt ratio ⁊ idem ius.ſ.de conſti.trãſlato.autẽ.tñ nõ videtur facere vim in renunciatione.nec in cõcluſione.ſed tantum in editione facta parti alteri nam tunc tñ videtur qḋ danda ſit dilatio cum ſolennitate a principio ſtatutũ fuit qḋ tantũ vna dilatio daretur pro ſingulis cauſis ꝓbandis.ff.de fer.in pecuniarijs.nec iſta dilatio prima dãda erat ſine omni cauſe cognitiõe.C.de fer.l.j.⁊.l.aperte.⁊ ſine grãdi cognitione.hoc enim ipſo quod petebat debebat dari niſi euidens eſſet calũnia. Sed poſt cauſa vtilitatis ſtatutum fuit vt plures darentur dilationes vt hic.ff.de fer.ex ratione.ff.de iu.l.interdictum.aut.de teſti.§.ſi vero decedens.⁊ ſi dande fuerint dilationes ſecunda vel tertia nõ dabuntur ſine grandi cauſe cognitione. puta qḋ ꝓbabiliter oſtendat iudici ſe fuiſſe impeditum qḋ teſtes vel inſtrumenta producere non potuit.ff.de eden.ſi quis ex.§.pe.
2 ⁊ vlt.⁊.l.vlti.¶†In criminalibus autem ſine grandi cauſe cognitione dabuntur due vel tres.ff.de fer.l.vlti.Quartam autem dilationem etiã in ciuilibus non habebit niſi cum ſolennitate que eſt aut.de teſti §.q: vero.nec quartam ſemper cõcedit iudex.ſ.de appel.ſignificauit.alij adherent litere.⁊ dicunt vnam ſolam dilationem dandam.ſ.intra illam dilationem poſſe fieri tres productiones ⁊ quartam cum ſolennitate.nec iſtam intelligimus ſuper dilationibus citatorijs.ſed dilationibus ad probationes recipien-
3 das:que dicuntur preparatorie. ¶†Item ſcias quod omnes dilationes ita ſunt temperande ⁊ reſtringende a iudice quod nõ trãſcendant tẽpora que ſtatuũtur ſiue a lege.ſiue ab hoĩe.ſ.de offi.de

leg.de cauſis.iiij.q.iij.§.ſpatium quia illa tempora niſi ex magna
⁊ euidenti cauſa et probata excedere non licet:vt in eodem.§.dici-
tur.⁊.ff.de eden.ſi quis.ex.§.penul.⁊.l.ſe. Item dicimus poſt ter-
minum peremptorium non dabitur quarta productio. cum tam
leui ſolennitate ſicut in aut.precipitur. Sed ſi alias oſtenderet ſe
legitime impeditum bene admitteretur cum maioribus probatio
nibus.argu.predictarum.ll.ff.de eden.ſi quis ex.§.vltimo. (In le
gibus)auten.de teſt.§.qr vero.ſ.eo.c.pe.

Cum tu fili. (benigne) ff.de reg.iur.ſemper in dubijs.ff.de leg.in ambigua
⁊.l.benignus.(Periurij) de facto.ff.de obſe.li.l.ij.vi.
q.ſ.ſunt plurimi.de iure autem non notantur.ff.de his
qui notan.infa.l.lucius.C.de ordi.cog.cum uile.(Periuri) hec in
terpretatio benigna habet locum in iudicijs.ſecurior autem in fo
ro anime.ſ.de ſenten.ex.per tuas.

1 Idem teſtis ſi pluries recipiatur debet etiam pluries iurare.
2 An teſtes recipiendi ſint ſuper nouis capitulis ſub primis com-
prehenſis.⁊ vide in nu.3.⁊.4.

Fraternitatis. (recipiendi) In cauſa appellationis prima que
ſtio fuit ſi liceat in cauſa app.recipere teſtes ſi ſuit eis
renunciatum in cauſa principali: ſiue in princip. fue-
rint teſtes producti recepti ſiue non.alij vero intelligunt primam
queſtionem tantum.quando in principali non fuerunt teſtes pro
ducti.Secunda queſtio eſt ſi teſtibus in cauſa principali receptis
liceat in cauſa appellationis aliquid noui proponere ⁊ eoſdem vel
alios ſuper nouis capitulis producere in eadem cauſa ⁊ ambabus
his queſtionibus ſimul reſpondetur(Vtereꝗ)hec queſtio queſtio
nem non habet: quia ex quo renunciatum eſt teſtibus non licet
in cauſa appellationis ſuper eiſdem articulis teſtes producere
imo idem eſt ⁊ ſi non eſſet renunciatum dummodo in principali
producti ſint teſtes ⁊ publicate atteſtatiões de hoc nota.plenius.
ſ.eo.cum veniſſet.(An teſtibus)hic incipit ſecunda qõ. et prima
durat a prin.c.vſꝗ huc(Receptis)hic collige eundem teſtem cõ-
tra eundem ⁊ eadem cauſa poſſe pluries induci.ar.ſ.e.cũ cauſam.
arg.contra.iiij.q.iij.§.item in crimini.Sed expone ibi reum.i.fal
1 ſum.¶ †Item no.qð ſi idem teſtis pluries recipiatur pluries iu-
rare debet qð eſt exaudiendũ in diuerſis articulis.nã ſuper eiſdem
ſecus.(Nouus)quidam dñi dicũt quod poſt publicatas atteſta-
tiones nec in cauſa principali nec appellationis pñt pduci teſtes
aut.de teſti.§.illud.nec ſuper veteribus nec ſuper nouis articu-
2 lis.†Inſtrumenta aũt pduci poſſunt non ſolum in principali ſʒ
etiã in cauſa appellationis.eſto qð in prima cauſa principali non
fuiſſent producta.ſi prius nõ eſſent in principali cauſa teſtes pdu
cti poſſent licite produci in cauſa appellationis et ſic nõ intelli-
gunt.C.de app.eos.§.ſ.⁊.ſi.C de temp.ap.per hanc.Io.⁊ azo.di-
cũt qð in principali cauſa poſt publicationẽ teſtium.nec in nouis
articulis.nec in veteribus lʒ teſtes inducere in cauſa autem appel
lationis tam ſup veteribus quã nouis lʒ teſtes inducere.Nos dici
mus qð tam in principali ꝙ appellationis pñt inducere de nouo
teſtes ſuper nouis tñ articulis ex veteribus pendentibus.ſ.de fide
inſtru.cum Io.hereni.ſ.eo.ex literis.⁊.c.ex tenore.ſeries. cauſam
poteſt etiã inducere ſup penitus diuerſis dũmodo tãgant cauſaʒ
de qua agitur.ſ.eo.tam literis.cauſam. Super veteribus aũt nõ poſ
ſet.hoc tamẽ qð diximus de nouis ſic intelligimus verum ſi arti-
culi noui nõ comprehẽduntur ſub primis ſed ſi dependeant ex pri
5 mis ſicut loquuntur predicte decre. ¶ †Sed quidam dicũt ſecus
ſi comprehenderentur ſub primis.verbi gratia induxit aliquis te-
ſtes ad probandam preſcriptionẽ. nõ probauit titulũ poſt publi-
catas atteſtationes nõ admittetur ad titulũ probãdum: qr ſuper
eodem articulo videtur producere.cũ ad probationẽ preſcriptio-
nis neceſſe ſit titulum probare. et qui ad probandum preſcriptio-
nem admittitur poteſt bene producere teſtes ſuper titulo:qr titu-
lus in pſcriptione exigit.ſ.de pſcript.ſi diligẽti. ⁊ qr ſi cõcederetur
hoc.ſ.qð in articulis nouis qui cõprehendunt ſub primis liceret
nouos teſtes pducere videretur preſtari via ſubornationi contra
id qð eſt in auten.de teſti.§.quia vero.Sed videtur ſm hoc ꝙ nec
in integrum reſtitutio danda eſt in hoc caſu.ſed in hoc nos con-
trarium no.C.de in integ.reſti.auditis.qr in integ.reſtitutio ⁊ ap-
pellatio comparantur.ff.de mino.pñs.Sed rñdeo.qr lʒ in multis
equiparentur non tamẽ in oĩbus.⁊ hoc eſt vnũ de illis. q: nõ oẽs
grauati ap.pñt.ij.q.vij.§.ſunt quorum. nam reſtitutio ſup oĩbus
leſis eccleſijs datur.C.de in inte.reſtitu.c.j. ¶ Sed iſti bene faten-
tur quod ſuper his articulis teſtes recipiendi ſunt.vt not.ſ.e.per
tuas.⁊ idem dicũt ſi teſtes iurauerũt de tota cauſa. ⁊ poſtea depo-
ſuerunt qð ſuper nullo capitulo qð cõtineatur ſub petitione reci-
piendi ſunt teſtes.quia a principio ſuper toto ⁊ ſuper nouis arti-
culis dicere debuerũt totam veritatẽ.ſ.de accu.cũ dilectus. Illud
aũt capitm de quo loquunt decre.ſeries.ex tenore.cõſtat non com-
prehendi ſub petitione. qr nihil cõtionis ⁊ coniunctionis habent
locus ⁊ Ʒctus.⁊ idẽ poteſt rñderi ad illã decre.cũ Ioan. qr condi-
tio extranea appoſita Ʒctui nihil habet cõe naturalr cũ cõtractu,

ſed bene fatemur qð hec capla pendent ⁊ annexa ſunt contractui.
3 ⁊ ideo teſtes in cauſa appellationis recipiunt ſuper eis. ¶ † Alij
aũt cõtradicũt ⁊ aſſerunt qꝫ ſuper nouis capitulis recipiendi ſunt
teſtes etiã ſi cõprehenduntur ſub primis ⁊ inducunt pro ſe verba
l.C.de tẽpo.ap.per hanc.vbi dicit ꝙ teſtes pñt produci ſup nouis
capitulis que oriuntur ex primis vel que ei annexa ſunt. Videtur
enim quod ex quo ex primis oriuntur qð ſub eis cõprehẽduntur.
¶ Sed primi rñdent ⁊ vt videt bene quod lʒ oriantur non ſub eis
comprehenduntur ſicut eſt videre in cõditione appoſita vẽditio-
ni nam lʒ conditio oriatur ex vendit'one. quia venditio fuit cau-
ſa quare adiecta fuit conditio.non tamen conditio ſub venditiõe
cõprehenditur de natura cõtractus.cum multe ſiant vẽditiones ſi
ne cõditione de natura contractus.ſed hac rõne videret qð etiam
ſub preſcriptione nõ comprehenderet titulus. qr alique pſcriptio
nes ſunt vbi non eſt probare titulum vt no.ſ.de preſcrip.ſi diligen
ti.ſed primi rñdent qð iudex qui examinat teſtes ex petitione co-
gnoſcet an ſit neceſſe pbari talẽ preſcriptionẽ vbi ſit neceſſe prius
probare titulum.⁊ tũc quia titulus comprehenditur ſub preſcri-
ptione obiecta. ⁊ teſtes interrogabat de titulo ⁊ econuerſo ſi obij-
ciatur preſcriptio vbi non ſit titulus neceſſarius. nec de illo exa-
4 minabit. ¶ †Sed queritur quid ſi teſtes aliqui deponunt ſuper
articulis nouis qui pendent ex primis. ſed non includuntur in
illis vt in conditione qui pendet ex venditione nunquid ex quo
aliqui depoſuerunt poterit alios inducere ſuper eodem. videtur
quod non ppter periculum ſubornationis. Rñ.qr adhuc ſup eo-
dem poterũt induci noui teſtes.qr lʒ aliqui de capitulo depẽdẽte
aliquid dixerint.nõ tñ ad hoc ſpecialiter fuerunt inducti nec inde
ſciuerunt aliquid partes nec ſcire debuerunt.⁊ ideo non imputa-
tur eis quin ſuper eodẽ articulo conductis alios inducere poſſit.
¶ Sed ſi pars dediſſet ſuper hoc articulum.qr tunc in culpa eſſet
vlterius ſuper eodem non poteſt teſtes producere.⁊ tũc iuſta eſſet
preſumptio de ſubornatione. Item quid dices aliquis cum age-
retur rei ven.voluit probare qð a petro emit.non probauit in cau
ſa appellationis.vult probare ꝙ emit a martino nunquid eſt ad-
mittendus. Rñ.nõ:qr hic variat ⁊ ſibi contrarius videtur. ⁊ ideo
repellitur.ſ.de appel.ſolicitudinem.

Intimauit eius. XI. (Vel.ri.) Il lorum productorum.ſcilicet a partibus(recipere)ad probãdam corru-
ptionem vel violentiam predictã quo probato amitte
ret cauſam:quia copiam pbationũ aduerſario ſubtrahere voluit
iij.q.vij.§.tria.ſ.titu.pri.c.peruenit. Nos dicimus ſuper princi-
pali.ſ.eo conſtitutis.quos diceremus etiam poſt publicationem
teſtiũ recipiẽdos per beneficium reſtitutionis ex clauſula genera
li ſi qua mihi iuſta cauſa ⁊c.ff.ex quib.cau.l.j.⁊ dic quod poſt per-
actam penitentiam nõ repellitur a teſtimonio: qr venit cõtra illi-
citũ iuramẽtum:vt not.ſ.e.teſtimoniũ.⁊ hoc dicimus ppter iudi
ces qui per ſe etiã nullo excipiente indignas perſonas a teſtimo-
nio repellere debent vt notatum eſt.ff.de poſtu.l.quos pro. Nam
excipiens de hoc iuramẽto vel periurio facile repellit replicatio-
ne doli:vt no.ſ.de adulterijs.c.ij.⁊ penul.

Cauſam ⁊c. (priuilegiũ.) Bene poſt publicationẽ teſtiũ poſſunt pduci iuſta
(alias)repete que diximus.C.eo.fraternitatis.(Impedi-
mentum)repete que diximus vt lit.pen.dilectus.

P Erſonas. (eccleſiarum.) iiij.q.iij.liberti.C.eo.veniens.xv.q.iij.nemini.

Iudei ſiue ſaraceni. (Preſumit) de facto: quia
de iure non licet infidelem contra fidelem admitti.ſ.e.
licet.ij.queſtio.vij.ſi heretici.xxiij.queſtio.iiij.papa.(In
hac parte)id eſt in teſtimonio ferendo.(Subiacere)hic inducitur
ſeruitus de iure canonico.ſi.ſ.de iudeis.c.ita quorundam.xv.qð.
vlti.cum multe.

Super eo. (ſuperior.)Et eſt ſpeciale in hoc caſu:qr licet alr pater filio nõ ſit ido-
neus teſtis.iiij.q.iij.idoneus.tamen in matrimonio ſi
agitur an ſit contractum necne.non ſolum ſuper cõſan
guinitate põt ferre teſtimoniũ ſed etiã ſuper matrimonio non ſit
ſuſpectus ppter diuitias vel po.vel ho.iuri.qr pater ⁊ ꝯſanguinei
pluſꝙ alij interſunt matrimonijs filiorum.ſ.qui ma.ac.poſ.vr ar.C.
de pba.tertio.ſ.e.veniens.(Firmatũ)cõſenſu de pſiti interuenien
te.ſ.de ſpon.duorum.lʒ.de ſol.ſponſalibus etiam cum iuramento.de
conſangui.⁊ affi.ſuper eo.

L Icet vniuerſi. Et infra. (Fideles) C.e.iudei.

In literis. Et.ſ.(familia).i.ſeruos vel in poteſtate patria conſtitutos.ff.e.ti.
l.pe.iij.q.v.c.j.ij.⁊.iij.An autem familiares poſſunt li
cite reddere teſtimoniũ.xiiij.q.ij.ſup prudentia.C.eo.
cum nuatius.Sed tñ diligenter iudex attẽdat honeſtatẽ perſona
rum vt niſi honeſtate ſint nullatenus eis credatur. vt hic.C.de pro-
ba.licet

ba.licet.(Aliquos)etiam non familiares.

1 ☞Iudices dele.an.poſt mortē delegātis habeāt iuriſditionem.

2 Poſſunt teſtes in cauſa appellationis ſup nouis articulis ex primis dependentibus produci.

3 Renunciatio ⁊ concluſio facta in principali cauſa non extenditur ad cauſam appellationis que eſt alia a prima.

Cum veniſſent. (Terminandum) Et ibidem iudices eam diffinierunt ſed fuit ab eis appellatum. q: dicebatur non tenere quod fecerant illi iudices in eo qḋ proceſſerant poſt mortem delegātis.ſed ſtatim reſpondet hoc non eſſe verum.
1 (Morte) †hic dicunt quidam quod iudices deleg. etiā poſt mortem delegantis iuriſditionem habent/licet poſſint per exceptionem elidi ⁊ ſi non excipiatur contra ipſos iudices tenet quod faciunt.⁊ eſt ad hoc arg. q: tēpus date inſpiciendum eſt.ſ.de reſcri. eam.Item quia ſola preſentatione reſcripti iuriſditio perpetuatur vt poſtea non valeat reſcriptum impetratum contra illud vt nota.ſ.de reſcrip.plerunq;.⁊ quia ſuper perſonis et rebus reſcripto expreſſis ſtatim iuriſditionem habet delega.ſ.de reſcrip. paſto.§.j.¶Alij tamen dicunt quod nunquam habent talem iuriſditionem.argu.ſ.de offi.delega.gratum.ſignificantibus licet nec ob.quod hic legitur.quia hic preceſſerat citatio.Illud autem cōſtat.quia poſſent eorum iuriſditionem prorogare ſuper ſuos conſenſus.vt hic nota.⁊ nota.ſ.de offi.dele.ſane.(Egerit).ſ.de offic. dele.gratum.j.de appel.ſolicitudinem. ¶(Renunciatum) not. quod poſt renunciationem teſtium factam in principali iterum admittetur aliqua exceptio.⁊ iterum ſuper illa exceptione admittuntur teſtes.ex quo enim quis admittitur ad excipiendum ⁊ per conſequens ad probandum exceptionem ſiue per teſtes ſiue alio modo.arg.hic.⁊.ſ.eo.cauſam.ſ.Si vero in aliquo ſpāli articulo ſit renunciatum ſuper illo vlterius cōi iure nō ſunt recipiendi te-
a ſtes.j.e.de teſt.ſ.eo.intimauit.¶Credimus[a]tamen qḋ etiam ſup illo articulo ſi aliqua iuſta cauſa mouet iudicem maxime preſtito a partibus iuramēto quod hic malitioſe non petit qḋ iterū ſuper eodem articulo poſſet teſtes pducere per beneficiū reſtitutionis ex clauſula generali ſi qua mihi iuſta cauſa ⁊c.ar.in auẽ.de te. §.qm̄ multi.vbi dicitur qḋ admittat̃ poſt ꝯcluſionem que magis impedire debet ꝙ renūciatio.Itē ar.ff.de eden.ſi quis ex cōi.§.ſi. ⁊.l.ſeq.alij tamē dicūt hic pmitti per beneficiū in inte.reſti.ſpecialis de quo legitur ⁊ tractatur.ſ.de in integ.reſtitutio.c.j.⁊ per to-
2 tum.ſed primum dictum magis placet. ¶†In cauſa aūt ap.conſtat ꝙ qm̄ generaliter eſt renunciatum poſſunt ſuper nouis articulis depēdentibus ex primis teſtes pducere.ſ.e.fraternitatis. Sed ſi in aliquo articulo ſpecialiter renunciaſſet quis in cauſa principali tūc nec ſuper illo in cauſa appellationis cōi iure teſtes pducere poſſet ſicut colligitur a contrario ſenſu.j.eo.conſtitutus in ſi. ⁊ ſic videtur qḋ ꝗtum ad hoc nulla vł modica diuerſitas ſit inter
3 cauſam principalē ⁊ cauſam appellationis. ¶† Renūciatio autē ⁊ concluſio facta in cauſa principali nō extenditur ad cauſam appellationis que eſt alia a prima ⁊ hoc ideo q: non creduntur partes de hoc intellexiſſe.ſed ſi illi intelligerent vel expreſſe dicerent nos renunciamus vel concludimus quod deceteto nec de iure nec de facto in cā principali vel appellationis dicemus aliquid.hec renunciatio ſemper preiudicaret(Receptis)⁊ ita quod nulli alii recipiantur.⁊ nota.de hoc.ſ.eod.fraternitatis.

Series. (tui reſcripti) In primo hic habes qḋ non eſt neceſſe ponere ſtipitem.ſed ſufficit ponere primum gradum.xxxv.q.x.c.j.j.de conſang. ⁊ affi.c.tue.⁊ credimus duos teſtes poſſe probare conſanguinitatē ab vno latere ſcilicet viri ⁊ alios teſtes ab alio.ſ.mulieris.Imo quod plus eſt duo teſtes poſſunt probare primū gra-
b dum ⁊ alij duo[b]ſecundum ⁊ ſic de alijs.(Sororem) Ho.ad reprobandum conſanguinitatem ſufficere deſtructionem vnius gradus.(Contraria)nec introducta de certa ſcientia conditoris legis.¶(Teſtes)eſt enim nouus articulus pendens ex prioribus vt nota.ſ.eo.fraternitatis.⁊ non credimus quod duobus teſtibus hoc probantibus preiudicetur pluribus qui aliud probauerunt ſed habebitur conſideratio quis melius probet.ſ.de probatio.ex literis.xxiij.q.v.ſi quis acce.

1 Cuiuſmodi requirant̃ teſtes cū accuſatur qḋ nō poſſit perfici matrimonium ꝓpter affinitatē ⁊ vide in nu.2.⁊.3.

1 **Preterea.** In hac decre.querit̃.an†ſi qn̄ accuſatur matrimoniū.ſ.quod inchoatū non poſſit perfici per affinitatem vel aliam cauſam neceſſarij ſunt teſtes de viſu ⁊ an ſufficiant de auditu ſi teſtimonium de auditu fulcitur fama ⁊ alijs adminiculis.⁊ an ſufficiat teſtimonium aliquorum qui dicunt ſe cōſcios de carnali copula inter eos habita. Reſpon.quod ſi teſtimonium de viſu alias eſt cōueniens:quia.ſ.reddiderunt cauſam dicti puta q: preſentes erant ⁊ videbant quādo conſanguinei ſimul cōmiſcebantur bene valet vt ſeparetur matrimonium.⁊ hec pars reſponſionis nullam ☞dubitationem recipit. ¶†Ad ſcḋam queſtionem reſpondeo idē ſcilicet qḋ ſi de auditu tm̄ teſtificētur dummodo ſibi cōſentiat fama ⁊ alia adminicula.Sed contra hoc videtur q: fama non probat nec etiam q: violentam preſumptionē adducit.j.de eo qui co. con.ſuper eo.iiij.q.iij.§.item ſepe.Rn̄.hoc ſpeciale eſt vbi dicitur ad matrimonium impediendum. q: conſanguineus viri eam cognouit.vel quia ipſe vir conſanguineam mulieris cognouit: nam minores probationes ſufficiunt ad impediendum matrimonium ☞de clan.deſpon.cum vi.ſ.e.ſup eo.j.j.de ſpō.preterea.ij. ¶† Poteſt etiā intelligi quod fama cum alijs adminiculis defendit matrimoniū maxime ſi nō ſit preiudicium alij.j.de preſum.c.illud. alij dicunt ſpeciale eſſe cum agitur de adulterio vt per pſumptiones cum fama probetur adulterium.argu.xxxij.q.j.dixit in auẽ.vt li.ma.⁊ a.§.hoc quoq;.⁊.§.q: vero.Tertie autē queſtioni cūi non reſpōdet papa tu reſpōde qḋ ſi interrogatus de cauſa ſui teſtimonij.non reddidit non valet.Si vero non fuit interrogatus.vz.iiij. q.iij.item ſola.xxiij.q.iij.ſi habes.(Viſu)ita quod viſus ſufficiat. (Sufficiat) ſine viſu (Conſcios) quia ab eis ſcilicet ab his qui ſe dicunt cognouiſſe audierunt.xxij.q.v.hic videtur. ibantq; cū eis quando pro hoc ibant.ſ.vt ſe inuicē cognoſcerent (De viſu)⁊ hoc indubitanter eſt.ſ.qḋ eos commiſceri viderint (De auditu).ſ.qḋ audiuerint ab aliquibus qḋ cōmiſcebant̃ ad inuicē.alij dicunt qḋ teſtificātur ꝙ audiuit eos ſimul coeūtes.ſ.q: tenui pariete ſeparabantur(Subminiſtret)ſupple teſtimoniū de auditu.(Legitima) puta q: aliqn̄ ſimul loq̄bant̃ qn̄ poſſunt captare opportunitatē.

Cum a nobis. Et.j.hic colligitur ꝙ iudex qui cognoſcit de cauſa poteſt ipſe idē ſcribere acta per ſe ⁊ ſm̄ antiqua iura videtur qḋ credebatur ſoli iudici ſine ſubſcriptione teſtium dummodo per teſtes vel cōparationē literarū conſtaret qḋ eſſet ſua ſcriptura.argu.ad hoc: q: ſi creditur ſoli tabellioni.C.de don.in dona.⁊ in auẽ.de ſi.inſtru.§.ſi vero neq;.C.de falſis ſi quis decurio.multofortius creditur iudici.⁊ certe hodie ꝯtrium eſt.ſ. de proba.quoniā.Imo plus videtur qḋ etiā ſm̄ antiqua iura nō credebat̃ iudici ſine ſubſcriptione teſtium vt hic expreſſe dicit nec eſt ſimile de tabellione qui ad hoc habet publicū officium. ⁊ de iudice qui licet habeat publicū officium in iudicando: nō tamē habet publicū officiū in ſcribēdo etiā acta cui etiā minor fides habetur.q: de ſuo facto teſtificat̃.¶Item ſcias ꝙ talis ſcriptura iudi. ⁊ alia forenſia inſtrumēta priuate ſcripture ſunt ⁊ ideo per ſe tm̄ nō faciūt fidē niſi per teſtes vel cōparationē literarum pbet̃ vera eſſe ſcriptura.C.de pba.inſtrumenta.⁊ duabus.ll.ſe.nos dicimus qḋ nunꝗ̄ ſcripture iudicis creditur: nec cū ſubſcriptione teſtium nec ſine.quia nullo hoc iure reperitur. nec hic hoc dicit.ſequens enim litera ſic exponitur.nec ſcriptum corā ⁊c.i.tabellionum non eñ refertur ad dictionem ſupra poſitam.ſ.iudicis que eſt ſingularis numeri.vel dic quod in partibus illis notarij dicūtur iudices ⁊ hec eſt veritas ⁊ cōmuni nomine appellantur iudices ⁊ notarij (Et canonica.vj.q.ij.placuit tātum(Et ciuilis).C.de arbi.nemo (In cauſis)coram eo habitis.ſ.de pba.quoniā.⁊ multo magis ſi reddāt teſtimonium de cauſis habitis coram alijs. vel etiam de alijs factis.xj.q.j.nec honore(ſiue)ſup.nec etiā extra cauſas.(Si ne ſuper te).i.ſi faciāt teſtimoniales literas vel etiā ſi aliquādo teſtimonium reddant(Teſtium).ſ.de procu.c.j.xvj.q.iij.§.pe.

a ¶Credim[9]tm̄. ḃ dictū Inn. refert etiā Io. and. ⁊ illud tz in.c.litmauit. j.e.Et tz etiā Car.i ꝯſ.xxiij. inci.l cū amare.ti.col.j.l ſi.

De teſtibus. Et.j. (cogi) q: exceptio dilatoria ſemp ante lit.cōte. ꝓponitur ⁊ pbat̃ ⁊ teſtes ſuper principali non recipiuntur ante li.conte.regulariter.ſ.vt li.nō cōte.c.qm̄.ideo teſtes ſuper dilatoria recepti.ſup principali non teſtificantur ſed in peremptorijs ſecus.quia poſt li.conte.probantur.vt.C.ſen.reſcin. nō poſ.l.peremptorias.dūmodo ſuper principali iurauerint.

b ¶Et alij duo ſm̄. Et ſic in pbāda cōſanguinitate qlibet gradus oꝫ pbari p duos teſtes. Adde qḋ hoc idē tz Pe.de anch. in ꝯſ.cclxxvij. inci.ex pdicta facti narratio col.v.in prin. ⁊ iſtud cōſiliū repetitur ſub nu.ccccxxxix.

Conſtitutus. Et.j.(Conſilij) .j.de con. pre.non va.c.ij.(propriū).j. de cō.pre.nō va.poſt electi.(Ad iudices) et ab iſtis iudicibus appellauit ho.⁊ ſup appellatione ſuas literas reuocatorias impetrauit ⁊ hoc totū videmus in regiſtro.(Impetrauit)ſuper appellatione quā emiſit a iudicibus obtentis ab.R. (Poſtulabat)corā papa.(Teſtiū) corā qbus inducti fuerunt hi teſtes non habemus nec eſt vis (pcurator) magiſtri.R.(dicebat) ⁊ bene(archiepm̄)archieps eū petiit remoueri.R.cū nō eſſet per eū inſtitutus.R.ante ſuā electionē petiit ꝯfirmari cū canonice eēt inſtitutus per capitulū ⁊ ſup hoc vtreq; teſtes induxit quos ho. aperiri petebat ⁊ fuit hec eius petitio reprobata(cauſam)nō hanc ſ.an eſſet apertio teſtiū faciēda ſed cauſam principalē eis cōmiſit. (Aperire)teſtes eñ ꝯtra vnā inducti pſonā cōtra aliā non valent ſed inter eaſdē ſic etiā in cauſa appellationis ⁊ ſi recepti ſunt corā arbitro.valēt corā alio iudice.C.de te.l.vl.C.de arbi.l.pe. ¶(Ita) denegata aūt ſibi petitione ſuper teſtibus ab archiepo productis proceſſit ad aliam petitionem.ſ.quod liceret ei producere alios teſtes.⁊ ſue petitioni cū diſtinctione.Rn̄.pa.ho.videns enim ho. cām agi inter archiepm̄.⁊.R.ſup canonica inſtitutiōe. R.timens ſibi preiudiciū generari.etiā ipſe pro ſe.i.ſuo agēdo nomine de ſua inſtitutione egit dicēs eam canonicā:⁊ electionē.R.minus cano.

nicam ⁊ ideo nō ꝯfirmādam:⁊ teſtes ꝓdurit. ℭ Cū aūt eādē cām coram aliis iudicibus ꝓſequeret̃ ad quos ptās deuoluta erat ſiue per appellationem ſiue alio modo voluit eoſdē teſtes producere quos ꝓduxerat primo R. autē dicebat qȝ cū primo reddidiſſent teſtimoniū m.nō erāt denuo admittendi.papa aūt rñdit qȝ ſunt admittēdi ſi nō inueniātur prime atteſtatiōes vl' etiā ſi inueniant̃ ſed ſuſpecte.ſed ſi inueniant̃ apud ipſum bo.depoſite in hoc caſu nō ſunt recipiēdi teſtes ex parte bo.q: nō poteſt habere eas ſuſpectas. R. autē bene poſſet forte ſuſpectas habere niſi forte depoſitioni cōſenſiſſet.⁊ hoc vult dicere papa. q: ſi atteſtationes recepte in cauſa q̄ vertebat̃ inter magiſtrū. R.⁊.bo.fuerūt depoſite apud bo.⁊ poſtea ſup eadē cauſa velit alios teſtes ipſe bo. ꝓducere vel q: dicat ſe minus ſufficiēter ꝓbaſſe.vel q: dicat ſe ꝓdictas atteſtationes amiſiſſe nō eſt audiēdus:q: ſuſpectus eſt ne didicerit teſtificata. ℭ Si vero nō fuiſſent apud eū depoſite ipſe atteſtatiōes.ſed cū adhuc clauſe eſſent vellet plenius ꝓbare vel ſi amiſſe eſſent vellet ex integro ꝓbare poſſet.ṡ.de ꝓba.c.vlt.ṡ.c.cauſam.ne mireris ſi dicitur qȝ apud eū fuerūt depoſite atteſtatiōes.ſepe eñ accidit vt apud ambas partes atteſtationes deponantur : q: eas diligentius cuſtodiūt.(Delegatis)ſic eſt in regiſtro app.ſancti Marcelli ꝑſbytero cardi.ap.ſedis le.(Atteſtationibus) q̄tum ad illos teſtes quos ꝓduxit pro ſe.q.d.illis atteſtationibus quas ſemel produxit vtatur: quia eoſdem teſtes producere non poterit nec prohibet quin vtatur atteſtationibus aliorū teſtiū qui poſtea producent̃.bene eñ licebat ei adhuc alios teſtes producere cū adhuc non eſſent aperte atteſtatiōes. ℭ (Eū).ſ. bo.melius placet qȝ referat̃ ad legatū.nam licet teſtes recepti fuerunt corā dele.alie tamē atteſtationes depoſite fuerant apud legatū.iuſtum eñ fuit qȝ ex quo pro ſe induxerat teſtes corā predictis delegatis qȝ eoſdem teſtes ſuper eodē non inducat corā aliis.⁊ ſm̃ hoc planus eſt intellectus nec ſunt neceſſarie gl.hic poſite.(Depoſitis:) q: timet̃ ne didicerit teſtificata que apud eū depoſita erant.⁊ iō cōtentus debet eſſe illis nec amplius teſtes illos producere vel alios:ſi pro ſe nō produxit(Alioquin).i.ſi non ſint apud eum depoſiti.(Producti)in cauſa que erat inter archiepiſcopum ⁊ magiſtrum. R.

1 ☞ Proteſtatio non excuſat a iuramento.
2 Ante publicationē debet iudex exprimi facere quid cuiq; obiiciat.
3 Qñ ſit admittenda proteſtatio qȝ liceat dicere in perſonas teſtiū.

PResentium. (Teſtiū)ſecus in inſtrumentis ꝯ que obiicit̃ vſq; ad ſi.ſ. de ꝑſum.illud.C.de edi.di.adri.l.vl.(Cū iuramēto) dixit,quidā tūc demū hoc iuramētū ꝑſtādū cū a ꝑncipio nō eſt iuratū de calūnia vel in cauſis vbi nō iurat̃ de calūnia vt in ſpūalibus.ṡ.de ele.cū dilectus. Nos tñ dicimus idē ⁊ ſi ſit iuratū
1 ℭ †(Forſan)nā in hoc caſu.ſ.qñ fuit ꝓteſtatus ſine illo iuramento poterit dicere in perſonas teſtium. ℭ Sed ꝯ.ſ.eod.ꝑſtitum.vbi dr̃ qȝ proteſtatio nō excuſat a iuramento.Solu.illud loquitur de illo qui teſtes induxit qñ vult reprobare teſtes ſuper aliorum reprobatione inductos.⁊ ideo magis ꝑſumit̃ ꝯ eum.⁊ iō etiā cū proteſtatione exigitur ab eo iuramentū.vel ab aliqua ſuſpitio monet iudicem hic autē,obtinet generalr̃.(Id fuerit).ſ.qȝ velit dicere in
2 perſonas teſtium. ℭ †(Proteſtatus) lȝ ſufficiat ſola proteſtatio vt hic tamē iudex prudēter facit ſi ante publicationē facit exprimi quid cuiq; obiiciatur.⁊ etiam ſuper hoc ante apertionē teſtiū ſuper principali ꝓductorū recipiēdi ſunt teſtes.ſ.ſuper reprobatiōe teſtium.ṡ.de proba.lȝ.⁊.ſ.e.ꝑſtitū(oñdere)per legitimas ꝓbationes.vel per probabiles preſumptiones.alii tñ dicūt ad hoc ſufficere ſolum iuramentum ipſius(Repellere) .C.de fal.qui falſas.C.
3 de re.cre.ſi quis ius.ſ.de cē.cum olim. ℭ †(Proteſtatus) hec proteſtatio quod liceat dicere in perſonas teſtium non eſt admittenda:niſi iudex in hoc aduerſario cōſentiat.quod ſi probo poſt publicationem teſtium non eſt ei illicitum dicere contra teſtes ſi nō fuerat proteſtatus vel ſine iuramento.ergo ⁊ ſi fuerit proteſtatus idem dicendum erit niſi predictorum cōſenſus adſit.vel iuſta cauſa proteſtationis oſtendatur proteſtatio enim cōtra ius cōmune vel preter voluntatem aduerſarii vel iudicis nō valet niſi ex iuſta cauſa fiat.vt no.ṡ.de conſti.cum.m.⁊ de elec.cumana.⁊ in hoc caſu ſi admittatur proteſtatio ſi teſtes pro eo aliquid dicant bene valet ei.q: nō dixit teſtes malos.licet ⁊ proteſtatus ſit quod hoc ſibi liceret nec de oībus dixit qȝ vellet eos reprobare ⁊ ſic ꝓteſtetur expreſſe qȝ dicere vult in teſtes vel excipiat ſic teſtes volo repellere qȝ ſunt criminoſi bene admittendus eſt etiam ſi non habet paratas probationes ſed recipientur poſtea : vt no.ſ.eod.cum cauſam ⁊ poſtmodum anteq̄ teſtes recipiantur ſuper exceptione oportet eos crimina exprimere.ſ.eo.ꝑſtitium.⁊ tunc de facili non crederem
☞ eis ſi quid pro ipſo dixerint.vt hic. ℭ †(De facili).i.nullo modo ar. C.de fal.que falſas.C.de reb.cre.ſi quis in.ſ.de cenſi.cum olim. ℭ Vel dic quod iudex aliquam habebit ꝑſumptionem ex edicto eius ſi alr̃ videatur eam conſonare veritati. vel dic q̄ q̄diu perſeuerat in propoſito dicendi contra teſtes non creditur ſibi pro ipſo ſed ſi recedit ab hac ſua proteſtatione tunc creditur ei. q: penitere pōt.ff.de ap.ſi quis li.ff.de inoffi.te.nam ⁊ ſi.vel dic qȝ non crederet̃ huic teſti ꝑ ipſo qui ſic eſt proteſtatus ſi aduerſarius ratam vult habere ꝓteſtationem eius ⁊ nō vti teſtimonio eius.alioquin ſi vult vti teſtimonio eius pro ſe ⁊ contra ſe admittere tenetur.iii. q.viii.cuius in agendo.nec debet eadē res duplici iure cenſeri.xii. q.ii.cognouimus. ℭ Sed dicunt quidam quod hanc proteſtationem.pōt reuocare ſicut appellationem.ii.q.vi.ſi quis libellos.niſi intereſſet aduerſarii propter expenſas ⁊ laborem.ff. de re.iur.nemo niſi illud intereſſe vellet remouere ſatiſfaciendo de expenſis ⁊ aliis vt debet hic autem ſic tenendum eſt quod poſtq̄ induxerit teſtes ad reprobationē teſtiū a parte altera ꝓductorū vlterius non pōt penitere.nam cum teſtes pro vtraq; parte iurent. xiiii.q.v.nō ſane poteſt eſſe q̄ teſtes ipſi reprobatorii ea dicerent que potius facerent ad confirmationē ſuorū teſtium quam ad reprobationē. Si aūt per inſtā vellet reprobare etiam poſt ꝓductionem poteſt
☞ deſiſtere. ℭ † Alii tamē dicunt quod ex quo corā iudice obtulit ſe ꝓbaturū exceptionē contra teſtes vlterius reuocare non pōt.quia ſuper hac exceptione iudicetur cum de qua re cognouit iudex ⁊c. ff.de iudi.de qua.⁊ quia iam exceptione tua ꝓpoſita contra teſtē queſitum eſt ei ius vt ſibi pro te non credatur.tacite aūt huic exceptioni.ſ.quod poſſit dicere in perſonas teſtium renūciatur ſi mādet eū interrogari de capitulis ſuis.ar.pre.ll.⁊.iiii.q.iii.ſi quis re. quidā tamē dicunt qȝ inuito eo qui ꝓducit̃ ſuper caput proteſtātis contra eos audiendi non ſunt.cum ⁊ ſi dicerent pro eo nō eſſet eis credendū.h.d. Secus ſi mandet examinari ſuper capitulis aduerſarii:q: tunc tñ ad eos reprobandos intendo. ℭ Sed melius eſt dicere qȝ ſemp ſunt recipiendi.q: ſi nō faciunt ad plenam probationem:faciunt tamē ad ꝑſumptionem.vt.ṡ.dictum eſt. Si vero ex dictis teſtium quos contra ꝓteſtatus eſt faciat rubricas contra aduerſarium non videt̃ tacite renunciare.cum licitum ſit aliorū autoritatibus vti ad eos cōuincendos.xxxvii.diſt.ſi quid. ℭ Sed ſi pro ſe vel iure ſuo faciant rubricas ſm̃ opinionem eorum qui dicunt ad nihilum valet eorum teſtimoniū renunciare videtur. ſm̃ opinionem autē aliorum ſecus cum ad aliquid valeat eis dictum illorū.tamē hic q̄ ꝑ ſe vel iure ſuo poſſint facere rubricas non vr̃ habere locum niſi cū teſtes generaliter iurauerunt ſup tota cauſa dicere teſtimonium.alii contra.⁊ no.ṡ.eo.fraternitatis.

IN preſentia veſtra. ⁊.ſ.(Honeſtatis).ṡ.de elec.oudum.vbi no.(Preferenda)vel adequanda cum ſint rei.ṡ.de proba.c.iii.

TAm literis veſtris. (Lucañ.)cū enim conſecrationem peteret exceptum fuit contra eū dr multis.(Infamia)ꝓpter hoc inducit̃ ei purgatio.(Tales.) ſcȝ criminoſi qui repellūtur a teſtimonio ſed nō ab excipiēdo : alii dicūt criminoſos nō eſſe repellēdos a teſtimonio in ci exceptiōibus hi aūt repellunt̃ q: erāt cōſpiratores vel inimici vel aduerſarii in
☞ cauſa.primus dictū magis placet. ℭ †(Qu)No.qȝ ſi teſtes producti ſunt ⁊ apte atteſtatiōes.tñ poſt ſup aliis articulis penit' diuerſis poſſit ꝓduci teſtes.ar.ṡ.e.cām q̄.⁊ eſt hoc ea rōne.q: gñalr̃ de oībus excipere pōt. Idem etiam dicerē in vniuerſalib' ⁊ gñalibus petitionibus.q: lȝ ſup vno articulo eſſent aperte atteſtationes tñ ſuper alio admitterent̃.nam qȝ plus eſt etiam poſt ſnīam audiret̃ C.de iudi.l.ii. Idem etiam eſt in ſingularibus actionib' dūmodo articuli ſint diuerſi.ṡ.eo.cauſam. ℭ Itē not.qȝ hic ſpecialiter admiſſi fuerūt poſtea teſtes ſuper hoc articulo lȝ terminū habuit ad ꝓbandū quicquid voluit de iure ſuo: q: ꝓpter eius culpam.i. illegitimam appellationē ſuper irregularitate eius non fuerunt teſtes recepti(Femine).ā.eod.quoniā vbi not.(Lfas) ⁊ ideo fuerunt falſe.ṡ.de proba.iii.ſ.ō his que fiūt a ma.par.ca.quāto.C.de falſis.qui veluti(Conſtat)⁊ poteſt cōſtare directo.ṡ.de proba.iii. ⁊ indirecto.ſ.de his que ſi.a pre.quanto.ſ.eo.ex tenore.

1 ☞ An poſſit archidiaconus agere ſine mandato.
2 Nunquid ſi feratur ſententia contra vnum agentem poſſit poſtea alius agere.
3 Singularis perſona qualiter agere valeat nomine eccleſie.
4 Contumax in proceſſu negotii citandus eſt ad audiendam ſnīam.

CVm olim. (Archid.meneñ.) qui alio nomine dicitur ſancti Dauid.dicebat enim hic Archidia.hanc eccleſiam eſſe Archiepiſcopalem.⁊ ſuper hoc obtinuit fieri inquiſitionem per dominum papam. ℭ Sed obiicitur aut vacabat eccleſia.aut non. Si vacabat vacante ſede non erat de ſtatu eccleſie agendum. ſ.ne ſe.vacan.c.ſ.ſi non vacabat Epiſcopus debet agere non archidia.
1 ℭ † Item quomodo poteſt Archidiaconus agere ſine mandato. Reſpondeo quod eccleſia non vacabat et Epiſcopus erat negligens hoc ipſo quod ius eccleſie ſue non proſequitur . vel alias de negligentia ſummaria cognitione premiſſa conſtitit . vnde archidiaconus ⁊ quilibet alius de eccleſia poteſt proſequi cauſam etiam contradicentibus Epiſcopo et aliis.xii.queſtione ſecunda. non licet.ſ.de reb.eccleſie non alienan.c.ſi quis presbyterorum.ii. queſt.vii.quapropter.⁊ conficiet libellum nomine eccleſie. et petet

fieri re

fieri reſtitutionē nomine eccleſie vel iudicari pro eccleſia. argu. ſ. de in integ. reſti. c. ij. ⁊ iij. ⁊ c. cum ex literis. ⁊ licet agat nomine eccleſie non eſt neceſſe quod habeat mandatum ⁊ habet hanc poteſtatem agendi de iuribus que ſunt de re. ec. nō ſi quis. xij. q. ij. nō licet. ⁊ nō eſt hic procurator ſed procurans. ſicut ſi pater agat pro filio. C. de bo. que li. l. cum oportet. ⁊ l. cum non ſolum. vel conſanguineus pro conſanguinea ⁊ in multis alijs caſibus vbi aliquis pro alio agit ⁊ noīe alterius licet non habeat mandatum. ff. iudi. ſol. l. iij. §. j. ff. de pcu. ſed he. tamē ſi iudex non cogat eū exprimere cuius nomine agit prudenter faceret ſi nec ipſe exprimat. ¶ †Si autem eccleſia vacaret non poſſet agere archidiac. cum non eſſet negligens epſ. qui non eſſet nec poteſt currere tempus vacante eccleſia. j. de preſcri. auditis. ⁊ c. de quarta. alij tñ dicunt ꝙ etiaꝫ va-
2 cante eccleſia pōt agere archi. ¶ †Sed nunquid ſi vno agente feratur ſnīa contra eum poſtea pōt alius agere. Rñ. non etiā pcurator ab eccleſia legitime conſtitutus niſi forte ignoraſſet quādo alius agebat arg. ff. de ac. iu cui. §. idē. vel niſi poſterior doceat de colluſione prioris. ff. de iu. l. cum. §. in pupillaribus. ⁊ ſi plures ſimul agere velint eligendus eſt idonei or poſt illum cuius intereſt ff. de po. ac. l. ij. ⁊ iij. qñ autē ille cuius intereſt ſingulariter agit ſuo nomine conficiet libellum ⁊ poſt eum. alius agat ſiue procurator eccleſie ſiue quicūꝙ alius non obſtat exceptio rei iudi. qꝛ eſt alius qui primo egit ⁊ alius qui mō. ⁊ ad aliud. ar. ff. de exce. rei iudi. ⁊ an eadē. ⁊ §. cōqueritur. ¶ †Itē res inter alios ac. ⁊c. hec licet p parte ſint vera. in eo tñ ꝙ dicit ꝙ cuiꝙ licitū eſt agere noīe eccleſie p iuribus eccleſie vbicūꝙ epſ vel capitulū fuerit negligēs. ar. c. nō liceat ſi quis pbr̄m. nō fatentur quidā hoc eſſe verū: nec concedit ꝙ hic ſcriptū eſt. illa eñ capitula tñ in reuocatione alienatorū loquunt vbi eſt ſpeciale ⁊ ex ſpeciali cauſa cōceſſum eſt ſingulis clericis eiuſdē eccleſie cuius bona ſunt alienata cōtra ius cōe ⁊ ſuo noīe aget ſicut in actione populari ⁊ non eccleſie. ¶ Capitula aūt q̄ ſunt. ij. q. vij. quapropter. ⁊ c. ſe. vere nō loquunt in reuocationibus alienatorū tantū. ſed etiaꝫ vbicunꝙ viderit epm̄ exce-
3 dere rationē vel alſ eccleſiam ledi. ¶ †Sed dicunt quod ibi non agit ſingularis pſona noīe eccleſie intentando actionē ſed denunciando vel inquirendo vel excipiendo vel accuſando agere poteſt cōtra eū vel eos qui neglexerūt eccleſiā. ⁊ ſic intelligit. xvj. q. vij. filius. xxiij. diſ. illud. iſtud etiā. c. nō obeſt. qꝛ hic non admittitur archi. iure cōi. ſed ad pcedendū in inquiſitione. C. ſi de mo. poſ. l. j. ⁊ quem papa faciebat. Nam cum papa multa audiſſet de ſtatu eccleſie huius tandē ad inſtantiam archi. ⁊ eodē proſequente papa cōmiſit inquiſitionē ⁊ qḋ in forma inquiſitionis procederetur. ex eo apparet quod lit. non conteſt. recipiuntur teſtes ⁊ fert diffinitiua ſnīa ꝙ nō lꝫ ſi directo ageretur. ſ. vt lit. nō cōte. qm̄ in princ. hoc aūt forte poſſet dici anteꝗ̄ celebraret aliquis contractus per epm̄ vel capitulum ꝙ ſi aliqs cōtradiceret certa cauſa aſſignata ſi poſtea vellet dicere cōtra eū ⁊ petere illud retractari noīe eccleſie pbata cā coram iudice ſuperiore poſſit etiā ſine appellatione expediri. j. de his que fiunt a ma. par. c. cū in cūctis. ⁊ arg. xj. q. j. ſi quis cū clerico. etiam patronus. xvj. qō. j. conſtitutus. ¶ Alij tñ contradicunt ſed contra prius dicta. ſ. ꝙ hic procedit inquirendo videtur dicere litera. vbi dicit ꝙ archi. poſſet repelli. vnde dicitur quod hic non agitur in forma inquiſitionis cum in cauſa inquiſitionis fama eſt pro accuſatore ⁊ que ex quo vera eſt nulla exceptione repelli poteſt. j. de accuſa. qualiter. ij. Itē quia dicit hic quod per procuratorē poteſt agere executor huius inquiſitionis. Item quia hic dicit quod in inquiſitione ſm hoc neceſſaria eſt lit. ꝯte. dūmodo partes nō ſint cōtumaces. ſed reſpōdemus hoc non eſſe contra iura. ſ. ꝙ conſtituat procuratorē ⁊ ꝙ poſſit repelli ab inquiſitione ⁊ ꝙ fiat lit. conte. qñ aliquis executor admittitur ad īquiſitionē proſequendā vt hic. ⁊ maxime vbi agitur de iure alicui dādo vel accreſcendo. Secus autē dicerē ſi inquireretur de crimine. Item ⁊ ſecus eſt vbi papa ex ſuo officio procedit. (Per exceptionem) forte qꝛ mandatū non habet hoc nō placet. (Per exceptionem) excōmunicationis vel rei iudi. vt. ſ. de lit. conte. exe. ⁊ j. de excep. exceptionem. vel quia eſpoliauerat archiepiſcopum cuſtodia vacantium eccleſiarum: vt. ſ. de reſti. ſpo. item cum quis. ⁊ in
4 c. in literis. ¶ †(Sententiam) premiſſa tamen lit. conte. ne ſit cōtra. ſ. vt lit. non conte. qm̄. vel potes dicere decre. loqui quādo archieps diffamauerat eccleſiam nemeñ. que ei ſuberat. vnde prefigendus eſt terminus archiepō. j. quē procedat alioquin percipiēdum eſt ne vltra eccleſiam inquietet. C. de inge. ma. diffamari. ſed hic non videtur. ſ. ꝙ archieps diffamauerit cum eſſet in poſſeſſione. alij dixerunt generale eſſe vt in cauſa ſtatus procedatur lit. nō conteſt. vel dic quod hic in modum inquiſitionis proceſſuꝫ fuit. ⁊ ideo procedi potuit. lit. non conteſt. ſ. vt lit. nō conte. qm̄. Item no. hic contumacē in proceſſu negocij citandum ad ſnīam audiēdam de hoc no. ſ. de offi. deleg. conſuluit.

Ex tenore veſtrarum

(ſeſtū.) Hic nō dixit ante productionem teſtium. ſ. de loco ⁊ tempore quibus cum alia contraxerat. qꝛ ſi dixiſſet poſt publicationeꝫ eorūꝫ non fuiſſent alij teſtes admiſſi cum ⁊ prius de hoc pars inſtructa fuerit. hic autem ideo admittuntur qꝛ ſic ex dictis teſtiuꝫ poſt publicationem apparuit (admittēdus) de hoc no. ſ. eod. fraternitatis.

1 ☞ Quarta productio qualiter ſit petenda. ⁊ nunquid iudex poſſit eam denegare. in nu. 2.

3 Appellatur ab interlocutoria que fertur in iudicio poſſeſſorio.

Significauerunt nobis ⁊

j. (proprietate) de hoc no. ſ. de ſeque. poſ. ad hoc. (Suſpenſio) de hoc no. ſ. de cauſa poſ. c. paſto. (Succeſſerant) interdictum enim vnde vi datur heredi ⁊ bonoꝝ poſſeſſio. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. hoc interdictum. ⁊ in here. de hoc no. ſ. de reſti. ſpo. cuꝫ ad ſedē ⁊ eodē modo ſucceſſori ⁊ in ſucceſſorē ne eo qḋ ad eum puenit. (Debent) niſi monachi quartam productionem
1 petiiſſent. ¶ †(Quartam) quicūꝙ quartam pductionē petit dꝫ petere cum ea adiectione. ſ. cum ſolēnitate iuris ⁊ ſi hoc nō adijciat ⁊ offerat, denegetur. iuſta eſt interlocutoria ⁊ iniuſta appellatio. qḋ ſic pbo. quarta pductio teſtium ſine ſolēnitate ſimpliciter loquēdo non eſt de iure imo eſt ꝯtra ius vel preter ius ergo q
2 eam denegat bñ facit. ¶ †Item no. ꝙ ſi petatur quarta pductio legitime. i. cum ſolēnitate ⁊ iudex ſimpliciter deneget vel nō aſſignata cauſa vel nō premiſſa cognitione ſup ea ſcꝫ vt refrenet multitudinem teſtium vel aliam. etiam ſi illa cauſa denegationis ſubſit in veritate tamē ſnīa eſt iniuſta ⁊ appellatio ſi contingat eam fieri erit iuſta. Et hoc ſic probo. petitio quarte pductionis de iure eſt qñ ſit cum ſolēnitate: denegatio eſt cōtra ius. ergo ſi nō aſſignat cauſam ſue denegationis grauat partem. ⁊ ſic p conſequens legitima appellatio. vt. j. de ap. cum in eccleſia. ⁊ c. vt debitus. ſed ſi cauſam aſſignet iuſtam ⁊ non examinet ipſam adhuc facit contra ius ⁊ per conſequens grauat. quia hec quarta productio cuꝫ cauſe cognitione dari dꝫ vel negari. vt no. ſ. eo. in cauſis. Si ergo hoc non procedat grauamen eſt. alij autem dicunt contra. (Et propter hoc) qꝛ quartam productionē denegabant. (Interlocutoriā
3 ſ. de elec. cum dilectus. ¶ †(Appellaſſe) no. ꝙ ab interlocutoria appellatur que fertur in iudicio poſſeſſorio. ſi. ſ. de elec. cuꝫ dilec. ⁊ tamen in poſſeſſorio ſiue retinēde ſiue recu. ſiue adipiſ. poſſeſſionis non appellatur. C. ſi de mo. poſ. l. j. ⁊ ij. q. vj. ſi de poſſeſſione. quidam tamē dicunt ꝙ dicit illa. l. non obtinere ſm canones ſed ſm leges tantum de hoc alias bñ no. j. de ope. no. nun. c. pen. vnde dicit ꝙ monachi appellarent poſt interlocutoriam latam contra eos ſuper denegata eis quarta productione teſtium. quia per talem denegationem fuerunt grauati. ¶ Sed ſi monachi petiiſſent quartam productionem ⁊ ante denegatam petitionē dixiſſent ⁊ appellamus ſi denegaueritis eam: tunc talis appellatio non impedit quin valeat quicquid ſit poſt talem appellationem etiaꝫ ſi poſtea deneget p ſnīam admittere quartaꝫ productionē niſi poſt denegationē iterum appelletur. arg. ad hoc qꝛ nulla cauſa vel grauamē ſuberat tēpore prime appellationis. j. de ap. vt debitus honor. ⁊ c. dilec. fil. g. ſed ſi ante ſimpliciter denegaſſet quartam productionē ⁊ monachi appellarēt niſi reuocarent hoc grauamē bñ valeret huiuſmodi appellatio. qꝛ non eſt a futuro grauamine ſed pñti. arg. j. de app. ex parte nec valet ſi obijciat appellatus ꝙ videtur a futuro grauamine appellatuꝫ cum dicant appellamus. niſi reuocaueris. qḋ verbum oſtenſiuum eſt. ff. ad tertu. filij mater: ad
a finē. ⁊ futurum ſubiūctiuiª modi. qꝛ reuocatio que petitur que eſt de futuro nō eſt grauamē ſed eſt releuatio grauaminis. grauamē autē fuit denegatio quarte productionis que bñ pceſſit ⁊ a qua appellatum fuit ⁊ bñ appellare licet. (Quartam) ⁊ de hoc noī. ſ. eo. in cauſis. (Effrenatam). ſ. de proba. licet. ff. de teſt. l. j. j. c. pri. (Legali) auṫ. de teſti. §. quia vero. (In probatione) hac. ſ. ꝙ petiere quartam productionē cum ſolēnitate. ⁊ ꝙ qꝛ eis hoc denegabitur intra decēnium appellaſſe. (In expēſis) de hoc noī. ſ. de dolo ⁊ contu. finē. ¶ †(Liquere) qḋ eſt poſt concluſionē ante enim cū poſſet nouas exceptiones proponere ⁊ ſup eis teſtes producere ⁊ in omni cauſa inſtrumēta de cauſa liquere non poteſt. ſ. eo. cauſam. tam literis. ſ. de elec. dudum. j. j. de fide inſtrumē. cum dilec. (Proceſſuri) ⁊ ſi voluerint moniales alias nō. de hoc no. de cauſa poſ. ⁊ proprie. paſto. alij contra ſi noluerunt moniales dūmodo monachi velint. (Alioquin). i. ſi eſt cōcluſum ⁊ ita habes hic. ꝙ ſi concluſum eſt in petitorio. qḋ poteſt tranſire ad poſſeſſoriuꝫ: ſed nunc iudex vtrūꝙ ſimul determinabit vt hic dicit. (ſimul). ſ. de cauſa poſ. cum dilectus.

a ¶ Futuꝝ ſubiūctiui. vide fely. hic ⁊ eūdē i. c. qm̄. col. ij. ī prīci. ſ. de conſti.

1 ☞ An valeat teſtimoniū in quo nō eſt reddita neꝙ petita cā.
2 Teſtiū refert veritatē dicere de his q̄. v. ſenſibꝰ corpis pcipiūt.
3 Quando dicatur teſtimonium eſſe bonum.
4 Atteſtationes inualide qñꝙ p partium ꝯſenſum validantur.
5 Quo caſu iudex refrenare debeat teſtium multitudinem. vide in nume. 6.

Cum cauſam.

(tam ſuper principali.) Idcirco a principio ſimul mandantur recipi teſtes ſuper principali ⁊ dici in perſonas

teſtium. q2 pſumptio erat qđ fauentini vellent prorogare cauſam
ŝ.de pba.ly. Idē vbi a principio ſit tm̄ ꝓteſtatio de dicēdo in pſo
nas.arg.ŝ.eo.pñtium. Idē vbi ſi odioſus ex leui cā.⁊ idē vbi di
citur ſeruilis conditionis ⁊ in pñſenti non h3 chartā manumiſ
ſionis in aut.c.§.ſi vero dicatur.na3 in his caſibus admittit ⁊ re
cipitur teſtis vbi teſtificet ſup eo ad qđ inducitur nō obſtātibus
predictis exceptionibus ſuper quibus vel ſimul cum eis recipiun
tur probationes vel differtur in aliud tempus.alias ante3 ꝓpoſi
to aliquo contra teſtē ſtatim ſuper exceptione recipietur ꝓbatio
anteꝗ̄ teſtis admittatur ad ferēdum teſtimonium.ŝ.eod. ex pte
C.de pba.ꝓbationē.C.e.ſi quādo.⁊ hoc ſi ſunt parate aľs nō dif
1 fert receptio teſtium.vt in aut.pre. ¶ †(De cauſa).ſ.an lucri cā
fecerit vel odij.ff.eo.l.iij.vel an reddiderit cauſam ſui teſtimonij.
aut.eo.§.ij.iiij.q.iij.§.ſola.ſi tamen iudex de cauſa non queſierit:
nec teſtis reddiderit nō minus valet teſtimonium.ff.de no.oper.
nun.de pupillo.§.qui epm.j.de re iudic.ſicut.xxiij.q.iij.ſi habes.
Hoc intelligo verum ſi nō querat de cauſis ſciētie: ⁊ ſic loquitur
aut.de teſt.§.licet. ¶ †Sed ſi omittitur querere de capitulis prin
cipalis cauſe puta ſi egit rei rendi.⁊ teſtis qui iurauit ſuper tota
cauſa dicit ſcio.quia talis eſt dominus rei petite niſi aliud ꝓbet
fertur ſnia contra eum.fert enim teſtimonium de iure non de fa
cto qđ non licet.⁊ d3 interrogari ⁊ reſpōdere ex qua cauſa habuit
⁊ ſi teſtis reſpondet qđ ex cauſa emptionis iterum interrogabit
a quo domino emit ⁊ ſic de alijs.ſine quibus dñium haberi non
poteſt.⁊ que cōpꝛehenduntur ſub petitione de qua agitur. Item
nō dicimus querēdum indifferēter de odio ⁊ lucro.vt no.j.de ac
cu.inquiſitionis.ſed de cauſis principalis negocij inquiri man
dat.⁊ appellat hic cauſas circunſtantias ipſius negocij ſicut hic
2 apparet videlicet loco ⁊c. ¶ †(De cauſa) dic quod officiū teſtis
eſt ꝓprie dicere veritatē de his que percipit.v. ſenſibus corporis
iij.qđ.ix.teſtis.ſi enim queſtio eſt inter aliquos an aliquis tenue
rit aliqua3 rem de facto necne vel aliqua res fuerit alba vel nigra
hic d3 perhibere teſtimonium de viſu. ⁊ poteſt reddere teſtimo
nium ego vidi qđ de facto tenebat rem talem: ⁊ hic non eſt neceſ
ſe nec vtile querere cauſam ſciētie: q2 iam dixit cam qñ dixit qđ vi
dit quod tenebat eam: q2 nulla alia cauſa poteſt eſſe ſui dicti niſi
q2 vidit nec nego quin vtile tunc ſit querere de alijs circūſtātijs
videlicet vbi eras tu quādo vidiſti: ⁊ que erant ⁊ quādo vidiſti ⁊
de conſimilibus. Sed certe he non ſunt cauſe dicti ſed ſunt circū
3 ſtantie ad veritatē indagandā. ¶ †Sed ⁊ ſi teſtis dicit ſimplici
ter talis tenuit talem rem de facto ⁊ nō dicit ego vidi.bonum eſt
eius teſtimonium.C.de teſtibus.teſtimonium. ⁊ tunc eſt vtile ab
eo querere cām ſui teſtimonij.ſed ſi dicit ego ſcio q2 nullus dubi
tat: vel ego ſcio: q2 ſic oēs dicunt nō valet eius teſtimonium: quia
malam ⁊ inſufficientem cauſam reddit ſui teſtimonij. ſed ſi dicit
ego ſcio q2 vidi.tūc bonum eſt eius teſtimonium. Item in hoc ca
ſu dicimus qđ ſi non queratur de cauſa ꝙ nihilominus valet te
ſtimoniū eius. Itē dicimus ſi queſtio eſt an cantet alte vel plane
bñ vel male.hic queritur teſtimonium de auditu. Item ſi querat
de qua materia cōditionatus eſt ⁊ ſi ſcit qđ talis res eſt ei obliga
ta ⁊ idē eſt ⁊ in ſimilibus. Idē eſt qñ queritur de aliqua re an ſit
dulcis vel amara hic valet teſtimonium de guſtu.⁊ d3 queri quo
modo ſcit qđ ſit talis ſaporis.⁊ nō eſt niſi vna cauſa q2 ego guſta
ui.⁊ idē eſt ſi queritur de aliqua re an ſit aſpera vel ſuauis,querē
dum eſt teſtimonium de tactu.⁊ hoc eſt vtile querere cauſam que
ſimiliter non eſt niſi vna.ſ.q2 ego tetigi eam.⁊ ide3 eſt ſi qđ eſt de
aliqua re: an ſit boni odoris vel fetidi.nam hic nō pōt alia cauſa
reddi niſi q2 ego odoratus fui eam.bñ tamē pōt procedere iudex
vt dicat quō ſcias qđ ſit mali odoris.an erant ibi alie res vicine de
quibus poſſit venire odoꝛ malus. vel an ipſe eſſet faſtiditus vino
vel cibo.vnde potius ex ſe exalabat malum odorem quam ex ſpe
ciebus haberet.⁊ hoc idem eſt querere in alijs. ¶ Sed ſi omittat
non minus valet teſtimonium.aliqui tñ qñꝗ querunt an eſt ta
lis dñs rei.vel an eſt talis iracūdus vel ebrioſus. ¶ †Sed ad has
queſtiones non tenet rñdere q2 nullo ſenſu corporis pōt appꝛehē
dere ꝙ ſit dñs vel ebrioſus vel iracundus.ſed oculis mentis.ſ. ra
tione hoc appꝛehendit.ipſa eñi ratio ex his que appꝛehendit ſen
ſibus corporis bene poteſt iudicare eum dominum.vel ebrioſum
vel iracundum.ſed ipſe non adducitur in iudicem ſed in teſtem.⁊
ideo teſtimoniū eius non preiudicat niſi cauſam aſſignet. ¶ Sed
ſi aſſignat iuſtas cauſas teſtimonij puta ſcio eum dominū.q2 fui
preſens vbi emit lanam de qua facte pannum.tunc valet teſtimo
nium non rōne prime partis qua dixit eum dñm qđ videre non
potuit ſed iudicare.ſed rōne ſecūde partis qua aſſignauit cauſa3
iuſtam ſui teſtimonij.⁊ non eſt malū ſi teſtis vel ratio bñ iudicat
ex his que ſenſibus corporis appꝛehendit ꝙ iudex cōcordet cum
eo tñ niſi ſufficientes cauſas aſſignet per quas apparet eum dñm
non valet teſtimoniū eius.⁊ idem vr̄ ſi dicit eum ebrioſu3 vel ira
cundū.qđ potius vr̄ iudiciū rōnis ꝙ̄ dictum teſtis. ¶ †Videtur
ꝙ ſi teſtis dicit vidi eum gerere ſe pro dño talis rei tanto tempore
ꝙ preſcripſit.ꝙ bñ probat vtile dñium.etiam ſi non dicit cauſam
q2 nō queritur ab eo.quedam tamē ſunt que poſſunt trahi ad iu
dicium rationis ⁊ ad teſtimoniū ſenſuū corporis.ſicut eſt ſi dicit
ego dico qđ talis tali tēpore poſſidebat vel iuſte poſſidebat. nam
poſſeſſio maxime qñ iugiter iuſte aliqđ iuris habet.vt no.j.de cō
ceſ.preben.cum noſtris.vnde intelligo dictū huius teſtis qđ poſ
ſidebat.i.de facto tenebat.ſic enim eſt cōmunis intelligētia huius
verbi quam ſequi debemus.arg.j.de ſpon.ex literis nec poteſt di
ci ꝙ eadem ratione ad iudicium rationis ſpectat iudicare an bñ
vel male cantet.⁊ an ſit multum odoriferum ⁊ ide3 de ſimilibus.
quia non eſt verum.quia hoc tantum ſenſibus corporis appꝛehē
ditur licet vnus in his cognoſcat melius ꝙ̄ alius.⁊ ideo et magis
vel minus creditur. Ide3 eſt ⁊ in viſu.quia vnus habet clarioꝛe3
viſum quam alius.⁊ ideo minus ei creditur de viſu ad remota.⁊
magis de viſu ad propinqua. ¶ Ide3 eſt in teſtimonio ſenſuum:
quia ſepe ratio iuuat appꝛehenſionē ſenſuum corporis ſicut eſt vi
dere in inſpectoribꝰ corporis.ſ.an quis ſit frigidus vel non vel an
aliqua ſit arcta vel non: quia aliqui in his ſunt alijs peritiores.j.
de frigi.fraternitatis.⁊ tamen hic ſufficit dicere. vidi eam arcta3
vel frigidam: q2 ſolo ſenſu corporis appꝛehenditur ſed ſolo ſenſu
corporeo non appꝛehenditur aliquem eſſe dñm ⁊ ideo non valet
dictum eius.ego ſcio ipſum eſſe dñm.nec bene dicit ego vidi ipm
eſſe dominum.arg.ff.de interro.act.quia plerūꝗ.(Loco).iij.qđ.
ix.nihilominus.(Tpe).ſ.celebrati cōtractus.iiij.q.iij.in teſtibus
iij.q.ix.nihilominus. De qualitate aūt tpis ſi fuerit ſerenum vel
nubilum nō queritur.ij.q.viij.libelloꝝ.ff.de proba.ſi arbiter niſi
⁊ teſtes eſſent ſuſpecti tunc laborare d3 iudex omnibus modis vt
eum intercipiat per aliquas cōtrarietates.arg.xxx.q.v.iudicantē
4 C.de edē.l.a apud quem. ¶ †(Preſumptione) etiam qñꝗ atten
dat iudex.nam qñꝗ atteſtationes que nō valēt ratificant ꝑ con
ſenſum partium nō ſolū expꝛeſſum.ſed etiā tacitū.arg.iiij.q.iij.ſi
quis teſtibus.⁊.j.eo.ti.c.conſtitutus.⁊.c.pñſentata.⁊.c.tuis. Secus
in litis cōte.vel re iudi.⁊ his que ſunt de ſubſtantia iudicioꝝ: q2
illa non poſſunt ratificari.vt no.j.de offi.deleg.prudētiā.in gl.ſed
quid ſi iudex.licet enim talis exceptio viribus ſuis non valeat. q2
nō eſt in iudicio.tñ neutra pars pōt cōtradicere ſibi obſtāte exce
ptione pacti vt patet in iuribus ſuperius allegatis.⁊.ff.de re iu.ſi
conuenerit.⁊.ff.cōmuni di.iudicem.ff.de no.ope.nun.l.j.§.⁊ poſt
operis.⁊.§.ſeq.⁊ patet in eo ꝙ legitur.ŝ.c.j.⁊.iij. ¶ †Hac eadem
rōne videt ꝙ ſi ille cui eſt cōmiſſa receptio teſtium ⁊ de conſenſu
partiū: etiā tacito cōmittat receptionē alijs ꝙ valet dūmodo nō
erret in facto vel in iure: licet aľs non poſſit alijs committere cu3
ſit miniſterium induſtriale.vt no.j.de re iu.cū bertoldus. ar.ŝ.de
offi.dele.qm̄.§.de his autem. ¶ Quidam dicunt ⁊ forte bene qđ
non ſufficit tacitus cōſenſus.q2 potius videtur cōſentire quod iu
dex ratione ſue iuriſditiōis facit quod velit ſe obligare ex pacto.
Iudex aūt rōne iuriſditionis ſue ſolus hoc facere nō pōt. ⁊ ideo
ꝑ ſolū tacitū cōſenſum partiū atteſtationes que de iure nō valēt
ratificari nō poſſunt. Sed alij dicunt ꝙ iudex rōne ſue iuriſditio
nis hoc facere poteſt dūmodo partes ꝯſentiāt ſaltē tacite.ar.ŝ.de
5 offi.deleg.prudentiam.§.ſexta. ¶ †(Multitudine.) Item ⁊ alio
mō refrenabat multitudinē teſtium: quia iudex cū ſuis aſſeſſori
bus d3 videre dicta teſtiū.⁊ ſi viderit qđ iſti probent articulos ſu
per quibus inducuntur prohibebit vlterius teſtes produci: non
tñ dicet parti ꝙ hoc faciat: q2 bene probauit qđ intendit q2 in in
terlocutione d3 iudicare qđ ſentiat.C.de falſis.ſed dicit qđ hoc fa
cit: q2 ad officium eius ꝑtinet effrenatā multitudinē refrenare vt
hic.⁊ diminuere lites.ŝ.de do.⁊ contuma.finem ⁊ dilationes am
putare.C.de temp.ap.l.ij.in prin.⁊ eas non d3 dare ad teſtes ſine
6 cauſe cognitione.iij.q.iij.§.ſpacium. ¶ †Sed tamē prudenter ꝓ
cedit iudex vt non procedat ad refrenationē huius quam facit ex
ſua ſecreta inſpectione niſi prius faciat renunciare parte3 contra
quam proceditur ꝙ nihil dicet in teſtes vel ea admiſſa ad dicen
dum apparet teſtes nō reprobatos ꝑ teſtes reprobatorios quos
contra primos ꝓduxit qđ iudex bñ pōt facere: vt ſupra de proba.
licet.⁊.j.eo.ad hoc. Item nunꝗ̄ procedit iudex ad hāc refrenatio
nem niſi vbi conſtat qđ dicta predictoꝝ teſtiū nō poſſunt retra
ctari. Effrenata autē multitudo dicit ſecūdū eſtimationē iudicis
quia ſi aliqñ ſup vno articulo requirit vltra.xl. ⁊ in alio ſufficien
te pauciores.ff.de teſti.l.j.§.ſi.(Preſumptione).j.eo.conſtitutus
ŝ.eo.intimauit.(Depoſitiones) que forte nō valebant: quia erāt
recepte poſt ap.vel ex alia cauſa.

1 Sentētia executioni mandāda eſt niſi is qui ſnie cōtradicit incōtinēti probet ſua intereſſe.
2 An ſummaria cognitio ſemper ſit neceſſaria.
3 In collatiōe bñficioꝝ maioꝛ diligētia eſt adhibēda ꝙ̄ i alijs rebꝰ.
4 Nunquid teſtes inducti in cā vnius poſſunt induci in cā alterius ſup capitulo eiuſdem tenoris.
5 Non tenetur quis ſtare teſtibus in alio negocio inductis niſi ptes conſentiant.

VEniens ad ap.ſe. (poſt app.) iuſta erat hec exceptio ſed ꝓcurator repellebat: non quia eſſet conſtitutus ab excōicatis qui bene poſſunt ꝯſtituere ꝓcuratoꝛe3 in cā appellationis

appellationis ⁊ etiã p ſe pſequi.ſ.de exce.cum inter.⁊.c.venerabi
lem.⁊.ſ.de iudi.intelleximus:ſed forte quia pcurator erat excõica
tus vel alias illegitime conſtitutus. (Voluerit) aliqua oppoſita
exceptione legitima. ℭ(Incontinenti)hoc relinquitur arbitrio
boni viri forte vſqz ad.viij.dies vel forte plures donec requiret te
ſtes de vltra montes.argu.ſ.de reſti.ſpolia.literas.circa fi.vbi di
citur incontinenti probandum.hec tamen pars iudicis arbitrio
relinquitur.dz autẽ fundare ſuã intentionẽ.i.qđ ſua intereſſet pu
ta qꝛ ſit electus.nec queram quantum ad hoc qđ admittatur ad
cõtradicendum ꝙ probet ſe canonice electum ſed electum tantũ
nec probatur per hoc quod etiam contra confirmandum vel con
ſecrandum non admittatur aliquis niſi cuius intereſt: qꝛ hic nõ
petebatur confirmatio vel conſecratio ſed executio ſnie quã nul
1 lus impedire pôt niſi cuius intereſt. ℭ†(Incõtinẽti.) No.ſniaꝫ
executioni mandãdam niſi is qui cõtradicit ſnie incõtinẽti pbet
a ſua intereſſe. Et hoc intelligo[a] verum qñ petitur res vacãs que
a nemine poſſidet queadmodũ erat hic decanatus qui vacabat.
Si autẽ peteretur res ab alio ſcꝫ victo per ſniam poſſeſſa non ob
ſtante quod alius diceret ſe habere ius in re vel ſua intereſſe ſta
tim mandatur ſnia executioni preſtita cautione ab illo qui in ſen
tẽtia obtinuit illi contra quẽ lata eſt ſententia ꝙ ſeruetur indẽnis
contra alium petitorem.ff.de rei ven.is a quo ⁊.l.ſeq.ff.de re iudi
ca.ſepe in fine. ℭEt eſt ratio diuerſitatis hic:quia vbi res vacãs
transfertur in alium deterioratur conditio petentis leuius enim
petitur res vacans quam poſſeſſa.ideoqꝫ non mandatur ſentẽtia
executioni ſi cõtradictor probet quod ſua interſit. ℭSed vbi de
vno poſſidente in alium poſſeſſorem transfertur: nec poteſt dici
deteriorari quantum ad poſſeſſionem conditio petitoris. Item
vbi res vacans eſt nõ eſt qui recipiat cautionem predictam de in
demni ſeruando.vel poteſt dicere quod illa lex habet locum tan
tum vbi duo contra eundem agunt. Sed hec decre. habet locum
quando non eſt cõtra tertiuꝫ ſed inter ſe tantũ de re aliqua agũt.
2 ℭ†Sed contra videtur quod ſemper ſummaria cognitio ſit ne
ceſſaria.ff.de re.iu.a diuo.§.ſi ſuper.⁊.§.ſequẽ. Solu.ibi loquitur
quãdo in rebus petitis fiebat executio.ſed in alijs que capiebant
in cãm pignoris.⁊ tunc quocũqꝫ allegãte ſe hře ius in re ſit ſum
maria cognitio.vt ibi dicitur.ſecus autẽ vbi in ipſa re petita ſit
executio.nã tunc habet locum diſtinctio ſuperior. Itẽ in illis que
in cã pignoris capiuntur ſufficit ſummaria cognitio ſed in rebus
3 vacãtibus non ſufficiet ſummaria vt hic. ℭ†(Opponere) hoc dr
qđ iſte pôt ſe opponere cõtra eum pro quo ſnia lata erat. ſed non
dr ꝙ poſſit impedire executionẽ ſnie.ſed lꝫ non dicat videt tñ ꝙ
ex quo cõſtitit ꝙ ſua intereſt ꝙ non mãdetur executioni.qđ eius
executio impediri dꝫ: qꝛ per ſnlam nõ dꝫ fieri pǰudicium abſenti
⁊ ignorãti.ff.de mi.etiã.§.ſi. Sed cõtra.ſ.de re iudi. cum ſup. vbi
dicit ꝙ pǰudicat ſibi niſi appellet. So.ibi loquitur vbi pñs erat
tpe late ſnie ille qui ex eo ledebatur.ſed hic loquitur de abſente ⁊
ignorãte. Alij intelligunt qđ hic dr eſſe ſpãle in bñficijs in quorũ
collatione maior diligentia eſt adhibenda quam in alijs rebus.⁊
hec ſolutio videt poſſe tolerari ſm iura:alijs videt ꝙ in executio
ne ſentẽtie ſi appareat contradictor qđ ſummaria cognitio eſt ad
mittẽda.ff.de re iu.l.a diuo.§.ſi rerum.⁊.§.ſe.(Electione)ſup ele
ctione vtriuſqꝫ.(Snia)lata inter capitulũ ⁊ decanũ forte dicebat
ipſam ſentẽtiam nõ preiudicare ſibi.vel qꝛ non eſt vocatus: vel qꝛ
nulla eſt.(Sup principali)bona allegatio.ſ.e.cum in tua.(Inci
dẽti).i.ſua intererat. ℭ(Eoſdem)mirum videt ſi ijdẽ teſtes qui
dixerũt in exceptione.iteruꝫ teſtificent ſup eodẽ principali. videt
eñ cõtra.ſ.e.cauſam.j.vt no.C.de teſti.l.ſi. Itẽ hi teſtes aut indu
cuntur ꝙ dicant idem qđ in primo teſtimonio dixerũt.⁊ ideo eſt
ſuperuacuũ. Aut aliud contrarium ⁊ tũc nõ eſſet eis credenduꝫ
imo puniendi eſſent tanꝗ contraria dicentes.ar.C.de nõ nume.
4 pec.gñaliter. ℭ†Itẽ quo poſt publicatas atteſtationes admitte
rentur contra.ſ.eo.ti.intimauit.iij.q.iij.c.ſunt incerti in princ.
Ad hoc ſic reſpondeo qđ ſi inter diuerſas pſonas ſit de eiſdeꝫ re
bus cõſimilis queſtio ſicut eſt cum vnus coheres pro parte ſui de
biti agit vel contra eũ actum eſt nihilominus alius coheres aget
⁊ cõtra eũ aget.ff.de ap.a ſuia ab ere.⁊ a ſimili teſtes ſup eodẽ ca
pitulo inducti in cã vnius inducerent ⁊ in cã alterius ſup eodem
capitulo. Et idẽ dicimus ſi etiã ſup eiſdẽ articulis inter eaſdeꝫ p
ſonas vtrobiqꝫ agebat.ſed ad aliud puta.qꝛ primo fuit ad inter
eſſe actum.ſecũdo ad vindictã.vel primo agebat ad repellendum
aliquẽ a litigando vel ad probandum ꝙ ſua.ſ.agentis intererat.
⁊ ſic admittat ad agẽdum. ℭSc̃do aũt inducunt ſup principali
ſ.vt res petite ſibi adiudicent ſicut hic ſatis probat.C.ad.l.iul.de
vi.pub.ſi quis ad.ſ.de elec.cum dilecti. Si enim ſententia nõ ob
ſtat inter alios lata.vel quãdo ad aliud agitur etiam inter eoſdẽ
ſ.de re iudi.cum ſuper contra.⁊ not.ſ.de purga.ca. cum dilectus
multofortius nec teſtium receptio habita ad vnũ ⁊ ad aliud nũc
productio eorũdem vel atteſtationes alibi recepte. ℭObiectioni
autem ſic rñ.qđ teſtes non inducunt vt idẽ dicãt quod primo vel
cõtra:ſed vt veritatẽ dicant teſtes pro vtraqꝫ parte inducuntur.⁊
quiſqꝫ capitula pro velle dabit.⁊ teſtes ſuum teſtimonium dicent.
⁊ quiſqꝫ habebit licentiã teſtimoniũ redarguendi prout poterit.
⁊ bñ fateor qđ ſi contradixerit priori teſtimonio non valebit ſecũ
duꝫ niſi ſe legitime excuſet.ſed pôt ſe excuſare:qꝛ alir ⁊ in alio ſen
ſu intelligebat.arg.pre.l.de nõ nu.pecu.gñaliter.ſ.de accu.dilecti.
ℭ†Sed oppono ſi priores atteſtationes naturaliter valẽt vt re
probẽt ſcdas quare nõ valẽt ad pbationẽ faciendã in principali
in hoc ſcđo iudicio. Rñ.ad pbationẽ nõ valẽt:qꝛ ad hoc non fue
runt inducti eñ ad hoc agerek. nec ante pôt inſtrui cã ꝗ incipiat.
Ad reprobationẽ aũt ſuã non obſtãt atteſtationes prius recepte
qꝛ p eas notorium iuris eſt eũ eſſe mẽdaceꝫ ⁊ falſum vñ repellit a
teſtimonio.ſ.e.ſup.e. ℭAd ſcđam aũt obiectionẽ occaſione pu
blicationis teſtium factã. Rñ.qđ hi teſtes nõ recipiunt poſt pu
blicatas atteſtationes in eodẽ iudicio.qꝛ mõ agitur ad aliud ⁊ ſic
eſt aliud iudiciũ. Iſtud aũt nõ nocet ſi in alio iudicio ſunt publi
cate.nec in iure pꝛohibitũ inuenit. Qñ aũt inter eaſdẽ pſonas ⁊ ad
idẽ agitur qd iuris ſit.no.ſ.e.cãm.(Rñdendũ)minus bñ.(Sen
tẽtia)qꝛ forte ſnia eo ignorãte lata erat vnde ſibi nõ faciebat pǰu
diciũ.ff.de re iudi.ſepe.aľs enim ſibi preiudicium fieret.(Electio
ni).ſ.petri ſubdiaconi. ℭ†(Uſus)bona videt hec allegatio.iiij.
q.iij.ſi quis teſt.xix.di.ſi romanorum.⁊ tamen ſi non eſt bona. qꝛ
ad hoc vt valeant non ſufficit conſenſus vnius partis ſed amba
rum partiũ conſenſum interuenire neceſſe eſt. ℭItẽ pôt allegari
aliquid ex illis atteſtationibus nõ vt plene probet ſe d ad preſum
ptionẽ faciẽdã vel poteſt dicere qꝛ archidia.dicebat falſum. qꝛ de
5 eis pe.nunꝗ in principali allegauit.(Recipiendi)qꝛ niſi partes
cõſentiant nemo tenet ſtare teſtibus in alio negocio introductis
vel etiã in eodem dũmodo ad id non ageretur ſed ad aliud vt hic
C.de teſt.l.vlt.(Super principali)ſuper electione(incidenti) ſup
ſnia.(Aguntur).C.de repu.conſenſu circa finem.C.de qđ. inter
rogati.ff.ad filla.ſi quis in graui.(Abſolutis)nõ mireris qđ nõ
mittuntur abſoluendi ad excõicatorem.vt.ſ.de offi.deleg.prudẽ
tiam.§.ſexta.qꝛ illud obtinet qñ non negabatur tenere excõicatio
hic autem negabatur qꝛ dicebatur lata poſt appellationẽ. ⁊ ideo
non erat remittendus ad eum a quo appellauerat.ſ.de ſen.excõi.
per tuas.⁊.ſ.de app.vt debitus. ℭItem non intelligas hoc gña
le qđ quilibet excõicatus ad teſtimonium vocatus abſoluat: ſed
hoc ideo eſt qꝛ erant excõicati poſt app.ſicut ꝯtinetur in regiſtro.
⁊ eccleſia tales conſueuit abſoluere ad cautelam:vocatis tñ his p
quibus ſunt excõicati.⁊ audientur ſi dicant excõicatum pro ma
nifeſta offenſa.ſ.de ſen.excõ.ſolet.per tuas.vel fuit ſpecialis gratia
vel prouidentia. Alij dicunt hoc tantum. tunc obtinere quando
alie probationes deficiunt.

Tlis queſtionibus. Et.ſ.(Aperte).C.de fideicom.l.vlti.(Remittatur)hec remiſſio fieri non poteſt in cauſa matrimoniali.arg.de eo qui cog.con.vxo.ſue.ſuper eo.

1 An ſit ſtatim exaudiendus petens iudicem in teſteꝫ velle ad
ducere.
2 Petitio hmõi fieri dꝫ antequam lis inchoetur in principali.
3 An poſſit iudex cãm delegare alijs.⁊ ſic eſſe teſtis.

1 **Dilecto filio.** (teſtimonium.)† Quam ci
to autem quis dixerit ſe vel
le iudicẽ in teſtẽ adducere ſtatum exaudiẽdus non eſt
ſed pcedet ſummaria cognitio.opꝫ enim eum oſtẽdere
aliquam veriſimilẽ cauſam per quã preſumat qđ ſuper re de qua
agitur nouit veritatem ar.qꝛ nulla dilatio eſt danda ad teſtes re
cipiendos ſine cauſe cognitione.vt no.ſ.e.in cauſis. multofortius
hic neceſſe eſt cauſe cognitio vbi nõ pôt eſſe teſtis ſine preiudicio
⁊ multis expẽſis.⁊ vr ideo dicẽdum qđ vbicunqꝫ hic iudex q euo
catur ad teſtimonium voluerit iurare ſe nihil ſcire de re ſup qua
petit teſtis dimittendus eſt.nã qui eius fidei cõmittit vt teſtimo
nium dicat de principali negocio ⁊ ei credere tenetur quando di
2 cit ſe neſcire.C.de te.l.pe.ar.iiij.q.iij.ſi quis teſtibus. ℭ†Et eſt fa
cienda hec petitio anteꝗ lis inchoetur in principali.nam poſtea
nõ pôt eſſe teſtis iudex etiã ſi de nouo ſciat.ij.q.vj.ſtatuenduꝫ.ali
qui tñ cõtradicunt. Item in caſibus in quibus quis cogit ferre te
ſtimoniũ hꝫ locum hec decre.alias autẽ ſi non vult nõ dimittet li
tem ⁊ ſi vult dimittere dimittet ⁊ fiet teſtis. Et cum cauſa huius
cõſtitutionis ſit naturalis equitas ne probationuꝫ copia minuat
credo qđ hec decre.videlicet ſimili ratione ad ordinarios extẽdẽ
da eſt.arg.ff.ad exhi.ſi ad exhibendum.⁊.C.ad exhi.ſi res.arg.iiij.
3 q.iij.ſi res. ℭ†(Per ipſum)ſed numquid pôt alijs cauſam dele
gare totã ⁊ ſic eſſe teſtis. Rñ.non quia delega.vice delegantis fun
gitur.ff.de offi.eius cui man.eſt iu.l.j.§.vlti. ℭEt ſufficit ꝙ fuit
iudex vt repellatur a teſtimonio in cauſa principali.ij.q.vj.ſtatuẽ
dum niſi de eo qđ factum eſt coram eo. ℭ(Per ipſum)idem cre
derem etiã ſi plures haberet qꝛ forte hic melius ſcit veritatẽ forte
alij obliti ſunt. ℭ(Excluſio)hec petitio erat .iuſta ſi in lſis erat
ꝙ ſi nõ oẽs duo ⁊c.hinc enim intelligitur impedimentũ iuris qꝛ
iudicando cauſa teſtimonium reddendi educitur.ſ.de reſcri.ſcici
tatus. Alia aũt petitio quod expectaret ſubſtitutio alterius in

a ℭEt hoc intelligo. addẽ bart. ⁊ doc.in.l.a diuo pio.§.ſi ſuper reb⁹.ff.de re iu.⁊ pe.de anc. q hoc ſequit i ꝯſil.cccxvij.lci. efficacib⁹.col. iij.in ſi.

dicis iniuſta erat ſi dicta clauſula ibi erat.ſed ſi nō erat ibi predicta clauſula erat iuſta.⁊ idē crederē ſi vnus ſol⁹ teſtis iudex eſſet. (Suſpēdiſtis)⁊ male ꝑpter rōnē hic aſſignatā.als trū hn̄ cōpetit ita ꝓcedere cōtra cōtumaces qn̄ agit de incorporalibus.ſ.de eo qui mit.in poſ.c.j.℄†(Teſtis)nunqd ꝯ hunc poſtea ꝓductum in teſtē poterat comitiſſa dicere in pſonā cū eum elegerit in iudicem.ar.ꝙ nō.iij.q.iij.offeraṫ.xxxij.q.v.horrēdus.(Suſpēſione)q̄tenus de facto ꝓceſſit.ff.de fer.l.j.ſ.de app.ad pñtiā.ij.q.vj.argumēta.(Procedatis)de voluntate partiū ꝓceſſit ꝙ cā remitteret ad eos alias enim nō liceret.ij.q.vj.ſi quis ep̄s.

Significauit. Forma iſta ī qua recipiūtur teſtes non tm̄ ſenes ⁊ valitudinarij.ſed ēt oēs.⁊ vbi fit ſtatim publicatio teſtiū nō expectato anno locū h₃ vbi qs eſt in poſſeſſiōe iuris ꝙ dicit ſuū.ſed dubitat ꝙ morietibus aliquibus teſtibus q ſūt hui⁹ iuris ꝯſciȷ:aliqs poſſit ſibi mouere litē ⁊ obtinere qr ſue ꝓbationes deficerēt.Et eſt iuſtū qd hic ſtatuiṫ:qr niſi inuētus eſſet iſte modus ꝓuiſionis deperire poſſet ius taliū pſonarū ꝑpoſſidentiū.qr ipſe agere nō poſſet cū poſſideat nec alios poſſet cogere ad agendū.C.vt ne.inui.ag.co.l.j.eſt ergo ſtatutū qd teſtes recipiant ⁊ publicentur ꝑpetuo valituri:vt hic.⁊.ſ.eo.albericus. Unde vr qd etiā ſi eſſet aliquis in poſſeſſionē tñ haberet actionem contra alium:vt in interdicto vti poſ.vel confeſſoria ꝙ tunc nō h₃ locuꝫ forma huius decre.ſed illius que eſt.ſ.vt lit.nō ꝯte.qm̄ in princi. nec eſt contra.ff.ad.l.aquil.in.l.aquil.qr in illa.l.dico procedi ſm tenorē ꝑdicte decre.ſ.vt lit.non cōte.qm̄. Item dicimus qd ſolēnior cognitio ſūmaria eſt neceſſaria in forma ꝑdicte decre. qm̄ ꝙ in forma huius decre.ff.ad.l.aquil.in.l.aquil.℄†Item vr ꝙ he atteſtationes non valent ſm formam huius pn̄tis decre.recepte ſi ille qui ꝓduxit agit contra alium.ſed ſi alius agit cōtra eū vt ptꝫ ex ꝑmiſſis. Iteꝫ vr ꝙ etiam ſi teſtes recipiant ſm tenorem ꝑdicte decre.qm̄.⁊ aperiant atteſtationes ante lit.conte.dummodo aperiant de voluntate partiū qd valent ad eternā rei memoriaꝫ.⁊ valent ſiue ille agat qui eos ꝓducit ſiue ille contra quē ꝓducunt:qr in iſto caſu illius decre.cōuertit ad iſtam:ſed ſi aperiant pte altera neſciente.tunc nō valent niſi poſtea accedat conſenſus eius.ſz hoc vr tantū obtinere vbi receptio tꝫ.puta qr recepti ſunt ex cā ⁊ in caſu a iure permiſſo.qr ſi receptio teſtium nō teneret ⁊ aliꝗ teſtes ſine cā reciperent lite nō ꝯte.tunc ꝙtūcūqꝫ partes cōſentirēt publicationi vel atteſtationi eorū ꝑpter hoc nō valeret ad eternā rei memoriā.C.de in.ca.l.ij.§.ſed quia.aliqui tñ ꝯdicūt.(Uolentes).i.ſpontanei.(Publica)potes ēt cogere fundatores vt chartam libertatis tibi faciant.C.de fide inſtru.plures.C.de li.cā ſicut datam.C.de condic.ex le.l.ij.℄(Denunciando).ſ.vt lit.non conteſt.qm̄.§.j.⁊ ſi ſint abſentes expectabunt.ſed cōtra.ſ.de cleri. nō reſi.ex tue.ff.de dam.iſec.l.iiij.§.ait pretor.vbi dicit qd ſufficit de

a nunciare ad domum.Sol.ᵃ ibi ſunt ſpeciales caſus.de hoc no.ſ. de eo qui mit.in poſ.ſi aduerſarius. Uideṫ tñ ꝙ vbi ſine periculo expectari poſſunt expectari dn̄t quouſqꝫ ipſis pſonaliter denunciatio iſta fiat.arg.ff.que ſule ſi.app.re.l.j.§.itē cum ex edicto. Si vero ſine periculo expectari non pt̄ tunc dn̄t recipi etiam abſentibus partibus ar.ſ.de confir.vti.eum dilecta.⁊ procedi ſm tenorem decre.ſ.vt lit.non cōteſt.quoniam.j.reſpō.

a ℄Sol.car. l cō ſi.cōtñ.inci.rñdeo ꝙ ſuccedūt dicit hic notabile.ſ. qd citatio ad domuꝫ nūquā ſufficit niſi qn̄ inuenit expſſū de iure. Et qn̄ ſufficiat citatio ad domū vid̄ p bar. ⁊ doc. in.l.iiij. §. pretor. ff. de dam. infec.

Cum cauſa. Que talis erat. petebat enim monaſteriū rem quā vendiderat reſtitui ſibi refuſo a ſe pretio qd de re vēdita receperat vel ſi nollent ciues rē reſtituere ſupplerēt legitimū pretiū.(Articulū)ſcꝫ quātitateꝫ valoris.forte enim valet.cccc.qd eſt quadruplum pretij.(Ad aliud).ſ.deceptionis exceſſum q plene probatus fuit ſi res vendita eſſet pro.c.probauit valorē.cc.quibus.cc.abbas non vult nec dꝫ eſſe contentus cū valeat.cccc.(Recipere).ſ.eo.cauſam que.(Ad aliud)hec autem ambo eū ꝓbare oportet.quaſi ſi emptor nolit integrare pretium ⁊ non reſtituere rem non poterit ſuper hec certa ſententia ferri niſi ſciatur quantitas illius pretij ⁊c.

b ℄Per illū. de hoc dcō ⁊ eius veritate vid̄ latiſſime p fely.i c.cū olim. col. v.in ſi.⁊ ſe.p totaꝫ.ſ. de re iu.

1 ☞Sentētia matrimonij tꝫ etiā ſi in ſcriptis nō feratur.
2 Pro publicatione preſumitur.niſi cōtrarium probeṫ.
3 Atteſtationem publicatio qualiter facienda.
4 An credatur actis a tabellione ſcriptis ſine publicatione.⁊ vide in nume.5.
6 Priuilegij publicationem quis facere teneatur.

Albericus. (miles inſcrip.)℄†No.ſententiam matrimonij tenere etiam ſi non feratur in ſcriptis.ſ.ij.q.j.in primis.xj.q.j.ſi qs cum clerico(recipi)vocatis quos res tangit.ſ.e.ſignificauit.Si autem reciperentur:quia timeretur de feſtinata morte vel receſſu teſtium non expectatis his quos res tangit ſi eſſent abſentes valet eorum teſtimonium.ſ.vt li.non conteſt.quoniam imo vel ſi contumaciter abſint poterit iudex procedere in publi-

2 catione teſtiū.ſ.vt lit.non cōte.qm̄.℄†(Publicatio)ſed quid ſi contra publicationem factam diu obiciaṫ nunquid nō valet eo ꝙ nō fuerunt vocati quorū intererat.dicūt quidā ꝑſumi pro publicatione niſi aliud probeṫ ⁊ omnia ſolēniter facta.ar. cōtra.C. contra.ſtip.l.j.⁊.l.optimā.C.de re iudi.l.j.C.de ap.qui ad ci.iſti.ſ. de fideiuſ.§.ſi. Alii dicunt quod ſi in publicatione contineaṫ eos vocatos ſic preſumiṫ vt in.l.preal.alioquin contra.ar.ff.de verbo.obli.titia.§.pe.C.de pba.l.pe.C.de falſis.l.ſi.⁊.ff.de publi.l.qcūqꝫ §.vlti.⁊ pōt fieri publicatio vel in eadē charta antiqua totuꝫ proceſſum ꝯtinēte vel in alia nō ſolū in pſentia iudicis ſed etiaꝫ p tabellionē in abſentia iudicis dūmodo appareat poteſtas preſtita

3 p iudicē aliter eñ nō valet vt.ſ.de ſi.inſtru.c.pe.⁊ vl ℄†(Publicā)hec publicatio atteſtationuꝫ ita fiat iudice ordinario ſedente ꝓ tribunali ⁊ vocatis quorū intereſt ſi adeſſe volunt.vt in aut.de inſtru.cau.§.ſed ⁊ ſi inſtrumēta.⁊.§.ſe.⁊.§.⁊ hec dicimus. coll.vj. ff.de adop.nam ⁊ ita.C.de accu.l.vl.ſ.e.ſignificauit.⁊ vocabit notariū q ſcripſit teſtes qn̄ atteſtationes publicāde ſunt quos ſolus tabellio receperat ⁊ non adhibebaṫ ei fides ſine ſubſcriptione teſtiū corā alio iudice niſi coraꝫ illo cuius autoritate recepti fuerūt

4 aut.de here.⁊ fal.§.ſancimus.℄†Eſt enim priuata ſcriptura ſm quoſdam: ſed ex quo ſic facta eſt publicatio fides ſibi adhibetur nos cōtrarium dicimus.nam ex quo acta ſcripta ſunt per tabellionem creditur eis inter eaſdem perſonas ſine alia publicatione alijs autem nec proſunt nec obſunt.arg.C.de dona. in dona.ſ.de proba.qm̄.ff.de iureiu.ſed ⁊ ſi poſſeſſori.§.vlti.⁊ l.ſeq. Si autem inuenirenṫ apud iudicē ſed nō autēticata p tabellionē neceſſe eſt

5 hec publicatio.℄†Itē hec vera ſunt qd ꝑterea defectus ſolēnitatis teſtiū nō pōt dicere nō eſſe acta credendū vel etiā inſtrumento exinde p manus tabellionis cōfecto:ſed ſi neget ea acta audietur:eodē modo fit publicatio li.cōte.nō vt valeat vltra trienniuꝫ ad ꝓcedēdū in cām.ſed valet ad interrūpendā ꝑſcriptionē.C.de preſcri.xxx.an.cū notiſſimi.de hoc plenius no.ſ.e.cauſaꝫ.ſic ⁊ fiet publicatio inſtrorum que cōfecerat tabellio defunctus.ſ.de ſi.inſtru.cum.p.⁊ ſimiliter inſtrumentorū vetuſtate cōſumptoruꝫ vel alio modo.ſ.de ſi.inſtru.c.vlti.⁊ pōt hanc publicationē facere nō ſolū ordinarius ſed ēt dele.ſ.de ſi.inſtru.c.vlti.⁊ hec vera ſunt vbi atteſtationes vel alie ſcripture minus ſolēnes publicari ⁊ autēticari petunṫ ſed vbi ſcriptura facta nō eſt de eo ꝙ publicari petiṫ. ſicut hic nulla ſcriptura erat de ſnia ſic fiet.iudex vocabit teſtes q ſnie interfuerunt.vel qn̄ teſtator teſtm̄ cōdebat vel qd aliquis cōficiebat aliquem contractum.⁊ tñ non fuit inde facta aliqua ſcriptura per publicam perſonam redigi faciet in publicā ⁊ autenticam formā qd prius erat in mēte teſtium tm̄ vel etiam in cherta non publicata vel non autenticata.⁊ ſufficit ſi iudicis autoritate factū conſtet.vel poterit ad maiorē ſecuritatē ibi contineri. quia iudex decernit fidem adhibēdā illi ſcripture.ad hoc facit.ff. de iudi.de qua re.C.de re iudi.geſta.C.de teſta.publicari.ff.ad.l.aqui. l.in lege aquil.ſi de le.ſ.eo.ſignificauit.℄Simili modo facimus aliquādo fieri quādo vnus procurator ꝯtra multos agit ⁊ habet vnam ſolā procurationem.eam enim exemplari facimus ⁊ redigi in publicā formā ⁊ decernimus partibus preſentibus ⁊ nō cōtradicentibus eandē fidem illi adhibendam ibi ſumpto ⁊ autentico ſine originali ⁊ ꝙ poſſit fieri probatio.qr quoddā geſtum fuit cōſtituere ꝓcuratorem.ergo pōt redigi in publicā formā ⁊ plura inſtrumenta poſſunt inde fieri ⁊ cōfici cū vnū nō ſufficiat oib⁹ ar. in preal.l.geſta.⁊ aut.vt fratrū filij.§.illud.℄Sed poſſet obijcere.lꝫ illud obtineat qd poſſit interuenire publicatio in factis vbi nō cōfectū eſt inſtrm̄.tñ ſecus eſt hic vbi eſt ꝓcuratoris inſtrm̄ cō fectū.⁊ id nec publicatione eget.℄†Itē qn̄o fiet publicatio hui⁹ procuratoris abſente dn̄o ⁊ nō vocato. Rn̄.nil prohibere fieri publicationē alicuius geſti ⁊ plura inſtrā exinde ſumi ⁊ confici.licet enim ſit ideꝫ inſtrm̄ oibus non ſufficit imo ſatis expreſſum videṫ ff.de eden.ſi quis ⁊c.in prin.⁊.l.veluti.⁊ inſti.de teſta.§.pen.ff.de teſta.l.vnum teſtm̄.exemplata vero ſeruata:fidem non faciunt in aut.vt ſpon.largitas.§.⁊ hoc inſup.col.ix.ff.de bo.poſ.ſm ta.l.ij. §.ſed tandiu.ff.de fideiuſ.l.quicunqꝫ.⁊ lꝫ aliqui his verbis vtanṫ in hoc caſu ꝙ publicaṫ geſtum melius tñ dici videtur publicari vel inſtrumentum edi.ſ.qn̄ ſumpto fides adhibenda decernitur. ℄Ad aliud autē reſpondeo ꝙ ex quo procuratori conceſſum eſt ꝙ agat cōtra plures.⁊ p cōſequēs qd procurationē faciat publicari ⁊ multiplicari cum ſine hoc mandatū ſuū cōmode explere non poſſit argu.ff.de procu.l.ad rem mobilem.⁊.l.ad legatum. ⁊.ſ.de offi.dele.c.preterea.℄†Quidaꝫ tñ dicunt ꝙ he publicationes de geſtis.ſ.ſine ſcriptura habitis poſſunt fieri etiam partibus nō vocatis pro ſe allegantes:qr nunꝗ inuenitur expreſſum qd aliꝗ vocari debeant:licet p nuno dictum eſt ſecurius:hoc aūt eſt certuꝫ ꝙ ſi illi quos res tangit vocati nō veniant ꝙ poteſt fieri hec publica

6 tio.arg.aut.vt ſpon.lar.§.ad hoc.℄†Et ſi ſit inſtrumentum.qd alium nō tāgit ſpāliter vt priuilegium vel indulgentia generalis. tunc vocari debēt hi quos res tangit vel ad minus ſolēne edictuꝫ emitti.arg.optimum.ſ.de clā.deſpon.cum inhibitio.ſ.qui ma.accu.poſ.cum in tua.⁊.ſ.de ſenten.excom.c.ſtatuimus. aliter nō va-

b lebit priuile.publicatio niſi fieret p illumᵇ q cōceſſit priuilegiuꝫ tunc enim ſatis poſſet dici qd valet publicatio etiā nullo edicto emiſſo:quia ipſe de nouo eidem concedere poſſet. Sed contra videṫ.ſ.de.

detur.j.de confir.vtili.cum dilecta.ſed potes dicere quod ibi non fuit emiſſum aliquod edictum:ſed aduerſarius non paruit ⁊ fuit auditus. Sed ſi cõtrariũ diceret in inſtrumẽtis magne fraudes ⁊ preiudicia poſſunt peruenire cum vlterius de falſitate primorũ vel ſuſpitione nil poſſet dici:ſed in publicatione eorum que nondum ſunt in publicam formam redacta non poteſt tantũ fieri preiudicium.licet ⁊ ibi multum fieri poſſit.

Dum in tua dioce. ⁊.j.(eorundem.) iij.vel.iiij.(xj. vel xij.)iſti.xj.vel.xij.recepti fuerunt.ante contractum matrimonij quãdo inquiritur an ſint cõſanguinei ſm tenorem cõſtitutionis que eſt.j.de clã.deſpon.c.iij.(Primi).xj.vel xij.(Poſterioribus)tribus vel quatuor.(Preferantur)licet expreſſe non reſpondeat huiuſmodi qõni.tamẽ innuit hanc reſponſionem.ſ.qð ſecundum dicta priorũ teſtium eſt ꝓcedendũ.
☞¶†(Preferantur)nunquid ſi mortui ſint primi valebit dictum qð in primo iudicio dixerit videtur qð ſic.j.eo.pſentata.C.de teſti.l.vlt.Sed nos dicimus contra.quia pro nulla eſt vox eorum:⁊ illa iura non tangunt hic:quia ibi iudex ordinari⁹ vel delegatus ſuccedit in locũ arbitri vnde de iure eſſet qð ſi primus eſſet iudex quod decetero nõ ꝓducenẽ ijdẽ teſtes ex quo ꝓducti fuerũt corã eo cui ſucceſſit.s.eo.cauſam.j.C.de iudi.ꝓperandũ.§.ſed ſi autẽ.ſed in primis qui teſtes recepit arbiter fuit qui nõ eſt tante auctoritatis ſicut iudex.C.de arbitris.l.j.ſtatutum fuit iõ cõtra quem teſtes ꝓducti fuerant ratas haberet atteſtationes coram arbitris receptas:vel de nouo ijdem reciperentur ſup eadem cauſa. at hec cã non eſt eadem cũ prima:prima enim fuit inquiſitionis hec eſt actionis.¶Item ad aliud in prima agebatur: ad aliud in ſecunda.⁊ ideo producti in prima nõ valent in ſecunda.s.eo. veniens.(Ad aliud)ad contingendum matrimonium.(Ob aliud)ne filij ſint illegitimi.vel.i.vt ſatiſfaciat ſacerdoti inquiſitori de conſanguinitate inter eos.(Quoniam iſti).iij.vel.iiij.qui iurant ad ſeparandũ ⁊ vere maneant in illicita copula.(Priores).xj.vel.xij.(Teſtimonia.)⁊ etiam ſi tot eſſent numero ⁊ non plures.s.de ꝓba.ex literis.(Caſu).i.cum agitur de matrimonio contrahendo vel ſeparando.s.eo.series ſicut tenore:quia nec ſnia tranſit in rem iudi.j.de re iudi.conſanguinei.tamen quanto circa maiora periculum vertitur tanto diligentius inquirere dʒ iudex.

Conſtitutis in preſentia noſtra(nõ teneri)no.temerariũ periuriũ nõ repellere a teſtimonio.ſʒ dic hoc i odiũ archiepi eſſe q hoc nõ credit ꝓcuraſſe vel ad minus in eius fauorẽ ꝓcuratũ eſt.alias aũt ſecus eſſet.xj.q.iij.quiſquis metu.ff.de iureiur.cũ qui.(Inuito)de hoc no.s.eo.c.intimauit.

Conſtitutis in preſentia noſtra(ad ipʒ epm eiuſdẽ)pricipis vel epi.(Teſtificata)hic habes qð poſt publicatas atteſtationes ſup ꝓceſſu in cã matrimoniali.nõ lʒ teſtes inducere.s.vt lit.non ꝯte.ad hoc ſecus ſi ſup ꝯſanguinitate vel alio īpedimẽto.s.eo.cũ in tua.⁊.c.series.¶(Iudiciũ) poſteriorũ forte poſt ſniam pragen.epi princeps ſup ꝯfirmatione ſnie lr̃as impetrauit.⁊ iterũ ſup caſſatione vtriuſq ꝓceſſus.ſ.epi.⁊ aliorũ delegatorũ fuerunt iudices impetrati ⁊ ſup eis ꝓceſſibus teſtes ꝓducti fuerũt:⁊ anteq̃ aperirenẽ dicta obtente fuerũt he litere ad eoſdem iudices vel etiã ad alios qi nõ eſt ibi vis ad quos ſint litere obtẽte qbus eis mandaẽ ꝙ ſup eis ꝓceſſibus iterum teſtes reciperent ſi partes velint cum priores atteſtationes nõ ſint publicate.(Quos ſi iudex)forte cognouerit qð in primo teſtimonio aliqua omiſit.vel aliam iuſtam cauſam attenderit alias enim non licet vt aut.eodem.§.quoniam vero multi.ff.de queſtio.repeti.niſi ſup alio articulo vel ad aliud ageretur.

Licet ex quadam (graues)ſenes quibus magis crediẽ in conſanguinitate.xxxv.q.vj.c.j.arg.ff.de fide inſtru.l.ſ.vel dic graues eſſe qui non ſunt leues moribus ſimilis expoſitio.ff.de lega.ij.cum pater.s.de ſcru.c.j.(duobus)non eſt neceſſe ꝙ qlibet a duobus audiuerit ſed neceſſe eſt qð plures ſint principium huius auditionis ⁊ eſt ſm hoc ar.ꝙ ſi volo ꝓbare iuriſdictionẽ de vſu vel ſeruitute aliqua ⁊ vnus dicat de vno aliuſ de alio actu ꝙ ꝓbaẽ tutius credimus dicendũ ꝙ quilibet teſtis ab eiſdẽ duobus.⁊ eodẽ tempore audire dʒ alias tn ſuis dictis erũt ſingulares.s.de elect.cum dilecti.de hoc no.j.de accu. qualiter.ij.(Demonſtratione).ff.ſi cer.pe.certum.

1 ☞Copia articulorum ⁊ capitulorum ꝓbandorum dʒ dari partibus ⁊ cur id fiat.
2 Nunquid interrogationum copia ſit danda parte.
3 Quid agendũ ad hoc vt teſtiũ ſup tota cã valeat teſtimonium.
4 Qua de cauſa iterari poſſit interrogatio.

Per tuas nobis literas (audiendum.) Iudex tamẽ ex officio ſuo poteſt facere ar.ff.de queſtio.l.repeti.j.eo. cum clamor(audiẽdum)vel niſi obſcure dixiſſet.j.e.cũ clamor.

1 ¶†(Capitulis)no.ꝙ capitulorum vel articulorum probandorum expedit copiam fieri partibus vt poſtea non ita de facili audiatur ſi diceret qð ſuper illis articulis deponere non debuerunt:ſed ſi non ſiat nihilominus valet eorum receptio ſed libere audie-
2 tur contradicens ſi dixerit ſuper articulis impertinẽtibus.¶†Interrogationum autem que ſiunt ſuper circunſtantiis non eſt facienda copia partibus qr ipſe tantum dantur ad inſtructionẽ examinatorum ⁊ ſi interrogauerunt de alio quam deberent non ſit preiudicium partibus.arg.ff.de inter.actio.l.ſi.¶Sed ſi vult dare copiam non peccat ⁊ no.ꝙ producenti teſtes pro maiori parte eſt vtile dare articulos ſuper quibus vult producere teſtes.qr nec iudices nec teſtes ſunt ſemper inſtructi ⁊ de facto ⁊ de iure qð de omnibus neceſſariis ſcirent interrogare.Sed illi contra quem ꝓducuntur non eſt vtile niſi ad hoc quod ſuper capitulis melius
3 ſcirent facere interrogationes.¶†Itẽ no.hic nec iudex nec partes debent ſuſtinere qð teſtes iurent dicere veritatem tantum ſuper articulis datis.qr ſi non valeret teſtimonium eorum ſup aliis que cõtingũt ⁊c.ſed ſup illis articulis tantũ.ſed dñt iurare ſuper illis articulis datis ⁊ etiã ſup cauſa.⁊ ſic valebit eorũ teſtimoniũ ſup omnibus que faciũt ad cãm.s.e.de teſti.iij.q.ix. hortamur.j.
4 de accu.cum dile.¶†(Negligẽter)ſi enim ex certa ſcia vel cũ omiſiſſet interrogare.ſ.qr nõ deberet.tũc etiã a principio capitula ſup qbus interrogari petijſſet dediſſet nõ tñ iteraret interrogatio:ſʒ ſi capitula ſup qbus interrogari debebant eſſet a iudice approbata partibus pñtibus ⁊ poſtea eſſent aliqua omiſſa ſup illis bñ ite-
☞raretur iterrogatio.¶†Itẽ no.ꝙ hic nõ loquiẽ de interrogationibus que ſiunt a teſtibus ſup circũſtantiis non contingentibus principaliter negocium principale quales ſunt de loco vbi fuit celebratus contractus ⁊ de tempore ⁊ hmõi conſimilibus. De his enim queritur vt diſcernaẽ eorũ fides de quibus no.s.eo.cũ cãm.¶Sed loquitur de capitulis que ſunt circa principale negociuʒ.vel ei annexa vel potius ſub eis cõprehendunẽ ſicut eſt qñ intẽdit ꝓbare pſcriptionẽ qð querat de titulo vel de cõtinuatione tpis ⁊ de bona ſide ⁊ dicimus ꝙ de his querere dʒ. ſiue pars dederit de hoc articulo ſiue non.Sed ſi nõ querat iudex de his repetẽdi erũt teſtes.nã in culpa erit iudex ⁊ nõ pars.de hoc quod ſuper articulis his non rñdet.ipſe enim eos examinare dʒ.s.eo. cũ cauſe.⁊.s.de proba.c.lʒ.⁊ nõ pars.qr per eos ſubornari nõ dʒ.s.eo.c.cũ cãm de ꝓba.lʒ.Nec etiã ipſis teſtibus nõ eſt imputandũ ſi neſciũt oĩa capitula que ſunt neceſſaria ad ꝓbandum preſcriptionem. Sed dices ſm hoc vr̃ ꝙ iudex ſuppleat de facto qð nõ lʒ. vt not.s.de poſtu.c.bone.j. Sed rñdeo hoc eſſe tale factum ꝙ licet ſupplere.qr colligitur ex actis.ſ.qr ex quo admiſſus eſt ad ꝓbandũ preſcriptionem.⁊ ſub preſcriptione cõprehendaẽ titulus ꝑ conſequens admiſſus intelligiẽ ⁊ ad titulum probandum.

Licet dilectus filius. N. (Partes)qr ambo forte partes ꝓduxerunt teſtes ſuꝑ principali.⁊ ideo vtraq; pars ꝯ ſe productos reprobare volebat qð poterat.Et idẽ dicimus in ſcḋa reprobatione.ſ.ꝙ vtraq; pars poterit teſtes inducere ad reprobationem ſuorum
☞teſtium.ar.ff.de leg.iij.ſideicõ.§.ſi decet arbitrũ.¶†(Quartos) licet quelibet dilatio ad inſtruendam cãm nõ ſit danda ſine cauſe cognitione.q.iij.§.ſpaciuʒ.⁊ in prima dilatione modica aut nulla cognitio requiraẽ.vt no.s.eo.in cauſis.tñ ad reprobãdũ teſtes non dabiẽ dilatio ſine grandiori cauſe cognitione.tñ ſemper ſoꝑbunẽ dilationes ⁊ breues.⁊ hoc probaẽ qr niſi odioſe eſſent hmõi dilationes non eſt rõ quare quarte ⁊ vlteriores nõ darenẽ ad reprobationem teſtium.Inno.quartus.

Preſentata eccleſia ſancti Petri.(Ab eiſdẽ)partibus(ſolo) dño etiam arbitri nõ valebãt de hoc no.s.de offi.dele.cãm.¶(Solo)hic videẽ expirare arbitrium ſi multum abſcedat arbiter. tñ hoc nõ eſt vſquequaq; verũ.nam lʒ non poſſit citare partes ad remotas partes.põt tñ ſi hoc expſſe actũ eſt.ſ.ꝙ a remotis citet illud facere ſi aũt nõ ſit appoſitũ in cõpromiſſo nõ poterit eũ citare nec cãm agere extra territoriũ rei.ſed ibi ſic qr arbitria ad iſtar iudicis redacta ſunt.ff.de arbi.l.j.alij dicũt ꝙ ꝑ duas dictas citari põt. ar.s.de reſcrip.nõnulli.Melius di ꝙ niſi als expreſſum ſit ſup in loco vbi cõmiſſum factũ eſt vel ẽt in receſſibus ſi arbiter talis ſit q cõſueuit in receſſib⁹ agere.⁊ iuxta vrbẽ vel locũ cõpromiſſi dũmõ ſit ſine grauamine alicuius ptis citare ptem.ff.de arbi.ſi cũ dies.§.ſi
☞arbiter.(Videaẽ)ſicut in veritate expirauit.¶†(Facta)not. confeſſiones ⁊ alia acta factũ reſpiciẽtia corã arbitris valere in iudicio ordinario.C.de arbi.l.pe.§.pe.In teſtibus tñ aliqd ſpãle ſtatuiẽ hic.⁊ no.de hoc.s.e.cũ in tua.lʒ añ lit.ꝯte.facta corã arbitris ſufficiat corã iudice.ar.eſt hic ar.ꝯ.qr ſnia nõ hʒ vigorẽ. multominus lit.ꝯte.niſi quo ad interrumpẽdã pſcriptionẽ.C.de arbi.l.pe.§.vlti.(Optione)ideo aũt ſeruaẽ hec optio caplõ ſoli ⁊ nõ arbi.quia arbi.eos produxerat.vnde non poterat eos recuſare.iiij.q.iij.ſi quis teſtibus.(Recipiant.)hic vult dicere ꝙ iudices proce-

dant per acta habita corā arbitris.ita tñ ꝙ ſi voluerint ratas hẽre atteſtationes corā arbitris receptas poſſint.alś indē teſt' s iteruȝ reciperent̃.⁊ hoc veruȝ eſt ſi teſtes viuant alioquin neceſſe hȝ eas habere ratas ⁊ hoc eſt tractum.C.de teſt.l.vlt.C.de arbi.l.pe.in ſi. (ſuperſunt)id eſt viuunt.Inno.quartus.

NUper nobis. (nobis iuratus) niſi quo ad preſumptionem.xxviij.diſt.de ſaracuſane.viij.q.iij.c.j.xx.q.iij.preſens.lxxxvj.diſt.tanta.(iuratus)contra.xj.q.j.quicunq; veri.omnes.ſol.illi derogatum eſt vel illud eſt ſpeciale priuilegium qḋ cōceſſit imperator epiſcopis in cauſis que mouentur in iudicio ſecalari.quia in cauſis que coram;eccleſiaſtico iudice mouent̃ non poteſt concedere priuilegium(iuratus).ȝ.eo.tuis.C.de te.iureiu ran.xxxij.q.ij.admonere.

VEnerabili filio. M. (congregatis) ſupple ſupplicarunt pro canonicatione.M.abbatis ſancti Martini.

1 ☞ Que cā ſit ꝙ poſt publicationē ꝓhibent̃ teſtes produci.
2 An poſt appellationē liceat ꝓducere alios teſtes.
3 Teſtium dicta obſcura nō ſunt p alios declaranda.

1 **CUm clamor.** ¶†(Iterū) ſpāle eſt in inquiſitione q̄ ex puro ⁊ mero officio fit vt non attendat̃ ibi publicatio teſtiū quātum ad hoc quin ſemp teſtes ꝓducant̃ ⁊ eſt rō.nā ideo ꝓhibent̃ teſtes poſt publicationē ꝓduci q: timet̃ ſubornatio teſtium.in aut.de teſt.§.ſi vero.Sed hic.ſ.in inquiſitione nō timet̃ ſubornatio teſtium ex pte ꝓducentis.cum nullus alius ſit ibi pони ſi fama ⁊ iudex.¶Item ipſe iudex ſemp habuit apud ſe publicata dicta teſtium.ſiue p ſe receperit ſiue p tabeſlionem.ſed forte oppones ꝙ ſi quis ſpecialiter deputatus eſt ad miniſteriū inquiſitionis.⁊ illi ſunt publicate atteſtatiōes.nūqd impediet alios ꝓducere credimus idē ꝙ ſupra diximus.nā ſi ſit miniſter inquiſitionis:nō tñ hȝ ius in inquiſitione ſicut ꝓcurator q nō pōt remoueri poſt lit.ꝯte.niſi cā cognita.ff.de ꝓcu.poſt lit.ꝯteſt.⁊.ll.ſe. at iſte ſemp mutari pōe.ȷ.de ac.olim.⁊.ȷ.de re iu.cū.I.⁊.A. ¶Itē non vr̃ ꝙ poſſit appellare.nā non vr̃ ſua intereſſe.niſi forte appellaret noīe ſupioris q inquri mādauit.⁊ ad inquiſitionē ꝓſequēdā ipm deputauit.vt in ꝑal.c.olim. ¶Alij tñ dicūt ꝙ hic inquiſitor ius hȝ i inquiſitione ita ꝙ mutari non pōt ex quo cepit ⁊ poterit appellare ſicut q agit pupillari actiōe.⁊ poſtq̄ ſibi publicate fuerīt atteſtationes nō poterūt ꝓduci teſtes niſi ꝓbaret̃ colluſio.ȷ.de col.c.vl. ff.de iureiur.cū q.§.in popularibus.ff.de pop.act.l.ij.ff.de accu.ſi cui.§.j.⁊.ij.Et videt̃ huic decre.q: hic nō erat ſpālis executor inquiſitionis.vel q: nō dr̃.hic ꝙ de nouo īterrogent̃ antiq vel noui inducant̃ ꝓpter ſpālitatē cā inquiſitionis.ſed ꝓpter obſcuritatem ipſorū ꝑtinet eū ad officium iudicis.vt ipſi ſe ſic exponat.⁊ forte a hec dilucidatio nō eſt faciēda ad petitionē partis.ſed ex officio^a 2 iudicis.vt no.ȷ.de accu.cū dilectus.¶†Sed dices qn̄o iteruȝ introducerent̃ alij cū ſup hoc eodē articulo ꝓducti ſunt aliq. Rñ. poſt apertionē non lȝ ꝓducere aliquos vt mutēt qḋ dictū eſt vel etiā addāt.vt in ꝑalleg.aut.§.ſi vero.idē videret̃ ⁊ ſi nihil dixerūt nā tunc nō poſſunt iterū ꝓduci cū ſibi ſuſpitio ſubornationis ſit ſecus ſit vbi obſcure dicunt.cū obſcure rñdere non per oīa idem ſit ꝙ non rñdere.¶Item ⁊ vbi volunt priorum dicta cōprobare per teſtes etiam poſt publicationem.puta per teſtes duos probaui me emiſſe die tali alius probat ea die me alibi fuiſſe.poſſum ēt poſt publicatas atteſtationes alios producere ad confirmanduȝ priorum dicta.ſcȝ ꝙ eadem die fui pſens ⁊ emi ar.ꝑdicte aut.⁊.ȝ. eo.ex tenore.nec ad cōfirmandū priorum dicta ſemp admittēdus ſūmā cum habui dilationē ad teſtes ꝓducendos nō eſt mihi danda alia dilatio niſi cū cāe cognitione;vt no.ȝ.c.in cauſis. vt in caſu pn̄ti notari pōt.nā in iſto caſu ſatis appet qḋ ſubueniendū eſt mihi.⁊ meo facto credendū ꝙ malitioſe ſe hoc non peto ꝓbabilr̃ eū credere potuit ꝙ ſufficerēt mihi duo teſtes ad ꝓbādū ꝯtū ſȝ 3 ſupuenīētibus ꝓbationib⁹ aduerſarii cognoſcit̃ ꝯriū.¶†Sed ſi aliq primo dixiſſent obſcure.alij minus obſcure tūc lȝ q obſcure dixerūt eſſe interrogandi ſup expoſitione dictoꝝ ſuoꝝ: tum alij ad hāc obſcuritatē declarādā nō eſſent admittēdi.niſi ſicut dictuȝ eſt ad ꝯfirmādū priorū dicta.Aliq tñ ꝯdicūt ꝑdictis dicētes ꝙ ſidē teſtes nō ſunt iteꝝ repetēdi ad declarandū qḋ obſcure dixerūt.niſi qn̄ adeo eſt obſcuꝝ ꝙ nullū hȝ intellectū.ſic aūt pōt intelligi. ſȝ b diuerſis modis.tūc ſi qḋ dictū eſt ex ꝯſuetudine^b recipiat aliquā interpretationē illā habebit ar.ff.de leg.minime.alioqn in benigniorē ptē interpretabit̃.ff.de leg.benignus.ȷ.de ſpon.iuuenis alś verborū ſignificationi ſtat̃.ff.de ꝯdi.⁊ demō.l.j.§.j.vel ꝯtra introductorē tunc interpretandum eſt.ȝ.de proba.in preſentia.

1 ☞ Canonica infamia per penitentiā tollitur.
2 Emendatio criminis qn̄o appareat.
3 Mortaliter peccat qui temere iurat.
4 De publico ꝯdēnatus crimine ſemp eſt infamis.
5 Excōicatus an ſemp repellat̃ a teſtimonio.⁊ vide in nu.7.
6 Excōicationis ſentētia etiam iniuſta tenet.

a ¶Ex offō. Ad hec dcā Inno. adde bar.i.extrauagā. ad reprī. Et in ſua diſputatōe icī. iudex malefitioꝝ.⁊ pe.ꝺan. in ꝯſ.xcvn.col, ſi.in prin.icip. ꝯſil. in qōne q̄ vr̃ ⁊ bart.i.l. ij.§.ſi publico colū.iiij. ff. de adulte.

b ¶Ex ꝯſuetudine.ad hḋ ſcly.i.j. gl.decre. co.ij. q refert ſ dcīi Inn.⁊ ad Innno.hic adḋ io. de imo. in.l.ij. co.j.ff. de dno. reꝝ alc.ḋ imo, i ꝯſ.lxxxij. col. ij.i pn.j.i.no.⁊ car.i ꝯſ.cxcvij. col.ſi.i ſi.⁊ ale. i ꝯſ.clvj.co.iiij i.v.vo. vbi ꝙ i dictis teſtium attēditur ꝙ vt plurimuȝ fieri ſolet,

c ¶Penituiſſe. adde car.i ꝯſi. xxxv.lcī. ad dubia ſinglr̃. col. ij.circa med,

1 **TEſtimonium** (Eius crimē) † de quo nō eſt ꝯdēnatus nō irrogat infamiā ipſo iure vtrū boniū fuerit. repellit̃ ēt poſt ſn̄iam in cā ciuili. infamiā eū canonicā tollit pn̄ia.vj. q.j.illi.ſed infamiā ciuilē nō.ij.q.iij.§.hic colligit̃.lȝ alij ſilr̃ dicāt. 2 (Reprobat̃).vj q.j.illi q crimē.ȝ.c.ſup.c.j.¶†(Emēdatus)emēdatio apparebit ſi occultū eſt crimē p ſacerdotē q dicat eū ſibi cōfeſſum.vel vt qdā dicūt eius ſimplici verbo credendū eſt. ſufficit aūt occultam penitentiā agere.vbi crimen occultuȝ eſt. Si vero crimē eius eſt manifeſtuȝ dȝ manifeſta eſſe pn̄ia lȝ non ſolēnis.ij. q.j.ſi peccaueris.xlv.diſt.ſed illud.l.di.in capite.ȷ. de ſimo.nemo. 3 ¶†(Periuriū).vj.q.j.quicūq;.Et intelligit̃ hoc verū vbi falſum iurauit ⁊ cōtra licitū iuramētū venit:ſed ſi nō falſum. ſed tñ temerarie iuramentum iurauit vel ꝯ illicitum iuramentuȝ venit q nō eſt piurus.q: facit ꝯ iuramētum.ſed q: temere iurauit.xxij. q.iiij ſi aliqd nō eſt repellēdus a teſtimonio.ȝ.eo.ꝯſtitutis. Sed tñ qlibet temere iurans mortaliter peccat.xxij.q.ij.c.ſi.⁊.q.iiij.neceſſe.⁊.ȷ.de iureiur.c.⁊ ſi xp̄s.ſed pōt dici hoc ideo eſſe.q: ex quo tale iuramentum non ſeruat ſcipſum preſumitur de talibus penic tuiſſe^c.vel pōt dici ꝙ ēt temere iurās repellit̃ nec obſtant ꝯria q̄ loquunt̃ ꝙ poſſunt reddere teſtimoniū ꝯ eum q alś coegit vel induxit ad pſtandū temeraria iuramēta qḋ in eorū odiū factuȝ eſt temerariū etiā iuramentū nō repellit a dignitate.ȷ.de iureiur.ſic noſtris.alij tamen cōtradicunt.(Periuriīs).xxij.q.v.ſi quis conuictus paruuli.(In crimīali).ij.q.vij.apl̃i.ipſi teſtes. (De crīe) niſi ſecum ſit diſpenſatū,vel niſi ſit in integ.reſti.vt no.ȷ.de re iu- 4 di.cū te.¶†(De crimine)publico de quo cōdēnatus ſemp ſit infamis.ff.ex qui.cauſis infa.irro.athletas.§.calūniator.vel etiaȝ in priuato ſi deſcendit ex ea actione que etiam dānato in priuato iudicio infamiam irrogaret.vt furti.⁊ vi bo.rap.ff. de his qui not. infa.athletas.§.ſi.⁊ duab⁹.ll.ſe.⁊.ff.de pu.iudi.infa.ff. de crī.ſtel. l.ij.⁊.iij.⁊ idē etiā ſi de crimine priuato qḋ etiā condēnato nō irrogat infamiā.nā cū nō poſſit promoueri non poterit ſacerdotē accuſare.ſed laicum poteſt accuſare ⁊ teſtificari in eum.Idē etiā dicimus ⁊ ſi excipiatur de crimine qḋ non infamat.vt hic: ⁊ ſiue ☞ ſit condēnatus ſiue nō. ¶†(Per exceptionē) de crimine in quo pſeueret.ſi aūt egiſſet pn̄iam:tunc ita audietur aliquis excipiens contra eum de crimine ſicut auditur excipiens contra electum petentem confirmari de quo no.ȝ.de elec.dudum.ro.⁊.ȷ. de accu.ſuper his.vel dic hic exceptionem condēnationis crimine factam. 5 ¶†(Per exceptionē)ſed quid dices in excōicato:ſed nunc abſoluto.nūquid pōt ferre teſtimonium.ar.ꝙ non.iiij.q.j.c.j.⁊.ij.vbi multum de hac materia notatum eſt.vel dic aliter quā ſit ibi notatum ꝙ nunquam obſtat teſti.qḋ fuit excōicatus dūmodo non ſit abſolutus.Sed neceſſe eſt crimen probari propter quod excōicatus fuit ad hoc vt repellatur.nec obſtant rationes que ibi ſunt notate.puta q: non fertur excōicatio niſi pro magnis criminibus xj.q.iij.certum eſt.⁊ aſſignamus talem rationem.excōicatio non eſt culpa.ſed eſt medicina.vel penitentia.ij.q.j.multi.⁊ ideo ea ceſſante non dȝ aliqua infamia remanere.ff.de his qui not.infa.ictus. ☞ ¶†Sed dices licet pena excōmunicationis non ſit peccatum pene tñ impoſitio p iudicem facta eſt probatio culpe que nō niſi ꝓbata culpa irrogatur.ij.q.j.nemo.Rñ.ꝙ ſepe ſine manifeſta ⁊ ſolēni ꝓbatione quis excōicatur hoc ipſo ꝙ pn̄s non eſt in termino ⁊ tñ pōt eſſe qḋ legitimo impedimento detentus eſt.⁊ ſic eſt iuſta excōicatio ſed tamen cā vel culpa non ſubeſt.vnde poſtea probato impedimento ſine difficultate abſoluitur. iiij.q.v.c.j.ȷ. de re iu- 6 di.cum bertoldus.¶†Item ſentētia excōicationis etiaȝ iniuſta tenet.xj.q.iij.c.j.graue ergo eſſet ꝙ perpetuam ſibi infamiā irrogaret.ad hoc ergo vt non obſit ei ſententia excōicationis oportet qḋ probet etiam culpam pro qua excōmunicatus eſt.ar.ff.de his qui no.infa.ictus.¶Alij tamen dicunt ꝙ vbi quis ꝯtumax eſſet in patendo ſuper crimine de quo condēnatus eſſet ⁊ hac cauſa ex pueſſe aſſignata excōicaretur.q: talis excōicatus bene repelleretur etiā nō probato crimine.⁊ idem dicūt ſi ēt amoueret̃ ex officio vel ordine ꝓpter inobedientiā ſiue excōicationem. ar.iiij.q.j.c.j.⁊.ij. ff.de his qui not.infa.l.ij.§.ignominie.⁊.ff.de iudi. cum pretor.⁊ idem vr̃ dicendum ſi nō eſſet condēnatus.ſed tantum crimē eſſet notoriū.vel etiā nō eſſet notoriū:ſed tñ iudex exprimit in ſentētia ꝙ non vult de tali crimine penitere qḋ cōmiſit. ideo excōmunico eum.ar.predictarum legum.ſed ſi tñ bene attendas in omnib⁹ his non eſt cā eum expellendi excōicatio.ſed ſn̄ia ſup crimine lata vel 7 crimen cōmiſſum. ¶†Et ideo melius videtur dicendum ꝙ nō ſufficit ad repellendū quēq̄ a teſtimonio ꝓbare ꝙ fuerit excōicatus expreſſa cauſa criminis in excōicatione niſi fuerit tale crimen expreſſum in ſn̄ia ꝙ ipſo facto infamaret. cum acta ſn̄ia de alius criminibus emēdatus ſit.⁊ infamia canonica ceſſet.nec eſt ſimile de remiſſo cā ignominie vel exauctorato.cum neutrum horum interuenerit in excōicato.⁊ rñdeo obiectionibus.ſ.ff.de his qui no. infa.l.ij.§.ignominie.⁊ alius quia exauctorare militē vel remouere ab exercitu vel ordine vel iudicem remouere a ſenatu.de quibus ibi loquitur eſt prima cauſa ⁊ pena delicti.ſed excōicatio vel pri-

uatio q

natio a cõione fidelium ſacrorum nõ eſt prima pena delicti.imo
aliqđ eſt medium.ſ.cõtumacia ꝑ qua ferť tñ excõicatio ⁊ nunꝙ̃
ꝑ crimine quãtũcunq; ſit graue.xj.q.iij.certũ nec hac rõne dicẽ-
dũ eſt ꝙ ſi ipſo facto icidit in excõicationẽ:vt in violẽta manuũ
iniectione qđ repellẽdus ſit ꝑpetuo.ꝙ̃uis ſit prima pena delicti:
qꝛ hec pena excõicationis non inferť ab hoĩe:ſed a iure:vnde non
amplius repelleť ꝑpter excõicationem ꝙ̃ propter crimen tantũ:
ſcꝫ durãte excõicatione vel quouſq; penitentiã agat:ſed in predi-
ctis legibus dr̃ qđ miles vel iudex per iudicẽ fuit remotus. ⁊ mi-
tius agit ius ꝙ̃ iudex.(Grauata) nã cuꝫ hic repellãtur ab electio-
ne ⁊ ſimili modo ab ordinatione.ĩ.de elec.ſup eo.eodẽ modo etiã
repellẽdus eſt ab accuſatione ⁊ teſtimonio.ij.q.vij.ipſi.⁊.c.teſtes.
☞ ¶ †(Ciuili) in cã enim ciuili non repelliť ſiue crimen publicum
ſiue priuatum cõmiſiſſet ſi pnĩam egiſſet ⁊ non eſſet condẽnatus
nec infamatus ipſo iure. Itẽ ſi condẽnatus eſſet de priuato qđ nõ
infamaret.ff.de cri.ſtellio.l.ij.(A teſtimonio.) idem etiã in accu-
ſatione.cum ordo ⁊ teſtimonium ⁊ accuſatio.cum de accuſatione
criminali clericorum agiť equiparanẽ.ſ.vt quicunq; ad vnuꝫ ad
mittiẽ ⁊ ad aliud.ij.q.vij.ipſi teſtes.

1 ☞ Quarta productio an fieri debeat vbi quis teſtificata vide-
rit ⁊ inſpexerit.
2 Atteſtationes cũ ꝑ iudicẽ aperte ſunt nõ põt vlterius ꝑducere.
3 Aſſignata dilatione ſtatim incipit currere tempus.
4 Cõtinẽtes prouincie que dicantur habes extiniſſiue.

Ltra tertiã (ꝑductionẽ) preſtito in auť. eo.§.qꝛ vero.ĩ.c.ſignificaue-
1 rũt.in cauſis.vbi de hoc no. ¶ †(Subtraxerit) hic ſa-
tis credo qđ ad quartã productionẽ nunꝙ̃ dꝫ quis ad-
mitti vt quidã dicunt quãtũcunq; viderit teſtificata dummodo
plene illa inſpexerit.⁊ hoc ſonat illud verbum percũctatus fuerit
.i.cum diligẽtia inſpexerit.ex hoc enim ꝙ diligẽter inſpexerit ⁊ ꝑ
oĩa ſcrutatus eſt preſumitur fraus qñ poſt vult producere teſtes.
imo ſi a teſtibus q depoſuerũt qñiuiſſent diligẽter quid dixiſſent.
nõ crederẽ qđ ꝑpter hoc poſſet ꝓhiberi iterum ꝑducere teſtes:
qꝛ nec iure ꝓhibeť.nec etiã ratione:qꝛ ꝑ vnã vocẽ de facili iſtrui
non poſſet.nam ſi alr̃ nõ furtiue:ſed caſu contigiſſet ꝙ atteſtatio
nes vidiſſet:non tñ plene nec notando circa illa que notãda ſunt.
vnde poteſt ſuper eiſdem articulis teſtes producere.arg.ff.de rei
ven.officium.C.de proba.exceptione.ſed contra.in auť.de teſti.§.
quia vero.vbi expreſſe innuitur quod poſtꝙ̃ didicit teſtificata.nũ-
ꝙ̃ vlterius teſtes producere poteſt:ſed illud põt intelligi vbi renũ
ciauit teſtibus ⁊ vidit teſtificata.ambo enim iſta vt quidã dicũt
ſimul neceſſaria ſunt ⁊ idem eſt vbi ſubtraxit:qꝛ etiam ſi nõ tunc
conſtaret diligẽter vidiſſe teſtificata:tamẽ qꝛ pſumiẽ contra eum
2 propter furtum vlterius teſtes producere nõ poteſt. ¶ † Itẽ quã-
a doª atteſtationes aperte ſunt per iudicem vlterius ꝑducere non
põt.⁊ in his caſibus videť loqui predicta auť.⁊ nõ dicimus tãtũ
denegandã ꝑductionẽ teſtiũ poſtꝙ̃ didiciſſet plene teſtificata vl-
tra tertiã ꝑductionẽ:ſed etiam poſt primã vel ſecundã. ⁊ hoc in-
nuit ſimo.§.preallc.qꝛ vero.niſi in caſibus predictis. ¶ Itẽ dici-
mus qđ ſiue plene ſua teſtificata videat:ſiue partis aduerſe ꝙ vl-
terius teſtes ꝑducere non poteſt:quia lex ſic generaliter loquitur
poſtꝙ̃ didicit teſtificata.aliqui tamẽ dicunt ꝙ viſio teſtificatorũ
partis aduerſe nõ impedit productionẽ teſtium.⁊ hñt arg. ꝓ ſe.
☞ ff.de iudi.iudices.primo dictũ magis placet. ¶ †(Requiſierũt)
ſi quis petat quod non aperiantur teſtes vel quod non ferať ſen-
tentia quouſq; tales qui ſunt in captiuitate vel in peregrinatiõe
vel alijs ex cõſimilibus cauſis ſunt abſentes.vel morbo vel furore
tenentur reuertantur:qꝛ ipſi ſunt qui ſue cauſe veritatẽ nouerũt.
vel qꝛ ipſi habẽt inſtrumẽta ſue cauſe.nõ eſt audiẽdus vltra tẽpo-
ra que ſunt.iij.q.iij.§.ſpatium.ſed per beneficium in integ. reſti.
ſibi poterit ſubueniri ẽt poſt apertionẽ teſtiũ.⁊ poſt ſñiam ꝓmiſ-
ſa ſummaria cognitione:vt iterũ audiãtur.ar.ĩ.de in integ.reſti.
☞ c.ij.⁊.iij.vbi no. ¶ †Sed dices nõne meliꝰ erat differre quã poſt
publicationẽ vel ſñiaꝫ ſubuenire. Rñ.non.qꝛ ſi differtur quilibet
poſſet inuenire viam ꝙ nunꝙ̃ ab alia cã finireť:qꝛ eſſet valde in-
iuſtum.ecõtra ſcꝫ ſi procedať nullũ vel modicũ ſit preiudicium qꝛ
per bñficium reſtitutionis ſibi ſubuenitur.nec negamus quin iu
dex ex magna cauſa vltra tẽpora ſtatuta poſſet ꝓrogare dilationẽ
ff.de reg.iur.l.ij.ſed non imoderate.ff.de iudi.ſi lon.ff. de va. mu.
l.ij.vbi de hoc not. ¶ Et videť qđ quarta ꝑductio de qua hic lo
quiť nõ põt peti niſi intra tẽpora ſtatuta niſi ꝑ bñficium reſtitu-
tionis. ¶ Si aũt per iudicẽ vel receptionẽ teſtiũ vel inſtrumẽto-
rũ ſteterit ꝑpter tantũ tẽpus ꝙ in reſiduo pars ſuas inſtructiões
ꝑducere nõ potuit.nõ imputať ſibi.ar.ij.q.vj.anteriorũ.ſi autem
ꝑpter pericula viaꝝ vel tẽpeſtates aquaꝝ ire impediatẽ qđ nul-
la parte tẽporis põt pars ſuã ꝑductionẽ ⁊ ꝓbationẽ ꝑficere:põt
dici qđ eſt hic magna cã quare prorogare põt predictuꝫ tempus
arg.ff.de eden.ſi quis ex.§.ij.⁊.l.ſeq.in auť.de his qui ingre.ad ap
pel.§.ij.tñ ſi multo tpe deberent durare ꝓdicta pericula. procedi
poterit ad ſñiam:ſed ſaluum erit parti ꝑ bñficium reſtitutionis
☞ poſtquã ceſſauerint pericula vt dictum eſt. ¶ † Prudenter ergo
faciet pars contra quam producantur teſtes ſi cõſentit ꝙ aduer-
ſarius habeat nouem menſes.quãdo ſummaria cognitione pre-
miſſa ordinatum eſt ꝙ inſtitutionẽ ſuã habeat de partibus vltra
marinis.nec petat articulos ꝙ per examinationẽ articulorũ ma-
gis inſtituť producens.ſed ꝑmittit eum ſup tota cauſa ꝑducere
inſtrumẽta ſua.qꝛ ſi etiam ſuper mille articulis produceret. non
haberet predictos nouẽ mẽſes.⁊ idem dicitur ſi petat inſtr̃a ex cõ
tinẽtibus ꝓuincijs vno vel pluribus.qꝛ nõ dꝫ habere niſi ſex mẽ-
ſes vel ex eadẽ prouincia tres.⁊ bene faciat diſquiri ab initio an
velit de vltra mare producere vel de cõtinentibus ꝓuincijs. quia
ſi non bene diſquiſierit a principio ⁊ habuit tres mẽſes ꝑ inſtru-
mentis eiuſdẽ prouincie.⁊ iterum habebit ſex pro continentibus
prouincie.⁊ iterum.ix.mẽſes pro vltra mare ſicut ex vi litere colli-
gitur. Itẽ ſi fecerit dare minorẽ terminũ ꝙ̃ trium mẽſiũ ⁊ poſtea
deſiderauit aliam dilationẽ:de leui dabitur ei dũmodo non exce
dant inter ambas dilationes tres mẽſes. ¶ Sed in iſtis tribꝰ mẽ-
ſibus non cõputabiẽ medium tps̃ qđ eſt a fine prime receptionis
vſq; ad principiũ ſcḋe receptionis.ſiue fuit impeditus producẽs
ſiue negligẽs fuerit in proſequẽdo cãm in medio tẽpore qꝛ ſi fuit
ei vtile ꝙ neglexerit ⁊ aduerſario dãnoſum ſibi imputet qꝛ vigi-
lãtibus nõ negligẽtibus iura ſubueniunt.ff.ex quib.cau.in integ.
reſti.nõ eſt.iij.q.iij.c.j.⁊.ij. ¶ Nec negamus q vtile ſit aliquãdo
iſtas dilationes breuiare.ſed tñ ſepe ex breuiatione magne dubi-
3 tationes occurrunt vt dictum eſt. ¶ † Incipit aũt currere hoc ex
quo dilatio aſſignata eſt ⁊ intra dilationẽ dꝫ impetrare literas ⁊
ire pro teſtibus.vel mittere ad vnã prouinciã vel etiã ad diuerſas
nec debẽt deduci de iſto tpe ſolẽnes dies.nec recreatiões recepto-
rum vel iudicũ:dummodo non ſint malicioſe.vel tales per quas
4 impeditus eſt ꝑducẽs ꝑficere productionem ſuam. ¶ † Cõtinen
tes autem ꝓuincias nõ appello archiepiſcopatus. ſed ſicut expo
nitur.ff.de verb.ſig.notionem.§.j.vltra aũt hos terminos. ⁊ ante
⁊ poſt.ꝑ confeſſiones poterit inſtrui cauſa.

On debet. (Quis in criminibus.) ſecus ſi agitur ciuiliter.(Forſitan) forſi
tan ideo dicit quia in excepto crimine accuſatus non
admittitur contra eum qui eſt bone famẽ.ij.q.j.in pri
mis.(Exceptis).C.ad legem iuliam maieſtatis.nullus.ff.de que-
ſtionibus de minore.(Accuſatione) idem dicunt quidã pendẽte
inquiſitione vel denũciatione.(Accuſatione).C.de procu.reum.
(Suſceptione).lxxxj.diſt.tantis.

1 ☞ Abbates ⁊ priores cõuentum dñr agere nomine alieno ⁊ tã-
quam miniſtri.
2 Non põt abbas eſſe teſtis in cã monaſterij qñ in eam conſtituit
procuratorẽ.⁊ vide in nu.3.⁊.4.
5 Tutor ⁊ ꝓcurator in iuramẽto deciſiuo iurare dꝫ in anima ſua.
6 Inter iuramẽtũ de veritate dicẽda.⁊ de calũnia differẽtia.
7 Que teneať dicere iurans in animã alterius.⁊ vide in nu.8.
9 Sindici iurare poſſunt de veritate dicẽda tam ſup diffinitiõe cãe
quã ſup expenſarum quãtitate.
10 Procurator an poſſit iurare de veritate dicenda remiſſiue.
11 Specifice nõ confuſe obijciẽda ſunt crimina contra teſtes.
12 Licitũ eſt iudici ante publicationẽ teſtiũ aſſignare terminũ ĩtra
quem obijcere teſtibus poſſint que velint.

Preſentium. (Tibi autoritatem.) Caſus examinata quadaꝫ cã apud
ſed.apo.tandẽ pars.de ſpaldug.obiecit quedã in pſo-
nis teſtiũ ſancti Mich.vtraq; etiã pars penitus ſuaꝫ
intẽtionẽ ꝓbare voluit ꝑ ꝯfeſſionẽ partis alterius ſuper hoc ergo
hic ſcribitur ⁊ certa forma porrigitur ſm̃ quam facere debeant.
1 ¶ †(Abbatẽ) hñ ẽe ꝑ abbate ⁊ cõuentu.⁊ ꝯ priorẽ ⁊ cõuentũ.qꝛ
ꝑ miniſtris agiť ꝯ miniſtros.quaſi noĩe alieno.ipſi enĩ ſunt ꝓcu-
ratores nõ dñi.xij.q.j.ſi priuatũ.ſed ꝑ ꝯuẽtibus ⁊ cõtra ꝯuentuꝫ.
in qbus cõprehenduť etiã miniſtri.ĩ.de cõceſ.ꝓben.poſt electio-
nem.ff.de verbo.ſig.familie.inſti.de iure na.§.plebs.agiť proprio
nomine.qꝛ ipſi dñi ſunt.ij.q.vj.biduũ.verſ.palã.ff.qñ app.ſit.l.j.
§.improprie.tñ idẽ vř ſi etiã miniſtri actionũ nõ ſunt de ꝯuentu.
vt ſepe accidit in vicedominis.⁊ ſufficit contra alterum fieri ſen-
tentiam vel etiã contra abbates ambos noĩe conuentus vel etiaꝫ
contra ipſum conuentũ proprio nomine.⁊ põt abbas qui ex offi-
cio hꝫ exercitium actionis reuocare mandatũ a conuẽtu datũ ꝓ-
curatori quãdocũq; vult ante lit.cõteſt.poſt lit.autẽ conteſt.non
licet ſicut nec alij domino liceret.Sed ſi ambo ſimul ſint li.cõteſt.
⁊ ſimul ⁊ diuiſim poſſunt in cã ꝓcedere.ſicut ſi ambo eſſent inſo-
lidum procuratores.de hoc no.ĩ.de ꝓcur.in noſtra. ¶ Imo plus
videẽ quod ſi libellus dicit agit talis abbas.agit ⁊ talis ꝓcurator
conſtitutus a conuẽtu nomine conuentus.vt ſicut quo ad verba
videatur diuerſis nominibus agere tamẽ qꝛ cõſtat ꝙ eiuſdẽ noĩe
agit.ſ.noĩe monaſterij ⁊ conuẽtus ad quẽ res ꝑtinet de qua agiť
eodẽ modo ꝓcederet hic abbas ⁊ ꝓcurator cõſtitutus.ſicut ſupra
dictũ eſt.Secus aũt ſi ſpẽaliter cã tangeret abbatẽ ſuo ꝓprio no-
mine.⁊ idem eſt ſi ageret dñs rei de qua agitur cum procuratore
quem ipſe idẽ conſtituit.(Poſſidere.) Not.ꝙ lꝫ poſſeſſorio agiť

a ¶ Itẽ qñ atte-
ſtatiões ſenẽ
hic Inn ꝙ io
la publicatio
teſtiũ ⁊ paſſꝰ
ꝓcludat viã no
ue ꝑductioni.
ſta intelligit pe.
de anch.in ꝯſ.
certo.ic.no.ad
euidẽtiã ꝓmiſ-
to i.j.col. ⁊ ibi
hãc opi.tꝫ dñ
latiſſime ꝑ fel.
in.c.fraternita
tis.ĩ.eo.

ad reſtitutionẽ poſſeſſionis de rebus tñ ſpũalibus nõ iuratur de
calũnia.ſ; de veritate dicẽda ſicut qñ petitorio agitur.s. de iura.
calũ.literas.(Cuȝ poſſeſſione)ſuper ſpũalibus.¶†(Ab eiſdem)
ideo hic abbas ⁊ cõuentus ſancti Micha.requirunt̃ tanq̃ hone
ſtiores ob vehemẽtiores cauſas.C.de pcu.l.ſi.q ſimul egerant.vt
ptȝ ex ipſa litera.q2 ſi ſolus abbas egiſſ.⁊ ipſe ſolus tãq̃ honeſtior
regri poſſet.Sed in hoc caſu dicũt quidã ꝙ cõuẽtus computato
in ipſo abbate regri poſſet.quia honeſtior ⁊ veracior reputat̃ to-
tus conuentus ex abbate ⁊ monachis cõputatis q̃ ſolus abbas.
2 ¶†Itẽ no.ꝙ qñ abbas cõſtituit pcuratorẽ in cauſa monaſterij.
in ipſa cã nõ poterit eſſe teſtis.l; als poſſit.ſ.de iureiur.⁊ ſi rõs.
in ſi.Sed ſi ɔuentus agit p pcuratorẽ etiã ſi tanq̃ honeſtior pſo-
na iuret conuẽtus de veritate dicẽda tñ ſĩdẽ illi monachi qui iu-
rant de veritate dicẽda recipient̃ in teſtes ⁊ p vtraq; parte vale-
bit eorũ teſtimoniũ.ſed qñ iurauit vt honeſtior pſona.tunc dictũ
3 eorũ vȝ cõtra ſe ⁊ nõ pro ſe.¶†Sed queras nõne eodẽ modo reci
piatur abbas ad vtrũq; ſicut monachus.Rñ.nõ q2 abbas quaſi
legitimus defenſor eſt.⁊ iõ duplicẽ pſonã gerere nõ dȝ.ſ.agentis ⁊
teſtis.ſed in alio caſu nullus monachoꝝ eſt defenſor.ſed ɔuentus
tñ.⁊ iõ ſinguli mõachi.⁊ ẽt ipſe abbas põt eſſe teſtis.q2 l; iuſtrũ
dicat abbas ⁊ ɔuentus ɔſtituunt talẽ pcuratorẽ.tñ ipſe abbas vt
pars ⁊ mẽbrũ ɔuentus vr̃ loqui.⁊ nõ quaſi principalis defenſor.
(Abbatẽ)hi nõ erãt ſindici p quos facta fuerit li.conte.ſed par-
tibus placuit ꝙ p hos iurareñ.⁊ als etiã equitati ⁊ iuri ɔſonabit.
cũ eſſent capita ɔuentuũ.poſſet tñ ⁊ alijs cõmitti hoc iuſiurãdũ.
4 arg.ff.de iureiur.c.j.¶†(Noĩe ſuo)quia.de ɔuentu.⁊ ideo iurat
nomine ſuo.⁊ inde eſt ꝙ inter reſpondẽtes faciet numeꝝ.ſed ſi ipſe
aliud crederet q̃ qõ maior pars conuentus ſciret cũ tanq̃ p vni-
uerſitate ſit iuratũ rñdebit ſm placitũ maioris ptis nõ ſm ſuũ.
Crederẽ tñ ꝙ ſi abbas nõ tãq̃ pars vniuerſitatis vel tanq̃ vnus
de vniuerſitate.ſed tanq̃ principalis.puta. q2 forte alia habebat
diuiſa.ſed hec iura de quibus agitur cõmunia habebãt pro indi-
uiſo.tunc ipſe pro ſe ſuũ placitũ non tanq̃ ſindicus:ſed tanquam
principalis pſona rñdet:pro conuentu aũt.rñ.placitum maioris
partis conuẽtus.ſi aũt hic de cõuentu non eſſet nõ in anima ſua
vel nomine ſuo.ſed ɔuentus tantum iuraret ⁊ reſpõdebit vel dic
vt in gl.ſ.totius.¶†(In animas)hic iurat in animas eoꝝ quoꝝ
pcurationẽ agit.qi nõ eſt pcurator.nec aliquid hȝ facere in cau-
ſa.ſed miniſteriũ tñ hȝ ⁊ organũ eſt eoꝝ in quoꝝ animas iurauit.
Si aũt eſſet pcurator vel ſindicus.tũc in talibus in qbus l; pcu
ratoribus iurare de veritate dicẽda.ſ.qñ ſibi ſit mandatũ.ff.de iu-
reiur.iuſiurandum.de hoc nota.s.de iura.calũ.c.ſi.tunc nõ iurat
in animã alterius.ſed in ſuã qõ ſatis hic apparet.vbi dicit ꝙ a ſin
dico inquirat qd credat vel ſciat.vnde apparet ꝙ de ſua ſentẽtia
5 vel credulitate dȝ reſpondere non de alterius.¶†Item cum in
deciſiuo iuramẽto tutor ⁊ pcurator iurare debeat in ala ſua.nam
illuſoriũ eſſet ꝙ in anima infantis iuraret.cur nõ idẽ in iuramẽ
to qõ ſit in pſecutione cauſe.¶Itẽ hic admittunt̃ iſti conuẽtus
vt faciant alios iurare in animas ſuas.q2 placuit partibus.s.de
teſti.tuis.vel dic ꝙ autoritate huius decre.hodie licituȝ eſt omnĩ
bus collegijs p aliũ iurare.⁊ hoc ideo q2 cum collegium in cauſa
vniuerſitatis ſingatur vna perſona dignũ eſt ꝙ per vnũ iurent.
l; p ſe iurare poſſint ſi velint.C.de iura.calũ.l.ij.§.hoc etiã:⁊ etiã
ppter facilitatẽ ponẽdi ⁊ reſpõdẽdi als aũt quilibet per ſe in ani-
mã ſuam iurare dȝ.s.de iura.calũ.c.ſi.⁊ c.in pertractandis. Im-
perator etiam per alium iurat.lxiij.di.tibi dño.(Partis ibideȝ)
reſidentium.x.q.ij.hoc ius ante mediũ.(Ipſoꝝ)eoꝝ.ſ.qi manda-
6 bant qõ in animas eoꝝ iurẽt.¶†(Veritatẽ)Not.ꝙ vbi iurat̃ de
veritate dicẽda.nam ponẽs q̃ rñdẽs nõ qõ credit.ſ; qõ nouit di-
cere dȝ.ar.ij.q.ix.hortamur.ſed cuȝ iurat̃ de calũnia ibi ꝙ credit̃
ponit̃ ⁊ rñdetur.C.de iuramẽ.calũ.l.ij.§.j.Itẽ ſi eſſet cã ciuilis vbi
iurat̃ de calũnia nõ eſſet neceſſe ꝙ in animas ɔuentus iuraret.ſ;
in animã ſuam tñ.⁊ ſm ſuũ placitum poſitionibus rñdere.s.de
iura.calũ.cũ cãm.(ipſi)abbas ⁊ prior.(Illos)ɔuẽtus.ſ.In quoꝝ
ſ.totius vel maioris partis ɔuentus ibidẽ reſidẽtis.nec ſufficeret
ꝙ in aliqua poſitione maior pars cõſentiret iurantium niſi eſſet
maior pars ɔuẽtus ibi reſidẽtis:⁊ eſt hoc ea rõne.q2 minoris par-
7 tis cõuentus cõſenſio nõ poteſt preiudicare toti ɔuentui.¶†Et
eſt no.dignum ꝙ qui iurat in animã alterius nõ qõ ſibi videt̃.ſed
quod dicit̃ ab his in quorum animas iurauit dicere tenetur.⁊ dȝ
ſic componi iuramẽtum.Nos iuramus per talẽ ꝙ veritatẽ dici-
mus ſi.lxiij.di.tibi dño.Vel ſi nõ eſſent pſentes illi in quoruȝ ani
mas iurat̃.ſi per literas vel aliter certum eſt ꝙ procurator pſens
põt in animas iurantiuȝ iurare.⁊ tũc dȝ iurare ſic.ego in animas
talium iuro dicere veritatẽ quaȝ ſciuerint.vel melius iuro in ani
mas eoꝝ ꝙ ipſi p me veritatẽ quã ſciũt dicẽt.¶†Itẽ no. ꝙ ſi ab-
bas q iurauit in animas aliorũ ſciret aliqua.⁊ illi in quoruȝ aĩas
iurauit aliqua neſciuẽt vel econtra.non dȝ reſpondere veritatem
nec aliquis pro ſingulis de cõuẽtu qui dicerẽt ſe aliquid ſcire niſi
de eo qõ maior pars ſcit.ſed pro ſe ſi aliqd ſcit alijs etiã inſcienti-
bus reſpõdere tenetur.¶Idcirco eñ hic dr̃ ꝙ ſuo noĩe iurat ſcȝ
vt de his que ſciunt veritatem dicãt etiam ſi alij neſciant, melius
videt̃ ꝙ etiaȝ de his que ſoli ſciunt nihil dicere debebant. niſi de
ſuo facto.cum dictũ eorum nõ preiudicaret.neq;.q.procuratoris
q2 pcurator nõ eſt.neq;.q.teſtis.⁊ nõ eſt alia cã quare pro ſe ſpe-
cialiter iuret.niſi vt aſtringant̃ dicere cum alijs veritatẽ. ⁊ eodeȝ
modo a quolibet queret̃ de facto ſuo ſi ab alia parte queſituȝ eſſet
⁊ cõpelleret̃ iurare:ſed hic bene dicimus qõ l; aduerſa pars pete
ret aduerſarium iurare de veritate dicenda ſuper his que ſcit nõ
ſuper his que fecit vel de facto ſuo nõ audiretur.lex enim loquit̃
tantum qñ de facto ſuo interrogatur.C.de queſtioni. interrogari.
Quãdo eñ interrogat̃ de alieno facto tanq̃ teſtis recipitur.non
8 eo mõ quo hic dr̃.¶†Itẽ no.ꝙ ſi nõ p ſe ſed tantũ in aĩas aliorũ
iuraſſet ⁊ ipſe veritatẽ ſciret illi aũt nõ.nihil dicet quia de ſe nõ
iurauit.Itẽ ſi illi dicant qõ aliter dicat q̃ ſe habeat veritas quaȝ
ipſe ſcit non rñdebit:q2 pro nullo hoĩe debet falſum dicere.nec de
beret facere cõtra cõſcientiã.imo vocatis qui prodeſſe poſſunt dȝ
eos monere vt a falſo teſtimonio vel dicto abſtineãt.xxij.q.v.hoc
videt̃.Itẽ ſi noluit reſpõdere p pcuratorem:ſed per ſe non video
quare prohibentur.Sed quid ſi velit per aliũ non iuratũ reſpon
dere(ſuper quolibet)no.nõ ſufficere gñaliter negare poſitionem
niſi ad ſingula in poſitione contenta rñdeat.(Sine iuramento)
⁊ hñ piudicat hec cõfeſſio ac ſi facta eſſet cũ iuramẽto ſicut ⁊ ɔfeſ-
ſio principalis pſone.ar.ɔ.ff.de cõfeſ.certũ.§.pe.ſed iſta lex loquit̃
de cõfeſſione pcuratoris minoris:q2 nõ preiudicat cuȝ effectu q2
dat̃ reſtitutio in integ.¶(A ſindico)qui litẽ fuerat cõteſt.'q nec
de calũ.iurauerat.q2 de rebus ſpũalibꝰ agebat̃.nec de veritate di
9 cẽda hoc eñ iuramentũ abbas ⁊ prior preſtare debent. ¶†Et eſt
no.dignũ qõ etiã in cauſis ſpũalibus qõ credat vel nouerint a ſin
dicis ſine iuramẽto requirit̃.fatemur tamẽ ꝙ ſindici poſſunt iu-
rare de veritate dicenda.tam ſup diffinitione cauſe q̃ ſup q̃titate
te expenſaꝝ ⁊ etiã ſup negocio.C.de iudi.pperãdũ.in ſi.C.de reb.
cre.l.pe.§.pe.ar.C.de iur.cal.l.vl.§.j.⁊ tũc l; ſine iuramẽto poſſint
ĩngrere de credulitate p iuramẽta tñ queri non dȝ vt hic qdaȝ tñ
in iuramẽto de veritate dicẽda adijciunt ꝙ etiã p iuramẽtuȝ rñ-
10 debit de credulitate.¶†De procuratore autẽ an poſſit iurare de
veritate dicenda.no.s.de iura.calũ.c.vlt.⁊ ſi ſcit dȝ rñdere ſcio id
de quo interrogas vel credo.⁊ ſi dubitaret dȝ rñdere ego dubito
ff.de peti.here.ſi debitor.⁊ tunc dȝ ei dari tẽpus ad deliberanduȝ
ff.de interrog.act.qui interrogatus.ff.de iureiur.iuſiurandũ.j.rñ.
¶Sed ⁊ aliqñ cõgrua rñſio videt̃ ſi dicat ego neſcio. vbicũq; eñ
turbat inter duo quorum alterũ eſt neceſſariũ.⁊ eſt facile vtrũq;
eſſe verũ.vt ſi querat̃ ab aliquo an modo viuat aliqs an mortuus
ſit vel an ſit in tali ciuitate an nõ.vel extra.circa hoc nõ verſatur
cogitatus eius.⁊ ideo bene reſpondet ſi dicit neſcio. poſſet etiam
dicere non credo eum viuere:vel non credo eum eſſe in ciuitate:⁊
tamen non ſequitur ex hoc ergo credit eum eſſe mortuum vel eũ
eſſe extra ciuitatem.quia per ſuam reſponſionem nihil ponit ſed
negat tantum.in auten.de his qui ingred.ad appel.§.ſi.(Prio)
ſ.anteq̃ admittant̃ teſtes prioris ⁊ conuentus ad reprobationeȝ
11 teſtium abbatis ⁊ conuentus.(Sigillatim).¶†No.non ſuffice
re dicenti contra teſtes ego obijcio teſtibus adulterium piurium
⁊ huiuſmodi:ſed oportet eum dicere quid contra quẽcũq; teſtiuȝ
obijciat.locũ autẽ ⁊ tps quo adulteriũ vel periuriũ cõmiſit an di
12 cere tenet̃ alibi no.¶†(Specificationẽ)hoc eſt no.dignũ ꝙ lici-
tum eſt iudici ante publicationẽ teſtiũ prefigere partibus termi-
num itra quẽ que velint teſtibus obijciãt.ar. ad idẽ.s.de proba.
l; qõ ſic pbat̃ ex loco iſto.nã iſtis iudicibus nõ cõmittebat̃ cauſe
cognitio.ſed tantũ certa forma eis ſup certis articulis dabat̃ ⁊ ita
corã eis nõ erat faciẽda apertio teſtiũ qõ ex eo maxime apparet:q2
nõ pcipit copiã atteſtationũ partibus ɔcedi.ſed ſibi ſigillata fide
liter trãſmitti.Et valet hec cautela cõtra eos qui malicioſe teſtes
ſibi cõtrarios reprobãt.⁊ pro ſe dicẽtes approbant non negamus
tñ quin poſt apertionem teſtium poſſint dicere in pſonas teſtiũ.
niſi autẽ fuerit eis terminus prefixus intra quem dicant.(Iura-
mento).s.e.preſentium.contra ſo.vt ibi.

Romana eccleſia. ⁊.j.(Procur.).ff.
de teſti.l.ſi.⁊.ij.q.
vj.ſtatuendum.C.de procur.ad negocia videtur quod
ſi placet partibus in negocio qõ procurator poteſt eſſe
teſtis ſicut mediator.arg.aut.de teſt.§.q2 vero aut.de ſi.inſtru.§.
ſi vero.In alijs autem negocijs ſemper admittit̃ q2 nõ phibetur
ff.de teſt.l.j.¶†Item arg.q2 etiam iudex admittitur in alijs cau
ſis.ff.de teſti.ob carmen.§.j.dicunt tamen aliqui qõ contra dñm
hñ admittitur.⁊ cogit̃ procurator in teſtem ⁊ etiam in negocio ⁊
cauſam quam procurauit.ſicut cõpromiſſarij contra electuȝ a ſe
⁊ arbiter.s.de elec.cum dilecti.s.de arbi.non ſine.(Preſumptio
ne).ff.quẽadmo.teſt.aper.l.j.in ſi.ff.de dot.p lele.l. theopompus.
s.de procu.c.ex inſinuatione.xxiij.q.iij.ſi habes.

¶De teſtibus cogendis. Rubrica.

1 ¶In criminali cauſa nõ eſt quis cogendus ferre teſtimoniuȝ.
2 Qui ſint cogendi ferre teſtimoniũ,⁊ vide in nu.3.4.5,⁊.6.

Cauſam

Cauſam matrimonij. (Occul-
tent) ſub
1 trahēdo ſe a ferēdo teſtimonio. ¶ †(Odio) ⁊ intelli-
go eos ſemper ſe taliter ſubtrahere qñ nō pōt veritas
aliter apparere. ⁊ de hoc in ciuilibus. vbi ſcȝ qs ꝓpriū intereſſe
ꝓſequit̃ cū ibi ſit peccatū in dānū ꝓximi veritatē celare. xj. q. iij.
quiſquis metu. Et hoc eſt verū niſi hāc pſumptionē alia elidat:
puta qꝛ ſit religioſus quare magis iurare vereẗ vel alia cōſimili
cauſa. In criminalibus autē ⁊ vbi nō eſt peccatū celare veritatē
non preſumo eum qui nō vult reddere teſtimoniū taliter ſe ſub
trahere ⁊ idcirco nō eſt cogēdus niſi manifeſte appareat malicia.
ſ. eo. peruenit. ij. Itē dicimus qꝺ in ciuilibus ⁊ criminalibus in
talibus tñ cauſis in quibus nō coguntur teſtes etiā ſi nō ſubtra
herent ſe gratia odio vel timore. tñ ſi deficiāt alie probatiōes co-
2 gendi ſunt. ſ. e. peruenit. ¶ (†Cōpellas) quidā dicūt oēs indiffe
renter cogēdos ad ferendū teſtimoniū. C. de teſtib. ſi quādo. Alij
dicūt qꝺ illi ſoli qui iactāt ſe ſcire veritatē. Alij tūc eos tm̄ cōpel
lent qñ propter defectū ꝓbationū perit veritas quā celare mor-
tale peccatū eſt. xiiij. q. ij. quāꝗ. ſ. eo. pueni. ſcḋo. xj. q. iij. quiſqs.
¶ In criminali autē cauſa nō cogūtur teſtes. ſ. e. c. pe. ſȝ ſi ciuili-
ter agit̃ de crimine coguntur. ſ. eo. peruenit. ⁊ c. vlti. ⁊ c ſup his.
3 ⁊ c. cū ſuper. ¶ †Scḋm leges autē in omni caſu cogunt̃. ſ. eo. ſup
eo. Quedā tñ perſone nō cogunt̃ etiā ſcḋm leges niſi magna cau
ſa ſubſit. vt ſunt ſenes valetudinarij. ⁊ alij qui continent̃. ff. de te
ſti. inuiti. ⁊ l. ij. ¶ In cauſa autē inquiſitionis cōpellunt̃ teſtes.
ſ. e. ſuper his. ⁊ in cauſis ſpiritualibus. vt hic. ſ. e. c. ceterū. in cau-
4 ſa etiā denunciationis cogūtur. ſ. de ſimo. licet hely. ¶ †Uel dic
generaliter qꝺ vbicūqȝ celare veritatē eſt peccatum mortale ibi
cogendi ſunt teſtes. qꝺ ſic ꝓbatur: iſte inductus in teſtimonium
peccat mortaliter niſi reddat teſtimoniū. ergo eſt cogendus. ar-
gu. ij. q. i. ſi peccauerit. xxij. q. v. hoc videt̃. ⁊ hac ratione qꝛ pecca-
tum eſſet ſi ageret̃ inquirendo cōtra aliquem diffamatum de ali
quo crimine cogendi eſſent teſtes. ſ. e. ſuper his. qꝛ peccatū eſt ſu
ſtinere infamē perſonam in aliqua dignitate. xxv. diſtin. primū.
5 ¶ (†Idē credere) ⁊ ſi diceret̃ falſum inſtrumētū ciuiliter. vel ali
ter agatur ciuiliter nō ad penā: ſed ad pecuniariū cōmodum cō-
ſequendū vel vitandū. C. de fal. l. pe. ſ. eo. cū contra. Idem ſi ſub-
trahant̃ teſtes ſiue ciuiliter ſiue criminaliter agit̃ cogēdi ſunt te-
ſtes. vt dictū eſt ſupra. ¶ Idē eſt ⁊ ſi ijdē teſtes malicioſe ſe ſub-
trahant. ſ. e. peruenit. ij. ⁊ c. cū cōtra. vbi autē ſ celare veritatē non
eſt peccatū vt qñ agitur criminaliter vel etiā ciuiliter ſcilicet exci
piēdo vel alio modo ad penā tm̄. nō dicimus cogendos qꝛ celare
veritatē nō eſt peccatū ſed meritoriū ſcȝ celare crimē fratris. ar.
ij. qꝺ. j. ſi peccauerit. niſi. perſeueraret in crimine: quia eſſent ibi
cogēdi teſtes. vt ſic tñ a malo reuocaret pena quem dei timor nō
reuocabat: vt. ſ. de vita ⁊ ho. cle. vt clericorū. §. j. ⁊ argu. xxij. q. v.
hoc videtur. niſi eſſet crimē de quo eſſet periculū qꝺ eſſet occul
tum. ſicut hereſis dilapidatio. Nam in his dicimus teſtes cogen
dos etiā ſi ſit occultū: qꝛ nequeunt ſine periculo diſſimulari. ſ. de
accu. qualiter. ij. xxij. q. j. ſi quis ꝑ capillum. Itē ſuper fama vel in
famia credimus cogēdos. ſ. e. ſuper his itē ſi dicatur cōdēnatos
de crimine credim⁹ cogēdos: qꝛ cū crimē iam ſit notoriū ꝑ ſniam
peccatū eſſet illud celare. ſ. de coh. cle. ⁊ mu. ⁊ c. veſtra. Itē ſi dicat̃
ſentētia excōmunicationis lata in eum cogēdi ſunt teſtes: qꝛ hoc
nō eſt crimē cū excōicari poſſit quis ſine cauſa. ſ. de ſenten. excōi-
municā. inquiſitionis. ⁊ hoc eadē ratio eſt in ſentētijs de crimi-
6 nib⁹ latis. ¶ †Si vero diceret̃ excōicatus quis ſit ipſo iure: pu-
ta ꝓpter manuū iniectionē. vt. xvij. q. iiij. ſi qs ſuadēte. qꝛ vbi opor
tet probare crimē nō ſunt cogēdi teſtes niſi in caſu qui eſt. ſ. eo.
peruenit. ij. vel in alijs caſibus vbi eſſet peccatū celare veritatē. vt
dictū eſt ſupra. ⁊ idē dicendū eſt ſi ſnīa excōicationis ſic lata ſit.
excōmunico te niſi ſolueres. ⁊. hac rōne ſupradicta: qꝛ nō ſufficit
ꝓbare ſnīam niſi ꝓbet̃ crimē ſcȝ eū ceſſaſſe in ſolutione ꝗuis poſ
ſit rñderi qꝺ ſufficit ꝓbare ſentētiā niſi aduerſarius ꝓbet cōtra
rium. de hoc plenius not. ſ. de accu. inquiſitio. c. ſuper his.

Cum ſuper cā que vertitur.

Super eo
⁊. ſ. (Factū). i. crimē. (Timore) not. ēt
in criminali cauſa teſtē cogendum ſi
pars aduerſa teſtes malicioſe prohibeat. argu. ſ. c. proxi.

Peruenit
Ad audiēn ā. (Offēdit) preſumpti-
ue. (Callidi tatis) hic dixerūt quidā
hunc viā paſſum nō ferre teſtimoniū ſuper principali:
ſuper coactione. de hoc no. ē. titu. proxi. c. intimauit.

Peruenit ad nos de rebus.
No. hic appellari rem eccleſiaſticā proſecutionē iniurie.
Itē not. qꝺ quādo agitur de iniuria compellētur teſtes. ⁊ intelli-
go cum de iniuria agitur ciuiliter ad ſuū intereſſe vel hoc eſt in-
troductum in fauorē eccleſie ⁊ clericorum. ⁊ ne culpa laycorum
remaneat impunita.

Ceterum.
(Quod ſup cōſanguinitate). Nota
in cauſis ſpūalib⁹ cogi teſtes. ſ. e. c. j.

1 Teſtes ſynodales non ſunt cogendi publice teſtificari.
2 Infames an poſſint eſſe denunciatores.
3 An liceat teſti addere dicto ſuo.
4 Teſtis qualiter dicatur variare.

Preterea ſi teſtes.
(Synodales). xxx-
v. q. vi. epiſcopus.
in ſi. (teſtimoniū) in hoc teſtimonio reddēdo nō pre-
ſentat propter officiū teſtis ſȝ officialis vel denūciato
1 ris. ¶ †(Cōpelli) hic vult dicere ꝙ ſi teſtes ſynodales ſemel de-
nūciauerūt qꝺ cōtra chriſtianitatē ſicut iurauerāt fieri intellexe
rint ſm̄ qꝺ iurauerāt ſiue in matrimonio ſiue in alijs nō debēt cō-
pelli in publico dicere teſtimoniū ſup eodē negocio niſi qñ alij
nō inuenirent̃ ſup eodē negocio teſtes. Et eſt ratio hec ne ꝓpter
redditionē teſtimonij plures ſibi acquirāt inimicos. vel dic qꝺ
teſtimoniū pſtabūt: ſȝ nō iurabūt. ¶ (Articulis) nouit. talis for-
te qui nō ptinet ad officiū ſuū tūc enī preciſe cogunt̃ reddere te-
ſtimoniū. vt ſi forte queraẗ de dote vel de adulterio. nā qꝛ de eo
in primo iuramēto nō fuit facta mētio de nouo iurare; dȝ ⁊ teſtifi
cari. ē. titu. proximo. fraternitatis. ⁊ c. de teſtib⁹. (Publici) qui
2 ſynodales dicunt̃. ¶ (†Poſtꝗ) cōtra videt̃ qꝺ nō. ij. q. j. ſi pecca
uerit. vbi ptȝ ꝙ illud mādatū denūciādo peccatū proximi omni
bus tā infamibus ꝗ alijs factū eſt. Itē magis videnẗ remouēdi
qui aū officiū erāt infames ꝗ qui poſtea. Rñ. infames vere pñe
denūciare niſi poſtꝗ hoc officiū aſſumpſerint facti ſunt infames:
q⁹ ſi ante erāt infames hoc ipſo qꝺ aſſumpti ſunt videt̃ cū eis diſ
pēſatū. vel ex quo deliquerūt in officio grauius delinquūt quā
ſi extra officiū. xj. q. iij. precipue. ſ. de vo. ⁊ vo. redē. magne. ⁊ idcir-
co fortius poſtea ꝗ antea repellunt̃. vel dic qꝺ ideo nō vult qꝺ va
leat teſtimoniū teſtis ſynodalis ſi poſtea incurrat infamiā qꝛ cū
hoc teſtimoniū reddat rōne officij ⁊ ei plus quā alij teſti credat̃
indignū eſſet vt ⁊ infames haberet eccl'ia. vel dic qꝺ infamis poſ
ſit reddere teſtimoniū ſicut quilibet alius: ſed nō pōt ſicut teſtis
ſynodalis vel dic qꝺ infamis admittit̃ ad denūciandū: ſed nō ad
teſtificādū vt hic ⁊. ij. q. j. in pmis. ⁊. ē. ti. proxi. ex parte. ¶ †(In
cōtinēti) anteꝗ partibus loquant̃ vel alicui ꝑſone. als enī preſu-
mit̃ cōtra eos nec valet correctio: ſed tm̄ primo dicto ſtabitur. ar-
gu. ē. de teſti. ſicut. ꝗuis illud loquat̃ poſt publicationē teſtiū ⁊
etiā poſt ſnīā; ſed eadē ratio vr̃ etiā ante publicationē. ⁊ licet ſte
tur dicto primo. vbi teſtis ſcḋo cōtrariū dicit. tñ erit minor ei fi-
des adhibēdaqȝ ꝓpter ſcḋm dictū debilitat̃ primū. ¶ Si autē
anteꝗ exeat a conſpectu iudicis ſe corrigat debet prudēter iudex
attēdere modū ⁊ cām correctiōis. ſ. de accu. cū dilectus. ⁊ niſi co-
gnoſcat eū ꝓbabiliter ſe corrigere incidet in ſuſpitionē vel vacil-
lationē. ff. de teſti. l. in teſtibus. Uel variationis. ff. de teſti. qui fal
3 ſa. ¶ †Si aūt nō corrigat ſȝ addat ſi hoc faciat anteꝗ exeat ꝑ͂ſe
ſentiā iudicis cōſtat licitū eſſe. ſi autē poſtea ſi hoc facit poſtꝗ
potuit loqui partib⁹ audiendus eſt: ſȝ minor fides ei adhibet̃. ar
gu. hic. ⁊ aut. de teſt. §. qm̄. ⁊. §. qꝛ vero. ¶ †Et no. qꝺ variās dicit̃
qui primo dixit aliquid. ⁊ poſtea eius cōtrariū nullā cām varia-
tionis aſſignās cōtradicēs ſibi id eſt qui primo dixit. duo impoſ
ſibilia vt qui dixit ſe ſciuiſſe cōtractū celebratū. ⁊ in tali loco ⁊ ta
li die. interrogātus vbi illa die fuit dicit ſe alibi fuiſſe vacillans
dicitur quia dubitādo ⁊ timēdo loquit̃. Itē ⁊ qui varie loquit̃.
ff. de fal. eos qui. ff. de teſti. l. ij. ⁊. qui falſo. horum aūt teſtimoniū
non valet. imo puniuntur. C. de teſt. nullū. Innocen.

Super his
⁊. ſ. (Literas) ſuper his literis pro
cederetur inquirēdo aliter enī non
cogerent̃ teſtes cū taliū literarum cōmiſſio caderet ſup
crimine falſi. vel poteſt dicere qꝺ cum etiā de crimine inculpetur
aliquis qꝺ lite pendēte dicitur cōmiſiſſe qꝺ teſtes ſuper eo cogē-
di ſunt in fauorē iudicis ⁊ elidi poſſit eorū iuriſditio. vt. ff. de iu-
di. ſi pretor. ¶ (†Cogatis). No. in cauſa inquiſitionis cogi teſtes
ad perhibendū teſtimoniū. qꝛ ex officio ſuo ꝓcedit papa. ⁊ non
niſi precedēte infamia. ⁊ ita eſſet peccatū tacere veritatem vbi vi
dēt eligi in epiſcopū ⁊ aſſumi in quo populus ſcandalū pateret̃.
argu. lxxxj. diſt. tantis. ⁊. ſ. de accuſa. omnipotens.

Cum contra
(Cōpellere) hic habes in cri-
mine cogi debere teſtes. ⁊ di-
cunt quidam hoc eſſe propter enormitatē criminis. vn-
de ⁊ in maioribus criminibus dicūt cogendos teſtes: vt in hereſi
ſimonia homicidio ⁊ in conſimilibus: quia de ſimilibus idē eſt
iudicium. ¶ Alij dicūt hoc ideo eſſe quia hic proſequebat̃ ſuū
intereſſe iſte qui agebat de falſo ſcilicet ne per falſas literas fati-
garetur. ita peccatū eſſet celare veritatem. xj. q. iij. quiſquis me-
tu. Sed nōne dices idem ſi in modū exceptionis obijceret falſita
tis crimē teſtibus. rñ. ſi velit ꝓbare poſt ſniam eos corruptos fal
ſa dixiſſe cogendi ſunt qꝛ peccarēt mortaliter ſi veritatē tacerent
cū ex illa ſnīa aliquis damnaret̃ iniuſte ad hoc. ē. de proba. licet.
ſecus autē ſi nō dicat eos falſum dixiſſe: ſed crimino ſos. hoc enī
nō credimus cogēdos qꝛ in nulli⁹ preiudiciū tacetur veritas: ſed
tātū eis pena imponeret̃ ſi crimina ꝓbarent̃. vel dic qꝺ plus pla
cet qꝺ vbicūqȝ ex probatione criminis quis cōſecutur⁹ eſt ſenten
tiam lucroſam vel vitaturus dānoſam ſemꝑ cogēdi ſunt teſtes: qꝛ

tūc peccatū eſſet ī alteri⁹ p̄iudiciū tacere veritatē.vt ſepe dictū ē.

Dilectorū filiorū (criminibus) ſi criminaliter agit̄ quidā dicūt idē ſi ciuiliter.hic.Nā hoc dicunt agi ciuiliter.eius qđ hic dicit̄ qm̄ p procuratores agebāt ſꝫ p hoc nō probat̄.cū multe criminales cauſe per procuratorē agantur.ff. an per alium cau.app.l.j.vel procurator ad certū articulum in medio accuſatiōis cōſtitutus fuit.de hoc no.ſ.eo.c.j.ⁿ.ſ.c.pri.vel erat tantū procurator ad impetrādas literas de quibus hic agit̄.

Venerabilis frater. N. (Suppbis) ſcilicet ſuper cōniuratione facta ⁊ iuramento preſtito de occultanda coniuratione predicta.(Abſoluant) qđ ſi non fecerint:quia ſunt abſentes vel pertinaces tu facias.

De fide inſtrumentorum. Rubrica.

1 Autētica ſcriptura que dicat̄.⁊ que dicat̄ publicata habes in numero.2.que autem priuata.in numero.3.
4 Quot requirant̄ teſtes ad probā.ſcripturā per cōparationem.
5 An ſit credēdū iudici dicēti ſe talē dediſſe ſniam ſi eā nō oſtēdit.
6 In litera contineri debet tempus rogati inſtrumenti.
7 Notarius debet in inſtrumento apponere quod fuerit rogatus.
8 Non debet notarius cum rogatur ſecreto manere.
9 Priuate ſcripture ſtabitur.ſi contra eum qui eam fecit introducitur nec ipſe neget.
10 Credit̄ literis cuiuſlibet de his que facere debet vel poteſt ratione officij.

1 **Si ſcripturam.** († Autēticā) autētica ſcriptura eſt que ſit iudicio autoritate per quoſcūqꝫ vt acta iudiciorū.ſ.de proba.qm̄ vt quidā dicūt. Alij tn̄ in cōtrariū vel que ſit per publicā perſonā ⁊ ſine autoritate iudicio cū ſubſcriptione duorū vel triū teſtiū.in aut̄.de inſtru.cau.§.ſꝫ inſtrumēta.⁊.C.de tabellio.l.iij.lib.x.C.de dona.in donationibus.ſ.de teſti.cū a nobis.Vel que autenticū ſigillū habet cū totidē ſubſcriptionib⁹. ſ.de procu.c.j.ſ.c.pri.ſ.de teſti.cū a nobis niſi in leuib⁹.vbi credit̄ etiā ſine ſubſcriptione teſtiū cū nō ſint multū preiudicialia: qualia ſunt.xj.q.iij.cure.xcviij.diſtin.c.j.ij.⁊.in.lxxiij.diſt.per totū.⁊.lxxiij.diſt.per totū.arg.xvij.diſt.nobiliſſimus. Item nō eſt neceſſaria ſubſcriptio teſtiū in inſtrumento priuato qđ quis de facto ſuo facit.ff.de procurato.ſi procurator dñm cōſtet ſuā eſſe ſcripturam.C.de non nu.pe.qui fidem.⁊ aut̄.contra qui propriam.

a Item etiam ᵃvbi conſuetudo eſt quod ſine ſubſcriptione teſtium credatur.ſ.eo.cum dilectus.Quidam etiā dicūt autēticam quam facit priuatus cum ſubſcriptiōe teſtiū.C.qui po.in pig.habe.ſcripturas.in aut̄.de inſtru.cau.§.ſi tn̄ quiſqꝫ.ſed veri⁹

2 eſt qđ priuata eſt. Item publicam ſcripturam appello generaliter omnem ſcripturam cui creditur ſine alio adminiculo de iure vel conſuetudine ſpeciali.ſ.eo.cum dilectus.ſi autem eſſet ſpecialis conſuetudo preter ſcripturas tabellionum ⁊ acta iudiciorū omnes ſcripturas repu.o priuatas.cum ad hoc officium nō ſpecialiter ſint deputate perſone per quas facte ſunt.⁊ appello publicam ſcripturā que ſine adminiculo viue vocis alicuius notarij q forte mortuus eſt.vel teſtiū qui ſimiliter mortui ſunt autoritatem habet.in aut̄.de fide inſtru.§ ſed ⁊ ſi.⁊.§.ſi vero.coll.vj. oportet tn̄ ſi neget̄ illum qui inſtrumētum cōfecit fuiſſe notariū qđ conſtet eum fuiſſe notariū per teſtes vel p publicū inſtrumētū.crederē autem ꝙ ſufficeret ſi per teſtes probaretur quod publice officio notarij fungebat̄.ff.ad macedo.l.iij.in prin.ff.de offic.

b prefi.l.barbarius.C.de teſt.l.j. Idem forte ᵇ ⁊ ſi appareāt inſtrumēta p eos facta inter multos ſup cōtractib⁹ legitimis q̄ firma maneāt ⁊ ſine cōtradictiōe:nec credūt aliqui in hoc caſu ſufficere duo inſtrumēta.imo tot qđ hū appareat eū cōe officiū pro

3 oībus gerere. † Priuatā aūt dicim⁹ que ſit a nō publicis pſonis ⁊ nō habet p ſe autoritatē niſi aduerſari⁹ hoc cōfiteat̄ vł niſi p collationē alteri⁹ ſcripture ſubſcriptiōis eiuſdēꝫ aduerſarij ⁊

4 teſtiū qui ſubſcripſerūt probet̄ cōtrariū.C.de proba.inſtrm. † Ad hoc aūt vt valeat p cōparationē probari inſtrm oportet in illa ſcriptura in qua ſit comparatio quatuor teſtes eſſe ſubſcriptos aut̄.de fide inſtru.§.ſi quis igit̄. Idē dicim⁹ qđ ſi ſubſcribant̄ teſtes in inſtrō vel literis epōrum vel non ſubſcribant̄. † Itē qđ credat̄ literis abbatū vel archidiacono.vel aliorū prelatorū de his que ſiunt extra iudiciū.⁊ quantum credat̄ eis.ſ.vſqꝫ ad quā ſummam ⁊ inter quas gentes totū relinquit̄ conſuetudini ⁊ cōſuetudo talis ſcripturas publicas facit.ar.ſ.e.cum dilectus.ar. C.de emā.l.j.ix.q.iij.conqueſtus. Sed obijcies nonne ius ſtatuit credendum literis epiſcoporū.xj.q.iij.cure.ſ.de proba.poſt

5 ceſſionem.⁊.ſ.de treuga ⁊ pa.c.j. † Sed pōt dici in excōicatione ſpāle propter periculū participatiōis.ſ.de rap.c.j.alſ autē cōſtat ꝙ ſi epūs vel alius dicit talem ſniam dedi.vel ſic citaui non

a Item etiam. Add Car.l cō ſi.lxxiij.incipiēte.puto d iure ⁊ qđ cōſuetudine induci poſſit ꝙ ſcriptura priuata probet. adde Alex. de Imo.in conſi. liij.col.j.verſi. ortamē in primo.vol.Et qđ cōſuetudo loci facit priuatam ſcripturā publicā adde eūdē Cardi.l cōſi.lxxiiij.l.c.l.in diſcuſſiōe premiſſi.col.ſi.

b Idem forte ⁊c. Adde ꝙ cōmunis opi.in hoc eſt contra Innoc.vt atteſtat̄ Alexā. de imo.in cōſi.cxxviij.col.pe.verſi. ad notata in primo volu.

c Se rogatū. Adde Spe.in tit.d ſi.inſtru. §.breuiter.v. ⁊ no.⁊ ibi Io. an.bar.⁊ Abb.o dec.in.l.ſciendū.ff.de v.ob. ⁊ Alex.d imo. in cōſi.cliij.col. ij.verſi.nō obſtat in.ij.volu.

d Itē no.hoc dictū refert et ſequit̄.bal.l.l. mandatū.col. pe.C.māda.et Fely.l.c.ex parte decani.colū. viij.verſi.decla. prima.ſ.de reſcriptis.

eſt credendū niſi ſniam oſtēdat vel citationē.ſ.de proba.qm̄.C.de ordi.ne in arbitrio.in aut̄.de here.⁊ fal.§.ſi vero abſunt.in prin. j.col.⁊ ſic de ceteris q̄ in iudicio cōtingunt in quib⁹ nō creduntur litere epī ſigillate:ſed tabellioni tn̄ vel duabus perſonis ad hoc deputatis. Et ſic intelligo dictum decre.ſ.de probatio.qm̄.in alijs autē inſtrumētis que extra iudiciū ſiūt.vt de contractibus ⁊ cōſimilib⁹ caueāt illi qui ſigillare debēt ne aliqđ in literis apponāt niſi qđ iniunctū eſt in eis apponere.non em̄ credimus qđ de his que vidēt facere poſſunt literas niſi iniungatur eis autē. de tabellio.§.nō autem.vel ab ambobus cōtrahentibus.vel ab altero tantum vel etiam a quolibet altero ſi forte ei prodeſſe poterit ſed inſtrumentū nō proderit niſi ei mādauit argu.q̄ res inter alios acta nō pre.C.res inter alios acta per totū.⁊ etiam poteſt intelligi.C.de proba.ad probationem. † Item nō debet compelli litera.ſ.ſigillū apponi niſi in preſentia prelati.vt in predic. §.in auten.de tabellio.§.nos autē. Item debet prelatus certe perſone ſigillum cōmittere. verūtamen ſi per alium ſigillari faciat nihilominus valet inſtrumentū.ſed puniendus eſt prelat⁹.

6 in auten.de tabellio.§.per tabellionē. † Itē continere debet litera tēpus rogati inſtrumenti.in autē.de tabellio.§.illud quoqꝫ coll atio.iiij.quod debet eſſe idem cū tēpore celebrati contractus. Si enim aliud eſſet ſcilicet quod ferret teſtimoniū de preteritis non valeret.ſ.de coha.cle.tua. Alij tamē dicūt quod inſtrumentum preceptū ab vno omnibus preiudicat.vel potius eſt omnibus ſufficiens probatio.q̄ ſeruus publicus eſt.obligationes em̄ prodeſſe ⁊ obeſſe dicuntur partibus nō inſtrumentū qđ non eſt obligatio nec ex quo oritur obligatio ſed eſt tn̄ probatio obligationis vel cuiuſcūqꝫ alterius facti ad hoc.ff.rem pu.ſal.fo.l.ij.iij. ⁊.iiij.j.reſpon.vel potes dicere inſtrumentū non nocere niſi his inter quos ſit.⁊ hoc etiam alijs nō nocet.dicatur cū fieri inter cōtrahentes licet nō ambo ſed alter tantū vel etiā quiſqꝫ extrane⁹ cuius tamē intereſt.⁊ iudex precipiat inſtrumentū. Quidā tamen dicunt ⁊ bene nō poſſe precipi inſtrumentum ab extraneo. imo nec ab vno contrahentiū niſi ambo conſenſerint.argumen. pro ei q̄ nec aliter eſt cōtractus vel diſtractus vt patet.ff.de pactis.l.j.§.⁊ hoc pactū.⁊.l.ab emptione.C.de actio.⁊ obliga.ſicut in initio. Quid enim intereſt cuiuſqꝫ extranei quantū ad ius cōtrahentium precipere inſtrumentū de alterius facto.⁊ hoc verū eſt in cōtractibus qui ſiunt de voluntate partiū. † In alijs autem que nō ſiunt etiā de conſenſu partiū.vt teſtimonium ſententia.proteſtatio exceptio contradictio appellatio ⁊ ſimilia. ſufficit mandatū illius qui illud fieri facit.⁊ qđ hoc ſic obtineat ſatis probatur ex tenore iuramēti.qđ preſtant notarij in ſuſceptione ſui officij.ſ.de his que videbūt ⁊ audiēt fideliter cōficient inſtrumentū ſm̄ qđ eis a partibus vel a iudice iniunget̄.tamē contrarium videmus de facto obſeruari:q̄ quicunqꝫ tabellioni precipit qđ faciat inſtrm ipſum cōficit.ſed nō ſit bene.⁊ pōt eſſe ea ratio pro his qui ſic indifferēter faciūt:q̄ nō ratione preſentis intereſſe ſiūt inſtrumēta:ſed q̄ poterit intereſſe.⁊ vix eſt aliquid de quo nō poſſit cuiuſqꝫ intereſſe habere inſtrumentū de eo qđ agit̄. Oibus inſpectis plus videt̄ muniri rōne q̄ ſiue ab vno cōtrahentiū tn̄ ſiue ab eo etiā cui⁹ nihil inter eſt poſſit precipi fieri inſtrm.⁊ qđ tn̄ valet inſtrm a publica pſona ſic factū:q̄ hoc nō prohibet̄ a iure.ff.de probatio.ab ea parte. Itē pro his eſt.ff.de iure fiſci.l.in fraudē §.ex his.⁊.§.ſequen.tamē ille qui nō precepit nō poteſt agere.vt ſibi edatur.niſi procurator ſuus hoc preceperit.ff.de edendo.ſi quis.§.ex hoc edicto.intereſt ergo cuiuſlibet vt precipiat fieri inſtrumentum.vt ſic poſſit editionē ipſius petere

7 re que aliter ſibi denegaret̄. † Item no.vtile eſſe qđ tabellio

c ſemper ſcribat in inſtrumento ſe rogatū ᶜ:quia ſi mortuus eſſet notarius vel non recordaretur de rogatione inſtrumenti pro nihilo eſſet inſtrumentū. Si autem viueret tabellio credendū eſt ſufficere ſolum ipſius teſtimoniū.argu.aut̄.de tabel.in prin.aut̄. de fide inſtru.§.ſi vero neqꝫ. Alij tamē dicūt qđ preſumit̄ ſemper rogatus.ar.C.de cōtrahē.⁊ commit.ſtipu.l.j.inſti.de fideiuſ

8 ſo.§.ſi. † Item ᵈ qđ cum officiū tabellionis ſit publicū ⁊ commu

d ne qn̄ rogat̄ nō debēt ſecreto manere:ſed bene debēt querere oīa vt ſciant qđ agat̄.in aut̄.de tabellio.§.nos autem. Sed ſi contrariū ſiat nihilominus credimus inſtrm valere:ſed magna eſt ſuſpitio ꝫ illud q̄ ſi occulte rogatū eſt ⁊ notarius puniēdus eſt. arg.ſ.vt ecc.bene.vt noſtrū.ſed obijcias ſuſpectū eſt inſtrm.ergo obijciendū niſi producens illud per alias probationes approbauerit.C.de proba.iubemus.C.eo.tit.l.ſi.⁊.ff.eo.l.j.ſol.ibi loquitur quādo ſcriptura vitiata eſt vel alſ ſuſpecta ex ſui forma vel raſura.C.de edic.di.adria.tol.l.ſi.⁊.ſ.co.ex literis.⁊.c.inter dilectos. alſ autē ſecus:q̄ ſi alique ſuſpitiōes ad ſint tn̄ durat ⁊ valet.niſi alſ cōtra illud probet̄ nec propter ſuſpitionē caſſandū eſt.ar.ij.q.j.c.

9 j. † Itē no.qđ ſi priuata ſcriptura introducit̄ cōtra eū qui eam fecit nec ipſe neget ei ſtabit̄.ff.depo.l.pu.§.ſi.C.de non nu.pecu. generaliter.niſi in mutuo vbi habet excipiens bienniū anteqꝫ valeat.C.de non nu.pecu.in contractibus in prin.ſi autē neget eſſe ſuam ſcripturā hoc oportet probari ⁊ poſtea procedatur ſicut legitur.C.de

gitur. C. de non nume. pecu. cū fidem. ⁊ auē. cōtra qui propriam ſi
vero de alio agaꝛ inſtrumēto ꝙ alius fecerit ſi negatur ſcriptura
eſſe eius cui aſcribitur hoc ipſum probari oportet. ſi vo certū ſit
eam ſuā eſſe ſcripturā per ſigillū vel alio modo: ſed ſi dicaꝛ nō ei
credēdū ſeruādū eſt qđ dictū eſt. ſ. ſcʒ ꝙ nō eſt credēdū ei niſi ta
bellio. vel niſi a cōſuetudine introductū ſit qđ credaꝛ niſi in ca
ſibus: q̃ actis cuiuſlibet iudicis crediꝛ. ſ. de probatiōi. quoniā.
10 ¶ †Itē crediꝛ literis cuiuſlibet de his que facere debet vel pōt
ratione officij. vt ſi archieps ad cōcilīū citet. xviij. diſ. ſi quis me.
vel de ꝯſuetudine alīs ad cōſecrationē epōrum. lxv. diſt. nō dʒ per
literas etiā epos aliene puīcie vocabit etiā ſimpliciter epiſcop⁹
vel ſi cū citet canonicos ad electionē faciendā. ſ. de elec. cū inter.
vel ſi cōuētus licētiat aliquē monachū. xix. q. iij. ſtatuimus. vel ſi
epus mādat vitari excōmunicatos. xj. q. iij. cure. ⁊ idē eſt in literis
cōmendaticiis. lxxij. di. per totū. ¶ Itē ⁊ de his que rōne officij
facere nō debēt aliqñ crediꝛ vt in epīs qui dāt literas teſtimonia
les de ordinibus vel morib⁹ alicuius. ſ. de ele. peregrinā. c. j. ⁊ ij.
☞ ¶ †Et idē dicerē in pcuratore ad impetrandū ⁊ contradicendū
conſtituto. ſ. de reſcrip. c. nōnulli. ⁊ in oībus aliīs vbi nullū vel
modicū p̃iudiciū aliī generaꝛ. nā in p̃dictis caſibus ⁊ ſi non con
ſtet ſigilla eorū eſſe qui ſcribūt vel etiā ſi modice autoritatis ho
mines ſcribāt crediꝛ eis. vt de cōſuetudine generali ⁊ potiſſime
ſpeciali romane curie obſeruaꝛ. (Ad exemplaria) niſi ſint publi
cata vt no. ſ. de teſt. alberic⁹. repetēq̃ dixim⁹. ſ. de ver. ſig. abbate.
1 ☞ Creditur ſcripture facte manu publica etiam mortuis teſti
bus in ea deſcriptis.
2 Non ſufficit ſigillum apponere charte niſi is qui appoſuit dicat
ſe illud appoſuiſſe.
3 Cauſe propter quas ſigillum ⁊ ſubſcriptio apponuntur literis.
4 Decretum ſeu autoritas non interponitur de futuris.
5 An poſſit epiſcopus ſigillum ſuum aliī committere.

SCriptura vero autētica. ¶ Hic not. il
las ſcripturas dici pu
blicas que habent ſigillum vel que ſiunt per tabellio
nem etiā ſi nō ſit eis fides adhibenda. ⁊ alia autentica
qualia ſunt oīa quibus fides adhibeꝛ. ⁊ pñt dici oīa autenti
ca publica: ſed nō econuerſo. vel melius ſe habent vt excedētia ⁊
excedata. vel aut. ſcriptura hic dicitur originalia ſiue manu publi
ca ſcripta ſiue ſiue non vel ſcripturam autenticam dicit acta iu
di. vel hic dicit ſcripturā autenticā que habet ſubſcriptionē te
1 ſtiū ⁊ cōtrahentiū. ¶ († Publica) No. qđ ex quo ſcriptura eſt fa
cta manu publica vel ſigillū autēticū habet etiā mortuis teſtib⁹
ibidē in ſcriptis crediꝛ illi ſcripture vt hic dicit dūmodo nō ſit
in aliquo vitiata vel vituperata vel ſuſpecta vel calumnioſa. C.
de edic. diui adri. tol. l. ſi. aut. eo. tit. §. ſi vero moriatur. ille tñ cō
tra quē pducitur inſtrm pōt illud dicere falſum. C. eo. ſi veteris.
⁊ l. ſi. Si vero ſcriptura eſt aliquo modo vitiata vel ſuſpecta vel
calumnioſa qui pducit eā debet eam pbare verā. C. de pba. iube
mus. ff. eo. l. ij. ⁊ ſm hoc intelligi pōt. ſ. eo. cū inter dilec. ſcripture
autē priuate nō crediꝛ niſi teſtibus vel cōparatione literarum ad
inueꝛ. eo. §. ſi vero. ff. de pba. inſtra. Idē forte dicendū eſt in forē
2 ſi inſtrō. ar. cōtra. ff. de dona. in dona. ¶ († Sigillū) nō ſufficit ſi
gillū apponere charte niſi ille qui appoſuit ſigillū dicat ſe illud
appoſuiſſe. ff. de teſt. l. pe. C. de teſt. l. ſi vn⁹. ⁊ l. hac cōſultiſſima. ⁊
l. in teſtamētis. ⁊ l. iubemus. ⁊ ſ. de re iudi. cū inter. videꝛ etiā ſuf
ficere ſi loquentium in charta vel cōtrahentium cōtentorum in
ſtrumentorum ſigilla apponanꝛ etiam ſi nō dicāt ſigilla noſtra
appoſuimus. ar. C. arbi. tut. l. ſina. ⁊ ſ. eo. ti. inter dilectos. qualia
ſunt ſigilla epiſcoporū ⁊ aliorum prelatorum vt quidā dicunt. ⁊
xj. q. iij. c. cure. xix. q. iij. ſtatuimus. xcvij. diſt. in nobiliſſimus. ſ. de
eo qui mit. in poſ. cū ſicut. ſ. de elec. cū inter. ff. de cuſt. re. diuus.
ſ. de probatio tertio. ¶ Non tñ dicimus qđ ſigillis inferiorū pre
latorum ab epiſcopo nō creditur niſi hoc haberet cōſuetudo. ſ.
eo. cū dilectus. niſi forte habeat iuriſditionē: q̃ tūc in his q̃ ſunt
iuriſditionis ſue inſtrā cuiuſlibet iudicis ordi. vel deleg. reputa
ſtia autē. argu. ſ. de teſt. cū a nobis. ⁊ not. qđ debet quis ſigillare
proprio ſigillo ſi habet: ⁊ tūc nō valet ſi alieno ſigillat niſi ex cau
ſa ſiat vt ſequiꝛ: q̃ nec etiā pdeſt ſuo ſigillare qñ eſt ad aliud offi
ciū deputatū. ſ. de app. ſignificauit. ¶ Si autē nullū ſigillū vnq̃
haberet vel ſaltē tunc cū ſigillare oportet nō haberet ſigillū po
terit alieno ſigillo ſigillare: ſed tunc etiā neceſſe eſt hoc ipſum di
cere ſcilicet cuius ſigillo ſignet. ⁊ quare alteri⁹ ſigillo ſignet. ⁊ eſt
3 ratio l. l. q̃ turbatū eſſet ſigillū. ff. de teſt. ad teſtiū. ¶ †Eſt ⁊ alia
ratio que efficacior vꝛ ſcilicet vbi ⁊ a quo ⁊ ex qua cauſa ſignatū
eſt inſtrumentū diſcerni poſſit: q̃ ſigillū ⁊ ſubſcriptio ex multis
cauſis apponunꝛ literis. verbigratia. in ſignū conſenſus. xij. q. ij.
ſine exceptione. ſ. de pcur. c. j. ff. de pig. ſideiuſſor. §. ſi. ⁊ l. ſequen.
¶ Quādoq̃ etiam apponuntur in ſignum teſtimonij. ff. de pig.
act. l. gaius. Et in ſignū preſtātis autoritatē. xij. q. ij. cuʒ redēptor
ſacrorū. Quandoq̃ in ſignū cōfirmatiōis. ſ. eo. c. inter. ⁊ multis
aliis cauſis poteſt ſigillum vel ſubſcriptio apponi. vnde apparet
qđ ſemp in litera dʒ exprimi ad qđ ſigillū apponaꝛ ⁊ cuius ſit: ⁊

a quo apponitur. arg. ſ. de tranſac. c. ſina. xxix. diſt. c. ij. ſ. de libe.
obla. c. ſi. ¶ Sed ſi in literis non dicitur qualitercunq̃ dummo
do hoc ſcire poſſit videꝛ ſufficere. imo ſi in alia autētica ſcriptu
ra ⁊ etiā alterius hoīs cōtineaꝛ aliqđ per qđ poſſit ſciri ad quid
⁊ ea quo appoſitum eſt ſigillū ſufficit. ſ. de cōfir. vti. cū dilecta. ſ.
de ſideiuſſo. peruenit. nec quero qualis ſit ille qui ſcripturā facit
puta rex vel infimus homo. ſʒ q̃ eius noīe litere mitterenꝛ dum
modo ſigillum ſit perſone autētice. cum ſigillū ſit qđ autoritatē
preſtat ſcripture. vñ ſi eſſet talis perſona que nō principaliter ſed
ſecundario autoritatem preſtat ſcripture. vt eſt teſtis. cōtractus
cōtenti in illa charta que nō principaliter ſed ſecūdario teſtimo
nio autoritatē preſtat nō eſt tūc neceſſe ſigillū appoſitū eſſe autē
ticum. ſed ſufficit qualecūq̃ dūmodo characteres habeat vt in
ea. l. ad teſtiū. §. pe. nec exigitur qđ ſint ibi litere: dummodo aliās
certum ſit de ſigillo. ſʒ ſi ſint opʒ qđ poſſint legi vel in totū vel in
tāta parte ꝙ indubitāter intelliganꝛ qđ velint dicere. ſ. c. iter. Cū
corrigia aūt vel alia re que nō ſit ſculpta ad ſignādū ſigillari nō
poterit: vt in ea. l. ad teſtiū. ff. de aur. ⁊ argen. leg. l. argēto. §. orna
menta. ¶ Epiſcopus autem nō intelligitur alieno ſigillo ſigilla
re quādo ſignat ſigillo eccleſie. lxxiij. di. in nomine domini. argu.
vij. q. j. ſcite. Item no. qđ ius ciuile appellat annullū. ⁊ nos ſigil
lum. Itē nō eſt vis an in litera loquaꝛ ille qui ſe obligat vel ali
quid aliud faciat: vel ille qui ſigillat. De his autem quos conſtat
in cedulis vacuis aliquid ſcribere crederem nō eſſe falſarios. vñ
ex quo cedulam ſigillatā eius fidei cōmiſit: ex prima facie quic
quid in ea diciꝛ crediꝛ cōmiſiſſe. ar. ff. commo. cū quis. §. ſi. crede
rem eñ qđ illud mādauit qđ ſcriptū eſt. dūmodo tale ſit qđ ſibi
ſcribitur ad qđ pcurator cōſtitui poſſit. Si tñ pbaretur qđ ali
ud ſcripſit quā qđ mandatū fuerit quare vt falſarius puniretur.
Aliī tñ dicūt qđ in eiſdem cedulis nihil poterit ponere qđ aliū
obliget niſi illū cuius eſt ſigillū. alius autē cōtrariū videtur. ſ. qđ
nunq̃ licet cedulas vacuas ſcribere. nā ille cuius eſt ſigillum dat
autoritatem ſigillo. ⁊ ſigillū debet dare fidē ſcripture. ⁊ ſcriptu
4 ra cōtractui. ¶ †Sed qñ incipiet dare vel quō pōt dare cū ſcri
ptura nō fuerit facta qñ ſigillū apponiꝛ ſed poſtea. ei autem qđ
nō eſt fidē dare non pōt. ar. ſ. de cōſti. cū acceſſiſſent. cū ſuis con
cor. ⁊ ff. de cōtrahē. emptio. l. fundi. ⁊ l. iulia. ſed nec decretū vel
autoritas nō interponitur de futuris. ff. qđ cuiuſq̃ vni. item. §. j.
Itē autoritatē quō p̃ſtabit ei qui ignorat que tñ cū cauſe cogni
tiōe preſtari debet. ff. de offi. procō. nec quicq̃. §. vbi decretū. ⁊ iij.
q. iij. ſpaciū. ¶ Sed dices hñ preſtat autoritatē rei preſentis. nā
mandatū qđ fecit portanti cedulas p̃ſens fuit: ſʒ tñ. ſigillū nō p̃
ſtat autoritatē mādato vel cōtractui: ſʒ ſcripture vnde bene diciꝛ
hec ſcriptura autētica. nō tñ de cōtractu quem cōtinet fidē facit
imo ⁊ cū hoc pcurator poſſit ſcribere quicq̃ vult in hac cedula
nō ſigillū ei p̃ſtat autoritatē ſed ipſe ſcribēs. ¶ Item ad hoc qđ
nō valet pbare aliqđ ꝯ hoc inſtrumentū videꝛ ſufficere qđ dicit
aut. de tabellio. §. nos autē credimus. ⁊ §. ſequen. vbi dicitur qđ
tabellio qui dat autoritatē inſtrō debet intereſſe qñ cōpleꝛ. ⁊ de
bet audire totū negociū vt ſciat rñdere ſi interrogabiꝛ. ad idem
aut. de tabel. §. pp̃ter tales. eodē modo dicēdū eſt ⁊ de illo cuius
eſt ſigillū cum hec duo hic equiparenꝛ. item multe abſurditates
poſſunt ſequi de talibus cedulis quid eñ ſi moriatur ille cuius
eſt ſigillū anteq̃ ſigillū apponatur ⁊ etiam forte eo ignorāte fuit
ſigillum appoſitū. Itē quid ſi inimicitie oriunꝛ. Itē qđ predicte
litere nō preiudicēt pbatio cōſtat ꝙ is cuius noīe cōfecte ſunt li
tere vel ſcivit de eo ꝙ in eis ſcribiꝛ. Si eñ cōſtaret eū ſcire vel mā
daſſe de certo ſcribēdo tūc forte ſecus dicendū eſſet: ſed forſan de
preſumptione iuuabis te puta q̃ dando chartam vacuam vide
tur dediſſe poteſtatē quicquid vult ſcribendi. ar. ff. de penis. l. ij.
ff. de cōtrahen. emp. clauibus cū multis cōcor. quas habes. ſ. de
conſue. c. ij. Sed certe ſi diligenter dictas leges inſpiceres non ſic
preſumeres: q̃ vt in eiſdem legibus euidenter apparet qñ ex do
natione alicuius rei etiam aliud vel ratione loci vel temporis vel
cōtractus dediſſe intelligor: vnde ſi dedi claues iuxta horreū vi
deor dediſſe que in horreo ſunt. ff. de cōtrahē. emptio. clauibus.
vel ſi obligo inſtrumēta videor obligaſſe nomina in inſtrō cōtē
ta. C. que res pigno. obli. poſ. l. j. Item ſi reddo debitori inſtrumē
tum in quo continetur ſubſtātia debiti debitū remiſiſſe videor.
ff. de pac. l. ij. ¶ Secus ſi pignus redderē. ff. de pac. poſtq̃. at hic
nihil tale eſt. vnde non videtur magis preſumendū de vno man
dato quā de alio. maxime cū ex multis cauſis ſigilletur vt dictuʒ
5 eſt. ⁊ ſic apparet hic qđ nō poteſt iuuare preſumptioni. ¶ †Con
ſitemur tamē qđ epiſcopus pōt cōmittere fideli perſone ſigilluʒ
ſuū. ⁊ ſcđm ptātē ſibi datam poterit illo ſigillo ſigillare ſcriptu
ras de his que pertinēt ad epiſcopum: puta facere cōmiſſiones
cauſarū citationes confirmationes. ⁊ gñaliter de omnibus aliis
que cōmiſſa ſunt ei poterit ſcripturas ſigillare. etiā ſi prelatus il
le nō videat literas ſicut papam ⁊ alios p̃latos ⁊ principes ſuis
☞ cācellariis hec cōmittere videmus. ſ. de crimi. fal. dura ¶ † Sed
in contractibus aliorum non poterit nomine epī ſigillū teſtimo
niale apponere niſi viderit. cum teſtimonium ſit tantum de viſu

vel de his que plene nouerūt.iiij.q.ix.teſtes.ꝛ per totū ꝛ ſic loquī
tur aut.de tabel.§.nos aūt.ꝛc.poſſet tū dici qđ etiā teſtimoniale
ſigillum apponere pōt vbi hoc de conſuetudine eſt.nō qđ cōtra
ctus intelligatur habere teſtimoniū ab epiſcopo:ſed ab eo.ſcili
cet cancellario qui apponit ſingiť eū eius ſigillū ſicut ꝛ ſigillum
eccleſie epiſcopi ſingitur.lxiij.di.in nomine.tū bene dicunt ex
primere in litera cuius noīe apponiť.ſ.an epiſcopi.vel officialis.

Ex literis.

(Iudicati) repete quod dixi inno.ſ.eo.inter.in glo.que incipit.ſecus
ſatis(iudica)bene dicit ꝛ ſi cū erratū eſſet in facto.ꝛ
nulla eſſet ibi abraſio vel correctio facta tamē per eas
procedendū eſſet.licet nō ſecundū eas.ſ.de reſcrip.ſuper literis.
C(Et priuileg.)ſecus de aliis reſcriptis cōtētis ſic vel ēt gratio
ſis cū ibi poſſet eſſe fraus.vt pōt colligi.ſ.de reſcrip.ſuper literis
ſedes.ꝛ.c.ad aures.ꝛ.c.paſtora.ꝛ.c.cum adeo.ꝛ.c.conſtitutus.ꝛ.c.
ſignificāte.ꝛ.c.rodulphus.C(Priuilegiū).confirmatoriis.ſe
cus autem de originalibus.ibi enim ſi inuenirenť raſure in poſ
ſeſſionibus ſuſpectum eſſet priuilegium ſicut inſtrumentū con
tractuum donationum ꝛ huiuſmodi ex eadem cauſa redderet ſu
ſpectum.(Abradi)per cancellariū ꝛ alios officiales curie.ſi enim
per alios fieret falſarii eſſent.

Accepimus

literas forte p ſuas literas pe
tebat ipſe abbas qđ nō coge
retur portare ſua priuilegia ad vrbē.ꝛ etiā quedā alia
ſuper quibus papa hoc ſcribit.(Argu.)ſ.eo.c.pri.C.
de fide iſtru.l.vlti.xvi.hū quidē.(Venerit) Archiepš.(Arguē
di).iiij.q.v.c.j.C.de inge.manu.diffamari.ſ.qui filii ſint legiti.la
tor.C.q accu.poſ.q ea.(Vacillare)ppter hoc qđ archiepš ea ar
guit falſitatis:ſed ſi ex alia cauſa appareāt ſuſpecta.hoc hū licet.
(Obſeruari)qualiter agať de falſo no.ſ.de proba.licet in prin.

Contingit

(Interdū reciteť).ſ.totus tenor
ideo autē totus recitari precipiť
vt audiētes totū intelligāt in aliis capitulis cōtineať ali
quid pure vel ſub cōditiōe.ꝛ ſi in totū vel in partē id capſm ſit
reuocatū vel aliqua pacta adiecta ſint circa.c.de quo agiť.ff.de
edē.l.j.§.edēda.(Solummodo).C.quemadmo.teſt.ape.l.iii.§.ii.
1 Poteſt ſpoliatus res vēdicare vel petitoriū iam inceptum
proſequi.
2 Libellus etiam contra procuratorem concipitur.
3 Quomodo inſtrumentum ex raſura reddatur ſuſpectum.
4 Quemadmodū nō tenet ſnīa ex falſo inſtrumēto lata ita nec pri
uilegium ex falſa cauſa vel ex falſo inſtrumento conceſſum.
5 Confirmatoria meliora ſunt quā que ſunt ad inſtar:vide de pri
uilegio conceſſo ad inſtar in nu.6.

Inter dilectos

(petebat)petitorio a
git q2 nec poſſeſſionem
nec expoliationē allegabat qđ eſt neceſſe in interdicto
ff.de vi ꝛ vi arma.l.j.in princi.ꝛ.§.interdictum autē.
1 C†Sed nō videtur hoc poſſe ſtare qđ petitoriū intentaret ſeu
vendicaret rem quā obtinuerat in iudicio poſſeſſorio per ſnīam
epiſcopi veroñ.ſ.de ſeque.poſ.c.ad hoc.cōtra id qđ eſt.C.de alie.
iudi.mu.cau.fac.l.j.ꝛ inſti.de act.§.j.ꝛ.ſ.de iudi.examinata.So.
licet obtinuerit per ſnīam.non tū habuit poſſeſſionē corporalē
ꝛ ideo quantū ad hoc parū pfuit talis ſentētia.ſ.de re iudi.cum
aliquib⁹.vel dic qđ habuit:ſed poſt archiepiſcopus monaſteriū
eiecit.vt dicit decre.pallega.ad hoc.ꝛ inde eſt ſcz quia poſſeſſio
nē nō habebat qđ petitorium intentare potuit.vel dic qđ a prin
cipio monaſterium intētauit petito.ꝛ poſſe.ꝛ re.poſ.ꝛ hoc etiā
dicit decre.pitalleg.ſ.de ſeque.c.j.ideoq2 nihil impedit quomi
nus ſpoliatus poſſit res vēdicare vel petitoriū proſequi iam in
2 ceptum.C(†Procuratore).No.cōcipi libellū contra procura
torē.no.qđ procur epi petit nomine eccľie.(Obtinuerat) ſ.de ſe
que.poſ.ad hoc.(Saluo)nihil operatur hec clauſula.(Mole
ſtabit)quaſi ad ipſum pertinerēt iure ſue ceſſionis hec tū ſenten
tia parū poterat obeſſe mediola eccleſie.niſi forſan ex donatione
nepotib⁹ ipſius ſe defendere vellet.ff.de app.a ſnīa.Item ex hoc
quod dicit moleſtabat videť qđ vel poſ.ꝛ ſic tū poſſeſſorium in
tentabat quare nō obſtabat ſucceſſori archiepī quominus agat
de petitorio:vt not.ſ.eo.in gl.ſed nōne ꝛc.C(Cōfirmabat) tāq2
dn̄s donationē factā a vaſallo vtilis dn̄i que donatio vtilis dn̄i
nō tenet ſine licētia dn̄i facta ꝛ hoc confirmať cōfert autē dn̄m
directū qđ penes dn̄m remanet vt in cōſtitutionibus Federici
imperialē.ar.C.de iure emphy.l.vlti.de dona.paſto.ſ.de do.inter
vi.ꝛ vro.nup.aliter tū exponiť ꝛ melius.nō enī credimus quod a
ſe dominus voluerit per hec verba directū dn̄ium abdicare.(Te
ſtes)de aliis teſtibus loquiť hic quā.ſ.eo.vbi dicit nec atteſtatio
nes ꝛc.cū loquiť de teſtibus inductis corā deleg.ab Inno.ꝛ pro
ductis ad probandū pſcriptionē ꝛ famā.ibi aūt de pductis corā
archiepiſcopo cognoſcēte ex delegatiōe imperatoris.ꝛ pductis
ad probādā legitimā donationē factā fuiſſe vt ibi dicit.C(Lx.
an.)ꝛ ita nō poſſedit niſi.x.an.qđ nō prodeſt.xvi.q.iii.quas act.
vel dic qđ vult dicere qđ aliqui teſtes dixerūt qđ poſſideat a.lx.

a C Ita nec pri
uilegiū.ꝛ q2 p
uilegiū impe
tratū ex falſa
cā nō teneat.tū
ēt bal.hic pro
quo dicit bū
facere tex.in.l.
gall⁹.§.ſi eius.
ff.d lib.ꝛ poſt.
ꝛ refert Fely.i
c.ad audiētiā.
el.ii.col.xi.ver.
amplia pmo.
ſ.de reſcri.pro
quo addo qđ
no.Pe.de an.
in cōſil.cccxx
viii.leip.viſis
diligenť iurib⁹
col.iii.v.tertio
pōderādū eſt.

ann.circa.ꝛ intelligo cōtinuo.Alii teſtes dicunt qđ poſſedit a.l.
an.ꝛ.ſ.intelligo per modicū tps vltra.l.an.ſed ſm hoc videť tu
tus pſcriptione:ſed dic qđ lz viſus fuerit pſcriptionē pbare non
tū pbauit.(Cōſumptū).i.ſubtiliatū vel corroſum pergamenum
3 ppter raſurā vel alio modo.C(†Annotatiōe)ſatis in loco ſu
ſpecto.ar.ff.quēadmo.teſt.ape.l.ii.C.de cōtrā.ſtip.optimā.Simi
liter ſuſpectū eſt ſi ſit raſura in nominibus vel indi.vel actoris
vel rei vel rerū ſuper quibus eſt litigiū.vel in data vel in narra
tione ſiue cōcluſione iuris vel in remotione ap.vel incohatione
teſtiū vel in aſſignatione termini.ꝛ in multis aliis que diſcretus
iudex intuebiť.ꝛ ſi contra has ſuſpitiones appareāt alie in cōtra
riū iudex ea attēdat.Itē magis videtur ſuſpectū propter raſurā
quā propter conſumptionē.C(†Recentio)ſuſpitionē adducit
nō probationem cum in charta vetuſta poſſit ſcribi nouus con
tractus.ꝛ ſuper hoc cum aliis que tanguntur hic vel aliquis co
rū preſumptiue aduerſariū onerat pbatione quod ſic valet.(Si
gillum hoc ſufficithat.C(Cum mitra induta ſceptrū integra
cera)vehemētiſſime ſunt preſumptiones niſi ſufficientes proba
tiones.vnde ſtatim ſequitur preſumebatur.non probať.vel licet
etiam ſingule per ſe nō ſufficerēt.tamen omnes ſimul ſufficiebāt
vel aduerſariū probatione onerabant ſcilicet priuilegiū eſſe ve
rum.(Nulle alie)ſufficit ad probationem(ſed cum)hoc ſufficie
bat ad probationē(due)ꝛ ita nō probatur Luitardū dediſſe cū
nullum priuilegium haberet abbas q2 ipſius mona.exprimeret.
ꝛ ſic non poterat eius donationem allegare.(Ab interiori) vix
poſſit hoc ſufficere ad probationē:ſed ad preſumptionē faciunt
(ſigilli)quod nō erat pendens:ſed qui charte adherebat ꝛ hoc
ſufficit ad probationē)ſed ꝛ ipſum)hoc ſufficit ad probationē.
(Publica)ſi enim tempore donationis fuiſſet donatio per ma
num tabellionis ſcripta.ꝛ eidē charte ſigillum appoſitum dum
modo ſubſcriptionē teſtiū haberet etiā amiſſo ſigillo validū re
manet inſtrumentū.(Autentice)q2 nō erant ibi litere legibiles
nec etiā erat integrū.(Media)nō ſufficit ad probationem cum
in hac medietate poſſit cōtineri nomē ꝛ dignitas.(Medietas)
hoc ſufficit ad pbationē.(Litere)ſubſcriptio.(Recētior videba
tur)hec ſuſpitio nō ſufficiebat ad caſſationē:ſed ad probationē
transferendā in aduerſarium.(Mentio)non eſt ſufficiēs proba
tio caſſationis:ſed pſumendū eſt qđ ſi habuiſſet q2 priuilegiū inſe
ri feciſſet.C(Inter alios)ſed nonne:q2 ſciebat cauſam ſuā agi.
imo q2 ipſe iudex erat ꝛ pro monaſterio iudicabať ſibi preiudi
ciū fecit.ff.de re iudi.ſepe.ff.de pig.fideiuſſor.Rū.nō ꝛ.ſ.de ſen.ꝛ
re iudi.ſuborta.nec obſtat lex ſepe.q2 loquitur qū me ſciente age
bat ille quē de iure poterā phibere vt ſi creditor agere patiať de
bitorē ꝛ in aliis exēplis poſitis in.l.predicta.vel ſi quis noīe meo
agat ꝛ cum nō prohibeo cū valeā phibere.at archiepš nec ſcie
bat rem ſuā qſi cauſam diffiniuit:ꝛ etiā ſi ſciret prohibere nō va
lebit quomin⁹ iure ſuo.vel qđ ſic ſaltē credebat ſuū vtereť ſi vel
lex:vt in ea.l.ſepe dicitur.in ſi.nec obſt.l.ſi fideiuſſor.que loqui
tur qū pars ſciēs rē ſuā obligari ſubſcribit inſtro autoritatē pre
ſtans obligationi.ſecus aūt ſi faciat tāq2 iudex vel tāq2 teſtis vel
alius qlibet officialis cū nulli debeat offitiū ſuū eſſe dānoſum.ꝛ
ex ſnīa nō habet ille ius nec ex teſtimonio:ſed tūi declarať ius pri
ſtinū.ff.de pig.act.gaius.ff.ſi ſer.vē.l.ſicut.§.ſz ſi queriť.itē ſicut
apparet in hac decr.in prin.archiepš tūi tulerat ſnīam ſup poſ
ſeſſo.vñ nō ſit ei poſtea preiudiciū in petitorio.vel dic qđ ex no
uo iure puenerat ad eccleſiā medio.ſ.poſt ſnīaz(ꝛ in alio)hoc nō
noceret ſm quoſdā ſi eſſent publicate falſuz dicit hec gl.imo idē
eſt dz ꝛ ſi publicate eſſent publicatio enī nihil facit.vñ ſi qđ pri⁹
nō erat autēticū nō eſt autēticū:ꝛ valet inter pſonas inter quas
eſt actū:ꝛ qū ad idē agiť.(Unde)ex quo priuilegio petitionis q2
forte talis vel conſiſſis petit tale monaſteriū vt ſibi donata tali
comite cōfirmare dignaremur(intelligatur).ff.de reb.dub.quo
ties.ſ.de verb.ſig.abbate(cōfirmari).ff.de iuriſ.om.iud.ꝛ q2.ar.
cōtra.lxiii.diſ.in ſynodo.xxiii.diſt.in noie.ſ.de elec.cū inter cano
nicos vbi de hoc in gl.ſed nōne ꝛc.(Qđ in eū eſt)ſed dices cū nō
eſſet ſuū:q2 falſuz eſt priuilegiū luitardi dz tenere donatio.ar.ſ.
de in inte.reſti.cōſtitut⁹.rñ.ideo.nō teneret donatio illorū q2 ſicu
ta eſt ex pūilegio luitardi:q2 nō intēdebat impator eā donare vt
crederet eſſe ea monaſterii ex donatiōe luitar.ꝛ intētio eſt neceſſa
4 ria iuſti.de dona.§.ſunt ēt.ꝛ ſeq.C†Itē ſicut ſnīa lata ex falſo in
a ſtrumēto nō tenet:ita nec priuilegiū cōceſſum ex falſa cā vel fal
ſo inſtrumēto nō tenet.C.ſi ex falſis inſtrumē.l.j.ꝛ.ii.Si aūt nō
appaniſſet falſitas in pmo priuilegio nec ei impator niteret:ſed
diceret impera.cōcedimus ꝛ cōfirmam⁹ nō quererē q2 ſunt cōfir
mata q2 cōceſſa:q2 in qbus nō vz cōfirmatio vz p cōſequēs cōceſ
ſio.q.diſt.impator l dēm euētū volum⁹ eccleſiā habere ſiue vt do
nationē ſiue vt ꝯfirmationē niſi per obreptionē obtinereť:vt hic.
ꝛ.ſ.c.pri.vt potius res valeat q2 pereat.ſ.de ver.ſig.abbate.ff.de
reb.dub.quoties.xii.q.ii.ſi quos.ſ.de in integ.reſti.cōſtitutus.l.
5 C(†Alia)bene dicit.ꝛ no.hic diligenter priuile.confirmatoria
meliora ſunt q2 illa q2 ſunt ad inſtar:q2 in cōfirmatoriis diciť de
aliqua re que ſit donata vel vēdita pro donata vel vēdita habeť

ꝛ ſi. de

⁊ ſic de ſimilibus. nec intelligit per ꝑdicta vba donatio cōfirmata: lȝ in priuilegiis cōtineat in prin. ꝯfirmamus oīa habita ⁊ habenda niſi ea que dant ⁊ ſtatuunt principaliter innitant ꝯfirmatiōi: itaq̄ qđ cōfirmatio eſt principalis cā quare ſit donatū vel ſtatutū ⁊ nō ponit cōfirmatio narratiue tm̄ ⁊ repete q̄ no. in ſum.
6 C. de fal. cau. ad. l. j. ¶ †Secus autē qñ in priuilegiis cōtinet cōcedimus hoc priuilegiū ad inſtar: qꝛ tūc oīa que ſequunt intelliguntur cōceſſa ad inſtar. vñ ſi ſequeret in eodē priuilegio donam⁹ vobis talē eccleſiā ſubintelligendum eſt ad inſtar. ⁊ eodē mō dicit decernimus vel ſtatuimus. imo idē eſt ſi dicat adĳcimus etiā qđ habeatis ius in tali eccl̄ia. vel etiā eam eximimus nā ſemp intelligendū eſt ad inſtar adĳcimus. ⁊ ſic de aliis tūc no. qñ in priuil. & eximimus oēs eccleſias veſtras que per vos ſumpſerunt regulam beati aug. in quibus has diximus exprimēdas. hec verba ponunt narratiue. arg. iij. q. vj. quippe ⁊ ideo nulla eccl̄ia exēpta ſe probat exempta niſi pbetur qđ ꝑ eo ſumpſit regulā beati Augu. (Principale) priuilegium lunardi (Acceſſorium) priuilegiū hoc herici (Proprietas). C. loca. ad probationem (Poſſeſſio) ff. de acqui. poſ. ſi qui ante. ⁊ l. ſi aliquem (Sufficit) fatemur tamē quod ille qui rem locatam accepit: non poterit queſtionem referre de proprietate: vel de poſſeſſione (Obſcura). ī. de proba. ex literis. iij. q. ix. iudicas. ff. de actio. ⁊ obli. arrianus.

QVod ſuper his ⁊. ſ. (ſuppreſſiones) hic poteſt colligi argu. a contrario ſenſu quod ſi non per ſuppreſſionem veritatis vel expreſſionē falſitatis ſint obtente litere cardinalium etiā ſi ſint ignota eorū ſigilla qđ credēdum eſt eis quod referas ad caſum de quo hic loquitur decre. argu. ī. de crimi. fal. c. penul. ſed videtur qđ tūc eſſent neceſſaria. v. ſigilla de ele. pere. c. j. ſed illud. c. loquit qñ non ſolū ſigilla ſunt ignota. ſȝ etiā noīa cpāruū ⁊ epōrum. vel dic qđ ibi eſt maius periculū qm̄ hic (Veritatis) qꝛ tacuerūt per que vtiles erant terreſancte (Falſitatis) expreſſerūt ſed debiles cū ſint fortes. ⁊ ideo nō valēt litere quia ſi expreſſiſſent nō habuiſſent. ī. de reſcri. ſuper literis (cōpelli) qꝛ nō teneret abſolutio. ff. de nata. reſti. l. j. §. ſi queras quare non tenet abſolutio ex falſa cā. ſicut tenet excōicatio. rñ. qꝛ nō intendit abſoluere. ſed excōicare intendit. de hoc no. ī. de offi. or. ex parte.

PAſtoralis ⁊. ſ. (Decr.) que nō eſt poſita in corpore. decre. ſed tamē aduocati eam pro decre. allegant. vel loquitur de illis decre. que licet olim erāt poſite in corpore decre. quādo nullum corpus erat autenticatū preter compilationē Innocen. iij. vel loquitur quādo bulla depēdet in litera que ideo ſtatim pro iure nō eſt habenda. C. de leg. ij. ¶ (†Conſulat) no. decr. contrariam iuri nō ſtatim reĳci. ſed papam conſuli. eſt eñ preſumptio pro ea qꝛ poſita eſt inter alias decr. vel etiā aduocati in iudicio eam allegant reſcri. eñ ſtatim abĳceret. xxv. q. ij. reſcri.

CVm dilectus. ⁊. ſ. (Concluſum) dicūt quod etiam poſt cōcluſionem poſſunt produci. arg. qꝛ cū in cauſa app. poſſint produci. melius eſt ergo ante vulneratā cauſam ſubuenire. C. in quib⁹ cau. in integ. reſti. nō eſt neceſ. l. ſancimus. plus placet qđ in eadē cauſa poſt cōcluſionē non licet vt hic: ſed in cauſa appellationis in qua nō eſt concluſum. ⁊ que alia cauſa eſt bene licet producere inſtrumenta: cōfeſſiones ⁊ alias probationes. quod dic vt legi. ⁊ no. ī. de teſti. fraternitatis. ¶ Alii dicūt quod nec etiam poſt appellationē licet ea producere poſtq̄ concluſum eſt argu. ſ. c. priori. in ſi. vbi dicit qđ iudex ex officio ſuo poſt cōcluſionem pōt interrogare partes. ⁊ loquit in cauſa ap. ⁊ ita a cōtrario ſenſu parti nō licet in cauſa app. interrogare aduerſarium. ergo a ſimili nec inſtrumentū producere. (Conſuetudo). C. de arbi. cū dilec. (Conſuetudo) etiā ſine ſubſcriptione teſtiū hoc habeat cōſuetudo qđ ſine ea credit. de hoc no. ī. eo. c. ij.

1 An poſſint partes ſuper nouis articulis in cauſa appellationis producere teſtes.
2 Quo caſu ſtetur teſtibus ⁊ nō inſtrumento.
3 Inſtrumentū quādo reddat ſuſpectū. ⁊ vide de hoc in nume. 4.
5 Falſum redditur inſtrumentū ſi quis per duos teſtes probat ſe alibi fuiſſe tempore contractus.
6 Inſtrumentū non redditur ſuſpectum ob dubitationem teſtiū.
7 Inſtr̄o publico ⁊ ſubſcriptiōe teſtiū vallato derogat p duos teſtes.
8 An pauciores teſtes qm̄ qui in inſtrumento ſint deſcripti preiudicant inſtrumento.

CVm ioannes heremita.

(Cōdemnauerit) ⁊ male cū his id eſt de traditione domus nihil actum eſt. Vel dic qđ petĳt etiā ſibi domū tradi acti. exempto. ⁊ idcirco bene iudicauit iudex ſcđm probata: ſed iudex appellationis corā quo probatū fuit ſcilicet de con
1 dictio contrariā ſententiat. ¶ †Et ita habes hic argu. qđ partes pñt ſuper nouis articulis in cauſa appellatiōis ꝑducere teſtes. licet illud ſciuerunt in cā principali. bene eñ ſcire potuit Jo. qđ ex quo petebat traditionē rei vendite ſibi ſieri qđ ſententiaretur pro actore. niſi probaret reus conditionē. ¶ Alii tñ dicūt quod ex quo ſcire potuit ante apertionē teſtiū articulum ſibi neceſſarium. niſi probet ante apertionē teſtium poſt probare nō poteſt nec per decre. cōtradicit. quia primo nō fuerunt teſtes producti ſuper vēditione. ſed inſtrumentū. Sed nos nō facimus magnā vim vtrum ſciuerūt vel potuerunt ſcire qñ agitabatur principalis cā illū articulū quē vult pbare in cā appellatiōis an nō. Sed in hoc caſu eſt vis ſi fuit oblat⁹ articulus ille pbandus in cauſa principali. vel an cōprehēderetur ſub articulis in cauſa principali datis quia tūc ſi primo pbauit per teſtes poſt apertas atteſtationes iterū teſtes ꝑducere nō poterit. vt no. ī. de teſti. fraternitatis. (Nouū) de hoc no. ī. de teſti. fr̄nitatis. (Inhabitares) ⁊ ideo nō debebāt cōdemnare. p. ad vacuam poſſeſſionem tradendam.
2 (Anni) nec ꝑpter hoc minus valet eorū teſtimonium. (¶ †Tabellioni (ſi oēs teſtes viuunt ⁊ cōtradicunt inſtr̄o in quo inſcripti ſunt vires ſuas amittit inſtrumētū ⁊ ſtatur teſtibus. ī. de proba. tertio. ff. quemad. teſta. ape. l. j. §. vlti. ⁊ aut. de fideiuſ. §. ſi vero fideiuſſor. colū. vj. Si vero vnus diceret nō interfui cōtractui vel inſtr̄o in quo ſcriptus ſum debilitat fidē inſtr̄i ita quod reddit ſuſpectum. ff. queād. teſta. ape. l. j. in ſi. ⁊ ideo nō valet ad probandum. C. de pba. iubemus. Et dicūt quidā hoc eſſe adeo verū qđ ſi. x. teſtes inſcripti ſunt inſtr̄o. ⁊ vnus ſol⁹ de ſcriptis neget ſe interfuiſſe reliquis mortuis vel nihil dicentibus ſuſpectuȝ reddit inſtrumentum. ¶ Alii dicūt qđ licet vnus teſtis dicat ſe non interfuiſſe inſtrumēto dūmodo alĳ tot remaneāt inſcripti. qđ licet cōtra teſtent vel ad min⁹ nihil dicāt vel mortui ſint qđ ſufficiūt ad probationē ꝯtractus inſcriptis redacti nō debilitatur virtus inſtrumēti. ⁊ lex preal. ff. queād. teſta. aperi. l. j. §. ſi. loqnit quādo vnus ex ſeptē teſtib⁹ in teſtamēto ſcriptis negabat ſe interfuiſſe cōtractui quo ſublato ꝑpter defectū teſtiū inualidū remanet teſtamentū. C. de teſta. ſi vnus. Secus autē eſſet ſi illo educto cōplet⁹ remanet numerus teſtiū. vel vt dicit Jo. illud eſt ſpeciale teſtamēto ꝑpter ſolēnitates que ibi requirunt. veruntamē ſi per duos vel p tres inſcriptos teſtes vel alios pbaretur eū interfuiſſe qui dicit ſe nō interfuiſſe ſtabit dicto duorū. ī. de ele. cū dilec. imo idē videtur ⁊ ſi dicat ſe nō interfuiſſe. nec etiā probaret eum affuiſſe ar. qꝛ in actis. ſi teſtis negaret teſtificatū vt ſcriptū eſt. vel pars negaret ſe cōfeſſum vel aliquid aliud qđ ſcriptū eſt ſoli tabellioni crederetur. vel ſcripture tabellionis. ī. de probatio. quo
3 niam. ¶ †Si aūt plures negarēt ſe interfuiſſe inſtr̄o tunc ſuſpectum reddit inſtrumentū. vnde nihil ex illo probat. ī. de teſti. tā literis. ī. de proba. tertio. ⁊ in tñ hoc verū eſt qđ etiā ſi per centū teſtes pbarent cōtractū qui in inſtr̄o cōtinet niſi per eos pbaret eos interfuiſſe qui negāt ſe interfuiſſe inſtr̄m inualidum eſt qꝛ ei eſt hec falſitas admixta ſcȝ hos duos interfuiſſe. ix. diſt. ſi ad ſacras. iij. q. ix. pura. nō negāt tamē cōtractū poſſe pbari per teſtes etiā inſcriptos in falſo inſtr̄o cū ipſi nō fuerint participes falſitatis. ¶ †Sed oppones nōne ambo ſunt in dictis ſuis ſingulares cū vterq; tantū de ſe neget interfuiſſe. vt patet. ī. de elec. bone memo. Reſpon. ſi ageret ad probandū qđ alter abſens fuerit tēpore confecti inſtrumēti nō ſufficerēt teſtimonia eorū quorū vterq; diceret ſe nō interfuiſſe ſed cū agat ad ꝓbandū inſtr̄m falſum ſufficiūt hi duo qui probāt idē ſcȝ inſtr̄m falſum ⁊ abſentiā horum duorū. ⁊ maxime cū ſimul eos adfuiſſe ſcriptū ſit in inſtr̄o ⁊ quaſi ſimul ⁊ pariter teſtificati viderent: qꝛ nec ipſi nec alĳ interfuere cū ſi interfuerūt ſimul pariter ſe vidiſſent ſecundum quoſdam. ¶ †Nos contrariū credimus. nā ſi centū teſtes dicerēt quilibet de ſe ego nō interfui. ⁊ duo tñ dicerēt fui vbi inſtrumentū fuit preceptū vel vbi cōtractus fuit celebratus validū erit inſtrumentum qꝛ ſinguli teſtes in ſuis dictis ſingulares ſunt. ī. de electio. cū dilecti. nec obſtat. ī. de pba. tertio. qꝛ ibi per nullū teſtē reprobatur fides inſtr̄i. vel dic qđ ibi nō fuerūt ſingulares. imo bene ⁊ plene licet indirecte probauerūt falſum inſtr̄m. ⁊ ſic etiā rñdetur ad. c. tā literis. vel dic qđ contradicit. ī. de teſti. tam lr̄is. quia ibi expreſſe pbatū fuit inſtr̄m falſum cōtinere. ⁊ qđ diximus de duobus teſtibus intellige verū in contractibus vbi duo teſtes requi
4 rūtur. ¶ †Si autem requirant. v. vt in codicil. vel. vij. vt in teſtamētis nō ſufficeret aliis negātibus ſe interfuiſſe pbare per duos teſtes cōtractum initum. alś verum vel inſtr̄m preceptū quantū ad hoc q; per inſtr̄m probaret vel codicillū vel teſtm̄. aliqui tñ dicūt qui nō min⁹ q̄ alĳ rōne nitunt. qđ etiā ſi oēs inſcripti negent ſe directo interfuiſſe cōtractui vel inſtrumenti cōfectioni nihilominus valet inſtr̄m publicū qđ per ſe habet autoritatē. ⁊ hi teſtes ſingulares ſunt nec pñt directo probare negatiuā. vj. q. v. actor. nō obſtat q; dictum eſt. ī. eo. gl. v. Rñ. qꝛ q; dicit ſe nō interfuiſſe pariter dicit ⁊ de aliis qui adeſſe non pñt niſi vidiſſent eos cum hoc nō ſit verum. nec ob. ī. de proba. tertio. qꝛ ibi indire
5 cte pbauit ꝯriū ⁊ eodē mō rñdeo ad decre. tā literis. ¶ †Si autē aliqs de inſcri. teſti. p duos teſtes tñ pbaret ſe alibi eſſe tpe ꝯtc⁹ celebrati etiā centū probātibus ſe interfuiſſe tpe inſtrumēti celebrati vel inſtr̄i precepti nihilominus falſum erit inſtrumentū nō

q̄ɜ cõtractus nõ pbaē per teſtes:ſed q̄ɜ addidit teſtẽ interfuiſſe, q̄
nõ interfuit. vt.ſ.de his que fi.a pla.q̄nāto.ſed ſi teſtes inſcripti
inſtrumẽto vel aliq̄ dicerẽt eũ interfuiſſe in celebratiõe ꝯtcus vel
tpe inſtri ꝯcepti niſi ꝑ luce clariores ꝓbatiões pbet ſe abfuiſſe
ꝑualebit inſtrm. C.de ꝯbẽ.ſti.optimã.dicũt tñ quidã ꝛ forte non
male q̄ð ſi vnus ſol⁹ nedũ plures negarẽt ſe interfuiſſe ꝯcui vel
inſtrumẽto reliq̄s tacẽtib⁹ vel mortuis etiã ſi.c.eſſent debilitaē
fides inſtrumẽti.ff.quẽad.teſta.aper.l.j.§.vl.nã cũ nullã fidẽ ha
beret hoc inſtrm niſi ex officio notarij hone per ꝯdictionẽ teſtis
ſuſpectũ redditur teſtamentũ:ſiue inſtrm niſi per collationem
ſubſcriptorũ teſtiũ vel cõtrahentiũ iuuaretur inſtrumentũ auē.
de fide inſtrumẽ.§.ſi vero moriaē.ꝛ.§.q̄ð ſi tabellio.ꝛ in his vbi
negant ſe interfuiſſe eſt facienda optima indagatio.C.de falſis.
vbi.C.de proba.iubemus.ita tñ q̄ð ſemper iudex magis ꝓſumat
vt inſtrumentũ valeat ꝙ pereat.ſ.de verbo.ſigni.abbate.nec tan
ti valoris eſt dicta ſuſpitio que oritur ex negatione eorũ qui ſe in
terfuiſſe negant vt inſtrumentũ annihilet niſi indirecto contra
rium probaretur.ſ.de teſti.tam literis.ſ. de proba.tertio.C. de
proba.cũ precibus.niſi in acerrima inquiſitione aliud appare
ret Sed Joã.he.quantũ ad hunc articu.fuit in prima opiniõe.
6 ¶†Si autẽ teſtes dicerent ſe nõ recordari an inſtrumẽto vel cõ
tractui interfuerint:ſed nõ firmiter aſſererent tũc ſtandũ eſſet in
ſtrumento cõtra q̄ð nihil aſſeriē licet dubiteē. nõ eñ tãtam vim
habet dubitatio eius vt ſuſpectum poſſit facere inſtrm imo ex
quo dubitat i tutiorẽ ꝛ. benigniorẽ partẽ declinare debet ſcilicet
vt cõcordet inſtrõ.ar.ſ.de teſti.cum tu ſili.ſ.de ſpõſa.iuuenis.ſ.
de reg.iur.c.ſi.¶†Si vero teſtes cõtradicãt inſtrumẽto aliq̄ ꝙ in
quo ſcripti ſunt dicũt quidã q̄ð ſi factũ eſt remotũ magis credi
tur inſtrumẽtis.ff.de pba.ſi arbiter.ff.de car.l.iij.§.dnc.ff.de dã.
infec.qui bona.§.viti.alias eſt lex ꝛ incipit cauſe.¶Alij dicunt
q̄ð cõtra quodlibet inſtrm admitteē ꝓbatio teſtiũ.ſ.de preſcrip.
ad audientiã.ſ.de teſta.cauſam.C.de pba.cũ precibus.Sed di
cunt neceſſarios.iiij.teſtes ad min⁹ cũ inſtrm vim duorũ teſtiũ
teneat ꝛ notarius maior ſit vno teſte. ꝛ negant magis credendũ
eſſe viue voci ꝙ mortue.nec ob.auē.de fide inſtru.§.ſi vero aliqd
tale q̄ɜ ibi erat viua vox ꝛ inſtrumẽtũ ex vna parte.ꝛ ex alia par
te erat tñ collatio literarũ.itẽ dicũt q̄ð licet priuata ſcriptura
ſuccumbat teſtibus.C.de cõtra.ſti.op.nõ tñ publica que eandẽ
7 vim habet vt teſtes.C.de fide inſtrumen.in ex excedis.¶†Nos
tñ dicimus q̄ð inſtrumento quãtuncũq̄ publice cõfecto ꝛ quã
tũcunq̄ in ſcriptos habeat teſtes derogaē per duos teſtes vel ad
plus per tres q̄ ꝓhibẽt eũ ꝯtcum de quo inſtrm eſt preceptũ nõ
fuiſſe celebratũ.vel illos q̄ dicũt cõtraxiſſe ibi nõ fuiſſe preſentes
predicta rõne:q̄ɜ dictũ inſtrm nõ habuit autoritatẽ niſi a nota
rio.ꝛ huic autori preferri iuſtũ eſt dictũ duorũ teſtiũ.ꝛ hec vera
ſunt niſi teſtes ſuperſint q̄ aſſerant verũ eſſe q̄ð in inſtrumẽto cõ
tineē vel collatione teſtiũ vel ꝯtrahentiũ ꝓbari poſſit q̄ð vere te
ſtes inſcripti inſtrõ cõtractui interfuerũt.ar.auē.de fid.inſtru.§.
ſi tñ.ꝛ.§.ſi vero moriant.ꝛ.§.ſeq.¶†Sed oppones nonne ſi in
ſtrumẽto inſcripti ſunt.x.teſtes vel plures credẽdũ eſt eos affuiſ
ſe cõtractui cũ notari⁹ fidẽ faciat de oĩbus que in inſtrõ ꝯtineē
propter publicũ officiũ q̄ð habet ꝛ ſic credẽdũ eſt eos affuiſſe.er
go nõ pauciores teſtes preiudicabũt inſtrumẽto quã ſint qui in
inſtrumento inſcripti ſunt.rñ.verũ eſt q̄ð diciē q̄diu nõ debili
taē fides inſtri ſed ex quo ꝓbatũ eſt falſum ſcriptũ eſſe inſtrõ.de
bilitaē tota vis inſtrumẽti.ff.de.vi.ſi ad ſacras.alias ſi ad ſcriptu
ras vñ decetero nõ credã q̄ð teſtes fuerint ꝓſentes ꝓbata eñ qua
libetcũq̄ falſitate tollit autoritas ſcriptoris inſtri.ꝛ ita alns que
in inſtrõ cõtinenē autoritatẽ preſtare nõ põt.vt in preallc.c.ſi ad
ſacras.¶Fallit aũt hic q̄ð p teſtes ꝓbeē cõtra inſtrm vbi eſt ꝓ
ſumptio iuris ꝛ de iure.C.ad velle.antique.ꝛ.C.arbi.tu.l.vl.ſed
licet vt ibi diciē nõ poſſit ꝓbare ꝯ inſtrm q̄ð verũ fatereē.põt tñ
illud dicere falſum.Jtẽ nõ obſtant predictis.C.ſi mi.ſe ma.dix.
ſi alterius.C.de rõ nu.pe.generaliter.C.de teſt.teſtiũ.ꝛ auē.roga
ti.C.de ſuffra.l.j.ꝛ.ff.de pba.cenſus.C.qui teſta.face.poſ.hac con
ſul.vbi di q̄ð melior eſt ꝓbatio inſtrumentorũ ꝙ teſtiũ:q̄ɜ bene
fateor q̄ð vbi inſtrm nõ negaē verũ:q̄ð magis ſecura ꝛ indubita
ta eſt probatio ſcripture que immutari non põt quin appareat.
Sed lingua teſtiũ ſatis mutabilis ꝛ labilis eſt:vt.C.qui teſt.fa.
poſ.hac cõ.§.at cũ na.ſ ʒ hec ſecuritas atq̄ prerogatiua tandiu
tñ durat donec ꝯtra inſtrm aliqd rõnabiliter ſit ꝓbatũ. Secus
aũt eſt vbi inſtrm diciē falſum.ꝛ probeē tũc.ſ.q̄n cõflictus eſt in
ter eos q̄ ſcripti ſunt q̄ dicũt cõtractũ celebratũ ꝛ alios q̄ negãt
ſed ſi quereē qui vel quib⁹ teſtib⁹ aliis prepõderare debẽt diſtin
gue vt magiſter Jo.no.iiij.q.iij.§.ſi teſtes.in gl.circa cõtrarieta
tẽ(eãdẽ).C.de ſi.inſtr.in ex.(momẽti).ſ.de teſt.cũ a nobis(intẽ
tionẽ)hic ſatis apparet q̄ð.ſ.petebat principaliē vacuã poſſeſſio
nẽ domus.(¶†Vẽditionẽ)ſatis eſt bona allegatio q̄ɜ iudex hãc
viam eligere debebat.vt fieret cõcordia inſtri ꝛ teſtiũ.argu.ſ.de
teſt.cũ ti.ꝛ ꝓpter hoc etiã.ſ.vt appareat cõcordia teſtiũ vtilis fuit
interrogatio facta a papa.ſ.ſi vna tñ vẽditio facta fuiſſet põt
tñ dici ſi interrogatio facta nõ fuiſſet tñ cõcordia teſtiũ ꝛ inſtri

a ¶Bene dicit.
adð ꝙ Car.in
ꝯſi.lxxij.inci.ſi
gillatim ſingu
li.colũ.v.circa
prin.dicit hoc
dcm ſingulare.
ꝛ ꝑ h̄ allegat
gl.no.i auē.de
teſt.§.ſliud di
cit ꝙ iudex põt
interrogare nõ
vt addat ſʒ ra
tionẽ dictorũ
reddat.

eodẽ modo facienda erat ſicut hic ſit i hac decre.q̄ɜ lʒ inſtrumẽtũ
diceret q̄ð Petr⁹ vẽdidit domũ Joãni nõ negat vẽditionẽ fuiſ
ſe cõditionalẽ.ꝛ ideo ꝓbatio ſup hoc inducta poſtea q̄ð vendi
tio ꝯditiõalis eſſet:erat admittẽda:q̄ɜ nõ cõtradicebat inſtrõ:ſʒ
addebat:nã iudex cũcta dʒ rimari.xxx.q.v.iudicãtẽ.ff.de iterro.
act.vbicũq̄(obligatũ)in cõditionalib⁹ aũt ꝯtractibus nõ cedit
dies aũ euẽtũ cõditiõis.ff.de v.ſig.cedere diẽ(alſ).i.ſm probatio
9 nes nõ ſm veritatẽ.C.de ap.cos.¶(†Cõcluſum hñ)diciē⁹ q̄ð iu
a dex ex officio ſuo poſtꝙ eſt in cã cõcluſum põt interrogare a pti
bus de his q̄ ſunt dubia rõne eoꝝ q̄ acta ſunt aũ ꝯcluſionẽ.nã de
oĩbus nõ pñt q̄rere.alij tñ dicũt cõtra pro hoc.ſ.eo.cum dilectus.

Ex parte cariſ.(In figura.D.)idem forte poſſet etiã ſi dictio eſſet mi
nus vel orõ dũmõ cõprehẽdereē intellect⁹ pape.alij aũt
dicũt q̄ ſi aliqñ intolerabilis eſſet error in iſta vel in cõditiõe.iu
dex tñ niſi occultũ ſit vitiũ ſuſpectas hẽbit literas:cũ multi ſint
officiales in curia q̄ examinãt vicia literarũ.primũ dictũ magis
placet nã ꝑ bullã ſatis tolliē ſuſpitio:ꝛ ocul⁹ ſepe falliē officialiũ.

G. Perpetuus.(Cõmuniũ).i.cõmuni pre
cio redẽptorũ vel aliter:vt
no.ſ.de pba.c.j.¶†Quereē aliq̄s petit ſnĩaʒ latã cõtra
ſe ꝑ petro ſup tali fundo caſſari:vel q̄ɜ nulla eſt vel q̄ɜ iniuſta.ꝛ
ab ea eſt appellatũ petrus rñdit exhibe ſn̄aʒ.actor rñdit ego nõ
habeo ſcripturã:q̄ɜ iudex noluit mihi copiam ex ea facere.vel q̄ɜ
amiſi.ſed tu exibe.q̄ɜ ipſam habes an reus cogẽdus ſit eam exhi
bere.Sol.ſic vt hic.C.de edẽ.is apud.imo ſi reus nõ diceret ſentẽ
tiam latã interrogabiē an talis ſententia pro eo lata ſit.ff.de in
terro.act.l.pe.ꝛ ſi negauerit cogetur cedere ſiue renunciare ſentẽ
tie.vel iudex pronunciabit ſi qua ſnĩa apparuerit pro petro lata
nullas vires habeat.arg.ff.de inter.act.nõ alienũ.Jtẽ q̄ɜ ꝯfeſſus
pro iudicato habereē.ff.ad.l.aquil.ꝑinde.Et ſi nolit rñdere pro
cõfeſſo habeē.ff.de inter.act.de etate.§.qui tacuit.¶†Succurri
tur tñ illi qui ꝓbabiliter deceptus falſum rñdiſſet ſatiſfacto tñ
aduerſario de intereſſe ſuo.ff.de interrog.act.de etate.§.ex cauſa.
Jtẽ cõtra iſtũ qui dicit nullã ſnĩam prolatã dabiē actori cõfeſſio
ſua autẽtica que perpetuo ipſi reo preiudicabit etiã in alio iudi
cio.C.de libe.cau.iubemus.ij.q.j.multi.verũtamẽ ſi poterit pro
bare cõtrariũ reintegra in hoc caſu per oſtenſionem ſnĩe vel alio
modo ꝓbatio preiudicabit cõfeſſiõi.C.de iur.ꝛ fac.igno.error.

In Diſputari.Quidã ponũt caſum iſtius decre.
in eo qui ꝓducit duo inſtrã vnũ in
quo cõtineē q̄ð ſit ꝓprietari⁹ rei aliud in quo contineē
q̄ð ſit vſufructuari⁹:ſed hoc nõ põt ſtare:q̄ɜ põt eſſe q̄ð ꝑmo fuit
ꝓprietarius.ꝛ poſtea vſufructuari⁹ vel ecõtra.ꝛ ſic nõ diſcrepãt
ſed cõcordãt.alij ponũt caſum ſic aliq̄s ꝓducit inſtrm q̄ð ꝓmiſit
ei tali die.c.bononie.¶Jtẽ ꝓducit aliud inſtrm q̄ð ipſe eadẽ die
promiſit tibi.c.rome.he eñ ſcripture aduerſe ſunt.ꝛ ſi nõ dire
cte ſed per mediũ vl' indirecto.impoſſibile eſt eñ hec duo inſtrã
ſimul vera eſſe:vt ptʒ.ſ.de teſti.ex tenore.vel pone caſum ſic pri
mo ꝓdoꝝ primũ inſtrm in quo ꝯtineē q̄ð ego ꝑ eccſia mea emi
fundũ a te ꝑ.x.tali die ꝛ corã talib⁹ teſtibus poſtea ꝓduco aliud
inſtrm in quo cõtineē q̄ð eundẽ fundũ emi rome noĩe meo corã
aliis teſtibus eadẽ die.hec eñ nõ ſunt cõtraria nec per ſe nec per
aliud mediũ:q̄ɜ vtrũq̄ eſſe potuit:ſed ita diuerſa ſunt ꝙ non eſt
veriſimile rem ita ꝓceſſiſſe q̄ fidẽ ſibi inuicẽ derogerẽt.¶Neſciē
enim cui inſtrumẽto magis credẽdũ ſit:ſed ſi a diuerſis partib⁹
ꝓducerenē huiõi inſtrumẽta tũc iudex inſpicere debet q̄ð magis
eſt ſine ſuſpitiõe ꝛ ei credet,vel ſi vtrũq̄ eſt par pro reo preſumet
ſ.eo.inter dilec.ſ.de pba.ex literis.C.de cõtra.ſtip.optimã.ff.de
teſt.ob carmẽ.§.ſi.(cõtrarias).C.de ſi.iſtru.diuerſe.(ꝯrias)ſecus
in teſtibus quorum dicta nõ potuit preuidere ſicut inſtrumẽta.

Si cautio.i.ſcriptura publica vl' priuata talis.
ſcʒ confitetur talis tñ ſe recepiſſe ab
a.vel ſe eanẽ debere.ſec⁹ autẽ ſi diceret.a.tñ accepit.a.
b.arg.contrarium.C.de dote cau.non nume.l.viti.ſed dic ibi nõ
fuiſſe publicum inſtrumentũ.¶Jtẽ no.ſpeciale ſcilicet in dote
vel in mutuo vbi licet in inſtrumẽto he cauſe exprimanē non tñ
ſufficiãt.C.de nõ nume.pecu.ſi ex cã.gñaliter autem de tpe nõ ſo.
pe.ſuper do.coll.vij.(indeterminate).i.nõ expſſa cauſa(in ea)ẽt
ſine ſcriptis.C.de nõ nu.pec.gñaliter(ſi cauſam)puta vẽditiõis
donatiõis vel cõſimilis(ꝓbaueris)puta q̄ɜ confeſſus es te debe
re.x.ſo.pro domo vẽdita ꝛ tu ꝓbas modo q̄ð eũdẽ domũ habes
q̄ɜ aliã rem ꝑmutaſti ꝑ ea C.de rerũ ꝑmu.ex placito.ꝛ.l.cum pre
cibus.vel ꝓbas eum alibi fuiſſe tpe cautiõis emiſſe:vt.ſ.de teſt.
ex tenore.vel ꝓbat q̄ð cã fuit fraudulẽter adiecta cũ tñ nulla cau
ſa ſubeſſet vel errando ſubiecit cauſam.

1 ☞Quis habeat poteſtatẽ faciendi tabelliones.ꝛ vide in nu.3.
2 An alius preter papam ꝛ imperatorem poſſit facere tabelliones.
4 Ad hoc valeat ꝯſuetudo faciẽdi notarios requiriē ꝯſenſ⁹ ſuperioris.
1 Cum.p.(Tabellio).†De tabelliõib⁹ dicũt qdã
q̄ð quilibet põt facere tabellionẽ qui po
teſt dare vel facere iudicem ordinariũ ſiue ſit imperator ꝛ

ſiue rex: vniuerſitas ſiue collegiū ſiue cōſuetudo ſiue quicūq; ali⁹ ¶ Qui autem iudices facere poſſunt. no. ṡ. de offi. ordi. c. cū ab eccleſiarū. in ſum. C. de iur. om. iud. aliȷ̄ dicūt qḋ qui pōt dare tutores pōt facere tabelliones, qui autē tutores facere poſſunt. no. in ſumma. C. qui dare tu. poſ. ¶ Nobis autē videt̄ aliter. ſ. ꝙ null⁹ pōt facere tabellionē preter papā ⁊ imperatorē qui horū vſuꝫ approbarūt ⁊ inuenerūt niſi forte ꝯſuetudo vel ſpeciale priuilegiū pape vel imꝑatoris alicui hoc cōceſſerit ſpāliter. ar. C. de emā. l. j. ⁊ vlti. ⁊. ſ. de excesſ. plā. accedētibus. in fi. Et hoc ſic ꝓbo. certum eſt qḋ ꝯtra ius eſt officiū tabellionis: qꝛ charte aialis mortui credit̄ ſine adminiculo alio: vt no. ṡ. eo. c. ij. Sed cōtra ius naturale nulli venire lꝫ ſua autoritate: ſed potius temeritate propria niſi principi qui ſupra ius eſt: vt ptꝫ. ff. de leg. princeps. ⁊. ſ. de cōceſ. prebē. c. ꝓpoſuit. ſicut diximus in diſpenſatione que eſt ꝯtra ius. 2 ṡ. de tēpo. ordi. c. dilec. ¶ † Sicut nec lꝫ reſtituere infamē nec legitimare illegitimos nec arrogare niſi principi ⁊ paucis aliȷ̄s quibus eſt ſpāliter cōceſſum: vt no. ſ. qui filiȷ̄ ſint legi. vel ille. per venerabilē. ff. de poſt. l. j. §. de qua. ff. de adop. l. j. ⁊. ij. de reg. iur. cū te. vbi no. Sunt enī hmōi quaſi cōtra naturā. ⁊ miraculoſe de infame facere bone fame. ⁊ de illegitimo legitimū ⁊ hominē ſui iuris ſubȷ̄icere aliȷ̄ ⁊ hmōi. de tabel. autē habem⁹. in. C. de tabel. per totū. ⁊ aut̄. de tabel. tn̄ nunꝙ̄ dicit̄ qḋ alius ꝙ̄ papa vel imꝑator poſſit hoc facere tn̄ fatemur qḋ ſi aliqs hꝫ de cōſuetudie qḋ poſſit facere tabelliones hec cōſuetudo ſeruāda eſt. arg. C. eman. l. j. ¶ Itē fatemur qḋ ſi alicubi eſt conſuetudo ꝙ credat̄ aliquorū ſcripturis quod cōſuetudo hec ſeruāda eſt. ṡ. eo. cum dic. ¶ Et licet hi quibus cōſuetudo cōcedit poſſint dici notariȷ̄ qꝛ in notas redigūt que corā eis agunt̄ vel tabelliones: qꝛ in tabellis ſcribūt. nō tn̄ ptātem habēt ⁊ officiū publicū qḋ tabellionibus a legibus dat̄: ſed tn̄ illud habēt qḋ cōſuetudo eis tribuit ꝗ̄tuꝫ eis 3 tribuit. ¶ † Non credimus qḋ alius ſubditus eccleſie vel imperio poſſit facere tabellionē preter papā vel imperatorē vel ſtatuere vel etiā pacto nudo ſe ligare ꝙ credat̄ inſtrumētis alicui⁹ priuate perſone cū eis nō liceat cōtra leges publicas ⁊ cōtra ius naturale ſic aliquid ſtatuere. ſicut etiā dicim⁹ in tutorib⁹ ⁊ iudi. qḋ niſi imꝑator lex vel cōſuetudo cōcederet perſonis certis qḋ poſſent iudicare ⁊ tutores dare qḋ nullus niſi papa vel imperator eos poſſet dare. ¶ Nullus enī preter ꝑdictas ꝑſonas poſſet cōſtituere qḋ libera perſona per aliū iudicaret̄ vel obligaret̄. credimus tn̄ qḋ aliȷ̄ reges qui habēt ſupremū ⁊ merū imperiū poſſent 4 idē ſtatuere de tabell. ſi vellēt. ¶ † Nec etiā mireris qḋ per cōſuetudinē pōt induci qḋ aliqs inferior principe poſſet facere notarios nō tn̄ pōt cōſtituere ꝙ̄ faciat ipſe notarios vel aliȷ̄ cōcedere qḋ faciat. ⁊ eſt ratio in conſuetudine ad hoc vt valeat oportet ꝙ interueniat cōſenſus ſuperioris principis tacitus vel expreſſus: vt no. ṡ. de cōſue. in prin. Sed in cōſtitutione ſecus qḋ autē princeps ſuperior approbat ipſe facere videt̄. C. de vete. iur. enu. l. j. §. omnibus (ordinariȷ̄) repete que dixi. ṡ. de teſti. albericus.

1 ☞ Que ſeruanda ſint in publicatione teſtamētorum ⁊ etiam in teſtium publicatione in nu. 2.

3 Teſtamentū nō dicit̄ autēticū niſi fuerit per tabellionē ſcriptū.

4 Inſtrumentum quantūcunq; autenticatū nō preiudicat aliȷ̄s niſi preſentibus vel contumaciter abſentibus.

1 **SI inſtrumenta** † Teſtamēta autē ſic ſunt publicāda in primis faciet iurare illū qui petīt publicationē qḋ eam nō petit cauſa calūnie. C. quēadmo. teſta. aper. eius. arg. ff. ad exhi. theatrum. ¶ Item pro his omnibus vocabūtur hi quos res tāgit. ar. ṡ. de teſti. ſignificauit. ff. de adop. nā ita. ¶ Item vocabuntur teſtes inſcripti in teſtamēto ⁊ ſi qui ſunt abſentes vel etiam omnes. ſi cōmode venire non pñt mittetur ad eos teſtamentū vt cognoſcāt ſi teſtamēto interfuerint ⁊ ſi cōſenſerint omnes publicabit illud ⁊ hec omnia debēt publice expediri ꝓbant̄ hec. C. quē ad. teſta. ape. l. j. ff. quēad. teſt. ape. l. j. ⁊. l. cū ab inimicis. ⁊. l. ſequē. nec requirēdus eſt tabellio nā predicte. ll. nō faciūt mētionē de tabellione qꝛ in eis loquit̄ de teſtamēto qḋ nō erat ſcriptū per tabellionē. C. de teſta. cū anti. §. fi. ⁊ eodē modo faciēda eſt publicatio ſi nō appareat teſtamētū: qꝛ nō fuit exinde facta ſcriptura. vel ſi facta fuit exuſta vel ſubtracta eſt. ff. quēad. teſt. ape. ſi in du. §. fi. hec autē publicatio q̄ i multis legibus dicit̄ apertio teſtamēti debet fieri apud certos iudices ⁊ geſta interuenire debēt. C. de 2 teſta. cōſulta. ⁊ publicati. ⁊ ex tūc ſunt autētica inſtr̄a. ¶ † Et ſimiliter eſt procedendū in publicatiōe teſtiū receptorū de aliquo cōtractu nō redacto in publicā formā de qua loquit̄. ṡ. de teſti. ſignificauit. qꝛ tūc ꝯtractus vel aliud actū qḋ erat tn̄ in mēte hominū redigit̄ in publicā formā. ⁊ ideo maior ſolēnitas ibi adhibenda eſt quā ſi inſtr̄m publicū deberet ꝓpter cōſumptionē vel aliā 3 iuſtā cauſam publicari. ¶ † Sic etiā eſt in teſtamēto qḋ nō eſt autenticū nec publica ſcriptura: niſi ſcripta fuerit per tabellionē. ſi enī per tabellionē ſcriptū eſt cū ſit autētica ſcriptura nō oportet in aliā publicā ſcripturā exēplari niſi aliqua cā ſubeſſet. vt hic. ⁊ qꝛ teſtm̄ qḋ a teſtatore vel alia ꝑſona priuata ſcribit̄ ꝙ fieri lꝫ. C. de teſta. cū anti. §. fi. ⁊ aut̄. ibi ſignata. ¶ Et quod nō ſit autentica ſcriptura ex eo ptꝫ qꝛ ibi nō eſt man⁹ publica nec ſigillū autēticū. ṡ. eo. c. huius autē autēticationis ſiue publicationis eſt effectus qꝛ per illius teſtamēti ſiue inſtrumēti ſic publicati oſtenſionē ſit miſſio in ipſam hereditatē ꝑ edictū diui adriani. C. de edi. diui. adri. l. fi. Eſt ⁊ effect⁹ vt fidē perpetuā ſemꝑ faciat. C. de teſt. l. ij. alſ autē lꝫ ſigilla numerus teſtium ⁊ alie ſolēnitates valeāt ad hoc qḋ teſtatoris volūtas valeat que ſcḋm leges ſi vnū ex his deficeret nō valeret: vt. C. de teſt. l. ſi vnus nihil autē ꝓbant niſi ſcripta ſint per publicā perſonā vel ſigillo autētico ſigillata: ſed in exemplatione publicorū inſtrumentorum hec nō ſunt neceſſaria cum illa autenticationē ſuā retineāt ex ſigillo vel ſigillo prelati vel tabellionis: vt no. ṡ. eo. c. j. qḋ ex eo apparet: qꝛ etiā poſt mortē prelati vel tabellionis fidē faciūt: ſꝫ hic ſatis vr̄ qḋ partib⁹ preſentib⁹ vel per cōtumaciā abſentib⁹ debeat fieri hec publicatio. ſ. de cōfir. vti. cū dilecta. ſ. de priui. ex parte. ⁊ ad hoc bn̄ facit. C. de fi. inſtr. l. fi. ¶ Itē etiā ſi partes exēplificationi ꝯſentiāt ſine iudice nō valet: vt hic. lꝫ partiū cōſenſus ſufficeret ſine iudice ad faciendū inſtr̄m de cōtractu vel ſuper cōfeſſione de ꝯtractu iam facto. 4 ¶ † Imo plus vr̄ ꝙ quātūcunq; autēticatū ſit inſtr̄m nō ꝑiudicat aliȷ̄s niſi ꝑſentibus vel cōtumaciter abſentibus ⁊ qḋ cōtra illud dici pōt ſm̄ tenorē ꝑdicte. l. C. de fi. inſtru. l. fi. vbi dicit̄ qḋ nō ſufficit inſtr̄m exhiberi ī iudicio niſi rei fides imponat̄ quin ſcīm per illud exhibere teneat̄ nec eſt ꝯ. ṡ. vt lit. nō cōteſt. q̄m. in prin. qꝛ ibi eſt ſpāle nec dr̄ ꝓprie publicatio: ſꝫ exemplatio vel trāſcriptio: ſuperiora autē dicunt̄ publicari ꝓprie: qꝛ cū prius nō eſſent publicata ī publicā formā trāſcribunt̄. poſſet tn̄ dici ꝙ ſi aliqua inſtr̄a ſunt in caſu ꝑditiōis ꝓpter vetuſtatē vel aliā cām ꝯſimilē qꝛ tūc etiā abſentib⁹ partibus poſſent trāſcribi inſtr̄a ſi vocari ⁊ expectari nō pñt. ar. ſ. de ꝯfir. vti. cū dile. § j. ⁊. ṡ. vt lit. nō cōte. q̄m in prin. atteſtationes autē ⁊ alia acta per tabellionē ſolū ſine teſtibus ſcripte nō ſunt publica ſcriptura nec faciūt fidē corā alio iudice niſi ſint publicate. ¶ Et no. qḋ ꝓprie autētica exemplant̄ ⁊ nō autētica publicant̄ (inſpecta) hec faciēda ſunt vocatis his q̄s ☞ res tāgit. ṡ. de teſti. ſignificauit. ¶ † Sed qdā dicūt ⁊ forte nō male qḋ ſi de vbo ad verbū exēplent̄. ⁊ ſi iudex diligēter inſpiciat ſigilla ⁊ oīa alia que neceſſe ſunt inſpici qḋ bn̄ valebūt talia exemplaria: ſꝫ ſi vnū inſtr̄m breuiter facit mentionē: puta qꝛ dicit ſententiā latā ſicut in publico inſtr̄o per manū talis notariȷ̄ cōfecto cōtinet̄ nō videt̄ qḋ ꝑ eius mētionē probet̄ ſnīa lata. ¶ Imo idē 5 videt̄ ſicut in publico inſtrumēto vidim⁹ cōtineri. nā in hoc caſu potius vr̄ teſtimoniū reddere ꝙ̄ vetuſta exēplare ⁊ autēticare. ⁊ hoc ſatis innuit hec decre. de hoc etiā no. ſ. de ver. ſig. c. abbate.

5 ¶ Idē videt̄. adḋ Car. ī ꝯſi. lxxxi. ī. ſ. ſigillatiꝫ ſingula. co. fi. Et ibi intelligit hoc ver: niſi ptes fuiſſent preſentes: ⁊ nō appellaſſent: qꝛ tūc ꝓbaret plene allegat Inn. in c. q̄m ꝯtra. ṡ. d ꝓba. ⁊ l. c. cū l fure. ṡ. d offi. deleg.

¶ De preſumptionibus. Rubrica.

SIcut. Noxius (mittit) manifeſte (mortē) id eſt vt occidat. ff. ad. l. aquil. nā iud⁹ (iudēs) malum enim ⁊ dānū ſemper preſumit̄ fieri malo animo niſi cōtraria preſumptio valeat: vt. ff. ad. l. aquil. docem ſi obſtetrie. §. fi. ⁊. l. nam ludus. ⁊. l. itē mela. in prin.

AFferte mihi. (diuidite) nō ſuadēdo ſed tentando loquitur ⁊ ꝓbando preſumptiue vt videlicet ex hoc preſumptionē poſſit habere ⁊ iudices ſumāt inde exemplum (cō. nota) in expoſitio id eſt preſumitur quia diligit. ſ. c. prori. ⁊. xxiȷ̄. q. iiȷ̄. ea vindicta. circa prin.

EX ſtudijs ſuis ⁊c.

NUllus dubitat (cōſitet̄) cōſitent̄ qs iterpretatiue. xj. qḋ. iij. rurſus. iiȷ̄. q. ix. decernimus. ⁊ hoc ore. xv. q. vj. c. j. ⁊ rei euidentia. xxviiȷ̄. diſt. prīuſꝙ̄ (confitet̄) id eſt preſumit̄ cōtra eū non tamen condemnatur: ſed punitur in expenſis. ⁊ aliquādo grauius ṡ. de iudi. c. j. C. de iudi. ſancimus. xj. q. iij. rurſus.

NOnne bene dicimus Qꝛ erat veritas ꝙ eēt ſamaritanus aliqua ꝑſumptio eſt. ſed nō ꝓbatio tacere.

m **Andata** celeſtia ⁊c.

q **Uoſdam** xvj. diſt. quod dicitis.

q **Uanto ⁊c.**

SCribam Ironice quaſi nō ſcribam: ſed ſupple plene ⁊ eſt ar. inducias concedendas malicioſe petenti. ff. de verbo. ſigni. ſi inſulam.

1 ☞ An debeat admitti volens aliquid nō veriſimile probare.

2 Que dicatur preſumptio iuris ⁊ de iure.

OUia veriſimile ṡ. de renun. ſup eo. ṡ. de reſt. ſpo. ſolicite. ff. de ꝓba. l. de indebito (conceſſit) id eſt per ordinariū concedi

1 fecit. ¶(†Veriſimile)not. qḋ vbi aliquis vult probare aliquid
qḋ nõ eſt veriſimile nõ eſt ſuper hoc eius admittenda ꝓbatio ni
ſi aliquid ſit qḋ huius preſumptionē elidat:puta fama loci vel
bonitas teſtiū vel alia rationabilis circunſtantia.ad idem.ſ.de
ꝓcur.in noſtra.ſ.de no.ope.nun.c.ij.de preſump.no.qꝛ ſi eſt teme
raria reprobat̄.ij.q.j.primo.ſ.de ſen.excõmu.inquiſitionis.violēta
eſt ſufficiēs ad ſententiandū.xxxij.q.j.dixit.ſ.e.l.ſ.ff.de his qui
ſunt ſui vel ali.iur.filiū.Circa hoc tamē diſtingue:qꝛ alia eſt iu-
ris ⁊ nõ de iure.⁊ hec admittit probationē contrariū.xxv.q.iij.
extraordinaria.xxvij.q.j.nec aliqua.ſ.de proba.propoſuiſti.C.
de epiſ.⁊ cleri.aut.legitimā.xij.q.v.nulli.ſ.de teſti.requiſiſti.ff.de
2 dona.inter virum ⁊ vxo.quintus.C.eo.tit.etiā.¶†Eſt autē pre
ſumptio iuris ⁊ de iure ſcꝫ qñ quis aliquid ſtatuit ſuper certo fa
cto ⁊ cõtra hãc nõ admittit̄ ꝓbatio.ſ.de ſpõſa.ad id.⁊.c.is qui.
ſ.de cõdi.appo.per tuas.⁊.c.de illis.ſ.qui ma.accu.poſ.inſuper.
⁊ de ſpõ.cõmiſſum.liiij.di.fraternitatē.xxvij.diſt.qḋ interroga-
ſti.xxvij.q.j.vidue.ſ.de reg.vidua.C.de rei vxo.act.l.in prin.ff.de
ſtatu ho.qui in vtero.inſti.de excu.tuto.§.filij.ff.de libe.⁊ poſth.
titius teſtamēto.§.lucius.ff.de verb.ſigni.qḋ mortui probabilis
qñqꝫ ſemiplenā probationē inducit.ſ.de ſen.excõ.inquiſitionis.
ſ.de reſti.ſpo.ſolicite.¶Qñqꝫ ſufficit ad inducendā purgationē
ſ.de pur.ca.ſi quis de gra.ij.q.v.preſbyter.itē qñqꝫ requirit pro-
bationes ꝯ ſe.ſi.qḋ met.cau.nõ eſt veriſimile.C.de cõtrahē.ſtip.
optimā.qñqꝫ nullas admittit niſi ſit fama vel alia circunſtantia
cõtra eam:vt hic.qñqꝫ infundit probationē in reū.ſ.vt eccle.be-
neſi.vt noſtrū.vbi no.C.de ꝓba.ſiue.Qñqꝫ etiā adducit ſecū ſen
tentiā.ſ.e.illud literas.ſ.e.afferte.de ſtipu.ſeruo.l.qḋ ſi ſeruus.
no.tñ qḋ vbi ex preſumptionibus procedit̄ multū oꝫ iudex tēpe
rare ſniam.⁊ maxime ne cõdemnet niſi raro ⁊ modice ad penam
nec pecuniariā nec corporalē qḋ potes bene colligere ex ſentētia
Salomonis.ſ.eo.afferte.vbi licet ex preſumptione voluit adiu-
dicare vni mulieri filium nõ tñ voluit aliā condēnare ad mortē
ad quam iuſtiſſime erat condemnāda ſi legitime eſſet ꝓbatū cõ
tra eã qḋ filiū alterius clam ſubripuiſſet.quidā tamen has pre-
ſumptiones quas diximus probabiles dicunt violentas:ſed hic
nõ eſt vis niſi in verbo que eſt pertinacibus relinquēda(fama)fa
ma enim ſupradictam preſumptionem diminuit.

1 ☞Donatio ꝓpter nuptias locū nõ hꝫ niſi vbi eſt mr̄imoniū.
2 Nunquid per productionē inſtrumenti propter nuptias probe
tur matrimonium.
3 An ſi quis probet ſe multo tempore ſtetiſſe in eccleſia vel cū vxo
re per hoc debeat in cauſa obtinere.

Illud quoqꝫ (vendicãs)adiecta cã de iure canonico ſicut ⁊ filius petitur
pro rei vendicatione adiecta cauſa de iure quiritum.ar
gu.ff.de rei vendi.l.j.§.j.(inſtrumentū)inſtrumento autē ſoli nõ
ſtatur:qꝛ confectū eſt ſuper dote ⁊ nõ ſuper matrimonio(nomi-
nat)que nominatio preſumptionē inducit.xxxij.q.iiij.dicat.ff.de
proba.l.vlti.ſed nõ ſufficientē probationē.C.de probatio nõ nu-
dis(donatione)qḋ ſolis liberis cõuenit ⁊ non ſeruis.C.de lati.
liber.tollē.l.j.§.ſed ⁊ ſi quis.ff.de iure do.ſi mulier.§.eius nomi-
ne.(vitioſum)id eſt ad hoc cõfectum vt dominus videns ⁊ ta-
cens ſeruū nupſiſſe cõſenſiſſe qḋ eſſet liber videatur.C.de lati.li-
ber.tollē.aut.ad hec.⁊ ſi negaret dominus eum nupſiſſe appare
1 ret inſtrumentū.(†Ille)ſeruus mulieris(more)preſumptio eli-
dens preſumptionē(attēdit)ad cõſeruationē matrimonij:vbi nõ
ſit preiudiciū alij matrimonio.de hoc no.ſ.de teſt.preterea cum
quis.⁊ lꝫ fama plurimū adiuuet tñ per eã nõ adiudicarūt matri
moniū ſꝫ per inſtr̄m quo cõtinet̄ donatio ꝓpter nuptias ⁊ quo
ſe cõiuges nõiabāt.dõatio eñ ꝓpter nuptias nõ hꝫ locū niſi vbi
eſt mr̄imoniū.ſ.de dona.inter virū ⁊ vxo.c.⁊ ſi neceſſe.⁊ qḋ obij-
ciebat̄ cõtra inſtr̄m qḋ fraudulēter erat cõfectū nõ ꝓbabat̄ nec
preſumebat̄ ſi notarius cõſueuit fideliter ſuū officiū exercere.ſ.
2 eo.c.in ſi.¶†Et tñ dicūt qdā ⁊ nõ male qḋ lꝫ ꝓduceret̄ inſtr̄m
donationis propter nuptias vel etiā dotis propter hoc nõ pro-
baretur matrimoniū ſi aliā matrimonio primo contracto fieret
preiudiciū in matrimonio eñ neceſſe eſt interuenire verba ſi lo-
qui põt cõtrahentes.ſ.de ſpõ.tue.itē talia verba ſunt neceſſaria
que mutuū cõſenſū de pñti exprimāt.ſ.de ſpõ.c.pe.⁊.ſ.de ſpõ.
duo.c.j.itē hoc diligenter attendendū eſt qḋ ſi aliquis petit ali-
quā in vxorē ⁊ probat qḋ per decem annos ſimul cohabitauerūt
⁊ fama vicinie habet qḋ eam tenuit in vxore qḋ ſentētialiter obti
nebit.nulla eñ eque eſt ꝓbatio bona in his ſicut fama vicinie.
¶Et videt̄ multo fortius qḋ ſi agat poſſeſſorio ad reſtitutionē
poſſeſſionis vxoris ⁊ probat tenuiſſe eam ⁊ fama eſſe qḋ tenebat
eam vt vxorē qḋ obtinebit in poſſeſſorio:imo plus videt̄ qḋ etiā
ſi nõ probaret de fama vicinie ſed tñ probaret per duos vel tres
teſtes qḋ vir cum vxore iacuit vel ſtetit volens ⁊ intendens in ea
querere vel ſeruare iuris poſſeſſionem:vel vinculi vxorij.⁊ ipſa
mulier hoc ipſm ſciebat qḋ hic intendebat vir qḋ iudicabit̄ ma-
trimoniū inter tales.⁊ erit:ſi ſpoliatio interuenerit vxor viro re
ſtituēda.imo forte eedē ꝓbationes ſufficerēt in petitorio ad pro-

a ¶Per procuratorem.adde in hoc bar.i.l.nõ ſolū.§.morte.ff.de noui ope.nūcia.⁊ fely.i c.cū.M.ferra.col.xvij.vbi.ſe prima ꝯcluſio ſ.de cõſti.tibi qꝛ l hoc nõ requirit̄ ſpeciale mādatum.

bandū matrimoniū verū.¶Itē a ſimili eſt qḋ hic dr̄ de mr̄imo
nio carnali vr̄ idē in ſpūali:qꝛ ſi aliqs diu ſteterit in aliqua eccle
ſia vt clericus vel vt rector ⁊ ꝓbat per famam vicinie qḋ ita ſit
ꝙ nõ ſolū in poſſeſſorio:ſꝫ etiā nõ petitorio iudicabit ꝓ clerico.
ar.ſ.eo.qꝛ veriſimile.⁊ ſi ꝯtriū dicat̄ ſequit̄ magna abſurditas ꝙ
oportet ſemp quaſcūqꝫ habere ꝓbatiões paratas de ſua inſtitu
3 tiõe canonica.¶†Nobis vr̄ qḋ lꝫ aliqs ꝓbet ſe multo tpe ſtetiſ-
ſe in eccleſia vel cū vxore ⁊ famā vicinie ſic ſe habere qḋ eccleſiam
tenebat ꝓ ſua ⁊ mulierē pro vxore ſua nõ tñ valet ſibi intātū qḋ
ſententia ferat̄ pro actore.nā cū vtrobiqꝫ petat eccl'iam ⁊ mulie-
rē quaſi ſuā niſi ꝓbet de iure ſuo reus abſoluet̄.C.de ꝓba.actor.
⁊ hoc niſi cõuictus ꝓbet̄ in mala poſſeſſione fuiſſe:tūc eñ ipſi cõ
uēto incūbit ꝓbatio:vt no.ꝑ eundē.ſ.de his que vi metuſve cau
ſa fiūt.in rubrica.nec ſequit̄ abſurditas:qꝛ vix aut nūꝗ̄ põt ꝯtin
gere quin petēs eccleſiā vel vxorē habeat aliqḋ auxiliū ad recupe
rādā poſſeſſionē.de quo ꝯtrio aūt ſequeret̄ abſurditas:qꝛ eadē rõ
ne ſi aliqs ꝓbaret qḋ domū vel poſſeſſionē aliquā poſſediſſet ali
quāto tpe ꝓ ſua ⁊ ſup hoc haberet famā vicinie oꝫ obtinere etiā
in petitorio ꝙ cõſtat eſſe falſum:qꝛ debet ꝓbare legitimū titulū
atqꝫ dñium.ff.de rei vē.in rē.act.alioquin reus abſoluet̄.C.de rei
ven.l.ſi.(cõditum)id eſt ſi nihil cõtra inſtrumētum obijciatur.

Literas tue fraternitati. (locis ⁊ latebris)talia enim loca vitare debent ſuſpe
cti.xxxv.q.vj.ab iſto.⁊ niſi iurauerint imponet̄ eis pe-
na.ſ.de coha.cle.ſi quiſqꝫ.aut.vt lic.matri ⁊ auie.§.is quoqꝫ.coll.
viij.(violenta).xxxij.q.j.dixit.

Tertio loco. (ꝓponebat)hoc non ſufficit ad ꝓbationē:ſed preſumptio
nem(proponebat)allegat turpitudinē ſuā ⁊ audit̄.ſi.
xxxv.q.iij.extraor.contra.ſ.de do.inter dilectos.⁊ eſt
hoc ꝓpter periculū anime(credere)nõ ſufficit ad probationē ſed
preſumptionem.¶(In vtā)hãc credo violentā preſumptionē
per quam iudicādus eſt.ſ.c.proxi.xxxv.q.vj.ab iſto.alij dixerunt
nihil eſſe in hac decre.ſufficiēs ad ꝓbationē:ſed omnia ſimul.ff.
ex quib.cau.ma.necnõ.§.ſi quis.iij.q.ix.teſtes.xxxv.q.vj.ſi duo vi
ri.ff.de teſti.ob carmē.§.ſi teſtes.(cõfeſſi ſunt)dicūt quidam hoc
ſufficere cū fama.vt hic.⁊.xxxv.q.vj.ſi duo.ſed cõtra.ſ.de eo qui
☞co.cõſan.vxor.ſuper eo.⁊.c.licet.¶†Sed vij.ibi cõfeſſionē eſſe ⁊
rumorē qḋ nõ ſufficit:vt ibi:qꝛ aliud eſt rumor ⁊ minus quā fa-
ma:⁊ hic placet.Alij dicūt qḋ nõ ſufficit cõfeſſio cū fama vt.ſ.de
eo qui co.ſuper eo.nõ cõtradicit hec decr.qꝛ hic erat cõfeſſio par
tium cū fama ⁊ vagatio per nemora.⁊ intelligūt illud.c.xxxv.q.
vj.ſi duo.loqui tñ qñ confitent̄ ambo cõiuges cõſanguinitatē ⁊
fama adiuuat in quo caſu talis ꝓbatio ſufficiēs reputat̄.¶Se-
cus autē qñ confiteret̄ turpitudinē ſuā ſicut hic ⁊ in decre.preal
le.ſuper eo.vel aliud eſt quando partes cõfitentur.vt maritus ⁊
vxor.vt.c.ſi duo.aliud ſi adultera que eſt pars:vt.j.in decre.ſuper
eo.(ſeparari)⁊ hoc denegari nõ preſumitur.

Literas impetrabat Denunciauerat enim
crimē eorum pape.vel petebat bona eorum qꝛ hereti-
cus erat.(Reſeruata)que nõ tollitur per hoc ipſum
qḋ arbitri eligunt̄.etiā ſi hoc nõ exprimeret qḋ ſibi eam reſeruaſ
ſet(fratres).xxiij.q.viij.legeo.(Vehementē)non tñ violentā:qꝛ
bene tūc pro ea condemnaret̄.xxxij.q.j.dixit.ff.de reb.dub.ſimili-
ter.⁊ cõtra violentā admittit̄ ꝓbatio in contrariū.ſ.de proba.
propoſuiſti.xxv.q.iij.extra ordinaria(preter).i.omiſſo iureiuran
do ex quo ſemel deierauit.xxxij.q.v.paruuli.xij.q.vij.nõ potes.vl
dic quod iurabit ⁊ ſuperaddet alias cautiones.

Cum in iuuentute. (naturale).C.de epiſc.eū qui
(detuliſſet)id eſt denūciaſſet.⁊ no.qḋ denūciare quis
a poteſt per procuratorē ⁊ etiā* proſequi denūciationē.
ſ.de teſti.ex parte.a.

1 ☞Iuriſditio dicitur eſſe nulla:vbi conditio non eſt vera.
2 Circa officiū meri executoris quedā ſcitu nõ indigna hic habes.
3 Nõ licet cõtra prouiſionē delegãtis aduerſarijs ſe opponere.
4 Prouiſio facta a delegante quādo teneat.
5 Poteſt prouiſor aſſumere ſibi partes iudicis.

Dudū archi. (Nequaqꝫ)nõ erat exceptio hic ad declinādum examen
ſed in principali negocio differendo.ff.ad exhib.l.iij.
§.ibidē.cõtra.de fo.compe.c.ex parte.b.⁊ tūc ſi ꝓpone
retur erat legitima.ſ.de inſti.c.j.⁊.c.autoritate.¶(Idoneo) hec
verba nõ ſonant cõditionē ſed admonitionē vt faciat ea ad que
alias de iure tenet̄.ſi.ſ.de elec.ſignificaſti.ff.de teſta.tu.muto.§.i.
ff.de ver.obli.ſi.x.¶Itē hec verba nõ preſtãt nouā formā māda-
to:ſed inſtruūt executorē vt ſciat qualis debet eſſe is ꝓ quo ſcribi
tur.ſi.ſ.de ele.eccleſia veſtra.⁊ ꝓpter hoc videt̄ etiā ꝙ ſi minus
idoneus ſit teneret prouiſio ⁊ ſñia excõmunicationis ⁊ quecunqꝫ
alia lata contra rebelles licet ſit iniuſta:quia bene habet iuriſ-

dictionem

ditionem in his:ſed ſecus eſſet ſi talis eſſet clauſula que cōditio-
nem adduceret. verbigratia:prouideatis tali de tali eccleſia:ſi eſt
de illo vico oriundus:q2 hic bene eſt cōditio ꝛ certa forma adie
cta mādato.ꝛ ideo ſi aliūde ſit oriūdus non vȝ ꝓuiſio nec ſnia ex
cōicationis ꝓpter hoc lata:q2 ſup his iuriſditionē nō habebat
q2 erat certa forma ꝛ cōditione limitata quā delegato egredi nō
licet.ē.de reſcri.cū dilec.❡Itē ſi huic peteſti q2 ſua ꝓuiſio ante
oīa ſortiaꝛ effectū.ſ.de emp.cōſtitutis.ſi.obijciaꝛ ꝙ hoc non de-
bet fieri:q2 ille qui ꝓuidit ei nō habuit ptātē ſuper hoc audien-
dus eſt aūt qđ ei deꝛ effect9 ꝓuiſionis.ꝛ hec eſt rō diuerſitatis:q2
hic ꝯtēdiꝛ de fundamēto iuriſditiōis.ſ.an habuit ptātē ei ꝓuidē
di.ꝛ iō de hoc inqrēdū eſt anteꝙ̃ ꝓuiſio ꝙ̄ iuriſditiōi acceſſoria
eſt ſortiaꝛ effectū arg.ē.de offi.deleg.cū in iure.ē.de fide inſtru.cū
dile.§.ceterū.cū ſuis cōcor.ſȝ ibi.ſ.in decre.cōſtieutis nō cōtēde-
baꝛ de fundamēto:q2 cōſtabat qđ eps ptātē habebat cōfirmādi:
ſed dicebaꝛ qđ ꝯfirmatio erat iniuſta.ſec9 eſt ergo in qōne ꝓpo-
1 ſita.❡†Itē iuriſditio data nulla eſt niſi cōditio ſit va.ff.de ver.
ſigni.cedere.vñ hic cōſtat qđ ꝓuiſio a tali executore facta eſt ipſo
facto nulla ꝛ ex hoc qđ nō obſtāte tali ꝓuiſiōe tȝ electio facta ab
illis ad quos alſ ꝑtinet de iure cōi.vel ex delegatiōe ſupioris eli-
gere:ſȝ ſi alſ nulla ſit electio:puta q2 facta eſt ſciēter de indigno
dūmodo facta ſit ab illis qui iuriſditionē vel ptātē habēt ꝓuidē
di nō trāſferꝛ ptās eligēdi neqȝ ad primos ad quos iure cōi per-
tinebat neqȝ ad illos delegatos q ſimilē ptātē ꝓuidēdi habebāt.
imo tñ ad delegātem redit ptās hec vt no.ſ.de exceſ.prela.inter.
2 ❡†Itē ſup hmōi mādatis no.qđ ſi vtroqȝ predictorū modorū
ſcribaꝛ mere ne executor eſt ſi vult vñ ſine vlla cauſe cognitiōe ſta
tim deuacāte ꝓbēda ꝓuidere pōt.Itē lȝ mere ſit executor pōt aſſu
mere officiū iudicis vt inquirat an ꝑ quo ſcribiꝛ ſit idōneus vel
ſit de loco oriūdus.ꝛ hāc inquiſitionē ꝑ ſe pōt facere ſine partib9
vel etiā cōuocatis partib9 vel his quos res tāgit dūmō ille q pro
uiſionē cōmittit iuriſditionē habeat:q2 cōmiſſa ꝓuiſione videꝛ
etiā cōmiſiſſe ea ſine quibus ꝓuiſio nō pōt fieri cōmode vel recte
ē.de offi.deleg.preterea.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.ñ.itē cū ipſe dele-
gās vtroqȝ predictorū modorū poterit procedere eodē modo et
delegat9.ar.xciñ.diſt.c.ſi.xciiij.diſt.c.j.❡Sed ſi ꝓceſſiſſet primo
modo.ſ.ꝓuidendo ſine cauſe cognitione etiā ſine appellatione.ꝛ
poſt.x.dies poterit obñci ꝯ hmōi ꝓuiſionē.ſ.de app.cōſtitutus.ꝛ
not.ē.de cau.poſ.ꝛ ꝓp̄ie.cū olim.❡Si aūt ꝓceſſit ſm modum
ſcōm ſcȝ inqrirēdo de meritis ꝑſone ꝛ poſtea ꝓuidēdo ſine cau-
ſe cognitione tūc niſi illi quos res tāgit appellēt a ꝓuiſione in-
tra.x.dies ſit ſibi preiudiciū.vt ſup his de quib9 inquiſitū eſt vl-
terius dicere nō poſſint.ē.de elec.cū dilecti.vbi not.itē videꝛ qđ
eodē modo poſſit ſibi aſſumere inde officiū etiā ſi ſimpliciter ſic
mandatū ſit ꝓuideatis tali de tali prebēda.etiā ſi nō ſit ibi ali-
qua clauſula talis.ſ.ſi eſt idoneus vel cōſimilis.ꝛ hoc rōne ſupra
dicta.ſ.ꝛ cui cōmittitur principale ꝛ acceſſoriū.ē.de offic deleg.
ꝑu.§.vi.in ſi.❡Secus autē eſt ſi tm̄ miniſteriū eſſet cōmiſſum
vel executio mera.vt patet.ē.de offi.deleg.paſtoralis.§.q2 vero.ꝛ
c.quoniā apoſtolica.❡Aliñ melius diſtinguūt in ſecūdo caſu.ſ.
vbi verba nō ſonant in monitione.ſed in cōditione vt ibi ꝓui-
deas tali ſi eſt de tali loco oriundus:vel ſi docuit in theologia.
nam ſi per huiuſmodi literas tolliꝛ ius alicuius vel ſit ꝑiudiciū
vt puta:q2 ad epm vel capitulū pertinebat ꝓuiſio nō valet ꝓui
ſio ab huiuſmodi executore facta niſi vocatis partibus ſiue his
quos res tangit precedat cognitio ſuper cōditione.xxv.q.ñ.ꝛ ſi
nō.ꝛ de reſcri.cum dilecta.ꝛ idem videꝛ dicendū vbi aliquis mā
dat alicui aliquē citari ad extraordinariū iudicē vel vltra duas
dietas.quia eo qđ coram ordinario iudice timet litigare ꝓpter
potentiā aduerſarñ.ꝛ idē eſt vbi mandaꝛ fieri inquiſitio ſi pre-
cedat infamia.ſ.de accu.cū opȝ.ꝛ idem eſt in ſimilibus niſi forte
eſſet notoria cōditio:q2 tūc non eſt ſeruandus ordo.ſed hoc ipm
debet exprimere vel in relatione vel in interlocutoria.vt ſi preſen
tibus partib9 expedita ſit.vlteri9 nō ſit ei facultas cōtradicēdi.
niſi appellaret.ñ.q.vi.biduū.Sed ſi per hmōi literas nō tollitur
ius alterius nec ſit aliñ preiudiciū.vt ſi ille ad quē pertinet ꝓui-
ſio mādet alicui ꝓuideas tali ſi eſt de tali loco oriūdus hñ tenet
ꝓuiſio.etiā ſi nō preceſſit vlla inquiſitio ſuper cōditione ꝛ etiā ſi
partes nō vocenꝛ.q2 nec partes in hoc eſſe poſſunt cū nullus con
3 tendat ad ſe pertinere prouiſionē.❡†Et ſi dicat imo ſit preiu-
diciū eccleſie cui magis expediebat habere ortum de loco ꝙ̄ aliū
de.Reſpō.qđ hoc nō pertinet dicere aduerſarijs ſe opponentib9
cōtra prouiſionē delegati ſicut nō lȝ eis opponere contra proui-
ſionē delegātis.vel dicas ꝙ nos nō negam9 quin nulla ſit ꝓuiſio.
ſi nō ſit ſeruata forma mādati:ſed illud tñ negamus qđ non eſt
neceſſe vocari partes.itē dicim9 etiā in premiſſo caſu.ſ.qñ ptes
vocande ſunt qđ tñ de plano ꝓcederet in examinatione condi-
tiōis vel clauſule:nec dabitur libellus nec alius ordo ſeruabitur
4 ſ.de ſpon.cū in tua dioce.❡†Tu dic qđ ſiue verba ſonent in mo
nitione ſiue in cōditiōe ſemꝑ tenet ꝓuiſio facta a delegante etiā
cognitiōe nulla ꝑmiſſa:q2 nō fungiꝛ in ꝓuiſiōe vice iudicis:ſed
prouiſoris.ē.de ele.c.venerabilem.§.obiectioni.ꝛ idem eſt in ci-
tatore cui mandaꝛ qđ citet aliquē ſi ꝓpter potētiā aduerſarñ nō
pōt corā ordinario iuſtitiā habere hic em̄ potius fungiꝛ officio
citatoris ꝙ̄ iudicis.ꝛ idem eſt in ceteris ſimilibus.ꝛ ideo nullum
ordinē iudiciarium ſeruare teneꝛ.tñ ſi cōditio vel monitio non
eſt vera caſſabiꝛ vel caſſum denūciabitur qđ per huiuſmodi pro
uiſionē factū eſt tanꝙ̄ per obreptionē obtentū:vt ptȝ.ſ.de re iud.
5 c.cum olim.§.ſi.❡†Itē videtur qđ ſi iſte prouiſor aſſumat ſibi
partes iudicis qđ pōt:vt no.ſ.de cōceſ.prebē.ꝓpoſuit.tūc ſi pro-
poſita hac exceptione qđ cōditio vel monitio nō eſt vera nō au-
diatur accipiēs iuſte poterit appellari ex ea cauſa:q2 cū procedat
vt iudex ꝛ nō admittat qđ admittere debet nō ſeruat iuris ordi-
nem.❡Aliñ aūt cōtrariū dicūt ſcȝ qđ ex ea cauſa nō pōt appel-
lari:q2 non ſeruat ordinē cū non debeat ſeruare:q2 hanc exami-
nationē tantū ad ſuā inſtructionē facit:ꝛ q2 tantū ſummarie co-
gnoſcit.ff.de re iudi.a diuo.§.ſi ſuper.ꝛ ideo etiā non eſt ibi neceſ
ſaria ſententia cōtra id qđ eſt.ff.de iud.de qua re.ꝛ.ē.de cau.poſ.
cum ſuper.in ſi.❡†Si autem in litera diceretur ſi tibi cōſtiterit
qđ ſit de tali loco oriundus tūc quia nō pōt cōſtare niſi partib9
preſentibus,vbi per prouiſionē detrahiꝛ iuri alterius:ꝛ q2 vice
iudicis fungitur non valebit qđ fiet niſi premiſſa cognitione:lȝ
aliqui contradicāt.Si autē per prouiſionē nullius iuri detrahi
tur puta quia ad eum qui mādat pertinebat prouiſio tūc valet
qđ facit etiā ſi nulla precedat cognitio quia predictā cognitionē
videtur ei cōmittere nō tanꝙ̄ iudici ſed tanꝙ̄ viro diſcreto. quā
do autem iudex velut inquiſitor procedit cū debeat ſeruare ordi
nem iudiciariū.primo de cōditione inquirere debet quā ꝓcedat
in cauſa principaliter cōmiſſa.ſ.de accu.cū oportet.ē.de reſcri.c.
cum dilecta.ꝛ idem eſt in ſimilibus.aliqui cōtradicūt in clauſu-
la que autem in literis conſueuit apponi ſcȝ ꝙ ſi non omnes.ꝛc.
certa forma conditionis data intelligiꝛ.ē.de reſcrip.ſciſcitatus.
ē.de offi.delega.prudentiam(probandum).ſ.de verbo.ſigni.du-
dum.ē.de ſeru.c.j.

❡De iureiurando. Rubrica.

Ex adminiſtrationis.

(Cogatis) ē.de teſt.co-
gen.venerabilis.
1 ❡Qui iurauit nō repetere res eccleſie vel ſuas an abſoluatur
a iuramento.
2 Contra iuramentum ſuum proprium nō datur reſtitutio in in-
tegrum ſed abſolutio tantum.
1 **Peruenit.** (†Rebus ſuis)nō ſolū ſi reb9 ec-
cleſie pervini ſpoliaꝛ:ſed etiā ſuis
proprñs ꝛ de eis nō repetēdis iurauerit abſolueꝛ a iu
ramēto ꝛ eas repetet:vt hic.ſ.e.ſi vero.§.verū.Si vero
ne violētia vel dolo adiurauerit res eccl'ie ſuperior vel faciet pre-
latum qui abiurauit actorē conſtituere qui petat vel dabiꝛ cura
torem eccleſie bonis vel alio modo ꝓuidebit,ſicut meli9 poterit
qđ res eccleſie recuperenꝛ ſecūdo iurans qđ nō directe veniet con
tra ꝓpriuꝫ iuramentū ſed tñ res eccleſie recuperenꝛ.argu.ff. de
neg.geſt.at qui.§.cū me.ē.de cōſtitu.cū veniſſet.in ſi.ſ.eo.c.ad no
ſtrā.c.j.ꝛ.c.ñ.ꝛ.c.debitores.ꝛ.c.quēad.§.ſi. etiā ſi per alium non
pōt recuperari ipſi dabiꝛ licentia conueniendi ꝛ res eccleſie re-
petendi.qđ probo q2 nō pōt iuramētū ſeruari ſine interitu ſalu-
tis ſue.ergo cōueniri debet.ē.eo.ſi vero.ꝛ.ſ.eo.tua.ꝛ ita dicendū
eſt ſi tutor iurauit de rebus pupilli nō repetendis.Si autem res
ſuas adiuraſſet illud bene ſeruare teneꝛ.ē.qđ met.cau.c.ad au-
2 dientiam.ad ſi.❡†Et no.qđ nulli cōtra iuramentū ſuū ꝓpriuꝫ
datur reſtitutio in integrum ſed abſolutio tantum. Contra iu-
ramentum autem ab alio preſtitū bene datur in integ.reſti.ff.de
iureiuran.nam poſtea.§.ſi minor.(iuramenti).Iſte nulla ratiōe
teneri pōt quin res eccleſie repeteret:ſed de hac materia dixim9.
ē.qđ me.cau.ad aures(abſoluimus)de facto ꝛ eſt ſi.xxiñ.q.j.an
diuimus.xj.q.iñ.excellentiſſimus.vel abſoluitur a peccato.nō ob
ſeruatione ad quam non tenebatur.

Peruenit. (Adelinus).ff.qui ſatiſda.cogan.l.
vlti.xxñ.q.iiñ.mulier.ꝛ. qđ.ñ.bea-
tus(cōmittat)autoritate ſuperioris.ſ.de voto.ex mul
ta.in prin.(minime)not.ſi duo aliquid ſibi adinuicē
iurauerunt:ſi vnus nō ſeruauit iuramentum nec alius teneꝛ ſer
uare.ſ.eo.ſicut duo(minime).xxviñ.q.j.ſi infidelis.ff.de inoffi.te
ſtamen.ſi inſtituta.C.de pac.cum proponas.

Ego epiſcopus. (Petro) id eſt fidem
quā beatus Petrus
tenuit ꝛ docuit fideliter obſeruabo(ſancteqȝ) quia
eam matrem et magiſtram. Et omnibus alijs pre-
cellentem et dominam tenebo (ad eorum) id eſt in diminu-
tione fidei Beati Petri ꝛ in derogatione honoris eccleſie vel
in leſionem perſone pape(papatum)id eſt principatum tam in
ſpiritualibus quam in temporalibus(et regulas).id eſt cano-
nes ſuorum pontificum : et etiam aliorum ſanctorum patrum.

per ro.eccle.approbatos.iij.diſt.canon.xvj.di.ſancta.xvij.diſtin. per totũ.⁊.xj.diſtin.per totum.(ordine)expone:vt.j.de ſymo.ne dei.(apoſtolorũ).ſ.petri ⁊ pauli apoſtolorũ aũt limites ibi eſſe intelliguntur vbi papa eſt qđ ſic exponi debeat patet ex eo qđ ſe quitur.niſi totum abſoluatur licentia qđ de neceſſitate opꝫ expo ni.i.niſi abſoluatur per papam qui illis liminibus preeſt ⁊ qui eorum vices gerit ⁊ autoritate fungitur.

Nullus epiſcopus. (Jurare) hi enim iurant ei obedien tiã:vt no.ẽ.de ma.⁊ obe.legebatur.Homagium autem facere non debent.j.de regu.in.c.vlti.vbi no.

1 ☞ Nunquid ſoluens ſcienter indebitũ:poſſit illud repetere.
2 Poteſt ep̃s diſpenſare ex cauſa in iuramentis licite preſtitis.

Debitores. (Reſtituendas) Primo cogen di ſunt creditores relaxare iura menta ſuper ſoluendis ſibi a debitoribus.ẽ.c.j.⁊.j.de vſuris.tuas.Si autem nullo modo poſſint induci ad relaxandum iudex ipſe relaxabit.argumen.j.eo.cum quidam.§. vlti.vbi dicitur quod iudex relaxat iuramenta illicita.ad idem ẽ.de teſti.cõſtitutis.j.xv.q.vj.autoritate.Si vero non ſit preſens creditor:⁊ ideo induci non poſſit nec iudici conſtet qđ ſit promiſſum ex cauſa vſuraria.⁊ ideo non poſſit abſoluere:qꝛ abſolutio
1 nis terminus inſtet vt ſm iuramentum ſoluat.¶(†Soluet)ſed poſtea repetet:vt hic contra.qꝛ ſi ſcienter ſoluit etiã indebitũ:er go nõ poterit repetere.vt.ff.de re iudi.cuiuſ.ff.de condi.indebi. l.ar.cõtra.ff.de ſolu.qui ſoluit ſic.⁊.l.qui dolem.§.vl.ff.de regu. iur.inuitus.§.i.ff.de ſuperfici.l.j.§.plane.ff.de dolo.ex dolo.So lu.ad omnia ꝑdicta qꝛ ſi ſpeciale eſt ho:ꝑpter fauorẽ obſeruã
a tie iuſiurand.ſi vero iurauerit[a] nõ repetere denunciabit eccleſie.⁊ eccleſia cõpellet eum ad pnīam quã nõ põt agere niſi ſoluat vel reddat vſuras.vel etiã iudex ſine aliqua denũciatiõe precipiet ei ſub pena excõicationis ꝙ quicſq; ſcit dicat veritatẽ ⁊ ſic coget vſurarium ad reſtitutionẽ.j.eo.noſtrã.Si vero iurauit non de nunciare.tale iuramentũ ſeruandum nõ eſt:qꝛ eſt cõtra regulas
2 euangelij.j.eo.queãd.in ſi.ij.q.j.ſi peccauerit.¶†Credimus tñ quod in aliquibus hunc ordinẽ immutari poſſint.⁊ per hec ap paret qđ ep̃s in iuramento diſpenſat ſi ſunt dolo vel metu vel vi extorta.xv.q.vj.c.j.⁊.ij.⁊.j.eodẽ.cum cõtingat.Jmo diſpẽſare po teſt ex cauſa in iuramentis licite preſtitis.xv.q.vj.nos ſanctorũ. ⁊.c.iuratos.quinimo nam ſi iuraſſem certo die gladiũ reddituꝝ rum alicui.⁊ tunc contingeret eũ eſſe furioſum nõ deberẽ ſib gla diũ reddere.xxij.q.ij.ne quis.Quis poſſit dici·qꝛ tunc nõ neceſſa ria eſt diſpenſatio.ſed potius eſt dicendũ quod iuramentũ nõ ex tenditur ad hunc caſum de quo nõ preſumitur cogitatum.arg. ff.de tranſac.qui cũ tutoribus ad fin.vel intelligitur ibi cõditio ſi deo placuerit.deo autẽ nõ placet qđ furioſo reddã.Sicut etiã licitũ eſt principi ſeculari aliquid ſtatuere vel facere ex cauſa in preiudiciũ iurs alterius:vt no.ẽ.de conſti.que in eccleſiarum.Jtẽ credimus quod in melius poſſit cõmutare.nãq; ſi quis iuraſſet ire ad ſanctum Jacobũ ⁊ magis vtile eſſet qđ iret vltra mare nõ video quare fieri nõ poſſit ſicut in voto.j.de voto ⁊ voti redemp. c.j.⁊.ij.⁊.c.ſcripture.

Ad noſtram (aſtrinxiſti).Jccirco remit tit cã ad eos qui excõicaue rũt ⁊ ſniam ꝑtulerũt:qꝛ nõ fuit appellatũ ⁊ ſic nõ eſt cõtra.j.de ap.interpoſita.§.ille denique.nec conſtabat de iniuſta excõicatiõe.⁊ qꝛ nõ cõſtabat ideo preſtatur cautio que aſa nõ preſtaret.ẽ.de reſcri.ab excõicato ſm quoſdã plus plꝫ no bis qđ nõ fuit appellatũ ⁊ qđ excõicatio fuit pro contumacia ⁊ hoc fuit iuſtũ ⁊ iccirco nõ abſoluetur niſi preſtita cautione ⁊ iu ramento.Sententia aũt ſuper rõne rerũ fuit iniuſta.⁊ ideo ꝯ eam mãdaſ ꝙ res reſtituanſ creditoribus:qꝛ tñ iudex mãdauit de re bus occupandis excuſaſ debitor a pena cõſtitutiõis ſi quis in tã tam.¶(Aſtrinxiſti)ꝑperat eñ creditori qđ poſſeſſiones reſti tueret:⁊ qꝛ nõ reſtituebat excõicauit:poſtea tñ debitores poſſeſ ſiones pignoratas ſubtraxerũt autoritate iudicis ⁊ ideo excuſanſ ne amittãt ius ⁊ proprietatẽ quã in re iniuſa habebãt per cõſti tutionẽ ſi qs in tantã.⁊ ad idẽ eſt.xvj.q.vj.placuit.Quidã tñ di cũt cõſtitutionẽ nõ habere locũ in cauſis eccleſiaſticis.ẽ.de do. ⁊ cõtu.c.j.vel nõ fuit hic actum cõditione ex illa conſtitutione. ☞ †Edictũ autẽ di.adri.nõ tãgit hũc locũ qđ locũ hꝫ cũ creditor pignus ſua autoritate occupat.ff.qđ me.cã.extat(reſtituant)ſed nõ ne poterãt hi debitores cõpenſare debitũ cũ fructibus.ar.qđ ſic.C.de cõpen.l.cõpenſationes.ff.ſol.matri.diuor.§.dona.ff.ad. l.falci.qđ de bonis.§.qđ autẽ.Rñ.nõ fieri cõpenſationẽ niſi in pecunia.ff.de pig.grege.in prin.niſi fructus eſſent conſumpti in quo caſu nõ ſit cõpenſatio de pecunia ad fructus:qꝛ iam cõſum pti ſunt tñ cũ pretio eorũ ſit cõpenſatio:vt in.ll.predictis.hic au tẽ qꝛ cõſumpti nõ erãt qꝛ ſiebat cõpenſatio de eis vel ideo nõ au ditur ſuper cõpenſatione debitor:qꝛ creditor nihil petebat nec agebat imo tñ debitor agebat.primo qꝛ petebat reſtitutionẽ cõ rã archi.nã petebat ſibi res pignoratas reſtitu.¶ Jtẽ etiã ſi cre

a ¶ Si vero.ad hec dicta Jnno.vide Pet.de anc.in cõſi. cccviij.icipiẽ. ꝑdictis ſubtiliter co.ij.poſt med. Et eũdẽ Pe.de anc.in cõſil. cclviij.in cipiẽ.caſus ta lis eſt.

b ¶ Cũ autorita te autẽ. Adde Pet.in tit.de le.§.nũc oſtendendũ verſi.xx iiij. archi.xxij. qđ.iiij.⁊ qui ſa cramẽto.⁊ pe. de ancha.cõſi. ccclxxxij. icip. retẽto ordine. col.j.⁊ vide ꝑ declaratiõe eũ dẽ Jnno.in.c. venerabilẽ.ẽ. de electio.

c ¶ Reale eſt.ad de Pet.de an cha.in ꝯſi.ccx. inci. tres ma gnifici dñi.co. ſi.in prin.⁊ Ja co.de ſancto Geor.i tracta tu.feudorũ in verſi.Quidem inueſtiri preſti terit.col.ix.ver ſi.nũc tranſea mus.⁊ Felyn. etiã allegat in c.que in eccle ſiarũ.co.xxiiij. ver.⁊ intelligas ẽ.de conſtitu.

ditor ageret tñ.debitor nõ poſſet fructus cõpenſare cum iurave rit nõ moleſtare eum niſi forte primo ſolueret nõ cõputatis fru ctibus.ad hoc eñ actũ erat vel hic non liquebat qđ de fructibus eſſet ſibi ſatiſfactũ:ſed de debito liquebat.De liquido aũt ad du biũ nõ eſt cõpẽſatio admittẽda.vl̃ dic:vt.j.de depoſ.bona ſides.

Si vero aliquis (Metu) repete que di ximus.ẽ.ꝙ me.cau.ad aures.(venire)ſine autoritate ſuperioris.ẽ.de electio.ve
b nerabilem.cum autoritate[b] autẽ ſuperioris:licet vt ſtatim ſequiſ (verum aliquando)⁊c.alij autem aliter dicunt:vt in glo.in ſi.po ſita que incipit:qꝛ nulla.⁊c.(eterne)vel temporalis.xxij.q.iiij.§. vlti.(veniendi)propria autoritate(autores).C.ſi aduer.vendi.l. ij.(permiſſum)qꝛ nulla penitentia eis impoſita eſt vel imponeſ. ſi adminiſtrauerit:ſed tñ non diceſ eis poſt abſolutionẽ qđ miniſ ſtrent.j.eo.c.verum.plus placet qđ dicitur in gl.ſine auto.

Ex reſcripto. (Taliter).ſ.qđ certis loco ⁊ die redderẽt(ſuper his).i.pro conuentionibus adimplendis.¶(Obſides)cõtra.C. que res pigno.obli.poſ.qui filios.C.de actioni.obſce. Reſponderent quidã hic narrari factũ illicitum:ſed hec reſpon ſio reprobaſ.xxiij.q.viij.c.vt pridẽ.ff.qui teſta.face.poſ.obſides. ff.de iure fiſci.diuus.vbi obſidũ datio cõcediſ.Rñ.nõ tenet obli gatio pro libero hoie vt ius cõſtituaſ in eo tñ detineri põt quali tercũq; vt ſic qđ cõuenit vel pro pecunia obligari nõ põt ſed pro pacto ineũde pacis põt ⁊ alio cõſimili.Vel dic ꝙ obſides vocat eos qui iurãt qđ non recedent de certo loco quouſq; eis fuerit ſa tiſfactũ.⁊ hic notat aduerbiũ ꝙ ſequiſ ſimiliter.nã ſi detineren ſ inuiti:excõicati eſſent detẽtores.xvij.q.iiij.ſi quis ſuadente.c.nu per.in princi.de ſenten.excõm.etiã ſi de eorum volũtate detinen tur.j.de ſenten.excõ.cõtingit.(qui).ſ.monachi(vt)hic vt nõ de terminat verbũ iurarunt ſed verbũ dedit(vxorẽ)renũciauẽ be neficio velleiani ⁊ omniũ legum auxilio.C.qñ mulier tute.offi. fun.l.vlt:⁊ auſ.matri ⁊ auie.alſ cõtra.ff.⁊.C.ad velleia.per totũ.

Querelam (Biennium)hoc ſolum ſufficit ad priuandũ emphyteotica rt.x. q.ij.§.hoc ius.(cõſtiterit)in modũ inquiſitionis pro cedendũ contra eum(neceſſitatẽ).xxiij.q.viij.ſi nulla. l.diſtin.preſbyteros.de cõſe.diſt.j.ſicut.ff.ex quib.cau.nõ eñ.ff. loca.cum in plures.§.veſtimẽta.ff.ſi quis cau.l.ij.§.j.ff.qui ſatiſ da.cogan.l.vltima.

Tua nos (Jureiurandi) primũ iuſiurandũ (iuraſ)ſcđm iuſiurãdũ(⁊ lateran.) j.de cenſi.ꝓhibemus.(preiudicat)ſi de gratia to.eien tur in eccleſijs.nam expelli debẽt de eis.ẽ.de pace.cũ cle.j.de cenſi.ꝓhibemus.grauis(periurio)id eſt temerario iura mento predicto.ſ.xxij.q.ij.animaduertendũ(qđ iurare)qꝛ perple xi ſunt inter duo iuramenta ita contraria:qđ ſi vnum ſeruãt alte rum ſeruare non poſſunt.

Cum quidam (abſoluendi) repete que diximus.ẽ.de electioni. venerabilẽ(abſoluẽdi)aliqui dicũt de facto.¶(Ab ſoluendi)non loquiſ hic papa niſi neceſſitas adeſſet anteq̃ a ſuperiore ſit abſolutus quia hoc poteſt ſeruare abſq; in teritu ſalutis eterne.ẽ.eo.ſi vero.Sed poſt abſolutionem libere loquitur ſibi.monachus autem de quo loquitur.j.c.proxi.preter tu iuramenti nõ poteſt ingredi monaſterium ſine licentia ſupe rioris.

Sicut ex literis (Temerariũ) nõ de bet hic pretextu iuramẽ ti monaſteriũ exire quia nõ põt ſine mortali peccato. xxj.q.iiij.c.j.Quidã dicunt qđ licet hoc iuramentum nõ preiudicet monaſterio quin eum poſſit repetere ipſi tamẽ be ne preiudicat vt nõ poſſit repetere locũ preſtitũ in monaſterio. argu.ẽ.qđ metus cau.ad aures.c.ad audientiã.argu.ẽ.de renun. qđ in dubris autẽ vſ ꝯtrũ ⁊ dicũt ꝙ ꝑdicta.c.loquunſ in clericis ſecularibus quib[9] licet eſſe ſine aliqua eccleſia:ſꝫ ſecus eſt in mo nachis quibus nõ lꝫ eſſe ſine clauſtro.xvj.q.j.ſi cupis.placuit vñ nunq̃ abbas dꝫ dare lřas abſolutionis ſuo monacho niſi prius habeat aliud monaſteriũ vel aliã eccleſiã ad quã vadat:ſed tunc bñ licet:⁊ ex tũc nihil habet facere in primo monaſterio.lviij.di. c.ij.⁊.iij.xix.q.iij.ſtatuimus.xvj.q.j.ſi quos.⁊ multis alijs.c.eiuſ dẽ.q.Jtẽ propter delictũ bñ imponiſ pnīa monacho per q̃ eijci tur a monaſterio.j.de ſimo.veniens.c.dilectus.⁊.c.qꝛ ſimoniaca.

Veritatis (Compellantur).Cõtrariũ vide tur in liberto qui intra annũ de bet facere profeſſionẽ patrono.xj.q.ij.longinquitate cõtrariũ etiã in feudatario vt in cõſtitutiõe de feudo nõ alie.ſine cõſenſu maioris dñi.imperialẽ.§.preterea.j.Dicunt quidã hanc ſpecialem conceſſionem.Vel dic qđ iurare quis po
c teſt ſucceſſoribus ſed nõ cogiſ:qꝛ iuramentum reale[c] eſt ex parte eius cui iuraſ:qꝛ nõ ſolũ perſone iurat ſed eccleſie.ẽ:c.ergo.lxiij. diſtin.tibi licet ſit perſonale ex parte iurantis.

Verum

Verum (Antecessores) ſcꝫ Gelaſius Gregori⁹ ⁊ vrban⁹. xv. q. vi. alius. ⁊ c. nos ſancto
rum iuratos (attenderint) ⁊ hec verba dicendo intel
ligit ſibi dare licentiā veniēdi cōtra propriū iuramē
tum: ſed nō precipit veniēdi cōtra illud. ⁊ tñ niſi huiuſmodi ver
ba vel expreſſiora diceret non licet ſibi venire contra illud.

1 ☞ Iuramentū nō niſi ad ea de quibus cogitatū eſt extēditur.

Veniens Hoc enim iuramētū loco ſatiſfactio
nis ſuccedit. ſ. e. quintauallis niſi eēt
tāta iniuria ꝙ merito cū iuramēto nō cōpenſaret (mā
dato). ff. de arbi. l. ſi de re. §. ſo. cōpromiſſū factū in ad
uerſariū ꝫ nō vt ꝓcedat ſicut arbiter: vt. l. 3ia. ſed vt tanꝙ arbi
trator poteſt. ⁊ niſi bene arbitret ad arbitriū boni viri reducit:
1 vt. ff. de ope. lib. ſi libertus. ℂ († Precepiſtis) ⁊ male iuramentū
nō extēditur niſi ad ea de qbus cogitatū eſt vel debuit merito co
gitari. ſ. eo. quintauallis. ſ. de deci. ex multiplici. ē. de reſti. ſpolia
audita. xvi. q. ii. ne quis ar. ff. de trāſ. cū aquil. ff. de pecu. q pecu.
⁊ ex quo ſemel ꝑcepit vlteri⁹ ꝑcipere nō pōt. ff. de adop. l. q libe
ratus. ⁊ l. ſeq. ff. de ado. leg. l. cū apud. ℂ Alij dicūt ⁊ nō male qđ
nō ſufficit cū dicat ego nō cogitaui qđ hoc mihi ꝑciperes dūmō
pena nō excedat culpā vt not. in gl. q incipit. ff. ⁊c. imo oia pōt ei
ꝑcipere niſi ſint cōtra ius. ſ. eo. quintauallis. vel cōtrariū primo iu
ramēto vt hic. vel niſi eſſet tale ꝑceptū qđ eſt cōtra ꝓſumptionē
cōmunē qđ ſi hoc crederet mādari: nunꝙ iuraſſet. ar. ſ. e. petitio.
C. que res pig. obli. poſ. l. vi. ff. de pig. obli. gñali. ⁊ l. deniꝗ. ℂ Si
autē preceptū factū p iuramētū obuiaret priori ꝓmiſſo ſeruari
dꝫ iuramētū ⁊ als ſatiſfacere de ꝓmiſſo. ⁊ hoc ſatis colligit ex hac
decre. q diçit priori iuramēto ⁊ nō ꝓmiſſo cū tñ intentionē fe
ciſſet de vtroꝗ. argu. ē. de ꝓſump. nōne. ⁊ hec vera ſunt qñ iurat
parere mādatis. ℂ Si aūt iurat aliqd determinate tūc iuramē
tū in cōſilio alr ſm intētionē iurātis recipit interpretationē. ſ. e.
ꝙto ad noſtrā. ii. Sꝫ i iudicio recipiet īterpretationē ſm ius. ſ. e.
veniētes. (licite) facto duci ⁊ eccleſie ſec⁹ ſi illicite. ē. e. tua nos.

Greui. (Ille) vt vaſall⁹ vel canonic⁹ (excuſat) appellatio em̄ nō ē niſi a grauamine. ſ.
de appel. vt debitus. ⁊ qđ promiſſum eſt ad remediū
nō debet tendere ad defenſionē iniquitatis. ⁊ ſ. de ap
la. reprehenſibilis. ⁊ c. iii. ⁊ c. cū ſpeciali. §. porro. (difficultas). ē.
eo. querelam. ego. ff. qui ſatiſ. cogan. l. vlti.

Quanto. Legitimo pōdere defraudari dꝫ qñ
ordinatum fuit a principio vt certū
pondus auri vel argenti apponeretur in qualibet mo
neta. ſed poſtea minus auri vel argenti apponi māda
uit. ⁊ tamē monetam expēdi mādauit ac ſi eiuſdem ponderis ee
ſet. ⁊ hoc idē credim⁹ etiā ſi ab initio ſecit multo minoris pōde
ris vel valoris ꝙ valeat metallū vl materia vñ ſit fabrorū ⁊ aliis
expēſis neceſſariis ⁊ vtilibus exinde deductis. credimus tñ ꝙ ꝓ
pter iuriſditionē ⁊ ꝓpter hoc etiā ꝙ a perſona vel charactere re
gis aliquā autoritatē ⁊ cōmunionē recipit aliquātulū: ſꝫ multū
minoris valoris poſſit facere quā ſit mettallū vl materia. vñ ſit. ſ.
In primo aūt caſu. ſ. qñ facta eſt ſi vult minuere nō credimus qđ
hoc poſſit ſine cōſenſu populi: ſed cū ei⁹ aſſenſu credim⁹ qđ poſ
ſit cū licitū ſit cuicūꝗ renūciare iuri ſuo. vii. q. i. ꝙ periculoſum.
⁊ qr negociū regis negociū vniuerſitatis reputat. ⁊ ideo ſufficit
cōſenſus maioris partis maioris regni. C. de iur. calū. l. ii. §. ſinan
tem. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. ciuibus. ff. ad muni. l. qđ maior. ℂ Item
nō credim⁹ ſufficere cōſenſum populi vt illa moneta cōiter expē
dat extra regnū (abſolui) qdā dicūt ꝙ papa pōt diſpēſare ⁊ ſol
uere iuramēto aliquē ꝓpter graue ſcandalū vel malū exēplū pre
cedēte tñ claue diſcretionis. H. tñ dicit cōtra niſi iuramētū ſit il
licitū cū iuramēta ⁊ vota ſint de iure naturali. Tu dic put not.
ē. de elec. venerabilē (iniquitatis). xxii. q. iiii. ſi aliquid. ⁊ c. inter ce
tera (ſatiſfactione). xxii. q. iiii. qui in ſacramento. Inno. quartus.

Venientes (Et legos). ii. q. vi. nō ita. ⁊ c. an
teriorū (in plagiariis). i. fideiuſ
ſoribus (agrauare) ꝙ iō vtrobiꝗ appellādis reme
diū ē neceſſariū (exceptionē) ſꝫ dices nōne poſſunt ſu
per hoc cōdere legē municipalē ꝫ ius. Rñ. poſſunt cōdere legem
cōtra ius cōe q in alteri⁹ tñ nō ſit preiudiciū: vt hic. ⁊ ē. de cōſti.
que in eccle. vbi de hoc plene no. ſpecialiter, tñ cōdēdo legē bene
poſſunt litigātes renūciare appellatiōi. C. de tēpo. appel. l. illud.
§. vlti. (exceptionē). ē. de reſcrip. cōſtitutus. ſ. eo. c. ex te. ff. ad mu
ni. impetratores (executioni) ⁊ male. ff. ad turpil. l. i. §. vlti. ii. q. vi.
appellare (introducētes) de hoc no. ē. de offi. deleg. paſto. §. ii.

1 ☞ Tuitio teſtamentorum pertinet ad eccleſiam.

2 Poteſt epiſcopus contra ſibi ſuſpectum inquirere de vſura.

Ad noſtram (Conſiderit) per hoc dire
rūt quidam debitores poſſe
nō obſtante iuramento procedere ad receptionē debi
ti qđ nō credimus: quia nihil eſt eis relictum vel re
1 miſſum ⁊ de hoc no. ē. eo. debitores. ℂ († Proponi) contrariū
ē. vt lite nō conteſta. quoniam. Solu. hic proceditur in modum
inquiſitionis vel denūciationis qđ lꝫ. ⁊ eſt hoc ea rōne qr ad ec
cleſiaꝫ ptinet tuitio teſtamētorū. C. de epis nulli. §. ſi qs ad decli.
ff. de peti. heredita. ſ. de teſta. ſi heredis. Et magis reſtitutio vſu
rarū qđ lꝫ ſcꝫ cōtra tales ꝓcedere in modū inquiſitionis vel de
nūciationis nō ſolū pape ſed etiā aliis etiā delegatis niſi forſan
forma cōmiſſionis cōtradiceret licet aliqui cōtradicāt. ℂ Sed
nō ſic extra ordinē procedit in aliis criminibus nec in alio caſu
niſi qñ iurāt nō repetere nō em̄ ſuper iuribus ſingulariū pſona
a rū ꝓcedendū eſt inquirendo vel extra ordinē ſed intētatis[a] actio a
nibus ⁊ ordinario iudicio ſm iura. de ſtatu tñ ⁊ iurib⁹ eccle qñ
2 papa procedit inquirēdo. vt de teſti. cū olim. ℂ † Sed hoc credi
m⁹ eū facere de plenitudine poteſtatis: vñ nō lꝫ epis ⁊ aliis inferiori
bus ſic inquirere qui tenent iura ſeruare: hñ fatemur tñ qđ epi
ſcopus cōtra aliquē quē ſuſpectū haberet poſſet inqrere de vſu
ra ſicut de aliis criminibus ad imponēdū eis pniam canonicā ⁊
nō ad vtilitatē vel alicuius priuate pſone intereſſe cōſequēdū de
cōſanguinitate aūt nō eſt dubiū ꝙ inqrere pōt inter cōiuges. ſ.
de diuor. porro. xxxv. q. vi. ſi duo. Et idē forte dicēdū eſt ſi de alio
canonico als legitimo impedimento inquirere vellet. de illo au
tem nō eſt dubiū qđ de iuribus principis inquiri pōt. C. de bo.
va. l. i. ⁊ penulti. ⁊ ſi. lib. x.

a ℂ Sed intētatis actionib⁹. Et ſic opꝫ officium iudicis poſtulari. l. iii. ⁊ ibi per bart. ff. de dam. inſe. ita Pe. de an. in conſi. clxvi. inci. viſis diligēter oībus. in ſcda col. vſ. ſe cūdo principaliter.

Ad noſtram (Per extorſionē). i. cōtra cō
ſiliū ſuū vel. i. deſideriū hic
habes qđ iuramentum licitū etiā ſi per vim ſit extor
tum eſt ſeruandū. ſ. e. petitio. ⁊ ſi chriſtus. Quāuis poſ
ſet dici ſeruādū inquantū eſt licitū ſed nō incurrere periuriū ſi
nō obſeruat. vel dicas etiā ſi nō ſit licitum nō teneri ad obſerua
tionē. niſi eſſet preceptū als nec tūc ex virtute iuramēti teneri ſed
ex vi precepti ꝙuis debeat abſolui a ſuperiori ſeruata diffinitio
ne quā poſuim⁹. ē. qđ me. cau. ad aures nō tñ vera extorſione (or
do iudicis). ii. q. i. manifeſta. ſ. de accu. euidētia (ordo iudicis (ex
toto. nā in aliquibus ſeruatur. nā quia citari debet notori⁹ cri
minoſus. ii. q. i. deus. ⁊ in eum fertur ſentētia. ſ. de diuor. porro.

Ete. (Idoneus) ſcilicet fidelitatis (preſtitis) iura
(debitum). ē. eo. tua nos (preſtitū) piſano
archiepiſcopo. puta qui pro alio feudo vel alia cauſa
iuraſti quam nobis iurandum eſt.

1 ☞ Cum non eſt iuratum de ſtādo arbitrio talis arbitratoris:
tūc ex eius ſententia nō oritur actio.

2 Nunquid arbitrario ſine iuramento habeat in ſe aliqd vtilitatis.

3 Iudiciarius ordo nō ſeruatur coram arbitratoribus.

4 Arbitri ⁊ arbitratoris differentia. ⁊ etiam in numero. 5.

6 Arbitrator quādo ⁊ per que verba eligatur.

7 An arbitratoris dictum mutetur.

Quintauallis. (Mādatis). Not. ē. eo.
veniēs. (exheredaret) ꝙ
nō licet niſi ingratitudinis cauſaꝫ cōmittat in aut. vt
cum de appel. co. §. cauſis. col. viii. ℂ (Iuramentum)
id eſt ſatiſfactionem iniurie. ē. e. veniens. vbi no. cum iuramentū
interuenerit in tali caſu bene pōt ille pro quo fertur ſnia petere
officiū iudicis vt ſoluat cōdemnatus id in quo cōdēnat⁹ eſt dū
modo id equū ſit ⁊ licitū ſecus ſi illicitū ⁊ iniquū vt hic ⁊ hoc
idē dico ſi fuerit iniquū dūmodo p eū ad quē pertinet reductū
ſit ad equitatem. ar. ff. de regu. iu. in perſonā. ff. pro ſocio. ſi ſocie
1 tatē. ⁊ l. ſi ſocietatē meum. §. arbitrorū. ⁊ l. ſequē. ℂ † Sed ſi nō iu
ratū eſt de ſtādo arbitrio talis arbitratoris: tūc ex ſnia eius non
b oritur actio[b] nec ꝓprie dicitur dictū eius ſnia vel arbitriū. imo
Ioā. an. notauit in aut. vt diffe. iudi. §. i. qđ poterat dici qđ per
c talē arbitratorē potius tranſactionē[c] fieri ⁊ inducit. in ar. C. de
contrahen. emp. l. fina. ⁊ inſtitu. de contrahen. emp. §. pretium.
2 ℂ † Sed oppones ſcōm hoc ergo ad nihil valia eſt arbitratio ſi
ne iuramēto. Rñ. vtilis eſt: qr ſi preceſſit ſtipulatio ex ſtipulatio
ne agit: vt ſi electus eſt arbitrator in aliquo cōtractu: puta qr ar
bitraret de pretio alicuius rei vēdite: tūc agatur ad arbitratum
actiōe ex vēdito vel ex aliquo cōſimili cōtractu ſicut dicit. l. ſal
lega. inſtitu. de cōtrahen. emp. §. pretium. ℂ Et hec intellige in
vera. vbi incōtinenti poſt contractū vel ſtipulationem cōuenit
de ſtando dicto arbitratoris qr ſi ex interuallo: tunc nō datur ex
dicto talis arbitratoris actio ſicut nec ex pacto: ſed exceptio tan
tum: vt. ff. de pac. iuregen. §. quinimo. ff. ſi cer. pe. lecta. C. de pact.
3 petens. ℂ † Itē coram huiuſmodi arbitratoribus nullus ordo
iudiciarius eſt ſeruandus: imo nec iudiciale dicitur eſſe ꝙ coraꝫ
tali agit. ipſe tamē arbitrator ad ſui inſtructionē: quaſi extra iu
dicium arbitrabit ad veritatē inquirendā vt plenius inſtruat.
⁊ qđ ipſe arbitrator non ſit iudex nec arbiter ⁊ qđ non ſit dicen
dū iudicium ꝙ cum eo ſit: ſatis probat ex eo qđ hic dicit: qr hic
cōpromittit in ꝓncipalē aduerſariū. ad idē. ē. e. veniēs. ff. de ope.
liber. l. ſi libertus. nullus autē id iure ſuo pōt eſſe arbiter vel iu
dex. ff. de arbitris. l. ſi de ſe. C. ne quis in ſua cau. per totū. In ac
tione autem iniuriarū ſicut hic erat quod itur ad arbitratorem
quidā dixerunt quod cogende ſunt partes ſtare dicto arbitrato
ris propoſita actione iniuriarum. ℂ Sed cōtra actio iniuriarū

b ℂ Actio. adde pet. de anc. i cōſil. xxxiii. col. ii. poſt me. verſi. Et primo ⁊ in ei. cōſil. in hac cā ſibi ꝙ in arbitratore pōt cōpromitti de cauſis decimarum. ⁊ ſic de cā ſpirituali. ⁊ cū dē Pet. i cōſi. cxcviii. col. i. in cipiē. iſtā queſtionē.

c ℂ Potius tranſactionē. adde Pe. de ancha. i cōſi. cccclxiii. incip. ꝓmo eliciamus. col. i.

non cōpetit ad intereſſe ſed ad vindictā: nō eſt eñ in noſtris bonis. ff. de iniur. iniuriarū ac. quō ergo dabitur actio ad. c. vel ad aliud in quibus cōdemnatus eſt. ¶ Sed rñdēt aliq̄ q̄ iſta. c. petunt nō vt intereſſe ſed vt vindicta. Alii dicūt qḋ arbitrator iſte incontinenti poſt iniuriā aſſumptus nō fuit imo etiā ſi incontinenti aſſumptus fuiſſet tñ ex edicto eius ſi nō interueniſſet iuramentū non dabitur actio: ſed exceptio reo quaſi trāſactionis vel pacti modificati. actori aūt preſtatur priſtina actio. C. de pac. cū propones. vel ſi illa nō ſupereſſet dabitur actio ob cām vt ſe reponat in priſtinā obligationē vtrū ſi dedit rem, vt rē reddat. C. de rerū permu. l. j. et l. q̄ñ. ff. de cōdi. ob cauſam ſi quis vel preſcrip. verbis ad intereſſe. C. de rerū pmu. cū precibus. et l. reb⁹. ff. de cōdi. cau. data. ſimiliter et de iure do. ſi pater. et quēad. vel oſti. iudi.

4 ff. de preſcrip. ver. ob cauſam. ¶ † Itē no. differentiā inter arbitrum et arbitratorē. de quo hic loquiť: q̄ arbiter diciť qui eligiť vt iudex ſcʒ vt procedat in ſubſtātialibus ſeruato ordine iudicia li et litem dirimat corā ſe ceptā vel corā alio ſm ordinē iudicii ſeruatum. licet poſſit eam: dirimere ſi vult. et etiā inique. ff. de arbi. l. j. et l. qualem. et l. diem. §. ſtari. vnde arbitriū diffiniť triū actus perſonarū. ſicut in iudicio confligentiū in cauſa in dicendo iure volūtarie poſita nec eſt vis ſi ſit cōpromiſſum cū pena vel ſine pena vel etiam ſine vlla ſtipulatione electus ſimpliciter cuius arbitriū emologatur vel taciturnitate decē dierū vel expreſſe. C. de arbi. l. penul. Omnes eñ iſti ordinē ſeruare debēt. et ad obſeruātiam, agereť arbitrii ſiue ſtipulatiōe ſiue cōditione ex l. vt eſt.

5 ſ. de arbi. dilecti. ¶ † Arbitrator aūt eſt qui eligitur vt aliquid eſtimet preciuʒ vel operas vel partes ſocietatis vel quid ſibi videať de aliqua re ſine ordine iudiciario dicat vel ſup eo arbitretur. inſti. de emp. §. preciū. ff. pro ſocio. ſi ſocietatē. et l. interpoſita. ff. de vbo. ob. ſi quis arbitratu. et ff. de leg. iii. ſideicō. §. ſi fideicōmiſſum. nec facio vim an partes iurauerint ſtare dicto eius an nō: q̄ ſemper redigendū eſt ad arbitriū boni viri. ff. de ope. lib. ſi libertus. de verb. obli. ſi q̄s ar. C. de dotis promiſ. l. ſi. Quidā dicūt idē etiā ſi ſub pena ſtipulate ſunt ſtare arbitrio huius arbitratoris. ſ. q̄ nūq̄ pōt exigere penā niſi ceſſauerit ſoluere id ad qḋ per arbitriū boni viri reductū eſt dictū arbitratoris. ar. pro his qḋ nō obſtāte iuramēto et ſtipulatione ſine pena poſſint petere qḋ dictū ei⁹ redigať ad arbitriū boni viri eadē rōne q̄ pōt ſi cū pena pmiſit. Alii tñ ɔ̄triū dicūt. Itē nō facio vim: vtrū iſte arbitrator fecerit litē ɔ̄te. inter ptes. vel ēt ſi ſniaʒ in ſcriptis pnūciauerit, vel ſimpliciter nudo verbo quod ſibi viſuʒ eſt dicit: q̄ corā eo nō eſt, iudiciū vel quaſi iudiciū ſed totū in ſua poſitū eſt volūtate. et ṗdictarū ſolēnitatū; obſeruatio nō eſt niſi corā iudice, vel arbitro. et ita nō pōt dici litis cōte. vel ſnia. ¶ Sed q̄d dices ſi cōpromiſſum factū eſt vt poſſit pcedere ſeruato ordine iudiciario et nō ſeruato. Rñ. hec verba ſic ſunt interṗtāda q̄ cōpromittať in eū tanq̄ in arbitrū. et hoc innuūt verba illa ſeruato ordine &c. et tanq̄ in arbitratorē q̄ verba illa etiā innuūt non ſeruato. et ſic pceſſerit vt arbiter ſʒ ſeruato ordine nō redigeť dictū eius ad arbitriū boni viri. Si autē proceſſit vt arbitrator. ſ.

6 nō ſeruato ordine tūc redigiť ad arbitriū boni viri. ¶ † Itē no. qḋ ſi dicūt ptes eligimus eū in arbitrū ſimpliciter nō intelligiť elect⁹ vt arbitrator niſi ex aliis verbis appareat de ɔ̄ria intētione: puta q̄ dixit qḋ poſſit pcedere nō ſeruato ordine iudiciario itē ſi dicāt eligimus in arbitratorē vel in bonū virū q determinet q̄ōnes nr̄as nō intelligiť electus vt arbiter niſi ex aliis vbis

a apparcat aliḋ. Itē no. q̄ dictū arbitratoris [a] nūq̄ emologať taciturnitate. x. dierū. ſʒ ſi expṡſe illud cōfirmať per partes parit exceptionē quaſi trāſactionis vel pacti. Dictū aūt arbitri pcedentis ordine iudiciario ſine pena emologať. C. de arbi. l. penul. nec

7 vnq̄. et ſi iniquum ſit redigiť ad arbitriū boni viri. ¶ † Itē nō mutatur dictū arbitratoris niſi nō modice ledat. ff. de ope. liber. ſi libertus. Itē dictū arbitri nō mutať. etiā ſi grauiter ledat imo ſi pena fuit promiſſa agiť ad ipſam. C. de arbi. l. j. ſi vero nō fuit promiſſa cū ſtipulatio interſit agiť ad intereſſe. ff. de arbi. diē pferre. §. ſi. et duabus legibus ſequētibus. et ita demū. et ſi ſimpliciter cōpromiſſum ſit et ſnia expreſſe per partes emologata fuerit vel intra decem dies nulla pars cōtradixerit oriť ex ſnia actio et exceptio. C. de arbi. l. in ſi. et tūc agiť cōditione ex. l. illa.

a ¶ Dictū arbitratoris. adde pe. de an. in cōſi. cc.vij. incl. in dec. de iu. col. iij. circa fin. et vide bar. l. i. ſi ſocietatē. §. arbitrorū. ff. pro ſocio. et adde q̄ conſi. pe. de anch. ſ. alle. hic etiā inter cōſilia Car. in cōſi. xxix. et quota eſt l. iiij. col.

Ta nos et infra. (Iurauit). Temerarium fuit hoc iuramentū et imponiť penitētia tanq̄ p mortali. xxii. q. iiij. qui ſacramēto (cōpellas) temeritas iuramēti facit qḋ coguntť ad cohabitationē redire ſi cā ſeruādi continentiam et per cōſequēs nō temerarie iuraſſent ſe nō inuicē petituros vlteri⁹ petere nō poſſent. ar. xxx. q. v. qḋ deo. (vtrūq̄) et ideo ſibi inuicem obiicere adulteriū nō poſſunt. ſ. de reg. et trāſ. veniēs. et ſ. de diuor. ſignificaſti. ſ. de excep. cū eccleſiaſtice. ff. de cōpen. ſi ambo ſecus ſi alterius parte tantum. ſ. de conuer. coniu. veniens.

1 ¶ Cōditiōes que plerūq̄ in iuramētis requiruntť hic habes.
2 Nunnunq̄ excipiendo conſequimur quod agendo petere non poſſumus.
3 An vxor dimitti poſſit ob aliquam cauſam et quid de ſponſa.

Quemadmodū. Contraxit. Per verba de preſenti (conditio.)

1 ¶ † No. quaſdā cōditiones ſubintelligēdas: vt ſaluo iure alterius. ſ. e. veniēs. et autoritate ſuperioris. ſ. de re. cōſtitutis. ſi deo placuerit. xxii. q. ii. ne quis beatus. et. §. j. Itē hic ſi res in eodē ſtatu permāſerit. xxii. q. ii. ne quis. ff. de ſolu. cū quis. Itē ſi ſeruetur mihi pmiſſum. ſ. e. pueniſt. Itē qḋ nō ṗcipiať cōtra ius. ſ. eo. quintauallis alie. vt. C. de nō numerata pecunia. indubitati. ff. de iure dot. ſtipulationi. ff. de oper. lib. ſi libertus. ſ. e. breui. ff. quarū rerū actio nō dať. l. j. §. que honorāde. xxxii. q. vlti. c. ſi. C. de cōdi. ob turpē cau. ſi repetēde (legem). C. de pac. inter emptorē et vendi. cū te. ſ. e. pueniſt. ſ. de trāſac. conſtitutis. et ff. loca. quero. §. inter locatorem. (Ita) ſicut qḋ dictū eſt obtinet in ſpōſalibus de preſenti. ita in ſponſalibus de futuro ſm qḋ ſequiť (ducturū) nota ſpōſam de futuro nō dimitti pretextu precedētis fornicatiōis (alioquin), i. ſi dicas qḋ ſi fornicatio ſequēs ſponſalia nō impe

2 dit eadē ratione: ergo nec publicū meretriciū. ¶ († Fortius). ff. de regu. iur. l. inuitus. et. §. cui damus. ff. de ſuperficie. l. j. §. qḋ ait pretor. Qñq̄ tñ cōſequimur accipiēdo qḋ agēdo petere nō poſſumus: vt. ff. de neg. ge. l. iii. §. pupillus. Qñq̄ quedā cōſequimur agēdo que nō cōſequimur excipiēdo. ſ. qḋ met. cau. c. ad audientiā. ſ. eo. debitores. (ſponſum) cōtra ſponſam eñ cōpetit accuſatio de adulterio. C. de adulte. l. ppter niſi in caſu. ff. de adulte. miles. §. querebať. nam etiam iniuria ei facta eſt. ff. de iniuriis. iteʒ apud. §. ſponſam. ad idem. ff. de adulte. ſi vxor. §. diuus. j. (altero) caſu in vxore dimiſſa et ſponſa admiſſa (ſi quidē) iuramentū (cōditionē). ſ. ſi in legē matrimonii nō peccauerit (ad vtrunq̄) id eſt ad ducendū vel ad dimittendam vxorem (eam) ſponſam. et

3 rñde qḋ nō. ¶ († Profecto) hic vult dicere qḋ vxorem iam ductā per verba de pñti nō pōt dimittere ppter aliquā cām vel deformitatē ſuperuenietē. ſed ſponſam de futuro etiā interpoſito iuramēto nō teneť ducere. ſ. eo. ſi vero cōtra. Solu. non venit in in hoc caſu cōtra iuramētū: q̄ illud iuramentū habet conditionem tacitā annexā hāc. ſ. ſi permāſerit in eodē ſtatu ſed nō manet in eodē ſtatu cū nō ſit apta facere illud ppter qḋ diciť. ſ. tollere viro occaſionē fornicandi q̄ ad eam tam deformē accedere non vult (teneret) rñ. minime. (nō dirimit). l. di. q̄ te (accuſabit). ff. de pac. ſi vnus. §. pacta. et. §. illud (canonicas). xxviii. q. j. ca. ſi infidelis. ſ. de diuor. quāto (adulterio) perpetrato (teſtetur). xxxii. q. j. c. j. ff. ad. l. iul. de adul. l. ii. §. ii. ff. de fur. qui vas. §. i. (reſpicere). i. penitentiā agere ſed opponit cōtra (in hoc) vbi iurauit nō accuſare vxorē de adulterio. (¶ Diuortio) in eo eñ qḋ rem familiarē vel iniuriā eius tangit in hoc vult qḋ iuramentū et etiam pactū de nō accuſando de adulterio preterito obſit. In his autem que ad alam ſpectant minime et ideo pōt adulteriū cōmiſſum denūciare tñ per hāc denunciationē iudex precipiet marito qḋ vxori nō cohabitet niſi ſe correxerit q̄ non iurauit nō cohabitare: ſed nō accuſare. Si autē vxori adultere nō correpte cohabitare iuraſſet nō eſſet huiuſmodi iuramentū ſeruandū. arg. xxii. q. j. c. j. imo credim⁹ plus qḋ ſic nec per preces nec per monitionē vellet mulier ceſſare ab eius cohabitatione per denunciationē nec per iudicem poſſet induci ad penitentiaʒ. poſſet eam accuſare de adulterio non obſtante predicto iuramento.

1 Per creaturas licitum eſt iurare.
2 Chriſtianus iurans per deos alienos peccat.
3 Non licet iurare niſi neceſſitate vel vtilitate cogente.
4 Prohibetur q̄ñq̄ aliquid nō quod ipſum ſit malū ſed quia inde poteſt ſequi malum.

Et ſi chriſtus. (Procedat) qḋ voluit in geminatione nonnō. (prohibuiſſe). ſ. vbi dicit nolite iurare. (¶ † Creaturam)

1 vt in aut. vt non luxu. contra naturā primo reſpōde. l. j. xxii. q. j. clericus ſi aliqua. ii. q. v. qui periurat. j. qō. viii. quotiens. ff. de iureiurā. qui per ſal. et l. iii. §. vlti. ſed in omnibus ſicut proxime ſequitur potius attribuitur diuinitas deo. et non creaturis (album) naturaliter accidentaliter forte (iurandum). xxii. q. j. monet. ff. de iureiuran. nō erit. §. vlti. ārgu. xxvii. diſtinctio. ſi vir.

2 xxvii. q. ii. nos nouim⁹. ¶ † Itē no. pctm̄ eſt xp̄iano per deos alienos iurare: ſed ſi iurauit implere dʒ qḋ iurauit. Itē chriſtianus recipiens hmōi iuramēta ab infidelibus nō peccat. arg. xxii. qō. j. monet (nolite). l. nō habebatis volūtatē iurādi (neceſſitas) ſupple et vtilitas. xxii. q. j. tu malū. ita ergo (comites). xxii. q. ii. ad aduertendum (veritate) cōſcientia (iudicio) id eſt diſcretiōe ſine deliberatiōe (iuſtitia) quod fiat de re licita cuius obſeruatio ſit iu

3 ſta. ¶ († Per quodcunq̄ aliud) hinc collige quod vel nulla vel modica eſt differentia ſiue iurēt ſuper ſancta dei euangelia ſiue ſuper aliquas creaturas ſiue tñ dicunt pmitto hoc in fide mea: q̄ nō ſolū per creata ſed etiā p increata iurare vetat niſi neceſſitas vel vtilitas hoc expoſcat ar. ſ. qō me. ca. ad aures. ſ. de arbi. cum tēpore. maior tñ contemptus et maius peccatū eſt fallere iuramētū factū p icreata vel p ſanctiores creaturas q̄ p min⁹ ſanctas. Item

etas. Itē verū iuramētū eſt qñ diceret veritatē ⁊ aſſeritũ in periculo anime ſue. ſ. de frigi. ⁊ malefi. fraternitatis tñ ſemp qñ q̄s parti iuramentū defert iurādū eſt ſcđm qđ placet ambabus partibus ff. de iureiurā. l. iii. §. vlti. ⁊ l. iiii. ⁊ v. ¶ In iuramētis tñ que in iure precipiuntur vt eſt iuramentū teſtis ⁊ calumnie ſemꝑ iurandū eſt ſuper ſancta dei euangelia. ẜ. de iura. calū. c. vlti. xi. q. i. teſtimonium. ⁊ idem intelligas in omnibus aliis iuramētis que a iure vel a iudice vel a partibus ex neceſſitate deferunt ⁊ idē eſt etiā ſi partes promiſerunt aliquid iurare nulla forma diſtincta (finis) ff. de iureiur. nō erat. §. vlti. xxii. q. i. mouet (teſtis) ſic iurabāt antiqui. xxii. q. i. ſi peccatū (per gloriam). xxii. q. i. vt nouerꝭ. ſi petiī (quedā) hec eni illicita ſunt ſm ſui naturā quedā aūt ciuiľr id eſt iure poſitiuo vel cōſuetudinario. ff. de verbo. ſig. probrū. ff. de adul. ſi adulteriū. ¶ (Sequantur) no. aliquid prohiberi ꝓpter mala q̄ ſequi pñt. xxii. diſt. deniq;. xxxvii. di. c. iđ. xi. q. iii. nolite. argu. cōtra. ff. de pac. ſi vnus. §. iſtud. ff. qui ⁊ a qui. l. vlt. in fin. (indulgemus) i. indultū de iure communi ſignificamus.

Sicut noſtris. (Vacante) qñ nihil lʒ immutari. ſ. ne ſe. vacā. per totum. ¶ (Iuramēta) no. in mortali peccato conſtituto ⁊ ad epiſcopatū promotū nō deponi. ad idē. ẜ. de renun. niſi cū pridem. §. ꝓpter cōſcientiā. ⁊ §. perſone. ⁊ dicūt quidā hoc fieri propter peccatū qđ eſt leue qđ ſcʒ nō deiicit iam ꝓmotū. lxviii. diſt. c. i. l. q̄cūq;. Qđ aūt licita iuratio ſit petiī leue apparet ex pena leui. xxii. q. iiii. cū iuramēto. ſi aūt eſſent magna crimina ⁊ publica hu deiicerēt: vt. ẜ. de renū. niſi cū pridē. §. pſone. xxiiii. di. c. vl. l. di. ex penitētibus. lxxi. di. ſi q̄s ſine. ⁊ c. q̄cūq;. q̄ aūt crimina inducant depoſitionē ⁊ que non: no. ẜ. de tēpo. ordi. ex tenore.

Cum contingat. (legitimas) ff. ď fun. dota. l. iuli. (ſeruare) ſm canones ſm leges ſec⁹. C. de legib. nō dubiū (alteri⁹) puta creditorū. ſi eni in eorū ꝑiudiciū vergeret ſec⁹: vel ſi vergeret in ꝑiudiciū eccľe. ẜ. e. c. ſi. idē ſi vergeret in ꝑiudiciū regis. ſ. e. itellecto. Idē ſi vgeret i ꝑiudiciū cuiuſcūq; alteri⁹. ẜ. e. veniēts.

1 Non contrahitur in re turpi obligatio.
2 Vaſalli ad que ſeruitia teneantur dominis.
3 Si quis cōmodat equū vel arma ad bellum. ⁊ ibi amittant non cōpetit actio ad repetēda: quid autē in mādatario in nu. 4.
5 In bello iuſto ꝙ ex ꝑncipis edicto fit: res occupate ſūt capiētiū.
6 Nunquid actio vi bo. rap. cōpetebat ei cui abſtuli rem meā violēter: cum eam mihi reddere denegaret.
7 Non fit compenſatio in penis temporalibus vel ſpiritualib⁹ vel etiam in pecuniariis que applicantur fiſco.
8 Socius tenetur ſocio ſi aliqua amittat caſu fortuito.
9 Socii tam de lucro quam de damno participes eſſe debent.

Sicut ⁊ infra. (Iniuſte). Secus ſi iuſte. xxiii. q. ii. dicat. de hoc notat. ſ. de homi. ſicut. qđ ſit iuſtum bellum ⁊ quando liceat alicui alium iuſte impugnare. not. ẜ. de reſtitu. ſpolia. olim.
1 ¶ †Et not. qđ nunq; vocati ad iniuſtum bellum habēt actionē mandati vel aliam contra vocantē ad impendia vel damna contingentia ſibi occaſioni vocationis vel mandati: q: in re turpi obligatio nō contrahitur. inſti. mandati. §. illud quoq;. ff. manda. ſi remunerādi. §. rei turpis. ⁊ l. ſi manda. §. qui eodem. ¶ Vocati autem ad iuſtum bellum: actionem mandati habēt cōtra vocantem niſi ex debito teneātur: vel niſi cauſa pietatis vel humanitatis vel parentele faciant. xxiii. q. iii. non inferenda. ⁊ in aliis. c. eiuſdem. q. xi. q. iii. ſi domino. ⁊ c. iulia. ⁊ videtur quod illi qui ex debito faciūt excuſantur niſi bellum eſſet malum manifeſte. xi. q.
2 iii. quid ergo. xxiii. q. i. quid culpatur. ¶ †Item videtur qđ de iure eſt quod vaſalli licet teneantur eſſe in conſilio ⁊ auxilio ꝙ domini nō ledantur. xxii. q. v. de forma. non tamen milites debēt ire cum armis in ſeruitio eorum nec aduocati tenētur pro eis aduocare vel alia ſeruitia eis exhibere niſi ex pactis ad hoc teneantur cum nō teneant ad munera perſonalia cum ſumptu vel ſine ſumptu niſi ex pacto. de hoc no. ſ. de immu. eccle. nō minus. vel niſi in caſibus qui ponuntur in viſibus feudorum vel niſi ex cōſuetudine vel alio iure ſpeciali debeant teneri. ¶ Sed contra ꝑdicta videtur ſcilicet qđ dominus vocans alios non debet teneri de dānis datis in bello: quia caſus fortuiti nō debent imputari ſibi. ſ. de homi. c. ioannes. Sed reſpō. qđ hic non fuit caſus fortuitus qui de facili potuit ꝓuideri a vocāte ſcilicet q: ſi iret ad bellū qđ de facili poſſet expoliari ⁊ capi: quia dubius eſt euentus belli.
3 ¶ †Secus tamē eſt in cōmodatore: q: ſi cōmodat equum vel arma ad bellū ⁊ ibi amittantur nō competit actio ad ea repetēda. ff. cōmo. ſi vt certo. §. ſed interdū. ⁊ hoc erit ea ratione. q: non exceſſit fines cōtractus: q: ad eum vſum vſus eſt ad quem commodatum accepit: idē eſt in locatione equorū vel armorū: quia ſi ibi capiātur cōductor nō tenet ad emendā: q: ſic ea cōduxit. ff. loca.
4 l. videamus. §. ſi hoc. ⁊ cōmo. l. ſi. ¶ †Mādatarius aūt qui vocatur ad bellū lʒ ꝑſcire potuit quod equū de facili amittere poterat: ſciebat tñ qđ per actionē mādati ꝯſequi poterat a mādatore impēdia ſua ⁊ dāna. ff. manda. Itē caſus. §. impēdia. ⁊ l. q mutuā. §. ſi. ¶ †Sʒ locator dʒ eſſe cōtētus mercede ſua vñ nec tenet cōductor dūmodo dolū vel culpā nō cōmiſit cōmodatarius etiā nō tenetur niſi de dolo ⁊ lata culpa vel leui vel leuiſſima: ſed cōſtat qđ ille qui vtit equo ad eū vſum ad quē ei cōmodat⁹ eſt nec etiā in minima culpa eſt. hec autē in mādatario nō attēduntur imo qñ mādatari⁹ melius implet mādatū tāto hʒ actionē mānda.
5 ad impēdia ⁊ dāna dūmodo abſint dolus ⁊ culpa. ¶ †In iuſto aūt bello qđ fit ex edicto principis dicim⁹ qđ res occupate ſunt capientiū ⁊ liberi homines capti fiunt ſerui. ff. de capt. ⁊ poſtli. reuer. hoſtes. ff. de verbo. ſigni. hoſtes. Si vero nō ſit bellū ex edicto principis ſed alr̄ ſit iuſtum: puta quia eſt ad defenſionē rerū ſuarū vel pro executione iuris ſui: tunc diſtingue q: ſi ille q bellū tale gerit hʒ iuriſditionē pōt ſtatuere qđ quicunq; inuaſeri it. aliquē liceat inuaſo bona inuaſoris capere ⁊ ſua facere ⁊ ēt inuaſorē detinere quouſq; eū dño aſſignet: vt no. ſ. de ſentē. excōmu. a nobis. Itē ſi ſuper hoc nō fecerit aliquam conſtitutionē pōt tñ dānare de inuaſiōe facta infra fines ſue iuriſditiōis. C. vbi de crimine agi oportet. qua in ꝓuincia. ¶ Si autem ille qui tale bellū iuſte agit nullā habet iuriſditionē ſup eo ꝓ quo bellū agit. ⁊ tñ q: iuſte pugnat: puta q: alis inuadit ipſum ⁊ ipſe ⁊ res ſuas defendit: ⁊ tunc lʒ vim vi repellere. ⁊ etiam in repellendo homines percutere: ⁊ etiā occidere: ſed cum moderamine inculpate tutele vt no. ẜ. de reſti. ſpo. olim. in ſi. tūc tñ non licet ei bona eius capere nec capiendo ea ſua facere: nec licet inuaſorē detinere: ⁊ tunc nō cōpetit inuaſori contra hūc ſpoliatorē actio vi bono. ra. nec actio iniuriarū: q: obſtat ei exceptio paris criminis. ſ. de adu. intellexim⁹. vbi no. ſed bñ cōpetit ei rei ven. q: dominiū remanet
6 penes eū ſicut prius. ff. de rei vend. l. in rē actio. ¶ †Sed queres ſi mihi repetenti meū reddere deneges ⁊ ego meum violēter aufero. nūquid tibi cōpetit actio vi bo. rap. ar. qđ ſic. ff. qđ me. cau. l. extat. ¶ Sed ex predictis videtur qđ dʒ tibi obſtare exceptio paris delicti. q: delinqs ita tu denegādo qđ meū eſt ſicut ego q vi rapio. So. circa diuerſa ſunt hec delicta ⁊ ideo nō compēſantur hic tamen cōſtat qđ exceptio culpe nō impedit proſecutionē actionis de dolo vel criminis. ff. ſolu. matri. ſi mora. Alii dicunt in predicto caſu ⁊ videt melius. ſ. qñ ſpoliatus ſpoliauit ſuum ſpoliatorem vtriq; contra alterum cōpetit actio vi bo. rap. ⁊ ēt iniuriarū. Sed hñ cōpetit alii ſpoliatori exceptio cōpēſationis intantū quantū eſtimabit ſpoliū vel iniuria alterius. ſic eni intelligit qđ dolus dolo cōpenſatur. ff. de dolo. ſi duo. ⁊ paria crimina mu. cō. tol. ſ. de adul. intelleximus. ¶ †Itē ſit compēſatio inter delinquentes quo ad mutua paria debita etiā ſi nō ſint pecuniaria. vt in redditione debiti cōiugalis ⁊ in receptione dotis ⁊ donationis ꝓpter nuptias. ⁊ ſic intelligit. ſ. de adul. intellexi-
7 mus. ff. ſolu. ma. viro. ¶ †Quo ad penas autē tēporales vel etiā ſpirituales: vel etiam quo ad pecuniarias que applicantur fiſco nulla ſit cōpenſatio imo oēs qui delinquūt. ⁊ illi tñ puniunt: vt patet. C. de mō mul. ꝑ totū. ſ. de his q̄ ſiūt a maio. par. c. que: iuit. Itē videt qđ iſte mādator qui vocauit alios ad exercitū q amiſerūt equos ⁊ arma habet actioni vi bonorū rapto. cōtra raptorē pro rebus ablatis vocatis cū ſua interſit: q: actione mandati tenet eis ad ſatiſfactionē tu tñ dicas cōtrariū. ⁊ hoc ea rōne q: res oblate nō erant in bonis mādatoris nec de bonis eius ꝓceſſerāt ff. vi bo. rapt. l. ii. §. in hac actione. actio eni fur. vel bo. rapt. non cōpetit niſi ei qui habuit dominiū vel poſſeſſionē vel detentionē vel aliqđ ius vt eſt ille cui res obligata eſt pignori: ſʒ nōdū tradita. ff. de ꝑſcri. verb. ſi rē. §. ſi quis. ff. de fur. ſi is q rē. ⁊ l. hoies. ergo expoliati ſinguli agere dñt. ¶ Sed cōtra. ſ. de iniuriis. c. pen. ſol. ibi idē videt etiā mādator eis ꝓmiſiſſet qđ ſeruaret eos indemnes. ff. locati. l. quero. ¶ †In his autē caſibus ⁊ ſimilibus expediēs eſt cōſiliū vt mādator ſatiſfaciat ſpoliatis: ſed añ ſatiſfactionē ſibi cedi faciat actionē. ſic eni agere poterit cōtra ſpoliatores. C. mā. l. pe. ⁊ vlt. poſt ſolutionē aūt nō prodeſſet facta ceſſio: niſi ⁊ de ipſa faciēda antea cōueniſſet. ff. de ſolu. l. modeſtinus. quid ſi ego mādaui alicui qđ faceret mihi edificiū in inſula circundata mari. ⁊ mandatarius volēs adimplere mandatū accepit ſeruos ⁊ pecuniam ⁊ calcem ⁊ aliā materiā edificii ꝙ prius habebat nō ob hāc cauſam ſed ob aliam. ⁊ ea oīa mittat per mare ꝓ mādato edificii implēdo ⁊ oīa naufragio pereāt. nullo mō de hoc damno tenetur mādator q: caſui imputandū eſt ⁊ nō mādato. ff. māda. inter cauſas. §. nō oīa. Sic eni hec oīa poterāt perire caſu fortuito domi remanēdo. ſicut perierūt eūdo ꝑ mare: lʒ pluribus caſibus ⁊ frequentibus ſubiaceāt eūdo per mare ꝙ remanēdo domi. nō enim caſus fortuiti eſtimandi ſunt iſti: eni ꝓpter mandatū nihil amiſit ſʒ ꝓpter caſum tñ vt dicit lex ꝑal. ¶ †Et ſi aliđ dicat ſequit magna abſurditas. ſ. qđ ſi ꝑ vnū ſolū paſſum predicta portata eſſent vel etiā ſolū nō portari deſtinata ⁊ fulgure vl̄ alio fortuito caſu periſſent quod mādator teneretur quod abſurdū eſt dicere vel ſentire. Sed ſi ſeruos vel materiā edificii emiſſet ꝓpter edificiū vel pecuniā mutuo accepiſſet vel ꝓpter edificium aliene oneraſſet. ⁊ hoc caſu fortuito periſſet bene tenetur mandator

mandati etiā ſi eodē modo apud mandatarium periſſent ꝓbaꝶ
hoc.ff.de cōdi.ob.cau.ſi pecuniā.ff.manda.ſi ꝓcuratorē.§.vlti.ꝛ
l.ſeq.§.itē papi.ꝛ.§.itē labeo.ꝛ.l.ſi qs aliqui.ꝛ.l.inter cauſas.§.
impēdia.ꝛ.l.qui mutuā.§.ſi.ff.de neg.geſt.ſed an vltro iſte enim
nō propter caſum fortuitū tñ hoc amiſit ſed ꝓpter mādatum.
q2 nunꝗ̄ hic emiſſet vel mutuo accepiſſet niſi ꝓpter mādatum
8 implendū hoc feciſſet.ꝛ ideo de eo tenēdus eſt.¶ †Sed dices eo
dē modo nunꝗ̄ amiſiſſet ꝑdicta niſi mandatū ꝓceſſiſſet:q2 nūꝗ̄
mari expoſuiſſet. Rñ.neſcio.ſi alio caſu fortuito periſſent etiam
ſi domi ſtetiſſent cū infiniti ſint caſus qui preuideri nō poſſunt.
C.de vſu.l.pe.circa mediū.C.de ꝓſcri.xxx.anno.l.ſi.an finē.In ſo
cietate tñ ſecus eſt:q2 ſoci⁹ teneꝶ ſocio ſi aliqua amittat caſu for
tuito:ſi ea ſecū nō tuliſſet:niſi ad negociandū iuiſſet.ff.pro ſocio.
cū duob⁹.§.qdā.ꝛ eſt rō diuerſitatis:q2 ſocietas eſt quaſi quedā
9 fraternitas.ꝛ idō magis dȝ cōicare dāna ꝛ lucra ¶ †Itē q2 ſocie
tas fit cā lucri ꝛ ob vberiorē queſtū ꝛ quaſi fratres participāt ſi
bi lucra vñ dāno participare debēt.ff.p ſo.l.cboī ſocietatē.ꝛ.l.ſeq.
ꝛ.l.cū duobus.§.pap.alš eſt lex ꝛ incipit.ſi fratres.ꝛ.§.ſeq.equū
enī eſt vt q patiꝶ lucrū patiaꝶ ꝛ dānū.ff.de reg.iur.l.ſcdȝ naturā.
¶ Quidā dicūt idē ſeruādū inter mādatorē ꝛ mādatariū.ꝛ hoc
certū eſt:q2 ſi ſic ſeruaꝶ vrbanū eſt certe ꝛ de iure. Itē videꝶ ſiue
prius ſuas ſiue de nouo emptas caſu fortuito amiſit oīmodo ca
ſus talis ſit quē nō incurriſſet niſi mādatū accepiſſet:vt in.l.pal.
ff.de cōdi.ob.cau.ſi pecuniā.§.ſi.ff.p ſoc.cū duobus.§.quidā.ff.
mā.inter cauſas.§.impēdia.ff.de neg.geſt.ſed an. Si autē nō eſſet
talis caſus qui ꝓpter mandatum cōtingit ſed etiā alš cōtigiſſet
tūc nō haberet actionē mādati.ꝛ ſic intelligitur.ff.manda.inter.
§.non omnia.(ipſum).h.(negligit).š.eo.peruenit.

N Imis. (Temporale).š.de maiori.et obedien.c
ſolite.

P Etitio (Extorſit)precibus importunis vel ēt
metu qui caderet in conſtantē virū alš
enim ſecus:vt not.š.eo.ad noſtram(ipſum)hec verba
ſequentem interpretationem recipiūt:quia agebatur
hic inter eos quod ex illis verbis apparet cōſpirationes ꝛc.alš
ſi generaliter ageretur quod nullo negocio eſſent cōtra eū:tunc
enim in negociis eccleſie aſtringeretur:vt.š.eo.c.ii.ſȝ in ſuis pro
priis deberet obtinere abſolutionē ſi iuſtus erat metus vel ſi alia
cauſa rationabilis quare ſuit iuramentum extortū vt no.š.in.c.
qđ met.cauſa ad aures(ſpiritualibus).ff.loca.l.qui inſulā.§.vlt.
C.de ſolu.inquiſitio.argu.ff.de pact.cum eo.in auꝶ.vt oīſe.iudi.
§.ſi vero reſu.ff.ſi ſerui.vendi.alterius.

E Xliteris. (G.)debitore(.E.)creditore(a
partibus)p quas pōt meli⁹ ꝟitas
haberi vñ ꝛ ad eas eſt recurrēdū.ff.de procur.ſi actor.
C.de ꝓcura.l.ſi.š.de iuramē.calū.cū in cauſa.vbi no.
¶ Iſtud autē iuramentū licet dicaꝶ de veritate dicēda nō eſt tñ
de his que qs vidit ſȝ eſt tñ de his q̄ quis indubitāter nouit ᵃnā
nō vidi chriſtū crucifigi ꝛ tñ firmiter hoc noui. Itē nō vidi Cō
ſtantinū nec Iuſtinianum imperatorē ſed ipſum bene noui. ar
gu.š.de teſti.ad hoc.ff.de iureiuran.videamus.ad hoc facit qđ
dicit Augu.†qđ ſpes eſt certa expectatio future beatitudinis q2
de futura beatitudine nō poteſt haberi certitudo ſciētie ſed cre
dulitas tñ ſic eſt in iuramento de veritate dicenda:q2 iurat ve
ra eſſe ea de quibus nō dubitaꝶ licet ea non viderit:ſed teſtis nō
tantū iurat de veritate ſed de his que in eius preſentia ſunt facta
C.de teſti.l.teſtium. Innocen.iiii.

a ¶ Nouit.ad h a dictū. Innoc. vide p Card. late in cōſi.lvj. inci.in elucida tione pcrniſſi dubij.col.ij.v. ſed ad hoc ſta tim.ꝛ col.ſeq.

I Ntellecto (illibata)hec decre.itelligiꝶ qñ
fecit alienatiōes ꝓpter q̄s gra
uiter leditur dignitas regalis.non enim ꝓpter hoc in
terdiciꝶ ſibi donare vel alr alienare.ar.š.c.tua nos.ii.

M Ulieri (hoc)ſcȝ cōtrahere(cōſcientie)quidā
dicūt hoc ſpāle in matrimonio ꝓpter
periculū qđ eſſet ſi ꝯtinere cogeretur.arg.ī.de eo qui
cog.cōſang.vxo.ſue.iordane.vel dic qđ plus placet ſci
licet qđ poſt ſententiā cuilibet licet cōtra ſuam confeſſionē veni
re de hoc no.ī.de excep.cum venerabilis.

C Lericus. (idē)hoc itelligo qñ poſtea facto
nouo ſtatuto dixit ſe velle teneri
ad eius obſeruantiam ex debito prius preſtiti iuramē
ti. Secus autē ſi iuraret ſeruare ſtatuta preſentia ꝛ fu
tura.ar.š.eo.veritatis.ꝛ.š.de teſti.cogen.preterea.nā tunc ex vir
tute iuramenti teneretur ad ſtatuta facta poſt iuſiurandum oī
modo bona ꝛ canonica eſſent.argu.š.eo.veniens.

I Uramentum. A te iudice ꝛ appellaꝶ
hoc iuſiurandū neceſſa
riū(de cā).ff.de in litē iurā.l.vlti.C.de iureiu.gnali.
§.ſin autē.(recuſare).C.de iureiur.delata.ꝛ.l.generali.
§.ſin autē is cui.ꝛ appellatur hoc iuramentū iudiciale(famoſa)
ff.rerum amo.marcellus.ꝛ.l.ſeq.(actor).C.de eden.qui accuſare
(actor)niſi quādo iudex accuſatur quod accepit pecuniā pro
diffinienda cauſa in quo caſu ꝛ ſi nihil probetur cōtra eū tamen
iurare debet ſe nihil accepiſſe.in auꝶ.vt liti.iur.col.viii.ꝛ hoc in
alio caſu quomodo ipſe ponetur no.š.de procu.c.ii.¶ (Preſum
ptionem)vnius teſtis(obtinere)ſi vero nil ꝓbat reus abſoluiꝶ.ſi
autem ſemiplene:puta q2 per vnū teſtem defertur iuſiurandū:vt
hic.C.de eden.qui accuſare.C.de iudi.properandū(pro illo)acto
re.ff.de iureiurando.admonendi(differēdum).C.de iureiur.in
bone.C.de iudi.properandum.ff.quēad.teſta.aperiā.l.j.in ſi.ff.
de do.preleg.theopompus.

¶ De exceptionibus. Rubrica.

D Enique (hactenus)repete que diximus.š.de te
ſti.ſuper eo.ꝛ.c.teſtimonium(obiiciun
tur)ꝛ ſufficit ſentētia cōtra eos lata.š.de teſti.teſtimo
niū ꝛ idem dicimus ſi qđ crimen cōfeſſi ſunt)ſtepha
nus).iii.q.xi.negādā.ii.q.vj.criminatiōes(ꝓbauerint)qđ ſit eo
ipſo qđ non probetur contrarium.š.de preſump.ondum.(Con
feſſi)contra.š.de elec.inquiſitionē.š.de cōfeſ.cū ſuper. Sol.ex cō
feſſione ſua dānari nō pōt vt hic niſi crimē de quo teſtificanꝶ tā
gat crimē de quo agitur qđ in decre.cōtrariis cōtingebat vel ibi
imponi extraordinaria pena qđ hic nō negaꝶ.†Sed nec extraor
dinaria pena infligēda eſt niſi cōfeſſis ꝛ ſic loquiꝶ ꝑmiſſa cōtra
ria.ꝛ ar.C.de teſt.nulliū.ꝛ nō eſt imponēda illis qb⁹ in modū ex
ceptionis ꝓbatū eſt crimē per alios teſtes vt hic.ꝛ.š.de or.cog.
cū dilect⁹.in ſi.(preſertim)maxime ideo eſt ꝛ ſi ꝯtingat cām quā
tū ad reprobationē teſtiū ꝛ in iſto foro.vt no.š.de cōfeſ.cū ſup.ſȝ in
cōfeſſiōe ſecus vt not.š.de cōfeſ.c.ii.ꝛ.š.eo.c.in gl.ꝑce.(De qua)
vt ſi aliquis accuſeꝶ de ſimonia ꝛ ipſe accuſat⁹ per ſe inducat te
ſtem.ſ.qđ nō erat in terra qñ cū eo ōi ſimonia cōmiſſa vel qđ nō
ipſe accuſat⁹ ſed alius cōſcius ꝛ actor fuit hui⁹ ſimonie.nā i his
caſibus ꝛ ſimilib⁹ ipſe teſtis cōfiteꝶ ſe ſimoniace aliquid dediſſe
vel recepiſſe vere peccatū qđ cōfiteꝶ.i.ſimonia tāgit crimē de quo
agiꝶ ſcȝ ſimoniā:q2 de ſimonia accuſaꝶ:ꝛ tūc bene punitur(con
tingere).ff.de adulte.l.ii.§.ſi publico.iij.q.iiii.§.itē qui ſalſo.š.
de confeſ.cum ſuper.š.de elec.per inquiſitionem.

A Nobis (q̄ſitū).Cauſa dubitatiōis eſt q2 nō
videbaꝶ q2 cōicās poſſit obiicere excō
icationē excōicato cui excōicauerat.ar.ſ.de ac.nulli.iii.
q.vi.ſicut.ff.de adul.ſi vxor.š.de iureiur.quēad.iiii.q.
iii.ſi qs teſtib⁹.viii.q.ii.dilectiſſimi.ī.ō his q̄ ſi.a maio.par.ca.et
ore.ī.de pbē.c.p illorū.ī.c.pri.ī.de app.an ſit. Sol.nōnullos ſuſti
nemus quos inuiti toleram⁹.xxiii.q.i.quiſqs no.igitur q2 accu
ſator excōicatus repellitur ab accuſatione nec poteſt replicare
de cōmunione ſecū habita ab excipiēte.idem dico ꝛ ſi accuſator
ſimplici ꝛ minori excōicatione ligatus ſit non repelliꝶ etiā ſi accu
ſatus ſit maiori excōicatione excōicatus cū ſibi legitima defen
ſio reſeruaꝶ.ī.eo.cū inter.ꝛ.c.dilecti.¶ Quod intelligo verū ēt
ſi de ipſa excōicatione impetaꝶ de qua impeti nō pōt ab his q ei
cōicauerūt.ī.de ſen.excō.in pſentia.ꝛ eſt rō:q2 eſt criminoſus.š.
q2 met.cau.ſacris.ꝛ criminoſi nō admittunꝶ ad accuſationē.ii.q.
vii.ipſi apoſtoli.niſi ſuā pſequanꝶ iniuriā.iii.q.vj.dib⁹.ꝛ in epo
ii.q.vii.cū paſtoralis.ꝛ in exceptis criminibus.ii.q.vii.in prin.
beneficiū autē appellationis nō pōt tollere aliqđ crimen.ī.eo.cū
inter(is)ſcȝ reus vel accuſatus(excōicato)actori vel accuſatori
(ipſum)agētem vel accuſantē(repellere)excipiēdo(ille accuſator
(cū)cōtra accuſatū(prim⁹)accuſator(ſcđs)accuſat⁹(participa
tionē)maxime.idem enim eſſet ſi vterqȝ eſſet minori excōicatiōe
excōicatus.ī.eo.dilec.ar.xxxiij.q.viij.nihil.iij.q.vij.c.iudices.C.de
adul.quoniam Alexan.

1 ¶ Poteſt etiam infamis fungi officio procuratoris.
2 Reſcriptum accipit vires ex ſcribentis intellectu.
3 Electio clerici beneficiati non prohibetur.

C Um eccleſiaſtice. (Poſſit)mirū vꝶ
quod nomine eccle
ſie hanc exceptionē opponere nō poſſunt. Lau.reſpon
det.ſoluat qui pōt. Uincētius dixit qđ ꝛ qui plura hȝ bñficia ꝛ
q noīe eccleſie opponere nō poſſunt ſȝ hec nō admittunꝶ:q2 de
certa ſentētia dñi pape ꝛ habēti plura bñficia ꝓceſſerāt litere.ar.
š.de offi.dele.paſtoralis.ī.de reli.do.cōſtitutis.¶ Alij dicūt qđ
nec noīe eccleſie poſſunt opponere cū eccleſie ſeruitorū numerū
ampliari expediat.š.de cōſti.c.pe.nec noīe ſuo:q2 qđ quiſqȝ iur.
in aliū ſtatuit eodē iure vti debent.š.de coſti.cū oēs.xxvi.q.ii.
nihil iniquius.¶ Sed qđ ſi recipiāt aliquos bñficiatos pluib⁹
bñficiis nunqd pñt excipere cōtra alios:qdā dicūt qđ non.ar.ī.
de pbē.p illorū.ff.de adul.ſi vxor.¶ Dic primū qđ verū ꝛ meriꝰ
ius eſt q2 hic de quo agiꝶ erat canonicus eccleſie vtpote:q2 inue
ſtitus erat p papā ꝛ agebaꝶ contra eū qđ repelleretur:vel cum pete
ret poſſeſſionē:excipiebaꝶ q2 nō erat admittēdus:q2 alš bñficiū
habebat vñ ergo poterat eis rñdere fruſtra auxilium.l.inuocat
ꝛc.vt no.ī.de adul.c.pe.¶ Et ſi q̄riꝶ ſi qui ſunt qui habēt plura
bñficia ꝛ alij non dico qđ noīe eccleſie nō pōt ꝓponi cū dānum
eccleſie nō vertiꝶ. Si autē verteret ſecus puta q2 propter pauper
tatem

tatē prebēdarū eccl'iarū deferat̄.nā quilibet etiā habēs plura bn̄
ficia ageret tūc etiā aliis inuitis vt in iterdicto.de libe.ho.exhi.
¶ Itē quilibet admittit̄ ſi ſuū intereſſe ⁊ ius ſpeciale pſequitur
etiā ceteris inuitis.ff. de pcu.l3. Sec⁹ ſi cōputa qꝛ diceret mino
rē prebēdā habeo ſi iſte ſuperaddat̄;ſed ſi de ſua prebēda ſpeciali
1 diminueret̄ tunc eſſet ſpāle intereſſe.¶ †Exceptio autē qđ pcu
rator plura bn̄ficia habet nō obſtat cū ēt infamis poſſit eſſe pcu
rator.inſti.de ex.§.vl. Sȝ oppones ſi hic erat canonic⁹ quare im
pedit̄ cū nō habeat poſſeſſionē ēt ab his q nō habēt plura bn̄fi
cia ⁊ etiā ſi noie eccleſie excipiāt ℨ.ĩ.de appel.cōſtitut⁹.ĩ.de accu.
accedēs.Sȝ hoc ideo fit qꝛ dicebat̄ per obreptionē impetraſſe.de
hoc no.ꝫ.de dolo.cū olim.hoc aūt bn̄ fatemur ꝙ ille q plura bn̄
ficia h3 bn̄ excipiet ꝯtra reſcriptū ſup bn̄ficio impetratū.hoc mō
ſcȝ tu nō potes p hoc reſcri.petere beneficiū cū ſit impetratū per
veri ſuppreſſionē.hec igit̄ exceptio pprie cōtra reſcriptū ppon
tur ⁊ nō ꝯtra pſonā:ſȝ hic cū iam recept⁹ eſſet hec exceptio nō ob
ſtabat:qꝛ ei nō obſtaret.ſi al's canonicus eius eccl'ie eſſet elect⁹:cū
2 nō ſit crimē plura bn̄ficia hr̄e:vt no.ĩ.de pbē.cū iā dudū.¶ †Sȝ
dices quare cōtra reſcriptū cōpetit exceptio bn̄ficiorū pluriū ſi
nō eſt peccatū.Rn̄.reſcriptū vires accipit ex intellectu ſcribētis
ĩ.de ver.ſig.dilecto.¶ †Sed qꝛ habēs bn̄ficiū quātūcūqȝ modi
cū etiā inſufficiēs ſi reſcri.impetret ſup alio nō v3 qꝛ pſumit̄ ꝯtra
pape volūtatē impetratū.ꝫ.de reſcrip.ſi pponēte.electio aūt vi
3 res accepit a iure.¶ †Clericus aūt bn̄ficiatus nō phibetur eligi
niſi forte tāta eſſet multitudo qđ in ambitionē vel auaritiā trāſi
ret.ĩ.de prebē.cū iam dudū vbi no.ſȝ hoc vī cōtra id qđ hic dici
tur:qꝛ idō nō admittit̄ ꝯtra īſtitutū:qꝛ bn̄ficia plura habebat nā
ſcđm ea q̄ prime dicta ſunt ex quo nō cōtra reſcriptū ſed cōtra
inſtitutionē obiiciebat̄ iā ſcđm iura iudicari debebat q̄ nō pbi
bent canonicū in vna inſtitui in alia.⁊ ſic ēt ⁊ ſi illi nō haberent
plura bn̄ficia:tn̄ tūc hoc opponere nō debebat.ad hoc qdā rn̄de
rent:vt ſicut exceptio obreptionis opponit̄ cōtra reſcriptū ſic po
teſt opponi cōtra collationē.ꝫ.de dolo.cū olim.ĩ.de accuſ.acce
dēs.ff.de na.re.l.i.¶ Illud autē nō videmus ſibi aliquo modo
obiici poſſe ꝙ plura bn̄ficia habebat;qm̄ ſi alias ei de iure exce
ptio legitima cōpeteret ea3 opponere poſſet cū paria crimina nō
mutuo ſe tollant circa diuerſa commiſſa vt not.ĩ.de adul.c.pe.
Reſpōdeo ꝙ hec crimina circa idē cōmittebant̄.ſ.circa negligen
tiā huiuſmodi bn̄ficii de quo agit̄.vel dic ⁊ melius qđ hic nō ſu
mitur.ar.a.ꝯtrario ſenſu.ſicut em̄ repulſi fuerūt q habebāt plu
ra bn̄ficia ſic repellent̄ qui nō habēt plura in caſu in quo loquit̄
decre.vt dictū eſt(opponere).ĩ.de vſuris.quia fruſtra.iii.q.vii.
in grauibus.ff.de do.excep.apud celſum.§.marcellus.

1 Quando agens dilatoria exceptione ſolutionis ſit,repellendus.
2 Iudex condemnat reum ad debitū ſoluendum quando conſtat
in ſententia de debito ⁊ de dilatione.
3 Declinatoria iudicii ī ipſo litis pmordio pponēda ⁊ pbāda eſt.

1 Paſtoralis (dilatoriis).¶ †De dilatoria ex
ceptione ſolutionis dic ſic ꝙ ſi
ex cōfeſſione actoris vel alio mō conſtaret qđ ſolutio
debiti differenda ſit repellit̄ ab agēdo qꝛ male agit.ff.
qn̄ di.vſuſf.le.ce.l.i.§.ſi.ff.de verb.obli.cōtinuus.§.ii.ff. de eo qđ
cer.lo.l.ii.§.ſi quis ita ſtipu.⁊ inducie duplicantur:vt.ꝫ.de plus
petitionibus.c.i.Sed ſi non cōſtat ppoſita exceptione dilatoria
ſolutionis faciēda eſt litis cōteſtatio ſup principali queſtione:et
probatio exceptionis differēda eſt poſt litis cōteſt.C.de pba.ex
ceptionē.ꝫ.de lit.cōte.exceptionibus.ꝫ.de foro cōpe.ex parte.et
no.qđ.l.preal.exceptionē.dicit exceptionē dilatoriā proponendā
nō ante lit.ꝯte.ſȝ in initio litis.⁊ appello initiū litis etiā ſi ppo
nit in lit.cōte.vel parū poſt puta anteq̄ ad alios actus iudicii p
cedat̄.C.de iura.calū.l.ii.in princ.Ratio aūt quare op3 in initio
vel an̄ initiū pponi.⁊ nō poſt hec eſt:qꝛ ſi re⁹ poſt litis cōte.ipa3
opponat p ipa3 nō impedit̄ pceſſus iudicii:⁊ dilationū materia
amputāda eſt.C.de tēp.ap.l.ii.in prin.⁊ hoc curare debet iudex.
⁊ ius vt lites cito decidant̄.ff.ſi cer.pe.quidā.ꝫ.de dolo.finem in
prin.cū ſi.nec reus pōt ex hoc multū cōqueri ſi poſt litis cōteſta.
nō poſſet hāc opponere:qꝛ cū tēporalis ſit in̄ modicū generat p
iudiciū.C.de preci.impe.offe.l.ii.¶ Itē qꝛ ſi ante litis cōte.tacuit
⁊ poſtea eā pponat pſumit̄ cauſa differēdi facere vn̄ videt̄ qđ ſi
de nouo qñcūqȝ etiā poſt litis cōteſt.veniret ad noticiā eius:pu
ta qꝛ pactū de nō petēdo factū fuit cū pcuratore ſuo in remotis
partibus tūc agēte ⁊ poſtea ei ſignificante.ff.de verbo.obli.l.fin.
§.ſi inter eos.in tali caſu videt̄ ꝙ etiā poſt litis cōte.pponi poſ
ſit multomagis quā in declinatoria fori de qua hic cōceditur.ĩ.
eo.c.⁊.ꝫ.de offi.dele.inſinuāte.aliqui tn̄ dicūt qđ ſemp etiā poſt
litis cōteſt.admittēda eſt hmōi exceptio.⁊ intelligūt legem pre
alle.exceptionē nō imponere neceſſitatē.omnes autē fatent̄ qđ ſi
per atteſtationes vel inſtrā apparet debitū in diē qđ bn̄ pderit
reo:qꝛ licet ad hoc nō fuerint pducti teſtes tn̄ cōtingit principa
2 le negociū:vt no.ĩ.de accu.inquiſitionis.¶ †In ſnia aūt ſemper
qn̄ cōſtat de debito ⁊ de dilatione iudex condēnabit reum ad de
bitū ſoluendū.licet male egerit.qꝛ de qua re cognouit iudex ⁊c.

3 ff.de iudi.de qua.de hoc no.ꝫ.de plus peti.c.i.¶ †Declinatoria
iudicii inter ipſa litis auſpicia proponēda eſt ⁊ probāda.ĩ.de re
iudi.inter monaſteriū.C.de excep.l.penulti.⁊ niſi tūc pꝛoponat
in perſonam iudicis cōſentire videt̄.C.de iudi.ſancimus.in ſi.ni
ſi ſibi poſtea cōpetere incipiat.ꝫ.de offi.dele.in ſinuāte.vel ad ei⁹
noticiā de nouo perueniat vt hec dilatoria ſolutionis an̄ litis cō
teſt.pponet̄:ſed poſt pbatur fundata intētione actoris.C.de p
ba.exceptionē.⁊.C.de excep.ſi quidē.ſed intelligo ante publica
tas atteſtationes.auſ.de teſti.§.qꝛ vero perēptoria vero an̄ litis
cōteſt.⁊ poſt pōt opponi ⁊ pbari.C.ſenten.reſcin.non poſ.per
emptorias.ĩ.de preſcrip.auditis.ſi autem eadem ſit peremptoria
ſolutionis ⁊ declinatoria iudicii nō in principio probatur ſed in
pſecutione principalis queſtionis differt̄.ꝫ.de foro cōpe.ex par
te.ff.ad exi.l.iii.§ ibidē.niſi talis ſit per ꝙ diceret̄ ſentētia nulla
eſſe ipſo iure:vt eſt exceptio rei iudicate.ii.q.vi.§.diffinitiua.vel
niſi ſit talis exceptio que eliſis literis elideret etiā pncipalē queſtio
nē que tn̄ ex literis nitit̄:vt ſi papa ſcribat pro aliquo recipiēdo
in aliqua eccleſia.nā tūc vtile eſt ⁊ cautū ad elidendū literas ⁊ de
clinandū iudiciū exceptionē pponere qđ litere nō valēt:qꝛ non
dicit ſe ſufficienter beneficiatū.ꝫ.de reſcrip.ſi propo.ꝫ.de trāſac.
ex literis.vel qđ nō eſſet clericus vel qđ erat cōdēnatus de crimi
ne ⁊ nō differre in principalē queſtionē.¶ Et eſt ratio diuerſita
tis:qꝛ tūc ad leſionē totius qōnis ſufficiat elidere literas.⁊ ſic p
pter breuiādas lites vtile eſt in prin.pponere ſecus autē eſſet in
aliis perēptoriis q̄ licet elidāt iuriſditionē tn̄ queſtio remanet:
vn̄ interim eſſet neceſſe eandē exceptionē replicare.tn̄ nō negam⁹
ſi iudex tolerare vult ⁊ pars etiā nō cōtradicit qđ talis perēpto
ria etiā poſt litis cōteſt.ad vtrāqȝ ppoſitā proponi ⁊ pbari poſ
ſit:qꝛ ppter hoc nō vitiat̄ proceſſus(tēpus)hic terminus prefi
gēdus eſt ad petitionē eius cōtra quē excipit̄ ſcilicet ſi excipiens
hodie ppōnat vnā:cras aliā.nam ad cōfundandā eius malicium
iudex hūc terminū prefigat.ſi aūt re⁹ dicit ſe velle pponere exce
ptiōes ⁊ ad hoc petebat terminū:nō debet ſpecialē habere termi
nū ſȝ habet illū q a iure dat̄ vt declinatorias iudicii pponat in
tra.xx.dies niſi abreuiet̄.iii.q.iii.offerat̄.⁊ dilatorias vſqȝ ad litis
conte.¶ †Itē debet venire inſtruct⁹ nec d3 ei dari materia ma
lignādi cōtrariū tn̄ ſcȝ qđ poſſit peti hec dilatio videt̄ expſſum.
ĩ.de appel.cū cām.⁊ credo hūc terminū poſſe prefigi etiā in perē
ptoriis:⁊ poſt lapſu3 terminū nō videt̄ qđ poſſit pponi exceptio
excōicationis:ꝗuis ſi terminus pfixus nō eſſet ſemp vſqȝ ad ſen
tentiā pponere poſſet.ĩ.eo.exceptionē.ar.p predictis hic:qꝛ ea
dē ratio eſt in perēptoriis que in dilatoriis ſcȝ vt finis litiū feſti
net̄.Itē arg.ad hoc:qꝛ etiā ad agendū quādoqȝ terminus prefi
gitur.C.de inge.manu.diffamari.⁊ qui ſi.ſint legi.lator.cum ſuis
concor.(ad illius)exceptionis.

1 Nunquid excōmunicatus poſſit agere.
2 Non auditur excommunicatus extra iudicium appellans.
3 Nunquid ſi quis ante excōmunicationem extra iudicium appel
lauit poſſit appellationem proſequi.
4 Exceptio in qualibet parte litis rite opponitur.

Cum inter priorem (Vinculo excō
municationis).
1 †Circa hāc materiā ſic credim⁹ qđ excōicatus nullo mo
do pōt agere qꝛ pſonā ſtādi in iudicio nō h3.ĩ.e.dilecti.⁊.c.exce
ptiōe.excipe qꝛ habet̄.ꝫ.de offi.ordi.ſignificauit.in ſi.accuſari au
tē ⁊ ꝯueniri pōt nolatim:⁊ tūc ei ois legitima defenſio reſeruat̄:
vt.ꝫ.de iudi.intelleximus.puta recuſare iudicē:appellare ⁊ exci
pere appellationē pſequi vt hic no.⁊.ĩ.eo.ſignificauerūt.⁊.c.vlt.
reconueniri aūt nō pōt vt hic.Idē etiam dicunt quidā qđ cōpē
ſare nō poſſit.Item per id qđ hic dicit in ſi.qđ defenſionis reme
diū nō d3 trahi ad materiā impugnatiōis dico ꝙ ſi elect⁹ petat
cōfirmationē qđ excōicatus non eſt admittēdus ad excipiēdum
electum:quia ſic trahitur defenſio ad impugnationis materiam.
¶ Itē qui eſt extra eccleſiam etiā cū ſua nō interſit qūo alii obii
ciet excōicationē vel aliquod crimē.ar.xxv.diſt.primū.xxvi.diſt.
vna.⁊ quomodo auferet feſtucam de oculo fratris ⁊c.iii.q.vii.§.
tria.in ſi.⁊.c.ſequēti.⁊ ſi obiiciātur paria crimina ⁊c.ſolue.vt no.
ĩ.de adul.c.pe.¶ Sed cōtra.ĩ.eo.dilecti.vbi contra excipientem
de excōicatione cōtra electū nō dat̄ replicatio.¶ So.illa loqui
tur in neceſſario reo.hic aūt in voluntario.vnde hic primo reus
volūtarius firmare debet pſonā ſuā in iudicio qđ facere nō pōt
excōmunicatus:ſed neceſſarius reus hoc ipo qđ vocat̄ firmauit
pſonā ſuā in iudicio.ꝫ.de iudi.intelleximus⁹.vnde ⁊ dr̄ qđ iudiciū
reddit̄ in inuitū.ff.de verbo.obli.inter ſtipulantē.§.i.⁊ idē dici
mus.ſ.ad cōtradicendum nō admittātur excōicati vbicūqȝ offi
ciū iudicis implorat̄ generaliter nullo expſſo:vt ſi quis reſtitu
tionē peteret aduerſus aditionē hereditatis:vbi vocari debēt ge
neraliter oēs quoꝝ intereſt.C.vt ab here.ſe abſti.tunc ſi excōica
tus ſe offerat ad cōtradicendū in integ.reſti.nō eſt audiēdus nā
qđ dicitur qđ reo ſeruatur defenſio.intellige verū qñ ex neceſſita
te eſt reus qui vocat̄ ſed ſi ex neceſſitate non eſt reus:ſed ex volū
tate:vt in caſibus predictis nō credimus quod ſe opponere poſ

ſit:ꝛ ſic intelligit decre.ſ.de iudi.intelleximus.ſatis tñ crederē-
mus qȯ ſi in libello exprimeret aliquā pſonā puta peto in integ.
reſt.aduerſus ſulam p Jo.ↄ me latā ſētē:vel qꝛ dānoſa eſt he
reditas ppter debita Jo.vel legata ei facta.nā hic ex neceſſitate
videt reus cōſtitui. ¶ Alñ tñ dicūt nec hic admitteret ad ↄdicen-
dum ꝛ dicūt quidā qȯ ſi non fuerit admiſſus:qꝛ excōicatus erat
poſtea tñ ꝙ abſolut⁹ admitteret vt petat reſtitutionē in integrū
ad appellādū pro eo:qꝛ nec per ſe nec per aliū pcuratorē potuit
ius ſuum defendere.ff.ex quib.cau.maio.ſed ꝛ ſi.ff.de mino.paſ.
exuli.vt nō currit ei tps.vñ poſt obtentā abſolutionē a ſnia reſti.
in integ.poterit appellare intra.x.dies.arg.p hoc:qꝛ illo tpe nō
currit ei tps appellationis.arg.ſ.de cōceſ.prebē.nō va.qꝛ.dic tñ
qȯ factū eſt ↄ eū tenet nec pōt retractari:qꝛ vocatus nō fuit vel
admiſſus ꝙuis alias nō excōicatus ob hoc poſſet dicere nullum
vt no.ſ.de pcura.in noſtra.primo dictū magis placet ꝛ valet reſti
tutio ad appellādū qñ aliter ſibi ſuper iure ſuo ſubueniri nō po
teſt. ¶ Sꝫ ſi aliter agere pōt vt in cōfirmato ptꝫ ↄ quē obiciēdo
crimina auditus nō fuit.hic eū nō eſt reſtituēdus:qꝛ per aliā viā
ordinariā ſibi prouideri pōt ſcꝫ qꝛ cōtra eū de criminib⁹ pōt age
re directo.ſ.de app.cōſtitutis.ꝛ ideo nō reſtituet ad appellādū.
ff.ex qui.cau.ma.in integ.reſti.l.j.ſi.ꝛ.iiij.nā ꝛ quādiu cōpetit via
ordinaria extraordinaria denegat.ff.de mino.in cauſe.i.rñſo ꝛ
ſequēti:ſed ſecus forte dicendū eſt de pacto in forma vt alibi no.
2 ¶ †Itē no.qȯ excōicatus appellās extra iudiciū nō auditur.nā
cū illa appellatio ſit quaſi ad cauſam prouocatio.ſ.de appel.cuꝫ
ſit ro.ſicut nō pōt pnocare.ita nec appellare:nec per eā negociuꝫ
ad ſuperiorē deferr.Itē ſi ille excōicatus cuius intereſt corā iudi
ce vadat cū cā inter alios vertit.vel cū implorat officiū iudicis.
vt in caſibus ſuperioribus.ꝛ appellaret nō poterit eā proſequi:
qꝛ nō potuit appellare etiā in iudicio cū nō eſſet neceſſari⁹ reus
imo nec reus:alˀs aūt in iudicio vbi neceſſarius reus eſt licite ap
pellat.ꝛ ſi ex aliis cauſis ſit excōicatus ꝛ ante iudiciū ceptū.ſ.eo.
3 c.vlti. ¶ †Si autē aliquis appellaſſet extra iudiciū ante excōmu
nicationē crederem qȯ appellationē ſuā proſequi poſſet ſi nego
cium ſit ad ſuperiorē relatū:puta qꝛ poſt appellationē grauauit
eum in eo ſuper quo appellauit anteꝙ excōmunicetur.ꝛ multo-
fortius ſi tunc arripuit iter veniēdi ad ſedem apoſtolicam.argu
men.iij.q.ix.reuera:ꝛ argu.quia generaliter dicitur qȯ appella-
tionē proſequi pōt excōicatus.ſ.e.venerabilē.ꝛ qꝛ videt iudiciū
iam ceptū vel cauſa appellationis crederē tñ ꝙ licet appellans
ſimondū grauatus eſſet cum nōdū appellatio effectū habeat nec
adhuc ad ſuperiorē ſie tranſlatū negociū:qȯ nō admittit proſe-
quens appellationē obſtante ſibi exceptione excōmunicationis.
Alñ tñ cōtrarium dicūt dicentes ꝙ extra appellationē ſuā pōt
proſequi indiſtincte.Itē his que dixim⁹ prius videt cōtra.ſ.de
offi.delega.prudentiā.§.ſexta vbi dicitur qȯ excōmunicatio ſu-
perueniens impetrationi literarum impedit proceſſum per eas.
4 ¶ †Item contra.ſ.e.exceptionem.vbi dicit qȯ exceptio in qua-
cunꝙ parte litis rite opponitur ergo apparet qȯ contra iſtū ap
pellationem proſequentē rite excōicatio opponitur etiā priuſꝙ
negocium fuerit ad ſuperiorē relatum.Tu dic quod hoc ſpecia-
le eſt in appellatione vt excōicatus ipſam proſeqnēs admittatur
vt.ſ.e.ſignificauerūt.ꝛ.c.ſi.ſecus autē qñ nō agit in modū appel-
lationis(defenſiōis)ſcilicet in ſeruo.ff.de accu.ſeruus.ꝛ in patro
no.ff.de bo.libe.qȯ cū minor.§.ſi libertus.(cōdēnet) appellatio
nis etiam cauſam proſequi poterit.ſ.eo.c.vlti.(reconuentione)
recompenſare autem non poteſt.argu.contra.ff.de compēſa.qui
cunꝙ.Innocentius.iiij.

1 ☞ Lit.conteſt.ſit per exceptionem peremptoriam.
2 Excipiens an ſemper confiteri dicatur.
3 Nūqd ſi qs cōfitet aliqd dicat etiā cōfiteri quicqd ex illo ſequit.
4 Producens inſtrumentum de falſo cōtra illud dicere non pōt.
5 Errantes in iure nedum ſe corrigere poſſunt ſed etiam ſuum er-
rorem reuocare.
6 Quicquid a prophetis ſcriptum eſt id indubitanter credendū
ꝛ tenendum eſt.
7 Teſtes qui pro me ſemel teſtificati fuere nō poſſum amplius re-
probare.
8 Sententia non dicitur incerta cum in aliqua parte actorū cōti
neantur capitula excepta.
9 Statim qȯ eccleſia ſita eſt in dioce.tpalia ad epiſcopū pertinēt.

Cum venerabilis. (poſſeſſionib⁹) Iſte epiſcopus
intendebat petere poſſeſſiones ꝛ pertinētias vt de eis
pro libito diſponeret.ſ.eo.c.ſepe.expoſit.ſed hanc pe
titionem reputant quidā ſatis congruam etiam ſi tantū rationē
ſibi debere reddi petere intēderet ꝛ eſſet patronus clericus.vt.ſ.
de priuilegiis.c.iij.§.in eccleſiis.Imo plus dicunt aliqui quod
eſt ſufficiens ꝛ congruus talis libellus etiam ſi patronus laycus
ſit. ¶ Per hec enim verba eccleſia cum ſuis pertinētiis ꝛ poſſeſ-
ſionibus nihil intelligitur petere niſi ius patronatus.ar.ſ.de iu
di.examinata.ſꝫ certe in layco hoc nō admittim⁹ niſi tñ ius pa-
tronatus petet:qꝛ nihil habet in poſſeſſionibus.ſ.de iure patro.
ꝙ autē de cetero.x.q.j.c.ſi.ꝛ ſeq. ¶ In clericis autem ad quos ex
fundatione ſua ptinet iuſpatronatus hñ admitto hunc libellū.
xvi.q.ij.c.ſed ſi ex donatione laycorū obtineret.idē dicunt ſcꝫ qȯ
in laycis .ſed tutius eſt vbi etiam patronus clericus eſt ex funda
tione ꝙ nō petat eccleſiam cū poſſeſſionibus ꝛ pertinentiis:vbi
intēdit tantū petere iuſpatronatus:ſꝫ petat rōnem adminiſtra-
tionis ſibi reddi.hec enim petitio cōpetit non ſolū illi qui habet
iuſpatronat⁹:ſed etiā illi qui habet adminiſtrationē in tpalib⁹.
1 ¶ (†Rñdit) litē cōteſtando.ꝛ ſic apparet per exceptionē perem-
ptoriam litis cōteſt.fieri.ar.ſ.de dolo.put.arg.contra.ſ.de litis
cōteſta.c.j.Sol.ſiue excipiendo ſiue rñdendo alˀs rñdeat petitio-
ni animo cōteſtādi litē lis cōteſtata erit.arg.hic:qꝛ hoc ipſo qȯ
hic appellat rñſio lfa appellabat exceptio:vbi dicit ꝙ exceptio
nem obiciēs ꝛc.(cambium).ſ.de re.permu.ad queſtiones(pro-
2 poſuit)ꝛ male.ar.tñ ↄtrium.ſ.de trāſ.pterea.ſi. ¶ (†Credere) nō
eſt verū quod ſemper qui excipit cōfiteat.ar.ff.de excep.nō vtiꝙ.
ar.ad idē.ff.de ex.nemo.cōtra.ſ.de tranſ.preterea.Itē cum iura-
mento talis clauſula contineat ꝙ nullaꝫ pbationē requiret niſi
quā credat neceſſariā.C.de iura.calum.aut.in iſto.ergo monaſte
riū qȯ hanc exceptionē propoſuit credebat eā eſſe verā ꝛ ſe iuua
ri illa permutatione.ꝛ ſic per ↄñs videt cōfiteri rē fuiſſe epi aut
credebat eſſe falſam exceptionem ꝛ ſic nō iuuari ea ꝛ ſic faciebat
cōtra iuramentū calū.ꝛ etiā ſi non iurauerat.tamē cōtra ius nō
erat audiendus allegans turpitudinē ſuam.ſ.de dona.inter dile
ctos ad hoc ſic rñdeo ꝙ ſiue excipiēdo ſiue alio modo quis cōfi-
teat expreſſe in iudicio intentionē aduerſarii:tunc bene ſibi pre-
iudicat cōfeſſio predicta adeo vt ante ſnīam dicere nō poſſit cō-
tra confeſſionē ſuā niſi oſtēderet errorē.arg.ſ.de accu.cū dilect⁹.
C.de iur.ꝛ fac.igno.error.ſ.de trāſ.preterea.C.de probationi.l.j.
¶ Si vero nō cōfiteat expreſſe ſed excipiendo tñ pponat vt hic
fuit nō poteſt dici qȯ cōfiteat:nec etiā credit qȯ plus eſt qui exci
pit non credit ſed nō diſcredit.imo dubitat ꝛ quaſi inter duo ve
riſimilia agit.C.de excep.ſi quidē.ff.de acqui.heredi.qui puta.§.
qui bona.ꝛ.§.vlti.C.de cōdi.inde.l.vlt.nec ob.dicta aut.qꝛ licet
nō credat qui excipit:qꝛ tamē non diſcredit neceſſaria eſt ſibi di-
latio ad probationē:vt ſciat an ſit verū ſit necne id de quo dubitat.
☞ ¶ †Imo idem videtur dicendum in actore vt ſi inducat aliquod
priuilegiū pro ſe ꝛ poſtea illud priuilegiū probet falſum:lꝫ taci-
te viſus ſit confiteri quecūꝙ in inſtrō cōtinent etiā ſi qua in eo-
dē inſtrumēto erāt cōtra eū:tñ reprobato priuilegio ſibi nō oberit
propter hoc qꝛ viſus eſt hoc feciſſe innitēs priuilegio ſuo quod
ſine dolo verū putabat.ſ.de ſen.ꝛ re iudi.cū.J.ꝛ.a.arg.imo idē
dicendū videtur ſi expreſſe cōfeſſus fuiſſet vera eſſe que in priui-
legio cōtinent qꝛ ſemp priuilegio inniti dꝫ quo ſublato ꝛ oīa q̄
ex illo ſequunt tolli vident. ¶ Sed ſecus dicendū videt ſi expreſ
ſe aliqd cōfeſſus fuiſſet nō habita mētione de priuilegio:qꝛ tunc
ei ſtare tenet etiam priuilegio caſſato vel reprobato:ſecus aūt ſi
nō pronūciaret falſum:ſꝫ alˀs defectū haberet:puta cōſenſum ca-
nonicorū vel cōſimilia:vt no.ſ.de cen.cū olim.vel chartā nō eſſe
ſufficientē ad pbandū id ad qȯ inducit:vt no.ſ.e.in glo.q.d.ſed
ſi cōfiteat in generē vera eſſe que cōtinent in charta pdicta que
inducitur ad pbandū ꝛ nō probat.vel q̄ alˀs defectū patitur cre-
dimus ꝙ licet poſtea pronūciet illā chartā nō ſufficere ad pba-
tionē tñ propter cōfeſſionē rataꝫ haberi debēt oīa que ibi dñr.ꝛ
ratio diuerſitatis eſt:qꝛ pbato falſo inſtrumēto tolūt fundamē
tum cui inherebat cōfeſſio.ꝛ ita per cōſequēs totū tollit edificiū
ei coherens ſcꝫ ipſa cōfeſſio.arg.j.q.j.cū paulus.ꝛ.ſ.de pſbytero
nō bap.venie̅s.ſed in alio caſu vbi nō probat falſum remanet in
ſtrumentū in ſuo vigore lꝫ nō habeat tñ vigorē vt credebat qui
illud producebat.arg.op.C.de libe.preteri.vel ex here.aut.ex cau
☞ ſa. ¶ †Itē predicta locum habēt vbi ſnia lata eſt ſup falſitate in
ſtrumenti:vel alia.q.incidēti.ſed ſecus eſt vbi ſup principali que
ſtione fert diffinitiua ſnia:qꝛ tūc lata ſnia nō obſtāte priore con
feſſione pōt ſequi ſnīam is pro quo lata eſt ꝛ ei inniti etiā cōtra
priorē dicere cōfeſſionē.ſ.de iureiu.mulieri.(contracto) inſti.de
actio.§.actionū(domino)nā dās rem alienā nō ↄtrahit permu
tationē.ff.de re.pmu.l.j.in ſi.(diutius)ſed nō vſꝙ ad preſcriptio
nē(intelleximus) incipit ſnia (intelligit).ff.de excep.non vtiꝙ.
5 ¶ †Sꝫ cōtra qꝛ ex quo aliqd cōfitet ꝛ quicqd ſequit ex illo vide
tur eſſe cōfeſſus.viij.diſtin.quo iure.Reſpōdeo licet excipiat de
permutatione nō tñ cōfitet rē fuiſſe pmutātis:ſꝫ permutantē nō
poſſe venire ↄtra permutationē:vel repetere rē quā permutauit
cū alˀs permutatio licite facta ſit.nā ſi nō eſſet licite facta ꝛ expreſ
ſe cōfiteret rem fuiſſe epi quocūꝙ modo:ſiue excipiendo vel alio
modo hñ preiudicaret monaſterio ꝛ prodeſſet epo.ſ.de trāſa.p-
terea.ſi.ar.ſ.de teſti.veniēs.j.itē licet excipiat nō confitetur taci
te:qꝛ etiā dubitans excipit.C.de excep.ſiquidem.ꝙuis tutius ſit
vt ibidem dicitur hoc modo preſtare.nō eſt vel fuit res tua ſed ꝛ
ſi tua fuiſſet:ex cauſa permutationis in nos trāſtuliſti.C.de exce-
☞ ptio.ſiquidem. ¶ (†Inſtrumētum) quaſi dicat inſtrumentū nō
prodeſt epiſcopo:qꝛ ibi nō dicat ꝙ epus ſabiñ.permutationem fe
cerit

cerit ſed theodoſius epiſ.tñ ſi epiſ replicet ꝙ ꝓcurator hoc excipe
re non poſſit cũ falſo adiecerit in trãſcripto ſabini.male dicat cũ
dilectus ⁊c.ſed dices ſi verũ eſſet inſtrũm quare imponitur ſilẽtiũ
epiſ cũ neceſſe haberet ſtare permutationi. Rñ.forte nõ preiudi-
cabat inſtrũm cũ in permutatione non interueniſſet autoritas ſu-
perioris nec alia que interuenire debẽt.x.q.ij.hoc ius.xvij.q.iiij.
4 in venditionibus.ℭ†Item licet producẽs inſtrũm de falſo cõtra
illud dicere nõ poſſit.j.de cen.cũ olim.ar.xix.di.ſi romanoꝝ ſicut
nec ꝯ teſtes.iiij.q.iij.itẽ ſi qs teſtibus.iij.q.viij.ſi quis in agẽdo.
põt tñ dicere illud contra ſe nõ facere.vt hic.nã lꝫ monaſterium
ꝓduxerit inſtrũm ad probandũ qui epiſ ſabini.fecerit permutatio
nem.tñ poſtea admittetur ad dõm qd nõ cõtinetur in inſtrõ au-
tentico ſabini.veritas enĩ rerũ erroribus geſtoꝝ nõ viciatur.ff.de
offi.pre.ſſlicitas.§.veritas.ff.ad muni.aſſump.ff.de neg.ge.l.ſed
ſicut.§.vlt.itẽ lꝫ nõ poſſet dicere ꝯ ea que continent in inſtrõ qd
produxi:qꝛ ab initio videre diligenter debui ꝙ in eo continerẽt
poſſum tñ dicere cõtra dicta teſtiũ quos produxi ⁊ ipſa de ipſis
depoſitionibus teſtiũ reprobare.iiij.q.iij.§.itẽ ſi qs teſtibus ⁊ ẽt
ꝯ teſtẽ poſſum opponere ꝙ corruptus ſit vel de noua inimicicia
j.e.§.dz.⁊ de noua.infamia.ſ.de teſt.cog.pterea imo ⁊ dicta meo
rũ teſtiũ per alios teſtes poſſũ indirecte reprobare:vt.ſ.de teſt.
preſentiã.in prin.in his enĩ nihil ſibi imputatur:qꝛ ſcire non po
5 tuit quid teſtes dicerẽt.ℭ†Itẽ ſi qs male intelligens legem alle
gat eam pro ſe vel inſtrũm vel chartã ſimplicẽ dicit ſibi fouere in
ſua cã enĩ i veritate de iure nõ foueat qꝛ nõ eſt autẽtica charta vel
eſt teſtimonialis tñ ſi poſtea per aliquẽ articulũ q in eadẽ char-
ta cõtinet̃ inducatis ꝯ eũ non facit ſibi preiudiciũ precedẽti rõ-
ne:qꝛ veritas ⁊c.de offi.pre.ſſlicitas.§.veritas.⁊ qꝛ q errãt in iure
quales ſunt precedẽtes nõ ſolum ſe corrigere põt ⁊ ſuũ errorẽ ẽt
reuocare ⁊ ſibi nõ preiudicant:imo ⁊ iudex corrigere ⁊ ſupplere
dz vt no.in ſumma de errore aduo.C.q de.aduo.iu.ſu.ℭSꝫ op-
pones hic ꝓducẽs hanc chartã credit ꝓbare per eã id qd pro eo
facit eadẽ rõne ⁊ ꝙ ꝯ eũ facit.ar.iij.q.viij.cuius in agẽdo ergo vr̃
ꝙ dz haberi ꝓ cõfeſſo maxime ſi expreſſe cõfitent̃ eſſe probata q̃
in eadẽ charta continent̃. Rñdeo lꝫ credat ⁊ confiteat̃ per ipſam
chartã oĩa que cõtinentur in ea eſſe probata ſed cum erret in iure
ſibi non preiudicat.ſecus ſi confitetur ſe credere ea que in ea cõti
nentur eſſe vera:vt no.ſ.eo.in gl.non eſt.hoc tñ fatemur ꝙ ſi per
tale ius vel per talem chartam minus autẽticã aliquid iudicatũ
eſſet tam iudex ꝙ aſſeſſor ꝙ etiam litigator eandẽ chartã vel cõ-
ſimilem vel idẽ ius condẽnato agente ꝯ eos ad intereſſe cõtra ſe
admittere tenent̃ vt no.in ſumma Azo.qd quiſq; iur.ſed ꝙ dictũ
eſt ꝯ dicta teſtiũ a me ꝓductoꝝ poſſum obijcere vr̃ contra.xxvij.
6 diſt.ſi quid.ℭ†Sol.aliud eſt in ꝓphetis ⁊ autoribus vbi locus
eſt ab autoritate ⁊ quicquid dicũt indubitãter credendũ ⁊ tenẽdũ
eſt:vt.ix.di.ego.⁊.c.ſeq.⁊.xv.di.c.ſi.aliud in teſtibus ⁊ inſtrũs.quia
et ſi autoritatem hꝫ vt eis credat̃ q̃diu non ꝓbetur contra ꝓba-
tionem.tñ ꝯriũ admittit̃.C.de ſi.inſtr.l.ſi.ſ.de teſt.preſentiũ.et
tales ꝓphete vel autores ſi haberent̃ infideles vel heretici vel ali
quid dicunt contra eos ex eoꝝ autoritatibus cõtra eos argumẽ-
tari poſſumus vt in predicto.c.ſi qd veri.ſꝫ bene fateor lꝫ ipſi infi
deles de iure non ſunt audiẽdi ſi velint admittere autoritates eo
rũ ⁊ ꝓpriarũ ꝓphetarũ ſpũaliũ autorũ.nos de iure poſſumus au
toritatibꝰ eoꝝ vti ꝯ illos quoꝝ autores nõ ſunt vl̃ ꝓphete cũ eos
nõ reprobemus.ſ.de teſt.pñtium.C.de falſis.qui falſis.C.de reb.
7 cre.ſi qs.ℭ†Itẽ no.ꝙ teſtes p me inductos nõ ſolũ in eadẽ cã ſꝫ
etiã aliĩ.⁊ nõ ſolũ ſi perſona ꝯ quã primo ꝓduxi mõ ꝯ me ꝓdu-
cat ſꝫ ẽt ſi quecũq; alia nõ poſſum reprobare. ar.iiij.q.iij.§. itẽ ſi
qs teſtibꝰ.ℭEt idem dicimus in iudice.ar.iiij.q.viij. cuius in
agẽdo.⁊ hoc intelligo verũ ꝙ nõ poſſum reprobare teſtẽ vel iudi
ci ex cã q̃ ex pte mea ꝓcedat ſꝫ ex cã q̃ ab alio ꝓcedere poſſit.vbi
gratia patrẽ tuũ induxi in teſtẽ vel habui iudicẽ ꝯ aliquẽ.mõ tu
inducis eũ ꝯ me bñ reprobabo eũ ⁊ ẽt recuſabo eũ.ex te enĩ ꝓce-
dit cã quare recuſo eũ.ſ.qꝛ pr̃ tuus eſt.ℭItẽ ſi admitto aliquem
ad vnũ officiũ nõ poſſum eũ repellere ab alio officio vbi ꝯſiles ꝑ-
ſone requirant̃ vel reputant̃.ſi aũt diſſimiles tũc ſecus. Itẽ ſi lpe-
traui aliquẽ in iudicẽ põt eſſe criminoſus ⁊ idẽ in teſtẽ ꝯ me idu
cat̃ eũdẽ bñ repello a teſtimonio nõ ꝑtextu crĩs ſꝫ ꝑtextu infamie
ciuilis nõ poſſum eũ repellere.qꝛ quẽ nõ reputaui infamẽ ad iu
dicãdũ:nõ debeo reputare.īfamẽ ad teſtimõiũ.cũ īfamia vtrũq;
repellat.ar.ad hoc.⁊ oĩa predicta.j.de accu.nulli.ſ.de eta.accepi
mus.ff.de adul.ſi vxor.§.vlt.iiij.q.iij.ſi qs.vtrũ aũt eũ quẽ ordi-
naui exceptione repellere poſſum a beneficio.no.ſ.de eta.⁊ qua.
c.accepimus.an aũt ꝯ factũ ſuũ cuiq; venire liceat.no.ſ.de elec.
℣noſtri.ℭ(†Delictũ).xvj.q.vj.ſi epiſm nõ vr̃ hoc ſpãle fuiſſe i fa-
uorẽ eccleſie:qꝛ quicũq; prinatus inducat falſum inſtrũm eo ꝓba
to falſo nõ cõdẽnabit̃ ꝓductor inſtrĩ ad id in quo falſum inſtrũm
dicebat eũ teneri:cũ in veritate nõ teneret̃:qꝛ ſi ꝯdiceret ſequeret̃
ꝙ deberemus iniuſtã ſnĩam ferre.fatemur tñ ꝙ puniat̃ de falſo.
ar.ſ.de cau.poſ.cũ ſup.itẽ alia rõne nõ dz cõdẽnari ad id ꝙ cõti
net̃ in inſtrõ:qꝛ hic excipiẽdo ꝓponit.⁊ id nõ cõfitet̃:vt.ſ.e.alĩ
dicunt ꝙ ſi affirmatiue proponat exceptionem.⁊ ſciebat inſtrũm

per qd probare volebat exceptionẽ eſſe falſam ꝓferẽda eſt ſnĩa ꝯ
eum.ſed ſi neſciebat falſum ſecus eſt ꝓpter rões aſſignatas i gl.
hic poſitis in eccleſia tñ ſpeciale eſt etiam ſi ſciebant(ad.xx.) di.
8 vt no.ſ.de ꝓba.lꝫ(epiſcopale).ſ.de offi.ordi.ꝯquerẽte.ℭ(†Au
a tentica)nõ eſt incertaᵃ ſnĩa cũ aliqua parte actoꝝ cõtineant̃ capi
tula excepta.C.de ſen.q̃ ſine cer.quã.ꝑ.l.pen.intelligo enĩ qd cer
tis nominibus vel per circũlocutionem inſtrũ a diſtinxit.vel itel-
ligit̃ de ꝓductis in illo iudicio que publicata erãt in actis nã pre
textu alioꝝũ inſtrõꝝ nõ poſſet iuuari.C.de trãſ. ſub pretextu ſin
quoſdã. Nobis videt̃ ꝙ bñ eſt certa hec ſnĩa.etiam ſi in nulla pte
actorũ exprimant̃ illa capitula:qꝛ ſcripta autẽtica certa ⁊ indu-
bitata ſunt quare eis fides eſt adhibẽda ꝙ dic vt legitur ⁊ no.ſ.
de ſi.inſtru.c.j.⁊.ij.vñ prudẽter facit ille a quo petitur ius epãle
ſi facit illũ exprimere qd petitvt no.ſ.de oi.ordi.conquerente.nã
ſi iudex adiudicet alicui ius epãle nulla exceptiõe facta decetero
oĩa iura epãlia exhibere cõdẽnatus tenet̃ q̃uis priuilegiũ vel ſcri
ptionẽ vellet exhibere ſup aliquibus capitulis in quibus diceret ſe
exẽptũ ante preſcriptionẽ.j.de preſcrip.cũ olim iudex ergo prudẽ
ter facit ſi qñ ei cõſtat ꝙ quis habet in aliqua eccleſia ius epãle.
ſꝫ de aliqbꝰ capĩis dubitat:ſi dicit adiudicamꝰ tali ius epãle.exce
ptis talibꝰ capitulis de quibꝰ nõ plene cõſtat nobis:vt hic ⁊.j.de
reli.do.ꝯſtitutus.⁊.c.cũ venerabilis.⁊.j.ti.pri.auditis.⁊.c. cum
olim.⁊.c.veniens.(munitum ſe)no.vẽdicantẽ vẽdicare ex preſcri
9 ptione.de hoc no.j.de preſcri.ad aures.ℭ(†Tẽporalia)no. hoc
ipſo qd ſita eſt eccleſia i dioce.tpãlia ptinẽt ad epm vt hic.vñ ea
nullatenꝰ alienare valet.x.q.ij.c.vl.tñ vacãte eccleſia aliqua epiſ
noĩe eccleſie aget.j.de ſuc.abinteſt.cũ dilectꝰ.⁊ ſi nõ appareat qs
b ſit patronus intelligam eã liberam.ſꝫ epiſᵇ habebit ius epãle ibi
vt hic ⁊ iuriſdictionem.x.q.iij.c.j.ij.⁊.iij.⁊ ſeq.vt.xvj.q.vij.oẽs. et
tũc ẽt ſi nõ eſt collegiata ⁊ nõ eſt in parochia alteriꝰ eccleſie iſte
ponet ibi miniſtrũ lꝫ aliqui dicant ꝙ nõ epiſ ſed populus preſen
tabit.miniſtrum ſed nõ video quare hoc dicãt cũ iure nõ caueat̃
adminiſtrationis aũt ratione in omnibus eccleſijs petet epiſco-
pus niſi vbi patronus eſt clericus.

a ℭNõ eſt in cer ta.car.in conſi. xciiij.incip.vñ deo ꝙ col.ij. v̄ ſi.re hoc enĩ in ferẽ allegari ſe quit̃ Inn.hic.

b ℭSed epiſ.ad Inn.hic adde Arch.in.c.vni co.lĩra de cap. mo.li.vj.⁊ p in telligẽda dicta Inn.hic adde car.in ꝯci.lxv. lci.ꝑ diſcuſſio ne colum.j.

Olim (treueren.) Hic treuerẽ.archiepiſ cõmit-
tebat̃ cã q̃ erat iter gui.⁊ aduerſariũ(idẽ)
ſcꝫ Guil.(dictas)a ſua dio.cõputãdas ad locũ vbi ci
tabat̃ non ad locũ vbi iudices habebant domicilium
(ceretis)⁊ ſicut cõtinet̃ in integra permittant ꝓcedere abbatẽ ſcti
lau.⁊ cõiudices ſuos ad quos pars aduerſa lr̃as ſup appel. facta
ab archiepiſ obtinuerat. alioqn iſti ꝓcederẽt ad quos iſte lr̃e de
conſenſu partium ſub hac forma impetrantur.

1 Cauſam appellationis etiam excõicatus proſequi poteſt.
2 Superflua probatio admitti non debet.

Dilecti filij (Electionẽ)Forte petebat ab
eis obedientiam quã ipſi de-
negabãt ⁊ ſuper hoc impetrabantur ſcꝫ pro.E.⁊.G.
vel ipſi appellauerunt aut appel. non proſequebãtur
vnde electus poteſt petere qd procederetur in cauſa.j.de ap.obla
te.§.pen.vel qd eis imponat̃ ſilentium.⁊ etiam alſ puniatur.ſ.
de elec.ſtatuimus.ℭVidet̃ tñ ꝙ hodie nõ põt ĩpetrare literas
ſed apud iudicẽ ap.expectare.⁊ ibi proſequi cãm ſuã:vt in preall.
decre.ſtatuimus.ſed aliqñ papa vel alius ſuperior lr̃as ꝯcedit ex
1 certa ſciẽtia:⁊ tũc valẽt aliter nõ.ℭ†Sed oppones nõ vr̃ bñ di-
cere:qꝛ ꝯ hũc ſic agẽtẽ admittit̃ exceptio excõicationis:ſicut ꝯ il-
los nõ admittit̃ replicatio.ſ.eo.cũ inter.ſed rñ.hoc non eſt verũ:
qꝛ cauſa appellationis agebatur quã ꝓſequi põt excõicatus.ſ.
e.cũ inter.j.e.venerabilis.aliqñ mãdat papa vel quiuis aliꝰ cita
ri qui volunt opponere alicui ⁊ tunc citator publice dꝫ ꝓponere
edictum vt quicunq; vult ſe opponere facto ſuper quo agit̃ tali
die cõpareat.j.qui ma.accu.poſ.cũ in tua.⁊ qd talis citatio ope-
ret̃ ibi no.ℭPoteſt etiã iſte citator quos vult noĩatim citare vt
cõpareãt ad opponendũ ſe ꝯ factum de quo agit̃ ſi volũt.⁊ ſi nõ
cõparuerint ꝙ preiudiciũ eis fiat ex ſpãl.decre.colligit̃.hic autẽ
cõſtat qd in hoc caſu nullũ ꝑciſe citare põt ſub mõ tñ ſcꝫ ſi vult.
ℭAliqñ aũt mandat̃ alicui ꝙ citet oẽs q ſe opponũt tali ſuper
electione ſua.vt ſuper alio facto.⁊ hoc dixerunt quidam ſꝫ male
ꝙ citatoris eſt aliqua cognitio.dꝫ enĩ eos vocare quos actor pe-
tit citari ⁊ querere ab eis ſi voluerint ſe opponere vel nõ.⁊ ſi re-
ſponderint ꝙ velint ſe opponere:citet eos.ſi vero dicant ꝙ nolũt
ſe opponere abſoluet eos a citatiõe.arg.ꝑ eis:qꝛ oĩa iudicia ſunt
abſolutoria.inſti.de offi.iudi.§.ſi.ſed hoc nobis non placet qꝛ cũ
hec clauſula citet oẽs qui opponũt ſit intelligenda de eis q ante
datã literarũ ſe oppoſuerũt ⁊ ſua intereſt eos ſe nõ oppoſuiſſe nõ
ſunt abſoluendi a citatione illi qui ſe oppoſuerũt niſi ſatiſfaciãt
de intereſſe.an aũt p tales literas poſſit citare illos qui poſt lite-
rarũ datã vel qui de nouo volunt ſe opponere dixerunt quidã ꝙ
non.ar.ſ.de reſcrip.ſignificauit.alij dicunt ꝙ ⁊ hic oẽs cõtradi-
ctores ⁊ ante datã ⁊ poſt datã.⁊ cũ modo predicto ſi volũt:⁊ ſine
modo citari poterit:qꝛ preſens ꝯfuſum ꝑſentia non tenet vſum.
ℭSed oppones ꝯ id ꝙ dictũ eſt.ſ.qꝛ ſi citator debet citare quos
vult actor.multi poterũt fatigari iniuſte:ſꝫ certe hoc tenet:qꝛ etiã

papa ſi noīaſſet ei multos citaſſet eos.¶ Itē ſi cōparuerint corā
iudice: ⁊ non ſuꝑfit cauſa citationis dānabit actorē ad expenſas.
⁊ etiam ſi non cōparuerint nō cōdēnabūtur ſtatim citati neqꝫ ad
expēſas neqꝫ ad aliud imo ſummaria cognitione premiſſa tñ iu
ramento calūnie contra ipſos ⁊ non aliter ſicut iuſtum fuerit ꝓ
cedet: alˢ nō. Itē lꝫ diximus qꝺ citabit oēs ad nutum actoris:
tñ ⁊ moderabitur citatos ſicut ⁊ delegans moderet. ꝭ. de reſcrip.
ſuper literis.in ſi.(ipſo).in.(ijdem).p.⁊.g.(exceptione) quā pro
ponebat contra confirmationem. Et melius.m. valebit elidere
exceptionem.ſ.p.⁊.g. quā dixerant.m.excōmunicatum replican
do de exce.⁊ ideo nō eſt audiendus ſuper petitionem obedientie
quā fecerat vel ſuper procedendo in principali.et in opponendo
2 cia penam.vt no.in glo.forte.¶ (†Quia ⁊ ſi) probatio eiꝰ ſuper
ſtua non eſt admittenda.C.de ꝓba.ad probationes.ꝭ.de offi.de
leg.cum contingat (ſue) denegare enim tali obedientiam erat de
fendere eccleſiam: ſicut nec a ſua: imo etiā periuri agere poſſunt:
⁊ proſequi cauſas ſuas: actiones ſuas ⁊ ſuorū.iiij.q.vj.omnibus.
⁊ ſic etiam actiones proſequi poſſunt a ſimili noīe eccleſie arg.ꝭ.
de iureiu.petitio.(.eſt.) electio cui obijciebat excōicato (a defen
dendo).⁊ ita hic habes quod cōtra exceptionem maioris excōi
cationis non admittitur replicatio maioris excōmunicationis.
de hoc no.ꝭ.eo.c.ij.(deferendo).ꝭ.eo.cum inter dil c.

A Poſtolice (interlocuti) ⁊ male. (Uobis)
hic intereſſe debebatis electiōi
vel ele.celebrare (amotiōis) tp̄alis que idē dici pōt ꝙ
ſuſpēſio: ⁊ q͛ he pene ſine ordine poſſunt infligi ſine
magna ſolēnitate pñt reuocari.infligi dico ex culpa q̄ ſit corā iu
dice.ar.ff.de penis.l.vlti.⁊.l.moris.(Amotionis) ⁊ ita ex q̄ erāt
amoti a bñficijs intra tp̄s amotiōis.nec oibꝰ eccl'ie actibꝰ nec ne
gocijs intererāt ꝙ eſt no.qꝺ aūt iuris ſit de īterdicto ab officio
no.ſ.de ap.ad hoc qm̄.⁊.ſ.de cle.exc.mi.ſi celebrat.⁊.ſ.de exce.pre.
c.vlt.(in modum).i.ad repellendū vos ab electione. (¶ Eſſe) ex
hoc dicūt quidā ⁊ forte melius q̄ alij quorū opinionē viſi ſumus
preferre.ſ.de ſen.excō.ſolet gl.q͛ ꝙ q̄ñcūqꝫ quis petat abſolui ad
cautelā a ſnīa quam dicit nullā ſiue cōfiteat eum.qui tulit eū ſuū
alˢ eſſe iudicē.ſed ex aliqua cauſa dicit nō tenere: ſiue dicat eū in
nullo caſu ſuū iudicē eſſe: imo ⁊ ſi dicat ſnīam nullā ꝯ ſe latā.ſꝫ tñ
vult abſolui ad cautelam vt alij ſecure ei cōicent ſemper eſt ſibi
danda.ꝭ.de offi.or.graue niſi opponat ꝙ manifeſta eſt offenſa.ſ.
de ſentē.excō.ſolet.¶ Et no.quod hec abſolutio q̄ñqꝫ fit ad cau
telā eius qui dr̄ excōicatus: vt puta ſi ipſe dubitat an ſententia te
neat ſed tñ ꝓbabilius credit contrariū.nā huic non eſt dicendū
dimitte ius tuū ⁊ fac te abſolui.ar.ff.de pe.here.illud imo ex quo
nec per ſnīam nec ꝑ cōfeſſionē nec ꝑ rei euidentiā cōſtat: cū nō ſit
manifeſta offenſa abſoluēdus eſt ſine ſatiſfactione ad cautelā et
poſtea ius ſuum proſequatur.ar.l.de ſentē.excom.ſacro.§.j.et.ij.
¶ Itē qñ fit ad cautelā aliorū.ſ.vt ei cōicent ſecure ⁊ in ſacramē
tis in alijs q̄ñqꝫ etiam ad cautelam opinionis eius ne.ſ. ledatur
ꝓpter infamiā excōicationis prelati.¶ Itē fit q̄ñqꝫ etiā ad cau
telam futurorum ſcꝫ ne in poſterum eius facta irritentur: vt hic
⁊ ſic multas conſimiles inuenire potes.(Ad cautelam) id eſt ita
ꝙ non fiat in preiudicium ipſis amotis ex noſtra relatione ſi for
te interim tēporaliū ⁊ ſpūaliū adminiſtrationi ſe immiſcuiſſent.
alij dicunt.i.ſine preiudicio alterius.i.ita quod nec amotis fiat
preiudicium nec aduerſarijs quin facta electione poſſint obijci
contra eos ⁊ de amotione ⁊ de alijs dicere qꝺ volūt vel dic ideo
dixi relaxari ſententias ad cautelam: q͛ per hāc relaxationē ꝓui
det eccleſie ne diu vacet.⁊ eſt equa prouiſio ⁊ ideo preferēda iure
vigoris per quam prius de ipſa ſententia ⁊ ſententiarum cauſa
conſtare deberet quam iſti ad electionem admitterentur ⁊ hoc fa
ceret quilibet alter de ſententijs que ipſius autoritate late eſſent
non tamen autoritate huius decre.credimus quod poſſit relaxa
re ſententias aliorum.

1 ¶ Dies in qua cautio promittit in vno vicenario non cōputat.
2 Nunquid valet quod cum excommunicato fit in iudicio.
3 Quicquid fit ab excommunicato in iudicijs anteq̄ probet excō
municatus valet.
4 Ualet inſtrumentum etiā ſi teſtis excōicatus ſit ibi inſcriptus.

P Ia (cōſideratione opponat) ꝯ agentē (ſpeciē) an
maiori vel minori excōicatiōe ſit litigatus: q͛
ſi maiori tūc repellit a litigādo ſi minori nequaq̄ (no
men) vt ſic ipediat vagari.ff.de iureiu. pretor.ff.de do.
itē exigit.⁊.l.ſi ex dolo.§.ſi.(Octo) ideo tam breuis terminus ſta
tuit hic: q͛ nullū preiudiciū fit actoribus in principali.q.nō eiꝰ
minus hñ cōſequit iuſtitiā ſuā in principali ab excōicato quā ab
alio nō excōicato.idē dicendū eſt in termino aſſignato ad impe
diendū ſolutionē ad cautelā.ſ.de ſen.excō.c.ſolet.⁊ idē in termi
no aſſignato ꝯ ſpoliatorē.ꝭ.de reſti.ſpo.frequēs.ad idē.ꝭ.de offi.
deleg.prudentiā.§.ſexta.nō aūt obtinet breuitas termini ſi fieret
ſibi magnū preiudiciū.vt ſi dr̄ nō tenere electionē vel ſcripturā vel
ꝯtractum vel aliud hmōi: q͛ ab excōicatis facta vt.ꝭ.de cōſue.cū di
lec.de eta.cū bone.iij.q.iiij.cōſanguineorū.¶ Itē ſi per iudicem
vel teſtes vel infirmitate ꝓponētis exceptionem vel per fraudem
aduerſarij vel alia iuſta cauſa ſtaret quo minus ſtra tā breuē ter
minum ꝓbare poſſet exceptionē iudex ꝓrogaret terminū vt ꝓba
re poſſit exce.alˢ nō curreret.ar.ff.de re iu.l.ij.auē.de his qui in
gre.ad ap.§.i.ij.⁊.iij.⁊ no.de hoc.ſ.de appel.ex rōne.ſ.de ſen. exc.
1 ſolet.alij tñ cōtradicunt.¶ (†Cōputatio) ſic dies in qua cautio
ꝓmittit in vno vicenario nō cōputat: vt.ff.ſi qs cau.l.j. lꝫ ſecꝰ in
tēpore ap.in quo dies recitationis ſnīe in biduo vel triduo cōpu
tantur vel altera die vel tertia erat appellandū ſm vetera iura.ij.
q.vj.§.biduum.⁊.§.ſi aduerſus.ff.qñ ap.ſit.l.i.§.biduū.⁊.§.vlt.⁊
hoc idē alˢ cōtingit vt prius dies cōnumeret in numero aliorū:
vt.ij.q.vj.ꝓpter.⁊.iiij.q.v.quiſquis. ¶ †Sed nūquid in octano
die poterit qs probare cū dicatur hic intra octo dierū ſpatiū rñ
deo ſic.nam ⁊ lex dicit maritū poſſe accuſare vxorē iure mariti in
tra.lx.dies.vt.ff.ad.l.iul.de adul.l.is cuius.§.ex ſenatuſcon. ⁊ tñ
ſexageſimus eſt in numero illorum: vt.ff.eo.tit.l.pater.§. ſexagin
ta.ſic ⁊ bo.poſ.intra cēteſimū diem peti pōt.⁊ eodē numero cēte
ſimus computat: vt.ff.de ſuc.edi.l.i.§.qꝺ diximus.⁊.ff.de verbo.
obl.l.qui ante.(reum) excipientē de excōicatione ⁊ nō probantē
(his).i.his que in iudicio acta erāt ante ꝓbationē excōicatiōis.
2 ¶ (†Duraturis) ſed quare valet ꝙ cum excōicato ſit in iudicio
cum alˢ excōicatus reſcriptum impetrare non poſſit ſuo noīe.vt
ꝭ.de reſcrip.dilec.nec ꝓcurare in iudicio etiā abſoluto ex māda
to ſibi facto tp̄e excōicationis: vt.ꝭ.de proba.poſt ceſſionem.nec
ſnīa ab excōicato lata valet.vt.ſ.de ſen.⁊ re iud.ad probandū.rñ
deo ad ſingula excōicatus agere non pōt ſi excipiatur.⁊ ſic nec li
teras impetrare.vt.C.de nup.ex reſc.pe.l.ij.itē ꝓcurare non pōt:
q͛ per hoc aſſumit negocium alienū ⁊ ſnīa ab eo lata nō valet: q͛
ſnīa vtitur auē.iudicis.⁊ hec eadē ratio eſt: q͛ ſcriptura ab excōi
cato cōfecta nō valet.iij.q.iiij.nullus.q͛ ſcriptura ſumit autori
tatē ex pſona ſcribētis.ſecus aūt ſtatutū eſt in excōicato q in iudi
cio petit qꝺ ei fortitā debeat nec fuit exceptū.⁊ hoc iō q͛ i culpa
fuit qui nō excepit: ⁊ ꝓpter fauorē rerū iudicatarū ⁊ vim iudicio
rum: ⁊ q͛ modicū prodeſt excōicato ſnīa ⁊ modicū intereſt rei: q͛
⁊ ſi excipiat ⁊ ꝓbet abſoluet reus ab obſeruatiōe iudicij nō ab eo
qꝺ petebat: vt.ff.de iu.l.nō idcirco.§.cū poſtea.aliq tñ dicunt ꝙ
hodie autoritate huius decre.tenebit qcq̄ ſit i iudicio ſiue actor
ſit excōicatus: ſiue reſcriptū cuius autoritate ꝓceſſum eſt ſit per
excōicatū impetratū: ſiue etiā iudex excōicatus ſit.⁊ dr̄. ꝙ iura q̄
cōtradicūt per hāc decre.ſublata verūtñ alij dicūt ꝙ nō eſt ꝓſu
mendū ꝙ papa tot iura voluerit vno v͛bo tollere.Itē ꝙ nō reuo
cat quare ſtare ꝓhibet.C.de inoffi.teſta.l.ſi qñ.C.de teſt. omniū.
3 ¶ (†Duraturis in iudicijs cōſtat ꝙ qcq̄d facit excōicatꝰ anteq̄
ꝓbetur excōicatus valet vt hic.idē dicimus extra iudiciū.nam ſi
ſit notarius excōicatus nō tñ ſnīaliter dānatus ⁊ faciat inſtrm̄ va
lebit lꝫ aliqui dicant ꝯ.ar.ꝑ eis.ꝭ.de ꝓcu.cōſulti.Sed alij rñdēt
illam decre.loqui de illis q preſtāt.ſ.autoritatē his que dn̄r in in
ſtrumētis.hic aūt loquit de illis qui ꝓſtant autoritatē in inſtrō
ſcꝫ ꝙ ſit autenticū ⁊ nō in his que dicunt vel ſiunt in inſtrō.Itē
pro eis eſt.iij.q.iiij.nullus.Sed ipſi rñdent ꝙ ibidē loquit de ſcri
pturis quas faciūt excōicati nō rōne publici officij ſꝫ ꝓprio mo
4 tu.itē loquit ibi in ꝯdēnatis hic loquit de toleratis.¶ †Dicimꝰ
etiā ꝙ inſtrm̄ valebit etiam ſi teſtis excōicatus ſit ibi inſcriptus
dūmodo inſtrm̄ non ſit ſuſpectū ſed ſi eſſet ſuſpectū nō daret ſi
des inſtrō per teſtē nunc ſuſpectū vel excōicatum licet ſatis dici
poſſit ꝙ ſi nūc eſſet abſolutꝰ q̄uis eo tp̄e quo fuit inſcriptus eſſet
excōicatus qꝺ bene nūc per ſuū teſtimoniū dat fidē inſtrō ſed nō
ecōtra.ſ.ſi nūc excōicatus eſſet ſꝫ tp̄e inſcriptionis erat abſolutus
q͛ tūc per ſuū dictū non dat fidē inſtrō ſꝫ ſuſpectū eſt: q͛ excōica
tus eſt aliqui tñ cōtradicūt.¶ †Sed hec eſt differētia inter ea q̄
agunt extra iudiciū ⁊ ea que agunt in iudicio : q͛ ea que agūtur
in iudicio valent.⁊ ea que aguntur extra iudiciū nō valent: vt in
ſtrumenta ⁊ hmōi que ſiunt ex officio publico ſi eſt ſentētialiter
damnatus lꝫ aliqui cōtradicant ſi aūt ſint talia que non agūtur
ex officio publico vt emptio cōtractus ⁊ hmōi illa valent etiā ſi
publice ⁊ ſolēniter ſit excōicatus.vt no.ꝭ.de do.veritatis.⁊.ſ. eo.
excep.ea aūt que agunt in iudicio ſimiliter valēt lꝫ actor ſit ſnīa
liter excōicatus dūmodo ſibi in preſenti actione excōicatio non
obijciatur nec iudex eum repellet: ſecus tñ videtur ſi iudex ſenten
tialiter eſſet vel alˢ publice excōicatus.q͛ tūc etiam ſi nō obijcia
tur iudici excōicatio non valet ꝙ agitur.ſ.de re iudi.ad proban
dum.Ratio diuerſitatis eſt q͛ magis verētur partes obijcere iu
dici quam aduerſarijs quia magis afficit ſnīa excōicatione iudi
cis q̄ partiū.in ſpūalibus aūt qꝺ obtineat vt in electiōe ⁊ hmōi
no.de ele.cum vintonen.c.illa.⁊.c.nihil (ꝓponatur) ſiue ex eiſdē
cauſis ſiue ex diuerſis dummodo precedentibus.

D Ilecte. (conueniebatur) monial. (ipſe) mo
niales (cōtulerūt) ⁊ male cū eſſet legi
time appellatū (excōicatiōis) repete q̄ diximus.ꝭ. de
offi.dele.paſto.§.ij.(mētiōe) ſicut nec tenebant. ar.ꝭ.
de reſcri.ſup literis (aduerſa) monachoꝝ (iudices) prior de ang.⁊
cōiudices (ab eis).ſ.tp̄e monachoꝝ. ¶ (Literas) he litere eludebā
tur per

tur per exceptionem:q̄ ſi dixiſſet q̄ſio ſentētia excōicationis lata
fuit poſt ap.a ſufficiēti grauamine interpoſitā ⁊ q̄ cām appella
tionis proſequebatur ⁊ ꝙ q̄ iudex prioriſſam ⁊ moniales admit
tebat in proſecutione appellatiōis nō admiſſa exceptione excōi
cationis appellauit nunq̄ literas habuiſſet.arg.ſ.e.cū inter.ſ.e.
proxi.nam hic tacuit ⁊ in genere tñ dixit ꝙ iudex exceptionē ex
cōicationis nō admiſit.videarco appellauit ſed forma literarum
bona erat(ꝓpoſitū)⁊ bene(memorati)iudi.prior.de ang.⁊ cōiu
dices(de grauen.)⁊ bene dicit:nā papa cōmiſerat per illas lite
ras cām appellatiōis emiſſe a monachis ⁊ ſub canonica forma fie
ri ⁊ lꝫ ibi diceret̄ ſuppreſſam veritatē:hoc tñ nō cōſtabat.⁊ iō hñ
dicet ſi ita eſt ꝙ pilo dꝫ inquiri an prior de anglia ⁊ cōiudices ne
gauerūt monachū admittere exceptionē excōicationis ab eis ꝓ
poſitā in cā principali ⁊ ita iuſta erat appellatio:an in cā appel
lationis ⁊ ita iniuſta erat appellatio ꝙ in literis obtētis ad prio
rem gerneome.⁊ cōiudices cōtinebat̄.¶(†Reuocatio)⁊ no.q̄
ſtatim anteq̄ īcipiat cā ap.reuocat̄ qcquid fit poſt ap.vt hic.⁊.ſ.
de ap.ex parte.in.⁊.C.⁊.ff.ap.pē.nihil inno.p totū.⁊ idem dicen
dū eſt de his que fiunt medio tpe inter ſniam ⁊ ap.q̄ appellatio
ne extinguit̄ ꝓnūciatū.ff.ad tur.l.j.§.ſi.⁊ faciet ſic petionē ſuam
iſte appellans.dn̄e iudex peto reuocare quicqd factū eſt poſt ſen
tentiā a qua ego appellaui:⁊ ꝙ interdicatis ſibi ne aliquid con
tra ſniam attētet quouſq; mihi cōpetit proſecutio appellatiōis
q̄ autem hec petitio legitima ſit ⁊ admittenda. patet ex illo cū
etiam iudex hoc facere ipm teneat̄ ex officio ſuo:vt hic:ſed cōtra
id ad iudicē app.non pertinet iudicare niſi vtrum bene vel male
app.ſit necne.C.de ap.eoꝝ.q̄ſio ergo admittet predictā petitionē
idē ꝫ id q̄ dictum eſt vr̄ ꝙ ſi diceret̄ illud ſequeretur abſurditas
hec.ſ.q̄ ſi poſtea non proſequeret̄ appellationem fingeretur nō
appellatum:⁊ ſic reſtaurandū eſſet q̄ prius reuocatū erat quod
eſſet iniquum.arg.ſ.de reſtit.ſpol.audita.item expreſſe contradi
cit tex.ff.de appel.cum ex cauſa vbi dī q̄ tunc reuocabitur quod
factum eſt poſt ap.cum meliorem meruerit ſniam ergo a cōtra
rio ſenſu poſſum concludere ꝙ non ante.¶Sol.ad hoc ſic reſpō
demus ꝙ ad iudicem appellationis pertinet principalr̄ cogno
ſcere ⁊ diffinire de ap.an ſit iuſta vel iniuſta ſed ex rōne acceſſoꝝ
ad officiū eius pertinet etiā predictā petitionē admittere ⁊ exau
dire.ad ſm q̄ dixi de abſurditate dicimus q̄ nō obſtat q̄ non
eſt abſurditas ſi id ꝙ male actū eſt reuocet̄:⁊ poſtea illud idem
legitime fiat.Lex etiā de ap.cū ex cauſa.nō ꝫdicit:q̄ lꝫ vt ibi di
cit cum obtinuerit appellans reuocandū ſit q̄ poſt app.ſit non
negat̄ quin ⁊ ante poſſit reuocari:q̄ ⁊ concedit̄ per alia legē.ff.
ap.pen.nil.innouari in rubro ⁊ nigro.⁊ per alia ſuperiora iura.lꝫ
aūt ap.pen.nihil ſit innouandū.tñ ſi agat̄ pſonali actione vt ex
empto vel cōſimili:vt res que petit̄ alienet̄:tenet alienatio.nec eſt
ꝫ.ff.ap.pen.l.j.⁊.ff.de iniuſto rup.⁊ irri.teſtō.ſi qs exheredato.§.
hi aūt oēs.C.de ap.appellationem.vbi dī ꝙ ſtatus cauſe mutari
nō debet.pen.ap.q̄ nō mutatur nec preiudicatur appellationi:
q̄ ita condēnabitur perſona ſi res petite alienet̄ ſicut ſi nō alie
nent̄.itē nō eſt ꝫ aut̄.vt nulli iudic.§.ſup hoc.q̄ ꝓhibet ꝙ poſ
ſeſſio rei petite nō transferat̄ ab vno litigātiū in aliū per iudicē.⁊
nō prohibet p litigātes trāſferri in extraneū.⁊ videt̄ ꝙ in hac re
gula ap.pen.nihil eſt īnouādū ſupplendū eſt p iudicē.ſi aūt agit̄
reali actione de dn̄io:tunc fateor q̄ nō tꝫ alienatio:nō ea rōne.
quia appellatione pendente factum eſt:ſed q̄ res eſt litigioſa.

Significauerunt. Ipſis capitulis de torna (partē)
ſcꝫ archiepi(abſoluit)forte capl̄m egerat ꝫ ꝫepum ſup
fructibus quos dicebat̄ percepiſſe de eccleſia:vel q̄ ſe
paſſus fuerat in eadē eccleſia intrudi(altera)ꝫepi(in iudicio).ſ.
eo.c.pri.cū inter(perperā.)No.ꝙ capl̄m primo egit corā archi
epo ꝯfirmationē petēdo petri quē in ſuū archipreſbyterū elege
rūt a quo ēt archiepo appellarūt.itē ſcōa vice agebāt ⁊ appella
tionem pſequebant̄.corā prepoſito ſancti ſtephani.Item tertio
agebant coram abbate ſancti ſaluatoris ⁊ coniudices:q̄ petebat
coram vltimis iudicibus ſniam abſolutionis ꝑ epo latā reuoca
ri:q̄ in eo ꝙ pro ſe lata erat non poterat ipm capitulum appella
tionē proſequi:q̄ nec ab eo appellauerat.fatuū enī eſſet appella
re a ſnia ꝓ ſe lata.¶†Et ita ex hoc eſt argu.ꝙ etiā actor cām ap
pellationis proſequi pōt:nec obſtat ei exceptio excōicationis alīj
qui tñ contrarium dicūt ar.ſ.c.proxi.vbi dī q̄ exceptio excōica
tionis in qualibet parte litis opponitur:ergo ⁊ poſt appellatio
nem:ſed nos idem excepimus niſi in cā appel.arg.huius decre.⁊
eſt mirabile ꝙ actor excōicatus ſi vſq; ad ſniam ꝓceſſiſſet pōt re
pelli ⁊ excipi ꝙ ſit excōicatus ne ad ſniam procedatur.⁊ tñ non
pōt repelli a proſecutione ap.ſed hoc iō eſt q̄ ante ſniam ꝫ ipm
latam ſi repellat̄ nullū dānū hꝫ per iudicē occaſiōe ſnie q̄ adhuc
lata non eſt.vnde ibi nō leditur equitas iudicantis:ſꝫ poſtq̄ per
ſniam iudicis queſitū eſt ius alteri parti ⁊ dānū irrogatū niſi ap
pellare poſſit ⁊ app.proſequi lederet̄ equitas iudicantis.⁊ abſur
dum eſſet ſi reo vincēte defendendi ſe per appellationē actor vi
ctus facultatem habere non poſſet.ſ.e.cum inter dilec.Item di

cunt quidā ꝙ ꝓcurator excōicatus poſſit ꝓſequi cauſam appel
lationis qñ principalē cauſam egit:q̄ aliter lederet̄ equitas iudi
cantis.Nec obſtat q̄ poſſet opponi q̄ qui appellauit nō cogit̄
proſequi appellationē.C.de procu.inuitus.⁊.ſ.de procu.nō iniu
ſte ergo peccat ſi ſe ingerat familiaritati hominū.ſ.de cleri.excō.
mi.c.illud ergo ⁊ iudex peccat ſi poteſt eum prohibere a peccato
⁊ nō prohibet.ſi.q.vij.negligere. Rñdeo non peccat ingerēdo ſe
cōioni hoim proſequendo ap.q̄ excōicatus fidē ſeruare debet ei
cui ꝓmiſit.aliꝫ tñ cōtradicunt.Si aūt appellet aliquis noīe alte
rius extra iudicium.⁊ ſic rata habeatur ab eo cuius noīe appella
tum eſt eius ap.tenet:tñ appellationē proſequi non pōt.q̄ talis
app.obtinet vim actionis.item qui appellauit ſi excōicatus non
ſit ea proſequi non pōt niſi fiat ꝓcu.de nouo(ꝓcedatis)remittit̄
ad eoſdē iudices.q̄ partes cōſenſerunt.⁊ appellans iniuſte appel
lauerat:vnde remittitur ad eum a quo appellauit.

1 Excōicatio poteſt in qualibet parte litis opponi.
2 Reus qui mandato iudicis cum excōicato litigat non peccat.
3 Quo caſu ſit ferenda ſententia pro excommunicato.

Exceptionem. (in qualibet). Hoc locū
hꝫ in cā ꝓncipali l cā aūt
appellatiōis etiā actori nō obſtat exceptio excōicatio
1 nis:vt no.ſ.pri.(¶†Prohibet̄)ꝫ arg. ꝙ excōicatio
opponit̄ actori non ſolū que preceſſit litē: ſed que ſequit̄ litis cō
teſt.cum poſſit in qualibet parte litis opponi.tñ quādocūq; op
ponatur etiā corā delegato abſolui pōt.⁊ in abſolutione eius pro
cedet̄ ſm tenorē decre.ſ.de offi.deleg.prudentiam.§.vj.ſnia autē
non retractat̄ lꝫ ꝓbet̄ fuiſſe iudex excōicatus tpe late ſnie.ſ.de re
iudi.ad ꝓbandū.niſi forte eſſet publice denunciatus excōicatus
vt ibi.¶Aliꝫ dicunt ꝙ poſt ſniam non pōt excipi ꝫ eandē excōi
cationē iudicis ꝓpter vtilitatē eorūdem qui apud eum egerunt.
ff.de offi.pre.barbarius.ſed de excōicatione actoris ſecus inquā
tum ad hoc vt ſnia non valeat.ſed quantū ad hoc vt mandet̄ exe
cutioni pōt excipi:vt.ſ.e.pīa.de excōicatione:aūt rei conſtat q̄
nunq̄ pōt excipi cōtra ſniam pro eo latam.ſ.eo.cū inter.ſ.eo.c.
venerabilē.imo plus dicunt quidam ⁊ forte nō male:q̄ oīa que
fiunt cū excōmunicato occulte ſiue in iudicio ſiue extra nō retra
ctant̄ etiā ante ſniam ⁊ rñdent decre.ſ.de proba.poſt ceſſionem.
⁊.ſ.de procu.c.vl.quod publice excōmunicati erāt.vel loquitur
de his que extra iudiciū acta ſunt ⁊ male:q̄ tñ in fauorem excōi
catoꝝ facta ſunt nec peccat actor qui rem ſuam petēdo partici
pat excōmunicato.ſ.de iudi.intelleximus.ſ. de ſen.excō. ſi vero.
2 ¶†Item nec reus qui mādato iudicis cum excōicato litigat:q̄
ſi actori hoc lꝫ excōicato cōmunicare vt ius ſuū conſequat̄ multo
fortius lꝫ reo vt dānum cauſe ⁊ penā iudicis euitet.arg.xj.q.iij.
qm̄ mul.ſ.de ſen.excom.ſi vere(fatigentur) nam ſi ex iuſta cauſa
etiā ſcienter omittat non condēnabitur ad expenſas forte q̄ tunc
non habebat probationes ſed mō habet. ¶†Legitimus legiti
mas aūt expenſas dicimus ſi ꝓbauerat excōicationē in oīb⁹ vt cō
dēnet̄ in oībus expenſis quas fecit ipſe actor ſiue reus inducēdo
probatiōes ſuper aliꝫs exceptionib⁹ vel ſuper principali vel quo
libet alio mō vſq; ad tps quo exceptionē ꝓponit q̄ illas fecit ꝓ
pter malicīā proponētis mō ⁊ nō ante exceptionem excōicatiōis
C.de iudi.ſancimus.¶Sed ad expenſas quas fecit actor duran
te probatione exceptionis excōicationis dummodo reus ipſam
probauerit ſuper probanda excōicatione non credimus quod de
beat condēnari cū principaliter eas fecerit ſicut apparet ex ſentē
tia:q̄ repellitur ab agēdo iam excōicatus.ar.C.de iudi.rē nō no
uam:ſed ſi contrarium probetur ⁊ ſententiet̄.ſ.ꝙ non ſit excōmu
nicatus tunc apparet q̄ expenſas quas fecit ſup aliꝫs exceptioni
bus vel ſuper principali non fecit:quia tardauit reus proponere
exceptiones excommunicationis:imo fecit eas propter ſuam vti
litatem:quia bene valebūt ſibi ac ſi non eſſet propoſita exceptio
excōmunicationis.⁊ ideo reus non condēnabitur ad illas. Sed
ſi appareat eum hanc exceptionem malicioſe proponere modo
condemnabitur in expenſis:nō in principio ſcilicet quando pro
3 ponit ſed lata ſententia ſuper excommunicatione. ¶(†Condē
nandus)cum enim ſentētia ſuper expenſis ferenda ſit ſi appareat
fraus non excommunicati contra excōmunicatum pro ipſo ex
cōmunicato ferenda eſt ſententia etiam diffinitiua : quia in hoc
non attenditur fauor excōmunicati ſed equitas iudicantis.ſ.eo.
cū inter.(iudicis).ff.de poſtu. quos ꝓhibet. (¶Repellendus)
niſi cōtradiceret reus ⁊ peteret procedi in lite cepta:quod poteſt
reus petere poſtquam conuentus eſt per iudicem vel per execu
torē.C.quomodo ⁊ quando iu.aut̄.qui ſemel.idē videtur dicen
dum vbi nō eſt conuentus reus cogit̄ tamen aliquis agere:vt.ſ.
de teſti.ſignificauit.⁊ no.ſ.qui fil.ſint legi.lator.quinimo ⁊ idē vi
detur dicēdum etiam ſi reus adhuc ab excommunicato conuen
tus nō fuerit ſed ab eo timet cōueniri.arg.C.de inge.manu.diffa
mari.ſ.qui fil.ſint le.lator.nā ſi contra diceret̄ ſequeret̄ abſurdi
tas.ſ.quod excōicatio prodeſſet excōmunicato ⁊ noceret. aduer
ſario non excommunicato:quod eſſe non.debet.ſ.de iudi.intelle
ximus.C.de leg.quod fauore.

ADuerſario tuo (Tempore) maxime enim idem eſt ꝛ ſi tpe mote litis poſſidebat:ſed poſtea ſine dolo deſijt poſſi dere.ff.de excep.rei iud.ſi antē.ꝛ.l.ſi in rē.ꝛ.l. ſi quis.ꝛ C.de exhi.l.neqꝫ.

VEnerabilem (Ex cauſis)aliās.Ro.ex-cōicatū nō ſolū poſſe pſe qui appellationē cauſe ꝑ qua excōicat⁹ eſt ſꝫ ēt penit⁹ diuerſam.(Impetrare)ſed nōne pōt petere executio-nem ſnie vel offiñ iudicis vel actionē in factū. Rñdeo nō:qꝛ nec ei dꝫ ſolui debitū.xv.q.vj.autoritatē nos iuratos ſm quoſdā nos tñ dicimus contrariū.ſ.de dolo veritatis.eſt ergo melior rō qua re nō mādatur executioni quia noua actio competit ꝓ executio-ne rei.ſ.offi.indi.quod ꝓ actione ponitur.ſ.de offi. iudi.c.ij. vel actio in factum ex ſenētia.C.de rebus cre.actori.excōmunicatus aūt has actiones vel alias intentare non pōt ꝯtuis valeat conue nire.ſ.de iud.intelleximus cum igit hec petitio locū nō habeat ſine actione ꝛ excōmunicatus aliquam actionem nequeat inten-tare.ſequitur ꝙ nec ſniam executioni mādari pōt petere.itē ꝛ qꝛ non leditur equitas iudicantis qi rectum iudicauit.ꝛ ſi ſentētia executioni non mādatur que multoties ꝑ alium executioni mā-datur.ff.de re iudi.a diuo.in prin.ſ.de offi.dele. ſignificaſti. ꝛ qꝛ vſqꝫ ad.xxx.annos pōt facere ſe abſolui.ꝛ tunc executioni māda-dabitur:aliȷ̄ tamē dicunt ſentētiam pro excommunicato latam executioni mandatam.

¶De preſcriptionibus. Rubrica.

PLacuit (Triēniū).xvj.q.iij.placuit.ſ. ꝯ ſo.hic qñ nō fuit ꝑmonit⁹ ibi ꝯ.vel ponit ibi tps poſtꝙ lꝫ aliȷ̄s epis pplꝫ here ticū lucrari hic āt poſtꝙ nō pt repetere ꝛ currit iā breuis pſcriptio ꝯ ecclīaꝫ ī fauorē fidei.¶Si aūt ꝯ nōne pōt cōueniri economus ec. vacātie. xij.q.ij.c.vulterane.ergo eadē rōne currit pſcriptio.ff.ex qui.cau. in inte.re.is q rei.i.rij.So.nō ſequit pōt agere ꝛ cōueniri ꝑ ꝓcu. vel aliū ergo currit ꝯ eū pſcriptio inſtātia ī populo minore.C. de pſcri.xxx.an.ſicut ei rē.ꝛ minori ecclīa cōparat (fuerit) predicta habēt locū vbi eps remāſit catholicus ꝛ locus factus ē heretic⁹. hic aūt loquit qñ eps factus eſt hereticus ꝛ aliqs locus dioce.ei⁹ eodē modo:nā tunc non currit pſcriptio illi epo in hereſi pmanē te:ſꝫ poſtꝙ conuerſus fuit incipit currere contra ipſum.

NIhil prodeſt formali id eſt contētioſo iudicio(ſcripſiſſe)ꝛ hoc fa cit ex ſuperabundanti iuſtitia:qꝛ ſi taceret non pecca-ret(pindicium)niſi eſſet taciturnitatis centum anno rum.xvj.q.iij.§.poteſt.ſ.eo.cum nobis anē.vt ro.eccleſia vel dic ꝙ loquitur in re inuaſa vbi non currit pſcriptio.xvj.q.iij.lꝫ. vel dic ꝙ vnus princeps contra alium ꝑ tales ꝓteſtationes interrū-pit pſcriptionem:cum non ſit alius coram quo conueniatur. ar. C.de an.excep.vt perfectius.

SAnctorū Ut oēs poſſeſſiones.i.oīa iura ꝓ uincialia(ſingulas)id eſt ad ſin-gulos archiepos rōne ꝓuincie ſue(a quibus) fratri-bus.¶(Triginta)cōtra laicos:qꝛ vnus archieps in alterius ꝓuincia aliqñ etiā ꝯ aliqua pſcribit.nam ſi vna eccleſia contra aliam pſcribat neceſſariȷ̄ ſunt.xl.anni.ſ.e.de quarta ſꝫ me lius videtur dicere ꝙ vnus archieps ꝯtra alium ſpacio.xxx.ann. iura ꝓuincialia pſcribat.ꝛ loquitur ſm antiqua tēpora (ſynoda li)ſynodalis ꝓclamatio ad interruptionē ſufficit.ar.C.de an. ex-cep.vt perfectius.

DE quarta (Cleric⁹).Quia bona fide poſſi det:puta in alterius locum ſuc-ceſſit.ff.de re iu.qd in alterius:vel alio legitimo mo-do.¶Quadragenaria ſm legē ſeruitus ruſtica que non habet interuallum vel habet modicum puta horarū vel die-rum admittitur pſcriptione.x.anno,inter pñtes.ꝛ.xx.inter abſen tes.Si autem habet interuallum annorū vel menſium:tunc du-plicatur tps.videlicet vt inter pſentes.neceſſariȷ̄ ſint.xx.ann. iter abſentes.xl.ar.ff. quēad. ſer.ami.ſit ſit.C.de ſer.l.ſi.aliȷ̄ tñ dicunt quod non ſunt neceſſariȷ̄ etiam inter abſentes niſi.xx. anni. Idē etiam intelligimus ſi habet interualla ſeptimanarū:qꝛ odia ſunt reſtringēda.ff.de liberis ꝛ poſthu.cum quidā.¶Quidā aūt di-cunt qd hec diſtinctio nō habet locū ſm canones.ar.hic vbi ap-paret qd tps in hac pſcriptione decimarū non duplicat.ꝛ tamē hoc ius.ſ.perceptionis decimarū habet interuallum magni tem poris.ſꝫ certe nobis contrariū videt:ꝛ hoc ius non hꝫ interuallū horarū aliqd imo quaſi cōtinuū cām habet cū quotidie poſſint ꝛ debeant recipi decime non ſolum pſonales:ſꝫ ꝛ ꝑdiales. cum ꝛ pdia quotidie aliquos fructus producere poſſunt. ꝛ quotidie quarta epis eſt ſoluenda.¶Et idem dicimus de iure eligēdi qꝛ quotidie parata eſt vacare eccleſia.ar.eius qd dicit de ſtillicidio ff.de ſerui.vrba.pre.l.foramē.ꝛ ideo ſufficiunt.xl.anni. vt hic.ꝛ.ſ. de cā poſ.cū eccleſia.ꝛ.c.cum olim.ꝛ.ſ.de ele.cumana.¶Si autē eſſet ius ꝙ iteruallū certū ꝛ deputatū ab hoīe vel a iure reciperet quale eſt ꝙ oī anno partē oblationū in die dedicationis vel feſti uitatis recipiat.xviij.q.ij.eleutherius.x.q.iij.nec numerus.vel ꝙ annuatim aliud ſeruitiū recipiat.ſ.de cen.cum venerabilis.ꝛ hoc ſm eos qui dicūt tps ad duplicādum neceſſariȷ̄ ſunt.lxxx.an.ſer-uitutes etiam vrbanorū prediorꝫ admittūtur tpe ſi id iteruenīat qd di.ff.de ſer.vrba.pre.hec aūt īura. ¶Circa inquiſitionē autē ſeruitutū vel ꝯtiā hmōi iuriū no.ꝙ ſi ſeruitus vel ius de quo agit hꝫ perpetuā cām atqꝫ cōtinuā vt aqueductus.cū aqua ducit ſine intermiſſiōe:vel quaſi perpetuā.vt in caſibus ſupradictis currit preſcriptio.x.ann.inter pñtes.ꝛ.xx.inter abſentes ad ſimilitudinē rerū immobiliū.C.de ſer.l.ij.C.de pſcrip.lon.tem.l.vlt.ſed hec eſt differētia:qꝛ in rebus immobilibus regrit titulus vt ibi ſꝫ ī ſerui tutibus ſiue iuribus nō eſt neceſſarius titulus.ff.ſi ſer. ven.ſi qs diu.ꝛ no.ſ.eo.ſi dili.ꝛ incipit currere hoc tps ex quo cepit vti illo iure non vi nō clam nō pcario.ſciēte vꝫ illo cui ſiebat pindiciū et nō ꝯdicente ſꝫ tacēte.ꝛ hoc ipm ꝓbare dꝫ.vt qdā dicūt.ff.quēad. ſerui.amit.l.ſi.ff.de iti.ac.qꝫ pri.l.j.§.ſul.¶Si aūt non hꝫ perpe tuā cām ꝛ cōtinuā vt eſt via ꝛ ſeruitia extraordinaria ꝗ ab aliȷ̄s recipiūtur non preſcribunt niſi tanto tpe cuius nō extat memo-ria.x.q.iij.qi ꝛ.c.di.cōtra morem.ff.de aqua plu.arc.l.j.§.ij.ꝛ.l.ij. §.antepenul.ff.de aqua quoti.ꝛ eſti.l.hoc iure.§.duct⁹.vel ibi qꝛ ducitur de ſlumine publico exigitur tam longa pſcriptio ius aūt percipiendi decimas de fructibus fundi ꝯtinuā cām hꝫ.ſꝫ ius p-cipiendi dicimas de grano vel vino tñ.de oībus minutis tñ.vel conſimiliū tñ.non hꝫ perpetuā cām qꝛ hec ceteris tpibus perci piuntur.ꝛ aliȷ̄s tpibus pñt alie percipi:vt hic.ꝛ no.ſ.e.ad aures. (quadragenaria)vt.xvj.q.iij.quas actiones.

VIgilanti. (Dierū).ff.de act.ꝛ ob. obliga-tionū.§.placet(male fidei)et de quilibet bone fidei niſi ꝓbet.ꝯ.ff.de mi.inter.§. vl.C. de euic.l.pe.ꝛ ſꝫ.l.ſec⁹.C.de pſcri.xxx.an. ſi qs emptio nis.xvj.q.iij.pſcriptione(cognitis).C.de an.exce.l.vlti.ipſi vero dño ſcīēti ꝙ ab alio poſſideantur vel.i.ꝙ cognoſcit poſſeſſor eas eſſe alienas(latētibus)ipſi vero dño ignorāti ꝙ ab alio poſſideā tur.vel.i.quas poſſeſſor ignorauit alienas.ꝛ ſupple qñcunqꝫ an-te cōpletam preſcriptionem(non habetur)ſi mala fide poſſidēt.

AD aures. (Decimis.)Et ita habemus qd preſcriptio.xl.an.currit in deci-mis cū videret ꝙ tps duplicari dꝫ ex eo ꝙ ꝓnt frequē tius ſemel tñ ī anno colligant.ff.quēad.ſer.amit.ſi ſit cōſti.Sed tu rñdeas ꝙ ſi hoc verꝫ ſit de grano ꝛ vino tū ius perci-piendi decimas ꝛ cā ꝯtinuata eſt.(Poſſidētis)ꝛ hmōi.ſ.q pſcri pſerat nā ꝛ ſi hic cadit a poſſeſſione ꝛ alius ꝙ dñs vel verus dio-ceſanus poſſideret hēt vtilē vēdicationē decimarū ex quo bona fide poſſidebat.C.de preſcri.xxx.an.l.vlt.ibi ita tñ.imo plus ſm leges:qꝛ etiā ſi mala fide preſcrī.xxx.an.hēt exceptionē ꝛ etiam in aliqb⁹ caſib⁹ actionē.ſ.cōtra raptorē furē ꝛ eū q ob ſuā ꝯtumaciā paſſus eſt miſſionē in poſſeſſionē.C.de preſcrip.xxx.an.ſi quis.

CAuſam que inter. (Conceſſionē) ita ꝙ in eis ha beat titulū ſicut cleric⁹. In alimoniam aūt ꝯcedi pñt pauperib⁹.x.q.j.c.j.ꝛ vl.(Decimas)hec ſūt ꝗ pſcribi nō pñt decime a layco vt hic.xvj.q.iij.§.pōt.ecclīa a layco limes. xvj.q.iij.lꝫ.itē tributū vel cuiuſlibet pſtatio.C.de pſer.xxx.an.cō-petit.itē ꝓcuratio debita rōne viſitatiōis.ſ.e.cū ex offi.itē obediē tiā ꝯ maiorē.ſ.e.cū nō liceat.itē prebēda vel bñficiū.xvj.q.iij.cle. itē liber homo.xvj.q.iij.§.pōt etiā ꝛ aliter ver.nā liber homo.C. de preſcri.pro.li.l.vlti.(detinere)ciuiliter(preſcribere)quā nemo obiicit niſi poſſeſſor.ſ.de proba.ex literis.ff.de vſucap.l.iij.

ILlud. (Quadraginta).ſ.de quarta.xvj.q.iij. quas actiones(tricēnales.)xvj.q.iij. per ſingulas.ſ.eo.ſanctorum.(Interruptionē) eſt tñ in-terruptio naturalis per inundationeꝫ fluminis ꝛ per deiectionem ꝛ expulſionem fluminis ꝛ forte alius modis.ff.de ac-quiren.poſ.per vniuerſas.§.j.ꝛ.ff.de vſuca.naturalis.item eſt in-terruptio ciuilis per libellum principi oblatum in annalibus ac tionibus.ar.C.quando li.prin.ob.l.j.item per lit.cōteſt.xvj.q.iij. §.penul.ver.is autem.Item per reſcriptū a principe datꝫ ꝛ reo inſinuatum.C.de preſcri.xxx.an.ſicut.item per ꝓteſtationem.xvj. q.iij.preſcri.ver.is aūt.C.de anna.excep.l.vt p.ſ.e.nihil.item per ſolutionē vſurarū.C.de pſcr.xxx.an.l.ſi quis.Itē ꝑ ſynodalē ꝓcla mationem.ſ.eo.ſanctorꝫ.Itē per ſecūdā cautionē factam a debi-tore.C.de preſcrip.xxx.an.cum notiſſimi. Item per denunciatio-nem factam colono.C.vbi in rem ac.l.ij.ꝛ in iſtis caſibus oportet de nouo preſcriptionem incipere.

QUia finibus. Nota pſcribi fines agro-rum.xvj.qd.iij. volum⁹ et prebendarum.ſ.de proba.ex literis.ſecus autem in finibus parochiarum ꝛ prouinciarum.ſ.de paroch.c. pe.(preſen.

pen.(preſentia).ff.ſi.regun.ſi interup.C.ſi.regun.l.ſi quis.

1 Preſcriptio non habet locum tempore hoſtilitatis.

2 Nunquid ſi in medio.xl.ann.fuit hoſtilitas vel ſciſma an id tempus ipſo iure ſubducatur.

Ex tranſmiſſa.

(Parochiani.)id eſt parochialia iura ſibi reddere debent vt decimas ⁊ oblationes eccleſie de caſh. ratione(hoſtilitatis)ſiue vna die tantum ſiue pluribus annis fuerit hmōi hoſtilitas locū habet hic dormitio pſcriptionis.item locum h3 nō tm̄ ſm canones ⁊ in eccleſiis.ſed etiā ſm leges ⁊ in laicis.

1 ¶(†Hoſtilitatis)talis.ſ.q non reddebat ius in terra ppter hoſtium impetū.⁊ideo non potuit petere decimas ⁊ oblatiōes.⁊ ideo pſcriptio interrupta erat naturaliter.ff.de acq. poſ.qui vni.§.ſ.⁊.ff.⁊ de vſuc.naturaliter.alii dicūt ⁊ forte meli9 q nec in iſto caſu nec in ſequētibus qui notant.in hac eadē glo. interrūpit preſcriptio qi ſic oportet q de nouo finita hoſtilitate p.xl.an.pſcriberet:vt no.ī.e.illud in gl.eſt iterru.ſ3 dicūt q hoc

a tempore dormit9 preſcriptio ita q nō currit.ſed finita hoſtilitate tēpus ſequēs hoſtilitatē continuabit cum precedēte.⁊ ſic fiet perfecta preſcriptio.xl.an.ſubducto tpe medio.ī.e.auditis.ſecus eēt ſi ppter viſitatas ferias ſolēnes.ſ.inductas vel repentinas q pl9 eſt nō reddat ius:qr tunc temporis bene currit preſcriptio: licet dari poſſit reſtitutio tanti tpis quanti fuit rei publice abſens ſi tpe feriarum repentinarū cōpleta eſſet preſcrip. in viſitatis autē ſecus:quia preuideri poterunt idē eſt.ſ.q non currit pſcriptio ſi ius non reddit ppter defectū iudicis vel rei.ff.ex qui.cau. maio.

b in inte.ſed ⁊ ſi per totū.ſ.vſq3 ad.§.quod vero.neceſſeb tm̄ eſt qd doceat ſe voluiſſe agere:ſed ppter cauſas predictas nō potuiſſe. ff.ex quib.cau.maio.in integ.ſed ⁊ ſi.§.ſi ferie.vnde ſibi vtile eſt q ſuper hoc proteſtetur.C.de an.ex.vt pſe.de offi.or.paſtoralis. no. q totum tempus male alienantis ⁊ dilapidantis ſubducitur de preſcriptione.xvi.q.iij.ſi ſacerdotes item tps hoſtilitatis ⁊ captiuitatis vt hic.xvi.q.iij.pia.⁊.c.porro.item tps puerilis etatis.C. quibus ex cau.in inte.reſt.nō eſt.l.vlt.C.de preſcrip.xxx.an.ſicut. item tps vacationis ⁊ hereſis prelati.ā.e.c.j.ī.e.auditis.item tpe vite patris.C.de bo.que lib.quecūq3.item tps vite mariti.C. de iu.do.in rebus.itē tpe ſciſmatis.ī.e.cū nobis.item in rebus que ſub conditione debentur non currit preſcriptio niſi a die extātis conditionis.C.de preſcrip.xxx.an.cum notiſ.§.illud.item tps ſuſpenſionis excōicationis.ī.de con.pre.⁊eccle.nō va.quia diuerſi.

2 ¶†Conſueuit hic queri ſi in medio.xl.an.fuerit ſciſma vel hoſtilitas vel aliqua de cauſis precedentibus an id tps ipſo iure ſubducat.arg.qd non ſubducat ſ3 detur reſtitutio.C.de teſta.mili.l. ſi.⁊.l.ignorare.ff.ex qui.cau.maio.ab hoſtibus.⁊.§. vlti.⁊.l. ſeq. nos tamē dicimus contra.ſ.qd predicta tempora ſubducuntur ipſo iure ſine in integ.reſt.vt patet in ſuis cōcordantiis.ſ.aſſignatis.⁊ ille leges non cōtradicūt que loquuntur in integ.reſt.dāda abſenti cauſa reip.vbi bene currit preſcriptio.ſ3 datur reſtitutio temporis abſentie ſi completa ſit preſcriptio in tūs abſentia tm̄ vel in modico tpe poſt reuerſionē.⁊ non aliter qr beneficium in integ.reſti.cum ſit extraordinarium eſt reſtringēdū.vt pt3.C. de m.no.in cauſis ⁊ ſimiliter preſcriptio eſt odioſa:vt pt3.ā.eo.vigilanti.⁊ idcirco quantū fieri pōt reſtringenda. arg.ff.de lib.⁊poſt. cum quidam bene ergo eſt quod in cauſis ſupradictis retardat vſuca.ne currat ⁊ ideo nō eſt neceſſaria reſtitutio ⁊ iuſtū eſt in abſente cā reipu.ex quo currit pſcriptio cōtra ipſum q per beneficiū in integ.reſti.iuuari d3 ex quo ei mederi aliter non pōt. adiuuabit aūt quātominus pōt ſaluo iure in inte.reſti. ⁊ ideo ſi non poſt modicum.ſed poſt magnū tps poſt reuerſionē cōputandū. cōpleta ſit preſcriptio nō reſtituetur.melior ratio videtur.qr qñ non fuit completa preſcriptio in abſentia nec in modico poſt nō fuit leſus ppter abſentiā.⁊ idcirco nō dat reſtitutio que nō dat niſi leſo.C.de in inte.reſti.minoribus.ff.de vi ⁊ vi ar.nā poſtea.§. ſi minor.ſed in caſibus ſupradictis non eſt neceſſaria in integ. reſti.qr non currit preſcriptio:ſed dormitat.⁊ ideo ſine reſtitutiōe aliqua in integ.ſubducitur de preſcriptione illud tempus.¶Si autem vis opi.Bul.tenere nō op3 diuerſificare inter in inte.reſt. ⁊ deductionē tpis.⁊ no.qd in pdictis caſibus vbi dicit dormire ſiue nō currere preſcriptionē ſi vult licitū eſt interrūpere preſcriptionem ſine litis conteſt.vbi agere poteſt ſeu pteſtando in caſibus vbi ſola proteſtatio ſufficit:vt.ff.de offi.ordi.paſtoralis.in ſi. C.de anna.excep.vt perfectius:illud eñ eſt beneficium a iure conceſſum q in aliquibus caſibus non currit preſcriptio ⁊ non tollit maius beneficium.ſ.quod interrumpat preſcriptionem.

Accedens.

(In talibus).ſ. in procuratoribus legatorum.ſed.apoſt.⁊ que ratione viſitationis debētur.in aliis autē ſecus.xvij. q.vlti.c.penul.⁊ vlti.

Cum non liceat a capite.

xij.diſt.nō l3(preſcriptionē)intelligo qñ non diffitentur archiepm ſuū eſſe prelatū.ſed tm̄ nolunt ei obedire:⁊ ſic non eſt cōtra.ī.de priui.cū olim vel dic qd ipſi clerici nō poſſunt preſcribere iura hic poſita:qr ea poſſidere in ſeipſis non poſſunt.vt no.ī.eo.auditis.

1 Cenſuali libro fides adhibetur.

2 Eccleſia dicitur habere directū dominium vaſallus autem vtile.

Ad audientiam

(Caſtellanus qui ⁊ dominus(pbandū)ad pbandū conceſſionē ſibi factā inducebat priuilegium.ad probandū vero iura que ſibi cōceſſa erant inducebāt cenſualem librū ⁊ alia.

1 (¶†Cenſualē).no.credi.cenſuali libro.ſic.C.de fide inſtru.aut.ad hec.xxx.q.j.peruenit.ff.de iure ſi.in fraudē.§. quoties.ff.de proba.cenſus.C.ad ter.l.vl.(credentes)dicebatur q notarius falſauerat dicta teſtiū quos mathefeloni pduxerat ⁊ quibus dicebat ſe multū inniti.ſed ſpeciale eſt in actis.vt ſoli notario credat niſi probet cōtra.vt no.ā.de proba. poſt ceſſionē.⁊.c.

2 quoniā.(¶†Principali)qr eccleſia habet directum dominiū. vaſallus vtile.⁊ itelligo hoc verū vbi agitur iure ecc.ro. diminuē

a do.ſecus aūt ſi vterq3 cōfiteret ius ro.eſſe eccleſie quo ad directū dominiū ſeu etiā quo ad vtile ⁊ nō aduerſarii ⁊ eſt no.q l3 cōtra mathefelonē curreret preſcriptio.xxx.an.qr tm̄ cōmuniter preiudicaretur ⁊ ipſi ⁊ eccl.ro.neceſſaria eſt preſcriptio.c.an.ff.quēad. ſer.amit.ſi communem.

¶Dormit.ad de q hic refert ⁊ ſequit pe. de anc. i 3ſ.cccc l iiij.lci.pmo eli ciamus . col.x. ante medium.

Cum a nobis

1 Cum de ſubiectione aliquorum agitur contra eos agitur qui dicunt eos ſibi ſubiectos.

2 Ad quē pertineat defenſio eccleſie cū de ipſius libertate agitur.

3 Pōt abbas preſcribere iura epalia in aliquibus ſuis capellis.

4 Non poteſt abbas nec capelle per ſe preſcribere contra obedientiam vel viſitationem.

5 Interruptio quonam modo fiat.

6 Deiectus videtur abbas qui ideo iure deiectionis non vtitur:qr b ſuſpicatur ſe poſſe repelli.

¶Neceſſe tm̄ eſt add. abb. q iſta dicta allegat l.c.plerūq3 circa ſi.ā.de re ſcri.⁊ bar. in.l. de pupillo.§.ſi quis ipſi prori ff. de no. oper. nuncia.

1 Auditis abbatem

†Hic no. qd:qñ agitur de ſubiectione aliquorū agit 3 eos qui dicunt eos ſibi ſubiectos.ī.eo.cum olim.xvj.q.iij.inter.ā.de ele.querelam. ī.de cenſi.cū inſtantia.ff.de lib.exhi.l.vl.ff.de ſerui.l.vl. itē dicūt quedam q poteſt conueniri ſubditus.ī.de appel. ad audientiā. ā.vt lite non conte.quoniam.xij.q.ij.quicūq3 militū.ff. de vſur. ī.hactenus.ſed ſentētia contra vnum lata non preiudicat. alii.ī. de re iud.cū ſuper cōtrouerſia.⁊.c.ſuborta.ff.de liber.cau.ſi pariter.verum eſt quod hic dicitur in hac glo.ſcilicet ſententia cōtra vnum lata aliquando non preiudicat quando contra eū agitur ad quem ſecundo loco pertinet actio vel defenſio.ī.de re iudi. cū ſuper cōtrouerſia.ſed ſi lata eſt ſnīa cōtra eū ad quē primo loco pertinet defenſio preiudicat ei etiā ad quē ſecundo loco pertinet defenſio ſi ſciat eām agi ⁊ non aliter.ff.de re iudi.ſepe.ī.de re iud.

2 quis.¶†Et dicūt quidā q primo loco pertinet defenſio ad platum cui ſubiecta eſt eccleſia qñ agitur de ipſius libertate vel q alii ſit ſubiecta q ad miniſtrū eccleſie:ſecus ſi agitur de poſſeſſionibus.alii dicunt ⁊ forte melius qd hic non dr̄ primo loco pertinere ad vnum ⁊ ſecundo ad alium.ſed plene ad vtrunq3 ⁊ equaliter pertinet defenſio.C.de lib.cau.principalr.nec vnius ſnīa alii preiudicat niſi ſciuerit ⁊ defenderit:qr tūc preiudicat.ī.de re iud. quis.ff.de re iud.ſepe.§.pen.in cōpoſitione tm̄ ⁊ tranſactione vr q etiā ſi vtroq3 ſciēte facta eſt tranſactio nō preiudicat.arg.ā.de tranſac.cōtingit ⁊ hm̄ dr̄ cōpetere actio iſta nō ſolum cōtra illos qui detinent ſubditos.ſ3 ⁊ cōtra ſubditos q nō obediunt.ī.de re iudi.cū ſuper.de cōfir.vtili vel inutili.cū dilecta.qr que ratiōe faciunt quominus poſſideāt cū nō obediūt eadē rōne poſſidere videntur iura que in eis petunt ſicut dr̄ in confeſſoria.ff. ſi ſer. ven. ſi quis.⁊.l.ſicuti.§.ſ3 ſi querit.ff.ſi vſuſ.peta.l.j.in prin.cōtra poſſidētes aūt cōſtat q recte cōtra eos agit vt hic.¶†Itē no.q aliquādo aliquis poſſidet iura aliqua.vt cū aliqs poſſidet iuriſdictionē in aliquo vel cū poſſideat aliquā libertatē.verbi gr̄a q nō teneat ire ad cōcilium.vel qd poſſit ordinari ⁊ bndici a quo maluerit epo ⁊ cōſimilia iura:vt.ī.eo.veniens.aliqñ aūt nullum ius poſſidet aliqs.ſed alius in eo poſſidet aliqua iura ſicut monaſteriū de quo hic.agit dicebat ſe poſſidere ⁊ hr̄e aliqua iura i qbuſdā ec.⁊ tm̄ eccleſie ille nō poſſidebāt in ſe illa iura:qr nullus pōt in ſe habere ſeruitutē vel ius nec mirum;qr nec iure proprio.ff.de ſer.vrb.predi.in re cōi.¶Et in hoc caſu vltimo hoc habet locū qd diximus hic.ſ.quod competit actio ad hec iura ſic poſſeſſa 3 vtrūq3.ſ.cōtra poſſidentem qr poſſidet ⁊ cōtra non poſſidētem ſed inique poſſidentē iura qr actorē nō patitur iure ſuo vti.⁊hic vterq3 admittit ad defendendū litē ⁊ ad ſiſtendū defendēti ⁊ ad appellādū:vt no.ī.de re iud.cū ſuper.qr nō tm̄ prelatorū intereſt nō perdere iura q habēt in ſubditis:ſ3 ſubditorū intereſt ēt non mutare dños.S3 in p̄ſo caſu.ſ.qñ agit 3 aliquē tanq3 3 poſſidentē iura in alia vel defendētē libertatē ſuā tūc prelat9 talis actoris vel rei non pōt cōuenire vel conueniri nec aſſiſtere cōueniēti vel

commentio nec appellare:qꝛ eius non intereſt.ſi.q.vj.non ſolent.
¶ Quid eñ intereſt epi dioceſani ſi ſuus clericus vadat ad cōſi-
liū alteri⁹ dūmō ſibi nihil detrahať vel ſi euinciť ab eo iuriſditio
quā dioce.eps nō ꝯcēdat ſuā nec ad ſe teneri ⁊ ſi de hoc agi poſſet
alia via agereť no.j.de app.dilect⁹(ꝑſcripſiſſe)illud.ſ.qđ poſſi-
dere pōt ⁊ inſtitutio ⁊ deſtitutio ⁊ alia de quibus eſt.ſ. de offic.
ord.l.cōquerēte:illa aūt que poſſidere nō pōt vt ordinare clericos
illius monaſterij ⁊ cōſecrare eccleſias ⁊ hmōi preſcribere nō pōt
☞ ſ.eo.cām(libertate)ab actione iuriū regaliū.(¶ † Per illa cele-
ſtinus eñ exemerat ab epāli iuriſditione loca q̄ Hen.⁊ Of.reges
libertati donauerūt.cū aūt dubitareť an vallis de cueſcā in qua
eps ius epāle petebat eſſet de illis locis donatis libertati per re-
ges.mādat papa inſpici priuilegiū regū.⁊ ſi de illis fuerit appa-
ret ꝙ etiā per papā illa vallis exēpta eſt.hec ꝓbať ꝑ hāc decre.⁊
ſ.de in inte.reſti.auditis.(defecerit).ſ.exceptionē.(ꝑ priuilegiū)
⁊ ſic remaneat ſola ꝑſcriptionis ꝓbatio.no.hic ꝓponi in vno fa-
cto duas ꝯrias defenſiones ſcꝫ priuilegiū ⁊ ꝑſcriptionē.¶ Hui⁹
rōne no.ſ.de exceptio.cū vene.j.e.cū olim.ꝯ.ſ.de fide inſtr. inter
dilectos ⁊ intelligitur proponere ſub diſiunctione.qꝛ ſi vnū non
poterit probare aliud probet.C.de excep.ſi quidē.arg.C.de excep.
nemo.ff.de inoffi.teſta.contra veterani.§.ſed nec impuberis.qui-
dam dicūt ꝙ ſimul proponere non pōt:ſed vna ad aliam trāſire
poteſt.ar.ſ.de teſt.ex tenore.xxiij.q.j.quiſquis.ſ.de ex.cum vene-
rabilis.ſ.de iudi.examinata.C.de trāſ.interpoſitas.ff. de acqui.
poſ.naturaliter.ff.de reg.iur.nemo.ff.de bo.poſ.contra tab. ſim-
pliciter.contra.C.de non nume.pecu.aut.contra qui propriam.
3 (†Super tps)no.abbatem preſcribere poſſe iura epiſcopalia in
aliquibus ſuis capellis.⁊ dicunt quidam abbatem nō aliter pre-
ſcribere niſi ipſe tpe preſcriptionis aliꝗ de illis iuribus reſpondit
vel aliꝗ ſubfuerit.j. de priuil.cuꝫ olim.C.de fun.patri.l.vi.ſi enim
non ſuperfuiſſet non preſcriberet.ſ.eo.cum non liceat accedens
ſed nos non dicimus neceſſe eſſe abbatem aliꝗ ſubeſſe:ſꝫ capellas
in quibus fit preſcriptio vt hic.⁊.j.e.cū olim.imo plus dicimus
quod etiam capelle ſi non ſubſit aliꝗ ea que poſſidere poſſent pre
ſcribere poſſunt:puta quartā decimarū ⁊ mortuariorū.⁊ cōſimi-
lia.ſ.eodem.de quarta ex tranſmiſſa.argu.j.de ſepul. certificari.
4 ¶ † Contra obedientiam autem vel contra viſitationem nō pnt
preſcribere nec capelle per ſe nec abbas niſi aliꝗ obediant: qꝛ in ſe
nō poſſunt ea poſſidere.nemo enim ſibi ex neceſſitate obedit vel
ſe viſitat.⁊ ſic de conſimilibus.j.e.prori.ff. de arbi.l.penul.ff. ad
trebel.ille a quo.§ tempeſtiuum.⁊ ideo requiritur quod nō noīe
ſuo:ſed nomine alterius cui exinde reſpondent ⁊ ei ſubiacēt hoc
preſcribant:vt.j.eo.c.prori.⁊.ſ.eo.c.in prin.(Exceptionem)ſcili-
cet interruptionem per vacationem ſedis.vel potius deductio-
☞ nē tēporis: qꝛ dormit preſcriptio(exceptionem).¶ † Hinc colli-
gunt quidam ꝙ ſi abbas probauit ſe generaliter preſcripſiſſe ius
epiſcopale in aliquibus eccleſiis etiam non expreſſis capellis exē-
ptionis.ſi epiſcopus dicit medio tempore ſe aliqua exercuiſſe. et
ſic in aliquibus interrupiſſe preſcriptionem illam interruptionē
probare debet.ſed contrarium videtur:quia ſi pro abbate facit
preſcriptio pro epiſcopo facit ius cōmune quod plus eſt ⁊ fauo-
rabilius.vnde videtur ꝙ ſemper iudicandum ſit pro epo:niſi in
in capellis de quibus abbas probauerit ſpecialiter.ar.in ſi.huius
decre.⁊.j.eo.cum olim.Sol.ſi teſtes vel probationes epi dicerēt
ipſum exercuiſſe iura epiſcopalia.⁊ teſtes abbatis illud idem di-
cunt de abbate:preferentur teſtes epi qui veriſimiliora dicunt:qꝛ
iuri cōi conſonant.ar.ſ.de proba.licet dummodo in aliis ſit pa-
ris ie.Si vero teſtes abbatis gñaliter dicerent abbatē exercuiſſe
omnia iura.⁊ teſtes epi tñ probarent eccleſias ſitas in dioce.epi.
⁊ quod exercuit epālia:nec dicerent oīa.tunc oīa epālia ad iudi-
cabuntur abbati:niſi de aliquibus ſpecialiter eps probauerit:vel
niſi in aliquo ꝓbauerit interruptionē quam forte ſufficit proba-
re per duos teſtes:lꝫ abbas generaliter ꝓbauerit per plures.arg.
ſ.c.illud.hoc non placet.prudēter tñ faciat examinator teſtium
ſi de ſingulis capellis iuris epiſcopalis interroget teſtes abbatis
⁊ tunc non valebit abbati preſcriptio niſi in capellis ꝓbatis: vt
hic in ſi.⁊.j.eo.c.cum olim.poteſt etiam dicere epiſcopū proba-
re interruptionem in capellis hic poſitis:qꝛ licet abbas ꝓbaue-
rit ſe exercuiſſe eadem per.xl.an.tñ eps ꝓbauit interruptionē eo
ipſo ꝙ intra idem tps pluries exercuit.de hoc no.plenius.j.de re-
li.do.cum dilectus.(xl.)id eſt anteꝗ̄ cōpleretur ꝑſcriptio an.xl.
5 (¶ † Interruptionem)hec interruptio in iuribus hmōi ⁊ ī aliis
incorporalibus fit eodem modo quo incorporalibus.ſcilicet per
litis conteſta.C.de preſcrip.long.temp.nec bona.⁊ in aliis mo-
dis qui no.ſ.eo.illud.⁊ in ſum.C.de an.excep.Item fit interru-
ptio in his ſpiritualibus ſi epā etiam vna vice tantū vſus fuiſſet
iſtis iuribus anteꝗ̄ abbas tps preſcriptionis compleuiſſet.C. de
preſcri.xxx.an.cum notiſ.§.imo.⁊ illud idē credo ꝙ ſi eps abba-
tem volentē exercere iuriſditionem quam preſcribebat per violē-
tiam prohibuiſſet.ita qđ dimiſiſſet timore exercere iuriſditionē
ꝙ ſic interrupta eſt preſcriptio:qꝛ cū poſſeſſio ſolo animo amit-
tať multo fortius interrūpitur.ff.de acqui.poſſeſ. poſſideri.§.in

6 admittenda.⁊.l.quēadmodum.¶ † Item qꝛ deiectus vr̄ abbas
qui ideo iure deiectionis nō vtitur.qꝛ ſuſpicatur ſe poſſe repelli.
ff.de acqui.poſ.ſi id qđ.§.vlt.ſed non videť ꝙ hoc.c.ſtare poſſit.
qꝛ lꝫ abbas exercuit iura epālia.nō tñ minus cū eo eps etiā eadē
iura poſſidere pōt.ſicut apparet in viſitatiōe eccleſie.⁊ aliis ſimi-
libus que non prohibentur ſimul eſſe apud plures.nā archidia-
conus plebanus eps ⁊ archieps eoſdē ſubditos excōicare ⁊ viſita-
re pñt.ſ.de offi.archi.c.j.⁊.c.ſatis.⁊.c.mādamus.⁊ de offi.archi-
epi.c.j.ij.⁊.iij.j.eo.c.j.j.de cenſi.romana.Et ſic apparet ꝙ etiam
eodē mō ⁊ abbas eadē iura cū epis ⁊ archiepis ⁊ aliis poſſidere
poſſet.nec vnus ꝑſcribit ius alteri⁹.lꝫ ſibi ꝑſcribat illud cōſimile
☞ ius.¶ † Item abſurditas vr̄ ſequi.ſi aliud dr̄.qꝛ qua rōne ꝑſcri-
beret ipſe ius epi archi.vel alterius nō video.So.dicimus ꝙ ab-
bas hñ preſcribit ꝯ ſingulos ⁊ contra oēs.nam quicūꝗ fuerit ille
qui.xl.an.non fuerit vſus iure excōicandi ⁊ viſitandi vel quoli-
bet alio ſiue archieps ſiue eps.ſiue quicūꝗ alius cōtra eū vel eos
oēs preſcriberet abbas qui illo iure per idem tps exercuit.ſecus ſi
preſcriptio fuerit interrupta aliquo modorꝫ ſupradictorū contra
eum.qꝛ poſtea nō perficieť preſcriptio.⁊ hoc bene ꝓbať ex hoc.c.
⁊.j.eo.cū olim.qui enim petit ius aliquod in aliquibus eccleſiis
debet dicere quod iura petit ⁊ ex qua cauſa petit.
1 ☞ Poteſt quilibet iuri ſuo priuato renunciare.
2 Quilibet dioc.vel eccleſia poteſt contra viſitationem de ſola con
ſuetudine introducta preſcribere.
3 Qui pōt duabus autoritatibus ꝓcedere nō cogiť alterā eligere.
4 Nihil dicitur eſſe ita contrarium ſicut error.

Cum ex officio.

(neceſſe)nō neceſſitate longitudinis dictē quaſi nō poſſit petere alibi cōmode declinare. qꝛ tūc nō poſſet petere ꝓcurationē de neceſſitate iuris. ſꝫ de
gratia tñ.ſed neceſſitas fuit in hoc qꝛ viſitatione indigebāt dici-
mus etiā ꝙ ſi ex gratia petat ꝓcurari.⁊ negeť ſibi quod dioceſa-
nus non archieps dꝫ eum punire.qꝛ in humaniter ſe habuit con
tra ſuum archiepm(preſcribi)imo nec expreſſe remitti.j.de cēſi.
cū venerabilis.ar.j.de dona.paſtoralis.poſſet tamen cōuenire ꝙ
certa ſumma daretur pro procuratione.x.q.iij.relatum.ita tamē
1 ꝙ non fiat cōuentio in fraudē.ar.C.de tranſac.preſes.¶ † Quidā
tñ dicunt ꝙ expreſſe nō pōt remittere.ſꝫ tacite.ar.j. de cēſi. ſopite
qđ non placet.imo dicimus ꝙ expreſſe tantum pōt remittere ꝓ-
curationē ſibi debitā ratione viſitationis.qꝛ cuiꝗ lꝫ ſuo iuri pri-
uato renunciare.vij.q.j.ꝙ periculoſum.hoc aūt priuatū eſt qđ in
ſola pecunia vel temporali lucro conſiſtit.ſed tacite.ſ.multo tem
pore non recipiendo ꝓcurationem nō preſcribitur contra eā nec
ipſam amittit vt hic.⁊ eſt ratio.quia ipſa procuratio non debeť
principaliter ſed acceſſorie.ſ.ratione viſitationis:⁊ ideo retēta vi-
ſitatione retineť ⁊ acceſſorium.ſ.procuratio. arg.ff. quemadmo.
ſer.amit.ſi ia qui.⁊ in prealleg.c.cū venerabilem.ſecus autē eſſet
ſi vellet renunciare expreſſim iuri viſitandi.qꝛ illud nō poſſet cū
ſit ius publicum viſitare ⁊ corrigere.arg.ſ.de foro compe.ſi dili-
genti imo ꝙ plus eſt alicui nō lꝫ paciſci ꝙ nō aget vel accuſabit
2 aliquē de crimine.ff.de pac.ſi vnus.§.illud.¶ († Viſitationē) ſꝫ
contra nonne ſicut per conſuetudinē archieps acquiſierat hoc
ius.ita per contrariam conſuetudinem poteſt amittere.j. de reg.
iur.c.j.ff.de leg.de quibus.Rñdeo vniuerſalis prouincia.poſſet
preſcribere.ſed ſingularis dioc.vel eccleſia non.qꝛ turpis eſt oīs
pars ⁊c.viij.di.q̄ ꝯ.vel dic ꝙ q̄libet dioc.vel eccleſia pōt ꝑſcribe-
re ꝯ viſitationē de ſola ꝯſuetudine introductā.⁊ qđ hic dicit non
pōt preſcribi ꝯ viſitationē ītelligo debitā de iure cōi nō de cōſue-
tudine.⁊ talis viſitatio eſt archiepi.j.de cēſib. romana (ꝑſcribi)
☞ eo nihilominus durāte ꝑlato.¶ († Autoritate)no.ꝙ ſimul ꝓce-
dit vtraꝗ autoritate.ſi.ſ.de coh.vitta.ſignificauit.j.de prebē. niſi
⁊ tunc qñ ſimul ꝓcedit vtraꝗ autoritate ad papā tñ nō ad pri-
archā eſt appellādū.lꝫ tñ patriarcha rōne autoritatis metropo.
poſſet cognoſcere de appel.qꝛ tñ metropol.admixta erat autori-
tas patriarchatus nō poteſt de ea cognoſcere nunus enim credit
maiori in hoc caſu.ſicut ⁊ alſ.j.de conſe.eccl.vel altaris.qđ in du-
3 biis.lꝫ ſit ar.ꝯ.ſ.de offi.dele.ſuper qđnuin.§.ſi vero.¶ † Item ex
hoc loco nota.ꝙ qui duabus autoritatibus pōt ꝓcedere non co-
gitur alteram eligere.ſꝫ ſi eligat valet electio ⁊ illa autoritate vte-
tur.arg.ſ.de offi.deleg.ſignificātibus.Itē poſſet eligere ꝙ ī vna
parte cauſe vteť ordinaria in alia dele.ſ.de ar.innotuit.⁊ hec ſunt
vera vbi quis hꝫ duas autoritates.ſꝫ vbi credit ſe habere duas au-
toritates ⁊ non habet niſi vnam ordinariā qđ facile accidere pōt
ſ.de offi.le.lꝫ.tūc vr̄ aliqbus ꝙ lꝫ eligeret ⁊ ꝓteſtareť ꝙ tñ pape
autoritate procedere vellet.tñ proceſſus habitus cum tali errore
valet qđ certū eſt ꝙ ꝓcedere volebat lꝫ non ordinaria autoritate
⁊ ita ꝙ principale eſt tenet.ſ.proceſſus.ar.opt.ff.de iniurus. eū.
§.ſi iniuriam.ff.ad.l.aquil.ſciam.ff.fami.erciſ. cū puta. Itē iſte
eſt error iuris:⁊ error iuris nō dꝫ impedire verū ꝓceſſum.ar.viij.
diſt.veritate.ff.de offi.preſi.illicitas.§.veritas rerū.imo plus cre-
dunt ꝙ ſi diceret ego nolo procedere autoritate ordinaria tamen
valet ꝓceſſus autoritate ordinaria predictis rōnib⁹.Itē qꝛ vt di-
ctum eſt

etum eſt ꝑſtatio ſua eſt cōtraria ſuo facto. vnde factū ꝓualere
dꝫ. ſ. de app. ſolicitudinē in fi. Itē qꝛ nemo pōt abdicare a ſe īpe-
rium. ff. de offi. ꝓcō. legatis. Alij dicūt contra in duobus caſibus
primis ꝛ allegāt ꝓ ſe qꝛ qđ voluīt nō pñt. ꝛ qđ pñt noluīt. ſ. de of.
4 dele. cū ſuper. ¶ † Itē qꝛ nihil eſt ſic ꝯtrium ſenſui ſicut error. ff. de
iuriſ. om. iud. ſi ꝑ errorē. ar. pro eis. ff. de ar. l. ſed ſi in ſeruū. nec ob.
ſ. de iniuriis. l. eū. qꝛ hec eſt principalis autoritas ex qua ꝓcedit
ſiue apoſtolica ſiue ordinaria. vnde ex quo deficit principale defi-
cit proceſſus. nō aūt eſſet principalis ſi erraret in ſenſu legū vel
indulgentiarū. vel priuileg. vel huiuſmodi. ff. de re iudi. cum pro-
latis. ꝛ no. ſ. de priuile. ex parte ob. (cōſuetudinē) nō enim viſita-
tio eius impediret viſitationē epī quin cōgruis tꝑibus viſitet. ſꝫ
ſi eodē tꝑe cōcurrant magis obediet archiepō. ar. xj. q. iij. qui reſi-
☞ ſtit. ¶ († Allegatur) ſuper procu. non debita vel viſitatione non
faciēda. nā ſuper excōicatione an iuſte lata ſit necne vlterius non
audietur. cum ſuper illo iam diffinierit. Itē nec eſſet iuſtū ꝙ ſen-
tentia ferretur per vnā rōnem. ꝛ poſtmodū lata ſnīa alia rōne re-
ſcinderetur. ſ. tit. proxi. inter mona. Quis ſatis dici poſſet talē ra-
tionem vel exceptionem vel iura non impedire. quominus ſenten-
tia pro alio vel contra aliquem feratur.

1 ☞ In preſcriptione canonica que eſt ad minus. xl. ann. neceſſa-
rius eſt titulus.
2 Qñ ſit vel nō ſit neceſſe allegare titulū. ꝛ vide in nu. 3. 4. 5. 6. ꝛ. 7.

Si diligenti.

(Proprietatē) directā. nā vtilis ꝓprietas penes vaſal-
lum eſt. ſuper hoc fundaṫ ius huius decre. (pro te). ſ.
noīe tuo vel eccleſie tue. ſed noīe eccleſie ro. tanꝙ mini-
ſter poterat (fidelitatis) rōne vel preterea ꝙ iudicatus talis ad
te ꝑtineret (exigetis) noīe noſtro per ſe. ap. id eſt noīe ſedis app.
(pro ea). ſ. ro. eccleſia (violatū) a te vel aliis ꝯſcientes hoc eſſe ius
eccle. ro. illud exegiſtis (bona fides). ſ. qꝛ credit tradentē ius habe-
re tradendi. lꝫ in facto erret. ff. de ver. ſigni. bone fidei que bona fi-
des ſemper preſumitur niſi ꝓbetur cōtrariū. ff. de proba. verius.
niſi in caſib⁹. C. de rei ven. ſi fundū. C. de agri. ꝛ cēſi. quēadmodū.
ff. pro emp. qui fundū. §. qꝛ ſue ꝛ. l. ſi quis. (titulus). ſ. e. vigilan-
ti. ff. de ꝓcū. ſi quis inficiatus. ff. de vſuc. celſus. C. de preſcrip. xxx.
2 an. l. diuturna. ¶ († Titulus) mirum videtur ꝙ in preſcriptione
canonica que eſt ad minus. xl. ann. neceſſarius eſt titulus. Item
ſi habuerit iuſtū titulū nō eſt neceſſaria preſcriptio. nec etiā pōt
habere locum cum nemo rem ſuā preſcribat. qꝛ ex diuerſis cauſis
res ad eum pertinere nō potuit. ſ. de fide inſtru. inter dilec. circa
fin. ꝛ. ff. de acqui. poſ. poſſideri. §. ex pluribus. Ad hoc reſpondēt
quidā neceſſarium eſſe titulū. ſꝫ ſufficere minus iuſtū: vt preſtet
cām preſcribendi. ar. ſ. de emp. peruenit. ſ. de cōſue. cum dilec. nā
erroneus titulus dat cām preſcribēdi. ff. pro emp. qđ vulgo. ꝛ ſic
intelligiṫ. ſ. de iure pat. c. cura. vel dic ꝛ melius qđ ſemper in cor-
poralibus rebus eccleſiarū neceſſarius eſt iuſtus titulus: et hoc
ſatis expreſſe dicitur. xvj. q. iij. ſi ſacerdotes. ꝛ argu. etiā in eadem
queſtione. c. placuit. ſed poſſet reſpōderi ꝙ ibi loquitur ſcdm an-
tiqua tꝑa qñ ꝯ eccleſias currebat preſcri. x. vel. xx vel. xxx. ann. ſed
hodie cū ſola preſcrip. xl. ann. currit contra eccleſiā. ꝛ ſm. l. ī pre-
ſcriptione. xl. ann. non ſit neceſſarius titulus. per ſimile videṫ qđ
contra eccleſiam preſcribatur ſine titulo. Sed certe ſi quis bñ at-
tendat predictā rōnem ex ea primo colligitur contrariū. ſ. qꝛ ex
quo preſcrip. xl. annorū ſucceſſit loco preſcri. x. an. ſicut in illa exi-
gebatur iuſtus titulus ſm leges. vt. C. de preſcri. lon. temp. nec bo-
na fide ſic etiā in iſta. xl. an. ar. ff. ſi quis can. ſi eum. §. qui iniuria-
2 rum. ¶ † Itē ar. ad hoc. qꝛ ſi in corporalibus exigitur vt hic mul-
toſortius in corporalibus. vt. ſ. de deci. dudum. ꝛ. ſ. de elec. conſti-
tutis. Contra laicos aūt ſatis pōt dici ꝙ ſufficiat in preſcri. xxx.
vel. xl. anno. ſola bona fides cum curſu tꝑoris. cum hoc iure ciui-
li cautū ſit: nec cōtrariū in canonibus habeaṫ. imo vꝫ colligi ex
vltimo. c. huius tituli ꝙ non ſit titulus requirendus. cū ibi de ſo-
la fidē fiat mentio. ſed iuſtus titulus preſtatur. etiā ab eo qui nō
habet ius tradendi dñium nō tñ ſufficiēs. ꝛ ideo huic neceſſaria
eſt ꝓſcriptio vt. ſ. de iurepa. cura. nos etiā circa incorporalia que
habēt cōtinuam cām vel quaſi. nō credimus neceſſe allegare titu-
lum. ſed bo. fi. ſufficere ꝛ tꝑs. ſ. e. auditis. ff. ſi ſeruitus vendi. ſi qs
dicatur. ff. de iti. ac. l. j. §. interdicto. ꝛ. §. realiter. arg. C. de ſerui. l. j.
§. j. C. de pre. que pro lib. l. j. ſ. de can. poſ. cum eccleſia. C. de agri.
ꝛ cenſi. litibus niſi preſumptio eſſet ꝯ poſſidentem. vt hic. ꝛ. ſ. de
3 proba. licet. C. de proba ſiue. ſ. eo. cum non liceat. ¶ † Sed dices
hac rōne attenta ſemper opꝫ probari titulum cū preſcriptio ſem-
per ſit ꝯ ius: ꝛ ideo ſemꝑ ꝯ ꝓſcribentē preſumendū eſt. Rñdeo nō
eſt verū. nō enī eſt ꝯ ius ꝙ alius ſeruitutē habeat in fundo tuo: ſꝫ
eſt contra eum cuius eſt fundus ꝛ eſt preter ius. ꝛ ſic nō eſt cōtra
ius ꝙ vnus epūs iura epalia habeat in alio epatu ſed qđ archidi.
iura epalia exerceat eſt contra ius. vnde hic neceſſe eſſet probare
titulum. ſi. c. diſt. ꝯ morē pōt tñ dici ꝙ eſt ꝯ ius. ſ. ꝙ vnus epūs iu-
ra epalia in alterius dioce. exerceat. qꝛ canones expreſſe prohibēt
vnum epm in alterius dioce. exercere epalia. ſꝫ nō prohibent in
alterius fundo habere ius ſeruitutis. iij. q. vj. vnaqueqꝫ nemine.

vj. q. iij. c. ſ. ꝛ. ſi. ix. q. iij. c. ſ. ꝛ. ij. ideoqꝫ ꝛ titulus requiritur in hoc
caſu. ſꝫ etiā plus dicimus ꝙ lꝫ aliqđ nō ſit ꝯ ius. ſi tñ preſumptio
eſt ꝯ preſcribentē neceſſe hꝫ titulū ꝓbare. x. q. iij. qꝛ cognouimus
ꝛ hic. ꝛ. C. de proba. ſiue aliud aūt ius eſt cenſendū in dio. eccleſia
ꝛ eccleſiaſticis: quia occupari prohibentur. ꝛ non niſi iuſto titu-
lo acquiranṫ. vt pꝫ in predictis iurib⁹. ꝛ. ſ. de elc. pereg. c. vlt. ꝛ de
offi. archid. cū ſatis. ꝛ. ſ. de inſti. c. iij. ꝛ aliud eſt in fundis ſeu pre-
diis priuatorū in quibus nō īpediṫ acquiſitio ſeruitutis. ſed po-
tius conceditur in ſuo tractatu de ſeruitutibus. C. ꝛ. ff. ſi antē ſer-
4 uitus vel ius non eſt ꝯ iura. ¶ † Itē nec habet perpetuā cauſam
vel quaſi. ſꝫ hꝫ intermiſſionē tꝑis vel ſeruitutis vic ꝛ ius ſeruitio-
rū extraordinarioꝝ de quibus diximus. ſ. e. de quarta. tūc ſiliṫ eſt
neceſſe habere ꝛ allegare titulū. ſed nō eſt neceſſe illū probare. ſed
ſufficit probare ꝙ per longū tꝑs. ſ. per. x. an. inter pñtes ꝛ. xx. inter
abſentes vel inter eccleſias per. xl. vſus ſit domino ſciente ꝛ nō cō-
tradicente. preſumiṫ enī debitū hoc ius ex cauſa qꝫ precediṫ pre-
ceſſiſſe. vt. ff. de vſu. cū de in. ff. de aqua plu. arc. l. j. §. pe. ſed hoc vi-
deṫ ꝯ. ſ. de deci. dudum. Solu. ibi. ꝛ. xciij. diſt. in. illud. vbi habes ꝙ
clerici rauēnates etiā in ecc. ro. vſi erant manipulis. ꝛ tñ non pro-
fuit eis preſcriptio. ſed ſemꝑ vſurpaſſe intelliguṅṫ. Sed rñdem⁹
qđ illud fuit ꝯ ius. qꝛ lꝫ vſi fuerint in ec. ro. tñ papa ignorauit qꝛ
multoties potuit vel qđ papa ignorauit. ꝛ ſic intelligitur. c. diſt.
5 ꝯ morem. vel qꝛ papa ignorabat vſum archiepiſcopi. ¶ † Itē no.
ꝙ cū tñ per coniecturas ꝛ preſumptiones iuueṫ vt ꝯs iure extra-
ordinario. ſ. collectis. ſi in contrariū ſint aliē preſumptiones vio-
lentiores nō iuuabiṫ probatiōe curſus tꝑis. niſi ꝛ titulum ꝓbet.
qđ eſt videre in prelatis. q ſeruilia grauamina exigūt a ſubditis.
preſumitur enī ꝙ potius ſubditi ex timore preſtent ꝙ debito. ꝛ idō
non currit preſcriptio. j. q. j. nullus. x. q. iij. qꝛ cognouimus. ꝛ idē ſi
credatur cauſa curialitatis preſtitum vel hoſpitalitatis vt ſi ſepe
aliquē in hoſpitio recepit. ff. de acqui. poſ. qui iure. ſecus ſi eſſent
talia que non preſumerentur ex timore preſtita. quia ad illa coge-
rentur. ix. q. iij. conqueſtus. ff. cōia pre. venditor. §. ſi cōſtat ſꝫ ſuffi-
cit ſi poſtea pōt probare preſcriptionem cuius nō extet memoria
que in talibus eſt neceſſaria. ſ. incorporalibus. vt no. ſ. e. de quar-
ta que probatio qūo fiat no. ſ. de verb. ſig. quid per nouale. nec eſt
neceſſe probare titulum nec allegari. ſed ſi ſit preſumptio contra
petitorē tunc eſt neceſſe. ff. de aqua plu. ar. l. j. §. ſi. e. di. cōtra morṫ
alij tñ dicunt ꝙ aliqñ pōt agi ex preſcriptione. xvj. q. iij. §. pōt. C.
de preſcr. xxx. an. ſi qs. ꝛ eūc neceſſe hꝫ ꝓbare titulū. ſ. de ꝓba. lꝫ.
6 ¶ † Itē qñqꝫ opponiṫ preſcriptio excipiendo. ſ. de proba. ex lite-
ris tūc non hꝫ neceſſe ꝓbare titulum ꝙ poſſidet. C. de peti. here.
cogi. ꝛ actore ꝛc. C. de proba. actor. Alij dicūt ꝙ ſemper teneṫ pro-
bare titulū ſiue agat ſiue excipiat. ꝛ ad. l. de peti. he. cogi rñdent
ꝙ illa loquiṫ qñ cōuentus actiōe reali ſimpliciter negat ꝛ nō exci-
7 pit ſecus aūt ſi excipiat: qꝛ tūc neceſſe hꝫ ꝓbare titulū. ¶ † In re-
bus aūt corporalibus nec eſſe eſt probari ꝛ allegari titulū. vñ qñ
allegat titulū nō dꝫ dicere tantū talis res vel ius peruenit ad me
titulo emptionis vel alio cōſimili. ſed dꝫ plene narrare factū. ſ. ta-
lē rem de qua agitur in me vel eū cui ſucceſſi talis trāſtulit titulo
emptionis. alioquin preſumiṫ fictitiū quod dicit. argu. ſ. de deci.
dudum vbi coactus fuit dicere per quē ad hoſpitale decime per-
uenerint in preſcriptione aūt cuius nō extat memoria. ſufficit tā
magnū tꝑs exprimere. ꝛ ſi quereṫ ab eo de titulo. ſufficit dicere ne-
ſcio quo titulo hec res ad predeceſſores meos venit ſed credo vel
credere debeo ꝙ iuſto titulo. ex quo tāto tꝑe ſine ꝯdictione poſſe-
derunt. ar. bona. xj. di. eccleſiaſticarū. ꝛ. c. palam. ꝛ. c. quis neſciat.

1 ☞ An ſnīa arbitrorū retractet ꝓpter inſtꝝ de nouo repertoꝝ.
2 Epiſcopalia iura preſcribuntur ab abbate.

Cum olim

(Plebs.) no. agi. cū eo q cōten-
dit plebē ſibi eē ſubiectā. ſ. e. au-
diṫ. vbi de hoc (eccle). xvj. q. vij. ods. ar. ſ. e. cū nō lice-
at (arbitriū) qđ nō tāgebat capitula in qbus mō ferṫ
ſnīa ꝓ abbate. alſ opoꝛtuiſſet abbatē nouum titulū habuiſſe et
ꝓbaſſe articulis in qb⁹ ferṫ ſnīa pro eo. cū preſumptio fuerit ꝯ eū
ex ſnīa arbitrorū nec ſufficeret ꝓ titulo priuilegiū greg. cū illi per
1 arbitriū ſit derogatū vt no. ſ. c. pri. (¶ † Preceſſiſſe) ꝛ idō ꝓpter
inſtrom de nouo repertorū. non retractaṫ ſnīa arbitrorū. quod
hic in fi. huius decre. apparet. ſ. ti. proxi. inter monaſterium. C. de
tranſac. ſub pretextu. ꝙ etiā ſi poſtea obtentū fuiſſet non viciaret
cōpoſitionē precedentē. ar. ſ. de deci. ex multiplici. ſ. eo. c. pri. ꝛ idō
priuilegia alioꝝ ro. pontificū poſt arbitriū obtentorū ſibi nō pro-
fuerūt. ꝛ intelligas ꝙ hi arbitri fuerūt electi tanꝙ iudices ꝛ ſine
pena ꝛ compromiſſo. alſ non obſtante arbitrio agere poſſet ab-
☞ bas. ff. de ar. l. ſi rē. C. de ar. cū antea. (¶ † Preceſſiſſe) ꝛ ideo ei de-
rogaṫ per arbitriū in his q ipſū monaſterium tangunt nō ro. ecc.
vt no. ſ. de ar. cū tꝑe. alſ antē priuilegia nihil iuris tribuebāt cū
eſſent tñ confirmatoria. ſ. de cōfir. vti. vel inu. cum dile. (donare)
quantum ad epm. nam plebes ſuberant abbati cum capellis.
2 († Inſtitutionibus) no. abbatē preſcribere. iura epalia. ſi. ſ. e. au-
ditis. ea. ſ. que poſſideri pōt. ar. j. tit. proxi. inter mona. ar. ꝯ. ſ. eo.
cum ex offi. Sed rñdeo cū non poſſe preſcribere in ſc. ſ. ꝙ nō obe-

diat dñ eſt ſubditus.ſed ex quo aliñ ſubeſt bñ preſcribit obediētiā
in ſe nō noīe ſuo.ſed noīe illi⁹ cui ſubeſt.vt in p̄dicta decre. cū ex
officij. Itē etiā dñ eſt ſubdit⁹ bñ p̄ſcribit in aliq̄ eccleſijs iura ep̄a
le(celebrādas).i.q̄ in p̄dictis capellis poſſit celebrare.(Ep̄ale)
no.formam ſententie de iure ep̄ali.cū agit̄ contra eū qui poſſidet
eccleſias in quibus dicunt ſe iura ep̄alia preſcripſiſſe.

1 Interdictum vti poſſidetis ad quid ſit inſtitutum.
2 Snīa lata in interdicto vti poſ.p poſſeſſore nō parit exce. rei iu.
3 Quāuis aliq̄s corporalē poſſeſſionē habeat cuiuſpiā rei q̄diu tñ
poſſidens nō expellit̄ de poſſeſſione nō habet interdictū vti poſ.
4 Priuilegium in quo plus conceditur non valet ſi mentionē non
faciat alterius priuilegij in quo minus conceditur.
5 Contrarium priuilegiū impetrans videtur renunciare iuri que
ſito per primum priuilegium ſeu per preſcriptionem.

Veniens (petijt) agēdo interdicto vti poſ.ꝛ
verba illa q̄ ponunt̄ in libello ſunt
ex ſupabūdanti.ſ.ſicut in priuile.ꝛc.vel dic ꝙ bñ egit
abbas hoc mō cōfeſſoria p̄ iure decimarū.ff.ſi ſer. vē.
egi.ꝛ.l.locus.§.cōpetit.ꝛ ſup libellis hic poſitis nulla fert̄ ſnīa.ſꝫ 3
alius libellus datus fuit.de quo hic nulla mētio habet̄ in quo pe
tijt ep̄s quod abbas oīa ſacramēta eccleſiaſtica ab ep̄o reciperet.
ꝛ ſup illo fert̄ ſnīa(regis)mirū videtur ꝙ in libello omiſſa fuerit
mētio regalis priuilegij ſup decimis ꝫ id q̄ eſt.ff.de aſſeſ.l.j. Rñ
deo rex ſtephanus fuit ſecūdus ꝛ fuit legatus apoſtolice ſedis et
idcirco omittit̄ mētio priuilegij eius(niſi aliquo).iſte ep̄s agit cō
feſ.ꝛ ideo bñ ponit̄ hec clauſula ſcꝫ niſi aliquo ꝛc.vel ſi vis dicere
q̄ agebat poſſeſſorio recuperande poſ.tūc hec clauſula eſt ſuper
abundans vt ſit ſenſus lꝫ oībus decimis quas primo poſſidebam
ſim ſpoliatus:tñ volo reſtitui ad illas quas aliquo interpoſitēderet
ſe aduerſarius poſſidere.ſed ſm hoc videt̄ ꝙ poſſeſſor codē tpe ſu
per iſdē rebus poſſit vti poſſidetis poſ.intentare cōtra aduerſa
rium.ꝛ aduerſarius eodem tpe ꝛ ſuper iſdē rebus intentabit ꝫ
eū interdictū vnde vi:ꝛ codē mō ꝙ vi aut clam vel de precario ꝙ 4
fateor niſi excipiatur ꝫ agentē de ſpoliatione.ſ.de ord.co.c.ſup
ꝛ p̄cedit̄ ſic:q2 fert̄ ſnīa ſuper vtroqꝫ ſi de vtroqꝫ conſtet. ſed exe
cutioni non mandabit̄ ſnīa niſi ſuper interdicto vnde vi.ar.ſ.de
cau.poſ.cum dilectus.ꝛ ſi primo liqueat de turbatione q̄ ſpolia
tione primo fert̄ ſnīa ſup interdicto vti poſ.ꝛ cōpeſcet̄ reus ſup
moleſtatione quouſqꝫ ſententiet̄ ſuper interdicto vnde vi: vt no.
in preal.decre.cum dilectus.arg.ſ.de reſti.ſpolia.cū veniſſet.vel
dic quod qñ ſimul liquet ꝙ reus turbet actorē ꝛ ꝙ actor ſpolia
uit reum nulla ſentētia tūc fertur ſuper interdicto vti poſ.ꝛ ſic in
telligunt quidā.ff.vti poſ.l.j.§.ſi.vbi dicit quod ſi aliquis vi vel
clam vel precario poſſidet ab aduerſario ꝙ non debet vincere in
terdicto vel poſ.quod ſic exponunt:id eſt nulla ſnīa ſuper iſto in
terdicto fieri debet.primi tñ qui tenent primam opinionē ſcꝫ q̄
ſuper vtroqꝫ ferenda eſt ſententia ꝛ q̄ eſt tutius:exprimūt verba 6
legis que dicunt q̄ poſſeſſor nō debet vincere ſupple cū effectu
q2 illa ſnīa non mandabitur executioni: ꝛ ſic parū prodeſt arg.ſ.
tit.j.cū aliquibus.quod tñ tunc tñ obtinet qñ cōuentus vti poſ.
conuenieb at actorem interdicto vnde vi. Si aliter velis intellige
re predictam.l.ſ.quod interdictum vti poſ.non competit contra
ſpoliatum ea ratione effectu quod reus poſſit excipere de ſpoliatione
ſua ſequit̄ abſurditas hic.ſ.q2 nulla ſnīa fieri pōt ſup interdicto
vti poſ.probata ſpoliatione:q2 ſi ferat ſententiā q̄ reus q proba
uerit ſpoliationem ceſſet a moleſtia expreſſe contradicit.§.predi
ctus.Si vero abſoluat reum ſpoliatum ab impetitione actoris
nec hoc pōt ſtare:q2 per cōſequens concedit q̄ moleſtet poſſeſſo
rem:ſed hoc eſt falſum:q2 etiā predo eſt reſtituendus.ſ.de reſtitu.
ſpol.in literis.multofortius ergo eſt defendendum.ff.de ſuperfi
cie.l.j.§.q̄ ait pretor ad finem. Itē ſi liceret huic ſpoliato:proba
re.ergo eadem ratione ꝛ ſpoliare.quod falſum eſt q2 ipſi poſſeſſo
ri ſpoliatori cōpetit interdictum cōtra ſcđm ſpoliatorē q̄uis ab
alio ſpoliatum.ff.de vi ꝛ vi arma.cum a te.ꝛ no.in preall. decre.
in literis. Item per predictum modū agendi.ſ.agendo vti poſ.ꝛ
excipiēdo de exſpoliatione non fieret reſtitutio ſpoliato:quia nec
actū eſt:nec vti poſ.eſt inſtitutū ad poſſeſſionē recuperandā. ſed
tñ retinendā.vt inſti.de inter.§.retinēde. Itē ſi conſtat q̄ male
facit iſte ſpoliatus q̄ turbat poſſeſſionē.ergo debet puniri.ſꝫ di
ces forte ſicut aliqui inaniter ſomniarūt.punient̄ per alias actio
nes.ſ.per actionem iniuriarum.vel per offi.iudi.ſed certe hoc nō
procedet.quia actio iniuriarū eſt tantū prodita ad vindictā vñ
pro hoc non proſequitur poſſeſſor q̄ ceſſetur ab eius moleſtatio
ne:ſed nec officium iudicis q̄ extraordinariū eſt.vbi auxiliū or
1 dinariū ſupereſt habet locū.ff. de minno.in cauſe.ſi. †Item cū
interdictum vti poſſidetis ad hoc ſit ſpecialiter inſtitutū vt de
fendat poſſeſſores contra moleſtatores.ff.vti poſ.l.j. quare exci
pietur iſte ſpoliatus.ꝛ maxime cū dicas ad mendicata remedia
recurrēdum breuiter ergo dicimus illa verba que ſunt.ff.vti poſ.
l.j.in prin.ꝛ in ſi.vbi dicit̄ ꝙ poſſeſſor nō obtinebit interdicto vti
poſ.cōtra illū quē ſpoliauit.ſic eſt intelligēda.ſ.ſi añ lit.cōte. cōuē
tus excipiat agentē interdicto vti poſ.nō eſſe audiēdū niſi prius

Conceſſio. Pro intelligē tia dictorū hic per Inn. vide Pet.de anch. in conſil.cxxi. maxime ī ſcđa col.ver. poſtre mo.

reſtituat rem de qua agit̄. q2 actor reū eadē re ſpoliauit. ꝛ hoc ex
preſſe dicit decr.ſ.de ordi.cogni.c.ſi.ꝛ.c.cum dilectus.vel ſi dire
cte p̄ponat interdictū vnde vi ꝫ agentē vti poſ.ꝛ lꝫ Azo in ſum
ma vti poſ.magnas difficultates faciat in expoſitione illorū ver
borū qūo q̄s poſſideat a me vel ab alio vi vel clam vel p̄cario.ego
ſic ſimplr̄ expono poſſideo a te vi.i.violenter tibi abſtuli.ꝛ ſic de
alijs. Iſta aūt que dixi lꝫ ſint noua.tñ a nullo negantur eſſe vera.
2 ꝛ ideo ſecurū eſt hoc dicere. †Illud aūt ſatis idubitatū videt̄
ꝙ ſnīa lata interdicto vti poſ.pro poſſeſſore nō parit exceptionē
rei iudi.ſi ia contra quē iudicatum eſt agit interdicto vnde vi p̄
eiſdem rebus q2 ꝛ alia eſt actio ꝛ ad aliud agit̄ nūc q̄ prius.ff.de
excep.rei iu.cū queritur.ꝛ.l.ſeq.ꝛ.ſ.de teſta.cū cām. Itē ſnīa iudi.
nō p̄hibuit moleſtationē iuris ſed facti.itē nō p̄hibuit moleſta
tionē niſi q̄diu poſſideret.ſed re euicta ab eo iam nō poſſidet.itē
quare nō eodē modo pōt agere alio interdicto.ſicut rei vē. ſi aūt
nō agit interdicto vti poſ.ſꝫ cōfeſ.petit aduerſarium a ſua mole
ſtia cōpeſci.ꝛ ferat̄ ſnīa pro actore.tūc vlterius nō pōt agere iter
dicto vnde vi.nec alio.q2 primo actū eſt de p̄prietate q̄ p̄iudicat
3 oībus poſſeſſorijs.ſ.de cau.poſ.cū dilec. †Itē no.ꝙ lꝫ aliquis
corporalē poſſeſſionē habeat alicuius rei q̄diu tñ ille q poſſidet
non expellit̄ de poſſeſſione nō hꝫ interdictū vti poſ.neqꝫ ꝫ ipſum
verum poſſeſſorē:neqꝫ contra aliū.ff.vti poſ.ſi duo.§.ij.in princi.
(chriſma hic incipit ſnīa(cleri)de mandato horū clericorū ege
rat abbas.alia quo fereiur ſnīa ꝫ eos.C.de ſen. ꝛ interlo.l.j.C. res
inter alios acta.per totū ꝛ dic q̄ clerici poſtulabāt ꝛc.ſupple nō
obſtante ꝫdictione abbatis.ꝛ ſic fert̄ ſnīa ꝫ abbatē qui dixerat in
libello ꝛ clerici nō poterāt hmōi quedā ſacramēta ab ep̄o petere
ſine eius licētia ꝛ ep̄s expreſſe petierat ꝙ clerici iſti q p̄tinebant
ad monaſteriū peterēt ab eo ſacramenta eccleſiaſtica ꝛ ſic eſt in re
giſtro ro.(priuilegiū celeſtini)q̄ indultū erat monaſterio predi
cto ſup predictis articulis.ſ.q̄ in nullo caſu p̄ eis ad ep̄m recur
rere deberēt vel ſimplr̄ q̄ eccleſiaſtica ſacramēta reciperēt a quo
4 vellent ep̄o(mentionē).ſ.de offi.deleg.ex parte.(†Mentionē) ſꝫ
hoc eſt verū.q2 ſi ſuū priuilegiū in quo plus cōcedit̄ nō facit mē
tionē alterius ſui priuilegij in quo minus cōcedit nō valet. cū et
ſi nullū prius habuiſſet teneret.cōtra.C.de leg.q̄ fauore. Rñdeo
hoc p̄uilegiū ideo nō valere q2 ſuppreſſa veritate fuit obtētū.ea.
ſ.q̄ ep̄s ſibi cōſueuerat cōferre eccleſiaſtica ſacramēta.ꝛ etiā q2 ꝫ
ria priuilegia oñdebat.C.de fide inſtru.ſcripture.plus placet qñ
vbicūqꝫ aliqua iuriſditio vſus vel libertas vel quid conſimile ex
priuilegio alicui cōceditur in caſu.ꝛ in alio caſu ille idē vſus vel iu
riſditio vel aliud relinquit̄ illi cui debebatur de iure cōi.ſicut hic
erat de perceptione ſacramentoꝝ que in caſu libere concedebat̄
monaſterio.ꝛ in caſu alio reliquebat̄ ep̄o ad quē ſpectat colla
tio ſacramentoꝝ de iure cōi.nā in hoc caſu ſi poſtea velit cōcede
re priuilegiatos vſum vel libertatē que in aliquo caſu remanſerat
6 iure cōi ep̄o eidē ſiue etiā aliñ vt quidā dicūt non valet conceſſio
niſi faciat mētionē de priori cōceſſione vel priuilegio ꝛ hoc eſt ea
ratione.q2 ſi concedens ſm priuilegium ſciuiſſet ſe vel predeceſſo
rem ſuū alia moderatū priuilegiū dediſſe.ſ.q̄ in caſu haberet li
bertatē vel vſum ꝛ in caſu non mutaſſet prima moderatū priuile
giū per ſcđm immoderatū. ar.ſ.de offi.dele.ex parte.ꝛ.ſ.de deci.
1 ex multiplici. †Et ex hoc videtur ꝙ ſi primo cōceſſit partē ali
cuius rei vt decimarū ex priuile.ꝛ partē reliquit iuri cōi ſi poſtea
partē relictam iuri cōi eidem vel aliñ cōcedat non valebit niſi de
priori cōceſſione fecerit mentionē vt hic.ſecus tñ eſſet ſi a princi
pio in oēm caſum cōcederet vſum vel libertatē in rē integrā:q2 tūc
non tenet̄ facere mentionē de iure cōi.vt no.ſ. de reſcri.c.j. (pre
ſcriptio)ſup eo q̄ ab aliñs reciperet ſacramēta eccleſiaſtica(pri
uilegiū)de quo dictū eſt.ſ.eo.ꝙ ſacramēta eccleſiaſtica reciperet
5 ab ep̄o. (†Cōtradicit)q2 dicebat ſibi licere a quouis ep̄o ſacra
eccleſiaſtica recipere ꝛ priuilegiū aliud ꝫdicebat. nā dicebat q̄
tñ ab ep̄o reciperet.ꝛ ita habes q̄ ꝫriū priuilegiū impetrādo re
nūcio iuri mihi q̄ſito p primū priuilegiū vel per p̄ſcriptionē ꝛ ꝙ
nō poſſum p̄ſcribere ꝫ id q̄ in eo priuilegio cōtinet̄.ꝛ hoc ſatis
poſſet cōcedi.q̄uis poſſet videri hoc ꝯtingere p̄pter hoc ꝙ hoc
priuilegio vſus fuit in iudicio.ſecus tñ eſſet ſi nō fuiſſet eo vſus.
vel dic ꝙ cū ep̄s ſit in quaſi poſſeſſione ꝯferendi ſacra.ꝛ oēt quaſi
verus dñs q2 preſcribenti ꝫ eum nō datur vendicatio vel publi
ciana.vt no.ſ.c.ad aures. Hec enim eſt veritas.q2 impetrādo cō
trarium priuilegium primo renūciare vr̄.renūciatio enim ſit nō
tantū expreſſe ſed etiā tacite.C.de re mili.l.ſ.ꝛ ſi.ꝛ etiam quocūqꝫ
iudicio.ff.de acqui.here.l.accuſari.ſecus aūt eſſet ſi ſcđm eſſet pri
uilegiū ad corroborationē primi priuilegij vel prime preſcriptio
nis vel iuris.q2 tunc vtrūqꝫ valet.ſ.de fide inſtru.inter dilec.ſ.de
6 priuile.ex oē.c.cū olim.ſ.eo.auditis. †Item no.q̄ hec renū
ciatio de tam parua libertate.ſ.ꝙ a quocūqꝫ vult accipiant cleri
ci eccleſiaſtica ſacramenta.valet etiā ſi cōuentus cām ignoraſſet.
ſ.de dona.ceterum.vel potes dicere q̄ hic interuenit conſenſus
conuentus.ꝙ ſemper preſumit̄.ſ.de his que ſi.a p̄la.ſine ꝯſen.ca.
c.non obſtat.ff.de pac.contra.iure de tranſac.preſes.ſ. de dona.c.
ij.ff.de dona.fil.fa.vbi di q̄ ſi conceſſa eſt libera adminiſtratio
non intelli

nõ intelligiť cõceſſa ptãs donãdi vel diſlapidãdi. vel pactũ gratu itum faciendi. So. maior ⁊ liberior poteſtas prelatorũ ꝙ alioꝝ miniſtrorũ ſicut apparet ex decre. palle. de dona. ceterum hoc tñ fatemur ꝙ ſi leſum eſt monaſterium enormiter dabiť in inte. re. ſ. de in inte. re. c. j. ¶ Itẽ põt dici qꝺ iõ tenuit hic renũciatio. qꝛ ex cã facta fuit. ſ. vt fugeret abbas indignationẽ dioce. c. di. ꝯ morẽ. ff. de ſepul. l. j. §. illud. ff. de mino. in cãe l prin. ff. ad muni. l. j. ff. de leg. j. ſi qñ. C. de theſau. l. j. ſ. de cõſti. c. cũ acceſſiſſent. de priui. ſi de terra. C. de iur. om. iu. l. ij. ar. ꝯ. ſ. de cõſue. cũ dilc. ff. de re mil. l. iij. ⁊ xxiij. diſt. ꝙꝙ. C. de priui. ſcho. l. pe. C. de excu. tu. volũt aũt. C. de epi. audi. preſbyteros. xcv. diſt. olim. ſ. de cẽſi. ſopite. ſ. de fide inſtru. inter. C. de inoff. teſta. ꝯ maiores. ⁊ ff. de excep. nemo. ſ. eo. auditis. ff. de inoffi. teſta. papinianus. §. ſed ſi impuberis.

Quoniam omne. (ciuilis). Sed qd ad papã de preſcriptione iter laicos. Rñdeo rõne peccati hoc ſtatuit. ſ. de iudi. nouit. quid ſi prelatus habet leſam ꝯſcientiã. reliqua autem eccleſia bonã fidem habet. reſpõdeo ſm cautelam l. que eſt. ff. de neg. geſt. acqui. §. cum me. ff. mãda. quintus. Prelatus autem caueat ne quid faciat. ꝯ conſciẽtiam vel etiam fieri procuret (temporis) quo preſcribit. ſecus ſi poſt incipiat habere conſcientiam rei aliene. ¶ Sed quid ſi tẽpore preſcriptionis habeat conſcientiam rei aliene. ſed poſt per dicta aliquorũ vel aliis indiciis depoſuit illam conſciẽtiã rei aliene. nunquid per illum errorem eſt interrupta ꝑſcriptio. Rñdeo non ex quo eã depoſuit ſ. de ſymo. per tuas. ſi. ⁊ xj. q. iij. cui eſt illata. Itẽ quid ſi dubitat rẽ ſuã eſſe an non. nunquid eam retinebit an reſtituet. Rñdeo recipiet fructus. vt. ff. de vſuris. quis ſit. ⁊ eadem ratiõe preſcribet.

¶ De ſententia ⁊ re iudicata. Rubrica.

¶ Quia ſepe dubitatur qualiter debeat ꝓcedi ⁊ ſentẽtiari cõtra illum reum qui cadit a poſſeſſione rei ſuper qua eſt conuentus. ¶ Ideo no. qꝺ ſi ante lit. ꝯte. cadit voluntarie eã iudiciũ mutãdi. locũ hꝫ ꝯ eũ actio ex illo edicto de alie. iud. mutã. cau. fa. ff. de ali. iu. mu. cau. fac. per totũ. ⁊ ſ. e. ti. c. vlt. Itẽ ſi erat in poſſeſſiõe mala fide. ⁊ ſi erat in mora reſtituendi. teneť etiã ſi pereat. ff. ſi cer. pe. qui te. ff. de ꝯdi. fur. ſi ꝓ fundo. §. pẽ. ⁊ l. ſe. Itẽ ſi ſe liti obtulit cũ nõ poſſideret. ff. de pe. here. q ſc. Si aũt poſt lit. ꝯte. cadit a poſſeſſione reus. tũc in pſonalibus actionibꝰ nulla vis eſt ſi culpa vel ſine culpa cadat. qꝛ ſemp ꝓcediť ad ſniam. qꝛ res nõ eſt obligata ſed pſona. ¶ Sed in realibus diſtingue qꝛ ſi culpa ſua amiſit poſſeſſionẽ poſt lit. cõte. vel alꝰ promiſſum ſeruari non põt ꝓcediť ꝯ eũ ⁊ condẽnabiť mediãte iuſtitia in litis eſtimatione vel ad intereſſe. ff. ad exhib. de eo. §. ſi poſt. ff. de euic. ſi ſeruus. §. ſi. in prin. Si aũt ſine culpa deſijt poſſidere. tũc ⁊ actor inuito reo ⁊ cõuerſo reꝰ inuito actore poterit petere ꝙ ꝓcedať ad diffinitiuã ſniam ꝑpter fructus ⁊ ꝓuentus ⁊ expenſas ⁊ intereſſe poſt lit. ꝯte. obuentẽdo. ⁊ ſtipulatione de euictione ſi intereſt. ff. de re. iur. vtiqꝫ. ff. iudi. ſol. ſi ſeruus. C. quõ ⁊ qñ. aut. qui ſemel. ⁊ tunc ſic iudicabit iudex: qꝛ inuenimus qꝺ reus erat in cauſa cõdẽnationis ſi poſſideret. ideo condemnamus eum ad fructus ⁊ ad expenſas. ſed qꝛ nõ poſſidet nec culpa ſua nec dolo deſijt poſſidere abſoluimus eũ ab impetitione rei. prius tñ faciet ipſum reum preſtare cautionem actori de re reſtituenda ſi ad eum peruenerit. ff. de rei vendi. ſi vero. ff. de euic. ſi ſeruus. §. ſi. in ſi. de edili. edi. redhibere. §. ſi. ⁊ per hãc ſniã ꝫ reus ſit abſolutus ex ꝑdicta cauſa habet regreſſum de euictiõe ꝯ venditorem. ſ. de emp. c. ſi. ⁊ ſi ferenda eſt ſentẽtia pro reo dicet iudex abſoluimus reum ab impetitione actoris: ⁊ condẽnamus actorem ad expenſas. ⁊ per hanc ſnlam habet actor regreſſum de euictione ꝯ eum qui vẽdidit ſibi rem in qua ſuccubuit ſi ſine culpa ſua cecidit a poſſeſſione. ff. de euic. ſi rem. §. j. ⁊ l. euicta. ⁊ l. qdã in principio. Aliĩ tamen dicunt qꝺ iudex in primo caſu ſentẽtiabit ſemper ſuper re que petitur. non quod dicat cõdẽnamus reũ ad reſtitutionem rei ſimpliciter ſed ſic. ſ. qñ eã habuerit. vel ſic qꝛ iudicabit rem petitã eſſe actoris. ar. pro eis in preall e. l. ſi ſeruus. ff. iudi. ſol. prius dictũ magis placet. nõ negamus etiã ꝙ aliqñ iudex ex cauſa poſſit differre huiuſmodi diffinitiuam ſentẽtiam. qꝛ forte ſperatur qꝺ cito poſſit rem recuperare. ⁊ tunc tñ abſoluet a termino aſſignato. ⁊ ſi poſtea cũ reus recuperauerit rem icipit iudicium de nouo ⁊ procedetur in cauſa cepta iuſtitia mediante ⁊ aliquando poteſt iudex abſoluere non ab impetitione rei ſꝫ ab inſtantia iudiciĩ. ⁊ tũc ſi poſtea recuperauerint rem incipiet iudicium de nouo. ſ. de excep. c. pe. ¶ † Sed qñ abſoluiť ab impetitione rei tunc prouidetur actori per cautionem de re reſtituenda vt ſupra dictũ eſt verſ. prius noĩe aũt fructuũ dꝫ reſtituere quicqd obuenit ſibi de re petita vel occaſione ipſius. vñ vř qꝺ dꝫ cedere actiones quas habet occaſione illius rei. ſicut eſt actio legis aquilie interdictũ vnde vi ⁊ actio furti ⁊c. conſimilia. ar. ff. de rei ven. iulianus cum tribus legibus ſequẽtibus. ff. de pet. here. iulianus. §. ſcribit actores. ⁊ l. quod ſi in dic. §. iulianus. ⁊. §. ſi. ff. de edil. edic. bouem. §. ſi quis ſeruũ. ff. de pig. actio. ſi pignore. arg. ꝯ. ff. de peti. here. vtrum. ⁊ l. ſequen. ff. loca. is qui rem. C. de furtis. manifeſtiſſimi. §. pe. ſed certe predicte leges loquunť in eo caſu qñ cõmodũ poſſeſſionis pertinebat ad aliquẽ. ⁊ iõ ſi fraudeť poſſeſſione rei iuſtũ eſt qꝺ hẽat penã furti vel cõſimiliũ. nõ aũt ſic in interdicto qꝺ ex re tñ ꝓuenit. ar. ff. de peti. here. qꝺ ſi iudex. §. vlti. vel dic quod ſi bone fidei poſſeſſor predicta obtinuit. añꝙ res euinceretur ab eo nõ reſtituet ea. vt in ꝯtrĩs. ſed ſi nondũ obtinuerat cedet actiones vt in prima cõcordantiis. hec aũt habent locũ l fructibus ⁊ expenſis ⁊ ꝙ ꝯtingũt poſt litẽ ꝯteſtatã. ⁊ iõ veniũt in cõdemnationem officio iudicis mercenario. ff. de edi. edic. ediles. §. ſciendum. predicta aũt ſi obuenerũt ante lit. cõte. ſpecialr petẽda ſunt. vt in preall eg. l. edi. §. ſciendũ. ⁊. ff. de vſur. per totũ. ſꝫ cõfitea mur ꝙ ex natura actionũ ⁊ bone ſi. ⁊ ſtricti iuris in cõdẽnatione ꝑdicta veniunt. ſꝫ nõ niſi petanť. ff. de act. emp. l. iuli. §. ex vẽdi. eſt l. ratio. ⁊. C. de act. emp. l. iiij. ⁊ l. fructus. ⁊ l. de intereſſe. alꝰ non.

Penitentia. (Cõtra leges). Puta qꝛ error expreſſus eſt in ea. ff. que ſnle ſi. ap. reſcin. l. j. (ipſo iure) ſi iudex ordinariꝰ ferť ſniãꝫ ꝙ ipſo iure ſit nulla. ipſemet ipſa pro nulla habita põt aliã ferre. C. quõ ⁊ qñ iud. preſes. C. de accu. l. iiij. ſi aũt eſt delegatus: quia ſemel functus eſt ſuo officio eam vlterius mutare nõ poteſt. C. quomodo ⁊ quãdo iud. ſi vt proponis. ⁊ idem videtur in electoribus niſi eſſent priuati ipſo iure poteſtate eligendi. arg. ſ. de electioni. cum terra. ⁊ no. ſ. de electio. conſideramimus. ⁊ idem videtur in aliis cõſimilibus actibus. arg. ſ. de reſcriptis. inter. cũ ſuis concordantiis. in deleg. tamen videtur qꝺ ſi probabili errore ducať ſi ipſo iure nõ tenet qꝺ facit. tamẽ iterũ faciet ꝙ ſibi mãdatum eſt. verbi grã delegatus cui mãdata eſt ꝓuiſio ꝓuidit alicui de ꝑbenda nõ vacante ignoranter credens eã probabiliter vacare. certe iterum poterit ei ꝓuidere. arg. C. de iuris ⁊ facti ignorãtia error. ¶ Secus aũt ſi ignorãtia facti. vt ſi prouidit ei de prebenda que in veritate vacabat de iure: tamẽ alius eam tenebat de facto. ⁊ ideo non vult eam acceptare execrans lites tunc non poteſt ei vlterius prouidere. quia functus eſt officio ſuo ⁊ bene. nec prodeſt ignorantia facti. quia ignorabat aliũ ſibi prouiſum de facto ⁊ illud factum non impediret ſuam prouiſionem. ſi autem errauit in iure alterius ei non poterit prouidere.

Vrgantium.

n **Onpoteſt.**

e **Al que.**

1 ☞ Executio a ſola appellatione impedimentum capit.
2 Cognitio ſententie late per falſa inſtrumẽta vel falſos teſtes ſpectat ad eum qui delegauit.
3 Nunquid prelatus a papa confirmatus poſſit accuſari qꝺ ſymoniam cum aliquo familiari pape commiſit.

De cetero. (fraus) vel queſtio fraudis. puta quod ſententia ſit lata per falſa inſtrumenta vel quod alꝰ circa principale negocium adhibita fraus dicatur. ſecus ſi circa executionem.

1 ¶ († Interuenerit) id eſt interueniſſe dicatur. (Negocio). C. de exceptione rei iudi. ſi vt proponas. contra. C. ſi contra ius vel vtilitatem publicam. ⁊ ſi non cognitio. que eſt. xxv. q. ij. ⁊ ſi nõ cogni. Solu. hoc. c. locum habet cum ſententia lata eſt a principe. contra autem loquitur de ſententia ab alio lata a iudice. nam tunc licet executori de queſtione falſi cognoſcere. C. de excep. rei iudi. ſi longius. C. ſi ex falſis inſtrumentis. l. vlti. ſi obijcias de inconueniente quod ſequitur quod quilibet poſſet executionem impedire. Reſpondeo quod ex quo hoc apparuit. quia ſi in probatione defecerit etiam de hac ſua malicia punitur: vt in predicta. l. ſi longius. ⁊ ſ. de penis. c. calumniam. Aliĩ dicunt quod etiam ſi a minori iudice ſententia feratur. tamen executor de falſo non cognoſcet. nec pretextu falſi ſententie executio impediatur. executionem enim ſola appellatio impedit. in auten. vt iudi. non expe. ſacras iuſſi. colla. ix. per quam auten. correcta eſt lex. C. ſi contra ius et ſi non cognitio. aut exponenda eſt vt ei non contradicat. ad hoc facit. C. de falſis. l. ij. vnde aliĩ ſoluunt ſic cõtra. quia eſt executio mera ⁊ mixta. mera eſt que nullam habet cognitionẽ admixtam. puta quando ille idem qui tulit ſentẽtiam mandat de ea exequẽda. tunc enim cum de ſuo facto ſcribat nõ eſt credendũ ꝙ falſum ſit ei ſuggeſtum. ⁊ ideo ſuper hec falſa ſuggeſtione non eſt probatio alicuius ad retractationẽ executionis ſententie recipienda in cõtrarium. ⁊ ſic intelligunt qꝺ hic dicitur ⁊ in concor. ¶ † Si autẽ a alius quam qui ſcribit de ſententia exequenda tulit ſententiã ꝓ qua exequenda ſcribitur: tunc admittitur probatio in contrariũ ſup ſuggeſtione falſi. xxv. q. ij. ⁊ ſi non. Et ita hic admixta executio 2 quia quodãmodo cognitio admiſcetur ei. ¶ † Illud autem incunctanter dici poteſt. qꝺ ſi nõ per ſuggeſtionem falſitatis ſentẽtia dicitur lata. ſed qꝺ ſententia lata ſit per falſa inſtrumenta vel falſos teſtes illa cognitio ſeruať illi qui delegauit. nõ enim ſuper

a ¶ Si aũt alius adde ꝙ hec dicta Inn. refert ⁊ ſequiť do. de ſancto gemi. i c. ſicut ſine. ſi. q. j. col. ij. verſ. in ſi. gl. ⁊ õ hoc per Spe. in ti. de appel. §. vj.

hoc intēdebat cauſam delegare vt hic.⁊ in lege.C.de execu.rei iu
dica.ſi vt propunis.Item eſt ⁊ alia executio pro parte mera ⁊ ꝑ
parte mixta.vt ſi mandet alicui de aliqua prebenda ſi vacat.nam
cognitionem habet in hoc vt cognoſcat an vacet.ſed poſtꝙ con
ſtitit quod vacat prouiſio non habet cognitionem.vnde ſi vellet
aliquis obijcere in perſonam iudicis vel illius cui prouidendum
eſt non audiretur.vt nota.j.de conceſ.preben.propoſuit.argu.ad
hoc.xxv.q.ij.⁊ ſi nō cog.ꝫ.de reſcriptis.cum dilecti. Ideo que hic
dicuntur in litera ⁊ in gl.videntur contra.ff.de iudi.ſi pretor.vbi
dicit quod coram executore debet probari dolus illius qui obti
nuit in ſententia ⁊ coram eodē probari falſitas inſtrumentorum
per q̄ lata eſt ſnīa.Solu.veritas eſt qȯ nūꝙ executor dꝫ aliquas
probationes recipere ſup principali vt ſup illis iudicet nec etiā
vt decernat ſnīam mādandā executioni vel nō:q: ſi talis ſnīa fer
retur preiudicaret in principali:q: poſtea ſnīa remaneret inuti
lis que nō poſſet mādari executioni obſtāte exceptione rei iudi.
ſed ad ſui inſtructionem poſſet recipere aliquas probationes vt
ſi inueniret aliquid qȯ eū moueret ſuperſederet ⁊ remitteret ad
ſuperiorem negociū:ſed tū nunꝙ iudicare dꝫ:⁊ hoc expreſſe ſuna
3 re videtur hec lr̄a etiam lex preallē.ſi pretor.¶†Sed quare ſi pa
pa confirmauit aliquem verū poſtea poſſit accuſari iſte ꝓlatus
qȯ ſymonīā cū aliquo familiari pape cōmiſit corā metropolita
no ſuo de hac ſymonia.⁊ vr̄ qȯ ſic ſi agit ad penā depoſitionis:⁊
nihil tangitur de confirmatione pape:q: ageretur qȯ confirma
tio iniuſta eſſet.⁊ hoc non pōt niſi coram ſuperiore ⁊ niſi per mo
dum appel.ſi aūt velit dicere ſnīam nullā.hoc etiā tū corā eodē
iudice q tulit ſnīaꝫ dicere pōt q: obtineret ēt ſi ille q tulit ſnīam
ſit inferior iudex a papa.C.de ac.l.iij.xxxv.q.ix.c.quis ſnīam.

a ¶Exiſtens in minorib⁹. Ad de qȯ hēricus hoſtiē.hic.⁊ in c.dudū el.j.co. ij.poſt prin. dicit hāc opi.cō ſuetudine ſeruari quā tenet Arc.in.c.ſi cle ricus.de preb. in.vj.

b ¶Abſente.qȯ exiſtēs in curia ſit citādus.ad de Pau.ō co. i ꝯſi.cccxxviij. ſci.q: exceptio nes.col.j.⁊ fel. hic col.vj.poſt medium.

Cum aliquibus. (poſſeſſio).i.res ali qua(pignora)ſic.ff.
de conſti.pecu.promiſſor.§.de conſti.ff.de acqui.poſ.
l.iij.⁊.l.poſſideri.in prin.

Lator preſentium. (permanere) not. ſnīam matrimōij
non tranſire in rem iudicatam. arg.j.eo. conſanguinei.

Cum cauſa. (que vos) Ca.ſancte anaſta ſie a quo laici hic nominati
petebant domum de qua agitur ex cauſa vēditionis.
(archipreſbytero)ſolu ſine cōſenſu capituli (ſili.T.)
hic forte erat procurator vel ſyndicus capituli(ſententiam)iuſte
legatus iſte poterat ferre ſnīam non obſtante appellatione quā
capitulum intra terminū conſtitutū nō ꝓſequebatur.j.de app.
perſonas.ſed queres quare hic ergo retractat ſnīa eius.Rn̄.quia
fuit iniqua.ſ.q: vēditio teneret.⁊ ex hac cauſa caplm appellauit.
⁊ hanc appel.hic proſecutus fuit.ſed ⁊ ſine appella.hec ſententia
fuiſſet retractata.quia contra ius ſcriptum eſt qȯ vēditio facta a
prelato ſolo teneat.xij.q.ij.c.alienationes ⁊c.⁊ de his que fiunt a
prelato.c.j.(conſuetudo)que erat qȯ vēditiones facte a prelatis
ſine conſenſu capituli valeant.que non tenet cum grauamē indu
cat eccleſijs.ꝫ.de cōſue.c.j.(per appel.)ꝓcurator enim capituli ſe
cando appellauit a legato poſt ſententiam pro laicis latam.

Inter ceteras. (iniquitatē)q: quidem ſic lata ſit cōtra ius ſcri
ptum.ſed etiā ſi lata ſit ſentētia contra ius litigatoris
licet appellare.ꝗuis ſit remota a papa in reſcripto.

Tenor literarum. (muliere)teſi hec mulier non erat
abſens per cōtumaciā iniuſta eſt ſnīa ſi per cōtuma
ciā erat abſens ſnīa eſt iuſta ex ordine.ſed q: poteſt in
iuſta eſſe cauſa iterum auditur etiā ſine appellatione.q: in cauſa
matrimonij ſpeciale.ꝫ.eo.lator.nec intelligas hoc ita generaliter
verum quod indifferenter ſit admittenda contra ſententiam ma
trimonij niſi iuſta cauſa moueat iudicē quod ipſam audiat.ſicut
hic mouit iudicem abſentia mulieris.ſed ſi pars contra quam la
ta fuit ſententia preſens fuiſſet nō videt quod fuiſſet admittēda
contra ſnīam q: eadē ratione ⁊ tertio ⁊ quarto ⁊ in infinitū eſſet
admittēda qȯ ſatis eſſet abſurdum.in decre.aūt ſequenti mouit
iudicem q: illa eadē pars pro qua lata erat ſentētia petebat ꝫ ſen
tentiā procedi.⁊ habemus expreſſum qȯ ſine cauſa facere non de
bet.ꝫ.de in integ.reſti.ex literis credo tamē qȯ hanc cauſe cogni
tionē poſſit facere ſine preſentia partium.⁊ hoc ideo;dico q: de
iure eſt qȯ vterꝗ cōiugum contra ſentētiam matrimonij audia
tur.tū iudex in hoc non debet eſſe facilis(preſumpſit.)⁊ ideo re
cuſationē dictā friuolam reputās ⁊ ipſum per conſequens cōtu
macem ⁊ male(excōicationis)ex quo contraxerat nō debebat eū
excōicare quia contraxerat.ſed ſi lite penden. cōmunicaret eidē.
vt in fine huius decreta.continetur.vel ſi non ſatiſfaceret de fa
cto.tunc poſſet excōicari.ar.ad hoc q: nō debet excōicari niſi mo
nitione premiſſa.j.de ſen.excom.factu.ſed nō poteſt moueri ſup
facto.ſ.quod non fiat cū nequeat pro infecto haberi.ff.de capi.et
poſtli.reuer.in bello.§.facte.reſtat ergo tū vt ſuper emendatione
malefacti moneatur.¶(Interdicens)hoc eſt verum vbi matri
monium interdicitur expreſſe.vt.j.de deſpon.impu.ad diſſoluen
dum.vel tacite vt hic.nā eo ipſo qȯ aliquis petit in virū hoc ipſo
interdicitur ei nubere.alꝰ pendente cauſa non debent prohiberi
vti iure ſuo.ꝫ.vt lite penden.laudabilem.viij.q.vlti.nonne.

Conſanguinei.

Cum olim. (Duplici)q: forte pluriū perſo narum vicem gerebat. puta pre
poſiti ⁊ ſimplicis canonici.ꝫ.de ele.cum inter.⁊.ij.vel quia
aliquis abſens ſibi cōmiſerat vices ſuas.ꝫ.de elec. in cauſis.et.c.
quia propter.vbi de hoc nota.¶(Diaconatus)ad hunc ordinē
promoueri debet qui ad archidiaconatum eligitur.ꝫ.de elect. cum
a in cunctis.ſed exiſtens in minoribus^a ordinibus eligi poteſt ad
hanc dignitatem diſpenſatiue.ꝫ.de etate preterea (circumuentus)
ꝫ.de in integ.reſti.ca.cum ex literis.⁊ hoc ita violenter preſumi
mus qȯ in contrarium probationē non admittimus. ¶(†Pre
dicto)not.literas dici ſubreptitias quia impetrate ſunt aduerſa
b rio abſente^b qui erat in curia(non obſtante)no.non teneri quod
factum eſt per obreptionem etiam ſi aduerſarius conſentiat(nō
obſtante do.)q: forte ideo fecit ſibi concedi ab epiſcopo vt quaſi
ab epiſcopo nō quaſi a papa haberet archidiaconatū.¶Abſen
ti lite non conteſta.proceditur.quia de elec.agitur.ꝫ.vt lite non
conteſt.quoniam.alij dicunt quod lis erat conte.vel quia de ubre
ptione conſtabat cum premiſſis factis per celeſtinum habitis in
terfuerit Innocentius cardinalis cum alijs cardinalibus.vndē
eos latere non poterat.

1 Subiectionis petitio generalis eſt.
2 Subiectionis iudicia que ſint.
3 Nunquid iudex poſſit hodie ſuper vno capitulo ⁊ cras ſup alio
ꝓnūciare.qn̄ ſunt plura capitula ſingulariter ⁊ pricipalr̄ petita.

Cum inter. (ſubiectione.)No.hic agi cōtra clericos.q: nemo in eis hoc ius
quod petebant iſti monachi poſſidebat.alꝰ contrā poſ
ſeſ.ageretur.vt no.ꝫ.de maio.⁊ obed.inter.⁊.ꝫ.de preſcrip. audi
1 tis.⁊.c.cum olim.¶(†Subiectione)no.ſubiectionis petitionē
eſſe generalem ideo lꝫ in libello dicatur in genere.agi ſuper ſub
iectione talium clericorum.tamen poſt debet probare in quibus
articulis fuit ſubiecta illa eccleſia.⁊ in illis dꝫ ferri ſnīa tū vt hic
in fine.⁊ no.ꝫ.de officio ordinarij.conquerente. (pleno iure) in
2 tēporalibus ⁊ in ſpiritualib⁹.xvj.q.ij.viſis. ¶†(Inſtitutione)
deſtitutione ⁊ inueſtitura non tamen ſingula que hic ponuntur
ſunt iudicia plene ſubiectionis.ſicut ſunt letanie ⁊ quedā alia ſꝫ
omnia ſimul.⁊ quedam etiam ſingulariter ſunt iudicia.vt inſti
tutio in ſpiritualibus.⁊ fidelitas in temporalibus.nō ſic de alijs.
nā lꝫ abbas ibi haberet quedam epiſcopalia.in ordinatione tū ⁊
viſitatione conſecratione altariū ⁊ conſimilibus. ſemper retine
ret epiſcopus ius ſuum.arg.ix.q.iij. per ſingulas.⁊ hoc quando
epiſcopus dat eccleſiam aliquā alicui pleno iure.ſed etiā ſi alius
quam epiſcopus ibi habebat inſtitutionem ⁊ deſtitutionem ⁊ fi
delitatem pleno iure pertinet ad eum.arg.xvj.q.ij.c.j.⁊.ij.Alij di
cūt quod tunc demū ad aliquem pleno iure pertinet eccleſia cū
oīa epiſcopalia habeat ibi.nec ſufficit dicere ſingularia.ad hoc vt
plene ſit exempta niſi dicat eximo te vel conſimilia. licet facta ex
emptione poſſit aliqua excipere de quibus no.j.de priui.accepi
mus.⁊.c.cum capella.⁊.c.cū ⁊ plantare(fidelitate)hoc eſt de tēpo
ralibus(obedientia)correctione reputatione (letanijs)hec ſpe
ctāt ad ſpūalia.(⁊ alijs conſimilibus)tā de ſpūalibus puta ꝙ de
tēporalibus reddat rōnem.xvj.q.ij.c.ij.(ad qȯ).i.qȯ in predictis
debet eccleſia ſibi eſſe ſubiecta.¶(†Priuilegia)etiam cōfirma
toria.ſed dices non idem ſupponit priuilegiū qȯ cōfirmationes.
Rn̄deo differentia eſt inter priuilegium vbi ponūtur ſubſcriptio
nes canonicorum.⁊ vbi multa alia preter confirmata ponunt ⁊
confirmationes.vbi non ſit ſubſcriptio canonicorū ⁊ nulla alia
ponūtur preter cōfirmata.(Quorū)patriarcharū(teſtimonio).i.
in preſentia.aliter enim nō valet cōfirmatio patriarche.ff. de ad
mini.tu.ita.§.geſſiſſe.j.de exceſ.prela.ſicut venire(eccleſia) ſancti
proculi(eo)priuilegio(vite).ff.de admini.tu.ita.§.geſſiſſe. argu.
contra.C.de teſta.l.hac conſultiſ.in prin.(a quo agitur).hic cor
gitur ter.decre.quia iſta eſt litera regiſtri (a quo) fuerat iudica
tum quod archipreſbyter eccleſiā dimitteret aut abbati obedien
tiā repromitteret credēs etiā quod teſtes vera depoſuerāt coram
eo qui de fidelitate manifeſtum protulerunt teſtimonium idem
ipſe ſententialiter diffiniuit hec gloſ.iſtorum verborum (a quo
idem).i.ſententiā condemnationis ſub eadem diſiunctione de
dit.ſ.quod archipreſbyter vel obedientiā promitteret abbati vel
eccleſiam dimitteret.in hoc concordauit cum ſententia cardina
lis.ſed in eo diſcordauit.quia cardinalis non condemnauit niſi
ad obedientiam.epiſcopus autem condemnauit et ad obedien
tiā ⁊ ad fidelitatem.⁊ ex hoc apparet quod in hoc iudicio actum
ad vtrunꝗ fuit.⁊ quia teſtes ad hoc depoſuerunt apparet ex eo
quod ſequitur.quia papa huic ſententie innitens ad vtrūꝗ con
demnauit archipreſbyterum(iudicatum)⁊ forte appellatū (ad
obedientiam)

obedientiam)ſupple ⁊ fidelitatem vt quidā dixit (donationis)
que forte erat nimia.xvj.q.ij.bone rei.vel aliqua alia iuris ſolen-
nitas deficiebat ibidem(originem).C.de legib.nō dubium.ſ.de
fide inſtru.inter dilec.(preualente).ff.de of.preſi.illicitas.ī.eo.ſi-
cut.ſ.de renun.c.in noſtra(preualente)quia forte res aliter fuit
narrata ꝙ geſta.vt.ff.de re iud.actorum.hic vult dicere quod ſen
tentia que pro veritate accipit̄ prefert̄ ſermonibus que dicunt̄ ꝯ
ſniam ⁊ quicquid ꝯ ſniam dicitur reputatur ſermo.i.vanū.(fide
litatē)no.propter ſententiam in qua nihil de fidelitate dicit̄ con
tineri.vel dic quod in ſententia etiam de fidelitate continebatur
quod ex eo preſumitur.qꝛ in libello petitū fuit.quod dic vt not.
3 ſ.eo.in gl.j.ſniam.¶(†Fidelitatē)ſuper aliis in libello conten-
tis nihil dicit.vnde poteſt dici qꝺ in aliis intelligitur abſolutus
cum non eſſent ſpecialiter petita ſed ſub generali portione quam
fecerat.ſcꝫ qꝛ petebat ſubiectionē ipſius monaſterij concludebat̄
ſi aūt plura capitula ſingulariter ⁊ principaliter petita eſſent.et
ſup vno ferret hodie ſuper alio cras ferre poſſet.arg.ff.de mino.
etiam.ī.eo.cum.J.⁊.A.⁊ tandem ſi nullo tēpore iudex corā quo
predicta petita ſunt ſpecialiter nihil dixerit peribit inſtantia iu-
dicij.C.de iudi.properandum.Si autem vnam magnam ſenten
tiam peteret vel magnam rem ⁊ in parte condemnaretur nō vi-
deret̄ abſolutus nec condēnatus in alia parte.ff.ſi cer.pe.quidā.

Cauſam que inter.

(atteſtatiões) in cā principali inductas(ꝓbare)ſed nō probat.qꝛ forte teſtes lꝫ dice-
rent̄ atteſtari ꝑ clerico forte iudex qui eos recipit co-
gnouit ſubornationem ⁊ alios defectus in eis quare nō fuit ſecu-
tus dicta eoꝝ.ff.de teſta.l.iij.§.tu ipſe in prin.forte erat mādatū
iudici ꝙ ſi cleric⁹ ꝓbaret ſe electū a maiori parte qꝺ ferret ſniam
ꝓ eo:qꝺ cū ꝓbaſſet per duos vel tres teſtes ſubornatos vel aſoui-
les.qꝛ iudex ꝓ eo nō ſentētiabat dicebat contra formā mandati
ſnīam ꝓmulgatā qꝺ falſum eſt vt hic dicitur.iudex tū qui ferret
ſententiā hoc ipſum debet ſignificare iudici appellatiōis animi
ſui motum.ſ.de teſt.cauſam que vertitur in fine(eidem)iſta ⁊ ſe
quentes rationes ſunt ſuperficiales ⁊ non ſufficientes.

1 ☞ Interlocutoria non preiudicat ſi a diffinitiua ſit appellatū.
2 Ante ſententiam neceſſe eſt exprimere cauſam.
3 Ab interlocutoria appellare nō licet niſi grauamine aſſignato.
4 A die late ſententie computatur decendium appellationis.
5 Quadrimeſtre tempus decurtari poteſt cum cauſe cognitione.⁊
non aliter.

Quod ad conſultationem.

(purgationem)in cauſa ciuili preſumptione faciente
ꝓ actore niſi reus delato ſibi iuramēto purgauerit in
nocentiam ſuam iurando ſe non debere qꝺ ab eo petitur condē-
nabitur.ſ.de iureiurā.c.vlt.vel agebatur de crimine ciuiliter pu
ta furti vel vi bono.rapto.ſ.ad cōſequendū duplum vel quadru-
1 plum.vel agebat̄ in modum inquiſitionis.¶(†Per ſententiā)
due fuerunt ſentētie vna interlocutoria.ſ.quod purgauerat ſe in
tra.xx.dies.⁊ alia diffinitiua.ſ.quod niſi purgauerit eſſet amot⁹
de eccleſia.⁊ a neutra harum ſentētiarum fuit appellatum. quia
ſi eſſet appellatum a diffinitiua non preiudicaret ſibi interlocu-
toria.vt no.ī.e.c.in gl.quare.ſed ſuper neutra appellauit.⁊ ideo
ſine contradictione mandat̄ ſnīa executioni.vel dic qꝺ ſnīa qua
indicit̄ purgatio diffinitiua eſt.ī.de purga.c.quoties(recipiens)
quaſi per hoc videatur renunciaſſe appellationi.ſ.de offi.dele.c.
gratū.C.de re iudi.abſolutionem.ff.de pac.tale.§.j.C.de iure do.
impe.l.ij.ego fateor qꝺ qui recipit talē terminū appellatiōi facte
2 vi̇ renūciare.ſꝫ nō faciēde.¶(†Cauſam)quā neceſſe eſt exprimi
ante ſniam.ī.de ap.vt debitus.poſt ſniam aūt diffinitiuā ſecus
ff.de mino.plus.ij.q.vj.anterioꝝ.§.forma.C.de pena iudi.placet.
ſi.hec autē ſnīa nō fuit diffinitiua ſed interlocutoria ſuper purga
tione preſtanda tū diffinitiua cum eſſet ſi condēnaretur vel ab-
3 ſolueretur de crimine.¶†Et ita habes hic.arg.qꝺ a ſnīa interlo
cutoria non licet appellare niſi aſſignato grauamine quod etiā
verum eſt.vt.ī.ti.pri.c.cordi.aliter autē videtur notari.ī.eo.c.
4 in glo.arg.de tali.¶(†Probatione)no.decendium appellatio-
ni prefixū non a die ꝓbationis purgationis prefixo.ſed a die iter
locutorie computandum(decendiū)no.a die late ſententie com-
putari decendiū appellationis.⁊ non a die termini aſſignati vel
conditionis extantis.ſi.ij.q.vj.biduum in prin.ſecus tamē eſt in
aliis preſcriptionibus vbi non currit tempus niſi a die conditio
nis extantis.ff.quando actio de pecu.eſt annalis.l.j.§.annus.C.
de preſcrip.xxx.anno.cum notiſſi.§.illud.⁊ eſt ratio diuerſitatis
quia lata ſententia contra aliquem etiam ſub conditione ſtatim
ex ipſa ſententia grauatur.vnde ſtatim pōt ꝓſequi appel.etiam
ante conditionē extantem.ergo multofortius poterit appellare
cum ⁊ ſtatim prolata ſententia hec preſcriptio.x.dierum currere
incipiat.ſecus aūt in aliis preſcriptionibus que nō incipiūt cur
rere ante diem conditionis extantis.nec ante ledunt.nec etiā cō-
petit aliqua actio.vnde non ſunt in mora.ante cōditionem extā-
☞tem(tranſeat).ſ.de electioni.cum dilc. ¶(†Iudicare)queritur
de tali queſtiōe facti.aliqs in aliqua cauſa cepit de pacto de nō
petendo vel de preſcriptionibus vel conſimilibus lata eſt ſenten
tia contra eum.ſcilicet quod hec exceptio nō admittatur.Item
poſtea fertur diffinitiua cōtra eundem.⁊ appellat ab hac diffini-
tiua.ſed ab interlocutoria nō appellauit.modo queritur an in cā
appellationis poſſit eaſdem exceptiones repetere.⁊ diſtinxerunt
quidā ꝙ ſi a die interlocutorie late nō effluxerant.x.dies qꝺ bene
poteſt in cauſa appellationis repetere eaſdem exceptiones. quia
appellatio non tantum releuat in prin.nego.ſed etiam in inter-
locutoria ⁊ ſuper vtraqꝫ ſentētia intelligitur appellatum.Sed cō
tra hoc videtur.ſ.ꝙ nunꝗ appellatio emiſſa in prin.extendit̄ ad
interlocutoriam:qꝛ alio modo eſt appellandū ab interlo.ſ.cauſa
aſſignata.vt hic aliter in diffinitiua.ſ.nulla cauſa expreſſa.vnde
ſufficit quod ap.facta dicat appello.ff.de appella.l.ij.⁊.l.a ſentē
tia.§.ſi.Item ſi in diffinitiua contineantur plures articuli pōt
appellare in vno articulo.⁊ in alio non. quare eodem modo vi̇
quod poteſt appellari a diffinitiua ⁊ ſuper interlocutoria habe-
re ſententiam ratam ac ipſam ratificare videtur ex quo non ap-
☞pellauit.¶†Aliis aliter videtur quod melius.ſ. vt nobis videt̄
quod ex quo appellans a diffinitiua omnes exceptiōes omiſſas
⁊ etiā ꝓpoſitas ſup quibus contra ꝓponentē ꝓnūciatū eſt ꝓpo
nere poteſt.etiā ſi a die late interlocutorie effluxerunt.x. dies vel
plures qſi appellauit.⁊ hoc ſatis videtur quaſi expreſſum .ff. de
ap.l.j.qn̄ app.ſit.l.j.circa prin.⁊ arg.C.de iu rein.l. generaliter.§.
ſi autem cau.Item ad hoc facit.ff.de mi.l.iiij.§.j.nam totū nego-
cium inſtructum eſt in quo leſus eſt ⁊ a quo appellatū eſt.ad rō-
nes aūt cōtrarias reſpondemus qꝺ directe nō admittit̄ aliquis
ad dicendum cōtra interlocutoriam que trāſit in rē iudicatā.ſed
expone qꝺ ſi admittitur ad dicēdū ſup principali vel cōtra diffi-
nitiuam:qꝛ veritas ſemper eſt iuuanda. nec eſt in ꝓbationibus
reſtringenda bene admitteretur cōtra interlocutoriā.fatemur tū
qn̄ ſi talis eſt interlocutoria ꝙ non ꝓdeſſet in principali. vt ſi qs
condēnatus eſſet in expēſis ⁊ nō appellaſſet ꝑ appellationē emiſ-
ſam a diffinitiua nō iuuabit̄ ſup expēſis:qꝛ proſecutio expenſarū
nihil facit ad principale negociū imo poſſet ꝓſequi ap. emiſſam
ſuper interlocutoria expēſarū.⁊ nihilominus tū ſuper principali
agere a quo nō eſt appellatū.ī.de ap.ſup eo.ſꝫ dices interlocuto-
ria lata ſuper exceptione non admiſſa a qua non eſt appellatum
tranſit in rem iudi.ergo ad idem decetero agere nō pōt.nec de eo
excipere.vt.ff.de excep.rei iudi.cū querit̄.⁊.l.ſeq.⁊ arg.ff.ex qui.
☞cau.maio.nec non.§.exceptio.¶†Reſpondeo qꝺ tranſit in rem
iudi.quātum ad hoc.vt vlterius appellari nō poſſit ſuper illa ex
ceptione non admiſſa.ſꝫ nō trāſit in rē iudi.quin iudex in cauſa
appel.poſſit dare licentiā repetēdi eaſdē exceptiones. nō obſtāte
a quo appellatū eſt.nec mirū.qꝛ iudex qui in principali hāc iter-
locutoriam dedit hoc idē facere poſſet.nā qꝺ iuſſit ⁊c.ff.e.tit.qꝺ
iuſſit.imo.arg.eiuſdem legis videtur ꝙ in cauſa principali idem
iudex q dedit interlocutoriā pōt dare licētiā ei cōtra quē lata eſt
eas exceptiones repetere.bene etiam facit ad hoc.ī.de appel.cum
ceſſante.⁊ de accu.qualiter.j.ſ.de reſti.ſpo.audita.circa ſi.vbi di
citur iudici ꝙ reuocet qꝺ iniuſte fecit.vel dic ꝙ nunꝗ ſnīa īter-
locutoria trāſit in rē iudi.nec decr.iſta ꝯdicit qꝛ hic nō fuit lata
ſnīa interlocutoria ſꝫ diffinitiua.⁊ eodē mō video decre.ſ.de ele.
cū dilec.qꝛ ⁊ ibi facta fuit cōfirmatio ꝙ vim ſnīe diffinitiue obti
net.Item nec etiā hic nec ibi cauſa appellationis ꝓſequebat̄.hic
enī nō ꝓſequit̄ cām ap.a diffinitiua.qꝛ ab eo nō appellauit intra
decē dies.In decr.aūt cū dilectus.nullo mō appellauit(ꝑſertiꝫ)
i.maxime.nā idē eſſet ſi cauſam redderet(ſnīe)de purgatione pre-
ſtanda.vel qꝛ priuetur eccleſia(agendū).ſ.ad executiones ſnīarū
(quadrimeſtre)repete que diximus.ſ.de offi.delega.c. querenti.
forte poteſt dici qꝺ ſicut in ꝑſonalibus.ſic ⁊ in priuatione eccleſie
ſi nō purget ſe neceſſe ſit tēpus quadrimeſtre. Aliī contradicūt.
5 ¶(†Arctari)hic reprobat̄ ſnīa dn̄orum dicentium qꝺ ſi minus
quadrimeſtri tpe aſſignet iudex condēnati ad ſoluēdū tꝫ cōdēna
tio:ſed habebit tp̄s quadrimeſtre ad ſoluendū.arg.ff.de reg. iur.
l.iiij.§.ſi qs con.tu ergo intelligas qꝺ pōt decurtare tp̄s quadri-
meſtre cū cauſe cognitione vt hic.ff.de reg.iur.l.ij.ſꝫ ſine cauſe co
gnitione minime.vt.ff.de reg.iur.l.iiij.§.ſi quis eum (recipit) et
recepiſſe videt̄ ex quo prefigebatur terminus nec appellabat qꝛ
nec ſuffeciſſet ſibi contradicere ſine appellatione(amplius)id eſt
maioris temporis quo ad executionem interlocutorie faciēdam.

Sicut nobis.

(Quod)ſcꝫ quod eſſet ſen-tentialiter abſolutus (non
exprimātur)idem eſſet ⁊ ſi exprimant̄. nam illud eſſet
cauſa ſentētie nō teſtimonij.cauſa enim teſtimonij eſt
quia preſens fuit quādo lata fuit ſentētia.⁊ qꝛ eam legi audiuit.

1 ☞ Non licet in vna cauſa tertio appellare.
2 Sententia confirmatur in preiudicium vnius ⁊ non alterius.
3 Quando tertia perſona que nō fuit in iudicio admittat̄ ad pro-
ſequendam appellationem.
4 Prior victor ſi vult ſuſcipere defenſionem cauſe prefertur illi cui

nunc de nouo alius mouere cepit cam.

5 Ante lit.cōteſt.ſi tertia perſona velit immiſcere ſe ⁊ impedire ne lis cum reo incepta procedat.an poſſit.

6 An tertia perſona que vult defendere cauſam que eum tangit debeat ſi eſt ante ſententiam dare nouum libellum.

7 Non debet qui vult proſequi ius ſuum.reo aſſiſtere.

8 Rei vendicatio.competit etiam contra non poſſidentem.

9 Poſſeſſio per alium detenta amittitur ꝙ cito ab alio occupaẜ etiam ignorante eo qui per alium poſſidet.

10 Poteſt is cuius intereſt repellere eum ab agēdo ad quem primo loco pertinet defenſio ſi ſit ſuſpectus.

Cum ſuper controuerſia.

¶(†Late)⁊ ſemper ouetēſ.epūs appellauit a ſententiis ꝯ monaſterium latis.alioquin ſi non appellaſſet fieret ſibi preiudicium.arg.eius quod de liberto dicitur.ff.de re iudi.ſepe.vbi dicitur qḋ defenſio liberti primo ſpectat ad patronum ſecundario ad libertum.vel poteſt dici ⁊ melius quod ſi nō appellauit in proceſſu negocij.ſed illud ad finem perduci ꝑmiſit vel etiā ſi nō appellauerit a prima ſnīa lata in cauſa principali.ſʒ modo in cauſa appellatiōis appellet ſufficit cū nondū ſnīa trāſierit in rē iudicatā.etiā ſi preſens ſit is cuius intereſt.⁊ cām ſuam agi ſinat.ff.de ap.ab executore.§.alio ſibi eiū cōſtat qḋ ipſe ſciebat cauſam ſuā agi.qꝛ loquiẜ de dn̄o ⁊ eius ꝓcuratore.ad idem.C.de euic.ſi parentes.ff.qn̄ app.ſit.l.ſi ꝓcuratorio.⁊.ff.de ap. rec.l.j.ff.de pig.ſi ſuperatur.⁊ oſtendet in cauſa ap.iniquam ſnīam per ꝙ ꝓnūciatum eſt monaſteriū ad aurieñ.epūm pertinere.⁊ iudex appellationis pronunciabit ſic.cū monaſteriū celle noue nō ad aurienſem epm̄.ſed ouetēñ.ptineat.ideo monaſteriū ab epī aurieñ. impetitione abſoluimus ⁊ latā pro ipſo ſnīam reuocamus. Aliī dicūt qḋ tn̄ ꝓnūciabit ſnīam pro epō aurieñ.ꝯ monaſteriū latā non preiudicare epō ouetēñ.ff.de ap.a ſnīa.i.ri.⁊.§ idem reſcri. nos credimus primam ſnīam ꝓferendā vbi ſibi fieret preiudiciū ex prima ſnīa ſicut eſt qn̄ ad eū primo loco pertinet defenſio.ſ.e.c.pe.vbi no.hic caſus.ar.ff.de app.l.a ſnīa.ſed ſi non fiebat ei preiudicium niſi quo ad preſumptionē:qꝛ ex quo lata eſſet ſnīa pro epō aurieñ.ꝯ monaſteriū preſumptio eſſet qḋ ipſe haberet ius in ipſum potius ꝙ ouetēñ.ſed etiā hac ꝑſumptione nō obſtante iuxta ſcḋm nōdū feretur ſnīa.ſ.ſnīam ꝯ monaſteriū latā ꝓ aurieñ. nō ꝑiudicare epō ouetēñ.⁊ interim pēdēte cauſa ap.cū per cā extinctū ſit ꝓnūciatū inquātū ouetēñ.preiudicat.ff.ad tur.l.j.§.vl. ſuſpendeẜ executio ouetēñ.in aliīs aūt que nō tangūt epm̄ ouetēſem non differeẜ ſnīa vt hic.

1 ¶†Sed qd ſi abbas appellauit bis nunquid a tertia ſnīa contra abbatem lata licebit epō ouetēñ. appellare. Rn̄deo nō.imputeẜ eiū ſibi qui ſciebāt cauſam ſuā agi ⁊ nō prohibuit vel nō appellauit.ff.de re iud.ſepe.C.de euic.ſi parentes:⁊ qꝛ in vna cauſa nō licet tertio appel.C.ne in vna eādēꝗ cā li.ter.ꝓuoca.in rubro ⁊ nigro.⁊.ſ.de app.directe.tn̄ poſſet dici qḋ in duabus appellationibus condēnatū eſſet monaſteriū.tn̄ ſi neſciūt cauſam ſuā agi ante ſnīam latā.epūs tamē appellare pōt intra decē dies.cū ſua interſit. cum ex ipſa ſnīa poſſit qualequale ꝑiudiciū fieri.ff.de ap.a ſnīa in prin.Si aūt ante vltimā ſnīam ſciuiſſet cauſam ſuā agi debebat aſſiſtere monaſterio.quod ſi nō fecit poſt duas appel.a monaſterio facta non poterit appellare, Quis pōt dici qḋ in hoc caſu etiam poſt duas appellatiōes emiſſas a monaſterio poterit epūs appellare ſi tn̄ ante vltimam ſentētiam ſciuit cauſam ſuā agi.cum alꝭ ſine culpa ſua poſſet ſibi magnū preiudiciū generari qḋ eſſe nō debet.ar.ꝯ.de cōſti.c.ij.ſʒ propter appellationē ſuā in nullo releuabiẜ cā quo ad monaſterium

2 imo ꝙtū ad ipſuʒ mādabiẜ ſnīa executioni vt.ſ.ſequiẜ. ¶†Sed oppones qn̄o ſnīa ad preiudiciū vnius eſt executioni mādanda ⁊ nō alterius. Rn̄deo nō dr̄ hic qḋ executioni mādaẜ in preiudiciū vnius ⁊ nō alteri⁹:ſʒ bn̄ cōfirmaẜ in ꝑiudiciū vni⁹ ⁊ nō alterius ⁊ ēt ſi ſup multis articulis lata eſſet ſnīa quoꝝ aliq nō tāgerēt epm̄ ſup illis poſſet fieri executio ſup illis q tāgūt epm̄ nō. et vẜ hoc ea rōne qḋ nō dʒ fieri ꝑiudiciū his q nō ſunt i cā.ff.de ap.l.iiij.§.i.⁊.ij.ff.qn̄ ap.ſit.l.j.§.dies aūt.⁊ ſeq.imo plus dicim⁹ qḋ etiam ſi ſnīa ſit talis ex qua ſiat ius ſicut querela inof.teſta.tn̄ abſentibus nō preiudicat.ff.de inoffi.teſta.l.papi.§.ſi ex cā,ff.de ap.ſi per colluſ.⁊ poſſunt agere abſenter ꝓſequēdo cauſaʒ ap. Itē ēt nō proſequēdo.ff.de appel.a ſnīa.§.ſi heres.§.idē.⁊ de iureiuran.l.ſi duo. ¶†Sed dices coheres poteſt appellare a ſententia contra coherede lata.vbi nullꝰ ſit ei preiudiciū niſi qꝛ ꝑſumptio eſt ꝯ eum.ff.de ap.a ſnīa.in prin. qn̄o fertur ſnīa ꝓ hoc coherede in cauſa ap.rn̄deo dicet iudex ꝓnūcio ꝑiudiciū nūllū ei fieri ex hac ſnīa ꝯ ſuum coheredē lata.nec etiā quo ad preſumptionē arg.predicte legis.ff.de iureiur.ſi duo in prin.(cum) incipit a ſententia (quātum ad monaſterium).C.de teſta.hac conſul.§.ex imperfecto.ſ.de dona.inter dilec.ſ.eo.ti.ſuborta.ſ.quod vlterius ꝯ ipſam

3 nihil valeat obficere. ¶†Quidam dicūt ad ꝓſequēdum appellationem poſt ſnīam tertia perſona que nō fuit in iudicio ſemper admittiẜ ſi ſua intereſt quod ſnīa ſic lata eſt.ff.de ap. ab executore.§.ab alio.⁊.l.ſi per colluſio.ff.de epiſ.ſi ſuper.⁊ iudex app. feret ſentētiā iudicādo ſnīam iuſtā vel iniuſtam que lata fuit a primo iudice ⁊ non abſoluet reum ab impetione actoris.aliī tamen diſtinguūt vt no.in gl.⁊ ſemper.⁊ vt videtur nituẜ ratione.⁊ eodē modo quilibet cuius intereſt non ſolū in cauſa appellationis ſed etiam quo ad principalem cauſam admittitur.⁊ ante ſentētiam ⁊ ante lite.conte.⁊poſt lit.conte.ff.de inoffi.teſta.ſi ſuſpecta.ff.de re ind.ſepe.vbi de liberto loquitur.⁊ hoc caſu probato iure tertie perſone iudex abſoluet reum ab impetitione actoris ſed non condemnabit eū tertie perſone qua ſe immiſcuit ad defendendū reū quia ad hoc non egit.⁊ hec quidam intelligunt eſſe vera vbi tertia perſona erat in poſſeſſione iurium petitorum. ¶†Aliī tamē intelligunt idem etiam ſi non ſit in poſſeſſione ſed de iure ſibi cōpetenti.ſed contra hoc eſt.ff. de rei ven.is a quo.⁊.l.ſeq.ff.de pet.her.l.pe.vbi non obſtante contradictione tertie perſone mandatur ſentētia executioni.m reſponde quod ſibi nō intererat nec poterat intereſſe ipſius tertie perſone quo ad principalē cauſaʒ nec etiam quo ad poſſeſſionē ipſius.ſʒ poſſit intereſſe quo ad inſtantiam iudiciū.qꝛ ſibi non poſſidebat.⁊ ideo ſibi non preiudicabaẜ ſi in alium poſ.transferaẜ quā non habebat. Item ſuper ꝓprietate non fieret ſibi predicium.qꝛ ita fertur ſnīa iuſta pro eo ⁊ contra eū cum quo lis conteſt.eſt ac ſi poſſideret vt in prealleg.l.is a quo.ſed contra videtur ſi conuentus cum quo lis fuerat cōteſta. ſine dolo deſijt poſſidere vlterius non tenetur.ff.de rei ven.ſi aūt §.j.Sol.ibi in illis.ll.ſ.is quo ⁊ ſe.in culpa fuit condemnatus ex eo quod tranſtulit poſſeſſionem in premunitorem cauſe ſue cautione que ibi continetẜ.ſcilicet qḋ reū condēnatum ſeruabit indēnem cōtra aliū agentē.ff.ad.l.falci.dolo.ff.ſi cui pluſꝙ per.l. fal. hoc aūt.§.hec cautio.qui enim cautionē predictam habet:⁊ rem ipſam habere videẜ quātū ad hoc vt pro eo reſpondere cogatur. arg.prealle.l.ff.ad.l.fal.dolo.ff.ſi cui pluſꝙ per.l.hoc autem.licet ſecus ſit quādo agiẜ noxaliter.ff.de noxa.ac.ſi plereꝗ.⁊.l.ſi quis

4 a multis. ¶†Credimus tamē qḋ ſi prior victor velit ſuſcipere defenſionem cauſe quod preferendus eſt illi cui nunc de nouo alius mouere cepit eam ſicut emptor prior prefertur venditori.ff. de re iudi.ſepe.⁊ poteſt etiam appellare ſi ſnīa feratur cōtra eū a quo habuit poſſeſſionē vt hic.⁊.ff.de app.ab executore.⁊.l.ſequē.ſed ſi non offerat ſe defenſioni ſed priorem reum permittat agere ⁊ feratur ſententia contra ipſum reum ſufficit ſi ipſe primus reus cedat ei qui de nouo obtinuit actionē ex ſtipulatione quā hʒ cōtra eū qui primo obtinuit.⁊per eā ſcʒ ceſſionē actionis obtinebit qḋ reſtituat ſibi rem pro qua cauit.⁊ ſi velit ꝓbare de iure ſuo nō audietur quia in culpa fuit ſi cōſidebat de iure ſuo quare nō aſſumpſerit defenſionē cauſe vel quod nō appellauerit ⁊ qḋ nō fuit ꝓſecutus appellationem nomine ipſius condemnati nō ſuo. Siue ro primus reus ambobus cōdemnetur anteꝙ a primo preſtetur predicta cautio tunc ipſe condemnatus rem reſtituat ei qui primo cauebit de indemnitate eius ⁊ aliī cedet actionem ꝯ cauentē aliī tn̄ aliter dicunt. Item ſibi ſcʒ.ff.de rei ven.is a quo.⁊.l.ſe. nō dicit quod aliqs immiſceret ſe cauſe alterius.imo ſibi vterꝗ principaliter agebat ꝯ eundem ſuper eiſdem rebus. Quis bene fateamur ſibi quod ſi vellet ſe in ius immiſcere ad iuuandum reū contra alterum actorem quod non admitteretur premiſſa ratione.

5 ¶†Si vero ante lit.conte.tertia perſona velit immiſcere ſe ⁊ impedire ne lis cū reo incepta procedat non poteſt dummodo alteri qui primo reum conuenit competat actio.⁊ eodem modo dicimus ꝓcedendū in cauſa matrimoniali qn̄ tres perſone vel plures ſunt in cauſa.vt no.ſ.de ſpon.veniēs.tertia tn̄ perſona ⁊ ſi nō ad impediendū ꝓceſſum admittaẜ ad auxiliandum ſaltē admittetur ⁊ nō ſolum qḋ tertia perſona poſſit interuenire in auxiliū rei.ſed in auxiliū actoris dūmodo ſua interſit vt ſi aliqua eccleſia ꝓuocet in libertatē ⁊ dicat ſoli pape ſubeſſe.nā papa tūc poterit ei aſſiſtere.arg.ſ.de confir.vti.vel inutili.cū diles.in ſi.ſed ſiue appellet ſiue nō cām ſuā ſup principali de nouo īcipere ⁊ ꝓſequi poterit.nō per modū appellationis ſʒ incipiēdo a capite ⁊ ꝓſequēdo ſicut ſi nunꝙ appellaſſet niſi in caſibus.vt no.ſ.eo. Quis. in gl.que īcipit.verbi grā.(Cōſtiterit)Quo aūt qn̄o aget ouetēſ. cum nō ſit lis conteſt. Reſpondeo ſufficit lit.conte.facta cū monaſterio.cū appellando videaẜ approbare quicqd factum eſt per monaſterium vſꝗ ad appellationem.ff.rē ra.habe.l.iij.§.vlti.ſed hoc ſtare non poteſt qꝛ monaſteriū non egit nomine epī ouetēñ. vel defendit vn̄ ipſe epūs ratificare vel approbare nō poteſt qꝛ ſuo noīe non eſt actū.⁊u dic melius qḋ non ferẜ ſnīa ſup principali ꝓ huiuſmodi ꝓſecutore appellatiōis.ſʒ ꝓnūciandū eſt per iudicem.⁊ ita nō refert ſi nō fuit lis cōte.nec ſit preiudiciū epiſcopo. ¶†Sed quero de hac appellatione ſm̄ hanc opinionem vltimā verū obtineat vim appellationis emiſſe in iudicio vel emiſſe extra iudiciū.⁊ videẜ emiſſe extra iudiciū.qꝛ priorē cauſaʒ nō ꝓſequitur ſed nouā tn̄ qꝛ petit ꝓnunciari qḋ nullū fiat ſibi preiudiciū ex hac ſnīa lata cōtra monaſteriū.de qua nihil in primo iudicio actū eſt.qꝛ ſi eſt ita.ſcʒ qꝛ ſit prouocatio extra iudiciū appellatus nō tenetur cōparere corā iudice appellationis niſi citeẜ appellatus vt nc.

cus.vt no.ſ.de app.cum ſit ro.imo cũ ſit alſ hec principalis cau-
ſa tñ corã principali ordinario agẽda eſt.nõ corã ſuperiore iudi
ce appellationis. Reſpondeo hec appellatio cenſenda eſt iure ap
pellationis emiſſe in iudice ⁊ ſuperior ad quem appellabitur dꝫ
de ipſa cognoſcere ⁊ non ipſe qui tulit ſñiam.qꝺ ex eo apparet qꝛ
fit in iudicio ⁊ ab iniuria facta ſibi in iudicio.qꝛ per ſñiam latã
cõtra aliũ dicit ſibi iniuriam factã.⁊ niſi appellatus intra annũ
cõparuerit eodẽ modo ꝓcedeſ in hac cauſa appellationis ⁊ ſine
lit.conteſta.⁊ parte abſente ſicut in cauſa ap.emiſſe in iudicio.⁊
6 qꝛ agiſ iter partes.ſ.de ap.ſepe.⁊.c.oblate.⁊.c.per tuas. ¶ †Et
no.ꝙ cũ tertia perſona vult defendere cauſaꝫ que eũ tangit ſi eſt
ante ſñiam non dꝫ dare nouũ libellũ.ſed tñ cãm ceptã deberet ꝓ
ſequi vel iuuãdo eũ qui cã cepit vel aſſiſtẽdo ei.C.de lit.conteſta.
aut.nunc ſi heres.vel eũ remouẽdo ſi primo pertinet ad eũ defen
ſio vel ſi ſuſpectus eſt.ff.de re iu.ſepe.ff.de app.ab executore.ff.de
inof.teſt.ſi ſuſpecta.⁊ per cõſequẽs vr̃ qꝺ eedẽ defenſiones cõpe-
tant huic tertie perſone que cõpetunt ipſi reo ſi nõ remoueret ⁊
eodem modo ꝯ eũ. Si aũt poſt ſñiam proſequi vult appellatio-
nẽ ab ipſo reo emiſſam idẽ faciet.⁊ vr̃ qꝺ etiã eo inuito eã ꝓſeq
poſſit. Si aũt appellationẽ a ſe emiſſam velit ꝓſequi cum prin-
cipalis reus nolit appellare.tunc põt formare libellũ in hac for-
ma.epũs oueteñ.cã epũs aurieñ.obtinuerit ſñiam ſurreptionis pro
ſe ferri contra monaſterium celle noue ⁊ ego ſum in poſſeſſione
ſubiectionis ipſius ⁊ ꝓpter hoc videns mihi preiudicium gene
rari appellauerim a ſñia lata cõtra monaſteriũ peto a vobis dñe
iudex appellationis qꝺ vos ꝓnuncietis ſententiam iniuſtã.⁊ ap
pel.legitimã.⁊ qꝺ abſoluatis monaſteriũ ab impetitione epĩ au
rieñ. Pro ſe autem nihil petet ſed oportebit eum probare qꝺ ſit
in poſſeſſione ſubiectionis ⁊ inſuper de iure monaſterij ⁊ ſi publi
cate ſunt atteſtatiões in prima cauſa quãdo agebat monaſteriũ.
modo epũs oueteñ.in cã appellationis quã ꝓſequiſ non poterit
alios teſtes ꝓducere ſup eiſdẽ articulis ſicut nec monaſteriũ poſ
ſet ſi appellaſſet.ꝫ.de teſt.fraternitatis.nã hec cã prime ſuccedit.
⁊ ideo candẽ naturã aſſumit.vt patet.ſ.de voto ⁊ vo.redẽ.ma
gne.§.cũ igiſ. Sed ſi epũs oueteñ.omiſſa cã ap.velit cãm incipere
a capite in caſu in quo põt puta ſi ignorauit primã cãꝫ agi vel eã
nõ defendit.vel aliis cõſimilibꝰ.tũc ſi trãſlata eſt poſſeſſio in au
rieñ.ordinabit cãm ſicut ſi nũꝗ actũ fuiſſet ꝯ monaſteriũ.ſi vero
nõdũ trãſlata eſſet poſſeſſio in aurieñ.⁊ ignorauit ꝓceſſum ꝯ mo
naſteriũ habitũ.tũc dicet executoribꝰ ſñie ꝑ aurieñ.late nõ debe
batis mihi auferre poſſeſſionẽ meã ſine cauſe cognitione.ff.de re
iudi.a diuo.§.ſi rerũ alſ incipit ſi ſuper oueteñ.C.ſi per vim.l.ſi.
imo plus vr̃ qꝺ ſi nõ eſſet in poſſeſſione ſubiectionis.ſꝫ tñ habe
ret ius in re ⁊ ignoraſſet cauſaꝫ agi.tũc poſſet impedire executio
nẽ.ꝫ.de teſt.veniẽs. ¶ †Sed qdã intelligũt hoc ſpeciale qñ ſñia
fertur in bñficiis vacantibus.vt ibi plenius no. Alij dicunt ⁊ for
te melius qꝺ ante ſñiam in principali cauſa latã ⁊ poſt ſñiam in
cauſa ap.tam a ſe ꝗ a ꝓprio reo emiſſe tertia perſona cuius iter
eſt põt ius ſuũ tam ſup ꝓprietate ꝗ ſuper poſſeſſione ꝓponere
ſi vult dũmodo ius tertie perſone illud idem ius ſit ꝙ deductũ
erat in iudicium a primo actore ⁊ reo.ff.de re iudi.ſepe.§.i.⁊.ij.ff.
de app.ab executore.§.alio.ꝫ.de maio.⁊ obed.inter.vbi de hoc ⁊
dũmodo primus reus non poſſideret ius ꝙ ab eo petebatur.ſed
alius ĩ eo poſſidebat illud ius ſicut libertus nõ poſſidet in ſe iuſ-
patronatus.ſed patronus ſicut eccleſia vel clerici nõ poſſidẽt in
ſe ius ſubiectionis.ſed prelatus cũ nulla res ſibi ſeruiat nec etiã
ꝓprio domino.ff.ſi vſufr.peta.l.vti in prin.ff.de ſerui.vrba.pred.
l.iure cõi.⁊ tñ cõueniri põt hmõi pſone:vt in pall.iuribus conti
nẽt.⁊ no.ꝫ.de pſcri.auditis.in prin. ¶ †Si aũt hec tertia perſo-
na velit proponere de iure ſup ꝓprietate nullũ ſit ſibi preiudiciũ
quãtũcunqꝫ ſciat cãm agi.vt in ſi.huius decr.ꝺꝫ ſed ſuper poſſeſ
ſorio bene preiudicatur ſibi ſi ſciret ⁊ non defendat primũ reum
vel .eũ a defendendo nõ repellat.vt hic.ibi alioquin. illud ẽt bñ
admittiſ qꝺ ſi primus reus pro iure ſuo ꝓduxit teſtes.⁊ ſi poſtea
tertia pſona que ſibi aſſiſtit velit publicatis atteſtationibus pro
ducere teſtes ſup eodẽ iure ſuo diſtinguẽdum eſt an ſup eiſdem
articulis ꝓducat an ſup diuerſis.ſicut ſi primus reus poſt publi
catas atteſtationes producere alios teſtes vellet.vt no.ꝫ. de teſt.
fraternitatis.⁊ hoc ea rõne ꝓbaſ qꝛ ſi pͥudicat tertie pſone ſñia
ꝯ primũ lata ꝫ nõ tñ ſup poſſeſſione ſꝫ ẽt ſup ꝓprietate qñ aſti-
tit ei quare nõ eodẽ mõ pͥudicaret ſibi ꝓceſſus ꝯ eũ hitus.vtiqꝫ
imo ei preiudicare dꝫ.ar.ff.de iudi.ꝗ de tota.⁊ in eo colligiſ qꝺ
7 no.ꝫ.de offi.dele.paſto. ¶ †Si eñ volebat ius ſuũ ꝓſequi nõ de-
bebat primo reo aſſiſtere nec in prin.nec in ſi. nec in medio.⁊ vr̃
hic papa reprobare opinionem. R.qui dixit qꝺ ſi aliquis petat
aliqꝺ ius in re aliqua quã ego poſſideo.⁊ ego hoc ſciam ꝯ poſſeſ
ſorẽ ſñiam latã mihi pͥudicat.⁊ ſic intelligimus legẽ.ff.de re iudi.
ſepe.ibi.nam ⁊ ſi libertus meus me interueniẽte ſeruus vel liber-
tus alterius iudiceſ mihi preiudicat.gloſabat enim ibi. R.id eſt
me interueniente ⁊ ſic me ſciente ar.pro eo.C.de libe.cau.princi-
paliter. Itẽ videtur ſi res aliqua vendicetur ab aliquo qui non
poſſidet eã ſed tñ tenet.nã tunc ego ſi mea intereſt debeo offerre
me defenſioni eius ⁊ niſi offerã ſi ſcio ſit mihi preiudiciũ quo ad
poſſeſſionẽ.arg.ff.depoſiti.l.bona fides. ſecus aũt ſi eã poſſideat
qꝛ tunc nec admittor ad defenſionem nec mihi ſit preiudiciũ.vt
no.ꝫ.vt lit.nõ cõte.qñ.§.ſi.ſed vbi ipſe conuẽtus tenet ⁊ ego poſ
8 ſideo tunc etiã eo inuito admittor. ¶ †Et ſi queras quid obtine
bo ego tertia pſona poſſidens aliquã rẽ. Rñdeo qꝺ repellitur a
defendẽdo reus cõuẽtus ſi añ lit.ꝯte.ego velim defendere eũ. nec
eſt ꝯ.ff.de rei vẽ.l.officiũ vbi ꝺꝫ qꝺ rei vẽdicatio cõpetit etiã ꝯ nõ
poſſidentẽ.qꝛ illud loquiſ quãdo nullus poſſidens offerebat ſe
defenſioni. Si aũt poſt lit.conteſt.offerebat ſe poſſidens probatu
rũ qꝺ rẽ poſſideret.tũc obtinebit qꝺ reus qui obtulit ſe defenſio-
ni cũ non poſſideret nõ condẽnabiſ ad rẽ vendicatã eãdem.ſed
ad rei eſtimationẽ.ar.ad predicta.ff.de peti.here.nec vllã.§.ſi qs
abſentis noĩe.⁊.§.itẽ ſi quis.ff.de rei vẽ.ſi is q.⁊ duabꝰ.ll. ſequẽti
bus. Sup ꝓprietate aũt videtur qꝺ nullũ preiudicium ſibi fieri
poſſit etiã ſi ſciat rẽ quã poſſidet ab alio vẽdicari etiã ſi non ꝯdi
cit.ff.de re iudi.ſepe.§.vl. ¶ Si ſup ꝓprietate poſt lit.conte.velit
ſibi aſſumere defenſionem cauſe non videſ quod poſſit.qꝛ cũ ille
qui tantũ tenebat litem ſic conteſt.nõ põt inducere ſup ꝓprieta-
te ꝓbationes ꝗ ipſi poſſint ꝗtũ ad ſñiam ꝑ ſe ferẽdã cum nihil
petierit nec litẽ fuerit cõteſtatus.⁊ cũ dicat eũ non habere ꝓprie
tatem illius rei. Ioã.tñ dixit ⁊ bene ꝙ ſi quis iura petat que ego
poſſideo in re aliqua me ſciẽte ⁊ obtineat nõ tñ mihi preiudicat
niſi eum defendam.⁊ exponit verbũ dicte.l ſepe.ſ.me interuenẽ
te ⁊ defendente.ſed ⁊ ſm eũ apparet quod ſi offerat ſe defenſioni
qꝺ dꝫ ꝓbare de ſuo iure aliter fieret ſibi preiudicium. ¶ †Item
no.ꝙ etiã illis inuitis in quibus ius petiſ ⁊ cõfitẽtibus iura pe-
tita in mei pͥudiciũ ego admittar ad defendẽdũ ius meũ.C.de li
berali cauſa principaliter in fine.⁊ fertur ſñia ꝓ eo ⁊ ꝯ eum qui
litẽ cõteſtatus eſt non uolato me qui ſuperueni ⁊ defendi in con
dẽnatione vel abſolutione niſi narrãdo factũ.⁊ tñ ex quo defen-
di per ꝯtle ꝓderit mihi ſñia vel nocebit. Sed ꝯ predicta ⁊ ea que
hic dicitur.hic opponiſ quõ ſñia lata ꝯ monaſteriũ ⁊ ꝑ papã cõ
firmata ⁊ ꝗ trãſit in rem iudicatã reuocabiſ per appellationem
oueteñ.epĩ vel alterius. Rñdeo certũ eſt ꝙ is cuiꝰ intereſt appel
lare põt.ij.q.vi.nõ ſolũ. Itẽ certũ eſt ꝙ iudex appellatiõis dꝫ ꝓ-
nũciare ſñiam a qua eſt appellatũ iniuſtã ſi eã inuenerit iniuſtã.
ij.q.vi.§.ſi.vñ ſi iuenit primũ reũ q litẽ cõteſtatus eſt iniuſte con
dẽnatũ abſoluet eũ ꝓpter appellationẽ emiſſam ab eo cuiꝰ itere-
eſt:qꝛ per aliũ habebit qꝺ ꝑ ſe nõ põt habere.ff.quẽadmodũ ſer.
ſi cõe.ff.de lib.leg.ſi quidẽ. Alij tamẽ dicunt ꝙ epũs oueteñ. non
dꝫ petere in cauſa appellationis ꝙ ſñia contra primũ reum lata
irritetur que incõtinẽti per papã fuit cõfirmata.vt hic cõtineſ.
Sed hec debet eſſe petitio eius ꝙ cũ ipſe oueteñ. poſſideat iura
aliĩ adiudicata ꝙ iudex ꝓnunciet.ꝙ ꝑ illã ſñiam nõ fiat ſibi pre-
iudiciũ ⁊ ꝙ decernaſ ꝙ executio ſñie nõ eſt faciẽda in iuribus ab
eo poſſeſſis.⁊ ſic etiã fertur ſñia ſi probauerit ſe poſſidere.ille aũt
contra quẽ lata eſt ſñia non impediet eum qui vicit ſup proprie-
tate nec etiã ſup poſſeſſione ſi tertia pſona appellans non ꝓba-
uerit aliquid de poſſeſſione. ¶ Superiores autem non negãt li-
bellum eſſe bonum.ſꝫ dicunt etiam ⁊ ſuperiorem bonum eſſe.per
iſtam autem decre.ſatis patet ꝙ ſi oueteñ.epũs non ꝓſequẽdo ap
pellationem.ſꝫ alio modo vellet ſe opponere quo minus ſenten-
tia mandaretur executioni.puta dicẽdo ⁊ offerendo probationẽ
quod res ſit ſua vel ꝙ eſt in poſſeſſione ꝙ non eſt audiendus tñ
ſemper ſaluum manet ius eius in ꝓprietate.ſed non in poſſeſſio-
ne quã amittit per executionẽ ſñie.vt hic.⁊ eſt hoc iuſtum.ex quo
enim iura voluerunt ꝙ contra iſtum ratione huius detentionis
detur actio.rationabile fuit ꝙ etiam fiat executio ſñie ſup hoc la
te ne actor alſ illuſorium videatur egiſſe.imo plus videtur quod
etiam ſi in aliis rebus ꝗ que adiudicate ſunt mandetur executio
ni ſñia ꝙ non pertinet ad executorẽ cognoſcere niſi de ꝓprietate.
9 ff.de re iudi.a diuo.§.ſed ſi ſup.⁊.§.qꝺ ſi res. ¶ †Sꝫ opponeſ qꝛ
ſi videtur ꝙ tñ detentio ⁊ non poſſeſſio transfertur in vicẽtem ⁊
ſic prior poſſeſſor poſſideret iura in re petita ⁊ aliis adiudicata.⁊
etiam per executorẽ tradita ſi non poſſidebat ante ſentẽtiam vel
executionẽ. Rñdeo nõ ita eſt.qꝛ poſſeſſio ꝑ alium detẽta amittiſ
ꝗ cito ab alio occupatur etiã ignorãte eo q per aliũ poſſidet.ff.
de acqui.poſ.peregre.§.pe. Alij tñ dicunt de equitate ꝙ ſi ſtatim
haberet paratas ꝓbationes ſup ſua poſſeſſione ꝙ differenda eſt
executio.arg.ff.de re iudi.a diuo.§.ſi ſup.ff.ad exhi.l.iij.§.ſciẽdũ.
⁊.§.ibidem.(Appellationem) ſi epũs oueteñ.eſſet in poſſeſſione
monaſterij ſiue appellauerit ſiue non. dũmodo neſciret cauſam
ſuam agi non eſt mãdanda ſñia executioni.C.ſi per vim vel alio
modo.l.vlti. Si vero ſciuerit ⁊ appellauerit rationabiliter. nec
alſ fuerit cõtra ius pendẽte cauſa appellationis non mandabiſ
ſentẽtia executioni vt hic.ſi vero ſciuerit ⁊ non appellauerit vel
appellauit ⁊ iniuſte ſñia mandabitur executioni.ff.de re iu.ſepe.
ſ.eo.ꝗuis. Si vero oueteñ.non erat in poſſeſſione ſiue appellaue
rit ſiue non ſemper mandatur ſententia executioni ⁊ non ſit pre-
iudicium ei in proprietate.ff.de rei vendica.is a quo.⁊.l. ſequẽti
nec eſt contra.ꝫ.de teſtibus veniens.que loquiſ quando eccleſia

vacãte data eſt ſnĩa vbi ſecus eſt vt ibi no. Uel dic ⁊ melius quod
etiam tunc ſi non ſciret abſens nulli abſenti preiudiciũ fieret et
ſnĩe executio impediref. ⁊ ſic intelligitur decre. veniẽs. hic autem
10 loquiẗ quando ſciebat cauſam agi. ¶ († Rationabiliter) ſcilicet
intra decem dies vel anteꝙ̃ tertie ſentẽtie ferrentur. C. ne liceat in
vna. l. j. vel. i. ex cauſa rationabili. is autem cuius intereſt poteſt a
principio intereſſe ne colludatur. C. de lit. auteñ. nunc ſi. C. de li
be. cau. principaliter. ff. de inoffi. teſta. ſi ſuſpectam. ff. de lega. j. ſi
ſeruus plurium. imo plus dicimus quod ille cuius intereſt põt
repellere ab agendo illum ad quem primo loco pertinet defenſio
ſi ſit ſuſpectus. ff. de appel. ab executore. §. alio (legitimum). j. de
appella. cum ſit (alioquin) id eſt ſi non fuit rationabiliter appel
latum vel fuit ſed non miſit nuncium ⁊ neſciuit cauſam ſuã agi.
alias ſecus. j. eo. quamuis (preiudicio) quo ad proprietatem. ſi
miſe. ſ. vt lite nõ conteſta. quoniam. §. penul. C. de libe. cau. iube
mus. ⁊ accedit quod no. ſ. de in integ. reſtitutio. ſuſcitata. ⁊. j. eo
ſuborta. Sed contra. ff. de re iudi. a diuo. §. ſi ſuper rebus. vbi d
quod ſi ſuper rebus capiendis in cauſam pignoris ꝓpter rem iu
dicatam fiat controuerſia quod facienda eſt ſummaria cognitio.
Solu. aliud eſt vbi petitur ſententia mandari executioni in aliis
quam in illis que ad iudicate ſunt vt ibi. aliud vbi non in aliĩs re
bus ſed in his que adiudicate ſunt vt hic. ibi enim nulla ſumma
ria cognitio adhibetur. (¶ Aliis) ſcilicet ignorantibus qui nõ
ratione poteſtatis vel ſocietatis vel contractus vel officiĩ vel pro
curationis illi agenti aſtricti ſunt. alias contra. ff. de iureiurãdo
l. ſi duo. §. is qui. ⁊. l. ſeruus ⁊. l. iuſiuran. §. ſi. verum quod res inter
alios acta regulariter aliĩs non nocet. ſed res acta inter eaſdem
perſonas in vno iudicio bene nocet quandoqꝫ in alio quia illi ⁊
vtriqꝫ illorum qui agunt inter ſe ⁊ in vna cauſa ſi poſtea agit ſe
paratim in alia cauſa vel ſi cum alio agant vel agat. alteri eorum
nocet. verbi gratia. ſi condemnatus de furto vel publico crimine
in quacũqꝫ cauſa: ⁊ cũ quocunqꝫ agat tanquam infamis a teſti
monio ⁊ a iudicatu repelli poteſt in omni cauſa. iiij. q. vj. c. j. ſ. de
teſtibus. teſtimonium. ⁊ in † mirabilibus caſibus eſt inuenire. ꝙ
intelligas verum in his que conſecutoria ſunt priorum ſententia
rum vel aliorum actuum. non autem in alia cauſa preiudicat vt
ſi ſententia lata eſt ſuper furto cum agitur ciuiliter non preiudi
cat qñ agitur criminaliter. C. de in. priua. l. ſi quis ad ſe fundum
⁊ ar. ſ. de elec. cum dilecti. ⁊ no. j. de purga. cano. cum dilectus.

† Als innume rabilibus.

1 ¶ Patronus cum aliquem ſuperiori preſentat non poteſt ſine ſuperioris licentia variare.
2 Non valet inſtitutio epĩ facta de alio ꝙ̃ de preſentato a patrono.
3 Subdelegatus pape an poſſit alium ſubdelegare.
4 Teſtes recipiens diſcernere debet ꝙ̃ta fides ſit eis adhibenda.
5 Nonnulle libellorum forme que admitti non debent.

CUm bertoldus. (aſſeres) ⁊ male qꝛ nullam vtilitatem
de illo pignore conſequi potuiſſet. quia cum inter ce
teros eius fructus ſit preſentare illũ fructũ nõ poſſet
ſibi computare in ſortem cum nullo dato vel recepto debeat pre
ſentari. j. q. ij. ꝙ̃ pio. Item iuribus fundi nõ vtitur creditor. ff. de
pig. ſed an vie. Item ſequeretur abſurdum quod ſoluto debito
remoueref pñtatus. ff. quibus modis pignus vel hypo. ſol. l. j. C.
ſi pignus pig. da. ſit. l. j. ⁊. ij. quod eſſet contra. xvj. q. vj. in ventũ.
alios autem fructus in ſortem cõputat poſtꝙ̃ ſunt cõſumpti. ff.
de pigno. ac. l. j. ⁊. ij. ff. de pigno. creditorem. ſecus autẽ in empto
re ⁊ feudatario qui cum habeant directũ dominiũ vel vtile põt
preſentare ſic vt alios fructus licite habeant. ff. de cõtrahẽ. empt.
in modicis. ⁊. l. ſi aqueductus. ⁊. l. ſe. ⁊. l. dolia. ff. de fun. dota. l. j.
¶ (Preſentauerit) ⁊ licite ex quo primus elector ſiue pſentator
ius eligendi non habebant quamuis tunc non conſtaret. ſꝫ poſt
conſtet. ⁊ ſic non eſt contra de elec. conſiderauimus: quia illi ius
eligendi habebant: licet priuari poſſent vel priuandi eſſent pro
pter delictum ſuum. ⁊ no. ſ. de elec. dudum. ⁊. c. auditis. arg. hic
qui pignus habebat nullũ ius eligẽdi habere. c. ſ. no. (ſed ipm)

a ¶ Iniquitas. q ſic iniqtas ⁊ nullitas equi parant. Adde Car. in ꝯſ. lv. inci. l caſu dñi Card. col. ij. in fin. ⁊ vide mo der. in. c. cum inter. j. eo.

1 † patronus enim ex quo aliquem preſentat ſuperiori ſicut hic fe
cerat ſine licentia ſuperioris variare non poteſt ſicut dicimus in
poſtulati. j. de iurepa. paſtoralis. ſ. de poſtu. pre. c. bone memo. ij.
cum ergo variare non poſſit: preſentatus ius habet ſaltẽ implo
randi officium iudicis vt eccleſiam vacantẽ ſibi conferat ad quã
eſt canonici preſentatus maxime cum eccleſia eſt vacans vel pro
vacante habenda. quando ſcilicet inſtitutus in ea non eſt canoni
ce inſtitutus. vt hic. ſecus autem dicerem ſi alius ad preſentatio
nem patroni eſſet inſtitutus etiam cum iniuria primo preſenta
ti. j. de iurepatrona. paſtoralis. quia cum non vacet ec. nõ poteſt
implorare officium iudicis. nec valet quod quidam opponunt
patronus poteſt mutare preſentatum. ergo preſentatus non põt
petere eccleſiam. Nõ enim dicimus ſicut ſupra dictum eſt quod
preſentatum poſſit mutare niſi epiſcopo mandante. ⁊ etiam epi
ſcopus non admittendo idoneum peccat. ⁊ contra eum compe
tit actio. vt in decreta. paſtoralis. quod etiam ſi mutare poſſet
non tamen ſequitur ergo non poteſt agere ſicut in venditore qui

rem vni venditam aliĩ vendere poteſt. ⁊ tamen anteꝙ̃ aliĩ vendat
ipſam petere poteſt: ſiue enim venditor peniteat ipſam venden
do ⁊ tradendo aliĩ. C. de rei vendi. l. quoties. ſiue non ſemper ta
men emptor contra ipſum actionem habet. ff. de actio. empt. l. ex
2 empto. ¶ † Sed quid dices ſi epiſcopus inſtituit alium quã pre
ſentatum a patrono Reſpondeo caſſabitur inſtitutus ab epiſco
po. xvij. queſtio. vj. decernimus. non obſtat. de iurepatro. paſto
ralis. quia loquitur ibi quãdo preſentatum a patrono inſtituit
licet patronus variauerit quod licet vt ibi nec obſtat. ſ. de officio
lega. dilectus. vt ibi not. Aliĩ dicunt quod agit tanquam procu
rator in rem ſuam. ⁊ habes hic expreſſum quod ſi epiſcopus ali
quem inſtituat ſine patrono quod caſſat factum epiſcopi. j. de iu
repatrona. illud. vel dic hoc contigiſſe. quia conſtat inſtitutorem
errãſſe vel in facto vel in iure. quia habens rem obligatam non
poteſt preſentare. vt. ſ. no. in glo. l. inſtitutor autem contrarium
credebat: ⁊ ideo eius preſentatum admiſit (depoſuerit) ſecus dice
rem in poſtulato ſcilicet quod non poſſit agere quia eius cõſen
ſus non valet: cum ab altero dependeat. ſ. de poſtu. cap. penulti.
ſed poſtquam conſenſum eius haberet a quo depẽdet crederem
quod poſſet implorare officium iudicis (oſtenderet) data reſti
tutione in integrum. ff. ſi quis cauti. l. ij. ⁊ nota. ſ. de procu. que
3 relam. († Aliĩs) ⁊ male. C. de iudi. a iudice. j. de appellatio. cum
cauſam. vel forte licet poſt litem conteſtatam. argu. C. de procura
to. nullam. ⁊ intelligo hoc verum quod ſubdelegatus pape aliũ
ſubdelegare nõ poteſt: puta vt det ei aliquam iuriſditionem. ſed
ſi committat ei miniſterium tantum: puta quod recipiat teſtes
ſine aliqua iuriſditione valet commiſſio: quia ipſe facere videtur
quod per alium facit. vel dic vt videtur melius quod aliud eſt re
cipere teſtes: aliud ſcribere atteſtationes. ille autem cui commiſ
ſum eſt quod recipiet teſtes receptionem aliĩ committere nõ po
teſt. quia in hoc eius induſtria electa eſt. ſ. de officio deleg. quo
niam abbas. vbi de hoc ſed ſcribere atteſtationes bene commit
tit aliĩ quia hic potius eligitur opera quam induſtria. argumẽ.
4 j. de appellatio. cum cauſam. ¶ † Ad officium autem receptio
nis teſtium pertinet diſcernere quanta fides adhibenda eſt teſti
bus. ⁊ hoc ipſum ſcribere iudici. ff. de teſti. l. iij. ⁊. j. de fideiuſ. con
ſtitutus. in fin. ſ. de proba. licet ⁊ refrenare effrenatam multitu
dinem. ff. de teſti. l. j. ⁊ teſtem vacillantem capere ⁊ punire. vt. C.
de teſti. nullum. ⁊ examinare articulos ⁊ interrogatoria talia hu
iuſmodi ad receptionem teſtium neceſſaria. ex quibus omnibus
poteſt colligi quod induſtria perſone illius cui hoc committi
tur eſt electa. ⁊ ideo hoc nulli committere poteſt. tabellio autem
ſecundum hoc interrogabit teſtes ⁊ alias mandatum receptoris
exequatur ⁊ etiam in abſentia receptoris ⁊ etiam ſi aliqua adñũ
ciat contingentia factum ⁊ reſpondeatur bene valebit. Tu dic
quod quamuis iudex poſſit committere tabellioni receptionem
teſtium quantum ad ſcribendum non tamen quãtum ad exami
nandum. j. de conſangui. ⁊ affinit. c. j. (ad nos) ordinarium eſſet
ad proximos delegatos appellet: ſed ⁊ appellatio facta ad papã
¶ tenet. ¶ † Sed ſi coram papa exceptum eſſet quod ad inferiores
delegatos cauſam remiſiſſet obtinuiſſet. de offi. delega. ſuper que
ſtionum. Sed quia non fuit exceptum: vel quia ex certa ſcientia
ſic fecit papa. tenet quod factum eſt. vel dic tantum ad papam
appellãdum fuiſſe. quia tota cauſa eis commiſſa fuit. ſ. de offic.
deleg. ſuper queſtionum (conceſſimus) no. poſt diffinitiuam ſen
tentiam que eſt nulla legitima appellatione ſuſpenſa iterum co
gnoſcitur quod eſt ſpeciale cum de beneficiis agitur: vt not. ſ. de
reſcrip. conſtitutus. vel dic hoc tunc verum eſſe cum in tenore ſen
a tentie eius deprehenditur iniquitas[a]: vt hic nam falſum reperie
batur in eo quod dicebat per atteſtationes fuiſſe ꝓbatum. a fuiſ
ſe in poſſeſſione iuriſpatronatus. Item falſum reperiebatur in
eo quod dicebatur ꝙ dictus. t. in ꝓbatione defeciſſet vt. j. ſequiẗ
argu. ad hoc. j. de pur. vul. c. ij. vel eſt hoc ea ratione. qꝛ cum circũ
uentus fuerit iudex ab aduerſario doloſe ſicut hic dicitur. bene
poterat ſententia retractari. ff. de iudic. ſi pretor. Uel dic quod
hic ſufficit ad caſſationem ſententie qꝺ ordo iudiciarius nõ fuit
hic ſeruatus ſcilicet quia iudex probationes condemnati non vi
dit. C. de ſentẽ. ⁊ interloc. l. prolatam. Uel dic vt notatur. ſ. de re
ſcrip. cum dilecti. Uel dic quod licet a principio poſſet repelli ⁊
deberet: ſi tñ admiſſus eſt de facto ⁊ apparet ſententiam non be
ne latam reuocabitur. ⁊ eſt ratio: quia ex quo iudex cognouit ꝓ
nunciare debet. ff. de iudi. l. de qua re. ⁊ iuſte ⁊ ſecũdum allegata
⁊ ꝓbata. ff. de officio preſidis. illicitas. §. veritas rerum. ⁊. queſti.
iij. illa. ⁊. c. ſummopere. ⁊. c. tunc vero. ⁊ hoc iurat iudex in autẽ.
iuſiuran. ꝙ preſta. ab his ⁊c. §. ⁊ equus ero. col. ij. Si ergo ex alle
gatis apparet eam reſcindendam ſiue reuocandam ipſam reuo
¶ cabit. arg. ff. que ſen. ſine app. re. l. j. §. j. ¶ † Uel dic quod hic ad
miſſus fuit bñficio reſtitutionis: vel potius ſupplicationis con
tra ſententiam propter abſentiam que licet minus ſufficiẽter ſit
probata. tamen ex illa minus ſufficiẽti probatione datur ſibi re
ſtitutio ad audiẽtiam cauſe. ſ. de reſt. in inte. ex litteris (. ⁊. ſo.) pro
pter hoc non erat in poſſeſſione iuris pa. cum hoc non ſit de fru
ctibus.

ceſſus iuriſp̄s.Quis ex pacto aliquando habeat.xviij. queſti.vi.
clenterius.C(Memorato.t.)mirum videt̄ qḋ dicit hec decre.
in prin.vbi dicit q̄.t.cuius electio vel p̄ſtatio cōfirmata nō erat
egerit cōtra.t.qui poſſidebat:⁊cuius p̄ſtatio admiſſa erat.hic di
cit q̄ papa adiudicauit eccleſiā huic.t.⁊ tn̄ nullus pōt miniſtra
re niſi primo eius electio cōfirmata ſit.ſ.de ele.qualiter.Sol.di
cimus hūc.t.hoc modo pceſſiſſe:q: petijt ꝯfirmationē ſue p̄ſta
tionis a ſuo dioc.⁊ q: ille noluit eam impendere iuit ad legatum
a quo petijt cōfirmationē ꝑpter defectū dioc.legatus procedens
diſcrete vocauit poſſeſſorē eccleſie q̄ poſſeſſor excepit q̄ ſua p̄ſta
tio erat canonica.⁊ iḋ erat legitime cōfirmata:⁊.t.tūc mouit que
ſtionē dicendo q̄ nō erat canonica.q̄ cū ꝓbaſſet bene facit papa
qui adiudicauit ei eccleſiā:q: ſic adiudicādo vr̄ confirmare cū nō
ſit vis in verbis:vel pōt dicere quod ab initio.t.petijt ſuā electio
nē confirmari a legato nō obſtāte cōfirmatione:⁊ p̄ſtatiōe facta
de poſſeſſore q̄ non tenebat.⁊ in hoc caſu bene admittent̄ ꝓbatio
nes huius.t.ſup canonica ſua p̄ſtatione:⁊ ſup nō canonica pre
ſentatione poſſeſſoris:ſed quantūcunq̄ ꝓbationes clare ſint ſup
mala p̄ſtatione poſſeſſoris niſi ꝓbet ſuā canonicam preſentatio
nem.tn̄ ſentētiabit̄ pro poſſeſſore.q: potior eſt poſſeſſor.ff. ſi ſer.
ven.vti in prin.⁊ in eo quod legitur ⁊ nota.ſ.de proba.ex literis.
C Item q: ꝓbationes.t.nō ſunt admiſſe ſuper mala p̄ſtatione
poſſeſſoris niſi ad hoc qḋ iuſtificetur preſentatio.t.vnde ſi.t.non
iuſtificaſſet ſuā p̄ſtationē.i.ſi non ꝓbaſſet ſuam canonicā p̄ſta
tionē non procedet ad caſſandam preſentationem poſſeſſoris ad
qḋ inducte nō fuerūt:⁊ ideo videt̄ qḋ male petūt iſti qui petunt
ſuas preſentationes vel electiones cōfirmari q̄n petunt electionē caſ
tionē aduerſarij caſſari.vr̄ enim qḋ cū hic principaliter petat̄ caſ
ſatio:qḋ etiā ſi nihil ꝓbet actor de iuſtitia ſue electionis dūmo
do ꝓbet aliquid per quod caſſari debeat electio aduerſarij quod
caſſanda eſt ꝫ forte actor alias non fuiſſet admiſſus ad hanc peti
tionem niſi ratione iuris ſui:quia ⁊ multi iniqui repelluntur vt
no.ſ.de accu.ſuper his.quidam tn̄ dicant qḋ ⁊ talis petitio ad
mittenda eſt:ſed tn̄ iudex non ſentētiabit ſuper caſſatione electio
nis niſi actor ꝓbet de iure ſuo ſed quicqd dicat̄ hic.⁊.j. de iure
pa.cum dilectus.diſce.q: q̄n datur talis libellus peto electionē
confirmari ⁊ electionem aduerſarij infirmari ſtatim cōtradictor
poteſt petere quo iure petit hoc.⁊ ſi dicit q: eſt canonica ſtatim
ſubijciet:multi ſunt modi canonice electiōis.ſ.per cōpromiſſum
☞vel ſcrutinium.C†Item quandoq̄ eligit quis iure ſuo q̄nq̄ iu
re deuoluto ſed tamen in hoc modica eſt vis.ſ.an exprimat mo
dum canonice electionis vel dicat tantum peto eam confirmari
q: eſt canonica ſed in ſecunda parte libelli vbi petit electionem
cōtradictoris infirmari eſt vtilitas magna vt queratur cauſa in
firmationis q: ſi dicit cauſam que vergat in preiudiciū actoris
puta q: facta eſt de homine illiterato irregulari vel criminoſo.⁊
ideo non poteſt eligi nec per conſequens ſuam electionem que ſe
cuta eſt impedire audiendus eſt.ſi autem diceret cauſam de qua
nihil intereſſet ſua vt ſi dicet eum ineligibilem vel iam electū caſ
ſandum propter crimen vel irregularitatem ſed non ſubijcit in
quo ſibi profit vel obſit caſſatio nō recipietur huius libelli pars
ſed ſi reciperetur forte reſtringeretur ſententia tantū ad preiudi
cium vel vtilitatem actoris vt predictum eſt ſi eſſe pōt ſi antē ad
illa non poteſt torqueri ⁊ inueniatur electio iam confirmata caſ
ſanda caſſabitur.imputet enim ſibi reus qui non repulit actorē
ante litem conteſtatam.C.de excep.l.ſi. inſtitu. de except.§. pen.
5 C†Quidam tamen dicūt qḋ nō ſunt recipiendi huiuſmodi li
belli.ſcꝫ peto confirmari electionē meam vel pceſſum meū non
obſtāte electione alterius vel pceſſa vel peto idē ⁊ etiā peto caſſa
ri electionem aduerſarij.⁊ ponūt exemplū in ſimilibus q: nec ta
lis libellus eſſet admittendus.peto talem fundum non obſtante
aliqua venditione ⁊ traditione facta aduerſario vel peto.c.ex cā
mutui nō obſtante pacto de non petendo.vel non obſtante ſentē
tia contra me lata ſuper hoc.ſed certe iſti non bene dicunt nam
oēs iſti libelli ſunt recipiendi ſicut ſatis apparet.ff.de priui.cre
di.imperatores.ff.qḋ me cauſa.metum.§.volenti.l.ſi mulier.§.ſi.
⁊.l.ſe.quia ⁊ veteres actiones extincte vtiliter competūt.ff. ſi ex
noxa.cau.l.ij.§.ſi.ff.de capi.di.tutelas.§. ſi libertate.C. ſi aduer.
tranſac.l.ij.⁊ de accepti.l.ſi.⁊ hoc idem eſt in integ.reſtit.vt no.
ſ.de in integ.reſti.tum ex literis in glo.idem ſuper ver. idem per
reſtitutionem.tamen ſatis videtur quod debet ſubijcere cauſam
in libello quare nulla ſit electio vel proceſſus.vel venditio vel pa
ctum vel ſententia quia cauſa ſemper eſt exprimēda in libello.vt
ſ.de libel.ob.c.vlti.quantūcunq̄ ad hoc imploret officium iudi
cis quod ipſe in predictis impendere non debet niſi iuſta cauſa
expreſſa de qua eſt cognoſcendū.vt apparet.ff.de mino.l.j.§.pre
tor.⁊.l.in cauſe.j.ſi.Et dicūt quidam qḋ primo debet cognoſce
re de vltima petitione quam de prima.ſed nos credimus quod
ſimul cognoſcet de vtraq̄ ſicut no.in reſtitutione in integrū.ſ.
de reſti.in integ.tum ex literis.in gl.idē ſuper ver.item per reſti
tutionem.ar.C.loca.⁊ con.l.ſi conditionis.⁊.l.ne cui.⁊.l.condu
ctores.Itē predicta habēt locum vbi aliquid accreſcit actori ex
predicta adiectione.⁊ hoc etiā in libello debet exprimere.ſed ſi in
libello non dicit q̄ ſibi accreſcat nunq̄ recipiet̄ libellus cū adie
ctione que aduerſario obeſt:⁊ ſibi non prodeſt:ar.ff.de rei vendi.
in fundo.⁊ hoc ibi dicitur de poſitionibus ⁊ probationib⁹ ſuper
eiſdem faciendis ⁊ ſi de eis nihil contineatur in libello.

In cauſis.(contineantur.) Si ipſe cognouit ⁊ diffiniuit partibus preſentibus.C.de leg.ſi imperialis. ſecus ſi ad cōſultationem
reſponderet.C.de leg.leges.in ſi. Item ſecus in inter
locutorijs.C.de leg.l.leges.in ſi.niſi interlocutoria corpore iuris
clauderetur.ff.quod met.cau.metum.§.quod agit.xvj.q.iij.licet
diſpenſatiue.ff.de manda.prin.l.fina.

1 ☞Vnū plēs exceptiōes prio ꝑponere dꝫ exceptionē ſuſpitiōis.
2 Sententia per falſum reſcriptū nō tꝫ ꝫ aduerſarius conſentiat.
3 Nonnullos caſus hic enumeratos habes in quibus valet ſenten
tia lata contra res prius iudicatas.

Inter.(monaſterium).Factum ſic fuit cū duo monaſteria ſcilicet ſancte Anne.⁊ ſancti
leodij litigarent coram iudice delegato ſuper modo
eligendi abbatem in monaſterio ſancti leodij proceſ
ſum fuit vſq̄ ad litem conteſtatam ⁊ teſtium ⁊ productionē tūc
monaſteriū ſancte anne propoſuit cauſas ſuſpitionis cōtra dele
gatos.⁊ quia delegati non admiſerunt eos appellauerunt vel ēt
ſine appellatione receſſerunt ab eis.iudices autem eorum abſen
tia vilipenſa ſententiam diffinitiuam pro monaſterio ſancti leo
dij tulerunt.pars autem ſancte Anne literas impetrauit quod
cum appellaſſet a proprijs iudicibus.quia legitimas ſuſpitionis
cauſas non admiſerant ſecundi iudices cognoſcerent primo re
uocato quicquid factū eſſet poſt appellationem.⁊c.⁊ non fiebat
mentio in ipſis literis quantum proceſſum erat in ipſo negocio
qn̄do incepit recuſare nec expreſſit cauſas ſuſpitionis que cōti
nebantur in eis quas hodie neceſſe haberent exprimere:⁊ hodie
nullus impetret literas ſuper appellatione ante ſentētiā omiſſa
niſi exprimat grauamen.j.de app.vt debitus.olim autem non te
nebatur exprimere.j.de app.cum ſit ro.vel impetrauerat literas
ſuper principali negocio nulla facta mētione de appellatione ſe
cundum illos qui dicunt quod receſſit a iudicibus nulla appel
latione omiſſa.cū autem quocunq̄ modo vis hoc negociū eſſet
ad ſedem apoſtolicam relatum papa decernit per ſecundas lite
ras primas non reuocatas.Cōtra ſententiam autem opponebat̄
quod non tenebat:quia lata erat contra res prius iudicatas. et
ſuper hoc inſtrumentum ſententie producebatur ſed papa reſpō
det quod preſumendum eſt qḋ ſi coram primis iudicibus produ
xiſſet iſtud poſt habuiſſent.i.producentibus non profuiſſet. vel
ſi appareat tale eſſe quod ꝓfuturū eſſet imputet ſibi qui nō pro
duxerunt ante ſentētiā.his ergo attētis ratam habet ſententiam
priorum iudicum:⁊ electio munus tribuit benedictionis ſuper
modo eligendi.dicebant enī monachi ſancte anne ad ſe ptinere
vel in totū vel in partem electiōem abbatis in monaſterio ſancti
leodij:⁊ ideo electionē factam abſentibus ipſis dicebāt eſſe caſ
ſandam(ingreſſum).C.de iud.ſancimus|ſi.C.de excep.l. penul.
1 iij.q.vj.§.exceptis.ſ.de excep.paſtoralis.vbi no. C(†Iudiciū)
ſi alicui competit plures exceptiones declinatorie iudicij:puta
de ſuſpecto excommunicationis quod falſum ſit reſcriptum vel
conſimiles ſemper in principio proponat exceptionem ſuſpitio
nis:nam ſi primo aliam proponeret ſibi faceret preiudicium vt
hic.⁊.iij.q.viij.cuius in agendo.iiij.q.iij.ſi quis.ff.de iudi. ſed et
ſi.Item facit ad hoc.quia ſi ſemper vſq̄ ad litem conteſtatā pro
poni poſſet fruſtra prefigeretur tempus.xx.dierum.iij.q.iij.offe
ratur. Item fruſtra cōſuleretur proteſtato tempore abſentie iudi
cis ſi vſq̄ ad litē conteſtatā poſſet recuſari.C.de iudi.cum ſpecia
2 lis.C†Sed dices nonne naturaliter exceptio falſi ⁊ excommuni
cationis precedit cum ſi nullum eſſet reſcriptum non ſit iudex.
Reſpon. quando dico nullum reſcriptum q: falſum:vel quia ab
excōicato impetratum elido iudicium eius:q: de hoc ipſo iudi
cabit ⁊ eius ſententia faciet ius inter partes.ſ.de reſcrip. ſup li
teris.quem ex quo in vno eligit non poteſt in alijs recuſare.iij.q.
vlti.cuius in agendo.quando aūt dicit eum ſuſpectum nō eligit
eius iudicium.q: nō ipſe ſentētiabat.ſed arbitri.j.de ap.cū ſpe
ciali.Item ſi nō recuſat̄ iudex valet quicquid facit.j.de app. ad
hec.ſꝫ ⁊ ſi aduerſarius conſentiat non tenet ſentētia per falſum re
☞ſcriptum vel ab excōicato lata.j.e.ad ꝓbandum. C†Alij dicūt
q̄ ſimul poteſt ꝑponere cum ad idem tendant.ſ.ad remouendū
eum.arg.ff.de excep.nemo.ff.de iudi.non videtur.Alij dicūt qḋ
etiam ſeparatum.dūmodo recuſatio ꝑponatur intra.xx.dies ar.
C.de inoffi.teſt.cōtra maiores.Alij dicunt qḋ ſi proteſtatur pōt
alias non. Primi autem reſpōdent ſic ad has leges.nam lex illa
nemo non contradicit quia ꝑponēdo diuerſas exceptiones nul
lam videtur cōfiteri.nam qui dubitat excipit vt no.ſ.de exce. cū
venerabilis.nam hic intendit intentionē aduerſarij elidere ſicut
quādo excipit aliquem exemptū per priuilegiū vel preſcriptio
nem.ſ.de reſcrip.audītis.ſed tamē facit ſibi preiudicium in hoc

quia in iudicē conſentire videtur litigādo corā eo corā quo litiga
re non tenetur. Similiter lex nō videtur. nō obeſt quia maius eſt
⁊ maius ſignum conſenſus litigare ſub aliquo ꝙ petere ſibi edi
genus actionis. Itē qꝛ ſibi nullam ſententiā petit ad auc. offerat.
R̄ſi. verum eſſe exceptionē recuſationis poſſe ꝓponi vſqꝫ ad. rx.
dies ſi tacite vel expreſſe non renūciauit nec ꝓpter hoc quod de-
dit ſportulas vel fideiuſſionem videꝛ conſenſiſſe in iudicem cum
talis cautio. ſ. iudicio ſiſti preſtetur coram illo iudice qui non co
gnoſcit. de cauſa. ff. de iud. l. ij. §. pe. ⁊ hec ſatiſdatio ⁊ ſportule ex
neceſſitate preſtanꝛ. ⁊ ideo nō preiudicat. hac igiꝛ opinione pri-
ma retenta videꝛ quod aliquis ſimul non poſſit recuſare iudicē
⁊ repellere procuratorē aduerſarij ſui cum ſuper procurationem
opꝫ eum audire ſententiam ⁊ ſic videtur in iudicem conſentire. ſꝫ
ſi actor ꝓponit cōtra ꝓcuratorē rei ⁊ procurator recuſet iudicē.
bene procedunt he due queſtiones ſimul qꝛ ille qui recuſat non
eligit arbitrium huiuſmodi iudicis ſuper ꝓcuratione: ſed aduer
ſarius: ⁊ iudiciū redditur in inuitū. ff. de ver. obli. inter ſtipulan
tem. §. j. (renūciaſſe) de offi. dele. gratū (de priuilegiis) quo forte
ei. ſ. conuentui ſancti leodij libera electio cōcedebatur ⁊ nihil fa-
3 cit hoc ad rem. ¶ (†Non obſtante) que forte erat quod vel in to
tū vel in partē monaſterij ſancte anne eſſet electio. ſed 3. ij. q. vj.
§. diffinitiua hoc intelligitur vbi poſita fuit exceptio rei iudi. ſꝫ
inſtrumentum non fuit productum: vel alia probatio contrariū
a q̄ loqniꝛ vbi nec propoſita nec ꝓbata fuit exceptio rei iudi. vt
ff. de compen. qđ in diē. Item in alijs caſibus valet ſnīa contra
res prius latas vel iudicatas. ſ. ſi ſit appellatum. 3. de fide inſtr.
cum Joānes. Item ſi in integrū reſti. beneficio ſubueniaꝛ. 3. de
in inte. reſti. c. ij. Item ſi queſtio eſſet an ſit iudicatū necne ⁊ pro-
nunciatū eſt nō iudicatum: ſnīa primo lata 3 res prius iudicatas
teneret. ff. que ſen. ſine app. l. j. in prin. ſunt ⁊ alij caſus. ſ. in nego-
cio publico. ff. de re iu. imperatores. Item in caſu quē habes. ff.
de iureiu. admonendi. Item intelligunt quidā ſm canones vbi
cunqꝫ vertitur periculum anime vt. 3. c. lator. 3. de teſti. ex parte
(prolata) primo alio tp̄e (ſtatuiſſent) vt preſumitur. quia ex quo
ipſam vidiſſet ad hanc cognitionē venire nō debet (alioquin). ſ.
ſibi validum erat inſtrumentū: ⁊ ideo nō erant poſt habituri im
putetur eis qui modo obijciunt quod tunc non obiecerant (no-
uorum) ſ. de nouo repertorum. C. de tranſac. ſub pretextu.

Suborta litigātibus.

ſup poſſeſſorio (ha-
buiſſe) no. ſufficere ep̄o ꝓbare quaſi poſſeſſionem nec
oportet ꝓbare ſpoliationē vel ſubtractionē. hoc enim
ipſo qđ ſubditus per eū requiſitus nō exhibet obedientiā cōſtat
ꝙ eam eis ſubtraxit ⁊ inde cōpetit illi interdictū vel officiū iudi
cis vel condictio vt no. 3. de elec. querelam. ⁊. 3. de reſti. ſpo. ſepe.
¶ (Decernim⁹) agebat eñ ep̄s poſſeſſorio recuperādo poſſeſſio-
nis ⁊ petitorio: ſed quia cōſtabat de poſſeſſione ſtatim ſentētiat
ſuper eo dilata queſtione proprietatis. qđ eſt no. dignum. ⁊ forte
non haberet locum niſi per cōfeſſionē conſtaret imo locū habet
qꝛ licitum eſt omiſſo petitorio poſſeſſorium proſequi. 3. de cau.
poſ. paſtoralis (efficaciores) qꝛ habebat ſnīam. alex. (preiudiciū)
quia res inter alios ⁊c. C. res inter. per totum. ⁊ intelligas papā
ignoraſſe ius quod in eo habebat alias preiudicaretur. ff. de rei
ven. ſepe. (ſententiam). ſ. quod monaſterium ſubeſſet ep̄o (reprio-
baſſe). C. ſi ex ſal. in. l. j. (reperti) de hoc no. c. proxi. 3.

1 ☞ In quibus caſibus monachi conſtituere poſſint ꝓcuratorē.
2 Poteſt quibus regularis conſtitui procurator ab abbate in ne-
gocijs monaſterij.
3 Non eſt admittendus obijciens contra procuratorem talem.
4 In proſecutione negocij vbi plures monachi admittuntur ⁊ in
idem conueniunt poteſt vnus pro alijs conſtitui procurator.
5 Criminoſi in cauſa inquiſitionis admittuntur.

Cum. J. ⁊. A.

(Ex parte) no. qđ Cano-
nici regulares non ſolum
nomine eccleſie ſed ſuo conſtituunt procu. aliū cano
nicum regularem arg. contra. xvj. q. j. qui vere. ⁊. c. mo
nachi. j. de acc. c. pe. lxxxvij. di. peruenit. ad hoc reſpondet qđ mo
naſterium indubitāter ꝓcuratorē conſtituit. 3. de cōſue. cum dile
1 ctus. ⁊ in alijs īfinitis iuribus. ¶ † Itē monachi in cauſis quas
habent conſtituunt ꝓcuratorem. videlicet ſi ſiat inquiſitio cōtra
eos ⁊ hic. vel ſi ipſi inquiſitionem contra alium impetrēt vel in-
quiſitionem ꝓſequunꝛ vt hic. ⁊. j. de accuſa olim. ⁊ idem ſi de ele
ctione ſua agant. j. eo. ad probandum. 3. de reſcrip. cum dilecta.
Item in accuſatione ⁊ in quolibet negocio vbi licitum eſt mona
chis agere licitum eſt etiā eis ſuper eo literas impetrare per aliū.
3. de excep. cum dilecti. in prin. vbi dicitur tranſmiſſa nobis peti
tione ⁊c. ⁊ etiam agere per procuratorē ex quo iure ſibi concediꝛ
agere multo melius eſt qđ per alium agat quā per ſeipſum. 3. de
2 ſyndi. c. j. ¶ † Item quilibet regularis poteſt conſtitui procura-
tor ab abbate in negocijs monaſterij. xvj. q. j. qui vere. ⁊. c. mona-
chi non autem in ſuis proprijs abbatijs ſi ſua propria ſibi aliqua
negocia contra iura fingat. etiam ſi fuerit inquiſitio contra eum
ſecundum quoſdam eū predicta. c. dicant ꝙ ad hoc vt poſſit pro-
curare eorum negocia oportet duo interuenire. ⁊ mandatum ab
batis ⁊ vtilitas monaſterij. Sed nos credimus qđ etiam in inq-
ſitione monaſterij ⁊ alijs negocijs abbatis poteſt eſſe procurator
monachus. ⁊ eſt admittendus. vt in electione ⁊ in alijs. ⁊ in hoc
vertitur vtilitas monaſterij vt bonus abbas ei defendaꝛ vel pre-
ficiatur. imo hac eadem ratione. ſ. quia vtilitas monaſterij verti-
tur credimus qđ etiā pro laico patrono vel principe. vel magno
defenſore ſiue vtili amico monaſterij poſſit eſſe procurator: nam
3 ⁊ archiep̄s hoc poteſt. j. qui ſi. ſint leg. per venerabilem. ¶ † Et ſi
cōtra procuratorem conſtitutum obijceretur nō eſt admittēdus.
qꝛ non vertitur vtilitas monaſterij. ⁊ non audiretur. nō enim eſt
huius litigantis querere vtilitatem monaſterij. ⁊ eedē vtilitates
occulte ſunt quas aduerſario nō competit eſſe notas. ſed conuen
tus ad quē pertinet ſcire ⁊ tractare vtilitates monaſterij poſſet
contradicere. ⁊ etiā ipſe monachus. ſi certum eſſet quod nō eſſet
vtilitas monaſterij. Itē de mandato epiſcopi vbi eſt vtilitas mo
naſterij poſſunt eſſe procuratores. xvj. q. j. qui vere. ſed ſine māda
to ep̄i vel abbatis. imo qđ plus eſt contra volūtatem eorum de-
bent denunciare malum prelatum. ⁊ ad hoc poſſunt etiam cōſti
4 tuere ⁊ ꝓcuratores cōſtitui. vt hic. ⁊. ij. q. vij. quapropter. ¶ † Itē
credimus qđ in proſecutiōe cuiuſlibet negocij vbi plures mona
chi admittuntur: ⁊ conueniunt in idem vnus ex his ꝓ alijs pōt
conſtitui procurator. vt. j. de accu. olim. ⁊ hic. Sed cōtra hoc. xvj.
q. j. non dicatis. vbi dicit qđ literas non poteſt recipere ſine licē
tia ſuperioris ergo multo fortius non poteſt recipere literas pro
curationis. Sol. illud intelligitur qđ non debet etiam literas re
cipere pro ſua vtilitate. ſed pro vtilitate monaſterij poteſt. ⁊ ī ca-
ſibus a iure conceſſis (infamatus) poſt hunc textum corrigiꝛ lite
ra decre. per regiſtrum ſic ⁊c. (ſuper his) ⁊c. (alijs) cum procura-
tore ipſius abbatis aliquando diu litigaſſent ⁊c. vt ſequiꝛ (dila-
ta) hoc ea ratione. quia inquiſitio non tantum in vno capitulo
⁊ contra vnum ſed in multis ⁊ contra multos erat cōmiſſa. ff. de
do. ex. apud. §. ibidem. ff. de neg. geſt. at qui natura. §. penul. ff. de
arbi. quid tamen (predictis) abbatis. ⁊ no. in cauſa inquiſitionis
conſtitui procurator. (lite non conteſta.) hoc nocet. 3. vt lite non
conteſta. quoniam (cōſpiratorum) hec eſt valida exceptio: ⁊ ideo
j. diſtinguit ſuper ea. (depoſitionibus) conſpiratorū alias eñ for
te publicauerunt (publicatis) hec videtur ſufficiēs ratio. j. de ac
cuſa. qualiter. §. debet. ⁊. c. olim. ſo. ſi non publicauit deliquit. ſed
non propter hoc reuocatur ſententia eū ob hoc non fuerit appel
latum. vel dic quod hic pars abbatis nō negabat publicas atte-
ſtationes niſi conſpiratorum aliorum enim bene fuerunt publi-
cata quorū dicta fuiſſe publicata bene colligitur ex hac decre. vel
papa precipit publicanda dicta conſpiratorum. ⁊ mādat inqui-
ri an iudices dicta eorum fuerūt ſecuti. ⁊ aliorum dicta dictis cō
ſpiratorum concordant. ¶ (†Probare) debuit enim proteſtari
quod in perſonas teſtium dicere volebat alioquin ſibi preiudica
ret. 3. de teſti. preſentium. imo quod plus eſt debet ꝓbare ſtatim
vel terminum ad probandum recipere. arg. hic. ⁊. 3. de teſti. cau-
ſam (aliorum) non enim retractatur ſententia per falſos teſtes la
ta niſi iudex eorum dicta fuerit ſequutus. vt no. 3. de proba. licet
ꝙuis aliud poſſet dici in conſpirationibus. ⁊ aliud in corruptis
5 teſtibus. ¶ (†Fides) ſed dices nōne tanꝙ peccatores poterūt in
totum repelli a teſtimonio. Reſpondeo ſic ſi obijceretur ab alijs.
ſed hic nullus cōtra eos de cōſpiratione obijciebat. niſi ſolus ab-
bas a cuius nocumento bene excluduntur. Vel dic quod in cau-
ſa inquiſitionis etiā criminoſi recipiunꝛ eum inquiſitio nō fiat
niſi contra diffamatos. j. de accu. qualiter vel dic horum teſtimo
nium preſumptionem ⁊ modicam fidem facere ⁊ nō plenā ſicut
alij teſtes vel dic quod inimici nō ſolum dicuntur quo ad repel-
lendum a teſtimonio qui odiū in mente habēt: ſed etiam qui ini
micitie cauſas habent vel habere preſumuntur etiam ſine mētis
odio. ar. iij. q. v. c. ij. ⁊ ſe. ⁊ idem pōt dici in conſpiratore qui pro
bono eccleſie cōſpirare poteſt contra prelatum ⁊ non peccat ta
men repellitur a teſtimonio.

1 ☞ Infamis efficitur condemnatus iniuriarum.
2 Nunquid papa valeat reſtituere in integrum laycum non ſue iu
riſditioni ſubditum.

Cum te.

1 (notaret). ¶ † Nā cōdēnatus iniuria
rū fit infamis ſiue ciuiliter ſiue crimi-
naliter agaꝛ. ff. de his q no. infa. athletas. §. vl. (volu-
mus) reſtituēdo te plene (infamiā) no. papā reſti. in in
te. ſ. fame honori patrie ⁊ oībus hmōi. ij. q. iij. §. viti. circa. ſi. ⁊. C.
de ſen. paſ. l. j. ⁊ vlti. iure aūt ciuili ſoli principes ⁊ ſenatus. ff. de
poſtu. l. j. §. de qua. j. nā lꝫ alij magiſtratus poſſint reſtituere alios
minores ⁊ etiā maiores de iuriſditione ſua ⁊ quātū ad iuriſditio
nem ſuā tñ fame reſtituere nō poſſunt vt eo. §. dr. ſic etiam ep̄i lꝫ
minores ⁊ maiores reſtituere poſſunt ⁊ diſpenſare in multis caſi
bus vt no. 3. de tempo ordi. dilectus. ⁊ abſoluere a iuramentis et
votis ⁊ fidelitatibus. 3. de iureiuran. cum quidam. j. de voto. c.
ex queſtione. vj. §. autoritatē. c. nos tamen in integrū reſtituere.

non poſſunt

non poſſant quantum ad honores ꝛ ſimilia.nec infamiam remit
tere cum hoc nullo iure cautũ habeatur.collegium tñ cardinaliũ
qui autoritatẽ ſenatorum hꝫ reſtituere poſſet.ar.xcvj.diſt.cõſtan
tinus.ꝛ ſic poteſt intelligi quod dicit.c.qḋ eccleſia ſenatũ habet.
xvj.q.i.eccleſia.ꝛ propter hoc dicimus qḋ licet ſuſtineat epũs infa
mem ipſo iure vel per ſententiam condemnatum vel etiam diſpẽ
ſaſſet cũ diſpenſare non poſſit:vt patet.ij.q.iij.§.hinc tamen non
admitteretur ad accuſationes vel teſtimonium cum ſit infamis.
ij.q.i.prohibentur.ʒ.de teſt.teſtimonium.ſi cum alio ꝙ cum infa
mia diſpẽſet bene admittitur ad teſtimonium ꝛ ad accuſationẽ ꝛ
alios actus legitimos.ꝛ in ciuili cauſa criminali ꝛ contra clericos
ꝛ laicos.nam cum ratione diſpenſationis poſſit eſſe in ordinibus
ſuſceptis:vel promoueri ad maiores:ergo ea ratione non poterit
accuſari ꝛ teſtificari in ſacerdotes.ij.q.vij.ipſi teſtes.ar.contra.ʒ.
de teſti.teſtimonium.vbi dicitur qḋ condẽnatus de crimine non
admittitur ad teſtimoniũ in criminali:ſed illud intelligo vbi diſ
2 penſatum non eſt.¶ †Sed queritur an papa poſſet reſtituere in
integrũ laicũ non ſubditum ſue iuriſditioni ꝛ dic qḋ non.ij.q.iij.
hinc niſi forte eſſet ſibi neceſſarius in clericatu.tũc enim forte poſ
ſet dici qḋ ad hoc papa tantum ꝛ non alius poſſet eũ in integ.re
ſtituere.arg.quia etiam ſeruum alterius poſſet eccleſia aſſumere
dũmodo ius ſuum ſerui domini recõpenſet.arg.liiij.diſt.multo
rum.ex antiquis cõſuetudo ea per que alia iura ſeruo ſuorũ amit
tunt:ſed nec reges poſſunt reſtituere in integrũ cũ omnes tenean
tur legibus imperatorũ obedire que eis hanc poteſtatem non cõ
cedunt.arg.vij.q.i.in apibus.alia etiam ratione eis obedire tenẽ
tur:quia ab eccleſia ſunt approbate.nã nulla lege cauetur quod
aliquis poſſit in integrum reſtituere niſi ſolus princeps.ſ.impe
rator vel ſenatus:vt.ʒ.dicitur.Alij tamen dicunt quod reges oẽs
in integrum reſtituunt:quia non ſunt ſic imperatoribus ſubditi:
ſed pape ſoli in dubijs ꝛ grauibus articulis.ſ.ſ.qui ſi.ſint leg.per
venerabilem.papa autem in integrum reſtituit illos de patrimo
nio ſuo:ꝛ etiam illos qui aliorum iuriſditioni non ſubſunt.ſ.qui
ſi.ſint legiti.per venerabilem.ꝛ omnes clericos.(non notari)nota
eccleſiaſticum iudicem reſtituere ſame.xv.q.vj.autoritatẽ.ſed hec
ſunt in terra eccleſie.

AD probandum. ff.eo.l.ſuper.(cuſtodis)facte in abbatiſ
ſam:vel potes dicere qḋ licet contendere de aliquo mi
nori officio monialibus ad qḋ per electionẽ vocant de
ſta.mo.c.ij (eam).ſ.ſententiã(vnius).ʒ.de procu.c.vlt.contra.ſol.
aliud eſt in cõſtitutione procuratoris.aliud in ſententie prolatio
ne:ſed nõne duo poterãt procedere tertio impotentiã iuris incur
rente.ʒ.de reſcrip.ſciſcitatus.rñ.poterant:ſed qui admiſerũt impo
tentem quod voluerũt non potuerunt.ʒ.de offi.dele.cũ ſuper ab.
(infirmandam)per exceptionẽ oppoſitam contra petentẽ execu
tionẽ ſententie.aliter enim ad irritandã ſententiam ab excõicato
latã agi non poteſt ſm quoſdã.hec ratio placet:imo bene agitur ſi
publice fuit denunciatus:vt no.ʒ.de exce.exceptionem.

1 ¶ In quibus caſibus res iudicata non preiudicet alijs ꝛ etiam
quando hec regula non habeat locum.ꝛ vide nu.2.
3 Nunquid ſi quos res tangit ꝛ alium agere videant ꝛ taceant fiat
eis preiudicium.
4 Caſus in quibus ſola ſcientia ſine citatione ſufficit.
5 Scientia contra electores vel ordinatores lata quãdo preiudicet
electis ꝛ ordinatis.ꝛ quando non.in nu.6.

1 **QUamuis.** (regulare).ff.de re iudi.ſepe.†vera eſt hec regula:qḋ non preiudi
cat res iudicata alijs in hoc.ſ.quod cõtra alios pariat
actionem vel exceptionem ſed bene preiudicat in hoc
quod poſſeſſio que prius erat apud alios transfertur apud victo
res.ʒ.eo.cum ſuper.niſi appellatum eſſet:vt ibi dicit.ꝛ tunc forte
difficilius eſſet eis contra alios agere quam contra primos.argu.
ff.de al.iudic.mu.cau.fa.l.iij.ſed ſi aliquis epiſcopus poſſidet iu
ra epiſcopalia in monaſterio alterius dioc.ſecus eſt.vt not.hic in
2 gloſ.verbi gratia.(non nocet)†fallit hec regula vbicũqꝫ ſit ius ex
ſententia.vt in querela inofficioſi teſtamẽti.ꝛ in cauſa filiationis
ff.de inoffi.teſta.pomponius.§.ſi ex cauſa.ff.de libe.agnoſ.l.j.§.ſi.
ꝛ.l.ij.ꝛ.iij.in prin.Ita in cauſa ingenuitatis niſi detecta fuerit col
luſio.ff.de ſta.ho.ingenuum.In criminali etiam accuſatione ſpe
ciale eſt:qꝛ accuſatꝰ ab vno nõ poterit ab alio accuſari:niſi doceat
de preuaricatione prioris.ff.de preuaricatio.l.iij.vel niſi dolorem
ſuum proſequatur doceatqꝫ ſe ignoraſſe accuſationem ab alio in
ſtitutam.ff.de accu.l.ſi cui.§.j.idem eſt in populari actione.ſi bo
nafide agente actore abſolutus ſit reus.ff.de iureiu.eum qui.§.in
popularibus.Item in ſpeciale eſt in crimine adulterij.vt abſolu
tio adulterij proficiat adultere.ff.de adul.denunciaſſe.Itẽ ſpecia
le eſt qḋ vnius ex appellatoribus victoria prodeſſet alijs.C.ſi vnus
ex appel.l.j.ꝛ.ij.Itẽ in ſeruitutibus predialibus.ff.ſi ſer.ven.loci.
§.ſi fundus.Item extraneo agente ꝛ rumpente teſtamentum per
querelã alijs proficit.ff.de inoffi.teſta.poſthumus.alias autem res
iudic.non prodeſt nec nocet niſi illis contra quos lata eſt vel illis
qui finguntur idem cum illis:puta quia eis ſingulari vel vniuer
ſali iure ſucceſſerunt.ff.de excep.rei iudi.ſi a te.§.ſi.ꝛ.l.ꝛ an eadẽ.
primo reſpon.ꝛ.l.exceptio rei iudi.Item not.quod in his caſibus
ſufficit ſola ſcientiã ſine citatione(actio)ſecus ſi diuerſis iuribus
agant:puta qꝛ proprietarius patiatur vſufructuarium non agere
de fructibus vel econuerſo.Item ſecus ſi ille qui partem habet in
re patiatur alium qui ſimiliter partem habet agere.ff.de li.cau.ſi
3 pariter.¶ †Sed quid ſi hi quos res tangit videant alium agere
ꝛ taceant nũquid ſit eis preiudiciũ.ſ.tunc qñ officium iud.implo
ratur ſuper reſtitutionẽ in integrũ vel huiuſmodi.Rñ.nõ niſi ci
tentur nolatim:vel per edictũ:vt no.ʒ.de ma.ꝛ obe.c.ſi.ʒ.de pro
cu.in noſtra.alias autem bene nocet eis:nec obſtat regula hic po
ſita:res inter alios ꝛc.qꝛ in caſu poſito ex quo citatio facta eſt in
telligitur contra oẽs iudicatum qui ſciuerunt vel ſcire debuerunt
cauſam agi:quia in eis non nominatur aliquis ſpecialiter:ſed in
genere fertur ſententia ſic ſcilicet reſtituimus te in integrũ.preſto
autoritatem tue adoptioni.ꝛ ſic in ſimilibus eſt dicendũ.(Actio)
verbi gratia:creditor habet hypothecariã contra quẽlibet deten
torem pignoris ꝛ debitor rei ven.ꝛ prefertur creditor debitori:idẽ
eſt in his in quibus non competit actio.tamẽ illi quibus compe
tit actio ius habent ex perſona illorum qui agunt ſi tacent.tũc ſi
eos ſcienter agere permittunt.licet male agãt ſit eis preiudiciũ vt
eſt videre in marito ꝛ vxore.nam marito competit rei ven.ad rem
dotalẽ.vxori vero non.C.de rei ven.doce.ꝛ tñ ſi vxor vendicet rem
dotalẽ licet male ꝑiudicat marito ſciẽti ꝛ tolerãti.idem eſt etiã vi
dere in emptore cui cõpetit actio.ꝛ vẽditore cui nõ cõpetit ꝛ pro
prietario.ꝛ in emphyteoticario cui cõpetit actio.ꝛ ꝓprietario cui
non cõpetit.ff.de re iud.ſepe.in his enim caſibus ꝛ ſi agere nõ po
tuerunt hi quibus non cõpetit actio.ſi tñ agunt licet male preiu
dicant tamen eis:quia eos prohibere potuerunt quominus age
rent.ꝛ qꝛ de voluntate eorũ iudicant videtur de iure qḋ habuit ex
perſona agentis.ꝛ ſufficit in his caſibus ſola ſciẽtia:nec exigitur
qḋ citẽtur:ꝛ ſic intellige qḋ hic dicit.ff.eo.tit.l.ſepe.quidã tamen
dicunt qḋ in ſolo primo caſu.ſ.in creditore ꝛ debitore locũ habet
qḋ dicitur de actore.in alijs autem tribus caſibus locũ habet qḋ
dicitur de defenſore.ꝛ vbicũqꝫ in prealleg.l.ponitur experiri.quo
¶ ad predictos tres caſus ponitur pro defendere.†Naturaliter au
tem primo actio ꝛ defenſio eis cõpetit qui ſuis autoribus pro euí
ctionis periculo denũciant poteſt etiã dici qḋ licet defenſio com
petat tam ei qui poſſidet nomine alieno ꝙ ei cuius nomine poſſi
detur.tñ in defenſione preferẽ ille cuius nomine poſſidetur.vt lit.
non conteſt.qñ.§.ſi ſuper.nã ꝛ contra vtrũqꝫ datur actio contra
vnum ratione detentionis.cõtra aliũ ratione ciuilis poſſeſſionis
bene enim cõpetit rei vend.ratione vtriuſqꝫ poſſeſſionis.ff.de rei
ven.officiũ ꝛ etiã interdictũ vnde vi.ratione vtriuſqꝫ poſſeſſionis
ꝛ vtriuſqꝫ poſſeſſionis poteſt fieri reſtitutio ſeparatim.nam dño
poſſeſſori ciuiliter fieri poteſt reſtitutio eius ciuilis poſſeſſionis.ꝛ
vſufructuario poſſidenti naturaliter fieri reſtitutio poſſeſſionis
hmõi fructus vel alterius ſue naturalis.ꝛ hoc caſu videtur qꝛ ſen
tentia lata ſuper naturali poſſeſſione ꝑiudicet ciuiliter poſſidẽti
vt poſſit denegare vſumfructũ ei qui obtinuit ꝛ eodẽ modo ſi fe
ratur ſnĩa ſuper ciuili poſſeſſione puta alij adiudicata eſt ciuilis
poſſeſſio fundi vſufructus ꝙ ei qui cõſtituit vſumfructũ:bene pre
iudicat poſſeſſori naturali:quia ſibi poterit denegari vel auferri
vſuſfructus deberet eñ duas exceptiones pretẽdere ꝛ cauſam de
fendere.Alij tamen ʒdicunt vel potes dicere qḋ preferẽ ille q ceti
net naturaliter:detentor aũt nunciat dño ſicut creditor debitori.
Ideo aũt diximus preiudicari ei qui ex perſona alterius ius ha
bet ſi permittat eũ agere ex cuius perſona ius hꝫ:qꝛ poteſt ipſum
prohibere.Ceterũ ſi non ex eius perſona ius haberet ꝙtumcũqꝫ
ageretur etiã ſuo nomine vel alieno nunꝙ ſibi preiudicaret etiã ſi
eſſet de perſonis ꝗ agunt ſine mãdato niſi precederet vel ſequere
tur eius voluntas tacita vel expreſſa.C.qui.res iudi.non no.l.j.ſi.
ꝛ.iij.ff.de ꝓcur.ſed hec.j.rñ.ff.iud.ſol.l.iij.§.j.hac etiã ratione im
putatur patrono ſi libertũ non defendat.ff.de re iudi.ſepe.qꝛ pri
4 mo ad eũ ſpectat defenſio liberti.poſtea ad libertũ.¶ †Itẽ no.qꝛ
in his caſibus ſufficit ſola ſciẽtia ſine citatione.Ac.eius qḋ dictũ
eſt de liberto dicendũ videtur qḋ ſummus epũs agit contra aliqḋ
monaſteriũ petendo epalia ſi ille qui primo ibi exercebat epalia
non defendat monaſteriũ:ꝛ feratur ſententia contra monaſteriũ
qḋ preiudicat epõ qui prius habebat ibi epalia quo ad poſſeſſio
nem.argu.ad hoc qḋ ſi epũs primus poteſt agere contra ſecundũ ſi
poſſidet qḋ non eſſet ei ius ibi exercere epiſcopalia multofortius
quando ea petebãtur debet excipere.ſecus aũt ſi egiſſet ſecundus
epũs cõtra monaſteriũ interdicto vnde vi:vel vti poſſidetis ratio
ne predictorũ iurium quibus ſe ſpoliatũ diceret:vel in quibus di
ceret ſe turbari:quia tunc primus epũs non debet ſuſcipere defen
ſionẽ eius:nec ſibi aliquod preiudiciũ generatur qꝛ contra perſo
nas tantũ agitur:ꝛ perſonale eſt interdictũ.non negamus tamen
qḋ etiã ſi agitur de perſonali interdicto quin aliqñ fiat alius pre
iudiciũ.ſ.quando preiudiciũ ſequitur ex vi interdicti.verbi gra
tia.ſi egiſſet aliquis contra aliquẽ quia ſpoliaſſet eũ poſſeſſione

iure inſtituēdi clericos in aliqua eccleſia.vnde petebat reſtitui ad
ꝑdicta iura ⁊ caſſari quicquid fecerat ſpoliatione pendēte.in hoc
enim caſu bene ſit preiudiciū clericis inſtitutis per ſpoliatorem ſi
feratur ſentētia ꝫ eum q꞉ eiicientur de eccleſia.ꝫ.de fil.preſbyt.ve-
niens.ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§.ſi fundus.⁊.§.ſe.ſecus aūt ſi nō interdi-
cto:ſed negatoria egiſſet.ſ.ꝙ non erat ei ius reſtituēdi:⁊ petendo
ſibi adiudicari ius inſtituendi cū ad ipſum ptineret nā hic ex ſen
tentia lata ꝫ inſtituentē nullū ſit preiudiciū inſtitutis ꝗ inſtitu-
tio valet propter poſſeſſionē.ꝭ.de iurepat.cōſultationibus(a quo
cauſam)vt ſi electus patiaꝛ electores de electione:an ſit canonica
agere vel ordinatus ordinatorē.ꝫ.de elec.dudum ro.lxiij.diſt.tan-
5 tis.iij.q.vj.hoc quippe.†nā ſententia ꝫ electores vel ordinatores
lata ſuper eo quod eſſent publice delinquentes ꝑiudicat electis ⁊
ordinatis in princi.c.¶Idem ⁊ ſi ille pro quo iudicatū patiatur
iudicē defendere ſententiā:q꞉ ab eo cauſam habuit.hoc nō poteſt
habere locū niſi quando iudex proceſſit ex officio ſuo inquirēdo,
⁊ ſi ſic remouit aliquē cuius prebendā alij cōtulit.nā ſi inquiſitor
hic defendit cām preiudicabit illi cui collatū eſt beneficiū ſi ſciuit:
6 vt hic.¶†Idem tū ⁊ ſi egiſſet petrus.⁊ ego modo agerē ad idem
de iure mihi a petro cōceſſo.tū quod dictū eſt de ordinato ⁊ ordi-
natore nō videꝛ ita indiſtincte verū.nam ꝗtumcūꝗ condēnetur
de crimine ordinatus nunꝗ preiudicat ordinatori.nā cum ex vi
accuſationis ordinati non ſequitur cōdemnatio ordinatoris nul
la ratio eſt quare condēnatio eius ſequereꝛ:vel quare preiudica-
ret ipſi.nam ex vi accuſationis ſequitur aliquando bonorū adem
ptio.infamia.⁊ huiuſmodi.C.de bon.dā.l.j.ij.⁊.iij.per totum.ff.
de his qui not.infa.athletas.§.vlt.⁊.l.ſequētibus.ff.de fur.nō po
teſt.ſed qđ alius non accuſatur ex vi accuſationis alterius patiaꝛ
penā non inuenimus niſi in certis caſibus.vt in crimine leſe maie
ſtatis.vi.q.i.§.verū.⁊ hereſeos.ꝭ.de here.c.vergētis.⁊ alia conſimi
lia capitula intelliguntur qñ notoria erant delicta ordinatorū vel
inſtitutorū:q꞉ etiam ſi non eſſet actum contra ordinatores:tū ſine
ordine iudicario poterāt puniri ordinatores qui ſciēter malos or
dinauerant.vt.ꝫ.de iureiu.ad noſtrā.iij.⁊.ꝭ.de ac.euidentia.ſed ſi
accuſareꝛ ordinatus qđ extra quatuor tempora ordinatus fuiſſet:
vel qđ minus canonice electus vel tranſlatus fuiſſet que ⁊ publi-
ca notoria ſunt bene preiudicaret ſententia lata contra ordinatū
ordinatori.ꝫ.de trāſ.epiſ.inter.⁊ de tēp.or.literas.hec enī ita ſunt
connexa qđ ſeparari non poſſunt.ſi enim male fecit recipiēdo or-
dinem tali die deterius fecit ordinator conferendo.ar.ꝫ.de tranſ.
epi.inter.circa ſi.ſed bene potuit ordinatus male recipere ordinē:
q꞉ erat criminoſus:ſed ordinator bene contulit:q꞉ hoc ignorauit.
☞ ꝫ.de cor.viti.expoſuiſti.⁊ hoc quidā de plano cōcedunt.†Melius
videtur ꝙ ꝗtumcūꝗ crimen ſit notorium ordinati:vel qđ ordina
tor celebrauit extra.iiij.tpa.nunꝗ tū agitur vt caſſetur ordinatio
quā habet ab ordinatore:ſed tū agere pōt vt puniaꝛ:vel peniten-
tiam agat quā non hꝫ ab ordinatore.⁊ ideo nunꝗ ꝑiudicat vni
ſnia contra aliū lata.ſecus aūt eſt in electis ⁊ electoribꝰ.nā in illis
obtinet qđ ſuperius eſt notatū.hoc aūt videtur eſſe indubitatum
qđ ſi aliquis egit contra capitulū alicuius eccleſie.⁊ petit preben-
dam ꝗ mihi debebaꝛ vel mea erat.non preiudicat mihi ſententia
lata contra capitulū alicuius q꞉ ſi poſſidebā prebendā.tūc cōſtat
qđ non preiudicat q꞉ contra capitulū non cōpetebat actio ſed cō
tra me.ff.de alie.iu.mu.cau.fa.l.pe.ff.de rei ven.officiū.⁊.ꝫ.de iud.
examinata.⁊ ſi non poſſidebā non preiudicat:q꞉ non potui actorē
prohibere ab agēdo.ff.de re iud.ſepe.§.vlti.ff.de iureiu.nā poſtea.
§.ſi.⁊.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori.hoc videtur falſum:q꞉ ſi quis ageret con
tra capitulū ſuper prebēda quā dicit vacare de iure.licet alius eā
teneat de facto:vel ſi quis dicit eā ſibi deberi:quam alius etiā di-
cit ſibi deberi.⁊ eodem iure.ſ.per electionē capituli ſatis videtur
locum habere hec decre.

1 ☞ Rei cuius commerciū quis non habet propter naturā ipſius
rei nec legatum nec donatio nec ſtipulatio fieri poteſt.
2 Non minus valet iudiciū qñ quis iniuſte agit quā quando iuſte.
3 Actor non exprimit in libello diem vel locum facti contractus.

☞ Abbate ⁊ infra. (cōmendatori).†Et hic not.ꝙ qñ ad plu-
res pertinet actio de aliqua re.ita qđ ad vnū pertinet
quaſi ſub alio ſicut cōmendator eſt ſub ꝑceptore qđ ſi-
mul ambo ⁊ omnes agere poſſunt de hoc no.ꝫ.de iudi.cum depu
tati.ꝭ.de relig.do.cum venerabilis.(vel quaſi)nota.libellum ſub
diſiunctione.vt not.ꝫ.de in integ.reſtitu.c.conſtitutus.(finibus)
1 ꝫ.de reſtit.ſpoli.cum ad ſedem.¶(†Sub conditione)hec reſpon-
ſio probatur.ff.de leg.j.cetera igitur in prin.ff.de actio.emp.l.vlti.
ff.de lega.j.ab omnibus.⁊.l.ſi ſeruus.alias verum eſt quod rei cu-
ius commercium quis non habet propter naturam ipſius rei nec
legatum nec donatio nec ſtipulatio fieri poteſt.ff.de leg.j.filiuſfa-
mi.§.ſi quis.ff.de leg.ij.hone.§.j.ff.de legat.iij.fideicommiſſa.§.in
ſeruo.⁊ eſt expreſſum de re que eſt apud hoſtes.ff.de verbo.oblig.
liber homo.(Mõe).C.de ſacroſanc.eccle.vt inter.¶(Intentio)
ſatis bene dicit quod ex nullo verbo poſito in donatione facta mo
naſterio de populeto apparet voluntas donatoris quod locus de

Roſel.daretur monaſterio de benefac.ar.C.de dot.promiſ.l.j.Itē
pro hoc facit:quia verbum donatoris non dirigebatur ad mona
ſterium de benefac.ſed ad monaſterium de populeto.⁊ ideo non
videtur ius queſitum in re ſed in perſona.ff.de annu.lega.Caius.
ff.de leg.j.quidam teſtā.ff.de contrahen.emp.l.ſi.aīs autem ſi ap-
pareret ex aliquibus preſumptionibus de volūtate donatoris qđ
ad monaſterium de benefac.perueniret res donata:poſſet dici qđ
aliter prouideretur monaſterio de benefac.ar.ff.de leg.ij.titius.§.
patre.ff.de rei vē.emptor.§.ancilla.ff.de le.ij.titia cū teſtamento.
§.titia.cū ini.ꝭ.de teſta.nos quidē.ff.de do.inter vi.⁊ vxo.ſulpitiꝰ.
(donatio).ꝭ.de eccle.edi.ad audientiā.ſed cōtra.ff.de ſer.vr.predi.
ſi ſeruus.§.fina.ff.ſi ſerui.vendi.l.ſi.ff.de adimen.leg.ſeruos.ff.de
lib.cau.ſeruos.ff.de li.⁊ poſth.placet.⁊.l.ſe.inſtit.de leg.§.poſthu-
mus.ſed ibi nō quereꝛ ius in re ſed pſonalis obligatio.¶(Quia
videri).ff.de iudi.non poteſt.ſolennis nunquam.nota.ff.ad exhi.
l.tigni.§.fin.C de in litem iur.l.j.nec obſtat de pignoratitia aūt.ſi
rem.§.fina.quia ibi loquitur in pignoratitia que ſtatim oritur ex
conuentione.⁊ ſic reſponde.l.ff.de pigno.act.l.ſi rem.(dicebatur)
bene allegat iſte ſi res donate nullo modo pertinebāt ad regnum
quia ſecūdum hoc nihil pertinuit ad regem de eis diſponere ſed
ſi ad regnum pertinebant licet ea non poſſideret bene ius qđ in
eis habebat dare potuit ⁊ ad hoc obligare ſucceſſorem.⁊ ſecun-
dum hoc bona etiam erat reſponſio partis aduerſe(ſuperuenien
ti).ff.de rei vendi.ſi autem.in prin.ff.ad exhi.tigni.in princi.(ſpe-
ciali cauſa)puta ex cauſa venditionis inite cum.P.tali die ⁊ lo-
co dicerem ſibi debere ⁊ non eſt verum(⁊ poſtea)quam lis cepta
ex predicta cauſa(ſine alia).ſ.quia res quam petit ex cauſa ven-
ditionis ſibi debetur poſt litem cōteſtatam.ex cauſa donationis
que penitus aliena eſt a cauſa venditionis.ſimilis aūt cauſa ven-
ditionis ſecunda eſſet prime ſi ex cauſa alterius venditionis alio
loco ⁊ tempore facta ſibi poſt lit.conteſt.debetur.⁊ tamen quia ex
ea actum non eſt non veniet in iudicium.⁊ ideo de eo non ſenten
tiabit ⁊ hoc eſt quod hic dicit(obnoxiū)dec petitio generalis ra-
ro admittitur in perſonalibus actionibus in realibus ſepe(inde-
2 bite)ſcilicet quia tunc non debebatur(iudicium)†iudiciū enim
non minus valet qñ quis iniuſte agit ꝗ quando iuſte qđ ſatis pa
tet:q꞉ ſententia contra eū lata tenet imo etiā pro eo.licet ſit cōtra
ius litigatoris.ij.q.vj.§.diffinitiua.⁊ idē videtur de actis ⁊ geſtis
(libera conſcientia)q꞉ cum in genere dixit eum ſibi obnoxiū.⁊ eū
inuenerit tpe ſententie obnoxiū contra conſcientiā iudicaret ſi eū
non obnoxiū ſententiaret.Itē ex hac ſcientia perpetuo ⁊ ex omni
cauſa paratur exceptio rei iud.abſoluto.ſed ſic non eſt quando
ex certa ſcientia petijt:quia tunc tū paratur exceptio ex illa cauſa
(iudicio)q꞉ probationes ⁊ acta inter eaſdē perſonas preiudicant.
⁊ etiam in alio iudicio ſi ad idem agatur.⁊ hic ad idem agetur q꞉
ſub generalibus verbis oīs tēporis ius.ſ.⁊ ante litē conteſt.⁊ poſt
deduxit in iudiciū(⁊ tunc).ſ.tēpore litis conteſt.(fundaſſe)non
habita diſtinctione inter perſonales actiones ⁊ reales niſi q꞉ per-
ſonales raro admittunꝛ non expreſſa cā ſed reales fere ſemper nō
expreſſa cā admittunꝛ ſed etiā in eis ſi expſſa ſit cā certa niſi cauſa
ſit propoſita tpe litis conte.nō prodeſt ſi poſtea alia ſuperueniat
ar.ff.de exce.rei iudi.ſi mater.§.ſi quis vero.(donationis)puta q꞉
dixit peto talē fundū ex cauſa venditionis licet enim nō adiecerit
de tempore ⁊ loco venditionis:quia tamen venditionē neceſſario
comitatur locus ⁊ tēpus.non prodeſſet petitori.ſi poſt litem con-
teſtatā eandē rem emat:cum de certa vēditione intelligi oporteat
⁊ certis loco ⁊ tempore facta:vt hic dicit.ſecus autem ſi dicat.di-
co hāc rem ad me pertinere iure dominij vel quaſi.hic etiā ſi poſt
litem conteſt.nouum ius acquirit fertur ſententia pro eo.ff.de rei
ven.ſi autem.arg.ff.de excep.rei iudi.ſi mater.§.eādem.cum enim
intelligi nullas cauſas dominij expreſſit:non habet concomitan-
tias loci certi ⁊ tēporis.⁊ ideo non eſt vis quo loco ⁊ tēpore domi-
nium ad ipſum perueniat(cauſam).ſ.emptionis ⁊ venditionis ⁊
3 donationis vel ſimile.¶(†Vacua).i.impoſſibilis.certa enim vē
ditio non poteſt fieri niſi certis loco ⁊ tempore fatemur tamē qđ
nec actor debet exprimere in libello diem vel locū facti cōtractus.
ſicut nec teſti.ꝫ.de ſi.inſtru.cum Ioannes.niſi iudex hoc ex certis
cauſis faciat fieri.arg.ꝫ.de ſi.inſtru.cum Ioannes.circa ſi.inſt.de
act.§.curare.(concomitantias).ſ.tempus ⁊ locus:ſed ſufficit quo-
uis loco vel tempore illud factum fuiſſe(licet).q.d.⁊ ſi hec que di-
cta ſunt non poſſunt tolerari.de iure tamen ſic ſeruandum eſt:q꞉
equum eſt.ff.ad.l.aquil.ita vult.§.ſi.

1 ☞ Sententia ad eternam rei memoriam eſt ferenda.
2 Forma promulgandarum ſententiarum.
3 Eccleſia nos debet habere cum inimicis ſuis odium:ſed omnes
ad pacem vocare debet.
4 Poteſt clericus pro quolibet peccato deponi.
5 De hereſi ſuſpectus.ſi ſe non purgauerit.excommunicari debet.
6 Imperator deponi poteſt a papa.

AD apoſtolice ſedis. Et.ꝭ.(cōcilio)ꝑ-
ſentia concilij eſt
ad ſolennitatē tū:q꞉ etiā ſine cōcilio ſolius pape ſentētia
ſufficeret ad

ſufficeret ad dānationē imperatoris.xv.q.v.alius.ix.q.vlti.patet.
z.c.ſe.ipſe ſolus hʒ plenitudinē pṫātis.ii.q.vi.decreto.(ſempiter-
1 nam)†ſupple ſic pnūcio z diffinio:ois eñ ſnia ad eternā rei me-
moriā eſt ferēda:qꝛ ppetuo eſt ſeruāda:z ius facit inter ptes ſpāli
ter tñ ppetuo memorāda eſt ſnia depoſitiōis q̄ fert ꝯ iniquos pri-
cipes:z maxime ꝯ imperatorē.eſt eñ memorandū de hac ſnia de-
poſitionis q̄ nō dʒ ferri niſi vigēte multa neceſſitate z multis cau
ſis z criminib⁹ z infamijs manifeſtis ꝯ imperatorē clamātibus.
Itē memorāda eſt talis ſnia:vt ſciant oēs quot z q̄tis periculis ſe
opponit romana eccleſia vt pacē procuret ſubditorū:z vt exēplū
det ceteris p̄latis oia pericula ſubeūdi pro defenſione ſuarū eccle-
ſiarū:quot eñ periculis z maris z terre z pditionū z aſſaſinorū z
alijs infinitis ſubiecit ſe papa q hanc tulit ſniam.vix homo enar
2 rare poſſet quedā tñ ſcripta ſunt in cronicis ro.eccl.¶†Hinc de-
bent ſumere exemplū iudices qualiter ſuas ſentētias debēt pmul
gare.dʒ enim ſic dicere.ego vel nos talis iudex ordinarius vel de-
legatus p̄ſentibus partibus talē ſniam proferimus ad eternā rei
memoriā:vel ad honorem Ieſu xp̄i:vel ad honorē z obſeruationē
iuris litigantiū vel alia cōſimilia verba dʒ dicere.nā quidā iudi-
ces malefaciūt qui dictāt ſuas ſnias alijs ſcribēdo ſiue partibus
ſiue vniuerſis.huius eñ ſcripture potius ſunt teſtimoniales ſcri-
pture p̄teritorū q̄ aſſertorie preſentiū.Itē illud non vr̄ fieri debe
re qḋ alicui ſcribat ſniam z loquat̄ in p̄ſenti.lʒ in decret.factū in-
ueniat̄:vt.ṡ.de ſeque.poſ.c.j.de re iud.inter.qḋ q̄ ſit abſurdū cui-
3 libet diligēter intuenti ipſas decre.liquido apparebit.¶(†Per
pacē)not.qḋ eccleſia oēs inimicos ſuos dʒ vocare ad pacē z tñ eis
publice offerre qḋ z conſcientiā habeat ſecuram z illeſam ſi ꝯ eos
procedere dʒ.z q̄ ora obſtruat detractorū imo z ſi eccleſia ꝯ inimi
cos ſuos pdat ſiue ſpiritualibus ſiue materialibus armis totū
fieri dʒ vt ad pacē veniat.xxiij.q.iij.noli.¶(Reuocare)no.ex hoc
loco z ex his q̄ proxime dicta ſunt qḋ propter ſniam ſuā vel ſacra
ſua nunq̄ ſuppoſuit correctioni vel emēdationi concilij vel alio-
rum ſed ſue emēdationi tñ ſeruauit.hoc tñ dixit qḋ ſup emenda-
tione ſua conſiliū conſilij q̄reret z bene fecit.ix.q.iij.patet.z.c.ſeq.
¶(Adherētes)no.fidelitatē eccleſie romane:qꝛ nunq̄ voluit ha-
bere pacē nec paris tractatū:niſi prius exprimeret z p̄mitteret de
pace ſibi adherentiū z de perpetua ſecuritate eorum(grauiſſima)
4 †bene fecit papa qḋ non ſolū multa crimina:ſed etiā multa gene
ra peccatorū ſubiecit ſnie depoſitorie imperatoris.magna eñ cau
ſa ſubeſſe dʒ depoſitioni imperatoris.nō eſt ſimile eius ad depoſi-
tionē clericorū qui pro quolibet peccato deponi poſſunt.xxv.diſt.
primū.l.diſt.vt conſtitueret̄ qꝛ imperatores z alij principes depo
ni nō poſſunt abſq̄ magnis z multis periculis z periculū eſt cau
ſa quare aliquid detrahit̄ rigori.j.de de.excō.mi.latores.Itē im-
peratores z principes non miniſtrāt in ſacramētis eccleſie:ſed cle
rici ſic.z ideo opʒ eos ſine peccato eſſe.xxxj.diſt.tenere.(deierauit)
periuriū licet in oībus ſit graue crimen.in principibus tñ z p̄la-
tis eſt grauiſſimū quorū verbū debet eſſe firmiſſimū etiā ſine iu-
ramēto.arg.xxij.q.iij.innocens.z.§.pe.(z cetera)z.j.ſub verbis
iſtis continent̄ in textu ſententie.primo multa periuria.ſecundo
multorū pactorū fractiones.tertio multa ſacrilegia.quarto mul-
te ſuſpitiones heretice prauitatis(pacem)nō eſt heres ex teſtamē
to Chriſti qui pacē non ſeruat cum teſtiū eius fuerit.pacē meā do
vobis:pacē relinquo vobis.z principes maxime ad pacem ſeruan
dam tenent̄.ff.de pac.conuentionū.(ſacrilegiū)de ſacrilegio no.j.
de ſen.excō.cū pro cauſa.(nō dubiū)cū hereticorū vocabulo con-
tineri debeāt:z etiā puniri qui ex legis argumēto a tramite fidei
deuiare noſcant̄.C.de here.l.j.idē vr̄ in ſimonia.j.de ſimo.ſicut ſi.
5 †Itē ſuſpectus de hereſi ſi ſe nō purgauerit excōicari dʒ:z ſi p an-
num in excōicatione ſteterit ſicut hereticus condēnari dʒ.ṡ.de he
re.excōicamus.§.j.Itē ſine vlla dānatione ipſo facto eſt infamis
z alias penas incurrit.ṡ.de hereti.excōicamus.§.credētes.(exina
nitionē)licet enim feudatarius habeat vtile diuum.z ſibi liceat
vti frui re feudataria.diſſipare tñ non debet imo nec deteriorare
ſicut vſufructuarius.¶(Reprehendi)no.qḋ licet papa poſſet eū
priuare regno qꝛ debitā penſionē per bienniū non ſoluit.ṡ.de loc.
c.ſi.tñ ex cauſa que tñ intereſſe ſedis apoſtolice tangit nō priuat:
ſed tñ ipſum reprehēdit(imperaret)forma huiuſmodi ſententie
6 ſumpta eſt ex eo q̄ legit̄.j.re.xij.q.ij.vulterane.¶(†Priuamus)
no.qꝛ papa deponit imperatorē.ſi.xv.q.vj.alius.z eſt hoc iure nā
cum Chriſtus filius dei dn̄s fuit in hoc ſeculo z etiam ab eterno
dn̄s naturalis fuit.z de iure naturali in imperatores z quoſcūq̄
alios ſentētias depoſitionis ferre potuiſſet z dānationis z quaſ-
cunq̄ alias.vtpote in perſonas quas creauerat.z donis natura-
libus z gratuitis donauerat z in eſſe cōſeruauerat.z eadē ratione
z vicarius eius pōt hoc.nā non videret̄ diſcretus dn̄s fuiſſe vt cū
reuerētia eius loquar niſi vnicū poſt ſe talē vicariū reliquiſſet qui
hec oia poſſet.fuit autē iſte vicarius eius petrus math.xvj.vltra
mediū z idē dicendū eſt de ſucceſſorib⁹ petri cū eadē abſurditas
ſequeret̄ ſi poſt mortē petri humanā naturā a ſe creatā ſine regi-
mine vnius pſone reliquiſſet.z ar.ad hoc.ṡ.qui ſi.ſint legi.per ve-
nerabilem.vltra me.de hoc no.ṡ.de fo.compe.licet.

Cum eterni.(tribunal ſe ſuſpenſum).Hic
fuit infamis.C.de pe.iud.qui
ma iud.l.vlti.(diuinis)in officio ſuo.xj.q.ḋ.iij.ſi qs eps
(irregularitas)hic colligitur qḋ cum irregularibus ſo
lus papa diſpenſat z idem videtur de corpore vitiatis z illegitime
natis z penitētibus z bigamis.z idem ſeruat eccleſia romana(in
tot)in quatuor predictis.Innocentius papa.iiij.

Dolobus.(Iudicibus pro reo).ṡ.de proba.ex li-
teris.(pro reo)de hac materia no.ṡ.de
offi.deleg.cauſam.

¶De appellationibus. Rubrica.

Dilecti filij.(apo.ſe.)repete que dixi-
mus.ṡ.de offic.lega.qḋ ad
conſultationem.(factas) tempore ſuſpentionis z
excommunicationis interdicti prioris per ipſum
archiepiſcopum(malitioſe).j.de conceſ.prebē.vel
eccle.non vacā.nulla.(initium)nam non noceret
ſi poſt ap.late ſunt.

Inter cetera.(generalem.) Hic nouum
ius mutatur(poſtea)ſubſe-
cutum ſm qḋ non licet appellare niſi ab inſtanti gra-
uamine vel comminato.j.eo.cum cauſam.z.c.vt debi-
tus.z.c.cū ceſſante.z.c.dilecto.vel poſſet dici quod hec decre.pre-
ſagiebat ius illud.

Ad noſtram.(ap.)hodie nō videt̄ differē
tia inter regulares z alios
z inter correctionē z alium proceſſum cū ſemper liceat
appellare ſi excedat qḋ idem eſt ac ſi grauet.ṡ.de offi.
ord.licet.j.de accu.c.inquiſitionis.olim aūt poterat eſſe differētia
quia clerici ſepius audiebant̄ appellātes regulares rarius.pterea
cōtra diſciplinā clerici non appellabāt niſi grauarent̄ in alijs au-
diebantur appellātes etiā ſine grauamine regulares vero vix vel
nunq̄ audiebātur.hodie etiā poſſet habere locū hoc poſt ſniam:
regulares ſm regulā latā qꝛ tunc nō deferret iudex appellationi.
in alijs ſecus.z qḋ dicimus in corrigēdis exceſſibus regulariū idē
intelligimus etiā de exceſſibus aliorū ſubditorū.ṡ.de offi.ordi.ir-
refragabili.§.j.z ſi ex officio condēnati appellauerint.z appella-
tionis literas impetrēt etiā poſt ſententiā:z etiā faciētes mentio-
nem de appellatione non valēt niſi faciāt mentionē de cā condem
nationis.ṡ.de reſcri.dilectus filius abbas.j.de coha.cle.z mu.ſup
☞ eo.†Item in hoc eſt differētia inter correctionē exceſſuum z alias
cauſas vel alia iura:qꝛ correctio exceſſuū nulla conſuetudine etiā
preſcripta impedire pōt.de offi.ordi.irrefragabili.§.j.ſed alia iu-
ra z iuriſditio bene tolluntur preſcri.vt.ṡ.de preſcri.per totum.z
contraria conſuetudine:vt.ṡ.de conſuet.c.ſi.

Perſonalis.(Eccleſiarū his).Nō eñ vlte-
rius audiet̄ appellās in articu
lo quē non proſequit̄ vt hic.z.j.eo.ſepe.in alijs ſecus.j.
eo.directe.(ſi autem)prima pars loquitur qn̄ pars pre
fixit nimis magnū terminū.ſed poſtea iudex prefixit terminū mi-
norē.ſecunda qn̄ ipſa appellās prefixit terminū competentē(ſen-
☞ tentie).i.iuriſditioni tue.†nā licet appellans non proſequat̄ ap-
pellationē a diffinitiua ſentētia interpoſita intra terminū ab ho-
mine prefixū.propter hoc non manet ſententia rata niſi labat̄ ter
minus iuris.nec contradicit.c.ſeq.j.eo.ſepe.quia omnia illa capi
tula intelligiuntur de termino iuris.Alij tñ intelligunt idē in ter
mino iuris.z in termino hominis.ſ.quod ſemper manet ſentētia
lata.z hoc videt̄ verius qḋ ſic probat̄:qꝛ vltra terminū prefixum
appellationi proſequēde ſiue a ſe ſiue a iudice ſiue a iure prefigat̄:
appellationē proſequi non poteſt.Itē nec de nouo appellare po-
teſt:qꝛ nec grauari poteſt:qꝛ nec iudex qui ſentētiando functus eſt
officio ſuo non habet vlterius qui faciat.ṡ.de offic.dele.in literis.
niſi quod exequatur.ṡ.de offi.deleg.ſignificaſti.
t ☞ Que ſit differentia inter appellationem z prouocationem.

Cum ſit romana.(z euidenti cauſa)
ij.q.vi.ei qui ap.C.
de temp.app.aut.qui ei.aliter enim nō conceditur bien-
nium.vnde oportet eū neceſſitatē probare.j.eo.conſti-
tutus.z ex neceſſitate daretur triennium.j.eod.ex ratione.vbi no.
(proſecutus).ṡ.c.proxi.(ſi vero)interpoſitio eſt vt pateat reſpon-
ſio aliū membro.ſ.qn̄ appellatur ante ſentētiam(prouocationes)
de hoc no.ṡ.de maio.z obe.dilecti.nam fere per omnia cenſentur
t iure appellationum.†eſt tamen differentia:quia proprie z ſtricto
modo loquendo appellatio dicitur illa que fit in iudicio.prouo-
catio vero dicitur illa que fit extra iudicium:ſed ideo proprius di
cuntur ad cauſam prouocationis:quia tunc fiet inceptio cauſe z
appellatio pure z ſtricte dicitur in cauſa iam cepta.Item ſi in iu-
dicio appellaſſet lapſo termino nō audietur vlterius ſuper eo de
quo appellauit:vt patet in eo qḋ le.z nota.ṡ.c.proxi.ſed quando
extra iudicium appellat etiam lapſo termino audietur appellans

quia hec appellatio nõ proprie dicitur appellatio.ſed ad cauſam prouocatio. nec poteſt impediri quin alio iure ſe tuuet appellans (ſi autem) modo loquitur quando appellatur in iudicio ſed ante ſententiam (cogitur) elapſo termino appellationis proſequende aſſignato (ſi raptor) ſicut dicitur ab aduerſario:ſed ipſe non confitetur (irrequiſitum) hic not.arg.qđ in notorio.nec vocatione ad cãm.nec admonitione opus eſt.ii.q.i.de manifeſta.xi.q.i.ſtatuimus.ar.cõtra.xii.q.ii.indigne.ii.q.vii.accuſatio. So.dicimus citationem neceſſariã.ꝛ verbum hic poſitũ.ſ.requiſitũ expone illa vice:ſed prius requiſitus erat:vel dic quod non fuit requiſitus per paulum ſed per apollinem diſcipulum eius.

Ad hoc ſi. in vna (vitare). Nimis graue videt qđ in iſta decr.dicitur ꝙ ſi aliquis ſemel appellauit ab aliquo qđ in aliis poſſit eũ recuſare vt ſuſpectũ.tñ quidã ſic plane intelligũt hoc habere locũ in delegatis nõ in ordinariis. Item oẽs dicunt ꝙ ſi reprobata fuit appellatio qđ poſtmo.tñ non poteſt eũ recuſare:qꝛ non grauauit eũ vnde non dꝫ ei eſſe ſuſpectus:ſed nunquid poterit eũ tñ durante cauſa appellationis recuſare an etiã poſtea puta perpetuo. Alii dicũt ꝙ hic non dicit qđ hec nõ ſit ſufficiẽs cã recuſationis qꝛ appellauit:ſed dꝛ ꝙ niſi habeat iuſtã cauſam recuſationis oportet qđ ſub eo reſideat.ꝛ erat cã dubitationis: vt ipſi dicũt qꝛ ex quo in vno appellauerat in oĩbus ſuſpectus videbat.ſed reſpondent non eſſe ita:vel loquit ſm antiqua iura qñ licebat etiã ſine cã appellare ꝛ etiã ita recuſare:qꝛ paribus paſſibus ambulãt appellatio ꝛ recuſatio.ſ.eo.ti.ſuper eo.§.i.hodie aũt ſecus.ſ.quia non poterit hic appellãs recuſare iudicẽ.niſi ſubfuerit iuſta cã.vt ſ.eo.vt debitus.ꝛ c.cũ ſpeciali.(vitare) niſi cõmittat graue crimẽ ꝛ manifeſtũ.ſ.eo.propoſuit.vel niſi ſit cõtumax ad proſequẽdum appellationẽ.nam tunc ſicut non poteſt appellare ita nec recuſare.ſ.eo.perſonas.ſ.eo.ſuper eo.(vitare) ex aliqua iuſta cauſa.non autem eo quod in alia cauſa ab eo appellauit.

1 Ad appellantẽ non aũt appellatũ pertinet iudicem eligere.

2 Non tenetur pars ius alterius partis dicere.

Si duobus. Hec decret.habet locum qñ ex ſententia lata vterqꝫ reputet ſe grauatũ.ſ.de teſta.raynaldus.ꝛ c.raynutius.aliã nõ videmus vbi locũ habeat.nã non credim9 ſi pars grauata appellaret ad archiepm ꝙ pars nõ grauata poſſet dicere ꝛ ego appello ad papã.ꝛ ego volo qđ appellatio quã iu facio agat corã papã:qꝛ cũ ipſe non ſit grauatus nõ audiet appellãs.ſ.eo.vt debi-
1 tus.†nec eſt appellati eligere iudicẽ appellationis:ſed appellãtis ſm antiqua iura qñ poterat appellari ſine grauamine forte habebat locũ hec decret.etiã in aliis caſibus (veniens) corã ſuo iudice (iudice) puta epiſcopo (iudicis).i.proximis ſuperioribus ſuo iudici corã quo litigabat.ſ.archiepiſcopi (citatus) is qui ad papam appellauit (veniat) coram minori iudice.ff.de iudi.ſi quis ex.ff.de in ius voc.l.ii.(promulgata) a minori iudice. (Cognouit).ff.ſi quis in ius voc.nõ ierit.l.ii.arg.ff.de acti.emp.ꝛ ven.l.i.in fi.nã vt ibi dicitur ex quo ordinatius certus eſt certiorari non debet:ergo ſi iudex certus eſt:tunc non tenet excõicatio.ſi aũt aduerſarius ſit certus ꝛ non iudex.dicunt quidam qđ multa ꝛ excõicatio impoſita cõtumaci tenet.ꝛ proceſſus in cã appellationis irritabit. Alii dicũt cõtra.ſ.ꝙ nõ irritabit:ꝛ qꝛ ſi peteret caſſari ſnĩam oportet eũ cauſam aſſigare ꝛ ſi eã aſſignet:qꝛ tu ſciebas me ad papam appellaſſe.ſitr ꝛ ipſe reſpõdebit:ꝛ ego ad archiepm appellaui corã quo bene poterã proſequi appellationẽ cuius appellatio ad papã prefertur.ſi corã eo inciperet proſequi vel ſi ab aduerſario peteretur:ſed tñ archieps nõ debet eum exaudire in citatione ſi ei innotuerit qđ ad papã appellatũ eſt:nec etiã poteſt niſi partes conſentiant.cũ ex quo hic nouit iuriſditionẽ ad ſuperiorẽ ſentiat deuolutã:ꝛ ideo nõ tenet citatio.ꝛ per cõſequens nec eius ſentẽtia.ar. C.de ſta.defun.l.pen. Si aũt ignorauit cũ iuriſditionẽ habeat tenet citatio ꝛ ſententia excõicationis.ꝛ etiam cauſa appellationis procedet lite non cõteſt.ſi corã primis iudicibus erat lis conteſt.ſ.eo.ti.per tuas.ꝛ etiã idem ſi erat de illis caſibus in quibus pcedi-tur lite non cõteſt.de quibus le.ꝛ no.ſ.vt li.non cõte.qm̃ eſt ratio qꝛ ignorantia facit tolerari ea q̃ ſiunt ratione publici officii. C.de teſta.l.i.ff.de offi.prefi.barbarius.melior ratio eſt.qꝛ iudex ordinarius eſt in cauſa appellationis ꝛ in aliis ſuis caſibus.ꝛ ideo tenet
2 qđ ſit ab eo niſi appelletur vel recuſetur.ſ.e.ſolicitudinẽ. †Sed dices nonne hic aduerſario noceret ſua ſcientia.rñdeo ideo nõ nocet:quia ſcientia vnius cum ſcientia alterius compenſatur:ſicut paria crimina ꝛc.ſ de adul.c.penul.ꝛ dolus dolo compenſatur.ff. de dolo.ſi dolo. Item cum ſit pars nõ tenetur dicere ius alterius partis.licet iudex non debeat admittere petitionẽ eius ſi ſciet ſed ſi ignorat tenet proceſſus eius.vt dictum eſt imo plus videtur dicẽdum quia ſi poſtq̃ incepit proſequi litem appellationis veniat qui appellauit ad papam:ꝛ velit impedire proceſſus eius non poterit ſicut ſi preſens fuiſſet ꝛ non contradixiſſet:quia qui abeſt cõtumaciter non minor eſt pſente.in auẽ.vt omnes obe.§.ſi aũt ille. ꝛ no.ſ de dila.preterea.hoc tñ bene dicimus qđ ſi vna pars cum

1 Executor.ad de ꝙ hoc tꝫ pe. de anc.in cõſil. cclxix. inci.pro declaratiõe primi dubii.co.ſi. poſt me.ꝛ p declaratiõe Inn. hic vide ẽt car. in cõſi.xxxii.lci. i deciſiõe ꝛ elucidatiõe.col.ſi. v.ſꝫ ſi dicet immediate vbi intelligit ꝙ verũ qñ ſit executio ꝯ appellantẽ ꝛ appelſo remanſit dſerta qꝛ tũc nõ citat executor. vid ẽt bar. ꝛ ibi doc.in.l.a diuo pio.§.in vẽ.ff.de re iud.

non appellatũ eſſet iuiſſet ad ſuperiorẽ ꝛ falſo ſciens dixiſſet ei ꝙ ad eũ appellauerat vel ſi dolo tacuerit ſe renũciaſſe appellationi. ꝛ ſi iudex pcedat ad ſnĩam totũ reuocabit vel cõdictione ſine cã vel per in inte.reſti.vel per querelã falſi.ff.de iud.ſi pretor.ꝛ ptꝫ in eo qđ le.ꝛ no.ſ.de in inte.reſtit.ex literis.ꝛ.ſ.de exce.cũ venerabilis.§.intelleximus.ſed non reputo eũ aliquid dolo facere ſm hoc c.de quo hec decre.loquit.ſ.ex eo ꝙ tacet appellationẽ ad papam facta:qꝛ licet preferat appellatio ad papã facta tñ etiam corã ſuperiore põt agi ſi aduerſarius non excipiat. Itẽ credimus qđ archieps etiã ſi ſciret appellatũ ad papam hoc modo citare poſſet.ſ.vt cõpareat ſi eligat corã ſe proſequi cauſam appellationis (tenere) niſi in caſibus quibus no.ſ.de foro compe.licet.

1 Executor nec in citationibus nec in aliis iudiciarũ ordinem ſeruat.

2 An eodem modo ſit procedeñ.in termino dato ab homine quod in dato a iure.

3 Nunquid appellatus circa finem primi anni quãdo vnus menſis eis intum reſtat:poſſit petere confirmationem ſue ſententie.

Eratione. (In potẽtia).ii.q.vi.anteriorum. auẽ.vt ſpon.lar. §.hoc quoqꝫ.in auẽ.vt in me.lit.app.ii.q.vi.biduũ.§.ſi forte.ff.de nu. iure vtile.C.de tem.ap.auẽ.ſi tñ.in his caſibus qui in predictis cõcor.continent appellãs ipſo iure ſeruat illeſus.ſi aũt dolo alicuius priuari fuerit circũuẽtus quominus appellationẽ pſequat intra tp̃s ſibi pĩudicat ſed habet regreſſum ꝯ doloſum. ff.ſi qs cau.l.ii.§.ſi.ff.de dolo.arbi.§.dolo eius.ſi ſit ſoluẽdo.alias reſtituitur ad proſecutionẽ appellationis.ff.de eo per quẽ fac.eſt. ex hoc.§.i. Itẽ dicimus ſi lapſo primo anno facultate ſui teabat a proſecutione appellationis.lapſo primo anno prudenter faciet ille qui legitimo impedimẽto detẽtus eſt vt nõ poſſit pſequi appellationẽ ſi impedimẽtũ ſuũ preſtet corã iudice a quo appellatũ eſt petẽdo ne pcedat ꝛ corã executore ne ſnĩam exequat appellet ſi ꝯ fecerit ſed ꝛ ſi hoc nõ fecerit ꝛ iudex exequat ſnĩam anno elapſo tunc ſi nullum ſuberat iuſtum impedimentũ tenebit executio ſine vlla citatione facta.cũ enim lapſu anni rata maneat ſnĩa. C.de temp.app.auẽ.ei qui.ſi nullo impedimento detinetur iudex eam
1 exequi poteſt ꝛ debet ꝛ ſi partẽ nõ citauerit. †Executor[a] enim
a nec in citationibus nec in aliis ſolitum ordinem iudiciorũ ſeruabit:ꝛ tamen bene fatemur qđ ſi pars veniat coram executore ꝛ dicat ſententiã nullam qñcunqꝫ audiẽdus eſt ꝛ niſi audiatur quod iuſte appellare poteſt:vt no.ſ.de offi.dele.paſtoralis.§.ii.ꝛ c.cum in iure.imo plus dicimus quod etiam ſi non preſtetur aliquid coram iudice vel executore nec excipiatur tamẽ pendẽte executione ꝛ ea finita poteſt implorare officiũ iudicis vt quecunqꝫ facta ſunt poſt appellationem eius in ſtatum priſtinum reuocentur.ſ.e.homeno.ſ.de excep.dilecte.vbi no.ꝙ enim dꝛ non valere ſnĩam vel etiam alia extra iudiciũ facta non ſeruato ordine iudiciario vel a iure vel ab homine ſtatuto.vt.ſ.eod.c.i.ꝛ.ii.q.i.deus.ſ.de reſcrip. cum dilectus.ſ.de cenſi.c.romana.lxiiii.diſt in.c.fin.ꝛ.lxv.diſt.per totum.ſ.de elec.quia propter.ꝛ.ſ.de offi.dele.c.prudentiam.i.rñ. tunc habet locũ qđ certus ordo ſtatutus eſt procedẽti ꝛ ille omittur qđ hic non eſt:qꝛ executori nullus prefigitur ordo:vt dictum
2 eſt. †Itẽ no.qđ licet hic loquatur de anno dato a iure.idem eſt ꝛ eodẽ modo procedendũ in termino dato ab homine.licet aliqui dixerint qđ ſtatim elapſo termino ſtatuto a iudice etiã ſi habeat legitimũ impedimentum.tñ ſententia tranſit in rem iud.ar.ſ.eo. perſonas.cũ ſit.ꝛ ar.pro hac differentia.ſ.de in inte.reſti.cõſtitueus.vbi no.vbi dicitur ꝙ contra temporalẽ preſcriptionẽ ſtatutã ab hoĩe neceſſaria eſt pſcriptio.ꝛ tñ contra tpalem preſcriptionẽ a iure ſtatutã nõ eſt neceſſaria. C.in qui.cau.nõ eſt neceſ.in integ. reſti.l.ſi.ſed certe nõ eſt ſimile qꝛ hoc tp̃s appellationis pſequẽde ſtatutum ab hoĩe ſuccedit loco termini ſtatuti a iure.ꝛ ideo eodẽ iure cũ illo cẽſeri debet.vt.ff.ſi quis cau.ſi eũ.§.iniuriarũ.ſed illud tempus de quo loquit.ſ.de in integ.reſt.cõſtituius.non ſuccedit loco alicuius tẽporis a iure ſtatuti.imo illi ciues de nouo ſic ordinauerant inter ſe. Qui appellat intra annũ dꝫ habere ſinitã cãm appellationis niſi impediat iuſto impedimẽto:vel iudicis qꝛ non põt vel nõ vult pcedere in cã:vel aduerſarii qui petit dilationem: vel pp̃ter ſuã infirmitatẽ:vel ſine cã vel impedimento ſuprius.ſ. appellãtis qui impedit:vel propter ſuã infirmitatẽ:vel tẽpeſtatẽ vel inopiã:qđ eſt no.vel propter aliã iuſtam cãm:vel impedimẽto teſtiũ vel inſtrumentorũ quos ſine culpa ſua habere non potuit. ꝛ poteſt etiã impediri a proſequẽdo appellationẽ dolo cuiuſqꝫ extranei.ꝛ ſic ſuccurrit ei per beneficiũ reſtitutionis.vt no.ſ.in principio. Colliguntur aũt predicta in auẽ.de his qui ingre.ad appti.in prin.§.i.ii.iii.ꝛ.iiii.ſufficit aũt appellanti incipere proſequi litem appellationis tali tp̃e quod ſi nullum inopinatũ impedimẽtum interueniret ante finẽ anni ſnĩam petere poſſet.nec imputabitur appellanti ſi aduerſarius petat dilationẽ ad reprobandos teſtes appellantis:qꝛ ſi reprobauerit tis non obſtãtibus confirmabitur ſnĩa cõtra appellantẽ lata.ſi ex illis ſolis teſtibus erat infirmãda. Si aũt non reprobauerit:vel ſi ex illis ſolis teſtibus nõ pendebat

victoria

victoria cauſe apparet quod male petita ⁊ obtenta fuit dilatio.⁊
ideo non debet obeſſe appellanti. ſi vero peteret appellatus dila-
tionem ad probandū de iure ſuo:ſicut ⁊ appellans habuit ad pro
bandū de iure ſuo.nec hec dilatio imputabit̄ appellāti.arg.C.de
temp.in integ.reſti.peten.in prin.⁊ videtur qḋ ſi tantū per vnum
diem poſtq̄ appellationē cepit proſequi fuit impeditus quomi-
nus intra annū poſſet petere ſniam ſup cā appellationis q̄ totus
annus ipſo iure ſine beneficio reſtitutionis ſibi indulgeat̄ a iure
ſicut ſatis apparet ex p̄alleg.aut.de his qui ingre.ad ap.ſed ſecus
eſt ſi beneficio reſtitutionis ei ſubuenitur:quia tūc non reſtitua-
tur ſibi tp̄s niſi tantum q̄tum ſit.ar.ff.ex qui.cau.ma.in inte.reſt.
ab hoſtibus.§.ſi.℄ Item qū de volūtate partiū differt̄ cā appel-
lationis:vt quia itur ad arbitros vel cōſimili tunc ipſo iure recu
perat tempus qḋ remanſerat de anno.in aut.de app.§.deinceps.
3 colla.viii.℄ † Itē videtur qḋ appellatus circa finem primi anni
4 qū vnus menſis* tantum reſtat qḋ poſſit petere confirmationem
ſue ſentētie.licet p̄alleg.aut.de his qui ingre.ad ap.§.iii.col.v.vi-
detur dicere contra:ſed rationē non video.⁊ de hoc no.ſ.e.oblate.
imo plus videtur.q: ex quo appellās fecit citari appellatū in cau
ſa appellationis ⁊ ſi hec citatio emanauerit in pricipio primi an-
ni.tū extūc appellatus h3 poteſtatē appellādi ⁊ petendi confirma
tionē ſue ſnie non expectato menſe iuxta ſi.primi anni.q: ſic obti
net in cauſa principali.C.quō ⁊ qū iud.aut.qui ſemel.videt̄ enim
qḋ multofortius d3 obtinere proceſſus p̄dicte aut.in cauſa appel
lationis q̄ in principali.Item expreſſe loquitur in cauſa appella
tionis.C.de tem.ap.cū autem.§.illud etiā.⁊ hoc quidā concedunt
alij vero contra:p̄rimis aūt p̄di.aut.de his qui ingre.ad app.§.q:
enim.multū videtur ꝯdicere.vbi dicitur qḋ ſi etiā in mediis cer-
taminibus cauſam appellationis deſeruit.tū ſinē biennij expecta
re debet ad hoc vt petat ſniam.⁊ dicūt iſti predictā aut.quō ⁊ qū
iud.que loquitur in principali cauſa.nō eſt trahēda in cauſa ap-
pellationis que habet ſtatutum ſuum tempus.† Item videtur q̄
ſi poſt finē primi anni vel ſecundi feratur ſententia confirmatio-
nis prime ſentētie.⁊ poſtea appellatus petat mādari executioni
ſententiā primā tanq̄ que lapſu primi vel ſecundi anni tranſierit
in rem iud.obſtabit exceptio rei iudi.ex ſcḋa ſentētia.nec auditur
ſi dicat q̄ ante ſniam infirmationis ſentētie poſt lapſum anni ra
ta manet ſentētia:q: pretextu noue defenſionis nō deberet retra-
ctari ſententia ſecūda infirmationis.ſ.de re iu.inter.C.de trāſact.
ſub pretextu.nec ob.ſi dicas q̄ nō valet ſcḋa ſentētia cōtra primā
lata.q: ſm hoc nunq̄ valeret ſnia appellationis primā infirmās
ſed nec ſuper eodem eſt prima ſnia que eſt in cā principali.⁊ ſcḋa
que eſt in cā appellationis.Item ar.p̄di.aut.de his qui ingre.ad
ap.§.ij.videtur quia etiā ſi in tertio anno vel vltra non impediat̄
exequi appellationē qḋ ipſo iure habebit quartum vel vlteriorē
annū.ſed nobis magis videtur q̄ vltra fatalem ſm nullū fatalem
habebit ſed per beneficiū reſtitutionis ei ſuccurret̄ ⁊ reſtituetur
ei tp̄s tantū q̄tum fuit impeditus proſequi appellationē:vt p3
in eo qḋ no.ſ.eo.gloſ.ver.ſed ſecus eſt ⁊c.iudex aūt appellationis
non poteſt arctare tp̄s niſi ex magna cauſa.ſ.eo.oblate.ff.de re iu
di.l.ij.⁊.iiij.§.ſi quis cō.Itē bene imputatur appellāti ſi modicū
tempus reſtat ſibi de anno quo non potuit cauſam proſequi pro-
pter impedimentū ſi ipſo impedimento ceſſante non incipiat cau
ſam intra annum.licet in anno nullo modo eam valeat termina-
re.qui enim aliud dicit cauſam dat prorogationi litium contra.id
ſ.de do.⁊ contu.ſinem.

Meminimus. (citationem) dic vt diximus ſ.eo.ti.vt debitus.

Super eo. (appellationē) Olim etiā fruſtrato-
rie hodie a grauamine (ſuperſeden
dum eſt) a iudice a quo appellatum eſt quouſq̄ cogno
ſcatur de appellatione ⁊ non ad iudicem ad quem ap-
pellatur:vel dic qḋ ideo dicit ſuperſedendū vt per hoc qḋ ſuper-
ſedet exceptioni appellans renunciet appellationi:⁊ ſic procedet̄
in cā (ſine illa) qualis eſt pacti de non petēdo rem iud.⁊ cōſimiles
peremptorie.exceptio ſine qua pōt principale terminari eſt exce-
ptio que cōpetit certis perſonis ne cōueniantur vltra quam face-
re poſſunt.de quibus habes.ff.de re iud.ſunt quedā.⁊.l.ſequenti-
bus.nam ſi negetur debitum ⁊ nihilominus tales proponantur
exceptiones:licet ſuper exceptionibus appellet̄ nihilominus pro-
cedetur in principali.⁊ dicunt quidā coram iudice etiā ſi ſit dele-
gatus:ſed videtur contra.q: per appellationē ſuſpenditur iuriſdi
tio.vt.ſ.de offi.dele.paſtoralis.§.preterea.ff.ad turp.l.j.in ſi.vnde
alij dicunt qḋ hoc non poteſt habere locum niſi in ordinario.nec
etiam corā illo ſi recuſetur vt ſuſpectus.ſ.eo.ad hoc.ſed ſi ſane in-
telligitur hec decre.non dicit qḋ coram iudice a quo appellatū eſt
in exceptione poſſit agi de principali ſed ſimpliciter dicit qḋ agi
poteſt ⁊ eſt ſupplendū coram competenti iudice.arg.ff.de iudi eū
qui.⁊.ſ.de aut.⁊ vſu pal.c.pe.non corā eo a quo appellatū eſt:vel
poteſt ſic poni caſus.Joannes petit.c.a.Petro.inducit Joan.de
probādo debitum teſtes.obiecta autem exceptione criminis con-
tra vnū iud.⁊ eum per interlocutoriā repulit.a qua Joannes ap-
pellauit dicitur ergo id qḋ ſi probata exceptione contra vnum te-
ſtem toti cauſe ſiat preiudiciū.puta q: ipſius teſtimonio repulſo
nō probatur debitū.⁊ per cōſequens toti cauſe ſuperſedere debet
quouſq̄ cā appellationis fuerit terminata.ſumitur etiā hic arg.
a ꝯtrario ſenſu qḋ ſi per repulſionē illius teſtis nō ſiat preiudiciū toti
cauſe.puta q: per alios duos ſufficiēter probat̄ debitū nō ſuperſe
debit̄ principali cauſe:ſed nec in appellationis cā procedet̄:q: nō
intereſt eius appellationē p̄ſequi cū etiā ipſo teſte repulſo de ſuo
iure liqueat.arg.ſ.ti.priori.cū.J.⁊.M.Itē poteſt dici qḋ ſi condē-
natus in expenſis pro contumacia appellet nihilominus iudex a
quo appellatū eſt ſiue ordinarius ſiue delegatus in cā principali
procedet.ar.hic.⁊ idē eſt in ſimilib*.hoc tū eſt difficile.Itē poteſt
habere locum qḋ hic de in dilatoriis ſolutionis.Alij dicūt q̄ hic
ceſſat.ar.a ꝯtrario ſenſu (de).i.pro (prorupit) ſic.ſ.appellatione pro-
cedatis q: falſum eſt reſcriptū:vel per falſā ſuggeſtionē obtētū.de-
beret enī adijcere dico reſcriptū falſum.⁊ paratus ſum hoc p̄bare
⁊ ſi negauerit iudex appellare poteſt:q: grauat.℄ Alij dicunt q̄
licet iuſta ſit appellatio:iſta tū decre.non loquit̄ in iſto caſu ſed is
eſt ſenſus decret.qḋ ſi aliquis appellat ne iud.dele.procedāt q: re-
ſcriptū ad eos impetratū eſt per falſā ſuggeſtionem nō valet talis
appellatio ⁊ hoc probant multis rōnibus.primo q: non oīs falſa
ſuggeſtio impedit iuriſdictionē.ſ.de reſcript.ſuper literis.q: ergo
eſt falſa ſuggeſtio q̄ impedit iuriſdictionē ⁊ eſt falſa ſuggeſtio q̄ non
impedit nō ſufficit ſic in genere p̄ponere ſed ad ſingularia perue
nire oportet.ar.ff.de iur.ſiſ.in fraudē.Item eſt ⁊ alia ratio q: licet 4
proponat quis iuſtā cauſam appellationis vel exceptionē non tū
appellans debet recedere quin cōpareat corā illo iudice niſi prius
iudex vel expreſſe vel tacite admittat vel remittat appellationem
recipere.ſ.eo.ex parte.M.hic aūt emiſſa voce appellationis non
expectato q̄ iudex eā exceptionē admitteret vel repudiaret incōti
nenti receſſit:nec vlterius corā iudice voluit cōparere.⁊ hoc eſt qḋ
dominus papa hic intendit remouere (differēda) ſed q̄ citius po
terit fieri dirimenda.ſ.ti.proxi.c.ij.ſ.eo.interpoſita.imo ferenda
eſt ſentētia nō ſuper falſā ſuggeſtione ſed ſuper principali:ſi cauſa
talis eſt in qua proceditur lite non cōteſt.vel contra talem appel-
lantem contumaciter recedētem fertur ſententia excōmunicatio-
nis vel miſſio in poſ.ſ.vt lit.non conteſt.iue.

℄ Qū vn* mē-
ſis.ad hec dicta
Inn.vid car.ſ
ꝯſ.ſuo.xxvij.in
ci.vidēdū eſt ó
duob* maxime
in.ij.⁊.iij.col.

1 ℄ Iudex quo caſu nō debeat etiam altera parte inuita differre
ſententiare ⁊ quid ſi committatur alicui vt inſtruat cauſam intra
terminum:nec tamen recipiat in dicto termino vllam inſtructio-
nem.quid agit iudex.in nu.2.3.⁊.4.

De appellationibus. (Leui) Idē ſm legeo.C.
de app.in minoribus.(Super eo) appellādi (dūmodo
grauet̄) alſ enī non l3.ſ.eo.vt debitus (in caſibus).ſ.q.
vj.nō ſolent.ver.ante ſniam.⁊ in caſu qui eſt.ff.qui ſatiſ.cog.arbi-
tro.q̄uis quidā dicūt contra.ff.a qui.ap.nō licet.l.vlt.(deferendū
niſi) grauamine imminēte vel cōminato ⁊ tp̄e debito.ſ.eo.vt debi
tus (ita) ⁊ ſi iuſta ſit cauſa ſuſpitionis recuſari pōt.⁊ non aliter.ſ.
1 eo.cū ſpeciali.℄ († Certum) qū lis mandatur decidēda intra cer-
tū tp̄s ſi ſit hoc de cōſenſu partiū adueniēte termino inde ad peti
tionē ipſius alterius etiā altera parte ꝯdicente ⁊ petēte terminū ad
p̄bandū de iure.⁊ etiā p̄pter hoc appellāte nō differret ſentētiare
hoc enī ipſo q̄ cōſenſit in terminū reputandus eſt talis terminus
perēptorius.⁊ etiā reputādus eſt pro cōcluſione in cā niſi nouū ⁊
incognitū impedimentū ſuperueniret quare p̄bationes induce-
re non poſſet q: tunc vel beneficio reſtitutionis in integrū vel cōi
iure ſubueniret̄ ei:ſicut eſt in termino iuris.vt no.ſ.eo.ex rōne.ſi
aūt certū tp̄s tm̄ ad petitionē alterius partis prefixū eſt tūc ad pe
titionē illius partis nō differet̄ ſnia vltra tp̄s ſtatutū:q: ſic cōſen
ſiſſe videtur ſed alteri parti non p̄iudicat quin debeat habere mo
deratas dilationes ad p̄bandū de iure ſuo.tum iudex dilationes
iuris iure nō debet diminuere.in hoc enim videt̄ delegās gratiā
facere impetrāti:ſed non d3 ſic diminuere qḋ oīno ius partis que
de iure ſuo intra iam breue tempus nullatenus docere pōt de iure
ſuo tollatur.ff.de admi.tu.tutor qui re.§.j.⁊ no.ſ.de offi.deleg.de
cauſis.⁊ de hoc caſu intra dilationes datas reo imperator vtetur
ſuis rationibus.C.de reſt.petend.nunq̄ tamen vltra terminum
prefixum poterit iudex in cauſa procedere.niſi de conſenſu partiū
procedat.vt hic.⁊.ſ.de offi.delega.de cauſis.⁊ per omnia idem vi-
detur ſi negociū intra certū tp̄s inſtruendū mādatur.⁊ poſtea re-
mittendū:q: hoc tp̄s pro termino perēptorio eſt habendū ita qḋ
decetero nō admittent̄ ad probandū.⁊ corā iudice ad quem ſit re-
2 miſſio.℄ † Et p̄pter hoc dicūt quidā:⁊ forte bene qḋ ſi alicui cō-
mittitur vt intra certū tp̄s inſtruat cām:⁊ extunc remittat inſtru
ctā:qḋ ſi preſentauit hmōi literas iudici ipſe iudex adueniēte ſine
termini etiā nulla recepta inſtructione in cauſa:⁊ etiā non citato
reo intra dictū terminū pōt tunc citare reū.⁊ pōt p̄figere terminū
reo q̄ cōpareat corā delegāte in negocio p̄ceſſurus.nec pōt dicere
reus ſe grauari:q: actor decetero nō admittit̄ ad agendū de eo ſu-
per quo voluit inſtrui cām:ſed ſibi imponet̄ p̄petuū ſilentiū ⁊ ſibi
imputet qḋ intra terminū nō p̄bauit que in reſcripto continebā-

tur.C.de inge.manu.diffamari. ¶ Nec valet ſi opponas qȝ ordo omiſſus eſt qui in reſcripto cõtinebat᷑ ſm quẽ debuit primo cãm inſtruere ⁊ poſtea remittere.ſ.de reſcrip.cũ dilecta.qꝛ bene inſtructa eſt:qꝛ ſententia põt ferri contra impetrantẽ:vel dic ꝙ hec duo ſunt principalia mandata.vnũ de inſtructione:aliud de remiſſione vnde vno miſſo poteſt aliud facere.ſ.de do.⁊ cõtu.cum dilecti. ¶ Aliĩ tñ dicũt ⁊ forte melius ꝙ̃tum in hoc qȝ niſi primo citauerit partes ad ꝓcedendũ ſup inſtructione negocii ꝙ non põt negocium remittere:qꝛ mertus citator nõ eſt. ¶ Itẽ iudex nõ eſt anteꝗ̃
3 incipiat vti iuriſditione.ſ.de offi.deleg.gratũ relatũ. ¶ † Poſtꝗ̃ aũt citet forte põt remittere qȝ remittit negocium inſtructũ cum ſua inſtructione.ſ.qꝛ dicet quõ citaſſet partes.⁊ ꝙ actor voluit ꝓcedere. Itẽ ſi expedit dicet quõ reo dedit ꝑtãtem dicẽdi qȝ vellet ⁊ ſic de alijs factis ⁊ omiſſis. Item vr̃ ꝙ iudex ad quẽ hmõi commiſſio impetrat᷑ dȝ condẽnare actorem in expenſis ſi fecerit citari reũ.⁊ nullã probationẽ induxit ſuper inſtructione cauſe.arg.ſ.de reſcri.ceterũ.in fi.⁊.ſ.de do.⁊ contu.finẽ.ſed ſemper dȝ remittere qꝛ ſibi expreſſe hoc mandatũ eſt:licet aliqui ꝯdicant.ſuperior aũt ad quẽ remittit᷑ cã bene examinabit oĩa.⁊ oĩbus examinatis admittet vel repellet actorẽ vel reum ad probandũ.⁊ alĩs eos puniet in expẽſis vel aliter prout ei de iure viſum fuerit faciendũ.aliĩ tñ
4 dicũt hmõi terminũ vim perẽptorii nõ habere. ¶ † Si aũt mãdatum eſt ꝙ inſtructã vel nõ inſtructã remittat.tũc ſatis dici poteſt qȝ poſt remiſſionẽ poterit ſibi dari noua dilatio:qꝛ nec expreſſe nec tacite conſenſit hunc terminũ eſſe peremptoriũ.imo in cõtrarium innuit quando dicit ꝙ non inſtructam remitteret.

Peruenit. (qui).ſ.ledẽtes.(cõpellas) hodie nõ admitteret᷑ talis appellatio.ĩ.e.vt debitus appellationis.ſ.eo.cum ſit romana.in fi.

Conſuluit. (Notoriũ).ſ.c.pri.(deferendiĩ) hodie ſiue ſit occultũ ſiue manifeſtũ non lȝ appellare niſi grauet᷑ ⁊ ſi grauet᷑ ſemp lȝ.ĩ.eo.vt debitus.(notoria) dic vt diximus.ĩ.de coha.cle.⁊ a muli.tua.(conueniens).ſ.eo.cũ ſit(proſequi).ſ.eo.c.prori.

Suggeſtũ. (Reportaſſe)ante citationem qꝛ ſi poſt citationẽ tũc non eſſet dubiũ:qꝛ ſi poſt citationẽ tunc non omitteret procedere primus iudex.ſ.eo.meminimus(decre.).ſ.eo.meminimus.

Ad preſentiam. (tuã)eborace. archiepĩ cui ſcribit᷑(excõicatus) qꝛ poſt appellationẽ lata erat ſñia(abſolui)ad cautelã.ĩ.de ſent.excõ.p tuas.vel dic ꝙ etiã ſi nõ abſolueret᷑ ad cautelam ſed ſimpliciter:tñ admittet᷑ ad probandũ ꝙ excõicatio nõ tenuerit.⁊ ideo ſi non ligatus diuinis ſe immiſcuit nõ incurrit irregularitatẽ ſicut hic apparet(diuina)cãtauit licet enim ab alijs ſit vitandus.ĩ.de ſen.excõ.per tuas.ipſe tñ non dȝ ſe gerere pro excommunicato:vt hic.ſi de appellatione ſua confidit.

Cum teneamur. (liceat informare)hoc locum habet in ordinario:ſed forte idem in delegato:ſed aduerſarius qui appellauit turbat.ĩ.eo.an ſit.⁊ eſt caſus vbi poſt appellationẽ a ſe factã iudex exercet iuriſditionẽ ſuam alius caſus eſt.ſ.eod.ſi duobus.⁊ alius caſus eſt qȝ poteſt breuiare terminũ a iure vel partibus prefixum.ſ.eo.perſonas.aliĩ dicũt ⁊ bene hoc ſpeciale in archiepiſcopo cantuarieñ.qui priuilegio ſpeciali habet defenſionem omniũ appellantium cantuarieñ.prouincie.

Conſuluit. (Deferendũ)hoc credimus correctum.ꝙ̃tum ad ea que in iudicio fiunt cũ non liceat appellare ſine cauſa.ĩ.eo.vt debitus.⁊.c.cum cauſa.ꝙ̃tum vero ad ea que extra iudicium fiunt credimus qȝ valeat appellatio etiã non expreſſa certa cauſa dũmodo aliquid dicat vel dicat᷑ quare timere poſſit ⁊ poſtea ſequitur grauamẽ.aliter enim non admitteremus appellationem extra iudiciũ factam propter multas abſurditates que inde ſequerentur.⁊ arg.ĩ.eod.ad audientiam.⁊.c.bone. ¶ Et a futuro grauamine poſſum appellare ne graues me in tali facto puta ne quis moleſtaret eum ſuper poſſeſſione ſua:ĩ.eo.bone. Item ſi aliquis ab aliquo aliquid peteret extra iudiciũ ⁊ ille a quo petitur appellaret ne eum grauaret:quia intelligitur appellare ne eum grauet occaſione petiti valet appellatio.ĩ.eo.dilectis.⁊ ſic intelligitur.ĩ.eo.ad audientiã.ſed licet talis appellatio proceſſerit ſed tamen ex alĩs cauſis que factũ ſuper quo appellatũ eſt non tãgunt feratur ſententia:valet ſentẽtia.ſ.eo.cum teneamur.⁊.c.ſuper eo.ſecũdo reſpon.⁊.c.ad hoc. Item extra iudiciũ valet appellatio ita generalis quod nulla perſona exprimatur dũmodo factum ſit certum.ĩ.eo.bone.in prin. Item no.quod appellans nunꝗ̃ debet petere reuocari quicquid poſt appellationem factum eſt ſed quicquid contra appellationem factum eſt ⁊ eius annexa.ĩ.eo.ſolicitudinem.ſ.de procu.auditis.

1 ☞ Rex preponitur archiepiſcopo in vocatione epiſcopi vel prelati.

2 Obediendum eſt pape nulla obſtante preceptione.

Cum parati eſſemus. (In legatiõe). Que bene excuſaret.xviiĩ.di.ſi epũs.lxiiĩ.di.ſalonitane.in auẽ.quo.opor.epĩ.§.illud.xxiiĩ.qȝ.viiĩ.ſi antẽ vobis.⁊.ſ.de offi.dele.paſtora.§.vlti.ar.contra.xxiĩ.q.viiĩ.quo auſu.reprehẽſi
1 bile.xxv.q.i.omne.xĩ.q.ĩ.quicũꝗ̃. ¶ † Nos credimus qȝ ſi archiepũs vocet aliquẽ epũm vel aliũ prelatũ ad conciliũ vel ad cãm.⁊ rex ſiue ante ſiue poſt eundẽ vocauerit licite põt ad eũ venire ⁊ mãdatum archiepĩ intermittere.eſt enĩ regi honor deferẽdus ⁊ ſic intelligo ꝑdicta.c.ſed ſi archiepũs ei mandaret nõ obſtãte ꝓceptione regia dȝ obedire archiepõ cũ ſit de eius iuriſd.⁊ non regis ⁊ magis eſt obediendũ ſpiritui quã carni.ſ.de ma.⁊ obed.ſolite.⁊ idẽ dicimus in patriarcha ſi ſubditũ ſui archiepĩ vocauerit potius obediet archiepõ quã patriarche niſi in caſibus in quibus deuoluit᷑
3 iuriſd.ad patriarcham:⁊ ſic intelligo ꝯtra. ¶ † Pape aũt ſemper eſt obediendũ nulla preceptione obſtante tam ratione honoris ꝗ̃ iuriſditionis.xĩ.qȝ.iĩ.qui reſiſtit.⁊ qȝ diximus in ordinarijs idẽ intelligimus in delegatis.ſ.de offi.ordi.paſtora.§.vlt.tñ circa eos dȝ cõſiderari vtrũ ꝓcurauerit ſe vocari ⁊ tũc nõ proſit an nõ.ſ.de offi.deleg.paſtoralis.§.fi.ff.ſi qs cau.l.ĩ.§.vlt.⁊ an habeat regalia necne.xxiiĩ.q.viiĩ.§.ecce.ſ.de ma.⁊ obe.ſolite.⁊ qui vocat diligẽter attendet quis maiori neceſſitate ducat᷑:⁊ qui prius mãdauerit.⁊ cui prius fuerit obligatus ⁊ quis maior ſit ⁊ multa alia ꝗ̃ occurrere poſſunt ⁊ que multum valent ad excuſationem.

☞ **Ad hec.** (†ꝙ eccleſie)hic nõ erat appellatũ nec etiã iurãs petebat ab excõicatione abſolui.per tale enim iuramentũ non tollit᷑ appellatio ſi grauet᷑.alĩs enĩ ſine grauamine non lȝ hodie appellare ſiue iurauerit ſiue nõ. ¶ (Iudicio)pro cõtumacia:ſecus ſi pro offenſa vel alio certo articulo.ĩ.eo.c.prori.(appellãt)ex aliqua cã de nouo accidẽte:vel ſm vetera iura etiã ſine cauſa licebat appellare.ſ.eo.cũ ſit ro.tñ ſatis videtur innuere ſequẽs decret.qȝ in hoc caſu.ſ.qñ iurat non licet appellare ſine cauſa ne aliqd ei precipiat᷑ occaſione ꝓſtiti iuramẽti vel ne precepti iniunctũ faciat.ĩ.c.prori.vel poſt abſolutionem appellat in proſecutione iudicii(.xl.dies)vel plures vel pauciores ad arbitrium iudicis.ſ.eo.cum ſit roma.

Queſtioni. (Abſoluere)cũ eſſent excõicati pro maleficio.⁊ ita non eſt ꝯ.ſ.c.prori.(anteꝗ̃)⁊ ſi conſtat appellationẽ iniuſtã cum nihil ei mandet᷑.ſi aũt ei mãdaret᷑ aliquid teneret appellatio.ſ.c.prori.⁊ ita non eſt ꝯ niſi cauſa ſubterfugii faceret vt hic vel hic loquitur de mãdato facto ante excõicationẽ.⁊ pro quo fuit excõicatus qȝ oĩno adimplere debet:nec valet appellatio ſup eo interpoſita qȝ fugiat illud adimplere.(Iuramẽto).q.d.per abſolutionẽ quã petiit ⁊ iuramentũ qȝ preſtitit.videtur acceptaſſe iuriſditionẽ prioris iudicis ⁊ quicquid factũ eſt corã eo.⁊ etiã renũciaſſe appellationi ſi fuerat appellatũ.ſ.de offi.dele.gratũ.ĩ.eo.ſolicitudinẽ.ſ.de re iud.qȝ ad cõſultatio.fateor tamen qȝ ſi taliter excõicatus ab eo peteret abſolutionẽ cũ proteſtatione.ſ.qȝ ſalua ſibi eſſet appellatio nõ videtur renũciare appellationi cũ in ea ſit periculũ.⁊ bene tenet abſolutio ꝗ̃uis negociũ principale ad ſuperiorẽ ſit delatũ per appellationẽ.ĩ.de ſent.excõ.ſacro.§.fi.ĩ.eo.qua fronte.§.i.ſed ſi ſine ꝓteſtatione peteret abſolui tunc renũciare videtur cũ iudicio appellationis ſit abſoluere.ĩ.de ſen.excõ.p tuas.in fi.aliĩ dicunt qȝ iudex a quo appellauit nunꝗ̃ poteſt abſoluere niſi appellãs tacite vel expreſſe appellationi renũciet(iuramẽto) hodie non credimus differentiã ſiue iurauerit ſiue non cum non liceat appellare niſi a grauamine.

Preterea. (de his) ⁊c.de hoc dicitur.ſ.eodem.ad hec.

Conſtitutis. Poſt appellationẽ interpoſitã a plebano ⁊ ꝑmicerio ne archidiaconꝰ eligeret cũ eſſet excõicatus vel ne capitulum eligeret cũ eſſet excõicatus.nõ enim admitteretur appellatio niſi rõnabili cã aſſignata.ĩ.de his ꝗ̃ fi.a ma.par.c.cũ in cunctis.vel põt dici appellationẽ tenuiſſe etiam ſine cã.⁊ decre.non ꝯdicit que loquit᷑.qñ appellatur a minori parte(excõicationis)late in archid.vel in cantorẽ electũ(elegerint)in eodẽ cõtextu.ſ.de elec.cõgregato.ſecus ſi ex interuallo.ſ.de elec.cõſiderantes dudũ.⁊.c.auditis.vbi de hoc no.(appellationem)quã emiſit nam aliĩ eligerent ſimpliciter vel ſine conſenſu ſuo.

Propoſuit. (Appellatũ)aliqua in ſta cauſa non ea:qꝛ ab ea appellatũ eſt in alia cauſa.ſ.eo.ad hec.vbi no.vel dic qȝ ſuſpectus dicitur ex ea cauſa:qꝛ ab eo appellatũ eſt:vt in decre.ſall.not.(ſuſpectus)ex alia iuſta cauſa non ex ea qꝛ ob ea in alis cã appellauit.(Graui ⁊ manifeſto.)no.qȝ ſi quis accuſatus eſt de graui ⁊ manifeſto crimine non admittit᷑ recuſatio ſecus ſi eſſet graue ⁊ non manifeſtũ vel econuerſo.iiĩ.q.v.quia ſuſpecti.(actu).i.quia eſt notorium facti actu permanentis.

1 ☞ Iudex licet appellationi detulerit poteſt tamen etiam de iuriſditione ſe intromittere.

Qua fronte

QUa fronte. (Canonicū) xxiij. di. in noīe. ⁊
j. q. ij. c. preceptū (debitum) ad
minus pro tribunali ſedere dz. xxiij. diſt. illud. xlvij. di.
de petro. ⁊ lȝ facere in domo regis ſit malū propter ſe-
quelā factū tñ tenere credo dūmodo fiat cum cauſe cognitione vel
alio modo legitimo. alioqn erit nulla ſi oīno fiat ꝯ iuris debitū.
ff. de arbi. qui tñ. §. ſi arbiter. C. de ſen. cū ſniam. ⁊ l. prolatā. ⁊. ā. ti.
priori. c. j. ¶ (Iudex) qui excōicauit a quo appellatū eſt. ſ. de ſent.
excō. ſacro. ⁊ ſm hoc loquit̃ gl. vel dic qḋ loquit̃ de iudice ad quē
appellatū eſt: ſed ⁊ tūc remaneret eadē obiectio cum ab eo per ap
pellationē reuocet̃ iuriſditio: vt hic dicit (decedat) cū enim vel ad-
uerſario obſit nō eſt hoim malitiis indulgēdū. ff. de rei vē. in fun-
1 do. ¶ (†Abſoluere) not. ꝙ lȝ iudex detulerit appellationi tñ ad-
huc ſe intromittit de iuriſditione. ſ. qui abſoluit. ⁊ qui cautionē rece
pit noīe eccleſie ⁊ ſine mādato ꝙ etiā eſt ſpeciale: ſed quid ſi appel
lans velit abſolui. Rñ. ſi ſimpliciter abſoluat̃ renūciaſſe appella-
tioni vr̃ ſi vero proteſtet̃ ſe nolle renunciare appellationi bene va
let cū ſit iuſta cā proteſtādi ⁊ epūs malefacit niſi eū abſoluat. Alij
tñ ꝯdicunt: vt no. ā. eo. c. qm̄. nec hec decre. dicit qḋ primo fuit ap
pellatū: ſed ꝙ appellabat̃ ne abſolueret̃ (conqueritur) corā prela
to excōicatoris dicimus vt abſoluant̃ a ſuperiore ſiue a plato eius
qui excōicauit etiā ſi non ſit appellatū (dicimus) ſi excōicator no
luit eos abſoluere primo enim ad eū remittendi ſunt. ā. de offi. or.
ad reprimendam. (ad appellandum). ſ. ne abſolueretur.

REprehenſibilis. (Vel excōicationis) xvij. ſi quis ſuadēte.
lxxxj. di. ſi qs ammodo. ſ. de ſen. excō. cum. j. q. j. reperiun
tur. (diſciplinā) de hoc not. ā. eo. ad noſtrā. ⁊. ā. de offic.
ordi. licet in cor. (neglexerit). ā. eo. cū ſit ro. per tuas. (proprium)
als noī. xiiij. q. vj. c. j. xvj. q. vj. illud. (faciat) anteq̄ procedatur in
negocio. ſ. eo. ſepe. C. de iudi. ſancimus. ¶ (Hoc qḋ ſequitur). ſ. ne
religioſi ⁊c. q. d. in prin. §. dicimus de omnibus clericis. ⁊ hoc idē
multofortius dicimus in religioſis. de eo autem qḋ maxime dictū
eſt. ſcilicet de refuſione expenſarum intelligi non poteſt. cum mo-
nachi non habeant proprium. xij. q. j. non dicatis. (regularem) re-
pete que diximus. ā. eo. ad noſtram.

AD hoc. (parcant). ā. eo. cum ſit ro. (perſonas)
eligant ſi partibus placuerit vel ad ſu-
periorem remittant. ſ. eo. cum ſpeciali. olim autem ſe-
cus erat. ā. de fo. compe. ſi quis contra clericum. xj. q. j.
peruenit. ⁊ ſecus ſm leges. C. de iudi. cum ſpeciali. niſi velis expo-
nere queſtionem. ſ. de ſuſpitione.

PEruenit. (Appellaſſe) hoc ſm iura antiqua
hodie nō audiretur niſi grauaretur.
Itē factū recitat qȝ nō ſufficit. ſ. intra tantū tp̄s iter arri
pere niſi apoſtolico cōſpectui ſe preſentet. ā. eo. cū ſit ro. (Cōmit-
tas) hoc poteſt facere iudex poſt appellationē qȝ hec res dilationē
nō capit. ff. de appel. reci. l. vlt. ſm alia vel loquit̃ ſm antiqua iura
vbi concedebat̃ fruſtratoria appellatio. hodie aūt non liceat ap-
pellare niſi a grauamine ſecuto. ſ. eo. vt debitus.

COnſuluit. (A rege) hic vult dicere ꝙ rex Frā-
cie nomine iudeorū appellabat vt
eis mācipia chriſtiana retinere liceret: vel eius eſt ſenſus.
qȝ iudei a rege appellabant qḋ eos non prohiberet mācipia chri-
ſtiana retinere. (Detineant) videtur. ſ. ⁊ hec eſt appellatio contra
canonicas ſanctiones. liiij. di. mancipia. cū non ſit admittēda niſi
a grauamine (decreti). liiij. diſt. mancipia.

AD hoc. (Ipſum) appellantem. ⁊ hoc eſt qḋ ſequi-
tur qḋ appellationis. ſi. ā. eo. ſuggeſtū. dic
vt not. ſ. eo. vt debitus.

DE priore. (Enormitates) verbi gr̃a prior p̄ci-
piebat qḋ conſentiret cum donatio
nibus quas faciebat cōſanguineis vel illicitis aliena-
tionibus vel quod nemini diceret de cōcubinis quas
tenebat vnde canonicus ipſe appellauit. ipſe autem prior non de-
ferens appellationi eū ſuſpendit vel excōicauit: vnde de hoc preci
pitus ire ad curiam ſatiſfacturus. (Tanto exceſſu) qḋ iuſte appel
lationi non detulit. ij. q. vj. decreto.

QUia nos. (Infamia). i. publico ⁊ infami cri-
mine (reſperſi) a qua ſe purgare ne-
queūt. ij. q. vj. preſbyter. vel dic ſpecialiter in regularibus
vt pro ſola infamia poſſint remoueri (cōuictis) etiam ſine ordine
iudiciario. als nulla eſſet dubitatio.

AD aures.

1 ☞ Cū cognitione procedi poteſt ꝯ appellantē extra iudicium.

AD audientiam. (Subiecerat.) ſi aūt pa-
pa recipiat aliquem ſub
protectione parū valet. ſ. de pri. ex parte tua. (ſubiecerat)
maxime idem enim eſt ⁊ ſi non ſubiceciſſet. ſed. apoſto. protectioni
cum ſine cognitione fuerit condēnatus: vt. ſ. ſequitur. nuſq̄ enim
valet ſententia in principali lata non ſeruato ordine iudiciario.

¶ Vel dic ꝙ obtinet hoc extra iudiciū vbi tñ prodeſt ſuppoſitio
protectioni q̄tum appellatio q̄ tunc intantū valet q̄tum ab ordi
nario interponit̃ ꝙ a tp̄e appellationis ceſſare debet qḋ nihil con
tra appellantē faceret ſine cognitione ⁊ ſi fecerit non tenet. ⁊ ſicut
olim poterat appellari ⁊ ante iudiciū ⁊ poſt ita poterat ſe ſuppo-
nere ꝓtectioni pape. ⁊ ſi poſt ferret̃ ſnia excōicationis vel alia ſine
cauſe cognitione non valebit. ¶ In hoc autē minus hȝ protectio
quā appellatio: qȝ protectio nō valet niſi ꝯ grauamen. ⁊ grauami
ne ſemoto procedere poteſt: ſed appellatio in totum trāſfert can-
ſam ad ſuperiorē: ⁊ non credunt quidā protectionē ſublatam vel
mutatam. inclinabi ꝙ per oīa equiparat̃ appellatio ⁊ ſuppoſitio
1 protectioni. ¶ (†Cognitione) hic colligit̃ argu. a ꝯrio ſenſu ꝙ cū
cognitione pōt procedi contra appellantē extra iudiciū. ar. cōtra
ſ. eo. bone. nā ibi dicitur qḋ appellatio extra iudiciū reuocat factū
ad audientiā ſuperioris: vt no. ſ. de his q̄ ſi. a ma. par. ca. c. j. ⁊. ā. de
ma. ⁊ obe. dilecti. ſed tñ. qȝ vbi appellat̃ a iudice ſiue in iudicio ſi-
ue extra nunq̄ reuocatur factū ad audientiā pape vel ſuperioris
niſi grauet̃ vel qȝ ordinē non ſeruat: vt hic. vel alio modo. vt. ſ. eo.
vt debitus. ⁊ ſic loquit̃. ſ. eo. cordi. ſed ſi appellat a grauamine ad-
uerſarij ſimiliter non tenet appellatio appellantē niſi ſequat̃ gra
uamen: ſed ſi ſequatur grauamen. tenet appellatio ad papā facta.
ſ. eo. bone. (ſententiam) ſiue excōmunicationis ſiue aliam.

ACepta. (Cōqueſtione) cauſa appellationis ſed
principalis bene remittet̃ ad eos ſi defe-
cerint in cauſa appellationis imo ꝙ plus eſt etiā ſi probe
tur cauſa appellationis vera: tñ remittitur ad eoſdē iudices. puta
ſi iudicauerūt non eſſe ſuam iuriſditionē. nā in hoc caſu etiā pro-
bata vera cauſa appellationis corā ſuperiore. ſ. ꝙ iuriſditio ſua eſt
tñ ad eum remittit̃ cauſa qȝ aliter non tolleret̃ grauamen: quia a
grauamine appellatur. ſ. eo. vt debitus. ij. q. vj. §. ſi. ⁊ ſi contrariū
diceretur appellans iniuſte cōſequeretur ſuam voluntatē iniuſtā.
⁊ appellans iuſte ſuo deſiderio fraudaretur.

POſtremo. (Cōſanguineus) intra quartū gra
dum. ſ. de conſan. ⁊ affi. non debet.
vel vſq̄ ad gradū vbi admittitur ſucceſſio. inſti. de agna.
ſucceſ. (eodem) ſecus in alio.

1 ☞ Appellatio non releuat interdictum.
2 Suſpenſus a beneficio eccleſiaſtico ſi appellat. non abſtinet a be
neficio.
3 Interdictum ⁊ ſuſpenſio ſimilitudinem habent cum excōmuni-
catione.
4 Quis ordo ſit ſeruandus in ſuſpenſionibus.

1 **A**D hoc (†Interdicto) ab officio ⁊ ſacramētis nā
in his nō releuat appellatio interdictū qn
illud ſeruare debeat: trahit enim ſecū executionē ſicut ex-
cōicatio. ſ. e. paſt. c. vl. in prin. ⁊ irregularis eſt interdictus ſi q̄ſcū-
cunq̄ appellet durante interdicto contra fiat. arg. xj. q. iij. ſi quis
p̄ſbyter. ⁊. c. ſe. ¶ In ſpūalibus in dubijs ſemper obediendū eſt ⁊
in tutiorē partem declinandū. ā. de temp. ordi. ad aures. ſecus aūt
dicerem ſi interdiceret ab ingreſſu poſſeſſionis vel cuiuſcūq̄ alte
rius rei. nā ibi bene ſuſpenderetur interdictū per appellationē. ā.
de reſti. ſpo. ex conqueſtione. cum generaliter non ſolū diffinitiua
ſententia ſed etiam mandatū ſuſpendatur. ā. de re iud. qḋ ad con
2 ſultationem. ſ. de no. oper. nun. c. vlti. ¶ †Item videtur dicendū
quando quis ſuſpenditur a beneficio eccleſiaſtico tantum: qȝ pro
pter ſuſpenſionē talem ſi appellet nō abſtinebit a beneficio ſicut ⁊
in tp̄alibus obtinet vt premiſſum eſt: vnde ſi appellauit beneficiū
percipiet ſicut prius quaſi a quadā tēporalitate videat̃ ſuſpenſus
⁊ hoc videtur probare. ſ. de ſen. excom. cum medicinalis. §. ſi quis
autem. in ver. ab ingreſſu eccleſie ⁊ diuinis ⁊c. alij tamen dicunt
idem in omni ſuſpenſione eccleſiaſtica ⁊ interdicto. ſ. quod appel
latio facta non ſuſpēdit interdictū cum hec decre. nō diſtinguat.
3 ¶ †Et not. quod interdictum ſiue ſuſpenſio ab officio vel benefi-
cio habet ſimilitudinem cum excōicatione in eo quod hic dicitur
ſcȝ qȝ neutrum per appellationem ſuſpenditur: vt. ā. no. Itē quia
ſuſpenditur neceſſe eſt precedere monitionē in interdicto a benefi
cio vel officio niſi quādo fit pro pena. ā. eo. reprehenſibilis. Item
qḋ ſimilis pena excōicato ⁊ interdicto ab officio celebranti infli-
gitur. ſ. de cleri. excom. mini. c. ij. Item qḋ cum iuratoria cautio-
ne vterq̄ abſoluitur. ſ. de ſenten. excom. venerabili. ſuper eo. quod
monachi. ā. eo. qua fronte. §. vlti. Item qḋ vtriq̄ preſtatur abſo-
lutio ad cautelā. ā. de excep. apoſtolice. ſ. de ſen. excom. c. venerabi-
libus. Item quod tenet ⁊ ſi nullus ordo obſeruetur. arg. xj. q. iij. ſi
4 quis preſbyter. ⁊ hic. ¶ †In alijs autem ſuſpenſionibus eſt ordo
iuris ſeruandus. als non nocet. ā. de in integ. reſti. c. ij. nec ſunt in
alijs ſuſpenſionibus p̄dicta neceſſaria: ſed ea obſeruāda ſunt que
in alijs interdictis vel penitentijs imponendis obſeruari debēt.
⁊ capitula que dicunt predicta in ſuſpenſione neceſſaria intellige
in ſuſpenſione que fit ab officio ⁊ beneficio vel officio tantum vel
a ſacramentis. ⁊ hec vera ſunt vbi ſuſpenſio vel interdictū ab offi
cio fit pro contumacia. nam ſi imponatur pro penitentia tunc fru
ſtra precederet monitio cum in omnem caſum ſubſecuta ſit ſuſpē-

ſio.⁊ no.ꝙ imponitur pro pena q̃ſq perpetua qđ ab officio ⁊ beneficio ſuſpendatur.l.diſt.de his miror.⁊.c.ſtudeat.⁊.c.accedens. quandoq ad tẽpus.ſ.de accu.inquiſitionis.in prin.⁊ q̃ſq interdicitur tñ miſſarũ celebratio.lvj.diſt.nullus.q̃ſq vſq ad mortẽ ſuſpẽditur a ſacramẽtis.ij.q.j.in primis.q̃ſq tamen vſq ad tempus.l.di.cos vero.⁊.c.ſeq.¶ Itẽ ſuſpenditur quis poteſtate eligẽdi.š.de elec.cũ in cunctis.Itẽ ſuſpenditur quis poteſtate ordinãdi.l.di.ex penitẽtibus.š.de tẽp.ordi.literas.Ite ab ingreſſu eccleſie vel ſacerdotali officio.š.de offi.dele.ſane.ſ.de ſent.excõ.ſacro.⁊ ſic multas penas poteris inuenire circa ſuſpenſionẽ ab officio ⁊ ſacramẽtis.¶ †Queri aũt poteſt an ſuſpenſio a pallio ⁊ a pontificalibus ſit inter huiuſmodi reputanda.quod ſi eſt per appellationẽ non releuabitur(nequeunt)no.interdictum ſecum ferre executionem ſicut excommunicatio.ſ.eo.paſtoralibus.

Cum in eccleſia.

(Cui).ſ.archiepĩ(grauamine)hec decre.preſagit nouum ius.ſ.eo.vt debitus.

Irrecte.

(Rendicare)ſecus eſt ſi per contumaciam vel negligentiã elapſum eſſet tpſ nam tunc nõ poſſet appellare.š.eo.perſonas.niſi poſt ſñiam vel a grauamine:q2 illud ſemper lz.vnde cũ hodie nõ liceat aliter appellare non credimus illa dec.pſonas aliqd ſpeciale ſtatuere circa nõ proſequentẽ appellationẽ(iura).C.ne li.in vna ea.cau.l.j.(fecit) mulier q̃ defẽdebat matrimoniũ(qđ eſt) ſcz matrimoniũ non ſeparatio matrimonij que eſt odioſa (viri) ⁊ ideo non eſt ei ſauendum:ſed mulieri que pro matrimonio ſtat ⁊ pro illo ſecundo appellat.š.ti.prori.c.viti.

1 ¶ Excõicatus intra terminũ vnius anni releuatur per appellationem nedum ab excõicatione ſed etiam ab abſolutione.

2 Excommunicatio conditionalis an refertur per appellationem.⁊ vide in nu.3.⁊.4.

5 Sententia excõicationis ſemper trahitur a die conditionis.

Reterea.

(Sententiã)hodie nõ licet indifferenter ferre tales ſentẽtias.ſ.de ſen.excõ.romana.§.caueant.ſed ordinarius ſi condẽnatus eſt ad aliquod certũ.⁊ ſi illud non ſoluat iuxta ꝙ mandatur tunc excõicabit eum.¶ †Et no.ꝙ ſi quis excõicauit aliquẽ

1 niſi vſq ad annũ ſoluerit:vnum tamen mandatũ eſt.vnde ſi vſq ad annũ appellauerit quandocũq non ſolũ releuabitur quo ad ſententiã excõicationis:ſed quo ad abſolutionẽ faciendã:q2 ſublato principali.ſ.excõicatione tollitur ⁊ acceſſoriũ.ſ.ſolutio.š.de cõſti.tranſlato.ſed ſi condẽnaſſet eum pure ⁊ poſtea adieciſſet.⁊ niſi ſolueris vſq ad annũ ſis excõicatus:ſi iſte appellans intra.x.dies appellet:releuatur a condẽnatione ⁊ a ſentẽtia excõicationis:ſed ſi vltra.x.dies appellet licet releuetur quo ad ſententiã excõicationis:non tamen releuatur quo ad condemnationẽ que tranſit in rem iud.š.de re iud.quo ad conſultationẽ diuerſa ſunt enim iſta mandata.⁊ ideo nihil prohibet in vno valere appellationem ⁊ in alio nõ.ſ.de teſta.raynutius.⁊.c.raynaldus.ſi aũt excõicatus ſiat alterius iuriſditionis nihilominus ligatur dũmodo nõ appellet. C.de manu.teſt.ſtatuliberis.ar.š.ff.de do.inter vi.⁊ vxo.cum hic. §.ſi ſponſus.ff.de penis.l.ſi.ff.de iur.om.iud.eſt receptũ.š.de offi.

2 leg.c.ſi.¶ †Itẽ ſi conditio feratur in preſens vel preteritũ vt excõmunico te ſi furtũ feciſti:vel ſi furtiuã rem apud te habes:hec ſententia non ſuſpenditur per appellationẽ.inſti.de ver.obli.§.cõditiones.ff.ſi cer.pet.l.cũ ad preſens.ff.de verb.ſigni.⁊.l.ſi ſtipulatus fuero ſine mand.Itẽ ſi dicat excõico te ſi appellas:ꝙ cito parat ſe ad appellandũ eſt excõicatus:nec valet appellatio.¶ Alij dicunt ⁊ forte melius qđ valet appellatio.⁊ idẽ eſt ſi dicas excõico te ſi eligas talẽ:ac ſi dicas ſi elegeris talẽ.arg.ff.de ver.obli.ſi quis ſtipulatus ſit.Alij dicunt ⁊ male qđ in hoc vltimo caſu nõ valet appellatio.⁊ dicũt quidã ꝙ bene tenet electio:ſed facta electione ſtatim incidit in excõicationem niſi preceſſerit appellatio:q2 neſi teneret electio non teneret excõicatio.arg.C.ſi manci.ita fue.alie.menia.

3 ¶ †Nobis videt ꝙ in his exequẽda eſt ſententia excõicantis que ſi fuit ꝙ tñ poſt electionẽ ſint excõicati tunc obtinebit qđ dictũ eſt.ſi aũt apparet qđ de intentione ſit excõicantis.ſ.ꝙ velit qđ ſit excõicatus ſimul cum electionẽ faciet de facto tunc electio nõ tenebit ⁊ excõicatio tenebit.⁊ hoc idẽ videtur ſi de intẽtione excõicantis dubitetur:q2 ꝙcito verba electionis proferret excõicatus

a erit ⁊ electio nõ tenebit.penetrabilior[a] enim eſt gladius dñi.ſ.ſententia excõicationis ꝙ factũ hominis.ſ.electio.⁊ ideo excõicatio dicitur precedere electionẽ:ſed oppones ſi intelligis qđ excõicatio preceſſerit electionẽ:ergo iniuſta eſt excõicatio q2 ſine cauſa precedente eſt promulgata.ſ.de ſen.excõ.ſacro.¶ Sol.dico qđ ſimul cũ prolatione verborũ incurrit excõicationem ſed excõicatio precedere fingitur propter velocitatẽ ⁊ propter intentionẽ excõicantis que preſumitur eſſe in dubio vt electio nõ valeat. vt.ff.de his qui

4 pro non ſcrip.l.j.¶ †Itẽ quia ex cauſa ſit.ſ.propter inobedientiã que ſtatim fuit ꝙcito deliberato conſilio proponit ad electionem procedere:videtur tñ ꝙ non debet incidere in excõicationẽ q2 electio non tenet.ar.C.ſi man.ita fue.alie.l.ſi.ſed dic aliud eſſe in penis ſpiritualibus que medicinales ſunt.ij.qđ.j.multi.vbi ſufficit mala voluntas ⁊ inobedientia.aliud eſt in penis conuictionalibus ⁊ alijs iudicialibus q̃ odioſe ſunt.⁊ ideo reſtringẽde vt in pre.cõcordantijs.⁊ de pe.di.j.pene.⁊.ff.de penis.l.pſes.⁊.l.interpretatione.⁊ probat vtrũq membrũ ff.de li.⁊ poſt h.cũ quidã.¶ †Itẽ eligẽdo ꝯhit peccatũ inobediẽtie.vnde vere dr ꝙ talis electio infecta eſt peccato inobediẽtie quare non eodẽ modo dicit infecta pena excõicationis q̃ per inobediẽtiam irrogat.Itẽ probo qđ eligẽdo ⁊ non poſt electionẽ tantum cõtrahit excõicationem:q2 ſi poſt ꝯheret iniuſta eſſet excõicatio:q2 ſi hoc diceretur idẽ eſſet hoc dicere excõico te ſi elegeris ac ſi diceret excõico te poſtquã elegeris ⁊ hoc eſſet iniquũ excõicare tũ pro preterito facto vel electione iam facta niſi noua monitio precederet.nobis videtur ꝙ in ſñia excõicationis eſt ſpeciale:q2 ſemper poſſit appellare ante diem ſtatutã

5 etiã ſi vſq ad annũ durarent:⁊ hoc hic expreſſe dicit.¶ †In alijs autẽ ſententijs eſt ꝯtrium.š.de re iud.qđ ad conſultationẽ.ij.q.vj.biduum.ratio aũt diuerſitatis eſt:q2 ſententia excõicationis ſemper trahit a die cõditionis.qđ probo:q2 ante non tenet ſententia:q2 ſi ſententia teneret eſſet excõicatus:⁊ ſi eſſet excõicatus deberet vitari:ſed excõicati appellatio eũ non releuaret:q2 hec ſentẽtia ſecum trahit executionẽ.ſ.e.paſtora.Itẽ licet prelati ex toto poſſint tollere ſententias excõicationis p abſolutionẽ:ſuſpendere tñ non poſſunt eas hoc modo.ſ.ꝙ excõicati ſint ⁊ non vitent.alũ nõ peccent cõicando ſacramẽtis vel ingerẽdo ſe cõioni aliorũ.ſ.de cle.excom.c.illud.⁊.c.ſi celebrat.vel qđ ab alijs non vitent:q2 nec in hoc prodeſt priuilegiũ apo.ſed.ſ.de ſen.excom.c.nulli.⁊ idẽ videtur in interdicto hominis.vt not.ſ.de pri.vt priui.nec facimus differentiam.ſiue excõicator dicat excõico te ex tunc ſiue dicat tũc ſis excõicatus:q2 ſemper ſententia trahit ad diẽ cõditionis.¶ †In alijs aũt ſententijs quas ſuſpẽdere licet eſt ꝯtrium:q2 ſtatim ſatis tenet licet ſuſpendat per cõditionẽ.⁊ ideo a prolatione eius intra decẽ dies eſt appellandũ.⁊ hoc vera ſunt in ſententijs q̃ ferunt cũ cauſe cognitione:q2 ſi aliter ferunt ⁊ cum appellatione ⁊ ſine appellatione licet ꝯuenire.C.cõmi.vel epi.progra.l.interlocutio.⁊ duab[9] ll.ſeq.(medio epe)intra.x.dies a die late ſñie.⁊ ita nõ eſt cõtra.š.de re iud.qđ ad cõſultationẽ.contra.ij.q.vj.biduũ.in prin.So.illud verũ eſt:vt dictũ eſt.š.in ꝑalleg.gloſ.ver.nobis videt ⁊c.ſi aũt ſempronius prorogauerit terminũ non incidit in excõicationem.ar.ff.de preca.latã.q2 non eſt cõtumax.xj.q.iij.certũ.¶ †Itẽ ſi adueniente termino prorogato nõ ſoluit incidit in excõicationẽ.ar.ff.de preca.ſed ſi manente.⁊ q2 terminus videtur prorogatus cum ſuis acceſſorijs.⁊ poteſt hoc facere q2 excõicatio paris iuriſditionis eſt quã prorogare poteſt.š.de offi.dele.de cauſis.⁊ ar.ff.ſi quis cau.l.ij.in prin.ff.de arb.celſus.š.de do.cũ dilecti.¶ Alij ꝯdicunt dicentes eũ excõicatum pro eo qđ ſatiſfecerat in termino prorogationis recepte.tum etiã quia prorogationẽ a parte nõ a iudice recipit cuius.ſ.iudicis eſt prorogandi iuriſd.⁊ ſic ipſum contẽpſiſſe videtur ⁊ ex contẽptu iudicis quis ligat.tum etiã quia q̃ſi excõicatio fertur ab habẽte iuriſd.in duobus tñ caſibus non dz tenere ſcz qñ poſt app.legitimã.⁊ qñ intolerabilẽ errorẽ expreſſum cõtinet.ſ.de ſent.excõ.p tuas.in ſi.ſi tñ pars in termino reputauit ſibi ſatiſfactum.tunc non eſt excõicatus:q2 ſatiſfacere eſt quemadmodum voluit creditor.ff.de pig.act.ſi rem.§.omnes.

Secundo requiris.

ſ.eodẽ.inquiſitionis.contra.ſol.ibi(cogi).š.de offic.deleg.ſuſpitionis.(quod ſi coram).ſ.eo.ti.c.cum ſpecialis.

An ſit.

(Deferendũ)caſus.Albericus conueniebat.B.ſuper fundo.Albericus actor appellauit ante ſñiam ex iuſta cauſa.poſtea idẽ Alberic.ſpoliauit.B.reum fundo petito ⁊ hic ꝙ reus ſpoliatus poterat petere qđ iudex a quo appellatũ eſt faciat reſtitui ſibi dictã poſſeſſionẽ ⁊ qđ procedat in cauſa:q2 ex quo ſue appellationi non detulit expoliando aduerſariũ non poteſt ſe iuuare quin teneatur coram iudice reſpondere a quo appellauit.š.eo.cum teneamur.š.de reſcrip.ex parte.a.alũ enim nõ bene video qđ appellatio huiuſmodi.decre.in reo appellãte habeat locum in iudicio. extra autem iudicium poſſet habere locum ſicut habes.š.de elect. bo.me.ma.vbi not.(interpoſita)ab actore qui expoliauit reũ(neglexit)expoliando reũ fundo petito:vt.š.in caſu dicitur.⁊.š.eod. conſtitutus.de reſcri.ex parte.a.

Nouit ille.

(Interdicti)contra legatum appella.ſe.Rex Francie in quodam negocio in quo ipſe legatus volebat procedere contra eum propoſuit quod habebat eum ſuſpectum ⁊ appellauit ab eo.legatus autem nihilominus proceſſit commendatur hic proceſſus cum eſſet merus executor in illo negocio(poſſit).ij.qđ.vj.ab executore.⁊ intellige de mero executore ſecus ſi habet admixtam cognitionẽ.š.de offic.deleg.paſtoralis.¶ (Excederent) idem eſt ſi diminuerent.C.de excep.rei iud.ſi vt vel ſi dolo aliquid facit.ff.de neg.geſt.l.iij.§.ſi executor.vel ſi obijciatur excõmunicatio iudici ꝙuis eius ſententia non ſemper retractetur.š.ti.prori. ad proban

a ¶ Penetrabilior.adde qđ p ꝯ facit.l.ſi poſt mortẽ.in prin. ꝟ.nũc eũ.ff.de le.j.⁊.l.iulian[9] ff.de cõdi.⁊ de.⁊ refert Pan. de ca.l ꝯſ.xvij. ic.l qõne q̃ ꝟ. col.ij.poſt pri.

ad ꝓbādum vel aduerſarij.ē.de exce.exceptionē.xi.q.iij.cū excōi-
cato.vel ſi ſit facta nouatio.ff.de re iu.l.iiij.§.ſi quis ex conuentio
ne.vel ſi preuenit quadrimeſtre tp̄s.C.de appellatio.ſi quis.vel ſi
male interpretetur ſententiam.ff.de appellati.ab executore.vel ſi
obiciatur queſtio falſi.C.ſi ex falſis.l.iudicati.vel ſi non conſtat
ſibi quare d3 executioni mādari.ē.de preſcri.auditis.vel ſi obicia
tur exceptio per quam contenditur retro iudicium nullum.ē.de
procur.in noſtra.C.de procur.licet expoliationem autem non cre-
dimus retardare executionem (fuiſſet) no.merum executorē non
licere recuſare.

1 ☞ Doloſe appellans tenetur ad expenſas.
2 Expenſe taxandē per iudicem que ſint ⁊ quo tempore id facere
poſſit in nu.3.
4 Appellans quando vocari debeat.
5 Excommunicationis ſentētia ſemper tenet ſiue proſequatur ap-
pellator ſiue non.
6 An poſſit poſt tp̄s appellationis ꝓſequēde ꝑfixum iudicis offiū
implorari vt petaꝛ excōicationis ſn̄iam nullam pronunciari.
7 An iudex qui appellationi non detulit ⁊ alias quam in excom-
municatione poterit conueniri ab eo qui appellationem ſuā non
eſt proſecutus.
8 Differentia termini ꝑfixi ab hoīe vel a iure circa preuentionem.

SEpe cōtingit (Alterius) ſiue appel-
lās ſiue appellati (occul-
tantis) no.ſi procurator occultat mandatum a princi
pio ꝯdēnaꝛ dominus:vt hic ſecus ſi poſtq̄ cepit agere
procurator ⁊ factus eſt dominus litis ⁊ ſit contumax vel aliquid
malitioſe agat tunc eñ tantum ꝓcurator puniꝛ de dolo.ff.ſi quis
ius di.l.j.⁊ no.ē.vt lite.nō ꝯteſt.ad hoc.(lateraň.cō.) ē.c.repreben
ſibilis qđ tñ ſoli appellanti non ꝓſequēti appellationem penam
1 imponit nō appellato(a parte) ꝯ quā appellaꝛ.(❡ † Expēſarū)
⁊ etiā ſi appellatus nō venerit:ſed aſs p appellationem oportuit
ipſum facere expēſas tenetur ad expenſas per actiones de dolo:ſi
doloſe appellauit:vel etiam actione in factum ſi temerarie ar.ad
hoc q̄ꝛ eſt iuſtū q̄ in expenſis hmōi puniatur:vel officio iudicis
⁊ q̄ꝛ actiones alie non ſunt iuſtum eſt has dari.argu.ē.de reſcrip.
ex parte.ē.de dolo.in prin.⁊.§.j.ff.de diuer.⁊ tempo.ꝑſcrip.l.quo
ties.expenſe autē que fiunt in cā appellationis emiſſe in iudicio:
etiā oēs q̄ facte ſont poſt ſn̄iam etiā anteq̄ appellaret.⁊ que facte
ſunt in cā principali a qua appellatū eſt cum iudex appellatiōis
ſuccedit iudici principalis cauſe ei liceat addere ⁊ diminuere.ē.de
teſta.raynutius.in fine.C.de ſent.que ſine cer.quanti.l.j.ff.de vſu.
tutor.⁊ q̄ꝛ licet ei reuocare cōdemnationem expēſarum factam in
principali eadē rōne ⁊ ſupplere:l3 veniūt iudicis of.C.de ſent.que
ſine cer.quā.l.j.ff.ne vſur.tut.ot.⁊ h3 locū qđ hic dicꝛ ſm quoſdā
etiā ſi appelletur extra iudiciū.⁊ h3 locū q̄ hic dꝛ de expenſis cō-
petentibus iure actionis ⁊ de expenſis que fiunt extra iudicium.
ꝓ expenſis aūt que fiunt in iudicio nō competit aliqua actio niſi
de illis iudex pronunciet in ſn̄ia.C.de fru.⁊ liti.ex.terminato.C.
2 de poſtu.l.fin.vel eodē die.ff.de re iudi.paol⁹.in fine. ❡ † Et not.
quod non ſolum expenſe que fiunt in iudicio ⁊ que veniūt ex offi
cio iudicis:ſ3 etiam que ſunt extra iudicium ⁊ q̄ veniūt iure actio
nis taxari debēt officio iudicis.⁊ poſtea p iuramentum petentis
probāde ſunt.C.de iud.ſancimus.C.vnde vi.ſi qñ.aut.de iudi.§.
oportet.que generaliter loquitur de oīb9 expenſis.Item ad ex-
pēſas q̄ fiunt añ lit.ꝯteſt.iudex condēnabit ex officio ſuo.⁊ etiam
mulctabit iudicem.ff.ſi quis ius di.nō ob.l.j.etiam delegatus.ff.
3 de offi.eius cui mā.eſt iuriſ.l.fi. ❡ † Itē no.q̄ l3 iudex a prin. non
condēnet contumacē ad expenſas.tamen poſt lit.conte.⁊ ſemper
vſq3 ad ſententiā ⁊ etiam in ſentētia poterit condēnare ad expen-
ſas etiā ſi ſententiam ferret pro cōtumace.⁊ non tantū tēpore ſen-
tētie ſed etiam eadē die.vt dictum eſt.cum enim officium iudicis
ſemper duret a prima citatione vſq3 ad finem litis nō video qua-
re quādocunq3 velit non poſſet condemnare cōtumacem ſiue an-
te litem conteſt.ſiue poſt:imo plus quod etiam ſi ante lit.conteſt.
iudex pronunciauit non obſtante exceptione milicie ꝓcuratorem
admittendum.vel non obſtāte exceptione ſpoliationis vel excōi-
cationis ꝓcedendum in cā.⁊ nihil dicit de expenſis.nihilominus
poſtea lit.pen.vel in fi.litis poterit ad expenſas occaſione predi-
cte exceptionis reprobate factas illum qui fruſtratorie exceperat
cōdemnare imo dicunt quidam q̄ in his caſibus non poterit ap
pellari a condemnatione expēſarum cum decem dies effluxerint
a die prime ſentētie.⁊ iſta ſentētia expenſarū ſit executio p̄me ſen
tentie.ff.quod me.cau.ſi cum exceptione.§.aliqñ.ff.de dolo.arbi-
trio.niſi excederet in taxatione expēſarum vel niſi proponens ex-
ceptionē poſſet excuſari qđ probabiliter propoſuit exce.licet ſuc-
cubuerit.ff.de leg.ij.quiq3 ſolidū.§.etiā.⁊ in predicto.§.in aut.de
iudi.§.oportet.itē videꝛ q̄ iudex pōt poſt lit.conte.reuocare pre-
dictas latas īterlocutorias.ff.de re iu.qñ iuſſit.aſs tñ ratū manet
qđ per eos factum eſt.ē.de exce.pia (a parte) cōtra quē appellaꝛ
(approbata) nā ſi appellatio non reciperetur neq3 a iudice neq3
a parte nō habet locū hec conſtitutio.ē.c.interpoſita.§.j.(abſen-
tem) ſiue appellātem ſiue appellatum (procederetur) p iudicem
4 appellationis. ❡ († Peremptorie) not.nō eſſe neceſſe vocari ap-
pellantem ex quo prefixus terminus eſt appellatiōis vel a iudice
vel a partibus ⁊ tunc neceſſe eſt expectari finē termini vt vel ꝓce-
datur ſi appellauit ante ſn̄iam.ē.co.reprehēſibilis.⁊.c.pſonas vel
vt rata maneat ſn̄ia ſi appellatū eſt a ſn̄ia.ē.co.cum ſit ro.Termi
num aūt a iure ſtatutum pōt preuenire appellatus per modicū
tp̄s ſi vult q̄ cognoſcaꝛ de iuſtitia prioris ſn̄ie vel ſi vult expecta-
re finem legalis termini rata manet ſentētia.ij.q.vj.appellatore.
Appellator autē non h3 neceſſe expectare ꝓpe finem anni.ſed ſta
tim pōt proſequi ne labatur annus.ē.c.oblate.⁊ gn̄aliter dicimus
qđ vbi terminus prefixus eſt a iure tātum q̄ ſiue appellatus ſiue
appellās ſit abſens ad hoc qđ ꝓcedatur neceſſe eſt eum vocari.C.
de ap.aut.appellatore.ē.co.per tuas.⁊.c.nicolao.⁊.ē.de priuileg.
cum olim.ſed ratā ſententiā bene habebit ſine citatiōe ſolo lapſu
5 anni vt dictum eſt. ❡ † Sed nunquid idem dices in ſn̄ia excōica-
tionis vt lapſu temporis anni ſi non ꝓſequatur appellator quod
ſn̄ia tranſit in rem iudi.⁊ quidā dicunt q̄ ſi excōicatio preceſſerit
appellationē hec queſtio qōnē nō h3:q̄ꝛ ſn̄ia excōicationis ſemꝑ
tenet ſiue ꝓſequatur appellationē ſiue nō.ē.de offi.ordi.ad repri-
mendam.ē.c.paſto.in fi.ſi vero appellatio ꝓcedat excōicationem
tunc queſtio locum h3 ⁊ eſt dicēdum q̄ ſi intra tp̄s ſtatutum ap.
non ꝓſequatur eſt retro excōicatus a die excōicationis late.ff.ex
quib.cau.infa.l.furti.in prin.C.de tēp.app.l.pe.§.illud etiam.⁊ ſi
queratur an ea teneant que medio tēpore geſſit.ſ.inter excōicatio
nem ⁊ tp̄s finitum proſequende appellatiōis.Rn̄deo q̄ interim
vitandum eſt in iudicio ⁊ in aliīs niſi in cauſa appellationis ꝓſe
6 quende.ē.de ſen.excō.per tuas. ❡ † Sed nūquid poteſt poſt tem-
pus appellationis ꝓſequende prefixum implorare officium iudi
cis vt petat ſn̄iam excōicationis nullam ꝓnunciari:vt pote poſt
appellationem latam.arg.q̄ ſic.ff.de ap.ſi expreſſum.ſed videtur
contra.ex quo tp̄s appellationis proſequende lapſum eſt renun-
ciaſſe videtur appellationi.vt iudex ea non obſtāte ꝓcedere poſ-
ſit ⁊ ratum ſit quicquid fecit.ē.c.cum ſit ro.perſonas.item q̄ꝛ hoc
dicere nō poteſt niſi proſequēdo appellationem:ſed ex alia cauſa
quā ex qua appellatum eſt vellet dicere ſententiam excōicationis
nullam poſt tempus elapſum:puta quia excōmunicator nō eſſet
iudex ſuus bene poſſet.⁊ hoc ipſum.ſ.qđ poſt tempus appellatio
nis proſequende prefixum:poſſit dicere ob alia cauſa ſententiam
nullam vel quicquid aliud factū eſt.obtinet etiā in ſentētiis aliis
⁊ etiam in negociis ⁊ extra iudiciū habitis obtinet:vt.ē.c.priori.⁊
ē.eo.ſolicitudinem.arg.cōtra pro prima parte.ff.de inoffi.teſt.cō-
tra veterani.§.ſi quis filius.ff.ex qui.cau.maio.nec non.§.penul.
vbi dicitur quod intra idē tempus locum habet exceptio inoffi.
teſta.⁊ reſti.in integ.intra quod habet locum ipſa querela ⁊ peti
tio reſtitutiōis in integrum nec mirum quia que tēporalia ſunt
ad agendum:perpetua ſunt ad excipiēdum.ff.de do.excep.pure.
ergo eadem ratione ſi due actiones ad idem competunt.ſicut hic
competunt proſecutio appellationis ⁊ officium iudicis ad dicen
dum ſentētiam nullam etiam ex alia cauſa quam q̄ꝛ poſt appella
tionem lata eſt.puta q̄ꝛ iudex non erat intra idem tempus ꝯſtrin
guntur hic facilis eſt reſponſio:q̄ꝛ ſemper intra idem tp̄s ⁊ actio
⁊ exceptio tolluntur ſi excipiens fuit in mora.ſi enim in mora nō
eſſet perpetue ſunt exceptiones:ſicut patet ſi aliqs fuit exhereda-
tus qui ⁊ dum poſſidet eſt in mora q̄ꝛ h3 querelam que nō datur
directo contra eum poſſidentē ſed cōtra teſtamētum idē dicimus
de reſtitutione.ſed in actionibus conſtat eſſe cōtrarium.quia ad
maius tempus competit vna quā alia etiā vno ⁊ eodem facto ad
maiorem quātitatem ⁊ hic non ſunt diuerſimodi.vnus agendi ⁊
alius excipiendi:ſed vterq3 eſt modus agendi vnus quo proſequa
tur appellatio:alter quo directe intentat officium iudicis ad re-
ſcindendam ſententiam ex alia cauſa.vt not.ē.de offic.deleg.cum
contingat.vel dic quia quod dicitur q̄ intra idē tempus reſtrin-
guntur ⁊ actio vel exceptio vel due actiones.⁊ tunc verum eſt vbi
ſimul ex eadem cauſa oriuntur.⁊ ad idem tendant.ad hoc nō na-
ſcitur ex eadem cauſa ſed ex diuerſis.nam ex alia cauſa naſciꝛ pe-
titio quando petitur ſententia nulla pronunciari:pro eo q̄ poſt
appellationem lata eſt que intra tempus tantum appellationi
proſequēde prefixum locum habet ⁊ ex alia cauſa puta:q̄ꝛ expreſ-
ſit errorem vel quia non fuit iudex in electionibus:quia non fue-
rant vocati qui fuerant euocādi q̄ licitum eſt.⁊ ſic non obſtat.ff.
de his qui nota.infa.furti in principio.vbi dicitur q̄ condemna
tus furti non proſequēs appellationem fingitur infamis a die la
te ſententie:quia pretextu appellationis proſecute nō habet auxi
lium ſed ſi aliis dicere poſſet ſentētiam nullam bene audiretur nec
fieret infamis.hic autem vt premiſſum eſt aliud auxilium cōpe-
tit ſuper quo auditur.⁊ quo probato apparet ipſum excōmunica
tum non eſſe nec facimus differentiam.an in iudicio vel extra iu-
diciū appellatum ſit. ❡ Sed oppones cōtra id quod dictum eſt
ē.qđ poſt tranſac.temporis appellationis ꝓſequende non poteſt
dicere ſn̄iam nullā ex ea cā q̄ poſt appellationē lata eſt quomodo
id quod nō tenuit puta q̄ eſt poſt appellationem pōt fieri ratum

alis omiſſionem pſecutionis ap.rñdemus bene:vt.ff.de in.lz.ff.rẽ
ratam hab.l.iij.§.falſus.⁊.l.pe.§.vlt.quidam eñ dicunt ꝙ contra
ſnīam precedentem ap.non poſſum aliquid dicere niſi app.proſe-
quatur intra annum.⁊ ſic intelligitur furti actio:ſed cõtra ſnīam
ſequētem appellationē etiam poſt annū pōt dicere etiā de appel
lato.ſed prius dictū magis placet.in ſnīa tñ excõicationis dicūt
aliqui ꝙ etiā poſt annū poſſit dici ꝓpter appellationē precedētē
nō tenuiſſe qꝛ capit effectū ex taciturnitate vel tēpore ſed ex inten
tiõe ⁊ poteſtate excõicātis que nulla erit poſt ap.⁊ qꝛ fecit trahit
7 executionē.j.e.paſtoralis. ¶ †Sed nunquid iudex qui non detu-
lit appellationi in aliis ꝙ in excõicatione poterit conueniri ab eo
qui nō eſt pſecutus appellationē ſuā:qꝛ litem ſuā fecit vel qꝛ per
impudētiā iudicauit.ar.ꝙ ſic inſtit.de obl.que ex qua.delict.na.
in prin.ar.ꝙ nō.qꝛ culpabilis fuit ꝙ non pſecutus fuit appella-
tionē ergo agere non pōt iſta actione.ff.de euictio.herēnius.§.
vlti.⁊ qꝛ non pōt pſequi cām appellationis.qꝛ annus elapſus eſt:
nec ea que pendente ex ea.ſ.qḋ fecerit litē ſuā.vel alia hmōi quaſi
eis videatur tacite renunciaſſe.j.e.ſolicitudinem.ff.ſi quis cauti.
l.ſi eum.§.vlt.tamen ſatis credimus ꝙ ex cauſis predictis poſſit
conueniri ⁊ ad minus condemnari poteſt in viginti pondo auri.
C.de app.quoniam iudi. (eam) appellationem. ¶ (Vigorem.)
ſed in iſto caſu ſi appellans non mittat procuratorem ad proſecu-
tionem app.ſed ad impetrandum literas tantum nō imputatur
ei j.eo.interpoſita.§.j.⁊ idem etiam credo de appellato cum non
ſit in culpa:qꝛ iudex appellationi nō detulit. ¶ (Appellationē)
hmōi id eſt terminum.ap.prefixum.ei enim pōt apponi ꝙ legiti-
mo impedimēto detentus ſit is qui debuit ipſam appellationem
8 proſequi.ff.ſi quis cau.l.ij.⁊ per totū. ¶ (†Terminum) ſi de ter-
mino pfixo ab homine loqueris illū nec vna die lz preuenire nec
impetrādo literas nec pcedēdo in cauſa ap.ſi loqueris de termi-
no prefixo a iure illū lz preuenire ſed modico id eſt per mēſem ab
appellato petente ꝯfirmationē ſnīe:vt nō videatur malitioſe pre-
uenīſſe aduerſariū.vt.ij.q.vj.appellatore eſ.literas aūt impetra-
re quādocūqꝫ pōt dūmodo ceſſet malitia.j.eo.oblate appellator
aūt pōt proſequi qñcūqꝫ vult dūmodo nō malitioſe preueniat ⁊
impetrando literas ⁊ pſequēdo ap.ſi oportebit citari appellatū
⁊ eſtimabitur.hoc ſm arbitrium iudicis.

Conſtitutus. (Tranſtulerūt.) hec tranſla-
tio votorum hodie nō admit-
teretur niſi ſm tenorem decr.s.de elec.qꝛ propter.in ſi.ſ.
ſi eſſet abſens in loco vnde vocari dz ⁊c.vt ibi (quibuſdam) qui
nō tranſtulerunt votum:ſed in eum cõſentiebant expreſſe per ſe:
qꝛ expreſſe conſenſerant non collata voce in epm. ¶ (Epiſcopo)
ſic illi que cõmiſerāt vocem epo:ſed vt dicunt qdam hoc ſpāle in
legatis qui de latere ſe.ap.trāſmittūtur:ſed cõtra eſt.j.de acc.ad
petitionē.vel dic nō fuiſſe de iure.ſed qꝛ partes nō cõtradixerūt
papa ſtat tali inſtructioni. Alij dicunt ꝙ ꝓpter moram que peri
culoſa eſt in electionibus in eis ſpecialiter conceſſum eſt.ar.s.eo.
qua fronte.§.j.⁊.j.eod.oblate.§.vlti.vel poteſt dicere qḋ hic dici-
tur eſſe ius commune:qꝛ ſi appelletur ab aliquo iudice ⁊ maxime
extra iudicium.⁊ poſtea ille qui dicitur appellatus coram eodē
a quo dicitur appellatum vel coram ſuperiore vel quocunqꝫ alio
proſequatur ius ſuum ſuper eo de quo dicitur appellatum.⁊ ad-
uerſarius dicet.dñe nō debes te intromittere de hoc negocio: qꝛ
ſuper eo appellaui ad papam.ſi aduerſarius neget appellationē
vel confirmet eam:ſed dicit ꝙ per eum non transfertur iuriſditio
ad iudicem app.quia nihil factum eſt contra appellationem.vel
dicit tempus appellationis pſequēde effluxum bene audiet hu-
iuſmodi replicationes ⁊ pbationes ſuper eis. ¶ Et ſic erit argu.
op.j.eo.ro.§.ſi vero niſi forte ſuperior incepiſſet cognoſcere : quia
tūc cauſam a iudice app. attemptatam nullo modo inferior tāgere
debet.s.de offi.deleg.paſtoralis.§.ij.vbi no.ſed his contradicere
videtur litera vbi dicit qḋ intromiſit ſe de cauſa iſta nō vt dero-
garet appellationi ſed vt cām inſtructam remitteret.ſed dic ꝙ he-
ut legatus iure legationis, poterit cognoſcere ⁊ poterat ſuper hu-
iuſmodi probationes recipere.ſicut quilibet alius ordinarius.et
hoc nō faciebat vt derogaret appellationi ſi appellatio tenebat.
ſed de hoc volebat cognoſcere vt dictū eſt an ad ſuperiorem per
appellationem eſſet iuriſditio deuoluta:an apud ſe remāſiſſet.et
ſenētia ſuper hoc lata preiudicabit partib⁹ niſi appellent.ff.de
iudi.ſi quis ex.j.eo.ſolicitudinem. ¶ (Aſſenſu) no.quod per ap
pellationem extra iudicium tenetur quis proſequi intra annum
quod fateor verum eſſe computato anno a die quo ſit contra ap-
pellationem:nam tunc incipit app.tenere ⁊ nō ante diem grauā
minis currit annus.C.de preſcri.xxx.ann.l.fin.§.illud autem.⁊.§.
ſi.⁊ ſunt hec vera niſi recedatur ab appellatione:vel quia appel-
lans renunciet:vel quia cauſa eſt iniuſta quare appellatio ceſſet.
j.eo.ſolicitudinem.vel quia ille a quo appellatur remouet grauā
men.j.eod.cum ceſſante. ¶ (Ne tamen).q.d.⁊ ſi.xj.non ſunt ad-
mittendi ad pſequendam appellationē tamen ſi volunt excipere
non tanqꝫ appellātes audiendi ſunt.ſed nec cogūtur excipere niſi
velint.⁊ ideo non excipientibus eis mandat inquiri de ſequenti-
bus hic in litera vel reiecta appellatione procedit papa ex officio.
¶ (Exceptiones) ꝓpoſitas cõtra electū in decanū petētem cõfir-
mationē.licet litera videtur cõtradicere in prin.vbi dicit qḋ epus
cõtulit ei decanatum:ergo erat cõfirmatus.nō ergo eam petebat
ſed expone ibi cõtulit decanatum.i.ius in decanatu petendo per
electionē quam de eo fecit.non enim eligēdo cõfirmare intelligi-
tur.vt no.s.de elec.cum inter ca.vel dic quod hic vocat exceptio-
nes cauſas quas ꝓponebant cõtra electionē petendo eam caſſa-
ri.ſepe enim hec exceptio vocatur actio.j.de accu.ſup his.vbi di-
citur ꝙ tribus modis agitur de crimine.⁊ not.s.de poſtu.prela.
c.j.vel dic quod etiā ſi p cõfirmato debet haberi tñ excipit.no.s.
de cā poſ.cum olim (facto epi).i.iuri ſibi queſito p collationem
epi (nititur) modo (pretermiſſis).i. contemptis (predictis).xj.
(tranſlatione) illi q cõmiſerūt vices ſuas epo tali tenore cõmiſe-
runt ſi illi.xj.ſecum conuenirēt (nominationē).xj.eñ elegerāt vel
nominauerant alium de quo hic non ſit mentio.

1 ¶ Iuris ignorantia neminem excuſat.
2 Rationabilis cā appellationis extra iudicium emiſſe non caſſat
qḋ ante appellationem factum eſt.
3 Confirmationis effectus impeditur per infamiam.
4 Confirmationis effectus non retardatur per appellationem non
iuſtam.
5 Per appellationem non ſuſpenditur confirmatio.
6 Exceptio nil aliud eſt ꝙ actoris vel intentionis excluſio.
7 Qui modi agendi ſunt poſt confirmationem.
8 Nunquid epus ante adeptam poſſeſſionem teneatur petere cõfir-
mationem vel ordines.

Conſtitutis. (Duobus.) Quidam dicunt
ꝙ hoc hodie eſſet ꝯtra formā
ſi ſe aſtringerent ad duos tantum quod eſſet contra for-
mam.s.de ele.quia propter. Tu dic tātum de duob⁹ poſſet fieri
ſcrutiniū ⁊ cõpromiſſum cum nō ſit ꝓhibitum.imo hic inuenit
ꝙ tantum duo de ſuo collegio eligāt.ſi ſit ibi dignus.lxj.diſt.nul-
lus.in.vel idem de alia certa eccleſia.j.de ver.ſig.abbate.s.de con-
ſue.cum dilectus. ¶ (†Appellauerit) q̄ritur ſi poſt talem appel-
lationē miſſus fuiſſet in poſſeſſionē ꝓpoſiture cancellarius ⁊ po-
ſtea pnunciata eſſet iuſta appellatio an cancellarius poſſet recu-
perare ſua priora bñficia.⁊ maxime ſi eſſent alij collata. Reſpon.
nō ſi talia erant prima bñficia que habent curam animarum vel
perſonatus.als aūt lz.j.de pben.de multa:argu.xxj.q.ij.ſi qs iam
1 ¶ †Si dicis nec ob.qꝛ nō hz pacificam poſſeſſionem:⁊ quia ad-
huc ꝓpter appellationem pōt caſſari eius electio argu.j.de accu.
ſup his.intelligimus enī qḋ dz ⁊ ſufficiat habere pacificam poſ-
ſeſſionē de facto ⁊ ſi de iure nō habeat cū de iure ignorātia nemi-
nem ⁊ maxime prelatos non excuſet:vt.s.de tēp.or.c.vel non eſt.
Itē appellatio ei ꝓdeſſe nō pōt cum ei non detulerit.s.eod.con-
ſtitutis.an ſit.nec enī iudicis autoritas excuſat:vt.j.eodē.dilectis
circa finē.⁊.s.de temp.ord.dilectus. Si autem non eſſet appella-
tum ⁊ intraſſet poſſeſſionem ſcōe eccleſie ſiue qñ intrauit moue-
batur ſibi lis ſiue non priora beneficia non recuperat.argu.xxj.q.
ij.c.ſi quis iam. Si vero ſit confirmatus tantum nec habuit poſ-
ſeſſionem prima beneficia retinet.xcij.diſt.ſi qui epi.argumē.con
tra.lxxij.di.placuit. Sed illud loquitur de adepto poſſeſſionem
de hoc etiam not.j.de preben.de multa. ¶ (Alia) hoc licet quan
do appellatur a ſnīa.C.de tem.ap.per hanc.ante ſnīam autem
non (explicare) inter iſtum ⁊ hunc ſequentem ſcz (non ergo) de-
ficit totus iſte textus ſequēs ſm ꝙ cõpertū eſt in regiſtro ⁊ icipit.
Nec [illegible]pellatio quam poſt cõfirmationem obiecerat. confirma-
tioni[illegible]actum debuit impedire quoniam a maiori parte contra
conſtitutionem maioris ⁊ ſanioris nulla rationabili cauſa obie-
cta vel oſtenſa interpoſita fuerat.quia ⁊ decanus apponēs ratio-
nabilem cauſam ſue appellationis nec oppoſuit nec oſtēdit nos
2 ergo ⁊c. ¶ †Rationabilem.⁊ idem etiā ſi rationabilem cauſam
appellationis expreſſiſſet.nam rationabilis cauſa appellationis
emiſſe extra iudicium nō caſſat quod factum eſt ante appellatio-
nem:nec impedit eius executionem vel effectum ſicut hic erat qḋ
cõfirmatio hec de qua hic loquitur fuit facta ſine ſolēni cauſe co-
gnitione.qḋ factū tenet.s.eo.c.pri.lz melius eſſet ſi ſit factum cū
cauſe cognitione. Secus autem eſt in appellatiōe emiſſa in iudi-
cio:qꝛ illa ſuſpendit ſententiam ⁊ effectum eius.ff.ad turpil.l.j.in
fin.⁊.s.de offic.delega.c.paſtoralis.§.preterea. Item ſecus in his
que ſiunt poſt appellationem quia illa bene impedit appellatio
nem etiam extra iudicium emiſſam.s.e.ad audiētiā.niſi ſint alia
que ſequunt̄ ex his que pcedūt appellationē ſicut eſt hic. Nam
ſicut appellatio nō impedit precedētia:ſic nec ex eis ſequētia vn-
de ex quo cõfirmatio preceſſit appellationē appellatio nō debet
3 impedire effectum confirmationis. ¶ †Et intelligo vera niſi in-
famia eſſet:quia tunc bene impediretur effectus confirmationis
j.de accu.accedens.⁊ no.s.de cā poſ.⁊ proprie.cum olim. Alij di-
cunt vt no.in gl.que incipit qꝛ appellatio.fatemur tñ qḋ talis ap
pellatio negocium huius cõfirmationis trāſfert ad ſuperiorem.
alij dicūt ⁊ nō improbabiliter ꝙ cõfirmatiōe facta etiā in forma
iudicij

iudicij non valet appellatio.nec eſt ei deferēdum niſi aſſignet iu-
ſtam cauſam appellationis.ar.opti.hic ⁊ melius in additiōe hic
poſita quā extrarim⁹ de regiſtro.⁊ arg.ſ.de hijs q̄ fiunt a ma.par.
ca.c.j.Si aūt rōnabilē cām ſubijciat ſuſpēdet effectū confirmatio
nis precedētis.⁊ p ↄſequēs nullū ſortiet̄ effectū vt hic colligit̄.ar.
a cōtrario ſenſu.Si aūt appellet̄ a cōfirmatione extra iudiciū iā
facta nullo mō ſuſpēdit̄ ↄfirmatio nec effect⁹ ei⁹ qđ ex eo ꝓbat̄ qꝛ
nō dī ↄfirmationē nō tenere vt plen⁹ in gl.not.q̄ incipit ꝙ eſt ⁊c.
ver.talis.verūtamē appellatio valet ēt extra iudiciū facta.⁊ ēt in
ꝑcedēti grauamine ad hoc qđ negociū trāſſerat̄ ad ſuperiorē hoc
modo ꝙ nullus iudex ordinarius poterit ſe intromittere de nego
cio ſup quo appellatū eſt.niſi iudex appellationis.niſi renunciet̄
appellationi tacite vel expreſſe.ſ.de elect.ſtatuim⁹. appellatio eīm
extra iudiciū ꝓprie fit a grauamine futuro.ſ.eo.cōſuluit.j.⁊.ij.ſ.
eo.ad audiētiam.ſ.c.proxi.ſ.e.bone me.In hijs eīm oībus eīm a fu
turo vel inſtāti grauamine appellat̄ ⁊ nō a preterito. ¶ †Secus
autem eſt in iudicijs vbi nō appellatur niſi a preterito grauami-
ne.ſ.t.vt debit⁹.appellatio aūt de qua loquit̄ hic q̄ fuit facta ↄfir
matione facta in forma iudicij ſicut in lr̄a apparet:ideo non fuit
4 admiſſa qꝛ nulla iuſta cā fuit admixta appellationi. ¶ (†Cōfir-
mationis effectū) qꝛ appellatio nō fuit iuſta.⁊ iō nō retardaret̄ cō
firmationis effect⁹.Si aūt eſſet iuſta bn̄ retardaret̄.⁊ ſi procederet̄
vltra reuocaret̄ hoc ipſo qđ factū eſt ꝙ poſtq̄ trāſlatū eſſet nego
ciū ad ſuperiorē p appellationē.ſ.e.vt noſtrū.⁊ de acc.accedēs.ſ.
e.bone me.Si aūt poſſeſſionē haberet ante app.propter appella-
tionē nō omitteret cōmodo poſſeſſionis vti.lꝫ ſi poſt ꝓbaret cām
appellationis fructus reſtitueret.C.de rei vendi.ſi ſuis.C.credi.vē.
5 pig.impe.non poſ.l.j.¶ †Item credimus quod non eſſet audiē-
dus app.ſi appellaret tantū ne inueſtiretur:qꝛ cōfirmatio nō ſu-
ſpendit̄ per appellationē.ergo in oībus dꝫ ſuum effectū cōſequi:
ſed appellādū eſt a grauamine qđ fit in cōfirmatione:vel potius
ab ipſa ↄfirmatione q̄ poſtq̄ eſt ſic appellatiōe ſuſpēſa.ff.ad tur-
pil.l.j.in ſi.⁊ p ↄſequēs oīa alia ſuſpēderent̄.⁊ ſic intelligit̄.ſ.e.ad
noſtrū.⁊ repete q̄ no.ſ.de cā poſ.cum olim.plus plꝫ qđ dī in gl.q̄
incipit.⁊ idem eſt.¶ (Effectum) qui eſt adminiſtratio.dic vt di
ximus.ſ.de cā poſ.cū olim.talis eſt qđ.vacante prebenda in eccle-
ſia pariſieñ.intellexit caplm ꝙ epūs volebat eā cōferre.c.pariſieñ.
tūc caplm cōparuit corā epo dicēs:iſte quē vultis facere canoni-
cū pariſieñ.eſt illegitimus ⁊ homicida.⁊ hoc volum⁹ incōtinenti
probare coram vobis.vnde ſupplicamus quod talem hominem
non aggregetis noſtro collegio ⁊ ſi contra feceretis appellamus:
epus tamē nihilominus dedit ei prebēdam ⁊ ſtallum in choro:⁊ lo
cum in caplo in ſignum poſſeſſionis:queritur an teneat talis ꝓui
ſio.⁊ an canonici ⁊ alij debeāt eum habere pro canonico ⁊ ſibi de
iurib⁹ canonicalibus reſpondere. So.ſi appellatio eſt interpoſi-
ta ex predictis cauſis vel alijs legitimis dūmodo obtulerit ſe eas
probaturū ⁊ etiā ſi ita vere cōpetitur ꝙ ꝓuiſio poſt facta non va-
let imo plus videt̄ ꝙ idem eſt etiā ſi corā epo nō obtulerit ſe ꝓba
turū etiā ex hoc eſt ꝙ nō obſtāte tali ꝓuiſione q̄ nulla eſt ipſo iu
re tenet ꝓuiſio facta ab alijs ad quos deuoluit̄ ptās eligēdi:vt ha
bes expreſſe.ſ.de elec.ho.me.ma.⁊.c.auditis ⁊ in iſto caſu male fa
cit epus ſi faciat ſibi reſponderi de iuribus ⁊ canonicalib⁹ ⁊ impe-
diendus eſt effectus talis prouiſionis ⁊ cōfirmationis cum nulla
ſit prouiſio facta ab eo.⁊ ſi cum ſuperiore agatur quod faciat ei re
ſpondere ſicut canonico.⁊ excipiatur contra eum cum nō teneat
prouiſio de eo facta poſt talem appellationē ꝓbata appellatione
in veritate cauſarū abſoluētur rei cum per hoc ꝓuiſio facta ap-
pareat eſſe nulla.illud autem nō ſufficeret ad abſolutionē eorum
ſi probaretur ꝙ agit̄ cā ſup ſtatu eius aliqñ an ſit illegitimus vel
homicida:⁊ an prouiſio eius teneat vel nō.imo hoc non obſtāte
niſi opponant ⁊ ꝓbent ſicut ſupra diximus condēnabūtur ad re-
ſpondēdum ſibi ſicut canonico cum interim habendus ſit pro ca-
nonico:qꝛ ꝓuiſio habet vim nō tm̄ electionis:ſed etiā confirma-
tionis ⁊ cōfirmato q̄diu toleraf etiā lite pendē.obediēdum eſt ei.
viij.q.iiij.nōne.ſ.de elec.trāſmiſſa.⁊ lit.pend.nihil innouādū eſt
xj.q.j.quia res nec obſt.ff.de except.l.fundū.⁊.l.fundi.quia ſicut
ibi dicit.idem nō admittatur ad vendicandum fundum ⁊ ſerui-
tutem petēdam eidem fundo.Ita hic non dꝫ iſte canonicus dum
impugnatur ſtatus eius admitti ad petēdū quod ſibi ſicut cano
nico reſpōdeatur.Rñdeo ꝙ ibi loquit̄ qñ idē agebat ad vtrunq̧
hic autē iſte canonicus non petit canonicatū:qꝛ per ꝓuiſionē epi
eum habet:ſed agitur de hoc cōtra eum vt dicit̄ non valere.⁊ tūc
non prohibetur agere vt ſibi reſpōdeant tanquam canonico:fa-
temur tamē qđ illi qui debēt ei reſpondere de iuribus canonica-
libus bn̄ faciunt ſi ſciunt veras cauſas appellationum ſi ei nō re-
ſpondeat.argu.ſ.eo.dilectus niſi cogantur:vt not.ſ.de ſenten.ex-
com.inquiſitionis.¶ †Si autem nulla appellatio:ſed contradi-
ctio precefferit ꝓuiſionem vel etiam ſi precefferit appellatio ſine
cauſa licet cauſa ſubeſſet:vel etiam cum cauſa:ſed non erat vera
cauſa appellationis.tunc epus ꝓpter talem cōtradictionem vel ap-
pellationes non debet dimittere quin prouideat ⁊ ſibi faciat tan
quā canonico rñderi ⁊ nō impedietur effectus ſue cōfirmationis
vt hic imo plus eſt:qꝛ ſi poſt talē ꝓuiſionē fiet electio ab his ad
quos ex hac cauſa deuoluit̄ poteſtas eligendi.non valet hec ſcđa
electio ꝓpter hāc ſolam cām:qꝛ eſt facta poſt aliam que erat ali-
qua:lꝫ primam electionē caſſari ↄtingat ꝓpter aliquam cauſam:
vt expreſſe habetur.ſ.de electioni.ↄſiderauimus.vbi no. ¶ Sed
cōtra.ſ.eo.vt noſtram ſolu.ibi ⁊ ſupra de cauſa poſ.⁊ ꝓprie.cum
olim. ¶ †Hoc tamen bene fatemur ꝙ ſi epiſcopus per ſtallum
chori ⁊ locum capituli vel alio legitimo modo dedit ei poſſeſſio-
nem canonicatus ꝙ defendendus eſt in poſſeſſione ſua quouſq̧
conſtet de ſua appellatione ⁊ de veritate cauſarum.ſ.de inſti.cum
veniſſent.ſed poſtquā conſtiterit de eis cogetur omnia reſtituere
que percepit.ſ.eo.bone me.¶ (Eſſe) quia tunc primo incipit cō-
ſtare ꝙ poſſeſſio ſupra data fuit iniuſta.tamē hic no.ꝙ poſtquā
ſuperior incepit cognoſcere de appellatione epus vel alius nō po-
terat dare dicte prebende poſſeſſionem.nec tenet datio nec defen-
dendus eſt in tali poſſeſſiōe:lꝫ et ſi data eſſet poſſeſſio poſt appel
lationem anteq̄ ſuperior inciperet cognoſcere defendēdus eſſet
in poſſeſſione:ſed poſtq̄ ſuperior incepit cognoſcere non habet ſe
intromittere inferior:quia iam ad ſuperiorem videtur negocium
reuocatum:⁊ quia plus valet reuocatio q̄ appellatio.ſ.eo.vt no-
ſtrum.Item dicimus ꝙ a principio quando iſte epiſcopus vole-
bat poſſeſſionem dare canonico ſi appellaſſet capitulum: ſi epūs
nihilominus dediſſet tamē tuendus eſt in poſſeſſione quouſq̧ cō
ſtat de prima appellatione ⁊ veritate cauſarum:quia hec appella
tio eſt extra iudicium.ſecus autē ſi in forma iudicij ꝓcederetur.
¶ (In modum) ſed quare non potius admittitur ad excipien-
dum q̄ ad accuſandum.vel ad denūciandum.ſ.de iureiu.quem-
admodum.ff.de ſuperſi.l.j.dicunt quidam hoc cōtingere ꝓpter
preſumptionē malitie que erat ex parte decani.arg.ſ.de reſt.ſpo.
literas.⁊ quia odioſe ſunt accuſatiōes ⁊ cum maiori difficultate
ꝓſequentur accuſatiōes:qꝛ oneratur in tabellione.ij.q.viij.§.vlt.
6 ⁊.q.iij.c.j.⁊.ij.¶ †Item facilius repellitur a denūciādo vt ſi non
admonuit ⁊ ſi nō ex charitate ꝓcedit.ij.q.j.ſi peccauerit.⁊.q.vij.
accuſatio.tu dic ꝙ cum exceptio non ſit aliud q̄ actoris vel inten
tionis excluſio.ff.de exce.§.j.⁊.ij.⁊ hoc cum iam per accuſationem
conſecutus ſit ſuam intētionem nō eſt cōtra ꝙ detur except.arg.
opt.ſ.eo.paſtoralis.§.vlt.que non datur niſi circa accuſationem
vel intentionem.ff.de exce.l.j.ſed nec appellationē ꝓſequēdo po-
teſt aliam ꝓſequi cauſam niſi que expreſſa eſt.⁊ lꝫ ↄfiteamur ſen-
tentiam cōfirmationis diffinitiuam.⁊ ideo videtur qđ poſſet ꝓ-
ſequi nō ſolum cauſas expreſſas ſed alias.C.de tem.ap.per hanc.
¶ †Illud tamen intelligimus habere locum vbi ordine iudicia-
rio ſeruato ſuper cōfirmatione pronūciauit.ſed ſi ſummatim co-
gnoſceret nec tunc poteſt dici diffinitiua ſnīa ſed preceptū vel fa-
ctum.⁊ in hoc caſu neceſſe eſt cauſam exprimere.ſ.eo.vt debitus.
Sed dices cum nondum lata ſit ſnīa ſuper appellatione ⁊ adhuc
ſit in petendo cōfirmationem quare non interim admittitur exci
piendo contra eum.Rñ.qđ excipiēdo non admittitur:qꝛ ſi vellet
omittere appellationem ſtatim tranſiret ꝑceptum vel factum cō
firmationis.in rem iudi.Si autē vtrunq̧ ꝓſequi vellet nō poſſet
cum ſe non patiantur:qꝛ fieret preiudicium cōfirmato qui dicit
ſuam cōfirmationem tenere.⁊ ideo non haberet locum exceptio
vel dic qđ notoriū iuris erat qđ appellatio ex ꝑdicta cauſa emiſſa
non tenebat.vnde nō poteſt dici qđ in pendenti eſſet cauſa appel
lationis.vel dic quod confirmatio extra iudicium facta preterita
alicuius appellationis ſequentis non ſuſpenditur:vt not.in glo.
7 idem eſt.¶ †(In modum) no.poſt cōfirmationem non ſunt alij
modi agendi niſi accuſando vel denunciādo:nec eſt modicū pro-
pter difficultates accuſationis: quas habes.ij.q.viij.per totum.
⁊.q.vij.ſi quis querēdus.⁊ que in multis alijs iuribus inueniun-
tur.⁊ propter modicam penam denunciationis:vt no.ſ.de deſpon.
impu.ad diſſoluendum.grauius enim eſſet ei ſi ꝓcederetur con-
tra electum ⁊ cōfirmatum ſm omnes quos no.ſ.de ele.dudum.⁊
hoc eſt verum qꝛ non poteſt agi niſi his duob⁹ modis niſi aliqd
reſtaret agendum puta conſecratio vel ordinatio.tūc enim bene
ageretur excipiēdo.ſ.de accu.ſup his.ſ.de elec.cū dilecti. ¶ Sed
tamē videt̄ qđ etiam tunc nō debeat impleri effectus cōfirmatio
nis.ſ.qđ nō habeat pacificam poſſeſſionem: ſed ſi talis eſſet pſo-
na cōfirmata que cōſecrationē vel ordinationē requireret. ⁊ ipſe
interim anteq̄ poſſeſſionem haberet cōſecrationem vel ordinem
peteret bene admitteretur excipiens contra eum.⁊ hoc ea ratione
eſt quia exceptio admittitur non ſolum cōtra confirmationē ſed
etiam contra conſecrationem.xxiij.diſt.illud.ſ.de accu.ſuper his.
¶ Item quia videtur renunciare beneficio quod hꝫ ne quis in-
terim poſſit eum accuſare petendo ordines vel conſecrationem.
¶ Item ꝙ durior eſſet aduerſari⁹ poſt conſecrationē q̄ ante.vel
ordinationē quā ante:qꝛ difficilius deponit̄ iam ꝓmotus q̄ pro-
mouendus vt.ſ.de renū.niſi cum pridē.§.pſona.ſ.de temp.ordi.
ex tenore.ſed ſi non petente electo ordines vel cōſecrationem:ſed
ſic vult manere quouſq̧ pacificam poſſeſſionem nanciſcatur non
vt̄ aliquis excipiens vel accuſans ↄ eum admittēdus vt hic. ¶ Et
ſi obijceretur ꝙ dꝫ petere ordinationē vel cōſecrationem:vt.ſ.de

dec.cum in cunctis.⁊ de tranſ.epi.c.ij.§.ſed nec.⁊ ideo ꝯtra eum
8 excipi poſſit ac ſi peteret.¶ †Rn̄deo nõ eſt verum ꝙ cogatur vel
teneatur petere confirmationem vel ordines niſi primo adeptus
fuerit poſſeſſionem pacificam.ar.xcij.di.de epis autē.⁊.c.ſeq.alij
tamē dicunt cõtrarium.ſ.ex quo cõfirmatus eſt tenetur petere or-
dines ⁊ cõſecrationē.⁊ videtur iuſta rõne moueri:q2 cum epatus
nõ ꝓpter tēporalia:ſed ꝓpter deum ⁊ curam animarū ſit recipiē-
dus.vt in primitiua eccleſia faciebāt qui nihil habebāt.xij.q.j.c.ij.
⁊.c.futuram.⁊.c.vendentes.viij.q.j.ſciēdum.⁊.c.ſeq. ¶Ergo ꝓ-
pter vſurpationem temporalium nõ dꝫ dimittere quin ordines ⁊
conſecrationē recipiat.⁊ per ꝯñs cõtra eos poterit excipi.nec ob-
ſtat iſta decre.vbi nullos ordines petebat nec rõne dignitatis pe-
tere tenebatur vel dic ꝙ hi prohibentur.⁊ etiā directo accuſando
procedere contra hunc electum vel cõfirmatū q2 ipſi ſoli erāt qui
impediebant quominꝰ adipiſceretur poſſeſſionē pacificā.⁊ ideo
etiam ſi ordines peteret nec excipiēdo nec accuſando admitteref:
vt hic:ſꝫ ſi aliꝰ impediret eiꝰ pacificā poſſeſſionē tūc bene admit-
teretur ꝯ cõfirmatū etiā ſi nõ haberet pacificā poſſeſſionē excipiē
do ſi adhuc reſtaret vel ꝯſecratio vel ordinū ſuſceptio etiā forte di
recta accuſatio:q2 nõ eſt hic expoliatus lꝫ nõ ſit admiſſus:vt no.ſ.
de cā poſ.cum olim.tn̄ quidā in hoc vltimo caſu contradicunt.

Ex parte. (Vel tui) ideo dicit tui. q2 ſi poteſt ſuos procuratores mittere tenet (niſi iudices) hic videtur ꝙ iuſta ſit appellatio eoipſo ꝙ locus non tutus aſſignatur:⁊ ſi nõ petit locum ſecurum ſed iudex eum ſibi offerre debet.

Significauit. (Sigillum) per hoc ſigillum qd̄ citationibꝰ tamen deputa eum eſt:non poteſt quis conſtitui procurator.
ſecus ſi adeſſet alterius ſigillum ⁊ notum.C.de teſta.ſi
vnus ⁊ maxime ſi ſigillans aliud ſigillum nõ haberet (earum).ſ.
de reſcrip.ex parte olim.⁊.ſ.de proba.licet.ff.de condi.⁊ demon.
falſa.(appellatum) ⁊ etiam ſubſit veritas allegatarum cauſarū
vel alterius ipſarum.nam alias appellare iuſta cauſa aſſignata
nec eam ſe offerat probaturum non ſufficit.ĩ.eodem.interpoſita.
⁊ dic vt ibi.

Significantibus. Hec decret. poſita eſt.ſ.de libelli oblatio.c.ij.

1 ☞ Terminus qui prefigitur appellantibus triplex eſt.

Ex inſinuatione. Iudex.ſ.coram quo cauſa agebatur (aduocatus) nõ dicitur ꝙ hec ſit appellatiõis cauſa ſufficiens imo cõtra habes.ſ.de offic.iud.c.j.(legitimas)
1 ij.q.vj.anteriorū.¶(†Legitimas) triplex eſt terminus qui prefi
gitur appellantibus. Primus ad iter arripiēdum.ſ.e.peruenit.
Scd̄s ad repntādum ſe pape.ſ.eo.pſonas ſignificauit. Tertius
eſt ad terminandū cauſam app.ſ.eo.cum ſit ro.⁊ hic terminꝰ tn̄
a lege ⁊ nõ ab homine prefigitur:vt hic.Terminꝰ aūt de quo hic
dicitur.ſ.ꝙ redeat a pſecutiõe nõ a lege imponit nec ab homine
imponi põt.¶(Ad terminū.ſ.quouſqꝫ vnus menſis tn̄ ſupeſſet
de anno.q2 prefixio termini etiā a iudice facta nõ valebit ſup exe-
cutione ſnīe (expectato) ⁊ male:vt no.ſ.e.ſepe (mādamus) vr̄ ꝙ
non deberet aliis cauſam cõmittere iudex.ſed coram primis iudi
cibꝰ debebat partes remittere.ĩ.e.vt debitus.tn̄.hoc eſſet de ſpe-
ciali gr̄a:vel dic hoc eſſe de mero iure qū litere impetrantur ante
tp̄s appellationis ꝑfixum qd̄ etiā eſt notoriū exactis que inſpice-
re ⁊ ex eis ꝓcedere põt iudex appellationis etiā parte abſente.
1 ☞ Admittitur generalis appellatio.
2 Quāuis eccleſia ſit alicuius monaſterij datur tamē epo cathedra
ticum ⁊ etiam alij cenſus.
3 Veriſimilis cauſa que dicatur:⁊ que probabilis.
4 An ſit idem ex iuſta cauſa appellare ⁊ ex veriſimili.
1 **Bone me.** (Quis.) No.† generalē appellationē admitti.arg.ĩ.ſ.e.c.ij.⁊.c.cõ
ſuluit. Si hic lꝫ eſſet vaga quo ad moleſtatores erat
tn̄ determinata quo ad eccleſiā de qua agebaf ⁊ ibi de
hoc no.(eiecerunt) vnde petebāt reduci in eū ſtatū in quo fuerūt
tp̄e appellationis emiſſe.⁊ fructus medij tp̄is ſibi reſtitui nõ ha-
bito reſpectu moleſtatoris vel moleſtatiõis.Nā ⁊ moleſtare eum
dꝫ ⁊ cõtra eius appellationē facere nõ tn̄ q expoliauit:ſed etiā ſi
cõtra eius voluntatē eam tꝫ.nec eſt hoc cõtra id qd̄ no.ĩ.de his q
ſi.a ma.par.ca.c.j.ſ.ꝙ appellās extra iudiciū nõ tantū dꝫ probare
cauſam ap.iuſtā:ſꝫ etiā verā:q2 ⁊ hic nõ ſunt reſtitutus niſi ad ea
que ꝓbauit ſe poſſediſſe tempore emiſſe appellationis.probauit
ergo veram cauſam appellationis.ſ.ſe poſſediſſe.⁊ poſtea ea que
poſſidebat tēpore appellatiõis ad archidi. perueniſſe ⁊ per eum
moleſtatū fuiſſe.⁊ cauſa appellationis nulla erat alia hic niſi nõ
moleſtes me ſuper cuſtodia eccleſie nec debes me moleſtare:quia
ego ſum in poſſeſſione eius pacifica ⁊ paratus ſum ſtare iuri.Et
hoc magis approbo quam quod dicitur in glo.probabilem (ar-
chi.) ad quem deuenit iſta eccleſia dicti laici nomine dicti archi.

eum eiecerunt (vel mandato) hic procurator non bene reſpõdit:
quia eius reſpõſio ſit de proprietate que licet pertineat ad archi.
non tamē poteſt impedire quin debeat reſtitui poſſeſſio in eo ſta
tu in quo fuit tempore appellationis emiſſe quod abbas ſancti
2 Augu.petebat (de iure cõmuni).lxiij.diſt.ſi imple.¶†Vſi fue-
rint) licet diceret ſe vſum fuiſſe nõ tamen probauit.ſed ſi ꝓbaſſet
ſe vſum nõ tamen probabat ſe poſſediſſe tempore quo abbas pri-
mo intrauit.Nam tunc forte licuiſſet archi.vim vi repellere.ſ.de
reſtitu.ſpolia.olim.C.vnde vi.l.j.⁊ non obſtat appellatio (poſſe-
dit) licet archi.hic precepit non ſequitur propter hoc ꝙ eccleſia
fuerit ſua.vel quod eiꝰ nomine poſſideretur.Nā lꝫ eccleſia ſit ali-
cuius monaſterij:tamen datur cathedraticum epiſcopo ⁊ etiam
alij cenſus.ĩ.de dona.pa.(veriſimilibus) vide que not.ſ.de ma-
3 io.⁊ obe.dilecti.⁊.ſ.eod.tit.conſtitutis. ¶(†Veriſimilibꝰ) pro-
babilē cauſam dicimꝰ iuſtā.veriſimilē dicimus que a iure appro-
batur.⁊ que de iure obtinet.vnde ⁊ veriſimile eſt qd̄ ſi fecit quia
qd̄ ius aliis facere precepit qd̄ bene fecit verbigratia hic appella
uit abbas ne quis eum moleſtaret ſup poſſeſſione eccleſie eiuſdē
que de ſuo patronatu erat cauſa ꝓbabili aſſignata hac.ſ.cū ego
ſim in quaſi poſſeſſione cuſtodiendi eccleſias meas que eſt bene
veriſimile.i.de iure approbata veriſimile ⁊ ꝓbabile eſt quod ex
quo monaſterij eſt eccleſia quod habeat ibi cuſtodiam tempora-
lium ſicut eis rõ eorū reddi debet.xvj.q.ij.c.ij.ĩ.de cap.mo.c.j.⁊.ĩ.
de priui.eum ⁊ plantare.§.in eccleſiis.bene facit ad hanc decre.ĩ.
eo.dilectis.Nec credimus ꝙ per talē appellationē ille qui eſſet in
poſſeſſione debeat retardari vti poſſeſſione ſua ar.ĩ.de iure patr.
conſultatio.C.debi.vendi.pi.l.j.nec cõtradicit hec decre.quia ar-
chi.nõ poſſidebat.vel ad minus incertū erat eum poſſidere cum
abbas negaret qui de facto tunc poſſeſſioni. incumbebat.C.qui-
bus ad li.pro.nõ licet.l.ij.vnde cū negaret ⁊ appellaret ex proba-
bili ⁊ veriſimili cā anteqꝫ ꝓbet aliqd reducēdus eſt in ſtatu quo
erat tempore appellationis.nec eſt cõtra in elec.vbi videtur quod
ſi appellaretur ex probabili ⁊ veriſimili cauſa non tamen reducif
ad ſtatū tēporis appellationis niſi ⁊ cauſa probaretur.ſ.de elect.
cum inter ea.¶Sed certe non eſt contra q2 nõ eſt veriſimile nec
in iure dicitur ꝙ quis morbo caduco laboret.⁊ no.quod iſte tene
tur proſequi appellationem hanc intra an.ex quo factum eſt cõ-
☞ tra appellationē.ſ.eo.conſtitutus.vbi de hoc.¶†Sed queres ſi
quis appellaret ne vendas talē rem que ſua eſt.⁊ cauſa iſta proba
bilis eſt.ergo ſi vendas ante omnia reſcindēda eſt venditio vt re-
ducatur in ſtatum appellationis emiſſe.quod falſum.eſt.C.de rei
ven.ſi fundus.led tn̄.quia nõ eſt veriſimilis hec cauſa.i.a iure ꝓ-
bata ſicut eſt illa de qua loqtur in hac decre.⁊.ĩ.eod.dilectus ibi
enim cõſtabat rem nõ eſſe appellantis ſiue denunciantis.nec cre-
dendum erat hoc pro ſe aſſerenti.arg.ff.de interro.ac.l.de etate.§.
j.hic enim cõſtabat eum eſſe patronum nec pars arch.hoc diffite
batur.⁊ ita veriſimiliter erat quod haberet cuſtodiā. ¶Sed di-
ces nõne appellatione hoc idem cõſecutum fuiſſet monaſterium
per interdictum vnde vi.rn̄deo quod nõ.quia in interdicto opor
tuiſſet monaſterium ꝓbaſſe poſſeſſionē.⁊ ſpoliationē factam per
eum contra quem egit.ſ.de reſtit.ſpolia.cum ad ſedem.ſed hic.ſ.
quādo petit reduci in ſtatum priſtinum in quo erat tēpore appel
lationis ſufficit ei ꝓbare dummodo ꝙ tp̄e appel.rem detinebat
etiam ſi nihil de expoliatione probet.nec impedit reſtitutionē ex-
poliatio a quocūqꝫ facta:nec etiā nocet ad quēcūqꝫ poſſeſſio puc
nerit ſm̄ ꝙ hic ſatis expreſſe patet.¶Sed oppones nonne idem
dicēdum eſſet ⁊ ſi non ex veriſimili cauſa appellaret:ſed ex cauſa
iuſta verbigratia ſi diceret monaſterium. cum igitur ego ſim in
poſſeſſiõe cuſtodie huius eccle appellatiõe ꝙ ne me moleſtet.nam
hec cauſa appellatiõis vbi nõ ſit mētio qd̄ eccleſia ſit de patrona
tu monaſterij ⁊ ſi iuſtā cauſam habeat tn̄ nõ eſt veriſimilis:quia
potius deberet ratione cuſtodie ad archi.pertinere.lxiij.diſt.ſi in
4 plebibus.ĩ.de inſtit.cum veniſſent.¶†Reſpondeo non eſſe idem
vbi appellatur ex veriſimili cauſa ⁊ iuſta ⁊ vbi ex iuſta tn̄:q2 hīc
quis petit reduci in ſtatum in quo erat tēpore iuſte appellatiõis
ſed non veriſimile eſt ſi illam rem tenet ille ad quē ius illud perti
net de iure cõi p hāc petitionē nõ ledaf.licet ꝓbet ꝙ tēpore app.
detinebat niſi iuſtā poſſeſſionē ꝓbet nõ auferef ab eo q poſſidet
ius quod ad eum de iure pertinet vt reſtituatur priori ⁊ eſt ratio
q2 cum petit appellās ſe reduci in ſtatū in quo erat tēpore appel-
lationis.nõ eſt hoc poſſeſſorium iudicium in quo nihil aliud in-
quiratur niſi de poſſeſſiõe imo ⁊ inquiretur de proprietate iuris
ſcꝫ ad quem ſpectat de iure vnde debēt admitti ꝓbatiões huiuſ-
modi poſſidētis modo ſiue ſint de iure.vt in archi.ad quem per-
tinet de iure cuſtodia eccleſiarum:ſiue de facto.vt ſi vellet proba-
re ſpecialē conceſſionē ſup cuſtodia eccleſie de qua agif:adeoqꝫ ⁊
ſi ille q nõ poſſidet nec de iure nec de facto ꝓbauerit ꝙ cuſtodia
ad eum ptineat obtinebit.nā cū de poſſeſſione ⁊ ꝓprietate liceat
q̄ri ⁊ q̄ſitū ſit preferf ꝓbatio ſup ꝓprietate.ſ.de cā poſſ.cū eccl̄ia
vulterana.¶Alij dicunt qd̄ licet verum ſit ꝙ non ſiat reſtitutio
illius articuli q ad nõ poſſidētē de iure cõi pertinet tn̄ ſi de facto
per teſtes ꝓbare velit.vel conſuetudinē vel ſpālem ceſſionē in hoc
caſu nõ

caſu non ſunt probationes eius recipiēdi: ſed eſt reſtō faciēda. rō diuerſitatis eſt: q2 ibi eſt notoriū iuris hic non. ¶ Et no. diligenter q2 dixi q2 hūc modū agēdi nō fit reſtō: ſed ſi ageret interdicto fieret reſtitutio: q2 ibi de ſola poſſeſſiōe loquit. ſi vero aliꝰ teneret ad quem illud ius de iure nō ſpectat bene cogeret reſtituere priori poſſeſſori ꝑpter vim appellationis que iubet oīa in priorē ſtatum reponi qđ intelligendū videt vbi ꝑ actore facit tñ poſſeſſio habita ante appellationē. ⁊ ꝑ reo facit poſſeſſio modo habita ⁊ ius cōmune. lȝ hec ſint plurimū vtilia ⁊ veritati ⁊ intellectui decre. ꝯſonēt. tñ faciliꝰ pōt patere intellectus huius decre. vt ibi dicas q2 hic archi. tenebat reſtituere. q2 ſciēter recepit rem a ſpoliatore. ſ. de reſtit. ſpo. ſepe. ſ. de iud. q2: vel q2 mādauit fieri expoliationē vel ratā habuit. ſ. de reſti. ſpo. cū ad ſedē. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. deieciſſe vel dic qđ ſicut lit. pē. oīa que dolo vel aliās male fiunt a partibꝰ pertinēt ad offīm iudicis vt ea corrigat. ff. de edil. edi. ediles. §. ſciēdū. ff. de aqua plu. ar. l. iter. §. officiū. ff. de fur. l. ij. ⁊ de rei vē. qđ petitorio. ſic ⁊ ſi appellatiōe pen. aliqd doloſe agat a partibus ad officiū iudicis pertinet vt illud in priſtinum ſtatū reformet. nam appellatiōe pen. nihil innouādum eſt etiam a parte. ſ. eod. c. dilectus. ⁊ hac ratiōe ex officio ſuo hic papa in priſtinum ſtatū reformauit que ꝑ archi. inuenit ꝑcurata fraudulenter: licet pro his non cōpeteret interdictum ſic ſententiauit papa aſſignādo fructus ad cōſeruandum ꝑ eccleſia: non ad conſeruādum in ſuos vſus vt no. ſ. de elec. dudum ro.

Dilecti. (In eos) ⁊ ſ. eo. licet (prouocatum) quo ad hoc vt contra eos procedi non poſſit. de hoc no. ſ. e. vt debitus.

1 Appellatio tenet hodie ſiue grauamen in iure ſit expreſſum ſiue non dum tamen ſit probabile.

2 In proſecutione appellatiōis tam excōicatus q̄ non excōicatus eſt audiendus.

3 Non poteſt epiſcopus in rebus que non ſunt ſue iuriſditionis dicere ius.

4 Non debet excommunicatus priuari bonis eccleſie.

Paſtoralis officij (A iure). ſ. que nō eſt a grauamine. ſ. eo. vt debitus. vel cōminationem vt. ſ. eo. cum ceſſante. ſunt tamē aliī caſus expreſſi a iure. ſ. de reſti. ſpo. ex cōqueſtione. ſ. eo. c. ſignificantibus. ⁊ c. poſtremo. ⁊ c. ex parte. ſ. eo. nouit. ⁊ de offi. dele. ſuper queſtionū in ſi. cū olim. ſ. de teſt. ſignificauerūt. (¶ Grauatus) nō in hoc tātū q2 appellationē iuſtā non admiſit. ſed quia poſt appellationē ſiue repudiatā ſiue receptam aliquid fecit contra appellantem (emendari) etiam ſi iudex non admittat vel deferat appellationi: quia hoc obeſſe nō debet. ñ. q. 1 vj. appellatione. (¶ † Emendari) per iudicem appellationis qñ appellatum eſt a diſſinitiua ſentētia ⁊ non a grauamine. ⁊ ſic hec decre. innuit differētiam inter fruſtratoriam appellationem cui nunquam eſt deferendum ⁊ appellationem que eſt a iure conceſſa: et huic ſemper eſt deferendum ⁊ appellationem mediam que eſt quando quis grauetur: ſed tamen non eſt a iure expreſſo conceſſa vt quādo dilationes dantur. ſed vel breues vel non tot quot ſufficiant. ⁊ in hoc caſu non defertur appellationi quādo eſt in literis appellatione remota. Sed tamen quando appellabitur a diffinitiua ſentētia iudex appellationis reuocabit hec grauamina. C. de iureiuran. generaliter. ⁊ not. ſ. quod met. cauſa. capi. fin. ⁊ hoc dicit ſinis huius reſpōſi. ſed hodie remota eſt hec decr. ſ. e. vt debitus vbi dicitur quod ab omni grauamine: licet appellare etiam nō expreſſo in iure (in eo) puta: quia iuſta de cauſa appellauit. (¶ Denūciare poteſt) hoc poteſt facere ordinarius appellatus etiam qui non excōmunicauit ad cuius officium pertinet facere euitari excōmunicatos ſi ſunt excommunicati ante appellationem. xj. qđ. iij. cure. ſed delegatus cuius expirauit per appellationem eius iuriſditio hoc facere non poteſt. vel debet. ſ. de offic. deleg. paſtoralis. §. preterea. item non videtur quod ille pro quo fuit excommunicatus ſit audiendus appellans ſi iudex appellatus mādet eundem excōicatum non denunciādum q̄uis male faciat: q2 nō intereſt eius pro quo excōmunicatus eſt quod denuncietur: cum certum ſit q2 hic excōicatus nō eſt cogendus pen. ap. nec etiā conſulēdus vt ſoluat niſi debitū recognoſceret. arg. ij. qđ. 2 vj. nō ſolēt. ¶ † Item ita audiēdus eſt excōicatus in proſecutione appellationis ſicut non excōmunicatus. ſ. de exce. ſignificauerūt. Item denūciatio nil facit ad rem cum per ipſam excōicatus amplius nō ligetur. vt ſequitur. apparet ergo q2 nullo mō ſua intereſt. Si autē precipietur per iudicem qui excōicauit iudici ordinario vel cuicūq3 aliī prelato qui denūciaret eum ab eo qui appellauit excōicatum nō dȝ ei obtemperare. ⁊ ſi ob hoc feratur in eum aliqua ſnīa nō tenet: q2 eſt a non ſuo iudice lata: ſed ſecurius eſt ei appellare: non quod per appellationem ſuam reuocet iuriſditionē iudicis in cā ſibi commiſſa: ſed nec contra eum procedat. ¶ Sed quid ſi pro manifeſta offenſa dicitur excōicatus. ⁊ iudex appellationis mandat ne denuncietur: nunquid tunc tenebit appellatio aduerſarii appellantis ne prohibeatur denunciare argumen. qđ ſic. quia appellatio non tenet. ſ. eodem. cum ſit. ⁊ capi. propoſuit. ¶ Item quia penden. queſtione de iuriſditione ſcilicet quia dicitur non tenere appellatio de principali queſtione non debet ſe intromittere iudex app. niſi inquantū pararetur ſibi impedimētum ſi poſtea cōſtaret ſuam iuriſditionem: vt ſi ſuperior procede- 3 ret in cognitionem eiuſdem cauſe. ¶ († Subtrahuntur) idem credimus ſi tantum ab officio ſuſpendantur: quia vbicūq3 officia et beneficia ſibi denegabuntur. vij. qđ. j. ſi quis presbyter. xj. qđ. iij. ſi epiſcopus forte. lxxxj. diſt. eos ſi qs ſa. ſecus crederem ſi eſſet ſuſpēſus beneficio vel ingreſſu eccleſie alicuius ſpecialiter. nam licet ratione perſone poſſit vnus eps condemnare clericum in beneficio quod eſt ſue iuriſditionis: tamen in aliis rebus que non ſunt ſue iuriſditionis non poteſt dicere ius. arg. ff. de re iudi. a diuo pio. ſ. reſpon. ⁊ melius. ff. de bo. auto. iudi. poſ. cum vnus. §. is qui. ⁊ ff. de iud. l. ſi duobus iudicibus. niſi per conſequentiā ſicut eſt in ſuſpenſo ab officio cui ſit preiudicium in beneficio quod annexum eſt ei: vt dictum eſt: ſed ⁊ tūc vt denegetur beneficiū. neceſſarium eſt preceptum ſuperioris iudicis: vt no. ſ. de conceſ. preb. vel eccle. non vac. c. cum noſtris. ¶ (Subtrahūtur.) ſecus ſi primo appellaſſet. nam tunc nō credimus quod poſſet denūciari excōicatus. arg. ſ. de ſen. excō. per tuas. nec etiā beneficia ſibi ſubtrahi debent cum ipſe nō debeat gerere pro excōmunicato. ⁊ miniſtri prebendarū tanq̄ mercenarij ⁊ miniſtri poſſunt ei cōicare. xj. q. iij. qm̄. ſ. de ſen. excō. inter. ¶ † Aliī tamen aliter dicunt q2 eſt certum qđ poſt abſolutionē fructus mediī temporis poterit repetere. ij. q. v. ſuper cauſam. ⁊ ſ. de conceſ. preben. vel eccle. nō vacan. q2 di. ⁊ hoc ſi fuerit iniuſte excōicatus. ſecus autem ſi iuſte argu. C. de re mili. 4 cum allegatis. ¶ † Sed dices ⁊ ſi ipſe non teneatur ſe gerere pro excōicato. aliī tamen debent vitare eum. quomodo ergo habebit prebēdam rñdeo dȝ vitari tanq̄ excōicatus in cōione. ſed ſpoliari non dȝ his in quorum poſſeſſione erat: vnde forte ſi intereſſet diuinis officiis in eccleſia quam poſſidebat cum nō debeat ſpoliari pen. ap. eiici non dȝ. ⁊ aliī canonici poſſunt ſine culpa ſecum celebrare. ſ. eo. dilectis. tamen ſi ſpoliaretur prebenda ⁊ aliis rebus ⁊ peteret reſtōnem repelleretur. ſ. de ſen. excō. per tuas hodie tamen non vitatur extra iudicium. ſ. de ſen. excō. ſolet.

1 Iuriſditio alicuius ſi in principali ſuſpenditur ⁊ in acceſſorio dicitur ſuſpenſa.

2 Non debet audiri epiſcopus appellans ne abſoluatur excommunicatus ab ipſo.

3 Licet extra iudicium denunciare ⁊ notificare crimina cuiuſcūq3 dummodo poſſit approbare. ⁊ vide in nu. 4.

5 Renuncians appellationi videtur etiā renunciare grauamini.

1 Solicitudinem. († Poſt appellationem.) hoc ipſo q2 cōqueritur de epō ex eo q2 poſt appellationē legitimam excōicatiōis ſnīam promulgauit in eum. ops q2 de appellatione cognoſcat. ⁊ ita appellationi renūciet. ⁊ erat cauſa dubitationis q2 cum excōicatio ſit noua iniuria videbatur q2 apud quemlibet iudicem poſſet de ea deponi querela appellatiōe ſalua remanēte. ar. ff. de excep. rei iud. ſi ſit mater. §. ro. ſed ſecus eſt: quia et ſi ſit noua iniuria tamen pendet ex priori. nec poteſt de ea ſufficienter cognoſci niſi cognoſcatur de ap. ⁊ petēs hoc non ab archiepō: ſed a papa iuſte petere poterat abſolutionem ad cautelam. ſ. de ſen. excō. per tuas. Item iuſte petit ſnīam excommunicatiōis pronunciari nullam. ſ. de offi. deleg. cum cōtingat. ⁊ caſſari quicquid factum eſt poſt appellationem. ſ. eo. cum cauſa. ab archiepō etiā bene pōt petere abſolutionē per ſimplicē querimoniā. ⁊ ꝓcedere ſm qđ habes. ſ. de off. ordi. ad reprimendā. ⁊ ſic renūciat appellationi vt hic in ſi. loquit (de his). ſ. de excōicatione (de aliis) ſcȝ de excōicatione (in quo caſu). ſ. quando ꝓteſtat q2 appellatio- 2 ni non renunciat. ¶ († Ad appellationis beneficium). ſ. eo. qua fronte. §. j. cōtra ſol. ſi appellat eps ne abſoluatur excōicatus volens ſatiſfacere nō valet appellatio: vt ibi: ſed ſi appellat ab archiepiſcopo q2 cognoſcit de iniuſta excōmunicatiōe: ſiue de nullitate excōicationis ⁊ appellatio que ex ſolius pape cognitione depēdet cum hic poſſit eum archiepiſcopus punire ſi in aliquo inordinate procedat. vt. ſ. de ſen. excō. ſacro licite appellare pōt: vt hic olim etiam ſine grauamine. hodie autem nō ſine grauamine. ſ. e. vt debitus: ſed hoc ipſo qđ cognoſcit ſi appellās vult appellationi renunciare: vt hic in ſi. vel dic idcirco admitti ad appellationē ab archiepiſcopo: q2 nullam iuriſditionem habebat ſuper excōi- 3 catum. († Notorium) niſi per probationes receptas ab archiepō. vnde cum hic quantum ad appellationem non debeat cognoſcere. vt in litera precedēti. ſed quando de hoc ei liquere poteſt extra iudicium cum certum ſit mādatum factum. ⁊ ſit certum illud iniquum. ſ. c. proxi. in ſi. ⁊ tale a quo licite appellare poteſt hoc licuit archiepō etiam ſi nō eſſet notoriū qđ mādatū archiepī eſſet iniuſtum dummodo eſſet ita manifeſtum qđ ꝓbari poſſet. iſte enim archiepiſcopus nō gerebat vicem iudicis: q2 nō erat ad eum appellatum: ſed vicem denunciatoris. ſ. de elec. venerabilem. ⁊ extra iudiciū bene licet cuiq̄ denūciare ⁊ notificare crimina cuiuſcūq3

dummodo poſſit approbare hic cū poti⁹ eſt ei ad penā vt.v.q.i.c.i.⁊.ii.ff.ad ſilſ.lege.i.ſſi.C.de epi.⁊ cle.nulli.§.ſi.C.de iuretur.ſi
4 vero.C.de famo.lib.l.i.ff.de iureiu.Leū qui.i.ſſi. ¶ †Et dicimus hanc denūciationē licitā ⁊ nō tm̄ corā iudice faciendā.ſed etiā alibi dūmodo fiat ex iuſta cā ſicut hic erat:ſcȝ ne excōicatus iniuſte vitetur:vel auxiliū amicoꝝ perdat ſȝ ſi q̄s ſine cā ad diffamationē tm̄ denūciaret crimina alicuius etiā vera:peccaret ⁊ pena dignus eſſet.C.de poſt.quiſq̄s.§.i.ſi aūt non eſt notoriū neq̄ probari pōt tunc puniſ q̄ illū denunciat.ii.q.iii.c.i.⁊.ii.ſi autē quaſi iudex aliq̄s vellet denūciare ſnīam alicui⁹ iniuſtā vel nullā vel ſi quis vellet cogere ſubditos ad cōicandū excōicato quaſi cum nō excōicato hoc nullo modo ſȝ niſi partibus preſentibus ⁊ ſeruato ordine iudiciario.⁊ eſt rō:qꝛ denunciatio poteſt fieri ⁊ in iudicio ⁊ extra:ſed iudicare vel cogere aliquē inuitū ad aliquid nō oȝ fieri ſine aliqua cauſe cognitiōe.ii.q.i.c.i.⁊ ſe.(Quod mādatū epi) a quo pars appellauerit.⁊ ideo certū ſic tenere appellationem.⁊ ideo non valet excōicatio.⁊ ex ſola inſpectione ipſius ſciri poteſt.ſ.de offi.deleg.cum cōtingat.ſ.de reſcri.cū cōtingat.ar.ſ.de elec.venerabilem.qbus aūt mādatis ſubdit⁹.teneatur obedire not.ſ.de temp.ordi.ad aures (declarare).ſ.de ſen.excō.per tuas.contra ſic.ſ.c.pri.nō credim⁹ ꝙ hec declaratio tm̄ valeat ꝙ alii debeant ſibi cōicare ſed valet vt nō intelligāt ſe incidere in canonē maioris excōicationis q̄ ei preſtat auxiliū vel cōſiliū ꝙ appellationem proſequatur.itē valet vt excōicator a multis correctus emēdet ꝙ male fecit:vt.ſ.de elec.venerabilē (queſtionē) niſi premiſſa proteſtatione illa ꝙ appellatiōi nō renūciet(qōnem) de iniuſta excōicatione nō de nulla.⁊ hanc abſolutionē nō pōt pars impedire.ſ.de ſen.excō.ſacro.in fi.⁊ eadē excōicatio erat nulla ſi appellatione
5 proſequeref.⁊ iniuſta ſi omittat proſecutionē appellatiōis.† Renūciare cōtra epm̄ nō ꝯtra aduerſarium ꝯtra quē bene proſequif appellationē non obſtāte tali renūciatiōe.ſ.de offi.deleg.gratum.ſȝ videatur renūciare appellationi quantum ad excōicationē.Non videtur aūt renunciare grauamini vel eius proſecutiōi:ſȝ poſt grauamen ante lapſum decē dierum teſtes produxit coram iudice qui grauauit:cum ſimpliciter concedatur qḋ intra.x.dies appellet a die grauamini.ar.cōtra.C.de re iud.ad ſolutionē.vbi dicitur qḋ ſi condēnatus petat tēpus abſoluendum id in quo cōdēnatus eſt quod videtur acquieuiſſe ſentētie nec poteſt appellare. Solu.ibi quaſi expreſſe renūciauit vel potius ſentētie acquieuit. Sed hoc nō qꝛ poterat ante ſentētiam reuocare errorē ſuum:ſed poſt ſentētiam non poteſt.C.de iur.⁊ fac.igno.l.error.ſimiliter renunciaſſe grauamini videf ſi a grauamine appellauit.⁊ poſtea appellationi renunciauit vel tacite vel expreſſe:vnde non videf qḋ ab eodē grauamine ſȝ iterum appellare ⁊ intra.x.dies cōputandos a die grauaminis:qꝛ renunciando appellationi videtur renunciaſſe ⁊ grauamini.item qꝛ leges non debēt eſſe ludibrio.ſ e.cum ſit Ro.
6 in princi.ſȝ aliqui cōtradicant.(†Aduerſa) id eſt cōtraria.quia proponēdo querelam videtur appellationē excludere ⁊ proteſtando de appellatione videtur querelam renūciaſſe. Item quia per modum querele nō pōt dicere ſentētiam iniuſtam ſed nullā:per modum vero appellationis poteſt ſentētiam dicere iniuſtam:ſed nō nullam ſed ⁊ ſi per modum querele dicit archiepm̄ iudicem:per proteſtationem vero appellationis ipſum excludit:vt ptȝ.ſ.eo.§.4.ſic ergo conquerendo ⁊ ſic proteſtando apparet ſibiipſi contrarius:quia videtur velle conqueri nō appellationē proſequi:⁊ non eandem ſentētiam dicere iniuſtam ⁊ nullam.⁊ archiepm̄ poſſe cognoſcere ⁊ nō poſſe (aduerſa petētes).xxx.q.vii.c.iii.xiii.q.ii.quā prepoſterū.lxxiiii.diſt.geſta.C.de libe.cau.cum precum.C.de mu.patri.profeſſio.contra.ſ.de re.⁊ tranſeū.ad reli.ſicut.ff.de inoffi.teſta.papinianus.ſ.de reſcript.auditis.vbi de hoc (audiendus) coram archiepo ſuper querelam quam depoſuit de epo qui ipſum excommunicauit.

1 ☞ Poteſt decanus clericum ſuū petere q̄ detinetur ita ꝙ non poteſt ſibi vel eccleſie ſue ſeruitium exhibere qḋ tenetur.
2 Epiſcopi appellatio prodeſt clero ⁊ populo.
3 Nunquid decanus vel alius minor prelatus poſſit interdicere.
4 Appellatio facta extra iudicium nunquid proſit.
5 Interdicti ſententia an poſſit ſuſpendi.
6 An liceat epo renunciare appellationi.

Dilectus filius. (diſpoſitionem plenariam).xvi.q.vii.omnes (detineri) non propter hoc encidit in excōicationem.ar.ſ.de depoſito gratis.ſ.de ſent.excō.vt fame.Si queris nunqd hoc liceat laico cuius negocia clericus miniſtrauit:reſpōdemus non ar.xvii.q.iiii.ſi quis ſua.ar.cōtra.lȝ.di.quidam (reſtitueret) ſatis
1 videtur iuſta petitio ſi verum eſt ꝙ dicebat decanus.(†Reſtituere) iſte decanus male proceſſit.qꝛ ſibi ius dixit:ſed ſi coram cōpetenti iudice repetiſſet clericum ſuū qui detinebaf ita qḋ ſibi vel eccleſie ſue non poterat exhibere ſeruitium qḋ in propria perſona exhibere tenebatur bene auditus fuiſſet:ſicut poteſtas poteſt petere ciuem ſuū ſi ita detineatur qḋ munera pſonalia preſtare non poſſit.ff.ad munici.de iure in prin.C.de decurio.generali ſic etiā videtur quod dominus poſſit aſcriptitium ſeruum petere:vt.ſ.de iudc.⁊.c.ii.dominus poſſit vaſallū de iure feudoꝝ:dūmō ſic detineatur qḋ ſua ſeruitia impēdere non poſſit.debitorem aūt ſuum ab alio detētum nullo iure repetere poteſt quia nullū habet ius creditor in perſona debitoris vt patet.ſ.de pig.c.ii.ſed ſecus eſt in ſuperioribus.de his no.ſ.de maio.⁊ obe.inter quatuor.(Epiſcopus metuens) non appellat ab eo tanq̄ a iudice.ſed tanq̄ ab eo qui iuſte vel iniuſte poteſt aliqd facere quod vergit in iniuriam epiſcopi.⁊ poteſt potius dici prouocatio ad cauſam quam appella
2 tio.ſ.e.cū ſit romana.(¶ †Ciuitatis) not.epiſcopi appellationē prodeſſe clero ⁊ populo.⁊ hoc fateor verum quando appellat ſup his que cōmiſſa ſunt epiſcopo ⁊ clerum ⁊ populum tangūt:puta ſuper interdicto officio in eccleſiis ſuis:quia niſi populus ſit catolicus:⁊ bene inſtructus epiſcopus redditurus eſt rationē.⁊ ideo intereſt eius quare appellare poteſt.argumen.ſ.de reſcri.veniēs ii.q.vi.non ſolent. Plus dicimus quod domini qui iuriſditionē habent.⁊ etiam qui non habent iuriſditionem ſed tantum dominiū villarū vel poſſeſſionū in qb⁹ habitāt coloni libere poſſunt agere de dolo ad intereſſe contra illos qui in ſui iniuriam tales ſubditos liberos moleſtāt vel ſpoliant. ¶ Nam non eſt dubium equum eſſe in his caſib⁹ dari actionem mihi domino ⁊ cum alia non competant dabitur mihi actio de dolo.l.i.⁊ erit meum intereſſe quāto minus ille ſubditus ſolitas collationes facere poterit.vel ſi fecit inſultum in villam meam vel domum vel poſſeſſionem intereſt mea:qꝛ domus villa vel poſſeſſio dimittif inculta quod totum cōtingit mihi.ex inſultu facto ab iniuriatore.argumē.ad hoc quod ſi ille teneretur de dolo qui hominib⁹ meis ſuadet vt dimictam poſſeſſionem meam.ff.de dolo cū quis.multofortius ille conuenitur de dolo qui homines per ſuas iniurias de mea poſſeſſione expulit poteſt tamen dici quod contra illum qui turbat cultorem agri mei vel colonos meos quod mihi cōpetit interdictum vti poſſi.⁊ actio iniuriarum ſi in eius iniuria ſit factū arg.ff.de vi ⁊ vi ar.l.vim facit.ff.de ac.emp.qui pendēte.ff.depoſi.l.i.§.ſi quis tabu.ſed ſi furtim eſſet aliqd ſublatum agere nō poſſet dominus.ſibi enim imputet ſubditus qui nō bene cuſtodiuit res ſuas.ſed ſi maiori vi nō reſiſtit nō eſt culpa:qꝛ nec facere poſſunt ff.locati.ſi merces.§.vis.⁊ eodem modo ſi non fecit iniuriam domini.ſed propter ſpeciale odium ſubditi agit dominus ad intereſſe:qꝛ non licebat domino ſuam iniuriam ſua autoritate vindicare.ſed p iudicem.alr̄s ſi non agit dominus de iniuria poteſt autem agere ad intereſſe ſuum:ſed ⁊ ſi in iniuriā domini factum ſit non licet ipſi dn̄o autoritate propria iniuriam vindicare.ſed per iudicem dȝ petere ſibi ſatiſfieri propoſita actiōe iniuriarū.ff.de vi ☞ priua.l.pe.⁊ vlt.† Illud enim quod dictū eſt de paupertate collatorū nō placet:qꝛ hoc intereſſe intra rem eſſet.⁊ per nimios circuitus vagaretur qḋ eſſe nō debet.C.de ſen.que pro eo qḋ intereſt.l.i.de hoc aūt nō eſt dubium ꝙ ſi ille qui ſubditus eſt iuriſdictiōi mee iniuriā ab alio patitur quod niſi iudex iniuriantis ſatiſfieri faciat quod ego cōtra eum licite mouere poſſum bellum.xxiii.q.iii.dixit. ¶ Et addunt quidā quod ſubditos ſingulos iniuriātis capere poſſum.⁊ ab eis ſatiſfactionem exigere poſſum.argumentantur eū ſic.qꝛ ſi ego ſuper dominiū iniuriātis bellum faciā in quo deſtruā bona ſingulorū.quare non multofortius potero ſingulos capere vel cogere ad ſatiſfactionem. ¶ Item de illo nō videbitur dubitādum qḋ nullo modo pōt petere ꝙ dānum emēdetur ſuo ſubdito cum nō ſit ſuus procurator nec ſua interſit. Nam ſi hic dominus iure ſuo poſſet petere.ergo eadē rōne.⁊ pactū facere de non petēdo:qꝛ ⁊ cuicūq̄ licet renūciare iuri ſuo ⁊ hoc eēt abſonū dicere qḋ dn̄s per ſuā renūciationē auferret ius ſubditi ſui.qn̄ autem criminaliter agitur in publicis iudiciis oēs admittūtur principaliter accuſando.nā per procuratorē hec expediri nō poſſunt.ff.de pub.iudi.l.pe.§.ad crimen (appellauit) primo offerens decano ꝙ ipſi ſup captionem preben.rōnē facere erat paratus que erat veriſimilis ⁊ probabilis cauſa ⁊ idcirco iſta eſt appel
3 latio.(†Poſt modicū tp̄s) quidā dicūt decanū vel aliū prelatū hoc nō poſſe niſi hoc habeat de cōſuetudine vel priuilegio cum iuriſditionē non habeat in ſuperiorē.ſ.de ma.⁊ obe.cum inferior.item quia nullus pōt ſibi dicere ius in re ſua.C.ne quis ius di.l.i.Alii dicūt ꝙ qlibet prelatus hoc pōt.dummodo manifeſta vel poti⁹ notoria ſit cā grauaminis que irrogatur plato ⁊ ſic intelligitur.ſ.de off.ordi.irrefragabili.§.ceterum.⁊.xxvi.qō.v.quicunq̄.nec faciat iſta platus tanq̄ iudex ſȝ tanq̄ hō habēs ptātē faciendi volūtatē ſuā in re ſua vel in eccleſia ſibi cōmiſſa fm̄ iura latum argu.C.de iu.l.nemo.⁊.C.mā.l.in re mādata.⁊ ſcdm̄ iſtos caſus alii preter canonicos in eccleſiis pdictis celebrare poſſunt nec incurrunt irregularitatem. ¶ Imo forte idem ⁊ de ipſis canonicis qꝛ hoc non eſt interdictū iuris vel ordinariū.⁊ ideo de ipſo non intelligūtur.c.que loquunf de interdictis celebrantib⁹ quod incurrāt irregularitatē (promulgauerit) ⁊ male ſequitur (caſſaretur) hoc intellige de ſpeciali ꝯſuetudine.de iure cōi ſecus eſt.ſ.de his que ſi.a ma.par.ca.queſiuit (allegāo) ⁊ male (emiſit) ⁊ huic appellatiōi detulit officialis ⁊ aplos cōceſſit.ſȝ poſt horū oblitus

interdictū decani irritū denūciauit ⁊ illud nō ſeruari mandauit
vt infra ↄtinet. decanꝰ appellauit qḋ facere potuit etiā ſine cauſe
cognitiōe. arg. ſ. de off. ⁊ po. iu. dele. ſup qōnū. §. nos aūt (iudica-
uit) ⁊ male cū iam appellaſſet decanꝰ ⁊ appellandi detulit. of. ii.
q. vij. appellatiōe (qꝛ vō) hic incipit ſnīa pape (iuſtitiā) hic fuit
appellatio extra iudiciū facta ex ꝓbabili ⁊ veriſimili cā ꝓpt cuiꝰ
interpoſitionē irritū nūciaẜ qcqḋ factū fuit poſtea. ſ. e. bone. ⁊ c.
4 ad audiētiā. vbi de hoc ēt nō inqſito de v̄itate appellatiōis. † No.
ꝙ lꝫ nō ꝓſit appellatio facta ex̄ iudiciū niſi ꝓbata veritate cauſe:
vt. ſ. de elect. cū inter canonicos. tū vbi ex ꝓbabili ⁊ veriſimili cā
appellaẜ. i. ex cā approbata a iure vel ciuili vel ↄſuetudinario hoc
ipſo ꝓbaẜ veritas cauſe ꝙ nō ꝓbaẜ ↄtriū vt hic. Nā iure ꝓhibitū
eſt ꝙ decanꝰ nō poſſit iterdicere eccliam ꝯ ipm niſi ex manifeſta
cā. ſ. de off. or. irrefragabili. §. pe. ac decanꝰ nullā cām ꝓbabat. ⁊ iō
eius interdictū irritaẜ ſilr. ſ. e. bone memorie. ¶ Fatemur tñ ꝙ ſi
decanꝰ ꝓbauiſſet ꝙ manifeſta fuit cā interdicti tūc qñ eū interdi
xit lꝫ illa cā fuerit ꝯ iura cōe ſed tñ de gr̄a ex ſpāli ꝓuilegio cōceſſa
interdicētis ꝙ non reuocabiẜ. ¶ Si aūt tūc qñ lata fuit ſentētia
nō erat manifeſta cā. lꝫ tñ in veritate bñ ſuberat cā iuſta interdicē
di abſoluetur ſine grauamine ⁊ puniẜ interdicēs ſicut in excōi-
catiōis ſnīa obſeruaẜ. ſ. de ſen. exc. ſacro. in pn̄. Si aūt ex cā veriſi-
mili ⁊ a iure approbata. talis daẜ ſnīa licet excōicatus ⁊ multis
cauſis aū excōicationē allegatis quas offerret ſe ꝓbaturū ⁊ corā
excōicatore. ⁊ ēt ꝓpter hoc appellaret ⁊ diceret ſe nō excōicādū: tñ
ſi excōiceẜ rata manet ſnīa: nec valet ſi dicit excōicatꝰ ſine cogni-
tiōe exce. ſuarū ſe eſſe excōicatū. ergo eſt iniuſta ſnīa. ſ. e. ad audiē
tiam. Sol. illud hꝫ locum vbi excōicatus excōicauit aliquē poſt
appellationē ex cā nō probabili ⁊ veriſimili vel a iure ſcripto vel
cōſuetudinario approbata. ſed vbi ex cā veriſimili ⁊ ꝓbabili ferẜ
vt dictū eſt tūc ol no tꝫ ſnīa: ⁊ ſi non ꝓbeẜ veritas cauſe. ⁊ ſm hoc
dicas ꝙ ſpeciale eſt in ſnīa excōicationis vel interdicti etiā extra
iudicium lata ꝙ non tenet poſt appellationē ex cauſis legitimis
interpoſitā etiā ſi nō ꝓbaẜ veritas cauſe. ꝯ id qḋ no. ſ. de his q̄ ſi.
a ma. par. c. c. ſ. Et eſt rō qꝛ nunꝗ̄ dꝫ quis excōicari niſi cā probe-
tur. ii. q. j. nemo. vel dic ꝙ ibi. ſ. ſ. eo. ad audientiam. appellans ꝓ-
bauit verā cauſam appellationis. ⁊ iō reuocaẜ qcqḋ fit poſt ap-
pellationem legitimā. ſed ſecus eſt qñ ex cā probabili tulit ſnīam
excōicationis. tūc eīn nō pōt imputari iudici. imo ⁊ commēdan-
dus eſt: quia eius prudētie aſcribitur ꝙ falſas exceptiones nō ad-
miſit cōtra p̄ſumptionē iuris ⁊ ꝯ veritatē. vel dic ꝙ ibi nō loquiẜ
de ſen. excō. ſed de ſnīa diffinitiua per quā amouerat appellātem
ab eccl'ia de qua certū erat ꝙ ſiue appellareẜ ſiue nō: tñ nō tꝫ ſen-
tētia niſi legitima cognitiōe p̄miſſa ⁊ ordine iudiciario ſeruato.
5 † (Cuius effectu) puta ſic niſi vſqꝫ ad. x. dies dimiſerit ſacerdotē.
poſtea ſeruabiẜ interdictum: vel ſic interdixit quouſqꝫ epiſcopus
eſſet in ciuitate: ⁊ ita cū nondū ſnīa ſecū traxerit executionē inte-
rim pōt licite appellari ita tñ qḋ a die late ſnīe vel ſciētie non de-
fluxerint. x. dies. ſ. de re iud. qḋ ad cōſultationē ii. q. vj. anteriorū
⁊ ita nō eſt contra. ſ. eod. ad hec qm̄. ⁊ c. paſtoralis. dic melius qꝛ
appellauit ante interdictum poſitū ex cauſis probabilibꝰ ⁊ veriſi
milibus: ideo decanus non potuit procedere ad interdictum nec
ad effectum interdicti (perturbare) ⁊ ideo iuſte poterat excōica-
ri. ſ. de ſen. excō. veniēs (principale) ſed appellatiōis ſup pnc. (ſed
acceſſoria). ſ. perturbatione ſubſequēti. vt. ſ. eod. c. proxi. Et ideo
epiſcopi ſentētia vel officialis nō tenuit ex ea cā: qꝛ ad papam de-
uolutum totum negociū fuit: quare idē papalr nō alius tā de tur
batione q̄ interdicto etiam debuerit cognoſcere. ſ. an iuſte ſit po-
ſitū interdictum necne (poſt appellationem) ab officiali interpo
ſita. (Caruiſſe) mirū videẜ cum nō tenuerit ſnīa interdicti lata p
decanum qño impediuit ſnīam excōicationis latā per epm: in de-
canum vel alios turbātes officiū. ſed hoc iō eſt: qꝛ negocium oīm
interdictorū fuit per appellationē delatum. primo ad archiepm
⁊ ſubſequēter ab archiepo ad papā: ſicut ex ſerie lr̄arū apparet.
6 ¶ † Sed oppones nōne licebit epo renunciare appellatiōi. C. de
ap. ſi quis. Rñ. ſic. ſi non fuiſſet eam proſecutus coram archiepi-
ſcopo. ſed ex quo fuit ꝓſecutus ipſam coram archiepo ⁊ decanus
appellauit ab archiepiſcopo ad papā nō licuit epo renūciare ma
xime appellationi que tenebat: qꝛ ex eo apparet: qꝛ caſſaẜ qcquid
fecit archiepo poſt appellationē decani (de qua appellatione in-
notuerat) maxime idem enim eſt ⁊ ſi non innotuiſſet de appella
tione: cū per ap. ēt in eius abſentia factā exēptus eſt a iuriſdictiōe
eius ar. ſ. e. paſtoralis. ii. q. vi. biduū (inculpabiles) ſi etiā eligaẜ
interim. ⁊ poſtea ꝓnūcietur excōmunicatio nulla electio valebit:
quia veritate ⁊c. viii. di. veritate. ⁊ ar. hic. ¶ Quidā tamē dicunt
ꝙ illi qui eū elegerūt peccauerūt. ſed nō vidimus quare: qꝛ ei nō
cōicauerūt eligēdo qḋ eſſet peccatū: vt. ſ. ꝙ me. cā. c. ſacris. Item
ipſe cōſentiēdo nō peccat: qꝛ non teneẜ ſe gerere ꝓ excōicato. ſ. de
ſen. excō. per tuas. ↄtra ſol. ibi ↄſiliū in his de quibꝰ dubiū eſt an
ſint iuſte ligati vt videtur: qꝛ preſumiẜ pro ſnīa iudicis. ſ. de renū.
in p̄ſentia. ¶ Hic aūt loquiẜ qñ certum erat ſnīam nō tenere. vel
qꝛ delatum erat appellationi: vel qꝛ aduerſarius cum quo cōten-
debat eū excōicauit vt hic. Idem aūt vbicūqꝫ eſt manifeſtū iniu-

ſtam eſſe ſnīam. ſ. eo. c. pri. ⁊ quod ibi dicit. ſed dꝫ in aliis euitari
donec cōſtiterit de premiſſis expone. i. de appellatiōe interpoſita
ex iuſta cā vel de intolerabili errore expꝛſſo in ſnīa qñ ab aduerſa-
rio hoc negaẜ. Sꝫ ſi pars aduerſa ↄfiteaẜ appellatū ex iuſta cā nō
dꝫ euitari dūmodo ⁊ prima facie indubitabiliter appareat man
datum a quo appellatum eſt fuiſſe iniuſtum. ſ. e. c. proxi.

VT noſtrum. (dicto. b.) Quem archiepo fecerat cācellariū (decernerent). ſ. e. cōſtitutus. cōtra. ſol. ibi erat legitime confirmatꝰ nec tenebat appellatio emiſſa ab aduerſario ſine
cauſa: vt ibi dicit: ſicut ↄſtabat p ſnīam pape ⁊ ſic in nullo debuit
ſuſpendi effectus ↄfirmationis. at hic erat dum electus ⁊ ↄfirma
tus. ſ. vt eccl. be. ſine di. confer. c. j. ⁊ appellatio legitima vel potius
totum negocium reuocatū ad papam: vel ad minus dicebatur: ⁊
de hoc etiam ↄtrouerſia erat: vnde li. pen. nō dꝫ ei aliquid nocere.
☞ († Decernerēt) lꝫ traditio ſigilli cōſiſteret in facto: nec poſſit eſſe
quin facta ſit poſtꝗ̄ facta eſt. ff. de ca. ⁊ poſtli. re. l. in libello. §. fa-
cte. tamē dr decerni nulla traditio. i. nihil vr ſibi fuiſſe collatū ex
traditione ſigilli: nec litere ab eo ſigillate ex pſona ſigillantis ha-
bebūt aliquē vigorē ⁊ bene fecit papa. qꝛ cū diceretur nō tenuiſſe
collationē factā ab archiepo nec cōfirmatio. vt. ſ. vt eccl. bene. c. j.
nec etiā poſſeſſionē haberet officij pertinētis ad cācellarium cum
illud ↄſiſtat in ſigillando nec illud potuit habere anteꝗ̄ haberet
ſigillum bene debuit ꝓhibere ꝙ nouum ius nō cōferreẜ ei nec in
poſſeſſione: nec in ꝓprietate lit. pen. vt C. vt lit. pen. per totū. ſecꝰ
autē videẜ ſi cōſtaret qḋ prius collatū eſſet ei ius vel etiā ſi cōſta-
ret qḋ teneret cōfirmatio: vel etiam nihil diceret cōtra eam. ſ. qḋ
non teneret confirmatio lꝫ diceret iniuſta. tunc ſatis videẜ ꝙ nō
deberet impediri effectus ↄfirmationis. ſ. eo. conſtitutus. ¶ Idē
ſatis videtur nobis ꝙ lꝫ alius q̄ papa ageret cum archiepo. ſ. ꝙ
ad eum nō pertinet collatio cancellarie vel cōfirmatio: nihilomi-
nus tamen poſſet cōferre cancellariam pen. lit. cū interim nō de-
beat priuari poſſeſſione ſua. ſ. vt lit. pen. laudabilem. ſ. eo. ſignifi-
cante. ¶ Et eodē modo ſi ageretur cum eo vel cū cancellario ſuo
qḋ nō teneret cōfirmatio ab eo facta. vnde pen. hac li. poſſet eidē
nouam collationem facere ſi vacaret. ⁊ ei cui cōtuliſſet ſigillū tra
dere etiam teneret dūmodo nō fieret p̄iudicium cuiqꝫ. ſed hoc fie-
bat in preiudiciū iuris alterius vel illius. ſ. pro quo papa ſcripſe
rat vel ad minus in preiudiciū pape qui dicebat ad ſe deuolutā
poteſtatem cōferendi cancellariam. ¶ Item nō eſt de iure cōi ꝙ
quādocūqꝫ papa incipit cognoſcere de aliquo negocio vel cauſa
qḋ propter hoc decernatur irritum qḋ fit a partibꝰ lꝫ hoc māda-
tum fuerit iſti qḋ nō vteretur ſigillo: qꝛ hoc fuit ſpāle ꝓpt ſuſpi-
tionem quā habebat papa cōtra collationē factam ab archiepo.
Et hec etiā fuit cauſa quare papa decreuit nullā dationē ſigilli:
alias enim bene licuiſſet archiepo mandare effectui ſuā collationē
non obſtante lite que ſibi mouebatur. ſ. e. ↄſtitutis. Et hoc plus
placet q̄ quod diximus in princi. huius glo. vel dic hec ſpecialia
eſſe in reuocatione quam ex certa ſcientia facit papa apud quem
eſt plenitudo poteſtatis: vt ex quo aliquod negocium ad ſe reuo-
cat ex certa ſcientia ꝙ circa illud nihil liceat alicui attentare. ar.
ſ. de preben. inter cetera: vbi no.
1 ¶ Nunquid in literis appellationis ſit neceſſe fieri mentio de
appellatione.
2 ¶ Poteſt nedum appellās ſed etiā appellatus corā iudice appel
lationis ⁊ coram delegato eius ꝓſequi cauſam appellatiōis etiā
non expectato menſe iuxta finem anni.

OBlate. (obſeruatione.) Ex hoc loco ⁊ ex fine huius decr. vbi dicit ꝙ p iſtas literas pōt ꝓcedi ad cōfirmādam vel ad infirmandā ſnīam colligiẜ ꝙ ſi aliqs impetrat lr̄as ſup obſeruatiōe ſnīe
ꝙ per eas ipſe impetrator pōt petere confirmationē eius ⁊ aduer
ſarius per eas pōt ꝓſequi ſuam appellationē (a lege). ſ. eo. cum
ſit ro. ii. q. vj. appellatore (prouocante). ſ. e. pſonas (preueniri). i.
abbreuiari (prorogari) niſi ex cā. ſ. eo. ex rōne (appellātem) ap-
pellatus ante terminum prefigere non pōt. idem ⁊ in appellāte.
ſ. eo. ſepe. vbi no. (firmitatē). ſ. eo. ſepe. vbi no. (pars appellata)
idem eſt in appellante. ponit autem de appellata ſpecialiter: quia
de ea magis dubitabaẜ q̄ ſi nō eſſet aliqua forma ſm quā poſſet
aliqs appellatus idēqꝫ victor appellationē ꝓſequi (ſed nimium)
plus q̄ per menſem. ii. q. vj. appellatore. vel dic idem ſi per maius
tps dummodo malitioſe nō faciat ſaltem impetrando literas ar.
cōtra. C. ſi nup. ex re. pe. l. ii. ſed reſpondetur hic qḋ poteſt ⁊ bona
forma ei eſt per quam petit ſnīam cōfirmari qualem impetrauit
plebs de ſabor. ⁊ per tales literas coram illo iudice appellans ꝓ-
t ſequi cauſam appellationis. ¶ † Et eſt hoc not. dignum ꝙ in li-
teris appellationis nō eſt neceſſe fieri mentionem de appellatio-
ne. de hoc no. ſ. de offi. ⁊ po. iudi. dele. ex literis. aliꝗ dicūt ꝙ fuit
hic mentio facta de appel. (procedatur.) licet autem appellatus
impetrare literas quandocūqꝫ voluerit: quādo terminus ab ho-
mine non eſt prefixus ſed a lege tantū: non tñ poterit petere cōfir-
mari ſuam ſnīam niſi cū vnus mēſis de anno ſupereſt. ii. q. vj. ap-

pellatore.ſed appellator bene poterit quãdocunqȝ voluerit,corã
eiſdem iudicib⁹ pſequi cãm appellatiõis.nam cum ad iudicem
appellatiõis pprie ſpectet pnunciare ſnĩam primã iuſtã poterit
⁊ ita confirmare vel iniuſtam ⁊ ita infirmare.ij.q.vi.in fi.(iuſte)
igitur per literas impetratas ab archiepõ de ſabor.ꝙ ſua ſenten
tia ſeruaretur ſicut erat iuſta ⁊ aduerſarius petet ꝙ caſſet̃ cum ſit
iniuſta cũ cõtinẽtia cauſe ſub diuerſis iudicib⁹ diuidi nõ debeat.
C.de iud.nulli.hec aũt hʒ ex ſua poccupatione ꝙ ſue litere nõ va-
2 lent.¶†Aliĩ tamen ᵃ dñt ⁊ nõ improbabilr ꝙ⁹ ⁊ coram iudice ap
3 pellationis ⁊ coram delegato eius nõ ſolum appellans ſed etiam
appellatus põt pſequi cauſam appellatiõis etiam nõ expectato
menſe iuxta finẽ anni.⁊ ad hoc bene cõcordare vr̃ litera q̃ ſegtur
vbi dr̃ ꝙ corã hmõi iudicib⁹ quos cõſtat eſſe nimis tẽpeſtiue im-
petratos appellatus põt pſequi cãm ſuã.⁊ legi predicte appella-
tore.reſpondẽt ꝙ intelligitur ibi ponere tp̃s vnius menſis:non qꝛ
non poſſit preueniri:ſʒ qꝛ illud tp̃s cõmune videtur partib⁹:nec
tunc dʒ preſumi aliqua malitia.¶Aliĩ tamen intelligunt hãc de
cre.loqui in eo caſu.ſ.ꝙ tantum impetrando literas poſſit pſeq
cauſam ſemper etiam anteꝙ̃ vnus menſis reſtet de vno anno ſed
cauſam pſequi ante illud tẽpus non poterit (ſic obtento) ab ap-
pellatore.ſ. archipreſbytero de ſabor.(noluerit) appellator (po-
ſteriores) impetratas a plebe de riuo cor.(prioribus) impetra-
tas a plebe de ſabor.(per quas) impetratas a plebe de ſabor.ſup
confirmatione ſententie ⁊ obſeruatione.

ᵃ ¶Aliĩ tamẽ, circa iſta dicta vide Cardi.in ꝯſil.xvij.inci.videndũ eſt de duob⁹ colũ.iij.ver.pro concordia.

Per tuas. (Contumaciam.) Et non aliter:
qꝛ in nulla culpa eſt abſens cũ non
ſciat hunc iudicem.ſecus autem dicerem in iudice ad
quem appellatum eſt:qꝛ ibi terminus prefixus ab ho-
mine habebatur pro peremptorio.ȝ.e.ſepe.⁊.C.de temp.ap.l.iul.
§.illud.in fi.ar.cõtra.ȝ.de reſcri.ſuper literis in fi.rõ diuerſitatis
eſt.qꝛ ſemp certus eſt iudex appellationis delegatus aũt ſepe in-
certus eſt.arg.ȝ.de reſcrip.ſuper literis in fi.(diffinire) in hoc tñ
eſt priuilegiũ appellationis:qꝛ cum alis etiam parte abſente per
contumaciam nõ poſſit pcedi ad diffinitiuam ſnĩam.ȝ.vt lit.nõ
cõteſt.quoniam in cauſa aũt appellationis poterit pcedi li.non
conteſt.coram iudice appellationis.C.de tem.ap.l.vl.§.illud.ſed
nos dicimus ſemper citationem neceſſariam.ȝ.eo.ſepe cõtingit.
⁊ melius.in.c.ex inſinuatione.in fi.

1 ¶Appellationis remotio nihil facit ad ſententiam.
2 Nunciĩ miſſio an ⁊ quando valeat.⁊ in nu.3.
4 Poteſt appellatus ſi vult ꝙ iudex app.omiſſa cauſa appel.pro-
cedat in principali.
5 Iudex appel.approbata appellatione cognoſcet de cauſa princi-
pali etiam ſi a ſententia ſit appellatum.

Ut debitus. (idoneo.) Ordinario vel delega
to ⁊ in ſubdelegato dicunt qui-
dam etiam idem.aliĩ vero cõtra vt.ȝ.de offic.⁊ pote.iu-
di.deleg.ſuper.(conueniunt) per ſolam citationem.ȝ.de offic.de-
1 leg.relatum grati.(†Ille ante ſententiam) hic apparet ꝙ remo
tio appellationis nihil facit ad ſnĩam:ſed nec poſt ſnĩam poſſu-
mus cognoſcere qḋ aliqd valeat:ꝗuis aliqui ſomniẽt hoc mõ.ſ.
quia qḋ remota ſit appellatio nõ poſſit quis appellare niſi ex rõ-
nabili cauſa.i.in caſib⁹ a iure expreſſis:quos no.ȝ.e.paſtoralis.ſi
non ſit remota poteſt ſimpliciter appellare. ¶Aliĩ dicũt qḋ vbi
eſt remota appellatio iudex qui tulit ſentẽtiã põt eam exequi nõ
obſtante appellatiõe nec incurret penã.l.C.de app.quoniam.nec
illius decr.ij.q.vj.c.decetero.dũ tñ nõ pcedat ex quo ſup appella
tione litere fuere impetrate.ȝ.de offi.delega.paſtoralis.§.ꝑterea.
Ante appellationem aũt valet remotio appellatiõis in caſu qui
2 eſt.ff.de offi.deleg.ſuper qõnum.§.porro.(†Nunciũ) dicunt qui
dam hoc verũ eſſe ſi tamẽ dicat ſe nunciũ miſiſſe ⁊ nõ pbat.ſi eñ
pbaret ſeruarent̃ antiqua iura.vbi dr̃ ꝙ ſi qs anteꝙ̃ aduerſarius
ſciat literas impetraſſe nuncium ad ſedẽ apoſtolicam dirigat:qꝛ
dubium quid ſit impetraturus expectatur nũcius eius anteꝙ̃ p
cedatur.ȝ.de offi.deleg.cũ cauſa.⁊.ȝ.e.ti.dilecti.⁊.c.meminimus.
ſi autẽ miſit poſtꝙ̃ ſciuit aduerſarius literas impetraſſe nõ vale-
bit ei nunciĩ miſſio.ȝ.e.ſuggeſtum.⁊.c.ſuper eo.ſed nobis hoc non
placet.Simpliciter eñ dicim⁹ hodie nõ valere nunciĩ miſſionẽ.
ſed illam diſtinctionem dicimus habere locum quãdo in ppria
perſona arripit iter.non qꝛ itineris arreptio in omnib⁹ vim ap-
pellatiõis obtineat:ſed qꝛ dʒ eſſe ſub ꝓtectione pape quicũqȝ ad
ſe.apo.venit ex iuſta cauſa:vt.ȷ.de cle.peregr.c.j. ¶Et etiam nũ-
ciĩ venientes pro aliĩs hac gaudẽt immunitate.ſ.vt contra eos p-
cedi nõ poſſit.⁊ ſi pcedatur non tenet.ȝ.eo.dilecti.nec credimus
hoc priuilegiũ habere illos qui ſine cauſa pbabili ad ſe.apo.ve-
niunt vt no.in preallE.decre.de cle.peregre.c.j. Illi enim poſſunt
citari ad domũ.⁊ ſi feretur ſnĩa ꝯtra eos nõ citatos perſonaliter:
qꝛ nõ fuere inuẽti tenet nõ ob.l.ff.que ſen.ſi. ap.reſcin.l.j.§.itẽ cũ
ex eo edicto.que intelligi põt qñ inueniri poſſunt.vel qñ ad ſedẽ
3 apo.ex cauſa pbabili acceſſerũt.¶†Hoc aũt fatemur qḋ ſi lata
ſentẽtia vel grauato aliquo quis venerit ad ſedem apoſto.vel ad
aliquem ſuperiorem iudicem.dummodo certum ſit ꝙ ꝓpter hoc
vadat vel mittit vt de grauamine cõqueratur.⁊ proceſſum cõtra
ſe habitum reuocari petat:qḋ talis miſſio vim appellatiõis ob-
tinet.ȝ.de offi.dele.cũ cauſa.ȝ.de do.⁊ cõtu.cum olim.⁊ no.ȝ.de
reſtitu.ſpo.audita.Item neceſſe eſt quod intra.x.dies vel ipſe vel
nuncius iter arripiat.Nam decendium tãtum prefixum eſt vt fa-
cto vel verbo appellet.alſ transit in rem iud.ȝ.de ſen.⁊ re iud.qḋ
ad conſultationem.ȝ.de elect.cum dilectus.Item vt talis miſſio
habeat vim appellationis oportet qḋ non habeat copiam iudi.a
quo appellare vult nec haberi poſſit de facili:vt coram eo verbo
appellet ⁊ apoſtolos petat ad qḋ tenetur ſi de facili haberi põt.ij.
qõ.vj.biduum.Item prudenter faciet ſi coram teſtibus exprimat
omnia grauamina pro quibus vadit vel nuncium mittit. Nam
ſi qñ appellat viua voce ad hoc tenetur quare non quando facto.
¶Quidam tamẽ dicũt ſufficere qñ facto appellat ſi coram ſupe-
riore exponat.ſed quid dices nunquid reuocabitur quicquid fa-
ctum eſt poſt miſſionẽ nunciĩ vel poſt grauamen illatũ vel poſtꝙ̃
iudex ſciuit ad ſedem apo.facto appellatum. ¶Reſpondemus
reuocandum quicquid factum eſt poſt nunciĩ miſſionem.ȝ.eod.
cum dilecti.ȝ.de offi.delega.cum cauſam.⁊ etiam ea grauamina
que preceſſerũt miſſionẽ nunciĩ:ꝓpter que eñ nũcius miſſus eſt.
Nam appellatio extinguit pronunciatum.ff.ad turpil.l.j.in fin.⁊
habes expreſſum.ȷ.eod. dilecto.⁊ ita miſſio valet (literas).ȝ.de
hoc not.ȝ.de reſcri. plerunqȝ (pbabili).i.iuſta (rationaliter).i.ſi
4 nõ eſt vera cauſa appellationis.(†Remittat) plus dicimus qḋ
appellatus ſi vult ſemp dʒ obtinere apud iudicem appellationis
qḋ omiſſa cauſa appel.illa.ſ.an ſit iuſta vel cõtra pcedat in prin-
cipali cauſa.quod ſic probo:qꝛ hoc.ſ.ꝙ cognoſcat de iuſtitia ap-
pellationis eſt introductũ tantũ in fauorem appellati.ſ.vt ſi non
eſt iuſta cauſa appellãs cõdẽnet̃ in expẽſis.⁊ ad priorẽ iudicem re
mittatur.⁊ qḋ in eius fauorẽ ⁊c.C.de le.qḋ fauore ⁊ cuilibet licet
renũciare iuri pro ſe introducto.ȝ.de fo.compe.dilecti.vij.qḋ.i ꝙ̃
per.nec eſt cõtra.ȷ.e.cordi.vbi dicit ꝙ articul⁹ appe.de partiũ vo
lũtate omitti põt ſed expone ibi.i.partis appellate.Itẽ ſi contra-
5 riũ diceret̃ eſſet ꝓtrahere litẽ ſine cã.ȝ.de do.ſinẽ.(†Alioqn).i.ſi
vera eſſet cã appellationis.⁊ ita habes hic expreſſe qḋ iudex ap-
pellatiõis approbata appellatione cognoſcet de cauſa principali
etiã ſi appellatũ ſit a ſnĩa ſic.ȷ.e.cũ ſpeciali.⁊ idem dico ſi deleget
cãm appellationis alicui:qꝛ delegatus approbata appellatiõe co
gnoſcet de principali.arg.ȝ.de reſcri.ſup lr̃is.in fin.ȷ.de teſta.ray-
nutius.⁊.ȷ.eod.c.ro.§.quod ſi obiciatur.(de maioribus) puta de
electionibus ep̃orum ⁊ cauſis criminalibus.ij.q.vi.decreto.⁊.v.c.
ſequentibus. Et de ſide.ar.xvij.di.multis.⁊ de appellatio.factis
in electionibus ⁊ idem eſt in omnibus aliĩs que ſpecialiter ſedi
apo.reſeruantur.⁊ qḋ dictum eſt de appellationibus factis in ele
ctionibus intelligẽdum quãdo appellatur ab his qui ordinario
iure cognoſcunt.ſecus aũt in delegatis a papa.ab eis enim nõ li-
cebit appellare niſi expreſſa iuſta cauſa appellationis ſi eis com-
miſſa fuerit appellatione remota. Itẽ lʒ appellet̃ etiã ad ſe.apo.
extra iudiciũ in pceſſu electionis anteꝙ̃ ſit facta electio in cã non
debet retardari electio.ȝ.de elec.cum nobis.arg.ȷ.de his que ſi.a
ma.par.ca.c.j.ſed per talẽ appellationẽ negociũ nõ trãſfertur ad
papam nec ordinarius ſi appellantes contradixerunt vlterius ſe
poterit intromittere de cõfirmationi.ſi electi.nec de aliĩs que per
☞ tinent ad ipſam electionẽ.¶†Tamen ſuper hoc videm⁹ plures
aliqñ ſentire cõtrariũ.ſ.qḋ in electionib⁹ nõ audietur appellans
niſi iuſta cauſa expſſa.⁊ hec clauſula nõ extẽdit̃ niſi ad ea que in
ſignũ ſpãlis priui.ſe.apo.reſeruant̃.hoc vult dicere ꝙ in maiori-
bus cauſis valet appellatio etiã ſi nulla cauſa exprimatur vel etiã
ſi exprimat̃ cauſa dubia facti.¶Sed ſi exprimat̃ cã improbata a
iure vel notorio vel fruſtratorio tunc non eſt deferẽdum ſicut nec
vnꝙ̃ deferẽdum fuit.ȝ.eo.paſto.j.rñ.vbi not.Item non defertur
appellationi emiſſe ad inferiores iudices.puta ad archiep̃m vel
legatum.⁊ ſonãt verba hic poſita ⁊ ibi ad ſe.apo.Hoſ.no.tenet ꝙ
ſi appellet̃ ſine cã archiep̃s vel legatus in maioribus cauſis.⁊ qui
primo cognoſcebat nõ detulit ap.quia iam hic maior cã relata eſt
ad ſe.apo.⁊ duo de ea ſimul cognoſcere non debent.

Cum ceſſante. Puta ſi pcipiat ne quid fa
ciat ſub pena excõmunica-
tionis vel cẽtũ librarũ:vel cõſimilia.⁊ gñaliter preceptũ
factũ ſine cauſe cognitiõe.vel cũ cauſe cognitiõe ſi eſt iniquũ red-
dit appellationẽ iuſtam.C.cõmi.epi.per totũ.ſi autẽ ep̃s vel ali⁹
iudex cõminaret̃ alicui qḋ lederet eum.nõ credo qḋ poſſit appel-
lare ꝓpter hoc:qꝛ vanus metus eſt.⁊ nõ iuſt⁹.ff. qḋ me.cã.l.j.⁊.ij.
Sed certe meli⁹ videt̃ ꝙ tenet appellatio qñ cõminat̃ de his que
ad ſuã iuriſditionẽ ptinẽt.ff.ꝙ me.cã.l.ij.⁊.l.ſi.§.j.ſed in aliis po-
☞ teſtatib⁹ q nõ habẽt iuriſditionẽ obtinet dictũ primo.†(Inter-
loquẽdo) not.ab interlocutoria appellari:vt no.ȷ.de no.ope.nũ.
c.iij.nec põt eã reuocare q tulit ſine licẽtia eius p quo lata eſt ſi
tranſit in rem iudi p lapſum decẽ dierũ ⁊ appellatum nõ fuerit.
ȝ.de ſen.⁊ re iudi.qḋ ad cõſul.ff.de reg.iur.l.nemo.ante autem.x.
dies vel etiã poſt ſi añ x.dies fuerit appellatũ lʒ reuocare.ff.de re
iud.qḋ iuſſit.niſi appellãs aliquas feciſſet expẽſas.nã tũc nõ poſ-
ſet niſi

ſet niſi ei refideret expenſas cum eis ad reſtitutis nō plane remo-
ueret grauamina.ff.de condi.ob tur.cau.ſi pecuniā.⁊ de hoc no.
J de ſen.excō.ſacro.⁊ melius.ē.de re iud.quod ad conſultationē
(Deſtiterit)reuocādo de facto.ſi ad factum ꝓceſſum eſt.vel con
traria ſenētia ſi ad factū non eſt ꝓceſſum.⁊ non ſufficit dicere
paratus ſuū reuocare niſi de facto reuocet:reuocat etiā grauamē
tacite.verbi gratia appellauit quis a iudice ne procedere contra
eum:qr erat exemptus ab eius iuriſditione ſi iudex dat in termi
num.ad hoc probandū tacite videtur reuocare grauamē quod
ei intulerat mādato qd ꝓcederet in prin.qr modo mandat ꝙ ꝓ
cedat in exceptione ꝓbanda quod nō eſt grauamen:qr de exce-
ptione ſcilicet an ſua ſit iuriſditio cognoſcere deberet.ff.de re iu
di.ſi qui ex aliena iuriſditione.

1 ℭ Nunquid ex cauſa ſuſpitionis poſſit appellari a iudice de-
leg.vel ordinario.
2 Sufficit recuſanti iudicem legitimas recuſationis cauſas ꝓpo
nere:nec oportet eum petere iudices corā quibus de cauſa ſuſpi
tionis probet.
3 Poteſt necdū iudex ordinarius ſed etiam delegatus anteꝗ̄ recu
ſetur aliū delegare cauſam.
4 Recuſationis cauſa nō dicitur legitima nec tranſit in rem iudi.
5 Modꝰ ꝓcedēdi corā ſubdele.in cā recuſatiōis.⁊ vide ī nu.6.⁊.7.
8 Iudex a q̄ appellat citari dꝫ ad ſniaꝫ ꝓceſſumqꝫ ſuū defendēdū.
9 Monachus qn̄ poſſit appellare ⁊ quando non.

1 Cum ſpeciali. (recuſationis). †Nos non credimus ꝙ a iudice dele.
vel ordinario poſſit appellari ex ea cā quia ſuſpectus
eſt cum tūc habeat certum remedium.ſ. recuſationis
iii.q.qr ſuſpecti.item licet cauſa ſuſpitionis ſit contra eum non
tamē ſequitur quod grauaret:quia iudex ſuſpectus bene poſſet
ꝓcedere in cauſa ita qd nullā partē grauaret.⁊ appellatio nō hꝫ
locū niſi a grauamine.ē.eo.vt debitus.ſꝫ iſta decr.vꝫ dicere ꝯtra
ſ.qr cōmonitus pōt recuſare iudiciū monitoris ⁊ etiā pōt appel-
lare ab eo:⁊ ſic videt ꝙ vtrūqꝫ remediū habeat ſcꝫ recuſationis
⁊ appellationis. Sed reſponde ⁊ dic ꝙ ex eadē nō pōt recuſare
⁊ appellare.ſ.qr ſit ſibi ſuſpectꝰ:ſꝫ ꝯ eūdē vel eodē tpe vel diuerſis
pōt petere et recuſatio pp ſuſpitionē ⁊ appellatio ꝓpter graua
2 mē.ℭ †Itē dicimus ꝙ ſufficit ei q recuſat iudicē cās recuſatiōis
legitimas ꝓponere nec opꝫ ꝙ petat iudices corā quibꝰ de cauſis
ſuſpitionis ꝓbet:qr ſufficit recuſandi ꝓponere iuſta cās recuſa-
tionis.iudicis aūt eſt admittere cās recuſatiōis ⁊ regrere ꝙ eas
ꝓbet ſꝫ reprobare nō pōt.hec eñ cognitio eſt arbitroꝝ.ē.de fo.
cōpe.lꝫ.vex qr admiſſis p iudicē cauſis recuſationis licitū eſt re-
cuſanti ꝓbare:vel corā recuſato vel corā arbitris cās recuſatio-
nis:recuſantis eſt petere ꝙ arbitros eligāt corā quibꝰ ꝓbet. vel
potes dicere ꝙ ſtatim pōt ⁊ dꝫ iudex cogere recuſantes ad arbi-
tros eligēdos.ar.C.de iudi.l.cū apertiſſimi.⁊.l.cuꝫ ſpeciali.⁊ no.
ſi.J.eo.interpoſita.(cōmonitus)quā cito enim quidam mouebā
tur ſatiſfacere de aliquo ſtatim appellabāt vel recuſabāt iudices
ſuper emēdatione alicuius criminis vel alia ſatiſfactione facien
3 da.(†Statuimus)credimus ꝙ iudex ordinarius nō ſolum ſed
etiā delegatus anteꝗ̄ recuſetur pōt totā cauſam aliī delegare et
valet delegatio non obſtāte ꝙ delegatus eſt ſuſpectus.ff. de iur.
om.iud.ait pretor.ſed ſi partē catū delegaſſet:tunc poſſet recuſa-
ri vt ſuſpectus ratio diuerſitatis eſt:qr in primo caſu vlterius cā
nō dꝫ ad ipm redire:nec pōt poſt cōmiſſionē reuocare iuriſditio
nē nec etiā dꝫ cognoſcere vtrum ab ea ſubdelegatus ſit ſuſpectus
ſꝫ vt in ſcdo caſu pōt hec omnia facere.ē.de offi.⁊ pote.iu.dele.ſu
p queſtionū.§.ii.⁊ vlt.ff.de in.iudiciū. Alii tñ dicunt qd etiā ſi
totā cām cōmittat ꝙ pōt recuſari vt ſuſpectus(iudicē)ordinariū
⁊ delegatuꝫ.ſecus in ſubde.nā ſi ſubdelegatus recuſetur:vt ſuſpe
ctus corā primo delegato ageretur.ē.de offi.deleg.ſuper queſtio-
nuꝫ.§.qui vero.⁊.§.eius.(ſuſpectum)iſte recuſans non debet pe
tere qd iudex recuſatus iudicet an cauſa recuſationis ſit iuſta.ē.
de fo.cōpe.lꝫ.qr ſic videt a recuſatione recedere ſi in hoc eius ar-
bitriū eligeret.iii.q.viii.cuius.⁊.ē.de re iud.inter quamuis poſ-
ſet dici qd talis petitio que tantū tendit ad recuſandum ⁊ decli
4 nādum eius iudicium nō ꝓiudicat recuſationi.ℭ †Itē not.qd
hec ſnia.ſ.hec cauſa recuſationis nō eſt legitima nec trāſit in reꝫ
iudi.nec ꝑiudicat ſi iſta cauſa iure decernit legitima:qr eſt ꝯ ius
ſcriptū.ii.q.vi.§.diffinitiua.ſecus autē ſi diceret decernimus ta-
lem nō admittēdū ad ꝓponēdū talē cauſam recuſationis:qr hec
ſnia eſt ꝯtra ius litigatoris a qua neceſſe eſt appellari: vt in paū.
§.diffi.⁊.ē.ei.pri.cū inter.⁊ hec vera ſunt in cauſa recuſationū q̄
ſunt expſſa in iure.Sed cū dicatis generaliter qd ſuſpecti iudi
ces poſſunt recuſari.iii.q.v.qr ſuſpecti.eo.§. porro nec gn̄aliter
omnes cauſe ſint in iure expſſe:imo multe poſſunt ꝓuenire cauſe
q̄ iuſtiores ſunt ꝗ̄ in iure expſſe omnes cauſas reputo legitimas
q̄ ſunt difficiliores quā expreſſe in iure ⁊ hoc relinquit arbitrio
iudicis.ℭ(Et ſuper his dicūt quidam quod ſi iudex ſententiat
ꝙ tranſibit in rem iudicatam niſi appellet ⁊ ſimili eius quod di
citur de interrogationibus in iure faciēdis:quarum alique ſunt
expſſe in iure.tamē ⁊ vltra expſſas in iure licet iudici alias facere
vbi equitas eum mouerit.ff.de inter.ac.l.pe.ℭ Et tñ ſi iudex di-
cit ſe moueri equitate vbi moueri non dꝫ appellandum eſt: niſi
appellatur ſit ſibi ꝑiudiciū quidā tñ dicunt ⁊ forte non male:qr
in inferioribꝰ iudicibus nō lꝫ neqꝫ cōdere neqꝫ interpretari iura
J.de ſen.excō.Inter alia:nec etiā lꝫ interꝑtari inter ius ſcriptuꝫ ⁊
equitatē.imo hoc ſolū principalibꝰ lꝫ.C.de le.⁊ cō.l.ſi.fatemur tñ
ꝙ in cauſis quas corā ſe habent inferiores iudices bene poſſunt
quātū adꝫ ius litigatoris ptinet ſup iuribus ⁊ interrogationibꝰ
etiā inter ius ⁊ equitatem interpretari:vt not.ē.de poſt. ad hec.
5 (†Suſpectū)in ſubdele.quidā dicūt hoc modo.ꝓcedendum:qr
nō dabit libellus ei recuſationis: nec corā eo ꝓponentur cauſe
recuſationis: ſꝫ corā delegato tantū ſi eſt preſens.ē.de offi.deleg.
ſuper queſtionū.§.qd vero.⁊.§.ſi.⁊ ſi delegatus eſt abſens ꝓte-
ſtabit ⁊ etiā ꝓbabit cauſas recuſationis corā epo loci vel archi-
di.vel aliis iudicibus ordinariis loci.hunc modū procedēdi ap-
probat.l.C.de iudi.cū ſpeciali.ſed ſm cano.quantū ad ſm mem-
brum nō inuenio approbatum nec reprobatū in ſubdele.vbi nō
eligant arbitri.⁊ ideo vꝫ qd legibus ſtandū eſſet: ex quo p cano-
nes non reprobant:ſed in hoc caſu etiā ſm iſtos ꝓceſſus habitꝰ
a recuſato poſtꝗ̄ per aliquē ꝑdictoꝝ modoꝝ trāſlata eſſet cogni
tio ad alium non valet.ē.de offi.dele.licet.⁊.ē.eo.dilecti.ℭ Alii
dicunt qd non eſt eundum ad ordinarios iſtos:ſed ad delegatos
tñ ſi ſunt ꝑſentes:⁊ ſi ſunt abſentes dicet ſubdelegatus qd hꝫ eū
ſuſpectū ſimpliciter nō aſſignatis cauſis recuſationis: ⁊ ꝙ vult
ire ad delegatū vt cā recuſationis ꝓbata obtineat cām aliis com
mitti:⁊ extunc ſudelegatus ꝓcedere nō dꝫ.⁊ ſi ꝓceſſerit appella-
ri dꝫ ab eo qui eū grauat ꝓcedēdo ꝯtra eū poſtꝗ̄ vult ꝓbare euꝫ
ſuſpectū corā delegato qui ſibi ius ꝯcedit.ē.de off.dele.ſup.in ſi.
⁊ ſi non appellauerit cū iuriſditio eius nō ſit ad aliam tranſlata
neqꝫ p appellationē:neqꝫ p reuocationē: nec alio modo tenebit
ꝓceſſus ſubde.habitus cōtra recuſantē.ℭ Sꝫ certe tutius eſt ꝙ
hic recuſans ſm hāc ſcdam opinionē etiā cauſas recuſatiōis ꝓ-
ponat corā ſubdele.ē.eo.ſecundo.⁊ etiā poſtea corā delega. ꝓbet.
Nam ſi ſubdelegatus cognouerit eas eſſe iuſtas ⁊ veras poterit
eas admittere ⁊ partes releuare ab onere ꝓbatiōis. ⁊ ſi eſſet cer-
tū ⁊ notoriū qd eſſent falſe ⁊ iniuſte:certe non obſtante tali recu
ſatione:neqꝫ notoria:neqꝫ fruſtratoria ap.tenebit ꝓceſſus ſubde
6 ℭ †Et no.qr cum appellata ſubde.ex eo qd ꝓceſſit cōtra eū poſt
recuſationem:⁊ in hoc recuſans appellet:prudēter facit ſi proſe-
quit cām appellationis:qr hoc ipſo qd ꝓbabit ſe ꝓpter ꝑdictas
cās appellaſſe caſſabit quicquid factū eſt poſt talē appellationē
⁊ etiā ſi cā recuſationis nō probet:vt.ē. de off.dele.ſuper qōnū.§.
ſi.ſicut a dele.primo vel ordinario legitime appellaretur ſi arbi-
tros nō elegerint et ſi cauſe ſuſpitionis nō ꝓbarent vt hic.finita
aūt cā appellationis que eſt vt caſſetur quiqui factū eſt ꝯtra eaꝫ
nō opꝫ ꝓſequi cām recuſationis:vt recedatur a ſubdele. que ſola
iuſta appellatio ad hoc ſufficit. ē.c.accepta.ſꝫ ſi reprobaretur ap
pellatio adhuc pōt proſequi cās recuſationis.ſi autem poſt recu
ſationē nō ꝓcederet ſubde.ſtulte faceret. ſi proſequit appellatio-
nem cum appellatio nō habeat locū niſi a grauamine pſiti qd in
ſcriptis exprimas.J.e.cordi.ē.eo.vt debitus.ſed prudenter faciet
ſi corā delegato cās recuſationis ꝓponat ꝙ probet:vt.ē. de offi.
deleg.ſup queſtionū.§.ſi.Quidā tñ dicūt ꝙ a ſubdeleg. appella-
ri poteſt ſine vllo grauamine hoc mō.habeo te ſuſpectum ex ta-
libus caſibus ⁊ appello nec ꝓcedas ⁊ hoc ſatis ſumitur.ē.eo. de
off.dele.ſuper.§.cū vo ro.ſed certe alii veriſimiliter rūdent illud
reuocatū ꝯ decre.ē.eo.vt debitus.⁊.J.eo.cordi.illud aūt non me-
mini inueniſſe quin ꝓceſſus ſubde.⁊ dele.⁊ ordi.teneat etiā poſt
recuſationē habitus niſi appellaret vel alio mō ad alterius au-
dientiā cum effectu ſit cā reuocata(corā eodē) qd ſi plures ſunt
delegati ⁊ vnus tñ recuſet.de hoc not.ē. de offi.iu.dele cū ſuper a
item ſcias qd ſm.l.non eſt cā ſuſpitionis ꝓponenda corā recuſa
to.ſed corā dele.⁊ ſi ipſe abſens eſt corā aliis iudicibus ordina-
riis ⁊ pñtibus,in ꝓuincia ſiat.C.de iu.cum ſpāli nec eſt ꝯ.C.e.tie.
apertiſſimi.vbi dicit ei libello recuſationis porrecto: quia ibi ſic
exponendū eſt.i.ad eius recuſationē porrecto libello(aſſignet).ē.
eo.ſcdo.(aduerſarius)in cauſa inquiſitionis(Iudice) hic habes
arg.qd iudex a quo appellat citari dꝫ ad defendendū ſentētiam
⁊ ꝓceſſum ſuum cū hic admittat iudex vt oſtēdat ſe non ſuſpe-
a ctuꝫ.arg.ꝯ.ii.q.vi.ſtatuendū.viii.q.iii.artaldus.ſol. nos hocꝰ cre
dimus verū ꝙ citari non dꝫ niſi ꝓ iure ſuo ꝓprio contendat iu-
dex.ii.q.vii. ſi quis.vel niſi ageretur de pena imponenda iudici.
verbi grā ſi aliquis diceret qd appellauit a proprio epo:quia euꝫ
ſine cauſa confirmare renuebat. nam ⁊ ſi mandetur alii qd in
quiſita veritate ſuper electione eius eū ꝯfirmet ſi inuenerit eam
canonicā nominatim citandus eſt epo.quia de eius pena agitur.
nam in eius pena mandat alii qd confirmet cum ipſe ſine cauſa
eum cōfirmare nollet arg.ix.q.iii.nunc.hec autem decr.non con-
tradicit : qr aliud eſt in recuſatione ⁊ aliud eſt in appellatione.
nam in recuſatione ideo admittitur iudex ad eligendum arbi-
tros:qr niſi ſic admitteret ſequeretur inconueniens illud.ſ. quia

a ℭ Nos hoc credimus veruꝫ. Adde hic ao. ē.l.c.in noſtra de peu. ī add. Iaci.defendere ⁊ hēri. hobic. ē.dilectꝰ. ī pn. ē.de reſcri.qui allegat ⁊ ſequitur Inn.hic.

ſuffi.licet aſſignare cauſas ſuſpitionis etiã falſas cũ nullus alius
eſſet qui eligeret arbitros qui de cauſis ſuſpitionis cognoſceret:
ſ3 in cã appellationis eſt ſuperior ad quẽ appellatur qui de cau-
ſis ap.cognoſcet. ¶ Itẽ eſt alia rõ q2 appellatio nõ mutat natu-
rã cauſe vñ ſicut corã illo a quo fuit appellatũ procedebatur ſine
parte: ita ⁊ corã ſuperiore ad quẽ appellatũ eſt ꝓcedi d3 ſine par
te. Item deriſoriũ ⁊ ſuſpectũ redderet iudiciũ inferioris ſi corã
ſuperiore partẽ ſe faceret ⁊ cum ipſo fieret lit.cõteſt. ⁊ alius iudi
cialis ꝓceſſus. Fateor tamen quod inſtruere poſſet ſuperiorem ſi
ſpõte veniret: non tamẽ vt pars ſ3 vt iudex. Item mirũ eſſet ſi is
eſſet pars qui fuit iudex in eadem cauſa. († Cauſa) ſcilicet an ſit
iuſta ⁊ legitima ſi nõ eſt de expẽſſis in iure. ī. de fo.cõpeten. licet
Nã expreſſas in iure põt ⁊ debet admittere recuſatus q2 non eſt
notoriũ. Itẽ arbitri cognoſcẽt an cauſe ſuſpitionis ſint vere an
falſe vt hic. Itẽ arbitri cognoſcẽt an ſint recipiendi etiã ſi cõſtet
eas legitimas ⁊ veras. ſi tñ dicitur renunciatũ recuſationi a par
tibus. ⁊ de hoc cognoſcere habẽt ⁊ nõ recuſat. nam ſi diceret cõ-
trariũ ſcilicet qđ hec cognitio competeret dele. eſſet iniquũ cu3
pariter ſit ſibi ſuſpectus in hac cognitione ſicut in alia cũ pars
eligendo in hoc iudiciũ eius. in aliis non poterit recuſare. iij. q.
viij. cuius. ar. cõtra de cauſa poſ. cũ olim. vbi innuitur q iudices
nõ arbiter fuere illi qui repullere cauſas recuſationis. ¶ S3 rñ
deo qđ vbi notoriũ eſt quod admitti nõ debet tũc iudex repellet
cauſas recuſationis. ⁊ ſic erat ibi. Nã ibi in literis pape cõtine-
bat q de cõſenſu partiũ erãt dati iudices ⁊ ideo in notorio neq3
arbiter neq3 alius ordo requirẽdus erat. ij. q. j. de ma. ī. de iure-
iu. ad noſtrã (Aduocẽt) de hoc no. ī. de arbi. innotuit. ⁊ c. ante-
pe. ⁊ hoc h3 a poteſtate iuris alias finẽ mandati egredi non põt
ff. de arbi. nõ diſtinguemus. §. vlti. Item forte partes alias hanc
poteſtatẽ ſibi dare ab initio non poſſunt: vt no. ī. de arbi. c. ante
pe. Competentẽ arbitrio boni viri ꝓfigendum. ff. de iur. delibe.
l. j. §. ait pretor. vel recuſati iudi. cũ ex cauſa poſſet eos cogere ad
concordãdum. ⁊ eodẽ modo vt intra certũ terminum diffinirẽt
ī. de offi. dele. ſuſpitionis. Itẽ cũ conſtet eũ iud. ⁊ per cõſequens
cõſtat eũ debere ꝓcedere niſi recuſet. ⁊ idẽ eſt non ꝓſequi cauſa3
recuſationis: ac ſi nõ recuſaret: ⁊ ſi nõ ꝓſequeretur recuſationẽ in
tra terminũ ꝓcederet ⁊ ratione incerte iuriſditionis terminũ aſ-
ſignabit. ar. ī. eo. ſi duobus. (de recuſatoris) de hoc no. ī. de fo. cõ
petẽ. ſi quis. (porro) huc uſq3 dicit qñ monitus recuſat monitio-
nem. ⁊ nunc ponit qñ ab eo apellat (manifeſtus) ī. eo. cum ſie
romana. ⁊ c. propoſuit (deferendum) niſi modum excedat in pe
na. ī. eo. nouit. vbi no. (ex proceſſu) de quo quis cõuenitur (pro-
babilem). ī. eo. vt debiens. (infra terminũ). ī. eo. cum ſit ro. (iu-
dex) a quo appellatũ eſt (procedat) in principali. ī. eo. vt debitus
(aduerſario) ſc3 appellato (competentem) corã iudice ap. (ꝓ-
cedat) in principali cum hec decre. in prin. poſuerit duos caſus.
vnum qñ agitur inter partes. ⁊ alium qñ agitur ex officio. mo-
do hic loquitur in eo caſu qñ iudex ex officio procedit. ⁊ hoc eſt
qđ dicit ex ſuo ꝓcedit officio. ⁊ falſa litera eſt procedat vt patet
ex regiſto. nec eſſet verũ ſi cauſa ageret inter partes ſc3 qđ ſi ap-
pellatus non compareret corã iudice ap. qđ ipſe poſſit proce-
dere in prin. cã. cum lis non eſſet conteſtata. hec enim decre. loq
tur tñ qñ lis non erat conteſt. ſicut patet in prin. decre. ⁊ tunc
reo vel appellato exiſtente contumace non in prin. cauſa eſt pro-
cedendum. ſed ad miſſionem in poſ. vel excõicationem. ī. vt lit.
non conte. qm̃. ⁊ c. tue. ¶ Sed qñ ex officio ſuo procedit iudex vt
in cauſa inquiſitionis. tũc reo vel appellato contumace exiſten-
te bene ꝓceditur in principali cauſa: vt hic. ī. vt lit. non conteſt.
qm̃. §. in alia. (iuriſditionis) ſuper prin. ī. eo. vt debitus. remit-
tatur etiã cum aduerſarius nõ compareat. hoc autẽ locu3 habet
ſiue iudex ex officio ꝓcedat. ſiue lis ſit inter partes. ſed reprobare
nõ poteſt. hec enim cognitio eſt arbitrorum. ī. de fo. compe. licet
(duas) .i. hac preſenti conſti. cum ſpeciali. duo capitula contine-
6 tur de appellatione ⁊ recuſatione. († Speciales) totius ordinis
vel cuiuſq3 monaſterij. Nam licet poſſit appellare monachus ſi
excedat abbas in puniendo: ſi tñ puniat ſecundu3 obſeruantias
regulares non põt appellare recuſare etiam non poteſt. ī. eo. re-
prehenſibilis. ⁊ c. ſuper. eo. ij. ſi tamẽ abbas iuriſdi. de conſue. ha-
bet prout. no. ī. de offi. ordi. quaneo. in glo. ⁊ ſic videtur in ſi. vel
nlio ſpeciali iure ꝓcedat in forma iudicij contra monachũ. mo-
nachus recuſare poteſt eũ. ar. iij. q. v. q2 ſuſpecti. ⁊. iiij. q. iiij. ī ri-
tum in ſi. ⁊ appellare ar. ij. q. vi. omnis oppreſſus. ⁊ c. ad romanã
ij. ad hoc q no. ī. eo. ad noſtram.

Cum cauſa. (inducias). ī. de exceptio. c. paſtoralis (ipſius) procurato-
ris prioris ⁊ conuentus de nouo loco (licet) ipſe pro-
curator de nouo loco aduocati errorẽ correxit: q2 di-
xit qđ nolebat habere ratam eius reſponſionẽ3. ſ. de cen. olim. C.
de erro. aduo. l. iij. (Sdicere) q2 ſtatim eſt litẽ conteſtari ⁊ petere
dilatione3 ad proponendas dilatorias. (Erroneam) erronea di-
citur q2 errauit aduocatus cum non eſſet verum qđ dixit. vel di
citur erronea: q2 errorem inducebat cum verba litis conteſta. fo-
narent ⁊ intentio contradicebat (credentes) ⁊ male cũ contrariũ
apparet etiam qđ non intendebat hanc litem conteſtari ex peti-
tione dilationum ad dilatorias proponendas. arg. ſumẽtes. ex eo
qđ eſt. ī. de no. ⁊ contu. prout ibi not. (Fuit) .i. preſumitur non
fuiſſe conteſtatam. nam ex reuocatione eadem die facta preſumi
tur qđ procurator noluit lit. cõteſt. vel dic ⁊ melius qđ conteſta-
tio aduocati non habetur pro lit. cõteſt. ex quo eadem die fuit re
uocata: ſed preſumitur ex taciturnitate domini vel ꝓcuratoris
eos habuiſſe eam ratam ſi vltra vnum diem tacuere (ſubdelega-
torum) contra id qđ eſt. ī. de offi. deleg. ſuper queſtionum. C. de
iud. a iudice. arg. contra. ī. tit. proxi. cum bertoldus. ibi ſol. (ex-
preſſa). ī. eo. conſti. ſ. c. proxi.

1 ¶ Debet appellãs probare propoſitam legitima3 exceptionẽ.
2 A ſententia nulla appellare licet.
3 Non poteſt appellãs agere de nullitate ſententie corã iudice ap-
pellationis ſi ante ſententiam appellatur.
4 Nunquid ſi quis in iudicio ante ſñiam ſiue extra iudiciũ appel-
lauit ⁊ iterum poſt ſñiam appellet per poſteriorẽ appellationem
videatur renunciare priorẽ: vel ſententiam ratificare.

Dilecto filio. (qđ cũ). ī. de reſcrip. cõſti-
tutis (⁊ ne aliter) l3 iuſta ſit
hec exceptio. ⁊ ex qua nõ admiſſa ſequit legitima ap-
pellatio hec tñ inepte ꝓpoſita. fuit na3 debebat ꝓpo
nere exceptionẽ ⁊ expectare miſſionẽ iudicis de ea admittẽda vel
nõ nã ſi exceptionẽ admiſiſſet habebat ꝓpoſitũ: ſi vero non ad-
miſiſſet poſtea poterat legitime appellare: ſ3 hic reſpõſum non
1 expectauit ſed appellãs receſſit. († Propter exceptionẽ) not. ap-
pellantẽ debere probare propoſitam legitimam exce. ⁊ qđ ex ea
non admiſſa appellatũ fuit ſed hic non ita fuit enim denegaue-
runt iudices admittere exceptionem ſed illicentiatus receſſit ap
pellans ſine vllo grauamine. ⁊ ideo nõ valet (ideo. ī. eo. c. proxi.
quando appellatur ante ſententiam appellẽtionis iudex non d3
cognoſcere niſi de cauſis ex quibus appellatum eſt quin cogno-
ſcat an fuerint a iudice denegate: vt hic. ī. pri. ſ. eo. ſignificante.
¶ † Si autẽ eſt appellatum poſt ſententia3 diffinitiuã: tũc debet
querere de omni cauſa ex qua dicitur ſententia iniuſta. C. de ap.
eos. §. ſi quis. ⁊ c. ſeq. ij. q. vi. §. ſi. corã autẽ iudice ap. nec in primo
nec in ſcđo caſu licet ꝓponi q ſñia ſit nulla: vel q2 iudex non ha
buit iuriſditionẽ: vel q2 eſſet excommunicatus: vel q2 non ſit lis
conteſt. vel ex quauis alia cauſa: q2 nõ veniunt in proſecutione
appellationis. non tamẽ negamus quin corã competenti iudice
implorato officio iudicis poſſit dicere ſñiam nullam: non tamen
proſequendo appellationem vt dictũ eſt. ⁊ eſt hoc verum qđ ap
pellãs nõ põt dicere ſñiam nullã qñ ipſe ꝓſequitur cãm appella
tionis. S3 ſi nõ ipſe ſed appellatus ꝓſequit cãm appellationis
petẽdo ſuam ſñiam cõfirmari q poteſt de iure aut. de his qui in
gre. ad ap. colla. v. ⁊ ſ. de cõfir. c. bone. tũc appellans bene põt ſic
excipere: non d3 ꝯfirmari ſñia ꝓ ſe lata: q2 eſt nulla: q2 iudex qui
eã tulit nõ habebat iuriſditionẽ. vel ex alia conſimili cauſa ⁊ aſſi
gnãt iſti rationẽ diuerſitatis: q2 appellatus nõ innititur viribus
appellationis. imo ꝯtra eã dicit ſcilicet q2 eſt iniuſta. ⁊ ideo cũ pe
tit ſñiam ſuam cõfirmari intelligitur hoc petere non ex vi appel
lationis: ſed quocũq3 iure poteſt. ⁊ ideo appellãs admittit ad ex
cipiẽdũ de omni ſuo iure ſcilicet q ſiue ſit iniuſta ſiue q ſit nul-
2 la. ¶ † Aliñs videtur ⁊ forte melius qđ ſi appellaretur poſt ſen-
tentiã appellãs non tantũ excipiẽdo: ſed etiã agẽdo coram iudi-
ce ad quẽ appellauit põt dicere ſñiam iniuſtam ⁊ nullã: q2 quibuſ
cũq3 modis põt d3 defendere ap. ſñã. ff. de ap. ſcio. in ſi. Et a ſen-
tẽtia que nulla eſt appellare licet. ff. de ap. ſi expreſſim. ff. q ſentẽ.
ſine ap. l. j. §. ſi. ⁊ l. ſeq. ⁊ ſic põt appellare: ⁊ ꝓ ꝯſequẽs appellatio
nem proſequi. ¶ † Sed dices quõ ꝓſequitur appellationem qui
petit ſñiam ꝓnunciari nullã q2 nullam mẽtionem facit de appel
latione in petitione ſua: nec aliquo modo nititur viribus appel
lationis reſpõ. imo nititur ex vi appellationis in hoc ſaltẽ q co
rã iudice appellationis hoc petit: q2 niſi appellaſſet tantũ coram
ordinario hoc petere poſſet. ⁊ iſte eſt vnus effectus appellationis
ſcilicet cauſa3 ad ſupiorẽ transferre. ⁊ eius cognitionẽ. ī. eo. c. ſoli
citudinẽ. imo dicũt quidã q hic bñ appellauit ꝯtra ꝓnũciatio-
nem iſtã: q2 grauatus fuit de facto. tñ ſñia lata fuit ꝯtra cum ſ3
nulla. poteſt ergo petere ſñia3 nullã ꝓnunciari. ⁊ de ap. nõ faciat
mẽtionẽ aliũ cõtra ⁊ hoc eſt etiã videre in appellato qui ꝓſequit
appellationẽ petẽdo ꝯfirmari ſententiã ꝓ ſe latam. ⁊ tñ in ſua pe
titione nõ faciat mẽtionẽ de ap. nec aliter nititur viribus appel-
lationis: niſi q2 negociu3 dicit eſſe ad ſupiorẽ ꝑ appellationẽ de-
3 latũ. ¶ † Si autẽ ante ſentẽtiam appellatur: non põt appellans
agere de nullitate ſentẽtie corã iudice appellationis: q2 ſi cauſa
appellationis nõ eſt vera remittẽdꝰ eſt ad iudicẽ a quo appella-
tum fuit. ī. eo. vt debitus. Sed qñ appellat a ſñia non remittitur
ad primũ: q2 functus eſt officio ſuo. ¶ Item appellatus non po
teſt petere ꝯfirmari ꝓceſſu3 ante ſentẽtiã habitũ quia facile reuo
4 catur. ff. de re iudi. q iuſſit. ¶ † Sed quero ſi appellauit in iudi-
cio ante ſñiam ſiue extra iudiciũ. ⁊ iterum appellet poſt ſñia3: an
per appellationẽ

per appellationem poſteriorem videtur renunciari priori vel ra
tificare ſniam.arg. qđ ſic.ff.rē ra.babe.cū minor.§.falſus. vbi di
citur qđ ſi quis appellauit a ſententia lata cōtra aliquē qui falſo
finxerat ſe procuratorē eius ꝙ decetero non poteſt dicere eū non
fuiſſe ſuū procuratorē.¶ Sed nos dicimus cōtra:qꝛ geminando
vel multiplicādo appellationes non videtur ratificaſſe factū iu
dicis a quo appellauit vel appellationi renunciare:imo potius
videtur ſuum deſideriū augmentare:vt ab eius iuriſdictione re
cedat.arg.contra.ſ.de teſti.cum tu fili.ſ.eo.bone.xxxi.q.ij. lota
rius.Sed in ſuperiori caſu licet vellet recedere a iudice:videtur
tñ acceptare factū ꝓcuratoris cum ꝓ eo appellet: nec ibi ſenten
tia eſt nulla:imo tenet contra ꝓcuratorē ⁊ eſt executioni mandā
da:vt patet.ff.de re iud.l.iiij.§.reſpon.

Nicolao ſufficiente. ſ.e.ſepe no.(cō
denetis) ⁊ nihil
omin⁹ rata manet ſnia ſi appellatū eſſet a ſnia vel ſi ap
pellatū fuit ante ſnīam partes remittantur ad priores iudices.

Sua nobis. (obtinuit)ꝑ veri ſuppreſſionē
nā ſi sciuiſſet papa tertio ap
pellatū lrās nō dediſſet.C.ne li.l vna.ꝑ totū ꝑdicta tñ
cā ad ſedē apoſtolicā reuocata cōmiſſa fuit cardinali.

1 ☞ Iudex appel.multa retractare poteſt vt hic habes.
2 An ſententia poſſit pro parte valere ⁊ pro parte non.
3 Pōt qs ſe iuuare nō ſolū ap. directe ꝓſequēdo:ſed ēt excipiēdo.

Dilecti. (appellatū). Ab aliquo ordinario dio.
cū omiſſo epo fuit ad bituricen.archiepm
appellatū vt ꝯtinet in integra(ad quē gradatiꝫ).ij.q.vi.
biduū.¶ †Sententias(no.ꝙ aliqñ inuenimus ꝙ iudex appellatio
1. nis ſententiat latas ſnias poſt appellatiōes nullas vt hic aliqñ ꝓ
ceſſuꝫ poſt appellationē habitū nullū.ſ.e.dilecto.aliqñ tñ ſniaꝫ
excōicationis nullā.ſ.eo.dilecti.aliqñ qcqd fit poſt app.ſ.eo.cuꝫ
eā.Qñqꝫ qcqd fit ꝯ app.ſ.de ele.cū nobis. Qñqꝫ reducēdum in
priſtinū ſtatū.ſ.e.bone.⁊ lꝫ oēs iſte ſnie recipiant:qꝛ ſic erat peti
tū ſicut ſententiat tñ melior libellus eſt iſte. Peto ꝓnūciari ap
pellationē meā iuſtā.Et ſi nō ꝓnunciet appellatio iuſta ex vi hu
ius ſnie ſequit qꝛ ⁊ acceſſoriū huius ſnie eſt nō ſolū poſt appella
tionē factā reuocare ſed ēt ſniaꝫ q̄ eſt ante lata ſi fuit a ſnia appel
latū.C.de ap.eo.in prin.⁊.§.ſeq.⁊.ij.q.vj.§.ſi.Sꝫ ⁊ ſi ſm primos
poſitos modos cōcipiant libelli in quib⁹ nō petit ꝓnūciari ap
pellationē iuſtā:ſed certū quid irritari:dicūt quidā ꝙ ſi vn⁹ ſol⁹
articulus reuocat ꝑtextu appellationis oēs intelligunt vel debe
re reuocari:⁊ appellatio intelligit ꝓnūciata iuſta:⁊ hoc ea rōne:
qꝛ oēs articuli eadē rōne nitunt.ſ.pp appellationē ⁊ vna ſnia ad
2 oēs extendit.ar.J.c.vna.ar.ſ.de cōſti.tranſla.†Item ſi ꝯtrium di
ceret abſurditas ſequeret.ſ.ꝙ ſnia ꝑ parte teneret.ſ.ꝑ ea parte ⁊
ſup illis articulis q caſſati nō ſunt ⁊ in qb⁹ ſnia lapſu tpis trāſi
uit in rē iud.⁊ ꝑ alia parte caſſaret.ſ.in illis articulis qui reuoca
ti ſunt ꝯ id.ff.cōi diui.in hoc iudicio.Itē ſequeret ꝙ ſi ꝯ appellā
tem lata eſt ſnia diffinitiua ⁊ excōicationis ⁊ appellās tñ petat
reuocari ſniam excōicationis:qꝛ poſt appellationē lata eſt ⁊ ſen
tētialiter reuocat.⁊ tñ in hoc caſu diffinitiua ſuper principali tꝫ
ꝙ eis vſ valde abſonū imo maior abſurditas ſequeret ꝙ iterum
eadē ſnia excōicatiōis reuerteret ⁊ annihilaret ſnia quare dſ ꝓ
nūciatū ſniam excōicatiōis nullā:qꝛ poſt appellationē lata fuit:
qꝛ cū appellās nō ꝓſequit ap.intra tps legitimū fingit nō appel
laſſe:vt.ſ.e.cū ſic.⁊.c.perſonas.⁊ ſic retro excōicat⁹.ff.de his qui
no.infa.l.furti.¶ Nobis nō vſ ſic.imo dicim⁹ ꝙ ſi tñ vn⁹ articu
lus retractetur pp iuſtā appellationē.nō tñ aliȷ̄ articuli retracta
bunt.⁊ bene dicimus ꝙ ſtabit firma retractatio ſnie excōicatio
nis ꝙ̄ appellās ꝓſecut⁹ eſt.⁊ quo ad ꝑncipale ⁊ quo ad alios arti
los ratificabit ſnia lapſu tpis:qꝛ nō eſt ꝓſecutus appellationē ſu
per illis:nec vꝫ ſi dicas ergo ſnia ꝑ parte valet ꝑ parte nō:qꝛ iſte
appellās ꝑ quo lata eſt ſnia in reuocatione excōicationis vel al
terius articuli poſt ſniam reuocationis latā ꝑ eo nō iuuabit ſe.
ap.ſꝫ hāc ſniam tñ que ēt ſi eſſet iniuſta.l.ꝯ ius litigatoris.tñ trā
ſijt in rē iud.poſtq̄ nō eſt ap.ſ.de re iud.qđ ad cōſultationē.ij.q.
vj.§.diffinitiua. Itē non vꝫ ꝙ dicit ꝙ fieri dꝫ retro excōicatio ꝙ
illud haberet locū ſi nullo mō eſſet ꝓſecutus appellationē ſuā. ſꝫ
hic ꝓſecut⁹ eſt quo ad vnū articulū:lꝫ nō quo ad oēs.⁊ ſic bene lꝫ
in vno articulo appellare ⁊ in alio non ⁊ eodē modo in vno arti
culo ꝓſequi ⁊ in alio nō.J.de teſt.raynuti⁹.circa ſi.⁊.c. raynald⁹.
3 circa me.†Item no.qđ non ſolꝫ iuuat ſe quis ap.proſequendo
eam directe.ſed ēt excipiendo de ea verbi gra:peto exequaris hāc
ſniam vel ne confirmes hanc electionē:qꝛ ego appellaui.ſ.de ex
cep.dilecte.ſ.de ele.cum inter.R.⁊.c.cum inter canonicos. Sed
non pōt excipere de ap.niſi intra tñ tps intra quantū pōt proſe
qui directe.ar.ad hoc.ff.de ne.geſt.l.tri.§.pupillus.ff. ex qui.cau.
ma.nec non.ff.de inoffi.teſt.pap.§. ſi filius.nec dicimus ſimile in
his ⁊ in acceſſorijs.ſicut dicimus in quibuſdā alijs.⁊ acceſſorijs:
ſiue in quib⁹ dſ ꝙ nō datur actio ad acceſſoria ſine principali:ſi
cut in interdicto vñ vi.qđ nō datur ad damna.⁊ intereſſe q̄ ſunt
acceſſoria:niſi rōne principalis de ipſo principali agatur:qꝛ ap
pellatio bene valet non ſolum ad reuocandum ſententiam : ſed
ad aliud principale ſuper quo appellatum eſt:ſed etiā datur ad
reuocandum omne grauamen acceſſorium primo ⁊ principali
ter de ſeipſo agendo:ſicut hic habes et in omnibus decre.ſupe
rius allegatis.

Ex parte. (ſecūda).C.qñ mul.tu.off.fun.l.vl.hoc
enim ipſo ꝙ nubit tutelā filiorꝫ amit
tit.aut.de nup.§.ſi autē tutelā(ita)ſcilicet ꝙ ſi nō ſit tu
trix eorꝫ.ſed hac enim cauſa appellaſſe non ſufficeret ⁊ ſubeſſet
veritas cauſe.J.eo.interpoſita.

1 ☞ De relatione nōnulla ſcitu digna hic ponunt vſqꝫ ad nu.4.

1 Intimaſti. (relationeꝫ).†In relationibus di
ligēter attende veruꝫ facta ſit par
tibus conſentientibus vel ſaltem nō appellātibus:⁊ tūc
ei ſemper ſtandū eſt.⁊ ſic poteſt intelligi.J.de pur.ca.cū dilectus
§.igitur.⁊ terminus in ea preſixus ad comparendū corā ſupe
riore ꝑ peremptorio habendus eſt ſicut in termino aſſignato ap
pellāti.ſ.eo.ſepe Si autē poſt appellationē facta eſt ei non credi
tur niſi alijs actis cōſtet.C.de rela.l.j.ij.q.vj.biduum.Si autem
ſiat relatio vna parte abſente per contumaciam nō videtur tunc
relationi credendum niſi alia probatio ſit de his que in ea con
tinentur ſed termini aſſignatio bene valet ⁊ parte cōtumace am
plius nō citata ꝓcederet ſuperior:ſicut ipſe qui retulit poterat
ꝓcedere cōtumace abſente.¶ Sed ſi pars;quā relator dixit con
tumacem coram papa vel alio ſuperiore dicat domine nunq̄ fui
contumax:ſed appellās receſſi ab eo ⁊ cauſam appellationis obti
nui a vobis aliȷ̄ cōmitti:tūc iudex ſuperior ſi verum ſit qđ com
miſerit alterius nō credet relationi:ſed partes remittet ad iudi
ces impetratos ſuper appellatione qui cognoſcent de appella
tione.⁊ an quicqd factū eſt poſt appellationē ſit reuocandū vel
nō vel etiā ipſe papa vel alius iudex relationes cognoſcet:qꝛ ei
bene lꝫ iuriſdictionē dele.ſui reuocare.ff.de iur.om.iu.tñ totus ꝓ
ceſſus habitus ante reuocationē erit ratus.ſ.de reſti.ſpo.audita
ar.imo plus vſ ꝙ ipſo facto videtur reuocare.ſ.ſi ex certa ſciētia
ſciens aliȷ̄ cōmiſſuꝫ incipiat cognoſcere de eo ꝙ aliȷ̄ delegauerit.
J.de cōceſ.preben.vel ec.non va.qꝛ diuerſis.§.j.ſed ſi iudex relatio
nis aliȷ̄ cōmittat cām remiſſam que iam a parte appellante aliȷ̄
cōmiſſa erat.dicunt quidā ꝙ de iure vtriqꝫ iudices debene cōue
nire ad cognoſcendū caſus ſi iuriſdictio ſcđꝫ tenorē decretalis.ſ.
de reſcri.paſtoralis ſed alijs videtur melius qđ ad hūc iudicem
cui cōmiſſa eſt cā lata nihil aliud pertinet niſi cognoſcere an cā
appellationis prius aliȷ̄ fuerit cōmiſſa ꝙ ſi ſibi cōſtiterit partes
ad iudicē cui cā appellationis cōmiſſa eſt remittit ad quē perti
net cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio.ſ.de reſcri.dilecti filiȷ̄. J.pro.
2 ¶ Sed queres quare nō eodē mōi iudex qui cām remiſit ſtatim
caſſari dꝫ ⁊ remittere cām ad iudicē cui cōmiſſa eſt cā appellatio
nis.rñ.qđ etiā ipſe relator prudenter faciet ſi ſcit vel credit ꝙ ve
ra eſt cauſa appellationis ſi ſuperſedeat:qꝛ ſi non ſuperſederit ⁊
poſtea cōſtiterit verā eſſe cām appellationis totū caſſabit qcqd
ꝑ eū factū fuerit:vt no.J.e.interpoſita.⁊.c.ro.§.ſi vero.⁊.§.ſe.cer
te ⁊ eodē mō iſte iudex cui cā relata cōmiſſa eſt ſi cōfidit indubi
tāter ꝙ appellatio eſt iniuſta ꝓcedere pōt ⁊ tenebit qcqd fiet ab
eo:nō obſtāte cōmiſſione ꝑmo facta ſup appellatione:dūmō cō
ſtet poſtea ꝑ ſniam diffinitiuā ꝙ appellatio fuit iniuſta : vt not.
3 in ꝑdicta decr.romana.§.ſi vero.⁊.§.ſeq ¶ †Itē in relationib⁹
no.qꝛ qñ ſit cōmiſſio ꝙ intra certū tempus aliqñ ſine certo tpe
remittam cauſam inſtructā ſufficiēter qñqꝫ inſtructā vel nō in
ſtructā ⁊ in oibus caſibus nō eſt vis:qꝛ ſufficit remittere cauſam
ea inſtructione:⁊ cū illis actis q̄ recipit iudex ⁊ q̄ habēt partes:
4 tñ nō eſt plene inſtructa:⁊ ēt dꝫ partib⁹ terminū ꝑfigere.¶ †Itē
in oibus ꝑdictis caſib⁹ lꝫ partib⁹ appellare ſi grauent ⁊ literas
impetrare nō facta mētione de remiſſione faciēda primis iudici
bus:qꝛ nō ſemꝑ ꝑcipit remiſſio ꝓpter hoc ꝙ ſuperior de illo ve
lit iudicare:qꝛ tūc oportet de remiſſione fieri mentioneꝫ.ſ.eo.vt
noſtrū.ſ.de offi.dele.ſup queſtionū.§.verū.lꝫ qñqꝫ ſit : qꝛ partes
nō cōfidūt de iudice in diffinitione:lꝫ cōfidāt in cauſe examina
tione.ſ.de reſcri.ex parte decani.⁊.ſ.de ele.dudū. itē qñqꝫ expe
dit in vno loco inquiri de vno articulo ⁊ in alio ſentētiari.ſ. de
ele.ſcriptū.Terminū aūt aſſignare partibus vt corā papa cōpa
reāt:⁊ relationē facere de cauſa que eſt eis cōmiſſa decidēda in
tra certū terminū nō poſſunt quocūqꝫ impedimēto teneant iudi
ces niſi partib⁹ placeat:qꝛ tenor reſcripti ꝯtradicit:⁊qꝛ ꝓhibite
ſunt relatiōes cauſa iudicij retractādi:vt in aut.vt nō expe.iu.ſa.
tuſ.§.iubemus.col.ix.aut.vt oēs obe.iu.§.in initio. niſi in caſib⁹
ff.de off.ꝓcō.ſolēt.⁊.l.ſi quidē.C.de fal.vbiqꝫ.fateor tñ ꝙ ſi ante
terminū aſſignatū liqueret de cā ⁊ nollēt audire ſententiā ꝙ pōt
referre nō ex vi reſcripti tātū ſed rōne ſue iuriſdictiōis ſemꝑ autē
poſt terminū vſqꝫ ad infinitū pō remittere alioꝫ terminū ꝑfigere
niſi reuocet mādatū ⁊ hoc ſonat lr̄a vbi dicit aliogn remittas lcꝫ
ſi non terminaueris intra terminū apud acta.C.de rela.l.j.

1 ☞ Pendente dilatione iudicis officium conquieſcit.
2 Iudex quando poſſit impendere officium ſuum.⁊ in nu.3.

2 Litere a procuratore impetrate reuocātur propter inhibitionē.

Significante. (ipſum epm ꝯuenissent) ⁊ id
male faciebat epus vt dicebat
decanus q: in ſtallis ſuis carnes vēdi faciebat vel male
faciebat eps q dimittebat carnifices ſuos.alibi carnes vēdere et
nitebaſ decan⁹ de cōſuetudine vel ꝑuilegio:vt no.ī.de ver.ſig.ab
bate.vt forte ꝯgebat poti⁹ vel poſ. erat em̄ moleſtia ſi in terra
vbi hoc ius habebat monaſteriū ali⁹ vēdebat vel agiſ ꝯfeſſoria
ff.de ſer.l.quoties.§.ſi.Hec petitio vr eſſe ꝯ iur.C.de monopo.p
totū.℄Sol.illud loquiſ qn̄ hoīes fraudulēter faciūt pacta qd
nlīs nō liceat vēdere vel ꝙ alios nō inſtituāt in aliqua arte qd
nō lz.Iſti aūt nō fraudulēter faciūt ſz ex priuilegio vel cōſuetu-
dine: vel illud nō eſt licitū de pſonis vel reb⁹:ſed de loco vbi fit
vēditio bn̄ lz paciſci:vt hic(aliīs ſuis) p ſuos carnifices(reuoca
rēt)deſtruēdo bācbas carnificū.ff.de aqua plu.ar.ſi vſus.§.vlt.⁊
male petebāt.nō em̄ ꝓhibēdi ſunt liē.pē. ēt noua facere ſine ꝑiu
dicio iuris aduerſarii.ſufficit em̄ qd aduerſariū non intersit.ff.ſi
ſer.vē.l.loci.§.in ꝯfeſſoria.⁊.§.ſeq.(cōteſtata) idē eſſet ſi cōteſta-
ta nō fuerit℄(†Implorato huius)ſcz ſuper ꝓncipali in multis
em̄ ante litē cōte.hz locū offi.iud. puta ſi qs impediat partes ꝓ-
ſentare corā iudice.ī.de offi.deleg.c.j.vel fuerit pars cōtumax.ī.
vt lit.nō cōte.tuc.⁊ multis aliīs q̄ poſſunt not.inſti.de offi.iud.
§.j.⁊ ſeq.⁊ in ſumma.eo.ti.⁊.ī.de offi.iud.c.j. ſz quicquid ſit in
predictis caſib⁹.dic ꝙ bene pōt repellere iniuriā litigatorū con-
cedere tn̄ vel alicuius iure non poteſt nec de hoc ſe iudex intro-
mittet(ſolutū)fuit enim facta hec imploratio officii pendēte ter
mino ad deliberationē ſuper libello.(Audiebāt)nimis feſtina-
bāt impendēdo officiū cū adhuc poſſet recuſari.⁊ exceptiōes de
clinatorie iud.⁊ dila.ꝓponi.in aut.de exhi.⁊ intro.§.ſi vero qui
dā.⁊ vt no.ī.de excep.paſtoralis.⁊ de re iu.inter poſt lit.autē cō
teſt.dz ſuum officiū impendere.ff.de edil.edic.ediles.§.illud ſci.
1 †Et hec eſt rō quare ſequēs exceptio eſt valida.ſ.q d pen.termi-
no aſſignato nō pōt ꝓcedi.ſi enim lis conteſtata eſſet:⁊ aliqd nō
fieret pen.termino crederē q: iudex impenderet officiū ſuū in pro
hibendo ar.xi.q.j.q: reo nec ꝯtradicit.C.de edil.edic.ſine pars.ibi
loquiſ ꝙ pendente dilatione nō eſt producendū in prin.vel ſuper
antiquis iniuriīs ſed ſup nouis vel de nouo extortis ſatis poteſt.⁊
maxime in illis caſib vbi mora eſt periculoſa.ff.de ſer.l.j.§.fina.⁊
l.ij.⁊.iij.hoc autem ſatis credimus qd ſi contra epiſcopū corā de-
le.velit monaſterium aliquid proponere de his que fecit poſt cita
tionem circa rem de qua agitur ꝙ poterit cognoſcere:quia perpe-
tua eſt eius iuriſdictio.ī.de offi.deleg.gratum.⁊ quia nō debet ad
diuerſos iudices ire.arg.ff.de libe.cau.l.ſi pariter.imo plus dici-
mus quod etiam ſi ante citationem aliquid dolo facit eps.cogno
ſcet deleg.ī.de ali.iud.mu.cā fac.c.j.hoc autē ſemper eſt verum qd
non procederet ex officio ſuo.ſed libello dato ⁊ alio ordine obſer-
uato de illis que ante lit.conteſt. accidunt de his autē que poſt lit.
conteſt.accidunt:puta ſi violentiam in re petita fecit vel damnuz
ſibi dederit:vel pro fructibus iudex ſuum officium impenderit.vt
in preallē.ff.de edil.edic.ediles.§.illud.ſci.⁊.ff.de aqua plu.arc.ſi
2 tertius.§.officium.†Alii dicunt et forte melius quod licet ſuper
nouis articulis poſſit poſt lit.conte.iudex impendere officiū ſuū
non tamē in modum directi interdicti vel actiōes pōt cognoſcere
de his que ante lit.conte.contingunt:quia nec cōmiſſum intelligi
tur.ī.de reſcri.ſignificauit.ff.de arbi.de his.ff.de iudi.non poteſt
⁊ eſt hoc verum in his que non veniunt ex vi actionis : ſed noua
actione opus eſt vt eſt in premiſſis caſibus.⁊ in actione ex ſtipula
tione.⁊ in aliīs ſtricti iuris:vt peto quod non eſt meum vbi ex vi
3 actionis non veniunt dāna data in re ſtipulata nec fructus.†Se-
cus autem in actionibus bo.fid.et in arbitriis.⁊ aliīs quibuſdam
vbi veniunt per officiū iudicis nō ſolū dāna data.ſed fructus per
cepti ante impetrationē literarū ⁊ etiā poſt ⁊ ēt q prouenīūt poſt
citationē an̄ ſnīam qūcūqz.ff.de dolo.⁊ elegāter.§.nō ſolum.ff.de
act.emp.l.iul.§.offerri.⁊.§.ex vendito.⁊ tamē neceſſe eſt ⁊ expreſſe
hoc peti:vt no.ī.de reſti.ſpo.grauis.(Contra inhibitionem) in-
hibitio potuit eſſe quo ad certos iudices literas non impetraret:
ſed videtur qd nō valet talis inhibitio cū iudicē dnre ſit delegan-
tis ⁊ non partiū.ff.de iudi.obſeruādum.Et nos fatemur quod ſi
papa ex officio ſuo ⁊ motu proprio dediſſet quod preiudicaſſet la
pſus anni.Sed cum de ꝯſuetudine habeaſ qd de conſenſu partiū
deuſ.ī.de offi.deleg.ſuper.§.verū.⁊.c.cum olim magiſter.⁊.ī.de
cā poſ.cū olim.Si ꝯtra inhibitionē faciat nō ſibi preiudicat ſi ad
uerſario innotuit.vel dic qd inhibitio fuit qd plus nō inſtaret ꝓ
cōmiſſione obtinēda ſed vt cā in curia agereſ ipſe aūt in cōtrariū
inſtitit.⁊ hoc dicebat aduerſarius.⁊ ideo non preiudicat aduerſa-
rio.Et videſ ꝙ ad hoc ꝙ nō obſtat lapſus anni neceſſaria ſit reſti
4 tutio in integ.de hoc no.ī.c.ex ratione.†(Inhibitionem)ſi litere
eſſent impetrate de cōmuni conſenſu partium nō poſſet dicere ſe
inhibuiſſe niſi aduerſario vel iudici innotuiſſet.argu.ī.de procur.
in noſtra.⁊.c.ex inſinuatione.ꝓpter inhibitionem reuocanſ litere
impetrate a ꝓcuratore propter appellationē autem non reuoca-
tur quod factum eſt poſt eam.Tu dic melius quod niſi inhibi-
tio fuiſſet:nō eſſet iuſta cauſa quare reſtitueref a pſcriptione ap-
pellationis.(Cauſis)qd ante lit.conteſt.nolebat impēdere offi
cium ſuū:ſiue in ꝓhibendo epm vti eo iure qd ſibi cōpetere di-
cebat:vel etiā volebant impendere officiū ſuum in cognoſcendo
an eps deberet prohiberi a carnibus vendēdis alibi ⁊ male vole
bant:q: hec erat principalis qd in qua nondū lis erat conteſta.
vel qd pendente termino volebant procedere ſuper eo ad qd ter
minus erat aſſignatus.

1 ☞ Petere inducias ad proban.exceptiones propoſitas perti-
net ad partem.
2 Excipiēs ſi nolit tempus oblatum ad probandū recipere: ſi ap-
pellet quicquid ſit contra eum tenet.
3 Exceptionem legitimam non admittens grauare dicitur.
4 Appellatus ſi petat remitti ad iudicem a quo eſt appellatū au-
diendus eſt.
5 Sententia ſemper reuocatur qn̄ non tenuit appellatio.
6 Non valeat appellatio cum ab aduerſario approbatur.

1 **Interpoſita.** (†Ex cauſa) inducias hec
petere ſcilicet ad probandū exceptiones ꝓpoſitas eſt partis.C.de dila.ad ꝓce-
dendū.C.de temp.in inte.reſti. petēde. ſed offerre ꝓ-
bationes nō eſt partis:ſed eſt ex ſuperabūdanti.ar.ff. quo.leg.l.
ij.§.j.ff.ad exhibē.l.ij.⁊.iij.§.ibidē.Sufficit enim parti exceptio-
nē ⁊ cauſam legitimā ꝓponere quare nō debebat ꝓcedere iudex
⁊ ſi iudex admittit exceptionē ⁊ nō grauat eum ꝓbationibus:q:
forte ſcit eam eſſe verā.⁊ ideo vlterius nō ꝓcedit bene eſt. ℄Sz
ſi iudex dubitat dz dicere ꝓponenti exceptionē qd eam admit-
tit.⁊ intra certū tempus ꝓbet ſi vult.ī.de off.deleg.prudentiā.§.
2 vlt.ī.de teſti.veniens.xxx.q.vlt.iudicantē.C.de iud.iudice. †Et
ſi nolit excipiens tempus oblatū ad probandum recipere ſi ap-
pellet quicquid ſit contra eum tenet.Nam cum nō teneat appel
latio niſi a iuſto grauamine.ī.eo.vt debitus. ⁊ ſi iſte nō grauet
eius appellatio nihil ei ꝓdeſt:etiā ſi probet poſtea eſſe verā exce
ptionem:vt patet in eo qd legitur ⁊ not.ī.eo.dilecto.§.vlt. ī.eo.
ex parte.ſed ſi iudex ꝓpoſitam exceptionē repudiet ⁊ eam negli
gat admittere tacite vel expreſſe ſcilicet ꝓcedendo in negocio.et
ideo appellatur tunc nō reuocatur qd facit iudex antequā cau-
ſam appellationis cōmittat niſi poſtea coram eo iudice appella
tionis ꝓbauerit verā cauſam ex qua appellauit:vt.ī.eo.dile.⁊.c.
3 ex parte.⁊ ſic loquitur hic.℄(†Sed dices)nonne grauauit eum
iudex qd non admiſit exceptionē legitimā ſi vera eſſet.Rn̄. non
fuit grauamen in nō admittēdo exceptionē ſi falſam eſſe crede-
bat:imo fuit ⁊ preſumitur prudentia.⁊ ideo tūc non reuocatur
qd ſit ab iſto iudice a quo appellatur:ſed ſi ꝓbetur corā iudice
appellationis eſſe verā exceptionē ꝓpoſitam caſſatur quicquid
poſt appellationē facit:q: ꝓſumitur ⁊ apparet malicioſe refutaſ
ſe exceptionē vel nō admiſiſſe. Sed ꝯtra.ī.eo.ex parte. M. ⁊.c.
ſignificauit.vbi diciſ ꝙ quicquid ſit poſt talem appellationē re-
uocatur:ſz expone illas vt cōſonent huic.vel dic eas correctas ꝑ
iſtā.℄Sed ſi predictus appellator ꝓpoſuit cauſam legitimā ſi
vera eſt ⁊ eaz offert ſe ꝓbaturū corā iudice a quo appellaſ ſi ipſe
iudex velit excipiētis ꝓbationes admittere:etiā ſi falſa ſit exce-
ptio vel cā:tn̄ quicquid iudex poſt talē appellationē fecit caſſaſ:
q: vere grauatus fuit eo ꝙ eius ꝓbationes admiſſe non fuerūt.
⁊ ſic intelligiſ hic.Et hoc intelligimus verū.⁊ ſi ſic dictū ſit ap-
pello:ne ꝓcedatur vltra in hoc negocio:q: habemus certū cano
nicorū numerū.hac veſtra exceptione omiſſa:vel etiam ſine his
vltimis verbis:dummodo expectat ſi negligat exceptionem ad-
mittere:vt.ī.eo.ex parte.M. ſed ſi ſimpliciter dicat appellatio-
ne vltra ꝓcedas ⁊ recedat credēs hoc ſibi ſufficere ꝓ appellatio
ne nō valet hec appellatio.ī.eo. dilecto.℄†Eſt ergo diligenter
attēdendus ordo.primo enim excipiens debet ꝓponere exceptio
nem ⁊ cōſequenter iudex debet eam repudiare vel admittere ⁊ ſi
iudex ipſam repudiat eſt locus appellationi.ſi vero ipſaz admit
tit exceptionem ipſius iudicis eſt querere excipientez an ipſam
exceptionem probare velit ar.xxx.q.vlt.iudicantem. nec eſt exci-
pientis ꝓbationes offerre : quia reī eſt fugere. iiij.q.iiij.c.ſz. ſi.
⁊ iudicium redditur in inuitū.ff.de ver.obli.inter ſtipulantē.§.
ſacrā.⁊ ſi offerre ex ſuperabundanti eſt.⁊ ſi iudex expreſſe repu-
diat vel nō admittat vel admittere negligat iuſte appellatur ab
eo.ī.eo.dilecti.⁊.c.ex parte.M.(†Non voceat)cum tātum ante
ſententiam locū habeat.Nam poſt licet appellare ſine vllo gra-
uamine.Mirum eſt ꝙ dicere videtur ſcilicet quod ſi coram iu-
dice a quo appellauit appellās nō obtulit ſe ꝓbaturum cauſam
qd corā iudice appellationis dz probare veritatē cauſe ap.⁊ cūm
ꝓpoſitā cū iudex a quo appellaſ nō debeat in eū differre ſnīam
ꝓpter appellationē ex cauſa ꝓbabili interpoſitā niſi ea offerat
ꝓbaturum.ī.eo.ſup eo.§.vlt.⁊.c.dilecto.Sol.hic nō dicit admit
tēdam talē appellationē ſed ſi fuerat admiſſa diciſ ꝙ debet fieri.
4 ℄†Sed iterū obiiciſ ſi iudex amiſit appellationē non eſt neceſ-
ſe poſtea iudici appellationis requirere ꝓbationes ſup tali que-
ſtione appellationis ſz ſup ꝓncipali tantū ꝓcedit. Rn̄. ideo imo ſi
appellatio

nppellatus petat remitti ad iudicẽ a quo appellatũ eſt audiẽd⁹
eſt niſi appellãs ꝓbauerit veritatẽ cauſe ex qua appellatũ eſt vt
ṡ.eo.vt debitus.⁊ idem dicim⁹ vbi detuliſſet appellatiõi ſine cã
aſſignata.vel dic qꝺ iudex,propoſita cauſa appellatiõis proba-
bili ⁊ ſi nõ offerat ſe ꝓbaturũ in veritate debet ꝓponẽtẽ interro-
gare an velit eã probare:vel ad minus debet dicere ego admitto
exceptionẽ tuã.⁊ ſi nõ innitaueriſ vel exceptionẽ non admiſerit
petat ⁊ tenet appellatio. ¶ Quia ſufficit ad hoc vt iuſta ſit ap-
pellatio qꝺ iudex nõ admittat.ṡ.e.dilecto.⁊.c.ex pte.M.⁊.c. vt
☞ debit⁹.¶†Sꝫ ſi interrogatus vellet ꝓbare cauſam ꝓpoſitã: tũc
nõ eſſet iuſta appellatio. Itẽ dicimus ꝙ in eo caſu qñ nõ obtu-
lit ſe ꝓbaturũ cãm appellationis ſed tñ iuſtã cãm expreſſit quã
iudex admittere renuit:qꝺ ad eã probandã admittit. Sꝫ ſi poſt
talẽ appellationẽ fertur ſentẽtia diffinitiua ſup pñcipali et velit
aliã cauſam appellatiõis probare vel etiã ſuper principali aliqd
dicere:vel ẽt qꝺ plus eſt ex actis receptis oſtẽdere iuſtã ſñiam vel
proceſſum.ṡ.eo.dilecto.non põt.qꝺ ſic probamus:qꝛ ſequeretur
incõueniens:qꝛ nulla eſſet differẽtia ſiue offert ſe probaturũ ſiue
nõ offert cũ etiã poſſit probare cauſas ſup quib⁹ ꝓbationes nõ
obtulit.¶ Itẽ ⁊ eſt alia efficax ⁊ euidẽs rõ:qꝛ nõ admitti ad ꝓ-
bãdũ alias cauſas:qꝛ ſi ꝓpoſita cã appellatiõis etiã iuſta ⁊ nõ ad
miſſa appellauit:⁊receſſit etiã cũ admittebat iuſta cã.ſi illa cauſa
ꝓpoſita vera nõ eſt:neqꝫ probat apparet ꝙ cõtumaciter receſſit
ab illo iudice.⁊ ſic nulla appellatio eius fuit nec appellatio eum
potuit reuelare etiã ſi alie cauſe nõ ꝓpoſite vere ⁊ iuſte ſubeſſent
ff.de in ite.reſti.diuus.⁊.ṡ.eo.c.cõſtitutis.§.ſi. ¶ Si ãdi poſtea
in iudicio appellationis ſtetiſſet videtur appellatiõi renũciaſſe
ṡ.eo.ſolicitudinẽ.nec obeſt ſi dicas etiã ſi ſentẽtia lata eſſet et ab
eo appellatũ fuiſſet ſine cauſa:tñ ex priorib⁹ actis ⁊ nouis poſſet
irritare ſentẽtiã.ṡ.de teſt.fraternitatis.ṡ.de ſi.inſtru.cũ Ioãnes
qꝛ vbi appellat poſt ſentẽtiã nõ cõtumaciter recedit:ſꝫ qñ appel
latur ante ſentẽtiã niſi vera ſit cã expreſſa fingitur nõ appellaſſe
vel verius fingit ꝯtumaciter receſſiſſe:vt predictũ eſt : qꝛ ſi iudex
nõ admittit cãm falſaꝫ:licet alia vera eſſet:fingit ꝓuidẽs vt no.in
☞ glo.j.¶(†Probaturũ)ſꝫ etiam ſi obtulit ſe probaturũ: ⁊ qꝛ nõ
fuit admiſſus appellauit ⁊ nihilominꝰ lata eſt ſententia poſt ap
pellationẽ ſup principali cõtra eũ iudex appellationis appellan-
tis recipiet ꝓbationes tã ſup appellatiõe vt caſſet qcqd factũ eſt
poſtea ſup acceſſorio ꝙ̃ ſup principali vt ſup illa ferat ſñia etiaꝫ
ſi appellatio nõ valeret:nec eſt aduerſari⁹ audiendus qui cã di-
latiõis petit prius inquiri de appellatiõe tantũ: cũ boni iudicis
ſit tendere ad finem litis.ṡ.de do.⁊ ꝯtu.finem.⁊ de ꝓba licet vbi
ſimiles probationes recipiunt ſup principali.⁊ except.¶ Secus
ſi ſentẽtia lata nõ eſſet:qꝛ tũc pars appellata poſſet petere ꝙ ap-
pellans remitteret ad iudicẽ a quo appellatũ eſt male vt.ṡ.eo.c.
vt debitus.⁊ hoc ſic dicimus niſi incõtinenti cõſtaret ſñiaꝫ irri-
tandã vel potius irritatã nũciandã: puta qꝛ ꝯſtatiex iuſta cauſa
appellatam:quo caſu ꝓnũciat ſñia nulla.⁊ hꝫ hoc locũ i iudiciis
etiã nõ extra iudiciũ etiã ſi offerret ſe probaturũ iuſtã cãm niſi ꝓ
5 bet cauſam verã nõ caſſabit qꝺ ſit poſt appellationẽ.ṡ.de elec.cũ
inter.⁊.ſ.de his que ſi.a.ma.par.ca.cũ in cunctis. ¶†Quibuſ-
dam nõ placet hoc quod dicitur hic in glo.qꝛ vt dicũt ſi appella
tio nõ tenuit ſemper ſñia reuocat.⁊qcqd ſit poſt appellationẽ:⁊
ſi appellatio nõ tenuit fuit contumax appellans.⁊ ſic nihil reuo
cabitur.hoc hꝫ locũ in iudiciis.nã extra iudiciũ non põt habere
locum:cũ nõ poſſint induci ꝓbatiões que etiã producte nõ pꝛu
dicãt neqꝫ proſunt:ſicut nec cõfeſſio.¶ Item ſi reciperet iudex
quẽ appellat extra iudiciũ probatiões oblatas ꝯ aliũ: puta ꝯtra
aliquẽ cui vellet ꝓuidere nõ preiudicarẽt ei quẽ tangũt: nec etiã
iſti cui eſt prouidẽdũ:qꝛ in iudicio nõ eſt nec eſſe põt:cũ nõdum
ſit ſibi prouiſum.¶ Si aũt ad ſui inſtructionem recepit nõ alli-
gatur eis:nec etiã aliis preiudicat.ad idẽ eſt videre in ſimilibus.
Si aũt alie cauſe ſint vbi nõ poſſit offerri ꝓbatio ẽt i iudicio vt
ſi negetur tẽpus ad deliberãdũ vel ſpatium ad producendũ te-
ſtes:vel ſi denegetur editio ſententie vel lectorũ vł aliorũ cõſimiliũ
videtur ꝙ teneat appellatio etiã ſi nõ offerat ſe probaturum gra
uamen in predictis:qꝛ nec probari poteſt.C. vt lit.pẽ.l.pe.C. eo.
titu.a proconſulibus.ñ.de dil.c.j.ṡ.de teſti.ſignificauerunt. ⁊ ãte
omnia reuocãda eſt ſñia poſt talẽ appellationẽ lata.etiam ſi non
probetur alia veritas grauaminis:niſi qꝛ fuit admiſſa ſua peti-
tio que erat de iure.⁊ eſt iuſta ratio huius cõſtitutionis.cũ enim
ſit facile proponẽti grauamen qꝺ probari põt offerre ſe illud ꝓ-
baturũ.imputandũ eſt ei ſi illꝺ nõ offerat. ¶ Et hoc obtinet in
exceptionibus declinatoriis fori:vt ſi dicit,literas obreptitias de
quo cognoſcere debet delegatus.ṡ.de reſcrip.ſup. ⁊ in peremptoꝛ
riis.vt pactis de non petẽdo.⁊ re iudi. et conſimilibus omnib⁹
que ꝓbari poſſunt de interlocutoriis.no.ſ.de no.oper.nun.c.j.⁊
penul.ſecundum antiqua autem iura nõ videtur neceſſaria obla
tio.probat.ṡ.vt.lit.nõ conteſt.accedẽs.⁊ in multis aliis iuribus.
Secus autem eſt ſi grauamen propoſitũ nõ ſubiacuit probatio-
ni ſicut dictũ eſt. ¶ Idem credo vbi abſente iudice in caſib⁹ cõ
ceſſis a iure appellatur.nam vanũ eſt ibi offerre probationẽ cuꝫ
non ſit qui eam recipiat ⁊ poſſit per maliciam offerri etiã ſi fal-
ſa eſſet.nõ enim inuenitur ꝙ debeat eſſe melioris ꝯditionis quĩ
appellat abſente iudice ꝙ̃ qui preſente:cuꝫ ſi valeret hec oblatio
melioris eſſet cõditiõis precipue cũ in odiũ iudicis qui ꝓbatio-
nis oblatas admittere noluit hoc ſtatutũ probat:ad ꝙ inducũ-
tur iura ſuperius allegata que loquunt de his appellationibus
6 que ſiunt extra iudiciũ.¶(†Approbetur)no.nõ valere appel-
lationẽ ex quo ab aduerſario approbatur.ſecus.ſi nõ approbet
vt.ṡ.eo.ſepe.(parata)ſed ſi pars appellans cum non eſt recepta
appellatio ſua ab appellato velit corã iudice ap.cauſam ipſius
appellationis ꝓſequi põt ẽt altera parte abſente.ṡ.de procu. in
noſtra. Sꝫ põt dici illã decre.loqui in eo caſu qñ certũ eſt fuiſſe
appellatũ.⁊ qñ obtulit ſe probaturum legitimã cãm appellatio
nis. Sꝫ nos dicimus idẽ etiam ſi non obtulit ſe ꝓbaturũ.qꝛ ex
quo cõſtat appellatũ iudex de appellatione cognoſcet an ſit ad-
mittẽda parte abſente.ṡ.eo.cũ ſpeciali.§.ſi. ⁊ ſi fuerit admitten-
da ꝓcedet quãtũ poterit in cã principali ſi appellatum fuit ante
ſñiam ſi poſt ſñiam rata manet poſt annũ.ṡ.e.cũ ſit ro. ſed ante
annũ nõ põt ꝓcedere:nec ad cognoſcẽdũ de ſñia:nec alio modo
niſi partib⁹ vocatis:vt no.ṡ.eo.ſepe.(ad petitionẽ)ſecus ſi nolit
ṡ.e.accepta.niſi pars appellata peteret ꝙ appellatus inſtructus
cũ ſuis munimẽtis accederet ad ſe.apo.ſ.eo.cordi. ¶(†Abſen-
tante).Sꝫ opponit quo cõſtabit appellatũ niſi partibus preſen
tib⁹.Rñdemus cuꝫ hic nõ querat niſi de appellatione nec ſuper
alio ꝓnuncietur niſi decernimus appellationẽ iuſtã vel ecõuer
ſo.⁊ caſſari quicquid factũ eſt poſt appellationem vel ecõuerſo
nullũ autẽ periculũ eſt ſi non ſit appellatũ cũ ſi nõ ſit appellatũ
de alus nõ aget.vel dic ꝙ poteſt conſtare per acta ⁊ ſufficit ſic ſi
cõſtet cũ pars alia ſit cõtumax. (Se cõtumaciter)nõ autẽ repu-
tamus contumacẽ appellatũ qui nõ cõparet ſi nõ eſt delatũ ap-
pellationi.⁊ hoc probat ex primo.§.huius decre.vbi dicitur qꝺ
appellãs non reputat contumax ſi non venit ꝓſecuturus appel
lationẽ cui nõ eſt delatũ.multo minus eſt contumax appellatus
qui nõ prouocauit ſuperius iudicium. Alij contra.

INquiſitioni. (plura).ṡ.eo.ſecũdo.contra ſo.illud habet locũ qñ nego cium committitur plures articulos continens. hoc aũt quando ſunt plura negocia commiſſa.

VNa ſententia. (iure). In corporali re ſi ſit diuidua ſicut vſuf. nõ ꝓdeſt vnius appellatio:ſi autem ſit indiuidua pro deſt.ff.ad.l.fal.l.j. §.ſi vſufr.ff.quemadmo. ſer.amit. ſi cõmunẽ(ſi cõmuni)ſecus ſi per beneficiũ reſt.in inte.C.ſi vnus
ex pluribus appellaret.ſi in vna vbi ſit res cõmunis ⁊ incorpo-
ralis ⁊ indiuidua vt ſeruitus niſi victoria minoris etiã per bene
ficiũ in integ.reſti.etiã ꝓdeſt maiori.ff.quẽad.ſer. amit. ſi cõem
(negociũ)hoc dicit ꝓpter tutores ⁊ ꝯſimiles:qꝛ ⁊ ſi habeant idẽ
negociũ ſcilicet tutelã:⁊ nõ eſt tñ res cõis:ſed ⁊ tũc ſi habẽt om-
nes eandẽ cãm defenſionis: puta qꝛ res mobiles vel alias ſicut
debuere alienare:vnius appellatio aliis ꝓdeſt.¶ Sed ſi vnus cõ
uenit qꝛ illicite alienauit.alius qꝛ neglexit cõtradicere vel reuo-
care vnius appellatio aliĩ nõ prodeſt.ff.de app.ſi quis.ṡ.vlti.C.
ſi vnus ex pluribus app.l.j.

SI iuſtus. Secus ſi vanus.ff.de re.iur.vani. (Prouocet)hoc vult dicere hec decre.qꝺ ſi quis iuſto metu ꝑterritus non appellaue rit ſufficit ei ſi cauſas appellatiõis corã iudice a quo
vult appellare exponat dicẽdo.Domine iudex vos grauaſtis me
in his expſſis illis que eſſent iuſte cauſe appellatiõis.¶ Quãuis
enim nõ dicat ex his cauſis appello.tamẽ ſola expſſio cauſarum
habetur ꝓ appellatione ſicut dicit lex.C.de his qui propter me.
iudi.nõ app.l.j.⁊.ij.⁊.C.eo.l.ij.imo plus põt dici qꝛ lꝫ poſtea liti
get corã eodem iudice videtur renunciare appellatiõi facte dum
modo timor duret.arg.ṡ.de his que vi me.ve cauſa ſi.c.j.C.quod
me.cau.l.ij.nec eſt credendũ illi qui dicit ſe timuiſſe appellaſſe.
ab aliquo epo vel alio iudice niſi vis interuenerit.⁊ ꝓbetur.ff.de
his qui ꝓpter me.iudi.non app.l.j.⁊.C.qꝺ met.cau.per totum.
¶†Copiam nõ negatur hic quin poſſit appellare in abſentia iu
dicis imo innuit ꝙ fieri poſſit ſi neget habere copiã eius.ij.q.vj.
biduũ.C.quõ ⁊ qñ.l.ab eo.C.de iud.l.vlt.ṡ.de ali.iu.mu.ca.fac.c.
j.Si aũt eius copiã habere poſſit a quo appellare vult vel eius
ad quẽ vult appellare ⁊ adeum non accedat crederẽ quod ei im-
puteṫur.ar.ij.q.vj.biduum.C.de an.excep.vt perfectius.ṡ.de off.
ordi.paſto.niſi ex timore dimittat.vt hic.

1 ☞ Cũ appellat ab interlocutoria neceſſe ẽ expmi cãm appellat.
2 Appellatio in ſcriptis ſemp redigi dꝫ nec eſt vis an ſcriptura ſit autentica in nu.3.
4 Appellationi preſumitur renunciare appellator niſi intra.xxx. dies petat apoſtolos.
5 Petitio apoſtolorum quando non habeat locum.
6 Poſſunt partes extendere iuriſditionem iudi.
7 Appellator reputatur nõ appellans qñ appellauit ſine ſcriptis.

r iiij

C Ordi. (extra). A iudice tamen qꝛ extra iudiciū ap
pellet eſt differētia que no.ſ.eo.c.ad audien
tiaꝫ qḋ loquitur in appellatione facta a iudice apparet
per id ꝙ ſequit̄ ſcilicet qꝛ dꝫ dare apoſtolos quos non daret niſi
eſſet iudex(extra que)etiā appellans ſuum iudicē confitetur etiā
in eo ſuper quo appellat:ſed tñ dicit qḋ iniuſte eum grauat: ex
tra iudicium.⁊ ideo appellat.item ille qꝛ non eſt iudex ſed pars
tñ non prefigeret terminū appellationi ꝙ hic facit vt.j.ſequitur
alias modica eſt differētia an appellat a iudice vel ab aduerſa
rio vel in iudicio vel extra iudicium:vt no.ſ.de ma.⁊ obe.dilecti.
1 ¶(†Interlocutoria).No.qꝛ qñ appellat̄ ab interlocutoria ne
ceſſe eſt cām appellationis exprimi.de hoc no.j.de no.oper.nun.
2 c.pe.(†In ſcripturis)no.qḋ ſiue in iudicio ſiue extra appelletur
ſemper appellatio redigit̄ in ſcriptis ⁊ ſiue ante ſnīam ſiue poſt.
nos tñ non intelligim⁹ ſublatū ius illud per ꝙ conceditur ſola
voce poſt ſnīam illico apud acta in ſcriptis ſiue ſine ſcriptis ap
pellare.C.de ap.litigatoribus.vel dic qḋ hic loquitur de ap.que
fit ante ſnīam.ꝙ apparet ex eo ꝙ hic dicit̄ ꝙ cām appellationis
ſcribat appellās.⁊ ex eo ꝙ ſequitur qḋ iudex in apl̄is dꝫ inſerere
cām appellationis.itē qꝛ infra ſequit̄.his ꝗ appellationibus ⁊c.
3 ꝙ nō eſſet neceſſe ſi poſt ſnīam appellaret.(†In ſcriptis)nō eſt
vis ſi ſcriptura ſit aut.ſcꝫ per manū tabellionis ſiue non: quan
tum ad hoc ꝙ appellatio valeat:tñ priuate ſcripture nō creditur
nec quo ad hoc ꝙ probet̄ appellaſſe:nec ad hoc ꝙ probetur for
mā appellationis fuiſſe talem qualē iſta ſcriptura cōtinet niſi ꝓ
4 bet̄ aliter ꝙ̄ ꝑ priuatā ⁊ non autenticā ſcripturā.(†Apoſtolos)
qui cōtinent qñ̄o ptes dimittit a ſua iuriſditione ⁊ eas trāſmit
tit ad iudicē appellationis.ū.q.vi.§.forma.⁊ niſi appellator in
tra.xl.dies petat apoſtolos: preſumitur renūciare appellationi.
C.de ap.qm̄.niſi per alia argumenta appareat eum velle proſe
qui appellationē: ve ſi ad eam pſequēdam mittat.Item apl̄os
dꝫ dare iudex ēt ſi non deferat appellationi.ff.de ap.re.ſciendū
☞(appl̄o non ſit omiſſa).ff.de ap.re.ſciendum.(†Reuerentia)vbi
de iure fuit admittenda.vel etiam vbi dubitabat iudex an eſſet
admittēda necne:ſed tñ propter reuerentiā detulit.ſi autē defer
ret appellationi quā ſciret iniuſtam non eſſet reuerētia ſed mali
tia vel imprudētia.⁊ ideo puniendus eſſet inſti.de oblig.que ex
quaſi delic.in prin.ar.ſ.de offi.dele.paſtoralis.in prin.iteꝫ ⁊ ap
pellans remittendus eſt ad iudicem a quo appellauit ⁊ conde
☞mnandus in expenſis. (†Et petierit) hic obtinet in oībus caſi
bus preterꝙ̄ in cauſis electionū.vbi ſiue appellatus exprimat et
petat ꝙ aduerſarius cōpareat cum mādato ſiue non tñ plene in
ſtructus cōparere dꝫ.vt ſiue appellans ſiue appellatus ꝓcedere
voluerit ⁊ altera pars ꝓcedere cogat̄.ſ.de ele.c.ſi mo ⁊ ſi vtraqꝫ
pars nō curaret ꝓcedere tñ ſuperior ad quē appellatū eſt in offi
5 cio ſuo poſſet eos cogere ad procedendū.ſ.eo.oblate.in fi.(†Pe
tierit)anteꝙ̄ litere impetrētur ſuper appellatione vel etiaꝫ nun
cium mittat ꝓ impetrādo:extūc em̄ cū iam nō ſit res integra nō
habebit locum petitio niſi forte malitioſe feſtinaſſet vel in mit
tendo nunciū vel impetrando literas.ſ.eo.oblate.Et credimus
ꝙ hoc poſſit petere etiā ſi iudex nullū terminū appellatiōi ꝑfixit.
Nā tūc ipſe appellatus terminū. ſue ꝓſecutionis ꝑfigere poteſt.
Si autē nec iudex nec pars terminū prefigat:tūc expectabit̄ ter
minus legitimus.ar.ſ.eo.ti.oblate.¶Alii tñ dicūt ꝙ appellans
nullū terminū pōt ꝑfigere appellāti niſi terminū legitimū. gra
ue enim videretur ꝙ actor ⁊ appellās cui incumbit onus ꝓban
di mētiatur terminū legis ex voluntate rei.⁊ hoc eſt verius.ff.q
☞ſatiſd.cogan. de diu.in prin.¶†Itē licet appellans poſſit dimi
nuere terminū ſibi datū a iure.vel etiā iudex ex iuſta cauſa: reus
tamē appellatus hoc poſſe nō debet ſcꝫ diminuere beneficiū iure
alteri parti cōceſſum.habebit ergo locum decre.etiam vbi nō eſt
prefixus terminus a iudice vel a parte.vt appellat⁹ poſſit petere
appellantem comparere coram iudice appellationis in termino
aſſignato a iure ſcilicet qꝛ cum vnus menſis reſtat de anno ⁊ etiaꝫ
ſi ante annū vellet appellans proſequi appellationem ſuam qḋ
poteſt:tamē nō poteſt impetrare literas ſuper appellatione ſua:
ſed oportebit eum portare acta ſua ad curiā ⁊ facere citari aduer
☞ſarium.⁊ hoc ſatis innuit hec decre.¶(†Petierit)ſi autem ap
pellatus hoc nō peteret non pateretur penas que ſequuntur.nec
actor nec reus ſi non irent parati ꝓcedere ſuper principali cau
ſa licet bene faciāt ſi parati vadant:ſed licet non teneātur ire in
ſtructi ſuper principali cā:tñ debēt ire parati rñdere ſuper cā ap
pellationis.⁊ ſi nō iuerint nulla alia citatione emiſſa poterit iu
dex appellationis diffinire vtrū vera ⁊ iuſta ſit appellatio ante
ſnīam miſſa:an non.nā hic nō agitur niſi de appellatione ante
ſnīam ſcilicet ad ꝓcedendū lit.nō cōte.ſ.eo.interpoſita.§.ſi.et ēt
cōdemnari in expēſis.ſ.eo.nicolao.⁊ alr̄ in cā appellationis ꝓce
deretur contra eum quaſi cōtra contumaceꝫ.ſ.eo.vt debitus. in
ſi.ſepe.⁊.c.cū ſpeciali.in ſi.⁊.c.per tuas.⁊.ſ. de offi. deleg. paſto
ralis.§.preterea.in ſi.¶Hāc autē petitionē ſcilicet ꝙ appellatus
vadit inſtructus ꝓcedere in cā principali nō pōt facere appella
tor nō enim ad aliud tenet̄ appellatus niſi vt vadat ꝓſecuturus
cauſam appellationis nō principalē.hec autē habēt locū ſi ap
pellatio recepta eſt.alias ſufficit ⁊ appellatori ⁊ appellato quod
mittāt nūciū ꝓ literis impetrādis.ſ.eo. interpoſita.§. ei quoqꝫ.
not.ſ.eo.ſepe.item hec habēt locum vbi certus eſt terminus ap
pellationi prefixus.ſ.eo.nicolao.ſed vbi nō eſt prefixus ſi aliqua
partiū vult impetrare poteſt ſm modū quē notaui.ſ.eo. oblate.
⁊.c.ſepe.itē in hoc caſu ſcilicet qñ nō eſt certus terminus ꝑfixus
appellationi.tamē recepta eſt ſi appellatus eſt preſens apud iu
dicē appellationis:ſed appellator eſt abſens eſt tamē ꝑſens pro
curator eius qui vult impetrare literas ſup appellatione ſua tūc
appellatus ſi vult ſemper dꝫ obtinere qḋ nulle litere ap. impe
trētur:ſed faciet citari aduerſarium vt coram iudice appellatio
nis quē appellator elegit ꝓcedatur. ⁊ idem dicimus etiā in ap
pellāte ꝙ dꝫ obtinere citari aduerſariū appellatū ſi vult ⁊ ꝓhi
bere appellatū ne aliquas literas ap.impetret.nam ordinatum
eſt qḋ ſemper iudex appellationis cognoſcat de ap.niſi ex iuſta
☞cauſa aliīs cōmittat. ¶(†Appellationis articulo) ſi talis erat
appellatio ſine qua nō poterat terminari cā ꝑcipalis:alioquin
ꝫ.ſ.e.ſup eo.Alii tñ dicūt aliter.Si iſte q obtinuit articulū ap.
intēdit renūciare ap.decetero nō poterit agere ꝓ expenſis ſi non
intēdit renunciare ſed ſuſpendere articulū ap.tunc coraꝫ iudice
qui ꝓcedit in cā appellatiōis poterit petere expēſas:ſiue ſit ipſe
iudex ad quē appellatū eſt ſiue ſit alius quē partes elegerūt: naꝫ
tūc cum ſucceſſerit loco iudicis appellationis de omnib⁹ cogno
ſcet.ſicut iudex appellatiōis cognouiſſet:cognoſceret enim ſi ap
pellatū eſt añ ſnīam ſi cā ap.eſt vera vel falſa.¶Et ſi poſt ſnīam
eſt appellatū querit tantū de principali cā.C.de ap.eos.§.j.itē ſi
expſſe dicerēt litigatores ꝙ nolūt iudicē cognoſcere ad preſens
de ap.lꝫ tātū volunt ſibi ſaluū eſſe ve qñ voluerint ius ſaluum ſit
eis ſuper expēſis quas ſibi dicūt deberi occaſione male vel bone
appel.tūc vr̄ ꝙ etiam poſt finitā cām principalē vel ea pendente
poſſint etiā expenſas petere ꝓſequendo tñ ap. nō tñ tunc peteret
ꝓnunciari ap.iuſtā:ſꝫ petit tñ expēſas: qꝛ male appellauit. ⁊ hoc
vix pōt locum habere quādo appellatur a ſnīa(partium).i. par
6 tis.¶(†Partiū volūtate)no.ꝙ hic ſit ꝓrogatio iuriſditionis
cōditionalis:vel de caſu in caſum.nā iudex appellationis ꝓ ma
gna parte non hꝫ iuriſditionē niſi ſub cōditione in caſu.ſ. ſi vera
eſt cā appellatiōis:ſed partes poſſunt extēdere eius iuriſditionē
vt ſimpliciter cognoſcat vt hic.⁊ eſt ſimile in iudice delegato cuꝫ
clauſula qḋ ſi non oēs ⁊c.Eſt tñ caſus vbi nō poſſunt ꝓrogare.ſ.
de fo.compe.romana.ꝙ quare nō poſſit ibi inuenies. tamē hic
improprie dicitur ꝓrogatio:ſed exceptionis omiſſio: vt no.ſ. de
offi.dele.prudentiā(ꝓcedatur)⁊ dꝫ ſemꝑ ꝓcedere in cā principa
li:niſi dimittat ꝓpter probatiōes remotas.vel alia iuſta impedi
mēta(ꝑmiſſa)id eſt ſi cauſam appellationis in ſcriptis nō expreſ
ſit.⁊ apoſtolos nō petijt.⁊ ſi nō venerit inſtructus vt hic dicitur.
7 ¶(†Non appellās)tunc reputatur appellator non appellans
qñ appellauit ſine ſcriptis.vel quando non petijt apoſtolos: ſed
quando non portat ſua munimenta bene reputatur appellans
ſed non datur ei terminus ad ea ꝓducēda ⁊ ꝓcedit̄ eis non expe
ctatis.etiam ſi appellat remittitur ad primos iudices.Et idem
videtur dicendum ſcilicet ꝙ ꝓcedi poteſt non ſolū in cauſa ap
pellationis ſed etiā in cā principali ſine vlla citatione quādo nō
petijt appellatus qḋ appellator cōpareat cum ꝓbationibus ſed
tm̄ ſibi terminus prefixus eſt ad ꝓſequendum ap.ſ.de renun.ve
niens.ſ.eo cū cauſa.§.ſi.¶Et no.hic in gl.ſi autē.lꝫ aliqui con
tradicant dicētes qḋ licet in cā ap.poſſit ꝓcedi ſine citatione. ta
mē in principali nō proceditur ſine citatione:ſed iſte qui non pe
tijt qḋ cum munimentis aduerſarius compareret bene dabitur
ei ſcilicet aduerſario terminus ad munimēta ꝓducēdū nec intel
ligitur nomine ꝓbationum vel munimentorꝫ teſtes: qꝛ ad eos
☞ꝓducendos bene dabitur terminus.¶†Item no.quod ſi iudex
a quo appellatur defert appellationi:ſuperior ad quem appella
tur ſiue ſit papa ſiue archieps̄ ſiue delegatus eoꝝ ꝓcedere pote
rit in cā appellāte inuito:lꝫ ī ſcriptis nō appellauerit nec apoſto
los petierit nec cām aſſignauerit.ar.ſ.de fo. cōpe. ſignificaſti.⁊
c.roma.ſi vero iudex nō detulit appel.expſſe:ſed pars appellata
ſecuta eſt partē appellantem ad papam: tunc papa vel etiā eius
delegatus inuito appellāte ꝓcedet in cauſa appellationis: quia
in odiū appellantis ⁊ fauore partis appellate ſtatutum eſt qḋ
reputetur nō appellās ⁊ ꝙ huiuſmodi ſolēnitates non requiran
tur.vnde nō debet in eius odium retorqueri.C.de leg. ꝙ fauore.
ff.de excep.rei iudi.euidēter.¶In archieps̄is autēꝫ ⁊ in aliīs in
ferioib⁹ a papa nō ſufficit cōſenſus partiū ſine conſenſu ordina
rñ.ſ.de fo. cōpe.c.romana. forte ſecus eſt niſi prius ipſi iudicent
qḋ ꝑ appellationē legitimā ad eos eſt iuriſditio deuoluta : tunc
etiā ſine ſcriptis vel ſine cauſe aſſignatiōe eſt appellatū tñ poteſt
cognoſcere:qꝛ hec ſnīa etiā ſi ſit cōtra ius litigatoris tñ facit ius
inter partes vt no.ſ.de reſcri.ſup literis.(contempſerit)puta qꝛ
☞nō comparuit inſtructus in termino quē ipſe ꝑfixit. ¶(†Pre
cedetur)vt ſi appellatus ſit reus ⁊ lis nō fuerit coram primo iu
dice ꝯteſtata cum terminus datus ad ꝓſequendum vicē peremp
torij

ptorẽ obtineat.ꝛ ſi nõ veniens in termino peremptorio ad cãm
principalẽ ꝛ añ lit.cõte.pateret miſ.in poſ.ſi locũ haberet miſſio
vel ſi locũ non haberet excõicaretur.ꝫ. vt lit.non conte.qm.ꝛ.c.
tue.Si vero eſſet actor ꝛ ad terminum peremptoriũ non veniret
reo veniente abſolueretur reus ab inſtantia iudicij nec actor au-
diret niſi reſtitutis expenſis.ꝛ probatur hoc.ff.de iudi.l.ꝛ poſt edi-
ctum.C.de iud.ſancimus.C.quõ ꝛ qñ iudex.auẽ.qui ſemel.ſic fiet
in cã appellationis ꝛ pbantur iſta in hoc.c.ꝛ eo.ti.ſepe cõtingit.
ꝛ.c.reprehẽſibilis.Si vero lis ſit cõte.in primo iudicio ꝛ reus ap-
pellatus non veniat ad proſequendã appellationẽ appellatore p
ſequẽte procedet in cã appellationis vt.C.de tẽpo.app.in auẽ. ei
qui appellat.ꝛ.ij.q.vj.ſi quis appellat.Nã ꝛ in primo iudicio p-
cedetur ↄtra eum contumaciter poſt lit.conteſt.ad diffinitiuam
ſi liquere poteſt de cauſa.vel admiſſionem incõmutabilẽ ſi lique-
re poſſet vt probant hec.C.de iud.l.properandũ.§.ſi autem ab-
fuerit reus etiã.C.quomodo ꝛ qñ iud.l.cõſentaneum. Si autem
actor appellatus non veniat reo appellãte veniente.ſimiliter p-
cedet in appellationis cauſa.appellãte in expenſis nihilominus
condẽnato. hoc enim eſt cõmune in quolibet condemnato con-
tumace ſiue vincat in principali ſiue ſuccumbat vt.C.de iud.l.p-
perandum.§.ſi autem ex geſtis.

LEgitima. (qđ ipſis)arbitris.(In idem).i.in
eadem ſnĩa ſcilicet vt iudicẽt qđ le-
gitime ſint ſuper cauſa recuſationis vel contra.

1 ☞ Appellatio fieri dꝫ gradatim.ſ.ab epiſcopo ad archiepiſco-
pum ꝛ ſic de ſingulis.
2 Citatus nõ tenet cõparere niſi cõſtet eſſe de iuriſditione citãtis.
3 Tres gradatus in proſecutione appellationis hic habes.
4 Cum primũ iudex appellationis incipit cognoſcere de veritate
cauſe nõ valet ꝙ ſit p iudicẽ a quo appellatũ eſt ꝛ vide in nu.5.6.
7 In appellationibus que ſiunt extra iudiciũ non queritur an ve-
ra vel iuſta ſit cauſa appellationis.
8 Iudex appellationis quãdo poſſit inhibere priori iudici vt non
procedat.ꝛ in nu.9.

ROmana eccleſia. (gñaliter) ex hoc
colligi põt qđ hic
officialis habebat ordinariã iuriſditionẽ a lege ꝛ pꝫ
appellantur iudices ꝙ officiales. ſic optime vꝫ dicere
auẽ.de iud.i pn.ꝛ.§.illo cuſtodiẽdo.ꝛ.C.đ ap.ſi quis diuturno.ꝛ p
has leges vꝫ hic articul9 determinat9 fuiſſe.ꝛ ſic nõ obſtat. ff. quis
ꝛ a quo ap.l.j.ꝛ.ff.de ap.impatores. vbi dicit qđ a legato tñ ad
delegantẽ appellandũ eſt:q2 iſte officialis nõ eſt delegatus: ſꝫ or-
dinarius.vel põt dici ꝙ bene appellat vicarius qui ſimiliter hꝫ
ordinariã iuriſditionẽ vt no.ꝫ.de offi.vica.c.ſua.ꝛ ab his vicariis
eodẽ modo appellandũ eſt quõ appellaretur ab his quorũ vica-
rij ſunt.C.de app.precipimus.(Ipſorum)ſuffraganeorũ.(Eorũ)
1 ſuffraga.(†Siue auditorũ)idẽtitatis auditorum tollit omnem
contrarietatẽ:q2 bene ſit gradatim appellatio ab officiali ſuffra-
ganei ad archiepm.ſicut dicitur.ij.q.vj.biduum.q2 nullum audi-
torium eſt mediũ inter auditoriũ huius officialis ꝛ auditorium
archiepi.Item non obſtat.ꝫ.eo.dilecti.q2 ibi nõ loquitur de ap-
pellatione facta ab officialib9:ſed de appellatione facta a ſubdi-
tis ſuffraganei quorũ auditoriũ non eſt idẽ ſed diuerſum.ꝛ ideo
ibi gradatim eſt appellandũ.(Si cenſendũ) quo ad appellatio-
nes ꝛ etiã quo ad quedã alia.licet nõ quo ad omnia:q2 credimus
qđ ab officialis ſnĩa poſſit ſupplicari ſuffraganeo. Item poteſt
phibere ne iudicet.ff.de iud.iudiciũ ꝛ idem in multis aliis (ad
ſuffraganeos)contra.ꝫ.de preben.c.referẽte.ſolue vt ibi vel ibi lo-
quitur ne cõſuetudine ſpeciali.ꝛ eodẽ modo ſolue.ꝫ.de noui ope.
nun.ſignificãtibus.(Niſi)non mireris quõ cognitio ponitur in
ſnĩa iſta.hoc enim fuit q2 archiepꝯ ꝛ ſuffraganei petiere declara
ri quid eſſet iuris archiepiſcopalis ſm canones.ꝛ hoc diffiniuit
papa in hac ſentẽtia.ꝛ ideo in fine addidit ꝙ in aliis eccleſiis ſer-
2 uarentur.(†Cauſa)idem dicimus vbicunqꝫ aliquis iudex citat
aliquẽ:q2 niſi cõſtet qđ citatus ſit de iuriſditione eius nunꝙ de-
bet cõparere.niſi in literis exprimat tale quid qđ ſi eſſet verum
eſſet de iuriſditione eius.ff.qui ſatiſda.cogã.ſi vero.ff.de ſer.l.j.ff.
de iud.non videtur.de hoc no.ꝫ.de dila.preterea.ſed contra.ꝫ.e.
ſi duobus in prin.vbi archiepꝯ citauit nulla cã appellationis ex-
preſſa.ꝛ cum ad papã eſſet appellatũ ꝛ q2 non comparuit tñ te-
nuit excõmunicatio lata in eum:ſed ſolue q2 tunc nondũ ſtatu-
tum erat ꝙ expreſſa cã appellaret. ¶ Item ibi cõſtat archiepm
legitimũ iudicẽ ſubditorũ ſuffraganeorũ ſuorꝫ in cauſis appella-
tionis ꝛ eodẽ mõ ſolue.ff.de iud.ſi quis ex.q2 ibi loquit qñ cõſta
bat ꝙ erat de ſua iuriſditione : puta q2 erat in ſue iuriſditionis
territorio qñ citabat eũ lꝫ alias non eſſet de eius foro.ꝛ hoc bene
innuit litera legis que loquit de legatis.ꝛ ꝙ dicit ꝙ nõ debebat
cõtẽnere ꝓtoris dignitatẽ.ſi eñ nõ eſſet in ſuo territorio. nec eſſet
alias de ſua iuriſditiõe nõ video quõ videret cõtemnere iuriſdi-
3 tionẽ eius.(Expreſſa)in citatorio.(†Vocatis)not.ergo hic tres
gradus in ꝓſecutione appellatiõis. Primus eſt quia quãdoqꝫ
proponitur nõ eſſe appellatum:vel alꝰ iuriſditione nõ pertinere
ad eũ ad quẽ dicit appellatũ:ꝛ tunc nõ deberet phibere primo
iudices aliquid facere ſꝫ tñ cognoſcere an ſua ſit iuriſditio.ꝫ.de
reſcri.ſup literis.ꝛ iſte grad9 no.ibi ſi vero vocatis partibus ꝛc.
Secũdus gradus eſt qñ non diffitetur appellatũ: ſed dicit ex in-
ſufficiẽti cauſa appellatũ:ꝛ tunc diſtinguit : q2 ſi ſit appellatum
poſt ſnĩam põt phibere primos iudices ꝓcedere.ff.ap.pen.nihil
inno.l.j.in pn.ſi vero ſit appellatũ ante ſnĩam nõ põt phibere p-
mos iudices ꝓcedere.niſi primo diffiniat ex cauſa legitima ap-
pellatũ eſſe.ꝛ iſte gradus no.ibi qđ ſi obijciat ex iniuſta cã ꝛc.ter
tius gradus eſt qñ nõ diffitet appellatũ nec ẽt negat cãm appel-
lationis ſufficientẽ:ſꝫ dicit falſam eſſe cãm ex qua appellatum eſt
ꝛ in hoc caſu ſemp iudex appellatiõis phibet primos iudices p
cedere.ꝛ ſic loquit.ꝫ.de reſcri.dilecta.Nũ.j.(partib9)q̃ ſemp vo-
cãde ſunt(aliud)q2 forte renũciauit ap.vel dixit nullam cãm in-
ſertam fuiſſe appellationi lꝫ ↄtrariũ in literis expreſſerit.ꝛ ſic eſt
multa ſimilia inuenire.(Taliter)id eſt p appellationẽ q̃ teneret
ꝛ cãm ad ſuperiorẽ trãſferret.lꝫ forte falſam:ſed ignorat. (Ne in
illa)cã qñ añ ſnĩam eſt appellatũ. (Preſumãt) q2 hec cognitio
an ſit iudex ꝓcedere debet oẽ exercitiũ iuriſditionis.ꝫ.de ꝑſcrip.
ſup literis.in ſi.¶(Obijciatur)nõ eſt audiendus :q2 cũm in iu-
re probatã dicit iniuſtam vel minus legitimã.vel econuerſo.ſ.q2
reprobatã a iure dicit legitimam cã ſit hec notoria iuris: ꝛ tunc
hec locũ hꝫ cum cã vel grauamẽ qđ ꝓponitur in iure expſſuꝫ nõ
eſt ꝛ tñ iuſta cã videt.nõ eñ omnes iuſte cauſe appellationis in
☞ iure expſſe ſunt.¶(†Minus legitima)hic vult dicere qđ ſi ante
ſnĩam appellat.ꝛ coram iudice appellationis dicatur appellatio-
nem nõ recipiẽdam:q2 nõ ſit ſufficiens cã ex qua appellatum eſt
q2 quãdiu hec queſtio pẽdet:an ſit recipiẽda appellatio nõ dꝫ p
hibere iudicẽ a quo appellatũ eſt ꝓcedere in cã. ꝛ bene facit ad
hoc.ꝫ.de of.dele.paſtoralis.§.preterea. lꝫ dici poſſit qđ illa de-
cre.nõ hꝫ locũ niſi vbi appelletur poſt ſnĩam ſꝫ econtra vꝫ.ꝫ.de
reſcri.dile.ſi.in fine.vbi dicit ad iudicem appellationis pertinet
cognitio cãe.ſ.ad quos pertinet iuriſditio interim pmi iudices
☞ ſuperſedere debent.ſed rñde ꝛ expone vt ibi(¶†Prohibere)ex
hoc loco ſatis apparet qđ iudex a quo appellatum eſt ante ſen-
tentiã non tenet dimittere ꝓcedere in cã anteꝙ iudex appella-
tionis incipiat cognoſcere an vera ſit cã appellatiõis niſi appel-
lãs obtuliſſet ſe ꝓbaturũ cãꝫ appellatiõis corã iudice a quo ap-
pellauit.ꝫ.e.interpoſita:vbi notatur. ſed de hoc põt dubitari ex
quo incipit iudex appellationis cognoſcere de veritate cauſe an
iudex a quo appellatum eſt debeat ſuperſedere etiam ſi ei non
mandetur a iudice appellationis. ꝛ an teneat quod poſtea fece-
rit ſi poſtea proceſſerit.ꝛ videtur ex hoc loco quod teneat ſuper
principali anteꝙ ei mãdetur:quia principalis cauſa non tangit
proceſſum iudicis appella.qui cognoſcit de veritate appellatio-
nis.¶ Et hoc quod dicitur hic eſt quoddam nouum beneficiũ
quod datur per hanc conſtitutionem iud.ap.ſ.vt poſſit probibe-
re primos iudices:ſꝫ ſi nõ phibeat vel anteꝙ perueniat prohibitio
4 ad eos tenebit ꝙ faciet.arg.ꝫ.de reſt.ſpo.c. audita. ¶ † Plures
tamen dicunt quod ex quo iudex appellationis incipit cogno-
ſcere de veritate cauſe non valet quod ſit per iudicem a quo ap-
pellatum eſt quia licet mandetur iudici intelligitur tamen man
dare pti q̃ pñs eſt in ꝓſecutiõe appellatiõis.ꝛ ſi diceres cã nõ pñ-
tẽ ſꝫ abſentẽ ↄtumaciter nec tũc certe ſua ↄtumacia dꝫ ei ꝓdeſſe
imo eũ pñtẽ.ff.de re iu.l.de vnoquoqꝫ.§.j.ꝛ.l.ↄtumacia.§.vl.C.
de iu.l.ꝓperãdũ.ꝛ facit ꝓ his q2 ſi ius dat iudicẽ appellationis
ꝙ cognoſcat de veritate cauſe.ꝫ.de reſcri.dil.fil.i.certe hoc ipſo vi-
detur abſtuliſſe prioribus poteſtatem cognoſcendi de principali.
☞ ¶ † Item dicit lex quod propter minorem cauſaꝫ non debet fieri
preiudiciũ minori conditioni.ff.de iud.p minorẽ:ſed cõſtat quod
maior cauſa app.pp autoritatem.maioris iudicis eſt cognitio de
qua cognoſcit iudex ap.quam illa de qua cognoſcit prim9 iudex.
Item maior eſt:q2 de pluribus cognoſcit ſcꝫ de veritate cauſe ap.
ꝛ etiam in caſu de principali:puta ſi probetur vera cã appellatio-
nis.ꝫ.eo.vt debitus.Item conſtat quod in caſu poſſet ei fieri ꝑiu
dicium ſi probaret veritatem cãe appellationis:ſi primus iudex
cognoſceret.Item decre.preal leg.vt debitus hoc videtur dicere ex
preſſe.i.quod primus iudex non debet ſe intromittere ex quo ſu-
perior cognoſcit de veritate cauſe cũ dicat quod ſi inuenerit iniu-
ſtam appellationẽ debet eum ad priorem iudicem remittere.alio-
5 quin ipſe procedat.¶ † Sed queres quare in eadem ratione de-
bet ſuperſedere primus iudex:ex quo iudex appellationis incipit
cognoſcere an appellatio ſit interpoſita:vel iuſta appellatiõis cã
expreſſa cum etiam tunc ſi procedat primus iudex ſiet preiudiciũ
in cauſa appellationis.Ad hoc rñdeo quia licet fiat preiudicium
quo ad aliquid cauſe appellationis.non tñ ſit preiudicium maio
ri cognitioni quia iudex appellationis de predictis cognoſcens
non cognoſcit neqꝫ de cauſa appellationis que ſola eſt an ſit vera
cauſa appellationis neqꝫ de princi.ſed tãtum an ſua ſit iuriſditio
vt hic dicit.primi tamen omnibus his reſpondẽt dicentes hanc
decre.habere locum poſtꝙ primo iudici renunciat.vel alias ſcit
qđ ſcũdus iudex app.ꝓcedit in cauſa appellationis ſcꝫ vt cogno

rata eſt. ¶ Et ſi dicas qđ nulla erat ſententia forte: qꝛ non erat iu
dex q eā dedit vel nō tenebat ſnia: qꝛ nō fuerat lis cōte. certe nec
tūc ſententia cōfirmatiōis faceret eā tenere. ¶ Itē nō vꝫ ꝙ poſſeſ
ſori ſit actio prodita niſi forte alius diffamaret ⁊ detraheret iu
ri poſſeſſoris. ſ. qui filij ſint legi. cā in. C. de inge. ma. diffamari cū
ſuis cōcor. ſed ꝫ. xvj. q. vi. ſi epm. ſ. de inſti. c. ij ꝫ. de ꝓcur. ex inſi
nuatiōe. ⁊ in fi. ꝫ. de pac. c. j. ¶ Sol. dicimus ᵃ talē petitionē admit
tendā ⁊ pōt prodeſſe actori: quia ſi pro eo lata fuit ſnia decetero
nullus pōt dicere eā nullā nec ꝫ eo ptextu qđ is qui tulit eam nō
erat iudex. nec pro alio qꝛ ſi ille qui cōfirmat eſt iudex ſententia ꝙ
fert ſup confirmatione prioris ſnie trāſit in rem iudicatā ⁊ dat
robur prime ſententie vt decetero contra eā nihil poſſit dici. ꝫ.
de trāſac. c. j. ꝓdeſt etiā actori qđ nullus inferior cōfirmatore de
ea cognoſcere pōt vt hic. vñ dicimus ꝙ ſi archiepiſcopus cogno
ſcens de cauſa appellatiōis cōfirmauit ſententiam ⁊ poſtea coram
epō volēte exequi ſnīam cōfirmatā exciperet ab hoc ꝙ non tenu
iſſet ſnia prima. ⁊ ideo nō eſſe mādandum executioni nō audiret
nec ipſe cognoſceret ſi nō fuiſſet appellatum: ſed ſi fuiſſet appel
latū ab archiepō ad ſuperiorem nō cognoſceret epūs cū ibi nō ap
pellaretur ab archiepō ſꝫ differret executionē quouſqꝫ ſuperior
diffiniret cām appellationis. Ad ſecūdam reſpōdeo: qꝛ etiam is
qui habet ius. ⁊ qui eſt in eius poſſeſſione pōt agere: Nā quili
bet pōt petere hic pronunciari ſe legitimū etiā ſine diffamatione
pcedēte ⁊ ſe canonice inſtitutū. ſ. q ſi. ſine leg. per tuas. ꝫ. de ꝓcu.
ex inſinuatione. ⁊ ll. contrarie ſcꝫ diffamari. ⁊ c. loquunt qñ nō
agebat directe ſed cōpellere volebat alium agere intra certū tem
3 pus: ⁊ tunc bene eſt neceſſe quod procedat diffamatio. ¶ † Itē
plus dicimus quod ille qui petit ſententiā confirmari dꝫ proba
re ſententiā tenere. puta ꝙ iudex fuit qui tulit eam ⁊ qđ ordinē
ſeruauit. nō aūt habet neceſſe probare ꝙ iuſta ſit: ſed ſi non pete
ret confirmationē ſed eius executionē ⁊ alius diceret non eſt exe
cutioni mandāda qꝛ nō tenet. ſibi incūbit ꝓbatio: qꝛ oīa preſu
4 munt rite facta. ¶ † Ratio diuerſitatis: qꝛ in pmo caſu eſt actor
in ſcđo reus vñ ſibi incūbit probatio. v. q. ſi. actor vix videre poſ
ſum ꝙ alij incūbat ꝓbatio ſi os petit cōfirmationē alicuꝰ ſnie
⁊ alij ſi idē petit executionē eiuſdē ſnie. vel ſi petit ſnīam excōica
tiōis obſeruari vſqꝫ ad ſatiſfactionē cōdinā ⁊ tñ bene cauet ſibi
iudex: qꝛ niſi plene ſibi cōſtet de iuſtitia prime ſententie vel iniu
5 ſtitia. ¶ † Sēper tutius eſt abſoluere reū ab obſeruatione ſcꝫ in
dicij quam ferre ſententiā confirmationis vel infirmatiōis vel ēt
abſolutionis ab impeditione rei de hoc no. ꝫ. de offi. delega. cum
cōtingat. Illud autē eſt indubitāter verum qđ ſententia a qua eſt
appellatū poteſt cōfirmari. C. de appella. auſ. ei autem.

1 ☞ Confirmationis potentia que ſit.
2 Actus canonici in iudicio peti poſſunt: qđ non eſt ita de actibus
iuriſgen. ⁊ vide in nu. 3. ⁊ 4.

DE confirmationibus et certa ſnia ⁊ cū cāe cognitiōe factis. alꝰ ſecꝰ eſt. ꝫ. de offi. dele. ſtu
1 duiſti. ¶ † No. ꝙ cōfirmatio aliqua tribuit multū iu
ris ſicut in cōfirmationibꝰ electionū p quas dat ptās miniſtrā
di. ꝫ. de elec. trāſmiſſam. ⁊ . c. qualiter. qñqꝫ aūt cōfirmatio nō tñ
vetꝰ ius declarat: ſed illud ſolidū ponit vt ſi quis petat cōfirma
tionē cū cauſe cognitione que ad iuriſditionē pertinet vt eſt cō
firmatio ſnie ⁊ ꝓceſſuum habitorū in iudicio. Nam contra hoc
poſtqꝫ fuerit cōfirmata cum cauſe cognitiōe partes in iudicio
nihil dicere poſſunt. ꝫ. de trāſac. c. j. Idē dicimꝰ etiā ſi actꝰ legiti
mi confirmentur cū cauſe cognitione ⁊ partibus preſentibus ꝙ
2 credimꝰ fieri poſſe. ff. de adop. nā ēt. ¶ † Idē etiā credimꝰ de acti
bus canonicis ſicut ſunt cōfirmatio: inſtitutio: q̄ pñt peti in iu
dicio cōfirmari. ꝫ. de ꝓcuratoribꝰ. ex inſinuatione. in fi. actꝰ aūt
de iure gentiū introducti ſunt: vt venditio: locatio: ⁊ huiuſmodi
non debēt peti in iudicio cōfirmari. ¶ Et eſt ratio diuerſitatis:
quia iſti cōtractus tantum de voluntate partiū nituntur etiam
lite non conteſta. ideo in eorum confirmatione nihil facit iudi
cis autoritas niſi eſſet de voluntate partium. ꝫ. de tranſac. c. j. vel
niſi talis eſſet ſuperior qui ſua autoritate poſſet vt eſt papa q ſi
confirmaret aliquē contractū alienū factū ex certa ſciētia ꝫ illuꝫ
vlterius nihil dici poſſet. ar. ꝫ. de cōceſ. prebē. ⁊ ec. nōva. qꝛ diuer
ſitatē. ſꝫ actus legitimi qui a iure ſunt inuēti ⁊ cuſtoditi bñ poſ
ſunt peti confirmari a ſuperioribꝰ. ⁊ idem dicimus de actibꝰ ca
nonicis: vt ſunt inſtitutio cōfirmatio ⁊ idē de his q̄ a iuriſditio
5 ne eorū depēdēt: vt ſententia ⁊ huiuſmodi. ¶ † Tñ in his no. ꝙ li
cet dicamꝰ qđ actuū legitimorū ⁊ canonicorū ⁊ eorū q̄ a iuriſdi
tiōe depēdēt cōfirmatio peti poſſit in iudicio ⁊ partibꝰ pſentibꝰ
tñ ſi nullus vult ſe opponere ipſi cōfirmationi nemo cogit: ſꝫ tñ
tūc iudex ꝓpoſito legitimo edicto procedet ⁊ cognoſcet ⁊ diffi
niet: etiā lit. nō cōte. ratū manere legitimū actū. ar. ff. de adop. nā
ita. ⁊ . C. ſi ve ſe ab he. auſ. omnes. ⁊ hac rōne poteſt dici illā peti
tionē de iure admitti. peto me pronunciari legitimum vel matri
monium pronūciari legitimū. nam filiorū legitimas a matrimo
nio ꝓcedit qđ eſt actus canonicus. ſed ſi petat vēditio cōfirma

mari vel alius cōtractꝰ pēdēs ex cōſenſu partiū: tūc pars nō co
gūtur rñdere. nec ēt iudex pōt ꝓcedere ad ſnīam partibꝰ volēti
4 bus rñdere. ¶ † Fatemur tñ qđ ſi partes cōſentirēt qđ ēt cū cau
ſe cognitione ꝓcedet in cōtractibꝰ pēdētibꝰ ex cōſenſu partiū ꝙ
teneret. vt in decre. prealleg. ⁊ de trāſac. c. j quātū ad hoc ꝙ dictū
eſt de ꝓnūciādo partibꝰ abſentibꝰ plus placet ꝙ no. ſ. qui ſi. ſine
leg. cauſam. ¶ (Falſi) ſi eñi agēdo vel defendendo de falſo vel ex
cipiēdo proponat cognoſcet vt hic. vel dici ſi proponat de falſo
ſiue accuſando ſiue excipiendo nō audietur niſi corā papa. ꝫ. de
iud. cum veniſſent ſed ſi eſſet notorium. vel per confeſſionem vel
per bullam vel alio modo ſecus.

Bone (mandauerunt). ꝫ. de offi. dele. paſtoralis. vbi de hoc no. caute ante terminū bene oꝫ
carere cōmodo illarum. alias autē ſecus. ꝫ. de appel.
oblate. nō plꝫ de termino aſſignato a iure. vt ibidem
no. ſed expone caute. i. fraudulēter. (De facta) ſicut non tenebat:
vt no. ꝫ. e. oblate. ꝫ. de offi. dele. ex lris. (Prioribus) fraudulēter
impetratis. ¶ (Verū) mutat cām hucuſqꝫ eñi locutꝰ eſt qñ frau
dulēter pme litere impetrate ſunt extūc loquit qñ nō fraudulē
ter: ⁊ tūc ſi impetrātur ſcđe litere nō faciētes mētionē de primis
nō valēt ſcđe. etiā ſi ibi ſit clauſula nulla. l. veritati ⁊ iuſticie ⁊ c. niſi
ſi expſſe dicat nō obſtātibꝰ literis cōfirmatiōis. ⁊ quaſi idē vꝫ di
cere hec decre. cū eo qđ dicit. ꝫ. de appel. oblate vnde eadem repe
tas que ibi dixi. (Dicantur) in ſecundis literis.

1 ☞ Quando lit. non conteſt. procedi poſſit.

CUm dilecta (innouari) Tali enim ſum pto ſides adhiberi dꝫ cū co
rā iudice deleg. ad hoc fuerit publicatū de hoc no. ꝫ.
de teſt. albericꝰ. (Maioris) no. ꝙ oēs clerici poſſunt
ſe opponere ꝙ iuribus epiſcopi. Quidam tñ dicūt hos habere
ſpeciale mādatū ab epiſcopo. (Nō diximus) de ſuper abundan
1 ti cautela. ¶ (Appellauit) li. prius cōte. corā eis qđ ex eo apparet
qꝛ poſt mandatū recipit ꝓbationes nulla alia facta cōte. vel dic
ſpeciale vbi agit de ſtatu poſſe procedi lit. non cōteſt. vt no. ꝫ. de
teſt. c. olim. vel dic hoc eſſe ius nouum. ſ. qđ vbi petitur innoua
tio priuil. admittit exceptio talis: qꝛ non eſt facienda innouatio
qꝛ ego iura illa preſcripſi que tibi p illud priuilegiū cōcedunt: ſꝫ
per innouationem nihil noui iuris tribuat. ſ. de priuile. qꝛ intē
tionis. ¶ Sed obijcies: qꝛ nō videtur talis admittenda exceptio
per illud qđ ſequit: qꝛ hac exceptione nō obſtante fuerunt priui
legia innouata. So. innouatio que ſequit nō fuit facta cōi iure:
ſed ꝓpter periculū ꝯſumptiōis. ſic hec rō ex ipſa litera apparet.
¶ Idē videt ꝙ admittēda eſſet exceptio hec nō ſunt innouanda
☞ priuilegia: qꝛ ego poſſideo iura q̄ petis innouari. ¶ († Renoua
re) videt qđ inordinate. cū primo loco deberet cōſtare de appel.
ꝫ. de ap. vt debitus. Sꝫ dic in optione eſſe eius cōtra quē appel
latur. vt petat ꝓcedi in appellatiōe ⁊ ad hoc vt refundantur ei
expēſe ⁊ remittātur ad priores iudices. ꝫ. de ap. vt debitus. an ve
lit corā iudice appellationis ꝓcedere in principali: vt hic cum ſit
in eius fauorē inductum. C. de legi. ꝙ fauore. ⁊ dic ꝙ papa bene
mandat procedi in cauſa ſup qua eſt appellatū ab eo loco in an
tea. qꝛ vero ⁊c. ſꝫ añ ꝓpter cauſam neceſſariā pcepit priuilegium
innouari. ¶ (Sic ciuilis) auſ. de te. multe. ⁊ §. hec vero colū. vj.
(Similitudines). ꝫ. de cōſti. nā cōcu. ff. ad. l. aqui. illud. C. de fal.
l. vl. nā ſi hec ſimilitudo attendit vꝫ ꝙ eadē ſimilitudine equita
tis debeat vel aduerſarium intra annum conuenire vel ei priui
legij innouationē nunciare. (Nouū). rñ. di. preceptis. ſ. de priui.
☞ ex parte. ¶ († Procuratione). ff. de ꝓcur. feminas. contra. ſꝫ hoc
eſt ſpeciale in mulieribꝰ conſtitutis in dignitate. ad idē. ꝫ. de ar.
dilecti. xri. q. ij. cuꝫ deuotiſſimā. vel ex quo eſt abbatiſſa poteſt eſſe
ꝓcuratrix in rebus monaſterij ſicut miles in rebꝰ ordinis ſui. ff.
de ꝓcur. filius. vel hoc fuit de ſpeciali gratia qđ alias non licet.
ff. de re iudi. quidam cōſu. (Centenariam). ꝫ. de priuile. cū nobis.
2 ¶ († In ſua dioceſi) nā ſi monaſterium nō eſſet in ſua dioceſi cōſti
tutū nō valeret pſcriptio epi contra priuilegium qꝛ erat ſine titu
lo: qui neceſſarius eſt. ⁊ vbi eſt preſumptio cōtra aliquē ⁊ vere p
ſumptio eſt contra eum qui in alia dioc. ſubiectionē monaſterij
pſcribit de hoc no. ꝫ de pſcrip. ſi dilig. Sꝫ epūs in cuius dioc. eſt
bñ pſcribit cōtra hoc priuilegiū qꝛ maior preſumptio eſt pro epō
quā cōtra eū: qꝛ ⁊ ſi ꝯtra eū pſumit qꝛ priui. appet eñ ꝓ eo pſumi
tur ⁊ cōtra monaſteriū ꝙ impetratū ſit p falſi ſuggeſtionē ⁊ iō tā
to tpe monaſteriū vti eo ceſſauit ⁊ ſic fatendum eſt monaſteriuꝫ
fuiſſe per priuilegiū exemptū: ſed fatēdū eſt epm dio. contra mo
☞ naſteriū ⁊ priuile poſſe pſcribere. ¶ († Ad iudices) hoc videtur
mirabile cū tñ eēt petitū priuilegiū innouari. ⁊ ad impediēdū
innouationē exceptionis eſt de pſcriptione qūo ll. non cōte. ꝓce
derent ad diffinitiuaꝫ ſnīam ſup eo de quo actum non eſt. ſ. ad iu
dicādum monaſterio eē ſic exemptū contra. ſ. de ſi. l. ſꝫ Sol. dixe
rūt quidā hoc ſuper ſtatu monaſterij ꝓcedere lit. nō cōte. ꝫ. de te
ſti. cum olim. ¶ Sed adhuc nō ſatiſfit queſtioni qꝛ nō vꝫ debere
ꝓnunciari niſi ad innouationē faciendā vel nō. Tu aūt ſic rñde
qꝛ cū tā priuilegia eſſent innouata non erat ſup innouatiōe ferē

ᵃ ¶ Sol. dicimꝰ. Ad hec dicta inn. vbi cōr. in ꝯſ. lxxj. i. c. ſeria tim ſup ſingu lis co. n. l ꝑu.

da ſentētia nec ferř ſnīa lit.nō cōte.qꝛ lꝫ papa det formam ꝓcedē di ſuper principali nō remouet quin debeat fieri lit.cōte.ſupple ergo vbi dicit recipiat teſtes.lit.cōte.premiſſa.(Eidē)epiſcopo (Reſignato).i.ex veſtra parte dato.

AD noſtram (regularibus).Etiā ſi prio ratus ſint perpetui.ſ.de ſta. mona.monachi.§.vl.(Taliter)tacita veritate.ꝫ.de reſcri.ſuper literis.ſ.eo.c.proxi.ff.de contrahē.emp.ꝛ vendi.quod ſepe.§.vl.

PoRrecta (falſitatis).Niſi probent de certa ſciētia emanaſſe.ſi eī ꝓbaret ſecus eſſet.pſumptio eī trāſfundit in eos onus ꝓbationis. C.de ꝓba.ſine.ꝛ no.ꝫ.de offi.dele.cum in iure.

c Xaminata.

VEnerabilis (decimis)ſcꝫ qb⁹ locis ſolui debēt vel quo tpe vel qui bus pſonis.alr̄ eī ſup diminuēda quātitate decimarū nō lꝫ paciſci.¶(Inſertis)ad hoc ſit hec inſertio: qꝛ ꝛ ꝫe eoꝝ q̄ in ipſa cōpoſitiōe ponunř nō pōt hoc dici qđ aliquis ſit ꝫ ius ibi ꝛ ſi eſſet.papa illud voluit ſuſtinere:ꝛ ſup illo diſpēſare.ar.ꝫ.de biga.ſup eo.ꝫ.de ſi.pſby.veniēs.ꝛ no.ꝫ.de trāſ. c.j.ipſe tn̄ de iure ſuo cōtradicere poſſet ſi ignorās fecit.ꝫ.de ſi.inſtru.inter dilec.§.porro.vbi no.multofortius gl:bet extraneus: qꝛ res inter alios acta ꝛc.Itē ſi dolo vellēt dicere ſe inductos ad cōpoſitionē audiunř.ff.de pac.tres fratres.§.ēptoꝛ.ꝛ ꝓpter hoc ponit̄ clauſula ſicut ſine ſindicio ꝛc.ꝛ hoc idē poſſet dicere etiā ſi ꝑdicta clauſula nō apponereř.ꝛ ideo cū illa clauſula nihil opereř nō debet impediri executio cōpoſitiōis.¶(Cōfirmationis) ꝛ videbař cōtra qꝛ prius ponēd⁹ erat tenoꝛ cōpoſitiōis.ꝛ poſtea proſequi debebat cōfirmatio.vt diceret ꝑdictam cōpoſitionē cōfirmamus ꝛ nō cōfirmam⁹ cōpoſitionē ſequētē.q.o.ſicut in iudicio future cōfirmationes nō pīt cōfirmari q̄ cauſe cognitionē reqrūt ita nec in priuile.dꝫ valere cōfirmatio ſi verba cōfirmatiōis ꝓcedūt verba cōpoſitionis.ꝛ ſic ex hoc verbo videbař cōditionalis cōfirmatio:vn̄ videbař rōs qđ priuſq̄ mādareř executioni.inquirendum eſſet de conditione:ſed non eſt ita.

SUa nobis (ſpecialib⁹).Papa eī vel legat⁹ cōcedēdo vel ſupponēdo aliꝫ eccleſiā nihil alieno iuri detrahere intelligitur:ſꝫ tn̄ ius ſubiiciēdo eccleſie id eſt vt extūc ei ſit ſubiecta ſibi cōcedere vř ſaluo iure aliorum.ar.ꝫ.de offi.dele.ſuper eo.in oībus ergo ſalua erant epiſcopis ꝛ metropo.iura epiſcopalia ꝛ metropolitana.illi autem quibus donantur poterūt tanq̄ patroni de tpalibus exigere rōnem.Et pro his ſi male miniſtrent excōicare.iſte etiā cui legatus hoc donauit poterit ingrere.ꝛ forte etiam extra ordinē nō derogādo iurib⁹ alioꝝ:ſed ꝛ cū ſunt negligētes vitare poterunt.vel melius videř qꝛ legat⁹ nullā poteſta a tē habet auferēdi iura vni⁹ eccleſie ꝛ dare alij ᵃ ſed papa hoc pōt facere hic aūt p ſuas cōfirmatiōes nihil dediſſe intelligiř:ſꝫ tn̄ data legitime cōfirmaſſe.ac data talia non erant legitime.verba autē huius priuilegij neſcio excuſare quin plene eſſent exēpte a patriarchis ꝛ aliis ſi legatus de eo cōferēdo poteſtatē haberet. (Eoꝛūdē)hec dictio referř ad illam dictionē quidā.

a ¶ Alij.add car. i ꝯſ.lxv.co.iij. in prin.

¶ Explicit liber ſecundus.

¶ Incipit liber tertius.

¶ De vita ꝛ honeſtate clericorum. Rubrica.

VT layci ſupple. Statuimus de cōſecra. di.iij.ſacerdotū.xxiii.di. ſacratas.hoc.c.loquiř de honeſtate.non enim crederem aliquē peccare mortaliter ſi inter clericos ſtaret maxime vbi nō eſt contraria conſuetudo. (Sed pars)id eſt chorus.(Sācta)id eſt maior pars eccleſie ſiue corporis.

CLerici(arma) xxiij.q.viij clerici(portantes)niſi ex cauſa.xxiij. qđ. viij.maximianus.

VT quiſq; Honeſte loquitur hoc.c.ſed non peccat mortaliter ſi cōtra faciat ꝓpter paupertatē.(Plebē).i.populū.(Clericum)no. in minoribus ordinibus cōſtitutos legere epiſtolā.ꝛ hoc verum qn̄ nō eſt ibi ſubdiaconus.nec debet cantare eꝫ ſolēnitate in qua cantat ſubdiaconus ꝛ ornamētis ſubdia.xxiii.diſt. ſubdia.lxxiii.di.ſi qui clerici.¶(Scholas tenere)docēdo primo rudimēta ꝛ pſalteriū qui aūt maiores ſcholas regit de quo habes.xxxviii.di.de quibuſdam.non legit de officio epiſtolas vel lectiones.(Ad fidem)id eſt ſymbolum.quod eſt credo in vnum deum.

SI quis (relaxauerit).Niſi ex cauſa.ſ.e.clericis. (Sit)id eſt fiat.nō enim ipſo iure eſt excommunicatus.ſic.xxx.di.per totum.

c CLericus (nutriat).xx.q.j.ꝓdiuis.xxiij.di. non liceat.

ꝉ ¶ Debet clericus coniugatus tonſuram ferre.

CLericus (ſi ſine gradu).Sacri ordinis.xxxij.di.ſi quis eoꝝ.(Traditus)ſi dicto vel facto approbauit eſſe cum in monaſterio.xx. q.j.quā ꝓgenitores.alr̄ ſecus.ſ.de regu.ꝛ trāſ.ad reli. ꝉ cū ſim⁹.(†Et iterū)refert ſe ad primū caſum de clerico vxorē oncēte.ꝛ habes hic qꝛ cleric⁹ cōiugat⁹ portare dꝫ tōſurā.xxiij.di.de eccleſiaſtica.xxxij.di.ſi q̄ vo in auř.qūo opoꝛ.epiſ.§.q ſemel.xx.q. iij.eos.ꝛ ꝉ ītelligeverū ſi pcipiūt bñficiū.ſ.de cle.ꝯiu.Ioānes.ꝛ ſi iterū voluerint ad ordinē clericalē redire.alr̄ dino ſunt oī ꝑuilegio clericali priuādi vř mādādi.lxxxiiii.di.ſi qs.ſ.e.c.vl.vel lege plani⁹ ꝛ verius hoc.c.ſit cleric⁹.ſi tonſura dimiſſa vxorē acceperit q qdē ſit ſine gradu.i.ſi ꝑdict⁹ cleric⁹ nō hꝫ gradū ſacri ordinis nec a parentib⁹ monaſterio traditus eſt ꝛ ſemp vſq; ad hūc locū lege ſuſpēſiue.ꝛ eſt ſenſus.ſi cleric⁹ nō habet ſacrū ordinē nec eſt monachus:licite poteſt accipere vxorē:tn̄ tonſuram portet ſi vult gaudere priuilegio clericorum.

CLericis Etiā inuitis.nec in hoc caſu incidūt in canonem.

MOnaſteria (ꝛ rationabili)ambo cōiūcti ſunt ſcꝫ rationabili ꝛ neceſſaria.xi.q.iij.nō ſunt nō tn̄ ad loquēdū cum eis nec domos ſuas frequentare quis debet.

QUoniam (Ut expenſis).xij.q.v.nobis.C. de fruc.ꝛ li.expen.lis.(Calcatis)epiſcribit Grego.ꝛ ſic eſt in regiſtris.

CUm ab omni (Expenſes)has eī licet accipiūt delegati de quibus hic loquiř cum nemo cogatur ſuis ſtipēdiis militare.ordinarij aūt ſuis expenſis cauſas agere debēt.ſecus aūt in viſitatione:vt no.ſ.de cenſi.romana.(In fraudem)ſi hi retinēdo ſi certum ſalarium aſſeſſoribus dari facerent.licitū eſt.C.de aſſeſſo.l.j.ff.e.l.diem.ar.xi.q.iij.non licet.xiiij.q.vi.venales.ſententia autem arbitri venalis tenet licet contra eam excipiatur.C.de arb.l.iij.

DEus qui (conformetis).Sic habes qꝛ in ꝓfeſſione circa ſolennitates intelligitur exempta autoritas pape.ſecus in ſubſtātialib⁹. ſ.de ſta.mona.cum ad monaſterium.

CUm decorem *(theatrales).Mimi eī ꝛ hyſtriōes nullo tpe ēt poſt penitentiā ſunt promouēdi.niſi p diſpēſationē pape.lj.di.c.i.ꝛ c.ꝑterea.iiij.q.j.c.j.ſunt eī infames. de conſe.di.ij.pro delectiōe.ff.de his qui no.infa.l.ij.§.ait ꝑtoꝛ.ꝛ de poſtu.l.j.ꝛ hoc intelligo de his q publice corā populis faciūt geſticulatiōes ſui corporis vt ex ꝑdictis.ll.apparet.ſi eī in occulto etiā corā pluribus aliis ſaltaret vel corrizaret.nō prohibereř a promotione poſt penitētiam.¶Idem etiam vř ſi ſemel tantū vel etiā pluries feciſſet corā populo dūmodo nō aſſueſeciſſet.nec eſſet infamis.†Infamia eī ꝛ vilitas perſonarū eſt cauſa quare promoueri ꝓhibentur ꝛ nō peccatū:qꝛ ſine peccato hec fieri poſſent:qꝛ dauid ꝛ plures alij ſaltauerūt ſine peccato.qui etiaꝫ hoc faceret ad ꝯſolationē alicui⁹ īfirmi vel ex alia iuſta cā nō peccaret ſꝫ aſſueſcere in his nō poſſet eſſe ſine infamia.ꝛ nota vilitatis:ꝛ maxime in his qui querūt inde lucrū.illud aūt certū eſt qđ ſi quis habet beneficiū alias officiū hyſtrionis in aliqua curia qđ ille promoueri nō pōt.ꝛ ſic loquiř.lj.di.c.j.ꝛ.c.preterea.(Theatrales)ſic dicti:qꝛ ſiunt in theatro.i.loco ad theorandū ſiue ad ſpeculandū apto.(Laruarum)larue dicunř deformitates hominū ſiue per appoſitiones pelliū ſiue coloꝝ.(Ludibria)nedū qꝛ monachi vel alij clerici exerceant ludibria ſꝫ etiā in eoꝝ habitu exercere ꝓhibenř.in auř.de ſan.epiſ.§.vl.co.ix.C.de epiſ.au.minime.aliqua autē ad cōpunctionē fieri nō ꝓhibentur:puta preſepe dñi ꝛ ſepultura ꝛ cōſimilia.ar.de conſe.di.ij.ſemel.ꝛ de conſecra. diſt.ij.queris.

UT clericorum ꝛc.

e Crapula ꝛ ebrietate.

CLerici (officia).Nō credim⁹ hoc.c.loqui de ꝓcepto:ſed de conſilio ꝛ honeſtate.(Cōmercia).xci.diſtictio.clericus.de conſe.di.v.nūq̄ (tabernas).xliij.diſtinctio.clerici(taxillos).xxxv.diſtinctio.c.j.

EX literis (quib⁹)ſtatutis patrie.(Moniti)hi enim primo monēdi ſunt.vt negociationes clericis non conuenientes dimittant.ꝛ ſi eas non dimiſerint

dimiſerint:⁊ cum eas forte ſine peccato facere poſſent clericatu
dimiſſo ſpoliabunť bñficio ⁊eccleſiis ſi habẽt:⁊ dimittenť domi
no ſeculari hoc mõ ꝙ eccleſia nõ defendet eos vt hic in ſi.(Hu
hmõi).i.ſecularibꝰ negociationibꝰ.(Pretermiſſis)idẽ ẽt ſi non
ꝑtermiſſis dũmõ cõiugati ſint ⁊ negociationibꝰ intẽdãt.ar.ĩ.de
cleri.cõiug.c.pe.⁊.c.Joannes.(Priuilegium)excepto priuilegio
canonis.xvij.q.iiij.ſi quis ſuadẽte diaƀ contra.ve hoc no.de cleri.
cõiug.c.pe.⁊.c.Joannes.⁊.ĩ.de apoſta.c.j.(priuilegiũ)qꝫ quo ad
iudiciũ vel forũ ⁊ functiões municipales ꝑ iũt.ĩ.de cle.cõiu.c.
pe.(Dũ bis)ergo eis dimiſſis pñt vti ꝑuilegio clericali.

¶ De cboabitatione clericorum ⁊ mulierum. Rubrica.

Inhibendũ (canones) xxxij.di.nul
lus.⁊.c.preter hoc.xxx
ij.di.interdixit.C.de epiſ.⁊ cle.cũ q.xxxi.di.in omni
bus.⁊ dicunt quidam hanc decre.canonibus dero
gare. Alij dicunt quod per decre.iſtam prohibenť
tãtum: lerici laſciui tenere in domo laſciuas cõſanguineas ſecũ
⁊ alias ſimiles mulieres.

Si quiſquam (ſabulari) in auť.vt lic.
ma.⁊ auie.§.pe.⁊ vl.(in
diceť)id eſt monaſterio tradať.xxxiiij.di.c.fraternita
tis.vel in ſeruitutẽ redigeť.xxxij.di.eos.⁊ hoc intelli
ge ſi fuerit publice ducta tanꝙ vxor.⁊ ſic loquitur.c.xv.q.vltima
cũ multe.lxxxi.diſt.quidam.ſi autem teneatur vt concubina im
ponitur ei penitentia.xxvij.q.j.que chriſto.

Clericos (concubinas). Secus de vxoribus
xxv.q.vi.ab iſto.(Incurrãt).xxj.
di.in nouo.C.de iud.l.vl.l.di.penitentes.(Perpetu
am)id eſt donec reſipiſcant.ſi.inſti.loca.§.adeo.ff.de
pecu.id veſtimentum.⁊ſic nõ eſt cõtra.ij.q.j.multi ⁊ dicitur per
petua:qꝛ nullum certum tempus prefinitum habet.vel expone
excommunicationis id eſt depoſitionis.

1 ☞ Satiſfactio congrua peccati que ſit.
2 Non amittitur poſſeſſio ab eo qui non habet animũ amittendi.
3 Que ſit differentia inter ſuſpenſos ab homine ⁊ a canone.
4 Suſpenſus a canone celebrando non eſt irregularis.

Sicut in ſubdiaconatu. Idẽ
i mi
noribꝰ ordinibus:ſꝫ nõ ſunt ita ſeuere puniẽdi.xxxij.
1 di.lectores.(Satiſfactionem congruam) † Satiſfactio
congrua eſt ⁊ ſi dimiſerit peccatum ⁊ penitentiam egerit coram
deo contra quẽ peccauerat.⁊ ſi peccaſſet cõtra proximũ oportet
qð ei ſatiſfaciat.⁊ dicimus ꝙ iſte qui ſuſpenſus eſt vſqꝫ ad con
gruã ſatiſfactionẽ ꝙ cito ſatiſfecerit vt debet.⁊ ſicut dictum eſt
ſtatim officium ſuum ⁊ beneficium recuperat.⁊ hoc ſatis pro
batur per ipſa verba.nã ſi vſqꝫ ad cõgruam ſatiſfactionem eſt ſu
ſpenſus.ergo poſt dignã ſatiſfactionẽ primũ ſtatum recuperat.
niſi aliud ſit impedimẽtũ forte qð peccatũ eſt manifeſtũ.vł alia
iuſta cauſa quare neceſſaria ſit diſpenſatio:vt no.ĩ.de tempo.or.
2 ex tenore. ¶ † Et idem dico ſi vſqꝫ ad annũ vel aliud tempus ſit
3 ſuſpẽſus.⁊ idẽ ſi pro cõtumaciaᵃ.ĩ.de cõſti.ex lĩis.hic tñ ſic ſu
ſpẽſus nõ amittit iura ſua ſiue tpalia:ſiue ſpũalia nec poſſeſſionẽ
eoꝝ:ſꝫ fructuũ ⁊ effectũ amittat ad tps qð ex eo pꝫ qꝛ ad ħ aĩuꝫ
nõ hꝫ ſine quo poſſeſſio nõ amittiť.ff.de acquiren.poſ.poſſideri
§.cũ quibus. ¶ Et ideo nec eius beneficia conferri pñt tñ fructus
q medio tpe colliguntur nõ ei reſtituẽtur:ſed in vtilitatem eccleſie
cõuertenť.ĩ.de ap.paſtoralis in ſi.⁊.ĩ.de cleri.nõ reſi.cuꝫ ad hec.
(Suſpendatis)per hoc nõ derogať.xxxij.di.nullus.⁊.c.ꝑter.vbi
dicitur qð ſuſpenſus eſt ipſo iure qð tñ loquitur de ſacerdote q
palã ſuſpẽditur a miſſa.hic aũt loquimur de aliis ſacris ordini
bus ⁊ etiã penas alias imponit.nos dicimꝰ quod ab officio nõ
tñ ſacerdotũ:ſed etiã clericorũ eſt abſtinendum.ĩ.e.c.vl.⁊ nõ ſo
lum a miſſa:ſed etiã ab aliis officiis etiã minoribus.lxxxi.di.ſi qs
ſunt.xxxij.di ꝑter.imo nec etiã bñficiũ habebit nec etiã cũ aliis ſe
debit.⁊ ſic nec electionibus intererit.ar.ꝑdicti.c.ꝑter.⁊ idẽ dicẽ
dũ in omnibus ordinibus ſacris ⁊ quidam in minoribus idẽ di
cũt.ar.j.ꝑter.⁊.ĩ.eo.c.veſtra. ¶ † Nec tñ hec decre.ꝙ dicit ſuſpen
dendum antiqua iura tollit ꝙ dicunt eos ſuſpenſos ipſo iure cũ
hic loquitur qñ erat occultũ ante ꝓbationem ⁊ ſententiam vnde
oportebat qð ante ſnĩam ſuſpenderet.vel loquiť qñ tñ erat ſu
ſpitio.ĩ.e.c.ij. Vel dic qð licet quilibꝫ poſſit ſua autoritate rece
dere ab officiis publici fornicatoris põt etiã cõtra eum ꝓcedi or
dine iudiciario per quẽ alie pne imponẽtur illi:⁊ ꝓpterea gra
uior eſt pena iudicis ꝙ iuris:quia penaꝫ iuris credimus ceſſare
ſic eſſet a pctõ.ar.ĩ.e.c.vl.ꝙ tñ ad hoc vt alij pñt audire eius offi
cia.ipſe tñ non debet celebrare ſine diſpenſatione.⁊ abſolutione
ex quo notũ fuit crimẽ eius.lxxxj.di.miniſtri.⁊ no.l.di.ſacerdo
tes.ſnĩa autẽ iudicis nõ ceſſabit niſi reſtituatur de magna gra
tia. Itẽ niſi per ſententiam priuetur nõ poterunt eius beneficia
aliis cõferri. Et iõ neceſſe eſt monitionem ꝑcedere.vt hic dicit ⁊
3 ſequens.c. ¶ † Si autẽ a prelato ſuſpenſus eſſet poſſent eius bñ
ficia aliis conferri quia vacat eccleſia.ĩ.de eta.cum bone. Secus
in beneficiis ſuſpenſoꝝ a canone vt hic:⁊ ꝫ talis differentia ſit
inter ſuſpẽſos a canone ⁊ ſuſpenſos ab homine.in exhibitiõe tñ ſa
4 cramẽtoꝝ non eſt differẽtia vt no.ĩ.de here.c.ij. ¶ † Itẽ ſi ſuſpen
ſus a canone celebrat non eſt irregularis ar.ĩ.de cleri.ex.mi.ſi ce
lebrat.in prin.ſecus in ſuſpenſo a iudice.xj.q.iij.ſi quis presbyter
excõicatus aũt a canone bene fieret irregularis ſi celebraret.ĩ.de
ſen.excõ.cum illorum vel dic aliter:vt no.ĩ.de ſciſ.c.j.de cleri.ex.
mi.ſi celebrat. ¶ (Suſpenſi) per tantũ tempus qð ſcandalum ⁊
infamia contra euꝫ augmentatur:⁊ relinquo hoc in arbitrio bo
ni iudicis vel non expectabuntur niſi quouſqꝫ poſt ſuſpenſionem
citentur.

Super eo (Literas) a nobis ſuper reſtitutiõe
ſua fecꝰ ſi cõquereretur de iniuſta ſen
tentia vel ſuſpenſione:quia tunc valerẽt litere:⁊ ꝑcede
retur ꝑ eas nõ ſecũdũ formã literarũ:ſed ſecundũ iu
ris ordinẽ.ĩ.de reſcrip.ſuper literis.vel põt intelligi ſpeciale in
hoc caſu vt teneatur facere mentionem de ſerie proceſſus.ĩ.de re
ſcrip.dilectus filius abbas.

Si autem (liceat) autoritate ſua.(Portioni
bus) id eſt prebendis.
1 ☞ Quãdo abſtinere liceat ab officiis ſacerdotis criminoſi ⁊ vid
in numero.2.3.

Veſtra duxit (nullus) xxxij.di.nullus pre
ter (legitur).xv.q.vlt.c.vlti.
(Ceterum) ſoluit predictã cõtrarietatẽ.(Condẽnať)
dicať etiã notoriũ qð ita ſe exhibet oculis hominũ ꝙ
nõ eſt inficiationi locus.(Tolerať) ſupple ⁊ eſt inficiatiõi locus.
(Pene occultũ) ſꝫ ſit notoriũ per famam ſi eñ eſſet notoriũ qð
teneret eã in domo nihil ꝓdeſſet ſibi ſua negatio.ij.q.j.de ma
nifeſta. Alij dicũt qð ſi publice teneat eaꝫ in domo dũmodo diť
1 ſiteatur ſe cognoſcere eã nõ eſt vitãdus a miſſa. ¶ († Abſtinere)
ſic abſtinere licet etiã ſi occulta eſſet fornicatio vel ẽt ſi eſſet aliud
crimẽ quã fornicatio a proprio ſacerdote in his officiis que ab
eo audire nõ cogiť ⁊ ab his ſacramentis que in eo recipere cogiť
q̃lia ſunt ꝙ habes.ĩ.de pe.⁊ remiſ.oĩs.⁊ ẽt eſt ſic faciẽdũ ſi ex ciꝰ
abſtinẽtia ꝫtralẽ ſacerdotẽ.ſꝫ fornicatorẽ.⁊ toleratũ ſcãdalũ nõ gñe
tur.alĩs autẽ nõ ſꝫ abſtinere:nã ⁊ dñs corpꝰ ſuũ dedit iudeis.de cõ
ſe.di.ij.nõ ꝓ hibebat.⁊.c.ſeq.⁊ ar.vi.q.ij.ſi tantũ.viij.q.iiij.nõne.
(Peccandi) ⁊ hoc bonũ.(Sit taliũ) qꝛ cum contemptu:⁊ quaſi
2 minoris efficacie ⁊ hoc malũ. ¶ († Operis) ⁊ hoc dicimus gñale:
ꝙ omniũ ſuſpenſorũ a iure etiã ſine ſcientia hominis ſi crimina
pro quibus ius eos ſuſpendit ab officiis vel quocunqꝫ alio actu
ſunt notoria per facti euidentiã qð cuicũqꝫ ſꝫ eos vitare in his
que eis interdicta ſunt:licet adhuc ñdũ ſuſpẽſi tolerẽtur a ſuis ꝓ
latis:⁊ idẽ dicẽdũ videť in regularibus:qꝛ ⁊ ipſi ſuſpẽſi a iure vi
ta poſſunt:ſed ⁊ ſi crimina pro quibus a iure ſuſpẽduntur ſunt oc
culta quãtũcũqꝫ ſint grauia:vt ſimonia homicidiũ ⁊ hmõi tñ eui
tari nõ debet in his que ab eis recipi debẽt de iure.ar.hic de cõ
ſe.di.ij.nõ ꝓhibebat.⁊ idẽ videť etiã dicẽdũ in occulto excõicato
3 vi.q.ſi tñ.ĩ.de offi.or.ſi ſacerdos. ¶ († Euidẽter) puta qꝛ mulie
rem ſuſpectã tenebat in domo.xxxij.q.j.c.j.ĩ.e.ſi quis.ſed ſi cleri
cus inuẽtus ſit coire cum muliere:propter hoc tñ vitari non dꝫ
ab eo niſi alias ſit notoriũ vt hic (Recipiant) notorij aũt forni
catores ſuſpenſi ſunt ipſo iure vt hic ar.a contrario ſenſu.xxxij.
di.§.verum.lxxxj.di.ſi qui ſunt miniſtri.

ᵃ ¶ Si ꝓ ꝯtumacia.adð ſelr.q iſtud dictũ refere ⁊ legitur ĩ decre.c.ex lĩis co.viij.ĩ ſine.

1 ☞ Origo fame vnde deducatur.
2 Notorium facti quotuplex ſit.⁊ notoriũ iuris quid in nu.3.
4 In notoriis preſumptionis an ſit neceſſarius ordo iuris.
5 Poteſt contra ſententiam latam ⁊ etiam executioni mandatã
de nouo iudicium agitari.
6 In contractibus ſeruari debet iudiciarius ordo.
7 Qualiter ꝓcedať cõtra accuſatũ q citatꝰ nõ cõparuit.⁊ in nu.10.
8 Monitio iudicis an habeat vim citationis.
9 Quo caſu ſententia lata ſuper notorio non teneat.

Tua nos. (Habentibus). Non in domo:qꝛ
tũc ſecꝰ.ij.q.j.c.de manifeſta.(Cõ
ueniunť) id eſt interrogant (notoriũ facti) puta qꝛ mu
lierem ſuſpectã ſecũ tenebat in domo ⁊ lecto.⁊ qꝛ cõ
ſitetur vel non diffitetur.vel ſi filios habet de aliqua muliere.ĩ.
1 de diuor.ſignificaſti. ¶ († Notoriũ) fama ꝓcedit ex ſentẽtia.⁊ ali
qñ ex ſuſpitiõe. Item ex certo autore ⁊ aliqñ ex incerto de conſe.
diſt.iiij.ſanctũ.hoc adducit inquiſitionem.niſi a certo homine
emulo vel inimico habeat originem.ĩ.de accuſa.qualiter.ij.ma
nifeſtum aũt ſolitũ ordinẽ iudiciariũ requiret non inquiſitiõem
niſi ſit infamatus.ij.q.viij.c.ij.a tñ manifeſtũ ex certa ſciã ⁊ certo
autore ꝓcedit ẽt qð ꝓbari põt.ff.de teſta.heredes.§.ij.occultum
enã aliqñ diciť ꝙ ꝓbari poteſt.C.de ap.eos.§.j.ſepe aũt diciť no
2 torium manifeſtum.ij.qð.j.manifeſta. ¶ † Notorium facti triplex
eſt primum eſt notorium facti actu tranſeuntis quod ita
habet euidentiam rei quod negari non poteſt probabiliter.vt ſi

epiſcopus cepit miniſtrare bōa eccleſie.ȝ.de trāſla.electi vel epi
quāto.idē ſi quis in cōſpectu populi occideret aliquē.⁊ dicāt q
eā qḋ in hoc notorio.licet ſit occultū iudici ſi deł ſic petitio vel
accuſatio.cū talis epſ trāſtulerit ſe ad talē epatū ſine licētia pa-
pe peto eū amoueri.vel cū talis talē in preſentia multoꝝ occide
rit quod inficiationi locus nō eſt peto eū puniri.⁊ ex quo ita ꝓ-
ponit pōt ꝓcedere tanꝙ in notorio.ſ.lit.nō conte.ij.q.j. manife-
ſta.⁊.c.ꝙ lota.ȝ.de iureiu.ad noſtrā.ei dicūt nō
eſſe neceſſariā lit.cōte.vbi abſens eſt accuſatus ⁊ cōtumax.ſi aūt
preſens eſſet faceret fieri lit.conte.⁊ oportebit hunc ꝓbare duo
ſcilicet ꝙ fecerit homicidiū.nec hoc ſufficit niſi ꝓbauerit publice
factum.alioquin nō poſſet cōdēnari ex quo ſic formata eſt peti-
tio cui debet ſnia cōuenire:vt.ȝ.de or.cog.cū dilect⁹.§.fin.⁊.ȝ.de
ꝓba.lȝ ſine ꝓbatione aūt nunꝙ aliquē cōdēnabit.ij.q.j.nos in
quēꝗ.⁊.c.deus omnipotēs.⁊ tali notorio nō audiſ qs appellās.
ȝ.de app.propoſuit.Et ſic appellatur notoriū potius qualitate
facti:puta qḋ publice factū eſt:quā ꝙ ſit iudici notum.⁊ in hoc
notorio dȝ ꝓcedere aliquod de illis qui cōtinenł.ſ.eo.in gl.quidā
autē.⁊ hoc notoriū actu tranſiēs ſatis probabiliter negatur a ꝓ
ſente.ſ.de ſortile.ex tuarū.ſi aūt ſit notoriū interpellatū ſemiple-
a na ꝓbatio requiriſ.ſ.de vſur.cū in dio.ſi autē ſit continuū [a] nul
lus ordo requiriſ nec ꝓbatio.vt ſi cleric⁹ in carcere teneatur.ȝ.
de ap.dilect⁹.vel ſi in domo publice teneret cōcubinam.ij.q.j.de
manifeſta.vel cōtra iuramētū dn̄m perſequiſ cōtinue.ȝ.de elec.
3 venerabilē.¶†Itē notoriū eſt iuris.ff.de ſta.ho.ingenuū.ſ.eo.c.
ſi.ȝ.c.proxi.⁊ ſi negeł requiriſ probatio.ȝ.de re iudi.ſicut noto-
riū ꝑſumptiōis eſt per qḋ ꝑſumiſ filius:q natus eſt de nuptijs.
ff.de in ius vo.q habes etiā alia exempla.xxxij.q.j.c.j.ȝ.de pre-
ſump.tertio.ij.q.j.de manifeſta.⁊.qualr.ſ.de emp.ad noſtrā.ſ.de
pig.illo.alij dicūt ꝙ in his duob⁹ notorijs.ſ.iuris.⁊ in notorio
cōtinui facti ſine accuſatore ⁊ teſte ꝓceditur:nec pōt appellari.
vt in cōcordātijs poſitis.ȝ.vbi de eis extractauim⁹.in notorio aūt
facti actu tranſeūtis.⁊ interpellati nō admittiſ directa accuſa-
tio niſi cū ordine iudiciario ⁊ admittenda eſt appellatio:ſȝ pōt
indirecte ꝓcedi in talibus notorijs ſcilicet inquirēdo ⁊ ſic pōt
intelligi auł.vt iudices ſine quoquo ſuffra.§.neceſſitatē.⁊.C.de
accu.ea qdē.nec obſtat decre.ȝ.de elec.bone me.ma.⁊.c.venera-
bilē.ȝ.de appel.cū ſit.ſ.de ver.ſig.ex parte vt ibi no.citatio autē
ſemper eſt in quolibet notorio neceſſaria:vt.ȝ.de iureiur.ad no-
ſtrā.hoc autē lȝ ſit ſecurius nō tn̄ denegamus poſſe ſuſtineri qḋ
4 dictū eſt.ȝ.e.gl.⁊.ſ.e.gl.qdā aūt dicunt.¶†In notorijs aūt pre
ſumptionis neceſſarius eſt ōis ordo iuris:ſed ſufficit ꝓbare cir-
cūſtātias ⁊ ꝑſumptiones etiā ſi nō ꝓbeł factū.ar in prealle.de-
cre.tertio.⁊.xxxij.q.j.c.j.quidā aūt dicūt.ſ.ſm primā opinionem
ſufficere ⁊ etiā neceſſe eſſe ad hoc vt poſſit ꝓcedi in tali notorio
actu trāſeūte ꝙ lr̄as receperit a ſide dignis.ar.ȝ.de ꝑoſt.c.j.ij.q.
j.c.ſi.in auł.vt iudi.ſine quoquo ſuf.§.ſi quis aūt ⁊.§.neceſſita-
tē vel etiā p publicā famā.vel per denunciationem officialis.C.
de accu.ea quidē.⁊ ꝙ faciat citari partes nā merita cāꝝ ⁊c.ȝ.
de ſen.⁊ re iud.inter.vt.ȝ.de iureiur.ad nr̄am.iij.notoriū vero de
prehēdiſ loco:q ſit in publico nō in domo occulta.⁊ ꝓpter aſtā
tes q ſunt multi tot ſcȝ qḋ nō inueniref aliquis q poſſit tot inue
nire q cōtrariū diceret:puta tota vicinia vel maior pars vel tot
ꝙ inficiari nō pōt:ꝑterea tp̄e puta die nō nocte.⁊ ex multis alijs
circūſtātijs quas diſcret⁹ iudex videbit.ff.de inſti.ſȝ ⁊ ſi.§.j.⁊.ij.
ff.de iuris ⁊ fac.ignorā.l.regula.§.j.ij.q.j.§.qn̄ aūt.ff.de verb.ob.
cōtinuus.§.j.⁊ tūc qn̄ factū eſt notoriū:ſed pſona delinquēs oc-
cultaſ locū hȝ vt quidam dicūt qḋ proceditur quaſi in notorio.
ar.ȝ.de teſti.cog.c.peruenit ad nos.⁊ no.ȝ.de elec.bone memo.
ma.⁊ de tali notorio actu tranſeunte loquiſ.ſ.de ver.ſig.ſi ex par
te in xp̄o.⁊.c.ſeq.ȝ.de app.cū ſit ro.§.vl.⁊.c.propoſuiſti.ȝ.de fil.
pſby.cōquerēte.ȝ.de trāſla.eo.vel electi.quāto.hi etiam ſi noto-
rie delinquentes nō ſunt audiendi appellātes.ij.q.vj.§.ſunt.ȝ.
5 de app.cum ſit ro.§.vlt.⁊.c.propoſuit.¶†Sed qḋ eſt mirabile
poſt latā ſentētiā etiā executioni mādatā cōtra eā poterit de no-
uo perpēdi iudiciū.i.agitari.C.de accu.ea quidē non mireris q
alibi nō lȝ appellare.⁊ tn̄ cām agere lȝ:vt in ſupplicatiōe.C.de ꝑ
ci.imper.offe.auł.ꝙ ſupplicatio.⁊ retractabiſ prima ſnia ſine ꝓ-
ceſſus ſi ꝓbauerit falſum eſſe qḋ obijciebaſ:vel etiā nō notorium
C.de accu.ea quidē.quāuis hoc difficile videaſ:ſed contra videſ
qḋ nō debeat citari notorio actu tranſeunte.ȝ.de ele.bo.memo.
mag.⁊.c.venerabilē.⁊ etiā qḋ non ſunt in tali notorio recipien-
de probationes.ij.q.j.de manifeſta.⁊.c.que lotharius.ſed illa ha
bent locū in notorio qḋ in conſpectu iudicis cōtingit vel in no-
torio cōtinuo.vel ibi interuenit citatio vt no.ȝ.de app.cū ſit ro.
vel dicas generaliter in quolibet notorio poſſe ꝓcedi ſine cita-
tione hoc nō placet.⁊ ſine ꝓbationib⁹ nō ꝓpter hoc reuocabiſ
ſentētia niſi conſtet cōtrariū.vt.ȝ.dictū eſt.ſed melius eſt vt mō
predicto procedaſ.niſi forte periculū vel ſcandalū eſſet in mora.
⁊ ſic pōt intelligi que cōtinebaſ.ȝ.de elec.bone memo.mag.⁊.c.
venerabilē.⁊ forte non eſt differentia inter notoriū actu tranſeū
tia ⁊ actu interpellatum:ſed in vſurario manifeſto quedam con

a ¶Si aūt ſit cō tinuū.ad inn. hic vid Card. optime decla- rātē l cōſ.lvj.ic. l elucidatiōe ꝯ miſſionib ij co. ij.v.Ad ꝙ ri deo.Et ad di cta inn.hic vi de et frā.are.l cōſ.clxv.co.vij.l ſi.⁊ co.ſeq.

¶ ſtituuntur ſpālia vt no.ſ.de vſur.cū in dioce.⁊.c.qi.¶†Sed qd
dices negatione ſit res dubia:ergo vbicunꝗ negabitur nō ſerua
bitur dictus ꝓceſſus.C.de inge.⁊ ma.l.iiij.reſpōdeo ſicut dictū
eſt ſi preſentes ſunt:⁊ negeł bonū eſt qḋ ſeruetur ordo iuris.⁊ in
cautionib⁹ ⁊ in alijs.ff.de cuſto.⁊ exhi.reo.diu⁹.ar.ij.q.viij.c.j.⁊
ij.⁊ ſi nō fuerit preſens vel receſſerit tūc nō ſeruaſ ordo.Vel dic
illud habere locū in quib⁹ ꝓbabiliter pōt eſſe inficiatio vel dic
qḋ eſt dubiū ideo requiruntur probationes ⁊ q notoriū ideo ꝓ
cediſ ſine ordine:⁊ ſic diuerſis reſpectib⁹ aliquid dł dubiū ⁊ no
toriū:ſic et ordine nō ſeruato ꝓcediſ ſi de maleficijs notorijs ex-
cipiatur cōtra electū vel teſtem.⁊ loquiſ.ȝ.de elec.bone me.mag.
6 ⁊.c.venerabilē.¶†In alijs aūt preter maleficia:puta in cōtracti
bus nō credimus locū habere ꝑdictū proceſſum.imo in ipſis ſer
uabiſ ordo iudiciarius:q ibi tp̄e ꝑdicti cōtractus ⁊ aū ⁊ poſt cō
tractū multa ſunt ⁊ interueniunt etiā extra id ꝙ agiſ que hoſes
nō audiūt vel nō notant notabiliter.Ideō q que cōſenſu vel ver-
bis vel re cōtrahunſ nō pn̄t talia ita eſſe notoria.ff.cōmo.ſi is.
§.vl.ff.de act.⁊ ob.l.j.⁊.ij.Idem dicitur de poſſeſſione que licet
cōſiſtat in facto habet tn̄ aliqn̄do aliqd iuris.ff.de acq poſ.l.j.
§.acquirim⁹.⁊.l.poſſeſſio.¶Preterea alia ratione rep.obamus
ꝓceſſum notoriū in cōtractib⁹:q ſi preſens eſſet reus forte habe-
ret exceptiones ſuas:⁊ alius eſt modus ſubueniēdi actori ſcili-
cet ꝑ excōicationē vel miſſionē in poſſeſſionē.ȝ.vt lite nō cōteſ.
⁊.c.qm̄.ſed dices idē etiā pōt dubitari in criminibus q forte ad
ſuā defenſionē fecit homicidiū:vel qui tranſiuit ad epiſcopatū
autoritate pape vel qḋ eſt denunciatus poſt appellationem.ȝ.de
tranſla.c.vl.ȝ.de reſti.ſpo.olim.ſ.de ſen.excō.ꝑ tuas.Item reme
diū aliud actor habet cōtra eū.C.de requi.re.⁊.ff.eo.per totū.ſed
dicim⁹ qḋ ſpeciale eſt in maleficijs q intereſt rei publice ne ma
leficia remaneāt impunita.ſ.de ſen.excō.vt fame quod procediſ
ſine ordine ⁊ tn̄ neceſſariū eſt qḋ non ſolū probet maleficiū ſed et
qualitatē facti ſcȝ qḋ homicida inſultū fecerit ⁊ occiderit ⁊ ſic
de omnibus alijs:quia alias eſt inficiatiōi locus ar.ad predicta.
de reſti.ſpo.olim.⁊.c.cū ad ſedē.ij.q.j.ꝙ lotharius.quidā dicūt
qḋ ſi negeł notoriū ſemp eſt ꝓbandū notoriū vt.ff.qui ſatiſ.cog.
ſi vero.§.vl.⁊ hoc in abſentia partis ꝓbari pōt.ar.ȝ.de pac.c.in
terpoſita.§.vl.⁊ poſtꝙ probauerit notoriū tunc admittentur ꝓ
bationes ſuper principali:ſed prius dictū magis placet cū hoc
ſit prolongare lites ⁊ circuitus adducere.¶Nulla tergi.ueſale
notorium facti puta quia mulierem ſuſpectam ſecum tenet in
domo vel lecto ⁊ quia confitetur vel non diffitetur vel ſi filios
habeat de aliqua muliere.ſ.de diuor.ſignificaſti.Illud factum
vel potius maleficium dr̄ notorium vel homicidium ⁊ adulte-
rium q pluribus notum eſt etiam ſi circunſtantie non ſint no-
te ꝙ excuſant vel aggrauant maleficiū.vt puta quia iudex eſt q
occidit vel etiā alius ſed ad ſui defenſionē.vel etiā adulter nō te-
netur q ignorāret eam cognouit.vel q ſuppoſita vel q parēte-
lam ignorabat inter ſe ⁊ vxorem ſuā.ſed certe in hoc caſu qn̄ qs
tenet aliquam pro vxore non videſ.habere locum ꝓceſſus noto
rij:q tūc nō eſt notū maleficiū lȝ notoriū ſit factū.ſ.ꝙ tȝ ⁊ cogno
ſcit talem mulierem qḋ non eſt pctm̄ nec de genere peccatorum ni
ſi ⁊ ipſa conſanguinitas eſſet notoria non dico viro.ſed alijs ita
quod poſſit cēſeri notoriū non eīm eſt neceſſe ad hoc vt ꝓceſſus
notorij habeat locū ꝙ ſit notū ꝑtibus.ſed qḋ in veritate ſit noto
rium q ſi velles dicere qḋ opȝ oēs circunſtantias excuſantes ma
leficiū eſſe notas ſequeretur qḋ nullū maleficiū poſſet eſſe noto-
rium q nullū eſt qḋ nō poſſit habere aliquā circūſtātiā ꝙ poſſit
¶ excuſare maleficiū.¶†Sed contra nō dr̄ factū notoriū niſi qn̄
nō eſt inficiationi locus.etiā qn̄ nō pōt vlla tergiuerſatione cela
ri.vt hic.ij.q.j.de manifeſta.Solu.nō dr̄ qḋ maleficiū nō poſſit
excuſari ſed dicit qḋ ipſum factū qḋ dr̄ maleficium nō pōt celari
quin ſit factū notoriū.i.ſi ſit notorium factum hȝ locū ꝓceſſus ſi
ne iudiciario ordine.ꝓceſſus aūt iſte extraordinarius de quo lo
7 quuntur canones raro locū habet ſm canones.¶†Item no.ꝙ
imputaſ accuſato q hȝ legitimas cauſas inficiādi q citatus nō
venit ⁊ ꝓceditur ad inquirendum de circunſtantijs nō notorijs.
etiā ſi preſenti accuſato incumberet probatio habebitur ꝓ pro-
bato ex quo abſens eſt.alioquin ſi non abſenti ⁊ non preſenti in
cūbebat probatio.iudex ad ſui inſtructionem probationes reci
piet.Itē ⁊ ꝓcedetur ad penam huius contumacie ſicut fuerit
iuſtū eius contumacia nō obſtāte.ȝ.de elec.ho.me.ma.ij.qō.j.de
manifeſta.ſed ſi venerit audiātur excuſationes eius.ij.qō.j.deus
omnipotens.⁊ ſi aliqua pena imponaſ eis.vel ſi aliquod man-
datum fiat eis occaſione malefacti eo non exiſtente contumace ⁊
non facta legitima inquiſitione de non notorijs illud vel erit
8 nullum vel erit reuocandum tanquam iniuſtum.¶†Item mo-
nitio iudicis que monet reum quod ſatiſfaciat non habetur pro
citatione.quia monitioni non teneretur parere ſi habet iuſtam
excuſationem.ȝ.de preſump.c.dudum.xiij.qō.j.quiſquis.argu.
contra.ȝ.de reſcripti.ſi quando.vbi dicitur quod per literas de
bet ſe excuſare ſed ibi loquiſ de honeſtate.¶Alij dicunt ⁊ forte
bene quod in notorijs poſt citationem poteſt ꝓcedi ſi citat⁹ nō
mittit

mittit ſufficientē reſpōſionē.ar.ſ.de cleri.nō reſi.ex pte.⁊ duobꝰ capitulis ſeqnentibus.¶ Itē ſi ſit factū vbi requirit purgatio. vr qđ ad purgationē vocari dȝ arg.ſ.de ſentē.excō.ſi vero.⁊ idē vr qđ ad ſniam ſit vocādus.C.quomodo ⁊ qñ.l.ea.que.iij.q.ix. per totū.⁊ aliī tñ cōtradicūt in ꝯtumacibꝰ.⁊ illa loquunt in abſentibꝰ nō ꝯtumacibꝰ:ſed accuſatori īputaret ſi ſciret legitimas accuſationes accuſati ⁊ eas nō diceret.⁊ prouidet in hoc caſu accuſato ſcđm tenorē.l.ff.de iudi.l.ſi pror. ¶ Itē dicimus qđ lȝ in notorio poſſit pcedi lit.cōte.⁊ ſeruato alio ordine iudiciario qñ partes ſunt pſentes nihilominꝰ tñ dicimꝰ poſſe pcedi preſentibꝰ eiſdē etiā lit.nō cōteſt.nec alio iudiciario ordine ſeruato ſicut ⁊ qñ reus abſens eſt ⁊ cōtumax preter citationē que ſemp eſt neceſ-
9 ſaria.¶ † Itē poſt citationē neceſſarium eſt ei exponi factūᵃ pro
a quo citatꝰ eſt.⁊ qđ audiat defenſio eius.⁊ ſi hoc nō fiat ſatis vī ei pōt nō tenere ſniam ſuper notorio latā.ſic tñ in alijs cauſis que requirūt ordinē iudiciarium nō vȝ ſnīa que fert nō cognito de cauſa ⁊ ſic intelligit.C.de ſentē.⁊ inter.om.iu.l.platā.C.de ac cu.ſi accuſatoribꝰ.⁊.l.abſentē. ¶ Itē videt etiā in notorijs vbi et ſi nō omnis:aliquis tñ ordo ſeruādus eſt.ſ.de iureiurā.ad noſtram.in.ſed audiant eius accuſationes.lȝ ſup eis nō admittitur probatio.nihilominꝰ tñ ſi eſt notoriū in veritate tȝ ſnīa.⁊ hoc ſi ipſum probet corā illo corā quo petit ſnīa pnunciari nulla:iudicabit ſniam debere manere ratā ſecus tñ videt in alijs iudicijs que requirūt ordinē iuris:qꝛ ibi ſi nulle pbationes reciperētur ſup queſtione de qua agit.nō teneret ſnīa vt dictū eſt.quidā tñ
10 aliter dicūt.¶ † Itē dicit ꝙ ſi accuſatꝰ eſt abſens ⁊ cōtumax ꝙ tȝ cōtra eū ſnīa etiā nullo ordine ſeruato:dūmō et corā quo petitur ſnīa pnunciari nulla pp̄ter defectū ordinis probet factū notoriū nec ex aduerſo corā eodē iudice:pbabit aliqua excuſatio. imo plus dicit qđ in hoc caſu nō eſt admittēdꝰ ille q fuit cōtumax ad pbandū excuſationē:ſȝ in primo caſu qñ nō fuit contumax in primo iudicio:ſȝ ſi iudex ꝯ ius litigatoris voluit admittere eius excuſatiōes:tūc ſcđs iudex q cognoſcet an nulla ſit ſnīa bñ admittet pbationes ſup eiꝰ excuſationibꝰ.meliꝰ tñ potuiſſet hꝰ puidiſſe ſi appellaſſet aū ſniam qñ pbationes ſup ſuis excuſationibꝰ nō admittebat.qꝛ tūc hoc ſolo qđ ſnīa lata eſſet poſt talem appellationē caſſaret ſnīa lata.aliqui tñ aliter dicūt. ¶ Itē
b dicimꝰᵇ ꝙ etiā ſi iudici nō ſit factū verū notoriū dūmō vere ſit notoriū.lȝ iudex peccet ſi fert ſnīaȝ anteq̄ pbet factū ſibi notoriū reſpōdeo eiꝰ ſnīa irreuocabiliter tȝ. Itē dicimꝰ ꝙ nō ſolū factuȝ ſed etiā poſſeſſio ⁊ ꝯcꝰ poſſeſſionis pñt eſſe notoria:lȝ in eis raro debeat pcedi ſcđm formā notorij:ſicut ⁊ in eis raro procedit in forma inq̄ſitiōis:hoc plus plȝ quā ea que notant in glo.fama et quidē.(teſtis)ij.q.vi.de manifeſta.(Euidētia)puta qꝛ nō ſecū teneat eā in domo ⁊ i camera ſȝ cōiter dr̄ qđ eā cognoſcat.

Nobis (naturale).ſ.eodē.c.j.contrarium ibi tamen ſoluitur.

Occeſitum (notorium.)De hoc notatur.ſ.eo.iņa.(Euidentiam)ſcilicet qꝛ tenet mulierem in domo vel filios habet.

¶ De clericis cōiugatis. Rubrica.

Si qui (Relinquēda).xxxij.di.ſi q vero ꝯ xij.q.j.qꝛ.Sol.illō loqt vbi timet ſcādalū vl̄ illō de paupibꝰ clericis ⁊ nō iutulatis qbꝰ ñ exhibito ſȝ ex elemoſyna ē bñfaciēdū vl̄ illō fuit diſpēſatio i nouitate gētis anglicoꝝ vl̄ illō vetꝰ.hic aūt ꝯcicit hec decr.hodie huat

Sane (Niſi forte)licet ethim habeant vxores ſi ipſe ⁊ mariti voluerint vouere caſtitateȝ poſſunt habere beneficia.

Quod a te (redire).ff.de coll:ſtli.l.j.in fin.xvi.q.vj.de lapſis.⁊.c.cognouimus. ſ.de renun.ex trāſmiſſa.xvij.q.iiij.quicūq cōtra.xxvij.q.j.ſi quis rapu.xij.q.ij.nulli lȝ.xviij.q.iiij.ſunt q opes in aut.de mona.§.ſi vero reliquas.ſ. de cō.ap.verū. Sol.dicunt quidā aliud eſt cum ſpōte recedit quo caſu nihil recuperat vt in cōtrarijs:aliud cū iudicis autoritate recedit quo caſu oīa recuperat vt hic ⁊ in concordātijs.¶ Sed cōtra hoc videt qđ nō debet ei prodeſſe iudicis autoritas cū ad hoc ſua culpa deuenerit. argu.ff.cōmo.l.ſi vt certo quātūs nō poſſit dici culpa ſi in minoridꝰ cōtrahat matrimoniū pp̄ter hoc dixerūt alij qđ ſicut in dote vel donatione pp̄ter nup.intelligit cōditio ſcȝ vt duret durāte matrimonio.Sic ⁊ qñ ingreſſu ſuo aliqs donat aliqđ eccleſie. C.de rei vxo.act.l.j.ſecus ſi alias donet:qꝛ tūc nil reuocabit niſi expreſſe dicta ſit conditio.ſ.de condi.app.verum. Alij dicūt hoc c.cum cōcordantijs intelligi de benignitate ꝯſia de iure ꝯmuni. Alij dicūt qđ ſi res aliques donat expreſſe non pōt eas reuocare ſed ſi tacite ipſo ſcȝ ingreſſu eccleſie ſecus.eſt.argumen.C.ſi pen. appella.l.iij. Alij vero dicunt quod ſi ſimpliciter facta eſt donatio nunquam eſt reuocāda.C.de donationi.l.irritam.C.de reuoca.don a.ſi donatione.hec aūt facta ſunt ſub conditione ſi ibi pmaneret.

Sane (ſacerdos).Nuncupāda.ſupple ⁊ pp̄ter hoc priuati eccleſijs fuerunt ⁊c.

1 ¶ Diſpenſatio quando non teneat.
2 Criminoſus pmotus ad aliquā eccleſiā an accuſari poſſit de crimine quod prius habebat.
3 Ad denunciationem criminis nullus excluditur.
4 Recuſatio vel appellatio criminoſi cuius crimen per confeſſionem eſt notoriū an admittenda ſit.

Diuerſis (cithara)id eſt vita cōtēplatiua cū cōiugali.(Cōtulerit)repete q̄ dixi mꝰ.ſ.de elec.nři.⁊ de fil.preſby.veniēs pñt et aliī ſo-
1 lui ꝯtria ibi poſita:qꝛ hic itelligit diſpēſaſſe.¶ † Quotieſcūq ēm aliqs facit aliquid cōtra ius ⁊ illud tale eſt in quo
c poſſit diſpēſari diſpēſaſſe intelligatur.ᶜ vt hic.⁊.ſ.de fil.pſbyte. veniēs.ſ.de biga.c.ij.vel dicūt eſt vbi ſeruet ordinē.⁊ cum cauſe cognitione facit diſpēſationē.vt no.in decreta.veniens.aliꝰ pōt venire cōtra.ſ.ſuperior ⁊ ſucceſſor:ſed ipſe nō vt hic.⁊.lxxij.diſt. quicūq.ij.di.quem in aliquo.⁊ credunt qđ in hoc caſu propter inordinatū proceſſum.ſ.puta qꝛ nō pmiſſa cognitione eſt diſpēſatū poſſit reuocari diſpenſatio ⁊ puniri diſpenſator ipſe tñ ſine peccato tenet bñficiū quouſq diſpēſatio reuocatur ſicut hic pbatur ⁊ tenet diſpenſatio contrariū eſt in diffinitiuis ſniis que non reuocantur.C.de ſentē.⁊ inter.om.iu.prolatam. ¶ Si autem diſpenſatio nō teneret qꝛ in caſu indiſpenſabili ordinaſſet vel diſpēſaſſet:tunc etiam ipſe poſſet contrauenire.lv.di.pe-
2 nitentes.ſ.de fil.preſby.c.pe.¶ † Item dicas quod ſi criminoſuȝ pmouet epiſcopus vel irregularem ad aliquā eccleſiā vel ordinē epiſcopus de crimine vel irregularitate quā prius habebat eiciebat accuſare nō pōt:qꝛ mores eius quos approbauit reprobare
3 nō pōt.ff.de adul.ſi vxor.in ſi.ar.iiij.q.iij.ſi quis ⁊c. ¶ † Sed pōt denunciare crimē eius ad denunciationē eīn quilibet tenetur ⁊ nec facto ſuo vel promiſſione pōt ad eā citatione excludi.ſ.de iureiur.quēadmodū.⁊.c.vl.ij.q.j.ſi peccauerit.ſed ſi coram ordinatore de huiuſmodi crimine vel irregularitate accuſetur bene pōt facere iuſtitiā:nulla enim poteſt eum repellere a iudicando cū ſi propter ſuſpitionē diceret repellēdus.non ab ordinato ſed potius ab accuſatore poſſet hoc dici qꝛ pſumitur velle ſuum defendere factum:ſed ſi inquirēdo vellet pcedere dicūt quidā qđ bñ poſſet tali exceptiōe repelli.ex crimē meū noſti heri ſicut hodie.⁊ hoc ſatis vr iuſtum ſi inquiſitor hoc fateat vt hic.vel alias notoriū eſſet qđ ſciret:ſȝ ſi inquiſitor hoc non fateat non videt qđ aduerſarius ſit admittēdus ad probationem exceptionis cū nō poſſit probare exceptionem niſi cōfiteat de crimine ſuo ⁊ in
4 confitentē nulle ſunt partes iudicis.ff.ad.l.aqui.pinde.¶ † Itē cum per confeſſionē ſit notoriū crimen eius nō debet audiri recuſatio eius nec appellatio.ſ.de appel.cū ſit ro.⁊.c.nonit. Alij tamē cōtradicunt ſcilicet ꝙ ſemper eſt admittēda exceptio.nec opponit hec exceptio cum ſit declinatoria iudicij niſi in prin.vt no.ſ.de excep.paſtoralis.ar.contra.ſ.de fil.preſby.veniēs.Sol. illa loquit vbi nullo ordine iudiciario ſeruato fuit ſpoliatus ⁊ erat notoriū defectū ordinati eſſe notū epo.vñ cū ante ſpoliationē nō habuit poteſtatē proponēdi exceptionē pōt pponere poſt ſecus vbi ſeruatur ordo ⁊ facultatem habet excipiēdi:qñ aūt ordinatori licet excipere contra ordinatum dic vt not.ſ.de eta.⁊ quali.⁊ or.preſi.accepimus.

a ¶ Factū. Addō hb.q hoc nihil.⁊ refert i.c. eccleſia ſancte marie.col.in.ſ ſi.ā.ō cōſti.

b ¶ Itē dicimꝰ. addō ꝙ hoc dictū refert ⁊ ſeqtur abb.i.c.cū olīȝ.ſ.ō re.iu. ⁊ ibi ō eiꝰ veritate vid p ſely. co.viij.v.hic ⁊ bis ſimilia.

c ¶ Diſpēſaſſe intelligit.addō ꝙ i hoc ꝯtra vr tenere ipſemet inn.i.c. veniēs ō fi.pſby.ſȝ p ꝯcordia vide abb.i. c.inferio ca.ſ.ō elec.co. ij.q itelligit dicta hic i pricipe.⁊ dicta;i.ō. c.veniēs.i inferiori a pncipe.

Cum olim (orientalis).xxxj.di.nicena.qñ viro.(Conſuetudo)no.ꝙ conſuetudo impedit ⁊ ſuſpēdit vſum matrimonij ⁊ multo fortius impedit contrahēdū.ſ.de cog.ſpi.ſuper eo. xxxii.di.placuit.contractū aūt ⁊ ratum licite non dirimit ita qđ poſſit cum alio cōtrahere nec contradicit.ſ.de diuor.gaudemꝰ: qꝛ ibi non loquitur de rato.

Ioannes (gaudere)vt.ſ.c.proxi.niſi priuilegiū illius canonis.xvij.q.iiij.ſi qs ſuadēte.tñ ſi ter monitus nō dimiſerit negociationes ⁊ alia q̄ clericis phibent:hoc enim priuilegio priuabit.ſ.de vi.⁊ hone.cle.c.vl.ſ.de ſen.excō.in preſentia.ſ.de apo. c.j.vbi no.¶ Quidā tñ itelligūt pdicta.c.ſi.ȝ.de apo.⁊ ō ſen.excō. loq in caſpeciali:qđ nō gaudeāt priuilegio canonis ſi qs ſuadēte:qñ violētias inferūt vel arma portant:ſȝ ſi alꝰ vt laici agāt in negociationibus ⁊ alijs huiuſmodi gaudent predicto priuilegio canonis ſed non alijs.

E parte (abiectū)⁊ nihilominus ſeculares negociationes exercerēt.(Iuſtitias).ſ.eo.c.pxi.ſ.de vi.⁊ hone.cle.c.vl.ſecus dicimus in depoſitis:quia ⁊ habitum portare debent.⁊ in omnibꝰ clericaliter viuere.lxxxj.diſt.dictum ⁊ gaudent priuilegio.c ſi qs ſuadente.

Et conſultationi ⁊c.

De clericis non reſidentibus. Rubrica.

NOn liceat (trāſire) niſi cum autoritate pape. ē.(de trāſl.a.inter corporalia.(Manifeſta)ſcilicet ambitio dignitatis vel diuitiarum.

EX geſtis (depoſit⁹).i.a dignitate remot⁹.nā in amotione cardinalis ſynodū cōgregat.⁊ ſuper ipſius amotiōe tot⁹ ſynodi cōſenſuʒ habitum imo papa fecit depoſitionem.

QUia non (inhibem⁹)penā hoꝝ habes.j.de ꝑben.⁊ dig.de multa.(Miniſterii).i.dignitas.Uel poteſt intelligere de quolibet bñficio ꝙ reqrit reſidētiā.vel ex cōſuetudine vel priuilegio vel ſtatuto eccleſie.vel alio legitimo mō(pſona)niſi eſſet annexa prebenda.j.de preben.⁊ digni.ad extirpandam.

RElatum in latera.ē.e.c.pri.(bñficiū)id eſt dignitas qḋ ex eo apparet ꝙ in cōcilio nō ſit mētio niſi de dignitatibus ⁊ eccleſiis vl̄ potes intelligere de quolibet bñficio ⁊ bene ſit de eo mētio in priori.ē.c.vbi dicit eccleſiaſticū miniſteriū(Cōdicāt)q̄ non ſtant in eis niſi coneāt.(Nō admitti)dic ſi ꝑſentenk tales.(Scient prelatorū)no.inferiores prelatos dare licētiaʒ eūdi ad ſcholas e alibi.(Pro aliis).j.eo.decetero.

FRaternitati (Cōmēdaticiis literis).lxxi.diſt.per totum.

COnquerente. (ſilentiū).No.ꝙ ſi quis nō reſidet in eccleſia ſua vel hʒ alia bñficia quod poteſt agi contra eū ᵃvt amoueatur ab illo beneficio.

ᵃ Cōtra.tñ intellige niſi docuerit ꝙ p ſe vl̄ p aliū dſeruierit ita ītelligit pe.ð anc. inn.hic.⁊ cōſ. xvii.co.j.vl̄.q̄ dā ſunt bñficia ſcip.cōſiliū ſup primo du bio.

DEcetero (ſubtrahi).Specialis gr̄a fuit vel dic hoc eſſe ius cōe vt quandiu canonici ⁊ aliī clerici dio.vel aliī ſubiecti ſuis prelatis ſiue epiſcopis ſiue aliis qui habēt ſuper eo ordinariā ⁊ immediatā iuriſditionē qḋ habere debent ſua bñficia vbi forte affectarent.ff.ſi quis cau.l.ii.§.vl.Itē oportet qḋ neceſſitas ⁊ vtilitas vel epi vel eccleſie adſit.j.eo.ad audientiā.alias enī cum nō pertinet ad officiū ſuū nō poſſet eis ꝑcipere.vii.q.j.q̄ frater. ⁊ no.ē.de tempo.ord.ad aures.(Uictualia).x.q.iii.relata.

EX parte (vocat⁹).j.ex tue.¶No.ſufficere ſolā monitionē qḋ redeat ad eccleſias: nec eſt neceſſe eū citari ad eccleſiam.⁊ hec eſt ratio:q̄ nō pōt eſſe niſi notorius exceſſus eius.j.e.c.j.⁊.ii.tñ ſi iſte iuſtā excuſationē haberet quare non rediſſet totum reuocabit vii.q.j.preſentium.iiii.q.v.c.j.

QUaliter (reuocatus)no.capitulū reuocare epiſcopū q̄ p hāc reuocationē a canonicis factā papa mandat ad electionē alterius procedi.(Eligatis)no.nullam ſuperioris ſententiā eſſe neceſſariā contra hunc abſentē:ſed ſolum reuocationem ſufficere vt canonice procedat ad aliū eligendū.ar.cōtra.j.e.pri.Nos credim⁹ qḋ quātūcūq; ſubditi moneant prelatū vel ſociū de redeundo nō tñ poſſunt procedere ad eligendū ſibi ſuperiorem ſine autoritate illius in cuius manib⁹ pōt renunciare.vel qui iuriſditionem habet ſuper eum vt eū remoueat:q̄ inferior ⁊c.xxi.di.inferior.⁊.c.ſeq.ē.de tranſac.inter.

INter quatuor (expectari)ſʒ formā cōtētā.j.c.pri.vel dic hoc ꝑfigi a iudice(impedimēto)no.qḋ etiā ſi ſine iuſta cā abſfuerit.ſi tñ poſtea incipiat legitimo impedimento teneri non priuabit eccleſia.⁊ eſt hoc ea rōne q̄ monitio debet ꝑcedere.monitio autem cum impeditus eſt eum arctare non pōt. ē.de elec.bo.me.⁊c.

1 ☞ Abſens an ſemp ſit expectandus:⁊ quāto tēpore.in nu.2.3.
4 Uagationis delictum ſufficit ad priuationem eccleſie.
5 Edicta publice proponi ſufficit licet ad citatum non perueniāt.
6 Quamuis prelatus ſit excommunicatus non tamen debet a prelature adminiſtratione ceſſare.

EX tue (fraudulēter).Semp ꝑſumit fraus cum ſemper debeat eccleſie ſeruire vñ cū ſit in culpa magna iuſte comparat fraudi.ff.de ver.ſig.ma.
1 ff.mā.ſi fideiuſſor.in prin.ff.depo.qḋ nerua.(†Citatio)quicquid dicāt iura antiqua quod abſens clericus tñ duobus menſibus ſit expectandus.vii.q.j.preſentiū.vel trib⁹ ſeptimanis.vii.q.j.ſi quis in clero.vel.v.annis.ē.eo.c.ii.ſiue de anno.in aut.de ſanctiſ.epiſ.§.interdicimus.Tu ſic tene qḋ ſi quis abeſt ꝓbabili ⁊ neceſſaria cauſa ſiue ꝓbabili tñ puta ſtudiorū vel q̄ ſit cū epo ſuo vl̄ alia iuſta cā ſemp expectabit.ē.e.relatū.⁊.c.decetero.j.e.cū dilec.ſignificāt ꝑſimo vbicūq; fuerit vltra mare.ſiue vbicūq; alibi fuerit.cū enī in nulla culpa ſit hic.ſine cauſa expoliari non debet.lvi.diſt.ſatis.xvi.q.vii.inuētum hoc tamen bene fatemur qḋ ſi certū tēpus haberet in redeundum.¶Uel etiā qualitas negocii certū tēpus requireret:vt q̄ mittitur ad concilium vel ad cauſam ſinē cōciliū vel cauſe tacite ꝑ termino hʒ.vñ ſi clericus poſt ſinē vaget cōputatis diebus ad redeūdū vagari intelligit.ff.ex qui.cau.ma.in integ.reſt.ſi cui.in ſi.§.j.vñ ex tūc licite dat eius bñficiū:nec eſt neceſſaria citatio nec expectatio.vi.menſiū:de quib⁹ habet in hac decre.⁊.vii.q.j.preſentiū.tñ vt ibi dicit ſi ꝓbauerit poſtea ſi legitimo impedimēto detentū fuiſſe recuperabit eccleſiā ſuā.bñficio ſuo reſt.in inte.ex generali clauſula.Ad
2 idē.iiii.q.v.quiſquis.ff.q ſatiſd.cog.l.ii.⁊ p totū.¶†Aliī aūt dicūt qḋ poſtq̄ ꝓpria voluntate incipit morari debet expectari per ſex mēſes.⁊ citatio ad domū fieri ſicut dicit hec decre.nō enī debuit ei obeſſe qḋ bonū iuſtiū habuit abſentie.⁊.c.ꝑſentium loqtur ſm antiqua iura vel tpa qñ minus tps aſſignabat.hodie aūt deſignat maius vt hic.Itē dicim⁹ qḋ ſi ex cā ꝓbabili ſit abſens pōt reuocari ꝑpter neceſſitates eccleſie vnde ſemper dʒ notificare eccleſie ſue vbi moret qḋ ſi nō fecerit cū ſit in culpa ⁊ latitare
3 videat ſibi ꝑiudicat.¶†Si qs autē habet aliqḋ bñficiū in eccleſia ſemp cōparere debet:nec ad eū trāſmittēda citatio poſt citationē ſex menſiū ⁊ edictū emiſſum vt hic ⁊ poterit eius bñficiuʒ aliī aſſignari qui eius neceſſitas ſuppleat.ꝑfert enī publica vtilitas priuate.vt.vii.q.j.mutationes.⁊ multis aliis.c.Itē oportet qḋ ꝑdicti.qui ex ꝓbabili cā abſunt habeāt licentiā ſui prelati.de cōſe.di.v.nō opʒ.vel qḋ cōſuetudo ſit ꝙ poſſint abeſſe ex iuſta cā licentia nō obtēta.bñ enī poſſet hoc ex cōſuetudine induci quāuis hoc nō poſſet conſuetudine induci qḋ ſine licentia vagent. eſſet enī talis cōſuetudo cōtra bonos mores ⁊ in leſionē eccleſiarū.vñ nō valet.vt no.ē.de cōſuetu.c.j.imo plus dicim⁹ qḋ nec et ꝑlatus pōt ei licētiā dare vagādi:⁊ ſi dedit forte iʒ ipſe ꝑlatus q ei licentiā dedit nō poſſit cōtra eū ꝓcedere tñ ſuperior ꝓcederet
4 j.de cler.cōiu.diuerſis.qḋ tñ nō fatemur.¶†Itē no.ꝙ hec decr. habet locū in eccleſiis requirētib⁹ reſidētiā.verū et nō requirentibus in eo caſu qñ vagat q̄ ſufficit delictū vagationis ad priuationē eius.vii.q.j.nō opʒ.⁊.c.ſe.Itē ⁊ in eo caſu qñ ex iuſta cauſa abſunt.ſʒ moniti vbi ſunt pro neceſſitatibus vel vtilitatibus eccleſie ſue venire recuſant.quia tunc poterūt priuari eccliā.ar. xi.q.iii.ſicut aūt.⁊.c.abſit.ſi vero preſumptiue habeant primam pro derelicta qḋ ex eo vehemēter preſumitur ꝙ accepit ſecundā q̄ reqrit reſidētiā vel q̄ accepit vxorē vel q̄ agit ſolēnē penitētiā lxxxi.di.c.ſi.ē.pri.ti.c.j.⁊.ii.xxi.q.ii.ſi qs.iam ſtatim vacat prima q̄ ſilr reſidētiā reqrit quāuis forte meli⁹ dicat qḋ nunq̄ ſit ſic cōferēdū beneficiū q̄ ⁊ ſi vacet de iure nō tñ de facto niſi ſibi primo ſnīaliter adiudicet.j.de cōceſ.ꝑbē.vel ec.nō va.lias.ē.eod.ex parte.⁊ ſatis colligit.ē.ti.pri.c.j.niſi in caſu.j.de preben.⁊ dig. de multa.⁊ no.j.de cōceſ.ꝑben.vel ec.nō vac.nō noſtris.Si vero cā leuitatis vagat ſi pōt de facili inueniri vel ſcit vbi ipe ſit pſonaliter eſt reqrēd⁹ vel a capitulo ſuo ſi eps ſit abſens vel ab alio q ius reqrēdi habeat.vel quē res tāgat.⁊ ſi reqſitus nō venerit lʒ ſua autoritate nō poſſit ꝓcedere ad electionē.obtēta tñ licētia a ſuperiore q ꝑſtare dʒ eligere aliū.ē.eo.quoſr.ſi vero neſcit vbi ſit vel de facili citari nō poteſt:puta q̄ eſt vltra mare.vel remota ꝓuincia.ſiec qḋ dicit hic ar.j.q ma.accu.poſ.prelatū interim aūt de fructib⁹ eccleſie faciet eccleſie deſeruire.ē.de app.ꝓuenit. ii.j.eo.cū ad hoc.Aliī dicunt ꝙ ſi eſt monitus vel etiā ſine monitiōe ⁊ ſuperioris autoritate ſi certū eſt ꝙ ab eccleſia abeſt ſine cā pōt aliī cōferre eādē eccleſiā.j.de ꝑbē.⁊ dig.extirpāde.hic aūt certū eſt qḋ lʒ reuertat tñ puniet de eo ꝙ abſens fuit ſiue in diebus feſtiuis ſiue aliis vltra quam debuit.vii.q.j.ſi quis.l.diſt.contu
5 maces.(†Edictū)ſufficit edicta in publico proponi ⁊ ſi nō perueniāt ad citatū.ē.de eo qui.mit.in poſ.cā rei ſer.ſi aduerſarius. ⁊.C.quomodo ⁊ qñ iud.ab.⁊.ar.cōtra.ff.q ſen.ſine appel.reſcin.
☞ l.j.§.Itē cū ex edicto.ſed ibi nō fuit ſolēniter propoſitū.(†Spoliari)etiā lit.non conte.eſt enim hic caſus vbi lit.nō conte.proceditur ad priuationem eccleſie ſic.ē.vt lit.non conteſt.quoniam §.n.ſecus autem ſi propter crimen peteretur repelli quia tunc non niſi lit.conte.agi poſſet.vt no.ē.vt lite non conte.quoniam. (Procedatur)excommunicando ⁊ ſuſpendendo pōt archiepiſcopus procedere contra epiſcopos deſerentes eccleſias ſuas:remoueri autem archiepiſcopatu vel adminiſtratione nō pōt:ſed
6 hoc hic ſpecialiter legato cōceditur.(†Remoueat)hic videt qḋ licet prelatus ſit excōicatus nō tñ debet propter hoc ceſſare ab adminiſtratione prelature ſue contra.ē.de appel.paſtoralis.in ſi.Sol.quidā reſpōdent qḋ adminiſtrare debēt in tpalibus ⁊ et in ſpiritualibus ſed per alios.cum enī in prelatura tolerentur ⁊ ipſis imputaretur niſi adminiſtrarent ⁊ ſubditis imputaretur niſi obedirēt.vii.q.iiii.nonne.Ipſe tamen adminiſtraret ⁊ ſubditis imputaretur ſi prelatus non vteretur rebus eccleſie:quia qui caret officio carere debet ⁊ beneficio:vt no.ē.de app.paſtoralis.¶Aliī dicūt qḋ ex quo excōicatus eſt nunq̄ ſe dʒ admiſcere adminiſtrationi tēporaliū,neq; ſpiritualium.ar.ꝑalleg.decr. paſtoralis.⁊ quia peccat aliis cōicando.⁊ intelligitur ꝙ hic dicit q̄ ipſi prelati p excōicationē ⁊ ſuſpēſionē primam ⁊ ſimplicem bene priuant adminiſtratiōe tpaliū ⁊ ſpiritualiū ſed eis abſolutis ſtatim recuperāt ipſo iure adminiſtrationem:ſed quando amouentur

do amouent̄ ab ep̄alib⁹ tūc nō reſtituent̄ ipſo iure ſed poſt abſolutionem. imo alij in locum eorum ponant̄ vt hic.

Tue fraternitatis.

c **Cum decorem.** (dimiſſis) ſcilicet dignitatibus.

Ex parte. (abſentando) verba em̄ in iuramēto poſita legitimā interpretationē recipiunt. ſ. ad audientiā. (Reſidens) reſidens intelligitur ſiue preſens ſit ſiue abſens dūmodo p negotia eccleſie abſit. ſ. c. proxi. preſens autē ſemper dicitur qui negocijs eccleſie adeſt.

Cum dilectus (gaudere) ſic. ē. eodem de cetero.

Ad audientiam. (decernimus) Not. nō diſpēſat hic papa: ſʒ decernit. nō ē em̄ neceſſaria diſpēſatio cū nō facerēt cōtra iuramētū qḋ ſic interpretandū eſt. ē. eo. ex parte. ſ. no. ē. eo. de cetero. (Dici) ſic. ē. eo. ex parte. ⁊ c. de cetero.

Cum ad hoc. (Indulgentijs) hoc eſt de gratia ⁊ ppter cauſam ſcʒ defectum ſeruitiorum. (Predeceſſorum) dicunt quidam hoc ius cōe: quia ſicut ſine cauſe cognitione nō pōt prohibere vltra tempus ſue adminiſtrationis. ff. de penis. l. vlti. ita nec licentiam dare. Alij dicunt quod hoc fuit de gratia ſpeciali ⁊ ex cauſa.

1 ☞ Qui tenentur reſidere in beneficio qn̄ poſſint eo ſpoliari.
2 Cū cōfirmat̄ clericus alteri⁹ dioc. oportet habere permiſſionē.

1 **Clericos** (beneficia) ſ habētia curā animarū vel pōt loq etiā de minorib⁹ clericis ⁊ de ſimplicib⁹ beneficijs etiam ſi nō habeāt curā animarū: ſed tn̄ requirunt reſidentiā. vel ex ſtatuto vel ex priuilegio vel ex conſuetudine approbata. hi em̄ poſſunt ſpoliari illo bn̄ficio in quo reſidere tenentur niſi moniti reſideant. ⁊ de talib⁹ beneficijs pōt intelligi. ē. eo. quia non. ⁊ c. relatū. ſ. de preben. cum non ignores. lxx. diſt. ſanctorū. ſi aūt non requirūt reſidētiā bn̄ficia: tūc niſi cauſa ſubeſſet vel neceſſitas vel vtilitas nō cogeret̄ in aliqua eccleſia morari: q̄ꝛ hoc pcipere nō ptinet ad ei⁹ officiū. ar. vij. q. j. q̄ꝛ frater. clerici em̄ poſſunt habere plura bn̄ficia in talib⁹ eccleſijs q̄ ſcʒ reſidētiā nō requirūt. ar. ē. de excep. cū eccleſiaſtice. ar. ad hoc qḋ ep̄s alijs clericis ⁊ etiam peregrinis pōt ɔcedere bn̄ficia in talib⁹ eccleſijs. xvj. q. j. poſſeſſiones. facit aūt ad hoc. ē. de ɔſti. cū oēs. nec obſtabat ſi dr̄ q̄ꝛ nō pōt duab⁹ eccleſijs ſeruire. xxvj. diſt. acutius. Rn̄. qḋ oēs eccleſie vna eccl̄ia ſunt. xxj. diſt. q̄uis. nec obſtat. ſ. de p̄bē. cū ſm̄. vbi innuit̄ a ɔ̄rio ſenſu qḋ qui nō ſeruit altari nō viuet de altari cū tā qui reſidet q̄ꝫ qui nō reſidet ſeruit altari dūmō bn̄ viuat ⁊ bn̄ expēdat qḋ inde pcipit. ¶ Itē qcqd habet eccleſia pietati deputatū eſt. xij. q. ij. aurū hʒ. licʒ dl̄. multos. itelligo tn̄ omne bn̄ficiū re☞ſidentiā requirere niſi ɔ̄riū cōſtet. ¶ † Hoc tn̄ no. qḋ ſiue beneficiū requirat reſidētiā ſiue nō. interim tn̄ quādiu priuet̄ habebit vocē in electionib⁹ ⁊ in alijs q̄ in illa eccl̄ia fuerint faciēda niſi contraria ſit cōſuetudo: ſʒ p̄bēda nō recipiet de bn̄ficijs que reſidētiā requirūt. ⁊ ſic pōt intelligi. lxx. diſt. ſanctorū vbi dicit̄ q̄ ex diſpēſatione ep̄i nō pōt eſſe canonicus prebēdarius. q. d. qḋ alia erit canonic⁹ ⁊ i alia: ſʒ p̄bēdā nō habebit. ⁊ hāc interpretationē vr̄ eccleſia recepiſſe de facto licʒ em̄ ep̄s prioris eccl̄ie diſpēſare poſſit tacite ⁊ expſſe vel ſuſtinere ſcd̄m nos ſine diſpēſatione qḋ habeat canonicatū in alio ep̄atu ſi placuerit ſ. dō ep̄o vel in ſuo. nō tn̄ valet diſpēſatio ei⁹ vt cōtra ſtatutū vel cōſuetudinē eccl̄ie habeat prebēdā. ¶ Et eſt rō q̄ꝛ ſi haberet prebēdā notaret̄ cupiditate. ſ. c. pri. cū iam dudū. Itē diminuent̄ p̄bende aliorū ⁊ nō dʒ diſpēſare cū alterius p̄iudicio ſʒ qḋ intereſt electioni oneris eſt. Itē ⁊ eccleſijs ad pfectū eſt quāto plures ſunt ɔſiliarij. lxiiij. diſt. extra ⁊ dicim⁹ qḋ ſi ſciēter ſecūdi elegerūt clericū habētē aliḋ bn̄ficiū ſine aliqua cōditione hac. ſ. ſi voluerit ⁊ poterit primū bn̄ficiū dimittere ſed potius cū voluerit vtrūq̄ bn̄ficiū habere vr̄ renūciaſſe priuilegio vel ſtatuto quātū in ſe eſt qḋ habeat de reſidētia faciēda. ar. ē. de cōſti. cū acceſſiſſent. ⁊ cū. M. ferra. tn̄ licet ſic pure ⁊ ſine cōditione elegerint ep̄s ſi nō vult nō cogit̄ cōfirmare q̄ꝛ ſine eius autoritate cōſuetudinē vel ſtatutū infringere non pn̄t. ē. de cōſue. cū cōſuetudinis. ſed ſi vult cōfirmabit eū ⁊ erit canoni-
a cus ſed nō prebēdari⁹ ᵃ niſi reſideat q̄ꝛ lʒ intelligant̄ renunciaſſe priuilegio vel cōſuetudini qḋ nō teneant̄ facere reſidenciā. nō tn̄ renunciāt iuri cōmuni in quo cauet̄ qḋ nō debeāt habere prebēdā niſi ⁊ ſeruiāt. xiij. q. j. c. ij. ⁊ maxime cū vergāt in preiudiciū eccleſie. ⁊ forte hac rōne. ſ. qḋ vergit i dānū eccl̄ie dici pōt qḋ non
2 vident̄ nec pn̄t renūciare priuilegio ſuo. ¶ † Et no. qḋ qn̄ cōfirmat clericū alterius dioc. vel ep̄i oportet qḋ permiſſionē habeat a priore ep̄o. lxxij. diſt. per totū. vel dic qḋ licet ſine licētia prioris epiſcopi non poſſet clericum alterius ep̄i auferre vel etiam ad ordines pmouere ſi tamē nō aufert ei vel non promouet ad ordines vt offerat q̄ꝛ bn̄ vult q̄ in oīb⁹ vt prius priori epiſcopo ſeruiat bene poteſt eū cōfirmare in canonicū ſue eccleſie. Si aūt cōſuetudo ſit prime eccleſie ſeu ſtatutū qḋ hoc ipſo q̄ accipit ſecūdā videat̄ primā habere pro derelicta. conſuetudo hec tanq̄ laudabilis eſt ſeruāda. xij. di. illud. Si autē electores clericū quē eligūt neſcirēt beneficiatū in eccleſia que reſidētiā requirit: tūc niſi ei renūciaret poſſunt eū refutare. ff. de actio. emp. l. iul. in princ. ¶ Itē differētia eſt inter cōſuetudinē q̄ eſt qḋ cōtinuā reſidētiā faciat ⁊ eā que habet q̄ nō recipiat beneficium niſi reſideat qḋ
b primā ᵇ videt̄ ipſo iure renunciare recipiendo ſecūdam que finaliter reſidentiā requirit. vt no. ē. eo. ex tue. Secundā autē non videtur renunciare cum hoc conſuetudo non habeat.

¶ De prebendis ⁊ dignitatibus. Rubrica.

Et nullus (conſanguinitas) viij. q. j. apoſtolica.

Non liceat (clericos) hic collige q̄ ēt clericis in minoribus ordinib⁹ cōſtitutis debet prouidere ordinator. ar. xxviij. diſtinctio. de his. Sed romana eccleſia non cogit prouideri niſi conſtitutis in ſacris ordinibus. ſ. eo. cum ſecundum apoſtolum. ⁊ c. epiſcopus.

Ratio (pprijs qḋ ſibi tanq̄ pprijs teneat vel heredibus dimittat per prebendas. non tamen prohibentur hic diuidere.

1 ☞ Ordinator non cogitur prouidere ordinato.
2 An ſit neceſſarium quod ordinator ⁊ ordinatus conſentiat qḋ de patrimonialibus viuat.

Epiſcopus (titulo) ſ. eccleſia. (Subminiſtret) p qualitate eccleſie ⁊ dignitate clerici. ff. de ali. ⁊ cib. leg. l. an tepe. ff. de iu. do.
1 quero. (Vel paterna). ¶ † No. nō cogi ordinatorē ordinato prouidere per decre. ſ. eo. cū ſecundū. ſi de patrimonio ſu-
c ſtentari valeat. ar. j. q. ij. paſto. ⁊ c. clericos. tamē nō credimus ᶜ q̄ qui habet beneficium viuere debeat de patrimonio: ſed de altari. ſ. eo. cum ſecundum. ar. cōtra. j. q. ij. paſto. ſed ibi intēdit actor canonicis phibere ne quis de patrimonio auaro theſaurizet ⁊ bona eccleſie expēdat. alis aūt bene licet bona ſua cōſeruare here-
2 dibus ⁊ bona eccleſie expēdere. † (Paterna) credimus autē neceſſarium qḋ ordinator ⁊ ordinatus expreſſe conſentiant qḋ de patrimonialibus viuat alioquin poterit petere beneficiū ab ordinatore. ar. qui altari ſeruit. ⁊ c. ſ. eo. cum ſecūdū. Alij tn̄ cōtrariū dicunt. ar. pro eis hic. ⁊ ſ. eo. tui. ⁊ credimus qḋ alius epiſcopus preter pprium non poterit eum ordinare ſine titulo eccleſie: q̄ꝛ nō lʒ ibi cōferre ordines ſicut nec alia ſacramēta. ſ. de paroc. c. ij. ar. lxxj. di. primatus. Itē non credim⁹ qḋ propter hoc patrimoniū eius fiat eccleſiaſticū: ⁊ qḋ alienandū ſit cū ſolēnitate canonica. ſʒ tn̄ ſi alienat ordinator nō debet ei puidere: ſed ipſe ſibi imputet. ſi tamen caſu fortuito periret deberet ei ſicut alij prouidere. vij. q. j. preſentium. ⁊ c. paſtoralis.

Quia multum (duas. ſ. eo. de multa. (De multitudine) ſcʒ prebendarum vel eccleſiarum. a

Cum teneamur (⁊ beneficiū) repete que dixi. ē. de reſcri. mandatū. (Cōmodū) ar. a contrario ſenſu. ergo ſi nō pōt commode ſuſtentari valēt litere. dic vt notat̄. ē. de reſcrip. poſtulaſti.

Referente (tuis). Scribit̄ ordinario. (Spoliauit) hoc habuit de cōſuetudine archidia. vt no. ē. de offi. archi. cum ſatis tn̄ in duobus peccauit archidia. q̄ꝛ ordinem iudiciariū nō ſeruauit. nō em̄ cum per ſententiam ſpoliauit. quod ſi feciſſet teneret ſentētia. nec deberet ſibi reſtitui eccleſia cū ſn̄ia trāſiret in rē iudicatā: q̄ꝛ appellatio ad archiepiſcopū facta nō potuit extinguere. ij. q. vj. metropol. Secūdo peccauit q̄ꝛ ei optionē eligendi nō dedit. (Appellauit) ⁊ male q̄ꝛ de ſpeciali cōſuetudine erat q̄ appellabat̄ poſt poſitis medijs ad archiepiſcopū ɔ̄ id q̄ eſt. ij. q. vj. metropo. ⁊ ff. de app. imperatores. vel dic qḋ hic nō pbat̄ factū archiepi. licet de facto pceſſerunt. (Reſtitutus) cū nō teneret appellatio ad eū facta. nō tenuit reſtitutio. (Venire) ſiue pēdēte appellatiōe que nō tenebat ſiue poſt: q̄ꝛ nō vult allegare ſuū ius. idcirco tenet excōicatio. ē. de ap. ſi duob⁹. ſ. eo. ad hec. (Aſtrixit) ſecūdo. (Voluerit) de rigore iuris eēt vtraq̄ priuandus. vij. q. j. ſi quis ep̄s eos ſed hoc eſt de minima. ē. de trāſla. ti. c. quāto. hodie aūt hoc eſt correctū. ſ. eo. de multa. ſed hodie eſſet vtraq̄ priuādus ſi vtrunq̄ cōtenderet retinere. ſ. eod. de multa. ⁊ ē. de eta. ⁊ quali. eam te.

Maioribus (Diuiſionē) p hoc tn̄ nō phibem⁹ de vna p̄bēda ſi nimis magna eſſet aliquid inde trahere ⁊ maiorē ptē eius ſi minus expedit

a ¶ Sʒ ſi p̄bēdari⁹. Et ſic qs pōt eſſe canonic⁹ ſine p̄benda. adḋ abb. q hoc refere l. c. cū. M. col. v. v. qn̄q̄. ē. ḋ cōſtitu.

b ¶ Quod p̄mā. Ad hoc dictū inn. h vlḋ old. lau. i ſuo ɔ̄ſ. cc xx. ⁊ pe. ḋ anc. i ɔ̄ſ. lix. ic. i publicis relatiōi b⁹. co. ij. v. ſed hic lcidēter. ⁊ card. i ɔ̄ſi. ſuo tertio lci. circa elucidationē. eol. ij. i p̄n.

c ¶ Tn̄ ſi credimus. adḋ abb. i c. cūʒ eſſes. ad ſi. ſ. de teſti. q refer ḃ dictū inn. ⁊ ſcl. i. c. ex lris. co. ij i p̄n. ē. ḋ ɔſti.

a ¶ Qꝛ ſi itelligi
tur.adꝺ abb.ſ
c.cū.M.col.
tiñ.ver.ſ gl.iñ.
ē.de ꝯſti.⁊ fel.
ſ.o.c.cū.M.
co.viij.v.ſ gl.ſ
v.receperūt.

a aliȷ̄ p̄bēdis adiūcere qꝛ a nō intelligit̄ ꝑ hoc diuidi p̄bēda.imo in
ſuo ſtatu integra manet.ſꝫ ſit diminuta in pēſionibꝰ vel redditi
bus:qꝛ hoc nomē p̄bēda nomē eſt iuris.⁊ nō cōſtituit̄ tm̄ ex poſ
ſeſſionibꝰ ſꝫ ex iure quodā ſpāli cui annexa eſt p̄bēda:ſꝫ forte ſine
aliquo redditu nō poſſet ꝯſtitui p̄bēda vel ius p̄bēde cū nō eſſet
ibi ꝙ p̄beret̄ prebēdario.⁊ hac rōne.ſ.qꝛ nō pōt cōſtitui p̄bēda
ſine redditibꝰ ptꝫ qꝺ in eccleſiis vbi ſunt.xij.canonici.nō pōt cō
ſtitui numerus.x.vel minus p̄bēdarū:qꝛ ſequeret̄ qꝺ vna p̄bēda
inter plures diuideret̄:ſed tñ ibi pōt conſtitui certus numerus
paucorū canonicorū quā ſint p̄ſentes canonici vel p̄benda qꝛ ibi
canonicatus hñ reſidet etiā penes illos qui nō ſunt ſup numer̄
⁊ moriē cū eis.ſ.eo.cū dilectꝰ.Itē ſꝫ ad vnā p̄bēdā nō teneat ele
ctio facta de duobꝰ.ſ.eo.tūc.tamē ſi ad vnū canonicatū vacantē
etiā vbi eſt diſtinctus numerus canonicorum duo eligant̄ tene
bit electio:qꝛ videnē renunciare numero.ar.ē.de conſti.cū.M.
⁊.ſ.eo.c.relatū.⁊.c.dilectꝰ.ſꝫ numero prebēdarū nō vr̄ renūciare.
ſꝫ plures ad vnā eligant̄:qꝛ vna p̄bēda nō tm̄ cōſiſtit in iure imo
in facto ⁊ redditibꝰ.Unde opꝫ qꝺ ſi dꝫ deſtrui qꝺ ipſo facto ⁊ ex
preſſe deſtruat̄.⁊ qui elegit duos ad vnā prebēdam nō intēdit eā
deſtruere.ar.ſal.decre.cū.M.¶ Aliȷ̄ cōtradicūt ⁊hñ dicētes ꝙ
non valet electio pluriū canonicorū ad vnā p̄bendā.vt not.ē.de
conſti.cum.M.ita qꝺ vna remaneat prebenda ſed vnus ex duo
bus electis habeat vnā mediam.⁊ alius aliā mediā.ſ.eo tūc.nā ſi
ex vna fierēt due hoc nō ꝓhibet̄.ſ.eo.vacāte.p̄terea nō habet lo
cū niſi vbi p̄bēde ſunt diſtincte.ſ.eo.dilecto.Inno.

1 ☞ Si papa pro aliquo ſcribit poſt receptionem aliquam a ca
pitulo factam quis preferendus ſit.
2 Nunquid receptus in canonicum poſſit excipere contra literas.
3 Receptꝰ in canonicū ꝑ lr̄as apoſtolicas quorū p̄ſentationis tp̄s
neſcit̄ qꝺ agere debeat circa prebende petitionē ⁊ vide in nu.4.

R Elatum. (vacāte).Hec decre.nō loquit̄ de
iure:ſꝫ de grā in eo qꝺ dicit quod
aſſignet ſibi prebendam que nunc vacat vel eque pri
mo vacauerit ſm ꝓuiſionē ſuā qꝛ certū eſt ꝙ nō vꝫ ꝓ
miſſio de prebenda vacatura.Illud autē poterat mandare de iu
re qꝺ ex quo receptus eſt qꝺ det̄ ei prebenda quā cito ſe facultas
1 obtulerit.ſ.eo.dilec.fil.¶ †Sed ſi poſt receptionem aliquā a ca
pitulo papa ſcribit pro aliquo qs p̄fert̄.Rñ is ꝓ quo ſcribit pa
pa ſi iam receptus eſt.quod ſic ꝓbo.Primus nullū ius habet
in prebēda vacatura:quia capitulum nullū ſibi ius in ea cōferre
potuit:ſꝫ receptꝰ in canonicū per papā habet ius.vt no.ſ.eo.in
2 ter cetera.¶ †Utrū autē poſſit receptus in canonicū excipere cō
tra literas.no.ē.de reſcrip.mandato.ſed ſi ante receptionem re
tento primo caſu capitulū conferat p̄bēdā recepto a ſe tenet col
latio:quia ille pro quo ſcribit per literas executorias ante rece
ptionem nullū ius hꝫ in prebenda:vt.ſ.eo.inter.ſed capitulū te
netur intantū prouidere canonico ſi malicioſe litigauit contra
eū.ſ.eo.dilectus fi.g.Si autem nō malicioſe contradixiſſent tūc
nō recuperaret prebendam collatam pēdēte lite ſed habebit ius
in alia que primo vacabit poſt receptionem ſuam in canonicū.
☞ ¶ †Sed oppones hoc non poſſe ſtare:qꝛ papa ſcribebat tm̄ qꝺ
ſibi daretur prima vacatura.ergo aliā petere nō poterit.Reſpō.
qꝛ papa qñ mandauit quod reciperet̄ in canonicum nō manda
uit de certo canonicatu ſcꝫ primo vel ſcꝺo:ſed preciſe mandauit
vt omnimode reciperetur in canonicū ⁊ ſicut in literis pape p̄
mittebatur ꝙ reciperet̄ in canonicum.⁊ poſtea ſequeret̄ qꝺ aſſi
gnaretur ſibi p̄benda que vacaret ſubintelligendū eſt poſt rece
ptionē i canonicū.¶ Itē alia rōne dꝫ habere primā:qꝛ hoc ipſo
ꝙ receptꝰ eſt in canonicū debet habere p̄bēdā cū ſe facultas offer
ret.primā aūt habere debet.⁊ aliȷ̄s aūt eū per capitulum receptis
preferri:qꝛ papa diſpenſauit cū eo per literas ſuas qꝺ habeat va
caturā.imo ⁊ſi aliqui propter papam recepti eſſent in canonicos
ſine prebēda pēdēte lite cū primo.dicimus qꝺ iſtis prefertur dū
modo preſentatio ſuarū preceſſerit preſentationē literarū aliarū
ē.de reſcrip.capitulum.¶ Alia rōne etiam hoc ipſum ꝓbamꝰ.
nam cum adhuc inuenit̄ prebenda vacans nec adhuc aliquis in
ea habeat ius.⁊ appareat cū alios preceſſiſſe in preſentatione li
terarū ⁊ debuiſſe etiam precedere in receptione in canonicum.⁊
qꝛ apparet ꝙ non habuerunt ius ei mouēdi litē in ea ſuccubue
rint ⁊ tandē eū receperint merito debet eis preferri ⁊ ſi poſt rece
ptionē ſuā aliȷ̄s conferat̄ credimus qꝺ auferet̄ ab eo ⁊ dabit̄ pri
mo preſentādi:ſꝫ poſterius recepto:qꝛ ex ſua receptiōe habet ipſe
ius in ea.⁊ aliȷ̄ poſtea recepti ordine preſentationis ſeruato ha
bent ius in alios.hoc ſcilicet qꝺ debēt alius preferri.⁊ ſi aliȷ̄s con
3 ferantur reuocant̄ ab eis.vt no.ſ.eo.inter cetera.¶ †Sed queri
tur qꝺ dices ſi certū eſt qꝺ aliquis receptꝰ eſt in canonicū ⁊ per
literas apoſtolicas:ſed neſcit̄ tēpus p̄ſentationis literarū ⁊ ideo
neſcit quā prebendā petiturus eſt.Rñ.qꝛ tunc debet dimittere
in pace oēs q habēt prebēdas:qꝛ ſi vellet agere ꝯ eos q habuerūt
p̄bendā antequā receptus eſſet.certū eſt qꝺ hoc nō pōt.ſ.eo.dilectꝰ
fil.g.Sed cōtra illos qui habuerūt prebēdā poſt ſuā receptionē
poſſet:ſed incertum eſt verum ipſe vel aliquis aliorū eorum rece
ptorū per papā prius preſentauit literas.nec tūc pōt petere aliquā
⁊ ſi certū ſit qꝺ aliqua de his p̄bēdis ſibi debeatur:tñ qꝛ nō de
beret̄ ſibi aliqua niſi illa que primo vacauit poſt receptionē ſuā
ſi nullus eū precedebat in preſentatione.Uel ſi precedebat cum
alius dꝫ aliam habere ⁊ certā ſeruato ordine preſentationis.ē.de
reſcri.capitulū.ſed neſcit quā nec ipſe ꝓbat que ſit illa certa ſibi
debet̄ ſeruato ordine p̄ſentationis.ergo cōtra quēcūqꝫ agat ab
ſoluetur reus:qꝛ vbi dubia ſunt iura partiū pro reo interpretan
dum eſt.ē.de fide inſtru.inter.vj.q.v.actor de vacaturis autem
prebēdis poterit petere primā dūmō nullus ſit qui precedat in p̄
ſentatione literarū.ſi aūt alius precedat in vacatura ſeruabitur
ordo predictus.⁊ hoc ratione p̄ſentis decre.ꝙ dicit ꝙ ex quo re
ceptꝰ eſt in canonicū dꝫ habere p̄bēdā.ſ.eo.dilectꝰ fil.g.¶ Imo
dicunt quidā ꝙ etiā ſi certū eſſet qꝺ ſi vellet agere contra certā
perſonam ꝙ obtineret de vnius iure:tñ qꝛ exercet lites preeligit
ordine ſuo vnā de vacaturis qꝺ poteſt:dūmodo talis ſit qꝺ ſi eēt
in eo ſtatu qꝺ ſi nulla ei prebenda delata eſſet oēs alios qui expe
ctāt p̄cedere deberet de iure.⁊ hoc ꝓbo qꝛ ꝑ taciturnitatē huiuſ
modi nullū ſit aliȷ̄s p̄iudiciū cū etiā ſi aufert primo ſuam prebē
4 dam primus p̄fert̄ etiā expectātibꝰ vacaturas.¶ †Sed dices iſte
ſic receptꝰ hꝫ ius in prima prebenda vt dictum eſt vt no.ſ.eo.in
ter cetera ⁊ eodē modo poteſt petere ſecundā ergo habet ius in
duabꝰ.Reſpō.qꝺ verū eſt qꝺ habet ius in prima:ſed recepta ſe
cūda ꝑdit illud ius ⁊ trāſit ad eū qui ꝓximus eſt poſt eum nā q
prior eſt tp̄e dꝫ eſſe potior in iure.ē.de maio.⁊ obe.c.j.⁊ dicunt q
dam hoc eſſe verū ſi ſecūdus ſit receptus in canonicū autoritate
pape.⁊ ꝓpter hoc habeat ius in ſecūda prebēda.⁊ hoc dicūt ar.
preal le.decre.de maio.⁊ obe.c.j.¶ Alii intelligunt qꝺ ſi ſecūdꝰ
receptus eſt.⁊ per hoc eſt ſibi ius queſitū in ſcꝺa p̄benda:qꝛ tūc
nō poterit primo receptus petere ſecundā prebendā:qꝛ nō licet
collatori alterius ius in aliū transferre:ſed ſi ſcꝺo nō eſſet ius q̄
ſitū in ſcꝺa prebenda puta:qꝛ nō eſſet receptus in canonicū vel
eſſet receptus:ſed non autoritate pape:tunc cōferēda eſſet prebē
da tm̄ primo.ar.qꝛ ſi p̄benda inuenitur vacans ⁊ nec primus hꝫ
ius nec ſcꝺs.melius eſt qꝺ primo aſſignetur prebēda que eſt ex
pedita.⁊ ſecundo det̄ prebēda que eſt in lite imo plus vr̄ quod ſi
aliquis habuiſſet prebendam vnam per decem annos.⁊ modo
ſpoliatus eſſet ea de facto vel de iure forte qꝺ aliȷ̄ debebatur.ſi
modo aliqua inuenitur vacans danda eſt ſibi ⁊ non aliȷ̄s pro q
bus ſcriptum eſt.argu.vij.q.j.paſtoralis.(Secundum promiſſio
nem)ad idem etiam ſine promiſſione tenetur.ſ.e.dilec.⁊.ē.de cō
ſtitu.cum.M.promiſſio enim ſola ſine receptione in canonicū
reprobatur.ſ.de conceſ.preben.vel eccle.non vacan.c.ſi.⁊ etiam
cum receptione.ē.eod.relatum.(Careat)ſi vacat vel alſ ei po
teſt de communibus prouentibus prouidere.ē.de conſtitutioni.
cum.M.

A Uaritie. (portiones).Forte aliquas res cō
munes habeāt monachi cū eccle
ſiis ſuis ⁊ ipſarum eccleſiarum portionē mona.hi ab
ſtulerant.⁊ his eſt ſenſus.mona.hi ſuas portiones au
gebant portiōes vel redditꝰ quas clerici percipere cōſueuerunt
monachi diminuebāt.⁊ hoc ſonat litera.vel portiones dic prebē
das que conſueuerunt clericis aſſignari.¶ (Conſenſu)ſi autem
eius conſenſus interueniat ſecus:vt.ſ.de eccle.edi.ad audientiā.
ſ.de excoſ.prelato.ſicut.xvj.queſtiōe.j.ſicut duo.⁊ ſimiliter prela
tus nō poteſt facere clericis non conſentientibus.vt dicta decre
ta.ad audientiam.argumen.l vj.diſtincti.ſatis peruerſum ⁊ ſi ſine
cauſa cōſentire nolent cogendi ſunt.ar.de his que fiunt a maio.
par.cap.c.vlti.

S Ignificatum. Ita dicunt quidā ⁊ he
ne qꝛ hic fuit ſtatutū.
⁊ iō a ſimonia excuſant̄.de hoc no.ē.de elec.ſignifica
ſti.(Dimittere)ſine peccato.⁊ non poterat dimitte
re.ē.de renūcia.admonet.(Prebendā)ſcꝫ officium quod ſibi fa
ciendū imminet per annum.Aliȷ̄ denegare faciendum cū p̄ben
da.⁊ hoc eſt qꝺ in ſequētibꝰ cōfirmat.(¶ † Aſſidue debeat eſſe
☞ vna).¶ †Nota pacta inter partes facta poſtea confirmari.vel
interpretāda a iudice vel temperanda nam cum dictū eſſet inter
partes qꝺ omni die cātaret miſſam de ſancta maria.⁊ in confir
matione dicitur ꝙ cantaret miſſam ſimpliciter non adiecto ſan
cte Marie.inſuper addit ſalua honeſtate ſcilicet ⁊ deuotione.
Iterū cū dictū eſſet ꝙ non liceret ei dimittere eccleſiā in cōfir
matione dicitur cauſa voluptatis:ſiue ad aliam trāſire.nō credi
mus tñ aliqꝺ eſſet in pactis a iure tolerabile ꝙ illud liceret a cō
firmatione cōmutari:ſed hec immutatio nō ꝓprie pōt dici mu
tatio ſed interpretatio.¶ Aliȷ̄ tñ dicunt ꝙ ſi pacta reſpiciūt tm̄
religionē.ſicut eſt cantare miſſam de ſancta Maria ꝙ licet ſupe
rioribus eā mutare ſicut hic etiā ſi ſint licita:ſed ſi reſpicerēt tē
porale cōmodū nō liceret ſuperioribus ea mutare dummodo li
cita ſint.(Honeſtate)quia forte non deceret eū celebrare cū vili
bus ornamentis vel in calice ereo.(Deuotionē)qꝛ non deceret
eū celebrare ſi per ſomnū pollutus eſſet.vj.di.c.j.vel qꝺ his cele

braret in

bearet in die. de cõſe. di. ij. ſufficit (hoc illi diuinum officium) q eſt
idem ac ſi diceret ſibi nõ lz ad aliã eccleſiã tranſire. (Voluptatis)
cã autem religionis poteſt. j. de reg. licet.
1 Religioſi vbi tantũ iuſpatronatus habent nõ poſſunt auge
re neq; cenſum neq; penſionẽ. ⁊ in nu. 2.

De monachis.

(hoſpitalitatem) ſolitã ⁊ congruentem. omnes
autẽ recipere nõ poſſunt. arg. lxxxv. di. ſlorẽtinum. xlij.
di. §. j. ⁊ ſi talem portionẽ nolint aſſignare eps aliis cõ
feret eccleſiã. ſ. de ſup. neg. pla. ſicut. ¶ † (Aſſignatã) vbi religio
ſi ſolũ iuſpatronatus habent neq; cenſum neq; penſionẽ poſſunt
augere. ſ. eo. auaricie. ſ. de pa. cũ clerici. j. de cenſi. phibemus. imo
plus videt qð ſi habens nouũ iuſpatronatus nõ ſolum nõ dz au
gere cenſum ſed nec etiã hre qͥuis poſſet rñſpõderi qð lz patrono
2 ex pacto aliquid recipere. xviij. q. vlti. eleuthe. ¶ † Nos credimus
qð abbas vel quis alius clericus ab eccleſia cuius eſt patronus
nihil accipiet niſi cenſum ſolitum. j. de cẽſi. phibemus. naz ſi epo
hoc nõ lz. x. q. iij. qz. ⁊ c. ſeq. xviij. q. j. c. j. quomodo licebit abbati. ⁊
hoc quod dictum eſt hz locum vbi poſſeſſiones pleno iure transfe
runtur in eccleſiam edificatã. ¶ Si vero proprietas poſſeſſionũ
non transfertur ſed remanet penes edificatorẽ. ita tñ qð edifica
ta eccleſia habeat vtile dominium ſub certa penſione quã reddat
edificatori vel etiam ſine penſione. ⁊ ſic videtur ſonare hoc ⁊. xij. q.
ij. hone. vbi videtur dicere qð eps certam partem cenſus transfe
rat in monaſterium. Quis non negent ⁊ proprietatem rerũ trans
ferri poſſe. j. de dona. apoſtolice. ⁊ tunc nõ lz augere penſionem. ⁊
ſi fiat ponitur. ſ. de pac. cum clerici. niſi fiat cum autoritate epi. ⁊
eps nunq̃ conſentire dz qð redditus ſoliti clericorum minorent.
ſ. eo. auaricie. ⁊ niſi ita prouideatur qð clerici hoſpitalitatem ſer
uare poſſint ⁊ epo de iuribus epalibus reſpõdere. vt hic. ⁊. j. de cẽ
ſi. preterea. ſ. de ſup. neg. pla. ſicut. ⁊ in hoc caſu intelligũt. c. que di
cunt qð dz rõnẽ reddere abbati de temporalibus. xvj. q. ij. ſane. j.
de capel. mona. c. j. dicunt tamen quidam ⁊ non male qð vbicũq;
aliqui habeãt eccleſias propria fundatione poſſunt exigere ratio
nem de temporalibus ⁊ etiam addunt quidam qð poſſunt auge
re penſiones ⁊ ſic intelligunt. c. hoc.

Ad hec.

(licet vel diuerſis). j. eo. de multa. vbi notatur.

Preterea vtraq;.

⁊ male. j. de relig. do. ne vi. qz etiam de vo
luntate abbatis ⁊ cõuentus hoc fieri nõ põt. argu. ſ. de
electio. cõſtitutus. (Altero) de hoc no. ſ. eo. referẽte. tñ
id quod ibi diximus nõ credimus locũ habere in religioſis q p
priuz velle nõ habẽt. xij. q. j. nõ dicatis ⁊ qð hic ſibi data eſt optio
eligẽdi gratia fuit qz tantũ vltimam quam receperat ⁊ accipere
poterat autoritate primi prelati tenere debebat. xxj. qð. ij. ſi quis
tam. ⁊ de hoc no. ſ. referente.
1 An vna eccleſia plures debeat habere ſacerdotes curam ani
marum gerentes.
2 Item an in vna eccleſia plures eſſe poſſint prelati.

Cum non.

(eccleſia) ⁊ ita videtur qð loquitur de eccleſiis. ſed qð de preben
dis loquatur apparet infra. vbi dicit locum quaſi non
1 plures ſunt eccleſie. ¶ † (Unius). j. eod. de multa. nec
vna eccleſia dz habere plures ſacerdotes. xxj. q. ij. c. ſicut. vij. q. j. in
apibus. vnus enim dz eſſe ſuper alios qui curam habeat anima
rum. ⁊ ſi alicui contingat quod in vna eccleſia plures ibi ſint ſa
cerdotes qui pariter habeant curam animarum totius parochie
non eſt contra ius: quia ipſi non ſunt prelati vel ſponſi nec aliqs
eorum. ſed eps vel alius ſuperior erit prelatus eorum ⁊ licet non
a habeant prelatum tamen ſunt collegium[a] quia ad eſſe collegij nõ
2 exigitur quod ibi ſit prelatus. arg. ff. qð cuiuſq; vni. l. j. ¶ † Item
bñ licet in vna eccleſia eſſe plures prelatos ſecunduz diuerſa. ſicut
in vna eccleſia poteſt eſſe archidia. qui preerit in his que ad iuriſ
ditionem ſuam pertinent. ⁊ archipreſbyter in aliis. ⁊ ſic de cete
ris. Item non eſt contra ius ſi in eadem eccleſia plures ſunt pre
lati ſed vnus ſub alio ſicut apparet in epo qui eſt platus in om
nibus eccleſiis. ⁊ tamen ſingule habent ſingulos prelatos. Sed
hoc eſt ea ratione. quia vna poteſtas eſt ſub alia. ¶ Vel dic ipſuz
collegium dicitur prelatus ſingulorum. ⁊ prelatus in adminiſtra
tione tam temporalium q̃ ſpiritualium. arg. ſ. de offic. ordi. irre
fragabili. quam adminiſtrationem per plures ſacerdotes poteſt
facere. ⁊ ſi eſt conſuetudo quod capitulum committat curã iſtam
animarum quibus vult. ⁊ quod eos mutet quando vult non di
b cuntur[b] illi ſacerdotes habere curam animarum. ſi autẽ ppetuo
daretur a capitulo vel etiam a quocũq; alio. vel etiam hoc ipſum
de conſuetudine eſt qð quicũq; ſacerdos eſt qui curaz habeat ani
marum populi illius eccleſie. nec poteſt ab ea remoueri ſine cau
ſa. videtur qð cenſendus eſt iſte ſacerdos iure ſacerdotis haben
tis curã animarũ. ſiue vt proprius ſacerdos ſiue vt vicarius. ſ. de
fil. preſby. conſtitutus. C. de manu. l. j. (Locum habere) qð facere
non dz regulariter. caſualiter ſecus aliquãdo obtinet puta ſi diſ
penſetur. lxx. di. ſanctorum. Item ſi eccleſie ſunt pauperes. x. q. iij.
vnio. item ſi non inueniantur idonei clerici pro eccleſiis ſingulis
xxj. q. j. c. j. Itẽ ſi vna ſit intitulata alia cõmendata. xxj. q. j. qui plu
res. Itẽ ſi vna pendet ex altera. ſ. de eta. ⁊ quali. eam te. (duabus)
ſi vis exponere locum pro pbẽda. dic qð tales erunt pbẽde quod
reſidẽtiam requirebant. ſ. titu. proxi. c. vlti. (Deſidentibus) forte
iſte preſbyter noluit conſentire: niſi haberet vtrunq;. poſtea autẽ
mutato propoſito voluit conſentire ſed alij nolebant. vnde dicit
qð cum eorum ſcandalo non petat. ſ. de elec. cuz inter canonicos.
vij. q. j. q̃ periculoſum.
1 An ſucceſſor teneatur de facto pdeceſſoris ſui.
3 Ordinator depoſitus vel qui reſignauit epatuz an teneat clericis
a ſe ordinatis exhibere victui neceſſaria.
3 Nunqd ordinatus qui negligit petere ab ordinatore poſſit poſtea
petere a ſucceſſore.

Cum ſecũdum.

(Ad cleros) xij. q. j. cuz
portio. (Irritas) xx. di.
1 neminem. §. quo ad excuſationem. † (Succeſſores) te
nentur de facto predeceſſoris propter opprobriuz pau
pertatis clericorum. xciij. diſtin. diaconi. ⁊ qz fauorabile eſt auge
re numerum clericorum ſupra de conſtitu. ex parte. de conſe. diſ. j.
vaſa. xxv. q. j. que ad perpetuam. ⁊. q. ij. quicunq;. que ap. Item qz
pauperibus clericis in vita clericorum prouidere poteſt. xvj. qð. j.
poſſeſſiones. ⁊ ordinando ſine titulo tenetur ⁊ videtur concedere
ſibi vite neceſſaria quouſq; ſibi prouideat. Item quia omnia bo
na clericorum ſunt pauperum. xvj. q. j. quoniam. j. q. ij. c. clericos
2 c. paſtora. ¶ † Dicimus tamen quod ſi ordinator reſignauit epi
ſcopatum vel depoſitus eſt ⁊ habet vnde clericis a ſe ordinatis ſi
ne titulo poſſit dare vite neceſſaria ipſe ad hoc compellatur ⁊ nõ
ſucceſſor. ⁊ ſic factum fuit in ambia. ⁊ eſt argu. ad hoc qz ſi preſen
tator prius teneretur prouidere talibus quam ordinator. vt hic
colligitur. argu. a contrario ſenſu. quare nõ eadem ratione prius
non cogeretur ordinator qui non ſolum ordinauit. ſed etiam ſibi
preſentauit. nam de talibus loquitur vbi non fuit alius preſenta
tor. quia tunc preſentator tenetur. imo plus videtur q ordinator
dum viuit ſi habeat de proprio cogi poteſt vt ſibi conſtituat vn
de perpetuo viuere poſſet. videtur etiaz quod heredes ſui ad hoc
teneantur: qz ex quaſi contractu eſt hec obligatio inter ordinato
rem ⁊ ordinatum. ⁊ ideo tranſit ad heredem. inſti. de obli. que ex
3 quaſi contractu. ¶ † Sed nũquid ſi ordinatus negligit petere ab
ordinatore dum eſt potens in diuitiis propriis aſſignare ſibi ne
ceſſaria poteſt poſtea petere a ſucceſſore. videtur qð ſic cuz hec de
cre. concedat ſibi hoc ius ſine exceptione iſta. (Preſentant) ſecus
ſi alius preſentaſſet ⁊ examinaſſet. liiij. diſt. de antiquis. ſi ſeruus
xxiiij. di. quãdo. ⁊ de hoc no. ſ. de eta. ⁊ quali. ⁊ or. pre. accepimus.
hic apparet quod preſentati ab aliis epiſcopis ⁊ exemptis nõ de
bent examinari ab ordinatore. qz eis prouidere non tenetur ſi ta
men ſciret eos crimioſos peccaret ſi ordinaret. (Citato) not. in
hoc caſu ſufficere aliquem citari legitime quo non comparẽte po
teſt procedi ad examinationem ⁊ condemnationem (Aſſecutus)
per te vel quẽuis alium.
1 Perſone nõ res vel pbende obligantur ex mandato.
2 Bñficium alterius fraudulẽter recipiẽs priuatur eo.
3 In bñficiis ceteriſq; ſpiritualibus ſpeciale eſt vt facta pmutatio
ne a quocũq; peti poſſunt.

Inter cetera.

(reſignatione.) ¶ Nos cre
dimus hanc reſignationez
tenere ⁊ collationem epiſcopi non valere. ⁊ ideo cuz ex
cauſa facta ſit renunciatio ⁊ autoritate pape nõ tenet
quicquid contra factuz fuerit non videtur tenere talis renuncia
tio facta ſub modo ⁊ ſpe aliam conſequẽdi prebendam. ſi poſtea
ſibi non confertur: ſicut nec ſpes poſſeſſionis tranſit ſub modo fa
cta niſi modum ſequatur. ff. de acquirẽ. poſſeſſio. quod abſenti. §.
ſi quis. ⁊. l. ſi me. ſ. de reſtitu. ſpolia. olim. ſed quid ſi poſtq̃ papa
mandauit alicui dari pbendam. epiſcopus alij det. videtur quod
valeat collatio epiſcopi. j. de his que ſiunt a ma. par. ca. ex ore. naz
licet iudex per ſñiam pignus conſtituat non valet niſi in poſſeſſio
1 nem inducatur. ff. de pigno. actio. non eſt mirum. ¶ † Itẽ ex man
dato obligantur perſone non res vel prebẽde. argu. ff. de polli. l. ij.
ff. de contrahen. emp. l. vlti. in ſi. ⁊. l. ſi. ar. contra. j. de dona. p tuas
j. de noui ope. nuncia. c. j. ff. ad. l. fal. dolo. ff. de eden. quidam. ⁊ be
ne dicunt quidam collationem epiſcopi tenere licet ſit puniẽdus
j. eodẽ dilectus fil. Si autem decerneret irritum quicquid contra
fieret tunc non tenet collatio. ff. de lega. j. hoc modo. C. de reb. alie.
non alien. l. ſancimus. ſed opponis predictis quare hic non tenet
collatio epiſcopi. Rñ. quia fraudulenter facta fuit. ⁊ alias ſolutio
nes collige ex gl. ſ. (retractanda) ſcilicet collatio prebẽde facta. p.
2 ¶ † Preterea retractata fuit petitio hic porrecta. p. ⁊ omnia acta
contra eum habita cum nulla ſibi contra eum actio cõpeteret ex
permutatione tali. C. de per. re. precibus. ⁊ tamen quamuis cõtra
p. non competet actio tñ qz fraudulenter bñficiũ alterius recipit
priuatur eo ⁊ etiam forte ſi fraudulẽter nõ feciſſet tñ priuatur qz

a ¶ Sũt collegiũ hoc dcm̃ inno. alleg. feli. i pe. greg. vñ. tertio fallit ⁊ vide cũ dẽ fely. in ca. ex lris. co. ij. verſus ſinẽ. ſ. de cõſti. vbi allegat hoc dictũ tenẽtes. ⁊ ipſi cõdicẽte. ⁊ refert ẽt abb. i. c. j. col. ij. ſ. de ele. ⁊ car. i cõſi. xxx. lcip. in hac dubia col. ij. in prin.

b ¶ Non dicũtur illi ſacerdotes p intellectu v. horũ Inn. hic vide fely. in. c. ex lris. col. vij. i prin. ſ. de cõſti.

e

fraus ipſo facto interuenit. ⁊ q2 talia nō recipiūt intereſſe ad q
agi poſſit ⁊ debeat ꝯtra fraudulēter collatorē. C. de rerum ꝑmu.
rebus. nec etiam ad bñficium quod reſignauit agere pōt cū illud
nō habeat ille per quē ꝑmutatio impeditur. ⁊ cum omne ius hic
amiſerit renunciando. arg. vij. q. j. ꝙ ꝑiculoſum. C. de inoffi. teſta.
cū nota. aliꝰ oīmodo ⁊ iuſtum ſit ei ſuccurri. Pōt dici hic cōtra
3 ꝑ. actionē cōpetere de dolo. ff. de dolo. ⁊ elegāter. §. ſeruꝰ. ¶ † Itē
pōt dici ſpāle eſſe in bñficiis ⁊ ſpiritualibus. vt a quocunq; peti
poſſunt facta ꝑmutatione ⁊ maxime autoritate pape. Poſſet &
dici ꝙ in ꝑmutatione iurium qualis eſt ꝑmutatio bñficioꝝ poſt-
ꝙ interuenit autoritas ſupioris. ſtatim ius hñt in iuribus ꝑmu-
tatis ꝑmutātes ſecus eſt in rebus corporalibus ꝑmutatis. ¶ Sed
queres qōnē huic. ꝑ. ablata eſt ꝑbēda. ſ. que ſibi vacās collata erat.
⁊ ab eo. ſ. epo q ꝯferēdi poteſtatē habebat rñ. hoc ideo eſſe q2 epꝰ
hoc facere nō poterat niſi autoritate dñi pape. ſ. ꝑmutationē ꝑbē-
darū. vnde cōferēdo illā ꝑbēdā aliꝫ exceſſit fines mādati. vñ non
tenuit. ſ. de offi. dele. cū olim. vel dicat melius qꝺ papa hoc nego
cium ꝑmutationis ad ſe reuocauit. vnde in rebus illis q in ꝑmuta
tione veniebat reuocauerat oēm iuriſdictionē ab ordinario. ⁊ ad
ſe eā traxerat. arg. ſ. de offi. dele. lꝫ. iij. q. vj. duduꝫ. ¶ † Itē factum
eſt hoc ꝓpter cauſas notatas in gl. ſ. collatio. ⁊ ꝓpter id qꝺ dicit
hec decre. credimus qꝺ ſi aliqs autoritate literarū pape receptus
ſit in canonicū alicuius eccleſie ⁊ capitulū poſtea ꝑbēdā huic de-
bitā aliꝫ aſſignet nōꝰ vꝫ hmōi collatio nā cū ſit receptꝰ i canonicū
autoritate pape ⁊ ipſi ꝓ pte impleuerunt mandatum eius. ſ. reci-
piēdo ipſum in canonicū videret̃ conſenſiſſe qꝺ totum impleāt. ſ.
qꝺ ꝑbendā aſſignēt cū ſe facultas obtulerit. ⁊ ita vr̃ remiſiſſe ne-
gocium ad papā. vnde ſi cōtra fieret deluderetur mādatum pape
⁊ impediret̃ remiſſio vel reuocatio huius bñficij quā papa feciſ-
ſe videtur. ex quo canonici cōſenſerunt ⁊ habebit actionē de dolo
vel cōdi. ex hac decre. vel officiū iudicis cōtra quēlibet priorē ſicut
hic. papa eñ nō vꝫ ſuſtinere qꝺ ſibi deludat̃: vel qꝺ ſua reuocatio
impediat̃. j. eo. dilectus fil. ſ. de poſtu. ꝓ. me. ꝗ. de offi. dele. lꝫ ⁊ idē
dicere vr̃ ⁊ eadē rōne ſi mādatum eſſet eis qꝺ reciperēt. lꝫ etiā ipſi
contradicerēt ⁊ etiā excōicationē ſuſtinerēt dūmodo nō appella-
rent q2 tunc vr̃ mādatū trāſiſſe in rē iudicatā. ſ. de ſen. ⁊ re iudic.
qꝺ ad cōſultationē. ſecus aūt ſi appellaſſent. vel ſi conferrēt bñfi-
cium anteꝙ mādatū reciperēt. q2 tunc hñ teneret collatio huius
bñficij. q2 nondum conſenſerant canonici collationi pape. nec eſt
negociū reuocatū ad papā. j. eo. c. dilectus. ¶ Item ſecus eſt ſi ca-
pitulum aliquē recepiſſet in canonicū ſine ꝑbenda. nam tūc non
credimus qꝺ ille ſic receptus habeat actionē contra poſſidenteꝫ.
¶ Et eſt rō diuerſitatis q2 hic nihil ad ſe papa reuocauit. nec ca
nonici aliqd ad eūꝫ remiſiſſe vident̃: nec cōſenſiſſe qꝺ remitteret̃.
ſed tñ penes ſe poteſtatē ꝑbēde cōferēde tenuerunt. idē etiā ſi ipſi
vellent nō poſſent aliqꝺ ius cōferre in ꝑbenda vacatura. j. de con
ceſ. ꝑbē. nulla. ſed qñ papa ſcribit pro aliquo qꝺ conferant. tūc vꝫ
collatio iuris in futura ꝑbēda. (Dedimus) hoc qꝺ ſequit̃ de gr̃a
loquit̃ ſicut ptꝫ in integra. (Poteſt). vij. qꝺ. j. ꝑſentiani. ff. de pig.
act. elegāter. §. ſi reprobos. ff. de leg. j. ſi ſiliꝰ. §. ſi quis. de le. iij. mor-
tuo. ſ. labeo. ff. cōmo. in cōmodato. §. pe. arg. cōtra. ff. de edi. edic.
l. ad res. ff. de adimē. le. relega. ⁊ intelligo prima vera vbi recipiēs
bñficium neſciebat aliꝫ debitum alias ſecus. ff. de act. emp. ⁊ ven.
l. j. de cōtrahē. emp. ⁊ ven. liberi.

1 ☞ Nunquid liceat vni plures habere prebendas ſine peccato. ⁊
vide in nu. 2. 3. ⁊. 4.

CUm iam dudum. (De bitinia) iſte
petebat cōfirma
tionē electionis facte de ſe in eccleſia ſiduneñ. ſed ꝯtra.
q2 iam erat eius electio ꝯfirmata ⁊ iterū ꝯfirmatio caſ
ſata vt ſtatim ſequit̃ ſo. ꝯfirmatio caſſata fuit ꝓpter defectū ordi
nis. ſ. q2 ꝓceſſum erat nō admiſſo ꝯdictore. in auē. de ſanctiſ. epiſ.
§. ſi qs aūt. ⁊ ideo ſaluū remanebat ei ius queſitū ex electione. vel
dic qꝺ ꝯtradictor petebat ꝯfirmationē caſſationis nō obſtāte app.
j. de bitinia. ⁊ ad iuſtificāduꝫ petitionē ſuā ꝓponebat q ſequunt̃.
1 † (Prebēdarum) hic dicitur qꝺ quis plures ꝑbendas habere nō
poſſit ſine peccato. ſ. eo. cum non ignores. lxx. diſt. ſanctorum. xiij.
q. j. c. j. lxxx. di. epi. xvj. q. j. preſbyteros. j. de conceſ. ꝑben. vel ec. non
vacā. literis. arg. cōtra. ſ. de excep. cum eccleſiaſtice. itē cōſuetudo
contraria eſt. ¶ Solu. dicunt quidā qꝺ de iure cōmuni hodie lꝫ
hr̃e plures ꝑbendas ⁊ plures canonicatus cum cōſtitutio de mul
ta tantum prohibeat de dignitatibus ⁊ curis. ⁊ non de ꝑbendis.
¶ Si enim papa vtrobiq; pariter idem voluiſſet vtrobiq; idem
pariter ꝓhibuiſſet. ⁊ dicunt. c. ſanctorum. loqui ſm antiqua tpa.
hoc. c. non contradicit. q2 lꝫ ꝑdicti concedant plures ꝑbendas nō
tamē multitudinē que ſonant in vitium. ⁊ ſic intelligūt omnia. c.
vbi ꝓhibētur plura bñficia. vel de bñficiis habētibus curā aiarū.
¶ Alij inherēt. c. ſanctorū. dicētes qꝺ quis plures ꝑbendas ha-
bere pōt. ſed non erit canonicus niſi in vna. nam ratione canoni-
catus vꝫ ſeruare ſtatuta prioris eccleſie. ⁊ ordines ab epo illius ec-
cleſie accipere. ⁊ electionibus ⁊ ordinationibus illius intereſſe. ⁊
ꝑ eo iudicabitur non a ſcdo. arg. lxxij. di. c. j. ⁊. ij. ꝑ totum. niſi con
uenïretur. ſup bñficio ſcdo. vel ratione maleficij cōmiſſi in ſecun-
da dioc. arg. ſ. de fo. compe. ſane. ⁊. c. poſtulaſti. C. vbi de crimi. ag.
2 opoꝛ. aut. qua in ꝓuin. C. vbi in rē actio. l. ij. ¶ † Tu autē dic qꝺ
quis ⁊ canonicus ⁊ ꝑbēdarius pōt eſſe in pluribus eccleſiis. Sed
contra hanc opinionem obijcitur de abſurditate que ſequitur: q2
vnus ꝑlatus precipiet quod fiat ſacerdos. alter qꝺ remaneret in
diaconatu. vnus ꝑcipiet qꝺ negocia ſue eccleſie ꝓſequatur in cu-
ria regis: alius ꝑcipiet qꝺ negocia alterius eccleſie ſue in curia pa
pe ꝓſequatur. vnus vocabit ad electionē faciendam alter manda
bit vt ſtet ad ſeruiendum eccleſie ⁊ nemo poteſt duobus dominis
ſeruire. argu. xxvij. di. c. ij. ⁊. xxj. q. j. c. j. ¶ Sed tu dic quod primo
obediēdum eſt: quia ſecundus eum eligēdo ſaluo iure primi rece
piſſe intelligitur. arg. ſ. de confir. vti. vel inuti. c. vlti. ſ. de iureiur.
tua. j. de relig. do. quia monaſterium. niſi forte in ſecunda eccleſia
eſſent aliqua faciēda vbi eſſet neceſſarius. nec prima ſentit incom-
modum vel ſi ſentit: modicum ſentit. nam tunc agēdum eſſet cuꝫ
ſuperiore vt eum cogeret dare licētiam ⁊ forte ſi mora eſſet ꝑiculo
ſa ipſemet poſſet venire contra mandatum. non enim eſt malitiis
hominum indulgēdum. ff. de rei vē. in fundo. ⁊ hoc intellige verū
vbi neutra earum vel alterutra requirit reſidentiam. aliꝰ ſi vtraq;
requireret. dic vt no. ſ. de cle. non reſi. in ꝑal. c. vlti. ¶ Ad illud. c.
ſanctorum. reſponde q2 in vna eccleſia tantum vꝫ intitulari. i. de-
nominari. vt dicit in eadē di. c. j. ⁊ ſimul in prin. ⁊ non vꝫ in pluri
3 bus intitulari. ¶ † Sed ex poſtfacto hñ lꝫ plures hr̃e que tamen
non erunt eius. tituli. q2 cum factus ſit clericus vnius epi ad titu
lum vnius nō interim fiet clericus ad titulum alterius. ⁊ ordines
tñ ad titulum prioris recipiet. poſſet tamē dici qꝺ vtraq; habeat
intitulatum ⁊ vterq; epꝰ poterit dare ordines ſibi. arg. contra. ſ.
de elec. dudum. ij. circa fi. nec obſtat qꝺ nedum clerico ſꝫ nec laico
alterius epi lꝫ cōferre eccleſiaſtica ſacra. j. de pe. ⁊ remiſ. omnis. j.
de paro. ⁊ ali paroch. c. ij. iij. ⁊. iiij. ¶ Solu. ex quo ꝑ electionē ca-
nonicam factus eſt canonicus eccleſie alterius epi iam factus eſt
ei ſubditus: ⁊ ideo non eſt dicēdus ordinare clericos alterius epi
ſꝫ ſuum. poteſt enim vt dictum eſt eſſe clericus plurium eporum.
Itē nec obſtat. lxxj. diſt. primatus. vbi dicitur qꝺ nedum clericuꝫ
ſed nec laicum pōt recipere ſine cōmēdatitiis literis ſui epiſcopi.
¶ Dic tu illud verum eſſe ad ordines. ſed ad ꝑbēdam hñ dabit ſi
ne eius literis. vel dic illud loqui de ignotis clericis vel laicis. In
clericis autē notis ad quid fruſtra litere requirētur. Sed non pro
hibetur quin canonicus ⁊ iura canonicatus ⁊ ꝑbēdam in vtraq;
retineat. Quod enim in eodē capitulo. lxx. diſt. ſanctorum. ſequi-
tur qꝺ diſpēſatione epi non poteſt fieri ꝑbēdarius in diuerſis ec-
cleſiis. non obſt. voluit enim ibi auaros notare qui prebēdam vel
bñficium petebant non propter deuꝫ ſed propter fructus quos cū
tali intentione nec de iure communi nec de diſpenſatione tenere
4 poſſunt. ¶ † Sed ſi quis in habendo plures canonicatus vel pre
bēdas non attēdat propriam voluntatem ſed dei ⁊ non proprium
honorē ſed onus. hic ſine diſpenſatione accipiet plures prebēdas
que non requirunt reſidentiam. argu. viij. q. j. c. in ſcripturis. ⁊. c.
qui epatum. Et ad idē facit idem capitulum quod dicit ⁊ quod
poteſt epi diſpēſatione fieri. vt poſſit canonicus eſſe in pluribus
eccleſiis vel loquitur in eccleſiis reſidentiam requirētibus. qꝺ ve
rum eſt vbi ꝑſona bona eſt ⁊ induſtris ⁊ literata quem melius ſci
ret ⁊ poſſet regere duas eccleſias vel decem quam alius vnā. Hoc
enim propter eccleſias fit non propter ꝑſonam ⁊ hic communis
vtilitas ꝑfertur priuate. vij. q. j. mutationes ſic etiam dicimus in
ꝑbendis vt plures propter honorē dei dentur ⁊ dari poſſunt non
propter honorē ꝑſone. q2 ſtatus ⁊c. lxj. di. miramur. (Ante). ſ. de
electio. qualiter. (Confirmationem) dicebat enim ille qui excipie
bat quod cōfirmatus eſſet ibi forte ab ordinario. ⁊ poſtea ipſa cō
firmatio caſſata ꝑ ſuperiorē forte ad quē fuerat appellatū. ⁊ ipſe
poſt caſſationē miniſtrauit quod indignus erat promotione. ar.
ſ. de leg. per inquiſitionē. ſed potes ex parte iſta intelligere quod
vel fuerat appellatum. vel negabat caſſationē confirmationis: nā
ſi caſſatus fuiſſet ⁊ non appellaſſet vlterius non audietur ⁊ ſi nō
adminiſtraſſet.

1 ☞ Receptio canonici quo caſu dicat̃ vitioſa ⁊ nō valere.
2 Canonicus an poſſit eſſe quis ſine prebēda.
3 An ſemꝑ portio peti poſſit vbi nō ſunt priuilegiate.
4 Non vꝫ canonicus eſſe ſine ꝑbēda vel bñficio.
5 Ubi prefinitus eſt numerus canonicorum ⁊ prebēde non ſunt di
ſtincte habebunt canonici vltra numeruꝫ recepti partē de victua
libus que in menſa veniunt.
6 Portio an ſit idē qꝺ ꝑbēda: ⁊ quid ſit portio.

DIlectus filius. (participatione). i. vo
ce in capitulo ⁊ conſi
1 milibus. ¶ † (Proximo) hoc videtur cōtrariuꝫ ei qꝺ
diximus. ſ. de conſti. cum. M. ſcilꝫ quia quādo vnus
actus tantum interuenit ⁊ receptionis in canonicum in ꝓmiſſio
nis prebende qꝺ tunc vitioſa eſt receptio ⁊ non vꝫ. ſed hic fuit tā-
tum vnus actus q2 ſimul facta fuerat ⁊ receptio ⁊ promiſſio ⁊ tñ
tenuit receptio. Sol. nos nō intelligimus vnū actū q2 ſimul facta
ſint ſed

ſint. ſed qꝛ ſimul deberēt ſortiri effectum. ſ. qḋ tunc tantū habeatur p recepto τ iura canonica adipiſcatur cum p̄bēda vacabit. τ cum ea ſibi dabitur. quia tūc non eſt tm̄ promiſſio p̄bende nō vacantis. ſed eſt etiam promiſſio canonicatus non vacantis. ſed ſi actum eſſet quod ſtatim habeat iura canonicatus. lʒ incontinēti dicat τ preſtetur expreſſe qḋ tm̄ primo vacaturam prebendaʒ habebit non eſt vitioſa receptio. τ ideo tʒ. Sed ꝓmiſſio vitioſa eſt τ
2 ideo non tʒ vt hic. τ. ſ. de conſti. cum. M. ¶ † Itē hic habes qḋ licitum eſt recipere canonicos ſine bn̄ficijs τ ſimile. j. eo. dilec. j. de conceſ. p̄ben. vel ec. non vacan. cum ſup. Sed contra in eodem. c. vbi dicit qḋ non dʒ eſſe canonicus ſine prebenda item non debēt plures clerici inſtitui in eccleſijs ꝙ de eccleſijs viuere poſſunt. j. de inſti. c. j. itē hec receptio vr̄ fieri in fraudē vacaturarū. ſo. bn̄ lʒ recipe canonicos ſine bn̄ficijs vt inſtruanꝛ in moribus τ officijs eccleſiaſticis τ vt ſeruiāt prioribus canonicis τ eccleſijs. ſ. de maio. τ obe. ſtatuimus. ſʒ ſi ſine cā faciāt ſuperior caſſabit τ maxime ſi multos faciēt. vt. ff. de va. τ extraordi. co. l. j. §. in honorarijs. τ. l. ſeq. τ. l. ij. τ. iij. τ hoc etiā ſi ꝓbatur qḋ ꝯſtat p̄dictis rōnibus hoc eſſe illicitū niſi cā ſubſit. ergo ad officiū iudicis ptinet illud caſſare niſi iuſta cā ſubſit. inſti. de offi. iu. (Defraudet) ſi opportunitas eſt dādi alioqn expectabit opportunitatē. ſ. e. relatū. ſ. de cōſti. cum. M. j. de conceſ. p̄bē. vel ec. nō vac. cum ſuper. hec autem opportunitas nec ſemp eſt quando vacat p̄benda. τ aliqn̄ eſt ſine vacatione p̄bende. vt no. j. de conceſ. p̄ben. vel eccle. non vac. acce☞deno. † (Prebendam) queritur autē an hic canonicus poſſit petere p̄bendam primā que vacauerit an ſit de gratia qḋ hic dicitꝛ. τ videtur qḋ canonicus ius petendi eam non habeat. quod ſi hoc concederetur per cōſequens aperiretur via vacaturis rn̄. qḋ vbi prebende ſunt diſtincte nullum ius hʒ in canonicatu ſic receptus ſ. nō vacāte prebenda ad petēdā eam. τ quod hic ſit de gratia eſt. τ de honeſto contra. ſ. de cōſti. cum. M. nam ibi dicitur qḋ canonici recepti ſine p̄benda habent ius ad petendum fructus ſup excreſcentes. ergo eadē rōne τ ad prebendam que vacauit. rn̄. aliud in fructibus excreſcentibus. qꝛ illi rumpunt priuilegia. τ ita cum ruptum ſit priuilegium cōiter p̄bendā ꝑcipiet cum alijs: cum ſit canonicus. τ aliud in p̄benda qꝛ per eius vacationē nō rūpiꝛ priuilegium τ idē qḋ dico in p̄benda dico etiā in portionibus priuilegiatis. puta qꝛ priuilegium dicit qḋ tm̄ certe portiones ſiant de redditibus eccleſie. nam he portiones quo ad ꝓhibitionē vacaturarū eodem iure cēſende ſunt cum p̄bēda. cum decre. j. de cōceſ. preben. vel ec. nō vacā. c. ij. non tm̄ ꝓhibeat prebendas vacaturas ſed etiā miniſteria τ eccleſias. τ idē intelligendū eſt de altaribus τ oībus fructibus eccleſiaſticis. τ he portiones bn̄ pn̄t dici prebēde τ redditus ſed ſi non eſſent ibi portiones priuilegiate. ſed tm̄ conſequentes ad numerū canonicorū. tunc bene dicerem qḋ ſi eſt electus in canonicum vltra numerum qḋ bn̄ poteſt petere portionem τ ſi non vacet prebenda vel canonicatus vel portio. qꝛ ex quo rumpit priuilegiū in numero canonicoꝝ eodē modo τ in numero portionum. ¶ Et rō diuerſitatis eſt qꝛ per hoc acceſſoria eſt portio. τ iō ſublato principali tollitur τ acceſſorium. ſ. de ꝯſtō. tranſlato. cum ſuis concor. ſed in alio caſu τ numerus canonicorum eſt
3 principale. τ numerus portionum eſt principale. ¶ † Et qḋ diximus qḋ vbi non ſunt portiones priuilegiate quod ſtatim pōt peti portio. intelligo niſi aliter obtineat de conſuetudine ſicut eſt in vrbe. nam cū ibi obtineat de ꝯſuetudine approbata quod habeat canonicos ſine portionibus. τ qḋ nō teneāꝛ ſic receptis dare portionem intra certum tēpus. imo aliquando differunt vſq; ad annum aliquando vſq; ad duos vel plures annos hi non pn̄t petere portiones ꝙuis moriantur canonici. et de hac conſuetudine loquitur. ſ. de conſti. c. fi. τ. j. de iure patro. poſtulaſti. Item dicimus ratione eiuſdem conſuetudinis τ ſi non ſit ibi certus numerus canonicorum vel portionum. (Facultas) ſed nonne quod irritauit confirmat. ſcilicet promiſſionem vacature. reſpond. non illud tamen dicit qḋ diſerat quia addit de quotidianis diſtributionibus dandis. vel dic quod hic non mandat qḋ ſi in poſterum offerret ſe facultas quod dāretur ei p̄benda. ſed cum tunc. ſ. quādo papa has literas dedit dum eſſet facultas quod ſtatim detur ei. τ ſic hoc verbum obtulerit eſt preteriti temporis. vel dic qḋ ſit futuri temporis. τ tn̄ aliud eſt qḋ mandat. ſ. ꝓuideri cum ſe facultas obtulerit qḋ lʒ: τ ꝙ pluribus modis poteſt contingere. ſ. propter redditus ſuper excreſcentes. vel propter donationem nouam de qua poſſit fieri noua prebenda. τ aliud quod ceſſat. ſ. vacature prebende expectationem. quod non lʒ. j. de conceſ. preben. vel ec. non vacan. c. ij. arg. ad hoc. j. c. allegato accedens. vel dic quod hec eſt intentio decre. prouidere ne aliquis ſit canonicus: τ nihil temporale habeat pro beneficio. τ hoc videtur ſonare hec litera vbi dicit quod compoſuerunt quod participationem haberet ſpiritualiū: ſed nullos
4 fructus prebende. ¶ † Item et ibi indignum eſt vt ſit canonicus et prebende beneficio defraudetur et in ambobus locis ſumitur prebenda non pro iure prebende diſtincte. ſed pro qualibet re que prebetur ad ſuſtentationem vite. quod et ſic intelligere volueris ex eo apparet quod multi clerici ſunt τ multe eccleſie que prebendas non habēt diſtinctas. τ tamen ſunt legitimi canonici τ quaſi idē quod dicit hoc. c. τ qḋ dicitꝛ. ſ. e. cū ſcḋm. τ. c. non lʒ. vbi dicit
5 qḋ nō dʒ aliquis eſſe clericus τ non habere alimonias. ¶ † Itē no. quod in aliquibus eccleſijs eſt certus numerus canonicorum ſed nulle ſunt p̄bēde diſtincte. ſ. de vita τ hone. cle. quoniaʒ. τ ibi ſi recipiāt canonicos vltra numerū habebunt partem de victualibus que in mēſa veniunt. ar. hic. ſ. de conſti. cum. M. ſed nō habebūt partē de his que diuiduntꝛ etiā ſi ea ſint victualia. vt granū vinum τ hmōi. qꝛ lʒ ibi non ſint p̄bende. tn̄ ſm̄ numerum canonicorum intelliguntur ibi eſſe portiones. arg. ſ. de conſti. c. fi. ſed vbi ſunt p̄bende diſtincte τ ſine vlla detractione de oībus cōibus habebūt ptē iſti canonici vltra numerū recepti vt hic. ſ. de cōſti. cum.
6 M. j. de ver. ſigni. olim. ¶ † Et ratio diuerſitatis eſt qꝛ ex quo diſtinxerunt p̄bendas non debebāt ibi eſſe portiones ſm̄ numerū canonicorū. ſed vbi non erant p̄bēde diſtincte iuſtū eſt vt ſm̄ numerū canonicorū τ portiones diſtincte eſſe intelliganꝛ niſi eſſent regulares q nec ꝓprium hr̄e pn̄t. xij. q. j. non dī. τ ſic ēt nec portiones diſtinctas. Aliā ꝯtra. τ lʒ portio poſſit dici p̄bēda τ ecōtra hic tn̄ dicimus p̄bēdam que diſtincta eſt in poſſeſſionibus vel redditibus certis. portio autē eſt que ſic diuiſa non eſt. ſed de omnibus redditibus cōiter collectis extrahitur.

TUa fraternitas. (eliguntur.) Iſta receptio nō habet niſi vnum ſenſum. ſ. quādo ambo ſtatim τ ſimul ſunt canonici τ p̄bendarij qḋ fieri ius ꝓhibet ꝓpter ſectionem prebendarum. ſ. eo. maioribus. τ ideo caſſatur. vt in fine huius decre. dicitur. ¶ Sed litera ſequens innuit quod etiā ſenſuʒ alīs poteſt habere ibi. ſ. τ ſi vnus τc. vbi innuit quod etiam hūc ſenſum poſſit hr̄e. ſ. quod vnus ſtatim ſit canonicus τ prebēdarius. τ alius conſequēter eſſet. canonicus prebēdarius. Sed certe nō eſt verum qḋ iſte ſenſus eliciatur de verbis premiſſis. Sed dicit qḋ etiam iſte ſenſus non eſt tolerabilis de iure. Sed contra ſupra de conſti. cum. M. vbi exp̄ſſe dicit qḋ plures electi fuerunt ad vnaʒ prebēdam. Sol. ibi. ¶ Uel dic qḋ illud intelligitur qn̄ exp̄ſſe dixerant in receptione qḋ vnus ſtatim deberet eſſe canonicus τ p̄bēdarius τ alij ſtatim eſſent canonici ſed p̄bendas haberēt ꝯſequēter qḋ ex cā lʒ. vt no. ſ. eo. c. pri. τ ſic loquitur decre. j. eo. dilecto. vltra me. (Turoneñ.) ſ. eo. miramur. τ. c. maioribus vbi no. (Lateraū.) j. de conceſ. p̄bē. vel ec. non vac. cap. ij. (Caſſandam): ſ. de conſti. cum. M. contra. Sol. ibi.

NIſi eſſent. (iuſtitiam) hoc fecerunt quaſi ex iuſtitia cum eſſet canonice elect⁹ per arbitrium enim non poſſet habere canonicam inſtitutionem. j. de inſti. c. iij. ſ. de tranſac. ſuper eod. nec poſſet ius vnius in alium transferre. (Prouidentiam) τ intellige τ priores τ clericos eſſe canonicos ſeculares. alr̄ eſſet ꝯtra. xij. q. j. non dicatis. j. de ſta. mo. cum ad mo. vel dic quod iſtos redditus non habebit vt proprium. ſ. quod poſſit eos alijs dare vel in teſtamento relinquere. ſed habebit vt diſpenſator τ obedientiarius τ quādocūq; placebit ſuo abbati poteſt illos ſibi tollere niſi eſſent a papa confirmati. τ tunc papa ſine iniuria quando vult poteſt ſibi auferre. qꝛ ſub eius obediētia eos intelligitur tenere. (Cōpromiſſum) ita quod metu pene vel intereſſe ſtent arbitrio tam capitulum ꝙ confirmatus τ caſſatus qui compromiſerunt. (Hos eū) ordinationē vel prouiſionē. (Sectio) hec eſt ratio quare capitulum tenetur toto tēpore vite caſſati dare. τc. ſed prior non tenetur niſi tēpore ſue vite. quia prior habebat certos redditus qui diuidi non poterant contra ꝯſilium turoñ. ſed. ſ. eo. maioribus. ſed capitulum. minime. ¶ Et eſt alia rō qꝛ qn̄ factum fuit cōpromiſſuʒ nemo erat adhuc prior. vnde p eorum cōpromiſſum nō poterant obligari prioratus vel ſucceſſor. ſed pſona litigans tm̄. Iteʒ cum ageretur de iure pſonali non poterat obligari prioratus vel ſucceſſor. cum de eius vtilitate non ageretur. ff. de pac. quo iure. §. vl. τ. l. in pſona. §. j. ſed capitulum idē pmanet. τ ideo ſe ꝑpetuo obligare poteſt. τ maxime quod ex cauſa pacis τ pietatis. ꝙuis poſſet reſtitui in integrum ſi leſum eſſet.

1 ☞ Pōt delegatus cui eſt ꝯmiſſum qḋ alicui faciat bn̄ficiū aſſignari eum pro quo ſibi ſcribiꝛ de p̄bēda ſeu bn̄ficio inueſtire.
2 Generalis legatus poteſt ſibi p̄bendam reſeruare.
3 Iudicium ad ſucceſſores tranſit ſed non arbitrium: τ de materia hac vide in nu. 4.
5 Receptio excōicatorū de aliquo in canonicum non tribuit ius.

☞ **P**Ro illorum. (Suarum). ¶ † Not. ꝙ nomine ſuarum intelliguntur omnes eccleſie prouincie etiaʒ cathedralis. argumē. ſ. de vſupa. c. j. Si autem epiſcopo ſcribebatur intelligitur de eccleſijs ſue dioce. τ non de dignitatibus. τ non diſtinguimus an habeat ipſe collationē vel aliud dūmodo ſit in ſua ꝓuincia vel in ſua dioc. ꝯſtituta τ ibi ius epiſcopale vel archiepiſcopale habeat qꝛ rōne illius iuris comprehēdit ſub hoc noīe ſuarum ar. ff. de ꝯtrah. emp. q tabernas. ſed ſi ſint alique eccleſie vbi nihil iuris habeat forte ibi prouidere non poſſet niſi diceretꝛ in aliqua

eccleſiarū tue puīcie.ſʒ aliis videt̄ φ etiam p hmōi literas non
haberet poteſtatē puidendi niſi in eccleſiis vbi ad eū ſpectat col-
latio.ar.ſ.de offi.ordi.l.ʒ in ea. Unde dixerunt qdam φ papa hic
mādauit autoritate noſtra facias. ¶ Nos dicimus qđ etiā ſine
clauſula hac pōtēt in aliis puidere.q: ibi eſt ɔdictores ꝛc.ꝛ ipſe
non pōt eſſe executor ɔtra ſe.ff.de arbi.l.vlti. ¶ Sed quid ſi tatū
eſſet in literis mādamus quatenus tali puideas in aliqua eccle-
ſiarū tuarū.ꝛ forte idē.(Mandati) qđ fecerat pro magiſtro.p.ꝛ
vere illudebatur q: alios ſine mandato pape recipiebant ſed eos
1 de quibus papa mandabat irreuerēter recuſabāt.†(Inueſtiuit)
no.φ delegatus cui cōmiſſum eſt qđ alicui faciat bñficium aſſi-
gnari pōt illum p quo ſibi ſcribitur de pbenda vel bñficio inue-
ſtire.arg.ſ.ſ.de reſcri.abbate. Sed dic aliud eſt vbi mandatur fa
cias puideri.q: tunc nō pōt puidere cū hoc nō ſit ei cōmiſſuʒ ſʒ
tātum facere puideri.aliud aūt eſt cū mandat̄ alicui qđ faciat cō
petens bñficium aſſignari vt hic.q: tunc cum bñficium ſit anne-
xum canonicatui poterit inueſtire aliquem de canonicatu.ꝛ p cō
ſequens dabitur ei prebenda que eſt cōnexa canonicatui.j.q.iij.ſi
quis ob.tacite enim videtur dixiſſe des ei ius inueſtiendo eum ꝛ
poſt de facto facias bñficium aſſignari qđ annexum eſt canonica
tui.vel potes dicere qđ canonicatum iſtum ɔtulerit archieps de
voluntate epi aſagoneñ.ad quē ſiue de ſuo iure ſiue de iure ad eū
deuoluto ppter negligētiam canonicorum ptinebat poteſtas eli-
gēdi.ꝛ dicit qđ lʒ aliqñ non poſſit inueſtire.ſ.qñ mandat̄ iudici
qđ faciat alicui puideri vel aliqueʒ in aliqua eccleſia recipi.ſ.de
offi.deleg.ſup eo.pōt tñ interdicere ne eligāt.ar.qđ ex quo proui-
ſio ſibi cōmiſſa eſt ꝛ ola ad idem faciēda.ſ.de offi.delega.pterea.
2 ¶†Itē qūis nō ſit ſpecialiter mādatū qđ ſuſpēdat eſt tñ affinis
mādato puiſionis.ff.iu.ſol.tam tñ.§.in hac.itē decre.dicit qđ le-
gatus gñalis ſibi pōt pbendam reſeruare.vt.j.de iurepa.cū dile
ctus.ergo ꝛ eadē rōne ꝛ ſpālis delegatus in eccleſia vbi eſt māda
tum ſibi qđ puideat alicui cū in ea eccleſia maiorē ptātē habeat
φ gñalis legatus.ſ.de offi.deleg.ſtuduiſti(autoritate)de excōica-
tione.inueſtiturā autē nō potuit facere autoritate q: ſibi cōmiſ-
3 ſum nō erat.†(Cōtradictores) hec ſnīa ſic a iudice lata nō cōpre
hēdit niſi ptes que fuerint in iudicio.vel illos qui fuerint vocan
di vel heredes eorum vel ſingulares ſucceſſores.aliī enim nō ſunt
de iuriſditione eius.ꝛ hec eſt forte rō qđ ſucceſſores ligent̄ q: iu-
diciuʒ trāſit ad ſucceſſores.ſed nō arbitriū.ff.de arbi.ſed īterpel-
latur.§.vlti.ꝛ ſi ſit iudiciū reale trāſit ad ſingulos ſucceſſores arg.
tamē ɔtra.ſ.de offi.dele.c.j.vbi dicitur qđ quoſlibet turbatores
pōt excōicare.ſed ibi loquitur de pturbatoribus iuriſditionis vt
ibi no.ꝛ.j.de penis dilectus.hic aūt loquit̄ de pturbatorib⁹ par-
tis. Uidetur aūt qđ in nullo caſu debent ferre talē ſnīam.excōico
oēs pturbatores talis clerici cū tractus futuri tpis nō ptineat ad
iudicē.ff.de vſur.l.j.in prin.ſed reſpon.vt no.ſ.de procu.auditis.
¶ Itē ɔſtitutio videt̄ hec excōico oēs qui ſibi ɔtradixerūt qđ de
legato nō lʒ.rñ.nō eſt ɔſtitutio.ꝛ hoc apparet ex pſona ɔſtituētis
ꝛ ex forma ſnīe que nō eſt gñalis nec ppetua:nec alia hʒ que in ea
requiruntur.iiij.di.erit.imo eſt ſnīa qđ ex eo apparet q: cā cogni-
ta fertur ꝛ ſi feratur niſi cauſa cognita lʒ teneat tamen iniuſta eſt
xj.q.iij.c.j.ꝛ ſi ſup alio ſine cauſe cognitione fert̄.puta ſi pciperet
qđ ei obediret̄ a quolibet ꝛ q nō obediret ei talē penam pateret̄.
nec credimus valere nec tenere ipſo iure.vt no.ſ.de in inreg.reſti.
c.ij.cum autem cauſe cognitione legitime fert̄.ſ.de ap.pterea.
¶ Sed ſi dicas quare non expectat turbationē anteφ ferat ſnīaʒ.
rñ.quod poſſet eſſe periculum ſi tantum tepectaret: ꝛ ponamus
qđ melius faceret ſi expectaret tamē ꝛ hoc teneret̄.ij.q.vj.biduuʒ
ſ.de appel.pterea.arg.ff.de euic.l.ij.ff.ad.l.aquil.in.l.illa aqui.ꝛ
nō extenditur hec ſnīa gñalis ꝛ añ receptionē lata.vel ēt poſt niſi
in tpe in quo ſnīa ferri poſſet. ¶ Itē videtur qđ autoritate huius
clauſule etiā poſt annū imperpetuū poſtφ inueſtitus eſt.ꝛ poſtφ
mandauit de eo recipiēdo poſſit excōicare rebelles.ꝛ etiā poſtφ
ſnīa lata eſſet ſi eſſet negociū vbi eſſet ſnīa ferēda.lʒ alās nō poſſet
tanφ ille qui functus eſſet officio ſuo niſi intra annum.ſ.de offi.
deleg.in literis ꝛ.c.querēti. ¶ Sed nobis videt̄ qđ etiā poſt diffi
nitiuam non poſſit niſi intra annum.arg.eiuſdem decre.querēti.
¶ In aliis autē.ſcʒ quando non fertur diffinitiua ſnīa.ſʒ mādat
eum recipi in canonicum poterit cōpeſcere ɔtradictores autorita
te huius clauſule quouſqʒ mandatum pape plene ſortiat̄ effectū
ſcilʒ qđ recipiatur in canonicum.ſed ex quo receptus eſt quāuis
poſtea moleſtetur ſup canonicatu vel aliis non poterit eos com-
peſcere.q: ſi cōtrarium diceretur iam videretur eius ordinarius
eſſe ꝛ talia reſcripta redarguuntur.ſ.de reſcri.ad hec. ¶ Sed qd
ſi aliqui receperunt ꝛ pape mandatum impleuerunt ꝛ aliq non?
Reſpondemus ſuper illos qui mandatum domini pape imple-
uerunt nihil vltra facere poſſit etiam ſi moleſtēt euʒ cum in illos
functus ſit officio ſuo.in alios tamen pōt. Itē ſi illi qui receperūt
ꝛ mandatum dñi pape impleuerunt.ꝛ enim de nouo moleſtāt ſup
fructibus prebende.vel etiam ſuper ipſo canonicatu.non tamen
poſſunt compeſci autoritate huius clauſule.q: non videtur ei cō
miſſum de futuro exceſſu.ꝛ tempus date inſpici dʒ.ſ.de reſcrip.

4 eam ꝛc. ¶†Illud autē qđ dictum eſt qđ non extenditur hec iu-
riſditio niſi cōtra certas pſonas.ſ.illos q ſunt vocandi ꝛ quoſdā
alios.nos nō credimus ſic verū.imo ſalua meliori opinione cre-
dimus qđ oēs cōtradictores poſſint cōpeſcere etiā quoſcunqʒ ex-
traneos dummodo de facto ɔtradicant nō de iure.q: ſnīa lata in
illos qui de iure ɔtradicūt non tʒ.cum nullā habeat iuriſditionē
niſi contineretur in literis.vel expreſſe vel tacite ſub generali clau
ſula.ꝛ poſtea coram delegato expreſſiſſet.ſ.de reſcrip.paſtoralis.
quia tunc ſiue iuſte ſiue iniuſte teneret ſentētia. ¶ In preſenti au
tem caſu vbi non mandat de recipiendo.ſed ipſemet euʒ inueſti.
ſatis credimus quod poſſet contradictores ſue inueſtiture intra
annum excōicare.arg.preallega.decre.querenti.ꝛ.ſ.de re iudi.ad
cōſultationē.(Seruaſſe) de hoc not.ſ.de conſti.cum acceſſiſſent.
5 †(Recipiant) ꝛ ſic excōmunicati recipiunt aliquē in canonicum
ſed hec receptio non tribuit ius.quia iam canonicus erat.alās ſe-
cus.ſ.de eta.cū bone.vel dic excōmunicatos teneri ad ea que ſiūt
in eorum piudiciuʒ.ſ.de iudi.intelleximus.vel dic ꝛ forte melius
qđ nec receptionem nec inſtallationem facit excōicatus nec con-
tradicit.qđ hic dicitur.ꝛ expone recipiant.donec cautionem fa-
ciant de recipiēdo eum in canonicum pro quo excōicati erāt.ꝛ ſi
pteſtata abſolutione velint appellare nō audiunt̄.niſi nouuʒ gra
namē eis fieret.ſ.de appel.cōni. ¶ Sed obñcies ex quo pro ma-
nifeſta offenſa eſt excōicatus non dʒ abſolui niſi prius recipiātur
j.de verb.ſig.ex parte.ij.q.v.preſbyter ſi. Sed dic illa etiam in ſpi-
ritualibus non habere locum.vt no.ſ.de dolo ꝛ contu.veritatis.
Quid enim ſi excōicatus eſſet niſi ſe faceret ordinari: deberet ne
promoueri anteφ abſoluatur? abſit. ¶†Quicquid dicant predi-
cti expreſſe dicit decre.qđ ante abſolutionem recipere dʒ.ſ.de re-
ſcrip.capitulum.(Ad canonicatum) hñ mandat dominus papa
quod huic dentur ea que pertinent ad canonicatuʒ ꝛ non ad pre-
bendam.q: licet canonici infregiſſent ſtatutum ſuum de certo nu
mero nō tamē fractum eſſet iſtud ſtatutum quo ad prebēdas q:
lʒ canonici qui habēt certum numerum eligant vltra illum nu-
merum.pbēde tñ diſtincte firme manēt.ſ.de conſti.cū.M.ſ.eo.
dilect⁹.ꝛ de hoc no.j.c.dilecto.ꝛ hic executor de quo hic dicit pec-
cauit inueſtiendo eum de pbenda.vel dic quod non peccauit in-
ueſtiendo eum de prebenda:q: non erant ibi diſtincte pbēde.nec
certus numerus earum.ꝛ ex hoc dico qđ ſi etiam peterentur lite-
re in aliqua eccleſia in qua canonici ſuum ſtatutū fregerūt eligē-
do vltra numerū.φ adhuc ſalua manet eius exceptio vt pbenda
nō aſſignet̄ vltra numerū.ſʒ nō manet eis ſalua quin eū recipiant
in canonicum.ar.prealle.decre.cum.M.ꝛ.c.dilectus.

Tuis. (queſtionibus.

Accedens. (vel alius magis.) Quaſi dicat.
melius eſt quod inueſtitor dicat
inueſtimus te pro tali abſente:quam inueſtimus talē
abſente parte.ꝛ poteſt hoc intelligi vbi procurator hʒ
mandatum.ff.de dona.qui mihi.ꝛ.ff.de acqui.rerū do.ſi pcura-
tor quāuis lex videatur dicere φ etiam cum mandato nō trāſit.
dominiū.ff.de acqui.re.do.res ex. Sed illud intelligimus quādo
nō hʒ ſpeciale mandatū de aliqua re emēda. ¶†Sed quid ſi con
ſanguineus ſine mādato nomine abſentis recipiat inueſtituram
nō credimus abſenti acquiri pbendā nā lʒ agere poſſit:vt.ff.de p
cu.ſed hec pſone.non tñ acquiret dñium nec etiā canonicatū quī
ſolo conſenſu eligentium ꝛ electi acquiruntur ſed queritur an te
neat ſi poſtea ratum habuerit ille cuius nomine recepta eſt inue
ſtitura ſi prius aliī eſſet collata. Sed nec hoc credim⁹ φ eis liceat
a primo facto recedere.vt no.ſ.de elec.cum inter.

1 Receptio ad oſculum an faciat canonicum.
2 Electio facta de canonico vltra numerū valet.
3 Canonicatus quādo vacet vel deſinat.
4 Non tʒ electio facta vltra numeꝝ iuramēto firmatum.
5 Non licet venire cōtra iuramētum.

Dilecto filio.p. (legatus) legato nō fuit
licitum infringere pri-
uilegium canonicorum.ꝛ idcirco non valuit qđ factuʒ
eſt de celerario.ſed ſi canonici feciſſent cum ad eos ſpe
ctaret electio teneret electio canonicatus ꝛ non diuiſio prebenda
rum.quia priuilegium pro ſe datum poſſunt renunciare.ſ.de con
ſtitutioni.cuʒ acceſſiſſent.vel dic qđ idcirco fuit caſſata q: ambo
fuerunt electi ad vnum ius prebende diuidēdum.ad hoc no.ſ.de
conſtitu.cum.M.ſ.eod.dilect.(generalis) cuius conſenſus non
predicat epiſcopo cum hoc ei ſpecialiter compromiſſum nō fuiſ-
ſet. Sed plus dico qđ nedum procuratoris nec epi conſenſus pro
deſſet in his que contra ius fiunt.ff.de ɔdi.inſti.ſi pcurator.ff.de
1 his que in frau.cre.ſi pater filio. ¶†(Ad oſculum) vehemens eſt
preſumptio.arg.j.de his que ſi.a ma.par.ca.ex ore.j.de priui.cum
olim.C.de acqui.poſ.l.j.C.de pa.po.ſi filium.xx.q.j.que pro. Rñ.
epm ignoraſſe eum non fuiſſe canonice receptum.ff.de interro.ac.
de etate.§.vlt. Item receptio ad oſculum nō facit canonicū.ſed le
gitima electio.C.de li.cauſa nō idcirco.ff.de decu.nō haberemus

vel dic

vel dic nedum p tacitum conſenſum ſed nec expreſſum ꝯ tenorem alterius conſilij poſſe habere ius in prebenda.§.e.tue.⁊ ideo ſemp ꝯtra eum dicimus nō canonicā electionem.(Moleſtatione)in tētabit ipſe vti poſ.nam ep̄s eū vt canonicū nō tractabat.vel etiā alias eū in poſſeſſione iuris canonicatus moleſtabat vel ſup hoc implorabat auxilium iudicis.vel melius ep̄s agebat negatoria ꝯ electum.vel clericus confeſſoria ꝯ ep̄m(Turoñ.)§.eo.maioribus (Lateraneñ.).ſ.de conceſ.preben.vel ec.non vac.c.ij.⁊ iſte celerarius cenſeri deberet ſecundus.q2 ob hoc reſignauit.vt nepos archiepiſcopi haberet vt in princi.huius decre.habetur. †(Non eſt certus)idem eſt ⁊ ſi certus eſſet ibi numerus prebendarum vel ēt canonicorum vel vtriuſq3.§.de conſti.cum.M.nam ſemper eligendo canoñ.vltra numerum v3 electio ſed priuilegium rumpitur q̄tum ad certum numerum canonicorum.ſed nō rumpitur: ſed durat quo ad numerum prebendaru3.⁊ hoc bñ colligitur.§.eo.dilectus.⁊.§.de conſti.cum.M.Ratio diuerſitatis eſt:q2 cu3 non obſtante certo numero tenet electio quo ad canonicatum rūpitur priuilegium quo ad ius canonicatus.Sed eligendo plures ad vnam pbendam vacantē:l3 etiam nō vacantē vltra numerum nō t3 electio vt hic.q2 eſt contra ꝯſilium turoneñ.vel lateraū. niſi vellēt nouum ius pbende ſtatuere.ſ.e.vacante.⁊ ideo cum non teneret electio nō rumpit priuilegiu3.¶ Itē ratio quare t3 electio quo ad ius canonicatus nō quo ad pbendam.q2 ſic ſtatutum eſt ſ.de cōceſ.pbē.vel ec.nō va.c.j.⁊.§.eo.maioribus.ſed in canonicatu nō ſic ſtatutum eſt hoc ipſo iuſte cōſtitutum eſt.q2 cum pbēda maxime cōſiſtit in rebus corporalibus nō poterat ius pbendale fieri niſi poſſeſſiones alicuius eccleſie diuiderētur.⁊ hoc eſſet malum quod vna prebenda eſſet pinguis ⁊ alia pauper.§.de conſti. cum.M.non tamen dicimus malum ſi de omnibus prebēdis vel de vna pinguiori alij vellent vnam noua3 facere quin poſſent.ſ. eo.vacante.ius autem canonicatus quod incorporale vel indiuiſibile eſt multi poſſunt ſine aliorū dāno hr̄e.⁊ ideo aliud fuit ſtatutum in iure canonicatus ⁊ aliud in prebendali. Melius dicit quod hoc non facit vim quin plures poſſunt eligere vno ſolo iure vacante ſi hoc intenderent ⁊ exprimerent ſed hic non exprimebant nec hoc preſumentur intendere niſi exprimant nec eſt ꝯtra
3 §.de conſti.cum.M.quia ibi expreſſerunt. †(Deſinit)⁊ ideo licet in aliqua eccleſia vbi eſt certus numerus canonicorum ſint plures canonici ⁊ vnus moriatur nō valerent litere ſi impetrentur ſuper canonicatu illius alicui cōferendo quaſi vacet quia non vacat imo deſīt vt hic dicit.ſecus autē ſi ibi eſſet certus canonicorū numerus.quia tunc nō deſinit ſed vacat.(Illud).i.ad prebēdam vacantem.ſed ad ius canonicatus vna ſola prebenda vacāte poſſunt plures eligi.§.de conſti.cum.M.ſ.eo.c.prori.ſecus alias vt ibi notatur.melius dicitur quod non poſſunt ad vnum ius canonicatus duo eligi.ſ.quod duo canonici ſint electi habeant tātum vnam vocem in electionibus ⁊ in alijs.⁊ quod in omnibus fungantur ambo tantu3 vice vnius.Sed bene poſſent fieri duo canonici qui haberent voces licet vna tantum vel nulla prebenda vacaret.¶ Itē no.quod l3 poſſint plures canonicos facere vna tantum prebenda vacante non poſſunt canonicatus ius dare ad vacaturam.ſ.de conceſ.preben.nulla nam canonicatus miniſteriu3 eſt(Spectat)cum conſenſu tamen eorum quoru3 intereſt (Augmentatum)ordinando quod vbi ſunt.x.prebende.ſint.xv.(Sta-
4 tutum).¶ †No.qd̄ ſi in aliqua eccleſia eſt certus numerus canonicorum iuramento firmatus.⁊ aliquis eligatur ſuper numeru3 non t3 electio.⁊ idem ſi numerus ſit cōfirmatus autoritate pape cum clauſula ⁊ ſi quid factum ſit ꝯtra nō v3.al's enī3 ſecus vt hic: ⁊.§.c.pro illorum.§.de conſti.cum acceſſiſſent.⁊.c.cum.M. ſecus alias ſi quis iuraſſet nō vendere libru3 ⁊ poſtea venderet teneret venditio.ſed contra videtur.§.de iureiur.c.intellecto. Sed hic loquit de alienatione licita.alienatio enim libri nō eſt a principio interdicta:ibi loquit de alienatione illicita etiā ſine iuramēto.dicūt enī ſpeciale in ſpūalibus vt nō valeat qd̄ in eis ſit ꝯ iuramentū.Alij dicūt qd̄ ēt receptio in canonicū ꝯ iuramentū t3 ⁊ hec eſt allegatio.Si aūt ad prebendam electus eſſet vacaturā.vel ēt plures ad vnam diuidendā eſſent electi.caſſanda electio eſſet.vt.§.e.
5 tue.†(Sed quicq̄)hoc certū eſt qd̄ ꝯ iuramētū venire non pōt ſi eſt bonū eccleſie.imo ⁊ ſi eſſet temerarium nō liceret venire ꝯ ſine ſuperioris autoritate.vt no.§.de elec.venerabilem.item nulla alia rō videt quare canonici nō poſſunt venire ꝯ priuilegium ſibi cōceſſum qñ eſt ibi preſens clauſula:ſicut qñ non eſt ibi clauſula.§. de ꝯſti.cū ac.C.de le.⁊ cōſti.qd̄ fauore in fi.niſi q2 hoc ſtatuere voluit de nouo in fauorem eccleſiarum ad confutandam inconſtantiam eligentium.⁊ pōt dici q2 qd̄ hic dicit locum h3 in oībus priuilegijs ⁊ confirmationibus conceſſis eccleſijs.vbi preſens clauſula continetur.hec clauſula hic facit quod canonici ſuo facto contrario nō poſſunt rūpere priuilegium vt hic apparet.⁊ dicunt quidam qd̄ hoc decretū pōt opponere nō ſolū papa ſed etiam quilibet alius iudex etiā delegatus de his que ad ſuam iuriſditionem pertinēt.vij.q.j.q2 frater.C.de iud.properandum.§. ſi autem imo etiam priuatus quilibet pōt interponere hoc decretū.ff.de leg.iij.

l.q̄ſitū.Sed ſciēdū eſt qd̄ hoc decretū maiores vires h3 qñ cū cāe cognitione ſit.vt no.ſ.qui ma.accu.poſ.cū in tua.(vnde)ſnia pape.(Silentiū)hic apparet qd̄ nō fuit actum vti poſ.in quo cōdēnatus non fuiſſet niſi ad ceſſandū ab iniquitate ⁊ ad intereſſe.ff. vti poſ.ſi duo.§.ſi.ſed.fuit actum ꝯfeſſoria vel officio iudicis implorando ſm̄ tenorē legis.C.de inge.manu.diffamari ⁊ ſm̄ hūc modū agendi bñ h3 locum hec ſnia.ſed expone ad reſtitutionē eorū que ratione dicte inſtitutionis tenebat.i.ad miſſionē poſſeſſiōis prebēde ⁊ aliorum iurium ad prebendam ptinentium.⁊ hoc bene poterit petere ep̄s ad cuius collationē pertinebat collatio prebēdarum qd̄ imponeret ei ſilentium vt ſtatim ſequitur.al's autē ad reſtitutionem ſibi faciendam proprio ſumpto vocabulo agere nō poſſet ep̄s ⁊ ea ſibi reſtituendo non eſſet prebenda. ſed ſi nomine prebende egiſſet qd̄ poteſt bñ.ſ.de ſucceſ.ab inteſt.c.ſi.etiam tunc proprie ſumitur verbum.

VAcante. (duas)pbēdas.(Integrate q2)ſimpliciter eligūt eos in canonicos nō expreſſe ad vnam prebendam vel ad aliam.ſi enim elegiſſet eos expreſſe ad vnā prebēdam diuidendam non valeret electio.ſi.§.eo.c.pri.vel dic licet nō valuit talis electio de rigore iuris.vt.§.eo.c.tue.de equitate tñ d3 eis prouidere.§.eo.inter cetera.vel potes dicere qd̄ bñ fuit intentio eligētis qd̄ due prebende ex vna fierent.⁊ hoc non ſufficit niſi prehabita prouētuum rōne.ita qd̄ congrue inde fieri poſſint ⁊ in hoc caſu.ſ.qñ vna pbēda inſufficiens eſt diuiſa ⁊ duobus data pōt dici ꝙ ſic diuiſa3 prebendā vterq3 poſſidebat.ſed q̄ꝯcito poterit ſiue p vacatione3 ſiue alio mō tenebit integrare pbendam.¶ Vel dic melius qd̄ bñ potuit ep̄s diuidere vnā pbenda3.ſ.de exceſ.pla.ſicut vnire. ⁊ ſic hic bñ tenuit diuiſio.⁊ iō ambo remanēt legitimi canonici.ſ3 q2 referebat pape.q2 l3 ep̄s cū capitulo potuit diuidere nō tñ bñ fecerat q2 nimis parue erant ⁊ al's inequales qd̄ eſſe nō d3.§.de cōſti.cu3 oēs.⁊ ideo papa mandauit de hoc inquiri.nam mandauit prebēdas integrari ſi ſic eſſet verum ⁊ alijs equiparari.

1 ☞ Tenet ſucceſſor de honeſtate pdeceſſoris factu3 exequi.
2 Canonicatus ⁊ prebeñ.iure cōnexa ſunt.
3 Poteſt collator aſſiſtere ei cui contulit.
4 Electio perfecta nō dicitur quouſq3 ſit confirmata.
5 Crimine ſtellionatus tenet collator bñficij q ſine cā noluit implere mandatum pape in preiudicium impetrantis literas.

DIlectus filius.G (Miſimus) ¶ Not. ꝙ ſi hi canonici non obedierunt ſimplici mandato.poſtea tenētur ei prouidere de cōmunibus redditibus.⁊ hoc eſt in penam illorum canonicorum qui cum nullam excuſatione3 haberent mandato pape contempſerunt obedire.§.de reſcrip.ſi quādo.⁊.c.cum adeo.⁊ hec eſt cōuenientior pena que eis imponi poſſet cum in hoc deliquerunt.§.de tempo.ordi.literas. ſed ⁊ aliā imponere poſſet.q2 in re ſiue in prebenda.nullum ius h3 quod ex eo apparet q2 collatio de ipſo facta t3.vt hic in fi.⁊ no.§.de reſcript. capitulum.⁊ ad hoc facit.§.de reſcrip.conſtitutus.arg. contra.§. de reſcrip.literas.vbi dicitur qd̄ ſucceſſor dando executorias lite-
ras illi clerico pro quo predeceſſor direxerat monitorias nō factū
1 ſuum ſed predeceſſoris exequi videtur.¶ †Sol.vere factum predeceſſoris exequitur quia predeceſſor monitorias concedendo incepit ⁊ de honeſtate ſucceſſor factum predeceſſoris exequi tenetur niſi aliqua iuſta cauſa contra faciat.lxiij.diſt.adrianus.ſed tamē ex hoc non ſequitur qd̄ habeat ius in re.(Sufficiens) nec aliud
☞ legitimum ſibi obſtat.†(Recipiatis)iſte enim nondu3 receptus erat in canonicum.⁊ ideo non datur ſibi prebenda vacans.ſed tenet collatio alij facta de illa vt hic. ſecus eſſet ſi receptus eſſet in canonicum autoritate literarum pape.quia tunc credimus ꝙ haberet actionem ad prebendam poſtea vacantem petenda3 ſi alius eum non precederet.argu.§.eo.relatum dilectus.ſ.de conſti. cum ſuper.§.de conſti.cum.M.nam l3 non habeat ius in prebēda niſi ſibi aſſignetur.vt in prealleg.decre.dilectus.tñ ille ad quem pertinet collatio prebēdarum non h3 tunc poteſtatē conferēdi eā niſi canonico.q2 iam receptus eſt canonice ſeruata diſi in.quam not. §.de ma.⁊ obe.ſtatuimus.aget ergo cum eo ad quem pertinet.vt ſibi eā aſſignet ſi nōdum contulit eam alteri.alioquin aget cum ſuperiore:vt eam ſibi aſſignet ⁊ poſtea aget contra detentorē.preben.Alij tñ dicunt qd̄ ſine alia aſſignatione aget contra detento-
2 rem pbēde.arg.§.eo.inter cetera.¶ †Poteſt enim dici qd̄ quilibet receptus in canonicum ius h3 in pben.que ſibi ſuo ordine defendenda eſt cū ꝯnexa ſint iura canonicatus ⁊ pbē.l3 aliqñ differantur collationes pbendarum.§.eo.cum dilectus.⁊ ſic apparet qd̄ male faciunt iudices qui deputati ſunt executores pluribus receptis in canonicos.q2 quilibet executor excōicat illum ad quem ptinet collatio prime pbende que vacabit niſi eam ꝯferat illi cuius executor eſt.nam ſolius primi executio iuſta eſt q2 ex quo ad primi mandatum ea3 aſſignauit ſine dolo deſijt eā poſſe al's aſſignare.vñ ſi decetero alij executores ei pcipiant qd̄ alijs conferat.⁊ ſi propter hoc eū excōicent male faciunt.niſi forte cum cōtraria man-

data reciperet malitioſe ⁊ manifeſte iniuſtum mãdatuʒ impleret
⁊ iuſtum poſtponeret.ſ.de reſcrip.cum contingat. item videt qđ
huic recepto in canonicum ꝯtra eum qui eũ contulit alteri nõ hʒ
actionem.niſi forte de dolo vel in factum ad expẽſas.ff. de do.l.j.
3 ¶ †Sed tamen bñ dicimus qđ collator põt aſſiſtere ei cui ꝯtu-
lit in cauſa ſicut venditor emptori a quo res vendita vẽdicatur:
quia põt ſua intereſſe ſi euinceretur ab eo ꝑbenda: qꝛ tenet ſibi in
conſimili prouidere.ſ.eo.inter cetera.ſecus aũt in electoribus qꝛ
ibi bñ poſſunt ſuam electionẽ defendere ⁊ proſequi.ſ.de elec.ſup
4 eo.⁊.c.dudum romana.vbi no. ¶ †Et eſt rõ diuerſitatis qꝛ non
dicitur electio ꝑfecta quouſqꝫ ſit confirmata.⁊ ideo electores ele-
ctionẽ defendunt ⁊ proſequuntur quouſqꝫ fuerit confirmata.ſed
poſt cõfirmationẽ ſi ageretur cum electo non vocarẽtur canonici
nec etiam ad defenſionẽ admitterẽtur qꝛ functi ſunt officio ſuo.⁊
idem dicimus in eo qui contulit bñficium ⁊ in confirmatore.ſ. qđ
nõ competit cõtra eos actio.(Aſſignari procurẽtur)vel dic qđ nec
p monitorias nec ꝑceptorias literas obtineret iſte clericus qđ hic
dicit niſi in literis eis directis ꝯtẽtum fuiſſet alioquin damus ta
li in mãdatis vt vos ad id cõpellat. ¶ Sed arg.ꝯtra.ſ.de reſcrip.
capitulum.dicunt quidam qđ cõdictione ex hac decre.põt quili-
bet pro quo ſcribuntur monitorie agere ⁊ cõſequi qđ in hac decr.
ꝯtinet.ſed certe hoc nõ placet nobis qꝛ iam fruſtra eccleſia daret
executores.⁊ lʒ quãdoqꝫ papa det monitorias non tñ dat executo
5 rias. ¶ †Alij autẽ dicunt qđ collator bñficij qui ſine cã noluit im
plere mandatum pape in ꝑiudicium impetrãtis literas peccauit
in eum.⁊ ideo tenetur crimine ſtellionatus.⁊ hãc accuſationẽ cri-
minalẽ vel denũciationẽ ciuilẽ ꝓſequit impetrãs.ſed caueat ſibi
impetrans qđ nõ obtinebit impetrans literas nec in accuſatione
nec in denũciatione niſi probauerit eum malitioſe non obediſſe.
quod eſt difficile cum multas poſſit hẽre excuſationes. Hic autẽ
manifeſte apparuit pape de malitia capituli ſi ſine cauſa aliuʒ re
ceperunt poſtpoſito mandato pape.⁊ dicunt quidam qđ hic di-
citur tantum locum hẽre quando preceptorie litere impetrantur.
arg.ſ.de reſcri.capitulum.nam nemo aſtringitur ex conſilio.xiiij.
q.j.qđ dʒ.ff.mã.l.j.⁊ eodẽ modo non dʒ aſtringi monitione.ſed ⁊
alij cõtradicunt.ſcʒ quod etiam monitioni pape obediendũ eſt
que eſt pura.⁊ maxime qꝛ nõ eſt ſine mãdato.lex autẽ.⁊.c.loquun
tur in cõſilio quod datur tantũ in fauorẽ eius cui conſulitur.alij
tñ dicunt nihil hic fieri de neceſſitate iuris.ſed de gratia.(Prebẽ
dali)dic vt no.ſ.eo.inter cetera.

1 ☞Sola receptio in aliã eccleſiaʒ ſine conſenſu ſufficit ad hoc vt
quis prima ſit priuatus.
2 Nunquid ſi ex diſpenſatione longo tpe differtur ordinatio epi inte
rim vacent bñficia.
3 Poteſtas ad quẽ ꝑtinet collatio ſine alia priuatione ⁊ alio poſſi-
dente cõferre bñficium ſic ab alio poſſeſſum.
4 Poſſeſſor quilibet in poſſeſſione ſua tueri dʒ.
5 An plures dignitates in vna eccleſia poſſit quis habere.
6 Perſonatus ⁊ dignitas an idẽ ſint.Et qđ ſit dignitas. in nu.7.

De multa. (in lateraũ.).ſ.eo.quoniam non-
nulli.(Curam animarũ.)hic lar
ge ſumitur cura animarum ſiue in foro penitẽtiali ha
beat curam ſiue alias.ſ.de elec.dudum romana. ⁊ nõ
eſt vis ſiue ratione eccleſie habeat curã animarum ſiue in villa.ſʒ
illius ville eccleſia eſt alterius.ſicut apparet in decre.preal leg. du
dum romana.vbi non dicitur qđ archidiaconus in archidia. ha
buerit aliquam eccleſiã.ſed ius archidiaconale tantum . ⁊ ſic eſt
in dioce.pictauieñ.vbi ſunt archipreſbyteri qui nunquam habẽt
aliquam eccleſiam ſpecialem cui preſunt.ſed habent iuriſditionẽ
ſpiritualem ſuper multa loca.Item non eſt vis ſiue ſit eccleſia ba
ptiſmalis ſiue capella tantum dummodo curam habeat aliquo-
rum parochianorum.Item non eſt vis ſiue habeat parochianos
de facto ſiue non dummodo parochiam habeat in qua parochia
1 le ius habeat. ¶ †(Receperit)not.ſolam receptionem in aliam
eccleſiam ſine conſenſu ſufficere ad hoc qđ prima ſit priuatus. ſed
videtur qđ neceſſarium eſt etiam qđ poſſeſſionem habeat ſecũde
vel per euʒ ſtet quominus habeat.argu.xxj.q.ij. ſi quis iam.⁊ no.
ſ.de electio.cum in cunctis.⁊.xlij.diſtin.ſi qui epi.⁊.c.ſeq.ſed hoc
nõ credunt alij cũ per conſenſum cõtractũ ſit matrimoniũ.ar.ſ.
de tranſla.epi.inter corporalia.vel aliud ius ei acquiſitũ admini-
ſtrandi.ſ.de elec.cum in cunctis.⁊ hoc intelligunt quidã verum
niſi adhuc cõtra eũ excipi poſſit.puta quia electus ſit in archidia
conum vel archipreſbyterum.⁊ nondum habeat eundẽ ordinem
quẽ dignitas requirit.tunc etiam ſi transferatur corpore cum cõ-
tra eum excipi poſſit quouſqꝫ tranſeat tẽpus intra qđ debeat or-
dinari nõ credunt poſſe ꝯferri prima beneficia.arg.eius qđ dicit
in epo.ſ.de elec.cum in cunctis. ¶ Melius credimus qđ ſtatim
vacat poſtqꝫ hʒ bñficium habens curam animarum prius ſimile
nullo tẽpore pretextu ordinationis expectato nec eſt ſimile de epo
qꝛ electus ⁊ cõfirmatus in epm non eſt epũ niſi ſit conſecratus in
epm ſed archidiaconus qꝫ cito eſt cõfirmatus eſt verus archid. ⁊
omnia que ꝑtinent ad dignitatem facere poteſt.nec põt decetero
excipi ꝯtra eum qđ nõ ſiat archidiaconus.lʒ poſſit excipi qꝛ non
ordinetur qꝛ eſt criminoſus.ſicut ꝯ quẽlibet et nõ archidia. exci-
2 pietur.ar.ſ.de ap.ꝯſtitutus. ¶ †Sed qđ ſi ex diſpenſatione lõgo
tpe differtur ordinatio epi nunquid interim vacabunt beneficia
rñ.imo vacabunt ⁊ etiã tanqꝫ vacantia alijs conferent qꝛ diſpen
ſatio eſt reſtringẽda vt non extẽdatur ad reſtitutionẽ bñficiorum
arg.j.de cõſangui.⁊ affi.qꝛ dilatio. Si aũt p infirmitatẽ vel alio
legitimo modo impediat eius ordinatio nõ credimus ei currere
tempus argu.j.de conceſ.preben.vel ec.non vac. qꝛ diuerſitatem.
¶ Itẽ quãdiu litigat nõ cõferẽtur eius bñficia ſi nõ eſt adeptus
poſſeſſionẽ ſecũde.ſed ſi hʒ poſſeſſionẽ lʒ de ea litigetur videt qđ
ſtatim poſſunt eius bñficia conferri.xxj.q.ij.ſi quis iam.ſ.de ele-
ctioni.cum in cũctis. Nec valet ſi dicis qđ ex quo poſtea ꝑ ſniam
apparet ſecundã ꝓuiſionem non tenere nõ dʒ tollere primã qꝛ in
culpa fuit acceptãdo rem litigioſam.vel qꝛ de hoc nõ bñ diſquiſi-
uit.de hoc no.ſ.de reſcrip.in noſtra. Quidaʒ etiã dicunt vel cre-
dunt qꝫ ſit neceſſe vt habeat adminiſtrationẽ maioris partis rerũ
ſecunde eccleſie.ar.ſ.de reſti.ſpo.c.fin. Sed illud no.qꝫ bene facit
primus ꝑlatus,ſi dũ litigat cõmendat ei primã eccleſiã ⁊ eſt iuſta
cã cõmendationis.j.de act.ſi conſt.(Contẽditur) contẽdendo de
iure ſuo ſi non hʒ diſpenſationẽ.⁊ intelligimus ſi perſtiterit vſqꝫ
ad litem cõteſtatam.ar.ff.rem ra.habe.amplius.ff. de in ius voc.
quãuis.⁊ hoc ſatis innuitur ex verbo hic poſito ſpolietur.ſ.p ſen-
tentiam.⁊ ſic videtur qꝫ neceſſe eſt ad hoc qꝫ locuʒ habeat hec de-
cre.qđ contẽderunt in iudicio.⁊ qđ ipſo iure ſit priuatus vel dic
qꝫ ex ſola retentione ſit priuãdus etiam ſi qñ incipit ꝯueniri velit
dimittere.cũ ſatis manifeſta cã priuationis appareat.ſ. qꝛ cano-
ni non obediuit. Item qꝛ furtum cõmittit in rebus prioris eccle
ſie quia priuatus eſt.ſ.e.cum iam dudũ.ſ.de elec.dudũ romana.
¶ Sed quid ſi ſcđm inuaſit ꝓpria autoritate.ar.qđ ipſo iure vi-
detur primã renunciaſſe.xxj.q.ij.ſi quis iam. Alij tñ cõtradicunt
qñ ꝓpria autoritate inuaſit.ſed ſi non ꝓpria autoritate inuaſiſſet.
ſed autoritate ſuperioris cõfirmatus eſſet.tunc quãuis alꝯ nulla
eſſet electio.vel eſſet talis q ordinari nõ poſſet ad ſcđam eccleſiã.
tamẽ ipſo iure renũciaſſe videtur priori.qꝛ ad hoc qđ renũciaſſe
videat ſufficit qđ autoritate vel tuitionẽ ꝑioris habeat.arg.ff.qđ
☞cum fal.tu.l.j.§.ſi.argu.ſ.de tranſla.epi.c.quãto. ¶ †Quid ergo
dices etiam in caſibus qui hodie accidunt in regno vt licet inter-
dictũ ſit regnũ ⁊ oĩbus capitulis ſit generaliter interdictũ elige-
re multi eligunt ⁊ aliqui ꝯfirmãtur p metropolitanũ ⁊ admini-
ſtrãt.nunquid lapſo tpe de conſecrandis epis vacent taliter con-
firmatorum bñficia.arg.qđ ſic.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.l.iij.§.vi
deamus.in aut.de reſti.⁊ ea que pa.§.ſi.⁊ facit.j.de exceſ.prela.tã
3 ta.⁊ de trãſla.quanto. ¶ †(Conferat)no.qꝫ is ad quem pertinet
collatio ſine alia priuatione ⁊ alio poſſidẽte cõferre põt bñficium
ſic ab alio poſſeſſum.⁊ eſt hoc ſpãle bñficium conceſſuʒ a iure in
hoc caſu.nã gñaliter ꝯtrium obtinet.arg.ꝑ eis.j.ne ꝯceſ. ꝑben.vel
ec.non vac.cum noſtris.ſed ẽt in hoc caſu poſſeſſionẽ bñficij non
dabit quãdiu primus de facto poſſidet cũ nec rem ſuã liceat ꝓpria
autoritate occupare.j.de ꝯceſ.ꝑbẽ.qꝛ di. C.vnde vi.ſi qs in tãtam.
niſi eſſent idẽ conferens ⁊ iudex ſed aget ille cui mãdatum eſt cuʒ
ſuperiore vt ſibi habẽti ius det poſſeſſionẽ vocato illo qui detine-
bat.⁊ ꝓcedetur in hoc facto ſine ſolẽnitate iuris cũ trãſlatio eius
ad aliam eccleſiã non poſſet eſſe niſi notoria.ſ.de tranſla. epi quã
to.vel dic qđ nec citatio neceſſaria eſt. ¶ Nos quãtum ad hoc qđ
ſpeciale ſit in hoc caſu qꝫ quis poſſit dare eccleſiam vel aliam rem
quam alius tenet ⁊ in qua ius hʒ nõ credimus eos verũ dicere qꝛ
nõ eſt ſpeciale imo generaliter verũ eſt.⁊ ſic credimus qđ eccleſiã
⁊ alias omnes res noſtras vel ad noſtram collationem vel ad ius
pertinentes poſſimus vendere ⁊ donare. ⁊ quocunqꝫ alio titulo
ius quod in eis habemus in alios transferre.C.de here. vel actio.
vendita.per totum.ff.de contrahen.emp.qui tabernam.⁊ ſi.no.j.
de conceſ.preben.cum noſtris. ¶ Sed his fortiter eſt contra.ſ.de
cauſa poſ.cum eccleſia.vbi dicitur qđ non vʒ electio facta a cano
nicis ad quos pertinebat de iure contemptis his qui poſſidebãt
ergo eadẽ ratione non valet donatio vel venditio vel collatio ali-
cuius rei quam alius poſſidet quãuis collator ius conferendi ha
4 beat in ea. ¶ †Sol.illa decre.ꝯcordat noſtre opinioni.nã veritas
eſt hec qđ quilibet poſſeſſor tuendus eſt in poſſeſſione ſua.⁊ rõne
poſſeſſionis colligit fructus.j.de inſti.cum veniſſent.j.de iurepa.
ex literis conſul. ⁊ ex hoc eſt qđ ille qui eſt in poſſeſſione eligendi
tuendus eſt in poſſeſſione hac ⁊ in colligendo fructũ ac eius fru-
ctus eſt eligere facto.vnde ille qui eſt in poſſeſſione iuris eligẽdi
quãdiu eſt in poſſeſſiõe de iure eſt qđ eligat.⁊ ſi alius elegerit ad
quẽ non pertinet accipere fructum qualis eſt proprietarius ⁊ illa
ad quẽ pertinet poteſtas eligendi nõ valebit electio eius.⁊ ſic lo-
quitur decre.ꝑalle.cũ eccleſia.ſed dare alij ius eligendi nõ eſt fru
ctus poſſeſſiõis.⁊ iđ nõ ꝑtinet ad poſſeſſionẽ iuris eligendi illud
alij donare nec impedire illũ ad quem ꝑtinet quominus alij con
ferat ¶ Et eodẽ modo dicimus in poſſeſſore eccleſie.ſ.qđ tuẽdus
eſt in poſſeſſione eius ⁊ in colligendis redditibus eius.ſed nõ po-
teſt impedire quin ille ad quem pertinet ius cõferẽdi tam alij cõ-

ferat

☞ferat primã. ¶ †(Sex mẽſes) cõputandos a die quo ſciuerit eam
receptiſſe ſcdam. ſ. de cõceſ. preben. qꝛ di. Itẽ cõputandi ſunt iſti ſex
menſes a die quo ſciuerunt eccleſiam vacare ꝑ receptionẽ ſecũde.
⁊ hoc ideo dico: qꝛ lꝫ receperit ſecũdam non põt hẽre poſſeſſionem
eius. vel de iure qꝛ dicit aduerſarius ꝙ de iure eaꝫ hẽre nõ oꝫ ſiue
de facto: quia non permittitur intrare poſſeſſionem non currit
collatori tẽpus. xxj. q. ij. ſi quis tam. xcij. diſt. ſi qui epi. ⁊ verba cuꝫ
effectu accipiẽda ſunt. ff. ꝙ quiſqꝫ iur. in al. ſta. l. j. ſed ſi poſſeſſio-
nem haberet lꝫ litem haberet de ea tunc forte deberet eam cõfer-
re ⁊ curriſt ei tempus a die quo recepit ſecundam ⁊ etiam ſi ferat
ſentẽtia contra eum qui impugnat recipientem ſecundam eccle-
ſiam. ſed non poſſidentem appellet. tempus incipit currere colla-
tori ab eodem die quo finita eſt cauſa appel. imo plus eſt quod ſi
non proſequatur appellationeꝫ tamen non computatur tempus
niſi a die quo rata manet ſentẽtia. nec eſt contra. ff. ex qui. cau. in-
fa. irrogatur. furti. hoc enim ideo eſt. qꝛ ante non potuit ſcire va-
cationem eccleſie cum adhuc poſſet. proſequi appellationem licet
non fuerit proſecutus. (Cogatur) ille qui negligens eſt in colla-
tione prioris bñficij. (Hoc idem) hic vult dicere ꝙ ſicut ſtatutũ
eſt in bñficijs habentibus curam animarum ꝙ ipſo iure vacant
5 recepto ſecũdo ſimili. ⁊ alijs licite conferri poſſunt. ¶ †Idẽ ſta-
tuimus in perſonatibus diuerſarum eccleſiarum habentibus cu-
ram animarũ. ſi autem non habent curã animarum lꝫ ſine diſpẽ-
ſatione teneri non poſſint credimus tñ poſſe per epos diſpenſari
argu. contra. ſ. de electio. dudum romana. Sed reſpondemus ꝙ
ibi non dicit non poſſe diſpenſari ſed peccare eum qui ſine diſpẽ-
ſatione tꝫ ꝙ verũ eſt. ſ. eo. ad hoc vel ibi loquitur allegando ⁊ huic
noſtro intellectui ſatis cõcordat ꝙ ſequitur ꝙ addit ꝙ in vna
eccleſia nõ poſſunt habere plures dignitates. ſupple etiam nõ ha-
bẽtes curam animaruꝫ. ⁊ ſic aliqua erit adiectio. nam tunc vt qui-
dam dicunt ideꝫ erit ꝙ in pluribus bñficijs habentibus curam
animarum. hoc tñ hic non videtur dicere. vnde alij dicunt ꝙ in
6 eis idem erit ſicut ſi pſonatus in diuerſis eccleſijs hẽret. ¶ †(Per
ſonatus) fere ſemper ⁊ pro eodem ſumitur perſonatus ⁊ dignitas
fere ideo dixi qꝛ perſone eccleſiarum dicuntur in anglia que pre-
ſunt eccleſijs qui alibi dicuntur curati. ſ. de app. perſonas ⁊ tñ in
in dignitate dicunt conſtitui. Similiter abbates epi ⁊ alij ſupe-
riores dicuntur eſſe in dignitate ⁊ non perſone. ⁊ intelligimus di-
gnitates vel perſonatus ſecundũ inſtitutionẽ vel ſm conſuetudi-
nem eccleſie. nam poſſet eſſe ꝙ aliquis in vna eccleſia exercet offi-
cium archid. cognoſcendo de cauſis clericorum. ⁊ ſic de alijs offi-
cijs vel dignitatibus dicimus. non tñ puto eum cadere in hãc cõ-
ſtitutioneꝫ niſi vocetur hoc nomine vel alio quod in dignitate ſo-
nat. ſed ſi vocetur aliquo nomine dignitatis vel quo pro perſona
in dignitate conſtituta reputetur lꝫ nullum miniſterium digni-
tatis faceret reputo eum hac conſtitutione retineri ſicut eſt Par-
me: vbi quaſi nullũ officium archidiaconi facit archidiaconus: ⁊
tñ illa dignitas reputatur. Si autẽ miniſteria faceret alicuius di-
gnitatis. ⁊ tñ non reputatur dignitas nõ cadit in hanc ꝯſtitutionẽ
ſicut ſunt ꝓpoſiti turon. ⁊ carnoten. nunq̃ autem reputamus ali-
quẽ ad hãc ꝯſtitutionẽ teneri. niſi ꝑpetuã habeat dignitateꝫ. ſ. de
7 ſtatu mo. c. ij. §. j. ¶ †Itẽ dignitatẽ vocamus dũ modo ꝑ dignita-
te habeat in eccleſia vbi eſt: ⁊ etiam ſi habeat adminiſtrationẽ tẽ-
poralium ꝑpetuã. arg. lxxxviij. diſt. volumus. ⁊ quatuor capitulis
ſeq. lꝫ inter dignitates eccleſiaſticas hec non connumeretur. ſ. vbi
agitur de offi. arch. ⁊ de alijs officijs. miniſteria autẽ ſine vlla pe-
nitus iuriſdictione officium aliqꝺ habent. ſicut ſunt ſindici ꝓcu-
ratores ⁊ ſacriſte qui pulſant campanas ⁊ hmõi nõ dicuntur eſſe in
dignitate etiam ſi ſint perpetui ſi autem haberent aliquã iuriſdi-
tionem ſecus. ff. de offi. procu. ceſ. l. j.

1 ☞ Ad archiepale ſiue prouinciale concilium qui ſint vocãdi: ⁊
qui ad epale in nu. 2.
3 Capitula cathedralium eccleſiarum quando vocãda ſint ad con-
cilium prouinciale.
4 Quando tractatur accuſatio epi neceſſarij ſunt. xij. epiſcopi. ⁊ vi-
de in nu. 5. ⁊ 6.
5 In concilio tenentur omnes de ſingulis querelis reſpondere ac ſi
citati eſſent.
6 Concilium ſit tantum cauſa corrigendorum morum.

1 Graue. (conci.) † Ad hoc cõciliũ de neceſſitate
vocandi ſunt epi ⁊ nõ alij. ar. xviij. diſti.
qm̃ quidẽ ⁊ epo. ⁊ c. placuit. ⁊ c. ſi. epus metropolitan.
⁊ c. ꝓpter. ⁊ hoc de archiepali ſiue prouinciali ꝯcilio.
2 ¶ †Ad epale autẽ concilium vocandi ſunt abbates ſacerdotes. ⁊
omnẽ clerũ ciuitatis ⁊ dioce. cõuocare dꝫ epus. xviij. di. decernim⁹.
Sũt autẽ epi ſic ꝯgregati in ꝯcilio ꝓuinciali loco ordinarij in oi-
bus cauſis que vertuntur inter epos ⁊ clericos. ij. q. v. placuit. ſi epus
accu. xj. q. iij. ſi epiſco. forte ⁊ quatuor capitulis ſequentibus. imo
plus dicimus ꝙ idem epi ſine conci. ſunt vt iudices ordinarij in
oibus cauſis clericorũ que ad concilium referuntur. xj. q. vi. ſcitote.
3 xviij. di. c. j. ⁊ ij. ¶ †Capitula autẽ cathedralium eccleſiarum tunc
ſunt vocanda ad ꝯciliũ prouinciale cũ de eorũ factis agitur. ſ. de
his que ſi. a prela. ſine cõſenſu ca. c. ij. alias non niſi de honeſtate vel
ꝓpter cõciliũ. lxiij. di. obeuntibus. cãe autẽ archiepoꝝ ad papaꝫ
ſunt referẽde vt hic. ¶ Alij tñ dicũt ꝙ epi in cõcilio nõ ſunt iu-
dices ſed aſſeſſores. ſed ſiue ſint aſſeſſores. ſiue iudices nõ valet ꝙ
ſit eis nõ vocatis. xv. q. vij. epus nullus. lxiij. di. epi. ſicut nec vꝫ ſnia
abſente aduocato fiſci. ff. de iure fiſ. ſi fiſcus. arg. C. de ſen. ⁊ iterlo.
4 cum ſententia. ¶ †Item concilium ſic congregatum audire po-
teſt accuſationem criminalem epi ſed determinare non. iij. q. viij.
c. j. ⁊ q. vj. quãuis. ⁊ c. dudum. ⁊ qñ tractatur accuſatio epi etiã in
ipſo tractatu neceſſarij ſunt. xij. epi vt in ꝑal. c. iij. q. viij. c. j. nec in
his. xij. computatur archiepus. xv. q. vij. felix. ⁊ ſi haberet ſuſpectos
aliquos epos loco ſuſpectorum metro. ⁊ accuſatus alios eligent
de conſenſu tñ alterius partis ⁊ de ea prouincia ſi poſſit vel de vi-
cinia. ar. ij. q. vij. placuit. lxv. diſ. pla. ¶ Et credim⁹ quod ſint alij
xij. neceſſarij epi in proceſſu. ſ. in lit. conteſt. ⁊ forte in auditione al-
legationum. in receptione autem teſtium nõ videntur neceſſarij.
5 ¶ †Item videtur ꝙ hic numerus ſit neceſſarius. nõ ſoluꝫ in cri-
minali accuſatione epi. ſed etiam ſi ciuiliter agitur de crimine ꝙ
fatemur ſi excipiatur de crimine vt remoueatur ab epatu. xxiij. di-
ſtin. illud. xxxiij. di. quorundam. nam poſt amotionem talem vel
repulſioneꝫ remanet ita infamis quod ineligibilis fit. vt. ſ. de ele-
ctio. ſuper. ¶ Item idem dicimus de inquiſitione ſacerdotũ dia-
conorum vel ſubdiaconorum. ⁊ vbicũqꝫ pro crimie agitur ſiue crimina-
liter ſiue ciuiliter: dũmodo depoſitionis ab ordine vel officio ſen-
tentia ferri debeat. ſic loquuntur. c. xv. q. vij. per totum. iij. q. vj. accu-
ſatus. ſecus ſi pro contumacia epus excõicaretur vel ſuſpenderetur
ab archiepo ſolo ꝙ lꝫ. ¶ Idem ſecus ſi agatur de crimine nõ ad
depoſitionem ab officio vel ordine. ſed amotionem ab eccleſia qꝛ
tunc ſolus epus cum clericis ſuis põt procedere. ⁊ ſic loquuntur ca-
pitula. xviij. di. ſi quis abbas. xvj. q. vij. inuentũ. ſ. de his q̃ ſi. a pre-
la. ſine cõſenſu ca. nouit. lxxxvj. di. ſi quis. item ſecus etiã ſi ſuũ in-
6 tereſſe proſequatur agẽdo de crimine. puta agendo furti. ¶ †Itẽ
no. ꝙ cõcilium prouinciale facit archiepus ſine primate ⁊ primas
ſine archiepo. vt hñ colligitur. xviij. di. c. j. ¶ Item dicunt quidã
hunc numerum eſſe neceſſariũ etiaꝫ ſi ex delegatione ꝓcedatur. arg.
iij. q. vj. hec quippe. ſed hoc non credimus de neceſſitate. lꝫ ſit ho-
neſtum ꝑ excellẽtia cãe q̃ ita fit ⁊ in illo. c. hec quippe papa man-
7 dauit hoc ex ſpãli cã ꝓpter ſcandalũ regis. ¶ †Itẽ no. ꝙ in cõci-
lio oẽs rũdere tenentur de ſingulis querelis ac ſi citati eſſent. xviij.
di. ꝓpter. qm̃ in criminali nõ deberent ad hoc reſpondere niſi ci-
tati ſint ⁊ niſi expreſſa ſint crimina ſuper quibus accuſantur. v. q. ij.
c. vl. Qꝛ autem dictum eſt ꝙ de ciuilibus qõnibus tenentur reſpõ-
dere in concilio. intelligunt quidam de ꝯcilio prouinciali vel epa-
li. ſed in generali concilio dicant cuilibet competere ius reuocan-
di domum. Sed argu. contra. eos. ij. q. vij. ſymachus. credimus tñ
ꝙ ſi particulare vel generale concilium pro aliquibus ſpecialib⁹
negocijs in vocatione nominatis vocaretur quod in alijs ⁊ in ci-
uilibus ⁊ in criminalibus cauſis haberent ius reuocandi domũ.
8 †(Inquiſitio) lꝫ quidam dicant cõtra. hec inquiſitio poteſt fieri
ſine precedente fama. per. c. xviij. diſt. ſane qm̃ quidẽ. ⁊ hoc eadem
rõne. qꝛ nõ agitur hic ad interponendam penã de crimine. Item
nõ agitur ſpecialiter de crimine. ſed vt rationem reddat de talẽto
ſibi cõmiſſo quõ illud adminiſtret ad ꝙ quilibet miniſter tenetur.
item concilium ſit ob hoc maxime. ſ. ad correctionẽ morũ. xviij. di.
qm̃ qdem. (Concilium) arg. ꝯtra. ſ. de elec. cum in cunctis. §. pe. ⁊
vlti. Sol. illud in dignitatibus. ſed hic in beneficijs. Itẽ hic pena
non infringitur niſi poſt ſecundam monitionẽ ⁊ poſt peccatũ ite-
ratum. illa in primo peccato ⁊ ſine monitione. Item hec pena po-
teſt ſuſtineri ⁊ illa. qꝛ licet ſuperior prouiderit eccleſie ꝓpter deli-
ctum eligentiũ illa vice qñ malum eligit. nihilominus ⁊ ꝑ ꝯciliũ
hec pena infertur vel impetratur vt decetero per alium ꝯferantur
beneficia. (Suſpenſionis) ſcꝫ archiepi vel omnium ſupradictorũ.
nam lꝫ concilium prouinciale habeat poteſtatem ſuſpendẽdi. nõ
tamen habet abſoluendi.

1 ☞ Non cogitur quis reſidere in eccleſia annexa ꝑbende.
2 Non reſidens in eccleſia in qua hꝫ curam animaruꝫ ipſo iure eſt
ea priuatus.

Extirpande Puta epi abbates vel alij po-
tẽtes. ſed iniuſte (Sufficiẽs). l.
1 di. c. ſtudeat. ſ. e. c. de mõachis † (Prebẽda.) Hinc col-
lige ꝙ in eccleſia annexa ꝑbẽde qs nõ cogitur reſidere ⁊
lꝫ cũ tali ꝑbẽda recipiat aliã habentẽ curã animaꝝ non ipſo iure
vacat prima. imo licitũ eſt aliã hẽre. vel ex diſpẽſatione cuiuſlibet
ſuperioris. vel ẽt de iure cõi ſm diuerſas opiniones quas no. ſ. de
cle. nõ reſi. c. vl. ⁊ c. cũ iam dudũ. nã cũ cã ꝓhibitiõis ſit. qꝛ nõ põt
apud vtrãqꝫ reſidere ⁊ per ſe curam agere. ſ. de cle. non reſi. qꝛ nõ
nulli. ⁊ c. relatum. ⁊ cã eſſet annexa que hꝫ curaꝫ qꝛ ibi reſidere nõ
tenetur. vt hic. ¶ Item prohibitio ceſſat in prebenda. de iure cõi
apparet ꝙ ꝯſtitutio de multa locum nõ habet. caue tñ tibi quia
lꝫ talis prebendarius habeat in eccleſia ſibi ſubiecta vicariuꝫ ſepe
tñ ⁊ ipſe prebendarius habeat curam aliquam laxiorem quia nõ
tantum ſup vicarium vt poſſit tũ excõmunicare. viſitare interdi-

coꝛe.⁊ alia huiuſmodi facere.⁊ aliqñ minus latam:q꞉ ſuper vica
rium tantum vel in ceteris caſibus tantum.⁊ hec omnia ad curã
pertinent animarum.ſ.de elec.dudum.(Alioquin)id eſt ſi non
reſideant in eccleſia que aliñ non eſt annexa.vel niſi ibi ꝑpetuũ cõ
ſtituat vicarium.(Ille ſciat ſe)parochiali eccleſia ⁊ non priuabi
tur eccleſia prebenda ſed perſona tantum tempoꝛe ſue vite. argu.
2 ſ.eo.niſi.†(Priuatus)no.qḋ qui nõ reſidet in eccleſia in qua hꝫ
curam animarum priuatus eſt ea ipſo iure:⁊ poteſt aliñ conferri.
de hoc no.ſ.ti.pꝛoxi.ex tue.tutius eſt enim euꝫ per ſententiaꝫ pri
uare.ar.ſ.de conceſ.preben.vel eccle.non vacan.cum noſtris. licet
tutius ſit non reſidentem vel vicarium non conſtituentem ꝑ ſen
tentiam priuare.tamen cũ hec conſtitutio hanc penã conſtitue
rit ei ſatis videt̃ qḋ ſine alia ſentẽtia priuationis ſit priuatus au
toꝛitate huius conſtitutionis.⁊ qḋ ille ad quem pertinet collatio
poſſit eam aliñ conferre dũmodo ea interueniant que interueni
a re debent:q꞉ opꝫ qḋ moneatur[a] tempoꝛe congruo ⁊ loco qḋ reſi
deat ⁊ ꝙ aſſignetur tempus ei certum.ff.de verb.oblig.ſi ex leg.cã
⁊.l.ſeq.ſ.de cle.non reſi.ex parte.⁊ tribus.c.ſe.imo ⁊ poſt hoc pru
denter faciet ſi aliquantulum expectet.q꞉ foꝛte iuſta cauſa ĩpedit̃
que ſi eſſet reuocaretur ſua collatio iiij.q.v.c.j.ff.de vſur. moꝛa.ſ.
vij.⁊.l.ſciendum.ff.de dam.infec.l.ſi finita.§.ſi foꝛte.ſ. de re iudi.
☞cum bertoldus.¶†Item videtur quod ſi pateretur lie.contr.ſu
per hoc.ſ.an teneatur reſidere qḋ extunc ſit priuatus ⁊ poſſit aliñ
conferri.arg.ff.de verb.oblig.nemo.⁊ hec vera ſunt niſi certa dies
ei aſſignata ſit a prelato non a capitulo qḋ nõ hꝫ poteſtatem euꝫ
iudicandi vel eius renunciationem recipiendi infra queꝫ reſide
re vel aliud facere deberet q꞉ tunc non eſt neceſſaria alia monitio
poſt diem.C.de contrahen.⁊ commit.ſtipu.l.magnã.ſ.de conceſ.
preben.vel eccle.non vacan.c.ij.ſ.de elec.cũ in cunctis.vij.q.j. pre
b ſentium.¶Item hec habent locum[b] vbi eſt pena adiecta alicui
negatiue vel alijs verbis equipollentibus negatiue ſicut erat hic
ſ.ſi non reſederit in eccleſia vel ſi non conſtituat vicarium.⁊ ſic de
alijs.ſed ſi pena eſſet adiecta alicui affirmatiue veꝫ ſi percuſſiſſet
clericum ſit excõmunicatus vel ſi receperit ſecundam eccleſiaꝫ ca
reat prima.xvij.q.iiij.ſi quis ſuadente.ſ.e.de multa. ⁊ hoc poteſt
videri vbicũqꝫ irrogatur infamia ipſo facto.ff.de ritu nup.palaꝫ
§.quemadmodum.C.de ſecun.nup.l.j.⁊.ij.tunc ſine vlla monitio
ne ſtatim ipſo facto incurrit in penam vt in predictis decre. ⁊ eſt
rõ q꞉ non facta latent ſed facta ſe manifeſtant. Si aũt ſup priua
tione nulla lata ſententia eſt a iure tũc non poterit procedi ad ele
ctionẽ niſi prius obtineant licentiã a ſuperioꝛe ſiue pape ſiue alio
ſ.de cle.non reſi.ex parte.⁊.c.qualiter. vel niſi feratur contra eos
ſñia priuationis.ſ.de cle.non reſi.ex tue.poteſt tamẽ ⁊ minoꝛ pe
na eis infligi.ſ.de cle.nõ reſi.c.cum ad hoc.⁊.c.tue.⁊ in his omni
bus contrahitur hermocidiũ quia notoꝛiũ eſt crimen.ſ.cõtuma
cia.ſed tamen ſi poſtea inueniantur excuſabiles reſtituãtur.ſ.de
in integ.reſti.ex literis.iiij.q.v.c.j.⁊.vij.q.j.preſentiũ.C.de ac.ea.
1 ☞ Nominatim interdicti qui dicantur.
2 Non poſſunt abbates ⁊ minores iudices criminales cauſas cleri
coꝛum diffinire.
3 Abbas quo caſu poſſit preſbyterũ inſtituere in eccleſia donata.
4 Poteſt epus viſitare ſi abbas eſt negligens.
5 Non lꝫ edificatoꝛi iura epiſcopalia minuere.
6 Tenetur prelatus notos admittere ſi ſibi preſententur.ſecus au
tem ſi ignotos.

¶ Qḋ moneat̃. adde ꝙ car.in ꝯſil.lv.col.ij.in prin. dicit hoc dcm̃ Inno.no tabile ⁊ ſingl'a re.ici. ꝯſiliũ in cã dñi Caroli.

b ¶ Itẽ hñt locũ ad dcã ꝑ inno. hic adde ſely.l c.j.col.iij.de cõ ſti.ſ. vbi dicit dcm̃ ẞ aureũ.⁊ vide eũdẽ late l.c.ij.ſ.de ma gi.col.ij. verſi. extra glo.

c ¶ Et q̃ſi vica rius.adḋ eũdẽ Inno.l.c.j. de of.archi.⁊ car. l ꝯſi.lxvij.ĩcip. reuerende dñe in ſi.

d ¶ Dũmõ al's. hoc dcm̃ inno. refert ⁊ ſequit̃ cald.in ꝯſi.vj. col.ſi.in ſi.l ti. de dona.

In lateranen. (decimas).ſ.de his q̃ ſi.a prela.ſine conſen.ca.cum
1 apoſtolica.†(Nominatim īterdictos)nominatim in
terdicti dicuntur quilibet de quibus certum eſt ꝙ ſint
interdicti.vnde dicuntur hic nominatim interdicti :etiam ſi ca
ſtrum vel ciuitas ſit interdicta non nominatim autẽ excõmuni
cati vel interdicti dicuntur qñ ſic fertur ſñia excõico vel interdi
cto talem cũ ſuis fautoꝛibus vel participibus.participes eniꝫ nõ
ſunt nominatim excõicati vel interdicti ⁊ ideo non tenetur quis
vitare eos vt.vj.q.ij.c.ij.⁊.iij.niſi foꝛte eſſet notoꝛia hoꝛum parti
cipatio ita qḋ non eſſet inficiationi locus.ſ.de coha.cle.⁊ mulie.
tua.arg.contra.xj.q.iij.excellentiſſimus.vbi innuitur quod tales
vitari debent.ſed non dicit hoc. ſed dicit participes puniendos
qui contra preceptum talibus cõmunicauerũt.ſ.excõmunicatis.
(Pleno)id eſt que nõ ſunt exempte a iuribus dioceſanoꝛuꝫ.xvj.
q.ij.viſis.licet eas edificauerĩt.ve no.ſ.de priui.cum ⁊ plantare.§.
in eccleſijs.quales ſunt in quibus domini habent iuſpatronatus
ex fundatione ſua.nam tunc deberent ꝑſentare inſtituendos preſ
byteros epo.⁊ epus cum eius conſenſu preſentatos inſtituat.preſen
tati autem epo de ſpiritualibus.patronis autem clericis de tem
poꝛalibus reſpondebunt. ⁊ ſic intellige.xvj.q.ij.c.j.ſ.de capel.mo
na.c.in eccleſijs.hi patroni etiam habere debẽt curã eccleſiarum
vacantium.ſ.de app.bon.me.⁊ nota.de offi.oꝛdi.cum vos. ¶Si
aũt in fundatione dominium rerũ eccleſiaruꝫ quas eccleſie dedit
ſibi retinuiſſet.tunc poſſet cenſum imponere.vt no.ſ.c.de mona
chis.⁊ alia faciet.vt ibi no.nam tunc preſbyteros ponet ſi nõ ha
bent aliquam parochiam.⁊ remouebit ad velle ſuum.vt.ſ.de pri
ui.volẽtes.§.ſane.quẽ aliqui nõ habẽt.imo plus dicimus ꝙ etiã
ſi parochiam non habeat tamen ſacerdos de ſpiritualibus debet
epo reſpõdere:puta qualiter celebret.qualiter oꝛnet eccleſiã ⁊ hu
iuſmodi.ſed tunc credimus ꝙ abbas poſſit ponere ⁊ remouere ſa
cerdotẽ ad ſuũ velle. ¶Si autem ex donatione laici habẽt iuſpa.
eccleſie tunc nõ plus poterit.ſ.ꝙ laicus dederat.ſed preſentare po
terit tãtum nã plus iuris in alium trãſferre non poteſt ꝙ ipſe ha
buerit.xvj.q.j.ſi quis laicus.ff.de diſt.pig.ſi de. ¶Si aũt epus dat
iuſpatronatus ſed eccleſiam que nullum habet populuꝫ alteri ec
cleſie ſi dat eam in pꝛopꝛios vſus tunc eccleſia ponat in ea aliquẽ
vicarium queꝫ ſine epo ponet ⁊ remouebit qui nihil iuris habet
in eccleſia donata.ſ.de his que ſi.a prela.ſine conſen.capi.tua. ſed
tantum alia eccleſia fingitur prelatus illius eccleſie vel potius ec
cleſia donata fingitur grangia vel pꝛioꝛatus vel adminiſtratio.ſ.
de confir.vti.vel inu.poꝛrecta.ſ.de cenſi.c.vlti.ſed quicunqꝫ fuerit
ſacerdos epo de ſpũalibus predictis.ſ.vita ſua ⁊ alijs reſpõdebit.
⁊ tunc licet poſſit reſiduum ſibi accipere fructuum.tamen ſerua
bit eccleſiam in priſtino ſtatu.ſ.vt ſint ibi clerici iſti licet non per
petui vt conſueuerunt niſi expreſſe conceſſa ſit.ſic ꝙ eam ſibi ap
pꝛopꝛiet eiectis clericis.ſ.de dona.paſtoꝛalis. Alij autem dicunt
contra.arg.op.pꝛo eis.ſ.de his que ſiunt prelatis ſine conſen.cap.
tua.⁊ hec intelligo vera.ſed hec eccleſia nõ habet collegiũ. ſi enim
haberet collegium opoꝛteret ꝙ clerici ⁊ prelatus eſſent perpetui.
vnde non poſſet remoueri prelatus eius nec clerici qui ius habẽt
2 ab abbate ſine iuſta cauſa.ſ.de ſtatu monacho.c.ij.§.vlti.¶†Et
dicũt quidã ꝙ nec etiam ſi cõmittat culpam põt remoueri de ec
cleſia collegiata ſeculari per abbatẽ tm̃.ſed abbas requirat ⁊ epo
referat. non enim abbates ⁊ minores iudices poſſunt clericoꝛum
cauſas criminales diffinire.arg.xvj.q.vij.epo nulli.lvj.diſt.l. ſatis
ſ.de offi.archi.ad hec.⁊ not.ſ.de offi.oꝛdi. q̃to nec mirum ſi faci
☞lius monachi ꝙ clerici remoueantur.ſ.de ſi. per tuas. ¶†Item
habet locum in eccleſijs que non ſunt parochiales nec populum
habent.nam ille ⁊ ſi concedantur in pꝛopꝛios vſus vel autoꝛitate
pꝛopꝛia quis conuertat in pꝛopꝛios vſus.tamen neceſſe habet in
eis autoꝛitate epiſcopi inſtituere prelatum ad minus perpetuum
vicarium quẽ nõ põt remouere aliquis preter epm̃.argu.ſ.de pri
3 uile.paſtoꝛalis.ſ.de ſup.neg.prela.c.ij.⁊.ſ.e.c.pꝛoxi.¶†Iteꝫ pre
dicta intelliguntur niſi conceſſa ſint in pꝛopꝛios vſus ⁊ pleno iu
re quo caſu põt abbas preſbyterum inſtituere in eccleſia donata
c ⁊ quaſi vicarius[c] epi concedere ei curam animarum ⁊ remouere
ex cã cum cauſe cognitione.ſed cãm vel accuſationem criminalem
huius ſacerdotis non audiet:nec pꝛopter crimen eum ammone
bit.licet foꝛte ꝑpter malam adminiſtrationeꝫ ammouere liceat.
arg.xvj.q.ij.viſis.nam vt ibi dicitur piacula ſacerdotum punien
tur per epm̃.¶Item omnia ſacramẽta que per alium ꝙ ꝑ epm̃
miniſtrari non poſſunt.vt conſecratio altarium.collatio oꝛdinuꝫ
4 per epm̃ ibi ſient.¶†Item etiam dicunt quidã ꝙ viſitare pote
rit.arg.de cenſi.cum ve.⁊ hoc ſatis credimus maxime ſi abbas ſit
negligens in viſitando.nam licet ſpũalia cõceſſerit abbati : tamẽ
ſibi retinuit viſitationem.maxime ſi negligens ſit abbas. vel dic
ꝙ vterqꝫ habet ⁊ ſi concurrant.epus preferetur.niſi aliter obtineat
de ꝯſuetudine.ſicut eſt in archidiacono ⁊ alijs prelatis qui ſubſũt
epo ſunt.¶Et quod dicit.c.xvj.q.ij.c.j.loquitur etiam ſpeciali
ter de inſtitutione ⁊ non eſt trahendum ad alia.Itẽ dic ꝙ de ſpi
ritualibus reſpondebit abbati.⁊ eſt ratio ſupꝛadictoꝛuꝫ.ſ.ꝙ pre
dicta remaneãt penes epiſcopum.licet enim pleno iure eccleſiam
trãſtulit in abbatem.quia tamen hec exercere nõ poſſit abbas.⁊
nõ ſit aliqua eccleſia vbi nõ opoꝛteat fieri ea que iuris epalis ſũt.
iuſtum eſt ꝙ hec in abbatem tranſlata non intelligantur. arg.ff.
de offi.preto.legatus.hoc ipſum intelligimus verum.etiam ſi ab
bas cui donat exemptus eſt. Sed ſi alij epiſcopo donaretur pleno
iure.tunc cum recipiens epus iura epiſcopalia exercere poſſit. Intel
ligimus etiam illa trãſiſſe.nec vlterius predicta alius epus exerce
d re poterit dũmodo[d] al's donatio ſit legitime facta. Si autem nõ
concedat epiſcopus eccleſiã in pꝛopꝛios vſus ſed vt al's ſit ei ſub
5 iecta obtinet quod habetur.ſ.de dona.paſtoꝛalis. ¶†Item no.
quod non eſt licitum monaſterio quãdo edificat eccleſiaꝫ ipſam
inſtituere vt habeat eam pꝛo grangia vel etiam pꝛo monaſterio.⁊
vt ea que dabantur ei ad pꝛopꝛietatem monaſterij deuoluantur.
cum enim capelle a monaſterijs edificare lege dioceſana epo ſint
ſubiecte.ſ.de offic.oꝛdi.conquerente.⁊ non ſit licitum edificatoꝛi
epiſcopalia iura minuere.⁊ per quodcunqꝫ pactum vel legem do
nationi impoſitam.x.q.j.c.ij.⁊ ſequẽ.⁊.c.nouerint.ſed ſi eſſet grã
gia vel monaſterium minueretur eius ius:q꞉ lege dioce. ſibi non
ſubeſſet.xvj.q.j.cũ ꝑ.de cẽſi.c.ſi.ergo hoc nõ lꝫ facere ſed ſi vult fa
cere contra eius ꝯſenſum faciat.x.q.j.c.j.⁊ ſi nollet hoc facere agat
cum ſupꝛioꝛe.(Pꝛo rebus)qñ directum dñium remanſit penes
edificantem vel quando ad minus edificauerit.vt.ſ.eo.de mona
chis.⁊.ſ.de priui.cum ⁊ plantare.§.in eccleſijs.vbi no.(Inconſul
tis)ſed nec epiſcopis conſultis.epiſcopus enim faciet hoc cũ cõ
6 ſilio abbatis.xvj.qõ.ij.c.ij.†(Notos)not. ſi prelato preſententur
noti eos tenetur admittere niſi aliud pꝛobet̃ contra eos.ſed igno
ti non

ti non admitterentur niſi probarentur eſſe boni teſtimonij.

LIcet. (⁊ diſtributores).ſ.de cle.non reſi.decetero ſi tamen non ſunt diſtincte prebēde vel certi reditus ſcholaribus prouideri debet de cōmunibus prouentibus detracto quod communi mēſe debetur argu.ſ.de clericis non reſidentibus in pre.c.decetero.

EXpoſuiſti. (Generalis) qui ibi ſtatuebat ne aliquis haberet eccleſiam reſideret in ea.ſ.eo.ti.extirpande.(Cum eis)canonicis.(Fieri)⁊ intellige q̄ ſeparatim concedebantur capelle in canonicatu quis ſi eſſent annexe prebendis non debuerunt eis auferri.(Poteris) autoritate dn̄i pape. alij quod ſua autoritate vt j.de exceſ.prela.ſicut vnire.

DIlectus filius. (friuolam.) Or ſiue clericus ſiue laycus ſit qui iura ſpiritualia hȝ ſemper de eis reſpondere tenet exequi conferendo primam que vacauerit.

SUper inordinata. (repetādi) Ad platuras quod ex eo apparet quod ſequit beneficiati.ſ.de etate ⁊ qualitate ⁊ ordi.pre.ex ratione.

e **CUm cauſam.** (ſcinderetur)ſed de cōibus integrari debent.

VEnerabilis frater. (deuoluto) ⁊ iō ad legatum pape eius donatio pertinebat.

1 ☞ Beneficij nomine quid comprehendatur.
2 Pape reſcripta intelligenda ſunt ſm q̄ honeſte impleri poſſunt.
3 Non preſumitur q̄ ſub generali clauſula quis concedat quod ſub ſpeciali conceſſurus non erat.
4 Reſtringenda ſunt ambitioſa reſcripta.

1 **CUm olim.** (ad rectoriā).j.de ver.ſig.tua nobis contra.¶ † Solu.ſatis videtur q̄ attenta ſignificatiōe verbi.nomine beneficij poſſunt intelligi dignitates ⁊ beneficia habentia curā animarum.⁊ ſic loquitur cōtrarium.Sed reſcripta beneficialia ſunt reſtringenda.vt nota.ſ.de tranſla.epi.c.fin.⁊ ideo hoc ſic reſtrin-
2 gitur.¶ † Unde aliquibus videtur quod ſi in litera diceretur q̄ alicui prouideretur in beneficio prebendali vel alio q̄ bene poterit ei prouideri in cura animarum.q2 facilis eſt regreſſus ad ſuā naturam.ff.de pac.ſi vnus.§.pactum. ¶ Alij tamē dicunt q̄ propter adiectionem predictam non poterunt ſibi prouideri in cura animarum.ſed in altaribus ⁊ decimis ⁊ etiam eccleſijs que nō habent curam animarum. Aliqui tamen dicunt q̄ per hāc decr. nō prohibetur prouideri in beneficio habente curam animarum.ſed in dignitate.hec enim eccleſia de qua hic loquitur habet canonicos ⁊ priorem licet mandetur alicui q̄ prouideat alicui in beneficio habente curam animarum.non tamen poteſt prouideri in aliqua dignitate vel perſonatu.nec etiam in plebanatu alicuius plebis.ſed poteſt prouideri in aliqua eccleſia vbi ſit miniſter ſic ſimplex in temporalibus ⁊ ſpiritualibus qui non vocetur aliquo nomine dignitatis.nec facio vim an eligatur a capitulo an ab alio vt hic:quia reſcripta beneficialia tanq̄ ambitioſa ſunt reſtringēda. ¶ Item ⁊ eadem ratione videtur in diſpenſationibus ſuper plu-
3 ralitate beneficiorum.¶ † Item not.q̄ ſi ſcribat pro aliquo quod ſibi prouideatur de prima vacatura alicuius eccleſie vel q̄cito ſe facultas obtulerit ſi vacet prepoſitura vel aliqua dignitas ipſius eccleſie vel officium non debet ei prouideri tunc prebenda que tunc vacauit per mortem prepoſiti ſiue prebenda eſſet conne-
4 xa prepoſiture ſiue dignitati vel officio ſiue non. ¶ † Et hoc dicimus ea ratione.quia reſcripta pape ſunt intelligenda ſm quod honeſte poſſunt impleri.⁊ ſic honeſte nō poſſunt impleri papa libenter audiat excuſationes.et maxime in iſtis beneficialibus reſcriptis que ſunt ambitioſa.argumen.ſ.e.cum teneamur.ſ.de reſcri.ſi quando.ſ.de tranſla.epi.c.fin. vbi nota. Item ſi hoc expreſſiſſet pape domine ſi vacauerit aliqua dignitas peto quod illa dignitas remaneat ſine prelato ⁊ prebenda ſua mihi aſſignetur pre-
5 ſumendum eſt q̄ iſta nunq̄ conceſſiſſet.¶ † Item ſi dixiſſet.domine peto quod bene eligatur aliquis ad dignitatem vacantem ſed non detur aliqua prebenda electo ſed mihi.non enim preſumēdū eſt quod ſub generali clauſula concedat quod ſub ſpeciali conceſſurus non erat. C.que res pig.obl.poſſunt.l.j.⁊ idem quod dictū eſt in dignitatibus idem intelligo ⁊ eadem ratione etiam in prebendis aliquibus ordinibus annexis per ſtatutum vel cōſuetudinem vel priuilegium.⁊ idem eſt etiam ſi prebende nō ſunt annexe aliquibus ordinibus ſed tantum certus numerus debet eſſe in aliqua eccleſia ſacerdotum:vel diaconorum vel alicuius ordinis nam tunc ſi moriatur aliquis de numero ſtatuto non aſſignabitur prebenda mortui prius recepto imo dabitur illi qui ſucceſſit in eodem ordine tamen in hoc caſu credo q̄ ſi ille qui primo receptus eſt ſi velit ⁊ idoneus eſt promoueri ad ordinem defuncti quod preferri debet licet ſecus ſit in dignitatibus. ibi enim quandocunq̄ ille pro quo primo ſcriptū eſt velit ⁊ idoneus ſit promoueri. ad dignitatem vacantem.non tamen poteſt eam petere quia non eſt de ea conferenda mandatum.ſed ſecus eſt quādo vacat canonicatus alicuius ordinis q2 illum bene petere poteſt dum velit ⁊ idoneus ſit ad illum ordinem promoueri cum ſcriptum ſit pro canonicatu ⁊ nulla vel modica eſt diſtinctio inter canonicos propter ordines. Eſt ergo ſic intelligēdum reſcriptum q̄ primo recepto prouideatur de prima prebenda que ſibi vacauerit ⁊ nulli alij prebeatur. at iſta prebēda etiam ſi non debeatur certe perſone debet tamen dignitati vel officio vel ordini que non moriuntur. Item intelligendum eſt de prebendis que honeſte ⁊ ſine p̄iudicio eccleſie conferri poſſunt.(Tenere)q2 ſuper eis poteſtatem nō habebat.ſ. de offi. vica.capi.penul.vel quod eſt melius non habebat iuriſditionem ☞ ſuper collatione rectorie.(† Prouidet) No.q̄ cum mandatur alicui q̄ alij prouideat ſi habeat aliud beneficium ſufficiens admittenda eſt exceptio contra prouiſores ne p̄uideat q2 alis ſufficiēter eſt beneficiatus vel ſi iam prouidit q̄tum in ſe fuit admittetur cōtradictio:⁊ etiam poſt latam pro eo ſententiam ſi modo appareat q̄ iure non potuit hoc beneficiū obtinere.vide.ſ.de reſcri.conſtitutus in fi.⁊ no.in.e.ti.ad aures.q̄ nō proſequatur effectum p̄uiſio tanq̄ ea que nulla eſt puta facta de ea perſona ad quā trahebatur mandatum pape.ſ.eo.cū teneamur.ſ.de reſcri. poſtulaſti. ſecus autem videtur ſi alicui eſſet conceſſum q̄ p̄uideat vni clerico cui vellet nullius nomine expreſſo.q2 tunc poteſt p̄uideri tali clerico qui haberet ſufficiens beneficiū dummodo non p̄hibeatur a
6 iure habere aliud beneficiū.¶ † Ratio diuerſitatis eſt q2 primū reſcriptum fuit ambitioſum ideoq̄ reſtringendū.vt no.ſ.de trāſla.epi.licet.ſed ſcōm reſcriptū nō eſt ambitioſum ſed gratioſum.⁊ ideo expectandum eſt.j.de dona.cū dilectus ⁊ magis gratioſum ⁊ magis extendendum eſt ſi dicat prouideas tali eccleſie.

¶ De clerico egrotante vel debilitato. Rubrica.

CUm percuſſio. (hortamur).forte talis exhortatio neceſſitas ē.(Exiguitate)⁊ ſic videtur q̄ habebit de vicinalibus ⁊ de quotidianis diſtributionibus.

PReſbyterum. (abſciſos) repete que diximus .ſ. de cor. vicia.c.ex parte.(Prohibemus)no.non eſſe irregularem corpore mutilatum.

d
De rectoribus eccleſiarum.

TUa nos. (Repre)⁊ dicit lau.qd ſacerdos leproſus priuatur officio actualis adminiſtrationis.dignitatem autem tenet ſiue officium quod in ius reſonat:puta quia ſibi obedienter in his que vtiliter mandabat.argumen.j.eod.c.proxi.vij.qd.j.quia frater.et dandus eſt ei coadiutor.ſ.eod.c.proxi . Alijs videtur ⁊ forte melius quod omnino ſit ab adminiſtratione ⁊ dignitate repellendus ⁊ reſpondetur.c.proxi.quod ille non erat ſic infectus quod adhuc poſſet eſſe in collegio ſuo his caſibus priuatur quis iure ſuo ſine culpa ſua. Paupertas.odium.fauor.vitium.ſcelus ⁊ ordo. Paupertas.xvi.qd.ij.⁊ temporis.odium.xxv.qd.ij. ita nos. fauor.xxij. diſt.renouantes.vitiū.vt hic ſcelus.xxij.qd.iij.ſi habes.ordo.liiij. diſt.frequens generaliter.

e
De conſultationibus.

e **EX parte.** (compellere)ſecus in leproſo.ſ.c.proximo.

¶ De inſtitutionibus. Rubrica.

NOn amplius. (Regere)⁊ hoſpitalitatē ſeruare. ſ. de p̄bendis.de monachis.⁊.ſ.de ſepul.negl. p̄la. ſicut.§. ſimiliter. Sed ſi plures quā ſint ibi inde poſſint cōmode ſuſtētari ibi plures ponēdi ſunt. j.de cenſi.q̄to.xij.q.j. percipimus.xvi. q.vij. oēs tamen propter incrementum modicum non eſt augendus numerus. C.de alluuionibus.l.penulti.⁊ vltima.

1 ☞ Canonici ſcire debent literas.⁊ ſeruire deo in ordinibus ſuis.⁊ in officijs.
2 Ius monachi in laycum cadere poteſt.

IN eccleſia. (numero.) Et ita ius canonici et canonie non cadit niſi in clericum.xxi.diſtinct. cleros . vel in conuerſum habitu et profeſſione.argumen.xxiij. queſtione pria. paratus.xij. queſtione prima.cui portio . ⁊ qui tale ius emit ſymoniam committit.j.queſtio.iij.ſaluator. nam ſi in alios laycos ius canonici caderet. ergo de rebus eccleſie diſponere poſſent . ⁊ eſſent in contrarium iura illa.xcvj.diſtin. bene quidem. ſupra de iudi.capi.ij.

1 ¶ † Nos credimus quod vbi eſt certus numerus canonicorum vel diſtincte prebende ꝙ etiam per conuerſos profeſſos non impletur numerus canonicorum. canonici enim debent ſcire literas. ⁊ ſeruire deo in ordinibus ſuis ⁊ in officiis. xxi. diſtinct. cleros ⁊ per totum. lxxxi. diſtinc. cos. ⁊ c. ſi quid quamuis aliter ſint religioſe perſone. xii. q. i. duo ⁊ incidat in canonem qui tales verberat. i. de ſenten. excom. non dubium. ¶ Quidam etiam dicunt in hos conuerſos non reſidere ius canonici vt vocentur ad electiones vel alienationes vel ceteros contractus. xii. q. ii. ſine exceptione. ⁊ c. placuit. liiii. diſtin. c. i. ⁊ ii. i. de ſta. mona. c. vltimo.
2 §. precipimus. ¶ † Ius autem monachi bene cadit in laycum vnde credimus quod intereunt electionibus alienationibus ⁊ ceteris contractibus monaſterii. argument. xvi. q. i. generaliter. xciii. diſtinct. a ſubdiacono. Item dicimus de hoſpitalariis. s. de arbi. cum olim. ¶ Alii tamen dicunt ꝙ ſi de cõſuetudine eſſet ꝙ de aliquo religioſo loco aliquis laycorum vel profeſſorum vocaretur ad electionem in eccleſia ſeculari vel etiam conuerſi eccleſie forte propter hoc non eſſet ceſſanda nulla electio. nec eſt cõtrarium. s. de elec. maſſana. quia ibi loquitur de laycis puris non profeſſis. clerici tamen qui prebendantur in eccleſiis ſi non habent ibi ius canonicatus nullo modo ad electionez. vel ad alia canonica facta capituli vocari debent. ſed alias deberet deuote ſeruire. i. de ſtatu mona. c. vlti. ⁊ penulti.

Ex frequentibus.

(officialium) Nomine taliũ officialium intelligo hic cõprehendi oẽs ad quos de iure vel conſuetudine approbata pertinet collatio. ſiue fuerit Archidia. ſiue alii dummodo autoritate ſpeciali vel generali epi faciant. († Recipiunt) ⁊ male licet enim patroni layci: vel etiam alii poſſint preſentare: non tamen poſſunt conferre ſed eps hoc facere debet. s. de prebend. ⁊ digni. lateran. imo idem dicimus[a] de clericis qui licet poſſint eligere tamẽ beneficia habere non debẽt ſine aſſenſu epiſcoporum. nec inſtituere vel conferre. nec etiam ei prodeſt conſuetudo. de hoc nota. i. de conceſ. prebend. propoſuit. (Inſtitutionibus.) xvi. q. vii. nullus. lxxi. di. per totum. († Ex officio) not. archiepiſcopum habere iuriſdictionem in omnibus que generaliter tangunt ſtatum totius prouincie. (In illos) tenet hec ſententia archiepiſcopi in ſubditos ſuffraganeorum. quia negligentes erãt. vel quia ſtatus totius prouincie inficiebant. argumẽ. viii. q. iii. c. i. ⁊ ſequen.

a ¶ Idẽ dicim[9]. Ad inno. hic. addell Hẽri. bo hic. in. c. q̃ in eccliaꝫ. col. ii. v. qñ vo ſunt. s. de cõſti. Arch. xvi. q. viii. c. null[9] oĩno. in glo. ii.

a Autoritate.

(Ultra quaz facultas) ſupra eodem. c. i.

Ad decorem.

(acceptus) eſt deo. xxii. q. iiii. c. his ita. (Hereditario.) vii. q. i. apoſtolica. (Dicitur) patriarcha.

1 Interlocutoria que dicatur.
2 Non poteſt archiepiſcopus ex iuramento agere.
3 Nunquid ex voluntario iuramento detur actio ſm canones.
4 Exceptio abiurationis non admittitur contra agentem interdicto vti poſſidetis.
5 Exceptio abiurationis dicitur eſſe dilatoria. non autem fori declinatoria.

Cum veniſſent.

Põt intelligi hec decre. ꝙ ſolus Archieps intentauit petitoriũ ſuper iuribus iſtis ꝯ archidiaconum. ſ. intentando negatoriam. negando ius cuſtodie ⁊ inſtitutionẽ pertinere ad archidiaconũ vel cõfeſſoriam. dicendo hec iura ad ſe pertinere. Sed huic intellectui videt ꝯtradicere infra vbi dicit ſtatuimus archidiaconum tuendum per qđ apparet poſſeſſorio actũ. ¶ Sed dic illã nõ fuiſſe diffinitiuã ſniam ſed interlocutoriã vt ibi dicit. nã pẽdẽte primo iudicio ſuper ppͥetate archieps moleſtabat eum vel archidiaconus timebat moleſtationez archiepi ſuper poſſeſſorio. vnde papa ex officio ſuo qđ hꝫ locũ in his que poſt litẽ conteſtatã accidũt precipit eũ tuẽdum. ſupple lite pẽdente ⁊ hoc innuit litera que ſequitur donec probatum ⁊c. ¶ Poteſt etiam intelligi hec decre. ꝙ vterqꝫ agebat interdicto vti poſſidetis. ff. vti poſſ. ſi duo. ⁊ l. ambo quoqꝫ. in ſi. ⁊ l. vlti. ff. de ſuperſi. l. i. §. proponit. ⁊ qꝛ Archi melius pbauit fert pro eo ſententia. ⁊ eſt idẽ dicere eũ tuendum ſicut aduerſarium ceſſare a moleſtatione. qꝛ dicitur ptius. nam iudex in ſentẽtia non dꝫ condemnare id qđ hic feciſſe videt dicẽdo eũ tuẽdũ ꝙ per alium quã per iudicẽ fieri non debet ad aduerſarius tamẽ condemnandus eſt vt non moleſtet non iudex vt tueatur. ⁊ idẽ eſſet ſi ab altera parte intenearetur. ſed huic videtur contradicere qđ ſequit donec ius ⁊c. qđ hꝫ locum tantũ cũ de proprietate agitur. ¶ Sed reſpondeo expone literã donec pbatum fuerit ſupple. cum aget de proprietate poſtea non modo cum poſſeſſorio tãtum agit. ⁊ ſi huic archidiacono poſſeſſorio agenti obiectũ eſſet ꝙ precario poſſideret ab eo audiẽdus erat. ff. vti poſ. l. i. §. vlt. ⁊ eodem ſi obiiciatur ꝙ perſonalis eſt donatio. ſed vnum credimus ꝙ licet quando egit poſſeſſorio nõ potuit pbare perſonalẽ conceſſionem. nihilominus tñ poſtea cum agit de ppͥetate pbare poterit. quia alia eſt actio ⁊ ad aliud agitur. ff. de ex. rei iud. ⁊ an eadem. ⁊ no. s. de elec. cum dilecti. i. de pur. cano. cum dilectus. põt etiam dici ⁊ leuius ꝙ ſimul intẽtabatur poſſeſſoriũ ex parte archidiaconi. ⁊ petitorium ex parte archiepiſcopi. ⁊ qđ ſimul non fuit vtrunqꝫ finitum. ideo eſt. qꝛ de poſſeſſorio liquebat per confeſſionem. ⁊ de proprietate liquere non poterat de facili. s. de teſti. ſignificauerunt. ⁊ ſm hoc videtur vera opinio dicentium ꝙ in poſſeſſorio nõ dicitur dari diffinitiua ſen-
1 tentia: ſed interlocutoria cum dicat interlocuti ⁊c. ¶ † Et dic qđ interlocutoria dicitur que fertur ante diffinitiuam ſniam in petitorio proferendam primo dictum magis placet licet ⁊ alia poſſint de iure defendi. quia tunc precarius non poteſt agere vti poſſidetis cõtra donationem precario. vt. ff. de preca. l. ſi precario. vel dic qđ ambe partes fuerunt corã papa. ⁊ vtraqꝫ pars ꝓpoſuit ibi ius ſuum. ſed non fuit ibi edita actio. nec mod[9] agẽdi nec libellus datus nec lit. cõte. facta: ſed cum ex narratione facti conſtaret pape. qđ archidiaconus poſſidebat decreuit eũ in poſſeſſione tuendum donec archieps pbaret coram competenti iudice. ⁊ per legitimos tramites iuris perſonalem tãtũ fuiſſe donationẽ. vel abiurationẽ archidiac. dicebat enim archieps ꝙ archidiaconus iurauerat ꝙ
2 hmõi libertatibus ſe non immiſceret. ¶ † Sed contra videtur ꝙ abiuratio nunꝗ poſſet prodeſſe archiepo. nec vnꝗ eius probationes ſuper ea ſunt admittende ꝙ archieps ex iuramẽto non poteſt agere. qꝛ ex iuramento nulla prodita eſt actio niſi ex iudiciali vel neceſſario. ff. de iureiur. ſi duo. §. ſi iurauerit. ⁊ §. marcellus. Item non poteſt dici ꝙ forte agente archidiacono archieps poſſit excipere de abiuratione. quia cum archieps poſſideat non competit ei actio niſi interdictum retinende poſſeſſionis. ⁊ contra agentem illi non cõpeteret exceptio abiurationis. vt no. de renun. ſuper eo.
3 ¶ † Item ſi admitteretur cõtra ius ⁊ probaret abiurationem nõ tãtum interponeretur ſilentium ſuper libertatibus archidiaconi. ſed archieps abſolueretur ab impetitione rei. Sol. dicunt quidã ꝙ ſm canones etiam ex voluntario iuramento datur actio. argu. xxii. q. ii. quicunqꝫ. ⁊ q. v. ioannes. xxii. q. v. iuramẽti. ſed nobis videtur ꝙ ex iuramento non competit actio ciuilis. ſed archieps poterat denunciare crimen periurii in quo archidiacon[9] manebat miſcendo ſe pdictis libertatibus cõtra ꝓprium iuramẽtum ſicut expreſſe innuitur. ⁊ arg. s. de iud. nouit. xxii. q. v. omnia. ⁊ s. de iureiurã. quẽadmodum in ſi. ⁊ tũc bene ꝯſonaret ſnia petitioni. ſ. qđ imponeret archidiacono ſilentium. i. ꝙ decetero non immiſceret ſe predictis libertatibus ⁊ hoc videtur verius. ⁊ ſic eſt i regiſtro. ¶ Itẽ non videtur verum qđ hic ꝓxime dictum eſt ꝙ poſſeſſori nõ competit niſi interdictum vti poſſidetis. qꝛ pro incorporalibus hñ cõpetit confeſſoria ⁊ negatoria. vt no. s. de iudi. examinata. ⁊ ea propoſita ab archidiacono archieps excipiet de perſonali cõceſſione ⁊ de abiuratione. (Veniſſent) litigaturi ſup iure inſtituendi perſonas ⁊ cuſtodiendi vacantes eccleſias. (Iure cõi). s. de offi. ordi. cum nos contrarium. arg. lxx. diſtin. c. ii. argu. lxiii. diſt. ſi in plebibus. (Conſuetudinem.) i. q. iii. c. res. ⁊ c. peruenit. xvi. q. vlti. nulli. arg. contra. s. de ap. ho. me. cum. ſed illud eſt de ſpeciali cõſuetudine. vel illud eſt verum in eccleſiis que ſunt de patronatu monachorum. (Libertatum) not. inſtitutionem ⁊ cuſtodiam vocari libertates. (Ipſum). ſ. archidiaconum. (Poſt conceſſionem) not. conceſſionem liberam extitiſſe. lꝫ poſt conceſſionem aliqua exceperit. ⁊ ex hoc non fuit ſimoniaca receptio eius. nam cum ius haberet licitum fuit per talem reſponſionẽ ⁊ archiepo deludere. ⁊ ſuã vexationem redimere. i. de ſimo. dilectus filius. (Tuẽdum) perpetuo ſm opinionẽ ꝙ actum fuit poſſeſſorio ſm aliam opinionẽ ſupple pendente hoc iudicio coram papa vel ſuis delegatis. nam poſt litem terminatam autoritate huius mandati nõ eſſet tuẽdus cũ hoc fecerit ex officio ſuo qđ ſinitur poſtꝗ functus eſt officio ſuo. s. de of. dele. in literis. Itẽ qꝛ acta iudicii pereunt. C. de iud. ꝓperandum ⁊ interea computãda ſunt hec mandata ⁊ forte nõ dicerem male. ꝙ ſi interlocutoriam iſtam ꝓtuliſſet cum cauſe cognitione. ſ. auditis rõnib[9] hinc ⁊ inde. ⁊ interlocutoria ſolẽniter ſit lata ꝙ ꝑpetuo ei ſtaretur. ⁊ in rem iudicatam tranſiret. arg. C. comminationes vel epiſtolas. l. iii. C. de ſentẽ. ⁊ interlo. ex ſtipulatu. ⁊ l. ſequẽ. ⁊ l. nemo iudex. ⁊ ff. quod met. cau. l. metum. ii. ⁊ s. de re iudi. c. qđ ad cõſultationem non probat hic pſumi ꝯceſſionẽ realẽ niſi probetur perſonalis. cũ hoc non dicat hic: ſed qꝛ eſt in poſſeſſione dꝫ eum tuendum donec pbet perſonalis. dicũt eñ quidã ꝙ qñ ſit pſone pſonalis preſumitur. qñ vero ſit dignitati preſumit realis. ⁊ alii dicunt qđ etiã qñ ſit perſone preſumit realis. ve. ff. de ann. lega. l. annua. §. titia. ff. de pac. iuregentiũ. §. pactorũ alii dicũt qđ qñ eſt in quieta poſſeſſione archidiaconatus incumbit probatio archiepo ꝙ fuit perſonalis. ſecus aũt ſi archieps eſſet in poſſeſſione pacifica argu. ff. ſi vſufr. pe. vſufr. iſte Archidiaconus agebat nomine archidiaconatus ⁊ ideo ſufficit ſi archidiaconatus erat in poſſeſſione horum iurium etiam ſi archidiaconus qui nũc eſt nunꝗ ea exercuiſſet. ¶ † (Ex aduerſo) mirum videtur cum archidiaconus hoc ipſo qđ confeſſus fuit ſibi eſſe donatas libertates ab archiepo cõfiteatur eas fuiſſe archiepiſcopi. ꝙ archiepo icũbit ꝓbatio ꝙ donatio fuit pſonalis cũ adhuc preſumat apud eũ ꝑdurare niſi ꝯ probet argu. cõtra.

arg.contra.ꝫ.de preſcrip.ſi diligēti.C.de ꝓba.ſiue poſt. ¶ Rñdemus duas ꝑſumptiones eſſe cōtra iſtā.vnā ꝙ archiep̄s cōfiteaꝛ ſe donaſſe licet perſonaliter ⁊ qꝛ archidiaconus erat in poſſeſſione ſed ſi archiep̄s eſſet in poſſeſſiōe ⁊ nō cōfiteretꝛ ſe donaſſe nec perſonaliter nec realr.tūc nō incūberet ei ꝓbatio ꝙ donatio eſſet perſonalis.ſed ſufficeret ad ꝓbationē dñi archiepi cōfeſſio archidiaconi.(Hoc caſu).ſ.qñ perſonalis fuit donatio.(Anteq̄).ſcꝫ ante cōfeſſionē archidiaconi.(Eas) libertates(Archidiaconus) qui agebat.(†Abiuraſſe)hic habes.expreſſe ſcḋm ſcḋam opinionē que erat ꝙ vterqꝫ agebat poſſeſſorio retinēde poſſeſſionis ꝙ exceptio abiuratiōis nō eſt admittēda cōtra agentē interdicto vti poſſidetis.qꝛ hic nō fuit admiſſa hec exceptio q̄diu actum fuit poſſeſſorio. Sed modo admittiꝛ quando agiꝛ petitorio qḋ credimus. de hoc no.ꝫ.de renū.ſuper hoc.⁊ idē vꝛ ꝙ exceptio perſonalis conceſſionis ab eo facta nō ſit admittēda.qꝛ hic admiſſa non fuit nec impediuit ſentētiam ſuper interdicto vti poſſidetis latā. ¶ Itē ſi admiſſa eſſet hec exceptio cū tamē ꝯ eū erat ſnia dāda. ⁊ eſt ea ratio. qꝛ lꝫ perſonaliter dicat ſe cōceſſiſſe archiep̄s archidiaconus tamē negabat nec in ꝯtiū ꝓbatū fuit ⁊ etiā qꝛ archidiaconꝰ poſſeſſionē hꝫ cui dicitꝛ perſonaliter conceſſa.ſecus aūt eſſet ſi exceptū eſſet ꝙ precario eſſet archiep̄o cōceſſa.ff.de acqui.poſ.ſi qs poſtea. qꝛ tūc p̄carius nō pōt agere vti poſſidetis ꝯ dantē p̄cario.ff.de p̄ca.qui p̄cario(In hoc caſu).ſ.qñ abiurauit. (Eboraceñ.) cuius ſpāliter intererat iura omniū membroꝝ ſui corpoꝝ defendere vel forte qꝛ alienatio fuit quilibet admittiꝛ.vt no.ꝫ.de teſti.cum olim.(Conſulemus)hoc cōſilium nō hꝫ locū.niſi prius ſnīa lata cōtra archidiaconū ante ſentētiā enim archidiaconus iuuare ſe debet ſuis rationibꝰ.qꝛ cōtra archidiaconū tantū agebatur.⁊ perſonaliter tñ cōtra eū ⁊ ſi eccleſia eboraceñ.vellet cauſam eius agere ſiue eo volēte ſiue nolēte nō admitteretur qꝛ eius nō intereſt cauſam archidiaconi perſonalē agere.ſed ſi admitteretur cōtra ius excipere dꝫ cum eā iam cepta eſſet nō agere.⁊ hoc dicitꝛ.ĵ.ſ.eccleſia petente.ſed qualiter poſt ſnīam hꝫ locū.no.in glo. ¶ Quid ꝓdeſt cōſiliū pape dignitati archidiaconi.cum plena ſit ipſi archidiacono predictoꝝ iuriū adiudicata poſſeſſio.imo ſi poſtea ꝓbeꝛ archidiaconū ab archiep̄o abiuraſſe ſi erat conceſſio realis non debent reſtitui iura predicta archiep̄o nec ſnīam p̄o eis reſtituendis ferri. quia nō poteſt archidiaconus dignitati ſue preiudicare. ſed tantū perſone archidiaconi precipitur ꝙ ſe non immiſceat.argu.ꝫ.de iureiuran.peruenit. ¶ Solu.licet non reſtituantur archiep̄o predicta iura tamen ipſe exercebit.cum ipſi preſenti Archidiacono impoſitum ſit ſilentium.nec ei cōtradicere poterit archidiaconus. propter iuramētum ⁊ ſnīam qua impoſitū eſt ei ſilētiū.⁊ archiep̄s ſolus eſt ad quē vacāte archidiaconatu iura archidiaconalia ptinēt vt nota.ĵ.de here.ad abolendam.⁊ modo quoad hec iura abiurata vacare intelligitur ꝙ ea exercere nō poteſt archidiaconus propter ſuam abiurationem.⁊ ſic archiep̄s exercebit. vnde neceſſe eſt ꝙ vel agente eboraceñ.eccleſia vel per officium pape prouideatur dignitati archidia.vt reſtituatur ad id qḋ proceſſum erat de facto ſ.ad poſſeſſionem reſtituendā dignitati archidia. quam exerceat archiep̄s ſnīa lata ꝯ p̄ſentem archidiaconum ꝓpter abiurationē vel decernatur ꝙ per vſum archiepi vel per abiurationē archidia. nullum dignitati archidia.p̄iudicium generetꝛ. Auxilium autem pape in modico vel nullo neceſſarium videtꝛ contra iuramētū qḋ non diſtringebat niſi perſonā vel cōtra ſententiā que nō tangebat dignitatē.quia preſenti archidiacono tantum impoſitū erat ſilentium ꝙ predicta non exerceret.vel potes dicere ꝙ etiā contra iuramētum neceſſariū eſt auxiliū.poſſet eñ ſuccedentibus tēporibus quando crederet aduerſariꝫ deficere probationes illicite preſtiti iuramenti vel etiam ſtatim licet falſo vel ficte diceret archiep̄s qḋ iuramētum erat preſtitum in caſu licito archidiaco.vnde ⁊ p̄iudicat ſucceſſoribus.puta qui ſciebat ſe nihil iuris habere vnde ſibi litigare nō expediebat vel alia iura equiualentia recipit pro iſtis iuribus que abiurauit.argu.ff.de pactis.contra iura.§.vlti. ⁊ l.in perſona.§.i. ¶ †Sed certe in iſtis caſibus nō petet eccleſia in integrum reſtitutionē aduerſus renunciationem archidia. vel abiurationem archidiaconi.qꝛ nulla abiuratio.ſꝫ dicet eam nullam et petet eam de facto tolli vel nullam ꝓnunciari.ff.de in integ.reſti. in cauſe.ff.de ferijs.l.j.Sed ſi renunciatio propter predictas cauſas teneat de iure tamen qꝛ in aliquo probatur leſa dignitas.tunc neceſſarium eſt auxiliū pape conceſſa.reſti.in integ.ipſe etiam papa ex eis que acta fuerunt coram eo fuit ita motus. ꝙ ipſemet ex officio ſuo concederet hoc.vnde volens incutere timorem archiep̄o vt a lite quam papa iniuſtam credebat diſcederet. comminatur ei ꝙ ipſe ſuum impenderet conſiliū.ſed qñ hoc faciet vocabit archiep̄m ⁊ audiet rationes ſuas etiam alias q̄ illas quas allegauit agendo contra archidiaconū.quia cum tunc ad imponendū ſilentiū perſonale archidia.ſufficeret iuramētū etiā ſine cā preſtitum nō illigabiꝛ illa ꝓbatione tantū vbi petitur ſententia pronūciari nulla vbi eum oportet ꝓbare multa.vel etiā ſi petatur cōtra ſnīam que aliqua eſt reſtitutio in intr.que nō datur niſi vbi ꝯtus teneret.⁊ tamē propter leſionem datur reſtitutio. ⁊ credimus hāc reſtitutionem poſſe peti viuente iſto Archidiacono ſed ſi iurauit non exercere hec iura.ille qui confert archidiaconatum exercebit non ſuo nomine ſed dignitas archidiaco.vel papa alicui cōmittet ꝙ hoc exerceat.vt no.ĵ.ti.proxi.qꝛ diuerſitatē.vel dic cū effectu nihil vtilitatis accidit archiep̄o qꝛ poſtea petita rōne vel ſnīam ꝓnunciari nullā oīa iura reſtituantur archidiaconatui. ⁊ hoc ſatis innuit litera precedens qꝛ nos vel ad petitionem ⁊c. vꝛ alris ꝙ archiep̄s ꝯ archidiaconū ſpāliter egerat ꝓponēs ꝙ iura predicta que ſibi renunciauerat idem archidiaconus ⁊ etiam iurauerat ꝙ vlterius non exerceret ꝙ ſuper eoꝝ exercitio non moleſtaret archiepiſcopum. ¶ †Ubi dominus papa Iuſſe mādat quod ſi ita eſt vt imponatur archidiacono ſilentium.ſ.quod decetero non exerceat predicta quod poteſt eſſe ſine preiudicio dignitatis archidiaconatus non tamen complebit iuramentum in alijs.ſ.ꝙ predicta iura vel poſſeſſionē eoꝝ vel quaſi transferat in archiep̄m cum hoc ſine peccato facere nō poſſet ⁊ ſine preiudicio eccleſie.ꝫ.de iureiu. peruenit.⁊.c.ſi vero.⁊ ideo bene dicit papa ꝙ etiā ſi iurauerit conſulet dignitati.qꝛ lꝫ ſit priuatus archidiaconus exercitio illorum iurium perſonaliter.nō tamē dignitate priuabiꝛ nec in archiep̄m transfereꝛ.imo lꝫ archidiaconus nō exerceat exercebit tamē alius nole dignitatis.vel forte ipſe archidiaconus hoc non ſuo nomine nec nomine archiepiſcopatus exercebit ſed nomine archidia. vel potes dicere ꝙ non ſolum egit archiep̄s vt imponeretur ſilentiū perſone.ſed etiam dignitati cui intendebat preiudicare archidiaconus. ¶ Non ob.predicta decre.peruenit ⁊ ſi vero. qꝛ hoc poterat fieri ſine peccato ⁊ ſine preiudicio dignitatis hoc modo. quia poſtea agente eccleſia vel papa ex officio ſuo reſtituet predicta iura archidiacono.argu.ad hunc proceſſum.ꝫ.de iureiur.debitores ⁊.c.ad noſtram. ¶ Et ſi his obijciatur ꝙ ipſi capitulum ante ſententiam latam ꝯ archiep̄m debebant ſe opponere. Rñ.ꝙ non poterant qꝛ tantum ad archidiaconū poſſeſſio pertinet ſui archidiaconatus iura defendere.⁊ ad capitulum pertinet poſt ea cū apparet archidiaconum non poſſe agere.hec opinio non placet. (Alterutrū)ſiue fuerit cōceſſio pſonalis ſiue abiuratio interceſſit. (Archidia.)ſ.perſone archidia.⁊ etiam ipſi archidiaconatui. Sed in hoc caſu.vlti.ſ.qñ ſuper abiuratione prouidebitur ſucceſſoribus ſi conceſſio fuerit realis.melius dicitur ꝙ tñ archidiacono impoſitur ſilentium perſonale.ſ.ꝙ tempore ſuo non ſe immiſceat: ⁊ prudenter faciet iudex ſi dicat in poſterum ex hac ſententia nullū dignitati preiudicium generari. Sed oppones hanc exceptionem abiurationis ante litem ceptam contra archidiaconū ꝓponēdaꝫ ſicut falſi vel minus idonei procuratoris.C.de excep.l.penul.⁊ vlt.

5 ¶ †Reſpondeo hanc exceptionem non eſſe declinatoriā fori ſicut procuratoriam ſed dilatoriam ⁊ idcirco ſufficit ꝓponere eā ante litem conteſtatam: ⁊ poſtea probabitur.ff.de excep.exceptiones. ⁊ ſic fuit hic factum.vel poteſt dici peremptoria qꝛ quo ad perſonā huiuſmodi archidiaconus perimit negotium. nec intelligas qḋ papa permittat conſulere ſuper ſnīam que nullo modo tangit archidiaconalem dignitatem.ſed ſuper abiuratione que erat generalis.ſ.qꝛ archidiaconatus noīe renunciabat ⁊ iurabat.ſ.vt ea nō obſtāte libertates p̄dicte adiudicētur dignitati archidiaconatus. vel intelligas aliter vt diximus in gloſſ.illa quid prodeſt. (Neutrum).i.ſi conceſſio fuerit realis.⁊ non eſt iuratum.

Cum ad noſtram. (Abbatie.) Hec abbatia eſt ſecularis.ſic.ꝫ.de renun.ex tranſmiſſa(Diſtinctio.)xxiiij.q.j.c.didicimus.ĵ.de iurepa.per tuas.ĵ.de bap. ⁊ eiꝰ effectu.debitum.ff.de ac.tu.l.j.

¶ De conceſſione prebende. Rubrica.

Cui in viuoꝛum. (Ponuntur)ſciēter alſecus.vij.queſtione.j.preſentium.

Nulla eccleſiaſtica. (Tribuantur) vt in eis alicui detur quaſi poſſeſſio iuris. (Promittatur) argu.contra.ꝫ.de preben.relatum.Solu.verum.eſt niſi a papa. ꝫ.de reſcript.eam te.(Et legibus).C.de inuti.ſtip.ex eo.C.de pac. l.vltima.(Inhibitum)promiſſio future ſucceſſionis. (Sex menſes)quidam dicūt ꝙ ſemeſtre tp̄s currit poſt ammonitionem. ar. ĵ.eo.qꝛ diuerſitatem. Alij dicunt a tēpore ſcientie.ĵ.eo.qꝛ diuerſitatem.arg.ff.de calū.annus.C.qui admit.ad bo.poſ.l.ij.ꝫ.de ſup. negli.prela.lꝫ. Alij dicunt qḋ a tempore vacationis.ꝫ.de preben. de multa.ſed ibi ſupplendum eſt.⁊ ſciētie ſubtrahitur de hac preſcriptione ſex menſium tempus ſuſpēſionis ⁊ peregrinationis.ĵ. eo.qꝛ diuerſitatem. ¶ Itē dicūt quidā ꝙ lꝫ ſit decurſum ſemeſtre tp̄s.ſi anq̄ alius eligatur ipſe eligat qḋ purgatur.ꝫ.de ſup.negli. prela.literas argu.ff.ſi quis cau.⁊ ſi poſt.ff.de arbit.celſus.nos autem dicimus nō poſſe purgare moram.argu.ꝫ.de ſup.negli.prela. lꝫ.⁊.c.literas ⁊ dicimus locum habere hāc tranſlationem poteſtatis in omnibus dignitatibus officijs prebendis vbi non ſunt di-

ſtincte vel certus numerus ſtatutus vt hic.⁊.j.eo.dilectus.⁊.c.ex
parte.ſ.de preben.dilecto.⁊ lꝫ olim non haberet locum in epiſco-
patibus.vt.j.c.dilectus.hodie tamen locum hꝫ in illis.ſ.de ele.ne
pro defectu.(Diſtulerit)culpa ſua.j.eo.qꝛ diuerſitatē.vel per ne-
gligētiam ſecus ſi p impotentiam iuris vel facti etiā culpa cōtin-
gente.j.eo.qꝛ diuerſitatem.⁊.ſ.de conſti.c.cum vi.

RElatum.(debet)aliſi ſit receptus in canonicū.ſ.de preben.relatum.⁊.c.dilectus.ſ.
de conſti.cum.M.

1 ☞ Aſſignatio preben.dicitur eſſe neceſſaria poſt electionē cano-
nici que vero ſint neceſſaria in prelatis.in nu.2.⁊ quid in habenti
bus ſolam temporalium adminiſtrationem.in nu.3.
4 Non dicūr litere obreptitie ob hoc ꝙ impetrans ſit peccator.
5 Cognitio ſummaria non eſt ſemper de neceſſitate neqꝫ de ſubſtan
tialibus executorie mandati.
6 Abſqꝫ ſolēni cauſe cognitione fieri non debet excommunicatio et
abſolutio.
7 Poſſeſſio an detur per inueſtituram.

PRopoſuit.(⁊ aſſignatione) Facienda cum vacauerit non modo. alij dicūt
ꝙ ſtatim debent aſſignare prebendam vacaturam hoc
modo ꝙ ſtatim dabitur ei quaſi poſſeſſio iuris prebē.
1 ¶ † No.ꝙ cum aliquis eligitur in canonicum ꝙ ꝗntumcunqꝫ ca-
nonica ſit electio.tamen poſt electionem neceſſaria eſt aſſignatio
preben.per electionem enim datur ei ius canonicatus.aſſignatio
autem prebende cōſiſtit in facto ⁊ tribuit poteſtatem adminiſtrā
di in ea.nā nulli licitū eſt ſua autoritate in ea miniſtrare anteꝗꝫ
prebenda ſibi aſſignetur ab eo qui poteſtatem hꝫ aſſignandi a iu-
re.qualis eſt prepoſitus vel decanus vel quicūqꝫ alius cuiuſcunqꝫ
nomine cēſeatur qui curam hꝫ illius eccleſie in qua canonicus eſt
electus in tēporalibus.ar.ſ.de inſtit.ij.⁊ plus dicimus. qꝛ ex quo
aſſignata eſt ſibi prebenda per eum ad quē pertinet de iure vel de
conſuetudine.etiam ſi ab aliquibus cōtrouerſiam patiatur ſuper
iure ſuo.nihilominus tamen licite miniſtrabit. qꝛ autore pretore
poſſidet nec dicimus hanc aſſignationem eſſe confirmationē. nec
in ea requiri examinationē perſone nec electionis nec ipſum debe
re audire contradictionem alicuius:ſed ſummatim ⁊ ſine inquiſi
tione ſi viderit aſſignationem faciendam faciat eam.alioquin.ſu-
2 perſedeat ⁊ examinationem ſuperiori dimittat. ¶ † In prelatis
autē qui habēt curam animarum neceſſaria eſt confirmatio ⁊ exa
minatio ⁊ perſone ⁊ electionis.¶ Sed confirmatio in his qui ha
bēt curam animarum precedit aſſignationem nec aſſignatio que
alꝰ ſibi videtur bona propter appellationem eſt retardanda.quia
nō fit cum cauſe cognitione.nec in ea tribuitur aliqd iuris.⁊ hoc
bene probatur.ſ.de app.conſtitutis. ⁊ eodem modo dicimus de-
bere fieri aſſignationem ſtalli in choro.⁊ loci in capitulo per eum
ad quē pertinet de iure vel de conſuetudine.ſ.de preben.dilecto.⁊
ſi eſſet de cōſuetudine vel ſine aliqua aſſignatione miniſtraret ſta
3 retur conſuetudini.¶ † In his autem qui ſolam adminiſtratio-
nem temporalium habent ſine cura non credunt quidam neceſſa-
riam confirmationem nec examinationem.alij contradicunt ⁊ he
ne arg.pro iſtis.ſ.de inſti.ex frequē.(Executore) dicebatur enim
in literis exequaris hic erat merus executor vel potius habēs mi-
niſterium tantum.de quo habes.ſ.de offi.delega.c.quoniam.⁊.c.
paſtoralis.§.quia.ſicut ⁊ ille cui mandatur ꝙ alicui prouideat vi
detur ꝙ teneat collatio facta ab huiuſmodi executoribus etiā nō
vocatis illis ad quos pertinet electio.qꝛ eum recipere debēt. ſicut
teneret collatio epi nō vocatis canonicis qui eum recipere debēt
⁊ prebēdam aſſignare niſi in literis cōtineretur qđ iſtos moneret
vel vocaret.qꝛ tunc fines mādati cuſtodiēdi ſunt.ff.mā.diligēter.
ſ.de reſcrip.cum dilectus.⁊ hoc ſatis videtur hic.⁊ arg.j.de accu.
accedens. imo plus videtur qđ ſi compareat aliquis qui velit ali-
qua dicere in perſonam eius cui cōferenda eſt prebēda quod non
dꝫ audiri.qꝛ miniſter vel merus executor eſt. ⁊ ſuper hoc nullam
iuriſditionē hꝫ.ſ.de re iudi.decetero.vbi noe. ⁊ idem dico ſi vellet
iudicem recuſare:quia nō eſt audiendus.ſ.de offic.delega. nouit.
¶ Sed ſi vellet dicere reſcriptū per obreptionē obtentuꝫ videtur
ꝙ ſit audiēdus.qꝛ etiam ſi executus fuiſſet mandatum nō reuoca
retur.ſ.de re iud.cum olim.ſ.de reſcrip.cum dile.ſed hac rōne vi-
detur ꝙ poſſit obijcere in perſonam inſtituēdi quicquid velit de
iure ⁊ maxime peccatū ꝙ ſi tacuit peccatū ſuum videtur litere ſur
reptitie.¶ Sed tu dic ꝙ propter hoc ſtricto ſenſu nō dicantur li-
tere ſurreptitie.vt no.ſ.de reſcrip.cum dilecta.xxv.q.ij.⁊ ſi nō.ſed
4 certe hoc non placet † qꝛ non videtur nobis ꝙ litere dicātur obre-
ptitie.qꝛ impetrans ſit peccator:hec enim exceptio eſt contra pſo-
nam ⁊ non cōtra literas.alij tamē dicunt ⁊ forte bene qꝛ lꝫ iſte exe-
cutor nullum vocare teneatur ſi tū aliquis cōpareat qui velit dice
re in pſonam ꝙ audiri dꝫ arg.j.de accu.accedēs.⁊.xxv.q.ij.c.fin. ⁊
not.de hoc.ſ.de cau.poſ.cum olim.nec eſt ſimile de hoc executo-
re vel miniſtro qui iuriſditionē habet:⁊ in eo qui ſolummodo ex
officio facit prius tū dictū de ſtricto iure magis ſuſtinere poteſt.
¶ Item vꝫ ꝙ iſte executor non poſſit cogere canonicos ad implē
dum mādatū apoſtolicū.i.faciēdū hūc canonicū ⁊ primū ea ratio
ne qꝛ nō videt ſibi per literas conceſſum.ſ.ꝙ eos cogat ad hoc ſed
ꝙ ipſe faciat. Itē alia ratione hoc videtur qꝛ nō videt ꝙ canonici
etiā ſi velint tranſacto tēpore ſibi indulto ad faciēdum hūc cano-
nicū vel etiā poſtꝗꝫ renūciauerūt eū facere canonicum ꝙ poſſunt
cum hec poteſtas faciēdi eum canonicū tranſlata ſit ad executorē.
licet penes duos inſolidum hec poteſtas eſſe non poteſt. ¶ Sed
licet non poſſit eos ad hoc cogere.poſtquam tamen ipſe executor
vel miniſter cōtulerit prebendam coget eos ad recipiendum eū et
tractandum vt canonicum ſi mādans cuius autoritate fungit ha
beat ptātē cogendi eos cū eius autoritate fungatur. plus placet
ꝙ nō poſſit.qꝛ per formā ꝑdictā nō eſt ſibi data iuriſdictio ſed mi-
niſteriū tantū hic tū ſemp no.quod iſte executor bene faciet ſi au-
dierit aliqua que eum moueant ſi cōſulat ſuperiori in aut.vt nul-
li iud.§.⁊ hoc vero iubemus.de his no.j.de deſpō.impu.ad diſſol
uendum.hec que dicunt in ſi.gl.poſite ſuper decr.ꝓpoſuit.in glo.
que incipit dicebatur habent locum vbi in literis non eſt clauſula
ↄdictores ⁊c.qꝛ ſi eſt illa clauſula ibi tunc ⁊ anteꝗꝫ inueſtiat eū ⁊
poſt poteſt audire contradictores ⁊ ſummatim cognoſcere.ſ.de
renun.veniens.ff.de re iu.l.a diuo.§.ſi ſup. ¶ Quidā tamē dicunt
ꝙ nō debet audire niſi poſtꝗꝫ fuerit executus mandatū ſed non vi
deo cauſam quare non ſit meliꝰ eos audire anteꝗꝫ poſt.ſ.de renū.
veniens.fatemur tū ꝙ ſi omiſſa ſummaria cognitiōe hac:⁊ repul-
ſis cōtradictoribus exequatur mādatū ꝙ valet:qꝛ merus eſt execu
5 tor in implēdo mādatū.¶ † Itē qꝛ ſummaria cognitio nō eſt ſem
per de neceſſitate neqꝫ de ſubſtantialibus executoria mandati.In
cōpulſione aūt bene neceſſaria eſt cauſe cognitio.Sicut autem eſt
iſte merus executor de quo loquitur hec decre. ⁊ ſic eſt merus exe-
cutor ſi in literis dicit facias beneficiū ſibi aſſignari. ⁊ eodē modo
ſi dicit facias eum recipi vel alia conſimilia.nā qualitercunqꝫ ſcri
batur ſibi ſi voluerit ſtatim mandabit de eo recipiendo ⁊ niſi re-
cipiāt ſunt excōmunicati.arg.ſ.de reſcri.capitulum.⁊.c.abbate. et
c.mandatum.⁊.ſ.de preben.p illoꝝ.Ab executore enim ꝓpter de
fectum ordinis iudiciarij non appellatur niſi excedat moduꝫ vel
nimis feſtinet.ſ.de app.nouit.ſ.de offi.delega.ſuper.ff.de appel.
l.ab execu.C.quorum ap.non re.l.ab executore. ¶ Et nota ꝙ iſte
executor nō tātū prouidebit ⁊ precipiet ꝓuideri de beneficijs va-
cantibus:de iure:⁊ de facto:ſed etiā de vacātibus de iure tantū:ſꝫ
tamē in eis debet premittere cognitionē ⁊ audire ſentētiatim illū
qui poſſidet.⁊ ſi nō hꝫ ius tunc nō feret ſniam.ſed mādabit deten
tori ⁊ coget de facto dimittere ſicut de facto tenet. ⁊ poſtea exeque
tur mandatum ⁊ ſi hūc ordinē dimitteret caſſaretur qđ fit ab eo.
j.eo.cum noſtris.⁊ ca.literas.ff.de re iudic.l.a diuo pio.§.ſi ſuper.
Item ⁊ ſi nō compareat ille qui beneficium poſſidet.ſed cōpareat
ille qui cōtulit.⁊ cuius collatio dicitur nō valere de iure. vel etiā ſi
nō cōtulit ſed patitur poſſidentē poſſidere.ſed petit ab eo ꝙ tāꝗꝫ
vacans de iure conferat alij ⁊ feratur ſentētia cōtra eum preiudi-
cabit poſſeſſori qui ſciuit cauſam ſuam agi.ſ.de re iudi.ꝗuis.nec
vlterius erunt partes executoris.niſi vt cogat poſſeſſorem dimit-
tere poſſeſſionē.¶ † Sed quid ſi ille cui commiſſum eſt qđ com-
pellat capitulum ad conferendum alicui prebendam alicuius ec-
cleſie ſi vacat vel quam cito ad id obtulerit ſe facultas.nūquid po
teſt cognoſcere de prebenda quam aliquis detinuit diu anteꝗꝫ hu
iuſmodi litere impetrarent:quo iure hꝫ iuriſditionem ſuper hunc
poſſeſſorem de quo nulla in literis habetur mētio.¶ Itē cui reſti
tuet prebendam poſſeſſor.qꝛ ſi dicis executori ille non hꝫ poteſta-
tem alicui cōferendi.ſed tamē cōpellendi ſi dicis qđ reſtituet capi
tulo qūo ad hoc agit cum nō habeat mādatum a capitulo.de ipo
aūt poſſeſſore certū eſt ꝙ ille nulli eam dare pōt qꝛ ad ipſum nul-
la poteſtas conferendi pertinet.Sol.executor hoc modo procedet
qꝛ vocabit capitulum ⁊ dicet ei ꝙ conferat prebendā que vacat de
iure.⁊ ſi capitulum reſpondit.dn̄e nō poſſidemus prebēdā quam
petitis ⁊ credimꝰ quod ille qui tenet bene teneat vnde faciatis de
ea qđ vultis qꝛ non credimus ꝙ vos precipiatis nobis vel etiam
conſulatis ꝙ nos contra conſcientiam ea conferamus. tunc vo-
cabit poſſeſſorem prebende ⁊ dicet ei. Iſta prebēda quā vos poſſi-
detis vacat de iure. ⁊ hoc vult probare iſte qui impetrauit literas
⁊ admittet ꝓbationes eius.ff.de re iu.l.a diuo.§.ſi ſuper. ⁊ ſi pro-
bauerit precipiet poſſeſſori quod dimittat poſſeſſionem preben-
de.qua dimiſſa precipiet capitulo ⁊ coget quod eam det impetra-
tori literarum.ar.ſ.de prebē.inter cetera.vbi dicit quod omnis re
tractata fuerūt inter partes.⁊ non fuit iudicatum ꝙ vna pars de
ret aliquid alij. ¶ † Sed ille ad quem de iure pertinebat confer-
re poſt caſſationem factam contulit.de hoc etiam no.ſ.de re iudi.
cū bertoldus.nec miretur aliquis ꝙ habet aliquis executor iuriſ-
ditionē ſuper perſonas nō nominatas in reſcripto ⁊ penitꝰ extra
neas qꝛ hoc eſt in quolibet executore qui contra extraneos ſumma
tim cognoſcant de proprietate.⁊ etiam res ab eis auferunt. ff.de
re iudi.a diuo.§.ſi ſuper.C.de his qui ad eccle.confu.preſenti.ſ.
de offi.deleg.ſane.ij.¶ Itē non eſt neceſſe quod petatur prebēda
reſtitui in capitulo.ſed tantū ꝙ eam reſignet.⁊ per conſequens ve
niat ad collationem capituli.⁊ poſtea cogetur capitulum eā dare

qū in

qñ in literis dicitur ꝙ compellatur. ꝛ ſi in literis dicitur exequa-
ria. tunc ipſe executor ꝯferret poſt reſignationẽ. ꝛ ſi nollet reſigna-
re violẽter ab eo auferenda eſt poſſeſſio. ff. de rei ven. qui reſtitue-
re. hic aũt loquitur tantũ de reſignatione facti ꝛ nõ de reſignatiõe
iuris ad quã nõ tenetur ſicut nec ſuum ius cedere. ff. ſi ſerui. vend.
ſicut. §. ſed qꝛ. imo ſaluum ei remanet ius ſuum. ff. de re iudi. a di-
uo. §. ſi ſuper. ſ. de conceſ. preben. ꝛ eccl. non va. c. cum noſtris. lite-
re tamẽ erant. ſ. e. literas. nec poterat cõtra eas excipi de falſi ſug-
geſtione vel veri ſuppreſſione inquantum ꝙ per eas nõ procederet.
qꝛ hec falſitas non erat expreſſa vel veritas tacita per malitiã ſed
per ſimplicitatẽ ꝛ per ignorantiã iuris. qꝛ credebat qꝺ ex quo de
iure vacabat ꝙ licere ſibi valerẽt intãtum ꝙ ſtatim ſine alia com
pulſione ad reſignandũ. ꝛ ꝙ executor ſuus poſſit ſibi conferre pre
poſiturã. ꝛ ita litere valebãt nõ obſtãte tali taciturnitate veritatis.
vel ſm formã iuris. xxv. q. ij. ꝑſcriptione. ſ. de reſcrip. ſuper literis.
Et ſi iudex vel executor per eandẽ iuris ignorantiã ꝛ ſimplicitatẽ
male ꝓcedat. ſicut etiã hic illud caſſabitur ſicut ꝛ hic caſſata fuit
male facta collatio. ſed nihilominus manet ſibi ius ſaluũ ſuper li-
teras conceſſum. ꝛ remanſit ſibi ius ſaluũ ſup prepoſiturã. Unde
in ſi. decre. mandatur ꝛ hoc ſibi dari ꝛ hoc placet qꝺ dicit̃ in gloſ.
hic poſita credimus. ¶ Alij cõtradicũt aſſerentes has literas eli-
di poſſe per exceptionẽ ꝛ qꝺ hic factum eſt. ꝛ. ſ. eo literas. fuit fal-
ſum tantũ autoritate ſecundarum literarum. quidam diſtinguũt
inter illũ cui committitur prouiſio alicuius perſone ſimpliciter
ꝛ eum de quo hic loquit̃. nam de primo dicunt ꝙ ſine cauſe cogni
tione põt conferre beneficiũ. ſed ille de quo hic loquitur non po-
teſt conferre beneficium de quo ſcribitur niſi prius ſciat quare
illi quibus ſcribitur nõ conferunt. ar. ſ. de reſcrip. ſi quãdo. ꝛ. c. cũ
adeo ꝛ melius in. c. ab excõicato. vbi dicitur ꝙ ſecundus. ſ. execu-
tor cui ſcribit̃ in defectũ primi cũ cauſe cognitiõe debet procedere.
6 ¶ † Sed certe alij dicũt illud eſſe ea ratiõe. qꝛ excõicatio ꝛ abſolu-
tio non dꝫ fieri ſine cauſe cognitione ſolenni. ij. q. ſ. nemo. ſed col
latio beneficij licet fieri debeat precedente inquiſitione. ſicut not.
ſ. de poſtu. c. j. cauſe tamẽ cognitio ſolẽnis nõ eſt neceſſaria ibi. vel
dic melius vt ibi nota. (Inueſtiuit) bene hic collige idẽ eſſe aſſi-
7 gnare ꝛ inueſtire. ¶ † Et not. ꝙ quando dicitur in literis exeque
ris ꝙ poteſt inueſtire. ꝛ potes hinc colligere quod propter inue-
ſtituram nõ datur poſſeſſio. quia hic inueſtitus erat de prebenda
quam alius poſſidebat quã ambo inſolidũ poſſidere nõ poſſunt
ſ. de proba. licet ꝛ nota. ſ. de cõſue. c. ij. ꝛ poteſt dici ꝙ hec inueſti-
tura locũ habet quãdo ſibi reſeruat prebẽdam cõferendã ꝙ poteſt
vt nota. ſ. de preben. pro illorũ. ꝛ nõ placet qꝺ dicit̃ hic. qꝛ non cre
dimus ꝙ decanus potuit eũ inueſtire de vacatura. vt. ſ. ſequitur.
☞ ¶ † (Aſſignaſtis) ꝛ male cum eſſet alij hec poteſtas data. ꝛ ſic ap
paret hic ꝙ quãdo ſcribit̃ ꝓ aliquo ꝛ datur ei executor qui eis ne
gligẽtibus illud exequetur ꝙ nõ tenet electio facta ab illis contra
mãdatũ pape. ſecus aũt ſi eſſet datus tãtũ executor ad cõpellendũ
qꝛ tunc teneret electio facta ab illis. ſ. de preben. dilectus filius. g.
Ratio diuerſitatis qꝛ in primo caſu videtur ad ſe vel ad ſuũ dele-
gatum electionem reuocare. ideo de ea nihil ad eos in ſcꝺo autem
ſecus (Uacaturus). ſ. eo. c. j. (Contra canonum) quod eſt quãdo
nã autoritate pape. ſed hec legitima erat. qꝛ autoritate pape. hoc
non placet. ſed vere male proceſſit. (Attendẽtes) quaſi di. nõ eſt ne
ceſſe quod defendat inſtitutionem ſuam factam decani qui inue-
ſtiuit eũ de vacatura cum ſufficiat factum pape qui eũ inueſtiuit
de vacante. factum tamen decani fecit caſſationem iſtam. hoc nõ
placet. Sed qꝛ poteſtas cõferendi ad aliũ erat trãſlata. (Per pre-
deceſſorem noſtrũ) ſed per decanum fuit inueſtitus de vacatura ꝛ
licite cũ ſup hoc fuerit executor ꝛ illa inueſtitura fuit cauſa caſſa-
tionis electionis ſcꝺo facta a canonicis. hoc nõ placet vt dictũ eſt
facta antẽ caſſatione nõ fuit inueſtitus ꝑ papã de vacatura. ſed de
vacãte (intelligebat̃) ar. ꝙ per ſniam perditur dñium. ff. de rei vẽ.
in fundo. inſti. de offi. iudi. §. vlti. C. de arb. l. iiij. §. ſed ꝛ ſi quis. ar.
contra. ff. de pig. ac. non mirum.

1 Ad quẽ pertineat petere inſtitutos amoueri.
2 Debet agens ad deſtitutionem inſtituti cauſam adijcere quare ſit
minus canonica inſtitutio.
3 Si electio ad epiſcopum ꝛ capitulum ſimul pertinet ſi ſuſpenſus
eſſet epiſcopus electio pertineret ad capitulum ſolum.
4 Non poteſt ſuſpenſus conferre prebendas.
5 In collatione beneficiorum debent perſone examinari.

Quia diuerſitatem. (In ipſas) et ideo petebat I
ſtitutos vel intruſos ab eccleſijs amoueri. vt ex ſnia q̃
1 ſtatim ſequitur apparet. ¶ † Unde notatur ꝙ aliqñ
ille ad quẽ pertinet inſtitutio de iure petit inſtitutos amoueri vt
hic. ꝛ. ſ. de prebẽ. dilecto. ꝛ etiam patronus. ſ. de iurepa. ex literis.
Item hoc ipſum petit clericus inſtitut᷒. vel als etiã ſi nõdũ inſti-
tutus ſit ꝛ habeat ius. ſ. de ſentẽ. ꝛ re iud. cum bertoldus. vt no. ꝛ
iij. q. vj. hoc quippe. Itẽ hoc ipſum põt quilibet clericus de eccle-
ſia petere. ſ. de ele. cum dilecti ſed hic vltimus cum ſuum ius ſpe-
ciale nõ proſequit̃ videtur ꝙ nõ poſſet agere niſi agat denũciãdo
vel accuſando. ſ. de ap. cõſtitutus in fine. ꝛ nõ ſolũ poſſunt ꝑdicti
agere contra inſtitutos. ſed etiam contra inſtituentes peruerſe.
2 vij. q. j. preſentium. ꝛ de hoc not. ſ. de fil. preſbyte. veniens. ¶ † Is
tamen qui agit modis predictis debet cauſam adijcere quare ſit
minus canonica: ſicut in alijs perſonalibus. vt nota. ſ. de offi. ordi
narij conquerente. puta qꝛ ad eum qui agit pertinet inſtitutio. qꝛ
eſt in poſſeſſione inſtituẽdi. ꝛ qꝛ nõ pertinet ad eum qui inſtituit
☞ vel als conſimiles. ¶ † Et eſt ratio quare exprimere debet. qꝛ per
ſonalis eſt actio quod ex eo pꝫ. qꝛ nec in rem nec mixta eſt not. ſ.
de officio. ordi. conquerente. et hoc eſt quod nullus predictorum
poteſt nominare inſtituentem in iudicio cum nominatio non ha-
beat locum niſi in realibus. C. vbi in rem actio. l. ij. ſecus ſi peteret
obedientiam. qꝛ tũc poſſet nominare dominum in iudicio: vt no.
ſ. de maiori. ꝛ obediẽ. inter quatuor. ꝛ ſepe quis contra neminem
agit. ſed petit electionẽ ſuã confirmari. ſ. eo. poſt electionẽ. ꝛ iudex
tunc vocabit omnes quos res tangit. ff. de adop. nam de hoc not.
☞ ſ. de elec. c. penul. († Reſignãdas) hoc qꝺ dicitur hic intelligitur
ſic ꝙ qñ aliquis habet poſſeſſionẽ alicuius prebende vel dignita-
tis tunc nullus iudex ordinarius vel delegatus debet aliquem in-
ſtituere in locum eius niſi prior a loco illo remoueat̃ vel de facto
autoritate ſuperioris vel per ſniam ad minus. ꝛ ſic loqitur. ſ. eod.
cum noſtris. ꝛ. c. literas. vbi not. ¶ Sed ille ad quem pertinet ele-
ctio de iure bene poterit alium eligere ad eum locum quem tenet
inſtitutus. ſ. de re iud. cum bertoldus. licet quidam illud qꝺ dicit̃
illa decre. dicant locum habere: vt ꝑſentatio fieri poſſit nõ obſtãte
inſtitutione alterius ſed nõ electio que ius tribuit. hoc autem cer
tum eſt qꝺ ꝓpter precedentẽ electionẽ factã ab illis ad quos non
pertinet non caſſatur electio facta ab illis ad quos pertinet. vt in
preallega. decre. cum bertoldus. ꝛ nota. ſ. de ele. conſiderani...ns.
Item licet ille ad quem pertinet iure proprio electio poſſit elige-
re non obſtante prima electione ꝛ inſtitutione. executor tamẽ pa-
pe non poteſt prouidere alio exiſtente in poſſeſſione qui eſt inſtitu
tus per ſuperiorem. ſed ſi per ſuperiorem non eſſet inſtitutus pri-
mus. ſed tantũ in poſſeſſione eſſet propter hoc nec dimitteret exe-
cutor quin de alio prouideret ſm mãdatum pape. ſ. de preben. de
multa q̃uis illa non loquatur de prouiſione executorum pape. ſꝫ
de prouiſione eorum ad quos iure proprio pertinet: vel dic vt no.
ſ. eod. literas. (Reſignandas). i. de facto admittendas. (Per ex-
communicationis.) xvj. q. j. in ſi. (Confirmatione) repete que di-
ximus. ſ. de confir. vti. vel inuti. c. j. (Adepti) ita ꝙ hi ſex menſes
current vel ante ſuſpẽſionẽ vel poſt. cum conferre poſſet archieꝑs.
3 († Computentur) hoc intelligamus qñ collatio beneficiorum ad
ipſum ſolum pertinet. nam ſi ad plures quorũ vnus ſuſpẽſus eſſet
ſecus diceremus. nã ſi pertinet electio ad eꝑm ꝛ capitulum ſimul
ſi eꝑs eſſet ſuſpenſus pertineret electio ad capitulum ſolũ. ſicut ſi
vnus ex capitulo eſſet ſuſpenſus nõ impediretur capitulum proce
dere ad electionẽ. nã q̃tũ ad ea que cõiter imminẽt faciẽda eꝑo et
capitulo vnde caput vel corpus intelligitur. C. de iure delib. ſanci-
mus. §. ſi vero eꝑs. ꝛ. ff. quemadmo. ſeruit. amit. ſi quis alio. §. vlti.
ꝛ. l. ſi locus. xvj. q. ſ. iij. ſi ſacerdotes. ſ. de preſcrip. auditis ex tran ſ-
miſſa. (Ualuit). C. de annali excep. l. j. in fin. de preſcripẽ. c. j. argu.
cõtra. ff. de vſur. cum quidam. ij. ſi pupillo. ff. ex qui. cau. ma. in in-
4 te. reſti. ei. († Poteſtate) nota ſuſpenſum non poſſe conferre pre-
bẽdas. de hoc nota. ſ. de conſue. cum dilectus. (Culpa) lꝫ fuerit in
culpa non erat in mora. ſtatim eñ pro abſolutione ad ſedem apo
ſtolicã ꝓperauit. ſi eñ eſſet in mora vel negligẽtia obtinẽdi abſo-
lutionẽ ſecus eſſet: vt hic. arg. c. diſtin. qñ. ſ. de reſcrip. ſi autem. ff.
de re iu. qñ poteſt. ff. de re mi. non dẽs. ꝛ. l. qui captus. ꝛ. l. j. §. j. ff.
ex qui. cau. in integ. ſed ſi per. §. j. ꝛ ſic habes qꝺ non imputant̃ ea
alicui qui ſua culpa precedente accidunt. xv. q. ſ. j. ſi concupiſcen-
tia. ꝛ ca. inebriauerunt. ff. de fur. verum. ꝛ. l. que iniurie. ff. de publ.
ſed ꝛ hi. qui. §. ſiue autem. ar. ꝯ. l. di. ſepe. ꝛ. c. ſtudeat. ff. quod met.
cã. mulier. ſed tamẽ hoc non eſt verũ. qꝛ bene imputatur archieꝑo
ſua culpa qꝛ iuſte põt puniri. hec tamẽ pena ꝙ electio deuoluatur
ad capitulum nõ inuenitur ſibi impoſita a iure. ꝛ ideo non potue
☞ runt conferre beneficia. ſ. de ſup. neg. prela. romana. († Ad illum)
ſ. papam ꝛ hoc ex plenitudine ptãtis. ſed nunquid ſi eꝑs eſſet ſu-
ſpẽſus poſſet archieꝑs cõferre beneficia ſpectãtia ad eꝑm. ꝛ dicunt
quidam ꝙ ſic nec eſt neceſſe ꝙ expectet ſex menſes. arg. pro eis. ix.
q. iij. cũ ſcimus ꝙ poteſt loqui in hoc caſu quando eꝑs neceſſaria
officia nõ inſtituit in eccleſia vt economũ vel alium qui tẽporalia
miniſtret. ¶ In nõ neceſſarijs autem officijs puta canonicis or-
dinandis locum non haberet. ſ. de elect. cum eccleſia vulterana.
¶ Sed in hoc caſu cum nõ habeat tẽpus prefixũ credunt ꝙ poſ-
ſit ille ad quẽ pertinebat collatio poſt abſolutionẽ conferre ſi non
ſit per ſuperiorẽ aliũ collata. C. de cõtrahẽ. ſtipula. magna. melius
videtur ꝙ nec capitulũ nec ſuperior põt ſupplere alterius dictum
niſi in ius hoc dicat ꝙ ei liceat alterius defectum ſupplere. ſ. de
ele. cum eccleſia vulterana. ſed ſeruatur ei faciẽdũ poſt abſolutio-
nem. argu. ſ. ne ſede vacan. illa niſi neceſſitas immineret. ꝛ poterit
ſine vlla reſtitutione iſte archidiaconus vel archiepiſcopus dare
bñficia vacãtia etiã q̃ vacauerunt vltra ſex mẽſes. nec ſunt ꝯtia de-

ere.ſ.de ſup.neg.ꝑla.licet.c.literas.q: ibi loquit quando illi ad quos ſpectabat electio fuerunt negligẽtes.⁊ tũc ipſo iure amittũt poteſtatẽ eligẽdi.ſed qñ per impotentiã dimittũt nõ amittũt ipſo iure poteſtatem eligẽdi.ſ; in eo puniri poſſent extraordinarie. Si autem ei ius ↄcederet ꝙ poſſet ſupplere defectum alterius poſſet ſupplere ſine ſuperioris autoritate vt no.ſ.c.nulla.lxv.di.ſ. forte. (Ad illum)cõi aũt iure remanet poteſtas cõferendi penes ſedem archiepalem.ſ.de inſti.cũ veniſſent.ſ.ne ſede vac.c.ij.⁊ ſeruabitur
5 prouiſio ſucceſſori.(† Tempus) ſine ſciuit prebendas vacare non imputatur.qꝛ ſi ſciuiſſet imputaret ei cũ etiã rome ⁊ in via poſſet beneficia conferre.vel dic ꝙ ſ; in via cõferre poſſet nõ tñ imputaretur ei ſi nõ cõferat cũ in collatione beneficioꝝ debeat perſonas examinare.ſ.de prebẽ.in laterañ.⁊ etiam qꝛ iuſtum eſt ꝙ clericis de terra ſua ꝓuideat.C.de epiſc.⁊ cleri.l.in eccleſijs.lxxj.diſ.extraneo.de quibus copiam ſecum non h;.(Receſſit).ff.ex qui.cau.in integ.reſt.qui mittuntur.(Computetur)niſi moretur accepto cõmeatu.ff.ex qui.cau.in integ.reſti.miles.

1 ☞ Quo caſu poteſtas eligendi ad ſuperiorem deuoluatur.
2 Nunqd ius eligẽdi ꝑpter alicuius peccatũ ad alios transferatur.
3 Litere per falſi ſuggeſtionẽ impetrate valẽt.ſ; p excep.elidi pñt.
4 Non licet alicui occupare poſſeſſionem quam alius tenet.
5 Poſſunt dignitates ⁊ beneficia vniri epiſcopatui ſi eſt pauper.

Cum noſtris. (tanto)ſex menſiũ.ſ.eod. nulla(dixerunt)⁊ bene.qꝛ de facto non vacabat.(electus) ⁊ male.qꝛ licet de iure. de facto.non vacabat.lxiij.di.literas.ſ.de poſtula.c.j.

a ¶ Incapax.circa hec dicta Inn.hic.ſ.qñ collatio eſt facta criminoſo vl' indigno ſit nulla vide p Fely.in.c.greſſam.ſ.de iure iur.aliqd per ipſum in.c.ij.ſ.de reſcrip.

1 ⁊.ij.(† Poſſidebat)idem videtur ſi ſolus electus eſſet ſi nõ poſſideret.quia verum videtur regulariter ꝙ etiam ſi ille ad quẽ pertinet electio perſonam inelegibilem.puta hominẽ illegitimũ homicidam vel alſ quẽcunqꝫ irregularem vel malum. nunqꝫ tamen propter negligentiã vel per lapſum tẽporis deuoluitur poteſtas eligendi ad ſuperiorem.ſ; enim hmõi elector malus ſit ⁊ malum elegerit non deuoluitur poteſtas eligẽdi ad eũ ad quẽ ius ſtatuit deuoluẽdum propter alicuius malitiam.ſ.de elec.cum in cũctis. in ſi.non tamen eſt negligens.⁊ ideo non deuoluitur poteſtas eligendi ad eos ad quos ius ſtatuit deuolui ꝑpter negligentiã.ſ.eo.c.proxi.⁊ hec vera ſunt dũmodo electus talis ſit in quẽ ius illius dignitatis cadere poſſit.nam in homicidas ⁊ irregulares cadere põt ius cuiuſlibet dignitatis.qꝛ etiã iuſte habẽt eã ſi cũ eis fuerit diſpẽſatũ ⁊ etiã ſine diſpẽſatiõe iuſte tenẽt ꝓdicti dignitates ſuas quouſqꝫ renũciant vel deponantur.ſed ſi poſt adeptas dignitates fecerũt homicidiũ vel alſ irregularitatẽ incurrũt.ſ; ſi talis elect⁹ ſit in quo ius dignitatis cadere nõ poteſt vt ſi ſit oĩno illiteratus. vel ſi ſit mulier vel infans ſatis videtur qð talis electio vel poſſeſſio non impediret quominus lapſu temporis per negligentiam poteſtas eligendi ad ſuperiorem deuoluatur. (Dicentes) ⁊ bene. (Aſſignarũt)⁊ male qꝛ ſ; de iure de facto tñ non vacabat. (Aſſignarunt)planus eſt intellectus huius decretalis qꝛ propter negligentiã nõ erat deuoluta poteſtas eligẽdi ad papam; qꝛ elegerant perſonam in quã aliquo caſu poterat cadere ius prepoſiture: nec propter delictum:qꝛ ſcꝫ perſonam ineligibilẽ elegerẽt.ſ.epiſcopũ qꝛ hoc non eſt iure cautũ qð propter talem perſone electionẽ trãſferatur ad alium poteſtas eligendi ſ; electio ſit nulla ⁊ ipſi priuati poteſtate eligendi ſine.vt not.ſ.de poſtu.gratum.ſ.de elect.bo.me.ma. ¶ Item ſi eſſet deuoluta hec poteſtas ad proximũ ſuperiorem nõ tamẽ eſſet deuoluta ad papam cõmuni iure.⁊ ſic intelligitur.ſ.e.c.literas ⁊ idem eſt ſi autoritate pape aliqui habẽt poteſtatem eligẽdi ⁊ eligant penitus indignum in quẽ non cadit ius quod ſibi datur non ꝑpter hoc reuertitur ius eligẽdi niſi ad illos penes quos primo erat de iure communi . nec etiam ad illos qui forte habẽt poteſtatem prouidendi alij.qꝛ certum eſt ꝙ primi prouiſores poteſtatem habebant prouidendi ⁊ prouiderũt ſed male.
2 ¶ † Item iure non cauetur ꝙ propter eoꝝ peccatum ius eligendi ad alios transferatur.qꝛ tunc ſecus eſſet.ſ.de preben.de multa.ſ.de elec.cum in cunctis.⁊ hoc placet magis ꝙ ꝙ alſ hic nota.⁊.ſ.eod.literas.⁊ poſt elec.⁊.ſ.de exceſ.prelato.inter dilectos. imo idẽ forte videtur etiam ſi in eo non caderet ius ſibi datum.dummodo in literis non ſit expreſſus error intollerabilis.i.indiſpenſabilis. ſ.de ſenten.excom.per tuas.⁊ ca.ſolet.nec eſt error intollerabilis ſi ſcribitur etiam pro irregulari.intolerabilis enim eſſet ſi pro criminoſo ſcriberetur in crimine perſeuerante. ſed nec hoc ſufficeret niſi in literis ſcriberetur ꝙ in crimine perſeuerat:quia alſ licet error ſit intolerabilis.non tamen eſt expreſſus ⁊ vtrunqꝫ eſt neceſſarium. Quidam dicunt ſufficere ſi error ſit notorius. etiam ſi nõ exprimitur in literis.ar.ſ.de offi.deleg.c.j. ¶ Alij dicunt non ſufficere quod eſt notorium niſi ſit expreſſum. ij.q.vj.§.item ſi ſententia contra ius. Expirat autem hec poteſtas ſi prouidi contingat non capaci.nec tamẽ propter prouiſionẽ factam de notorio ⁊ ſcienter indigna perſona tranſit poteſtas ad aliquos niſi prius caſſetur ſed ea caſſata ſtatim redit ius eligendi ad primos ad quos pertinet de iure communi ⁊ non ad papam. Item expirat morte eius pro quo ſcribitur. Item morte executoris. Quidam tñ dicunt ſed

non placet ꝙ in hoc caſu ſi ſcribatur in fauorem eius cui prouideri mandabatur quod hec poteſtas reuertitur ad delegantem morte autem delegantis non expirat etiam ſi litere non ſunt exhibite. nec eſt contra.ſ.de offi.delega.gratum.⁊.c.relatum.qꝛ illud obtinet in literis iuriſditionis. ſecus in beneficialibus cum ſepe contingat ꝙ in vita delegantis non occurrat facultas prouidendi li-
3 cet aliqui cõtradicãt. ¶ † Item litere per falſi ſuggeſtionẽ impetrate valent.ſ; elidi poſſint per excep.ſ.de reſcript.ſuper literis ⁊ ſic etiam valet poteſtas data per eaſdem literas: ſufficit enim ad hoc vt executor receperit poteſtatem conferendi ꝙ delegans haberet poteſtatem committẽdi.⁊ delegatus poteſtatem recipiendi ⁊ quod res que cõmittitur ſit de poteſtate ⁊ iuriſditione cõmittẽ-
☞ tis. ¶ † Et tamen eſt quod ſi tempore impetrati reſcripti impe-
a trans bona fide eſt incapax⁹ beneficij poteſt ei conferri. arg.ſ.de foro competen.ex tenore.nec eſt contra.ſ.de tranſact.ex literis. qꝛ ibi non dicit non tenere prouiſionem ſed dic caſſandam propter delictum impetrãtis obreptitie.nec eſt contra.inſti.de here.quali.⁊ differen.§.in extraneis.vbi dicit ꝙ non valet teſtamẽtum niſi ſit capax heres ⁊ tempore cõfecti teſtamenti:⁊ tempore mortis ⁊ additionis:ſed certe ſi quis bene attendat quod dicit idem.§.colliget contra: quia ibi dicit quod ideo eſt neceſſe ꝙ tempore confectionis teſtamenti ſit capax:quia teſtamentum non valet ſine inſtitutione capacis heredis:ſecus eſt in collatione poteſtatis trãſferendi beneficium:quia hec poteſtas etiam nulla perſona expreſſa cui prouideatur valet.ſ.eod.conſtitutus.⁊ ſic in legatario . quia ſufficit ⁊ eſt neceſſe quod tempore mortis ſit capax niſi in caſibus ſi legatum eſt purum.etiam ſi tempore teſtamenti non ſit capax.ff.de iure fiſci.l.neqꝫ.§.j.C.de lega.ſeruus.⁊.C.de cadu.tollen.l.j.§.cum ideo.⁊.§.in nouis.C.quando dies lega.cedit.l.neqꝫ. ſi autem ſub conditione a die conditionis extantis.C.de cad.tollen.l.j.§.ſin autem.⁊ hoc ideo quia teſtamentum non ſubſiſtit ex legatis. ⁊ ſic nota quod cauſa caſſationis electionis facte a canonicis eſt:quia eis erat ablata poteſtas eligendi:⁊ non quod prima electio fuerit aliqua.(Literatum)prudenter petijt iſte qui petiuit ꝙ caſſaretur proceſſus delegati qui erat inordinatus : quia primo cogendus erat ad reſignationem : vt hic.⁊.ſ.c.proximo. ſed ſi egiſſet quaſi confeſſoria dicendo ſe ius habere ⁊ aduerſario ſilentium imponi ſuccubuiſſet:quia nullum ſe ius habebat in prepoſitura epiſcop⁹ de nouo electus vt hic ſequitur.argu.ad predicta.ſ.de procurato. ex inſinuatione. Fatemur tamen quod poſſet habere publicianam ad eccleſiam contra nõ dominũ.ſi bona fide ⁊ iuſto pretio habuiſſet eam.⁊ ſi ambo ſcilicet actor ⁊ reus habuiſſent bona fide ⁊ iuſto titulo tunc diſtingue.an habuerant ab eodem collatore vel a diuerſis.vt habes de publiciana.fine.§.ſi duobus . ⁊.l.ſequen.in beneficijs autem in ſpiritualibus dicunt quidam aliter. Itẽ prudenter facit qui dicit in libello peto talem eccleſiam que ad me pertinet.vt cõprehendat ⁊ directam confeſſoriam ⁊ publicianam ⁊ nõ dicat qꝛ ſum canonice inſtitutus.(Literarum) litere tamen bene erant vt.ſ.eodem literas:nec poterat contra eos excipi de falſi ſuggeſtione vel veri ſuppreſſione intantum ꝙ per eas non procedetur vel legitime:quia hec falſitas non erat expreſſa.vel veritas tacita per malitiam ſed per ſimplicitatẽ ⁊ per ignorantiam iuris:qꝛ credebat ꝙ ex quo de iure vacabat ꝙ litere ſibi valerent intantum ꝙ ſtatim ſine alia compulſione ad reſignandũ executor ſuus poſſet ſibi conferre prepoſituram.⁊ ita litere nõ obſtante tali taciturnitate veritatis vel expreſſione falſitatis valerent ſed non d; ſeruari forma in eis expreſſa.ſed procedi ſm formam iuris. xxv.qð.j. preſcriptione.ſ.de reſcriptis.ſuper literis. ⁊ ſi iudex vel executor per eandem iuris ignorantiam vel ſimplicitatẽ male ꝓcedat ſicut hic fecit illð caſſabitur ſicut ⁊ hic caſſata fuit male facta collatio. ſed nihilominus manet ſibi ius ſuum ſaluum per literas conceſſum:ſicut huic remãſit ius ſuum ſaluum ſupra prepoſiturã : vnde in ſi.decretalis mãdatur ſibi dari.⁊ hoc plus placet ꝙ qð dicitur in glo.hic prepoſita credimus. ¶ Alij tamen cõtradicunt aſſerẽtes has literas elidi poſſe per exceptionẽ ⁊ qð hic factũ eſt.⁊.ſ.eo. literas fuit factũ tantum autoritate ſecundarũ literarum. (Quia poſſeſſio talis).ſ.que habetur ab his qui plures dignitates habent.hoc non placet.ſed talem poſſeſſionem dicit plus habere facti ꝙ iuris que pretẽditur eſſe ex tali cauſa que põt eſſe iuſta ſicut hic nam hic iſte poterat poſſidere vel de ſpeciali gratia vel ſi ex iuſta cauſa eſſet conceſſa.(Facti quoniam) quando per meipſum poſſideo plus habet facti quam iuris vt hic.ff.ex quibus cau.ma. re.denicqꝫ.⁊.l.ſi emptor. Si autem per ſeruum vel filiũ poſſideam plus habet iuris quam facti.ff.de acqui.poſ.poſſeſſio quoqꝫ.ff.ꝓ
☞ ſocio.l.ij. ¶ † Si autem per perſonam liberam poſſideo puta per procuratorẽ hec poſſeſſio aliquid facti habet ⁊ aliquid iuris.C.de acquiren.poſ.l.j.⁊ ideo in primo caſu.ſ.cum per me poſſideo non deſino poſſidere nec vſucapio incipiet antequam ſciam per alium poſſidere ⁊ ſuſpicatus ſim me poſſe repelli ſecus ſi per alium poſſideo.(Irritum)credimus tamen quod ſicut recepta noua cura animarum vel dignitate vel etiam epiſcopatu prima vacat ⁊ ille ad quam eius donatio pertinet poteſt eam alij conferre. ita dele-

gatus

gatus per huiuſmodi literas poteſt conferre etiam eo permanēte
in poſſeſſione.ʒ.de prebend.de multa.ʒ.de elect. cum in cunctis
dummodo ſciat alium poſſidere quando confert.ſed ſi neſciret ne
dicunt quidam ꝙ obreptitia eſt huiuſmodi collatio.⁊ hoc ſatis vi
detur verum ſi veriſimile eſſet quod ſi ſciret alium poſſidere nō cō
ferret ſed hec preſumptio ceſſat hic cum in precepto cōtineatur ꝙ
conferat ⁊ puniatur niſi conferat.ʒ.de preben.de multa. Sed cer-
te preſumptio.ſ.ꝙ vellet conferre etiam ſi alius poſſideret nō erat
ita vehemēs ante conſtitutionē de multa.ſicut poſtea:qꝛ prius nō
erant ibi tot pene ſicut poſtea.et ideo hic ꝙ fuit ante conſtitutio-
nem non ita preſumebatur ꝙ contuliſſet ſi ſciuiſſet alium poſſide
re.¶ Itē facit preſumptionē ꝙ obreptitia eſt collatio: qꝛ epiſco-
pus erat qui poſſidebat quare non erat pſumendum ꝙ papa vel-
let eum vilificare inter ſubiectos ſuos auferendo ſic ſibi eccleſiam
vel dignitatem etiam aliū conferendo imo plus videtur ꝙ etiā ſi
teneret collatio pape vel cuiuſlibet ſuperioris nō tamen litere va-
lebant date ſuper collatione facienda per alium qꝛ reſcripta ſtri-
cti iuris ſunt.arg.ʒ.de reſcrip.ſedes vt ſint intelligenda contra eū
qui vult impetrare literas.ſup beneficio qđ dicat vacare ꝙ vacet
de facto ⁊ de iure maxime:qꝛ ambitioſuȝ eſt huiuſmodi reſcriptū.
ʒ.de tranſla.epi.licet.Et eſt potentiſſima ratio.qꝛ reſcriptum re-
ſtringitur ⁊ qꝛ imputandum eſt impetrāti ꝙ potuit apertius di-
cere.vel hic nouo iure vtebantur epiſcopusvel noua collatione qđ
ex cauſa fieri poteſt:vt nota.in fine decr.huius.Item ſecus in pre
bendis qꝛ licet accipiendo ſecundam prebendam prima aliquan-
do vacare intelligatur non tamen poteſt prima conferri. quouſ
poſſidet eam de facto ſed cogi debet per excōmunicationē ⁊ ſub-
tractionem aliorū beneficiorū eam reſignari vt hic.ʒ.eo.qꝛ diuer-
ſitatem.ſ.eo.literas.vbi noto.¶ Nos credimus idē in prebendis
ſi tales ſunt quod vacēt de iure per receptionē alterius niſi qđ fa-
cilius creditur qđ per obreptionē obtinuit.¶ †Et ex his decr.li-
quet.qꝛ nō ſufficit ſnīam latā eſſe ſup priuatione alicuius beneficij
quo ad hoc qđ liceat illi pro quo lata eſt ſnīa illud occupare. niſi
illud reſignet ille qui prius tenebat vel niſi manu militari aufera-
tur ab eo.⁊ ſi cōtra factū fuerit priuat iure ꝙ in eo habebat.etiā ſi
ab alio nō ꝓhibebatur poſſeſſionē capere dūmodo ſua autoritate
capiat niſi conſentiat aduerſarius.ff.de rei ven. qui reſtituere. ⁊.ff.
ne vis fiat ei.ſi quis in princi.ff.de in poſſeſſione leg.is qui.§.miſ-
ſus.ar.C.vnde vi meminerint.⁊ idem dicimus in omi ſnīa vt etiā
poſt ſnīam non occupet victor rem ſibi iudicatam.ſed per executo
res ſibi tradi debet.C.de arbi.l.penult.primo reſponſo.C.de iudi.
properādū.§.ſinautē reus argumentū cōtra.C.vnde vi.ſi quis in
tantam ibi ante euentum ſcilicet litis.ſed ſupple ibi maxime quia
idem eſt poſt ſnīam abſoluto.non,eſt neceſſarius executor. qꝛ ſuffi
cit ei exceptio rei iudicate.ff.de excep.rei iudi.per totum. ⁊ ſi quis
vellet dicere qđ reditū forte annuum in cuius poſſeſſione erat ad-
uerſarius cui ſilentiuȝ impoſitum eſt adhuc dare debeat quouſ
amittat poſſeſſionem dicat nobis pro deo quomodo aliter amit-
tet niſi per ſniam.¶ Item nōne peccaret ſi reditum daret ei cui
per ſnīam eſt ſilentium impoſitum.argu.ꝙ ſic. qꝛ ille peccat reci-
piendo ⁊ alter cōferendo. ⁊ poſſum eū perturbare in hoc peccato ⁊
etiam debeo.ij.q.vij.negligere.⁊ eſt quaſi expreſſum.ʒ.de appel.
paſtoralis.in fin.imo plus videtur qđ in his incorporalibus iuri-
bus vbi nihil corporale attingit.vt in electionibus ⁊ iuriſditioni
bus et ſimilibus ſtatim lata ſententia et actor poteſt ingredi poſ-
ſeſſionē ⁊ aduerſarius poſſeſſionē amiſit.tamē vt omnis remoue-
tur dubitatio iudex dicat in ſnīa: vobis adiudicamus ius eligen-
di:⁊ aduerſario ſilentium imponimus.ſic.ʒ.de cau.poſſeſ. ⁊ pro-
prie.cum eccleſia ſutr.¶ Si autem talia ſunt incorporalia vbi ali
quid corporale attingit vt in preben. poſſeſſor condemnatus per
aduerſarium non prohibetur exercere ve prius.ſed ille qui in poſ-
ſeſſione erat ⁊ nunc eſt impoſitū ei ſilētium cogit cauere qđ dece-
tero illa ſeruitute nō vtetur.ff.ſi ſer.ven.egi.barū. vbi etiā dicitur
ꝙ ſi nolit cauere cōdemnabitur quāti in lite iurabit ⁊ ſi nec poſſit
expelli de poſſeſſione per officialē expelletur vel dabitur ipſi po-
teſtas expellendi ſi talis ſit iudex qui ſuam ſnīam exequi poſſit. et
erit ipſe qui erit vice miniſtri iudicis.¶ Iſta autem dec.non ob-
ſtat ſuperioribus qꝛ ⁊ hic aliquid corporale tangebatur .ſ.corpus
⁊ poſſeſſiones prebende annexe: ⁊ ideo nō licebat nec prebendam
nec canonicatum illum cōferre cuius poſſeſſionem alius tenebat
per poſſeſſionē prebende realis.vel dic hoc fuiſſe per obreptionem
literarum.¶ Item nec obſtat.ʒ.de ap.paſtoralis.in fine:qꝛ ibi ni
hil corporale poſſidebat lȝ eū canonico qui nō hȝ aliquā certam
prebendaȝ debeatur beneficium ſuū vel reditus nihil tā corpora-
le ibi poſſidet quouſ recipiat. ¶ Item fatēdum eſt ꝙ ſi poſtea
reditus prebende ſoluantur ei cui impoſitum eſt ſilentiū: quaſi ex
noua poſſeſſione poterit agi ſi ſubtrahantur ſibi poſtea illi redi-
tus prebende interdicto vnde vi:vel conditione ex hac decreta.vt
reſtituatur in poſſeſſionem amiſſam ve iterū ſoluat:ſed non ex pri
ma que ſublata eſt p ſnīam.hoc ipſum tamē in excōicato fallit qđ
non petit reſtitutionem:cui ſemper obſtat exceptio excōicationis
⁊ cui nihil ſolui dȝ.¶ Sed quid ſi condēnetur quis per ſnīam ad
amiſſionem beneficij vel prebende vel contra poſſeſſorem ſeruitu
tis pronuncietur in negatoria an liceat ſtatim eligere. vel benefi-
cium ſubtrahere vel ſeruitutem negare:videtur qđ non:argu.hic.
⁊.ʒ.c.proximo.Sed debet licētiā obtinere a ſuperiore ⁊ ab eo qui
poteſtatem habebat priuandi vt eligerēt.ſ.de iurepa.cū dilectus:
ʒ.de cleri.nō reſi.in principio ex parte.⁊ vt beneficium vel ſerui-
tutē tollat ar.ff.vt in poſ.leg.mi.l.ſi inutiles. nā ex quo partibus
preſentibus facit.ſatis poteſt cōcedere parti victrici vt ſua autori
tate deneget petita vel quod occupet poſſeſſionem ſibi adiudica-
tam ſi eſt talis ꝙ per ſenteníam exequi poſſit.argu.a cōtrario ſen
ſu.C.ſi per vim vel alio modo.l.vlti. ¶ Alij tamen dicunt ⁊ bene
quod ſine alia licentia eligere poteſt ⁊ beneficiū ſubtrahere. ⁊ ſer-
uitutem negare. ⁊ non dicit hic nihil valere electionem ſed lite-
ras pape propter mendacium:vel etiam non valet electio ꝓpter
ſecundā electionē factā de epo in prepoſitum non ceſſatam. nam
nulla ratione videtur quamuis canonice ꝙ per ſnīam notum eſt
4 vacare alij conferre non poſſet:ſed primum eſt ſecurius. ¶ †De
poſſeſſione autē quam alius tenet fatemur ꝙ nō licet alij occupa
re.argu.pro his qui dicunt ꝙ non requiratur alia licentia inſtit.
de offi.iu.§.vlti.ff.de acqui.poſſeſ.l.iij.§.fin.ff.ſi ex noxa. cau.l.iij.
in fine.ff.communi diuidun.ſed ſi res vbi dicitur quod res adiu-
dicata eius eſt cui adiudicatur.Sol.intelligendum eſt traditionē
non interueniſſe.vel ſunt caſus ſpeciales:ſed videtur quod epiſco
patus vacaret hoc ipſo ꝙ accepit prepoſituram. tamen prepoſitu
ra non.ſupra de preben.de multa.Sed illa conſtitutio non habet
locum in epiſcopatibus.quibus nec expreſſe nec tacite renunciari
poteſt ſine voluntate pape vt.ʒ.de tranſlatio. epiſcopo. inter cor-
poralia.ſed qꝛ non poteſt reſignare non tenet receptio prepoſitu-
5 re.(†Iuſta cauſa)hodie nō hoc licet ex aliqua cauſa ſed ſi pauper
eſſet epiſcopatus poſſet ei vniri alie dignitates ⁊ beneficia. ſupra
de preben.expoſuiſti.vel dic quod perſone non poteſt dari digni-
tas ex quo eſt epiſcopus ſed ipſi epiſcopatui fructus dignitatis
dari poſſunt ad tempus propter exonerationē debitorum vel alia
iuſta cauſa.vel dic ꝙ papa voluit de ſpeciali gratia prouidere cū
adhuc vacaret prepoſitura.capitulum autem vel alius citra pa-
pam hoc facere non poſſet.proximum dictum plus placet.
1 ☞ Qui ſemel viuentis locum ſcienter occupauit non poteſt vlte-
rius ad eum aſſumi.
2 Electio quando ad capitulum deuoluatur.
3 Inueſtitura poteſt appellari inſtitutio.

Poſt electionem. (tenuerat) eliones.
epo. (Ordinationē)
idest ordinatio libere ⁊ ſine contradictione aliqua fiat
in eccleſia eboracēſi.ab archiepō ⁊ ſecundū formā que
ſequit.⁊ ſi cōtra fieret nō valeret.(Perſonarū)ideſt dignitatū.
(Extiterit)⁊ male:qꝛ in capitulo intelligitur decanus.argu.ff.de
verb.ſigni.l.familie.ff.qui ⁊ a quo.l.j.§.pſens.inſti.de iure natu.
§.plebs(Ipſius)archiepiſcopi inſtitutione vel mādato de inſti-
tuendo.(Ipſi)ideſt capitulum.(Intelligentes)⁊ male. (Autori
tate)intelligebat enim eccleſiam ſuam ideo vacare.qꝛ inſtitutum
ab archiepō reputabant pro non inſtituto propter priuilegium.
⁊ qꝛ dicebant ſemeſtre tempus computandum a tēpore vacatio-
nis vſquequo prouideretur ita ꝙ inſtallaretur ⁊ male:quia non
debebus cōputari niſi vſ ad tempus quo archiepiſcopus eligit
ho.vel alia tempora debebant deduci de ſemeſtri tempore.ʒ.eod.
quoniam(Ate ho.)recepta vt dicebat ſed ho.nō fatebatur.(Ab
ipſo)archiepiſcopo.(Prime)facto a capitulo.(Secunde) facte
1 ab archiepiſcopo.†(Confirmari)⁊ male.nam conceſſio capitu-
li non valet.qꝛ non erat ad eos poteſtas eligendi deuoluta cōceſ-
ſio etiam archiepiſcopi non valet etiam ſi cōſtaret.ho.renūciaſſe
vel reſignaſſe:quia ex quo ſemel locum viuentis ſcienter o ccupa
uit vlterius ad eam non poteſt aſſumi.ij.q.j.in perſonis. ſecus ſi
2 ignoranter.vij.q.j.preſentium.(Debuit).ʒ.eod.c.j.†(Idonee).ʒ.
eo.c.ij.electio enim deuoluitur ad capitulum non ſolum propter
negligentiam:ſed etiam propter peccatum electi.ʒ.de electio. cuȝ
in cunctis.⁊ ſatis colligitur hic ꝙ non ſoluȝ non tenet electio de
ineligibili:ſed etiam nec prouiſio.vnde non impedit quin alij ad
quos deuoluitur poteſtas prouidendi prouideant.ʒ.de elec.cum
in cunctis. ¶ Sed confirmatio etiam de ineligibili facta impe-
dit electionem.ʒ.proxi.ſ.e.c.literas.Alij tamen dicunt ⁊ forte nō
male ꝙ electio iam non impeditur ſed aſſignatio prebende cum
alterius electio iam ſit confirmata hū impeditur niſi prima con-
firmatio primo fuit reuocata.⁊ facit pro eis.ʒ.c.proximo.ſ.codeȝ
literas vbi dicit quod aſſignatio prebende non valet. ſed tamen
mandatum de ea conferēda valet:qꝛ mandat ꝙ poſt reſignatio-
nem conferatur.⁊ ſic tȝ mandatum ita valet electio. ¶ Et videt
ꝙ ille ad quē ptinet non tantum electio ſed prouiſio poſt confir-
mationē prouideat ꝙ talis prouiſio valet:ſed nō habet niſi vim
electionis ⁊ non cōfirmationis vt res potius valeat quaȝ pereat
ſ.de verb.ſig.abbate.Confirmatio autē de excōicato facta niſi ex
primatur error.vel niſi eſſet notorium dicunt quidam ꝙ tȝ.ar.ʒ.
de re iudi.ad ꝓbandū.ʒ.de excep.c.ſi.Alij tū dicūt ꝯtra.(Inſti-

tutio)ar.3.ſ.de cauſa poſ.⁊ ꝓpri.cum olim. vbi fuit cognitum de
bis q̄ obiiciebantur cuidam inſtituto ab ep̄o anteq̄ inſtitutio ſor
tiretur effectum. Sol.hoc qḋ hic dicit verum eſt vbi non refertur
queſtio ꝙ ad eligentes ſpectat electio ⁊ ad cōfirmantes confirma
tio.vel quod ad aliquem ſpectat vtrunq̄.ſimile.ſ.de appellatio.
conſtitutus.ij.vbi aūt referebatur queſtio ꝙ ad epiſcopū non per
tinebat electio. Item etiam forte dicendum eſt ſi ad alium ſpecta
ret electio.⁊ ad aliū confirmatio.⁊ poſt confirmationē vellent im
pedire effectum confirmationis poſſet.ſ.de elec.cum dilecti.⁊ no
3 ta.ſ.de cau.poſ.⁊ proprie.cum olim (†Que inſtitutio).ſ.e.c.ap
pellatur conceſſio etiā dici poteſt inueſtitura. Et cū idē archiepi
ſcopus qui eligit eligendo confirmaſſe intelligatur prius dꝫ gau
dere pacifica poſſeſſione quā aduerſarius de crimine contra eum
audiatur in modum exceptionis.ſ.de app.conſtitutus vbi no.ſ.
de cau.poſ.⁊ proprie.cum olim(Inſtitutio)ſnīam iſtam iuſtificat
vehemens p̄ſumptio q̄ erat contra illos qui obiiciebant exceptio
nē renūciationis ⁊ abiurationis ⁊ hoc facerēt cauſa morande poſ
ſeſſionis.argu.C.de fal.l.ij.ſi autem hec p̄ſumptio nō ſubeſſet non
video cauſam quare ſit legitima exceptio de renūciatione ſequēte
inſtitutione imo eſſet legitima exceptio etiam poſt rem iudicatā.
Si autem obiiciatur exceptio de aliquo ꝙ precedat inſtitutionē
vel ſententiā.tunc preſumitur qḋ ꝓponatur ad morandā oṗtionē
poſſeſſionis vel executionem ſententie cum ſint quaſi conſecutiua
ad illam ⁊ ideo non eſt de facili audienda.vt nota.ſ.de cau.poſ.et
proprieta.cum olim.ſ.de dolo cum olim.ſ.de appella.conſtitut⁹.
☞ ſ.de re iu.decetero.¶ †Vel dic ꝙ hic facilius admittenda eſt ex
ceptio de eo᷑ ꝙ preceſſiſſet inſtitutionē quā hec de renūciatione q̄
ſecuta eſt:qꝛ nō p̄ſumitur quis facile renūciare iuri ſuo.ſ.de renū.
ſuper hoc. Sed dices ſi agēti ex mutuo vel actione alia ⁊ exhibēti
inſtrumentum ſuper eo ꝙ petit obiiciatur exceptio pacti de nō pe
tendo vel cōſimilis nūquid propter hanc cōtrariam preſumptio
nem reſpuet exceptionē. Reſpon.ꝙ quādo ꝓceditur ordine iudi
ciario de facili nō debent ſequi p̄ſumptiones hmōi.ij.q.j.c.j.ſed in
his vbi nō ſeruat᷑ ſolēnis ordo iuris magis poſſunt ſequi hmōi ꝓ
babiles preſumptiones.arg.C.vt in poſ.le.l.j.C.de edi.diui.adria.
tol.l.iij.pōt tn̄ dici ꝙ etiam ſi qn̄ ꝓceditur cū ſolēni ordine iuris.
qḋ ſi iudex⁹ vehementer ſuſpicaretur pactum de non petendo tn̄
ꝓponi cauſa morāde litis ꝙ nō male faceret ſi hac exceptione non
admiſſa ſententiam ferret nec caſſabitur ſententia propter hoc qḋ
non admiſit exceptionem niſi probet veritatē exceptionis.ad quā
probandam ſemper dicimus eum admittendum etiam ſi procede
tur ſine ordine vt plene dī.vt dicimus ꝙ ſi is qui ꝓponit exceptio
nem tollere poteſt hanc preſumptionē puta.qꝛ incōtinēti velit ſuā
exceptionem probare ꝙ audiendus eſt.ff.vt in poſſeſſio.leg.ſi in.
ar.ſ.de teſti.veniens ſi quis tn̄ bn̄ inſpicit predictā decr.non mul
tum facit pro eis.vel dic ꝙ hec decre.loquitur quādo petebat per
officium iudicis ſibi reſtitui poſſeſſionē de qua apparebat ꝙ eam
bona fide habuerat.⁊ ideo ante reſtituenda erat q̄ audiretur que
ſtio de ꝓprietate etiam non ꝓbata ſpoliatione.C.de agri.⁊ cenſi.ſi
colonus.li.xj.⁊ notatur.ſ.de reſti.ſpo.ſepe.ſed hoc non placet qꝛ
nunq̄ inueni.h.habuiſſe poſſeſſionem. Inno.

¶ Quod ſi iudex. hoc dictū refert ⁊ ſequit Pe.de ancha. in cōſil.clviij. incī.ex narratio. in facto. col.vij.ver.ſed ex eo.

Cum ſuper queſtione tre-

doneñ.(prebende.)⁊.J.tredoneñ.canonici precibus ep̄i
annuentes te in canonicum recipiant ⁊ locum in cho
ro ⁊ capitulo habuiſti domum in canonicatum poſſediſti: cū ius
ex illis canonicis qui p̄bendā in ea primo poſſidēt:tu primo inſti
tutus fueris ⁊ receptus.⁊ nunc vacet beneficiū poſtulabas vt illō
faceremus tibi dilatione poſtpoſita aſſignari.pars vero altera re
ſpondebat ꝙ cū inter donationem eccleſie certus ſit canonicorum
numerus auctoritate ſedis apoſtolice ⁊ iuramento firmatus.noſq̄
ei mandauerimus vt.D.in canonicum reciperent.⁊ prebendam ſi
cut vni ex aliīs aſſignarent.⁊ ita nos igit᷑ conceſſionē predicte pre
bende.prefato.D.in tredoneñ.canonicos factam ratam habētes
eam duximus cōfirmandam.(Opponere)hec replicatio.ſ.nō po
teſtis contra me excipere qḋ nō teneat promiſſio vacature: qꝛ vos
ꝓmiſiſtis.q̄ potius dicēda eſt defenſio vel allegatio. videt᷑ ꝙ ſem
per ſcꝫ ⁊ ante litē conteſtatā ⁊ poſt proponi poteſt: ſicut ſup eū de
iure allegare poteſt:⁊ eſt hoc verū vbi cōſtat de facto ſcilicet ꝙ eūꝫ
receperunt.ſed ſi de facto non conſtaret lꝫ poſſit ꝓponi poſt litem
conteſtatam premiſſa replicatio tamen receptione teſtium facta
ſuper ea teſtes introducere non poteſt.(Quod ſe).ſ.de exceptio.
eccleſiaſtice.(Sententiando)not.quod hec ſententia eſt de futuro
ſcꝫ quod detur huic clerico p̄benda q̄ cito ſe facultas obtulerit.⁊
eſt incerta.⁊ ſic eſt contra.ff.de vſur.l.j.in prin.C.de ſentē.que ſine
cer.quanti.pro.l.j. Item videt᷑ per tenorē ſententie quod libellus
fuerit incertus ⁊ de futuro quod vr̄ iniquū.ſ.de libel.obla.ſigni
ficauit. Solu.nos dicimus quod canonici Tredoñ. diffamabant
ſtatum huius canonici dicendo ꝙ non valebat receptio ſuus:quia
erat de vacatura.⁊ iccirco egit contra eos conditione.ex illa.l.diſ
famari.C.de inge.manu.⁊ tunc bene ſequitur ſentētia iſta in qua
repelluntur ab eius perturbatione.⁊ precipitur qḋ detur ſibi pre
benda quādo facultas ſe obtulerit.vel dic quod clericus non age
bat. Sed canonici contra clericum qui erat in poſſeſſione canoni
catus ⁊ expectabat p̄bendam quādo eſſet facultas dicētes ⁊ denū
ciantes qḋ nō poterat tenere illud beneficium ſine pctō.⁊ quia de
fecerunt in probatione imponitur eis ſilentium ⁊ mādatur quod
detur ſibi prebenda cum ſe facultas obtulerit:et hec adiectio po
tius venit:quia ſic eſt de iure quā ex vi petitionis: vt not.ſ.de pre
ben.dilectus filius.vel dic ſicut cōtinetur in regiſtro quod iſte ca
nonicus prebendam vacātem petebat a capitulo ſed ſuccubuit in
petitione eius quia non ipſi ſed aliī debebatur: tamen quia papa
vidit quod de iure debebatur ſibi alia:dedit hanc ſententiam nec
eſſet aliī ſic licitū iudicare:cum de hoc actum non eſſet nec agi po
tuiſſet.¶ Fatemur tamē qḋ ſi petatur prebēda a recepto in cano
nicum cum offerret ſe facultas quod danda eſt ei.⁊ cōfert ſibi hec
ſententia quia decetero non patietur controuerſiam canonicatus
⁊ etiam qꝛ deberet habere primam prebēdam canonicatus que va
cabat niſi expreſſe probauerit apparere vel facti euidētia vel pro
bationibus quod non offert ſe facultas.ſ.de prebē.relatum. dile
ctus.vel dic qḋ bene valet huiuſmodi libellus ſi recipiatur ⁊ ſen
tentia.arg.C.de ſenten.que ſine cer.quātitate.l.ij.quamuis in prin
cipio poſſit cogi actor ad maiorem expreſſionem. de hoc nota.ſ.
de reſti.ſpolia.cum ad ſedem. Argu.ſumunt quidam ex iſto capi
tulo quod ſi aliquis negligat prebendam ſibi debitam quod pōt
nihilominus aliam petere.argu. C.de pri.fac.ſcri.l.vnicuiq̄.arg.
contra.ſ.de reg.iur.q̄uis.(Carere)cum ſe facultas obtulerit.ſ.de
preben.relatum.⁊.c.dilectus.vbi no.

1 ☞ Non poteſt legatus pape prouidere niſi cogat primo poſſeſſo
rem ad reſignationem.
2 An teneat collatio pape ignorantis alium poſſidere.

Literas veſtras.

(conciliij.ſ.eo. nulla.) (Propoſitū)
pro.d.clerico.allegabat.n.pro.d.clerico qꝛ primā pre
bendam quā habebat prepoſitus in eccleſia ſancti Ge
rardi vacaſſe intelligit᷑ cum receperit maiorē eccleſiam. vel ad mi
nus tn̄ cum poſtea in eadē eccleſia acceperit prepoſituram: ⁊ quia
non poterat habere p̄bēdam annexā ꝓpoſiture ⁊ p̄bēdam antiquā
in vna eccleſia.(Eſt electus)⁊ nihilomin⁹ priorē p̄bendā retinuit.
(In eccleſia)ſancti Gerardi. (Cōſuetudine) que nō fuit toleran
da vt infra ſequitur.tot enim clerici cōſtitui debēt quot ſunt p̄ben
de.ſ.eo.c.ij.lxxxix.di.ſingula.(Quoniā) no.ep̄m nō poſſe diſpēſa
re vt quis in᷑ vna eccleſia habeat plures p̄bēdas. (Prior vacare.)
1 dic vt no.ſ.de prebē.dudū.de cle.nō reſidē.in prebē.c.j.vl. (†Con
firmationem)hec cōfirmatio nō tuetur priorem ſolam quin ea nō
caſſata poſſit ille ad quē de iure pertinet eligere ad eandē preben
dam pro ſuo velle nec eſt ad hoc contrarium qḋ.J.ſequitur. qꝛ hic
loquitur de legato pape qui non poteſt prouidere niſi primo co
gat poſſeſſorē ad reſignationē. Et eſt ratio diuerſitatis. qꝛ magis
eſt reſtringenda poteſtas extraordinaria qualis eſt ptās delega.
quam ordinaria.ſ.de preben.de multa. Sed 3.ſ.eo qḋ diuerſita
tem vbi videtur idem etiam in ordinaria.ſed certe ibi non dicit qꝛ
2 ordinarius non poſſit eligere anteq̄ poſſeſſor renunciet. ¶ †Sed
dicit quod cogendi ſunt renunciare:imo dicūt quidā qḋ ſi ipſe pa
pa daret ignorans alium poſſidere. nō teneret eius collatio. ar.ſ.
de prim.dudum.ff.de nata.reſti.l.ij. Item eſt alia ratio qꝛ non pre
ſumendum eſt qḋ papa per ſuas literas velit aliquibus dare cau
ſam litigiī ⁊ litis ſed bene intētio pape eſt qḋ poſſeſſione aduoca
ta a poſſeſſore qḋ eccleſia detur impetratori literarū.ſed in domi
no ſo ordinario preſumitur qḋ velit omnino ius ſuū defendere.J.de
feu.c.ij.ff.ſi quis ius dicē.nō ob.l.j. Itē nō eſt is contra.ff.qḋ cum
fal.tu.l.j.§.ſi.⁊ quod no.ſ.de ele.nihil.quia hic loquitur de confir
matione quam cōſtat eſſe nullam ⁊ que eſt contra ius ſcriptum et
que eſt impoſſibilis de iure.ar.ff.de execu.tut.quod teſtamēto. qꝛ
ex quo prebēde diſtincte ſunt in aliqua eccleſia due p̄bēde nō pn̄t
vniri in vna pſona ſicut nec vna p̄benda poteſt diuidi in duas per
ſonas.ſ.de p̄bē.tue.lxxxix.diſtin.ſingula.(Dici) ⁊ eſt hoc caſu di
cendū qḋ nullo modo pōt epiſcopus diſpēſare vt hic ſatis innui
tur.(Prebēda)quā habebat in eccleſia ſancti gerardi.hoc intelli
gimus verū ſi illā habebat in eadē eccleſia ſecus ſi in diuerſis pre
bēdas acquirat.(De facto).ſ.e.cum noſtris.ff.ad muni.ſi muni
cipi.C.de pact.do.ſi mulier.xxvj.diſt.acutius.argu.3rium.j.de te
☞ ſta.offic.C.de ac.⁊ ob.quoties.C.de rei vxo.l.j.§.ſciēdum. (†Con
ferre).i.de facto aſſignare.nā ⁊ ante poterāt iſti executores preben
dam de iure vacantem quo ad ius conferre ⁊ ſibi aſſignare: vt.ſ.
de p̄bē.de multa. Item ſatis honeſtū eſt qḋ etiā de facto vacet pre
benda qn̄ aliī conferatur.vel dic qḋ licet dominus ad quem perti
net collatio illius prebēde poſſit eam cōferre q̄ cito vacat de iure
ligati tn̄ eius hoc facere non poſſunt. niſi hoc expreſſe cōtineatur
in literis qḋ alius poſſidet.ſ.e.cum noſtris.vbi no.⁊ melius.ſ.de
preben.c.extirpāde.plus placet qḋ ideo dicitur vacare de iure: qꝛ
in veritate prelatus non eſt vt nota.ſ.de elect.cum dilectus. de fa
cto tamē non de iure eſt prelatus vel canonicus: qꝛ eius electio eſt
confirmata vel de eo prouiſum per eum ad quem pertinet collatio
⁊ ideo

ꝛ ideo tenent ꝛ valent quecunqꝫ eo ſiunt nomine dignitatis ſue vł prebende.ff.de officio preto.barbarius.ꝛ iō neceſſaria eſt amotio ſentētialis etiā de facto.vt hic ſi autem pee talē eſſet prouiſum vel confirmatio facta per illū qui non haberet poteſtatem prouidendi vel confirmandi tunc non impediretur electio vel prouiſio eorum ad quos pertinet electio vel prouiſio etiā ſi poſſideret alius nec ꝯdicit.ſ.e.qꝛ diuerſitatem.qꝛ capitulum eboracē.bene habebat poteſtatem dandi poſſeſſionem prebendarum.ſ.eo.poſt electionem.ꝛ non archiepiſcopus.ꝛ ideo ex quo poſſeſſionem legitime habebat ꝛ tenebat a decano nō debuit alius mitti in poſſeſſionem illam niſi prius ei auferrentur quibus erant collate per capitulum licet eligi poſſet.

1 ☞ Iungā ſi ſcriptū eſt ꝑ aliquo in eccleſia vbi non eſt certus numerus canonicorū neqꝫ ſunt ꝑbende diſtincte qō recipiatur in canonicū ꝛ aſſignetur ſibi prebenda vel bñficiū cū ſe facultas obtulerit valeant litere:ꝛ quid ſi adijciatur in literis non obſtante certo canonicorum numero.in nu.2.3.ꝛ.4.

Ex parte (credens) Tñ male crederet cū non eſſent ibi determinate ꝑbende:vel cert⁹ numerus canonicorū eſſet determinatus (Aſſenſum) qꝫ eſſent canonici nō facto epi vel archiepi:quia quod nullum erat per ratihabitionem non poterat confirmari.ſ.de ele.auditis.(Opponere)noīe ſuo ꝛ pro iure ſuo:qꝛ contenti erant vel in preiudiciū ſuum vel alias de iure ſuo dicebāt.aliter autem agere vel ſe opponere pro ſua eccleſia vel pro eius defenſione non

1 poſſent.Sed dic vt no.ſ.de teſt.cum olim.(Nullatenus) † Hac ratione dicūt quidā qꝫ ſi ſcriptū eſt ꝑ aliquo in ecclīa vbi nō eſt certus numer⁹ canonicorū.ꝛ nec ſunt prebēde diſtincte qꝫ recipiatur in fratrē ꝛ canonicū aſſignetur ſibi prebēda vel bñficium cū ſe facultas obtulerit qō nō valent līe.nā ſi diceretur ꝯ:ſequit̃ abſurditas.ſ.qꝫ ſtati haberet ꝛ canonicatū ꝛ prebendā:qꝛ ſemꝑ offert ſe facultas dūmodo canonici qualitercunqꝫ poſſent inde cōmode vitam ducere.Itē līa nō pōt aliter intelligi.qūo eñ recipiet̃ iſte ī ecclīa in qua non eſt certus numerus canonicorum cum nunqꝫ extitura conditio:qꝛ nunqꝫ pōt vacare canonicatus vel prebēda.nā vbi nō ſunt diſtincte prebēde:ibi ꝑ cōſequēs nō poſſunt vacare nec canonicatus nec prebēda.ſ.de preben.dilec.vltra mediū.Itē reſcripta

2 hmōi ſunt ābitioſa:ꝛ iō reſtringēda.ſ.de trāſac.c.ij.¶ † Si autē adijciat̃ in literis hec alia clauſula:non obſtante certo numero canonicorū.Idē ē qꝫ hec cła ad nihil vꝫ.niſi ad hoc:qꝛ ſi mandat̃ qꝫ ſtat recipiat̃.ſ.anteqꝫ vacet canonicat⁹ nō poterit recipi niſi in līs poſita ſit predicta clauſula.ꝛ iō non ponitur in līs non obſtante certo numero prebēdarū:qꝛ nō eſt intētio pape qꝫ detur alicui pre-

3 benda vel portio anteqꝫ vacet.¶ † Si aūt in līs apoſtolicis contineret̃ qꝫ recipiatur in canonicū ꝛ in fratrē nō obſtāte certo numero canonicorū:nec adijciatur hic alia clauſula ꝛ aſſignes ſibi prebēdam vel portionē ſi vacat vel ꝙ primo vacauerit.iſto caſu bene debebit recipi in ecclīa ꝙ non hꝫ certū numerū prebendarū vel canonicorū.hec eñ clauſula nihil tollit ſed adijcit qō etiam in eccleſiis vbi eſt certus numerus canonicorum ꝑfinitus poſſit ſibi prouideri.dicūt qdā qꝫ ſtatuto certo numero canonicorū intelligitur per conſequens ꝛ ſtatutus certus numerus portionum.etiam ſi nō ibi ſint diſtincte prebende.ꝛ econtra ſtatuto certo numero prebendarum vel portionum.intelligitur certus canonicorum numerus ſtatutus:ꝛ ſimilibus caſibus quando vnum ſic eſt acceſſorium alteri.rupto principali intelligit̃ ruptum acceſſorium.quia acceſſorium ſapit naturam principalis per.l.ſi cum.§.qui iniuriarum ff.ſi quis cau.ſed non ſic videtur econtra.ſ.quod rupto acceſſorio

4 rumpatur principale.¶ † Alij tñ dicunt contra.ꝛ dicunt qꝫ non debent habere beneficium de eccleſia niſi offerat ſe facultas:non qualiſcunqꝫ:ſed talis qꝫ honeſte poſſit inde viuere ſm qꝫ conſueuerit:ꝛ ſm conſuetudinem prouincie.(Affectant) Not.qō in electione canonicorum non eſt neceſſaria forma ſed ſufficit ſolus conſenſus:ſecus in electiōe eccleſiarum viduatarum.ſ.de electi.quia

☞ † (Suppetūt) qñ eñ ſuppetunt facultates.qꝛ non leditur eccleſia ſed honoratur quod ſit a maiori parte ratū habetur.ſ.de his que ſi.a maio.par.ca.c.j.Si autem facultates non ſuppeterēt.tunc qꝛ eſſet opprobriū ecclīe ſi ſui clerici mendicarent.xcij.diſt.diaconi.ꝛ qꝛ eſſet iniquum ꝛ cōtra iuris formam.ſ.de teſti.c.j.vnus ſolus poteſt contradicere.xij.qō.ij.non liceat.ꝛ not.de hoc.ſ.de teſti.cū olim.Inno.

Conſtitutus (noſtram) Mandauerat eñ dñs papa legato vt collationē quam epiſcopus laudoñ.fecerat ſacerdoti.h.canonico eiuſdem laudoñ.eccleſie faceret inuiolabiliter obſeruari(Canonice)quia digno ſecus ſi indignus.vt.c.cauſam que.ſ.de ele.ꝛ ar.ſ.vt ec.bene.vt noſtrum.ar.l.ſicut.de ſerui.ꝛ de ritu.nup.c.ꝙꝙ.nā hoc tacite intelligitur in tali conceſſione vt eligatur idoneus(Cōtra formam)ꝛ ſic non poteſt eam reuocare.quia perfecta donatio eſt.de hoc no.ſ.de ele.in cauſis(Contra formam).ſ.de ele.in cauſis.vbi innuitur quod quando in alium transfertur eligendi poteſtas quod licet eam reuocare re integra.Solu.hec decretalis loquitur in donatione que ſit gratia donatarij quam reuocare non lꝫ inuito donatario.vt no.ſ.in decre.contraria ꝛ hoc apparet ex verbis hic poſitis vbi dicit̃ ptātem ſibi dediſti ſacerdotalem prebendam conferendi.nam ſepe prelati ꝑ magno dono cōferūt alicui poteſtatem iſtam.ſ.conferendi vnam prebendam.qꝛ lꝫ hoc inhibeat̃ de vacaturis de vacantibus tamen licet.decre.autem ꝯtra non loquitur in donatione.nec in collatione ratione poteſtatis ꝙ ſit fauore prouidentis.ſed fauore eccleſie.ꝛ talis prouiſio potius pertinet ad onus quam ad vtilitatem compromiſſarij.(Ad conſequentiam).ſ.e.c.vl.(Concedatur.)quaſi diceret non concedim⁹ quod tales conceſſiones fiant.ſ.quod alicui liceat conferre primā prebendam.

Dilectus filius (extēdi) Hodie aūt niſi intra tres menſes eligatur vacāte cathedrali vel regulari eccleſia deuoluitur ptās eligendi ad ſuperiorem proxi.ſ.de elec.ne pro defectu.¶ Sed oppones vt qd ergo membranas occupat.vt.xix.

☞ di.ſi romanorū.¶ † Rñ.qō vtile eſt qō in hac decre.dicatur ſcꝫ qꝫ licet ius aliquod fiat ſuper eccleſiis ꝛ monaſteriis eccleſie:non tamen extenditur ad epiſcopatus.ꝛ idem dicimus ſi ſuper dignitatibus vel perſonatibus fieret aliqua cōſtitutio non extendatur ad epiſcopatus.ꝛ ex hoc dicimus qꝫ ſi aliquis habeat diſpenſationē qꝫ non obſtet defectus natalium vel aliud quin poſſit honores et dignitates eccleſiaſticas obtinere:tamen non poterit epatum obtinere:qꝛ diſpenſationes reſtringende ſunt.ſ.de conſangui.ꝛ affi.quod dilecto.imo plus dicimus:quia ſi diſpenſatum eſſet cū aliquo ſuper epiſcopatu nō intelligitur diſpenſatum ſuꝑ archiepiſcopatu.xij.di.nos ꝯſu.¶ Sed ꝛ ſi diſpenſatum eſſet qꝫ ad omnia ſpiritualia licite aſſumat̃:tñ eligi non poterit in epiſcopum.nam in generali obligatione non cōprehenduntur ea in quibus ſpāliter conceſſurus nō preſumitur.C.que res pig.obliga.non poſ.l.j.¶ Cum autem hec dignitas excellēs ſit inter alias:ꝛ ſpeciali priuilegio gaudeat:ꝛ inueniam ipſam aliarū dignitatum iuribus non cōprehendi ſub generali obligatione vel conſtitutione eam comprehendi non credimus.ac.hic.

Ex tenore (cām) Forte petebat abbatem ꝛ conuentum de bello fore cogendum ad prouiſionē eius ꝑpter promiſſionē filij factam argu.ſ.de iurepatro.paſtoralis.vel eccleſiam vacantē petebat tamē propter rōnem hic aſſignatā non valet petitio.(Quod primā)quod idem erat ac ſi diceret.faciam te prelatum prime ecclīe que mihi vacauerit.vbi nō poterit ſe offerre facultas dandi bñficium vacaturum.nam niſi vacauerit non confertur nec promittitur.ꝛ hoc ſtatutum eſt ex lateraneñ.concilio niſi per vacationem ſi autem aliter poſſit ſe offerre facultas.ſecus infra cap.proxi.ꝛ ſi pena promiſſa eſſet non credimus eum obligari.C.de pac.l.vlt.ff.de verbo.oblig.ſtipulatio.ꝛ nota quod quandocunqꝫ ꝛ quomodocunqꝫ ſit promiſſio vacature non tenet per hunc tex.ꝛ per totū quaſi hunc titu.

Accedens (offerre).Hec ꝑmiſſio excuſatur.qꝛ nō tenetur ei ꝑuidere ſemꝑ cū vacat ponamus qꝫ poſt talē ꝑmiſſionē vacat ecclīa.ſed indiget ſacerdote certe nō dabit̃ ꝑbenda ei cui promiſſa eſt.lꝫ aſſumetur ad eā ſacerdos nā cū dicat cū potero intelligit̃ recte.xxij.q.ij.faciat.ꝛ de iure.ſ.de reſcri.ſciſcitatus.ꝛ honeſte.de pe.diſt.ij.charitas.ff.de condi.inſti.filius ꝛ commode.ff.de verb.ſi.nepos pro.cū aūt ſimplr̃ di prius vacans bñficiū ſecus.qꝛ tūc ꝑciſe tenet̃.Itē eſt ꝛ alia rō ꝙ hic aſſignat̃.qꝛ cū dicit cū potero multi ſunt modi.poſſe bñdi ſine morte cuius deſiderij ſunt ſpālis cauſa ꝑhibitionis vacaturarū.ſ.e.c.ij.nā alꝭ pōt offerri facultas.quia prouentus ꝛ ꝑbēde augeant̃.ſ.de cōſti.cum.M.ꝛ qꝛ ſunt alique ecclīe ꝙ nō hñt numerū certū.vbi poſſunt ꝯſtitui canonici ſine va

☞ catione.ſ.e.et pte.¶ † Eſt ergo ſixe tenēdū qꝫ ꝑmiſſio de vacatura nō tꝫ.vbi aūt nō ſit mētio vacature tacite vel expſſe vt hic bñ tꝫ promiſſio nec eſt ꝯ.ſ.pri.dec.cū ibi tacite fieret mentio.vt ibi no.ſilr̃ bñ tꝫ ꝑmiſſio ſi dicat ꝑmitto tibi ꝑuidere vel eccleſiaſticū bñficiū dare.xij.q.ij.qcūqꝫ.tñ ſi aliquis ꝑmittat alicui ꝑuidere ī aliqua eccleſia ſpāliter ꝙ hꝫ diſtinctas ꝑbēdas nō credo qꝫ valeat promiſſio.ac.ꝯ.ſ.de ꝑb.dilectus filius.g.ꝛ.c.relatū.nā ibi dicit quod tenet exceptio in canonicam.ꝛ ꝑ ꝯñs habebit prebendā cum facultas ſe offeret.ergo ꝛ eadem rōne ſimplr̃ pōt ſibi promitti prebenda cū ſe facultas obtulerit lꝫ pōt reſponderi qꝫ aliud eſt qñ acceſſorio datur ꝙ qñ prīca promiſſione.qō non lꝫ.¶ Sed ſi epꝰ non haberet niſi in vna ecclīa collationem prebendarum ꝛ promitteret alicui prouidere cum ſe fa.ob.tenet promiſſio:qꝛ poteſt eſſe qō ab alio obtinebit vbi ſibi faciet prouideri.

Poſtulaſtis (Lꝫ vt canonicus)qꝛ forte ſuus canonici ꝛ prebēdam ex ſpeciali gratia hꝫ in ea.nec facias vim vtrum vni ſoli epo ſit ſeruata gratia.ſ.qō ſit canonicus alicuius ecclīe ſine generali priuilegio conceſſum ſit qꝫ qcūqꝫ eſt epꝰ ſit ꝛ canonicus alicuius vel vocem habeat canonici in electione vel in aliquo alio

tractatu.ꝛ ſm hoc nõ valebit vox epi pluſquã alterius canonici. ¶ Item ꝛ ſm hoc dr tm̃ capl'm canonicoꝝ:ꝛ nõ cõe epi ꝛ canonicoꝝ:q2 ibi eps nõ intereſt vt eps:ſ3 ſi tanq̃ ꝑlatus ſit in capitulo ꝛ ſit vnũ capl'm cõe epi ꝛ canonicorũ ꝛ ibi eps ſit vt eps puta q2 vox eius preualet voci cuiuſlibet alterius inferioris tũc imputatur ei niſi eligat.q2 totũ ius epale ꝛ canonicoꝝ ſingitur eſſe vnicũ in electione faciẽda.vnde ab vno in alterũ trãſire nõ d3.ſed qñ vnã vocẽ h3 in caplo.tũc nõ vnitur ius vtriuſq3:ſ3 adijcit iure epali q2 vnã vocẽ habeat in electione. ¶ Itẽ qñ tanq̃ prelatus eſt in electiõe.ideo imputat ſibi.q2 põt vocare capl'm ꝛ alios cogere ad electionem.ſ3 qñ eſt tanq̃ canonicus ſecus eſt.ꝛ ideo magis imputatur in primo caſu q̃ in ſcdo.nec obſtat ſi dr.pares ſunt oẽs in negligẽtia etiam ſi tanq̃ canonicus intererſit.ergo oim negligentia pariter puniri d3.ſ.de ſup.ne.ꝑel.dilecto.ſ.de ele.bo.me.ma.dic q2 hoc eſt:q2 alterius perſonã gerit in prima electione.ꝛ alterius in ſcda. ¶ Item predicta hñt locũ.ſ.q2 ad aliũ nõ deuoluitur poteſtas eligẽdi ſi tanq̃ eps interſit capitulo.ſ3 tñ ſi appellandũ fuerit ad ip3 appellabitur.ff.qñ app.li.l.j.§.i.in fi.ꝛ eſt hoc ea ratione.q2 l3 eps ꝛ canonici faciant vnũ capitulũ in electione.nõ tamẽ eſt vnũ capitulum in iuriſditione facienda.imo cum ad ſolum epm pertineat iuriſditio ad ipſum appellare licebit.ꝛ repete quod diximus.ſ.de offi.ordi.l.irrefragabili.

Cum dilecta (eorum.) ſ.eod.conſtitutus.

1 ☞ Cum multi ad eandẽ prebendã petendã concurrunt qño ꝓcedet is qui eam poſſidet.ꝛ in nu.2.3.ꝛ.4.
5 Quando cogatur quis ꝓbare titulum ſue poſſeſſionis.
6 Non poteſt eſſe donatio vel poſſeſſio niſi certe rei.
7 Que fiunt in iudicio ſortiuntur effectum etiam preter ſcientiam condemnatorum.
8 Decretum quemadmodum ꝛ ſententia fieri debet cum cauſe cognitione.
9 Poteſt executor ſuſpendere a collatione beneficiũ.
10 In vltimis voluntatibus dominium recta via tranſit ad legatarium vel donatarium cauſa mortis.
11 Heres tenetur perſonali actione ex teſtamẽto ſicut ſi propriã rem heredis vel alienam legaſſet.
12 Non valet optio impoſita ante aditam hereditatem.
13 In beneficijs pleniſſima facienda eſt interpretatio.cum abſq3 alicuius diſpendio conceduntur.
14 Qui optat vel reſeruat vel qui ſuſpendit ſemper de certa prebẽda hoc facere debet.

Q Tia cunctis.

et.ſ.(Per priorem) iſte prior erat executor alteri⁹ partis.(Impedire)bene dicit q2 non preceſſit aliqua inhibitio que nõ poſſet ipedire collationẽ factã autoritate epi.nã bene ꝓceſſerat aliqua inhibitio.ſ3 non talis q̃ poſſet impedire collationẽ autoritate epi factã.ſicut ex ſequẽtibus appa-
1 ret.(Premiſſe lr̃e)pro ſe impetrate.(†Altera)cum plures cõcurrunt ad vnã eandẽ prebendã petendã ille q illã poſſidet tpe vacationis vel alio modo hoc mõ ꝓcedet.q2 quicunq3 ſit ille qui petit illam corã iudice ordinario ipſius poſſeſſoris poſſeſſor queret ab actore an petat ꝑbẽdã quaſi ſibi debitã an quaſi ſuã.q2 ſi petit eã quaſi debitã:tũc cogetur dicere cauſam ſue petitionis.ſ.quare ſit ſibi debita videl3 q2 canonice ad eã eſt electus:vel q2 ad mandatũ pape vel etiã ſine mãdato receptus eſt in canonicũ.ſ.e.ex parte.ſ. de ꝑben.relatũ.ſ.de libel.ob.dilecti.ꝛ ſic poſtea cã ſuo marte ꝑue-
2 niet ad finẽ. ¶ †Si aũt papa mãdat capitulo q2 tãcunq3 ꝑcipiẽdo q2 alicui det prebendã tũc non cõpetit aliqua actio directo ad petẽdã prebẽdã ſed ad puniendũ capitulũ de inobedientia.vt no.ſ. de ꝑbẽ.dilect⁹.ſicut ſi papa mãdaret alicui executori q2 alicui conferret aliquã prebẽdã ꝛ nõ cõferret puniẽdus eſſet.vt no.ſ.de off. delega.paſtoralis in prin.ſed ꝛ tunc quando papa mandat alicui qõ prouideat nulla actio competit ad petendã prebendã corã ordinario.ſed coram ipſo executore bene poteſt eam petere l3 executor ſine vlla precedenti cognitione poſſit eam conferre.vt not.ſ.e. propoſuit.ꝛ in iſto caſu ſc3 qñ petitur prebẽda ſibi debitã ſi ſuperueniat alius qui ſimiliter dicit eandẽ prebendã ſibi debitã vel ſuã eſſe ꝓcedet hoc modo.q2 illi q primo obtinebit dabit prebẽdã cũ cautione de ſeruando indẽnẽ.ff.de rei ven.is a quo.ꝛ de hoc plene
3 no.§.de re iud.cũ ſuper.vel vt not.ſ.de reſcrip.mãdatum. ¶ †Si vero petat prebendam vt ſuã.tunc oportet eum ꝓbare qõ ille qui eam contulit habuit poteſtatẽ eam conferendi.ſiue a papa ſiue a ſua autoritate.ꝛ qõ legitime eam cõtulit.ſ.quando vacabat ꝛ perſone idonee quãuis quilibet preſumatur idoneus.ꝛ tempus cõpetens niſi probetur vel preſumat cõtra.ſ.de ꝑſum.dudum.ſ.vt ecc.
4 bene.c.j. ¶ †Cum enim talis ꝓuiſio vicem obtineat ꝛ electiõis et confirmationis oportet q2 ꝓbet ꝛ ea q̃ ꝑtinent ad electionẽ ꝛ ea q̃ pertinẽt ad ꝯfirmationẽ legitime factã. ¶ Si vero alius eſſet elector alius cõfirmator ſufficeret petẽti ꝑbendã q2 ꝓbaret confirmationẽ legitime factam etiã ſi nihil de legitimitate electionis cõſtaret ꝛ de hoc plene no.ſ.de ele.cũ dilectus.ꝛ.ſ.de dolo ꝛ cõtu.cum olim. ¶ Si vero nullus coram ordinario ſuo petat prebendã ſuã:ſed executor cui ſcriptũ eſt q2 alicui prebẽdam cõferat poſtq̃ cõtulerit prebẽdã quaſi exequẽs mandatum pape:cum eni mãdatum eſt q2 etiam inducat in poſſeſſionẽ ꝛ contradictores cõpeſcat:dicimus q2 male fecit iſte executor.q2 l3 poſſit prebendã cõferre nõ vocatis his quoꝝ intereſt tamẽ nullo modo d3 auferre poſſeſſionem alicui niſi vocato ꝛ conuicto poſſeſſore.nec etiã al's ſtatum poſſeſſionis mutare.C.ſi per vim vel alio modo.l.fi.niſi primo collationem feciſſet partibus vocatis ꝛ cum cauſe cognitione.q2 tunc non eſſet neceſſaria magna cauſe cognitio in danda poſſeſſione.q2 tũc datio poſſeſſionis eſt executio collationis primo facte cũ cauſe cognitione.nec vr̃ via facienda in executione pape ſiue dicat cõferas ſiue adnciãt etiã in poſſeſſionẽ inducas:q2 ſemper poſſeſſionẽ da-
☞ re poteſt.arg.ſ.de offi.dele.ſignificaſti. ¶ †Sed quid ſi duo ſunt confirmati ꝛ per eos qui cõfirmare poſſunt.puta q2 vnus ꝯfirmatus ab ordinario.alter a dele.pape ſi vterq3 hoꝝ conuenitur videt procedẽdum ſicut qñ conueniũtur heredes qui inter ſe de hereditate contẽdunt.C.de peti.here.l.vlt.ꝛ.C.fami.he.l.pe. ¶ Si vero contra alios agãt noie eccleſie pro redditibus ꝛ eccleſie iurib⁹ nullus cogetur eis rñdere niſi prius ꝓbet ſuã cõfirmationẽ canonicã puta factam vocatis qui fuerũt vocãdi:ſufficit tñ ꝓbare cõfirmationem factã vocatis his quos res tangebat.vel ſi nullus fuit vocatus in confirmatione oportet q2 ꝓbet electionẽ ꝛ cõfirmationẽ legitime factam fuiſſe:ꝛ ſunt hec vera etiã ſi in poſſeſſione eſt pre-
5 dictus electus. ¶ †Nec obſtat ſi dicas nemo cogitur probare titulum ſue poſſeſſionis.C.de peti.here.cogi.q2 illud h3 locũ vbi non preſumitur contra poſſeſſorem.at hic ſecus eſt cum cõtrouerſiam patiatur ſuper dignitate ſua.ꝛ maxime in nouitate. ¶ In oibus autẽ predictis vbicunq3 iudici viſum fuerit expedire vtilis eſt ꝑdicta cautio de indẽni ſeruando.per hunc aũt modũ prouidetur cõtra executores plurium quoꝝ quilibet fulminat ſnĩam excõicationis.q2 iuſte ab eis appellari poteſt niſi primo quiſq3 probet de iure ſuo vel coram ordinario vel corã delegato executore.vel forte nõ tenet ſnĩa excõicationis:q2 cum executor de quo actum eſt nõ habeat iuriſditionem ſuper hunc poſſeſſorẽ niſi indebite cõtradicat.q2 ſup ipſum non habeat expreſſam iuriſditionẽ ꝛ ipſe niſi indebite contradicit nolendo dare poſſeſſionẽ ſine cognitione:ergo nec excõicare poteſt cum pro predictis facit.ff.de po.l.j.§.apud iulianum.ff.de peti.here.ſi debitor.(De caplo).ſ.de reſcri.eam te re-
☞ pete que ibi no.(†Eſſe ſublatam)repete que no.ſ.de reſcri.capitulum.in glo.que incipit:videtur.ꝛ de preben.inter cetera.ꝛ dic q2 ſi mãdetur ei ad quem ſpectat collatio vt aliquem in canonicum recipiat ꝛ ei prebẽdam conferat executore dato ad cõpellendũ tantum ſi prebenda illa alteri cõferatur t3 collatio l3 peccet cõferẽs ꝛ puniendus ſit:q2 per talẽ formã apud ipſum ordinarium ſemp remanſit poteſtas:vt.ſ.de preben.dilectus filius.tam in primo q̃ in ſcdo:niſi eſſet in reſcripto decernẽtes irritũ ꝛ inane ꝛc.vel niſi eſſet iam receptus in canonicũ:vt.ſ.de prebẽ.relatũ.ꝛ.c.dilect⁹ filius. ¶ Si vero datur executor ad ꝓuidẽdũ.tũc non valet collatio per ordinarium:q2 papa dando poteſtatẽ executori ſubtrahit eã ordinario:vt.ſ.e.ti.c.propoſuit.arg.ff.de condi.indebi.l.cum ita legitur.ꝛ de procu.pomponius.§.ſed ꝛ ſi.ꝛ.xlv.diſ.diſciplina.ꝛ quia negocium videtur ad ſe reuocaſſe.vt.ſ.de prebend.inter cetera.
6 (†Cõtuliſſet)etiam ante vacationẽ.ꝛ fuit ſtultus iſte executor q verbis prebendam vel dignitatẽ non vacantẽ ꝛ incertam alicui cõferebat:q2 ſi volebat q2 ſtatim haberet hoc erat iniuſtum.ſ.de cõceſ.preben.nõ va.c.j.ſi volebat q2 ſtatim haberet locum nec ius in poſſeſſionẽ.vbũ facto ꝯdicebat:q2 cũ nihil cõferret ſe aliquid conferre dicebat.Itẽ donatio vel poſſeſſio non põt eſſe niſi certe rei. (Non tñ ꝓpter hoc.)Ignorantia enim prelati nihil facit quominus priuilegiũ pape tueatur priuilegiatũ.ſ.de reli.do.cũ dilecti. (Simil'r)non eſt bona iſta ſil'itudo ſicut ex inferioribus patebit.
☞ (Quid lex.)†qd ſit lex:qd cõſtitutio:quid decretũ:qd decretalis epl'a:quid dogma:qd mãdatũ:qd interdictũ:quid.ſanctio:not.in decretis diſt.iii.ꝛ.xxv.q.ij.ſi qa dogmata.(Aſtringunt)repete qõ no.ſ.de conſti.c.ij.ꝛ.ſ.de poſtu.c.j.(In priuilegia)hec allegatio l3 videatur bona nõ tñ eſt perpetua nec ſemp tenẽda.vt plene ſequitur.ſ.in rñſione partis aduerſe ibi ex pte vero tua.(Aliqd ſpãle) ꝛ ſic apparet ſm intentionẽ allegãtis q2 litera pro ipſo directa cenſenda eſt iure ꝑuilegij.ꝛ ita nõ ſit neceſſaria ſnĩa epi q2 falſum eſt vt.ſ.ſequit.(Super his).ſ.q2 ipſe acceptaret ꝛ poſtq̃ acceptaret. (Non valebat.)bene dicit pars iſta ſi ſnĩa vel decretum pape fuiſſet de certa ꝑbenda vel dignitate:ſ3 hec nõ ita:q2 papa tm̃ irritum eſſe voluit ſi qd fieret de dignitate quã ipſe acceperat ſicut in hac decre.ſ.prox.ꝯtinetur.i.poſtq̃ acceptaret.q2 aliter eſſe non poterat.(Intelligi)optima ꝛ vera eſt hec rñſio ꝛ valde notabilis ꝛ eſt ar.opt.ad hanc rñſionẽ.ff.de acq.poſ.q abſenti.in prin.(Facultatem)hoc intelligũt quidã verũ qñ q ꝑ ſe ꝑſentem vel ꝑ nũcium ſuũ impetrat hmõi indulgẽtiã.q2 l3 abſens vel ignorans ſit ille q poteſtatẽ h3 excõicandi.tñ non tenebit excõicatio lata poſt hmõi indulgẽtiam.Non eni op3 q2 notitia hmõi indulgentie perueniat ad illum vel ad oẽs qui poteſtatẽ habẽt excõicandi cũ penes multos poſſit

tos poſſit eſſe.hec ptãs.ſ; ſufficit illum ſcire cui conceditur indul
gentia ꝛ obtinet ꝙ dixi non ſolū ſi impetraꝛ indulgētia ꝙ nõ poſ
ſit excõicari.ſed ēt ſi in indulgētiā dr̄ ꝓhibemus oībus ne qs eū
excõicet.qꝛ ſemper huic pñti per ſe vel per nunciū conceditur pri-
uilegiū.ꝛ iõ ſtatim gaudet priuilegio indulgentie qꝛ ſic preſumiꝛ
priuilegiantē voluiſſe ex quo ſimul concurrunt voluntates.ſecus
autē eſſet ſi ꝓhibitio in penā abſentis tm̄ daretur:qꝛ tūc ſatis dici
poſſet ꝙ illa prohibitio nõ ligaret abſentem niſi a tpe quo ſciret.
ē.de poſtu.pre.c.j.ē.de conſti.c.ij.ē.de ap.ſuper eo.niſi ex genere
inhibitiõis ꝯtrium preſumeretur papā voluiſſe vt eſt in inhibitio
7 ne alienationis.ē.de do.veritatis.¶ †Ea autē que fiunt in iudi-
cio vt ſunt diffinitiue ꝛ interlocutorie ꝛ excõicationis etiam ꝑter
ſciam condēnatorū ſtatim hñt ſuū effectū.¶ Si aūt nec per ſe nec
p nunciū pñtē impetraret.ſ; proprio motu vel ad alteri⁹ ſupplica
tionē papa vel ali⁹ priuilegiãs ꝯcederet predictā indulgentiā tūc
niſi appareret de ꝯria volūtate concedētis indulgentiam non gau
debit bñficio indulgentie niſi poſtq̄ ꝑuenit ad eū.ij.q.v.q̄ꝛ to.ff.de
acq.poſ.q abſenti.ꝛ idē videꝛ in reuocatione indulgētie ꝛ cuiuſli-
bet mãdati qꝛ nõ oberit reuocatio abſentibus niſi poſtq̄ ꝑuenit
ad eoꝝ noticiā.ff.de procu.ſi ꝓcurator.ff.de inſtito.ſ; ꝛ ſi.ff.mand.
ſi mãdaſſem ꝛ.l.ſi ꝓcedēte.ē.de ꝓcu a.c.pe.imo.adhuc plus eſt in
mandato.qꝛ ſi etiā a pñte ꝓcuratore reuocē mãdatū non ſit pre-
iudicium litigatoribus abſentibus ſi neſciant.vt in predicta.l.de
ꝓcu.ſi procurator.¶ Et hec intelligimus vera ꝙ reuocatio man
dati nõ obeſt quin etiam ꝓ his q̄ ignorans fecit poſt reuocationē
mãdati habeat ꝯria mandati.vt in.l.ꝓalle.vel etiam qõ nõ teneaꝛ
de inobedientia ſiue ſciens reuocationē vſus eſt indulgentia non
gerens ſe pro excõicato ſed tñ hñ tenet excõicatio lata ab eo cui re
ſtituenda eſt ptãs excõicandi.ex quo reuocatio peruenit ad excõi
catorē ſi autem h; animū reuocandi ſtatim ex tūc non valet qõ fa
cit mandatarius in his p q̄ nõ ſit aliīs preiudiciū.ff.de manumiſ.
☞ vin.ſi pr̄familias.¶ †Et idem vꝛ in lr̄is iuriſditionalibus quia
ſi per aliquas literas mandata eſt alicui iuriſditio.ꝛ poſtea per
alias literas mandaꝛ aliī ꝙ nõ obſtantibus primis lr̄is audiat
cauſam ſup eodē:tenet quicqd ſit p primas litteras reuocatas.qꝛ
ſi aliter diceret ꝯtingeret fieri ꝑiudiciū abſenti ſine cauſa ꝯ id qõ
eſt.ff.de procur.ſi ꝓcurator.imo plus eſt.quia etiam poſtq̄ ſcit v;
qcqd ſit ab eo niſi excipiatur.quia cū ſcõe lr̄e ſunt impetrate in fa
uorem impetrantis non eſt cogendus vti eis niſi velit.C.de leg.ꝙ
fa.ff.de ex.rei iudi.euidenter ꝙ intelligiꝛ verū ſi eſt preſens.qꝛ ſic
vꝛ literis reuocationis renunciare.qõ autem ſit eo abſente ꝛ non
conſentiente tacite vel expreſſe non valet.nec obſtat ſi dicas hic iu
dex habet iuriſditionem.ergo tenet quicquid facit niſi excipiatur.
☞ Rñ.hoc eſſe veꝝ niſi reuocata eſſet eius iuriſditio.¶ †Quidam
tñ dixerūt ꝙ bene tenet quicquid ſit ab eo in iudicio,niſi appellet
poſtquā ſciuerit contra ſe proceſſum intra.x.dies.C.quomõ ꝛ qñ.
l.j.ſecus autem eſſet in his que fiunt extra iudiciū.vt in literis ꝑ-
bendalibus.nam ꝛ ibi.l; remaneat ptãs prouidendi penes proui-
ſores primos etiam poſt reuocationem ꝛ etiam poſt ſcientiam re-
uocationis.vt hic apparet.vbi dicit quod non tollitur poteſtas
a primo prouiſore niſi ſcõs noꝛficet ei qui vult ſuis literis vti ta-
men ex quo nouit quod ſecundus vult ſuis literis vti non valet
quod ſit a primo.nec impedit quin valeat quod ſit a ſecundo etiā
ſi non appellaretur.quia extra iudicium parū operatur appella-
☞ tio.de hoc no.ē.de maio.ꝛ obe.cum dilecti.¶ †Aliī dicunt et for-
te melius.quia quicquid ſit a primo prouiſore vel iudice antequā
appareat priuilegiatum velle vti priuilegio ſuo in negocio de quo
agit ſiue tacite ſiue expreſſe ſemper tenet quod ſit ab eo propter
rationes ſupradictas.tamen ſi primus prouidiſſet vel in cauſa ꝓ-
ceſſiſſet abſente priuilegiato.ꝛ tunc priuilegiatus diceret debere
irritum eſſe quicquid factū eſt primo a prouiſore vel iudice poſt-
quam in vno ſimul concurrunt conſenſus priuilegiantis ꝛ priui-
legiati quod vti volebat priuilegio in negocio de quo agitur cre-
dendum eſt ei cū preſumendum ſit quod non fruſtra laborauerit
pro priuilegio impetrando.ꝛ ſic erit huiuſmodi prouiſio nulla vel
proceſſus iudicis.nec impedict electionem vel proceſſu; futurum
niſi forte cõtraria preſumptio tolleret iſtā preſumptionē:puta qꝛ
pñs fuit in iudicio ꝛ nõ excepit:vel vidit ꝓuiſorē paratū ad ꝓui-
ſionem faciendā nec ꝯtradixit nec ex aliqua cā ꝯtraditionē dimi-
ſit q̄ ſi ſubeſſet ꝓteſtare debebat ſi poterat ſine periculo:vt not.ē.
de ꝯſti.cum.M.ſi aūt non ſimul concurrerēt conſenſus ante ꝓui
ſionē vel ꝓceſſum iudicis tenent irreuocabiliter que fiunt ab eis
vt hic ſequitur.¶ Sed cõtra ꝑmiſſa vꝛ quod dicit ſequens litera
ſ.ꝙ ſi ille cui data eſt ptãs ꝓuidēdi nõ notificet priori qõ vult vti
ꝓuiſiõe ſibi cõceſſa ꝙ tenebit prouiſio facta a primo ex quo colli-
gitur ꝙ non credit ei niſi expreſſe mãdet.Sol.hoc ꝙ dicit hec de-
cre.locū h; vbi nõ ſunt ꝑdicte clauſule.¶ Itē vbi volūtas priui-
legiãtis nõ creditur eſſe ꝙ primus ſit priuatus poteſtate ſua niſi
poſtq̄ ſciuerit:ſicut dicit litera ſequens.¶ Idem videtur ſi expreſ
ſe dicit in ſecundis literis:reuocamus iuriſditionem primi iudi-
cis:qꝛ cū in alterius fauorē dictū ſic intelligendum eſt ſi vti volue
rit predicta reuocatione:ſed ſi ad nullius petitionē feciſſet vel fa-
uorem:ſ; ꝓprio motu extunc intelligiꝛ reuocare.ꝛ non valebit qõ
ſiet ex quo ad notitiā reuocati ꝑuenerit niſi aliud appareat de in-
8 tentione reuocantis.¶ †Sed dices quare non eſt idē in decreto de
quo cõtrarium hic dr̄.ſ.qꝛ extūc nihil valet qcqd ſit poſt decretū.
Rñ.qꝛ decretū ſicut ꝛ ſnīa ſit cū cāe cognitiõe.ꝛ idē intelligēdū eſt
qõ ſtatim poſt ſui ꝓlationem vult gaudere ſuo effectu.¶ S; op-
pones.qꝛ decretū de q̄ loqꝛ hec decr.nūq̄ datur cū cāe cognitiõe.
Rñ.verum dicit.ſ; ex quo papa ſuā inhibitionē decretū appellat
vult ꝙ vim decreti obtineat vt ſtati; ſuū ſequaꝛ effectū.ꝛ idē etiā
eſſet in alio q̄ in papa.qꝛ ex quo hoc verbo vtiꝛ ſtatim indicat ſue
volūtatis eē ꝙ mãdatū ſuū ſtatim hēat effectū.ꝛ idē eſt ac ſi expſſe
dicat volūtatis mee ē ꝙ ex nūc nõ valeat electio facta ab illis a qui-
bus reuoco ꝛ poſſum reuocare vt hic dicit.ſecus aūt eſſet ſi diceret
inhibem⁹ talib⁹ ne eligãt qꝛ itelligēdū ē ne eligãt poſtq̄ ſciuerit.
imo qõ plus ē ēt ſi ſciãt lr̄as ipetratas continētes reuocationē vel
inhibitionem nihilominus tñ valet ꝙ ſit ab eis niſi prius notifi-
cet eis ꝙ vult eam ꝯferre.vel niſi ei collatio ē interdicta.vel niſi de
cernat irritū ꝛ inane ꝙ ꝯtra factū fuerit.vt hic expſſe dicit.¶ S;
contra ꝑdicta vꝛ qõ dicit hec decr.vbi dicit niſi forſitan qõ ipſam
conferre nõ poſſit exprimaꝛ in conceſſione huius poteſtatis.nā ex
his verbis colligiꝛ ꝙ ſi papa dicit quod ꝑmus collator non poſſit
conferre ꝙ poſtea non tenet ſua collatio.¶ S; certe multomagis
vꝛ qõ non d; tenere ſi dicit reuocamus ptãtem eius vel alia verba
ſupradicta.So.nõ dicit hic ꝙ ꝑdicta impediat qõ nõ teneat pro-
uiſio primi ꝓuiſoris ſi ſecūdus nõ ꝯdicit.quia hoc falſum eſſet vt
predictū eſt:ſ; hic dicit qõ ꝑdicta clauſula operaꝛ ꝛ oſtēdit quod
ille q ꝯcedit iſtā indulgētiā.ē ei⁹ volūtatis ꝙ ſtatī a die ꝯceſſiõis
etiā añ ſciam nõ valeat collatio primi ſi ſcõs voluerit vti ſua indul
gētia ꝛ hūc eundē effectū hñ credimus ēt alīs ſuperiores clãs hēre.
Nec mireris ſi diximꝰ ꝓuiſione; tenere:ſ; alius faciet eā caſſari ſi
vult.ꝛ ſi nõ vult rata manet:qꝛ hoc idē habes in ꝯtēpto.ē.de ele.
qõ ſicut.§.j.(Siue certā) ſc; primam que vacauerit(Siue incer-
tam).ſ.aliā quā acceptauerit(Niſi prius)ille ſc; delegatus vel po-
9 tius executor.(Sibi notificet)illi ad quē pertinet collatio.(†Va-
cuam decernat)No.hic habes expreſſu; qõ executor põt ſuſpendi
a collatiõe bñficij.ꝛ de hoc notaꝛ.ſ.de iurepatronato.cū dilect⁹(Ex
cū illi)Nota optimā rationē(Vel etiā conferat)Nota qõ ſi execu
tor prius ꝯferat q̄ ille ad quē ꝑtinet de iure collatio:ꝛ etiā ſi igno-
ret tñ preualebit collatio executoris(Si forte vacet)quia ſi nõ va-
cet nullo modo cõferri põt:vt.ē.no.(Niſi forſan)qꝛ ſi in reſcripto
aplīco ꝯtineret decernentes irritū ꝛ inane qcqd de prima ꝑbēda
fuerit acceptatū tunc nõ teneret collatio epī etiā ignorãtis nec eſt
ꝯ qõ hic ſupradictū eſt:qꝛ ēt hoc decreuit irritū ꝛ inane.ꝛ.c.qꝛ ſi-
cut hic.ē.no.hic nõ decreuit de certa ꝑbenda non ꝯferēda:imo de
incerta ꝛ tñ poſtq̄ is ꝓ quo ſcribebat acceptaſſet(etiam extitit)
☞ a te cui ſcribitur ꝛ bene(†Acceptaret)hic vult dicere qõ qñ papa
ſcribit alicui qõ prouideat aliī de ꝑbenda quā acceptauerit decer-
nēs irritū ſi qd de ea fuerit acceptatū qõ ſic eſt intelligēdū hmõi
decretū qõ ſi poſt acceptationē aliquid fuerit factū de ꝑbēda acce
ptata qõ illud ſit irritū.nā ſi intelligereꝛ qõ eſſet irritū.añ accepta
tionē de prebēda acceptãda hoc decretū eſſet inualidū tāq̄ ſup īcer
to ꝓlatum.ff.qõ cuiuſq; vni.nē eoꝝ.§.j.ꝛ eſt hoc verū quod dictū
eſt etiā ſi epūs nihil ſciret de acceptatione vel decreto.ſec⁹ aūt eſſet
ſi papa mandaſſet alicui ꝓuideri de ꝑbēda q̄ acceptaret ſine de-
creto ꝑdicto.qꝛ tūc tenebit collatio facta ab epō añq̄ ei nuncietur
de acceptatione vt ex ſuperiorib⁹ apparet.ar.ē.de ap.ſuper eo.ij.ſi
autem papa mãdat alicui qõ ꝓuideat de ꝑbēda quā acceptauerit
ꝛ decernat irritū ꝛ inane ſi qd cõtra mãdatū fuerit acceptatū tūc
ſtatim acceptatione facta põt interponere decretū cum hoc ideo
ſit ei cõceſſum ex ſpeciali gratia.nec valebit prouiſio ex tunc facta
ab epō etiā ignorãte hmõi decretū.Aliī tñ dicunt contra.ſ.quod
nõ d; interponere hmõi decretū.niſi ptibus pñtib⁹.qꝛ mandatū
pape intelligēdum eſt ſm iue(Super incerto).ff.qõ cuiuſq; vni.
item eoꝝ.§.j.inſtit.de ac.§.curare(Sicut cum legatur).ff.de op-
tio.le.ſicut optio(Ceditq; ille legato)ſeruus.i.legatarius illū ſer-
uum venditū petere poteſt(Pro te propoſitum)ꝛ bene(In vlti-
mis)hoc autē in ꝯctibus inter viuos non obtineret.Nam in illis
certū eſt qõ ſi aliquis alicui donat vel vendit vel promittit vnam
prebendā vel aliam rem de multis quas donatarius acceptauerit
quod tenet donatio vel venditio facta:aliī dūmodo ſecuta ſit tra-
ditio:qꝛ ſi vnā ꝛ certam rem donaſſet vel promiſiſſet ſine traditio-
ne:ꝛ poſtea eandem rem aliī traderet transferret in eum dñium
nec primus donatarius poſſet hanc rem ab eo aduocare.C.de
10 pac.traditionibus.C.de rei ven.ſeruum emptor.¶ †In vltimis
autē voluntatib⁹ dñium recta via tranſit ad legatarium vel dona
tarium cauſa mortis.ff.quemadmo.ſerui.amit.ſi per partem.§.ſi
fundum ꝛ hec vera vbi dominiū rerū legatarū eſſet penes teſtato
rem:ſed ſi nõ penes eū ſed penes heredē vel quēcūq; aliū etiā tūc
non trãſit niſi ille q h; illud tradat.ꝛ ex hoc videtur qõ ſi teſtator
iuſſit heredi qõ ptū ancille conceptū tpe teſtatoris.vel fructus fa-
ctos.eodē tpe alicui dari quod dñium eoꝝ recta via trãſit ad here
dem.ſ; ſi heres ſpreuerit vel ãcilla apud eū ꝯcepit tunc illi fructus

vel part⁹ nō trāſeūt ad legatariū niſi dētur ab herede penes quē
11 eſt dñium.¶†Fatemur tñ qḋ heres tenetur perſonali actione ex
teſtamēto ſicut ſi ꝓpriam rē heredis vel alienam legaſſet.inſtit.de
leg.§.ea quoq;.⁊.§.ſi res.⁊ ſicut nō tranſit dñium rerum heredis
ad legatariū ſic nec eas pōt ſubijcere reſtitutioni nec oppoſitiōi.
ar.C.cōmunia.de leg.l.vlt.§.nemo.vbi dicitur ꝙ res que nō pure
in rebus heredis nō pōt alienari:ſ; hec eſt pure.ergo pōt aliena-
ri.¶Item vꝫ hoc expreſſum.ff.de pig.l.j.§.cum predium.vbi di-
cit ꝙ res que nunꝗ̄ fuere debitoris nō tenenꝫ hypothecaria certe
eadem rōne nec reſtitutioni ſubijci nec eſt cōtra.ff.de pig.paulus,
§.j.vbi dicitur ꝙ ſi res obligate pignori peruenidt ad heredem ꝙ
fructus ⁊ partus earū teneanꝫ hypothecaria.So.ibi loquitur de
partubus ⁊ fructibus q cōcepti ⁊ facti erāt ⁊ ita intelligitur.ar.vt
no.in ſum.C.ſuper ti.de pig.§.itē interdicitur.⁊ ſic per pdicta ap
paret qḋ optio partuū cōcipiēdoꝝ apud heredē alicui legata non
impediat qu heres ea poſſit alienare ſicut hic dr.(Voluntatibus)
in quibus a tpe adite hereditatis intelligitur dñium rei obligate
fuiſſe ipſius legatarij vt infra ſequiꝫ ꝓpter fauorē vltime volūta-
tis.⁊ in qbus eſt plenioꝛ interptatio adhibenda.vt.ff.de tri.⁊ oleo
leg.l.ij.⁊.l.pen.⁊.ff.de fun.in.l.queſitum.§.idē rñ.⁊ de optio.le.l.j.
nam etiam ſeruū legatū ſub ꝯditione heres manumittēdo liberū
non facit.vt.ff.de ma.l.ſeruū.⁊.ff.qui ⁊ a quibus.l.cum is.optione
aūt legata ſerui ſub cōdi.legata eſſe vꝫ.ff.qui ⁊ a quibus.ſi optio,
¶Et eſt rō quare aliud in legatis ⁊ aliud in caſu ꝓpoſito ⁊ etiā
in ꝯtctibus.ſi cū heres non repulit legatū ex die adite hereditatis
eius retro intelligiꝫ.ff.de leg.j.ſi tibi homo.§.cum ſeruus legatus
nam rei legate dominiū recta via tranſit in legatariū.vt.ff.de fur.
a titio.Et ideo alienatio vel manumiſſio interi; facta tanꝗ̄ a nō
dño non valet.ſecus autē eſt in ꝯtctibus vt.ff.de ac.⁊ ob.l.is qui.ff,
12 de verb.ſig.ſi ſeruū.§.ſed ſi ſic.¶†Ex no.qḋ optio impoſita ante
aditam hereditatē nō valet.ff.de leg.j.iulianus.⁊ fact.ff.quorum
leg.l.j.§.qḋ ait.¶†Sed quero vtrū ſemel acceptans bñficiū pro
quo ſub huiuſmodi forma ſcriptū eſt poſſit petetere.⁊ videtur ꝙ
non.nam prima atteſtatione qnā ſumme dixiſſet ius ſuū conſum
pſit.vt.ff.de opt.leg.l.apud.ſed in caſu pōt.puta ſi eligit beneficiū
alij debitum.vel ꝓ dignitate beneficiū ſimplex.vt.ff.de opt.leg.l.
ij.arg.ē.de elec.cauſam que.qꝛ iterum pōt optare ſi male optauit.
¶Sed opponiꝫ pono ꝙ in caſu ꝓpoſito cū agatur de bñficio nō
ſolum plenioꝛ ſed etiam pleniſſima circa acceptationē ſuit inter-
pretatio faciēda.nam in ꝯtractibus plena in teſtamētis plenioꝛ in
beneficijs pleniſſima interpretatio eſt adhibēda.vt extra de do.cū
dilecti.⁊ de deci.ex parte.⁊ de priui.qꝛ circa.de verb.ſig.olim.xvj.
13 q.ij.viſis.ff.de cōſti.prin.beneficia.¶†Solū in beneficiis pleniſſi-
ma faciēda eſt cū abſq; alicuius diſpēdio cōcedūtur vt in primis
concordātijs.⁊.ff.de vulg.⁊ pupil.ſub.ex facto.ar.contra.C.de pci.
impe.offe.quoties.vel dic ꝙ idē eſt ſm quoſdā in beneficijs vacā-
tibus tpe reſcripti ꝙ in legatis extātibus.vt collatio taliū non va
leat.ſicut nec alienatio legatorū exiſtentiū quorū legata eſt optio.
¶Vel melius aliud in legatis in qbus a tpe adite hereditatis in
telligitur dñium rei legate retro fuiſſe legatarij aliud in hmōi be-
neficijs etiam vacātibus ⁊ in cōtractibus in quib⁹ nihil retro in-
telligiꝫ acquiſitū.vt ſupradictū eſt ⁊ dicit lex nō ſicut viuentiū.ita
etiā defunctoꝝ actus ſuſpendi receptū eſt.ff.com.pre.l.receptum.
(Premiſſa).i.qñ nō teneat alienatio vel manumiſſio añ optionē.
Nec premiſſa:puta lego vnū fetum naſciturū de grege meo quem
elegerit.(Terminus)de hoc termino habes.ff.de opt.leg.manci-
piorum.¶(Acceptaret)bene vꝫ ex hoc ꝙ ſola acceptatio eius cui
prouideri mandaꝫ ſine collatione ⁊ preſentia executoris impedit
collationē epi dūmodo ꝓuenerit decretū.i.ꝯtineaꝫ in litera papa
li decernentes irritū ⁊ inane ⁊c.(Et eius)ſiue acceptaret vacantē
ſiue vacaturam dūmodo primā.ſ.vel ſecundā vel aliā:vt in glo.ſe-
cus ſi ſcribat ſine illa clauſula decernentes ⁊c.⁊ hoc videtur dice-
re glo.abſq; periculo.ē.de elec.ne pro defectu.⁊.c.qꝛ ꝓpter.(†Ex
eis primam)no.ꝙ is ꝓ quo ſic ſcribitur vt ſic ꝓuideatur de ꝑben
da quā acceptauerit pōt ante vacationē alicuius prebēde accepta
re primā prebēdā que vacauerit in loco vbi mādaꝫ ſibi prouideri.
Itē optare pōt ſecūdam vel tertiā ſi aliqua cauſa ſubſit quare pri
mam nō vult optare forte:qꝛ alij debeꝫ.vel qꝛ de hoc ipſo.ſ.an alij
debeaꝫ dubitaꝫ.nam ſine cauſa nō vꝫ ꝙ poſſet dimittere primā.⁊
optare vlteriorem.ar.hic.¶Itē vꝫ aliquibus qḋ eodē modo acce
ptare poſſit etiā ſi in reſcripto apoſtolico nō cōtineatur de ipſius
acceptatione:ſed tantū vbi dr ꝓuideas ei in tali eccleſia vel in tali
dioceſi vel ꝓuincia.De hoc aūt nō eſt dubium qḋ hmōi executoꝛ
reſeruare pōt primam prebendam vel vlteriorē ex cauſa.arg.hic.⁊
no.ſ.de ſurrep.cum dil.Alij tamen in hoc vltimo caſu.ſ.quando
mandatur qḋ alicui ꝓuideatur aliter dicunt.ſ.qḋ ipſius optatio
non impedit ꝓuiſionē epiſcopi:ſ; ſola prouiſio vel inhibitio exe-
cutoris impedit.imo plus dicunt quod plus videtur hec optatio
committi diſcretioni executoris ꝙ̄ voluntati eius pro quo ſcribi-
14 tur.⁊ ꝓ his videtur facere tenoꝛ reſcripti.¶†Itē not.qꝛ ſemper
ille qui optat vel qui reſeruat vel qui ſuſpendit ſemꝑ de certa pre-
benda hoc facere debeꝫ argu.ē.de elec.c.ſi.de hoc no.ſ.de ſurrep-
tio.cum dilectus.Certam appello ſi dicit opto vel reſeruo primā
prebēdam que vacauerit in tali eccleſia vel etiam in tali ꝓuincia.
Illud autem non poteſt facere executoꝛ hmōi etiam cum cauſe co
gnitione datus vt mandet ſibi reſeruari prebēdam quam optaue-
rit is pro quo ſcribitur vel etiam alius.arg.ē.de offi.dele.quoniā
ap.§.is autem.aliqui tamen contradicunt.

¶Ne ſede vacante aliquid innouetur. Rubrica.

1 Vnio quot modis fiat.
2 Sede vacante nihil eſt in preiudicium ſedis alienandum.
3 Alienatio que fit per iudicem cum maiori ſolennitate ⁊ delibera
tione fit ꝙ̄ que fit extra iudicium.
4 Non tꝫ ꝙ fit de bonis eccleſie vel cauſis vacante epatu.
5 Cum ordinatio prelati nimis differtur datur curatoꝛ bonis quid
autem ſi ſit abſens prelatus.in nu.6.
7 Vacante eccleſia poteſt epo repetere ⁊ agere nomine eccleſie.

1 Nouit.(vniēdo.)†Fit vnio pmo modo ꝙ
vna ecclia alteri ſubijciaꝫ ⁊ ſm hoc
remanet cathedralis illa cui ſubijciꝫ.Secūdo fit
vnio vt ex duabus fiat.⁊ ſm hoc canonici vnius
fiūt canonici alteri⁹.⁊ canonici vtriuſq; ſimul i-
tererūt electioni h⁹ ⁊ alijs negocijs:⁊ tūc ꝯſuetu
dines ⁊ alia priuilegia q̄ meliora ſunt ⁊ humanioꝛa ī alterutra re
tinet vnitū.ar.de pe.di.j.medicamētū.xxxij.q.j.nō eſt culpād⁹.C.
de rei vxo.act.in pn.C.coia de leg.l.ij.in ſi.Tertio mō pñt vniri ꝙ
ſint ambo epales ſiue in primo ſtatu.⁊ ſm hoc eſt vnus epꝰ ābarū
⁊ ſunt duo epat⁹.⁊ ſic ille eccleſie ſuberūt diuerſis metropolitanis
⁊ idē epꝰ erit ambobus ſubiectus.ſ.de reli.do.qꝛ.ē.de ꝯſr.vtr.vel
inuti.c.vlt.ſi vero de vno ordine ſit trāſlatio ad aliū:illud qḋ trāſ-
ferꝫ ſumit naturā illi⁹ ad quē trāſferꝫ.hec vero q̄ ſunt dicta nō ſūt
perpetuo vera.⁊ ideo diligēter actēdendus eſt tenoꝛ priuiꝫ.porro.
(Monaſteriū)qḋ factū erat ſedes epalis ⁊ gubernabaꝫ forte ſub
2 regimine epi.(†Vacāte)hic aūt ꝯſtat ꝙ vacāte ſede nihil eſt alie-
nādū in ꝑiudiciū ſedis.vt hic.ē.de iureiurādo ſicut.niſi neceſſitas
immineret.vt no.in gl.ſ; nos.Ea aūt que cōiter h; ꝓlatus cū capi
tulo.⁊ vbi faciunt vnū capitulū prelatus ⁊ clerici vt ꝓ magna pte
eſt videre in capitulis ⁊ abbatijs vbi cōia ſunt quaſi oia inter pre-
poſitos ⁊ abbates ⁊ capitula.tunc etiā vacāte ſede abbate vel pre-
poſito nihil alienari pōt niſi de his que ſeruādo ſeruari nō poſſūt
⁊ alijs hmōi.C.de admi.tu.lex que.C.ſi ob pu.pē.l.ſi.⁊ ſi diu ſtaret
eccleſia ſine prelato dabitur ei curatoꝛ cuius autoritate ſiet aliena-
tio vel obligatio.arg.cōtra.C.qui admi.ad bo.poſſ.bonoꝛū.ſ; ibi
eſt ſpeciale que quaſi ſemꝑ eſt lucroſa.Item non eſt cōtra.ff.de in
inte.reſt.ait.§.permittaꝫ.qꝛ minoꝛ nulli ſe obligat ſed tantū a ſua
obligatione liberat.¶Item vꝫ contra.ff.de iure delib.ait.vbi di-
citur qḋ genus alienandi eſt agere:ſed agere ſibi l;:vt no.in glo.ſ;
nos ergo ⁊ alienare.Sol.licet per actiones poſſet fieri neceſſaria
alienatio:non tamē ita directo ſit alienatio que fit ꝑ iudicē in iu-
3 dicio intentando actionē:ſicut ſit quando ſit voluntarie.¶†Itē
alienatio que fit per iudicem fit cum maiori examinatione ⁊ deli
beratione ꝙ̄ illa que fit extra iudicium:imo plus dicit ꝙ nec etiā
ad agendum ſemper admittenda ſunt capitula niſi eſſent actio-
nes tales que melius intententur vacāte eccleſia ꝙ̄ non:ſicut qñ
queritur de electione ad quem pertineat cū electio ſit in diſcoꝛ-
dia:qꝛ aliter nō pōt procedi ad confirmationē niſi de hoc primo
queritur.Item ſicut minoꝛ nunꝗ̄ pōt agere ſine curatore ſic nec
eccleſia.at ſicut dictū eſt in minore ꝙ autoritate curatoris ⁊ pre-
ſidio poteſt agere:⁊ ſic ⁊ eccleſia dicūt tamē,aliqui ⁊ forte nō ma
le ꝙ ſi eſſet aliqua capella que nullū ſpecialem prelatum habe-
ret per quem fierēt contractus eccleſie qḋ tunc bene valeret alie
natio facta a capitulo autoritate prelati ⁊ vacante ſede:ar.in aūt
de alie.⁊ emphi.§.emphiteoſis vltra me.vbi dicit qḋ res vnius
eccleſie debēt alienari iurantibus adminiſtratoribus economis.
⁊ cartularijs.⁊ ſic apparet ꝙ loquitur de eccleſia que non h; ſpe
cialem prelatū:qꝛ tunc ille ſolum iuraſſet:ſemꝑ ex tamen tutius
4 eſt facere curatorē.(†Nequiuimus)ſed nos dicimus qḋ vacan-
te epatu nō tenet quicquid ſit de bonis eccleſie vel cauſis.eccleſia
enim fingitur vice minoris ſicut nō teneꝫ ſententia lata cōtra mi
norē niſi legitime defendatur.ff.de re iud.acta.§.vlt.⁊.ſ.eo.c.vlt.
ſed ſi neceſſitas vel vtilitas requireretur poſſet cōſtitui viſitatoꝛ
vel ꝓcurator epiſcopatus qui cauſas ageret.lxj.diſt.obitum ⁊.c.
ſeq.ſed ⁊ ipſe archiepꝰ in rebus epiſcopalibus ⁊ epiſcopus in re
bus capellarū ſuarum eſt viſitatoꝛ de iure arg.predictorū.c.fra-
ternitatē.lxij.diſt.⁊.x.q.ij.c.fin.ſi autem eccleſia collegiata vacet
bene poteſt etiam dū vacat eccleſia pro prelato conſtituere acto-
rem vel ſyndicū:ff.quod cuiuſq; vni.l.j.§.ij.⁊ hoc probamus:qꝛ
cū prelatus cum cōuentu cenſeantur vnū collegiū in bonis cō-
munibus mortuo prelato ius miniſtrādi cadit in collegiū.ff.qḋ
cuiuſq; vni.nomine.ſicut.§.ſi.expreſſum autem habes.ē.de reſti.
in inte.c.ij.ſi tamē cito poſſit eccleſie ꝓuideri expectabitur.ff.de
va.mu.l.pe.§.vl.quedā tñ ſunt que melius ſiunt vacāte eccleſia ꝙ

non vacăte: ſicut eſt vnio epiſcopatuum. xvi. q. j. et temporis ꝛ faci lius eccleſia in alterius eccleſie vſus conuertitur. j. de dona. conſul tationem. et melius aliquid de prebenda retinet. j. vt eccl. bene. ſi. d. con. vt noſtrum. in fi. vel dic quod eccleſia que vacat nunquam faciet ſyndicum vel procuratorem ad res quas communiter ha bent prelatus ꝛ conuentus. š. de reſcript. edoceri per prelatos eñ debent miniſtrari res eccleſie. ff. quod cuiuſque vni. ciuitatis. ꝛ. l. vlt. ꝛ lex prima loquitur quando collegium non habet prelatum
5 vel in bonis que diſcreta ſunt a bonis prelati. ¶ † Poſſet tamen dici quod ſi nimis differretur ordinatio prelati daretur curator bonis. ſed primum dictum magis placet: viuum autem prelato nõ ꝙ capitulũ conſtituet procuratores cum ipſi non habeant exer citium ſed prelati eoꝝ. ff. qđ cuiuſcꝫ vni. nulli vł tñ quibuſdã ꝛ for te bñ ꝙ ſi procurator conſtituatur noĩe eccłie vel alterius vniuerſi tatis que habet propriũ rectorem de volũtate autoritate ipſius re ctoris qđ valet hmõi procurator. arg. C. de procur. nec. š. de iudi. cãm. š. de procur. ca. j. hic enim propria cauſa eſt vniuerſitatis. ĩi.
6 q. vj. c. biduum. §. in propria. ¶ † Imo plus videtur quod etiam ſi ſine eius autoritate conſtituit ſi ſententia fertur pro eccleſia qđ valet ei. C. de procur. non eo. ſed ſi abſentes eſſent prelati autorita tate ſuperioris poſſet eis dari curator. ꝛ idcꝫ forte ſi preſens eſſet: ſed agere nollet. argu. C. de bonis que li. non ſolum. xij. queſt. ij. ſi qua de rebus. ꝛ. x. queſtio. ij. ſi quis epiſcopus. hoc tamen dicit qđ contractum factus vacante eccleſia prelato que non habeat bona diſcreta tenet licet poſſit reſcindi per in integrum reſtitutionem. arg. C. de in integ. reſti. ſi curatorem. Idem etiam dicit ꝙ ſi ma gna neceſſitas immineat de conſenſu archiepiſcopi fiet alienatio rerum epiſcopalium etiam ſi eas habeat diſcretas epiſcopus. ar gumen. lxxj. diſtinctio. fraternitatem. ꝛ epiſcopus mortuo ſacerdo te alienabit in neceſſitate res eccleſie ſibi ſubiecte. x. q. ĩi. c. vltimo.
7 ¶ † De hoc autem non eſt dubium ꝙ vacante eccleſia poteſt epi ſcopus repetere ꝛ agere nomine eccleſie. j. de ſuc. ab inteſta. cũ di le. nam hic titulus non habet locum in minoribus eccleſiis. j. vt eccle. bene. ſine di. cõ. c. j. ſed pro epiſcopatu eo vacante nec capitu lum maioris eccleſie nec alius admittitur ad agendum vel defen dendum niſi forte det viſitator. ille enim cauſas epiſcopatus bene aget vel coadiutor. vij. q. j. quia frater. xij. q. ij. vulteranus. Item modica vis eſt ſiue agatur de ſtatu ſiue de poſſeſſionibus contra eccleſiam collegiatam vacantem prelato quia ſemper reſpondere cogitur. j. de verb. ſigni. abbate. š. de conſue. cum dilectus. š. de in integ. reſt. c. ij. ¶ (Indulgentes) in hoc fuit indulgentia quia de iure communi primo agi debebat potius cauſa iſta coram pro prio metropoł. quam coram papa. Item ſpecialis gratia eſt quod permittit ad curiam aduerſarios euocari. Item eſt ſpecialis gra tia ꝙ eos audire promittit contra factum predeceſſoris ſui niſi per in integrum reſtitutionem que non competit contra factum pape. ff. de mino. minor. nec ſpoterat ſupplicare: quia biennium transferat. C. de preci. impera. offe. auł. ibi poſita fuit ergo ſpecia lis gratia. vel dic quod hic appellat indulgentiam licentiã quam eis dat quod liceat eis cum ſuo prelato litigare: quod alias nõ li ceret. inſti. de cura. §. ſi.

Ila deuotionis

(fungat.) imo ſerua ri debēt ſucceſſorib⁹ prebēde. ſi aũt periculũ eſſet in vacatiõe cũ ſupiore agē dum eſt. š. de conceſ. prebē. q: diuerſitatē hanc eñ pote ſtatē nõ habent a caplo: ſed a fundatore vel priuilegio vel alio mõ ꝛ de hoc nota. j. de here. ad abolendam. ꝛ eſt rõ quare non poteſt conferre prebendas vt hic: ꝛ tñ põt electiones cõfirmare. š. de ma. ꝛ obe. cũ olim. quia illud eſt de iure ep̃ali ꝙ intuitu eccleſie habet: hoc eſt de iure quod ſpeciale hꝫ vt dictũ eſt (Negligentiam). š. de ceſ. preben. quia diuerſitatem.

Onſtitutus

(Depoſitiones) No. nõ ſo lũ litē nõ licere incipere ſe. va. ſed etiã a cepta deſiſtendum: niſi forte eſſent teſtes valitudinarij: ꝛ alij de quibus habes. š. vt lit. non con teſt. quoniam. §. j.

¶ De his que fiunt a prelatis ſine conſenſu capłi. Rubrica.

1 ☞ In rebus eccleſie alienandis requiri debet conſilium maioris eccleſie.

IRrita

(epiſcoporum) Sꝫ licet irrita ſit hec vē ditio ſi placet eccleſie vt hic: ſi tñ ſibi pla ceat qđ teneat venditio tenet: q: hic claudicat contra ctus. ff. de act. empti. iulianus. §. ſi quis a pupillo. ff. de reſcin. ven. ſi id qđ. ſimiliter nec eccłia põt aliquid alienare immo bile ſine autoritate ep̃i. xvij. q. iiij. inuen. ꝛ ſi fecerit non valet. arg. C. de pre. mi. ſi predium (Rei) magne: ſecus ſi parue. xij. q. ij. terru las. vel ſi ſit talis que ſeruãdo ſeruari non poſſit. ar. C. de admi. tu. lex. ff. de peti. heredi. diuus (Subſcriptione) ſubſcriptio non eſt
2 neceſſaria niſi inueniatur expreſſum († Clericorum) e maioris ec cleſie. j. de dona. paſtorał. ꝛ. j. eo. tua. ꝛ ſi non habent aliquam ec cleſiam cathedralem habebit idoneiores de alio clero qui ſubſcri bentur. xij. q. ij. placuit. vel dic conſilium maioris eccleſie requiren dum ꝛ conſenſum in rebus cuiuſlibet eccleſie alienandis ꝛ illud ſufficere. j. eo. paſtoralis. arg. j. eo. nouit. Subſcriptio autem cleri corum eccleſie cuius bonorum ſit alienatio eſt neceſſaria vt hic et in bonis epiſcopalibus neceſſaria eſt ſubſcriptio canonicorũ ma iorum eccleſie. ita quod ſine ea non valet. xij. q. ij. ſine ſub. ꝛ. j. eodem. tua. nec ſunt ad huiuſmodi vocãdi niſi preſentes. xij. qđ. ij. hoc ius nec videtur neceſſarius conſenſus archiepiſcopi vel pape: q: non inuenitur iure expreſſum. Alij tamen dicunt eorum conſenſum neceſſarium. ar. x. q. ij. caſellas.

Ontinebatur

(conceſſio) in beneficiũ ſe cus ſi alienaretur. tũc eñ neceſſarius ꝛ expreſſus conſenſus. ꝛ ideo non ſufficit taci turnitas. xij. q. ij. ſine. ꝛ. x. q. ij. hoc ius. vel loquitur de modica de cima. xij. q. ij. terrulas. als enim neceſſaria eſſet ſuperioris autori tas. xvij. q. iiij. in vēditionibus. (No. poſt multum) maxime. idem eñ eſt ꝛ ſi poſt multum. (Preiudicare). i. ſecunda tꝫ nõ obſtãte ꝙ prima eſt illicita vel illegitime facta.

Um nos

(ratam) Not. in alienationibus re rum eccleſie ſufficere ratihabitionē capituli. xij. q. j. c. vl. j. de iurepa. cura argu. contrariũ. xij. q. ij. ſine ex. vbi dicit neceſſarium eſſe tractatũ: ſed dic poteſt loqui in modicis rebus.

Ouit

(fratres tui) capitulum maioris eccleſie. ar. j. de verbo. ſig. cũ clerici. arg. j. de teſti. requiſiſti. j. de donatio. paſtoralis. j. eod. tua. ¶ (Cõſi lio) dicũt quidã ſufficere in his requirere cõſilia cano nicorum etiã ſi non habeatur conſenſus. arg. š. de arbi. cum olim. ꝛ. š. de elec. cum in ve. niſi forte eſſent talia vbi requireretur con ſenſus ꝛ ſubſcriptio eorum ſicut eſſet in alienatione rerum epiſco palium. š. e. c. j. xij. q. ij. ſine ex. q: intereſt cuiuſlibet canonici quod poſſeſſiones eccleſie ſue non alienent ꝛ eque bene dicunt poſſeſſio nes eccleſie ille ꝗ pertinent ad epiſcopatũ: ſicut ille que ptinent ad canonicos. arg. j. de verbo. ſigni. cum clerici. j. de teſta. requiſiſti. ꝛ idem forte dicendum eſſet vbicũcꝫ eorum intereſſet. Sed ſi in alte rius alienatione ep̃s deberet interponere ſuam autoritatem: tunc ſufficit conſilium requirere canonicorum. nec eſt neceſſe ꝙ ſubſcri ☞ bant. ¶ († Inſtitutis). i. inſtituendas decernis nam corporalis in hibitio nedum per epiſcopum ſed per archidiaconum ſine cõſen ſu capituli fit. š. de of. archi. ad hec credimus ꝙ in minoribus ec cleſiis poſſunt fieri inſtitutiones ꝛ deſtitutiones etiã ſine conſilio capituli. ar. xij. q. ij. terrulas.

Uanto

(negociis) magnis. (Fratres tuos.) Not. in inqſitionib⁹ ꝛ deſtitutionib⁹ cuiuſlibet pſone eccleſiaſtice requirendum ꝛ obtinen dum conſilium capituli. š. eodem nouit. ꝛ in preſenta tionibus que pertinent ad collegiũ vt expreſſe dicit. j. eodē ca no ſcitur. Item cauſas criminales cũ capitulo audiet epiſcopus. xv. q. vij. ep̃s ꝛ etiam ciuiles vt quidam dicunt ar. eiuſdem capituli. Item excõicare interdicere ſuſpendere non poteſt ſine capitulo. j. de exceſ. prela. quanto. vbi not. ¶ (Munimenta) hi tenentur cri mine falſi. C. de fal. qui velut. C. de teſta. iubemus. autē. de in. can. §. ij. imo oportet quod etiam videant. C. plus valere quod agitur ꝗ ꝙ ſi. conci. l. vlti. C. de donationibus. nec ignorans. ꝛ hoc credi mus verum ſi in eo inſtrumento contineatur quod vidit vel audi uit que in inſtrumento continentur. ſi autem contineatur ibi tñ quod inſtrumentum a ſe eſt ſigillatum ad preces eius qui illud cõ fecerit nõ eſt neceſſe ꝙ videat cõtenta in inſtrumento. C. de teſta. hac conſultiſſima. in prin.

Anoſcitur

(collegia) Bene dicit. nam li cet preſentatio ptineat ad col legia: tamen abbas qui eſt caput collegij ꝛ de collegio faciet illam preſentationem ſicut cauſas ꝛ alia negocia collegij agit. š. de reſcrip. edoceri. dicimus tamen quod ſi preſenta tio in aliqua eccleſia diſcrete ꝛ ſeparatim ab abbate pertineret ad collegium quod tunc non abbas ſed collegium per ſyndicum ſuum preſentarent. argu. preallegato decreta. edoceri. ꝛ. ff. quod cuiuſ ☞ ꝙ vniuerſita. l. j. ¶ † (Intelligi) hic habes quod niſi contrarium probetur quod ſemper preſentationes facte ab abbate preſumun tur fieri de conſenſu conuentus. ꝛ ideo etiã ſi abbas non oſtendat eius literas: epiſcopus ſecure poteſt eas confirmare. idem forte in procuratoribus. Intantum autē eſt efficax iſta preſumptio quod ei ſtatur niſi probetur cõtra. alij dicunt quod licet ſic preſumatur ſi tamen aliquis appareret contradictor oportebit abbatem proba re conſenſum ſaltem antecꝫ inſtituatur preſentatus vel ſententia proferatur pro alio tali procuratore: poſtea autem forte non reuo caretur factum.

1 ☞ Decime conceſſe vni eccleſie an poſſint in aliam transferri. et in nu. 1. ꝛ an idem ſit de oblationibus in nu. 3. ꝛ an liceat laycis de cimas detinere. in nu. 4.

Cum apoſtolica. (autoritate hierony.) xvi.quoniam quicquid (Male).i.contraria iura.ſed tamen quia ex diſpenſatione habent eſt ſine peccato.(Monachoꝝ)idē eſt de aliis clericis. (Leonis).xii.q.ii.ſine exc.(Eccleſie).i.ep̄alibus.vel etiam eccleſie ep̄alis vbi inter eos bona non ſunt diſcreta.bona cū altariū eccleſiarum vendere non dꝫ epiſcopus ſed vēdiſoni dꝫ preſtare autoritatem.xvii.q.iiii.in venditionibus.(Clerici).i.capituli cathedralis eccleſie.(Eccleſia)ſiue regulari ſiue ſeculari.(Religioſo) idem eſt ſi alii eccleſie.(Eccleſie)generalis.non illius ad quam de iure ſpectat.¶ Et eſt not.dignum intellige reuocationem non ſolū ſi reuocetur ad eccleſiam ad quam de iure pertinet.ſed etiam ſi ad
1 quancunq; aliam eccleſiam reuocetur.¶ (†In feudum) de hoc mirandum eſt quod dicit ſe loqui de decimis in feudū conceſſis; quia aut erant cōceſſe in feudum eccleſie tanq̄ ſue ab epiſcopo q confirmante tanq̄ ſue.ꝛ tunc male dicit quod monēdus eſt ille q tenet qđ decimam reſtituat eccleſie ad quam ſpectat:cum non ad eccleſiam ſed ad epiſcopum pertineret:aut decime erant conceſſe in feudum ab eccleſia ſancti Stephani:ꝛ tunc conſtat quod miles qui eas alteri donauit cecidit a iure feudi ꝛ ipſo iure vtile dn̄ium redit ad priorem dn̄m.i.ad eccleſiam ſancti Stephani. Ad hoc reſpondent quidam quod ep̄s a principio ex cauſa potuit concedere fructus harum decimarum tenendos a ſe in feudum:tamen dominium directum remanſit apud eccleſiam ſancti Stephani:ſed a modo lꝫ eidem ep̄o ex iuſta cauſa decimas que tenenī in feudū ab vna eccleſia cōcedere aliī:cum modicum damnum ſit eccleſie a qua tenentur in feudū:ꝛ magnum eſt lucrum illius cui conferī ꝛ vna eſt eccleſia.ſ.vt ecc.bene.c.i.xxiiii.q.4.loquiī.¶ Vel dic quod ſi iſte decime aliī eccleſie conferantur de conſenſu epiſcopi ſemper epiſcopus intelligitur concedere ſine preiudicio alterius:vnde remanet vaſallus eiuſdem dn̄i ſicut ꝛ prius:et prelatus monaſterii erit vaſallus huius militis vel eccleſie ad quē directum dominiū pertinebat.abſurdū enim videtur quod eccleſia ſancti ſtephani priuaretur ſuo feudatario ſine ſua voluntate.ꝛ qđ hec decre.dicit ſine cleri.conſenſu intelligi videtur tam de conſenſu capituli ſui quam de conſenſu eccleſie ad quam pertinet directum dominium
2 decime.¶ (†In feudum)quaſi dicat ſi non ſunt date in feudum perpetuo.ſed forte violenter vel alio modo occupate.ꝛ tunc etiam cum conſenſu epiſcopi non poſſunt alii eccleſie conferri vel reddi niſi ei cuius de iure ſunt.ille vero decime que perpetuo in feudū date ſunt rite in aliam eccleſiam cum conſenſu ep̄i transferūtur.ꝛ dicunt quidam hoc ea ratione eſſe:quia ex quo cōceſſe ſunt in feudum perpetuo nimium eſſet ſcandalum ſi inuiti cogerentur reſtituere vnde ad vitandum ſcandalum ſufficit ſi cuicunq; detur:ſed tamen dū tenent non ſunt ſine peccato. Alii dicūt ꝙ de iuris permiſſione poſſunt habere fructus decimarū in feudum q2 directū dominium remanet apud eccleſiam.ſꝫ vtile quo ad fructus percipiendos ſit penes vaſallum.ꝛ eccleſia proprie dicitur recipere decimas cuius nomine recipiuntur a vaſallo.hodie autē eſt contra-
3 rium ſ.de lo.ꝛ condu.veſtra.¶ †Et idem quod diximus de decimis dicimus de oblationibus conceſſis in feudum cum.c.xvi.q.i. c.ſi.generaliter loquitur.ſed ſ.eo.c.cōtradicere videī cū ibi dicaī ꝙ male ſunt detentaꝛ:ex quo vī quod ſine peccato talia cōcedi non
4 poſſunt.¶ †Sed põt rñderi qđ ideo dicūtur male detenta:q2 layci non miniſtrant ſpiritualia laycis quare decime p̄ſtantur.ꝛ ideo male ab eis detinētur.i.ſine exhibitione adiuncti obſequii ſꝫ tamē ſine peccato:q2 quāuis ipſi nō exhibeant tñ dicti clerici quorū eſt principale dominiū ipſa obſequia exhibent.dicunt tamen aliqui quod hodie epiſcopi ꝛ etiam alii prelati de cōſenſu epiſcoporum poſſunt infeudare fruct⁹ decimarū ꝛ illa decr.veſtra.ſ.de lo.ꝛ conduc.non obſtat:q2 nec vnq̄ nec modo fuit licitum abbatib⁹ ꝛ minoribus prelatis infeudare ſine epiſcopoꝝ licētia.xvii.q.iiii.in venditionibus.ꝛ illa decre.intelligitur loqui tñ de illis qui nō habēt cōſenſum epiſcoporum.nec obſtat.ſ.de feudis.c.ſi.q2 loquitur de his qui iurauerant non infeudare.melius placet ꝙ iſta decret. loquatur tñ de decimis que tenētur in feudū ab epiſcopis.nec mireris qđ dicit qđ monendus eſt feudatarius.ſ.qđ reſtituat eccleſie parrochiali.q2 ſubintelligēdum eſt ſi ep̄s a quo tenētur in feudū conſenſerit:ſicut hic dicit.nec ſine eius conſenſu auferetur ab ep̄o feudum ſuum.¶ †Item nō mireris ſi dicit qđ prius reſtituatur eccleſie parrochiali q̄ alii:quia res facile redit ad ſuam naturaꝫ. ff.de pac.ſi vnus.§.q2 creditur quod quando epiſcopus illam rem ꝯceſſit in feudum quod fuit accepta ab eccleſia ꝓ aliqua vtilitate epiſcopatus:qđ lꝫ.vt no.ſ.vt ec.bñ.c.i.ꝛ ideo primo dꝫ ad eam redire imo ſi epiſcopus nollet conſentire ſuperior debet eū aliquando cogere.ſ.de iure pa.nullus.ſi autem feudum tenereī ab eccleſia ſancti ſtephani nunq̄ ſuffeciſſet cōſenſus epiſcopi vt perderet feudum ſuum:niſi magna cauſa ſubeſſet.

Cum nuper. (maioris) cathedralis (ab ipſa) eccl'ia cathedrali.(Sumatur)no. q2 nō lꝫ ep̄o eligere archidiaconum aliunde niſi de eccl'ia cathedrali.qđ intelligimus veꝝ vbi archidiacon⁹ eſt de capitulo ꝛ dꝫ eſſe canonicus.ad ep̄m tamē ſpectat electio archidiaconi vel quemuis alium qui nō põt dare prebendā canonicalē nam ſi ad eum ptinet collatio tam archidiaconatus quā prebēde canonicalis.tñ ſimul dabit vtrūq; etiā extraneo.(Cōferre)in ꝓprios vſus (Baptiſmales)idem in nō baptiſmalibus.ꝛ hoc apparet ex fine decret.que generaliter rñdet.(Alterius).i.hic propoſite:erat tñ alterius in integra ſiue hic dicit ſin que ꝓceſſerat ꝛ continetur in integra.(Leonis).xii.q.ii.ſine ex.(Dubium) probabili iudicio. (Queſtionem)illam.ſ.que ꝓponitur in principio huius decreta. (Perpetuas).i.perpetuo in proprios vſus conceſſas.

Paſtoralis. (preterea.)Prima queſtio eſt an poſſit concedere obuentiones eccleſiarum aliis eccleſiis eccleſia ſibi retenta cum idonea ſuſtentatione vicarii.¶ Secunda queſtio eſt an liceat epiſcopo cōcedere totam eccleſiam vel partem eius.ꝛ vt conſona ſit litera ſuple in proprios vſus.ꝛ ſic bene conſonat.argu.decre.quod induxerat cum ſtatuta lateran.ꝯſilii ꝓhibeant eccleſiis nouā imponi ꝛc. ꝛ eſt hic queſtio fere eadem cum ea que ꝓponitur.ſ.proxi.decre. vel melius ſcḋa queſtio de eadem eſt:ſꝫ prima dicit de eccleſia ad ſe pertinente:ſcḋa de eccleſia que hꝫ patronum.¶ Nos dicimus ꝙ cauſe hmōi dubitationum ſunt iſte:quia dionyſius limitauit parrochias vt intra eas obuentiones ſpirituales pertinerent ad eccleſiam parrochialem:vt decime:primitie:oblationes:mortuaria ꝛ hmōi.ꝛ videbatur qđ nec in totum nec in partem eoꝝ poſſet conferre alii eccleſie:q2 ſic confunderentur termini parrochiarum ꝛ fieret contra diuiſionem dionyſii ꝛ eccleſia parrochiali manente.qđ ex eo apparet:q2 ibi vicarius remanet qui iura parrochialia reddat parrochianis.ſ.baptiſma:penitentias ꝛ hmōi.Cauſa ſecūde dubitationis fuit:quia cum conſilium ꝓhibeat augeri penſiones vel de nouo imponi:multofortius videbatur ꝓhibendum qđ totam eccleſiam nō daret alii(dionyſii).xii.q.ii.parrochie(obuentiones).i.fructus vel reditus(ſuſtentatione).ſ.de preben.de mo-
nachis(concil.ſtatuta).ſ.de cenſi.prohibemus.¶ (Canonica)xii. q.ii.bone.ſed in hac conceſſione neceſſarius eſt conſenſus capituli quod ꝓbamus ſic:q2 ſi ep̄s reditus ꝓprios quos hꝫ ab antiqua eccleſia vel poſſeſſione non põt donare ſine conſenſu capituli.multofortius reditus eccleſie ſibi ſubdite.xii.queſt.ii.ſi ep̄s.ſ.de dona. paſtoralis.poſſet tñ dici qđ.c.illud.xii.q.ii.bone.loquitur in caſu ſpeciali.ſ.quando epiſcopus conſtruit monaſteriū:quia tunc ſicut ꝙ hic dicitur ꝛ ſine conſenſu capituli ꝛ de ſuis reb⁹ ꝛ de rebus ſubditarum eccleſiarum vſq; ad quinquageſimam poterit conferre. Nos tamen hoc non fatemur.q2 illud capitulum loquitur tātum de rebus epiſcopalibus. Inno.

Etſi. (Capitula.) Repete quod diximus.ſ.de preben.graue.

¶ De his que ſiunt a maiori par.capituli. Rub.

1 Quid operetur appellatio extra iudicium facta.item que diuerſitas ſit inter eum qui in forma iudicii ꝛ eum qui extra formā procedit.in nume.2.
3 Poteſt quiſq; contradicere his que facit capitulum in leſionem iuris capituli.ꝛ in nume.4.
5 In electione non retractatur qđ ſit poſt appellationē etiā ex legitima cauſa interpoſitam niſi probetur cauſa.

Cum in cunctis. (Pluribus) ꝛ ſanioribus. lxiiii diſt.extra.xxiii.diſt.in nomine.xx.diſtin.de quib⁹.ff.de reg.iu.pōponius.(poſt quaſdā).i.in
1 quibuſdā eccleſiis.(†Permittēdi)appellādo ne fiat ꝯtradicēdo vel cōminādo tā de iure quā de facto.appellatio autē iſta facta extra iudiciuꝫ hoc operatur quod factum ſup quo appellatur reuocat ad audiētiā pape vel alterius proxime ſuperioris ad quē appellatū eſt ſi appelletur ad papā ex iuſta cauſa alius inferior iudex nō cognoſcet de illo.nec etiā valebunt lře impetrate ab aliqua partiū ſup eodē negocio niſi fecerint mētionē de appellatione ſiue ad papā facta ſiue ad alium infe-
2 riorem.ſ.de reſcrip.ex parte.¶ †Ipſe autē a quo appellaī propter hmōi appellationē non dimittet quin perficiat factum ſuper quo appellatur:nec reuocabitur niſi probetur veritas cauſe.ratio diuerſitatis inter eum qui procedit in forma iudicii ꝛ euꝫ qui extra formā iudicii eſt:q2 iudex procedit in forma iudicii ꝛ dꝫ audire legitimas exceptiones:ꝛ niſi audiat iuſte appellatur ab eo:ſꝫ ſecus eſt in eo qui nō vt iudex:ſꝫ vt priuata pſona perficit factū ſuum q2 ille in forma iudicii non ꝓcedit nec ꝓcedere põt.ꝛ nō imputatur ei ſi non audit contradictionē vel appellationē aduerſarii niſi ꝓbet veritatem appellationis.(a paucioribus).xxxi.di.nicena.xx.
3 q.ii.non licet.(†Obiectū)in capitulo.nō eſt vis huiuſmodi decr. in obiectione cauſe rationabilis:q2 etiam ſi non obiecerit tamen poſtea audictur.ſ.de ele.cum in veteri.ꝛ.c.congregato.ſ.de app. cōſtitutus.cū infinitis cōcordātus.ſed eſt vis ꝛ ius nouū hui⁹ cōſtitutionis qđ nō reuocatur factū poſt talē ꝯdictionē vel appellationem

tionē niſi ꝓbet corā ſupiore.⁊ datur ſecuritas maiori parti quod ſecure procedat non obſtante ꝯtradictione paucorum ⁊ intelligimus hoc verū.ſ.qḋ ſemꝑ quiſqȝ poteſt cōtradicere his que fiunt capitulū in leſionē iuris capituli:vel etiā cōtra eos q cōtradicūt ⁊ contra alios in iuſte ⁊ extra officium ⁊ ius qḋ capitulū in eos hȝ alias ſi capitulum aliqḋ alicui mandat quod officiū capitu.pertinet adimplere tenet̄:alioquin in eum iuriſditionē exercebit quia cuicūqȝ lȝ iuriſditionē ſuam defendere.ff.ſi quis ius di.non obtem.l.i.tū vt quidam dicunt quandoqȝ valet appellatio hmōi:vt puta ſi contra ius grauet̄ qꝛ quicquid fit poſt appellationē caſſatur.ſecus aūt ſi non eſſet appellatū:ſȝ hoc nō credimus.(†Itē eſt caſus vbi eſt neceſſe appellare:alioquin vr̄ cōſentire.vt ſi vocet̄ ad maſſariā vel aliquod aliud officium eccleſie puta ſyndicum vel officialatum vel conſimile:quod ſit publicum officiū autoritate ⁊ vtilitate:vt.C.de appel.ſi ad.⁊.l.hi q ad ciui.ſecus autē ſi ſit publicum officium autoritate ⁊ vtilitate qualis ſunt illa de quibus habes lxxxvi.di.c.vlti.⁊.lxxxvii.diſ.c.i.quia tunc nō habet neceſſe appellare:ſed excuſationes proponere.ff.qñ appel.ſit.l.i.⁊.l.ſi quis tutor.vñ dicimus qḋ qui eligit̄ ad aliquā dignitatē.ſi eſt de capitulo appellare tenet̄ ſi nō vult recipere.¶ Si aūt nō ſit de capitulo nō videtur conſentire tacite:ſȝ expreſſus conſenſus eſt neceſſarius.ſ.de elec.cum inter.aliꝗ tū dicunt in honoribus ⁊ muneribus ciuilibus obtinere nō in eccleſiaſticis.vbi liber dȝ eſſe cōſenſus.⁊ vbi nemo cogitur conſentire.Si aūt in iudicio vel in forma iudicij aliquid preciperet vel taceret capitulum neceſſe eſt appellare vel precepto obedire.ſ.de re.iur.qꝛ ad conſul.⁊ idē intelligēdum videtur in oī mādato qḋ fit extra iudiciū.ſ.qḋ non ſit neceſſe appellare:⁊ ſalua

4 ſit ſibi oīs exceptio ⁊ omne ius ꝗuis non appellet.(†Obiectum)

a aliis videt̄ ꝙ quilibet de capitulo tenetur contradicere[a] his ꝗ male fiunt in capitulo ſiue per ea ledatur capitulum ſiue ipſe contradicens ſiue quicūqȝ alius:qꝛ ſi conſenſerit vel ſi nō cōtradixerit:cū tacite cōſentire videatur vel contradicere tenet̄.inuoluetur petō ⁊ pena cum aliis qui cōſentiūt expreſſe.non videt̄ tū nobis qḋ liceat ſibi appellare propter hoc ꝙ alius grauetur per capitulū nec appellationem nec contradictionem proſequi.qꝛ non intereſt ſua ii.q.vi.non ſolē.ſȝ bñ pōt denunciare ſuperiori peccatū capituli vt emendetur ⁊ etiam puniatur.ii.q.vii.quapropter.⁊.c.ſeq.(Et oſtēſum corā ſuperiore)⁊ eodē modo in electione nō retractatur qḋ fit poſt appellationē etiā ex legitima cauſa interpoſitā niſi probetur cā.ſ.de elec.cum inter canonicos.⁊ idem dicimus vbicunqȝ tractatur de ordinatione eccleſie vt hic imo plus vbicūqȝ appellatur extra iudicium.qꝛ non fuit iudex corā quo poſſet probare veritatem cāe.⁊ ideo nec offerre tenetur:ſed corā ſuperiore ꝓbabit.nec ſufficit probare ex iuſta cauſa appellatum niſi ꝓbet veritatem cauſe ad hoc vt que poſtea facta ſunt reuocent̄.eſſet eīn intolerabile ꝙ ꝯcito aliqs appellaret nō iuſta ſȝ falſa cauſa aſſignata qḋ ſtatim ceſſaret a faciendo is a quo appellatur.(¶ †De iuramento) ſcȝ qꝛ iurauerit non facere niſi cū ꝯſenſu totius capituli etiā vno ſolo diſcordante ⁊ hec fuit cauſa huius conſtitutionis.⁊ hoc inꝗ non debet impedire conſtitutionem iſtam:vel ſȝ canonici iurauerint aliquid facere qḋ ſit ꝯtra deum vel vtilitatem eccleſie ⁊ occaſione huius iuramenti velint impedire ne id vtilitatis fiat:qḋ cōiter placeat conſtitui:non ſunt audiendi.

1 ☞ Conſuetudo nunquid iuuet aliquem canonicum vt poſſit interdicere eccleſiam.

2 Tenetur epūs ad cogeñ.aliquos ne interdictum ſeruent.

1 Queſiui (Minimis).i.modice ſcientie.vel.i.inferioris gradus.(†Non debes)not.cōſuetudinē non iuuare aliquē canonicū vt poſſit interdicere eccleſiam quamuis poſſit iurare vt habeat iuriſditionem:⁊ per ꝯſequens poterit eccleſiam ⁊ perſonas interdicere ar.ſ.de off.dele.ex lris.ſi aūt eſſet ꝓlatus qui haberet ordinariam iuriſditionem vel delegatā poſſet interdicere eccleſiā.ſ.de ap.dilecto.ſ.de offi.deleg.ſane.ii.vel dic quod ex ꝯſuetudine pōt iduci vt quiſqȝ canonicus habeat iuriſditionē in aliquos hoīes ſuper quos hȝ aliquā ꝓlationē puta:qꝛ ſunt vt habitant in ꝓbēda.⁊ tunc ſm conſuetudinē poterit non tm̄ interdicere certos hoīes vel excōicare ſed etiam terraȝ:ſȝ hoc non pōt ꝯſuetudine induci qḋ ꝑ factis communibus eccleſie quilibet canonicus interdicat vel excōicet homines eccleſie:quia quomodo poterit eos ligare qui non ſunt ſubditi eius.arg.ꝯtra eos.xxi.di.inferior.nec eīn qlibet de capitulo dominus eſt hominum eccleſie vel de capitulo.ſed vniuerſitas.

2 xii.q.ii.qui manumittitur(†Ab aliis)no epiſcopū teneri ad cogēdum aliquos vt interdictū nō ſeruēt:⁊ ad hoc ex officio ſuo coget ſubditos.(deliquerit)puta quia ponit interdictū in eccleſia:vel ꝙ melius eſt nō loquit̄ de delicto ponendi interdictum ſed de delicto quod alius perpetrat ⁊ dicit quod propter hoc non eſt interdicenda eccleſia:ſed ipſe tantum puniendus eſt.

Ex ore (In prepoſitū)Prepoſitus autem auguſten.electus erat in epiſcopum brixien.iam enim tranſierat tempus de ꝯſecrādis epis:quia alſs nō lȝ.ſ.de elec.cum in cūctis.(†In ſignū) licet ſic diceret non ꝓbat:qꝛ ſi probauiſſet ſicut ex electiōe acquiritur ius canonicatus ita ex inueſtitura vacātis bñficij cum ad hoc ꝙ ſit canonic⁹ ſufficiat ꝯſenſus electi ⁊ eius qui poteſtatem hȝ eligendi vel conferendi.ſ.de ele.cum inter canonicos.alḃ autē per inueſtituram in corporalibus vel per alium ꝯctum nō tranſit dñium ſine traditione.C.de diſtra.pig.qui prediū.niſi in caſu.C.de dona.que ſub mō.l.i.C.de pac.inter emp.commiſſorie.ff.de acq.poſ.l.i.§.ſed ꝑ eū.ff.de acqui.re.domi.hō liber.ff.de dona.inter vi.et vxo.ſi vxor filios.nec poſſio vt ḣ.or.tū ꝯtrium.ſ.de conſuet.c.ii.et ibi de hoc no.vel dic ꝙ dedit annulum in ſignū inueſtiture.non ꝑſentis ſed future.vel forte inueſtiri debebat ſub conditione que forte non extitit.et ꝙ eum non inueſtierit ex eo apparet:quia ipſe hic non erat in curia:ſed ei alibi exiſtenti annulum deſtinauit ſcȝ executori de quo eum inueſtiret.(Annulo)hic annulus fuit deſtinat⁹ iudici:vt cum vacaret ꝓpoſitura eidē.h.p.electionem canonicorum vel ꝑ executores conferret̄ ſibi ꝓpoſitura:⁊ ꝑ illum annulū inueſtiretur de ea(audiuiſſent) forte ab his qui de curia venerant vbi cōfirmatus erat(lr̄as)de ꝓpoſitura danda.H.(earum)literarum pape vel delegatorū eius(aſſignatio)a iudice delegato(qḋ ipſi) canonici auguſten.(H.)non eſt.hic.h.ille prepoſitus de quo hic agit.⁊ cuius fuit electio confirmata:ſed alius cuius electio caſſata fuit:vel erat mortuus(eligere)pro quo facto.lȝ.ipſi pro inobedientia ſint puniendi electio tamen ab eis facta tenet:de hoc not.ſ.de

a preben.inter cetera.(inueſtitus).i.in ſignū inueſtiture future annulus deſtinatur.(Inueſtiretur)per executores(ratione)qua ratione caſſata fuerit hic nō dicit̄.ſed propter defectum etatis caſſata fuit vt quidam dicunt.(Exhibuit).ſ.de preben.dilectus fili⁹.p.vbi habes contrarium.ſolutē tamen ibi.¶ (Per appellationē) appellauit enim hic.H.mortuus.h.cui reuerentiam vt prepoſito exhibuit.⁊ capitulo auguſteñ.coadunatū pro eligendo alio prepoſito.ne alius preter ipſum in prepoſitū eligeretur cum ad eum de iure prepoſitura ſpectaret(Communem).ſ.eo.c.i.de prepoſito faciendo.

[a] ¶ Cōtradicere.hoc dictū in no.hic ꝑ valde notabili.exclamabat abb.in.c.ꝯtinebat.col.ii.ſ.ḋ ꝯſti.⁊ in.c.i caus.co.ii.ſ.de elec.ad qḋ adde ꝗ no.Jo.de ana.in.c.veniēs.i.ḋ ſimo.⁊ abba.i c.dilect⁹.el.ii.col.in.c.ti.⁊ ad de abb.i.c.vſa.de loc.⁊ ſel.i.c.cuȝ oēs.col.vi.poſt me.de conſti.ii.

Ex parte (Reſtaurandam)ad hoc faciendum deputata ē quarta redituū.vel tertia ſecūdū diuerſas conſuetudines.x.queſtio.iii.vnio.xii.q.ii.conceſſo.⁊.c.ſequenti vnde videtur ꝙ canonici ad hoc conferre non deberent.Reſpondemus non vbiqȝ fieri illam diuiſionem quartarum ſm qḋ habes.xi.q.i.antiquos.⁊ ca.de his.ſibi locum habet decretalis:conſuetudo enim in talibus eſt ſeruāda.i.de ſepultu.certificari.et etiam ſi quarta non ſufficeret ad fabricam poſſet cogi conferre de aliis.xvi.q.i.ſi monachus.(Statuimus).no.quod de iure eſt non de gratia.(¶ †Sanioris)not.maiorem partem capituli cum epō pro vtilitate eccleſie poſſe aliquid ſtatuere de rebus eccleſie ſingulariter ⁊ ſpecialiter ad quemlibet canonicorum pertinentibus:ſecus autem ſi non eſſent res eccleſie:ſed proprie canonicorum:quia ſibi potior eſſet conditio prohibentis.ff.co.ſabinus.ff.de ſerui.ruſti.predi.per fundum.aeg.cōtra.ſ.de conſti.cum omnes.

¶ Ut eccleſiaſtica beneficia ſine aliqua diminutione conſeruantur. Rubrica.

1 ☞ Preſumitur contra facientes aliquid occulte.

2 Onus probandi in reum transfertur preſumptione.⁊ actoris priuilegio vt in nu.3.

4 Nedum in epiſcopatibus ſed etiam in prebendis neceſſe eſt electio publicari.

5 Debet archiepūs q eſt patronus alicuius dignitatis mortuo prelato habere cuſtodiam bonorum eius dignitatis.

6 Poteſt epiſcopus cum ꝯſenſu capituli ſui ex cauſa ꝯſtituere de retinendis fructibus dignitatis vel prebende vacantis.⁊ vide multa in nu.7.8.

Ut noſtrum (Archiepō) mediolaneñ.mādauit papa qḋ cancellariam cuidā ꝯferret:cui ipſe archiepūs reſcripſit ꝙ eā aliī ꝯtulerat;dñs āt papa inde mot⁹ ex eo ꝙ ꝑ annū ſteterat cācellaria ſine aliquo q ſe diceret cancellarium ⁊ qꝛ viua voce ſibi aliqñ dixerat archiepūs ꝙ nemini eā ꝯtulerat:mandauit inqri de tpe quo vacauit cācellariā:⁊ ſi mō canōico:⁊ ſi ꝑſona inſtituta erat idonea ſuper qbus cū recepti eſſent teſtes archiepi:archiepūs ꝗſi in modū redargutiōis reſcripſit pape ſe grauatū ex eo ꝙ coactus erat probatiōes inducere ſuper ꝑmiſſis:cum dño pape tanꝗ actori onus ꝓbādi incūberet.Cōtra autē inuectionē archiepi papa rñdet hoc.(negocium).ſ.inqſitionis quam fecit an vacaret cancellaria(Iudicen).directi ſȝ inquiſitionis.(cū eīn)ponit rationē:archiepi ꝯtra ſe:⁊ poſt reſpondet(iure).ſ.de renun.ſuper hoc.vi.q.vlti.actor.C.de proba.actor.(explorati).i.manifeſti.(Conueniebaris) verba

1 ponit archiepi.non enim ꝯueniebat ſed inquirebat.(†Occulta) no.preſumi contra facientes aliquid occulte.ſic.ſ.de offic.delega.conſuluit.xix.di.anaſtaſius.ff.de iure fiſ.ita.ff.de admini.tuto.cū

ſtimo.xviij.q.ij.pernicioſam.ff. de ven.inſpi.l.i.§.inſpiciendo.ar.
C.de dilatio.l.j.li.x.hodie autem electiones clandeſtine non valēt
2 ē.de elec.q2 propter.℄(†Suſpitione) not.preſumptione tranſ-
ferre onus probandi in reum.ſic.ē.de procu.ex inſinuatione.ff.de
dona.inter vi.& vxo.quintus.Item eſt quando actor fundauit in
tentionem ſuam.C.de contra.moram.C.de ꝓbatio.ſi.idē quan
do ſponte aſſumit onus probationis.ff.de ꝓba.circa idem in om-
nibus cōmunibus iudicijs:& cum vterqꝫ ſe poſſidere contēdit.ē.
de probati.c.ij.2.c.licet.ff.de probatio.in tribus.idem in crimine
leſe maieſtatis.proditionis patrie:peculatus.& ſacramentis deſer
3 tis:vt.C.de abolli.fallaciter.℄†Item actoris priuilegio transfer
tur onus probationis in reum.puta ſi pupillus vel miles ſolutū
repetat tanqꝫ indebitum.ff.de probationi.cum deinde.Itē ip ſius
rei delictum transfert onus probandi in ipſum.ſi enim actor pro
bauit ſolutionem eſſe factam reo qui negauerat reus probare te-
netur ſe debitum recepiſſe:vt in.l.preallegata cum deinde.&.j.de
ſolu.is qui.Idem in negatiua que habet implicitam affirmati-
uam.ē.de renunci.c.ſuper hoc.&.ff.de probatio.ab eo.&.l.filius.iij.
q.ix.iudicas.j.de ſucceſ.ab inteſta.cum dilect.(Statuta).ē.de con
4 ceſ.preben.vel eccle.non vacan.c.ij.(†Potuiſſes)not.non ſolum
in epiſcopatibus:ſed etiam in prebēdis publicari electionem eſſe
neceſſe & niſi publicetur ſi fiat alia electio tenet.credimus tamen
quod ſi fiat intra tempus legitimum electio quandocūqꝫ publice
tur:non tenet alia electio poſt publicationem facta.arg.ē.de elec.
q2 propter in ſi.& hoc ſatis innuitur hic:tamē q2 nō poteſt eſſe ſine
graui negligentia poteſt illi cancellario qui ſe celauit auferri can
cellaria & alij dari.(Prima vice).j.de cenſi.cum olim.C.de ereo-
ri.aduocato.l.vltī.iij.q.iiij.item qui falſo.ff.de queſtio.de mino.&
l.ex libero.(Contrarietatem.ē.de appella.ſolicitudinem.C.de lib.
cau.cum precum.(carnali) nos.preſumi contra conſanguineos.x.
q.iij.epſ.lxxxix.diſt.decenter.C.de dona.donatio.j.q.j.ſi quis ne-
qꝫ.ē.de etate.tuam.vbi no.(Et in lateranēſi.).j.de cenſi.prohibe-
5 mus.(†Cui dat)qualis hic erat archiepſ.(Donatione)poteſt ſic
ſonare preſens diſtinctio.vt ſi alius ſiue cauſa cuſtodie: ſiue alio
modo poſſidet prouentus alicuius dignitatis vacātis non poteſt
epiſcopus de prouentibus aliquid diſponere ſed ſi epiſcopus poſ-
ſideret fructꝰ de iure vacantis dignitatis.puta q2 eſt dignitas que
beneficium & prouiſionem recipit de menſa epiſcopi poteſt ſtatue
re qđ ad tempus teneantur fructus eius.vt hic nec erit tūc aliqs
in dignitate.Uel dic & melius quod aliquis erit in dignitate ſed
prouentus non recipiet.vel poſſet intelligi qꝫ hoc ſit non tantum
ſi de menſa epiſcopi recipit ſed etiam ſi aliunde habet dignitas re
ditus archiepiſcopi tamen de iure vel conſuetudine cauſa cuſto-
die tantum fructus percipiat vt futuro ſucceſſori reſeruet ſemper
fieri debet niſi forte in precedenti caſu.xij.qđ.ij.huius charitatem.
(Ipſe)archiepſ.(Sed alius) forte capitulum vel alius.(Et ex
donatione)ſiue ſtatuendo ſiue paciſcendo.quidam tamen dicunt
qđ etiā ſi capitulū vel alius poſſideret qđ poſſet epiſcopus ſtatue
re de prouētibus habēdis:ſed non propter donationē dignitatis.
(Symoniacum).j.q.iij.ſi quis pre.&.c.ſi quis aſſeſ.(Ipſe)forte q2
epſ creauerat dignitatē illā.& inde eſt qđ vacante cancellaria poſſi
debat vel potius cuſtodiebat prouentus.(Prouentus)q2 hic ar-
5 chiepiſcopus erat patronus huius dignitatis.†ideo mortuo ꝓla
to debet habere cuſtodiā bonorū dignitatis.argu.ē.de appel.ho.
me.o.cū ei de ep̄alibꝰ debeat rñderi.xvj.q.ij.c.ij.ſecus ſi eſſet patro
nus laicus:q2 tunc nō laicus ſed epiſcopus cui ſubeſt eccleſia p ſe
vel per aliū res eccleſie gubernabit.ē.de offi.ordi.cū nos.j.de ſuc-
ceſ.ab inteſta.c.ij.vel ad arc.hidia.ſed hoc habet de cōſuetudine.ē.
de inſti.cū veniſſent.lxiij.diſt.ſi imple.& hec ſunt vera ſi predicte ec-
cleſie nō habēt collegiū:q2 tunc cuſtodia rerū pertinet ad collegiū
mortuo ꝓlato.ar.ij.q.ij.nō licet mortuo aūt epiſcopo res eius de-
bēt eſſe in poteſtate economi.lxxx.diſt.qm̄ quidā vel dic & melius
in poteſtate economi & clerici eccleſie.xij.q.ij.illud ſta.&.c.charita-
tē.& ſi nō ſit ibi economus clerici ea cuſtodiēt.& ſi nō ſiue ibi cleri
ci cuſtodiēt ea archiepi.xij.q.ij.nō licet.&.q.v.ſic.vbi aūt ad cleri-
cos pertinet cuſtodia poſſunt eā cōmittere archiepiſcopo vt.ix.q.
iij.cōqueſtus.& hec vera ſunt quouſqꝫ papa det viſitatorē q2 tūc
ipſe ſolus viſitator res eccleſie cuſtodiet.lxj.di.obitum.&.c.ſequē-
ti.& nō credimus qꝫ ſine cauſe cognitione & nō vocatis quorum in
tereſt cuſtodiā vel viſitatorē in preiudicium alterius alius qꝫ pa-
6 pa dari poſſit.(†Cōſtituat)cum capitulo ſuo.ē.de his que fiūt a
ꝓla.ſine cōſen.ca.quāto.& ſic habes argu.qꝫ epiſcopus ex cā pōt
conſtituere cū conſenſu capituli ſui de retinēdis fructibus digni
tatis vel prebēde vacantis.puta ſi eccleſia grauet debitis.ſic.ē.de
prebē.ſignificatū.ꝓ vtilitate etiā eccleſie vacātis alienari poſſunt
res etiam eccleſie vacātis.x.q.ij.c.vlti.ſed cōtra.ē.ne ſede vacā.c.j.
ſolui3 ibi imo etiā nō vacante eccliā epſ poteſt ex cauſa iuſta alie-
nare res eccleſie:vt.j.de his que fiunt a prela.ſine cō.c.per tuas.&
c.paſtoralis.j.de dona.conſulta.xvj.q.j.ſtatuimꝰ.ē.de preben.aua-
ricie.nam & agere eis poteſt.j.de ſucceſ.ab inteſt.cū dile.& eccleſie
cum dotibus ſuis pertinēt ad epiſcopos.x.q.j.c.ij.&.c.ſeq.item po
teſt vnire eccleſias.j.de exceſſ.prelato.ſicut.& de vna facere duas

j.de eccle.edifi.ad audiētiā.imo ex toto dignitatē remouere pōt.ē.
☞de cōſti.cū veniſſent †Sed cū dignitas nō vacat ꝓlato irrequiſito
qui eſt in dignitate inſtitutꝰ nō pōt eius iura diminuere ſine cāe
cognitione.C.de eman.nec tu.j.de ecc.edifi.ad audiētiā.C.de cōſ
agr.deſer.quacūqꝫ.Et hec forte tm̄ habēt locū in eccleſijs vbi epī
habēt iuſpatronatus ex ſua fundatione cū eis ſit reddēda rō.xvj.
q.ij.c.ij.eis incūbit qꝫ vacantes eccleſias cuſtodiāt.vt no.ē.de ap.
ho.me.& qꝫ eacū noie agant.nec poterunt epī res illarū alienare.ſi
aūt laici haberēt iuſpatronatus.cū enī eccleſie cū dotibꝰ ſuis per-
neāt ad epōs ex iuſta cauſa res ipſarū poterunt epī alienare.ar.x.
q.j.c.ij.ſ3 patroni poterūt ɔdicere.arg.xvj.q.vij.filijs.& etiā de ho-
neſto requirēdus eſt aſſenſus patroni.xij.q.ij.ꝓcarie.x.q.ij.preca-
rie.ſ3 quidam illa capitula intelligūt de iniparibus.& ſm hoc mo
dica vꝫ differētia ſiue vacet ſiue non.cū ſemꝑ de rebus eius poſſit
ordinare qꝫ iaſiū eſt.ſ3 facilius cū vacat.itē cum vacat non pōt ſta
tuere niſi forte vrgētiſſima cauſa ſubeſſet qꝫ fructus diminuant in
vita ꝓlati.j.de dona.cōſulta.itē ſ3 poſſit ſtatuere vel concedere ali
cui qꝫ eccleſiā cōuertat in ſuos vſus vt in preallē.decre.cōſulta.tū
non d3 vendere vel diſſipare res eccleſie.x.q.ij.c.vlti.nec aliquid
inde accipere pro ſe.xij.q.ij.nulli niſi qꝫ canonibꝰ vel conſuetudi-
ne ſibi debetur.x.q.iii.per totum nec pōt in ſuam vtilitatem vel in
ſuos vſus conuertere.cum nō poſſit fieri ſine ſummaria cognitio
7 ne.x.q.ij.c.j.& hoc ius.xij.q.ij.ſine ex.℄†Item differentia d3 eſſe
inter dantem & recipientem.& dantē & auctoritatem ꝓſtantē.j.de
iurepatro.pee tuas.ē.de inſti.c.vlti.C.de auto.tut.l.j.ſed bene di-
cimus qꝫ cum autoritate capituli ſui pōt conſtituere qꝫ ad tēpus
& etiam in perpetuum poſſit fructus alicuius dignitatis tenere &
eccleſiam in ꝓprios vſus conuertere.arg.ē.de conſti.cum acceſſiſ-
ſent.&.ē.de conceſ.prebē.vel eccle.non vac.cum noſtris.ſed alij in-
telligunt illam decr.cum noſtris.qꝫ autoritate ſuperioris tenebat.
& hanc decr.intelligunt qꝫ retinere poteſt prouētus pro vtilitate
dignitatis non ſua.oēs enim prouentus ſucceſſori ſeruari debent.
vt expreſſe habes.xij.q.ij.de reditibus.vel intelligitur quando de
menſa ſua prouidebat dignitati.vt diximus in glo.illa poteſt.hoc
autem ſcias qꝫ ſi in predictis caſibus male alienauerit aliquis epſ
eccleſie cuius res alienate ſunt.ſubuenitur vel per beneficium re-
ſtitutionis in integrum vel alio modo.(Cauſa iuſta)pro debitis
8 eccleſie vel dignitatis ſoluēdis.(†Pro iuſta cauſa)quātūcūqꝫ ꝓ
iuſta cauſa epſ alienet ꝑpetuo bona eccleſie vacantis nō d3 aliena
tio niſi eccleſia habeat defenſorem legitime conſtitutum.vt habes
arg.op.C.ſi ob publicas pē.l.ſi.C.de admi.tu.lex.& niſi fiat ꝑmiſſo
tractatu & cauſe cognitiōe.xij.q.ij.ſine.x.q.ij.c.l.nec eſt cōtra.ē.de
his que fiunt ab epi.tu a.&.c.paſto.q2 non negat hoc debere requi
ri.& qđ ibi minus d3 per alia iura ſuppletur.ad tempus autē con-
cedere poteſt ſine tanta ſolennitate.arg.hic.

℄De rebus eccle.alienandis vel non. Rubrica.

NOn licet. (Eccleſie vertere)ſibi ſubie
cte.ſi tñ iuſta cā edificet no-
uā eccliam in ea que debētur matrici eccle cōne
eccle vel cōne parrochianorū qui ſibi deputant
dare pōt eccleſie de nouo edificate ꝑpetua decimas
oblationes mortuaria & conſimilia.j.de eccl.edi.
ad audiētiam.ꝓprie aūt eccle quā fundauit tm̄ dare pōt ſi iuſta
cauſa ſubſit.xij.q.ij.hone.ē.de his que fiunt a pre.cōtinebatur(cō
mutare).x.q.ij.hoc ius.§.ſed permutare.

VEteres (egentium.)xvj.qđ.j. quoniā
)quicqꝫ.que obti-
nent).i.donationes a regibus facte & quas obtinent bo-
na eccleſiarum.

COnſenſus (acquirit. (etiā) de
bonis ec-
cleſie.(Aliquos)etiam non bene meritos.bene meri-
tos enim poſſunt manumittere etiam ſi nihil acqui-
rant.xij.q.ij.ſi quos de ſeruis.(Manumittere)cū conſenſu tamē
epī.xij.q.ij.placuit.(Antiqui).xij.queſt.ij.epiſcopus.qui manet.
(Et poſteritate) hoc ſpāle eſt in libertis eccleſie.xij.qđ.ij.liberti.
(Longinquitate)& no.ē.de ſer.nō or.de famulis.(Utilitates)ope
ras manumiſſionis tempore impoſitas.
1 ☞Quotuplex dicatur eſſe vis in rebus.
2 Redditus ꝓprietas ſ3 poſſeſſio in larga ſignificatiōe alienari dicitur.
3 Reſcripta latiſſime ſunt interpretanda.

EPiſcopi (qui conferunt.)
ē.c.pri.xij.q.j.epſ qui tuam.(Condēnationem)quia
illicita datio libertatis eſt cauſa quare eternaliter con
demnetur.& etiam hoc a iudicibus ſuis.(Succeſſor)ſed ipſe co-
ram iudice delegato poterit reuocare.C.de agri.& cenſi.quemad-
1 modum.& not.ē.de ele.noſti.℄(†Ad ius eccleſie).i.poteſtatem
q.d.facias.quod illi qui ſunt alienati ab eccleſia redeant ad ſuam
poteſtatem.& ſic ſumitur inſti.de his qui ſui vel alie.iur.ſunt.& in

titu.& in

ti. ⁊ in tex. vnde apparet q̄ſi alicui mandatur q̄ ea que de bo-
nis alicuius eccleſie inuenerit alienata ſtudeat ad ius ⁊ proprieta
tem eiuſdem eccleſie reuocare. i. q̄ aliqua res intelligunt ad ius
eccleſie reuocari. i. poteſtatem etiā ſi eccleſia non admiſerit pprie-
tatem ſed poſſeſſionem tantū. nam ⁊ duplex ius habetur in reb⁹.
ſ. proprietatis ⁊ poſſeſſionis. ¶ Sed iterum opponeres: q: videtur
q̄ per p̄dictas literas nullo mō agi poſſit poſſeſſorio ab illo qui
hȝ proprietatem q̄ ſic pbabitur; q: nunq̄ dȝ dici alienatū vel di-
ſtractum ſi dn̄ium apud eū remanſit. ff. de ver. ſig. alienatū. ff. ⁊. C.
de diſtrac. pig. per totum. Itē pbabitur alia rōne: q: non pōt dici
alienatū niſi ſit ab aliquo alienatū vel diſtractū: ſed ꝯſtat q̄ ſi aga
tur poſſeſſorio recuperāde poſſeſſionis q̄ eſt inuaſum a nemine
2 alienatū ⁊ hoc inquā quidā dixerunt. ¶ †Sed alij dixerunt ⁊ for
te melius q̄ per hmōi literas pōt agi petitorio ⁊ poſſeſſorio: q:
non ſolū in larga ſignificatione dr̄ alienari ꝓprietas ſed poſſeſſio.
ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. nō ſolū in prin. ff. q̄ me. cau. ſimiliter.
§. ij. ſ. eo. c. pri. C. de re. alie. ſancimus. ſ. de reſcri. ſuper lr̄is contra-
ria autē loquuntur in ſtricta ſignificatione. ⁊ q̄ dr̄ q̄ nō dr̄ alie
natū inuaſum ſed opȝ quod ab aliquo alienetur. Rū. hoc falſum
eſt: q: proprie dicit̄ de p̄dio q̄ eccl̄ia amiſit per occupationē alte
rius: q: idem predium eſt alienatū ab eccl̄ia. i. alienū factū. ⁊ ſic ſu
mit̄ qn̄ dr̄ aliquis eſt alienat⁹ mente. i. alien⁹ fact⁹ mente. ſ. de ſuc.
ab inte. c. ſi. xv. q. j. an pri. ſic etiā ſumit̄ in pſal. vbi dr̄: alienati ſunt
peccatores a vulua. i. peccatores facti ſunt alieni a veritate. i. p̄miſſum eſt
quod fierēt alieni ipſi dico peccatores a vulua. i. ſua origine. ⁊ in hoc
ſenſu ſumit̄ ab apoſtolo vbi loquit̄ ad coloſſeñ. ⁊ vos cum eſſetis
aliquādo alienati ⁊ inimici. ⁊ alibi etiā loquit̄ ad ephesios dicens
eos alienatos a conuerſione iſrael ⁊ a gr̄a. ¶ Ex his eſt apparet
q̄ dr̄ alienatū ⁊ ſi a nemine eſſet alienatū. Item non vr̄ nobis q̄
per hmōi formā literarū debeat iudex ꝓcedere inquirendo: ſed in
forma iudicij. ⁊ hoc ſatis colligit̄ ex eo q̄ dr̄. ſ. eo. ad audientiam.
⁊. ſ. de dona. fraternitatem. vbi dicit legitime reuocare nec intere
rit ſi aliqn̄ receditur a prima ſignificatione verbi. preualet enim
3 ſenſus verbo. ff. de here. inſti. l. iiij. C. de libe. prete. l. pe. ¶ †Item
reſcripta latiſſime ſunt interpretanda. ff. de iudi. ſolennus. ſ. de cā
poſ. cū eccleſia circa fi. ff. de iudi. in ambi. Alij tamen aliter dicūt
ſ. q̄ per hmōi lr̄as non poteſt agi poſſeſſorio recuperande poſſeſ-
ſionis. idem quod dictū eſt in hac forma dicēdū eſt ⁊ in illa quic-
quid poſt arreptū iter inueneris attentatum. vel poſt litem ceptā
ſtudeas in ſtatum legitimū reuocare has formas habes. ſ. de pe-
regri. c. j. ſ. de conſti. cum. ⁊c. nam in iſtis formis ſicut in prima
procedēdum eſt ordine iudiciario ita procedi poteſt ſm eas ⁊ poſ
ſeſſorio ⁊ petitorio. ⁊ ſic ſuiſſe papa in cā ſancte marie eboraceñ.

NUlli (alienare.) niſi pro vtilitate eccle ſie ⁊ cum tanto ſolenni
tate. xij. q. ij. ſine ex. ⁊. x. q. ij. hoc ius. Alij tñ dicūt ⁊ for-
te melius cum ſolēnitate que in eccleſia illa p ꝯſuetudi
nem introducta eſt ⁊ ſi ſit preter ius dummodo non ſit aſs grauis
ne ſit ꝯ. ſ. de re iu. cum cauſa. (Immobilem) ſecus in mobilibus.
ar. C. de admi. tu. lex q̄. C. de pre. mi. inter ocs. (Hypothece) inſtit.
de ac. §. inter pignus. (Alienationis) hic large accipitur: alibi ſtri
cte. C. de fun. do. l. j. ff. de verb. ſigni. alienationis. (Conditionem)
contractus conditionis dr̄ vbi predium conſtituitur tributorium
⁊ vulgariter tale predium dicitur conditionale: quia ſub conditio
ne tale predium cadit in commiſſum. ſ. ſi non ſoluat tributum vel
contractus conditionis dicitur vbi contractus celebratur ſub cō-
ditione. Quidam tamen non intelligentes corrumpunt literam
hic. ſ. conductionem ponendo: cum conducere nullo modo ſit alie
nare. (Perpetuum). ſ. q̄diu penſio ſoluitur ab eo vel ab heredi-
bus eius ſi certum tēpus apponatur. C. de reb. alie. non ali. ſanci-
mus inſti. locati. §. ad hoc. vel q̄diu viuet conductor ſi contrahen-
tes hoc volunt. ff. pro ſo. l. iij. arg. contrarium. ſ. de iure emphy. l. j.
(Comminarunt). C. de epi. iubemus.

1 ☞ Anathema quid habeat in ſe virtutis ⁊ operationis.
2 De euictione tenetur ſolus principalis alienator.

SI quis (defenſorū.) aduocatorum. vel procurato-
1 rum. xvi. q. j. preſentium (†Anathemate). i. anathema-
tizet quo anathemate nō tm̄ ſit corporalis ſeparatio a
cōione fratrū ſed etiā deus ſeparat animas a cuſtodia ⁊ gr̄a ſua.
(Et alienator) ¶ Sed nōne hic emptor hȝ actionē ex ꝯtractu ad-
uerſus prelatū vēdentē ad pretiū reddendū. Reſpōdemus ſic. x. q.
ij. hoc ius. §. qui rē. xij. q. ij. vulterane. autē. de non alie. §. q: vero
iconis. idē etiam eſt in illis qui contrahunt nomine ciuitatis q: ſi
ciuitas non ſit facta locupletior tenentur ipſi qui contrahunt. ff. ſi
cer. pe. ciuitas. C. ſi cer. pe. cum. ſed dices. nonne p̄lato contra agen-
tem obijcitur exceptio doli. ſ. q: eē eccleſie illicite emit: vnde ſibi im
putare dȝ ſi q̄ damnum incurrit. pōt rn̄deri q̄ nō dabitur prela
to hec exceptio. lȝ eñ male ⁊ contra leges emerit tamē vēditor de
euictione tenetur. vel dic dari doli exceptionē prelato ¶ Sed con
tra illam doli exceptionem datur emptori doli replicatio. quod lȝ
quando excipiens de dolo incipit proponere ſcḋm quod not. ſ. de

adq̄ſ. c. pe. ⁊ hoc excipiens de do. incipit ꝓponere. actio eñ ex em-
pto competit emēti contra eū qui noīe eccleſie vel ciuitatis vēdi
dit. niſi eccleſia vel ciuitas facta ſit locupletior: ⁊ ſi nihil dolo fece
rit vēditor vt in iuribus preallegatis: ⁊ ita actor agens in ꝓpōne
actionis nihil de dolo ꝓponere dȝ ſed tamē ſic dicet. talē rē quam
vēdidiſti mihi noīe talis eccleſie me oportuit ei reſtituere que nō
fuit ex pretio facta locupletior. vel etiam per hec verba: peto q̄ mi
hi pretium cū intereſſe reſtituas. ſi eñ a dolo inciperet agere tunc
p̄lato daretur doli exceptio ⁊ nō cōpeteret doli replicatio empto-
ri. ff. de do. excep. apud. §. marcellus. vñ ſm hoc vr̄ ſi diceret peto
pretiū ⁊ intereſſe q: vendidiſti contra formā. q̄ non eſſet audien
dus vel quod daret̄ exceptio: tu allegas turpitudinē tuā. ⁊ in pa-
ri cā turpitudinis potior eſt ꝯditio poſſidētis. ff. de con. ob. turp.
☞ cām. l. pe. ¶ †Sed dices nonne qlibet pōt hr̄e actionē vbi nō fiet
mētio de dolo. nam fere in oībus caſibus competit certi ꝯdictio.
vel triticaria que doli mentionē nō hȝ. ff. ſi cer. pe. certi cōdictio. ff.
de triti. l. vl. Sȝ rn̄demus lȝ ꝓponat̄ generalis actio que de dolo.
non hȝ mentionē: tn̄ qn̄ proponitur ex cauſa turpi ſicut ex cā furti:
nō admittet̄ petitio vel libellus niſi cauſam exprimat vt no. ſ. de
2 offi. ordi. ꝯquerente. ¶ †Itē no. q̄ ſolus principalis alienator te
netur de euictione. ⁊ ſi multi fuerāt qui ſimul fecerāt oēs tenebū-
tur. aſſentientes aūt ⁊ ſubſcribentes alijs penis ſubiacebūt. xij. q.
ij. nō lȝ. Qualiter aūt ⁊ qn̄ tutor vel curator vel quilibet ali⁹ ꝓcu-
rator teneatur de his que agit nomine dn̄i ſui. no. eſt in ſumma. C.
de pcu. ¶ Quidā dicūt ⁊ nō male ſȝ leuius q̄ hmōi conductores
ſi ſunt bonefidei habēt actionē ꝯ locatores ad pecuniā repetēdam
xij. q. ij. vulteranā. auſ. de nō al. re. ecc. §. ſi quis igit̄. ſȝ malefidei nō
xvi. q. iij. §. vniuerſos. x. q. ij. hoc ius in fi. niſi ſibi de euictione pro-
ſpexerit. C. de euic. ſi fundum. in caſu tamē ſpeciali agit malefidei
poſſeſſor ad pretiū. §. cōmunia de leg. l. fi. §. fi. (Celeri) anteq̄ expelli
etur vel anteq̄ eccleſia damnificet̄. (Reſtitutione). C. ne fiſcus rē
quā ven. l. circa. li. x. ff. de ali. iu. mu. cā. ex hoc. §. iiij. (Sibi) de hoc
no. ſ. de ele. noſti. (Remedium). ſ. q̄ res eccleſie reſtituant. (Aſcri-
ptam) ꝯ alienatores ⁊ aſſentientes ⁊ ſubſcribētes. (Vacetur). ſ.
per ſententiam publice nūcietur. (Quibuſcūq̄) maioribus ⁊ mi-
noribus conuerſis ⁊ patronis. xvi. q. vlt. ſilius. imo. ⁊ laicis. arg. in
auſ. de ec. ti. §. ſi autem ſancimus. quidā tamē hoc negāt: ſed tu re-
pete que diximus. ſ. de teſti. cum olim (Repoſcere) nec ſatis dabit
iſte agens ꝓ eccleſia q̄ rē deducit in iudiciū ⁊ preiudicat eccleſie
ſnīa ꝯ hunc lata ſi ſciuit cauſam agi. ff. de accu. ſi tibi. §. ijſdē. ff. de
admini. tut. vulgo. C. de admini. tut. l. fin. §. defen. qualiter autem
concipere debet libellum no. ſ. de teſti. cum olim.

AD aures (extirpare.) x. q̄. ij. hoc ius. §. per-
petua. ⁊. §. ſi quis. (Hereditatis). i. in perpetuam em-
phyteoſim (Concedere) cum conſenſu tn̄ capli. x. q. ij.
hoc ius. §. perpetua (Tunc poſſunt) tempore locationis. quaſi di
cat quātis primo potuerit plus locari hoc non debet obeſſe con-
ductori. argu. C. locati. ibidem q̄. ⁊. l. quidam. ⁊. C. de alluui. l. vlt.
(Alijs) ⁊ tamē ſibi non liceret locare alijs ſicut nec alienare. ſ. e.
nulli. in hoc ergo habet priuil. quod ei locari licet.

VT ſuper ſi poſſeſſiones. quo-
cūq̄ modo ad manus predeceſſoris deuolute ⁊ quandiu vi
xerit poſſeſſe. vel dic quod genitiui qui ſequuntur. ſ. re
galium reguntur ab hoc nomine reditus: ſeu etiam ab hoc nomi-
ne. poſſeſſiones. reges enim ſepe ſolebant ꝓ decimis retentis dare
poſſeſſiones vel reditus. (Prouenientes). ſ. reditus vel poſſeſſio-
nes. de menſa (De menſa). quia enim preceſſor toto tempore vite
ſue poſſedit eas: videbatur q̄ deberent dici de menſa epi. quia ve
ro de nouo erāt ad eccleſiam deuolute videbatur quod non debe-
rent dici de menſa epi. ⁊ ſic per conſequēs poſſent alienari ar. ſ. de
feudis. c. vlt. ſed q: in tutiorem partem interpretandū eſt cōſuluit
non alienandū ⁊ eſt ſanum ⁊ neceſſarium conſiliū cum iurat non
alienare ea que de menſa ſunt: intelligitur vt nō ſolū teneatur nō
alienare q̄ antiquitus aſſignata ſunt mēſe. ſed etiā q̄ de nouo: nec
eñ videmus quare plus de quibuſdā q̄ de alijs intelligit̄. ſecus aūt
eſt in illis rebus que eccleſie ſunt ſȝ alijs dat̄ vtile dn̄iū ⁊ etiā quocū
ad eccleſiam reuertuntur: quia illa non ſic de menſa intelliguntur
vt ſunt feuda. vt. ſ. de feudis. c. ſi. ſed quaſi vr̄ ordinatum de eis q̄
ſic ſit licitum eis in feudum dare: ſed ſi hodie de nouo dentur vi-
dentur data vt in bonis ⁊ in vtilitatē eccleſie perſeuerēt: vnde non
licet ordinare q̄ aliquid exeat de mēſa. (¶ Minus). xij. q. ij. terre
rulas ꝯtrium. Sol. ibi poſſeſſiones vero appellantur minus vtiles
ſ. inutiles vel quaſi. hic autē dicunt̄ minus vtiles nō q̄ ſint inuti
les. vel quaſi. ſed quia ſunt minus vtiles q̄ alie. (Concedimus) de
ſpeciali gratia de iure enim communi non poteſt alienare ſine cō
ſenſu ſuperioris niſi obſtante iuramento.

AD audiētiā ꝓcures. De facto. de iure eñ
non tenebat contractus. xij. q. ij. ſine ex. (Reuocari) de
facto; vel ſine ſcādalo. (¶ Cōductoribus) ſi ꝯductores

fuerit bonefidei in cõducẽdo bñt actionẽ contra locatores.xij.q.ij.vulteran.ſ aut.de reb.ec.nõ ali.§.ſi quis ſeruus.ſi eſſent malefi.non.xvj.q.iij.§.poteſt.ver.vniuerſitas.x.q.ij.hoc ius in ſi.

POſſeſſiones. (alienare) ſine autoritate ſuperioris.(Aſſignare) niſi fuerit regulares.ſ.de religio.do.inter.

AD noſtram. (neceſſitatem) debitorum.(Monaſterium) hic intelligit qñ 3ctus tenebat nec aliqua ſolẽnitas deerat:ꝫ tñ ꝑpter enorme dãnũ monaſterij daſ reſtõ ꝫ nõ ꝑpter leſi.ſ.de minoꝛ.ſi ex cã.j.rñ.(Recepta) de gr̃a:qꝛ de iure compenſare debebat:vel dic de iure eſſe.ex quo in feudum tenebat.ꝫ ex hoc vtile dñium hẽbat qꝺ faceret ſuos fructus ꝫ maxime qꝛ bonafide poſſidebat:ꝫ nõ eſt vis,ſiue 3ctus nõ teneret ꝑpter defectũ ſolẽnitatis ſiue tenebat.ſ ꝑpter leſionẽ dabaſ in integrũ reſtitutio.itẽ predicta villa nõ eſt pignus.ſ.qꝺ ſola cõuẽtione conſtituatur.pecuniam oñt reddere tenetur ſiue mutui 3ctũ fecerint ſiue actionẽ mandati:ſiue mandato eccleſie ſoluit.(Diuitteret)petita in inte.ſi tenebat 3ctus.ſi aũt nõ tenebat 3ctus vendicabit.

CUm laycis. (priuilegijs).xvj.q.j.generaliter.xvij.diſt.§.hinc etiam.

1 Quando imminet alienatio rerum pupilli facienda ſi non hꝫ vel habet minus bonum defenſorem.dꝫ ei bonus defenſor vel aduocatus per iudicem dari.

2 Res pupilli precioſe alienari non dñt niſi ꝑmiſſa cognitione ꝫ interpoſitione decreti.quid aũt de rebus eccleſie precioſis.in nu.5.

3 Que ſit differentia inter decretum autoritatem ꝫ cõſenſum.ꝫ etiã in nume.6.

4 Alienationis contractus ſubſtantiam capit ex ſcriptura.

1 **UEdum.** Ex.ſ.(†Defenſor)idẽ eſt in pupillo:qꝛ qñ imminet alienatio rerum pupilli faciẽda ſi nõ hꝫ vel hꝫ minus bonũ defenſorẽ:dꝫ ei bonus defenſor vel aduocatus dari p iudicẽ.ff.de reb9 eoꝝ qui ſub tu.mag.§.nõ paſſim.in ſi.hic aũt defenſor tam rerꝝ minorꝫ ꝙ rerũ eccleſiaſticaꝝ docebat quare alienatio dꝫ fieri vel denegari.ꝫ precipiet eṗs alienationem fieri per ipſum defenſorẽ vel ipſe eṗs alienabit.nam de iure canonum eṗs ex cauſa poteſt vnã eccleſiam ꝫ res eius dare alteri.xij.q.ij.ſi eṗs.ꝫ.c.ſequẽ.ſ.de dona.pa.ꝫ.de his que ſi.a p̃la.paſto.ꝫ not.ꝫ.vt ec.bñ.c.j.nec mireris qꝺ idem eſt alienator ꝫ preſtans autoritatẽ alienationi:qꝛ alienationem facit noie eccleſie que vel cuius res alienãtur autoritatẽ p̃ſtat vt eṗs nec obeſt ſi lediſ eccleſia cuius res donanſ:qꝛ p̃ferri dꝫ cõis vtilitas priuate:vel maius bonũ minori.vij.q.mutationes.ꝫ.c.ſe.ſi aũt eṗs aliquid de iure ſuo alienaret:tũc ſm quoſdã neceſſaria eſſet autoritas archieṗi:vt no.de tranſac.c.ij.ꝫ.ꝫ.de his que fiunt ab epiſc.c.j.(Defenſore) vel perpetuo vt eſt legitimus miniſter illius eccleſie:vel tẽporali:vt eſt defenſor vel curator datus eccleſie ad oſtẽdendas rationes quare alienatio hmõi eſſet fienda vel denegãda.nam ſine tali defenſore alienatio facta nõ vꝫ.C.ſi ob pub.

2 pen.l.ſi.(†Tractatus).xij.q.ij.ſine ex.x.q.ij.c.j.ſimile eſt in rebus precioſis pupilli que non debent alienari niſi premiſſa cognitione ꝫ interpoſitione decreti.C.de pre.mi.minorum.ꝫ.l.ſi minores.ff.de rebus eorũ que ſub tu.mag.§.non paſſim.ꝫ.§.ſi eos.imo etiam ſi interuenerit cognitio ꝫ decretum tñ non vꝫ alienatio nec transfert dñium ex tali alienatiõe:niſi in ṽitate ſubſit iuſta cauſa alienationis.vnde ea nõ cõſtante daſ minori rei ven.ꝫ poſſidentẽ:ꝫ etiã pſonalis actio tutele vl̃ negociũ geſt.ꝫ tutorẽ vel curatorẽ.ff.de rebus eorũ.mag.§.ꝫ eos.ꝫ.§.ſeq.ꝫ.l.ꝯuis.C.de pre.mi.ſi preſcẽ.ſed ſi iuſta cã ſubeſſet alienationis:ꝫ ois minor lederet in ꝑcio vel alijs:nõ ſubueniretur niſi per bñficiũ in integ.reſti.C.de pre.mi.ſi qs. Et hec oĩa dicũt qdã in alienatiõe rerũ eccleſie obtinere:ꝙ pupillo cõparaſ.ff.quibus ex cauſis ma.in inte.re.pupilli.ſed alij dicũt vt vr̃ melius qꝺ in alienationib9 rerũ eccleſie nõ eſt neceſſariũ decretũ:ſed ſufficit ſola cognitio cauſarũ alienatiõis cũ expſſo conſenſu eṗi ꝫ ſubſcriptione ipſius.x.q.ij.caſellas hoc ius.xij.q.ij.abbatibus ſiue ex.ꝫ enim leges precipiant interponi decretũ in alienationibus minorum:nũꝙ tñ dicũt neceſſariũ decretũ in alienationibus rerũ eccleſie:imo dicũt qꝺ cõſenſus ſuoꝝ ordinatorũ interuenire deberet.x.q.ij.hoc ius.nec canones etiã vnꝙ decretũ precipiunt interuenire:ꝫ de dolo conſenſu dicũt:vt in preallc.c.ſine.

☞ (†Nec credimus neceſſaria alia que leges ſtatuerunt in forma alienationis:vt eſt de iuramento ordinatoris.ſ.qꝺ nihil eſt mobile vnde debitũ ſolui poſſit.itẽ qꝺ inſcribatur nihil fieri in leſionẽ domus facte.x.q.ij.hoc ius.item qꝺ ad ſimilitudinẽ pupilli mittatur nũcius q reſcribat ꝑtiũ ſolutũ in vtilitatẽ dom9.ff.de reb.eoꝝ mag.§.ne tñ.nã ſtatuta legalia ſup rebus eccleſiaſticis non ligant eccleſiam niſi ea acceptauerit.xcvj.di bñ.quidẽ.circa ſin.in decreti autem interpoſitiõe ꝫ alijs predictis eccleſia nõ acceptauit leges ſeculares nec alio modo:ꝫ iꝺ ſi ꝑdicta nõ interueniãt:nihilomin9

3 vꝫ 3ctus alienationis.(†Et no.qꝺ aliud eſt decretũ aliud autoritas aliud cõſenſus ſiue collaudatio.decretũ'eñ eſt ſnĩa ꝫ non interponiſ ſine cauſe cognitione.ꝫ ideo in reſcriptis dandũ eſt.C.de ſententijs ex peri.re.l.j.ꝫ.ij.ff.de rebus eo.qui ſub tu.l.j.ꝫ.l.mag.ſi eſ.C.de ꝑ.mi.minorũ.ſepe tamẽ decretũ in iure dr̃ autoritas.C.de pre.mi.l.j.C.qñ decre.op.non eſt.l.j.item decretum debet interponi ante alienationẽ.ff.de rebus eoꝝ qui ſub tu.l.mag.§.nõ paſſim ꝫ.d.§.ſe.autoritatẽ aũt p̃ſtare in tutoribus ꝫ curatoribus eſt autorẽ facere in his quib9 autoritatẽ p̃ſtat.ff.de autorita.ꝑ.etiã ꝙ preſtatur etiã ſine ſcriptis.ar.ff.de auc.pre.obligari.§.ſi.hanc ſm canones dñt preſtare abbates ꝫ prepoſiti ꝫ alij vniuerſitatum rectores conuentibus ꝫ vniuerſitatib9 qñ oñt agere vel ſe obligare ar.C.de auc.pre.clarum.ff.de confeſſis.certum.§.in pupillo.ꝫ.de iudi.c.cauſam.j.de ꝑcu.cõſulu.ꝫ.c.j.ꝫ interponitur autoritas dum agit ipſum negocium vel parũ poſt inſti.de autoritate tu.§.tutor.ff.de auc.pre.obli.§.tutor.ff.de acquirẽ.her.qui bona.§.iuſſu eṗi aũt dñr preſtare autoritatẽ alienationibus ꝫ contractibus obligationibus.i.cõſenſum ꝫ tamẽ plus.qꝛ eorũ cõſenſus eſt neceſſarius ſed aliorũ canonicorũ cõſenſus nõ eſt neceſſarius:ꝫ neceſſariũ ſit requiri ꝫ ſufficit ꝯſenſus maioris partis.x.q.ij.hoc ius conſenſus aũt preſtare minus eſt.ꝫ vꝫ fieri ſine ſcriptis:niſi vbi expreſſum eſt qꝺ ſcriptura eſt neceſſaria:vt no.ꝫ.de his que ſi.a prela.c.j.itẽ preſtatur ante 3ctũ ꝫ poſt quãtũ ad hoc vt poſtea nõ poſſit ꝯdicere.ſed non quantũ ad hoc qꝺ eſt factum qꝺ nõ vꝫ a principio cõualeſcere poſſit.ꝫ.de elec.auditis.ꝙ ſicut eccleſia veſtra qꝺ vr̃ habere locũ in cõtractibus vbi certa forma requiriſ:ſicut eſt in electionibus de quibus ꝑdictũ eſt ꝫ in ſentẽtijs:ſed in alijs contractibus q pendẽt ex ſolo cõſenſu vr̃ ꝙ ſi etiã ab initio nõ teneãt tñ ex poſtfacto per ſubſequẽtes ꝯſenſus cõfirmanſ.ff.de ſer.ru.pd.per fundũ.ff.cõia ꝑdi.receptũ.ꝫ not.ꝫ.de offi.dele.prudẽtiã.Itẽ cõſenſus eſt

4 etiã minorũ ſed autoritas tñ maiorũ.(†Itẽ no.ꝙ quidã legiſte dicunt ꝙ alienatio rerũ eccleſie dꝫ fieri tñ in ſcriptis.ſ.ita ꝙ con-

5 tractus alienationis ſubſtantiã capiat ex ſcriptura.(†Decretiſte tamẽ dicunt ꝙ alienationes rerũ precioſarũ eccleſie debẽt redigi in ſcripturam.qꝛ ex eo apparet ꝙ clerici eiuſdem eccleſie debẽt ſubſcribere ꝫ prelatus in ſcriptis autoritatem p̃ſtare.xij.qꝺ.ij.abbatibus.ꝫ.de his que ſi.a p̃la.c.j.ſed tñ ipſe contractus non capit ſubſtantiam a ſcriptura:ſed a cõſenſu cõtrahentium.Unde dicũt ꝙ bene tꝫ cõtractus poſtꝙ partes ꝯſenſerint etiã anteꝙ ſcribatur cõtractus vel ſubſcribant prelati vel clerici.ſed datur exceptio cõtra illũ anteꝙ ſcribatur contractus ꝫ ſubſcribaſ:ſed qñcunꝙ fuerit ſcriptus ꝫ ſubſcriptus ſiue tempore quo conſenſus interuenit ſiue poſtea licite ageſ:ex illo contractu imo quidam decretiſte dicunt ꝙ ſine vlla ſcriptura ꝫ ſubſcriptione valet contractus alienationis rerũ eccle.ſubſcribere aũt quis põt per ſe ꝫ p aliũ.C.de teſt.

7 hac ꝯſul.in pri.ꝫ.l.antiquitas.§.ſi.(†Cõtractus)in hmõi autẽ alienationibus dicũt quidã neceſſariũ decretũ.ꝫ quã ſepe vniuoce ſumaſ decretũ ꝫ ſnĩa.inter ea tñ eſt differẽtia:qꝛ ſententia abſolutionis ꝫ ꝯdẽnationis ferſ inter aliquos quoꝝ vnus ab alio aliud petit.ſ.de ṽbo.ſig.in his.ff.de re iud.in ſumma.§.de ſen.ꝫ inter.l.tñ.decretũ aũt dr̃ qꝺ nõ a parte ſed a iudice aliquid petitur ꝫ ipſe concedit illud cognitione preuiſa.C.de pre.mi.obeſ.ff.de ſuc.edi.l.j.decretalis.ff.quod cuiuſꝙ vni.item eorum.§.ſi.(Perpetuis)ſecus eſt de temporalibus.ꝫ.vt ec.bene.ſi di.nõ confe.c.j.vbi nota.

De precarijs. Rubrica.

PRecarie. (De quinquẽnio.)Loquitur ſecundũ cõſuetudinẽ patrie:ibi enĩ ſic fiebat.alibi enim fit vſꝙ ad mortẽ recipiẽtis.x.queſt.ij.precarie.ꝫ poteſt dici quod ex hoc contractu naſcatur cõditio ex hac decr.ſicut in emphyteoſi:vbi eſt hec conſuetudo.

DE precarijs. (Irrationabiliter).i.contra vtilitatem eccleſie.(Sit obligatus)hoc ideo dicitur quia non tenet hic contractus vel reuocatur principale:ꝫ per conſequẽs acceſſorium.C.de legi.non dubium.xv.queſtio.vj.c.j.ꝫ.ij.ſecus autem ſi contractus eſſet legitimus ꝫ ex appoſitione pene aliquid commodi conſequeretur eccleſia.vel ſi conſuetum eſt apponi.arg.ff.de pig.act.ſi pignore.§.vlti.ff.de euic.illud.§.vlti.argu.ꝯtra.C.de iur.ſiſ.ſi procurator cela.

PRecarium. (Supra agitur) de precaria:hic agitur de precario ex quo oritur interdictum quod competit contra precarium rogantem ei qui vult reuocare contra precarium.ff.e.l.ij.(Soluitur) heres enim rogantis precarium non tenetur precario ex perſona ſua cum iam defecerit precarium niſi ad hoc vt reſtituat ſi habet vel dolo fecit quominus haberet.ff.eo.queſitum.§.vlt.hereditaria autem actione de precario ſemper tenet.ff.de tẽp.pre.cum heres.(Obitu).ff.de preca.cũ precarie.Item ſi debitor ſoluat debitum pignoris.ff.de preca.debitor:item ſi in diẽ cõcedaſ ꝑcariũ.ff.de preca.cũ precario.nã vt ibidẽ diciſ ante diem reuocari poteſt.(Alienari).ff.e.quod a titio.§.queſitũ.ꝫ.§.illud.(Per conuentionem)ſcilicet quod non poſſit ante certum diem reuocari

reuocari.(Precarie)de quibus loquitur.ā.eo.c.j.

¶ De commodato. Rubrica.

Cum gratia.)Si aūt commodaui gratia ſui tātū.puta vxori:vel ſponſe ſue vt bone ſtius viueret venit tā tum dolus ⁊ lata culpa.ſi aūt mei ⁊ tui gr̄a ꝯmo daui.puta vt communis amic⁹ inuitaret venit dolus ⁊ lata culpa ⁊ leuis.ff.cō.ſi vt certo.§.⁊ interdū.⁊.l.in rebus(Culpa).ff.eodē ſi vt certo.§.⁊ interdū.⁊.§.vl. ff.eo.ſi mei.⁊.l.ſi argētū.ff.ſi mē.fal.mo.dixe.(Pactum)de mora.⁊ de pacto dic vt tit.pri.infra dona.(Poſt vſum)hec eſt differentia inter cōmodatū ⁊ precariū:qꝛ precariū nō eſt ad certū vſum cōceſſum.ff.de preca.cū precario.cōmodatum autē ad certum vſum ſic.ff.eo.l.iiij.§.vlti.⁊.l.iiij.l.ſiue.§.interdum.⁊.l.vltī.

¶ De depoſito. Rubrica.

1 ☞ Non ſolum in mutuo,ſed etiam in alijs contractibus nō tenetur eccleſia niſi ꝗtum verſum eſt in vtilitatem eius.

2 Prelato nō lꝫ renūciare gratis vtilē exceptionē eccleſie ꝯpetentē.

Grauis illa.(Cōuerſam) C.qō cum eo.q ea que.⁊.x.q.ij.hoc ius.§.is cū.ff.depo.l.j.§.an in prin.pōt etiā dici ꝙ iō hic nō tenet̄ eccl̄ia:qꝛ nō fuit apō eā depoſitū.¶ † Itē no.nō ſolū in mutuo:ſed etiā in alijs

1 ꝯtrib⁹ nō teneri eccleſiā niſi quātū verſuꝫ eſt in vtilitatē eius qō intelligimus verū in cōtractib⁹ q fiunt alterius gr̄a t.ñ:ſi aūt fiant gr̄a eccleſie.puta in emptione ⁊ locatione ⁊ cō ſimilibus.ſecus ſufficit eīn qō vtiliter cōcurrit.ff.de mino.verū.§.ſciēdū.⁊.§.ſe.niſi in mutuo:qō lꝫ cōtrahat̄ gr̄a eccleſie nō tn̄ tenet̄ niſi verſum ſit in vtilitatē eccleſie.x.q.ij.hoc ius.imo ⁊ ſi nō vtilr̄ cōtrahat eccl̄ia:dūmō forma ſeruet̄ cōtractus tꝫ.ſed reuocari pōt per in inte.re.C.de pre.mi.ſi quād.ā.de in inte.re.c.j.nec credimus qō in aliquo cōtractu niſi in mutuo qō ille qui cōtrahit cū eccl̄ia debeat eſſe ſolicitus qō pecunia quā ei ꝓ ꝯtractu dat in vtilitates eccleſie conuertat̄ vel expendat̄ nō eīn inuenit̄ hoc iure cautū.nec obſtat.ff.de re.eoꝝ qui ſub tu.mag.§.illud qꝛ ibi de magiſtratu q preſtat autoritatē vēditioni qui dꝫ eſſe ſolicitus.alioquin forte tenetur.nec ob.x.q.ij.hoc ius.qō ſiłr intelligit̄ de ep̄o autoritatē preſtante.vel nō di.ibi ꝙ ſi nō fuerit preciū ſolutū ꝓ debito ꝙ res vēdita ab eo reuocetur:ſed ſi nō fuerit forma ſeruata.aliȷ tamē dicūt qō curioſus eſſe dꝫ vt pecunia expendat̄ in vtilitates eccleſie alioquin non tꝫ cōtractus.hoc aūt bn̄ fatemur qō ille qui ſoluit pecuniā dꝫ ſoluere ſi vult eſſe bn̄ tutus autoritate ſuperioris ordinarij.ar.ff.de mino.ait ꝑtor.§.j.C.de admi.tut.§.ſancimus.⁊.l.pe.Si autē ſine eo ſoluat liberat̄.ſed eccleſia reſtituitur in integrum ſi pecunia nō cōuertat̄ in vtilitatē ip̄i⁹ eccleſie.C.ſi tutor vel cu.interue.l.j.⁊ per totū.C.ſi ad.ſol.l.j.in quibuſdā autē caſib⁹ nō crederem⁹ eccleſiam reſtituandam.ſ.contra illos qui ſoluunt ſibi reditus vel penſiones annuales:⁊ niſi excedant ſummā centum aureorū.C.de admi.tu.ſancimus.ꝯſtitutiones.C.ad tre.ſancimus.ꝓ eodē eīn reputamus ſoluere ꝑlato ⁊ tutori de quo predicte leges loquuntur imo plus dicimus quod ſi quis alicui canonico vel aliȷ etiam recipienti ꝓ eccleſia ſoluerit ⁊ ſalua ſit pecunia eccleſie tutus eſt exceptione doli qui ſoluit.argu.ff.de admi.tut.minoris.ff.de condi.in de.naturalis filij inſt.quib⁹ alie.nō licet.§.vl.C.ꝓ emp.tū.vel forte poſſet dici hoc ſpeciale quod qū ꝓ debitis ſit vēditio rei immobilis quod ſic debet eſſe curioſus vt dictum eſt:imo priori creditori ſoluere debet in auē.de eccl.titu.§.ſancimus nec alias petet niſi hec faceret ſicut in mutuo diximus:ſicut hoc ipſum ſpeciale eſt in mutuo ciuitati facto.ff.ſi cer.pe.ciuitas.⁊ in muliere conſentiente inſtrumēto creditoris.C.ad vell̄.auē.ſi quis.§.⁊ in ſeruo.ff.de in rem verſo.qō ſi.§.nec non.In alius autem cōtractib⁹ vel vēditionibus nō eſt ſic adhibenda diligentia(Non eccleſia)qō aūt apud prelatum ⁊ eccleſiā aliquid deponit̄ tūc ad reddendū eccleſia obligatur.⁊ tamē tunc etiā nō vr̄ teneri niſi aliqō lucrum de depoſito ſenſerit.ar.ff.depoſi.licet.§.ſi filius(Sub qōnibus)xiij.q.vi.c.j.xij.q.ij.fraternitas.v.q.v.illi.(Paciſci)de gratia ꝗ ſuſtentamentū vite ⁊ reſtitutionem dāni nā ſi calumnioſe promiſſionē vel pactū obtinuiſſet ſec⁹ eſſet.ff.de condi.inde.in ſumma circa princi.

2 (¶ † Paciſci).hoc pactū dr̄ valere de gr̄a ⁊ nō mero iure:qꝛ non lꝫ prelato renūciare gratis vtilē exceptionē eccleſie cōpetentē:ſicut hic erat qō depoſitū vel debitū nō eſt in vtilitatē eccleſie ꝯuerſum arg.ff.de pac.ꝯ iur.§.ſi curator.⁊.§.ſe.C.de tranſac.preſes ſed ſi ſuper mutuo contra qō poterat excipi quod nō eſſet conuerſum in vtilitatē eccleſie ſit trāſactū vel iudicatū ⁊ agatur act.in factum ex re iudi.vel cōd.ob cauſam:vel ex ſtipulatione.vel ꝑſcrip.v̄.ve vel quod in tranſactione conuenit:vel qō iudicatū eſt non poterit excipere qꝛ debitum de quo eſt iudicatū vel tranſactū nō ſit conuerſum in vtilitatē eccleſie niſi iuuet ſe beneficio re.in inte.ꝯ rē iudicatā vel ꝯ tranſactionem.C.ſi aduer.tran.⁊.C.ſi aduer.rē iudi.per totum.ar.ad hoc qꝛ poſt ſn̄iam nō lꝫ exceptionē proponere nec noua inſtrumēta producere.ā.de re iudi.inter ſuborta.C.de exce.preſcriptione.ā.de tranſac.c.j.ff.ſi qs caut.l.ij.in pn̄.Itē ſolutū ab eccleſia ex cauſa iudicati vel tranſactionis repetere nō poterit qꝛ indebitū vel ſine cauſa ſolutū cū non ſit indebitū ſaltē ciuiliter nec ſine cauſa ſoluit ex quo tranſactū eſt vel iudicatū.ff.ſa.her.cum pu.ff.de iud.de qua.§.ſi.ff.de condi.inde.in ſumma in prin.Quidam tamē dicunt ⁊ forte bene:qō ſi ſciēs indebitū vel non cōuerſum in vtilitatē eccleſie trāſegiſſet:dat̄ repetitio per cōdi.ex iniuſta cā qꝛ calumnioſa eſt hm̄ōi tranſactio.ff.de ꝯdi.inde.in ſumma in prin.

☞ ij.q.iij.§.notandū.† Itē dicūt quidā ⁊ forte bene:ſi per calūniam falſum allegās ſciēs quis obtinuit iniuſtā ſn̄iam etiā aduerſario ⁊ iudice cōſentientibus obſtat ei doli exceptio.ibi eorum conſenſus non excuſat a malitia.ar.ff.de in.ſi pretor.§.j.qꝛ dicunt in hoc caſu quod res iudi.non tollit conditionē ſine cauſa:aliȷ tamē in ſn̄ia ꝯtrariȷ dicūt ⁊ intelligūt illū.§.tn̄ qū contra abſentē fertur ſn̄ia ꝓ aliquo preſente ſcienter falſum allegāte ⁊ hec videtur vera.ſ.qō repetere poſſit eccleſia quod dedit ex calūnioſa tranſactione:quādo credidit conuerſum in vtilitatem eccleſie ⁊ non erat.quia ſi ſciret non conuerſum ⁊ ſciēter tranſigeret tunc nō poſſet repetere:quia ſcienti non infertur dolus.ff.de act.empt.l.j.in ſi.niſi tp̄e quo primus contractus mutui ſiebat in fraudē ordinatū eſſet quod ſubſequēti tp̄e fieret trāſactio ſuper primo cōtractu mutui:aut auxiliū qō habebat eccleſia in ꝯtu mutui tolleret̄ ei in cōtractu trāſactionis.nam hoc caſu ſatis dici poſſet qō etiā ſi vterqꝫ ſciret non conuerſum in vtilitatem eccleſie.tamē eccleſia repetēs datum ex cā huius tranſactionis repeteret per conditionē ex iniuſta cā.Et cōtra agentē ex eal̄ trāſactione datur exceptio:qꝛ dat̄ ſicut repetitio qū ſit fraus de cōtractu ad contractū alterū vel eūdem:eodem tp̄e celebratum.ff.de dona.inter vir.⁊ vxo.ſi ſponſus.§.circa.ff.ad vell̄.quidam.ff.de ac.em.l.iul.§.idem pōponius.⁊.l.emptorē.§.iul.eadem rōne dꝫ dari repetitio ſi fraus ſit de contractu ad cōtractum qui alio tp̄e fieri debet cum equalis fraus ſit vtrobiqꝫ ⁊ ſola fraus eſt cā repetitionis.quidam tamē dicunt quod ſemper lꝫ eccl̄ie venire contra tranſactionem initam fraudulenter ſcientibus ⁊ conſentientibus ambabus partibus.C.de trāſac.preſes.ſi autem trāſactio dicatur nulla:vt ſi conueniant quod aliquid detur pro vſuris hec tranſactio nec actionem impedit nec exceptionem:qꝛ per nullam tranſactionem tenetur quis ad vſuras.

Bona fides.(Salutis).C.locati.l.j.ff.eodem qō nerua.(Depoſita).ff.eo.l.j.§.ſepe.⁊.§.de leui.idem ⁊ ſi tui gratia depoſitum tantum ſit factū ⁊ tūc etiā forte tenebitur de leuiſſima culpa.ff.ſi cer.pe.ſi quis nec.(Pro cuſtodia)niſi tamen per actionem depoſiti ſed locati ſi quātitas fuit data:ſi autem ſpecies per actionem pre.ver.inſtitu.mandati.§.vlti.ff.eod.l.j.§.ſi quis ſeruum:et tenetur hoc de leui tantum.(Pacto).ff.eod.l.j.§.ſi conuenerit.et §.ſepe.ff.locati.que mercedem.(Culpa).ff.eod.l.j.§.ſi rem (Mora)depoſitarius enim ⁊ quilibet debitor poſt moram tenetur de caſu fortuito.ſatis enim eſt qō res potuerit non perire penes actorem.ff.de lega.j.ſeruos.§.j.ff.eo.ſi in alia.§.vl.quidam autem diſtinguunt an res eſſet penes actorem peritura:an non argu.ff.eo.plures.§.fiue.(Fortuitus)dum tamen caſus numerentur in pacto.ff.ſi quis cau.ſed ſi quis.§.queſitum.(Reuocare) etiam contra pactum appoſitum.ff.eo.l.j.§.penul.(Compēſationi) inſt.de act.§.in bonefidei.(Si cauſa).C.de compen.l.vltima.

¶ De emptione ⁊ venditione. Rubrica.

Placuit.(Moneāt)⁊ ſi neceſſe fuerit cōpellāt.xlv.diſtin.§.hic etiā.ſm Alanū ſed nos ꝯtra niſi eſſet notoriū qꝛ tūc poſſet excōmunicare niſi emēdaretur vel interdiceret nocentes.(Juſſu)nota defenſionem peregrinorū pertinere aſt eccleſiam ⁊ ad quoſlibet ſacerdotes.aliȷ contra.de epiſco.audi.l.j.

Et menſure peniteat.Et punitur per.l.cor.de fal.⁊.ff de va.⁊ extraor.cog.nouerit.

Cum dilecti(tunc.)Tempore venditionis quod ſpectandum eſt.ff.de euic.ex mille.§.iij.C.de rei vend.ſi voluntate(arbitrio).C.de rei vend.l.ij.(¶ Contrariū) ſed nonne hoc ipſo quod capitulo ignorante factuꝫ eſt nulla erat venditio:⁊ ſic non erat neceſſaria reſtitutio in integrum.Reſpondemus licet diceretur capitulum ignoraſſe non probabatur vel non fuit actum niſi ex hac cauſa quia deceptus erat vltra medium iuſti precii.vnde primo ſoluatur capitulo ſi velit dicere contractum nullum propter conſenſum capituli nō habitū qō dicere poſſunt.Qui enim qō ex vna cauſa petit non prohibet̄ petere ex alia.ff.de exce.rei iu.⁊ an eadem.C.de inoffi.te.cū qui.ſed dices nonne agen

do exempto vſ ratum habuiſſe contractum.ergo decetero non po
teſt dicere nullum.C.de fur.l.j.ff.de tribu.quod in here.§.eligere.
¶Sed reſpōdemus qḋ ſicut ab initio non poteſt fieri cōtractus
ſine ſolennitate que eſt.xij.q.ij.ſine ex.ſic nec ratum haberi hec ſen
tentia fuit iuſta:q2 non cōſtabat de pretij quātitate:ſi enim de ea
conſtitiſſet tunc debuiſſet mandare quod ſentētiaretur in optiōe
eſſe emptoris an vellet pretium recipere ⁊ rem emptam dimittere
venditori:an vellet rem retinere ⁊ pretium ſupplere vt hic dicit ⁊
ideo expone verbum quod ſequitur ſalua q̄ōne canonis ſuper de-
ceptione precij.i.ſuper quantitate pretij.arg.ē.de teſt.cum cauſa.
iudex enim ſupplere ⁊ emendare dꝫ ſententiam.ſ.de teſt.raynu-
cius.in ſi.de conſenſu autem capituli benefacit qḋ illud reſeruat:
q2 de illo non potuit iudicare:q2 non fuit petita reuocatio contra
ctus ex illa cauſa per officium aūt iudicis anteq̄ inciperet cogno
ſcere de appellatione an eſſet iuſta vel iniuſta bene poterat māda
re qḋ res tranſacta in alteruteam partium poſt appellationem re
uocaretur in primum ſtatum:vt no.ē.de excep.dilecte.

a ¶Poteſt eps, ſ dictū Inno. allegat p notabili.do.anto. ⁊ imola.in.c.cū oēs.ē.de ↄſti.⁊ refert Fel.ibi ſ col.vj.verſ.alio mō declaratur vbi allegat tenentes hoc dictū Inno.hic ⁊ ibi vide.

PEruenit alienari. (vero).C.ad vel-
le.autē.ſiue a me.
(per.xxx.)hoc enim non prodeſt:cum tempore matri-
monij non currat ei preſcriptio in rebus mariti.C.de
iure do.in rebus.C.de preſcript.xxx.anno.cum not.§.illnm.C.de
anna.excep.l.j.§.vlti.nec poſſunt alienari nec etiam conſentiente
vxore.C.ad vell.autē.ſiue a me.¶(In communes)ſimiliter nec
hoc ſufficit cum ſaltem pro parte viri vel id qḋ in vſum viri ceſſe-
rat non debuerit computari.C.ad vell.auten.ſi qua mulier:⁊ nec
etiam pro parte mulieris.q2 maritus de ſuo non de bonis mulie-
ris eam alere debet.¶(Conſulere)nec hoc etiā ei proderat.argu.
ſ.de do.poſt di.re.per veſtras.lꝫ enim agere poſſit tunc.C.de iure
do.vbi non tamē cogitur.dic ergo mulierem ideo nō potuiſſe ve-
nire contra eam.q1 nō dꝫ de iure eam lucrari poſt mortem mariti.
C.de pāc.cō.ſuper do.l.pe.⁊ vl.⁊ auē.qualitas.niſi pactum inter-
ueniſſet.C.de rei vxo.act.l.j.§.illo proculdu.⁊ ſic intelligitur auē.
C.ad velle.auē.ſiue a me.vel dic qḋ ratificauit eam per ſecundam
confeſſionem.ff.ad velle.ſiue a me.

AD noſtram. (patet.) Preſumptiue ſic
ſ.de pig.illo.(Dimidiam)
hec ſola preſumptio ſufficiebat vt iudicaretur fraudu
lenta vel vſura.aeg.ff.de tranſac.cum hi.§.modus.C.
mandati.per diuerſas.tū hoc ſine prima nihil.vꝫ.ſ.qḋ.ſ.certum tē
pus dꝫ reſtituere empta(pretij)predictarum rerum venditarum.
(Penam).ſ.de vſur.q2 in omnibus:ſed alias ⁊ penas imponere
pōt.ē.de iureiu.ad noſtram.ſ.de vſuris.conqueſtus ⁊.c.tuas.ſed
ab iſta incipiendum eſt ſic.ē.vt lit.non conteſt.quoniam.in ſi.

CVm cauſa recepto. C.de rei ven.l.
ij.(Reſtitue-
rent)cum quis decipitur vltra dimidiam iuſti pretij
agi pōt:vt vel reſcindatur contractus vel ſuppleaē pre
tium actum ex contractu ⁊ ſic agit perpetuo:q1 oēs actiones pſo-
nales ſunt perpetue:vel cōdictione ex lege que eſt.C.de rei ven.l.ij.
vel officio iudicis petita reſtitutiōe in integrū intra quadriēniū.
tū.C.ex quib.cau.in ↄtractibus.C.de temp.i.re.ſuperuacuā.Et hꝫ
hoc locum in cōtractibus bone fidei.ſecus in contractibus ſtricti
iuris.lꝫ tunc habeat locum exceptio ſm quoſdā.ff.de ver.obli.qs
cum aliter in tranſactione nō hꝫ locum deceptio vltra dimidiā.ſ.
de relig.do.conſtitutus.ff.ad trebel.lucius.§.vlt.eſt aūt deceptus
vltra dimidiam qui rem valentē.ix.dedit pro quatuor.alij dicunt
qui rem valentem ſeptem dedit pro quatuor.

SI venditor. (inſtitutum.)In his caſibus
repellitur actor agens de eui-
ctione.ff.de euic.ſi rem quam.§.vlt.⁊.l.ſi dictum.§.ſi
preſente.⁊.l.herennius.⁊.l.ſi dictum.§.ſi promiſſio.⁊.l.
ſi rem.§.ſi duple.⁊.l.ſi ſeruum cum.⁊.l.ſi mancipium.⁊.l.ſi ideo.⁊
l.que aliam.⁊.l.mandati.⁊.l.ſi procurator.§.ſi ignoras.⁊.l.ſi per
imprudentiam.eū.j.⁊.§.ſi quis.⁊.l.vlt.ff.quarū re.ac.non datur.l.
vl.§.j.(Affuit)⁊ cum determinauerat.¶(Per iniuriam)talem
ſcꝫ ex qua iudex litem ſuam facit:quia tūc ipſe iudex tenetur.C.de
pena iu.qui ma.iu.l.j.ff.de iu.ſilius.ſi autem talis eſſet caſus q̄ iu
dex non teneretur:vel ſi nō ſufficientes probationes induxiſſet em
ptor ſine dolo malo.tunc bene teneretur venditor:qui de pbatio-
nibus illius rei quam vendidit dꝫ eſſe ſolicitus:⁊ vt hic apparet
venditori imputatur defectus probationum ⁊ emptori culpa ſua
vel malicia iudicis vel imprudentia.

¶De locato ⁊ conducto. Rubrica.

EX reſcripto. (Magiſtrorū)hic non
comprehēdūtur alij in-
quilini ſeu conductores alij niſi ſcholares vel qui
priuilegio ſcholarium gaudent:vt ſcriptores ⁊ cō
ſimiles.(Conſenſum)hec decre.cōtinet ſpecialē:
alias enim ſecus.C.locati.ne cui.

VEſtra ſtatuto. Licet enim eps cum capi-
tulo ſuo poſſit ſtatuta fa-
cere.vt.ē.de his que ſiunt a ma.par.ca.vl.ē.de ma.⁊ ob.
a c.ij.tu reſpondeas quod ſuper iuriſditione ſua poteſt episcopus
cum capitulo ſuo ſtatuta ſua facere.ſed ſi ſup alijs velit facere ſta-
tuta non poteſt.niſi hi quorum intereſt cōſentiant vel ad minus
ſint preſentes de conſecra.diſtin iij.c.j.ē.de his que ſiunt a pre.ſi-
ne con.ca.c.vltimo.(Alienationem)perpetuam directi vel vtilis
dominij.argu.ē.de rebus eccle.non alie.ſi quis pre.

1 ☞Quid ſit ſterilitas.
2 Remiſſio cenſus vel affictus ſit in caſibus fortuitis.
3 Cōductor a iure locationis cadit ſi biēnio nō ſoluerit pēſionem.
4 Conductor quo tempore teneatur ſoluere penſionem.
5 Locatori operarum ſoluendum eſt debitum ſinito opere.⁊ in nu
mero.6.
7 Mora facit rem vel factum vel intereſſe tantum eſtimari officio
iudicis quantum fuit tempore more vel cepit eſſe poſtea vſq̄ ad
ſententiam perſeuerante tamen mora.

1 **PRopter ſterilitatem.** †ſterilitas di
citur ſi ſemē
receptum non ſit.ff.e.ex conducto.§.ſiuis ibi.⁊.§.ſi labes.
⁊.l.ſi vno.§.vbicunq̄.Joan.⁊.h.dicūt ſterilitatem qū communis
vox eſt qḋ malū tēpus fuit hoc anno pꝑter fructus.(Vitio) inſo-
lito ⁊ fortuito.nā ſi ſolito vitio ⁊ debilitate terre hoc cōtingat:nul
la ſit remiſſio.ff.eo.ex conducto.§.ſed ſi vrendo.⁊.§.vlti.⁊.l.ſi vno.
2 §.cum quidā.(¶†Fortuito).ſ.deuaſtatione inimicorum ⁊ conſi-
milibus:⁊ melius poteſt dici.ſ.inundatione fluminis inſolita.idē
etiā ſi per terremotū vel incurſum hoſtiū fruct⁹ ſit amiſſus:ſecus
autem ſi per laſciuiam exercitus tranſiens fructus corrupit.ff.e.ex
cōducto.§.j.⁊ pe.vel ſi per incendiū.ff.eo.q inſulā.ſi quis autē re-
cte inſpexerit leges dicet idē in exercitu laſciuiēte.(¶Remiſſio)
hec vera ſunt in locatoribus corporū qḋ nocet eis caſus fortuitus.
ſecus in locatoribus operarū vel rei ⁊ opere.⁊ ſecus in his qui ac-
cipiūt ſpeciē ex innominato ↄtractu vt aliquid faciāt:q2 licet eos
caſus fortuitus impediat nihilominus totā mercedē recipiūt:niſi
culpa vel mora poſſit eis imputari:vel niſi tpe quo non ei potuit
operari alij operatus ſit a quo mercedē habuit.ff.de ve.⁊ ex.co.l.
j.§.pe.ff.de ſtatu.li.cum heres.§.antepe.ff.de con.c.d.l.pe.ff.e.ſed
addicit.§.vlti.⁊.l.defuncto.ff.de aſſe.diē.ff.locati qui operas.(Cū
vbertate).C.eo.licet.⁊.l.ex empto.ff.e.conducto.§.ſuus.et dicunt
quidam vbertatem dici qū duplum hꝫ eius qḋ ſolitus eſt habere.
Jo.⁊.h.vbertatem dicunt hoc anno fuiſſe qū tm̄ habuit facta cōi
eſtimatione ⁊ preſentis anni ⁊ preteriti qḋ neuter annus cōi voce
diceretur ſterilis.(Precedētis)primi.nam interpolati anni non
pderit:⁊ vtilius eſt agere poſt ſcōm annū q̄ anteq2 tūc duo anni
veniūt in cōpēſationē qui iam preteriērūt.(Iunito).C.loca.edē.
3 (Tempore).ff.vt in poſ.le.mi.l.iij.§.vlti.(Per biēniū)†no.cōdu
ctorē cadere a iure locationis ſi biennio nō ſoluerit penſionē.ff.lo-
ca.quero.§.inter loca.ſecus autē eſt in emphyteota qui non cadit
biennio ſed triennio.C.de iu.emphy.l.ij.in ſi.niſi emphyteota ec-
cleſie contra quē ſufficit biennū.x.q.ij.hoc ius.§.qui rē.¶(Sol-
uiſſet)nullo caſuum predictorū interueniente poteſt colonus.reſi
ſtere domino.ff.vti poſ.ſi duo.§.iij.ff.de vi ⁊ vi arma.colonus.In
caſibus autem predictis licet locatori propria autoritate expelle-
re conductorē modici temporis q2 non pdſſidet.ff.eo.cum in plu-
res.§.heredū.ff.de acquir.poſ.qḋ vniuerſas.§.quod per.C.eo.de
emptore vbi cōductor interuerteret poſſeſſionem.ff.de vi ⁊ vi ar.
colonus.⁊.l.cū fundū.colonus aūt perpetuus vel qui ad nō mo-
dicū tempus cōduxit cum poſſideat naturaliter ⁊ habeat ius in
re expelli non poteſt.ff.ſi ager vect.l.j.⁊.ij.ff.de ſuperſi.l.j.§.j.C.de
fun.pat.iubemus.idem videtur in commodatore ⁊ precario con-
cedente.nam tales cum poſſideant rem ſuam violēter poſſunt au-
ferre a colono:⁊ cōmodatarijs ⁊ precario recipiente nec predictis
competit interdictū vnde vi:cum non poſſideant ⁊ ſi agant repel
luntur exceptione qḋ non poſſunt intentare interdictū:quia non
4 poſſidebant quādo fuit eis ablata res.¶(†Non ſoluiſſet)cōdu-
ctor aūt penſionē ſoluet in ſi.temporis quo conduxit niſi aliter ſit
conuentū:vel niſi alia ſit cōſuetudo terre:quia ſemper in promiſ-
ſionibus quod minimū eſt eligimus.ff.de reg.iu.ean ſtipulationi-
bus.item quia ſemper q̄ debetur vel promittitur vel in diem cer
tum vel in annum certū:vel in certis nundinis:vel ante nūdinas
vel ante annum.ſemper trāſactis nundinis vel anno vel alio tem-
pore ſoluendum eſt:ſiue ſit legatum ſiue libertas ſiue quid aliud.
ff.de ver.obli.cū qui clauſulis.⁊.l.cū qui certarū.⁊.l.qui ante calē
das.⁊.l.eum qui.§.qui ita.⁊.l.qui in hoc anno.inſti.de inuti.ſtip.
§.ſi.idē eſt.⁊ ſi aliquid debeaē poſt annos certos.ff.de condi.⁊ de-
monſt.qui in annos.ibi enim exponiē in annos.x.i.poſt annos.x.
quia ſi in annos.x.dixit.i.ſingulis annis vſq̄ ad.x.annos ſemp in
princ.cuiuſlibet anni dixit dare debitum:ſicut quando legatur vel
debetur alicui in annos ſingulos:vel aliquid annuum vel quoli-
bet anno vel annuatim ſiue debeatur q̄diu vixerit ſiue q̄diu fue
rit in ſcholis ſiue vſq̄ ad.v.annos ſemper hoc debitū in princi-
pio anni

pio anni ſolui debet.ff.qñ di.le.ce.nec ſemel in princi.⁊.§.j.⁊.C.qñ dies le.ce.l.j.qui idã tamẽ intellexerũt aliud eſſe in legatis:aliud in ſtipulationibus.ſed nõ placet.q₃.l.preallе.ff.de cõ.⁊ de.qui.in annos loquitur expreſſe in legatis.

5 ❡†Itẽ videtᷣ qđ ſi aliquis locauit operas ſuas pro aliquo opere faciẽdo vel exercendo nouo:vel etiam ſi ſalariũ pmiſit aduocato vel medico vel pcuratori vel in aliis conſimilibus cauſis.qđ tñ finito opere ſoluendum eſt debitum.ar.C.de ſuffrag.l.j.quidam tamẽ aliud dicũt in aduocato.ar.C.de indi.properandum.§.honorariis.que.l.non multum vrget opponẽtẽ.ar.p eis.ff.de varüs ⁊ extra.l.j.§.eſt quidẽſed certe nõ eſt ↄtra:q₃ ibi dicit qđ in principio eſt conueniendũ de ſalario.ſed nõ dicit qđ ſit ſoluẽdũ.ad idẽ.C.de poſtu.quiſq₃.§.pterea.in aduocato aũt fiſci vᷣ ſpãle qđ in medio ſoluatur ſibi ſalariũ.C.de ad

6 uo.diuer.iu.per hãc.§.vincẽti. ❡†Et hec ſunt vera niſi pter cõſuetudinẽ vel aliã iuſtã cauſam aliter pſumatᷣ:q₃ ſi qs pmiſit vel legauit alicui mercedes magiſtroꝝ vel penſiones domoꝝ illo tpe ſoluere dʒ pmiſſoꝝ quo ille cui pmittitᷣ ſoluere dʒ.ff.qñ di.le.ce.nec ſemel.§.i.hic habens qđ in mora fic quicũq₃ intra tps ſtatutũ lege nõ ſoluit canonẽ ⁊ penã incurrit:ſicut qui nõ ſoluit intra tps ſtatutũ ab hoĩe.ff.de verb.ob.ſi fundũ.C.de contrahẽ.ſti.magnã.idẽ eſt in electione.ē.de conceſ.pbẽ.⁊ eccle.non va.nulla.q₃.ē.de elec.cũ in cũctis.Item in mora eſt debitor dandi vel faciẽdi ſi anteq₃ ſoluat debitũ etiam ſi nõ dic litis cõteſt.ff.de verb.ob.nemo in ſi.Item eſt in mora ſi non ſoluerit debitũ etiam ſine die poſt denunciationem ſibi congruo loco ⁊ tempore factam.ff.de verb.obli.ſi ex legati.ff.de vſuris mora dummodo intelligat vel intelligere debeat ſe debere.ff.ſi cer.pe.qui a te.niſi remiſſa ſit rei repeten-

7 de inſtantia.ff.de vſuris.ſciendum.(❡†Mora)hic mora facit rẽ vel factum vel intereſſe tantum eſtimari officio iudicis quantum fuit tempore more vel cepit eſſe poſtea vſq₃ ad ſententiam perſeuerante tamẽ mora.ff.de edẽ.niſi.§.1.ff.de triticaria.l.penulti ⁊ de ac.emp.rõ.§.ſi per.ff.de regu.iur.ſi cal.ff.de con.fur.iure.ff.de verbo.ob.quoties in diem.hic mora ſm legem inducit vſuras in contractibus bonefidei ⁊ in legatis ⁊ fideicommiſſaris.ff.de vſuris mora.ſi.ff.de lega.ĩj.ſi quis ſeruo.⁊.l.qui ſolidum.§.j.⁊.§.etiam.legata enĩ lʒ ſint ſtricti iuris tñ in hoc equiparantur contractibus bonefidei.C.in qui.cau.in int e reſti.non eſt.in minorum.ſecus eſt in contractibus ſtricti iuris.C.de condi.inde.l.j.etiam lite nõ conteſt.licet.§.dixerit contra. ❡Item hic mora inducit fructuum petitionem per officium iudicis in quolibet contractu:ſi petã quod aliquando fuit meum vel eius cuius iure nitor.alioquin exigitur lit.conteſt.in contractibus ſtricti iuris.ff.de vſuris:videamus rñ.j.⁊.§.j.⁊.§.ſi antẽ.⁊.§.ex cauſa.⁊.§.ſi poſſeſſiõe.⁊.l.ĩj.itẽ hec mora quãdoq₃ punitᷣ in tertia parte debiti.ff.de inoff.teſt.⁊ ſi quis ſuo.Item facit indiſtincte periculum pertinere ad teũ etiã ſi res erat eodem modo peritura apud actorem.ſatis enim eſt qđ potuit nõ perire.ff.de lega.j.cum res.§.i.nec eſt contra.ff.depo.ſi plures.§.ſi.quia ibi non erat in mora licet eſſet conuentus:q₃ habebat probabiliter cãm reſiſtẽdi.ſ.pter expẽſas.⁊ hoc expreſſe probatur auť.de depoſito.§.nemo vbi dicit qui interdicit depoſitario ne rem reſtituat tenetur de periculo.multofortius tenetur depoſitarius q

☞ perfidiam facit ſi ſine cã teneat. ❡†Unde no.qđ ſi ille qui ↄuenitur reali actione ab initio fuit bonefidei poſſeſſor ſed poſtea cepit eſſe malefidei vel in mora:tunc diſtinguitur an res eſſet eodẽ modo peritura apud actorem vel non:ſicut diſtinguit.ff.de rei vend.item ſine.§.ſi.in qua tã ex pcedentibus q̃ ſequẽtibus pʒ qđ loquitur in bonefidei poſſeſſore ab initio ⁊ ſimul habes in.e.ti.ſi in aliena.Et adiicies prime regule qđ quicũq₃ iuſtã cãm litigãdi habet non tenetur de periculo.ff.de rei vẽ.vtiq₃.dũmõ ab initio bona ſide contraxerit vel res ad tũ peruenerit.mala aũt ſide contrahens ſemper de periculo tenetur.ff.de rei ven.iul.rñ.j.⁊.§.j.Item illud no.qđ licet in pet.here.reputetur in mora ⁊ ma.ſi.poſ.quo ad fructus qualitercunq₃ ſciuerit ad aliũ pertinere.ff.de pe.here.itẽ veniunt.§.petitam.⁊.§.a quo.⁊.l.ſed ſi.⁊ ſe.⁊.§.⁊ ſi ante.ſed nõ ſic in rei ven.q₃ ille qui bona ſide ab initio contraxit non dr eſſe in mora:vel malefidei poſ.quo ad fructus niſi poſt li.cont.C.de rei ven.certum imo ⁊ poſt li.nõ remanet bonefidei quo ad vſucapionem triẽnij cõplendã.⁊ quo ad hoc qđ fructus facit ſuos.licet illos cogatur reſtituere:ſicut ⁊ rem vſucaptam poſt li.cont.ff.de rei ven.ſi poſt ac.ff.pro emp.l.ĩj.in ſi.ff.de vſuris.qui ſit.§.ſi.item quantũ ad facultatem etiã poſt lit.conteſt.remanet bonefidei poſ.ff.de peti.here.illud.quãtũ autẽ ad preſcriptionẽ.x.vel plurium annorũ nõ dicitur poſſidere q₃ interrupta eſt per lit.conte.C.de rei vẽ.in cauſa.Aliis videtur ⁊ forte melius quod q̃tuncunq₃ fuerit bonefidei ab initio:quod ex quo fuit malefidei poſ.etiam ante lit.conte.tenetur de fructibus nec vſucapit ⁊ de facto tenetur maxime ſecũdum canones.ē.de preſcri.quoniam.hanc moram ⁊ predictas eius penas incurrit eccleſia fiſcus ⁊ etiã minor.xxv.annis dummodo ſit maior.xiiij.impubes enim nullam moram facere poteſt.ff.de ver.oblig.ſi pupillus.item predicte perſone licet incurrant hanc moram tamen ſepe reſtituuntur in integrum.ff.de in integ.reſti.corã.

☞ ❡†Itẽ lʒ diximus quod debitor pdictis modis contrahit moram ⁊ penam:tñ ⁊ alio modo ↄhit:q₃ ſine vlla diei appoſitiõe appellatur vel litis conteſt.vel interpellatione ↄtrahit moram.ff.de verb.ob.continuus.⁊.l.ſtipulationes.§.ſina.item quodam ſpeciali iure maior obligatus minori vel eccleſie vel fiſco contrahit moram ⁊ penam.C.in quibus cauſis non eſt ne.in inte.reſti.in minorum.ff.de vſuris cum quidam.§.fiſcus.item quidam ſpãles caſus ſunt vbi extraordinarie contrahitur mora ⁊ pena.ff.de fideicom.li.cum vero.§.apparet.C.de iure do.§.pe.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.recti ſime.⁊.l.penul.ff.quod me.cauſa ſi cum.§.quod ſi homo.

1 ☞ An poſſit dñs propria autoritate expellere emphyteotam.

2 Emphyteoſis ſemp durat quouſq₃ autoritate iudicis reſcindatᷣ.

Q Otuit. (emere).C.de iure emphy.l.vlt.(vendere)donare antẽ pôt dño non reqſito.C.de fundo pat.l.j.inſti.locati.§.iõ.⁊ forte pignori obligari.ff.de pi.lex.ff.de pi.ac.tutor.§.vl.(Prohibentur)

1 pacto q̃ iteruenit inter emphyteotã ⁊ dñm.(❡†Niſi celeri) vſq₃ ad lit.cõte.ff.rẽ rat.habe.amplius melius vᷣ quouſq₃ expellatur ſm eos qui dicunt licere dño expellere emphyteotam propria autoritate ⁊ in caſibus in quibus lʒ ſm nos vel ſm illos qui dicũt q̃ tñ autoritate iudicis faciendũ eſt quouſq₃ ⁊ anteq̃ ad iudiciũ vocetur:vel anteq̃ aliquod damnũ dñs conſequatur ex eo quod emphyteota non ſoluit.ff.ſi quis cau.⁊ ſi poſt.⁊ hoc probat litera ſequens.non obſtante quod ei vt canonem ſolueriſt non extitit nunciatum:quia ſi ex quo vocatus eſt ante lit.cõte.liceret ſibi cõſulere fruſtra hoc dixiſſet:cũ plus ſit eum in iudiciũ vocare quam ex

2 tra iudicium admonere.(❡†Sed queres)nonne hoc ipſo quod non ſoluit intra tempus ſtatutũ videtur reciſa emphyteoſis.Re-

a ſpondemus non quouſq₃ patitur[a] conductorem tenere rem locatã vnde ⁊ ſi poſtea accipit penſionem refirmatur tacite contractus vel dic quod ſemper durat emphyteoſis quouſq₃ autoritate iudicis reſcindatur. ❡Item querimus ſi poſt tempus querat penſionem ⁊ emphyteota denegat:an vlterius poſſit ſibi celeri ſatiſfactione prouidere.Reſpondemus nõ nam cum antiquo iure ⁊ cõmuni iure non liceret vltra tempus prefixum ſoluere.imo res emphyteotica ſibi auferebatur.lʒ hodie de gratia aliqua ſit facta addito iuri communi ſcilicet quod poſſit puidere celeri ſatiſfactione reſtringendum eſt.nam qui exactus debitum non ſoluit:nõ po

b teſt dici quod ſibi celeriter prouideat.Illum ergo[b] putamus ſibi celeriter prouidere quod eſt vel in iudicio vel extra iudicium ſtatim:⁊ ſine vllo termino ſoluit.⁊ multo fortius ſibi prouidet celeriter ſi anteq̃ exigatur in iudicio vel extra ſoluat.Alii exponunt celeri ſatiſfactione.i.quam cito potuit.ff.ad tertul.l.ĩj.§.confeſtim.Alii dicunt poſt biennium dandum modicũ tempus:⁊ interpretantur modicum reſpectu biennij.ff.de verbo ſign.hec adiectio.

c (Expelli)autoritate locatoris[c] vel tutius autoritate iudicis.C.de iure emphy.l.ĩj.(Interpellet).C.de iure emphy.l.ĩj.

❡De rerum permutatione. Rubrica.

S I princeps. (pragmatica).i.confirmatione facta a principe cum cauſe cognitiõe.alѕ autem pragma dici-

d tur cauſa pragmatica[d] ſciẽtia cõſiſtentis ſuper cã aliqua pmulgata.(Promulgata)ſupple ⁊ reliq̃ ſolennitates iuris interuenerint.

E T commutationes. (ſucceſſor:) et etiam ab ipſo faciẽte commutationẽ ſi ſuſtineatur in adminiſtrationẽ.ē.de reb.eccle.non alienan.ſi quis pre.⁊ nota.ē.de elec.noſti.

M Ancipia {cõuenit.} de honeſto ſi cũ aliter ſiat tenet.xij.queſtio.ĩj.eccleſiaſticis.(Ad humanos) id eſt ſeculares(non decet)de honeſto vel de facili id eſt ſine manifeſta cauſa.

V Etum {mãcipio.} id eſt collatione(fugitiuos).ſ.qui fuerunt fugitiui ſed modo deſerunt.xij.q.ĩj.fugitiui.⁊ ſic non eſt cõtrarium.C.ad.l.fal.de pla.in fuga.debet tamen denunciari emptori viuũ ſerui ne redhibitioni ſubiaceat.ff.de contrahen.empt.quod ſepe.§.ſi quis amico.(Eſt abſurdum)de honeſto vel ſine cauſa.

Q Veſitum {prebendarum.} que in diuerſis eccleſiis ſunt:vel etiam in eadem eccleſia ſed diuerſo iure cenſentur.puta quia vni prebende aliquod ſpeciale onus incumbit quod nõ incumbit alii.vel ſi ſunt in eadem eccleſia diuerſe dignitates vel diuerſorũ officiorum prebende forte q₃ alique deputate ſunt cantoribus alie aliis officiis.alѕ aũt bene pôt vnus canonicus vnã prebẽdã cũ alio permutare dummodo collatio prebende non pertineret ad inueſtituram alicuius:q₃ tunc vᷣ qđ eius debet requiri conſenſus.(❡Simonie)j.c.pxi.j.q.ĩj.quã pro.bene poteſt dicere qđ ex quo non poſſim ſo-

a ❡Patitᷣ.⁊ ſic in ptãtẽ dñi relinquitᷣ reſcindere vel nõ reſcindere ẽphyteoſim ob canonẽ non ſolutũ.adde pe.d anc.i ↄſi.cxlj.col.ĩj.in pn.inci.ſup pdicto dubio.

b ❡Illuʒ ergo.ad hoc dictũ vide pe.de anc.i cõſil.ccccxx.incip.qdã ſer.antoni⁹ co.ĩn.vᷣ.venio ad ẽtiũ.

c ❡Autoritate locatoris.adde q̃ hanc opi.tʒ frã.areti.in cõſi.xxj.⁊ in.l.clã poſſidere.ff.de acquir.poſſ.et vide latiſſime p mo.i.l.ĩj.col.ĩij.cũ duab⁹ ſequẽ.h alle.⁊ vide per.de anc.in ↄſi.cclxxiij.incip.ad declarationem.

d ❡Pragmatica.q̃ dicatᷣ pragmatica lãctio addõ.gl.i.c.puenit cẽteſimapꝛima di.⁊ in.l.iubemus nullã.C.de ſac.ſanc.eccl.glo.in.c.dicite.xxv.qđ.ĩj.do.l.c.oẽs.xix.diſt.⁊ Ioan.de imo.⁊ cardi.in clemẽ.ĩj.de vi.⁊ hone.cleri.

rare in mea eccleſia morari vel proficere ibi propter diuerſitatem lingue vel alia iuſta de cauſa.ſupplico vt de mea prebenda vel eccleſia aliū prouideatis ⁊ mihi prouideatis in alia.credimus etiam qđ poſſit ei dicere ⁊ tali melius cōpeteret mea eccleſia ⁊ mihi ſua. ar.š.de preben.inter cetera.ſed ipſis qui commutare debent hoc inter ſe paciſci ⁊ tractare non licet.

AD queſtiones. (habet) ad menſam ſuā deputatam:alī non liceret.š.de reb.eccle.non alie.c.j.vel non ſolum eccleſia erat maioris eccleſie ſed etiam poſſeſſiones.xvj.q.ij.c.j. ⁊ not.š.de preben.de monachis.vel dic quod permutatio poteſt fieri de eccleſijs non ſolum ad menſam pertinentibus;ſed etiam de alijs in quibus quantumcunqꝫ iuris habet.non enim prohibetur permutationem fieri iurium ſpūalium inter ſe vt hic dicit. (Eccleſijs) ⁊ cum eccleſijs tranſibunt alia ſpiritualia vt ſunt decime ⁊ mortuaria.¶(Miſceantur)id eſt ſeparatim fiat ꝯtcus eccleſiarum a contractu poſſeſſionum.vel hic vult dicere quod caueant permutantes ne occaſione ſpiritualium iurium de quibus plus habet vna eccleſia quam alia plus vel minus pecunie vel alterius rei temporalis tribuant.

CUm olim {commutaſſent.} et mak.š.e.queſitum(inficiabatur)ſed poſtea fuit probatum alio modo vt ſtatim ſequitur.(Reſignauit)mentitur vt ſtatim ſequitur:⁊ per alias probationes conſtituit.(Conſtaret)forte per teſtes.confeſſio enim contradicebat vt ſtatim dixit.(Errorē) ſ.permutationem.

CUm vniuerſorum. (prebenda) hoc enim conuenerat inter eos.quod.H.prebendam ſuam daret cuidam conſanguineo ipſius.L.⁊.L.prebendam ſuam daret.H.(Conſanguineo)qui etiam illicite permutationis conſcius ⁊ fautor erat.(De iure).š.eo.queſitum.(Simplicitati)hic enim de benignitate loquitur.ſecus de iure.¶(Amoto)reſignauerat enim de cauſa que non fuerat ſecuta tamen iuſtius videtur quod.L.qui fuerat deceptor priuaretur:ſed ⁊ hoc iuſtum erat:licet enim.H.eſſet puniendus ex eo quod ſimoniace reſignauerat vel renunciauerat.renunciatio tamen non tenebat quia ſimoniace:ſicut nec collatio beneficij ſimoniace facta tenet.arg.j.q.j.ordinationes ⁊ quia ex cauſa renunciauit que non fuit ſecuta.

EXhibita. (ipſe)capellanus.

¶De feudis. Rubrica.

INſinuatione. (Gazeriani)villā vel poſſeſſiones. (Eccleſia).i.epatus.(Recepiſſe)in cā pignoris (computandos) ⁊ eſt hoc forte in odium feudoꝝ ſicut.j.de vſur.c.j.nam cum nō liceat res eccleſie alienare ſine neceſſitate.xij.q.ij.neceſſitatem.⁊.c. ſine ex.⁊ feuda de gratia cōcedantur ⁊ ꝯtra ius facilis eſt eorū reuocatio.argu.š.de his que fi.a prela.ſine con.ca.cū apoſtolica.vel hic vocat feudatarios ruſticos q tenēt aliquas poſſeſſiones quarum rōne dn̄t aliqua ſeruitia exhibere:⁊ nō excedāt multū fruct⁹ valorē ſeruitij.aliogn eſſet ꝯ mādatū dei:mutuū dantes ⁊c.vel dic hāc decr.⁊ ꝯſimiles loq̄ i eo caſu qn̄ illicite tenēt.ſ.qı̄ i feudo date fuerunt in caſu illicito:ſicut ſi decime in feudo darētur que tn̄ ſine ſcandalo recuperari nō poſſunt:⁊ hoc innuitur.j.de vſuris.c.j.

EX parte. (de nouo.) Hoc enim iuramentum intelligitur vt rem feudatam iam conſtituat.(Alienare) ⁊ ꝑpter hoc debeat amittere feudū. (Recuperare)de facto:quia de iure ipſo facto cadit a feudo vel a iure feudi.(Concedas)in nullo enim caſuū predictoꝝ erant poſſeſſiones de menſa.vnde iuramēto nō aſtringebatur qđ tantum loquitur de poſſeſſionibus ad menſam pertinentibus.ar. š.de rebus eccle.non alie.vt ſuper poſſeſ.vbi no.

¶De pignoribus ⁊ alijs cautionibus. Rubrica.

NUllus preſbyter. (Librū) hic prohibet obligari ꝑpter boneſtatē:quia alīs conſecratus nō eſt:calix autem certam recipit cōſecrationē:⁊ ad minus cū ibi ꝯfectū ſit corpus ⁊ ſanguis dn̄i ieſu chriſti nō oꝫ a prophanis tangi:veſtis etiā bn̄dictionem recipit.arg.xij.q.ij.aurum.¶(Neceſſitate)no.neceſſitate imminēte vaſa ⁊ alia ſacra obligari pignori.arg.j.c.ij.ſcdm legem.contrariū.C.de ſac.ſan.ecc.ſancimus.ff.que res pign.obli.l. eam.ff.de pig.ſed ⁊ qđ.§.qui emp.argu.

Actor liber. contra.š.de iureiuran.ex reſcripto. ſolu.ibi.

EX preſentium. (pro ſua).i.proprijs non eccleſie.creditor tamē hec neſciebat:ſed pro vtilitate eccleſie accipi credebat ⁊ ſic etiam contractus nomine eccleſie celebratur alias enim res eccleſie obligate non eſſent:nec cogeretur aliquis pro earū liberatione ſoluere pretium.C.ſi res al' pi.o.l.curator.C.que res pig. ob.poſ.qui filios.⁊ eccleſia libere petere poteſt.x.q.ij.hoc ius in per.qui vero res.š.de rebus eccle.non alie.ſi quis.vel hoc de facto recuperare non poterat niſi pretium reddi.faceret:ſi.š.de rebus eccle.non alie.ad audientiam.Uel dic contractum factum nomine eccleſie ⁊ ſeruata fuit forma.ſed non cōſtat fuiſſe conuerſum in vtilitatem ipſius eccleſie.⁊ quia non cogebatur eccleſia non cogitur ſacerdos.x.q.ij.hoc ius.⁊ no.hic quod non ſolum habet eccleſia rei vendicationem contra deceptionem ſed etiam actionē.neg. ge.cōtra ſacerdotē qui male adminiſtrauit.ff.de neg.ge.l.iij.§.vlt. xij.qđ.ij.ſi qua de rebus.⁊.c.ſiquis quemlibet non ſolum habet actionem contra ſacerdotem adminiſtratorem ſed etiam contra heredes.quod tamen intelligimus quando dolo ⁊ lata culpa aliquid geſſit ſacerdos.vel ſi quid ad eū peruenit vel heredes ſuos. alīs enim heredes non tenentur nec de leui culpa.ff.de here.tu.nō oſtendimus.C.de here.tu.l.j.⁊ vlt.(Et ea) pignora. (Ipſius) ſacerdotis.

ILlo vos. (cauſam) Agebit enim.b.⁊.b.contra.C.pig. actione. (Predicte.g.) primo enim hic.g.propoſuit.dum viuebat:⁊ poſtea eo mortuo:hoc ipſum propoſuerūt heredes eius.(Propoſitum)tanquam exceptio peremptoria poſt li.con.(Pignus) qı̄ ſi pignus eſt pacto non poteſt facere qđ dominium tranſeat in venditorem vel quod non poſſit redimere.C.de pac.pi.l.vlt.(Ex duobus)no.ex pluribus preſumptionibus.iudicari ſic.š.de emp. ad noſtram.(Numerari)ſi enim venditor eſſet emptor fructus faceret ſuos.(Emptorem).ſ.quod ſimulate egerit contractum ſub ſpecie vēditionis cum in veritate ageretur vt eſſet pignus:⁊ plus valet quod agitur quam quod ſimulate concipitur.C.plus valere quod agitur quam quod ſi.con.per totum.⁊ ita ſiat cōdemnatio in pignoraticia ac.in qua actum eſt.

EX literis. (diſtractio). Iuſtum eſt quommodo primo extractum eſſet debitum vroris ⁊ omnium aliorum habentium hypothecas tacitas vel expreſſas.(Dixit)id eſt petit in libello ſuo.¶(†Cum mulieribus) mulier in repetitione dotis prefertur omnibus habētibus perſonales actiones vel tacitas hypothecas.C.qui potio.in pig. ha.aſſiduis habentibus autem expreſſas non prefertur argu.eius quod dicitur in fiſco qui ſimile priuilegium habet.C.de priuile.ſi. quamuis.ff.qui po.in pig.l.vl.hoc autem priuilegium non habet mulier in rebus paraſernalibus.C.de pac.conuen.l.vlt.nec in donationibus propter nuptias.C.qui po.in pig.ha.l.vl.in his enim bene habet tacitas hypothecas:ſed prefertur tantum poſterioribus creditoribus ⁊ habentibus hypothecas ſed nō prioribus.

CUm contra queſtionem. Petendo reſtitutionem pignoris ⁊ intentando pignoraticiam actionem:hoc tamē non videtur cum pignoraticia actio ſit perſonalis ⁊ non detur in rem.(Annullaſſent) repete quod diximus ſupra de iureiuran.ad noſtram.j.

¶Debitor nō debet expectare vt creditor petat ſed ire debet ad locum vbi creditor habitat ibiqꝫ ſe offerre.

SIgnificante. (commiſſorie). C.de pac. pig.l.j.⁊.ij.qꝛ non obſtante pacto tali.ſ. qđ res pignorata ꝑpria ſit creditoris vel qđ vlterius non reddatur pignus debitori poterit agere pignoratitia ac.ad recuperandum pignus: ſed iuramentum bene obſtaret ſibi ſi in culpa fuiſſet.(Nuncij)no. maliciam procuratoris non obeſſe dn̄o dummodo in culpa eligendi non fuerit ff.cōmodati argentū.C.qui pe.tut. vel cu. a matribus. ¶(†Remiſerit)quicunqꝫ enī aliquid alicui dꝫ non dꝫ expectare qꝛ is cui debetur illud petat.ſꝫ debitor debet ire ad locum vbi creditor hꝫ domiciliū ⁊ ibi ſibi offerre:⁊ ſi nō eſt ibi corā iudice loci hoc proteſtetur.ar.hic.C.de vſur.ſi creditricis.C.de ſol.ob.⁊ idem eſt dicēdum qn̄ aliquis ꝓmiſit alicui facere ceſſionem ac.vel renunciationē.ar.š.de of.or.paſto.§.ſi.¶(Captiōe) nam hꝫ per miſſionē nūcij excuſet qꝛ nō incurrerit periurium qı̄ credebat ſolutam eſſe pecuniā creditori non tn̄ excuſaret ſi cito nō ſolueret poſtqꝫ ſciuit pecuniam non ſolutā quia adhuc durat debitū ⁊ vinculū iuramēti:qı̄ licet ex pacto nō teneretur quin poſſet recuperare pignus.ex iuramēto autem ſic obligatus eſt vt vlterius petere non poſſet niſi predictis excuſationibus defenderetur.(Cogatis)hoc eſt de iure ſine aliqua diſpenſatione.

CUm cōſtet in mulierē. Iſta.I. habuerat filiū ⁊ filiā noie.m.de primo matrimonio q̄ ad ſcđa vota ꝯuolauit mortuo aūt filio ſucceſſit iſta cū ſorore defuncti in

viriles

viriles portiones:ſed in omnibus que ad filium nomine defuncti prouenerunt a patre non habebat. J. mulier niſi vſufructū in donatione ꝑpter nuptias aut. de nup. §. huic nos. §. ⁊ quoniam mulier ſed. m. habebit ꝓprietatem tanquam heres proximior ab inteſtato: ⁊ ideo ipſi caueri debet vt ſequitur: poteſt etiam poni caſus quando vſuſfructus erat relictus. J. mulieri ⁊ proprietas. Item poteſt poni quando in iudicio cō muni diui. vel fami. hercisc. vni erat adiudicatus vſuſfructus ⁊ alij ꝓprietas. ſed primo dictū magis placet. (Mulierē) ſororē. defuncti filij. (Salua). ff. de vſuf. l. j. (Pecuniā). ff. de rebus que vſu. con. ꝑ totū inſti. de vſuf. §. j. ⁊ ij.

¶ De fideiuſſoribus. Rubrica.

Clericus. (Inſeruiens) hoc verbum frequentiam ⁊ aſſiduitatem notat. vel dic qđ nec ſemel fideiubere debet niſi in neceſſitate ſi tamē fideiubeat tenet. j. c. pri. xj. queſtione. j. te quidem. ſed peccat ⁊ punitur ⁊ frequenter vt hic.

Peruenit. (tranſcripta) que tamen ad probationem non ſufficiunt vt. ſ. de fide inſtru. c. j. ⁊ hoc ſatis colligitur ex eo quod ſequitur. ſi ex confeſſione ⁊c. niſi enim tranſcripta facta eſſent cum ea ſolennitate que eſt notata. ō. de teſti. Albericus. non faciunt fidem. (¶ Redditibus). C. que res pig. ob. po. l. ſpem. ⁊ vl. contra ſolu. non poſſunt obligari ſpeciali conuentione ſed a iudice pro debito canonici ⁊ ex cauſa iudicati poſſunt obligari ⁊ addici. C. de excep. rei iudi. ſtipendia. C. de pri. mi. l. j. ff. de rebus eo. qui ſub tu. vel cu. mag. §. non paſſim. ⁊ ex eadem cauſa poſſunt interdici ſtipendia. ff. de re. iu. commodis prediorum. (¶ Suſpendatis) nā licet ad hoc non agatur ſi tamen ipſis defendētibus conuicti fuerint de aliquo crimine: tam ordinarius ꝙ delegatus eos punire
a poterit: maxime[a] cum ſit notoriū in iure: ⁊ infamia inde orta ſufficiat ad ſuſpenſionem eius. ij. queſt. v. preſbyter ſi. ſecus autē eſſet ⁊ ſi non eſſet in iudicio: ⁊ tunc probaretur aliquod crimē contra eum. ſ. de or. cog. cum dilectus.

Conſtitutus. (ſoluat) hoc habet locum in quatuor caſib⁹. primus eſt ſi reus dilapidat bona ſua. Secūdus ſi fideiuſſor cōdemnatus eſt creditori. Tertius ſi ex pacto hoc conuenit a principio. C. mandati. ſi pro ea. Quartus ſi diu ſtetit in obligatione. ff. manda. lucius titius. argumē. ff. manda. ſi mandato. §. quoties. ff. commo. ſi vt certo. j. c. vlti. (Ille) cancellarius. (¶ Satiſdatione) hec cautio nō eſt neceſſaria cum ſufficiat ſola citatio: et ſi non ſe preſentauerit procedi poſſit ad teſtium receptionem. ſ. de teſti. c. j. hic autem ideo petita fuit cautio: quia preſumebat pena quod cancellarius malitioſe vellet fatigare aduerſarium in mittendo Bononiam pro teſtibus recipiēdis: vt autem ceſſet ab hoc grauamine vult quod etiam ipſe ſuum nuncium mittere cōpellatur. (Significene). ſ. de teſti. cauſam. ſ. de proba. licet. Not. eum qui refert negocium non ſolum debere referre quanta ſit fides adhibenda teſtibus: ſed etiam inſtrumentis.

1 ¶ Debet is qui mutuum vel quēcunq; alium contractum cum ꝓcuratore iniit diligenter mandati tenorem animaduertere.
2 Procurator habens generalem adminiſtrationem omnium bonorum domini. an poſſit obligare dominum.
3 An ſit facienda vis ſi dñs dicat preficio talē vel inſtituo tali negociationi. an dicat facio ꝓcuratorem meū talē in tali negociatione.
4 Quot modis res aliqua in eccleſie vtilitatem conuerti dicatur.

Quod quibuſdam. (religioſis) locis. (Ad vniuerſos) religioſos (Cōi) † ſi vltra id qđ capitlm ſibi mu-
1 tuandū mādauit qñ aliquis ꝯbit mutuū vel quēcunq; aliū ꝯtū iniit cū ꝓcuratore dꝫ diligēter inſpicere tenorē mādati. ff. māda. diligēter. j. de priuil. porro. qꝛ ſi illud exceſſit nō tenet dominus niſi in quātum ꝓbaret verſum in vtilitatē dñi: vt hic. niſi illud qđ facit vltra mandatū ex neceſſitate conſecutiuum ſit mandato: vt eſt cautio. de euictio. ⁊ ſimilia. ad que bene ꝓcurator obligat dñm. vt. ff. de act. emp. l. iulius. §. ſi ꝓcurator. ff. de procura. qui proprio. ⁊. l. ꝓcurator. ſed ſemper caueat iſte ꝓcurator qui adhuc mandatū nō habet ne pecuniā mutuā accipiat: qꝛ in ea nūꝙ dñm obligat. C. qđ cum eo. l. ſi. nec obligare pōt pignus. ff. qđ iuſſu. l. an
2 ¶ tepe. ¶ † Si aūt aliquis prelatus cōſtituat aliquem ꝓcuratorem ad ꝓcurandū aliquā villam vel aliquā ꝓbendā ſi dat ſibi liberam adminiſtrationem in ea videtur mihi qđ pōt agere noīe eius pro vtilitatibus ville vel ꝓbēde: ⁊ pōt locare ⁊ ꝑmutare res illius ville vel ꝓbēde ⁊ poteſt ei ſolui debitum qđ eis debetur ⁊ paciſci. ff. de pac. reſcriptum. §. ſi. ⁊ tribus. ll. ſe. ff. de pcu. procurator cui. ⁊. l. ſeq. ⁊. C. quod cū eo. ſi liberā. ff. de rei ven. ſi quis hac. §. fin ⁊ hac rōne videtur quibuſdā qđ etiā poſſit mutuum contrahere: ſic tñ qđ nō
b obliget perſonam dñi: ſed res tñ[b] ville vel ꝓbende quas adminiſ-
2 trandas recepit. ¶ † Si autē haberet generalē adminiſtrationē omnium bonorū dñi tūc forte poſſet obligare dñm. ex. predictarū. ll. ff. de ꝓcu. gñali. ⁊ de pac. reſcriptū. ⁊ trib⁹. ll. ſe. ⁊ hoc ex eo maxime ꝓbaſ: qꝛ talis ꝓcurator poteſt facere inſtitorē ⁊ ex ꝯtu cū tali inſtitore habito obligabiſ ⁊ ꝓcurator generalis q iſtituit ⁊ dñs. ff. de inſti. cuicūq;. §. ſi. ⁊. l. ſeq. ex quo ſequitur quod multo fortius ipſe ꝓcurator generalis dñm obligabit etiā mutuā pecuniā accipiēdo. ciuitas tñ vel eccleſia nūꝙ in mutuo obligaſ niſi verſum ſit in vtilitatē ciuitatis vel eccleſie. ff. ſi cer. pe. ciuitas ſecus tamē eſt in priuato: vt nota. in ſumma. C. ſi cer. pe. §. vbi autē accipit mu. ſi aūt nō habeat liberā adminiſtrationē nec ſpeciale mādatum ad ꝑdicta non poteſt ea facere. ff. de procu. mādato generali: ignorātis. ⁊. l. ꝓcurator totorū. ff. de offi. ꝓcurator. ceſa. l. prima. §. primo. C. de ꝓcuratoribus. ꝓcuratorē. ff. de peculio. qđ peculiu. vr̃ tñ qđ huic etiā nō libero ſolui dñt pēſiōes: ⁊ alij redditus ville ⁊ ꝓbende ⁊ qđ ipſos poſſit alienare. ar. ff. de pcu. ꝓcurator to. argu. C. de admi. tu. lex que. hec aūt habēt locū in ꝓcuratoribus ad aliqua ꝓcuranda: ⁊ nō habēt locū in inſtitorib⁹ vel ꝓcuratoribus negotiationū in eis enī vr̃ ꝙ ſi quis alicui mādaſſet ꝙ pānos cauſa negociationis in ei emeret ꝙ licite poſſet accipere pecuniā ꝓ his ꝑficiēdis: ⁊ dñm obligat inſtitoria. ff. ad mace. ſed ſi filius. §. interdictū. ff. de inſti. cuicunq;. in prin. ⁊. §. non tñ oēs. ⁊ in oībus. §. eiuſdē. l. nec eſt vis vtrū de multis rebus mādauerit dñs vt tūc habeat locū directa. inſti. ff. de inſti. cuicūq;. §. j. nā ibi in plurali eni loquiſ ſcilicet agris colēdis. mercaturis faciendis. Si aūt de vna re tantū mādet: ⁊ tūc datur vtilis inſti. de inſti. in eum. j. rñ. ⁊. §. j. ⁊. C. de exer. l. ꝑ. ⁊. l. ſi mutuū. ⁊. C. ſi cer. pet. l. cum
3 qui. ¶ † Item nō vr̃ eſſe vis vtrū dicat dñs ꝑficio talem: vel inſtituo tali negociationi. an dicat facio talem procuratorem meum in tali negociatione. nam ex contractu talis procuratoris qui eſt ad negociationes vel ad certū quid. ſi enim eſt procurator ad pecunias recipiēdas datur vtilis inſti. contra dominum. ff. de inſti. in eum. ſed cōtra. ff. de inſti. cuicunq;. §. ſed cū ⁊ fullo. Sol. ibi loquitur de procuratore qui nullam habet poteſtatem negociādi in rebus domini: ſed tātum diſcipulos regere debebat ⁊ neceſſaria eis miniſtrare. ex ꝯtractu enim cū tali habito nō queritur. inſti. que nō queritur niſi qñ aliquis ſit inſtitor. vel ꝓcurator ad negociandū ꝓ vtilitate queſtu dñi: ⁊ nō loquitur de ꝓcuratore qui inſtituitur ad colligēdos redditus ⁊ faciendum coli terram hic enim nulla eſt negociatio queſtuaria: ⁊ ideo nō datur inſt. ff. de inſti. ſicut villicus. poſſet tñ aliqñ dari neg. geſt. Itē lꝫ dixerim qđ aliqñ poteſt contrahere mutuū inſtitor tñ diligenter caueat ſibi ille qui mutuat. ꝙ autē cautelā dꝫ habere colligiſ. ff. de exerci. l. j. §. nō autē excōi cā. ⁊. l. ſi. in cautela eñ hmōi equiparo exer
¶ citoriam ⁊ inſti. lꝫ aliqui aliter dicant. ¶ † Ex his autē legibus ſic diſtinguiſ: qꝛ ſi ꝓpoſitus alicui rei vt inſtitor vel exercitor ꝯhabat in rē que ei noīatim eſt permiſſa ſemp ꝓpoſitores tenenſ inſti. vel exer. nec attendiſ an ſit ꝯuerſuꝫ in rē vel nō. ſi aūt ꝯtrahat in rē q̄ tacite eſt ſibi cōmiſſa ſi id ꝙ accipit vr̃ in quo ꝯtrahit verti in rē dñi idē eſt. ſed ſi nō vertiſ in rē dñi tunc locū hꝫ. l. ſi. ff. de exe. vbi dicit creditorē ſcire debere ſe ꝯtrahere in eā cauſam que tacite eſt ei ꝑmiſſa: ⁊ qđ non credat plus ꝙ eſt ei neceſſarium. ⁊ qđ res ibi poſſit cōparari: nec ſufficit ſola aſſertio ꝓpoſiti dicentis qđ in cauſam neceſſariā accipit imo eo ſciente dꝫ ſubeſſe cauſa. Quid
c aūt ſibi tacite committaſ in ſumma de exer. no. Dr̃ aūt inſtitor[c] ab inſto. qꝛ ꝑſtat vel ꝑficiſ negociationi vel negocio etiā ſingulari. ff. de inſt. l. ij. ⁊. l. cuicūq;. in prin. vbi habes ꝙ inſtitor dr̃ etiā qui edificio ꝓponiſ. ⁊ inſularius hic hoc noīe cōtineſ. ⁊ de inſtitore vr̃ qđ ſi ꝓ edificio accipit mutuū ꝙ bñ obligat dñm. ff. de inſti. certū. §. nō tñ omne. ſꝫ ſi tantū eſſet inſtitutus ꝓcurator nō inſtitor ad edificiū: tūc nō vr̃ qđ poſſit accipere mutuū ꝓ edificio: ſꝫ de ſua pecunia vel dñi facere dꝫ. C. qđ cū eo. l. fin. ſed ꝯ. de inſt. meū. C. de exer. ſi mu. ¶ Sol. ille. ll. loquunſ qđ ꝓcurator obligat dñm de mutuo qñ ei ſpālr mādatū eſt qđ mutuet. ⁊ hoc ipſum dicit. l. ſpal. C. qđ cū eo. l. ſi. in prin. ſed ſi nō eſſet mādatū ſibi ſpālr tunc nō poſſet dñm inſtitor obligare niſi eſſet ꝓcurator ⁊ inſtitor. ff. de inſti. cuicunq;. §. ſed ſi fullo. ff. ꝙ cū eo. l. ſi. hec materia licet ſit legalis tñ multum neceſſaria eſt clericis qui ſuis negociis multos ꝑponunt. ex dolo aūt extra officiū ſuū cōmiſſo nō teneſ dñs: ſed in officio ſibi ꝯmiſſo delinquat in ꝯtu teneſ dñs. ff. de tri. ſed ſi ſeruus. ⁊ duabus. ll. ſe. niſi quā cito ſciuit purgauerit. C. de ero. mi. an. l. fin. C. de here. quicūq;. ſ. vt lit. non conteſt. accedēs ſicut ex dolo defuncti tenetur heres ſi in ꝯtu admittaſ. ff. depo. ſi hoſtem. §. datur. ¶ (In vtilitatē) ſed ꝯ. qꝛ intra ſummā cōi ꝓudētia cōſtitutus ſiue ſupra mutuatus fuerit nō tenetur eccleſia: niſi conuerſa ſit in ipſius vtilitatem. x. q. ij. hoc ius. §. is cum. ⁊ inſup ꝙcūq; recepit ſi ꝯuerſo eſt
4 in vtilitatem eccleſie ſemper teneſ vt hic. ¶ † So. duobus modis dr̃ conuerti in vtilitatē eccleſie. Primo id tñ qđ cōuertitur in rē eccleſie ⁊ in poſterū duratam. puta emptionem alicuius rei edificium ⁊ conſimilia. ⁊ ſic accipiſ hic. ⁊. ff. de impen. in re. do. fa. l. j. ⁊ ij. ⁊ quaſi per totū. dr̃ ⁊ alio modo cōuerti in vtilitatē eccleſie: etiā id qđ nō accipitur ad perpetuā vtilitatē ſed tēporalē: puta primo colendis agris ⁊ domibus non neceſſariis. alias tamen vilibus fa-

a ¶ Maxime. h dicta Juno. intellige tu et declara vt ꝑ do. ō ſctō gemi. ia. c. j primo col. vj. in prin. ij. q. j.
b ¶ Sed res tñ adde qđ idē tꝫ pe. de anc. j cōſi. cccxxxij. incip. ꝓ clariori deciſione. col. ij. circa finem.
c ¶ Inſtitor quo dicatur. inſtitor videt̃. ꝑ abb. in ſuo ꝯſil. xvj. co. j. i primo volu. ⁊ adde qđ ſi inſtitor alicui⁹ ſcripſit alicui mercatori qualiter apđ meſā dñi ſui habebat mille an officiō inſtitoris finito tpe inſtitor vel dñs ſit ꝯueniēd⁹ vide Soꝫ. in conſil. clxiij. col. iiij. v. octau⁹ caſus ⁊ de materia vide etiā ꝑ Alex. j ꝯſi. xliiij. ꝑ totū in ſcđo lib.

ſtendis ⁊ magnifice ⁊ vtiliter.ſed tñ eccleſia non ſufficit ad tãtas expenſas facere.⁊ ideo hoc inſpecto non eſt vere hic vtilitas.⁊ idẽ in alimẽtis monachorum quos voluit parce viuere:ſed ipſe multa expendit que vtilia fuerunt:ſed tamẽ nimis grauabatur.⁊ ipſi paucioribus poterãt eſſe contenti.ſʒ cũ difficultate ⁊ ſic accipit.ff. de rei ven.ſi fundo.⁊.ff.de pe.here.ſi a dño.§.vlti.⁊.l.ſe.qñ ergo ſit hec prouiſio qḋ accipiãt vſq; ad certã ſummam:poterit obligare ⁊ accipere etiã p tpalibus ⁊ nõ perpetuis vtilitatibus.ſʒ vltra nõ pro tpalibus.ſʒ perpetuis ſemp tenebit.¶ Itẽ ſi vſq; ad ſummaʒ pretaxatã mutuũ acceperit ⁊ ꝯuerſum ſit in vtilitatẽ eccleſie etiã ſi poſt perierit tñ tenet eccleſia:niſi aũt vltra ſummã pretaxatã acceperit ſʒ conuertatur in vtilitatem eccleſie:niſi perduceret nõ tenetur ſic.ff.de trãſac.cũ hi.§.ſi quis de ali.ſʒ hoc nõ placet aliquibꝰ. qꝛ in caſu proximo eque ꝯpetit actio ſicut ſi duraret verſum.ff.de neg.ge.ſiue.¶ Sed alij dicũt qḋ quãtumcũq; ſit verſum vſq; ad pretaxatã ſummã cõpetit actio ne.ge.ſi contẽplatione eccleſie mutuauit ſʒ vltra ſummã nõ hʒ actionẽ niſi duret verſum. C.de neg. geſt.l.vlt.qꝛ videt ꝓhibere vltra pretaxatã ſummã.ſed hoc non vr̃ pati hec litera cũ etiã velit qḋ ſi vltra ſummã ſit mutuatũ ⁊ ſit verſum in vtilitatẽ eccleſie qḋ ad illũ teneat eccleſia.ꝓbatur etiã hoc ipſum ea rõne qꝛ ex quo pecunia mea cõuerſa eſt in vtilitatẽ eccleſie.⁊ ſi alias mos nõ ſit tñ equũ eſt pecuniã mihi reſtitui.ff.ſi cer.pe.ſi me.ſed certe hec vera ſunt vbi durat verſum:vel vbi nõ duratª dũmodo certa ſumma nõ eſſet pretaxata:ſed vbi certa ſumma eſt pretaxata videt vltra ſummã ꝑtaxatã ꝓhibere.⁊ ideo tũc nõ hʒ locũ actio neg.ge.C.de neg.ge.l.ſi.poſſet tñ dici eum videri donaſſe.ſed hanc preſumptionem donationis auffert:qꝛ expreſſe dicit ſe velle recuperare pecuniã ſuam vſq; ad ſummã aũt pretaxatã certũ eſt qḋ tenetur monaſterium certi cõdictione.ar.ff.ſi cer.peta.ciuitas. Item põt dici qḋ ſicut ſeruus cõtrahẽdo mutuũ obligat dñm ex mutuo:ſic ⁊ monachus ⁊ etiam forte clericus.

ª ¶ Uel vbi nõ durat. Addo q̃ hoc dictũ inn. refert ⁊ ſequit Card. i gl. lxxj. incip. ſeriatim ſup ſingul. col. iii. ver. quartũ principale.

CUm pro quo(ſi diu.).ff.man. lucius.)diſſipare)C.mã dati.ſi pro ea.

¶ De ſolutionibus. Rubrica.

AD hec(predeceſſoris.)xij.q.v.qꝛ.l.(Heres) xvj.q.vj.illud.(Neceſſitate) ſi verſa ſint in vtilitatem eccleſie.

SI quorundam.(obligari)alienis debitis nam pro ſuis debitis liceret dare literas ⁊ ſigilla.(Suſpenſum)hanc abſolutionem non ſeruat ſibi papa.⁊ ideo cuilibet epiſcopo licet.arg. ſ.de ſen.excõ.nuper.

ODoardus(relaxeris.) Uidetur q̃ hoc locum hʒ ſiue ex ꝯtu ſiue ex maleficio ꝯueniat egenꝰ ad intereſſe alicui reddẽdũ tñ:ſi vero nõ agit ad intereſſe tñ:ſed ad penã ⁊ intereſſe vt eſt in furto tũc ſic placet actori qḋ eſt ſibi bene poterit cõputari in penã corporalẽ.ar.xij.q.ij.fraternitas. ſed pro puro intereſſe nõ ſubijcit pnie ſʒ reſeruabit res hũda tempore ꝓſperioris fortune.¶ Si aũt cõueniat gs actione iniuriarũ que eſt tñ ad vindictã.vel ẽt ſi alˢ ꝯueniat criminaliter vbi dʒ gs ꝯdẽnari pecunialiter fiat cõmutatio pene etiã inuitis actoribus. ff.de penis.l.j.ſ.de ſen.exc.⁊ fame.¶ Alij tñ dicunt qḋ hec ꝯmutatio locũ hʒ tñ vbi pene applicãt fiſco q̃ eſt ſemp niſi in caſibꝰ exceptis.ſed vbi applicant certis pſonis nõ ſit cõmutatio eis inuitis.

SI qui(indebitum.)ff.de ꝓba.cum de indebito ⁊c.

¶ De donationibus. Rubrica.

PRudentes.

FRaternitatẽ(deteriorẽ.) hanc regulam intelligo cũ agitur de damno vitãdo nõ de lucro captando.C.de acqui.poſ.l.vlti.tñ in modicũ poteſt facere deteriorem.vt in.c.proxi.⁊.xij.q.ij.terrulas:⁊ in hoc differt a procuratore qḋ etiam aliquantulum procurator donare non põt.ff.de ꝓcurato.⁊ per ꝓcuratorẽ totũ.in omittendo aũt facit conditionẽ deteriorem etiã in multo.xvj.q.iij.placuit.ſ.de preſcrip.c.j.(Legitime)reuocare.dic vt no.ſ.de elec.noſti.

CEterum(quantitas.)quia et ſi cõſuetudo eſſet non teneret in magna quantitate cum eſſet oneroſa eccleſijs.ſ.de conſue.c.j.¶ (Ratum)⁊ ſi tot faceret que leſionem inducerent eccleſie reuocarentur vltime tantum per quas leditur eccleſia.ſ.eo.apoſtolice.xij.q.ij.ſi quos.C.de do.ſi quis.arg.tamẽ q̃ totam reuocaretur.ff.de iure pa.ſi libertus.

COnſultationibus.(ſiant). Putaꝰ quia eis datur in beneficium.(Priuatis).i.clericis.(Admoneri)etiã poſtq̃ vacauerint.(Fiant)etiam viuentibus perſonis earum:puta quia eis deberentur in perpetuum(autoritate) ⁊ cũ alijs ſolennitatibus. Inno.

PEr tuas(modios.)non deſignãdo in aliquo certo loco hos quatuor modios ſed ſimpliciter eos de quatuor modis inueſtiuit per quam inueſtituram nec meliores nec deteriores quatuor modios ſed mediocres dari cogi debebat.ſucceſſor autẽ duos modios tantũ aſſignauit ⁊ de eis ipſos inueſtiuit cum crederent quatuor eſſe nec erat certꝰ terminus aſſignatus menſurationi ⁊ quod.ſ.eundem renunciaret de quantitate.nam tũc ſecus eſſet.ff.de cõtrah.em.emp.ſi qui fundum.(Quatuor).i.ac ſi quatuor eſſent modij.

CUm dilec.(in foreſtã.)ꝓpter venationes.(Ac ſententia)egerat enim monaſterium interdicto vti poſſi. contra alanum vt ab ipſorum moleſtatione deſiſteret ſuper qua petitione cum eſſet lis conteſt.⁊ teſtes producti ac plene de cauſa liqueret mandat dñs papa ſententiam ferri ſic.¶ (Donationẽ) duplicis generis donationes ⁊ diuerſarũ rerũ continebant in inſtrumento.prima donatio erat pura.ſcda cum pẽſione ⁊ determinatione tali.ſ.qḋ poſſit iſtã donationem cõmutare vel reuocare.⁊ ad hãc vltimã donationẽ refert clauſula de foreſta.que forte erat quod liceret ei venari in rebus donatis vel in foreſtã dirigere.ar ꝯ.ſ.de app.ſcdo.ff.de leg.iij.ſi quis.in prin.de le.j.talis.§.vlt.⁊.l.ſeq.ſʒ hoc ideo eſt qꝛ in donatione eſt pleniſſima interpretatio facienda vt hic(Plena).vt.ff.de ver.ob.in cõuentionalibus.C.que res pig.ob.l.vlti.ff.ſi cer.pe.l.iij.(Plenior).ff.de regu.iu.in teſtamentis.ff.de iu.et fac.igno.l.iij.¶ (Beneficiis).i.priuilegijs.⁊ intellige ſi alij nõ ſit enorme ꝑiudicium.C.de pre.impe.of.quoties. ff.de admi.tu.impuberi.ſ.de reſcri.ſedes.Item priuil.que tãgũt iura cõcedentium large interpretamur:vt hic.xxj.q.j.c.j.que autẽ iura aliorum tangunt ſtricte.ſ.de vſu pal.ex tuarũ nõ tñ calumnioſe.ſ.de preude.in his.⁊ no.ſ.de tranſla.epi vel ec.c.vl.

1 ☞ Cũ archipreſbytero conceditur eccleſia que ſit intra fines ſui archipreſbyteratus quid intelligatur conceſſum.

2 Item quid ſi papa eximit eccleſiam ab epo et det eã abbati qualiter ſubiecta intelligatur quo ad iuriſdi.⁊ quid de oblationibus ⁊ mortuarijs in nu.3.

4 Prouentus nomine quid comprehendatur.

5 Exemptio quo caſu non dicatur valere.⁊ in nu.6.7.

1 **PAſtoralis.**†(religioſis) ſecus ſi concedat eccleſiam alicui archipreſbytero que ſit intra fines ſui archipreſbyteratus.nam tunc nõ intelligimus quod concedat ei fructus vel prouentus ſuos temporales:ſed quod ſibi ſit ſubiecta tanq̃ archipreſbytero.⁊ idem ſi cõcedat archidi.eccleſiam vbi non habet iura archidiaconus:qꝛ tunc ea concedere intelligitur.¶ Ratio diuerſitatis q̃ eſt cum abbates nihil habeant certi iuris in eccleſijs ſuis vt aliquid eis concedere videatur locum habet quod hic dicitur.idem credimꝰ.ſ.qḋ hic dicitur etiã ſi donet monaſterio exempto vel epo alieno.xvj.q.v.c.j.niſi forte monaſteriũ eſſet exemptũ cũ capellis habitis ⁊ habẽdis:qꝛ tũc videt dare vel donare eccleſiam vt ſit exempta:tamen epo ſuos ꝓuentus temporales dare nõ intelligitur.hoc ideo dicimus qꝛ ex perſonis dantium ⁊ eorũ que dantur debemus cognoſcere quid dari intelligat:vt hic colligitur:hoc qḋ dicit decre.hec locũ hʒ cũ epo dat monaſterijs eccleſias habentes vel non habentes parrochias.⁊ idem vr̃ ſi papa ſuam capellã que caplm nõ habet dat monaſterio.¶ †Sed ſi eximit aliquã eccleſiam ab ipſo vt 2
det eam abbati:ſiue in ea prius abbas iuſpatronatus haberet ſiue nihil:tunc illa ſuberit abbati quo ad lega.dioc.⁊ quo ad leg.iuriſditionis:quia ex quo eam exemit vt eam det abbati vtrãq; legem trãſtuliſſe vr̃ in abbatem:cum papa ipſum exemerit:⁊ cupiditas pape videretur ſi aliquid ſibi retineret.argu.C.de bo.va.ſi qñ.Et eſt hoc verum ſi eccleſia donata non hʒ pplm.ſed ſi habet populũ tũc eodẽ modo eccleſia.cum clericis ſuberit abbati quo ad vtrãq; legẽ.qꝛ ſolus abbas ſup eam ⁊ eos exercebit iuriſditionem hoc ſaluo qḋ in grauioribus requiret papam.ſ.de offi.archi.ad hoc ipſe eũ inſtituet rectorẽ in ipſa eccleſia.⁊ ſic de alijs que ad legẽ iuriſditionis pertinent:ſed ⁊ legẽ etiã dioc.habebit in ea:qꝛ ſi qua aliũde ei obuenerint q̃ a papa de illis habebit canonicam portionẽ ⁊ ſic etiam de mortuarijs.⁊ aliũde venientibus.ſed cũ ꝑdicta exemptio ſit reſtringenda q̃tum ad epm a quo eximitur nõ intelligo pplm exemptũ:⁊ ideo q̃tum ad pplm dʒ epo de lege dioc.rñdere.ſ.qꝛ curam ppli ab eo retinet ſine examinatiõe tñ:ſed tamẽ bñ poterit ꝯ eũ excipere ⁊ accuſare corã abbate.⁊ de cura eius reſpõdebit epo.
3 ¶ †Item de oblationibus ⁊ mortuarijs que illi eccleſie a populo obueniunt.rñdebit epo.ar.ſ.de priui.ex ore.⁊ idẽ dicimus de lege iuriſditionis.qꝛ ſi quas cãs ppli tractabat ad epm appellabitur

(qḋ ſuum)

(qđ ſuū) qui eū cõcedit eccleſiā: ius qđ in ea habet ↄcedere vr. ff.
de contrahen. emp. quia tabernas. ff. de leg. j. ſi domus. ⁊ l. vlti. ff.
de vſu ⁊ habi. ſi ita. ff. de leg. ij. in eius. §. pe. arg. ℥. (Temporale)
puta tertiā vel q̃rtā partē fructuū poſſeſſionū non decimarū vel
forte q: de poſſeſſionibus aliquē annuum reditum preſtabat. ⁊ ſi
talē partē nõ habet in tpalibus videt̃ cõcedere ꝓuētus ſpiritua-
liū: puta quartā decimarū ⁊ oblationū ⁊ ſimilia ſcilꝫ ſpiritualiū
reditus. x. q. j. antiquos. xij. q. ij. vulterana. (Portio cõuertatur.)
⁊ nõ inſtitutio ⁊c. cõſimilia: q̃ inſtitutio bñ intelligeret̃ conceſſa ſi
diceret ep̃s: ↄcedimus tibi eccleſiā pleno iure. xvj. q. ij. c. j. argu. ff.
pro ſocio. l. iij. §. j. ⁊ l. cū ſocietas. j. q. j. ſunt nõnulli. (Nullā) certā:
q: cathedraticū dat̃ in ſignū ſubiectiõis in ſpiritualib⁹ ⁊ iuriſdi
tiõis ſpiritualis. ⁊ ideo cū illā remittere nõ intelligant̃ p ↄſequēs
4 nec cathedraticū. ¶ († Prouentus) puta moderatū auxiliū. ſ. de
cenſi. cū apoſtolus. §. ꝓhibemus. ⁊ q̃ de mulctis vel iuriſditione
ꝓueniūt: nā nõie prouentus omnia cõprehendit. ff. de vſufr. leg. a
criminibus autē abſtineat ⁊ ep̃o dimittat. xvj. q. vij. viſis. in ſi. vel
ve dictū eſt cõferre intelligit̃ quartā decimarū ⁊ alios ſpiritua-
lium reditus nõ iuriſditionē nec ea que ex iuriſditione ꝓueniūt:
vel is eſt ſenſus ꝙ ſi ep̃s nullos hꝫ reditus in tpalib⁹: q: tūc inten
dit cõcedere religioſis ꝙ oẽs redit⁹ eccleſie ↄceſſe eis appropriẽ-
5 tur ſibi. ¶ † Sꝫ oppones ſi hoc ſiat ergo eccl'ia cõceſſa eſt in grā-
gia. ⁊ ſic nec ẽt cathedraticū habebit ibi ep̃s: ſꝫ rñdet̃: licet appro
priẽt ibi redit⁹ ſupſi nos: nõ tñ eccleſia dꝫ abſqꝫ clericis remane-
re: vt no. ſ. de preben. in lateranẽſi. ⁊ no. q: cum epiſcopus dat eccle
ſiam aliq̃ intelligit̃ dare tẽporalia id eſt reditus ratione tempo
ralium debitos quos in ea habet aliq̃ alias obuentiones vt hic
aliq̃ dat inſtitutionē cū pleno iure. xvj. q. ij. c. j. aliq̃ omnem ꝓ-
uentū tẽporalē ex quacūqꝫ cauſa ꝓuenientē. ſ. de cenſi. cū venera-
bilis: ſed dãdo priuilegiū exemptiõis nõ eximit a iuriſdictiõe ſua
eccleſiā cui dat priuilegiū vt predictis iuribus probat̃. argu. ff. de
offi. pre. legatus. ⁊ dicūt quidā qđ nõ valet talis exemptio niſi di
cat is quib⁹ eximit ſicut qđ nõ ſoluat moderatū auxilium ⁊ in
illo valet exemptio: ⁊ ſic de alijs cõtra. ſ. de reli. do. cõſtitutus. ſed
6 dic vt ibi no. ¶ † Sed meli⁹ videtur quod ſi generalis ſiat exem-
ptio de omnibus temporalibus quod valet. ſ. de cẽſi. cum venera-
bilis. ⁊ idē forte in ſpiritualib⁹ que remitti pñt. ſuperior ergo tñ
eximet nõ tantum ſolus papa ſed ⁊ archiep̃s ⁊ ep̃s. argu. ſ. de ex-
ceſ. prela. ſicut. xvj. q. j. ⁊ temporis qualitas dūmodo eum ſolenni-
tate debita faciat vt no. ſ. vt eccl. bene. ſi. di. cõ. vt noſtrū. in ſi. ⁊ ſi
epiſcopus eximat aliquā eccleſiā abbati vel archiep̃o vel aliĳ pre-
latu intelligitur in totū exempta cum clericis ⁊ laycis ⁊ ſoli ep̃i-
ſcopo ſubeſt vel illi cui tradit̃. ⁊ hoc eſt verum in iure parochia-
li. ſecus autem diceremus in iure epiſcopali. nā licet eccleſia que
datur religioſis a iure epiſcopali ſit exempta per papam: non ta-
7 men populus erit exemptus vt no. ſ. de priui. recepimus. ¶ † Et
eſt ea forte ratio: q: eſſet grãde periculum ſi epiſcopus nõ poſſet
miniſtrare populo ſacramẽta q: abbas vel alius prelatus ipſius
eccleſie exempte non poteſt: vt conſecrare altaria ⁊ cõſimilia. imo
plus videtur quod etiam ſi epiſcopus aliquam eccleſiam eximat
non videtur illam a ſe exemiſſe. vnde forte videtur ꝙ ſi papa da-
ret eccleſiam alicui alii epiſcopo quod tunc etiam populus vide-
retur exemptus quia epiſcopalia iura poſſet recipere ab epiſco-
po cui datur. (Cathedraticū) idē in correctiõe etiam ſi pleno iu-
re cõceſſiſſet eccleſiam. xvj. q. ij. viſis. idem in procuratore ⁊ iuriſ-
ditione ⁊ viſitatione. ſ. de cenſi. cū venerabilis. etiam ſi pleno iure
cõceſſiſſet. (Conſenſus) ⁊ ſine eo nõ valet. ſi autē collationes bñſi
ciorum fierent de cõſuetudine valerent ſine cõſenſu capituli. ſ. de
his que ſi. a prela. ſine conſenſu. c. ea noſcitur.

1 ☞ Interdictum an ex diuerſis cauſis proponatur.
2 Eccleſiam vnam aliĳ ſubĳcere ad epiſcopum pertinet.
3 An audiatur turpitudinem ſuam allegans.
4 Locus aliquis non poteſt ſieri ſacer abſqꝫ autoritate epiſcopi.

Inter dilectos (hoſpitali) ſancti
1 alutĳ. (hoſpitalariĳ) ſancti ſepulchri. († Diſſimilibus)
ꝙ licet ſit q: primo egerūt interdicto vti poſ. ⁊ poſtea interdicto
de recuperãda poſſeſſiõe. ff. de acqr. poſ. naturalr. §. nihil. ⁊ eadē
res vno interdicto ſicut vna actiõe ex diuerſis cauſis puta turba-
tiõib⁹ vel deiectiõib⁹ petit̃. C. de peti. here. hereditas. ff. de excep.
rei iud. cū querit̃. nã ⁊ cū ẽt interdicta pſonalia ſunt ⁊ ex diuerſis
cauſis ꝓponit̃ idē interdictū. verbi gratia ago interdicto vñ vi. q:
deiecit ⁊ iterū ſi ꝑmo ſuccubuit: q: deiecit mãdauit ⁊ iterꝫ q: ratū
habuit. ſ. de reſti. ſpo. ſepe. ⁊ c. cū ad ſedē. (Patroni) q: patroni
conſentiebãt qđ ſuum eſſet ius patronatus concedere videbatur
ar. ſ. c. pri. (Hoſpitalis) ſancti alutĳ. (Commiſerūt) ſic. ff. quod
cuiuſqꝫ vni. itē eorū. §. j. (Aſſignatione). i. cõtractū donatiõis vel
cõceſſionis perficerēt vel cū iam factus eſſet cõtractus qđ poſſeſ-
ſionem reciperēt que omnia poſſunt per ꝓcuratorē fieri. ſ. de pre
2 ben. accedẽs. ſ. de preſcrip. ſi diligẽti. ¶ († Receperint) hec ſub-
iectio licet non tenuerit de iure: quia ad epiſcopum pertinet hoc
ſcilicet ſubĳcere vnam eccleſiam aliĳ. ſ. de ſup. neg. prela. ſicut. ſ. de
exceſ. prela. ſicut. ſ. de conſuetu. c. cum dilectus. tamen eis obĳ ſi ne
cõtrauenire poſſint: ſic. ſ. de renuncia. qđ in dubĳs. xij. q. v. ſi quis
ep̃s. ⁊ ſic non eſt ↄtra. ſ. de his que vi me. ve cauſa ſi. cum dilect⁹.
hec ſolu. nõ valet: q: ſecundū hoc nõ adiudicaſſet hoſpitale cum
ſuis ptinẽtĳs: ſꝫ tñ facultatē cõtradicẽdi aduerſarĳs abſtuliſſet:
vel eis tñ ſilentiū impoſuiſſet. ¶ Sed põt rñderi hoc ideo factū
eſt q: poſſidebãt. Alĳ dicūt quod ⁊ ſubiectio ⁊ aſſignatio tenuit
quo ad eos: ⁊ ideo bona eſt ſentẽtia p quã adiudicat eis hoſpita-
le. i. quicquid iuris habebant ⁊ cõferre poterant in hoſpitali ius
ſ. papa de facto. nõ tñ video quõ in alĳs valeat ſubiectio. ¶ Vel
dic quod eccleſia ſancti alutĳ poſſidebat quoddã hoſpitale quod
nominabat̃ hoſpitale ſancti alutĳ. ⁊ hec eccleſia donauit illđ ho-
ſpitale hoſpitali ſancti ſepulchri. ⁊ ſi verū eſt quod ab iſtis dicit̃
bona ſolutio eſt: quia cum eccleſie pingue iuſpa. habeant. xvj. q. ij.
ſane. bene ſequitur condemnatio hoſpitalis cum ſuis pertinen
a tĳs. vel dic quod melius ᵃ videtur qđ hoſpitale ſancti alutĳ. i. qđ
ſic dicebatur nõ erat adhuc religioni deputatum. vnde perſone
que illud regebãt poterant eſſe ſeculares: ⁊ talis locus per domi-
nos eius alienari poteſt in quaſcunqꝫ perſonas. arg. ſ. de reli. do.
ad hoc. ¶ Sed oppones ibi erat eccleſia ſancti alutĳ. ergo erat lo
cus religioſus ⁊ eius cura ad archiepiſcopū pertinebat. Sol. non
erat ibi eccleſia que dignitatē eccleſie obtineret ſed forte erat ibi
locus aliqs qui erat deputatus celebrationi ⁊ orationi: ſicut ſcit
eſt in oib⁹ palatĳs magnarū pſonarū: vel dic qđ hoc non ſe ſup-
poſuerūt nec ↄtractū inierūt ſup eccleſia: ſꝫ ſup hoſpitali tantū: ⁊
hoſpitale nõ erat eccleſie nec eccleſia hoſpitalis ſed erãt iuxta: ni-
hil ſe adinuicem cõtingentes. ¶ Sed oppones ergo non erat ibi
rector vel fratres cum nõ eſſet ibi licitum collegium. Sed ipſi rñ-
dent quod fratres vocabãtur ſed ibi non erat collegium: nec erat
ibi religio. vel dic quod bene erat licitum collegium eorum quod
hoſpitalitati intẽdebant. ⁊ ibi fratres per dominum ⁊ fundatorē
hoſpitalis ius habebãt in hoſpitali vt tempore vite ſue ibi deſer
uirent ⁊ ibi neceſſaria haberent ⁊ eorum conſilio omnia facerẽt.
☞ ¶ † Sed adhuc oppones non debebant dici patroni ſed domini
cum non eſſet locus religioſus. Sed reſpõdemus quod large ſu-
mendo patroni dici poſſunt propter ſpiritualia ad quem locum
illum deputauerant. aliter autem ſi eſſet, locus religioſus factus
autoritate epiſcopi ad diſpoſitionem epiſcopi pertineret nec pri-
mus ſtatus ſine eius autoritate põt mutari. ſ. de reli. do. de xeno-
dochĳs. ⁊ ita non eſſet receptus libellus hoſpitalis ſancti ſepul-
chri vbi ponebat̃ cauſa iuſta: ſed quod habebat ex donatione fra
trum hoſpitalis ſancti alutĳ: vt no. ſ. de officio iudi. c. primo. ſo-
lus enim epiſcopus hoc facere põt. ſ. de exceſſi. prela. ſicut. ⁊ no. ſ.
vt eccl. benefi. ſi. di. cõ. c. j. in ſine. (Partis) id eſt hoſpitalis ſan-
cti alutĳ. ¶ (Partis) licet contempti non fraudulenti hic ſuo
nomine poſſent proponere exceptionem periurĳ. nõ obſtat. ſ. de
electio quod ſicut. ⁊ de rebus eccle. non alie. ſi quis presbyterorū.
⁊ no. ſ. de teſt. cum olim. nomine tamen capituli preponi nõ po-
teſt. vt hic. poſſet etiam dici qđ licet excõicati vel periuri eſſent ta-
men donare poſſunt: vt no. ſ. de dolo. veritatis. Item dic qđ ca-
pitulum vel cõuentus bene poterat dicere cõtractum non tenere
vel qđ forma debita ſeruata nõ erat. vel petere reſtitutionē in in-
tegrum ſi leſa erat eccleſia pretextu ſolius malitie ſue vel malitie
perſonarū de cõuentu dūmodo alſ ↄuētus bonus eſſet nõ poſſet ſe
iuuari. illud autem qđ a minori parte cõuentus celebratus eſt cõ
tractus bene fuiſſet receptus ſi ꝓbauiſſent eum: qđ ſi verum eſſet
nullus eſſet cõtractus: ſed q: non probauerunt idcirco cõtra eos
iudicatū fuit. (Litigioſa) ⁊ ita cum res litigioſa eſſet non potuit
in alium transferri: ⁊ ſi trãſlata ſit nihil valet. C. de litig. l. ij. C. cõi
diui. l. j. imo alienãtes incidunt in penam litigĳ. C. de litig. l. vlti.
ipſi tamen qui alienauerūt ↄtrauenire nõ poſſunt. vel dic qđ lꝫ
res diceretur litigioſa nõ tamen ꝓbatur. ⁊ hoc iſti bene poterant
allegare qđ eorum intereſſe videbatur. de hoc no. ſ. de preſcri. au-
3 ditis. ¶ († Turpitudinem). C. de ſer. pig. da. ita ſi creditoribus.
C. de tranſac. l. tranſactiõe finita. C. de reuo do. cum ꝓficaris. xvj.
q. iij. nulli. arg. cõtra. ſ. de conceſ. preben. ex tenore. C. de lib. cau. l. j.
xxxv. q. iij. extraor. ⁊ quidam allegans turpitudinem ſuā auditur
ꝓpter periculū anime. ſ. de re iudi. lator. ⁊ in fauorē eccleſie. xxxv.
q. ix. qđ quis. (Sed deceptis). ff. ad vell. l. ij. C. ſi mi. ſe ma. di. l. ij. ſ.
de rerū permu. cum vniuerſorum. (Pertinẽtĳs) no. ergo qñ ali-
quid petit̃ vt acceſſoriū qđ fert̃ ſnīa incerta. ⁊ no. de hoc. ſ. de reſt.
ſpol. cū ad ſedē. ⁊ de or. cog. cum dilec. (Adiudicare) no. hic adiu
dicatur hoſpitali ꝓpter ſolum iuſpatronatus qđ in eos trãſferri
poterat per patronos hoc difficile videtur. ⁊ ideo plus placet qđ
4 no. ſ. in gl. que incipit hec ſubiectio. ¶ († Preiudicium) quia ſi
prius locus ſacer erat ꝙ non potuit ſieri ſine autoritate ep̃i: ep̃us
ibi ius epiſcopale habebat. inſt. de re. di. §. ſacre. niſi forte hoſpita
larĳ hieroſolymitani de quibus hic agitur ſuper hoc habebant
ſpeciale priuilegiū quod ſacra hoſpitalia poſſint facere in predi-
cto caſu. ſ. qđ locus erat religioſus non tenetur predicta collatio
⁊ aſſignatio. Itē ⁊ ſi hoſpitalarĳ poſſunt hoſpitalia facere tamē
ſemper intelligitur ius plebis ⁊ epiſcopi ſaluum.

a ¶ Vel dic me-
li⁹. Adde cae
in ↄſi. xj. incip.
ꝑ enucleatiõe
oim. col. iij. in
ꝑn. ⁊ i ↄſi. xiiij.
icip. ꝑ elucida
tione dubioꝝ.
col. j. verſi. ſcđo
ad hoc induco.

Apoſtolice (in canone) .xii.q.ii. bone(ſi quis) an ſolus epiſcopus poſſit ſine cōſenſu capituli:uic vt not.s.de his que fi.a prel.a.ſi.cō.ca.paſtoralis. ❡(Cenſus) id eſt tot poſſeſſiones:vnde poſſit monaſteriū vel eccleſia tantū recipere quantū eſt quinquageſima vel cēteſima cēſus epiſcopalis eccleſie:vel de omnibus redditibus eccleſie recipiet quinquageſimā vel cēteſimā.⁊ hoc videt̄ velle hic dicere qđ ſemꝑ epiſcop⁹ directū dn̄ium ſibi retineat ⁊ vtile transferat vel cenſum appellat oīa bona eccleſie vel cuiuſcūq; alterius.ff.ad treb.cogi.in princ.❡(†De poſſeſſionib⁹) hic no.qđ nō ſolū quinquageſimā vel cēteſimā cenſus pōt eps dare:ſed etiā quinquageſimā vel centeſimā poſſeſſionū.in idē enī recidit.❡Jtē no.qđ cēteſimā vel quinquageſimā dabit nō ſolū de ſuis poſſeſſionib⁹ ſed etiā de poſſeſſionibus cathedralis eccleſie.(Legitime) per beneficiū reſtitutionis. (Oſtēſione) nunc qz eccl'ia grauat̄ debitis.(Poteſt) ⁊ papa dz ꝯcedere.

Propter (reuocare) condictione ex.l. pe rei vend. C.de rei ven.his.C.de contrahen. emp.cum res.ff.de do.cauſa mor.l.ſi mortis cauſa do.facta. ❡(Preſumpſit) vel niſi cōditionem in donatione appoſitā nō impleat vt hoc habes.C.de reuo. do.l.vlt.⁊ habēt locum in donationibus factis extraneis ⁊ etiam filiis emancipatis vel alius liberis nō in poteſtate cōſtitutis.hoc tamen ſaluo quod ſi donator trāſeat ad ſecundū matrimoniū nō poteſt reuocare niſi in tribus caſibus contentis.C.de reuo.dona. aut.hec quoq;.⁊.l.his.ſi autem facta ſit donatio liberto reuocat̄ propter obſequium non preſtitum.⁊ nō ſolū reuocatur donatio: ſed ⁊ qđ emptum eſt ex re donata.C.de reuo.dona.l.j.⁊.C.de libe. cauſa ſolo.Jtem ꝓpter liberos poſt ea ſuſceptos a patrono.C.de reuo.dona.ſi vnq̄ alius autē totum non reuocat.C.de inoffi.do.ſi totas.(Tacuit) qz ſi dixiſſet ſi predicta cōtra me vel contra heredem meū fecerit donatio reuocetur tunc donatio reuocabit̄ etiā a ſucceſſore donatoris.(Succeſſoris) nec contra heredes donatarii.C.de reuo.do.l.vlti.

❡De peculio clericorum. Rubrica.

Jnueſtigandum (eccleſia) Preſumunt̄ eius obtentu eccleſie acquiſita.xii.qđ.iii. c.j.arg.C.de dona.inter virū ⁊ vxo.etiam.tamen cōtra hanc preſumptionem admittitur probatio contraria.xii.q.j.ſint manifeſte.⁊.q.iiii.c.j.(Canonicam).xii.q.v. nulli.⁊.c.fixum.⁊.q. iii.quicunq;.xvi.q.iii.placuit.

Preſbyter (emitur) De rebus eccleſie tantū nā ſi de ſuis ⁊ eccleſie emerit ſit communis diuiſio.xii.q.iiii.c.j.

Et vnuſquiſq; (Acquiſierit) de rebus eccleſie.

Aquirēdū (alio nomine) quod ſi fecerint preter penā peccati dicimus quod eccleſia poteſt eos vendicare:licet non ſint ſue.C.de rei ven.ſi vt propoſuis.C.de admi.tuto.l.iii.

Si quis (feciſſe) quia emit aliquas poſſeſſiones de redditibus ſuis xii.qđ.v.fixum.vel de terra inculta fecit cultā vel vineam hoc autē tenebit etiā ſi eccleſiā dimittat etiā ꝓpter crimen.quidā tamen dicunt contra niſi de conſenſu epiſcopi hoc feciſſet.C.de allu.l.vlti.s.de reb.eccl.non alie.ad aures.

❡De teſtamentis ⁊ vltimis voluntatibus. Rubrica.

Uorundā (in octo) id eſt in duabus partib⁹ hereditatis.inſti.de here.inſti.§.hereditas.❡(Aurum) ⁊ ſic apparet qđ habens filios poteſt fieri etiā eps.xii.q.ii.epiſcopus qui ſi.ſed contra.lxi.diſtin.catinen.xxviii.diſt.de ſira.⁊ aut.quomodo opor.§.j.colla.ix.vbi etiā prohibet̄ de nepotibus.Sed quidā illa intelligūt quādo filii vel nepotes ſunt mali:vel quando ꝓpter nimium amorē filioꝝ preſumit̄ quod pater dilapidet bona eccleſie: nos tamē credimus qđ de iure cōmuni nō dz ꝓmoueri qui filios vel nepotes habet.in aut.de epiſ.⁊ cle.in prin.Et idē etiā dicim⁹ in quolibet p̄lato diſpēſatiue tn̄ poſſunt ꝓmoueri ſi longa ꝓceſſerit cōtinētia.xxviii.diſt.priuſq̄.cū cantione tn̄ que cōtinet̄.xxviii. di.de ſira.ſecundū antiqua tēpora qn̄ eccleſie erāt pauperes hoc licebat.xlvii.diſtin.§.neceſſe.(Pauerit) de bonis eccleſie. (Habuiſſe.l.) ſupple vel māſit acquiſitū. (Acquiſiuiſſe) intuitu epiſcopatus vel intuitu officii.j.eo.requiſiſti.

Uia ingredientibus. (ſed l veſti; bus.) ſ.ſlo. qz nō allegabat ſe profeſſam:ſed nō portaſſe veſtem monachalem que non facit monacham.j.de regu.⁊ tranſ.ad reli.porrectum.ſi autē moniales eſſent nō profeſſe poſſent condere teſtamentum.xii.q.v.c.vlti.

Nos quidē annum Jntra hoc tps debet volūtas teſtatoris executioni mandari. C.de fideicom.aut.amplius in aut.de eccle.ti.§.ſi quis per edi.❡(Conſtitutum)per teſtatorē.Et ſic eſt hic arg.q̄ ſi teſtator de certo loco mādat ⁊ ibi fieri nō poteſt dz alibi fieri:vel ſi mandauerit monaſterium deſtructū reparari:⁊ tūc ſi ibi vbi prius erat nō pōt edificari alibi edificabit̄.❡(Parte) defenſio teſtamētoꝝ ad epm pertinet maxime quo ad pias cauſas.j.c.pri.C.de ſac.ſan.eccle. nulli. idē videt̄ etiā in nō p̄ns.j.c.pri.⁊.c.ſi heredes. publicatio autem fieri nō dz apud epm.C.de teſt.cōſulta.⁊ ſic exponimus.lxxxviii. diſt.eps cui.(Et omnia) relicta ꝓ monaſterio faciendo vel etiam alia.(Leges).C.de epi.nulli.in aut.de eccle.ti.§.ſi qs aūr.col.ix.

Jndicante (nudis) vbis ſine ſcriptis etiā ſcđm legē ſufficit.C.de fideicō.l.vlti.erant enim cuiuſdā eccleſie. (Si autor id eſt ſi teſtator.

Jllius (legauerit) ſcienter.tenetur enī eam heres redimere vel pretium dare.inſti.de leg.§.non ſolum.⁊.§.quod autem.ſi autē ignoranter ſecus niſi legaretur coniuncte pſone.C. de leg.cum alienam.⁊ debet legatarius probare ſciētiam:vt in.d. §.quod autem.ff.de probationibus.verius. ❡(Teneantur) eccleſia repetente ſine cuius ſcientia tibi tradite ſunt:ſed hec litera videtur dicere quod nec eccleſia repetebat ſed heredes.⁊ ideo dic quod res legate depoſite erant apud teſtatorē vel obligate a quadam eccleſia qua eccleſia nunc agente aduerſus heredem de depoſito vel de pignore vel petente reſtitutionem in integrum mandatur legatario quod reſtituat:tūc heres tenebitur ad reſtitutionē faciendā eccleſie cui legatū factum erat.hic non vult parcere heredi quod eſtimationem nō det:ſed in hoc parcitur heredi qđ niſi rem reſtitueret forte magnū damnum vel penam incurreret vel teſtator ignorans rem eſſe alienam legauit eam.⁊ ideo reddere tenebatur eccleſia.❡(†Teneat̄) melius placet quod nec heres tenetur ad eſtimationem.nam licet illud verum ſit generaliter qđ heres tenetur ad eſtimationem.inſti.de leg.§.non ſolum fallit in caſib⁹ vt ſi quis legat ea que non poſſunt haberi ſine magna difficultate:vt ſunt predia ceſaris.ff.de leg.j.apud iulia.§.cōſtat. Si autem hoc priuilegiū habēt res ceſaris multo fortius res eccleſie: in quarum alienatiōe magna difficultas eſt.x.q.ii.hoc ius.xii.q. ii.ſine ex.Jtē legari nō poſſunt ea que cōmunibus vſib⁹ deputata ſunt:vt in p̄alle.l.apud iul.inſti.de leg.iii.§.nō ſolū.Jtē in teſtamento ſcribi nō dz aliqđ qđ ſit cōtra bonos mores vel ꝯ ius.ff.de leg.ii.ſi qs ingli.§.ſi.res autē eccleſie cōibus vſib⁹ ſunt deputate. xii.q.j.c.videtes.⁊ cōtra ius eſt qđ res eccleſie alienent̄ niſi in certis caſib⁹.vt.x.q.ii.hoc ius.❡†Jtē nō eſt cōmertiū rei eccleſiaſtice ad laycos.xii.q.ii.nō liceat igno.⁊.c.ſeq.⁊ ideo in legatis laycis factis de rebus eccleſie non tenet legatum.ff.de leg.j.mortuo.§.labeo.ff.de ver.obli.multū.C.de iude.⁊ celi.l.j.⁊ expone ſed qz.l.dei non aūt.l.ſeculi.virus.i.res eccleſie nō ſunt cēſende p omnia ſicut alie res ſeculi ſicut hic apparet.vel dic qđ ius poli appellat̄ etiā ius qđ cōtinet̄ in iure ciuili:ſed tn̄ ꝓpter fauorē dei eſt in aliquo a iure cōmuni ſegregatū ſicut hic apparet.vel dic qđ de rebus eccleſiaſticis expſſe nō cōtinet̄ in aliquo iure ciuili ſed in iure canonico tantū vbi dicit̄ qđ res eccleſie alienari nō poſſunt.x.q.ii.hoc ius.xii.q.ii.ſine ex.Jtem licet ſuſtineri poſſet qđ eccleſia ageret:tamen melius eſt quod heres agat.

Si heredes. (Ab epiſcopo) repete que diximus.s.eo.nos.

1 ❡ Non poteſt vllus de reb⁹ eccleſie teſtari:quid autē de rebus quas clericus habuit ante clericatum.in nu.2.

3 Res quas clericus poſt clericatum acquiſiuit preſumit̄ de redditibus eccleſie acquiſiuiſſe.

4 Pōt clericus teſtari de his q̄ p artificiū ſeu doctrinā acquiſiuit.

5 Cui obueniant bona clerici ab inteſtato defuncti.

6 Quicquid a prelato emitur preſumitur nomine eccleſie emptum.

7 Heres clerici tenet̄ cōpēſare omne damnum illatum ei a clerico.

Cum in officiis. (ſi beneficium).ff.de peti.here.ſz ſi legat⁹. §.conſuluit.viii.q.ii.illud.(Clerici) no.nō ſolū p̄latus ſed etiā alius clericus omnia acquiſita intuitu eccleſie debent relinquere eccleſie.j.c.proxi.⁊.c. relatum.ii. (Canonibus)

1 xii.q.v.obitum.⁊.qđ.iii.placuit.❡(†Remanere) not.qđ nullus ſiue prelatus ſiue clericus ſiue laicus de rebus eccleſie etiam mobilibus teſtari poteſt.vt hic.⁊.j.eo.ad hoc.⁊.c.quia.⁊.c.relatum. xii.q.iii.c.j.⁊.q.v.p totū poſſunt tamē in egritudine cōſtituti aliquid intuitu eleemoſyne erogare.j.eo.ad hoc.⁊ in remuneratiōe ſeruitiorū ſibi exhibitorum tam a cōſanguineis quam ab aliis.j. eo.relatum.§.licet. ❡Jdē etiā dicimus de reb⁹ quas emerūt de redditibus

redditibus ſuis.xij.q.ij.epiſcopus.1.q.iij.c.j.ꝛ.q.v.ſixi.ꝛ.ſ.de pec.
cle.c.pe.niſi in cōpēſatiōe relicti tñ darēt eccleſie ꝗtū relinquunt
xij.q.v.ſi eps.1.q.ij.ſi quis quelibet.vel niſi aliud obtineat de con
ſuetudine vt qdā dicūt.ℂ Si aūt bʒ res ꝓprias de eis teſtari pōt
vt in ſalle.c.xij.q.v.c.j.ꝛ.q.iij.c.j.ꝛ.ſi.ꝛ.q.j.ſint manifeſte.in auſ.
2 de ſanc.epiſ.§.preſbyteros.ℂ †Veniēt autem ad heredes inſtitu
tos vel ab inteſtato ea que clericus habuit ante clericatū. vel etiā
que poſtea obueniūt ex ſucceſſione vel donatione vel artificio ſeu
3 doctrina.ſ.eo.quia.ꝛ.c.relatum.§.ceterum.ℂ †De his que acquiſ
ſiuit poſt clericatū prima facie ꝓſumiꝩ qḋ intuitu eccleſie ꝛ de re
ditibus eccleſie acquiſiuerit.ſ.eo.c.j.xij.q.iij c.j.in auſ.de eccl.tit.
§.interdicimus.hic aūt licet preſumanꝩ in ſingulis clericis.vt in
p̄e alle.iurib⁹. in p̄latis maxime preſumiꝩ.xij.q.ii.quicunqꝫ.1.q.
iij.ſacerdotes.ꝛ.c.preſbyteri.Et eſt dicēdum quod intātum ſtan
dum eſt huic preſumptioni qḋ ſententia fertur pro eccleſia.niſi ex
aduerſo probetur vel preſumatur contrarium:vt in predicta auſ.
§.interdicimus quidā tamē ꝛ forte non male dicunt quod in nō
prelatis crediꝩ acquiri intuitu perſone nō eccleſie cum ad hoc ſcʒ
querēdum nomine eccleſie nullum hʒ officiū:ꝛ ideo ſuo nomine
querere videꝩ ſi aliunde hʒ bona ꝗ̄ de eccleſia:vnde heres ſuus li
cite poſt eius mortem hoc occupabit. Et eſt ad hoc.ſ.eo. requiſi
ſti.in fi.ſed qꝛ in his⁹ difficiles ꝛ quaſi impoſſibiles eſſent ꝓba
tiōes teſtiū vel inſtrumētoꝝ ſcʒ quid vel quantum de reditib⁹ ec
cleſie ꝛ quantū de ſuo proprio emerit: idcirco iudex in hoc facto
multū ex preſumptionibus ꝓcedet ꝛ cum contingat aliqñ vnam
preſumptionē aliñ cedere.ſ.de ꝓſump.qꝛ.ꝛ.c.literas iudex eñ ar
4 bitrabiꝩ quātū ſit patrimoniū.ꝛ quot ſint redit⁹ eccleſie.ℂ †Itē
quid lucratur de artificio ſeu doctrina.ꝛ ſic multa alia.ꝛ hoc vi
deꝩ dicere.xij.q.iiij.c.ſacerdotes ſemp eñ in cōputatione facienda
prius deducet expēſas quas fecit in victu ꝛ veſtitu ſuper eccleſia
qꝛ q altari ſeruit debet viuere de altari.xij.q.j.ex his.ꝛ.c.epiſco
pus.1.q.ij.charitatem.arg.ꝯtra.j.q.ij.paſto.ſ.de prebē.eps.§.aliñ
☞ ſolue ve ibi. †Item cū prelatus ſegregare debeat res ſuas a reb⁹
eccleſie.xij.q.j.ſicut ꝛ oīa dʒ agere ſemper cū ꝯſilio clericorum ſuo
rum.xij.q.j.eps.multū cōtra eum preſumiꝩ ſi omiſerit hmōi.ꝛ ſe
pe poſſet propter culpam eius deferri iuſiurandū eccleſie.ar.ij.q.
j.in primis maxime vbi manifeſta ꝛ lata deprehenderetur culpa
prelati.ꝛ no.ſ.de his q̄ vi metuſve cā ſi.c.vlti.ſicut in tutore diciꝩ
☞ C.de in lit.iur.l.j.ꝛ per totū.ℂ †Itē omnes vanas ꝛ delicatas ex
penſas prius deducet de bonis clerici.ſolas autē expēſas appro
babit iudex de bonis que facte fuerūt in alimoniam ſuam ꝛ pau
perū vel in redēptionē captiuoꝝ:vel in hoſpitale vel alſ pias cau
ſas.xij.qō.ij.aurū habet.ꝛ.c.gloria.ꝛ.xliiij.diſt. cōmeſſationes.ſ.
de ſup.neg.p̄la.c.ij.nec credūmus melioris cōditionis quo ad pro
bationē eſſe alterū ſcilicet eccleſiam vel heredem ex eo ꝙ poſſidet
quantū ad hoc qḋ onus ꝓbandi aliñ incumbat:qꝛ ſemper ꝓ eccle
ſia preſumitur niſi heres defuncti clerici probauerit ante cleríca
tum defunctū clericū aliqd habuiſſe:vel aliūde ſuo intuitu obue
niſſe:vt in predicta auſ.§.interdicimus.ꝓbat aūt quod dictū eſt
vel vere vel p preſumptiones.vt.ſ.eo.reqſiſti.facit etiā ad hoc qḋ
diciꝩ de vxore:quoniam quicquid acquirit matrimonio conſtan
te preſumiꝩ de bonis viri acquiſiuiſſe.C.de dona.inter vir.ꝛ vxo.
etiam.ff.eo.quintus.quāuis nō ſit per omnia ſimile: qꝛ quicquid
vxor acquirit ex perſona vel opera ſua marito acqrit.clericus au
tem ꝛ etiam prelatus ſibi non eccleſie acquirit.ſ.eo.quia.ꝛ.c.rela
☞ tū.§.ceterū.ℂ †Si autē plures quis eccleſias habet equa diſtri
butione bona clerici ſunt inter illas eccleſias diuidenda.ſ.eo.rela
tum.in fi.ꝛ ſi clericus nullum habet heredem vſqꝫ ad.vij.gradū
5 ſuccedet eccleſia.xij.q.v.c.pe.ꝛ vlt.† Sed reſpōde nobis qs occu
pabit bona inteſtati defuncti. Reſpō.ſecūdū ꝓdicta in bonis ec
cleſie non habet heredem ſed ſucceſſorem.vnde illa occupabit ec
cleſia.illa vero de quib⁹ certū eſt qḋ fuerunt teſtatoris occupabit
heres.ea autem de quibus dubitari poteſt cum pro eccleſia preſu
matur eccleſia occupabit.ꝛ ſi heres occupet ſua autoritate compe
tit contra eum conſtitutio.ſi quis in tantam. ℂ Item quia in rē
quam poſſidebat eccleſia per clericum defunctum ſibi ius dixit:
vel edictum diui marci.vel furti.vel vi bono.rapto.vel rei ven.vel
ad exhibendum vt in ſingulis notare poteris:actio autē expila.
here.vel edictum diui adri.non competūt eccleſie: quia predicta
non petit tanquam heres:ſed domina.ſi autem prelatus in aliū
transferret tunc non haberet eccleſia niſi rei vendicationē vel ad
exhibendum.ℂ Sed quid ſi in teſtamento relinquat res eccleſie
alius vel in eis ſpecialiter inſtituat herēdē.videtur quod hic non
debeat formidare penam cōſtitutionis:ſi quis in tantam.vel alia
rum cōſtitutionum:quia teſtator interuertit poſſeſſionem quod
poteſt.ff.de vi ꝛ vi arma.colonus.ſed melius dicitur quod nō po
tuit ſibi poſſeſſionem propriam interuertere voluntate.C.de ac
quiren.poſſeſſio.cum nemo niſi expelleret dominum vel nūcium
eius vt in predicta.l.colonus vel niſi aliñ dediſſet poſſeſſionem vel
eiectus fuiſſet.ff.de acquirē. poſſeſſio.peregre.§.quibus.ꝛ.l.poſſi
deri.§.quod ſi ſeruus.ꝛ.l.licet.ꝛ.l.quamuis. vel niſi ſuo nomine
emiſſet:quia tunc cum poſſeſſio eſſet penes clericum teſtatorem
non nomine eccleſie:ſed ſuo ꝓprio ſi heres occupat poſſeſſionē:tn
nullā penam incurrit licet poſſit ab eo vendicari ſi de bonis eccle
ſie empta eſt.hoc caſu.ſ.qñ ſuo.l.clerici noie emit:ſi eccleſia ſcīēter
ſuo nomine occuparet teneretꝩ cōſtitutione ſi quis in tantā.vel cō
dictione ex cā.xvj.q.vj.placuit. ℂ Si aūt ignorāter occupaſſet rē
quā ſuo nomine poſſidebat p̄latus nō teneretꝩ ꝓdicta pena qꝛ iu
ſtā cām hʒ ignorātie ꝛ ꝯrie preſumptionis.cū eñ preſumaꝩ vt di
6 ctum eſt oīa acqſita de bonis eccle.†Itē cū qeqd emit p̄lat⁹ pre
ſumatur emptū noie eccleſie:vel noie eccleſie emere debeat:vt.xij.
q.iii.eps ſi aliud nō appareat debeo eū ꝓſumere potius feciſſe qḋ
ius ꝓcipit quā ꝯtra ius ſcʒ qḋ emerit ꝛ poſſederit noie eccleſie ſʒ
ſic nō excuſareꝩ heres occupās cū ꝓ eo nō faceret preſumptio.niſi
teſtator ei reliquiſſet:qꝛ tūc excuſareꝩ vt ſequiꝩ.ſi autē ſolūmodo
dimittat rem poſt mortē ſuā inter alias res ſuas proprias cauſe
poſſeſſionē retinet eccleſia:cū prelat⁹ nō poſſideat nomine ſuo ſʒ
eccleſie ſicut cōmodatarius.ff.de acqui.poſ.ſi colonus.xij.q.ij.ſine
ex.ꝛ.q.j.c.vlti.ꝛ ideo nō preiudicat eccleſie ſi poſſeſſionē dimittat
vel leget aliñ.C.de acqui.poſ.l.vlti.ꝛ ideo videꝩ qḋ cōtra eum cō
petat interdictū vñ vi ꝛ ꝯſtitutionis ꝓdicte ſi violēter occupet cū
☞ eccleſia poſſideret.†Et hec vera ſunt ſi relinquat res quas cōſtat
eſſe eccleſie ſi autē relinquat ea de qbus dubiū eſt an ſint eccleſie:
vcʒ poſtmodū acqſita:illa hñ occupabit heres:qꝛ lʒ ꝓſumanꝩ acq
ſita eccleſie tñ dubitaꝩ.ꝛ cū in optiōe p̄lati fuerit qñ acqſiuit illa
vtrum ſuo nomine acciperet vel eccleſie:lʒ male faceret ſi de bonis
eccleſie vel intuitu eccleſie q̄ſitis niſi noie eccleſie acciperet ꝛ qñ
nō ꝓſumiꝩ immemor ſue ſalutis:fic.j.q.vij.ſancim⁹.ea accipiet he
res.nec eſt ꝯ inſti.vi bo.rap.§.ij.vbi diciꝩ ꝙ cōſtitutio ſi qs in tan
tā hʒ locū etiā vbi qs crediꝩ ſibi licere de iure rē ſuā ꝓpria autori
tate accipere:ſʒ nō eſt cōtra:qꝛ ibi loquiꝩ de errāte in iure.hic au
tē errabat in facto:qꝛ iſte nō credebat ſibi licere rē ſuā ꝓpria auto
ritate occupare:ſed credit rem ſuā eſſe ꝛ eū cui ſuccedit ſuo noie
poſſidere:ꝛ tūc nō incidit in ꝯſtitutionē. ℂ Itē alia ratio eſt l he
rede quā in aliis:qꝛ ad heredē veniūt ꝛ nō ſolū poteſt occupare q̄
poſſedit teſtator:ſed etiā q̄ inuenit in hereditate:etiā cōmodata ꝛ
depoſita.ff.de peti.here.nō ſolū.vñ pōt dici qḋ ſi accipit predicta
nō incidit in ꝯſtitutionē cū nō debeat credi eū velle poſſidere aliꝩ
quā teſtator poſſederit:ꝛ ita nec poſſeſſione nec ꝓprietate voluit
eccleſiā ſpoliare:ſʒ ſi vult eſſe tutus occupet.ſaluo iure eccleſie tam
in poſſeſſione ꝗ̄ in ꝓprietate.arg.opp.ff.de fur.falſus creditor.§.
qui alienū.tñ hec nō multū valet ſed ſi eccleſia occupet ageꝩ ꝯ eā
rei ven.vel act.ad exhi.ꝛ accuſaretur de crimine expilate heredita
tis:vt haheꝩ.ff.de cri.expi.here.l.j.ij.ꝛ.iij.qdā tamē dicūt etiā hic
ſi ꝓteſteꝩ vt.ſ.dictū eſt nō teneri.in his autē verius ꝓſumiꝩ indu
bitatū ſicut qñ donaꝩ aliqd prelato ab extraneo forte ſecus poſſet
dici qꝛ ille heres non occupabit ꝛ eccleſia eum occupare prohibe
7 bit.† Hoc autem ſcias ꝙ omne dānū ꝙ facit eccleſie clericus eius
heres ſibi cōpēſare debet.xij.qō.ij.eps.ꝛ.c.qui filios.ſed qꝛ nimis
difficilis eſſet qḋ ſemp ad oīa teneretꝩ heres dicim⁹ ad ſimilitudi
nē tutoris qḋ tñ poſt lit.ꝯte.cū teſtatore teneꝩ de his in quib⁹ lis
cōte.eſt.ff.de here.in.l.heres.§.ſʒ paul⁹.āt lit.nō cōte.teneꝩ de his
que ꝓuenerūt ad eū vel ad p̄latū teſtatorē. Itē ſi p̄lat⁹ aliqd fecit
dolo vel culpa nō tñ leui teneꝩ ꝛ etiā ſi prelatus de bonis eccleſie
alicui gratiā fecit.ff.de here.inſti.cū oſtendimus.C.eo.l.j.ꝛ.l.vlt.

AD hoc (teſtari) .ſ.ca. proxi. erogare. etiam poſſunt in mor
te.ſ.eo.relatū.ꝛ poteſt fieri hec donatio ſine traditio
ne.C.de do.ſi quis ar.ꝛ ſucceſſor tenebitur.ar.j.ij.q.ij.
quicunqꝫ ſuffragio.

QUia nos (cōſideratione eccleſie) idē dicimus ſi ratione officij:puta qꝛ fuit capella
nus alicuius principis qui multa ei donauit.

CUm eſſes (leges) .C.de teſti.ſi vnus.
ꝛ.l.vlti.(Cum ſcri
ptum).ij.q.iiij.c.j.(Improbamus) quo ad relicta ad
pias cauſas vel aliter vt in.c.pri.(Anathematis) ca
non ferende ſententie eſt.

REelatū (relictis) ſm hoc intelligūt q
dā.ſ.c.pri.legatis et
in primis ꝓſonis cauſa pietatis relictis vbi minor ſo
lēnitas reqriꝩ ſicut inter filios.C.de teſta. hac ꝯſultiſ.
C.fa.her.l.j.C.ad.l.fal.auſ.ſimiliter.eſt enim graue papā vno ver
bo voluiſſe tollere omnes leges.C.de inoffi.teſt.ſi quando aliñ in
telligūt in omnibus legatis.ꝛ dicunt derogatū omnibus legib⁹.
alij dicunt leges ſeruandas in foro ſeculari:canones in foro eccle
ſiaſtico.ꝛ no.de hoc.x.diſt.in ſumma.(Cauſa talis) que ad merū
examē ptineat puta:qꝛ ſit de relictis eccleſie vel ad pias cauſas.

REelatum (in latera) .ſ.eo.cū in of
ficijs.Sed cō
munis.xij.q.iij.p totū (Unus) i loco epi defuncti ali⁹
ſuccedit:vñ bona defuncti ſucceſſori ſunt reſeruanda.
xij.q.ij.huiuſmodi placiti.ꝛ.c.de laycis.ꝛ.c.illud. ℂ Sed quid di
ces de archidi.diſtinguimus an habeat certam dotē archidi.ſi

a ℂ Sʒ quia in his. Ad hec di
cta in no. Addō
Card.in conſi.
lxxxj.inci.in ca
ſu p̄miſſo q re
ferendo ea illa
ſequitur.

ve diſcreta bona.arg.ĩ.de reſcrip.edoceri.ꝛ tunc ſuccedunt archi
di.tantũ niſi aliud ſtatutum ſit vel conſuetudo:habita tñ cõgrua
eſtimatiõe inter canonicos ſi erat canonicus ꝛ archidiacon⁹ ſuc-
ceſſor eſt ſi diſcreta erãt bona archidiaconatus ꝛ canonie ſue pre-
bende.ĩ.eo.c.§.vlti.Si vero non habeat certã dotẽ ſed de reditib⁹
eccleſie plus ceteris ꝑpter dignitatẽ accipit; capitulũ ſuccedet et
nõ archidiacon⁹ ſucceſſor.ꝙ aũt archidiaconus nõ capitulũ ſuc-
cederet qñ hʒ bona diſcreta vehementi rõne probamus ponat ꝙ
archiepiſ⁹ dotauit archidiaconatũ:mortuo archidiacono epũs
cuſtodiat bona archidiaconat⁹.ꝛ ſup illis põt ꝯſtitutionẽ facere,
ĩ.vt ec.bene.ſi.di.cõ.ve noſtrũ.ĩ.de ꝯſti.cũ veniſſet quo ergo ſuc-
cedet capitulũ. ¶ Idẽ dicimus etiã in alijs dignitatib⁹ tã in ſe-
cularib⁹ ꝙ in regularib⁹ eccleſijs.in eccleſijs aũt habẽtib⁹ prebẽ-
das diſtinctas ſec⁹ qꝛ capituli bona ſunt ꝛ nõ ſunt diſcreta a capi
tulo:licet ſint p ꝓbẽdas aſſignata religioſis.ĩ.eo.ad hoc vbi no.

CUm tibi (in alterius) ar. ꝯtra. C.de mi-
li.teſt.captatorias. Sol.illa loquiꝛ in inſtitutiõe here-
dis que nõ poteſt in alterius arbitriũ cõmitti.hec aũt
loquiꝛ de diſpoſitione aliarũ rerũ ſed hoc ſtare nõ poteſt quia et
hic omnia in alterius diſpoſitionẽ cõmittit ꝛ inteſtatus decedit,
ꝛ legitimus heres ab inteſtato ſuccedit qui potius ad volũtatem
defuncti omnia deducta legitima fideicommiſſarijs diſtribuẽda
aſſignabit.ar.C.de fideicõ.eam quam. ¶ Alij dicunt qᵭ licet nõ
poſſit alij cõmittere inſtitutionẽ:puta inſtituo talẽ ſi talis volue
rit.C.de mili.teſta.captatorias.tacite bene põt:puta cõmitto tibi
diſpoſitionẽ omniũ rerũ mearũ.arg.ff.de here.inſti.ſi qs ſempro-
niũ.ꝛ.l.captatorias.ꝛ.l.ille autẽ.ff.de ꝯdi.ꝛ demõ.nõnũꝙ.Et idẽ
vꝛ in legato.ff.de leg.j.captatorie.ꝛ.ff.de leg.ij.l.j.ſecus autẽ in li-
bertate.ff.de fideicommiſ.l.j.ꝛ.l.fideicommiſſis. Alij dicũt ꝛ hoc
planius qᵭ p hec verba cõmitto tibi meã volũtatẽ eum inſtituit
heredẽ ar.ff.de leg.ij.l.cũ pater.§.donatiõis.ꝛ nõ dat ei poteſtatẽ
alium inſtituẽdi:qꝛ tunc eſſet ꝯ.C.de teſta.mili.l.captatorie qꝛ
decedit teſtatus ſi in pias cauſas iuſſit oĩa erogari:quia tunc nõ
debet legitim⁹ heres ſuccedere ab inteſtato quod legitimam de-
ducat.ſed oĩa pijs cauſis applicabũtur.C.de ſa.ſan.ecc.ſi quis ad
a declinandam. ¶ (Alterius) ideo credimus ᵃ hũc reputari teſta-
tum decedere:qꝛ per hec verba extremã voluntatẽ meam cõmit-
to diſpoſitioni talis ꝛ intelligiꝛ voluiſſe quod oĩa ſua pauperib⁹
ꝛ in pias cauſas expendantur.Si eñ alr̃ voluiſſet expendi et non
in pias cauſas inteſtatus decedere videꝛ. ¶ Si aũt precepiſſet fi-
deicõmiſſaria quod oĩa preter pauca in alias cauſas ꝛ non pias
diſpẽſaret tu:. dicũt quidã qᵭ rõne paucorũ que precepit diſpẽ-
ſari in pias cauſas teſtat⁹ decedere intelligiꝛ.ff.de leg.ij.ſi quis ti
tio.ꝛ. ¶ Alij dicunt vt videtur melius qᵭ in hoc caſu commiſſa-
ri⁹ habebit ꝛ expẽdet illud paucũ in pias cauſas relictũ.alia aũt
habebit heres ab inteſtato ꝛ detracta falcidia ſolũ legata ſm mã
datũ teſtatoris ſi qs aũt inſtituat xp̃m vel pauperes heredes tũc
ipſi adirẽt hereditatẽ ꝛ alijs ſoluerẽt legata ꝛ fideicõmiſſa ſm vo
luntatem teſtatoris.ar.C.de epi.ſi quis.

b OFficij (eccleſijs) ſibi ſubiectis ᵇ l alijs
ſecus (legitima) vbi
conſuetudo eſt quod aliquãtam portionẽ habeant.ĩ.
de ſepul.certificari.vel poti⁹ vbi nõ eſt conſuetudo cõ
traria (Acceptauit) acceptare non tenetur.ĩ.c.proxi. ¶ (Renun
ciaſſe).ff.de inoffi.te.l.ſi paro.§.vl.ꝛ.l.ſe.C.de inof.te.l.parentib⁹.
(Renũciaſſe).ar.C.de rei vx.ac.l.j.§.ſciẽdum etiã ſi ſibi relictum
accepit in toto alij dicũt quod ad ſupplemẽtum aget.C.de inoff.
teſta.ſi quando.§.illud.ꝛ.l.omnino.quod intelligimus quando
ſine predicta conditione relictum eſt ſibi ꝛ conditionem nõ acce-
ptat:nam tunc tantũ ad ſupplemẽtũ agetur (Uendicare) vt.ĩ.c.
proxi.(Cõſtituunt).ſ.parũ reliquit monaſterio pro anima (Ce-
teris) qꝛ teſtator dixit ſe relinquere non pro anima ſed forte pro
aliquo ſeruitio quod recepit ab ecclia in quib⁹ epiſcopus portio
nẽ habere nõ dꝫ:vel reliquit in eas cauſas q̃ ſunt.ĩ.c.vl.de quibus
portio canonica detrahenda non eſt (Portionem).ĩ.c.proxi.

1 Teſtamentum confirmatur per mortem teſtatoris.
2 Diuidende ſunt oblationes eccleſie inter epiſcopalem eccleſiam
ꝛ epiſcopum.
3 Que cõmunio ſit inter epm ꝛ eccleſiam.
4 Eccleſiarũ ſtatuta fieri debent cum conſilio clericorum.

REquiſiſti (voluntate.) Quandocunꝙ fiat te
ſtamentũ etiã ſi in plena ſanitate et
multo tpe ante mortẽ:tñ inde habebit canonicã portionẽ
1 epo †:quia in morte teſtñ ꝯfirmatur.ĩ.de celebra.miſ.cum marte
(Eccleſiã) epiſcopalẽ (Uel quartã).xij.q.ij.nobis.ꝛ.c.conceſſo,
ꝛ.c.quatuor.alicubi medietatem.xij.q.j.antiquos.alicubi nihil:ſi
de hoc eſt conſuetudo quod nihil habeat.nam conſuetudo ſeruã
da eſt.ĩ.de ſepul.certificari.ꝛ ſm hoc vbi nihil percipitur.non ha
bet locum hec decre.(Relinquo) tãtum non habita mẽtione ec-
cleſia (Iſtud eccleſie) tantũ non habita mentione epiſcopi.(Re
linquo iſtud) hoc ambob⁹ reliquit:ſed diuiſim (Diſtinguendũ)

¶ Ideo credi
mus.hũc itel.
Inno.dicit cõ
munẽ.d.Bar.
ſoꝛ.i.l.verũ.§.
cũ qdã.colũ.ij.
ꝟ.limitaꝛ ẽt di
ſpoſitio.ff.de
re.dub.ꝛ circa
hoc dictũ.vid
etiã p Pet.de
anc.ba.in cõſil.
cccxxvj.incip.
in his dubijs.
colum.j.

b ¶ Sibi ſubie-
ctis.adde qᵭ i
hoc hoſtiẽ.in
ſumma.ĩ.de ſe
pul.§.a quib⁹
tꝫ ꝯiũ ſꝫ opi.
Inno.tꝫ Io.
an.j.c.in.c.cer-
tificari.in.x.q.
ꝛ refert ꝛ ſequi
tur Car.i ꝯſil.
xiij.col.j.in ſi.
incip.cõſilium
pro elucidatio
ne dubiorũ.

c ¶ Cõſuetudi-
ni. Adde bar.
ſo.in.l.'ciuib⁹.
col.j.ĩ.verſic.
conclu.ff.de re
bus dub.

primum membrum diſtinctum (canonicam.) id eſt canonib⁹ pre
finitam que tamen eſt cõſuetudinaria.xij.q.ij.nobis cõceſſo (Si
aliquid hec) quaſi ſub ſilentio expedit ſm membrum diſtinctũ.
(Illud tantum).i.ꝓprium quaſi quod reliquerit illud intuitu
perſone non eccleſie. ¶ (Non epiſcopi).i.non epiſcopalis menſe.
ꝛ idẽ intelligeremus ſi diceret relinquo iſtud epo:ꝛ diceret ꝙ tñ
volebat ad epalẽ mẽſam pertinere legatũ nõ ad cathedralẽ eccle-
ſiã.ꝛ hũc ſenſum ſatis canõ hic introductus ſonat. Lau.tñ dixit
ꝙ ſi epali mẽſe aliqd relinquaꝛ:nõ tñ habebit partẽ ecclia.Et eſt
rõ diuerſitatis:qꝛ ſi qñ relinquitur eccleſie nõ habet partem epus
ius offenderetur:ſecus ſi tñ epo.ff.de leg.j.nemo põt.vel dic quod
noĩe eccleſie intelligaꝛ epo:ſed non econuerſo (Priuata).x.q.j.ſic
2 quidã.ĩ.c.tua.ff.de le.j.nemo põt.ff.ad.l.fal.qᵭ de bõis. ¶ († Ge
neralẽ cõſtitutionẽ).q.d.canones cõſtituerũt qᵭ de oblationib⁹
eccleſie fieret diuiſio inter ecclíam epalem ꝛ epm.xij.q.ij.ꝯceſſo ꝛ
c.nobis.ꝛ ideo ſi teſtator in teſtõ hãc diuiſionẽ interdicat nõ ob-
ſtante prohibitione eius fiet cõſuetudinaria diuiſio.ad idem fa-
cit.x.q.j.ſic quidã.ſed ſi dicat qᵭ velit legatum tñ eſſe proprium
epi:tunc nullam portionẽ habebit eccleſia:qꝛ nulli canones preci-
piunt diuiſionem aliquam faciendã inter epm ꝛ eccleſiã de lega-
tis relictis intuitu perſone epi (Contrarium) ei qᵭ dictũ eſt.ſ.qᵭ
quando teſtator relinquit aliqd epiſcopo intuitu pſone.ꝛ hoc ex-
primit in legato quod de eo nullam portionem debet habere ec-
cleſia:vel epiſcop⁹ p ſuo velle diſponat (In canone).xij.q.iij.põ-
tifices (Probatur) id eſt preſumitur (hoc) quod (Hic) canon
(Pertinere) illud autem quod in hac decre.dicitur cum teſtator
expreſſit quod legatum tãtum epiſcopi eſſe volebat.l. proprium.
(Propinquo) vſꝙ ad quartum gradum.ar.C.de epi.ꝛ cler.auẽ.
licẽtiam.de eccl.ti.§.interdicimus.col.ix.Alij dicunt vſꝙ ad.vij.
ar.xij.q.iij.c.j.ĩ.eo.quia nos (quod ſi) tertium membrum diſtin.
(canonica) que eſt eadẽ qᵭ cõſuetudinaria:vt in ꝓu.hui⁹.c.(Si
vero) quartũ membrũ diſt.(Canonicã).i.conſuetudinariã (In
iur).ff.loc.habitatores.(Alij) extraneo (legaretur.) extraneo qꝛ
ſi alicui extraneo legatũ eſſet nullã portionẽ de illo habuiſſent ca-
pelle nec alia pia loca.ſic nec de legatis epo debẽt habere aliquã
3 portionẽ (Illis) ecclijs non cathedralibus. ¶ († Cõmunio) licet
multa ſit cõio iter abbatẽ ꝛ cõuẽtũ vel etiã inter alias dignitates
ꝛ capitula nõ tñ fierent diuiſiones inter eos ſi habẽt bona diſtin-
cta niſi hec inter ſe cõuenerint.quia inter eos per canones nõ eſt
facta nec communio nec diuiſio:ꝛ ex hoc apparet quia ſi nulli ca
nones eſſent qui dicerent quod aliquam portionẽ deberet habe-
re epiſcopus in legatis eccleſiarũ tamẽ partem aliquam ibi habe
re deberet.qꝛ cõio eſt inter epm ꝛ eccleſias ꝛ ex quo iter eos eſt cõ
munio ꝛ bona deberẽt eſſe cõia:qꝛ nõ diciꝛ hic qᵭ in aliquib⁹ ſpe
cialiter ſit inter eos cõmunio ſed generaliter loquitur.ꝛ ideo eſt
intelligendũ de omnibus.imo plus videtur quod in hac cõmu-
nione dominus ꝛ principalis erit epo.nã ipſe eſt preordinator in
cũctis.xxv.di.perlectis.ꝛ ipſe eſt ad quẽ pertinet cura oĩum eccle-
ſiarum.x.q.j.decretum.ꝛ.c.ſe.xvj.q.vij.oẽs.ſed tamẽ vt tolleretur
cauſa ſcandali quod ſolet cõmunio generare editi ſunt canones
quã partẽ habere debeat epo:ꝛ quam alie eccleſie determinate.et
hoc etiã diuerſimode diffinierũt ſm diuerſas cõſuetudines pro-
uinciarum:vel ſm diuerſas cõditiones tẽporum.Et ideo in hoc
c ſtandum eſt cõſuetudini ᶜ.ĩ.de ſepul.certificari.ꝛ in ꝓu.hui⁹ de-
creta.nam quidam canones dant epo medietatẽ de omnibus da
tis eccleſijs.x.q.j.antiquos.Et dicũt alij qᵭ tã magnã partem de
dit illud.c.j.epo.qꝛ loquiꝛ de portiõe quã dꝫ hẽre ipe cum eccleſia
cathedrali cum qua habet maiorẽ cõionẽ vt hic.alij canones dãt
ei tertiã.x.q.j.decernimus.x.q.iij.c.j.ij.q.iij.ꝛ.xvj.q.j. cõſtituum.
alij autẽ dãt ei quartam.xij.q.ij.nobis.ꝛ.c.ſeq.ꝛ.xvj.q.j.ad hoc.ꝛ
ſm hunc modũ preceperunt canones diuidi preſentia ꝛ poſt mo-
dum acquirẽda ſicut ex eiſdem.c.colligiꝛ. ¶ † Sed vbi nõ cõſtat
de cõſuetudine videꝛ qᵭ epo poſſit petere quartã:qꝛ cũ hec decre.
dicat qᵭ ſoluat tertiã vel quartã ſm diuerſas ꝯſuetudines:ad mi
norẽ ſummã recurrẽdũ eſt.hoc nõ placet:qꝛ qᵭ hic dꝛ.ꝛ in.c.certi
ficari loquiꝛ ſm diuerſas ꝯſuetudines dãdi portiones diuerſas:
ſed cũ ſubmouemus cõſuetudinẽ ꝛ loqmur tñ de iure ibi nõ eſt
dicẽdũ qᵭ eligaꝛ minor portio:ſed portio poſteriorib⁹ canonib⁹
ſtatuta dabiꝛ.ff.de leg.nõ eſt nouũ.ꝛ.l.nã poſteriores.ſꝫ qꝛ plures
inueniunꝛ canones de quarta ꝛ vt credo poſteriores:ꝛ qꝛ etiã mo
derati ſunt:ꝛ qꝛ iã ſibi vniuerſalis ecclia eã appellat.ſ.quartã de-
cimarũ:ꝛ mortuariorꝫ.ĩ.de ſepul.in ꝓſentia.ꝛ.c.cũ ſup.credimus
noĩe canonice portiõis q̃rtã intelligẽdã.dicim⁹ tñ qᵭ ſi aliqs legi
time ꝓſcripſiſſet ꝯ ſolutionẽ hmõi portiõis qᵭ hñ vꝫ in hoc ꝓſcri-
pta cõſuetudo. ¶ † Itẽ dicim⁹ qᵭ ſi ſit ꝯſuetudo qᵭ deꝛ qnta vel
ſexta qᵭ hec nõ põt peti noĩe canonice portiõis:ſed cõſuetudina
rie tñ:qꝛ hec portio nõ inueniꝛ in aliquo canone:ſꝫ vꝛ qᵭ hi cano
nes oẽs ſunt reuocati p.c.x.q.ij.c.j.ij.ꝛ.iij.vbi diciꝛ qᵭ tertia ſoli-
ta dari epis vlteri⁹ nõ ſoluaꝛ.So.illa.c.nõ loquũtur de q̃rta vel
tertia debita epo p ſua pte.ſꝫ de pte fabrice q̃ ſi ſit aſſignabiꝛ epo
ꝑter ſuã partẽ.xij.q.ij.de reditib⁹.ꝛ vꝛ qᵭ pp ꝓdictã cõionẽ q̃ eſt
inter epm ꝛ ecclias inferiores clerici locatiões ꝛ vẽditiões nõ pñt
facere

facere de rebus eccleſiarũ.xii.q.ii.abbatib⁹.xvii.q.iiii.in venditio-
nibus q̄uis videat̃ hoc facere plus pp iuriſdictionẽ q̄ pp cõionẽ.
4 ¶ †Itẽ ex cõmunione pcedit q̄ ſtatuta eccleſiarũ debẽt facere cũ
cõſilio clericoꝝ ſuorũ.ſ.de cõſue.cũ cõſuetudinis.⁊ q̄ poſſint age-
re epi p eccleſiis.j.de ſuc.ab inteſt.cũ dilect⁹.⁊ qḋ in pcuratiõib⁹
⁊ in aliis arduis negociis ſua cõſilia ⁊ cõſenſus requirere debẽt.x.
q.ii.§.perpetua.ſ.de maio.⁊ obe.c.humilis.ſ.de pcu.c.j.⁊ de in-
di.cauſam.(Sed iſti).xviii.q.j.c.j.(Illud) qḋ ſequit̃.(In vita)
poſt mortẽ autẽ pỏt ſi inteſtat⁹ decedat ⁊ ſine agnatis vſq; ad.vii.
gradũ.vel ſine cognatis vſq; ad quartũ.j.de ſuc.ab inteſt.cũ dile
ctus.xii.q.iii.c.j.(Fratres) nõ ↄtra ſacerdotes q pcurãt ſibi aliqḋ
relinqui in teſtõ ab his qb⁹ pniam iniungũt quãuis poſſet dici
qḋ ipſi adminiſtrationẽ habere dicãtur ſcʒ iniũgẽdi penitẽtias.
1 ☞ Pupillaris ſubſtitutio per que verba concipiatur.
2 Subſtitutio directa qñ intelligatur eſſe facta.
3 Vſucapio quando ⁊ quo caſu proſit.
4 Liberi pꝛimi gradus ante lit.cõteſt.nõ cõputant fructus in quar
tam partem trebellianicam:etiam ſi pater rogauerit.
5 Iudex quandoq; in iudicando ſequitur conſuetudinem partiũ.

R**Aynutius.** De clera.i.filius clere (⁊ vxo
rem) raynutii (relinquens)
inſtituẽdo eam heredẽ in eis alii aliter. (Cetera), ex
hec verba fit heredis inſtitutio.C.de teſta.in teſtamẽ
tis.⁊ maxime in filiis.C.eo.hac conſul.(Et ſoboles) iſta duo pro
1 medietate ſuccedent.C.de cadu.tol.l.j.§.his itaq;.(†Impu.ſuc-
cederent)ſiue teſtatoꝛ dixit ſi filius meus impubes deceſſerit ſine
liberis talis heres meus eſto:quib⁹ verbis ſine hac adiectiõe ſine
liberis pꝛopꝛie ſubſtitutio fit expꝛeſſa pupillaris.inſtit.de pupil.
ſubſti.j.rñ.⁊.§.ſubſtituitur.ſiue dixerit ſubſtituo talem que vba
trahuntur ad fideicõmiſſariam.C.de inſti.⁊ ſubſti.generaliter.§.
vlti.ſemper ſubſtitutio cum predicta adiectione facta fuit fideicõ
miſſaria:qꝛ talib⁹ verbis ſi deceſſerit ſine liberis ⁊ de iure ⁊ de fa
cto conſueuit eſſe fideicommiſſaria ſubſtitutio non directa:quia
niſi verba directa.ſ.fit heres vel ſuccedat.⁊ ſimilia traherẽtur ad
fideicõmiſſum nullo tpe magis quã alio valeret:⁊ dicimus etiã
qꝛ verbũ ſine liberis innuit q̄ etiã in pupillari etate ſubſtituere
voluit p fideicõmiſſum:qꝛ tunc liberos habere nõ potuit:nec eſt
abſurdũ qḋ verba directa trahãtur ad fideicõmiſſum.ff.ad treb.
ſceuola.⁊ in hoc caſu mater ab inteſtato ſuccedere dʒ vel ex teſtõ:
ſicut hic marit⁹ ſucceſſit ⁊ bona reſtituere detracta falcidia ⁊ q̄r-
ta trebellianica.C.ad trebel.etiã.(Lombarda) id eſt qḋ ↄtinetur
in libro q dicit̃ lõbarda:nã ibi ſpecialia iura ſtatuunt̃ ſup dote.
(Liberis) quare pro eo cẽſenda eſt ac ſi non habuiſſet.ff.ad treb.
ex officio.§.ſi qs aũt.(Maritus)inſtitutus heres ab adiecta.alr
eñi ſoroꝛ vel filius ſoroꝛis in totũ ſucceſſiſſet.C.de fideicõ.ſi in pſo-
na.(Raynutii) intellige qḋ he tertie ſcʒ matris ⁊ auie adiecte nõ
fuerunt ſeparate de bonis.R.eo viuẽte:nec moꝛtuo de bonis ad-
iecte:nec intelligimus quod donauit vel vendiderit certas res de
dictis tertiis:ſʒ ius qḋ habebat in ipſis tertiis vel in bonis p ra-
tione illarum tertiarum:alr eñi ſi eas ſeparatas habuiſſent opoꝛ
tuiſſet qḋ nõ ex cauſa ſubſtitutiõis vel fideicõ.ſed vel ex teſtamen
to vel ab inteſtato pdicta quererẽt in libello.¶ Alii dicũt lʒ non
ſit veriſimile q̄ etiã iura q̃ alterocha habuit in pdictis tertiis pe
tiit.(Vel ſubſtõnis).i.fideicõmiſſarie ſubſtõnis.ex cã autẽ ſubſti
tutiõis pupillaris vel directe petere nõ poterat:qꝛ verba iſti⁹ ad
fideicõmiſſum trahebant̃ tãtũ vt diximus in gl.ſiue qꝛ ſi eſſet pu
pillaris euanuerat adueniẽte pubertate adiecte que iam euanue
2 rat cum fili⁹ habuerit.†Eſt enim ſubſtitutio directa quãdo nul-
lo medio ſubſtitutus capit hereditatẽ qualis eſt pupillaris vul-
garis exẽplaris.⁊ cõpẽdioſa eſt ſubſtitutio indirecta que alio
medio habetur vt fideicommiſſaria.(Petiere) ⁊ bene.(Anna-
lis) que hodie ſublata eſt.C.de vſuca.tranſfoꝛ.l.j.vel loquunt̃ de
annali pꝛeſcriptione que competebat iure lombard.⁊ ſecundum
hoc falſum dicebat:quod ſi verũ eſſet quod iure lõbardo nupta
eſſet obtineret.(†Vſucapio) que pꝛodeſt quando res traditur in
dotem eſtimatam ⁊ ſequitur matrimonium ⁊ de iure ⁊ de facto:
quo caſu ſi res non ſint eius qui eas aſſignauit in dotem vſucapi
tur pꝛo dote.ſi vero eſſet eſtimata vſucapitur pꝛo empꝛoꝛe.ff.de
vſuca.pꝛo dote.l.j.⁊.ij.hec autem cũ eſſent puelle aſſignate in do-
tem:licet eſſent obligata reſtitutioni potuerũt in dotem dari nec
incipit contra alterocham cui reſtitutio facienda eſt currere pꝛe-
ſcriptio niſi ex quo tempoꝛe competit actio ex teſtamento ⁊ peti-
tio fideicõ.nec curreret niſi triennalis pꝛeſcriptio.C. de fideicõ.
aut.res.C.de pꝛeſcrip.xxx.anno.ſicut in rem.C.de anna.excep.l.j.
§.vlti.(Silentium) quod ſilentium ⁊ taciturnitas loco pacti ha
beretur:ſed male dicebat.(Bonis illis) pꝛedicte adiecte vel po-
tius.R.que petebãtur.(Tertia) iſte tertie ⁊ matris ⁊ vxoꝛis.R.
non iure ciuili:ſed lombardo debẽtur quo cautum eſt quod vxoꝛ
ſuperuiuens marito debet habere tertiã in bonis eius:quia ma-
ter ⁊ vxoꝛ.R.ſuperuixerunt maritis.ideo has tertias deducunt.
(Clere) quam tertiam clera habuerat in bonis.R.filii:quia ſup-
uixerat ſuo marito patri.R.(Teſtatoꝛis).R.ſcʒ.(Quarta) hoc
iure ciuili deducitur.ff.de vulga.⁊ pupil.ſubſti.l.coheredi.§.cum
filie.(Pupilloꝛum) filioꝛũ petri mariti adiecte.(Raynutii) pa-
tris alterochẽ ⁊ adiecte.(Cogitaſſe) qḋ etiam ſi cogitaſſet tamen
matri aut vxoꝛi pꝛeiudicaſſet niſi aliud eſſet de conſuetudine vel
de iure lombardo.P.marito adiecte.(Conſuetudinem).Nota
iudicem appellationis ſequi conſuetudinem partium:vt no.ſ.de
conſue.c.j.foꝛte erat conſuetudo quod de mobilibus vel cõſimili-
☞ bus non fiebat deductio.(†Vt legitima) dicunt quidã hoc etiã
iure lombardo cõtineri q̄ vxoꝛ ſuperuiuens per nullum contra-
ctum poteſt alienare tertiam ſibi a marito obueniẽtem quin ter-
tiam vel debitum bonoꝛũ ſubſidiũ ſibi habeant ex marito deſcen
dẽtes vel alienationes iſte ſimulate:vel in fraudem facte erãt vel
donatio facta erat inofficioſa:⁊ cõtractus venditiõis nõ erat ve-
rus:ſed ſub ſimulatione venditionis intellexit facere donationẽ
C.de inoff.donatio.l.j.ſi.⁊.iii.(In vtroq;) id eſt i tertia matris ⁊
4 auie.C.de inoffi.teſta.l.j.⁊.l.filiam.(†Litis) ante lit.conteſt. libe
ri pꝛimi gradus nõ cõputant fructus in quartam partem trebel-
lianicam etiam ſi pater rogauerit.C.ad trebel.iubemus.ſecus in
nepotib⁹ ⁊ aliis qui computant in fructus ex voluntate defuncti
perceptos puta quia rogauit poſt tẽpus hereditatem reſtituere.
iſti tñ ſi percipiãt vltra quartam nõ reſtituũtur.Si vero ex negli
gentia heredis percipiãt fructus bona fide nõ cõputant in quar
tam niſi poſt moꝛam:tũc enim cõputat ⁊ reſtituit qui habet ſup
quartã.ff.ad trebel.etiã fideicom.⁊.l.mulier.§.ſi heres.⁊.l.ita ta-
☞ mẽ.§.heres ex aſſe.⁊ poſt lit.cõteſt.eſt in culpa ⁊ in moꝛa.¶ †Itẽ
poſſet dici qḋ etiam liberi pꝛimi gradus cõputãt poſt lit.cõte.in
quartã.arg.C.de rei ven.certũ.Alii etiam dicunt ⁊ foꝛte nõ bene
qḋ fructus aliarũ partiũ nõ quarte cõputãt in quartã.⁊ ſic nõ eſt
cõtrariũ.C.ad trebel.iubemus.(a.p.) iſtud.ſ.a.p.pꝛedicto ⁊ filiis
eius non eſt integra nec dʒ eſſe cum.p.moꝛtuus eſſet vt in hac de-
cre.expꝛeſſe dicit̃.ſi tamẽ vis ſuſtinere literam hic dic qḋ etiã cum
p.dũ viuebat fuit lit.cõteſt.facta.(Eius) quarte. (In legitima)
m.de plano cõceſſit ⁊ quartã trebellianã ⁊ debitũ bonoꝛum ſubſi
dium ſimul ab eodẽ.p.deducẽda.Ideo dixit qḋ nõ integre ambe
deducunt̃:ſed qḋ in vna deeſt ſupplet̃ per aliam.⁊ ſic intelligunt
hanc decre.videt̃ tñ qḋ opi.pꝛima per hanc decre.⁊ ſe.raynaldus
5 cõfirmatur.(†Cenſuit) cardinalis qui iudicauit de appellatiõe.
⁊ no.qḋ ſequit̃ cõſuetudinẽ partiũ:vt no.ſ.de cõſue.c.j.no.etiam
iudicẽ appel.nõ ſolũ pnunciare ſentẽtiã iuſtã vel iniuſtã ſed etiã
addere.ar.cõtra.C.de appel.eos.in pꝛin. ¶ Itẽ no.iudicẽ ſupple
re de facto qḋ quidã ↄcedunt.ar.ff.de peti.here.l.vlti.nos tamen
hoc non concedimus.⁊ hic poteſt dici ſuppletio.iuris.

T**Va nobis** (⁊ alia.) In his legatis ceſſat
falcidia.C.de epiſ.nulli.⁊ ſi qs
ad declinandas (locoꝛum) vnde duxerũt originẽ de-
functi.vel ſi hoc eſt incertũ per epiſcopos locoꝛũ vbi
ſunt moꝛtui inquiretur.C.de ſanc.epiſ.nulli.(Interdicti) in aut.
de eccle.ti.§.ſi quis.(Compellas) poteſt etiã eps ea diſpenſare ſi
certus executoꝛ deputatus nõ eſt:vel etiã ſi deputatus eſt ⁊ non
impleat voluntatẽ teſtatoꝛis ipſemet implere põt ⁊ ſi legatũ erat
executoꝛi aliquid id amittit.C.de ſanc.epi.nulli.in aut.de eccl.ti.
§.ſi quis ante.cum duobus.§.ſeq.⁊c.
1 ☞ Rungdã ſi pluribus cõmiſſa eſt cauſa poſſint ceteri vno ab-
ſente ſeu moꝛtuo pꝛocedere.
2 Tertia ⁊ quarta hereditatis an ſubiaceant reſtitutioni.
3 Rei vendi.⁊ hypo.ex teſtamento competunt etiam pꝛo legatis.
4 Statim quod quis hereditatem adiuit:dominiũ rei legate trãſ-
iuit ad legatarium.
5 Pactum facere non poteſt quod alienatio facta non teneat ⁊c.
6 In teſtamento ſola teſtatoꝛis volũtas transfert dominium in le-
gatarium ſine traditione.
7 Licet heres ante annũ cõueniat̃ ſuper legatis pꝛeſtãdis ⁊ condẽ-
netur nõ tamen pꝛiuatur fal.dũmodo intra annum ſatiſfaciat.

R**Aynaldus** (ab ipſo). Pepone. (Reſtitue-
ret) hec ſubſtitutio diſiũctim fa
cta fuit.ſ.hoc modo:vt tali patruo ſuo reſtituat medieta
tẽ herẽditatis.⁊ alii patruo aliã medietatẽ.ſi eñi ↄiũctim facta eẽt
talis ſubſtitutio raynald⁹ nõ potuiſſet inſtituiſſe herẽdes filios pa
trui cũ ad ſolũ ↄiũctũ.ſ.patruũ ſuperuiuẽtẽ debuit hereditas deue
nire.C.de cadu.tollẽ.l.j.§.ſi autẽ aliqui.põt tamẽ dici qḋ in nulla
parte decr.appꝛobat̃ inſtitutio filioꝛ:niſi foꝛte i tertia ⁊ q̄rta.⁊ qḋ
ipſi abſoluuntur nõ eſt pp̄ter ius qḋ hereditatem haberent:ſed
qꝛ nõ poſſidebãt.(Eis) patruis.(Quibuſdã) hic pepo quedam
pꝛedia cõiter filio ſuo.R.⁊ patruis ipſius.R.reliquerat ſup qui
bus compꝛomiſſum de quo hic agit̃ factũ fuit vel alr dicebant ſe
1 ius habere in illis.(†Ex foꝛma) que erat vt vno abſente vel moꝛ
tuo duo pcederent:alr enim vno abſente vel moꝛtuo alii pꝛoce-
dere nõ potuiſſent.ff.de arbi.itẽ vnus.§.vlt.ſed ſi pꝛeſentes eſſent
omnes.ſed vnus nollet ↄcoꝛdare cũ aliis ſiue in vnã ſententiã ſiue
etiam q̄ ſñia ferret̃ tũc eo cõtradicente.alii poſſent ferre ſentẽtiã.
ff.de re iudi.duo ex.⁊ ſi dicat ſe non inſtructũ de cauſa idem.ff.de
re iudica.ſi vni.idem etiam dicimus ſi poſtq̄ dixiſſet opinionem

ſuam ⁊ intellexiſſet aliorū opinionē cōtrariā recederet. nā tūc cre
dimus ꝙ etiā eo abſente poſſent alij ꝓcedere.ar.q: ceſſat rō legis
ſ3 qđ poſſet alios in ſuā opinionē trahere vt in.l.preal leg. Jtē ſi
vnus.§.ſi.ſed ſi nō intellexiſſet opinionē alioꝝ ⁊ recederet ēt ſine
cā vel etiā malitioſe volēs cauſam terminare:tūc ꝓcedere nō poſ-
ſunt pſentes.ar.pdictarū.l.itē ⁊ duo.quāuis dicāt qdā ꝙ ex quo
cōuenerāt ad ſniam ferēdā qđ etiā vno recedēte alij poſſunt ſentē
tiare:q: verū eſt oēs adeſſe ad ſniam ferendā.i.ad diē ſnie ferēde.
(Trāſferēde) diuiſe eñ fuerant inter.R.⁊ patruos res de qbus
queſtio erat.(Predictas) in cōpromiſſo vel in alia parte ſnie ar-
bitrorū (legitime).ff.ad trebel.ex facto.§.ſi qs.⁊.l.heredibus.C.
de inſti.⁊ ſubſti.gñaliter.in ſi.ff.de leg.ij.cū pater.§.volo.(Pre-
dictis) de quibus fuit cōpromiſſum.(Vni) forte alius mortuus
erat:vel alius cōſenſerat ⁊ ratā habebat inſtitutionē factā de vno
ſolo:vnde ſolus alius iure accreſcēde totū fideicōmiſſum habere
debet.C.de cadu.tol.l.vnica.§.ſi autē.⁊.§.his itaq;.C.de fideic.in
pſona.ff.de leg.ij.cū filioſa.in ſi.ff.ad trebel.apud.§.vlti.C.de con
di.⁊ demō.l.ſi quis leg.§.j.Jtē alia ratione nō eſt curandū qđ nō
facit mētionē de alijs patruis:q: nō pſequit hec decre.materiam
niſi legati tertie ⁊ qrte in quo nō potuit grauari raynaldus quin
illud dimitteret vni ex patruis vel filijs eius tantū vel penit⁹ ex-
tranea vt hic dicit.fuit autē hoc legatū debitū iure nature ⁊ qr-
ta trebellianica in bonis paternis.(Heredes) vn⁹ patru⁹ ⁊ filij.
☞(†Poſſent) hec vba gñalia iuſtificāt ſniam ſequētē in qua ꝯdē-
nat patru⁹ nō ſolū ad tertiā ⁊ quartā legati ſ3 medietatis tertie
⁊ quarte relicte auūculis ſ3 etiā tertiā ⁊ quartā toti⁹ hereditatis:
puta ⁊ alie medietatis tertie ⁊ quarte relicte patruis.ſole eñ ter-
tie ⁊ qrte erāt hereditas.R.quā poſſit ꝓ libito dimittere. alſ eñ
ſi nō ſic gñaliter locut⁹ eſſet d3 ſufficere qđ vel penā ſoluat ſ3 ter
tiā vel quartam in alijs rebus a legato vel legatū.ff.de pac.reſcri-
ptū.§.ſi pacto.potius eñ res legata.i.tertia ⁊ quarta rerū legata
rum puenit ad auūculos ꝓpter penā appoſitā quā ꝓpter legatū
primū.ſecus autē ſi dixiſſet ſi nō dederit rem legatā det duplū vel
2 aliā rem:tūc eñ oporteret eū eſſe altero cōtentū.¶†Vel dic ꝙ iđ
tertiā ⁊ quartā dant patruis ⁊ filijs in omnib⁹ rebus q̄ fuerūt.p.
auunculi.R.q: predicte tertia ⁊ quarta alio iure cenſent ſ3 q: re
ſtitutioni nō ſubiacēt quā alie res q̄ reſtitutiōi ſubiacēt.hec vlti-
ma ſolutio nō valet:q: tertia ⁊ quarta debite.R.nō potuere gra-
uari.vel dic qđ lex que ꝓhibet petere vtrūq; ſ3 rē ꝓmiſſam ⁊ pe-
nam hñ dicit:q: loquit qñ agit pſonaliter:qñ nec res eſt mea:nec
pena:licet ꝓmiſſor ſit obligatus ad alterū:ſed hoc legatū.R.quo
ad medietatem tertie ⁊ quarte in quib⁹ grauari non potuit recta
via tranſit ad legatarios ſ3 ad auūculos.⁊ ſtatim poſt mortē fa-
cti ſunt domini.ff.de fur.a titio.hec ſol.reprobat.ff.de excep.doli.
apud.§.labeo.prior ſo.melior eſt. (Ad ipſos) auunculos.(Pro
determinatis).i.portionib⁹ quibus auunculi erāt inſtituti here-
des.(Deuenirēt)id eſt ex cauſa fideicō.reſtituerēt ipſe patruus ⁊
filij heredes inſtituti ꝙ ex fine apparet niſi ei⁹ falcidiā ſoluat.vel
is eſt ſenſus.i.legamus auunculis noſtris oīa alia q̄ de bonis no
ſtris ad nos peruētura erāt.nā vbū deuenirēt innuit ꝙ recta via
ad auūculos puētură ſit ꝙ eſt ꝓpriū legati nō fideicō.⁊ hoc pla-
3 cet magis.ff.de fur.a titio.(†Queſtionē) ex teſtō cōpetunt etiā ꝓ
legatis rei ven.⁊ hypo.inſti.de leg.§.j.⁊ qđ dicimus cōpetere rei
vēdicationē verū eſt in ſpāli legato.gñalis enim fideicō.nō h3 rei
vē.ſ3 h3 ex teſtamēto ex cā fideicō.ſ.eo. raynuti⁹.nec dñiū anteq̄
re vel vbo fiat ſibi reſtitutio.ff.ad treb.facta.or.S.C.cō. de fideic.
l.vlt.qđ qdā dicūt.¶Tu autē vide ꝙ illa loquit facta reſtitutiōe
ſaltē verbo vel ſpāle in reb⁹ alienatis vt ante reſtitutā hereditatē
detur in fideicō.rei ven.vtilis.qđ aūt ante reſtitutionē nō trāſeat
dominiū in gñalem fideicō.patet q: interim tenet alienatio ab eo
facta l3 ſibi imputet in quartā.ff.ad trebel. marcellus.§.res.⁊.l.ſi
herep.inſti.§.ſi heres.Cōtra heredē autē rogatū nō cōpetit peti-
tio hereditatis:q: nō poſſidet ꝓ herede q: vere eſt heres niſi forte
poſt reſti.verbo facta aliquis poſſideret : q: illa poſſidet pro here-
4 de.(Pro rata) id eſt pro medietate que ſibi legata erat.(†Reſti
tui)mirū eſt qđ petit penā anteq̄ debeat.Rñ.imo cōmiſſa eſt pe
na.quā cito eñ adiuit hereditatē trāſiuit dominiū rei legate ad le
gatarium.ff.de fur.a titio.vnde heres ꝯtra legatū facere videt ex
quo illud nō pſtat. vnde de gratia legatarius petat legatū volēs
cōtētus eſſe illo cū poſſit petere penā.vel dic ꝙ licet pena ſit com-
miſſa:tñ q: dies nō erat pfixus infra quē reſtitueret pōt purgari
mora.vel dic penā nō cōmiſſam.⁊ tñ in iudicijs talem libellū ad-
mitti ꝓpter lites dirimēdas.ar.C.loca. cōductores.ar.cōtra.ff.de
iudi.nō quēad.ſed dic nō eſſe iudiciū in pēdēti ex quo ex his que
agētur ſentētia certa ferri pōt ſicut hic.nā ſi pſtiterint in cōtradi
ctiōe heres iuſte cōdēnat ad penā.ſec⁹ autē ſi iudiciū pēderet ex-
terius:puta q: deberet ſub cōditione.⁊ ſic pōt loqui.l.nō quēad.
ff.de verb.ſig.cedere.(Poterant) d3 enim imputari patruo ⁊ fi-
lijs heredib⁹ inſtitutis ⁊ in certū caſum reſtitutiōe vel legati ſo-
lutiōe grauatis ſi nō petierūt ⁊ recuperauerūt oīa bona q̄ fuerūt.
R.teſtatoris ex quo hereditatē adierunt. (Legato) medietatem
bonorū de quibus fuit cōpromiſſum q̄ ipſis auūculis legata fue-
runt.R.(Abſoluens) innitens arbitrio ⁊ male ex teſtō pepoāis
qui.R.grauauerat reſtitutio.. harū rerū.vnde eas alijs legare
nō poterat vt eis videbat:ſed nō erat verū in debita iure nature
⁊ quarta treb.quāuis hāc iſtitutionē nō videat cogitaſſe iudex
qñ poſtea mandauit patruo ꝙ alia oīa bona reſtitueret in qbus
per pene adiectionē.R.patruū non potuit grauare (Conteſtata)
no.litē cōteſtari in cauſa appellationis licet nō ſit neceſſe.(Qñ)
interpoſitio eſt vſq; ibi pñciauit.(Jure).ſ.eo.raynuti⁹.(Gra-
uari) quo ad iſtas:ergo ad tertiam ⁊ quartam non fuit volūtati
pepouis innitendum:cum his non potuerit filiū grauare.(Tre-
bellianica) ⁊ ſunt deducende iſte tertia ⁊ quarta de tota:ita quod
de.xij.vncijs cōtingerent filium.vij.vncie tres ſcilicet in vna par-
te ⁊ quatuor in alia:⁊ hoc ideo:quia ſimul debentur ex eodem te-
ſtamento.ſecus autem ſi ex diuerſis cauſis deberētur vt in tertijs
matris ⁊ vxoris.ſ.eo.raynutius.tunc enim ꝓ qualibet deductio-
ne fieret vnus as (Jn rebus)licet enim de vniuerſitate deducēde
ſint iſte tertie ⁊ quarte quouſq; tātum hoc per iudicem ſit in ſin-
gulis reb⁹ pro indiuiſo habet eas (Expreſſerit) rem enim legan-
do videtur legaſſe partē quam in eam habet.ff.de leg.j.ſi domus
preſumit enim quod ſi totū voluit legare vt eſſet ſuum multo for
tius partem etiam ſi hoc nō dixit nec cogitauit.(Pronūciauit)
cardinalis.(Arbitrio) ⁊ ſic ecōtra etiam non fuit arbitrio mittē
5 dum.(†Teneret) pactū enim nō poteſt facere qđ alienatio facta
non teneat:vel quod dominium non tranſeat in accipientem.vel
qđ ſine traditiōe redeat ad alienantem vel quēuis aliū.ar.C.de
pac.traditionib⁹.ff.de pact.traditio.ff.de pact.in traditionibus.
ff.de iure patro.ſi libertus.§.plane.ſed agere poteſt vel ad inter-
eſſe vel ad penā vel ſi quis tranſtuliſſet in aliū dominiū cum hac
adiectiōe ne in aliū alienaret ipſi trāſferēti dñium cōtra recipiētē
cōpetit cōdictio ob cauſam:nō autē alijs quorū intereſt.C.de cō-
di.cau.da.ea lege.C.de reb.alie.l.vlti.hoc fallit in ſeruo alienato
ne manumittat ſcilicet q: nō tenet manumiſſio.C.ſi māci.ita fu.
alie.ea.⁊ etiā hoc ea rōne:q: libertas ex quo cōpetit reuocari non
pōt.ſec⁹ autē in dñio.inſti.qui.ex cau.ma.nō poſ.§.ſemel.vbi aūt
lex inhibet alienationē ſi ꝯtra factū ſit nō tenet nec trāſfert dñiū.
ff.⁊.C.de fun.do.p totū.xij.q.ij.ſine exceptione.⁊.x.q.ij.hoc ius in
aut.de non alie.in emphy.§.ſanctiſſimas.in aut.vt li.ma.j.reſpō.
¶Jdem etiā vbi teſtator ꝓhibet ⁊ apparet pſona cuius gratia
prohibita eſt:alſ ſecus.arg.ff.de lega.j.filius.§.diui.ff.de lega.iij.
6 pact.§.filia.⁊.§.fundus.⁊.§.quindecim.¶†Et eſt ratio diuerſi-
tatis.q: in teſtō ſola volūtas teſtatoris transfert dominiū in lega
tariū ſine traditiōe.ff.quēad.ſer.amit.ſi prē.§.ſi p fundū.⁊ ſic ſine
traditiōe pōt amittere dñium ⁊ ad alium trāſire.aliter in pacto
cum p illud nō poſſit trāſire dñiū ita nec transfert.Jdē dicim⁹ in
ſnia arbitroꝝ ⁊ etiā alioꝝ iudicū:q: p eorū ſentētias non impedi
tur tranſlatio dñii vt hic. Jn beneficijs aūt eccleſiaſticis ⁊ etiā in
alijs ſpiritualibus cōtrariū dici pōt.ſ.q: ſi aliqs ꝓhibeat aliquē
conferre non tenet collatio a prohibito facta:quia ſuſpenſus eſt a
collatione ſaltem illius beneficij.ſ.de cōſue.cum dilectus. Jdem
etiam dico ſi prelatus prohiberetur alienare etiam in caſibus cō-
ceſſis a iure:quia nō teneret alienatio.ſ.de ac.c.ſi.ſ.de ord.cog.ve
ritatis in ſin. Jtem ratio diuerſitatis ſatis apparet ex predictis.
quia beneficia ſine traditione ex ſola electione ⁊ cōfirmatione ac-
quirūtur.ſ.de electio.trāſmiſſa ⁊ etiam dñia ſine traditiōe eccle-
ſie acquirunt.C.de ſa.ſan.eccle.vt inter.dñia rerū eccleſiarū non
ſunt apud prelatos ſicut apud alios ⁊ iđ p eos q dāt adminiſtra-
tiones ꝓhiberi poſſunt (Sup hoc).i.legato medietatis bonorū
de quibus fuit compromiſſum (Pro medietate) aliam autē me-
dietatem nō poſſidebant adhuc filij patrui ſed forte vacans iace-
bat (Predicta).ſ.ea de quibus compromiſſum fuit (Medieta-
tis) quia tamen medietatem auūculis legauerat (Legati facti)
auunculis de reb⁹ de quibus fuit compromiſſum.(Reſiduo).i.
in alijs partibus eiuſdē legati pter medietatē tertie ⁊ quarte.Cō-
tra videtur.ſ.qđ.R.debuiſſet ſibi cōputaſſe quartā ⁊ tertiam ſibi
debitas in omnib⁹ reb⁹.p.hec.oīa q̄ legauit auūculis.ff.ad treb.
marcellus.§.res.⁊.l.ſi heres.§.ſi heres.ſed dic tu alienata compu
tari in quartam ſi fideicommiſſarius velit.ſed dic volebat nec
alienata erat (Articulo) libelli.(Filij) iſti filij heredes erāt Ray
nutij ſaltem in tertia ⁊ quarta deducēdis de bonis.p.⁊ ideo pro
portione hereditatis tenētur patruo.R.fideicommiſſarius reſti-
tuere totam hereditatē ⁊ nō auunculis vel niſi tertiā ⁊ quartam
in quib⁹ hi filij grauari nō potuerunt per teſtamentū.p.heredi-
tas eñ.R.itelligit deducto fideicōmiſſo de quo rogauerat pepo
prim⁹ teſtōr.hic gl.bona eſt ſi patrui erāt cōiunctim ſubſtituti:ſ3
ſi diſiūctim erāt ſubſtituti ēt in pte patrui defuncti hñ potuerunt
inſtitui filij alterius patrui.vt no.in prin.illius gl.hic ſubſtitutio
(De petitis) nec ſe tāq̄ poſſeſſores obtulerūt liti in rei vē.q: tūc
ſecus.ff.de rei vē.his qui.⁊ cū nō poſſiderēt non potuerūt cōueni
ri rei vē.Jtē nō potuerūt cōdēnari ad reſtōnē eorū que nō poſſi-
debāt (Poſſidere) niſi hec cā iuuaſſet filios bene puniti eſſent in
reſtōne oīm bonoꝝ q̄ habebāt ex teſtamēto. R. cū circa eos tene-
ret omnis pene adiectio. Raynaldus enim nihil eis reſtituere te-
nebatur

nebaſ (Bonis) .ſ. in oībus aliīs bonis q̄ fuerūt peponis (Eiſdē)
id eſt Raynaldi in qb⁹ .ſ. inſtituens erat patruus vel medi⁹ pepo-
nis (In quibus) .ſ. tertia ⁊ quarta omniū bonorū peponis (Te
nebat) cū nō potuerit in eis grauari a patre: ⁊ ideo potuit vbi vo
luit legare ⁊ penā adiĳcere (Pro rata) medietate .ſ. tertie ⁊ q̄rte
in oīb⁹ bonis peponis. ¶ (Cōfirmauit) ⁊ bñ: q: in illis tertia ⁊
quarta in qb⁹ ray. nō potuit grauari bñ potuit ray. grauare here
des ſuos. ſ; in aliīs q̄ ibi erāt p̄ter tertiā ⁊ q̄rtā nō poterat graua-
re. R. ſuum patruū cum ſubiaceret reſtitutiōi: ſ; filios patrui bñ
potuit in eis grauare: vñ nō abſoluit eos. q: nō poſſet adiĳcere pe
nam legato vel hereditati: ſ; q: non poſſidebāt (Filiis) nō mire-
ris ſi abſoluanſ hi filiĳ. nā hec abſolutio eorū iuſta eſt ſi nō poſſi-
dēt: q: qui nō poſſidet 9dēnari nō pōt: niſi pp̄ter ſuā malitiā nō
poſſideret. ⁊ eodē mō ſi poſſidebāt iuſta eſt ſnia 9 hos filios ſicut
9 patrē. hoc vltimo nō eſt verū (Ei) patruo iſtituto heredi (In
reſtitutiōe) .i. p̄ſtatiōe. ¶ (†Legate) .i. tertie vel q̄rte eam rerū ad
iudicatarū auūculis vñ fuit cōpromiſſum q̄ in aliīs: cū oīa habe
bāt auūculi rōne legati: ⁊ tā legatū petēda ſunt oīa nō tā he
reditas iuſſa reſtitui: ⁊ iō bñ dicit falcidiā locū habere q̄ locū h;
qñ hereditas legatis exhauriſ ⁊ non trebel. qō locū haberet ſi q̄ſi
hereditas reſtitueref. nec obeſt ſi dicaſ qō fideicōmiſſaria heredi-
tas dici d;: quia vniuerſa que ſunt in hereditate auunculis reſti-
tuūtur: quia hoc eſt quia ſuccedit loco prioris legati. ⁊ quia here
ditas dari nō debet ſub pena. qō nō credimus. nec mireris. quia
id quod debeſ ex pene adiectiōe legatū dicitur. habes eñ ſimile
ff. ad. l. fal. cum pater. §. vi. inſti. de leg. §. pe. ⁊ vl. vel dic qō loqui-
tur tñ de legato rerū de quibus compromiſſum eſt. nec obſtat qō
dicitur q̄ plus h; in illis rebus q̄ quartam cū habeat etiā me-
dietatē: ſicut apparet ex p̄nc. decre. potes eñ videre qō ex aliīs le-
gatis. R. exhauſit dictas tertiam ⁊ quartā. vel dic nihil h; ex illis
tertia ⁊ quarta cū illas reſtituerit pp̄ter adiectionē pene. vñ di-
gnū fuit quod de p̄mo legata extraheret falcidiā. ¶ Tu dic me-
lius qō hereditas. R. q̄ erat ſolū mō tertia ⁊ q̄rta erat exhauſta
duob⁹ legatis q̄ in ea nihil remāſerat. Primū legatū fuit qñ le-
gauit auunculis medietatem rerū de quibus erat cōpromiſſum
id eſt tertiā ⁊ quartā ſibi debitas in eis. Scōm fuit legatū pene
quod eodem iure cenſeri debet vt alia legata. inſti. de leg. §. ſi. ff.
ad. l. fal. cum pater. §. ſi. quidam tamē ar. eiuſdē. l. dicūt qō nunq̄
de legato pene d; detrahere falcidiā. nā ibi dicit qō pene cā accre
uit in. l. fal. nō incidit. ¶ Sed expone ſic p̄dicta verba. .ſ. qō pene
cauſa accreuit ſupple p cōdēnationē iudicis q cōdēnauit heredē
legatario inquātum in litē iurauit. ⁊ tūc de eo qō vltra valorē rei
legat iurauit pp̄ ſpecialē affectionē nō detrahet heres falcidiā
q: non eſt legatum imo condēnatio: ſed ſecus ſi teſtator penā ſibi
imponit niſi ſoluat legatum. nam tūc ſi heres legatū pene ſoluit:
cū in veritate legatū ſit ⁊ ſicut alia legata cēſeri debeāt bñ detra-
7 het fal. ¶ †Et ſic habes hic qō q̄uis heres añ annū 9ueniaſ ſup
legatis p̄ſtādis ⁊ condēneſ: tñ non priuaſ fal. dūmodo .ſ. annum
ſatiſfaciat q̄ eſt pena a lege impoſita. C. de fideicō. auſ. amplius.
penā aūt a teſtōre īpoſitā īcurrit ſi litē 9teſteſ. ff. rē ra. ha. ampli⁹.
⁊ hic ſiſr. 8. eo. raynuti⁹. quo ad legatū pene qō integre ſoluit pa-
truis .ſ. tertiā ⁊ quartā in qbus tenebat inſtitutio p̄ter ſal. quā
detraxit bñficio. l. vt no. in gl. q̄ incipit: bñ. ¶ (Si infra) mirū eſt
quomodo hic ferſ ſnia ſub cōditiōe ⁊ ſine certa quātitate 9 illud
qō eſt. ñ. q. vi. biduū. C. de ſen. que ſi. cer. quāti. p totū. Rñ. qō hic
patruus petiit hāc detractionē falcidie. ⁊ ideo etiā ſi hoc nō dice-
retur in hac ſnia: tñ ſemp poſſet deducere fal. q: qñ adiudicat le-
gata ſemp dāda intelligitur qō vel in totū vel pro rata detrahat
fal. ſed ſi de falcidia detrahēda patruus egiſſet: tunc ſi hoc benefi
cium falcidie nō ſolueref vlterius petere nō potuiſſet. ff. de nego.
geſt. ſi autē. ſed ſi ſoluat petere pōt vt hic. ⁊ forte poſſet dici hoc
qō ex quo ſnia lata eſt ſtatim oportet hūc patruū in integrū ſcil;
tertiā ⁊ quartam reſtituere. ſed poſt cōdi. ex. l. fal. petet falcidiam
cum ſit ſaluatū. ¶ Si autem ſibi ſaluatum non eſſet ſi per errorē
facti ſoluiſſet ageret cōdictione indebiti: ſecus ſi per errorē iuris.
C. ad legē fal. error. Alii autē dicunt qō cū de hac fal. nō ſit actum
eam retinebit patruus: ⁊ reliquas tres partes cū de eis cōſtet re-
ſtituet ſine vlteriori. ⁊ ſic apparet qō non eſt ſnia ſine certa quāti-
tate cū ad min⁹ tres partes tertie ⁊ quarte p̄dictarū ſtatim per-
ueniāt ad auūculos: ⁊ ſup q̄rta de eis detrahēda remaneat lis q:
eam d; habere patruus ſi. ſ. tp̄s legis .ſ. annū obtulit tres partes
tertie ⁊ quarte. alioqn nihil detraheret de integris tertia ⁊ q̄rta.
(Legitimū) intra annum iuſſu iudicis cōputando. 8. e. nos qui-
dē. C. de fideicō. auſ. amplius. ¶ (Inuentarium) qō ipſum exo-
nerata p̄ſtatione legatorū ⁊ fideicōmiſſorum ⁊ aliorum debito-
rū vltra vires patrimonii. C. de iu. delibe. ſancimus. ⁊ ius tribuit
quod de legatis ⁊ fideicom. detrahat falcidiam ſi facit inuenta-
rium ⁊ non aliter. in auſ. de here. ⁊ fal. §. ſi vero ne. ſe. coll. j. in de-
bitis ſecus: vt in ea. l. quia de eis nunq̄ detrahet fal. ¶ (Contra
voluntatē teſtatoris) bene dicit contra voluntatem teſtatoris: q:
nō creditur teſtatorē voluiſſe qō aliq̄ pars de his tertia ⁊ quarta
p̄ueniret ad patruū: ⁊ erat verū olim qō 9 volūtatē teſtatoris de
trahebatur falcidia. C. ad. l. fal. ſine. ⁊. l. pe. ⁊. ff. e. ti. quod de bonis
§. vi. ſed hodie nō induciſ cōtra volūtatē teſtatoris exp̄ſſam ſi te-
ſtator certus de q̄titate ſui patrimonii p̄hibeat. in auſ. de here.
⁊ fal. §. ſi vō exp̄ſſim. S; 9 tacitā bene induciſ falcidia vt in. l. pre
alle. not. qō heres rogatus dare aliqō legatū de ſuo: ſ; non det vt
teſtator p̄cepit cum tñ poſtea dat detrahit falcidiam de oīb⁹ lega
tis vt hic qō intelleximus verū vbi rogatus eſt reſtituere omnia
bona hereditaria niſi legatū ſibi iniunctum: vel de ſuo pp̄rio vel
de bonis teſtatoris ſoluerit vt hic. Et eſt rō: q: ipſemet teſtator
penam ſuā adiecit hic qui nō pōt eum priuare falcidia. vñ nō eſt
neceſſe recurrere ad penā legis. ſ; ſi teſtator nō appoſuiſſet penā:
tunc locū haberet pena legis vel canonis. .ſ. quod tota hereditate
priuaretur. 8. e. nos. ⁊. c. ſi heredes. C. de leg. auſ. hoc amplius. vel
dic qō nunq̄ fuit in mora ante annū iſte patruus: quia nūq̄ ab
eo petite fuerūt tertia ⁊ quarta predicte expreſſim ⁊ determinate
ſed fuit tantum petitum vel legatum rerū que venerāt in cōpro-
miſſo vel omnia alia bona: ſicut apparet ex litera decre.

IOannes (ſuis pp̄riis creditoribus) no. nō
eſſe dubiū executorē ad pias cau-
ſas poſſe agere 9 heredes. C. de epi. nulli. ⁊ ſi nullus ſit
heres tñ ipſe cui cōmiſſum eſt qō omnia que h; diſpē
ſet in pias cauſas: poteſt totam hereditatem vendicare nec detra
het falcidiam. C. de ſacr. ſanc. ſi qs. ad. 8. eo. tua. ⁊ hic. ſi autem ad
alios vſus teſtator vellet expēdi ſi nullum cōmodum ad executo-
rem pertinere d;: puta q: miniſtrum tantum conſtituit tunc non
poterit agere. ff. ad treb. lucius. §. meuia. ¶ Si vero aliquod cō-
modum puta fal. ad eū voluit pertinere tūc aget. ff. de leg. ñ. ſi qs
titio. x. ſed hec decr. videſ cōtradicere q: hic aliter mandat expen-
di quā in pias cauſas. .ſ. in ſolutione debitorum: ſed videre potes
qō totā hereditatē iuſſerat expēdi in pios vſus: ſ; hereditas intel
ligitur detracto ere alie. C. de bonis que liberis. l. vlti. ad hoc aūt
vt licite poſſit dare bona q̄ inuenit in hereditate op; eum primo
ſoluere debita. (Suſceptū) inſti. man. §. mandatū. q: alicui credi
tori ſatiſfecerunt vel aliud p̄ñs locis dederunt.

1 Certe rei inſtitutio valet.
2 Nulla falcidia nec etiā debita iure nature detrahitur de heredi-
tatibus ⁊ legatis ad pias cauſas relictis.
3 Verbū ſubſtituo pariter ad directā ⁊ fideic. ſubſtitutionē trahiſ.
4 Teſtatoris intentio ſemper ſeruanda eſt.
5 In vltimis voluntatibus miles non dicitur priuilegiatus.

DE his (p eis) .ſ. emēdis vel reparādis (Ad p̄-
petuū) ſc; qō omni anno ſolenniter fiat
feſtiuitas alicuius ſancti: vel qō in aliqua eccleſia nō
cōſtituaſ prebenda: vel altare vel pulpitum vel aliud
hmōi. (Parochialis) q: aliqñ parochialis eccl̄ia portionem ali
quā h; .ſ. de ſepul. c. j. p totū. (Si pſ) alr̄ īcipit. (Ioānes frāgi pa
1 nia) † l certa hec nō eſt cēſenda vt heres poſtq̄ teſtōr īſtituit aliū
heredē. C. de here. īſti. quoties. ſi aūt aliū nō īſtituiſſet v; īſtitutio
facta de certa re ⁊ rē illā habebit p̄legatā. ff. de hef. inſti. l. j. §. ſi ex
fundo. ⁊. l. ſi ita qs heres. ⁊. l. ex facto. ff. ad trebel. l. j. §. in q. ⁊ ī hoc
bñ v; īſtitutio vt nō valeat īpugnare teſtm̄ ſ; aget tñ ad ſupple-
mētū. in auſ. vt cum de app. cog. §. illud quoq;. ⁊. §. ceterū. ⁊. C. de
inoff. teſt. l. oīmodo nec habebit iſte ſic inſtitut⁹ in re certa tñ lo-
co legatarĳ. imo ſi null⁹ alius factus eſt heres in totū ſuccedit vt
dictū eſt. ¶ Itē videſ qō ſi aliĳ repudiēt hereditatē qō ipſe habe
bit hereditatē ſicut ſi ab initio nullū inſtituiſſet. ſecus autē ſi nō
dixiſſet eā in tali inſtitutio: ſed ſi dixiſſet tñ lego ſibi talem rem: q:
tunc loco legatarĳ. nec ob. auſ. de tri. ⁊ ſemiſ. §. hoc nos. quia cor-
recta eſt per aliā: ſed cōtra ſi hec puella nō eſt inſtituta nec heres
data ergo necci ſubſtituere pōt pupillariter. inſtit. de pu. ſub. §.
nō ſolum. ⁊ de vul. ſub. ſed ſi plures. §. ſi ſub cōdi. Sol. l; hec puel
la nō fuerit inſtituta heres in primo gradu. fuit tamen inſtituta
in ſcdo .ſ. poſt mortem filiĳ. ⁊ ideo bñ poteſt ei pupillariter ſubſti-
tuere. (Executoribus) de executorib⁹ huiuſmodi no. 8. eo. Ioan-
nes. ⁊. c. cum tibi. ¶ (Et prefate) filie licet ſecurius fecerit iſte q
petiit vtriuſq; hereditatē ⁊ qui etiā adiecit de bonis filiĳ premori-
tu: quia in veritate due ſunt hereditates. inſti. de vulg. ſub. §. igi
tur. de vulg. ſub. l. patris ⁊ filiĳ. ⁊. l. qui duos. tamē ſufficiſſet ſi ſo-
lius filie hereditatem petiiſſet. arg. 8. eo. raynutius. ¶ (†Querit
primo) hic vult dicere qō in primo gradu ſubſtitutiōis qñ filius
viſus eſt mori filie mater tanq̄ ab inteſtato ſuccedēs ipſi filio de
fideicō. filie reſtituēdo d; detrahere debitā nature ⁊ quartā treb.
eandē etiā deductionē dicit faciēdā de ſubſtitutiōe ſecūdi grad⁹
ſcilicet qñ pauperes ſibi inſtituit heredes pp̄ter mortem filie qñ
iſte allegatiōes huius dñe non videnſ multum mouere papam.
2 ¶ (†Fecitſſe ſibi) ⁊ p hoc videbaſ qō priora teſtamēta fierent re-
cta vel qō hereditas filiorū non p̄ueniret ad pauperes ſed prima
hereditas tñ ⁊ quarta trebellianica. l. que eſt. ff. ad. l. fal. l. j. §. ini-
mici. h. d. ſed corrigiſ p. l. C. de epiſ. ⁊ cle. ſi qs ad. ⁊ p auſ. de eccle.
ti. §. ſi autem heres. nec recipit illum prauum intellectū qui in-
nuitur. imo hec eſt veritas quod de hereditatibus ⁊ de legatis
ad pias cauſas relictis nulla falcidia nec etiam debita iure natu-

pꝫ detrabitur ſicut ex ſequẽ. apparet ⁊ eſt arg. predi. l. ⁊ auſ. nam, ⁊ in ambiguis qõnibus religionum ſtricta ratio omittit. ⁊ ſumma eſt ratio que pro religione facit. ff. de re. ⁊ ſump. fu. l. ſunt pſone. mõ. xix. qõ. vi. ſi qua mulier exheredato. xvij. qõ. ij. qui. ũqꝫ pro parte ſm has allegationes ſentẽtiauit papa (moreretur) hec verba heres eſto ſemp ſonant in directam ſubſtitutionem: vnde ſiue dicat teſtator ſi inſtitut⁹ nõ erit talis ſit heres ſiue dicat ⁊ ſi talis deceſſerit in pupillari etate talis ſit heres ſemper ſonat in vulgarem ⁊ pupillarẽ ſubſtitutionẽ qñ autem ſunt directe hãc autem ſubſtitutionẽ nunqꝫ põt facere puberi ſi inſtitutus non fuerit talis eſto heres. inſti. de pup. ſubſti. §. ij. ff. de vul. ⁊ pu. l. verbis. niſi eſſet miles. ff. de vul. ⁊ pu. l. cẽturio ⁊ nunqꝫ per ſe poſita predicta verba trahunt ad indirectam. ſ. fideicõmiſſariã inſti. de pub. ſub. §. ij. ſed ſi adiciat hoc verbũ, rogo inſtitutũ vt talẽ faciat heredẽ talis bene trahitur a fideicõ. quia ille de quo rogat⁹ eſt petet hereditatẽ ex cauſa fideicõ. ff. ad treb. ex facto. in pnc. ¶ † Idẽ videt ſi dicat teſtator inſtituo mihi talẽ heredẽ ⁊ ſm heredẽ mihi iſtituo aliũ. C. de impu. ⁊ ali. ſub. l. pcib⁹. qñuis poſſet dici qõ ibi nõ inſtituit ſm heredẽ per predicta verba ſed p expreſſa talia. ſ. inſtituo talẽ mihi heredẽ: ⁊ ſi nõ fuerit heres talẽ ſubſtituo. p verba autẽ rogo vel mãdo vel cõſimilia nunqꝫ fit ſubſtitutio directa ſꝫ indirecta vel fideicõ. vt. ff. de vul. ſub. coheredi. §. cũ filie. circa mediũ. hoc aũt verbũ ſubſtituo pariter trahit ad directã ⁊ fideicõ. qõ ex eo apparet qꝛ cõis diſtinctio eſt ſubſtitutio alia directa alia indirecta ſatis tñ videt qõ pri⁹ ponit p indirecta: ſꝫ ad fideic. trahat, ff. ad treb. ſceuola. hoc aũt ſonet indirectã ptꝫ expreſſe. ff. de vulg. ſub. coheredi. §. cũ filie. Itẽ qõ trahat ad fideicõ. patet p eundem. §. circa mediũ. ⁊ C. de inſti. ⁊ ſubſt. l. generaliter. ¶ Idẽ aũt videt poſſe hoc dici de verbo hic poſito moriatur qõ, nõ memini in aliqua lege me legiſſe. ſ. qõ poſſit trahi ad vtrãqꝫ ſubſtitutionẽ licet prius ad directã. ¶ († Intentio) que ſemp ſeruanda eſt. C. de ſac. ſan. eccl. l. j. C. qñ decre. opus nõ eſt. l. prediũ. C. de inoffic. teſta. l. ſi pater. inſti. de pup. ſub. §. nõ aũt. in auſ. de he. ⁊ fal. §. cui. ⁊ §. ſi qs ex. ⁊ §. is igitur. in auſ. de nup. §. vnum itaqꝫ. §. ſi ſine. ⁊ §. ſi qs ex ⁊ §. is igit. ⁊ §. pignori. in auſ. de iurciu. ⁊ moriẽ. pre. in pñ. ⁊ i auſ. qui. mo. na. ef. leg. §. ſi qs aũt. ¶ (Extraneo) in ſorore non poteſt. ita loquẽdo apparet qõ maior pars pueniat ad matrẽ: qꝛ mortuo patre mater ſuccedit ab inteſtato in medietatẽ reſtituet mater filie tñ detractis debita nature ⁊ quarta trebellianica: ⁊ ſic nõ habebit plus mater qꝫ filia. ſꝫ in extraneo qui nullã partẽ recipit ab inteſtato melius apparet qõ plus peruenit ad patrẽ qꝫ ad extraneũ (Septẽ) de hac deductiõe no. ĩ. e. raynaldus. ¶ († Si abſqꝫ liberis) de hoc querit ſi p hec verba fiat ſubſtõ pupillaris ⁊ directa ſi filius me⁹ mortuus fuerit ſine liberis moriat ſorori: ⁊ an ſoror ſupuiuẽs fratri directo ei ſuccedat an mediãte matre: ⁊ nõ videt dubiũ directe. cõſtat eñ qõ ſi his verbis vſus fuiſſet ſi filius meus deceſſerit ſine liberis ſoror eſto heres qõ hec directe ſuccederet. ff. de vul. ⁊ pup. ſub. centurio. certe non poſſum videre rationẽ quare non eodem modo ſi dicat: moriat. vel ſubſtituo cum p talia verba fiat directa ſubſtõ. vt hic pbat in tex. ⁊ in gl. ¶ † Sꝫ dices licet predicta ſubſtõ poſſit ad vtrãqꝫ ſubſtõnem trahi: vtilius eſt qõ trahat ad fideicõ. hec qꝫ omni tpe valebit qꝫ ad pupillarẽ directã que nõ valebit niſi in pupillari etate: ſꝫ rñdeo quod meli⁹ eſt ſm naturã qõ trahat ad directã qꝫ ad indirectã ſed hic pl⁹ videt ſcꝫ qõ põt trahi ad directã ſi moriat in pupillari etate ⁊ ad indirectã ſi moriat pubes. ⁊ hoc ſatis bene dicere videt. C. de fideicõ. ſi frater ſubſtitut⁹ impuberi nõ ſuccedit ei ſi factus fuerit pubes etiã ſi deceſſerit ſine liberis: niſi pupillaris ſubſtitutio confirmata fuerit verbis fideicõ. in aliqua parte teſtamẽti: qꝛ tũc frater ex cã fideicõ. ſuccedit ex qb⁹ colligit qõ per verba fideicõ. adiuncta in pupillari ſubſtõne non tollit pupillaris ſed cõfirmat ⁊ durat. ¶ † Item idẽ eſt in ſubſtõne facta a milite. ſ. qõ vnicis verbis facta ſubſtitutio trahit ad directã ⁊ indirectam. C. de impu. ⁊ aliis ſub. precibus. quare nõ eſt idem in priuato. licet enim multa priuilegia miles habeat ex cauſa ſibi conceſſa tam in confectione teſtamẽti quam etiã in heredis inſtitutione: vt no. in ſumma. C. de teſta. mi. in ſeruãdo tamẽ vltimã voluntatem eius non hꝫ priuilegium: quia omnes voluntates vltime partite ſunt ſeruãde. nec hoc dicit certe pari ratiõe nec interpretatione gaudet priuilegio predicta autem. ſ. ſi moriatur ſine liberis que nõ denotãt certam etatem. imo vtranqꝫ etatem cõprehendere videntur ⁊ pupillarẽ ſubſtitutionem confirmabunt. ⁊ ad fideicõ. trahent. ⁊ ideo poſſet dici hec ſubſtitutio cõpendioſa ar. C. de impu. ⁊ ali. ſub. precibus ⁊ forte idem dicendum eſt ſi dicat teſtator. inſtituo mihi filium meum impuberem heredem ⁊ ſubſtituo ei talem ſi, nauis venerit ex aſia. hec plus placẽt que no. ĩ. eo. raynutius (Iure ciuili). ff. de vul. ſub. centurio quaſi per fideicõ. C. de impub. ⁊ ali. ſubſti. precibus. (Nam cum) hoc quod hic dicit ſatis habetur expreſſe. ff. de vul. ſub. l. iã hoc iure. ¶ († Etas) qꝛ ſi ambo vel alter eſſet ĩpubes non poſſet trahi ad pupillarẽ equidẽ ſi alter ⁊ idẽ ſicut ſi alter nõ eſſet in poteſtate conſtitutus. ff. de vulga. ſub. iam hoc iure. ⁊ l. lucius. C. de impu. ⁊ ali. ſub. hereditatem. ⁊ l. quãuis. ⁊ ad fideicom. ff. ad treb. ſceuola. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub cõ. fa. l. generaliter. ĩ ſubſtitutione. C. de impu. ⁊ ali. ſub. l. precibus anteferre. C. de impu. ⁊ ali. ſub. cum quidã adiunxerit. erat enim in teſtamẽto ſcriptum ſi de liberis meis fuerit ſola filia ſupſtes tantũ augeo legata eius. ¶ Item ſi nec filius nec filia ſuperfuerit. ⁊ tunc ſimiliter ad hoc plus augeo. tamẽ in teſtamẽto hoc ſatis probatur. ff. de inoff. teſt. cõtra vetera. §. j. vbi dicitur quod mater non põt expugnare teſtamentũ qõ facit ei pater p querelã inofficioſi teſtamẽti: ergo eadẽ ratione apparet quod eam priuare poteſt debita iure nature vel pars. ff. de vulg. ſub. vel inſti. de vti. ſub. pater. ff. de bo. poſ. ſm ta. ſi ita ſcriptum. §. j. vel ſubiectione. xx. q. v. conſtituit.

¶ De ſucceſſionibus ab inteſtato. Rubrica.

SEd hoc donare. Siue inter viuos ſiue in vltima voluñtate. (Sanctificent) niſi cõſanguineos habeãt q ab inteſtato ſuccedãt. xij. q. ij. qcũqꝫ. ĩ. eo. cum dilectus.

SAncto conſilio. (ablatum) hoc c. localis eſt ⁊ nõ de iure loquit qñ certum eſt ſacerdotes aliquid habuiſſe ante ordinationẽ. nã ppter dubiũ diuidẽde ſunt res pprie a reb⁹ eccleſie. vt hic dicit. ſi autẽ diſtincte eſſent res pprie a reb⁹ eccleſie res pprie heredibus cõſanguineis alie eccleſie darent. xij. q. iij. quicunqꝫ. ſi autem dubitet an aliqua habuerit ante ordinationem preſumit pro eccleſia niſi pbet ſe antea habuiſſe. xij. q. iij. quicũqꝫ. ff. de rebus dub. ciuilib⁹. alij intelligunt capitulũ tantũ quando ex ſeruis ſiunt ſacerdotes.

CUm dilectus (pro cã.) Erat eñ cauſa inter eos. vterqꝫ enim ab altero petebat res qꝫ fuerãt archipreſbyteri. vterqꝫ eñ de eis aliqua poſſidebat. (Participationẽ). ĩ. vt particeps eſſet orationũ. ¶ († Aſſeruit) hec aſſertio qꝫ eſt de pterito ⁊ extra iudicium non eſt ſufficiens probatio eius quod dicebat. ſi tamen ſolemniter quis cõfiteretur extra iudicium ſi poſt cõuenit nõ eſt admittẽdus cõtra ſuã cõfeſſionẽ niſi oſtẽderet ſe in alio caſu intellexiſſe: vt no. ĩ. de elec. p inqſitionẽ. hec autẽ ideo confeſſio eius nõ eſt ſufficiẽs pbatio qꝛ nõ viuebat q confeſſionẽ fecerat: ⁊ ideo nõ poterat dare intellectũ cõfeſſioni. ar. ĩ. de accu. cũ dilec. ſed tñ eſt ad plenũ pſumptio. vnde ei ſtatur vt hic ſequit ⁊ nõ intelligis qꝫ ex his verbis pbaret eũ fuiſſe oblatũ monaſterio cũ rebus ſuis: ſed pbat qõ voluit bona ſua peruenire ad monaſterium ad qõ quaſi quelibet verba ſufficiũt. ff. de fun. inſtru. cũ delanionis. §. a ſinã. ff. de ſup. le. l. labeo. (Unde) expreſſius dicit qõ dixerat. (Probationes) ſcꝫ qõ ſe ⁊ ſua obtulit vni teſti tãtũ nõ credit: vt no. ĩ. de pcu. ex inſinuatione. ſed cũ aliqua pbatione. ſ. confeſſione bñ credit niſi pbet freneticus vt ſequit. (Adminiculãtes) in tantũ adminiculabat archipſbyteri cõfeſſio qꝫ ſe ⁊ ſua dedit monaſterio: qꝛ ſic condẽnat epiſcopus ad reſtitutionẽ ac ſi vere redditus eſſet. (Cõpotẽ) ⁊ ſic pbat negatiua. C. de codic. nec codi. ff. de cõdi. inſti. quidã. ff. de prob. ſi filius. (Ultimã). q. d. ⁊ ſi hec verba nõ expſſiſſet tñ tacite vim teneret vltime volũtatis. (Imponat) in eo qõ epũs erat actor. (Cõpellat) in eo qꝫ epiſcopus erat reus. (Et) epo ⁊ ſic habes qꝫ vacãte eccleſia ſubiecta epiſcopo epũs eius noĩe agit ⁊ ſic forte eſt in quolibet ſuperiore qui p quolibet collegio ſibi ſubiecto põt agere. C. de epi. ⁊ cle. nulli. ⁊ l. ſi qs ad. ĩ. de pſcri. ex trãſmiſſa. de hoc no. ĩ. de reſti. ſpo. olim. (Ab inteſtato) nos legitimos agnatos vel cognatos reliquerit. ff. eo. c. j.

¶ De ſepulturis. Rubrica.

¶ Poteſt quilibet adultus ⁊ diſcretus eligere ſepulturam.

NOs inſtituta. Patriarchæ q in patrũ ſepulchris ſepulti ſũt. xiij. q. ij. §. ioſeph. ¶ († Sepulturã) gñaliter dicim⁹ qꝫ qlibet adult⁹ ⁊ diſcret⁹ põt eligere ſepulturã vbi vult l vltima volũtate. vt hic. ⁊ ĩ. e. de vxore. ⁊ c. cũ ſup. niſi malitioſe faciat. ⁊ pſumit malitioſe facere ſi dimittat ſepulturã parentũ quã pcipue tenere dꝫ: vt hic. ⁊ ĩ. e. fraternitatẽ. xiij. q. ij. placuit. † Si aũt ſepulturam paternã nõ hꝫ in eccleſia parochiali ſepeliri dꝫ. ĩ. eo. in noſtra. hãc autem preſumptionẽ tollimus ſi eligat in cathedrali eccleſia vel in religioſi monaſterio vel in canonica: vel in loco vbi bñ facit decimas ſoluẽdo. ar. xiij. q. ij. quecũqꝫ. vel in eccleſia quã edificauit. arg. xij. q. ij. bone vel niſi eligat in loco puilegiato ſup ſepulturis ĩ. eo. in noſtra. ⁊ lꝫ hoc pſumat: tamẽ ſi pbat: contrarium non tenebit. ĩ. e. ex parte. ⁊ c. in noſtra. viatores aũt ſepelient in eccleſia cathedrali. xvj. q. j. c. j. ĩ. de off. archipſby. officiũ. xiij. q. ij. vbicũqꝫ. ⁊ clerici in eccleſiis vbi clerici ſunt: ⁊ hec oĩa diſcreto iudici cõmittantur. vxor autẽ cum marito ſepeliri debet. xiij. q. ij. ebron. caue tamẽ tibi qꝛ nõ oĩs eccleſia hꝫ cimiteriũ: ſꝫ ille tantũ qꝫ habẽt populũ; vel ille quibus conceſſum eſt ex priuilegio pacta autẽ hmõi impediunt

impediũt electionē que fiunt alteri q̄ð nullū recipiat ad ſepulturam q̄ñq̄ʒ de certa parochia.q̄ñq̄ʒ certos hoīes non dʒ recipere.de cōſe.di.j.certū.(Elegit)natus eſt in Bethleē nutritus nazareth: ſepultus in Hieruſalē in ſepulchro Joſeph.(Tertiā)vbi huiuſmodi cōſuetudo eſt q̄ in hoc iuri p̄ualet.j.e.certificari.imo idē eſt ⁊ ſi non ſit conſuetudo dummodo non ſit contraria conſuetudo,

1 ☞ Quando eccleſia non habeat partem de bonis defuncti.
2 Quid ſit:cur epiſcopus accipiat quartam epiſcopalem.
3 Poteſt epiſcopus pro eccleſijs ſibi ſubiectis agere.

RElatum (vita)In egritudine tñ de qua deceſſit:als ꝯ.j.eo.de his.vel dic quod etiam ſi eſſet ſanus ⁊ multo tp̄e viueret poſtea:tñ quia mori fingitur q̄ſi monaſteriū ingredit̄.xix.q.iij.qi ingredientibus.⁊ aut̄.ſi qua.de oībus aũt que tūc pro anima dat monaſterio ad q̄ð tranſit.partē habebit parochialis eccleſia.de bonis autē alijs monaſterijs relictis nō habet portionē parochialis eccleſia niſi de illa egritudine moriatur:vel dic vt no.j.eo.de his.

1 ☐(†Diſponere)eccleſijs.ſi eīm conſanguineis vel amicis vel pauperibus aliq̄d pro anima ſua relinqueret nullā partē habebit eccleſia:qr perſonis ſingulariter relinquit̄.j.de ver.ſig.ex parte.⁊ nō pro eccleſia hʒ enim locū hec canonica portio tm̄ in relictis eccleſie vbi ſepelit̄ vel ad quā trāſit vel ſe cōuertēdo vel alio modo:vt hic.⁊.ꝯ.c.pri.j.e.de his.vbi no.⁊ hoc ideo ne als eccleſias ſue p̄ferat.

2 ☐(†Medietatē)cōſuetudine ſeruata.j.eo.certificari.⁊ no.tertiā vel quartā nō dari ep̄o ſed eccleſie parochiali.ar.ꝯ.c.p̄ori.ar.contra.ꝯ.de teſta.requiſiſti.⁊.c.ſi.⁊.c.officij tui.R̄ñdemus cōſuetudinem in his ſeruandā vel dic q̄ð minores eccleſie inter ſe diuidēnt: vt hic dicit̄.ſed ep̄s poſtea partē ſuā ab vtraq̄ʒ recipiet.ꝯ.de teſt.requiſiſti.ſi ſunt ambe in ſua dioce.ſed ſi alterutra ſit in alia dioc. vterq̄ʒ ep̄s tñ a ſua eccleſia recipiet ſuā canonicā portionē.ſi enim aliter diceretur ſequeret̄ abſurditas:qr vna eccleſia ſolueret duas canonicas portiones.Item quartā quam accipit ep̄s q̄ eſt quarta ep̄alis non accipit ipſe propter ſepulturā quia ipſe nō debebat eam ſepelire:ſed pro iure epiſcopali ⁊ propter cōionem quā habet cum eccleſijs ſuis.ꝯ.de teſta.requiſiſti.monaſteria aũt ⁊ alia loca etiā exēpta ab iſta canonica portione parochialibus eccleſijs danda non ſunt exempta.j.eo.in noſtra preſentia.ꝯ.de teſt.requiſiſti.

3 ⁊.c.officij ☐†Item no.ꝙ licet dixerimus q̄ð hec portio ⁊ petitio cōpetat parochiali ſacerdoti:tñ ſi ipſe negligens ſit in petēdo ep̄s petet etiā nomine eccleſie.⁊ hoc generali rōne qr pro eccleſijs ſibi ſubiectis pōt agere.ꝯ.de ſuc.ab inteſt.c.ſi.⁊ no.ꝯ.de reſt.ſpo.olim. itē probo alia ratione.primitiuo iure cōſtat q̄ð hec omnia q̄ eccleſijs relinquūtur ad manus ep̄i venire debent ⁊ ad eius voluntatem expendi.xij.q.ij.vobis.c.vulterane.⁊.c.ſe.vnde ſi ius illud attenderemus primū:ſicut ipſe ſolus hoc recipere ⁊ diſpēſare debet ſic ⁊ pro eis agere:⁊ hoc verū eſt q̄ð ipſe principalius ⁊ directius quā alius agit:ſed quia conſtitutū eſt q̄ð quilibet ſacerdos miniſter pro rebus que ſpecialiter ad ſuam eccleſiā pertinēt agat.ꝯ.de iudi.cū deputati.⁊ no.ꝯ.de reſcrip.edoceri.ideo quilibet ſacerdos ☞ poteſt agere.☐†Et hac eadē ratione patet q̄ð ſi rex dux vel magna perſona moritur vel ſepelit̄ alicubi:q̄ð ep̄s data pro ſepultura ſua dʒ accipere ⁊ ſuā partē dare eccleſie vbi ſepelit̄:⁊ de reſiduo dʒ partes facere inter eccleſias vbi per circulū anni p̄cipiebat eccleſiaſtica ſacramēta.iſti eīm magnates nō morant̄ in vno loco ſed circuiunt terrā ſuā.⁊ hoc optime probat̄.j.de deci.q̄ñ.xij.q.ij.vobis.c.vulterane.⁊.c.ſe.☐Itē no.ꝙ ſicut canonicā portionē percipit eccleſia parochialis de relictis pro ſepultura.ita credimus q̄ð recipiet canonicā portionē de oblatis pro alijs ſacramentis:ſicut pro benedictionibus nubentiū ⁊ pro penitētijs ⁊ pro extrema vnctione ⁊ alijs hmōi.nam cum eadē ſit ratio de oībus idē debet eſſe ius.ratio hec eſt:qr dignus eſt operarius mercede ſua.ꝯ.e.c.j.xvj. ☞ q.j.ſi qs laicus.☐†Itē non videtur q̄ð de relictis als pro anima ſua.puta pauperibus vel alijs eccleſijs vbi non ſepelit̄ nec alia recipit ſacramēta debeat habere parochialis eccleſia aliquā portionem:niſi forte relinquat̄ eccleſijs illis vbi ſepelitur:tūc enim conſtat q̄ð quomodocūq̄ʒ eis relinquatur ꝙ portionē habebit eccleſia.ꝯ.de teſt.offi.requiſiſti.⁊ hic.⁊.j.c.de his.⁊ eſt ideo qr vel eccleſiaſticis ſacramentis relinquere videtur:vel eis que ſunt annexa ad eccleſiaſtica ſacramenta:ſed quid ſi relinquatur templarijs vel hoſpitalarijs.nam nec de illis eſt dubium:q̄ð ſi eis pro ſepultura relinquatur quod debet parochialis eccleſia habere canonicam portionem.j.eo.in noſtra.

FRaternitatem (depoſita).Not.nullam eccleſiam habere cimiterium niſi ex priuilegio:vel dic apud illas maxime de quibus habes.ꝯ.eo.c.j.☐(†Frequentius)⁊ tamen ſacrificiū non magis prodeſt in ea ſepultis quam alijs.de conſec.diſt.v.non mediocriter.ſed honor eſt eccleſie ⁊ etiā forte maiorem honorē conſequitur anima ſicut de caniſtro pomorum oblato abbati maiorem honorem conſequitur abbas:ſed omnes pariter monachi gaudent ⁊ maior honor eſt eſſe canonicum cathedralis eccleſie quam alterius ſuis equaliter abundent.

1 ☞ Poteſt epiſcopus agere pro portionibus eccleſiarum ſuarū, ⁊ in nu.2.

DE his Loquit̄ decr.hic q̄ſi quis trāſit ad monaſterium ⁊ ibi ſua cōfert vt ibi viuat non vt ſit profeſſus.ſi.j.de priui.c.iij.⁊.c.vt priui.j.eo.in noſtra.qr ſi ibi profiteretur canonicā portionē de oībus que daret illi eccleſie haberet eccleſia parochialis etiā ſi longo tp̄e poſtea quā ingreſſus eſt moriat̄:⁊ ſic loquit̄.ꝯ.eo.relatū.qr tunc fingit̄ mori.dicimus tñ q̄ð poteſt aliquid ſpecialiter relinquere pro anima ſua.⁊ de illo tñ habet portionē parochialis eccleſia ⁊ alia poteſt relinquere eidem monaſterio pro ſuſtētamēto ſue vite.xvj.q.vj.de lapſis.⁊ etiā pro alijs cauſis.puta ſi primo receperat ſeruitia a monaſterio.nā fraus tñ que timetur ne velit fraudare eccleſiā parochialē attenditur.ar.ꝯ.de teſt.offi.requiſiſti.⁊.c.de his.vel dic aliter vt no.ꝯ. c.relatū.q̄ð multi magis approbāt.☐(Eccleſijs)dicūt quidam q̄ð hec eccleſia parochialis non tñ aduerſus aliā eccleſiā que habet res defuncti hʒ conditionē ex hac decr.ſed etiā aduerſus heredes defuncti habet actionē ex teſtamēto ⁊ als de quibꝰ diximus. ꝯ.de teſt.raynaldus.qr licet tñ dixerit relinquo tali eccleſie tñ nomine illius intelligit̄ etiā alia.ſ.parochialis vna enim eſt eccleſia. xxiiij.q.j.loquit̄.⁊ maxime quo ad legatum habendū in quo ſunt cōes:vt hic imo ꝙ plus eſt etiā ep̄s agere pōt pro parte eū contingente eadē ratione ⁊ qr ep̄s eſt in eccleſia ⁊c.vij.q.j.factus.⁊.c.ſcire.⁊ eiſdē actionibus aget non tñ ꝯ eccleſiā ſuam parochialē ſed etiā contra aliā cui noīatim legatū eſt etiā ſi nō ſit ſua eccleſia ſed alterius dioce.⁊ etiā ꝯ heredes ⁊ legatū ⁊ ep̄m recta via venit.ff. de fur.a titio.nec mireris ꝙ agit cum de ep̄o non ſit facta mentio in teſtamēto.R̄ñ.imo tacite de p̄dictis vı̄ eſſe dictū ratione ſolū. nā ita vnite ſunt predicte eccleſie.ſ.parochialis ⁊ alia vbi ſepelit̄ ⁊ ep̄s quo ad legatū iſtud q̄ð etiā teſtator hoc mutare non pōt.ꝯ.e. requiſiſti.ar.ad hoc.C.de inoffi.teſt.ſi mater.nā ibi alius quā qui inſtitutus eſt pro inſtituto haberetur.C.de heredi.inſti.quoties.

1 ☐†Itē licet diximus ꝙ ep̄s pōt agere pro parte ſua nihilominus tñ poterit agere pro portionibus eccleſiarū ſuarū:vt no.ꝯ.de re.ſpo.olim.ſed dʒ hoc in libello exprimere ꝙ pro eis petat ſed ſi eccleſia parochialis agit non tenet̄ dicere q̄ð pro ep̄o agat qr ipſi ad totū cōpetit actio ſuo noīe vt hic.⁊ poſtea tenet̄ ep̄o rñdere de ſua parte.ſ.per cōdi.ex decre.ꝯ.de teſta.req̄ſiſti.ſed ep̄s non habet actionem ſuo noīe niſi pro ſua parte.Alij dicūt ꝙ ep̄s vel eccleſia non hʒ actiones ex teſtamēto ſed tñ cōdi.ex canonibꝰ.xij.q.iij.po ☞ tificee.ꝯ.de teſt.offi.requiſiſti.☐†Alij dixerūt ꝙ contra heredes nulla cōpetit actio niſi eccleſie cui relictū eſt:ep̄s autem ⁊ alie eccleſie que in legato ius habēt poſſunt autoritate iudicis obtinere vt mittant̄ in poſſeſſionē nominū ⁊ poſtea agent ſicut illa eccleſia cui relictū erat.ff.vt in poſ.leg.l.ſi inutilis.vel obtinebūt a iudice q̄ð det eis pretoriū pignus.C.de preto.pig.l.j.⁊.ſi.vel poterūt agere contra debitores ſui debitoris.ſ.illius eccleſie que agere dʒ conditione ex legibus que ſunt.C.quādo ſi.vel pri.l.ij.⁊.l.ſeq.plus videtur inniti rationibus q̄ð ſola illa eccleſia agere poſſit de qua ſit mentio de teſtamēto contra heredes teſtatoris ⁊ ſola eccleſia parochialis poteſt agere contra illā in qua ſepultus eſt:ep̄s autem tñ contra parochialē ageret eccleſiā ſed ſi parochialis vel illa de qua ſit mentio in teſtamento nollet agere:tunc ep̄s vel quiſq̄ʒ alius ad quē pertinet aliquod cōmodū ex hoc legato debet petere ꝙ ille ad quē primo loco pertinet hec exactio cedat ſibi actiones.ff.de pact. q̄ð debet̄ ⁊ ſi ille nollet cedere vel ſi nō eſſet illius qui cedere poſſet tunc eſſet recurrendū ad predicta auxilia vel miſſionē in poſſeſſionē vel ad pretoriū pignus vel cōd.ex illis.ll.C.qñ ſi.vel pri.nullo enim modo videtur q̄ð alijs niſi eccleſie legatarie cōpetat actio ex teſtamēto cū de his nulla ibi mētio ſit:nec rei ven.vel hypo.cū ille cōpetant lc.⁊ dñium non pōt eſſe apud duos.nec etiā eis cōpetunt cōditiones ex canonibus vel legibus predictis cū de eis mentionē non faciant niſi poſtq̄ fuerit in defectu cedendi.

2 ☐†Illud aũt diximus bene ꝙ ep̄s nomine eccleſiarū ſuarū poteſt agere ad predicta ſicut pro ſingulis vtilitatibus agere poſſet:vt no.ꝯ.de re.ſpo.olim.ſed non pro ſua parte.(Eccleſijs)⁊ ſi in vna eccleſia recipit ſacramēta in alia diuina officia.etiā ſi in diuerſis eccleſijs pro diuerſis partibus anni officia audiuerit inter ſe diuident quartā vel tertiā canonicā.ꝯ.eo.c.j.⁊.ij.de eccleſia aũt vbi habuit eccleſiaſticam ⁊ paternā ſepulturā non credimus q̄ð debeat habere aliquam portionē imo ipſa debet alijs parochialibus.ꝯ.eo.c.j.(Exhibere)quia quicquid dedit monaſterio ad ꝙ tranſiuit intelligitur pro anima dare ex quo in infirmitate ad illud trāſfertur.(In ſanitate)vel etiam in infirmitate dūmodo inde non obierit:quia tunc intelligitur dare pro ſuſtentamento vite ſue.

EX parte (reſtituat)ſi probatum fuerit in preiudicium alterius eccleſie factum ſecundū l.vbi nō eſt ſepultura eccleſiaſtica nec ratione ſacramētorum eſt ſpeciale in hoc caſu:vt non debeat audiri appellās ne corpus ſepeliatur.C.de ſepul.vio.aut̄.item qui contra.in aut̄.vt cum de appel.cog.circa princip.ſed in hoc valet appellatio quia probata veritate alij eccleſie corpus redditur.quāuis forte idem fieret ⁊

ſi non appellaretur.ꝫ.eo.fraternitatē.ꝫ.de elec.cum inter ea.(Ex
inde) i.de his que occaſione ſepulture obueniunt.ſ.c.proxi.

CUm liberum (violenter)licet poſſit agere
poſſeſſorio iudicio pro iure
ſepeliendi:non tamen credemus quod per hoc quouſqꝫ
plene conſtet corpus defuncti ſit reſtituendum:quia ſic etiā poſt
ea eſſet tertio dandum priori eccleſie que obtineret in proprietate
corpus autem defuncti non ſic eſt tractandum de relig.ꝛ ſump.fu
ne.ne corpora diui.

DE vxore (liberam)xiij.q.ij.vnaqueqꝫ.contra ſol.
illud de honeſtate.hoc de iure vel illud
loquitur quando mulier non eligit ſepulturam(in quo)
xij.q.j.ſicut.C.de do.inter vi.ꝛ vxo.l.quod ſponſe.ꝛ.ff.de do.inter
vir.ꝛ vxo.l.ſi enim.in ſi.(voluerit)vel in ſepulchris parentum vel
ybi accipiunt ſacramenta.

CUm ſuper (ſtatuimus) i.ſtatutū declarom⁹
improprie em̄ dicit qd papa vnā
cōſtitutionē faceret de vna eccleſia.imo eſt priuilegium.

1 ☞ Canonica portio que dicatur ꝛ quot modis dicatur.

2 Res a domino non dominus a re dominatur.

CErtificari. (apponi)ſic icipit clauſula in pri
uilegio decernimus autem eccle
ſie veſtre ſepulturam fore liberam ſalua iuſtitia ꝛc.(ter
tiam).ꝫ.eo.c.j.(medlā).ꝫ.eod.c.ij.(ꝛ vrbano)de hoc non habes
concilium vrbani ſed lucij.ꝫ.c.proxi.(hieronymus).lxxvj.diſtinc.
1 vtinam.¶(†Diuerſitatibus)propter hanc diuerſitatem ſcilicet
qꝛ canonica portio dicitur non ſolū a canonibus ſtatuta:ſed etiā
cōſuetudinaria que dicit̄ etiā canonica:qꝛ a canonibus eſt appro
bata:lꝫ non ſtatuta vt hic.ꝛ.ꝫ.de teſt.requiſiſti.videt̄ dicēdum qꝫ
ille qui petit partē in hmōi relictis debet exprimere in libello an
petat canonicam portionem ſtatutam in canonibus an conſuetu
dinariam:quia aliter nō poſſet reus deliberare.ff.de eden.l.ꝫ.nec
obſtat.ſ.de relig.do.conſtitutus.vbi admiſſa fuit petitio iure epi
ſcopali:quia ius epiſcopale certū eſt vel a iure tantum ſtatutū.ꝫ.
de offi.or.conquerēte.ſed canonica portio eſt incerta.ſed hec ſolu
tio non poteſt ſtare:qꝛ etiam ius ep̄ale incertū eſt propter diuer
ſas cōſuetudines vt probatur.ꝫ.de preſcript.auditis.vbi propter
conſuetudinē collectio denarij ſancti petri cōputatur in iure epi
ſcopali.m̄.ergo ad hoc qꝫ qn̄ ab aliquo petitur ius ep̄ale bene cer
tus eſt quid ab eo petitur ſcꝫ omne ius ep̄ale ſiue ſit illud qꝫ a iure
ſtatutum eſt:ſiue oē ex priuilegio vel conſuetudine alio modo de
beatur oīa enim addita iuri epiſcopali accedunt ꝛ bene ſimul cō
currant ꝛ in petitione ꝛ in ſolutione ius epiſcopale a iure ſtatutū
ꝛ conſuetudinariū.Sed ſecus eſt in petitione canonice portio:qꝛ
ibi certus eſſe non pōt:qꝛ nunqꝫ ſimul cōcurrūt neqꝫ in petitione
neqꝫ in ſolutione canonice portionis in canonibus ſtatuta cū ca
nonica cōſuetudinaria.videtur tn̄ qd ſi neſciret que portio ſoluat̄
in illa terra qd recipiēdus eſt libellus ſine expꝛſſione:qꝛ per hmōi
libellum licet poſſet plus exprimi nō eſt tn̄ penitus incertus cum
certum ſit aliquā portionem deberi.argu.ff.de pe.que de to.ꝛ no.
☞ ꝫ.de libel.ob.ſignificauit.ff.quorum le.l.j.§.quia autem.¶†Sed
queritur an teneat̄ exprimere in libello:peto canonicā portionem
vel conſuetudinariā talis fundi certis finibus limitati an ſufficit
dicere.peto partem fundi tibi in teſtamēto talis relicti.ꝛ videtur
expreſſum qd ſic.ff.de rei vē.ſi in rem.circa ſi.ꝛ eodē modo ſi dicat
fundorum.Sed quid ſi dicat.peto talem partem oīm rerum tibi
in teſtamēto talis relictarum vel obuenientiū ex bonis eius.arg.
qd ſit admittēda hmōi petitio:qꝛ admittitur petitio gregis ꝛ ar
menti ſine expreſſione capitū.ff.de rei vē.l.j.§.ſi.ꝛ.l.ſeq.ſed non fa
cit aliquid ad rem.l.iſta.qꝛ ibi concedit̄ quod vniuerſitas realis
petatur ſed hec legata nec vniuerſitatē rerū conſtituunt:vt grex ꝛ
armentū.nec iure vt petitio hereditatis ꝛ iuris ep̄alis.ſi enim cō
ſtitueret aliquā vniuerſitatē haberet aliquod nomē a iure impo
ſitum tn̄ nobis ſatis placet viſio eorū.ſ.admittēdus eſt talis libel
lus qꝛ ſatis poteſt eſſe certus per expreſſionē predictā.ar.predicte
l.ſi in rē que dicit qd ſufficit dicere peto ſeruū q fuit ex tali hered.
poſtea tn̄ debet ꝓbare qd illa ſibi debeantur:ꝛ qd reo obuenerint
ex bonis talis ꝛ eſt quaſi expꝛſſum.C.qui.quarta pars.l.j.ꝛ ſe.ꝛ.ff.
de re iu.eſt pre.C.de ſen.q ſi.cer.qꝫ.l.ij.iudex tn̄ bn̄ faciet ſi coegerit
eū ad maiorē expreſſionē vel ad iurādum qꝫ neſcit plus exprimere
ar.ff.de.fur.inhac.ꝛ hec credo vera qd admittenda eſt hec petitio
ſic gn̄alis.ſ.peto talē partē oīm bonoꝝ obuenientiū tibi a tali ſi aga
tur perſonali actiōe p quā bene petunt̄ nō ſolum corporalia ſed et
iura incorporalia.C.de here.vel ac.vē.ſꝫ ſi ageret̄ rei vē.nō admit
teret̄ hec petitio cū in ea nō veniāt niſi incorporalia.ff.de rei ven.
in.l.j.in prin.ꝛ ſm̄ hoc intelligitur lex vendicatio.ff.de rei vendi.
☞ ¶†Itē dicūt quidā qd nec nōia ſepultorū exprimere tenet̄.ſ.c.in
noſtra.ſ.de deci.dudū.ꝫ.de pſcri.veniēs.vt̄ tn̄ aliās ꝛ forte nō ma
le qd vel nō ſit admittēdus talis libellus vel cū magna difficulta
te ꝛ non niſi cū iuramēto:qd non pōt ſcire nōia ſepultorū vel pro
pter malitiā partis aduerſe vel ꝓpter aliā cām que tn̄ ſcire ſperat
per dicta teſtiū.ar.pro his:qꝛ nunqꝫ pōt reus bene deliberare niſi
ſciat nōia ſepultorū ꝛ propter hoc ſit editio actionis vt deliberet
reus.ff.de edē.l.j.ſed ſecus eſt in rebus q melius patere pōt ex teno
2 re teſtamēti vel alterius inſtr̄i vbi cōtinet̄ donatio rerū.¶†Itē
melius denominat̄ res a dn̄o qꝫ dn̄s a rebus.vnde vt̄ qꝫ nunqꝫ ta
lis libellus eſſet admittēdus peto quartā partē talis fundi q tibi
relictus eſt a quodā parochiano meo.nec ob.decretalis predicta:
quia ibi nō fuit petita expreſſio vel dic qd ibi fuerūt expreſſa licet
hoc non dicat̄ in decr.vel dic qd ibi agebat̄ vniuerſali actione vel
gn̄ali:qꝛ dicebat ſibi eſſe ius habere decimas vel alia iura a certis
hōibus ꝛ tūc non cogit̄ exprimere:vt not.ꝫ.de offi.or.conquerēte.
ſed hic loquit̄ qn̄ agit̄ ſingulari vbi neceſſe eſt exprimi ꝛ perſonā
agētis ꝛ pſonā rei ꝛ res q petit̄ ꝛ cā ex qua petit̄.hic aūt nō expri
mit̄ res nec certo nōie nec certis finib⁹ nec circūlocutionib⁹ mani
feſtis qd reus poſſit deliberare.imo vt̄ qd in hoc caſu nō eſſet ad
mittendū iuramentū actoris q vult iurare qd nō poſſit ſcire no
mina oīm ſepultorū:quia nullū preiudiciū ſit actori ſi modo non
nominat oēs:quia alia vice poterit petere canonicam portionem
relictorū ab alijs:nec obſtabit ſibi exceptio rei iu.¶Illud aūt qꝫ
dictū eſt nō per oīa placet aliquib⁹ qꝫ vniuerſalis vel gn̄alis peti
tio ſit:qn̄ aliquis dicit ius ſibi eſſe habere canonicā portionē reli
ctorum a parochianis ſuis vel habendi decimas vel iuriſditionē
in aliquo caſtro.imo eſt ſingularis qꝛ vna ſola res petit̄.ſ.ius deci
mandi vel iuriſditionē exercēdi vel conſimil̄.vnde licet ſenten
tia feratur pro actore qd ſibi eſt ius decimādi vel iuriſditionē exer
cendi in aliquo caſtro non preiudicat illis qui ſingulari iure ſe iu
uant.puta priuilegio vel preſcriptione vel quocūqꝫ alio.nā cauſa
que fuit contra vniuerſitatē ꝛ ſententia ſup eo lata ſingulis pſonis
non preiudicat.xij.q.ij.§.qui manumittit̄.ſed illa petitio ſatis po
teſt dici generalis in qua petitur canonica portio omniū relicto
rum alicuius eccleſie a ſepultis in ea qua de iure ad eum pertinēt.
¶Item qꝛ non vna res tm̄ petitur ſed multe:ſicut qn̄ petit̄ ratio
adminiſtrationis alicuius de ſale vel de vino ꝛ huiuſmodi.dic er
go ſic qd vbi quis agit cōfeſſo.vel nega.dicēs mihi eſt ius habere
canonicā portionē de relictis oīm ſepultorū in eccleſia tua.ꝛ ideo
peto declarari per iudicem te ad hoc teneri ꝛ vt cōpellaris mihi re
ſtituere ea q iam percepiſti:qd in iſto caſu nō cogitur a principio
exprimere nomina ſepultorum:ſed in pſecutione cauſe ad hoc vt
ſibi fiat condemnatio.¶Et idem eſt ſi agat ſibi eſſe ius inſtituē
di clericos in aliquibus eccleſijs.ꝛ petat ius ſuum declarari ꝛ in
ſtitutos per eum remoueri.ꝛ idem eſt ſi agit neg.dicēs nō eſſe ali
cui ius ſepelire aliquos vel habere canonicā portionē de relictis
ſepultorum vel inſtituendi aliquos in talibus eccleſijs.ꝛ ideo pe
tit imponi perpetuū ſilentiū ſuper predictis ꝛ reuocari quicquid
factū eſt.idē eſt ſi agit interdicto vnde vi vel quacūqꝫ alia actione
ſi reus petit exprimere vel nomina ſepultorū vel canonicorū inſti
tutorū:vel res in quibus dāna data ſunt tpe ſpoliationis vel fru
ctus perceptos a poſſeſſore licet bonū ſit qd exprimat ſi poteſt tn̄
non eſt ad hoc cogēdus.ſecus aūt eſſet ſi ageret officio iudicis vel
quacunqꝫ alia actione ad hoc vt haberet canonicam portionē de
aliquibus ſpecialib⁹ ſepulturis vel ſi peteret alios inſtitutos in ec
cleſijs remoueri vel fructus alicuius fundi ꝛ tamē nō peteret fun
dū.nec etiā peteret ius ſuū in alijs declarari:qꝛ ſatis credo qd tūc
dꝫ qꝫtum poteſt vt predictū eſt predicta cogi declarare ꝛ eſt ratio
diuerſitatis:qꝛ in primo caſu quod ſoluatur canonica portio ali
quorū etiam ſepultorū:ꝛ qd aliqui remoueant̄ de eccleſijs:qd dā
na aliqua ſoluant̄ ſpoliatis:ꝛ aliqui fructus reſtituant̄ obtinenti
in acti.honeſt.oīa iſta veniūt quaſi acceſſoria lꝫ peti debeāt expꝛſſe:
vt no.ꝫ.de reſt.ſpo.grauis.ſed in ſc̄do caſu vbi ſingulari ꝛ ſpeciali
actione agit̄ ad pdicta expreſſim ea dicere dꝫ imo qd eſt no.dignū
in primo caſu ſi aliqs alius preter perſonā rei tangeret̄ non debe
ret ſuper illo ferri ſnīa niſi ſup intereſſe.verbi gratia:actū eſt ꝫ ali
quē nō eſſe ſibi ius ſubſtituēdi in aliquibus eccleſijs:ꝛ ideo petit
ei imponi perpetuū ſilētiū ꝛ p eū inſtitutos remoueri de eccleſijs.
nā hic nō fertur ſic ſnīa imponimus tali perpetuū ſilentiū.ꝛ tales
remouemus ſentētialiter a dictis eccleſijs:qꝛ indubitāter eſſet in
iuſtū eis ignorātibus hoc facere:ſed condēnabit inſtituentē ad in
tereſſe eius qd intereſt actoris cū nō fuiſſe inſtitutū niſi poſſet effi
cere qd inſtituti libere cedāt.ꝛ hoc idē ſit vbicūqꝫ qs non pōt ſol
uere rē ad quā tenet̄.ff.de do.arbitrio.§.j.ꝛ no.ſ.de ſen.excō.ſacro.
qualiter aūt eſtimet̄ hoc intereſſe no.ſ.q ſi.ſint le.cām que.ſed in
ſc̄do caſu qn̄ ſingulari actione petit inſtitutos amoueri:actio hec
non intentabit̄ contra inſtituentē ſed tm̄ contra inſtitutos:ꝛ tunc
bene fertur contra eos ſententia perpetue amotionis.

1 ☞ Eligēs ſepulturā apud eccleſiam hoſpitalis canonica portio
debet̄ eccleſie parochiali de omnibus relictis pro anima ſua idē
etiā eſt ſi non eligit ſed ibi de iure ſepeliēdus eſt.in nu.2.quid au
tem ſit ſi hoſpitale habet parochiam.in nu.3.4.ꝛ.5.

IN noſtra (receperit).Hic videtur qꝫ ſuffi
cit dare talem libellū cōqueror de
hoſpitalarijs qui parochianos meos recipiūt ad ſepul
turā.etiā ſi nihil petat:cui videt̄ contra qꝛ actio eſt ius
petēdi in iudicio qꝫ ſibi debet̄.inſti.de act.in prin.ſol.hic in libello
continebatur

cõtinebatur petitio(ex priuilegijs)hoc priuilegiũ nõ loquitur de pue-
ris.(De cetero)ʒ.ff.de vſu.l.j.§.j.Sol.ſpãle eſt in iuribus ⁊ pſen-
tationibus ⁊ ſeruitutibus q᷑ tractus futuri tp̃is ptinet ad iudicẽ
imo in his non ſolũ cõdẽnat,imo etiã caueri facit.ff.ſi ſer.ven.ha-
rum actionũ.(Elegerint)cũ templarij ⁊ hoſpitalarij minus ſint
religioſi q̃ monachi pſumitur mala intentione apud eos elegiſſe ſe
pulturã.⁊ idcirco redderet monachis cũ oĩb⁹ bonis ſuis:vt.ʒ.e.fra
1 ternitatẽ.niſi eſſet pp̃ter priuilegiũ.¶(†Reliquit)ſi qs eligit ſe-
pulturã apud eccleſiã hoſpitalis:tũc canonicã portionẽ dʒ habe-
re parochialis eccleſia de oĩbus relictis pro aĩa ſua:ſiue relinquat
eccleſie eorũ tñ in qua ſepelitur:ſiue relinquat eccleſie ⁊ fratrib⁹ ibi
morantibus:ſiue in genere locutus ſit dicẽdo relinquo hoc tali ec-
cleſie ⁊ hoſpitalarijs.imo idẽ videtur ſi dicat tñ relinquo hoc ho-
ſpitali.ar.hic.⁊.ff.de adi.lega.a titio.§.annua.adhuc plus dicunt
quidã q᷑ etiã ſi dixerit.relinquo hoc hoſpitali vltramarino nihi-
lominus tñ canonicã portionẽ habebit inde eccleſia parochialis.
ex quo apud eos eligit ſepulturã.oĩa enim q̃ tunc dat videtur dare
2 pro anima ⁊ ſepultura.arg.ʒ.de his.¶†Item q᷑ diximus qñ eli-
git ſepulturã.idẽ dicimus ſi nõ eligat:ſed tñ ibi ſepeliẽdus eſt de
iure:vt qi redit ſe ⁊ ſua eis:vel qꝛ factus eſt tẽplarius vel hoſpita-
larius vel ſit ſepultus:qꝛ ibi erat ſepulchrũ parentũ.ſ.de priuil.vt
priui.ʒ.eo.c.j.nã ⁊ tunc parochialis eccleſia portionẽ canonicã ha
bebit de oĩbus relictis illi eccleſie apud quã ſepelitur de iure ſine
electione ſicut ſi ibi elegiſſet.imo plus dicimus qd̃ ſi ibi nõ ſepeli-
retur propter aliquã cãm:forte quia tp̃e mortis ille locus caperetur
ab hoſtib⁹ vel alia iuſta cã:partẽ ſuã de oĩbus legatis habebit ec-
cleſia:ſed ſi dixiſſet relinquo hoc eccleſie in qua ſepeliar.⁊ hoc ho
ſpitali tũc ſecus:qꝛ vterq̃ habebit partẽ ſuã:⁊ eccleſia parochia-
lis habebit partẽ canonicã de relictis eccleſie nõ de relictis hoſpi
tali q̃ ſunt exẽpta.⁊ nos dicimus qd̃ de legatis locis exẽptis nullã
portionẽ habebit eccleſia parochialis.niſi ibi eligat ſepulturã.ar.
ad hoc.ʒ.de teſt.offi.reqſiti.ʒ.e.de his.⁊.c.j.nã illa q̃ reliquit eccle
ſie tñ pro ſepultura relinquere vr̃.⁊ ideo ibi portionẽ habebit ec-
cleſia parochialis:ſed relicta hoſpitali.ſeparatim nõ vr̃ reliquiſſe
pro ſepultura ſed aĩe pro aĩa ſua.Et idẽ q᷑ dico de hoſpitali idẽ
dicimus ſi eligat ſepulturã in alia dio.¶Si aũt non de iure ſepe-
lirẽt illũ qui reliquiſſet eis aliqua de bonis ſuis.tũc non credo qd̃
deberet reddere totũ vel partẽ eccleſie parochiali de legato:ſed de-
beret reddere corpus.ʒ.eo.ex parte.⁊ oẽs oblationes q̃ facte eſſent
3 in ſepultura:vt hic.¶†Si aũt hoſpitale hʒ parochiã vel potius
eccleſia hoſpitalis:tũc niſi eccleſia ſit exẽpta cũ parochia diuidetur
legatum factum eccleſie a legato facto hoſpitali.⁊ de legato facto
eccleſie habebit partẽ ſuam ep̃s.ʒ.de teſt.requi.⁊ non de legato fa
cto hoſpitalarijs qui ſunt exẽpti:ſed ſi eccleſia cũ hoſpitali ſit exẽ-
pta ⁊ non populus:tunc debet ep̃o dare portionẽ tanq̃ ep̃o ſuo.
nec ob.ſi dicas exempta eſt eccleſia:ergo nullã cõmunionem habe
bit in ea ep̃s.arg.ʒ.de teſt.requiſiſti.Rñ.licet eccleſia ſit exempta
tamen cõmunionem habet cũ ea propter populũ quem tenet ab
eo.ſ.de priui.ex ore.aliqui dixerũt qd̃ ep̃s iure parochiali exiget
partẽ qꝛ ſuus parochianus eſt:⁊ non iure epiſcopali:ſed nõ placet
4 quia bene ſepelitur in parochia ſua.¶†Ergo alij non debet ius
parochiale.item qd̃ dictum eſt:quia ſi reliquit etiã hoſpitali qd̃
eccleſia parochialis habebit partẽ intelligo verũ niſi expreſſe di-
xiſſet hoc relinquo hoſpitali non pro ſepultura ſed pro alia iuſta
cauſa:qꝛ tunc parochialis eccleſia in illo legato nullã haberet por
tionẽ niſi parochianus ſe tranſtuliſſet ad hoſpitale.ʒ.eod.de his.
vel niſi eccleſia ⁊ hoſpitale eſſent ita vnita qd̃ nulla ſeparabilitas
poſſet inter eos fieri:puta quia ſimul hoſpitale cum eccleſia ſua
ſunt exempti ⁊ nihil appropriatũ eſt eccleſie nec in ſpiritualibus
nec in tẽporalibus:tunc enim ſatis videretur q᷑ de relicto hoſpitali
parochialis eccleſia haberet portionẽ ſuam etiã ſi teſtator dixiſſet
qd̃ non relinquebat intuitu eccleſie ſed hoſpitalis qꝛ ſic ſunt vni-
5 ta vt diuidi nõ poſſint.¶†Sed dices ſemper eſt diſtinctio inter
eccleſiã ⁊ hoſpitale:quia prior clericorũ ſacerdos poteſt abſoluere
fratres.ſ.de ſent.excõ.canonica.ſol.hic non facit differentiã inter
eccleſiã ⁊ hoſpitale:ſed inter clericos ⁊ laicos:vel potius inter offi
cia.hoc enim officiũ abſoluendi datum eſt ex priuilegio priori do-
mus q᷑ poterat habere etiã ſi non eſſet ibi eccleſia ſicut ⁊ alij offi-
ciales domus habẽt ſua ſpecialia officia.de hac aũt ſeparabilitate
no.ſ.de priui.paſto.(Niſi dolo)qꝛ tunc parochialis eccleſia habe
bit totum.xx.q.iij.conſtituit.ff.ſi quis cau.ſi duo.ʒ.de teſta.requi
ſiti.(Vniuerſa).i.oblationes factas in ſepultura:corpus autem
non redditur niſi preceſſit appellatio.ʒ.eo.ex parte.vel niſi preceſ-
ſerit violentia.alij dicũt q᷑ ſemper reddendũ eſt corpus ſi petitur
hic autem non petebatur.ʒ.eo.fraternitatem.(Reſtituant)cum
non fuerint in etate eligendi ſepulturam.

Ex parte parentum (ſponte). Alias
ſecus.xx.ij.qd̃.v.
placuit.

Sacris. (reconciliari)Etiam poſt cũ prius ſigna
penitentie apparuerint.xxvj.qd̃.vj.is qui
per totũ(excõicatorum)idẽ de interdictis a cõione ſacra-
mentorũ(non potuerunt).ff.de ſol.ſi alieni.ff.de admi.tut.qui.ff.
de neg.geſt.cum actum.xiij.q.ij.non eſtimemus.

1 ☞Sepultura quid ſit.
2 Cimiterium circa eccleſiam eſſe debet.

1 **Abolende.** (certũ).†Sepultura ẽ poſſeſſio
ſiue terra vbi aliquis ſepeliẽdus
eſt ⁊ hec vẽdi põt anteq̃ conſecrata ſit per pontificẽ ſi-
cut venduntur poſſeſſiones ad eccleſias edificandas.ar.
xij.qd̃.ij.aurũ.⁊ dicitur ſepultura aliquod vas lapideũ vel ligneũ
pro aliquo ⁊ ſepeliẽdo factum ⁊ hoc ſimiliter vendi poteſt niſi ſit
factum ſacrum per pontificẽ vel ad hoc ſpecialiter deputatũ.ſ.de
relig.do.ad hoc licet enim in aliquo loco ſit ſepultus aliquis ſine
pontifice non credimus locum ſacrum ſm canones licet ſecus ſm
leges.ff.de relig.l.ij.ſi autem loca predicta ſint ſacra vel ad hoc de-
putata per epiſcopum vendere non licet:vt hic.⁊.xiij.q.ij.queſta.
⁊.c.poſtq̃.dicitur etiã ſepultura ius inferẽdi in ſepulchrũ nec hoc
etiam vendere poſſunt clerici dicitur etiã actus ſiue officiũ q᷑ ſit
pro ſepeliendis ⁊ illud etiã vendere non poſſunt clerici:qꝛ ad hoc
ex officio tenentur.xiij.q.ij.precipiendũ.j.q.j.dictum.ſ.de ſi.cũ ſa-
2 tis.¶†Item not.qd̃ cimiterium vel ſepulture ordinarie debent
eſſe circa eccleſiam.xvij.q.iiij.ſicut anti.ſed ⁊ poteſt eſſe remotum
ſicut eſt in Francia propter fetorem:tamẽ non credimus q᷑ alicui
loco etiam religioſo:vt hoſpitalarijs vel templarijs poſſet accede-
re ſepultura niſi habeat eccleſiam:quia cum cimiteriũ debeat eſſe
conſecratum.vt in prealleg.c.ſic loco non conſecrato accedere non
poteſt.item in vno cimiterio multe eccleſie poſſunt habere ius ſe-
peliendi ſuos parochianos.

Parochiano (Heredes) arg.contra.C.ne ex
deli.defun.l.iij.ſol.hic non agi-
tur contra heredes ex delicto defuncti:ſed ſacerdos non
debet abſoluere excõicatum niſi is qui eſt publica perſona de ſa-
tiſfaciendo ſufficientem preſtiterit cautionẽ.ʒ.de appel.qua fron
te.§.ſane.⁊ ex illa ſtipulatione agent omnes quorũ intereſt.ff.rem
pupil.ſal.fore.l.non queritur.⁊ plus dicimus:qꝛ ſi omittatur cau-
tio vel ſtipulatio:tamen intelligitur appoſita ⁊ ex ea agitur ac ſi
interpoſita eſſet.ff.de adopt.his verbis tamen cum nullũ ius det
eis ex ſtipulatione agere niſi interpoſita ſit non videmus quomo
do agere poſſint:ſed cogendi ſunt officio iudi.vt ſatiſfaciãt.⁊ hoc
innuitur hic.Item ratio videtur qd̃ ex quo penituit nec aliter pe
nitere potuit niſi faceret ſatiſfieri videtur heredibus iniunxiſſe vt
ſatiſfacerent:⁊ ideo cogendi ſunt.

¶De parochijs ⁊ alienis parochianis. Rubrica.

Ius parochiale (cõſiſtit)vt in die-
bus feſtiuis paro-
chiani miſſam audiãt in ſuis eccleſijs.ſ.e.vt dñicis.
de cõſe.diſt.j.ſi quis.⁊ in decimis perſonalibus.xvj.
q.j.ſi quis la.⁊.c.quicq̃.ſ.de deci.ad apoſtolice.⁊ in
oblationibus.x.q.j.qꝛ ſan.ſanctorũ ban.Itẽ in penitentijs acci-
piedis a ſacerdote parochiali.ſ.de pe.⁊ remiſ.omnis.Itẽ in ſepul
turis benedictionibus nubentiũ ⁊ alijs ſacramẽtis conferendis.
ʒ.de ſepul.c.j.⁊.ij.⁊ per totũ.xiij.qd̃.ij.ſ.de ſi.ſuam.¶Et videtur
quibuſdam ⁊ forte non male qd̃ ab oblationes cogi poſſint paro
chiani.maxime ſi ſacerdos eſt pauper.arg.xxxij.diſt.ad hec.de cõ-
ſe.diſt.j.omnis.xvj.q.j.ſtatuimus.an ad preſtandum aliquid pro
alijs ſacramẽtis cogi poſſint.no.ſ.de ſi.ad apoſtolicã.Itẽ not.qd̃
hic dicimus perceptionem decimarum eſſe de iure parochiali.⁊
idem dicimus de perceptione canonice portionis quã eccleſia pa-
rochialis habere debet ab eccleſia vbi ſuus parochianus ſepelitur.
ʒ.de ſepul.c.j.⁊.ij.⁊.c.de his.ſed ⁊ iſte eedẽ portiones dicũtur eſſe
de iure epiſcopali.ʒ.de offi.ordi.conquerente.⁊ hoc eſt verũ quod
portio quã percepit eccleſia parochialis ab eccleſia vbi ſepelitur
de iure parochiali eſt:ſed portio quam percipit epiſcopus a ſua
eccleſia propter communionẽ que eſt inter eos eſt de iure epiſco-
pali.ʒ.de teſta.requiſiſti.

Si epiſcopus. (⁊ epiſcopatus)hoc.c.log-
tur de diſpẽſatione de iure
enim remouẽdi eſſent ⁊ perpetuo deponendi.j.q.vij.c.
ſi quis oẽm.⁊ loquitur in partibus aphrice vbi donatiſte
preualebant ⁊ quaſi quicquid dicitur hic prouiſio fuit.(Diuidant)
epiſcopus catholicus ⁊ conuerſus(eas) parochias ſiue plebes.
¶(Sic).i.in hereſi.catholici eñ ſine diuiſione oẽs catholico ep̃o
dimitterentur:vel melius credimus ſic exponendũ que ſic inuente fue
runt.i.vbi ambe.i.que partẽ habebant populi adherentẽ heretis
co.⁊ partẽ adherentẽ catholico:oĩa autem loca que adheſerũt ca-
tholico ep̃o ſua tantũ erunt ⁊ loca que adheſerũt heretico tñ ſua
erunt cõia aũt.i.vbi ſunt heretici ⁊ catholici cõia erunt.(Vbi).i.
vbi poſſent fieri due partes:puta qꝛ multe ſunt parochie q̃ diui-
di poſſunt ſecus aũt ſi vnus locus tñ ſit.⁊ hoc eſt q᷑ ſequitur qd̃
ſi forte ⁊c.(alia).i.vna paro.(Ad illum).i.hereticũ ep̃m.(Vnus)
tñ.⁊ ideo alius locus in eius cambiũ dari non poteſt cũ non ſit

quod autem in vno loco vterqꝫ partem ſuam haberet non eſt con
ueniens.⁊ eſſet cauſa litis inter eos.(Inueniuntur)puta qꝫ tria
vel quinqꝫ ſunt loca in quibus communiter eſſet plebs adherens
heretico ⁊ adherens catholico.

T dominicis. (contẽpto)de peni.diſt.vi.
placuit.lxxj.diſt.primatus.
ix.q.ij.per totum ſi autem non contemneret ſed ex iuſta
cauſa ad aliã parochiam trãſiret:vel in tranſitu peregrinationis
nõ expelleretur.vij.q.j.epiſcopi vel presbyteri.xcij.di.c.vlt.(Abij-
ciant)forte in hoc caſu eſt licitum cuilibet prelato cuiuſlibet eccle
ſie eijcere violenter non ſolũ laicos ſed etiam clericos.ar.ſ.de ſen.
excom.c.veniens.ſed potius ſibi cõſulimus quod verbis moneat
⁊ non iniiciat manus.

Nullus epiſcopus. (indicare)ex epa
li ordine:als eñ
eſſet contra:quia quilibet ordinarius tam prepoſitus
ꝙ archidiac.iudicare poteſt:non tamen ordinare.ſ.de
offi.ordi.c.j.

1 ☞ Ubi limites non ſunt diſtincti locũ habet preſcriptio in pro
uincijs ⁊ in epiſcopatibus ⁊ in parochijs:⁊ quo ad omnia iura.
2 Limes quid ſit.

1 **Uper eo.** (de finibus)†no.ꝙ vbi limites non
ſunt diſtincti ſcḋm omnes fere,locũ ha-
bet preſcriptio in prouincijs ⁊ in epiſcopatibus ⁊ in pa-
rochijs ⁊ quo ad omnia iura.xvj.q.iij.inter memoratos.⁊.c.dile-
cto.ſ.de preſcri.ad aures.vbi vero diſtincti ſunt limites dicunt fe
re omnes qḋ nec limes nec ꝙ annexum eſt limiti preſcribi poteſt,
xvj.q.iij.licet.⁊.c.dilecto.ꝙ aũt remotũ eſt quo ad oĩa iura preſcri
bi poteſt:licet inter alterius limites cõtineat̃.Gratianus tñ ⁊ ala-
nus ⁊ quidã alij dixerũt qḋ etiã remotũ a limite preſcribi non po
teſt quo ad iura mere epiſcopalia ſiue ſit dele.iuriſd.ſiue dioce.ſed
horum opi.conuinci videtur.ſ.de reli.do.c.j.ſ.de pſcri.ad aures.
⁊.c.auditis.⁊.c.cũ ex offi.in quibus oĩbus oſtenditur qḋ iura epi-
ſcopalia pſcribunt̃.¶ Quidã tñ dicũt ꝙ iura que pertinẽt ad or-
dinẽ epalem:vt eſt cõſecratio ⁊ ordinatio ⁊ ſimilia:⁊ etiã q̃ perti-
nent ad iuriſditionẽ non põt preſcribere vt intra limites alterius
epi faciat:ſed poteſt pſcribere vt clericos alterius dioc.in ſua ordi
net ⁊ iudicet. Illud aũt certum eſt ꝙ quo ad proprietatẽ ⁊ etiam
quo ad ius pa.ea q̃ ſunt in limitibus ⁊ circa limites pſcribi poſ-
ſunt.xvj.q.iiij.volumus.⁊ qḋ dictũ eſt de limitibus preſcribẽdis
locũ habet in prouincijs.xvj.q.iij.quicunqꝫ.C.de fu.li.agros.⁊ in
epatibus ⁊ parochijs.xv.q.iij.inter me.in ſi.⁊ in parochijs:vt hic.
2 ¶ †Itẽ no.ꝙ proprie limes eſt longitudo ſiue latitudo ſpacium
a ſpacio diſtinguens:⁊ in tali limite nihil eſſe poteſt qm̃ eſt linea
tantũ:veruntñ non ſic ſtricte limites epatus accipiunt̃ ſed flumi
na montes ⁊ paludes in epatibus ſolẽt eſſe limites.⁊ de hoc limi-
te dicunt quidã ꝙ eſt cõis vtriuſqꝫ ⁊ qḋ in eo fundatur cõe erit.
☞ ¶ †Alij dicũt ꝙ eſt nullius alij dicunt ⁊ forte melius ꝙ talis li-
mes diuiſus inter epos intelligit̃ ipſo iure:licet nunꝙ actus diui
ſus fuerit.vnde ſi fluuij limes exiccatus ſit per lõgitudinẽ vel per
latitudinẽ diuiſus intelligit̃.⁊ per iudicẽ arbitrio boni viri actua
li ſigno diſtinguet̃:⁊ ſi eccleſia ſit in medio limitis in duas eccle-
ſias diuidet̃ niſi aliter ipſi epi inter ſe potuerint conuenire:ꝙ dic
aũt non ſiunt due:cõis intelligit̃ quo ad parochialia ⁊ epalia iu-
ra:ſicut arbor in confinio poſita.ff.cõi diui.arbor.inſti.de re.diui.
§.inſula.nec preſcribet vnus contra aliũ.xvj.q.iij.inter me.Si au
tem de illa eccleſia nõ poſſint fieri due ſuperior ordinabit ꝙ alter-
nis annis vel vicibus diſponãt.ff.de vſufruc.ſi rei.§.ſi fu.⁊.l.quo-
ties.vel dic qḋ illius ſoli erit eccleſia in cuius parte caput poſitũ
eſt.ff.de acqui.re.domi.ad eos.§.ſi.itẽ non poteſt epus donare alij
que ſunt in limite.xvj.q.iij.licet.¶ (Que finibus).ff.de rei vend.
que religioſis.ff.de ꝯtra.emp.in modicis principaliter ita quod
ſunt partes eius.ff.de rei vendi.qui pro re.ff.de ꝯtra.emp.in mo-
dicis.vel vicina ſunt ⁊ ſi nõ ſunt partes eius.nã ratione vicinita-
tis poſſent cõfundi ſines ⁊ relinquit̃ hoc arbitrio boni viri.nam
quedã ſunt que potius intellectu accipiũtur.ff.de ſol.ratũ.(Pa-
rochiarum).i.epiſcopatuũ.nos intelligimus vt iacet ſalicet ⁊ ple-
bium vel capellarum.

1 ☞ Clericis vel eccleſijs ſiue diuitibus ſiue pauperibus exiſtẽti-
bus decime integre eis ſoluende ſunt de omnibus que proueniũt
de terra ſiue de animalibus ſiue operatura manuum.⁊ in nu.2.
3 Male faciũt predicatores:qui docent ⁊ predicãt non dari debere
decimas clericis.

Significauit. (temporalia)decimas perſo
nales oblationes ⁊ huiuſmo
di nã decimas prediales exigere poſſunt vt ſtatim ſequi-
1 tur(partibus).ſ.ti.proxi.ad apoſtolice.¶ († Perſoluãtur)ſup.
illis eccleſijs.in quarum parochijs poſſeſſiones ſite ſunt quia ſi
eſſet conſuetudo quod alij eccleſie ſoluerentur ſtabitur conſuetu-
dini.ſ.titulo proximo.ad apoſtolice.hoc autem conſuetudine in-
duci non poteſt quod quis alicui non ſoluat decimas ſi ſunt pre-
dia laicorum non religioſorũ.quicquid alij dicant nobis videtur
qḋ clericis vel potius eccleſijs ſiue ſint diuites ſiue pauperes de-
cime integre eis ſoluende ſunt de omnibus que proueniunt de ter
ra ſiue de animalibus ſiue de operatura manuum. Et quod diui
tie eccleſiarum non debent impedire dationẽ decimarũ probatur
quia in nullo caſu poteſt eſſe verum quod propter diuitias liceat
alijs diuitibus ſua iura auferre.xiiij.qḋ.iiij.c.quid dicam.⁊ qḋ. v.
per totum. Item decime nõ ſunt tantum clericorum:ſed pauperũ
2 ⁊ fabrice.xij.qḋ.ij.nobis.⁊.c.ſequẽ.¶ †Item decime ſunt tributa
egentium animarum ⁊ eas ſibi dominus reſeruauit in ſignũ vni-
uerſalis dominij.xvj.q.j.decime.ſ.eo.tua.ꝙ autem omnes decime
et perſonales et reales decime ſint integre perſoluende:probatur
quia autoritates ve.⁊ no.teſta.generaliter loquuntur.Nã Abra-
ham obtulit decimas melchiſedech ſacerdoti de oĩbus Geñ.xiiij.
circa ſi.oſee.vij.circa prin. Item iacob promiſit dño cunctorũ que
dederis mihi decimas offeram tibi.⁊ in eo.c.xxij.circa ſi.legitur
decimas ⁊ primitias non tardabis offerre.⁊ in leui.xxvij.circa ſin.
Omnes decime terre ſiue de frugibus ſiue de pomis arborum do
mini ſunt.⁊.ſ.e.c.oues ⁊ boues ⁊ capre que ſub virga paſtoris trã-
ſeunt quicquid decimarum fuerit ſanctificabitur domino ⁊ non
eligetur neqꝫ bonũ neqꝫ malum:nec altero commutabis.⁊ nume.
xviij.circa ſi.filijs leui dedi oẽs decimas iſrael:in poſſeſſiõe p mi-
niſterio qꝫ ſeruiũt mihi tabernaculo ſederis.⁊.ſ.nihil aliud poſſi-
debũt decimarũ oblatione cõtenti.quas in vſus eorũ neceſſarios
ſeparaui.⁊ deuter.xij.c.in prin.offeretis in tabernaculis victimas
⁊ decimas ⁊ primitias manuum veſtrarum . ⁊ eiuſdem.xiiij.circa
medium. Decimã partẽ ſeparabis de omnibus frugib⁹ tuis que
naſcuntur in terra.item.ij.preal.xxxj.cira princi. Primitias ob-
tulerunt primi frumenti vini ⁊ olei.mellis quoqꝫ et omnium que
gignit humus decimas obtulerũt. Nuñ.x.circa ſi.ipſi leuite deci-
mas accipiãt ex oĩbus ciuitatibus operũ veſtrarũ. Thob.j. Tho
bias fideliter offerebat oĩa primitia ſua ⁊ decimas.itẽ Eccl.xxxv.
circa prin.in exultatione ſanctifica decimas tuas. Malac.iij.ante
me cõfugiſtis in decimis ⁊ primi.⁊.ſ.inferte oẽm decimã in hor-
reum meũ vt ſit cibus in domo mea.itẽ Lu.xiij. Do decimas oĩm
q̃ poſſ.deo.idẽ Mat.xxiij. Ue vobis q decimatis mentã ⁊ anetũ
⁊ cynamomũ.⁊ relinquitis q̃ grauiora ſunt legis:miſericordiã iu-
3 diciũ ⁊ ſidẽ ⁊ hoc oportuit facere ⁊ illa nõ admittere.¶ †Itẽ con
fundi debẽt vehemẽter iſti noui magiſtri ⁊ pdicatores q docent ⁊
predicãt ꝯ no.⁊ vet.teſt.nunꝙ eñ inueniunt Aug.Amb.Gre.vel
alium ſanctũ doctorẽ aliud ſenſiſſe.xvj.q.vij.decimas.⁊ in.c.ſeq.
Sed dicũt aliqui:decime date fuerũt clericis pro parte ſua ⁊ non
debebãt aliam portionẽ habere niſi decimas. Nuñ.xviij.circa ſi.
cũ ergo modo multa habeãt non debent habere decimas. Sed ve
rum eſt qḋ in diuiſione terre pmiſſionis nõ debuerũt habere par
tem ſicut alie tribus:ſed pro parte debuerũt eſſe cõtenti decimis:
ſed ſi alſ offerrent̃ eis vel alio iuſto ti.darent̃ bene poterãt poſſeſ-
ſiones habere:vt leui.c.ſi.vltra med.¶ Itẽ decime ſunt pars dñi.
leui.xxvij.circa ſi.⁊ dñs dedit eas leuitis num.xvij.circa ſi.ꝙ autẽ
de ſuo dñs dedit leuitis nulli lꝫ auferre ꝙ̃tumcũqꝫ ſint diuites vel
mali.ſ.eo.tua. Item mirũ eſt de quibuſdã qui quaſi inſani ⁊ here
tici.dicunt qḋ perſonales decime non ſunt dande:cũ expreſſe ha-
beatur contra num.x.circa ſi.⁊ Deut.xij.circa prin. Itẽ maior ra-
tio eſt qḋ quis det tributũ de eo qḋ producit manus ſua tanꝙ di
gnius quam de eo quod producit humus.

¶ De decimis. Rubrica.

Ecimam. (traditionẽ)ar.pro opinio-
nibus magiſtrorũ nobis vi-
detur ꝙ primitie dande ſunt ſcḋm conſuetudinẽ re
gionis ⁊ hoc hic probat̃ ꝙ nunꝙ preceptũ inue-
nitur de certa ꝙ̃titate.(Et le.)imo cũ non inue-
niat̃ expreſſa ꝙ̃titas in optione relinquit̃ dantis
vt ꝙ̃tumcũqꝫ velit det niſi conſuetudo aliud induceret.(Hoc)in
ezechiele vel in traditionibus hebreorum.

1 ☞ Eccleſia intra limites alteri⁹ baptiſmalis eccleſie ſita an ſol
uat decimas.
2 Clerici cuiuſlibet eccleſie tenentur ſoluere decimas perſonales.
3 An ſeruus ⁊ monachus teneantur ad ſoluendas decimas.

1 **Nouũ genus** (a clericis).¶ †Quidã hoc in
telligũt verũ in oĩbus clericis
⁊ oĩbus pdictis.ſ.tã eccleſie quã hereditarijs ꝯ.xvj.q.j.ſi
quis laicus.ſed illud intelligit̃ de clericis cõiugatis q nec in per-
ſonalibus nec in predialibus decimis habent exceptionẽ hoc nõ
placet.alij dicunt quod de dote eccleſie non debent clerici clericis
decimas ſoluere:⁊ ſic loquit̃.c.hoc.de alijs autem poſſeſſionibus
in alterius parochia ſitis ſecus:⁊ ſic loquit̃.c.ſi quis laicus.Alij
dicunt qḋ de perſonalibus decimis loquitur principiũ huius.c.ſi
nis aũt huius.c.de predialibus vel de cõiugatis clericis loquitur
qui ⁊ perſonales ⁊ prediales ſoluũt:vel dic qḋ eccleſia intra limi-
tes alterius baptiſmalis eccleſie ſita non ſoluit pſonales decimas
de laboribus eccleſie vel alijs.i.de his que ad eccleſiam pertinent
vel acquiruntur

vel acquirunt ei. ⁊ ſic loquit͂ prin. decr. ſed clerici de his q̄ ſibi pro-
pria acquirũt bene ſoluũt decimas perſonales: vt de aduocatione
a ⁊ ſimilibus: ⁊ ſic loquit͂ finis decre. prediales autem[a] ſoluunt ſicut
alij non priuilegiati. j. eo. ſuggeſtũ. ⁊ c. ex parte. ⁊ c. prori. ⁊ multis
2 alijs. c. ¶ †Itẽ plus dicimus q̄d clerici cuiuſlibet eccleſie ⁊ etiam
b ſacerdotes: ⁊ q̄d plus eſt prelati[b] ſue eccleſie a qua percipiũt eccle
ſiaſtica ſacramẽta ſoluũt etiã decimas perſonales: licet enim ipſi
ſeruiant eccleſie ⁊ alijs miniſtrent ſacramẽta: tñ nomine eccleſie fa
ciunt ⁊ noĩe eccleſie ſuſcipiunt decimas: ⁊ ipſi idẽ a ſeipſis noĩe ec
cleſiarũ recipiũt ſacramẽta. ¶ Quid dices de ciſtercien. ⁊ alijs cle
ricis qui mercenarios tenent in alijs parochijs qui ibi texent ve-
ſtes. ⁊ alia manibus ſuis operantur ⁊ ex talium mercenariorum
operibus multa lucrantur monachi vel clerici. Reſpondemus q̄
mercenarij de mercede ſua ſoluent decimas: ſed de eo q̄d peruenit
ad monaſterium etiam de mercede nihil ſoluetur. ⁊ ſi ſerui mona
ſterij vel monachi in alia parochia operantur cũ nihil ſibi acqui
rant nullas decimas perſonales ſoluẽt illi eccleſie in cuius paro-
chia operant͂. ⁊ vbi audiũt diuina officia. Idẽ etiam videt͂ in ſer-
uis ⁊ mercenarijs laicorũ ſi operant͂ in alia parochia quã in qua
dñs cõmoratur quia ibi mercenarius ſoluet decimas de mercede
ſua ſerui aũt nihil ſoluẽt cum nihil habere poſſint imo dominus
ſoluet inde decimas eccleſie vbi ipſe dominus per circulum anni
3 audiuit diuina officia ⁊ vbi moratur dominus. ¶ †Alij tamẽ di
cunt cum naturaliter etiam in ſeruo mercedes debeantur. ar. ff. de
condi. inde. naturaliter. q̄d eccleſie in cuius parochia operabatur
ſeruus ſoluẽde ſunt decime. ⁊ idem forte dicitur in monacho: ſed
hoc non placet cũ non poſſit querere niſi monaſterio. ⁊ monaſte-
rium decimas perſonales ſoluere non tenetur. ⁊ idem dicimus in
his qui negociantur nomine aliorum. ¶ Itẽ non credimus q̄ li-
cet hodie in aliqua eccleſia audiuit officia ⁊ hodie ibi lucretur cẽ-
tum q̄d ex eis det decimã illi eccleſie: ſed vbi per totum annũ eccle
ſiaſtica ſumit ſacramẽta. i. audiuerit diuina officia. xvj. q. j. queſti.
j. eo. ad apoſtolice. ⁊ ſi forte in pluribus audiret officia ⁊ quaſi pro
equali parte non eſſet malum q̄d autoritate ſuperioris inter eos
decime diuiderentur: q2 dignum eſt vt tẽporalia metat qui ſemi-
☞ nat ſpiritualia. ¶ †De prebendis autem ſuis clerici non debent
aliquid eccleſijs in quibus audiunt diuina officia ſi forte alibi au
diunt quam in eccleſijs vbi habent prebẽdas. ⁊ hoc verũ ſi ille ec-
cleſie. vnde habent prebendas nulli debent ſoluere decimas vel ſi
debent ſoluere decimauerũt bene illa bona. vnde prebẽdas dede-
runt q̄d ſic probo: quia prebende date clericis non ſunt clericorũ
imo proprietas earum eccleſiarũ que dant prebẽdas. vnde de eis
non poſſunt teſtari. ſ. de teſta. c. vlti. c. vo. ⁊ c. ad hoc. ⁊ c. relatum.
Si autẽ eccleſie que dant prebendas deberent alijs dare decimas
⁊ nõ dediſſent tunc clerici qui receperunt prebẽdas debent inde
dare decimas. j. eo. a nobis. ⁊ c. tua.

Ex multiplici (derogare) not. per priuilegiũ non derogari pacto nec tranſactioni.

Commiſſum. (Paſcuis) que vendebantur ⁊ ſic pretio ſoluebãtur vel ſolui debebant eccleſie parochiali vel decime debent ſolui
de paſcuis id eſt de lacte ⁊ lana beſtiarum que paſcebantur in il-
lis paſcuis ſi. j. eo. nuncios. Et ſic eſt ar. q̄ tales decime cenſeãtur
prediales: quia ſi perſonales eſſent non parochiali ſed illi vbi au-
dit officia dari preciperentur primũ dictum magis placet. ⁊ ſi dñs
fundi gratis patiatur paſcere beſtias in fundo ſuo tamen cũ her-
ba deuulſa de terra a beſtia vel potius ab eo q beſtias paſcit trãſ-
eant cum onere ſuo decime. j. c. tua. ⁊ c. paſtoralis. dñs beſtie deci-
mam eſtimationis totius herbe debet dare eccleſie. ff. de vſufru. ſi
vſufructuarius. ⁊ idem videtur. arg. huius. l. ⁊ prealle. rationis q̄
ſi quis comburat vel aliter deſtruat ſegetem maxime maturã vel
arbores cedat q̄d parochialis ſacerdos poteſt agere ad decimam
eſtimationis. Alij autẽ contradicunt de feris autem auibus ⁊ pi-
ſcibus nõ recluſis bene dande ſunt decime eccleſie vbi percipit ſa
cramenta ⁊ non baptiſmali eccleſie: quia in nullius parochia de-
bent eſſe. inſti. de re. diui. §. ferre. ⁊ §. ſeq.

p **Peruenit**

n **Nuncios** (de apibus). i. de melle apium ⁊ cera. ſi. ſ. eo. commiſſum.

c **Cum homines**

Dilecti filij (Cõductiſtis) no. licere clericis cõducere predia ſi ſua eis non ſufficiant. (Conductiſtis) ſed de proprijs tantum.

Suggeſtum (opponatis) cũ enormiter ledãtur alij monachi q decimas recipere debent niſi ſoluatis. (Ordinis). i. ciſtercieñ. (Priuilegium) circa decimas monachorũ no. q̄d olim in primitiua eccle
ſia decimas de laboribus ⁊ predijs ſuis dabant ſicut laici. xvj. q. j.
generaliter. xij. q. j. duo. in ſi. ⁊ c. procedẽte. ſed paſcalis. ij. ⁊ Greg.
⁊ conci. magnũ. conſtituerũt ne religioſi nec alij cõiter vbicũq̄ de-
cimas de ſuis laboribus ſoluerẽt. xvj. q. j. queſti. ⁊ c. decimas. ⁊ cer-
to tpe hoc priuilegiũ artatum eſt circa ciſtercienſ. tẽplarios ⁊ hoſpi
talarios hieroſolymitanos. alijs vero monachis cõceſſit tñ de no
ualibus q̄ proprijs manibus excolũt ⁊ de hortis ⁊ nutrimẽtis ani
☞ maliũ. j. c. proxi. ⁊ c. ad audientiã. ¶ †Eſt ergo ſic tenendũ q̄ mo
nachi ciſter. non dabũt decimas de poſſeſſionibus proprijs quas co-
lunt manibus vel ſumptibus proprijs niſi pacto vel trãſactione ſint
ligati. ſ. eo. ex multiplici. ⁊ niſi enormiter ledat͂ eccleſia vt hic vel
niſi ſoluẽdo renũciauerunt priuilegio ſuo vt. j. de priui. ſi de terra. a
monachi aũt ⁊ alij canonici de oĩbus tenent͂ dare decimas: niſi de
noualibus proprijs manibus cultis ⁊ hortis ⁊ nutrimẽtis anima-
lium. j. eo. c. pri. ſed ⁊ eas. ſ. decimas de noua. ⁊ or. ⁊ nutri. anima-
lium ſoluẽt ſi parochialis eccleſia ledat͂. j. de ver. ſig. quid per no.
§. ij. de alijs aũt ſoluẽt niſi ſup decimis ſpeciale priuilegiũ habeãt b
vel niſi pſcripſerint ⁊ hec vera ſunt in monaſterijs q̄ populũ non
habẽt. aliás ſecus: q2 tunc etiã pdiales ⁊ pſonales habebũt vt hic. ⁊
xvj. q. j. ſi monachus de poſſeſſionibus vero poſt cõci. habitis indif
ferẽter oẽs religioſi decimas ſoluẽt: ſiue ſint ciſter. ſiue tẽplarij ſiue
hoſpitalarij: ſiue quicũq̄ alij ſup decimis priuilegiati. j. eo. nuper
olim aũt vel hodie de cõductis ⁊ proprijs manibus cultis decimas
ſoluent. ſ. eo. dilecti. (Sed nũc) no. vbi priuilegiũ ex poſtfacto ad
iniquũ grauamen etiam non iniquũ deuenit temperandũ eſt per
ſuperiorem. ff. de reg. iur. neratius. in ſi. ff. de vul. ſubſti. ex facto.

c **Ex parte** (predeceſſoris) xij. q. j. tua.

l **Licet.**

Ad audientiam (vbi ponimus). ff. de con ſti. prin. beneficium. ſ. de ſo. cum dilec.

q **Quoniam** a vobis (alioquin). i. ſi nõ ſunt in alicuius parochia.

Parochianos (domino) xvj. q. j. reuertimini. (Debitũ) per actio. cõfeſ-
ſo. ar. ff. ſi ſer. ven. l. ij. ff. ſi vſufru. pe. l. pe. de rei ven. ad fru-
ctus. xvj. q. j. reuertimini. moderamine. nec eſt curandũ ſi primo
eccleſia non habeat dñium. C. de ſa. ſan. eccle. vt interdi. ſ. de cõſu.
c. ij. ar. contra. ff. de polli. l. ij. §. vlti. vbi dicit͂ q̄ diu decima non ſit
ſeparata ſemper eſt in poſſeſſione prioris dominij ſed ibi loquit͂
de prophana decima. hic ſpirituali vel petantur condictione ex ca
none. xvj. q. j. decime. ⁊ c. reuerti. vel officio iud. pro his etiã inten-
tatur iudicium communi di.

Ad hoc (per ſucceſſionẽ). Non ergo lʒ concedere in feudũ nec in emphyteoſim nec in locatione ad longũ tps: nullus enim Ictus ſuper eis iuiri dʒ per
quẽ fiat vel feudũ vel alienatio qui ſit per pdictos Ictus. ff. ſi ager
vecti. l. vlti. ff. de ſuperfi. l. j. ar. ſ. de reb. eccle. nõ alie. nulli ad firmã
autem ad certum tempus concedi poteſt. ſ. de loc. ⁊ cond. c. ij.

De terris (iudei). Ad decimas que ratione prediorũ ſoluuntur tenẽtur iudei ad perſonales non.

q **Quamuis** (diſponere). Et male. lxxix. di. qñ. ⁊ c. iudicatur. xvj. q. vlt. nullus.

Cum ſint homines (diuerſe) non tñ aduerſe. (Difficile) non tñ impoſſibile: puta ſi pſcripſit: vel dic q̄d pſcri
bere non poteſt ſi eſt poſſeſſor vnde decima colligit͂ in limite. ſ. de
paroch. c. pe. ⁊ loquitur de poſſeſſionibus in limite conſtitutis.

Prohibemus (in alios) ⁊ ſic laicus tenens in feudũ decimas eas alij infeudare non poteſt tñ ſm quoſdã illi qui detinent in feu
dum non tenent eas cũ peccato: vt no. ſ. de his que ſi. a prela. ſine
con. c. cũ apoſtolica. ⁊ ſm hoc non loquitur hic de decimis infeu-
datis ſed de alijs male detentis.

Ad apoſtolice. (conſuetudo). No. cõſuetudinẽ valere in decimis. ſed inter eccleſias tantũ. ſ. eo. cũ ſint. ſed ſi de conſuetudine non cõſtat prediales dãde ſunt eccleſie baptiſma-
li ⁊ perſonales capelle. xvj. q. j. decimas. ſ. eo. nuncios.
1 ☞ Nunquid de venatione ⁊ piſcatione ſint dande decime.
2 Si alicui donantur immobilia an de eis teneatur dare decimas.

c **Ex parte.**

☞ **Non eſt** (de venatione). †Iſte ſunt perſonales decime q2 miniſterio ⁊ perſonali opera proueniũt. vnde decime ſolui debẽt licet in terra vel
in aere vel in aqua nutriant͂ ⁊ beneficio ⁊ nutrimento
terre. ⁊ ideo decime dande ſunt vbi per anni circulum percipit ec-
cleſiaſtica ſacramenta: ⁊ hec intelligo vera vbi libere quiſq̄ piſca-
tur nullo precio dato nec partem piſcationis: quia ſi inde daretur
pretiũ vel pars tunc bene videtur q̄ de illo pretio vel parte dãde

a ¶ Prediales autẽ. adde Car. in 2ſ. cõſultus. ego Frã. col. ſi. poſt princi.

b ¶ Prelati. q̄d plati ſoluũt decimas perſonales ſue eccleſie. adde Car. l 2ſ. xc. lci. in diſcuſſione dubij pmiſſi. col. ij.

ſint decime eccleſie baptiſmali:quia non ex miniſterio hoim:ſed ex aqua ⁊ terra prouenitt.¶ †Sed ſi eſſet locus publicus.vbi licet cuiq; piſcari potius reputo perſonales ꝙ ꝑdiales.⁊ idē dicimus in piſcatore ⁊ venatore ⁊ aliis hmōi. Item vī ꝙ ſi aliquis capiat piſces in mari ⁊ in ſtagno portet ⁊ ibi viuāt aliquot diebus quod decimas dȝ inde habere eccleſia in cuius parochia eſt ſtagnum.⁊ idē videtur ſi beſtie reducāt in reduſoriū cum ibi viuāt beneficio aque vel terre ꝗ eſt in eius parochia.ar.ſ.eo.cū non ſit in hoie. ¶ †Alij tñ videt qȝ non ſunt dāde decime de ꝓductis baptiſmali eccleſie:ſed illi vbi percipit ſacramēta eccleſiaſtica:qꝛ oīa proueniunt opera ⁊ artificio hoīs:nec eſt ꝯ.ſ.eo.cū non:qꝛ ibi nō prouenit fructus artificio hoīs:ſed ex ſola gratia dei qȝ inde apparet: qꝛ ſemen mortificat a deo non hoīe operāti viuificat ⁊ fructum plus affert:ſed piſces ⁊ animalia recluſa nō moriunt.¶ Itē ſi arborē de ſylua exciſam nō valentē librā quis portet ad portū vbi valet mille non dȝ ſoluere niſi decimā eius qȝ valebat in ſylua ⁊ melius deductis expēſis quas fecit in ducēdo ſoluet decimā dūmo-
3 do bonafide fecerit.¶ (†Dibus.) ſi alicui donant immobilia nō credimus qȝ de illis quis debeat dare decimas.cū in veteri teſtamento vbi ꝓcepte fuerūt decime:leuite non habebāt partē in poſſeſſione:qꝛ de fructibus tñ decimas dari dñs precepit alſ nīſi immobilia quocūq; titulo ad aliquē peruenerint ſiue ex dono ſiue ex legato ſiue ex inſtitutione heredis ſoluat decimas ꝙuis aliqui excipiant ſuos heredes qui ſingunt dñi etiā patre viuēte.inſti.de her. quali.⁊ diſ.§.ſui.alij tñ dicūt forte nō male qȝ de his ꝗ dono dantur vel ex ſucceſſione qualicūq; obueniūt non debēt dari decime: qꝛ nec de humo producunt nec de opera manuū ſunt.⁊ ſm hoc exponendū eſt hoc verbū:de oībus bonis.ſ.ꝗ proueniunt ab humo vel a manibus.¶ †Itē ſi aliquis pro mercede militie ſue vel aduocationis vel pro aliquo opere ſuo recipiat ex pacto vel ſine pacto aliquod caſtrum vel villam vel aliam poſſeſſionē immobilem nunꝗ de ea tenetur dare decimā predicta ratione.ſ.qꝛ de immobilibus non ſunt dande decime. Alij tamen dicunt quod in hoc caſu ⁊ de mobilibus ſunt dande decime.

Extrāſmiſſa (licite).Secus ſi illicite.ſ.q.ſ. nō eſt pu.Quid dices de meretrice ⁊ hiſtrione ⁊ aliis in quos transfert dñium ⁊ non cōpetit repetitio:dicimus qȝ tenet ſoluere qꝛ non turpiter accepit.ff.de cōdi.ob tur.cau.idē ⁊ ſi.§.quoties.arg.ff.de inter.⁊ rel.relegatorū.§.vlti.ſed eccleſia in deteſtationē criminis non recipiet:⁊ ne videat tacite approbare.vnde ſcriptū eſt nō accipies mercedē proſtibuli ſicut ⁊ nō recipiet oblationes notorie diſcordātium.xc.di.oblationes.Itē opprimentiū pauperes vt ibi dicitur. item raptorū ⁊ vſurariorū.ſ.de rap.ſuper ea.ſ.de vſur.quia.itē meretricis.⁊ propter quodlibet aliud notoriū crimen vel horrendū. xvij.q.iiij.miror.ſecus autē vbi dominiū non eſt tranſlatū vel eſt tranſlatū:ſed cōpetit repetitio.nā tunc nullo modo nec aliquo tēpore dande ſunt decime vel eleemoſyne faciende.⁊ ſic loquit hic.⁊ ſ.q.i.nō eſt pu.xiiij.q.v.c.vlti.a meretrice aūt poſt penitentiā crederemus poſſe exigi decimā:quia iam poſt penitentiā deſpici nō debet in eo ꝙ fuit.l.oī.ferrum.In decimis aūt predialibus.ſecus eſt dicendū:quia ſemper ſoluende ſunt de prediis decime ⁊ ſi infinita ſit malitia poſſidentium.ꝯ.eo.de terris.

A nobis (fictum).Puta qi eſt colonus partionarius.ſ.qui certā partē fructuū recipit.ſi aūt eſſet pēſionarius:puta qi pro.x.colit agrū de fructibus cū non ſint ſui non tenet ſoluere decimā:tñ ſi poſſideat vel tñ detineat fruct⁹ terre poſſunt ſicut ⁊ a quolibet alio detentore vendicari.arg.xvj.q.j.c.ſi quis laicus.ſ.eo.paſtoralis.ff.de vſur.hactenus.Item dicimus quod licet dominus cum penſionario conueniat ꝙ penſionarius omnes decimas ſoluat tamen poteſt dñs cōueniri de eo qȝ recipit niſi penſionarius ſoluat cū de omnibus bonis debeant ſolui decime.ꝯ.eo.non eſt.¶ †Itē credimus qȝ coloni etiam ſi in alia parochia percipiant eccleſiaſtica ſacramenta:tamen de fructibus quos percipiunt de prediis quos colunt ratione culture non debent ſoluere decimas ſue eccleſie:ſed illi in cuius parochia ſita ſunt predia.arg.hic.⁊ ratio eſt.ꝯ.eo.non eſt.⁊ dicimus hoc ſic verum ſi quartam partem fructuum recipiant pro labore:ſiue certas menſuras tantum:dummodo de fundo illo recipere debeant illas menſuras ⁊ non aliunde:puta quia ſi in fundo eſſent ſoluerentur ille menſure.⁊ ſi non eſſent ibi non ſoluerentur ille menſure.⁊ idē videtur dicendū etiā ſi non de fructibus illorū prediorum:ſed etiam certa pecunie ſumma deberet ſolui dūmodo ſic eſſet cōuentū qȝ de fructibus illorū prediorū ſolueretur illa pecunia.arg.ff.de vſufru.hactenus.ff.de iud.fideicom.¶ Sed ſecus eſſet ſi de fructibus predij non deberent coloni recipere portionē ſuam ſed perſona eſſet tantum obligata ad ſoluendū mercedem ſiue merces eſſet in fructibus vndecunq; perceptis ſiue in pecunia:qꝛ tunc de mercede illa ſoluit decimas eccleſie ſue vbi percipit diuina ſacramēta.xvj.q.j.queſti.nā ibi loquit in caſu iſto.⁊ eſt ar.ad hoc.ff.de ꝯhen.emp.l.ſi.⁊ hoc ipſum probo rationibus.¶ In primo enim caſu cum oēs fructus ſint decimādi anteꝗ diuidātur ſine deductione expenſar ſ.ſ.eo.tua.ergo ex quo ſemel ſunt decimati vlterius decimari nō debent ab his ad quos ex debito perueniūt:ſicut ſunt coloni.ſ.eo.paſto.¶ Itē in ſcdo caſu eſt optima ratio:qꝛ eſt lucrū manuū ſuarū:ergo dȝ habere inde decimā eccleſia vbi percipit ſacramenta.¶ Itē in primo caſu totus fructus eſt de terra:licet in eo habēdo cooperet opera hoīs.ꝯ.eo.nō eſt.ideo tñ eccleſie vbi ſunt ſita predia dāde ſunt decime.nā ſm pacta ꝗ diximus nihil dȝ habere de mercede niſi terra fructificet.¶ In ſecūdo aūt caſu totus fructus vel potius lucrū ⁊ merces eſt de opere manuum:quia etiam ſi fundus eſſet ex toto ſterilis:tamen mercedem ſuam haberet colonus.

Tua ⁊.ſ.(extēdenda).ſ.e.ex parte.ꝯ.ſol.ibi priuilegiū generale datū eccleſie ſup decimis alterius parochie legitimā recipit interpretationē ⁊ ſm proprietatem verborū.ſ.qȝ ex quo conceſſe ſunt ei decime alicuius parochie nō ſolū decime veteres:ſed etiā de noualibus conceſſe vident:ſed tamen nec in hoc caſu credimus priuilegiū largiſſime ſed tantū large interpretandū eſt inquantū ius aliorum tangit.ff.de vul.ſubſt. ex facto.ꝯ.eo.dilecti.⁊.c.ſuggeſtū.inquantū autem ius concedentis tangit largiſſime interpretandū eſt.ꝯ.de do.cū dilec.Sed licet hoc ſit in priui.cōceſſis eccleſiis:tamen ſecus eſt in feudationibus decimarū conceſſis laicis:qꝛ ibi ſolūmodo ſunt large interpretanda verba vt intelligantur tñ de decimis que tempore infeudationis erant.arg.ff.de ꝯhen.emp.rutil.cū enim infeudare ſit contractus ſufficit ſi fiat ibi larga interpretatio:vt in ꝑalle.c.cū dilecti.⁊ ideo ad futura extēdi non debet:vt in ꝑdi.l.rutī.ꝙuis hec conceſſio decimarū facta laicis ſpecialiter ſit odioſa:vt.ꝯ.de his que ſi.a pre.ſi.cō.c.cū apoſtolica.⁊ hoc eſt in cōtractibus ſi non ſunt extendendi ad futura:multofortius iura ex preſcriptione queſita ad futura nō extendunt.verbi gratia.ſi preſcripſit aliquod ius decimādi in tota parochia alicuius non tñ videtur preſcripſiſſe in noualibus.ſ.eo.c.cū contingat.nam preſcriptiones non tantummodo ſunt large interpretande:ſed ſunt reſtringēde:vt non intelligatur preſcriptū niſi illud qȝ preſcriptum probatur.nam licet quis probauerit qȝ per totam parochiam decimam colligit excepto vno predio de quo nō probauit nō adiudicabo ſibi decimā in illo predio.⁊ ad hoc eſt ar.ſ.eo cū contingat.vnde eſt qȝ quando aliquis petit decimas quas preſcripſit extra ſuam parochiā quod debet probare de ſingulis fundis per ſe:quia decima collecta ex vicinis fundis non probat in aliis debere.

Tua nobis (ſtatutum).i.reditus vel cenſus. ¶ †Aut ſemine.no.ꝙ qñ aliquis dat terram alicui colendā ad tertiū quartū vel ad aliū reditū nunꝗ colonus debet inde deducere ſemen vel alias expenſas de iure.niſi per ſpeciale pactum aliud fiat.

Ex parte tua (laboribus).i.de terris laboratis (per vos).i.parochias in quibus ius patronatus habetis.(De noualibus).ꝯ.eo.tua.contra ſol.ibi.

1 Que ratio ſit cur in ſoluendo decimas de negociatione deducantur expenſe circa rem facte.

2 De fructibus ⁊ reditibus decime non diminute dande ſunt.

3 De lucro rei empte datur decima quid autem de mercibus.in numero.4.

5 Decime medíales dari debent ſtatim vbi fructus percipiuntur.

Paſtoralis Caſus eſt talis epiſcopus elien. queſiuit.an ſi qñ ſoluuntur decime de fructibus vel prouentibus molendinorū ⁊ piſcariarum deducēde ſint expenſe facte pro eis percipiendis:ſicut deducuntur quando decime ſoluuntur de lucro negociationis.huic autē queſtioni reſpondit papa non eſt differentia de molendinis ⁊ piſcariis:vel agris vel gregibus vel quibuſcunq; alijs mercibus:quia ſi ipſe fuerunt empte de pecunia decimata quātumcunq; poſtea vendi contigerit eaſdem etiam ſi poſt multos annos ⁊ poſtꝗ multos collegerit fructus ex eis:tamē omnes expenſas deducet:ſed quando ſoluit decimas de prouentibus vel fructibus molendinorum vel piſcariarum vel agrorum vel quarumcunq; aliarum rerum ſiue ſint empti cauſa proprij vſus ſiue ad reuendendū:non debet inde extrahere expenſas ſiue fiant pro fructibus colēdis ſiue fiant pro reſtaurādis rebus vnde fructus proueniunt:ſiue eedem res pro parte corruāt ſiue in totum:aliqui tamen dicunt qȝ quando dantur decime de prouentibus molēdini vel piſcarie qȝ deduci debent expenſe ꝗ fiunt extra rem vnde proueniunt fructus ⁊ deinde ſoluunt decime:⁊ intelligunt literā iſtā vbi dicit expenſas tñ que fiunt pro fructibus ⁊c.loqui in tali caſu ſcȝ qñ aliquis emit molendinū vel piſcariam ⁊ ex eis percipit fructus ⁊ pro illis fructibus vel prouētibus percipiendis fecit expenſas extra rem:puta pro mercenariis vel ꝯ:poſtea qñ reuēdet molendinū ⁊ piſcariam ſoluit decimā de lucro non deducet expenſas iſtas ſecus aūt eſſet ſi circa rem feciſſet expenſas:puta in refectione molēdini:vel piſcarie:quia illas bene deducet.⁊ hoc dicit finis decre.huius.hoc licet equitati cōſonet tñ litere cōtradicere videtur nobis

tur nobis videtur ꝙ bene fuit qđ in hac decre. an ſicut de negocia
tione deducanꝰ expēſe ante decimas q̄ fiunt pro lucro habēdo.ſ.q̄
fiunt in mercenariis in mediatorib' in pedagiis ꝛ mercibus de-
ducēdis qđ in aliis hmōi.ſiue etiā fiant circa res in quibus nego
cianꝰ:vt ſunt mercedes q̄ danꝰ vel textorib' vel ſarcinatorib' vel
fullonibus vel aliis hmōi:an ſi etiā deduci debeāt de molendinis
ꝛ piſcariis.ꝛ r̄ndit ꝙ non:q: nec prime expenſe.ſ.q̄ ſunt extra rem
ſcȝ molēdini.vt q̄ fiunt in mercenariis qui ſeruiūt molēdino ꝛ iu-
mētis ſunt deducēde.ꝛ hoc dicit ibi expēſas que fiunt ꝛc.nec ſcđe
etiā expēſe que fiunt circa rē.ſ.molēdini ſimiliter ſunt deducēde.
ꝛ hoc dicit ibi nec pro reſtauratione detrimēto ꝛc.aliqui tñ dicūt
ꝙ expēſe mercenariorū non ſunt deducēde ante decimas neq; in
negociatione neq; in molēdino:ſed hec eſt differentia inter nego-
ciatores ꝛ alios:q: negociatores deducūt expēſas factas circa rem
ſed alii non deducūt expenſas neq; circa rem factas neq; alias niſi
1 qñ res vendūtur.¶†Sed queriꝰ circa primos qui mouit papam
vel que ratio eſt qđ deducanꝰ he expenſe ſiue extra rem ſiue circa
rem de negociatione ꝛ nō de aliis.r̄n.ratio eſt.ſ.eo.nō eſt.ꝛ.c.tua.
ꝛ.J.eo.cū non.vbi dꝛ ꝙ dñs omniū rerum.ſ.orbis ꝛ terre ꝛ pleni-
tudinis eius decimas ſibi reſeruauit in ſignū vniuerſalis domi
nii ꝛ indignū eſſet ꝙ de fructu terre ſue vel alterius rei ſiue ſit mo
lēdinum ſiue grex ſiue piſcaria ſiue poſſeſſio deducereꝰ aliqua ex-
penſa extra rem nec circa rem qñ nec talis expēſa detrahiꝰ domi-
nis tēporalibus ſuos fundos vel alias res locātibus vel ad cēſum
dantibus.ſecus autē eſt in negociatione:q: ibi nullus eſt fructus.
qñ enim poteſt dici fructus ſi ego emo lanā ꝛ inde facio veſtem
vel ſi emo fundū pro.c.certe nunq̄ poteſt dici fructus:ſed lucrum
eſt ꝛ pretiū quicquid reſiduū eſt deductis expēſis ꝛ pretio.ff.de he
re.vel act.ven.vēditor ex her.ff.ad.l.fal.l.iii.ꝛ de hoc lucro bene dā
da eſt decima.ſ.eo.nō eſt.ſed in molēdino grege poſſeſſionibus ꝛ
aliis rebus elemētatis fructus ꝛ reditus eſt qđ inde prouenit nō
etiam deductis expēſis.licet enim expēſe mercenariorū.ꝛ alie ſint
ſiāt extra rē ſiue circa rem ꝛ proſint vt maior fructus habeaꝰ inde
tñ nunq̄ ex eis habeꝰ fructus molēdini:ſed tñ ex re.puta molen-
dino vel grege.ꝛ ſic vulgari ſermone dꝛ fructus vel reditus huius
molēdini vel gregis tantus eſt:ꝛ lucrum huius negociationis tñ
2 eſt.ff.de vſufru.l.vſufru.legato.¶†Cū ergo de fructibus ꝛ rediti
bus integre decime dande ſunt nullo modo integre darētur ſi ex-
penſe deducerenꝰ.ſ.eo.tua.J.eo.cū non.ſed de toto lucro dantur
bene decime.licet detrahanꝰ expenſe facte in negociatione:q: eis
deductis dꝛ lucrū.¶Sed cōtra.ff.de peti.he.ſi a dño.§.ſi.vbi di-
citur ꝙ fructus intelliguntꝰ deductis neceſſariis ꝛ vtilibus expen
ſis.Sol.ibi appellat fructū lucrū:vel dic ꝙ illa expoſitio eſt ciui-
lis nō naturalis conſtat enim qđ in veritate fructus vel reditus
eſt quicquid venit de molēdino grege vel poſſeſſione.lȝ nulle ex-
penſe deducantur vꝰ ergo ſic tenendū:quia qñ ſoluiꝰ decima a lu
cro deducēde ſunt expenſe:ſed vbi ſoluunꝰ de fructibus vel rediti
3 bus non deducunꝰ expenſe.¶(†Venduntꝰ)qñcunq; vendantur
empte res vel facte tñ ſemper ſi aliquod lucrū fuerit in eis qñ ven
duntur de lucro ſoluiꝰ dꝛ decima ꝛ decimis detrahenꝰ expēſe nec
diſtinguiꝰ an empta vel facta ſit res cā mercimonii vel negociatio
nis vel cā proprii vſus.licet quidā diſtinguant vt qñ mercimonii
cauſa emit tūc det decimas de lucro ſed ſi cā vſus proprii emit.tūc
etiā ſi multū inde lucreꝰ tñ non dat decimas:ſed certe his ꝯdicit
qđ hic dicit.ſ.q: dicitur ꝙ cum vendunꝰ decimari dȝ lucrū:dedu
ctis expēſis itē videtur nobis ꝙ etiā ſi cā mercimonii emerit mer
cem q̄ multū plus valet quā ſit pretiū pro ea datum ſi tñ retineat
☞ad ꝓpriū vſum nō ſoluet decimas de eo qđ res plus vȝ.¶†Item
videꝰ ſi quis emerit mercē pro.c.ꝛ poſtea de medietate mercis ac-
ceperit.c.ꝙ ſi vult de mercibus q̄ remāſerunt que oēs ſunt lucrū
dare decimam ꝙ poteſt ſiue merces ſint immobiles ſiue mobiles:
ſed ſi nolit dare partē de mercibus q̄ remāſerunt dȝ dare decimā
4 de ꝑtio rerū vēditarū:ꝛ hoc ſatis ꝓbaꝰ hic.ꝛ.ſ.e.nō eſt.¶†Sed
quid ſi de parte quā vēdidit non accepit totū pretiū ꝙ dedit pro
mercede.ſ.c.accepit fere totum.puta.xc.ꝛ non dedit niſi tertiā vel
mediā partem mercis.certe ꝛ tunc idē videtur:q: facta legitima
eſtimatione eius ꝙ apud eū remanet ſoluet decimā de lucro rerū
venditarū(molēdinis).i.prouentibus molendinorū ꝛ piſcariarū
(neceſſarias).ſ.pro ſeruitoribus ꝛ mercenariis molendini vel etiā
ipſius molendini refectione vel piſcarie(exhibere).ſ.ex fructibus
molēdini vel piſcarie.(Cōceſſum)cōſuetudine approbata vel ra-
tione lȝ non ꝑſcripta.ſ.ꝙ detrahāt pretia rerum ſuarū negociato-
rum expēſas ꝛ alia(acquiſitas)in ſua forma vt cāpus caſtrū ꝛ ſi-
milia quocūq; titulo:vt realienenꝰ:vel etiā ſine hac intētione(fa-
ctas)ex alia materia vt tela.(Decimata)ſi enim nō eſſet decima-
ta nō ſoluit de lucro ſed etiam pretiū ꝙ etiā in re empta datū eſt
decimari dȝ:vel vt alii dicūt ꝑſa res empta.ar.ſ.de pec.cle.c.i.vel
☞pretiū ꝙ de re empta accipiꝰ.¶(†Venduntꝰ)ſi enim donaret vel
permutaret vel alio ti.alienaret.nā tunc licet res plus valeat ꝙ cū
emerit tñ nullas decimas ſoluere teneꝰ.idē eſt ſi ſibi retinere.qđ
verū eſt ſi pecunia vnde res empta vel facta decimata eſſet:quia ſi
pecunia nō eſſet decimata crederemus qđ res empta pro decima

parte eſſet eccleſie cum ꝛ ipſa pecunia vnde empta eſt pro decima
parte eſſet eccleſie.J.eo.c.§.fructus.ar.op.ſ.de pe.cle.c.i.(expēſas)
q̄ fiunt in eundo ꝛ redeūdo ad negociandū ꝛ que danꝰ mediatori
bus ꝛ cōſimiles.ꝛ non ſolū neceſſarias ꝛ vtiles ſed etiā voluptuo-
ſas ꝛ quaſlibet dūmodo in fraudē non fieret eccleſiarū ꝛ ante oīa
deducendū eſt pretiū datū pro re.decime vero prediales ſoluūtur
5 nullis ſumptibus deductis.ſ.eo.cū hoīs.ꝛ.c.tua.¶(†Perſona-
les)ſi ſurgūt ex rebus decimatis deducūtur expēſe alias non:vt hic.
Itē prediales debēt dari ſtatim vbi fructus percipiunꝰ anteq̄ ſe-
paranꝰ inde cēſus vel tributū.tñ ꝛ ſi tunc omiſſa fuerit poſtea fa-
cienda eſt.J.eo.cū non ſine.ꝛ.ſ.eo.tua.ſed ꝛ pſonales eodē tpe ſecu
rius eſt dare q̄uis quidam dicunt ꝙ melius eſt dari in fine anni
ꝓpter inimicitias.arg.ſ.de pig.ex literis.Itē in animalibus ꝛ in
aliis non dȝ dare deteriores ſed meliores vel mediocres:q: non eſt
indignū dandū deo.xlix.di.c.ſacer.ꝛ.xvi.q.vii.oēs decime.(expen
ſas)puta in colēdo agrū vel paſcendo gregē in lignis ꝛ mercena-
☞riis clibani ꝛ molēdini.¶(†Fructibus)hic vult dicere qđ expen
ſas factas in re vt ſit pretioſior illas detrahet cū vendet ꝛ nō ante
illas aūt quas fecit pro fructibus recipiendis de ea tñ ꝛ cum eis
percunt ꝛ non deducet.Idē eſt etiā ſi emptā rem ꝛ poſt deſtructā
reficeret crederemus tñ ꝙ poſtea ſi eā rem vendat ꝛ plus etiā inde
accipiat propter meliorationē illam quā accepiſſet ſi in priori for-
ma res permāſiſſet ꝙ expēſas ſm q̄titatē meliorationis accipiet.
(Decimate)expēſe pro fructibus facte.i.etiā ſi pecunia pro fructi
bus colligēdis ſoluta fuerit decimata(ſalua)eccleſiis(onere).xvi.
q.i.ſi quis laicus.ff.de ꝯben.emp.alienatio.(pro reſtaurādo).ſ.ꝙ
aliquid datū eſt pro reſtaurādo furno vel molēdino vel huiuſmo
di(deducēdas)ſpecialr in decimis.alꝰ cōtra.ff.de pe.he.ſi a dño.
§.vlti.ꝛ.l.ſeq.(prouētibus).i.qñ decimanꝰ prouentus ꝛ ſi vēdere-
tur grex ꝛ clibanus decimareꝰ lucrum non intelligeretur lucrum
niſi deductis expenſis in reficiendo factis.

Cum contingat.

(In antiquo)ita qđ ꝑſcripſerit ꝛ eſt odio-
ſum ꝛ reſtringēdū ſecus ſi ex priuilegio haberet decimas
ꝙ eſt fauorabile ꝛ extēdendū.vt no.ſ.eo.tua.(ipſas).ſ.eo.ex par-
te.cōtra ſol.ibi.¶(Cauſa rationabilis)puta priuilegiū vel trāſ-
actio vel alia ſimilis vel ſpecialis ꝑſcriptio in ſingulis agris noua
lium.vt no.ſ.eo.tua.quod hic ſignatur contra.ꝛ ibi ſol.

Cum in tua.

(Parochiis)aliarū eccleſiarū ꝛ
certis locis ipſarū parochiarū
ꝛ determinatis(percipiāt)ex priuilegio vel cōſuetudine
vel alio iure.¶(Annuatim)nō poſſet currere ꝑſcriptio:quia pro
parte totū retinet:cū non poſſint decime eiuſdē agri diuerſo iure
cenſeri:ſed ſecus ſi diuerſi eſſent agri:q: tunc bene in altero ꝑſcri-
beretur ꝛ in altero nō.ſ.eo.c.proxi.nec per vnū aliud teneretꝰ:ſed
obiicitur qđ eſt.ſ.e.ex multiplici.vbi due decime eiuſdē agri alio
iure cenſenꝰ quā alie decime eiuſdē agri.ſol.illud eſt ꝓpter ſpecia-
le pactū ſed ad hoc eſt ꝯ ꝙ legiꝰ.ſ.c.proxi.ꝛ.ſ.eo.tua.i.ſol.ibi di-
uerſa ſunt quia diuerſo iure cenſenꝰ.nā alio iure cenſenꝰ noualia
quā terre culte quo ad hoc ꝙ in priuilegio cōtineri intelliganꝰ li-
cet quo ad ius cōe eodē iure cenſeanꝰ.ſ.eo.ex parte.Aliqui tñ di-
cunt qđ bene poſſet preſcribi ꝙ de certis fructibus non darentur
decime:ex quo pacto poteſt induci qđ de certis fructibus non de-
betur.hic aūt q: non preſcripſerat nō prodeſt ei ꝙ licet certis tem
poribus nō ſoluit non tñ tanto tpe ceſſaret qđ ad preſcriptionem
ſufficeret:ſed prius dictā magis placet(perceptas)de eiſdē poſſeſ-
ſionibus de qbus hactenus perceperūt decimas ꝛ pciperet debu
runt de aliis fructibus(perſolute)hiſq; de aliis fructibus pcipere
cōſueuerant vel priuilegio vel cōſuetudine(debētur)dic vt no.de
offi.archi.c.vlt.(debeat)xii.q.ii.cognouimus.(cenſeri)ſuper eadē
re(alioquin).i.ſi fructus ꝑdicti non peruenerint de terra decima-
li monaſterii.melius videtur quod hec actio fuerit confeſſoria.

1 ☞In longa preſcriptione probatur titulus:in longiſſima vero
minime.

2 Confirmatio nullum nouum ius tribuit:ſed tantum vetus con-
firmat.

Vdum.

(qđnem)interdicto vti poſ.intentan
do:de facto enī moleſtabat epm ſuis
decimis nō ꝑmictēdo eas ſolui a ruſticis:ꝛ ſcđm inter
dictum videtur lata ſnīa in ſi.decre.vel dic qđ intenta
batur actio de dolo non ad decimas ſubtractas ſed ad damnū ꝙ
cōtingit ex eo qđ hoſpitalarii ſuadebāt ruſticis ne ſoluerent deci-
mas:vt.ff.de do.cū quis vel officiū iudicis implorabat.melius vi
detur qđ actū fuit confeſſoria(cōi)xvi.q.vii.oēs.xii.q.ii.quatuor.
ſ.eo.qm̄ a nobis.in his nihil videtur qđ iure cōi ꝛ eccleſie ꝛ deci-
me pertinent ad epm dio.(eccleſie).i.menſe epalis.vel dic qđ bene
noīe eccleſie pōt agere eps:vt no.ſ.de reſti.ſpo.olim.(tituli).i.ali
quem tituli dicere per quē locū haberet ꝑſcriptio in qua neceſſa
1 rius eſt titulus ꝛ bonafides.¶(†Probaret).ſ.de proba.licet in
longa enim ꝑſcriptione probaꝰ ti.etiam ſm leges:ſed in longiſſi
ma non ſm.l.ſed ſm canones ſic licet ſufficiat probari tps ꝛ non
titulum ſed allegari.vt.C.de preſcrip.lon.tem.diuina.C.pro her.l.

lis vel alie ſolennitates ſunt circa facientes pfeſſionē:qđ niſi ille
ſolēnitates ſeruentur per ſolā habitus portationē nō pſumit pſi-
teri.arg.ſ.e.ſtatuim⁹.xx.q.j.illud.ſi aūt in illo monaſterio nō eſt di
ſtinctio habit⁹ pfeſſoꝝ ab habitu quē pueri portāt vel nouitij.di
cunt quidā idē.ſ.qđ per portationē habitus nō intelligit pſiteri:
cū decre.dicāt qđ ſemp aliqđ ſignū diſtinctionis dꝫ eſſe inter eos
habitus.ſ.eo.ti.ſtatuimus.in ſi.vn̄ monachis ingredientibus non
eſt imputādū nec ꝯ eos preſumendū lapſu anni vouiſſe ordinē da
eite niſi nouus habitus eis detur ab abbate.nec obſtat.ſ̄.qđ me.
cau.perlatū:qꝛ ibi votū emiſit ⁊ pfeſſionē fecit licet proteſtationē
premiſerit cui pteſtationi facile renunciare intelligit. Itē hoc qđ
dicimus locū hꝫ vbi certū eſt qđ nō eſt facta expreſſa ⁊ vocalis pro
feſſio.ſi aūt dubiū eſſet ex portatione habitus preſumit pfeſſionē
preceſſiſſe.xxviij.di.qđ inter.xx.q.j.puelle.ſ.e.vidua.etiā expreſſaꝫ
⁊ vocalē.nec eſt neceſſe qđ abbas hoc pbet.pſumptio eīn hoc on⁹
ſcꝫ pbandi ꝯtrium in monachū portare habitū refundit:⁊ tn̄ illud
pbare non pōt cū ſit negatiua.¶ Alij tn̄ dicunt vt videt melius
qđ pſiteri pſumit qñ nō ſunt diſtincti habit⁹.licet per annū por-
tauit ⁊ ſi ab initio ſolēniter accepit habitū quo monachi illi⁹ mo
naſterij vtebant ſicut alij monachi facere cōſueuerunt ⁊ eam ſoli-
ta ſolēnitate ⁊ hoc in minore.ſ.eo.ex parte.⁊ ideo videt qđ in pue
ro ſufficiat pro ſolēnitate oblatio parentū.ſed mihi videt ꝙ inter-
rogari debēt.in.xv.anno.an velint remanere monachi aut nō.xx.
q.j.illud.⁊ credimus qđ licet multo tēpore poſt.xv.annū ſteterint
in monaſterio niſi fiat hec interrogatio non intelliguntur tacite
pſiteri niſi aliquid faciāt ex certa ſcientia qđ ſoli monachi facere
cōſueuerunt.ſ̄.de his que ſi.a ma.par.ca.ex ore.ſ̄.de preben.dilec.
cōſtitutio tn̄ que ponit.ſ.eo.is qui in aliquo huic opinioni cōtra
dicere vr̄.⁊ tu dic ſicut ibi dr̄.(Infra annū ⁊ diem)xx.q.ij.puella.
(Ad principē).i.papā.de cōſe.di.j.corpore.vel.i.prelatū forte pre-
poſitum eccleſie(Admiſſum).i.legatū vel vicariū epi.(In cleri-
catu).i.monachatu.(Permaneat)quo ad hoc qđ parentes reuo
care nō poſſint:vt hic.⁊.xx.q.ij.ſi in qualibet ipſe autem puer vſqꝫ
ad.xiiij.annum poterit exire.ſ.eod.ſignificatum.⁊.c.cum ſcimus.
3 ¶ †(Per vim)id eſt tractus ⁊ tonſuratus manibus ligatis.⁊ tūc
habet locū qđ hic dicitur.ſ.qđ ſit ſibi preiudiciū ſi per annū tacet
⁊ manet in monaſterio ⁊ tonſuram portans ⁊ reliquum habituꝫ:
ſi tn̄ infra illū annum libere exire poſſit tunc vſqꝫ ad annum non
ſit ei preiudiciū:⁊ poſt annū fiet ei preiudiciū vt dicit hec decr.ſed
ſi per metū vouit vel pfeſſus eſt vel tonſurā accepit ꝙdiu metus
durat nō ſit ei preiudiciū.ſed eo ceſſante niſi incōtinenti exeat ra-
tum habere vr̄.ſ̄.de his que vi me.cā ſi.perlatū. Quidā tn̄ hic ex-
4 ponunt per vim.i.per metum.¶ †Sed querit qūo poteſt hoc eſſe
qđ ſi a principio ſumpſerit habitū per vim poſtea ſtādo per annū
ratificabit ſed per ſe ſumendo.i.nō intentione vouendi nō ratifi-
catur.Rn̄.qđ qñ datus eſt ei habitus lꝫ inuito tn̄ ea intentiōe da-
tus eſt vt fiat monachus.vn̄ qđ eius noīe factū eſt licet cōtra volū
tatem eius.nō ſolū expreſſe vouendo.ſed etiā tacite.in monaſterio
per annū manendo ratificare vr̄.ſ.eo.cū virū.ſecus aūt qñ nunꝗ
nec ipſe nec ille qui eū habitū induit intendebat qđ deberet fieri
monachus:qꝛ tunc qđ nihil eſt tacite per lapſum temporis ratifi-
cari non intelligitur.(Clericus)id eſt monachus(Reclamaue-
runt)tacite enim ratum habere videtur.ſ̄.de his que vi me.cau-
ſa ſi.perlatum.

VT clerici. Hec dec.⁊ cōſimiles loquunt qñ
cōuerſi ⁊ non pfeſſi nec pſiteri vo
lentes lꝫ male eundē habitū religionis portant. vel lo-
quit qñ ſine ſolēnitate aliquis portat habitū (Mona
chi).ſ̄.de ele.cū cām in ſi.§.j.vel faciant pfeſſionē ⁊ ſint monachi
vel dimiſſo habitu monachorum remaneant clerici.

1 ☞Que requirantur ad hoc vt vidua dicatur profeſſa:ſeu velle fie
ri conuerſa:in nu.2.3.4.⁊.5.

VIdua ſponte. xxvij. di. qđ interrogaſti
ſecus ſi coacte.ſ̄.de his q̄
vi me.cā ſi.perlatū.¶(Conuerſionis)hec vidua lꝫ ve-
lum cōuerſionis acceperit vel etiā profeſſionis.i.qui tā
tum vel conuerſis vel profeſſis deputatus eſt non tn̄ preſumimus
eam velle fieri cōuerſam vel profeſſam.niſi alique preſumptiones
hoc inuent.puta quia cū ſolēnitate accepit puta vocatis parenti-
bus vel de altari vel in eccleſia vel ſi accepit ab epo vel abbate vel
ſimplici monacho vel ſacerdote cū ea ſolēnitate qua ꝯſueuit alijs
profitentibus dari.⁊ ſic intelligimus.ſ.eo.ad noſtras.⁊.c.ſe.xxvij.
2 di.qđ interrogaſti.xxvij.q.j.viduas.¶ †Eſt autem neceſſe quod
ſciat qđ ex conſtitutione eiuſdē monaſterij eſt eidem habitui an-
nexum.i.quod habeatur pro conuerſa vel profeſſa ⁊ plus dicunt
quidam lꝫ nos non credamus quod ſi habitum etiam ſine ſolēni-
tate recepit.ſed ex poſtfacto ſequantur preſumptiones qđ intēdit
habitum cum effectu accipere:puta qꝛ ea facit que ſole profeſſe fa
ciunt:tacite vouere intelligitur.ſ.eo.ad noſtram. ⁊ hic.⁊.xx.q.j.ꝙ
3 progenitores.¶ †Si vero non ſit diſtinctus habitus probatorū
conuerſorum ⁊ profeſſorum.tunc ſi eam ſolennitate que dicta eſt
vel conſimili ſumat habitum:tunc intendo eam ſumpſiſſe habitū
probationis ⁊ non profeſſionis.ſ.e.ex parte ad apoſtolicam . Itē
no.quod ſi cum ſolennitate ſumpſerit habitum etiam ſi per vim
vel metum niſi cum potuerit dimiſerit habitum ratum habuiſſe
videtur.ſ.eo.cum virum.ſ̄.eo.c.ij.ſ̄.quod met.cauſa perlatum ſi
autem ſine ſolennitate ſecus.ſ̄.eod.vt clerici.ſ̄.de elec.cū cauſam.
vel dic quod ille decre.loquuntur quando in aliqua eccleſia plu-
res ſunt tam profeſſi quam non profeſſi eundem habitum regula
rem portantes.⁊ hoc ipſum certum eſt ⁊ portāt habitum quo mo
nachi illius monaſterij vtebantur ſicut alij monachi facere cōſue
4 uerunt ⁊ cū ſolennitate ſolita:⁊ hoc in maiore.¶ †(Sacrum) nō
facit pro ea qđ non ſacrum velamen accepit:cū vidue velamen nō
ſacrum accipiant vel dic quod ipſa hoc dicebat ſed nō credebatur
ei.quia ſi conſtaret quod velum non ſacrum vel etiam ſacrū ſine
ſolennitate accepiſſet quamuis poſtea obtuliſſet ſicut monialis:
non videtur quod profeſſa tacite haberi debuiſſet: licet aliqui cō-
tradicant:vt no.in gloſ.hec vidua.(Impoſuerit)vidua enim per
ſeipſam poteſt velum conuerſionis accipere vt hic.xxvij.queſtio.j.
viduas ⁊ a ſacerdote.xx.q̄ſtio.j.vidua.⁊ ab epiſcopo.ſ̄.de his que
5 vi.me.perlatum.¶ †(Velatas)alludit conſuetudini que eſt ali-
cubi quod velate offerunt panem ad eucharistiam conficiendam.
xxvij.queſtio.prima.⁊ hec duo ſcilicet velum non ſacrum ſibi im-
ponere ⁊ cum velatis offerre : ſufficiunt ad probandum quod ſit
monacha vel conuerſa.xxvij.diſt.quod interrogaſti. alterum au-
tem ſolum non ſufficeret in aut.conſti.interpretatur conſtit.ſ.de
conuer.coniuga.chariſſimus. Si vero ab epiſcopo vel ſacerdote
accepiſſet hoc ſolum ſufficeret.¶(Sacramento)niſi alijs preſum
ptionibus adiuuetur:quia tunc ſecus.ſ̄.de his que vi.perlatum:
ſed ⁊ ſi alias probationes ſuper hoc inducere velit non videtur au
dienda:niſi probet ſe proteſtationem ex iuſta cauſa omiſiſſe.(Te-
nore).i.proteſtatione vel intentione.

IOannes. (Migrare) cauſa leuitatis : qꝛ ad
artiorem licet.ſ.eodeꝫ licet.(Red-
datur)⁊ abbas eum recipere tenetur de iure poli ſi pe-
nituerit.xviij.queſtio.ij.abbates.niſi timeatur qđ eius
occaſione monaſterium diſſolutionem patiatur. xxvij. queſtio.j.ſi
quis mo.⁊.c.ſi quis rapuerit de iure tamen canonico non cogitur
cum renunciaſſe intelligatur.ſ̄.de renunciatio.quod in dubijs.et
no.ſ̄.de eta.⁊ qua.⁊ or.pre.intelleximus.quamuis poſſet aliud di-
ci in monachis quam in clericis:qꝛ qui velle non habent nec tacite
nec expreſſe renunciare poſſunt.

QVia in inſulis. Alibi ſecus. xx.queſtio. j.
⁊ q̄ſtio.ij.ſi quis in quaꝫ
⁊.c.puella.

NOn eſt nobis. (Recipi)neqꝫ ī monachos
aliorum monaſterioꝝ neqꝫ
ad hoſpitium.

1 ☞Habitus conuerſionis impedit matrimonium:non tamen di-
rimit.
2 Quartuſdecimus annus requiritur in ingreſſis monaſterium.
3 Votum quid ſit:⁊ per quantum tempus firmetur.
4 In ſuſcipiendo ordinem precedere debet probatio.

AD noſtram. (Religiōis)id eſt profeſſio-
nis.id eſt qui deputatus eſt
tantum profeſſis.vel ſume in proprio ſenſu : ſed ita nō
ſumitur.ar.a contrario ſenſu vbi dicit quod matrimo
1 nium teneat:quia habitus conuerſionis† licet impediat non diri-
2 mit.¶ †(Conſummationem)not.in ingreſſis monaſteria requi-
ri.xiiij.annum completum non ceptum.ſ.eodem cum ſcimus. xx.
3 queſtio.j.illud.⁊ queſtio.ij.ſi in qualibet. ¶ † (Habitum ipſum)
non tamen votum emiſit:quia tunc ſecus.xx.queſtio.j.firma.ſ.eo-
dem ſicut.xxvij.queſtio.j.per totum. vel dic quod etiam ſi votum
emiſiſſet:quia tamen ex multis indicijs preſumitur ſine delibera-
tione factum videlicet quia illectus:quia proximus pubertati : qꝛ
ſine probatione:quia cito exiuit exire potuit. Sed primum dictuꝫ
magis placet quibuſdam:ſed ſi quis diligenter attendit intentio-
nem pape plus acceptabit ſecundo dictum ⁊ quod hoc intende-
rit papa conſtituere quod non aſtringatur quis voto emiſſo ſine
precedenti probatione vel deliberatione niſi per triduum perſeue
rauerit ſine reuocatione expreſſa vel tacita.nam ſi votum nō emi-
ſiſſet ſed habitum tantum accepiſſet.nedum infra triduum ſed ēt
vſqꝫ ad annum potuiſſet contradixiſſe.infra eodem ſtatuimus.nā
cum votum ſit conceptio animi deliberatione firmati non intelli-
gitur firmatum votum deliberatione plena niſi per triduum ſte-
4 terit in eo voto ſi probatio non preceſſit. ¶ † Secus autem vide-
tur ſi non faceret votum ordinis.ſed alſ ſiue ſolenniter ſiue ſimpli
citer continentiam : vel quid aliud voueret. nam tunc non expe-
ctatur triduum ſed ſtatim obligat votum. Ratio diuerſitatis : qꝛ
cum in ordine ſuſcipiendo debeat precedere probatio non preſu-
mitur quod preceſſit deliberatio ſi omittitur probatio.ſed in alijs
vbi nō eſt neceſſaria probatio ſecus:in morte autem ſemper preſu-
mitur precedere deliberatio.ſ.eo.ſicut.

SUper eo. (Religionis) .i. profeſſionis. ſecus
ſi probationis vt ſtatim ſequit in mo
nachali aūt habitu pbari debet. xviij. q. vlt. in monaſte
rijs. i. volentes cōuerti ⁊ vitā mutare. ⁊ hoc proteſtanť.
(Profeſſionem) vocalem ⁊ expreſſam. ¶ †(Auſteritatē) quid ſi
aliqui intrauerunt monaſterium in quo comedabantur carnes:
ſed poſtea correptū nō dat carnes ⁊ alias maiores auſteritates ſer
uant: nunquid hic monachus eas ſeruare tenetur. ⁊ quidem ſi lo
queris de iure poſitiuo vel de iudicio eccleſie: credimus quemlibz
petitum anteq̄ profiteatur diligenter attendere quid promittat:
nec ſe ſine deliberatiōe vel etiam ad ignota obligare. ſi vero eſſent
mulieres vel alie perſone que excuſantur ignorantia iuris. dicunt
quidam quod poſſunt tranſire ad aliam religionem que non ha
beat maiorem aſperitatem q̄ promiſit ⁊ inuenit. melius tamen vi
detur dicendum q̄ ex quo profeſſionem fecit qd etiam in iudicio
eccleſie, ⁊ in iudicio anime ſemper tenebiť illā regulam obſeruare.
xx. q. iij. cōſtituit. ſ̄. de his que vi me. cā: cū dilectus. qñ aūt dicit ſe
bona cōſcientia intraſſe ⁊ de ſpū dei ductū qñ eſſe dz. j. e. lz. xix. q.
ij. due. ⁊ vnctio docuit eū oīa. ſ̄. de ſacra vnctione. c. vlti. aut mala
intentione dicit ſe intraſſe nec de ſpū dei ductum ⁊ ſic non eſt au
diendus. ¶ Et eſt alia ratio: q: preſumiť qū regulaz beati. B. vel
aliam elegit qd plene deliberauit de honore vtilitate eiuſdē regu
le. imo plus: q: ſi tunc plene nō deliberant poſt ea deliberare non
poſſunt viij. q. iij. dilectiſſimi. confitemur tū qd ſi impotens eſſet ad
ordinē tolerandū qd potuit ſecū diſpenſari de minori religione. j.
eo. ſignifica. ⁊ nō poteſt dici ſeduct⁹: q: deo magis ſeruire deuouit.
ſ̄. de his q̄ vi me. cā. c. pe. ¶ Itē ſine cuiuſq̄ voluntate grauari nō
poteſt grauiori regula. hoc forte verum eſt in clericis non pfeſſis:
ſed in profeſſis qui renunciauerunt proprie voluntati. xij. q. j. non
dicatis videtur ſecus dicendum. ſ. qd licet non poſſit ſine om̄i vo
luntate mutare ordinem. ſ̄. qd me. cā. cum dilectus tū conſtitutio
nes auſteriores facere poſſent. (Aſſumi) niſi in neceſſitate vel di
ſpenſatione. xvj. q. j. doctos. ⁊ capi. ſi quos (Voluerint) .i. ſi nō ha
buerunt propoſitum firmum mutandi vitam. ſed tantum proba
re regulam intendebant.

SAne. (Canonico) regulari (fugerat) nō tū cauſa
leuitatis (nūc). q. d. licet monaſteriū vbi fe
cit profeſſionē inſtitutū fuerit in ſtrictiori regula ⁊ mo
naſteriū ad qd trāſiuit in laxiori: tū hoc nō eſt attendē
a dum. ſed qd monaſteriū nō ſit[a] artius (Manere) xix. q. iij. māda
mus. ẜ ſo. hoc qñ bono zelo tranſiuit: illud dū cauſa leuitatis. j. e.
licet. ⁊ repete que diximus. ſ̄. de eta. ⁊ qua. intelleximus.

a Arti⁹. ⁊ ſic ob ſeruātia ⁊ nō inſtō attēdiť. Adde Car. id ꝯſ. ſuo. xxviij. incip. p eluci datione pmiſ ſorū circa pn.

SIgnificatum. (Denuncies) ſi em̄ pa
rentes obtuliſſent ante
xiiij. annū exire nō poſſet. ar. hic a ꝯtrario ſenſu (Obla
tus) ⁊ poſt maiorē etatem ratam habuit oblationē fa
ctam a parentibus in minori etate. (Factam) ſine oblatione parē
tum. (Ratam) expreſſe vel tacite vltra tēpus morādo. (Aliam) .i.
alium locum eiuſdem religionis vel aliorum artiorem etiā alteri⁹
religionis. j. e. lz vel dic qd vbi facit minor profeſſionē ex leui diſpē
ſatione etiam epi poteſt ad minorē religionē tranſire. ⁊ hoc innuit
hec litera ad religionem.

CUm virum. (a parentibus) idē ſi a tuto
ribus. xx. q. ij. puella. (Acce
pit) nō quādo fuit tradita a parentibus: ſed poſtea cū
facta fuit pubes: vt in hac. e. dec. diciť. (Cōciliū) xx. q. j.
monachus. (Paterna) paterna deuotio diciť facere monachū: q:
filius deuotus in hoc patri obedit: neceſſitatē aūt nō imponit. xx.
q. j. illud. ⁊ c. puelle. vel q: in minoribus annis a patre oblatus an
te annos. xiiij. exire nō pōt. ſ̄. c. proxi. (allegatū) .i. ſine ſecutus fuit
paternā deuotionē eam ratam habēdo poſt legitimos annos ſiue
primā profeſſionē ſemper ex vtroq̄ ligatus eſt filius. ſ. ex ratifica
tione oblationis patris ⁊ ex ꝓpria pfeſſione. (interdictū) illi qui
altero pdictorū alligatus eſt ad ſtandū in monaſterio. (accepit. ſcz
in minori etate. (ꝯdixiſſe). ſ̄. e. c. ij. (Ante) .ſ. in minori etate. (Cō
ſtitutione) xx. q. j. puelle (vt puelle) nō eſt hic ſenſus. c. nec verba. ſz
hic intellectus collectus eſt a ꝯtrio ſenſu. (Nubili) certe nec impu
bes poſtq̄ puenerit ad legitimos annos: ſed vſq̄ ad illos exire pōt vt
ſ̄. ti. pxi. c. j. q̄ ad nubilē etatē puenit. (Tūc eñ) q. d. ſi puella q̄ in
minorib⁹ offerť monaſterio a parētibus puenerit ad pubertatem
nō cogitur ſtare oblationi parentū. imo exire pōt.

1 Profeſſio quando dirimat matrimonium.
2 Habitus tripliciter dicitur.
3 Solennitates multe enumerātur neceſſarie ad matrimonium di
rimendum. ⁊ in nu. 4. ⁊ 5.
6 Votum quando dicatur ſimplex ⁊ quando ſolenne.

POrrectum. (Reddidit) hec eſt vehemens
preſumptio pfeſſionis licz ver
ba pfeſſionis nō expreſſerit ſicut ⁊ ſi reddat ſe alicui re
ligioni. j. qui cleri. vel vo. inſinuante: vel reddere ſe reli
gioni idē eſt qd profiteri ꝓmittere etiā obediētiā monachalem: id
1 eſt pro pſenti pfiteri. j. qui cleri. vel vo. c. cōſuluit. ¶ †(Profeſſio)
no. ſm quoſdā ſolā ⁊ ſemp pfeſſionē alicui de regulis approbatis
⁊ de pſenti factā nō de futuro in manib⁹ eius q hz ptāte recipiēdi
pfeſſionē dirimere mrīmoniū ⁊ facere mōachū. ſ̄. de renū. ex trāſ
miſſa q̄nq̄ aūt habit⁹ ſumptio pſumptio eſt vehemens voti facti
vel pfeſſionis: puta ſi ſuſcipiat in ecclīa ⁊ alijs ſolēnitatib⁹ illius
monaſterij obſeruātie habitū pfeſſionis deputatū ⁊ tpe pbatiōis
finito: vel ſaltē inchoato. ſed ſi ante tps inchoatū acciperet: nō re
putarem⁹ eū pro pfeſſo haberi. xxvij. di. qd interrogaſti. xxvij. q. j.
vidua. ſ̄. c. vidua. ⁊ c. ſup eo. ⁊ huic pſumptioni ſtatur niſi cōtra
ria voluntas pbetur. ſ̄. de his que vi me. cā. ſi perlatū ceſſat autez
hec pſumptio ſi ſumat habitū extra ecclīam ⁊ ſine alia cōſueta ſo
lēnitate. j. qui cle. vel vo. cōſuluit: niſi pbeť ꝯtrium. vt hic. ⁊ j. q cle.
2 vel vo. inſinuāte. alij diſtinguūt triplicē habitū. † Primū pfeſſio
nis qd votū cōtinētie hz annexū. xxvij. di. qd interrogaſti. xxvij. q. j.
vidua. ſ̄. eo. vidua. Scdm ꝯuerſionis qd hz votū ſimplex annexū.
ſ̄. eo. ſup eo. Tertiū eſt pbationis qd nullū votū ſimplex hz anne
xum. ſ̄. de renū. ex trāmiſſa. ſolēnizať etiā votū p ordinis ſuſceptio
nem. lxxxiij. di. cū in pterito. itē intelligiť pfiteri vnā de approba
tis religionibus ſi dicit: pfiteor ordinem monachatus. lz nō dicat
3 ordinē ſancti bñdicti. ¶ † Nos dicim⁹ qd etiā alio modo pter pre
dictos ſolēnizať votū. nā ſi qua mulier virgo vel vidua velū virgi
nitatis vel viduitatis acceperit ⁊ veſtē religioſam ſumpſerit etiaz
in ſcriptis a ſe vel ab alio factis ⁊ ſuo ſigno ſignatis promiſerit ſe
ppetuo cōtinentiā ſeruaturā: credim⁹ qd huiōi votū ſit ſolenne et
dirimit mrīmoniū ꝯtractum poſt tale votū credimus etiā idē ſi ſine
literis in manibus alicuius religioſi fecit votū ⁊ veſtē mutauit vl̄
alias apparētes ſolēnitates exhibuit. ſ̄. de cōuer. coniu. ex parte. vt
expreſſe habes. j. qui cle. vel vouē. inſinuāte. j. de fri. ⁊ male. frater.
nec ſunt iſte pſone de foro eccleſie. ⁊ poſſunt habere ꝓpriū vt ex
preſſe dicit pdic. c. inſinuāte. xxvij. q. j. de viduis nec videť qd q̄ptū
cunq̄ publice faciāt ⁊ cōuocatis teſtib⁹ qd ſit ſolēne votū niſi ve
ſtem mutaret ⁊ in manib⁹ religioſi fecit votū ſuū ſed ſi veſtē muta
uit ⁊ ſcripſit in manib⁹ religioſi vel ſigillauit: votū ſolenne erit. lz
in priuato fecerit. ar. xxvij. q. j. de viduis. xx. q. ij. vidua. ¶ Itē etiā
ſi in manibus ſacerdotis publice voueat cōtinentiā nō eſt votū ſo
lēne ſine alijs ſolēnitatibus. j. qui cle. vel vo. veniens. ſi ꝯ hoc fecit
vz. ſed peccat grauiter. ⁊ ſic loquunť. c. xxvij. q. j. de vero q xpo. ⁊ c.
ſi. Itē ſi ſumat velū ⁊ veſtē mutet niſi cōtinentiā voueat nō eſt vo
tum ſolēne. j. qui cle. vel vo. cōſuluit. Hu. tū in ſumma ſua dicit q̄
vanū eſſe dicere qd aliquis magis obligeť ex voto publico vel ſolē
ni q̄ ex priuato vel ſimplici. ⁊ facit tm̄ vim inter votū de pſenti et
votū futuro. ⁊ hoc modo ſoluit ꝯrietatē. c. que ſunt. xxvij. q. j. p to
tum. ſed certe ſi Hu. attendiſſet qd vtile eſt introducere diſtinctio
nes ⁊ ſolēnitates iſtas ꝓpter varias cauſas nō reputaſſet hoc va
num nimis em̄ eſſet graue ſi q̄cito aliquis in corde ſuo deliberet
de cōtinendo: vel etiā ſi q̄cito hoc ipſum verbū exprimit infra ſe
ipſum vel etiā corā aliquibus exprimit ſtatim dirimereť mrīmo
nium poſt ꝯtum vel etiā ſic pcīſe cogereť cōtinere. Voluit enim
⁊ ſtatuit eccleſia qd ad hoc vt dirimereť matrimoniū qd pdicte ſo
lennitates vel alie maiores ſm cōſuetudinē patrie interuenirēt: et
tunc bene fecit eccleſia q̄ ſtatuit qd matrimoniū poſt iam ſolēne
votū ꝯtum dirimereť ꝓpter ſcādalū eccleſie. nec mireris qd eccle
ſia talia ſtatuit cū alſ ſup matrimonio interuenerit vltra conſen
ſum forma neceſſaria ſunt em̄ verba neceſſaria. j. de ſpō. tue. ⁊ etiā
qd plus eſt in baptiſmo inuēta eſt forma noua ex cā. j. de bapt. c. j.
⁊ certā formā inuenit in collatione ordinū. ſ. q̄ certis diebus ⁊ cer
tis orationibus fiat. ſ̄. de ſa. nō ite. c. j. ⁊. ij. ⁊ de ſac. vnc. c. j. ⁊ ſic etiā
eſt inuenire in ſacramēto eucharīſtie ⁊ in multis alijs: viri aūt ſo
lenniter poſſunt vouere pter ingreſſum monaſterioꝝ eodē modo
4 ſicut mulieres. niſi q: ſumūt velū qd viris nō competit. ¶ † (Ab
abbate) niſi eſſet aliq̄s qui poſſet ei dare regulam ⁊ ipſum corpori
ordinis aggregare q̄uo poſſet pfiteri. ⁊ ſic videť qd neceſſarius ſit
abbas: ⁊ ſine ipſo abbate nō poſſit quis pfiteri. Tū. quidā qd cū
in pfeſſione cōtineať obediētia ſuperiori exhibenda. j. de ſta. mo.
cū ad monaſteriū qd nō ſufficit intra ſe pfiteri: vel pro voto ſim
plici eſt habendū ſed ſi pfiteatur in manibus alicuius monachi:
vel etiā clerici ſecularis: vel etiā alicuius layci de mādato abbatis
ſufficit. ſ. ex. ti. ad ap. ⁊ vij. q. ij. Bonſaldus. j. qui cle. vel vo. inſinuā
te. ⁊ idē eſt ſi ſine eius mādato: ſed eius noie fecit: ⁊ poſtea ratū ha
5 buit abbas. j. de cōuer. cōiu. dudū. ¶ † Idē etiā vť quibuſdā ſi in
nullius manu faceret: hic tū agiť vt ipſi abbati fiat. arg. j. qui cle.
vel vo. cōſuluit. illa tū decre. dicit expreſſe q̄ tale votū nō eſt ſolen
ne: ſed ſimplex. ſed ſicut dicimus in matrimonio carnali ſic etiam
diciť in profeſſione quā alius recipit noie alterius. ſ. qñ profeſſio
fit in manibus alicui⁹ qui noie alterius recipit pfeſſionē: ſed nō
hz ptātem incorporādi ordini nec recipiēdi eius obedientiā: qd ta
lis pfeſſio nō dirimit matrimoniū iam ꝯtum cū nō ſit monach⁹
ſed de futuro tantū eſt hmōi profeſſio. ſed poſtq̄ ſuperior conſen
ſerit tunc ſolennizatur profeſſio de futuro vel ſimplex. argumen. j.
de conuer. coniu. dudum. ſicut ratificatur matrimonium acce
dente conſenſu eius cuius nomine contractum eſt. ¶ † Videtur
etiā dicendum qd etiā epiſcopus per ſe vel miſſos ſuos vel alſ. ſed
eius noie

eius noīe pōt pfeſſionē taliū recipere.nā ꝛ ſi nō hn̄t mōaſteriū
in quo morent̄:tn̄ in domo ſua habitū portabūt.ꝛ ſub obedientia
epī erūt.xxvij.q.j.de viduis.ſ.qui cle.vel vo.inſinuāte.ſ.de cōuer.
cōiu.dudū.imo plus vr̄ etiā qd ſi nō ſit ei⁹ noīe factū tn̄ lʒ pfeſſio
vel votū:tn̄ in hoc caſu vr̄ qd ſit ſimplex votū: alius tn̄ preter epm
nō poterit eos recipere in ſua obediētia nec archid. vel plebanorū
vel alioꝝ prelatorū autoritate poterūt eſſe pfeſſe in domib⁹ ſuis:
cū hoc ſpālitter videat̄ eſſe conceſſum epis.xxvij.q.ij.ſi vir.ar.xxiij.
di.nulla.ꝛ.c.vxor.tn̄ tenent quidā qd ſimplex ſacerdos votū cōti-
nentie recipere poſſit.ꝛ eo recipiente cū ſuis ſolēnitatibus ſolēni-
zabitur votū.ſ.de cōuer.cōiu.dudū.qꝛ etiā ſine ſacerdote hoc pōt.
7 xxxiij.q.ij.admonere.¶ †Sed in pfeſſione dicunt quidā qd ſi ali-
quis voueat aliquā de approbatis religionibus vel per ſe tantum
vel in manibus clerici vel layci qui noīe alicuius eccl̄ie recipiat vo-
tum ſimplex eſt.vn̄ cogend⁹ eſt ſolēnizare votū per ſuſceptionē ha-
bitus ꝛ nouā oblationē faciendā in manibus eius corā quo prius
vouerat.ſ.de vo.ꝛ vo.re.per tuas.¶ Idē intelligēdū vr̄ etiā ſi nul-
lius noīe expreſſo aliqui qui nō habēt ptātem incorporādi aliquē
ordinē recipiāt pfeſſionē alicuius cū videant̄ recipere pfeſſionē
noīe eccl̄ie.pdicti aūt qui pfeſſi ſunt intra ſe tn̄ vel in manib⁹ ei⁹
qui nō hʒ ptātem incorporādi aliquē alicui ordini ſicut dictū eſt:
lʒ nō ſit ſolēnis pfeſſio.tn̄ cogetur intrare aliquā religionē.ꝛ ſi nō
inueniat qui recipiat ſit ſub obediētia epiſcopi ꝛ monachus eius.
☞ ¶ †Sed dices quare nō eodē modo ſolennizatur hec pfeſſio ſicut
votū cōtinentie ex quo ſit ſolēniter:vt no.ſ̄.hic in glo.no. Sed re-
ſpōdeo:qꝛ pfeſſio nō pōt eſſe de futuro quouſq; ſuperior acceptet
votū vel pfeſſionē niſi pn̄s ſit ille qui acceptet ꝛ qui pōt eū incor-
porare ordini ꝛ in ſua obedientia recipere ſed votū cōtinentie hn̄
pōt aliquis emittere etiā ſi nō ſit qui votū recipiat vel qui eū ali-
cui ordini incorporet.ſ.de cōuer.cōiu.ex parte tua.aliqui tn̄ dicūt
etiā talē pfeſſionē dici ſolēnem dirimere matrimoniū iam cōtra-
ctum:primo dictū plus plʒ.¶ †Itē aliqui diſtinxerūt an pfiteat̄
in genere vnā de regulis approbatis ſic.ſ.pfiteor regulā beati Be-
nedicti:ꝛ tunc hʒ locū ꝙ dictū eſt.an ſpecialiter regulam alicuius
loci profeſſus eſt ſic.ſ.profiteor regulā monaſterij Cluā. qꝛ tunc ſi
abbas Cluā.nolit eū recipere nō cogitur alibi ſumere ordinē. ſed
nō videt̄ bona hec diſtinctio.qꝛ pfeſſio que eſt de preſenti non re-
cipit diē vel conditionē neq; tacite neq; expreſſe.ſi aūt eſſet de futu-
ro:vt ſi dicat ego promitto qd profitebor in monaſterio Cluā.tūc
tacite intelligitur ſi abbas Cluā.voluerit eum recipere.(Fiat) .i.
perſeueret quod iam eſt.

Cum ſimus. (Cōtuliſſet) ſe reddendo qd vim pfeſſionis:lʒ.ſ̄.c.proxi.
(Paterna)legitimā.ſ.xix.q.vlt.ſi qua mulier.ꝗ ingre-
diēs monaſteriū filiū ſuū pnare nō pōt vt ibi dicit̄.

Sicut tenor. (Extra ſe) .i.furioſus. (mona-chali).i.qui tantum profeſſioni
deputatus eſt.

Ad apoſtolicam. (Fieri) xix. queſtio.ij. monaſteriis.

Sicut nobis. (Habitum)tantum profeſſis deputatum.

1 ☞ An liceat alicui de vna religione ad aliam tranſire. ꝛ in nu.2.ꝛ
quid de clerico.in nu.3.
4 Punitur monachus qui ſine cauſa tranſiuit de vno monaſterio
ad aliud.
5 Non debet abbas recipere monachum ſine literis dimiſſorijs prio
ris abbatis.

Licet quibuſdam. (Tranſire) ſup-ple temerarie: ſʒ
ſi velit diſcrete trāſire nō obſtāte pꝛiuilegio poterit trāſ-
1 ire.(Vocatione).i.in eā religionē vel eccleſiā. ¶ †(In
iacturā)not.qd ſi quis vult trāſire ad aliā religionē etiā ſi conſtet
eā arctiorē:tn̄ nō poterit trāſire niſi ex ſuo trāſitu iacturā grauem
vel infamiā prior eccl̄ia ſuſtineret.ar.xj.q.iij.ſi quis do. Itē qꝛ nō
dʒ eſſe cauſa ſcādali.ſ̄.de renū.niſi cū pridē. Itē qꝛ cōem vtilitatē
ꝗ eſt vt nō fiat iniuria huic.c.dʒ pferri priuate ꝗ eſt vt ſit in arctio
ri religione.(Poſtulandā) ꝛ cā aſſignata corā priore ſuo.ꝛ hoc in
nuit qd ſequit̄.ſ.vt nō ficte ꝛc.(Poſtulauerit) ꝛ ſine cauſe aſſigna
tione trāſeundi licentiā denegauerit.(Priuata).i.ſpūali inſpira-
tione.(Publice).i.iure cōi.(Adimplere) ſua autoritate.(plati)
qꝛ nullā rōnabilem cām ſue ꝯdictionis aſſignat:ſed tn̄ ſimpliciter
2 ꝯdicit.(Poſtulare) cā aſſignata. ¶ †(Probabiliter) petita lnīa
abbas cui eius cura cōmiſſa eſt dʒ ab eo querere cām quare vult
tranſire de loco ad locū:quā ſi abbas acceptat libere tranſire po-
teſt etiā ſi neget lnīam trāſeundi.¶ Idē dicendū eſt ſi cām ei⁹ no-
lit audire.vel audit ſed nō rn̄det.vel etiā rn̄det ſed nō pbabiliter:
imo notorie:ſed falſe vel iniuſte vel malitioſe. Si aūt probabiliter
rn̄deat abbas:ſed monachus in ſuo pposito perſeueret: tūc ſupe-
3 rior eſt requirendus:ꝛ hoc de monacho.¶ †Clericus aūt pōt trāſ
ire ad religionē nō petita lnīa etiā ſi ꝯdicatur.xix.q.ij.due ſūt.credere-
mus tn̄ qd poſſet eū repetere ſi ex tranſitu ſuo prima eccleſia gra-
uem ſuſtineret iacturā ar.hic.(Renūciare) qꝛ homo qui nō poteſt
ſtare ſine carnib⁹ de canonica regulari vult trāſire ad monachos.
4 ¶ †(Requirendū) iuſtis enim cauſis aſſignatis ſi appellaret ab-
bas crederemus eum reſtituendū ante cauſe cognitionē dūmodo
veriſimile eſſet dictū abbatis.ar.ſ̄.de ap.bo.me.o.ꝛ etiā forte idē
ſi nō appellaret ꝛ ſi tn̄ de tranſeunte monacho querimoniā detu-
liſſet ſi monachus velit pbare arctiorē religionē ad eū redibit ad
quē trāſiuit:tn̄ ante cauſe cognitionē ad eū redibit. xix.q.iij.man-
damus.ꝛ intentabit̄ cōtra iſtū vel rei ven.vel alias:vt no.ſ̄.de ma.
ꝛ obe.inter.vel officium iudicis:vel cōdictio ex predicto canone.tn̄
hoc vltimū tūc intelligim⁹ qn̄ ſine licentia petita trāſiuit. vel etiā
petita ꝛ denegata ex iuſta cauſa vl̄ etiā nulla iuſta cauſa aſſignata.
cū ſufficit ſuperiori licentiā denegare.ꝛ ad ſubditū pertinet cau-
ſam requirere negatiōis ꝛ tūc ſi ſuperior denegaret reddere ratio-
nem ipſi imputandū eſſet argu.xxxvj.diſt.§.ecce.hoc tn̄ ſcitote ꝙ ſi
monachus malitioſe tranſeat ꝛ ſine iuſta cauſa lʒ ordinē ſeruaue-
rit debitū in petitione licentie que ſibi denegata fuit tn̄ abbas mo
nachum ſuū requirere poterit etiā ſi non appellatū arg.ad hoc.ſ̄.
de ſepul.fraternitatem.ſ̄.de eta.ꝛ qua.intelleximus. vbi dicit̄ qd
monachus tranſiens pōt redire prius ad monaſteriū. ergo multo
fortius reuocari ab abbate poteſt.ꝛ ita punieт monach⁹ qui ſine
cauſa trāſiuit cū grauiter deliquerit.ꝛ eodē modo abbas puniet̄
5 ſi iniuſte denegauit vt hic dicit.¶ †Sed quid dices in alijs abba-
tibus ad quos tranſeunt: nūquid ſtatim tales monachos recipiēt
ad eoꝝ ſolā petitionem an cognoſcent de cauſis que hincinde aſſi-
gnantur.Rn̄.ꝙ abbas nunꝙ dʒ recipere monachū ſine literis di-
miſſorijs prioris abbatis.xix.q.iij.ſtatuimus.ſed abbas ad quem
accedit monachus qui vult tranſire poterit ad priorē abbatē mit
tere ꝛ ipſum requirere quare eum non licentiet.ꝛ tunc ſi nullā vel
manifeſte iniuſtā cauſam aſſignet abbas tunc ſecure ipſum reci-
piet.ſi vero iuſtā cauſam aſſignet abbas:ſed monachus eam velit
pbare falſam ꝛ incōtinenti:tn̄ ſecūdus nullo modo cognoſcet ſed
monachum priori abbati dimittet.ar.ad hoc.ſ̄.de reſcrip.cū con-
tingat niſi malitia abbatis negantis notorie falſa eſſet:qꝛ tūc non
eſſet ordo iudiciarius requirendus.ſ̄.de coha.cle.ꝛ mu.c.veſtra.ꝛ
hoc idē dicimus ꝛ ſimiliter procedendum ſicut dicit hic glo.peti-
ta licentia ab abbatibus Ciſtercien.cum ordinarij eorum ſubdi-
tis abbatibus negant benedictionē impendere.ſ̄.de ſup.neg.pla.
c.j.ꝛ idem dicimus in priuilegiatis qui habēt priuilegiū ꝙ ſi eorū
ordinarij negauerint malitioſe ſuos monachos ordinare:quod li-
ceat eos a quibuſcūq; catholicis epiſcopis ordinari.ꝛ idē in alijs
ſilibus.(Tranſmigrauerit) licentia petita ꝛ ſine cauſa denegata.
(Derogaret).i.qd non fuit in derogatione veſtri ordinis.
1 ☞ Non eſt ſeruandum ſacramentum:cum vergit in interitū ani-
me.
2 Quando liceat mulieri venire contra proprium iuramentum.ꝛ in
nume.3.
4 Quo caſu in matrimonio competat reſtitutio.

Veniens. (Preſtiterit) nō tn̄ intentione ſer-uandi continentiā qd bene liceret.
xxxiij.q.v.quod de eo.ſed ſi ea ppter odia ꝛ vt liberius
poſſet cum alijs adulterari qd non lʒ.ſ̄.de iureiu.tua.
(In arcto loco) non tn̄ vouēs qꝛ vouere nō poterat. viuente vero
marito qui eā repetere poterit ꝛ ecōtrario:qꝛ paria ꝛc.ſ.de adul.
1 c.pe.¶ †(Prefatum) hoc ſacramentū nō pōt ſeruare ſine interitu
ſalutis eterne:ꝛ ideo nō debet ſeruare.ſ̄.de iureiur.ſi vero.nec dʒ ſi
dicat nullus eam repetit:qꝛ cū ſuo iuramento occaſionem dederit
adulterio mariti non eſt excuſabilis niſi quicquid facere poteſt fa
2 ciat vt eum ab adulterio reuocet.xxvij.q.ij.ſi tu ab. ¶ † Sed que-
res ſi huic non eſt licitum intrare religionem quare viro datur li-
centia vt ſequitur.Rn̄.non datur ei licentia niſi mulier ꝯſenſerit.
vel dic ꝛ melius.ſ.qd mulier admittitur vt veniat cōtra propriū
iuramentū ꝛ nō eſt in ſui fauorē ſed mariti.ſ.vt maritus ab adulte
rio reuocetur.nam ſi diceret mulier peto eum mihi reſtitui:qꝛ con
tinere non valeo non admitteretur cōtra proprium iuramentum
niſi ex magna diſpēſatione.C.de leg.qd fauore.ar.ſ̄.de iureiu.ſi ve-
3 ro.†Et hinc eſt qd ſi vir adulteriū cōmittat ppter qd eſt iuſta cā
per quam mulier agit ad repetendum cōtra proprium iuramen-
tum.qꝛ ſicut dictum eſt in petitione mulieris non attenditur fa-
uor mulieris ſed viri.ſ.vt dimittat adulterā non eſt cogendus ad
eam redire.ſ.qꝛ ſuſpectus eſt:qꝛ fraudulenter ad tempus vt effuge-
ret diſciplinam eccleſie hoc faceret cogitur intrare monaſteriū vt
hic.aliud tn̄ diceremus ſi hec mulier intraſſet monaſteriū de licē-
tia viri etiā calūnioſe ꝛ cū peccato obtenta.nā tunc viro adulterā
te non deberet exire de monaſterio nec redire ad virū adulterinū:
tn̄ per adulterium mariti ſolēnizatur votum vxoris.ſ.eo.c.proxi.ꝛ
4 c.cōſtitutus.ꝛ.c.veniēs. ¶ †(Recipias) no.in matrimonijs ꝙ vbi
voluntaria eſt ſeparatio tamen competit petitio reſtitutionis vni
contra alterum vel officium iudicis vel condictione ex hac decre.
plus dicimus quod competeret viro reſtitutio etiam ſi eam eieciſ
ſet.(Matrimonium) predicta. H.ꝛ.E. (Migrare) hec concedit
pa viro.ſcilicet quod poſſit tranſire ad religionem qꝛ hoc volebat

mulier.q2 ſi mulier nollet preciſe cogeretur eam recipere.nec obeſt ſi dicat eam adulteram.quia ⁊ vir ſimiliter adulterat. ⁊ paria delicta pari recompenſatione delentur.j.de adul.c.ij.⁊ ſeq.vel dic vt in glo.que incipit hec ſacramenta.

1 ☞ Habitus probationis ſolennizat propoſitum.

2 Non eſt cogendus quis ad ingrediendum monaſterium lʒ votū fecerit de hoc.in nu.3.

Conſulti. (nouitiū).i.probationis(propoſuerit)⁊ de hoc ꝓpoſito pōt cōſtare vł per cōfeſſionē ſuā quā modo facit: vel q2 intrauit ſic proteſtans.ſ.qđ vult mutare vitā ⁊ habitū.⁊ ſi de his cōſtiterit hic habitus ſolēniter ſuſceptus dirimit matrimoniū iam cōtractū.hec eñ ꝓteſtatio ſiue intētione cū ſuſceptione habit⁹ pro-

1 bationis habeꝭ pro tacita ꝓfeſſiōe. ¶ †Et eſt hic ar.qđ habit⁹ probationis ſolēnizat ꝓpoſitū ⁊ multo fortius votū tale quo abrenūciat ſeculo. ¶ Scđo ſolēnizatur capiendo habitū ꝓbationis.arg. xxvij.q.j.c.j.votū aūt cōtinentie ſolius ſufficit vt ſolēnizetur votū ſi mulier poſtea habitum alicuius religionis ſolēniter receperit.j. qui cle.vel vo.inſinuāte.⁊ idē forte eſſet dicendū ſi abrenūciet proprijs.ſ.qđ poſtea accipiēdo habitū ꝓbationis videꝭ ſolēnizare votum primū de abrenunciatione ꝓpriorū qđ erat ſimplex ⁊ matrimonium nō dirimebat.cū abrenūciatio ꝓpriorum ſicut cōtinētia ſit de ſubſtātia monachatus.j.de ſta.mo.cū ad mo.ſecus ſi voueret nō comedere carnes vel ſeruare vigilias monachoꝝ. nā lʒ poſt tale votum acciperet habitū nō crederemus ſolēnizari votū. Ratio quare predictis modis videꝭ ſolēnizari votū eſt q2 ex quo predicta vouit cogendus eſt ea ſeruare etiam ſi habitū non accepiſſet.

2 ¶ †Igitur melius eſt qđ ſi per ſe ſine habitu fecit illud qđ facere tenetur ſuſcipiēdo habitū qđ vlterius habitū deferere nō permittatur.arg.cōtra.xvij.q.ij.Sonſaldus.vbi dicꝭ qđ qui vouit ſe fieri monachum nō eſt ad hoc cogendus:ergo nec habitū accipiēdo videtur ſolennizare votum. So.ibi votum emiſit mente alienata: vel ibi nullum votū emiſit nec ꝓfeſſionem fecit expreſſe.nec etiam expreſſe preſumitur feciſſe.q2 ibi nullum habitū ſuſcepit. hic autē primo ꝓpoſitum habuit ⁊ poſtea habitū ſuſcepit:⁊ ideo ſuſcipiēdo habitum illud ſolennizat. Sonſaldus autē qui promiſit ſe facturū monachū ſine preſenti ſuſceptione habitus.licet peccet ſi nō fiat.xvij.q.j.qui bona.non tamen votum fecit nec profiteri intelligitur:nec etiā cogitur poſtea fieri monachus.arg.ē.de renun.ex

3 tranſmiſſa.ff.ſi cer.peta.qui mutuā. ¶ †Alij aūt dicunt ⁊ melius eum eſſe cogendum ⁊ in predicta decre.ex tranſmiſſa nullumvotū vel propoſitū certū habuit ſed tantū habitū probationis petijt vt ſibi no.nullo voto precedente.(Secularē)portando arma vel viuēdo luxurioſe.arg.xx.q.iij.eos matrimoniū aūt licite contrahunt:⁊ veſtes ⁊ tonſuram ſecularē portabunt cū dicta regula qđ in veſte qua intrabit exibit.ē.eo.ſuper eo.ar.ē.de cle.conu. Joānes. ⁊ q2 ſub cōditione intrauit.arg.j.de ſpon.de illis.alij dicunt ſed male ꝙ ſumendo habitum probationis intelligitur ſimpliciter vouiſſe: vnde impedit matrimonium ꝯtrahendū.ſ.qui cle.vel vo.rurſus.

☞ ¶ †(Proteſtetur)⁊ tñ ſi nō proteſtetur poterit ad ſeculū redire. j.eo.ſtatuimus niſi cōtrarium appareat.ſ.qđ voluerit mutare vitam:licet videatur eſſe in culpa cū ꝓteſtari deberet ⁊ nō ꝓteſtat⁹ fuit:⁊ ideo ſibi imputari debet:ſed ideo hic excuſatur a ꝓteſtandē vel ideo nō cogitur ad proteſtationē:q2 ſi cogereꝭ fere oēs proteſtarentur pro ingreſſu.⁊ ſic multi poſtea haberent occaſionē facilius ⁊ ſine rubore exeundi:q2 cuilibet cōceſſum eſt hoc de ſua conſcientia teſtificari:⁊ ſolus deus cognitor eſt ſecretorū.introductū eſt vt quicquid dicit de hoc credaꝭ ſibi imo plus dicimus qđ ſi per confeſſionē eius fieret preiudiciū matrimonio nō crederet ei. Itē aliqua cā eſt quare etiā nō exprimat nō ꝑſumiꝭ ꝯ eū q2 ꝑſumiꝭ qđ ex rubore omiſerit ꝓteſtari qđ ſi regula ei diſpliceret liceret ſibi ad ſeculum redire.vel forte ideo excuſaꝭ:q2 timet ſi proteſtaretur quod non darent ſibi habitum probationis.

Poſtulaſti. (nouitiorū).i.ꝓbationis (reuerſi)qñ nō intrauerunt aīo mutandi vel fugiendi ſclm.ē.c.prori. ¶ (Ab ipſis eccleſijs) ſi clericus de licētia epi acceperit habitū probationis infra annū ſeruabunꝭ ſibi ſua beneficia.arg.ē.de cle.cū in cunctis. ſi aūt ſine licētia ꝓceditur ſm formā dec.ē.de cle.nō reſi.ex tue.hoc nō plʒ:q2 decr.illa loquiꝭ de clerico lacitāte.ſ.qualiter cōtra eum procedatur. ⁊ credimus qđ etiā ſi ſine licentia epi trāſiuerit quod debet expectari per annū:q2 ex quo hʒ hoc de iure qđ etiā ſine licētia prelati poſſit tranſire ad religionē.xix.q.ij.due. ⁊ ꝙ per annuʒ ſit inprobatione tali cōditione:ꝙ poſſit ad priorē vitā redire: ergo ⁊ beneficia recuperare poſſunt vel potius nō amiſerūt. ſed poterit epūs moderari his reſciſſius tpūs:⁊ maxime duorū menſiū.j.ti. prori.ex publico vel dic qđ ipſo iure vacant.arg.ē.de renū.ex trāſmiſſa.hoc non plʒ.⁊ pōt dici illud fieri propter expreſſa ſigna renun[illegible]tionis que ibi fuerunt.

Ex parte tua. (Habitum) quem cū ſolēnitate ſoluta receperunt:alias ſecus vt no.ē.eo.vidua.hic nō erant diſtincti habitus probatiōis ⁊ profeſſionis.q2 ſi eſſent diſtincti quantūcunꝗ tempore portaret habitum probationis non cogeretur illam regulam profiteri vel dic qđ etiam ſi non ꝓfiteatur ⁊ etiā ſint diſtincti habitus qđ hoc ipſo qđ vltra tpꝰ probationis moratur cogitur eſſe in ordine:licet non in illo ſed hoc non plʒ.(Habitus).ē.eo.porrectum. ¶ (Per annū)preſumiꝭ eñ cauſa probatiōis vſqꝫ ad annum portaſſe poſt annū aūt quaſi profeſſus portaſſe vꝭ de hoc no.ē.c.ij.tñ hec litera potius innuit contrariū qđ non habeaꝭ pro profeſſo. ſed vt negare nō poſſit vt cogitur viua voce profiteri. vel poſſes dicere qđ loquitur vbi habitus ſint diſtincti ꝙ non placet. q2 tunc niſi ſolita ſolennitas obſeruetur pro ſuſceptione habitus nūquam habetur pro profeſſo.arg.j.c.prori.⁊ no.ē.c.c.ij.

Statuimus. (nouitios)nullū votū emittentes:alias ſecus j.qui cleri.vel vo.c.vlti. (Religionis) profeſſionis. (Poſſe) et ſi quis eos medio tempore verberat nō incidit in canonē: q2 non eſt perſona religioſa. ¶ (Appareat)forte q2 confiteꝭ modo quod quando intrauerunt habuerant animū fugiendi ſeculū: vel q2 ſumpſerunt habuerunt habitum hoc ipſuʒ proteſtati ſunt. ⁊ ſic non tollitur per hāc decre.ſuperior.ſ.cōſulti.ſed eam interpretatur:q2 cum ſibi nō diceret quis ꝓbare deberet in foro eccleſie an haberet animū reuertendi:vel qđ ipſe cogaꝭ probare qđ eo animo intrauit ſibi liceret ad ſeculum redire.⁊ hec litera decre.magis innuere videbatur.vel qđ ſi nihil ꝓbaret poſſet redire propter preſumptionem que eum iuuaret ⁊ hoc modo in hac decre.determinatur.ſ.quod vbi apparet ⁊ per confeſſionem eius vel alio modo qđ non habuit animum reuertendi qđ libere poterit ad ſeculum redire(Benedicantur) ⁊ hec benedictio facit quod ille habit⁹ ſit cenſendus profeſſus.

Ne religioſi. (Priores)etiā extra capitulū generale cōſtituti. (Suis) vt locis primis.(In locis)non cū alijs monachis. ſed forte ad ſeruiendū vel alio modo.(Miniſtrentur)a ꝓmo monaſterio.ar.xvj.q.vj.de lapſis.alij ab alio in quo morantꝭ.

¶ De conuerſione coniugatorum. Rubrica.

Preterea. (Preſentibus) hec ſolennitates vel exhibite vel omiſſe modicū faciūt ex quo ꝯſtat de ꝓfeſſione. (De licētia).q.d.hec faciant ad caſum ꝑſentem in ſ.dicemus.(Trāſierit.).j.eo.veniens.ꝯ ſol.illa ideo non potuit reuocare.q2 adulteriū cōmiſerit. als eñ ſecus.xxvij.q.ij.agathoſa. ¶ (Seruare)breuiter dicim⁹ qđ alterū de his duobus oportet eā facere ad hoc vt valeat ingreſſus. ſcʒ vel qđ intret religionē vel qđ voueat cōtinentiā.j.eo.cōiugatis ⁊ ſi vouerit cōtinentiam ſufficit ad hoc vt nō poſſit eam reuocare maritus tñ ſi eſt iuuenis ⁊ ſuſpect⁹ nō ſufficit ſi ſolū modo vouit. ſed etiā cogereꝭ monaſteriū intrare. ⁊ ſic intelliguntꝭ cōtrarie hic ſignata.xxvij.q.ij.c.agathoſa.reſcripſit. ⁊.xxxiij.q.v.c.qui vxorē.j.e. cum ſis.⁊.c.vxoratus.tñ nō cogereꝭ fieri monacha. nec viuere monachaliter.hoc excepto qđ cōpeſcetur a vagatione ⁊ cuſtodietur ne luxuriari poſſit.ſecus ſi eſſet vetula vt ibi dicꝭ. alij dicunt ſed nō bene ſolā licentiā ſufficere.xxxiij.q.v.qui vxorē ⁊ in alijs ꝯtrarijs. ¶ Hoc aūt.c.cū ſuis cōcor.intelligiꝭ de licentia extorta. ar.xxxiij. q.v.notificaſti.alij dicunt ⁊ minus bene qđ ſi erat iuris ignara nō

☞ obſtante licentia poterit reuocare.als non. ¶ †Itē querunt quid ſi maritus nō intrauit religionē ſed tñ cōſentiente vxore vouit cōtinentiam. Rñ.ſi vxor nō vouit ⁊ marito vouente ꝯſenſerit vterqꝫ dʒ cōtinentiam ſeruare nec alter alteri debitū reddere teneretꝭ cum ius ſuū remiſerit.tñ monaſterium intrare non pōt ſine voluntate alterius vt.xxxiij.q.v.qđ deo ſed tñ ſi vnus alteri vouendi licētiā dederit ⁊ nō vouit debitū exigere pōt:q2 nō renūciauit.argu.ꝯ.q2 dando licentiā intrandi monaſteriū videtur ei dediſſe licentiā vouendi ⁊ tamen tum poteſt repetere vt hic.

Uerum eligere. Ut hic.⁊.j.eo.ex publico. (Satis poteſt)et credim⁹ primi matrimonij vinculum penitus frangi.

1 ☞ Uotum ꝙ inuita vxore fit:qñ impediat matrimoniū.

2 In quibus caſibus ingreſſus vxoris vel mariti valeat vel nō.in numero.3.4.⁊.5.

1 **Quidam.** (Uotum nō tenuit)†quo ad hoc ꝙ ſi in monaſterio cū nō eſſet perſona idonea tunc ad intrandum monaſterium.cum intrare non pōt ſine voluntate vxoris.ſed tenet quo ad hoc qđ nō exigat debitū. vt hic ſequitur.quia perſona idonea ad hoc erat. tunc dicunt quidam ⁊ bene qđ votū hmōi qđ fit inuita vxore vel etiam qđ plus eſt voluntaria.ſed non vouente nec religionem intrante nō eſſet ſolēne ſed ſimplex.⁊ ideo impedit ꝯhēdū: ſʒ non dirimit iam ꝯctū:vt hic.⁊.ſ.e.plʒ.j.qui cle.vel vo.conſuluit.⁊.c.rurſ⁹ votū aūt ſimplex cōtinentie nō dirimit matrimoniū ꝯctum vt.j. qui cleri.vel vouen.veniens.⁊.c.rurſus.⁊ ſimiliter dicimus qđ in ingreſſus Monaſterij ſine voto vxoris non dirimit contractum. arg.hic.

ar.hic.ꝛ.ſ.e.plʒ.¶ Ad ʒtia aūt.ſ.e.ex parte.ꝛ.cōſuluit.ꝛ.c.dudū.
Rn̄.qd vel habuit poſt ingreſſum ratū votū cōiugis marito hoc
petente in quo caſu ʒ vel ratificat̄ ingreſſus.ꝛ ipſa mulier intrare
cogit̄:ve no.ſ.c.pri.C.ad velſ.iubemus.vel poſt mortē vxoris ta-
cite vel expſſe vir,ingreſſus priorē ingreſſum q nō tenebat ratū ha
buit.ar.ſ.de his q̄ vi me.cā.c.j.ꝛ.c.qd deo.nō ʒdicit.qꝛ ibi ambo
cōiuges pariter ꝛ ſolēniter hoc vouerūt.¶ †Itē dicimus ſiſr ſi re-
manens in ſeculo velit intrare religionē ille qui ingreſſus eſt añq̄
reſtituat̄ ꝓhibere nō pōt.xxvij.q.ij.agathoſa.xxxiij.q.v.qui vxorē.
qꝛ nō pōt ab ea debitū exigere:vt hic dicit̄ ꝛ multominus pōt eā
reuocare de monaſterio qd intrauit.ar ad hoc:qꝛ ſi ꝓpoſitū vr̄ q̄s
ſolēnizare per ſuſceptionē habitus.ſ.eod.c.cōſuluit multo fortius
votū factū in ingreſſu monaſterij:ʒ tunc eſſet inutilis ingreſſus:
videt̄ tn̄ eū ratificare per receptionē habitus:qd verū intelligim⁹
2 ſi ʒſtat eū voluiſſe vitā mutare:vt in predicta decr.dicit̄.¶ †Alij
tn̄ dicūt ꝛ videt̄ melius quod hec mulier que nō vouit qñ vir in-
greſſus eſt monaſteriū viro inuito nō pōt ingredi religionē ꝛ in-
greſſum pōt educere.arg.xxxiij.q.v.qd deo qꝛ nō tenuit ingreſſus
eius vt hic.ſecus aūt ſi ingreſſu viri vouiſſet:qꝛ tunc ingreſſus te-
net ꝛ ſic loquitur.c.agathoſa.hac eadem rōne dicimus qd ſi quis
poſt mortē vxoris ſtetit in monaſterio etiā per momentū votū ei⁹
ſit ſolēne ꝛ ſi ignorauit mortē vxoris:ve no.ſ.e.cōſuluit.ſalua tn̄ di
ſtinctione quā ponimus.ſ.de eo qui dux.in matri.c.j.idem eſt ꝛ ſi
ambo cōiuges ſiue ignorantes ſiue ſcientes alterū viuere ingreſſi
ſunt monaſteriū:qꝛ amborū votū videt̄ ratificatū ꝛ ſolēnizatum
per ꝓfeſſionem ꝛ ingreſſum vltimo ingredientis:ſed ſi reſtitutus
eſſet:tunc eo inuito ille qui remanſit in ſeculo religionem intrare
3 non pōt.¶ †Itē dicimus qd nō ſolum remanens in ſeculo pōt re-
petere vxorē ingredientē monaſteriū.ſed ipſa ingrediens pōt pete-
re cōiugem in ſeculo remanentē.nā vnus cōiugum ſine altero vo-
uere nō pōt.ꝛ ſi vouit nō ipſum ſoluere ꝑmiſſionē ve hic.ꝛ.xxxiij.
q.v.vnꝰ.¶ Itē alia eſt ratio.qꝛ eius ingreſſus nō tenet vñ peccat
ſi ſe ab vxore alienat.vel ſi ei occaſionem adulterandi preſtat.xxvij.
q.ij.ſi tu.ſ.ti.prori.veniens.ꝛ intelligimus hec vera etiā ſi de volū
tate alterius nō vouētis intraſſet ꝓpter cauſas ꝛ rōnes predictas.
qꝛ pares ſunt ſiue inuita vxore tranſierit ſiue volente. Sed ſec⁹ eſt
ſi remanente in ſeculo adulterare̅t.quia tunc non poſſet ad eā re-
dire.ſ.eo.cōſtitutus.ꝛ.c.veniens.xxxiij.q.v.c.notificaſti.ſed tutius
eſt qd ſiat officio iudicis reuerſio eius qui ingreſſus eſt monaſte-
rium ad cōiugem ſuā q̄ꝫ ad petitionē ſuā.ſ.eo.titu.c.j.ſed ʒ redi-
ret ad maritū nō tn̄ exiget debitū ve hic:ſed ſecū cohabitabit ꝛ de-
4 bitum reddet.xxxiij.q.v.qd deo.¶ †Alij dicunt ꝛ male qd ſi non
inuita vxore vouet vir:ſed voluntaria ve hic:non tn̄ vouēte ꝛ trāſ
eunte:vt.ſ.c.ex parte.j.non tenet votū ita qd ſit irreuocabile:imo
reuocari poteſt vxore petente:ve hic.ſed ipſa vxore vel mortua vel
vouente obtinere cogit̄ maritus ad monaſteriū redire:ꝛ ſi cū alia
cōtraxit ſeparat̄ matrimoniū.ſ.e.ex parte.ꝛ.c.ſeq.ſed.ſ.e.plʒ.vehe
menter cōtradicit.ſed dicūt illud.c.loqui.in errante.ꝛ nihil eſt tā
ʒtrium cōſenſui ſicut error.ff.de iu.om.iud.ſi per errorē.ſecus autē
vbi nō erat.ꝛ dicūt iſtū verū eſſe monachum ꝛ in oībus debere ſer
uare regulā ſaluo iure vxoris ꝛ qd ſine ſcandalo cū ea viuat.ar.ſ.
de cle.cōiug.Ioānes.ſ.de vi.ꝛ ho.cle.dens pōt etiam dici ſm eos
qd inuita vxore portabit habitū ex quo cōſenſit monachatui.ſed
cōtra videt̄ qd nō ſit monachus cū nō poſſit viuere ſine cōtinētia.
ſed dicūt in hoc caſu ſpāle q̄ ſi aūt inuita vxore vel etiā neſciēte in-
trat monaſteriū nō ſit monachus nec tenet ingreſſus:ve hic ꝛ ſic
5 pōt intelligi.ſ.e.plʒ.¶ †Vel dic ʒ hec diſtinctio nō placeat quod
ingreſſus monaſterij ſine ꝓfeſſione vel voto cōtinentie nō pōt ſo-
lēnizare votū etiā ſi alter cōiugum cōſentiat altero cōiugum non
intrante monaſteriū vel nō vouente cōtinentiam ꝛ idcirco ſi poſt
mortē pſentis vxoris cōtrahat cū alia tenet nec pciſe cogendus eſt
intrare monaſteriū ꝛ ſic loquit̄ pñs dec.ꝛ.ſ.eo.plʒ.niſi poſtea ra-
tum habuiſſet primū ingreſſum qd non tenebat.ſ.de tranſac.c.ij.
de his que vi me.cau.perlatū.ꝛ.ſ.eo.ex parte.ꝛ.c.cōſuluit.Siuero
ille qui ingredit̄ monaſteriū nō ſolū ingredit̄.ſed etiā votū conti-
nentie emittit.ʒ poſſit ab vxore nō ꝓſitente nec volente reuocari:
tn̄ poſt mortē eius nō pōt cōtrahere.ꝛ ſi cōtraxerit nō tenet matri-
monium.nā ʒ ingreſſus monaſterij qui nō potuit ſolēnizare votū
ſine cōſenſu vxoris ad hoc ſufficiat nō ſufficit tn̄ votū continentie
cū predicta ſolēnizatione de hoc not.ſ.eo.c.pe.(poterit) tn̄ ſi acce-
perit tenet matrimoniū cū tantū ſit ſimplex votum.

Cum ſis. (tranſire) niſi propter adulterium alterutrius feratur ſnīa diuortij:qꝛ ex tūc licitū eſt nō adultero ingredi monaſteriū.xxvij.q.ij.agathoſa.ꝛ poſt mortē ingreſſi monaſteriū licitū eſt remanenti in ſeculo cōtrahere.quia poſt mortē ſoluta eſt a lege viri.ſ.de ſecū.nup.c.ij.(Trāſeat) niſi in epō vbi oportet qd ꝛ vxor intret religionem.ſ.eo.ſane.

Coniugatus. (Sacros) dicunt quidam idem ſi ad minores.cū non poſſit ordinari ſine titulo.lxx.diſt.c.j.ꝛ coniugati non poſſunt habere prebendas.ſ.de cle.cōiu.c.ij.alij cōtra.
cum poſſit intitulari ad patrimonium.ſ.de preben.tuis.item po-
teſt eſſe ꝙ vellet dimittere ꝛ accipere vxorem ꝛ ideo malum eſſet li
gare eum.¶ †(Conſitente) no.vxorem ordinati non cogi intrare
religionem:ſed ſufficere ſi voueat cōtinentiā.xxviij.di.ſi ſe.lxxvij.
di.epis ſec⁹ in monacho.ſ.c.pro ꝛ epō.ſ.c.pri.ſed queritur an ſuffi
ciat in ordinando ſola taciturnitas vxoris.arg.ꝙ ſic.xxviij.di.quia
ſunt ſed tamen ordinator peccat niſi a principio anteq̄ꝫ eum ordi-
net mulierem ipſam faciat profiteri.alij tn̄ dicunt ꝙ ſicut in pro-
feſſione ſic ꝛ in clericatu tenetur vel ad ingreſſum monaſterij vel
ad promittendam continentiam.arg.ſ.c.prox.

Ane et infra.

Ex publico. (Religionem) nō tamē in domo propria remanere.ſ.e.ex parte alſ autem bene liceret ſibi in domo remanere.ſ.qui cle.vel vo.inſinuante.(Cautione) hec cautio exigitur ne hanc dilationē ʒ modicā malitioſe peteret.¶ (Duorū) quidā dicunt hoc tēpus currere a tēpore cōtracti matrimonij:alij a die monitio-
nis ꝙ cōſummet matrimoniū nos dicimus ēm audita defenſiōe
puelle ꝙ velit intrare religionē ꝓfiget ei hoc tēpus:ꝛ nō credim⁹
hoc tēpus dari ad deliberādum ei an redeat ad ſpōſum vel intret
religionē:ſed ad probandū religionē:ꝛ nō habebit amplius tēp⁹
ꝓbationis:ſed tunc ꝓfiteri coget̄:ʒ credemus ēm poſſe illū pro-
rogare ꝛ reſtringere:ſed nunqd trāſacto tēpore ſi nundū intrauit.
ſed ſi poſtea intrabit. Rn̄.ꝙ ſic.tn̄ iudex dʒ eā excōicare tranſacto
tēpore ꝛ termino ꝛ ſic excōicata manebit vſq; ad introitū mona-
ſterij:ſed tūc abſoluet̄.ſ.de reſt.ſpo.lſas.in ſi.(Cōſummatū) ꝛ ſic
no.circa matrimoniū cōſummatū valere cōſtitutiones eccleſie.

Xoratus. ſ.eo.cum ſcis(Veſtro) loquitur fra tribus.

Ex parte. (vxore) ꝛ ſimiliter vouente ꝛ ſic nullū eſt ʒtrium (Retinuit) illicite (de iure) vt no.ſ.eo.dudū.cū eſſet ſuſpecta (muliere) iuſtū eſt ꝙ hic dꝛ cū habuerit licentiā ab vxore:vñ male fecit ꝙ ad
eam rediit:ſed ipſa cōpellenda erat intrare.xxxiij.q.v.qui vxorem.
Alij tn̄ cōtradicunt ꝛ forte melius vt no.ſ.eo.c.j.(Monaſteriū.)
arg.contra.ſ.eo.quidam notatur ibi.

Conſuluit. (Trāſierat) ipſe vir.(dirimēdū) hoc ideo eſt qꝛ poſt mortē vxoris ſtetit in monaſterio.vñ ꝙ ab initio nō tenebat̄ ratifica-
tur.ſ.de his q̄ vi me.cā perlatū.vel votuʒ qd vxore ſua
viuente emiſerat ꝛ nō valebat ingrediendo monaſteriū modo ſo-
lennizatū eſt perſeuerando in monaſterio poſt mortē vxoris nec re-
quiritur ad hoc qd ſolennizaſſe intelligatur ꝙ ſciuerit mortē vxo-
ris ꝛ ꝙ poſtea in monaſterio remāſerit:ſed ſufficit ꝙ mortua ſit ꝛ
eſt ea ratio:qꝛ ſeparādo ſe ab vxore ſiue inuita.ſ.eo.quidā.ſiue vo-
luntaria.ſ.eo.ex parte ſemper preſumit̄ velle mutare ſeculū:vt.ſ.
in preallc.d.:re.ꝛ ex quo tale ꝓpoſitū hʒ per habitus ſuſceptionē
eſſet ſolēnizatum votū niſi vxor impediret.ſ.ti.proxi.cōſului.ergo
ſublato impedimento vxoris ſtatim primo momēto poſt mortem
eius ꝛ votū ſolēnizatum eſſe videt̄.¶ †Itē alia ratio eſt qꝛ ad hoc
vt votū valeat nō requirūtur ſcientia vel opinio:ſed rei veritas.ſ.
eodem plʒ.¶ Item ſi allegaret ſe ideo moram in monaſterio ſe fe-
ciſſe.qꝛ vxor viuebat ad quā redire nolebat allegaret turpitudinē
ſuā:ꝛ ſic audiendus nō eſſet.ſ.de do.inter.ſecus autē eſſet ſi prote-
ſtatus eſſet habens vxorem ꝙ non intentione mutandi vitam ſed
probandi intrauit:qꝛ tunc etiā poſt mortē vxoris non ratificatur
q̄ꝫdiu durat tēpus probationis imo exire poteſt ſicut ſi non habēs
vxorem ingreſſus eſt.ſ.ti.proxi.ſuper eo tunc autē tantū dicimus
ratificari votum cōiugati ingreſſi vel ſolēnizari qñ prius expreſſe
profeſſus eſt vel tacite q̄ꝫuis eñ profeſſio eius non tenuerit ꝓpter
coniugem viuentem.quando autem tacite vel expreſſe quis vouere intelligitur no.ſ.titu.proxi.capi.ij.alīs autem tantum videtur
ꝛ forte melius ꝙ non ratificatur votum vel ingreſſus monaſterij
illius coniugati qui inuita vxore intrauit:licet poſt mortem eius
ignoranter in monaſterio manſerit:ſicut notauimus in matrimo-
nio carnali plene ſuper his rationes aſſignando.ſ.de eo qui dux.
in matrimo.c.j.

Hariſſimis. (Maxime) id eſt tantum.

Placet. nobis (ꝓmiſerit) ꝛ intelligitur ſimplex hoc votum:vt no.ſ.eo.quidā.¶ (Cogēda).ſ.eo.quidam intrauit:vbi de hoc not.ſ.eo.ex parte contra.nūquid idem dices.in promoto ad ſacros or-
dines.ſ.qꝛ ſi ordinatus fuerit ad ſacros ordines inuita vel neſcien-
te vxore ꝙ ea mortua non ſit cogendus ſeruare ordinē ꝛ qd ſi con-
trahat cum alia de nouo quod tenet matrimonium argumen.hic
nos credimus cōtrarium ſcilicet ꝙ licet ordinatus reddendus ſit
vxori:tamen ſi de nouo cum alia contrahat non tenet matrimo-
nium ꝛ ratio eſt diuerſitatis:quia matrimonium de iure naturali
non impedit quemq̄ꝫ ordinari ad ſacros ordines:quia naturali iu-
re poteſt ordinatus vel matrimonio contracto ſicut facit orienta-

lis eccleſia.xxxi.di.nicena.xxxij.di.ſi quis eorũ ⁊ etiã ↄtrẽ ꝓſſet niſi cõſtõnes eccliẽ hoc ꝓhibeant. ¶ Ex hoc ergo apparet ꝙ ſola ↄſtõ impedit ꝙ hic cõiugatus nõ cõtrahat. ceſſante ergo impedimẽto.i.mortua vxore: ſeruet ↄſtõnẽ q̃ eſt ꝙ ordinat⁹ in ſacro ordine ſi ↄhat ꝙ nõ tꝫ mrimoniũ ſed in voto ſecus.qꝛ de iure naturali mrimoniũ vel vſus matrimonij impedit votũ in quo cõtinetur cõtinentia q̃ ſimul eſſe non poſſunt.ſ.cõtinentia ⁊ vſus matrimonij ꝫ.eo quidã vñ cũ a principio de iure naturali nõ tenuerit non põt dirimere matrimonium iam contractum.

D apoſtolicam.

Ex parte. (Viduitatis).i.profeſſionis.ſed dicit viduitatis.qꝛ ipſa vidua erat: ⁊ erat ſi ↄnũ ꝙ in viduitate manere debebat pl⁹ plꝫ ꝙ nõ aſſumpſit velũ ꝓfeſſionis ſed viduitatis tñ in quo ꝓponebat ⁊ ſe ꝓponere ⁊ vouere oſtẽdebat ꝙ in viduitate permaneret ⁊ hoc ſatis pꝫ per hoc ꝙ ſequit̃ in ſi.vbi dr ꝙ ſi noluerit intrare monaſteriũ ꝙ cogit̃ ire ad ſpõſum ꝙ nõ eſſet ſi ꝓfeſſa eſſet. ¶ (Solenni celebratione ac letania) forte q̃libet iſtarũ ſufficit ad ſolẽnitatẽ ſi nõ hꝫ virũ: vel ſi nõ intraſſet monaſteriũ vt no.ꝫ.ti.pr.vidua. alſ ſi virũ hꝫ ſecus vt hic in ſi.hoc nõ fatemur niſi cũ ſolẽnitate ſolita hoc faciat vel niſi ſuã voluntatẽ exprimat.(videri) lꝫ nõ ſit verũ vt ſequit̃. ¶ (Cõmmandũ).ſ.qui cle.vel vo.inſinuãte ↄ ſo.ibi emiſerat votũ: hic nõ vel illa erat libera.vñ facilius p̃ſumit̃ pro ſolẽnizatione voti.ſ.qꝺ ſola ſuſceptione habitus ſit ſolẽnizatũ.ꝫ.de re.⁊ trã.ad re.cõſulti.hec habebat ſpõſum vñ difficilius p̃ſumit̃ pro ſolennizatione voti.nõ enĩ votũ ſpõſi de p̃ſenti ſolennizat̃ per ſuſceptionẽ habit⁹: ↄuis alterius ſimplicis ⁊ ſolute pſone ſolẽnizaret̃. ꝫ.de re.⁊ trã.ad rel.cõſulti.plus plꝫ ꝙ hic ⁊ ibi fuit ſolẽne votum cõtinentie ⁊ nõ ꝓfeſſionis: ⁊ hoc ſolẽne votũ cõtinentie non dirimit matrimoniũ ↄctum ante ipſum votũ vt hic ſed bene dirimit matrimoniũ ↄctum poſt votũ hmõi.ſ.cõtinẽtie ſolẽne ⁊ ſic loquitur decre.inſinuãte dt hoc no.ꝫ.de regu.⁊ trã.ad reli.porrectum.

¶ †(Regularẽ) no.ꝙ vbi alter cõiugum trãſiuit ad ſcõa vota anteqũ interueniat carnalis copula nõ ſufficit alteri cõiugum habitum ſumere vouere cõtinentiã: ⁊ in domo ſua manere: imo cogenda eſt ꝓfeſſionẽ facere alicui de regulis approbatis: vt hic habes ⁊ poſtmodũ cogenda monaſteriũ ingredi: idẽ dicendũ vr̃ in vxore epi. quia nõ ſufficit vxori eius vouere niſi intret religionẽ ⁊ continẽtiã ꝓfiteat̃ ꝫ.c.ſanc. ⁊ idẽ eſt ſi ſuſpecta ſit q̃ in ſeculo pmanet.ꝫ.eo.cũ ſit.ſed ſi de facto nõ ſit a p̃dictis exacta ⁊ facta ꝓfeſſio: cum tñ hec ꝓfeſſio ſequat̃ ad illud in p̃dictis caſibus coget̃ ⁊ ꝓfiteri ⁊ religionẽ intrare.ar.ſ.e.ſignificauit.in alijs aũt credimus ſufficere ſolũ votũ cõtinentie ⁊ remanebit in domo ꝓpria ⁊ ꝓprium habebit.nec vllã regulã ſeruare tenebitur.ꝫ.eo.c.j.⁊.c.cũ ſis.⁊.c. coniugatus.ſ.eo.ſignificauit.

Conſtitutus. (Copulata) ⁊ male: ipſa enĩ potius oĩa mala debuit ſuſtinere q̃ huic malo ↄſentire.xxxij.q.vij.ita ne (gradũ) hic licite potuit ſacerdos ordines recipere ⁊ monaſterium ingredi cũ vxor cõmiſerit adulteriũ cui cauſam nõ preſtitit. ⁊ ſic nõ eſt cõtra.ꝫ.ti.pro.veniẽs.ſed etiã ſi preſtitiſſe cauſam dicatur ex eo: qꝛ vxori nubenti per iudicẽ nõ contradixit cum teneat eius monachatus ⁊ vlterius redire nõ poteſt.ſ.eo.c.pxi. (Impetrat.ꝫ.eo.c.j.contra ibi.ſo.qꝛ adultera.

Veniens. (Conſoratus) ⁊ male: nec tenuit. ꝫ.e.c.j.(amatores) ꝓpter hoc adulterium ſolẽnizatum eſt votũ qꝺ nõ tenuit.(Spõte) idẽ dicimus ⁊ ſi cõtra eius volũtatẽ intraſſet ex quo adulterium cõmiſit.xxvij.q.ij.agathoſa. ¶ †Cõtinuit hoc ſolũ ſufficit vt matrimoniũ poſſit repetere.xxvij.q.ij.agathoſa. vt.ſ.de diuor. ſignificauit.ſed quid ſi mulieri repetenti nolit opponere exceptionem fornicationis ſeu adulterij arg.qꝺ poſſit omittere.C.de pact. ſi quis.C.ne quis inni.ag.l.actio.reſpon.qꝺ cum ſit verus monachus ⁊ irreuocabilis propter adulterium vxoris etiam ſi non opponat exceptionem: tñ reuocari non poterit ⁊ monaſterium excipiet etiã eo nolente cum ſit eius monachus ⁊ ei acquiſita ſit exceptio ⁊ pro eo agere ⁊ defendere debeat ⁊ ex hoc eſt qꝺ etiã ſi muita vxore intrauit monaſterium ⁊ poſtea fornicetur firmatur monachatus eius: nec poterit reuocari.xxvij.q.ij.agathoſa. imo ⁊ ſi vir fornicetur in monaſterio poſt fornicationem vxoris non tamẽ ius quod amiſit per fornicationem ſuam recuperabit cum iam ſemel factus verus ⁊ irreuocabilis monachus.arg.de cõſe.di.iiij.queris licet ſecus ſit ſi eſſent ambo in ſeculo.ꝫ.de eo.ꝫ.de adul.c. vlti. †Hoc autem certum tenemus quod licet alteruter coniugũ poſt ſententiam diuortij quo ad torum latam intret monaſteriũ tamen remanens in ſeculo poſt mortem illius licite cõtrahit.mortuo enim primo marito ſoluta eſt vxor a lege viri: vt.ſ.de ſecũ.nup. c.penul.⁊ vlti.⁊.ſ.de diuor.de illa.nec obſtat.ꝫ.eo.cum ſis.⁊.c.ſeq. quia illa loquuntur in voluntarie vouentibus: ⁊ hoc propter delictum ſuum ⁊ in pena lata eſt ſentẽtia diuortij.ſecus autem eſt in ordinibus: quia non poteſt fieri ſubdiaconus cũ vxor adulterata eſt ea inuita. Et eſt ea ratio quia vxor cuiuſlibet in ſacris ordinib⁹ conſtituti tenetur cõtinere poſt mortem eius.xxviij. qꝛ ſunt. xxxij.di.ſeriatim: ſed ad hoc inuita cogi non poteſt: cum ſit res voti non precepti.xxxij.q.j.integritas.

Accedens. (Verbera) ob hoc verberabat vt licentiã preberet intrandi monaſteriũ ⁊ icirco nõ preiudicauit ſibi.xxxiij.q.notificaſti (voto) qꝺ ſi emiſiſſet cũ in hoc haberet liberum cõſenſum mariti intrandi: vel potius qꝛ ipſe intrando votũ intelligitur ſolennizaſſe poſtea exire nõ poſſet. alij aliter dicunt vt no.ꝫ.ti.proxi.quidam.(Reliquiſſet) etiam inuitũ de monaſterio educere potuiſſet xxxiij.q.v.notificaſti.

Significauit. Eidẽ mulieri.(iniuncto) a decano.(exitio).ꝫ.e.cum ſis.alias enĩ cõpelli poſſet.xxxiij.qꝺ.v.qui vxorẽ.ex quo enĩ mulier vouet cõtinentiam ⁊ permittit virũ intrare religionẽ: hoc ipſo videt̃ etiã cõcedere qꝺ etiã ipſa tranſeat ⁊ ſi ſuſpecta erit: tñ nos nõ cogeremus eã ꝓfiteri regulã nec abſtinere a ꝓprio.nã cũ hoc nunq̃ ꝓmiſerit quare ergo ad id cogeret̃. ſed bñ dꝫ cogi eſſe in monaſterio vt ceſſet oĩs mala ſuſpitio fatemur tñ qꝺ ſi mulier eſt ſuſpecta qꝺ anteqũ admittat̃ ꝓfeſſio viri dꝫ etiam mulierẽ facere ꝓfiteri ſi eſt ſuſpecta: ⁊ ſic loquit̃.ꝫ.e.cũ ſis. tñ ſi recepta eſt ꝓfeſſio ⁊ nõ ꝓfeſſio mulieris ſed tantũ votum cõtinentie preſtiterit nõ facere eam modo ꝓfiteri.vt dictũ eſt. Alij tñ dicunt ſcꝫ qꝺ hoc ipſo qꝺ dat licentiã intrandi monaſteriũ ⁊ emittet votum cõtinentie ſi eſt ſuſpectus cogi põt intrare monaſterium ⁊ ſic loquitur.xxxiij.q.v.qui vxorem.⁊ etiã cogitur viuere ſine proprio ⁊ ſub obedientia: vt no.ꝫ.eo.ex parte.

Gaudemus. (Ad frugẽ) nõ tñ intrauerũt religionẽ nec fecerunt votum (Collocare) non tamen erit monachus ſed penitens licet non ſolẽniter.l.di.ſi ille in aut.vt nulli iudi.§.ſi vero quando ad.

1 ☞ Pñt tabelliones ⁊ alij officiales cuilibet paciſci in iudicio.
2 Votum ſolenne quando ⁊ quo caſu dicatur ⁊ in nu.3.
4 Vouens quando peccet exigendo debitum coniugale.

Dudum. (Renũciauit omnino) ꝓpter hoc eſt cõmendatum qꝺ fecit in manu ſacerdotis: qꝛ ꝓpter deũ fiebat: alſ enĩ ſi ꝓpter infirmitates faceret vel aliam cauſam iuſtã vel iniuſtam eñ mulieri facienda erat hec renũciatio.inſti.de inuti.ſti.§.alteri. ⁊ poteſt dici quod non tenet ex alia cauſa facta renunciatio.ꝫ.titu.proxi.veniens. ⁊ qꝛ alſ ſemper intendendũ eſt proli niſi propter deum fiat: poterat etiã bene fieri in manib⁹ vxoris.(In perſona).ff.rem pu. 1 ſal.ſo.l.ij. ¶ †(Eccleſie).q.d.in perſona ſua non potuit recipere reſignationem: qꝛ non eius intererat ſpecialiter vel ſingulariter.ff. de pac.ſi vnus.§.ſi pacta totius aũt eccleſie intereſt multos habere cõtemplatiuos: ⁊ ideo in eius perſona ſtipulari potuit ⁊ paciſci cũ officialis eccleſie ſit.ff.qꝺ cuiuſq; vni.l.vlti.imo plus dicim⁹ qꝺ tabelliões ⁊ alij officiales poſſunt cuilibet paciſci in iudicio ⁊ qñ alſ procedit iudex ex officio ſuo ſi non eſt alius qui alteri paciſci potuit. ⁊ hoc ipſum facere debent autoritate iudicis ⁊ tunc qñ iuſta cauſa ſubeſt.ff.rem pu.ſal.ſo.l.ij.⁊.iij.ſed etiã ipſi magiſtratus hoc facere poſſunt etiã ſine alterius autoritate.ff.de magi.cõ.l.pe.
2 ¶ †(Caſtitatẽ) dicũt quidã ſed nõ bene vt nobis videt̃ ꝙ vbicunq; quis voueat ſeruare cõtinentiã ſiue in publico ſiue in priuato ſemper ſi cõſ tat de voto votum ſolẽne dr ⁊ dirimit matrimoniũ iam ↄctum nã ſi nõ eſſet ſolẽne quare impediret̃ repetere vxorẽ vel cogeretur intrare monaſteriũ: vt.ſ.ſequit̃ ad idẽ.xxxiij.q.v.qui vxo.⁊.c. qꝺ deo.arg.ↄ.ꝫ.eo.ex parte ſed ibi nõ vouit.ſed tñ habitũ ſumpſit ⁊ non p̃ſumit̃ in ſpon.alterius qꝺ ſuſcipiendo habitum ſolenniſat votum niſi expreſſe voueat vel niſi monaſteriũ ingrediatur vt ibidem dicitur.ſed eſt contrarium cui reſponderi non poteſt.ſ.q cle. vel vo.ruſſus.xxvij.di.ſi vir. ¶ Alij non dicunt ſolẽne niſi aliqua de ſolennitatibus interueniat quas diximus.ꝫ.titu.proxi.vidua. alij dicunt nullum habitum vel votum dici ſolenne vel dirimere matrimoniũ iam contractũ quantũcunq; ſolẽniter fiat niſi ſe reddiderit vni de approbatis religionibus.ſ.qui cle.vel vo.inſinuante. ⁊ in hoc ſolo caſu votũ cõtinentie põt dici ſolẽne de quo hic dicitur.ſ.cũ coniunx continentiã vouerit ⁊ intelligunt hoc ſolẽne niſi a principio quando vouent: ſed ex poſtfacto ſolennizatur cum ambo intrant religionem vel alter tantũ dũmodo ingreſſus predictus in monaſterium fiat de voluntate vtriuſq;: qꝛ aliter non liceret.xxxiij.q.v.qꝺ deo.ꝫ.e.c.j.⁊ hec ſola mulier intrauit ⁊ non maritus: qꝛ lꝫ deuouerit ſe hoſpitali nõ tamen hoſpitale erat religio-
3 ſum. ¶ †Et ideo propter illud qꝺ deuouerat ſe hoſpitali ſeruire non ſolennizabatur votum: ſed tantum propter ingreſſum vxoris ſolennizatur votum etiam remanentis in ſeculo. ⁊ bene vtriuſq; conſenſus requiritur in voto emittendo: qꝛ ⁊ ſi a debito reddendo ſint abſoluti nõ tñ ab alijs obſequijs.xxxiij.q.v.qꝺ deo.ſed ſi tñ intrauit dicunt quidam ⁊ male ſolennizari votum ⁊ ingreſſum tenere.qꝛ libera eſt redditione debiti viro. ¶ Item ↄuis ij dem vouentes car-

nentes carnaliter ſe cognoſcãt poſt tale votũ etiã ante ingreſſum ⁊ renũciationẽ viri ſui: ⁊ licentiã datam de ingreſſu monaſterij: tñ nihilominus p̄dicto modo. ſ. per ingreſſum monaſterij poterit ſolẽnizari votũ. nã nulla rõ dicit vel patit̃ ꝙ illicita cõiugũ ꝯmixtio tollat votũ: ſed matrimoniũ ſequẽs tñ. idẽ eſt ⁊ ſi ante m̃rimoniũ ambo vouiſſent cõiuges ſi poſtea inter ipſos ꝯtcto m̃rimonio alter velit ingredi monaſteriũ ſine lĩa alterius nõ poterit. nec tenebit ingreſſus: q꞉ ꝫ neuter poſſit exigere. ȷ̃. de cõuer. cõiu. quidã. quidã
4 tñ dr̃t ꝙ vterq꞉ tenet̃ reddere debitũ alteri. ❡ † Sꝫ obiicies: nõ ne peccat vouẽs exigendo debitũ. ȷ̃. e. q꞉ ergo ⁊ reddens q꞉ nõ eſt ipſi vouẽti in crimine fauẽdũ. imo p̃hibẽdũ eſt. ij. q. vij. negligere. xxij. q. v. aĩa. Rñ. ſine dubio illud hꝫ locũ: ſed nõ eſt veriſimile p̄ſumendum qḋ vellet cũ altero adulterari. ſed eũ p̄ſumit̃ potius debem᷒ ꝑmittere reddere debitũ ad ꝙ tenemur: ⁊ dare ſibi ꝯſiliũ vt min᷒ peccando vitet pctm̃ maius ꝙ̃ ꝑmittere ipſam cũ alio adulterari ꝙ eſſet grauius pctm̃. ar. xiiij. di. per totũ ꝫ hoc aliqñ ſic tenuerimus. tñ poſtea viſum eſt nobis aliter in aliquibus ⁊ maxime in h̃: q꞉ credimus in cõiugatis aliqḋ ſp̄ale: q꞉ ex quo cõiuges ſiue in priuato ſiue in publico ſiue ſolẽniter ſiue nõ vouerint cõtinentiã illã ſeruare tenent̃. ⁊ ſi cõmiſcent̃ illicita eſt cõmixtio: ⁊ filij inde nati: nati ſunt illegitimi ⁊ ſi ꝯtrit poſtea cũ alio viro poſt mortẽ primi viri ꝙ nõ tꝫ m̃rimoniũ. ſed tñ viuẽte primo viro qui ſecũ pariter vouit nõ põt intrare monaſterium nec veſtem mutare. ar. ad hoc xxxiij. q. v. qḋ deo in aliis aũt nõ cõiugatis ad hoc vt ſolẽnizet̃ votum cõtinentie neceſſaria eſt certa ſolẽnitas vt no. ȷ̃. de re. ⁊ tran. ad re. porrectũ. In ꝓfeſſione aũt religionis ad hoc vt dirimat cõtractũ matrimoniũ neceſſe eſt ꝙ ꝓfiteatur vnã de regulis approbatis vt no. in hac glo. ȷ̃. de re. ⁊ trãſ. ad re. porrectũ. (Prius) hoc nõ vitiat inſtr̃m. (Pluribus) nec hoc vitiat inſtr̃m cũ falſa non adiecerit. (Allexerũt) ꝫ hoc fieri nõ debuerit tñ non irritat votũ. xx. q. iij. conſtituit. ȷ̃. de his q̃ vi me. cã cũ delectus. vbi de hoc: quo ad bona aũt bene obeſt dolus eccleſie. ⁊ ideo nõ lucrat̃ ſed heredibus defert̃. xx. q. iij. cõſtituit. (Retinere) hoc erat verũ. ſ. ꝙ nõ erat locus de quo agit̃ talis vbi ingreſſi ꝓfiterent̃ aliquã religionẽ. nec teneret̃ ꝓprijs renũciare. ſi aũt ſecus eſſet. ſ. ꝙ teneret̃ aliquã religionem ꝓfiteri. tũc ſi cõtrariũ diceret̃ ingrediens poſt ingreſſum nõ teneret̃ ꝓfiteri. ⁊ plus dicimus. q꞉ etiã ſi ingrediẽtibus diceret vos debetis ꝓfiteri regulã beati Augu. ſꝫ hñ poteritis cõedere carnes ⁊ i illa eccl̃ia eẽnt ꝯſlõnes: ꝙ nõ comederẽt carnes hñ poſſent comedere carnes: cũ nec regula hẽat nec vniuerſalis ꝯſtõ: nec eis poſſet aliquid imputari. cũ igit̃ p̄dicta non vouerint nec ad ea teneantur de iure naturali nec cõi cõſuetudine. nõ ergo ad ea cogẽdi ſunt niſi eſſent in ſcãdalũ. in quo caſu poſſet aliũ locũ mutare. alij dicũt ꝙ ex quo ſubmittũt ſe obediẽtie alterius ꝙ nõ obſtantibus talibus ꝑmiſſionibus tenet̃ ſeruare regulã ⁊ eius conſtitutiones. xij. q. j. nõ dicatis. ſecus diceremus ſi ꝓfiterent̃ regulã beati benedicti. nã cũ ſm̃ eã oẽs gñaliter abſtinere debeant a carnibus fatuitati eoꝝ eſt imputandũ ſi crederẽt eis qui ꝑmittebãt ſibi ꝙ liceret comedere carnes. Itẽ eſt ⁊ alia rõ. q꞉ dꝫ eis p̄iudicare. ſ. vt viuere debeãt ſm̃ regulã: q꞉ ignorãtia regule eſt ignorãtia iuris quã nulli ignorare lꝫ. ff. de iu. ⁊ fa. ig. l. regula. hoc nõ plꝫ: q꞉ regula vel ſtatuta
☞ eius nõ ſunt ius. († Appetitũ) fatuus fuit q꞉ hoc credidit ⁊ ideo ſibi nõ ꝓdeſt ſi fatue credidit. ȷ̃. de his q̃ vi me. cã. c. pe. vel verum ꝑmittebant. q꞉ ſi deo fidelis eſſet nõ vinceret̃ libidine: q꞉ dñs dat ſemp cũ tentatione ꝓuentũ (pure) ſi eñ ſub cõditione veniſſet idẽ diceremus: cũ vel fatuus eſſet ꝙ ꝯditioni crediſſet. vel ſpũaliter ſit intelligẽda. (Debet) ipſa mulier. imo vir. (Mutare) xxxiij. q. v. qui vxorem. (Suſpitione). ȷ̃. eo. cum ſis.

Mulier. (iudicio) Secus ſi nõ eſſet ſeparata per ſententiã. q꞉ tunc tenet̃ eam recipere et idem dicendũ videtur in matrimonio carnali ⁊ ſpirituali. de quo no. ȷ̃. de diuor. de illis.

❡ De conuerſione infidelium. Rubrica.

Laudabilem. (Damnum) xiiij. diſtinctione quod ait. xxxiij. qõ. v. ſi dicat (Tales) mulieres.

Ex literis. (poteſtate). C. de pa. po. per totũ. C. de emã. per totum. (Matris). C. de
☞ adop. mulierẽ. † (Tali) maiores triẽnio apud patrem nutriunt̃: minores apud matrẽ diuortio facto ꝓpter cõſanguinitatem. C. diuor. fac. apud. l. j. ⁊ C. de pa. po. l. nec filiũ: nec iudex ex certis cauſis aliud arbitretur. q꞉ ei᷒ intereſſet circa talia arbitrari: ⁊ ei᷒ arbitrio. ȷ̃. de eo qui dux. in matr. c. cũ haberet. ver. ſolicitudinis tue ⁊c. ❡ Si vero ꝓpter adulteriũ vxoris: vel q꞉ noluit ꝯuerti ad fidẽ catholicã vel ob aliã ſuã culpã ſeparet̃ matrimonium ſiue per eccleſiã ſiue de facto. apud virũ ſunt alendi cũ expenſis m̃ris. ⁊ idẽ ecõuerſo ſi per culpã mariti ſint ſeparati apud mulierem erũt educãdi expenſis p̃ris. in aut. vt lice. ma. ⁊ auie. §. illud quoq꞉. filij etiã naturales alendi ſunt a parẽtibus ⁊ cõſanguineis. in aut. qui. mo. na. ſi. effi. le. l. j. ſi quis igitur habẽs. (Suſpitio) hec eſt melior rõ. q꞉ ⁊ ſi m̃r cõuerſa erit ipſi ⁊ nõ patri aſſignaret̃ puer (Baptizãbit̃) nã bona eſt rõ que pro religione xp̄iana facit.

❡ De voto ⁊ voti redemptione Rubrica.

De peregrinatiõis. (Alex. iij. exon. epo) q꞉ Exoñ. epo ſcribitur. colligimus qḋ cuilibet epiſcopo licet votum cõmutare: niſi ſit votũ peregrinationis vltra marine qḋ ſoli pape reſeruat̃. ȷ̃. eo. ex multa. (Neceſſitate) infirmitatis vel viaꝝ. (Ab eius) epi vel ſuperioris prelati nõ inferioris. (Cõ
☞ mutationis) ſi ſit infirma vel diues vel ecõuerſo vel hmõi. († Diſpenſare) in omni voto ſiue ſit in faciẽdo ſiue in nõ faciẽdo diſpenſare põt vel potius cõpenſari etiam ſi ſolenniter vouerit: vel commutari dũmodo iuſta ſubſit cauſa ⁊ ſuperioris autoritas interueniet ⁊ melior ſit compenſatio: quia aliter non tenet. ȷ̃. e. ſcripture. ⁊ c. non eſt in voto tamen continentie ſpeciale eſt quod in eo nullus diſpenſare poteſt. ȷ̃. de ſta. mo. cũ ad mo. xxxij. q. j. nuptie. ⁊ q. v. ſile. xxxij. q. vi. c. j. vel dic aliter. vt no. ȷ̃. de ſta. monacho. cuꝫ ad mo. Item omne votum poteſt cõmutari ingreſſu religionis. ȷ̃. eo. ſcripture. Aliqui tñ dicunt quod in votis nõ poteſt diſpẽſari ſed poſſunt cõmutari. ſed hanc differentiam non vidimus cum cõmutatio non fiat ſine diſpenſatione.

Veniẽs. (puerili) doli tñ capaci. als eñ nõ cogetur cõpenſare vt hic h̃r vel hoc ideo eſt. q꞉ votũ in minori etate factũ ratũ habuit in maiori. xx. q. j. illud. ⁊ nõ eſt differẽtia ſiue in maiori etate ſiue in minori vouerit q꞉ ſemp illud autoritate ſuperioris ꝯmutari poteſt. ȷ̃. e. c. pri. (A voto) ⁊ ita papa abſoluit eum ab obligatiõe qua ſocio tenebatur. qḋ de plenitudine poteſtatis facere poteſt. ix. q. iij. per principalem. C. de quadr. pre. bene a zenone. C. de pre. imper. of. quotiens vel hoc eſt ꝓpter fauorem minoris etatis. minor enim etas ⁊ facilitas leuiorem diſpenſationem adducunt. Item non obligatur ex voto. ff. de poſtu. l. ij.

Literarum. (morabor) Nõ aĩo obligãdi: ideo nõ fuit mẽdax. nec tranſgreſſor voti. xvij. q. ij. §. ſicut ergo. in ſi. arg. ff. ſi cer. pet. ſi ergo. ❡ (Trãſgreſſor) ꝫ eñ qs licitũ ꝓponat vel voueat nõ tñ ꝓpoſitum vel votũ cõplere tenetur niſi deliberatio preceſſerit: vel niſi animo obligãdi fecerit. xvij. q. ij. Gonſaldus. ar. ȷ̃. de regula. ad noſtram in foro tñ eccleſie ex quo exprimit votum cogitur illud perficere: q꞉ creditur ex deliberatione ꝓcedere. Si autẽ deliberatione precedente in mente ꝓpoſuerit cõtinere vel peregrinari. illud facere tenetur etiã ſi voce non expreſſit. xvij. q. j. qui bona. ſed eccleſia non cogit tum niſi confiteatur.

1 ☞ Votũ irritat̃ ex cõditionis ſiue gñalis ſiue ſp̄alis defectu.
2 Vota in quibus offerantur temporalia non improbantur.
3 Clericus ſecularis non poteſt vouere peregrinationem ſine licentia prelati.

Scripture. (perpetuam) hoc credimus fieri ſine diſpẽſatione: ſed tutius eſt vt
1 diſpenſetur. († Religionis) irritatur votum ex defectu cõditionis ſiue generalis: puta ſi vixero: ſi potero: ſi deo placuerit que ſemper intelligitur etſi nõ dicatur. ȷ̃. e. non eſt. xxij. q. ij. beatus. xvj. q. j. in parochia. vel ſpeciali: puta ſi filius meus liberatur: dño offeram tale pallium: vel tunc ibo ad ſanctum Iacobum: nam tunc non tenetur implere votum niſi extiterit ꝯditio. ſ. ſi lij liberatio. xxxij. q. viij. c. ſi. arg. ȷ̃. de reſti. ſpo. olim cauſam. ȷ̃. de condi. appo. verum credimus tamen ꝙ etiã ſi extaret cõditio tñ rector loci cui facta eſt ꝑmiſſio oblationis nõ poſſet ad illã agere: q꞉ ꝫ quidã dixerint ꝙ tenet̃ implere votum nõ tñ hoc credimus niſi de licito. ſed tale votũ eſt illicitũ: q꞉ intendit a deo vel aliquo ſctõ emere ſanitatẽ qḋ eſſet ſimoniacum. j. q. j. ſtudeat liberaliter ergo quiſq꞉ offerre dꝫ ⁊ poſtea precib᷒ pro ſanitate vel quocũq꞉ aliquo ſupplicare. j. q. ij. dnces. ⁊ q. j. quã pio. xxiij. q. iiij. c. ſi. xxviij. q. j. caue nec per hoc dico cõditiones in votis reprobãdas niſi ſimoniace eſſent vt eſt predictũ vel alie turpes. ar. preal. c. ⁊ ȷ̃. de furtiu. peruenit. tñ vbi publice vouit ⁊ cauſam voti non expreſſit: ſed in corde retinuit: tũ propter ſcandalum tũ propter ignorantiã cõpelleretur votũ vel adimplere vel mutare. ȷ̃. e. magne. ȷ̃. de cẽſ. ex parte.
2 ❡ † Alij tñ dicũt hmõi vota eſſe licita: nec eſt ibi ſimonia ſi offert deo cordis ſui contritionẽ: vel aliam deuotionẽ ſiue in dando ſiue in faciendo conſiſtat. q꞉ quicquid dat vel facit nõ de ſuo facit ſed de eo qḋ dei eſt. Itẽ pro ſpirituali dare lꝫ. ȷ̃. de re. permu. ad qõnes ⁊ ſic lꝫ palliũ ſuũ vel aliã eleemoſynã vel peregrinationẽ pro re ſpirituali. ſ. ſanitate dare. ⁊ vr̃ expreſſum ꝙ liceat. xxviij. q. j. §. ex his. ⁊ §. ſi. in ſi. Itẽ irritatur votũ poteſtate inferioris. nã monachus votum facere vel complere non põt ſine licentia ſuperioris ſiue ſit abſtinentie ſiue peregrinationis ſiue quodlibet tale vñ poſſet p̄bere viã vagandi vel ſcãdalizandi fratres: vel minuendi obſequiũ debitum. xx. q. iiij. monacho. imo etiã ſi ante ingreſſum monaſterij vouiſſet nõ tenetur ſoluere. ar. c. ſcripture. xxiij. q. v. noluit. ſi autẽ vo

neret dicere vnū pſalmū vel aliquā orōnē vbi nihil mali pōt con-
3 tingere ſeruet votū.eſt enī ſibi licitū plus mereri.❡†Clericus au-
tem ſecularis pōt vouere cōtinentiā.ſed peregrinationē ſine licen-
tia plati.de cōſe.di.v.nō op3 ⁊ no.ſ.de cle.peregri.c.j.epīs aūt ſine
ſpāli licētia pape nō pōt votū peregrinationis vel religiōis emit
tere.ſ.de reg.l3.trāſmarino forſan excepto.ſ.eo.magne.Itē ſeruus
vouere nō pōt aliquid vñ minuat ſeruitiū dñi.liiij.di.ſi ſeruus.ſ.
de ſen.ex.mulieres.⁊.c.rel otū.Itē nec pueri nec puelle ſine licētia
parentū vel tutorū poſſunt ante pubertatē votū religionis emit-
tere.xx.q.ij.c.j.⁊.ij.Itē nec votū abſtinentie vel peregrinationis.
xxxij.q.ij.tribus.⁊.q.iiij.pueri.qd intelligunt quidā ſi ſint impube
res.argu.op.pro eis a 3trio ſenſu.xx.q.ij.ſi quelibet.❡Sed nobis
videt idem ⁊ ſi ſint puberes dūmodo ſint in poteſtate patris.ff.de
po.l.ij.niſi patres cōſentiant expreſſe vel tacite.ſufficit enī ſi ſciant
⁊ nō cōtradicant.xxxj.q.iij.c.j.nec ob.xx.q.ij.c.j.⁊.ij.qi illud idem
in voto religionis per qd a poteſtate patris eximitur.❡†Idem
credimus qd etiam impubes ſi doli capax ſit ⁊ fecerit votū abſti-
nentie vel peregrinationis vel aliud qd d3 illud adimplere poſtꝙ
paternā poteſtatē exiuerit qr ſe obligauit deo qd potuit ſicut per
delictū ſe obligat diabolo.ſ.de deli.pu.c.j.tñ cū talib⁹ facile eſt di-
ſpenſandum ⁊ cōmutādum.cū licet in aliquo ſint doli capaces:tñ
non multa cognoſcunt cū ſint inexperti.vir aūt ⁊ mulier qui non
ſunt ad imparia iudicandi.xxxij.q.ij.ſi quis vxorē.⁊.q.v.ꝑcepit.⁊
c.chriſtianā nō poſſunt vouere abſtinentiā vel peregrinationem
vnus ſine cōſenſu alterius.imo ⁊ ſi aliqñ conſenſit pōt reuocare.l3
peccet.xxxiij.q.v.in manifeſtū.⁊.c.voluit.⁊.c.hec imago.excipimus
votū peregrinationis vltramarine:qd viri vel mulieres ſi ſunt po
tentes poſſunt facere altero inuito.ſ.eo.ex multa.§.in tāta.ſed nō
vouēs pōt aliū ſequi.ſ.eo.qd ſuper.§.ſi.de voto aūt cōtinētie not.
ſ.de cōuer.cōiu.c.j.⁊.c.pe.Ita ſicut vterqꝫ pōt dare ꝙ ſuū eſt:ita
pōt vouere de dādo:nec credimus peccare ꝑdictos ſi 3 iuramētū
vel votū ſuū faciāt in caſibus ꝑdictis.lex enī ⁊ patria ptās eos ex-
cuſant.xxxiij.q.v.voluit manifeſtum ⁊ etiā canones hos excuſant.
xxij.q.v.c.paruuli ⁊ in.c.pueri.Item nec pater peccat reuocando:
quia vtitur iure ſuo.ff.de iniur.l.iniuriarum.

n

On eſt.

Licet vniuerſis. (maledictionis) hec
pena nō icludit aliā.
ſc3 ꝑuationē ſucceſſiōis paterne:vt hic ſequit.(Tue)
no.qd quis exequit votū ſuū per aliū.xxij.q.ij.anime.
xxvj.q.vj.ſi quis fuerit.(Et hoc)hoc eſt licitū ⁊ debitū vbi per ſe
nullo modo pōt exequi.ſed ſi per ſe exequi poſſet l3 inutiliter.ſ.qr
eſſet claudus vel aliis mutilatus:tūc ſi nō ad ſubſidium ſed ad deuo
tionem tñ.ſ.vt videret terrā ſanctā vouiſſet.ire perſonaliter debe-
ret ⁊ eodē modo ſi ꝑpter ſubſidiū vouiſſet ſi eſt talis qd ſuū defe-
ctū poſſit ſupplere per alios:qr ſecū ducere pōt:ſed in vtroqꝫ caſu
admittit cōpenſatio.ſ.eo.magne ⁊.c.ſe.Hanc tñ aſſignamus diffe
rentiā inter eos qui vouent pro ſubſidio ⁊ eos qui vouēt pro deuo
tione:qr primi morte vel alio impedimento detēti cogunt aliis cō
mittere qd eorꝫ votū cōpleant ar.hic imo plus vī qd ſi aliis nō cō-
mittant tñ heredes cōpelli poſſunt vt vel ipſi cōpleant votū pa-
tris vel expēſas ⁊ ſubſidiū qd pater vel teſtator facturus erat ipſi
faciant.nam vouiſſe intelligit ſubſidiū terre ſancte ſiue per ſe ſiue
per aliū faciendū:vñ ad illud cōpellendi ſunt heredes:cū ex nudo
voto obligatio naſcat.ff.de polli.l.ij.in pri.⁊ nuda permiſſio facta
ciuitati obligat.ff.de polli.pactū.multo fortius facta deo vel ſub-
ſidio terre ſancte.itē ar.hoc.ſ.e.ꝙ ſup.⁊.c.ſe.❡In ſcdo aūt caſu.ſ.
qñ ꝑpter deuotionē videndi terrā vel aliā vouit non credimus ꝙ
mittere teneat ſi iuſto impedimēto perſonaliter ire impediat pro-
pter cōditionē generalē q̄ ſubintelligit.ſ.ſi potero.vt.ſ.dictū eſt.
(Promiſiſti)idē eſt ⁊ ſi nō promiſiſſet:vel etiā ſi crucē nō aſſum-
pſit ꝙtum ad hoc ꝙ hereditate priuet.ſed ꝑciſe ire vltra mare nō
cogit niſi vouerit vel niſi ſignū crucis acceperit.(Succeſſionē).ſ.
iure fideicō.vel ſucceſſionis ab inteſtato ꝙ in paternis hereditate
heres:ſic.xj.q.j.ſane.C.de fideicō.l.vl.⁊ ſi eſſet alia hereditas preter
regnū filius haberet legitimā.C.de fideicō.aut.hoc ampli⁹.ſed in
regno ſecus qr ſectionē nō patitur.(Si dict⁹)in alia parte hui⁹.c.
(Rex)frater.ſ.huius ducis qui poſt patrē regnū habuit qui erat
primogenitus.ſed tñ pater vtriuſqꝫ teſtamento preceperat ꝙ ſi ille
ſine filiis decederet ꝙ iſte Dux eſſet Rex.

Magne. (conſilio)Nō enī debuit contra votum
iuā venire ſua autoritate.ſ.eo.ex multa.
ſicut nec cōtra iuramentū.ſ.de ele.venerabilē.niſi eſſet
certus ꝙ nō obligatus eſſet.ſ.de ſen.excō.inquiſitioni.
(Equitatem).ſ.quid de equitate ⁊ iuſtitia ſit faciendū.(Aſſenſu)
cū enim peregrinatio epī ſit magnū negotiū non poteſt ſine cōſen
ſu capituli.ſ.de his que ſi.a prela.ſine cō.ca.ꝙto.⁊ not.de hoc.ſ.
de cle peregri.c.j.(Tandiu).q.d.modicā peregrinationē3 poſſet
facere ſine licentia pape.

An liceat chriſtianis inuadere loca q̄ tenent infideles vel que
1 ſua ſunt.

a ❡Et ꝑpter h
Adde ꝙ hoc
dictum refert
Abb.in.c.q̄ in
eccliaꝝ.colū.
iiij.verſi.circa
fin.ſ.de 3ſti.
b ❡Tñ credi-
mus ꝙ papa.
hec dicta re-
fert ⁊ ſequitur
Abb.in.c.ve-
nerabilē.col.
v.ſ.de elec.in
ver.in gloſ.in
ver.trāſtulit.

2 Deus ipſe per ſe a principio dicitur exercuiſſe iuriſditionem.
3 Dominia ⁊ iuriſditiones licite poſſunt eſſe apud infideles.
4 Papa etiā ſuper infideles de iure iuriſditionē ⁊ poteſtatē h3 ⁊ po
teſt iudeos iudicare.in nu.5.⁊ chriſtianos in nu.6.
7 An bene faciat papa dando indulgentias fidelibus pro recupera-
tione terre ſancte.
8 Infideles non dñt cogi ad fidem pñt tñ cogi admittere predicato
res euangelij.⁊ quid ſi non admittant in nu.9.
10 An infidelis poſſit dominium habere ſuper fideles.

Quod ſuper. (queſiuiſti) quid fieri debeat
(ſint nobiles) diuites (artifi-
ces) Pauperes robuſti(Dilatio).ff.de voca.mu.l.vlt.
ff.de iudi.⁊ ſi longius(Cōpenſato) cū gemitib⁹ ⁊ vigi-
1 liis.ſ.c.pxi.†Pro defenſione hoc nō eſt dubiū qd licet pape fideli
bus ſuadere ⁊ indulgentiis dare vt terrā ſanctam ⁊ fideles habitā
tes in eā defendant.xxiij.qd.viij.omni timo.ore.⁊.c.igitur.ſed nun-
quid eſt licitū inuadere terrā quā3 infideles poſſident vel que eſt
ſua.❡Et nos ad hoc rñdemus qd in veritate dñi eſt terra ⁊ ple-
nitudo eius orbis terrarū ⁊ vniuerſi qui habitāt in eo.ipſe enī eſt
creator omniū.idem etiā ipſe deus hec vniuerſa ſubiecit dñio ra-
tionalis creature ꝑpter quam hec oīa fecerat vt habemus in.j.c.
gen.⁊ hec a principio ſeculi fuit cōis.quouſqꝫ vſibus priorū parē-
tum introductū eſt qd aliqui aliqua ⁊ alij alia ſibi appropriant:
nec fuit hoc malū imo bonū:qr naturale eſt res cōes3 negligi:⁊ etiā
cōis diſcordiā parit:⁊ fuerūt a principio cuiuſcunqꝫ qui occupa-
uit.qr in nullius bonis erāt niſi dei.Et ideo licebat cuilibet occu-
pare qd occupatū nō erat:ſed ab aliis occupatū occupare nō lice-
bat.qr fiebat cōtra legē nature qua cuilibet indictū eſt vt aliī non
faciat qd ſibi nō vult fieri.habuerūt etiā ſpālia dñia per diuiſiōes
primi parētis.ſicut apparet in Abraam ⁊ Loth.quorū vnus acce
pit ad vnā partē ⁊ alius ad aliā.gen.xiij.ſuper hoies aūt quaſi ſup
ſeruos nullus habuit dñium niſi de iure gen.vel ciuili.natura enī
2 oēs hoies liberi ſunt.inſti.de lib.❡†Iuriſditionē enim iuſtā ⁊ re
ctam lego vbi ſit datus gladius ad vindictā.ſ.de ma.⁊ obe.ſolite.
ſed qñ ceperit neſcio niſi forte qd deus dedit aliquē vel aliquos
qui facerent iuſtitiā ſuper delinquentes:vel iure nature paterfa.ſu
per familiā ſuā habebat iuriſditionē oēm a principio:ſed hoc die
nō h3 niſi in paucis ⁊ modicis.ff.de fur.reſpi.iendū.⁊.C.de pa.po.
per totū hoc aūt certū eſt qd ipſe deus per ſe a principio exercuit
3 iuriſditionē:vt no.ſ.de fo.cōpe.licet.❡Itē per electionē potuerūt
habere principes ſicut habuerūt Saul ⁊ multos alios.viij.q.j.l3
ſic ergo audacter ⁊ in pluribus aliis.c.predicta inꝙ.ſ.dñia poſſeſ-
ſiones ⁊ iuriſditiones licite ſine peccato poſſunt eſſe apud infide-
les hec enim nō tñ pro fideli ſed pro omni rōnabili creatura facta
ſunt vt eſt predictū ipſe enim ſolē ſuū oriri facit ſuper bonos ⁊ ma
a los.ipſe ⁊ volatilia paſcit.matthei.c.v.circa ſi.⁊.vj.⁊ ꝑpter hoc⁹ di
cimus nō licet pape vel fidelibus auferre ſua ſine dñia ſine iuriſdi
ctiones infidelibus:qr ſine peccato ea poſſident ſed bene tamē cre
b dimus^b qd papa qui eſt vicarius Ieſu xpi ptātem h3 nō tantum
ſuper xpianos ſed etiā ſup oēs infideles:cū enī xps habuerit ſuper
oēs ptātem.vñ in pſalmo.Deus iudicium tuū regi da.nō videtur
diligens paterfa.niſi vicario ſuo quē in terra dimitrebat plenam
4 poteſtatem ſuper oēs dimiſiſſet.❡†Item ipſe Petro ⁊ ſucceſſori
bus eius dedit Claues regni Celorū.⁊ ei dixit quodcūqꝫ liga.⁊c.
Itē alibi:Paſce oues meas ⁊.c.ſ.de ele.ſignificaſti.omnes autem
tam fideles ꝙ infideles oues ſunt Chriſti per creationē:l3 nō ſint
de ouili eccleſie.⁊ ſic per ꝑdicta apparet qd papa ſup oēs h3 iuriſ-
dictionem ⁊ ptātem de iure l3 nō de facto vnde per hāc ptātē quā
h3 papa credo ꝙ ſi gētiles qui nō h3 legē niſi nature ſi 3 legē na-
ture facit pōt licite puniri per papam.ar.gen.xix.vbi habes qd ſo-
domite qui cōtra legē nature peccabant puniti ſunt a deo:cū aūt
dei iudicia ſint nobis exemplaria non video quare Papa qui eſt
vicarius Chriſti hoc non poſſit ⁊ etiam dñmodo facultas adſit.et
idem dico ſi colant idola.naturale enim eſt vnum ⁊ ſolum deum
5 creatorem colere ⁊ non creaturas.❡†Item iudeos poteſt iudica
re papa ſi contra legem euangelij faciunt in moralibus ſi eorū pre
lati eos non puniant.⁊ eodem modo ſi hereſes circa ſuam legem
inueniant ⁊ hac ratione motus papa Greg.⁊ Inno.mandauerūt
comburi libros talium in quo multe continebantur hereſes ⁊ mā
dauerant puniri illos qui predictas hereſes ſequerentur vel do-
6 cerent.❡†De Chriſtianis autem non eſt dubium quod eos iudi-
care poteſt papa ſi contra legem euangelicam facerent:⁊ licet pa-
pa aliquando omittat penas iuſtas ⁊ debitas omnibus predictis
inferendas:vel qr facultatem non h3 vel propter pericula vel ſcan-
dala que inde obueniunt vel euenire timerentur:ptās tamen fa-
7 ciendi eſt apud eum.❡†Quod autem papa facit indulgentias il-
lis qui vadunt ad recuperandam terram ſanctam.licet eam poſſi
deant ſaraceni:⁊ etiam indicere bellum ⁊ dare indulgentias illis
qui occupāt terram ſanctam quam infideles illicite poſſidēt hoc
totum eſt ex cauſa.nā iuſte motus eſt papa ſi intendit terrā ſanctā
q̄ 3ſecrata eſt natiuitate habitatiōe ⁊ morte Ieſu chriſti:⁊ in qua
nō colit chriſtus ſed machomet⁹ reuocare vt incolatur a chriſtia-
nis.Item

nis. Jte3 terra ſancta iuſto bello victa fuit ab Jmperatore roma
no poſt mortē xpi. vñ licitū eſt pape rōne Jmperij romani q ubi
net illud ad ſuā iuriſditionē reuocare: q2 iniuſte expoliatus eſt: ⁊
ab eo q nō habuit ius ſpoliādi eu3. ⁊ hec rō ſufficit in oibus alijs
terris in qbus Jmpatores romani iuriſditionē habuerūt: l3 poſ
ſet dici q hoc iure. ſ. rōne iperij nō poſſit: cū eccleſia nō h3 iperiu3
niſi in occidentē. xcvi. di. ꝯſtā. l3 ſi nō pōt facere tanq̄ iperator pōt
facere ex alijs ꝑdictis cauſis. vel ad minus iperator pōt facere vt
rex hieruſalē ad quē regnū illud de iure venit ſicut credim⁹ ⁊ cre
dere debemus ex quo ꝯriū nobis nō cōſtat: ſed ⁊ ꝯ alios infideles
q nūc tenēt terrā in qua iuriſditionē habuerūt xpiani principes
pōt papa iuſte facere ꝑceptū ⁊ ꝯſtōnē q non moleſtēt xpianos in
iuſte q ſubſunt eoꝝ iuriſditioni imu q plus eſt pōt eos eximere a
iuriſditione eoꝝ ⁊ dñio in totū. J. de iude. ⁊ ſa. cū ſit. ⁊ c. ex ſpāli. ⁊
c. j. ⁊ c. ſi. ⁊. liiij. di. mācipia. ⁊ c. ſeq. imo ſi male tractarent xpianos
poſſet eos priuare p ſniam iuriſditione ⁊ dñio q ſuper eos hñt tñ
magna cā d3 eſſe q ad hoc veniat. d3 enim papa eos q̄tum pōt ſu
ſtinere dūmodo piculū nō ſit xpianis: nec graue ſcādalū generet.
8 ¶ † Jtē l3 nō debeāt infideles cogi ad fidē: q2 oēs libero arbitrio
relinquēdi ſunt: ⁊ ſola dei grā in hac vocatione valeat. xlv. diſt. de
iudeis tñ mādare pōt papa infidelibus q admittant ꝑdicatores
euāgelij in terris ſue iuriſditionis. nā cū ois creatura rōnabilis fa
cta ſit ad deū laudandū ſentē. ij. di. j. ſi q̄rit. ſi ipſi ꝓhibent ꝑdica
9 tores ꝑdicare peccant. ⁊ ideo puniende ſunt. ¶ † Jn oībus autē
ꝑdictis caſibus ⁊ in alijs vbi l3 pape eis aliqd mandare ſi nō obe
diāt cōpellēdi ſunt brachio ſeculari ⁊ indicendū eſt bellum ꝯ eos
p papā ⁊ non p alios vbi quis de iure ſuo cōtendit. nec eſt ꝯ. ij. q. j.
multi vbi dr̄ q non ptinet ad nos iudicare de his qui foris ſunt:
q2 intelligit q nun debemus eos iudicare excōicando vel cōpellē
do ad fide3 ad quā ſola dei gratia vocantur. xlv. diſtin. de iudeis.
10 ¶ † Sed dices quare non eodem modo l3 eis repetere terrā iſta3
ſ. Jtaliā vel alias vbi dñati fuerunt infideles. Reſpon. q2 dñi harū
terrarū cū populis eoꝝ cōuerſi ſunt. fatemur tñ q ſi populi cōuer
ſi eſſent: ſed dñi remanerēt infideles: q papa hñ poſſet dño infide
li dñium ⁊ iuriſditionē dimittere ſuper fideles ar. j. ad thiſſ. vj. in
prin. dūmodo xpianos non grauaret iniuſte. Jtē ꝓpter periculu3
poſſet cogi dñs ad recipiendum pretiū vel cōmutationē: ſepe eni3
quis amittit res ſuas ſine culpa ſua. C. pro qui. cau. ſer. li. p totum
ar. ff. de reli. ⁊ ſum. fu. l. ſunt ꝑſone. nā fauorabilis eſt rō q̄ pro reli
gione facit. ¶ Sed dices nunquid ⁊ eodē modo d3 papa admit
tere illos q vellent ꝑdicare lege3 machometi. Rñ. non. non enim
ad paria debemus eos nobiſcum iudicare cum ipſi ſint in errore
a ⁊ nos in via veritatis. ⁊ hoc pro ꝯſtāti tenem⁹. ¶ † S3 q̄res⁹ quō
pōt eccleſia romana ⁊ oēs alie eccleſie ⁊ ēt alij xpiani licite tenere
q̄ tenēt in occidēte ⁊ alibi: cū imperatores romani armis p violē
tiā hec oia occuparunt. ⁊ ita ꝯſtat q mala fide tenēt. Rñ. oēs gnā
liter clerici ⁊ laici pñt ſecure tenere ⁊ bona fide quecunq3 tenēt q2
neſcimus vtrū illi q occuparunt ꝑdicta vſi fuerint iure ſuo: in oc
cupando debemus credere qd vſi fuerint iure ſuo q2 forte recupe
rauerunt qd prius p violentia3 amiſerant. vel forte p munera vel
donationes ad eos peruenerunt legitime. l3 in eis multos habue
runt rebelles quos vicerunt. ſed de eccleſijs cōſtat qd ipſe hñ pōt
tenere: q2 ſi non cōſtat quis fuerit dñs ante occupationē pape fa
cienda eſt reſtitutio tanq̄ vicario xpi ⁊ eccleſijs alijs que p papa3
poſſident ⁊ eius autoritate. nam papa ⁊ eccleſie noīe omniu3 ho
minum oia poſſident. vt inde oībus neceſſitatē habentibus ſub
ueniant. xij. q. j. videntes bona autem ſchiſmaticorum ⁊ heretico
rum licet occupare propter conſtitutiones principum que cēſent
ea occupanda. viij. diſtinc. quo iure. xxiij. q. vij. per totum. (Hoc
modo) ſcilicet pro ſuccurſu terre ſancte. (Penitentem) ⁊ de eo cui
pro ſatiſfactione eſt iniunctum quod vadat vltra mare. (Jtem)
quia impotens eſt ad eundum.

Ex multa (edidimus). ꝯ. c. pri. (quales). ſ. reli
gioſos: dicebat tñ in illa ꝯſtōne qd
p religioſos viros fieret hmōi cōmutatio vel diſpenſa
tio de quo verbo orta eſt dubitatio (quos) ſc3 epos tñ
vel alios plātos vel delegatos pape tñ. qd verius eſt ſicut. j. expo
nit. (Utrū) ecce rñſio (ꝑfectū) at iſti q ſunt ꝯſilio ſtrenui vel ſecu3
pñt ducere bellatores nō tendunt ad effectū terre. ⁊ idō nō cōpaehē
dunt (aſtrinxerūt) ille q̄ vouerunt cogendi ſunt vel ire vel votu3
redimere. (Uxorū) ſpālis eſt in hoc caſu vt liceat viro vouere ſine
autoritate vxoris alias cōtra. xxxiij. q. v. qd deo. xxvij. q. ij. ſi tu. nec
p ho. ſequit q hoc votum ſit maius cōtinētia q2 nō ſit ꝑpetuo ⁊
ſine preiudicio alicuius. xxxiij. q. v. c. noluit. (Labor) in illis enim
alie conſiderationes habende ſunt. ꝯ. c. proxi.

Per tuas (ſolēniter). i. in preſentia abbatis ⁊
multorum hoc votū emiſerit: q2 tñ
non fuit de pſenti ſed de futuro non fuit ſolēne: ſm qd
dr ſolēne votum cōtinentie vel religionis qd dirimit
matrimoniū. vnde ſi ꝯtraxiſſet matrimoniū carnale nō ſepararet. J.
q cleri. vel vouē. c. rurſus. ¶ † Sed q̄res quare nō ita dr votū ſolē
ne ſi dicat. voueo quod intrabo mōaſteriū: ſicut ſi dicat ibo vltra
mare. q etiam eſt de futuro. Reſpōdemus q vtrūq3 votū poteſt
dici ſolēne ſm q ſolēne dr ꝓpter ſolēnitates vulgi vt hic ſed votū
cōtinētie vel religionis nō dr ꝓprie ſolēne niſi ſit de preſenti: vel
alicui religioni ſe deuoueat: de hoc not. ꝯ. de regu. ⁊ tranſeun. ad
re. c. ij. ⁊ c. porrectū. votum aūt peregrinationis a iure nō dr ſolē
ne. ⁊ ſicut vouens peregrinationē cogit eā ꝑficere ſic ⁊ vouens in
gredi monaſterium ⁊ ad hoc facit preſens decre. ⁊. ꝯ. c. qd ſup. vbi
vocat talē ꝓmiſſionē de futuro nō ſolēnē. (Tranſgreſſor) q2 infra
duos menſes nō pfecit votum vt ꝓmiſerat. (Conſulimus) ⁊ etia3
ſi petitum fuerit cogeremus cum cogendus ſit dño reddere vota
ſua. ꝯ. eo. magne. (Reſignes) mirum vr̄ q2 ſi iam eſſet canonicus
poſſet eligi vel poſtulari multofortius ſi nōdū factus eſt canoni
cus: ſed hoc eſt ea rōne q2 nō pōt fieri monachus vel canonicus
regularis ex quo eſt epſ niſi reſignet. ad hoc ergo vt cōpleat votū
reſignare d3: ſed canonicus vel monachus hñ pōt fieri epus: ⁊ ſic
pōt votū ſuū implere ⁊ epatū hr̄e: ar. hic. (Eligendū). i. poſtulan
dum. alij dicunt q ſimplr̄ eligendus eſt (electionē) ꝓmiſſa tñ po
ſtulatione facta a priore. ⁊ eſt ar. qd canonicus regularis d3 eligi.
de hoc no. ꝯ. de renun. poſt tranſlationem.

Poſtulaſtis. (eccleſiarum) non dicit prebē
darum cum regularibus non
liceat habere prebendas (eccleſijs) iſti prepoſiti erant ſi
cut ex titulo apparet. (Uiceſima) ⁊ eſt not. dignum q
prepoſitus cruce ſignatus non ſolum viceſimam partis ſue: ſ3 to
tius eccleſie acceperit.

¶ De ſtatu monachorū ⁊ canonicorū regularium. Rubrica.

1 ☞ Dioceſane eccleſie duplici lege ad epm ptinēt.
2 Que ſint ea q̄ de lege dioceſana dicantur eſſe ⁊ que de lege iuriſdi
tionis in nu. 3.
4 An monaſteria teneant ad legē dioceſanā: ⁊ in nu. 5.

Theodoſius. (Diſcipline). i. preter viſita
tionem quas facere pōt quo
ties expedit. xviij. q. ij. non ſemel. (Acceſſerit) niſi in
morte. ꝯ. de teſt. officij. ⁊ c. requiſiſti. ⁊ de ſepul. relatū.
1 ⁊. c. de his. † (Uendicare) q2 hoc. c. de duplici lege mentionē facit
ſc3 dioce. ⁊ iuriſ. ideo no. qd eccleſie dioce. ad epm pertinent dupli
ci lege. ſ. dio. ⁊. l. iuriſditionis. ⁊ aliqui certis regulis diſtinxerunt
q illud ſit de lege dio. i. q in recipiendo cōſiſtit vt eſt recipere ter
tiam oblationū ⁊ conſimilia. lex aūt iuriſditionis conſiſtit in con
ferendu: vt ordines ⁊ ſimilia: tñ nobis nō videnť hec propria ver
ba: nec alia rōne dr̄ lex dioce. ⁊ iuriſditionis niſi q2 ſic aſſumpta
ſunt a iure. ꝯ. de offi. ordi. dile. vbi no. ⁊ eo. titu. vt iuſta. ⁊. x. q. j. c. j.
2 xvj. q. j. cum pro vtilitate. † Nos igit q2 de his propriam ⁊ genera
lem doctrinam inuariabilem dare neſcimus per ſingularia diui
demus hoc mō: eſt ergo de lege dioce. perceptio; cathedratici. x. q.
iij. c. j. debita pars oblationum decimationum ⁊ mortuariorum.
ꝯ. de offi. ord. conquerente. xvi. q. j. queſti. ⁊ c. decimas. x. q. j. de his.
⁊. c. antiquos. xij. q. ij. conceſſos. ⁊. c. vulterane. ⁊. c. de redditibus.
¶ Jtem qd miſſas publicas cantet in qualibet eccleſia ⁊ q cathe
dram ponat vbi vult vel cā ꝑdicandi vel audiendi cauſas. xviij. q.
ij. luminoſo. moderatum auxilium petere a ſubditis. J. de cen. cu3
apoſtol⁹. itē pro negocijs eccleſie pōt epſ clericis imperare quod
vult ⁊ eos mittere. vij. q. j. q2 frater. ꝯ. de cle. non reſidē. decetero. ꝯ.
de ma. ⁊ ohe. c. ij. item ad exequias mortuorum. xvj. q. j. placuit. ⁊
3 vocatio ad ſynodum. xviij. di. c. vlti. ¶ † De lege iuriſditionis eſt
cauſas audire. ⁊ omnia que circa iudicium agunť. collatio oīum
ſacrorū viſitatio ordinatio correctio inquiſitio: excōicare interdi
cere ſtatuta facere ſup iudicijs vel acceſſorijs eorum ⁊ etiā de vita
officijs ⁊ alijs hmōi inſtitutio deſtitutio confirmatio ⁊ inueſtitu
ra. xij. di. de his. ⁊. c. de illa. de con. di. iij. c. j. ꝯ. de conſue. cum cōſue
tudinis. ꝯ. de offi. ordi. cōquerente. ⁊. c. dilec. l3 enim ibi ꝓmixtim
deponat ea q̄ ad vtrāq3 legē ptinent. ponit ibi etiā que ſunt de iu
re epāli q in ꝑdictis duabus legibus cōſiſtit: ſed per hec ſtatuta
nunq̄ monachi tenentur ad aliqd ꝯ regulam. ꝯ. de offi. arch. dile
cto tñ ſm hanc noſtrā declarationem oia dicimus de lege iuriſdi
tionis eſſe a quibus monaſteria exempta nō ſunt per canones ea
enim a quibus ſunt exempta ⁊ tñ ſunt de iure epali. dicimus de le
ge dioceſana eſſe cum canones dicant eſſe monaſteria lege dioce.
exempta. x. q. j. c. j. xvj. q. j. cum pro vti. ⁊ ab eis canones dicuntur
ea exempta q̄ de lege dioceſana numerauimus. xvj. q. j. cū ꝓ. xviij.
q. ij. q̄ ſit. ⁊. c. luminoſa. xij. di. de his. x. q. iij. relatum. xviij. q. vlt. §.
vlti. ad ea autem que de lege iuriſditionis ſunt tenentur monaſte
ria ⁊ multofortius omnes alie eccleſie. x. q. iij. relatum. ⁊. q. j. in ſex
primis. c. xviij. q. ij. hoc tantum monaſteria abbates. ⁊. q. vlti. non
ſemel viſitandi. item no. qd l3 monaſteria ſint a lege dioce. exēpta
tñ ſi habent populum debent facere omnia que pertinent ad legē
dioce. ⁊ ad que rōne populi alie eccleſie tenentur vnde debent ſi
habent populum ad ſynodum ire. ꝯ. de maio. ⁊ obe. qd ſup. xviij.
di. c. vlti. vt ibi no. imo ſi eſſent exempti ex quo habent populum
qui non eſt exemptus: vel ſi habent non exempta membra. l. dio

a ¶ S3 q̄res. de h dic meli⁹ vt p bar. i. l. cūctos pplos. C. d ſū. tri. ⁊ addō abb. in. c. venerabilem. col. v. in ſi. ꝯ. de elec.

de.tenentur:inq̄tum lex dioce.populum tangit vel membra non
exempta.j.de priui.ex ore.in fi.bene tamē dicunt quidā ꝙ ſi ſint
aliqua que populum non reſpiciunt quo ad illam legem dioc.nō
tenebitur.ſicut in his que eis donantur intuitu.pietatis vel reli-
gionis nullam partē p.l.dio.habebit epſ.xvj.q.j.cum pro vti.ꝛ
ſic eodē modo ſi velit monachus pro negocijs cōibus nō populi
ſui id eſt monaſterij exēpti vel etiā nō exēpti dirigere cū ei prohi-
bitū ꝛ piculoſum ſit vagari.xvj.q.j.ſi cupis.placuit peruenit.ſed
ar.ɜ.ea.q.q vere in parochia.ſed illa.c.loquunt ꝙ de licētia abba
tis faciant: nō de mādato epi:qꝛ nihil niſi rōne ppli percipere pōt
xviij.q.ij.luminoſo.idē etiā dicunt qꝺ in nullis alijs ad.l.dioce.p
tinentibus tenentur epo niſi in his ad que alie eccleſie alias exē-
4 pte rōne populi tenent.¶†Sed queres cum exēpti ad monaſte-
ria teneant ad debitam partē relictorū cā mortis.ɜ.de teſta.requi
ſiſti.ɜ.de ſepul.in noſtra.ꝛ in.c.de his quare non eodē modo de
bitam portionem habebit de his que nō cā mortis dantur: cum
vtrūq; ſit debitum.l.dioce.x.q.j.decretū.Reſpōdeo lex dioc. vt
dictum eſt remiſſa eſt monaſterijs nec ad illā tenent ſiue habeāt
populū ſiue nō:niſi ſint talia qꝺe rōne populi debentur vel dant
quale eſt qꝺ datur cā mortis non aūt tale eſt ꝙ datur inter viuos
vel dic aliud eſt i iure parochiali:quale eſt quarta ſepulture.aliud
in.l.dioce.ſed hoc probatur eſſe falſum.ɜ.de teſta. requiſiſti.§.pe.
vbi ad epm pertinet partem debitam habere de legatis monaſte
rijs.eſt ergo melior reſpōſio qꝺ partem de hmōi legatis recipere
eſt de.l.iuriſditionis ꝙ ſic pbatur.diuiſio hec ſit propter ſacrā ec
cleſie ꝛ inter eas eccleſias ſit diuiſio vbi ſacra percepit.ɜ.de ſepul.
c.j.ꝛ.c.de his.cum autem collatio ſacramentorum ſit de.l.iuriſdi
tionis.xvj.q.j.interdicimus.¶Et hec diuiſio qꝺe conſequens eſt
vel acceſſoria ad collationem ſacrorum de.l.iuriſditionis dicen-
da eſt:ſic etiā dici pōt in quarta decimarum q̄ p ſacris datur.vel
dic in quarta decimarum nō poſſe hr̄e locum predictā qōnem:qꝛ
decimas non dʒ recipere monaſterium.ſed dʒ alij ſoluere.xvj.q.j.
alia.ɜ.de deci.nuper.ꝛ ſic non dʒ ſoluere quartā decimarum que
tantum debetur de decimis acceptis:ſed non pōt habere mona-
ſterium ex donatione alicuius niſi cum onere ſuo:ꝛ nullus dona-
tor pōt plus donare q̄ partem ſuam.xvj.q.ij.ſi quis ergo ꝛ ſi vna
eccleſia monaſterio aliquā decimā donet intelligit donare partē
ſuam ꝛ aliorum partes ſalue erunt ſiue epi ſiue cuiuſcunq; alte-
rius.ſi autē perceptionem decimarum non quarte tātum dicis.l.
dioce.ſcire debes ob hoc quo ad poſſeſſiones nō eſſe exempta mo-
naſteria niſi per priuilegium exempta probentur:vt no.ɜ.de deci.
ſuggeſtum.ad pſonales autem nec monachi nec clerici tenentur.
vt no.ɜ.de deci.nouum.ꝛ ideo perceptio illarum non eſt de.l.dio
5 ce.vel iuriſditionis cum non debeatur.¶†Item no. qꝺ lʒ in ali-
qua eccleſia morentur monachi niſi ſit ibi congregatio nihilomi
nus.l.dioce.tenent.x.q.j.c.j.itē grangie non tenent.l.dioce.j.de cē
ſi.c.vlti.capelle autē monachorum vtraq;.l.epo ſunt ſubiecte.xij.
q.ij.ſane.j.de priui.cum ꝛ plā.§.in eccleſijs. Quidam autem di-
cunt ꝛ multum probabiliter ꝛ monaſteria non ſunt exēpta a quar
ta decimarum vel mortuariorum vel oblationum ſiue in morte ſi
ue in vita eis aliqua donentur:ꝛ hoc ſatis probatur.ɜ.de offi.or.
conquerente.ꝛ de oblationibus eſt expreſſum.xvi.q.j.in.c.ad hoc
ꝙ expreſſe loquit de monaſterio:nā chartagiñ.eccleſia monacho
rum eſt nec ob.xvj.q.j.decimas.queſti.qꝛ quod monachi habent
decimas de proprijs laboribus:vt in prealleg.decre.dicitur: eſt ex
priuilegio.ɜ.de deci.nuper.ex parte.ſuggeſtum.alſ enim tenētur
ad decimas.xj.q.j.alia.ſed contra hoc eſt.xvi.q.j.cum pro.x.q.j.c.
j.xviij.q.j.q̄ ſit vbi dicitur qꝺ ea que offeruntur monaſterijs non
tenentur.l.dio.¶Sol.iſti bene fatentur qꝺ non tenentur omni-
bus.l.dio.nam de.l.dioce.eſt quod ſingule eccleſie debeāt conferre
cum epo qñ vadit ad papam vel regem vel ad ſynodum:vel quan
do facit expenſas pro aliquibus negocijs cōibus totius dioc.x.q.
iij.vnio.ꝛ.xij.q.ij.nobis.ſed ab his collationibus ſunt exēpta mo
naſteria:ꝛ ſic videntur ſonare predicta.ꝛ.c.maxime.c.qꝺ eſt.xviij.
q.ij.q̄ ſit.in ſi.vel dic qꝺ hec nō ſunt de.l.dio.ſed iuriſditionis: qꝛ
de.l.iuriſditionis dr̄ eſſe omne illud ad quod monaſteria tenent:
nunq̄ enim in canonibus antiquis aliqua mentio ſit de.l.iuriſdi
tionis.ſed nona dec.tñ facit mentionem de ea.magiſtralia enim
verba fuerunt.(Eſtimetis)honeſta ſeruitia ex cōſtitutione vel cō
ſuetudine debita.xviij.q.vi.ſeruitium.j.q.iij.queſitum.

Monachi. (peculium)niſi pro iniuncta admi
niſtratione:vt.j.§.ſe. (Parochia-
lis)niſi ex diſpēſatione cū conſenſu abbatis.xvj.q.j.in
parochia cum pro vtilitate.ꝛ ca.doctos.ſimoniacus.ſi
qs monachus.(Adminiſtratione)puta qꝛ eſt veſtiarius vel elee-
moſynarius.(Datione)hoc intelligit qñ prioratus hr̄t ius ſpāle
annexum.vel diſtincta bona ꝛ appropriata a bonis monaſterij.ſʒ
ſi ſint de mēſa abbatie dicti prioratus tunc poſſunt indicere ꝛ ſta
tuere qꝺ monachus cui cōmittitur dictus prioratus certū qd
ſoluat de redditibus dicti prioratus.ſed nō aliūde.ꝛ hi potius di
cerent miniſtri q̄ priores ꝙ ſonat in dignitatem.(Non mutent)
ab abbate ſi curā animarum nō hr̄t:ſi enim curā animaꝝ hr̄t nō
pñt amoueri ſine cōſilio eporū qui eis curā animarum cōcedunt
ɜ.de preben.in lateraū.(Non mutentur)de his enim confirmari
poſſunt bñficia.ɜ.de prebē.niſi eſſent.ſecus in prioratibus qui cō
ceduntur ab abbate.ɜ.de cōfir.vti.vel inuti.porrecta.j.eo.cum ad
monaſterium.§.tales.

Recolentes (inſtitutiōe.)Qua dicitur in-
ſtitutum ne ciſterciē. habeant
villas eccleſias vel alia que ſequuntur.(Similem).C.
locati.l.milites.

Super quodā (phibiti).ɜ.de ſepul.ſacris.
not.propter ſcādalum nō ex-
tumulari qꝺ extumulandum eſt.

Quod dei timorē (officiū)in alijs pōt
laudare intentionē
plebani.ſed factum eius in hoc laudandū nō eſt:cū in
manibus ſui epi debuerit reſignare.ɜ.de renun.admo
net.(Corā fratribus ſancti Victo.)not.ꝙ lʒ nō dixerit cui regule
ſe deuoueat itelligit illi ſe deuouere in cuius manibus fecit pmiſ-
ſionē.nā eccleſia ſancti Victoris eſt regularis.(Promiſſionē)lʒ p
hāc pmiſſionē de futuro nō ſit cenſendus regularis:qꝛ tñ cogen-
dus eſt ex quo pmiſit fieri regularis:idcirco rñdet ac ſi regularis
eſſet.ſi.ɜ.ti.pri.p tuas(A florentino)ꝛ Boñ.cōſentiente : vel ad
minus priore ꝛ ɜuentu eius diſpenſatio tñ epi florētini eſt.(Ad-
miniſtratores)in hoc eñ credimus epm diſpēſare poſſe. (Licētia)q̄
neceſſaria eſt.(In latera.)ɜ.e.c.in ſcdo.(Cōmodum)monachus
aūt nullo mō pōt eſſe ſine monacho.ꝛ in hoc eſt ſpāle de canoni-
co regulari.ɜ.eo.c.ij.(Canonicus)qꝺ hic nō fuit canonicus regu
laris ex principio apparet:vbi dicit ꝙ nec profeſſionem fecit nec
habitum aſſumpſit.qꝺ fuerit canonicus hinc apparet vt di ꝙ ha
beat canonicum:ꝛ ēt ſuperiori argumento vbi innuit ꝙ poſſet ad
regimē ſecularis eccleſie aſſumi quidā dicunt qꝺ fuit canonicus
ꝛ lʒ a principio nō fecerit pfeſſionē ex poſtfacto tñ fecit:vel ſi pri⁹
feciſſet tñ modo papa mandauit qꝺ faceret vt votum compleret.
ar.ɜ.ti.pri.per tuas.j.de ſpon.cōmiſſum.vel dic lʒ non multum
videat cōſonare veritati ꝙ nō fuit canonicus:ꝛ epſ cum volunta
te prioris diſpenſauit:qꝺ non fieret canonicus licet vouiſſet ꝛ per
mutauerit votum magis vtile:qꝺ lʒ ar.ɜ.ti.prori.c.j.ꝛ.c.magne ꝛ
monetur habere canonicum vt regulariter viuat:nec contradicit
dec.per tuas.qꝛ ibi nō diſpenſabat cum eo:vt non obſtante voto
haberet epatum:vel ibi aliud eſt in electo ad epatum.vbi bene dʒ
cōplere votum qꝛ ſine diſpenſatione pōt fieri epſ.aliud in pleba-
natu ad quē trāſire non pōt ſine diſpenſatione.lv.di.priſcis.meli⁹
ergo fuit eum non fieri canonicum ꝛ pmutare votum q̄ canoni-
cum fieri ꝛ poſtea ex diſpenſatione archipreſbyterum.
1 ☞Quis proprie dicatur monachus.
2 Peccat papa diſpenſando ex cauſa non iuſta.
3 Nō vʒ diſpēſatio in his que ſunt ɜ votum tacitum vel expreſſum.
4 Conditori conſtitutionis licet diſpēſare ſine cauſe cognitione cō
tra ſuam conſtitutionem.

Cum ad monaſteriū (Exhibe-
re)etiā de
carnibus in hoc enim poteſt diſpenſare abbas ſicut in
propria cella habenda.xx.q.vlti.monachum ꝛ circa or
dinem.j.de eo qui fur.or.ſe.cum.h.ꝛ circa canonem late ſnīe.j.de
ſen.excō.cum illorū alij tñ dicunt qꝺ nunq̄ lʒ veſci carnibus nec
1 abbati lʒ diſpenſare.(Preuaricator)abbas†(Annexa) hec autē
ſunt annexa ordini a iure poſitiuo:qꝺ probo monachus autē ni-
hil aliud eſt q̄ ſolitarius triſtis.xvj.q.j.placuit.ſi igitur plura im
ponantur illud eſt impoſitum a conditore iuris. ꝛ ex hoc pʒ qꝺ
papa pōt diſpenſare cum monacho quod habeat propriū vel cō
iugem cum poſſit ordinem ꝛ naturam quam dedit ordini. ꝛ ſub-
2 ſtantiam tollere.†(Summus)niſi ex cā.q̄ q̄ enim papa diſpēſet
niſi iuſta cā ſubſit peccat ꝛ diſpenſans ꝛ cum quo diſpenſat.Nos
dicimus qꝺ nunq̄ vʒ diſpenſatio in proprio ꝛ in talibus lʒ ex cau
ſa poſſet concedere ei qꝺ peregrinet ꝛ portet ſecum viaticū:illud
tñ non poſſidebit ſuo noīe ſed noīe monaſterij.vnde de eo non po
terit teſtari.ꝛ hec vera ſunt niſi magna cā ꝛ vera ſubeſſet vr̄ tamē
qꝺ ſi diſpenſaretur cum monacho in caſu in quo cum eo diſpen-
ſari non dʒ:vtputa qꝺ habeat vxorē.ꝛ non eſt neceſſitas vel vtili-
tas diſpenſandi.ſi tñ contrahat cum aliqua credens bonā diſpen
ſationē ꝛ licitā ꝙ tʒ mr̄imoniū.lʒ ille q fuit monachus ſemp pec-
cet exigēdo debitum ꝛ nō reddendo:qꝛ verū matrimoniū eſt inter
eos rō diuerſitatis eſt.qꝛ ex diſpenſatione habendi proprium ne-
mini preiudicatur:nec alicui prodeſt nec obeſt niſi cum quo diſpē
ſatur:vnde niſi ibi ſit vtilitas non valet diſpenſatio : ſed ſecus eſt
in matrimonio vbi diſpenſatio pdeſt alij.ſ.cōiugi vel preiudicat.
imo ꝛ ibi idē quodāmodo eſt.ſ.qꝛ monacho cū quo diſpenſatum
eſt male ſup matrimonio nō prodeſt diſpenſatio qu ſemp peccet.
3 ¶†Itē no.ꝙ quidā dicunt ꝛ forte nō male ꝙ lʒ in his que ſunt
ɜ votū tacitū vel expſſum: ꝛ in alijs q̄ ſunt ɜ euangelium non p-
ſit diſpenſatio niſi ex cā fiat.ꝛ forte idē intelligendū eſt ſi diſpenſe
tur in his qꝺe ſunt cōtra generalem ſtatū eccleſie nō tñ hoc eſt ve-
rum

a rum[a] in his diſpẽſationibus q̃ ſũt ꝫ ius poſitiuũ tñ ſicut appet in ſtatutis q̃ facta ſunt de ordinibus faciẽdis ĩfra certa iterſtitia tempoꝝ.vt.lxxvij.di.p totũ ꝛ ꝙ qs nõ poſſit hr̃e niſi duas curas vt no.ſ̃.de p̃bẽ.c.de multa.ꝛ de ele.dudũ.in his eñ diſpenſationi bus ſufficit ſula voluntas diſpẽſatoris ẽt ſine cã:qđ pbo.nã ſi ſola volũtaria ꝯſtitutio erat cã quare aliqd p̃hibeat.ꝛ ſula voluntas erat cã quare p̃hibitio relaxet:qꝛ eius eſt deſtruere ius q illud cõ didit:nec tenet princeps ſua lege ligatus.C.de leg.digna.ꝛ res fa cile redit ad ſuã naturã.ff.de pac.ſi vnus.§.pacta tñ ſicut lex eadẽ
4 dicit ipſe.tñ bñ facit ſi ſuã legẽ ſeruat.¶†Itẽ lꝫ[b] ꝯditori ꝯſtõnis
b diſpẽſare ſine cauſe cognitiõe ex certa ſcĩa ꝫ ſuã ꝯſtõnẽ.nõ tñ aliis qbus ꝯceſſum eſt diſpẽſare lꝫ diſpẽſare niſi cũ cauſe cognitione:ꝛ ſi diſpẽſant nõ vꝫ diſpẽſatio.vel reuocat ꝛ ipſi peccãt ꝛ puniunt. lij.di.q in aliquo(Lniam)bñ dicit lnlam:qꝛ voluntariã tñ ꝛ ſine cã.nã ꝛ ſi cã ſubeſſet bñ poſſet diſpẽſare ꝙ ꝓpriã hr̃et.Quid enĩꝫ ſi tota xp̃ianitas vel ẽt aliqua ps eius eſſet in piculu niſi mõach⁹ fieret rex forte qꝛ nõ eſſet alius q ſciret aliqđ regnũ regere vel poſ ſet niſi monachus nõne dices ꝙ fiat rex nõne qlibet dꝫ ſe totũ in holocauſtũ afferre deo vt in eo qđ ſibi plus plꝫ p̃eligat ſeruire. ſꝫ pꝰ oĩbus plꝫ ei ꝙ creaturã ſuã rõnabilẽ ꝛ ĩpalẽ cõſeruet p quo ẽt ipſe animã ſuã poſuit.¶†Itẽ nõne peccat q minus bonũ maio ri bonu p̃ponit.ſ̃.de reg.lꝫ.in ſi.xj.q.iij.ſi quis di.ꝛ.c.ve q dicitis. ¶Item cõis vtilitas p̃fert priuate.vij.q.j.ſcias.ꝛ.c.mutationes. ¶Itẽ ſi ꝓpter cõem vtilitatem põt fieri ep̃s.j.e.lꝫ ꝛ etiã clericus l.di.priſcis.xvj.q.j.ne p cuius quare non eodẽ mõ rex.ſed forte rñdebit ꝯditor cõcedo ꝙ fiat rex ſed nõ habebit ꝓpriũ:qꝛ regnũ cõe eſt:ꝛ q̃ acquiret regno acqret.ar.p his.xviij.q.j.c.j.j.de priui le.cũ olim.ſed cõtra.quid ſi nõ põt eſſe ſalus xp̃ianitas niſi regnũ in ſuũ ꝓpriũ accipiat illud ſuis heredibus relinquẽdum.qꝛ forte habebat filios añq̃ fieret monachus.¶†Itẽ qd ſi dixerint ei illi q põt dare regnũ upꝫ ꝙ ſi vis hr̃e regnũ accipias hanc reginam in vxorẽ.alꝯ dabimus cã infideli vel tyranno an hic ita diliges cõ tẽplationẽ huius monachi ꝛ cõtinentiã hõis vnius:ꝛ ita reputa bis deũ crudelẽ ꝙ nolit p ꝓuiſionẽ vicarij ſui huic xp̃ianitati pro uideri.Itẽ papa fecit ꝯſtitutionẽ ꝙ etiã ille q vouit ſimplr̃ ſi con trahat ꝙ tꝫ mr̃imoniũ.j.q cle.vel vo.rurſus.xxvij.q.ij.gunſaldus ſ̃.de cõuer.ꝯiug.plꝫ.quare nõ eodẽ mõ põt diſpenſare. Itẽ fecit cõſtitutionem qđ vxor vnius aliĩ nubat.j.de diuoꝛ.gaudemus.§. pe.Item ex conſtitutione eſt qđ minor.xiiij.annis nõ poteſt ſe ob ligare religioni.ſ̃.de reg.ꝛ tranſ.ad noſtram:quod eſt contra ius naturale:qꝛ ſicut puer ex quo doli capax eſt poteſt ſe diabolo obli gare eodem modo ꝛ deo.Item pape dr̃:quodcunq̃ ligaueris ꝛc. Item in quolibet voto intelligendum eſt niſi aliter deo placeat.ſꝫ credendum eſt ꝙ deo aliud placeat ſi vtilitas ſubeſt qđ cõtra vo tum faciat.¶Itẽ ſicut dr̃ qđ non intelligit venire contra votum qui facit contra illud autoritate ſuperioris q eſt vicarius ieſu xp̃i ſicut in matrimonio.ſ̃.de tranſla.c.inter in prin.nec ob.p̃dictis qđ dr̃.vouete ꝛ reddite.vouere quidem eſt voluntatis: ſed redde re neceſſitatis:qꝛ bene intelligitur votum deo reddere qui ſe eius diſpoſitioni cõmittit:ꝛ qꝛ magis eius beneplacitum facit. vt pre dictum eſt.ſ̃.de vo.ꝛ vo.re.magne.

1 Non poſſunt viſitatores rectorem alicuius loci remouere. ſꝫ epiſcopo nunciare.
2 Parochia regenda eſt autoritate epiſcopi.
3 Ad quem pertineat electiones confirmare de prioribus fratrum facte.ꝛ in nu.5.6.ꝛ.7.
4 Non poteſt archidiaconus de iure preſentatum ſibi a patrono ſi ne ep̃i licentia in eccleſia inſtituere.
8 Degradatio priorum pertinet tantum ad ep̃m.

In ſingulis.(abbatũ atq̃ priorũ)nõ exẽ ptoꝝ.j.c.proxi.§.hec eadem (Aduocẽt)capl̃m abbatũ ꝛ priorũ q ꝯueniũt ad gñale capl̃m:ꝛ factis etiã his primordijs.Itẽ capl̃m totũ vel maior ps eliget quatuor abbates q preſint capl̃o.(Qui)ciſter cieñ.(De ipſis)abbatibus q ꝯueniunt ad capl̃m prelationis:iſti cũ ſint prelati ordinariã iuriſdictionẽ non hñt:ſed delegatione pa pe funguntur. Itẽ de viſitatoribus ab eis deputatis.naꝫ delegatio ne pape non iſtorũ quatuor funguntur:vt.j.e.c.ibi.(vice noſtra)vel dic ꝙ eſt ordinario iure iſtorũ ab hac conſtitutione eis conceſſa.
1 †(Denuncient)nõ.qđ remouere nõ põt:ſed tñ ep̃o nũciare:ꝛ cũ tam ep̃s q̃ hi viſitatores habeant iuriſditionẽ cognoſcẽdi vel in quirẽdi de his occupãtis melior erit conditio:vt.ff.de pcu.pluri bus.alij tñ dicunt qđ viſitatores nõ p̃cedent niſi p̃mo moneant ep̃m ꝛ appareat eius negligẽtia.ar.ſ̃.de offi.or.q̃to.ix.q.iij. nunc vero.vel dic ꝛ melius qđ ambo viſitabũt ꝛ erit forte vtraq̃ ordi naria.ar.j.e.c.§.porro.¶Itẽ ſic.j.c.pri.nec eſt ꝯtra.ſ̃.de offi.or. c.j.vbi inuit qđ viſitatores põt deponere:qꝛ ibi nõ erãt tñ viſita tores.ſꝫ inquiſitores ꝛ iudices:vt ibi colligit.alij dicũt aliter in ge nerali viſitatore:ꝛ ſic loquit hic aliud in ſpãli:ꝛ ſic loquit.c.j.pri mo dictũ plꝫ(Dioceſani)ep̃i eñ curam gerant ſuarum dioceſuꝫ ſ̃.de offi.or.pernicioſam.¶(Iure)quorum ipſe dioceſes exiſtere dignoſcunt.ix.q.ij.nullus primas.ꝛ in alijs.c.ſeq.ꝛ ideo cum ipſi curã habeant ad illos ptinet ipſam cõmittere.de offi archi.cũ ſa
2 tis.xvj.q.vj.nullus.¶†(Omnino)vñ ep̃oꝝ autoritate cura ſiue ad miniſtratio gerẽda eſt:ꝛ parochia regẽda.x.q.j.regẽda.ac ipſis de hmõi cura vel regimine rñdẽdũ.xvj.q.ij.ſanc.ſ̃.de p̃bẽ.in laterañ. ꝛ de priuil.cũ ꝛ plãtare.§.in eccleſijs.ꝛ ita talibus prioratib⁹ qb⁹ cura ppl̃i eſt annexa priores inſtitui debẽt p ep̃os:ꝛ hoc eſt veruꝫ qñ p ipſos cura geritur.nã ꝛ ſm antiquos canones monachi põt aſſumi ad regimẽ eccleſiaꝝ parochialiũ.xvj.q.j.doctos.ꝛ.c.in po chia.lv.di.priſcis.ꝛ.ſ̃.eo.ꝙ dei.ſecus aũt qñ p pb̃ros ſeculares:qꝛ tũc ipſi pb̃ri ꝛ nõ monachi inſtituẽdi ſunt p ep̃os de ꝯſilio mona choꝝ.j.de cap.mo.in eccleſijs.itẽ hoc eſt veꝝ qñ tales prioꝛat⁹ vel eccleſie pleno iure nõ ſubſunt religioſis ſecus aũt ſi pleno iure ſub ſunt.xvj.q.ij.viſis.ꝛ in p̃al.decre.in laterañ.ꝛ.c.cũ ꝛ plãtare.†Itẽ p graui culpa deſtituẽdus eſt aliqs ꝛ autoritate ſupioris.vꝫ ep̃i dioce.xvj.q.vj.inuẽtũ.ꝛ.ſ̃.de ſo.ꝯpe.poſtulaſti.circa maiora nãq̃ periculũ vertit.xliij.di.qeſcam⁹.ꝛ iđ hmõi grauia ꝛ difficilia dio ceſanis referẽda ſunt in ſuis dioceſibus.de offi.archiep̃i.ſingule. in ſi.ardua ſine ep̃is nequeũt terminari.ſ̃.de offi.arch.ad hec ver. itẽ in ep̃la difficilia eñ ſupiorib⁹ ſunt intimãda.ſ̃.e.circa mediũ xvj.di.multis denuo.in ſi.ꝛ lꝫ correctio religioſoꝝ ad ſuos p̃latos reglr̃ ptinet.ſ̃.de offic.ordi.q̃to.ꝛ.xc.di.ſi qs.ſi tñ aliqd graue ꝛ difficile emergat ad cuius correctionẽ detẽrio abbatis nõ ſufficit ꝓuidentia dioceſani eſt ſup hoc adhibẽda.de ſen.excõ.monachi. ꝛ.c.cũ illoꝝ.de preſcri.cũ olim.vbi dicit ꝙ pnĩa in leuibus culpis ptinet ad abbatẽ maxime autẽ ꝓuidentia ꝛ diligẽtia tunc adhi benda eſt cũ p̃ficiunt aliq in p̃latos ſeu rectores ſeu ẽt amouẽtur de elec.nihil.ꝛ.vij.q.vj.c.ſi.vbi dr̃ qđ de tanta re.ſ.qñ inquirit de dignitate alicuius prelati vt remoueat vel det ei coadiutor nõ ſe gnius eſt agendum.Item priores qui ſic per electionẽ inſtituunt non põt mutari ſine manifeſta ꝛ rõnabili cã vt dictum eſt. vꝫ ſi fuerint dilapidatores.ꝛc.vt predicta decre.monachi.§.vlti.ſed ſi ne ſint abbates ſiue priores:vtpote in mõaſterijs que abbates nõ habent ꝓprios ꝛ inueniantur dilapidatores vel alꝯ merito amo uendi per dioceſanum remouendi ſunt dũmodo nõ ſint exempti. ſ̃.eo.vt itaq̃.j.eo.c.proxi.§.porum.ſi abbas.ꝛ.§.vlti.p̃terea q̃uis hmõi priores imediate ſubſint ſuis abbatibus.in illorum iuſſio nibus intendere ꝛ obedire debeant non vr̃ tñ poſſe amoueri per eos inconſultis dioceſanis : ſicut video qđ licet cuſtos eccleſie in cunctis iuſſionibus archidiaconi obedire debeat ꝛ ei ſubſit non tamen eum ſi minus idoneus ſit abijcere vel amouere poteſt in conſulto ep̃o.de off.cu.c.j.Itꝫ videt ꝙ in prioratibus in quibus per electionẽ collegiorũ ſuorum inſtituunt priores gerenda eſt ad miniſtratio autoritate dioceſanorum.¶Sed obijcitur ꝫ: qꝛ ſi in monaſterio ſubiecto alteri fiat prelati electio p̃ſẽtãduꝫ eſt de iu re abbati vel collegio ſuperioris monaſterij : vt ab eo ſi cannonica fuerit confirmetur.de conſue.cum dilec.circa ſi.ita ordinatio infe rioris monaſterij plene pertinet ad abbatem ſuperioris.de relig. do.qꝛ monaſte.Si ergo ſuperior abbas confirmare hꝫ electionem abbatis vel prioris ſibi ſubiecti p cõfeſſionẽ cõſequit qs liberam adminiſtrationem.de elec.tranſmiſſam.vr̃ qđ in talibus priorati bus autoritate ſuorũ abbatum adminiſtratio geri debeat.ſed cõ tra qꝛ vr̃ qđ nec in iſtis nec in alijs prioratibus q nõ habẽt ppl̃m vel in qbus nõ inſtituunt priores p electionẽ.adminiſtratio geri debeat autoritate abbatum : qꝛ inſtitutio ꝛ deſtitutio de iure ad dioceſanum pertinet.ꝛ de.l.iuriſditionis eſt.ſ̃.de of.or.cõquerente.ꝛ de inſti.cum veniſſet.de here.cũ ex iniuncto.in ſi. itẽ oẽs eccle ſie dio.ſub ptãte ep̃i ſui cõſiſtunt.ꝛ ad ipſius ordinationem perti nent.xvj.q.vij.oẽs baſilice.x.q.j.decretũ eſt.ſo.circa hmõi prioꝛa tus q parochiales nõ hñt ꝛ q per electionẽ collegiorũ ſuoꝛuꝫ.ſed monachi tñ manẽt in eis ꝛ abbates plene.l.ex ſua fundatione in eiſdẽ obtinẽt tpalia.iđ p̃miſſum eſt ꝛ obſeruatum ſicut credit qđ ponant in eis priores ꝛ remoueantur ad mandatũ ſuorũ abbatũ vt in religionibus magis vigeat ꝛ obſeruet obedientia.†Et ideo hmõi prioratus ꝓprie appellant obedientie.ſ̃.e.cum ad.§.tales vñ tales priores ex eo qđ ſic p̃ficiunt nõ põt nec debent aſſumere ſibi autoritatẽ cõtinue prelationis imo cum expedierit abſq̃ con tradictione mutari põt ſicut dr̃ de preſidentibus capitulis gñali bus.ſ̃.e.c.ſi enim tales inſtituerentur ꝛ ponerent per ep̃os aut de ſuo cõſenſu vel autoritate nõ poſſent poſtea ſic ad abbatũ cõſen ſum remoueri.de offi.archi.ad hoc ar.ſ̃.de tranſa.decetero:ꝓpter qđ ẽt talibus ſue adminiſtrationes nõ ꝯfirmant.ſ̃.de cõ.vtili vel inuti.porrecta.ꝛ ideo in hmõi prioratibus ponunt ꝛ deputantur priores p voluntate ſuorũ abbatũ:ꝛ etiã amouent:vt in p̃alle.§. tales.ꝛ de priui.qđ per cõfeſſionẽ.vbi ſit mẽtio de clerico vel mo nacho deputato a monaſterio ad regimen alicuius eccleſie dioce ſano ſubiecte.xvj.q.vlt.ſi quis vult.dicit enĩꝫ qđ ſi abbas vult ad meliorẽ locũ tranſmutare monaſteriũ faciat hoc de cõſilio ep̃i ſꝫ dimittat in priori loco preſbyterũ ad exercẽda ipſius miniſteria.ꝛ ita ad abbatẽ ptinet deputare ad regimen taliũ locoꝝ p̃ſonas ſe cus aũt eſt in prioratib⁹ in qbus creant priores p electiões capl̃oꝝ ſuoꝝ qꝛ tales priores plenius ius aſſequunt in prioratibus ipſis ad quos vocant per ſua capitula:qꝛ p electionem ꝛ cõfirmationẽ

a ¶Nõ tñ hoc eſt veꝝ.ſpe.in ti.đ le.§.nũc breui ter ad ſi.v̇.xv. in voto.ꝛ car.ĩ rep.c.ꝓpendi mus.j.de ſent. excõ.col.viij.ſe quunt Inno. hic ꝛ abb.in.c. fraternitatib⁹ ꝛ ibi io.đ ana. j.de ſchiſmati. ꝛ đ veritate vi de p fely.in.c. ad audientiaꝫ. el.ij.col.iij.v̇. nihilominꝰ at tende bene.ſ̃. de reſcript.
b ¶Itẽ lꝫ ꝯdito ri.adde ꝙ idẽ tꝫ ipſe Inno. i.c.veniẽs.ſ̃.đ fil.p̃ſby.i gl.j.ĩ ſi.ꝛ gl.i.c.ſi q. lxxxj.di.i gl.j.ĩ ſi.ꝛ not.Jo.de imo.i.l.qdam ꝯſulebat.ff.de re iud.ꝛ refert fely.in.c.ad au dictiã.el.ij.col. v.v̇.oĩa ãt iſta ſ̃.de re.ꝛ adde eũdẽ fely.i.c.q̃ in eccleſiarum col.xiij.in p̃nc. ſ̃.de ꝯſti.ꝛ ibi alleg.concor.

acquirunt eos.de accu.ſup his.⁊ quaſi vt abbates in loco ipſorū pſunt ibi:vñ ſic leuiter amoueri nō pñt ab eis:imo etiā ſi transferēdi ſunt ad maius offiñ hoc fieri dꝫ de ꝯſilio fratrū locoꝝ in qbꝰ pſunt.š.eo.monachi.§.priores.lviij.diſti.c.ij.xix.q.iij. ſtatuimus. hmōi eñ trāſlatio quaſi qdā alienatio eſt pſone.ſunt aūt ptioſiores pſone ꝙ res.xij.q.ij.ꝓcipimus.vñ ſicut res abſqꝫ ꝯſenſu capl̄i alienari nō pōt.xij.q.ij.ſine exceptione.ſic nec pſona. monaſteria vero bona ſua alienare nō pñt abſqꝫ pmiſſione ⁊ licētia epi.xij.q.ij. abbatibus.xvij.q.iiij.in venditionibus.Et ita in trāſlatione taliū priorū q̄ fieri dꝫ de cōſilio fratrū neceſſaria erit licētia ⁊ pmiſſio epi multofortius ꝙ in trāſlatione vel alienatiōe rerū.š. de renū. admonet.vñ apparet ꝙ in creatione ⁊ mutatione taliū priorū q̄ fieri dꝫ de ꝯſilio fratrum neceſſaria erit licētia.plus iuriſditionis ⁊ autoritatis hñt dioceſani ꝙ in inſtitutiōe ⁊ deſtitutione aliorū.

3 ¶†Sed qs ꝯfirmabit electiones taliū ⁊ ipſos inſtituet vr̄ ꝙ abbates ſupiores ſicut allegatū eſt.š.ſꝫ certe ſatis vr̄ incōgruū ꝙ aliqs prioratū vel eccleſiā aliquā itret ⁊ adminiſtret irreqſito dioceſano cui ſubeſt.vt in ṗdicta decre.admonet.ad dioceſanū ptinet cuſtodia eccleſiaꝝ vacātiū ſue dioceſis.de inſti.cū veniſſet vñ ipſo incōſulto intrare nō dꝫ:q2 derogaret ꝓpter hoc iuri epali. de priuile.paſtoralis pōt ergo rñderi vt ſiat dr̄ia inter inſtitutionē ⁊ cōfirmationē.ꝯfirmatio enim eſt ꝓprie appropriatio ꝓceſſus in electione habiti ⁊ q̄tū ad formā electionis ⁊ q̄tū ad pſonā electi.š. de elec.nihil.inſtitutio aūt ſit in eccleſia de ipſo electo approbato iam ⁊ admiſſo qñ.ſ.inueſtit̄ de illa de iurepa.ꝙ aūt cōſultationibus indifferēter eñ vtit̄ ius his vocabulis:inſtōne:vꝫ ⁊ inueſtitura.de cō.pre.poſt electionē.q2 ⁊ inueſtiri dr̄ aliqs de eccleſia vel ꝓbenda.de cō.pre.ꝓpoſuit.⁊ inſtitui in eccleſia de preben.dilecto. vbi dr̄ ꝙ vno iure indiuiduo vacāte ſine ꝓbēda duo inſtitui non poſſunt ad illud de ſup.neg.prela.lſas. inueſtitura aūt. ſit poſt cōfirmationē.de ap.cōſtitutus.vñ pōt dici cōfirmatio electionis ꝙ in talibus prioribus de iure ptineat ad abbates ſuos:vt ṗalleg. decre.de conſue.cum dilec.Inſtitutio aūt ad dioceſanos locorū ſicut examinatio ⁊ approbatio clericorū qui preficiendi ſunt bñficijs eccleſiaſticis ⁊ inſtituendi in eis pertinet ad ſuos archidiaconos:inſtitutor vero ad epos de of.archi.ad hoc.in verſi.in quadam.

4 ¶†Et qd inſtitutio tam abbatū ꝙ priorū in officijs ſuis ſpectet ad dioceſanos ſatis innuit̄.xv.q.ij.c.j.⁊.c.cellulas.⁊ ita abbates confirmabunt electiones ⁊ approbabūt priores electos dioceſani vero illos inſtituent.de offi.archi.ſuper eo.vbi dr̄ qd ſi alicui pmittit̄ aliqua eccleſia ordinanda de pſona idonea ad preſentationē patroni:lꝫ rector qui inſtituendus fuerit preſentādus ſit illi cui cōmiſſio facta fuerit ⁊ ipſe eam admittet:nō tñ ipſuꝫ ꝯſtituet ſed epo vel archidiaconus ad quē inſtitutio ptinet:q2 nō eſt intentio cōmittentis ſup hoc preiudicare epo vel archidiacono.

5 ¶†Item ⁊ ipſe archidiaconus non poteſt de iure preſentatum ſibi a patrono ſine ꝯſenſu ⁊ licētia epi inſtituere in eccleſia.š. de of. archi.cum ſatis.de re iudi.cum bertoldus.niſi aliter obtineat de preſcripta conſuetudine.de deci.dudum.de offi.archi. dilecto. de exceſ.p̄la.ad hec.ſi ergo ad dioceſanos ptinet talium priorū inſtitutio:nec dñt difficultatē adhibere vel ingerere in ipſorū inſtitutione poſtꝙ examinati ⁊ approbati ſunt p ſuos abbates ſicut ſit in his qui promouentur ab epis ad ordines.xiiij.di.qñ.⁊ de offi. archi.vt noſtrū.⁊ in his q preficiendi ſunt eccleſiaſticis bñficijs: qñ vt dictū eſt examinādi ſunt prius a ſuo archidiacono.⁊ poſtea p ipſum preſentandi epo vt eos preficiat.de offi.archi. ad hoc in ver.in quadā poſtꝙ vero examinatus aſs eſt diligēter ⁊ approbatus p illū ad quē ptinet.hic nō eſt denuo examinādus de eta.⁊ q̄li.accepimus.de offi.deleg.lꝫ.de purga.cano.dilec.in fin.⁊ ſufficit monachis teſtimoniū ſui abbatis.xvj.q.j.monachi vagātes. niſi forte aliqs ꝓmotus ad vnam dignitatē vocetur vel poſtulet̄ ſeu eligat̄ poſtea ad aliaꝫ.q2 tunc opportuna eſt poſtea alia examinatio.poteſt enim aliquis eſſe idoneus ad vnam ⁊ non ad aliam.de elec.in cauſis.in ſi.vñ abſqꝫ difficultate dimittendi ſunt ſine inſtituendi tales priores ab epis:ſicut ſine difficultate ⁊ abſqꝫ iudiciorum ſtrepitu amouēdi ſunt ab eis poſtꝙ denunciatū fuerit epis per illos ad quos denunciare ſpectat ꝙ ſunt indigni.j.c.proxi.§. ꝙ ſi abbas.⁊.§.vl.de accu.qualiter.in ſi.⁊ ſi forte in eorū inſtitutione malitiam adhiberent poſſet ſup hoc haberi recurſus ad ſuperiorē.de iurepa.nullus.⁊ in predicta decre.ea q̄.§. qd ſi abbas xvi.q.ſi.decernimus arg.de iurepa.paſtoralis.in ſi.de elec.publicato ſm premiſſa pōt dici ꝙ inſtitutio in talibus prioratibus ptinet ad dioceſanos.confirmatio vero electionis eorum ad abbates.

6 ¶†Sed ponamus ꝙ inſtitutio etiam talium priorum pertinet ad ipſos abbates non tamen eos poſſent autoritate propria inſtituere corporaliter.de huiuſmodi incorporali inſtitutione in bñficijs ⁊ dignitatibus loquit̄ decre.ad hoc.de offi.archi. in ver. in quadam.nam per ipſam inſtitutionē q̄ conſiſtit in conceſſione ſiue in collatione bñficij vel dignitatis nō adipiſcit̄ quis poſſeſſionem ſed poſtea inducit̄.de ſen.⁊ re.iu.cum bertoldus. circa prin.⁊ de conceſ.preben.poſt electionē.in ſi.nec per inueſtituram intelligit̄ quis adeptus eſſe poſſeſſionē.de dona.p tuas. de cōceſ. prebē.ꝓpoſuit vñ nō liceret hmōi prioribus.⁊ p eorū inſtitutione ſpectaret ad abbates prioratuum poſſeſſionem ingredi ⁊ eos gubernare ac adminiſtrare ibi autoritate ꝓpria irrequiſitis dioceſanis.de priui.paſto.in ſi.de ſo.cōpe.romana.§. ꝯhētes.⁊.xvj.q. v.ſi qs epoꝝ.vbi dr̄ ꝙ ſi p̄latus in eccleſia ſua quā hꝫ in alia dioceſi voluerit ordinare clericos vel inſtituere ꝙ idem eſt: vt de arbi. non ſine.vel ſi ordinati ſunt ⁊ inſtituti acquieſcat eos hr̄e ⁊ regimen ⁊ gubernatio eccleſie ad eum ptinet.Et ita cū cōſcientia ⁊ pmiſſu dici in eccleſijs ſue dioceſis adminiſtratio eſt gerenda ſiue pertineat ad abbates confirmatio ⁊ ad epos inſtitutio taliū priorum ſiue vtrūqꝫ ad abbates.adminiſtratio tñ gerenda eſt autoritate ⁊ pmiſſu eporū nā dec.de elec.cum in cunctis.§.cum vero.diſtinguit hec tria:electionē:cōfirmationem: ⁊ adminiſtrationem.

¶Sed qualiter rñdetur ad alias decre. noſti.⁊ trāſmiſſaꝫ. de ele. in qbus dr̄ qd p cōfirmationē qs hꝫ plenā ⁊ liberam adminiſtrationē:⁊ dicendū eſt ꝙ refert an cōfirmet is q eſt ordinarius loci ⁊ plenā ptātē hꝫ a iure:vt archieps q̄tum ad ſuos ſuffraganeos:⁊ epi q̄tum ad p̄latos eccleſiarū ſuarū dioceſum ſibi ſubiectarū:⁊ papa q̄tum ad oēs q2 ſup oēs ordinariam hꝫ ptātem an confirmet alius:q2 ſi archieps vel epus aut papa cōfirmet:ex ipſa cōfirmatione intelligetur ei conceſſa eſſe adminiſtratio:vt predicta decre.tranſmiſſam.⁊.c.noſti.⁊ intelligitur eſſe inſtitutus ⁊ accepiſſe per hoc inſtitutionem:de ſy.ſicut tuis.vbi dr̄ qd petita fuit cōfirmatio.⁊ poſtea ſequit̄ ꝙ accepit inſtitutionē ſicut pertinerat.vñ ꝓ eodē ponit ꝯfirmationē ⁊ inſtitutionē.⁊ hoc accidit q2 hmōi cōfirmatores pleniorē hñt autoritatem ⁊ res vel loca plenꝰ ſubſunt eis maxime in ſpūalibus ꝓpter qd eis cōpetit inſtituere.de ele.querelā.⁊ ideo efficacior eſt eorū ꝯfirmatio:⁊ intelliguntur p hanc inſtituere q2 non exigit̄ alicuius alterius ꝯueniētia vel aſſenſus.ſecus autē eſt qñ alij cōfirmant q non ſunt locorum ordinarij q2 non ſic plene preſunt illis.vnde alterius vꝫ ſuperioris vtpote dioceſani q plenꝰ cure ac regimini eſt cōuenientia expectat̄ ſicut dictū eſt.š.vel pōt aliter dici ꝯfirmatio electionū in talibus prioratibus pertinet de iure ad ipſos dioceſanos:qñ ad ipſos ſpectat regimen animarū cōmittere.xvj.q.vlti.nullus diño.Et ad illam decre.de ꝯſue.ſic rñdendū eſt:q2 monaſteriū carroſeñ. dicebat ꝙ fratres andreñ.monaſterij dicebāt in carroſeñ.capitulo aliquem de gremio ipſius monaſterij carroſeñ.eligere ſibi in abbatē ꝓpter ſtatuta dioceſani epi q conſtituerat ꝙ electio prioris vel abbatis monaſterij andreñ.pēderet penes fratres ipſius loci ⁊ capl̄m carroſeñ.monaſteriū vero andreñ.dicebat ꝙ de iure cōi ⁊ priuilegio ad ipſos fratres tñ ptinebat electio.⁊ papa rñdet ꝙ illud ſtatutum pōt ita ſane intelligi:vt nec iuri cōi nec priuilegio deroget̄ p ipſum.vꝫ vt ad fratres andreñ.mōaſterij ſpectet electio ⁊ ad capitulū carroſeñ.confirmatio ſed non eſt ita intelligendum ꝙ de iure cōi pertineat confirmatio ad carroſeñ.capitulū. nec ad hoc ſe refert dec.cum dicit quod ſtatutum illud non obuiat iuri cōi: q2 nō erat q̄ſtio de confirmatione ſed de electione ſolū quā de iure cōi dicebat ad ſe ſpectare andreñ.monaſteriū.¶†Vñ ſtatutū illud ſic pōt intelligi ꝙ nō obuiaret iuri cōi ꝙ eſt vt congregatio ſibi abbatē eligat.xvj.q.vi.c.ſi.⁊ tñ ſtatutū ipſum ꝯcedebat capl̄o carroſeñ.vꝫ ius confirmandi ꝙ ipſe dioceſanus vr̄ ei conceſſiſſe hmōi ſtatuto.nā aľs ſtatutū ipm fuit inane niſi aliqd ſpālīter indulſiſſet.de ver.ſig.abbate circa ſi.non obuiat huic itellectui dec. illa de reli.do.q2 monaſteriū.dr̄ enim ibi ꝙ vnum monaſterium fuit vnitum alteri. Unde ipſe erat abbas vtriuſqꝫ ⁊ amborum adminiſtrationeꝫ ⁊ ordinationem habebat.nec preficiebatur alius in vno ⁊ alius in altero.ſed q2 vtrunqꝫ incongruū videtur ꝙ in aliquo prioratu ſubiecto monaſterio vel abbati confirmetur vel inſtituatur prior inſcio ipſo abbate cui ſubeſt prioratus:ideo pōt dici qd electio q̄ in tali prioratu celebrat̄ denuncianda eſt abbati cui ſubeſt p euꝫ ⁊ p electores vel per illus cum eius conuenientia preſentando dio.de ec.ed.⁊.ad audientiam.⁊ de electi.ſacroſancta.

7 ¶†Et ita dici pōt ꝙ cōfirmatio talium electionum ad dio.pertinet ⁊ ſic eorū autoritate geri dꝫ adminiſtratio.niſi aliud abbatibus de iure competeret ſpālī:vt.š.notatum eſt:vel niſi circa inſtitutiones ⁊ deſtitutiones abbatū ⁊ hmōi prelatorū ⁊ religioſoꝝ aliud obtineat ⁊ obſeruetur ex regula ⁊ inſtitutione ſui ordinis

8 approbata ſicut pꝫ in ciſter.de ſi.ne dei. ¶†Degradari autem hmōi prelatos vel priores ad ſolum epm ptinet.xv.q.v.c.j.⁊ ſeq ⁊ xvj.q.ij.viſis in cellis aūt q̄ fieri deberent.j.ſepta monaſterij.xx.q. vj.c.ſi.nullum inſtituere vel deſtituere debent epi.xviij.q.ij.ꝙ ſit. Alij dicūt ꝙ nō ſolum in prioratibus q hñt curā:ſed ēt in alijs ⁊ etiā in his vbi eſt prior datus ab abbate ſemp eſt ꝓſentatio faciēda epo:⁊ per eum confirmatio facienda.(Precauentes)ipſi epi vel viſitatores.(Eos)epos vel viſitatores(Perſonis)id eſt eos qui preſunt capitulis celebrandis habere iuriſditionem ſuper eos q offendunt monaſteria.

EA que. Hoc.c.loquit̄ de viſitatoribꝰ deputatis a p̄ſidētibus capitulis(Cōci.)š.c. xxi. (Normam)forte nimis leuem. ¶(Monachos)hic apparet qd viſitatores poſſunt punire monachos:et ad abbatem

ad abbatẽ remittere puniendos.vel dic melius qđ non pſſit puni
re delinquẽtes monachos niſi eſſent contumaces:vt puta qꝛ cuꝫ
viſitatores vellent interrogare de ſtatu monaſterij ipſi nolebant
rñdere vel alio modo viſitationẽ eorũ impediebant.ꝛ ſic hic lo
quitur.¶(Puniat)ſuſpenſionis pena vel interdicti.ᵃdeponere
a enim non poſſunt vel remouere.ʒ.c.prori.§.ordinent.vel dic me
lius quod non ſuſpendentur vel interdicent niſi p epm ſed diſci
plinã publice recipiant in capitulo.ꝛ hoc videt ſonare litera(Ju
diciorum)no.in inquiſitionibus abbatum non eſſe ſeruanduꝫ ſo
litum ordinem iudiciorum.ſ.de accu.qualiter.ij.in ſi.ꝛ de ſy.per
tuas(Ab adminiſtratione)hoc ſpecialiter conceditur ſibi in extrẽ
ptis propter periculum mort ꝛ longam abſentiã pape(Portet)
a dioceſano vel a papa.

¶De religioſis domibus vt epo ſint ſubiecte. Rubrica.

NUnc autem. (ad baſilicaꝫ.) Si vis ſcire qs eps dꝫ cõſecrare eccleſiã dꝫ ingri cuius ciuitatis epo ꝛc.(Cuius)no.ʒ.de offi. archi.c.vlt.ʒ.de pba.cãm(Cõſignationẽ.)no.nõ lice re niſi pprio epo ꝯſignare infantes.(Concurrerit).xvj.q.j.huic. ¶(Terminus)diſtinctus inter ciuitates p cines.x.di.c.j.ꝛ.c.im perium.iij.q.vj.hoc quippe.vel terminis nouis qꝛ ſi de his cõſtat ſufficit.xvj.q.iij.inter memoratos.ꝛ.c.dilecto cum enim hec iura ſ.criſmare ꝛ baptizare ꝛ conſecrare eiuſdem iuris ſint vt qui eſt in poſſeſſione vnius ꝛ alterius preſumitur niſi contra probetur. arg.xij.q.ij.cognouimus.ʒ.de deci.cum in tua.niſi alius proba ret aliqđ de iuribus predictis exercuiſſe ꝛ eſt neceſſarium ad hoc vt ſic preſumatur ꝙ certum ſit qđ parochia hec ſit in eius dioce. vel non conſtet ꝙ ſit in alicuius dioce.

QUia monaſterium. (cuiᵒ eſt dioce.)monaſte rium in fundo marciano ſitum.de hoc no.ʒ.ne ſe.vac.
☞ c.j.¶†(Terminus)ideo ſeruãtur omnibus iura ſua: qꝛ locus vnicus.alij non mutat naturam ſuam:ſed ſi locus muta ret naturam ſuam.tunc acciperet iura annexa a iure vel conſuetu dine nature mutate:ſicut eſt videre in monaſterio facto a capella qđ aſſumit iura competentia capelle ꝛ cuꝫ ſuo preiudicio.ſ.de ca pel.mo.dilectus.ꝛ idem de ec.edi.ad audientiam.ʒ.de ma.ꝛ obe. cum inferior.ʒ.de conſue.cum olim.ꝛ.c.cum dilec.ʒ.de ſta.mona. recolentes.

DE Xenodochijs. ſcꝫ ſtatuimus.(Per ſolicitudinem)p hoc c.poſſunt intelligi.c.x.q.j.c.j.ꝛ ſe.xv.qđ.vij.omnes vcꝫ ꝙ in hoc ſit tantum diſpoſitio epiſcoporum ad que or dinata eſt eccleſia.ꝛ que inueniuntur expreſſa in iure:vt not.ʒ.de offi.ordi.conquerente.als enim eps nihil ab eccleſiis ſaltem in tẽ poralibus petere.dꝫ.ʒ.de excep.cum.ꝛ.ſ.eo.c.cuꝫ venerabilis.ꝛ.x. q.iij.quia cogno.

AD hoc (autoritate ponti.)qꝛ priuatus ſine au toritate epi locum religioſuꝫ facere nõ põt.ff.de reb.diui.in tantũ.§.ſacra.ff.de re.iu.l.iij.§.ſi
b quis do.ꝛ.§.ſi his.Alij tñᵇ dicunt ꝙ cuicũqꝫ laico li citum eſt habere oratorium ꝛ hoſpitale in domo ppria dũmodo nõ habeat formã eccleſie etiã ſine autoritate epi.de conſe.di.j.vni cuiqꝫ.ꝛ.c.clericos. ſed ibi celebrari non poterit abſqꝫ autoritate epi vt in predictis.c.hoc autẽ certum eſt ꝙ domum deputare po teſt ad pauperes recipiendos.

INter quatuor ꝛc.

1 ☞Cenſum imponere in ſignum deuotionis ꝛ memoriam bene ficiorum.licet.
2 Non põt eps in totum ius epale dimittere.ꝛ eccleſiam a tota ſua iuriſdictiõe dimittere.
3 Põt eps examinationẽ ordinatorũ ꝛ viſitationẽ clericorũ archi diaconis ꝛ etiam alijs cõmittere.
4 Sub iuris epalis petitione nedũ ius epale cõprehendit ſed etiaꝫ quod pacto vel cõſuetudine conſtitutum eſt.

COnſtitutus. (Qui) fuerat eps forte di uerſis tẽporibus vel codeꝫ (Pertinẽtes)hoc verbũ latiſſimũ eſt.ff.de ver.ſig.ver bum ptinere.vt cõprehendat illa in qbus iuſpatrona
1 tus hꝫ.†(Ita vcꝫ)p hoc vꝫ ꝙ diſtinctus fuerit ꝯtus emphyteo ſis q fuit de tpalibus tm̃ a cõtractu liberalitatis q fuit de ſpũali bus tm̃ ſicut ſequit ꝙ lꝫ.ʒ.de rerũ pmuta.ad qõnes.vel dic ꝙ ap pellat emphy.cõpenſationẽ cenſus quẽ in ſignũ deuotionis ꝛ me moriã bñficiorũ lꝫ imponere.xviij.q.vi.eleutherius.vel dic ꝙ lici tum fuit epo ſibi cõſtituere ſine pctõ certã penſionẽ.arg.ʒ.vt ec. bñ.vt noſtrũ.in ſi.vel ſicut innuit hec decre.inferius eps liberali
2 ter donauit ꝛ monaſteriũ liberaliter penſionẽ cõſtituit.†(Ordi nationẽ)licet nõ poſſit in totũ ius epale dimittere ꝛ eccleſiam a tota ſua iuriſdictiõe dimittere.ꝙ ſic probo:qꝛ ſic eſſet eccleſia illa

acephala:qꝛ cũ nullus ſit q eam in ſuã recipiat acephala remane ret:qđ eſſe non dꝫ vel põt.xciij.di.nulla.tñ ad iura epalia cõſtitue re poteſt vicarios qui ſuo noie hoc faciant ꝛ ſic factum fuit hic qꝛ abbatẽ ꝛ cõuentum eiuſdẽ monaſterij cõſtituit vice ſua aut alios quos vellent ad offm̃ epale exhibendũ vocarent:ſicut archidiaco nus ꝛ ad alios pſonatus vice ſua cõſtituit in multis iuribus epa libus.ʒ.de offi.archi.c.j. ¶Et ſm hoc opꝫ te dicere ꝙ ille eps q exercebat iſta vice epi albañ.faciet.ꝛ hoc etiam ſatis probare põt qꝛ vice pape nõ facit cũ papa eũ nõ acceperit:ponamus tempus illud in quo nõdũ acceperat nec autoritate ſua facere põt cum ei nõ ſubſit:nec autoritate ppria monaſterij:qꝛ cũ ex ſe hanc ptãteꝫ nõ hꝫ nec habere põt:ergo nec alij ꝯcedere.j.q.vij.dalbertum. re ſtat ergo ꝙ autoritate albañ.epi hec epalia faciet: maxime cuꝫ eã nõ exemerit p aliqua verba que hic ponant.alij dicunt ꝙ non va luit hec conceſſio ſuis iuribus ſed confirmatione pape tñ. ꝛ hoc ea rõne:qꝛ ea que p decretũ expediunt alijs delegari non poſſunt
3 ff.de offi.pcõ.nec quicꝙ.† Rñ.illã regulã non habere locum in ſpũalibus.qꝛ hñ archidiaconia ꝛ etiam alijs põt eps committere examinationẽ ordinandorum ꝛ viſitationẽ clericoruꝫ.ʒ.de offi.ar chi.ad hoc.ꝛ.c.j.x.q.j.placuit.ꝛ.c.eps ẽt in multis alijs que oĩa ſũ mariam cognitionẽ ꝛ decretum requirunt.(Confirmauit)ſola cõ firmatio ſufficit ex certa ſcientia pape conceſſa:etiaꝫ ſi alias de iu re non tꝫ:vt no.ʒ de confir.vtili.vel inuti.c.pe.ʒ.de tranſac.cap.j.
☞†(Ratã)pro pluribus eñ eccleſijs ſoluebat hec penſio.rata eſt vt qualiter ſingule eccleſie ſoluant.ꝛ hoc obtinet in iudicijs ꝛ ſtipu lationibus ꝛ ꝯtibus vt ſi plures ſunt q agunt vel ꝯtrahunt ſin guli p equalibus partibus intelligunt agere vel ꝯhere. ꝛ eodem modo ſi ꝯ plures agit vel ꝯhit. ꝯ ſingulos p parte ſua intelligit diuiſa actio vel contractus niſi aliud dicat.ꝛ hec ſunt vera ſiue fa ctũ ſiue dandũ ſit in obligatione.ꝛ idẽ eſt etiã ſi res indiuiſibilis vel etiam ſeruitus debeat: qꝛ intereſſe ad qđ agit diuiditur.ff.de ver.obli.l.ij.§.ſi.ꝛ.l.ſe.ꝛ.l.ſtipulationes nõ diui.ff.depo.ſi duo.in ſi.ꝛ eſt hoc iõ qꝛ nõ ſiunt plures rei debẽdi vel credendi niſi hoc expreſſe agat in aut.de duo.re.coll.vij.lꝫ ſecus eſſet añ tps autenti
☞ corum.itẽ in delictis ſecus eſt vt no.ſ.de homi.ſicut.(Subtracte) cum non fuerit petitum aliqđ de penſione mirũ eſt quare ſup ea ſit cõdẽnatio.Itẽ mirũ vꝫ ꝙ non cadit a iure: qꝛ tanto tpe ſteterit ꝙ non ſoluit penſionem.x.q.ij.hoc ius.Rñ.vere priuandus eſſet emphiteota a iure ꝙ hꝫ in re in emphiteoſim data ſi tanto tẽpo re ceſſaſſet ſed hic non erat emphiteota:qꝛ ſic nõ trãſiſſet directũ dñium rerũ in monaſteriũ:ſed cenſuale fuit vbi ꝛ directuꝫ ꝛ vtile dñiũ rerũ cõceſſarũ tranſiuit in donatariũ:vñ ꝙtocũqꝫ tpe ceſſet
4 nõ perdit res cõceſſas.¶†Ad aliã queſtionẽ rñdeo ꝙ eps petẽ do ius epale intelligitur cenſum petere q loco iuris epalis ſucceſ ſit:ꝛ q in veritate ordinatus eſt.nã ſub petitione iuris epali nõ ſo lum cõprehenditur ius epale qđ cõtinet in iure:ſed ẽt qđ cõſtitu tum eſt pactis vel conſuetudine.ʒ.de preſcrip.auditis.ꝛ.ʒ.de offi. archi.c.vlt.ꝛ no.ʒ.de offi.or.conqrerente.

1 ☞Libelli forma in petitione eccleſie.
2 Eccleſia vẽdicari dꝫ.res vero corpalis certis finibᵒ diſtincta peti.

CUm venerabilis. (eccleſiam ſancti angeli)† Hic eſt
1 bonus libellus qñ qs petit aliquã eccleſiã ſcꝫ ꝙ dꝫ pe tere eccleſiã ꝛ poſt dꝫ adijcere dicẽs eã ad ſe ptinere in tpalibus vel in ſpũalibus vel in vtroqꝫ vel dicat:quã dicit ei ſub iectã in ſcrutinio baptiſmo ꝛ cõſimilibus.ſ.de ca.mo.c.ij.laici ẽt ꝛ clerici ſm quoſdã ſiſr poſſunt petere eccleſias rõne iuriſpatro natus.ʒ.de iudi.examinata.ʒ.e.c.pri.ſed ꝛ ſi has adiectiones nõ faciãt ſed ſimplr vẽdicent valebit ſnĩa ſup tali libello data:qꝛ vti lis actio in rẽ p ſpũalibus ꝛ ꝯſecratis rebus locũ hꝫ.ꝙuis nõ ha beat locũ directa vẽdicatio.arg.ʒ.de iu.examinata.ʒ.de deci. du dum.C.de ſacroſan.ec.ſancimus.ff.de rei ven.in rẽ.§.j.ꝛ.l.ꝗ relig.
2 †(Eccleſiam)eccleſia recte vendicatur vt quidã dicunt.ſed ſolũ modo res corporalis certis finibus diſticta petit.lꝫ ſit res ſacra.C. de ſacroſan.ec.ſancimus.ſed ſi petit eccleſia cũ iuribus ſuis. puta cum iure decimandi ꝛ cum alijs iuribus incorporalibus nõ recte intentatur rei vendicatio in qua non veniunt niſi incorporalis. ff.de rei vẽ.l.j.ꝛ.l.vẽditio.ſed prudenter faciet ſi primo intẽtet rei vẽdicationẽ ad eccleſiã cũ ptinẽtijs corporalibus.ꝛ poſtꝙ in hac petitione obtinuerit agat ꝯfeſſoria vel quaſi noie eccleſie p iuri bus incorporalibus eccleſie cõpetẽtibus. Alij dicũt ꝛ vt vꝫ meliᵒ ꝙ qñ petit eccleſia ꝙ recte vendicat eccleſia.ꝛ tunc non ſolum mã dabit ſnĩa executioni in corporalibus.ſed ẽt in icorporalibᵒ. quia incorporalia non veniũt quaſi principale.ſed quaſi acceſſorium ſi cut in interdicto vnde vi.vbi veniunt res nõ tm̃ ſoli ex ſui natura ſed incidenter veniunt res mobiles.ff.de vi ꝛ vi arma.l.j.§. illud nec eſt ſimile de hereditate ꝛ peculio.qꝛ ibi nõ eſt aliqua res cor poralis cui alia accidat.ꝛ vꝫ qđ recte vendicat eccleſiam cum ſuis ptinẽtijs plãtus tpalis eccleſie.ʒ.de of.dele.ſi qñ.ꝛ de pac.conſti tutus.ꝛ.c.ſe.Itẽ ppetuus platᵘ eã recte vẽdicat cuꝫ ptinẽtijs ſuis ſi ad eum ptinet plenarie.puta qꝛ ſit ei in proprios vſus conceſſa. ar.ſ.de priui.paſtoralis.itẽ ſi dicit eaꝫ ſibi ſubiectã ſolũmodo põt

a ¶Remouẽ.ad de.ꝙ hoc itelli gi dꝫ in pprio viſitatore ſiue ſit gñalis.ſiue ſpãlis ꝛ ita in telligas.ʒ.no. in.c.pri.qñ ãt eſſet nõ ſolũ vi ſitator ſꝫ ingſi tor ꝛ iudex poſ ſet deponere vt in.c.dilectᵒ.ʒ. de reſcri.ꝛ ita Hẽ.hoſtie ibi.

b ¶Alij tñ dicũt.adđ ꝙ hoc idẽ refert ꝛ tꝫ pet. de anch.i cõſi. cexxir.col.ij.v. ſꝫ iſtis icip.cõ ſiliũ ſup prio ꝛ car.l ꝯſi.xiiij.in ci.p lucidatio ne dubiorũ co lum.j.

eã vendicare.vt hic dr:tñ melius eſt ꝙ agat ↄfeſſoria ⁊ petat in ea ius ſubiectionis:vt hic.⁊.ſ.c.proxi.ff.ſi vſuf.pe.l.j.in prin.ſ.de reſcrip.ex parte.S.ſi autẽ quis petat archidiaconatum vel prepoſitură vel epatum vel aliá dignitatẽ etiã ſecularem vt canonicatuȝ vel marchiam non recte aget rei ven.ſed implorabit cognitionem ꝑtoriã vel officium iudicis qđ ſic ꝓbo:qꝛ iuſtũ eſt ꝙ ſi aliquis hȝ ius in aliqua dignitate qđ illam poſſit petere ſed non cõpetit ſibi alia actio:ergo habebit officium iudicis.ff.de mino.ꝙ ſi minor.§.ſi.ff.de lib.exhi.l.iij.§.hoc interdictum.iij.q.vj.hoc quippe.ij.q.j.in primis.⁊ hec actio erit vel hoc officiuȝ vniuerſale: ſicut petitio hereditatis.⁊ ſic ꝓcedeť in hoc officio ſicut in petitione hereditatis q̃dam tñ dicunt etiã melius:vt no.ſ.de exceſ.pla.inter ꝙ l his caſibus cõpetit confeſſoria in rem.¶ †Si autẽ petať ciuitas vel caſtrũ vel villa ſi ſolum eſt actoris recte vendicabit cum ſuis ptinentijs ar.C.de fun.limi.l.ij.⁊ de bonis vacan.l.ij. ſi autẽ nõ eſt ſolum actoris petat ſubiectionem ciuitatis vel ville vel caſtri.ſicut dictum eſt.ſ.de ſubiectione eccleſie.ſed ſi vniuerſitas aliqua hominũ alicuius caſtri vel ciuitatis eſſet alicuius dñi quo ad forum ſeu bãna vel aliam iuriſditionẽ ⁊ ipſi denegarent de ꝑdictis dño rñdere aget dñs ſicut ageret ↄ ſingularẽ hominẽ liberum:qꝛ vniuerſitas corporalis eſt.ar.ff.de rei ven.l.ij.⁊.iij.ff.de lega.iij. ſi chorum.tñ tutius eſt ei qđ agat cõfeſſoria pro iuribus denegatis.de hoc no.ſ.de maio.⁊ obe.inter.de app.dilectus.(Adiudicauim⁹) epõ iſte iuſte defendit eccleſiã iſtam in ſpũalibus ⁊ tẽporalibus: qꝛ habebat eam in ꝓprios vſus vel alioꝝ vel ſibi placebat vſus: ⁊ ita erat ſua cã:qꝛ cõmodum ⁊ incõmodum ad euȝ ptinebat ſuo noĩe.ij.q.vj.biduum.qꝛ ſi in ſpũalibus obtinuiſſet habuiſſet decimas ⁊ alia ſpũalia iura.ſ.de do.paſto.⁊ idem eſt de tpalibus:nec eſt vis qđ iſta eccleſia habeat proprium ⁊ ꝑpetuum ꝑlatuȝ vel vicariũ vel cuſtodẽ vel cõmodatarium vel etiã qđ bona eius omnino ſint diſcreta a bonis monaſterij:qꝛ abbas magis ꝓprie dr ꝑlatus huius eccleſie quã ille ꝑlatus vel cuſtos q ibi morať.⁊ ille abbas dr poſſidere eccleſiã ⁊ eius poſſeſſionẽ retinere p inferiorem ꝑlatum vel cuſtodẽ.ſ.de reſti.ſpo.cum veniſſent arg.ad hoc.ſ.de ſup.neg.prela.ſicut item apud abbatẽ ſunt non ſolũ dñia ⁊ poſſeſſio rerũ ſed etiã actiones.ſ.eo.c.ij.arg.ad hoc.ſ.c.pxi.⁊.ſ.de offi.ordi.conquerente.vbi no.fatemur tñ quod vterq̃ põt cõueniri: qꝛ vna cenſeť adminiſtratio amborum.ſicut dr vnum conſiſtoriũ officialis ⁊ epi.ſ.de app.romana.Uel dic qđ ſecus eſt in ꝑpetuis prelatis ⁊ neceſſarijs ꝙ in tpalibus ⁊ voluntarijs quia primi ſicut nec poſſunt remoueri a ꝑlatura ſine cã:ſic nec agendo.in tpalib⁹ aũt ſecus qui tñ cuſtodibus comparanť.vt not.ſ.de iudi.c.cum deputati.¶ †Si autem non haberet eccleſiã in ꝓprios vſus,ſed eſſet tñ patronus:tunc ſi quis vellet agere de iure qđ patronum tangeret ⁊ non de alijs: dȝ ipſe rñdere.⁊ de alijs dȝ rñdere ꝑlatus ipſi eccleſie.ar.ad hoc.ſ.de offi.ordi. cum vos.ſ.de ap.bone.ſ.de inſti.cum veniſſent.quis autem cui ſit preferendus.no.ſ.de reſti.ſpo.c.olim.⁊ de iudi.cum deputati.⁊ vř qđ vbi ſunt plures q cõueniri pñt ſup eadem q̃õne noĩe alicuius eccleſie.ꝙ non dȝ iudex ꝓcedere ad miſſionẽ in poſſeſſionẽ etiam ſi vnus ſit cõtumax niſi oẽs voceńť.ff.de mino.emilius.arg.ff.ex qui.cau.in poſ. hoc aũt.⁊ hoc plus pȝ ꝙ qđ no.ſ.de iudi.cum deputati.⁊ de reſti.ſpolia.olim.item no.ꝙ in hac glo.loquimur de defenſore legitimo vbi ſi ſnia ferať cõtra euȝ mandať ſnia executioni cõtra eccleſiam nec cogitur ſatiſdare de iudi.ſol.ff.de admi.tu.vulgo.qꝛ alias certum eſt qđ quilibet admittiť ad defendendum etiam ſine mandato cum ſatiſdatione.C.de ſatiſda.l.j.⁊ de procu.exigendi.(Jus cõmune) xvj.q.vij.omnes(eccleſiam)ideſt temporalia que habebat in eccleſia(Locauiſſe)repete que diximus.ſ.c.proxi.⁊ ſic ſi locauit apparet eum dñm etiam finito tpe locationis vel eam non tenente apparet ꝙ dñium tam vtile ꝙ directum eſt penes locatorem.(Annotatio)ſcȝ anno dñi.M.cc.xc.

1 Licet quis ſit in poſſeſſione ſubiectionis aliquorum. nõ valet tñ excõmunicationis ſentẽtia in eum lata.

2 Judicare vel excõicare nõ ſũt fructus iuriſdictionis.

Cum dilect⁹ filius. (vel mõaſterij) ſi cõſtiterit ſub-

1 audi†(obedientiam).Hinc ſatis expreſſe colligi vř qđ ꝙuis aliq̃s ſit in poſſeſſione ſubiectionis aliquorũ.nõ tñ vȝ excõicationis ſnĩa in eũ lata.nã vř ꝙ hic epõ fuerit i poſſeſſione ſubiectiõis abbatis huius ⁊ tñ nõ vȝ excõicatio ab ipſo epõ in eum lata.⁊ conſimili ratione videť etiam de alia ſnĩa puta ſi cõdẽnaſſet eum in ciuili vel criminali actione.⁊ certe q̃dam hic fatentur ꝙ ꝓpter poſſeſſionẽ quã habebat ſubiectionis huius monaſterij non tȝ eius ſnĩa excõicationis vel alia.nec eſt ↄ.j.de iure pa.cõſul.⁊ de can.poſ.cũ eccleſia vbi dr q eſt in poſſeſſione eligendi vel preſentandi lite pendente ꝑſentabit ⁊ eliget.qꝛ illa vera ſũt ſ.ꝙ ea facere dȝ poſſidẽs:qꝛ.ſ.illa ſunt fructus poſſeſſionis:vt no.

2 in illa decre.conſulta.† ſed iudicare vel excõicare nõ ſunt fructus iuriſdi.qꝛ nec proprie fructus dici poſſunt imo labor ⁊ onus.itẽ nõ eſt ↄ.ff.de offi.ꝑto.barbarius.vbi dr qđ ſnĩe late ab eo qui erat in poſſeſſione tenent lȝ ꝑtor non eſſet:ſed ibi rñdent illud ideo eſſe nõ põt qꝛ in poſſeſſione erat:qꝛ vere iudicandi ptãtem acceperat ab Jmperatore:qꝛ oĩa alia faciendi q̃ ad pretorem ptinebant:lȝ nõ eſſet legitimus ꝑtor ſed p obreptionem.¶ †Et idem dicendum eſt in quolibet ꝑlato ↄfirmato.⁊ de hoc no.ſ.de elec.nihil.item in hoc caſu non dr ꝑlatus cõfirmatus eſſe in poſſeſſione excõicandi aliquos:qꝛ eos excõicauit vel alias iudicauit:quia nõ nomĩe ſuo eos iudicat ſed eccleſie.vnde ipſa per eum dr querere vel retinere poſſeſſionem iudicandi vel excõicandi.ſed in hoc caſu.ſ.q ſi excõicaret vel iudicaret illos in quorum poſſeſſione erat eccleſia ſed in veritate ſubiecti non erant non valebit excõicatio in eos lata qꝛ ſicut dictũ eſt non eſt fructus poſſeſſionis vel cõmodi excõicare vel iudicare.interim tñ quouſq̃ conſtet de proprie.debent ꝑdicte ſententie inuiolabiliter obſeruari ⁊ mandari qđ obſeruenť.alij tñ alr dicunt ⁊ vt vř melius vt no.ſ.de reſti.ſpo.olim. †(Repromiſit) qꝛ nõ potuit ſuo priuilegio renunciare.ſ.de arbi.cum tpe.vel exẽptum monaſterium alij ſubijcere.cũ monaſteriũ ſit in poſſeſſione libertatis ⁊ abbas dicatur eſſe in poſſeſſione non ſuo noĩe.ſed eccleſie.ſ.de inſti.cũ veniſſent ſatis apparet ꝙ p factũ abbatis ſine ſciẽtia cõuentus nõ amittať poſſeſſio alicuius iuris q̃ ſine animo poſſidẽtis nõ põt amitti.ff.de acq.poſ.peregre.§.q̃bus. qđ dicit hic gl.ſ.cũ monaſteriũ nõ eſt ita ſimplr verũ:qꝛ qñ aliq̃s p alium aliquid poſſidet hñ ſe neſciẽte amittit poſſeſſionẽ.ff.de acq̃r.poſ. poſſideri.§.qđ ſi ſer.ſed hic non tñ poſſidebat abbas.lȝ ipſe ſolus agere poſſet:ſed ẽt cõuentus monaſterij noĩe.⁊ ideo vtriuſq̃ ſciẽtia neceſſaria eſt.vel dic qđ hñ per factũ abbatis habuit epõ poſſeſſionẽ ſed cũ conſtet illam fuiſſe iniq̃ ⁊ doloſam caſſum dȝ iudicari quicq̃d ſit ex ea:vt no.ſ.de reſti.ſpo.in lřis(preſcriptione)no.de exce.exceptionis fieri tranſitũ ad ꝑſcriptionẽ q̃ eſt quaſi ↄria.ſ.no.ſ.de preſcri.auditis.(Judicetis)ſnĩas excõicationis nullas.ſi iuſta ꝓceſſit appellatio.¶ (Judicetis)erant enim duo petita ꝙ ſnĩe poſt appellationẽ late decernerentur nulle.⁊ ꝙ monaſteriuȝ decerneret liberũ.epõ ecõtra petente ſubiectionẽ ipſius (Abſolutatis)⁊ ſnĩam excõicationis tenere ſi erat in poſſeſſiõe eius alias non.ſed de hoc no.ſ.de in integ.reſti.c.ij.

Ne nimia (loc.) Per hoc dicimus ꝙ mõachi monaſterij lȝ ꝓfeſſioneȝ fecerint in maiori monaſterio ⁊ ibi habitũ ſumpſerint ⁊ in abbatis obedientiã ſemp remaneant:ſi tñ mittanť p prioratus vel cellas nõ debent ad electionẽ abbatis vel ad alia negocia monaſterij vocari:qꝛ idẽ monachus nõ dȝ hře in diuerſis mõaſterijs locũ.⁊ hoc eſt intelligendũ ſi prioratus vel cella hȝ electioneȝ prioris alij aũt dicunt idẽ ẽt ſi nõ hȝ electionẽ prioris dũmodo habeat diſcreta bona.lȝ monachi ibi habitantes habeant liberam adminiſtrationem.ſi aũt neutrum iſtoꝝ eſſet tunc de iure debet vocari ad electionẽ.ſed in his preualet conſuetudo.

¶ De capellis monachorum. Rubrica.

In eccleſijs Que non pleno iure ptinent ad monachos alias ſecus.xvj.q.j.c.j.Jdẽ dicũt q̃dã ⁊ forte nõ male.ꝙ ⁊ ſi pleno iure ptineant ad monachos dũmodo populus nõ ſit exemptus qꝛ rõne ppłi dȝ examinare ſacerdotẽ cui ppłi curã cõmittit ⁊ ſi pernicioſus fuerit remouebit.⁊ ſic intelligiť.c.xvj.q.ij.ſane.ad idẽ.j.de priui.ex ore.¶ Alij dicunt hãc decre.loq̃ vbi monaſteriũ nõ eſt pſonus hñficij illius ſacerdotis:qꝛ forte nihil receperit ab abbate ſed a ppło tñ.ſed ſi abbas erat patronus abbas remouere t.ar.de ꝑbẽ.in latera.tñ melius vř vt ſemp q̃cũq̃ epõ ↄcedit curam aĩarũ ipſe remouebit nõ abbas.⁊ expone decre.in late.vt ibi diximus:qꝛ nemo remouere põt niſi q conceſſit niſi hoc faciat ex deť.l.di.ſtudeat.⁊ in multis alijs.c.vel niſi hoc habeat aliquis ex priuilegio ſicut premonſtrateñ.⁊ humilitati.⁊ q̃dam alij.ſi auteȝ archidi.vel abbas vel quis alius inueniať aliquẽ remouere inſtitutũ ab epõ dicendũ eſt hoc eos facere quaſi vicarius vel ex certo priuilegio vel ex conſuetudine preſcripta.

1 Qui valeant petitionẽ hmõi ſic gñalem:vt in hac decre. habetur proponere.

2 Nunq̃d in codẽ libello due actiones ꝓponi poſſunt.

3 Poſſeſſio gñalis iuriſditiõis alicui⁹ ciuitatis qualiter acquirať.

4 Licet parochiani cuiuſlibet eccleſie a ꝓprio ſacerdote debeãt baptizari.⁊ alia ſacrã q̃ illi cõferret pñt recipere ⁊ iura parochialia eis reddere:nõ tñ ſacerdotes hoc debent iure parochiali niſi ſpecialis conſuetudo aliud inducat.

Dilectus (baptiſmate) .i.vt preſbyter dicte eccleſie iret ad eccleſiam ſancte Cecilie ad baptizandum in ſolẽni baptiſmo. (Et ad capitulum)vbi.ſ.de correctione clericorum agiť.† (Et ad ſcrutinium)⁊ ſimilibus hec adiectio admittiť vbi multa ſunt iura eiuſdem iuris vel conditionis ſicut eſt quando epiſcopus petit aliqua iura epiſcopalia ⁊ poſtea ſubijcit generalem clauſulam ſcilicet ad omnia alias ad ius epãle pertinentia:vel etiam cõſimilia.i.que a iure vel pacto vel conſuetudine generalis prouincie

ſi archiepõ,

ſi archieps agit vel dio. ſi agit eps ſtatuta ſunt vt ſint de iure epa-
li codē mō petere poterit archi.ſ.de offi.archi.dilecto.⁊ idēꝫ cre-
dimus hāc adiectionem adijcere ſicut ſi ſolū ius epale peteret.ſ.
ti.priori.conſtitutus nec extenditur hec adiectio ad alia iura niſi
ad ea que eodem iure cēſentur.ſ.de relig.do.c.j.⁊ codē modo ſa-
1 cerdos petere pōt iura parochialia.¶ †Itē no.ꝙ hāc petitioneꝫ
ſic gnālē ꝓponere nō pñt niſi illi ad quos ipſa iura ptinēt de iure
cōi:vt ſunt epi archidiaconi ⁊ parochiales plati ⁊ ſimiles.⁊ hoc
ea rōne eſt ꝙ ſi alr petat iure ſpāli opꝫ ꝙ ſingula pſcripſerit vt.ſ.
de offi.archi.c.vlti.vel dic ꝙ qcūqꝫ oīa ſlla iura poſſidere pōt ⁊
hoc petere pōt:ſed non ſiet cōdēnatio niſi in his que preſcripſerit
vel als approbauerit.ſi autē talis eſſet qȝ oīa iura ſub gnāli clau
ſula contenta poſſidere non poſſet: tunc libellus tanꝗ ineptus
reijciendus eſſet.ſ.de iudi.examinata.ſ.de offi.vica.c.j. alij tamē
dicunt ꝙ ea que conſuetudine vel pacto debētur ſpecificare dꝫ.vt
2 no.ſ.de offi.ordi.conquerēte.†(Poſſeſſorium)ſcꝫ recuperande
poſſeſſionis.ſecus ſi retinēde:q2 tunc ſimul vtrunqꝫ intētare non
pōt de hoc no.ſ.de cā poſ.c.ij.poſſeſſio gnālis iuriſditionis acq-
ritur ſiquis actus iuriſditionis exerceat:puta q2 cum cognoſcat
de cā vna ſiue ciuili ſiue criminali vel ſi excōicauit aliquē:⁊ idē eſt
quicquid aliud faciat qȝ ad iuriſditionē ptineat dūmodo inten-
dat vti iure ſuo quo ad iuriſditionē vlr nā ſi intenderet per iſtum
actum in ciuilibus cauſis iure ſuo vti:nō credimus ꝙ ꝓpter hoc
acqſiuiſſet poſſeſſionē in criminalibus.ar.ff.quēad.ſer.amit.l.vl.
ſ.de preſcri.auditis ⁊.c.cum omni.ſed hec gnālis iuriſditio non
☞ pcedet vltra pſonā in quā eā exercuit.¶ †Sed queres quare po-
tius extēdis iuriſditionē quo ad ptes iuriſditionis ꝙ quo ad p-
ſonas:q2 vt dicis qui cognouit de cā ciuili cognoſcet ⁊ de crimina
li:ſed qui iuriſditione vſus eſt in vna pſona ꝓpter hoc nō vtetur
in alia pſona.Rñ.q2 ſub iuriſditione comprehēduntur oēs ptes
☞ eius ⁊ actus:ſꝫ ſub pſona nō ꝯtinet alia pſona. ¶Sed oppones
qd erit ſi qȝ exercebat in pſonā illius intētabat vti in toto popu
lo.Rñ.in hoc non pdeſt ei ſua intētio.ſ.ꝙ ſit illud ꝙ nō eſt.nam
nō pōt intendere in totum populū exercere ꝙ in vno de populo
exercet:q2 nō eſt verum.diuiſi ſunt enim hoies eiuſdem populi ⁊
pōt induci in ar.huius noſtri dicti ꝙ dī de gleba:q2 vna apprehē
ſa oēs ꝯtigue apprehēdunt.ſed ſeparate nō.ſic eſt hic:q2 apprehē
ſa vna poſſeſſione in vno capitulo iuriſditionis.⁊ in oībus alijs
capitulis iuriſditionis apprehēdere intelligunt dūmodo hoc in-
tendat:q2 oīa capitula iuriſditionis cōtigua intelligunt:ſed ſecuꝫ
eſt in pſonis que diuerſe ſunt.⁊ p hoc ptꝫ ꝙ ſi eps habeat iuriſdi
tionem ⁊ poſſeſſionē iuriſditionis in vna pſona: ⁊ alius aliquid
iuriſditionis in ea exercet intendendo vti iure ſuo qȝ poſſeſſionē
totius iuriſditionis in eo amittit niſi ꝙcito ſciuerit doceat ſe ani
mo non dimiſiſſe poſſeſſionem:de quo no.ſ.de in integ.reſti.c.ij.
3 †Gñalis aūt poſſeſſio iuriſditionis alicuius ciuitatis vel ꝓuin-
cie acqrit ſi publice p oēs partes ciuitatis ⁊ vlr poſuit bānum in
ciuitatem ſic dicens.talis dñs huius ciuitatis mandat quod qui
cunqꝫ ſic fecerit incurret talem penam iſtud enim.l.ſic publicare
edicta iuriſditionis ēt ſi nullus incurrit hoc bānum:tñ poſſeſſio
nem iuriſditionis acquirit generalem. Et hoc eſt verum ſi nul-
lus in poſſeſſione erat iuriſditionis gñalis.naꝫ ſi alius erat in poſ
ſeſſione iuriſditionis generalis:tūc ille qui pdicto modo vel quo
cunqꝫ alio vult apprehendere poſſeſſionem iuriſditionis gñalis
non ſit in poſſeſſione niſi illorum capitulorum ⁊ hominum quos
⁊ que apprehendit.ff.de acqui.poſ.ꝙ in eo.§.vlti.⁊ ſunt alij mo-
di quib⁹ gñalis iuriſditio queritur in ciuitatibus quos quilibet
prenominatis inſpectis poterit p ſe inuenire.p hoc autem qȝ exer
ceat iuriſditionem in vniuerſitatem non credimus eum acquire
re poſſeſſionē iuriſditionis in ſingulares perſonas: q2 lꝫ vniuerſi
tas ſit aſtricta:nō tñ ſinguli.xij.q.ij.§.qui manumittitur.preterea
ſi faciat homines confiteri qȝ ſunt ſue iuriſditionis:vel etiam ab
iurare ⁊ renunciare iuriſditionem prioris dñi:non tñ per hoc ac-
quirit poſſeſſionē iuriſditionis:q2 hec non ſunt iuriſditio nec ali
quis actus iuriſditionis interuenit per queꝫ iuriſditio queritur.
ar.ſ.ti.priori.cum dilec.⁊ idem dico ſi iuramentum fidelitatis ab
eis recipiat.interruptio autem qualiter ſiat no.j.de preſcri.audi
tis.⁊ quod no.de acquiſitiōe poſſeſſionis iuriſditionis ⁊ amiſſio-
ne.idem intelligo in alijs ſimilibus.differentia autem quam feci
inter pſonas ⁊ capitula iuriſditionis locum hꝫ ſi nullus alius eſt
in poſſeſſione iuriſditionis illaruꝫ pſonarum:q2 tunc ad alias vel
ſuper alias pſonas nō extendit poſſeſſio iuriſditionis queſita in
vno hoie:ſed ſi alius eſt in poſſeſſione iuriſditōis ſup vnū popu
lum ⁊ ego exerceā iuriſditionē in vna pſona tñ illius populi ſciē-
te dño ⁊ patiēte ꝙ ſup totū populū intēdo querere poſſeſſionem:
ſup totū populū acquiro q2 quaſi vna ⁊ cōtinua eſt gleba.ſ.vnus
populus.⁊ nō extēdit poſſeſſio de pſona ad pſonā:q2 ille in quem
exerceo iuriſditionē non poſſidebat in ſe iuriſditionē:ſed alius ꝯ
quem ego pſcribo q iuriſditionem in hanc pſonā ⁊ als cōiter ha-
☞ bebat.¶ †(Poſſeſſorium)ex eo ꝙ dī in ſi.huius gl.ſ.reparande
ptꝫ ꝙ ſi eps vel qcunqꝫ alius q hꝫ iuriſditionē vel aliud ius gene
rale ſtatutum a iure vel a conſuetudine vel ſtatuto in aliqua loca

vel pſonas ꝙtocūqꝫ tpe ſiet ꝙ in aliquo illorum locorum vel per
ſonarū nō vtat vel omni iure qȝ in eis hꝫ vel aliquo capitulo:nō
tñ ꝯ eum pſcribit q2 ſemp poſſidet nō exercēdo ius illud vel vnū
capitulū illius iuris gñalis in vno ſolo loco in oībus locis ⁊ pſo-
nis ⁊ capitulis retinere vr niſi amittat poſſeſſionē:vel q2 expellat
vel reuertēs nō admittat vel ſuſpicet ſe poſſe repelli.ff.de acq.poſ.
l.j.§.deijcit.⁊.l.ſe.§.ſi.nā cum hec iura ſint ꝯtigua ſufficit in vno
pdictorū retinere poſſeſſionē.ff.de acq.poſ.poſſideri.in prin.imo
nec preſcriptio eius tpis cuius non extat memoria currit. de quo
no.j.de ver.ſig.qȝ p nouale.q2 ſemp poſſidet.Itē ſi ꝯdiceret ſeque
ret abſurditas.qd enī ſi in aliqua eccleſia vel pſona ita bñ ſe hꝫ p
l.vel plures annos ꝙ nunꝗ potuit exercere viſitationem in ea vel
iuriſditionē.nunqd ꝓpter hoc amittet eps ius ſuum in ea abſit.
4 ¶ †(De iure cōi)hoc ius vbi ſit ignoro.imo in monaſterijs cōtra
a vr.ſ.de offi.archi.c.ij.lꝫ enim parochiani[a] cuiuſlibet eccleſie a ꝓ
prio ſacerdote debeant baptizari ⁊ alia ſacra ꝙ ipſi conferre poſ-
ſunt recipere ⁊ iura parochialia eis reddere.ſ.de ſepul.in noſtra
⁊ p totū.⁊ de paro.nullus.⁊ p totū.⁊ de deci.per totuꝫ.xvj.q.j.do
ctos.⁊.c.ex autoritate ꝙ tñ ſacerdotes hoc debeant non inuenio
inter iura parochialia niſi ſpālis conſuetudo aliud inducat.ſ.de
ma.⁊ obe.his.inſtitutio tñ poſſet dici in nō regularibus eccleſijs
ad titulū ptinere.arg.decre.pal.his.ſed poſſet dici illud obtinere
in titulis cardinaliū qui hñt pinguius ius ꝙ plebani. q2 inſtitu-
tio ⁊ deſtitutio pertinent ad epm.ſ.de offi.ordi. conquerente.xvj.
q.ij.c.j.⁊ no.ſ.de offi.archi.cum ſatis nec eſſet dignum ꝙ ad ple-
banos pertineret vel alios parochiales prelatos ad quos non in
uenio aliquid de iure ptinere ſuper minores titulos.niſi quod ha
betur.ſ.de offi.archipſ.c.ſi.hic aūt dicūt qdā ꝙ ſi ex ꝯſue. aliqua
iura habeant plebani in parochia:illa iura petere pñt vt no.ſ.de
cōſue.cū olim.ſed nihil ꝓhibeat eadē iura eſſe parochialia ⁊ epa
lia.ſicut vides in inſtitutiōe ꝙ eſt de iure archi.⁊ epali ⁊ ēt metro
po.ſ.de offi.archi.c.j.⁊.c.mādamus.ſ.de preſcri.cum non liceat.
aliqua notaui.j.de ecc.edi.ad audientiam(pſcripſiſſet).ſ. pdicta
iura.¶(Confeſſus)⁊ hec confeſſio ſicut infra apparet in tantuꝫ
preiudicat ⁊ in alio iudicio habito corā Inno.ꝙ ſnia fert contra
eum argu.ꝯ.ſ.de iudi.at ſi clerici.Sed rñ. q2 hec ꝯfeſſio publica
erat vel ideo preiudicat ꝙ hic papa in hac cognitione illi ſucceſ-
ſit.⁊ de hac materia no.ſ.de elec.per inquiſitionē.ſ.de teſt. albe-
ricus.ſed ſi bene attendas contrarium ꝓbatur.tñ ſi per hanc con
feſſionem ſniam tuliſſet ſuper proprietate ſniaſſet non ſuper poſ-
ſeſſione.ꝙuis poſſet reſpōderi qȝ papa celeſtinus errauit qȝ nō
ſuper proprietate ſniauit.ſed papa Innoc.modo ſniat:vel dic ꝙ
ideo papa cele.nō iudicauit ſuper proprietate:q2 non fuit petitū
ſed tamen poſſeſſorio agebatur.vt ex hac litera apparet vbi dicit.
vnde predictus predeceſſor noſter eccleſiam veſtram qua ſe aſſe-
rit ſpo.ſuper duobus autem primis.ſ.ſcrutinio ⁊ baptiſmo non
ſentētiat ſed pape reſeruat(debebat)eccleſia ſancti Laurentij(ca-
pitulo).i.iure veniendi ad capitulum(illuꝫ)ſacerdotē ſancti Lau
rentij(Reinueſtire).i.poſſeſſionē reſtituere(per hoc)non per ſen
☞ tentiam cel. ſed per confeſſionē presbyteri. ¶ †(Monialium.)ſi
enim alia monaſteria eiuſdem prouincie hoc iure cenſerentur. ⁊
hoc eodem iure cenſeri dꝫ arg.j.de cenſi.ſopite.c.diſt. cōtra moreꝫ
de hac materia no.ſ.de offi.archi.c.vlti. ſed videtur ex quo deſiit
eſſe monaſterium qȝ deberet cenſeri iure aliarum eccleſiaruꝫ que
ſunt monaſteria.argu.ſ.de ſtatu mona. recolentes.reſpon.quod
vere iure aliarum eccleſiarum cenſeri debet ſed ei ſubeſſe cui ſub-
erat dum erat monaſterium.ſ.titu.priori.q2 mo. (ſubiectum).ſ.
de offi.archi.dilecto.⁊ ita dꝫ illi ſubeſſe cui primo ſuberat.ſ.titu.
priori.c.ij.(condemnamus)not.hanc eccleſiam in quibuſdam iu-
ribus epalibus condēnari ⁊ in alijs abſolui ex quo vr ꝙ aliqua
poſſit quis preſcribere ⁊ alia non.ſ.de preſcrip.auditis.ar.cōtra.
ff.de ſerui.ruſti.predi.vna eſt via.¶(Condemnamus)q2 preſcri-
pſerat vel confeſſus erat coram cel. vt ſupradictum eſt. ſacerdos
ſancti Laurentij.inſti.autem ⁊ deſti.q2 non preſcripſerat imo nō
poſſidebat vt hic dī non adiudicat ei nec etiam coram cel. fuit cō
feſſus de his.ſ.ꝙ pertineret capitulum ad eccleſiam ſancti laurē.
ſed de poſſeſſione tantum confeſſus eſt.¶(Et capitulo)ſtulte ſu
per capitulo ⁊ omnibus conſimilibus egit petitorio.nam ꝓpter
hoc abſoluta fuit eccleſia ſancti Lauren.in toto q2 eius ius ⁊ poſ
ſeſſorium ⁊ petitorium deducit in iudicium:lꝫ ſnia lata cel. ſuffi-
ceret ad poſſeſſorium in his ſuper quibus lata erat: q2 tamen nō
ꝓbauit peti.ſnia fertur contra eā.ſ.de cau.poſ.⁊ propri.cum ec-
cleſia.ſed vr qȝ non tantum ſup inſtitutione ⁊ deſtitutione ⁊ ca-
pitulo debuiſſet abſoluere eccleſiā ſancti Lauren.ſed in omnibus
⁊ conſimilibus.ſ.in omnibus generalibus cuꝫ generaliter fuit pe
tituꝫ.ad ꝙ rñ.ꝙ ſm conſuetudinē vrbis ro.tantūmodo iura que
hic dicuntur eiuſdem iuris eſſe cenſent.ſ. de iure parochiali.nec
ob.ſ.de ma.⁊ obe.his vbi plura alia dicuntur eſſe de iure titulo
rum ſm conſuetudinē ro.ſo.ibi vel dic ꝙ lꝫ hec petitio eſſet gene
ralis tñ q2 non fuit pſecutus gñaliter de omnibus iuribus paro-
chialibus ſed de his tñ ꝙ hic dicuntur.ideo ſuper illis tantum dꝫ
ferri ſnia ⁊ nō ſuper alijs.C.de iudi.lꝫ ⁊ no.ſ.de offi.ordi.conque

a ¶Licet enī parochiani. ad hec dicta Inno.⁊ p eius declaratione vide car. in ꝯſi.xv.inci. pro diſcuſſiōe puncti.col.j.

rente.ſed vꝫ ꝙ ex quo eſſet in poſſeſſione ꝑdictorum ꝙ ꝛ talia de
berent eis adiudicari.ar.ſ.ti.proxi.c.j.rñ.ideo hic non contingit
hoc qꝛ alius.ſ.papa hec iura habebat:vt in lr̃a expreſſe apparet.
Itẽ ꝛ eſt alia rõ qꝛ illa locum hñt qñ ea iura que poſſidenꝫ de iu
re cõi ptinent ad hominẽ illius ordinis cuius eſt ille q poſſidet.
puta iura epalia poſſidebat in ſua dioce.als ſacerdos iura paro
chialia in ſua parochia.item eſt ꝛ hoc notoriũ ꝙ nullus alius ea
iura vel aliqua eiuſdẽ conditionis ibi poſſederat:ſed in monaſte
rijs hec iura nõ poſſidet de iure cõmuni tituli.

Exparte. (Mentio) de hoc no.ſ.de conſti.que in eccleſiarũ vbi nõ dr ꝙ debeat face
re mentionẽ in eiſdẽ cõci.qꝛ nõ eſt verũ qð in lr̃is quas
papa cõcedit nõ dꝫ facere de iure cõi mẽtionẽ.xxxi.q.j.
quo virginibus.et ſi ſint ſtatuta cõciliorũ.xv.di.canones.ꝛ de hoc
no.ſ.de reſcrip.c.j.ſed dicit ꝙ credit has lr̃as p obreptionẽ obten
tas.ꝛ tñ hoc ipſum non ponit ꝑ conſtanti imo ſub cõditione mã
dat:vt ſi hoc eſt non valeat ſi.C.ſi contra ius vel vtilitatem.ꝛ ſi le
gibus.vel dic qð aliqñ dꝫ facere mentionem:vt no.ſ.de conſtitu.
que in eccleſiarum.

Ad audientiam. Repete que dicuntur.xvj.q.vij.pie.

1 ¶ Iuſpatronatus quid ſit ꝛ quõ acquiratur in nu.2.ꝛ que one
ra ꝛ qui honores prouenianꝫ ex iure patronatus in nu.3.itẽ quot
modis transferatur in nu.4.

a ¶ De iurepatronatu[a]. Rubrica.

1 ¶ † Iuſpatronatus eſt ius quoddã qð neqꝫ mere tpale eſt neqꝫ
mere ſpũale.ſpũale vꝫ qꝛ nõ põt vẽdi.j.e.ad aures.tpale qꝛ tranſ
mittiꝫ ad heredes.xvj.q.vij.filijs.conſiderandum.prudentia pa
troni in duobus cõſiſtit.ſ.vt de tpalibus ſit ſolicitus ne dilapidẽ
tur:in ſpiritualibus vt talem miniſtrum pſtet qui digne deo va
2 leat miniſtrare.¶ † Acquiriꝫ aũt iuſpatronatus tribus ex cauſis
b ſ.eccleſie cõſtitutione eccleſie dotatione[b].ꝛ territorij ad eccleſiam
fundandã collatione.De prima.xvj.q.vj.monaſteriũ. de primo ꝛ
ſcðo.e.q.de filijs.de tertio habes.xviij.q.ij.abbatẽ.Quilibet autẽ
iſtorũ pronus eſt:ꝛ recte ſic vocaꝫ.qꝛ ſicut pꝛ filiuꝫ ita patronus
rẽ.i.eccleſiã de nõ eſſe ducit ad eſſe.nõ enĩ põt fieri eccleſia niſi fun
dus vbi fiat aſſigneꝫ:ꝛ ibi eccleſia edificeꝫ:ꝛ ante fundationẽ dos
aſſigneꝫ de cõ.di.j.nemo.alius autẽ ꝙcũqꝫ poſtea illã eccleſiã
dotet lꝫ bñfactor ſit.Nunqꝫ tñ patronus cẽſendus eſt qꝛ nõ duxit
eccleſiã de nõ eſſe ad eſſe ꝛ ex his apparet ꝙ poſt fundationẽ non
ꝗriꝫ iuſpatronatus.poſſet tñ dici lꝫ alij contradicant ꝙ ab initio
lꝫ male omiſſa eſſet dos eccleſie qð poſt edificationẽ ꝛ etiam poſt
c cõſecrationẽ[c] ſi eã dotaret patronus eſſet cũ ſine ſubſtãtia rerum
nõ poſſet eccleſie deſeruiri.j.q.iij.ſi quis ob.ꝛ ſi eccleſia vbi patro
natus erat prius deſtructa eſt ꝛ alia in alio loco edificata cui dos
prime eccleſie eſſet aſſignata cũ dicaꝫ in loco prioris eccleſie ſuc
ceſſiſſe idẽ dotator erit patronus huius ꝛ poſterioris.ar.ſ.de re.
do.c.ij.ſed q fundũ dedit in prima eccleſia nõ erit patronus in ſe
cunda nec tñ fundũ recuperabit.xij.q.ij.qcũqꝫ.ꝛ.c.ſeq.x.q.j.noue
re.ſed q fundũ dedit in ſcða erit patronus.xviij.q.ij.abbatẽ ꝛ eo
3 dem modo q ſcðam edificauit patronus erit.¶ † Ex iure aũt pro
natus ꝓueniunt onera:qꝛ teneꝫ eccleſiã ab ĩpugnatione defendere
ꝛ de rebus eccleſie ſolicitudinẽ gerere.ne fraudenꝫ.xvj.q.j.cõſtitu
tum.ꝛ.q.vij.filijs.itẽ cõmodum qꝛ ſi ꝓueniat ad paupertatẽ aliter
de bonis eccleſie.xvij.q.vij.qcqꝫ.itẽ honor.qꝛ honorificẽtius reci
piꝫ ꝛ ſtudioſe ei ſeruiꝫ ꝛ in poſſeſſiõe pre alijs honoraꝫ.xvij.q.vij.
pie.ꝛ.c.frigẽtius.ꝛ ſi eccleſia nõ eſſet collegiata pñtat ibi patron[9]
ſacerdotẽ.xvj.q.vij.decernim[9].ſi eſt collegiata eligit cũ alijs.xviij.
q.ij.abbatẽ qð tñ nõ credimus.ſed põt intereſſe electioni nõ tãqꝫ
eligẽs ſed tanqꝫ ꝯſulens.electio enim cui intereſt laicus nulla eſt
4 ſ.de elec.maſſana.ſacroſan.ꝛ.c.quiſquis.¶ † Transferꝫ aũt qua
tuor modis.primo ſucceſſione tam ad ſuos ſi inſtituanꝫ heredes
vel alio modo ſuccedãt.qꝫ ad extraneos.xvj.q.vij.ꝯſiderãdũ.ꝛ.c.
ſi plures.j.eo.qñ.ff.de reb.familiaria.qdã tñ dicunt ad ſolas here
des ſanguinis deferri.ar.xvj.q.vij.filijs.intantũ deferꝫ ſuis ꝛ here
dibus ſanguinis.qꝛ ꝛ ſi non ſunt heredes tñ iuſpa.filij habẽt ar.
ff.de iurepa.l.filij.ꝛ de lib.leg.l.aurelius ſed hoc nõ plꝫ donatiõe
j.ex in ſi.ꝛ.c.ꝯſultationibus.pmutatione.xvj.q.vij.memini.ꝛ cuꝫ
vniuerſitate.j.e.ex literis.Ex hoc ſatis apparet ꝙ non ad ꝓpin
quos ſanguinis:ſed ad inſtitutos heredes iuſpa.defertur.nam ſi
ad emptorem ville cum alijs iuribus ville defertur multoplus ad
heredem cum alijs iuribus hereditatis.

a ¶ Iuſpſonat[9]. adde ꝙ hic ti tul[9] nec decretales loquẽtes de iurepſona. ꝛ[9] laicorũ nõ vẽ dicãt ſibi locũ ꝛ capellis fundatis p laicos in eccleſijs fratrũ minorũ.ita pe.de anch. in ꝯſi.cxiij.ici.infra ꝗ loquunꝫ. Et ibi qð iuſpſonat[9] qð cõcediꝫ laicis eſt gratis.

b ¶ Dotatiõe.adde pe.de anch. ꝛ ꝯſi.cxxvij.col. ij.poſt me. ici. ꝯſi.ſubtiliter ꝛ ad plenum.

c ¶ Poſt ꝯſecratiõnẽ.ꝙ dotãs eccleſiã poſt cõſecrationẽ effi ciaꝫ patronus. adde car.ꝛ ꝯſi. lxxxij.ici.adduhis pmiſſa.coſum.ij.in prin.

1 ¶ Iuſpatronatus dꝫ eſſe penes heredẽ omnem inſolidum.
2 Cum eſt cõtrouerſia inter patronos cui ſtandum ſit.

1 Perlatum. ¶ † (Diuidi) iuſpa.eſt inſolidũ penes omnẽ heredẽ quo ad oẽm
ſuũ effectũ:puta honorẽ onus ꝛ emolumentuꝫ. preterqꝫ
quo ad pñtationeꝫ ꝗ eſt ita apud oẽs ſimul ꝙ apud
nullũ ſingulariter vt hic.ꝛ.j.c.pxi.ſicut dñiũ rei cõis.ꝛ hoc qð pri
mo dictuꝫ eſt:iõ eſt qꝛ cũ ſit res ſimplex ꝛ incorporalis ꝓuenit ad
aliquẽ heredẽ inſolidũ ꝛ ſi in equalibus ptibus ſint heredes. ar.
ff.de ſeru.vrb.ff.de reb.ꝛ ſup.fu.ſi ſepulchrũ.ff.ad.l.fal.l.j.§.ſi vſuſ.

incorporalia tñ diuidi nõ pñt.vij.q.j.nihil ꝛ dicũt qdã qð patro
ni pñt inter ſe ꝯuenire ꝙ vna vice pñtet vnus ꝛ alia vice alius.ar.
ff.de vſufru.quot.§.j.hoc tñ nobis nõ plꝫ in iuribus eccleſiaſticis
j.e.ꝗrimoniã.tantã igiꝫ vocẽ habebit ꝛ ius q minus hꝫ in heredi
tate ꝗtũ q plus ar.lꝫ multũ remotũ.xv.q.vij.filijs.ꝛ tñ q parũ po
ſuit in dote ꝗtũ q multũ.dũmõ de illis fuerit q aliqd poſuerant
in dote ꝯſtituẽda.poſſet tñ dici ꝙ ſicut rõne dignitatis in electio
nibus aliqñ vnus hꝫ duas voces vel plures:ꝙ ſic ꝛ poſſet eſſe in
ter patronos:qꝛ ſm ptẽ hereditatis hꝫet ꝛ vocẽ in electiõe. ſecus
enim ſi ꝛ añ fundationẽ aliqd magnũ eccleſie darẽt ſed nõ ꝑ do
te.hic tñ nõ dr iuſpa.non poſſe diuidi ſed eccleſia.ꝛ ſi plures vni
ſuccedãt tñ ꝑ vno vocẽ habebũt ꝛ loco vnius reputabunꝫ. ar.ff.
de ꝯdi.ꝛ demõ.l.cui fundus.ſit enĩ ſucceſſio in linea deſcẽdẽti in
ſtirpes nõ in capita inſti.de here.ꝗ ab inteſt.deferunꝫ.§.ꝛ qꝛ pla
cuit.ꝛ magis ꝯſonat eqtati quã iura ꝓponũt ꝛ ſubtilitatib[9] alijs
ff.ad.l.aq.ita vul.§.ſi.ff.de inſti.l.j.(ſimultates).i.diſcordie.(Sa
cerdos) inſtituẽdus.(Nõ poterit) qꝛ ſi epũs ſine ſcãdalo facere poſ
2 ſet de iure eſſet qð inſtitueret ſibi ſacerdotẽ.¶ † (Diſſariũ) ſi con
trouerſia eſt inter eos quos cõſtat eſſe patronos ſtabitur ſaniori
parti ꝛ ſi partes ſunt pares diſtingues merita electorum.lxiij.di.
ſi forte.ꝛ ſi pares ſunt in meritis locus eſt gratificationi.j.eo.cum
añt.ſi añt ſine ſcandalo nõ põt gratificare:cum p oĩa partes ſunt
pares:tunc interdicenꝫ diuina in illa eccleſia:vt hic:ꝛ ſi nec ſi con
cordabunt auferenꝫ inde reliquie ꝗ ſunt in capſis.j.c.pxi.ꝛ ſi nec
ſic poterunt infra ſex menſes concordare epũs inſtituet alium au
toritate concil.ſ.de conceſ.preben.ꝛ eccle.non va.c.ij.ꝛ.j.eod. cũ.
¶ Quãuis poſſet dici ꝛ non male ꝙ anteqꝫ interdicantur officia
vel reliquie extrahantur debent tranſiſſe.vj.menſes ſi autem ſit di
ſcordia inter patronos de iurepa.niſi cauſa finita fuerit infra.iiij.
menſes tunc epũs inſtituet alium.j.eo.qñ.ſi anteꝫ ſit diſcordia in
ter epm̃ ꝛ patronos laicos ſtatim epũs ponet ibi economum qui
bona eccleſie conſeruet.ſ.de offic.ordi.cum vos. Item ſi propter
diſcordias patronorum non poſſit ſacerdos inſtitutus in eccleſia
ſtare ſicut hic dicitur ſiet.

Vicũqꝫ (reliquias) que ſunt extra altare in ca
pſis.als enim non liceret.xvj.q.vij.con
ſiderandum ſi plures.

Voniam (fundatores) ſecus de refectorib[9]
ar.ff.de qd in lo.pu.l.ꝑtor.§.vici
nales.ꝛ ea rõne:qꝛ ꝙ humani iuris eſſe deſijt ſeruitu
teꝫ nõ recipit.ff.cõia vtriuſqꝫ in.l.caueri.¶ (Ordinet)
ꝑficiendo ibi pbrm poſt.iiij.mẽſes vt in fin.vel dic qð qñ non eſt
diſcordia de iurepa.ſed nõ pñt ꝯcordare de pſona hꝫet locum de
cre.ſ.de ꝯceſ.pbẽ.nulla.ſ.ꝙ.vj.menſibus expectari dꝫ. ideo anteꝫ
pñtatus a maiori pte põt refutare:qꝛ ex pñtatione non ꝗriꝫ ius.
ar.j.e.ꝗ aũt (de iure aũt pa.) i.quaſi poſſeſſione.j.eo.cõſu.nobis.
idẽ vꝫ ꝛ ſi de ꝓprietate iuris eſt qð:nec aliquis eſt in poſ.ꝛ ideꝫ p
ſimile vꝫ ꝛ ſi inter eccleſias de iure eligẽdi ſit qð:nec aliquis eſt in
poſ.qꝛ ſi aliqs eſſet in poſ.non obſtante cõtrouerſia iuris proprie
tatis ipſe eliget.j.eo.conſul.difficile tñ vꝫ qð inter duos poſſit eſſe
queſtio de aliquo iure niſi alter poſſideat.

Preterea (priuetur).i.ſit priuatus ipſo iure.
xvj.q.vij.ſi quis deinceps.vel priue
tur per ſententiam.ꝛ ſic per hoc.c.expones illud. ꝛ dic
vt no.ſ.de elec.quiſquis.

Quod autem (pñtatus) a patrono (poſ
ſidentis) hoc eſt verũ in pre
ſentatis a laicis:ſecus in preſentatis a clericis.j.eo.cuꝫ
autẽ.epiſcopus tamen qui idoneum etiam a laico pre
ſentatum recuſauit ei prouidere cogitur.j.eod. paſto.(dedit) non
iuſpa.ſed in proprios vſus qð non poterat (eccleſiam) expone vt
j.eo.illud.

Quia clerici (aduocatias) aduocati ſm di
uerſas cõſuetudines habent
plus vel minus honoris ꝛ oneris.Sed oppones que
re non eſt licitum ius ſuum tpale vendere.rñ.qꝛ nullũ
officiũ nulla caſtaldia eccleſiaſtica vendi põt.j.q.iij.ſaluator.hic
autem appellat aduocatiam iuſpa.qꝛ aliter non haberet preſenta
tionem (preſentetur) qð fieri non poteſt.ſicut nec patroni.j.eo.cõ
ſuluit (ſpoliando) ꝛ ſic eccleſia erit libera aduocato.xvij.qð.iiij.ſi
quis in atrio.j.de ſimo.de hoc autem.

1 ¶ Conceſſum videtur qð non eſt nominatim expreſſum.
2 Quid requiratur ad hoc vt iuſpatronatus tranſeat in emptorem
alicuius loci:ꝛ in nu.3.

Ex literis (ad firmam) talem cõtractuꝫ inter
ſe celebrauerat ꝙ vtile dñium trãſie
rat in cõductorẽ.ꝛ iõ de iure in ipm̃ tranſierat iuſpa.
cum vniuerſitate:ſecus in creditore.ſ.de re iudi. cum
bertoldus.vbi no.nã in eum nec vtile dñium tranſit nec directuꝫ.
1 ¶ † (Non excepto) idẽ qð in iurepa.põt dici ꝛ in iure ſepulchri ꝙ
a laicis poſſidetur.ff.de cõtrahẽ.emp.in modicis.ſecus eſt in deci
mis ꝛ alijs iuribus mere ſpũalibus: qꝛ non tranſeunt cum vni
uerſitate.

nerſitate.ꝛ eſt rō diuerſitatis:qꝛ cū iuſpa.nō ſit mere ſpūale:ſꝫ ꝑtim tpale nō eſt mirū ſi annectaꝛ tpalib⁹ ſꝫ mere ſpūalia cū l nullo cōicēt tpalib⁹ eis,nec cū vniuerſitate nec ſine annecti pñt:etiā ſi dicat:vēdo vel dono villā cū oīb⁹ iurib⁹ ſuis qꝛ ſpūalia nō ſunt iura tpalia:imo plus dicim⁹ ꝙ etiā eṗs ſi diceret:dono tibi villā ꝛ oīa iura q̄ ibi habeo:nō tñ intilligiꝛ donare decimas vel alia mere ſpūalia.nā hoc nomē oīa nō hꝫ in dicta ꝓpōne ſupponere vel referri ad ea q̄ ſunt penit⁹ alterius iuris q̄ᷓ ea que principaliꝛ donanꝛ qđ eſt hic:nā mere ſpūalia penitus ſunt alterius iuris q̄ᷓ tpalia:ſꝫ aliȷ̄ aliter dicūt.ſi ergo vult decimas donare faciat expſſam mētionē de eis.hoc tñ fatemur qđ ſi aliqđ ius ſit qđ pariter in ſe habet ꝛ tpalia ꝛ ſpūalia iura:vt eſt prebenda que q̄nqꝫ habet ꝛ poſſeſſiones ꝛ decimas ꝛ donatue aliȷ̄ eccleſie oīa ſcꝫ tpalia ꝛ ſpūalia ſimul trāſferunꝛ:qꝛ oīa ſunt ſpūalia ꝛ annexa ſpūalib⁹.

2 ¶ † Sed ſi quis obliget vel vēdat oīa iura que habet in aliqua villa cū nō ſit ſua.ſed ibi tñ certos fundos habeat vel certa iura ꝛ villa nō ſit ſua:nunqđ in tali contractu trāſit ius pa. Reſpon. nō nam ad hoc vt trāſeat opꝫ ꝙ res que vendiꝛ ſit talis que etiā ſine expſſione vniuerſitatē vel iuſpa.in ſe cōtineat ſicut eſt villa vel caſtrū q̄ in ſe cōtinet iuriſdictionē honorē diſtrictū ꝛ iuſpa. ſed q̄n dico vēdo tibi oīa iura hec vis eſt reſoluenda in ſingulares.i.vēdo tibi hoc ꝛ illud.cū aūt iuſpa.vendi nō poſſit ſub tali vniuerſali locutione vel vēditione nō cōprehēdiꝛ.ſi tñ ſit aliqđ ius vniuerſale qđ multa iura in ſe cōtinet vt hēditas cū illo bene

3 tranſit iuſpa.¶ † Itē multofortius ſi vendit aliquis fundū vbi habet eccleſiā.nō intelligiꝛ eccleſia trāſire in venditione.ff.de ac. emp.ſi mercedē.§.ſi cū fundū.quid ſi vendat quis palatiū ſuum vbi habet capellā que forte multa priuilegia habet ꝛ multos redditus:videꝛ qđ iuſpa.trāſeat cū palatio.ar.pre di.l.ſi mercedē.qꝛ ad capellā nō eſt iter niſi per palatiū.ſed dic ſecus eſſe in iurepa. qđ bene pōt teneri etiā ſi non vadat ad eccleſiā ſicut eſt preſentare.ꝛ aliud eſt in iure ſepulchri qđ nihil valet niſi ad illud portetꝛ ꝛ ibi ſepeliatur(suborta)maxime idem eñ ꝛ ſi ſuborta fuiſſet ante dūmodo in poſ.eſſet.ſ.eo.conſul.vel magis ſi alius nō eſſet in poſ.hoc eñ ipſo qđ alius nō eſt ꝛ ipſe eſt in poſ.ville preſentabit prius dictum placet magis.

1 ☞ Pōt iuſpa.donari ꝛ clericis ꝛ laicis abſqꝫ autoritate epi.

2 Nunquid laicus conferendo eccleſiam ſit excommunicatus.

Illud (eccleſia)intēdebat eñ eis dare ꝓprietatē eccleſie vel eccleſiā in vſus ꝓprios vel inſtitutionē ꝛ veſtitutionē vel iura tpalia qđ nō poterat.ſ.de do.paſto.x.q.j.nouerint.ſ.e.ſuggeſtū.ſ.de pri ui.paſto.ꝛ ꝓpter hoc bñ ſequiꝛ nō vacāte:qꝛ hoc erat vnū impedimentū quare nō tenebat collatio in ꝓprios vſus cū alius.ſ.cle

1 ricus inſtitutus eā poſſideret.¶ † Sꝫ dices quare nō vꝫ donatio quo ad iuſpa.ff.de cōtrahen.emp.qui tabernas.ff.de leg.j.ſi do m⁹.rñ.qꝛ nō intēdebat dare iuſpa.ius eñ pa.dare pōt ꝛ clericis ꝛ laicis ſine autoritate epi.ſ.e.ex infinua.ꝛ hic.ſed lꝫ nō teneat conceſſio eccleſie q̄ᷓ fecit laic⁹ ſi tñ ſiat autoritate epi vel etiā ſi poſtea cōſenſus epi accedat tꝫ cōceſſio.xvj.q.vij.decimas.ꝛ c.nemini:ꝛ etiā pſcribere pōt.ſ.e.cura.ꝛ ſi q̄ras qđ venit in dicta cōceſſiōe. Rñ.cū illa cōceſſio vigorē accipiat ex ꝯſenſu epi illud intelligaꝛ cōceſſum qđ di.ſ.de do.paſtora.preter iuſpa.qđ vt dictū eſt cōce

2 dere nō intēdebat.¶ † Sꝫ dices nōne hoc ipo ꝙ laic⁹ cōfert eccleſiā excōicatus eſt minori excōicatione.xvj.q.vij.ſi qs clericus.ꝛ c. cōſtōnes rñ.nō:cū ibi loquunꝛ q̄n laicus intēdit cōferre prelationē vel prebendā.hic aūt q̄n intēdit cōferre ꝓprietatē eccleſie:vel aliqđ ius in eccleſia qđ de iure habere nō pōt:de facto aūt tenet in his aūt cōcediꝛ qđ laicus poſſit cōcedere eccleſiā vel ꝓprietatē eccleſie cū cōſenſu epi:vt ſic eccleſie de laicorū manib⁹ eripiāꝛ. xvj.q.vij.decimas.ꝛ c.nemini(impedire).ſ.de re iudi.cū bertoldus ibi no.(vacante)idē eſt ꝛ ſi non vacante.

Querimoniā (mutationes)q̄n moriebatur patronus heres mutabat ſacerdotem(ꝛ viciſſitudines).q.tu eris vno anno aduocat⁹ ꝛ ego alio.nō eñ lꝫ laicis iura q̄ inter ſe hñt diuidere:vt hic habes:ſꝫ autoritate ſupioris epi pñt ſicut dauid inter filios aaron diuiſit miniſteria eorum.luc.c.j.ꝛ paral.xxiiij.

Cum layci.(priori).ſ.de elec.ꝯſiderauimus. ꝛ c.contra.ſol.vt diximus.ſ.de re iudi.cum bertoldus.

Cura paſtoralis (eccleſias)quo ad ꝓprietatē vel alis vt diximus ſ.e.illud(legitima).xl.annorū.ſ.de pſcrip.de

☞ quarta.¶ † Sꝫ dices q̄ꝫo potuerūt pſcribere cū non habere potuerūt iuſtū titulū vel bonā fidē in preſcribēda eccl'ia data a laico cū ſit ꝯ ius.ſ.e.illd.ſꝫ dic ignorabāt ius:ꝛ ego rñdeo ꝙ ignorātia iuris in pſcriptiōe,ꝛ ſi.quo ad habēdā bo.ſi.valeat tñ quo ad q̄rendū ti.nō vꝫ.ff.de vſuc.nunq̄ᷓ.ꝛ l.nō ſolum is.§.ſi apud.ſol.dicim⁹ ꝙ bo.ſi.pſcripſerūt ꝛ iuſto titulo.ſ.ꝓ ſuo nō errādo in iure:qꝛ bñ ſciebat laicū nō poſſe dare eccleſiā ſine cōſenſu epi.ſꝫ ibi cōſenſum epi acceſſiſſe credebāt.ꝛ ita potuit pſcribere.ff.pro dona.ſi vir vxori ꝛ ſufficit cōſenſus epi nō tñ qui hītus eſt tpe ꝯtꝰ ſꝫ etiā ſi poſt acceſſit.ſ.e.ſuggeſtū.vꝛ tñ qđ a die quo verifiſe eſt eos vꝛ maiorē partē cōuēt⁹ bo.ſi.poſſediſſe incipit currere pſcriptio:puta mortuis illis qui interfuerūt donatiōi.ꝛ eſt ad hoc op.ar.ſ.de deci.dudū.vbi dꝛ ꝙ a tpe ꝯfirmatiōis incipit currere pſcriptio ſꝫ nō vꝛ poſſe ſtare qꝛ vicioſe poſſeſſioni nō vicioſa nō accedit res.ff.de ac.poſ.pōpo.§.vl.ſꝫ ipi itelligūt illa ꝙ rei vitioſe.i.que vitio reali affecta eſt ve furata ꝛ rapta:tales per quoſcūqꝫ poſſeſſores trāſeāt nūq̄ᷓ vitium amittūt:ꝛ ideo pſcribi nō pñt.inſti.de vſuca.§.furtiue nā ſi alis res q̄ ſine titulo poſſidebanꝛ vel detinebanꝛ ab aliquo.ſ.ex cā depoſiti vel cōmodati vel cōſilī ſucceſſor ei⁹ ꝓ ſuo incipit poſſidere bñ vſuc.ꝓ ſuo.ff.ꝓ.here.l.plerūqꝫ.ꝛ ſic eſt hic ſꝫ eñ illi q ꝑmo acceperūt nō habuerunt iuſtā cām poſſidēdi.aliȷ̄ tñ q poſtea ſceerūt ꝛ habuerūt q poſtea ſubſecuti ſunt ꝛ q nihil ſciuerūt.ſꝫ certe hoc nō pōt eſſe:qꝛ plati iſti nō poſſidēt eccl'ias iſtas ſic donatas pro ſuo:qꝛ ſuo noīe non poſſidēt ſꝫ eccleſie.ꝛ ſic eccl'ia que male cepit poſſidere nūqꝫ pōt mutare ſuū titulū nec fidē.ſꝫ potes rñdere ꝙ lꝫ platus qui male accepit mala fide poſſideat eccl'ia tñ cui⁹ noīe accipiꝛ donatio ſemp bona fide poſſidet.ꝛ ſi eſt bonus titul⁹ pro illa vſucapit.ſi aūt malus vel null⁹ niſi res eſſet rapta vel furtiua ſemp vſucapit pro ſuo nec obeſt ei mal⁹ ti.vel mala ſi.plati.ſꝫ certe hoc ſtare nō pōt per id qđ eſt.ſ.de deci.dudū.idē dici pōt qđ ſi aliquib⁹ de capitulo noīe capl'i facta eſſet donatio a laico capl'm tñ credebat epm cōſenſiſſe.nā in oībus his caſibus ꝓ ſuo vſucapit.ff.de vſu. pro ſuo.l.vl.vel pro donato.vel pōt dici qđ eṗs pmittendo donatariū qui eccl'iam accipit a laico pacifice poſſidere cām ꝛ titulū poſſidēdi ꝛ preſcribēdi ſibi pſtitit.ar.ſ.de his que ſi.a pre.ſi.cō

☞ tra,ſi.ꝛ.iij.ꝛ hic tacitus ꝯſenſus habeꝛ ꝓ titu.¶(† Preſcriptū) no.qđ ſi ſinita preſcriptione conſtet de nō legitimo titu.ꝛ ma.ſi. habitis ante ceptā preſcriptionē:tñ ſalua cōſila poſſunt illa retinere:qꝛ tuti ſunt autoritate tius qui ptātem cōdendi ius habet ſuper tpalibus qui hanc penā amiſſionis iuriū ſuorū induxit in odium negligentium ꝛ fauorem ſolicitorū(niſi ius)ergo iuſpa. transferre poſſunt qđ habent.ſ.eo.illud.

Si vero.(repñtenꝛ)hec pñtatio ſit ad ꝓbationē iuris veri pronī.nihil eñ iuris pñtato accreſcit.ꝛ vt habeat frontē rñdēdi ſibi de iurepa.ſ.e.ex literis.

Cum ſeculū (emptorū)ius eñ pronatus trāſit cū vniuerſitate.ſ.c.ex literis(emptor)hoc intelligiꝛ q̄n villa vel caſtrū data erāt in feudū.qꝛ tūc trāſit feudū etiā iuſpa.eccl'ie que erat ſita in villa vel caſtro:qꝛ ſi fundū daret in feudū vbi eſſet eccleſia nō tranſiret cū fundo iuſpa.eccleſie.ſ.e.ſuggeſtū.vt no.ſ.c. ex literis.aliȷ̄ tamē dicūt ꝙ iuſpa.etiā ſine aliqua vniuerſitate dari pōt in feudū ſicut donari:nā feudū beneficium eſt.

Ex inſinuatione (cōtuliſſet).ſ.e.illud (occupauerūt) tanq̄ᷓ clerici earundē eccleſiarū(reſtituāt)de facto:qꝛ nihil iuris habent in eis cū nō fuerint ab eis preſentati(reſtituant).i.in pace dimittant eos ordinare.

Conſuluit (detineāt)colligendo tñ fructus in proprios vſus cōuertēdo(vel aliquibus aliis)deſcendētibus puta nepotibus pronepotibus.hoc nō placet credimus eñ qđ patronus poſſit filiū preſentare.hic ergo interdicitur patronis dare eccleſias id eſt proprietatem ꝛ alia vt.ſ.c.illud.

D

E iure.

Nullus (aut eccleſiā) expone vt.ſ.c.illud(ꝛ ſi quis)hoc non referꝛ niſi ad decimas:vbi ſemper ſi laicus vult in aliū decimas trāſferre.neceſſarius eſt ꝯſenſus epi.ſ.de his que ſi.ab epi.cū apoſtolica eccleſiā eñ ſi de ꝓprietate intelligis nunq̄ᷓ cōferre poteſt aliȷ̄s.ſ.e.illud ſed de iurepa.illud cōferre pōt neſciēte eṗo.ſ.e.ex inſinuatione vel dic ꝙ ſi patronus vult concedire eccleſiam in qua habet iuſpa.alicui in vſus proprios.hoc nō pōt facere ſine cōſenſu epi:ſed eṗs facilis debet eſſe in cōſentiēdo:alioquin agēdum eſt cū ſuperiore.vel dic referri ad vtrūqꝫ.ꝛ loquiꝛ q̄n eccleſiam vel decimas de facto detinent.ar.ſ.ti.proxi.c.eccleſijs.

Significaſti (ſi epi)hic vult dicere qđ ſi patroni alicui eṗo nomine eccleſie ſue cōceſſerint preſentationē aliquarū eccleſiarum cōſtitutarū in aliis dioc.epi dio.ab illo epiſcopo cui iuſpa.donatum fuit preſentatos admittere debent.

1 ☞ Quis ſit fructus iuriſpatronatus.

2 Facta patroni.qui poſſidet autoritate pretoris tuetur pretor.

3 Malefidei poſſeſſor non facit fructus ſuos:ſed veri domini ſunt fructus.

Conſultationibus (patronatus) repete que dixim⁹ ſ.de in inte.re.c.ij.(poſſidebat) qui eſt in poſ.bo.ſi. et

añ lit.cōte.ꝛ poſt lit.cōte.ſemp ꝑſentabit.q: lit.pē.ꝛc.ſ.vel lit.pē.c.j.ꝛ.ñ.ꝛ p totū.nā ille q eſt ab initio bo.fi.poſſeſſor etiā poſt lit.cōte.dicet bo.fi.q̄tū ad hoc vt fruct⁹ ſuos faciat ꝛ etiā vſuc.trie
1 nñ cōpleat.¶ Itē vt nō ꝑſtet introitū niſi intelligeret ſe debere ſed ſi intelligeret ſe debere nō tenet ſi iuſtā cām litigandi habue rit.ff.de rei ven.vtiq3.ff.de pe.here.illud.ꝛ q2 facit fructus ſuos ergo ſi fructū in aliū alienat ille in quē alienatus erit controuer ſiā nō patiet.eſt em̄ fructus iuriſp.ꝑntare tutus ergo eritꝑntat⁹ ſed naturali rōne vr̄ q ꝑntare cēſendus ſit fructus naturalis:ꝛ ideo vr̄ dicendū q traſeat in oñium bo.fi.poſ.ff.de vſu.fruct⁹ſed ſi vere inſpicim⁹ nūq̄ natura ꝑducit ꝑntatio:ſed potius indu ſtria q̄uis poſſet dici q ꝛ hi fruct⁹ reſtituant euincēti q2 patro no nō debebit ea q̄ ad iuſpa.ptinēt:pſona adt nō remoueret ab eccleſia.ſi aūt eſſet ma.fi.poſſeſſoris q in poſſeſſione iuriſpa.eſt vel q2 eſſet violētus poſſeſſor ꝛ ſine autoritate iudi.hñ expelleret de eccl'ia ꝑntatus per eū.q2 cū ma.fi.poſ.nō faciat fructus ſuos C.de rei ven.certum.ꝛ.ff.de rei ven.ſi nauis.ergo nec fructus.ſ. ius in aliena eccl'ia per ꝑntationē ipſi nō trāſfert.idē etiā ſi ſit miſ
a ſuo in poſſeſſiōe autoritate iudicis inordinate[a].C.ſi per vim vel alio modo.l.vlti.¶ †Si autē patronus ma.fi.poſſidēs eſſet in poſſeſſione autoritate iudici ꝯ ꝛ ordinate:tūc q̄uis ma.fi.quo ad ſe poſſideret tū ille q bo.fi.recepit ab eo eccl'iā nō dimittet eā ar.C.vñ vi.ſi quis in tātam.nā facta talis q poſſidet autoritate ꝑ toris tuet ꝑtor vt no.ſ.de ele.niſi q̄uis poſſet dici q aliud eſt in ꝑtono qui nō dicit autoritate ſuperioris nec publico offō:ꝫ pro eo ferat ſnia q ſit ꝑtonus q2 ſemp hꝫ malā fidē ꝛ ideo nō facit fru ctus ſuos.ar.ff.de cōdi.inde.l.iul.ait ꝛ aliud in prelato qui nitit cōfirmatione ſupioris in publico officio.ꝛ ſic loquit gl.q̄ eſt.ſ.de
3 ele.nihil.¶ †Itē no.qꝺ bo.fi.po.ſi2 ma.fi.poſt li.cōte.q2 fructus reſtituere tenet.C.de rei ven.certū.ꝛ q2 preſcriptio longi tpis in terrūpit.C.de acqui.poſ.nemo.ꝛ de preſcri.xxx.an.cū no.eſt etiā caſus vbi bo.fi.poſ.ab initio poſt li.cōte.nec oīno bo.fi.remanet nec oīno ma.fi.cenſet.ff.de rei vē.iul.ſcribit.ꝛ hac rōne.i.q: ma. fi.poſ.nō facit fructus ſuos:ꝫ veri oñi ſunt fruct⁹:vt no.in glo. hic poſita q̄ incipit:q2 eſt dicendū.vr̄ q ſi ma.fi.poſ ꝑntet vnum ꝛ bo.fi.ꝑntet aliū licet ep̄s admittat ꝑntatū a ma.fi.ꝑpter incer titudinē q2 tuēdus eſt in poſſeſſiōe.ſ.de inſti.cū veniſſent.ꝛ de in inte.re.cū veniſſet.tñ q̄ncunq3 poſtea cōſtet de veritate remoue bitur ꝑntatus a ma.fi.poſ.ꝛ dabit preſentato a bo.fi.poſ.penes quē eſt fructus iuriſpa.ꝛ idē dicendum eſt in ſententiis datis.ꝛ aliis factis a bo.fi.poſ.iuriſdictiōis.ꝛ ma.fi.poſ.ar.ſ.de reli.do. cū dile.nec eſt ꝯtra.ſ.de cā poſ.cū eccleſia.q2 ibi loquit de bo.fi. poſ.vt ibi no.(credebatur).xvj.q.vij.decernimus.in fi.

¶ Inordinate. Adde bal. in.l.ij.col.pe. C.de ſer.ꝛ aq. ꝛ ro.in conſil. cccclitij.ad fi. ꝛ refert ēt hoc dictū Feli.i.c. eccleſia ſancte marie colū.x. in fi.ſ.de ꝯſti.

Uggeſtum. (prebēdā).i.in ſuos vſus.(Ec cleſiarū expone:vt.ſ.eo.illad (poſterius)q̄tum ad hoc vt hāt de eccleſia prebende cū
b per hoc patronus amitteret iuſpa.q iſte non pōt [b] abſq3 eius aſſenſu:ſemper tñ donatio facta ab ep̄o tenet q̄tū ad iura ep̄i. ꝛ quo ad illa preferetur.ſemper prima.ſ.de dona.paſtoralis.

¶ Eſſe nō pōt Car.in ſuo.ꝯſ. xcvj.inci.papa vniuit.ꝛ feli.in c.cū veniſſent. col.vij.verſi.ꝛ per hoc dictū. ſ.de cōſti.refe rūt ꝛ ſequunt hoc dictum.

Elatum. (recognitionis)hi recognoſcūt be neficia habere a laicis ſine aliqua inueſtitura vel inſtitutione ep̄orum(vendicare)tanq̄ clerici(alieno).ſ.eo.preterea(corā ſeculari)repete,que diximus.ſ.de fo.compe.cum ſit generale.

c **Ante.** (ſex menſes)dic vt notatur.ſ.eo.c.

Reterea. (nō habere)no.q aduocati nō ſo lū nō ꝑnt vendere ius aduocatio nis ſed nec donare ſecus in patronis qui donare ꝑnt iuſpa.ſ.e.ex inſinua.ꝛ eſt rō diuerſitatis q2 patronus eſt quaſi ex debito.ſꝫ aduocatia de gratia tñ.ꝛ idē dicim⁹ l guar dias cuſtodias ꝛ ꝯſilibus.vel dic qꝺ ꝓhibent vendere ꝛ donare aduocatias ꝛ cōſimilia iura,eo mō quo iſti vēdebāt.ſ.hoc eſt ius q hic extorquebāt a ruſticis q̄ tñ ab ordinariis ſtatuta nō erāt ꝛ ſic pōt loq'dec.ſ.e.q2 clerici.ſi āt ſtatutos reddit⁹ ꝛ legitimos do nēt ꝛ ēt forte vēdāt hoc nō eſt inhibitū ſꝫ dicas q̄re,dr̄ q ꝯctus ſit null⁹ ꝛ quo ad hec iura nō tꝫ q̄ nō hꝫ:dꝫ tenere tñ quo ad ea q̄ hꝫ ꝑt ñderi q id.nō tꝫ:q: eū nō ſint determinati l iure red dit⁹ hmōi dñoꝝ nō tꝫ vēditio rei q̄ nō eſt vel q̄ eſt incerta.ff.de cō tra.emp.l.j.in iure tñ pa.vbi certa ſunt iura ſecus.ſ.e.ex inſinua. ſepe tñ aduocatus pro patrono ſumitur:vt.c.proxi.

¶ H.adde qꝺ ħ idē tꝫ Car.i cle.j.i prin.l.j. op.de ſup.ne gli.ꝑla.ꝛ lap.al leg.lxxxiiij.lci. dñs nr̄ papa. col.v.v̄.ſꝫ nun qd ꝛ do.poſt arebi.i.c.ñ.co. iiij.de ꝑui.ſ.in vj.Et ēt refert feli.in.c.in no ſtra.col.xxj.in ꝑn.ſ.de reſcri.

Um autem. (aduocat⁹).i.patronus ali ter ſumitur.ſ.proxi.c.(indi cio)q̄tum ad hoc vt ius habeat qui ab ipſo electus fuerit ep̄s tñ peccat qꝺ primum idoneum admittere recuſauit.ꝛ ideo punitur.ſ.e.paſto.ſed ſi nō refutauit primū pōt
c eligere,vtrum eorum velit(preſentationē)quia preſentatio cleri corum vim electionis habet [c].

Obis. (cōſtruxerit)aliter em̄ non pōt.de ꝯſe. di.j.nemo.quot modis q̄ratur iuſpa. ꝛ cui iuſpa.debeat.habes no.xvj.q.vij.pie.ꝛ.ſ.titu.j. (iuriſdictione)ſtatuto vel ꝯſuetudine.de hoc not.ſ. de ele.qꝺ ſicut(tractāde).q.d.nō ſolū poſt electionē cōſenſiſſet ſꝫ etiā in tractatu electionis ſi hoc hꝫ ex ſua iuriſdictione.l.cōſuetu dine vel priuilegio vel ſtatuto.q aūt vox eius ſuffragiū ꝑſtet in electione hoc nō pōt cōſuetudine induci.ſ.de ele.ſacroſan.

p **Ex veſtras** (nullus ſe pōt).ſ.de inſti.cum ad noſtram.

Um propter. ſ.(quatuor).ſ.eo.cū ꝯ ſo. ibi ſex mēſes cōputant a die vacationis.in.a die morte litis.vel aliter vt diximus ſ.e.c.j.(idonea)ꝯtra.ſ.e.c.j.So.qñ pōt fieri qꝺ hic dr̄ ſine ſcandalo dꝫ fieri q hu.dicitur.vel aliter vt ibi not.

1 ¶ Promiſſio facta a legato de vacatura an teneat.
2 Forma inhibitionis:ad hoc vt inhibitio valeat:qualiter ſit fa cienda.
3 Licet is cui poteſtas conceditur alicui prouidendi poſſit reſerua re prebendam ſue collationi:non tamen poteſt niſi in vna eccle ſia reſeruare.
4 Suſpenſio nimis effuſa eſt culpabilis.

1 **Um dilectus.** (†Uacare)no. legatum poſſe donationi ſue reſer nare donationē ꝑbende vacature certe pſone cōferen dā:ſed ꝑmiſſio facta a legato de vacatura non tꝫ.hoc ipſum pōt delegatus pape cui papa cōmiſit q alicui ꝓuideret. ſed tñ diſtingue q2 qñ mādauit q ꝓuideret alicui de primo bñfi cio q in aliqua eccl'ia vacaret primū bñficiū ſue donatiōi reſerua re pōt.ꝛ nō aliud.ſi vero mādauit papa q alicui ꝓuideret in ali qua ciuitate vel dio.de ꝑmo bñficio qꝺ ibi vacauerit pōt ſue do nationi reſeruare bñficia illius dio.vel ꝓuincie in hac forma cui libet eccl'ie ſcribet cū dñs papa mihi mādauerit q tali ꝓuideam in primo bñficio q vacauerit in dio.iſta vel ꝓuincia:mādamus vobis q ſi cōtigerit primā vacātē eſſe in eccl'ia veſtra illā mihi reſeruetis.ꝛ tūc ſi de illo bñficio qꝺ ꝑuo vacabit aliqd attētaret cōtra reſeruationē factā nō valeret q2 ptās hec p ſuperiorē eſt eis ablata.ſi vero papa ſic cōmiſerit alicui ꝓmiſſionē ꝓuideas tali in tali ꝓuincia i bñficio q duxit acceptādū:tūc erit ipſi⁹ eligere q bñficiū acceptet ꝛ cū dare ſuo ꝓuiſori ꝛ ꝓuiſor tūc ſic ſibi reſer uabit bñficiū ꝛ ſic ſcribet illis vbi bñficia reſeruat.papa ſic ſcrip ſit mihi ꝛ ipſe talia bñficia elegit de qb⁹ i eccl'ia veſtra eſt vnū.vñ mādam⁹ qꝺ ſi illud aū vacauerit q̄ alia q̄ elegit illud mihi ſerue tis.ſi aūt in arbitrio iudicis cōmiſerit q ei ꝓuideret in bñficio cōpetēti tūc iudicis eſt examinare q̄ bñficia ſint ſibi cōpetentia. ꝛ tūc ſm̄ predictā formā poterit bñficia q̄ voluerit ſibi reſeruare querit an poſtq̄ ſemel elegerit poſſit poſtea variare de hoc ali qua no.ſ.q ma.accu.poſ.cū in tua.q aūt hmōi reſeruatiōes fieri poſſent ex eo ꝓbat q alis inutile eſſet mandatum de ꝓuiſione:ꝛ mandato principali mandat ꝛ acceſſorium.ſ.de offi.deleg.pru dentiā cum multis cōcordantiis.¶ Alii tñ dicūt q in quacūq3 forma ꝓdicta:ſcribatur q nec ipſe pro quo ſcribitur nec ille cui ſcribit pōt acceptare niſi vnū beneficium:nec fiet reſeruatio niſi de vno bñficio.ar.q: vnū bñficiū:tm̄ habere dꝫ.ꝛ ſic vnū tñ reſer uandū eſt.¶ Itē grauis ꝛ ambitioſus eſſet intellectus huius re ſcripti:q2 ſupradictus eſt vagus quod eſſe non dꝫ.ſ.de tranſla. c.licet ſuo plus dicūt qdam ꝛ vt videtur bñ q per tales literas nō pōt aliqꝺ beneficiū reſeruare ſed cum vacat pōt illud cōferre ꝛ ſufficit nunciare capitulo vel ep̄o qꝺ primū bñficiū debet con ferre autoritate pape ꝛ ſi cōtra fecerint tunc imponetur eis peni tentia que eſt.ſ.de prebē.inter cetera.ꝛ.c.dilec.ꝛ ſi cōtradicitur aperietur via vacaturis cōtra id qꝺ eſt.ſ.de cōceſ.prebē.c.j.ꝛ.c.cō
2 ſtitutus.¶ †(Inhibens).ſi em̄ ille q ptātem hꝫ ſup hoc ſibi re ſeruet bñficiū illud ſiue inhibeat illud alii cōferre non vꝫ q poſt talē reſeruationē vel inhibitionē de eo fuerit acceptatum.ar. hic q2 per hoc illa vice ſunt ſuſpenſi a collatione huius beneficii ꝛ collatio a ſuſpenſis facta nō valet.ſ.de cōſue.cum dile.ꝛ de ele. cū inter.ar.ſ.de ꝑben.inter cetera.c.dilect.ꝛ.ſ.de elec.innotuit nam ibi ſemp ponit.ꝛ ſi ꝯ factū fuerit ſit irritū.ꝛ ſic nō vr̄ ſuffi ciens inhibitio niſi adiciat hec clauſula.¶ †Aliis vr̄ ꝛ forte me lius qꝺ ſi ſcriptū eſt alicui q prouideat alicui in certa eccleſia q ex quo prouiſor recipit literā ꝓuiſionis penes eū eſt ptās conferē di ꝛ eſt ablata ab eo penes quem prius erat.vnde ſi hoc ſciens prius collator eam alicui cōferat nō valet.ſi aūt neſcit in aliū col latam hāc ptātem tūc obtinet qꝺ no.ſ.de ele.innotuit.illud aūt dicūt quidā in omnē caſum q ſi aliquis impetrauit literas ad aliquē q ſibi ꝓuideret in aliqua eccleſia.ꝛ alius ſilr̄ poſtea obti nuit literas ad alium q ſibi in eadē eccleſia ꝓuideret nūq̄ ſcꝺs executor ꝓuidere poterit anteq̄ primo ꝓuideretur:neq3 vꝫ ꝓui ſio facta a ſcꝺo executore etiā ſi ignorauerit de primo executore. ar.ſ.de reſcri.ceterū:nec hoc ꝯdicit aliis q̄ no.ff.de ele.innotuit vbi diximus q collatio facta ignorāter ab eo ad quem iure ordi nario pertinet tenet q fauorabili⁹ eſt ius ordinariū q̄ extraordi nariū.ꝛ q2 prime litere ꝑualēt.ſ.de reſcrip.ceterū.Tamē alii di cūt idē vtrobiq3.ſi vero aliqs impetret lr̄as ad aliquē q ſibi pro uideat in aliq̄ eccl'iarū ſue ciuitatis vel dio.vel de aliquo bene ficio⁹um

ficiorũ ad donationẽ alicuius abbatis ptinẽtiũ:cũ plura bñficia
in diuerſis eccleſijs ad ipſum abbatẽ ptineãt:tũc vƺ ꝙ iſte puiſor
quicũꝗ anteꝗ̃ eligat eccliã vbi vƺ ſibi puideri inuenerit aliquã
prebendã vacantẽ ꝙ illã poterit cõferre:ſꝫ anteꝗ̃ cõferat nullus
eorũ ad que ptinet collatio de iure ordinario in eadẽ dioce. im-
peditur cõferre bñficiũ ſuũ cui vult ⁊ collatio tꝫ. ¶ †Idẽ etiã vi
deƺ ſi alius puiſor alĩ deputaƺ:ſiue ſpãliter in aliqua eccleſia cõ
tẽta ſub ꝓdicta gñalitate ciuitatis vel dio. ſiue puincie:ſiue ẽt
ſcḋs ſit gñaliter deputat⁹ vt in ciuitate vel puĩcia puideret qḋ
tenet puiſio facta a ſcḋo puiſore.ar.ad hoc.ꝫ.de reſcri.paſto.in
ſi.vbi dicit ꝙ dele.p gñalẽ etiam nõ hꝫ iuriſdictionẽ ſup nõ expreſ
ſis cõtẽtis ſub gñali cũ añ expſſionẽ.bñ eñ dicimus ꝙ ſi poſtꝗ̃
corã puiſore ſuo expſſit in qua ecclĩa ſibi puideri volebat ⁊ expſ
ſio puenit ad eũ ad quẽ ptinet collatio.⁊ de iure ordinario ꝙ ita
per expſſionẽ iſtã eſt ablata ab eo ptãs ꝓbendã ↄferẽdi ſicut ſi l li
teris eſſet eccleſia in qua puiſio fieri debet.ar.ꝫ.de reſcri.paſto.
3 ¶ †Itẽ lꝫ credam⁹ ꝙ ille cui cõcediƺ ptãs alicui puidẽdi poſſit
reſeruare prebẽdã ſue collationi:vt no.ꝫ.de ꝓbẽ.pro illorũ.quã re
ſeruationẽ cõparamus expſſioni.nõ tñ dicimus ꝙ poſſit eã reſer
uare niſi in vna ecclĩa:qḋ ſic pbo.null⁹ eñ poſſet hr̃e lr̃as de plu
ribus eccleſijs a principio:⁊ ſi impetret fraudulẽter preſumeƺ.ꝫ.
de reſcri.in noſtra.⁊.c.ad audiẽtiã.ergo eadẽ rõne ⁊ ſi impetraue
rit literas gñales nõ poterit pluriũ reſeruationẽ facere:q: deleg.
debet ꝓcedere vt delegãs.ꝫ.de reſcri.ſuper literis.in ſi.ſi aũt ali-
cui ſcriptũ eſſet ꝙ alicui puideret l beneficijs que valerẽt.c.mar-
chas.tũc bñ poſſet plura bñficia reſeruare vſqꝫ ad predictã ꝗ̃tita
teꝫ ⁊ nõ plus:ſecus ſi in literis diceretƺ:in ſingulari beneficio nec
videƺ faciẽda lis ſi in literis dr̃ in primo bñficio puideas qḋ va-
cauerit vel in certa eccleſia vel dio.q: tũc ⁊ ſi nõ cõtulerit primũ
qḋ vacabit in eccleſia certa vel dio.tñ poterit cõferre ſcḋm vel ter
tium vel vlterius.ar.ꝫ.de prebẽ.dile.ſi.g.Itẽ vƺ qḋ etiam qñ ſcri
ptũ eſt qḋ in dio.puideat in primo bñficio qḋ in ea vacabit ꝙ ⁊
tũc põt preeligere vnã eccleſiã ⁊ ex tũc in alijs nõ poterit prouide
re aliĩ tñ hoc nõ cõcedũt. ¶ †Itẽ no.ꝙ ex quo puiſor reſeruaue-
rit ſibi puiſionẽ in aliqua ecclĩa p aliquo etiã ſi puiſor moriaƺ
nõ redit puiſio ad ordinariũ puiſionẽ ſed ad papã cuius autori-
tate facta eſt reſeruatio vel expſſio.Itẽ ex quo puiſor reſeruauit
ſibi prebẽdã in vna ecclĩa decetero nõ põt in alia prouidere nec
mutare dũmodo talis ecclĩa ſit quã hr̃e poſſit.ff.de adop.l.ĩ.ꝫ.
de reſcri.cũ in multis. ¶ †Itẽ vƺ ꝙ ſiue mandeƺ ꝙ in prouincia
vel in dioce.ſiue etiã in certa eccleſia alicui puideaƺ.tñ non pote
rit puiſor ſibi reſeruare nec omnia bñficia puincie vel dioce.nec
etiã ſuius ſpãlis eccl̃ie nec ſuſpẽdere collatorẽ ab illorũ collatio
ne ita in gñe:ſed bñ põt ſuſpẽdere in ſpẽ.hoc modo ſuſpẽdo talẽ
a collatione primi bñficij vel ſcḋi vel vlterioris:vel ſic põt ſuſpen
di ſuſpẽdo talẽ a primo bñficio qḋ vꝫ.x.vel.xx.marchas ſi eſtimet
illũ cui prouidere debet tãto bñficio dignũ ⁊ cũ eadẽ determina-
tione põt totã puinciã vel dio.ſuſpendere.Et eſt efficax ratio
pro his q: in aliquo mãdato alicui dato omnia mãdata videnƺ
ſine quibus mãdatũ expedire nõ põt.ff.de iur.om.iu.l.j.ꝫ.de of.
dele.ex literis.⁊.c.ſi.at puiſor iſte de quo dictũ eſt põt mandatũ
ſuũ expedire ſine eã gñali ſuſpẽſione:vel reſeruatione:ergo eam
facere nõ põt:ſed abſqꝫ ſpãli nõ põt exequi mandatũ ſuũ ⁊ ideo
4 illa facere põt. ¶ †Item effuſa ſuſpenſio eſt illaudabilis:ergo re
ſcriptũ qḋ hoc expreſſe nõ cõcedit ad iniquũ intellectũ per inter
pretationẽ trahẽdũ nõ eſt.ff.de vulg.ſub.ex facto.ff.de re.iur.ne-
ratius in ſi.ſed dic illud eſſe de ſuperabundanti vel qḋ ibi nec re
ſeruauit nec inhibuerat:⁊ ideo nõ erãt ſuſpenſi a collatione illo-
rum bñficiorum ſed mãdauerat papa alicui cõferri.nã tunc cum
multa poſſint obijci cõtra pſonas ipſorũ quibus ſunt dãda bñfi
cia:⁊ ꝯ lr̃as ſemper pendẽte qõne cũ nõ ſint ſuſpẽſi tenet collatio
ab eis facta.vt in prealle.c.inter ſe.⁊.c.dilec.ſecus ſi alicui contu-
liſſet ptãtem conferendi.nam tũc videƺ primus obtuliſſe hãc po
teſtatem.de hoc no.ꝫ.de reſcri.capl̃o. ¶ †Itẽ dicunt quidã qḋ
ille cui data eſt ptãs puidendi alicui in primo bñficio qḋ vaca-
bit in aliqua ecclĩa vel dio.vel puincia in primo bñficio:qḋ vaca
uerit poſt receptionẽ hmõi literarũ:⁊ poſtꝗ̃ hoc ipſum notifica
uerit eccleſijs in qbus habet ptãtem puidendi puidere dꝫ.ar.ꝫ.
de app.ſup eo.ꝫ.ſi.iij.q.v.c.j.⁊ ſi in aliqbus ſcripſerit in aliqui-
bus nõ.ex tũc põt tñ puidere in primo bñficio ex quo omnibus
eccleſijs hoc notificauerit vbi ptãtem puidendi habet ⁊ ſi ex me
dio tpe quo ſcripſit.ſed nõ pfecit vacauerit bñficiũ non põt de il
lo prouidere:q: nõ põt dici pſitate lr̃e directe toti dio.vƺ prouin
cie quouſqꝫ omnibus ⁊ ſingulis fuerint pſitate.vñ ſi iudex vellet
omittere forte vnam ecclĩam in qua non notificaret ptãtem ſibi
datam in nullo loco poſſet cõferre primũ bñficiũ:alij dicũt ⁊ vt
videtur melius qḋ ex quo recipit literas ſtatim bñficiũ primo va
cans põt cõferre:⁊ ſi nõ ſcribat eccleſijs vbi hꝫ ptãtem prouiden
di:q: litera nõ dicit qḋ eis ſcribat.ſed qḋ in eis iudex prouideat
⁊ plus dicũt quidã qḋ ſi cũ vacauerit primũ bñficium nõ poſſit
illud cõferre:q: preuẽtus fuit ab alijs tũc prouidebit in ſcḋo.vel
tertio vel vlteriori:q: bñficia lauſſime ſunt interpretanda.ꝫ. de

dona.cũ dilecti.j.de ver.ſig.olim.credunt tñ iſti ꝙ miſſio literarũ
huiuſmodi iudicis ad oẽs ecclĩas hoc operaƺ:q: ſi puſtꝗ̃ ſciue-
rũt ⁊ mãdatũ eſt eis pro aliquo ſcriptũ in ſua ecclĩa eſſe ꝙ tũc ſi
alij cõferũt illud bñficiũ patienƺ penã decre.de ꝓben.dilectus.ſi.
ſed alij dicũt ei pro quo ſcriptũ eſt abeſſe:q: ex quo primũ benefi
ciũ nõ habebit.vlterius nõ poterit ei in alio prouideri ſi cõtẽtus
ſit pena predicta.hoc nõ plꝫ.hec ſũt fortius vera ſunt qñ manda
uit ſibi prouideri cũ ſe ſaculeas obtulerit:q: nõ intelligiƺ ſibi au
ferri facultas ſi ab aliquo preuenitur.(Ipſe legatus) Eccleſiam
de berouiƺ.quã legatus conceſſerat gu.ſed modo iam renuncia-
uerat vt haberet prebendam ſancte.M.(Supplicabat) ⁊ bene.
¶ (Attẽdẽtes).q.d.iſte gu.nullo mõ põt dicere ſe habere ius ex
preſentatione predicta:q: ſi archi.in dicta eccleſia habet ius pa.
iure laico.⁊ ſic innuat vt dicat ꝙ nõ obſtãte collatiõe legati qui
nõ põt cõcedere eccleſias in quibus laici ius pa.habẽt ſua colla-
tio valere debeat male dicit:q: tũc ſi quis preſentat duos ſic hic
archi.preſentauit potior eſt ab ordinario inſtitut⁹:⁊ ſic ſm hoc
potior eſt.h.ab ordinario ſecundo admiſſus ꝗ̃.g.qui nõ fuit ad
miſſus. ¶ Sed ſi dicat qḋ in ipſa eccleſia habet archidia.ius pa-
tronatus tanꝗ̃ clericus certe nõ ſm hoc habet quicꝗ̃ iuris pre-
dictus.g.cũ legatus donationem ipſius eccleſie ſibi reſeruauerit.
nõ ergo tenuit preſentatio facta ab archidiacono:cũ legatus be-
ne poterit ſibi reſeruare eccleſias que ſunt de donatione clerico-
rum(Tanꝗ̃ laicus) q: ex hereditate patris:vel alterius ad ipſm
deuenerat.vel alio modo tñ(Eccleſiam) de berouiƺ (Preſentaſ
ſet) in alia vacatione anteꝗ̃ legatus eum daret gu.vel in hac ea-
dem vacatione ſcꝫ poſt reſignationem gu.iterum preſentauit eũ-
dem gu.ſed epiſcopus eum noluit admittere ſed.h.admiſit.ſed
prius dictum eſt verum ⁊ hoc nu.(Statutum).ꝫ.eo.cum ante.
⁊.c.quod autem.

Paſtoralis (appellauerit) licet appellatio-
ni eius deferendũ eſſet.nõ tñ in
cauſa hic caſſaƺ qḋ ſit poſt appellationẽ:q: ſit autori-
tate iuris.ꝫ.eo.ti.cũ aũt.Itẽ multa impediunt facien
dum.⁊ non caſſant iam factũ.(Poſſidentis) ſi tamẽ omnes pre-
ſentatos a laico patrono refutaret ⁊ ſuum inſtitueret caſſaretur
eius inſtitutio.ꝫ.co.conſultationibus.⁊.ꝫ.c.proxi.
1 ¶ Multa hic habes ſigna ad cognoſcendam eccleſiam colle-
giatam vel non.
2 Per laicalem collationem nullum acquiritur ius ſpirituale.
3 Per intitulationem nullum acquiritur ius titulato.

Poſtulaſti. ꝙ ecclĩa ſit collegiata ⁊ iura ha-
beant eccl̃ie collegiate ſatis pro
baƺ per priuilegiũ ꝙ cõſtituit eã collegiatã.ſed ⁊ ſi pri
uilegiũ vel ſi certa alia ordinatio ſuper hoc nõ appa-
ret.ſi cõſtat ꝙ in ſui fundatiõe fuit ordinatũ ꝙ ibi eſſent tres cle
rici vel plures.vel ſi pro tot fuerit eccleſia dotata.⁊ tũc ſimiliter
habebiƺ eccleſia pro collegiata.x.q.j.c.j.de ↄſe.di.j.nemo.q.ĩ.pla
1 cuit. ¶ †Si aũt cõſtat ꝙ fuit ordinatũ in fundatiõe qḋ nõ cenſe
retur iure collegiate:ſed priuationẽ haberet patronus.vel ſi fuit
ordinatũ ꝙ tñ vnus vel duo clerici eſſent ibi:tũc nõ cenſebiƺ iu
re collegiate:⁊ ſic loquiƺ.c.xvj.q.vj.pie.⁊.c.ſe.⁊ in hoc titulo qua-
ſi per totũ. ¶ Itẽ ſi poſtea cõtingat de incollegiata fieri multos
clericos tamẽ nõ erunt vt collegiũ.niſi patronus cõſentiat ⁊ alij
alĩ qui leduntƺ de mutatiõe ſtatus eius ar.xvj.q.iij. monaſterijs.
c.rõnis.⁊.c.ſi quis vult. ¶ Itẽ ſi in collegiata nõ remaneat niſi
vnus clericus:tñ iura collegiate eccl̃ie habebit.ita ꝙ ſi poſtea ad
pinguiorẽ fortunã deuenerit in omnibus iure collegiate eccleſie
vtaƺ ⁊ etiã interim qñ vno mortuo clerico eiuſdẽ eccl̃ie epõ qui
eliget nõ nomine ſuo ſed noĩe eccl̃e eligit.ar.lxv.di.ſi forte.ſi aũt
non apparet qualiter eccleſia fuerit inſtituta.ſ.vt ſit collegiata
vel alio modo:tũc ſi clerici ſunt in poſſeſſione ꝙ faciant ſicut cle
rici collegiate eccleſie clerici defendenƺ in hac poſſeſſione etiam
ſi patronus eſt in quaſi poſſeſſiõe qḋ in ea faciat.ſicut in eccleſia
nõ collegiata.defendeƺ in poſſeſſione ſua quouſqꝫ aliud probeƺ.
ꝫ.de inſti.cũ veniſſet.fatemur tñ qḋ epi ⁊ alij clerici pñt habere
⁊ electiones ⁊ collationes prebendarũ ⁊ dignitatum etiam in ec
cleſijs collegiatis q: ſic conſtitutum fuit a principio.ꝫ.de cõſue.
2 cum dile.j.de verbo.ſig.abbate. ¶ †Idem etiam credimus de lai
cis:ſed tamen per collationẽ laicalẽ nullum ius ſpirituale habe-
bunt inueſtiti ab eis:nec per illã inueſtituram habebũt aliquod
ius in collegio quouſqꝫ per epm vel aliũ clericum iura ſpiritua-
lia ⁊ canonicalia acquiranƺ.ar.lxiij.di.in ſynodo.⁊ de hoc no.de
3 cle.ꝙ ſicut.(¶ †Titulos) per hmõi titulationẽ nullũ ius queriƺ
titulato:ꝙ ſi quereretƺ neceſſe eſſet cõſentire pſonã vt no.ꝫ.de ſi.
pre.ppoſuit:vel dic huic titulato queriƺ ius ⁊ eſt vere canonicus
⁊ tamẽ nõ habebit redditus niſi qñ placuerit electorib⁹.⁊ eſt hoc
cõtra ius ꝓpter ↄſuetudinẽ approbatã.ſi.ꝫ.de ↄſti.c.ſi.ꝫ.de ma.
⁊ obe ſtatuimus.(Electio) hic ponit duas queſtiones.prima eſt
vtrum electio titulãdorum ſpectet ad rectorẽ eccl̃ie vel ad patro
num:⁊ huic qõni non rñdet expreſſe.Secunda eſt ſi eccleſiam va-
care cõtigerit rectore vtrum patronus hmõi titularis puſtpoſi-

tis poſſit aliū preſentare. ⁊ huic rñdet expreſſe ꝙ pōt aliū preſentare.nec fit ei preiudiciū. ⁊ ſic etiam tacite p̄iūe,rñdet ex quo patrono non fit preiudiciū pōt alios titulare prelatus.argu.de ſi.pre.ꝓpoſuit.ā.de of.vi.ad hoc.vii.q.j.aliud aūt dicūt.quidam ſi ep̄s eſſet patronus.xvi.q.v.ſi quis.℄(Preiudicium generet) quin eos poſſit remouere poſt mortē titulantis cū ad patronū ſpectet nō ſolum prelatū.ſed alios etiā miniſtros p̄ſētare.lxiii.di ſtin.principali.xviii.q.ii.cleutherius.xvi.q.v.ſi quis.⁊ qd.vii.decernimus.in aut.de ſan.epi.§.ſi quis oratoriū.ā.de ſi.pre.ex tranſmiſſa.vel dic vt no.in glo.illa hic poſita.℄(Aſſenſum)idem intelligo:⁊ ſi eius aſſenſus interueniſſet.q2 ſi aliud diceret aperiret via vacaturis cōtra id ꝙ eſt.ā.de cōceſ.pre.c.ii.vel dic qd hī poſſet induci per cōſuetudinē vbi eſt cōſuetudo qd hmōi intitulati fuerint ſine malicia vacaturarū qd patronus ſi requiret de eis tū p̄ſētare deberet ſicut de conſuetudine inducitur ꝙ de certa eccleſia eligitur.ā.de conſue.cum dilec.ſ.de ver.ſigni.abbate.

Tranſmiſſe (conceſſiſſent) etiā ⁊ male cū ad patronos nō conceſſio ſed preſentatio pertineat(Appellationē)hec appellatio fuit iniuſta(Preſentatum)ſcʒ.R.

℄De cenſibus ⁊ exactionibus ⁊ procuratoribus. Rubrica.

Sancitum. (manſus) Manſus proprie ſm vulgare italie dicitur terre qd ſufficeret duob⁹ bobus.⁊ tu dic hic appellari māſum dotē cōſtitutā pro ſuſtētatiōe clericorū ⁊ aliis neceſſariis eccl̄ie.de cōſe.di.j.nemo.quā cū dicūt quidā autoritate ep̄i poſſe fieri tributariā.arg.ā.citu.prori.ꝑteres ⁊ nō aliter.℄(Seruitio) de nouo poſito ⁊ etiā ſi antiquitus fundatores eccleſiarū cōſueuerunt aliquem cēſum de fundo pro dote aſſignato recipere illū remittere debebūt vt hic.arg.x.q.j.c.j.⁊ ſe.ſi non remittet vel de nouo imponet pro remiſſo habetur ⁊ pro nō impoſito. vt.x.q.j.c.j. C.de leg.nō dubiū.Sed ſi aliā eadē terra eſſet tributaria nō erit libera tributo.xvi.q.j.c.ſi quis laicus.ff.de pac.inter.ſed eccleſia non debet eam recipere.imo potius ab eccleſie edificatione ceſſare(Eis)ſcʒ eccleſiis.xxiii.q.viii.ſm canonicam(Senioribus)id eſt dominis etiam temporalibus.

Omnis ⁊ vos hoc dictum eſt laicis.xi.q.j.magnū.ā.de ma.⁊ ob.ſoli te.vel etiā cōprehēdit clericos quo ad exteriora.xxiii.q.viii.tributum.vel precepit ꝙ ſint ſubiecti eccleſiaſticis prelatis.xxiii.di.ꝑꝑ.(Probatio)quo ad aliquid.cenſus autem non ſemper eſt probatio plene ſubiectionis.ſ.de priui.recepimus.ā.de reli.do.cum venerabilis.

Scientes imponere. Vel qd ſacerdos haberet in monaſterio vel monaſteriū in ſacerdote vel qd alii haberent in monaſterio(Permittas)eſt eīm ad hoc ep̄i cōſenſus neceſſarius.ā.de preben.auaritie.de monachis.

Licet. (Ad collectas)perſonales.ſecus de realibus(Cecitas)no.cecos defendendos per eccleſiam.lxxxvii.di.deſolatis.

Peruenit (ignorātie) hoc.c.loquit qñ petens cēſum nō eſt in poſſeſſiōe als quouſq; ſuccūberet in proprietate defenderet in poſſeſſione cenſus.ā.vt lit.pē.a memoria.⁊ c.laudabilem.ā.de cauſa poſ.cū eccl̄ia.⁊ qñ agit petitorio ⁊ nō poſſeſſorio.℄(†Ignorantie).i.cui⁹ cauſa ignorat ⁊ etiā ignorat vtrū debeatur.q2 ſi certum eſſet deberi cenſum licet nulla cauſa ſubeſſet tū ſibi ſolui deberet.ſ.co.ꝑto.⁊ no.qd licet obligatiōes nō querant tpe.de ac.⁊ ob.obligationū.§.plʒ tū ſeruitia ⁊ ſeruitutes etiā ſi nō habeant cōtinuā cām hñ querunt tpe.C.de ſerui.l.j.⁊.ii.ff.de aqua plu.ar.l.vi.C.de agri.⁊ cenſi.l.litibus.xviii.q.vi.ſeruitium ⁊ dicunt quidaʒ qd neceſſe habet allegare cām ⁊ ſufficit probare tps.ar.ff.de vſur.cū in rem ver.dicunt qd nec etiā cauſam aſſignare tenetur.

Cum apoſtolus (contenti) ⁊ ſi excedant hunc numerū ſubditi ſo.alii poſſunt ſua autoritate prohibere vel denegare.ff.de aqua quo.l.j.§.trebati⁹.x.q.iii.q1 cognouimus.lxiii.di.q2.⁊ ſi propter hoc excōicent nō tʒ.ſ.de exceſ.pre.cū ad quorūdā.ſʒ ſecuri⁹ eſt ꝙ penes ſuperiorē deponāt querelā. (†Charitatē)nō ergo inuiti ſunt cogendi per ep̄m qui exigit ſed ſuperior facilis debet eſſe in cogendo ſed nūquid archiep̄s poterit cogere ſubditos ſuffraganeorū ſuorū ſi ipſis ſuffraganeis nō archiep̄o qui petere negant auxilium.vr qd ſic q1 ex quo ius habet ep̄s petēdi vt hic ergo denegātes per ſuperiorē ad id cogi poſſunt.Sed hoc fateor verum eſſe per iudicem ordinarium clericorum qui ſolus eſt papa quando cōueniuntur ab ep̄o non aūt per archiep̄m qui eorum iudex non eſt.ā.de of.or.paſto.quidam tū dicūt ⁊ vr̄ bene ⁊ probabilr̄ ꝙ etiā ipſe ep̄s poterit eos cogere ad ſoluendum hoc auxilium.nec hoc verbum cum charitate cōtradicit.q2 in veritate clericis ſuis debet oſtēdere neceſſitates ſuas precibus ⁊ cōtentionibus apud eos inſtare ꝙ matrici eccl̄ie ſubueniāt.⁊ ſi noluerint ꝓcibus acquieſcere poſſunt addere coactionē debet eīm ſimul adeſſe charitas ⁊ coactio.xlv.di.licet.x.q.iii.cauendū.ar.ad hoc.q2 fructus eccleſiarum pōt pro ſuis neceſſitatibus accipere.ā.de conceſ.preben.cum noſtris.⁊ de inſti.cū veni.⁊ vt ecc.bene.vt noſtrum tamen hoc non debet ſine cōſilio capituli ſui ⁊ etiam ipſorum clericorum.argu.ā.de his que fi.a pre.ſi.conſen.cap.per totum.

Prohibemus (nec veteres) ꝓpter vbertatē fructuū: ſed ſi noua parochia vel noue diuitie ei accedūt dicūt cenſum augendū.ar.ff.de .ſuſ.itē ſi ſundi.ā.de preben.auaritie.ſ.co.q2 ato.Item licet ep̄i proſe non poſſint imponere cenſus pro aliis poſſunt.ſ.co.cum clerici.

Preterea (illuſione).i.fraude(Audiendo) agendo petitorio:ſed ſi poſſeſſorio agitur cōdēnabit ad ſoluendū cenſum quouſq; aliud cōſtet.vt cadē hec decre.innuit ⁊ no.ſ.co.ſignificauit.

Eccleſiis eripiunt ſcʒ q1 ō facto eas occupabāt laici ⁊ eorum poſſeſſiones vſufructuabāt:vel laici ius pa.qd in eccleſiis habebāt donarūt ep̄o(Imponent)ſiue de iure ſiue de conſuetudine approbata.

Innouamus regnum.que aūt ꝯſue. memoriam excedente habita ſunt cōſeruabuntur.ſ.de ver.ſi.ſuper quibuſdam.§.j. Itē a regibus pñt poni de nouo cū in eis plenam habeāt iuriſdictionē verumtū peccāt ſi hoc faciāt ſine cauſa.

Cum clerici. (remouere)⁊ cenſus poſt mortem ſtatuentis nō ſoluetur:vt no.ā.co.ſcientes preterea.

Ad que (id) ſcʒ remiſſionem predictorum vel archidiaco.

1 ℄Iuramentum in preiudicium eccleſie nō eſt ſeruandum.
2 Non eſt vis facienda etiam malo poſſeſſori.
3 Non debet appellatio alicui auferre poſſeſſionem ſuam.

Significauit. (interdicti) nō fuit hī preceptū per qd monachi poſ
1 ſeſſionē amittebāt.†Vel dic qd licitū fuit preceptū. nō eīm monachi ꝑdictū cēſum recipiendū poſſidebāt q1 tpe ꝑdeceſſoris nō receperāt als querēdi vi vel clā poſſidebāt ſ.ignorāte ep̄o cuius autoritate cēſus cōſtituēdus erat:⁊ nō autoritate inferiorū prelatorū.ā.c.ſciētes.ꝑterea.ā.de ꝑbē.auaritie. Et ſi clā vel ignorāte ep̄o cēſum recipiebāt non erat ibi patiētia ep̄i que neceſſaria eſt ad poſſeſſionē querēdā cū ergo eſſet in poſſeſſiōe tū recipiēdi a ſacerdote nō ab eccl̄ia mortuo ſacerdote vel etiā viuo eccl̄iam cōuenire nō poterit tāq̄ ſi ſpoliat⁹.nec ſucceſſor monachis tāq̄ exiſtētib⁹ in poſſeſſiōe cēſus ſoluet cū eccl̄iam nō potuerit obligare niſi legitimis modis.ff.qū vi aut clā ꝓhibere.§.nō tū.hoc nō plʒ:q2 ſatis credim⁹ poſſe q̄ri poſſeſſiōes per ſolutionē ſacerdotis:vt.ā.de ca.mo.c.ii.vel hec nō fuit intētio ep̄i precipiētis qd nō ſolueret cēſum:q2 iuramētū nō erat ſeruādū in preiudiciū ecclie:⁊ nō aufert ei ſi alio iure iuuare non poſſet.vel potes dicere qd vbi qs ſcit aliquē in poſſeſſione iniuſte ⁊ mala ſi de pōt denegare redditus ſolitos etiā ſi iurauit:cū iuramentum preſtitum in leſione eccl̄ie nō ſit ſeruandū.ā.de iuream.peruenit.
2 ℄†Et qd iudex precipit illud ſolui quouſq; cognoſcat:⁊ ꝓpter ignorātiā facti eſto tū ꝙ ep̄s hī ſciebat hunc cēſum nō deberi de iure.hī precipit vt decetero nō ſolueret.ſʒ ſi preciperet ꝙ poſſeſſionē rei corporalis quā alius tenet qd violēter offerret malū preceptū eſſet.q1 etiā violēto ⁊ malo poſſeſſori nō eſt vis faciēda.iii.q.ii.§.vi.⁊ eodē mō ſi ille qui cōſueuit recipere cenſum cū violentia vellet accipere forte arinis ſibi reſiſtēdū nō eſſet.ſʒ de iure tū agēdū.ā.de off.dele.ſi qñ.lʒ aliꝗ cōtradicit. ℄Si aūt eſſet bo.fi. poſſeſſor ille qui recipiebat cēſuʒ.tūc ſacerdos qui in veritate nō debebat cenſum:ſoluere dʒ:q2 ſicut nō eſt licitū aliquem ſpoliare aliqua re.ſic nec poſſeſſione.C.vii,vi.ſi quis in. ℄†Sed queres qūo aget poſſeſſor bo.fi.cōtra hunc ſacerdotē.q2 non ſoluit cenſum loquimur in eo caſu qñ nec ſolutio nec iuramentum apparebat ſuper cenſum.Rñ.ſi ſacerdos intendebat eum ſpoliare ſuper poſſeſſione aget interdicto vñ vi.vel cōdictione ex decre.ā.de cle.querelā.ſi vero nō intendebat ſpoliare poſſeſſione ſed tū in cenſus ſolutione ceſſabat tunc aget interdicto vti poſ.q2 ſic moleſtabat eū nō ſoluēdo cēſum ſuo tpe ar.ff.vti poſ.ſi duo.§.ſi.⁊ ſic etiā agendū eſt contra illū qui eligat vel inſtituit aliquem in eccleſia in qua ad me pertinet electio vel inſtitutio.⁊ eodē modo cōtra clericum electū vel inſtitutū q1 ipſi ſunt qui mihi turbant poſſeſſionē meā.ff.ſi ſer.ven.ſi quis diu.℄Iſte autē ſacerdos ſi ep̄s preciperet ei qd cenſum nō ſolueret bo.fi.poſſeſſori debet appellare.q1 iniuſtum eſt preceptū.⁊ idem vr̄ dicendū qñ ep̄s precipit alicui

pit alicui de ſua dio. ꝙ preſtet obediētiā vel qd̄ recipiat aliquem ad viſitationem vel preſtet aliqua alia ad que ius cū dicit teneri ſi ſubditus appellet ab hoc epo dicēs ſe ab his liberum vel priui legio vel preſcriptione vel alio modo ſi eps eū excōicet poſt hmōi ap. ſine aliqua cāe cognitione: tñ teneret excōicatio dūmodo verū ſit qd̄ nō ſit liber: qꝛ qd̄ petit eps notoriū iuris eſt. ⁊ ideo non requirit ibi ordo iuris. Sed ſecus eſt ſi hoc peteret a clerico qui nō eſſet de ſua dio. vel alr̄ ſi a clerico ſue dio. peteret ea que non conceduntur a iure. nā tūc ſi ſine cāe cognitione eū excōicaret: non teneret excōicatio etiā ſi in veritate teneret: qꝛ grauamen ſecutū facit ꝙ per ap. negociū eſt delatum ad audientiā ſuperioris. ſ. de ap. ad audientiā. ſecus aūt eſt in alio caſu: qꝛ in notorijs falſis nō
3 valet ap. ſ. de ap. propoſuit. ¶ †Aliqui tñ cōtradicūt dicētes ꝙ ſemper etiam poſt ap. teneret ſnīa excōicationis ⁊ ſine cāe cognitione dūmodo nō ſit vera cā ap. interpoſite ⁊ maxime in eo qui poſſidet cenſum qui ſibi denegat. hoc enim etiā poſt ap. ⁊ etiā ſine cāe cognitione excōmunicabit denegantē cenſum. ⁊ ſic defendit poſſeſſionē ſuam appellatio enim nō debet alicui auferre poſſeſſionem ſuam. ¶ Sed quid ſi abbas excōicat hūc ſacerdotē ſi non dat cenſum ⁊ eps eum excōicat ſi dat: tñ. appellet ſacerdos ⁊ nunꝙ obliget eccleſiam niſi probabilem ⁊ manifeſtam credulitatem habuerit quod debet ſoluere. argumen. ſ. de ſenten. excōmunica. inquiſitioni.

Sopite procu. no. in cauſa cōmuni ſibi ⁊ alijs poſſe eſſe procu. abbatem. ¶ (Exhibitas) ſine hac probatione ſufficiebat ei ius cōe vel etiā generalis cōſuetudo que extendenda erat ad eccleſias ſimilis cōditionis cū nō eſſet cōtra ius cōmune in eo qd̄ petit procurationē quādo viſitat in caſibus cōceſſis repete que diximus. ſ. de preſcrip. cū ex offi. ſ. de offi. or. c. vlti. (Cōmunis) .x. q. i. decernimus epm placuit (cōmuni). xviij. q. ij. luminoſo. cōtra ſol. illud loquitur de exempto (communi) in hoc erat ius cōe vt ſicut alij faciebant ita iſti. ſ. co. ſuper. ius cōmune eſt qd̄ negligente epo viſitet archieps vel ius commune eſt quod viſitet ſimpliciter. ſ. eo. c. ſi.

Grauis (fideiuſſoria) que fideiuſſio nō tenet cū nō tenuerit principale. C. de le. nō dubium. ſ. de do. poſt diuor. re. c. ſignificauit. ⁊ c. ⁊ ſi neceſſe. C. de ſa. ſan. eccle. ſancimus. nemini. C. de cōdi. ſine cauſa adminiculo.

Quanto. (de fundatoris) hic iuſte potuit cenſum cōſtituere. xviij. q. ij. eleuctherius ideo non abſoluentur ab eo (liberaliter) ⁊ nihil habebat ab alio monaſterio vel tēporale vel ſpirituale quare hanc procurationē preſtaret debita tñ ex quo conſtituta eſt te-
☞ net liberaliter. ¶ †(Que pro vna) no. liberalitates ad temperantiam reducendas ſi de eis oriſ grauamē. ſ. eo. ex parte. ſ. de deci. ſuggeſtum forte ſecus eſſet ſi ex pacto aliquo dato vel recepto id promiſiſſent vel etiā ſi ex gratia fuerit inſtituta hec procuratio: tamen non deberet negari etiam quin inſuper excreſcentibus fructibus fiat niſi ſpecialis ſit indulgentia ſuper hoc ⁊ hoc innuit verbum quod ſequitur indulgemus.

Cum inſtantia (ſe indebite). ſ. vltra facultates eccle. x. q. ij. illud ⁊ tenuia prima extraordinario auxilio iuuat. C. no. vec. l. j. ⁊. n. ar. j. q. ij. placuit. in aut. de man. princi. §. ſit tibi quoqꝫ. ff. de offi. pre. illicitas (Reſtauret) ceſſio ſibi actionibus allegato vel melius conditione ex hac decre.
1 ☞ Tenentur omnes id ſeruare quod a maiori parte hominum ſeruatur.

Ex parte (vota) erant enim vota qd̄ ſingulis annis ſolueret certas menſuras grani vel vini: ſi autē voto nō tenerent nō cogerentur ſoluere certam menſuram vel etiam ſine menſura (nō cōſtet) qꝛ ſi de menſura pareutū cōſtaret nō requireret alia probatio. qꝛ nō preſumeret qd̄ ad aliā menſurā voluerit obligare heredē
1 (habitatores) oēs cōiter vel maior pars. ¶ (†Ad eadē) no. ꝙ maior pars hominū ſeruat: oēs debere ſeruare. c. oi. cōtra morē. ſ. de cap. mo. cū dilec. Itē ar. qd̄ in dubijs ſeruatur cōſuetudo vicinorū. ſ. de cōſue. cū olim. ff. de le. j. ſi ſeru' plurium. §. vl. ⁊ nō eſt hoc tñ ꝓpter cōſuetudinē: ſed qꝛ ille qui ꝓmiſit primo ex quo de nulla mēſura mētionē fecit preſumit intellexiſſe de cōi mēſura (cogēdi) licet nulli fiat hec ꝓmiſſio vel potius votū. tñ vouens obligat vt hic. ⁊. ff. de pol. pactum. in prin. ſ. de vo. licet magne. ⁊ in multis alijs. c. eiuſdem ti. hac rōne videt qd̄ ſi aliquis promittat intrare in aliqd̄ monaſteriū licet tale votū ſit ſimplex vel de futuro: tamē monaſteriū cōdictione ex hac dec. pōt agere cōtra vouentem vt intret monaſteriū (ne tanꝙ). C. de do. que ſi. l. iij.
1 ☞ Quando in aliqua ſcriptura publica cōtinetur de finibus alicuius epatus ei ſtandū eſt donec probetur cōtrarium. licet ſcriptura principaliter facta ſit ob aliud ⁊ in nu. 5.
2 Inſtrumētū qd̄ ē falſuz: niſi ꝓbet falſuz, remanet in ſuo robore.

3 Qualis dixerit aliquis inſtrumentū falſum ⁊ ſuccubuerit tamē adhuc poteſt dicere illud nō valere propter defectū ſolennitatū.
4 Pōt miniſter imo ipſa eccleſia qñ miniſter male agit puniri.
6 Probatio inſtrumentorū plus eſt ꝙ confeſſio.

Cum olim eccleſia iſte eccleſie pertinebant ad abbatem ſancti Jo. ita ꝙ in eis tēporalia colligebat ⁊ ad ꝓprios vſus tenebat: ſꝫ ideo ꝓ eis reſpōdet aliter ipſe eccleſie per ſe rñdēt ⁊ no ſ. de reſcri. edo. (ꝓ alia) forte per teſtes
1 vel ꝑ ius cōe vel alio modo. ¶ (In inſtrumentis) hec inſtrūta inducebat eps: ⁊ forte erāt talia. inſtrā ꝙ per vnū annū tenebatur integre iura epalia ſoluere per aliū aliqua ſoluere tenebat: ſed nō omnia. ſꝫ hec inſtrumēta obijcit abbas defectū talis ſolēnitatis: cuius cōpletio ex eius ratihabitione pendebat. ſ. iſta inſtrumēta nō debere ſibi obeſſe: qꝛ non interuenit cōſenſus capituli ſui: ⁊ ideo tñ ſibi preiudicat hec exceptio: vt etiā ſi inſtrumēta pro eo faciāt ſibi nihil proſint. ſecus aūt eſſet ſi obijceret defectū ſolēnitatis que cōpleri poſſet per partē epi. qꝛ in hoc caſu ſi verū nō eſſet vel etiā verū ſi nō epo illas ſolēnitates cōplere vellet: per hoc
2 abbas nō vr̄ renūciare inſtrumētis. ¶ †Itē dic ꝙ qñ dicit inſtrumentū falſum niſi ꝓbet remanet inſtrumentū in ſuo robore nec tamen per appoſitionē falſitatis vr̄ renūciare iuri qd̄ ſibi ex illo inſtrumēto cōpetebat. nec illud petere impedit. dūtamen nō cōſentiat id eſſe verū. nā cōperta veritate. ſ. ꝙ inſtrumētū nō ſit falſum cedit error veritati. viij. di. veritate. niſi perſeueret in dicēdo ꝙ falſum eſſet: qꝛ tūc poſt ſnīam latā ꝙ nō eſſet falſum nihil ex eo petere poſſet qꝛ faceret cōtra cōſciētiā. ſ. de preſcri. qm̄ omne. ⁊ licet probet per verbū ꝙ ſequit nullatenus approbauit abbas. iſte enī abbas vt dr̄ in regiſtro ſemper ꝓdicebat ꝙ hec compoſitio obtenta erat per metū regū. nec tamē reprobamus ꝙ ſupradictū
3 eſt. ¶ †Itē no. ꝙ lꝫ aliquis dixerit inſtrumentū falſum ⁊ ſuccubuerit. tñ adhuc pōt dicere illud nō valere propter defectū ſolēnitatū. ff. de pe. here. l. lucius. itē ⁊ ſi dixerit inſtrumēta deficere ſolēnitatibus: tamen poteſt petere legatum ex eo inſtrumento. ff. de pe. here. poſt ꝙ. ſecus autem ſi falſum vel inofficioſum dixiſſet. ¶ (Deductiones) in inſtrumēto compoſitionis continebat qd̄ decime vltime integre perſoluerētur epo. ſed de eis incertis caſibus deberet monaſterio aliquid impendere: vel eps debebat accipere quartā decimarum ab illis eccleſijs: ⁊ de ea debebat aliquid dare monaſterio. nā ſi inſtrumentum cōpoſitionis diceret qd̄ eps tñ duas partes decimarū vel aliā partē ſibi reciperet tūc nō fuiſſet monaſteriū condemnatū ad plenam ſolutionē decimarū. qꝛ ſibi nō debebant. nā licet cōpoſitio nō debeat prodeſſe abbati: qꝛ impugnauit: nō tamē debet dare epo ꝙ ſibi nō debetur. ¶ Sed dices forte imo debebat de iure communi: qꝛ eccleſie in dio. ſua ſunt ſite: ſed certe hoc nō prodeſt epo cū receſſum ſit a iure cōmuni per cōpoſitionē que nō improbat. ¶ Fatemur tamen qd̄ ſi eps reſpondiſſet abbati qñ dicebat cōpoſitionē nō valere: ⁊ ego ratum habeo ꝙ tūc ſtandū eſſet iuri cōmuni: qꝛ cōmuni voluntati receſſum eſſet a cōpoſitione. nam bene videtur dicendum qd̄ pro abbate nihil ſit iudicandū. ſed nec pro epo eſt ferēda iniuſta ſententia. ¶ Unde dico ꝙ ſi inſtrumentū qd̄ quis impugnat cōtineret ꝙ. x. debet mihi. c. ſub cōditione: nō adiudicabit mihi illa pure. ſed ſub cōditione qꝛ nō debentur ante conditionem exiſtentē: imo plus dicimus ꝙ ſi in diem debentur non cōdemnaret niſi poſt diē premiſſa ratione. qꝛ nūꝙ ferenda eſt iniuſta ſnīa pro aliqua partiū: lꝫ aduerſarius iniuſte improbet cōtractū: ſed pro
4 improbāte nihil ſententiandū eſt. ¶ †Sed nūquid ſalua cōſcia poterit iſte eps tenere integras decimas nulla facta deductione. reſpō. licet tutius ſit ꝙ ſoluat: qꝛ tamē iniuſte obtinuit in cauſa. ⁊ qꝛ bene pōt miniſter eccleſie qñqꝫ puniri: imo ipſa eccleſia quā a
do miniſter male agit. vj. q. iij. placuit. dicimus ꝙ ſine peccato tenere pōt quouſqꝫ abbas per in integ. re. vel alio modo ſibi prouideat (impugnare). xiij. q. ij. quam prepoſtera. xvij. q. iiij. ſunt.
☞ ¶ †(Impugnare) in regiſtro[a] cōtinet ꝙ impugnabat inſtrumen
a ta ex ea cauſa: qꝛ dicebat ea per metū regum extorta ⁊ in iſto ſuo dicto perſeuerauit abbas vſqꝫ ad ſnīam: ⁊ ideo iudex in ſnīa ſibi noluit adiudicare aliquā deductionē licet ſibi per inſtrā cōpeterent. ar. ſ. de teſ. pñtiū: qꝛ cū ille deductiones eſſent ſm eū cōtra ius nec cōpeterēt abbati niſi per inſtrā que falſa ⁊ per metū extorta dicebat cōtra cōſcientiā faceret ſi illa deduceret. ⁊ iudex male faceret ſi ſibi mādaret qd̄ cōtra cōſcientiā faceret. ſi autē nō diceret inſtrumēta falſa ſed cōtenderet lꝫ male illa nō debere ſibi preiudicare de iure tūc nō obſtāte tali impugnatiōe iudex ferret ſententiā pro impugnatione ſi autē ante ſnīam velit deſiſtere ab impugnatione inſtrumenti ſibi licet. nec exigitur tūc alia probatio qd̄ probet cōtra ſuā confeſſionē cum aduerſarius qui induxit inſtrumenta nihil poſſit dicere cōtra illa nec ꝓbatione ſuper hoc aduerſarium aggrauare. ſi vero aduerſarius nō induxiſſet inſtrā ſed ꝓprio motu diceret in iudicio illa falſa poſtea ex illis inſtrumētis nihil petere pōt niſi probet illa vt alr̄ nō vera. poſt ſnīam autē puta ſi inſtrā que quis falſa dicebat iudicent vera nō ꝓbe-

a ¶ In regiſtro ad h̄ dicta Inno. vid̄ frā. are. in. l. poſt legatū colū. iij. ver. ſed qro. ff. de his quibus vt indi. pe. de an. in cōſi. cc. viij. incip. iudex de iure. col. pe. ex predictis dib⁹ ⁊ in cōſi. xxxiij. inci. in hac cā. co. ſi. ⁊ adde ꝙ cōſi. pe. de anc. ſub nu. ccviij. alleg. hr̄ etiam inter conſilia car. ſub nume. xxix. ⁊ quota in co. pel. in ſi.

bet ille q dixerat ea falſa per ea aliqd petere.ſ.de iureiur.mulieri.nā veritate ⁊c.di.viij.veritate.¶ Quidā tñ dicūt q ſi epō nō iuuaret alio iure niſi eo q ɔtinebat in inſtro in quo precipiebātur fieri ei deductiōes q ſicut epō adiudicāde ſunt quarte decimar: ſicut abbati adiudicāde eēnt deductiōes qr eadē res ⁊c.xij.q.ij.qr.ſed hic nō iuuat tñ illo inſtro ſed etiā iure cōi.ſ.qr eccleſia erat in ſua dio.ſita ſic pȝ p ſinē huius dec.ſed prius dictū melius pbat ex hac dec.¶ (†Tua).no.ſcripturam ſidē facere in eo
5 negocio ſup quo principaliter nō eſt facta puta ſup ſinib⁹ epat⁹ cū eſſet priuilegiū.C.de cōtrahē.ſti.optimā.C.de li.cau.cū aliqs (inſtrumēta) inſtra eī hec cōtinebant qūo epō has eccleſias cōceſſit monaſterio pdicto per q ſatis cōuincebat abbas q ille eccleſie eēnt in ſua dioc.Si eī ab illo epō eccleſias ⁊ ius ſpāle in eis receperat nō poterat negare illas eccleſias i ſua dio.ſitas ſ̄. nis forte poſſet dicere ſe ad hoc recepiſſe priuilegiū qō ab eo ius epale haberet ſed ab alio habebat:ab eo hoc ideo impetrauit qō nō petēdi frōte nō haberet.ar.C.de exe.ſi quidem.ff.de proba.l. cū de indebito.ſed pſtari hic debet:ve in.l.ſi quidē alioquin ſicut p ſe ita cōtra ſe admittere tenet.¶ Sed quare nō fuerūt abbati adiudicata epalia.reſpon.licet verum eſſet priuilegiū,tamē quia nō affuit aſſenſus eorū qui adeſſe debuit non pōt preiudicare eccleſie hoc nō plȝ.vel ideo nō fuerūt ſibi adiudicata iura epalia qr nō fuerāt ſibi data per priuilegiū de quo hic ſit mētio p illa eī verba q ibi cōtinebant.l.qr cōcedebat ſibi eccleſiam vt hic dicit nō ius epale cōcedere intelligebat ſed tñ tpale q in ea habebat vel in pproprios vſus ei cōcedebat.ſ.de do.paſto.hoc aūt inſtrm de quo hic mētionē facit nullatenus reprobat.ſed inſtra cōpoſitionis tñ.nā ſi alr p pte epi fuiſſet pbatū falſum eſſe inſtrm nō pbaret p illud qō eccl̄a de qua in priuilegio dicebat eſſe in dioce.hui⁹ epi cū reprobato inſtro nihil ex eo pbetur ⁊ eo tū carere debeat vigore.ſx.di.ſi ad.iij.q.ſx.puta.licet eī pducēs nō poſſit dicere falſum inſtrm vel cōtra aliqō qō in inſtro cōtinetur vt hic.⁊ no.ſ.de exce.cū venerabilis.tñ ſi aduerſari⁹ pbet falſum etiā aduerſario nō nocebit.aliqñ eī p aduerſariū habeo qō p me habere nō poſſum ſi.C.de te.in inte.re.petende.Sed dices nonne.eo ipſo qō pduxit inſtrm vel priuilegiū videt cōfeſſus eſſe omnia iura q in eo cōtinent.⁊ſic nō pōt cōtra ea dicere ſicut nec cōtra cōfeſſionē ſuā tacitā vel expſſam etiā ſi priuilegiuȝ
6 pnūciaret falſuȝ.Rñ.vt no.in decre.pal.cū venerabilis.¶ †Itē no.qō lȝ cōtra cōfeſſionē ſuam qs admittat ad pbādū cōtrariū C.de iur.⁊ fac.igno.l.error.⁊ in ſumma.C.de ɔfeſ.tñ cōtra inſtra q pduxit nō admittit nec mirū:qr plus eſt pbatio inſtrorū q cōfeſſio.¶ Itē cū qs induxit inſtrm ad pbandū aliquē articuluȝ qūo poſtea admittet ad pbādum cōtra.cū cōtraria allegās nō ſit audiēdus ſed due pbatiōes cōtrarie ſibi inuiceȝ ſidē derogāt C.de proba.diuerſe.⁊ etiā qr plus eſt confeſſionem tacitā habere ⁊ pbationem inſtrumenti quam confeſſionem tantum.

Olim cām (Ad papiē.) ⁊ hñ:qr erāt in obligatiōe:ſ̄tus ſi nō inueniant poſſit de alia pecunia ſatiſfieri.ſic ⁊ qñ agit exempto ad rē vēditā.nā qñ agit qr res in oblōne eſt.ff.de ac.emp.l.ex empto.rñ.j.⁊ in cōdēnatiōe.ſed liberat ſatiſfaciēdo de intereſſe.ff.de ac.em.l.j.ſi aūt nō eēt ni obligatiōe ſicut ſi agat.l.aq.ad reſiciendum domos deſtructas:qr inepte petit cum ſolū intereſſe in petitione ⁊ obligatiōe ſit:lacerādus eſt libellus(pſtatus) idē eēt ſi pſtat⁹ nō eſſet qr pſtatio interrūpit preſcriptioneȝ niſi in caſibus.ſ.de of.de.paſt.i ſi.C.de an.ex.hoc ampli⁹(eiſdē) vt q ſi hoc pbatū eēt.l.an.aū ſoluti eēnt lucē.tñ poſſet exigi papi.ar.de vſufr.qr qui.ff.de pe.ſi quis ſeruū.ar.ɔ.ff.quēad.ſerui.a.ſi eōem.§.j.⁊.l.ſi qs alia.(Declinationē).i.qr.moneta papi.non inueniebat.(Papi.)nō ſolū petitionē eſſe faciēdā ad reȝ que eſt in petitiōe ⁊ obligande ſed ⁊t cōdēnationes ſ̄tus ſoluēdo intereſſe liberet.ar.ff.de ac.emp.ex empto.rñ.j.(pap.)ar.ad veterem mēſuram ſolutionē faciēdā.ſ.de iureiurā.quāto.ff.ſi cer.pe.l.iij. ar.ɔ.xxxij.q.iiij.q ignorat.ff.de ɔhē.em.l.impatores.¶ (Pap.) hoc conſtabat in dubiū vertebat q epō vel ex cōſtōne vel preſcriptione pcedēte ſolutionē luceñ.dicebat pro cathedratico recipe. vj.denarios pap.vel dic q ſi ſufficit epō ſi cōputatis omnib⁹ annis qbus receperit luceñ.p pap.cōpleuit epō pſcriptionis.l.xl. an.ar.ff.de vſufr.qr qui.ſȝ ex hac decr.vt colligi lȝ luceñ.ſoluerit pro pap.ſi tamen non ſoluit ipſos luceñ.xl.an.non coget ſoluere pap.⁊ eſt mirabile q ſolutio eiuſdē rei pvtraqȝ pte pſcriptionē inducit.ſ.p epō q pſcribit papi.ſed ſinita pſcriptiōe epi de pap. etiam lapſu vnius ſolius anni plebs preſcribet.vt non cogatur ſoluere pap.ſed luceñ.

Cum venerabilis.†(Imponeret) ɔſtructioqȝ eī gñaliter eccl̄iam eximat epō cathedraticū retinet ⁊ iuriſdictionē ⁊ pcurationē ⁊ viſitationē.xvj.q.ij.c.j.ſ.de do.paſto.niſi exēptio cōſirmaret auctoritate pape.ar.ſ.de re.do. vt epō ſint ſubie.cōſtitutus.⁊.ſ.de his que ſi.a pte.paſto.nō eī
2 poteſt a ſe ſuam iuriſdictionē in totum reijcere.ar.ſ.de fo.cōp.ſi dilli.ar.ſ.de renū.admonet.C.de bo.que li.l.iij.(Epalis)qr iura epale nō intelligit remitti.lȝ omne ſeruitiū remittatur.(De cōmuni) ⁊ ita apparet qō per predictū pactum nō tollit ei aliquid de iure epali.ar.ſ.de dona.paſto.vbi no.(De cōi) ⁊ eſt qr remiſſio illa ſeruitiorū nō trahit ad iura ⁊ ſeruitia que cōmuni iure debēt oēs eccleſie:ſed ad ſeruitia que quotidie ⁊ de nouo imponuntur(Procurationes) ⁊ alia iura epalia.

Super eo(q ſit prouincijs)repete que diximus.ſ.de conſue.cum olim.⁊ de of.archi.c.ſi.

Procurationes (procurationū) etiā de his que conſiſtūt in victualibus.nam ſi velit accipere,veſtes vel ſi equi inorientur ⁊ velit alios emere:vel etiā expenſas velit recuperare quas fecit in eundo ad locum quem viſitaturus eſt vel in alia conſimili cauſa.hec omnia petet vltra computationē iſtarum(procurationum)ad dies.

1 ¶ Appellatio extra iudicium qñ ſit cenſenda iuſta:⁊ in nu.2.
3 Non debet quis per negationē vel prohibitionē vel appellationem vnqȝ oimittere vel iure ſuo.
4 Quando liceat epiſcopo materialibus armis poſſeſſionē ſuam defendere.
5 Non valet qō ſit a delegatis.niſi probata delegatione.
6 Conſuetudo ⁊ pactum archiepiſcopi ⁊ ſuffraganei inpedire nō poteſt non ſolū procurationem.ſed nec eius viſitationem.

Venerabili fratri noſtro(procuratiōibus) qr ſepe occurrūt queſtiones exemptionis oriri occaſione denegatarū viſitationum ⁊ procurationū vel alia cōſimili:⁊ ideo de hac materia ſuppoſito themate plenius tractemus epō eduen.acceſſit ad monaſteriū ſancti.m.in ſua dioc.ſitū mādans abbati ⁊ cōuētui q pararēt ſe qr monaſterio illi volebat impēdere officiū viſitationis ⁊ pararēt etiā pcurationē ratione viſitationis debitā. cui abbas rñdit q nullo modo ſe pararet nec ad viſitationē nec ad ad procurationē:qr exempti erāt quo ad hoc a iuriſdictione epi eduen.⁊ appellauit ad ſe.ap.ſi in aliquo modo hac occaſiōe grauaret.⁊ adiecit abbas:qr corā eo volebat pbare exemptionē predictā:vel corā papa ſi epō placeret:ſed epō nō obſtātibus predictis excōicauit abbatē.⁊ interdixit conuentū:modo venit abbas ⁊ aggreditur ɔtra ipſum de iniuſta excōicatione:vel potius nulla ⁊ petit abſolui ad cautelā.pro ſe aūt induxit abbas:qr videtur qō excōicatio ſit nulla:qr lata poſt ap.ex legitima cā interpoſita q ſufficit etiā ſi nō eſt verū.Itē qr lata eſt ſine cāe cognitione.ſ. de ap.ad audiētiā ⁊.c.dilectis.⁊ maxie cū cām epō obtulit ex abūdanti ſe pbaturū exēptionē.ſ.de ap.interpoſita.Itē dicit abbas epm oīno eſſe puniēdū:qr ſine manifeſta ⁊ rōnabili cā excōicauit eū anteqȝ iuſta excōicationis cā probaret.ſ.de ſen.ex.ſacro.ij.q.j. nemo.cū eī diceret abbas ſe exemptū eſſe quo ad predicta:⁊ ita ſua negatione eſſet res dubia.C.qui.ad li.pcla.nō lȝ.l.iij.ſuper re dubia ⁊ nō ſuper manifeſta tulit ſniam:⁊ ideo male.Itē dicit abbas:ponamus q corā epō eduen.aliquis parochialis ſacerdos peteret ius parochiale ab aliquo ſuo parochiano:⁊ ille parochianus offerat ſe probaturū q alius habet in eo ius parochiale:nōne audiet eū:vel potius nō admiſſa exceptione parochiani excōicabit eū.hoc eſt abſurdū dicere:ſed nūquid erit apud eum acceptio perſonarū vt cōtra ſacerdotē parochialē admittat exceptionē ⁊ probationē ſuper ea ⁊ cōtra ſe nō admittat hoc non eſt equi iudiciū.iij.q.iiij.c.iij.Epō aūt ecōtra p ſe allegat:qr ex quo cōſtat q monaſteriū ſitū eſt in ſua dioc.pſumptio iuris eſt q in eo habet viſitationē.ſ.de pſcrip.cū ex offi.de cēſ.ſopite.c.vene.cū nuper ⁊ ſic pſumptio iuris eſt ⁊ veritas eſt.l.qr ei ſubeſt in predictis:ergo iuſta eſt ſnia epi.ideo aūt dixit epm ⁊ veritas ſubeſt:qr bene fatet epō qō ſi in vitate pbaret abbas corā ſupiore quoad predicta eſſe exēptū q male ſnlaſſet hic tñ vult defendere epō q ſi abbas defecerit in pbatione exēptionis quo ad pdicta lȝ pbet ſe propoſuiſſe exēptionē ⁊ ſe obtuliſſe pbationē ſup ea q hoc nō ſufficit ad pronunciandum excōicationem nullam vel iniuſtam vel ad puniendū epm:⁊ q ſuus pceſſus decernēdus eſt legitimus:nec vȝ q abbas dicit:qr appellatio ex cā lrīa preceſſit excōicationē ⁊ qō ſine cauſe cognitiōe lata eſt ergo excōicatio cēſenda
1 eſt iniuſta vel melius nulla.¶ †Sȝ rndent q nunqȝ appellatio extra iudiciū ɔtumcūqȝ ſiat ex legitimis cāis.⁊ ɔtrūcunqȝ appellans offerat ſe cā pbaturū eſt cēſenda iuſta niſi pbauerit cā eſſe verā vt no.ſ.de ele.cū inter ca.ſ.de his que ſi.a ma.par.ca.c.j.⁊ hec appellatio vt quidā dicūt extra iudiciū erat q ex eo apparet qr ipſe abbas hoc dicebat qñ pponebat ſe exēptū:⁊ per ɔñs epm non eſſe iudicē ſicut ⁊ cēſenda eſſet appellatio extra iudiciū:vt ſi quis appellaret ab epō ne ordinaret aliquā eccl̄as de canonicis. vel ne cōſirmaret electū vel inſtitueret.qr ⁊ ad ſe pnner pdicta licet eī hec oīa ſint de.l.iuriſdictiōis.non tñ ſemp reqrit iudicialis ordo nec ſemp ſic p eis faciēdis iudiciū ordinat imo pl⁹ extra iudiciū q in iudicio hec agunt.vel dic vt no.ſ.de ap.dilectis in
2 gl.que incipit hic fuit ⁊c.v̄.no.qō lȝ.¶ †Itē ſi in iudicio eſſent partes

partes tñ hic nõ fuit in ſe petitũ ꝙ corã ep̃o offerret ꝓbatiões cũ
eas recipere nõ deberet in cã ſua.ꝙ aũt corã papa offerrebat ſe ꝓ
baturã etiã nõ ſufficit ad hoc.q: reuocari dꝫ quicqd fit poſt talẽ
appellationẽ niſi ꝓbetur veritas cãe ſicut apparet ex lr̃a decre.in
terpoſita. nec vꝫ ſi dicat abb.ꝙ vult ꝙ ipſe idẽ ep̃s cognoſcat q:
nec iudex põt eſſe in cã ſua nec arbiter.ff. de arbi.ſi de re.C.ne qs
in cauſa.l.j.nec vꝫ ſi dicat abbas ꝙ nõ dꝫ quis excõicari ſine ma-
nifeſta cauſa.ꝛ niſi cã ꝓbet.q: hec fuit manifeſta cã excõicatiõis.
ſ.cõtumacia recipiẽdi eũ ad viſitationẽ.ꝛ hec cõtumacia hñ ꝓba
tur hoc ip̃o ꝙ ẽ pſumptio iuris.ꝛ ꝙ ꝓbatũ eſt ꝙ eſt in poſſeſſio
ne.ꝛ ꝙ eſt verũ ꝙ.eſt.de dio.ep̃i.Nec ꝓbat ꝯtrium nec obeſt ſi di-
cas ꝙ ea preſumptio iuris q̃ eſt ex eo ꝙ eſt de ſua dioc.ꝙ ep̃s ha
bet in ea viſitationẽ tollẽ per negationẽ abbatis per ꝙ̃ fiebat tũc
res dubia:q: id locũ hꝫ in iudicijs.ſicut extra.l.apparet.ſed ſec⁹
extra iudicia ſicut hic vt quidã dicũt ꝯtrã ad exceptionẽ de qua
hic nõ agebat:vel dic ꝛ meli⁹ res etiã dubia facta per litẽ impe-
dit ne noua poſſeſſio dẽt:vt in pal.l.ſed nõ impedit quin veteri
3 vtat.ꝫ.vt lite pẽdẽ.c.j.¶†Itẽ q: nũq̃ p negationẽ vel ꝓhibitio
nẽ vel appellationẽ alicuius dꝫ aliqs dimittere vti iure ſuo.C.de
rei ven.ſi fundũ.C.cre.euic.pi.l.j.ꝛ no.ꝫ.de maio.ꝛ obe.dilecti nec
obeſt qđ opponit q: ſi ep̃s inter ſubditos ſuos cognoſceret.ſ.in-
ter ſacerdotẽ ꝛ parochianũ de iure parochiali.q: admittere de-
bet huiuſmodi exceptionẽ parochialis.ſ.ꝙ eſſet exẽptus.ergo eadẽ
ratiõe cõtra ſe admittere dꝫ.rñ.q: ſi ep̃s inter ſubditos cognoſcit
tũc debet ordinẽ iudiciariũ ſeruare ꝛ ſm allegata potius q̃ ſm
veritatẽ iudicare.iij.q.vij.iudicet.ſi.q.j.de⁹.xj.q.iij.illa.ff.de offi.
pre.illicitas.¶†Non eñ perſonã ſuã gerit priuatã in iudican-
do:ſed iudicis ꝛ publice perſone cuius nõ eſt iudicare niſi de pro
batis.vj.q.j.ſi omnia.ſed ad viſitationẽ hanc faciendã epiſcopus
nõ procedit ordine iudiciario ſeruato.nec vt iudex ſm quoſdã
maxime quo ad intentionem abbatis.qui ſe dicit exemptũ:licet
in ea ordinẽ aliquẽ ſeruare debeat.ſ.eo.romana.ſ.de accu.quali-
ter vltra me.ſed tanq̃ vtens iure ſuo:vñ nõ dꝫ inquirere ſi habet
ius viſitãdi cum ipſe ſciat ſe habere:ſicut verũ eſt.nec debet ad-
mittere exceptionẽ cũ non poſſit de hac exceptione cognoſcere.
Item iudex qui eſt medius dꝫ omnia audire:ſed pars tñ vtilita
tẽ cauſe ſue ſm deũ ꝛ cũ bona conſcientia proſequi debet ꝙ bene
hic ep̃s facit ſi viſitatio ad ep̃m pertinet.ad hoc etiã facit ꝙ ius
dicit.q: non preiudicat alicui vt priuato qđ facit vt iudex.ꝫ.de
fide inſtru.inter dilectos.circa ſi.vel dic melius qđ ſi in iudicio
coram archiep̃o vel papa abbas prouocaret in libertatẽ:vel etiã
ſi ep̃s interdicto vti poſſi.ageret cõtra abbatẽ nihilominus ep̃s
pendente lite vteretur poſſe.ſua.ꝛ cõtradictores excõicaret iuſte
dũmodo in veritate poſſideret.ꝫ.vt li.penden.c.j.¶Itẽ dicunt
quidã ꝙ cũ liceret ep̃o cũ armis materialibus defendere poſ.ſuã
quare nõ multomagis cũ ſpiritualibus.ſ.per excõicationem que
eſt medicinalis.ij.q.j.multi.q: arma ep̃i ꝛ mucro eſt excõicatio.
xvj.q.ij.viſis.xxiij.q.iij.corripiantur.So.ſi ep̃s exequit officium
ſuũ ſicut dictũ eſt in themate vadat ad aliqđ monaſteriũ viſitan
dum in cuius poſſeſſione ſit viſitãdi ꝯtrã cũq, abbas monaſterij
allegat ſe exemptũ.ꝛ ad hoc ip̃m offerat ſe ꝓbaturũ:dummodo
ep̃s ſciat ſe quaſi poſſeſſionẽ hr̃e q̃ nõ potuit amitti ſine aſo eius
ꝛ eo ſciente ſi per ſe poſſidebat.ff.de acqui.poſ.peregre.§.qbus.
4 ¶†Et ꝯtrã cũq, ꝯdicat ſed appellet abbas ſemp viſitabit ep̃s:
ꝛ ſi pertinaciter renunciat:ꝛ materialibus armis defendet ep̃s
poſſeſſionẽ ſuã.de hic no.de immu.eccle.c.j.ꝛ ſpiritualib⁹ armis.
ꝫ.de preſcri.cũ ex offici.ꝛ.ſ.eo.cũ nuper.ꝛ ſic bene ꝓbauit ep̃s in
ſuis allegationib⁹.ꝛ idẽ vr̃ ſi incontinẽti recuperet amiſſam poſ-
ſeſſionẽ.ꝫ.de reſt.ſpo.olim.nã ꝛ ſm iura ciuilia lꝫ cuiq, ius ſibi di
cere in his caſibus ꝛ in quibuſdã alijs qui no.in glo.in gñali.C.
quãdo lꝫ cuiq, ſibi ius dicere.ſi aũt eſſet in quaſi poſ.talis iuris
que potuiſſet amitti etiã ignorãte ep̃o.vt ſi aliqđ ius p ꝑ peu.poſ-
ſideat q: id hñ amitteret ep̃s etiã ignorãs tũc põt diſſerre vti iu-
re ſuo ſi vult.ꝛ ſi nõ vult vtetur illo iure:ꝛ ꝯdictores excõicabit.
¶†Et ſi poſtea apparebit corã iudice corã quo agit de iniuſta
excõicatione:ꝙ adhuc tp̃e excõicationis erat in poſ.viſitãdi vel
alterius iuris rata manebit ſñia ſi vero apparebit ꝙ nõ poſſide
bat tp̃e excõicationis reuocabitẽ ſñia:ꝛ tñ nõ punietur ep̃s de in-
iuſta excõicatione vel nulla arg.ad hoc.ꝫ.de offi.deleg.ex literis.
niſi appareret de eius malitia vel craſſa ignorantia que ſatis ap
paret ſi abbas ſeriatim modũ amiſſe poſ.dicebat.ꝛ hoc ei ſe oſtẽ
ſurũ offerebat.nec obſtãt huic oppoſitioni iura preal.niſi de eo
ꝙ ſñia excõicationis nõ debuit ferri ſine cognitione ꝛ ſine admo
nitiõe q: illa hñt locũ qñ ꝓcedit vt iudex.hic aũt ꝓcedit vt pars
que iura ſua defendit mucrone ſuo ſpũali:nã ꝛ aſs ſine cognitio
ne ꝛ monitione ꝓcedit excõicatio.ꝫ.de of.or.ſi ſacerdos.ſ.de ſen.
excõ.romana.§.caueãt.q.j.quidã monitio eũ ſuper videt neceſſa
ria.ſ.de ſentẽ.excõ.ſacro.Sed ſi nõ exequens officiũ ſuum viſita
bat:ſed in iudicio vult agere ep̃s ꝯ abbatẽ ius ſibi eſſe in mona-
ſteriũ viſitãdi eligeret arbitros cũ abbate qui hẽc eius dirimãt.
xj.q.j.ſi clericus.ꝛ abbatẽ coget ad arbitros eligẽdos.xj.q.pertu
lit.ꝫ.de of.dele.ſuſpitionis.ſi aũt cõtra aliũ velit agere qui di-
cit ſe viſitationẽ ep̃alẽ in eodẽ monaſterio hr̃e cõueniet eũ corã
iudi.rei.ff.ad muni.de iure.de decu.l.j.idẽ qđ diximus qñ cõſtat
ꝙ monaſteriũ eſt ſitũ in dio.ep̃i agẽtis.¶Idẽ dicẽdũ vr̃ ꝛ ſi con
ſtet eſſe ſitũ in alia dio.ꝯtrã ad hoc:q: ſi in vitate eſt in poſſeſſio-
ne viſitationis rata manebit ſñia:ſꝫ ſi nõ ꝓbabit corã ſupiore ꝙ
ep̃s eſt in poſ.viſitationis facilis erit ſupior ad credẽdũ ꝙ ma.ſi.
tulerit ſñiam excõicatiõis ꝛ ad puniẽdũ ep̃m ꝓ nõ eſſet ſi eſſet in
ſua dio.q: tũc eſt iuris pſumptio ſi pro ep̃o nõ pſumat de ma.ſi.
nec facilis erit ſupior ad eũ puniẽdũ.de hoc plen⁹ no.ſ.de verb.
ſi gni.ex pte.vñ prudẽter facit plãtus cui denegant iura ſua q poſ
ſidet:vt pars ſi ꝓcedit nõ vt iudex:q: tũc non aſtringit ad iuris
5 ordinẽ ſeruãdũ.¶†Itẽ erit reus ſi agaẽ de iniuſta excõicatione
qui eſt fauorabilior q̃ actor ſi vero nõ tãq̃ ius ſuũ pſequẽs ſed
quaſi deł.a papa vel alio vadit ad viſitãdũ aliqđ monaſteriũ q̃-
tũcũq, ſit deł.in veritate:niſi delegationẽ oſtẽdat nõ põt excõica
re viſitãdos ꝛ ſi fecerit nõ tꝫ ſñia:q: nõ vꝫ ꝙ faciũt deł.niſi ꝓba-
ta delegatione.C.de mã.pñ.l.j.xcviij.di.nobiliſſimus.ꝫ.de of.de
le.cũ in iure.ſꝫ ꝛ ſi dele.diceret abbas ego ſum exẽptus vel in poſ
ſeſſione libertatis:hoc nõ obſtãre dele.ſi ſe eſſe in poſſeſſiõe ſciat
viſitabit ꝛ cõtradictores excõicabit.ꝫ.vt lit.pẽ.c.j.ſi huic aũt de
le.vel ordinario obijceret ꝙ eſſet excõicat⁹ ꝛ offerret ſe ꝓbaturũ
ꝛ ꝓpter hoc appellet iniuſta eſſet ſequẽs excõicatio vel nulla.ꝫ.
de ap.interpoſita.Ratio aũt diuerſitatis q: ordinari⁹ dꝫ admit-
tere exceptionẽ excõicationis ꝛ nõ dꝫ admittere exceptionẽ ꝙ ſit
exẽptus quo ad pdicta:q: qñ excipit de excõicatione cõtrẽ eũ in
dicẽ.vñ bene põt cognoſcere de exceptiõe fori:ſꝫ vbi dicit ſe exem
ptũ in pdictis cõſtat ep̃m nõ iudicẽ in pdictis ꝛ ideo nõ põt co-
gnoſcere de exceptionib⁹ fori:ſed cõtra.ff.de iudi.ſi qs ex.ff.ſi qs
in ius vo.l.j.ꝛ.ij.So.qñ cõſtat ꝙ aliquis eſt de iuriſdictione ali-
cuius tũc cõparere dꝫ ſi aũt certũ eſt ꝙ nõ ſit de eius iuriſdictiõe
tũc nõ tenet cõparere.ff.q ſat.cog.l.ſi vero.Si vero dubitat tunc
cõparere dꝫ ꝛ rõne dubitationis tenet ſententia ſiue ſentẽtiet ſu-
per eo ꝙ ſua eſt iuriſdictio ſiue ſentẽtiet ſuper principali cã par
tes nõ curãt de iuriſdictione contẽdere.ar.ff.de iudi.l.ij.§.ſed ſi
duo.ꝛ.l.ſi quis ex aſs.ff.ad mu.l.de iure.C.de vſu.ſi ea ſed ſi hoc
habet locũ.ſ.qđ iudicis eſt cognoſcere an ſit ſua iuriſdictio ſicut
dicũt.ll.prealleg.de iud.ſi quis ex.ꝛ ſi quis in ius voc.non ie.l.j.
vbi de hoc ſi de iuriſdictione tñ queritẽ.¶†Sed ſi quis dicat ꝙ
nõ tenet rñdere.q: habet ius reuocãdi domũ vel q: nõ tenet rñ-
dere autoritate literarũ:q: ſunt impetrate per dolũ.ꝫ.de preſcri.
ſuper literis.ꝛ.l.prealle.ſi quis ex alí.ſed vbi nõ tñ querit de iu-
riſdictione iudicis.ſed etiã de principali:vt hic.¶Si eñ abbas
dicit dñe epiſcope nõ poteſtis viſitare monaſteriũ:q: nõ eſtis iu
dex cũ monaſteriũ ſit exẽptũ hic nõ queritẽ tñ an ſit iuriſdictio
epiſcopi.ſed etiã pncipale an ſit monaſteriũ exemptũ de quo nõ
põt cognoſcere ep̃s nec vt iudex nec vt arbiter vt ſupradictũ eſt.
nec etiã poſſet iudex ſentẽtiare ſuper iuriſdictione niſi ſimul pro
nunciaret ſuper principali vel dic ꝛ melius qđ ep̃s non vocabit
hunc abbatẽ vt iudex:ſed vt pars vel vt proſequeret officiũ ſuũ:
vnde non tenetur ire ꝛ allegare priuilegiũ ſuũ q: ſi vellet abbas
omittere allegationẽ priuilegij ꝛ procedere in principali nõ poſ
ſet:q: ſequeretur qđ idem eſſet actor ꝛ iudex ꝛ qđ quis eſſet iu-
dex in cauſa ſua qđ eſſe non debet.leges enim cõtrarie locum ha
bent quãdo quis procedit vt iudex inter partes ꝛ ꝙ quis eſſet iu
dex.ſed ꝛ ſi ep̃s admitteret exceptionẽ exemptionis ꝓpter hoc
non minus ep̃s pen.li.ſuper exceptione vtetur poſſeſſione viſitã-
di ſi in poſſeſſione eſſet ꝛ contradictores excõicaret ꝙ tñ non vi-
deo quõ poſſet eſſe:q: qđ corã arbitratore ſit non dicit fieri in iu
dicio:vt not.ꝫ.de iureiu.quintauallis.¶†Itẽ tales queſtiones
in principali negocio ſunt differende.ꝫ.de fo.cõpe.ex parte.ꝛ.ꝫ.
de lit.cõte.exceptio.hoc nobis magis placet q̃ ea que nota.ſunt.
ſ.de verbo.ſigni.ex parte.in glo.ſed dices vltra me.vbi dicit qđ
niſi abbas incontinẽti oſtendat corã ep̃o vel priuilegium vel ali-
quam aliã ꝓbationẽ ꝙ debet eũ excõicare:ſi vero oſtendat nõ de
bet eũ excõicare:q: nõ facimus vim in exhibendo vel nõ exhiben
do probationes cũ nec abbas teneatur exhibere nec ep̃s recipere
eum:cũ nõ poſſit de hoc cognoſcere vt predictũ eſt licet tãq̃ qui-
libet nõ vt iudex poſſit eam videre vt inde inſtruatur non vt de
his iudicet:ſi.ꝫ.de reſcri.cũ contingat.hic tñ concedimus an in
veritate ſit exemptũ vel nõ:ſuperior aũt nõ ſtatim abſoluet hũc
abbatẽ ad cautelã:q: preſumptio iuris eſt pro ep̃o cum ſit in ſua
dio.vt dictũ eſt.ſed ſi ſit in alia dioc..vel etiã in eadẽ ſi ſtatim ab
bas exhibet aliquam probationẽ per quam hoc ſemiplene appa
ret de exemptione monaſterij tunc ſuperior ſtatim abſoluet ad
cautelam.vt not.ſ.de ſenten.excõ.ſolet.§.j.in gl.per hoc dixerũt.
ꝛ.ꝫ.de excep.apoſtolice.Item ibi non eſt vis ꝙ in alijs eſt ei ſub-
iectus:quia propter hoc nõ minus eſt nulla excõmunicatio.ſ.de 8
excoſ.pre.cum ad quorundã.vbi no.¶Item dixerunt quidã hec
tñ habere locũ vbi quis exequitẽ ius ſuũ vel ſibi debitũ iure ſcri-
pto vel cõſuetudinario:ſed alij dicũt ꝛ forte melius ꝙ qñocunq,
cõſtitutũ aliquis habet aliqđ ius ꝛ eſt in poſſeſſione ꝛ qđ id põt
defendere per excõicationẽ ꝯtrãcunq, alius dicat ꝛ ſe probaturũ

offerat ꝙ de iure ſuo eſt vel qḋ in poſſeſſione eſt:ꝫ aliter veritas ſe habeat ſcꝫ ꝙ excõicatus eſt in poſſeſſione verbi grã a ep̃o iſte exiſtens in poſſeſſione alicuiꝰ fundi vult colligere fructꝰ ex eo alius ſe opponit dicẽs dñe nõ colligatis:qꝛ ego ſum in poſſeſſione huius fundi ꝓpter hmõi cõtradictionẽ vel appellationẽ nõ minus eſt iuſta excõicatio ep̃i dummodo poſſideat:ſecus aũt eſſet ſi ep̃s nõ eſſet in poſſeſſione ⁊ in veritate eſſet de iure ſuo. Ratio diuerſitatis qꝛ cuicũqꝫ lꝫ defendere poſſeſſionẽ ſuã ⁊ vim vi repellere. ſ.de ſen.excõ.ſi vero aliquus.ſed ſuã per vim recuperare nõ lꝫ.C. vñ vi.ſi qs in tantã.ff.qḋ me.cau.extat.ſ.de reſti.ſpo.in literis. ¶ Sed dices abbas allegãdo pro ſe ꝙ ſit exẽptus nõ ſpoliat ip̃m poſſeſſione ſua:ergo ꝓpter hoc nõ dꝫ excõicare ⁊ ego fateor:ſed epiſcopus nõ excõicat abbatẽ:qꝛ excipit de exẽptione:ſed qꝛ non permittit viſitari monaſteriũ:qḋ eſt eũ ſpoliare poſſeſſione viſitãdi. vnde hñ videſ ꝙ ſi abbas ꝓpoſita exceptione non prohibet ep̃m a viſitatione ſicut nec dꝫ.ſ.vlti.pꝫ.c.j.nunqꝫ poſſit eũ excõicare:qꝛ iure ſuo vtiſ.ſ.de ele.c.cũ eccl'ia.finis huius gl.melius facit ad ſolutionẽ huius q̃õnis propoſite ꝙ ea que ſuperius ſunt no.ꝙuis ⁊ ea plurimũ ſint vtilia (Viſitationẽ) ab archiep̃o ſuam prouinciã ſm̃ tenorẽ cõſtitutionis ſuper hoc a nobis edite decreuimꝰ viſitãdũ nõ obeſt.cõſue.que ſup ip̃iꝰ iteratiõe viſitationis
6 a ſuffraganeis allegaſ.(†Iteratiõe) no.ꝙ cõſuetudo ⁊ pactũ archiepiſcopi.⁊ ſuffraganeꝛ nõ põt impedire nõ ſolũ ꝓcurationẽ: ſed nec eius viſitationẽ.⁊ hoc ideo:qꝛ ius qḋ eſt ne viſitatiõe iterandus eſt publicũ vtilitate ⁊ autoritate.ſ.de fo.cõpe.ſi diligẽti. ſed ſi eſſet publicũ vtilitate:puta qḋ modicã ꝓcurationẽ daret hoc ⁊ pacto ⁊ cõſuetudine ſinduci poſſit.x.q.vlti.relatum.ſed qḋ procuratio mãdaretur nõ poſſet preſcribi.ſ.de preſcrip.cũ ec.qꝛ hoc ius ꝙ aliqua procuratio detur eſt publicũ vtilitate:qꝛ ſi nulla daretur.negligereſ viſitato ⁊ cõſuetudo que occaſionẽ in tali tribuit nõ eſt tollenda.xñ.di.nõ conſue.imo plus videtur ꝙ etiã cõſuetudo illa que eſt cõtra ius publicũ vtilitate ex cauſa aliquã valet:licet tunc tantum quando vel expreſſo cõſenſu populi vel tacito ex certa cauſa inducitur.xĩ.di.nos.

ᶜ Um nuper.

ᶜ Um canonicis. Prioris.ſ.eo.cũ olim.

Autoritate. (Preſentium aliqui) hñ dicit aliqui veſtrũ.q.d.nullus ordinatus eſt ibi ad celebrandũ. Itẽ nõ eſt ordinatum qḋ ibi celebretur ordinate ſed tñ ordinatum erat vt eſſet ibi locus ꝙ q̃libet poſſet ibi orare qui vellet nã tũc cũ nullꝰ eſſet ordinarius vel vicarius clericus huius oratorij nec eſſet qui viſitari poſſet rõne oratorij.fatemur tñ ꝙ ſi hĩ quorũ ſunt oratoria nec nõ teneãt ea honeſte:faciãt ibi celebrari qḋ ep̃s ea deſtruet.de cõſe.di.j.oẽs.j.nã ſi eſſet oratoriũ iſtud,ſic ordinatũ qḋ certa perſona vel aliqua de certis debet in hoc ordinario deſeruire nõ video quare ep̃s ibi procurationẽ nõ haberet rõne viſitationis:cũ locus ſacer.ſit ⁊ in poteſtate ep̃i:⁊ certã perſonã habet que viſitãda eſt ar.ſ.de relig.do.de xenodochijs.ad hoc.ſ.de cõſe. di.j.cleri-
a ci.eccleſiaᵃ enĩ dicit vbi certa dos ſtatuta eſt pro ſacerdote ⁊ clericis qui ibi deſeruiant:⁊ pro aliis eccleſie neceſſitatibus.de cõſe.di. j.nemo.Oratoriũ autẽ dicit locus vbi oratur:ſed miſſa ibi nõ dicatur.de cõſe.diſtin.i.vnicuiqꝫ de licẽtia tñ ep̃i aliquã licet ibi miſſas celebrare:ſed nõ in magnis ſolennitatibus.de cõſe.di.j.cleri-
b cos.⁊.c.ſi quis.⁊ videtur ᵇ ꝙ ſi in oratorijs ſit ordinatus certus miniſter.qḋ ſemper eſt preſentandus epiſcopo etiam ſi tale oratorium ſit grangia.arg.xvj.q.j.in parochis.aliñ cõtra.

1 ☞ Quis debeat preferri in viſitatione ep̃s an archiep̃s.
2 Viſitatio quando dicatur plene facta.
3 Suffraganee perſone viſitari debent.
4 Que facienda ſint in viſitatione.
5 Teneñ viſitati reſpondere de his que ad viſitationẽ pertinent.

Romana eccleſia et infra. (Etiã viſitare) perſonaliter.ſ.e.ꝓcurationes.videtur nõ qḋ ſi ipſe archiep̃s detineret legitimo impedimẽto
1 ꝙ poſſet aliis cõmittere.x.q.j.ep̃o. ¶ †Alij tñ cõtradicunt in archiep̃is ⁊ illud.c.reſtringũt tñ ad ep̃os ſi ſimul cõcurrãt in viſitatione archi.⁊ ep̃s archiep.debet ꝓferri ar.xj.q.iij.qui reſi.⁊.c.ſe. Aliñ dicit ep̃m preferendũ cui ſpẽalis cui a cõmiſſa eſt hoc tñ certum eſt qḋ qui primo incipit primo eã perficiet:vꝫ qḋ melius eſt ſimul viſitabũt.nã cũ vtriqꝫ liceat viſitare ⁊ nõ ꝓhibeaſ a iure ſimul viſitare;nec aliqḋ mali ſequaſ ſimul viſitẽt:nõ vꝫ ꝙ nõ prohiberi debeãt ſimul viſitare:⁊ ſi cõcordabũt in vnam ſñiam hñ:ſi
2 nõ tenebit ſñia pro reo niſi in caſibꝰ.ſ.de offi.deleg.cãm.(†Plene) tũc plene viſitauit:qꝛ nulla parochia inuiſitata remãſit ſaltẽ quo ad viſitantẽ:qꝛ oẽs ad viſitationẽ vocauit. ¶ Sed nunquid intelligiſ dioce.plene viſitatã ſi cõuocatis oĩbus ſacerdotibus ad conſiliũ ep̃ale ibi diligenter inquirat de quibꝰ viſitatores inquirere debẽt.ar.ꝙ ſic.xviij.di.q̃m.j.de accu.ſicut olim.ſed non

a ¶ Eccl'ia adde ꝙ hãc differentiã inter eccleſiã ⁊ oratoriuꝫ põit etiã Car. referẽdo Inn. hic ꝫſi.vin incip.in thematate pꝛimiſſo.⁊ ſic ſi ꝓprie oratorium.vide p abba.in.c.paſtorib.ſ.de priuile.

b ¶ Et, videſ.vide car.i ꝫſi.xi. co.ñ.in pñ.quẽ ſequiſ hoc dicẽtũ Inno.⁊ in col.ñ.verſi.caueane oẽs ⁊ in cap.conſilium pro enucleatione omniũ tangendorum.

nos credimus conſiliũ ſufficere pro viſitatione:imo perſonaliter per parochias ire debet.⁊ oculis ſubijcere loca eccleſiarũ.⁊ videre quõ populi cõueniunt ad predicationẽ:⁊ ſic de aliis. Itẽ nõ debet totã dioc.ad vnum locũ vocare vt ſic tota dioce.pro viſitata habeaſ:ſed ad plura loca cõuocare debet eos tñ vocare debet ad locũ ad quẽ vadit.ad quẽ tam clerici ꝙ laici cõmode conuenire poſſunt ⁊ hoc arbitrio cõmittitur boni viſitatoris. Itẽ dioc.plene viſitatã intelligimus licet alique parochie remaneãt inuiſitate perſonaliter:qꝛ forte in illis nõ eſt neceſſaria viſitatio:vel ſufficit ſi ſciat per aliã diſcretã perſonã:qḋ licet.x.q.j. decernimus.⁊ hoc ipſum arbitrio boni viri relinquendũ eſt (Accederet) hoc ſatis apparet qḋ loquitur de perſonali viſitatione (Pluribus) ſic etiam credimus qḋ ſi iuſta cauſa ſubeſſet ꝙ poſſit vnũ collegiũ in diuerſis locis viſitare:licet ſit conuenientius ꝙ in eodẽ viſitet (Prouinciã) qꝛ ad archiep̃m pertinet cura ⁊ ſolicitudo totius prouincie.xcj.diſt.cleros.ix.q.iij.per ſingulas (Ciuitates).ſ.c.ve-
3 nerabili. ¶ (†Suffraga.) hic habes expreſſe ꝙ ſuffraganee perſone ⁊ alie viſitande ſunt.ſed ſi vis ordinate viſitare perſonas in cõmuni videlicet in capitulo viſitare debes ſimul cũ aliis:nõ enĩ ita debet ꝓcedere ſigillatim viſitatio cõtra ſingulos.licet nõ negemus eam poſſe fieri ſi viderit expedire.⁊ ſepe põt expedire in ꝑlatis quorum viſitatio aliis prodeſt.debet enĩ queri qualiter ſuos ſubditos corrigant.⁊ alĩs ſuũ officiũ exerceãt.vñ etiã eſt qḋ facta inquiſitione in capite ſit etiã in mẽbris.ſ.de re iudi.cum.
4 J.⁊.A.proprie aũt inquiſitio dicif fieri cõtra ſingulos.(†Viſitatis viſitare intellige ⁊ ſi vadat cauſa conſignandi pueros in fronte vel cõſecrandi eccleſias vel pro quocunqꝫ alio negocio cõmuni:vel qḋ multos tangit.arg.x.q.iij.relatum.⁊.c.neqꝫ.ſ.de ſymo.cum ſit.l.q.ñ.placuit ſecus aũt ſi pro cauſis expediẽdis erat:⁊ qḋ ſiat pro ſalute animarũ vel pro cultu dei ampliãdo loca viſitata appellat:ſiue ſint illa ad que accedit perſonaliter ſiue illa que vocat ad ſuam viſitationem ⁊ hanc vocationẽ põt facere archiep̃s nõ tantũ in ſua dio.ſed etiã in dioceſi ſubditorũ qñ eas viſitat. No.qḋ qñ archiep̃s viſitat vnam dioceſim ſi tranſitũ faciat per aliã:illi per quos trãſit nõ teneñ ei facere procurationẽ. qḋ hic ſatis colligiſ.vbi dicit ꝙ tantũ eccleſie viſitate debẽt facere procurationem.⁊ idẽ dicimus etiã de eccleſijs eiuſdem dioce.ſi eas nõ viſitat.nõ aũt credimus qḋ quãdo vadit cauſa viſitandi aliquã dioc.vel eccleſiã qḋ poſſit petere expẽſas quas facit in via illuc eũdo:qꝛ hoc nullo iure caueſ.imo cõtrariũ innuiſ vbi dicit ꝙ nõ grauet eccleſias ⁊ ꝙ nõ faciat immoderata cõuiuia.x.q.iij. cauendũ.⁊.c.vl.hoc enim cõuiuiũ vel ꝓcuratio inſignũ ſubiectionis datur.⁊ ꝓpter hoſpitalitatẽ potiꝰ ꝙ de iuris naturalis neceſſitate:qꝛ ꝓpter hoc habet iura ep̃atꝰ:vt ex eis hoc ⁊ alia ad ſuũ officiũ ptinẽtia faciat.vñ ꝓpter hoc ſtatutũ eſt qḋ ſi aliquę ſunt pauperes eccl'ie ꝙ ad hoc nõ cogaſ.ſ.e.cũ ap'lo.l ſi.nec credimꝰ predicta ratione ꝙ viſitate eccleſie debeãt ſolue reuecturas equorum vel alia hmõi que ſunt ꝑter curationẽ hoſpitij credimꝰ tñ qḋ ſi pluribus diebus oportet eũ intẽdere circa viſitationẽ eiuſdẽ eccleſie ꝙ ſemp debẽt facere ꝓcurationẽ.ar.x.q.j.placuit.⁊ ſi põt ſtatim redire ⁊ procurationẽ habere quare nõ poterit ſtare ⁊ ꝓcurationẽ habere. Itẽ qꝛ circa iura nõ eſt malignandũ:nec eſt cõtra.x.q.iij.inter cetera.qꝛ ibi loquiſ qñ neceſſitas nõ requirit ꝙ vltra diẽ moreſ.(Et aſſenſum) ⁊ ſm hoc intelligiſ.c.ix.q.iij.nullus primas.⁊.c.ſaluo (Diffinitionẽ) hec erat diffinitio.diffinimꝰ per nos ꝓcedẽdum ad viſitationẽ prouincie:nec eſt neceſſe qḋ hãc diffinitionẽ ꝓcedat ſolẽnis cauſe cognitio vel ordo iudiciariꝰ vt hñ hec litera innuit. Itẽ nec põt appellari ab hac diffinitione cũ ſit tãtũ ſup executiõe ſui of.ſ.de off.or.irrefragabili (Opportunũ) ⁊ de hoc credimꝰ,eiꝰ arbitrio ſtãdũ (Propoſito) p ſe vel p alium ar.x.q.j.ep̃s.ſ.de tẽp.or.cum ſit.ſ.de offi.ord.inter cetera. (Querat) hic vult dicere ꝙ viſitator nõ debet queqꝫ cogere dicere veritatem ſuper his q̃ ſunt corrigẽda:nec ſuper hoc iuramẽtũ exigere:ſed ſimpliciter querat ⁊ volẽtes reſpõdere audiat.⁊ hoc idẽ credimꝰ in ep̃o viſitante ⁊ in omnibus aliis.(De vita).x.q.j.
5 ep̃s placuit.xviij.q.ñ.viſitandi.⁊.c.nõ ſemel.(†Abſqꝫ coactiõe) id eſt nõ exigat a viſitatis clericis iuramẽtũ ſup veritate dicẽda nec etiã cogat eos iurare ſup hoc:ſed bene credimꝰ:qꝛ bene põt eos cogere dicere veritatẽ ſup his de quibꝰ inquirit ſine iuramẽto:qꝛ alias deluſoria eſſet viſitatio ⁊ iuriſdictio eius ſi coactionẽ nõ haberet.ſ.de of.dele.ex literis.ꝙ ad viſitationẽ cõueniat qḋ reſpõdeant de his q̃ ad viſitationẽ ſpectãt.⁊ ꝙ alias obediãt viſitatori in his q̃ ad eius officiũ pertinẽt bene poſſent cogi per excõicationẽ ⁊ aliis modis:qꝛ cui cõmittiſ principale ⁊ acceſſoriũ.ſ.de offi.dele.de cauſis prudẽtiã.§.ſi.(Eos).ſ.clericos viſitatos
☞ (†Denunciet) ⁊ ep̃s ad eius ſolã denunciationẽ inquirere teneſ ar.ñ.q.v.mennam.⁊.c.omnibus.⁊ ſi ep̃s nollet inquirere archiep̃s inquirat:qꝛ eius curam habet ⁊ ad eius pertinet officium:⁊ propter negligentiã ep̃i.ar.ix.q.iij.cum ſcimus.⁊.c.ſeq. Aliñ dicũt ꝙ per eius negligentiã nõ deuolniſ ad ſuperiorẽ hec cognitio que nõ eſt in canonibus expreſſa (notoria) ⁊ ſi ſit iudici dubiũ an crimina ſint notoria hoc primo inquirendum eſt:⁊ non videtur

videtur qḋ per hoc debeat aliud pronūciare:niſi meū eſt punire hec maleficia.qꝛ notoria ſunt.hoc eñ modo tñ cognoſcere videtur an ſua ſit iuriſdictio ea puniendi.(In canonibus).ſ.eo.cū epūs.c.ſopite.ꝛ.c.ſuper eo.ꝛ.c.cum nuper.ꝛ.c.procurationes.x.q.iij.relatū(Inſtitutis).ſ.de ſta.mona.in ſingulis.ꝛ.c.ea que.

¶De conſecratione eccleſie vel altaris. Rubrica.

1 ☞In quibus caſibus ſit eccleſia cōſecranda.ꝛ quādo altare ꝛ non eccleſia conſecretur in nu.2.

1 De conſecratione. De hac materia quere de cōſe.diſtin.j.eccleſiis.cū.v.c.ſe.(¶†De cōſecrati ᵒe.(In tribus caſibᵘ eſt eccl̃ia reconſecrāda.Primus ſi dubitatur an ſit cōſecrata qꝛ nō apparet aliqua ſcriptura.vel in libro eccleſie vel colūna vel tabula marmorea vel ē tēſtes de viſu:ꝛ quidā idē dicāt de auditu.ar.de cōſe.di.j.ſolēnitates.ꝛ diſt.iiij.paruulos.xxiiij.q.ij.ſane.xxij.q.v.hic videt.ꝛ itelligas has ſemiplenas probationes ſufficere:qꝛ aliis nō ſit preiudiciū.Secundus ſi ſit exuſta eccleſia ita qḋ ſit decruſtata.ꝛ de cōſe.diſtin.j.eccleſiis.qḋ forte intelligēdū eſt etiā ſi nō tota:ſed pro maiori parte ſit decruſtata.ar.ff.de contrahen.emp.domum.Tertius eſt ſi funditus ſit diruta ꝛ ex toto reparata:ſiue de eiſdē lapidibus ſiue de aliis.de cōſe.di.j.de fabrica.Et eſt ratio.qꝛ cōſecratio eccleſie maxime cōſiſtit in vnctione exteriori.ꝛ cōiunctione ꝛ diſpoſitione lapidum.de cōſe.di.j.eccleſias.ſi autem nō ſimul ſed ſucceſſiue omnes parietes ruerent ꝛ reedificarent nō eſſet reconſecranda eccleſia:ſed recōciliāda tñ.de conſe.di.j.ſi motū.alii tñ dicūt eccleſiam reconſecrandā in predicto caſu.ꝑpter homicidiū autē vel adulteriū nō reconſecranda:ſed recon. iliande eſſet eccleſia.ſ.eo.propoſuiſti.ſ.de adul.ſignificaſti.ꝛ ſic etiā dicimus recōciliādam eccleſiam etiā ſi prius nō fuerat cōſecrata:ne in diuinis laudibus taceatur.ar.ſ.eo.c.vlti.

2 ¶†Propter altaris autem deſtructionem vel menſe amotionem:ſolū altare nō eccleſia reconſecrabitur.ſ.eo.c.j.ꝛ.c.qḋ in dubiis.qḋ aūt dictū eſt de menſa intelligendam eſt ſi menſa fuerat penitus deſtructa vel enormiter fracta.vel iunctura mota que ſtipiti adheret.nam in illa cōiunctione precipue intelligitur eſſe cōſecratio altaris.vnde ſi aliquid de lapidibus ſtipitis tangens ipſam menſam eſſet motū recōſecrabitur altare.ſ.eo.ad hoc.ꝛ.c.qḋ in dubiis idē etiam dicūt doctores vbi fieret altari tantum augmētum qḋ amitteret formam qꝛ forma eſt que dat eſſe rei.ar.x.q.j.§.huiuſmodi.

Ad hoc ſi altare. (Sigillum)no.qḋ in altari eſt quoddam foramē in quo ponunt reliquie.ꝛ dicit illḋ foramē ſepulchrum ꝛ hoc foramē qñq; ponit in ſuperiori parte:ꝛ clauditur qñq; paruo lapide.qñq; tabulla magni altaris.ꝛ tunc ſi moueat tabula illa nō eſt dubiū qḋ reconſecrandū eſt altare.¶Itē ſit qñq; predictū ſepulchrū in latere altaris ꝛ clauditur tñ paruo lapide ꝛ nō magna tabula:ꝛ in iſto caſu credimus qḋ ſi ille paruus lapis moueret qḋ reconſecrandū eſſet altare:qꝛ ille eſt ille lapis qui cōtinet ſigillū ſepulchri:ꝛ ſic loquit hic.Itē credimus ꝙ etiā ſi in iſto caſu ſi tabula ſuperior moueat vel rumpatur ꝙ eodē modo recōſecrādū eſt altare ꝛ ſic loquit.ſ.e.qḋ in dubiis in altari etiā viatico ſi moueatur lapis vbi eſt ſigillū recōſecrandū eſt.ſed hū lꝫ ipſum portare ꝛ mouere de licētia epi:ꝛ ideo dicit viaticū.ar.de conſe.diſt.j.miſſarum.ſed innuit qḋ nō lꝫ celebrare niſi in locis ſacratis.vel dic locum conſecratum appellari altare viaticum ex quo per epiſcopum conſecratum eſt.

t Ua fraternitas.

q Uod in dubiis.

p Ropoſuiſti ꝛ infra.

c Um ſis ꝛ infra.

l Igneis edificiis.

Conſuluiſti. (In dedicatiōibus).i.ꝙ ſic aſpergatur cemiterium aqua benedicta ſicut aſpergitur idem cemiterium quando eccleſia cōſecratur.Item aqua iſta debet benedici cū ea ſolennitate cū qua benedicitur aqua cōſecrationis eccleſiarū.

Cum ſicut. (Ex reli.debito.)Not.contra cōſecrationem competere cōdictio.ex hac decre.vt docet eccleſiam.

Aqua per epiſcopū. Audiuimus ante qḋ papa pluribus epis indulſit quod per ſimplices ſacerdotes poſſent recōciliare eccleſias aqua tamen primum per epiſcopum benedicta.

a I eccleſia non conſecrata.

¶De celebratione miſſarū ꝛ ſacramento eucharīſtie. Rubri.

1 ☞Quilibet clericus etiā nō cōſecratus tenetur dicere diuina officia vel ea audire.Excuſantur autem infirmi in nu.2.

3 Non debent laici attractare miniſteria domini.

4 Poſſunt laici dicere pſalmos qui dicuntur in horis.nō tamen in modum officii.

1 Presbyter. (†Mane perſoluat) qlibet clericus etiā in nō ſacris ordinibᵘ cōſtitutus omni die debet dicere officia diuina vel audire vt hic ar.xcj.diſt.clericus.videre.ꝛ.c.ſi.ꝛ.xcij.diſ.c.fin.In eccleſia aūt oēs clerici eiuſdē eccl̃ie dn̄t cōuenire vt eam officiēt:vt hic.ꝛ in preal.c.xcij.di.c.ſi.ꝛ qui altarioꝛ.c.ſ.de prebē.cū ſin apoſtolū.¶Sed ꝛ alii qui nō ſunt clerici eiuſdem eccleſie quādo pñt potius debēt officia dicere in eccleſiis ꝙ in aliis locis.ille eñ ad hoc deputate ſunt.de cōſe.di.j.per totū:imo ꝛ laicis illuc adorandū accedere bonū eſt:videret tñ qḋ clerici cuiuſcunq; ordinis ꝛ etiā prelati ex cauſa pñt ab officiis que dicunt in eccleſia abeſſe vt ſi oportet eos intēdere circa miniſtrationem tēporalium:ſed tñ dicere debēt alias vel equitādo vel ſtando vel in domo vel in via.Et ſicut miniſteriū abſentis prodeſt illis qui ſunt in eccleſia iſta:ꝛ officiū illorū qui ſunt in eccl̃ia pdeſt illis qui ſunt extra per tēpalium miniſtrationē:qꝛ oēs ſunt vnū corpus in dño.

2 de cōſti.cū oēs.¶†Infirmi aūt hñ excuſantur a dicendo ꝛ in eccleſia forte ab audiendo.talis tñ debet eſſe infirmitas in qua directo vel occaſionaliter ſibi obeſſet vel obeſſe timeret ſi celebrationi diuinorū intereſſet.Infirmis enim non eſt lex interpoſita.¶Sed nunquid tenent redicere poſt conualeſcentiā que omiſerāt.videt qbuſdā qḋ ſiue ex neceſſitate ſiue ex voluptate.vel etiā negligentia accuraca omiſerit nunꝙ tñ vlterius peccat ſi officia omiſſa non redicit.ſed penitētia eſt indicēda de pctō omiſſionis.ſatis eſt cōueniēs qḋ ſacerdos in eo ei penitētiā imponat in quo deliquit.ſ.in dicendo eadē officia.ſed ſi in hoc nō crederet ei proficere mutabit ei in aliā pn̄iam.In magnis aūt feſtiuitatibᵘ ſemper intereſſe debēt in eccl̃ia niſi magna cauſa excuſarent.vij.q.j.ſi quis in clero.de cōſe.diſt.j.ſi quis extra.(Cōpetentibus) horas cōpetentes:credimus illas quibus melius credit populū acceſſurum ad officiū audiendū ſi venit populus:alſ nō tenet.Alii dicūt qḋ ſemper debet dicere etiā ſi nō veniat vt ipſe ſit excuſatus.

3 (†Scolaribus clericis)hic licet in quocunq; gradu poſitus etiā pſalmiſtarū.ar.ad hoc.xxiij.diſt. pſalmiſta.ſ.de vi.ꝛ ho.cle.c.vt quiſq;.vij.q.j.illud.vbi expreſſe dicit de clericis.laici eñ qui non ſunt in ſortē dei vocati nō debēt contingere miniſteria dñi.ſ.de vi.ꝛ hone.cle.c.j.ij.q.vij.§.de his etiā.xcij.di.nō liceat.lxxxiv.diſt.

4 c.j.¶†Laici aūt bene poſſunt dicere pſalmos qui dicunt in horis:ſed nō in modū officii.ar.xj.q.iij.ſi epūs.nō debēt tñ dicere dominus vobiſcū.Laicos aūt intelligimus etiā tēplarios ꝛ hoſpitalarios ꝛ ciſtercieñ.ꝛ fratres minores qui nō ſunt clerici moniales aūt literate dicūt officia:qꝛ ꝛ ipſe pñt dici accipere aliquē ordinem in benedictiōe.vnde etiā alique inter eas ſunt diaconiſſe.xxvij.q.j.diaconiſſam.qui ordo licet ſufficiat ad officia di.ēdo nō tamē ſeptē ordinibus eccl̃ie.Et hec que di.ta ſunt de cōſtitutionibus ſiunt vel licent.De monachis aūt nō eſt dubium qꝛ ſunt clerici.hoc aūt qḋ dicit perſoluatur hoc cōſilium eſt vbi ſunt pauci ꝛ pauperes ꝑpter occupationes ſuperuenientes.(¶Publice) coram pp̃lo(vt iterū)hic vult dicere qḋ idcirco debet ſtare ieiunus vſq; ad horam tertiā vel nonam qñ celebranda eſt miſſa:vt xliiij.di.nō liceat.de cōſe.di.j.ſolēt.vt ſi aduenerit neceſſitas celebrandi miſſam vel alia ſacra cōferendi qḋ illa poſſint perficere.

Quidā laicorū. (Peculiares).i.qui as ſibi appropriant (Niſi ſiat)nō lꝫ has miſſas dicere ꝛ omittere miſſas de die ſicut nō licet elleemoſynas dare ꝑpter vanā gloriā arg.j.q.j.nō eſt putāda.ꝛ.c.in quantū.(Audire)premiſſas miſſas:qꝛ etiam miſſa de ſancto michaele in honorē trinitatis dicenda eſt.¶Pro aliis).q.debeat meliores ſegetes habere.vel hic vult dicere ꝙ ſoli deo ſacrificium altaris offerendum eſt qui ſe hoſtiam obtulit pro nobis.ꝛ hic dicit ꝙ ſolus deus adorandus eſt(Latria).i.ipſe ſolus qui orationes per ſe poteſt exaudire.ſancti autē pro nobis apud deum interpellant.

Conſuluiſti. (Neceſſitatis) quia moriatur aliquis idem dicimus ꝛ honeſtatis.ſ.eo.c.j.

c Onſilium noſtrū ꝛ infra.

Ex parte veſtra. ꝛ.ſ.(Perfuſionis)non reprobamus tamē conſuetudinem ciſtercieñ.ꝛ etiā quorundā aliorum qui poſt ſumptionē corporis ꝛ ſanguinis xp̄i aliquid de

ſanguine ſibi dimittāt vt ſupponat vinū purum:ꝛ poſtea cōican
tes inde poſſint aliquid ſumere nō eſt illicitū:q2 etiā nō ieiunis:
nō infirmis:ꝛ in cauſa neceſſitatis dat ꝛ ita ex iuſta cā fit:q2 non
eſſet decēs tm̄ ſanguinē ꝯficere:nec calix inueniret q poſſet tenere.
1 ☞ Panis quo vtimur in cōfectione corporis chriſti debet eſſe
triticeus ꝛ vinum de vuis expreſſum.
2 Quid ſignificet coniunctio vini ꝛ aque.
3 Chriſtus ſub ſpecie panis ꝛ vini integer eſt.

Cum marthe.

ꝛ.j.(quis doctorum)vel maiorū(miniſteriū)hoc
1 eſt verbū de quo queſiuit q̇ȝ adiecerit.(¶ †Panis)
panis aūt debet eſſe de granis frumēti.ꝛ vinū de vuis.
de conſe diſt.ij.in ſacramento.vn̄ videt aliquibus q̄ȝ alia grana
nō trāſſubſtantiant.Idē videt aliquibus q̄ȝ de agreſta vel vino
ſpiſſato per decoctionē ꝛ facto nectare ꝛ de aceto ꝛ de vino extor
to de vais nō fiat ſanguis:ſed in his nō eſt bonū iudicare:ſed bn̄
dicimus ꝙ melius eſt omittere celebrationē ꝗ̄ de talibus cōficē
re q2 aliqua ex p̄dictis generāt abhominationes:vel nō ſunt pul
chra:ꝛ pulcherrima eligenda ſunt in tanto ſacramento conficiē
2 do.(¶ †Aqua cū vino)veritas vt̄ q̄ȝ panis trāſſubſtantiat in
corpus:ꝛ vinū ꝛ aqua ſimul in ſanguinē:q2 Nicolaus dicit.Ca
lix dn̄i nō eſt tm̄ vinū:nec eſt tm̄ aqua:ſed vinū ꝛ aqua de cōſe.di.
ij.c.j.ꝛ.ſi.q2 ſi eſt ibi tm̄ vinū.eſt ibi tm̄ xp̄s ſine nobis.ſi eſt ibi tm̄
aqua icipit eſſe ibi eccl̄a ſine xp̄o.Cōiunctio em̄ aque ꝛ vini ſigni
ficat cōiūctionē xp̄i ꝛ eccl̄e.tn̄ ſi ex negligētia p̄termittat aqua:ni
bilominus videt q̄ȝ ibi ſit verū ſacramentū.ſed nō perfectum.ꝛ
debet tam parū ibi poni de aqua q̄ȝ vinū eam abſorbeat q2 xp̄s
nō mutat in eccleſiā ſed eccleſia in xp̄m.Unde dictū eſt ad Aug.
Et mādūcabis me ꝛ nō ego mutabor in te:ſed tu mutaberis in
3 me.(¶ †Et no.q̄ȝ licet tm̄ panis trāſſubſtātietur in corpus ꝛ vi
num ꝛ aqua in ſanguinē.tn̄ ſub vtraqȝ ſpecie xp̄s integer eſt non
enim eſt corpus ſine ſanguine ꝛ anima:nec ſanguis in corpore ꝛ
anima.Itē videt q̄ȝ ſi tm̄ aqua ſit in calice ſine vino q̄ȝ nō eſt ibi
ſacramentū calicis:ꝛ ideo qūcunqȝ perpēderit anteꝗ̄ ſumat:de
bet reincipere verba per que ſit cōſecratio calicis cū oībus ſequē
tibus orationibus:nec nocet ſi aliqn̄ interſerant verba que refe
rantur ad ſacr̄m corporis.ſicut ſunt illa panē ſanctū vite eterne.
ꝛ illa ſacroſanctū filij tui corpus:q2 nō ſunt illa verba per que cō
12 ficiat corpus.ſed illa hoc eſt corpus meū.(¶ †Si aūt poſtꝗ̄ ſum
p̄ſiſſet corpus ex guſtu vel aſpectu deprehēderet ibi tm̄ eſſe aquā
nō videt ꝙ a capite debeat incipere:ſed dimittat ꝛ de negligen
tia peniteat.melius videt ꝙ anteꝗ̄ guſtet de aqua etiā poſt ſuſce
ptionē corporis ſi perpēdat q̄ȝ ibi ſit tm̄ aqua apponet in calice
vinū ꝛ repetet totā cōſecrationē ſanguinis.Itē videt q̄ȝ ſi time
ret ſcādalū in p̄rogatione miſſe q̄ȝ ſufficeret dicere tm̄ verba per
que conſecrat ſanguis.ſ.ſimili mō ꝛc.nec eſt neceſſe q̄ȝ repetat ſe
quētes oratiōes.Itē videt q̄ȝ ſi haberet aquā in ore q̄ȝ nō debet
tam emittere:q2 p̄pter particulā corporis xp̄i que poſita fuit in
aqua eſt cuſtodiēda ne vtiliter tractet.Itē timēdū eſt ne generet
ſcandalū hisqui vident ſi eā degluciat tanꝗ̄ nō ieiunus vlterius
cōficere nō debet.vij.q.j.nihil.(Aliȷ̄ vero tenent)hoc videt ap
probari.ſ.(Uinū)de vino expreſſo de botro conſtat q̄ȝ poteſt cō
fici.de conſe.diſtin.ij.cū omnes.vltra medium.

E homine ꝛ infra.

In quadā veſtra epiſtola.

(Legiſſe)ꝛ erat verum ꝛ legerat q̄ȝ credere nefarium
erat(Celo)id eſt probare eum eſſe verū deū ꝛ celeſtē
(patris)qui dicit:hic eſt filius meus dilectus in quo mihi bene
cōplacui(Uerbum)qn̄ trāſfiguratus eſt in monte potentia diui
nitatis(Spiritus)qui in ſpecie colūbe ſuper eū apparuit(Tri
ſtis eſt)per hoc apparet ꝙ anima eius rōnalis erat:q2 triſtitiam
ꝛ letitiā habebat(Et iterum)per hoc oſtēdit q̄ȝ anima eius eter
na erat nō temporalis vt brutorū(vitalē)rationalem(Corpore)
ſ.q̄ȝ nō fuerit fantaſma.p̄bant ſanguis ꝛ aqua que de eius late
re effluxere.ſed aque effuſio nullo modo probat eū eſſe hominē
(componentibus).ſ.elementis que ad compoſitionem hominis
veniunt:vel.ſ.de membris xp̄i que ad eius compoſitionem vene
rant(ex illis)elementis(ex iſtis)humoribus.
1 ☞ Officium non debet dici negligenter ſed accurate.
2 Non eſt de precepto q̄ȝ magis iſti vel illi pſalmi dicantur dum
modo ſepties in die dicatur.
3 An peccet ille qui dum eſt in officio ſit alio mentem habet.

Dolentes.

1 (Sincopam) ſad eccleſiaſtica offi
cia eundū eſt in honeſto habitu.
ſ.de vi.ꝛ hone.cle.c.clerici officium.ꝛ cum deuotione
ibi ſtandum.ꝛ deo plus eſt corde quā voce pſallendū.
xcij.diſt.c.j.ꝛ.iij.ꝛ videtur q̄ȝ clericus qui eſt in diuinis officijs
non peccat etiam ſi q̄ȝ dicit ibi non intelligat:ſed cor ſuum de
bet ad deum habere ꝛ ei pſallere.imo ſi aliquem verſum omittat
ex negligētia non peccat:nec etiam a capite pſalmū propter hoc
reuertēdū eſt:q2 ſi fieret poſſet aliquibus ſcandalū gn̄ari ſine ma
gna cā.imo ꝛ ſi omittat pſalmus nō oȝ homo ad illū redire pro
pter p̄dictā cām:tn̄ ꝯfiteri oȝ ſuā negligētiā. Sȝ ꝫ maledict⁹ qui
offm̄ ſuū agit negligēter.Sol.illud intelligit de accurata velata ꝛ
2 malicioſa negligētia.(†Et nos)hic loquimur de alia q̄ forte cō
tingit ex nimia meditatiōe vel cōtēplatiōe:ſȝ hic in hoc caſu ſatis
poſſet dici ꝙ ſi adhuc ſunt in eodē nocturno vl̄ ſi adhuc ſunt in
dicēdo pſalmos veſpertinos ꝙ pſalmū omiſſum dicēt:ꝛ etiā idē
forte facere nō eſt periculoſum etiā ſi aliū nocturnū dicerēt niſi
eſſet timor ſcādali.Nō em̄ eſt tāti omiſſio vnius pſalmi ꝙ p̄pter
hoc eſſet aliquis ſcādalizādus.ꝙ em̄ ſepties dicat eſt p̄ceptū.ꝫ.c.
c.j.ſȝ ꝙ iſti vel illi pſalmi dicant nō eſt in p̄cepto.vn̄ videmus ꝙ
3 alios pſalmos dicit vna eccl̄a ꝛ alios alia.(¶ †Sed nūqd peccat
ille cleric⁹ q dū eſt in officijs cogitat ſup aliquo bono ope ſpūa
li.Sol.vt ꝙ dū eſt in officijs nō oȝ alijs intēdere niſi circa ea que
ibi dicunt vel legunt niſi neceſſitas eſſet q̄ dilationē nō caperet ꝙ
tūc cogitaret vel etiā expediret. ¶ Sed qd ſi nō intelligit q̄ legū
tur oȝ eſſe in ſilētio ꝛ rogare deū vt lectiōes ꝛ orationes ꝛ pſalmi
ꝛ cātus qui fiūt in eccl̄a ſibi ꝛ alijs p̄ſint ad ſalutē:nec tn̄ vt pec
care ſi qn̄ nimis fatigatus eſſet ſpūs ſi poſſet fieri ſine ſcādalo ꝙ
aliquātulū exiret eccl̄iam vel aliqua p̄terea que legunt diceret vel
cogitaret caueat tn̄ ſibi ne in his excedat.Itē ſi aliquis nō inter
fuit in principio officij ſine malicia nō opȝ ꝙ a capite incipiat.ꝛ
idē dicimus de ſine ſi ei intereſſe nō poſſit:ſi tamen magnā partē
vel nocturnorū vel laudis omitteret bene faceret ſi illud diceret.

Ante cum olim.

Cum creatura.

Eferente ꝛ infra.

Perniitioſus.

(In prouincia) hoc ſpeciali
ter ſpectat ad officiū archiepi
ſcopi.xij.diſtin.de his.

¶ De baptiſmo ꝛ eius effectu. Rubrica.

1 ☞ Baptiſmi ſacramentum in quo conſiſtat.
2 In ſacramento altaris tria ſunt.ſic etiam in baptiſmo.
3 Quid ſit caracter.
4 Si in flumine aliquis baptizatur.ea ſola aqua que corpus tan
git eſt ſacramentum.

Literas tuas.

(Baptiſmus) baptiſm⁹
a ſacerdote debet conferr
ri ꝛ ſi neceſſitas eſt ſupplere pōt vicem eius diaconus
ſed nō alius ꝗ̄uis cōſtat ꝙ a quocūqȝ collatus nō ſit
1 iterādus.de cōſe.diſtin.iiij.cōſtat.lxxxj.diſt.ſi diaconus. ¶ †Con
ſueuit aūt queri in quo cōſiſtat ſacr̄m baptiſmi.Super quo no.
triplicē opinionē:quidā dicūt ꝙ ipſa aqua abluens eſt baptiſm⁹
vel ſacr̄m baptiſmi.alij dicūt ꝙ ablutio ſiue tinctio paſſio eſt ba
ptiſmus vel ſacr̄m ꝛ nō tinctio actus:que aliqn̄ eſt pctm̄.ꝛ huic
opinioni aſſentit magiſter ſententiarū.alij dicūt q̄ȝ caracter eſt
ſacr̄m vel baptiſmus:qui in baptizato confert de conſe.diſt.iiij.
2 tūc valere.ꝛ nō aqua vel tinctio q̄ velociter trāſeunt. ¶ †Et ex
ponunt id q̄ȝ hic dicitur.Baptiſmus eſt intinctio.ſ.caracter in
tinctione collat⁹ nos dicimus ꝙ ſicut in ſacr̄o altaris ſunt tria:
vt.ſ.ti.proxi.cū marthe.§.diſtinguendū.ita ꝛ in baptiſmo vnum
q̄ȝ eſt ſacr̄m.ſ.aqua abluens:vel ablutio paſſio.ſcd̄m ꝙ eſt tantū
res ſacramēti.ſ.gratie infuſio:ꝛ peccati remiſſio.ꝛ tertiū ꝙ eſt ſa
cramentū ꝛ res.ſ.caracter.dicimus ergo ꝙ aqua vbo dīu ſancti
ficata p̄prie eſt ſacr̄:ſicut ꝛ ſpēs panis ꝛ caracter ſecūdario ſicut
3 ꝛ verū corpus xp̄i. ¶ †Eſt autē caracter quedā poſſibilis quali
tas illuminās animā ad videndū facilius qd ſit credendū:ꝛ quid
faciendū:ꝛ qd nō.vel pōt dici ꝛ forte melius ꝙ eſt quedā quali
tas diſponēs ꝛ habilitās aīam ad ſuſcipiendū gratiā:ꝛ hec qua
litas a quibuſdā dr̄ ſanctitas:q2 p̄parat aīam ad ſctificationē.Io
nes aūt damaſce.dicit ꝙ caracter eſt mētis cuſtodia eo ꝙ in ſepa
rabiliter cuſtodit mētē:q2 eam p̄parat ꝛ habilitat ad grām per
4 quē ipſa aīa cuſtoditur. ¶ †Itē no.ꝙ ſi quis baptizat in flumi
ne illa ſola aqua eſt ſcr̄m que corpus tāgit:etiā ſi quis eā biberet
aquā ſacramētalē biberet:ꝛ hoc idē eſſet ſi qs biberet aquā cōſe
cratā de fontib⁹ baptiſmi.Tn̄ qdā dicūt totā aquā q̄ eſt in fon
tib⁹ baptiſmi ſacr̄m:ex quo ſm̄ ordinē eccl̄ie cōſecrata eſt etiā ſi
nullus ibi baptizaret:q2 verbū cōſecratiōis acceſſit ad totā aquā
que eſt in fontibus:ꝛ tā totā cōſecrare intēdit:ſed ſecus eſt ſi ba
ptizaret in flumine:q2 ſtultū eſſet nec fieri poſſet ꝙ totū flumen
cōſecraret:ſed melius videt ꝙ etiā in fontibus:illa ſola aqua ſit
ſacr̄m que tāgit corpus:nec aqua fontiū baptiſmaliū ſit ſacr̄m
per verba cōſecratoria q̄ ibi dicunt:niſi ibi puer baptizet cū ver
bis ad hoc ordinatis.nā priora verba ſunt tm̄ de ſolennitate.ꝛ
ideo nō faciūt ſacr̄m.ſ.e.pri.c.Itē cuius rei eſſet ſacr̄m cū nulla
aīa ſit in aqua que ſignificet infuſionē grē vel caracterē infuſū.

1 ☞ Forma baptiſmi data ab eccleſia intātū eſt ſeruāda ꝙ eā ēt
per equipollētia verba mutare nō licet. ⁊ in nu. 2. ⁊. 3. ⁊ in nu. 11.
4 Que ſint verba ſubſtantialia forme. ⁊ in nu. 5. ⁊. 6.
7 Eccleſia non dicitur infigere caracterem ſed ſolus deus.
8 Que requirantur de neceſſitate ad hoc vt aliquis ſit baptizatus
⁊ in nu. 9.
10 Nunquid ſi baptizatus petiit baptiſmum. ſed tamen non inten
debat baptizari. dicatur eſſe baptizatus.

SI quis puerum.

(Ter) idē eſt ſi ſemel. de conſe. diſt. iiij. c. de
1 trina. (†In noīe) ⁊ intātū ſeruanda eſt forma data ab
eccleſia ꝙ eā etiā ꝑ equipollētia verba mutare nō licet vt dicat.
ego te baptizo in nomine generātis: generati: ⁊ ꝓcedentis. Item
nō licet aliquod verbū vel vulgariter vel literaliter preponere
vel inſerere vel poſtponere in forma intendēs illud eſſe de forma
⁊ ſine ipſo nō eſſe formā: vt verbigratia: ego ſacerdos baptizo te.
vel ego baptizo te Joānē ⁊c. vł ego baptizo te in nomine patris
⁊ filij ſpūſſancti ⁊ beati Joānis. alias aūt ſi nō crederet illā for
mā eſſe vel adītā eſſe de forma ſed ex ſimplicitate vel ex deuotio
2 ne ꝑdicta adderet baptizatꝰ eſt. ¶ †Idē dicēdū eſt ſi ex malicia
vel hereſi diceret. vt ſi adijciat ⁊ diaboli ⁊ hereticorum dūmodo
hoc nō credat de forma ⁊ baptizare intēdebat: ⁊ hec omnia cōtin
gūt ꝓpter formā baptiſmi q̄ inuiolabiliter eſt obſeruāda: vt ꝫ ali
bi no. Itē ſi formā verā dicat ⁊ nō credat illā verā formā ſed aliā
nō erit baptizatꝰ. ⁊ hoc ideo: q: nō intendit baptizare qđ ex eo
apparet: q: formā verā dicere nō intēdit cū tamē ſciat vel credat
ad hoc certā formam ſtatutā: q: ſi nō crederet certam formā ſta
tutā ⁊ baptizare intēderet nō obſtantibꝰ ꝑdictis adiectionibus
baptizatus eſſet: q: recidit hec queſtio in primū caſum qñ ex ma
3 licia vel ex ſimplicitate ea addit. ¶ †Sed ſi quis certus eſt certā
formā ꝓſcriptam in baptiſmo ⁊ preter illā formam nō conferri
baptiſmū ⁊ poſteā baptizaret cū ea forma de qua dubitat an ſit
vera: nūquid erit baptizatus rñ. ſic. q: licet dubitaret de forma
intēdit eū baptizare ſm̄ illam formā ſi eſt vera. vnde cū ſit vera
4 forma vere baptizatus eſt. †Verba aūt q̄ ſunt de ſubſtātia forme
ſunt hec. ſ. (Baptizo) nec eſſet baptizatꝰ ſi diceret baptizat te xp̄s
vel petrus: vel ſacerdos ſe demōſtrato: vel baptizatur petrus a. ta
li vertici ſi aliqua prouincia eſſet que nūꝙ noſtrā formā acce
piſſet. ⁊ verba dicta vel alia equipollētia noſtris diceret: deberet
haberi ꝓ baptizatis. ¶ Sed oppones quare nō idē dicis de vna
ciuitate que nūꝙ accepit noſtrā formā: vel de ſingulis ſacerdo
tibus. Rñ. q: ibi eſt iuſtus ⁊ ꝓbabilis error: ⁊ ideo ad illos cōſti
tutio eccleſie nō extēditur niſi ex quo ſciunt formā. ⁊ ſic fuit diffi
niū de grecis calabrie qui hāc formā ſeruarūt imo fuit eis ꝯceſ
ſum. ſ. qđ etiā in futurū baptizantur ſm̄ primā formā: ſꝫ in alijs
nō eſt ꝓbabilis error. ⁊ ideo extēdiť ad eos conſtitutio. ar. lxxxij.
di. qđ ꝓpoſuiſti. ⁊ hec forma ex conſtōne eccleſie predictas vires
habet ꝙ ex eo apparet: q: aliqñ mutata eſt hec forma. de cōſe. di.
iiij. firmiſſime a quodā ⁊. c. ſeq. Itē loco huius verbi baptizo nō
pōt poni lauo vel balneo. ⁊ hoc ea ratione quia hoc verbū bapti
zo plus importat ex inſtōne ꝙ ſit eius ꝓpria ſignificatio. nā ba
ptizare eſt in aquā cōſtringere ſub certa forma verborū. ꝫ. eo. c. ſi.
5 Sequiť. (†In nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti) nā ⁊ hec verba
multipliciter ſunt de ſubſtātia forme. nec poſſēt mutari vt dicere
tur in virtute: vel in omnibus: nec liceret inde tollere copulati
uam coniunctionē. ſ. ⁊ tñ ſatis credendum eſt qđ valeret baptiſ
mus ſi diceretur in nomine patris filijq; ſpūſq; ſancti: q: nulla eſt
differētia inter ꝑdictas copulatiuas. ſꝫ diligēs lector multas no
tabit differētias inter hoc nomē virtute: ⁊ hoc nomē nomine. ⁊ in
ter ſingulare ꝙ indicat vnitatē eſſentie: ⁊ plurale ꝙ hoc nō facit.
⁊ idē eſt fere in omnibꝰ alijs verbis hic poſitis. ¶ De hoc aūt ꝓ
nomine ego: cū ſubintelligať pōt dici qñ nō eſt de ſubſtātia ſed
hoc ꝓnomē te bene eſt de ſubſtātia. nā expſſio eſt demōſtratio ꝑ
ꝓnomē ⁊ actū quā ſi loqueretur in tertia pſona: vt nō diceret ego
baptizo in nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti: ⁊ hmōi verba ſunt
de forma vborū: ſed in forma facti ſecꝰ eſt: vbi gr̄a: nā ſi quis bis vł
ter immergat vel etiā quater vel pluries ſemp baptizatus eſſet
dūmō baptizare intēdat etiā ſi credat vnā vel trinā immerſionē
nō ſufficere ſed quatuor neceſſarias eſſe. Et hec ratio diuerſita
tis q: in forma verbali certa verba ſunt que ſunt de ſubſtātia vñ
ipſa forma eſt de ſubſtātia. ſed in his q̄ facti ſunt nihil eſt de ſub
ſtātia: niſi ipſa tinctio aque. vñ etiā ſine immerſione. i. licet nō im
mergať in aqua ſed tñ ſup eū ꝓijciať baptizatus eſt. ⁊ ideo cum
tñ ad ſolēnitatē pertineat eorū omiſſio nō vitiat baptiſmum in
ſnia. de cōſe. di. iiij. c. j. ⁊. ij. ⁊. c. de immerſione. ⁊ eodē modo nō eſt
6 curādū quoties immergat. ſꝫ quicqd dicať de poſſibilitate. †ſem
per tñ ⁊ in verbis ⁊ in factis exacte ſeruāda eſt forma. De his aūt
7 qui corrūpūt verba forme dicemus. ꝫ. e. c. vlti. ¶ †Et caue tibi:
q: nō dicimꝰ qđ eccleſia infigat caracterem anime ſed ſolus deus
ſed eccleſia pōt facere cōſtōnes ſup baptiſmo nō qđ non ſit vel
qđ nō credať omnibꝰ. tñ circa baptiſmi collationē poteſt facer.
cōſtitutiones ⁊ ꝑfigere formas: quas q: deus ratas habet ⁊ q:
bone ſunt: eis infigit caracterem qui ſm̄ tales cōſtitutiones ba
ptizati ſunt. Idem facit eccleſia in matrimonio ⁊ in alijs ſacra
mentis: ⁊ diſpenſat in voto ⁊ iuramento: ⁊ in omnibus alijs fere
8 niſi cōtra fidē de quibus alꝫ no. ¶ †No. qđ ad hoc ꝙ aliquis ba
ptizatus ſit: neceſſariū eſt qđ baptizās intēdat baptizare nō im
balneare vel carnes lauare: nec tñ vř neceſſe quo ad effectū baptiſ
mi qđ ſciat quid ſit baptiſmus. ſ. qđ ibi infundať gratia vel ꝙ ſit
ſacramentū: nec etiā opꝫ qđ credat hoc ipſum imo ⁊ ſi ꝯtrium cre
dit ⁊ totū reputat truffam ⁊ deceptionē: tñ baptiſmū ſuū habet
9 effectū. ¶ †Itē nō eſt neceſſe qđ baptizans ſciat quid ſit eccleſia:
quid baptizatus vel vnde ſcit: nec qđ gerat in mēte facere ꝙ fa
cit eccleſia imo ſi ꝯtrium gereret in mente. ſ. nō facere qđ facit ec
cleſia ſed tñ facit: q: formā ſeruat nihilominus baptizatꝰ eſt: dū
modo baptizare intēdat: vñ ſi aliquis in caſu neceſſitatis cōſti
tutus vel etiā ſine neceſſitate vadat ad ſarracenū ⁊ dicat bapti
za me: ⁊ doceat eū formā. ⁊ ille ſaracenus baptizet nō credēs per
immerſionē aliqd aliud fieri niſi madefactionē: ⁊ nō intendat eū
baptizare vel etiā madefacere ſm̄ intentionē petētis baptiſmū.
i. vt baptiſmus opereť quidquid operari pōt: v ipſe baptizās tā
ꝙ miniſter cōferat ꝙ alij baptizātes cōferūt: lꝫ nō credat ipſum
poſſe aliquid operari: vere baptizatus eſt ſed ſi hoc nō intēderet
nō baptizaret nec eſt neceſſe qđ aliquid ſciat quid in his eccleſia
10 intelligat: vel etiā qđ ſciat vel credat eccleſiā eſſe. ¶ †Sed quid
ſi baptizatus petiit baptiſmū ſed baptizari nō intēdebat nec ali
qui per baptiſmū ꝯferri. ⁊ videť ꝙ nō ſit baptizatꝰ: q: nūꝙ cōſen
ſit baptizari ſicut nō eſt matrimoniū vbi nō conſentit: licet ver
ba conſenſus exprimat. ꝫ. de ſpon. tua. ¶ Sed contra videť q: ne
dū fraudulentus ſed etiā coactus accipit baptiſmū in decre. xlv.
di. de iudeis. ⁊ furioſus dormiens ſi prius erat in volūtate bapti
zandi. ꝫ. eo. tit. c. maiores. Sol. hic qui ſic ficte accedit ad baptiſ
mū nō eſt baptizatus licet ꝓpter ignorantiā eccleſia eū cogat ſer
uare legē baptizatorū. ¶ Nec obeſt de coacto. q: habuit volunta
tem licet coactā. ſed ſi nūꝙ cōſenſiſſet baptiſmo licet illū vbo
petiiſſet. idē dicimꝰ qđ in caſu ſuperiori. Furioſus aūt ⁊ dormiēs
11 voluntatē credunť habere in habitu licet nō i actu. ¶ †(Bapti
zatus) ideo ſic exacta forma ſeruatur de iure poſitiuo. que tamen
ſumpta eſt de euangelio: q: ſi formā mutare liceret de facto in he
reſes quis labi poſſet. tñ credimꝰ qđ eccleſia poſſet ex cauſa aliā.
formam ſtatuere. ſicut aliqñ ſtatutū fuit ꝙ in noīe xp̄i baptizarē
tur de conſe. diſt. iiij. a quodā. ſicut etiā poſſet ſtatui: vt quidam
dicūt ꝙ baptizaretur in nomine patris: vel in nomine ſpiritusſan
cti q: in expoſitione vnius perſone ⁊ alie intelliguntur in ſentē
tia. de conſe. diſt. v. c. penul. ⁊ fina. ⁊ de conſe. diſt. iiij. c. ſi.

DE quibus.

(eDubium) de facto. nā de iu
re non pōt eſſe dubium. (Du
bium) vehementer: puta q: natus in captiuitate ſara
cenorum. ſi enim de parentibus ⁊ inter fideles natus
ſit preſumitur baptizatus. ꝫ. titu. proxi. veniens.
1 ☞ Tria eſſe dicuntur in animam pueri nondū baptizati. que
hic habes.
2 De peccato originali hic nonnulla pulchra referuntur.
3 Non eſt vllus compellendus fieri chriſtianus.
4 Duplex eſt via que ducit nos ad vitam.
5 An liceat bellum indicere in fidelibus ⁊ ſaracenis.

MAiores.

(eum) petrū. (Querenti). i. interro
1 ganti petrū. (Ipſum) xp̄m. (†Par
uulus) in anima pueri nondū baptizati ſunt tria. pro
nitas ad peccandū que eſt ex corruptiōe carnis: ⁊ ma
cula que eſt quedā ſordes aīe ꝙ cōtrarit in ſua infuſione ex com
mixtione carnis. ⁊ ꝓpter hāc ſordē indignū eſt dei cōſpectui pre
ſentari. tertiū eſt reatus ſiue debitū pene eterne. ⁊ magr̄. Pe. lon
bardus in ſentētijs vř fuiſſe in ea opinione qđ predicta ꝓnitas
ad peccandū ſit peccatū originale que etiā dicitur cōcupiſcentia
⁊ fomes. Sed ꝯtra eū eſt q: illa ꝓnitas remanet poſt baptiſmū.
⁊ ita videreť ꝙ etiā peccatū originale remaneret poſt baptiſmū.
ſed rñdebat illi ꝓnitati acceſſoriū eſſe qđ eſſet peccatū. ꝓpter hoc fe
re oēs dicūt qđ pctm̄ originale nō eſt fomes nec ꝓnitas pcti. ſed
quedā macula aīe annexa fomiti. ⁊ illa macula in baptiſmo dele
tur. ſed q: illa macula annexa eſt fomiti. ideo aliqñ fomes ſiue illa
2 pronitas dr̄ originale peccati. ¶ †Et ſm̄ hoc intelligiť ꝙ dicit
Augu. q: peccatū originale trāſit reatu ſed remanet actu. q: ma
cula que facit hominē reū pene eterne trāſit: vt decetero rōne illiꝰ
peccati originalis nō ſit pene eterne aſtrictus: ſed idē pctm̄ origi
nale licet minus ꝓpie dr̄ remanere actu: q: ibi remanet ꝓnitas
ex qua ſurgunt actuales cōcupiſcentie. Sed dices quō ſine vlla
culpa volūtaria adijcitur pene eterne. Rñ. hec pena eſt tñ pena
carētie. ſ. q: caret viſione dei. ⁊ nō eſt pena actualis: ⁊ ideo nō pu
niuntur ſine volūtate pena actuali niſi volūtate peccent: ⁊ mallet
ſic eſſe ꝙ nō eſſe. (Que per ſe ſortiunť). i. qui ſine alterius fide vel
operatione dant remiſſionē peccatorū. (Sed ficti) id eſt adulti non
3 vere credētes. (†Cōpellantur. A.) ⁊ ſic nullus eſt vt fiat xp̄ianus
compellendus: nec obſtat qđ ſeruo dicitur vt ad nuptias inuita

tos cōpellat intrare.Lace.xiiij.xxiiij.q.iiij.diſplicet ver.repete.
q: ibi intelligitur de cōpulſione facta per inſtantiam rōnis non
per ſeueritatē gladij materialis ſeu per violētiā tpalē.xlv.di.de
iudeis q: executio talis gladij eſt iſti ſermo.i.ordini ꝑdicatorum
vel apl'is in pſona petri a dño interdicta.xxiij.q.i.§.itē cū petro
vel dic qd' primo precepit ſermo.i.ordini predicatorū q magnus
eſt in eccleſiam dei.ſ.de here.cū ex iniuncto.vt exiret in plateas ꝛ
vicos ciuitatis ꝛ pauperes ꝛ debiles cecos ꝛ claudos introduce
ret ꝛ nō cōpelleret ipſos intrare.poſtmodū ei dixit vt exiret in
vias ꝛ ſepes ꝛ illos intrare compelleret quos ibi inueniret:vt in
preallē.c.diſplicet ver.repete.habetur innuens per hoc ꝙ iudei ꝛ
ſimiles q fidē nō habēt nō ſunt gladio materiali ad fidē cogēdi
ſed introducēdi per efficaciā rōnis ꝛ legis vt ex ſuis codicibus cō
uincant:vt in preallē.c.de iudeis ſed illi qui a gremio eccleſie di
uerterūt:vt heretici ꝛ ſchiſmatici ad eā ſunt redire cogēdi cum
ſint de foro eccleſie etiā p potētiā ſecularē vt hic.¶ Nam per hoc
qd' dicit ipm exire in plateas ꝛ vicos ciuitatis tāgit iudeos qui
tanꝗ ciues legem ꝓphetas ꝛ eloquia certa ha- ebant ſtatuta ſu
perne ciuitatis.ſciētes quos quidē de ciuitate ad nuptias vult
vocare ſine compulſiōe:tū q: nihil ad nos de his qui foris ſunt
ſ.de diuor.gaudemus.ſed per hoc quod dicit qd' exeat in vias ꝛ
4 ſepes notat hereticos ꝛ ſchiſmaticos.¶ †Eſt enim duplex via
que ducit ad vitā.ſ.de here.cum ex iniuncto.ꝛ que ducit ad mor
tem.ſ.de ſpō.inter.ꝛ in hac ſunt heretici.Per ſepes tū deſignat
ſchiſmaticos qui ſchiſmatici ſpinis incōſutilē dñi tunicam id
eſt eccleſie vnitatē lacerāt.ꝛ iſti tanꝗ de foro eccleſie ſunt cogēdi
5 intrare ꝛ fidē tenere quā in baptiſmo receperunt.vt hic.¶ †Ex
his ergo apparet/ſaracenis vt fiant xpiani bellum indicendū non
eſſe.ſi tamē terras xpianorū inuaſiſſent vel occupatas tenerēt:vel
xpianis hoſtiliter impugnarēt:tunc tam per eccleſiam quam p
principē cuiuſq: terre cui vel ſubditis dāna vel iniurie inferunt
pōt eis iuſtū bellū indici.xxiij.q.viij.diſpar.ſed ſi ſarraceni tri
butū cōſuetū denegant.reddere principi xpiano ꝛ ſi tūc ille prin
ceps eis iuſtū bellū indicit nō tamen per eccleſiā id fieri debet ſi
nec terrā xpianorū ſuis ſordibus fedant:nec ipſorū perſonas im
pugnāt.illis tamē ſaracenis q terrā ſanctā detinēt vel impugnāt
nō ſolū per eccleſiā ſ; per quilibet principē xpianū pōt bellū in
dici:q: in omniū fert iniuriam ꝙ in noſtri ſaluatoris cōmittit.C.
de hereti.manicheos.Qui vero vere penitētes ſunt ſi occubue
runt in talibus bellis preterꝗ in illo quod pro tributo negato
ad patriam euolant.xxiij.q.viij.omni.B.

Ebitū ꝛ infra.

(Seipſum immerſit) Oportet enim ad hoc
et ſit baptizatus qd' ali' baptizās immergat:nec ſuffi
cit ſi ipſe immergat:ꝛ alius verba apta dicat.q: q nō
immergit nō pōt dicere ego te baptizo.ī.eo.c.j.ſed ſi nō immer
gat nec etiā eū tāgat:ſed aquā ſup eū ſpargat dūmō totū balneet
vel maiorē partē vel ſolū caput corpis ſufficit.ar.ff.de reli.ꝛſum.
fu.l.cū in diuerſis.Alij dicūt ꝛ forte meli' qd' etiā ſi modica ſtil
la aque proiecte a baptizante eū tāgat baptizat' eſt ꝛ ſatis hoc
videtur conſonare iuri ꝛ equitati:licet primum ſit tutius.

On vt apponeres.

1 ☞ Verbalis forma in baptiſmo eſt neceſſaria.ꝛ in nu.2.ꝛ.3.
4 Quamuis intentio baptizantis ꝛ baptizati impediat ſacramen
tum non tamen patrinorum intentio vnquam impedit.

Icet grecos.

id eſt diuerſas rōnes cōſi
derando baptizare dubi
tāni ꝛ diſtuliſti.ſi eū introducere intēderet errorē.pu
ta q: noīe patris intēderet inuocare virtutē dyaboliꝫ
1 patris carnalis:vel aliqd hmōi nō eſſet baptizat'.¶ †Et idē di
cerē ſi expreſſe diceret vba romane eccleſie:ſed diceo idē ſi dixiſſet
in noīe parietis tecti ꝛ fundi.cū p hec tria intēdat inuocare vir
tutē pris ꝛ filij ꝛ ſpūſſcti.Rū.nō eſt baptizat' q: ad min' opꝫ eū
aliquas ꝑncipales ſyllabas retinere vt ſaltē ſi nō bñ̄ aliquali
ter exprimere videat noia pſonarū.Sꝫ idē dicēdū videt ſi diceret
2 in noīe patris ꝛ filio ꝛ ſpūs ſctō.¶ †Quid ſi eſſet latinus qui ba
ptizaret:ſed illiteratus.Rū.idē qd' de greco:imo pl' videt ꝙ et ſi
eſſet bon' cleric' ꝛ ſic baptizaret tū vere baptizatus eſſet.tū ſupe
rior vehemēter ꝑſumet cōtra eū qd' voluit introducere errorē niſi
3 ſi certis indicijs cōtrariū cōſtet.¶ †Sed dices:hec nō eſt forma
ergo nō eſt baptizatus.Rū.forma verbalis ex toto nō eſt:ſed eſt
quaſi forma.vel iuxta formā verboꝝ.ꝛ inſup eſt forma intellectua
lis integra:q: in noīe earūdē pſonarū intelligit baptizare ſicut
ille qui verbaliter plene formā exprimit ꝛ ſi aliter diceres opor
teret te dicere qd' mater q baptizat filiū in neceſſitate nō bapti
zat ſi per verba vulgaria dicat.Et etiā ꝙ grecus baptizare non
poſſit in ſua lingua:neq: vulgari neq: latina.ſ.vt ſacrm baptiſmi
4 accipiant:ſed vt ſani ſint.¶ †Et no.qd' licet intētio baptizantis
ꝛ baptizati impediat ſacrm:vt alias no.ī.eo.c.j.tū intētio patri
norū nūꝗ impedit.Sed etiā hic pōt dici qd' ꝛ ſi baptizans ꝛ ba
ptizatus nō crederēt in baptiſmo ali qd cōferri niſi ſanitatē dū

modo baptizare intēderēt bene eſſet baptizatus.¶ Sed quid ſi
non intēderet aliud per lauationē cōferri niſi ſanitatē:ꝛ tūc idē
dicerē.q: baptizare intēdit lꝫ malā credulitatē ꝛ intentionē ha
beat de viribus baptiſmi:ſed ſi non intēderet cōferre baptiſmū
ſed quandā medicinā facere cōtra infirmitatem:ſed verba forme
exprimeret:tamen non crederem eum baptizatum.

¶ De presbytero non baptizato. Rubrica.

I quis.

(Presbyter baptizatū) Sicut ſi
aliquis nullū inferiorū ordinū
habens ordinetur in ſacerdotē dicūt aliqui eum
nō accipere ordinē.ar.xl.di.ſicut.Sed cōtrariū
videt verius arg.q: a principio tēpore apoſtolo
rum nō erāt minores ordines.eccl'ia eū eos pri
mo cōſtituit.xxi.diſtin.§.j.ꝛ tū ipſi apoſtoli ſacerdotes fuerunt.
xxi.di.nouo.Sed poſſet rñderi eccleſiā cōſtituiſſe minores ordi
nes anteꝗ aliquis apl's ordinaretur.ꝛ hoc etiā ſonare videt illa
litera.(Ordinetur)cum enim baptiſmus ſit ianua omniū ſacra
mentorū.xxxij.diſt.§.verū.ſine baptiſmo nō recipit caracterem.

Poſtolicam ſedem.

(Deo offerri) Fuit enī bapti
zatus baptiſmo flaminis.ī.titu.proxi.

Eniēs ad apoſtolicā ſedē.

(quod ambigitur)etiam de iure.

¶ De cuſtodia eucharīſtie ꝛ aliorū ſacramentorū. Rubrica.

Tatuimus vt.

Quid debeat fieri ſi
de ſacrificio vel ſacra
mento aliquid ceciderit in terrā:vel in linteū:vel ſi
quis illud euomuerit:vel ſi mus illud comederit
habes de conſe.di.ij.ſi per negligentiam.ꝛ.c.ſequē.
ꝛ.c.qui bene.

Elinqui volumus.

¶ De reliquijs ꝛ veneratione ſanctorum. Rubrica.

1 ☞ Canonizare quid ſit ꝛ quando fiat.ꝛ de quo fiat.ꝛ a quo fie
ri debeat in nu.2.ꝛ quid conſequatur eccleſia per huiuſmodi ca
nonizationem in nu.3.
4 Etiā ſi eccl'ia erraret tū ꝑces bona fide porrectas de' acceptaret.

Udiuimus.

(ꝙ quidā) Venerandi ſunt
omnes ſancti canonizati.
1 ¶ †Canonizare eſt ſanctos canonice ꝛ regulariter ſta
tuere qd' aliquis ſanctus honoret pro ſancto puta ſo
lenne officiū pro eo facere ſicut ſit pro alijs ſanctis qui ſunt eiuſ
dem cōditionis:vt ſi canonizet cōfeſſor fiat pro eo officiū cōfeſſo
rū.ꝛ ſi martyr fiat pro eo offiū martyrū ꝛ ſic de alijs Et ſit regu
lariter hec canonizatio qn̄ per ꝓbationes cōſtat de fide ꝛ excellē
tia vite:ꝛ miraculis eius qui petitur canonizari ar.ī.de teſti.ve
nerabili.Et opꝫ tantam eſſe excellentiā vite:ꝛ talia eſſe miracula
que ſint vltra vires ꝛ potentiā nature.Itē nō debet eſſe vnica tū
excellentia vite:imo oportet eſſe multas ꝛ cōtinuas:vt habes in
eccleſiaſtico.xliiij.c.vbi dicit.Laudemus viros glorioſos ꝛ parē
tes noſtros in generatione ſua multā gloriam fecit dominus ſua
magnificentia in ſeculo.Per hoc quod dicit:laudemus viros
glorioſos:oſtēdit qd' canonizati erant:q: aliter non mandaretur
eccleſie qd' eos laudaret.Per hoc qd' dicit parentes noſtros
oſtendit qd' nullus canonizandus eſt niſi fidē habeat.ſoli enī pa
rentes eius erāt iudei:ꝛ penes quos ſolos erat fides canonizādi
erant Per hoc autem qd' ſequit multā gloriā fecit dñs.ſuppl
cum eis:apparet qd' nō ſufficit qd' in vno fuerit glorioſus:vel ſe
mel tm̄.ſed qd' in multis ꝛ multoties:imo quod cōtinue eius vi
ta fuerit glorioſa.Per hoc ꝙ dicit ſua magnificentia.i.ſua ma
gna potentia oſtēdit qd' excellentia vite ꝛ miracula talia eſſe de
bent que excedāt vires ꝛ potentias naturales:non ſufficiūt mira
cula ſine vite excellentia cum magi pharaonis multa fecerint
que ſupra naturam eſſe vident:ꝛ in euangelio legitur:quia multi
ti dicturi ſunt nonne in noīe tuo demonia eijcimus ꝛc.ꝛ tamen
dñs rñdebit eis:non noui vos.vitam tamē ſine miraculis crede
re ſufficeret quo ad virtutē:tū eccleſia nō debet tales canonizare
2 propter hoc:q: in ſecreto potuerūt laxiorē vitam ducere.¶ †So
lus aūt papa pōt ſanctos canonizare qd' ex eo apparet:quia cum
cōſtituatur oībus fidelibus adorandum:ꝛ nullus omnibus preſit
niſi papa apparet quod ſolus papa hoc poteſt.Nec valet ſi dicas
quod ſaltem cuiq: dꝫ eſſe licitū qd' in ſua diocesi faciat:q: oratio
eis facta debet eſſe cōis:ꝛ eccl'ia vbi dꝫ venerari debet eſſe cōmu
nis.Itē per hoc incideremus in illam reprehenſionē qua quidā
reprehenſi ſunt ab apl'o qui dicebant.Ego ſum petri:ego pauli.
3 ¶ †Per hanc aūt canonizationem cōſequit ꝙ eccleſia ſolenni

ter dicit officium pro eo ſicut pro ſancto:⁊ in letanijs in numero ſanctorū licite eū innerent.vñ in ſupradicto capl'o eccleſiaſtici legi tur.Sapientiā ſanctorū narrent ppli:⁊ laudē eorū annunciet ec cleſia.℄ Ex predictis apparet q̄ pueri baptizati ⁊ incontinēti mortui nō ſunt canonizandi:q: nec nullā gloriam fecit cum eis dominus ſua magnificētia:ſpeciale tñ eſt in innocētib⁹ qui vice
4 xp̄i mortui ſunt. ℄ †Item dicimus q̄ etiam ſi eccleſia erraret q̄ nō eſt credendū:tñ preces per talē bona fide porrectas deus acceptaret.ar.xxxij.di.§.verum.xv.q.ſi.c.ſi.℄ Itē non negamus quin cuilibet liceat alicui defuncto quē credebat bonum virum porrigere preces vt pro eo intercedat ad deum:q: deus fidē eorū attendit:nō tñ pro eis lʒ facere officiū ſolēne.vel preces ſolennes.

c Um ex eo quod.

℄ De obſeruatione ieiuniorum. Rubrica.

1 ☞ Ieiunium quid ſit ⁊ vnde dicatur.
2 Quotuplex ſit ieiunium.
3 Ieiuniorum quedā dicunt̄ generalr̄ quedam ſpecialiter indicta.
4 Qualiter dicatur quis ſoluere ieiunium ⁊ in nu.5.6.⁊.7.

1 Ex parte veſtra. †Ieiuniū eſt par ſimonia victus:⁊ abſtinētia ciborū.Et dr̄ ieiunū a quodā inteſti no q̄ vocat̄ ieiunū:q̄ ſemper eſt vacuū ⁊ ſubti le.⁊ ieiunū ſiue media viſcera vacua ⁊ exinanita
2 dimittit.℄ †Et eſt triplex ieiuniū.Primū eſt cuiuſlibet diei ⁊ cuiuſlibet rei edibilis abſtinētia ſm̄ ꝓpriā volū tatē ⁊ nō ſm̄ aliq̄d ſtatutū vel ſcriptū vel cōſuetudinarium ⁊ ſm̄ hoc etiā ſi quater in die comedat ⁊ abūdāter tñ ſi ab aliquo cibo placito abſtineat dr̄ facere ieiuniū.i.cibi abſtinentiā.Scōm ieiu niū eſt qñ qs abſtinet a cibis humectātibus:vt ſi tñ comedat ſic ca:vt panē ⁊ nuces ⁊ poma nō carnes:nō piſces:nō olera.⁊ hoc ieiuniū dicit̄ xerofagia a xeron q̄ eſt ſiccū:⁊ fagin q̄ eſt comede re.Tertiū ieiuniū eſt abſtinētia vict⁹ ſm̄ ordinationē eccl'ie ſiue ſcripto ſiue cōſuetudine approbata.hoc ieiuniū eſt neceſſariū oī bus ſane mētis ⁊ doli capacibus potētibus ieiunare:cū ipſi peca re poſſint ⁊ peccata deferre.ſ.de deli.pue.c.j.diſpēſatur tamē cū impuberibus:⁊ etiā in maiori etate poterit diſpenſari:vt ab indi ctis ieiunijs abſoluantur.⁊ idē dicimus in ſenibus ſicut ⁊ infir mis ⁊ debilibus.Mulieres etiā propter prohibitionē virorū in dicta ieiunia nō debent omittere:lʒ votiua ⁊ volūtaria dimitte re debeāt.xxxiij.q.vlt.manifeſtū:lʒ cū his forte ꝓpter ſcandalum vitandum poſſet ſacerdos diſpenſare etiam in indictis.nam pro pter ſcandalū vitandū legitima eſt diſpenſatio.l.diſt.vt cōſtitue retur.ſ.de cle.excom.mi.latores.nō credimus q̄ iſta ieiunia poſ ſint redimi pecunia vel alio modo:niſi cauſa vel neceſſitas in ie iunante ſubſit:voluntaria autem ieiunia etiam ſine cauſa que in ieiunante ſubſit dummodo ſit aliꝰ vtile:redimi pñt autoritate ſu perioris.lxxxij.di.c.ſi.Sūt aūt ieiunia indicta ⁊ neceſſaria qua tuor tēporū que a veteribus initiū habuere.lxxvi.di.c.ieiunium. Itē in vigilijs natiuitatū.natiuitatis domini ⁊ beati Ioannis. Itē in vigilia oīm ſanctorū.Itē in vigilia aſſumptionis.Itē in vigilia beati laurentij.Item in quadrageſima.Item in ſexta fe ria preter exceptuatas:que ſunt poſt paſcha:etiā ſi natiuitas dñi in ea venire cōtingat.ſ.eo.c.ſi.lxxvi.di.nō autem.Dicunt tamen quidā ⁊ nō male q̄ hoc nō eſt ieiuniū neceſſitatis:q: ſi eſſet non liceret ciſtercieñ.illud mutare niſi quo ad carnes.Volūtaria aūt ieiunia ſunt ad que aliqui voto vel propoſito ſe aſtringunt vel etiā que ſacerdos p̄ter idicta ꝓpter magnitudinē peccati impo nit.lxxxij.di.c.ſi.⁊ hoc licet cōmutare ⁊ redimere etiā ſi nulla cā ſubſit in ieiunāte dūmodo vtilior ſit cōpēſatio ar.de vo.⁊ vo.re
3 dem.c.j.℄ †Item no.quod inter indicta ieiunia quedam ſunt indicta generaliter:vt p̄dicta.alia ſpecialiter:vt ieiuniū aduen tus q̄ nec in omnib⁹ ꝓuincijs celebrat̄ nec ab omnib⁹ illius ꝓ uincie ſit.ſ.eo.c.ij.tale etiā erat ꝙ matrone Rome cōſueuerāt ie iunare in ſabbato.xj.di.illa.Itē no.q̄ licet ieiunia indicta non debeāt cōmutari vel redimi ſine cauſa tñ ea pñt mutari ſicut ieiu nium feſti ꝙ eſt die lune ſit in ſabbato.Et dr̄ ꝙ in q̄buſdā locis Frācie.ſ.vbi ſunt eccleſie ſancti Quintini nō ieiunatur in vigila oīm ſanctorū ſʒ tertia precedēti die.Itē circa hec indicta ieiunia credimus poſſe ſtatui q̄ bis ſʒ parū comedat̄ in die:ſicut etiā faciūt ciſtercieñ.qui ad remouēdū ſcādalū ⁊ charitatē cōſeruādā ſtatuerūt:ꝙ illi q̄ faciūt aliq̄d ꝓguſtēt, nec ſoluūt ieiuniū ab ec
4 cleſia indictū.Itē ex cā liceret ſtatuere q̄ etiā cibis quadrageſi malibus nō vterent̄.ſ.e.c.ij.§.cū aūt.℄ †Itē credim⁹ q̄ ſi carni bus vtat̄ qs in ieiunio indicto ſoluit ieiuniū:⁊ eodē mō ſi plus q̄ ſemel comedat niſi vbi aliter eſt ex cauſa ſtatutū:ſicut eſt in ci ſtercieñ.tñ ⁊ hoc ea rōne dicim⁹:q: ſic vſu ieiunātiū approbatū eſt.ſed ſi aliꝰ vel horā anticipat vel latius capiat:vel ſi belliſſimas comedat:vel ſi nimis ardenter comedat:nō credim⁹ ꝙ ꝓ pter hoc ſoluat̄ ieiuniū:ſed in his ⁊ alijs exceſſibus eum peccare credimus:⁊ ſic intelligitur de cōſe.diſt.j.ſolēt.⁊ diſt.v.quicunq̄

Item lʒ ieiuniū ſit abſtinētia victus tñ credimus eum ieiunare qui in predictis cōſuetudinē obſeruat:lʒ ad ingurgitationem co medat ⁊ quicquid ſibi placet:q: in ieiunio nō tñ abſtinētia attē ditur:ſed cōſuetudo eccleſie.Alij tñ dicūt nullꝰ eſſe ieiuniū niſi ⁊
5 ibi ſit victus abſtinentia.℄ †Itē nō credimus ſolui ieiuniū indi ctum ſi quis comedat in ieiunijs indictis niſi in quadrageſima oua ⁊ caſeum:ſed tñ peccat.⁊ ſic intelligit̄ diſt.iiij.deniq̄.alij tñ contradicunt.Credimus tñ ꝙ ex cā in aliquibus prouincijs poſ ſit prouideri q̄ ⁊ his vtātur ſine peccato:cū hec tñ ex cōſtitutio nibus ⁊ obſeruationibus hoīm ꝓceſſerint.Electuarijs aūt deli catis nō credimus ꝙ aliter liceat vti niſi ſicut alio cibo delicato.
6 ℄ †Medicinā aūt pro remouenda infirmitate vel fugienda ac cipere lʒ ſine peccato in die ieiunij:ſed pro conſeruanda ſanitate tantū vbi nō eſt ſignū infirmitatis nō credo.Alij tñ dicūt ꝙ pro
7 nulla medicina nec pro electuarijs ſoluet̄ ieiuniū.℄ †Pro pota aūt vel ante cibū vel poſt cibū nō credimus ſolui ieiunium: ſi cut videmus cōſtitutum eſſe in conſuetudine eccleſie ieiunantis Seneſcalcos vel potātes enxenia:vel quoſcunq̄ alios ſeruiētes preguſtantes cibos,ante dños timentes de toxico non credimus ſoluere ieiuniū:⁊ idem credimus de medicis preguſtātibus me dicinas.⁊ in his caſib⁹ credim⁹ ꝙ monachis lʒ ꝓguſtare carnes ⁊ hoc dicimus propter generalem conſuetudinē que ſic obtinet.

c Onſilium noſtrum.

c Xplicari.

℄ De purificatione poſt partum. Rubrica.

v Eniens.

℄ De eccleſijs edificandis vel reparandis. Rubrica.

q Vicunq̄.

Um dicat apoſtol⁹ ⁊ īfra. (Tot) ⁊ tam diuites ⁊ ideo bene ſequit̄ q̄ eccleſia ⁊c. (conſtruere) ⁊ de ſuis facultatibus (Gaudere).i.neceſ ſaria proprio preſbytero miniſtrare.). Permittantur).i.ep̄s cō cedat licentiam eis ipſi aūt autoritate canonis facere nō poterūt ☞ ſed cū ſuperiore agent vt cogantur.(℄ †Tribuere) No.decimas laicis concedit tanq̄ pauperibus:⁊ q: eſt religioſum collegium ⁊ licitum:⁊ ob hoc videtur approbatum.

Ad audientiam noſtram. (Sine magna).lxiij.diſ.cū longe.ff.de iudi.ſi locus.ff. de except.ſi cū dies.§.ſi arbiter.de ꝯſe.diſt.j.ſi quis ex tra.xviij.diſ.qm̄ quidē.(Prouectus) ſpūales.nō eñ credimus q̄ eis dare deberet campos vel alia bona que haberet in ipſa villa. (Fundatoris) ⁊ ambo ſunt patroni.matrix eccleſia ꝓpter dotē. q: de redditibus eius debitis dotat̄ eccl'ia.fundatoris ꝓpter fun dationem.⁊ q: pro parte dotat vñ eſt q̄ ex dotatione pñt plures eſſe patroni ⁊ ſimiliter ex fundatione.(Honor).ſ.annuus cenſus qui debet̄:vel faciat ſcrutiniū baptiſmi.ō.de cap.mo.dilec.de ma. ⁊ obe.his ⁊ q̄ alia iura parochialia ſoluat in decimis ⁊ alijs que de iure vel cōſuetudine debent̄ capelle matrici eccl'ie.⁊ hoc rōne parochie nō iure ꝓpa.debent̄.(Honor) matricis eccl'ie.in alijs ec cleſijs in ſuam parochiam cōſtitutis.aliq̄ñ habent certū ius ſta tutum:vt hic.⁊.ō.de cōſue.cum dilec.aliquādo cōſuetudinarium terre vel prouincie.vt in vrbe baptiſmū ſeru.⁊ cap'm.ō.de capel. mo.dilectus.plebibus aūt parochialibus eccleſijs:⁊ maxime cō ceditur q̄ cū habeāt curā clericorū ⁊ laicorū in eadē parochia conſtitutorum.ō.de offi.archipreſ.vt ſinguie.Quis in omnibus his preualere debeat conſuetudo:vt no.ō.de offi.ordi.c.j.

De his p̄latis. (Et inſtitutione) ad fundandū eccleſias de nouo.ſi forte populus creſcat:vt.ſ.cap.proxi.ſ.c.vlti. (Cogi) ſi percipiūt quartā fabrice.x.q.j.decernimus. ⁊.q.iii.vlīo ⁊ ſi illa nō ſufficit de bonis proprijs conferre debēt. xij.q.ij.pontifices.

Ad audientiam noſtram. (Pꝛiuile).ff.de iure codi.quidā referūt.§.j.ff.de ſer. vrb.predi.ſi ſeruit.§.vlti.arg.cōtra.ff.ſi ſer.ven.l.vl.ff. de ſer.ru.predio.labeo.Sol.future rei nō poteſt conſtitui ſerui tus.ſed poteſt quis ſe obligare vt ſacro edificio conſtituat.ff.fa mi.her.heredes.§.an ea.vel ideo papa non cōcedit priuilegium future eccleſie.quia non ſubito ſed cum deliberatione concedi de bet.xxij.diſtin.communis.

t Ua nos duxit.

℄ De immu.eccle.cemiterij:⁊ rerū ad eas pertinētiū. Rubrica.

Eccleſie dicantur immunes:id eſt extra munia:id eſt officia vel munera.
1 Conſuetudo oneroſa eccleſiis non prodeſt.
2 Licet vnicuiq; ius ſuũ ⁊ poſſeſſionẽ defendere.⁊ vim vi repellere.

Et in domib' eccleſiarũ.

(Cõſuetudine).† Cõſuetudo enĩ in his caſibus nõ pdeſt cũ
1 eſſet oneroſa eccleſiis.ſ.de de cõſue.c.j.Sed ſi aliquis vel eccleſiaſtica vel ſecularis pſona p recognitione bñficiorũ ſuorũ reſeruaſſet ſibi aliqđ hoſpitiũ i aliqua eccľia:illud bñ debet.
2 xviij.q.vi.eleutherius.† Sʒ qd ſi negaret hoſpitiũ põt ne ſua autoritate intrare domũ ⁊ neceſſaria in hoſpitio recipere:etiam violenter cũ ius habeat hoc recipiẽdi:⁊ etiã ſit in quaſi poſſeſſione:videt qđ ſic:qꝛ lʒ cuiq; ius ſuũ ⁊ poſſeſſionẽ defendere:⁊ vim vi repellere.C.vñ vi.l.j.ſ.de reſti.ſpo.olim.⁊ vr qđ ſibi lʒ domũ eccleſie frãgere ad hoſpitãdũ.ar.ff.qđ vi aut clam.l.fin.§.ſi ad.C.qđ cũ eo.ſi ſeruus.ff.ſi ſer.ven.ſi eo loco.ff.ad.l.aquil.quẽadmodũ.§.j.⁊.ij.⁊ hoc quidam dixerũt.ſed nobis vr qđ nulli laico vel etiã clerico licet violẽter rumpere domos eccleſie rõne alicui'iuris ſibi debiti:cũ omnia bona eccleſiarũ ſint ſancta ſanctorũ ⁊ domino ꝯſecrata:⁊ in eis ſacrilegiũ cõmittat.xij.q.ij.nulli.lĩ.quicũq; ⁊.c.ſeq.eadẽ etiã loca immunitate gaudẽt:vt hic.xvij.q.iiij.id cõſtituimus.xj.q.j.neceſſaria.Itẽ alia rõne dicendũ eſt qđ nõ põt violẽter tollere neceſſaria in hoſpitio:⁊ violẽter ingredi domũ:qꝛ in predicto caſu nulla domus neq; alique res deberẽt hãc ſeruitutẽ.vel etiã ſunt ad hoc obligate:ſed tñ eccleſia eſt ad hoc obligata:⁊ perſonalis actio nõ realis ꝯ eccleſiã cõpetit:fatemur tñ qđ epũs vel alius.qui haberet iuriſdictionẽ in aliqua eccleſia ſi alius ipſam eccleſiã inique intraret huiꝰ iuriſdictionẽ poſſet violenter rumpere domũ ⁊ violentũ expellere:⁊ ſic loquit decre.de reſt.ſpo.olim.⁊ idẽ etiã vr ſi iuriſdictionẽ nõ habet:ſed hʒ ius in eccleſia quaſi prelatus vel poſſeſſionẽ tñ ea rõne:qꝛ cuiq; lʒ poſſeſſionẽ ſuã defendere:vt in ſpali le.decre.olim. Sʒ ꝯtrariũ dicerẽ in canonico qui nõ poſſidet eccleſiã ſʒ canonicatũ in eccľia.nam huic nõ credo licere p violẽtiã rũpendo oſtia intrare domos eccleſie:qꝛ eas nõ poſſidet nõ lʒ ſibi ius dicere ar.ff.qđ me.cau.eſtat.C.vñ vi.ſi qs in.⁊ idẽ ⁊ eadẽ rõne credimꝰ de illo cui ſubiecta eſt eccleſia:puta de abbate qđ nõ põt p violẽtiã rũpere domos capelle ſibi ſubiecte.qꝛ eã nõ poſſidet:licet in ea habeat ius ſubiectionis ar.ff.ad.l.aquil.quẽadmodũ.§.j.⁊.ij.credimꝰ tñ qꝙ ſi canonico deputata eſſet aliqua domus p ſua habitatione ⁊ alius inuaderet qꝙ incõtinẽti poſſit irruere in camerã ⁊ eũ expellere ea rõne:qꝛ ſibi lʒ ſuã poſſeſſionẽ defendere.⁊ vim vi repellere:vt in iuribus preal.itẽ qꝛ in camerã ſibi deputatã irrũpit:⁊ qꝛ nõ facit iniuriã eccleſie.†Itẽ credimꝰ qꝙ ſi aliqs opponeret ſe canonico vel abbati vel'aliĩ ad vtẽdũ iure ſuo qđ hʒ in aliqua eccľia qđ põt per violẽtiã illũ expellere:lʒ nõ poſſit domũ vel hoſtia vel ſepẽ ſimpľr rũpere. Rõ diuerſitatis:qꝛ qñ eiicio pſonã mihi cõtradicẽtẽ videor vti poſſeſſione mea qđ lʒ:⁊ vim vi repello.ſʒ vbi intro violẽter poſſeſſionẽ rũpẽdo hoſtia vel ſepẽ tũc dico mihi ius qđ nõ licet niſi in ſpãlibꝰ caſibus qui notant.C.qñ liceat ſine iudi.ſe vin.per totũ.cũ ſuis cõcor.†Et idẽ qđ dicit de eccleſia ⁊ domibus eccleſiarũ dicimꝰ in rebꝰ ꝓphanis nã ſi qs dicit ſe hñe ſeruitutẽ in fundo alterius.⁊ eſt etiã in poſſeſſione ſi fiat murus vel ſepes quo minus vtat ſeruitute nõ põt illũ rũpere ſʒ ſe impedientes põt expellere.ar.ꝯ.oĩbꝰ ſupradictis.ff.de vſufr.l.iij.in pñ. vbi vr qꝙ pro vſufructu inducit in poſſeſſionẽ fundi vſufructuarij.vñ videret qꝙ ſicut dñs'ꝓprietatis poſſet rũpere murũ qui ſuper ſuo fieret.ſic ⁊ vſufructuarius ⁊ aliĩ q ſunt in poſſeſſione aliquorũ iuriũ.ſʒ rñdeo ideo licere ꝓprietario rũpere domũ.qꝛ ceſſit ſolo:⁊ per ꝯñs dñio.ſed ſecus in vſufructuario.C.de rei ven.l.ij.de hoc tñ cõſtat qđ qui hʒ ius in re agere põt vt remoueat murus.ff.ſi ſer.vẽ.ſi eo loco.⁊.l.j. Aliĩ tñ ꝯdicũt pdictꝰ.(Hoſpitiũ) ex debito.C.de epiſ.l.j.gratuitũ autem debet.xlij.diſt.§.j.⁊.c.j.

a In caſtellari.addĩ Jo.an. hic ⁊ pe.de an. qui refert in cõſil.xxvj.inci.ſuper dicto dubio col.j.in ſi.

Peruenit ⁊ infra.

(Romẽ) quaſi nõ excuſatur aliquis per hoc qđ ſit meus homo vel alteriꝰ eccľie:nec p hoc probatur qđ hoĩes eccleſiarũ ſubeãt angaria vel perangaria cũ illa ciuitas ſit archiepi:vt.j.e.nõ minus.Itẽ hoc habet locũ ⁊ eſt ſpeciale vbi timor eſt cõis ⁊ ſubitus ⁊ improuiſus.

Indicatum ⁊ infra.

(Ruſtici) hoc itelligo de aſtrictis glebe.C.de agri.⁊ cenſi.cum ſatis.ver.omnis oĩno.
1 Clerici dicuntur immunes eſſe ab omni exactione ſecularium perſonarum ⁊ in nu.5.⁊.6.
2 Eccleſia non ſubit ſordida munera.
3 Quotuplicia ſunt onera.
4 In aduentu principis ſpeciale eſt vt angaria vel perangaria preſtet eccleſia ⁊ vide in nu.7.⁊.8.

Non minus.⁊ infra.

(Tallia) tallias et collectas imponi.(†Prohibemꝰ) Not.ſacerdotes ⁊ clericos
1 immunes eſſe ab omni exactione ſecularium pſonarũ.xxiij.q.vlti.cõuenior.ver.qꝛ vnis.C.de ſacroſan.ec.placet.⁊.l.adminiſtrationẽ xj.q.j.ſi tributũ.xvi.q.j.§.nouarũ.xj.q.j.ſacerdotibus.ar.ꝯ.xxiij.q.viij.tributũ.xj.q.j.magnũ.ſ.de cẽſi.c.j.C.de epi.de his.ff.de publicia.imperator.Sol.que vſibus eccleſiaſticis dedicant quoad fundationẽ vel ortũ vel mãſum:vel dotẽ eccľe immunes ſunt cetera
2 cũ ſuo onere trãſeũt.ſ.de cẽſi.c.j.†Vltimo nõ.ſordida munera ſicut calcis coquẽde:arene fodiẽde nũq; ſubit eccleſia.C.de ſac.ſan.eccle.placet.ſʒ nec hoſpitia ſuperindicta ſiue alia munera extraordinaria vt.C.de epi.⁊ cle.l.ij.xvi.q.j.§.nouarum.⁊.l.iuxta ſanctionẽ.multa aũt ſordida munera habes.ff.de mune.l.mune-
3 rum vſq; ad.l.pſimonium.(†Onera)alia ſunt ordinaria:alia extraordinaria ⁊ quidẽ ordinaria:ſiue ſint angaria hec alio nomine dicunt munera pſonalia.ſ.que operibus cũ labore ⁊ omni ſollicitudie pſonali principalr exiſtũt ſumptibꝰ tñ alienis.ff.de mune.l.j.⁊.l.munerũ.vſq; ad.§.pſimonior.angaria q ꝯſiſtũt in exhibitione ope:ſiue pangaria hec dicunt mixta.ff.de mune,munerũ §.mixta.perangaria q cõſiſtũt in exhibitione ope cũ ſumptu vel periculo miniſtrãtis hec nõ ſubit eccľia.C.de epis.l.j.⁊.l.ij.⁊.l.preſbyteros.C.de ſac ſan.ec.neminẽ. Sʒ ſolue:qꝛ ibi nõ dicit eccleſiã ſubire angaria vel perangaria:ſʒ neminẽ dicit excuſari etiã ſi poſſeſſiões ptineãt ad eccleſiã qꝙ intelligo qđ ruſtici ⁊ coloni poſſeſſionũ eccleſie nõ excuſant in aduentu principis.clerici tñ excuſant cũ tñ alĩs ſerui ⁊ coloni eccleſiarũ angariis vel pangariis nõ
4 fatigent.xij.q.ij.eccleſiarũ.C.de epi.oẽs.†Vel dic ſpãle eſſe in aduẽtu pncipis vt angaria vel pangaria pſtet eccľia.oĩmodo ad ſordida munera nõ cogant:⁊ etiã forte alĩs ſi eccleſia poſſeſſiones habeat rõne quarũ debeat pſonale munus vel pſimoniale:puta exercitum vel legationẽ vel aliquid ſimile illa preſtabit.xviij di.j.ſi quis me.xxiij.q.viij.ſi nobis ſepe.ſʒ certe nec tũc pdicta ſubit tanq; munera:ſed qꝛ ex pacto vel alĩs ad ea preſtanda obligatus
5 eſt.ſi aũt ſint honeſta ⁊ ordinaria.†Itẽ ab his etiã intelliguntur exempte eccleſie quo ad dotem:⁊ quedã alia:vt diximus in glo.que incipit:nota ſatis.⁊ hec proprie dicuntur patrimonialia.⁊ rerum que alio nomine dicũtur patrimonialia que ſcʒ principaliter ⁊ in ſumptu conſiſtunt ⁊ periculo miniſtrantis.ff.de mune.l.j.§.patrimoniale.⁊.l.munerum.§.patrimoniorum ea hec ſubit eccleſia niſi ſint ſuperindicta.C.de epiſ.omnes.xj.q.j.ſi tributum.ff.de imune.munerũ.C.de indictionibus.l.j.C.de exactri.l.ſi diuina.⁊ de mune.profeſſio.⁊c.⁊.l.vltima.⁊ ab his ſuperindictis intelligo immunes clericos ⁊ vxores ⁊ liberos.xvj.q.j.§.nouarum.C.de epiſ.oẽs.niſi ſit neceſſitas.ſ.eo.peruenit.ſed nec tunc ſi ſint decime:vel oblationes:vel alia ſpiritualia:vel man-
6 ſus eccleſie ſcilicet in quo fundata eſt eccľa †Vel vt quidam dicũt de quo dotata ex.xx.xxiij.q.vlti.ſuper ea.ſ.de cenſi.ſanctũ.⁊ ſi fundus prius erat tributarius redimit:ſed tributũ non ſoluet.xiiij.q.vj.cõperimus.extraordinaria autem que reſpiciũt ad pietatẽ ſubit eccleſia.C.de epiſ.⁊ cle.adminiſtrationẽ ⁊ ſic poteſt intelligi.ſ.eo.peruenit.qꝛ vnis ad ea nõ ſint per ſecularẽ iudicẽ cogendi ſed per eccleſiaſticũ decuiꝰ foro ſunt perſone licet res ſint
7 de foro laici.ſ.de fo.cõpe.ſi diligẽti.†Extraordinaria autem que tñ reſpiciũt publicã vtilitatẽ nõ ſubit eccleſia niſi in aduentu principalis ⁊ felicis ſobolis.⁊ ꝓbant hec cũ ſuperioribus.C.de ſac.ſanc.eccle.placet iubemus nulli neminẽ.Item a lucratiuorum inſcriptionibus ſunt libere eccleſie.xxiij.q.viij.ſancimus.
8 †Et qꝙ eccľia vt dictũ eſt nõ cogit ſubire munera a principe ſeculari ⁊ pro ſuis negociis:ſed eccľia pro ſuis negociis ⁊ pro miſerabilibus perſonis ⁊ etiã pro principibus vel neceſſitatibus natiuitatum cogit.ſ.de cenſi.cũ apľs.j.eo.aduerſus.ſ.de offi.delega.paſtoralis.lxxvij.diſtin.c.ij.lxxxviij.diſt.c.j.(Et clerus) Eſt etiã neceſſaria autoritas pape.j.eo.aduerſus(Excõmunicationi)no. predictos ipſo iure excommunicatos.

Cum eccleſia.

(Dei cauſa.) Idẽ eſt enĩ in cauſis ciuilibus ſed ſecus in eccleſiaſticis.ij.q.ij.preceptum.(Refugiũ) non dñt in caſtellari ad offenſiones alicuius.xlij.diſt.c.vi. x.q.j.c.pe.ſed ad hoc vt ibi fugiãt ⁊ defendant xpiani:vel alĩs bo-
a ni a malis ſatis licite credo poſſ:a in caſtellariꝰ cuʒ ⁊ alias ingruẽte neceſſitate pſit ibidem hoſpitari.xlij.di.nulli.

Inter alia ⁊ infra.

(Sacrorũ).xvij.q.iiij.diffinitiue.conſtituit reum ad eccleſiam venientes.(Regum).C.de his qui ad eccle.confu.preſco.(† Ad eccleſiam non conſecratam dummodo autoritate epiſcopi ſit edificata cum in non conſecrata fiant diuina officia.j.c.pe.ar.ꝯ.c.proxi.ſ.de conſe.ec.c.ſi.⁊ maxie cũ hoc habeat cõſuetudo que qꝛ pia eſt obſeruãda eſt.j.õ ſpmo.ad ap.j.de cogna.ſpi.ſup co.Itẽ idẽ dicũt quidã in palatio epi.xvij.q.iiij.id ſʒ aliĩ q dicũt ꝯ illud intelligũt cũ palatiũ epi eſt infra fines deſignatos ec.ſic.xij.di.epe.idẽ l iudeo C.de his qui ad eccle.confu.l.j (Ad penam corporalem ... ſine ſanguinis effuſionẽ.poſſet tñ in monaſteriũ detrudi ad penitentiã agendã.ar.l.diſtin.ſi epe.C.de adul.autẽ.ſed nouo.(Ad penam xvij.q.iiij.

xvij.q.iiij.id conſtituimus. Mēbra.l.pmiſſione de vita.⁊ mem-
bris ſaluandis:⁊ ſi neceſſe fuerit iuramentū:⁊ etiā maiores cau-
tiones.ſ.de reſt.ſpo.l'ras. Puniendus pecuniariter:vel als pre-
ter penam ſanguinis.xvij.q.iiij.reſ.id cōſtituimus.ſed nunq̄ in
carcerem mittendus(Niſi)lex plures excipit perſonas.in auc.de
mā.prin.§.qd ſi fidelis.ſed illud non admitto(niſi).xxiij.q.v.cū
homo.C.quādo li.vni.ſi.in.l.j.(Nocturnus).i.ſic dict⁹:qꝛ in no-
cte ſegetes deſtruit dū ibi ſe abſcōdit vel latet:vel ꝑpter homi-
cidia vel rapinas quas facit in ſtrata cōburit ⁊ deſtruit agros eo-
☞rum qui eis nō ſeruiūt.(†Qui)hic vult dicere qd duo predicta
genera hoim ſi in ſtratis publicis p inſidias aggreſſi fuerint ali-
quē qd non gaudent immunitate quaſi ſi nō in ſtratis publicis
hoc facerent immunitate gauderēt:Quis poſſet dici qd quicūq;
inſidioſe offendit hoc p̄uilegio nō gaudet:qꝛ nō dꝫ gaudere p̄ri-
uilegio qui cōmittit in legē.j.de vſur.qꝛ ſi aūt nō inſidioſe facit:
puta ex impetu:vel caſu fortuito ſemper immunitate gaudet.Sꝫ
dices quare ergo decre.fecit mentionē de his duobus generibus
hoim.Rū.qꝛ de his ſemper preſumit qd inſidioſe fecerint.Itē
etiā pōt dici in eo qui in eccleſia aliquē occiderit:qꝛ nō dꝫ ab ec-
cleſia defendi qui eccleſiā violat.argu.xij.q.ij.de viro.ſ.de ap.an
ſit.j.de vſur.qꝛ alij tñ ꝯriū dicūt:ſed dic ſed cōſuetudinē in his
que pia ſunt ſeruādam.dic vt.c.ſi.j.e.ti.(Canonicis).xvij.q.iiij.
ſicut metuentes.id conſti.(Cōpellit).xvij.q.iiij. diffiniuit.me-
tuentes reum.C.de his qui ad eccle.confu.ſi ſeruus.

Aduerſus conſules.

(Excōmunicatiōi) credimus qd canō hic ſit late ſnie(Et neceſſitates)iuſtas
⁊ honeſtas(Quoſdā prelatos)q̄ ſine cā iuſta ⁊ ſine
vlla neceſſitate ſoluebāt ⁊ dabāt ſubſidiū:ſic repetet q̄ diximꝰ.ſ.
exce.exceptionē(A talibus).ſ.de imponētibus collectas.(Suſti-
neat)tenet etiā depoſito offō:qꝛ ex ſuo maleficio conuenit.ſi.j.q.
vlti.iubemus.ff.de act.emp.iul.§.idē.ſi aūt ex ꝯtu ageret finito
offō nō conueniret.ff.de ap.reſcri.ad ꝓcuratores.§.in vnū.ff.de
admi.tu.eſt qdā.ff.de euic.illud.§.j.ꝓcurator finito offō tenet.ff.
de procu.ꝓcurator.(Infra)⁊ etiā ante ſi ſucceſſerit ei ꝑpter qd
predeceſſor excōicatus fuit ⁊ excōicatus eſt.j.de ſen.excō.nuper.
Sed dices quare nō ſtatim onus excōicationis ad eū peruenit.
arg.ſ.de offi.deleg.q̃ū abbas.Rū.qꝛ hoc prouenit ex delicto.vñ
nō deſcendit ad alios.xxiiij.q.iij.ſi heres.⁊ qꝛ pōt dare operā bo-
☞no pacis.(†Satiſfecit)omne dānum emendando eccleſie qd ex
ipſius regimine ipſi contingit:ſed ⁊ ſi conſilium dedit de colle-
cta imponenda ipſam eum emendare oportebit:ſed ſi cōſilium
non dediſſet forte non cogeretur ad emēdationē collecte.ſed als
intereſſe qd eccleſie de eius regimine obuenit emendabit ⁊ forte
etiam penam ſpūalē:⁊ etiā pecuniarias eū ſubire oportebit ſm
qd bonus iudex arbitrabit.Item hec habent locū tñ qñ ſucce-
dit in regimine illius qui eſt excōicatus ex p̄dictis cauſis.vel pro-
pter libertatē eccleſie:ſed ſecus eſt ſi ex alia cauſa vel ipſe poteſtas
vel etiam conſilium vel cōmune eſſet excōicatū vel interdictum.
quia tunc ſucceſſor poteſtas non eſſet excōmunicatus.

1 ☞ Ad reſtitutionem tenetur quis vbicunq; ſit furtum.rapina
oppreſſio dolus vel calumnia.
2 Si mathematicus vel meretrix vel conſimiles dolo fraude vel
ſuaſionibus quēpiam induxerint vt eis crederet ⁊ pecuniam da-
ret non competit repetitio.
3 Non debet quis vnq̄ aliquid facere qd fratri ſuo ſit cā peccati.
4 Quo caſu teneat quis reſtituere id qd in ludis lucratus eſt.
5 Hypocrita qui ſub nomine boni chriſtiani multa queſiuit.
ea reſtituere tenetur.
6 Conſtitutiones que ſunt cōtra anime ſalutē ſeruari nō debent.

1 Cum ta plericꝫ.

(†Reſtituat) No.q ad reſtitutionē tenet quis vbicū
q̄ ſit furtū:rapina:oppreſſio:dolus:vel calūnia.xij.q.
v.c.ſi.Et per hoc cōprehēdo oēs caſus in qbus cōpe-
tit repetitio ſiue per actiones:vt puta metus cā:vel dolo:vel cōſi-
miles:ſiue iudicis offō.Itē idē dicimus.ſ.qd reſtituere tenet
ſiue iure naturali ⁊ ciuili ſit debitū ſiue iure naturali tñ:quale
eſt qd debet ſeruo:⁊ ideo non inde faciat eleemoſynā:ſed illud re-
2 ſtituat.†Si autē mathematicus vel meretrix vel conſimiles
dolo fraude vel ſuaſionibus induxerint aliquē vt crederet ⁊ pe-
cuniā daret nō competit repetitio cū vtrobiq; verſet turpitudo.
vnde potior eſt cauſa poſſidentis ſ.de condi.ob turpi.cau.ſi au-
tem.⁊ cū ſit hec iuſta penitētia etiā in foro penitentiali eſt ſeruā-
da.ſi aūt ſit indebitum iure ciuili tñ:vt ſi legatū de quo potuit
trahere falcidiam integrum ſolui credens hereditatem ſufficere
☞ad omnia nō tenet legatarius mihi reſtituere.†Idem videtur
in eo qui ſcripſit ſe debere ſpe future numerationis cum nihil ac-
ceperit licet tranſactum ſit tps biennij vltra qd nō habet exce-
ptionē non numerate pecunie:tñ licet totum ſuum dabit in elee-
moſynam:nec tenet reddere aliquid vel potius dare illi credito-
3 ri ciuili tñ.Itē eſt etiā in eo qui condēnatus eſt iniuſte Quis
enim ſi cōueniat vel alias executioni mādetur ſententiā parere

debet:non tñ iniuſte cōdemnatus tenetur dare ſponte qd ſic pro-
bo:qꝛ nūq̄ dꝫ aliquid facere qd fratri ſuo ſit cauſa peccati.frater
autē ſemper peccat recipiendo iniuſte iudicatū:maxime ſi victor
iniuſtā ſnīam facit.ij.q.vij.negli.quidam tñ in legatario dicunt
cōtrariū.Eſt aūt ea ratio diuerſitatis:qꝛ licet vtrobiq; ſit tñ
delictū de iure ciuili.tñ ius ciuile qd dictū eſt de falcidia detrahē-
da habet equitatē:⁊ ꝑpter equitatē facta eſt lex falcidia:ſed qd
dicit in re iudi.⁊ in verborū obligationē.ſ.qꝛ leges que dāt actio-
nē ad ſnīam exequēdā vel ad petendū qd promiſſum eſſet ſpe fu-
ture numerationis facte ſunt tñ ꝑpter ignorātiā.nā etiā ſi ſciret
qd indebitū eſſet poſt ſnīam.puta qꝛ cōfiteatur victor ſnīam ini-
quā vel non numeratā pecunia nō habebit petitionem.j.de pur.
☞vulg.c.ij.†Itē qui tutus eſt preſcriptione odioſa bona fide vel
etiā exceptione tñ vbi tñ nō fuerit crimē.credo qd dꝫ iſtud reſti-
tuere vt eſt in p̄ſcriptiōe.xxx.annorū vbi nullus requirit titulus
nec bona fides.Quidā tñ dicūt qd ſꝫ nullus ſit titulus dūmo-
do bona fides ſit nō tenetur reſtituere.ſecus autē in alijs preſcri-
ptionibus que nō ſunt inducte contra naturalē equitatē ſed pro-
pter bonū ⁊ equum.nam illa preſcripta nō tenet reſtituere cum
de iure ciuili habeat dñium ad minus vtile.inſti.de vſu.in prin.
⁊ principiū eſt aliqñ cōtra naturalē equitatē ſtatuere:ſicut no.ex-
tra de biga.c.ij.⁊.viij.di.quo iure.nec obeſt q̄ diximus de p̄ſcri.
xxx.an.qꝛ ibi ius nō dat aliquod ius vel dominium poſſidēti ſed
tñ in odiū aduerſarij datur ei exceptio.C.de preſcrip.xxx.anno.ſi
emptor.ſed in eo cuius eſt exceptio odioſa.vt macedonian. dici-
mus qd tenetur reddere:qꝛ illa exceptio ⁊ illud ius non eſt tñ fa-
ctum in odium creditoris.ſed etiā propter bonum publicum vt
vitentur mortes parentū.ff.ad maced.l.j.in prin.vel melius qꝛ
nihil eſt apud hūc filiūfam.cuius dñium nō habebat.nam etiā
rei ſibi mutuate dñium in eum trāſiuit.Cōtra actionē autem
que cōtra eū intentari pōt qui legitimā exceptionē habet cū ſit
ei data cōtra actionē ab eo qui actionē dedit ſibi ſufficit.⁊ tutus
☞eſt etiā quo ad deū.†Sed quid dices in eo e quo aliqd aduo-
cari pōt petita reſtitutione:nunqd ſi nō petat reſtituere tenet nō
credimus niſi malicia cōtrahentis leſus eſſet.ſi aūt ex donatione
minoris vel ex cōtractu inito qui tenet ipſo iure aliqd habet.vt
ſi in alienatione minoris abſit autoritas tutoris:vel decretū pre-
ſidis reſtituere tenet.Ad hoc eñ vt reſtituere nō cogat opor-
tet q̄ adſint bona fides:iuſtꝰ titulus qui hic nō fuit cū talis titu-
lus pro nō titulo habeat.Si aūt qui ꝑtātem vel iuriſdictionē
nō habet opprimēdi aliquē.Itē nō dolo malo ſꝫ publice immo-
derate tñ extorſit.i.accepit aliqd ab aliquo verbigrā:aduocatus
vel medicus:vel minores officiales:puta curſores nō videtur qd
teneant reſtituere.xiiij.q.v.c.vl.niſi forte in medico aliud diceres
vel niſi tantum eſſet vltra exactum qd iudex officio ſuo deberet
eū cogere ad reſtituendū:⁊ tūc etiā in foro penitētiali reſtituere
precipiet.ſi aūt eſſent maiores officiales qui pñt alios rōne iuriſ-
dictionis punire:tūc ſi qd indebitū recipiāt reſtituere tenent ar.
pical.c.xiiij.q.v.c.vl.ſꝫ vbicūq; aliqd male quereret.vel ex nego-
ciatione vel extorſione ex qua tñ reſtituere nō tenet prudenter fa-
cit ſi oīa in eleemoſynas dat.xiiij.q.v.qui habetis.⁊.c.vl.nō tamē
☞dānamus eos ſi heredibus relinquat.†Si aūt illicitas nego-
ciationes faciat vel als iniuſte aliqd querat ſine calūnia alicui
facta ſacerdos dꝫ ei iniūgere vt in bonos vſus expēdat:puta ero-
gādo pauperibus vel eccleſijs vel alijs arg.xxiiij.q.iij.ſi qs ro.ſ.
4 de vo.⁊ vo.re magne.qd ſuper his.†De eo aūt q̄ qs lucrat in
ludis ſi tractus fuit nō tenet reſtituere:qꝛ tūc nihil dolo feciſſe
videt ſecꝰ eſſet ſi aliū traxiſſet:qꝛ tūc reddere tenet quaſi qui do-
lo fecit ſꝫ hic forte melior erit ꝯditio poſſidētis:ſꝫ ſi aliqd amiſit
pōt repetere.Itē qui cā recreationis modicū ludit nō tenet re-
ſtituere.ar.ff.de alea.per totū.xiiij.q.v.nō ſane.ff quadru.pau.
5 l.j.§.cum ariete.†De queſitis in bello ⁊ donis ibi datis alibi
no.j.de homi.ſicut.hypocrita aūt qui ſub noīe boni xp̄iani mul-
ta queſiuit ea ea reſtituere tenet:qꝛ per fraudē queſiuit.xiiij.q.v.
c.ſi.ſed forte nō illi qui dedit:qui conſecutus eſt mercedē ſuam.
Sed de hoc forte ꝓbabiliter dubitari poſſet.ſi ſine cā impedi-
tur:vel alius princeps faceret aliquā conſtitutionem cōtra ius
naturale:puta qd oīa de vno in aliū trāſferrent ſine cauſa ſi cō-
ſtitutio in fo.anime eſſet ſeruanda.Et videtur nobis q̄ nō imo
nec in foro iudiciali quod plus eſt:vt no.ſ.de conſti.que in.imo
plus videtur quod etiam ſi cōſti.iuſta fuerit ex cauſa.ſ.iuſta ſed
illa cauſa iuſta ceſſat in caſu de quo modo agitur.vel in foro ani-
me vel cōi.tñ conſtitutio tantū reſtringenda eſt ad eū caſum vbi
fuit iuſta conſtitutio:vt verbigratia.iuſta conſtitutio que dat ex-
ceptionem macedoniani propter iuſtam cauſam:ſed ſi certū eſſet
qd illa cauſa non ſubeſſet vt ſi in neceſſitate mutuaſſet peccaret
6 qui exceptione ſe defenderet.†Cōſtitutiones autem que ſunt
contra ſalutem anime:vt de vſuris ⁊ de iuramentis non ſeruan-
dis ſeruari non debent.ſ.de iurrtur.cum contingat.ſacre enim
leges in his non dedignantur ſacros canones imitari.Quidam
tñ alij dicunt quod ex quo facta eſt cōſtitutio licet ſit contra ius
naturale dūmodo iuſta cauſa fuerit conſtitutionē illā faciēdi

licet poſtea eueniat caſus vbi ceſſat cauſa iuſta:tñ cõſtitutio eſt
ſeruanda que generaliter fuit facta.non potuit enĩ nec fuit etiã
expediens omnes articulos ſigillatim cõprehendere.ff.de leg.nõ
poſſunt.niſi talis caſus qui a iure excipiatur.¶(Pauperibus)
vbi neſcitur cui reſtitui debet:alias ipſi reſtituendum eſſet.ſ.de
vſur.cum tu.vel dic melius quod id qd ſoluitur pro pena tãtum
eſt pauperibus erogandum.

e Eccleſie iniqua.

f Immunitatẽ eccleſiaſticã.

¶Ne cle.vel mona.ſecularibus negocijs ſe immiſceant. Rub.

1 ☞Negocium ſeculare quot modis dicatur.
2 Sumens victualia vt carius vendat grauiter peccat.
3 Negociationes honeſte quibus de cauſis fiant inhoneſte.

1 Multa ſunt negocia. †Trib⁹ modis dicit negociũ ſeculare.Primo quilibet actus ſecularium rerũ:
ſicut hic enumerata quibus turpibus actibus ſit abſtinendum.Scdo dr negociũ ſeculare iudiciũ de rebus ſecularib⁹
ꝙ licet clericis inter clericos tñ.xj.q.j.§.ex his.Tertio dicit ſeculare negociũ inter ſeculares homines.qd nõ licet clericis niſi
de his q̃ pertinẽt ad iudiciũ eccleſie puta de decimis ⁊ cõſimilibus.ſ.de iud.quãto.lxxxvij.diſtin.per totũ.(Ad que).ſ.negocia
ſecularia.(Conductores)de hoc not.ſ.de obli.ad rati.c.vnico.
2 (Prepoſito).i.ordini vel religioni.(†Negocium)Si quis enim
tempore fertilitatis emat multa victualia vt tẽpore famis abundet vt Joſeph pphēta fecit licitũ eſt:imo etiã ſi nõ tñ pro ſe ſed
vt etiã aliis vẽdere poſſit tpe famis eo precio quo tũc ab aliis vẽdebat.dũmodo in hoc vltimo caſu hoc faciat:qz homines ppter
abũdantiã ad gẽtes alias diſportabãt:vel qz debitã curam circa
victualia nõ adhibebãt diſpẽſant.Sed ſi emant vt carius vẽdãt
nulla vtilitate pẽſata peccant oẽs ⁊ grauius clerici.xiiij.q.iiij.
3 quicũqz.(†Negocium)negociationes alis honeſte fiunt inhoneſte ex cauſa:puta cupiditatis.Item ex tẽpore.puta in feſtiuitatibus.Itẽ ex loco vt in eccleſia vel pſona:vt clerici.Item quidam
ſunt in quibus nullo modo licet negociari:vt in his que nec per
ſe nec cũ admixto pñt eſſe vtilia.de quibus dicit.ff.de cõtrah.emp.
ꝙ ſepe.§.veneni mali.Sed ſi ſit venenũ qd poſſit eſſe vtile cũ admixto:vel pro feris beſtijs occidẽdis:vel ſint gladij vel colores,qz
poſſunt eſſe vtilia ad aliqua.ſ.ad ſui defenſionẽ:vel ad colorãdũ
hominem vel mulierem pro bono.licita eſt in his negociatio.

Sacerdotibus. (Miniſtri) generales (Miniſtri) repete qd
dixi.ſ.de obli.ad rati.c.j.(Subueni)vt det ei pecuniã
ad ſatiſfaciendum de fraude.vel etiam vt det ei aliud
auxilium:vel fauorẽ.nõ tamẽ dicimus qd ſub ſeculari iudice debeant capi vel conueniri quãuis quidam contraxerunt.

Non magnopere. (Legẽdas)ex hoc videt ꝙ ſi aliquis
de predictis exit eccleſiam ſuã vel clauſtrũ ⁊ elegit leges quaſi ſtudẽs in eis licet nõ vadat ad ſcholas tamẽ
incidit in canonẽ.(Duorũ)hodie ſtatim eſt excommunicatus.ſ.
eo.ſuper(In nulla)vt no.ſ.de poſtu.c.j.

g Sed nec. (Procuratores)generaliter.

Clericis. (In ſacris)idẽ etiã ſi nõ in ſacris (Agitare)cognoſcendo de ea vice eius iudicis qui ſanguinẽ fundere cõſueuit in ſimi
libus caſib⁹.ſed ſi de cã criminali cognoſceret vice alicuius epi qui nõ penas ſanguinis ſz retruſionẽ in monaſteriũ facere conſueuit nõ peccat nec ſit irregularis.ar.ſ.de procu.tue.

Secundũ inſtitu. (Lucri)niſi lucrum proueniat ex opere
vel ex re ſua.ſ.c.proxi.⁊.ſ.e.c.j.(Suo)noie enĩ monaſterij ſi pauper eſt poſſunt aliorũ poſſeſſiões cõducere.(Firmas)terrarum vel eccleſiarum quas laici non poſſunt poſſidere.

r Clatum.

Sicut te. (Accepimus in ſacris)ſecus in nõ ſacris.ſi tamẽ inſtrumenta fecerint anteqꝫ eis interdicatur tenerent:ſed poſtea non.

1 ☞Clericus nec iudex nec aduocat⁹ eſſe dꝫ in cauſa ſanguinis.
2 An clericus poſſit eſſe prepoſitus in bello.
3 Clerici cur prohibeantur eſſe chirurgici.

1 Sententiã ſanguinis. †Dicitet etiã ſi nõ
faciat vt iudex:qz ad minus eſt cõſiliũ vel auxiliũ. idẽ
credo qd nec teſtes in cã ſanguinis recipe dꝫ nec ſcribere autẽtice.arg.hic.quia ſi non debet eſſe iudex in tali cauſa.ſ.
eo.clericis.xxiij.qd.ſi.his ergo eadem ratione nec teſtes ſcribere
recipere vel autenticare.ſcribere tñ nõ in forma autẽtica forte nõ
faceret irregularẽ.Itẽ nec aduocatus ſit in cauſa ſanguinis.lj.
diſt.c.j.l.di.ſi qs vi.(Interſit)hoc nõ facit irregularem niſi inter
2 ſit autoritatẽ pſtãs vel auxiliũ.(†Preponat)⁊ ſic nec bello ppo
ni dꝫ poſſet tñ dici qd bello pponi pñt qd nõ eſt recte ad occidendũ:ſz ad ſua recuperãda vel defendẽda:vt no.de reſti.ſpo.olim.ſz
tñ nõ in his perſonis q̃ quaſi recte virũ ſanguinũ ſunt vt baliſtarijs ⁊ raptarijs.(†Chirurgie)iſti chirurgici nõ prohibent niſi
3 pp periculũ in quos qs ſemper errare pt.ſz ſi in laicatu aliq hoc
offm exercuerit lz multi in eox cura:ſz nõ pp eox negligẽtiã mortui ſunt nõ ſunt irregulares.ar.ſ.de homi.tua.ſz i clericatu ab h⁹
pbibitũ eſt:qz nõ eſt offm clericale vñ deponẽdi ſunt.nõ tñ oẽs
credim⁹ irregulares hoc ipõ ꝙ hoc offm exerceãt.ſz ſi mors ſecuta inde fuerit ẽt ſine culpa eox ſatis poſſet dici qd ſunt irregulares.ar.ſ.de homi.tua.vbi no.Itẽ nec ſequẽtes ſunt irregulares
☞niſi mors inde puenerit.(¶†Baliſtarijs)dicũt qdã ꝙ ſi qs in
iuſto bello baliſtario ⁊ ad ſui defenſionẽ nõ impugnationẽ miniſtraret baliſtã vl ſagittas.⁊ ipe baliſtari⁹ poſtea occidat quẽcꝫ
nõ eſt irregularis dũmõ nõ intẽdat pncipalr ꝙ baliſtari⁹ aduerſariũ occidat:nec baliſtariũ credebat intẽdere ad occidẽdũ ſz ꝙ
ſe vel ſua defendat vel recuper:lz in v̾itate eũ occiderit qz alienũ
dimittere noluit:nec ab alteri⁹ impugnatiõe deſiſtere:⁊ ſic pbat
hic enĩ q baliſtã pauit facto homicidiũ nõ fecit nec cõſilio nec
mãdato:qz nec eũ occidi voluit imo voluit eũ alieno iuri cedere.
⁊ hoc intẽdebat:ergo nõ eſt hõicida.l.di.ſi qs vide.⁊.ſ.de cle.p
cuſ.c.ſi.⁊.c.j.ſ.de homi.ſignificaſti.ſz ſi alter pdictox intermiſſet.ſ.ꝙ ipe q parauit baliſtã intẽdebat pncipalr occidi quẽcꝫ p
eũ.vel credebat baliſtariũ ad hoc intẽdere eũ crederẽ irregularẽ:
qz ad min⁹ auxiliat ad homicidiũ faciẽdũ.ar.ſ.de homi.ſignificaſti.pncipalr aũt id dico:qz ſi nõ pncipalr ad hoc itẽdat ſz ſecũdario vcꝫ vt ſi aduerſari⁹ noluerit aliena dimittere ꝙ impugnet
baliſtis ⁊ ſagittis nõ crederẽ irregularẽ:qz ſi ſcdm diceret tũ nulli
bello intereſſe liceret cũ ibi quaſi ſemper homicidia ppetrẽtur.xxiiij.q.j.noli eſtimare.⁊.c.ſe.tñ meli⁹ credim⁹ qd hñ eẽt irregularis:qz nũcꝫ etiã in iuſto bello lz miniſteriũ vel conſiliũ ita immediatũ pbere bellis.ſ.de penis.ꝙ i dubiis. Si v̾o i iniuſto bello ẽt
ad ſui defenſionẽ miniſtraret pdicta.dicũt eẽ eũ hõicidã ⁊ irregularẽ:qz cãꝫ ⁊ auxiliũ dedit hõicidio cũ nulli licito opi iſtaret imo
illicito.ſ.iniuſto bello vñ ſibi dꝫ imputari:⁊ ꝙ nõ adhibuit diligẽtiã quã debuit in hõicidiũ vt nõ fieret:imo diligẽs fuit vt fie
☞ret.ar.de homi.Joãnes.⁊.c.vl.⁊ in multis.c.eiuſdẽ tit.¶†Sz dices quare ergo reputat hõicida ⁊ irregularis ille q ſcribit ſniam
cõtra dãnatũ ad mortẽ.Rñ.ille directo ⁊ principaliter morti lz
iuſte cõſiliũ vl auxiliũ pbet dicũt tñ aliꝫ ꝙ iſtis q quaſi recte ſunt
viri ſanguinũ pare baliſtas vel hmõi eſt pbibitũ etiam in iuſto
bello:ſicut ⁊ eis preeſſe eſt prohibitum vt hic:ſed enſem vel lanceam eis miniſtrare nõ eſt pbibitũ:nec inducit irregularitatẽ.

Super ſpecula ⁊ ifra. (Exeuntes) de clauſtris
ſuis.ſi enĩ ibi audirẽt vel legerẽt ſec⁹(Statuit).ſ.eo.non
magnope(Excõicati)abſolui tñ hos poſſe credimus a quolibet
epo(diuerſas)qz qdã dicebãt ꝙ canõ late ſnie:alij ferẽde.(Ipo
facto)ſi p duos mẽſes exiuerint ad legẽdũ leges vel phyſicã non
enĩ videt ꝙ hoc ipſo ꝙ audiuerint niſi per duos mẽſes perſeuerauerint ꝙ ſint excommunicati.⁊ hoc ſatis innuit.ſ.vbi dicit ꝙ
decani ⁊ alij cõſimiles nõ incidũt in canonẽ niſi per duos mẽſes
perſeuerauerint.Alij tñ dicũt ꝙ ſtatim ſine expectatiõe tẽporis
ſunt excõmunicati(Loco)id eſt ſtudio.(Funiculos).i. diſcipu
☞los(Bellatorũ).i.pdicatorũ.(†Perſonatus)ſi aũt curã habeat
aliqs aiarũ ſi non ſit ſacerdos nec in dignitate vel pſonatu conſtitutus.dixerũt qdã ꝙ põt audire leges ⁊ phiſicã.ſed certe nos
non videmus qd hoc eſſe poſſit niſi ſit ſacerdos vel perſonatum
habeat niſi ex diſpenſatione forte:qz diſpẽſaret ſecũ in dilatione
ordinũ:⁊ tunc ita credimus eum teneri ac ſi eſſet ordinatus niſi
forte ex delegatione vel vt vicari⁹ faceret de quib⁹ nõ eſt dubiũ
ꝙ nõ tenent hac conſtitutione(Preſcriptũ).ſ.duorum menſiũ
cõputandorũ ab exitu monaſterij:vel ex quo leges vel phyſicam
audire cepert.ſ.eo.non magno.(Extendi)ſcilicet quod ſi de eccleſijs ſuis exiuerint perſone predicte:⁊ per duos menſes fuerint
in ſcholis huiuſmodi quod ſint excommunicati.

¶Explicit liber tertius. Incipit quartus.

¶De ſponſalibus ⁊ matrimonijs. Rubrica.

De frãcia qdã ⁊ ifra. (Lege)id eſt cõſuetudine(Iiſdẽ vtuntur)
dicas enĩ ſolẽnitates habent ſaxones alias
frãci.que tñ nõ ſunt de ſubſtãtia matrimonij lz peccatum ſit omittere.xxx.qd.v.nſ aces ſemine.(Subijciatur)quoad ſubſtantiam enim matrimonij conſuetudo nihil
potuit ſtatuere

potuit ſtatuere quo ad accidentia forte poſſet.puta circa dotē.ar. ē.de teſta.raynutius.

p **Retercā ꝛ infra.**

1 Matrimonij diffinitio.ꝛ vnde dicatur.
2 Quo in loco fuerit inſtitutum matrimonium:ꝛ quibus de cauſis fuerit inſtitutum.in nu.3.
4 Quis poſſit contrahere matrimonium.
5 An per procuratorem poſſet quis contrahere.
6 Tria ſunt bona matrimonij ꝛ qualia ſint.
7 Quot ſint impedimenta matrimonij.

Iuuenis. (Nōdū ſeptēnē).†Sʒ ſeptēnio proximā.ſ.eo.ſpōſam.puta q̄ erat ſex annorū ꝛ dimidiū:vel amplius.ar.ſ.ti.pri.atteſtationes. inſti.de ob.q̄ ex deli.naſ.§.in ſumma.ff.de mi.ꝛ do.ad rē.ꝛ doli capacē quo ad ſpōſalia:ſic enī oritē publice honeſtatis iuſtitia.ſ.ti.pri.l̄ras.vel dic ꝙ ducta fuit ante ſeptēniū:ſed in domo detēta poſt ſeptēniū.ſ.ti.pri.duo.ſi aūt nō eſſet ſeptēnis nec proxima nec in domo poſt ſeptēniū detenta bene poſſet ducere conſobrinā.vt.ſ.ti.pri.l̄ras.ꝛ.c.duo.(Dubitationē)licet non ſit veriſimile:q2 tū tutius eſt:precauendū eſt vel dic nō eſſe veriſimile ꝙ eā corruperit:ſed qȝ malitia ſupplet etatē ꝛ qȝ aliquid intēdunt de ſpōſalibus.ꝛ ideo oritur impedimentū publice honeſtatis iuſti-
1 tia.†(Matrimonio) Matrimoniū eſt viri ꝛ mulieris cōiunctio indiuiduā vite cōſuetudinē retinēs.xxvij.q.ij.c.ij.Dicit matrimonium quaſi matris muniū.i.offm̄:q2 plus eſt officiū matris in matrimonio q̄ patris. Contrahit aūt matrimoniū ſolo cōſenſu.xxvij.q.ij.ſufficiat.¶ Fuit aūt inſtitutū matrimoniū in paradiſo p illa verba hoc nunc os ex oſſibus meis.ſ.de diuor.c.gaudemus.
3 ¶ †Cauſe principales quare matrimoniū fuit inſtitutū:ſunt due ſcʒ ſuſceptio prolis:ꝛ vitatio fornicationis.xxij.q.ij.§.his ita.alie cauſe ſunt multe:reformatio pacis:pulchritudo vxoris:ꝛ multe alie.Et lʒ ille qui ẑhit nullā de principalibus cauſis attendat tū tenet matrimoniū:niſi cōtra illas cauſas intenderet.puta ꝙ non
4 naſceret ſoboles.xxxij.qȝ.ij.ſolet.¶ †Poteſt aūt ẑhere quiſquis qui pōt cōſentire in carnalē affectū niſi expreſſe prohibeat vt minor.xiiij.an.ſ.e.tue fra.ꝛ q vtroqȝ teſticulo caret.ſ.de fri.ꝛ male.qȝ ſedē.Itē nec furioſus.xxxiij.qȝ.iij.neqȝ furioſus.Eſt enim edictū
5 de matrimonio prohibitoriū.ſ.eo.cū apud ſe.¶ †Itē poteſt quis ẑhere p procuratorē dūmodo duret volūtas eius vſqȝ quo cōſentiat alius.ſ.abſens:ſed ſi eū peniteat anteq̄ abſens cōſentiat non tenebit factū ꝓcuratoris etiā ſi ad procuratorē vel abſentē cū quo ẑhitur nō perueniat reuocatio:q2 ibi deficit cōſenſus in idem tps cōcurrens ſine quo non tʒ matrimoniū.xxviij.q.ij.ſufficiat.ar.cōtra.ē.de ꝓcu.in noſtra.ſed hoc ſpeciale credimus in matrimonio ſm ꝙ etiā ſi nō perueniat reuocatio ad procuratorē dūmodo con
6 ſtet ꝙ non tenet matrimoniū.¶ †Bona matrimonij ſunt tria:fides:proles:ꝛ ſacramentū.Fides eſt vt neuter coniugū adulteret. Proles attendit vt eam amet ſi deus dederit ſuſcipiat ꝛ educet. Sacramentū attēdit vt matrimoniū non ſeparet:licet enī tori diuiſio fiat propter adulteriū non tū ſeparatur matrimoniū.xxxij. q.vij.niſi qū alter coniugū de preſenti ad religionē tranſit.ē.de cō
7 uer.coniug.ex publico.¶ †Impedimenta matrimonij ſunt.xij.ſ. que dirimūt matrimoniū. Primum furor.xxxij.q.vij.neqȝ furioſus.Secundū omnino ſectus ꝛ impotēs coire.xxxij.q.vij.illi qui. Tertiū affinitas.ſ.de eo qui cog.con.diſcretionē.Quartū ſi errat in perſona.Quintū ſi eſt in cōditione ſeruili.Sextum votū ſolenne.Septimū ſi machinatus eſt in mortē prioris coniugis:vel ſi eā in coniugē ducere promiſit.Octauum ſi eſt alterius cultus.ſ.ſaracenus vel iudeus.Nonum ſi per vim coactus eſt contrahere.Decimum ordo vt in ſacris ordinibus ſit conſtitutus.Undecimum ſi eſt alteri nupta.Duodecimum publice honeſtatis iuſtitia.ſunt ꝛ alia duo que impediunt:ſed nō dirimunt ſcilicet tempus feriarum:ꝛ interdic[illegible]m eccleſie.

Ad audientiam ꝛ infra. (ꝙ ſi ille) hec adiectio nihil facit.(Implere propoſitū)impediēte publice honeſtatis iuſtitia:vt no.ē.c.pri.¶ Et no. ꝙ vbi contrahentes intelligūt quid agatur licet illud nō teneat. ſurgit tamen inde publice honeſtatis iuſtitia:vt hic dicit vbi aūt non intelligūt ſecus.ſ.c.proxi.literas.ꝛ.c.acceſſit.idem intelligo ſi frigidus cōtraxit:quia nullus cōſanguineus eius eam habere poterit.xxvij.q.ij.quidā deſponſauit.ꝛ idem forte dicendū eſt in monacho ꝛ ſacerdote ꝛ alijs huiuſmodi.

De illis ꝛ infra. (promittūt) hic ſunt ſponſalia de futuro. (Transferentes)mulier virum vagabundū ſequi nō tenetur.ff.de ope.lib.ſuo.xxxij.q.ij.ſi quis.

De muliere ꝛ infra. (vim)alia enī cadit in cōſtantē virum ꝛ dirimit matrimonium alia que in meticuloſum ꝛ hec dirimit.de hoc no.ē.quod met.cau.dilectus.

Ex literis. (Intelligit) hec decre.loquit qū aliqui intēdebant ſpōſalia ẑhere ſed non intelligebāt vires ꝛ effectus ſponſalium vel q2 pro eodē reputabāt ſponſalia ꝛ matrimoniū vel quia non credebāt per ſpōſalia ſe ligatos quin cū alijs ẑherent vel alia huiuſmodi:quidā etiā intelligunt qū ſm diuerſa vulgaria loquebātur:nec ſe inuicē intelligebāt.Sed hoc non videtur verum:q2 qui nō intelligit nō cōſentit.ſ.de bap.maiores.circa princ.Nec eſt mirum ſi eſt aliud qū non intelligit vim datā verbis ꝛ effectū datū a iure:q2 nemini licet ignorare iura:ꝛ maxime ius ſpōſaliū non licet ignorare ẑhentibus:ſed factū vel vulgare alterius bene lʒ ignorare:tū ꝛ illa expoſitio poteſt ſuſtineri qū diuerſa vulgaria habebāt ẑhentes:nec vnus vulgare alterius intelligebat:nec valet ꝙ dicit qȝ non pōt eſſe cōſenſus ſi ſe non intelligūt:q2 hec decre.loquitur qū tractatus ꝓceſſit de matrimonio ẑhendo:ꝛ in hoc ipſum conſentiebat ꝛ hoc agebat.ꝛ tūc ex quo vterqȝ dicit verba in ſuo vulgari q̄ ſonat preſentē conſenſum ſufficit.(Intelligit)vt dicit enim tū preſumat intelligere cū ſint eiuſdē vulgaris.(Sciat)ꝙ non furioſi(etate)q2 non minores.(Quo cognito).ſ.ꝙ ſunt idonei.ſcientia ꝛ etate(nō intellexerit).i.ſi dicat ſe nō intellexiſſe cum tū contrariū preſumat.(Intelligentiā)non ſolū quam poterat ex verbi proprietate:ſed etiā a iure appropriata ſibi.(Solent).ff.de leg.iij. non aliter.ſ.de ver.ſig.intelligentia.

Sponſam ꝛ infra.

Ex parte. (Eā ab eo)per hec verba intelligo ẑhi matrimoniū de preſenti:ꝙ eſt not. (†Habiturā)lʒ verba iſta ſonēt futurū tps:tū ſponſalia nō ſunt de futuro:imo ſtatim matrimonium ẑhit. ſed qȝ promiſit de fide ſeruāda reſpexit ad futurū.ꝛ idem dico in oibus verbis q̄ ſonāt in futuro.v.g.promitto qȝ tenebo te in vxorem.idē ac ſi dicat habebo tecū matrimoniū vel accipio te mecū ꝛ promitto qȝ de facto tenebo te pro vxore.que tū modo es vxor de iure.ꝛ etiā ſine promiſſione tenet ad hoc ipſum.ſecus eſſet ſi diceret.promitto ꝙ contrahā tecū vel accipiā te in meā quia verba hec non referunt ad factū tantum ſed etiā ad ius:vt ſit ſenſus.promitto ꝙ tunc ſiam tua legitima vxor.Alij dicūt quod idcirco per verba de futuro ſit matrimonium:q2 in prin.decre.ponunt verba que trahunt futurū ad preſens.ſ.ab eodē tempore.ꝛ eadē repetita intelligūtur in verbis vxoris.ꝛ non habent locū niſi vbi preceſſit tractatus de matrimonio contrahēdo.(Tunc).i.cū fornicatur. ¶ (Inducta)ꝛ ſi nullam ſuperduxiſſet.tamen eam recipere tenet quia mulier non fuerat fornicata:ſed ꝛ ſi mulier fuiſſet fornicata eam accipere teneretur:quia aliam ſuperduxerat.

Ex literis ꝛ ifra. (†Impubeſcētes).Queritur ſi qs iurauit accipere vnā de filiab9 alienius ꝛ poſtea cognoſcat vnā an ꝓpter hoc ſe cogat accipere illā.ar.ꝙ ſic.ff.de ẑhen.emp.ſi emptor.ff.de ſo.ſtichū aut pāphi q2 ſe coartauit.ff.ſi qs cau.l.iij.xv.q.j.ſi quis in ſa. Sol.quidā cū cōpellendū eā accipere.Alij dicūt plus ꝙ cognoſcēdo eā ratificant ſponſalia:vel prius ſit matrimoniū.nos dicimus ꝙ cū nō interuenerint inter eos neqȝ ſpōſalia neqȝ matrimoniū. nec etiā poſſunt interuenire niſi inter certas ꝑſonas ꝙ licite ẑhit cū alia.(Patres)hoc iuramentū intelligit ꝙ bona fide dabit operam qȝ inuicē ẑhant.(Alterius) i.ſupradicti.(Cōpellas).ſ.eod. requiſiuit cōtra.Sol.hoc de rigore illud de miſericordia.Sed cōtra mortaliter peccat veniendo contra iuramentū:ergo pōt cogi ad eius obſeruationē.xxiiij.qȝ.iij.tam ſacerdos.propter hoc Huguttio dixit illā non eſſe decre.Alij dicūt ꝙ illa eſt decre.ꝛ ius commune continet ꝛ eſt ſpeciale vt non cogatur quis ſeruare iuramētum propter futurū periculum.Alij dicunt ꝙ cogendi ſunt vt de nolentibus fiant volentes vt ibi ſed non finaliter vt in contrario. Alij exponunt ibi potius id eſt prius.

Non eſt. (Petāt)vxor petitur per interdictū de li.exhi.ff.de li.exhi.imo.C.de nup.ſi inuita.ꝛ hoc cū inuita tenetur.ſecus autē ſi volūtarie:q2 tunc cōpetit officiū iudicis.(Ibi)eis aūt exeuntibus ſine aliqua abſolutione poſſunt dicere officiū.lxxxi.diſt.ſi qȝ quia non eſt terra interdicta ſed organa ſuſpēſa ad tps:tū irregulares ſunt qui ibi celebrant.(†Officia)ergo nec chriſma:nec extrema vnctio:nec etiā matrimoniū nec ſepultura.ſ.de pri.vt priuilegiū.nec ad ordines poterit aliqs laicus loci interdicti ꝓmoueri.qui aūt ante erāt clerici cū nō ſint interdicti ad alios ordines poterūt ꝓmoueri:ſed de corpore xpi melius dicit ꝙ cōferri poteſt interdictis penitētibus. ſ.de ſen.excō.permittimus.Itē matrimoniū credimus poſſe fieri apud interdictos:q2 ꝛ apud infideles eſt.ē.de ꝑſby.nō ba.veniēs. xxvi.di.deniqȝ.Itē chriſmare debent.ſ.de ſen.excō.c.reſponſo.

Retercā ꝛ infra. (A viro)cū quo ẑxit per verba de futuro. (Impetitur)vt cogatur matrimoniū conſummare(confiteri)etiam ſi publice confiteretur non videtur ei credendū quia vnus teſtis.n ij.q.iij.§.itē.ꝛ quia turpitudinē allegat.xiiij.q.v.nō

ſane.ſed hoc eſt ſpeciale propter periculum anime.(Iuramentū) ſecus ſi ītraſſet.ſ.de conſang.⁊ affi.ſuper eo.

VEniens ⁊ infra. (Aliū)qui deſpōſa uit eā per verba de preſenti:alioquin nō eſſet obiectio nec dubitatio ꝙ ſe quens matrimoniū teneret.(Eos)inter mulierē ⁊ pri-
1 mum virū.(Cauſa)inter mulierē ⁊ ſecundū virum melius credimus qḋ cauſa ageretur inter mulierē ⁊ primum virum.per id qḋ ſequitur a priori viro iudicio eccleſie ⁊c.(Conſentire)qḋ eius eſſet vxor.(Ipſe).ſ.vir.(De illo).ſ.T.cui tertio nupſerit vel de primo.(Alio).ſ.ſecūdo viro.C.(Defunctus)anteꝗ̄ contraxiſſet cū ſecundo cui fuit inuita tradita.(Ille)idem vir(Deceſſit)maxime.nā ſola coactio ſufficit ve matrimoniū ſecundū impediat.(Maritali)prima enim ſponſalia non poterāt impedire hoc matrimoniū: qꝛ fuerunt iudicio eccleſie ſeparata.nec ſecūda:qꝛ fuerunt coacta: ⁊ qꝛ mortuus erat maritus.(Alioquin).i.ſi noluerit ipſum.M. maritaliter tractare.(Reſtiterit)niſi proponendo de iure.ſ.quod ipſe.T.non ſit maritus.M.ſed ſuus nā hic illa que dicit̄ ſuperinducta poteſt proponere corā ipſo iudice delegato vel etiā ordinario:licet alſ non ſit eius ordinarius vel delegatus.arg.ff.de quib.re.ad eū in.ea.per totum imo ⁊ poſt ſententiā poteſt appellare ⁊ executionē ſententie de iure impedire.ff.de re iud.a diuo.§.ſi ſup.ſ.de re iudi.cū ſuper contro.vbi not.hoc verū eſt ſi agat̄ petitorio ſed ſi agit poſſeſſorio non eſſet admittēda.ſed nos contrariū dicimus.ſ.qḋ eſt admittēda:⁊ aſſiſtet hec mulier viro:vt not.plene.ſ.de re iud.cū ſuper contro.⁊ non poterit proponere hec mulier ad impediendū reſtitutionē de proprietate.ſ.ꝙ prius fuerit deſpōſata vel ꝙ nō teneat matrimoniū cum alia ꝯtractum propter aliquod impedimentū niſi forte incōtinenti probare vellet.ſ.de reſti.ſpo.literas.in fi.ſed poterit dicere qḋ alia mulier nunꝗ̄ fuit in poſſeſſione viri tanꝗ̄ mariti:vel qḋ vi non ſpoliauit mulierē poſſeſſione ſui:ſed ipſa mulier virum ſpoliauit poſſeſſione ſua:vel alſ legitimas exceptiones.(†Reſtiterit)no.ꝙ licet tertia perſona que dicit ſe potiorē in matrimonio ſit admittēda vt aſſiſtat illi qui principaliter conuenit̄ ſuper matrimonio:non tū ſibi eſt preferēda in proſecutione cauſe qꝛ non ad eā primo loco pertinet defenſio huius cauſe.⁊ tunc tantū preferri debet tertia perſona.ff.de re iudi.ſepe.¶Itē dicimus ꝙ illa que conuenit̄ ſuper matrimonio inducat teſtes ſuper vno arti.videlicet ꝙ q̄ñ contraxit cū illo qui eā petit in vxorē n erat minoris etatis ⁊ defecit in probatione ⁊ poſtea alius vir qui tenet eam ſuper eodem arti.velit inducere teſtes admittendus eſt ſi ignorauit quādo primo mulier induxit teſtes ſuper eo.de hoc no.ſ.de re iudi.cum ſuper.Nec obſtat ſi dicit qḋ debet probare de preuaricatione prioris mulieris.ff.de preua.preuaricationis:quia illa loquit̄ quādo ſententia lata eſt.hic aūt loquimur q̄ñ ſententia non eſt lata:imo plus videtur ꝙ in cauſa matrimoniali ſm omnes etiam ſi ſciuit q̄ñ prima mulier teſtes inducebat tamen tertia perſona admittenda eſt ſuper eo arti.ad producendū teſtes:quia etiam in eadē perſona admitteretur etiam poſt ſententiam diffinitiuam.ſ.de re iud.lator conſanguinei.

1 ☞ Metus alterius quam eius qui contrahit quādo impediat matrimonium.⁊ in nu.2.

3 Officium iudicis eſt aſſignare partibus locum tutum.

CUm locum. (Metus)qui caderet in cōſtantē virū.ff.qḋ me.cau.metum.xxxi.q.vi.indignāter.de hoc no.ſ.qḋ met.cau.cū
1 dilectus.ſ.c.veniēs.(†Coactio).i.vis:qꝛ capitur vel tenetur vel ligat̄ vel hmōi.metus aūt alterius ꝗ̄ eius qui ꝯtrahit impedit matrimoniū:vt ſi pater timet mortē vel captiuitatē ſibi imminere.⁊ ꝓpter hoc filia cōſentit nuptijs quas pater pro ea ꝯtrahit: vel etiā ipſa hoc timore vel alio ſimili ducta ꝯtrahit non valet matrimoniū ac.eius qḋ econuerſo dī de patre:qꝛ iuſtus metus eſt in eo ſi timet ſtuprū vel ſeruitutē filiorum.ff.qḋ me.cau.iſti quidē.arg. xxxi q.ij.ſi verū.⁊.c.de nep.ſed illa.c.loquuntur.q̄ñ etiam ſponſe erāt inuite:ſed certe nō videtur qḋ ibi alia de cauſa inuite fuerint niſi ꝓpter pericula eorū qui habebāt eas in poteſtate.⁊ hoc nō videtur ſolū locū habere in patribus ſed in alijs qui filios habēt in poteſtate.hoc aūt cōſtat:qꝛ ſi cōſenſus ꝯtrahentium eſſet liber ꝗ̄uis patres haberent iuſtum metū:tū matrimoniū tenet.Alij tū dicūt
2 ꝙ nō impedit̄ matrimoniū lꝫ filia timeat mortē patris.¶(†Vel coactio).i.ſi metus vel coactio interuenit ſup eo vbi cōſenſus requirit̄.verbi gratia.ſi cogitur ꝯtrahere matrimonium:ſed ſi ſuper diuerſis interueniat vis ⁊ cōſenſus.verbi gratia.incarcerauit quis aliū vt ab eo pecuniā extorqueret ſi idē vim ⁊ vincula patiens cōſentiat in matrimoniū vel etiam aliud ꝯtractum tenet.nā ⁊ agere pōt per procuratorē:⁊ per ꝗ̄ñs procuratorē conſtituere ⁊ vſucapere.ff.de mino.papi.ff.ex qui.cau.ma.in inte.ait pretor.niſi forte in vinculis conſtitutus captus eſſet ab hoſtibus.⁊ propter hoc eſſet ſeruus.nā tunc cōſenſum non haberet.vt in preal.l.ait pretor in fi.(Ventilatus)quidā enim petebat eā:quia dicebat ſe cōtraxiſſe
3 cū ea per verba de preſenti vel de futuro.(†Eam)no.ad officium iudi.pertinere partibus locū ſecurū aſſignare.iij.q.ix.hortamur.ff.de arbi.pompo.§.ſi arbiter.ſ.de teſt.cum olim.(Timere)ſicut mandat eam in obſcuro loco poni:quia timebat ne vir eam raperet etiā ſi de iure eam non poſſet habere.(†Donec)idcirco differretur reſtitutio:qꝛ agebatur petitorio:vel qꝛ timebat̄ ſeuitia viri.ſ.de di.cog.intelleximus.ſ.de reſti.ſpo.literas.⁊.c.ex tranſmiſſa.⁊ c.ex parte.vbi no.de hoc:quia nunꝗ̄ eam tranſduxerat:⁊ ideo nō habebat locum petitio reſtitutionis.

VEniēs ⁊ infra. (Cui ſpōſalia) fuerāt de futuro.(†Cognouit)matrimoniali affectu:alſ enim ſi proteſtaret̄ ſe eā cognoſcere adulterino affectu ſecus argu.ſ.eo.tua.olī ꝯdicunt ꝗ̄tum unꝗ̄ enim proteſtet̄ ſibi non prodeſt ſua proteſtatio cū non fuerit iuſta cauſa proteſtationis.de hoc no.ſ.de conſti.cū.M.nec ob.decret.tua.qꝛ ibi nō fuit ſubſtātia ꝯtetus cōiugalis: nec forma ꝯtrahendi matrimoniū.⁊ hoc eſt verū niſi forte ipſi mulieri proteſtaret̄:qꝛ tunc in hoc ambo cōſentire videntur:ſed ⁊ tunc nō prodeſt ſibi proteſtatio:qꝛ non admittitur probatio in ꝯtrium.ſ.eo.is qui.Itē ea ratione non credimus ſibi prodeſſe proteſtationem:qꝛ turpis eſt ſicut nec prodeſt ei turpis conditio:imo ea reiecta teneret matrimonium.ſ.de condi.appo.c.i.

COmmiſſum ⁊ infra. (Dedit)iſte qui promiſit cū aliqua cōtrahere matrimoniū ſtatim ſponſalia cōtrahit.contra.ſ.de conuer.cōiug.ex publico.ſ.de iureiu.peruenit.ſ.de vo.⁊ vo.redem.ſcripture.xvij.q.i.qui bona.xviij.q.i.ex his.Sol.iſte non fecit votum vnde contrahēdo non ſit tranſgreſſor voti.ſ.de vo.literaturā.⁊ ſi cōtrahit propoſitū gerēs in mente continēdi ⁊ vouendi non facit contra conſcientiā.xxvij.q.ij.beata.quia firmiter non proponit ad religionem tranſire:ſed nec a ſe hoc propoſitū repellit:ſed ſuper hoc firmam deliberationem reſeruat poſt contractū matrimoniū.vnde bonum fuit conſilium vt adimpleat qḋ inceauit:ꝗ̄uis iuramēto non obſtante poſſit vitam monachalē eligere:quia melius eſt vtrūꝗ̄ ſeruare ꝗ̄ alterum tantū.ſic.ſ.de iureiu.debitores.xxij.q.iiij.innocens.dicunt alij qḋ hic vir.circa finem biennij erat:⁊ tunc cepit ſuſpirare.i.cogitare qḋ in futurū.ſ.poſt duos annos intraret monaſteriū.Sed forte interim intrare nolebat:qꝛ adhuc in domo propria volebat melius probare onera ordinis vel forte tenebatur aliquibus debitis ꝗ̄ primo ſoluere volebat:vel ex ſimilibus cauſis ingreſſum monaſterij protrahebat vnde bene conſuluit ei papa qḋ ex quo non alligat ſe monaſterio ⁊ alligatus eſt iam ꝙ in fine biennij aliud ligamen ſuperadderet ꝙ illud ligamen ſuperaddat cum dubiū ſit quid futura pariat dies vel per mortem vel per mutationē voluntatis:ſed ſi vir dixiſſet p̄terea ego ſtatim volo intrare monaſteriū reſpondiſſet ei.intra ⁊ non contrahas cum ille cōtractus eſſet ad decipiendum tantum.

REquiſiuit ⁊ infra. (Cogenda).ſ.eod.ex literis.contra ſolu.vt ibi.

CUm in apoſtolica ⁊ infra. (Propoſuit).Cuilibet credendum non eſſet.arg.C.de man.prin.l.i.tamē propter fauorē matrimonij ⁊ bonā fidem quam habuerunt:licet non ſm conſcientiā tenet matrimonium.(Potuerunt).ſ.de eo qui du.in ma.quam pol.ex literarū.⁊.c.cum haberet contra.Sol.dicūt quidā ꝙ ſi ſcienter contrahūt non tenet:ſed ſi ignoranter ſecus.nos dicimus qḋ ſi primū tenuit de iure.ſecundū nullum eſt:cum eodē tempore quis nō poſſit habere plures vxores.verūtamen ſi ignorantes contraxerant ſoluto matrimonio morte:cogendi ſunt de nouo contrahere.arg.ſ.de eo qui du.in ma.quam pol.c.i.⁊.c.veniens.ꝗ̄uis ibi non dicatur qḋ ſint cogendi vel tolerandi.ſi vero ſcienter nullo modo tolerādum eſt ſm matrimonium.ſ.de eo qui du.in ma.ex literarum.⁊.c.cum haberet.ſi vero primum matrimonium non tenet de iure:ſemper tenet ſecundum matrimonium:vt hic.

IN preſentia. (Annorū).C.de repu.in auт.hodie.ff.de diuor.vxores cōtra ſed illa correcta eſt per canones.

INter opera charitatis. Reuniſionē.xxxij.q.i.nō eſt.xxxij.q.i.c.contra.Sol.illud loquitur de incorrigibilibus:hic de corrigibilibus.

ADid quod per tuas. (copulauit) ad ſuaſionē vitrici mulier alij nupſit;vel mulier prima ſponſalia eius nomine contracta rata habuit:licet contra proprium velle.(Cohabitāſ)⁊ ob eo carnaliter cognita:alias per ſolam cohabitationē non iudicarem matrimoniū:vt not.ſ.ti.proxi.atteſtationes.(Excludat)niſi vis vel metus in detinēdo interueniſſet.argu.quod met.cau.l.i.

1 ☞ Si quis cum duabus contrahat ſponſalia debet prime tantum adherere.

Sicut

Sicut ex literis. (Iuramentū) idē credo ſi in primis ſpōſalibus nō interuenit iuramētum ⁊ in ſecūdis interuenit.
1 arg. ſ. de iureiu. quanto. († Compellas). No. ꝙ ſi quis cū duabus contrahat ſponſalia prime tantū adherere debet: ⁊ cogendus eſt ad eam redire: vt hic. Fallit in caſibus. Primus eſt ſi alter ſponſorū ad religionē tranſeat. ſ. de conuer. cōiug. ex publico. Secundus eſt ſi ſponſus vagus non inuenit. ſ. eo. de illis autē. Tertius eſt ſi alter coniugum leproſus vel paralyticus fiat vel naſum amittat vel aliquid ei deterius contingat. ſ. de coniug. lepro. c. literas. ſ. de iureiur. quemadmodū. Quartus eſt ſi ſuperueniat affinitas. xxvij. q. ij. ſi quis ſponſa. filij. ⁊ ſufficit in hoc caſu ſolum famam probare. ſ. eo. preterea. Quintus eſt ſi mutuo ſe abſoluāt. ſ. eo. preterea. j. Sextus ſi alter fuerit fornicatus. ſ. de iureiu. quēadmodum. Septimus ſi cum alio cōtraxit per verba de preſenti. ſ. de ſpon. duo. c. j. Octauus eſt ſi in minori etate fuerunt cōtracta ſponſalia ab ambobus. nam cum ambo ad legitimam etatem venerint vterꝙ altero inuito licentiam nubendi obtinebit. ſ. de deſpon. impu. de illis.

Cum apud ſe. (Signis) ſpeciale eſt ī matrimonio vt nutibus contrahi poſſit propter periculum qḋ eſſet ſi cōtrahi non poſſit ⁊ cōtrahere non poteſt niſi ſuus adſit cōſenſus. ſecus autem in alijs contractibus qui poſſunt per procuratores talium celebrari (ſignis). ff. de leg. iij. nutu.

Ilectus filius.

Tue fraternitatis. (Cōſenſu) ſponſalia ſine verbis fiunt. ſ. per annuli ſubarrationē. (Conſenſum) licet enim ſolus conſenſus ſufficiat ad matrimonium ꝯtrahendum mutus: vt. ſ. eo. cū apud in loquētibus. tamen non ſufficit quo ad eccleſiam ſine verbis. ar. xxij. q. ij. is qui. ff. de leg. iij. nutu imo plus videtur qḋ etiam ſi conſtet modo quod adinuicē conſenſerunt: qui hoc confitentur: tamē non eſt matrimoniū ſine verbis: vt hic. Et eſt hec ratio: quia ſic ſtatuit eccleſia licet ſit cōtra ius naturale qḋ eſt quod ſolo cōſenſu cōtrahitur matrimoniū: ſed fuit iuſta cauſa ſtatuti huius. ſ. ne tantum ſacramentū eſſet in incerto. ⁊ ſi cōtrarium diceretur ſequeret abſurditas. ſ. qḋ ſi vir ⁊ mulier eundo per viam ſibi inuicē placerent ⁊ in corde ſuo deſiderarēt ꝙ eſſent coniuges: ſequeretur qḋ inter eos eſſet matrimonium quo nihil eſſet periculoſius. ſi autem parentes pro filijs contrahant ſufficit filiorum taciturnitas. xxx. q. ij. onerantur. ff. de ſpon. ſed qui patris. ſ. de deſpon. impu. acceſſit de illis. Itē vbi preceſſerūt aliqua verba apta ad ſponſalia contrahēda vel matrimoniū propter aliquod tamen impedimentum non valeant ſponſalia vel matrimonium poſtea tamen per ſolam carnalem copulam preſumitur matrimonium. ſ. de eo qui du. in ma. veniēs. ſ. de coniug. ſer. c. vlti. (Nam) ⁊ quod poſſint ſine verbis contrahere probatur. (Nam) ⁊c. (Et pueri) Item probat quod non ſemper verbis contrahitur matrimonium. (Quia ⁊ pueri) ⁊c.

Tua nos duxit. (Forte) hoc forte nō ponitur dubitatiue ſed aſſertiue. († Uidemus) nā licet hic proteſtatus fuerit ꝙ non cōſentiebat in eā: vel non ꝯhere ſed decipere intēdebat non proficit ſibi: quia nō ſubeſt iuſta cauſa proteſtationis. vnde per ꝯtrium factū renunciare intelligit proteſtationis: vel potius ſibi prodeſſe nō debet: quia facto ꝯtria dicit ar. ſ. de app. ſolicitudinē. ⁊ no. de hoc. ſ. de conſti. cum M. ferra. ſ. eo. veniēs. preterea in his ad eādem intelligentiā recurrendum eſt. ſ. eo. ex literis. Alij ꝯtrium dicunt. ſ. ꝙ proteſtatio ſufficit vt non probet matrimoniū: ſed ideo dicit papa qḋ non videt quicunꝙ ſibi hoc cōſtet: quia cum nullus interfuerit ſpōſalibus de proteſtatione ſibi cōſtare nō potuit: vt in foro eccleſie iudicare poſſet non fore matrimoniū: ſed in foro anime iudicare pōt vbi iudicat ſm confeſſionē: ſed in foro eccleſie ſecus eſt. (Nos aūt) quia licet quo ad eccleſiā non poſſit de hoc conſtare: tū ſi ita foret ſic eſt rńdendum. (De facto). ſ. deſpōſationis. (Subſtātia) puta cōſenſus. xxvij. q. ij. ⁊ ſufficit. ⁊ hoc intellige ſm interrogationē epi ꝙuis in veritate ꝯtrium preſumat: vt. ſ. dictum eſt. († Forma) quia non fuerunt verba apta matrimonio contrahēdo ſine quibus non perficitur matrimoniū. ſ. eo. tue. vel dic ꝙ verba ſatis erant apta ſi vocaret ioannes: ſed quia ſic nō vocabat non ſeruabat forma. ¶ Sed obijcies: quare ergo dictum eſt. ſ. qḋ preſumendū eſt matrimonium. Rń. quia deſponſatio apparebat que ſufficit pro ſponſalibus etiā ſine verbis licet non ſufficeret ad matrimonium ⁊ quia non licebat ei allegare quod ſuum nomen fraudulenter mutaſſet. ſ. de dona. inter dilectos.

Cum in tua. (Contrahentiū). i. ꝯhere volētium (maiorū). i. antiquorū ſuorum propinquorum. (Queſiuiſti) dubitat iſte epūs an in hoc caſu liceret recipere iuramenta propinquorū qui iurare volebant nullum impedimentū cōſanguinitatis eſſe inter eos. ⁊ erat cauſa dubitationis: quia non videbant recipiēda cum nullus actor contra matrimoniū appareret: ⁊ ſic videbatur ſine cauſa iurare: vel cauſa dubitationis fuit: quia videbatur ꝙ per talem denunciationem ⁊ famam non deberet poſtponere recipere ſacramēta nec prohibere matrimoniū. (Grauis) idem videtur ⁊ ſi turpis. ſ. eo. preterea. Sed illud ideo eſt: quia cum perſona denunciante dicebat perpetratū peccatum. († Fama) no. famā probari. ſ. de teſti. tam literis. ⁊ c. cauſam. ⁊ idem de ſcandalo. ¶ Not. ſolam denunciationem non impedire matrimonium niſi adſit fama. (De plano). ſ. de accu. ſicut olim. not. plenariā inquiſitionem fieri de fama. nam multiplex clamor facit fidem de ea. ſ. de accu. qualiter item ⁊ ſine ordine iudiciario ⁊ ſine teſtibus poteſt quis certiorari de fama. (Famam) hi habebant neceſſe iurare ꝙ fama falſa eſt. (Contrahentia). i. contrahere volentes.

Conſultationi tue. (Audientia de neg.) ⁊ ſi poſſeſſorio agatur. ſ. de reſti. ſpoli. ex tranſmiſſa. ⁊ c. ex parte. Alij tamen contradicunt.

Femina mulier. (Stipulatio) pro. p. († Pene). ff. de verb. oblig. titia. in prin. ſecus eſt dicimus in arris nā ſi per dantē arras remaneat matrimoniū amittit eas. ſi vero p recipientē reddit duplicatas niſi expſſe dictū ſit ꝙ quadruplicatas reddat. C. de ſpō. mulier. rń. j. §. quadruplici. ⁊ idē dicimꝰ in pignoribus cum pignora arre dicant. C. de re. pig. l. j. ceſſat aūt hec pena arrarū ſi infra bienniū nō exequit nuptias. C. de ſpon. ſi is. ff. de ſpō. ſepe. Itē propter mortē ſpōſi vel ſpōſe. ff. de ſpon. arre. Itē propter perſonā ſponſi cū quo matrimoniū interdicit. C. de ſpon. mulier. §. qui vero. ⁊ §. his quoꝙ. Item propter minorē etatem vnde ſecurius eſt parentibus dare. C. de ſpon. l. vlti.

I quis fidem dedit.

Si inter virum ⁊ mulierē. (alia) qualia ſunt. ſ. eo. ex parte. ſ. promitto te pro coniuge tenere (ſimilia) puta contrahā tecum. ſ. eo. requiſiuit. ⁊ ſ. c. proxi.

Adoleſcens. id eſt maior. xiiij. an. († Deſpōſatam) cum iam eſſent ambo puberes: quia tunc nō fit matrimoniū niſi vere carnalis copula interueniat: ſi enim ante pubertatē ꝯtriſſet ſpōſalia: tūc per aduentū pubertatis cū talibus factis ratificationis dicerē verum matrimoniū factū ſicut no. ſ. ti. proxi. atteſtationes alij tū contradicūt (cognoſcens) ⁊ de hoc conſtet per confeſſionē: ſecus ſi dubitaretur. ſ. eo. iuuenis. quia tunc preſumeretur carnalem copulam interueniſſe. ſ. ti. proxi. continebatur.

¶ De deſponſatione impuberum. Rubrica.

Tua fra. (Adulto). i. pubere (Cōtrahere) matrimoniū vel ſponſalia ſi aūt eſſet maior ſeptēnio: ſed impubes etiā ſi cōtracta ſponſalia ſint ca inſcia tamē pu. ho. iuſti. impedit matrimoniū cum cōſanguineis. ſ. eo. acceſſit. alij contra eum non enim non fuerunt ſpōſalia niſi tacite vel expreſſe cōſenſerit: ideo nec pu. ho. iuſti. impedit contrahere cū conſanguineis. ⁊ hoc magis placet (cōſentit) tacite ſaltem non cōtradicendo cū preſens eſſet. ff. de ſpon. hoc ſi. dic neceſſariū eſſe ꝙ in matrimonio expreſſe cōſentiat. ſ. tit. proxi. tue. ¶ † Itē in ſponſalibus tacitus conſenſus nō videtur habere locū niſi in parte. arg. ſ. de ſpon. §. vlti. ⁊ §. ſed que in alijs autem ⁊ ſi pro alijs contrahere poſſunt eſt tamen neceſſarius conſenſus expreſſus vel ratihabitio. ſ. ti. proxi. ad id preallég. l. hoc ſi. ⁊ not. ſ. de ma. cō. contra. interdi. ec. c. j. imo nec ratihabitio tacita ſufficit. ſ. de reſti. ſpo. ex parte. (poſſe) ⁊ forte in hoc caſu non impediente pu. ho. iuſtitia poterit cū conſanguineis cōtrahere. (Filius) adultus. (Uoluntas) puta quia ſi minor. xiiij. an. ꝙ in matrimonium conſentire non poteſt. (Tradere) id eſt tradendum promittere: ⁊ ſic contrahuntur ſponſalia.

Ubi non eſt cōſenſus. (legibus) puta ī ſpōſalibus vſꝙ ad. vij. ann. ⁊ vſꝙ ad. xiiij. in matrimonio (coniungantur) ꝯhendo ſponſalia vel matrimonium ideo fit hec prohibitio: quia cum poſſint poſtea variare. ⁊ cū faciles ſint pueri ad diſſentiendū tenent ne trāſeant ad alia matrimonia tū facta tenēt. (Coniungatur) carnaliter. ⁊ fit iſta prohibitio propter dubitationē ne per talem cōmixtionē ratificentur ſponſalia. ſ. tit. proxi. iuuenis. vel matrimonium. ſ. eo. continebatur.

Puberes a pube. (Exiſtimāt) ⁊ bene (certum) q. d. habente. xiiij. an. ⁊ nō potente coire: fuit dubitatū an poſſit contrahere matrimoniū: ſed de potente coire licet ſit minor. xiiij. ann. certū eſt quod contrahere poteſt. ¶ (Ex habitu) ſecus quando agitur de

tutela:quia ſibi ſufficit habere an.xiiij.⁊ ſi generare non poſſit.C. quando tu.vel cu.de indecora.ſed hoc verum eſt qḋ in hac decret. dicitur etiã ſi ante.xiiij.an.poſſit generare.nã in.xiiij.an.⁊ ſi generare non poſſit tamen matrimoniũ contrahere poteſt.arg.ſ.eo.ti. c.vlti.alij tamen dicunt ꝙ etiã ſi habeat xx.an.⁊ nõ poſſit cognoſcere mulierẽ nec contrahere poterit.arg.hic ⁊ idcirco ponit etatẽ xij.vel.xiiij.an.qꝛ tunc preſumitur potens generare niſi probetur contrarium.argu.ad hoc ⁊ de frigidis ⁊ male.c.ij.ſed aliud eſt in frigidis:vt ibi not.primo dictum placet.

LIteras tuas. (Poſtꝙ)ꝫ enim a principio nõ tenuerint ſpõſalia miſi tñ poſt cõtradixerint ſi ſcinerñt in ſeptimo confirmãtur.ſ.c.proxi.⁊ c.duo.ℂ(Filiam)filiã enim habere non poteſt impediente affinitate.xxx.q.iij.nec eam.nec matrẽ propter publice honeſtatis iuſtitiam.ĩ.eo.iuuenis.

AC Ceſſit. (Conſenſerint expreſſe)expreſſe vel tacite lapſo enim ſeptennio ſi ſcinit niſi contradicat conſenſiſſe videtur in ſponſalia.ſ.eo.duo. (Abſolutus)anteꝙ an.vñ.an.puemſſet:ſed ⁊ ſine abſolutione crederet ſufficere ſi in ſeptennio alter proteſtetur ſe nolle conſentire.

1 ☞ Statur ſemper dicto viri dicẽtis ſe cognouiſſe,vxorem maiorem.xj.an.

2 Que ſit etas legitima ad contrahendum.

3 Sola cognitio non ſufficit ad hoc vt ſit matrimonium.

4 Nunquid ex hoc ꝙ mulier ſit cognita:dicatur eſſe in etate pubertatis.⁊ vide in nu.5.⁊.6.

COntinebatur. (Cõſenſiſſe)ſupple etiã ſi vir ꝯdicat eã ſe carna-

1 liter cognouiſſe.(†Standũ)xxiiij.q.i.c.ij.contra.xxvij. q.ij.qui iater.cõtra.Sol.vir dicit ſe cognouiſſe vxorem maiorẽ.xj.an.ſiue illa coſiteaṫ ſiue neget ſemper ſtabiṫ iuramento viri:vt hic.niſi per aſpectũ corporis mulier aliud ꝓbaret.i.virginitate quidã tñ dicunt cũ ſepe oculus fallaṫ niſi ꝯrium expreſſe indubitãter per teſtes appareret ſemp eſt ſtandũ pro eo q dicit ſe cog: ou.ſſe(ſi aũt)q.d.dictũ eſt in ꝑcedenti parte huius.c.qd iuris ſit ſi mulier puenit ad nubiles annos.nunc aũt dicendũ eſt qd iuris ſit qñ nondum peruenit ad annos nubiles:ſed tñ vicinus eſt

2 eis.ℂ(†Undecim)ita ꝙ diſtet a.xij.an.i.ad.xij.ceptum vltra.vj.

a mẽſes.ar.ff.de excu.tut.notandũ nos dicimus*eã eſſe circa.xj.an. ſi habet.xj.cõpletos ⁊ dimidiũ.⁊ hoc eſt ea rõne:qꝛ legitima etas ad ꝯhendũ eſt.xij.an.cõpleti non cepti.ĩ.e.puberes.⁊ hic tñ tene quicquid dicãt gl.alie.ſed etiã ſi ante.xij.vel.xj.an.eſſent cõiuncti. ⁊ aliqua pſumptio apparet pubertatis indicarẽ pro matrimonio

3 arg.ſ.eo.a nobis.ℂ(†Cognita)hoc ſolũ.ſ.cognitio nõ ſufficit vt matrimoniũ ſit:⁊ ſine hoc ſola deſpõſatio cũ verbis aptis matrimonio ſufficit ſi eſt ꝓxima pubertati ⁊ ex aſpectu corporis poteſt aliquo modo deprehendi eã eſſe potentẽ ad generandũ:vel dic ꝙ nunꝙ ſufficit qḋ ſit proxima pubertati qñ in ſolis verbis matrimonij vel ſpõſalia ſteterunt ad hoc vt matrimoniũ preſumaṫ niſi xij.an.habeat cõpletos.ĩ.eo.puberes.vel niſi ex aſpectu corporis appareat eã pubeſcere.ĩ.e.puberes.quare enim poſuiſſe decre.xij. an.ſi ſufficeret.xj.vel.x.⁊ dimidiũ nõ video:ſed ſi ſit vel dicatur cognita a viro tunc habet locũ hec decre.ſed qꝛ ſufficit ꝙ ſit in.xj.vel

4 etiã amplius circa.xij.ℂ†Sed dices nõne ſi cognouit eã apparet eſſe puberẽ eam. Rñ.non poteſt eſſe qḋ lanuginẽ in femore nõ producit q̃ ſola eſt ſignũ pubertatis ⁊ tamen clauſtra pudoris aperta ſunt:⁊ ſic cognita apparet vel preſumiṫ:licet ſigna pubertatis nõ

5 appareãt.ℂ†Sed oppones:nõne ⁊ ſi in.x.vel.xj.an.aperta eſſent clauſtra pudoris idẽ preſumeres.ĩ.de ſpon.iuuenis.Rñd.non:qꝛ ibi non loquiṫ ꝙ preſumaṫ carnalis copula interueniſſe:ſed conſenſus vel cognitio aliqua ſponſaliũ ante.xj.ann.licet aperta ſint clauſtra pudoris non preſumiṫ matrimoniũ vel carnalis copula interueniſſe de facili:niſi apertioni clauſtrorũ alia indicia adminicularent.forte magnitudo pſone vel alie q̃ mulieres melius norunt:nec expedit dicere vel literis adnotare vel dic hãc decre.locũ habere vbi in minorib⁹ annis ꝯxerunt:ſed poſtea peruenientes ad maiorẽ etatẽ ſi vnus petat ſeparari:⁊ alter dicat cognoui eã dum erat in.xj.an.vel magis vicina.xij.nõ ſeparabitur matrimoniũ:qꝛ põt dubitari qḋ tunc fuerit potẽs cũ permiſit ſup ſe virũ aſcẽdere.⁊ ideo in tutiorẽ partem interpretandũ eſt.ĩ.de ſpon.iuuenis.

6 ℂ†Sed de hoc oportet cõſtare ꝙ viſus ſit eã cognoſcere nõ enim ſola etaṫ.xj.an.ſufficeret.ſed hec opi.is hoc ꝯdixit proxi.qꝛ dicũt qḋ licet hi in.xj.an.viſi ſint cõmiſceri ſi eñ de hoc poteſt conſtare mulierem non eſſe puberẽ.ſ.quia lanuginẽ non habet non iudicabitur matrimonium niſi peruenerit ad an.xij.

a ℂ Nos dicim⁹. hanc opi.ten. ⁊ etiam Card.in cõſ. iiij.ioci.in dubio ꝑmiſſe. ⁊ refert domi. Innoc.hic.

DE illis. Hic primo loquiṫ qñ ambo ſunt infra annos pubertatis.nã tunc vterꝗ eorũ ad pubertatẽ perueniẽs iudicio eccleſie de iure petit ſeparationẽ:ante autem petere non põt.Scḋo ponit qñ tempore quo ꝯhunt alter eſt maior:alter minor.nã tunc minor cũ ad pubertatẽ venerit ſeparationẽ petit.maior aũt nullo tẽpore iudicio eccleſie petet ſeparationẽ ꝙnis ſi contrahat matrimonium tenet.ĩ.tit.proxi.c.pe.⁊ ſm hoc intelligo.c.ſeq.(Si vero)extunc loquitur qñ tempore quo ꝯhunt vnus eſt pubes ⁊ alter impubes.

☞ ℂ(†Iudicio eccleſie)hoc iudiciũ eſt neceſſariũ vbi ſponſalia tenent:ſed poſtea ex aliqua cauſa ſeparanṫ.ſed ſi non tenerent puta qꝛ inter conſanguineos:vel qꝛ prius cũ alia contraxiſſet vel etiam quia ſub cõditione erãt celebrata:vel quocũꝗ alio modo ſint nulla non eſt neceſſariũ hoc iudiciũ eccleſie:licet quodãmodo ſit honeſtũ.Itẽ dicimus etiã ſi matrimoniũ ſit nullũ ꝙ tunc nõ eſt neceſſariũ huiuſmodi iudiciũ ſi forte coniuncti eſſent matrimonialiter:qꝛ tunc ſi recederet ab eo ſine iudicio eccleſie dareṫ ſibi reſti-

☞ tutio vxoris.ſ.de diuor.porro.ℂ(†Diſſentire)ita qḋ eccleſia approbet:ſed ſi ꝯxit cum alio matrimoniũ tenet ⁊ eſt hoc verum vbi tenent ſpõſalia.ſecus autem ſi non tenerent:quia tunc maior poſſet ſeparationem petere per iudicium eccleſie.ĩ.eo.c.acceſſit.

A Nobis tua. (His).ſ.ambobus ꝯhẽtibus (Matrimonij).ſ.futuri.(Eo-

☞ rum).ſ.ꝯhentium.ℂ(†Aſſenſum vnde dicũt quidã qḋ ſi impuberes per verba matrimonio apta ꝯhant matrimoniũ:⁊ hoc etiã intẽdant nõ eſt matrimoniũ:qꝛ illud contrahere nõ poſſunt:nec ſponſalia qꝛ ad alia non intẽdunt.ar.ff.de ſpõ.queſitũ.ff.de ri.nup.minorẽ.verũtamen niſi vſqꝫ ad legitimã etatẽ in eadẽ volũtate perſiſtant ratificatur matrimoniũ.arg.ſ.c. proxi.⁊.l.minorẽ.ℂ Poteſt tñ probabiliter dici qḋ ſponſalia cõtrahunt iuris poteſtate:licet illud ꝯhere non intẽdant vel verba non dicãt.arg.ſ.de cõdi.appo.ſuper eo.ſ.eo.c.vlti.ℂ(Tenẽtur) neuter enim ante pubertatem petet ſeparationẽ:ſed poſtꝙ ambo vel alter tantum ad pubertatẽ peruenerit petere poteſt.ĩ.c.proxi. (Anticipare)malitia ſupplente etatem.ſ.c.proxi.

DE illis quod apparet ex lanugine vel facti vel experiẽtia.(Carnali)hoc videṫ ſatis innuere matrimonij illam ſolã dici proximã pubertati que cognoſci poteſt.argu.ĩ.c.puberes.In tutelis autẽ ſecus dicerem vt not.in decre.puberes.⁊ idem quod in matrimonio dicam in ingreſſu monaſterij aliſ contra.(Conſenſiſſe)vel dicendo verba apta matrimonio vel cognoſcẽdo eam ⁊ hoc innuit litera ſequens coniug.⁊c.

1 ☞ In cauſa matrimonij nõ ſolum publicatis atteſtationibus: ſed etiam poſt ſententiam auditur.

2 Impuberes licet contrahant non tamen dicitur matrimonium contractum niſi per carnalem copulam ratificetur.

3 Licet ſponſalia inter infantes minores ſeptennio contracta non teneant ratificantur tamen niſi in ſeptimo anno contradixerint verbo vel facto.

4 Uerba ſunt de neceſſitate in matrimonio contrahendo.

ATteſtationes. (Credit)hic crediṫ confeſſioni mulieris qꝛ eſt contra ſe:⁊ vir non dicebat ꝯrium.aliter enim eius dicto ſtareṫ.ĩ.eo.cõtinebaṫ.vel dic ꝙ etiã ſi mulier fuiſſet corrupta ⁊ nõ vir:non tñ eſſet matrimoniũ cõſommatũ de hoc

1 no.ſ.de eo qui cog.cõſan.vxo.ſue.fraternitatis.(†Teſtes)ſpeciale eſt in cauſa matrimonij qḋ non ſolum poſt publicatas atteſtationes:ſed etiã poſt ſententiã auditur.ĩ.de re iud.lator.⁊.c.cõſan. vel dic qḋ hic erat nouus articulus ſuper quo licet poſt publicatas atteſtationes de nouo producere teſtes.ĩ.de teſtib.ex tenore.

2 ℂ(†Probare)no.ꝙ ſi impuberes contrahãt q̃tocunꝗ tpe ſteterint poſt pubertatẽ:non tñ de ſponſalibus ſit matrimoniũ niſi de nouo cõſenſerint per carnalẽ copulam que ſecuta inducit preſum-

3 ptum matrimoniũ.ĩ.ti.proxi.is qui.ℂ†In ſponſalibus tñ dicimus ꝙ ſi infantes minores ſeptennio ꝯhant ſponſalia ꝫ ea nõ teneant:tñ ratificanṫ niſi in ſeptimo anno ꝯdixerint verbo vel facto puta cũ alio ꝯhendo.ĩ.c.literas.⁊.c.acceſſit.ſ.c.duo.⁊ eſt mirabile ꝙ de nihilo lapſu tpis ſit aliquid.puta de nõ ſponſalibus:ſponſalia ſed id qḋ aliquid eſt nõ mutat naturã quia non ſit de ſponſalibus matrimoniũ.Alij tñ contrariũ dicunt hic incũbere probationem mulieri:qꝛ ſigna apparebãt diſſenſus.puta qꝛ vir diſceſſerat ab ea.ſecus ſi nec ſigna diſſenſus vel conſenſus apparebant:qꝛ tunc deberet preſumi de ſponſalibus factũ eſſe matrimoniũ.primum dictũ magis placet.(Conſenſiſſet)cognoſcendo vel de nouo contrahendo:alias enim ⁊ ſi oſculatus eſt eam:vel ſi habitaret cũ ea non preſumerẽ matrimoniũ.ſ.de ma.con.contra interdi.ec.c.j. (Iuramento)ſpeciale eſt in hoc caſu:vt actore nihil probãte reus

4 iurare cogatur.(†Conſenſit)ſi enim vir confiteretur ꝙ poſt ann. xiiij.conſenſit ⁊ voluit quod ipſa eſſet vxor eius:licet non interuenerit carnalis copula vel ſignum conſenſus exterioris:tamen matrimoniũ debet inter eos iudicari cũ ſponſalia preceſſerint q̃ propter conſenſum ſequentẽ tranſierũt in matrimoniũ.ſecus autem eſſet ſi non preceſſiſſent ſponſalia:qꝛ tunc licet adinuicẽ eodẽ tempore cõſenſus occultus ſine verbis vel aliquo tractatu precedente interueniſſet inter aliquos nõ faceret matrimoniũ:cum in eo contrahendo in potentibus loqui neceſſaria ſint verba vel tractatus precedens.vt not.ĩ.titu.proxi.tue.

Ex literis

Ex literis. (Liberã tribuas). ꝫ.c.de illis.a nobis ꝫ.Sol.hec mulier nunq̃ cõſenſit ſpõ-
ſalibus parentũ.vnde cũ eſſet pubes nõ tenuerũt ſponſa
lia.ꝫ.eo.c.i.vnde ꝫdicere põt ꝛ ibi ipſa libera volũtate ꝫxerat:vn
de ꝫdicere non põt.hoc tñ no.ꝙ lʒ non teneãt ſpõſalia:ſi tñ poſt-
ea cognoſcat rata habere videtur ſpõſalia ſuo noĩe contracta vel
hic de equitate vel ibi interuenerat iuramentum:hic non.

Quod pueri. (Per tres annos.) No.ſpon-
ſalia infantũ lapſu tpis ratifi
cari(copulauit)hoc matrimonium tenuit ſiue ſtatim
peruenerit ad pubertatẽ ſiue poſt cum eam cognouit.
(Reliquit)ꝛ male(Accepit)ꝛ male impediente pub.ho.iuſtitia.
(Cõpulit)ꝛ male:cũ aliũ virum haberet.ꝛ ſi copula interueniſſet
propter affinitatẽ.(Habitur)hec inhibitio fit propter delictum
vtriuſqꝫ.ſic.xxvij.q.i.§.chriſtus.vel propter ſcandalum.

1 ☞ Accuſationis ꝛ denunciationis differentia.
2 Comparatio matrimonij ſpiritualis ad carnale quo ad denun-
ciationem ꝛ de virtute denunciationis.in nu.3.4.ꝛ.5.

1 **Ad diſſoluendũ.** (Remouere)ꝛ ſuper
hoc ſentẽtiaꝛ.(†De-
nũciari)no.accuſationẽ nõ habere locũ niſi ſup crimi-
ne iam perpetrato denũciatio autẽ ſuper perpetratis
vt penitẽtia agaꝛ.ꝛ ſup perpetrãdis vt ceſſetur locũ hꝫ.ſ.de accu.
2 qualr.xxij.q.v.hic vſ.xcij.di.diaconi.ff.de dã.infe.l.ij.¶ (†Denũ
ciari hoc eodẽ modo dicimus poſſe agi in matrimonio ſpũali.nã
electo non petẽte cõfirmationẽ vel cõſecrationẽ poſſum denũcia-
re ſuperiori:q̃ſe talis eſt in tali pctõ.vnde non põt nec dꝫ cõfirma
ri ꝛ cõſecrari xxij.q.v.hoc vſ.ſed caueat ſibi ille q denũciat:qꝛ nõ
põt denũciare pctm̃ ꝙ fit in forma electionis ſi eius executionẽ nõ
impedit.nec de crimine de quo egit penitentiã niſi ſit tale ꝙ poſt
penitentiã impediat executionẽ ordinis.ꝫ.de renun.niſi cũ pridẽ.
§.i.ꝛ no.ij.q.i.ſi peccauerit.ar.ꝫ.li.di.ex pe.ſed illud loquiꝛ in ir-
regularitate ꝛ criminib⁹ vbi diſpẽſatio eſt neceſſaria.itẽ ꝫ.ſ.de cle
ri.ex.mi.ſi celebrat.ſed expone vt ibi.Itẽ denũciatione agiꝛ ꝫ ele-
3 ctũ poſt cõfirmationẽ.ꝫ.de ap.cõſtitutis.¶ †Itẽ no.ꝙ lʒ denun-
ciatio impediat cõfirmãdũ ꝛ cõſecrandũ non tñ dꝫ tm̃ operari vt
electores reuocet ab electione niſi credãt verũ eſſe ꝙ dr.nec ꝓpter
hoc eſt impediẽda vel ꝓhibẽda a ſuperiore celebratio electionis:
niſi forte incõtinenti haberet paratas ꝓbationes.ꝫ.de his q̃ ſi.a
4 ma.par.c.cũ in cũctis.¶ †Alij dicũt ꝛ forte melius ꝙ nõ eſt diffe
rẽtia inter ordinationẽ ꝛ cõſecrationẽ ꝛ electionẽ:qꝛ vtrobiqꝫ ꝛ or
dinator ꝛ cõſecrator ꝛ elector diligẽtes debẽt eſſe vt inquirãt de ꝑ-
ſona ordinãdi ꝛ conſecrãdi ꝛ eligẽdi.ſi.xxiij.diſt.c.qñ.lxj di.mira
mur.viij.q.ij.dilectiſſimi.ꝛ denũciationes audire dñt ꝫ p̃dictos ſi
credũt denũciãtes bona intẽtione moueri ꝛ verũ eſſe qđ obĳciũt.
ſi aũt non credãt nihilominus poſſunt ꝓcedere ad ordinationẽ ꝛ
cõſecrationẽ ꝛ electionẽ.ꝛ tenebit ꝙ factũ eſt etiã ſi denũciator ap
pellet.ꝛ etiã ſi dicat ſe habere paratas ꝓbationes:qꝛ hec p̃dicta.ſ.
ordinatio cõſecratio ꝛ electio nõ fiunt in forma iudicij:ſed officia
vel miniſteria ſunt.hoc tñ fatemur ꝙ ſi corã ſuperiore probauerit
veras cauſas ex qbus appellauit qđ totũ caſſabiꝛ ꝙ factũ eſt ad
minus quo ad executionẽ.ꝫ.de elec.cũ inter.ꝛ.ꝫ.de ap.cõſtitutus.
poſſet etiã ſuperior ordinatori ꝛ cõſecratori imponere penã ſi inue
niret p̃dictos perperã ꝓceſſiſſe vꝛ tñ ꝙ ſi ſit omiſſa denunciatio ꝛ
ꝓcedaꝛ ordine ſuo ꝙ poſtea ſ̃cedente denũciatione nec ipſe q in
denũciatione ꝓcedit:nec alius ad ordinationẽ vel cõſecrationem
ꝓcedat.arg.hic.lʒ in electione forte eſt aliud de hoc aũt no.ſ.de ſi-
5 mo.accuſatũ.¶ †In cõfirmatione aũt cũ ꝓcediꝛ in forma iudicij
ꝛ cũ cauſe cognitione bene admitteretꝛ talis appellatio ꝛ caſſaretꝛ
quicquid fieret poſt talẽ appellationẽ etiã ſi nõ ꝓbaret veras cau
ſas appellationis.ꝫ.de ap.interpoſita.ꝛ qđ dictũ eſt in ordinato-
re cõſecratore ꝛ electore.ſ.ꝙ non obſtãte ꝫdictione ꝛ appellatione
cuiuſqꝫ tꝫ ꝙ ab eo fit.idẽ vꝛ etiã in eo cui mandatũ eſt ꝙ ꝓuideat
in aliquo beneficio alicui ꝛ eo q deputatus eſt executor ad dandũ
ꝛ hoc dicimus p̃dicta rõne:qꝛ iudex nõ eſt nec in forma iudicij ꝓ-
cedere dꝫ.imo etiã idẽ dicimus ſi alꝰ haberet iuriſditionẽ vt epẽ:
ꝛ ad eũ ptinet collatio beneficiorũ qꝛ non teneretꝛ admittere hmõi
exceptiones vel denũciationes:nec appellatio ob hoc interpoſita
impediret ꝓceſſum eius niſi ꝓbaretꝛ veritas cauſarũ.ꝫ.de ap.con
ſtitutus.ꝛ.c.ſe.imo ſi ꝓuiſor vel executor vult audire exceptiones
vel denũciationes hmõi ille qui dꝫ ꝓuidere poſſet dicere nõ perti
net ad te:qꝛ tm̃ executor es.ꝫ.de re iud.decetero.lʒ ſecus eſſet in or
dinario.ſi aũt ꝓuiſor haberet cauſe cognitionẽ:vt ſi mãdaꝛ ꝙ ꝓui
deat ſi eſt idoneus vel ꝙ alꝰ cõpellat:tũc oppoſitã exceptionẽ vel
denunciationẽ audiet ꝛ appellari põt.ꝛ quicqd fieret poſt talem
appellationẽ ſi offerret ꝓbationẽ cauſarũ caſſaretꝛ.ꝫ.de ap.inter-
poſita.i.pendẽter tñ faciet mertus executor ſi audierit q eũ monet ꝛ
ſi cõſuluerit ſuperiorẽ.(Cõtrahendũ)maxime vbi de eorũ ſpõſali
bus agiꝛ qꝛ tũc ſunt vicini p̃cipitio.xxij.q.v.hoc vſ.(Exceptioni-
bus)qꝛ non feceſſit monitio.ſ.de accu.qualiter.vel qꝛ eſt crimino-
ſus denũciator.ij.q.vij.accuſator.iij.q.vij.in grauib⁹.(Attentetꝛ)
id eſt ne ſponſalia de nouo contrahãtur.(Cenſetur)qꝛ apparebit
lapſo termino denunciationi preſixo.(Attentatũ)per extorſionẽ
vel violentiã.(Irritum).i.puelle nõ preiudicat vel dic qđ ideo di
citur irritum:quia pendente cauſa ſeparabitur:vel dic ꝙ hoc ob-
tinet in ſponſalibus non in matrimonio.

Tue nobis. (Mutuo)per verba de p̃ſenti
(etatis).i.xij.ann.compleuerit.
(Etatis)qꝛ.xij.an.non habebat.(Etatẽ)hic ſatis col-
ligitur ꝙ ſiue mulier habeat.xij.an.ſiue cognoſcibilis
ſit poteſt contrahere matrimonium.

¶ De clandeſtina deſponſatione. Rubrica.

¶ Clãdeſtinũ matrimoniũ dr ꝙ non põt ꝓbari p teſtes.ſ.c.i.ꝛ.ij.
Item qđ non fit cum ſolennitate.ſ.eo.c.iij.xxx.q.v.aliter que licet
non debeant fieri:tamen facta tenent.xxx.q.v.noſtrates.

Si quis clã .i.nõ publice:ſed tñ tot fuerint
preſentes quot ſufficiebant ad
probationẽ:alias male ſequereꝛ vico incũbit ꝓbatio.
(Viro)petenti vxorẽ.ꝛ ſi mulier petat virum:quia ne-
gaũti factum ꝛc.vj.q.v.actor.ff.de proba.ei incumbit.

Quod nobis. (Cõpellendi)vt ſe habeãt pro
cõiugibus.(Rationabilis)vt
cõſanguinitas vel aliud impedimentũ:puta qꝛ fiat preiu
dicium alij matrimonio vel alie conſimiles.

1 ☞ Cur fuerit ſtatutum quod fiat publicatio ſolennis in eccleſia
cum quis vult contrahere matrimoniũ cum aliqua:ꝛ in quibus
eccleſijs fieri debeat.in nu.2.3.4.5.ꝛ.6.

Cum inhibitio. (In eccleſijs)nõ ſ vna
tm̃:ſed in oĩbus eccle-
1 ſijs illi⁹ loci vbi habitat vel ſaltẽ in plurib⁹.¶ (†Pro
ponatur)cũ periculoſum ſit illicita matrimonia ꝫhe-
re ꝛ propter pctm̃ ꝛ ꝓpter illegitimitatẽ filiorũ dignũ eſt ꝙ hec ſo
lennis publicatio in eccleſia fiat.ad idẽ.ſ.qui ma.ac.poſ.cũ in tua.
nã circa maiora maius periculũ vertiꝛ.xlij.di.quieſcamus.ꝛ hoc
eadẽ ratione põt dici qđ hec publicatio dꝫ fieri in eccleſijs vbi an
tiqua habitatio eſt parentũ vtriuſqꝫ.illi enĩ ſunt qui melius no-
runt cõſanguineos ſuos.ꝫ.de teſt.c.lʒ ex quadã.ſ.q ma.ac.poſ.vſ.
¶ Item querendũ eſt de cõſanguinitate vbi melius veritas ſciri
2 põt.ꝫ.de elec.ſcriptũ.ſ.de pur.c.cũ.P.¶ †Itẽ deriſio eſſet dicere
ꝙ publicatio hec alibi fieret.ſi enĩ ſcotus vel ibernicus vult ꝫhere
bononie cũ aliqua ſiue ſcota ſiue lõbarda:qs erit qui de eorũ con
ſanguinitate ſciat teſtificari cũ nec terrã nouerit.ꝛ ſi alibi eſſet eo-
rum antiqua habitatio alibi moderna vtrobiqꝫ fieri deberet.nã
in primo loco qꝛ melius ſciũt gradus cõſanguinitatis.in ſcđo:qꝛ
melius ſciũt ſi cũ alio ꝫxiſſet.¶ Tñ dicũt quidã ꝛ non male:qꝛ li
cet bonũ ſit vtrobiqꝫ nũciare:tñ ſi ſolũ modo fiat vbi eſt eorũ an-
tiqua habitatio ſufficit ad hoc vt filij eorũ nõ iudiceꝛ illegitimi
qꝛ hec cõſtitutio nõ iudicat illegitimos propter ceſſationẽ denũ-
ciationis:niſi illos q in caſu ꝓhibito ſunt coniuncti:tñ quidã cre
dunt idẽ ꝛ ſi aliud impedimentũ adſit.ſ.q ſi.ſint legi.ex tenore.nã
ibi dicũ ꝙ ad hoc vt filij ſint legitimi opꝫ ꝙ matrimoniũ ꝫctum
poſt aliud matrimoniũ ſit ꝫctum in facie eccleſie ꝛ ignorãte alte-
ro coniugũ:ſed vbi nõ fit publicatio ſ̃m tenorẽ huius decre.nõ fit
in facie eccleſie ergo nec filij ſunt legitimi.¶ Alij dicũt ꝙ in facie
eccleſie fit ſi fit publice etiã ſine ſolẽnitate huius decre.ꝛ ideo ſuffi
cit ꝙ tm̃ publice ꝫhatur ꝛ erũt filij legitimi dũmodo ſit alterius
3 ignorãtia.¶ †Sed qd ſi vbi eſt eorum antiqua habitatio nõ ha-
beat cõſanguineos:ſed alibi ꝛ in plurib⁹ locis nũquid vbiqꝫ erit
neceſſe fieri publicationẽ.Rñ.non:non enim opꝫ circa hoc nimis
ſubtilizare ꝓpter periculũ illegitimitatis filiorũ lʒ ab initio mul-
tum ſit diligẽtia adhibẽda.ſed ex poſtfacto ꝓpter cauſam p̃dictã
4 ꝯtum poteſt dꝫ negligẽtia tolerari vel potius excuſari.¶ †Sed
quid ſi publice ꝫxit ꝛ tenuit aliã.ſ.primã pro vxore:nunqd hec pu
blicatio facta in eccleſijs ſufficit vt ſine pctõ coniungaꝛ ſibi alis.ſ.
ſcđa an dꝫ querere ſententiã diuortij ꝛ etiã iuſtitiã ſententie.i.qđ
iuſte ſeparatus ſit a prima.Rñ.ꝙ hec mulier q̃ ſciuit prius matri
moniũ non excuſaꝛ a pctõ:nec eius filij erũt legitimi ſi poſtea ap-
pareat legitimũ primũ matrimoniũ.ꝛ nunq̃ per eccleſiã ſepara-
tum:debuit enim querere ſnĩam diuortij negligẽs enĩ fuit ꝛ ideo
non dꝫ excuſari quin ſciuerit impedimentũ.debuit enĩ diligẽtius
inquirere q̃ per ſolã publicationẽ.ar.ꝫ.vt lit.non cõteſt.qm̃.ꝫ.de
ſpon.in p̃ſentia.xxxv.q.i.cũ per bellicã quo ad alia impedimenta
preter cõſanguinitatẽ modicũ operaꝛ:niſi qꝛ facit aliqñ p̃ſumi:qꝛ
ſi crẽderet aliquod impedimentũ eſſe ſuo matrimonio nõ feciſſet
ſuũ matrimoniũ per eccleſias publicari:ſed hãc p̃ſumptionẽ tol-
lit ſi publice credebaꝛ vel ſciebaꝛ ꝙ cũ alio ꝫxiſſet.ff.de iur.et fac.
igno.regularia.Diſcat igiꝛ cautius negociari.C.de fur.in ciuilẽ.ꝛ
hec vera ſunt ſi erãt perſone note ſibi adinuicẽ.nã ſi eſſet vnus de
vna ꝓuincia ꝛ alius de alia ibi facilius p̃ſumereꝛ ꝓbabilis igno-
5 rantia.¶ †Si aũt nihil ſciret de priori matrimonio licet publice
ꝫxiſſet:nec ipſa eſſet in pctõ.nec filij illegitimi:qꝛ ab impedimẽto
excuſat eos ꝫctum matrimoniũ publice:ꝛ ignorantia q̃ ambo in-

terueniꝛe oportet vt excuſet vt expreſſe colligit̃.j.in ꝑalle.decr.qui ſi.ſunt leg.ex tenoꝛe. Itē ⁊ ſi ſnīa lata ſit oīmodo nō ſit appellatū ſufficit ad excuſationē matrimonij ⁊ legitimationis filioꝛū q̄uis poſſit poſtea ipſa ſnīa retractari ⁊ etiā retractet̃.ꝫ.de re iud.tenoꝛ q: probabilē cām habent erroꝛis.imo videt̃ etiā qđ ſi ſciuerūt matrimoniū primū ⁊ ignoꝛāte altero ꝯbant ſm q credebāt prius um matrimoniū ſeparatū ꝓbabiliter q ſine peccato ſunt.⁊ filij ſint legitimi etiā ſi nulla ſiat publicatio in eccleſijs.ꝫ.de ſpon.cū in apoſtolica.ſed hoc non credo.nā ex quo mulier ſciuit virū habere aliā vxoꝛem non debet cū eo ꝯhere vel ei credere ſuper ſeparatione prīmi matrimonij:niſi per veritatē hoc ſciat.ar.ꝫ.de ſpō.in ꝑſentia nec ꝯdicit decret.cū in apoſtolica.q: licet ignoꝛātia illa excuſet vt poſtea poſſit cū ea ꝯhere nō obſtāte q de ea dncēda ſidē dedit pri-
6 ma viuente:non tñ filios defendit ab illegitimitate.(†Probabilis)not.propter probabilē coniecturā interdici matrimoniū.ꝫ.de ſpō.cū in tua.(Interdicat̃)p ipſos ꝑſbyteros.alij dicūt per ſolos oꝛdinarios.(Si ambo)ſecus ſi alter.j.qui ſi.ſunt legi.ex tenoꝛe.

¶De ſponſa duorum. Rubrica.

¶Unde no.q ſi aliqs petat aliquā in vxoꝛem ⁊ ꝓbet q ipſe ꝯxit cū ea de ꝑſenti.⁊ mulier ſilr probet q ꝯxit cum alio de ꝑſenti:nec probet aliqđ de antecedēti tpe reus abſoluet̃:q: vbi obſcura ſunt iura partiū pro reo interꝑtandū eſt.ꝫ.de ſi.inſtr.inter dilectos.ff.de reg.iu.fauoꝛabilioꝛes.⁊ idē vł ſi duo ꝯgiſſent ꝯ ea dē mulierē.⁊ de vtroq ſimul cōſtaret q cū ea ꝯxiſſet:ſed non cōſtaret de anterioꝛi tpe q abſoluēda eſt ab vtroq:vel potius differenda eſt ſnīa quouſq de anterioꝛi tpe probet̃.ſi aūt primo conſtaret de vno q̄ de alio qui foꝛte nō habuit ita paratas probationes tunc etiā idē dicendū videtur.ſ.q differenda eſt ſnīa ne preiudiciū ſiat alij matrimonio.ar.j.de eo q cog.cōſan.vxo.ſue.ſuper.eo.j.de fri.c.j.vbi no.⁊.c.laudabilē.quoad hunc tñ articulum poſterioꝛē:ſecus eſt ſi agitur de prebēda vel poſſeſſionibus:q: tūc ſtatim etiā primo probante fertur ſententia:ſed cauebis condēnato qđ ſeruabis eū indēnnē ſi foꝛte aliquas faciat expenſas pro eo quod rem pendente lite reſtituit.ff.de rei vend.is a quo.⁊.l.ſeq.

1 ☞Sponſalia quot modis contrahantur.
2 Cum in ſponſalibus apponitur cōditio.tamen intelliguntur contracta ſponſalia.
3 Matrimoniū ratificari dicitur per ſubſequentem copulam.
4 Signum expreſſum matrimonij contracti eſt manum ſtringere annulo.

DUobus modis. (fides)quo ad ſpōſalia ꝯhenda vel matrimonij.(Pactionis)ſ.per verba de futuro.(Et cōſenſus).ſ.p verba de ꝑſenti.(†Ducet)quatuoꝛ modis con-
1 trahunt ſpōſalia.ſ.nuda ꝓmiſſione.ſ.cū dicit vnus alteri accipiā te in meā vxoꝛē ⁊ ecōtra.vel equipol.j.c.j.⁊ hic. Idē etiā credimus ſi inhabiles ad ꝯhendum matrimoniū verbis vtantur matrimonio aptis.ſ.accipio te in meā:⁊ econuerſo.arg.ꝫ.de deſpon.impu.atteſtationes.⁊.c.duo.⁊.c.a nobis. Ibi enim dicit matrimonialiter coniungebātur. Item datis arris ſpōſalitiis.C.de ſpon.arris. Itē annuli ſubarratione.xxvij.q.ij.ſi quis deſpōſauerit. Sed aliter melius probari videtur q per annulū tñ ſponſalia contrahūtur:quia matrimoniū non contrahit̃ niſi verbis aptis matrimonio interuenientibus dūmodo contrahētes loqui poſſint.ꝫ.de ſpō ſa.tu. Item iuramento cōtrahuntur ſponſalia.ꝫ.de ſpon.de illis.
2 ¶(†Si promiſerit)hic ſatis expreſſe habes q ſpōſalia intelligūtur contracta qñ conditio in ſponſalibus apponit̃.hic enim conſtat q ante aduentū cōditionis.ſ.anteq̄ eam cognoſceret fuerūt ſponſalia de futuro.poſtea eñ fuit matrimoniū.ꝫ.de ſpon.is qui ſidē. Item talia ſponſalia inducunt publice honeſtatis iuſtitiam.
3 ꝫ.de ſpon.ad audientiā.(†Rem ſecum)ſiue intelligat de foꝛnicario coitu ſiue de matrimoniali ſemper ſecuta copula ratificat̃ matrimonium.ꝫ.de ſpon.is qui.(Conſenſu)obtinendo non obtento.i.ſi in me conſenſeris ego conſentiā in te:vel ſi dederis centum
4 ego accipiam te in meam.(†Stringit)annulo.⁊ ſic videtur q manum ſtringere annulo ſit expreſſius ſignū matrimonij cōtracti q̄ aliquid aliud.ſed certe hoc vult dicere:quia ⁊ ſi conſuetudo ſit qđ quando matrimoniū contrahitur q mulier ſubarratur annulo tamē ⁊ ſine ſubarratione annuli ſit matrimonium ſolo conſenſu ⁊ verbis de preſenti.

¶Alij dicunt. adde q hoc refert ⁊ ſequitur Card.in conſi. lvij.inci.ad primum qđ de iure.col.j.

AEcepiſti. (Deſpōſatam)per verba de preſenti.

Licet propter ſolitam.

UEla fraternitas. (Deſpōſatione).i.q aliquas petunt:q: ſe eas deſponſaſſe dicūt.(Irritare)perpetuo ſi eſt cū perpetua diuoꝛtij vel ad tps ad agendū penitentiā vel ꝺcius quouſq cognoſcat̃ an teneat primū matrimoniū.xxxiij.q.iiij.nō opoꝛtet. ⁊ ſic intelligo.ꝫ.de deſpon.impu.duo.⁊.c.ad diſſoluendū.⁊ ſic nō eſt contra.xxxv.q.iij.contradicimus.

UEa dudum ⁊c.

¶De conditionibus appoſitis in deſpoſatione. Rubrica

1 ☞Nunquid inhoneſta conditio inducat matrimonium.⁊ vide in nu.4.
2 Sponſalia in quibus honeſta conditio interuenit ſuſpenduntur quouſq fuerit adimpleta.⁊ vide in nu.3.

1 **QUicunq.** (†Sub conditionis)etiā inhoneſte:ſed non contra naturā matrimonij:puta ſi furtū fecerit.idem in impoſſibili:ſecus ſi eſſet inhoneſta ⁊ contra naturā matrimonij.j.eo.c.vlt.xxxij.q.ij.aliquando.⁊.c.ſolet.quia tunc matrimoniū non tenet.
2 ¶†Itē ſecus in honeſta ⁊ volūtaria conditione:q: hec ſuſpēdit ſponſalia quouſq fuerit adimpleta vel carnalis copula ſubſecu-
3 ta:vel conſenſus de preſenti.j.eo.de illis. ¶†Itē eſt conditio honeſta ⁊ neceſſaria:vt ſi chriſtianus ꝯhens cum iudea dicat ſi facta fuerit chriſtiana:alſ enim non tenet matrimoniū.xxix.q.ij.c.non opoꝛtet.⁊.xxviij.q.ij.idolatria.vbi inuit̃ qđ quelibet turpis conditio diſſoluit matrimoniū:ſed dic illud loqui de diſſolutio q̄ ſit quoad thoꝛum ⁊ non quoad diſſolutionē vinculi coniugalis.non aūt habet locū in collationibus factis eccleſiis:q: ibi ſi apponat̃ conditio contra naturā contractus tñ tenet ꝯtus.x.q.j.c.j.⁊ idem eſt in collatione oꝛdinū.xxviij.di.diaconi.⁊ monachatus.j.ti.pri.inſinuante.vbi no. ¶Sed in aliis ꝯtibus cōditiones contra naturā ſicut conditiones impoſſibiles vitiant ꝯtum.inſti.de inuti.ſtip.§.impoſſibilis.ff.de act.⁊ obli.non ſolū.ſed in vltimis voluntatibus pro non adiectis habentur.C.de inſti.⁊ ſubſti.l.reprehendenda.(Noluerit)foꝛte qđ non adimpleuit conditionē furti fa-
4 ciendi.(†Deſpōſatio)nā ſi interuenerūt verba preſentis tpis.puta cōſentio in te ſicut in vxoꝛē ſi feceris furtū:ſtatim eſt ſirmū matrimoniū:nec ſuſpenditur per conditionē.ſi vero interuenerunt verba de futuro:ſtatim vera ſunt ſponſalia:nec ſuſpenduntur per cōditionē. Si vero dixerit accipio te in vxoꝛē ſi dederis centū ſuſpendetur quouſq det centum.j.eo.ſuper eo.⁊ ſi interim cōtrahat cū alia de preſenti tenet.j.eo.de illis.ſi vero.dixerit contrahā ſi dederis cētum:datis centū.non eſt matrimoniū ſed ſponſalia.vnde ſi datis centū cum alia contrahat tenebit matrimoniū ſimiliter ſi dicat impono tibi annulū ita qđ ſi dederis centū.ſit matrimoniū datis cētum matrimoniū firmum erit.⁊ eodē modo ſi dixerit:ſint ſponſalia non datis centum erunt ſponſalia:alij contra.

CUm ſit propꝛium. (preſbyter) hu⁹ preſbyter interat:quia erat ſacerdos illius monaſterii vbi hi manumiſſi moꝛari debebāt.(Hac ꝯditione)min⁹ hñ ſumūt hoc qđā.ar.q i ſpūalib⁹ ſeruatur cōditio.imo libertas ſub conditione dat̃.nec eñ ꝓpter hoc preciſe cogit̃ monachus fieri(ſuerat) cleric⁹ vel patron⁹ nā ſi eſſet monach⁹ cū nō poſſet habere ſeruos nō poſſet eis dare libertatem.xij.q.j.nō dicatis:vel libertati onus ſpūale adijcit̃.ꝫ.de ſer.nō oꝛ.eo. Iterū repetē q̄ dixim⁹.ꝫ.de ſer.nō oꝛdi.de famulis.Exhibe.q.d.ſic de trāſgreſſo mādato peniteat.⁊ etiā ſic ſirmas cautiones ab eo habeas qđ vlterius nō pteribit q vlterius ſimile facere non attentet.

DE illis autem. Accipiam quid ſi dixerit accipio.Rñ.idē.j.eo.ſup eo. Accipiā qđ ſi talis ſit cōditio.ſi inuenero te virginē ſi mihi in pmo coitu placueris.dicim⁹ tales conditiones inhoneſtas:⁊ ideo reiiciendas.ꝫ.eo.c.

UErum cum alicui. (interpoſita cōditiōe)ergo ſi dixiſſet mō:ita q donatio ſtatim teneat:ſed imponitur onus donatario.verbi gratia:dono tibi hāc poſſeſſionē vt omni die celebres vel conſilibus:alſ autem bene lʒ eccleſie donare ſub conditione ſicut aliis:⁊ niſi extiterit ꝯditio nō tenebit donatio quia tunc donatio capit vires ex ꝯdōne.(Reuocari)ſed ⁊ ſi ſub tali cōditione.ſ.vt non alienentur ſit collatum ⁊ alienetur ob redemptionem captiuoꝛum.⁊ aliis caſibus a iure conceſſis tenet alienatio ſi non ſint alie res que alienari poſſint.xij.q.ij.aurum.x.q.ij.hoc ius alſ autem non tenet.vt in aut.de ſanc.epiſ.§.ſanctiſſimos.de hoc notatū eſt.x.q.ij.c.ij.⁊ no.ꝫ.de ceſſi.raynaldus. Item nec in hoc caſu reuocatur ipſo iure:ſed neceſſaria eſt retraditio.

SUper eo. (Conſenſit)per verba de preſenti.(Si pater) idem credunt quidam de papa.nā pūt ſic contrahi ſponſalia ſi papa diſpenſauerit.alij dicunt[a] ⁊ melius q cum ſponſalia vbi requiritur diſpenſatio non teneant:quia ius ea perpetuo prohibet nec ſub conditione ꝯtrahi potuerunt.ff.de ver.ob.inter ſtipulantē.§.ſacrā.⁊.l.ꝯtinuus.§.pe. ¶(†Si ꝯſenſus)hec dō videbatur adducere cām ꝯrietatis.nā ſi poſt ſpōſalia de futuro ſuperueniēs cōſenſus de pñti facit de ſponſalibus matrimoniū.multo magis vł quod ſi

qđ ſi a principio interuenit cõſenſus de preſenti:ſed ſuſpẽſus fuit
per conditionẽ ꝙ per talẽ conſenſum contrahi deberet matrimo-
nium ⁊ non ſpõſalia. ¶ Sed tñ videtur ꝯtrium:qꝛ non eſt verũ ꝙ
ſit cõſenſus de preſenti qui ſuſpẽſus eſt ꝑ cõditionẽ de pñti ⁊ qꝛ
hic cõſenſus de pñti nõ eſt ſed de futuro dicẽdũ vr̄ ꝙ etiã poſt-
ea interueniẽte cõſenſu patris. tñ non erit matrimoniũ:ſed ſpõſa
lia tm̄ ⁊ ſatis dici poſſet ꝙ cogi dꝫ cõſummare ſpõſalia:ſed dicũt
quidã adueniẽte cõſenſu patris fieri matrimoniũ.cõſenſus enim
tũc interueniẽs ſignum eſt cõſenſus de preſenti.dũmodo ꝯhẽtes
ipſum cõſenſum requirãt. ⁊ idẽ vr̄ etiã ſi ipſum cõſenſum nõ reg-
rant dũmodo nõ ꝯdicant:qꝛ ſi ꝯdicerẽt tũc ſine cõſenſu de pñti
nõ poſſet ꝯhi matrimoniũ:ſed ſi nõ appareat de cõditione preſu
mitur cõſenſus:qꝛ pro matrimonio eſt preſumendum.ſ.c.proxi.

PEr tuas literas.

(Conſentirent) hec cõditio honeſta eſt. ⁊ ideo ſeruãda eſt lꝫ hec conditio ſit appoſita:tñ ſi car
nalis copula interueniat pſumit a cõditione receſſum
⁊ eſt matrimonium.ſ.eo.de illis.(Sibi)mulieri(Pro matrimo
nio)in hoc eſt fauor matrimonij:qꝛ cũ teſtes dixerint de cõditio-
☞ne ⁊ copula carnali pſumit copulã preceſſiſſe cõditionẽ.(†qđ au-
tem)niſi hoc probaret qđ ante copulã ꝯtraxiſſent:extunc carnalis co
pula nõ ratificaret ſpõſalia cũ iam ceſſaſſent propter aduentũ con
ditionis.alij tñ dicunt ꝙ etiã ſi poſt conditionẽ parentũ vel alias
impletã conditionẽ:ignorãtes tñ impletã ſimul cõmiſcerentur qđ
ſit matrimonium:⁊ renunciare intelliguntur conditioni.

SI conditiones.

Melius diceret pa-cta.repete ꝙ diximus ſ.eo.c.j.(Dicat)altero conſentiẽte.nã niſi ambo cõſen
tiant non impedit matrimoniũ.xxxij.q.ij.aliquando
ſi vnus dicat cõtraho tecũ ſi generationẽ prolis vites:vel quouſqꝫ
pulchriorem aliam inueniã:ſed alius contradicat matrimonium
eſt:vt in prealleg.c.aliquando ſed ſi taceat idem quia preſumitur
contradicere in fauorem matrimonij.ſ.c.proxi.

¶ Qui clerici vel vouentes. Rubrica.

1 ☞ Votum quid ſit ⁊ quis poſſit vouere vel non.in nu.2.
(Vouentes)votũ eſt cõceptio boni propoſiti cũ deliberatione fir-
mata quã quis ad aliquid faciendũ vel non faciendũ ſe obligat.
Et licet multa ſint vota ſm̃ diuerſitatẽ rerũ que vouentur.tñ vo-
tum cõtinentie ⁊ matrimoniũ impedit ⁊ dirimit iam contractũ.
1 ¶ †Poteſt aũt vouere quiſqꝫ ſane mentis votũ continentie niſi
2 expreſſe prohibeat:†qꝛ vouens.i.ſpiritu.ſ.ducitur.prohibent aũt
vouere coniuges niſi per cõſenſum. Itẽ nec furioſus nec ſeruus.
Itẽ nec impubes.i.puella minor.xij.an.⁊ puer minor.xiiij.an.ſi-
cut in matrimonio.⁊ no.ſ.de ſpon.impu.puberes.⁊.c.contineba-
tur.imo forte plus dicerẽ ꝙ votum nõ teneat niſi ſit potens coire
qꝛ qui nõ eſt expertus aculeos carnis vouere continentiã non po
teſt etiã ſi ſit maior.xiiij.an.qđ tamen non placet. ¶ Alia aũt vo-
ta facilius crederẽ poſſe quenqꝫ facere poſtq̃ diſcretus eſt:qꝛ ſicut
poteſt ſe diabolo obligare per peccatũ:ſic deo per votũ tamen vo-
tum factũ in minori etate de monachatu tenet ſi non contradixe-
rit maior factus.xx.q.j.illud.⁊.q.ij.c.j.⁊.ij.⁊.ſ.de reg.⁊ tranſ.c.ad
noſtram.De voto ſolenni ſimplici dictum eſt.ſ.de reg.⁊ tranſ.ad
relig.vidua.⁊.c.porrectum.

DE diacono.

(Diſpẽſatiue)no.laxam diſpenſationem epiſcoporum.

EX literarum.

(Ordinẽ).i.religionẽ.(Ad vl-teriores)de conſilio loquit.nã etiam in ſuperioribus diſpenſare poteſt.ſ.c.prori.

MEminimus.

(Cogẽdus)no.quod ſemel pfeſſus dũmodo faciat in manibus eius qui poteſtatẽ habet recipiẽdi profeſſio
nem vlterius cõtrahere non poteſt;ſed cogẽdus eſt ad
regulã quam profeſſus eſt tranſire vt hic. ¶ Itẽ dicimus in vouẽ
te ⁊ proponente ſeruare religionẽ dũmodo votum vel propoſitũ
ſolẽniſet per ſuſceptionẽ habitus ſiue profeſſionis ſiue nouitij:vt
hic.ſ.de regu.conſulti.j.eo.inſinuante.ſi vero alias votum emit-
tat:ſiue de intrando religionẽ:ſiue de continentia impedit matri-
monium contrahendũ:ſed non dirimit contractũ:vt hic.j.eo.rur
ſus.Idem dicimus ſi ſuſcipiat habitum ſine emiſſione voti.j.ca.
proxi.ſ.de conuer.coniug.ex parte.

COnſuluit.

(Velamẽ)probationis nõ profeſ-ſionis.nec fecit votum:quia tũc ſecus.ſ.c.proxi.⁊.ſ.de regu.⁊ tranſ.ſtatuimus.(Intra
uit)idem eſſet ⁊ ſi intraſſet ſine voto vel propoſito per-
petuo mutandi vitam.ſ.de regu.⁊ tranſ.ſtatuimus.(Altare)hec
profeſſio ſic facta ſup altare tunc prodeſt ⁊ preiudicat quando hic
agitur de voluntate monachorũ ⁊ ipſius profitentis ꝙ obligatio
profeſſionalis hincinde contrahatur.alias aũt non preiudicaret:
vel dic qđ ſemper preiudicat.quando poſtea ſuſcepit habitũ ſine
☞proteſtatione.ſ.de reg.⁊ tranſ.conſulti.⁊.c.ſtatuimus.(†Obediẽ
tiam)hoc non ſufficit.cum etiam canonici ſeculares hanc promit
tant.ſ.de maio.⁊ obe.hic niſi obedientiã monachalẽ promitterẽt
puta quia omni ſue voluntati renunciarent ⁊ omnia cõmitterent
voluntati abbatis:quia tunc talis obediẽtia pro profeſſione ſuffi
ceret.xij.q.j.non dicatis.

VEniens

ad preſentiã noſtrã(promiſit)ſpon-ſalia fuerant de futuro.(Seueritate)non fuit hic metus qui caderet in conſtantẽ virum
(Suis)heremite.Votũ ſecus ſi profeſſionẽ feciſſet vel
habitũ ſuſcepiſſet:vt not.ſ.eo.meminimus.vel ſeſe tradidiſſet.ſ.
de reg.⁊ tranſ.porrectũ.(Licentiã)de miſericordia.nã de rigore iu
ris etiã poſt votum ſimplex nõ datur ei licentia nubendi::licet cõ
tractum teneat.ſ.c.proxi.vel ideo datur ei licẽtia:qꝛ in perturba-
tione animi hoc facit.xvij.q.ij.gonſaldus.vel fuit potius permiſ-
ſio cõparatiua q̃ licentia. ¶ Alij dicunt ꝙ ſicut nõ tenet votũ ſo
lenne poſt matrimoniũ ꝯtractum.ſ.de con.coniu.quidã.ſic poſt ſpõ
ſalia de futuro non tenet votũ ſimplex.arg.j.c.proxi.vt hic cũ ergo
non tenuerit non debet ei nubendi licentia denegari ſi poſtea im-
pedire matrimoniũ contrahendũ.tamen licet non teneat votum
propter conſtitutiones eccleſie tamen peccat contrafaciendo ⁊ ſer
uare debet ſic.ſ.de conuer.coniug.quidam.⁊ expone tribuere nõ
poſtponas:id eſt non prohibeas.

RUrſus quidam.

(Emittens) ſine ali-qua ſolẽnizatione.(Innuit)hec fuerũt ſponſalia de futuro.(Nõ minus)
id eſt non minori tpe:qꝛ vtrũqꝫ ad penam eternã.xxij.
q.v.iuramẽti.vel apud deũ ſecus tñ apud eccleſiam.Votum ſicut
enim in ſponſalibus priora ſponſalia ſunt cõſummanda.ſ.de ſpõ
ſa.ſicut.ſic etiã in voto ⁊ ſponſalibus ſi ante ſponſalia precedãt vo-
tum credimus qđ eſt cogendus vel ſolennizare votũ:vel perficere
ſponſalia.ſ.de conuer.coniug.ex parte.in ſi.
1 ☞ Poteſt mulier in propria domo fieri monacha.
2 Non eſt cõtra ſubſtantiam monachatus:quod quis in certo loco
moretur ⁊ de certis redditibus viuat.

INſinuante

ſupplicatũ ꝙ faciendũ nõ eſt.xxxvi.q.ij.nullus.C.ſi nuptie.
1 ex reſcri.pe.l.j.(†Ut in domo)cũ hec conditio ſit con-
tra ſubſtantiã monachatus videtur qđ non teneat.ſ.
de ſtatu mo cum ad monaſteriũ.ſ.ti.proxi.c.vlt.xxxij.q.ij.ſolet il-
lud.Nã in matrimonio:hic ſecus in monachatu.ſi.xxviij.di.dia
coni.vel dic ꝙ potuit fieri monacha in propria domo.xxvij.q.j.de
viduis.⁊ hoc ipſo ꝙ etiam ſit monacha omnia bona eius quo ad
proprietatẽ ſiunt epi vel monaſterij:cui ſpecialiter ſe reddit.C.de
epiſ.nulli.xix.q.vlti ſ.vlt.⁊ epe vel abbas põt ſibi cõcedere vſum-
fructũ ad voluntatẽ ſuam.Alij dicũt ꝙ deuenient ad ſuccedẽtes
abinteſtato.arg.C.de epiſ.ſi qs preſbyter.Alij dicunt qđ ſunt in
pendenti.ff.de iudic.non quemadmodũ.⁊ in canonẽ late excõica-
tionis incidũt ſi verberatur ab his qui nouerũt vel ab oĩbus qui
2 habitũ portant.ſ.de ſen.excõ.non dubium. ¶ †Item dic qđ non
eſt hec cõditio contra ſubſtantiã monachatus quod in certo loco
moretur ⁊ de certis redditibꝰ viuat:ſed aliqñ abbas vel quilibet
ſuperior poteſt hoc concedere ex cauſa.ſ.de elec.cum inter.R.ſed
tamẽ nullus preterea poteſt ſe obligare:vt perpetuo dimittat ali-
quam eccleſiam:vel locũ alicui monacho.ſ.de ſta.mo.cum ad mo
naſteriũ.ſed ⁊ ſi obliget non eſt contra ſubſtantiã monachatus:qꝛ
non ponit oportet qđ habeat propriũ cum in certo loco morando
poſſit eſſe ſine proprio ⁊ inobedientia:ſed tamen qꝛ eſt turpis con
ditio eſt reijcienda:⁊ monachatus tenet.⁊ ſi occurreret caſus in
quo abbas vel ſuperior vellẽt ex malitia remouere illũ a loco quẽ
ei deputarunt poſſet ſupplicare ſuperiori:⁊ ſuperior eum audire
deberet ad ſimilitudinẽ ſerui.C.de preci.impe.of.l.j.inſtit.de his
qui ſunt ſui vel alie.iur.vel dic qđ plus placet ꝙ hec mulier non
erat monacha:⁊ bene poterat habere propriũ ⁊ tamen nõ poterat
nubere propter votum ſolenne ꝙ emiſerat:qđ qualiter fieri poſſit
no.ſ.de reg.tranſ.porrectũ.(Propriam)quidã autem ſunt epiſ.
☞vel monaſterij.(†Habitum)per hanc habitus ſuſceptionẽ ſolen-
nizatum eſt votum.⁊ ideo dirimit ſequens matrimoniũ:vt no.ſ.
eo.meminimus.⁊ hoc ideo eſt quia apparuit voluntas eius de vi
ta mutanda imo plus dicimus quod ſine habitu ſolẽnizatur vo-
tum:vt not.ſ.de regu.⁊ tranſ.porrectum.(Coercere).ſ.de cõuer.
coniug.ex parte.in ſi.Sol.ibi.

¶ De eo qui duxit in matrimo.quam polluit per adul. Rub.

PRopoſitum.

(Mulier)que cũ nõ deliquerit nec matrimoniũ teneat de iure poteſt ab eo recedere ſi poſtq̃ ſciuit impedimẽ-
tum nullo modo conſenſit:qꝛ cum ante mortẽ ſecunde
vxoris non fuerit matrimoniũ:quia non potuit propter impedi-
mentũ alterius vxoris:nec poſt mortem fuit matrimoniũ ſi ab eo
diſceſſit vel alia ſigna diſſenſus oſtẽdit.⁊ ſufficit pro ſigno diſſen-
ſus qđ etiam quando mulier credebat ſe legitimã vxorẽ ab eo diſ-

ceſſit: ⁊ etiã contra conſcientiã. ¶ Et hoc ſic probo. primus cõſenſus non fecit matrimoniũ propter impedimentũ. nec potuit facere toto tẽpore vite alterius vxoris. nec poſt mortẽ poteſt fieri ſine conſenſu quẽ conſtat non adeſſe. ex quo ab eo ſeparata eſt lʒ iniuſte: quia ſine iudicio eccleſie recedere ab eo nõ debebat. ſ. de diuor. porro. ſed ſi de nouo cõſentiret in eam ſiue expreſſe contrahendo ſecũ de nouo per verba formata ſiue tacite cohabitãdo ſibi carnaliter ſiue non carnaliter more ſolito cohabitãdo ſibi in domo vel alio modo. dicimus ꝙ quaſi nouo cõſenſu ſit matrimoniũ ⁊ non tantũ propter nouum cõſenſum ſed etiã propter veterẽ: quia licet nullũ eſſet de iure: quia tamẽ effigiẽ matrimonii geſtabat. ⁊ quia preſumunt in eadẽ volũtate permanere. C. de nupt. ⁊ ſi cõtra. ff. eo. nuptie. ēos ſi quis. ¶ Sed dices quomodo ratificabit per hunc conſenſum tacitũ vel expreſſum id qđ nullum ⁊ illicitũ erat cõtra id qđ eſt. ff. cõmo. l. ĩ. ⁊ ff. de ver. obli. inter ſtip. §. ſacram. Rñ. hoc ſpeciale eſſe in matrimonio. ſ. de deſponſ. impu. duo. ⁊ c. acceſſit. ⁊ c. atteſtationes. ¶ Uel dic ꝙ generaliter verum eſt qđ diximus: quia quotieſcũq; ex alicuius conſenſu pendet qđ aliquid valeat ſi eius cõſenſus accedat tacitus vel expreſſus dummodo talis ſit qui a iure non reprobatur: qđ prius factum eſt etiam ſi prius nõ valebat tũ modo ex quaſi nouo conſenſu valere incipit: ve exnunc nõ vt extunc. ff. de offic. procon. obſeruare. §. ſi. ff. ad treb. ſed ⁊ ſi. C. cõmunia vtri. l. j. ⁊ ĩ. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. cũ hic ſtatuo. §. ſi maritus. ⁊ precedentes conſenſus tamen ad iſtum vltimũ trahũtur. ff. de ſer. ruſti. pre. per fundũ. nec facimus vim vtrũ ſciuerit aliam vxorem mortuã necne cum tempore quo poteſt eã habere vt vxorem. conſentiat in eam vt in vxorẽ. ⁊ ſolus cõſenſus faciet matrimoniũ. xxvij. q. ĩ. ſufficiat. ſed in hoc facio vim ꝙ bona fide cõtraxit matrimoniũ cum iſto viro. ſ. ignorans eũ habere aliam vxorẽ: quia ſi ſciens eum habere aliam vxorẽ contraxiſſet cum eo: nõ crederem ꝙ per huiuſmodi tacitos cõſenſus ratificaret primum matrimoniũ: ſed qđ tantum ſicut prius. ſ. per adulterium cõmiſcetur ei. ⁊ hoc eſt verũ. ſ. ꝙ ſicut predictũ eſt ratificatur matrimoniũ ex parte mulieris ignorãtis ⁊ bo. fi. vbi etiã ex parte viri interueniẽte conſenſus coniugalis. Sed ſi vir qui ſciebat impedimentũ nunc cum poteſt nollet matrimonialiter cõſentire in eam cogi debet de nouo contrahere: vt not. ſ. deſpon. cum in apoſtolica. ſi tamẽ poſt mortẽ prioris vxoris coniuncti ſunt: ſiue ſciuerũt de morte prioris vxoris ſiue non amodo ſeparari non poſſunt: cum ſemel conſenſerint matrimonialiter coniungi: ⁊ eo tpe quo erant ſoluti. aliĩ contra vt no. ſ. de condi. app. ſuper eo. ¶ Et idẽ credunt ſi liber contrahit cum ancilla ignorans eam ancillã: quia ſi poſtea fiat libera etiã ſiue ſciat eam fuiſſe ancillã ſiue non ſi poſt cognoſcat eam ratificatũ eſt matrimoniũ. arg. ſ. de coniug. ſer. c. ĩ. aliĩ tamẽ bene vt nobis videtur contradicunt. nã ex conſeqnẽtia prioris conſenſus videtur cognoſcere. arg. ff. de adult. ꝙuis. ⁊ l. ſi mulier. ff. de mino. l. iĩ. §. ſcio. niſi aliquo probabili. arg. appareret ꝙ ei vellet matrimonialiter cõmiſcere: vt no. ſ. eo. veniens. ⁊ quod diximus de muliere quando eſt inſcia. idem intelligimus de viro inſcio. ⁊ multo fortius quando ambo ſunt inſcii: quidã tamen in multis contradicunt his que hic notauimus.

SIgnificauit. (cõſenſerit) per verba de preſenti qꝛ ſi ſponſalia tñ interueniſſent non diſſolueret ſecundũ matrimoniũ. ſ. de ſpon. duo. licet (cognouit) not. ſufficere ſponſalia de preſenti etiã ſine carnali copula vt nõ teneat matrimoniũ cum ſecunda cui fidem dedit ⁊ cognouit tali ſponſa viuente. ſ. de preſenti. (Alioquin). i. ſi non interuenerit coactio. (Ad ſecundã) ſcilicet quam deſponſauit prima viuente.

SUper hoc. (de facto) qꝛ de iure nihil agit matrimonio cõtrahẽdo per verba de preſenti (fidem) de ea ducenda poſt mortẽ ſue vxoris. ſ. eo. cũ haberet. (Fidem) idem eſt ⁊ ſi cũ ea cõtrahat ſtatim per verba de preſenti ⁊ cognoſcat. ſ. c. proxi. ⁊ ſeq. ſecus aũt ſi eam cognoſcat vel in domũ adducat tanꝙ concubinã. ſ. qui fi. ſint leg. tanta. ſ. eo. ſignificaſti. ¶ Item ſi contrahat tantum ſiue per verba de preſenti ſiue de futuro: ⁊ non cognoſcat legitima viuẽte non impeditur poſt mortẽ cum ea contrahere. ſ. eo. c. vlti. ſi autẽ cognouerit eã antequã cum ea contrahat ſiue poſt non poteſt cũ ea cõtrahere. ſ. eo. c. vlti. machinatio aũt ſufficit etiã ſi copula carnalis non interuenerit: ⁊ etiã ſi fidem non dederit de ea ducenda: ſed hanc intentionẽ habebat in occidendo marito. ſ. de conuer. in fi. c. j. in fi. ſi autem occidiſſet eũ ſed non hac intentione licite poſſet eam habere vxorem. arg. ſ. de conuer. in fi. c. j. in fi.

EX literarum. (ſumpſit) ⁊ ideo nõ valuit vir aũt poſſet. (aliã) facti conſciã. Superduxit tanꝙ vxorem: vt not. ſ. c. proxi.

CUm haberet. (adulterium) hoc adulteriũ ſi nõ dediſſet ei fidem de ea ducẽda: vel niſi facto cõtraxiſſet cũ ea de preſenti non impediret matrimonium inter eos. ſ. eo. c. ĩ. ⁊ hic (Eam) facit conſciã. (Contrahere) de facto. ⁊ hoc fuit legitimum impedimentũ. (Quaſi) ideo dicit quaſi: qꝛ in veritate matrimonium non eſt (Neceſſaria) in alimẽtis. nã in debitis exoluendis ⁊ aliis neceſſitatibus non tenet ſubuenire. ff. de lib. agno. ſi quis ab. §. ſi vel parens. Itẽ ꝙ hic dicitur intelligo ſm canones. nã ſm leges patres ⁊ aſcendẽtes per lineã paternã non tenent alere filios niſi iuſtos. matres aũt ⁊ aſcendentes per maternã lineam etiã vulgo queſitos alere tenentur. ff. de li. agno. ſi quis. rẽ. j. §. j. De alimẽtis autem legitur ⁊ notatur. ſ. de conuer. in fi. c. vlti.

SIgnificaſti. (alter) no. ſufficere alterum machinatũ in mortem prioris. vnde etiã ſi vir in mortẽ ſue vxoris machinat adulterã propter quã ducendã machinatus eſt ducere non poterit. ar. xxxj. q. i. ſi qs viuente. ⁊ ſi machinatus eſt in mortẽ mariti cõcubine multofortius. ſ. eo. ſup hoc. (Formã) no. etiã iniuſte excommunicatum abſoluendum ſm formam eccleſie.

VEniens. (cohabitauit) ex quo copulã interuenit: ſiue ignoret mortuã priorem vxorẽ ſiue non ratificantur priora ſponſalia quia bene preſumitur quod ex quo timore peccati receſſit ab ea: ſi poſtea rediit ad eam cum ſine peccato poteſt ei cohabitare qđ matrimonialiter ei cohabitare intendit. (Adultere) ducendo eã poſt mortem vxoris prime: quod non poteſt eſſe niſi ſciat eum habere aliam vxorem. (Adultere) ſcienti ꝙ aliam haberet vxorem. nã vir ei fidẽ dederat viuente vxore prima ſicut ex litera apparet. (Concedatis) ⁊ non compellatis.

SI quis vxorem. Ante fidẽ datam vel matrimonium de facto ꝯtẽtum cognouit ꝙ ſi primã nunꝙ cognouit forte preuentam morte vel religione. dicunt quidam ꝙ licet non tenuerit matrimonium qđ viuente prima contraxit. ſ. c. proxi. tamen poſtea cum ea contrahere poterit cum primam non cognouerit. Alii dicũt contra: ⁊ pro eis ſufficere videtur. ſ. eo. c. proxi. ⁊ c. ĩ. ⁊ hoc placet.

¶ De coniugio leproſorum. Rubrica.

PEruenit. (de cõſuetudine) xxxiĩ. q. ĩ. hoc ipm. (Et viri) no. virũ teneri ad ſequendũ vxorẽ cum ex neceſſaria cauſa abeſt aliter enim vxor tenetur ſequi virum ex quacũq; cauſa recedat. xiĩ. q. ĩ. vnaqueq;. arg. xxxiĩ. qđ. v. cũ apud. niſi vellet eã trahere ad maleficiũ. ſ. de diuor. ꝙto niſi eſſet vagabundus. xxxiiĩ. q. ĩ. ſi qs neceſſitate. Sequit ad reddendũ debitum non ad iacendũ in eodẽ loco: vel morandũ in eadẽ domo. (Potuerũt) quidã credunt hoc ius cõmune. alii dicunt eos preciſe cogendos: ſed hoc de benignitate aliud tolerari. xxxĩ. q. v. horrendus. ſ. c. proxi.

QUoniam. (nemini ſeparãda) qn ſit matrimonium. Soluendũ. ſ. c. proxi. not.

Iteras. (cogi). ſ. de iureiurã. quemadmodum. vbi not.

¶ De coniugio ſeruorum. Rubrica.

DIgnum. (ſeruitia) ⁊ ſi ſimul concurrat vxor ad petendum debitũ ⁊ dñs ad petendum ſeruitiũ: quia de debito reddendo ſe cito expedit: videtur dñs malitioſe facere ſi nec modicũ momentum det ſeruo ad ſatiſfaciendũ vxori: vnde eius malitie non eſt indulgendum. ff. de rei ven. in fundo. quia tamen non potuit ſe obligare in preiudiciũ prioris obligationis ⁊ quia res tranſit cũ onere ſuo. primo obediet domino. arg. ſ. de iureiur. tua niſi timeatur de adulterio. ⁊ tenetur enim ſequi quocunq; dñs miſerit eum. ſi tamen vellet eum vendere grecis forte non poſſet: qꝛ ſeparari nõ debent. arg. C. cõia vtri. iud. poſſeſſionũ. liiij. diſt. fraternitatẽ. ſed alicui propinquo cogi poterit ad vendendũ bonis conditi. intereſt enim ne quis re ſua male vtatur. inſti. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. §. pen. ff. eo. ſi dominus. Item credimus ſi diuerſorum ſerui ⁊ ancille copulentur: quia non debent ita diuidi qđ ſibi aliquando debitum reddere non poſſint.

PRopoſuit. (carnaliter) pendẽte autem lite nõ reddet ſibi debitũ ſed prius excõicationem ſuſtinebit. ſ. de ſen. excõ. inquiſitioni. ſecus eſt in adultera ꝙ in vxore. de qua no. ſ. de ſen. excõ. inquiſitioni. (Audiuit) ⁊ credidit. non enim cuilibet referẽti credendum eſt. xxiĩ. q. iiĩ. ꝙ magnũ. ff. qđ cum fal. tu. l. ĩ. ⁊ titubans pro ignorãte habendus eſt. C. de cõdi. inde. l. vlt. ff. de ii. bo. ex. l. iĩ. §. his. (diuortiũ) ⁊ quidẽ error deterioris cõditionis impedit matrimoniũ ꝯtrahendum ⁊ dirimit iam ꝯtẽtum vt ſi liber contrahat cũ ancilla: vt hic per totũ. ſed ſecus eſt ſi ſit ibi error maioris vel paris cõditionis vt ſi ſeruus cum libera contrahat vel etiam cũ ancilla etiam ſi credat eam liberã: quia non habet quid ſibi obuiatur. xxix. q. vĩ. per totũ. arg. ſ. de diuor. ſignificaſti. Itẽ alia ratione quia

ne q: edictum de matrimonio eſt prohibitorium. ⁊ tenet matrimoniũ ſeruorum etiã dominis contradicentibus. (Mulieri) id eſt dño mulieris vel de equitate canonica loquitur.

LIcet. (conditionem) aliter enĩ eſt de iure.xxxij.q.iiij.liberi.C.de rei vend.partus. (Patris) quantum ad partem ſufficiebat quinquẽnium. C.ne de ſta.defun.l.j.⁊.l.ſi pater. (Judicandum) non eſt diuortium faciendum.

AD noſtram. (intellexit) ⁊ credidit.vt no.ĩ.eo.c.j.(Conſenſerit) repete q̃ diximus de eo qui duxit in ma.c.j.

De natis ex libero ventre. Rubrica.

INdecens eſſe. (ad ſeruitũ).i.in ſeruitutẽ C.de natis ex lib.vẽtre.l.j.

De cognatione ſpirituali. Rubrica.

Cognatio ſpũalis diuidit in paternitatem ⁊ filiationem ⁊ fraternitatem ſororitatẽq;. non enim ꝓcedit ad nepotes ⁊ vlteriores filia enim ſpũalis mea põt ɔ̃here cum filio filij mei.ſ.licet nõ cum filio meo.ar.xxx.q.iij.c.j.⁊ ſufficit ea ſola rõ:q: ꝓhibitũ non inuenitur matrimonium inter tales. ⁊ credimus q̃ non ſolum filio legitimo nõ põt copulari filia ſpũalis:ſed nec illegitimo filio autẽ adoptiuo filia ſpiritualis legitime copulatur.

VTrum autẽ. (matrimoniũ) forte illi q ſunt.xxx.q.iiij. ſuper qbus (Poſt ſuſceptum) ſed contra videtur:q: primus canon intitulatus eſt nõie paſcal.ij.q ſuit poſt vrbanũ qui eſt ſcõs intitulatus.ſed poteſt dicere q̃ gl̃a.errauit in titulo debuit enim dicere paſcal.j.vel loquitur de alijs canonibus qui non ſunt in noſtris cõpilationibus. (†Conſuetudo) que in contrahendo matrimonio valet ſed in ɔ̃to minime.arg.ĩ. de ſpon. duo.licet ⁊.c.tuas.ĩ.eo.ſuper cõtra.ibi ſol.quãuis dici poſſet qd cum iſta impedimenta ſint per conſtitutionem eccleſie inducta p contrariam conſtitutionem vel cõſuetudinẽ legitime introducta poterit contrarium introduci.

SI vir vel mulier.

SVper eo. (ita q̃) hic redit ad primũ caſum ſ3 q̃ quando filius per quem contracta eſt compaternitas contrahit.alij intelligunt de alijs filijs. ⁊ exponunt verbũ ſeparare ad penitentiam agendam:non ad torum vel in perpetuum.

1 An poſſit quis ducere in vxorem commatrem.
2 Item que commaternitas impediat matrimonium.
3 An fornicarius poſſit accipe in vxorẽ cõmatrẽ fornicarie ſue.

MArtinus. (Bertam ſuſcepit) poſtq̃ cõtraxit cum.T.⁊ eã cognouit: quia tunc ei cõpaternitatẽ queſiuit.xxx.q.iiij.ſi qs vnus ſecus autẽ ſi copula ſecuta eſſet cõpaternitatẽ.xxx.q.iiij.

1 ca.j.(†Qui ſpiritualem poſt ſuſceptum.) tunc enim nõ ſunt effecti vna caro ante cõpaternitatẽ:licet eſſet ſponſa de p̃ſenti:tñ non quereret cognationẽ ſpiritualẽ.vñ nõ ꝓhibet aliquis cõmatrem quã vxor ɔ̃ſiuit dũ ſponſa erat ducere in vxorẽ alij tñ dicũt cõtra.

2 (†Quibus aũt caſibus qs poſſit habere duas commatres vxores. ⁊ que cõmaternitas hic impediat matrimoniũ ⁊ que nõ. his verſibus notatur. Que mihi vel cuius mea natum fonte leuauit. Hec mea cõmater fieri mea non valet vxor. Sꝫ que mee natum: non ex me fonte leuauit. Hanc poſt fata mee nõ inde vetabor habere.

3 (†De fornicaria dicunt quidã qd ſi leuauit filium alteri⁹ de ſacro fonte nihilominus fornicarius poteſt accipere in vxorem cõmatrem fornicarie ſue:q: ſpiritualẽ ꝓximitatem non põt querere fornicaria. Alij dicũt q̃ ſicut queritur carnalis affinitas per fornicariũ coitũ.ĩ.de eo qui cog.conſan.vxo.ſue.diſcretionẽ. ⁊ eadẽ rõne ⁊ ſpũalis ꝓximitas.maxime cum canones idem cõſtituãt in vnione carnali quãtũ ad ingrendũ ſpũalẽ ꝓximitatẽ.ſi autem duo leuauerunt eundem de ſacro fonte ipſi duo non ꝓhibentur cõtrahere. Item ſi martinus prohibetur accipere thebergam cuius filium berta ſuſcepit de ſacro fonte multo fortius prohibetur accipere filiam ſpiritualem vxoris ſue.

COntracto. (Sal.) de conſe. diſtin.iiij.ſal. celeſtis.(Pabulo) arg.ex his que precedunt baptiſma non contrahi compaternitatem.xxxij.diſtin.in.§.verum contra.in ſi.xxx.q.iij. non oportet.ſuper quibus.⁊ queſtione.j.peruenit.de cõſe.diſt.iiij.dehinc.⁊.c.in cathecíſmo.Sol.hic dixit.per.vij.ſacramenta q̃ ſunt in primo pabulo ſacrati ſalis vſq; ad cõfirmationem contrahi cõpaternitatem que ⁊ impedit ⁊ dirimit matrimonium.⁊ hec decr. rñdet q̃ puer erat tantum filius concubine non petri. vel q̃ hec non ſit decre. Bar.dixit q: per tria tñ ſacramenta cõtrahitur cõpaternitas per cathecíſmum baptiſmum ⁊ cõfirmationẽ.de conſe.diſtin.iiij.in cathecíſmis.⁊ hic decre.rñdet vt.h.vel non tenuit ad totum cathecíſmum ſed ad miſſionẽ ſalis tantũ. (Ideo.G. dicit q̃ per dicta tria ſacramẽta tñ contrahitur compaternitas; quorum duo.ſ. baptiſmus ⁊ cõfirmatio dirimunt matrimoniũ ſed cathecíſmus tñ impedit ⁊ non dirimit.⁊ eſt rõ quia precedit baptiſmum qui eſt ianua omniũ ſacramẽtorũ.xxij. diſt.c.verũ.ĩ. de preſ.non bap.c.j.⁊.iij. Item eſt alia ratio quia ante baptiſmũ non eſt filius eccleſie.q: ſine baptiſmo nullus ſaluatur.xv.q.j.firmiſſime.⁊ ſi non eſt filius eccleſie nõ eſt filius ſpiritualis.⁊ ſic nõ eſt ſpiritualis cognatio contracta.non ergo propter hoc d3 matrimonium ſeparari.

VEniens ante ſecus ſi poſt.

VEnãnos. (Filiam) Per quam contracta eſt cõpaternitas.

EX literis.

De cognatione legali. Rubrica.

SI qua. (p adoptionẽ) Legalis cognatio ſuperioris ad inferiorẽ hoc ſemp prohibet: q: etiam collateralis impedit dũmodo durat:vt hic ⁊.ff.de ri.nup.p adoptionẽ. Item ſi filius adoptiuus cũ vxore adoptantis ⁊ adoptans cum vxore filij adoptati etiã finita adoptione ɔ̃here nõ põt.ff.de ri.nup.adoptiuus ⁊ hec vera ſunt in filio arrogato qui in poteſtatem adoptantis trãſit.non aũt in adoptato qui non tranſit in poteſtatem adoptãtis.hic enim licite ɔ̃hit cum filia adoptantis.itẽ arrogatus licite ɔ̃hit cum filijs illegitimis arrogantis cũ non ſint in eius poteſte. Alij dicũt idem in arrogato ⁊ adoptato.ar.C.de adop.l.penul.§.pe.

De eo q cognouit cõſanguineã vxoris ſue. Rubrica.

SI quis. (Cum filiaſtra nec a matre) ipſa autem licite exiget.

VEniens. (ſpõſe) de futuro(diſpẽſatiõe) Diſpẽſatio neceſſaria eſt vbicunq; aliqd ſit cõtra ius ſiue ſint clerici ſiue laici.(Eam) ſcꝫ matrem.

DE illo. (publicũ) ita q̃ probari poſſit. nam melius eſt tacere,q̃ deficiat in probationibus.ĩ.queſtio.vij.plerisq;.ſecus ſi eſſet ſponſa de futuro.ĩ.de ſponſa.preterea.

TRanſmiſſe nobis.

SVper eo. (q̃ ſeparari).ĩ.de teſti.preterea.ɔ̃tra ſolu.ibi.Separari.ĩ.de preſumptio. tertio contra.ſolu.ibi.

DIſcretionem. (†Repetat) no.p fornicarium coitũ cõtrahi affinitatem.(Adulterij) no.dicit adulteriũ q̃ ſit cum ſponſa alterius de preſenti.

FRaternitati tue (extraordinaria) ⁊ idẽ eſſet ſi extraordinaria pollutio non interueniſſet.(†Et extraordinaria) extraordinaria enim pollutio alterius tñ etiam ſi intra clauſtra pudoris fiat nõ facit affinitatẽ nec matrimoniũ conſummat niſi ex affectu fiat mrĩmoniali.xxxv.qõ.iij.extraordinaria.ad hoc enim vt contrahatur affinitas neceſſe eſt ſanguinis vtriuſq; fieri cõmixtionẽ.arg.xxxv.q.x.fraternitatis.vnde l3 mulier ſemẽ emittat ſi vir nõ emittit nõ ɔ̃hit affinitas.⁊ eſt ad hoc arg.de frigido qui palpitãdo põt mulierem ꝓuocare ad ſeminis emiſſionem et ecõuerſo.⁊ tñ nõ eſt ibi matrimoniũ vel cõmixtio ſeminis.⁊ ideo nec affinitas.ſed ſi vir emittat in mẽbro mulieris ⁊ nõ mulier dubitari poteſt.tñ ſiue emittat ſiue nõ ⁊ etiam neutro emittente.tñ ſponſalia primo facta ratificari crederem propter cõſenſum matrimonialem qui ibi eſt vel preſumitur ar.p̃eallег.c.extraordinaria.dummodo ſint matrimonio apti vel ꝓximi.ĩ.de deſpon.impu.continebatur.hec autem ſecunda ſponſalia ſeparentur nõ ꝓpter affinitatem ſed propter pu.bone.iuſtitiam.

EX literis. (puelle) cum hac puella erant tãtum ſponſalia.

VEniens. (Conſulas) nam ſi nõ ſponſam cognouit anteq̃ ſponſam de futuro neutram habere poteſt.ĩ.c.proxi.ſecus ſi prius cognouiſſet ſpõſam cum affinitas ſuperueniens nõ dirimat matrimonium.ĩ.eo.diſcretionem.ĩ.c.proxi.

VEe fraternitatis deuotio.

ORdane mulieris.

De conſanguinitate ⁊ affinitate. Rubrica.

1 In cauſa matrimoniali publicatis atteſtationibus. iterum ſuper eodem articulo recipiuntur teſtes.

EX literis tuis. (ſubarraſſet) p anulū. (Receſſi) no.ſepe pcedi ad inqſitionē vel accuſationē.⁊ eſt hoc ſpeciale in mřimonio de hoc not.ſ.de pur.can.cū dilectus (archipſbytero) q vel ex cōſuetudine vel ex delegatione cognoſcebat vel male pceſſit.⁊ idō quaſi nō teneat q corā eo factū eſt mādaſ de nouo pcedi p abbatē (quartus) bene ſuſſiciebat qntus gradus ad ſeparationē.ſꝫ qꝛ pars voluit ſe hoc onere pbationis grauare:idō de quarto gradu pponit. vel hoc idō dicit qꝛ habebat ſuſpectos teſtes.⁊ ideo nō vult eos audire vltra quartum gradum.ſed ſi vltra quartū gradū ſunt vult p diſpēſatio
1 to haberi.citra aūt difficilior eſt diſpēſatio.(† Si per teſtes) hinc colligiſ ſatis expreſſe qđ in cauſa matrimoniali poſt publicatas atteſtationes iterum ſup eodem articulo recipiūtur teſtes nō tm̄ in cauſa appel.ſed in cauſa principali.ad idem.ē. de teſti.cum in tua facit etiā ad hoc qꝛ ſi res inde non obeſt quin iterum cognoſcatur de eodem.imo ſatis videtur qđ etiam in eadem cauſa iterato recipiet nouas pbationes:non tantum inſtrumētorum:ſed etiam teſtium.argu.ē.de re iudi.lator conſanguinei.ē.de teſti.cū in tua.(poteſtatem) ſunt enim iudici neceſſaria ſcientia ⁊ poteſtas.xxi.diſtin.§.1.⁊.§.aliter.ipſi enim preſumuntur maioris ſciētie ⁊ magis exercitati.

SUper eo. (nondum) ⁊.ſ.⁊ ita fuerit tātum ſpōſalia de futuro (fide) fides interpoſita eſt cauſa quare ſolum dictum ſponſi nō ſufficit ſine adminiculo fame.alias enim ſol⁹ ſufficeret.ē. de ſpon.preterea.

QUod. dilectio (ſexto) hodie oībus lꝫ in quarto (legati) qui ſup hoc habebāt ſpāle mandatum.aliter non liceret.ē.de tranſ.c.vlti.(quoto) hec regula non habet hic locum:quia erat indulgentia et conſuetudo cōtraria (deferendum).ſ.c.vi.contra ſo.hoc ſpeciale eſt:qꝛ hic fuit diſpenſatio que cum ſit cōtra ius commune eſt reſtringenda.ibi loqtur de iure cōmuni.ſed ar.contra.ff.de conſti.princi.l.vlti.ē.de do.cum dilectus.Sed illa loquunſ de indulgentiis que non ſunt cōtra ius vel in alterius preiudicium qꝛ in illis ſecus.ē.de tranſla.epiſc.c.vi.ff.quod quiſqꝫ iur.l.in. Item hic ſecus propter conſuetudinem contrariam.

DE infidelibus. (denotatos)⁹ ⁊ pbibētes mřimoniū.(Eos) ſi matrimonium eſt apud iudeos.ergo indiuidua cōiunctio.xxvij.q.ij.§.1.quomodo ergo ſecundum vetus teſtamentum conceditur libellus repudij:vt.xxxiij.q.ij.nō ſatis Reſpon.illud ſemper fuiſſe peccatum:ſed pmiſſione cōparatiua conceſſum.ſ.de diuor.gaudemus.⁊.c.quanto.ſed ad hoc obijcitur quod vno in fidelium conuerſo ad fidem:alio non cōuerſo nolente ſibi cohabitare ſine cōtumelia nominis xpiani ſoluitur matrimonium.ſ.de diuor.gaudemus.⁊.c.quāto.ſed dic ſuperiorem deſcriptionem locum habere in matrimonio rato tantum. Item obijcitur nō videtur eſſe matrimoniū apud iudeos cum ſcđm eos tandiu duret quādiu libellus repudij detur.ē.de condi.appo.c.vlti. xxxij.q.ij.ſolet. Reſpon.aliud eſt cum a conſtitutione vel cōſuetudine habet qđ ſeparari poſſit.aliud eſt cum a pacto contrahentium quod non licet.

QUod ſuper his.

QUia circa. (obtinēda) nō intelligas qđ hic obtēta fuerit diſpenſatio ſuper mřimonio ſed data fuit alicui ptās diſpenſandi ⁊ ille cui cōmiſſa erat diſpēſatio timuit ⁊ bn̄ ad diſpēſatio
a nē pcedere:qꝛ a cā diſpēſatiōis ceſſabat.⁊ hoc innuit hoc vbū obtinēda (diſſimulare) pp̄ter maius malū vitandū.diſpēſationem aūt valere nō credim⁹.ar.ff.de na.libe.l.ij.ē.de offi.ordi.ex parte. ſ.de ſen.ex.cum pro cā.ſed iſta diſſimulatio habet vim diſpēſationis ita q decetero non poteſt ſeparari ipſum matrimoniū nam ſtultum eſſet dicere quod maneret in adulterio.

a (Quia cā diſpēſatiōis.hūc dicit verū ītellectū Petr.de ancb.in conſi. ccviij. inci. iudex de iure coſiū.iij.poſt medium.⁊ iſtud cōſiliū hꝫ inter cōſilia car.nu. xxix.⁊ quotam col.iiij.in pnc.

TUa duxit. hoc eſt no.(filio) dicēdo ſic:ego vidi vel audiui q tales vocabāt ſe adinuicem patruus ⁊ nepos vel quia dicebatur q ille fuerat frater patris ⁊ alter filius patris.

NOn debet. (de ꝯiugio) cū tn̄ in his caſib⁹ pu ta in ſecūdo ⁊ tertio genēre affinitatis ⁊ in ſobole ſuſcepta ex ſecundis nuptiis ſit ſublata publice honeſtatis iuſtitia:videtur quod ſicut olim ſic hodie qa non poſſit habere vxorem duorū fratrum.xxxv.q.iij.porro.quidā tn̄ dicūt in oīb⁹ ſublatā niſi in ſpōſa.de futuro de qua habuiſti.ſ.de ſpōſa.iuuenis.⁊.ē.de deſpō.ipu.acceſſit (ppetuā) hodie ergo circa mřimonium non erit preſcriptio.

UIr qui a ſtipite. (licite).ē.eo.quod dilectio.contra ſolue ibi.

(De frigi.⁊ malefi.⁊ impotentia coeundi. Rubrica.

1 Impotentia coeundi quibus modis probetur.
2 Frigiditas viri quotupliciter probetur.
3 An admittatur probatio mulieris volentis per aſpectum corporis probare ſe virginem.
4 Cuiuſmodi iuramentum requiratur contra matrimonium.
5 Quando probationes viri ⁊ mulieris ſunt pares circa impotentiam coeundi que preferantur.

ACcepiſti mulierem. (per mēſes) idē eſt ſi per
1 annum vel diem.idem eſt ſi p centum annos. († Per verum) per iuramētum vtriuſqꝫ cum ſeptima manu propinquorum.xxxiij.q.1.c.ij.vel quia membrum habet aridum ⁊ eſt tutius qđ tunc etiam p triēnium expectent cum finale iudiciū de futuro pendeat.ſ.eo.lauda.⁊.c.fraternitatis.in fin.tm̄ non crediſ neceſſarium q tn̄ expectent ſi aliter cōſtet indubitabiliter de ei⁹ impotētia:puta qꝛ tā plene adult⁹ eēt ⁊ indubitabiliter aridītas appareret.ſ.c.lauda.in prin.⁊.c.fraterni.ibi lꝫ per errorem. (Uel poteſt dicere q principiū hui⁹ decre.loqſ qñ ꝯfitētur ambo impotentiā viri.⁊ tūc ſi p vnum mēſem ſimul dederit operam copule ꝯiugalis etiā ſi nō appareat ipotēs pp̄ter paruitatē ⁊ ariditatem mēbri.⁊ eēt qꝛ mulier incorrupta diceditur ⁊ etiā ſi hoc non appareat:ſꝫ virū impotētem dicit:tn̄ neceſſe eſt q ſeptima manu ppinquorū hoc pbeſ:vt hic qꝛ pōt eſſe qđ lꝫ membrū ſit paruum ⁊ aridū tn̄ ſemen pōt emittere ſicut ⁊ vrinam emittit.⁊ pp̄ter hoc dubiū nō ſufficit pbatio aſpectus corpis vel ꝯfeſſio niſi adſint iuramēta ppinquorū. Item nō ſufficit q vna die manſerit mulier cū viro imo neceſſe eſt qđ ad minus p mēſem fuerit in experiētia copule cōiugalis. Item ſi ſteterit cū viro pluſqꝫ p annū q non reclamet etiā ſi poſtea oīa indicia frigiditatis viri oſtendere velit ⁊ etiam iuramenta preſtare vlterius nō audiunſ:qꝛ oībus modis preſumiſ carnalis copula interueniſſe quāuis in hoc caſu poſſet dici pbabiliter q etiā poſt annum ⁊ ſemperſ cōfitentur impotētē virū ſeparari debēt iuramētis pſtitis.⁊ maxime ſi pdicta indicia frigiditatis apparēt.ſꝫ vr̄ q deberēt eſſe triēnio in pbatione copule coniugalis.ſ.c.lauda.ſo.illa loquitur qñ nulla vel pauca ſigna frigiditatis apparent ⁊ tūc erit neceſſariū triennium vel intelligiſ qñ fuerint ſimul pluſqꝫ p annū:qꝛ ⁊ tūc pōt mulier petere ſeparationē ſed triēnio erūt in pbatione vel illud hꝫ locum qñ prius nō pōt pbari frigiditas viri:qꝛ tunc dandum eſt triennium.⁊ hoc ipſum ſonat litera illius.c. Sed qꝛ hic ante probatur frigiditas nō eſt neceſſariū triēniū.vel hic loqtur quando vterqꝫ confitetur ibi quando alter tantum.ſed ⁊ quando ambo cōfitentur videtur neceſſe hoc triennium.ſ.eod.c.fina.ſed dic ibi loqui vltra annum quando cum eo manſerat. († Secunda autē pars huius decreta.loquitur quādo mulier dicit maritum frigidum. ſed ipſe negat.in hoc caſu enim ſi per.vi.menſes ſteterit cum marito ſine reclamatione nunqꝫ decetero pretextu frigiditatis poterunt ſeparari:⁊ hoc ideo qꝛ preſumitur ab eo cognita.nec proderunt ei predicta indicia frigiditatis viri ⁊ ſue virginitatis: quia poteſt eſſe quod pp̄ter modicum membrum viri mulier adhuc apparet integra.vel aliter timetur oculi deceptio. (Tertia pars dicit q ſi tantum per duos menſes vel per minus ſpatiū ſex menſium fuerit cum viro.⁊ tunc reclamauerit de frigiditate viri etiā ſi vir neget:tamen ſi probauerit per iuramenta frigiditatem viri ⁊ nihilominus per alia indicia viri vel per aſpectum ſui corporis ſeparabitur mřimoniū:ſed in hoc caſu nō eſt neceſſe triennium experientie copule cōiugalis vt in illa decreta.laudabilem.⁊ hoc ideo qꝛ cito reclamauit.ſed in ſecundo caſu hic.ē.proxi.no.poſſet dici ſuccurri mulieri que minus tacuit per experientiam triennij ad hoc facit decre.laudabilem.⁊ hoc magis litere conſonare vide
2 tur quicquid dicant glo.no.in hoc caſu ⁊ in.c.laudabilē. († Et no.q tria argumenta inuenta ſunt ad probationem frigiditatis ſcilicet aſpectus corporis iuramenta ſeptime manus propinquorum ⁊ triennium.ſed diſcretus iudex prouidebit ⁊ vtrum vnum ſolum vel duo vel omnia tria argumēta faciat preſtari.⁊ cum in ſnia ſeparationis mřimonij periculū anime vertaſ melius eſt q ſuperabundent pbationes quā deficiāt (reparare) no.cōtra ſententiam veniri veritate manifeſta (reparare).xxxiij.q.1.ſi per ſortem ſola.illud tenet qñ propter maleficium ſeparatur.ſed hoc qñ pp̄ter frigiditatē. Alii dicunt illud derogatum ⁊ melius (ni
3 midiū) idē ſi poſt duos mēſes vt.ſ.ſequiſ.hoc non placet.(† Credendum) niſi mulier per aſpectum corporis velit probare ſe virginem que probatio preferſ.ē.de pba.propoſuiſti. aliqui tamen dicunt qđ in hoc caſu etiam ſi mulier per aſpectum corporis velit probare ſe virginem.nec admittitur cum poſſit ⁊ cōſenſiſſe videatur eum habere vt fratrem.⁊ ſi nō poſſit eum habere vt maritum.ſ.eo.conſulta.⁊ qꝛ ſi pp̄ter frigiditatē viri ſepararetſ daretur mulieri licentia nubēdi alii.ſed pōt eſſe q mulier eſt virgo nō qꝛ vir ſit impotens.ſed qꝛ ſibi cōiungi nō vult.⁊ tūc non eſt licentia ſibi danda nubendi alteri.ſed vir cogendus eſt ad eam accedere. ſi autē ambo ꝯfiterenſ virū impotētem licite ſeparari poſſent cum ſolennitate ſupradicta.ē.eod.in princi.(caput).xxxiij.q.1.ſi quis vero.⁊ ſunt he rationes qꝛ tractu tpis pſumitur ꝯ eam.ē.de ſpon.

ad id

ad id ⁊ qꝛ quilibet pſumit̃ potens.l.di.q. Et qꝛ ſtat pro matrimo
4 mo qḋ eſt ſauorabile.xxxij.q.i.dixit. (†Porrectum).i.iuramẽtũ
cum ſeptima manu ꝓpinquorũ mulieris.nã qñ aliqui confitent̃
cõtra matrimoniũ ne colludãt hoc iuramentum eſt neceſſariũ.ſ̃.
de eo q cog.conſan.vxo.ſue.ſup.xxxiij.q.i.ſi qs.niſi fama eoꝝ aſſer
tionẽ adiuuet.qꝛ tunc exonerat̃ ꝓbationibus horũ iuramentoꝝ.
xxxv.q.vi.ſi duo.hoc nõ placet qñ petit̃ ſeparatio ꝓpter frigidita
tem vbi parũ aut nihil fama valere põt. Sed ſecus eſt i cõſangui
nitate vbi multũ valet fama.ſed de hoc plenꝰ no.ſ̃.de preſum.ter
tio ſed lꝫ nõ credat̃ ꝯ matrimoniũ:vt hic dꝛ.ꝓ m̃rimonio hñ cre
dit̃ niſi eſſet impedimẽtũ alterius m̃rimonii.xxxi.q.ij.lothariꝰ.
vel niſi de falſo ſuſpecti eſſent.⁊ qḋ dꝛ nõ credi eis ꝯ m̃rimonium
intelligendũ eſt ſeparandũ.ſecus ſi vellẽt ſeparare torũ ꝓpter con
5 tinentiã.xxxiij.q.v.qḋ deo. (†Cõtra id qḋ hic dꝛ.ſ.qḋ credit̃ mu
lieris iuramẽto cũ.vij.manu. Sic opponit̃. Quid erit ſi maritus
cum totidẽ ſit paratꝰ iurare qḋ coire põt:vel qḋ cognouit eã.dico
ꝙ tunc prefert̃ ꝓbatio viri ꝓpter rõnes quas hic notaui. Habet
ergo locum ꝙ hic dꝛ qḋ vir tñ ⁊ ſimpliciter dicit qñ cognouit eã
mulier autẽ ⁊ dicit ⁊ iurat cum ſeptima manu ꝓpinquorum ali
qua etiam pſumptione ariditatis vel alia precedente.põt etiam
intelligi:qꝛ ſi mulier dicit ſe incognitam ⁊ virginem ⁊ vir dicit ſe
cognouiſſe ſi poſt duos mẽſes hoc dicat mulier non admittet̃ ꝓ
batio mulieris volentis ſe ꝓbare virginẽ per aſpectum corporis:
ſed tñ viro credit̃ cũ ſepe fallat̃ oculus.xxvij.q.i.nec aliquis. Idẽ
etiam ſi vellent eum ꝓbare maleficiatũ non admittet̃ mulieris
probatio.⁊ hoc ꝓpter rõnes in alia gloſſa aſſignatas. ſecus autẽ
ſi vellent ꝓbare ꝑ aſpectum corporis maritum frigidum vel ma
ritus mulierem artam:qꝛ in hoc bene admitteretur eius ꝓbatio
cum hec ſatis de facili cognoſcantur.ſecus autẽ ſi ante duos men
ſes proteſtetur de impotentia mariti.

Quod ſedem. (impotentes) propter frigiditatem vel alio perpetuo impedimento.nam ſenes licet ſint impotentes ꝓpter defectũ caloris:qꝛ tñ beneficio medicine coire poſſunt ⁊ cõtrahere poſſunt arg.C.de nup.ſancimus.xxxi.q.i.apparuit.⁊ ca.ꝙ ſi dormierit. De paruulis autem dic vt no.ſ̃.de deſpon.impu.puberes.⁊.c.continebatur.

Ex literis tuis. (contraxit).i.contraxiſſe apparuit ſi eñ certũ eſſet ꝙ infirmitatẽ ꝓpter impotẽtiã mariti cõtraxiſſet non bene ſequeretur ꝙ ſit vitium ⁊c.nec propter vitium de nouo contingens deberet ſeparari matrimonium.

Conſultationi tue. (credibile) ſatis apparet hic hanc decre.loq in eo caſu qñ qs ꝯxit ſciẽter cũ impotente.operatur eñ ſciẽtia eiꝰ ꝙ eã teneat ut ſororem.ſi aũt ignorãter ꝯxiſſet cum arta nõ cogeretur eã habere vt ſororẽ lꝫ poſſet ſi vellet.j.c.ꝓxi.potẽs aũt ſi cum alia contrahat ſemp tenet m̃rimonium ꝙuis in primo caſu artam vt ſororem tenere cogatur ⁊ alere.

Laudabilem. (regiſti). Prima pars decreta.loquit̃ qñ vnus coniugum dicit ſe cognouiſſe:alter diffitetur:qꝛ tunc debet dari triennium ⁊ iuramẽtum.vij. manus propinquorum alterius ꝯiugis.ſ.negantis copulam. Scḋa autem pars loquit̃ qñ vterqꝫ ꝯfitet̃:⁊ tũc nõ eſt neceſſe dari triennũ ſed ſufficit ſeptima manus parentũ vtriuſqꝫ cõiugis. Intellectus huius decre.ſatis declarat̃.ſ̃.eo.c.j.in glo.que incipit: per iuramentum (naturaliter).i.in his q natur aliter frigidi dñr (celebrati ꝯiugij) ⁊ cohabitationis ex quo dederunt operam copule carnali.xxxiij.
☞q.i.ſi quis. (†Per prius) nam ſi primo ꝓbari poſſit puta qa hꝫ mẽbrũ ſiccum ⁊ aridũ ſtatim petẽti dabit̃ licẽtia cõtrahendi.j.c.proxi.qñ autem eſt dubiũ expectat ꝑ triennium aut.de nup.§.per occaſionem.vel melius ſi confitentur ⁊ multa indicia frigiditatis apparerẽt ⁊ inſup preſtaret iuramenta parentũ:vel aliter vt not.ſ̃.eo.c.j.in glo.per iuramẽ. (Triennium) tãto tpe expectabit maleficiatus.nam ſi hoc tempus ſufficit naturaliter frigidis multo fortius illis qui non cõtraxerunt a primis cõponentibus vitiũ.j.c.vlti.nos dicimus qḋ ꝓpter maleficium nunqꝫ ſeparatur matrimoniũ vt no.j.eo.c.ꝓxi.(noluerit).i.nõ potuerunt (decretum.) xxxiij.q.i.qḋ aũt.(Per iuſtum iudiciũ).i.aſpectum corporis vel teſtes.ſ̃.de ꝓba.ꝓpoſuiſti.erat enim virgo nec hꝫ neceſſe habere ſeptimã manũ ꝓpinquoꝝ vel dic cum ſepe oculus fallat̃.xxvij.q.j.nec aliqua ſemp neceſſaria eſt ſeptima manus.j.eo.c.vlt.in arta tamen ſecus dicerẽ.j.c.ꝓxi.que eſt infallibilis ꝓbatio nec placet. Alij dicunt.i.per aſpectum corporis viri ꝙ ſiccum ⁊ aridũ membrum hꝫ.⁊ nõ eſt hic neceſſarium habere.vij.manum ꝓpinquoꝝ ſicut ⁊ vbi probatur arta.j.c.ꝓxi.(ſeparãtur) tam vir quam mulier ſecus ſi propter maleficium:qꝛ põt eſſe maleficiatus cum vna ⁊ non cum altera.xxxiij.q.j.ſi per ſortiarias.hoc nõ placet (vxorẽ) vxor enim eſſe non põt cum non poſſint ibi eſſe duo bona matrimonij:ples ⁊ ſacramentũ.xxvij.q.ij.omne (cognouerint) nec per aſpectũ corporis ꝓbare poſſint cum ſit mulier corrupta ⁊ vir habeat mẽbrum aptũ (vterqꝫ.) Quid ſi alter iurare nolit. Rñ.vt dixi.ſ̃.eo.c.i.in gl.ꝑ iuramentum (effecti) hic iurabunt principales.purgatores autẽ ꝙ credunt eos verum iurare.ar.j.de purga.ca.quoniã. Quales aũt debeãt eſſe purgatores dꝛ de purga.ca.inter (tunc).ſ.principales ⁊ ſacramentales ſi ſcienter male iurant.

1 ☞ Mulier nõ apta pati virũ ſi poſtea vel per opus medici vel per concubitum alterius viri reddatur apta.ſemper eſt reſtituenda primo ⁊ de hoc vide in nu.3.4.⁊.6.
2 Id qḋ non niſi illicite fieri poteſt.dicitur non poſſe fieri.
5 Quando ſententia valeat contra rem prius iudicatam.
7 Comparatur arta frigido.

Fraternitas. (prouidas).i.peritas.j.eo.c.ſi.hec autem duo in eis requiruntur ꝙ ſint honeſte ⁊ perite.ff.de ven.inſpi.l.j.j.c.vlt.⁊.ſ̃.de proba.propoſuiſti (ſub periculo) imo iurare debent.ſ̃.de proba.ꝓpoſuiſti.⁊ hic modus eſt iurandi:(deerat) id eſt inutilis erat ad matrimonium contrahendum (qui) non dicitur autẽ ꝙ hic fuit medicus vel concubitor.⁊ ideo hinc orta eſt cauſa dubitationis (ſolenni) de vouendo ſe alicui religioni in manu eius qui ꝓtãtem habeat ordini aggregandi.nos tñ dicimus idem ⁊ ſi nulli religioni ſe deuouerat ſed aliter ſolennizet votum.qḋ qualiter eſſe poſſit no.de reg.⁊ tranſe.porrectum (religionem) qꝛ tranſeundo ad religionem ⁊ ſolũmodo habitum nouitij ſuſcipiendo,ſimplex votum ſolẽnizatur.ſ̃.de reg.⁊ tranſ.conſuluit.⁊.c.ſtatuimus.
1 (†Miraculum) melius placet ꝙ ſiue ꝑ opus medici etiã cũ corporali periculo ſiue per cõcubitum alterius viri etiam diſſimilis in genitalibus reddatur apta primo ſemper reſtituenda eſt primo.⁊ hoc ſatis apparet vbi dicit preter diuinũ mi.⁊c.hoc ipſum etiã ꝓbatur rõnabilr:qꝛ ſi mulier eſt arta vni omnibus arta eſt ⁊ ſi vni eſt cognoſcibilis ⁊ oibus eſt cognoſcibilis. Item ſi eſt vni cognoſcibilis nõ eſt arta. Itẽ ſi aliqñ eſt cognoſcibilis non habet neqꝫ naturale neqꝫ ꝑpetuũ impedimẽtũ.⁊ ſi ita nõ eſt a p̃mo viro ſeparãda.⁊ ſi ſeparata fuit ꝑ errorẽ cõperta veritate dꝫ p̃mo viro reſtitui vt hic. Itẽ ꝙ dixi de corpali periculo ſic ꝓbo.qꝛ ſi añ inciſionẽ in corpali impedimẽto ꝯtraxerat cum vno ſolo nulla rõ eſt q̃re nõ debeat cõplere ꝓmiſſionem factã de m̃rimonio ꝯhendo cum eo ⁊ etiã imputãdũ eſſet mulieri ſi poſtea cum alio ꝯheret. ſi vero ante inciſionẽ cũ pluribus ꝯxiſſet:ſicut cũ primo nõ tꝫ m̃rimoniũ ſicut falſo aſſerunt multofortius nec cũ ſcḋo.vñ ſcḋo nullo modo reſtituẽda eſt reſtat ergo ꝙ ſemp eſt p̃mo reſtituẽda in hoc tñ articulo.ſ.qñ ꝑ inciſionem periculoſam reddit̃ apta p̃mo vr̃ ꝯria litera pſcus.i.abſqꝫ corpali periculo.ſꝫ expone.i.abſqꝫ morte.q.d.ſi mors nõ fuerit ſubſecuta ex medicamine ſemp reſtituẽda eſt primo viro.⁊ hoc innuit qḋ ſequitur.j.§.ꝑ hoc tam grauis.vt ex ea mortis peri.⁊c.hec glo.plꝫ.(Humanũ) ſiue medici ſiue mariti tã cognoſcẽtis etiã cũ aliq̃ violẽtia.ſed abſqꝫ periculo corpis.nam lꝫ ꝑ aſſuefactionẽ alterius poſſet reddi habilis marito:vel ẽt mariti ſed nõ niſi cũ corporali periculo non crederẽ m̃rimonium tenere.
2 vñ ſi nubat aliĩ nõ ſili tenebit m̃rimonium.hoc nõ ple.(†Humanum) licitũ.nã ꝙ nõ niſi licite fieri põt dicit̃ non poſſe fieri.xxij.q.ij.faciat nõ eñ crederẽ licere per aſſuefactionẽ alicuiꝰ iuuenis qui ⁊ paruum ⁊ durum membrũ haberet aliquã inhabilem ad cognoſcendum ab aliquo q haberet maius ⁊ debiliꝰ membrum habilitari eidẽ.imo ẽt ſi poſtea fieret habilis ꝑ viſum talis adulterii nõ tñ eſt inter eos m̃rimonium ſed ſponſalia tñ:ſicut in impuberibus.ſ̃.de deſpon.impu.puberes hoc qḋ dicit̃ de impuberi
3 bus nõ placet vt no.ſ̃.e.c.j.⁊.ſ̃.de deſpon.impu.puberes. (†Humanum) hinc colligit̃.ſo.pe.qõnis huius.c.nã lꝫ aliqua arta eſt cum graui periculo artificio medici poſſit fieri apta nõ tamẽ eſt idonea ad m̃rimonium ꝯhẽdum ⁊ ſi ꝯxiſſet poſtea reddita apta opa medici ⁊ nubat alii tenebit m̃rimoniũ cum ſcḋo.ſecus enĩt ſi leui inciſiõe poſſit apta reddi.hoc nõ placet.ſed dic vt glo.melius (ꝓbabilẽ) qꝛ ꝯ veritatem fuit lata ſñia lꝫ ꝓbabilr ꝯ veritatem fecerit (ſimilis) per oĩa quo ad coeundum.nã poſſet eſſe alii ſilis in ſtatura:eſſet tñ ei diſſimilis in genitalibus mẽbris.vñ in hoc caſu teneret m̃rimoniũ cum ſcḋo nec reſtituet̃ p̃mo.lꝫ ꝑ viſum ſecundi ei apta redderet̃.⁊ ꝑ hoc itelligit̃ ſolo vl.qõnis hoc nõ placet.
4 (†Cõmiſcet̃) forte qꝛ primus nõ dedit operã tantã copule quantam ſcḋs:vel etiã modicam anguſtiã in coeundo noluit ſuſtinere vel calida electuaria ſumere:vel etiã noluit expectare aliquãtum tpis vt creſcẽte perſona creſceret ⁊ mẽbrum:q̃ oĩa fecit ſecundus
5 ⁊ ideo ſeparat̃ a ſcḋo ⁊ reſtituit̃ primo.(†Dicimus) no.ſñiam valere ꝯ rem prius iudicatam.dicũt qdã hoc ideo tenere:qꝛ ſpãle in m̃rimonio.vel dic veritate manifeſta in iudicio cum non fuerit ante ſñiam exceptũ valere ſñiam circa rẽ prius iudicatã.ar.ſ̃.de re iudi.cum bertoldus.vbi de hoc.⁊ idem eſt etiã ſi notorie appareret ſñiam iniuſtã vt hic.⁊.j.de purg.vulg.c.ij.nã veritas valet ⁊
☞ inualeſcit.viij.di.cõſuetudo.(†Religionẽ) ſine voto ſolenni.nam de eo ſequit̃ ſed tñ ſimplex votum emiſerat quod fuit ſolennizatum per habitus ſuſceptionẽ vel per ingreſſum in religionem nobis videtur idẽ ſi ſolẽniter vouit.⁊ hic loqtur de ſolenni vouẽte.⁊ poſtea ingrediente monaſteriũ (autoritate).ſ̃.de cõuer.coniug.

§.ex publico.(alioquin).i.ſi nō tranſiuit tñ ex hac decre.ſatis manifeſte colligit̃ ꝙ etiã ſi mulier vouerit ſolẽniter ⁊ etiã cõſentiẽte viro.⁊ etiã ꝙ plꝰ eſt etiã ſi vir nupſerit poſt votũ vxoris niſi mulier monaſteriũ ingrediat̃ tñ mr̃imoniũ ṗmo ɔctũ reintegrat̃:ſicut hic plene ꝓbat̃ vbi dicit ꝙ vir iſte cogẽdus eſt redire ad hãc mulierẽ a qua p artationẽ ſeparatus eſt niſi ipſa poſt votũ ſolẽne nupſiſſet viro q tũc nõ cogit̃ ad eã redire:q2 eſt adultera. ¶ †Et ſic apparet ꝙ cũ diuortiũ quo ad torũ eſt inter iſtos nõ votum ſolẽne ſ3 adulteriũ. ſ3 huic multũ vr̃ ɔdicere decr.ſ.de ɔuer.ɔiu.ex parte in fi.ſ3 certe ſi bñ intelligit̃ non ɔdicit:imo potius ɔcordat nã hic ⁊ ibi innuit ꝙ aliud eſt igredi monaſteriũ vel voto obligare ſe ad obſeruãtiã regularẽ de ṗſenti.⁊ iſtud votũ nõ tñ impedit ɔhẽdũ mr̃imoniũ ⁊ dirimit iã ɔctũ.ſ.poſt votũ.ſ3 etiã dirimit ɔctũ añ votũ dũmõ non interuenerit carnalis copula:vt hic plene habes.⁊.ſ.de ɔuer.cõiu.c.ex publico.⁊.c.ex pte.⁊ aliud eſt vouere ſolẽniter ɔtinentiam.qõ qualr̃ fit no.ſ.de reg.⁊ trãſ.porrectum ⁊ iſtud votũ nõ dirimit mr̃imoniũ ɔctũ ante votũ.ſ.de cõuer.coniu.ex parte.ſ3 impedit ɔhẽdũ ⁊ dirimit ēt ɔctum poſt votũ.⁊ hoc expſſe habes hic.⁊.ſ.q cle.vel vo.c.inſinuãte vbi loquit̃ de vouente ɔtinẽtiã ⁊ nõ de ꝓfeſſa aliquã religionẽ.alioquin male ibi diceret ꝙ ſibi domus ꝓpria remãſiſſet ꝙ eſſet ɔ ſubſtantiam ꝓfeſſionis.ſ.de ſtatu mo.cũ ad.⁊ aliud eſt vouere ſimplr̃.⁊ iſtud votum tñ impedit ɔhendum.ſ.q cle.vel vo.rurſus (voto) ſolẽni etiã ſine trãſitu ad religionẽ.ſi eñ ſolẽniter vouit cogenda eſt monaſteriũ intrare.ſ.de cõuer.cõiu.ex parte.in fi.(aliñ) ṗterq̃.Vl.de quo
6 ſibi nõ imputat̃ cum intẽderet ſibi mr̃imonialr̃ copulari.(†Dubitabilis).ſ.de facto ſ3 an poſſet cognoſci a ṗmo.ſomniant q ſic exponũt ⁊ dicũt ꝙ nõ ſolũ ſemel ſed etiã manẽs cum ſcḋo centies ɔcedẽda eſt primo viro vt experiat̃ an poſſit eã cognoſcere ꝙ q̃ſi abſurdum exponere eos extraordinarie pollutioni ⁊ ꝙ aliena vxor ita ab alio ɔctet̃ qlibet etiã inſipiens videret. Aliñ aũt ſic exponunt ⁊ bene.i.q̃diu dubitat̃ an ſn̄ia ſit reuocanda:vel an ſcḋo ſit filia ṗmo:nec cognoſcet̃ an ſit apta p cognitionẽ viri ṗmi ſed p aſpectũ corpis viri vtriuſq3.ſi eñ ſilia membra haberent ṗſumit̃ ꝙ ei cognoſcibilis ſit.⁊ ſic reddet̃ ei.aliñ dicũt ꝙ q̃diu de iure dubitabile erat an ſit ſepata ꝓpter artationẽ ⁊ ꝓpter ſn̄iam eccleſie poſſet aliñ nubere.⁊ an etiã poſſet ꝓbare ſi inueniret quẽpiã ſibi aptũ añ tp̄s eñ huiꝰ decr.de hoc dubitabat̃ a iuriſpitis; nec erat adhuc iſte articulus p eccliam terminatꝰ.nec eſt iudicãda hec mulier fornicari nec peccare cũ p eccleſiã mulier ſoluta a primo viro licite poterat cum alio cõtrahere. Eſt eñ ꝓhibitorium edictũ de mr̃imonio.ſ.de ſpon.cum apud.nec valet ſi dicas mr̃imoniũ eſſe de iure naturali : ergo ibi ignorãtia iuris nõ excuſat ſi quis illud violat.Rñ.q2 in his que ſunt de iure naturali ⁊ ſpecialiter ſuper mr̃imonio ⁊ contra mr̃imonium ſepe ɔſtituit eccleſia ſicut apparet q2 qñq3 ꝓhibet vſq3 ad ſeptimum gradum ɔtrahi aliqñ vſq3 ad quartũ.ſ.de ɔſan.⁊ affi.nõ d3.ſ.de ɔuer.cõiu.ex publico.⁊.c.ex parte.⁊ no.ſ.de biga.c.i.aliñ tñ dicunt ꝙ l3 nõ debeat iudicari fornicaria tñ in veritate peccabat:q2 hec dubitatio iuris nõ tollit pctm̃ cũ in iure naturali maxime errare nõ liceat.ſ3 a pena ɔſtitutiõis humane bñ excuſat̃ q̃ nõ extẽdit̃ vltra intentionẽ ɔſtõnis q̃ vr̃ fuiſſe talis ⁊ debuiſſe eſſe ꝙ ſi aliqs faceret ɔ conſtõnẽ eccleſie q̃ eſt ꝙ cõiuges caueãt ab adulterio.⁊ ſi aliqs cõmiſerit adulteriũ licite dimittit̃:ꝙ ſic intelligi d3 ſi cõmiſerit adulteriũ declaratum p cõſtitutiões eccleſie:ſed cum in hoc caſu nõ eſſet diffinitũ: qñimo apud ſapiẽtes plurimũ dubitabat̃ ⁊c.plures in eã opinionẽ declinabãt ꝙ eſſet mr̃imoniũ cum ſcḋo.⁊ ita nõ d3 iudicari adultera vel peccare. Vel melius dicamus nõ d3 iudicari teneri pena decre.q̃ dicit ꝙ fornicaria punit̃ in ſeparationẽ tori:ſi aliñ tanq̃ marito cõmiſcetur cũ hoc ante ɔmutationẽ iſtã nõ eſſet diffinitũ a iure ⁊ ꝓbabilẽ cauſam dubitatiõis haberet.nã ⁊ qdã dicebãt ꝙ maleficiatus ſi cõtraxit cum alia nõ fornicat̃ nec peccat: vt in ſe.c.dicere vr̃ l3 non dicat.Sic per ſiſe eis videbat̃ de arta ꝙ nubẽdo alteri nec fornicat̃ nec peccat.eccleſia tñ ɔtrium ſtatuit ꝙ non poſſet cũ alio ɔtrahere decetero.ſ.poſt hãc decre.ſed ſi añ hãc cõſtitutionẽ ſic ſeparata p ꝓbabilẽ errorẽ nupſiſſet aliñ non tenet mr̃imoniũ cũ ſcḋo ⁊ reſtituẽda eſt ṗmo:nec obſtat exceptio adulterij:cũ ante hãc cõſtitutionẽ nõ erat ꝓhibitũ nec ṗceptũ ꝙ reſti
7 tueretur primo viro ſi poſt ſn̄iam primo viro apta fieret.†Cõparatur eñ arta frigido.cum frigiditas ⁊ artatio ſint naturalia vitia ⁊ nõ maleficiatio q̃ eſt vnũ vitiũ accidẽtale. ¶ Et debes ſcire ꝙ poſt ɔſtitutionẽ iſtã ſi poſtea etiã mr̃imonialiter aliñ adhereret fornicaret̃ ⁊ peccaret ⁊ pena fornicaria teneret̃:cũ iam hmõi dubitatio hic ſit ſoluta.Et hãc opi.ꝓbat prima ſn̄ia quam tulit diuortiũ inter hãc mulierẽ ⁊ ṗm maritũ.ita ꝙ nec queri fecit an eſſet apta ṗmo necne vel verũ vir ſcḋs in genitalibus ſilis eſſet primo necne ſcḋo ꝓbat̃ vera q2 impedimentũ eius remotum fuit abſq3 corpali periculo ⁊ ſine diuino miraculo hoc etiã ipſum probat finis decre.vbi dicit de talibꝰ autẽ nõ facile eſt iudicãdũ cum finale iudiciũ pẽdeat ex futuro ⁊ hoc magis placet (per hoc autẽſ3 quod.ſ.dictum eſt quod illud impedimentũ non erat propter ⁊c. (per hoc) id eſt per ſn̄iam quã tulimus in hoc negotio in qua nõ diſcuſſimus de corpali periculo,neq3 de ſili viro.ſ3 tñ q2 nobis cõſtitit mulierẽ nõ artã eſſe primo eã tibi reſtituẽdã decreuimus.ſic ergo de cetero faciẽdũ eſt:q2 non eſt curandũ de periculo neq3 de ſilitudine viroꝝ.hoc placet (idonei) ⁊ eſt ridendũ ꝙ nõ eſt idonea q2 p opus humanũ abſq3 corpali piculo nõ reddit̃ apta ṗmo plus placet ꝙ idonea ſit q2 ꝑpetuum impedimentũ non h3.vñ dicimus ꝙ ſeparata a viro propter artationem ſi incidat̃ etiã cum periculo tñ priori viro reſtituenda eſt.⁊ hoc ſatis apparet ex ſn̄ia pape l3 olim aliter diſtingueretur (de talibus) ſ3 de his duabꝰ queſtionibus.ſ.de diuidendis vxoribus ꝓpter artationem mulieris vel frigiditatem viri (ex futuro) q2 ſi fuerit apta ſcḋo reddet̃ primo ⁊ conſtat primum matrimonium fuiſſe.

1 ¶ Maleficium ſi eſt temporale non dirimit matrimonium ſi vero eſt perpetuum dirimit.

2 Poteſt quis cum vna non autem cum altera eſſe maleficiatus.

Itere veſtre. al.hic conuincit̃ ꝙ hec decre.loquit̃ † in maleficiato
1 vbi diſtinguẽdũ eſt ꝙ ſi maleficiũ eſt tpale nõ dirimit mr̃imoniũ.ſi vero eſt ꝑpetuũ dirimit.xxxiij.q.i.ſi per ſor.⁊ dicimus ꝑpetuũ ꝙ.ſ.triẽniũ p exorciſmos ⁊ orõnes nõ ceſſat vt hic.xxxiij.q.i.ſi p ſor.alĩs eñ nõ vr̃ eſſe ꝑpetuũ cũ maleficiator illud deſtruere poſſet.Itẽ ad hoc ꝙ maleficiũ dirimat matrimoniũ neceſſe eſt ꝙ ṗceſſerit.ſi aũt ſequit̃ nuq̃ dirimit ſicut nec alia impedimẽta ſequẽtia.xxxij.q.vij.is q.ſ.de eo qui cogno.con
2 ſan.vxo.ſue diſcretionẽ.⁊.c.tue. ¶ †Itẽ no.ꝙ qs poteſt eſſe maleficiatus cum vna ⁊ nõ cum altera:vñ nõ ſeparatur ſecundum matrimoniũ:vt primũ reſtituatur melius vr̃ ꝙ propter maleficium nullũ mr̃imonium ſeparandũ ſit ⁊c.xxxiij.q.i.ſi p ſor.nõ tenet ſed hec decre.loquit̃ in frigido naturaliter hec verba hic cõtradicũt: q2 licet ipſe diceret ſe habere potentiã cognoſcẽdi aliã non credit̃ ſibi nec verũ erat.(†Triennium) Nota ꝙ non eſt neceſſe hic triẽnium ſpecialiter aſſignari ꝓpter experientiã copule coniugalis. ſed ſufficit qñocunq3 ſimul triennio cohabitauerint.

¶ De mr̃imonio ɔcto cõtra interdictum eccleſie. Rubrica.

Itere quas. (cõſentiẽte) expſſe.iam tũc ſiunt p quẽlibet ꝓcuratorẽ ſpõſalia ɔbi pñt.ff.de ſpõ.l.vl.ibi p fratrẽ.aliter autẽ niſi cõſentiret ſoror nõ crederẽ ɔcta ſpõſalia.arg.ɔ.ſ.de ſpõ.ad id ſ3 expone vt ibi.Pr̃ aũt nole filioꝝ tã cõſtitutoꝝ in ṗtãte q̃ emãcipatoꝝ ſpõſalia ɔhere põt dũmodo ṗſens ſit filiꝰ ⁊ nõ ɔdicat.ff.de ſpon.ſed q̃ ⁊.l.ſe.C.de nup.vidue.ſ.de ſponſ.ſicut ⁊.c.dilectus.ſ.ca.proxi.in tutore autem ſecus.C.de ſponſ.ſi pater (firmaſſet) iſta ſunt ſpõſalia de futuro (amplexata) not.p ſigna cõſenſus nõ ṗſumi ſpõſalia fieri mr̃imoniũ niſi cognoſceret eã.ſ.de ſpon.is q.⁊ no.de deſpõ.impu. atteſtationes (contemptibile) arg.multa facienda pro vilitate vitanda.xxxiij.diſtin.c.i.viij.q.i. ſciendum.xi.q.iii.ſi autem.⁊.c.quid ergo.

Ex literis. (deſpõſaſſet) hec fuerũt ſponſalia de futuro (interdixit) no.iudicẽ a quo appellatũ eſt poſt appellationẽ ſuã interdicta ponere.⁊ ſup eo de quo appellatũ eſt.⁊ eſt hoc ꝓpt̃ periculũ animarũ.⁊ in fauorem mr̃imoniĩ.aliter enim ſecus niſi in caſibus quos not.ſ.de appel.cum teneamur. Aliñ contradicunt ꝙ hoc tantum poteſt ordinarius ⁊ non delegatus.

¶ Qui filij ſunt legitimi. Rubrica.

Conqueſtus Noie vxoris ſue (mulierẽ) natã.ſ.añ ſpõ.(exheredare) iſte patruus nõ exheredabat iſtã mulierẽ ſua hereditate:q2 ibi nõ haberet locũ exheredatio ſed volebat eam priuare hereditate ſui patris q erat ſuus frater (hereditate).ſ.e.lator.⁊.c.cãm ɔ ſo.hic nõ iubet papa hereditatem reſtitui ſed ꝓhibet eum turbari ea occaſiõe quod ſit illegitimus.ſ.e.perlatum. vel erat de iuriſdictione eccleſie temporalis.

Cum inter. ⁊ lr̃a (eorũ) ſ3 filioꝝ (bona) nõ intromittit ſe de hereditate vel de bonis ſecularibus ſed iudicat quid iuris ſit.

Tranſmiſſe. (Paternam) ⁊ ſic vr̃ ꝙ pater eẽt defunctus. C. de here.ven.l.i.Sed contra videt̃ vbi dicit ſtandum verbo patris:vñ dicunt quidam eum viuere naturaliter : licet mortuus eſſet ciuiliter puta factus monachus. Vel dic ſtandum verbo viri quod publice ꝓferebat dum viuebat (negabãt) dum viuebant.vel modo facti monachi.(†Negabant) hec confeſſio filio non preiudicat niſi quo ad preſumptionem.ff.de inoffic.teſtamen.ſi inſtituta.§.ij.ſicut nec econuerſo prodeſſet ſi confiterentur eum filium.C.de proba.non nudis:confitentur tamen ꝙ ex ſola nominatione preſumitur niſi probetur contrarium dummodo nominatio fiat cum aliqua ſolennitate.arg.ff.de proba.l.vltima

(queſtio)

(queſtio).ſ.de legitimitate ipſius pueri (viri) his credit propter
affectionem quam creduntur habere ad filiam.ff.de appel.l.vlti.
C.de cura.fu.l.vlti.ē.de preſum.afferte (filium) qualiter hoc pro
bare poſſit no.ē.de filijs preſ.michael.

Cauſam que. (de ancl.) nomē eſt mulieris nō loci vel generis.⁊ cōſtruit intrāſitiue cum ablatiuo qđ ſequitur.ſ.mulier ſui id eſt
ipſius ancl.(ipſa) Ancl.eo) alano (virū).ſ.predictum alanum
(vxor) hic enim.R.ancl. vxorem alani deſponſauit.⁊ ex ea ſuſce
pit agathā.

Lator preſentium. H.patruū ipſi⁹.R.(Tractatū) tutius eſt qđ in hac preiudiciali det libell⁹ ⁊ fiat lit.
cōteſt.tū crederē pceſſum tenere etiā ſi litis ɔteſt.non
fiat nec ull⁹ ordo iudiciari⁹ ſeruet ⁊ eſt ea rō:qꝛ in modū exceptio
nis fuit ꝓpoſitū corā primo iudice.ſed qꝛ ipſe non potuit cogno
ſcere ⁊ trāſlata eſt hec cognitio ad iudiciū eccleſiaſticum.ſicut er
go iudex ſecularis de ea exceptione cognouiſſet lite nō cōteſt.⁊ ſi
ne ordine iudiciorum.⁊ ita iudex eccleſiaſticus qui in locum eius
ſuccedit ꝗtum ad cognitionem exceptionis. Alij tū aliter dicunt
(duos meſes) No.certū terminū pfigi agētibus.C.de inge.⁊ ma.
diffamari.ſ.de purga.ca.ad audientiam.(Duos menſes).C.vt
nemo inui.agere vel ac.l.j.ſol.illud regulare eſt.⁊ eſt ar.ad hoc.C.
de pigno.creditor.ſed licet ita debeat facere cauſa cognita poteſt
ſtatuere vt.ſ.certum tempus agat actor.alioquin vlterius nō au
dietur ⁊ hoc maxime tunc.ſcilicet quando videt iudex actorē ex
pectare tempus agendi quo reus probationibus careat:vel ali
cuius famam vel ſtatum grauari.C.de inge.ma.diffamari.ē.vt
lit.non conteſt.quoniam.§.j.C.de re.pig.ſi eo.⁊ vbicunqꝫ in mo
dū exceptionis vel preiudicialis actio proponit vt hic ⁊.ſ.eo.la
tor.ē.de or.cog.tuam.aliter autem reus non cogitur ſe defendere
ſed ſufficit quod mittatur actor in poſſeſſionem ⁊ fiat venditio ⁊
indicatur multa.ff.de bo.aut.iudi.poſ.l.pe.ff.ſi quis ius di.non
ob.l.j.generale tū eſt qđ periculū imminet qbuſdā pſonis ſi non
agant vel defendāt vt tutorib⁹ ⁊ cu.C.ar.tu.noia.C.de admi.tu.
tutoribus ⁊ geſtoribus negociorū ſi poſſint agere ſine mādato.ff.
de neg.geſt.ſin autem.videamus ⁊ procuratoribus.C.mand.pro
curatorem.⁊ adminiſtratoribus ciuitatis.ff.de admi.re.ad ciui.
perti.l.vlti.§.iiij.⁊.l.petitio.heredi.vindicanti necem defuncti.C.
ad fil.l.j.⁊ actori citato reo vel lit.cōteſt.¶ †.H.No.qđ obijciens
illegitimitatem eam probare debet.⁊ per conſequens non eſt ma
trimonium inter parentes.arg.contra.xxx.q.v.aliter ſed ⁊ hoc eſt
⁊ illud eſt in fauorem matrimonij hoc vt filij ſint legitimi.illud
vt clandeſtina matrimonia fiant manifeſta:vel ideo incumbit ei
probatio quia preſumptiones erant pro matrimonio.ar.ē.de pre
ſumptio.illud (intimens).ē.eo.c.j.cōtra.ſol.ibi (natiuitatis) de
qua licet ſic incidens ſecularis iudex cognoſcere non pōt qꝛ cau
ſa ſpiritualis eſt.ē.de or.cog.tuam.alias autem iecus.C.de iudi.
quoties.C.de ordi.iudi.adire.

Tanta eſt. (preſentium) idem eſt ⁊ ſi non fuit machinatus.

1 ¶ Iudex ſecularis non iudicat de illegitimitate.
2 An pnunciatus illegitimus ſi poſtea agat contra eum qui obti
nuit in cauſa illegitimitatis ſuper hereditate vel alijs que illegi
timus petere non poteſt obſtet excep.rei iudi.vel doli.⁊ vide mul
tas queſtiones circa huiuſmodi legitimitatem ⁊ illegitimitatem
vſqꝫ ad nume.ij.
11 Defenſor non admittitur in cauſa matrimoniali.

Cauſa que inter. (agitari)vt propter hoc mater.R.⁊ ipſe.
R.ab hereditate aui expellant:vt in ſequētibus patet
(inferi) minus bene (extitit) ipſe.R.(principalis).ſ.
1 nn mater dicti.R.ſit de legitimo matrimonio nata.(†Iudicare)
lꝫ iudex eccleſiaſticus de hereditate non debeat iudicare tamē pē
dente legitimitatis queſtione non permittitur procedere iudex
2 ſecularis.ē.eod.c.j.de ordi.cogni.tuam.¶ †Et ex hoc colligitur
quod ſi pronunciatus illegitimus poſtea agat contra eum qui
obtinuit in cauſa illegitimitatis ſuper hereditate vel alijs que il
legitimus petere non poteſt quod obſtabit exceptio rei iudi.vel
doli.j.eo.c.prori.imo videtur quod hec ſententia qua pronuncia
tur illegitimus ius faciat inter omnes.arg.j.eo.peruenit.⁊.c.per
tuas.⁊.ff.de liber.agno.l.j.§.ſi.⁊.l.ij.ſecus ſi reus abſolueretur ab
impetitione actoris.de hac enim dici poſſet ꝙ non facit ius inter
omnes. ¶ Unde ſi procurator vel defenſor illius qui impeteba
tur de illegitimitate ſatiſdedit rem ratam dominum habiturū ⁊
⁊ fuerit condemnatus quaſi procurator vel defenſor.⁊ poſtea do
minus petat ſe pronunciari legitimum:qꝛ non obſtat ei ſententia
lata contra eum qui ſine eius mādato agebat vel defendebat ſta
tim ille pro quo lata fuit ſententia poteſt agere ex ſtipulatione cō
tra defenſorem ad impendia litis.⁊ etiā quantum intereſſet eius
non iterum agi cauſam de illegitimitate eius.ff.rem ra.ha.procu
3 rator.§.ſi quis.¶ †Sed nūquid dices huiuſmodi intereſſe: quia
hic per ſecundam ſniam legitimus iudicatus poteſt ab eo qui vi
cit in cauſa illegitimitatis euincere hereditatē.dicunt qdam qđ
nō:qꝛ adhuc non intereſt eius niſi prius euincat hereditas: quia
etiam forte hereditatem defendet.⁊ ſi ſit illegitimus. Item licet
obtinuerit ſe pronunciari legitimum:tū per hoc non ſequitur ꝙ
petiturus ſit hereditatem forte qꝛ abhominabitur lites. Itē pōt
timere ꝙ ſi iterū ageret obſtaret exceptio illegitimitatis: hoc tū
nō credo ꝙ ex quo iudicatus eſt legitimus poſtea nō poteſt ɔtra
eum excipi de illegitimitate.ff.rē ra.ha.quoties.§.ſi.ē.eo.lator.ē.
de ord.cog.tuā.ſed hoc bene vř ꝙ ſi in veritate pdictus hō iudica
tus legitimus obtineat hereditatē ab eo q obtinuit ſup illegiti
mitate ꝫ defenſorē qđ pōt agere ex ſtip.ꝫ defenſorē ⁊ qđ pōt agere
ad eſtimationē hereditatis ⁊ interim ſi ſcđo ⁊ tertio etiā plures
hereditates vel alia bona euincat ab eo qui non poſſet euincere
ſed ſeruaret ſniam ꝫ defenſorem latā iterū ⁊ iterum ex ſtipulatu
aget ꝫ eūdē defenſorē.ar.ff.ad.l.aq.l.inde nerati⁹.§.viſum.ar.pre
4 dicte.l.ff.rē ra.ha.pcurator ⁊ eodē tit.l.ij.¶ †Sed obijcies quod
hoc non poteſt procedere:quia ſi ſuccubuit in hereditate non in
tereſt eius ſi reſtituat alienum.liiij.diſtinctio.generalis.⁊ ſi obti
nuit ad nihil tenetur.Sed reſpondeo quia tunc agit ad penam
ſiue ſuccumbat ſiue vincat.qꝛ ſtatim non ratum hꝫ cōmittitur ſti
pulatio non ſolū in id qđ amittit:ſed etiā in id qđ lucrari potuit
ſi ſniam habuiſſet ratam.ff.rem ra.ha.pcurator.§.fin.⁊.l.quo.§.
ſi.⁊.l.ſi cōmiſſa.nos autē lꝫ hoc fateamur verum intereſſe tamen
ſari nō pōt niſi prius cōdēnet.Item no.qđ non ſemp nec indiffe
renter quis admittendus eſt vt petat ſe pronunciari legitimum
nec aduerſarius vt petat aliquem pronunciari illegitimum.ſed
tunc iſta recte petuntur cum agitur de bonis vel de dignitatibus
eccleſiaſticis.⁊ queſtio illegitimitatis incidit:vt hic.ē.eo.lator.ē.
5 de ordi.cog.tuam.¶ †Item hec recte petūtur etiam ſi aliqua iu
ſta cauſa ſubſit:puta cum habeatur legitimus aliqui eum de ille
gitimitate diffamant.Et ſic poteſt quis plures iuſtas cauſas in
uenire.argu.C.de inge.ma.diffamari.C.de re.pign.ſi eo.ff.de cu.
bo.dam.l.j.ff.ex quibus cau.ma.in integ.ſed ⁊ ſi.ff.de adop.l.man
cipiorum.⁊.l.ſi optio.§.ſin.ff.de adulte.conſtante.argumen.con
tra.ff.de re iudicata qui in alterius.⁊ tamen facilius admittitur
quia dicens ſe pronunciari legitimum ꝗ aduerſarius petēs eum
pronūciari illegitimum qꝛ primum fauorabile eſt:hoc odioſum.
nec debet quis admitti ad petendum ſe pronunciari legitimum
niſi habeat cōtradictorem ⁊ iuſtum ⁊ ſi admiſſus fuerit nulla eſt
ſententia.arg.ff.de col.de non.ſed ſi habet iuſtum cōtradictorem
tunc admitteretur ad probandum de ſua legitimitate.argu.ff.de
proba.circa tamen ſententia inter aliquos lata ignorantibus nō
preiudicat.ff.de mino.l.etiam.⁊ dicunt quidam ⁊ forte non male
ꝙ licet ſententia filiationis faciat ius inter eos.ff.de libe.ag.l.j.⁊.
§.vlti.⁊.l.ſeq.nō tamen idem eſt in cauſa legitimitatis:quia hoc
6 nuſꝗ inuenitur expreſſum.¶ †Qui autem vult ſe aſſecurare ſu
per ſua legitimitate nec habet aduerſarium procedat ſm tenorē
decre.ē.de teſti.ſignificaret ⁊ dicūt quidam ꝙ nuſꝗ poteſt quis
petere ſe pronunciari legitimum niſi primo eius aduerſarius cu
ius intereſt propter ſucceſſionem vel aliam cauſam agat vel exci
piat vel alr̄ petat eum pronunciari illegitimum.⁊ ſic loquit.ē.de
or.cog.tuā.ar.ē.e.cām.j.eo.puenit.alij tū adijciunt ⁊ aliū caſum
ſcꝫ ſi agat contra diffamatores.C.de inge.ma.diffamari.alij tū di
cunt ꝙ per illam.l.non poteſt petere contra diffamatores niſi vt
ceſſent ab eius diffamatione:nec admittet ꝙ pronūcietur legiti
7 mus.¶ †Sed quero ſi vno petēte aliquem pronunciari illegiti
mum ⁊ ipſo probante ꝙ ſit legitimus pnunciet legitimus ⁊ ab
alio poſtea eodem modo agente pnunciet illegitimus nunquid
valebit ſnia cōtra res prius iud.vel que ſnia valebit. Rň. vtraqꝫ
valet inter eos inter quos lata eſt.nec eſt contra res prius iudica
tas cum alie ſint perſone in ſcđa cā alie in prima.ff.de exce.rei iu
di.⁊ an eadem.ſi enī inter eaſdem eſſet non teneret ſcđa ſnia.⁊ di
cimus generaliter ꝙ ſiue qs petat eum pronunciari illegitimum
quecunqꝫ ſnia feratur legitimitatis ſiue illegitimitatis ⁊ etiam
ſi illegitimitatis ſententia feratur preſente eo qui pronunciatur
illegitimus nec appellante tū hmōi ſnia non obeſt ei niſi cōtra il
los qui fuerunt in iudicio.Unde ſi poſtea ɔtra alios petat here
8 ditatē nō obſtabit ſibi exceptio rei iudicate. ¶ †Et idem videt
ꝙ ſi aliquis petit in integ.reſt.vt abſtineret ab hereditate ⁊ dene
gata eſt ſibi in integ.reſt.per ſniam ſi poſtea agitur cōtra eundē
ab alio ⁊ iterum petat in integ.reſti.vt abſtineat ab eadē heredi
tate non obſtabit ſibi exceptio rei iud.Et idem vř quod ſi inſtru
mentum pnunciatum eſt falſum petro agente:ſi poſtea alius ꝓ
ducat idē inſtrumētū nō preiudicat ei ſnia inter alios ⁊ in alia cā
lata.⁊ ſi quis vellet dicere contra non poteſt reſpondere.l.j.ff.de
excep.rei iudi.ſi a te.⁊.l.cū queritur.⁊.l.ſe.⁊ idem videt ſi agente.
A.contra.R.decernatur vnum predium alteri debere ſeruitutē:
licet arg.ſit ꝫ.ff.de neg.geſt.qꝛ negociū.§.ſi.hoc fallit cum agit in
modum denunciationis: impugnationis electiōis:vel exceptio
nis cōtra electionē:vt no.ē.de elec.cum dile.⁊.c.ſtatuimus. Item
fallit in cauſa inquiſitionis.j.de collu.dete.c.ſi.ar.ꝫ.j.de pur.ca.

er tuariſ;tñ qñ inquirit de iurib⁹ debēt vocari oēs quos res tāgit.⁊ niſi vocent vel etiā ſi ignorēt ſubuenietur eis de facili.ȝ.de teſt.cū olim.C.de bo.vacā.l.fi. Item fallit in cā filiationis.ff.de li.ag.l.j.§.fi.⁊.l.ſeq.⁊ in q̄rela inoffi.teſt.ff.de inoffic.teſta.papinianus.§.ſi ex cā.⁊ in cauſa ingenuitatis ex ſeruitute.ff.de ſta.ho.ingenuum.ff.de li.cā.diui.ſecus autem eſſet ſi ex libertinitate diceret ſe ingenuū.ff.de ingenu.l.j.⁊.l.patronū. Itē fallit in criminali cā quo ad aliquid.ff.de p̄uari.preuaricatiōis.⁊ in populari.ff.de iureiur.cum.§.in po.⁊ in crimine adulterij.ff.de adul.denunciaſſe.§.q̄rit.⁊ in appellatiōib⁹.ȝ.de ap.ca.fi.⁊ in ſeruitutib⁹.ff.ſi ſer.ven.loci.§.ſi fundū. Item inoff.teſt.ff.de inof.teſt.poſth.§.ſi qs. Item fallit in ſingularib⁹ ⁊ in vniuerſalibus ſucceſſoribus.
9 ff.de ex.rei iud.ſi a te.⁊.l.⁊ an eadē exceptio rei iudi. ¶ †Sed que res q̄liō fert ſnīa in hac cauſa cū agitur per defenſorem.nā cōtra dnm ferri nō pōt.C.de ſen.⁊ interlo.l.j. Item cōtra defenſorē nō vt poſſi ʒcipi verba de illegitimitate:quidam dixerūt hanc cām nō poſſi agi per defenſorem ſine mandato.ſed ʒtium expreſſe apparet.C.de ſatiſda.l.j.⁊.ff.rem ra.ha.ſi p̄curator.§.ſi quis vbi expreſſe dr q̄ cā ſtatus agit p p̄curatorē ſine mandato.nos autē dicimus ſnīam ferendā cōtra defenſorē.ff.de his qui no.infa.furti §.j.⁊.l.ſeruus.ff.de neg.geſt.liberta.§.fin. Et formabitur ſic ſnīa. Cum.A.ageret cōtra.B.p̄curatorē vel defenſorē.C.p̄curatorio vel defenſorio nomine ipſius.C.ſuper illegitimitate ipſi⁹.C.nos viſis ⁊ auditis rationibus partium.B.procuratorem vel defenſorē.C.p̄dicto.A.condēnamus.nō eñ eſt neceſſe exprimi cauſam in ſnīa.ȝ.de re iud.ſicut nobis.nec tñ reputemus iniuſtam ſnīam ſi cām adnotet hanc.ſ.cum illegitimitas.B.hn̄ ſit probata.⁊ per hmōi ſnīam nō p̄iudicaret.B.de iure lȝ de facto eſſet ei infamia ȝ.de or.cogni.cum olie.in fi.⁊ ſic dicimus formādas ſnīas ſi de futuro vel de alijs conſimilibus agit per defenſorem. ¶ Qualiter aūt ſit formāda contra p̄curatorem cum mandato vel ʒtra dnm
10 no.ȝ.de cle.querelā. ¶ Item no.q̄ in his ⁊ in ſimilibus melius eſt certam penā ſtipulari ad quā ſtatim cum ratū non habet agi poti ſi.ff.rem ra.ha.quot.§.ſi.⁊.l.ſi p̄curator.§.ſi quis.⁊.ff.de preto.ſtipu.l.fina.q̄ ſtipulari ſine pena vbi oportet expectari anteq̄ agi poſſit q̄ interſit ⁊ vbi ſemp minime eſtimabitur vt.ff.de preto.ſti.l.ſi.
11 ¶ †In cā autem matrimonij nō eſt admittēdus defenſor niſi in eo caſu vbi procederetur in cā ſi defenſor non exiſteret. C.de p̄cu.exigendi.nec tunc debet ſatiſdare rem ra.ha.do.q̄ metu pene non ſit tenēda.ȝ.de ſpō.gemma. Nec formabitur ſnīa in perſonam procuratoris vel defenſoris ſed principalis perſone lȝ ſemper fuerit abſens.argu.ȝ.eo.c.proxi.ȝ.qui ma.accu.poſ.c.j. In inquiſitione eñ hn̄ admittimus procuratorē (incōgruū) prima facie. Ius tñ agi p̄mittit poſt mortē rōne bonorum.ȝ.eo.lator.C.ne de ſtatu defun.l.j.⁊.l.q̄uis.

PErlatum. (tranſiſſet) cauſa negandi q̄relaȝ accuſans matrimoniū de parentela.vel dices maritum mortuum(parentibus)hoc debuit facere cum malitioſe ſe abſentaſſet vel ſine cauſa vagaretur(mandauit)hoc licuit quis vagabatur(promulgauit) ȝ.vt lit.non conte.quoniam contra ſol.ibi.

q Uod nobis.

DEferente.(eos)qui contrahere prohibentur impediente publice honeſtatis iuſtitia(permiſſione).i.diſpenſatione.vel.i.tolerantia.

PEruenit.(viduam)hi hn̄ cōfitebant matrimoniū in facie eccleſie fuiſſe cōtractum ſȝ dicebāt inter eos fuiſſe impedimētū cōſanguinitatis vel aliud hmōi.⁊ ideo non ſunt audiendi quia hoc p̄bato nō iudicarentur filij illegitimi.ſed ſi diceretur nō fuiſſe matrimoniū ʒtractum inter eos in facie eccleſie ſed more adulterorū vixiſſe hn̄ eſſent audiendi vt hic.ȝ.eo.cām. ¶ Item audiēdi eſſent ſi dicerent coniuges ſcientibus ambobus conſanguinitatem matrimoniū cōtraxiſſe.ȝ.eo.ex tenore.illud etiaȝ credimus q̄ ſi matrimoniū cōtractum fuit clandeſtine ⁊ poſt morteȝ coniugum dicantur filij illegitimi:q2 conſanguinei fuerunt parētes q̄ poſt mortem audiendi ſunt.ar.hic vbi dicit legitur.cc.ar.ȝ.de clāde.de ſponſa.cum inhibitio.

PEr tuas literas.(firmauit)hec affirmatio non ſufficit: cum facto ʒtrium fuerit proteſtatus.ſ.accipiendo vxorem.arg.ȝ.de cle.cum inter. R.ſi autem non fieret preiudicium alij m̄rimonio valeret confeſſio vt pro vxore eā haberet ff.ad.l.aquil.p̄inde.§.vl.⁊ eodē modo hec cōfeſſio p̄deſſet filijs ſi alijs filijs preiudicium non fieret:nec ob.decre.ȝ.eo.tranſmiſſe q̄ ibi nō dicitur qđ crederetur ſi diceret eum filium ſed creditur q2 dicebāt nō filiū.⁊ p hanc confeſſionē nō fiebat alijs preiudicium imo proficiebat eis.poſſet tñ dici qđ vbi nō fieret preiudicium filijs alterius m̄rimonij.ſtaretur confeſſioni eorū.⁊ ſic loquitur.ȝ.eo.tranſmiſſe.ſecus ſi fieret preiudicium filijs alterius m̄rimonij ⁊ ſic loquitur hec decre. Item illa decre.nihil ʒtrariū facit vel dixit ille de quo loquit illa decre.(filium) hoc ipſo q̄ naturalem filium appellat in teſtamēto intellige legitimare eum.C.de natu.li.aut.ſi qdem nīſi alios habeat legitimos filios.in aut.qui.mo.na.effi.le.§.ſi vero non.(patrimoniū) hoc non obſtāte q̄ eſſet illegitimus:nā a lo nō pertinet de hereditate ad eccliam.ȝ.eo.cām ⁊ ca.lator (decretali).ȝ.eo.tranſmiſſe (denegaſſe.) ⁊ ideo ſola cōfeſſio patris non ſufficeret p̄ legitimatione filij.(diſſimili) quia ibi cōtra filium teſtabātur parētes.tñ illa decr.pro iuſtitia ſnīe facit vel aliter:vt no.in glo.hec affirmatio.

1 ☞ Debet legitimatus per epiſcopum effugere obiectionē illegitime natiuitatis.
2 Legitimatus reſtitutus fame:que poſſit facere.
3 Legitimatus a iudice ſeculari non intelligitur ad ordines legitimatus.

PEr vene.f.n.(habeat) allegādo loqtur alij dicunt q̄ ſic ſit in veritate (veriſimilius) non tamen verum eſt nam temporalia ⁊ ſpiritualia diuerſa ſunt ⁊ diuerſos iudices habent nec vnus iudex habet ſe intromittere de pertinentibus ad alium:licet ſe adinuicem iuuare debeant.xcvj.diſt.cum ad.ȝ.eod.lator.ȝ.de re iudi.nouit (per ſimilem) ſm ar.(eximitur) ⁊ ſic hoc ipſo qđ diſpenſatur vt poſſit fieri eps:videtur quod ſit factus legitimus etiam quo ad actus legitimos (preterea) tertium.argu.
1 (†Euaderet) ſic ⁊ legitimatus per epm effugere dȝ obiectionem illegitime natiuitatis quo ad actus legitimos.ſ.qđ poſſit eſſe iudex ⁊ teſtis in paterna autem hereditate vel alijs non intelligitur diſpenſatum.quia non poteſt diſpenſare ſicut nec iudicare.ȝ.eo.
2 lator.⁊.c.cauſam. ¶ †Et no.quod legitimatus reſtitut⁹ fame ⁊c. cum quo diſpenſatum eſt in quocunq; foro ſiue eccleſiaſtico ſiue ciuili ⁊ omnia ea facere poterit ſuper quibus habuit poteſtatem qui legitimauit vel fame reſtituit vel diſpēſauit.poterit enim in omni iudicio teſtimoniū reddere.ad ciuiles honores vocari niſi ſint talia que ſint in alterius preiudicium verbi gratia.nam legitimatus ab vno principe vel ciuitate vel p̄rimate non obtinebit ab inteſtato bona hereditaria in terra que non ſit ſubdita legitimanti:q2 ſic auferuntur bona conſanguineis defuncti:vel fiſco q
3 debet ſuccedere ab inteſtato. ¶ †Item legitimatus a iudice ſeculari non intelligitur ad ordines legitimatus.quia promoueri ad ordines non eſt de iuriſdictione laici iudicis:ſed ſi vn⁹ epiſcopus legitimet aliquem etiam in alia dioceſi poterit promoueri:quia diſpenſare in ordinibus cum illegitimo de iuriſdictione eſt cuiuſq; epiſcopi.⁊ quod illegitimus promoueatur in nullius preiudicium eſt. In alijs autem in quibus nō eſt neceſſaria legitimatio:fame reſtitutio:vel diſpenſatio:vt ſi ſeruus detur libertati vel obligatus nexibus curie abſoluatur:etiam ſi laicus hoc faciat tamen ad ordines aptus redditur.liiij.diſt.c.j.ij.⁊.iij.⁊.iiij.⁊ ſeq. ratio diuerſitatis eſt quia in his nō eſt delictum vel defectus nec eſt in predictis neceſſaria aliqua diſpenſatio.alij autem dicunt q̄ etiā diſpenſare pōt.⁊ intelligit diſpenſatū in hereditate hoc ipſo q̄ diſpenſat in ordine. ¶ Sed ȝ vtranq; opi.videtur q2 non habet iuriſdictionē contentioſam in tpalibus.ȝ.de ap.ſi duobus.ſȝ dic licet nō habeat iuriſdictionē cōtentioſam tñ voluntariā exercere pōt.ff.de offi.p̄con.l.ij. Item aliqua conceduntur p cōſequentiam ⁊ indirecte que non conceduntur directe.iiij.q.iij.§.ſerui.ff.de pac.tutor.⁊ de his no.x.diſt.c.j.(videbatur) quartū arg.(recognoſcat) de facto.nam de iure ſubeſt imperatori romano vt quidam dicunt.nos contra:imo pape (tanq̄) agit eñ aliqñ quis vt alius.xxiij.q.iiij.ſi eccleſia.ff.q̄ cu.vniuer.item.§.j.ſic etiā habes in adoptione.ff.de adop.ſi conſul melius tñ facit ſi abſtinet a talibus.ff.de offic.p̄cō.nec q̄cq̄ arg.ȝ.de inſti.c.vl.ȝ.de iure pa.per veſtras.(rōnibus) ſoluit (ſanguinē) inter ſang.⁊ ſang.iudicium variatur cum accuſator dicit probatum eſt quod reus ſanguinem fudit.i.aliquod crimen ciuile commiſit puta homicidium adulterium furtum vel aliquod aliud ſimile (inter leprā ⁊ leprā) cum accuſator dicit infectus es lepra hereſie.i.aliquo crimine eccleſiaſtico: puta ſymonia:ſacrilegio : vel conſimili ⁊ accuſatus negat.
☞ (†Inter cauſam ⁊ cauſam) cum actor dicit teneris mihi in centum ex mutuo vel commodato vel cōſimili ciuili actione:vel etiā teneris mihi ad decimas preſtandas vel habeo iuſpatronatus in hac eccleſia:vel alia cōſimili actione ciuili ⁊ eccleſiaſtica reus aūt negat.nam in his omnibus ſi quid difficile vel ambiguum fuerit ad ſedem apoſtolicam recurrendum eſt.xviij. diſtin.multis.ȝ.de appel.vt debitus (criminale) idem vult intelligere criminale ⁊ ciuile non diuerſa.⁊ ſic de alijs.

EX tenore.(vidua) tanq̄ tutrix.quando ma.tu.offi.fun.poteſt.l.ij.⁊ aut.matri. procuratrix autem eſſe non poteſt ⁊ pro filio.argu.ff.de procur.feminas.(In facie) ad hoc vt fiat in facie eccleſie neceſſe eſt ſeruari ſolennitatem que eſt.ȝ.de clandeſti.deſpon.c.ſi.alij dicunt in facie eccleſie fieri ſi vocatis amicis publice nullius procurata celatione contrahit (ignorantia) ſufficit eñ alterius coniugum ignorātia ad hoc vt ſit legitimus ⁊ vt etiam

ſcienti

Scienti ſu[...] edat. ꝫ. de clande. deſpon. c. iij.

Gaudemus.

1 Quis poſſit matrimonium accuſare.
2 Poteſt in cauſa matrimoniali idem eſſe accuſator ꝛ teſtis.

¶ Qui matrimonium accuſare poſſunt. Rubrica.

1 ¶ († Accuſare) Quilibet pōt accuſare matrimoniū ad plenum diuoꝛtiū celebrādū nō tñ quo ad toꝛ vbi nō admittit niſi marit᷒ ſꝫ in p̄mo caſu extraneis p̄ferunt illi q ſunt de ꝯſanguinitate con iugū. ſed ꝛ inter extraneos p̄ferunt antiqoꝛes ꝛ maturioꝛes vici ni. xxxv. q. vij. c. j. ꝛ. ij. j. e. vt nobis. Itē tam maritus q̄ vxoꝛ accuſa re poſſunt. j. e. inſup. Des aūt q repellunt ab accuſatiōe vel q ad eā admittūtur ꝛ a teſtimonio repellunt ad illud admittunt dūmodo aliter ſint idonei ad teſtimoniū reddendum. Item not. qꝺ ſi fiat accuſatio ſup federe mr̄imonij. puta qꝛ dicam inter ꝯiuges cōſanguinitatem vel aliud impedimētum eſſe ꝓcedit lite nō con teſt. ſecus ſi ꝓpter adulterium ad toꝛi ſeparationē ageretur. ꝫ. vt
2 lite non conteſt. ad hoc. ꝛ. e. quoniā fre. §. poꝛro. ¶ † Itē in cauſa mr̄imoniali idē poteſt eſſe accuſatoꝛ ꝛ teſtis. xxxv. q. vj. ſi duo. ꝛ. c. ep̄s in fin. ꝛ. e. de parentela. ꝫ. de teſti. cog. preterea ꝛ hoc intelligi tur verū vbi q̄rit de conſanguinitate coniugum: vt in p̄alleg. c. melius. ꝫ. de cōſan. ꝛ affini. c. j. ꝫ. de ſpon. cum in tua. nam tūc etiā conſanguinei ꝛ etiā mater pōt eſſe accuſatoꝛ ꝛ teſtis. j. eo. vſ. ꝫ. de teſti. ſup eo. in fi. Sed ſi nō quereret de cōſanguinitate. ſed de alio impedimēto. ſcꝫ an cōtraxiſſet cum ea: tunc licet cōiter ſit admit tenda mater ꝛ pater ad accuſationem ꝛ teſtimoniū. tñ in hoc ca ſu ſi ꝓpter impotētiam alterius coniugum haberet ſuſpectū te ſtimoniū alicui᷒. repelleret a teſtimonio ſed nō ab accuſatione. ꝫ. de teſt. ſup eo. in princ. ꝛ idem vſ ſi dicitur primo cū alio contra xiſſe vel votū emiſiſſe vel de ſpūali cognatione. nā in his ſi ſuſpe ctum ſit alicuius teſtimoniū repellā cum ar. p̄dicte decre. ſup eo. In cōſanguinitate aūt eſt ſpeciale q̄ nunq̄ dꝫ ſuſpectum haberi teſtimonium alicuius conſanguineorum.

Relatum.

(nequiuerit). ꝫ. vt lite nō ꝯteſt. qm̄: §. qꝺ ſi foꝛſan contra ſolu. ibi.

A nobis eſt.

(Accuſatione). prius dicitur denūciatio q̄ accuſatio. quia ad hoc intentio dirigi debet accuſantis. vt a peccato ceſſent nec aliter īereſt ꝛ melius eſt q̄ fiat in ſcriptis q̄ ſine ſcriptis. ꝫ. de reſti. in integ. ex līis preſtatur etiā iuramētū de veritate dicenda in matrimonio aūt contrahendo non hꝫ lo cum accuſatio ſed denunciatio tm̄. ꝫ. de deſpō. impu. ad diſſolue dum (cōſcriptio) nō em̄ pōt per chartā accuſare. ij. q. viij. p̄ſcripta nec teſtificari. ꝫ. de coha. cle. tua.

Videtur nobis.

(dirimēdū) ꝓpꝫ ꝯſan guinitatē vel q̄ aliud matrimoniū prius ꝯtraxerāt (admittant) repete que diximus. ꝫ. de teſt. ſup eo (intereſſe) ſponſalibus con trahendis (leges) ſecus ſm̄ canones.

Inſuper adiecisti.

(cognita) ſine co actiōe. aľs ſecus.

Significante.

(Ab accuſatiōe) foꝛte ge nerale eſt vt null᷒ admit tat ad accuſationē ſi conſtat q̄ mala intentione ducit vel foꝛte hꝫ tm̄ locū in denunciatione vbi neceſſe eſt q̄ denunciatoꝛ ſit ſine crimine. iij. q. vij. in grauibus. mr̄imoniū em̄ nō ꝓprie dr̄ accuſari niſi ab vxoꝛe. nā cū nō ſit publicū crimen nō admittit niſi quoꝝ intereſt. ſed denūciari dr̄ crimē in quo manet ar. j. c. pri. ꝫ. de deſpon. impu. ad diſſoluēdū. Sed q̄res nunquid neceſſe eſt precedere monitionem alibi no.

Cum in tua.

(prodierit) nec ipſe nec alius quia etiam ſi alius matrimo nium accuſaſſet. tunc ſc̄ds nullo modo eſſet admitten dus niſi in caſibus q no. ꝫ. de elec. cū dilecti (Dāni) q ſunt vt quicunq̄ ſcit aliqꝺ impedimētū infra certum tp̄s veniat ꝛ dicat. ꝫ. de clande. deſpon. c. iij. ſi autem non ſit prefixus termi nus dꝫ venire infra modicum tempus qꝺ tamen eſt cum quodā temperamento intelligendum. ff. de ſolu. quod dominis. ff. ex qui bus cau. ma. ab hoſtibus. §. vlti. ꝛ hec qꝺ vlterius accuſare non poſſit vera quando poſt contractum matrimonium ꝛ poſt termi num tranſactum volunt accuſare. † Sed quid ſi ante cōtractum matrimonium ſed poſt terminum tranſactū velint accuſare. itē quid ſi dictum ſit in banno q̄ vltra terminum nō audietur. Rn̄. ſi ſic dictum ſit audiendus eſt ante cōtractum matrimoniū. arg. opt. ff. de opt. leg. l. mancipioꝛum. ꝛ. l. ſi opt. §. vlti. poſt cōtractum autem non dꝫ audiri vt hic. argu. ꝫ. qui filij ſint leg. latoꝛ. C. de re. pig. ſi eo. C. ſi vt ſe ab here. auf. ibi poſita. quidam tñ dicunt ſentē tiam hanc. ſ. q̄ nullus decetero cōtra illud matrimoniū non au diatur: neceſſariā ad hoc vt nō audiatur arg. C. de inge. ma. diffa mari. ſed tñ. ibi ſniam neceſſariam eſſe. ꝛ ad hoc prodeſſe vt etiā ſi matrimonium non ſequatur tamen poſt ſententiam nō audie tur. ſecus autem ſi non eſſet lata ſnīa: vt. ꝫ. dictū eſt. ¶ Item hec habēt locū. ſ. q; poſt interdictū agere nō poſſit. vbi p decretū ꝓhi betur ab agendo vel accuſando vel conſimilibus. ſecus ſi p decre tū imponeret ei vt duplū vel q̄druplū ſolueret ſi aliqd nō faceret nā tunc etiam ſi cōtra fecerit non incurrit penā. C. cōmi. vel epi. ꝛ pro. l. interlocutio. C. de ſen. ꝛ interlo. ex ſtipu. niſi in caſu ſpecialē ff. de admi. tu. tutoꝛ. §. ſi deponi. niſi foꝛte cum cauſe cognitiōe de creta eſſent interpoſita. qꝛ tunc oīmodo ſeruanda eſſent. C. cōmi. vel epi. ꝛ p. l. ea que. vltra terminū autē poſitū a lege nullatenus ꝫ aliqd ꝓponere. C. de adul. ob cōmiſſa. ꝛ eodē modo ꝫ id quod l. municipali decernitur venire nō lꝫ. ff. de decre. ab oꝛd. fa. l. vlti. ꝛ ſm̄ hoc non vſ differentia ſiue adiciatur clauſula ſiue non ſcꝫ ſi contra factum fuerit non audiatur. ¶ Aliud autē eſt interdicere aliqd alicui. nā tunc ſi contra factū ſit tenet. ꝫ. de ma. ꝯtracto con tra interdi. eccle. c. ij. niſi adiectū ſit ꝛ ſi ꝯ factū fuerit nō teneat. ꝫ. de preben. dilecto. habet aūt locum hoc gn̄ale edictum vbicunq̄ plures admittunt ad agendum vel contradicendum vel aliquid ſimile agendū. vt in reſtitutione ꝛ matrimonio in adoptione ꝛ in naturalibus. ꝫ. q ſi. ſint leg. latoꝛ. ff. de adop. nā. C. vt ab he. ſe ab ſti. auf. ibi poſtea. ꝛ eſt rō q̄re in talib᷒ ꝓponit ſic generale qꝛ ne a ſcit q̄ certa pſona ᵃ dꝫ citari ſicut de electiōe actionū. ff. quoꝝ le. l. n. §. hec aūt decre. ¶ Et qꝺ dicit hec gl. locū hꝫ vbi nullus p̄ceſſe rat accuſatoꝛ. qꝛ ſi p̄ceſſiſſet etiā ſi legitime abſens ꝛ ignorās ſup ueniret nō tñ audiret. vt no. ꝫ. de ele. cū dile. † (Teneris) minoꝛ. xiiij. annis. ꝛ foꝛte ſufficit qꝺ ſit doli capax cū cuilibet q pōt pecca re. dictū ſit ſi peccauerit ꝛc. ij. q. j. ſi pec. xxiiij. qꝺ. iij. tam ſacerdos. xxij. q. ij. alia aľs aūt minoꝛ nō admittit ad agendū niſi habeat cu ratoꝛē inſti. de cura. §. itē inuiti (legitima) foꝛte qꝛ tūc ꝓbationes nō habebat. ij. q. vij. plerisq̄ (p̄ſumat). xvj. di. quod dictis. xij. q. ij. qui ꝛ. (repellendus) nō ſolū ab accuſatione ſed etiā a teſtimonio ꝛ denūciatione. ꝫ. de ſpon. cū in tua. nā q̄ vna via ꝓhibet ꝛ alia ff. pro ſo. ideoq̄. ꝫ. de ꝓcura. tue. ff. de condi. inde. que ſub con. arg. contra. ꝫ. de iureiur. quemadmodum (ab alijs) ſecus in teſte. ꝫ. de teſti. licet alij tamen idem dicunt in teſte.

a ¶ Que certa p ſona. adꝺ bal. l. ſi. C. de edi. di ui Adri. toll. Imo. poſt In no. in. c. fin. de ma. ꝛ obed. in auf. alb. d teſt. refert ꝛ ſeqtur fel. in. c. cogno ſcētes. col. vij. ī pn. ꝫ. de ꝯſti. ꝛ eūdē Ino. l. c. in nfa. ꝫ. d ꝓc. bar. l cꝛ. ua. ad repn. in v̄. per edictū circa fi. car. in ſuo ꝯſi. lxxiij. col. j. cir ca fi. Alerā. de imo. l ꝯſil. cvj. co. pe. ī fi. ꝛ fi. l. v. vol. ꝛ ibi cō cor. ꝛ vltra ale. p alex. adde in ꝓpoſito pe. de anc. l ꝯſi. cclxx. ſcip. l p̄mo du bio l. n. col. ꝛ ī ꝯſi. cexcij. inci. vſ p̄ma facie. ꝛ do. meū do. bar. Soc. l ſuo ꝯſi. inci. qm̄ vi deo nodū. i. iij. co. ꝛ ibi alia al legat q̄ ꝯſiliū nō hr̄ in ipreſ ſis ꝛ car. in ꝯſi. lxxiiij. ici. ī di ſcuſſiōe p̄m iſtſ articuli coīū. j. vſi. in ꝯtrū eſt.

De diuoꝛtijs. Rubrica.

Si qua mulier.

Quesiuit.

hoc niſi non excipit de dictis ſed di cendis (religione) trahēdo eam ad idololatriā (ab infidelitatis) idem eſt ꝛ ſi ad aliquod peccatum. hoc. c. expone p. c. inferius poſitum quarto. ꝛ. c. gaudemus (traxerit) id eſt nitatur trahere.

Porro.

(De comite ꝛ notoꝛia). i. publica fama aľr aūt vir eſſe poſſet notoꝛiū (ſeparari) debitū aūt denegare debebat lꝫ marit᷒ vxoꝛē dimitte re nō debeat p quacunq̄ notoꝛia conſanguinitete. tñ iudex vbi notoꝛiū eſt quo ad toꝛū reſtituere nō dꝫ arg. j. eo. pri. ꝫ. de reſti. ſpo. literas (reſtitutionē) agebatur poſſeſſoꝛio.

Significasti.

(poſtulat) ſiue poſſeſſoꝛio ſiue petitoꝛio agat iuſte de negatur ei reſtitutio cum eſſet adulteriū ſic notoꝛium q̄ inficiari nō pōt ſcilicet teſtimonijs teſtantibus ſu per terrā. xxviij. diſtin. priuſq̄ nec hoc dicimus ſpeciale in matri monio. ſed vbicunq̄ eſt notoꝛium facti actu permanentis quale eſt hic. cum filij maneant qui reddunt notoꝛiam incontinentiam vel notoꝛium iuris nūquam facienda eſt reſtitutio. ꝛ ſic pōt intel ligi. ff. de doli excep. dolo. Itē intelligo hoc ſi notoꝛium eſt iudi ci ꝛ alijs. vel alijs ꝛ non iudi. ſꝫ tamen ſecum paratas habet ꝓba tiones. ar. ꝫ. de reſti. ſpo. līas. ſi neutrum horū eſſet ſed diffuſſum terminū ad ꝓbādum peteret non dicerē denegādā reſtitutionem (materiā) mulier autē ad hoc nullo mō induci debet. ff. de adul. l. j. §. ſi pu. † (Conſtaret) no. ſi mulier petit reſtitutionem mariti. ꝛ maritus excipiat de adulterio notoꝛio mulier replicet de adul terio viri non debet fieri reſtitutio niſi ꝛ viri adulterium eſſet no toꝛium ſicut ꝛ mulieris. ſꝫ ſi vir nō reieciſſet mulierem ꝓpter no toꝛium adulteriū. ſed peteret per eccleſiā ſeparari. et exciperet mu lier de adulterio viri audiende eſſent ꝓbationes mulieris ſuper exceptiōe adulterij non notoꝛij. ꝛ eſt ratio diuerſitatis. quia primo mulier egit poſſeſſoꝛio. vnde ſicut facilius conceditur ne admitta tur exceptio adulterij non notoꝛij ſic et denegatur facilius vt non audiatur in hoc vt fiat ſtatim reſtitutio. ſed tñ bene dicimus ad mittēdas ꝓbationes mulieris. ꝛ ſi ꝓbauerit viri adulteriū fiet re ſtitutio. ſed in alio caſu. ſ. q ſi vir petit ſeparationem agitur petito rio. vñ de vtroq̄ plene recipiuntur probationes.

Ex literis.

(ſuggeſtione) ꝛ falſo (priuatū). q. d. non ſententiando ſed conſulen do (redire) argumentum cōtra. ꝫ. capitulo primo ibi ſolutio propter adulterium quod commiſit qꝛ iam pa ima iniuria mutua compen.

DE illa. Hec decre. loquitur de illis quorum alter ad hereſim labit. ⁊ idem credo in infidelibus quorum alter cõuertitur. (Nullatenus) arg. contra. ſ. c. proxi. ſo. ibi ideo vir cogitur eam recipere. quia poſt ſententiam commiſit adulterium. vnde ſententia ſibi prodeſſe non debet cum fecerit quaſi cõtra eam at hic conuerſus poſt ſententiam ꝓ ſe latã nihil cõtra ſniam fecit: vel idem eſſet in ſuperiori decre. ſi ſententia lata fuiſſet ſed ibi non fuit lata ſententia. licet non ſententialiter eis iniunxerit continentiam. ¶ † De alijs criminib⁹ ꝙ hereſi qd dices puta qui virum ad latrocinium trahere volebat ꝑ eccliam ſeparatum eſt mrimoniũ vt hic. ⁊ ſ. c. proxi. xxviij. q. j. idoloiatria. ſo. vñ quibuſdã ꝙ hec decre. dicit idem. alſ qui nullã vel vilem cãm inuenies q̃re non ſit idẽ in omnibus. tñ alij dicunt ꝙ ꝓ alijs criminibus nunꝙ̃ eſt ferenda ſnia perpetue ſeparationis. ſed tñ quouſq; peniutuerit. ⁊ rõ diuerſitatis eſt periculum hereſis. ſed prius dictum ſcilicet in principio glo. magis placet. dicimus eñ ꝙ licet de rigore iuris poſt abſolutionem iudicis non debeat cogi redire licet etiam qḋ bene diffinitum eſt non debeat retractari. vi. q. iiij. quod bene. tamen iudex ex officio ſuo adulterãtem poſt ſniam redire coget ad adulteram. arg. ſ. de iureiu. tua nos. ⁊ ſ. eo. c. pri. Sed dic ꝙ nõ facit ꝯ ſniam. ſentẽtia eñ talis fuit qui abſolutus fuit reus ab impetitione mulieris tũc autẽ fieret contra ſniam ſi mulieri iterũ petenti virum fieret eius reſtitutio. ſʒ ſi vir ꝓ quo lata ſnia repetat mulierẽ nõ fit ꝯ ſniam imo iniquũ eſſet ſi ei ſnia ꝓdeſſet ꝯ quem lata eſt. ff. de exceptio. rei iu. euidenter. ſi aũt viro iſto accuſante mulierẽ adulteram lata ſit ſnia diuortij: q: tũc nõ põt vir iuſte abſolui q: agit. tũc locũ hʒ hec decre. Quis iudicẽ illũ crederem prudẽter ſniare q ſic diceret. Diuortij ſniam inter vos ꝓferimus ꝓpter adulterium ꝙdiu viro accuſatori iuſte placuerit.

QUanto te nouimus. (Infidelis.) quid dices de his q ſunt heretici. ſed tñ baptizati. lʒ ab hereticis. Rñ. hec q̃ſtio non põt hr̃e locũ. qḋ ſic oſtendo q: ſiue infans ſiue maior. aut fuit baptizat⁹ in forma eccleſie ⁊ ſic habuit verum fidei ſacr̃m etiã ſi ab hereticis vel infidelibus fuit collatũ. ⁊ ſic etiã ratum eſt mrimoniũ inter eos. ⁊ ideo vlteri⁹ nullo mõ ſeparari põt. Aut nõ fuit collatum in forma eccl'e ⁊ tunc nõ habet fidei ſacr̃m infideles ſunt ⁊ iure infidelium vtũtur. ⁊ ſic eodem mõ nõ eſt ratũ mrimoniũ inter eos (aſt). xxiij. q. j. iã nunc. ⁊ ca. ſi infideles (ſoluit) ipſo iure etiã ſine iudicio eccleſie. verũtñ ſi anteꝙ̃ ab aliquo coniugũ cõtrahat puerſus ꝯuertat alter eũ recipere cõpellit. j. e. c. pri. (cum) idẽ dicũt qdã ⁊ circa eum q in infidelitate remanet. lʒ ille nõ ſine pctõ contrahat. cõuerſus autẽ ſine pctõ (ratũ). i. indiſſolubilẽ. xxviij. q. j. itẽ illud. † (Per hanc) ſcʒ vbi diximus ꝙ q ꝯuertit ad fidem licite ꝯbit. ⁊ ex quo licite ꝯxit nõ eſt cogendus redire ad priorẽ cõiugem de nouo cõuerſam. niſi mortua eſſet ſcḋa vx. ⁊ q: tũc cogeret eam recipere. j. c. proxi. §. ſi. licet aliter videatur diſtingui. ſ. e. de illa. Tñ cõſueuit hoc queri, Quid ſi velit trãſire ad religionem. Ad qḋ rñ. quod cum matrimoniũ ſit conſummatum non põt heretico volente ſe corrigere ⁊ ad vxorem redire. ar. ſ. de conuer. coniu. ex publico. ſi autẽ trãſiſſet antequam alius ei vellet cohabitare non reuocaretur. ſicut nõ reuocaretur ſi contraxiſſet. ſ. eo. c. arg. xxvij. q. ij. agathoſa. vel dic ꝙ ſoluitur queſtio preſens ſic. quia cogitur redire niſi ſnia diuortij data eſſet. ſ. eo. de illa.

¶ Etiã ꝑncipaliter. ⁊ qḋ iudex eccliaſtic⁹ cognoſcat etiã ꝑncipalr tenet Pe. de anch. i ꝯſi. xx. col. ſi. in cip. ꝓ ſolutiõe ⁊ allegat Inn. hic q itelligit hoc verũ in dote iã ꝯſtituta. ⁊ hoc dictum Inno. allegat etiã Fely. in c. eccl'ia ſctẽ marie col. xv. ver. tertia declaratio. ſ. de ꝯſtit.

1 ¶ Libellus repudij cõcedebat ꝓpter maius malũ vitãdum.
2 Exceptio adulterij cõpetit contra petentẽ reſtitutionem.
3 Per baptiſmum peccatum deletur.

GAudemus in domino. († q reuelatio) quam reuelationẽ repudiauit dato libello repudij. de quo libello licet conceſſum eſſet in lege ꝙ daretur propter maius malũ vitãdũ. nunꝙ̃ tñ eum dare fuit licitum ⁊ ꝙ ſacerdos interueniebat ad cognoſcendũ. de hoc probat hoc eſſe licitũ. q: nunꝙ̃ diuortij ſniam inter eos ferre debebat imo ꝙ minus eſt nõ debebat forte dicere ꝑmittimus ꝙ vxorẽ tuã dimittas ſʒ poterat dicere lex ꝑmittit ꝙ eam dimittas. ſed nõ ſine peccato tuo. ⁊ ſic etiã hodie ferẽda eſſet ſnia in oĩbus ꝑmiſſionibus vbi eſt pctm̃. ſacerdos aũt interueniebat ne q̃ſcũq; q̃s vellet hũc libellũ daret. ſed in certis caſib⁹ tñ hoc licebat (repudiauit) ſine cã (reſtitutionẽ) inde ꝯuerſi ad fidẽ q vxorẽ eiecerat (peiẽti) vxori infideli. († Reſtitutio) no. exceptionem competere contra petentẽ reſtitutionẽ hanc. ſ. quia non cõuertitur ad fidem. ſimiliter ⁊ exceptio adulterij notorij competit contra petentem reſtitutionem. ſ. eo. ſignificaſti. Item ⁊ exceptio ſpolij. ſ. de ordi. cogn. cum dilectus. Item exceptio ſeuitie viri. xxxij. q. ij. ſine de. ſ. de reſtitu. ſpo. ex tranſ. Item ſi non interuenerit carnalis copula. ⁊ incontinenti parate ſunt probationes. de reſti. ſpo. literas. ſ. eod. ex tranſmiſſa (iſte idem ſi duxerit) licet ſit mortua. argu. j. cod. titu. c. vlt. (Fornicata) q: tũc. ſ. qñ infidelis q noluit conuerti cum alio contraxit intelligitur legitime ſm eoꝝ legẽ cõtraxiſſe q̃ iuris huius

3 autoritate ꝯxit. ſ. de frig. ⁊ malef. fraternitatis. xxiij. q. iiij. q peccat. ff. de acquir. poſſ. inſte. ¶ † Et vñ mirũ cum in baptiſmo deletum ſit peccatum ⁊ ſequela peccati. xxvj. diſtin. deinde. xxxij. q. j. qḋ aũt. quõ etiã aliud adulterium ſibi obijcere põt ꝙ hic innuit. rñdẽt qdã ideo obſtare fornicationis exceptionem. q: crimen fornicationis non tñ coinquinat cõmittẽtẽ ſed ẽt ꝯiugem. xxxij. q. j. coniugium. ¶ † Alij dicunt tolli per baptiſmum crimen ſed non actionem q̃ſitam prius vel exceptionẽ. xxxiij. q. ij. admonere. arg. ff. de his q no. infa. l. pe. ⁊ l. athletas. §. põponius. nam per vnius baptiſmum nõ dʒ alijs ius ſuũ tolli. Itẽ in baptiſmo nõ tollitur iuſtitia qua ligata eſt adultera. ſ. ꝙ virũ repetere nõ poſſit cũ peccata tñ dimittãtur ⁊ non lex. xxvj. diſtin. acutius. ⁊ c. deinde. ⁊ c. vna. ¶ Et idẽ dicẽdum ſi añ baptiſmũ homicidiũ vel furtũ commiſiſſet. q: poſt bap. ⁊ accuſabit ⁊ ꝯdẽnabit. nã lʒ dimittat pctm̃ quo ad deũ ⁊ quo ad legẽ ꝓmotiõis. q: ꝓmoueri põt q̃uis pctm̃ ante baptiſmum cõmiſſum ſit notoriũ. xxv. diſt. primũ. §. j. tñ quo ad accuſationẽ ⁊ penas alẽs nõ ſpũales hñ ligabit poſt baptiſmũ ſicut poſt pniam ꝑ quã ſicut ꝑ baptiſmũ dat remiſſio pctõꝝ. ⁊ ſic intelligit de ꝑſe. di. iiij. ſine pnia. ſ. ſpũali. tpalẽ aũt hñ ſubibit ⁊ ꝑ hoc etiã dici põt ꝙ etiã ſi ante baptiſmum erat infamis puta cõdẽnatus de adulterio vel ipſo iure. puta q: fecit vſuras vſurarum quo ad legẽ ꝓmotionis ei nõ imputabit. ¶ † Sed arg. ꝯ nã ſicut imputat ei irregularitas añ baptiſmũ puta ꝙ homicidium fecit ita ⁊ infamia. Rñ. q: infamia nõ deſcẽdit niſi ex pctõ. vnde delet in baptiſmo ſicut pctm̃. xxvj. di. deniq;. Irregularitas autẽ non fundat ſup pctõ. vñ ita eſt irregularis qui occidit ſine peccato: vt iudex: ſicut qui cum pctõ. ſ. ne cle. vel mona. inlam. lj. diſt. aliquanto. ⁊ c. ſeq. ⁊ bigamus ⁊ corpore vitiatus.

d **Eus qui eccleſiam ſuam.**

¶ De donationibus inter virũ ⁊ vxorem. ⁊ de dote poſt diuortium reſtituenda. Rubrica.

m **Ulieres.**

SIgnificauit. (diuiſionem) hoc non hʒ locum niſi rõne conſuetudinis. vel niſi vtrinſq; interuenit aliq̃ queſita ſunt. nam alr oĩa ꝓſumunt mariti. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. quintus mutius. ⁊ quiſquis tñ ſibi nõ alteri querit.

DE prudẽtia. (acceſſorie) No. ꝙ iudex eccl'iaſticus tã ordinari⁹ ꝙ̃ delegat⁹ cognoſcit de dote acceſſorie. ſ. cũ cognoſcit etiã de matrimonio. ⁊ in libello petit mrimoniũ ſeparari ⁊ dotem reſtitui vt hic ⁊ ſ. eo. c. j. ⁊ ij. de ꝯin. ſer. ꝓpoſuit. ſecus dicerem in ſucceſſiõe nã lʒ cognoſcat in mrimonio: nõ tñ de hereditate. ſ. q fil. ſunt leg. cãm. ⁊ c. lator. lʒ poſſit cogere partẽ ne occaſione illegitimi matrimonij eũ ſup hereditate moleſtet. ſ. qui fi. ſint leg. c. j. imo ẽt ꝑncipalr⁹ põt cognoſcere de dote. j. e. c. ꝑ tuas. ⁊ hic. ¶ † Recob. ſ. qui fi. ſint legi. lator. ⁊ c. cãm que loquuntur ꝙ iudex eccleſie non debet cognoſcere de hereditate. maior eñ ꝯiunctio eſt inter dotem ⁊ matrimonium: ꝙ̃ inter filios ⁊ hereditatẽ. cũ dos nõ poſſit eſſe ſine mrimonio. j. c. pri. filij aũt pñt eſſe ſine hereditate. ⁊ exheredati nõ retractarẽt etiã ſniam iudicis ſecularis ſup dote. Itẽ ſpecialiter ad eccleſiam ꝑtinet cognoſcere de dotibus: q: ad eccleſiã pertinet defenſio dotium. j. eo. nuper.

DEruncq;. (fornicationis) ſue. reconciliata nam tũc redit ad antiquum ſtatum. ff. de iure dot. diuus. ⁊ l. poſt mulieris (vel) ꝓ id eſt nã idem dicitur dos ⁊ dotalitium. arg. xxxvj. q. ij. ſi aũt vel dotalitiũ vocat donationẽ ꝓpter nuptias († Dotalitiũ) Sed quid ſi lata ſnia ſuper diuiſiõe tori ꝓpter fornicationem is q adulteriũ perpetrauit velit agere cõdictione ſine cã ad repetitionẽ dotis dicens non fuiſſe matrimoniũ ⁊ ꝓpter hoc velit ꝓbare conſanguinitatẽ ⁊ ita nõ fuiſſe mrimoniũ nec adulterium nec dotẽ. an ꝓpter hoc nõ recuperabit dotẽ. ar. ꝙ ſic. j. c. pri. ff. de condi. ſine cã adminiculo. Sed ꝯtra res iudi. ꝓ veritate accipit. ſ. de re iud. cũ inter vos. ff. fami. ercíſ. cũ putarem. ¶ Item ꝯ q: adulterium cõmittere intẽdebat. xxxiij. q. ij. in lectũ. Laur. dicit ꝙ dotem repetere non põt. arg. ff. de adulte. ſi vxor. rñ. j. C. de ſpon. mulier. §. is quoq;. T. dixit ꝙ ſi ſit ſnia lata ſuper ſeparatione tori ⁊ dote. nec ſit appellatũ vlteri⁹ petere nõ põt ſecus autẽ ſi ſup adulterio tñ. primum dictũ magis placet q: cõdictione ſine cauſa nõ poteſt repetere dotẽ cum cauſa retinende eius ſubſit. ſ. ſnia ſi lata ſit vel adulterium ꝙ ſaltem intentione commiſit.

ET ſi neceſſe. (ob turpem) q: ſi ob turpem cãm data eẽt potior eẽt cõditio poſſidentis. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. l. ſi ob turpẽ. in ſi. (ob nullã) id eſt ob mrimoniũ quod tamen inter eos non tenebat ꝓpter conſanguinitatem. vt ſtatim ſequitur. (Reſtitui) quando inter conſanguineos ſit dotis datio ſi ignorabant ſe conſanguineos

ſe conſanguineos cōpetit repetitio dotis. ff. de condi. ſine cauſa adminiculo. C. ſolu. ma. ſi igno. C. de inceſt. nupt. qui cōtra. ff. de ritu nup. prefectus. ſi aūt ſcienter ɔtrerint cōſanguinei ad fiſcum dos deuoluit. ff. de do. inte vi. ⁊ vxo. cū hic ſtatus. §. vlti. inſti. de nup. §. aduerſus. ſed hec decre. ɔdicit. hi eī ɔſanguineos ſe ſciebāt. ¶ Ad hoc ſic rñ. nā rex leg. non petebat hic dotē. qꝛ erat vir. ⁊ ex pte mulieris tm̄ cōpetit petitio dotis. j. c. pri. ſꝫ quedā caſtra que dederat ꝓ cōſeruatione mr̄imonii qḋ nō lꝫ: ſicut nec penā ꝓmittere lꝫ. de ver. ob. titia. rñ. j. ſed dicas eū eſſet data nomine arrarū ea retinere lꝫ. C. de ſpōſa. mulier rñ. j. ſꝫ illud verū eſt in licitis ſpōſalibus. ſecus in illicitis. vt in eadē. l. dicit vel dic qḋ bene applicabuntur fiſco. qꝛ rex legioū. fiſcum habebat.

Nuper a nobis. (inducit) ipſe vſufructuarius (in dotem). i. vxorē ſuā dotauit de illa poſſeſſione qḋ lꝫ ⁊ merito et cuilibet alii (in dotē) expone vt. j. e. c. §. vlt. (poſſidere)
a nā in dotē licet feudū[a] alienare. alias non. ē. de feudis. c. ij.
1 ¶ Satiſdatio vxoris pro dote quo caſu teneat vel non.
2 Uxor pōt repetere dotem: ſi videt maritum vergere ad inopiam.
3 Mulier ſi aliquod delictum committat: vel contrahat mutuum non cogitur illud ſoluere de dote.

Ex veſtras literas. (cōuenire). i. in iudiciū euocare (quā) pecuniam (repulerat) hec erat ſufficiens exceptio. qꝛ ſi eū nō ſuſtentabat dotē habere nō dꝫ. imo dꝫ eum ſuſtētare de dote. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. ex annuo. ſꝫ lꝫ eā ꝓponeret nō erat e vra (Ueritate) hec ēt erat ſufficiens exceptio. ſ. rei iud. C. ſentē. reſcin. non poſſe. l. vlt. ſed qꝛ appellatū fuit idcirco audit. ſꝫ litera ɔdicit vbi dicit ꝙ nō fecit mentionem de literis ergo nec de appellatione. vn̄ pōt dicere qḋ non fuit appellatum nec fuit neceſſe fieri mentionem de priori ſentētia ꝑ quā nō abſoluebat reus perpetuo. ſed ꝙdiu ſuper ipſa dote mulieri cauet. ⁊ ideo non obſtabat ſentētia huic petitioni cum offerret ſatiſdationem vel petebat qḋ daretur mercatori (cautionem) hec ſententia non erat ſufficiens. debuerunt enim addere vel pecuniam mercatoris dare. vt ſequitur. ⁊ hic ideꝫ defectus fuit in ſententia delegati (credi). C. de pac. cōuen. hac tñ nō cogit vt in eadem. l. dicitur. († Satiſdatis) quicqd dicant alie gl. hic poſite tu dic
1 qḋ ſiue vxor ſatiſdet qḋ dotem dabit ſiue maritus qḋ donationē ſatiſdederit tꝫ ſatiſda. ff. de iure do. promittēdo. ⁊ l. cū dotis. ſi aūt ſatiſdedit de reſtituenda. ſiue ante matrimonium ſiue conſtante matrimonio non tenet ſatiſdatio. vt continetur in rubrica. C. ne fideiuſ. do. den. l. j. ⁊ ij. quidam tñ dicunt qḋ licet ſatiſdare nō cogatur. tñ tꝫ ſi ſatiſdederit cum poſſit renunciare iuri ſuo ar. inſti. de ſatiſda. tut. C. de pac. ſi quis. ſoluto autem matrimo-
2 nio ſatiſdare pōt. ff. ſo. mat. ſi conſtante. §. quotiens. ¶ † Quomodo ergo excuſabis hic ſententiam pape. Rñ. marito vergente ad inopiam vxor dotem ⁊ res obligatas pro dote repetere pōt. C. de iu. do. niſi. ⁊ in auē. de equa. do. §. vl. ¶ Item ab eo ſequeſtrāda eſt poſſeſſio. ff. ſolu. mat. ſicut dotem. §. ſi dotē vero. ſed ſi in iſto caſu de ea ſoluenda etiā conſtante matrimonio poſſit cautionē ſufficiētē ꝓſtare dotis adminiſtrationē habebit vt hic. ¶ Sꝫ adhuc eſt ɔ qḋ hic dr̄ qḋ ſi nō ꝓſtiterit cautionē qḋ res def mercatori cū vxor habere debeat ad alendū ſe ⁊ maritū ⁊ liberos. C. de iu. do. vbi. ſed dic hoc ideo qꝛ mulier erat ſuſpecta de minus idonea adminiſtratione ⁊ de dilapidatione. ar. ff. de app. imperatores. C. quo. app. non re. ab exec. ¶ Uel dic qḋ ſatis hēbat vxor qꝛ mercator habebat ꝑ ea cautionē ꝗ tñ ſit ſufficiens: alias incōgrue ſequeret coniunctio diſiunctiua cum ſemper cautionem iu-
3 ratoriam dare poſſet. († Onera) vn̄ ſi mulier cōmittat aliqḋ delictum vel ɔhat mutuū non cogitur illud ſoluere de dote. ff. ſol. mat. ꝙuis: vir aūt vxorē dꝫ ſuſtentare ſm̄ vires dotis. ff. ſol. mat.
¶ Si aūt dotē. §. ſi maritus. ⁊ §. ſi aūt. † Sed an mulier ſol. matrimonio ſit alenda ab heredibus mariti ſui vel extranei dic qḋ ſic donec dotem rehabeat. C. de rei vxo. act. l. j. §. exactio. ⁊ ibi nota. ſed ⁊ ſi nullam dotē recipit maritus: tñ alere dꝫ ꝑ velle ſuo. quia perſonā ſuā pro dote dat mulier. in auē. qui mo. na. effi. leg. §. ſi. ff. vt in poſ. leg. l. pe. vbi dicit qḋ vxorē debet alere vt filiā. ¶ Ad cauſas autem mulieris avir non dabit ei expenſas niſi forte ſpeciale dicas qn̄ vir accuſat matrimoniū. nā tūc forte coget ei dare expenſas etiam ſi indotata ſit mulier. ar. j. de accu. ex parte.

Donatio. (ſi pauperior) alias eī ſi nō ſit pauperior. puta qꝛ rem alienam donauit tenet donatio ⁊ preſcribit. ff. de iure do. ⁊ ſi eō ſtitit. idem ⁊ ſi repudiauerit hereditatem vel legatum. qḋ ⁊ ipſius repudiatione ad vxorem peruenit. ff. de iure dot. ſi ſponſus. §. ſi maritus. ⁊ §. ſi quis (obitu). C. de do. inter vi. ⁊ vxo. donationes: (tacite) puta qꝛ eādē rē alii donauit. (Expſſe) dicendo reuoco do. quam tibi feci. (Quale) ſi fiat poſt nuptias. C. de do. ante nup. l. vl. ⁊ dꝫ eſſe equalitas nō ſolū in ꝙtitate vt nō maior ſit ꝙtitas dotis ꝙ do. ſed etiā in lucris ex pacto prouenientdis. auē. de equa. do. §. hoc igitur. ⁊ ſi maius pactum ſit de lucranda dote quā donatione mai⁹ pactū trahit ad min⁹. ff. de pac. do. l. lege. ſi aūt pactū factū ſit de lucranda dote ⁊ nullū pactum ſit de lucrāda do. pactū dotis trahit ad donationem. C. de do. an̄ nup. l. vi. §. ſi aūt do. ꝙ itelligo hoc mō. qꝛ ſi mulier fecerat marito pactū qḋ ipſe marit⁹ lucraret dotē ſi ſuperuixiſſet vxori marit⁹ dotē lucrabit ſi ſupuixerit vxori ſm̄ pactū. ⁊ eodē mō vt ſit paritas in pactis ⁊ mulier lucrabit donationē ꝓpter nuptias ſi ſup⁹uixerit viro. ⁊ ſi de donatione lucrāda nullū pactū interuenerit. ⁊ idē eſt econuerſo ⁊ in aliis pactis dos ⁊ donatio ante nuptias et poſt. inſti. de dona. §. eſt ⁊ aliud. Silr̄ ſit augmētū dotis ⁊ donationis an̄ nup. ⁊ poſt. C. de dona. an̄ nup. ſi ɔſtāte. an̄ nuptias aūt pōt eſſe diſparitas. ⁊ in quātitate dotis ⁊ donatiōis. ⁊ in pactis ſup lucris. C. de pac. conuē. tā ſup do. ꝙ ſup dona. ex morte poſt nuptias aūt hoc nō lꝫ. ne excogitaret fraus ɔ ꝓhibitionē factā de dona. inter virū ⁊ vxorē. hic aūt ſcias ꝙ non pōt apponi pactum per qḋ deterior fiat cōditio mulieris volentis iterū nubere. ſiue fiat ante nuptias ſiue poſt. ff. de pac. do. l. ij. C. de pactis cōuen. ſup do. ꝙuis. ff. de do. inter vir. ⁊ vxor per totum. conſuetudo autem varia poteſt eſſe in quantitate ⁊ in lucris.

a ¶ Licet feudū de hoc vide ꝑ Fely. late in c. ꝗ in eccleſiarū col. xxiij. verſi. in ea gl. ibi. ē. de conſti. ⁊ per Alex. in ɔſi. xviij. col. ſi. ver. poſſet ⁊ in. v. volu.

¶ De ſecundis nuptiis. Rubrica.

c **Capellanum.**

Dominus ac redēptor. (certitudine) et infallibili. ſed habita preſumptione ꝓpter longinquitatē tpis teſtimoniū magiſtri exercit⁹ ⁊ militū in his requirendū eſt. ff. de diuor. vxores. C. de repu. auē. hodie. ē. de ſpōſa. in ꝑſentia. ē. vt lit. nō cōte. qm̄. §. qḋ ſic. vel dic ꝙ nūꝙ lꝫ nubere niſi prius receperit certū nunciū de morte viri. vt in precedenti decre. (Seruauerit) in ꝑterito. in futurū eī nō hꝫ niſi habito certo nuncio de morte viri. ē. de ſpon. in preſentia. ſed ⁊ ſi in futurum fieret idem ſeruandum eſſet (dubitandum) probabiliter. j. de ſen. exco. inquiſitioni. j.

Vir autem vel mulier.

f **Super illa queſtione.**

Cum ſecundum apoſtolū. (Infame) non ſolum credimus non teneri infamia ſꝫ nec aliis penis ꝗ irrogant. qꝛ nupſit infra tempus luctus que continentur. C. de ſec. nup. l. j. ⁊ ij. ſed penas quas ſuſtinet qꝛ ſcḋo nupſit nō euitat que continentur. C. de ſec. nup. hac edictali. ⁊ l. vlt. ⁊ l. femine. ⁊ expreſſe habes. ē. de pig. cum conſtet. auē. de nup. §. qꝛ vero hacten⁹. ⁊ §. ſi vero ex. Ratio diuerſitatis eſt qꝛ pene impoſite nubētib⁹ infra tpſ luct⁹ ſunt mere pene. et ideo oēs penas a legib⁹ ꝓpter hoc inflictas tolli credimus ſicut infamiā. ſꝫ pena ꝗ imponit ſcḋo nubētib⁹ nō eſt mera pena uno eſt ꝓuiſio filior. ⁊ ideo nō tollit hec pena ꝑ canone. ſic etiā nō cre-
b dimus[b] tolli penas impoſitas illi qui contra propriū iuramentum nubit recepta tutela filii non reddita ratione. C. ad tertul. omnem. in auten. de nuptiis. §. ſi autem tutelis.

b ¶ Sic ēt non credim⁹. adde ꝙ idē tꝫ Ang. in auē. de nup. §. ſinamē tutelā allegat hoſti. hic vide tñ Bal. in l. Leū oportat. §. ſi. in ſi. C. de bo. ꝗ li be. qui vr̄ hoc limitare ⁊ adde ꝙ ēt hoc dictū refert Fely. in c. eccleſie ſancte Marie col. xv. in prin. ē. de conſti.

¶ Incipit liber quintus.

¶ De accuſationibus inquiſitionibus ⁊ denunciationibus. Rubrica.

Si legitimus. (nō fatiget) vt ꝓbet ſuā innocētiā niſi publica infamia accuſat⁹ laboraret. nam tunc indiceretur ei purgatio. ij. q. v. preſbyter.

Si quis eps. (accuſatorib⁹). i. denūciatoribus. ſ. non criminoſis (accuſat⁹). i. denūciat⁹. ¶ Ex hoc c. colligūt quidā monitionē debere precedere accuſationes. Alij intelligūt hoc. c. in non notoriis criminibus: ⁊ in his de quibus pnia agi pōt ſeruato ordine ⁊ in criminibus exceptis. ſed nos intelligim⁹ hoc. c. ſ. qn̄ agit denūciando. Et ſm̄ hoc expoſuim⁹ ſreꝫ j. e. ſuper his. j. de ſymo. lꝫ. (cōuētus). i. monitus (cām). i. pniam agat (nō olim). i. ante monitionem (ſed nunc). i. poſt monitionē (ad primates). i. iudices legitimos.

Illa prepoſitarū. ⁊ j. (cūꝫ eis) id eſt ſubditis accuſatoribus vel. i. ꝑlatis ſuis ordinariis ſubditi eī accuſatores neceſſarii ſunt ad diſcuſſionem vt ꝓbent: ordinarii autem neceſſarii ſunt vt conſulant.

Omnipotēs. (Nunciant) pendēte eī accuſatione non dꝫ aliquis ad dignitatem promoueri. lxxj. diſtin. tantis. C. de procu. reum.

4 Commendatarius liberiorem habet adminiſtrationē in eccleſia quam procurator.

Si conſtiterit. (q.d.) Iſte.d.agebat pe-
titorio.petebat enī quan
dā eccleſiam.q2 in ea erat canonice inſtitut⁹ vt dicebat
1 (†Cōmendata)cōmēdatio dȝ fieri cū diſpēſatione.ꝙ
ꝓbo q2 per eā fit iuris relaxatio.ius enī vult ꝙ eccl'ia ꝓpriū ha
beat prelatū nō cōmēdatū.ꝛ dicim⁹ qꝺ ꝯmēdatio dȝ fieri ex cā.i.
q.ij.diſpēſationes.ꝛ ꝓmiſſa aliqua cauſe cognitione.ꝛ ſi aliqui le
dant ex ꝓdicta cōmēdatiōe credim⁹ qꝺ vocādi ſunt ar.ff.de ado
pti.nam ita diuus.ff.de mino.deniq3.ꝛ.l.in cāe.j.§.cā autem ꝛ ſi
nō vocent faciēt eā caſſari p ſuperiorē.ſi aūt vocati cōtumaciter
abfuiſſent.tūc non audirent vlterius.ar.ſ.q ſi.ſint legi.lator.ꝛ q
2 mat.accu.poſ.c.ſi.(†Itē vocari dȝ in cōmēdatiōe ille ad quem
pertinet pſentatio vel collatio eccl'ie ꝯmēdande.ꝛ dȝ audiri ſi iu-
ſtam cām hȝ ꝯdicēdi.ꝛ ſi nō fuerit vocatus vel auditus faciet per
3 ſuperiorē caſſari cōmendationē. (†Sȝ quero an ſi contempt⁹
iſte eligat poſt cōmendationeȝ factā an electio valeret.Ad hoc
rñ.qdā qꝺ ſi ep̄s maliciose ꝛ ſine cā fecit hanc cōmendā ꝙ tūc tȝ
electio facta ab eo ad quē pertinet ꝓdicta cōmēda nō obſtāte ar.
ſ.de conceſ.p̄ben.poſtulaſti.Alij dicunt ꝙ plus placet qꝺ q̄uis
in fraudem ꝛ ſine cā fecerit dūmodo teneat lȝ ſit iniuſta.tñ facit
qꝺ ad eius officiū ꝛ iuriſdictionem ptinet.ſ. cōmendare.vnde ex
tunc nō lȝ illi ad quē ptinet eligere aliū niſi prima cōmendatio
fuerit primo caſſata.ar.ſ.de conceſ.p̄ben.cū noſtris.ꝛ.c.ꝙ diuer.
4 (†Et eſt ſciendū qꝺ cōmendatarius licet nō habeat ius in ec-
cleſia.tñ eſt legitimus adminiſtrator.ꝛ liberiorē adminiſtratio-
nem hȝ quā ꝓcurator.arg.xvij.q.j.paſto.lxj.diſt.obitum.ꝛ.c.ſeq.
ꝛ videtur qꝺ has commendas poſſit recipere ꝓpria autoritate ſi
ne requiſitione ꝓprij p̄lati cū nō obliget ad cōmendā tenendaȝ
niſi quantū voluerit.nec obeſt ſi dicis ꝙ nō dȝ eſſe gñalis ꝓcura-
tor alicui⁹.vt no.ſ.de obli.ad rat.c.j.q2 non eſt alia pena ſi acci
pit niſi ꝙ cogit dimittere adminiſtrationē vel deponit.ꝛ nos hīj
dicim⁹ ꝙ ſemper ad mādatū ſui p̄lati eā dimittere dȝ (pernocta
uerit)vigilando(rōnabiliter coniunctus).i.ordinarie accuſatus
(vel ad rōnē).i.ſine ſolēnitate iudicij requiſitus forte ingrendo
ꝓcedebat ꝯ eum.ꝛ ſic cōfeſſus eſt ꝓdicta vel aliqꝺ ꝓdictorum.q2
quodlibet per ſe ſufficit.(ꝯfeſſus)repete que diximus.ſ.de elect.
per inquiſitio.(ipſa)eccleſia(poſt appel.)recipiendam.

Memininus. (pro altera).i.in cōtrariū
ſ.ne benediceret. (Appel-
lauit)no.qꝺ contra confirmantē petentē munus be-
nedictionis admittit exceptio dūmodo excipiens alias
ſit legitima pſona ad excipiendū.(accuſaret).i.paratus eſſet ac-
cuſare.vel.i.exciperet contra eū.(†Manifeſtus)no.inimicū non
ſolū ab accuſatione ſed etiā exceptione repelli idem crederem in
conſpiratione.ſecus de alijs(tulerit)alio accuſante.ex hoc pſu
mitur inimicus vel alias malitioſe procedere.

1 An quis poſſit accuſare per ſcripta.
2 In criminalibus ſpeciale eſt quod ſocius poteſt eſſe ꝓcurator ſociorum.
3 Accuſator citari dȝ antequam abſoluatur accuſatus.
4 Perpetuum ſilentiū imponit accuſatori ſi nō fuerit in termino.
5 Ante inſcriptionē licet deſiſtere ab accuſatione:q2 nemo compellitur accuſare.

1 Licet in beato petro ꝛc. (†Ex
ſtis)
no.colligitur hic ꝙ quis poſſit accuſare p ſcripta con
tra id qꝺ legit.ij.q.viij.p ſcripta.ſȝ in lr̄is ſignificabā
tur crimina pape ꝛ petebat citari vt accuſationibus rñderet qꝺ
bñ lȝ.q2 hec p̄ma citatio ſine cāe cognitione fit:ꝛ idē licite fit p nū
ciū.(delatus).i.denunciatus(ab.I.ꝛ.D.)hi forte erāt de his qui
2 ꝯ eꝝ̄m ſcripſerunt.(†Vel aliña).v.q.iij.in criminalib⁹.ꝯ.j.c.pri.
ꝯ.ſolu.ſpeciale eſt ꝙ etiā in criminibus ſocius pōt eſſe procura-
tor ſociorū.iij.q.vj.c.hoc quippe.ſ.de dol.ꝛ cōtu.cum dile.vel di-
cimus qꝺ hi admittebant ad excuſanduȝ abſentes qꝺ lȝ.v.q.iij.
reos.per qꝺ capitulū lȝ minus bñ quidā dixerūt qꝺ ſemper pro
reo ꝓcurator admittit.in crīe etiā iniuriarū admittitur procu-
rator.iij.q.ix.§.niſi.Itē ad accuſandum ꝛ excipiendū .j.c.pri.et
c.ſuper his.xxiij.q.v.reos. Item in leuib⁹ criminibus.puta que
nō excedūt penā relegationis.ff.an per ali.cā ap.l.j.ſed quidā di
cūt illā legē tñ habere locū in cā app.ſed ſecus in principali.Itē
in crimine ſuſpecti tutoris.ff.de ꝓcu.nō ſolū.§.vi.ꝛ idē dicimus
ſi p̄latus dicat ſuſpectus. Itē in accuſatione ingratitudinis.ff.
de procu.ſed he.§.j.Itē in accuſatione populari ad agendum.ff.
de procu.lȝ.ſed nō ad defendēdū.ff.de popul. act.quis populos.
Item dñs defendit ſeruū.ff.de accu.ſicut.§.pe. Item cum cauſa
non eſt pure criminalis.ſ.de procu.tue. poteſt etiā dicere qꝺ hic
agebatur ciuiliter.ſ.inquirēdo vel denūciando(ꝙ non propoſi-
3 to accuſandi.)(†Sed dicūt quidam qꝺ citari debet accuſator
antequā abſoluatur accuſatus ar.C.qui accuſ.poſ.qꝺ crimen.et
v.q.vi.epiphanium.hoc autem non obſtat.q2 preſentes erant a
quorum accuſatione abſoluitur.in ciuilibus autē ſecus.q2 tñ a
pſenti obſeruatione iudicij abſolueret.C.de iudi.properandum
§.j.vel accuſatore abſente hermoditium ꝯheretur.C.quō ꝛ qñ
iud.qui ſemel(intimanda)vt per ſe.apo.monitionibus tantum
corriperetur.(exceſſit)faciendo citari eꝝ̄m vt reſponderet accu-
4 ſatori.(†Silentium)no.accuſatori imponi ſilentium perpetuum
ſi non fuerit in termino niſi iuſtam cām abſentie ꝓbauerit.iij.
5 q.v.quiſquis in ſi.(†Imputandū)q2 ante īſcriptionē licet ab ac
cuſatione recedere.ij.q.iij.ſi quenquam.ff.ad turpil.queſitū In-
famator tñ tenetur iniuriarū.ff.de iureiurā.item apud.§.ſi quis
ſi.In ciuilibus autē dato libello cogitur litem ad finē perducere
C.quō ꝛ qñ.qui ſemel nō eſt ꝯ ei qꝺ dictum eſt de crimine.C.qui
accuſa.nō poſ.l.iij.q2 ibi ꝓceſſerat inſcriptio vel ad minus ſatiſ-
datio de accuſatione proſequenda.In ciuili autē ſi reus nolit ꝓ
ſequi cām principalem.tñ ad expenſas agere pōt.ſ.de dolo.actor
ſi autem ſua non intereſt ſine papa reuocabit.ij.q.vj.ſi quis libel
los(Fame)nam criminum predictorum fama bona vel mala ꝓ-
bari pōt per teſtes.ꝛ etiam de plano.ſ.per cōem auditā.ſ.de ſpō.
cum in tua.hāc inquiſitioneȝ etiā aliqua infamia ꝓcedere dȝ vel
etiā denūciatio ꝓbe pſone.ſed inquiſitione criminū maior infa-
mia eſt neceſſaria.hec enim inquiſitio illius eſt preparatoria.ar.
j.eo.cum oporteat.

1 Excuſatoris officium quale ſit.
2 An admittat procurator vel excuſator in cā criminali:ꝛ in nu.3.

1 Veniens. (excuſationē) Nulla harū excuſatio
nū fuit ſufficiēs ſi bñ inſpicias(†Ex-
cuſationē)excuſatoris officiū eſt allegare ꝛ etiā probare
cauſas abſentie de facto vt erant iſte.ꝛ.ſ. de ꝓcu.querelā.ꝛ.ſ. de
dol.ꝛ ꝯtu.cū dilecti.ff.de iudi.ſi p̄tor.excuſator aūt ad cauſas cau
ſe allegādas nō admittit q2 ibi neceſſarius eſt ꝓcurator cum mā
dato vel cū ſatiſdatione.fatemur tñ qꝺ tam in ciuilib⁹ ꝙ in cri-
minalibus cauſis poſt lit.ꝯte.vel etiā in alijs cauſis vbi procedi-
tur lit.ꝯte-qñcumq3.qꝺ iudex anteꝙ condēnet indefenſum ſiue ex
contumacia ſit abſens ſiue propria volūtate quēlibet admittet
iura cauſe ſue allegenteȝ etiā minorē ꝛ forte infamē.ff de procu.
2 ſeruū.§.publice.C.de procu exigēdi in ſi. (†Et intelligo quod
admittit ad allegandū cauſas hic hō q non hȝ mādatū nec ſatiſ
det nec de pſonis ꝯiunctis cauſas dico que colligunt ex actis in
eadē cā habitis.nā nullo mō credimus qꝺ poſſit ꝓducere teſtes
vel inſtr̄a vel ꝯfeſſiones facere:q2 ꝓcurator nō eſt.ꝛ ſi hoc eſſet ei
conceſſum a iure iniuſtū ius eſſet:q2 fieret ꝓiudiciū abſenti per
aliū quā per ꝓcuratorē.ꝛ hoc ſic credo verū niſi in cauſis abſen-
tie.nam ad illas probandas bñ admittit excuſator ſine mādato
ꝛ ſatiſdatione.ꝛ ſic loquit.ff.de ꝓcu.ſeruū.§.publice.(Et bene
facit ad hoc qꝺ quilibet admittit,ad docendū de iure ptis abſen
tis.q2 ſi partis cōtumacia abſentiā dei pſentia ſupplere dȝ.C.de
iudi.ꝓperādū.§.tū aūt.debeo nō ſolū per me ſed etiā p quēcūq3
alium querere quō inſtruar in cā eius.(Itē excuſator non pōt
allegare cās abſentie de iure.puta talis non tenet venire coram
vobis.q2 eſtis excōicati.vel q2 reſcriptū nō valet. hoc enim non
per excuſatorē ſed per ſeip̄m vel per ꝓcuratorē ꝓponere dȝ. ſ. de
reſcrip.ſup lr̄is(viarum)puta q2 vie erāt lutoſe (criminali) niſi
3 in caſibus no.ſ.c.proxi.(†Precepit)ꝛ male niſi intellexit prohi-
bere tñ qꝺ non calūnioſe ꝓponere.vel dic ꝙ mandatū fuit ꝛ li-
citū ꝛ iuſtū.nam ex quo ꝯfitebat ſe ſemel calūnioſe accuſaſſe vlte-
rius accuſare non dȝ ar.ſ.c.pri.nam ſic remittere querelā vſ. vſ
vlterius accuſare non pōt.xxij.q.iij.ſi illic.C.ad turpil.quāuis.
imo ſi dicat ſe nolle vlterius accuſare.vlterius non accuſabit. ff.
de adul.ſi marit⁹.§.ſi negauerit.hic etiā q2 calūniatus eſt in accu
ſando ſi velit denunciare repellit.ꝛ q2 etiā nūc preſumit calūnia
ri.Si aūt nō eſſet ꝯfeſſus de calūnia ſed tñ iuraſſet nō accuſare
denūciare poſſet cū iuramentū nō valeat a precepto euangelico
liberare.ſ.de iureiur.quēadmodū in ſi.xxiij.q.iij.tam ſacerdos.
ꝛ ſi per denūciationē eccleſie non poſſet immunitas ſeruari poſ-
ſet nō immerito accuſare.ſ.de iureiu.peruenit.(†Cōtumaciam)
hic vſ non reputādus ꝯtumax.q2 ſi preſens eſſet tali accuſatori
nō cogeret rñdere.ff. de iudi.non vſ:ſed illud habet locū vbi cer
tū eſt ꝙ nō tenet rñdere.ſed vbi eſt dubiū ſicut hic ſecus.ff.de iu
di.ſi qs hoc.(Itē illud intelligit qui neq3 ſup p̄cipali neq3 ſu
per accuſatorio vel exceptionibus ꝛ agere ꝛ rñdere cogit ſed hic
bene reſpondere ꝛ agere cogitur ſuper exceptionibus.

1 Quis ſit admittendus ad excipien.
2 Exceptio de non intereſſe eſt declinatoria:ꝛ ante lit.conte.regulariter proponenda:ꝛ vide in nu.3.
4 Monitio debet precedere accuſationem.
5 Plures cōtra eundem petentem ꝯfirmationē qñ ſint audiendi.
6 Cum vnus excipit ceteri quoq3 qui volūt excipere eodē tempore excipere debent.
7 Nedum clericus ſed etiam laicus admittitur ad excipien.de crimine contra electum ſiue confirmatum.
8 Inquirendum eſt a cōtradicentibus qua intentione ꝓcedāt ad impedien.conſecrationem.

9 Qui poſſint excipere de forma:itē quid requiratur in excipiente
quod peccatum ſit in perſona electa in nu.10.
11 Quātis nullus extet excipiens vel accuſator: tñ confirmator vel
ordinator inquiret quandocunq̧ eum contigerit dubitare.
12 An procurator poſſit de crimine contra electum excipere.

1 **Super his.** ¶ †Videt q̄ quilibet admittē-
dus ſit ad excipiendum. qr exci-
piens defendit eccliam. ⁊ nullus ꝓhibet a defenden-
do. ff. de pcu. ſerui. §. publice. ſed tu dic illos admit-
tendos in p̄dicto caſu quorū intereſt. ſ; rñde. l. q̄ loquit qñ defen
ſor agit noīe alterius ⁊ ſatiſdat hic aūt qui excipit noīe ſuo agit.
2 †Et dicim⁹ q̄ hec exceptio. ſ. q̄ nō intereſt excipiētis. ꝓponitur
a etiā. poſt lit. ɔte.ᵃ ad quid eni officiū nihil lucri portatur⁹ eſt. Itē
qr nullā h; actionē. ergo nec eā ꝓſequi pōt. Quis poſſet dici q̄ ſi
non exciperet ɔ eum ⁊ ferret ſnīa qō ſentētia teneret ⁊ faceret ius
inter partes. ita q̄ infirmaret electio ei⁹. vlteri⁹ nō pōt petere il-
lā electionē ɔfirmari. ⁊ ɔ nullū ex illa electione agere poſſet. ⁊ oī-
bus ɔ eū pareret exceptio. ar. ff. de inoff. teſt. poſt hunis. §. ſi quis
ff. fami. her. cū puta. ſ; ſi eius electio ɔfirmaret nō fieret preiudi-
ciū aliis q nō fuerūt quomī⁹ adhuc ɔ electionē dicere poſſent.
qr ipſis cū nō fuerint partes nō ſit p̄iudiciū. ar. ff. de mino. etiam
3 in ſi. ¶ †Itē ſciās qō ſi hec exceptio ꝓponit poſt lit. conte. ille q
petit ɔfirmari per cōfeſſionē aduerſarij vel alio mō d; ꝓbare qō
non interſit aliogn perſeuerabit vſq; ad ſniam. ff. de pcu. pōpo.
§. rati. ſed poſt ſniam nō poterit dici ſnīa nulla ea occaſione qō
excipientis non interſit ꝓpter vires rei iudi. q̄ t; etiam inter eos
quorū nō intereſt. ff. fami. her. cu; pu. nec eſt ſile ei qō dicit de fal
ſo pcuratore. ſ. de procu. in ufa. in ſi. ⁊. C. de procu. l;. qr ibi ſnīa
nō fecit ius inter partes. qr ibi pcurator nō erat pars qr nō age
bat ſuo noīe nec dñs qui in iudicio nō erat ⁊ ſic nō erāt ibi ptes.
ſed hic bene erāt. qr l; excipiens non haberet ius excipiendi ta-
men ex quo noīe ſuo litem ɔteſtatus eſt pars ⁊ dñs litis. ar. ſſ. ſal.
lcum pu. ¶ †Sed oppones quare nō eodē modo excipit ɔ nulli-
tē poſt lit. conteſta. Contra. C. de pcu. ita ſo. qr miles bene habet
actionē noīe alterius. l; ɔ eum poſſit excipi. ſed iſte non h; ius ex
cipiendi. credimus tñ qō ſi iudex ꝑpendat qō non intereſt agen-
tis q̄ ipſemet ſine exceptione ſuperſedebit ſnīe: qr ſi fieret per ap
pellationem poſſet reuocari quicquid dicāt gl. etiā alia que inci
piūt ad excipiendum plus placet nobis qō etiā ille cuius non in-
tereſt bene admittit ad excipiendum de crimine. l; non ad accu-
ſandum etiam ɔ ſimplicem clericum propter rōnes in predictis
gl. aſſignatas. ſed in forma ſue electionis forte poſſet ſuſtineri qō
nō admittit niſi ille cuius intereſt: ſicut nec ad proſequendū cō-
temptus. ſ. de elec. qō ſicut. §. n. ⁊ vř tñ intereſſe eligentiū ⁊ etia;
cōfirmatoris. ſ. de elec. nihil. Itē nō pl; qō dicit hec. gl. ſ. qō poſt
lit. conte. pōt repelli ille cuius non intereſt. qr dato q̄ talis poſ-
ſet repelli ante lit. cōte. tñ poſt lit. cōte. repelli non pōt. qr nec ex-
ceptio perſonalis eſt ⁊ declinatoria. ⁊ ideo non pōt proponi niſi
ante lit. conte. C. de exce. l. ſi. inſti. de excep. §. ſi. (⁊ accuſando) hic
4 tacet de modo inquiſitionis. (†Inſcribi) etiā moueri. nā ſi mo-
nitio precedere d; accuſationē ciuilē multo fortius criminalem
ij. q. vij. accuſatio. ſi quis ergo. ſed bñ fatemur q̄ l; nō p̄cedat mo
nitio tenebit ⁊ procedet accuſatio ⁊ actio. ſed tñ punietur qui nō
monuit. vt. j. e. c. dicit. vel dic qō non punit ſed honeſtū eſt quod
5 monitio p̄cedat. (†A promotione) dicim⁹ qō plures ᵇ contra eū
b dem petentē confirmationem audiendi ſunt ſi de diuerſis defe-
ctibus vel criminibus obijciant. ar. ſ. de teſti. veniens. j. qui ma.
ac. poſ. c. ſi. C. ſi vt ab he. ſit ab. aut. ſi oēs. ſi aūt de eodem defectu
vel crimine excipient tunc iudex eliget idoneiorem. ff. de popu-
la. actio. l. iij. ¶ †Item qñ vnus excipit omnes alij qui volunt ex
6 cipere eodem tpe debent excipere. ⁊ ſi tunc nō exceperint poſtea
non ſunt audiendi. ar. ff. de libe. cā. ſi pariter niſi iuſta cauſa ſub
eſſet quare audiri debent. vt. ſ. qui mat. accu. poſ. c. fin. ⁊ idem di
cunt quidam qr ſi qñ petit confirmatio non excipitur. poſtea in
ordinatione vel conſecratione excipi non pōt. niſi ex cauſis que
ſunt in prealleg. c. qui ma. accu. poſ. c. ſi. arg. ff. de lib. cā. ſi pariter.
Alij dicunt ɔ ⁊ forte verius. (Excipiendo) hec exceptio eſt facti
vel intētionis. ff. de excep. l. ij. ⁊ non actionis. qr qui ordinari vel
conſecrari petit nullam actionem intentat. ſed tamen tali exce-
ptione propoſita ordinator ſuperſedere d; ſi veriſimile eſt q̄ op-
ponit in autem. quō opor. epiſ. §. ſi quis. in aut. de ſanct. epiſ. §. ſi
quis añ. xxiij. diſt. illud. ſed ſi non eſt veriſimile procedet ad ordi
nationem ⁊ conſecrationem. nec dimittat propter aliquā appel-
lationē. qr nunq̄ reuocabit qō fiet ab eo. niſi probet veritas cau
ſe. vt. ſ. de his que fiunt a ma. par. ca. c. j. ſecus in confirmatione
vbi requirit forma iuris. vt no. ſ. de ap. cōſtitutus. Hec rō nō pl;
qr eſt ſpeciale in ordinatione ⁊ ɔſecratione. qr niſi ordinator vel
conſecrator audiat accuſationem irritatur quicquid factum erit
⁊ ipſi puniunt in aut. quō opor. §. ſi quis aūt in aut. de ſanctiſſi.
epiſ. §. ſi quis ante. tñ intelligēde ſunt p̄dicte aut. niſi exceptio de
crimine calūnietur. vel ſuſpectus ſit de calūnia. ſicut hñ probat
predicta autē. quō. opor. epiſ. §. ſi quis. ff. de accu. alij. hñ autem
eſt ſuſpectus de calumnia qui preſens fuit multo tpe an conſe-
crationē ⁊ ordinationē ⁊ noluit ſine cā accuſare. niſi qñ ita immi
nebat ordinatio qō probationes recipi non poterant ante ordi-
nationē vel conſecrationē. ſed nunquid idē eſt in confirmatione.
7 (†Excludatur) Ad excipiendum de crimine ɔ electū ſiue confir
matum admittitur non ſolum clericus ſed etiam laicus. qr ciui-
liter agit. ⁊ cuiuſq; intereſt qō eccleſie non ſolū p̄latos ſed etiam
alios clericos bonos habeant. ⁊ eſt expreſſum de epis in aut. quō
opor. epiſ. §. ſi quis. in autē. de ſanc. epi. §. ſi autē. ar. viij. q. j. licet.
ſ. de teſt. ex parte. ⁊. lxiii. diſt. plebs. ⁊. c. reatina. lxiij. diſt. c. j. lxxx.
diſt. c. maximianus. arg. xxiij. diſt. qui epūs. in fine. ⁊. c. illud. ius eñ
publicum eſt qō in ſacris cōſiſtit. diſt. j. ius publicū quidā tñ di-
cunt non admittendos niſi eos quorum intereſt. ar. ſ. de teſti. ve
niens. Et nos tñ credimus qñ excipitur ɔ clericos non haben
tes curam animarum. ſed in habentibus curam ſecus. ⁊ idem in
his qui ordinandi ſunt. in auten. de ſanc. epiſ. §. ſi autem ɔ non
habentem curam animarū criminoſi non ſunt ad excipiendum
admittendi. xxiij. diſt. illud. cum nec ſunt admittendi ad accuſa-
tionē. ⁊ hec exceptio. ſ. criminis que ꝓponitur ɔ electū vim actio-
nis h; in auten. de ſanct. epiſ. §. j. ⁊ no. ſ. de poſtu. c. j. arg. contra.
ſ. qō non poſſint pretextu criminis ab excipiendo repelli. qr ɔtra
doli excep. non admittitur. do. re. ff. de excep. do. ap. §. marcellus
ſed illa loquitur qñ ɔ agentē excipitur. at ille qui petit confirma
tionem vel conſecrationē non agit. ⁊ ſi agit ɔ aliquē expreſſe non
agit. ſed tñ officiū iudicis implorat. ⁊ qō dictum eſt criminoſis
non admittendis intelligendū eſt niſi ſua interſit. puta qō ſit fu
turus ſuus prelatus. vel ſit patronus. nemini eñ ius ſuū proſe-
quenti obſtat exceptio criminis. iij. q. vj. omnibus. ⁊ arg. xvj. q.
j. conſtitutum. ⁊. q. vij. filiis. alij dicunt ⁊ melius qō ille qui petit
confirmationem vel conſecrationē agit vñ ſi h; aduerſarium li-
bellū dare debet in quo etiā cām exprimat. puta qr a maiori par
te capituli vel a toto elect⁹ fuit vel ab alio ad quē deuoluta erat
poteſtas eligendi. ſ. de conceſ. prebē. ex parte. ⁊ lit. conte. fiet niſi
ſpeciale dicatur. qr cā mere ſpiritualis eſt: vbi ſine ſcripto proce
ditur. ar. xj. q. j. ſi clericus. ſ. de dolo. c. j. tñ ⁊ ſi ille qui ſe opponit
anteq̄ det libellū admittēdus eſt. ſ. de elec. dudū. ſi aūt nō h; ad-
uerſarium hñ proceditur ſine lit. cōte. Itē dicimus q̄ omnes cri
minoſi indifferenter admittantur ad excipiendū nō ad teſtifican
dū ſed. c. vř ɔdicere. xxiij. diſt. illud vbi dr̄ qō primo diſcutiende
ſunt perſone ɔdicentiū. ſed quidā ſic exponunt qō hoc ſolum diſ
cutitur an contradicētes habeant paratas probationes. qr ſi pa
ratas non habent probationes cū periculū ſit in mora nō differ
tur confirmari vel conſecrari. arg. ij. q. vij. plerique. ſ. de app. obla-
te. ¶ Item ſi non interſit criminoſi non admittuntur. alias aūt
admittuntur. iij. q. vj. omnibus. alij aliter dicunt ⁊ forte melius
8 qō nunq̄ ratione criminis repelluntur. ¶ †Sed tñ querendum
eſt circa ɔdicentes qua intentione procedant ad impediendum
cōſecrationem. ſ. an zelo eccleſie. an pro vana gloria. vel pro odio
ij. q. vij. querendum. ſi qui ſunt: ⁊ per illa. c. dicendū vř q̄ ſi aliqs
ſpecialem cām habeat ɔ eccleſia; vel electū. puta qr dicat ſibi ab
ea vel eo deberi pecuniam vel iniuriā factā non audiatur. qr nec
in cā criminali vel eccleſiaſtica alias audiendus eſt. ij. q. x. c. ſi. qr
l; interſit. alias non tñ intereſt q̄ non promoueantur cū et ſalua
ſit oīs accuſatio. nam licet p̄dicta. c. querendū ſi q. ⁊. iij. q. x. c. ſi. lo
quantur in accuſatione tñ eadē ratio eſt in exceptionibus maxi-
me cum hec exceptio vim accuſationis obtineat. ⁊ hac ratione di
cimus reges vel principes non admittendos ad excipiendum ɔ
electum de ſimonia. de adulterio. vel certis criminibus. eū preſu
mantur. facere vt medio tēpore regalia teneāt. vel aliquid ab eo
extorqueant. vel propter aliquā ſimilem cauſam. ſed ſi ſuſpectus
non eſſet ex cā predicta vel alia potius admitteretur q̄ alius. ar.
xvj. q. j. conſtitutum. ⁊. q. vij. filiis. ſed quāuis ſit ſuſpectus vel ex
hac cā vel alia ſi velit dicere ɔ eum qō ſuſpectum eū habet. vel de
proditione terre. vel conſiliorum ſuorum eſt admittendus. qr ſua in
9 tereſt. ¶ †Excipitur autem aliqñ qō peccatū eſt in forma vel ꝓ
ceſſu electionis: ⁊ ad hanc exceptionem p̄miſſa ratione. qr reipu
blice intereſt qō quilibet admittat. alij tñ dicunt qō ſoli illi pñt
10 excipere de forma qui dñt electioni intereſſe. ¶ †Itē no. qō qñ
excipitur etiam q̄ peccatū ſit in pſona electa ad hoc quilibet ad
mittitur. tñ op; eum probare crimen cū alias quiſquis preſumat
bonus. ſ. de pſum. dudū. ¶ †S; quid dices ᶜ obijcies electo per
c iuriū probans eum iuraſſe certo die ſe ſoluturū. nō ſufficit niſi ⁊
probes per ɔfeſſionem eius vel alio modo eū in termino nō ſol-
uiſſe. probaſti eñ qō peccatum non eſt. ſ. eum iuraſſe non qō te
probaturum obtuliſti. ſ. q̄ eſſet periurus. quis eñ probare d; qō
aſſeuerat. ff. de probatio. ei qui ⁊ excipiens exceptionē ſuam. ſ. de
proba. in exce. ⁊ idem dicendū vř etiā ſi ſnīa excōicationis lata ſit
ſub conditione puta excōico te niſi vſq; ad talem diem ſolueris.
nā ſi probatur ſic exceptio dico hūc electū excōicatum eſſe ſub cō
ditione. ⁊ ideo non confirmandum non debet admitti. qr excōi-
catio ſub conditione non ɔtrahit aliqō peccatū dūmodo condi
tioni pareat. probare aūt qō cōditioni nō ſit paritū pertinet ad
excipientem

a ¶ Etiam poſt lit. cōte. Et ſic regulariter opponit añ lit. cōte. adde Joā. an. hic ⁊ cardi. in ɔſi. vij. inci. in cā fratrū.

b ¶ Quod plures. Adde eundē Inno. in. c. cum qui ſibi ſine legi. ⁊ pet. de anch. in ɔſi. cccxxvj. incip. p̄miſſo quod col. ſi.

c ¶ S; quid dices. Hoc dictū allegat Cy. in l. ij. q. v. C. de iure emp. Jo. an. in additione Spe. in tit. de loca. verſic. xxi. ⁊ dicūt notiſ. pap. ſingulariter. in. d. l. ſi. col. lxviij. verſicu. in ca gloſ.

excipientem rõne premiſſa. qꝛ onus ꝓbationis incũbit excipien-
ti.¶ †Sed ar.ↄ qꝛ qui ꝓponit negatiuã exceptionẽ hoc ipſo ꝓ
bat qđ ↄ̃rium nõ ꝓbatur.C.de non nume.pe.ſi ex cautione.ͣ.de
fide inſtru.ſi cautio.⁊.ͣ.de pſum.ꝙ ſed illa locũ habẽt tñ in ca-
ſibus in iure expreſſis.alſ aũt ſicut dictũ eſt excipiẽs ſiue affirma
tiue ſiue negatiue probare tenet.vel dic illud habere locũ qñ nõ
agit de crimine.ſi aũt de crimine agat.ſiue ciuiliter ſiue crimina
liter ſemper excipienti negatiue incũbit probatio qꝛ odioſus eſt
ij.q.vij.ſi quis epiſcopus.⁊ qꝛ pſumit non immemor ſue ſalutis
j.q.vij.c.ſancimus.⁊ qꝛ preſumitur bonus.ͣ. de preſum. dudum
tamen ſi creditor ageret ad petendũ debitum ſufficeret ei ꝓba-
re vel promiſſionẽ vel iuramẽtum vel excõicationẽ. qꝛ ſic probat
obligationem ꝙ ſolum ſibi probari ſufficit.⁊ debitori incumbit
onus probãdi ſatiſfactionem.ratio diuerſitatis.qꝛ creditor qui
agit ad debitũ nõ obligare ſe niſi ad ꝓbandũ ꝓmiſſionẽ nec ad
aliud cogitur ſed qñ agit ↄ electum nõ audit ſi dicat tñ eum ꝓ-
miſiſſe vel iuraſſe niſi ⁊ ſe obliget ad probandũ ꝙ ↄ ꝓmiſſũ vel
iuramentum venerit. vñ hoc totũ ꝓbare dꝫ.qñ aũt vitium dr̃ in
forma interueniſſe ſi electores vel electus petent confirmationem
qui negat formam ſeruatã ⁊ tam omiſſam ꝓbare dꝫ predicta rõne
qꝛ excipiẽti incũbit probatio:⁊ qꝛ ex quo de facto ↄ̃ſtat preſumit
interueniſſe ſolemnitas.C.de contrahen.ſtipu.l.j.ff.de proba. ab
eo.dumtamẽ ſcrutiniũ vel vota fratrũ oſtendant in ſcriptis reda
cta.ͣ.de elec.qꝛ propter ⁊ decretũ in quo appareat conſenſus ca-
pituli.lxj.diſt.c.epa dum vel dic vt no.ͣ.de dolo.cũ olim.¶ †Sꝫ
quid dices ſi excipiat nõ eſt ſubdiaconus qui põt eligi. vel nõ hꝫ
lr̃as cõmendatitias cũ ſit alienigena. Rñ.in his caſib⁹ eũ debe-
re ꝓbare ſe eſſe ordinatũ ⁊ ſe dimiſſum ab epõ cũ iura in his caſi
bus dicant lr̃as neceſſarias.ij.q.j.legũ.ͣ.de cleri.percu.per totũ
lxxj.diſt.per totum:tñ tanta poſſet eſſe pſumptio pro ordinato
qđ transfert in aliũ onus probandi vt ſi multo tp̃e in ſubdiaco-
natus ordine ſeruiuiſſet vel ꝙ certũ eſſet qđ bene a ſuo epõ dimiſ
11 ſus eſſet.¶ †Sed tñ no.qđ lꝫ nullus appareat excipiens vel accu
ſator.tñ confirmator vel ordinator ſemper inquiret ⁊ qñcunqꝫ
eũ contigerit dubitare.ͣ.de elec.cum nobis.⁊ nota.ͣ. de purga.
cano.c.j.in aut.d.ſan.epiſ.§.ſi quis ante.circa pn.ti.(ordinariã)
ſine inſcriptione aũt pena certa infligitur talib⁹.ͣ. de elec.ſtatui
mus(†Citra).ͣ.de elec.cum dilecti.ad hãc aũt extraordinariam
penã nõ ſolũ ſe obligat qui crimẽ obĳcit ↄ ↄ̃firmatũ.ſed ẽt q pre
ter formã ↄ ordinationem vel conſecrationẽ obĳcit.ͣ.de elec.cꝫ
dilecti qui aũt inquiſitionẽ impetrat vel denũciat ad hãc penã
non ſe obligat.qꝛ alterꝫ ex offõ iudicis ꝓcedit.alterꝫ aũt ad penã.
12 ¶ †(Procuratorẽ) ꝓcurator non põt ↄ electum excipere de cri-
mine vel alio defectu cõtingẽte perſonã electi ꝙ̃tumcũqꝫ ſit gñā-
lis procurator niſi ſpecialiter dicat ꝙ de crimine excipiat qꝛ per
talẽ exceptionẽ minuit ſtatus excipiẽtis qꝛ bñficĳs priuat p crien
niũ.ͣ.de elec.ſtatuimus.ff.de mi.illud.ff.de ꝑcu.nõ ſolũ.§.ſi.ff.de
va.⁊ ⁊ extraor.cog.l.pe.nec eſt ↄ.ff.pro ſo.actionẽ.§.renũciaret.ff.
de iniu.ſꝫ ſi vn⁹.§.procuratorẽ. qꝛ agens iniuriarꝫ ſi ſuccũbit nõ
incurrit diminutionẽ ſui ſtatus.⁊ hĩc eſt diminutio ſtatus lꝫ ad
tp̃s tñ ſuſpẽdat bñficĳs qꝛ relatio ⁊ dãnatio in opus publicum
temporales ſunt. vt probatur.ff.de penis quidam.
1 ¶ Iudex corrigit errorem ſuum ſi in proceſſu vel interlocuto-
rĳs errauit.
2 Non dꝫ fieri generalis inquiſitio clerici.
3 Non vꝫ dectũ teſtiũ ſup occultis ⁊ de quibus infamia nõ ꝓceſſit.

Qualiter ordiniem.

(In ꝓceſſu)ſen
tentia eñ nõdũ
lata erat vt.j.ſequit.(Occaſione)forte zelo iuſtitie:vel
pp nimiã infamiã ipſius epĩ non aũt pp odium. quia
tunc nõ eiſdẽ mãdaret ꝙ iterꝫ procederẽt ↄ eum cum eſſent ſuſpe
1 cti.iij.q.v.qꝛ ſuſpecti(corrigere) †not.iudicẽ corrigere errorẽ ſuũ
ſi errauit in ꝓceſſu vel interlocutorĳs.ͣ.de app.cꝫ ceſſante.j.de
ſen.,excom.ſacro.ff.de re iudi. ꝙ iuſſit.ꝙuis ſit in diffinitiuis ↄ
ff.de re iudi.iudex(ad preſens).j.ne ex proceſſu inordinate habi-
2 to procedatis ad diffinitiuã ſniam. †(In ſua eccl̃ia)⁊ ita appet
hic loqui qñ ſit inqſitio de ſtatu eccleſie.vel ẽt vbi gñalis fuit in
quiſitio de aliquo clerico. lꝫ de iure fieri non debeat. niſi de ſpe-
ciali crimine.niſi cum pſona eſt multum alſ grauiter diffamata
cũ capitula de quib⁹ inquirit exprimenda ſunt.ar.j.eo. qualiter
qñ enꝫ de ſpãli crimine inquirit quare diceret exceptis occultis
cum anteꝙ iurẽt teſtes vel alſ procedat dꝫ inquiri an ſit occultũ
necne.poteſt tamen dici hoc ẽt habere locũ vbi de certo crimine
ſit inquiſitio nã ⁊ tunc ſi teſtis aliud nouit occulte de crimine il
lo non dꝫ dicere.j.e.inquiſitionis.§.ſi.vel dic vt ibi not.†(Occul
tis)ſi enim de occultis ⁊ de quibus infamia nõ preceſſit aliquid
dixerunt teſtes nõ valebit dictum eorꝫ.j.eo.inquiſitionis nec eñ
iurati ſunt.ͣ.de teſti.de teſtibus.⁊ hec vera ſunt qñ ſit generalis
inquiſitio. Quando autem ſit ſuper certis capitulis.tũc nõ op-
ponetur in iuramento hec clauſula.cum eñ infamia preceſſerit
teſtes ſuper oĩbus que ſciũt de eo ꝙ inquirit veritatẽ dicent ẽt ſi
illud ꝙ ſciunt vel credunt ſit occultum.vt ſi de fornicatione agit
⁊ reuocat aliquis teſtis q ſecũ iuit ad peccatũ perpetrandũ de eo
teſtificari dꝫ qui dꝫ dicere ſecretas circunſtantias.⁊ ea que ſecre-
to nouit:dũmodo ſit infamatus de crimine ſuper quo ſit inquiſi
tio puta qui cũ tali muliere cõmiſit fornicationem. ſed ſi tantũ
de fornicatione eſſet infamat⁹ nõ expreſſa aliqua muliere tũc nõ
credimus ꝙ dꝫ teſtis reuelare fornicationẽ occultã.imo pl⁹ dici-
m⁹ in primo caſu qꝛ ſi iuraſſet teſtis ꝙ teneret ſecretũ.tñ illud re
uelare dꝫ.qꝛ vel a pñcipio male iurauit.ſ.ſi intellexit ꝙ iurat⁹ vt
teſtis illud nõ diceret.ſed ſi ita praue nõ intellexit iuramẽtũ in-
telligendũ eſt qđ ſine iuſta cã nõ reuelaret eũ.ar.ͣ. de iureiur. ad
noſtrã.quemadmodũ tñ ſi in cõfeſſione pñiali eſſet reuelatũ. tũc
in teſtimonio nõ dꝫ reuelare qꝛ ſcit vt deus non vt homo.ſed idẽ
dicit etiã ſi gñalis inquiſitio fuerit.ſed hec eñ differentia.qꝛ cum
iam ex cõmiſſione ſuper certis criminibus facta appareat nõ eſſe
de occulto crimine ſemper valebit teſtimonium ſed in alĳs caſi-
bus non valebit niſi appareat infamia.alñ contra ſcꝫ qđ tam cir
cunſtantias quam occulta dicere non debet.

Cum dilectus ⁊c.

(†Legati) apoſto-
lice ſedis inquiſie-
rũt de criminibus epĩ aga teñ.qui pſtito iuramẽto cõ-
feſſus eſt ſuo tempore res eccleſie dilapidatas ⁊ plu-
res eccleſias per ſimoniam a ſe datas ⁊ de naufragio res aliquas
recepiſſe quibus cõfeſſionibus factis negocium fuit ad ſedẽ apo
ſtolicã remiſſum.cum autem papa ex confeſſionibus vellet pro-
cedere ↄ ipm epĩs confeſſiones excuſauit. excuſabat eñ dilapida-
tionẽ propter debita ↄcta temporibus predeceſſorum ſuorꝫ. vel
propter inſolentiam hereticorũ ſimoniã excuſabat per ſuã igno-
rantiam ⁊ penam impoſitam ſimoniacis naufragium excuſabat.
qꝛ res illas tñ accepit quorũ dñi nõ inueniebant. mandat ergo
dñs papa qđ ſi iurauit ad interrogata rñdere veritatẽ ⁊ excuſa-
tiones ſuas probauerit abſoluat. ſi vero iurauit plenã dicere ve
ritatẽ eũ pſumendũ ſit qđ ſm qđ iurauit nihil omiſit de verita-
te ⁊ qđ excuſationes de nouo confixerit remoueatur ab admini-
ſtratione.(Epõ)no.ꝙ infamia ꝓcedẽte de plato inquiſitio ſit de
tota eccleſia.ſi.ͣ.c. pri.ͣ.de ſen.⁊ re iu.cũ. J.⁊.A.⁊ hoc forte ea
rõne qꝛ caput malũ pſumptionẽ fecit de malis membris.lxj.diſt.
c.miramur.⁊.ij.q.vij.c. ſicut inquit tñ teſtes nõ dicẽt niſi de his
quibus preceſſerit infamia.ͣ.ca.pri.vel dic etiã tota eccleſia diſ-
famata erat. licet nõ quilibet. Vel dic qđ etiã quilibet (rñſionẽ)
hodie autem non crederet eis niſi ꝓbarent.ͣ.de probati.qñ vel
potes dicere ꝙ hodie crederet eis. qꝛ legati erãt ſicut credit car-
dinalibus.⁊ de omnibus actis coram eis vel ibi loquitur quãdo
vnus eſt iudex tñ.hic aũt erant plures.vel dic ꝙ hic iudici credi
tur qꝛ iurabunt ⁊ erãt quaſi teſtes.ſꝫ verius vt ꝙ non ſint requi
rendi tanꝙ teſtes.ij.q.vj.ſtatuendũ ſed tanꝙ qui ſunt iud.conſu
lendi.xviij.q.j.c.j.ar.ͣ.de arbi.non ſine.ff.de app.recĩ.ſciendũ.ſic
etiã requirunt oẽs de facto ſuo etiã qui alias non admitterent
ad teſtimonium.vt latrones.C.de feriis ꝓuinciarũ ⁊ ſerui.C. de
qđ.interroga.ff.de cuſto.diuus.de etate etiã alicuius admittun-
tur mater ⁊ auia.ff.de proba.etiam.ſic etiã requirũtur.ff.de edil.
edic. quero.§.ſi.xx.q.in.preſens.ͣ.de teſti.ſicut.ͣ.de arbi. nõ ſine
nec valet horũ dictũ tanquã teſtiũ.ſꝫ ad pſumptionẽ tñ facit.vñ
etiã poſt apertionẽ teſtiũ tales querendi ſunt. ⁊ ante productio-
nem teſtiũ.ar.op.xx.q.iĳ.preſens.(ad inquiſita)cum iurãs de ca-
lumnia tñ iuret de veritate ad interrogata rñdere poterit ſuas
confeſſiones excuſare.teſtis aũt qui iurat dicere quicquid nouit
nõ poterit excuſare teſtimoniũ ſuum vel mutare niſi hoc faciat
anteꝙ loquat cum partibus qꝛ non preſumit ſubornatio ſed re-
cordatio veritatis.alias ſecus.ar. in aut. de teſt. §.qꝛ vero iudex
autẽ ex officio ſuo reuocare põt teſtẽ vt melius inſtruat. ff.de.q.
repeti(que tales ſunt)confeſſiones(⁊ maluni)tales fuerũt poſi-
tiones vel exceptiones habite.lxxxv.di. florentinum. (†Non ob-
ſtantibus)ſed nonne etiã cõtra cõfeſſionẽ ſuã põt ꝓbare.vt.C.de
iur.⁊ fac.igno.error.ff.de confeſ.non fatetur.rñ.non vbi ſic iura-
uit vt hic habes.vel dic qđ errorẽ põt ꝓbare.ſꝫ ſuũ dictũ nõ po
teſt excuſare.errorem aũt ꝓbare põt ſi ꝓbaret ſe non dilapidaſſe
ſꝫ excuſare qđ dixit vel illud interpretari non eſt ꝓbare errorẽ vel
reuocare ſi eñ velit probare ſe erraſſe.opꝫ eum ꝓbare ꝙ nihil de
naufragio habuiſſet.⁊ ꝙ eccleſie nõ eſſent date per ſimoniã.⁊ ꝙ
bona eccleſie non eſſent dilapidata.ſed ſi admittit qđ excuſet vel
interpretetur confeſſiones ſuas ſufficit ꝙ probet ꝙ ea habuerit
quorum dñi non inueniebantur.⁊ ſic de alĳs.
1 ¶ Non admittitur criminoſus ad denunciandum vel teſtifi-
candum niſi in exceptis criminibus.
2 Que perſona requiratur ad probandam infamiam.
3 Leuis infamia qualis ſit.
4 Qualiter probetur infamia vſqꝫ ad finem poteris videre.

Cum oporteat ⁊c.

(Sub diſſimulatio-
ne)Si de eis eſſet in
famat⁹.⁊ ideo õ infamia pꝛio inqrit mãdat. vt.j.ſequit
ipſe tñ mandat inqſitionẽ fieri ꝓpter clamoſam inſinuationẽ ei
1 factã non ꝓpter hoc qđ penes ipſuꝫ diffamat⁹ eſſet.(†Crimini-

b⁹)null⁹ eñi criminoſus admittit̄ ad denũciandũ vel teſtificãdũ
niſi in exceptis criminib⁹: de hoc not. ſ. e. cũ. p. ſʒ ſi ordinario nõ
cõſtet de infamia alicuius per eũ modũ quẽ dicit finis gl. q̃ inci-
pit hic dic. ⁊ ſi nõ ſit ei ſuſpectus nec ẽt aliĩ cui ordinari⁹ velit fa
cere grãm qð ei fiet purgatio criminis obiecti quorum vtrunq;
ſufficit. imo vr̃ qð non ex grã. ſed de neceſſitate iuris dʒ ei indici
purgatio qui apud principẽ ſuũ vel patronuʒ eſt infamatus. C.
ex qui. cau. irro. infa. verbũ. ĩĩ. q. v. mennã. ⁊ c. oĩbus. Item ſi ali-
quis petat inquiſitionẽ ꝯ aliquem non faciet eam ordinarius ni
ſi pꝛudi ⁊ diſcreti ⁊ nõ leues q̃ credũt omni verbo exceſſum eius
ordinario denũcient. Itẽ hoc nõ ſufficit niſi hoc nunciet̄ ſepe or
dinario ſiue p eoſdẽ qui pꝛimo denũciarũt: ſiue p alios. poſſet eñi
eſſe qð ſemel ex impetu nũciaſſet. quot aũt vices hoc faciant ſepe
ipſius ordinarij arbitrio relinquendũ videtur. in aut̃. de teſti. §.
ĩĩ. ff. de ver. ob. cõtinuus. §. i. Itẽ opʒ q̃ de crĩe obiecto clamoſa nõ
leuis. nec tacita ſit infamia. Item opʒ qð tãta ſit infamia que fa
ciat crimen quaſi manifeſtũ. ⁊ hoc ſonãt ṽba illa q̃ ſunt in decre.
ſ. e. qualiter. ibi qð clamor innuit ⁊ infamia manifeſtat. ſed ſi hec
infamia nõ eſt apud ordinariũ qui eſt forte multũ abſens ⁊ ma
xime apud papam cui vniuerſi ſubſunt ſed tñ aliqui nunciant
aliquem ita infamatum tunc ipſe ordinarius vel delegat⁹ eius
vel papa recipiet ꝓbationes infamie ſꝫm eũ modum qui eſt. ſ. de
pur. ca. c. ĩĩ. vel recipiet teſtes ⁊ tunc teſtes dñt deponere qð ſciũt
eum de quo agit̄ diffamatũ apud pꝛudos ⁊ diſcretos. ⁊ debent
eos nominare etiã ſi nõ interroget̄ qꝛ nõ eſt cõmiſſum diſcernere
teſtiũ arbitrio qui ſunt prouidi vel diſcreti. ſed arbitrio iudi. ff.
de ver. ob. conti. §. i. ¶ Itẽ debent adijcere in teſtimonio qð non
tñ̃ ſemel: ſed ſepe ſciunt eos eſſe diffamatos apud prouidos ⁊ diſ
cretos id eſt qð multotiens boni viri reputauerũt eos apud ſe diſ
famatos ⁊ infames perſonas. Si aũt dicerẽt qð apud ſeipſos te-
ſtes eſſent diffamati. hoc quibuſdã nõ vr̃ ſufficere cum non ſint
tãte autoritatis qð ſufficiat eos diffamatos apud eos. Ita debẽt
adijcere qð clamoſa ⁊ nõ tacita eſt infamia. ⁊ eſt tanta q̃ quaſi fa
cit manifeſtũ crimẽ eius. qꝛ ſi hoc eſt neceſſe in ordinario. vt p̄di-
ctũ eſt qñ apud eũ eſt infamia ſine adminiculo teſtium multoſor
tius dʒ hoc neceſſe eſſe qñ ſibi nihil eſt notum de infamia ſed per
teſtes tñ̃ dʒ eſſe notũ. iſte aũt inquiſitiones ⁊ pꝛobationes habẽt
locũ anteq̃ fiat inquiſitio ſup crimine. nã poſtq̃ ſup crimine ſit
inquiſitio extũc nõ haberent ꝓbationes ſup infamia niſi admi-
niculentur. iij. q. iij. §. itẽ ſepe. ſed ſuper crimine debẽt recipi pꝛo-
bationes. qð ſi nõ pꝛobent. tñ̃ dʒ indici purgatio ſi ex pꝛobationi
bus remãſit aliqua ſuſpitio criminis. ſ. de teſt. cũ literis. Itẽ pre-
dictus modus pꝛobãdi hʒ locũ vbi in modũ exceptionis obijci-
tur infamia vt repellatur a dignitatibus vel hereditate. C. de in-
offi. teſta. fratres. C. de dignita. l. ij. nec mireris qð ita exactas pꝛo
bationes exigo ſup infamia. qꝛ nõ eſt ſine cã. eſt eñi extraoꝛdina-
rius modus agẽdi per inquiſitionẽ. ¶ † Itẽ graue eſſet ꝓpter le
uem infamiã aliquẽ repellere vel a dignitate vel ab hereditate.
⁊ hec ẽt lex ſatis expꝛeſſe dicit. C. de digni. l. ij. vbi dicit qð famoſi
q. ſ. multa ⁊ frequẽti infamia laborãt ⁊ annotati infamia. i. quo-
rũ infamia. i. infame crimẽ ſcriptũ eſt per iudicẽ vel q alr̃ ſunt
inquinati. q. manifeſto ſcelere vel ſoꝛdida vita ſunt a dignitate re
pellẽdi. vñ alr̃ dicit lex q̃ ad hoc vt ex ṽbis infamatorijs oꝛiat̄ in
famia facti opʒ q̃ in ſcriptura redigat̄. ⁊ ẽt qð fiat cũ aliqua cãe
2 cognitione. ¶ † Itẽ nõ ſufficit q̃libet pſona. ſed eſt neceſſe qð ſit
electa ⁊ ſpãlis perſona. vt patris vel patroni vel iudicis vel cõſi-
militũ. C. ex qui. cau. irro. infa. verbum. ⁊ l. ea. ⁊ l. interlocutio. ff.
e. ob hoc ṽbũ. ⁊ ad hoc facit qꝛ ẽt q̃trũcunq; intentet̄ accuſatio
famoſa ꝯ patronũ agentẽ p ꝓcuratorẽ niſi falſa ferat̄ nõ ꝯbitur
infamia facti. ff. de obſe. bono. l. ſʒ ſit ar. ꝯ. C. de inoff. teſt. fratres
vbi dicit qð ſufficit leuis infamia ad hoc vt repellatur a p̄dictis
ſol. lʒ dicat ſufficere leuẽ infamiã. nõ tñ tollit quin p̄dicta dilige-
3 tia debeat hñi in ꝓbãdo. ¶ † Itẽ appellat leuẽ infamiã trãſactio
nẽ ſup famoſis actionibus. vel defenſionem etiã ſi per ꝓcuratorẽ
agat̄. ff. ex qui. cau. infa. irro. athletas. §. ſi. ⁊ l. ſe. ⁊ tene qð in his
multũ hʒ locũ arbitriũ iudicis. Itẽ de his no. ſ. e. qualiter. ¶ In
teſtibus aũt ſufficit qð non ſit cã repulſionis. ſ. de teſti. cũ lr̃is q̃
uis hñ requirant̄ perſone ꝓbate. ĩĩ. q. vij. criminatiões. ſi q̃s epũ
iij. q. v. per totum. ſed nõ eſt vis an ſint clerici vel laici vel mulie-
res ⁊ habẽt hec locum in criminibus nõ periculoſis. nam in pe-
riculoſis qd fieri dʒ no. ſ. e. qualiter vltra mediũ. ¶ Itẽ qñcunq;
pꝛobet̄ infamia in modũ exceptionis ſufficit ſi ſe purget. ſ. de te-
ſti. tam lr̃as. niſi illa infamia ortũ habuiſſet ex ſnia vel interlocu-
tione iudi. vel ex dicto parẽtis vel patroni vel cõſimilium ⁊ au-
tentice perſone. ⁊ ſic loquuntur. ll. C. ex qui. cau. irro. infa. inter
⁊ l. verbũ. ⁊ l. ea q̃. ⁊ alie de hac materia loquẽtes. ſ. de elec. ſuper
eo. ſ. de teſti. teſtimonium. ſed ⁊ tũc videtur qð ſufficiat indicere
purgationem. nobis videtur qð qñ infamia dʒ ꝓbari per teſtes
ſiue ad hoc vt fiat inquiſitio. ſiue vt repellat̄ a dignitate. ſiue ob
aliam cãm qð teſtes debẽt dicere eum infamatum apud epũ ſuũ
⁊ eſſe ſuſpitioſum de tali crimine vel incredibiliter pꝛopter tale
crimen de quo hʒ eum ſuſpectum. ⁊ idem ſi eſſet ſuſpitioſus vel

incredibilis apud ſuos conſacerdotes. vel apud bonos ⁊ iuſtos
homines de plebe ſua quã. ſ. regit vel in qua conuerſatur. ĩĩ. q. v.
omnibus vel apud plebẽ nõ habita diſtinctione bonorum ⁊ ma
loꝝ. ĩĩ. q. v. pꝛeſbyter. Et dʒ ſubijcere cãm ſue ſciẽtie ſufficientem
talem vel conſimilẽ. ſcio qð epũs hʒ eũ ſuſpectũ de tali fornicatio-
ne qꝛ in ſcriptis aliqua ſummaria cognitione pꝛemiſſa mãdauit
ei qð non iret ſecũ p loca ſuſpecta. vel ego fui pñs vbi ſu⁹ epũs ſcri
pſit q̃ ſup hoc mãdaret fieri inquiſitionẽ. vel ego fui pñs etiã ſi-
ne ſcriptura. vbi ipſe ſolenniter coram bonis viris mandauit q̃
ab eius familiaritate ceſſaret. ar. pꝛo p̄dictis. C. ex qui. cau. irro.
infa. interlocu. verbum. ff. eo. ti. alienũ. xxxij. diſt. dic in aut̃. vt lic.
ma. ⁊ auie. §. i. illa aũt cã nõ videt̄ ſufficere. qꝛ audiui ab eo quod
eum ſuſpectum habebat. niſi ex pꝛecedẽti cã ⁊ cum ſolẽnitate hoc
diceret. C. de non nu. pe. generaliter. ſi aũt teſtes velint dicere de
infamia alicuius que eſt apud conſacerdotes vel apud plebem
deberent dicere cãm ſui teſtimonij qꝛ ſuper hoc ſcripſerunt pape
vel alij ſuperiori. arg. in aut̃. vt iu. ſine quo. ſuffra. §. ſi quis autẽ
4 pꝛeter. ⁊ §. neceſſitatẽ. in aut̃. vt nulli iud. §. ⁊ hoc qð. ¶ † Itẽ ſuf
ficiens cã eſt ſi dicunt ſe ſcire de hoc eſſe infamiam qꝛ tñ̃ eſt ſcan
dalum ⁊ rumoꝛ qð vix tolerari põt ⁊ qð ex eo factũ redderetur
quaſi manifeſtũ. ſ. eo. qualiter. ſed cãm ſui dicti reddit melius ſi
dicit q̃ populus interrogat⁹ p iuramentũ rñdit q̃ apud eos eſt
ſuſpect⁹ de obiecto crimine. ſ. de purga. can. c. ĩĩ. ſʒ ⁊ pꝛimũ vr̃ ſuf
ficere. illud autẽ non videtur ſufficere ſi dicunt q̃ de hoc eſt infa
mia cõis vel vox niſi dicãt de ſcãdalo vel rumoꝛe vel de alijs pre-
miſſis. ⁊ videtur q̃ ſi epũs vel cõſacerdotes vel plebs dicit nunquã
ſuſpectum eum habuimus vel ſi habuimus errauimus. ⁊ ceſſat
ſuſpitio illa q̃ vltimo dicto eoꝝ ſtandum eſt pluſquam teſtib⁹.
arg. ſ. e. inquiſitionis in ſi. pꝛopter ſuſpitioneʒ aũe regis vel alio
rũ dñoꝝ potius eſt inducenda purgatio ꝓpter honorẽ eoꝝ
⁊ ſcandalum euitandum q̃ inquiſitio faciẽda q̃uis ⁊ illa faciẽ-
5 da ſit ſi viſum fuerit epõ. ĩĩ. q. v. mẽnã. hoc hʒ. † (Famã) dic q̃ vbi
in lr̃is inquiſitionis dr̃ eã ſignãte accepimus qð talis ſit grauis-
ter diffamatus de talibus criminibus ſemper iudex de veritate
pꝛecum. ſ. an ſit diffamatus inquirere debet. C. ſi ꝯ ius. ⁊ ſi non. ſ.
de reſcri. ſuper literis. ſi vero in lr̃is nõ dr̃ aliquid de infamia ſed
tñ̃ ibi dr̃ tales ꝯ talem pꝛopoſuerũt qð talis eſt criminibus irre
titus ⁊ ideo papa inquiſitionẽ cõmiſit tunc ſicut hic dictũ ſunt
non ſubdito ꝓcedat ad inquiſitionem. ſed pꝛimo inquiret de in-
famia quã ſi inuenerit pꝛocedet. alioquin conſulet papã. vt hic ſʒ
non caſſabit inquiſitionem. In ſuperioꝛi aũt caſu infamia non
inuenta caſſabit. ſi autem non fiat mentio in literis de aliquo de
nunciante. ſed tñ̃ dcĩ ſit ad audiẽtiaʒ noſtrã pꝛuenit. tũc poterit
pꝛocedere ſine aliqua inquiſitione fame. nam eũ hoc poſſit ipſe
p̄latus. ſ. eo. qualiter. ĩĩ. q. v. oĩbus. lxxxvj diſt. ſi quid. eadẽ rõne ⁊
delegatus. ar. ſ. de reſcri. ſuper literis. in ſi. verumtñ̃ meli⁹ facit iu
dex ſi cognouerit falſum relatum pape ſi eũ cõſulat q̃uis ad hoc
nõ teneatur. ¶ Sʒ dices qñ in caſibus p̄cedentibus cognoſcet
de fama cũ non ſit ei commiſſum. Rñ. imo eſt cõmiſſum tanquã
acceſſoꝛium. ſ. de offi. dele. pꝛeterea. ff. de iur. om. iud. l. ĩĩ. ⁊ facien-
da eſt inquiſitio vel dãda epĩs vel pꝛimatibus clericoꝝ ſine ipſa
vniuerſitate clericorum aliqua de quocunq; denunciantibus pa
pe. ſed non pꝛocedẽt in modum denunciationis. ſed inquiret pa
pa denunciantibus pꝛoſequentibus eis inquiſitionẽ vel non et
q̃ eſt no. dignũ ſimul ꝓbato crimine in modũ inquiſitionis im-
ponet̄ pena coꝛpoꝛalis ⁊ honoꝛis. ⁊ dãna leſionis reſarcientur vt
hic habes aut̃. vt nulli iud. §. ⁊ hoc q̃. in aut̃. vt iu. ſine quo. ſuffr.
6 §. ſi quis autem pꝛeter. ⁊ §. neceſſitatẽ. † (Noueris) vel p teſtes q
pꝛobent infamiam vt ipſe iudex de plano per rumoꝛem vicinie
apud bonos ⁊ graues certificari poteſt. ſ. de ſpõ. cum in tua (ini
micos) capitales. ſ. de ſimo. per tuas. infti. de excu. tu. §. inimici-
tie. ſ. de re iu. cum. J. ff. de arbi. lʒ. arg. ff. de adi. le. l. ĩĩ. ⁊ nõ ſolum
qui nunc inimicus eſt ſed etiã qui nuditerius aĩ. q. v. c. ĩĩ. ſi au
tem non ſunt capitales inimici. ſʒ tñ̃ aliquo modo inimici ſunt
admittet ad teſtimonium ſed minoꝛẽ vel nullã fidẽ eis adhibe-
bit. q̃ iudicis arbitrio relinquit̄ in aut̃. de teſti. §. ſi vero dicatur
7 ff. de queſt. l. i. §. q̃dnc. † (Inquiratis) autoꝛitate pñn ilr̃arũ non
p̄teritarũ nã ex quo denũciãtes ſunt inimici ſi hoc ſignificatum
eẽt pape eas nõ ꝯceſſiſſet. ergo p eas lr̃as ꝓcedi nõ dʒ. ſ. de reſcr.
ſuper lr̃is. ſed reſcripto ſic impetrato tñ̃ vel̄ miniſterio ſiue ſit
inimicus ſiue ſeruus ſiue etiã excõicatus lr̃e valẽt. ⁊ iudex ex offõ
ſuo ꝓcedet. ⁊ hoc põt perpẽdi ex lr̃is. puta ſi dicat̄ ad audiẽtiam
noſtram peruenit. ſi vero non miniſterio tñ̃ ſed autoꝛitate vſus
ſit in literis impetrandis. ſ. qꝛ ꝓpter eos motus eſt ad concedẽn-
dam inquiſitionẽ. tũc nõ valebũt lr̃e ſi mẽdaciũ dixit vel veritatẽ
ſuppꝛeſſit. niſi papa mandaſſet in lr̃is de fama inquiri. nam tũc
eum ad petitionem cuiuſq; poſſet ⁊ deberet mandare inquiri de
fama. ⁊ ſi eſſet infamia ꝓcedi ad inquirendũ de crimine vñ in-
famia eſt. ⁊ tunc etiã ſi impetratores inq̃ſitionis repellant̄. tñ iu
dices ad inquiſitionẽ ꝓcedẽt. rõ noſtri dicti eſt. qꝛ officio ſuo pa
pa cõmittit. ⁊ cõmitteret nihilominus ſi denunciantes eſſent ex
cõmunicati. vñ in hac cõmiſſione tñ̃ miniſteriũ pſtãt ⁊ idẽ dici-
mus etiã

nius etiam ſi impetrantes ſint excõicati.cũ miniſteriũ coꝝ vires
literarũ non exhauriret.ar.ff.de inoff.teſt.ſi pars.§.vl.ꝛ.l.ꝑpter
§.meminiſſe.ꝛ.C.de prec.impe.of.vniuerſis.ꝛ.l.j.

Cum dile.fi.ꝛc.

Hec decre.loquitur de denunciatione (donec cã).ſ.denunciationis quã volebat primo expediri ꝙ de appellatione cognoſceretur.

1 ☞ Inquiſitio de ocultis criminibus non eſt facienda.
2 An iudex debeat inquirere a teſte an ſit criminoſus: vel qđ te-
neatur teſtis reſpondere.
3 Suſpectus de inimicitia non dꝫ procedere ad accuſationem.
4 Non dꝫ ordinandus patefacere omnia crimina ſua.
5 Paucorũ dicta non infamant.ſiue non inducunt famam.

Inquiſitionis ꝛc.

(puta) hic dicũt
qdã ꝙ l nullo oc-
culto crimine impendiꝭ executio poſt peractã pniam
niſi in homicidio ꝛ ſimonia. nos tñ ſecꝰ dicimus. vt
☞ no.ſ̃.de tẽp.or ex tenore.†(In accuſationis)ergo inſcribẽdi ad
tallionẽ hoc qdã dicũt.ſed nos ꝯ dicimꝰ.ſ.ꝙ nec ad extraordina
riã penã inſcribi dꝫ ſicut no.ſ̃.e.ſup his.ſ.de ſimo.dilectꝰ.ñ.ꝯtra
ſol.in hoc eſt ſimilitudo qđ vterqꝫ ꝑpetuo priuaꝭ officio ꝛ bñfi-
cio ſꝫ in hoc eſt diſſimilitudo ꝙ accuſatus deponiꝭ.hic aũt non
ſ.e.qualiter.ꝛ plene.xix.di.c. ſi romanoꝝ (abogn) .ſ.ſi ſit tale de
1 quo poſſit agi pnia ſeruato ordine.(†Infamia) idcirco nõ eſt
puniẽdas.qꝛ de occultis criminibꝰ nõ inquiriꝭ. vt.ſ̃.e. qualiter
ꝛ ideo ſuper hoc dcõ teſtiũ non vꝫ.ſ̃.de teſti.de teſtibus non vꝭ
hoc poſſe hře locum niſi vbi ſit inqſitio gñalis de oĩbus crimini
bus vel ſup ſtatu alicuius eccleſie.nã tunc ſi dicat de occultis nõ
crederet ei.ſi aũt de ſpãli crimine fieret inquiſitio vlterius.ſ.poſt
cõmiſſam vel ceptam inquiſitionẽ non queret an ſit infamia nec
ne:vel an teſtes.illud ſciant crimen occulte an maniſeſte. a prin-
cipio eñ querendũ eſt ſi ſit infamis an nõ:ꝛ non ex poſtfacto.ar.
ſ̃.e.cũ oporteat.vel dic vt no.ſ̃.e.qualr.vel dic qđ hec decre.loq-
tur qñ ex improuiſo ꝛ ſine mandato iudicis aliqui ſic iurauit ali
quẽ criminoſum.nam tunc coꝝ depoſitiones nihil valent(taci-
2 te)qꝛ dicant ſe nõ multũ illos diligere.¶†(Se aſſerunt)ex hoc
loco non colligitur qđ iudex a teſte debeat q̃rere an ſit crimino-
ſus vel qđ teſtis teneaꭍ rñdere ſed inducũt in ar. ꝓ ſe qui hoc di-
cũt.ij.q.vij.querendũ ſi qui.ſed illud.c.in accuſatore loquitur nõ
in teſte.Itẽ ſicut in accuſatore ſic ꝛ in teſte multa requiro ꝛ exami-
no.iiij.q.iij.§.item in teſtibus.ꝛ.§.itẽ teſtiũ.qꝛ ſi quid obñciaꝭ ꝯ
eũ.ſ.teſtẽ ab aduerſario audiã.ſ̃.de teſt.ſuper eo.ſed etiã ſi nihil
obñciaꝭ iudex ex officio ſuo põt inquirere ſi accuſator vel teſtis
eſt ignotus vel notus ꝛ ſuſpectus ab alijs ſummatim ꝛ ſine ſolẽ-
nitate.ij.q.vij.criminationes.ſi qui querendũ.tñ de quolibet no
to bonũ pſumere niſi ꝯꝛiũ ꝓbeꭍ.ſ̃.de pſump. dudũ. vel niſi apud
populuꝫ eius vita cõmuni opinione ſit accuſabilis.iij.q.v.ſuſpe
ctos.ſi aũt ſint ignote vel de alia gente non admittetur niſi pri-
mo probetur.iij.q.v.canonica.accuſatores.dꝫ eñ eſſe notus ꝛ iu-
dici ꝛ alijs.ff.de iure deli.l.ſi.§.ſi autem in auꭍ.de ſi.inſtr.§.ſi ve
3 ro ignoti.¶†Itẽ ſi ex quacunqꝫ ꝓbabili ꝛ veriſimili cauſa ſu-
ſpectus ſit vel de inimicitia vel aliquo malo zelo ad accuſationẽ
non procedat.iij.q.v.accuſationibus ſuſpectos.ꝛ.c.ſe.ꝛ.q.viij.c.j.
ꝛ gñaliter vbicunqꝫ veriſimilem ſuſpitionem habuerit facile ac-
cuſationẽ repelleret.iij.q.ix.abſente.nã illaudabile officiũ eſt. ij.
q.vij.ſi quis epũs autẽ.ꝛ hoc intelligo in criminalibꝰ nam in ciui
libus nõ queruntur iſta.ſed ab eis hoc nõ quero niſi vt no.ſ̃. de
4 conceſ.c.ij.¶†Sed iterũ obñciꭍ ordo ꝛ teſtimonium pari paſſu
ambulant.ij.q.vij.ipſi apoſtoli.ſed in ordinibus dꝫ cõfiteri ergo
in teſtimonio.l.di.penitentibus.rñdemus lꝫ in pluribus ſit ſimi
litudo non tñ in oĩbus:nec in hoc:cũ ordinatione hoc ſpãle ſta-
tutũ ſit ꝑpter periculũ aĩe.itẽ illa.c.querendum.ſi qui loquũtur
tñ in actione criminali ſacerdotũ.itẽ non dicunt ꝙ ab eis ſit ali
quid querendũ. itẽ nõ dicimus ordinandũ debere dicere omnia
crimina ſua:vt no.l.di.ex pe.ſed illa tñ que ordinis executionem
impediunt.nõ eñ teſtis ſuũ crimẽ vel cõditionẽ in genere vel in
☞ ſpecie ꝓdere teneꭍ.ij.q.j.ſi peccat.¶†Sed qđ ſi dicat nũquid ei
credendum eſt cum ſuper hoc non iurauerit:ar.qđ no.ſ̃. de teſt.
de teſtibus.rñ.ei credendũ eſt.nam cum iudex debeat ab alijs in-
quirere an ſit liber.an ſit bone fame:ꝛ multa alia circa perſonaꝫ
teſtis.iiij.q.iij.§.item certe.ꝛ.§.ſe.lꝫ ipſe teſtis non teneatur rñde
re tñ ſi reſpondit tanqꝫ de acceſſorijs ſui teſtimonij. vꝫ teſtimo-
nium.ac.hic vel ſi non vꝫ in hoc dictũ eius tanqꝫ iurati vꝫ tñ qꝛ
ei in hoc magis credendũ eſt qui de ſe nouit melius veritatẽ)aſſe
runt)ſponte:qꝛ non cogunꭍ rñdere niſi velint:vt no.ſ̃.de confeſ.
c.ij.(id facere)vt poſt iuramentum nõ adhibeaꭍ fides dictis eo-
rum iſta aũt preſumptio remoueꭍ ſi poſt iuramentũ dixerit cuꝫ
ſicut creditur verum dicere in teſtimonio:ita ꝛ in hoc (infama-
tum)hec qđ hꝫ locũ vbi precedit inquiſitio iſta.ſ.an quis ſit bo-
ne fame vel male:ꝛ poſtea ad inquiſitionẽ ꝓcedaꭍ.itẽ vbi queriꭍ
5 an propter taliũ dicta ſit purgatio indicẽda.¶†(Sed infama-
tum)no.qđ lꝫ teſtes aliqui dicãt aliquẽ infamatũ ꝛ cõis vox nõ
habet infamatum eſſe:vox cõis preferꭍ dictis pluriũ teſtiũ vt hic
nec eſt ꝯ.ſ̃.de ſpõ.cum in tua.qꝛ hñ dicimus ꝓbari infamiã per
teſtes:ꝛ maxime vbi ꝓbationes nõ inducunꭍ in loco vbi dꝛ infa
miã ꝯcta:ſed tutius eſt ꝛ melius ſemp ꝓprijs auribꝰ habere cer
titudinẽ de fama:ꝛ in loco vbi dꝛ infamatꝰ ꝙ per teſtes ꝛ in alijs
locis.ar.ſ.de purg.ca.cũ dilectus.ſ̃.de elec. ſcriptũ.ſ̃. de preſum.
qꝛ.ꝛ tunc qñ ſic ꝯſtat aliquẽ eſſe bone fame.lꝫ duo vel etiã plures
dũtũ nõ ſint multi dicãt eſſe malã famã: nõ tñ ſiet inquiſitio. vt
hic.Sꝫ ſi hoc modo nõ ꝯſtat de bona fama alicuiꝰ ꝛ p duos te-
ſtes ꝓbeꭍ eũ diffamatũ non credo iudicẽ teneri ꝛ recipere ꝓbatio-
nes ſup bona fama.cũ etiã ſi ꝓbaret p multos plures nõ ſit ei ꝓ
futurũ cũ poſſit eſſe bone fame apud aliquos ꝛ male apud alios
ꝛ ꝑp illos ſit indicẽda purgatio.ij.q.v.oĩbꝰ hñ tñ facit ſi eos reci
piat ꝛ ei gerat morẽ.ꝛ ẽt aliquo mõ poterit ex eis inſtrui.C.ð ꝓba.
circa.ar.ij.q.vij.cũ paſtoris.ꝛ.q.v. oĩbus.xij.q.ij. maniſeſte.xviij.
q.ij.in decima.in auꭍ.de mona.§.cogitandũ.tñ credimꝰ(ꝙ cuius
aꝑ.)ſi hoc ꝯſtat qđ cõiter apud oẽs ſit bone fame. ſꝫ ſi de hoc nõ
conſtaret ſufficerent duo teſtes qui eum dicerent infamatum.

1 ☞ Qñ quis non ſuum iudicem conſentire dicatur.
2 Qñ inquiſitio cõmittiꭍ ſup ſtatu monaſterij poteſt quilibet exce
ptiones ſuas proponere.
3 Qñ requirantur tres citationes nec ſufficiat vna.
4 Arbitrarie ſunt inducie ad concludendũ.in cauſa.

Ad petitionẽ ꝛc.

1 (correctione) ipſius
monaſterij corbiẽ.
¶†(Nec reclamare)ex hoc vꭍ in iudicem cõſenſiſſe arg.
ſ̃.de offi.deleg.cum olim abbas.ff.de iudi.l.ij.in prin. ſed dic qđ
in nõ ſuũ iudicẽ nõ vꭍ ꝯſentire tacite:niſi aliqđ facti interuene
rit puta qꝛ adierit iudicẽ ꝛ corã eo litigauerit.ff.de iu. om.iud.ſi
per errorẽ:eſt etiã neceſſe ꝙ nõ erret in facto nec in iure.ff.de iu.l.
ij.in prin.que hic nõ cõtingunt.qꝛ nec corã legato iuit ꝛ in iure
errauit credẽs qđ nõ poſſet eius iudiciũ declinare.hec rõ non eſt
bona.qꝛ iſte legatus bene erat iudex abbatis.potes etiam dicere
qđ in alijs iudicijs obtinet qđ quis poſſit in aliũ iudicẽ conſen-
tire:ſꝫ in inquiſitione cũ nõ pẽdeat de voluntate partiũ: ſꝫ de offõ
pape nulli eſt licitũ officiũ pape tollere vel impendere maxime
2 cũ iam eo vti ceperit.ſ.cum cõmiſit.¶†Itẽ hic eſt no. qđ vbi cõ
mittiꭍ inquiſitio ſup ſtatu monaſterij quilibet põt exceptiones
ſuas ꝓponere.ꝛ eſt hoc ea rõne:qꝛ quẽlibet ſpãliter rõne perſone
tangit ſecus aũt in his q̃ ꝯuentũ tñ cõiter tãgerẽt qꝛ tũc nõ poſ
ſet ꝓponi exceptio niſi a toto cõuentu vel a maiori parte ꝓpone
retur.Itẽ opponiꭍ:rata vꭍ habuiſſe que acta ſunt p iudicẽ eo ꝓ-
ſente.ſ̃.de re iu.c.pe.ff.de re.iu.ſepe reſpon.illa habere locum qñ
aliquis ꝓſequiꭍ itẽ:lꝫ ad eum primo loco non pertineat actio vel
qñ ſuo noīe non agit:vt not.ſ̃.de reſcrip. ex parte decani.ſed vbi
aliquid hoꝝ non interuenit:ſed iudex procedit ex officio non hꝫ
locum quod videatur ratum habere proceſſum iud. ꝛ ita hic lo-
quitur(primo)iuſta erat hec exceptio.ſ̃.de off.dele. ſtuduiſti. ſed
erat proponẽda inter ipſa litis auſpicia.ſ̃.de re ind. inter ſuſpe-
ctũ)hec exceptio eſt iuſta dũmodo proponaꭍ vt dꝫ.ſ̃.de app.cum
☞ ſpãli.¶†(Remouerit.ꝛ reginẽ)quidã dicũt ꝙ lꝫ iſte abbas ap
pellauerit ꝛ appellans receſſerit nihilominus tñ ad ſniam vocã-
dus fuit:ꝛ niſi vocetur ad ſniam nõ tenet cũ non ſit cõtumax in
ſnia audienda ad quã nunqꝫ vocatus fuit:licet fuerit contumax
in aliquo articulo qñ.ſ.receſſit appellãs.ar.C.qñ ꝛ qñ iu.quam
opi.ſic probãt:qꝛ aut cã appellationis fuit iuſta ꝛ vera : ꝛ tũc nõ
valet qđ ſit ab eo non ſolũ ea rõne:qꝛ pars appellans nõ eſt ꝯtu
max ꝯ quam fertur ſnia:ſed etiam qꝛ fertur poſt appellationẽ le
gitimã ſi vero cã appellatiõis nõ eſt vera vel legitima: aut deferꭍ
appellationi:ꝛ tũc vlteriꝰ ꝓcedere nõ põt.ſ̃. de ap.cordi. aut nõ
detulit:ꝛ tunc nõ eſt reuocata cauſa ad audiẽtiã ſuperioris: imo
penes iudicem a quo male appellatum eſt remanet poteſtas pro
cedendi.debet ergo iuſte procedere ſed non procedit iuſte quan-
do procedit ad ſententiam vel ad aliquem articulum aliũ ſine
noua citatione:licet in aliquo articulo prima fuerit ꝯtumax vt
no.ſ̃.de offi.dele conſuluit. appellatio enim ſua mala non plus
fecit niſi qꝛ fecit eum contumacem : ſicut iam ſupra dictum eſt.
ꝛ hec obtinent non ſolum in appellationibus emiſſis in iudicio
ſed etiam extra iudiciũ.Alij tamẽ aliter dicũt ſcilicet qđ ille qui
appellat in nullo vlterius vocandus eſt niſi ſponte ipſe offerat
penitentiam vel renunciationem appellationis.arg.C. de appel.
ſi quis li.vꭍ enim proteſtari quod decetero non vult ſub eo liti-
gare ſed ſecus eſt in contumace:qꝛ lꝫ ſit in vno articulo cõtumax
non tamen proteſtatur quod in alio velit eſſe contumax maxi
me qꝛ non dicit ſe velle effugere ſuam iuriſditionem : licet peccet
☞ exiſtendo contumax.¶†Itẽ appellans defendit ſuam cõtuma-
ciam:qꝛ dicit eam non contumaciam:ſed ſe iuſte facere.cõtumax
autem qui non appellat non defendit ſuaꝫ cõtumaciam de iure
qꝛ non contendit ſe bene facere. ꝛ ideo minus puniendus eſt vt
3 no.ſ.de cle.excom.mi.latores.¶†Item no.quod iudex nunqꝫ dꝫ
ꝓcedere ad ſententiam diffinitiuam:nec ad verã poſſeſſionẽ dan
dam:neqꝫ ad abſoluendũ ab inſtantia iudicij:neqꝫ ad annotatio

nem bonorū in cā criminali vel ciuili: vel in cā inquiſitionis niſi
tribus citationibus premiſſis non minus.xxx.dierū vel vna pro
omnibus peremptorie:non negamus tñ qn has dilationes poſ
ſit moderari ex cauſa : ⁊ niſi cā moderationis ſit iuſta appellari
poteſt iuſte.ſemper aūt in citationibus ponere dʒ peremptorie:
nec ſufficit dicere ad ſñiam audiendam. ſʒ aliqui cōtradicunt.C.
quomodo ⁊ qñ.l.ea.⁊ aut.qui ſemel.ff. de in.ad per.⁊.l.ſe.C. vbi
in rem act.l.ij.ff.de requi.reis.l.j.⁊.C.eo.tit.l.j.xxiiij.q.iij. de illis
Tres autem citationes ſufficiunt etiam ſi in citationibus non
poneretur perē.C.qño ⁊ qñ.l.tres.⁊ dicimus qḋ hec perem.qui
libet iudex tam ordinarius ꝙ delegatus ⁊ ſubdelegatus propo
nere poteſt.ſ.de re iudi.cum bertoldus.ſ.de offi.dele.ex literis.ſʒ
ſm legem quidaʒ dicunt contra in aut.de liti.§.cūe. ¶ †Itē no.
qḋ citationes iſte non ſunt cū tanta ſolennitate faciende niſi vbi
abſens eſt pars.⁊ non inuenitur ⁊ citatus eſt domi.in quibus ca
ſibus ſufficit citari ad domuʒ.de hoc no.ſ.de eo qui mit.ſi ad.uñ
ſi predicte ſolennitates preceſſerint licet abſens citatus ex proba
bili cauſa poſt lit.conteſt.vel etiā aū in caſu quo ʒbitur heremo
ditium.C.qño ⁊ qñ.aut.q ſemel abſit.⁊ ſi nō ſit vere cōtumax. ſʒ
iuris interpretatione tantum. tñ in ſte contra eum procedit ad
productionem teſtium ⁊ examinationē cāe.⁊ etiā ad ſñiam diffi
nitiuam ⁊ veram poſſeſſionem dandam.⁊ ad abſolutionē ab in
ſtantia iudicij.C.de iud.pperādū.§.j.C.qño ⁊ qñ ea q̄.ff.de re iu.
ad per.ſʒ predictis ꝓbabiliter abſentibus ſubueniat per in inte.
reſti.vt no.ſ.de procu.querelā. ¶ † Si aūt inueniat citatus ⁊ ci
tandi rñdeat non veniam ad cauſam vel nihil reſpondeat.ſed tñ
perſonaliter citatus non vadat vel malicioſe procurat ne ad euʒ
perueniat citatio.ſ.vt lit.non conteſt.qm̄.§.j. in his caſibus nō
credo neceſſe fieri citationes hmōi ſed ſine vlla alia citatione ꝓ
cedi poteſt ad examinationem cauſe ⁊ ſñiam ⁊ ad alia premiſſa:
qꝛ cum predicte citationes non fiant niſi ad probationē cōtumu
cie.⁊ in predictis caſibus appareat contumacia citatorū ſine ſo
lēnibus citationibus.non eſt ergo neceſſe vel vtile eas fieri:quia
incertis non eſt opus cōiecturis.C.qño ⁊ qñ.l iij.ff.de re.iu.con
tumacia.§.contumax.ff.de verb.ob.cōtinuus.quartam autē cita
tionē peremptoriam credimus de vrbanitate nō de neceſſitate fa
ciendam.ſ.de offi.dele.conſuluit.⁊ ſic intelligitur de iudi.⁊ poſt
prudenter autem faciet iudex ſi in moderatione predictarum di
lationum qñ faciet inſerat iuſtā cauſam moderationis. vel etiaʒ
quod plus eſt ſuper hoc interloquatur.ſ. qḋ iuſta cauſa eſt mo
derationis vt ſic vlterius ex illa cā non poſſit quicꝙ ʒ ſñiam dici
etiā ſi ſit ʒ ius litigatoris.ſ.de re iud.qḋ ad con. nec mireris qḋ
diximus interloquenduʒ parte abſente.qꝛ etiam alius pceſſus
ſit eo abſente.ſi autem non inſerat cā moderationis in ſñia. vel
nulla erit ſñia ſm quoſdā.vel ad minus iuſte appellabit ſi in ve
ritate nulla moderationis ſubeſt cā. ¶ Itē in caſibus iſtis opor
tebit partem preſentē probare iuſtā cām moderationis fuiſſe cū
alias vbi dilationes ſunt arbitrarie preſumat iuſta eorum mode
ratio niſi ꝓbetur contra. ¶ †Itē hec ṗdicta ſolēnitas citationū
non habet locū in citationibus que fiunt a principio antequam
cōpareat.neq in inducijs deliberatorijs.neq in inducijs teſtiuʒ
neq in alijs inducijs que dantur preſentibus.arg.ff. de iure de
4 li.l.j. ¶ †Inducie aūt ad cōcludendum in cā ſunt arbitrarie de
quibus habes.C.de iudi. aut.iubemus. ⁊ ſic ſunt omnes alie in
quibus non dicit expreſſe qḋ ſunt arbitrarie. ¶ Sed cōtra id ꝙ
ſupra dictum eſt.ſ. qḋ ſolennitas dilationum non habet locum
vbi citatus inuenitur.vr male dicere qꝛ poſſet detineri morbo
vel alio iuſto impedimento.ſo. tunc dʒ dimittere procuratorem
vel ſufficientem excuſatorē.ſ.de ꝓcu.querelā.ſ.de do.cum dilec.
vel alias prouidebit ei.iiij.q.v.c.j.(fides)non propter acta coraʒ
legato habita que nō valebāt.ſed propter alia forte qꝛ probatuʒ
fuit corā papa vel confeſſum(ꝓuidemus)vere fuit prouidentia
non ius(amonentes.)⁊ ideo fertur ſentētia contra eum: qꝛ cita
tus fuit vel aliter.vt no.ſ.de filijs preſby.veniens.

a ¶ Non nocet
⁊ ꝙ in ꝓbāda
iuriſditiōe pa
rētela ⁊ ſimili
bus ſingulari
tas teſtiū non
obſit.adde pe.
de anc.in cōſi.
cclxxvj.inci. vl
ſa diligē.col.ſi.
⁊ repetētes in
l.admonēdi.ff.
de iureiu.⁊ ita
ēt alꝫ vidi cō
ſultū p.d.bar.
ſozi. vide eun
dē pet. de anc.
in conſi.cclvij.
inci. ex ṗdicta
facti.colū.iiij.
circa ſi.vbi qḋ
rebellio ꝓbat
etiā p teſtes ſin
gulares ⁊ iſtud
cōſiliū dupli.l
cōſi. cccc xxxix.
b ¶ Et notādū
car.l ꝯſi.lvj.in
ci. l elucidatio
ne premiſſi du
bij.col.iij.v. ſʒ
ṗſuppoſito di
cit hoc dictuʒ
notabile.

Accedens ad preſentiā ⁊c.

¶ (Exceptionis) Excipiebat eñ infamiam inſtituen
di illius pro quo ſcribitur ʒ inſtitutionem faciendaʒ
⁊ poſſeſſionem dādā ꝙ ſʒ.ij.q.v.preſbyter.ſimile no.ſ.de ap.con
ſtitutis.hec hīt locum vbi excipit vel dr in perſonā diffamatam
ſecus aūt ſi dicit electionem vel cōfirmationē nō tenere vel alias
illegitimū factū.vt no.ſ.de cā poſ.cuʒ olim.ſ.de dolo.cū dilecti.
ſ.de ap.conſtitutus. ¶ (Si vero) ſʒ hoc nō dr tamē innuit qḋ ſi
accuſator ſit paratus.⁊ eſt infamatus qḋ eſt audiēdus anteꝙ cō
ceſſio vel mandatum pape executioni mandetur. ¶ (Accuſator)
i.exceptor in tali eñ caſu exceptio ⁊ accuſatio pro eodem ſumit
in aut.de ſan.epiſ.§.ſi quis aūt.⁊.§.ſi aūt tempore. alij aūt dicūt
⁊ melius qḋ nō audiet in modū exceptionis ſed accuſationis im
ſ.de ap.conſtitutus.in ſi. Sʒ dices quare nō ſtatim dat ei poſſeſ
ſio.⁊ poſtea audiat in modū accuſationis. Rñ. quia infamatus
erat ⁊ propter infamiā etiā ſi haberet deberet ſuſpēdi.ij.q.v.pre
ſbyter.ſi ſuper cauſa.ſ.de pur.ca.inter.ſol.(ṗſtiterit) purgationē

1 ¶ Infamia qualiter ꝓbari valeat ⁊ qualiter iuriſditio in nu.3.
2 Locus ⁊ tps ſunt de ſubſtantia contractus.⁊ vide etiā in nu. 4.
5 An poſſit ṗcedere ad inquiſitionem ſi infamia ab vno oriatur.
6 Quot ſint penarum genera ſm leges ⁊ canones ⁊ contra quos
procedatur ad predictas penas in nu.7.8.9.11.
10 Sententia lata ſtatim ſortitur quidam effectus.

Qualiter ⁊ quando ⁊c. (per cla morem)

clamorem potes dicere aliquorum potentium: ſʒ pau
corum ſi inde ſcandalū venit. Clamor eſt qñ neſcitur
actor.fama autē tñ multorū.vel forte idem eſt clamor ⁊ fama(qḋ
1 clamor).i.quē exceſſum. ¶ †(Et famam) hic potes colligere qua
liter probetur infamia.dʒ enim dicere teſtis eum de quo agitur
de tali crimine diffamatum.⁊ ſi queritur ab eo apud quos eſt in
famatus.debet rñdere apud tales.⁊ niſi eos aſſignet nō videtur
reddere bonam cām dicti ſui.vt hic:preterea nō poteſt aliter ſci
ri an ſint graues vel maliuoli. ¶ Item ſi queratur ab eis quali
ter ſciunt quod apud eos eſſet diffamatus vel potius ſuſpectus
hoc eñ dicere ſufficit.arg.ij.q.v.omnibus in ſi. oportet eñ rñde
re.qꝛ propter hoc vitabant familiaritatem eius vel ab eo audi
ui:⁊ cum hoc dicat a prouidis ⁊ honeſtis non maliuolis:nec ma
iorem numerum adijciat duo a quibus audiat ſufficiūt.C. de te
ſti.vbi.ſed non ſufficit huic volenti probare infamiā hoc dicere
qḋ apud eos duos ſit ſuſpectus:ſed opʒ eum addere in ſuo teſti
monio ꝙ hoc ipm ſcʒ qḋ ille ʒ que agit crimen commiſit aliqua
pars vicinie clamat ⁊ hoc dicit hec lr̄a.qñ dicit qḋ illi prouidi ⁊
honeſti debent dicere qḋ clamor innuit ud id facit.ſ. de eo qui
cogno.conſan.vxo.ſue ſuper eo.ſ. de pur.ca.c.ij.nec ſufficit tñ ſe
mel audiuiſſe ab illis prouidis ſed etiā ſepe audire nec eſt neceſſe
qḋ omnes teſtes ab eiſdem prouidis audierunt.ſed ſufficit quod
ambo vel ab eiſdem audierunt vel a diuerſis vel eodem tempo
re vel diuerſis:vel eodem loco vel diuerſis:quia cum hoc de quo
hic dicit tñ infamiam probare teneatur:ſufficit qḋ in hoc cōcor
dēt teſtes qḋ infamatꝰ ſit.arg.ff.de pe.he.ſi quis.l.j.§.quoties.ff.
de ꝓba.ſi arbiter.ff.de edil.edi.l.j.§. cauſa.C.e.de iur.⁊ fac.igno.
cum falſa.non autēʒ in cauſis ſcientie concordare tenetur. cū nec
eas ꝓbare tenetur.verbi grā:quomodo ſcis eum diffamatum. et
ipſe rñdet qꝛ audiui eos ſic loqui ⁊c.quare eñ probare dʒ qḋ ab
eo audiuit vel quare ſuper hoc cū alijs cōcordaret:cū de hoc nul
la inter eos queſtio ſit. ¶ Tunc aūt habet neceſſe probare ⁊ ꝯcor
dare de tempore quādo tps eſt de ſubſtantia queſtionis.⁊ ſic in
telligitur.iij.q.ix.nihilominus.xxxv.q.vj.de parē. verbi grā ſicut
qñ vult probare eum de quo dicitur in contractu vel inſtrumen
to vel teſtamento alibi eo tempore fuiſſe.C.de contrahē.ſti.opti
mam.ſ.de teſti.ex tenore.ſeries.⁊ ſicut eſt in eo qui debet ꝓbare
ſe tempore deiectionis poſſediſſe.ff. de vi ⁊ vi ar. l.j.§.interdictū
2 ¶ †Et ideʒ qḋ hic dicit intelligit etiā ſi quis vult probare iuriſ
dictione:⁊ per alios probat ſe exercuiſſe iuriſdictionem in loco
de quo agitur:ſʒ in cauſis diſcrepent:⁊ in loco ⁊ in tempore ⁊ per
a ſonis non nocet. [a]verbigratia queritur a teſte quomodo ſcis qḋ
iuriſdictionē exercuit.⁊ vnus teſtis reſpondit.qꝛ vidi eum ſuſpē
dere Joannem die lune.alius dicit.qꝛ vidi qḋ excommunicauit
petrum die martis. alius qꝛ vidi qḋ cognouit de tali cauſa die
mercurij.⁊ ſic de alijs ⁊ idem dicunt qñ petuntur decime ⁊ vnus
3 dicit ſe vidiſſe qñ collegit granum.alius dicit ordeū. ¶ †Et ideʒ
dicunt in preſcriptione ⁊ in omnibus ſimilibus ⁊ idem attende
in contractibus.qꝛ ſi teſtes diſcordant de loco ⁊ tempore initi cō
tractus non valent.qꝛ de ſubſtantia ſunt contractus ⁊ ei conco
mitantia.ſ.de ſen.⁊ re iudi.abbate in ſi.ſed ſi diſcordarent in cau
ſis vel circunſtantijs.puta qꝛ vnus teſtis dicit ſcio qḋ talis eſt in
poſſeſſione iuriſdictionis.qꝛ vidi qñ fecit talem iuſticiam ⁊ alius
dicit de alio die:⁊ etiam de alia perſona iuſtificata bene probant
quia vterq bonam cauſam ſui teſtimonij reddit. Sed alij con
trarium dicunt aſſerentes qḋ vbicunq aliquis tenetur aliquid
probare niſi teſtes de loco tempore perſonis ⁊ alijs omnibus cō
cordent non habentur pro pluribus teſtibus.iij.q. ix. nihilomi
nus.⁊ omnes ſunt in ſuis teſtimonijs ſingulares.ſ. de elec.cum
dilecti.vnde dicunt qḋ teſtes hi debent cōcordare.vt dicant tali
die audiuimus talem rumorem vel infamiam ⁊ tali loco a tali
bus.ſed licet diximus eos debere concordare ſi aliquid dicant
non tñ ſemper teneretur de predictis certum quid rñdere.ſi eñ
in preſenti caſu queritur quando audiſti ſi habeat in memoria
rñdeat.⁊ ſi non habeat dicat non recordor.⁊ tñ nihilominus va
let teſtimonium.nunꝙ enim inuenitur qḋ diem vel horam dice
re dʒ imo arg.contra.ij.q.viij.§.libellorum.niſi dies eſſet de ſub
ſtantia probationis.vt qñ quis agit interdicto vnde vi opʒ ꝙ pro
bet illo die ſe poſſediſſe quo fuit ſpoliatus.ff. de vi ⁊ vi arma.l.j.
§.interdictum autem.⁊ idem diximus de loco.ſ.de teſti.ex teno
re ⁊ de perſonis.vt in matrimonio.vbi neceſſe eſt pſonas graues
eſſe dʒ eas exprimere.ſ.de teſti.ſʒ.⁊ ſic dicimus etiam de alijs cir
4 cunſtantijs. ¶ †Notandum [b]eſt quod expreſſius ⁊ melius tene
b tur recordari de loco ⁊ perſona ꝙ a tpe: qꝛ melius memorie tene
tur.tem

tur tempus eis facile recedit. ij.q.viij.c.ſi. Ite in preſenti caſu ⁊ etiã in alijs ſi plures audiuit ⁊ in pluriſ⁹ locis ⁊ a pluribus pſonis: ⁊ de quibuſdã recordat̃ de qbuſdã nõ: cõ teſtis dicere ego audiui hoc in tali loco ⁊ a quibuſdã alijs: ⁊ a tali tpe ⁊ alijs tpibus ⁊ ſic p adiectionẽ generalẽ ſumet iudex eũ cũ alijs teſtib⁹ concordare. ar.ĩ.de teſt.cũ tu. In preſenti aũt caſu qdam nõ im probabiliter dicũt qđ etiã nullis perſonis expreſſis ſi tñ teſtes tantũ dicãt rumoꝛ ⁊ infamia eẽ per vicinã qđ ſufficiat: referna-
a tur tñ pti alteri vt ⁊ ipa pbet ᵃ q apud viles eſt hec infamia. vel q ᵃ vilib⁹ oita eſt: quo facto nõ pcedet inquiſitio. ar. rj.q.iij.c. in cunctis.⁊ hic nõ dicit q debeat hoc dicere: ſed dicit q ſupioꝛ nõ debet pcedere ad inquiſitionẽ niſi per bonos ⁊ graues ad eũ peruenerit nõ per teſtes. vel forme iudicij pductos: ſed tanq vo lẽtes cõſulere ſtatui eccleſie ſi aũt ca in quib⁹ diſcrepãt talia ſint q nõ ſint de ſubſtãtia pbatiõis nõ minus tãq pluriũ vs teſti moniũ eoꝛũ cũ id q pbãt ⁊ in quo cõcordãt ſufficiat ad victoriã cãe. (q).i.q nẽ exceſſum (⁊ maledicis) hic inſtruit ſuperioꝛ qñ
5 debet ad inquiſitionẽ pcedere. ¶ Ite no q ſi aliquãdo etiã ſi a maledicis infamia oriret vel potius ſcãdali: ⁊ ſi nõ a plurib⁹: ſed ab vno tantũ veniret infamia: põt pcedere ad inquiſitionẽ ar. n.q.v. mãdaſtis.⁊ ar. ad hoc. q: ſi ſoli cpõ eſſet ſuſpect⁹ põt in dici purgatio. ij.q.v. omnib⁹: in ſi. ergo ab vno põt pcedere infamatio etiã ſi ſemel tãtũ ſuſpect⁹ eſt (lʒ aũt ſcʒ q nõ ſiat inquiſitio nec poſſerit infamia ortũ habẽs a puidis ⁊ ſepi⁹ iterata (ad diminutionẽ) qñ agit ciuiliter. nõ agit niſi rõne ſpãlis intereſſe q ex ipſa diffinitione actionis patet. ¶ Eſt enim actio ius pro ⁊c. inſti. de ac. in prin. ſiue de crimine agat. puta furti vel cõſimi li ſiue de pecuniaria cauſa agat puta actiõe exempto. vel depoſiti vel conſimilib⁹ niſi in popu. arib⁹ actionib⁹ vbi agit ciuiliter ⁊ tñ ſpãle intereſſe nõ pſequit. vt in ti. de popu. actio. p totũ tñ põt dici q in popu. act. ſpãle intereſſe pſequit̃ vniuerſitatis cuius nomine agit. quando autem criminaliter agitur nullum p pzium intereſſe pſequitur. ſed tantũ penam imponi accuſato ſiue vindictã vel vltionẽ. C. qui accu. poſ. nõ ignorat. ⁊ l. ſi quis er. nec intereſt an pena q imponit ſit in corpore vel dignitate vel fama. vt in pzeal. l. ij. qđ vel etiã in ablatiõe bonoꝝ. ff. de in. pi. l. j. ar. cõtra. ſ. q etiã in criminali actione ſeu intereſſe cõſequi poſſint in aut. vt nulli iu. §. ſuper hoc aut. vt ind. ſine quo. ſuffra. §. neceſſitatẽ vbi iudicib⁹ male ſe habentibus imponit pena exiliĩ q non imponeret niſi criminaliter ageret ⁊ etiã pecuniaria. dicitur eni ibi qđ dãnũ leſis reſarciat. ſed pot rñderi qđ ibi agebat inquirẽdo ⁊ in inquiſitiõe bñ ad vtrũq cõdẽnari lʒ ar. ĩ. de ele. p inqſitionẽ. vel dic q ad ambo pdicta nõ ſit cõdẽnatio p accuſationẽ criminalẽ vel ac. ciuile ſed poterit ſeparatim cõtra tales agi vtroq modo ⁊ criminaliter ⁊ poſtea ciuiliter vel econuerſo C. qñ ciuilis act. pre. cri. l. ij. ⁊ ſic põt rñderi ad multas leges q in cauſa criminali pecunia dãdã leſo dicit. C. ad. l. iul. repe. l. vl. ⁊ ff. de ſepul. vio. l. ij. §. q de ſe. ⁊. §. ſe. nam ibi ciuiliter agebant. bñ fatemur tñ q etiã criminaliter agẽdo pena pecuniaria infligit fiſco applicãda. ff. de pena. l. iij. §. vl. nam. ita eſt vindicta in pecunia
6 ⁊ fortuna ſicut in corpore ⁊ fama. ¶ Et ſunt ſm leges ciuiles viij. genera penarum. quarum tres ſunt capitales. prima eſt mois corporis que multis modis infert. ff. de penis aut dam. §. vita. ⁊ l. ſi diuiti. ⁊ l. capitalis. §. ſina. in prin. ⁊. §. famoſos. ſcda pena eſt moꝛti proxima. ſ. pena metalli. ⁊ no. q quidã dãnãtur in metal lũ. ⁊ hi grauioribus vinculis premuntur. alij in opus metalli ⁊ hi leuioribus: ſʒ ambo hi ⁊ ciuitatẽ ⁊ libertatẽ amittũt. alij aũt dãnantur in miniſteriũ metallorũ. i. vt ſeruiãt dãnatis in metallum: ⁊ hi non libertatem ſed ciuitatẽ tñ amittũt ſi ad tps dãnant. ſi aũt in perpetuũ vtrũq amittũt. ff. de penis. aut dã. §. eſt pena. ⁊. §. ſequẽtibus. Tertia pena capitalis eſt deportatio ⁊ in opus publicũ dãnatio: nõ tñ metalli: ⁊ hi nõ libertatẽ ſed ciuitatẽ tñ amittũt. ff. de penis. quidã nõ capitales aũt ſunt quatuor. prima eſt relegatio ad tps vel in perpetuũ bic bona nõ amittit. ſecunda eſt infamia. tertia eſt dignitatis amiſſio vel ad dignitatem vel officiũ ſeu forum interdicta aſpiratio. quarta verberum experimentũ. ff. de penis ſi quis forte. §. vl. ⁊. l. viti. ⁊. l. aut dã. ⁊. ff. de interro. relatorũ. §. ad tps ſm canones aũt nũq imponit pena corporalis mortis. ĩ. ne cleri. ſniam. lj. diſ. c. j. ⁊. ij. ſed eſt que-
b dã que quaſi ſimilis ei habetur. l. qñ relinquit ſeculari iudici puniendus. j. de cri. fal. ad falſa. ĩ. de iud. cũ nõ ab hoĩe. xvij. diſtin. nõ licuit. rj. q. j. illud ſcda aũt pena dãnationis in metallum non inuenit ſepe in canonibus impoſita. ſed ſi imponeret non retractaret. j. de calũ. c. j. ſed ei equiparari põt pena carceris quã pro grauiſſimis criminibus eccia infligit. ĩ. de here. c. pe. §. vl. Et q quis redigatur in ſeruitutem. xxxij. di. eas. vel tradit curie ſeruiturus. rj. q. j. ſtatuimus. vel q venditur. lxxxj. diſt. quidam clerici. idem q dicimus de ſcda ⁊ de tertia. ⁊ hec de capitalibus ſm canones. de non capitalibus aũt prima ſm canones. ſ. relegatio nõ eſt in vſu. ſed ei accedit detruſio in monaſterium de qua habes. l. di. ſi epõ aũt. lxxxj. di. romanus alia aũt bñt locum ſm canones ſ. depoſitio vel degradatio. vt hic. rj. q. iij. epõ autem ⁊ interdicit

q ad nullã dignitatẽ aſſumat: lʒ inhabita remaneat. ĩ. de ſi. p̃ſcr. c. ſi. ⁊. de elec. ſup eo: vel q in certa eccleſia nõ ordinet. ij. q. j. ſi pzimis. ⁊ q ad ſuperiores ordines nõ aſcẽdat. ĩ. de tẽp. or. ex tenore itẽ ſuſpẽſio ad tps ⁊ in perpetuũ. itẽ ab offõ ⁊ bñficio ⁊ ab ingreſſu eccleſie ⁊ multe alie pene cõſimiles ſunt ſm eccleſiã. alia aũt. ſ. infamia loci hʒ ſm canões: adeo vt quicũq ſm leges infamis eſt ⁊ ſm canones. ij. q. iij. §. hinc etiã. vj. q. j. infames: ⁊ ſm canones etiã aliqui ſunt infames infamia canonica. vt no. ĩ. de teſtibus teſtiũ. itẽ alia pena. ſ. verberũ ſm canones locũ hʒ. xxxj. di. c. vlt. xlv. di. cũ beat⁹. ⁊ no. q tres prime pene capitales. itẽ nõ capitales vt degradatio nũq imponũtur niſi q directo accuſatus cõ
7 uictus fuerit. j. de ſimo. diſ. n. ¶ Ite ad pdictas penas pꝛeterq ad depoſitionẽ pcedit cõtra abſentem etiã cõtumacẽ: ſed ad depoſitionẽ ⁊ alias penas q ſunt vſq ad rele. nõ pcedit cõtra abſentẽ. ff. de penis. abſentẽ. iij. q. ir. decernimus nõ negamus tñ q
c ſi aliquis crimẽ cõfiteat̃ in iudicio q etiã ſine pdicto. ⁊ directo pceſſu ſtatim quãtacũq grauioꝛ pena imponi poſſet. ff. ad. l. aq.
8 pro inde. ĩ. de cõfe. c. ij. n. q. j. c. j. ⁊. n. ¶ Ite dicim⁹ ⁊ ſi nõ cõſtitatur ſed notorium ſit iure. vt ſi accuſaueriit oĩm. ſnũ corã iudice. C. q ac. poſ. ſi qs er. alle aũt pene imponunt ⁊ ſi in modũ inquiſitionis agat. j. de ſimo. diſe. aut ve nulli iu. §. ſuper hoc infamia aũt quãdoq etiã in ciuilib⁹ ac. irrogat. ff. de his qui no. infa. l. furti §. pe. ⁊ ſi aliquis etiã ex pdictis penis imponunt in foro penitentiali. l. di. ſi ille ⁊ aliquã ante l. j. cõteſt. ad punicdã cõtumaciã. ĩ.
9 de of. dele. ſane. ĩ. ut lit. nõ cõte. ċũ qnomiã. ¶ Ite not. q iudex aliquãdo in ſniã imponit penã. ſ. dicẽdo depono vel in monaſteriũ detrudo: vel in exiliũ mittaris. aliquando aũt penam nõ exprimit ſed tñ cõdẽnat de crimine puta cõdẽno te de adulterio. ⁊ tunc nõ eſt iudicis qui ſniam tulit penam moderari: ſed pena in l. expreſſa infliget. ij. q. iij. notãdũ. licet ante moderari potuiſſet. xlv. di. omnis. ⁊. c. qui. ⁊ ſi non eſt in criminine pro quo cõdẽnatur certa pena inflicta de ſimilibus ad ſimilia pcedetur vel mi-
10 nima pena imponet. ¶ Ite no. q in ſnia lata ſtatis ſortit quoſdã effectus. verbi gratia: ſi talis ſit pena impoſita que libertates an fert vlterius eius teſtimonium nõ valet nec aliquid ex teſtamẽto capiet. ff. de le. ij. l. j. §. de poſt. ff. de penis qui nihil qđ ad: ſed nõ idem dicimus in his que ratione officij facit: puta ſi ſit prelatus ⁊ ſententiã ferat tenebit q dia toleratur. viij. q. iij. nonne. nam ſi contrarium diceretur abſurditas ſequeretur nam condẽnnat⁹ mandati vel depoſiti eſt infamis. ff. de his qui no. infa. furti. §. penul. ⁊ vl. nunquid oẽs eius ſententias vltra ius non valere p hoc. iij. q. vij. c. j. abſit: omnia enim tolerantur propter officium quod adminiſtrat. ſ. xi. di. ſecundum. ff. de offi. pꝛeto. barbarius niſi eſſet in eum lata ſententia depoſitionis vel ſpoliatus eſſet in ſignibus dignitatis: tunc enim ſnia a tali prelato lata non tenet ff. de his qui no. infa. l. ij. §. igitur. ff. de iu di. cuz pretor. nec poteſt
11 dici q toleretur ſed intruſus dicit. ¶ Credimus tñ ᵇ q ex quo
D ſnia de aliquo crimine lata eſt cõtra aliquẽ ſine criminaliter ſiue ciuiliter agitur q epõs vel prelatus ſuus põe eum ſpoliare beneficijs q ſub eo hʒ. ij. q. j. multi tñ debet eum vocare. ⁊ cõtra eum ſniam ferre ſi inuenit. ⁊ ſi nõ inuenit eodẽ modo cõdẽnabit eũ: qz notoꝛium eſt crimẽ p ſniam: vt no. ĩ. de coha. cle. tua nec ob. ĩ. de ac. ſuper his. vbi dicitur qđ nõ põt priuari alijs beneficijs cui crimen in modum exceptionis pbatur. ſed verum eſt q ibi dicit qđ iuder qui cognoſcit in modũ exceptionis nõ poteſt ſup alio iudicare. j. de ſimo. licet ſed hic iudex de quo dixi cognoſcet in modum accuſationis vel inquiſitionis vbi pene ſequitur pena ablationis: ⁊ ſententia non inducitur ad probandum q per eam dicatur priuatus. ſed inducit ad pbationem criminis. ſ. q ſit notorium: ſicut ⁊ per eãdem ſniam de crimine latam probaretur infamis ⁊ repelleretur a teſtimonio vel ab ordinib⁹. ĩ. de teſt. teſtimoniũ. elerici aũt quoq eſt electio nullum ſua autoritate eligent. niſi primo per ſuperioꝛẽ ſit licentia detur. vel p ſniam amoueatur hoc modo. ſ. depono talẽ prelatũ vel elericũ: vel perpetuo eũ a ſua eccleſia amoueo vel ſuſpendo. ĩ. de cle. non reſi. er parte
11 qualiter. ¶ Ite licet ex ſententia cõtra quẽq lata ſuper crimine ſ. cõdẽno te de homicidio vel huiuſmodi criminibus nõ poſſint canonici pcedere ad electionẽ vel epiſcopus vel quicũq alius: tamẽ ex quo imponit ei penitentia ex tali cauſa que infamiã irrogat: puta ſuſpendit perpetuo propter furtum: vel aliquod publicum crimẽ de quo damnatus eſt. ſatis videt quod alius in locum eius eligi poſſit. ff. de decu. l. ij. ⁊. l. ad tẽpus. ſed ſi ex alia cauſa ſuſpẽderet: puta q tumultum fecit in cõcilio nõ credo q alius poſſit in locum eius eligi. v. q. iij. in loco. ¶ Ite dicũt quidã ⁊ ſi pena ſola ſine ſnia infligit ex qua irrogat infamia. ff. ex quib⁹ cauſis in integ. ſuſtib⁹. maioꝛ enim ⁊ euidẽtioꝛ eſt infamia que ex
12 pena pcedit q que ex ſententia. ¶ Eſt ⁊ alia pena. ſ. excõmunicatio que eſt his omnibus maioꝛ: nõ ſolum pena eſt ſed etiã medicina. rj. q. j. nuti. ⁊ ſtatim habet hũc effectum vt ſibi vbiq licite beneficia eccleſiaſtica denegentur. ĩ. de ap. paſtoꝛalis. in ſin. ⁊ hũc effectum dicũt quidam habere quãlibet ſniaʒ de crimine lata (ſcandalo) al totum qui ſcãdaliʒantur in illo vnde eſt infamia

a ¶ Et ipa pbet. addo q ẽt eli di tur infamia ſi pbat bona fama vt puta ips ſi eẽ vſurarius ſi forẽ ſi adulter ⁊ ſimilia. qz qñ ſama negatiua referẽ ad certũ locũ ⁊ ad certũ pſonã ſemp eſt pbabilis. ita pe. de anc. i ſ. c. lxxxix. c. trib⁹ de cauſis. col. ſi. v. ñ mõ reſpõdet.

b ¶ Sed eſt qdã hãc eqparatio nẽ dicit hoſti pe. de anc. l ſ. cliiij. c. ex narratis in facto co. ĩ. poſt medium.

c ¶ Cõfeat. bar. l. l. ſi cõfeſſus. ff. ĩ cu. reo. itelligit hoc dictũ inn. ĥ pcedere qñ cõfeſſio ſit pncipaliter ẽ pp̃ter ſe. ⁊ adõ lãtã. l. c. qñ ʒ i vbo cõfeſſio nes col. v. ĩ. de pba. ⁊ bar. ſe quit abb. in. c. at ſi clerici. co. ſ. ã ſã. p q al legat bar. glo. no. l. c. er pzincip⁹. lj. di. ſ.

D ¶ Credim⁹ tñ vid ab. l. c. at ſi clerici co. viij. vid. iij. gl. ĩ. de ſu. q p hoc oĩ etũ inn. hic limitat ſingula riter ibi dicit gl. ⁊ hoſt. ⁊ di ci i no. hic mirabiliter velle q acta facta i iudicio ciuili pindicãt i criminali ĩ dvid p glo. l. l. ſi qs ad ſe fundum C. ad. l. iul. de vi. p bar. l. l. ſ. ff. ĩ vi bo. rap. ⁊ l. l. ij. §. ſi qs dol. ff. ĩ tab. ex hi. ⁊ vid abb. l. v. c. at ſi clerici.

☞ ¶ †(Periculo) aliorū puta ſi dicatur hereticus cum periculum
ſit ne alios inficiat vel qꝛ periculum eſt quod aliquis non occi-
dat alium vel occidatur ꝛ ſic eſt multa exempla inuenire ꝛ pōt
dici qꝫ vbi timet periculum ꝛ ſine multa infamia proceditur ꝛ
habes op. ar. vij. q. vi. c. vl. xlij. di. quieſcamus. xxij. q. j. ſi ga per ca.
ſ. de ſimo. ſicut ſimoniam (debet) hoc intellige quando inquiſi-
tio ſit de perſona certa ꝛ de certo crimine: ſi autem de ſtatu eccle
ſie vel in genere fiat inquiſitio ſecus eſt.

Sicut olim ꝛc. (pſonas). iſte pſone nullū
citabūt: ſed ꝙ viderint ꝛ audie
rint corrigēda cōſilio referēt. xxv. q. vi. epūs in ſi. ſed di
ces nōne primo pertinet correctio ad epm: ꝛ eo neglī-
gēte ad archiepm: n. ſ. de of. or. c. j. ꝛ c. ad reprimēdā. ix. q. iij. §. vlti.
rn. verū eſt primo ad epm pertinere correctionē: ſed hoc ipo eum
apparere negligētē: dico qꝫ nō citi⁹ ad cōſilium peruenit emēda
tio delinquētiū ꝙ culpa. xviij. di. puenit. xxvij. q. j. ſi cuſtos. ſi ho-
mo cū epūs ſimiles inquiſitores habere debeat. xxv. q. vj. epūs in
ſi. vel dic qꝫ licet archiepūs non poſſit niſi poſt negligentiam epi
cognoſcere de delictis ſubditorum ſuffraganeorum ſuorū conci
liū tamē pūinciale pōt hoc modo qꝫ hic dicit de omnib⁹ cogno
ſcere. xviij. di. ppter ec. (ꝛ alios) ar. qꝫ nō ſolū plati ſ. epi. ſed etiā
alij debent intereſſe cōcilio prouinciali. ſ. de his que ſiūt. ab epi.
c. vl. ꝛ no. ſ. de preben. graue.

1 ☞ Quo caſu valeant monachi reſtitutionem petere.
2 Strepitus iudicij quis ſit.
3 Qualiter procedatur cum ſine figura iudicij procedi mandat.
4 Ad proſequendum inquiſitionem plures ſimul admittuntur.
5 Procurator a multis cōſtitutus nomine omnium dicit pſeq.

Olim. j. ij. ꝛc. (relaxatis.) non eſt gratia. ſed
ius cōe cōtra. ſ. de of. dele. pruden-
1 tiā. §. ſexta ſeruet tn̄ forma ſibi data. ¶ †(Reſtitui⁹)
no. monachos poſſe petere reſtōnem ſi pēdente inqui
ſitione vel accuſatione contra abbatem ſint ſpoliati cōtra iuſti-
tiam: qđ alias nō ſ3. ſ. de reſcrip. cū dilecta vel dic qꝫ hāc re-
ſtōnē potius fecit papa ex offō ꝙ ex vi petitionis: ꝛ poti⁹ de pui
ſiōe ꝙ de iure vel dic qꝫ hn̄ pñt petere qꝫ reſtituant ad monaſte-
ria ſaltē ſalua ordinis diſciplina: ſed qꝫ reſtituant ad priorat⁹ vl
obediētias hoc petere nō pñt. nec hoc dicit hec dec. (de plano)
ꝛ hec verba ſine ſtrepitu iudicij ꝛ deplano quidam intelligūt ſic
ſonare vt in nullo ordinē iudicioꝝ teneat ſeruare. ſ3 ſolūmō ad
hoc teneat: vt veritatē ſup principali inquirat. ar. ſ. c. ad petitionē
nobis nō pl3 hoc immo dicim⁹ qꝫ oēm ordinē iudiciarium ſeruare
debet ꝛ plenā nō ſemiplenā cognitionē adhibere in citationibus
ꝛ in exceptionibus fori ꝛ dilationi. admittendis ꝛ expoliationis
ꝛ excōicationis ſic hic talē proceſſum pceſſerunt abſolutio ꝛ reſti-
tutio in lit. cōte. iuram. de calūnia in cōfeſſionib⁹ teſtiū receptio
ne eorūqꝫ reprobatiōe ꝛ in ſnīe pꝛolatiōe ꝛ appellatione ꝛ in om
☞ nibus aliis hmōi. ¶ †Sed qres: ad qđ ergo valent hec verba. rn̄.
qꝛ altera parte abſente cōtumaciter vel ēt ſine cōtumacia vt qdā
dicūt dūmō citet legitime pōt pcedi ad teſtium receptionē ꝛ ēt
ad diffinitionē cauſe. ꝛ etiā preſente ſi iuſſus noluit litē cōteſtari.
ar. ſ. de teſti. cum olim. ꝛ ſi ſit cā vbi nō ſit neceſſaria litis cōte. ſi
cut in cauſa inquiſitionis. ſicut hic. tunc hec verba ad huc multū
valēt: qꝛ tūc etiā ſi pars impetrās inquiſitionē repelleret ppter
excōicationē vel aliā cauſam a pſecutione inquiſitionis: nihilo-
minus inquiſitor pcederet ad recipiēdū teſtes ꝛ ſnīandum. ſ. de
2 ſimo. licet. ¶ †Item vtroqꝫ caſu poterit ꝛ debebit magis refrena
re multitudinē teſtiū ꝛ reprobationē: ꝛ in omnib⁹ aliis dūmō nō
faciat cōtra ius ſtrepitū refrenare tā ptiū ꝙ aduocatorū. videt
etiā aliquib⁹ qꝫ ferias ꝙ ſiunt ob neceſſitates hoīm poſſint poſt
ponere partib⁹ cōtradicētib⁹ dūmō ptiū nō interſit ꝛ etiā ſnīa3
ferre ſine ſcriptis ꝛ ſine libello. appellāt enim iſti ſtrepitū iudicij
totū illū pceſſum q nō ptinet ad rē petitā nec principaliter: vt
teſtes p quos probabitur principale negociū: nec acceſſorie vt iu
ramētum de calūnia ꝛ exceptiōes fori qꝛ per eas venit ad cogni
tionē veritatis in principali: ſed lit. nō cōte. pcedere nō pertinet
ad rē petitā: nec principaliter nec acceſſorie: dūmō ſit certum qđ
petit ꝛ aduerſarij nō interſit. Aliſ cōtra dicūt eñ qꝫ per hec ver
ba nō pōt omitti: neqꝫ lit. cōteſta. neqꝫ alius ordo: ſed in hoc va
lēt hec verba vt magis cōpeſcat ptes ꝛ aduocatos a ſuperfluis ꝛ
inutiliб⁹ probationib⁹ ꝛ allegationib⁹ (de plano) ſeruetur tamē
3 forma in inquiſitionib⁹ ſtatuta. ſ. e. qualiter. §. debet. ¶ †Quid
quādo ſine figura iudicij pcedi mandatur. C. de lat. lib. tol. l. j. §.
ſimili quoqꝫ mō. dic in nullo tūc iudiciarium ordinē ſeruādū ſed
per indaginē cognita veritate nō pnūciabit: ſed quod iniunctū
eſt ſibi executioni mādabit. verbi gratia: ecce papa mādat alicui
qꝫ ſi deplano ꝛ ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij ei cōſtiterit eccleſia3
tāto tpe vacauiſſe qꝫ ad apo. ſedē ſit eius collatio deuoluta le-
gitime ipſam tali clerico cōferat amoto ab eo quolibet illicito de
tētore. in iſto eñ caſu non citabunt aliqui nec ſiet litis cōteſt.
nec iurabitur de veritate dicēda teſtes tn̄ recipient: nec citabunt
aliqui ad videndū iurare. nec admittent aliqui ad dicendum in
teſtes ſeu dicta eoꝝ ꝙ dixerint ſiet aliqua publicatio: ſ3 ſi ex dictis
eorū iudici cōſtiterit de pmiſſis nulla pnūciatione ſnīe interie-
cta eccleſiam illi clerico illi cōferet detētorē remouēdo ab ipſa:
dū tn̄ de falſitate lr̄arū ſeu alias nō excipiat: ꝛ ſi eſt in exceptiōe
qꝫ iudicē moueat nō de hoc cognoſcet ſ3 ſicut merus executor fa
cit ſupſedebit ipſas exceptiōes ad ſedē ap. deferēdo. ſ. de re iu. de
cetero ſi tn̄ qñ cōfert eccleſiā ꝛ detētorē noluerit amouere appel
lari cōtingat qꝫ quidē pōt fieri: ſi ille q de appellatiōe cognoſcet
pcedet ſine figura iudicij: qꝛ cū cā appellationis ſit vna cū prin-
cipali ꝛ quaſi vn⁹ articul⁹ ab ea depēdens. C. ne in vna eadēqꝫ cā
tertio puocet. ex quo phibitū eſt in toto negocio pcedi in for-
ma iudicij: ꝛ in cā ſeu articulo appellatiōis eſt ſimiliter interdi
ctū ſed hoc nō videt qꝛ qꝫ fauore alicui⁹ ſit ad eius nō d3 leſionē
retorqueri. C. de le. qꝫ fauore. qꝫ vtiqꝫ fieret ſi in cauſa appellatio-
nis ſic pcedi cōtingeret in piudiciū impetrātis cui de gratia fue
rat clauſula predicta conceſſa. ſed dic qꝫ vtēdum eſt cōtra ipſum
iure qꝫ pro ſe impetrauit. ff. qꝫ quiſqꝫ iuris. l. ſi quis hoc. de cōſti.
cū dēs. ſed cū iudex appellatiōis prioris cāe acta debeat recenſe
ri vt ſic cognoſcat an ſit bn̄ appellatū quō pcedet cū nulla acta
inueniſſe noſcat dic qꝫ queret a iudice qui ſic pceſſit: ꝛ quid eu3
mouit ad ſic pcedēdū ꝛ teſtes ab eo receptos repetet: ꝛ ſi tā ex re
ſponſo iudicis ꝙ ex dictis teſtiū vel alias intellexerit ipm iudicē
perperā pceſſiſſe reuocabit nō pro tribunali ſedendo: nec in ſcri
ptis qđ per ipſum iudice3 factum fuit. ¶ Sed cū papa mādaue
rit ſine iudicij figura pcedi. ꝛ teſtes recipere: ꝛ eos ad perhibēdū
teſtimoniū coercere ꝛ reuocare qđ nō pꝛuide factū eſt iuriſdictio
nis ſit ꝛ ſine autoritate iudicātis nō fiat qui ſic pcedit nō ſine iu
dicij forma pcedit: cum igitur fines mandati diligēter ita debe-
ant obſeruari vt nō valeat quod aliter factum eſt. ff. manda. dili-
gēter. ſ. de reſcri. cū dilecta. videt per hoc nō valere quādo ſecū-
dū pdictū modū pcedit tāꝫ formā iniunctā ſibi nō ſeruauerit.
ad hoc pōt dici qꝫ quātūcunqꝫ mādet papa aliquid pciſe fieri: ſem
per tamē intelligitur legitimas exceptiones debere admitti. ſ. de
offi. del. ex parte ſimiliter licet papa ad celerē expeditionē negocij
mādet ſine iudicij forma pcedi: non tn̄ intelligit illud de iudicij
forma debere omitti ſine quo nō poteſt negocium expediri cum
litib⁹ terminādis ſit celeritas imponēda. C. de agri. ꝛ cenſi. litib⁹
ſed illud tantū vult pretermitti per qꝫ poſſet expeditio negocij pro
rogari. ꝛ licet dictū ſit in cauſa appellationis ſicut in cauſa prin
cipali debere pcedi hoc intelligas verū niſi ex forma litterarum
appellationis appareat papā nolle pcedere nunc in forma omiſ-
ſa. ſicut eſt in concluſione ipſarū eſt vocatis qui fuerint euocan-
4 di ꝛc. viij. q. vlt. nōne. ¶ †(Idoneas) no. qꝫ plures ſimul admit-
tūtur ad pſequēdum inquiſitionē: vt hic ꝛ ſ. c. primo ꝛ ad pſe-
quēdum accuſationē. ſ. eo. licet. ꝛ ad pſequēdum exceptione3. ſ.
de excep. dilecti. Sed cōtra qꝛ idoneior eligi debet. ff. de popu. ac.
l. iij. ſolu. dicim⁹ qꝫ plures poſſunt eſſe accuſatores ꝛ exceptores: ꝛ
inquiſitores de vno crimine. ſed de illis vn⁹ eligit qui pſequet
5 ꝛ alij eū iuuabūt: vt no. in pcuratore. ſ. de teſti. inſuper. ¶ †Itē
videt nobis qꝫ pcurator a multis cōſtitutus nomine omniu3 p
ſequitur. nec cogit eligere cuius nomine pſequat. nam ibi ceſſat
ratio legis: qꝛ nō diſtinguit in plures aduerſarios. ꝛ hoc eſt verū
vbi ex eadē cauſa vel de eodē crimine plures pſequunt inquiſi-
tionē vel exceptionē qꝛ ſi ſint diuerſa crimina bene tūc plures ad
mittunt ad pſequutionē eorū ſiue ex vno facto deſcendant ſiue
☞ ex pluribus. C. de accu. qui de crimine. ¶ †(Admittendos) hic
collige qꝫ ſi ille cōtra quē proceſſum eſt in inquiſitione in cauſa
appellationis vel alio modo dicat ſentētiam vel pceſſum cōtra
ſe habitam reuocari qꝫ nō eſt neceſſe vocari illum qui pſequut⁹
fuit inquiſitionē. ſ. de pcura. in noſtra qꝛ nihil iuris habet in
hac pſecutione. qꝛ ſi haberet mutari nō poſſet: fateor tn̄ qꝫ bo-
nus iudex prudēter faciet ſi eum vocet vel mittat. vt per eum in-
ſtruatur. ſ. eo. cum dilectus credo tn̄ qꝫ pōt appellare ꝛ tenet ap
pellatio vbi vel ipſe vel alius cauſam proſequitur ar. qꝛ pcura-
tor qui non debet exercere cauſam appellationis poteſt appella
re. ff. manda. ſi procuratorem. §. ignorantes. ſ. de procurato. c. pe
nul. (miniſtrari). ſ. eo. ex parte.

Praelatorum exceſſus ꝛc. (minus
canonice)
hoc qualiter poſt cōſecrationē3 obijci poſſit no. ſ. de
ele. qꝫ ſicut eccleſia veſtra. ¶ (Aſſignātes) iuſtum ter
minū pōt aſſignare iudex qui inſtruxit cām vel recepit teſtes. vel
quicquid aliud fecit de mādato ſuperioris iudicis etiā ſi in lite
ris nō diceret qꝫ pfigeret ptib⁹ terminū: qꝛ hoc ipo qꝫ cōmittit
aliquis articul⁹ videt ei cōmiſiſſe qꝫ partes ad priorē iudicem re
mittat ne remaneat cauſa ſine termino: imo qꝫ plus eſt iudex a
quo appellat pfigit partib⁹ terminū quo corā ſuperiore cōpare-
ant ad pſequendā appellationē. ſ. de ap. perſonas multofortius
1 pōt pfigere ſi nō eſt appellatū. ¶ †Item dicim⁹ qꝫ ſi alicui cōmiſ
ſa eſt receptio teſtiū vel aliquis alius articulus: anteꝙ delegat⁹
incipiat pcedere in articulo ſibi cōmiſſo appellatur ab eo iuſta
cauſa aſſignata: quāꝙ tn̄ nō obtulit ſe iudicēt probaturū. de
qua tamen

qua tñ dubitaṫ an ſit verū: ſi poſtea delegat⁹ procedat in articu-lo ſibi cōmiſſo ⁊ contingat remittere negociū ad ſuperiorē non pōt aliquē terminū appellāti aſſignare ꝙ ſic ꝓbo nā in cā appellationis. ſ. vt eā proſequaṫ nō pōt cū ei nō detulerit ſʒ poſt appellationē proceſſit in articulo cōmiſſo. ¶ Itē in cā principali ſup cui⁹ articulo proceſſit nō pōt fruſtra eñ ibi aſſignareṫ: qꝛ in illa cā procedereṫ niſi pri⁹ inquiraṫ de veritate cāe appellationis. ꝟ. de appel. vt debit⁹. ⁊ .c. interpoſita. ⁊ intñ eſt hoc verū: qꝛ ſi delegans forte ignorans procedat in principali: qꝛ delegat⁹ nihil ſibi ſignificauit de appellatiōe facta a ſe nō valebit proceſſus eius qꝛ doloſe aduerſarius tacuit de appellatione aduerſarij quam ſi dixiſſet nūꝙ iudex proceſſiſſet vel ꝓcedere debuiſſet cōtra nō legitime citatū. ⁊ ordine ꝑuerſo cū cā appellatiōis ꝓcedere debuiſſet cām principalē. ij. q. vj. ꝓlatā. ꝟ. de ap. vt debit⁹. ⁊ .c. interpoſita. ff. de iud. ſi pretor. Si vero nullā cām aſſignaſſet ſue appellationi quā ante ſnīam emiſit cum conſtet talē appellationē nullā eē: tūc bñ pōt aſſignare terminū vt in cā principali ꝓcedat. nec ſufficiet tūc ſi tantū pri pñti terminū aſſignet lʒ ea parte tātum pñte tenuerit receptio teſtiū. qꝛ ſi aſſignatio termini plus ſit rōne iudicis ad quem appellatū eſt ꝙ iudicis a quo appellatur.
☞ ¶ † Itē dicūt aliqui ꝙ ſi ſuperior ad quē remiſſa eſt cā citet appellatē in cā principali nō facta mētiōe de appellatiōe ꝙ ſufficit appellāti mittere excuſatorē q dicat dn̄e nō tʒ citatio vr̄a ſup cā principali vel non poteſtis in ea procedere qꝛ appellatū eſt ⁊ intendit cām appellationis ꝓſequi tpe ſuo. ſi aūt trāſiſſet tps appellatiōis ꝓſequēde tūc bñ teneret citatio ſup principali tā a delegāte ꝙ a delegato facta: huic aūt excuſatori hoc ſolū ſufficit dicere nos credim⁹ ꝙ etiā debet oſtēdere talē qualē appellationē emiſerat ar. ꝟ. de teſ. veniēs qꝛ ſi aliud diceret ſequeret abſurditas. qꝛ cuilibet facile eſſet deducere cuilibet iudici ſi non teneret probare veritatē cāe appellatiōis qꝛ tūc nō ꝓſequiṫ cām appellationis: qꝛ nec ſup ea citat⁹ eſt: ſi aūt in citatiōe faceret mētionem de appellatione: ⁊ citaret ſup principali cā nō teneret citatio. nec ēt teneret mittere excuſatorē qꝛ expſſit errorē in citatione. ſ. ꝙ vel
☞ let agere cām principalem omiſſa cā appellatiōis. ¶ † Item dicimus ꝙ ſi in caſu iſto vbi debet mittere excuſatorem nō mittat ꝙ tenet proceſſus ꝯtra eū habitus ſuper principali. ſ. iudex appellatus ignorauit: ⁊ aduerſarius nihil doloſe egit. ſec⁹ aūt ſi ſciuiſſet appellatū. ꝟ. de ap. ſi duobus. item ſecus ſi aduerſarius doloſe ſubticuiſſet appel. ff. de iud. ſi ꝑtor. ¶ In citatiōe aūt facta a delegato poſt appellationē credo ꝙ nō teneṫ mittere excuſatorē lʒ ſecuri⁹ ſit mittere. alij aūt dicūt ⁊ bñ ꝙ citatio delegātis tʒ ēt nō facta mētiōe de appellatiōe. ⁊ aſſignāt talē rōnē ſui dicti qꝛ ſicut citat⁹ dʒ apparere vt ꝓponat ſuas exceptiōes ita vt ꝓponat hāc exce. appellatū eē vt alleget ſuū priuilegiū. ff. de iu. ſi qs ex aliena
☞ ⁊ niſi cōpareat vʒ ꝓceſſus habit⁹ cōtra eū. ¶ † (Ptāte) No. eum de quo ſit inqſitio ꝓcedēte inquiſitiōe nō poſſe alienare bona eccleſie: niſi res q̄ ſeruādo ſeruari nō pñt q̄ pōt alienare: cum adminiſtrationem habeat. ꝟ. c. pri. ꝟ. de offi. dele. vē. ſ. ſi aūt poſt talē
a inhibitionē factā a iudice alienauerit nō vʒ alienatio ſecus ſi pacto obligatus eſſet ad nō alienādū: qꝛ tūc bene valeret alienatio ꝟ. de teſta. raynaldus. vbi no. ꝑ eodē enim debet haberi quando lex viua prohibet ſicut ſi prohiberet lex mortua.

¶ De calumniatoribus. Rubrica.

Cum fortius puniēda ⁊c. (ꝙ) .i. ꝯtrā (ſacratis) .i. ſacris ordinib⁹ cōſtitutis (culpabiles). ij. q. viij. qſqs (criminatorē) .i. calūnioſum accuſatorē (iubem⁹) cōtra ius eſt ex quo in ſnīa nō fuit ei pnīa impoſita. ff. de calū. l. j. ſed hoc fecit ex plenitudine ptātis. vñ nō eſt trahēdū ad cōſequētiā inſti de iure na. §. plane vel dic quod condemnatus fuit calumniator ſed penitētia non erat ei impoſita. ij. q. iij. §. notandum.

Cum dilectus filius ⁊c. (purgauerit per iuramētū ſuū ⁊ cōpurgatore. ſʒ videṫ etiā ꝙ poſt purgationē debet puniri de tergiuerſatiōe. ij. q. iij. §. notandum ꝑ circa ſi. i ñ. hic nō negaṫ quin puniatur vel dic qd tantum in accuſatione dicitur qs tergiuerſari nō in denunciatione quāuis nō impetrata abſolutione deſiſtat: vel hic diciṫ tergiuerſari: qꝛ vſqʒ ad finē perſtitit lʒ ſuccubuerit ⁊ quicquid potuit fecit.
☞ ¶ † (Ab officio) No. grauiorē pnīam calūniantis ꝙ eius q denūciaṫ q nō puniṫ ſed tñ cogiṫ ad pnīam. ꝟ. de ac. qualr ſup his ¶ Et eſt no. quod non ſolum in accuſatione ſed etiam in denūciatione punitur calumniator extraordinaria pena.

¶ De ſimonia: ⁊ ne aliquid pro ſpiritualibus exigatur vel promittatur. Rubrica.

In ordinando ⁊c. (miniſter.) diaconus q legit euangelium. ¶ (Notorius) quidam hoc intelligunt vt taceat vt ⁊ ēt nō liceat in beneficijs etiā operas ſuas vendere ꝑpter odium ſimonie. alij hoc intelligūt de illis qui recipiūt ſalariū de publico. vel dic ꝙ vult remouere malā cōſuetudinē q̄ in quibuſdā locis obtinebat ꝙ ille qui cātabat euāgeliū in ordinatione epi vel aliter certum aliquid recipiebat. ¶ Et ſiſr notari⁹ qui de ordinatione eius litteras cōficiebat. ⁊ ſiſr obtinebat in pallii donatione qd omnino vult remouere. ar. j. q. j. emēdari. ¶ Si aūt ali⁹ notarius peteret ꝓ operis ſuis iuſtum ſalariū vel etiā aliqnātulū plus iuſto propter magnitudinem negocij non dicerem prohibitum. ¶ Si qs aūt offerat aliquid ſponte non committit ſimoniam ⁊ maxime ſi conſuetudo eſt de aliquibus offerendis que pietatem vel deuotionem oſtenderet vt eſt. j. eo. de app. vel dic ꝙ loquitur de talibus notarijs ⁊ miniſtris qui poteſtatē habēt in electione vel ordinatione qꝛ alius notarius nō habet poteſtatem inde faciendi chartam. nec alius diaconus poteſt ibi legere euangelium. ⁊ ſi legerit non dicitur canonice ordinatus vel alias aliquam calumniam recipit vel inſtrumentum non valet.

q **Vna alium.**

Si quis dominus (⁊ magiſter) ⁊c. (vni ſceleratiſſimo. c. dixit. ſi male locutus ſum teſti. perhi. de malo. ij. q. vij. §. ecce (reſpuendus) repete que diximus. ꝟ. de ac. cum. p. manconella.

1 ☞ Suſpenditur accuſatus ab officio ⁊ prohibetur ab ordinibus in nu. 2.

Accuſatum ⁊c. (ꝓhibere) ſi aliqua ſigna cōtra eū apparebant. j. e. ſicut.
1 ¶ † Nota accuſatū ſuſpēdi ab officio: ⁊ hoc eſt pp infamiā. ⁊ nō obtinet ſolū in ſimonia. ſʒ etiā in alijs criminib⁹. C. de reſti. ſpo. l. j. li. x. iij. q. v. ꝓhibēter ⁊ ꝑpter ſuſpitionē quis remouetur ab adminiſtratione. iij. q. ij. qꝛ ea. ¶ Itē ꝓhibeṫ ab ordinibus quilibet accuſat⁹ ⁊ de quo ſit inquiſitio. lxxxj. di. tātis. ar. C. de ꝓcu. reſi: ſʒ nō credūt qdā ꝙ ab electione ꝓhibeaṫ quare enim puniret ſi nō eſt verū crimē de quo accuſaṫ. ⁊ ſic facile eēt ſi hoc eſſet verū quēlibet ab electiōe excludere. ſʒ cōfirmari vel cōſecrari nō dʒ accuſatus niſi primo fuerit abſolutus. ¶ Et eſt etiā ar. qꝛ ꝓcurator cōſtitui nō ꝓhibeṫ ſʒ ꝓcurationē exercere vt in ſal. l. rerū. ¶ Alij cōtra. ſ. ꝙ accuſatus remoueṫ ab electiōe ⁊ dʒ pfigi tps accuſatori triū mēſium intra ꝙ probet ꝙ obiecit auṫ. de ſan. epiſ. § ſi quis aū or. ꝙ obtinet in eps quod infra tres mēſes debeant cōſecrari a die electionis. lxxv. diſt. c. ij. ¶ In alijs aūt electis dabiṫ annus. ar. de mune. ⁊ hono. reus vel ſic dilatio nec ſunt ad arbitriū iudicis. itē ſi plus differreṫ ꝑpter accuſatū nō eſſet imputādū accuſato. i. vt in ſal. l. rerū. ar. C. de tē. in interpretādū. ¶ Capitula aūt q̄ videnṫ dicere cōtra illos q tenēt aliā opinionē ſm hoc intelligūt. ſ. ꝙ nō poſſunt ordinari ſʒ nō ꝓhibēt eū eligi. ſʒ magis cōtradicit. xciij. di. miramur. ſʒ ibi loquiṫ de excōicatio. hee aūt nō extēdim⁹ ad exceptionē vel denunciationē qꝛ quātūcunqʒ excipiaṫ cōtra aliquē de crimie vel denūcieṫ nihilominus tñ eligeṫ: cōfirmabiṫ: ⁊ cōſecrabiṫ in alia eccl̄ia vel electione ꝙ illa de qua excipiṫ. de hoc no. ꝟ. de ſpō. impube. ad diſſoluendū. ⁊ eodē mō dicēdū videṫ qbuſdā in accuſatiōe ⁊ forte nō male. hee aūt decre. tñ loquiṫ in inquiſitiōe. ⁊ exponit hic accuſatū idest infamatū ⁊ ꝑpter infamiā cōtra eū ꝓcedit inqſitio. ſpāle eñ dicūt in inqſitiōe vt nullus cōtra quē ꝓcediṫ inquirē-do poſſit eligi. ⁊ eſt rō: qꝛ cum inqſitio nō debeat fieri niſi cōtra diffamatos. j. eo. lʒ. ⁊ elect⁹ bonū teſtimoniū debeat habere ēt ab his q foris ſunt ergo iſte q diffamat⁹ eſt eligi nō pōt. ſed accuſatio ⁊ denūciatio ⁊ exceptio eſt in optione cuiuſqʒ etiam nulla infamia prece. ⁊ ita per conſequens eſſet in cuiuſqʒ optione quemlibet ab electione reuocare vel remouere: hoc plus cōſonat ratiōi. a

a ¶ Nō vʒ. ad hoc adde ēt inn. l. c. ray. ꝟ. de teſta. vbi ꝙ alienatio facta ꝑ ꝑlatū cui papa ꝓhibuerat ne alienaret ē nulla. ⁊ no. hoc allegat abb. l. c. dilect⁹ el. ij. j. d ꝑ hē. ⁊ refert etiā fel. l. c. ex pte d cōſti.

Quoties (per ſimoniam hereſis) non intelligas quod omnis ſimoniacus ſit hereticus ſed ille tantum qui credit quod ſpiritusſanctus ⁊ gratia eius venalis ſit: ⁊ quod precio queratur ⁊ ſit in aliquo.

☞ **Sicut ſimoniacam** ⁊c. ¶ † (Signa) aliquam probabilitatē habētia hec aūt eſt hoc ſpeciale ꝙ cū in alijs negocijs requirēde ſint luce clariores probationes. ij. q. vij. ſi quis eps. ⁊ q. viij. c. j. in crimine ſimonie minores probatiōes ſufficiūt quinimo ſola ſigna ſicut in hereſi. C. de here. l. ij. nos dicimus qd leuia ſigna ſufficiunt ad preſumendum aliquem hereticum. ſed illa ſigna oportet plene probari. ꝟ. de preſump. literas propter ſuſpitionem autem indicetur purgatio. j. de here. excō. plus placet quod etiam ſi nulla ſigna probentur ſed tantum grauis ſic infamia contra eum ei debet remoueri. ar. ꝟ. de preſump. literas.

1 ☞ Simoniacus in ordine recipiendo ſiue crimen ſit occultum ſiue manifeſtum ipſo iure ſuſpenſus eſt.
2 Si quis ordinē ſeu bñficiū obtinuerit alio ꝑbente pecuniā nō ordinatori nō eſt ſimonia ſi etiam ſine pecunia obtenturus erat.
3 Poſſibilitas iuris ⁊ poſſibilitas facti quomō inter ſe differāt.

TAnta eſt labes ꝛc.(ols)ſupple nõ ꝓciſus ab eccl'ia p ſniã canonis vel hois ꝛ poſt pactã pniam ꝛ ſic nõ eſt ꝯtra de excõicatꝫ tolleratis:nec de fornicariis ſuſpẽſis.xxxij. diſ.nullus.nec eſt cõtra de peccatore qui nõ egit pniam q̃ in ſpẽ
1 ſus eſt quo ad ſe.j.q.j.ſacerdotes.ſacroſan.neceſſe.ℭ†(Cãtare) ſimoniacus in ordine recipiẽdo ſiue crimẽ ſit occultũ ſiue manifeſtũ ipſo iure ſuſpẽſus eſt vt hic ab executiõe omniũ ordinum nõ tñ ſimoniace receptorũ.j.q.j.quibuſdã.idẽ intelligo de notorio ſimoniaco in bñficio.j.q.j.reperiunt.xxxij.di.§.verum.niſi eo ignorãte ali9 pecuniã dediſſet qꝛ tũc credo nõ eũ ſuſpenſum niſi eo q̃ ſimoniace obtinuit.j.q.v.pſitium.ſi vero alias ſit ſimoniacus p bñficio ſiue p eccleſie emẽda:ſi crimẽ eſt manifeſtũ ſimiliter ipſo iure ſuſpẽſus eſt.xxxij.di.§.verũ.ſi nõ eſt occultũ ſuſpenſus eſt quo ad ſe nõ quo ad alios q̃ ei9 officiũ licite audiũt ſicut qlibet criminoſus.j.q.j.ſacerdotes.Itẽ iſti ſimoniaci in beneficio occulti ꝛ cꝯfeſſi licite celebrãt poſt pniam:qꝛ nec ſunt ſuſpẽſi a iure nec impediunt exeq offm ſuũ poſt pniã.ſꝫ bñficiũ ſimoniace habitũ retinere nõ põt.j.e.de regularib9:hec vera ſunt de recipiẽtib9 aliqua.ſ.ordinẽ uel bñficiũ ſimoniace.in dãtib9 aũt aliqua ſimoniace ſeruat q̃ dicit.j.c.pe.vbi de hoc no.ꝛ.j.c.dilecti
2 ctus.ſi.a.ꝛc.ℭ†Itẽ no.q̃ ſi qs obtinuerit ordinẽ vel bñficiũ alio dãte pecuniã nõ ordinatori non eſt ſimonia ſi etiã ſine pecunia obtẽtur9.erat.ar.j.q.vj.vl.§.ſi aũt ipſe ordĩat9 pecuniã dediſſet: ẽt ſi ſine pecunia habitur9 erat ordinẽ ſimoniac9 eſt ar.j.q.ij.ꝛ.q.
3 iij.ſi qs ob.ꝛ.c.vl.ꝛ.q.vj.c.j.ℭ†(Põt)ſi intelligas de poſſibilitate iuris null9 criminoſus de iure põt cãtare miſſam.j.q.j.ſacerdotes ſi de poſſibilitate facti ſic ꝯficit ſimoniac9 ſicut qlibet ali9 j.q.j.intra catholicã.cũ multis ſeqñtib9.xxxij.diſt.§ ſi vero rñ. intelligo de poſſibilitate iuris.nã alij criminoſi poſt pniam de iure celebrãt ꝑter homicidã:ſed ſimoniaci nnq̃.item alij licite audiũt officiũ aliorũ criminoſorũ:niſi ſint ſuſpẽſi per ſniam ſed ſimoniacorũ offm audire nõ debẽt.ẽt ſi nulla ſnia feratur cõtra eos.Eſt enĩ in eis ſpãle ſicut in notoriis fornicatoribus q̃ toruꝫ officia audiri nõ debẽt.xxxij.di.§.verũ eſt ergo ſpãle in notorio fornicatore ꝛ ſimoniaco q̃ etiã ſi tolerant ab eccleſia cuiꝙ licꝫ eoꝝ offm euitare.vt hic.xxxij.di.§.verũ.ſꝫ homicidarũ ꝛ etiã excõicatorũ occultorũ lꝫ ſint ſuſpẽſi a iure ſi tñ alias occultũ ſit ꝛ tu ſcis nõ debes eorũ officia euitare ar.vj.q.ij.ſi tantũ.xxij.q.iiij.nõ ꝓhibeat niſi abſtineret qs ꝓpter correctionẽ peccatoris qui ex erubeſcentia penitentiam ageret.ŝ.de coha.cle.ꝛ mu.c.j.

NOn ſatis ꝛc ℭ†(Capellanie)ſi aũt aliqua capella cũ ſuis redditibus cõceſſa ſit in vſus alicui9 eccleſie hñ põt a caplo ſibi inſtitui ꝛ et pacto recipe aliqd annuatim p fructib9:ſed cõtract9 oni eſſe diſtincti.ŝ.de re.pmu.ad queſtiones.nã lꝫ nõ poſſint vẽdi capellanie.i.ius faciendi ea q̃ ptinẽt ad capellã ꝛ mul toſorti9 in perpetuũ vel in tpe vite.opera tñ ſacerdotis vẽdi põt vel cui pro ſeruiendo alicui capelle item fructus capelle in proprios vſus conceſſe licite locantur.j.ne prela.vi.c.ſi.

CUm in eccleſia ꝛc.(ꝛ in benedictionibus)iõ pro benedictionibus nubentium prohibetur accipere:qꝛ ibi gratia confertur pro matrimonio autem cuꝫ ibi non cõferat gratia licet aliquid recipere.j.q.ij.quicquid.xxxij.q.ij.honorantur.xxvij.q.j.nuptiarum.xxxij.q.j.connubia(requiritur) ob hoc iuſtificatur decre.nam oblatum recipere licet.

CUm ſit romana (procuratorem)q̃ etiam exercere nõ poteſt ſi eccleſia grauetur.x.q.iij.cauendum.j.q.ij.placuit in aut.de man.prin.§.ſi tibi.

DE hoc autem ꝛc.(ſi manifeſtũ).i.notoriũ qꝛ in cõſpectu populi inita ſunt pacta(manifeſta)p famã ſꝫ nõ notorium (ſi qua)ꝛ de iure publico.in aut.de ſanc.epiſ.§.iij.(ecclẽſie.)xvij.q.j.ſi qs in atrio.in aut.de ſan.epi.§.ſed neꝙ.ſi tamẽ dans pecuniam intraret relig.de mia bonum eſſet ei reddere.j.e. veniens.xvj.q.vj.de lapſis.xxvij.q.j.ſi quia ita.

CUm eſſet in noſtra ꝛc.(U)q ꝓpter ſimoniã dictã.R.clericũ petebat a quadã eccleſia amoueri vel potius clericus petebat eccleſiam ex eo quod milies ei eam promiſerat(in cauſa illa)ciuiliter agebatur.

INſinuatum eſt.

NEmo preſbyterorũ ꝛc.(celes)hoc idẽ eſt qꝛ qlibet tenet petm alteri9 ad pniam indicare.xxij.q.iij.tam ſacerdos.ſec9 aũt in indicatiõe furis vel ſui vel fugitiui p quo licite accipit merces.ff.de of.pfec.vrb.ſolent.ff.de cõdi. ob tur.cau.l.iij.§.vl.(ſimoniacũ).i.in modũ ſimonie puniend9 nõ enim ꝓprie dicit ſimoniac9 qui celat p gratiam crimẽ alteri9

QUerelam.(monachoꝝ)ꝛc.no.monachos agere ad reuocandum qð prior male alienauit(ſub annuo)cõſtituto in ſignum deuotionis.q̃ licet vt no.ŝ.de relig.do.cõſtitutus(redimi) ŝ.de pac.cũ pridẽ(nec permittatis)iſte fungit vice ꝛ officio conſeruatoris.de quo no.ŝ.de offi.dele.c.ſi.

CUm que.

EX diligenti ꝛc.(eccleſiaſticũ)q̃ nõ eſt licitũ.j.de re.iur.indignũ vbi no.j.x.ſolidos vel aliquid ſiſe in eccl'ia(taliter)p collatione beneficij eccl'iaſtici:ꝛ forte etiã ſine collatione beneficij non eſt licitum clerico niſi pro eccleſia ſua alicui facere fidelitatem.j.de reg.iur.c.vl.vbi plene no.

ET ſi queſtiones ꝛc.(humane).C.de fide inſtru.l.vlti.

VEniens ad nos ꝛc.(cõuenit) ꝓpter hanc cõuentionẽ iudicatur ſimoniacus.ſecus enim eſſet ſi ſponte obtuliſſet(prefato).ŝ.eo.de hoc contra.ſo.ibi.

EX tue fraternitatis (officio)lꝫ enĩ ipſo iure ſuſpẽſus ſit nõ tñ põt ꝓhiberi niſi ꝓbatio pcedat.ij.q.j.nos in quẽq̃ (pniam)nõ obdureſcat in pctõ:ſed nõ ſufficit ad virũ ꝛ cõtra iure offm exercere.j.de pe.ꝛ re.q̃ qdã.re.di.ſi qs cõtriſtat9.

IN noſtram ꝛc.(miniſterio)puta acolit9 vel ſubdiaconus vel huiuſmodi.

1 ℭ Tenetur eis qui ſimoniace adept9 eſt bñficiũ ei renũciare.
2 Quãdo poſſit eps cum ſimoniaco diſpenſare ꝛ in nn.3.ꝛ.4.

1 DE ſimoniace ꝛc.ℭ†(Remanere)ex diſpẽſatione epoꝝ.j.q.v.preſentiũ in aliis ordinib9 vel bñficiis nõ ſimoniace habitis etiã ſine diſpẽſatiõe manebit ꝛ noua bñficia acquirei nouos aũt ordines nõ põt hẽre niſi primo diſpẽſet cũ eo in ordine ſimoniace q̃ ſito cũ ꝓmoi9 eẽt p ſaltũ.lij.di.c.j.ſi aũt eo ſciẽte aliquid datũ eſt ordinatori nõ põt diſpẽſari cũ tali.j.q.j.ergo
2 ſi quis a ſi.ſtatuim9.ꝛ.q.vij.c.requiritis.†ℭ In beneficiis aũt diſtinguit:qꝛ ſi ignorante aliquo data pecunia obtinuerit prelationẽ nõ põt eps diſpẽſare vt illã ꝑlationẽ habeat.ſed in ſimplici beneficio hñ põt eps diſpẽſare.ŝ.de ele.c.pe.j.q.v.c.j.ſed ꝛ ſi ſe ſciente vel pecuniam dãte beneficiũ obtinebat:põt eps cum eo diſpenſare vt in alia eccleſia obtineat bñficiũ:ꝛ etiã in eadẽ ſed nõ põt eps diſpẽſare vt ad maiores ordines ꝓmoueat.j.q.v.c.j.nũq̃ aũt licet diſpẽſare illi cum quo ſimonia cõmiſſa eſt.ℭ†Item ſi quis cõmiſit ſimoniam in dignitate cum eo non poteſt eps diſpenſare.j.eo.nobis.vbi.no.ℭ†Item cum nullo ſimonia eo ſciente poteſt diſpenſari in dignitate etiam ſi pro ea non fecit ſimoniã j.q.j.ergo.

MAttheus card.ꝛc.(contradictio)iuſta ꝛ ẽt iniuſta ante confirmationem.de hoc no.ŝ.de ele.ſignificaſti.

AD aures noſtras ꝛc.ℭ(Pro ſolutione)nam nõ eſt dubium ex parte recipientis ſimoniam hic cõmitti.j.q.iij.nõ ſolum ex parte aũt dantis dicit quidam nõ committi.ar.j.dilectus.qð intelligunt cũ per ſuperiorem ius ſuum conſequi non poteſt.alias enim ſecus.ŝ.de ſen.inſinuanti. Nam ſicut beneficium non licet redimere ita per penitẽtiã ſpũalem.ŝ.eo.nemo.lxxxiij.di.c.j.verius videtur quod nunq̃ licet aliquid dare pro penitentia ſpirituali redimenda.j.q.j.nullus epiſcopus quia nunq̃ debet peccare vt a maiori malo ceſſetur.xxxij. q.v.ita.laico autem quem conſtat nihil iuriſdictionis habere ſi ſpoliat eum eccleſia vel faceret eundem de facto vitari tanq̃ excommunicatum vel etiam clerico qui de iure non contendit ſe feciſſe ſed de potentia licet dare.qꝛ nihil dat pro ſpirituali ſed tantum pro vexatione quam redimere licet.ſecundum hoc quidam dicunt licere aliquid dare laico vt bene ſoluat decimas in quib9 nec feudi ius contendit.alij dicunt quod ſi ſum in poſſeſſione alicuius eccleſie poſſum dare clerico ꝛ laico ne me expellat per violentiam ꝛ ſine cognitione cauſe:ſed ſi ſum extra poſſeſſionem eccleſie nullo modo eſt mihi licitum aliquid dare pro poſſeſſione recuperanda quia tunc non tantum redimo vexationem ſed etiã poſſeſſionem amiſſam recupero.

DE regularibus ꝛc.(ad renunciãduꝫ) licet furtiuuꝫ habeat beneficium.j.q.j.ordinationes ꝛ ſemper ſit in mora. xiiij.q.vj.ſi res non tamen debet dimittere eccleſiam ſine licentia ſuperioris.ar.ŝ.de re.ꝛ tran.ad re.licet ſed conſulimus quod a bonis eccleſie ꝛ officio.cum ſic ſuſpenſus ipſo iure. omnino abſtineat:vt no.ŝ.eodem tanta.

EX inſinuatiõe.(propoſuiſti).ℭ†No.reſignationẽ fieri in manib9 aliorum

aliorum quam epiſcopi ſed melius dicitur in renunciatione neceſſarium eſſe conſenſum epiſcopi ſi confirmauit ⁊ canonicorum qui elegerunt. argumen. xviij. q. iij. ſtatuimus. C. de ac. ⁊ obli. ſicut ⁊ poteſt eſſe quod hi canonici non recipiunt confirmationē ab aliquo ſuperiore. ⁊ ideo ſine eo reſignent: vel dic quod ſpeciale eſt in ſimonia.

Nobis fuit (obiicere) hoc intellige quādo eo ſciente cōmiſſa eſt ſimonia. ⁊ ſic non eſt contra. ſ. e. de ſimoniace. vel quādo condēnatus eſt per ſniam: nam tunc cum propter criminis enormitatem: tum quia eſt notorium per ſententiam non poterit diſpenſare. l. diſt. vt conſtitueretur de his. vel dic quod diſpēſari non poteſt: vt habeat illam dignitatem.

Dilectus filius. R. (poſt receptionē) illicite recipit. i. qd. ſ. nullus epiſ. vel dic quod licite accepit. nam cum contēderent ſuper quibuſdam iuribus: ⁊ prepoſitus diceret ſe grauari archidiacono dicente ſeruiri iure ſuo compoſitio interuenit. ⁊ fuit contractus: do vt des vel facias ⁊ agitur ex hoc contractu preſcriptis verbis ad intereſſe. ff. depoſiti. l. i. §. inter locat. ff. de preſcrip. ver. l. j. nec litera hic contradicit vbi dicitur qd ſi reſtituit rē liberatur: quia intelligitur ſi plus non eſt intereſſe (veniſſe) maxime.

Tuam nobis.

Dilectus filius. (A. nuncius corā te) ſpāle eſt in hoc cāt uarieñ. qui nō ſolū eſt metropolitan⁹ ſed etiā legat⁹. ſ. de of. leg. c. j. ℂ (Seueritatis) amiſſionis honore ſi ſine clerici vel monachi. ſi laici excōicationis ſniam. j. q. j. reperiunt. Sed dices quid nocet monachis depoſitio. Rñ. q2 nō recipiēt ꝓbēdā de monaſterio: nec habebūt ibi vocē in capitulo monachi tñ ſemp remanēt (artiora) ſi muniant alioquin mutabunt ad equalia. ar. lxxxj. diſ. v3 vel renūciabūt ſuis locis ⁊ eligent de nouo. ſ. e. de regularib⁹. ſ. de renū. ex inſinuatione. ℂ (†Abbatib⁹) ideo hi pcipue puniunt: q2 eoꝝ cōſilio ⁊ autoritate omnia fiunt. x. q. ij. ep̄s. C. de ap. quoniā. ij. q. vij. quapropter. ⁊ q2 in culpa ſunt ſi hoc negligūt. j. e. in aurū ſed videt q collegiū poſſit accuſari ⁊ de eo inquiri. xij. q. ij. qui manumittit. ſ. e. veniēs. ⁊ ff. q met. cā metū. §. ij. ar. vij. q. j. ſicut. xxxiij. q. iij. ſi habes. Arg. contra. ff. de do. qui ſi ex. ff. de acqui. poſ. l. i. §. vl. Itē vniuerſitas per pcuratorē debet ſe defendere ⁊ in cauſa criminali nō cōſtituit pcurator ff. q ea. vni. l. i. v. q. iij. in criminib⁹ nos dicim⁹ q vniuerſitas nō pōt accuſari nec puniri. ſed delinquētes tantū ciuiliter a iā conueniri ⁊ pecuniariter puniri pōt ex delicto rectoꝝ vt in cōtrariis ⁊. ſ. eo. veniēs preter ea pōt inquiri ſuper ſtatu vniuerſitatis ſed nec tunc puniuntur niſi delinquentes. j. c. proxi. ſ. de ac. c. pe. (officialis) quod iſta faciunt vel ſciunt ⁊ tolerant.

1 ☞ Quando liceat pro ſcandalo fieri inquiſitio.
2 Propter ſufficientiam remouetur abbas confirmatus.
3 In teſtimoniū admittunt ꝑpetrātes inqſitionē vl' denūciationē.
4 Ordinarius etiam ſine infamia precedente viſitare poteſt.
5 Ad inquiſitionem proceditur propter ſolam infamiam de dilapidatione etiam ſi non ſit ſuſpenſus.

1 **Licet heli** ⁊c. ℂ †(Clamoſa) d3 vel ſcādalū cū eñ qlqs facere d3 quicqd pōt vt ſcādalū a fratre remoueat: ergo ⁊ inqſitionē faciet per quā ſcādalū remouet. ar. j. de no. ope. nūc. S3 hec ratio non videtur nobis bona q pro cuiuſlibet ſcādalo ſit faciēda inquiſitio cum pro inquiſitione forte maius ſcandalum naſceretur. Sed ſatis dici poſſet q ibi ſcandalum timeretur q poſſet cōturbare eccleſiam ſiue vnus ſit qui ſcandalizat de infamia vel peccato alterius ita potens qui ſcādalū ſuſcitare poſſit ſiue plures q licite ſiet inquiſitio. ar. xxiij. q. iiij. quiſqs. l. diſ. vt cōſti. Itē ar. ad hoc q2 vt remoueat ſcādalum indicitur purgatio. ij. q. v. preſbyter. ſed inquiſitionē ſequit purgatio ergo pro ſcādalo pōt fieri inquiſitio. itē pōt fieri inquiſitio cōtra eū qui ſuſpect⁹ eſt ꝓlato ſuo ordinario. ⁊ etiam forte aliis vel aliis bonis viris vel etiā principi terre etiā ſi nō ſit alias infamatus. ij. q. v. omnibus. ⁊ c. mēnā. vbi dicit q indicitur eis purgatio. ergo ⁊ p cōſequēs pōt fieri inqſitio. Alii tamen dicūt q licet ꝑdictis caſib⁹ poſſit indici purgatio nō pōt fieri inquiſitio. q2 p inquiſitionē nō ſemp eñ ſequit purgatio: imo qñqs ſequit abſolutio qñqs amotio ab eccleſia. ſ. de accu. inquiſitionis ⁊c. Itē ꝓpter piculū ſit inquiſitio etiā ſine infamia. ſ. de ac. qualiter ſicut eſt in hereſi. ⁊ in aliis peccatis que in occulto ſerpunt ⁊ ibi eſt periculū qd in alios deriuetur. ſ. eo. ſicut. (per publicam) no. duas cauſas quare deſcendit ad inquirendum (ſanctiōes). lxxxvj. di. ſi qui. (officii) q2 ex officio procedit non habet locum inquiſitio. hic colligere potes qualiter ſit probanda infamia: q2 ſi interroget debet reſpondere (formam) quia ſi procedat in modum accuſationis fertur ſententia depoſitionis: ſi vero in modum inquiſitionis remouebit ab adminiſtratione. ſi in modum denunciationis ſibi penitentia iniū-
2 getur. ſ. de accu. ſup his. ℂ †(Inſufficiētia) nota abbatem cōfirmatū remoueri ꝓpter inſufficientiā. xviij. q. ij. ſi quis abbas. j. debere. cū ex iniuncto. in ſi. (Contendere) no. q licet cept⁹ ſit proceſſus in modum denunciationis tamē ſi ſibi ingeratur aliqua difficultas tranſitur in modum inquiſitiōis nec punietur denūciator cū nō ſua volūtate deſiſtat alioquin puniretur de calumnia vel ſe purgaret. ſ. de calū. c. vl. †(Cōtra ipſum) hoc verū eſt in denūciatione ⁊ inquiſitione. ſ. vt qui venit ad impetrādū denūciationē vel inquiſitionē admittat ad teſtimoniū in inqſitione ⁊ denūciatiōe ſi nō fuerit ei⁹ miniſter in ꝓſequēdo inquiſitionē vel denūciationē: ⁊ idē dicim⁹. ſ. q admittet ꝑdict⁹ ad teſtificādū etiā in accuſatiōe. ſec⁹ eſt quo ad aliquid in accuſatiōe vbi accuſator ad teſtimoniū in accuſatione vel inquiſitione nō admitteret ſicut nec teſtē in accuſatione admitteret ad inquirē-
3 dū vel accu. ſ. de ac. cū p. ℂ †Itē no. q qui impetrāt inquiſitionē vel denūciationē admittunt in teſtimoniū ſec⁹ aūt in his qui accuſationē impetrāt (de oppoſitis) hoc obtinet qñ ſit inquiſitio cōtra aliquē: q2 debēt exprimi crimina ⁊ ſup illis tñ teſtes iurabūt dicere plenā veritatē. vt. ſ. de ac. qualiter. ij. ⁊. c. inquiſitiōis. vbi aūt ſit inquiſitio ſup ſtatu eccle non eſt neceſſe exprimi crimina de quib⁹ inquiri debet imo ⁊ teſtes iurabūt ſup oībus de quib⁹ interrogabunt dicere merā veritatē occultis exceptis. j. de accu. qualiter. j. op3 tñ infamiā ꝑcedere. ſ. eccliam eſſe in malo ſtatu. ſ. de accu. qualiter. quidā tñ dicūt ⁊ forte nō male q ſi ſolus ꝓlat⁹ ſit diffamat⁹ tñ inquiſitio fiet de oīb⁹ vel potius ſup ſtatu eccleſie q2 cui caput infirmū cetera mēbra dolēt. ſ. de re iu. cū. i. ⁊ a. vj. q.
4 j. §. verū hec. ⁊. c. ſe. ℂ †Viſitare aūt pōt ordinari⁹ ſine infamia ꝑcedente: q2 id ex officio facit a canonibus iniūcto. ⁊ nō ſit viſitatio tātū ꝓpter crimina ſed etiam vt inſtruat clerum ⁊ ppl'm ⁊ alia faciat. x. q. j. placuit decernimus: inquiſitionē aūt extraordinariā tantū inducit ꝑcedens infamia aut ſequēs inſinuatio ſubditorū. ſ. c. c. ⁊ dicūt quidā nō eſſe vim in aliqua cauſa vtrū altero ꝑdictorū modorum iuret. vel dic diuerſum. ſ. de accu. cū dil. ℂ Cauſe autē diuerſitatis eſt. q2 vbi de certis criminib⁹ inquiritur ſatis pōt dicere veritatē plenā. ſed vbi nō inquirit de certis criminib⁹ ſed tñ ſup ſtatu eccle: q2 nō eſt ei leue. imo valde difficile plenā veritatē dicere nō cogit tale anceps piculū ſubire. ff. de furtiu. l. videam⁹ in prin. ſed decre. ſ. de accuſa. qualiter. j. contradicit expreſſe dicimus ergo q ſiue ſup ſtatu eccleſie ſiue ſup ſpāli crimine inqrat ſufficit iurare altero predictorū modorū differētia aūt illoꝝ iuramētorū no. ſ. de accu. cū dil. (quaſi de dilapidatione) hic no. q etiā ſi q̄ntūcunqs leuiter appareret de dilapidatione ſuſpēdit ab adminiſtratiōe. ff. de ſol. q. ſi forte. C. de ſuſ. tu. tutor. iij. q. ij. q2. ℂ †Sed no. q nō p ſolam accuſationē remouetur niſi alia ꝓbatio adſit: vt hic ſed cōtra inſti. de ſuſ. tu. §. ſi qs. ſ3 certe aliud eſt in tutore q nō h3 niſi ſolā adminiſtrationem ſicut ⁊ pcurator. vñ facili⁹ remouet. ar. ff. de pcur. q̄ oīa aliud eſt in ꝓlato q ius habet in reb⁹ ad dignitatē ptinētib⁹. ⁊ idcirco diffi-
5 cili⁹ ſibi tollit adminiſtratio. ℂ †Itē no. q ad inquiſitionē ꝓcedit ꝓpter ſolā infamiā de dilapidatiōe etiā ſi nō ſit ſuſpect⁹ ſ3 ad remotionē ab adminiſtratione nō niſi ſit ſuſpect⁹ vt hic vel dic q maior ſuſpitio neceſſaria eſt vt remoueatur ab adminiſtra-
6 tione q̄ ad ꝓcedēdū ad inquiſitionem. ℂ †(Pro vno) pena leſe maieſt. vj. q. j. §. verū. ff. de ſuis ⁊ le. heredi. l. j. §. inter dū. ff. de relega. minime pena ſimonie in clericis depoſitio. ⁊ in laicis excōicatio cum infamia. j. q. j. reperiuntur. ⁊ q. iij. qui per eccleſiā. C. de epi. ſi quemq̄ (oppoſitis) ad teſtes repellēdos (malignitatis) vt ſunt conſpiratio ⁊ inimicitie capitales. j. c. proxi.

1 ☞ Infames ⁊ criminoſi in quibus caſibus admittantur ad teſtificandum ⁊ quod requirantur conſideranda in teſte in inquiſitione producto in nu. 2.
3 In actione criminali exactiſſime requiruntur probationes.

Per tuas literas. (licet heli). ſ. c. pr. c. ad (cui⁹) j. materie in ea cōtētę. tractat eñ q teſtes ⁊ quales ſint admit-
1 tēdi in accuſatione vel inquiſitione. ℂ †(Diſtinguēdū.) nā ſi in denūciatiōe ꝓcedat ſicut ad denunciādū ita ad teſtificandū infames ⁊ ſumme criminoſi: dūmō emēdati de crimine admittant. ſ. e. de teſti. qm̄. ſi vero agat in modū inquiſitiōis ſit exceptū crimē admittunt oēs criminoſi: ⁊ vt credim⁹ ēt mulieres ⁊ hoc ſm tēperātiā equitatis nō ſm rigorē iuris q̄ tēperātia ſm arbitriū diſcreti iudicis locū habebit. nā multas cōſiderationes habebit. facilius eñ admittet cōtra religioſum cōtra ſecularem clericum. Itē facilius cōtra clericos ⁊ religioſos minoris grad⁹ q̄ maioris dignitatis Item facilius cōtra clericum vel ꝓlatum male opinionis q̄ bone: ⁊ forte cōtra eū qui bone nullo mō. Itē facilius admittet ſi ex omiſſione eius nō ſit oriturum ſcandalum q̄ ſi ſit oriturū. hoc quādoqs cōſiderabit iudex diſcretus in mō ꝓcedēdi: ⁊ in perſona eius contra quem proceditur in modum
2 inquiſitionis. ℂ †In teſte etiā in tali inquiſitiōe ꝓducto quoqs alia conſiderabit ſm eandem temperantiam equitatis facilius

admittet teſtes honeſtos ꝙ inhoneſtos ⁊ criminoſos. Itē in cri
minoſis facili⁹ admittet emēdatos de crimine ꝙ in crimine pſi
ſtētes. Itē facili⁹ admittet q maiora ⁊ q paria ꝙ qui minora qꝛ
ad eadē de facili nō ſunt admittēdi cum ſint ſocij. ē. de teſti. ve
niens. Itē facili⁹ admittet criminoſos pcedētes ex zelo iuſtitie
ꝙ ex odij fomite. Itē facili⁹ ſi cōtra inquiſitionē ſunt alia admi
nicula ꝙ ſi nō ſunt: ⁊ ſm hec omnia eiſdem maiorē vel minorē fi
dē habebit. Itē etiā credimus cōſiderādū ſm equitatis tēperā
tiā ⁊ ſi crimē nō ſit exceptū ſed in eo niſi ex magna cauſa nō ad
mitterent niſi legitimi teſtes ⁊ hoc ſatis videt pbare eo ꝙ di
cit curſus ſi cetera ſint eadem ⁊c. vl' ꝓ minora excepta cū cetera alia
maiora ſe nō habēt. Si vero agat criminaliter eadē dicim⁹ poſ
ſe cōſiderari ſm tēperātiā equitatis ꝙuis de facili nō debeat qñ
criminalr agit tēperare rigorē iuris. ij. q. vij. ſi qs epūs. ⁊. q. viij. c. j.
niſi in crimine excepto. ē. c. tanta. ſi vero agat excipiēdo eadē dici
mus cōſiderāda ſm tēperātiā equitatis de iure autem nō debēt
admitti niſi idonei teſtes. ē. de teſti. tā literis. alij tñ dicūt omnia
hec locū habere tm̄ in exceptis criminibus ⁊ qñ ciuiliter agitur
vel dic ꝙ hec tēperātia iuris nō eſt in arbitrio iudicis: qꝛ in iure
ſcripta eſt: ſed ſicut hic dicit ſemper eſt in ſimilibus obſeruādū
(denūciet). i. ciuiliter agatur ſiue inquirēdo ſiue excipiēdo ſiue
3 denūciādo. ¶ †(Rigorē) qꝛ qñ agit criminaliter exactiſſime p
bationes requirunt. ⁊ iuris rigor ſeruatur. ij. q. vij. ſi quis epiſco
pus. ſi aūt ciuiliter rigor tēperatur. ſ. eo. c. ij. (regulares) regula
res enim facilius ꝙ ſeculares remouētur ab adminiſtrationib⁹
ē. de acc. qualiter. ij. in ſi. (excellētiores) cū illius enim concutiēde
nō ſunt nec honorabiliora mēbra. ē. ti. pri. qualiter. ij. xlv. di. ſin.
cū beatus. (clare) de hoc no. ē. de accu. cum. p. (ſcādalo). xxiij. q.
iiij. cū quiſq. ⁊. c. quādo (honeſti) hi admittūtur: criminoſi repel
lunt. ē. de teſ. ſup eo teſtimoniū (emēdatur) qualiter hi admittā
tur no. de teſ. teſtimoniū (eadē). i. attēdi debet an maiora ſint cri
mina obiecta teſtibus ꝙ cetera oppoſita accuſatis (malignitatis)
qꝛ ſunt cōſpiratores vel inimici. ſ. e. c. (amminicula) nā forte cri
minoſi vel viles nunꝙ admiterent niſi primo ſubiecti queſtioni
bus. iij. q. iij. ſi ea. ſed qſtionib⁹ ſubijci nō debent niſi alie pſum
ptiones preceſſerint (amminicula) que hic non habemus.

Sicut tuis literis ⁊c. ¶ (Ad colo
nien.) ſʒ quare nō
ad capl'in leodien. ē. de ma. ⁊ obe. cū olim ſed pōt dici
hoc eē pp ꝯſuetudinē. ¶ Eſt ḣ ar. ꝙ apud an. hiepm
ſit hec ptās. hoc. xxj. di. fraternitate. xxiiij. di. c. ij. ar. cōtra. ſ. de he
re. ad abolēdā. ē. de ele. qđ ſicut. de hoc no. ē. de ma. ⁊ obe. his ꝗ
vel forte eccl'ia coll'. vacāte monaſterio cōtulit ei autoritatē admi
niſtrādi: qꝛ iuſpatronat⁹ habeat in ea. ē. de offi. or. cū vos (cano
nū). ſ. q. v. c. j. (nō phere) qꝛ ſepe q tacet affirmat. liij. di. ſi ſeruus
C. de nup. §. ſi vt p. ſicut ecōtra. de cō. di. iiij. cū. pnulis. ff. de pcu.
ſi fili⁹. §. inuit⁹. ff. de ſer ru. pre. via. ff. de re. iu. is q tacet. ē. de ba.
c. j. ¶ Nihil hoc intelligo qñ ge tā elect⁹ eſt. ⁊ eo inuito q ius hʒ
datur pecunia vt cōfirmet: nā ſi darent vt eligerent et ſi eo pbiben
te non poſſum illum retinere niſi inimicus dediſſet. ē. eo. nobis.

Tua nos duxit ⁊c. (rogat⁹.) No. precē
pro ſe porrigi. ē. de eta.
tū. (Cōſentiāt) dicūt qdā ꝙ eo tpe quo qs recipit ni
hil dare lʒ ar. j. q. j. emendari. ⁊. q. ij. ꝙ pro. alij dixerūt
ꝙ etiā ipe ingreſſus lʒ dare ⁊ recipere dūmō nō pceſſerit pactū.
ar. j. q. j. eos. ē. de ſuc. abinte. c. iij. hec apparet ꝙ nō lʒ ſub illa for
ma recipere aliquē. Recipim⁹ te in fratrē ſi detuleris vij vinas:
qꝛ bona eccleſie nō ſufficiūt niſi nobis. ar. ſ. e. quoniā. qꝛ vt ibi di
cit l hoc crimine nō excuſat pauptas. Itē qꝛ nō lʒ apponi pactū
per ꝙ nō poſſit petere ꝙ ſibi tūc cōpetit de iure. ſ. e. per tuas. ij. ⁊
c. pe. hoc aūt ei ꝯpetit de iure ꝙ ex quo eſt canonic⁹ habeat ſicut
vnus de alijs. ē. de cōſti. cū veniſſent. ē. de prebē. di. xvj. q. vij. deci
mas alij aūt dicūt ꝙ talis exceptio non eſt ſimoniaca. ar. j. q. ij. ſi
qs ꝓpter (intentiōe) principaliter vir eū eſſet quin ſecūdario ha
beret. lxxxvj. di. qui cauſa. viij. q. j. ſunt in eccleſia. ¶ †(Culpabi
les) hinc videt ſolā intētionē facere hominē ſimoniacū. ar. j. q. j.
q ſtudet (reperiunt). j. q. iij. nō ſolū ſicut ſola ſpes facit vſurariū.
xiiij. q. iij. c. j. ¶ Io. dicit ꝙ ſola pactio. ē. vt ec. bñ. vt noſtrum
ꝓpter hāc intētionē nō deberet reſignare ſed tātū penitētiā age
re. ſ. c. vl. vel dic ꝙ in his q ſunt pbibita qꝛ ſimoniaca: vt vēdere ſa
cramēta: ⁊ generaliter omnia q veteris vel noui teſtamēti ſimo
niaca iudicant ſufficit ſola volūtas. ¶ In his aūt q ſola conſti
tutiōe ſint ſimoniaca vt renūciare ꝓbēdā vt alij detur. lʒ ſtrpeciū⁹
nō tñ ſufficit ſola volūtas vt faciat ſimoniacū. ar. de of. de le ex pte.

¶ Sit petitū ad hoc adđ hoſt. hic. l. c. ſi. ſ. e. ⁊ refert ſe. l. c. ad audiētiā ʒ. col. iiij. v. circa qđ vltimum. ē. de reſcrip.

1 ¶ An ſacra ſint recipienda ab excommunicato vel ſuſpenſo.
2 Criminoſorū ſacra nō vitiant. licet quo ad ſe ſint ſuſpenſi.
3 Qui ordinem aliquē ſimoniace recepit ſtatim dicit ſuſpenſus.
4 Non debet aliquis etiam ex neceſſitate peccare.

Per tuas nobis literas. (ex relatione)
ꝙ credere nō debuit.
xxxiiij. di. haluiſſe. lxxxvj. diſt. ſi quis. ¶ (Vitiꝫ ſimo
niace) quicunꝙ enim ſcit aliquem depoſitum ex com
municatum vel ſuſpēſum: dicūt quidā ꝙ ꝙtumcunꝙ ſit occultū
1 nūꝙ ſacramēta † ab eo recipienda ſunt. ar. hic niſi baptiſmus ⁊
corpus chriſti vt no. ſ. de hereti. c. ij. ſed licet nō debeamus recipe
re ab eis dum ſunt occulti: ipis tñ petētibus in publico dare tene
mur. j. q. j. chriſtus. de conſe diſt. ij. nō pbibeāt: nec eos vitare in
publico debem⁹. vj. q. ij. c. ij. ⁊. iij. ē. de off. or. ſi ſacerdos. imo plus
dicimus qꝛ excōicatis ⁊ interdictis nō petētibus dare debemus
officia ſicut ⁊ alijs ne ſi ſegregarent ab alijs hoc ipſo appareret
eū excōicatū vel interdictū. ⁊ ſic eſſet ꝓditor qđ eſt cōtra id ꝙ eſt
ij. q. j. ſi peccauerit ⁊ hoc xp̄s fecit q ſimul ad pdicādū iudā cum
2 alijs miſit. j. q. j. xp̄s. ¶ †Itē omnia q faciūt adminiſtrādo tēpo
raliter tenēt quouſꝙ ab eccleſia tolerant. vt no. hic de ele. nihil.
Criminoſorū aūt ſacramēta nō vitabo licet quo ad ſe ſint ſuſpē
ſi. j. q. j. ſacerdotes. qꝛ hoc pbibitū nō eſt. ⁊ ſola pbibitio homi
nis vel canonis facit ꝙ nō ſit licitū. xxxij. di. verū. ar'e. no. ſ. de he
re. c. ij. ⁊ ibi plen⁹ omnia reperies. Alij aliter dicūt vt no. ē. de
3 ſciſma. c. j. ¶ †(Secure miniſtret) ſine diſpēſatiōe cū nō conſtet
hoc ordinato p certo illū eſſe ſimoniacū alias ſtult⁹ eſſet mona
chus q a ſimoniaco in bñficio manifeſte vel occulte in ordine q
executionē nō haberet ordinis. vt. ē. eo. tāta. xxij. di. §. verū ordinē
reciperet. vel hic diſpenſat a papa cū ignorāte. j. q. j. ſi qs a ſimo.
Et ſcias ꝙ ſolus ſimoniacus in ordine recepto ſimoniace perdit
executionē. j. q. j. qbuſdā. ſ. c. pe. ē. c. tāta nō ſolū ordinis ſimonia
ce ſuſcepti: ſed etiā omniū aliorū: ⁊ etiā in tēporalib⁹ p cōſeqūs
perdit adminiſtrationē. lxxxj. di. eos nō ea rōne ꝙ nō habuerit
executionē ordinū nō ſimoniace ſuſceptorū: ⁊ ꝙ ex cōfirmatiōe
nō habuerit adminiſtrationē. ē. de ele. tranſmiſſam: ſed qꝛ ſuſpen
ſus eſt hoc ipſo ꝙ aliquē ordinē ſimoniace recepit. vt. ē. ꝓbatū
eſt. ⁊ idē ea ratiōe dicim⁹ in ſimoniaco in bñficio notorio. occul
tus aūt ſimoniacus in beneficio ꝙuis nō ſit ſuſpēſus ipſo iure
ſed ſuſpēdēdus. j. q. iij. c. j. ij. ⁊. iiij. tñ ratiōe illi⁹ bñficij ſimoniace
queſiti nō miniſtrabit ſine peccato nec tēporaliter nec ſpūaliter
puta cōferēdo ordines ſi emit epiſcopatū. i. dignitatē epiſcopalē
nō ordinē: qꝛ tūc eſſet ſimoniacus in ordine ⁊ ſuſpēſus ipſo iure
ordines ab eo collati nullū effectū habebūt. j. q. iij. ei q. ⁊ eſt hec
ea rōne: qꝛ fur cēſet. j. q. j. ordinationes ⁊ ſic licitum nō eſt cōtra
ctare rē alienā ſed ab alijs beneficijs que nō ſimoniace queſiuit
nō erit ſuſpēſus. ſimoniacus aūt in ordine cōferēdo. i. qꝛ ſimonia
ce ordinē cōtulit tātū per triēniū ſuſpēſus eſt. ſ. e. c. pe. ¶ Et qđ di
cimus de ſimoniacis ſuſpēſis: idē dicim⁹ de omnibus notorie ex
cōmunicatis depoſitis ⁊ ſuſpēſis. hec aūt monachus erat in opi
nione ꝙ etiā ſimo. in bñficio ⁊ qui recipit pecuniā p ordine cō
ferēdo perdit executionē. ar. j. q. j. reperiunt. quibuſdam quod ta
men falſum eſt. ſ. e. c. pe. ⁊. ex. c. reperiunt. bene colligitur vbi dici
tur ꝙ ex quo cōſidit: ⁊ tunc errorē ſequēdo nō vult ordinari. ſed
quare non tollit ab eo errorē dicēdo ſibi ꝙ ſecure ab eo ordines
recipiat videt enim ſibi inijcere laqueum ꝙ nō debet. xxvj. q. j. c.
vlt. tñ. ſatis offert ab eo errorē per verba hic poſita ſed cōſcientiā
mutare non pōt: cum non poſſit vis inferri animo. xxij. q. v. §. j. ⁊
c. j. cōſuluit me tñ ei ꝙ niſi deponat errorem non promoueatur:
qꝛ etiā errori cōſcientie eſt cōſulendum. ar. ē. de ſpon. commiſ
ſum. ff. de rei ven. ex diuerſo nobis plus placet ꝙ iſte monachus
non errabat in iure credēs ꝙ ille qui ordinē conferret ſimonia
ce ſit ſuſpenſus ipſo iure ꝙ ⁊ hoc ipſum verū eſt. ſ. ꝙ ſuſpēſus eſt
vſꝙ ad triēniū. ſ. e. c. pe. ⁊ vlt. ¶ Itē grauiter arguendus eſt ⁊ pu
niendus eſſet ſi poſtꝙ de iure doceretur contumaciter credere ⁊
obedire cōtēneret. xix. diſt. nulli. nec mandaret dominus papa
quod hac occaſione dimitteret ſumere ordines: imo purgatione
erroris ſui eum ordinez recipere cogeret dicimus ergo quod hic
monachus credebat ⁊ probabilem credendi preſumptionem ha
bebat quod ſuus epiſcopus ſimoniace ordines contulerit: ⁊ ideo
conſulitur ei quod niſi prius deponat hanc credulitatem quod
non promoueatur ad ordines. ¶ †Sed opponēs quare non eo
dem modo prohibuit ei in ſuſceptis miniſtrare. Reſpon ſumere
ordines voluntatis eſt. quia ad eos nemo preciſe cogitur. ē. de
tempo. ordi. queris. lxxv. diſt. c. j. ⁊. ij. ſed celebrare in ſuſcepto ne
ceſſitatis eſt. ar. ad hoc. ſ. de ſen. ex inquiſitionis ⁊ forte poſſet di
ci quod vbi tantum probabilem cauſam credendi hʒ ⁊ nō ſciam
qđ ſi prelatus ſuus eum cogeret ordinari a tali qđ prudenter fa
ceret ſi obediret. ſed ſi p certo ſciret ⁊ notoriū eſſet eū ſimoniace
ordinē cōtuliſſe infra triēniū nullo modo ab eo ordinē recipere
deberet: imo potius deberet ſe permittere excōicari argu. preal.
4 decre. inquiſitioni. ¶ †Sed opponēs in hoc caſu neceſſitatis. ſ.
qñ ad hoc cogit videt rōne ſupradicta qđ etiā ſi ſciret eū ſimonia
cū ꝙ dʒ ab eo recipere ordinē ſicut celebrare in ſuſcepto. ſed dic
ꝙ in nullo caſu nec neceſſitate debet quiſꝙ mortaliter peccare
qđ eſſet ſi ſcienter ordinem inaniter ſuſciperet. ſed qñ ignoranter
ſuſcepit tunc non peccat ſi velit exequutione ordinis ſic inaniter
ſuſcepti ex diſpenſatione. Recipiendo aūt ordinē ſcienter a noto
rio ſimoniaco in ordine non recipit executionem quam non ha
bet ordinator. ē. c. tanta. j. q. j. ventum reperiunt. ⁊. q. vij. diaber
tum. imo ⁊ ſi ordinetur ignoranter non recipit executionem niſi
diſpenſetur

diſpẽſet.j.q.j.ſi quis a ſimo.quidã tñ dixerũt ⁊ videt̃ meli⁹ qð ⁊ ſi ſciẽter recipit ab heretico h3 executionẽ ꝙdiu tolerat̃.ar.xv.q.vlt.c.vl.ar.contra.xxiij.q.iiij.tres perſonas qð verũ credimus in omnibus aliis criminoſis ſed in ſimoniacis ⁊ fornicatorib⁹ notoriis ſpeciale eſt qð etiã ſine ſnia licet ab eorũ obedientia recedere.xxxij.di.§.verũ.⁊ ſecũdũ hoc põt intelligi decre.iſta:qꝛ iſte ordinat⁹ credebat qð ordinator ſuus ex relatione multorũ eſſet notori⁹ ſimoniacus.Et qð ideo nõ haberet ordinis executionẽ.

⁊ ꝙ nõ deberet vlteri⁹ ordinari ab eo.qꝛ ſua autoritate debebat ab obediẽtia eius recedere.ſed papa videns eũ errare in iure poſitiuo ꝯſuluit ei ꝙ i ſuſcepto ordine miniſtraret.qꝛ ſicut dictũ ẽ peccaret niſi in ordine ſuſcepto miniſtraret.ſed ꝯtra cõſciẽtiã nõ aſcẽdat ad ſuperiores.ipſe enim habebat cõſciẽtiã ꝙ ex quo aliquis a ſimoniaco aliquem ordinem ſuſciperet vlterius ad nullũ ordinez promoueri poterat.nec erat peccatũ mortale male intelligere canones qui ſunt de iure poſitiuo.❡†Si tu dicas quod

a debeat pape credere de intelligentia canonum [a] alioquin eſt hereticus.xix.di.nulli.Rñ.quod ſi papa faceret expreſſum canonẽ qð recipiens ordinẽ a tali ſimoniaco qui nõ eſt notorius niſi ex aliquorum relatione poteſt ꝓmoueri licite ⁊ iſte ordinatus diceret qð papa nõ poſſet hunc canonem condere eſſet hereticus vel grauiter peccaret.ſed hic papa nõ faciebat de hoc canonez licet ſic arbitraretur.⁊ talis eſſet opinio ſua que nõ preiudicaret aliorum opinionibus.ĩ.de reſti.ſpo.literas.pro his aũt ſufficiẽs ratio eſſe videt̃.qꝛ cũ hec pena nõ inueniat̃ in canonibus quod recipiens ordinẽ ab heretico:vel quocunqꝫ alio criminoſo tolerato nos penas extendere non debemus de pe.di.j.pene.ſpeciale tamen eſt in notoriis ſimoniacis ⁊ fornicatore.ſi aũt coact⁹ recipit ordinẽ a ſimoniaco.recipit executionẽ.j.q.j.cõſtat.nos aũt hoc nõ credimus imo generaliter dicimus nullum qui nõ habet poſſe dare executionem.⁊ quod factum eſt de diſpenſatione factum fuit.⁊ repete que dicuntur.xxxij.di.§.verum(deponas)quia credere debet eum non ſimoniacum.

IN tantum.

p **Et tuas.** nobis literas ⁊c.(diſpenſatũ)per papam.

COnſulere et infra (vicedominatum)cui aliqd ſpiritale eſt annexum.j.q.j.ſi quis epiſcopus.⁊ queſtione.iij.ſaluator.

SIcut pro certo ⁊c.(benedictionib⁹).ĩ.eo.cum eccleſie(exigere)hic iuſtificat decre.

SIoniã ſimoniaca labes(expellat̃)habita diſtinctione que eſt.ĩ.eo.dilectus.

a **Adiuimus** ⁊c.(ingerunt)epiſcopi(eorum)i.epiſcoporum.

1 ❡Non eſt quis cogendus aliquid ſoluere pro eccleſiaſticis ſacramẽtis.⁊ in nu.1.⁊ quãdo ad hoc agi poſſit.habes in nu.3.4.

AD apoſtolicã audiẽtiã.❡(†Qui maliciose.)No.ꝙ nõ dr hic ꝙ aliqs cogat̃ aliqd ſoluere ꝓ eccleſiaſticis ſacramẽtis.illud enim eſt illicitũ.ĩ.c.pri.⁊.c.ſuã ⁊.c.cũ in eccleſie ſed hoc tñ pertinet ad officiũ epi.vt ſi qs pias ⁊ laudabiles conſuetudines velit mutare:ſcꝫ ſollicitãdo vel ſtatuendo ꝙ nemo aliquid det ꝓ ſepultura vel ꝓ ſimilib⁹ cõpeſcant̃.null⁹ tñ coget̃ eas

2 ſeruare vt in preal.decre.❡†Itẽ no.ꝙ nũꝗ̃ põt dici quiſqꝫ cogẽdũ vt ꝓ ſpũali aliqd det eẽt in locis vbi ꝓ eccłaſticis ſacramẽtis dabat̃ vt puta ſi cõſuetudo ibi erat ꝙ dabat̃ ꝓ ſnla tpe puſe nũmus vel aliud qꝛ aut dices ꝙ volũtarie dabat.⁊ ſic nũꝗ̃ cogẽd⁹ eſt.aut coacte:⁊ ſic eodẽ mõ nõ eſt cogẽdus:qꝛ ſimo erat;vt in.c.ꝑal.⁊ cõtra ius naturale.vñ talis cõſuetudo ſeruãda nõ eſt.viij.di.§ cõtra dicim⁹ tñ ꝙ lꝫ tñ volũtarie aliqui certũ ſoluere cõſueuerint nõ tpe collatiõis ſacrorũ:vt ſicut Venetiis ſoluit̃ in morte decima mobilium.In britania tertia in opus eccleſie ⁊ pauperum diſpẽſanda hñ cogẽdi ſunt ſeruare talẽ cõſuetudinẽ.xj.di.in his.eñ.di.illud ridiculum conſuetudo etiam ſic intelligitur qð hic dicit̃.⁊ ſi dicas qð voluntarie dederunt non ſe obligauerint.Rñ falſum eſt:imo qꝛ tãto tẽpore exoluerunt creditur quod voluntarie ſe obligauerint.❡Ad illa aũt ꝗ dabantur tempore collationis ſacrorũ nunꝗ̃ cogant̃ qꝛ ſpẽs mali eſt a qua abſtinẽduz eſt.ĩ.de vi.⁊ ho.cle.cũ ab omni.⁊.c.decorẽ.⁊ qꝛ preſumit̃ ſimonia ex introducta.⁊ facit ad hoc:qꝛ nec ante nec poſt dare precipit̃.j.q.ij.c.ſi.ĩ.e.c.j.hoc aũt cõſtat quia nunꝗ̃ propter aliquod tẽporale retardanda eſt collatio ſacramentoruꝫ.ĩ.e.c.ꝑori.⁊.c.in tantum.Item ſi aliquid ſponte offertur nõ eſt ſpernendum.j.q.ij.quã

3 pio.❡†Item ſi conſuetudo habet quod in dedicationibus eccleſiarum aliquam partem oblationum habeat conſecrator ⁊ clerici qui ei obſequuntur in conſecratione bene ad illam conſuetudinem obſeruandam agi poteſt ⁊ peti.vt.ĩ.qð.iij.nec numerus.xviij.q.ij.cleutheri⁹.ſeruitium ⁊ ibidem in ſepulturis ⁊ in omnibus aliis que de iure ratione cõſuetudinis debentur vel diuidunt̃.ĩ.de ſepul.certificari de teſt.reqſiſti.ſi qua aũt alꝫ ſint que non rõne ꝯſuetudinis generalis ſed ſpãlis debent̃ vt ſi ꝯſuetudo eſſet ꝙ in cõſecratione haberet certũ marchas nõ crederẽ talẽ cõſuetudinẽ ſeruandam cũ male de ea ꝑſumat̃: vt dictũ eſt. nõ negamus tñ quin poſſit accipere expẽſas pro ſe ⁊ comitibus ſuis ⁊ certũ qd põt ſtatui qð accipiat ꝓ expenſis:qꝛ nõ cogit̃ milita-

4 re ſuis expenſis.⁊.q.vlt.relatũ.xij.q.ij.charitatẽ. †Expenſas eñ ẽps ⁊ villa vbi ſunt baptiʒãdi vel chriſmãdi vel alia ſacra ꝯferenda vel eccłia ꝯſecrãda petere põt ſi habẽt vnde ꝑſtent: alioquin ipſe de ſuo faciat.⁊.q.iij.canẽdum.nec obſtat.c. nec numerus qꝛ illud loquit̃ qñ aliquid exigebat vltra expenſas:nã cũ baptizandi ad domũ baptizatorũ venirẽt nihil ꝓ expẽſis accipiant cum ⁊ ipſi expenſas nõ faciant vel melius põt dici ꝙ aliud eſt petere aliqd ab his quorũ eccleſia ꝯſecrat̃:vel de bonis eoꝝ ⁊ hoc nullo mõ lꝫ.⁊ ſi de hoc ſit generalis cõſuetudo.ĩ.e.in tantũ. ⁊ aliud eſt nihil ab eis petere ſed de oblationibus ꝗ nõdũ ꝑuenerũt in ſpãle dñiũ alicui⁹ vel vſum vel poſſeſſionẽ diuiſionẽ aliquã facerent:⁊ hoc licet etiã tẽpore cõſecrationis eccleſiarũ vel collatiõis ſacrorũ tamẽ credimus ſi ẽps vel clerici dicerẽt nõ interceſſim⁹ niſi ſecuri ſimus ꝙ dabitis nobis oblationes:vel ꝙ vos dñe ẽpe nobiſcũ ſm cõſuetudinẽ antiquã diuiſeritis ꝙ peccarẽt.ĩ.e.c.cũ in eccleſie.ar.cõtra.lxxxiij.di.qꝛ ſctã imo plus dicũt aliqui ꝙ clerici qui cõſueuerũt habere aliꝗ̃ ptẽ ab ẽpo poſſunt ei dicere ſi ceſſauerit aliqñ debitã ptẽ dare dñe nõ intererim⁹ decetero.arg.xcv.di.eſto.xlv.di.cũ beat⁹.qꝛ ſi ẽps rõne ꝯſuetudinis petat eos cogi ad ſeruiendũ interceſſendũ.⁊ ipſi rñdebũt ꝙ ipſe circa hoc ipſam cõſuetudinẽ ſerua.nos tñ credim⁹ ꝙ nõ eſt licitũ clericis negare ẽpis obſequiũ cõſuetũ licet ẽps deneget cõſuetã ptẽ oblationũ.imo ſi fecerint agere põt ẽps nomine eccleſie petitorio ⁊ poſſeſſorio contra clericos:cũ hec exceptio nũꝗ̃ inueniat̃ in iure ſed clerici ſimiliter ꝓ ẽpo nõ ꝓ eccleſia poſſunt agere peti.⁊ poſ.ad ꝑdictã cõſuetudinẽ obſeruãdã.⁊ etiã qꝛ infringit ẽps cõſuetudinẽ ſi expedit canonicis:⁊ ſi cõſuetudo tñ in fauorẽ ẽpi eſſet introducta poſſet agere vt abſoluatur a ꝑdicta cõſuetudine.qꝛ priuil.⁊.c.xj.qð.tñ.priui.ſed nos hoc nõ credim⁹:nã licet illud aliqñ obtineat in priuil.nõ tñ obtinet in iure cõi vel cõſuetudinario qð difficilius ab homine ſeparatur ꝙ̃ gratia:ſꝫ põt agere ⁊ petere vt ꝙ̃diu nõ ſoluerit ẽps ꝙ cõſueuit:nec ipſi obſequium debitum preſtare teneantur.⁊ ſic loquitur.xcv.di.eſto.xlv.di.cum beatus.

> a ❡Intelligẽtia canonũ. Addo archi. ⁊ dari⁹ domi.in ſũma xx.di.⁊ meminit abb.ĩ.c.capellan⁹.eo.iꝫ. õ ſcriꝫ ⁊ refert fel.ĩ.c.ne innitaris.col.j.circa fi.ĩ.de ꝯſtitu.

NE deiciet infra. (patribus)qui ordinauerunt ciſtercieñ.qꝛ ex quo regula eſt approbata per papaz nulli licet eis aliquid contra regulas mandare(ordine)quia etiam ſi papa mandaret eis aliquid quod eſſet contra ſubſtantiam ordinis vel peccatum non deberent obedire.ĩ.de ſtatu mona.cũ ad.in fine(ordine).i.ſubſtantialibus ordinis.

IAcobus canonicus.

SI quis ordinauerit hic not.penã datã ordines ſimoniace(inquietet).ĩ.e.ꝑ tuas.credũt qdã ꝙ hic q ſic iurauit ⁊ ꝓmiſit poſſit petere vt ſibi remittatur ꝓmiſſio.ſ.de magiſtris.c.ij.hoc nõ credim⁹:qꝛ ſibi obſtat ſua turpitudo.❡†(Per triẽniũ)lapſo triẽnio ſine aliqua diſpenſatione recuperat executionẽ cũ pene ſint molliẽde.de pe.di.j.pene ⁊ hoc intelligo ſi crimẽ eſt occultũ:ſi vero manifeſtũ ſemp eſſet ſuſpẽſus.ar.xxxij.di.§.ver.Itẽ lꝫ hãc penã habeat a iure ſi tñ accuſat̃ perpetuo deponet̃ ⁊ infamis erit.j.q.j.reperiunt̃.qdã dicant ꝙ hec decre.obtinet tñ in caſu hic poſito.nã alias q ſimoniace ordinẽ cõferret perpetuo ſuſpẽſus eſt alii aũt in omni caſu intelligũt eã opinionẽ.vel dic ꝙ verius videt̃ ꝙ hic nõ directe cõmittit ſimoniã in ordine ſed in bñficio vel in iure cõſecutiuo ordinẽ:qꝛ ordinãs nihil recipit nec ſibi aliqð debitũ remittitur vt ordinet qꝛ nihil ẽps ante ordinationẽ debeat ordinato.preterea ordinator vult ordinare ⁊ ordinatus ordinari nullo dato:⁊ ideo non directo videtur eſſe ſimonia in ordine:⁊ ideo ſpecialis pena datur in hoc caſu cũ alias dãs ordinẽ ſimoniace directo perpetuo debeat eſſe ſuſpẽſus:⁊ recipiẽs nõ ſolum ab ordine ſimoniace ſuſcepto ſed etiam ab alio ſit ſuſpenſus.hic autem non eſt ſuſpenſus niſi ab ordine ſic ſuſcepto:vt hic.⁊.ĩ.eo.per tuas

MAndato veſtro recepto ⁊c.(generalis).ĩ.eo.quoniaꝫ ſimonia(extendi)cum ex tali extenſione:non multum honoris iudicia creſcant.ſed tantuꝫ ſaluti anime prouideatur(vtriqꝫ).i.ex parte dantis ⁊ accipientis beneficiũ:⁊ iõ ſeruiunt vt beneficium acciperet.⁊ ille qui dedit beneficiũ:ideo dedit quia ſibi ſeruiunt.

❡Ne prelati vices ſuas vel eccleſias ſub annuo cenſu concedant. Rubrica.

Preterea quoniã quidã epale) Iſti epi iuriſditionem q̃ ad epm ſpectabat in aliquib⁹ pochiis vẽdebãt decanis archipreſbyteris qḋ hoc inhibetur ſed econuerſo epi exercẽtib⁹ iuriſditionẽ epalem ſalariũ dare poſſunt.xij.q.ij. charitatẽ quicũq3. Itẽ nõ exercẽtib⁹ iuriſditionẽ obuentiões tẽporales vẽdere poſſunt.ſ.c.querelã. Nõ diuerſitatis q̃ iuriſditio nõ debet vẽdi.in aut.vt iudi.ſine quo.ſuf.in obuẽtionibus eſt cõceſſum. Itẽ prelationem vel aliquod ius ſpũale nõ põt locare vt hic. Officia aũt temporalia vt caſtaldiã ſi pro pecunia concedat licet alias ſit turpis queſtus non tamen eſt ſimonia niſi habeat ſpũale annexum.ꝛ ſic intelligitur.j.q.iij.ſaluator.

Quia in quibuſdã ⁊c.(ſub annuo) ſ.ſic tu exercebis talẽ iuriſditionẽ ſuper tales ſacerdotes ꝛ totũ lucrũ vel p̃s ei⁹ ſit tuũ ſ3 mihi epo.vel archiepo tñ reddes. ꝛ hoc eſt illicitũ:ſ3 ſi diceret:ego tibi ꝑ ſalario tuo.c.li.dabo:ꝛ tu exerceas iuriſditionẽ in hos ſacerdotes:ꝛ tu dabis mihi totum lucrũ hoc ẽ licitũ.xij.q.ij.charitatẽ(ãnuo)xxiij.q.j.militare hoc vt ſimonia.ar.j.q.iij.ex multis.vidẽtes.nõ ſolũ.ſ.c.pr.notat̃ õ ħ.

1 Regimen eccleſie committi non poteſt ſub pretio.
2 Donatori licet conditiones apponere:ſed non ſpirituales.
3 An liceat pauperi ſacerdoti locare ſpũales opas:ꝛ in nu.4.

1 **Quoniã enormis.** ¶†(Regimen) regimẽ eñ cõmitti nõ põt ſub ꝑcio ſ3 ſi cõtingeret ꝓlatũ infirmũ eẽ vel abſẽtẽ bñ poſſum ꝑcio dato ſacerdotẽ vicariũ ibi conſtituere.ſ.de ap.puenit.ij.ſ.de cle.egro.de rectorib⁹.xij.q.ij.charitatẽ.ꝛ ille qui locat opas ſuas ſpũales nõ peccat ſi aliũde ſumpt⁹ nõ h3.j.q.j.duces.ſi aũt aliũde h3 ſumpt⁹:l3 nõ ſit ſimonia:eſt tñ ſpẽs mali.ꝛ iõ nõ locet opas nec impẽdat:q̃ nõ tenet̃:vidẽ dicim⁹ nõ licere illis q̃ hñt aliunde ſũpt⁹ ꝯuenire dabis nobis tñ ꝛ nos oĩ anno faciem⁹ anniuerſariũ.ſ3 bñ l3 ꝛ meritoriũ eſt conſtituere aliquos reddit⁹ in aliq̃ eccĩa vt ibi faciãt anniuerſariũ alicui⁹ ꝛ hec ꝯſtõ põt fieri ꝑ illos q̃ deberẽt facere anniuerſariũ ſ.de ꝑbẽ.ſignificatũ ſ3 dõatori redditũ nõ l3 ꝯſtituere nec ſub ꝯdõne reddit⁹ dare.ſ3 ꝑ alle.decre.ſignificatũ vr̃ ꝯdicere vbi dr̃ q̃ capl̃m cõceſſit bñficiũ ſub ꝯdõne.rñ.q̃ nõ fuit ſub ꝯdõne ſed pure fuit in decre.ꝑ alle.ꝯceſſum bñficiũ.ſ3 bñficiũ fuit aliquib⁹ onerib⁹ aſtrictũ ꝑ illos qui hoc facere pñt:ſ3 ali⁹ donator reddi
2 tuũ ſiue clericus ſiue laicus ħ nõ pt. ¶†S3 dices:imo ꝛ laico donatori l3 ſue rei ꝯditionẽ adiicere.ſ.de ꝯdi.app.c.ver.ſ3 rñ.q̃ l3 donatori ꝯditiones apponere ſ3 nõ ſpũales. Redemptio aũt captiuoꝝ bñ põt poni in cõditionib⁹ rerũ donatarũ eccle.x.q.ij.
3 hoc ius.xij.q.ij.aux. ¶†Id aũt qḋ in ꝑn. hui⁹ glo. dictũ eſt nõ pl3.ſ.q̃ pauperi ſacerdoti liceat locare operas ſpũales. dicimus eñ q̃ nunq̃ paupi ſacerdoti nec ad diẽ nec ad annũ licet aliqd recipere ꝑ officiis diuinis dicẽdis.ſ.tit.pri.in multis.c.ſed credimus q̃ ꝛ paupi ſacerdoti ꝛ diuiti l3 paciſci cum aliquo quod moret̃ in aliqua eccĩa vt celebret ibi diuina:ꝛ certũ qd ꝑ hoc accipere ita tñ q̃ nũq̃ ꝑ diuinis aliqd accipiat: imo ꝛ in pactis et intẽtione debẽt eſſe ſegregati ꝯcr⁹ vt mercedẽ q̃ accipit nõ ꝑ diuinis accipiat ſ3 ꝑ manſione quã facit apud aliquã eccĩam vel ꝑ aliis bñficiis q̃ ibi facit vel ꝑ recompẽſatiõe dãnoꝝ que ſuſtinet occaſione more quã ibi ꝯhẽt.ar.ſ. de rerũ permu. ad q̃ſtes.
4 ¶†S3 dices ſi h3 de proprio nõ d3 accipere de bonis eccle.j.q.ij.clericos paſtor.ergo ſi eſt diues clericus non d3 accipere tpalẽ mercedem pro diuinis celebrãdis in aliqua eccĩa. ¶Sed rñ.
a de iure eſt q̃ ſiue ſit diues ſiue paup qḋ q̃ altari a ſeruit de altari viuat.ſ.de prebẽ.cũ ſm apoſtolũ nec ꝯtradicit.c.ꝑ alle. clericos paſtor.q̃ non loquuntur de clericis ſeruientibus eccleſiis ſed de aliis abundantibus clericis qui volebant viuere de bonis eccleſiarum qui non ſeruiebant:nec earum clerici erant.

a ¶Altari.addõ q̃ hãc eãdem opi.t3 archi.l c.illi q.xij.qḋ. ij.abb.l.c.eps. de ꝑbẽ.ꝛ l ſua diſpu.ici.tit⁹ ꝛ t3 etiaz hoſ. tho.ij.ij.q.clxxxv.ar.ij.ꝛ referũt mod.l.c. poſtulaſti.col. viij.l ſi.ſ.õ ref.
b ¶Succeſſor. adde q̃ car.in ꝯſ.xcv.incl.rñ deo ſingu. refert dcl.in no. hec dicit hoc cõiter teneri ꝑ ſcribẽtes.

Quereſam ⁊c.(eccĩa).i.obuẽtiones eccleſiaſticas(ꝑſumpſit) ſi noĩe eccle locauit ꝛ valet ſucceſſor b tenet̃.ſ.de ſo.c.j.xij.q.ij.hui⁹ ꝯcaq3.ſuf.xxv.di.eccle.ꝑn.ſi iuniſſt ſec⁹.ſ.de his q̃ ſi. a pre.cũ vos.ſ.de ꝑca.c.ij.ꝛ hoc intelligo ſi nõ interuenerũt ſolẽnitates debite.alias eñ teneret ꝯctus l3 poſſet reſtitui in inte.ſi vero ſuo noĩe locauit nõ intẽdens obligare eccĩam nõ tenet̃ ſucceſſor.ſed nec heres eius ſicut nec heres vſufructuarij niſi inq̃tũ ad eũ puenerit.ff.de loc.ſi q̃s domũ.§.hec ſubiũgit.ꝛ hoc verum eſt in miniſtro vl̃ ꝑlato eccle ſcꝫ q̃ ſucceſſor tenet̃ habere ratũ q̃ factũ eſt a ꝑdeceſſore.ſ3 in canonico ꝑbẽdario ſec⁹ dicim⁹.q̃ ille nunq̃ põt locare ꝑbẽdã ſuã vltra tẽp⁹ vite ſue:l3 de illa poſſit agere ꝛ cõueniri ſicut legitim⁹ adminiſtrator.vt no.ſ.de ꝑba.c.iij.

¶De magiſtris ꝛ ne aliquid exigat̃ ꝑ licẽtia docẽdi. Rubrica.

Quoniã eccleſia (cathedralẽ) Idẽ in aliis q̃ ſũt ſufficiẽtes ſ.c.q̃(eiuſdẽ)eccle.ſecus de aliis niſi ſint pauperes. ſ.eo.q̃(bñficiũ)ſec⁹ ſi nõ habeat bñficium.x.q.ij.precarie.xij.q.ij.charitatẽ.ꝛ Sabin⁹ legũ doctor a ſuis ſcholaribus ſuſtentabat̃.ff.de origi.iu.l.ij.§.ſi.ſed ꝛ ſi habeat beneficiũ gratis poteſt recipere ſed non exigere(interdicat)niſi forte eſſet ibi nimia multitudo magiſtrorum vel alia iuſta cauſa ſubſit.

Prohibeas ⁊c.(ꝑmittat̃) ex hoc videt̃ qḋ ex quo nõ licet ꝑmittere q̃ ꝑmiſſio ſit turpis.ꝛ ſic q̃ melior ſit cõditio poſſidẽtis. ff.de cond.ob tur.cau.l.iij. Rñ. hic ſubuenitur danti non in fauorem ſuum.ſed in odium recipientis.ſile.ſ.de eo qui dux.in ma.quam pol.c.j.ſ.de ſimo.veniens vel dic qḋ pign⁹ promittendo non peccat cũ ſit ſpũale. Quid ſi prelatus non dat licẽtiam eundi ad ſcholas niſi primo precio dato reſpon.non eſt ſimonia.ſed eſt turpe lucrum.

Quãto gallicana. (regem).ſ.eo.c.j.vbi nota.

Quia nonnullis (cathedrales) A diuitibus enim licet accipere cum propter eos non habeat prebendas.ar. xij.q.ij.charitatem.xiiij.q.v.non ſanc.iiij.q.iij.§.item venturis.ſ.de ſimo.cum ſit.ſ.de vita ꝛ ho.cle.cum ab omni.ar. contra.xij.q.ij.gloria.j.q.iij.non ſolũ.ff.de var.ꝛ extraord.cogni. l.j.§.eſt quidam.

Super ſpecula.

¶De iudeis ꝛ ſaracenis ꝛ eorum ſeruis. Rubrica.

Preſenti conſilio (xij.ſoli.) quos ſi nõ h3 aliũde ꝯhoſtiatim q̃rat.ff.de manu.eti.ãvl̃ ꝑ eis quinquẽnio operas ꝑſtet.ff.de ca.ꝛ poſtli.l.vl.xxxvi.q.j.de rapt.hoc tamen.c.non loquitur quod ipſi ſeruo liceat aliquid dare pro ſua redemptione ſed alij xpiano:ſed videtur ducendus ad libertatẽ ſine aliqua donatione pecunie.C.de epi.deo.§.vlt.l.iiij.di.mancipia. Ob hoc dixerunt aliqui hoc.c.abrogatum. Uel dic qḋ hoc. c.loquitur cum iudeus paganum emit cauſa mercimonij ꝛ infra tres menſes venalis exponitur.ꝛ propter infirmitatem xpianus factus eſt.tunc enim non debet iudei vtilitas impediri.liiij.diſt. fraternitatem(xpianus)non tamen erit ſeruus redimentis:ſed reſtituto precio erit liber.inſti.de nora.ac.§.dominus.

Multorũ ad nos (ſeruet̃).i.in libertatẽ excipiant̃. ¶(Liberi)no.originarios eſſe liberos ergo a legitimis actibus non repellunt̃.ar.ff.de te.l.j.C.de poſtu.l.vlt.ad ordines tamen non promouentur.liiij.di.ſi quis obligatum(debentes).i.allegati ꝛ aſtricti de his originariis vel colonis(dominantur)id eſt abſtulit propter ſuam improbitatem.

i **Iudei(legalis)** C.de iude.l.vlt.

q **Quia ſuper his.** ſ.eo.in nonnullis

i **Iudei.**

Ita quorũdã (deſerũt).C.que res ex.nõ debent.l.ij.C.de commer. ꝛ mer.cum ⁊c.ff.de pu.ꝛ ve.corr3.§.ſi enim(precioſos) canon eſt late ſententie(multari)hoc poteſt ſtatuere papa propter commiſſum a laicis crimen.

Iudei(hereditatis) De hereditate ꝛ bõis:ideo intromittit ſe eccleſia:q̃ de nouo conuerſi ſunt ꝛ ſinguntur miſerabiles perſone.ff.de ver.ſi.ſuper quibuſdam alias enim ſe non intromitteret.ſ.qui fil.ſint leg.cauſam.

c **Conſuluit.**

a **Ad hec.**

Sicut iudei. (corpora)non enim reputantur hoſtes.xxiij.queſtiõe.viij.diſpar.alias eni3 hoſtes eẽt.C.de ſepul.violato.ſepulchro.

Quam ſit laudabile. ¶(Paganis)cõtra.xſ.q.iij.ad menſam.vbi dicit̃ q̃ ſine aliqua indulgẽtia licet vti cibariis paganoꝝ. Reſpõ. illud olim q̃ñ pagani non diſcernebant cibos:hodie aũt cum diſcernant cibos non licet ſine ſpeciali indulgentia:ſicut nec cum iudeis licet communicare.xxviij.q.j.omnes.ſ.eo.ad hoc niſi de licentia.vt arg.hic.(Temporum)quia tamen in quadrageſima non licet vti carnibus.

Significauit. ¶(Redemptionis).q.d.ꝑ cauſa redẽptionis l3 aliqua portare etiã ea que vetita eſſent:nõ tñ poſſunt piratis3 contra

cōtra xpianos exercere q2 ſine peccato fieri non poſſet: ſed ligna ⁊ arma eis portare pro redēptione lz: q2 lz p ea poſſint offendi xpiani tñ non eſt directo ꝫ eos: nā ⁊ ſi directo cōtra xpianos venderet. ⁊ in articulo qñ ſcʒ exercceretur ꝯtra xpianos incideret in canonē. Alij tñ dicunt ꝙ arma ⁊ ligna ⁊ alia ſpecialiter eis prohibita & p redēptione nō lz eis vēdere. ar. ſ. eo. ad liberandā. ℭ (Treugā) videbat̃ enim ꝙ facta treuga liceret eis portare res vetitas ſaracenis (excōicationis) late ꝫ tales. ſ. e. ita. ſ. c. pri. (pax) cā dubitationis erat: q2 ex quo iurauerat ꝙ non portaret illuc merces niſi pax fieret per ꝯñs videbat̃ licitum portare ſi fieret pax.

Quod olim (durauerit) ceſſante illa guerra nō durat canon late ſnīe niſi i ligaminibus ⁊ aliis q̃ ſubſidiū faciūt eis ad pugnā. ſ. eo. ita ⁊ ſic loquit̃. ſ. c. pri. in fi. ⁊ in diſpēdiū terre ſancte. ſ. e. ad liberandaʒ.

c Et ſi iudeos.

p Poſtulaſti. iuriſdictionis temporalis.

i In nonnullis.

c Cum ſit.

Ad liberandam (galeas) q2 cum his poſſunt multū offendere xpianos (in piraticis) ⁊ piraticā ꝫ xpianos exercētibus ſecus ſi ꝫ alios exerceant: vel forte nec contra alios cum nō debeant in piratica p xpianos inſtrui. hoc autē nō placet ꝑpter verbum ſequens: in diſpendium terre ſancte (ipſos) hec pnīa imponitur per ſeculares poteſtates. ſ. eo. ita (aperiant) hec penitētia imponitur per eccleſiam.

c Ex ſpeciali.

a Cum iudeo.

ℭ De hereticis. Rubrica.

d Dubius. (in fide). xxiiij. q. j. aperte de ſumme trini. c. j.

q Qui alios.

Firmiſſime (vel ſchiſmaticus) hereticus dr̃ q puerterit ſacrā eccleſie vel ſimoniacus. j. q. j. eos q p. Itē diuiſus ab vnitate eccleſie. vij. q. j. denicꝫ. Iteʒ excōicatus. iiij. q. j. q aūt. Item errās in expoſitione ſacre ſcripture. xxiiij. q. iij. hereſis. Itē q ꝯfingit nouam ſectā vel ꝯfictā ſequit̃. xxiiij. q. j. hereticus. Iteʒ q male ſentit de articulis fidei. xxiiij. q. j. hec eſt fides. qm̄ vetus.

1 ℭ Falſitas admixta in inſtrumento vel in dicto teſtis: quando valeat vel non.

2 Sacramenta ab hereticis recepta an ſint vera ⁊ eſſentialia ſacramenta: ⁊ in nu. 3.

4 Ordinis executionem non poteſt dare ſuſpenſus.

1 Fraternitatis. ℭ † (Capitula) not. ꝙ ſi tabellio in inſtr̃o. vel teſtis in ſuo dicto admiſceat aliquā falſitatē ex ſciēter: nihilominus tñ vʒ inſtr̃m: ⁊ depoſitio teſtis dūmodo falſitas illa nō tāgat ſubſtātiā vel circūſtantias negocij de quo fit inſtr̃m vel reddit̃ teſtimoniū. verbi grã: ſi dicat ꝯhētē eſſe de alia terra ꝙ ſit vel ſi dicat affines alioꝝ eſſe ꝙ ſint. ⁊ hoc eſt iuſtum. q2 in his nō ꝯſiſtit offīn tabellionis nec teſtis. nihil eñ facit ad ꝯtrā vel teſtimoniū vn̄ ſint ꝯhētes vel quoꝝ ſint affines. ⁊ idē eſt in filiis. ſed ꝫ. ix. di. ſi ad. vbi dr̃ ꝙ nō vʒ ſcriptura vbi ēt officioſuʒ mēdaciū admiſcet̃ ꝙ nulli obeſt ⁊ alicui ꝓdeſt. So. illud itelligit̃ qñ admiſcet̃ circa ſubſtātialia vel circunſtātias negocij de quo agit̃. verbi grã. ſi inter ꝯhētes actū eſt ꝙ ſoluat̃ pecunia argētea ⁊ notarius vel teſtis dicit de aurea q̃ melior eſt ⁊ vtilior eſt ambobus ꝯhētibus. nā hoc mendaciū lz ſit piū ⁊ vtile tñ reddit inſtr̃m vel teſtimoniū inutile. ſi aūt ſup his q̃ tangūt ſubſtantiā ꝯtctus de quo fit inſtr̃m vel de quo reddit̃ teſtimoniū vel ſup circunſtātijs eius de qbus no. ſ. de accu. c. inqſitionis. tūc ſiue ignorāter ſiue ſciēter falſum admiſceat nō valebit inſtr̃m vel teſtimoniū ꝙ ſic ꝓbat̃: q2 nunꝙ dʒ ponere in inſtr̃o vel teſtimonio niſi ꝙ in veritate nouit ⁊ vidit. ⁊ in hoc nō poſſet eſſe ignorātia. iij. q. ix. teſtes hortamur pura. ℭ (Dānant̃) hoc hʒ locū in exceptionibꝰ ſcripturaꝝ ⁊ i oībus alijs q publica auctoritate nō hñt offīn ſibi iniunctū. ſic. ix. di. ſi ad ſa. xvj. di. c. j. xxxvij. di. ſi qd. In ſcripturis aūt tabellionē ⁊ aliorūʒ publicū offīn gerentiuʒ ſecus eſt: q2 lz fecerint vnā chartā falſam: alie nihilominꝰ valēt ꝙdiu in officio tolerant̃. ar. viij. q. vi. nōne. ⁊ eſt hoc ꝑpter publicā vtilitatē. ar. ff. de of. pſi. barbarius dicimus tñ ꝙ ſi inſtr̃m in aliquo ꝓbet̃ falſum totū ꝙ in illo inſtr̃o ꝯtinet̃ caret robore firmitatis: ſicut in teſte ẽ q alr̃ publicum officiuʒ hʒ iij. q. ix. pura. ff. de edi. edic. cum eiuſdē. de conſe. di. iiij. cum non liceat lʒ aūt dicta cuiuſꝙ rōne pſone niſi alīa falſa ꝓbent̃ redargui nō pñt de falſo. ſi tñ publica pſona accuſata ⁊ cōdēnata fuerit de falſo. ⁊ extunc inſtr̃a ⁊ dicta eius rōne pſone robore carebunt. ſ. de teſti. teſtimoniuʒ. ℭ Alij tñ dicunt ꝙ ſi in vno inſtr̃o plura capitula ſunt cōnexa ſibi ⁊ vnum eſſet acceſſoriuʒ alteri: vno caſſato cōnexa ⁊ acceſſoria caſſant̃. ſecus ſi ſint diuerſa ⁊ ſeparata. ar. ff. de mino. ēt. ff. de neg. geſt. cū ac. ij. q. vij. §. eſt aūt circa fi. Vel diſtingue vt. ſ. de fide inſtru. ex literis primum dictum magis placet.

2 ℭ † In ſacr̃is ſecus eſt q2 ſacr̃a ab hereticis recepta quo ad eſſentiam vera ſunt. xxxij. di. §. verum. Itē effectū virtutis hñt vel proprias virtutes dignitatis habēt q2 veneranda ſunt in ſe. ⁊ gratiaʒ etiā cōferūt ſi q illa ſciēter ſumant ab eo quē nō putāt hereticum de iuda eñ conſtat ꝙ fuit hereticus. ar. j. q. j. eos q. ⁊ tñ baptizati ab eo gratiam receperunt. nā alr̃ peccaſſet q eum emiſit cum alijs ad baptizandum cū ſic baptizati ab eo deciperētur. j. q. j. xp̃s. ⁊ c. dedit ad idē eſt qđ dr̃ de infantibus. j. q. iiij. c. ij. ⁊. iij. idem dicendum eſt ſi coacte recipiat ſacr̃a. j. q. j. dñs deda. circa fi. ⁊ hoc intelligo coactione abſoluta vel abſtractiua. ſi enim cōditionalis eſſet

3 coactio peccaret nec gratiam reciperet. l. di. ꝑ hos. ℭ † Item eſt neceſſe ꝙ voluntatē habeat illud ſacr̃m recipiendi lʒ nō ab heretico: q2 alr̃ ſacr̃m reciperet. ſ. de bap. maiores. idem dicendum eſt ſpāliter in ſacr̃o baptiſmi: ſcʒ vt in articulo neceſſitatis debeat recipi ab heretico. xxxij. di. §. verum circa fi. ſi autem aliter accedant ad ſacr̃a hereticorum peccat qui accedit nec recipit gratiam. j. q. j. ēt ⁊ c. ſequētibus. ⁊ hoc ex ſola ꝯſtitutione ex qua prohibituʒ eſt a talibus recipi ſacr̃a qđ ex eo apparet ꝙ cōſtitutio excipit baptiſmum in caſu neceſſitatis. vt dictum eſt. ⁊ ad idem. xxxij. diſt. §. verum. nam cum ſolus deus gratiam conferat. non miniſter. nō attendit̃ qualis ſit miniſter. niſi in eo qui ſcienter ꝫ ꝯſtitutiones eccleſie recipit. idē dicimus in oībus ſpēſis. puta depoſitis excōicatis ⁊ ſuſpenſis a collatione ſacr̃orum ſiue a iure ſiue ab hoīe ſint ſuſpēſi: q2 ſi a talibus ſuſcipiant̃ ſacr̃a cū a collatione eorū priuati ſint: inobediētes ſunt q recipiunt ab eis niſi ſit notorius fornicator ⁊ ſimoniacus. q lʒ ſuſpenſi ſint a collatione ſacr̃orū tñ in articulo mortis corpus xp̃i ⁊ baptiſmum conferunt. xxxij. di. §. verū. ⁊ etiam cum a talibus licitum ſit hec ſacr̃a recipere eis licitū erit tangere nō tñ cōficere: nec credimus licitū ab hmōi extremaʒ vnctionē recipere vel alia ſacr̃a: nā cū ſint gñaliter ꝓhibit̃: ⁊ de his ſpāliter cōcedat̃ ꝯñs intellectus pʒ ⁊ ꝙ de ceteris negat̃. xxv. diſ. qualis diuina autē ab eo audire debent ꝙdiu tolerat̃. viij. q. vlti. nōne. ſed ꝙ ꝯcedit̃ his duobus ſuſpenſis: idē intelligo in oībus ſuſpenſis: ſiue ſint ſuſpēſi a iure ſiue ab hoīe. ⁊ forte idē in depoſitis cum ſimilis rō ſit in oībus. C. de diuer. reſcrip. ſi libelluʒ. ſed ſecus in heretico vel excōicato a qbus corpus xp̃i in articulo mortis recipiendum non eſt. j. q. j. ſupueniente: baptiſmū aūt pñt ab eis recipere. Et hic eſt caſus in quo licite cōico cum excōicatis ⁊ hi dādo baptiſmū non peccant poſſet tñ dici ⁊ nō male ꝙ a ſuſpēſis a iure toleratis oīa ſacr̃a vbi nō confertur executio ſed gratia: vt in pnīa: extrema vnctione: ⁊ ceteris conſimilibus licite recipiantur: q2 ſolus deus ibi alias hoc operatur. argu. xix. di. ſm̄. j. q. j. iudas. vbi autem conferretur executio vt in ordinibus. ⁊ vbi aliqd confert̃ ab ordinatore non ſuſpenditur vt. ſ. de ſimo. per tuas. vbi no.

4 ℭ † Executionem aūt ordinis nullus ſuſpenſus dat: q2 qđ nō hʒ dare non pōt. j. q. vij. daibertum. ⁊ ordinator eſt ille q dat executionem ꝙ ex eo apparet q2 dat ſibi ea q̃ ſunt ſigna executionis. ſ. planetā ſtolā ⁊ cōſimilia. xxiij. di. p totū ⁊ melius. xj. q. iij. ep̃s. ſed per hoc vr̃ ꝙ ſi archidiaconus q dat ſubdiacono vrceolum. xxiij. diſt. ſubdiaconus ſit ſuſpēſus: ꝙ ſubdiaconus nō hʒ executionē qđ nō credo: q2 tm̄ ab ep̃o recepit executionem non ab archidiacono. ꝫ de cō. di. iiij. romanus vbi dr̃ ꝙ paganus baptizat. ⁊ tñ baptiſmū non hʒ. ſed rñdeo ꝙ baptizans in baptiſmo nihil cōfert ſed ſolus deus. xix. diſt. ſm̄. ſed plus pʒ nobis qđ no. j. de ſciſma. c. j. ꝯtra id qđ dictum eſt ignorantes ⁊ coactos recipere gratiam in ſacr̃is hereticorum cōtra eſt. xxxij. di. §. verum. j. q. j. etiam ⁊ tribus. c. ſequētibus vbi dr̃ ꝙ ibi gratia non confertur. ℭ Sed rñ. non conferri gratiā ſcienter recipientibus: vel ideo dr̃ non cōferri gratiam: q2 poſtꝙ ſciunt vel in baptizatis poſtꝙ facultatē hñt p manus impoſitionē debent eccleſie reconciliari. j. qđ. iiij. c. ij. ⁊. iij. ⁊ niſi fecerint peccant vel alr̃. q2 ſi ſacerdos bonus eſt per eius meritum ſacr̃a pſunt ſuſcipientibus. ſi aūt eſt fictus eius meritum non prodeſt. j. q. j. per Eſaiā aliq aūt dicunt ꝙ omnes ſuſpenſi occulti vel a iure executionem conferunt de hoc no. j. de ſciſma. c. j.

Si quis epiſcopus (extraneos) q2 ex hoc pſumit̃ ꝙ eccleſiaʒ nō diligebat qñ extraneos heredes eccleſie preponebat: vel ſupple hereticos. q. ſiue conſanguineos ſiue extraneos hereticos heredeſ inſtituat anathema ſit.

i Inter eos.

c Cum chriſtus.

SIcut ait beatus leo. (defenſores) hodie quo ad
hos iſte canon late eſt ſnie ⁊ nō in ptibus tboloſe tantū.
1 ☞ Cum moritur quis: ad quem transferatur poteſtas faciendi
ea que ipſe faciebat.
2 Ad quē ſpectet determinare de articulis fidei.
3 Poteſt papa de laicis ſtatuere.

AD abolendā. (clerici.) repete q̄ dicimus
ſ. de maio. ⁊ obedie. his.
1 ❡ †(Vacāte) mortuo aliquo ſi vis ſcire ad quē trāſferē
ptās faciēdi ea q̄ faciebat anteq̄ ſucceſſorē heat no. qꝛ ſi
ea p ſe ſolū faciebat ſicut iuriſdictionē ⁊ ꝯſilia. ⁊ hoc faciet ille a q̄
ea hēbat: vt ſi erat archidiaconus q recipit iuriſditionē ab epō vi
cem eius gerit. ſ. de offi. archi. c. j. epō eo mortuo eius iuriſditionē
exercebit: ar. ſ. de ma. ⁊ obe. his ⁊ hic. ſ. de inſti. cū veniſſent. ⁊ hec
ſunt vera ſi neceſſe vel vtile eſt hoc expediri anteq̄ ſucceſſor del alio
qn ſucceſſori ſeruabit. ff. de iud. mortuo. C. de iudi. ꝓperandū. §. ſi
aūt. marie ſi in ꝓximo ſucceſſor ſit futurus. ff. de ma. vin. l. pe. §. fi.
⁊ ſi. caplo ꝯceſſit epō eligere archidia. qꝛ p hoc vr caplo ꝯceſſiſſe q̄
eidē archidiacono iura archidiaconalia ꝯferat eo mortuo ad ca
pitulū deuoluet̄ p̄dicta ptās. ſi āt aliq̄ faciat p ſe q̄ nō ab aliq̄ ſūt
collata ſꝫ ſuo iure faciat: vt ſi archidiaconus fundaſſet ecclesiā de
bonis archidiaconi nō capli tūc hec ptās nō deuoluit̄ ad caplm
ſ. de ꝯceſ. pbē. c. nulla ſꝫ ad ſucceſſorē tm̄. Si aūt aliq̄ hēat ab vno
⁊ alia ab alio: cuiq ꝫ in eis q̄ ab eo tꝫ deuoluet̄ p̄dicta ptās. ſicut eſt
videre in clerico hn̄te bona hereditaria vbi dn̄t ſuccedere heredes
legitimi ⁊ bona eccleſiaſtica vbi dꝫ ſuccedere eccleſia. ſ. de teſta. re
latum. xij. q. iij. ⁊. iiij. p totū. ❡ Itē epō ⁊ caplm ſunt vnū corpus
cuius caput eſt epō. ar. j. de ver. ſig. cū clerici. ⁊ cū inter eos dicat̄
ſpūale ꝯiugiū ꝫbi. ſ. de teſta. reqſiti. §. pe. dicimus q̄ ea q̄ ad epꝫ
ptinēt ſuo iure ſicut eſt iuriſditio ⁊ ꝯfirmatio p̄latoꝝ q̄ hꝫ hoc ipō
q̄ eſt epō ad caplm deuoluent̄ ipſo iure. ſ. de ma. ⁊ obe. cū olim. ſi
aūt eū alijs exercebat aliqd nō ad ſubditos vel ſupiores ſed ad ſo
cios eiuſdē collegij deuoluit̄ ptās. lxv. di. c. vlti. arg. C. qn̄ non pe.
par. l. j. idē forte dicendum in abn̄te ſiue ex iuſta cā ſiue ex iniuſta
abſit. In negligēte autem dic vt no. hic de maio. ⁊ obe. cum olī.
2 ❡ (†Hereticos). i. i hereſim iā dānatā ⁊ indubitatā īcidētes alr
cū. ſi de articulis fidei dubitatio oriret̄. ⁊ dubiū eſſet quis hn̄ vel
male diceret. hoc ſola romana eccleſia determinat. xxiiij. q. j. quo
ties. xvij. di. multis a ndictia. q. d. nō ꝓderit eis ſi dicāt ſe velle he
3 reſim abiurare. ❡ †(Cōmittēs) no. papā poſſe ſtatuere de laicis.
ſed hoc eſt ꝓpter crimē. ſi. ſ. de iude. ita alij dicunt ideo hec ſtatu
ta valere qꝛ princeps preſens fuit (exempti) vt templarij.

VErgentis. (per cen. ec.) no. iudices ſeculares
cogi facere iuſtitiam. xxiij. q. v. ad
miniſtratores.

8 **I**F aduerſus. (nos) examine ⁊ male faciūt
qui ligant.

CUm ex iniuncto. (teſtimonium). ſ.
qō miſſ⁹ ſit eo mo
do quo ſcriptura p̄cipit. ſ. ab eo q hꝫ poteſtatē conſti
tuēdi ⁊ mittēdi p̄dicatores vel. i. niſi doceat de ſe ꝓphe
tarum p aliquē ꝓphetam: vt Io. hic oſtendit.
1 ☞ Clericus pro hereſi depoſitus ſtatim eſt relinquendus ſecula
ri poteſtati.
2 Abbas ſeu collegium poteſtatem habet concedendi alicui licen
tiam predicandi.

EXcōicamus. (excōicant̄) heretici (relin
quant̄) pena dānatoꝝ de he
1 reſi. † No. p hereſi. clericū depoſitū ſtatim ſeculari po
teſtati relinquēdū q ſi penitere vult eſt ꝑpetuo carcerā
dus. j. e. c. pe. Scds caſus eſt ſi ꝓpter calūniā vel ꝯtumeliā illatā
epō ſit depoſitus. xj. q. j. ſi qa ſa. Tertius eſt in crīe falſi. j. de fal. ad
fal. alr āt clicus depoſit⁹ tuēd⁹ eſt p eccleſiā. lxxxi. di. dictū niſi ſit i
corrigibilis. ſ. de iudi. cū nō ab hoīe) ꝯſiſcent̄) corrigit lex q̄ defert
hōa cognatis. C. de here. adē de neſtore (q̄ aūt) q̄ſr ꝓcedat̄ ꝫ ſuſpe
ctos de hereſi (moueat̄) Iuramētū p̄ſtatū ⁊ dnoꝝ ꝫ hereticos (ſi
vero) pula dnoꝝ nō purgātiū terram ſuā de hereticis (catholici.)
Indulgētia cruce ſignatoꝝ ꝫ hereticos (credētes) pena credētiū
receptoꝝ fautoꝝ ⁊ coꝝ q ꝓpter ſuſpitionē de hereſi. excōicati p an
nū in excōicatione pſeuerāt (regulare) ſupple nō pſumāt talibus
tradere eccleſiaſtica ſacr̄a (qꝛ vero) ꝓhibitio p̄dicatiōis ſine auto
2 ritate ſupioris. ❡ †(Ab ap. ſe.) nō ergo abbas vel collegiū hꝫ po
teſtatē ꝯcedēdi alicui lnīam p̄dicādi: ſecus dicerē in lnia celebran
di miſſas vel alia officia: quaꝫ q̄libet ſacerdos ꝯcedere pōt dūmō
certū ſit eū eſſe ſacerdotē vt no. ſ. de cle. pere. qꝛ ibi nō eſt tm̄ peri
culū eodē titulo ſicut poſſet dici q̄ poſtq̄ aliq̄s hꝫ affm̄ vel ptātē
p̄dicandi a ꝓprio epō: vt ſunt p̄lati eccleſiarū ⁊ doctores theolo
gie approbati p eū ad quē ptinet. vel et q̄libet alij q̄bus hoc cōce
dit̄ ſpālīter vel gn̄aliter q̄ q̄libet ſacerdos hns curamanimarum
pōt ei dare lnīam p̄dicandi ſuis oīb⁹. Item no. q̄ lꝫ hoc ſit gn̄a
le q̄ ſoli epī poſſint dare licentiam predicandi de ſpeciali tm̄ pri
uilegio q̄nq̄ ⁊ alijs conceditur ſicut fratribus p̄dicatoribus ⁊ mi
noribus: ⁊ et q̄buſdam alijs. ſ. de iudi. q̄ ſit (adijcimus) ſcꝫ viſita
tio ⁊ perſecutio ꝫ hereticos (ſi qui) penam nolētium iurare (volu
mus) penitētia epōrum non proſequētium hereticos.

SIcut in vno corpore.

EXcōicauimus. (redire). ſ. e. ad abolendā
§. j. (arcere) argu. cōtra. C.
de pe. incredibile. ſed dic hoc ſpeciale in hereticis.

ABſolutos. Quia indiſtincte loquit̄ intel
ligo ⁊ poſt ſatiſfactionē. l alis
ſecus. xv. q. vj. nos de elec. cum dile. niſi ſnīa feratur ſu
per abſolutione talium. qꝛ tunc etiam in alna poſt ab
ſolutionem non reuerteretur ad eius fidelitatem. arg. ſ. de diuor.
de illa. ❡ (Manifeſte) ſecus ſi occulte argu. ſ. de ſimo. c. vlti. xj. q.
iij. c. iij. c. iulianus. ibi loquitur de apoſtata tolerato (tenebātur)
in predictis. ſecus ſi iuraſſet ei perſoluere debitum argu. j. de ſentē.
excom. ſi vere. ⁊ not. eſt de hac materia. xv. qō. vj. nos iuratos. Eſt
etiam ibi argu. q̄ bona hereticorum ante damnationem non cō
fiſcantur. ſ. eo. excōmunicamus. §. j. poſſet tamē dici q̄ nullum de
bitum ei ſolui poſſet.

❡ De ſciſmaticis. Rubrica.

1 ☞ Sciſmatici qui dicantur: ⁊ an conferant: vel accipiant ordi
nes ⁊ nume. 2.
3 Irregularitas ordinatoris vel ordinati an impediat executiones.
4 Excōmunicati minori excōmunicatione conferunt ſacramenta ⁊
eorum executionem.

1 **Q**Vod a predeceſſore. ❡ †Large di
cuntur ſciſma
tici quilibet criminoſi. j. q. j. ſacerdotes. xxiiij. q. iij. ſectā
dum itaq ⁊ hi non tenent̄ his penitētijs. Aliquātulū
minus large ſciſmatici dn̄r excōicati. xxiiij. q. iij. apoſtolice. tam ſa
cerdos. de excōicationis. ex q̄bus aliqui ſunt qui non peccant in
excōicatione manētes. j. de ſentē. excōm. inquiſitioni. de his no.
ſ. de except. exceptionē. Stricte dicuntur ſciſmatici qui diuiſi ab
vnitate romane eccleſie conantur ſuos epōs ⁊ preſbyteros facere
⁊ ſuas conſtitutiones. vij. q. j. nouatianus. ⁊ contēnunt conſtitu
tiones eccleſie. xix. di. nulli. ❡ Idem dico etiam ſi velit cōtra epm
aliquē aſſurgere ⁊ epatum tenere ⁊ ſuos ſacerdotes facere. vij. q. j.
ſcire. xxiiij. q. iij. inter ſciſma. ⁊ in his habet locum hec decre. nam
excōmunicati ſunt vt heretici: vt hic. ❡ Alij tamē dicunt contra
in epiſcopis ſciſmaticis contra alios epōs tantum: dicunt̄ etiam
ſciſmatici qui coniurationes vel conſpirationes faciunt contra
epiſcopos vel prelatos. ⁊ hi non ſunt ſuſpenſi ipſo iure. ſed ſuſpen
dendi: ⁊ horum ordinationes non ſunt irrite: ſed ipſi deponendi
ſunt. xj. q. j. coniurationum. ⁊. iiij. c. ſequētibus. ſi autem aliqui de
aliqua re licita coniurarent: puta de non obediendo alicui hereti
co: vel etiam vt eſſent magis ſecuri quod inuicē ſe non prodeſſent
de faciēda accuſatione alicuius heretici vel pernicioſi prelati for
te malum non eſſet. xvj. q. vij. ſane ſemper tamē preſumitur cōtra
coniuratores. xj. q. j. ſi qui clerici. ⁊ maxime ſi coniurent in perpe
tuum vel gn̄aliter. nam ſi contra potētē ⁊ diffamatum coniurarēt
aliqui nō mali ſed boni viri crederē licere (hereſiarchia). i. ſciſma
ticis (ordinatis) ⁊ idem de ordinatis ab hereſiarchia vel ſciſmati
cis in infinitum. nam cum non habeant executionem alijs dare
2 non poſſunt. j. q. vij. daibertum. ❡ †(Irritas) quo ad executionē
ordines enim hn̄ accipiunt. vt no. ſ. de hereti. c. ij. executionem au
tem ſciſmatici iſti non conferunt: qꝛ excōicati ſunt ipſo iure. cum
heretici nominentur. vt hic ⁊. xxiiij. q. j. alienus. ⁊. q. iij. inter. ⁊ he
retici ipſo iure excōmunicati ſunt. ſ. de hereti. excōmunicamus.
xxiiij. q. j. c. ij. quidā tm̄ dicunt q̄ tales non ſunt excōicati ſed excōi
candi tm̄. xxiij. di. in nomie. in ſi. vbi dr dānetur. ⁊ hi a papa alex.
☞ excōicati fuerunt. ❡ †Illi autē ſciſmatici qui ab vnione eccleſie
recedunt vt greci: hn̄ ſunt excōicati ipſo iure. vt in p̄cedētibus. c. ⁊
xix. diſt. nul. nos dicimus q̄ propter nullum peccatum q̄ ſit in or
dinatore vel ordinato impeditur quominus recipiat ordinatus
executionem in habitu. lꝫ exequi non debeat ordinator vel ordina
tus ordinem ſuum q̄ ligatam habet executionem nexibus iuris
q̄ cenſet tali crimine irretitum fore irregularem ſicut apparet in
homicida qui hn̄ in ordinatione ſua recepit ordinis executionem
⁊ etiā dat. ſed tm̄ ligata eſt p cōſtitutionē que dicit homicidā irre
gularē. ſ. de tēpore ordi. c. vlti. ⁊ ita ꝓpter p̄dictam conſtitutionē
ligata eſt executio eius ita q̄ p nullam penitētiaꝫ poteſt ſine pec
cato celebrare. niſi ſecum p papā fuerit diſpenſatum. ſed tamē cō
fert ordinis executionē ⁊ dignitatis. ⁊ etiam recipit vt exequatur
quando erit dignus alij autē criminoſi vel adulteri fures periuri
⁊ hmōi. lꝫ propter peccatū nō debeāt celebrare q̄diu ſunt in pec
cato tm̄ nexibus conſtitutionum non habēt ligatam executionē
ſui ordinis quin q̄ncūq egerint pn̄iam ſine alia recōciliatione li
ceat exequi ſuū ordinē ſalua tm̄ diſtinctione quā no. ſ. de tēpo. or.
ex tenore.

3 ex tenore. ¶ † Idē dicendum vr̄ de irregularitate ordinatoris vel
ordinati ꝙ non īpedit executionē qn̄ ꝯferat̄ habitu ⁊ exercitio ar.
lvj. di. apoſtolica. canon. ⁊. c. vl. ſ̄. de renū. niſi cū. §. pſone. idē dicē-
dum vr̄ ⁊ de infamia. nā ſimoniaci etiam in bñficio ſunt infames
C. de epi. ſi quēꝗ̄. §. vl. ⁊ tñ executionē ꝯferunt. ſ̄. de ſimo. p tuas ⁊
hoc dicēdū vr̄ de excōicatis occultis. ⁊ de oībus aliis p̄dictis qđ
ꝙ diu tolerant̄ ab eccleſia executionē ordinū ꝯferunt. ar. vj. q. ij. c.
ij. ⁊. iij. j. q. j. xp̄s. ⁊ ēt tales recipiunt executionē ſ3 ligatā vt dictū
eſt de homicida ſi ſunt indigni. de ꝯſe. di. ij. non prohibeat. nec eſt
ꝯ. ix. q. j. c. j. ⁊. iij. ſ̄. de epi. q renū. epi. c. ij. qꝛ ibi loquit̄ qn̄ p ſniam
vel renūciationē nō habebāt executionē. nec tolerabant̄ ab eccle-
ſia. ⁊ ideo aliis eā dare nō poterāt. hic āt plus eſt ī excōicatis ꝙ ēt
ſi tolerent̄ dūmō pbari poſſit ſi vocēt aliquē ad ordines vel alia
ſacra pōt ei dici nō recipiā hoc a te: qꝛ es excōicatus: vñ tibi prici-
pādū non eſt: ⁊ ex hac cā legitima eſt appellatio: ſecus aūt eſſet in
aliis puta irregularibus infamibus ⁊ aliis p̄dictis: ⁊ qꝛ nō eſſet ꝯ
eos admittēda talis exceptio: nō recipiā hoc a te: qꝛ es irregularis:
ſufficit eñ ꝙ tolerēt̄. viij. q. ij. nōne rō aūt diuerſitatis eſt qꝛ hmōi
excōicatis cōicari nō pōt ſine picalo: ſ3 in aliis ſecus. idē ꝙ de ex-
cōicatis diximus dicēdū eſt de notorio fornicatore ⁊ ſimoniaco. ⁊
hoc ē ea rōne: qꝛ ab eoꝝ obediētia ſua autoritate recedere l3. xxxij.
di. §. vex. ſuſpēſi ab officio ⁊ a collatione ſacroꝝ p ſniaꝫ hoīs. item
depoſiti ꝓpter crimē q ab officio remouent̄ ſine quo ordines nō
ꝯferunt̄. lxxxj. di. maximi. ⁊ ar. c. di. ſi qs cleri. ⁊. c. ſi qs pbr̄. itē q re
nunciarunt loco ⁊ ordini epali. ſ̄. de or. ab epi. c. j. oēs iſti non ꝯfe-
runt executionē. itē remoti ab eccleſia vel adminiſtratione vt qdā
dicunt. ſed melius vr̄ ꝙ l3 remoueat̄ ab eccleſia niſi ſuſpendat̄ ab
ordine vel officio nō eſt ſuſpēſus ⁊ bñ ꝯferret executionē l3 peccet
ſicut videmus in renunciante loco: qꝛ niſi renunciet ordini execu-
tionē retinet: qꝛ de alterius mādato ordinare pōt. ſ̄. de or. ab epi.
c. j. itē oēs q a ſuſpēſis p ſniam hoīs vel ceteris qui executionē nō
hñt ordinati ſunt vel ab ordinatis ab eis in infinitū executionē
nō recipiūt vt hic: niſi p manus īpoſitionē vel diſpēſationē fuerit
recōciliati. ¶ Et qcqd alii dicāt nō videmus aliā rōnē quare nō
dēt vel recipiāt executionē: niſi qꝛ ſic ꝯſtitutū ē. xxxij. di. §. vex ſup
caractere aūt vel gr̄a dei ꝯferēda ꝗ̄ nō ſūt in ptāte pape nihil ſta-
4 tuere potuit ſup nō peccātes. ¶ † Excōicati aūt minori excōica-
tione ꝓpter pticipationē ſacroꝝ: l3 ſint ſuſpēſi pticipatione. i. pce-
ptione ſacroꝝ nō tñ collatione: ⁊ ideo oīa ſacra ⁊ eoꝝ executionē
ꝯferunt. j. de cle. excō. mi. ſi ce. §. ſi. intruſi aūt l3 ſint ineligibiles: ⁊
ſuſpēdendi nō tñ ſunt ſuſpēſi ipſo iure. ar. ꝯ. lxij. diſt. c. ij. ſed dic ꝙ
ibi loquit̄ alſ ꝙ qn̄ p̄latus intruſus nō pōt ſubditis qbus p ītru
ſionē datus eſt p̄latus ꝯferre ſacra: ⁊ ꝯferēdo nō ꝯfert executionē:
nō qꝛ ſit ſuſpēſus ſ3 qꝛ nō ſuis ſubditis nō pōt executionē ꝯferre.
☞ ¶ † (Irritas) hec plus placēt ꝗ̄ ꝗ̄ no. ſ̄. de ſimo. p tuas ⁊. ſ̄. de he-
reti. fraternitatis. ſed ꝯ nos eſt. j. q. j. ſi quis a ſimonia. vbi dicit ꝙ
ſi qs eſt ordinatus a ſimoniaco non ſimoniace tñ de miſericordia
ſuſtinet̄. ſo. ibi loquit̄ de notorio ſimoniaco. ⁊ hoc apparet p id ꝙ
ſequit̄ in eodē. c. niſi ꝓbauerit ſe ignoraſſe eos ſimoniacos: qꝛ nul-
lo mō cogeret̄ ꝓbare ignorātiā: niſi p̄ſumptio eſſet ꝯ eos qꝛ nō li-
cebat eis ignorare ꝙ alii ſciebant. ſed ꝯtra nos eſt ꝙ in eodē. c. ſc3
ꝙ tūc p catholicis habebant̄ ex quo apparet ꝙ eoꝝ ſimonia non
erat notoria. Sol. nō dicit ꝙ nō haberent̄ p ſimoniacis ſed p he-
reticis: ⁊ vult hoc dicere illud. c. ꝙ ſiue eſſent notorii ſimoniaci: ſi-
ue dānati heretici ꝙ nō eſt cū eis diſpēſandū niſi ꝓbarēt ſe igno-
raſſe eos ſimoniacos: hoc aūt ſcitote ꝙ ſi ꝯtrium dicerēt̄ ſc3 qđ oīs
ſuſpēſus ab hoīe vel a iure ēt ignorans nō h3 executionē ſui ordi-
nis nec eam pōt aliis dare: nec ordinati ēt ab eis p̄nt in infinitū
licētiam ordinandi aliis dare intolerabiles abſurditates ⁊ infini
te ſequerent̄: vix eñ eſſet aliqs q hēret ordinis executionē. item ſi
p̄latus meus eſt homicida vel excōicatus: ita ꝙ nullus ſcit niſi or
dinādus ⁊ neceſſitas requirit qđ ordinet̄ nunqd recuſabit ordi-
nationē huius ſuſpēſi. abſit. vj. q. ij. c. ij. ⁊. iij. item qñ xp̄s miſiſſet
iudam ſi vellet qđ occulti ſuſpenſi: nō haberent executionē ſui offi
cij. ⁊ in hac opi. fuit Hugo. ⁊ Martinus hyſpanus. vt no. j. q. j. ſi
qs a ſi. ⁊. c. reperiunt̄. imo plus dicūt aliq ꝙ etiā ſi ſit noīatim ex-
cōicatus vel dānatus hereticus vl̄ depoſitus tñ ordinatus ab eis
ignorāter recipit non tantum ordinē: ſed etiā ordinis executionē
⁊ hoc expſſe vr̄ dicere. c. ix. q. j. ordinationes. hoc etiam ipſum pro
batur ratiōe. qꝛ ordinator nihil confert in ordinatione. ſed ſolus
deus. xxxij. di. §. verum. non eniꝫ dubiū eſt qđ recepit ordinē ergo
recepit poteſtatē ea faciendi ꝗ̄ ptinent ad illuꝫ ordinē: qꝛ ordo eſt
ſacrum ſignaculum quo confertur poteſtas ſpiritualis ⁊ officiuꝫ
faciendi ea que ptinent ad illuꝫ ordinē. ergo iſte ordinatus h3 po
teſtatē exequēdi ſuum officium niſi propter aliam cauſam impe-
diatur: probatur autē qđ ſemper etiam a preciſo heretico ⁊ excō-
municato ⁊ etiam hoc ſciens recipit executionē. qꝛ ſecunduꝫ oēs
ſi conficiat corpus xp̄i confectum erit: ⁊ ſi ordinet ordinatus erit
ſed hñ fatemur qđ peccat exequēdo ordinē. nec inuenietis capitu
la antiqua ꝗ̄ priuēt ordinatos hmōi niſi ſcinerint ſic eñ loquunt̄
c. j. q. j. qui pfectionē ventum. xxxij. di. §. porro. ¶ Itē cū hec pena
nō ſit impoſita a iure naturali. imo ius naturale vult ꝙ caꝫ ſolus
deus in collatione operetur. quare vicarius Chriſti immeritaꝫ in
gereret pñiam ignorantibus. l3 enim ex cā decreuerit penitētiam
ſciētibus cōtra contēptum tñ iniuſtum eſt imponere penā ignorā
tibus ſine cā: ſed decre. noua. ſ̄. de epi. q renun. c. ſi. dicit ꝯ. ſ. ꝙ or-
dinatus ignoranter ab excōicato indiget diſpenſatione: ſed certe
cum illa decre. ſi intelligat̄ vt iacet ſit contra antiqua iura: ⁊ con
tra naturalē equitatē d3 recipere ſanum intellectum: qꝛ nō eſt pre
ſumēdum ꝙ ⁊ iura alia ⁊ naturalē equitatem voluerit vno verbo
tollere. ſ̄. de elec. eccleſia veſtra. ¶ Intellige ergo dec. qn̄ ignorātia
erat ſupina. ſed ⁊ huic expoſitioni vr̄ ꝯdicere. ſ̄. de epi. qui renun.
epi. c. j. vbi dr̄ ꝙ ſi nō ſit ſupina ignorantia ꝙ pōt ep̄s diſpenſare:
ſed dic illud ideo eſſe qꝛ non pōt eſſe ſine ſuſpitione ſcie poſtꝗ̄ ma
nifeſte renunciaret. ⁊ nec probabat cōtra: qꝛ ſi ꝓbaſſet nunꝗ̄ eſſet
neceſſaria diſpēſatio. ix. q. j. ordinationes. poteſt tñ dici ꝙ iuſta cā
fuit ſtatuēdi nouū ius cōtra naturalē eqtatē: nec in tam notoriis
factis ſicut eſt ꝯ renūciātes: ⁊ cōtra noīatim excōicatos ⁊ p̄tioſos
nullus admitteret̄ ad executionē ſine diſpēſatione nec illud vr̄ ꝙ
poteſtas exequēdi tollat̄ oībus ordinatis ab eis in infinitū qꝛ nō
extendit̄ niſi ad ordinatos a p̄ciſis nominatim: nec ēt extendit̄ ad
alios ignorantes de hoc no. ſ̄. de epi. qui renun. epi. c. j. (careant)
no. ſ̄. de elec. nihil. ¶ Quid ſi aliqua queſiuit nomine eccle. argu.
ꝙ valeat. C. de legi. ꝙ fauore.

Fraternitati. (pſona). Haꝫ ſciſmaticus ēt
receptus: in honore ſuo cum
ordinato a ſe diſpēſare non pōt. ar. j. q. v. preſentium.

¶ De apoſtatis ⁊ reiterantibus baptiſma. Rubrica.

1 ☞ Quotuplex ſit apoſtaſia ⁊ qualiter puniat̄ apoſtata in nu. 2.
3 Pſalmiſta ⁊ lector an gaudeant priuilegio clericali.
1 **Preterea** clerici. † Triplex eſt apoſtaſia. pria
pfidie. ſ. qn̄ qs recedit a fide. ij. q. vij.
nō pōt. Scđa inobediētie ſc3 qn̄ trāſgredit̄ preceptum
p̄lati vel ſacris canonibus nō obedit. iij. q. iiij. alieni. ſ̄.
de ma. ⁊ obe. ſi quis ⁊ tñ obediēdū credit alioquin eſt hereticus ⁊
ſciſmaticus. xix. di. nulli. Tertia irregularitatis. ſ. cum quis a ſta
tu ſumpte religionis recedit de qua hic. j. c. vl. ⁊ no. ſ̄. de tēp. or. ex
parte hoc aūt ſit multis modis dimittēdo tonſuraꝫ vel coronam
accipiēdo vxorē abiiciendo religionis veſtē vel clericalē redeundo
2 ad ſeculum. xx. q. iij. c. j. ij. ⁊. iij. xxvij. q. j. oēs ⁊ hic. c. j. ¶ † Apoſta-
ta pfidie punit̄ ⁊ deſtituit̄: vt hereticus: qꝛ in veritate hereticus ⁊
excōicatus eſt. Apoſtata inobedientie. ſ. qui non obedit p̄lato vel
canonibus: repellit̄ ab accuſatione ⁊ teſtimonio ⁊ excōicat̄: ⁊ etiā
deponit̄ ⁊ iudici ſeculari aliqn̄ traditur. iij. q. iiij. ſi quis a ſuo. xj.
q. iij. ſi aūt vobis apoſtata irregularitatis eaſdē penas patit̄. xvj.
q. j. legi. l. o i. c. vl. xxj. q. v. c. ſi quis a ꝓprio. ⁊ ēt ſi non ſe emendaue
3 rit poſt monitionē caret priuilegio clericali: vt no. j. ¶ † Itē not.
H. dixit ꝙ nedum alii. ſed ēt pſalmiſte ⁊ lector ſemp gaudebunt
priuilegio clericali: ⁊ vlterius non p̄nt viuere ſeculr̄ nec fieri mili-
tes xxj. q. iij. eos ſed alii ꝯdicunt cū quibus ⁊ nos ſentimus diſti-
guētes ſi ſumpſit aliqđ penitus ꝯriū ordini vt ſi accepit ſecundaꝫ
vxorē vel corruptā vel fecit ſe militē ⁊ ſeua exercuerit: tūc priuatur
omni priuilegio clericali. lxxxiiij. di. qſqs. ſi vero nō fecit penitus
aliqđ ꝯriū ordini. ſ. ducēdo virginē: vel fiēdo miles dūmō nō exer-
ceat ſeua p̄t viuere clericaliter ⁊ priuilegio clericali gaudere. xxxj.
di. ſeriatim ſi q vero. ſ3 ſi velit viuere ſeculariter negociādo taber-
nā tenēdo vel tōſurā dimittēdo. tūc nullo gaudebit priuilegio. ſ̄.
de cle. cōiu. Ioānes. ⁊. c. ſeq. ¶ Alii tñ dicunt ꝙ gaudebit priuile-
gio canonis ſi qs ſuadēte. qđ in fauorē ordinis clericoꝝ eſt introductū.
⁊ iđ illi renūciare nō pōt. ſ̄. de fo. cōpe. ſi diligenti. ⁊ hoc ſa
tis vex credo anteꝗ̄ moneat̄ ſed poſtea nō gaudebit. ſed in oībus
laicaliter ſe h3. c. aūt. xx. q. iij. eos. nō obſtat qꝛ loquitur de cōſtitu
tis in ſacris ordinibus: qđ ex eo apparet ꝙ in eodem. c. dicit: eos
qui ſemel taxati. ante ſacrum aūt ordinem taxari non p̄nt. Itē ex
fine eiuſdem. c. hoc apparet vbi dicitur ꝙ coguntur redire ad or-
dinem ꝙ non fieret ſi in ſacris non eſſent. ⁊ ſm̄ premiſſam diſtin-
ctionem erit de foro ſeculari vel clericali: niſi contradicat conſue-
tudo ꝗ̄ iuriſdictionem tribuit. C. de emā. libe. l3 (clerici) de religio-
ſis loquitur vel de conſtitutis in ſacris ordinibus. (Liberari). j.
de ſen. excom. ſi vero. ij. contra ſol. hic loquitur qn̄ p oīa habebāt
ſe vt laici: illud qn̄ dimiſſa corona in aliis agebant vt clerici: vel ēt
cā leuitatis. vel hoc non negatur quin capientes tales ſint excōica
ti. ſed ꝙ talibus clericis per eccleſiam nō ſuccurrebatur. vel illud
h3 locum quando non eſt monitus ꝙ habitum portet. hic autem
qn̄ eſt monitus. j. de ſen. excom. in audientia prima ſolutio proba
tur. j. de priui. ex parte tua.

Ex literarum tuarum. (publicuꝫ) repete ꝗ̄ di-
ximus. ſ̄. de tempo. ordi. ex tenore.

Ue fraternitatis. De apoſtaſie cle-
hec decre. loquit̄
qn̄ cōſtabat aliquē clericalē habitū depoſuiſſe. ⁊ cū eſſet

monitus. ꝙ reſumeret. Rñ. ꝙ hoc ei licebat cum eſſet in minoribus ordinibus cōſtitutus ecōtra dicebaſ cōſtat ꝙ habitum dimiſit. ⁊ fama eſt ꝙ erat in ſacris ordinibus conſtitutus vel ꝙ erat canonicus regularis. vnde ſtatim vel habitum reſumere vel ſe purgare debebat. ⁊ dñs papa pro hoc vltimo propter infamiã ſuiat. Fatemur tñ ꝙ nō in ſacris ordinibus conſtituti non dicunſ apoſtatare ſi clericatum dimittunt. ſ. de vi. ⁊ ho. cler. c. ex literis. ſ. de cler. coniu. Joānes. lxxxiij. di. quiſquis.

Quidam (ritus) forte in obſeruationibus feſtiuitatũ. vel in diſcernendis cibariis.

A Nobis expertijt. (apoſtatis) ꝙ relicto habitu religiōis viuunt ſeculariter: ſi autem apoſtatarent deuiando a fide punirentur vt heretici. ſ. de hereti. excommunicamus. §. i. ſi autem per inobedientiam apoſtatarent punirentur. vt. xix. diſt. nulli.

Conſultationi. (In apoſtaſia) ſi antequã ſumeret dimitteret apoſtaſiam ⁊ reconciliatus poſtea reciperet ordinem ſine diſpenſatione in eo remaneret.

¶ De his qui filios occiderant. Rubrica.

Veniens.

Intelleximus.

De infantibus.

¶ De infantibus ⁊ languidis expoſitis. Rubrica.

Si a patre ſciente. Nã ſi aliquo ignorãte vel inuito expoſitus eſſet nihil ei ꝑiudicaret imo eũ reſtitutis expē ſis repetere poſſet. C. e. l. j. (infans) ſecus in non infante niſi ſit languidus. C. de la. lib. tol. l. j. §. ſi ſcimus (ſeruus) idem de colono: ſi autē nō exponiſ ſeruus: ſed deneganſ ei alimēta ſiue ſit infans ſiue maior nō eripiſ in libertatē: ſed pro derelicto haberi vr̃. ff. pro derelicto. l. vlti. ⁊ ideo occupanti cōceditur (vēdicare) C. eo. l. vlti. niſi illum qui eſt. ff. de nup. patrem.

¶ De homicidio voluntario vel caſuali. Rubrica.

Si quis per induſtriam. (ex inſidias.) ⁊ pro. i. qualis eſt publicus latro qui inſidiatur ſtratis qui non gaudet immunitate eccleſie. ſ. de immuni. eccle. inter al. vel loquitur de altari vete. teſtamen. qđ nō erat eius autoritatis cuius ſunt noſtra altaria.

Interfeciſti. (Athoro) vxoris cui tamen debet reddere debitũ. xxxiij. q. iin. §. vlti. (gladio) hoc ꝓhibet cuiqꝫ penitēti. xxxiij. q. ij. admonere. de pe. di. ij. dolendum (meditatione) ſi caſu. xxiij. q. v. de occidendis (Fecerit) caſu fortuito. vel hic loquiſ diſpenſatiue.

Si perfodiens (nocte). i. furtim domũ intrans hic licet immunis ſit a peccato irregularis tñ eſt. (intelligitur) incipiũt verba Aug. (diſcernere). ff. ad. l. aquil. itaqꝫ. §. lex ff. ad. l. cor. de ſica. furem. (defenderit) ⁊ preuenire eum poſſum in occidendo. C. ad. l. cor. de ſica. l. ij. ⁊. iij.

Tam iuramēto. (repudiatur⁹). ff. ſo. ma. ſi cōſtante. §. iij.

Si quis homicida. De hoc not. infra eodem ſicut ex literarum.

¶ Tenenſ is q bona alterius occupauit ad illorũ reſtitutionẽ. Ad quid teneatur is cuius conſilio aliqua facta eſt rapina: vel deuaſtatio. ⁊ vide de hac materia multa vſqꝫ ad nu. 5.

Sicut dignum. (illi aũt) pnia illorũ q animũ habuerunt occidēdi feriēdi ⁊ capiēdi (manũ). i. ſꝫ manus in eo nō iniecerint (illi ēt) pnia ꝓhibentiũ viuũ fieri occiſoribus (q vero) pnia incitantiũ regē ad odiũ (hi quoqꝫ) pnia cuſtodientiũ ſarcinas occiſorũ. (eos inſup) pnia occupantiũ ſpolia ſancti viri vel ſuoꝝ ¶ † (Occupauerint) ſolũmodo occupata a ſe reſtituere tenenſ: qꝛ nō fuerũt culpabiles in occupationibus quas alij fecerunt. ſꝫ ſimul ꝯcurrerēt in rapinis faciēdis. ſi nũt in eis culpabiles fuiſſent tũc diſtinguēdũ eſt an ꝯſilio fuerint culpabiles: ſꝫ qꝛ ꝯſuluit aliis ꝙ raperēt. ⁊ tũc teneanſ inſolidũ ꝯſilatores qđ ex eo

a ¶ Pniali nō vr̃ fely. l. c. j. co. xj. v. terti⁹ caſus. ſ. de ꝯſti. dicit hoc ſing. ⁊ ro. 1 ſuo ſin. ex. ſeqꝫ 2 Ant. ⁊ Abb. l d. c. j. ⁊ Abb. l c. dilecti. col. v. de ar. ⁊. c. qm̃ ꝯ col. xiij. de proba. ⁊ in. c. cum cauſam col. vj. ſ. de teſti. 1

b ¶ Sed lata culpa. adde fely. l c. j. col. iij. circa med. ſ. de ꝯſti.

apparet ꝙ dolo ⁊ ꝯſilio ſuo hoc dānũ ſenſit. arg. ff. de do. ꝙ ſicut. ⁊. l. cũ quis. ⁊ ſꝫ vi bo. rap. vel interdicto vnde vi: nō poſſit quis cōuenire de cōſilio tñ ſi non ſit ꝯ quē inſtentanſ iſte actiones vel propter defectũ ꝓbationũ vel ꝓpter timorē: vel propter aliã cauſam in defectũ ꝯ hunc ꝯſiliorũ cōpetat actio de dolo. arg. ff. de do. l. ſ. imo plus vr̃ ſm ꝯſiliũ aĩe ꝙ ēt ſi hñ hr̃et actiones ꝯ alios: ſed eas nollet exercere: ſiue ex iuſta cã: ſiue ex iniuſta: ꝙ conſiliarius in hoc caſu ſatiſfacere dꝫ: niſi liberaliter raptus dimitteret raptori. nam tunc credo ꝯſilatorē liberatũ qꝛ liberatus eſt ille q primo ⁊ principaliter tenebaſ ⁊ q res habuerat: ſꝫ ſi ꝯſiliarius abſolutus eſſet p ſpoliatũ nō crederē liberatos alios ad quos res ꝑuenerunt: niſi expſſe intellexerit eos liberare nec etiã illum qui rapinã fecit: ēt ſi de rapina nihil habuerit: qꝛ naturaliter ⁊ de iure diuino ꝯueniēs eſt ꝙ ſublato principali tollaſ acceſſoriũ: ſed nō ecōuerſo. ſ. de cōſti. trãſlato. Jmo plus dicimus ꝙ ēt ſi liberaliter liberēſ principaliter raptor non ꝓpter hoc liberaſ ꝯſiliarius qn debeat reſtituere ſi qđ ad eũ ꝑuenerit de rapina: niſi alius ꝓ eo ſatiſfeciſſet. nam in hoc caſu in ꝯſilio aĩe dicendũ eſt cōſiliario ꝙ ſatiſfaciat illi principali q ꝓ eo ſatiſfecit nō offenſo cui iam ſatiſfactũ eſt. ſecus aſit ſi fieret in iudicio ſi vero nō dedit ꝯſilium de rapina facienda: ſed iuit cum raptore nō vt iuuaret ad rapinã quã diſſuaſerat. ſed vt iuuaret eũ ne ledi poſſit ab aliquo: tunc ſi raptor eſt inuentus in rapina ille q iuit vt pſonã ſolã liberaret ſine rebus nō teneſ alicuius rei. qꝛ nulla res ablata eſt. ſi vero aliquas res aſportaſſet: tunc tenetur qꝛ opem dedit ad rapinã. ⁊ ſi non cōſilium oĩmodo ſine eo non potuiſſet res aſportaſſe. qꝛ ſi ſine eo aſportare potuiſſet tũc nō teneretſ: ſi autē nullas aſportauit: ſed tñ alꝰ dãnum dedit: tũc nullo modo tenetur iſte qui diſſuaſit rapinam: ſed tñ iuit vt pſonaꝫ liberaret: niſi forte raptor nullatenus iuiſſet niſi alterius comitatum haberet: nam in iſto caſu ſemp teneſ qꝛ ⁊ ſi diſſuaſerat tamē opem preſtat vel facto conſulit. ¶ † Sed quid ſi multi comitati ſunt aliquem ad faciendam rapinam vel deuaſtationem aliquarum rerum ⁊ volentes ei preſtare opem in deuaſtatione vel ad defenſionē ſuam ne ledi poſſet. vel ibant vt impedirent aduerſarios ⁊ vt cōpeſcerent ſi vellent prohibere rapinam vel deuaſtationem.

2 ¶ † Ad hoc ſi. reſpondemus ꝙ ſi iuerunt vt iuuarent ad rapinã non tenentur in conſilio anime: niſi de rapina quam ipſe fecit vel que eius auxilio eſt facta. ⁊ ideo ſi multa rapuit vel deuaſtauit iſte principalis raptor ſine auxilio alterius que etiam rapuiſſet vel deuaſtaſſet etiam ſi eum comitatus non fuiſſet in nullo teneſ qꝛ nec facto nec conſilio rapinam vel vaſtum illud fecit: ſꝫ ad hoc iuit vt faceret hoc ſaluo qꝛ ⁊ de alijs vaſtis que non eſſent facta ſi ipſe cũ alijs ibi non fuiſſet tenetur in virilem portionem ſi eius ⁊ aliorũ timore fecerunt alij vaſtum. Et eſt ratio diuerſitatis inter conſilium ⁊ auxilium: qꝛ auxilium reſtringiſ tñ ad illa in quibus auxilium pſtiut: ſed conſiliũ euagaſ ad oĩa dãna. ¶ † Sed ſi nullius

3 timore dimiſſa eſt rapina vel vaſtũ ſed timore oĩum ſimul tũc ſinguli pro ſingulis dandis teneñſ inſolidum: qꝛ qlibet in quolibet dãno opem dedit. Alij tñ in hoc caſu dicunt melius vt videtur ꝙ tm̃ pro portione ſua teneſ qlibet vel pro virili parte: ita tñ ꝙ habeatur eſtimatio eorũ. vt qui ſtrenuior eſt: ⁊ qui maiorem timorē incuſſit aduerſarijs in plus teneaſ. ſi aũt iuit tantum vt defenderet eos: tunc ſicut dictum eſt in nihilo teneſ. dũmodo hoc certum ſit aduerſarijs: qꝛ ſi aduerſarij crederēt ꝙ in auxiliũ raptorum veniſſent. ⁊ propter hoc nō auderent defendere rapinam probabilis dꝫ pſumptio eorum. ⁊ ideo in hoc caſu hñ tenētur ſicut ſi iuiſſent

4 vt rapine auxilium preberent. ¶ † Et idem dicimus de illis qui vadunt cã pacificandi: qꝛ hoc ipſum aduerſarijs ſignificare debēt alꝰ videntur eſſe culpabiles ſi aduerſarijs probabiliter dimittant timore eorum ꝙ ſuas res non defendant. ſi aũt iuerunt cũ raptore: vt prohiberent aduerſarios impedire vaſtantes ⁊ raptores: tũ ſine dubio tenētur inſolidum ſicut ipſi raptores. ſ. eo. c. §. j. ſi autē culpa vel negligentia ſua dedit quis dãnũ: vt ſi non hñ cohibuit ignem ne ad domos aliorum vagaretur tunc tenentur actione. l.

5 aquil. ff. ad. l. aquil. qui occidit. §. in hac. ¶ † Sed tñ in foro peni-

a tentiali non vr̃ ꝙ teneaſ ad emendam dãni. ⁊ pena eſt ei imponenda de negligentia non pena de dãno. argu. xv. q. ij. inebriauerunt. Lex autem ciuilis q intendit circa cōſeruationē patrimoniorum conſtituit ꝙ ēe ad reſtitutionē dãni tenerenſ. ¶ Jtē hñ fatemur ꝙ ſi aliquo inō intēderet p ignē dare dãnum ꝙ ēt tunc in foro pe-

b nitentiali cōdēnareſ. ⁊ idem dico ſi non intenderet ſꝫ lata culpa[b] eſſet vt ſi ignē proijceret in domũ plenã ſtipula. hoc autē generaliter teneas ꝙ quicunqꝫ ſatiſfecerit ad plenũ leſo. alij vlterius in foro pniali ſatiſfacere non coguntſ. ſed ei compenſare dꝫ q ꝓ oĩbus ſatiſfecit. ⁊ hoc idem ſic obtinēt in cōſilio anime: ſed in foro iudiciali ſi poteſt diſcerni dãnum vel factum vnius a dãno vel facto alterius nullus tenebitur niſi de ſuo dãno vel facto. ⁊ ſic videſ dicere l. ff. ad. l. aquil. item mela. §. ſed ſi plures ⁊ tribus. §. ſequentibus ⁊. l. ita vult. §. ſi. ff. de fur. vulgaris. ⁊. §. fina. ſi autem non poſſunt diſcerni: quilibet tenetur inſolidum. ff. arbo. fur. ceſa. ſi plures. ff. de poſtu. l. j. §. ſi apud. ⁊. l. in depo. xxiij. q. vlti. §. ſi. Nec eſt contra ff. depoſi. ſi duo vbi innuitur ꝙ etiam ſi diſcerni non pñt dãna ꝙ

tantum

tantū pro parte condēnari debent: ⁊ illud eſt verū quando agit̃ condictione furtiua vel depoſiti: ſed ſi agit̃. l. aqui. pro vaſis cōfractis: tunc bene fiet condemnatio cuiuſq; in ſolidum ⁊ hoc ſonat litera eiuſdem legis. vbi dicit ꝙ nemo liberat̃ niſi rei integre ſolutione: ſupple ſi agatur. l. aqui. quidā etiā dicunt̃ hoc obtinere in conſilio anime ⁊ hoc obtinet in his delictis vbi quis non tenetur neq; de opere neq; de conſilio: quia ſi de eis teneretur tunc quilibet teneret̃ etiā ſi dāna diſcerni poſſent (illis ꝑterea) pnia participantiū occiſoribus excōicatis (clericos) pnia clericorū preſtantiū conſiliū ⁊ auxiliū morti eius (ſeparatim) quādo enim omnes cantant ⁊ ipſi cantare poſſunt.

☞ **Preſbyterum.** ℭ † (Percuſſit) leuis enī caſtigatio eis conceſſa eſt ff. ad. l. aqui. preceptores. ⁊. l. ſed ⁊ ſi quemcunq;. §. vlti. xxiij. q. v. c. j. j. de ſen. excō. ſuper eo vero. xj. q. j. ſi quis nō iratus. ar. ꝯ (ꝑcuſſione) qualitercunq; quis cōmittat homicidiū ſiue facto ſiue mandato ſiue cōſilio ſiue ad ſui defenſionē homicida eſt ⁊ irregularis. l. di. ſi quis viduam. ⁊ non ſolū ſi ex ꝑcuſſione mortuus eſt. ſed ēt ſi infirmitatē incurrit. Unde moreret̃. vt hic. j. eo. ad audientiā. l. di. ſtudeat. ſi aūt caſu fortuito homicidium cōmittat nō dr homicidiū cōmittere nec ſit irregularis. j. eo. lator ⁊ quinq; c. ſequētibus. xxiij. q. v. de occidendis niſi culpa ꝑceſſiſſet caſum. j. e. cōtinebat̃ ad audientiā exhibita. Joānes. c. vlti. homicida autē ante baptiſmū ſiue ex officio ſiue ex volūtate fecerit homicidium non eſt irregularis: qꝛ omnis ſequela peccati deleta eſt xxvj. diſt. deinde. l. di. ſi quis poſt remiſſi. lj. di. aliquantos. alij tñ dicūt cōtra. vt no. ꝯ. de diuor. gaudemus in ſi.

Continebatur ⁊c. (ſolet) ob hoc fuit aliquantiſper culpabilis iſte diaconus (accinctus) ita ꝙ viſui publico nō patebat imo inſiliens iuſte excuſari potuit ſi eā nō vidit (aſcendere) hic diaconus fuit in culpa qꝛ ita leuē ludū cum laicis facere non debebat ⁊ qꝛ falx occulta erat. Itē cū cōſuetudo eſſet ꝙ perdeās equitaretur debebat ſe talē reddere vt ſine periculo poſſet equitare. Sed dices cū ipſe nō equitaret non dꝫ ei imputari. Rñ. imo debuit ei iputari qꝛ lꝫ potuit iuri ſuo renūciare ius tñ alterius nō potuit auferre.

Lator preſentium. (luderet) forte ad ſcacchos vel alio ludo leui qui nō eſt ludus noxius: de iſto aūt ludo ſurrexit occiſus ⁊ aliū in terrā proiecit cuius cultello mortuus eſt hic ergo in nulla culpa fuit cum nec ludum noxium faceret nec ſe potuit preparare vt ſocium non lederet ſubito ab eo inuaſus ⁊ ſic non eſt cōtra. ꝯ. c. proxi. vel loquitur de diſpenſatione ibi de rigore.

Suſcepimus. (voluerint) ⁊ licite (dimiſiſſet) in hoc peccauit quia duos lꝫ ligatos in vnius poteſtate dimiſit (occidit) et male debebat enim fugere ⁊ ſic non occidiſſet neq; occiſus fuiſſet (ſtudeat) ex quo enim reus habebat debebat abſtinere a vinculis.

De cetero.

2 ☞ Quando quis dicatur ex homicidio incurriſſe irregularitatem vide multa pulchra vſq; ad nu. 8. ⁊ an ſemper homicida ſit irregularis in nume. 9.

Ad audientiam. (que ſingulo) in hoc maxima fuit (minoribus) ex diſpenſatione (infirmitate) quā non occurrit occaſione vulneris. ℭ † No. ꝙ ad hoc ꝙ aliquis incurrat irregularitatē ⁊ peccatū ex homicidio ſufficit ⁊ eſt neceſſe ꝙ interuenerit vel cōſiliū vel preceptū vel factū vel defenſio incidētis. l. di. ſi quis viduam. ⁊ intelligit̃ cōſiliū vel mādatū dediſſe in morte alicuius qui ſuaſit illud vel rogauit vel mandauit vel alꝰ cōſuluit vtilitatē que ſequit̃ ex homicidio oſtendēdo: ſed ⁊ qui non cōſuluit homicidiū ſed cōſuluit id vnde ſequit̃ homicidiū irregularis eſt: vt ſi ſuaſit iactū machine vel baliſte: vel ꝙ vadat ad capiendū caſtrū ꝙ non pōt de facili capi ſine morte hominū. nā ſi illi occidant homīes in captione caſtri irregularis erit. Captioni enim caſtri ⁊ iactui machine nimis affine eſt occidere hominē. ſecus tñ vr̃ ſi mandaret ꝙ ſi proditionaliter caperet̃ vel furtim: qꝛ tūc lꝫ illi qui vadūt vt habeant caſtrū aliquē occidant ꝑpter hec cōſiliarius non eſt irregularis: niſi eſſet veriſimile ꝙ hoc fieri nō poſſet ſine morte hominis. ℭ Alij tñ dicūt ⁊ forte melius ꝙ cum illicitū opus conſulat irregularis erit etiā ſi caſu ſequat̃ inde mors ar. ꝯ. e. continebat̃. ⁊ no. ꝯ. c. preſby. idē ſi mandauit aliquē verberari. qꝛ ſatis eſt credibile qꝺ verberatus ſe defendet. ſed ſi iſſiſteret conſilio liciti operis: vt ꝙ caperet̃ maleficus vel aliter ꝯſimilis tūc nō ſit irregularis cōſiliarius ēt ſi capiens maleficiū eū occidat: qꝛ hoc non conſuluit. arg. j. e. c. ſi. tñ ſemp ſit irregularis ſi directo in mortē alicuius conſiliū dedit. ꝯ. ne cleri. vel mona. ſententiā.

2 ℭ † Itē non intereſt ſi ille cui conſulit̃ homicidiū: ſtatī faciat homicidiū poſt conſiliū: vel poſt etiā longo tēpore interpoſito niſi contrariū diſſuaderet ⁊ primū conſiliū reuocaret. imo ⁊ plus vr̃ neceſſe ꝙ etiā illi de cuius morte tractatū eſt denunciet ꝙ ſibi caueat: niſi firmiter ⁊ probabiliter credat ꝙ poſt reuocationē conſilij reuocet̃ ille cui conſultū eſt homicidiū a propoſito occidēdi.

3 ℭ † In eo[a] aūt qui mandaſſet fieri homicidiū pro ſe videret̃ ſufficere ſi tñ cōtrariū mandaret: vel ſi pacem iniret cū occidēdo vel parentelā vel aliā amicitiam cū eo ꝯheret ſciente eo cui mandatum erat de occidendo. ar. ff. de admi. tuto. l. j. ℭ Et eſt rō diuerſitatis qꝛ qñ mādato alterius ⁊ pro alio tñ fiebat homicidiū vr̃ ꝙ contrario mādato vel ꝯria volūtate oſtēſa dꝫ ab homicidio ceſſare. ſed vbi nō ſit homicidiū ꝑ alio ſꝫ ꝑ ſe ille q ꝯſuluit ſemp dꝫ ꝯſuadere ⁊ ēt plus facere ſi hoc dicat ꝯſcia ante tñ ne prodat. ſi aūt anteꝗ̄ reuocet cōſiliū ꝑcedat: ſed poſtꝗ̄ cōſulens iam penituerat tūc vr̃ ꝙ irregularis ſit ꝗ̄uis tpe homicidiū fuerit in charitate.

4 ℭ † Si aūt aliquis cōſuleret alicui ꝙ conijceret ſe in mare vel ꝙ alias ſe occideret: credo ꝙ eſſet irregularis. arg. predicti. c. ſi quis viduam. ſed ſi conſuleret alicui ꝙ occideret aliquē ⁊ ipſe cui conſultū eſt occidat̃ ab illo quē occidere debebat dicunt quidā ꝙ irregularis eſt qꝛ cōſilio illiciti operis dat operā. vñ quicqd mali ꝯſilio culpa vel caſu inde cōtingit ſibi iputandū eſt ar. ꝯ. eo. ꝯtinebat̃ ⁊. c. ſuſcepimus. ℭ Itē neglectū ⁊ nō bene examinatū vr̃ hoc cōſiliū debuit enim examinare ꝙ non ſolū poterat occidere aduerſariū: ſed etiā ipſe poterat occidi ⁊ ſic vr̃ irregularis. l. diſtin. hi ſe pe. ℭ Alij tñ dicūt ꝯ. ſ. ꝙ nullo modo cōſiliarius predictus eſt irregularis ex ꝑdicto cōſilio: qꝛ nullū cōſiliū dedit in mortē eius imo eū mori nolebat. bene enī vr̃ ꝙ ſi fraudulenter dediſſet. ſ. vt occideret̃ ꝙ tunc eſſet irregularis. arg. predictorū. c. hi ⁊ ſepe. j. eo. ſignificaſti.

a ℭ In eo aūt. de hoc plene p ſa ly. l. l. nō iō minus. col. vij. C. de accu. p ang. are. in trac. maleſi. i verbo ſem pronīū māda torē. co. ix. ⁊ ibi quō intelligēdū ſit Inno. hic ⁊ aliqd p Fely. i c. ex pte decani col. vi. ver. ⁊ procedit iſta regula. ꝯ. de reſcri.

5 ℭ † Et ſi obijcias qꝛ fuit malū conſiliū ⁊ magne negligentie. fateor ꝙ fuit malū cōſiliū ⁊ negligentie. ſed non fuit ad mortē eius: nec fuit negligentia in morte eius: qꝛ conſiliū ſic dꝫ intelligi vt bñ ſibi caueat. ⁊ in loco vbi ipſe ⁊ ſui occidi non poſſint eū occidendo. nā bñ dicūt hi ꝙ ſi incitaret aliquē ad occidendū alij vbi piculū eſſet ꝙ bñ eſſet irregularis etiā ſi ille cui cōſuleret eſſet occiſus. ℭ Sed ꝯ ſemp apparet ꝙ nō fuit diligēs nec bonū cōſiliū ex quo q cōſiliū recepit ibi mortuus eſt: ſed ipſi ridēt fines mandati diligēter attendi. ff. manda. diligenter vnde ſi non bene

6 ſibi cauit non vr̃ cōſilio eius feciſſe. vñ nec eſt irregularis. ℭ † Si aūt aliquis ſuaderet alij ꝙ exponeret ſe periculo ꝑ patria ſua vel proximo ſuo: vel pro iure ſuo nō eſt irregularis ēt ſi ibi moriatur ille cui conſulit̃. xxiij. qꝺ. iij. pro mēbris. ⁊. c. ſeq. ⁊. q. viij. igitur. ⁊. c. ſe. ſed ſi ſciret eum moriturū. tunc vr̃ ꝙ ſit irregularis: qꝛ eſt ordinata charitas qꝺ quiſq; plus diligat corpus ſuū ꝗ̄ alterius. ſed ſi ei conſulat ꝙ ſe exponat indubitate morti pro honore xp̄i vel pro fide vel pro ſtatu eccleſie non ſit irregularis etiā ſi ſequit̃ mors cū xp̄s mortem ſubierit pro nobis ⁊ ſancti martyres pro eccleſia ſan-

7 guinē ſuū fuderunt. ℭ † Facto fecit quis homicidium ⁊ ſit irregularis ſi ſponte manu propria quēꝗ̄ occidat ſed ⁊ ſi non ſponte ſed caſu cum daret operam rei illicite vel non adhibuit diligentiā ꝗ̄ debuit. ꝯ. e. ſi aliqs. ſicut dignum preſbyterum. continebat̃. c. ſi. ad audientiā. Joānes. Itē ſi cauſā proximam mortis dedit. l. di. ſtudeat. Itē ſi venenū dedit. ꝯ. e. ſi aliquis. Itē ſi accuſauerit quēꝗ̄ criminaliter vel iudicauit vel aduocatus fuit vel teſtis. j. eo. poſtu-

8 laſtis. lj. di. c. j. ꝯ. ne cleri. ſnlam. ℭ † Si autē aliquis vel ceruū vel leonem hꝫ qui aliquē occidat non videt̃ ꝙ ſit irregularis dūmodo maliciam vel latam culpā non habeat in morte alicuius. Nō enim vr̃ ꝙ leuis culpa vel negligentia deberet huic imputari cū multum remota ſit cauſa ab homicidio. ℭ Alij dicūt ꝙ ſi aliqd eſt ꝙ poſſit imputari ei qui hꝫ ceruum vel leonem qꝺ ſemp eſt ir-

9 regularis. arg. l. di. hi ſepe. ℭ † Item no. qꝺ non oīs homicida eſt irregularis ſicut apparet in homicida caſuali. ꝯ. eod. lator et literis. ⁊. c. ſeq. ⁊. c. ſignificaſti. Itē aliquis eſt irregularis ne promoueatur ſed non eſt irregularis vt miniſtret in ſuſceptis. Item cū aliquibus de talibus irregularibus diſpenſat ipſe papa ſolus cū aliquibus etiam epi. eo. ti. continebatur ad audientiā. De defenſore autē cōſtat qꝺ etiam ſi ineuitabili caſu ſe defendat tñ irregularis eſt vt in preal. c. ſi quis vi. qꝛ voluntate homicidium cōmittit ſed facilis eſt cum huiuſmodi diſpenſatio. pro his autē qui in caſibus dubijs dicunt aliquos non eſſe irregulares facit cum irregularitas ſit de iure poſitiuo. vt nota. ꝯ. de renun. niſi ⁊ pene ſunt molliende. de pe. di. j. pene quilibet eſt irregularis vbi ius ſtatuat eum irregularem.

Dilectus filius. (intulit) ſicut debuit (ſimulauit) ſicut dbuit (freno) quod frangibile non apparebat.

Ex literis. (Circunſpexit) ac alias adhibuit diligentiam omnem quam debuit. l. diſtinctione. qui arborem. hi qui. ff. ad. l. aquiliam ſi procurator.

Ex literis tue. (preſertim) i. maxime. nā omnem adhibuerit diligentiam ⁊ alibi potuerit de iure cōmuni.

Significaſti. (ſtimulauit) ſicut debuit (sciuiſſet) ſi ſuus erat equ⁹ ſatis erat excuſabilis ſi prius vitium in equo non pce-pit ſi non eſſet ſuus ſi ſatis eſt excuſabilis cum vitio-ſus non debeat credi niſi dicatur. pterea non potuit oēs caſus for-tuitos cogitare nec preuidere. ſ.e. Joānes.

Petrus diaconus. (prohibitionē) imo ſufficeret ſi-ne pbibitione q nec ɔſilio nec facto nec mādato eius factū fuiſſet. l. di. ſi qs viduā (Occaſionem.) Not. non eſt in culpa ſi aliquē pſcire non facit tractatū de morte eius habi-tū hoc eſt verū qz nō credebat q eo pbibēte ipſius intuitu homi-cidiū facerēt ⁊ in diminutione honoris ſui. ſecus autē ſi crederet. Alij aūt dicant q nunq eſſet irregularis ēt ſi ſciret tractatuz ha-bitū ⁊ nō reuelaret: qz nūq pōt dici cōmitteret homici. facto mā dato conſilio vel defenſione. l. di. ſi quis viduam.

1 ☞ An ſola voluntas faciat aliquē irregularē ⁊ in nu. 4.
2 An dicatur irregularis ille ex cuius negligentia ſecutum eſt ho-micidium.
3 Cum duo vulnerauerūt aliquē qs eorū teneaƚ de homicidio.

1 **Significaſti.** (⁊ ipſe) pcuſſor. †(Voluntate) vr̄ q ſi occidēdi volūta-tē habuit ⁊ pcuſſit lȝ nō letaliter ſȝ ex aliorū ictibus ſit mortuus q irregularis eſt. idē dicimus ⁊ ſi nō pcuſſiſ-ſet ſȝ aliqd opis ipēdiſſet in mortē eius. puta qz latronē detinuiſ-ſet vel ſi ɔ eū clamaſſet vel al's hmōi feciſſet. al's aūt ſi clamaſſet ɔ eū nō in mortē eius ſȝ q capeƚ. vel ēt ſi detinuiſſet eū vel etiā ſi le-uē ictum ei dediſſet ēt ſi ab alijs occideretur non eſſet irregularis. ⁊ hoc ſatis hic colligiƚ. In hoc eniȝ videƚ tm̄ ius eſſe q nec auxiliū nec cōſilium det in mortē cuiuſcūq ꝑ ſe. nec ēt in neglectu ſit qz ſiue ex malicia ſiue culpa eius homicidium perpetreƚ irregularis eſt.
2 ¶ †Et idē dico ſi negligētia eius cōmittaƚ homicidiū. l. di. hi q ⁊ ideo ſi clamet latrones ſiue capite latrones ſiue quocūq alio mō potuit intelligere ex clamore ſuo vel alio ſuo actu poſſe ſequi ho-micidium irregularis eſt niſi faceret ꝑpter timorē periculi corpo-ris ſui: vt ſi timeret q aliquis vellet eum occidere bn̄ poſſet inuo-care ⁊ clamare pro auxilio: qz nō intēdit in aliorū mortē ſȝ in ſuā liberationē. ¶ Vel dic aliā rōnē: qz ſi clamando liberauit animā volētis ſe occidere a pctō qd vtilius eſt q̄ ſi liberaret a morte cor-porali ſȝ hac rōne vr̄ ēt q ſi fur fugiat cum rebus furtiuis q lȝ cla-mare poſt eum q capiaƚ qz ſic. ſ. ſi capiaƚ liberabit animaȝ eius a morte qz reddet furtum q eſt ei melius q̄ ſi mortem corporaliter euadat: ſed hac ratione videtur q liceret ſibi accuſare furem ad reſtitutionem furti: nec fieret irregularis etiaȝ ſi homicidium ſe-
3 queretur. plus placet prima ratio. ¶ †(Si certa) eandē diffinitio-nem ponit lex. ff. ad. l. aqui. item mela. §. ſed ſi plures. in hoc autē diuerſitas eſt qz ſi vnus percuſſit ⁊ ſit incertum an ex illius vulne-re ſit mortuus. alius autem poſt exanimauit primus tantum de vulnerato teneƚ. ⁊ ſecundus de occiſo. ff. ad. l. aqui. item mela. §. celſus. ⁊. l. huic ſcripture. §. j. ſm̄ canones autē vterq tenetur quo ad penam promotionis (modica) ſi autē ſecunda pcuſſio nō eſſet talis ex qua mortuus eſſet: ſed ambe ſimul ſufficiunt ad mortem: tunc ambo. ſ. primus ⁊ ſecundus ſunt irregulares. xxiij. q. ij. c. fin. Intelligendū eſt ergo qd dicit hoc. c. quando conſtat q prima pcuſſio non eſt mortalis. ⁊ ſecunda eſt mortalis. Itē quando nō fecit al's occidēdi nec pſtandi auxilium morti: qz tunc q̄tūcunq
4 leuiter pcuteret teneƚ qz auxilium morti pbet vt hic. ¶ †(Cuȝ de ceteris). ſ. qd haberet voluntatē occidēdi que ⁊ ſi aſſuiſſet eū non redderet ineligibilē ſi nihil feciſſet in mortē: vel conſulēdo vel au-xiliando. ⁊ q ipſius ſtudio conſilio vel mandato non ſit factum. (Accuſaƚ) idē eſſet ſi accuſareƚ: qz negantis factū ⁊c. v. q. vj. actor niſi in hoc q ſibi indiceret purgatio ſi reſpergereƚ infamia (excu-ſari) etiam ſi defendendo occidiſſet tamē eſſet irregularis niſi diſ-penſaretur cum eo.

1 ☞ Quo caſu medicus incurrat irregularitatē: ⁊ in nu. 2. ⁊. 3.
4 An infirmus peccet: ſi non obediat medico.
5 Peccant ſeruientes infirmo: ſi qd nociuū prebeant infirmo.
6 Non licet clerico ferre teſtimoniū in cauſa criminali.

Tua nos ⁊c. (aperuit.) Hoc interdictū eſt clericis. ſ. ne cle. vel mo. ſniam (deliquerit alienū) hoc eſt cā irregularitatis: qz operi illicito inſtabat. ſ. ne cle. vel mona. ſniam. ⁊ id eſt neceſ-ſaria diſpēſatio: vel dic q nullo modo eſt irregularis. diſpenſatio tm̄ ideo eſt neceſſaria qz publice deliquit exercendo tale officiū: vt no. ſ. de tēp. ord. ad aures (pietatis) hoc factū ad diſpenſationeȝ.

1 ☞ †(Peritus) ex hac decre. ſatis apparet q ſi medicus chyrur-gicus ⁊ ēt alius iperitus eſt in arte ſua vel ēt negligēs. ⁊ ex ſua ipe-ritia vel negligētia mors obuenerit infirmo: vel inde mutilatio qd eſt irregularis. ar. ſ. de eta. ⁊ quali. ad aures. ſi ergo ꝑcedat me-dicus in chyrurgijs faciendis. ⁊ in alijs medicinis conferēdis vt illas faciat quas ſciat ſm̄ artē proficere debere. ita q oīa diligen-ter inſpiciat qz ſi ſciat medicinam nocituraȝ ⁊ eaȝ cōferat peccat. ⁊ eodē modo peccat ſi dubitat eaȝ nociturā vel profuturaȝ. ⁊ eodē modo peccat ſi vehementer credat eam profuturaȝ. ſed ⁊ aliquid dubitationes habet vel habere dȝ ne noceat: qz ſemp in tutioreȝ partē intelligendum eſt. ſ. de ſpon. iuuenis. j. eo. petitio. Itē ſecu-rius eſt hominem relinquere in manus creatoris ſui quaȝ medi-cine de qua dubitat quocunq modo. Itē vr̄ q medicus ita pec-cat omittēdo medicinas debitas ſicut faciēdo indebitas. Item ſi medicus dicat ſe peritum ad medicandum aliquaȝ infirmitatem cuȝ non ſit ⁊ faciat vel omittat quicq. ⁊ ob hoc aliqd periculū in-currat infirmus peccat ⁊ ſit irregularis in caſibus ſnis. argu. ff.
2 quod quiſq iur. hoc edicto. ff. de act. empt. iulianus. §. quicquid tamen. ¶ †Sed quid ſi medicus bn̄ nouit medicinam quam de-dit bonam eſſe ⁊ in veritate bona erat: ſed contigit qd ſpecies po-ſite in medicina fuerunt male vel propter nimiam vetuſtatem vel qz falſam ſimilitudinē gerebant verarum ſpecierum: vel propter aliam q̄cunq cauſam male fuerint. Rn̄. q ſi medicus diligētiaȝ quam debuit adhibuit in ſpeciebus eligendis q quicquid inde cōtigerit inculpabilis eſt medicus: qz probabilis ignorantia: imo
3 ſolicita diligentia eum excuſat. ¶ †Et idem dicendum videtur ſi certum eſt q ſm̄ arteȝ vtile eſt aliquem incidi. ⁊ facile eſt aliquē incidi. ⁊ ſecure faciat eum incidi omnimodo peritum ⁊ diſcretuȝ inueniat inciſorem imo plus videƚ q ⁊ ſi inciſor erraret in incidē-do non experientia vel diſſuetudine: ſed forte qz infirmus non ha-bet conſuetam diſpoſitionem mēbrorum vel venarum: vel qz ſubi-tus vel inſolitus timor vel tremor irruit ſup eum: qz in hoc caſu non peccaret. nec fieret irregularis. hoc tm̄ attendat medicus ⁊ in-ciſor qd potius dim... nt infirmum ſine inciſione quam faciant eum incidi: niſi talis ſit .nciſor de quo non dubitetur cōmuniter q bn̄ ſcit incidere ⁊ ipſe i... iſor potius dimittat quam incidat ſi
4 in aliquo dubitat. ¶ †De infirmo autē vr̄ qd non peccat ſi non obediat medico: qz nec prelatus eſt eius. nec aliter tenetur ſibi obe-dire. tm̄ bonum eſt q ei tanquā perito in arte credat ⁊ videƚ q in-firmus ſi ſumat potum infirmum ex certa ſcientia. vel ex affecta-ta ⁊ probabili ignorātia. vel quicquid aliud q peccat: qz facit cō-tra charitatem qz dȝ corpus ſuuȝ diligere vt in eo ſeruiat deo. Itē non dȝ ire poſt concupiſcentias ſuas nec dȝ in carnis deſiderijs ambulare. Itē non dȝ manus ſibi inijcere. Itēȝ ſi medicus pecca-ret iſta dando contra artem multo fortius ipſe accipiendo. Item ſi peccaret ſciēter accipiēdo venenum. quare non eodē modo pec-cat accipiendo medicinam ſi eum occidat ſicut venenuȝ. poſſet tn̄ dici q ſi non crederet mortiferum potum vel quicquid aliud ſed bn̄ crederet infirmitatē magis roborari ex illo potu q hic nō pec-caret mortaliter vel ad minus non ita grauiter ſicut ſuperior. pōt eniȝ hic fieri cōparatio grauioris afflictionis qualis eſt afflictio ſi-
5 tis ad minus graue qualis eſt afflictio febris. ¶ †De ſeruiētibus autē ⁊ miniſtris dicenduȝ vr̄ q peccant ſi dēt aliquid nociuuȝ in-firmo ex certa ſciētia vel ex improbabili ignorantia. In ſanitate autē dicimus q non teneƚ aliquis viuere medicinaliter qz omnia ſunt ſana ſanis. ſed ⁊ tūc ſi ſciēter acciperet ſine cā aliquid nociui vnde mors ei eueniret vel īfirmitas que ſubtraheret eū a ſeruitio dei dicimus q peccaret (miſericorditer). i. diſpenſatiue alioquin ſi non habuit dēm diligentiā vel ſi nō erat peritus ⁊ ſi cā cupidi-
6 tatis feciſſet hoc vel niſi agaƚ miſericorditer. ¶ †(Qui cultrum) no. licere clerico tradere interſignia latronis ſed teſtimoniū ferre non lȝ. xj. q. j. teſtimonium ⁊ etiam ſi ageretur ciuiliter poſſet agere ⁊ teſtificari ad penam pecuniariam ⁊ ad perpetuuȝ carcerē. xxiij. q. v. c. j. ſ. de iudeis ita. Et ſi iudex ad ciuilem denunciationeȝ vel accuſationem puniret grauius accuſatum non fieret irregularis accuſator. ſ. eo. poſtulaſti. arg. xxiij. q. v. vnum ſolum in ſi. ⁊. c. non vos. ⁊. q. iij. maximi. ⁊. ff. de bo. liber. qui cum maior. §. j. ff. de euic. ſi ꝑ iprudentiaȝ hic aūt non reddidit teſtimoniuȝ tn̄ ſi eſſet coraȝ iudice pſentandus eſſet in aut. de teſt. §. qm̄. nā non teſtimonijs ſȝ teſtibus eſt credēduȝ. ſ. de coha. cle. ⁊ mu. tua. ar. contra qz non de-buit reſpondere. xxij. q. ij. ne quis.

Sicut ex literarum. (viuificatus) ſic intelligiƚ. ij. q. v. cōſuluiſti. ſ. q formatū erat puerperiuȝ. xxxij. q. ij. moyſes. q vero ſit ēt diſtinguit lex. ff. de penis ſi quis §. qui abortionis. lȝ aūt talis non teneaƚ canonica lege vel moſayca tm̄ teneƚ. l. cor. de ſica. ff. ad. l. cor. de ſica. ſi mulierē. ⁊. l. aqui. ff. ad. l. aqui. ſi ſeruus. §. ſi mulieri. Eiſdē legibus teneƚ qui venena ſte-rilitatis procurant. ſ. eo. ſi aliquis (miniſtrare) poſt ſniaȝ ſine diſ-pēſatione vt no. ſ. de tēpo. ordi. ex tenore.

Poſtulaſti. ¶ (Deponente.) Satis dici pōt q clericus nec criminaliter nec ciuiliter agere poteſt ſi vel de iure vel de conſuetudine in tali modo agendi iudex conſueuit penam ſangui-nis irrogare. Et decreta. iſta loquitur quando iudex conſueuit le-gitime procedere ſed et poſtfacto requiſita poteſtate vt decimas ſolui faciat propter contumaciam ſuam iudex ex officio ſuo pro-cedit ad penas corporales q clerico petenti nullatenus eſt impu-tandum repete que diximus. ſ. eo. tua.

Exhibita

Exhibita. (Comeus.) Huic autem ruine vel offenſioni lapis tactus cauſam non preſtitit: qꝺ ſi feciſſet puta: qui dum eius percuſſionem fugeret in alium lapidem corruiſſet irregularis eſſet (nec repellas) diſpenſatiue agens cum eo cum notius ludus fuerit lapides proiicere poſt alium vel ſine diſpenſatiõe cum ex proiecto lapide non fuit ictus.

Joannes. (ſacerdos) ſ. eo. ex literis.

1 Quãdo percutiens in bello iuſto dicatur irregularis.

Petitio tua. (Interfectione). Per te facta. ¶ † No.ᵃ ꝙ non dicit percuſſio-
1 ne lȝ de percuſſione quęſierit: quia lȝ aliquos percuſſerit in iu-
a ſto bello ſi nõ fuit inde mortuus non ſit irregularis. de hoc no. ſ. de reſti. ſpo. olim. ſ. ne cle. vel mo. ſniaȝ. ſed in iuſto bello quicũq; auxiliũ vel ꝯſiliũ dedit in mortẽ alterius vel ſi culpabilis vel negligẽs fuit: ⁊ ex hoc ſecuta eſt mors irregularis eſt. l. diſt. quantũ ſepe. ⁊ c. ſi duo. ex hoc vr̃ ꝙ ſiue eũtes ad bellũ iniuſtũ fauorẽ preſtent ſuis. puta qui ſecum ſuos ledunt inimicos: ſiue terrorẽ incutiãt aduerſarijs ꝙ. ſ. fugiant vel nõ audeant ſe defendere. vel ꝙ amici ſui terrefacti eos deſerant ſi ex his mors ſecuta eſt irregulares ſũt. Si aũt ad iniuſtũ bellum quis iret cã pacificandi. vel alia ex iuſta cã non credit̃ huic imputandum ſi ex eius preſentia aliquod robur accreſcat ſuis vel timor aduerſarijs dũmodo dolus omnino abſit. ⁊ etiam lata negligentia ⁊ hoc bñ ſi probatur arg. a contrario ſenſu. l. di. quantum. ſ. eo. preſbyterum.

Quidam vt aſſeris.

¶ De torneamentis. Rubrica.

Felicis memorie (oſtentationem) ſm legeȝ ad virium oſtentationem aliquid facere lȝ. ff. ad. l. aquil. hac autem. §. ſi quis.

a Ad audientiam noſtram.

¶ De clericis pugnantibus in duello. Rubrica.

Porro ſi clericus. (Sponte.) idest ſi coacte cum potius dȝ oĩa mala tolerare quã malo conſentire. xxxij. q. v. ita ne. xxij. q. ij. ita faciat. ſi. q. v. mona. Alij contra. ff. de iuſti. ⁊ iu. non vero (membrorum.) ¶ No. irregularitatem ꝯtrahi non ſolum propter homicidium ſed propter diminutionem membrorum. arg. ſ. ne cle. vel mona. ſententiam. lv. diſtin. ſi euangelica. ſ. de rapto. in archi.

Henricus. (In ſacris) maxime: quia idem eſt in non ſacris (canonum). l. diſt. ſi quis viduaȝ (defenſione) euitabili nos dicimus quod idem eſt ⁊ ſi aliter ſe defendere non poſſit niſi occidat. arg. contra. ſ. de homi. ſignificaſti.

¶ De ſagittarijs. Rubrica.

a Artem illam.

¶ De adulterijs ⁊ ſtupro. Rubrica.

1 Ad accuſationem adulterij quis admittatur: ⁊ qñ poſſit dimitti coniunx: vel non in nu. 2.

1 Si ſeduxerit. † Ad accuſationeȝ adulterij q̃ fit ad ſeparationem thori nullus admittit̃ niſi maritus ⁊ vxor. quia nullius intereſt niſi eorum ⁊ quia adulterã maritus tenere põt ſi vult ⁊ meret̃ tenere adulterã ſi penitet. ve. xxxij. q. j. ſi qua vxorẽ. nõ erit. ⁊ pluribus. c. eiuſdẽ. q. ſi vero nõ ad ſeparationẽ thori ſed ad aliã penã legalẽ eũ accuſauerit tam ſm leges quã ſm canones quilibet bone fame admittit̃ ſicut in alijs publicis accuſationibꝰ de quo no. ſ. de accu. cũ. p. maco. nec credimus ꝙ propter vitiũ ſodomiticũ dimitti poſſit a thoro: nec propter aliud crimẽ niſi vellet vxorẽ ad illud trahere. xxviij. q. j. idololatria. ⁊ ſic intelligit̃. xxxij. q. vij. oẽs accuſatio-
2 nes. ¶ † Sed ⁊ no. ꝙ lȝ propter crimẽ poſſit dimitti ꝯiunx: non tñ dimittet̃ ſi vult ſe corrigere. ſ. de diuor. de illa niſi ſit crimẽ adulterij in illa ẽt quãtũcunq; agat pniam: nõ tñ tollit̃ ius accuſationis eius vel exceptionis. arg. di. primũ. xxxij. q. ij. admonere. vj. q. j. q crimẽ (dotabit). i. donabit mulieri aliqua q̃ poſtea in dotem recipiet qꝺ lȝ ante matri. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. ſi qua vxori. C. de dote cau. nõ nu. l. ij. (habebit) hic eſt ſpãlis caſus vbi quis cogit̃ ad matrimoniũ ꝯtrahendũ. Cõtra. xxx. q. ij. §. j. ⁊ c. j. ⁊ ij. ⁊ eſt propter delictũ viri. ſimile. ſ. de eo qui dux. in ma. c. j. ſ. c. pri. (modis) inſpecta. ſ. dignitate ⁊ facultate puelle. C. de epi. aud. l. pe. C. de rei vxo. actione auc. ſed quãuis. C. de dona. ante nup. cum multe.

Peruenit. (De lege) inſti. de pu. iu. §. ij. (caſtigatus) verberibus (excõicat̃ꝰ) quo ad ſacramentorum cõmunionem (retrudatur) vel dicẽdet. ſ. c. proximo.

Si vir. (Reus erit) qui p̃ſumit̃ ꝯſentire vel erit reuȝ niſi denunciet crimen eius ad pniaȝ. ij. q. j. ſi peccauerit. ſ. de iureiur. quẽadmodum (dȝ). xxxij. q. j. c. j. ij. ⁊ iij. ꝯ ſed illa loquunt̃ de incorrigibili (ſepe). ſ. de hereti. ad abolendam. §. illos. ⁊ c. excõmunicamus.

m Maritis. (Suſpitione) violenta. xxxij. q. j. c. j. (accuſare) xxxij. q. j. publico.

Significaſti. (Purgationem.) No. ad ſoliũ dictum mulieris male indici purgationem: ſed hoc eſt propter infamiam que orta erat.

1 In quibus caſibus non poſſit vir obijcere adulteriuȝ vxori.
2 In turpi cã potior eſt cauſa poſſidentis.
3 An peccet qui ſine titu. ordinatur.
4 Non eſt admittenda petitio que errorem aliquem continet vel eſt contra ius.
5 Matrimonij accuſatio quando per excep. tollatur vel non.

Intelleximus. (Audiens) ſed nec notorium erat: nec ſentẽtia lata. (Conſtruxit) quia contumaces erant: non propter adulterium de quo non conſtabat (abiurãs) quia ſuſpecta erat (⁊ ꝙ ipſa) hec exceptio non erat ſufficiens. (Per euidentiã.) No. ſolam fornicationem notoriam obſtare petenti reſti. ſ. de di-
1 uor. ſignificaſti. ¶ † (Paria) no. virum non poſſe obijcere adulterium vxori. ſi ⁊ ipſe fornicatus eſt. xxxij. q. vi. per totum. Iteȝ ſi eaȝ adulteram tradiderit. ſ. de eo qui cog. conſan. vxo. ſue. diſcretionem. Item ſi violenter fuit oppreſſa. ff. de adulte. vim paſſa. Item ſi ignoranter eſt cognita. xxxiij. q. ij. in lectum. Item ſi credens maritum mortuum de licentia epiſcopi nupſit alteri. xxxiij. q. ij. cum per bellicam. Itẽ ſi poſt adulterium tam reconciliauit. ſ. de iureiu. quẽadmodum. (paria). ff. de doli exce. apud. §. marcellus ꝯ Sol. quidã illud intelligunt vbi ſup eodẽ eſt actum ⁊ exce. hic autem de diuerſis adulterijs agitur. Alij dicunt illud ius cõmune. ſ. ꝙ cõis malicia magis noceat actori quã reo hoc autẽ ſpeciale in fauorẽ matrimonij. vel dic. §. illum marcellus ꝯcordare ei ꝙ hic dicit̃. nã ibi dr̃ ꝙ ſi quis agit ꝯ aliquem actione de dolo: vel que propter doluȝ detur: vt ſi agat interdicto de eo per quem fa. e. ſi excipiatur cõtra eum de dolo circa id de quo loquitur cõmiſſio: ſiue circa rem ſiue circa ꝯtractum ſiue iudicium. audiendus eſt excipiens. ⁊ agẽs nõ eſt audiendus replicans ⁊ hoc ſonat litera illius. §. vbi dr̃ ꝙ cõis malicia non dȝ prodeſſe petitori ⁊ nocere ei cum quo agitur. ⁊ eſt
2 ad hec. ff. de eo per quem fa. e. l. vlti. ¶ † Item huicᵇ noſtro dicto cõ-
b cordat ꝙ in turpi cã potior eſt cã poſſidentis. ff. de condi. ob tur. cau. l. pe. ⁊ l. vbi huic ẽt concordat ꝙ dr̃ dolus dolo compenſat̃. ff. de ꝯhen. emp. domum. ff. de do. ſi duo. ſ. de pen. cõſtitutus. ff. de cõpenſa. ſi ambo. huic concordat qꝺ dr̃ paria crimina mutua compen. tol. quãuis non ſit cõmiſſa cã alteruȝ decipiendi. ff. ſo. ma. viro ff. de reg. iu. cum par. fallit hoc in ordinato ſine titulo qui petit bñficium ab ordinatore ⁊ ſi ordinator excipiat tu deliquiſti ordinẽ recipiendo ⁊ ordinatus replicabit. ⁊ tu ſimiliter deliquiſti. ⁊ per hãc replicationẽ exceptionẽ repellet. ⁊ tñ prima petitio incipit a dolo vel delicto. petet enim ſic cum me ordinauerit ſine titulo peto ꝙ mihi prouideat ⁊ eſt hoc vt vitetur cõis iniuria que eſſet ſi clericus mendicaret. xciij. di. diaconi. vel dic ꝙ agens de peccato nõ faciet mentionẽ. ad prouidendũ enim ordinatis tenetur ordinator: ſi etiã ordinaſſet cũ titulo ſi poſtea depauperaret̃ ſine culpa ſua. vij. q. j. paſto. remoto nam lȝ facilius ꝯ ordinatores ſine ti. det̃ hec petitio tñ non eſt hec cã quare det̃: quia ſine ti. ordinauit ⁊ ſic deliquit. ſed hec eſt rõ quia ordinator ordinato prouidere tenet̃. ſ. de prebẽ. c. cuȝ
3 ſecundũ. ¶ † Vel dic ꝙ ordinatus ſine ti. nullo modo peccat: ſȝ potius meret̃: ⁊ pena que ei imponit̃ in iniuriam ordinantis tñ eſt lxx. diſt. c. j. ⁊ idem ꝙ dicimus ꝙ agens de dolo poteſt replicare de dolo contra excipient̃: de dolo intelligimus qñ excipiens incipit de dolo proponere verbi gratia minor petit reſtitui in integ. hic enim nihil de dolo proponit̃ ⁊ reus excipit tu doloſe proffiteris maiorem ⁊ ideo quãuis ſis minor cũ doloſe hoc feceris obſtabit tibi excep. ꝯtra hunc excipient̃ datur minori replicatio hec: circũuentus a te hoc probaui. C. ſi minor. ſe ma. l. pe. ff. de mino. minor. xxv. in auc. de nõ alie. §. quia vero leonis. xij. q. ij. vlterea. ⁊ hoc preſens cap. vbi agitur vel excipitur de criminibus non circa eandem rem commiſſis ſecus eſt in illis enim nõ obeſt agenti de crimine puta furti vel iniurie. vel de homicidio exceptio qꝺ non ſit audiendus actor vel ẽt ꝙ reus ſit abſoluendus ſi excipiat. ⁊ tu ſimiliter es fur. vel iniuriatus es aliũ: vel aliũ occidiſti: niſi in caſibus in quibus per iura datur exceptio: ſecus ſm canones in ciuilibus accuſato de crimine dat̃ exceptio contra accuſantẽ de quolibet crimine. iij. q. iiij. ꝯſanguineorũ nulli. ⁊ ẽt ſm leges admittitur exceptio quorũdã crimi-

a ¶ No. ꝙ nõ dicit hec dcã Innoc. per dia ſeq̃t̃ archi. in. c. fin. xxxvi. di. ⁊ ſpe. in ti. de lega. in trac. diſpẽſationũ. §. iuxta vſ. ſȝ nũq̃d clici. vel v̈. qd ſi cleric꜡ ⁊ refert ẽt ⁊ ſequit̃ car. l. cõſi. xix. incip. ad caſum premiſſuȝ in prin.

b ¶ Itẽ huic. ad de bar. in. l. cũ mulier. ff. ſolu. ma. ⁊ pe. de an. in ꝯſi. clvi. ici. ſũme prudẽte col. iij. in prin. ⁊ in ꝯſi. xciiij. ſi ci. in qõne que vertitur col. j. circa ſi.

num.ij.q.j.prohibentur.nec obſtat ꝯ cum mihi replicatio.ſ.de
excep.dilecti.nã cũ he exceptiones nõ ſint ſpãliter inducte in odiũ
alicuius:ſed gñaliter ꝯ oẽs cõpetãt.ꝛ de iuris rigore ex certis cau
ſis ſint itroducte nõ euitabit eas actor ꝑtextu ꝯſimilis criminis.
ꝛ ad hoc.ij.q.j.ꝓhibent̃ vbi habemus ꝙ ꝯ accuſatorẽ cõpetit ex
ceptio qḋ pecuniã ab accuſato accepit:vel ꝙ eſt infamis nõ cuiꝫ
ꝯ excipientem poſſet replicari:tu ſili crimine vel infamia laboras
etiam in hac decre.adulteria vtrorũq; circa idẽ matrimoniũ cõ
miſſa ſunt in eius ꝑiudiciũ.¶ †No.tñ ꝙ ſunt q̃dã q̃ nõ ſunt cri
mina ſi ſiant vel ſi petant̃:tñ ꝓpter hoc ꝙ alꝭ ꝯſile crimẽ petitio
nis ſue cõmiſit:vel cõtra legẽ fecit ex qua petit:a petitione remo
uetur:vt in eo ꝙ repetit vſuras legitima exceptio eſt ꝯtra cũ ꝙ re
pellat̃ a petitione vſurarũ cũ ipſe ſit vſurarius.ſ.de vſu.qꝛ fruſtra.
4 ¶ †Sed obiicies ergo ſi qs petit vſuras ꝛ excipiat̃: tu non potes
petere qꝛ es vſurarius ꝛ ipſe vſurarius põt replicare fruſtra legis
auxil.ꝛc.Rñ.nõ eſt verũ qꝛ ſua petitio a principio lacerari dꝫ cũ ſit
ꝯ ius ꝛ errorẽ ꝯtinet:vt not.ſ.de offi.vica.ad idẽ.ff.ſi qs omiſ.cã
te.q̃dã ti.C.de inof.teſt.in arena.ſꝫ certe alij dicũt ꝛ forte nõ male
ꝙ ſic intelligit̃ hec regula ſicut ſupradicte.ſ.ꝙ tũc fruſtra inuocat
auxiliũ.l.qñ circa idẽ in legẽ cõmiſit.ꝛ ſic loquit̃.ff.ſi qs omiſſa
cã te.quẽdã ti.ſi vero nõ circa idẽ ſecus.ſtulte eñ diceret̃ non hr̃e
exceptionẽ macedoniani q in eadẽ.l.cõmiſit ſil.ſami.mutuando.
ꝛ ſic eſt aũenire exẽplũ in infinitũ.qḋ aũt decreta loquant̃ in vſu
ris ſpãle eſt in odiũ vſuraꝝ.eſſet eñ de iure ꝙ ꝛ ipſe poſſet repete
re vſuras a Io.nõ obſtãte exce.ꝙ a.p.accepiſſet vſuras.qḋ aũt dr̃
de arenario ꝙ nõ põt exheredare filiũ arenariũ.in.l.in arena.nõ
obſtat.aliud eñ eſt de priuata ꝑſona q̃ officio qḋ approbauit dãna
re nõ põt.primo eñ dꝫ trahẽ.ꝛc.iij.q.vij.§.tria in ſi.ꝛ.c.ſeq.ꝛ ma
xime cũ cãm illã oporteat eũ exprimere.in aut.vt cum de app.co.
aliud in iudice q nõ niſi ſm iuſtitiã iudicare dꝫ ꝛ excep.admitte
re q̃ a iure admittunt̃.ſecus aũt qñ duo ſm.l.faciunt:puta qꝛ am
bo ſunt abſentes cã rei pu.qꝛ vterq; iuuatur reſtitutione in inte
grum ꝯ alterũ.ff.ex qui.cau.ma.l.vlti. ¶ †Itẽ eodem modo dici
mus ꝙ remouet̃ ab excep.ſi cõmiſit in legẽ ꝑ quã dat̃ ei exce.ſ.de
excep.cũ eccleſiaſtice ꝛ ſic loquit̃.C.de inoffi.teſta. in arena. q̃uis
illa decre.poſſit aliter legi:vt ibi no. ¶ †Idem aũt ꝙ diximus de
dolo ꝙ cõpenſat̃ cũ dolo.idẽ dicimus in culpa.ff.de cõpẽ.ſi ambo
ſi aũt ex vtraq; parte ſit culpa lata ꝛ ex alia leuis:lata culpa que
dolo cõparat̃ ꝑponderat leui.ff.ſi mẽ.fal.mo.di.l.j.§.lata.ꝛ multo
fortius dolus culpe preponderat.ff.ad.l.aquil. ſed ſi obſte.§.vlti.
ꝛ.l.ſi ꝓcurator imo ſi vnus fuit in leui culpa:aliꝰ in leuiſſima po
tior eſt qui minus deliquit.ff.de ver.obl.ſi ſeruũ.§.ſequit̃(paria)
ff.ſolu.ma.viro.ſ.de iureiu.tuo.ff.de cõpen.ſi ambo.ſ. de except.
5 cũ eccleſia.ff.de do.ſi duo.ſ.de appel.au ſit. ¶ †(Obiecta)lꝫ in mo
dum excep.tollatur accuſatio matrimonij que ſit ad ſeparationẽ
thori: vt hic ſi tñ in modo accuſationis directe proponatur non
tollitur.iiij.q.ix.c.j.ꝛ.ij.ꝛ diximus ꝙ hec excep.adulterij que ꝓpo
nitur contra accuſantem de adulterio ad ſeparationẽ thori eſt ꝑ
emptoria q̃ proponit̃ ante lit.cõteſta.ꝛ poſt ꝙ hñ ex hac decre.col
ligit̃.arg.ẽt in ſequẽti.c.dicunt ẽt q̃dã ꝙ declinatoria iudicij vt li
citum ſit accuſato de adulterio excipere ꝯ accuſatorẽ ꝙ non ſit au
diendus cum ꝛ ipſe ſit adulter.ar.xxxij.q.vj.c.j.ꝛ vlti.Si autẽ non
ad ſeparationẽ thori:ſed ad penitentiam infligendam agatur tũc
agenti de adulterio non obſtat excep.adulterij:ſicut nec lenocinij
qꝛ pctm̃ vnius alterũ a pñia reuelare non dꝫ.ff.de adulte.l.j.§.ex
pul.ꝛ tunc ẽt nulle exce.proponunt̃ ꝯ accuſantẽ poſt lit.conteſt.ff.
de adul.ſi maritus.§.preſcriptiones. ¶ †Itẽ dicimus ꝙ ſi quis
cõmittit adulterium:lꝫ poſtea egerit pniam tñ repelletur ab accu
ſatione adul.ſ.de diuor.gaudemus in ſi.ſed denunciare poterat
adulterium vxoris non ad ſeparationẽ thori:ſed ad penitentiam
agendam. ¶ Item dicimus ꝙ q̃tũcunq; reddat debitum vxori
huic exceptioni renunciare non vr̃ cum reddere debeat anteq̃ ſen
tentialiter abſoluat̃ niſi poſt ſnĩam abſolutionis latam reddat de
bitum:qꝛ tunc vere renunciaſſe vr̃:idem ꝛ ſi non reddat ſed exigat
debitum.alij contra dicunt.

Tua fraternitas ꝛc.

¶ De raptorib' icẽdiarijs ꝛ violatoribus eccleſiaꝝ. Rubrica.

De illis autem.
(Illud)qꝛ hic ꝓfugꝰ erat
ideo cogitur ire ad locum
vbi deliquit ac ſi latitaret:vt no.ſ.de fo.compe. dilec.ſi.

Uper eo vero.
(Manifeſte.) Secus ſi
non manifeſte.ſ.eo.in li
teris(obſtinata)puta qꝛ opportunitatem habuit reſti
tuendi(prodeſſe)q̃tũ ad penã purgatorij.A pena au
tem eterna liberat ante parum prodeſſe p̱ſumit̃(prodeſſe)im po
netur eñ ei pñia.i.remiſſio peccatorum: ſed non dabitur ſolẽnis
reconciliatio in opprobrium heredum.

Excõicationis.
(Flouerint) credimus ca
nonem ſuie ferende.

1 ¶ Princeps cõmittere põt prelatis criminales cauſas:vbi pe
na ſanguinis non ſequitur.
2 Corporalem vindictam põt infligere eccleſia.

In archiepiſcopatu.
(cõmiſerit)
1 ¶ †No. pri
cipem cõmittere cauſas criminales p̱latis eccleſiarũ
vbi pena ſanguinis non ſequitur.xxiij.q.viij.ſepe. qui
dam tamen intelligunt ꝙ hanc iuriſditionẽ donauit prelatis vt
ſuo nomine agerent.ſi enim eos vellet cõſtituere officiales ſuos nõ
debet.ſ.ne cle.ſed nec pro.ꝛ.c.clerici.ꝛ bene cõceſſimus ꝙ omnia
poſſunt demandari preter vltimum ſupplicium in aut.de coll.§.
2 ꝓhibemus. ¶ †(In vindictam)no.ꝙ vindictam corporalẽ po
teſt infligere eccleſia.ſ.de adul.c.ij.

In literis tuis.
(ſepeliri).ſ. eo. ſup eo.
cõtra ſed ibi loquitur
de manifeſto hic de occulto vel hic heredes volebãt ſa
tiſfacere ibi non vel ibi loquit̃ qñ poſt rapinam aliqñ
potuit ſatiſfacere ꝛ in morte non põt:hic aũt in morte ſatiſfacere
poterat. ¶ †(Et heredes)hoc intelligo qñ lis erat cõteſta. vel de
eo qḋ ad eos peruenit.alꝭ enim heredes non conueniuntur ex de
licto defunctorum vel loquitur qñ teſtator mandauit ſatiſfieri de
rapina a ſe facta:ꝛ hoc videtur ſonare finis decre.vt ſic a pec.va.l.
quãtũcũq; enim heres ſoluerit non liberaretur raptor niſi man
daſſet de reſtituendo:vel dic ꝙ hic heredes conueniuntur actio.l.
aquil.vel aliter que datur in heredem ꝙ falſum eſt.ff.ad.l.aquil.
inde hanc vel dic ꝙ ſm canones hñ datur ac.in heredem ex mal.
defuncti.xvj.q.vj.ſi ep̃m nec attenditur ſi ſit lis conteſtata cum de
functo an non vel peruenerit an non dummodo defunctus tenet̃
ꝛ vires patrimonij defuncti ſufficiant.

Cum in cauſa que inter ꝛc.
¶ †(Raptor)ſm legem etiam in ſponſa propria ad
mittitur raptus.C.de rap.vir.l.j.ſed canon legi preiu
dicat vt hic.xxxvj.q.ij.§.j.ꝛ.c.lex illa.Illud autem non eſt dubiũ
quin raptor cum rapta poſſit contrahere.xxxvj.q.ij.tria. ¶ (Uel
pro ideſt)vel dic aliud eſt in matrimonio contracto cum homine
vbi ſola confeſſio non ſufficit ẽt vtriuſq; aliud eſt in matrimonio
contracto cum deo nulli enim ſit preiudicium niſi ſibiipſi de quo
non eſt credendum ꝙ ſit imemor ſue ſalutis.j.q.iiij.ſancimus. in
rebus tñ ſecus dicerem. ¶ †Item not.ꝙ confeſſio non nocet ad
diſſolutionem matrimonij.xxxv.q.vj.ſi duo.xxxiij.q.j. requiſiti.ſi
autem agitur ad diſſolutionem mutue ſeruitutis ſufficit cõfeſſio:
ꝛ no.ſ.de frigi.ꝛ malefi.c.j.

Accedens.

¶ De furtis. Rubrica.

Qui furatur.
(hominem)liberum. Secus ſi
ſeruum.ff.ad.l.fau. de plagia
rijs.l.vltima.

Pres.
(Diacono.)No.in neceſſitate quẽ poſ
ſe confiteri diacono:de conſecratione di
ſtin.iiij.ſancimus.de peniten.diſtin.j.quem penitet.ꝛ
diſtin.vj.c.j.(orandum)pro omnibus viuis eſt oran
dum ſed pro mortuis quos cõſtat in mortali peccato mortuos nõ
eſt orandum vt hic.

Si quis propter.
(Neceſſitatem)mo
dicam.ſi enim eſſet
magna ex qua timeretur periculum nullatenus pecca
ret.de conſe.di.v.diſcipulos.

Qui cum fure.
(Particeps) ꝙ ei in male
ficio participat ſiue acci
piendo ſiue occultando vnde actione furti tenetur.in
ſti.de obli.que ex deli.naſ.§.ope. ¶ †Ille qui furtum
fecit ꝛ rem furtiuam alienauit ſi habet vnde ſatiſfaciat leſo de eo
ſatiſfaciat ſi non habet vnde ſatiſfaciat.ꝛ poteſt habere rem furti
uam furtiue recuperando eam ab eo in quem alienauit vel dolo
bono:puta ſi ſic mandato vel violentia tunc reſtituat eam illi a
quo furatus eſt.ꝛ hoc dicunt quidam eſſe verum ſi ille in quẽ res
alienata eſt ſciebat eam eſſe furtiuam:quia ſic vtiliter geſſit nego
cium ſuum:cum eam ſine periculo anime tenere non poſſet argu.
ff.de nego.geſt.ſi pu.§.ſi ti.ad idem eſt argu.ff.depoſiti.bona fides
ff.de rei vendi.officium.ꝛ hoc debet facere etiam ſi prohiberet ꝙ
non reſtitueret:qꝛ multa bona ꝛc.xlv.diſtinctio.de iudeis.xxiij.q.
iiij.ipſa.Et hoc dicunt quidam ita eſſe verum niſi probabiliter ti
meret graue periculum inde prouenturum.verbi gratia qꝛ timet
ꝙ ille a quo ſic res accipit eum occideret:vel aliud cõſimile time
ret in ſua perſona vel aliorum.nam in hoc caſu dicunt qḋ debet
eam reſtituere ei in quem eam alienauit ꝛ non ei cui eam furatus
eſt.ar.C.depo.aut.ſed ideo ꝛ dicit ꝙ nõ peccat reſtituẽdo ei poſ
ſeſſionẽ quã habebat:qꝛ nihil iuris modo tribuit ei ſꝫ poſſeſſionẽ
quam

quā primo habebat ⁊ quam furto vel fraude ſibi abſtulit ſibi reſtituit. vñ lȝ peccauerit qñ primo dedit modo tñ nō peccat: q2 nihil dat. alij tñ dicunt ꝙ ex quo eam hȝ dīuo eam reddat vero dño: q2 ꝓpter nullū ſcandalū dȝ facere peccatū ꝙ eſſet ſi eā nō dño reſtitueret: ſed ⁊ ſi nō haberet eā bene dicūt ꝙ melius eſt vbi timet hec pericula prouētura ꝙ nec furaret eā ab eo in quē alienauerit: nec fraude accipiat: imo ſi inueniret eā in via dimittāt eā: q2 in veritate ſua nō eſt ar. C. vñ vi cōquerebat alij dicūt ꝙ melius eſt ī hoc caſu .ſ. qñ eā hȝ qđ nec vni nec alij reſtituat: ſed occupāti dimittat: q2 nihil ad eā de ea ⁊ ſatī peccatū defleat. hic tñ vī qđ tūc dȝ hīe locū qñ nō tenebat ad reſtitutionē: puta q2 ad manus eius deueniſſet ſine datione alicuius ⁊ ſine oblatione. nā ſi ei data eſſet vel alij abſtuliſſet. tūc teneret ad reſtituendū ei qui eam dedit vel ei a quo abſtulit. vbi aūt nō timeret inde graue periculū prouenturū: tūc ſatis dicerē ꝙ vero dño eā reſtituat. ſi aūt ille in quem alienata eſt res nō ſciebat eā eſſe furtiuā: tūc nullo modo dȝ ei auferre poſſeſſionem: niſi ex volūtate ſua. ⁊ ſi ad eū quocūqȝ modo perueniat poſſeſſio nole ei⁹ in quē alienauit eā ipſi reſtituet. ar. C. de epo. aud. ſed iam ⁊ q2 niſi cū ſcādalo .ſ. de no. oper. no. c. ij. ⁊ idē in ſimilibus iudicandū eſt. ⁊ hoc dicimus in cōſilio anime. nam in iudicio in pluribus ſecus fieret ꝓpter ignorātiā facti. ℭ †(Indicat.) Nota aliquē teneri indicare furem. ff. de his qui la. oc. l. j. ⁊ ij. ff. de fur. ciuile. ff. de iur. fiſ. ex quibuſdā. §. diuus. C. ad. l. cor. de fal. minore. C. de his qui ad ec. confu. preſenti. ff. de preſcrip. ver. non ſolent. arg. contra. ff. de con. ob. tur. cau. l. iij. §. vlti.

Ex literis. (Infamia) infamia facti grauat opinionem. ff. de obſe. li. l. j. ⁊ a promotione repellit. xxxiij. diſtin. laici.

ℭ De vſuris. Rubrica.

ℭ †Vſura prohibita eſt in veteri ⁊ nouo teſtō: vt ibi. Mutuum dantes nihil inde ſperantes. xiiij. q. iij. c. j. ⁊ ſeq. ⁊ ideo ꝓhibet ita gñaliter vſura: q2 ſi liceret eā accipere oīa mala inde ſequerent. et maxime: q2 nō intēderent hoīes culture poſſeſſionū: niſi qñ aliud nō poſſent. ⁊ ita tāta eſſet cariſtia qđ oēs pauperes fame perirent q2 ⁊ ſi poſſent hīe terras ad colendū: nō tñ poſſent hīe aīalia ⁊ inſtrumēta ad colendū neceſſaria cū ipſi pauperes per ſe nō haberēt ⁊ diuites tñ ꝓpter lucrū tū ꝓpter ſecuritatē pecunie poti⁹ in vſuras ꝙ in minora ⁊ minus tuta lucra ponerēt pecuniā ⁊ ſi aliqui ſibi ſua expenderent ita cara eſſent victualia ꝙ pauperes nō haberent. vñ emere poſſent ⁊ hoc eſſet maximū ⁊ ſummū periculū fidelibus. vñ Dauid magis eligit peſtē que cōis eſſet oibus cōiter pauperibus ⁊ diuitibus ꝙ elegerit fame qua tñ pauperes perirent. Itē alia cā eſt: q2 vix pōt eſſe quin aliquis vſuras debēs diu duret ſine paupertate q̄ nimia eſt periculoſa niſi paupertatis deſideriū alicui ex ſpāli dei dono concedat. vñ Salo. dixit diuitias ⁊ paupertatē ne dederis mihi. Itē multa alia mala ſequūtur: q2 in diuidendo pecuniā ⁊ diligendo vix euitat idololatria ibi eñ eſt ſemp cor auari. nā vbi eſt theſaurus tuus: ibi eſt cor tuū ſi gratius inueniat aur ꝙ ſolē. xlvij. di. oīs. ⁊ c. ſicut hi. ⁊ ſic eſt inuenire fere oīa mala que ꝓuenirent ex vſuris. ⁊ ideo ita gñalr ꝓhibita eſt a dño vtroqȝ teſtamēto. nam lȝ inueniri forte poſſet caſus vbi iure naturali qđ natura homini incidit nō eſſet pctm̄ vſura: tñ ꝓpter mala ⁊ pericula q̄ ſequerent in omni caſu ꝓhibita eſt. Quidā tñ dicūt ⁊ forte non male ꝙ etiā nō eſt inuenire caſum inſtinctu nature q nō ꝓhibeat dicūt etiā quidā vſurā ꝓhibitā magis: q2 eſſet ꝯ charitatē ⁊ pietatem qua teneor ſubuenire proximo ꝙ ꝓpter mala que ſequuntur. Itē licet aliquādo ex alius cōtractibus poſſint ſequi mala: quia tamen nō ita cōmuniter non ſunt prohibita.

1 Vſura qd ſit ⁊ an liceat fideiuſſori recipe vltra ſortē in nu. 2.

1 Plures clericorum. †Vſura eſt lucrū mutuo pacto debitum vel exactum. nā ſi gratia aliquid detur nō eſt vſura. xiiij. q. iij. vſura. xviij. diſt. de eulogiis. niſi ſpes adſit. arg. ꝯ. de ſimo. tua. xxiij. diſt. c. j. ⁊ cōſiſtit mutuū tantū in his que conſiſtunt pondere numero ⁊ menſura. xiiij. q. iij. vſura. ⁊ q.
2 iiij. nulli. ℭ †Vltra ſortem aūt licet accipere fideiuſſori qui vſuras
a ſoluit: q2 nō eſt ſibi lucrum ſed intereſſe ⁊ eodē modo[a] ſi tenebaris mihi ſoluere ad diē certum: ⁊ q2 non ſoluiſti ab alio ſub vſuris accepi reſtituere teneris. ꝯ. de fideiuſ. peruenit cōſtitutus. Itē rōne dubij ſi plus recipiat non eſt vſura .ſ. eo. in ciuitate. ⁊ c. nauiganti (vel hic) .ſ. qđ recipiat poſſeſſiones pignori ⁊ percipiat fructus vltra ſortē (beneficiū.) Repete que diximus. ꝯ. de feu. c. j. ℭ †Redimendum) q2 is qui detinebat res eccleſie nunquam forte habebit pecuniā nec habere poterit niſi cū tanta difficultate ꝙ potius eligeret non redimere ꝙ cum tanta difficultate redimere. ⁊ lȝ poſſit contrarium cōtingere .ſ. ꝙ facile debitor recuperabit pignus: q2 tñ pōt cōtingere qđ nō recuperabit: iccirco dedit hanc licentiam. vel dic melius ſi in feudo licite haberet aliquis res eccleſie nūꝙ ſic liceret fructus retinere ſed loquitur in eo caſu quādo certum erat quod licite rem eccleſie detinebat: q2 licitum eſt fructus non computare in ſortem. Item alius caſus eſt: q2 gener fruct⁹ rei ſibi obligate pro dote licite retinere non computatos in ſortem. ff. de do. excep. pater caueant tñ ne quid in fraudem faciant:

Quia in omnibus. (Manifeſti) .ſ. de quib⁹ cōuentione vel ſnia cōſtat ꝙ ſint vſurarij. de hoc no. ſ. e. cū in dioce. (ad cōionē) .i. ad recipiēdū corpus xp̄i (xpianā) iſtis tribus excōicationibus excōicati ſunt publici vſurarij ipſo iure (reddere) epō dioce. xx. q. iij. conſtituit.

t Nunquid liceat alicui recipere ad vſuras. ⁊ in nu. 2.

1 Super eo inuoluatur. † Quero ⁊ an liceat alicui ad vſuras recipere. Ad hoc dicūt quidā qđ cuicūqȝ lȝ accipere pro quolibet opere virtutis: vt ſi velit inde facere elemoſinas vel edificare eccleſiā: vel alia huiuſmodi. ſed ſi acciperet ad vſuras vel luxurioſe viueret: vel vt laſciuiret in eo hoc non lȝ: alij dicūt ꝙ hoc non eſt ſic indiſtincte dicendum. nā non credunt licitum accipere ad vſuras pecuniam pro paſcendis pauperibus qui modicum egent: vel nullo modo ⁊ ſi opus virtutis eſt .ſ. miſericordie vel liberalitatis: ſed dicunt ꝙ ille qui accipit naturā debet cōſiderare tēpus ⁊ locum ⁊ multas alias circunſtātias in mutuo vſurario cōtrahendo: debet etiā cōferre inter bonū ꝙ ſequitur ex opere virtutis: ꝙ faciet ex mutuo vſurario ⁊ bonum ꝙ ſequitur ſi omittit accipere pecuniā mutuā: q2 ſi ex opere virtutis ſequit magnū bonū. vt q2 paſcat pauperes fame morientes: vel edificare eccleſiā: vel emit calicem que perpetuo deputabuntur miniſterijs dei ⁊ ex dimiſſione accipiendi mutuū modicū bonum ſequitur: q2 creditor iam voluntate eſt vſurarius. Item ſi non dederit mihi paratus eſt qui accipiet eandē pecuniam ad vſuras. nam in predicto caſu nō tantum accipere poteſt oblatam pecuniā ſub vſuris: ſed rogare eum vt mutuet ſub vſuris dicēdo vſurario ꝙ lȝ in omni caſu peccatū ſit dare ad vſuras. minus tñ peccat ſi dat in bonū opus ꝙ in malū. Sed econuerſo ſi quis videret hominē paratum ad penitentiā: vel ſaltem volentē deceteto abſtinere ab vſuris: vel non inuenientē alium paratū accipere ſub vſuris tunc eſt maius bonū abſtinere a mutuo vſurario ꝙ facere quantūcūqȝ bonū opus virtutis. ar. q2 peccat ꝙ maius bonū nō prefert minori bono. ℭ Sed dices nūꝙ faciendū eſt peccatū ꝓpter aliquod bonū: ſed peccatū eſt dare operā ꝙ ille det pecuniā ad vſurā: ergo nunꝙ debeo accipere pecuniā ad vſurā: cū hoc non poſſim facere niſi de vſure. ſo. vſurario eſt peccatū dare ad vſurā. Et hoc ego nunꝙ ſuadeo imo diſſuadeo. ſed me preeligere in vſura danda potius eſt ei bonū: lȝ nō meritoriū ꝙ malū: imo plus videt ꝙ qñ alius parat⁹ eſt accipere pecuniā ad vſurā ⁊ ipſe paratus eſt ꝙ ego nō ſolū pro opere virtutis poſſum accipere pecuniā ab illo ad vſurā: ſed etiam pro opere indifferenti. pro opere autē peccati ſemper peccat qui accipit pecuniā ad vſurā nō ſolū in eo ꝙ pro illicita cauſa accipit: ſȝ etiā in eo qđ vſurario cōſuluit qđ de illicita cauſa mutuet ſub vſuris. ⁊ videtur ꝙ ſemper ſit peccatū capere ſub vſuris nō qñ rogat
2 ꝙ eum ſub illicita cauſa preeligat. ℭ †Plus videtur ꝙ ſi aliquis vellet paſcere pauperes fame morientes: vel aliquod opus facere virtutis: quo omiſſo pericula timentur vel corporum vel animarum ꝙ tunc ſi inueniatur aliquis qui habet pecuniā vel granū vel aliā ſpeciē illi operi neceſſariā qđ debet rogari vt illam donet vel mutuet ꝙ ſi noluerit facere poteſt ei ſuaderi ꝙ ſpeciem illam mutuet ſub vſuris: q2 minus peccabit ſi ſub vſuris mutuet quam ſi teneat eam abſconſam in tanta neceſſitate vel vtilitate. arg. q2 inter duo peccata ſuadendum eſt quod maius euitetur.

Cum tu manifeſtes. (promulgatam). ꝯ. e. q2 (ante) ꝓpter hoc nō probat cōſtitutionē trahi ad preterita. nā cōſtitutio dicebat vſurariū cogēdū reſtituere vſuras: cū ergo hic vſurarius nondū reſtituit vſuras ſed debeat in futurū reſtituere pena impoſita etiā hic coget (penam) hec pena ſatis ſufficere debet a principio: ſed ſi vſurarius non reſtituat excōmunicabitur. ꝯ. de iureiur. ad noſtram. ſ. e. preterea (pauperibus) ꝯ. de boni. ſicut dignum. (Poſſeſſiones). ff. de leg. ij. imperator. C. de rei ven. ſi vt proponis. §. tertium. C. ar. tu. l. j. ſpāle eſt hic. alias
a eſt lȝ ex pecunia mea dūmodo non meo nomine emātur poſſeſſiones nihil iuris in eis habeo. C. de rei ven. ſi ex eo. ⁊ intelligunt quidam hoc .ſ. qđ ei auferri dȝ poſſeſſio qñ ex cauſa lucratiua ad aliquem peruenit. ſecus aūt ſi ex cauſa nō lucratiua. alij autem dicūt idem vtrobiqȝ.

[a] ℭ Et eodē mō ꝙ hic idē referēdo Inn. hic ⁊ pe. de anch. in ꝯſ. cclxxvj. incip. ſcđo dubitat co. j. l ſi.

t An liceat cōtrahētibus ſe inuicē decipere. ⁊ vide in nu. 2.

In ciuitate. (nō valet.) Cōi eſtimatiōe (Promittāt) non decepti. alias enim ſi decepti eſſent cū liceat cōtrahentibus ſe inuicem decipere nō eſſet peccatū. C. de rei ven. ſi volūtate. nec ob. ꝙ dicit apls. Nemo negotio circūueniat fratrē ſuū vt exponat in negotio .i. in negotiatione. ſed dic nemo circumueniat ita ꝙ circumuentio det cauſam ꝯctui: q2 ipſo iure nō tenet ſicut qñ incidit pōt agi vt reſcindatur. ff. de dolo. eleganter. vel nemo circumueniat in negotio ſup

ple vẽditionis vltra dimidiũ iuſti pretiũ:infra nõ dimidiũ poſſent ſe decipere iure fori.ꝫ.de emp.⁊ ven.cũ dile.ſed forſan nõ iure poli accipiũt.ꝭ.eo.cõſuluit(ex forma)ꝫ.de pig.illa vos ſed ex intẽtione, ſi intẽtio eſt vt ex prorogatione termini maius ſit pretiũ. ⁊ eſt hoc ꝙ dicit in ſi.cũ cogitationes ⁊c.C.de ſol.l.pe. ¶†(Ex forma) hu iuſmodi ꝯtus nõ põt cenſeri vſurarius ex forma: q̃ vẽditio eſt et nõ mutuũ.⁊ in mutuo tñ interuenit vſura.arg.xiiij.q.iij.c.j.⁊.ij. vel nõ põt iudicari vſurarius ex forma:q̃ qui hunc ꝯtũ fecit ſem per dicere põt:potuit plus minuſue valere. ſi tñ credat qð minus eſſet valiturũ:ſed ex intentione eſt vſurarius.ꝫ.de ſimo.tua nos.j. q.j.qui ſtudet.xiiij.q.iij.c.j.⁊.ij.Jtẽ ſi plus vel minus poſſet valere:ſi tñ ſtatim volebat vẽdere cõi pretio.⁊ ꝓpter prorogationẽ tẽporis vendidit carius intẽtione eſt vſurarius.ꝭ.eo.c.vlt.⁊.c.proxi.

2 ¶†(Ex forma.)Ex hac decre.ſatis innuitur qð ſi aliquis ꝓ cer ta pecunie quãtitate emeret aliquẽ redditũ grani vel vini vel aliũ cõſimilẽ perpetuo ſibi ⁊ ſuis heredibus dãdum a venditore ⁊ ſuis heredibus vel ad certũ tẽpus vel ad tẽpus vite alicuius qð licit⁹ eſt hmõi ꝯtus dũmodo redditus annuus cõi eſtimatione nõ exce dat redditũ quẽ haberet vel habere poſſet ſi terrã de tãta pecunia emiſſet.⁊ ſi excedat cõiter nõ eſt licitus ꝯtus.ar.ꝭ.eo.cõſuluit.qui dam tñ dicũt qð qñ in perpetuũ emit ꝙ nunꝗ̃ põt eſſe illicitus ꝯtus ꝗ̃tũcunqꝫ ſit magnus redditus reſpectu pretij:q̃ lꝫ ꝯhenti

a bus ſe decipere.ff.de mino.in cauſe.ij.§.ſi.alſ vr ⁊ forte meli⁹ qð ſi quis emit redditũ cõſtitutũ ante contractũ vel actionẽ venditã: ſiue cõſtitutus fuerit ire:puta in domo vel poſſeſſiõe vel alſ hmõi: ſiue in perſona:puta vel liberi vel ruſtici vel actio vel nomẽ.¶Jtẽ ſiue certus ſit redditus:puta q̃ reddit.x.ſiue incertus: puta q̃ red dit quartã fructuũ qui percipiuntur de aliqua domo : vel de ope ris alicuius perſone.¶Jtẽ ſiue ſit perpetuus ꝯtus:puta q̃ exten ditur ad heredes vtriuſqꝫ ꝯhentium:ſiue ſit ad vitam hoĩs ſiue ſit ad certũ tẽpus vſqꝫ ad.v.annos.¶Jtẽ nõ refert ſi redditus ſit in pecunia ſiue in alijs reb⁹ ſiue in facto.nã ſemper in oĩbus ꝓmiſſis reputant ꝯtus legitimos alſ licitos:q̃ ibi eſt purus ⁊ licitus cõ tractus vẽditiõis.nã ibi eſt pretiũ.ſ.certa pecunie quãtitas.¶Jtẽ ibi eſt merx.ſ.certus redditus vel cañ.vel annona.C.de ſac.ſan.ecc. iubemus in prin.in aut.de rebus ec.nõ alie.vel actio.C.de here.vel ac.ven.per totũ.ſed his vr eſſe ꝯtum qð dicit hec decre. q̃ nõ eſt dubiũ qð vſqꝫ ad aliud tẽpus ſaltẽ longum plus percipiet de red ditu ꝗ̃ ſit pretiũ ⁊ in actione cõſtat:q̃ plus eſt in noĩe ꝗ̃ ſit pretiũ qð dedit.¶Sõl.lꝫ certum ſit qð vſqꝫ ad.xx.annos quinquaginta vel vlteriores plus accipiet de redditu ꝗ̃ ſit ꝓtiũ qð dedit tñ hec certitudo nõ facit illicitũ ꝯtum venditionis cũ hoc etiã ſit in vẽ ditione alicuius poſſeſſionis vbi certũ eſt ſm inferiores cauſas qð plus accipit de fructibus eius ꝗ̃ ſi pretiũ ꝙ pro ea dat ⁊ ſine expẽ ſis vel labore dando eã ad affictũ certũ vel emphyteuſim.hic enim tñ reprehendit qñ carius vendit mercẽ ꝓpter terminum quẽ dat ꝓlicũ emptori ad ſoluendũ pecuniã vel q̃ pro minori emit mercẽ: q̃ ſtatim dat pecuniã ⁊ per plurius tẽpus expectat mercẽ que pe nitus ſunt illicita:q̃ hoc ſolũmodo vẽdit tẽpus pro illa pecunia ꝗ̃ venit ⁊ iuſtũ pretiũ excedit.qð ex eo apparet: q̃ ſi vtraqꝫ parata eſſent pretium ⁊ merces pro minori fieret.⁊ in caſu noſtro oĩa ſunt ꝓſentia nec vendit tẽpus:q̃ res ipſe de quibus diximus.ſ.reddit⁹ vel actio tñ valebit vel ad minus credit valere ſubſeꝗ̃tibus tem poribus ꝗ̃tum modo vꝫ vel ad minus eſt dubiũ ⁊ hoc ſufficit ad hoc vt ꝯtus ſit licitus.vt hic idẽ intelligũt quidã ⁊ ſi reddit⁹ vel nomẽ de nouo ꝓpter hoc cõſtituit in rebus vel perſonis alijs ꝯhẽ tibus:puta q̃ dicit emptor tu cõſtitues tales redditus in tali poſ ſeſſione vel ſeruo vel facies qð talis confitebit ſe debere tibi mille vſqꝫ ad annũ.⁊ ego de illis mille vel magis de actiõe pro illis.Mi. cõpetente dabo tibi quinquãginta.nã dicũt oẽs cõtractus iſtos li citos:q̃ nõ eſt mutuũ ſed emptio.Jtẽ multi caſus poſſunt inue niri qð iſte emptor admitteret in hoc ꝯtu:puta ſi inops fieret:ſꝫ certe ante cõſulendũ eſt oĩbus fidelibus qð ab hmõi cõtractu ab ſtineant.ſ.qð de nouo ꝓpter hoc cõſtitutũ redditũ vel actionem emant.iſtud aũt penitus videt illicitũ qð ipſe idẽ qð dicit emptor in ſe cõſtituat redditũ vel actionẽ qua ſe obligat ad plus dandum vel in pecunia vel in ſpecie ꝗ̃ accepit(dubiũ).ff.de iudi.ſi quis ex. C.de vſu.vt ea (dubiũ) probabiliter nam licet caſu fortuito ꝓpter mediũ vnius vel alterius poſſit plus valere nihilominus in intẽ tione vſurarius erit.

a ¶Et forte me lius hãc opi. refert ⁊ ſequit pe.de anch.in cõſi.xxix. inci. dubitari ſolet col.j.

b ¶Si nõ exci pit Jo.an.hic dicit ꝙ iſta ex ceptio eſt dila toria ⁊ ſic dꝫ ꝓponi añ lit. conte.⁊ ꝑ hoc dicit Pet.de anc.in cõſilio cclxiiij.inci. q̃ qð eſt dubita bilis.cõſuluit quod iſta exce ptio vſurarũ nõ poterit op poni ꝯ tuto res agẽtes no mine pupillo rum vſurarij ex ꝯtibus ce lebratis ꝑ ipꝫ vſurariũ.⁊ ad Jnno.hic ad de etiã fely.in c.cũ.m.Ferra rieñſis.col.xxv. ver.fallit ſcðo ꝫ.de cõſti.

c ¶Et dicim⁹ hec ocã refert ⁊ ſequit Bar. in.l.inſulã. §. vſuras. ff. ſol. ma. ⁊ ibi vide doc. ⁊ Pe.de anc.in cõſi.cl. co.ij.poſt me. incip.in qõne que vertit.

p Reterea.(dignam).ꝫ.eodem cum tu.

c Onqueſtus eſt.de feudo.de hoc no.ꝫ. eo.c.j.ꝫ.de feu.c.j.

Ua nos.(vſuras) ⁊ omne dãnum qð occaſione donationis vſurarũ cõtingit credito ri cogendi ſunt.de hoc no.ꝭ.eo.michael.

Onſuluit nos.†(Pro intentione) ſi creditor pricipaliter in tentionẽ hꝫ ad lucrũ vſura eſt vel malũ lucrũ aliqs ſi ſe cũdario aliquid ſperat ſecus.lxj.diſ.quid proderit. lix. diſt.ſi officia.Jtẽ recipere ex tali ſpe ſecundario nõ eſt malũ.j.q.ij. ꝗ̃ pio.quia tenet ei ad antidora.ff.de pet.here.ſi legã.ꝫ.de teſta.cũ in officijs.ſed ⁊ qui principalẽ habent intentionẽ ad vſurã: lꝫ vſu rarius ſit nõ tenet reſtituere.ar.ꝫ.de ſimo.c.vlt.niſi forte aliquid faceret quare debitor.⁊ ſi nõ voluntarie tñ neceſſario ei daret: puta q̃ negat ſibi terminũ niſi det aliquid.⁊ ibi plus vendidit ꝓpter dilationẽ:q̃ tunc reſtituere tenetur.xiiij.q.v.nõ ſane in ſi. alij tñ dicant ꝙ ſemper tenet reſtituere.⁊ eſt tutius(inducendi)ſi aũt age re poſſet conditione ex hoc canone queritur.

Uia pernicioſum.(Beneficiaſſe.)nam ex hoc ap paret eos fuiſſe vſurarios (appellationis) friuole: q̃ ſi appellaret a ſñia audiendus eſt.alij contra.

Oſt miſerabilem.(Mittendas)ſecũ dum tenorẽ decre. ꝭ.eo.quanto.

ꝛ Uas dudum.(Reſtituit) repete ꝗ̃ dici m⁹.ꝫ.de iureiur.debitores.

1 Nunquid ſufficiat cautio de reſtituendo vſuras.

2 An excuſetur vſurarius ſi nullus repetat ab eo: vel ſi denũciet ⁊ in nume.3.⁊ etiam in nu.4.

1 Uia fruſtra.¶†(Reſtituere) nec ſuffi cit ſola cautio ꝙ vſurã reſti tueret.ꝫ.de re iu.cũ aliquibus.ff.de pig ac.ꝙ ſi nõ ſolũ niſi magna cauſa interueniat.ff.de re.iudi.l.iij.§.ꝙ ait

2 ꝓtor.vel ſi debitor cõſentit.ff.de pig.ac.ſi rem:§.oĩs.¶†Sed nun quid alius a cõuento poteſt hãc exceptionẽ ꝓponere.⁊ dicũt qui dam cũ hoc.c.generaliter loquatur ⁊ fauorabile ſit ſaluti anime et reſtitutioni vſurarũ ꝓuidere ꝙ iudex ex officio cõuentus etiam ſi ab eo nõ exegerit vſuras poſſit hoc apponere.ꝭ.c.proxi.ar.ff.de po ſtu.quos ꝓhibet.⁊ etiã quicũqꝫ ali⁹ ꝓcederet hic ſicut ꝓcedit.ꝫ. qui ma.ac.poſ.c.ſi.Sed nos de iudice hoc nõ credimus:q̃ non ca netur iure.alij dicunt qð ſufficit qð faciat publice nũtiari:vt ſi ali

3 quis eſt qui cõqueratur de eo de vſuris cõpareat.ar.ff.de fur. fal ſus.§.aliena.¶†Quid ſi alius ꝗ̃ ille cõtra quẽ agit ꝓponat hãc exceptionẽ ⁊ per appellationẽ prorogat negotiũ.nunquid interim ſilebit cauſa ſuper qua impetrate ſunt litere.⁊ dicũt quidam ꝙ ſic hoc nõ plꝫ:cũ etiã ſi nullus cõpareat tñ cõuentus põt excipere.vñ

b ſibi imputet ſi ipſe nõ excipit ᵇimo plus dicim⁹ ꝙ alius nõ admit titur ad excipiendum ſed ſolus cõuentus alij dicunt ſi ſit liquidũ eum ſoluiſſe vſuras qð preſtabit cautionẽ de ſatiſfaciendo ſi appa ruerit eũ debere vſuras que petuntur ab eo.arg.C.de cõpen.l.vlti. ꝫ.de iudi.in oĩbus.Alij diſtinguunt ex cuius parte emittatur ap pellatio.C.de temp.in integ.petendum.nos precedẽtes diſtinctio nes.ſ.de preconizando ⁊ cauendo dicimus habere locum qñ con

4 uentus excipit in alio autem non cum excipere poſſit.¶†(Reſti tuitur.)Sed nunquid ipſi qui accipiunt vſuras ⁊ ſi non cogantur reſtituere alijs vſurarijs nunquid non reddent alicui. Reſpon.au toritate ſuperioris dabunt illas alijs debitoribus vſurarijs illorũ creditorum ⁊ non illis vſurarijs a quibus ipſi vſurarij qui modo petunt vſuras extorſerũt vſuras.⁊ ſic exonerantur a peccato.⁊ etiã vtiliter gerunt negotium illius cui reſtituere tenetur.⁊ quo ad cor pus ⁊ quo ad animam.vnde cum poſſint in hoc caſu repetere ꝙ ſic ſoluiſſent vtiliter.multo fortius compenſare ſi poſtea cõtra eos agatur.arg.ff.de nego.geſt.ſi pupillus.iudex autem quando reſti tuit vſuras alijs ꝗ̃ his a quib⁹ accepit faciat ſibi caueri ad ſenſus ſuum ꝙ nullum damnum in poſterum poſſit conſequi ab his a quibus acceperat vſuras (audiat) hic apparet hanc exceptionem declinatoriam fori.

Um in dioceſi.(tua) dubitatur com muni fama (argumen tis).i.legitimis probationibus.Uel dic ꝙ appellat ar gumenta famã publicam cum aliquibus alijs admi nicul.ar.xxxv.q.vj.ſi duo vel dic argumenta appellari ſi venditur ad terminum.ꝫ.eo.tit.in ciui.conſuluit.vel ſi facit emptiões ſub ea conditione quod teneatur reſtituere aucto pretio. vel ſibi reten tis fructibus.ꝫ.de em.ad noſtram contra.de pig.illo. vel q̃ appa reat inſtrumẽta vſurarum.vel q̃ cellas tenet ad pecuniam mutuã dam.aliquando enim ex preſumptionibus iudicatur.ꝫ.de elec.cũ ex officio.ij.ſimile habes in hereſi.ꝫ.de here.excõmunicamus.ſimi le ⁊ in adulterijs.ꝫ.de adul.maritis.

Aluhriter.(Computandos) dũmodo one ra matrimonij ſuſtineat. recipit enim fructus pro intereſſe ⁊ non pro vſura . ſic etiam non eſt vſurarius fideiuſſor repetens vſuras quas ſol uit pro debitore vel ſi accepit pecuniã ſub vſuris vt ſatiſfaciat cre ditori apud quem fideiuſſit.ꝫ.de fideiuſ.peruenit. ⁊.c. cõſtitutus.

c ⁊ dicimus ᶜ quod quamdiu maritus tenetur alere vxorem tandiu põt vti fructibus non computatis in ſortem.ſed poſtꝗ̃ non debet eam alere non debet fructus accipere. vnde credimus quod ſi mulier habet pignore dotis ſiue poſt mortem mariti quod debet fructus illos in ſortem computare (fructus).C.de iure dot.pro oneribus.

Michael

M Ichael laicus. (Suo) cũ enim ex perſona patris agat eius perſonam defendere debet.ff.de reg.iur.ex qua perſona ff.de pcu.ſeruum.§.pe.imo quod plus eſt ſi non egerit ex perſona patris tamẽ obſtat ei exceptio ſi pater vel ille cuius heres extitit vſuras accepit etiam ſi nihil ad heredẽ peruenerit.ſ.eo.tua.ſ.de rap.in literis.xvi.q.vi.ſi quando.xi.q.ii.epiſcopus qui mã.non enim cõuenitur heres ex quaſi maleficio ſed ex quaſi contractu rõne indebiti ſoluti:vel ex iniuſta cauſa ſoluti.inſti. de obl.que ex qua.cõtra.⁊ nõ ſolum repellitur rõne vſurarum quas ſuo nomine contraxit ſed etiam earum quas nomine alieno.xlvi.di.ſicut non ſuo. Sed quid ſi iſte agens nõ poteſt ſatiſfacere illis a quibus vſuras accepit. Rñ.quod preſtita cautione q̃ reſtituet ſi poterit admittetur ad petendum vſuras.nã ſpoliator reſtituit͛ vt poſſit aliis reſtituere.ſ.de reſt.ſpol.olim.nam ⁊ vbi nõ poteſt ſtatim ſoluere admittit͛ fideiuſſor.ff.de re iudi.l.iiii.§.ait aũt pretor.

q **Quanto amplius.**

N Auiganti. (periculũ) fatemur tñ qõ ſi nauigans pretiũ accipiat vel aliud vt pecuniã ſecũ vltra mare deferret ibi ſibi redditur⁹ ſiue periculum in ſe reciperet ſiue nõ:nõ eſſet vſura ſed locatio operarũ ſed vbi nõ accipit pretiũ tantũ vt portet ſed negotiatori dat vt in ea negotietur hec eſt vſura: qr pecunie nullus eſt vſus vel vtilitas vtendi nec deterioratur vtendo.lxxxviii.di.eiiciẽs.

☞ ❡†(Periculũ)⁊ ex hoc dicimus qõ ſi aliquis paratus erat emere merces ad portandum alibi vel ad ſeruandũ certo tẽpore quod poſſet inde lucrari ⁊ alius indigens pecunia ad eũ veniat ⁊ offerat eandẽ pecuniã cũ lucro ſperato in loco quo ire volebat ⁊ in termino ſe redditurũ pmittit vſura eſt cõtractus hmõi.nec ſcio eũ excuſare.lz aliĩ cõtradixerint(eo tẽpore) de hoc no.ſ.eo.in ciuitate. in gl.huius.❡(Venditurus)quia ſi vẽdere volebat ſtatim pro alio pretio minori ſi ſtatim pretiũ ſolueret vſura eſſet ad minus animo.ſ.eo.in ciuitate.⁊.ſ.eo.cõſuluit ⁊ eodẽ modo ſi lõge pretio maiori vẽdat.ar.eiuſdẽ decre.cõſuluit.Itẽ ſi volebat vẽdere merces ⁊ inuenit alium qui ſtatim dat ei hic tñ q̃tũ alibi eſſet venditurus⁹ cũ labore ſuo ⁊ periculo multo nõ videt͛ vſura dũmodo cõputatis periculo ⁊ labore nõ plus accipiat quã ibi quo portare volebat probabiliter pſumitur accepturus:nã qua rõne:rõne temporis poterit carius vendere eandem:⁊ ratione loci ſed ſi pecuniam accipiat vſura eſt ⁊ etiam mutuum.

❡De crimine Falſi. Rubrica.

F Alſidicus. (Teſtis iudici)hunc iudex extra ordinẽ punire põt durante cauſa.C.de teſti.nullũ poſt litẽ aũt finitã excuſat de falſo.ff.eo.l.i.§.i.(ledit)hic punit͛ iuxta modũ leſiõis.iii.q.ix.nihilominus.C.de teſti.nullũ(occultat)ex quo officium⁹ teſtificandi aſſumpſit vel ſi aliter non poteſt liquere veritas.

a

S Uper eo. (Retineri)ſi enim eſt pſona ſuſpecta niſi ſint clerici. alii cõtra ⁊ maxime ſi ſint ſue iuriſdictiõis ordinarie.idem credo ⁊ ſi ſint eiuſdem iuriſdictionis delegati quo ad hoc: qr ordinarius ad mandatum eorum capiat.

A D audientiam noſtram. (Caracterẽ)qui nõ ita pfunde infigit͛ vt ſanguis effũdatur ſed tñ cutis offendit͛ ne fit cõtra ſupra de rap.in archi.ſupra ne cleri.ſententiã.Sed cõtra.C.de penis in metallum.vbi dicit͛ qõ facies ad imaginem celeſtis pulchritudinis figurata ſtigmate non cedetur.ſed hoc ſtigma non eſt fingendũ in facie ſed in manu vel alio membro vel eſt hoc ſpeciale in odium tãti criminis.de hac materia no.v.q.v.illi qui.

D Ura ſepe man. (ſedẽ)illi enim qui nõ ſunt apud ſe.apo.non ligantur hac cõſtitutione(deputati) hi ſunt bullatores (ſubiaceat)per ſniam non ipſo iure:pene enim excommunicationis ipſo iure ſunt inflicte.

l **Licet ad regimen.**

Q Uam graui. (Fratres)quandoq̃ dominus papa vocat cardinales fratres ſupra de officio lega.officii tamen ſimplices ſacerdotes vel diaconos nõ vocat in literis ſuis cum eis ſcribit fratres ſed filios(in plurali)olim erat contrarium.xxiii.diſtin.communis.

☞ **A D falſariorum.** ❡†(Requibit) ſupplent quidã niſi pbet ignorantiã exhibendo actionẽ.C.de fal.maiorẽ non enim cõmittitur falſum ſine dolo.ff.eo omnes.vel dic qõ tũc non excuſat ignorantiã cũ nõ preceſſit examinatio cũ ex hoc fuerit in culpa nõ examinauit nec a peritioribus queſiuit.xxxvii.di.§.vl.ff.de iu.⁊ fac.igno.regula.ſi aũt preceſſiſſet examinatio ⁊ appareat eum pbabiliter deceptum:⁊ oſtendat actorem:vt dictũ eſt excuſatur.ſ.de ex.pre.inter dilec.ſ.c.proxi. Item hec decre.loquitur tantum in literis domini pape.in aliis autem ſecus. Item examinatio eſt habenda diuerſimode.nam in literis que ſunt de gratia vel contra ius vel cõtra vtilitatem publicam maior indagatio eſt neceſſaria quam in literis de ſimplici iuſtitia.ſ.eo.c.proxi.C.ſi cõtra ius vel pub.vti.reſcripta.(inferius)ibi incipiunt pene iſte.qui vero ſub nomine(innodatos)hic autem eſt canon late ſentẽtie (per quam)poteſtatem(vertuntur)nec tamen fuerunt fabricatores falſitatis(ſpolientur)per ſententiam obiecti)forte canõ ferende ſententie eſt ſed litera contradicit(impetrant)ſed non per ſe exercent falſitatem ſed litera contra.

A Ccedens. (Preſumi.ff.de do.ſi oleũ.§.vl.ar.qõ ſi quis ſuggeſſit falſum in literis de ſimplici iuſtitia non preſumitur doloſe feciſſe ſecus ſi eſſet de magna gratia.quia dolus ex perſpicuis indiciis probatur.C.de dolo.dolum.

e **Ex conſcientia.** (eccleſia) de qua erat cã ad cui⁹ amiſſionẽ ſe obligauit.

❡De ſortilegiis. Rubrica.

f **In tabulis.**

E X tuarum tenore. (Aſtrolabiĩ.) aliqui dicunt quod ſi tñ aſtrolabiũ inſpicerẽt vt per aſtronomiã tñ quererent veritatẽ nõ peccãt.ar.hic a cõtrario ſenſu tñ:qr nõ ſunt ſententie que ad pietatem vacant:imo facile inducerent idololatriam diſſuadendum,eſt vtendum eis ⁊ ſtudendum. ar.xxxvii.diſtin.ſi quis grammaticam.

E Cleſia veſtra. (Per ſortem) no.nõ ſolum prelatũ nõ eligendum ſorte:ſed nec electores. (⁊ electoribus) alias autẽ pro litibus dirimendis licet vti ſortibus.xxvi.q.ii.ſors.(Perpetua)xxvi.q.i.non ſtatim ⁊.c.ſe.cõtra.e.q.c.i.ſol.eſt in.§.ii.cauſa prohibitionis eſt vt non per aſſiduitatem labantur in idololatriam ſicut prohibitum eſt iuramentũ vt nõ labantur in periurium.ſ.de iureiur.etſi chriſtus.§.i.

❡De colluſione detegenda. Rubrica.

S Cripta. f.v.❡(Diſſimulare) cũ eſſet infamatus alias enim nõ debet inquirere.ſ.de accu.qualiter vel dic q̃ nõ licet accuſatori ab accuſatione deſiſtere lite conſt.⁊ ideo mãdatur inquiri de colluſione vt eos puniat.ii.q.iii.ſi quem.

C Rimina. (Pretexibat.)Cauſarũ tria ſunt genera ciuilis.criminalis.⁊ ſpũalis.a ciuili pecuniaria ſiue per gratiã ſiue per trãſactionem ante lit.cõteſta.⁊ poſt iudicis autoritate ⁊ ſine recedere licet:niſi in famoſa ac.in quo ſine iudicis autoritate tranſigere nõ lz.ff.de his qui no.infa.furti.§.pac.in criminali vero ante incohatã accuſationẽ per gratiã deſiſtere lz.ff.ad turpi.in albere.⁊.l.queſitũ poſt nõ licet ſine autoritate iudicis ⁊ ſine conſenſu rei niſi infra.xxx.dies.ſed nec inter illos ſi nõ fuit mancipatus tormẽtis.C.de abol.l.ii.vel per accuſationem infamatus.v.q.i. quidam ⁊ ſi alias deſtiterit incidit in turpil.ſi intendit publicum crimẽ.C.ad turpil.l.i.Si vero priuatũ extra ordinẽ punitur.ff.ad turpil.ſi quis accepe.tranſigere autem aliquo dato in crimine pu. non licz ⁊ ſi fiat tranſactio nulla eſt ⁊ accuſatus hr͛ pro confeſſo.C.de trãſ.tranſigere.ff.de priua.in õibus.niſi tale ſit crimen qõ irrogat penã ſanguinis:qr lz tũc trãſigere niſi in adulterio.C.de trãſa.trãſigere.ſed hic qui accipit incidit in turpil.ff.ad turpil.ab occaſione. ſed in aliis criminibus que nõ irrogãt penã ſanguinis tranſigere nõ licet.ii.q.iii.§.preuaricator.in loco illo in omnibus lz niſi in crimine falſi in preal.l.tranſigere.⁊ eſt ratio: qr ſepe ad pecuniariã eſtimationem referetur.ſ.vbi qõ pecuniaria agitur. ❡Et idem dicũt aliqui in priuatis criminibus vt furti:vi bo.rap.predicta ratiõe.nec vnq̃ inuenitur prohibitum ſecundum caſ. autem fere omne crimen eſſe publicum puto.nec ab aliquo per tranſactionem diſcedere licet.vt hic ⁊ per totum ti.poſſet tamen dici quod iuſtis cauſis inſpectis vbicunq̃ epũs poteſt diſpenſare in priuatis criminib⁹ tranſactioni ⁊ ſimplici renunciationi autoritatem preſtare.v.q.ii.ſi primates.cx.diſtin.diſſidentes.a ſpirituali autem cauſa ſiue ſit inquiſitionis ſiue denunciationis:ſiue de rebus ſpiritualibus ex cauſa licet per gratiã diſcedere:qui autẽ ſine cauſa diſcedit punitur.ii.q.vii.quapropter.ſ.de calũ.c.ſi.per tranſactionem autẽ non licet.ſ.de tranſac.c.iii.vbi autem in criminali vel ſpirituali aliter quaz debet accuſator deſiſtit.iudex nihilominus ex officio inquiret.vt

a ❡Ex quo officiũ.⁊ ſic tacẽs verũ nõ peccat niſi qñ productus eſt vt teſtis.adde fely.in.c.ex parte decani.col.x.ver.ſi diceres.ſ.de reſcri.vide tñ bal.in.l.pſbyteri.C.de epiſ.⁊ cle.vbi q̃ falſitas cõmittitur ita ſ tacẽdo verũ ſicut in dicẽdo falſum.

bic per totũ.§.de abol.indulgere.ꝛ.l.ij.vbi aũt vult iudex iuſta cã diſcedere abol.indulgebit.C.de abol.l.j.ij.ꝛ.iij.ij.q.iij.ſi quez.ꝛ.§.preuaricator.in cauſa mixta põt recedere quando vult in cã autẽ populari ſiſr per trãſactionem recedere nõ lz niſi ve legit.ff.de pac.l.iure.§.vlti.ff.de iureiurã.l.eum qui.§.in popularibus.

Audiuimus. (tranſactionis) bec penſio ſi bona fide peracta ſi nõ excedit vitã paciſcẽtis niſi interueniat autoritas epi.ẽ.de tranſac.decetero veniens.(ſpoliare) ꝛ quod factum eſt per colluſionem non tenet.ff.eo.l.iij.

1 ☞ Quãdo alicui cõpetunt due actiones de iure cõi. vna intẽtata poteſt aliam attentare. ꝛ idem ſit in penalibus actionibus. habes in numero.2.

3 De alicuius crimine non eſt pluries inquirendum.

In tantum. (clamor) premiſſis de boc no.ẽ.c.j. ¶†(Alioquin.) No.qð vbi alicui cõpetunt due actiones de iure cõi. vna intẽtata põt aliã attentare: vt apparet in ſocio qui contra ſociũ furem põt agere ꝛ pro ſocio ꝛ furti vtrũ vult primo: ꝛ vtrum poſt vult.ff.pro ſocio rei.ſed ſecus eſt ſi vna cõpetit de iure cõi. ꝛ altera de officio pretoris qualis eſt nau.cau.ſta.que datur de beneficio pretorũ.nam in illis ſi vnã eligit intelligitur aliã renunciare.ff.nau.caup.ſta.ꝛ ita.§.ſi.ꝛ.l.lz.§.ſi.ff.de ſepara.l.j.§.ſilud. ¶Sed bis videt cõtra.ẽ.de in inte.reſti.cõſtitutus vbi dr qð ſimul ꝙ pl⁹ eſt ꝙ ſi diuerſis tẽporibus admittat quis ad accuſationẽ que cõpetit beneficio pretoris.ſ.in inte.re.ad officiũ iudicis quo dicit vẽditionem nullã ſed certe ſol.eſt leuis.qꝛ nos bic loquimur qñ alicui cõpetunt due actiones ꝙ proſequendo vnã videt aliã renũciare:ſed decre.loquit qñ tñ altera cõpetebat:ſed tñ vtrãqꝫ proſequi

2 tur ꝓpter dubiũ ꝛ ſic põt rñ.decr.ẽ.de preſcri.auditis. ¶†In penalibus aũt actionibus que ſurgũt ex diuerſis delictis raro impedit vna alterã.ff.de priua.delic.nunꝗ. ſed ſi oriant ex vno delicto quatenus cõcurrunt ſe impediant ꝛ vltra.ff.vi bo.rap.l.j.ff.de ac.ꝛ ob.qui ſeruũ.ſi aũt actiones nõ ſunt penales ſed rei perſecutorie facta per alterutrã exactionẽ reliqua tollitur.ff.loca.ſi merces.§.culpe ſi aũt vna ſit perſecutoria rei vt rti ven.ꝛ altera penalis naturaliter ꝛ ab initio vt actio furti.neutra per alterã tollitur.ff.de fur.l.ſi pig.§.cum furti niſi in caſu qui eſt.ff.nau.cau.ſta.l.ita.§.ſi.qð eſt preal.rõne qꝛ eligendo alterũ de duobus ſcꝫ ius cõe vel beneficium pretoris alteri renunciare videt eſt etiã alius caſus.ff.de fur.is cui.vbi dicit qð ſi alicui pro re cõmodata cõpetit actio furti ꝛ cõmodati qð vna per alteram tollitur.ſed boc eſt ea rõne qꝛ.ſ.vtraqꝫ actio.ſ.furti ꝛ cõmo.cõpetit pro eodẽ.ſ.intereſſe litis.licet per actionẽ furti dupletur vel quadrupletur ꝛ in actione furti vel cõmo.tñ ſit ſimplum intereſſe.ff.de re iudi.nemo ex cauſa.§.quoties.ſi vero ab initio nõ ſit penalis.ſicut eſt actio qð me.cauſa que ab initio nullam imponit penam ſi velit reſtituere tũc vna per al-

3 teram tollitur.ff.quod me.cauſa metum.§.licet. ¶†No.quod nõ eſt pluries inquirendum de alicuius crimine ſicut nec eſt pluries accuſandus niſi in caſibus quos babemus nota.ẽ.de accu.de bis.arg.contra.ij.q.v.mennam.C.de pena iudi.qui ma.iu.auf.ſed nouo.ff.de iureiu.ſi duo pa.§.vlti.

a ¶Auxiliũ de boc dic ve per Bar.in.l.ſi in rixa.ff.ad.l.cor.de ſica.per Pe.de ancb.in cõſil.cccvj.inci.nos bar.de ſal.ꝛ Alex.de imo.in cõſ.xv.col.iij.circa prin.ſ.j.vo.

¶De delictis puerorum. Rubrica.

Queris. Grandi(genitalibus) immundicia cũ carnis ante bos annos nõ pſumit(futura).ff.ad ſil.l.j.(Etas) etas eũ excuſat.ff.de mino.auxilium.§.j.de conſe.diſtin.iiij.cos.

Referente. (Inultum).i.nõ perfecte vltum ẽ.c.prori.ff.de mino.auxiliũ.§.j.punitur tñ aliquãtulum.C.ſi aduer.de.l.j.ꝛ.ij.C.de pe.impunitas.ff.de minori.ſi ex cauſa.§.ij.ff.de dam.infe.dam.ff.ſi pupillus.xxj.qð.v.ſi quis cuiuſlibet(centum ſoli.) aliqñ tamen minorem penam exigere poteſt.

¶De clerico venatore. Rubrica.

Epiſcopum. (Preſbyterum) voluntate ſecus ſi cauſa recreationis vel acquirendi victum.xxxiij.diſtin.quorũdam de boc no.lxxxvj.di.qui venatoribus.

o **Omnibus.**

¶De clerico percuſſore. Rubrica.

Si quis. In aliquo gradu(percuſſor)cõſuetudine alias enim ſi ſemel.lv.diſtinctione.c.ſi euangelica.

p **Preterea.**

Preſentium lator. (Non percuſſit) ꝛ boc cõſtabat alias enim ſi dubium eſſet repelleretur.xxiij.q.vlti.c.vlt.imo ſue conſcientie relinquendum eſt.ẽ.de bomici.petitio.ꝛ.c.tua.

a **Continentia.** (Conſilio) tamen non poteſt dici quin pſtiterit auxilium:qꝛ eo ipſo ꝙ armatus erat cum occiſoribus aliquod auxilium⁹ preſtari dicendum eſt. ꝛ qꝛ pugnauit cum aliis ſi autem non pugnaſſet ſed a longe ſtetiſſet cũ iuſta eſſet pugna nullatenus teneretur vel dic quod bic nullo caſu dicitur irregularitatem contraxiſſe.

¶De maledicis. Rubrica.

Innotuit. Nobis depreſſionẽ(ex ꝓtinacia.) x.q.j.ſi quis ſa.ſi autẽ ex temeritate veniã meret.ij.q.iij.ſi quis iratus.ꝛ.§.notãdũ. C.de iureiur.l.ij.qð aũt ſit ex inſania miſeratione dignũ eſt. C.ſi quis impe.male.l.j.ſed qui dicit ꝙ ex leuitate dixit boc ꝓbare dꝫ.C.de iureiu.ſi ſine ꝛ. ¶†(Beneficij) dicebat eñ ꝙ papa multa faciebat de quibus nullã poteſtatẽ babebat. Itẽ dicebat ꝙ pſmile.ꝛ beneficia quibus domin⁹ muniuerat ꝛ decorauerat eccleſiã romanã non erat digna ro.ecc.babere vel ꝙ non diſpenſabat ecc.ro.ſua beneficia per ſubiectas eccleſias.

a **Statuimus.**

¶De clerico excõicato depoſito miniſtrante. Rubri.

b **Si quis** epiſcopus(iuſte) idẽ ſi iniuſte(abſcindatur).i.excõmunicetur.

Si quis preſbyter (interdicto) ſacerdos enim depoſitus cõſiſtit in modũ eñ priuati ſuffragii põt.xxviij.diſt.preſbyterum.x.q.iij.ſi quis epꝯ (excõicatum) minori excõicatione.xj.q.iij.cũ excõicato (obſeruandus) vt ſi quis eis cõtemnentibus ſeruare excõicationẽ cõicauerit ſit excõicatus minori excõicatione.

c **Clerici.**

Latores preſentiũ(ſi.xl.) idcirco prefigitur bic iſte numerus: qꝛ ſi plures eſſent ꝛ oẽs perpetuo ſuſpenderent forte nimiã penuriã clericorũ pateret illa eccleſia penuria etiã iuſta cauſa diſpenſandi eſt.lv.di.priſcis ꝛ ſic quilibet prelatus nõ ſemper quadragenarium ſed aliũ idoneũ numerũ taxabit arbi.boni viri babito reſpectu vbi plures vel pauciores ſunt clerici vel dic bic diſpẽſari.ſ.bũc numerũ ꝓpter ſcãdalum timorẽ propter quẽ ſepe omittitur rigor iuris.l.diſt.vt conſti.j.q.vij.quoties ꝙ intelligo verum vbi delinquentes nõ defendunt ſe autoritate.ſi autẽ defendunt ſe autoritate beretici:puta qꝛ licitum diceret eſſe ſoluere interdictũ ꝛ celebrare tũc nõ dormiet ſeueritas ꝓpter multitudinẽ.l.di.dño.lxxxij.di.plurimos.de pe.di.vj.c.j.ſ.de ex.prela.inter dilectos.in ſi.ꝛ boc appello multitudinem vbi ſcandalum timetur.ſi enim nõ timeretur ſcandalum propter multitudinẽ nõ eſſet a cõmuni iure recedendum.xxxij.q.v.c.ita ne.de pe.diſ.vj.c.qui vult.(ad tẽpus) in aliis aũt etiã poſt tẽpus poterit diſpenſare de ſpeciali autoritate pape ꝛ non aliter.xj.q.iij.ſi quis epiſcopus.

Illud dño(exceſſum) tam de trãſlatione ꝙ de celebratione poſt excõicationẽ (ordinarius) vere nec ordinarius nec dele.dꝫ procedere ad excõmunicationẽ niſi monitione premiſſa.xxiiij.qð.iij.de illici.ſ.de ſen.ex.ſacro.ſed tñ laea tenet ille eñ qui neſciuit eũ dele.iuſtã babuit excuſationem lz tutius fuerit ſeruare ſententiam excõmunicationis(in boc) ſi probabiliter ignorabat.alias ſecus.ẽ.de poſtu.ad boc(vitare) cõmunionem fidelium. arg.quod excõmunicatus debet vitare cõmunionem bominum.

f **Fraternitati.**

Poſtulaſtis. (diſpenſatum) cum papa nõ retineat diſpenſationem ſibi epꝯ diſpenſare põt.ſ.de ſen.ex.nuper(ꝓpter boc) qꝛ celebrant in locis interdictis(innodati) ſentẽtiam in eos ſpecialiter latam non ipſo iure (talia) ſcꝫ celebrare in eccleſiis interdictis ex quo propter boc ſunt excõicati nos dicimus idem ſiue propter boc ſint excõicati ſiue non.nam ex quo celebrant in loco interdicto banc penam ſubeunt.

Propoſuit. (per teſtes) not.ſimul ab vtraqꝫ parte teſtes produci.ẽ.de te.cum tu.ẽ.de preſcrip.illud(eos).ſ.Burgen. clericos et fautores(communicauit) inſufficiens fuit bec exce.ſed eſt preſumptio.xciij.diſtinctione ſi inimicus.xj.queſtione.iij.quibus epi

bus ep̄i. Itē ea rōne q̄ forma in abſolutiōe ſeruāda eſt. ⁊ ideo non
videt̄ ſufficere cōicatio etiā p̄lati. ſ. de ſen. ex. cū deſideres aliī dicūt
q̄ ex quo aliq̄s hȝ pro abſoluto ⁊ maxime ab excōicatore ſine ali-
qua ꝓbatione ſufficit ei lȝ cōſtet eū aliqñ fuiſſe excōicatū niſi pro-
betur al's eū adhuc excōicatū eſſe (de abſolutione) burgentiū cleri
corum ⁊ fautoꝝ. ¶ † (Per diffinitiuā) no. nō ſufficere ꝓbare ali-
quē excōicatū fuiſſe niſi ꝓbet q̄ tp̄e electionis haberet̄ pro excōi-
cato. ſed certe hoc eſt ea rōne: q̄ ſic dederat articulū quē ꝓbare vo
lebat ſup eo tñ nō depoſuerūt teſtes ſed ſup eo tñ q̄ fuerat excōi-
catus ſuper quo nō valent depoſitiones tanq̄ nō iuratoꝝ. ſ. de te
ſtibus. Uel dic melius q̄ȝ nunq̄ ꝓbauit eū aliqñ fuiſſe excōicatū
nec cōfeſſio ſua p̄iudicabat ſibi cū nō fuerit cōfeſſus q̄ eis fauo-
rem preſtiterit vel q̄ȝ nominatim in eū excōicationis ſnīa lata ſit.
⁊ bene dicimus q̄ȝ ſi aliquis cōtra aduerſariū ſuū exciperet tu nō
debes audiri. q̄ tu es excōicatus: vel q̄ ſnīa excōicatiōis in te lata
fuit a qua nō es abſolutus ſi eū probauerit fuiſſe excōicatum aliqñ
ſemper tanq̄ excōicatus repellit̄ niſi ꝓbauerit ſe eſſe abſolutum.
Nec eſt hoc ɔ̄triū q̄ no. ſ. de accu. ſuper his. vbi dixi q̄ ſi quis ob
iecerit aliī tu non potes agere. q̄ in te fuit ſententia lata q̄ niſi ſol-
ueres. ſ. x. dies q̄ȝ eſſes excōicatus. nam tunc nō ſufficit ꝓbare q̄ ta
lis ſententia lata ſit niſi probet q̄ȝ ad diē nō ſoluit. ⁊ eſt rō diuerſi-
tatis. q̄ in primo caſu cōſtat eum fuiſſe ligatū cum ſententia pure
lata fuerit in ſecundo aūt caſu: q̄ ſententia nō pure ſed ſub condi-
tione lata fuit nō conſtat eum eſſe excōmunicatum. niſi probetur
excōmunicatio ⁊ conditio.

A Poſto. ſe. (Suſpēſionis) ab of. (ignari) igno-
rantes in vos latam ſuſpēſionis ſen-
tentiam de facti ignorantia.

1 ☞ Cōmunicans excōmunicato an ſemper incurrat irregularitatē.
⁊ in nu. 6. ⁊ 7.
2 Excōmunicatus minori excōmunicatione ſiue ab homine ſiue a
canone ſemper eſt irregularis ſi celebrat.
3 Suſpenſus a canone dicitur ſuſpenſus a deo.
4 Bonus vel malus quādiu toleratur ab eccleſia contrahit matri-
monium ſpirituale.
5 Elec. dicitur nulla vbi quis ſcienter eligit indignum

1 S I celebret. (Peccet) q̄ eſt i mortali pctō.
ɔ̄. q̄ me. c. ſacris vbi ſuſpenſ⁹ eſt
quo ad ſe. ſ. q̄ȝ. ſ. ſacerdo. ¶ † (Irregularitatis) quo ad
hoc vt ſi medio tp̄e celebrauerit. ſ. poſtq̄ cōicauit excōi
cato nō poſſit vlterius celebrare ſine diſpenſatione pape. xi. q. iii. ſi
quis p̄ſbyter. ⁊ c. ſeq. ⁊ idē q̄ hic dr̄ de iſtis cōicantibus excōicato
idē dicendū eſt in notorio fornicatore ⁊ in ſimoniaco ⁊ aliis oībus
ſuſpēſis a iure cū ⁊ hi ſuſpēſi fuerint de iure a quibus hec decr. lo-
quit̄. xi. q. iii. cū ex. ⁊ c. ſe. ⁊ vbi eſt eadē rō dȝ eſſe idē ius in ſuſpēſis
ab hoīe ſecus dicendū eſt: q̄ ſi celebrarēt p̄dicte irregularitatis no
tā incurrēt. xi. q. iii. ſi q̄s p̄ſbyter. ⁊ c. ſe. aliī tñ dicūt hos. ſ. cōicātes
cū excōicatis. ⁊ illos qui p ſaltū ꝓmouent̄. lii. di. c. ſ. eſſe ſuſpēden-
dos ⁊ nō eſſe ſuſpēſos a iure ſed tñ ꝓpter peccatū ꝓhiberi a ſacra
mentis. ⁊ hoc verius dr̄: q̄ ſi iure ſuſpēſi eſſent celebrādo fierēt irre-
gulares. ⁊ facit ad hoc bene. ɔ̄. de re iu. cū eterni. ſ. de ſen. ex. cū me.
tñ aliī aliter dixerūt. ɔ̄. de coha. cle. ſicut ad idē de ſenten. exc. ſolet.
2 ¶ † (Irregularitatis) quidā ſup hac materia dicūt ⁊ vt videt̄ me
lius q̄ȝ q̄ñtūcūq̄ ſit excōicat⁹ minori excōi. ſiue ab hoīe ſiue a cañ.
ſemp eſt irregularis ſi celebrat. xi. q. iii. ſi quis p̄ſbyter. ⁊ c. ſe. in ſu-
ſpenſis aūt diſtinguūt quidā. q̄ q̄ñtūcūq̄ quis ſuſpendit̄ a iudice
ſiue ad certū dīē ſiue quouſq̄ peniteat ſemp ſi celebrat eſt irregula-
ris. hmōi enim ſuſpenſi nunq̄ debent celebrare niſi prius ſententia-
liter abſoluantur per iudicē ſicut ſnāliter ſunt ſuſpēſi. aliqui tñ di
cunt ɔ̄tra in vl. caſu. ſcȝ qñ ſuſpenſus eſt quouſq̄ peniteat. ſed cer
te pro primis facit multū. xi. q. v. p̄ſbyter. vbi dicit̄ de tali q̄ ad ar-
bitrium ſuſpendentis ſatiſfacere dȝ ⁊ hmōi ſi celebrant ante abſo-
lutionē ſunt irregulares. xi. q. iii. ſi quis p̄ſ. ⁊ c. ſe. ɔ̄. de exceſ. apo-
ſtolice. in ſuſpenſis aūt a deo quales ſunt oēs peccatores qui indi-
gne corpus dei ſumunt ⁊ iudiciū ſibi man. ⁊ bibunt. Dic q̄ nūq̄
ſunt irregulares ſi celebrant niſi in criminalibus criminib⁹. vt ho-
mi. ⁊ ſimonia de quibus no. ɔ̄. de renū. niſi. §. ſ. ⁊ de tēp. or. queſitū.
hi eīm ⁊ ſi peccent nūq̄ tñ in cañ. reperit̄ q̄ celebrādo ſiant irregu-
lares: q̄ irregularitas de cañ. tñ iure ītroducta eſt: vt no. ɔ̄. de renū.
niſi. §. iii. ⁊ de hac ſuſpēſiōe vl' minori ex. hñ diſtīguit̄. xi. q. iii. audi.
in ſuſpenſis a cano. propter crimen videt̄ q̄ȝ ſīnt irregulares ſi cele
brant. ɔ̄. de re iu. cū eterni. ſ. de ſen. ex. cū medi. ſed cōtra nōne excōi
cati minori excōi. ſunt ſuſpēſi a cañ. xi. q. iii. excōicatos. tñ nō ſunt
irregulares ſi celebrant: vt hic ſo. excōicatus minori excō. eſt princi
paliter ſuſpēſus a deo ⁊ nō a cañ. niſi p approbationē q̄ȝ ex eo ap-
paret q̄ quādo vult penitere abſoluit̄ a quocūq̄ cōfeſſore ⁊ ſta-
tim pōt celebrare. ſ. de ſen. ex. nuper in ſi. ſed ſec⁹ eſt in ſuſpē. a cañ.
q̄ ipſi q̄ñtūcūq̄ peniteant ante tēpus ſuſpenſionis finitū celebrare
3 nō poſſunt: vt preallē. decre. cū eterni ⁊ cū medi. ¶ † Sed oppono
q̄ in excōicatione minori aliquid adiectū eſt a cañ. q̄ in abſolutio
ne eſt neceſſaria aliqua ſolēnitas. ſ. de ſen. ex. nup. ⁊ c. vob⁹. Rñ.
q̄ȝ talis adiectio facta a cañ. que eſt tantū in ſolēnitate nō immu-
tat ſtatum ſuſpēſionis vel minoris excō. ⁊ ideo nō eſt dicēda ſnīa
cañ. ꝓpꝛie ſed dei tñ. itē nō dicimus ſnīam vel ſuſpenſionem cañ.
ꝓpꝛie ſed dei qñ dicit. ſit ſuſpēſus quouſq̄ ſatiſfaciat vel peniteat.
⁊ ideo ſtatim poſt penitentiā legitimā celebrare pōt. ⁊ etiā ſi ante
celebrat non eſt irregularis. ɔ̄. de coha. cle. ſicut vbi no. de notorio
aūt fornicatore dicunt quidā quod non eſt ſuſpēſus principaliter
a cañ. ſed a deo ſed ex eo apparet q̄ q̄ñcito penitet licite celebrat. ɔ̄.
de coha. cle. c. queſitum licet per cañ. in odiū criminis aliquid ad-
iectum ſit quo ad euitationē eorum. ɔ̄. eo. tua. xxxii. di. nullus. ⁊ §.
verū ſed certe quam cito penituerit ⁊ huius ſacerdotis officia ſunt
audienda ſi aūt nō ſunt ſuſpenſi a cañ. propter crimen. ſed propter
aliquem defectum vt illegitimi ⁊ corpore vitiati non incurrūt no
uam irregularitatem ſi ante diſpenſationē celebrant ⁊ hoc ſeruat
eccleſia ro. q̄ qñ diſpenſat cū talibus ſimpliciter diſpēſat ſuper de
fectu ⁊ nō ſuper irregularitate quā cōtraxit ex celebratiōe ante di-
ſpenſationem. lvi. di. apoſtolica. ⁊ no. ɔ̄. de ſi. preſby. veniēs. ⁊ c. per
venit ⁊ idem eſt ſi ſuſpēſi ſunt a cañ. nō propter crimē ſed propter
infamiam. ſicut ſunt illi quoꝝ crimina ſunt notoria. qui etiā poſt
penitentiam prohibentur celebrare propter ſcandalum ⁊ infamiā
§. de coha. cle. queſitum ⁊ tñ ſi ante diſpenſationem celebrant nō
credo q̄ cōtrahant nouā irregularitatem: q̄ hoc in iure nō inue-
nitur ſuſpenſi autem a confeſſoribus nunq̄ ſiunt irregulares ſi ce
lebrant ante reconciliationem: q̄ hoc nec iure cauet̄. ar. xi. q. iii. §.
☞ euidenter. ⁊ habes de hac ſuſpenſione. xxvi. q̄ȝ. v. per to. ¶ † (Eli-
gunt) no. excōicatos minori excōi. non eſſe interdictos nec ſuſpen-
ſos a iure. q̄ ſic eligere non poſſent. ɔ̄. de ɔ̄ſue. cum dile. aliī dicunt
eos ſuſpenſos a iure (iuriſdi.) ea autem que pertinent ratione offi
cii non poteſt facere ſine peccato. ſed ſi facit conferret executionē.
vt hic (ſcienter). ſ. q̄ȝ ſciat ſe excōmunicatum minori puta: q̄ ſciē-
ter participauit excommunicatis (irritanda) repete que dixi. ɔ̄. de
☞ ele. illa. ¶ † (Irritanda) niſi egerit penitentiā ſaltem tēpore quo
petitur caſſari ele. nam tunc ſec⁹ vt no. ɔ̄. de elec. eccleſia veſtra. vel
etiā ſi tunc poſt ele. peniteat non minus eius caſſabitur ele. q̄ pe-
nitentia preſumitur ficta: vt no. ɔ̄. de ele. dudum vel dic q̄ȝ penitē-
tia p̄ſumitur lȝ egerit penitentiā tñ eligi nō pōt ꝓpter ſnīam iuris
q̄ȝ priuatus eſt a cōione ſacramentoꝝ niſi primo abſoluatur. ſ. de
ſen. excō. nuper in ſi vbi no. in aliis aūt criminoſis: q̄ a iure poſiti
uo non ſunt priuati eccleſiaſticis ſacramētis. lȝ a deo ſint priuati
aliud dicendū eſt. ſ. q̄ȝ eligibiles ſunt acta penitētia ſine abſolutio
ne. ⁊ dicunt quidā acta penitētia: vñ poſtea acta penitētia licite tē
4 nent dignitatē. plus placet q̄ȝ non ſunt ſuſpēſi ipſo iure. † Aliī di-
cunt ⁊ vt vr̄ melius q̄ȝ ſiue bonus ſiue malus etiā hereticus vel ex-
cōmunicatus dū toleratur ab eccleſia per ele. ⁊ cōfirmationē etiā
ſi ſiat a peccatoribus etiā ab hereticis vel excōicatis dūmodo tole
rantur bene ɔ̄hit in hmōi matrimonio ſpirituali quouſq̄ ſeparē-
tur palee a granis. ad hoc de cō. di. iiii. cū baptizatur: q̄ iſte ſpon-
ſus nō eſt ſpōſ⁹ niſi in miniſterio verbū enim ſpōſus ⁊ vir eccle ⁊
ſpūalium eccleſiarū. ⁊ etiā cuius anime eſt ſolus Chriſtus. vñ apo
ſtolus deſpondi enim vos vni viro virginē caſtam exhibere Chri-
ſto. xxvi. di. acutius. ⁊ pſal. tanq̄ ſpōſus procedens de tha. ſuo ⁊ in
euange. ⁊ qui hȝ ſpōſam amicus ſponſi eſt. amicus aūt ſponſi ſtat
⁊ audit ⁊ gaudio gaudet ꝓpter vocē ſpōſi. Item iſte miniſter al's
ſponſus nō grauat filios niſi in miniſterio vnde ap̄ls ego plātaui
apollo rigauit. dñs autē incrementū dedit. de cō. di. iiii. aliud in ſi.
5 ⁊. i. q. i. ſi fuerit. Item baptizat ſeruus hic. ⁊c. ¶ † Itē non horreat
columba miniſterium malorum. xxx. di. ad hoc eſt ſub. §. verū nec
eſt cōtra q̄ no. ɔ̄. de ele. cōſiderauimus. ſ. q̄ elec. eſt nulla vbi quis
ſcienter indignū eligit. illud enim ſicut ſtatutū eſt de iure poſitiuo
vt tali electione nō obſtante nullus obiectus teneat ele. ab aliis fa-
a cta fatemur tamen q̄ iure naturali tenet^a ele. imo plus q̄ talis ele
ctio que nulla cenſetur de iure poſitiuo ſi quo ad alia cōfirmetur
per ſuperiorem erit verus prelatus in miniſterio ⁊ tenebunt q̄ fece
rit tam in tēporalibus q̄ in ſpiritualibus. ⁊ tñ dicimus q̄ȝ etiam
poſt talē cōfirmationē tȝ electio facta ab illis qui nō peccauerant
⁊ ad quos erat eligēdi deuoluta poteſtas. vt no. ſ. de exceſ. p̄la. inter
⁊ tñ ſuperior cōfirmet ele. huiuſmodi nō vocato illo cuius ele. nō
tenebat ⁊ nō tenet hmōi cōfirmatio: lȝ eīm teneat confirmatio ſine
cauſe cognitione facta vbi nullus eſt ɔ̄dictor: vel etiam vbi nullus
eſt in poſſeſſione. vel nullus eſt cōfirmatus. tamen vbi aliquod ho
rum interuenerit non valet confirmatio. ɔ̄. de ele. dudum eo. ⁊ C.
ſi per vim vel alio mo. l. ſi. ɔ̄. de ele. trāmiſſam: ⁊ idē forte eſt ſi alius
ſolūmodo eſt electus. tñ cōtra nos. ɔ̄. de ele. dudū ro. ſufficit q̄ ele-
ctores cōpareant. hoc tñ ſatis dici pōt q̄ȝ nō tȝ cōfirmatio electio
nis l contradictione niſi citatis partibus vel a iure vel ab homi-
ne rōne diuerſitatis: q̄ electores vtunt̄ iure priuato ⁊ ideo nullus
ordinem ſeruare debent. ſecus aūt eſt in confirmatore qui vice iu-
dicis fungitur. ¶ (Ad ſuſceptionem) corporis ⁊ ſanguinis dñi et
aliorū ſacramētoꝝ. cū ergo quilibet clericus tā in dignitate q̄ ex-
tra cōſtitutus tā in minoribus q̄ in maioribus ordinibus cōſtitu
tus ad hoc teneat̄ ⁊ excōicatus minori excō. hoc non poſſit. nec ad
dignitatem niſi ad clericatū eligi poterit (virtutis) id eſt executio-
nis gratie collationem. habebat enim executionem qui tales ordi

a ¶ Q̄ȝ iure na
turali tȝ. adde
eūdē inno. in
c. q̄ ꝓpter. ɔ̄.
de ele. ad hoc
dcm̄ inno. fa-
cit feſtū abb.
in. c. i. ɔ̄. de re-
ſti. in integ. re
fert etiā verū-
q̄ dcm̄ fely. in
c. i. col. x. in ſi.
⁊ col. ſeq. ɔ̄. de
conſti.

6 nes recepit.¶†(Collatione)mirũ videt̃ ꝙ hic dr qđ cõicantes ex
cõmunicatis qui ſuſpẽſi ſunt a participatione ſacramentoꝝ ſaltez
ꝓpter peccatũ.xi.q.iii.cũ excõ.nõ ſunt priuati collatione ſacramẽ
toꝝ cũ eis nõ liceat ſacra contingere ex quo peccatores ſunt.lxxxi.
di.miniſteriũ.⁊ maxime cũ ſacramẽtis quib⁹ cõfertur executio.vt
ordines ſine miſſa ɔferri nõ debẽt.lxxv.di.c.j.⁊.c.ꝙ a ⁊.c.ſe. Rñ.ꝙ
peccat cõferẽdo ſacr̃a.vt hic.ſ.q.j.oĩa.lxxxi.di.ſi qui ſunt miniſtri.
⁊ melius.xv.di.illud non illa de quibus expreſſum habes. xxxii.di.
§.verũ.⁊ expone literã nõ vr̃ remotus a collatione ſacꝛoꝝ.i.ꝙ col
lata ab eo ſacr̃a nõ recipiant̃ a ſubditis.ſed a participatione ⁊ per
ceptione q̃ eã tãgit ⁊ cõmaculat.alij dixerũt qđ lꝫ ſacerdos peccet
7 celebrãdo miſſam nõ tñ peccat cõferẽdo ſacr̃a.¶†(Jn ɔtemptũ)
ille enĩ qui pertinaciter cõicat excõicatis ſi cõtra ꝓhibitionẽ ⁊ in
terdictũ ſuperioris nõ cõfert executionẽ hoc nõ eſt verũ ſicut hic
apparet nec trãſit excõicatio ad tertiã pſonã.xi.q.iii.qm̃ multos
intellige igitur hoc qñ ſuperior expreſſim interdixit cõicantes ex
cõmunicatis:qꝛ tunc nõ poſſet facere executionem cum ſint ſuſpẽ
ſi.vt no.ĩ.c.j.(ferendus)per ſententiam.

¶De clerico non ordinato miniſtrante. Rubrica.

a **J quis** baptizauerit(niſi in neceſſitate)xxx.q.j.ad limina.

Ex literis. (ei)tanꝙ̃ ſacerdoti(miſſarum)hoc nõ conficit . lxviii.di.preſbyteri.j.q.vii.daibertũ de beneficio aũt no.ꝙ quaſi ſemper in beneficio licet diſpenſare epiſcopo.nam diſpenſat cũ non ordinato celebrante:vt hic ⁊ cum homicida.ĩ.de cle.pug.in duel.c.ij. l.diſtin.ſtudeat.

¶De clerico per ſaltum promoto. Rubrica.

b **Ue litere.**

c **Ontinebant.** (pretermiſſo) liiij.diſtin.c.j.

¶De eo qui furtiue ordines recepit. Rubrica.

Eniens. (anathematis)lꝫ per intimationẽ anathematis nõ poſſit cũ tali niſi per papam diſpenſari vt hic tñ eſt excõmunicatus.

Um.h.lator. ¶†(Abbas) no.abbatem diſpẽſare ſimilr̃.ſ.de ſen.ex.cũ illoꝝ.alr̃ enim niſi vbi inuenio expreſſum nõ credo ꝙ abbas archidia.vel alius prelatus ſub ep̃o poſſit diſpenſare minores enim prelati ardua ad ep̃m deferre debent.ĩ.de offi.archi.ad hoc quidã tñ dicũt qđ capitulũ diſpẽſat.ar.ĩ.de preben.non igno.de ſimo.ex.niſi.xvj.q.j.eccleſia.ſed nos non videm⁹ qualiter illa capitula pro eis faciunt.

Jnnotuit nobis. (Licẽtia)⁊ ſuo iure ĩ.c.j.alij ɔ ordinat⁹ aũt a nõ ſuo ep̃o ſuſpenſus eſt vt habes hic de quolibet tñ viro noto ⁊ bone fame qui vbi cõuerſatur habet̃ pro
noto ordinato etiã ſi lõgo tp̃e hactenus ordinatus habit⁹ eſt cre
dam tñ hñ ordinatũ nec cogit̃ aliter ꝓbare.hec enĩ ſunt ſufficiẽtia
argumẽta ſue ordinationis.ar.ĩ.de cle.pere.inter ⁊.c.ſeq.ix.qđ.ij.
Lugdunũ.ſed ſi aliqđ p̃dictoꝝ deficeret nõ ſtarẽ p̃ſumptionib⁹ pre
dictis niſi alr̃ de ſua ordinatione ꝓbaret:vñ etiã vr̃ ꝙ p̃dictis pre
ſumptionibus ſit ſtãdũ:⁊ ſi cõſtet eũ ab alio ep̃o ordinatũ . cũ enĩ
hoc pctm̃ in ſuũ tñ ⁊ nõ alienũ periculũ vergat minus exacte pro
bationes ſufficiũt vt no.ĩ.de cle.pere.c.j.vñ dicũt aliq ⁊ forte non
male ꝙ ſi ep̃s ad quẽ ptinebat eius ordinatio ⁊ cui⁹ iuri detrahit̃
per ipſi⁹ ordinationẽ nollet eũ recipere pro ordinato vel nollet ha
bere pro ordinato ſed pro ſuſpẽſo tãꝙ̃ ordinato a non ſuo ep̃o qđ
bene põt etiã ſi ſit bone fame.⁊ ſi oĩa p̃miſſa interueniũt niſi ꝓbet
ordinat⁹ ꝙ de ſua autoritate fuit ab alio ordinat⁹ alij tñ ɔ dixerũt
⁊ maxime vbi eũ in ſua p̃ſentia admiſit ad ſeruiẽdũ in ordine ſuo.
¶Jn electione aũt ſi cõſtet eã factã p eos ad quos non ſpectat de
iure cõi ſemp ante cõfirmationẽ ⁊ poſt ɔfirmationẽ factã ſine cau
ſe cognitione opꝫ electũ ꝓbare ptãtẽ datã electorib⁹.ĩ.de ap.cõſti
tutus.⁊ idẽ eſt in iudice.qꝛ ſi cõſtet eũ nõ hr̃e iuriſditionẽ ſup liti
gãtes ſemp opꝫ eã ꝓbare iuriſditionẽ quouſqꝫ ſñia trãſeat in rẽ iu
di.idẽ eſſet poſtꝙ̃ ſñia trãſit in rẽ iudi.ſi pars q̃ dicat eos nõ iudi
4 ces nũꝙ̃ cõparuit iuri corã eis.¶Si enĩ ɔparuiſſet corã eis poſt
li.cõteſt.ſi vellet poſtea ei dicere aliqđ ɔ ei⁹ iuriſditionẽ incũberet
ei ꝓbatio.C.de ꝓba.l.ſi.ff.de ꝑcu.põp.§.rati.ſed qđ ſi partes ſint
p̃ſentes ⁊ p̃terierũt has ⁊ ſimiles exceptiões:nec iudex eas mouebit
cũ liceat partib⁹ eas p̃terire.ſed ſi ptes ſint abſẽtes iudex q dꝫ ſup
plere defectũ ptis eas dꝫ ꝓponere.⁊ ſi eas omittat poſt ſñiam cõ
firmatã p ſcdos iudices poterit pars abſẽs ⁊ cõtumax dicere ꝙ pri
mi iudices nõ habuerũt iuriſdictionẽ.alij tñ ɔdicũt ⁊ forte bene.

a ¶Si enĩ.adde ꝙ hoc dictũ di
cit notabile a
lex. de imo.in
l.lꝫ col.ij.C.de
ꝑcu.ver.in gl.
in ver.inuenia
tur . ⁊ ibi illõ
ſequit̃.⁊ ſequi
tur bal.in.l.ge
ſta.in pe.colũ.
C.de re iudi.

b ¶Jtẽ ꝓ eo ꝙ
in ptinẽtibus
ad officiũ iu
dicis ꝓ eo p̃ſu
mat̃ niſi ɔriũ
probet̃. Adde
Pe.de anch.
q hoc refert ⁊
ſequit̃ in cõſi.
lxix.col.ij.ver.
p̃terea inci.cõ
ſil.ɔ donatio
nẽ ⁊ in conſil.
cxxxvj.inci. ex
ɔſiliis.l.ij. co.

c ¶Bene ſcrĩ.
adde Pet.de
anch.in cõſil.
cclxxix.inci.q̃
ſtio ꝓponit̃.

Et hec quidẽ obtinẽt in ꝓbationib⁹ fundamenti.ſ.iuriſditiõis ⁊
ptãtis iudices electoꝝ vel alioꝝ conſimiliũ. Jn ꝓbationibus aũt
q̃ ſiũt in cauſis q̃ ꝓcedũt ordine iudiciario qs ꝓbare dꝫ lõgius tra
ctatus eſt de ꝓbationib⁹ ⁊ de teſtib⁹ ⁊ pluribus aliis locis iuris.⁊
parũ p̃ſumit̃ ꝓ his q̃ ſiũt in iudicio niſi ꝓbent̃.ĩ.de ꝓba. qm̃ niſi
in his q̃ relinquunt̃ ei⁹ arbitrio:vt in dilationib⁹ ⁊ purgationib⁹
vadiis.ff.de iu.deli.l.j.§.ſi.ij.q.vij.ꝑ totũ ſed ⁊ ibi ſi aliqua partiũ
b ꝓbaret malã dilationẽ latã reuocaret̃.ĩ.de dila.c.j.¶Jtẽ pro eo⁹
p̃ſumit̃.lꝫ parũ etiã in iudicio ſup his q̃ pertinent ad eius offm̃ vt
in fructuũ ⁊ impẽſarũ reſtõne inſti.de offi.iu.§.j.⁊ ꝑ totũ.ff.de rei
vẽ.plane ⁊ ſic eſt in multis aliis.ff.de mino.ꝙ ſi minoꝛ.inſti. de le.
§.ſicut.C.de trãſ.age extra iudiciũ aũt ſi aliquis facit q̃ ptineãt ad
c offm̃ ſuũ ſemp p̃ſumant̃ hñ facta^c niſi ꝓbet̃ ɔ ⁊ ſemp eſt obediẽdũ
xj.q.iij.qd ergo.xxiij.qđ.j.q culpat̃.ĩ.de tẽp.or.ad aures.ſ.de pur.
ca.c.ij.ĩ.de offi.or.irrefragabili.in pri.ĩ.de app.ad aꝛam.ff.de iu.
iudiciũ.De ſolẽnitatib⁹ aũt extra iudiciũ inter ptes ⁊ inter alios
ſemp p̃ſumit̃ interueniſſe cõſenſum niſi ɔ ꝓbet̃.C.de ɔhẽ.ſti.l.j.⁊
pe.ſed cũ ſolẽnizat̃ ꝓbatio ꝓcedat tñ ex ꝓbatione vel p̃ſumptiõe
cito p alias ꝓbatiões tollit̃ talis ꝓbatio.ĩ.de p̃ſum. qꝛ veriſimile
⁊ in plurib⁹ alus.c.eiuſdẽ ti.ĩ.de renũ.c.ſup.C.de fideiuſ.l.peñ.ff.
de polli.§.cũqꝫ.ff.de fal.l.pe.C.de fide inſtru.l.ſi.⁊ ex hoc vr̃ ꝙ ſi ali
quis dicit defectũ forte interueniſſe in electionib⁹ : puta ꝙ non ſit
factũ ſcrutiniũ vel collatio habita vel cõtra electio. ipſi opponenti
incũbit ꝓbatio hui⁹ negatiue.¶Et hec vera ſunt niſi vbi ius for
mam dicit ꝓbandã.ſ.de ſen.ex.ſacro.in prin.ĩ.de teſt.in omni:⁊ niſi
ſi ius precipiat interuenire ſcripturã.videt̃ enim ius precepiſſe ꝙ
ſcriptura interueniat vt per eã ꝓbetur ſolennitas.ſ.de ſen.ex.cum
medi.ĩ.de ap.cordi.x.q.ij.hoc ius.§.inter prediũ.⁊.§.ſequẽ. cõtra
has aũt ꝓbationes que ꝓcedunt ex preſum.tñ facile admittit̃ in
ɔtrium ꝓbatio.⁊ etiã iudex de facili inquirit. ¶Jtẽ no.ꝙ ſemper
in iudiciis ⁊ extra opꝫ ꝓbari factũ ſi dicit̃ factũ cõtra ius vel ſi di
cit ſolẽnitatẽ deficere illud ꝓbare dꝫ.ff.de ꝓbat.ad ea:qꝛ oĩa licent
niſi ꝓbent̃ ꝓhibita.xxxj.q.j.c.ſi.ff.de teſti.l.j.§.j.⁊.ff.ex quib.cau.
ma.necnon.§.qui.ff.de ꝓcu.mutuo.§.cum queritur.

¶De exceſſibus prelatorum. Rubrica.

1 ☞ Nunquid ep̃s poſſit ſuſpendere clericos.⁊ vide in nu.2.
2 An ſit neceſſaria monitio in interdicto ⁊ ſuſpenſione.

Eruenit. (Et exactiones.) Dõs aũt exactiones intelligunt̃ illicite niſi a iure cõcedant̃.x.q.iij.qꝛ vel cõſuetudine.ix.q.iij.cõqueſtus vel ſtatuto(charitate)moderatũ autẽ auxiliũ cũ charitate
poſtulare põt.ĩ.de cẽſi.cũ ap̃ſs.⁊ no.ĩ.de his q̃ ſiũt a pre.ſine con
1 ſenſu.ca.quãto.¶†(Suſpẽdere)loquit̃ ep̃o ⁊ hoc eſt verũ qđ ep̃s
nõ põt ſuſpẽdere clericos vel eccl̃ias dicere in perpetuũ vel ad lõ
gum tẽp⁹ multũ ſine cõſenſu capitali.ĩ.de his q̃ ſi. a ma.par.cap.
queſiuit.⁊ hoc maxime obtinet vbi procedit ex officio : forte cõtra
preſentẽ vel abſentẽ.nam tunc eſt cũ maiori maturitate ꝓcedẽdũ
ſed ſi in iudicio quis ſit cõtumax ſolus ep̃s vel qlibet alius iudex
predicta facere põt.ĩ.de offi.dele.ſane.⁊ etiam excõmunicare.ĩ.de
offi.deleg.ex literis.ſed ſi deberet perpetuo ep̃s ſuſpendere aliquez
ab officio ⁊ beneficio etiam in iudicio credimus ꝙ non deberet fa
cere ſine conſenſu capitali : qꝛ magna queſtio eſt hec ſine conſenſu
capituli facere nõ debet.ĩ.de his que ſi.a prela.q̃to. Jtẽ ar.xv.q.
vij.ep̃s.xxxiiij.di.quoꝛũdam.l.di.ſtudeat nullus. Jtẽ qꝛ ſolus ho
mo ⁊c.lxv.di.ep̃s ad ep̃a aũt ſaltem modicũ credimus aliquẽ pre
latum poſſe ſuſpẽdere ſubditum ſine monitione imo ſine cauſe co
gnitione ſi culpa vel delictũ coram iudice ſiat.ar.cõtra.xlv.di.c.j.
2 ff.de penis moris.xxxv.di.c.vlti.¶†Sed oppones mirũ eſt ꝙ ep̃s
non põt ferre ſñiam perpetue ſuſpenſionis ⁊ tamẽ dele.eius poſſit
ĩ.de exc.apoſtolice.Rñ.qđ delegatus perpetuo nõ ſuſpẽdit niſi re
quiſito cõſilio delegantis.ĩ.de offi.deleg.ſi pro debili.ad hoc etiaz
faciunt.c.allegata.quoꝛũdam ſtudeat:⁊ delegans ep̃s cõſilium ca
3 pituli requiret.¶†Jtẽ quidã dicunt neceſſariã eſſe monitionẽ in
interdicto ⁊ ſuſpenſiõe.ĩ.de ap.repre.⁊ pro nulla cauſa poſſe quez
ſuſpendi niſi per cõtumaciã ſicut in excõicatione.in hoc enĩ inter
dictũ ⁊ excõicationẽ cõparat.ar.ĩ.de ap.ad hoc qm̃.⁊ argumẽ.xij.
q.ij.hi qui.ſed certe hoc nõ credimus cũ inueniã ſñiam ſuſpenſio
nis fieri cõtra delinquentẽ etiã nõ cõtumacem.v.q.iiij.in loco.ij.
q.j.nemo ibi enim ponit̃ excõicatio pro ſuſpenſione.ſ.de ſen.excõ.
ſacro.in prin.datur enĩ ibi pena.vñ ſic erit in hac pena vt in aliis
vt ꝓbata culpa vel notoria exiſtẽte imponi poſſit ſine monitione.
⁊ penitenti ⁊ correcto.ſed in ſñia excõicationis eſt ſecus : qꝛ nõ eſt
pena pure ſed medicina.ij.qđ.j.multi hoc aũt bene fatemur ꝙ qñ
pro cõtumacia infert̃ nõ dꝫ inferri niſi ɔ incorrigibilẽ ⁊ cõtumacẽ
ſicut nec miſſio in poſſeſſionẽ.ff.de dam.infec.niſi.§.ſi forte.in eo
aũt ſuſpenſio vel interdictũ ſimilitudinẽ hꝫ cũ excõicatione: quod
legitur.ĩ.de.app.ad hoc quoniam.

AD hoc qm̃ ep̃s(liberas)no.ep̃m nõ poſſe concedere pñi.in p̃iudiciũ alteri⁹.ix.q.iij. cõqueſt⁹ per principalẽ.de hoc no.ĩ.vt ec.bene.vt noſtrum.in fine.

Ad aures

AD aures noſtras. (intẽdere) ⁊ male. ¶ (Ordinãs) ſatis põt hoc eſſe de iure ꝙ ex quo ille ad quẽ pertinet ordinare eccleſiam eam male ordinat ꝙ caſſata mala ordinatione ſuperior illam eccleſiam ordinabit ⁊ non ille cuius ordinatio caſſata eſt ar. ſ. e. inter dilec. in fi. nos tñ hec nõ fatemur niſi in caſibus vbi expreſſum eſt in iure vel niſi iudex in penam delinquentis ſententialiter hoc ſibi retineret. ſed forte tũc de iure eſt qñ in eo caſu ad alium ipſa electio deuoluitur. nam nõ debet ſibi ius ad alium deuolutum retinere.

c **Clerici.**

SAne. (libertatẽ) nulla dĩa habita. vtrũ libertas in priui. cõtineat aut in gñalibus canonibus vt dic. x. q. iij. q2 eo. idem etiam ſi forte preſcripſerint.

ILlud etiam. (aſſumentes.) No. penam illorum qui in beneficijs ſibi mutant cauſam poſſeſſionis.

CUm ad quorundam. (cõſilio.) ſ. dec. cũ apl'is (pro illis) pro excedẽtibus eñ numeri lateranẽ. cõcilij nõ põt aliqua ſnĩa ferri in eũ ſi denegauerit debitũ. ar. ff. de aqua quo. l. j. §. iulianus. ⁊ §. itẽ querit. x. q. iij. q2 cognouimus imo qđ ẽpus iniuſte abſtulit reſtituet in quadruplum xviij. di. qñ quidẽ C. ad. l. iu. rep. l. j. in aut. vt li. ma. §. ⁊ hoc quoq3. †(Nõ tenere) no. ſpẽale vt ſnĩa excõicationis a ſuo ẽpo lata non teneat: vel dic ꝙ nõ eſt ſpẽale in hoc caſu. ſed hoc intelligitur qñ exprimit errorẽ in ſnĩa puta excõico te niſi me recipias ⁊ vltra numerũ pretaxatũ. (Nõ tenere) nos dicim⁹ generale ius ꝙ hic dr. ſ. ꝙ ſubditus alicuius ſic priuilegiatus in aliquo capitulo a papa ꝙ ſi prelatus illius eccleſie cap. fert in eum ſnĩam excõicationis qđ nõ tenet: vt hic. ſ. de priuil. cum capella. ⁊ c. quanto.

SIcut vnire. (vnio) de vnione not. ſ. ne ſe va. c. j. (ẽpi) no. ꝙ q̃tumcũq3 plene eccl'ie ſpectẽt ad abbates[a] nõ ſ3 eas eis vnire vel vnã alteri ſubijcere. hoc eñ eſt ſpẽale tãtum: vt hic.

QVamuis ſit graue (cõfiteri) de cõfeſſiõe no. ſ. de ele. per inquiſitiones. ¶ †(Cõſtituerit) habito legitimo pceſſu ↄ eũ: vel per inquiſitionẽ vel per accuſationẽ vel alio modo nec probatur per hoc ꝙ cõfeſſio facta extra iudiciũ preiudicat: q2 hoc nõ deponitur pp̃ter fornicationẽ de qua nõ cõſtat: ſi eñ de ea nõ conſtaret nõ cogeret maritus recipere eã. ꝙ hic pcipit. ſed ideo puni-

b tur[b] q2 ex tali cõfeſſione apparet eũ maledicũ detractorẽ. (leuem) quorum quodlibet ad eius penitentiam aĺs penam ſufficit.

EX literis. (cãdentis) hec purgatio olĩ no interdicta eſt. ſ. de pur. ca. ex tuarũ. ij. q. v. c. mẽnam. ſ. ne cle. ſnĩam (euaſerit) hec verba nõ ſolũ ẽpo qui ptãtem h3 ſed etiã in alio cõſiliatore irregularitatem adducerent. l. di. ſi quis viduã. ſ. ne cle. ſnĩam (multitudie) ⁊ ſic auxiliũ dedit ſuſpenſioni eius vel mandatũ tacitum propter ꝙ eſt irregularis. l. di. ſi quis viduam (inueniri) vnde pro eodẽ eſt ac ſi nõ veniſſet. xj. q. iij. certũ nõ eñ licet poſt calũnias latitare. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. fulcimus. §. ſciendum. ¶ †Itẽ no. non eſt neceſſe in eo qui de cõtumacia vel culpa notatus eſt qđ perueniat ad eum peremptorium. ſ. qui ſi. ſint legi. cauſam perlatum. ſ. de cle. contu. tue. vij. q. j. preſentium. C. de in. properãdum. §. ⁊ ſi quid. ff. de euic. ſi vero. ⁊ l. ſi dictum. §. ſi preſente. ff. locati. Itẽ querit. §. ex ercitus cõtra. ſ. vt li. nõ cõte. qm̃ de iureiu. l. pe. ff. que ſen. ſine ap. re. l. ij. ⁊ C. quomodo ⁊ qñ iu. ca. iij. q. ix. caueant. ſed ↄ̃ria loquunt vbi abſens nõ notatur de calũnia vel culpa (amouentes) nõ fertur ſnĩa cõtra iſtũ depoſitionis ab ẽpatu. ſed dicet iudex amoueo talẽ perpetuo ab eccleſia Albigañ. ſimile de cle. non reſi. ex tue melius vr̃ ꝙ expreſſe in eum ſnĩa depoſitionis feratur. ſ. de do. ⁊ contu. veritatis (amouentes). ſ. c. ij. g. melius.

1 Nedum electo ſed etiã inſtituto anteq̃ adipiſcatur poſſeſſionẽ opponitur crimen.

2 Quo caſu ⁊ per quẽ procedi poſſit ad ſcḋam elec. etiam prima nõ caſſata ⁊ qñ nõ teneat elec. niſi prius caſſetur prima. in nu. 3.

4 Electio ſeu prouiſio que nulla eſt non debet impedire.

5 Caſſatur electio facta ↄ formam mandati: ⁊ vide vſq3 ad finem.

1 **I**Nter dilectos filios. publicẽ. †(Aleatorem) no. ꝙ crimẽ opponit nõ tñ electo cõfirmationem petenti. ſ. de elec. dudũ imo etiã opponit ei qui inſtitutus eſt anteq̃ adipiſcat poſſeſſionem: vt hic dũmodo laboret infamia. ſ. de ac. accedens ſed ſi aliquis agat poſſeſſorio ſup bñficio vel dignitate ꝙ obtinuit recuperãdo tũc nullo modo obſtat exceptio criminis. ſ. de or. cog. ſup. ⁊ ſ. de re. ſpo. in literis. ſed ſi agat petitorio ad repetendum beneficium vel dignitatẽ amiſſam tũc diſtingue: q2 ſi obĳcit crimẽ vel aliqd aliud ꝙ ipſo facto inducit priuationẽ illius bñficij vel dignitatis. verbi gr̃a: ꝙ ſit hereticus vel ſententialiter depoſitus vel de crimine cõdẽnat⁹. admittẽda eſt hmõi excep. ar. viij. di. quo iure. xxiij. q. vij. c. j. ⁊ ij. ſed ſi aliud crimen ſibi obĳciat. ſ. ꝙ eſt adulter periurus vel ſimoniacus de alio bñficio q2 per hmõi crimina ipſo iure nõ amittit ſuũ ius nõ credim⁹ hmõi excep. admittẽdas: q2 ſic pbo ꝙ etiã pbato crimine cum remanet prelatus vel canonicus ad iudicãdũ eſt ei ius petitũ ⁊ ſic nihil prodeſſet ſibi pbatio ſue excep. ergo nõ eſt admittẽda. C. de proba. ad pbationẽ. nec põt dicere qđ crimine obiecto in modũ excep. puãdus ſit iure ſuo: q2 expſſe ↄ̃dicit. ſ. de or. cog. cũ dil. in fi. ſi autẽ obĳcitur ei qđ cõtraxit e matrimoniũ dicũt quidã hãc exce. admittẽdã q2 ipſo facto renũciare vr̃ aliis cõtra vr̃: ſed vr̃ ꝙ hi qui agunt petitorio ad recuperãdũ ſua bñficia pprie intentãt ac. in rẽ quaſi cõfeſſoriam. q2 ius petunt vel beneficij vel dignitatis in eccleſia q̃ eſt res aliena. q2 dei vel nullius eſt ſicut qñ petitur vſuſfructus. ff. ſi vſuſfru. pe. l. j. in prin. ⁊ l. vl. §. j. ⁊ l. ſi. ¶ †Sed op. ↄtra cum qui agit petitorio cõpetit actio per quã remouebit a bñficio. ergo multo fortius cõtra eũ agentẽ petitorio obhĳ exce. ff. de re iu. l. inuitus. §. credaintus. Rñ. actio cõpetit ante vindictã nõ ad proſecutionem rei familiaris. in caſu aũt noſtro pponitur except. pro defenſione iuris vel rei familiaris: vñ non haberet locũ predicta regula. ſ. cui damus actionẽ ⁊ exceptio. que loquitur qñ ad idẽ agitur ⁊ excipitur (atq3 ludos) xxxv. di. c. j. ſ. de vi. ⁊ hone. cle. c. clericis. cauſa autẽ cõuiuij ludere ſ3. ff. de alea. qui in conuiuio (indignitatem) hec verba infamiã facti irrogant. C. de his qui no. infa. improbum (iudicem) ⁊ ſic patet ꝙ ſufficiens eſt probatio iudicis ſuper facto ſuo: ⁊ maxime vbi ſunt plures. arg. ſ. de proba. tertio. ⁊ no. ſ. de acc. cũ dile. (cõſcientiam). ſ. de fal. ad falſariorũ cõtra ſo. ibi de falſatorib⁹ literarũ pape hic de aliĳs. vel aliter vt ibi not. (abſoluendũ) de plenitudine poteſtatis eſt abſolutio facta ſuper exceptiõe. cũ aĺs aliĳ iudici nõ liceret ſuper exce. iudicare cũ etiã ſuper ea nõ debeat fieri

2 li. cõteſt. vt alias no. ¶ †(Poſtmodũ) ex interuallo vel incõtinenti ab eadẽ parte. ſ. de poſtu. bone me. ibi temere receperũt. ⁊ intelligo hoc poſtq̃ publicata eſt electio vel prouiſio. de hoc not. ſ. de ele. publicato ⁊ c. cũ terra. alius aũt ab illo qui fecit primã prouiſionem vel electionẽ ſi prima nulla eſt ipſo iure ſecure procedit ad ſecundã electionẽ faciendã etiã prime nõ caſſata. ar. ſ. de ele. cũ in cunctis. in fi. ſ. de re iu. cũ her. ⁊ no. ſ. de elec. cõſiderauimus. ſec⁹ autẽ dicerem ſi prima que nulla eſt cõfirmata eſſet ſiue bona fide ſiue frauduletẽr: q2 tũc electio facta ab illo ad quẽ deuoluta eſt poteſtas nõ tenet. dũmodo confirmatio teneat: q2 iam eccleſia nõ vacat ⁊ ei obediẽdũ eſt ⁊ autore pretore poſſidet. ar. viij. q. ij. nõne. ff. de acqui. poſ. iuſte. ¶ Itẽ q̃uis electio nõ teneat tamen ex quo cõfirmatio acceſſit iam cõtra eam nihil dici poteſt. ſ. de elec. cum dilecti. ff. que ſenten. ſine app. l. j. ¶ †Item cum omnis res per eaſdẽ cauſas diſſoluatur per quas cõtrahitur. ſ. de re. iuris. omnis ergo ſicut adminiſtratio hmõi dignitatis et conceſſa eſt per confirmationem ſic eſt ſibi auferenda per infirmationẽ. hic autem ceſſat ratio in primo caſu. ſ. qñ electio nõ eſt confirmata idẽ aũt ꝙ in cõfirmatione dicimus etiã ſi aliud interueniat ꝙ vicẽ obtineat confirmationis vt ſi aſſignatũ ſit ei beneficiũ ⁊ in poſſeſſionẽ inductus per eũ ad quẽ pertinet cũ debita ⁊ cõſueta ſolẽnitate. arg. ſ. de conceſ. pben. q2 di. ⁊ c. cũ noſtris quidã tñ dicũt qđ in hoc caſu etiam poſt cõfirmationẽ ille ad quẽ deuoluta eſt ptãs ſecure eliget. ſ3 nõ poterit petere cõfirmationẽ ſue electionis. niſi prima electio prius fuerit caſſata. ar. ſ. de in inte. reſt. c. ij. in fi. primũ dictũ magis placet prima opi. que no. in glo. iſta ex interuallo vbi dicitur ꝙ ſi electio fiat poſt primã cõfirmationẽ nõ v3: ſiue bona fide ſiue fraudulenter obtenta fuerit prime electionis cõfirmatio: tunc eſt vera qñ tẽpore cõfirmationis facte nullus erat qui poſſet eligere vel deberet: ⁊ obtinet illa opi. etiã ſi cõfirmatus non ſit adeptus poſſeſſionem ſicut apparet expreſſe. ſ. de cõceſ. preben. ⁊ ecc. nõ va. poſt electionẽ. nã ſi alius tẽpore cõfirmationis põt de iure eligere pp̃ter cõfirmationẽ alterius electionis facte ab aliquo alio ad quẽ non pertinet non perdet ipſe ius ſuũ. ſ. de ſen. ⁊ re iudi. cũ Bertol. niſi confirmatio eſſet facta vocato eo ad quẽ pertinet ele. vel ſolẽniter

3 ppoſito edicto de quo no. ſ. de procu. in noſtra. ſ. de ſen. ⁊ re iudi. q̃uis. q2 tũc bene noceret. ff. de mino. in cauſe. ¶ †Itẽ nõ habet locum predicta opi. niſi ex puiſione que h3 vim electionis ⁊ cõfirmationis: vel ex cõfirmatione que male facte ſunt deuoluit poteſtas eligendi ad alios: q2 tunc propter tales cõfirmationes nõ dimitterent illi ad quos pertinet quin procedant ad electionẽ. ſ. de elect. cum in cunctis. in fi. ſed his videtur contra. ſ. de cõceſ. prebẽ. poſt electionem: vbi videtur dici ꝙ ex prouiſiõe deuoluebatur poteſtas eligendi ad primos ⁊ tamẽ nõ tenet electio niſi prius caſſetur prima electio. ſo. ibi nõ dicebatur deuoluta ptãs eligendi ab archiepiſcopo ad capitulum ex prouiſione vel cõfirmatione. ſed ex his que poſtea contingunt. ſ. q2 debito modo non erat electus preſentatus a capitulo. ⁊ propter renunciationem ⁊ abiurationem poſt prouiſionem ſecutas. ⁊ ideo cum ibi haberẽt ius ex prouiſione archiepiſ que legitime facta erat non v3 electio facta a capitulo niſi primo caſſaretur prouiſio. ⁊ idem ſi ſola electio facta eſſet que teneret: q2 ea nõ caſſata non valeret alia electio niſi incõtinẽti fieret: vt no. ſ.

a ¶ Ad abbates. Adde ⁊ i aliis īferiorib⁹ ẽpo ita car. in cõſi. xlvij. inci. reuerende dñe. in prin. ⁊ ibi intelligit hoc verũ niſi talis inferior vltra ius haberet etiã iuriſdictionem epiſcopalẽ. et ꝙ abbates nõ pñt vnire ſ3 ẽt car. in ↄſ. xcvj. incip. vr̃ vnio predicta in. ij. col. ver. quta vero cã ⁊ ibi dicit hoc dñi inn. notabile.

b ¶ S3 ideo punit hic dicit not. abb. in. c. oliʒ ex l'ris co. iij. ſ. de reſcri. ⁊ ſequit etiã d. Frã. car. in rep. l. admonẽdi charta. xxvij. ff. de iureiu.

4 de elec.cõſid crauimus.¶ †Sed quid dices aliquis autoritate pa-
pe puidit alicui notorio indigno ⁊ ſcienter de aliqua ꝑlatura vel
manifeſte cõtra tenorẽ mãdati:nũquid illi ad quos ptinet electio
primo poterũt eligere nõ obſtãte tali ꝓuiſione vel cõfirmatione.
ar.ꝙ ſic.preall.dec.cũ in cũctis.in fi.Itẽ electio vel prouiſio que
nulla eſt nõ dꝫ aliã impedire.ẽ.de elec.auditis.⁊ eodẽ modo ſi non
ſeruauit formã mãdati nõ vꝫ ꝙ fecit.ẽ.de reſcri.cũ dilecta.Itẽ ele
ctio ſacile dꝫ redire ad ſuã naturã.ſ.ad alios ad quos pertinet de
iure.ff.de pac.ſi vnus.§.pactus.in fi.¶ †Sed nobis videt̃ contra
nec cõtradicit dec.cũ in cũctis.qꝛ lꝫ ſit ſtatutũ ꝙ electio propter
defectum ſuũ deuoluatur ab epo ad capitulũ: vt ibi ⁊ ideo teneat
electio nõ obſtãte cõfirmatione:non tñ eſt ſtatutũ qđ a delegatis
pape deuoluat̃ ad primos electores.⁊ ex quo ſtatutũ nõ eſt deuol-
ui nõ dꝫ.ẽ.de cõceſ.prebẽ.qꝛ diuerſitatẽ.ẽ.de ſup.ne.prela.c.roma-
na.Itẽ indignũ eſſet ex quo papa ad ſe reuocauit ꝓuiſionẽ: lꝫ eaꝫ
faceret delegat⁹ qđ vlterius rediret ad primos niſi de mãdato pa-
pe.ẽ.de poſt.bone.ij.circa fi.ẽ.de offi.leg.qđ ad tranſ.ẽ.vt lit.pen.
eccleſia.⁊.iij.q.vj.multũ.Iterũ fateor qđ nõ teneat qđ fecit iſte de
legatus nec impedit quin alia electio fiat ab eo ad quem pertinet
tunc eligere.ſ.a ſuperiore qui delegauit nõ ab eis a quibus reuoca
ta eſt electio de hoc noc.ẽ.de preben.inter cetera.nã a delegato ad
delegantẽ dꝫ redire iuriſdictio ſicut appellatio.ẽ.de offi.dele.ſuper
5 qõnĩ ⁊ flumina ad locũ vñ exeunt reuertunt̃.¶ †Itẽ electio bene
redit ad naturã ſuã ſi redit ad delegantẽ:⁊ ſi factũ eſt cõtra formã
mãdati nõ vꝫ ⁊ bene caſſabit̃.ſed facta caſſatione electio non redi-
bit niſi ad delegantem.Alij dicũt ⁊ forte melius qđ ſi alicui man-
datum fuit ꝙ prouideret alicui ſub cõdi.verbi gratia ſi eẽt de tali
loco oriundus cũ hic nõ habeat iuriſditionẽ vel ptãtem ꝓuidẽdi
niſi cõditio ſit vera.ff.de verbo.ſig.cedere.⁊ talis ꝓuiſio que nihil
valet nec fundamentũ hꝫ nõ impediet primos eligere de hoc not.
ẽ.de preſum.dudum idẽ videt̃ ⁊ ſi ptãs nõ ſit cõditionalis ſed cer-
tum eſt ꝙ papa nunꝗ̃ ſcripſiſſet pro eo ſi ſciret veritatẽ vt ſi ſcri-
pſerit pro quoꝗ̃ in crimine permanẽte.ſed ſecus eſt ſi ſcripſiſſet ꝓ
aliquo qui egeret diſpẽſatione.puta irregularẽ vel alium defectũ
patientẽ.nam tunc lꝫ ille cui mandat̃ nõ poſſet prouidere huic ir-
regulari qui tacuit ſe irregularẽ:tamen prouiſio intacta reuertere
tur ad delegantem.Ratio diuerſitatis eſt: qꝛ hic ex quo de gratia
voluit principale.ſ.huic prouideri credendũ eſt qđ velit acceſſo-
rium.ſ.diſpenſare cũ eo in defectum quem patitur:ſed ſecus eſt in
precedenti caſu vbi diſpenſare non poteſt.ar.opti.ff.de offi.preto.
barbarius in fi.vbi dicit qđ ſi ſciuiſſet eum ſeruum liberum effe-
ciſſet.⁊.ẽ.de renũ.niſi.§.perſone.ẽ.de re iud.cum olim.¶ †Et no.
quod quando prouiſio non debet reuerti ad delegantem poti⁹ de
uoluitur poteſtas prouidendi ad alium delegatum qui ſimilẽ po-
teſtatem habet prouidendi in eadem eccleſia dummodo preſenta-
uerit literis ꝗ̃ ad alios ad quos pertinet de iure ſuo.ẽ.de reſcrip.
capitulum.¶ Alij tamen dicunt quod quecunqꝫ prouiſio facta a
delegato ſit nulla ſemper poteſtas prouidendi deuoluitur vel ad
alium delegatũ ſi eſt.vel ad primos ad quos de iure pertinet: imo
plus dicunt quidam ꝙ etiam ſi papa ignoranter prouidiſſet ali-
cui irregulari vel alij ita ꝙ nulla eſſet ſua prouiſio quod ſi etiã ea
non caſſata tunc prouideret delegatus eius vel alij ad quos perti
net electio qđ teneret ſecunda electio.ſed litere obtente poſtꝗ̃ poſ-
ſeſſori prouiderat.⁊ maxime poſtꝗ̃ prouiſus per primos haberet
poſſeſſionem non valeret.ẽ.de conceſ.preben.cum noſtris.¶ Alij
tamen diſtinxerunt vtrum mandatum pape proceſſit in fauorem
eius cui ſcribebatur vt tunc redeat electio ad primos electores.et
idem dicunt ſi in fauorem ſcriptum erat illius cui prouiſum eſt ſi
crimen eius impediat prouiſionem.ſi autem delegatus proſeque-
bat̃ factũ ſuũ:qꝛ in fauorẽ ſuũ ſiebat hmõi prouiſio tũc reuertitur
ad delegantem.ſi aũt per cõpromiſſum facta fuerit electio de indi
gno ſcienter:non redit tunc electio ad capitulum ſed ad ſuperiorẽ
deuoluitur.qđ enim cõpromiſſarij faciunt omnes facere videtur.
cum vice omniũ fungantur.ẽ.de ele.qꝛ propter.itẽ conſtitutio.ẽ.
de ele.ne pro defectu indiſtincte loquit̃ qđ ſi electio non fuerit fa-
cta infra legitimũ tẽpus nõ diſtinguo an a capitulo an a compro-
miſſariis quod electio deuoluatur ad ſuperiorem.

A **Cceedentibus** ad nos (legitima) ꝓſcriptio ne.ẽ.de conſan.⁊ affi.ex lite ris.ẽ.de re iudi.tenor.

9

Ilectus.

1 ☞ Que genera hoim poſſint ſibi rectorẽ ⁊ ſindicũ conſtituere.
2 Societatis diſtinctionẽ hic habes.
3 An collegia fieri valeant abſqꝫ ſenatuſconſul.vel principis autori
tate ⁊ que collegia dicantur voluntaria in nu.4.⁊ que ſint perſo-
nalia vel realia in nu.5.
6 Collegiũ an cõſtituit̃ per aliquã ſocietatẽ ⁊ vide in nu.7.⁊.8.
9 Clerici ciuitatis vel caſtri an faciant collegium.⁊ in nu.10.

1 **D** **Ilecta in Chriſto.** (vnũ corpus) † de his corporib⁹ no.
ẽ.de offi.or.cum ab.ſed qđ ibi min⁹ dictũ eſt.hic ſupple-
tur.videt̃ eñ qđ quilibet hoĩes cuiuſcũqꝫ ꝓfeſſiõis. vt grãmatici
vel negotiatores vt cõfrumẽtales vel officij vel piſtores ꝓpria au-
toritate ſi volũt:lꝫ alij al r dicãt poſſunt ꝯuenire ſimul ⁊ facere ſibi
rectorẽ ⁊ ſyndicũ ⁊ arcã cõem dũmodo ſocietatẽ coeãt vel collegiũ
faciãt pro aliqua cauſa.quidã tñ dicũt ꝙ rectores in ꝑſonalibus
collegijs ſemꝑ cõfirmabuntur a ſuperiore ſicut ⁊ in realibus vt in
aut.de defen.ciui.§.⁊ iterũ illud.⁊.§.⁊ ſi eadẽ.imo vr̃ ꝙ etiã ſine re
ctore ⁊ ſine ſyndico ⁊ ſine arca ⁊ ſine ſtipulatione poſſunt autorita
te ꝓpria vel ſola volũtate expꝛeſſa tñ cõſtituere collegiũ dũmodo ꝓ
aliqua cauſa iuſta hoc faciãt puta ad defenſionẽ iuſtitie ſue ⁊ alio
rum vel ne in ſuis officijs fraudẽ faciãt ⁊ cõſimilibus. nec oportet
qđ iſti habeãt aliud nomẽ niſi collegiũ grãmaticorum talis loci.⁊
ſic de alijs imo videt̃ qđ licitũ ſit collegiũ oĩm honorꝫ ſodalium
qui multũ facere habituri ſunt ſimul.argu.ff.de colle.il.l.j.que eſt
Greca.illud autem cõſtat quod ſi faciant collegium cauſa religio-
nis vel pietatis ⁊ inde nomẽ ſumant.verbi gratia:collegiũ iuuan-
tium oppreſſos.vel collegiũ facientiũ eleemoſynas ⁊ ſic de ceteris
licitum eſt.Et hoc ꝓbatur ex diffinitione ſocietatis que talis eſt.
2 ¶ †Societas eſt plurium corporũ inter ſe diſtantium vno nomi-
ei deputato collectio.Item probatur ex eo quod dicitur in.l.j.ff.
de colleg.illi.vbi dicitur quod licite collegia ſunt omnia que ſunt
cauſa religionis vt premiſſa dũmodo nihil faciant cõtra ſenatuſ-
conſul.i.dũmodo nihil mali faciant occaſione collegij. quod pro-
hibet illicita collegia ⁊ hec collegia licet bonũ nomẽ habeant ta-
men qꝛ male operant̃ ſit illicitũ collegiũ. ⁊ ideo deſtruendũ ⁊ ad
3 hoc facit.l.vlti.eiuſdem tituli.⁊.l.Greca ibi poſita. ¶ †Sed ꝯtra
ff.de colle.illi.collegia in prin . vbi dr̃ ꝙ collegia non debent fieri
abſqꝫ autoritate ſenatuſcõſul.vel principis.ſol.omnia predicta col
legia que fiunt pro bono ⁊ ad malũ nõ procedunt:dicimus eſſe cõ
ceſſa autoritate ſenatuſconſul.qui ſola illicita prohibet.⁊ ideo lici
ta concedere videtur.ff.de colle.illi.l.j.ſicut per idem ſenatuſcõſul-
tum conceſſa ſunt collegia proceſſionum ⁊ negotiationum ⁊ bur-
gorum ⁊ villarum.C.de iuriſ.om.iud.l.fi.ẽ.de procura.qꝛ.ff.quod
cuiuſ vniuer.l.j ff.ad trebel.omnibus.ff.de lega.j.ſi heres.§.vitiis.
C.de natu.lib.l.ſi quis ſen.⁊ in.l.quoniam.autoritate autem prin
cipis poſſent ⁊ deberent fieri collegia ſi homines parum habẽt fa-
cere ſimul vt ſi barones vel ciuitates vel tres vel plures coeant col
legium.nam huiuſmodi collegium nõ valeret ſine autoritate prin
cipis.qꝛ nec multum ſimul facere habent nec hoc faciunt cauſa re
4 ligionis.¶ †Itẽ videtur quod hec collegia perſonalia.ſcilicet pro
feſſionũ:negotiationũ:officiorum ⁊ religiouum ſunt volũtaria ⁊
nõ neceſſaria:⁊ ex hoc eſt ꝙ etiam illi qui ſunt de eadem profeſſio-
ne vel negotiatione ſiue ſint plures vel pauciores quam alij qui iã
coierunt collegium non coguntur illud intrare. imo qui iam in-
trauerunt poſſint inde exire. Item qđ exeuntes accipiunt partes
de rebus communibus item quia non poteſt quis eſſe in duobus
collegijs voluntarijs ⁊ hec ſunt.ff.de colle.illi.l.j.§.fin.videtur ta-
men alijs quod ſi pauciores homines vnius officij vt grammati-
corum piſtorum vel aliorum conueniant in vno loco ad collegiuꝫ
faciendum quod non debent vocare ſe collegium grammaticorũ
illius loci.quia non proprium dicitur eſſe collegium ibi alicuius
officij niſi ibi ſit maior pars:ſed debent denominare ab illo officio
cum aliqua adiectione per quam diſcernantur : verbi gratia:col-
legium ſcholarium vltra aduerſam vel citra :vel collegium ſcho-
larium ſancti Stephani.quia hec conueniunt . ⁊ ſic eſt dicendum
de alijs.Alij tamen dicunt quod pauciores de aliquo officio non
poſſunt facere collegium niſi aſſumant ſibi nomen aliquam pie-
5 tatem reſpiciens.¶ †Quod autem predicta collegia appellantur
perſonalia vel realia nõ habetur in iure:ſed per ſimile dicitur mu-
nerum ſeruitutum realium ⁊ perſonalium. ſecus autem eſt in col-
legijs realibus:vt ciuitatis ⁊ burgi ⁊ eccleſie que ſunt neceſſaria et
naturalia qualia ſunt que ratione originis.vel ratione domicilij.
vel alijs conſimilibus rationibus contrahuntur.Nam huiuſmo-
di domicilia non licet indifferenter dimittere ⁊ etiam poteſt plu-
ra talia collegia habere.ff.ad municip.l.labeo.⁊.l.ſequen. item res
talium collegiorum non diuiduntur inter abſentes. xij.queſtio.ij.
§.qui manumittitur.Azo tamen dicit quod ſinguli de vniuerſi-
tate de his que in ea conferunt cum inde recedunt debent habere
partem. ⁊ ſic loquitur.ff.de col.illi.l.prima.§.fina.ſed de alijs que
donant̃ vel legantur vniuerſitati non debent habere partẽ ar.pro
hac diſtinctione.ff.ne quid in loco publi.l.ij.§.viarum.ẽ.de cleri.
6 coniug.quod a te.vbi notatur.xvj.queſtio.vj.de lapſis.¶ †Socie-
tas autem ſocij vniuerſorum bonorum vel alicuius negotiationis
vel rei non conſtituit collegium vel corpus quod apparet ex eo:qꝛ
lex dicit quod ſocij alicuius profeſſionis poſſunt conſtituere col-
legium.ff.quod cuiuſqꝫ vniuer.l.prima.§.primo.ex quo apparet ꝙ
ſocietas non eſt collegium per ſe niſi aliter conſtituatur per prin-
cipem.vel ſenatuſconſul.vel alio modo vt predictum eſt. Iteꝫ hoc
ipſum probatur quod collegium recidit in vnum.ff.ꝙ cuiuſqꝫ vni
uer.ſicut in ſi.lxv.di.c.ſi.ſed ſocietas morte ciuilis ſocij ſoluitur.ff.
7 pro ſo.actione.in princi. ¶ †Item ſi eſſet collegium non deberet
cõuenire quilibet ſocius de contractibus initis nomine ſocieta-
tis.ſed

tis. ſ3 ſocietas ipſa tñ. tñ. q. ſi. qui manumittit: q̃ falſum eſt. hoc
enim daṫ heredi ⁊ in heredẽ: ⁊ ideo malefaciũt qui conficiunt li-
bellos vel ſtipulationes vel alios ꝯtrus noĩe ſocietatis: cum non
ſit corpus niſi exponas. ſ. noĩe ſocioꝝ vt res magis valeat ꝙ pe-
reat. ſ3 his vr̃ ꝯ. ff. qḋ cuiuſq; vniuer. l. j. in prin. vbi vr̃ qḋ hec tria
comparentur. ſ. ſocietas. collegium ⁊ corpus ſol. ibi loquitur de
ſocietate intellectuali ⁊ iuris ꝗ eſt idẽ q̃ corpus ⁊ nõ de ſocietate
bonorum. hoc fallit in reis credendi vel debẽdi ſociis quoꝝ qui
libet agit ex ſula pro alio lata. ff. de arbitris. ſi duo vbi hr̃ q̃ ex fa
cto rei credendi ſocij qui non compromiſit datur actio ex ſtipula
ta ꝯ eum ſociũ qui compromiſit ex quo oẽs pariter dãnum cõſe-
quãtur ex quo vr̃ q̃ eadem rõne ex ſtipulatione rei ſocij qui cõ-
promiſit detur actio aliĩs. ar. ad idẽ. ff. ſi quis cau. ſi duo. §. j. ff. de
lib. exhi. l. iij. §. nunc. ff. de duobus reis. pro eadem. ſ. reſpon. ff. de
fideiuſſo. minimus. ⁊ hoc iõ eſt. q: ex eo q̃ eſt reus põt totum de-
ducere in iudiciũ. imo partem deducere non debet q̃ ſi faceret ⁊
illius partis pars ſocioꝝ contingeret ⁊ ex eo q̃ eſt cõſocius cõi-
cat lucrum ⁊ dãnum. ⁊ ideo inuicẽ vnus alterius nomine agere ⁊
paciſci vr̃. ſecus aũt in correis tantum qui non cõicant damna ⁊
lucrum. ⁊ ſecus in ſociis tantum qui non poſſunt deducere in iu
dicium vel pactum niſi ſuam partem. fatemur tñ q̃ magiſter ſo-
cietatis põt pro aliĩs agere ex eius beneficio. ff. de pac. item ſi ra-
tum habet factum ſocij tacite vel expreſſe põt agere ex facto eius
8 ff. pro ſocio in re. ſemper eñ preſumiṫ noĩe ſocij ꝯhere. ℂ †Aliĩ
tñ contradicũt aſſerentes q̃ licet ex facto ſocij vel pacto vel re iu-
dicata dãnum vel lucrũ conſequetur alius ſocius vt ſonat preal.
l. ⁊ etiam aliqñ detur ex eis exceptio. nunꝗ tñ daṫ actio. l. aquil.
pro ſocio: iure intelligitur vt per ſocium. ſ. per factum ſocij non
obligetur ſocius. ſ. nec lucrum nec dãnum ſentiat anteꝗ res in q-
9 bus ꝯrit verſe ſunt in communem vtilitatem. ℂ †Clerici autem
ciuitatis vel caſtri non poſſunt facere collegium ea ratione: quia
ſunt in eadem ciuitate vel caſtro: q: clerici non conſtituũt vniuer
ſitatem caſtri vel ciuitatis. vel caſtrum vel ciuitatem q̃ idem eſt:
ſ3 conſtituũt vniuerſitatẽ ſuarum eccleſiarum ⁊ ciues conſtituũt
a ciuitatẽ vel vniuerſitatẽ ciuitatis. ⁊ caſtellani caſtrũ ſed hñ⁹ poſ-
ſunt conſtituere vniuerſitatẽ cũ religionis. ſ. vt miſſas celebrent
pro viuis ⁊ defunctis vel conſimilibus. Itẽ videṫ q̃ cum iſta col
legia ⁊ rectores eoꝝ ſubſint maioribus ⁊ ordinariĩs poteſtati-
bus q̃ ad eorum dictum deſtrui poſſunt ⁊ prohiberi ne incipiãt.
10 ℂ †(Capitulum) No. non ſemper vbi plures clerici ſunt in vna
eccleſia facere collegiũ. ar. ꝯ. de iure patro. poſtula. (contẽdunt)
q: ſi non eſt vniuerſitas non põt ſibi inſcribi ſigillum vniuerſita-
tis. ff. q̃ cuiuſq; vni. l. j.

Graue. (homagiĩ) Propter homagium iſtud puniṫ vt ſequiṫ. xxij. q. v. de forme niſi
eñ preſtitiſſet homagium non crederem eum peccare
cum nõ vocaret eũ dñm ſed prelatum ar. x. q. iij. cauẽ-
dum (ſpũalibus) de his etiã incidẽter iudex ſecularis cognoſcere
non poteſt. ꝯ. qui ſi. ſint leg. lator.

1 Religioſi quibus confiteri teneantur.
2 Quis poſſit eligere ſepulturam.

Nimis vnquam. (cum religioſi) cu-
iuſcũq; religionis
ſint in nullis ſequẽtibus grauari dñt. nos credimus
hoc ſpeciale priuilegiũ fratrum predicatorum ⁊ mi-
norũ vel alioꝝ qui in his ſpecialiter ſunt priuilegiati. vñ hñ ſeq-
1 tur contra regulã. ℂ †(Confeſſiones) quas audire dꝫ proprius
prior vel alius cõmonachus. xvj. q. j. c. ij. ſi aũt nõ haberet aliquẽ
ſui ordinis ſatis credere q̃ de iure cõi deberet cõfiteri parochia-
li ſacerdoti. ſ. de peni. ⁊ remiſ. oĩs. ſed hic repeto priuile. hoꝝ qḋ
cuilibet etiam de ordine ſuo ⁊ de alio poterit confiteri (oratoria)
ſi vellent habere ad communicandos generaliter infirmos non
lꝫ. ſed cauſa donationis licet. xvj. q. j. alia. ⁊ etiã pro ſe cõicandis
2 (ſepeliri) hoc licet cuilibet religioſo. ℂ (†Eligit) Ex hoc videṫ
quod non loquaṫ de profeſſis. ſed de confratribus tẽplariorum ⁊
conſimilibus qui remanẽt in ſeculo tñ ſi eſſet profeſſus cum non
habeat proprium velle non poſſet eligere ſepulturam. ar. xij. q. j.
nõ dicatis. Rñdeo imo loquiṫ de minoribus ⁊ predicatoribus q
qñ extra conuentus moriãtur pñt eligere ſepulturam. nec eſt hoc
in eis ſpãle cum cuilibet liceat eligere ſepulturã quã vult: vt no.
ꝯ. de ſepul. c. j. (campanam) hoc eſt ſpãle priuilegiũ: alias contra.
ſ. de priui. patentibus (cemiteriũ) hoc non credo ſpãle: nam cum
apud tales liceat eligi ſepulturã ergo ⁊ cemiteriũ habere. ꝯ. de ſe-
pul. c. j. (numerum) hoc ſpãle priuilegiũ eſt: nam alꝫ hoc lꝫ epis
ꝯ. de inſti. c. j. (ceteroꝝ) hoc non eſt ſpãle priuilegiũ quo eñ iure
hoc alibi poſſint non videmus. non eñ obſt q̃ in canonibus non
inuenitur expreſſum. xviij. q. ij. hoc tñ (deſiſtatis) ſi tñ pro his la
te ſint ſnĩe in eos excõicationis vel interdicti: credimus tenere lꝫ
puniãtur. ſ. de priuil. quanto.

Nimis praua. (ad ſynodos) hoc eſt ſpãle in his duobus ordinib⁹ nã
aliĩ religioſi tenentur. xviij. diſt. c. viti. ꝯ. de ma. ⁊ obe. qḋ
ſuper his (cõſtitutionibus) ſpeciale eſt in his in aliĩs ſecus. xviij.
di. c. viti. ſ. de priui. ex ore (corrigendas) ſpãle in his in aliĩs lꝫ. ꝯ.
de ſtatu monacho. in ſingulis. §. porro (iuramento) ſpãle in his
(proceſſionaliter) ſpãle in his. in aliis ſecus ar. ſ. de priui. priuile
gium cũ olim propter. in ſi. (benefactores) hoc non eſt ſpãle i his
ſ. de priui. quãto ſi prelati eos excõicaſſent pro eo qḋ hos religio-
ſos reciperent excõicare nõ poſſunt (fratribus) fratres bene pñt
excõicare prelati cũ non ſint exẽpti ſi iuſta cauſa ſubeſſet. ſed pro
pter hoc appareret q̃ in hoc ſunt exẽpti q̃ excõicari nõ poſſunt.
ſed tñ põt intelligi q̃ non poſſunt excõicari ſi ꝯ ſuas indulgẽtias
eis nõ obediant. ita q̃ clauſula que ſequiṫ. niſi religio ⁊c. hoc de-
terminet (ſatagunt) hoc nõ eſt in eis ſpãle (ciuitates) hec ſine cã
nullis inhibere dñt (de hortoꝝ) oẽs religioſi fere in his ſunt priui
legiati. ꝯ. de deci. ex parte. ⁊ in his fratres intelligimus priuilegia-
tos (hominibus) hoc credimus ſpãle in his fratribus cum in iu-
deis tantum obtineat. ꝯ. de vſuris. quanto in ſi. (totaliter) ⁊ ma-
le quia quãuis non ſint exempti. in multis tamẽ ſunt priuilegia
ti vt hic. ⁊ ꝯ. c. prox. (deſiſtatis) credimus tñ qḋ ſi predictas ſen-
tentias excõicationis vel interdicti tulerint q̃ tenent lꝫ qui eas
tulerint puniri debeant. ſ. de priui. q̃to.

1 In terra interdicta legere pſalterium vel euangelium docere
⁊ etiam predicare non eſt prohibitum.
2 Puniri debent laici violantes interdictum.
3 Non eſt ordinis: ſed iuriſdictionis abſoluere excõicatum.
4 Que dicatur generalis ſententia.
5 Non põt ſuſpenſus donare prebendas: nec quẽꝗ deſtituere.
6 Interdicti etiam ſi pñiam acceperint in loco interdicto non ſe-
pelientur. poſt aũt interdictum bene ſepeliri poſſunt in nu. 7.

Tanta eſt clauis (violare) in ſuo officio offerendo in miſſa ſcꝫ
calicem vel vrceolos vel hmõi vel celebrando aliud offñ
ſcꝫ veſperas vel matutinas ⁊ huiuſmodi. xj. q. iij. ſi quis eps in ſi. a
nec credimus predictam irregularitatem vel ſuſpenſionẽ incur-
rere qui officio intereſt ⁊ cantat non tamen celebrat cum nec ali-
quid fecit tanꝗ in ſuo officio agens cum hoc nuſꝗ inueniã. ⁊ fa
1 cis inuit. c. preal. licet peccet. †legere enim pſalterium vel docere
etiã euangelium ⁊ ſic etiam nouũ ⁊ vetus teſtamentũ in terra in-
terdicta nõ eſt prohibitũ cum etiam ibi predicari poſſit vt. ſ. de
ſenten. ex. rñdeo. In officio aũt ſuo id eſt in ordinatione agere in-
2 telligimus ſiue in maiori ſiue in minori ordine ſit. ℂ †Sed quid
dices de officiis vel miniſteriis puta ſi magiſter ſcholarium exer-
ceat officium ſuum ⁊ ſic de aliis forte idem dicendũ eſt quod de
ordinibus. ⁊ ex hoc apparet q̃ laici propter hoc irregularitatem
vel ſuſpenſionẽ nõ incurrũt cũ nec ordinẽ vel officiũ habeãt bene
tñ puniunṫ laici ſi violãt interdictũ. ꝯ. de cle. ex. mi. c. ij. in ſi. bene-
dicendo aũt menſam dicunt aliqui q̃ non ſit irregularis: cũ hoc
nulli ordini ſit deputatum. xliij. di. c. ſi. ſecus in bñdictiõe aque.
3 ℂ †Abſoluere aũt excõicatũ per ſnĩam nõ eſt ordinis ſed iuriſdi
tionis: ſicut excõicatio. ij. q. nemo. ſed abſolutionis ſolennia exhi-
bere ſicut eſt dicere orationes cũ ſtola ⁊ pſalmũ pñiale3. ⁊ in eccle
ſiam introducere ordinis ⁊ officij eſt ar. ſ. de ſen. ex. nuper in ſi. xj.
q. iij. diſt. ⁊ c. ſe. †Item vr̃ q̃ ſi diaconus diceret epiſtolam vel ac-
colitus in loco vbi eſt cõſuetudo q̃ gñaliter per ſubdiaconũ dici
tur epiſtola q̃ ſit irregularis q: gñaliter loquiṫ. c. ſi quid contige
rit de ſacro miniſterio. xj. q. iij. ſi qs eps dã. ſed hoc intelligẽdum
videtur de his qui certo ⁊ ſuo ordini ſunt deputati ſicut ſubdia.
legere epiſtolas vel accolitos portare cereos. ⁊ ſic de aliĩs de qb⁹
habes. xxiij. di. ſed ſi faciet ea ꝗ non ſunt alicui ordini vel officio
deputata vel a iure vel a cõſtitutiõe eccleſie vel cõſuetudine: vt ſi
cantat reſponſoria vel legat lectiones nõ ſit irregularis. vnde videtur
q̃ ſi conſuetudo eſt q̃ in aliqua eccleſia ſine diſtinctione ordinis
quilibet legat epiſtolã vel portet cereos vel quicqd aliud perti-
nens ad aliqḋ officium faciat nõ erit irregularis q illud officiũ
faciat. arg. ꝯ. ꝯ. de homi. ſicut dignum in ſi. vbi diciṫ q̃ etiã reſpo-
ria homicide non debẽt cantare ſeparatim. ſol. illud ius ſpãliter
4 iniunctũ fuit ꝑpter horrorẽ criminis. ℂ (†Omnẽ) No. generalẽ
ſnĩam. ꝯ. de do. ⁊ cõtu. veritatis in ſi. Item generalis eſt ſententia
vbi iudicanṫ oẽs proceſſus irriti vel totus proceſſus irritus. ꝯ. de
reſcrip. cũ dilecta. ꝯ. de ele. dudũ. Itẽ gñalis ſnĩa eſt vbi iudicaṫ
reduci in ſtatũ quo erat tpe appel. emiſſe. ꝯ. de appel. ho. me. Itẽ
ſnĩa gñalis eſt qua ius ep̃ale adiudicaṫ. ꝯ. de ex. cum ve. ſed gña-
lior ſnĩa eſt qñ caſſatur proceſſus. ⁊ quicqd ſecutum eſt ex eo vel
ob id. ꝯ. de procu. auditis ⁊ potes colligere q̃ ſi generalis eſt ſnĩa
eque vel magis gñalis potuit eſſe petitio cũ ſnĩa rñdere debeat
petitioni. ſ. de ſimo. licet imo etiam ſi incerta ſit petitio tñ curare
debet iudex vt certã ferat ſnĩam. inſti. de actio. §. curare. ⁊ poteſt
dici predictas ſnĩas gñales ſic poſſe ferri. ⁊ tenent ſnĩe vbi in li-
bello non fuit ſpecificatum vel nõ potuit ſpecificari inſti. de offi.
iudi. ⁊ de actio. §. preterea. argu. C. de ſen. que ſine certa. l. ij. ſicut
qñq; petiṫ proceſſus alicuius irritari. poterat enim cogi vt dice-
ret quẽ ꝑceſſum ſi ſciret. ſi vero neſciret admittendus eſſet libel-
lus ⁊ poſt: a exprimeret in proceſſu. ar. ff. de rei ven. que de tota ⁊

a ℂ Sed hñ. hoc
dictũ ⁊ in vñ.
ſe. itẽ vr̃ ſequiṫ
⁊ refert car. in
conſi. xj. incip.
pro enucleatio
ne oĩum ꝗſtio
nuꝫ. col. ij. ver.
oppoſitũ ſcrie.

ff.quorum le.l.iij.§.q2 inſti.de acti.§.curare. Itē dicimus.ſcʒ qḋ non cogit exprimere in libello vel in ſnia ſi vniuerſalis ſit petitio vt petitio hereditatis vt no.ſ.de offi.or.conquerente. Item nec acceſſoria iuris exprimere tenetur imo ſine expreſſione venidit:vt ſi iudicaf iuſta appellatio caſſaf qcqd factū eſt poſt appellationē.ſ.de ap.ſignificauit.cū cā.ꝛ multis aliis iuribus ꝛ ſi iudicatū eſt ſnlam nō tenere nec id qḋ ex ſnia ſequit.ſ.de pcu.ex inſi.ꝛ ad idem.ſ.de cōſti.c.iij.in ſi.idē eſt.ꝛ ſi ſint acceſſoria vel ſicut pertinētie accedūt caſtro vel hoſpitali.ſ.de re.ſpo.cū ad ſedē.idē ꝛ ſi ſint acceſſoria actioni vt fruct9 ꝛ oīa cā interdicto vñ vi.ꝛ ī bone fidei.ar.ff.vñ vi.l.j.§.ex die.ff.depoſiti.l.j.§.hanc ac.ff.de rei vē.§ de tota.ꝛ idē vf in olb9 vbi locū hʒ offm iudicis deſeruiēs actioni.de qbus nota tñ eſt in.§.ſum.inſti.de of.iudi.ar.ff.de edi.edic.ediles.§.rōne.ꝛ.§.itē ſciēdū.vbi dr ꝙ hec enumerāda ſunt ī libello.ſʒ ſi lex hñ itelligit nō dicit talia enumerāda ſunt in libello. ſʒ in illo edicto.iudex tñ in olb9 ꝑmiſſis ꝗto pl9 poterit dabit operā vt oīa exprimanf vt certā poſſit facere ſnlam.inſti.de ac.§.curare. (Inſtitutionē)no.poſtꝗ̄ ſuſpēſus eſt nō pōt donare prebendas nec deſtituere aliquē.ꝛ idē forte dicendū in aliis ſpūalibus ſicut nec ipſis ꝯfiteri pñt.nec facta collatio vʒ.vt.ſ.de cle.ex.mi.poſtu.ſ.de etate cū bone.ꝛ dicūt hoc eſſe verū ēt ſi ſit occulta ſuſpēſio in aliis aūt nō ſpūalib9 ſecus vt no.ſ.de ele.nihil(interdicta viola.)hic vf ꝙ violatores iterdicti ipſo iure ſunt ſuſpēſi ꝛ irregulares.ꝛ hoc idē vf ꝑ id ꝙ ſequif ꝙ violatores iterdicti ſunt ſuſpēſi.ar.ſ.de cle.ex.mi.poſt.§.vl. †Sʒ ꝫ ſi cōicans ꝛ celebrās excōicato nō eſt ſuſpēſus ipſo iure nec irregularis.ſ.de cle.ex.mi.ſi celebrat multominus q nō ſeruat interdictū credūt ergo aliq ꝙ hec decre.loquif qñ excōicati vel ſuſpēſi erāt expſſe q nō ſeruarēt iterdictū.ſʒ meli9 vf ꝙ ſit ſuſpēſus ꝛ irregularis q interdictū nō ſeruat in loco interdicto ēt ſi ſup hoc nō ferat ſnla.i.ꝙ ſit excōicatus qcūqʒ ibi celebrauerit.ſ.de elec.cū inter.R.ſ.de cleri.ex.mi.apſice.ſ.de poſtu c.j.ꝛ.ſ.de cle.ex.mi.poſtu.§.ꝯſtituiſtis. †Ad materiā iſtā op.facit.ſ.de of.or.irrefragabili.gl.ſi ergo.q aūt cū excōicato celebrat vere irregularis nō eſt.nā hic cēſeri debet ſicut ille qui cōicat excōicato in oratione tñ qui minori excō.excōicatus eſt.xj.q.iij.excōicatos de his conſtat ꝙ non ſunt irregulares.ſ.de cle.ex.mi.ſi celebra. †Sed queres quare nō multo magis eſt ſuſpenſus celebrans cōicans excōicatis ꝙ̄ celebrans in loco interdicto.Cui rñ.q2 cum interdicitur locus nihil aliud eſt dicere niſi interdicere homines ibi habitantes a ſacramentis ibi accipiendis ꝛ clericos ibi celebrantes:vel ꝙ melius videtur per talē interdictum clerici prohibentur ibi celebrare ꝛ ſacramenta conferre cum locus tanꝗ̄ res inanimata nec officiorum nec ſacrorū ſit ſuſceptibilis:nec dici poteſt obediens vel inobediens ꝛ dicendum eſt eum qui celebrat in loco interdicto nō a canone ſed a ꝑlatore ſnie ſuſpēſum eſſe:hinc eſt etiā ꝙ irregularis dr nec poteſt cū eo diſpenſari.xj.q.iij.ſi qs epā.ꝛ.c.ſe.vbi aūt quis cōicat vel celebrat excōicato nō eſt ſuſpenſus neqʒ a iure neqʒ ab homine. velut no.ſ.de cle.ex.mi.ſi cele.lʒ ſit ſuſpenſus a iure:quia parē excōicationis ſnlam ꝯhit cum excōicato.xj.q.iij.cum ex.ꝛ ca.ſeq. non tñ eſt ſuſpenſus ab hoīe.ꝛ ideo euenit ꝙ pōt a quolibet abſolui.j.de ſen.ex.nuper.in ſi.ꝛ ꝙ non eſt irregularis.ꝛ idem videf dicere de ſuſpenſo a iure:q2 publice focariam tenet.ꝛ de hoc no.ſ.de coha.cle.ſicut.ꝛ.j.de ſen.ex.nuper.reputo autē ſuſpenſos ab hoīe ſiue nolatim ſuſpendanf:vt ſuſpendo talem ſiue in gñe ferat ſnia ſuſpendo oēs qui offenderint in tali facto:vel interdico talem eccleſiam vel terrā vt hic.de hoc etiā alſo no.ſ. de ſchiſma.c.j. vel ſi vis aliter ridere dic ꝙ iure antiquo nō inuenif qḋ excōicatus vel interdictus celebrans ſit irregularis niſi in cap.xj.q.iij.ſi epā.c.ſeq.vbi dr ꝙ non debet habere ſpem recōciliationis in alio cōcilio.ſed ex illis.c.conſueta ꝛ cōi interpretatione aſſumptū eſt vt qnicūqʒ excōicati ꝛ interdicti celebrāt pro irregularibus habeātur.nec ſunt mutanda que interpretationem certā habuerūt.ff.de leg.minime.ſed ꝛpropter cōem interpretationē facte ſunt quedam noue conſtitutiones que hoc ipſum dicere vidētur.ſ.de re.iu.cū eterni.j.de ſen.ex.cū medi.ꝛ de cle.exc.mi.ſi celebret.intellectū etiam predictorum.c.q ſunt.xj.q.xij.ſi epā.ꝛ.c.ſeq.extendunt quidā intñ vt dicanf etiā irregulares q celebrāt in locis interdictis.ar.hic.ꝛ.ſ.de poſtu.c.ij.de elec.cū inter.R.ꝛ de cle.excō.mi.c.poſtu.ꝛ.c.apoſtolice.aliqui tñ in hoc vltimo non conſentiunt hec autem interpretatio ꝛ extenſio nō eſt facta vſqʒ ad cōicantes ꝛ celebrantes excōicatis.imo contrariū ſtatutum eſt ſcʒ quod ibi ſint irregulares.ꝛ ita cum irregularitas non ſit niſi per conſtitutionem eccleſie ꝛ de celebrantibus excōicatis non ſit ſtatutum ꝙ ſint irregulares non deberf pro irregularibus haberi ꝛ de aliis q2 ſtatutum eſt quod ſint irregulares pro irregularibus habenf. Ex eo autem quod ſuperius dictum eſt:q2 interdicendo locū intendit interdicere omnes celebrantes in loco apparet ꝙ non ſolum clerici loci ſed etiam alienigene in loco interdicto celebrare non debent niſi ſint priuilegiati.j.de priui.quod non.ꝛ.c.vt priui.ſed lʒ in loco interdicto non debeant celebrari diuina nec eccleſiaſtica ſacramēta conferri tñ ibi clerici ꝛ non alij etiā nō interdicti poterūt ſepeliri apud eccleſiam in cemiterio.j.de pe.ꝛ re.ꝙ in te.niſi ſint priuilegiati.j.de priuile.vt priuile.quidā tñ dicunt ꝙ nulli etiā clerici vel priuilegiati pñt in eccleſia interdicta ſepeliri.j.de priui.cum ꝛ plantare.§.ꝙ ſi tēplarū.ſed ſecus eſt ſi terra
6 eſt interdicta:vt io.c.ꝙ in te. †Item hoīes interdicti etiam ſi pnīam acceperint in loco interdicto nō ſepelienf:imo nec in loco non interdicto nec extremā vnctionem accipiēt.j.de pe.ꝛ remiſ.qḋ in te.q2 lʒ peccatores non ſint:tñ interdicti poſſunt pro peccatis aliorū.xxiiij.q.iij.ſi habes.xvij.q.iiij.miror felix.ſic ꝛ ibi lʒ ab excōicatione abſoluanf tñ remanent interdicti quouſqʒ ſoluaf generale interdictū.nolatim autē interdictus ſi celebrat irregula-
7 ris eſt.xj.q.iij.ſi epā. Sed no.qḋ cum locus iterdictus eſt ſi in morientibus apparuerint ſigna pnīe poſt ſolutum interdictum erunt in cemiterio ſepeliendi.ar.j.de ſen.ex.cum illorum.ꝛ ſi ſepulti eſſent apud eccleſiam dum erant interdicti poſt ſolutū interdictum nō erunt extumulandi:cū ad eum caſum nō peruenerint a quo incipere potuit:ab his interdictis poſt pnīam lʒ mortuaria recipere:q2 ꝛ pro eis eſt orandū.xj.q.iij.quecūqʒ intra.ſed ſi pnīam nō acceperint:pro eis nō eſt orandū:nec mortuaria recipienda.lxxxviij.di.c.ſi.eadē q dixim9 de loco interdicto intelligimus etiā ſi parochia fuerit interdicta:ſed ſi eccleſia fuerit interdicta:puta qr violata ſit ſanguinis effuſione.ſ.de cōſe.ec.c.ſi.tunc nō dicerem irregularitatē incurrere qui ibi celebrāt:ꝛ tūc ꝑprie dicunf in illa eccleſia organa ſuſpēſa:nō eccleſia interdicta.interdictū eñ nomē iuris eſt:ꝛ plus īportat ꝙ̄ verbi ꝓprietas ſonet vt ex primo apparet.ꝛ idē intelligo in caſibus q ſunt.ſ.de iure pa.c.j.ꝛ.ij.ꝛ ſi ſic dicaf:interdicimus talē eccleſiā:bene credimus irregularitatem ꝛ ſuſpēſionē incurrere qui ibi celebrat:ſʒ clerici ꝛ laici ipſius eccleſie vbicūqʒ poterūt celebrare niſi aliud fuerit additum(non ſolum).ij.q.j.in primis.iij.q.vj.hoc quippe.

De noui operis nunciatione. Rubrica.

Intelleximus. (Iniuria)lʒ hoc ſit verum ſic tamē ſi denūcians non iurat de calūnia:nec habet in veritate ius denunciandi.Itē ſi nomine alieno denunciet:ꝛ poſtea appareat non eſſe verum procuratorē.vel eū inſufficientem non ſiet demolitio.ff.de remiſ.l.j.§.j. Item no.quod ſit denunciatio ad futura edificia.etiam dūmodo aliquē faciat apparatum ff.de polli.l.j.§.cepiſſe.ff.de no.ope.nun.l.j.in prin.ꝛ.§.pōt.arg.contra.ff.e.ſtipulatio.§.opus.vbi dr quod non ſufficit feciſſe apparatū niſi aliqua ſpecies appareat futuri operis.ſolu.ibi loquitur quando parabat materiam pro preterito edificio fulciendo.ff.eo.l.j.§.ſi quis edi.vel ibi loquitur quando omnino ignorabat quid vellet facere de cemento quod videbat ꝛ in quo loco vellet edificare.Sed vbi quis ſe iactat:quod in certo loco vult edificare domum:tunc bene poteſt denunciare.ff.eo.l.j.§.poteſt.qualiter per procuratores poſſit fieri denūciatio no.in ſumma de no.ope.nun.vltra medium.ꝛ in ſumma.C.de procu.videtur autem ꝙ non caſſabitur inhibitio iudicis:lʒ non vocet partes quātis contra procuratorem poſſet allegare q2 ꝛ ſi preſens eſſet nō differret inhibitionē facere de non edificando niſi incōtinenti ꝛ quaſi in momento oſtenderet nō valere procurationem.q2 ſi contra dr non ſatiſfit edicto.q2 vult feſtinanter ab opere caſſari etiam ſi iniuria ſit opus.tñ non fiet demolitio operis facti ꝫ inhibitionē ſi poſtea apparuit eum nō fuiſſe procuratorē.vt hic no.alij contra.quia graue eſt pictorem offendere(terminare).i.facias demoliri quicquid factum eſt poſt denunciationem noui operis.
1 Remiſſio fieri debet verbaliter.ꝛ expreſſe.
2 Cum eccleſia deſtruitur ob delictum aliquorum nullus decetero vocari debet clericus illius eccleſie.

Cum ex iniuncto. (renunciationē) et poſt reuerſionē de loco vbi aberant(expēſis)ſi abſenti non eſſet notū ꝙ edificatum eſſet ante eius reuerſionē demoliri deberent expēſ.nūciātis:ſed poſt factis expēſ.nunciati.ff.e.de pupil-
1 lo.§.ſi quis forte(ſanctionē).ff.e.l.j.§.in operis. †(Remiſſionem)verbis expreſſis factam.ff.de remiſ.l.j.in prin.ff.e.l.ſi opus
a nouum.ꝛ tacite[a] puta per ſubſequentem tranſactionem.ff.e.l.j.§.poſt operis.ꝛ.§.item queritur.item morte nunciatoris.ff.ꝛ.l.j.§.morte.ꝛ.§.ꝙ ſi is non autem morte nunciati:vt ibidem.item ſi ſatiſdederit nunciatus infra annū vel per nunciantē ſtet quo minus ſatiſdetur.ff.e.pretio.§.deinde ait.ꝛ.§.hoc interdictum ꝛ.§.hoc autem poſt annū aūt non ſatiſdef cū finiaf anno.ff.e.pretor.§.vlti.(inſtituēdis)ordinauerat enim ibi archiepā ponere certū numerum canonicorum:ꝛ ſuper hoc etiam ibi inſtitutos iam aliquos iurare fecerat de reſidētia ipſius loci:ꝛ quaſdā eccleſias deputauit pro bñficiis clericorum ipſius eccleſie(reuocatis) re.deſtructa deſtruunf priui.j.de verbo.ſigni.abbate.in ſi.xvj.q.vij.ꝛ hoc dicimus.ff.de col.illi.l.iij.xviij.qḋ.ſi.in nullo(quicquid).C.
2 de elec.non dubium.x.diſtin.vides. †No.quod quando eccleſia vel ciuitates ſiue alia loca ſiue ſacra ſiue prophana autoritate ſuperioris

a Tacite.ꝛ ſic qḋ ſit tacite dr expreſſum adō ſci.in.c.tranſlato.col.iij.ſ.de cōſti.cū cōcor.ibi ꝑ eū additis.ꝛper alex.in.l.j.ff.de lib.et poſthumis.

ſuperioris deſtruunt̃ pp delictũ eorũ: de cetero nullus dʒ vocari
a clericus illi⁹ eccleſie: vel municeps illius loci: ⁊ ille locus ᵃ priui.
perdit: vt hic. ⁊ de cõſe. di. j. placuit. xvj. q. vij. ⁊ hoc dicimus. ff. qñ
dies vſuſfr. leg. ce. ſi aũt ab hoſtibus deſtruat̃ tunc retinet omnia
priui. ſua ⁊ antiqui clerici remanẽt ibi clerici. vij. q. j. paſt. xix. q.
iij. que ſemel. ⁊ idem vr̃ ſi auctoritate ſuperioris transferat in aliũ
locũ vel alij vniat̃. vt no. ſ. ne ſe. va. c. j. ſ. de re. do. q2 mo. ⁊ idẽ in-
telligitur in ciuitate ⁊ aliis locis pphanis. ar. ff. de ʒhen. empt.
edẽ. hoc aũt certũ eſt ꝙ ſi alique eccleſie occupent̃ ad tps a tyran-
nis: ita ꝙ non pñt inhabitare ibi clerici qđ eccleſia retinet ſua pri-
ui. ⁊ ſuos clericos lʒ ſint electi. vnde vr̃ ꝙ ſi expediat eccleſie vel
clericis illius eccleſie facere aliquẽ ʒctũ vel platũ vel qcqd aliud
ꝗuis hec ordinarie facienda eſſent in ecc. ſ. de ele. ꝙ ſicut: tñ ꝓpter
neceſſitatẽ fient alibi. xxiij. di. in noie ⁊ etiã ꝙ plus eſt ſi tyrãni da
rẽt facultatẽ clericis eũdi ad eccleſiã ſic inuaſam. ⁊ ẽt ſi ibi ſemper
aliq clerici remãſerũt. ⁊ etiã ſi nõ timeat̃ de impreſſione dũmo-
do illi q exierunt iuſto timore vel alia iuſta cauſa exierint. ſi ſint
b maior pars illa q̃ eſt in eccleſia dʒ ad forinſecos ᵇ exire niſi poſſet
☞ redire cũ bona ⁊ perpetua pace vel honeſta. ℭ † Et idẽ vr̃ ſi ſint
pauciores dũmõ preſumat ꝙ electio vel alius ʒctus vtilius poſ-
ſet celebrari extra eccleſiã ꝙ intra. arg. ſ. de elec. bo. me. in. vbi no.
ſecus. ſi ꝓpter ſuas inimicitias non pñt ire ad eccleſiam. q2 tunc
pñt conſtituere ꝓcura. ſ. de ele. qđ ſicut. §. j. ⁊ c. q2 ꝓpter. Idẽ eſt
etiã ſi nõ ſit magnũ negociũ vel ſi ſit magnũ ſed vtiliter põt fieri
per inferiores. qñ aũt clerici diſperſi ſunt ille q eſt caput capituli
ſiue ſit ꝑpoſitus ſiue alius ad quẽ ptinet vocatio capituli eos vo-
cabit. ſ. de ma. ⁊ obe. c. j. dũmõ ſit in loco idoneo. vbi plures cõue
nire pñt vel etiã ſi ibi non ſit. ſʒ ad eum accedere velit. alr̃. aũt ſi
vellet lombardos in lombardia pro maiori parte morãtes vel in
remotas partes francie vocare nõ tenentur ire. q2 manifeſte ini-
quũ eſt mandatum. arg. ſ. de elec. cum inter vniuerſas. ſecus aũt
ſi dubitaret̃: q2 tũc ſemper obedire dñt. xj. q. iij. qd ergo. ⁊ ſi abſen
tes nõ inueniunt ꝓcedant pñtes. ſ. de elec. q2 propter ſi aũt nul-
c lus ᶜ eſt ad quẽ pertinet ex officio alios vocare. tunc ad hoc vt te-
neat ꝙ fit ab eis oportet quecunꝗ eis placet qđ ad minus cõue-
niant due partes illorum ad quos pertinet facere illum ʒctum ⁊
illi dñt vocare alios qui cõmode poſſunt vocari. ꝙ relinquendũ
eſt arbitrio boni viri vel cõſuetudini antique illius eccleſie. ⁊ ſi-
ue venerint ſiue nõ procedant ad perficiendum illum ʒctum vel
electionem ſi aũt contingat plures electiones fieri papa cõfirma
bit ꝙ viderit canonice factã. puta ſcđm tenorẽ huius gl. ⁊ illius
glo. que eſt de hac materia. ſ. de ele. bone me. ma. ⁊ ſi ſit vniuerſi-
tas ſecularis debent vocari oẽs maiores. xiiij. an. ſiue ſint mares
ſiue mulieres ſiue virgines ſiue coniugate ſiue vidue ⁊ minorum
tutores. ff. quod cuiuſꝗ vni. ſi manci. placet nulli. ff. ad muni. fi-
☞ lia. §. vidua. ⁊ l. ea que. ⁊ l. ſi. ℭ † Item ſi liij fa. vocandi ſunt ſi ali
bi ꝙ in domo patris hñe domiciliũ. ſed vbi cum patre habẽt do
miciliũ non q2 tñ pater vocandus eſt. ff. ad muni. placet nõ vtiꝗ
poſſeſſionẽ etiã ciuilẽ retinent qui timore inimicorum ⁊ hoſtiũ
dimittũt res ſuas. C. de acqui. poſ. lʒ ille aũt qui ab hoſtibus ca-
pitur bene amittit poſ. rerum ſuarum. ⁊ etiã non captiuus amit
tit poſſeſſionem rerum captarũ ab hoſtibus. ff. ex qui. cau. in. Ite.
reſti. deniꝗ. ⁊ l. aĩt pretor. §. is autem.

Significãtibus ⁊c. (decreuit) et
hñ. ℭ (Pro-
uocauit). ſ. ſi. gl. lʒ alij dicãt: hic aũt in vtraꝗ appella
tione credimus cãm aſſignatã: lʒ in decre. nõ exprima
tur qualis cã in prima appellatione potuerit aſſignare ⁊ nõ iuſta
q2 cum iuſta eſſet ſñia non poterat aſſignari iuſta cauſa appel. lʒ
de ꝓprio motu placuit iudici a quo appellatũ eſt deferre: vel iu-
dicem ad quẽ appellatũ eſt admittere. In ſcđa aũt appellatione
potuit eſſe iuſta cã appel. hoc modo: dñe cũ ego incõtinẽti parat⁹
ſim ꝓbare preiudiciũ fieri eccleſie in pñti edificatione ⁊ plateã ad
eccleſiam pertinere ⁊ vos in ʒriũ decreuiſtis me non admitten-
dum ad hoc ꝓbanda. ⁊ cautionẽ aduerſarij recipiendã appello
ſed ſi admiſiſſet ꝓbationes: ⁊ tñ reputans eũ non ꝓbaſſe cũ pro-
baſſet ʒ eũ talẽ interlocutoriã ꝓtuliſſet ſicut apparet: lʒ ſufficien
ter ꝓbauerim eccleſie preiudiciũ gñari ex edificatione aduerſarij
tñ iudex ʒ me interlocutoriam ꝓtulit. ſ. cautionẽ aduerſarij reci-
piendã: vnde appello: ꝗuis vr̃ ſufficere ſi dicat appello: q2 ex teſti
bus vel aliis iuſtis aliter ꝓnũciandũ eſt. Idẽ etiã vr̃ ſi dicat: q2
iniuſta eſt interlocutoria. tñ nimis vr̃ gñale verbũ q2 iniuſta eſt
interlocutoria niſi exprimat̃ l quo eſt iniuſta. ſicut nec audiẽdus
eſſet ſi diceret. appello q2 me grauaſtis. niſi exprimat in q̃ grauet.
☞ ℭ † (Prouocauit) nõ erat appellationi deferendũ cũ nõ eſſet ex-
preſſa iuſta cauſa appel. ſ. de ap. vt debitus. alij dicunt ꝙ tãm a
diffinitiua ꝙ ab interlocutoria ẽt nulla cã aſſignata lʒ appellare
ſm canones huic ſolutioni expreſſe ʒdicit. ſ. de ap. cordi. in prin.
ꝙ nos nõ credimus niſi in caſibus q legibus exprimunt̃ puta ſi
interlocut⁹ ſit qõnẽ in ciuili ſiue in criali negocio p tormẽta hñ-
da. ff. de ap. re. añ ſniam. Itẽ ſi fideiuſſores appellent̃ a dele. tanꝗ
idonei ſiſtendi iudicio ꝗuis quidã dñt tũc etiã ſine appellatione
delegantẽ poſſit corrigere ſniam delegati. ff. q ſatiſ. cog. arbitro.
ff. a quibus appellare lʒ. l. vl. idẽ etiã ab iniuria. vide. C. de ap. ſi qs
ꝓmo. placẽ. aũt intellexit iniuriã facit: puta ſi verberauit litigã-
tem poſt latam ſniam. ff. de ap. illũ. C. de app. in maiorib⁹. q2 ap-
pellat iniuria iniurioſam executionẽ puta q2 vult exeq ſniam an-
teꝗ ꝗdrimeſtre tps elapſum ſit. nã ſicut licet appellare ab execu
tore ſi excedat modũ in exequẽdo. ff. quorũ ap. non re. l. ab exequu
tore. ita ⁊ ſi preuenit tps a ſnia aũt poſ. nõ lʒ appellare: non q2 ſit
interlocutoria. ſʒ q2 ſup ꝓprietate principalius ⁊ perfectius iudi
cium expectat̃. C. ſi de mo. poſ. fu. ap. l. j. ſed ſm canones hñ appel
latur a ſnia poſ. ſ. de teſti. ſpo. ex cõqueſtione. ſʒ tñ ſi q a illã decr.
hñ videt nõ dicit in poſſeſſorio appellatũ ſʒ q2 eius petitio ſuper
poſſeſſorio denegabat̃. Sed alij dicunt ⁊ vt vr̃ melius ꝙ qñ ap-
pellatur ab interlocutoria quod ſufficit dicere appello. ⁊ maxime
ſi adijciat. q2 eſt iniuſta cã. ſ. de teſti. ſignifica. neꝗ oportet ꝙ di-
cat in quo ſit iniuſta ſicut qñ appellatur. q2 locus non eſt tutus
ſufficit dicere appello. q2 locus quẽ mihi aſſignaſtis nõ eſt mihi
tutus: nec opʒ eũ exprimere quare non eſt tutus. ſ. de ap. ex parte
ſed iudex q de appellatione cognoſcit ſi inuenerit interlocutoriã
iuſtis ex actis ꝓductis corã pri o iudice confirmabit eã. ſʒ ſi ex no
uis ꝓbationibus velit ꝓbare eam iniuſtã non poterit. q2 eas co-
ram primo iudice debuit ꝓducere etiam poſt interlocutoriam ⁊
contra ſe ꝓlatã. ⁊ tunc ſi denegaſſet eã recipere ſine cã poterat iu
ſte appellare. vt. ff. de re iud. ꝙ iuſſit. iiij. q. v. c. j. ſi aũt ex prioribus
actis inueniret interlocutoriã iniuſtã caſſaret eã. ⁊ qcqd factum
eſt poſt app. ⁊ hmõi cãm interpoſitã (ꝓcedendũ) ante tres mẽſes
in quo peccauit. nã ille q nunciat opus nouũ hʒ tres mẽſes infra
quos ſi poterit ꝓbare non licere edificare. alij ꝓbabunt a tribus
menſibus aut in antea lʒ edificata preſtita cautione edificare. ſ. e.
c. vlti. C. de edifi. priua. l. vlti.

i

Sexti.

ℭ De priuileg. ⁊ exceſſibus priuilegiatorum. Rubrica.

Epiſcopalia ⁊c. (viliſcat) de facto de
iure ãt magnitudo ci-
uitatis nihil operat̃. xciij. di. legimus. (Sicut) ⁊c. eis
laicis preiudicantibus. i. nobis preiudiciũ faciẽtibus.
1 ☞ De quibus tenentur exempti rationem exhibere epis ⁊ ha-
bes in nu. 2. ⁊ 3.

Cum ⁊ plantare ⁊c. (de manu laico-
rũ) ⁊ male. ſ. de his
que fi. a ꝓ. cũ in apoſtolica (aliquo) niſi ꝓſcripſerit. ſ.
de iure pa. cura (nominatim) proprio nomine vel in-
dubitata circumlocutione inſti. de exhere. lib. §. maſculos. de hoc
no. ſ. de preben. in lat. (pertinent) cum ex ſua edificatione habẽt
ſecus ſi laicus fundator donaſſet ei qui non poteſt plus iuris in
alium transferre ꝙ in ſe habet. cum ergo hoc non habeat vt ſibi
de tpalibus rõ reddat̃: ergo nec hoſpitalarij: quibus ʒfert vt no.
ſ. de preben. de mona. his. ⁊ in. c. la. (de plebis cura) ſic. ſ. de ver.
1 ſig. veniens. §. quas. ℭ † (Pro rebus temporalibus) non ſolum
quas ipſi exẽpti dederãt eccleſiis ſuis: ſʒ etiã aliis q̃s alij dederũt
a ẽt ꝙ plus eſt de decimis ⁊ aliis rebus ſpũalib⁹ reddẽt eis rõnẽ
nã ex quo eccleſia ſua eſt ⁊ oĩa ei annexa qualia ſunt poſſeſſiones
eccleſie decime ⁊ oẽs obuẽtiones. ar. ſ. de cõſti. tranſla. ⁊ c. que lo
quitur. de hac materia gñaliter loquunt̃: vt hic. xvj. q. ij. ſane. ⁊ ſi
cõſtat hec ratio: q2 ſi alr̃ habeãt eos ſuſpectos faciẽt eos reddere
rõnẽ villicationis ſue. itẽ vr̃ ꝙ ſi ſup poſſeſſionib⁹ cõueniant̃ qđ
tñ ſub pſonis exẽptis cõueniant̃: vt no. ſ. e. recepimus. itẽ nõ po
terũt aliqd alienare nec maximas cãs agere ſine cõſenſu pſono-
rũ ⁊ exẽptoꝝ. nã ſicut in his regrẽdi eſſent epi ab eccleſiis ſibi ſub
ditis: ita hic pſoni exẽpti q ius epale hñt in eis ad hoc requiri de
bent ar. xij. q. ij. ſi quis placuit. ⁊ no. ſ. de reſcri. edoceri nos nõ di-
cimus ꝙ in his ſicut dictũ eſt cõſiſtat ratio reddenda pſono ſed
in hoc: q2 patroni clerici ſiue ſint exẽpti ſiue nõ in eccleſiis ſuis ex
fundatione ſua exigent rõnem quomodo regent̃ poſſeſſiones ha
bite ⁊ q̃liter prouentus expẽdant̃. nõ tñ exigent ab eis rõnẽ princi-
paliter qđ dent ſingulis diebus ꝓ piſcibus vel carnibus ⁊ hanc
rõnem petet etiã ſi non ſint de dilapidatione ſuſpecti: q2 a iure cõ
cedit̃ eis hec ratio: ſed tñ ipſi patroni nõ cogẽt ſubditos ad hoc
ſed obtinere debet eos cogi per ordinarios ſuos. nam ipſi ratiõe
pſonatus nullã ſup eos hñt iuriſdictionẽ. ⁊ etiã ſi prelatus vide-
ret ꝙ nimis ſepe ⁊ malicioſe pſonus exigeret rõnem ⁊ nõ impe-
diret ei officiũ ſuũ. q2 in maliciis nõ deberet exuberare ſed obuia
2 re. ff. de rei ven. in fundo. ℭ † Item no. ꝙ de eccleſie nõ tñ debẽt
patronis rationẽ: ſed etiã ſubiectionem debitam. xvj. q. ij. viſis in
quo intelligo contineri ꝙ eis ſubueniat ſi neceſſe fuerit: ⁊ etiã ꝙ
ad tps pro neceſſitatibus ſuis cũ conſenſu epoꝝ tñ accipiant red
ditus eorum. ar. ſ. de conceſ. prebẽ. cũ noſtris. ſ. vt eccle. bene. vt
3 noſtrũ. ⁊ inſti. cũ veniſſent. ℭ † Item ꝙ eis vacãtibus eas cuſto-
d diant. ſ. de offi. or. cum vos. ſ. de ap. bone. hac rõne ᵈ videtur qđ
ſi imponitur collecta epo per ſe ⁊ clericis patronis per ſe ꝙ tales

a ℭ Et ille loc⁹ de hoc qñ caſtrũ diruptũ vl ciuitas euerſa ꝑdat priuilegium vide per alex. in cõſi. xl. iij. in. j. colũ. j. volu.

b ℭ Dʒ ad forinſecos. ⁊ ſic ſentit inno. ꝙ abſentes l ardnis debent vocari ita ʒely. i. c. cũ oẽs. col. xiij. v. ſecũda fuit opinio. ſ. de cõſti. ⁊ ibi latiſſime p ipm de veritate ꝓ declaratione dictorum inno. hic.

c ℭ Si aũt nullus ꝓ intelligẽtia Inno. hic vide abb. ⁊ fel. in. c. j. ſ. d ma. ⁊ obe. ʒely. i. c. cũ oẽs col. pe. ver. ſed dubiũ eſt. ſ. de cõſti. ⁊ adde hic que no. ad Inn. in d. c. j.

d ℭ Hac rõne ad de pe. de anch. qui hoc refert ⁊ ſequit̃ in ʒſi. cclviij. col. iij. verſ. ſuper q̃ſito. ⁊ maxime in col. ſe. in v. nõ obſtat vbi dicit qđ hoc intelligitur cũ caput ⁊ mẽbrum ſunt in ea dio. ⁊ inci. conſi. ad ꝓdicta dubia.

eccleſie cum patronis cōferentur ſeu contribuūt ꝛ nō cū epō.quo ad iuriſditionē aūt vel quo ad interponēdū autoritatē vel procurationibus vel alienationibus eorū non credimus ꝙ aliquid iuris habeāt pſoni clerici.ſ3 epi tn̄ hec eīt iuriſditionis eius ſunt ꝛ nō de iure pſonatus:ꝛ ideo ad ordinarios pertinent tn̄. credimus tn̄ ꝙ pſoni bene pn̄t ſe opponere ne nociue electiões ꝟ exactiones fiant.xvi.q.vii.filiis itē ſ3 rōnem ꝛ auxiliū dederimus patronis.nihilominus plati rōne iuriſditiōis ꝛ ordinarie poteſtatis hoc habebunt.ſ.de offi.or.cōquerēte.aliꝗ tn̄ dixerunt qȯ hec decr.nō h3 locū niſi in eccleſiis q̄ ſunt de mēſa pſonoꝝ:ſed primū dictū magis placet ad hoc.ſ.de reli.do.cū venerabilis in gl.q̄ incipit iſte epo(ꝓprietatib⁹).ſ.retinēda ꝑ priū (eximaꝶ).ſ.eo. tuarum in fi.ꝛ c.quidā(fratrib⁹)tēpli ꝛ hoſpitalis(pcipiūt)recipiēdo decimas eccleſie de manib⁹ laicoꝝ.ſ.e.c.in prin.(preſumunt) recipiēdo excōicatos ꝛ interdictos ad officia celebranda pluſq̄ ſemel in interdictis eccleſiis.ſ.e.ti.in.c.j.§.excōicatos.ꝛ.§.quod ſi(interdictꝰ)non credimus canonem late ſententie.

Dilectus filius. (fratres ꝓuilegia)ſup q̄buſcūq3 reb⁹ vel iurib⁹.

Ad hoc et infra (mādam⁹ ꝛc. ꝛ ex eque ris)no.ꝙ l locis q̄tūcūq3 priuilegiatis pōt epo de ſepultura extrahere oſſa excōicatoꝝ ſepultoꝝ nos dicimus eccleſias hoſpitalis non eſſe exemptas.

Si de terra quam ꝛc.(tāto tpe).ſ.e.ꝛ cedētib⁹ ꝯ ſo.ſbi. ſ3 ad hoc.ſ.de preſcrip.ad audientiam in tex.ꝛ in glo.

Porro ꝛc.(q̄tuꝰ).ſ.e.ex pte(fuerāt)ſupple q̄ habuerant primi habitatores vel quā habebant in locis in quibus prius habitatores non fuerit (ex inſpectione)contra ar.ſ.eo.quanto.

1 ☞ Eccleſia quando cognoſcatur exempta.
2 Eps non ſolum perdit ius in eccleſia exempta ſed etiam in clauſuris eccleſie ꝛ vide vſq3 ad finem.

1 **Recepimus** ꝛc.(ſpāliter)ſ3 ſi l priui. tamē cōtineaꝶ ꝙ ſpāliter iuris beati Petri exiſtat nō eſt exēptio ſi narrādo tn̄ dicit nō preiudicādo.iii.q.vi.hoc gppe.niſi oſidaꝶ priuilegiū in q̄ ex ꝯcedaꝶ ꝙ ſpāliter illa eccl'ia ꝯſiſtat iuris beati Petri vel alīs ibi expſſim vba exēptionis ponanꝶ.ſi aūt nō narrādo ſ3 aſſeuerādo hoc dicat bn̄ ꝓbaꝶ exēptio p dicta vba. Idē dōm eſt ſi in priuil.hr ꝙ nullo mediāte ad papā ptinet.ſ.e.cū olim eſſem⁹ idē ſi dicit ſint libere vl' ꝙ potianꝶ libertate romane eccleſie.ſ.e.cū oli pp.qꝛ tūc ple de exēpta eſt.idē intelligo ꝛ ſi nō ſit ibi ſpāliter.ar. eius qꝛ ſi dicat priuilegiū ei⁹ qȯ ad ius ꝛ ꝓprietatē eccleſie ro.ſpectat exēptū eſt:ergo eadē ſi dicat ꝙ iuris vel proprietatis beati Petri exiſtit.arg.ſ.de in integ.reſti.c.ii.ſ.de arbi.cum tempore. Itē qꝛ voluit aliam ſpālitatē notare:aliq dicunt ꝛ vt vꝫ bene qȯ ſi dicat ad iudiciū ꝑcepte lib.qꝛ nō valet niſi oſtendat priuilegiū libertatis conceſſe.C.de edē.aut.ſi quis.aliꝗ dicunt ꝙ ſi ponatur verbū indiffinite:puta dicit ad iudiciū percepte libertatis plenā exemptionē habebit eccleſia niſi in caſibus in iure expreſſis nec oneraꝶ probatione ſi ſit in poſſeſſione vt hic.C.de pet. here. cog. C.de rei ven.l.vi.ſi aūt dicaꝶ ad iudiciū ſpālis libertatis ꝛ de illa libertate ſpecialiter in illo priuilegio vel in alio cōtineaꝶ:in nullo alio erit exempta niſi in eo qȯ in priuilegio continetur.ſ.eo.c.
2 pꝛori. ☙ † Item no.⁹ ꝙ ſi eccleſia eſt exēpta nō ſolū perdit ius in
a eccleſia epa.ſ3 in clericis eccleſie niſi in ſacerdote cura populi cui cōmittitur.vt no.ſ.de capel.mo.c.j.ꝛ ar.ſ.eo.ex ore.inde eſt ꝙ clerici eccleſie exēpte non pn̄t excōicari per epm.ſ.de in inte.reſti.c.
3 ii.ſ.eo.ex parte. ☙ † Idem dicimus in cōuerſis ꝛ perpetuo oblatis eccleſie qi ſunt in parte dn̄i aſſumpti.xii.q.j. qui ſunt.l laicis aūt.ſ.in parochianis illi⁹ eccleſie nulla iura amittet.dabit eīn penitētias publicas:criſmabit ꝛ cetera epiſcopalia iura tam ad legem dioc. q̄ ad iuriſditionē ſpectantia exercebit.ſ.e.cū olim propter.ſ.de ſepul.in nra ſi queris qȯ habebit decimas. Rn̄. plebanus loci vel ille qui prius hēbat ſiue fuerint epi ſiue plebani: ſiue cuiuſcūq3 alterius qꝛ nulli aliqd iuris accreſcit vel detrahitur in laicis.arg.xvj.q.j.ſi quis laicus.niſi populus ſit exemptus.ſ.eo.
4 ex parte abbatiſſe. ☙ † S3 queres cū petito iure epiſcopali omne ius epale tam in eccleſiis q̄ in clericis q̄ in laicis adiudiceꝶ vel auferaꝶ.ſ.de offi.or.conquerente.quare ꝛ non ſi priui. concedaꝶ exemptionis in totū videaꝶ exempta. valet in clericis ꝛ laicis. Rn̄.qꝛ in iudicio videꝶ deducere omne ius niſi expreſſe contrarium agaꝶ.ſ.de cauſa poſ.cum eccleſia.ff.de iudi.ſolennus ſed in priui.ſecus.ſ.c.pꝛori.que ꝓpter alterius preiudiciū reſtringēda ſunt vt no.ſ.de dona.cum dilec.licet autē templarii vel hoſpitalarii vel quicūq3 aliꝗ ſint exēpti:tn̄ ſi accuſenꝶ de aliquo maleficio:tn̄ debunt ſub iudice ordinario ꝛ in ꝓuincia in qua deliquerunt.ſ.eo.patētibus tuarum.§.eos.C.vbi de cri.l.j.ꝛ auten. qua in prouin.vj.q.v.placuit.ſ.de hereti.ad abolendam.§.vlt.niſi deliquerent circa res exemptas:puta qꝛ non portaret habitū vel

a ☙ Itē no.p intelligentia Inno.hic vbȯ cal. in ti.de do.ꝯſi. vj.col.iii. ibi.ꝛ ita videꝶ ſentire ꝛ ibi et iura que in cōſi.circa fi.col.

b ☙ Solū tenorem ad hec dicta.adȯ Inn. in cōſi.xxv.lci. in cauſa ꝛ qȯne.col.ii. verſi, itē nō probāt.

ho.

qꝛ diſſiparet bona eccleſie exēpte.ſ.e.patētibus.cū capella. ☙ Itē et ſi non eſſet crimē circa rem exemptam ꝛ ſit leue crimē bene facit ordi.ſi eum remittat ad magiſtrum ſuū.arg.ff.de re mili.l.iii. vii.j.ff.de accu.l.vi.ff.de cur.re.militibus nō eſt.C.de exhi. re.l.j.
5 aliꝗ diſtinguunt inter crimen publicum ꝛ occultum. ☙ † Item ſi teneant aliqua pertinentia ad iuriſditionem dioce.de illis cōuenienꝶ ſub eo.ſ.eo.cum capella.ſed dices eadem ratione de oīb⁹ poſſeſſionibus que ſunt in dioce.cum oēs ſint de ſuo foro forte poſſet reſponderi ꝙ ordinarii licite cognoſcant.ſed melius eſt ꝙ tantū magiſter cognoſcat ſi iuriſditionem habet vel iudex ordi. magiſtri.C.de offi.ma.mili.l.j.C.de iuriſdi.om.iudi.l. vl. ☙ Itē poteſt dici ꝛ ſi rōne contractus conuenienꝶ ar.earundem legum. ar.ꝯ.C.in qui.cau.mili.fo.l.j.C.vbi ſe.vel cla.l.ii.ſed dic ibi conceditꝰ militibus ꝛ quibuſdā priuilegiatis perſonis.ſ.qȯ cōueniātur ſub preſidibus quod licitū eſt qi preſides legati ſunt:vt no.ſ. de offi.le.ꝙ trāſla. ☙ Itē de quibuſdā cōcediꝶ ꝓpter negligētiā eoꝝ qꝛ per ꝓuincias ordinanꝶ.qdā aūt ſunt qui ꝛ ſi habeāt aliqua priuilegia:nō tn̄ ſunt exēpti in totū:vt ex officio leg. colligiꝶ. exēptio.ſ.priuilegatoꝝ ex priuilegiis colligiꝶ.ſ.c.pꝛori.in hoc aūt vꝫ priuilegiū:qꝛ nunq̄ ordinarius poterit excōicare.ꝛ ſi fecerit non vꝫ niſi in caſib⁹ in quib⁹ pōt eos iudicare:vt dixi.ſ.eo. cum olim eſſemus.aliꝗ dicūt ꝛ non male exemptos de nullo crimine vel cauſa ciuili reſpondere debere ſub ordinario loci.xvj.q.j. frater niſi in caſibus qui inueniunꝶ in iure expreſſi:ſed ſub miniſtro ſuo tn̄ qui eorū ordinarius eſt priuil.vel coram eximente(ſpāli)vt plene ſint exempta omnia iſta hodie determinata ſunt per decre.ſ. de priuile.volentes per totum in tex.ꝛ in glo.

Pane ꝛc.

Patentibus ꝛc.(liceat)hoc ideo.qꝛ l3 perſone ſint exēpte nō tn̄ eccleſie ar.ꝯ.ſ.de exceſ.prela.nimis iniqua. So.illud eſt propter priuilegiū illoꝝ religioſoꝝ(coercendi)no.priuilegiatos per cē.ec.coercēdos ſi vltra priui.ſui vīi tenorem excedant.

Tuarū nos ꝛc.(falſo)qꝛ portant crucē et nō ſunt oblati(eos) ſc3 templarios vel hoſpita.(reducas de facto quia de iure non valuit abſolutio:ꝛ iȯ nō eſt neceſſaria reſtitutio de iure ad reſpondendū.ſ.eo.cum ꝛ plantare.§.di confratribus (premiſſa cauſa)id eſt quia dant eis aliquid de ſuo.

1 ☞ Aſſerens priuilegium aliquod perditum quid teneatur probare ꝛ in nu.2.ꝛ.5.
3 Cum papa communicat alicui cenſetur abſolutus.
4 Et ſi papa aliquem viſitet non incidunt tamē in minorem excōmunicationem communicantes ei.

1 **Cum olim eſſemus** ꝛc. ☙ † (Amiſſione) ꝑdictū eīn fuerat priui.qȯ poſtulauit innouari hec duo.ſ.caſum fortuitum ꝛ amiſſionē ꝛ tenorē inſtrumēti debet probare iſte abbas:vt hic.C.de fi.inſtru.l.ſi.ꝛ bene dixi ꝙ debet probare caſualem amiſſionē:qꝛ ſi voluntarie illud amiſiſſet vel
b etiam lata culpa non prodeſſet ei probare ſolū tenorē[b] ꝛ qȯ eſſet inſtrm̄ ſine vitio:ꝛ cū hoc ſit quaſi impoſſibile ꝓbare licet eīn inſtrumentum prima facie appareat bonū nec abolitum nec in aliqua ſui parte viciatū qȯ ſufficit probare quando caſualis probatur amiſſio.ar.C.de edic.diui.l.ſi.poſſet tn̄ ibi eſſe latens falſitas quam non cognouit teſtis:ꝛ qꝛ ſi diceret ꝙ nulla falſitas erat in inſtrumēto aſtrueret negatiuā ꝙ nō l3.ſ.de cauſa poſ.cū eccleſia.
2 ☙ † Item dicunt quidam ꝙ caſum debet ꝓbare qn̄ vult probare tn̄ tenorem inſtri qꝛ ſi vellet ꝓbare ipm̄ cōtractū vel aliud factū contentum in inſtro.tunc non oportet ꝙ probet aliquid de amiſſione inſtrumenti:imo ſi contractus erat talis vel factum vbi requirebatur ſcriptura vt in donatione excedente quingentos aureos:ꝛ in ſententiis ꝛ in aliis ſimilibus ſufficit probare ipſum cōtractum ꝛ ſcripturam interueniſſe:ꝛ in ſcriptura cōtineri ea que ius ibi precipit contineri ꝛ non teneꝶ ꝓbare amiſſionē inſtri.ar. ſ.de re iudi.ſicut.ꝛ ar.qi in exercendis litibus equa eſt probatio teſtium ꝛ inſtrorum.C.de fi.inſtru.in exercēdis.aliꝗ dicūt ꝙ etiā in his caſibus debet ꝓbare caſualē amiſſionē.nā cum ꝯtctus vel factū capiat ſubſtantiā ex ſcriptura nō ſufficit ꝓbare interueniſſe ſcripturam niſi ꝓbet caſualē amiſſionē.arg.C.de teſti. teſtium C.de bo.poſ.ſm tab.l.ſi.C.de fideicom.l.fina.lex autē in exercendis locū habet in negatiuis vbi ſcriptura nō requiriꝶ:caſum aūt probabit proprio iuramēto cū aliqua ſummaria cognitione premiſſa.C.de fi.inſtru.l.ſi.(aſſertiones)nota ſoli aſſertioni cardina
3 lis credi ſine iuramento. ☙ (Ad oſculum)no. aliquem reputari abſolutum hoc ipſo ꝙ papa ipſi cōicat:ꝛ hoc intelligo ſi cū cauſe cognitione.ſ.alio cōtradicente ꝛ cognita ab ipſo veritate ei cōicat:vt hic ſi aūt ſine cauſe cognitiōe:ſecus eſt qꝛ preſumiꝶ p ignorantiā vel occupatiōē facere:ꝛ hec vba ſunt vbi ẽ nulla ſnīa excōicationis ſi aūt nō ꝯtēdereꝶ nulla:ſ3 iniuſta q̄tucūq3 cōicaret nō

crederem

credere abſolutū niſi forma ſeruet. arg. j. de ſen. ex. cū deſideres. §.
ſ. ⁊. §. vl. nec eſt preſumendū: q̄ vna ſua pticipatione velit tollere
obſeruantiā iur. C. de inoffi. te. ſi qñ niſi appareret q̄ cōicādo eū
intēderet abſolutū. hoc nō hʒ locū in alijs prelatis niſi in papa.
4 ¶ † Itē no. q̄ lʒ papa vitet aliquē: cōicantes ei nō icidūt ī mino
rē excōicationē eū em̄ neceſſe vt nolet excōicatus a ſuperiore ar.
ij. q. j. multi. ar. ꝯ. xciij. di. ſi inimicus. ſed intelligit illud qñ papa
nō ſolū vitabat: ſʒ etiā tanq̄ excōicatū vitādū mādabat fatemur tñ
q̄ peccat ille q in familiarē hʒ quē a p̄latis p ſuis delictis vitari
videt (decernimus) .j. pp. hoc decretū declaramus (reprehēſiōe)
amiſſio inſtrō duo opʒ pbari ⁊ tenorē inſtri ⁊ q̄ fuerit ſine vitio
C. de fi. inſtr. l. vl. legatus. amiſſa charta legationis pbat eā p te-
ſtes. C. de mā. prin. l. j. niſi alr̄ notus ⁊ honeſtus eſſet ita q̄ cētū bo
ei᷒ credēdū. xcvij. di. nobiliſſimus. delegat᷒ aūt pbat mādatū ſi-
ne lr̄is. in auē. de litī. §. oīm. alij aūt in oel. dicūt ꝯ niſi lr̄is oſidat
ar. xxv. q. ij. ſancimus. ō. de of. dele. cū in iure. ō. de fi. iſtr. c. j. ⁊ hoc
ſatis credere añ pñtationē lr̄arū: poſtea aūt ſecus. ar. ō. de app. vt
5 debitus. ¶ † Itē p teſtes qs probat ſe priuilegiatū. C. de fi. iſtr. ſi
ſolēnibus. q̄ſq3 ſufficit pbare ſolā amiſſionē inſtri et ſi nō pbet
tenor vel q̄ nō fuerit vitioſum pp odiū eius q illud ſurripuit. C.
de pba. ſi de poſſeſſione. alr̄ eñ non ſufficit. ff. de teſti. teſtiū. in ſi.
imo ⁊ ſi amittat poſtq̄ facta eſt fides de inſtrō tñ poſt lʒ dicere ꝯ
illum de falſitate. C. de fide inſtr. l. vl. pbat autem amiſſio inſtri
per iuramentū perdētis ⁊ adiunctis ſibi aliquibus preſumptiōi
bus. C. de fide inſtru. l. vl. ar. C. vnde vi. ſi quando.

☞ Quo caſu liceat inferioribus conqueri de ſuis prelatis.
2 An liceat in cauſa appellationis abſente altera parte procedi.
3 Quando liceat innouari priuilegium.

1 Ex pte abbatiſſe ⁊c. ¶ † (Occaſiōe) no-
ta abbatiſſa ⁊ ſorores
hic cōqueruntᷓ de epō maldeñ. q occaſione quarūdā li
terarū impetratarū ab eo ad iudicē dele. grauabat eas
alibi hēs q̄ priuilegiati cōqueruntᷓ de p̄latis q q̄ in ipſos nō pñt
ferre ſnīam excōicationis ferūt in eos q moliūt in molēdinis ſuis
vt. j. eo. ꝗto alibi habes q̄ abbas cōqueritᷓ de quodā epō q occa-
ſione quarūdā literarū īterdixerat q̄ſdā ſuas eccleſias. ō. de offi.
or. graue alibi habes q̄ aliq dicūt q̄ occaſione indulgētie ſue fe-
runt ſnīam excōicationis in alios. ō. de reſcriptis ex parte. ij. de oī
bus iſtis queritᷓ an debeāt probare indulgētias ⁊ lr̄as ⁊ alia de q
bus faciāt mētionē in literis quas īpetrāt. ⁊ eodē modo idē q̄ritᷓ
ſi in libello hoc proponatᷓ. ⁊ ad hoc ſic rn̄demus q̄ cām vel demō
ſtrationē in lr̄is vel libellis oppoſitā nō debet qs pbare dūmo-
do conſtet de re cuius cā vel monaſterio dr̄: niſi talis ſit cauſa vel
demonſtratio que ſit cā ſine qua literas nō habuiſſet nec libellus
eſſet receptus. Et hoc ſic pbo: q̄ etiā ſi talis ſit cā vel demonſtra
tio: tñ valēt litere ⁊ libellus. ff. de. cōdi. ⁊ de. cā ita eſſet legatū. §. le
gato. ⁊. §. falſam. ⁊ inſti. de leg. huic. ⁊. §. pri. ſecus aūt in cōdi. vt
eiſdem legibus probatᷓ. hoc tñ teneas q̄ qñcunq3 ponitᷓ in libel-
lo tale qd pro cā petitionis ſue illā pbare debet. nam cū cā q̄ po-
nitᷓ in libello pro magna parte ſemp ſit cā quare ſibi cōpetit ius
petendi illud quod petit per illū libellū. illā pbare debet ut ſue
cūbet. vj. q. v. actor hoc etiā pbatᷓ rōne ſupradicta: q̄ nunq̄ ſuus
libellus recept᷒ eſſet niſi ſufficiētē cām expſſiſſet. ō. de libel. obla.
dilecti vbi no. (priuilegijs) nec tenetᷓ facere mētionē nec propter
hoc minus proceditur per literas no. ō. de of. deleg. ex liberis. (ad
ap. bñficiū) ex illa cā: q̄ litere nō valebāt cū eſſent īpetrate ſuper
his que cōtinentᷓ in priui. ſuis: nec de ipſo faciunt mentionē. ō. de
reſcrip. cum ordinē. melius dr̄ nō pp̄ter hoc: ſʒ propter grauamē
2 aliud (deferētes) ⁊ male. ¶ † (Retuliſſent) ⁊ petiſſent q̄ in cauſa
appellationis ab abbatiſſa ⁊ ſororibus emiſſe pcederēt in ipſa tñ
propter abſentiam partis aduerſe procedi nō poterat: q̄ hoc non
petierat. ō. de app. cordi. vel melius: q̄ iudices nō detulerant ap
pellationi. ō. de ap. interpoſita. §. j. ⁊ cū pars monaſterij vidiſſet
q̄ non poterat proſeq appellationē conuertit ſe vt obtineret ino
3 uationē priuilegiorū ſuorum. ¶ † (Innouandū) hoc nō licuiſſet
niſi cōtumax fuiſſet pars aduerſa. ar. ō. de cōfir. cū dilec. hoc non
placet nō eñ ſup innouatione priuilegioꝝ cōtumax erat epiſco-
pus nec citatus: ſed vera cauſa eſt: q̄ epūs nō contendebat de pri-
uile. q̄ ſi ꝯtēderet nō deberet innouari niſi forte terminetᷓ de eoꝝ
cōſumptione vel niſi alia iuſta cā ſubeſſet. ō. de confir. vti. cum di
lecti. q̄ licet eum nihil iuris tribuit. j. eo. quia ſi eñ nouum ius
tribueret non liceret. ō. vt li. pen. dilec. vbi no.

1 ☞ Quando delegari poſſit cauſa monacho.
2 Non poteſt executor alicui vim inferre. nec de poſſeſſione aliquā
partium extrahere.
3 Quicquid acquirit monachus acquirit monaſterio.
4 An monaſterium obligetur ex contractibus monachi.
5 Edificium dicitur cedere ſolo.
6 Qñ dignoſci poſſit q̄ qs renunciet priuilegio ſuo ⁊ in nu. 7.

☞ Cum olim papa ⁊c. (⁊ eiſdem) priori. et
canonicis. ¶ † (Et pre
figendum) procedi tamen poterat ſuper cauſa appella-
tionis ſi ante ſnīam erat appellatū vel ſup principali ſi diffi. fue-
rat appellatū. ō. de ap. ſepe vbi no. de hoc: ſʒ hic noluit appellat᷒
procedi cū modicū ſibi pdeſſet ſi tñ cā appellationis terminata
eſſet ⁊ nō pncipalis dic meli᷒ vt no. ō. de ap. ſepe. ⁊. c. p tuas. (pre-
figendū) per lr̄as quas dedit epō in qbus ꝯtinetᷓ qd ſequitᷓ. Sed
dices quō poſtea pceſſerūt iudices primi vt ſequitᷓ. j. ibi iudices
aūt ⁊c. cū p has lr̄as eſt ad ſe. ap. negociū reuocatū ꝯ id qd eſt. ō.
de of. le. lʒ. iij. q. vj. multū. C. de le. l. ij. Rn̄deo p illas lr̄as non eſſe
reuocatā iuriſditionē anteq̄ pñtentᷓ lr̄e ⁊ hic pceſſus habit᷒ fuit
ante pñtationē lr̄arū. ō. de ap. vt debit᷒. Itē nō vr̄ malicioſe feciſ-
ſe epūs cū in ei᷒ fauorē ſint ꝯceſſe ſi eis vti voluit. C. de le. q̄ fauore
appellatio eñ nō impedit eoꝝ pceſſum cū illis renūciare videatᷓ
ſi infra terminū pfixū nō pſequuntᷓ. ō. de ap. ſepe cū ſit reprehen-
ſibilis (parti) autoritate hui᷒ delegatiōis nō pceſſerūt: ſʒ prime.
1 ¶ † (Monacho) no. monacho. delegari cām. ⁊ hoc verū intelli-
go ſi expſſe cōtineatᷓ: vt ibi monachus alr̄ preſumo p veri tacitur
nitatē obtētas cū nō ſit eis preſtāda materia vagādi (iudices) nō
illis quibus erat remiſſum negociū. q̄ ille nō habebat poteſtatē
diffiniēdi aliqd ſicut hic apparet: ⁊ ſic eſt ī regiſtro. vel dic q̄ ndē
iudices erāt ſʒ ptes progauerūt eorū iuriſditionē. vel plus cōtine
batᷓ in literis in quib᷒ erat remiſſum negociū q̄ hic cōtineatᷓ (li-
bertatē) iuſte petitū fuit: q̄ caſſaretᷓ libertas male data ⁊ rite fuit
ſuper eam ſnīatum. ar. C. de condi. ex. l. diſſolute. ⁊. l. ſi. ff. de fe. l. j.
2 ¶ † (Per portariū) iſte portarius ſiue executor deputatus a re-
ge nullā poteſtatē habuit cogēdi canonicos ad aliqd. ō. de cōſe.
eccle. imo plus videtᷓ q̄ ſi eſſet executor pape merus ſine vlla co-
gnitione q̄ non poſſet alicui etiam partibus vim inferre nec de
poſſeſſiōe aliquā partium extrahere: niſi hoc eſſet ſibi expreſſe cō
miſſum: q̄ tñ raro ⁊ non ſine cauſa cōmittendū eſt. ff. de iudi. l. ſi.
ō. de conceſ. preben. vel ec. non va. q̄ di. ⁊. c. cū noſtris. ⁊. c. literas.
nec eſt cōtra. ff. de re iudica. a diuo. §. ſi ſuper. ⁊. §. ſe. vbi dr̄ q̄ exe-
cutor habet cauſe cognitionē: q̄ ibi non loquitᷓ de viatore execu-
tore cuius modicum eſt officium. l. in adimplendo mandatū ⁊ in
renūciando quid inueniat. ff. de re. eorum qui ſub tu. vel cu. ſunt.
magis. §. ne tñ. imo plus vr̄ q̄ ſi viator hic inueniat rem vel eccle
ſiam cuius poſſeſſionē dare debet ſine vllo preſente poſſeſſore. ita
q̄ ſine vlla violentia dare poteſt poſſeſſionem: tñ eam dare nō de
bet niſi ille qui eam tenet de facto primo eam reſignet vel verbo
vel autoritate iudicis inde expellatur: ⁊ ſic intelligitur decre. pre
alle. quia. d. c. cum noſtris. ⁊. c. literas. niſi partib᷒ preſentibus la-
ta eſſet ſnīa contra poſſeſſorem tunc enim ſatis vr̄ qd maior pōt
dare rei poſſeſſionē quam alius poſſidet maxime ſi pōt fieri ſine
violentia. C. ſi per vim vel alio modo. l. ſi. decre. aūt preal. cū no
ſtris. qui dicit q̄ primo debet reſignare de facto loquitur qñ pre
ceſſerat tantū tacita renūciatio que tñ poterat habere excuſatio-
nes: ſed ſecus eſt quando ſententia lata eſt poſtq̄ nulla excuſatio
admittitᷓ. C. ſen. reſcin. non po. l. j. imo plus videtᷓ q̄ ſi pars violē-
tiam eieciſſet eum contra quē lata eſt ſententia ⁊ poſtea poſſeſſio
vacantis rectorie eidem ſpoliatori aſſignatᷓ q̄ bene teneretᷓ ſpo-
liator interdicto vnde vi ad intereſſe. ff. vnde vi. l. j. §. ex vie. tñ ſi
confiteatᷓ ſe nihil noui iuris acquiſiuiſſe non cogit rem iudi. reſti
tuere. ō. de cau. poſ. cum ſuper. ⁊ quia ſine peccato tenere nō pōt.
¶ Alij tñ dicunt contra: q̄ bene pñt tenere ſine peccato ſi per er
rorem iudicatum eſt. ff. de condi. inde. l. veratius. nec decre. cū ſu-
per: ꝯdicit que loquitᷓ qñ ſimul ſuper poſ. ⁊ petitorio ſententia la
ta eſt: ſed hic diuiſim late ſunt: ſed difficile eſt in decr. que eſt diffe
rentia ſiue ſimul ſiue diuiſim ferantᷓ oīmō executores earum in
idē tp̄s cōcurrant. hoc de iudice qui mandat fieri executionē. ſi
aūt mādatᷓ alicui q̄ det alicui poſſeſſionē alicuius rei amoto quo
libet illicito poſſeſſore nō habet hic iuriſditionē niſi ſuper notho-
rios illicitos. arg. ō. de of. dele. ſtatuimus. Alij dicunt ⁊ forte me-
lius q̄ pceditᷓ ſup non notorijs ordine iudiciario ſeruato: vt no.
3 ō. de re. ec. non alie. epi. ¶ † (Dederat) ⁊ male cū quicqd acqritᷓ
epatui acquirat. xviij. q. j. ſtatutū monachus eñ quicqd acquirit
ſuo monaſterio acqrit: dū manet monachus monaſterij. etiam ſi
eſt monachus fugitiuus. ō. de offi. ord. ꝗto. imo ſi ſtipuletᷓ aliqd
ſibi vel monaſterio ſuo vel etiam imperſonalr̄ vel quocunq3 alio
modo cōtrahat ſemper acquirit monaſterio ſuo. ar. ff. de ſtip. ſer.
ſeruum. ſecus ſi ſtipuletᷓ alij: q̄ tunc alij non querit: q̄ nō pōt nec
dño: q̄ non vult. ff. de ſtip. ſer. ſeruus meus. imo ſi monaſterio ve
tante aliqd acquireret: monaſterio acquireretᷓ. ff. de acqui. re. do.
etiam ſʒ ſi ſit expulſus de monaſterio: tunc nulli acquirit nec valet
ꝯtr᷒ cū ſit a monaſterio abſolutus. poſſet tñ dici qd acquirit epo
4 a cuius iuriſditione non eſt abſolutus. ¶ † Itē no. q̄ ex oībus cō
tractibus obligatᷓ: vt quidā dicunt: ſed non plus q̄ ſit a monaſte
rio ſibi cōmiſſum ⁊ ſi non habet adminiſtrationē. tñ obligatᷓ ab-
bas: ſed ad nihil tenetᷓ cū nō habuit vñ ſoluatur de maleficijs aūt
monachi non obligantᷓ niſi ad eos perueniret ⁊ eodē modo alr̄
obligantᷓ abbati ex oībus ꝯtrībus cū monacho initis. ſi ſ aūt mo-
nacho auferatᷓ res monaſterij: vel etiam alterius dūmodo mona
ſterium teneatur de illis agit abbas. ſed ſi monaſterium nō tene-
tur de illis tunc non agit: ſed aget ille cuius ſunt vel rei vend. vel

fur. vel aliis cōpetētibus actionib⁹: ꝓpter hoc dicimus qḋ ſi mona chus moriꝛ penes quē erāt depoſite res q̄ detinenꝛ p aliquē: nul lā actionē hʒ abbas ad eas: ſʒ ſi abbas videret res depoſitas apud monachum rapi vel furto ſurripi. vel alias perire ⁊ facile poſſet eas liberare ſane crederē ꝙ teneꝛ depoſiti inſolidū ꝓpter dolū ſuum ſed ſi monachus eas rapuiſſet: tunc eſſet ſecus qꝛ abbas non erat obligat⁹ ex ei⁹ maleficio. ¶ Sed dices ꝙ ſi monach⁹ vel iure vel ab abbate ꝓhibeꝛ ꝯtrahere. xij. q. j. nō dicaꝛ. xvj. q. j. ſunt nōnulli. ⁊ c. de ꝑitiū. qūo pōt valere ꝯtus cū eo initus ꝯ id ꝙ eſt. C. de le. nō dubium. ⁊ di. vides ſo. lex ⁊ canon intellexerāt ꝓhibere ꝙ non te neant ꝯtus facti a predictis ꝑſonis: ita ꝙ eis aliqḋ q̄rereꝛ: ſʒ bn̄ tʒ in hoc ꝙ eis q̄raꝛ cū qb⁹ poterat lcīme celebrari ꝯct⁹ ⁊ talis eſt abbas cui querit oē lucrū ꝓueniēs ex ꝯtu monachi ⁊ iō bn̄ ab eius ꝓfectū tʒ ꝯtus poſſeſſio ēt iuſta q̄riꝛ p monachū ēt fugiti uū dn̄o ignorāti. ff. de acq. poſ. l. j. §. p ſeruū. ſi autem eſſet iniuſta poſſeſſio q̄ eſt reſtringēda nō q̄riꝛ dn̄o. ff. de acq. poſ. ꝙ meo. §. ſi. ⁊ l. ꝙ ſeruus. ſed ⁊ ipſam ſi ratā hʒ acquiriꝛ. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. cū ꝓcurator poſſeſſionē aūt ſerui ſi fuerit turbata ⁊ ſeruus dn̄o peteret eā reformari. C. ſi p vim. l. j. oīa aūt q̄ detinet ꝓſumiꝛ poſſi

5 dere niſi ꝯriū ꝓbeꝛ. ar. xviij. q. j. c. j. ¶ († Fructibus) mirū vꝛ qḋ eꝑo adiudicamus fructus mediȷ tp̄is cū potius ipſi monaſterio eſſent ſeruandi cū de eis ſit ratio ei reddēda. ſ. e. cū ⁊ plantare. de capel. mo. c. j. vj. q. ij. c. ij. ſol. qꝛ edificauerūt eccleſias ī dio. alteri⁹ eꝑi ſine eius cōſenſu cū edificiū cedat ſolo. C. de rei vē. l. ij. p cōſe quēs ⁊ hoc edificiū ſiue eccleſie ad eꝑm dioc. ꝑtinebāt fruct⁹ aūt nō dabunꝛ ei noīe eccleſiarū edificatarū. ſ. de ſuc. ab inte. c. iij. ⁊ ſic nō eſt ꝯ. ſ. de reli. do. cū venerabilis: qꝛ ibi nō noīe eccleſie de qua agebaꝛ: ſed ſuo vēdicabat tꝑalia (nō tenere) hic nō ponit cāſ qua re tenuerit: ſed poſſet eſſe: qꝛ ꝯ abſentem nō cōtumacē lata eſt (de gr̄a) indulto ſibi bn̄ficio in integrū. ſ. de in integ. reſti. c. ij. de iure eſt cōi admitterenꝛ poſt ſniam ad exhibēdū. ſ. de re iudi. l. ter mo. C. de tranſac. ſub pretextu (cōſtitit) per teſtes vel cōfeſſionē ⁊ non p viſum: qꝛ papa nō vidit originale (manibus) hoc nō eſt malū. C. q teſta. face. poſ. hac cōſul. (a manibus) ⁊ icirco nō ꝓſumebaꝛ originale. ſed ſumptū (libertatē) id eſt exceptionē ab eꝑo dio. da tā libertatē enī ſibi nō ꝓſcribit nec habet: qꝛ lʒ dioc. nō preſtet iu ra eꝑalia ꝓſtabit abbati vel alii vel ad minus pape. ſ. de preſcri. cum non liceat. ⁊ c. cū ex offi. ¶ † Imponētes) mirū videtur qḋ hic dicitur: qꝛ aut monaſteriū ꝓuocauit in libertatē nō aſſigna ta aliqua cā: ⁊ tunc lʒ nō ſit actū de priuilegio pape: tū decetero agere non poterit: qꝛ pretextu no. j. ⁊c. ſ. de re iudi. inter mo. ar. C. de an. excep. l. vl. ff. de iudi. ſolennes. aut aſſignauit aliquā cau ſam: puta qꝛ munitū erat monaſteriū priuile. eꝑorum colubrien. ⁊ tunc nō obſtante ſnia papa propter hanc cām lata poterat age re ex alia cā: puta qꝛ munitū erat priui. ro. pon. vt no. ſ. de offi. or. conquerente. Rn̄. de iure cōmuni verū eſſe qḋ dicit: ⁊ qꝛ monaſte rium totum ius ſuū deduxerat in iudiciū. ideo fuit hoc neceſſa riū bn̄ficiū reſtōnis. ſed dices quare nō dixit iniuſtā ſniam cū in ſpecta veritate ſit iniuſta. C. de ap. cos. Rn̄. illud obtinet in cauſa app. vt inſpecta veritate iudicet primā ſniam iuſtā vel iniuſtam: ſed in cā reſtōnis ex ꝓceſſu iudicat ſniam iuſtā vel iniuſtā: potes ēt dicere ꝙ in cauſa reſtōnis inſpecta veritate iudicaꝛ prima ſnia iuſta vel ꝯ ⁊ hec ſnia iudicis vel veritate inſpecta erat iuſta cū ꝓ nūciauerit dū infirmā libertatē p eꝑm datā q̄ in veritate nō tene bat: ⁊ nihil de libertate conceſſa per papā dixerint: (non cogno

6 uerint) nec ꝓnūciauerint: ſed tantū de libertate data p eꝑm (in ce teris) ſcʒ in expenſis neceſſariis reſtituendis ⁊ aliis. c. ¶ † Accedē tibus ⁊c. per. xl. an.) ſ. e. ſi de terra. contra ſo. nec iſte nec ille renun ciauit priuile. expreſſe: ſed tacite vel preſumptiue: q̄ñ q̄ʒ aūt preſu mitur vno actu renunciare qñ voluntarie ſciēter ⁊ directo cōtra priuilegium ſuū facit. ſ. de cōſti. cū acceſſiſſent. ⁊ ſ. de prebē. pro illorum. ſed q̄ñ q̄ʒ venit non ſciēter vel expreſſe ꝯ priuilegiū. ſʒ tū alis preſumiꝛ renunciare priui. ſi per. xxx. an. contra fecit. ſ. e. ſi de terra q̄ñ q̄ʒ. xl. vt hic. ⁊ ſi queras cāʒ diuerſitatis hec eſt: qꝛ lʒ vnus monachus q eſt prepoſitus agris colēdis ſoluat decimas conuē tus tū neſcit vnde vno actu non preſumiꝛ renūciare. Itē ſi ſoluit aliq ſi etiā ſciēte toto conuētu non preſumaꝛ volūtarie renūciare priuile. ſed lites exerceri ꝙ cū ſit laudabile non ei imputaꝛ. ff. de alie. iu. mu. cau. fac. itē ſi reo. §. j. ſed ſi. xxx. an. ſoluit nō habet excu ſationē ignorantie nec voluntatis. ſ. e. ſi de terra. ſed hic ꝯdicit q̄ requiriꝛ. xl. an. ſed dic icirco hic requirit ꝓlixius tꝑs qꝛ cōuent⁹

7 eſt vltra mare. ⁊ poſſeſſiones citra. ¶ † Itē habent quaſi iſcuitas vnde nō ꝓſumiꝛ ſcire ſicut illi qui ſunt citra mare. ⁊ per cōſequēs non intelligūtur tacite renūciare niſi ſpatio. xl. an. In poſſeſſio nibus aūt vltramontanis ſpatio. xxx. an. crederē ꝓſumptiue renū ciare ēt a tēplariis. vel dic ꝙ hic ꝯuētus nō innobat ſe qꝛ tēplarii tacite renūciaſſent priui. ſed preſcriptione q̄ non currit mino. xl. an. vel dic ꝙ hec tollit illā. vel dic ꝙ ibi ex priuilegio ſtatim quę riꝛ alicui ius uniȷ. ſicut hic queſitū eſt dn̄ium iure decimarū ius ⁊ dominium queſitū nō adimiꝛ niſi legitimo tꝑe preſcribatur vt hic argu. C. de iur. do. impe. l. ij. ſed pōt reſpōderi. qꝛ ibi non habuit dominiū. ſʒ ꝑtātē rem pignoratā accipiēdi in dn̄ium. vbi

autē ex priuilegio non daꝛ aliqḋ dominiū. ſed potius aliqua po teſtas. ſ. vt nō coganꝛ eſſe vltra certū numerū. vel vt dignitas non ſit in eccleſia. tunc nō ſunt neceſſarii. xl. an. ad hoc vt videatur re nunciare priuile. ſed ſufficit vnus actus. ſ. de cōſti. cū acceſſiſſent cum. m. ⁊ eſt ratio diuerſitatis: qꝛ dominia rerum certis modis ⁊ cum magna difficultate amittunꝛ ⁊ queruntur vt inſti. de re. di. per totum. ⁊ de illis modis non eſt ſi ſemel vel aliquāto tempo re permiſit alium eſſe in poſſeſſione ſue rei. ſed in priuilegio ſecus eſt que ſola petitione queruntur ⁊ in fauorē petentiū danꝛ: ſed ex eis nullum datur dn̄ium. nam illa facile admittuntur vnde forte ſecus dicendum eſt in conſuetudine: nam ibi ſi aliqua poteſtas q̄ ſita eſſet conſuetudine vel iure etiam ſi nullum dominiū ibi eſſet vt ſi de conſuetudine introductū eſſet ꝙ in hac eccleſia nulli aſſu merenꝛ in canonicos niſi eſſent in ſacris ordinibus cōſtituti: nō videtur ꝙ lʒ aliquem in inferioribus ordinibus conſtitutum eli gant ꝙ propter hoc videanꝛ renūciaſſe cōſuetudini q̄ diu ꝑſeue rāt: qꝛ nō lʒ cōſuetudines infringere. xj. diſtin. in his. Imo plus dicimus ꝙ ſiue ſint conſuetudines ſiue conſtiōnes ſiue priuilegia honorabilia vel vtilia eccleſie: illa nunq̄ intelliguntur renūcia ri per vnū nec etiam per plures actus: qꝛ etiā ſi expreſſe vellent re nūciare non poſſent. C. de tranſac. preſes. ar. ff. de pac. ꝯ. §. ſi. nam in hoc caſu ſi omnes de capitulo velint aliquid facere contra priui. vel conſuetas conſtitutiones ſuas vnus ſolus poſſet contradice re ⁊ etiam oībus facientibus cōtra predicta ſi vergit in damnū eccleſie ſuperior pōt illud ⁊ debet reuocare. ſ. de his que ſi. a ma io. par. ca. c. j. ⁊ ſ. de re. ec. non alie. ſi quis ad noſtram. ſi quę aūt ſunt que ſint eccleſie vtilia renunciare vel etiā in differentia tunc per vnicū actum contrarium renūciaꝛ. ſ. de cōſti. cū acceſſiſſent ⁊ c. cū. m. ſed in caſibus vbi loquiꝛ predicta decre. crederē. lʒ cano nici non poſſint vlterius re quo ſemel fecerāt contra ſuū priuile giū in ſuū fauorē. ſ. qꝛ allegarēt diminutionē ſuarū prebēdarum: crederē tū qḋ poſſint eodem priuilegio vti noīe eccleſie ſi re rece ptione priuilegii eccleſie lederentur: puta ſi ꝓpter modicitatem prebendarum non inuenirēt canonicos reſidentes vel non inue nirent bonos: ⁊ idem videtur in oībus aliis ſimilibus priuilegiis cū hoc decreto canonicorum numero ⁊ ſublatione dignitatum vtriuſq̄ʒ fauorē. ſ. ⁊ eccleſie ⁊ canonicorum intelligitur concedi: ⁊ ideo lʒ vnus renunciet ⁊ alius non intelligiꝛ renūciare. Itē ſi cō munibus ⁊ grauibus: priuile. que habet aliqua gens aliqs non vtitur non intelligiꝛ qs renunciare quo ad alia ſi in aliquo o.. it teret illo vti: ſed quo ad illud bene renunciat. C. de excu. tuto. vo luntatem. C. de his qui ſpon. mu. ſub. l. ij. ⁊ l. ſequen. li. x. ff. de va ca. mu. l. pretor in. §. ſi.

1 An ſi papa dicat recepimus clericos talis eccleſie in proprios filios vel ſpirituales. propter hoc ſint exempti.

2 Exēptus ratione rei non exempte ſubiacet iuriſditioni ordinarii.

Cum capella ⁊c. ¶ (Priuilegio) hoc pri uilegiū intuitu eccleſie con ceſſum eſt perſonis vel potius cōceſſum eſt eccleſie in perſonis nec ꝓpter hoc exēpta eſt eccleſia vel clerici ni ſi quo ad excōicationē ⁊ alia q̄ hic ſequunꝛ. ſi aūt dixiſſet exim mus canōicos talis eccleſie ab eꝑo clerici quidē exempti erunt a iuriſditione eꝑali intuitu ꝑſonarū. ſed eccleſia in nullo exempta erit: ⁊ in oībus eꝑo reſpondebit: niſi in iuriſditione clericorum.

1 ¶ † Sed queriꝛ ſi quis dicat recipio clericos talis eccleſie in pro prios filios vel ſpūales: an propter hoc ſint exēpti. arg. ꝙ ſic. C. vn̄ vi. conquerebaꝛ. Itē ar. ad hoc qꝛ ſi res q̄ dꝛ pertinere ad proprie tatem pape eſt exēpta. ergo eadem ratione ⁊ filius vel quicquid aliud dꝛ pertinere ad papā erit exēptū. Rn̄. ꝙ talis non eſt exem ptus plus enī propter nomē filii in affectione q̄ in exēptione eos recipere videꝛ. q. d. papa: recepimus vos in amorē filialem ſicut cū dꝛ ſubdiaconus pape: ſonat in honorē non exceptionem. ſ. de ma. ⁊ ob. per tuas q̄ uis in ar. contrarium vꝛ: qꝛ ſicut quos prin ceps elegit in patres non vult ab alio ſub alterius ꝑtāte eſſe ī aut. cōſtitutio q̄ de digni. eadem rōne nec quos eligit in filios q̄ uis rīderi poſſit patrē ſonare in autoritate que nō decet alterius po teſtati ſubiici filiū in affectionē q̄ nō eſt indecens ſub alio eſſe. ſe cus aūt videretur ſi diceret recipimus vos in ꝓprios vel ſpecia les ſubiectos. qꝛ tunc erūt exēpti. quidā tū dicūt ꝙ ſi qñ papa re cipit aliquos in ꝓprios filios. ⁊ ille cuius filii prius erant cōſen ſerint penitus ſunt ab eius iuriſditione exempti als non. ar. ff. de adop. in adoptionem. ¶ Itē not. ꝙ lʒ iſti non poſſint excōicari vel interdici. tū pn̄t aliter puniri ⁊ condēnari p ſnīam. qꝛ hoc nō

2 continꝛ in priui. qḋ diligēter obſeruandū eſt. ſ. co. porro ⁊ habe tis expreſſum. ſ. co. ti. volētes. ¶ † (In his eccleſiis per parochia num ꝑſequeris) no. exēptum rōne rei non exēpte ſubiacere iuriſ ditioni ordinarii de hoc no. ſ. co. porro. ⁊ habes expreſſe. ſ. e. qm̄. ad hoc. ſ. co. ti. c. volentes. §. vl. glo. quo ad hoc.

1 Cum hec dictio quod vel que vel ſicut ponuntur in literis vi detur aliquid poni.

2 Quamuis probetur exemptio capitis non probatur exemptio membrorum.

Ex ore ſedentis ⁊c. (a longis) nō tñ lon giſſimis cū neutra p̄ſcripſit. vt. j. eo. ſequit. §. nos igit. ℭ (†Queſtores)
1 no. q̄ qñ hec dictio qd. vel q̄ vel ſicut ponunt in lris vr aliqd poni. j. de ver. ſig. abbate. ff. de cōdi. ⁊ demō. qb⁹ dicbus §. dñs. ff. de le. j. ſi ſeruus. C. ſi ita. ⁊. l. ſi ſic. §. j. ar. ꝯ. ſ. q̄ eſt intelligendū cōditionaliter. ff. de ꝯben. emp. ſi fundū. ⁊. l. ſi rem in fin.
2 ℭ †(In mēbris) no. q̄ lꝫ p̄bet exemptio capitis nō p̄batur exēptio mēbroꝝ (exēpta) qñ mēbra nō ſunt exēpta: ſꝫ abbas exēptus cui mēbra ſunt ſubiecta in mēbris delinquat dio. exēptū abbatē iudicabit ⁊ puniet ⁊ etiā deponet. ꝯ. e. cū ꝫ cappella. ꝯ. de ſo. cōpe. poſtulaſti ſeruata tñ forma cōſtitutiōis. j. eo. volētes. ꝯ. de ſo. cōpe. romana. ſed ſi nō delinquat in locis nō exēptis cōſtitutionū: ſed delinquat in pſonis nō exēptis: puta q̄ negligens eſt in regimine eorū: vel ēt q̄ iniuriā faciet eis q̄ tūc non hꝫ ptātem dioceſanus p̄cedendi ꝯ eū. non eñ ſunt iſti modi quare dioceſani ſortiant forū in pſonis exēptis: imo plus dicimus q̄ dioce. pp̄ter p̄dicta delicta cōmiſſa in pſonas nō exēptas nō pōt eū priuare eccleſia non exēpta vel eū ſuſpēdere: qd ſic p̄bo: q̄ hoc non pōt facere dioc. niſi cū cauſe cognitione: ſꝫ ipſe non pōt cognoſcere de predictis delictis pſone exēpte. ergo nec ꝯ eū p̄cedere. ℭ Itē in hoc caſu. ſ. qñ mēbra non ſunt exēpta habebit abbas iuriſditionē ſuper eccleſias: vt no. ꝯ. de of. or. q̄m. ⁊. c. cū ab eccleſiarū. ⁊ i hoc caſu p̄ſentabūt clericos prelatis ⁊ fiet vt hr. ꝯ. e. cū plantare. §. in eccleſiis. ꝯ. de capel. mo. c. j. ꝯ. de prebē. i lat. concil. vbi no. niſi eſſent pleno iure conceſſe. ſ. quo ad. l. iuriſditionis ⁊ dioce. q̄ tunc ipſi inſtituent. xvj. q. ij. c. j. Item in hoc caſu nunq̄ appellabit ab abbate exempto etiā a ſubditis non exēptis ad ep̄m: q̄ non eſt ei ſuperior. melius vr qd appellandus eſt ep̄s: ⁊ in hoc eſt ſuperior.

☞ arg. hic. ⁊. ꝯ. de ma. ⁊ obe. c. ſolite circa prin. ℭ † Itē in caſib⁹ vbi quis ſortitur forum rōne poſſeſſionis conuenief abbas corā ep̄o cum res ſint in eius territorio. domicilium autē non pōt habere
n niſi in ſuo mōaſterio. aliĳ aūt ſeculares^a ſicut ⁊ laici plura pñt habere domicilia ⁊ in eccleſiis ſuis ⁊ extra dūmodo non teneantur ad reſidentiā de ſo. cōpe. poſtulaſti. ſed loca in quibus ipſi tenentur ad reſidentiā ſemper debent pro domicilio reputari. lꝫ aliqui contradicāt. ſi aūt clericus duoꝝ ep̄oꝝ delinquat ⁊ iniuriam faciat clerico alterius ep̄i ſub quo domicilium nō habet extra illū ep̄atū tñ ſub eo reſidere tenet: q̄ rōne clericatus ſortit forū eius. C. de epi. ⁊ cle. aut. clericus. ſecus aūt in abbate exēpto q lꝫ delinqueret in clericos dio. cui reuerentiā debet: tñ coram eo conueniri non debet: q̄ non eſt eius clericus. imo exemptus: ſꝫ in aliquo ſibi reuerentiam debeat ſi aūt mēbra ſunt exēpta ⁊ non populus tunc etiam ſi delinquat in mēbris exēptis abbas: tamen dioc. nullam iuriſditionē in eo habebit. j. e. volētes. de populo aūt idē dicimus ſicut diximus qñ mēbra nō ſunt exempta. j. de ver. ſig. veniens. de hoc no. ꝯ. e. recepimus. ⁊ in hoc caſu reſtitueret clericos in eccleſiis ſine ep̄is: ſed ſi deponēdi fuerint referāt ad papā. ar. ꝯ. de offi. archi. ad hoc. ſi aūt populus exēptus tunc in nullo tenet dioce. (mēbris) ⁊ ita qs tenet duobus dñis pape. ſ. ratiōe ſui ep̄o. rōne membroꝝ ⁊ pro vaſallis. ar. ff. de ope. li. duorū ad hoc. ꝯ. de ma. ⁊ obe. q̄ ſuper his glo. contra. xvj. q. j.

Ex parte. xxiij. diſtinctio. q̄ q̄ (ſubtrahunt) ſecus autē ſi in ſuos ſpeciales ſilios reciperet j. eodem veniens.

1 ☞ Quid intelligatur conceſſum per hec verba concedimus talem eccleſiam tibi in proprios vſus.
2 In alienationibus rerū eccleſie requiritur conſenſus epiſcopi.
3 Quamq̄ alicui cōcedit eccleſia pleno iure. intelligit ſibi cōcedi q̄ ſit ſibi ſubiecta in temporalibus ⁊ ſpūalibus. nō autem quod conuertat eam in proprios vſus.

Paſtoralis officij. (Intrare.) De hoc no. ꝯ. de offi. dele. ſuper eo. (ℭ Introire). C. p̄ quibus cau. ſer. ac. pe. li. l. j. Idē dicimus ſi alicui detur priuilegiū ſuper habendis decimis dñium tamen videtur habere donationē fauore eccleſie. C. de epi. vt inter. ſi quis autem ſua autoritate poſſeſſionem introiret poterit cogi ad reſtitutionē poſſeſſionis per interdictū vnde vi directum vel vtile vel per hypothecariam vel triticariā.
1 (†ep̄ali) nam per hec verba concedimus talem eccleſiā tibi in p̄prios vſus intendit cōcedere q̄ adminiſtrationē habeat eccleſie ⁊ q̄ ſibi de tēporalibus rñdeat ⁊ q̄ retentis hꝫ no. ſtatu eccleſie ſuperfluos redditus in proprios vſus cōuertat. debet eñ ſibi cōceſſam eccleſiam in primo ſtatu retinere. hñ tñ credimus q̄ de voluntate ⁊ conſenſu dio. poſſet mutare primum ſtatū ex iuſta cauſa vt ſi aliqua eccleſia eſt vbi conſueuit eſſe multitudo canonicoꝝ: q̄ ibi erat multitudo populi. mutato autē populo vel eiecto remāſit eccleſia cum diuitiis ſuis. melius videtur modo q̄ diuitie iſte transferant ad aliam eccleſiam vbi maius ſeruitiū fiat deo q̄ ibi: et cum dioceſanus nollet conſentire cum ſuperiore aget. dioceſanus aūt ep̄s habebit inſtitutionem in hac eccleſia ⁊ viſitationem ⁊ procurationem ⁊ breuiter oia ſpiritualia ⁊ oēm iuriſditionem vt hic. ꝯ. ea. cum ⁊ plantare. §. in eccleſiis. nec pōt ille cui data eſt
b eccleſia vendere^b vel pignorare poſſeſſiones huius eccleſie pro ſoluendis debitis eius eccleſie cui donata eſt ⁊ ſi qua relinquantur huic eccleſie in vtilitatem huius eccleſie conuerti debent: ⁊ breuiter dicimus qd bene caueat ſibi prelatus eccleſie cui donatio facta eſt: ⁊ q̄ ſi accipiat mutuū nomine huius eccleſie cōuertat pecuniā in vtilitatem illius eccleſie: q̄ aliter de bonis eius non ſoluet debitum: hoc aūt ita diſtincte faciet prelatus eccleſie cui donatio facta eſt: alioquin ſacrilegus erit. ar. xvij. q. iiij. per totū. ⁊ tñ puniet per ep̄m ⁊ etiam ad officium ep̄i pertinet q̄ hoc fieri faciat. j. de excep. cū venerabilis. ⁊ no. ꝯ. de reſti. ſpo. olim vr etiam quod creditores huius eccleſie per interdictū de ſeparationibus poſſint petere vt ſeparentur bona vtriuſq̄. ꝯ. de ſepul. p̄ totum.
2 ℭ † Item dicimus q̄ ſi in alia dio. ſit eccleſia donata in alia donataria in alienationibus rerū eccleſie donate neceſſarius erit cōſenſus epiſcopi ſui ⁊ in alienationibus rerū eccleſie cui facta eſt donatio requiretur conſenſus ſui ep̄i: cum aūt ſi eccleſia vna ha-
c bet in diuerſis^c dioce. poſſeſſiones ſolus conſenſus dioce. ep̄i requirendus eſt ⁊ non ep̄orum vbi poſſeſſiones ſite ſunt. xvij. q. iiij. in vendi. xij. queſtio. ij. abbatibus ſi qua ſine ex. x. qd. ſi. caſellas.
3 ℭ † Item dicimus quod licet eccleſia concedatur alicui pleno iure intelligitur ſibi concedi quod ſit ſibi ſubiecta in temporalibus ⁊ ſpiritualibus non autem q̄ conuertat eā in proprios vſus ſubiectionē eñ omnem quam prius habebat ſibi cōcedere videt xvj. q. ij. viſis. ꝯ. eo. cum ⁊ plantare ⁊ non fructus quos non habebat: nec accipere debebat: niſi ex iuſta cauſa ⁊ cum multis ſolēnitatibus quas no. ꝯ. vt eccle. bene. c. j. ⁊ facit ad predicta. x. q. iij. q̄ cognouimus. ꝯ. de reb. eccle. non alie. ca. j. ſed ſi prius eccleſiā aliĳ pleno iure donatam in proprios vſus tenebat donator: tunc pleno iure ſibi ſubĳcere videtur propter verbum poſitum in donatione ſcilicet concedo plene ⁊ in vſus proprios concedere videt. quia in donationibus eſt larga interpretatio habenda. ꝯ. de dona. cum dilec. ⁊. c. paſtoralis. eadē autem iura que diximus dio. retinere in eccleſia conceſſa in proprios vſus eidem retinet et ſi vniat duas eccleſias quocunq̄ genere vnionis: de quibus vnionibus. ꝯ. ne ſe. vac. c. j.

Preſtitis per ſe. ⁊c. (de noſtra) autoritate hu⁹ indulgentie. nā aūs lꝫ templarĳ violarent interdictum pro ſe poſitum aliĳ tamen violare non deberent.

Quoniam p̄ cōfeſſiōes ⁊c. (vtriuſq̄) quales ſunt que pleno iure ſunt ſubiecte abbati: puta quia in eis ius percipit epiſcopale: vel quia abbati lege iuriſditionis ⁊ dioce. ſunt ſubiecte vel in tp̄alibus et in ſpiritualibus (clericam) hoc intelligitur de clericis morantibus in eccleſiis vtroq̄ iure ſpectantibus ad monaſterium (monachum) no. q̄ priuilegiatus iſte non gaudet priuilegio ſi vadat ad aliam eccleſiam. ꝯ. eo. cum capella.

Quia circa ⁊c. (retinēdis). Nā in priuilegio continebat qd ep̄s monaſterio remittebat oēs decimas q̄ ſibi ep̄o debebant de poſſeſſionibus monaſterĳ (canonica) ſcꝫ de cōſenſu capituli. ꝯ. de dona. paſto. Itē q̄ fiat cā vtilitatis vel neceſſitatis vel pietatis. ⁊ q̄ nō ſit immēſa (pleniſſima). ꝯ. de dona. cū dilec. vbi no.

n **Antiqua** ⁊c. (antiſtites) patriarche (pronoceetur) etiam aliĳs omiſſis.

1 ☞ Et ſi locus ſit interdictus pōt tñ ibi celebrari de licēia iuris.
2 An ⁊ qñ poſſint ſubditi ⁊ parochiani eccleſie interdicte eligere ſepulturam in non interdictis eccleſiis.
3 An liceat priuilegiato celebrare in loco interdicto alta voce et ianuis apertis.
4 An interdicti admittantur ad officia.

1 **Ut priuilegia** ⁊c. (interdicte) ℭ † No. q̄ licet locus ſit interdict⁹ tñ poteſt ibi celebrari de licentia iuris: vt habes per totū hoc. c. ⁊ ſeq. ⁊ etiam de licentia hois. ꝯ. de ap. dilectis. ſed ſi perſona eſſet interdicta vel ſuſpenſa p̄ ſuo delicto nō poſſet de liñā alicuius celebrare nec ſuſpendi poſſet interdictū in perſona ſuſpenſi: ⁊ eſt ratio: q̄ dū ſuſpenditur interdictum in perſona vel licentiat de celebrando aut eſt penitēs ⁊ ſatiſfaciēs de eo p̄ q̄ interdictus eſt ⁊ ſic poſtea non redibit in ſuſpenſionem ſine ſua culpa ⁊ ſine monitione. ꝯ. de appel. reprehenſibilis. ꝯ. de cōſti. cognoſcentes: aut ſi non ſatiſfecit ante ſatiſfactionē nō dꝫ ſacramenta miniſtrare. lxxxj. di. ſi q ſunt miniſtri: opꝫ ſi diaconus. qñ autē locus vel eccleſia eſt interdicta ſecus eſt: q̄ ⁊ ibi celebrari autoritate epiſcopi ⁊ ſuſpēdi poteſt interdictū vel potius nō eſt poſitū ⁊ etiā impꝛoprie in tali locutione ſumuntur verba. ⁊ eſt ſenſus: interdico eccleſiam. i. celebrātes in eccleſia: ⁊ ab hac ſnīa pōt excipere quos vult ⁊ ſubĳcere quos vult: ⁊ p̄ferre etiā q̄ certa officia celebrantes ſint excōicati ⁊ non aliĳ: ⁊ q̄ certo tp̄e. ſ. cū forte fuerit dñs terre ibi preſens. argu. ꝯ. de offi. deleg. ſane. ꝯ. de ſpon

a ℭ Aliĳ aūt ſeculares. hoc dicēti dicit Ant. de but. hic notabile ⁊ de hoc vide p̄ abb. in d. c. poſtulaſti. ⁊ in. c. dilectus. ꝯ. de reſcriptis ⁊ ibi latiſſime fel. in ver. p̄ia concluſio.

b ℭ Uendere. ad de fel. q hoc refert in. c. trāſlato. col. iiij. ꝯ. de ꝯſti. ⁊ adde idē in duobus caſtris vt p̄ bar. in. l. j. C. de metropo. li. xj.

c ℭ Habet in diuerſis hoc dicēti ſequit arc. in. c. in vēditionib⁹ circa mediū. xvij. q. iiij. ⁊ bald. in aut. hoc ius porrectū. col. iij. vij. q̄ro igit qs. C. de ſac. ſan. ecc. fel. late. tibi cōcor. l. c. dilect⁹ filius. col. v. v. vij. facit. ꝯ. de reſcrip.

nõ eſt vel etiã põt dici ſi ẽt diceref ꝓpꝛie locus ſuſpẽſus:qꝛ tñ pro
pter pctm̃ loci nõ eſt ſuſpẽſus:põt ibi celebrari:vt hic.⁊ ceſſat ob
iectio quã fecimus i pſona ſuſpẽſa.⁊ hac rõne poſſet dici ꝙ ſi qs
eſſet ſuſpẽſus ꝓ delicto alterius.xvij.q̃.iiij.miroꝛ.felix ꝙ in illo
poſſet ſuſpẽdi interdictũ(non negetur)non in illa eccleſia interdi
cta.ſꝫ in alia nõ interdicta(ſuos)hoc eſt aliud.ſ.eiuſdẽ priuilegij
(ſuas).i.epo ſubiectas(hoc aũt)hec ſunt verba pape interpretã
tis ambo.c.ſupꝛadicta priui.(habitu)hi ſi cõtraxerint tꝫ mꝛimo
niũ nõ tñ eſt neceſſe ꝙ aſſumãt habitũ tẽplarioꝝ vel põt habitũ
eoꝝ aſſumere ſine pꝛofeſſione.ar.ſ.de reg.cõſulti.(ſua bona).i.ola
aliꝗ dñt ⁊ ſufficere ſi dẽt maioꝛẽ ptẽ(ſepeliant)tpe interdicte terre.
2 ¶†(Regulariũ)ſꝫ nõne eſt idẽ in oĩbus aliis:qꝛ ⁊ ſi eccleſie ſint
interdicte tñ pochiani põt eligere ſepulturã in nõ interdictis ec
cleſiis vñ.hãc decre.loquit qñ interdicta eſt eccleſia pp pplm̃.i.in
penã ppli tpalẽ q̃ eis infligit ẽt ſi nõ deliquerint ipſi:ſed dñi eoꝝ
vel aliq ex ipſis:⁊ ſi nõ oẽs.ſi aũt interdicta eſſet eccleſia ꝓ deli
cto clericoꝝ vel pp violationẽ:tũc q̃ſq; poſſet vbi vellet eligere ſe
pulturã ⁊ audire diuina:ſꝫ in pꝛio caſu nõ põt eligere ſepulturã
3 niſi rõne priui.¶†(Ut excluſis)tñ cantabunt ⁊ pulſabũt cãpa
nas ⁊ ianuas tenebũt aptas cũ ppls in eoꝝ officiis debeat locum
dari qd nõ poſſet eſſe niſi pulſarent cãpanas vbi alte clamarent
qd alĩs nun lꝫ.ſ.c.pri.ſed ꝯ.ſ.de cõſue.cũ inter.ſed potes ſoluere
ꝙ ibi non dicit ꝙ priuilegiati non poſſint celebrare alta voce et
aperire ianuas.⁊ per ꝯñs pulſare cãpanas.ſed ꝙ ex ſola cõſuetu
dine non põt venire ꝯ interdictũ ⁊ ſubmiſſa voce celebrando.vel
ſi eſſet epũs vel collegiũ cui ex priuilegio hoc cõpetit eodem modo
nun lꝫ alta voce cantare:qꝛ ad hoc ipm̃ eoꝝ priuilegiũ reſtringit
vel dic ⁊ melius ꝙ non ſolũ ex priuilegio:ſed ex cõſuetudine põt
aliqs hrẽ ꝙ celebret tpe interdicti:ſed qd alta voce pulſata cãpa
na ⁊ aperta ianua celebret:hoc non põt hẽre ex cõſuetudine cum
ex ea rumpat neruus eccleſie.ſ.de cõſue.cũ iter.⁊ qꝛ redigeret in
grauamẽ eccleſiaꝝ.ſ.de cõceſ.prebẽ.c.j.ſed ex priui.pape ſic qui
habet plenitudinẽ ptãtis:⁊ de cuius ptãte diſputare ſacrilegum
eſt(excõicatis)ſ.de prebẽ.in lat.in prin.ꝯ ſo.illud de iure cõi hoc
4 de priui.¶†(Excõicatis)cũ priui.ſolos excõicatos excludat:di
cendũ vꝛ ꝙ interdicti admittuntur ad officia quod tñ reſtringẽ
dum eſt ad eos interdictos qui non ſunt nolatim interdicti ſiue
delinquerint ſiue nõ.ar.xxiiij.q.iij.ſi habes.xvij.q.iiij.miroꝛ.Itẽ
eſt reſtringendũ ẽt ad eos qui non dederant cãm interdicto etiã
ſi non nolatim.ſed in genere ſunt interdicti.ſ.eo.⁊.c.pꝛoxi.

1 ☞Nun põt interdicti etiam in loco interdicto celebrare.
2 An familiares epiſcopoꝛum ſint admittendi ad celebrandũ offi
ciium in loco interdicto.
3 Priuilegiati quando non gaudeant priuilegio.
4 Interdicti peregrinantes an poſſint audire diuina.

1 **Q**uod non ⁊c.(⁊ interdictus).¶†Sꝫ qd ſi inter nõ excõicatos vel nõ in
terdictos admiſſos ad officium hoꝛum priuilegiato
rum ſint litterati nõ priuilegiati nec interdicti ſiue cle
rici ſiue laici:nunquid cũ eis poterũt in ſuo officio dicere vel ce
lebrare.Rñdemus ꝙ non:qꝛ cũ virtus interdicti hoc habeat:qꝛ
etiã interdicti in loco interdicto celebrare nõ poſſint:vt no.ſ.de
excẽſ.pꝛela.tanta non videmus qua ratione cũ eis põt officiũ di
cere:ſed põt cũ aliis cãtare vel legere nõ in ſuo officio ⁊ audire:
qꝛ etiã ſine eis põt in eccleſia oꝛare.alij tñ dicunt ꝯ:⁊ hoc locũ ha
bet in his priuilegiatis qui habẽt priuilegia ꝙ in terris interdi
ctis celebrent.ſecus aũt dicendũ vꝛ in templariis ⁊ hoſpitalariis
qui priuilegiati ſunt non tñ vt ipſi celebrent:ſed indiſtincte et
impeꝛſonaliter eſt eis cõceſſum vt ſemel in anno in aduentu eoꝝ
celebrent diuina non per eos tñ ſed per quoſcunq;.⁊ tunc etiam
2 oẽs recipi poſſunt ad diuina niſi ſint excõicati.ſ.c.pꝛ.¶†Quid
de clericis familiaribus huius epi vel alioꝛum priuilegiatoꝛum.
Rñd.eos admittendos ad celebrandum officium qꝛ vꝛ eis con
cedere vt cum ſuis familiaribus dicant:qꝛ alĩs nihil eis conferret
ar.ſ.e.c.in his.⁊.ſ.c.pri.j.rñ.Si autem cõuentui cõcedatur pri
uilegium.familiares admitti non debeant ad celebrandum offi
cia niſi ſuper hoc fuerint priuilegiati.⁊ hoc ſatis innui vꝛ.ſ.c.p
xi.ſed tñ ibi loquit de cõpꝛehenſis in generali interdicto(qñq;)
q.d.non ſemper qꝛ ſi ex celebratione oꝛiretur ſcandalũ vel ſi eſſet
infame factum propter qd poſitum eſt interdictum non debene
3 celebrare.¶†(Qui cãm aliquam)no.priuilegiatos huiuſmodi
non gaudere priuilegiis ſi cãm vel fraudẽ cõmiſerint in eo ꝓpter
qd poſitum eſt interdictum:idem dicimus de ſingulis laicis quã
tum ad hoc vt ſi dolum vel fraudem cõmiſerint:non gaudeãt in
dulgentia ſi quã habent ꝙ tpe interdicti poſſint audire officia.
Item ſi propter aliquos puniendos vel aliũ in eis veluti dñm ⁊
in familia poſitũ ſit interdictũ etiã extra terram interdictam nõ
põt audire officium.ſi aũt nihil deliquerit:nec cãm pꝛeſtiterunt
quare terra interdiceref.ſi terra vel villa vel pꝛuincia ꝓ alterius
delicto interdicta eſt tunc ſecus eſt:qꝛ in hoc caſu nõ ſunt perſo
ne interdicte vel ſi ſunt interdicte:ſunt tantũ interdicte ne ibi ac
cipiãt ſacramẽta vel audiãt officia:⁊ ideo bene audiẽt extra terrã

interdictam ⁊ etiã i terra illa ab his qui habent priui. ꝙ queſti
bet interdictos poſſint admittere ad officia vel ſacramẽta tpe ge
neralis interdicti:vt.ſ.c.pꝛoxi.arg.pꝛo his.ſ.de pe.tremiſſi.ꝙ in
te.in ſi.vbi dꝛ ꝙ põt peregrinari.⁊ in peregrinationibus plus cõ
ſueuerũt hoies intereſſe diuinis officiis q̃ in aliis põs operibus.
4 ¶†Item ſufficit ꝙ non eſt a iure ꝓhibitũ ꝙ non põt audire di
uina.qꝛ pene non ſunt extendende.de pe.diſtin.j.pene.⁊ lꝫ dixeri
mus ꝙ poſſint audire in terra interdicta diuina apud illos qui
habẽt generale priuilegiũ ꝙ omnes admittant ad ſua officia:nõ
tñ poſſunt audire apud illos qui non habent ita generale priui
legium:ſed tñ habent priui.ꝙ tpe interdicti poſſunt celebrare ex
cluſis excõicatis ⁊ interdictis.¶Itẽ vꝛ quibuſdã ꝙ hoc hꝫ locũ
vbi interdicta eſt terra vel villa vel pꝛouincia vel eccleſie.ſecus au
tem ſi interdicatur aliquis ſpecialiter.vel ſi interdicatur aliquis
cum fautoꝛibus ſuis.vel ſi interdicaf familia vel domus alicuius
vel populus alicuius ville.qꝛ he perſone intelliguntur interdicte.
⁊ ideo nunq̃ debent diuina officia audire nec ſacramenta recipe
re.ar.xvij.q.iiij.miroꝛ.xxiiij.q.iij.ſi habes.ſ.de ſen.excõ. ꝙ in dia
☞bus.(¶†Aliquẽ)no.qꝛ dicit aliquem.i.qualẽcunq;.q.d.etiam
ſi modicam cauſam pꝛeſtitit interdicto non dꝫ gaudere indulgẽ
tia.puta ſi conſilium vel auxilium dederit.vel ſi ille ipſe fuit ille
pꝛo quo interdictum pꝛopoſitum eſt etiam ſi doluit.

Quanto ⁊c.(¶Querimoniam)Non videtur
ꝙ cluniacẽ.poſſint habere aliquam
actionem contra hos epiſcopos:qꝛ nõ iniuriant eam
non ſint ſerui vel filij vel vxoꝛes vel alie tales perſone
que excõmunicantur quarum occaſione detur actio iniuriarum.
Item quid ad monachos ſi epiſcopi male ſe habeãt in ſuos ſub
ditos.Reſpon.qꝛ dolus facit cõpetere actionẽ de dolo ad ſuũ dñ
num conſequendũ que cõpetit vbicunq; alia actio non cõperiit
aliquid dolo factum eſt.ff.de dolo.l.j.vel ſi velint ad penam infli
gendã epis accuſarunt eos de crimine ſtellionatus.ff.de cri.ſtel.
l.pꝛ.¶Item epũs ⁊ alij pꝛelati bene agunt cõtra archiepiſcopos
⁊ alios qui habent modificatam iuriſditionem vel in caſibus tñ
in ſuos ſubditos ſi excedũt ⁊ in iure ⁊ de dolo.⁊ per hoc ſequit
ꝙ pꝛecipietur eis ꝙ decetero non excedant ⁊ ꝙ reuocent qd poſt
lit.cõteſt.in aut.de dolo exceſſerint.veniant autem in hac eadem
actione de dolo reuocatio ⁊ ſatiſfactio exceſſuum pꝛecedentium
lit.conteſta.dũmodo petentur expꝛeſſe.vt no.ſ.de reſti.ſpo.gra
uis(verba)contra arg.ſ.eo.c.potro.

e **E**x parte ⁊c.(tolerandũ).ſ.de ſen.ex.ſi vero contra ſo.vt.ſ.de apoſta.c.j.

q **U**ia intentionis ⁊c.(vetus).ſ.eod.ex parte abbatiſſe.

In his ⁊c.(benigna).ff.de religio.ſunt perſo
ne(pꝛelatoꝝ)illoꝝ locoꝝ ſiue fuerint
epiſcopi ſiue minoꝛes pꝛelati(parochiali)puta obli
gationibus decimis perſonalibus.xxxij.di.pꝛeter hoc
(gratiam).ſ.de verb.ſig.abbate.

1 ☞Non valet reſcriptum impetratum per ꝙ auferatur poſſeſſio
quam alius tenet.
2 Priuilegia aliis pꝛeiudicialia ſtricte ſunt interpꝛetanda.
3 Non ſit exemptio alicuius loci niſi cum magna deliberatione.
4 In acceſſoꝛiis non ſit tanta examinatio ſicut in pꝛincipali.

t **D**udum ⁊c.(decimis).¶†Moniales dene
gabãt ſoluere quaſdam decimas de
quibuſdã noualibus monachis de bucelle.quas iidẽ
monachi pacifice poſſidebant eccleſie priui.quod im
petrarunt moniales de decimis noualium nõ ſoluendis.ſed ma
le.qꝛ priui.non extenditur niſi ad futura noualia.hoc nõ eſt ve
rum quod hic expꝛeſſe apparet qꝛ papa hec noualia.appellat tñ
pꝛius redacta erant ad culturam.Io.autem dicit hoc non pꝛeiu
dicare priui.de nouo impetrato.qꝛ non fecit mentionem ꝙ mo
1 nachi erant in poſſeſſione decimarum noualium.⁊ ideo ad illas
non extenditur.qꝛ papa non intendit per aliquod reſcriptum au
ferre poſſeſſionem quam alius tenet imo ſi tale reſcriptum impe
tretur non valet.C.vñ vi.meminerint.⁊.C.ſi per vim.l.j.(erant)
2 pꝛioꝛ ⁊ cõuentus.(¶†In poſſeſſionem)idẽ credũt quidam ⁊ ſi
non eſſent in poſ.dũmodo alĩs eſſent ei debite.qꝛ priuilegiũ exten
ditur tñ ad future noualia.hoc non eſt verum vt dixi in gloſ.qd
impetrarunt ⁊c.per hoc generale priuilegiũ non intelligunt de
ri decime quarum poſſeſſionẽ alii habent.ſed nec ille per quarũ
ſubtractionẽ graue parochiali eccleſie pꝛeiudiciũ fieret.ſ.de verb.
ſig.quid per nouale.priuilegia enim aliis pꝛeiudicialia ſtricte in
terpꝛetanda ſunt:⁊ quantum põt ad iuris conſonantiam reducẽ
da.ff.de vulg.ſub.ex facto.argumen.ſ.de deci.ſuggeſtum.cum cõ
☞tingat.ex parte.¶†Item videtur in priuilegio exemptionis:qꝛ
ſi ibi dicitur eximimus monaſterium tale cum ſuis capellis:eſt
intelligendum de his quas alius poſſidet etiam per quam dona
tionem pꝛioꝛibus dominis non ſit graue damnum argumen.
pꝛedictoꝛum iurium.eſt ergo ſic intelligendum dictum priuile
gium vt ſi alique poſſeſſiones in aliqua dioce.dent monaſterio
ſic exempto

ſic exempto ſcilicet cum ſuis capellis. ⁊ ſibi edificet monaſterium aliquam eccleſiam illa erit exempta dũmodo de illis poſſeſſionibus ante illius edificationem eccleſie modicum emolumentum
5 cõſequeretur epiſcopus. ¶ † Item hoc habet locum vbi de alieno ſit gratia: quia ſi de ſuo daret larga fieret interpretatio. ꝫ. de donatio. cum dilectus. ⁊ bene poſſet petere decimas a capellis que ab illis detinentur. C. de bo. vacan. l. ij. tamen in primo caſu poteſt dici ꝙ ſi decime alique detinentur iniuſte ab aliquo quod priuilegiatus petere eas poteſt ⁊ non ille ad quem de iure pertinent. preſumendũ enim eſt ꝙ facilius conceſſiſſet ea que ab aliis dominis male detinentur ꝙ̃ ea que nec a dñis nec ab aliis detinẽtur. arg. ꝫ. de feu. c. ij. quidam tñ in aliquibus predictorum dicũt contrarium. ſ. ſi priuilegiũ dicit eximimus tale monaſteriũ. nam in hoc caſu etiã ſi alius erat in poſſeſſione eiuſdem monaſterij qũ exemit. tamen tenebit exemptio: niſi expreſſe ꝓbaẽ a parte altera quod obreptitie fuit obtentum priuilegiũ. ſ. q2 ſuggeſtũ fuit pape qđ nullus erat in poſſeſſiõe vel malicioſe hoc ipm tacitũ fuit. aliud eñ põt dici in noiatim expreſſis. aliud in nõ expreſſis. arg. ff. ſi qs cautio. ſed ⁊. §. j. ff. cõ. pre. in tradendis. cũ eñ non fiat exẽptio: niſi cũ magna deliberatione preſumiẽ ꝙ papa oĩa ſciuerit etiam de alterius poſſeſſione ⁊ de aliis niſi probetur a parte aduerſa obreptio. ſecus aũt cũ in priuile. decimarũ ⁊ maxime noualiũ ⁊ labor proprioꝝ q̃ cũ minori difficultate conceduntur. nã in his poſſet dici ꝙ ſi priuilegiatus tpe quo agiẽ eſt ĩ poſſeſſione decimarũ bona fide. tunc primo dño incũbit ꝓbatio ꝙ tpe impetrationis ipſe erat in poſſeſſione. ſi aũt priuilegiatus non eſt in poſſeſſione tpe quo agiẽ ſed dñs primus. tũc incũbit priui. onus probandi q2 tpe priuilegij cõceſſi dñs nõ erat in poſſeſſiõe. ar. ff. ſi vſuſfr. pe. vti. in prin. ff. ſi ſerui. vẽdi. ſicut. §. ſed ſi queriẽ. ſi autẽ neuter eſt in poſſeſſione vẽ qđ ſtandũ eſt priui. ⁊ hac rõne videẽ qđ etiã ſi exprimat eccleſias. ſ. quaſi acceſſorias. verbigra eximimus tale monaſteriũ cũ talibus eccleſijs ſuis intelligẽdum eſt ſi ſunt ſue: q2 per hec verba non intelliguntẽ dare idẽ intelligẽdum
4 eſt ſi ali9 nõ eſt in poſſeſſione ſubiectionis eoꝝ bona fide. ¶ † Itẽ ⁊ ſi aliũ nõ ſit inde graue preiudicium. nã in acceſſorijs nõ ſit tanta examinatio quãta ſit in principali. aliqui tñ contradicunt et ꝫ hec decre. exigit tantum ꝙ alius ſit in poſſeſſiõe ad hoc vt priuilegium valeat. tñ neceſſe eſt ꝙ habeat proprietatem iuris decimarum vel ſubiectionis coꝝ bona fide. ſi eñ ſolã poſſeſſionẽ haberet. bene valet priuilegiũ: ſed de proprietate ideo non ſit mẽtio. q2 de eo certum erat ꝙ penes aliquẽ erat: ſiue per priuilegium ſiue per preſcriptionẽ vel ad minus aliis deficientibus per iuſſionẽ. aliqui tñ dicunt ꝙ ſi aliquis habet poſſeſſionem decimarum vel alterius iuris bona fide etiam ſine ꝓprietate: tñ impedit vires priuilegij. ar. ꝫ. de conceſ. preben. ⁊ ec. non va. cum noſtris de poſſeſſione aũt male fidei certum eſt ꝙ non impedit vires priui-
☞ legij. † (Moniales) ⁊ eſt bona ratio: q2 ad hoc non extenditur: q2 impetratum eſt per veri ſuppreſſionem. ff. de va. ſe. l. ij. ſed nos dicimus hoc priuilegium habere locum etiam ſi alij declarant de iure oĩmodo eis non fuerint ſolute nec monache earum habuerant poſſeſſionem. ⁊ tñ credimus ꝙ moniales male determinauerint illas decimas cum etiã eſſent aliis debite. ⁊ qđ monachi ad fructus decimarũ pro tpe precedente priui. habent actionem ⁊ tñ per illam abſolutionẽ quã facient moniales nõ acqrent monachi poſſeſſiones: ⁊ q2 nunꝙ̃ per id qđ ſequiẽ ⁊ ſoluitur ex condemnatiõe queritur poſſeſſio alicuius rei vel iuris: niſi vel alias in eam ducantur: nec mireris ſi per priuilegium faciliter tollitur ius cuius poſſeſſio non habetur: ꝙ̃ poſſeſſio (altera) monialium (de hoc). ſ. de poſſeſſione mona. (decimis) ſimile. ꝫ. vt lit. pendẽ. dilec. de hoc plene. j. de verbo. ſigni. quid per noualia: gl. no. quod hec probatio.

Quidam ⁊c. (domibus). ꝫ. e. cum ⁊ plantare. §. de cõfratribus (in do-
a mibus) ſupple in habitu [a] ſeculari. vel niſi ſua dederit priuilegia. ꝫ. e. vt in priui. vel illud loquiẽ tñ in ſepultura que eis denegari non põt ⁊ non in exceptione ⁊ iuriſditione ꝫ. e. cum ⁊ plantare. §. de confratribus. ꝫ. e. tuarum in ſi.

Conſultationi ⁊c. (memoria) ſi eñ extat memoria qđ aliqñ occulta fuerit: ꝫ multo tpe ſteterit ſine fructu. tñ non cenſeẽ iure noualiũ (culturam). i. ad fructificandũ quãtũcunqꝫ ei fructũ primo feret non dĩ nouale cũ ⁊ de primo fructu decima ſolui debet. ꝫ. de deci. nõ eſt niſi eſſet ita modicus fructus ꝙ ex perceptis parũ cõmodi ⁊ ex dimiſſione parum incõmodi eccleſie obueniret. j. de ver. ſig. qd per no. (cenſeri) ſimiliter ⁊ que primo tpe ante fructificaret (nole) no. non intelligiẽ extendiẽ eñ ad futura. ꝫ. e. dudum vel aliter vt no. ꝫ. eo. dudum. (alś). i. ſi futurũ (alś perpetuo) non cenſeretur iure noualium.

Volentes ratione delicti. C. vbi de crimine agi oporteat. aut. qua in prouincia. ꝫ. de fo. cõpe. c. ſi. (in his) ſ. quo ad conuentionẽ ⁊ iuriſditionem (nec coram) cõueniri poſſunt (ordinarijs) locorum vbi cõmiſſa ſunt delicta cõtractus inijti vel res eſt litigioſa (exemptio) monaſterio eñ exempto non ſolum eccleſie ſed etiã domus monaſterij exempte ſunt. xvj. q. j. neceſſaria nulla. xvij. q. iiij. id conſti. ꝫ. de immu. eccle. c. j. imo quidã dicũt ꝙ etiã arre orti. ⁊ totus manſus que ſunt iuxta eccleſiam exempti ſunt. ꝫ. de cenſi. c. j. (nec niſi) ſupple coram ordinarijs locorum (delinquant) exempti. (¶ Cõueniantur). i. ⁊ cõueniantur ⁊ mitti petanẽ ⁊ idipſum. ſ. ꝙ poſſunt conueniri vbi delinquunt ⁊ contrahunt ⁊ vbi res eſt litigioſa. Item ꝙ nõ ſunt mittendi illi qui habent indulgentias ab ordinarijs ſuis ad loca vbi deliquerunt vel contraxerunt vel res eſt litigioſa (ad iſta) ſ. ſuſpenſionẽ ⁊ iuriſditionem ⁊ excõicationem (penitus) q2 ſic ſe habent verba priuilegij. ꝫ. de priuile. porro. (non poſſunt) ſi ibi delinquunt vel contrahant (vel gerat) hoc ideo dicit: quia ſi irẽt cauſa viſitandi vt tranſeuntes: vel ex aliis ſimilibus cauſis non pñt ab hmõi ordinarijs conueniri: ⁊ ſi ibi delinquant vel contrahant. (¶ Locum habere) quo ad hoc qđ vterqꝫ põt eũ excõicare abbas ratione abbatie vbi locum habet. ⁊ epũs loco prioratus qui eſt ſicut in ſua iuriſditione. ar. ꝫ. eo. ti. e. cũ capella. ſed cõtra. ꝫ. de re. do. ne nimis. vbi dicunt qđ monachus nõ vꝫ habere locum in diuerſis monaſterijs. ſo. illud intelligitur qđ nõ debet habere locum impoſitus diuerſis monaſterijs. ff. de elec. conſtitutus. ſꝫ abbatia cũ ſuis prioratibus non dicunẽ penitus diuerſe. Item põt intelligi ꝙ non põt habere locũ in diuerſis monaſterijs quo ad hoc qđ in vtroqꝫ interſint in electionibus ⁊ q̃ḃ ad alia cõmunia negocia vtriuſqꝫ monaſterij vocentur.

¶ De purgatione canonica. Rubrica.

Nobilis ⁊c. (negauerit) remanet tamen infamia (fidelem). i. veracem vel iuſtũ vel bone fame. l. eodẽ nos (admittiẽ). ff. de accuſa. ſi cui. ff. ad. l. iul. m. ſurioſi. ij. q. j. in primis. xxij. q. v. paruuli (purgatio). ſ. vulgaris. ⁊ hodie hoc. c. ⁊ oĩa ſimilia abrogata. ij. q. v. cõſuluiſti. monomachiam. xxij. q. ij. queritur. melius. ij. q. v. mennam.

Si quis preſbyter ⁊c. (ꝓmiſit). i. ea fecerit qua ſi aliqui poſſunt de eo male ſuſpicari (bãno). ꝫ. in ſi. (de ſua emendauerit). i. non iurauerit. vnde infamia oriebatur (ſuſpendatur) no. proceſſum habendum contra infamatos.

Moniales ⁊c. (regulam). i. ſecundum tenorem regule id eſt pro qualitate infamie. ij. q. v. in omnibus.

Si quis ⁊c. (ꝓdiderit). ſ. nõ in pñia ſꝫ in iudicio vel in publico ad infamiã. ꝫ. de excẽſ. prela. ꝙ̃ ſit graue (ꝓpulſatus) alius. ſ. qui nõ cõfiteẽ no. veriſimilẽ ſuſpitionem ſufficere ad indicendam purgationem etiam ſi non ſit infamatus.

Quoties ⁊c. (accuſatores) a principio plures pñt apparere accuſatores. ſed iudex in ꝓſequẽdo vnũ eliget idoneum. ff. de ac. ſi
☞ plures. ¶ († Formã cano) q2 forte a teſtimõio repellebantur vel propter crimẽ vel etatẽ vel infamiã vel aliam iuſtam cauſam: vel q2 non ꝓbabant ſufficienter id ad quod inducebantur ⁊c. notandũ qđ ꝫ qs defecerit in accuſatiõe: tñ purgatio ſibi indicenda eſt ſuper ſcandalo. no. hic non ſufficere habere coram ſe euangelium. ꝫ. de iura. calũ. c. cum in cauſa.

Nos inter alios ⁊c. (purga.) not. purgationẽ indici laico. ꝫ. eo. c. j. ad hoc vt poſſit laico indic. re purgationẽ de crimine opꝫ qđ tale ſit crimẽ cuius cognitio ad eccleſiam ſpe. tet: qđ ꝓbatur ex eo: q2 purgatio nunꝙ̃ indicitur niſi deficiente probatione. ꝫ. de teſti. tã literis ſi ergo coram eo prius non inducunẽ ꝓbationes: q2 non pertinet ad eũ cognitio quomodo indiceretur purgatio.

a ¶ Supple in habitu. Adde quod car. l gñ. xxj. inci. in thematc premiſſo col. j. i ſi. dicit. hũc intellectũ communem.

Cum. p. ⁊c. (Priuare). i. ſuſpendere vſqꝫ ad dignã ſatiſfactionẽ. i. quouſqꝫ ſe purgauerit. ꝫ. eo c. ij. ⁊. q. v. preſbyter. alś autem niſi ꝓbetur ei crimẽ in modũ inquiſitionis non priuabitur eccleſia perpetuo vel niſi poſtꝙ̃ aſſignatus eſſet ei terminus purgandi ⁊ in purgatione deficeret: tunc eñ ab illo termino in antea poterit ſuas eccleſias alij dare. ꝫ. de re. iu. qđ ad. j. eo. inter. arg. ꝫ. qui fil. ſint le. iatoꝝ. ⁊ qui ma. ac. poſ. cum in tua. vbi not. probato aũt aũt crimine in modum inquiſitionis põt imponi penitẽtia ꝫ nõ ordinaria ſicut ſi directe accuſaretur ⁊ etiã ſm legẽ pñia corporalis: vt no. ꝫ. de ac. cũ opꝫ. vel illa. c. preſbyter. ⁊. ꝫ. e. c. ij. loquitur qñ ꝓprium iuramentũ offerebat ſed cum purgatores habere non poterat: ſed ſe habiturũ ſperabat: ⁊ ſic a iudice obtinuit qđ expectareẽ ad hoc eius purgatio. ⁊ forte q2 aliqui abſentes erant qui ſperabant purgare eũ: hoc aũt qñ ipſe volebat curare ⁊ etiã deſperabat de purgatoribus.

Ex tuarum ꝛc. (abſoluiſſe) non tenuit huiuſmõi abſolutio: q: errorẽ expreſſum continet q: ſe purgauit vulgariter (relaxa-res) no. per ſolã infamiã aliquẽ remouendũ vel ſuſpẽdendum: vt. ij. q. v. ſuper cauſas. ꝛ eſt propter enormitatẽ delicti.

c

Onſtitutus.

Inter ꝛc. (tales) infamatos de crie q cõpurgatores expectent: vt no. ſ. eo. cũ. p. (a beneficio) no. ꝓpter immanitatẽ criminis aliquẽ a beneficio ſuſpendẽdũ. de ſi. ij. q. v. ſup cã ab officio aũt ſuſpendit propter minora crimina. ij. q. v. preſbyter. (Si ſuſpitionem) ſolius iudicis no. tres cauſas indicendi purgationẽ alibi autẽ tñ duas. ſ. de ſi. licet. ¶ (Teſtium) contra eum directe inductorũ: ſecus ſi ꝫ aliquẽ eſſet probatum crimen vt remoueret a teſtimonio. nam tunc teſti contra quem inducuntur teſtes non fit copia capitulorũ contra eum inductorum: nec cõtra eum inducuntur directe qđ fit quando procedit in inquiſitione. ſ. de ac cu. inquiſitionis. ſ. de ordi. cog. cum dilec. ſi aũt accuſatori probetur crimen in modum excep. credimus indicendam purgationẽ cum capitula ſuper quibus teſtes inducuntur ſibi exhibeantur ꝛ directe contra eum producuntur teſtes. alij tñ dicunt ꝙ in teſti. eſt indicenda purgatio ſi ex dictis teſtium contra eum non productorum oritur infamia. (¶ Xiiij.) hic exceditur numerus purgatorum propter immanitatem ſceleris qui habetur. ij. q. v. preſbyter. nam hic numerus eſt arbitrarius. ſ. eo. ex tuarum. J. eo. cũ in. regularis autem numerus his verſibus cõprehenditur. Pontificem per vim manus excuſet duodena. Quinta ſacerdotem: leuitam tertia pena. Maior maiori: minor eſt adhibenda minori. Quem plebs accuſat purgabitur in manifeſto. Quẽ chorus ante chorum ſua ſit purgatio preſto. (¶ † Probati). i. nõ improbati. ſ. eo. c. priori. vel dic ſpecialiter vitam probatam requiri in purgatoribus hereſis manere ſpeciale eſt in crimine hereſis: vt etiam poſt purgationem preſtitam remaneat pena. Idem forte poterit dici in aliis grauibus criminibus argu. ff. de leg. non poſſunt.

c

Um dilec. ꝛc.

Cum ꝛc. (cõmoneri) q: certa erat infamia ſine cauſa vel ex iniuſta cauſa orta. ſ. ex literis monitoriis pape. vbi aũt certum non eſt indiceretur purgatio. ſ. eo. inter. ſ. de ſimo. c. licet. xj. q. iij. in cunctis. argu. J. eodem accedens. (¶ Procurator) videtur qđ non debuit concedi purgatio cum procurator non poſſit deferre iuſiurandum ſine mandato. ff. de iureiur. l. iuſiurandum. §. vltimo. vel dic ꝙ habebat ſpeciale mandatum vel ꝙ epũs ratam habuit. vel dic quod eſt vicinum mandato. ſ. de elec. in cauſis. ff. iudi. ſol. iam tamen. §. vlti. vel dic quod erat procurator generalis cui hoc licet. ſ. de ac. veniens. ¶ (Iudici) ex iſta tamen purgatione quam aufert ſine inquiſitione non precedente non fit preiudicium aliis quin poſſint ꝓcedere ad inquiſitionem: ſecus ſi inquiſitio preceſſiſſet. ſ. de collu. intentum.

d

E teſtibus ꝛc.

(firmare). ſ. eo. quoties.

Accedens ꝛc. (purgatione). ſ. ꝙ nõ credat ſe filiũ ſacerdotis. de ſcientia enim iurare non debet cum anceps periurium ſubire non cogat. ff. de in lit. iurã. videamus in prin. vel iurabit ꝙ ſit filius talis mulieris quam talis pro vxore tenebat. ff. de in ius vocan. quia mater.

1 Non eſt de eodem crimine ſepe inquirendum.
2 Quo caſu poſſit prelatus procedere ad inquiſitionem contra aliquem.
3 Inquiſitionis ꝛ accuſationis differentiam.
4 Si quis contra aliquem primo obtinuit inquiſitionem: ꝛ reus eſt abſolutus nõ eſt poſtea idem actor audiendus in modũ accuſationis contra eundem.
5 Nunquid poſtꝙ propoſitũ ꝛ iudicatũ fuit in q̃ſtione in qua excipiebatur: poſſit vlterius de eodem crimine accuſari vel inquiri.

Cum dilec. ꝛc. (cõceſſimus) ſuper eo ꝙ idẽ clericus petebat corporalẽ poſſeſſionẽ eccleſie ſibi date per abbatẽ ſancti Galli aſſignari (epũs) non erat epũs quando hec litera miſſa fuit ſed tpe quo purgationem recepit: erat tantum electus: vt in fi. decre. ubi cũ (purgare) falſum narrat: imo nec electus nec alius voluit tunc purgationẽ ſuam recipere: ſicut dr in integra. licet poſtea electus receperit: vt infra ſequitur (plebani) no. ad pe-
1 titionem vniuerſitatis dari inquiſitionẽ. (¶ † Inceſtus) de alio crimine agit modo ꝙ actum fuerat coram epõ: quia de eodem ſepe inquirendum non eſſet. ſ. de col. c. vlti. ꝛ de acc. de his. ff. nau. cau. ſta. licet vel dic quod loquitur de eodem ꝛ bene inquiritur ſepe quando fuit condemnatus. ſed quando fuerat abſolutus ſecus. ſ. de ac. de his. vel dic quod hic non ꝓceſſerat in inquirẽdo ſed audita infamia indixit ei purgationem: quã q: non preſtitit ſententialiter eum ſuis eccleſiis priuauit ꝛ male q: tantũ ſuſpendere debebat ab officio ꝛ etiam beneficio ſi maiora crimina eſſent ſ. eod. inter. ij. q. v. preſbyter. ſi autem preceſſiſſet inquiſitio. tunc ſi deficeret in purgatione ſentẽtia ammonitionis in eũ ferri poſſet. ſ. de re iudi. ꝙ ad. ſ. eo. c. inter. in fi. ꝛ c. cum. p. hoc bene ſonat hec litera quia reprehenduntur iudices qui proceſſerunt ordine
2 non ſeruato ad ammonitionem. ¶ † Item ſi non preceſſit inquiſitio ſed tantum indicta fuit purgatio ſiue fuerit preſtita ſiue nõ. alius admittetur ad inquirendum. ar. eius quod dr in populari act. in qua extra iudicium non licet paciſci. ff. de pac. iure. §. vlti. neqꝫ ad arbitrum ire. ff. de ar. non diſtin. §. de liberali. a ſimili nec iuſiuran. deferre ꝛ idem argumentandũ vr̃ in inquiſitione. nobis autem videtur qđ ſiue ſcandalum ſiue periculũ ſiue infamia ſiue ſuſpitio grauis ſit contra aliquem prelatus ſuus poteſt procedere ad inquiſitionem: vel ſi non inueniat ꝓbationes indicet purgationem quam ſi preſtiterit annunciabitur per ſniam boni teſtimonij ꝛ abſoluetur ab infamia. ſ. eo. ex tuarum. ꝛ c. inter. ij. q. v. omnibus in fi. ſi vero defecerit non condẽnaƷ de crie ſed priuatur beneficiis. ſ. c. cũ. p. §. vlt. ꝛ ſaluo eo qđ ibi no. ꝛ etiã deponiƷ propter maiora cr a. ſ. eo. inter. ꝛ ſi ſit ei indicta purgatio ſine inquiſitione ſiue cum inquiſitione decetero non fiet inquiſitio contra eundẽ de eiſdẽ criminibus: vt no. ſ. de collu. c. vlt. ſ. de ac. de his.
3 ¶ † Et dicunt quidam ꝙ ſi poſt abſolutionẽ vel cõdẽnationem in modum inquiſitionis factam alius vel idẽ velit accuſare de eodem crimine poteſt etiã ſi ſciuit priorẽ egiſſe. non enim obſtat exceptio rei iudi. cum ad aliud agatur in inquiſitione ſcꝫ ad abſoluendum ab infamia vel ad priuandum a beneficiis vt dictum eſt ad aliud in accu. ſ. ad condẽnandum de crimine ꝛ penam corporalem infligendam. ff. de exceptio. rei iudi. cũ queritur. ꝛ l. an eadem. §. vl. ſ. de cauſa poſ. paſtoralis. ff. ad. l. iul. de vi publi. q cetu. §. ſi de vi. C. de fal. namus ad idem in aut. vt liti. iurent. §. ſi quis autem li. nã in ciuilibus actionibus hoc eſt. q: diuerſis act. qui agere non põt ad idẽ. ſed ad plura poteſt. ff. pro ſoc. ſi qs a ſocio. penam. ꝛ l. ſeq. ff. de pac. reſcriptũ. §. ſi pacto. ꝛ ſic non eſt contrarium. ſ. de elec. cum dilec. in fi. q: ibi ad idem prohibet agere directo vel excipiendo. ſ. ad quod actũ erat inquirendo. ſ. ad caſſandã electionem ſiue ad repellendũ eũ ab epatu. ¶ Item ſi oppoſuit aliquas exceptiones dilatorias ad elidendũ reſcriptum ꝛ in eis feratur ſnia contra eum quẽ acceptet tacite vel expreſſe ꝛ poſtea eaſdem velit opponere contra alium in eadẽ cauſa non admittitur: q: qui ſemel calũniatus eſt ꝛc. ff. de ac. ſi cui. ꝛ arg. ff. de excep. rei iudi. cũ queritur. ꝛ l. ſeq. ex hac autem decre. non tolliƷ: q: ſepe fuerit inquiſitũ de crimine huius ſacerdotis de conſcientia pape q: in cõmiſſione quam fecit papa ad petitionem plebis de anaſo non fecit aliquam mentionẽ de inquiſitione facta per conſtantieñ. epm. ꝛ forte non erat verũ qđ. o. dicebat. idẽ modo cõi. o. nõ
4 agebatur de ingrendo. ſed iure ſuo agebat. o. clericus. ¶ † Quidam tñ dixerunt ꝛ bene ꝙ ſi aliquis primo obtinuit inquiſitionem contra aliquẽ ꝛ reus eſt abſolutus qđ idẽ actor poſtea non eſt audiendus in modũ accuſationis contra eundem. arg. ff. nau. cau. ſta. l. ꝛ ita. §. ſi. ꝛ l. iꝫ. §. ſi. ff. de ſepara. l. j. §. illud. ꝛ hoc ſic probo: q: vbi alicui cõpetunt due actiones ad vindictã tñ lꝫ vna maiorem vindictam requirat ꝙ alia: tñ poſtꝙ actũ fuerit vna: nũꝙ agetur alia: vt eſt videre in actione iniuriarum. ꝛ l. cornelie que ambe cõpetunt pro hoie vulnerato ꝛ ambe ſunt ad penam: ꝛ tñ ſi primo actũ eſt iniuriarum non agetur poſtea. l. cor. ff. de iniur. pretor. §. j. ꝛ l. qđ ſenatus ꝛ ſic eſt in inquiſitione ꝛ accuſatione quia vtraqꝫ eſt ad vindictã tñ. ſed contra. C. qñ ciui. ac. p. e. l. j. vbi dicitur qđ ſi cõpetunt ciuilis ꝛ criminalis actio neutra earũ aliã ſpedit ſiue de publico crie ſiue de priuato agaƷ. ſo. et illud intelligiƷ qñ actio ciuilis cõpetit ꝑꝑ rẽ familiarẽ. i. q: ſibi aliqd abeſt vel abfuit de pr̃imonio ſuo. ꝛ in illa. l. inuenies exẽpla huius dicti: ſed ꝛ tunc ꝙdiu proſequiƷ accuſationẽ ciuilẽ ſupſedebit criminalis. ff. vi bo. rap. l. ij. §. j. ff. de pub. in. l. iiij. imo plus dicimus qđ ſi aliquis cõuentus ciuiliter ſatiſfecit poſtea ſuper eodem nõ poterit accuſari crialr de priuato crie. C. de cri. ſtel. l. j. ff. de cri. expil. here. diui. ꝛ idẽ habeƷ in publico. C. de tut. vel cura. l. j. ff. de adul.
5 ſi adulteriũ. §. j. ¶ † De excep. conſueuit eſſe dubiũ an poſtꝙ fuerit ꝓpoſitũ ꝛ iudicatũ in qõne in qua excipiebaƷ an vlterius de eodẽ crie poſſit accuſari vel inqri: ꝛ vr̃ ꝙ non. ar. ſ. de ele. cũ dilecti. eſt etiã in ar. qđ vindicta ſequiƷ exceptionẽ. ſ. de elec. ſup eo. ꝛ maxime exceptio q̃ fit cõtra electos eſt quaſi quedã accuſatio: vt ſ. de ac. ſup his. ſed nos dicimus ꝫrium q: q excipit nõ agit. vñ cũ de hoc crimine primo actũ nõ ſit: nulla cã eſt q̃re modo agi nõ poſſit vt ꝛ maxime q: de crie excepto nõ iudicaƷ: lꝫ ꝑꝑ crimẽ excepium repellitur a dignitate. item per exceptionem non ſequitur vindicta ex ſui natura cũ ad vindictã actũ non ſit. ſed ex accidenti eſt ꝙ remoueƷ a dignitatibus obtinendis ꝓpter infamiam et infamibus porte ꝛc. C. de digni. l. j. §. j. li. xij. in denunciatione aũt idẽ dicimus ꝙ non impedit accuſationem: q: nõ eſt ad vindictã ſed ad pniam. ſ. de ac. qualr credimus tñ qđ ſi per denunciationem ſatiſfe-

non ſatiſfecerit de crimine quod poſtea non poterit inde accuſa‑ri criminal'r ar. C.de cri.fal.l.j.ff.de cri.expil.here.diuus.C.ne tu. vel cura.l.j.ff.de adul.ſi adulteriũ.§.j.aliq tñ ↄdicunt. denũciatio ant'poſt inquiſitionẽ admittitur.ẽ. de imur. quemadmodum.

ℂ(†Poſſet aũt)de gratia fuit hoc.q2 lʒ defeciſſet in purgatiõe z eccleſija ſpoliatus:tñ iterum datur ei ptãs ſe purgandi z ſuper hoc ipſo erat citandus ſacerdos z danda facultas dicendi cõtra ſnĩam epĩ.z q2 hoc factũ non fuit. ſed tñ terminus ad purgan‑dum aſſignatus caſſatur φ ſit ab eis vel nõ pbat clericus qđ di‑cebat ipſum condẽnatũ de crimine(qui)iudices(cõtumacẽ)ſup eo φ epĩ ſnĩe non parebat. z male cũ nõs eſſet eis cõmiſſum (vi‑debit)z bñ cũ non pced ret in modum inquiſitionis ſed accuſa‑tionis(vindictã)z male ve ſequit in ſi.q2 lite pen. corã ſe aut.ap. eam recepit vt ordinarius φ non licuit vt di in inte.(ℂ†Cõceſ‑ſionẽ)no.φ lʒ caſſaret pceſſus.nõ tñ caſſaret cõceſſio eccleſiarũ niſi vocato clerico cui facta eſt cõceſſio.ſed hec idẽ clericus erat q accuſabat z cui facta eſt collatio eccleſiarũ.z iõ ſimul de vtroqʒ dʒ ferri ſnĩa.(ℂJudicatis)no.φ ſi purgatio primo preſtita eſt ſed non vt debetur iterum alia preſtabitur.

1 Anquid poteſt fieri inquiſitio ſi qs diffamatus eſt de aliquo crimine in genere z qua de cauſa fiat inquiſitio in nu.2.

Accepimus zc. (immunis) nam lʒ quo ad deũ nõ tenet.adhuc tñ accuſari põt.ℂ(†Incontinentiã) videt φ nunq debuerit preſtare hoc iuramentũ ita gñale φ a die p‑motionis ſeruauerit cõtinentiam vel φ aliud crimen non cõmi‑ſerit:q2 tñ de crĩe de quo infamatus eſt in gñe purgare ſe dʒ:pu‑ta iuro φ non cõmiſi fornicationẽ cum tali muliere.nam ſi dicas qđ erat infamatus in genere z nõ de certa perſona.certe talis in‑famia vilipendi dʒ nec dʒ pp talẽ infamiã indici purgatio cũ nõ debeat quis vagari in crimine alteri⁹.ff.de iniur.dictis.ff. de ac. libel.ad hoc rñdent quidam φ ex quo aliquis diffamatus eſt de aliquo crimine in genere põt fieri inquiſitio etiã ſi nõ dicaẽ cum quo aliud crimẽ cõmiſerit.z eodẽ mõ in gñe ſuper eodẽ põt ſibi indici purgatio.ar.ad hoc.ẽ.de ſi.c.lʒ hely.vbi di φ papa inqui‑ſiuit de dilapidatione z inſufficiẽtia.z tñ nõ expreſſit cũ quibus eſſet ſimonia cõmiſſa vel q fuerint dilapidata z hoc idẽ.ſ.φ pa‑pa qñ cõmittit inquiſitionẽ inquirit a principio ſtabit tñ in ge‑nere criminũ z nunq ad ſpãlia deſcẽdit niſi in pſecutione.ſ.qrẽ‑do a teſtibus cũ quo cõmiſit hoc crimẽ de quo inqrit. z hoc inue‑nies fere in eiſdẽ decre.q de inquiſitione loquunt.lʒ ↄtiũ.ẽ.de ac‑cu.qualr.ĩi.vbi dr φ ei ↄ quẽ inqrit exponẽda ſunt ca.de quibus fit inquiſitio.lʒ rñdẽt illud intelligẽdũ φ exponẽda ſunt capitu‑la in genere non in ſpecie vt dictũ eſt.Jtẽ non mireris ſi aliud eſt
a in accuſatione vbi tenet^a plus exprimere.ẽ. de pen.tua.z.l.palle. liberoꝝ:q2 accuſationes ſunt odioſe z pro magna parte ad proſe‑cutionem ſiunt ſuarũ iniuriarum:z pro eis grauiſſima pena irro‑
2 gatur.ſed ſecus eſt in inquiſitionibus.ℂ†Jtem cum inquiſitio fiat ad hoc vt nitear fama bonorũ ſi exprimenf perſone cũ qbus dicunt crĩa cõmiſſa:iõ inquiſitio cõſequeret ↄtriũ effectum ſcʒ qđ fieret ad aliorũ diffamationẽ:aliĩ ↄdicũt φ ad ſpãlia deſcendere debet in accuſatione.ẽ.de teſt.preſentiũ.lʒ illa loquit in exceptis teſtiũ.vbi bene neceſſe fuit hoc exprimi:ſicut z qñ agitur de cri‑mine ciuiliter.ẽ.de procu.tue.ẽ.de exce.pia.ſ.de ſen.excõ. cũ me. ſed in inquiſitione vſ ſecus.ẽ.de accu.qualiter. vbi not.ſed z ibi ↄtrãcunqʒ põt iudex dʒ facere exprimi crimẽ z circũſtantias per illum qui denunciat.ẽ.de accu.qualr.imo pter rõnes ſupius dictas vſ aliqbus etiã ſi in modũ excep. vt repellatur a dignitati‑bus obſiciat contra aliquẽ φ ſit infamatus de certo crĩe:puta de adulterio vel conſimili:non tamẽ ſemper dicere cogit perſonam cum qua illud crimen cõmiſit z maxime ſi iuret ſe ignorare.ar.ff. de fur.in actione.item ar.ẽ.eo.c.ſi.ẽ.de ſi.c.iij.iiij.z.v.item arg. ad hoc.quia ſepe infamia procedit ex incerto actore z ex incerto facto.de conſe.diſtin.iiij.factum.

ℂDe purgatione vulgari. Rubrica.

f **Ura.** (ſuſcepti).ſi.q.v.monomachiam.

Significantibus. (Peccatis)quo‑imo defectus iu‑rium vel alia cauſa.(ℂJnmandatis)no. ſententiam retractari q que non eſt appellatũ.contra q2 ſententia ius facit inter partes.ẽ.de re iudi.cũ inter.item pretextu eoꝝ que poſtea emergunt non eſt ſnĩa retractanda.ẽ.de re iud.inter. Jtẽ error defectus non retractat ſnĩam.ff.fami.erc.cum pu.C.de qđ. l.j.arg.contra.ẽ.de frigidis.fraternitatis.xxxiij.q.j.c.iij.ff.qñ ac. de pe.eſt an.l.iij.ff.de con.ſine cauſa.l.ſi fullo.ff. de furtiur.admo. ſed dic quod ſpeciale eſt propter veritatem ſuperuenientis caſus vt recedatur a ſententia.ſimile.ff.de con.ſine cauſa.l.ij. ff.commo‑dati.in commodato.§.vlti.z ſi ſententia non eſt mandata execu‑tioni excipitur contra eam.C.de re iudi.l.j.

d **Jlecti.**

ℂDe iniurijs z damno dato. Rubrica.

Si rixati. Actio iniuriarum ſolum iniuriã pſequitẽ z non intereſſe niſi in hoc φ ppter maius damnum eſtimatur magis iniuria vt ff.ad.l.aquil.item apud.§.ſi qs.vel.ff. de act. z obli.ſi quis ſm.C.de iniur.dñm tñ pro dãnis z expenſis qñcunqʒ datur actio legis aquil.vt in predictis legibus.vel ad minus act.de do. (ℂSi rixati)itellige quo ad penam.homicidij tenebit tñ de in‑iur.de pe.diſtin.j.aut facta.item hoc ſm vetus teſtimoniũ.nam ſm.l.ro.ſi ſeruum occideret iniuriarum tenet.ff.ad.l.aquil.ſi ſer‑uum.§.rupiſſe.z multofortius ſi liber liberum percuſſit.ff.de in‑iur.non ſolum hoc(reſtituat)deformitatis aũt non habet ratio. ff.de edi.z.l.j.§.plagijs.hic in factum.ff.ſi quis can.ex hac.ff.ad.l. aquil.ſi exempla.§.quidam zc.

e **Si quis aperuerit.**

e **Si bos alienus.**

Si leſerit zc. (eſtimationẽ)vltra eñ non te‑net de paſtu pecorũ .ff.de pri. de.l.q ſeruũ.§.ſingulos.ff.ad.l.aql.qnt⁹ mutius.§.pap.

e **Si egreſſus zc.** (reddet)ſi l culpa fuit.ff. ad.l.aq.q occidit.§.ſi hoc

Si quis zc. (reſtituat)in quadruplũ.ff.de in‑cẽ.l.j.z ſi dolo fecerit ſecundum.l. cremabitur.ff.de incẽ.qui edes.l.ſ.

o **Lim zc.** (premiſſa)C.de iudi.autẽ.lʒ hodie(con‑demnandũ)ordine iudiciario ſeruato.

In noſtra zc. (brixien.)forte ita erat cũ olim eſſet diſcordia inter milites z populũ brixi.multa ſibi damna adinuicem intulerunt multi etiam ex ipſis multas expẽſas ex ptĩ‑bus ſuis fecerunt:tandem facta pace cũ dãnificati ab vtraqʒ pte ſibi ab altera peterent dãna reſtitui:cõe vidẽs ex hoc poſſe immi‑nere periculũ.ſtatuit φ nullus ſup dãnis agere poſſet.z hoc ſin‑guli iurauerũt:verũ tñ poſtea petierũt expẽſas obſiciebãt eis hoc iuramentũ.ſed hic dr φ nõ põt o cõi:hoc non determinat gerũ‑dinũ recipiẽdo lʒ participiũ edictũ vel dic quod determinat gerũ‑dinũ cõe eñ in pace ſe obligauerũt ad dãna z expẽſas. lʒ propter periculũ qđ inde eueniebat cõe ↄtriũ ſtatuit ſuper damnis.ℂSi queras qũo hic potuit in preiudiciũ ſingulorũ:rñdeo q2 ſingula‑res ſingulariter conſentiẽt:vel dic qđ potuerunt in eorũ preiudi‑a
b ciũ ſtatuere^b vt no.ẽ.de cõſti.c.in eccleſiarũ.nã cũ cõe brixi. tam militũ q̃ populi nõ eſſent naturaliter obligati ad dãna reſarciẽ‑da que nec dederat nec dari mandauerat:lʒ cõe militũ de aliqui‑bus z cõe populi de alijs poſſet cõueniri z eſſent ex ſuis culpis
c vel negligentijs naturalr obligati^c ſicut ſtatuto ſuo ſe obligaue‑rat ad dãna reſarciẽda:ita ſtatuto gñaliter facto per illos tñ per quos regitur ciuitas:potuerunt obligationem tollere.ſ.de regu.b iur.ois(contribuet)q2 ſe obligauerat.aliter eñ nõ tenetur.lʒ di‑ces ſi ſe obligauerat ad ſoluendum.quomodo poſtea admittitur moderatio.reſpondeo propter periculum.

Si culpa tua. C.ad.l.aql.l.ij.ff.ad.l.aq.l. v.§.iniuria(iniuria).i.cõ‑tumelia.vñ onf actio iniuriarũ.aliter di iniuria.i.cul‑pa vt in hac.l.aquil.(opem) idẽ ſi incitaſti canẽ.ff.ad l.ad aquil.item mela.§.ſi aliĩ.z.§.item(negligẽtia)ff.ad.l. aquil. c ſeruus.§.ſi ex plauſtro(veriſilr)ff.ad.l.aquil.ſi putatorum.z.l.ſi fouc.§.vlti.(nocuiſſe)ſine culpa z impulſu alicuius hominis et contra ſui naturam.ff.eo.l.j.§.j.(ſi fera).ff.eo.l.j.§.hoc autẽ(cõ‑mune).ẽ.de homi.petrus is ſi.

a ℂUbi tenetur circa hec dicta inno.vide late bar.in.l.ij.§.ſi publico co.iiij. ff.de adul.z ibi alex.i apoſtil.
b ℂStatuere. pe.de anc.i cõ ſi.ccclxvj. inci. vſ primo dicit φ inn.hic loq tur in cõſtante ſtatuente in ſe ad ei⁹ vtilitatẽ
c ℂNaturaliter obligati.Fely. refert hoc in.c. cognoſcentes. col.iiij.ver.iſ. pro hoc.ẽ.de conſtitutio.

ℂDe penis. Rubrica.

e **Ut que frequenti zc.**

Preſbyteri (interfecti)hoc.c. loquit ſcđm lõbardã(epo) hic aũt conſtat qđ ſemp patronus põt agere de iniuria facta ſuo cleri‑co.ſi.q.j.in primis.in prin.ẽ.de reſcrip.ex pte.ẽ.(ſol‑uat)vbi de crimine agiẽ ciuilr ad penã pecuniariam q2 pena pe‑cuniaria non eſt vindicta(ſociatur)baptizando ordinando.

1 Penam a iure inflictam quis poſſit commutare.
2 Pecuniaria pena non eſt exigenda.

Licet iuſta zc. (corrigendis)hic vult di‑cere qđ cũ crĩa eſſent pu‑niẽda z exceſſus corrigẽdi ppetua ſuſpẽſione vel tpali ipſi accipiebant pecuniã vt nõ corrigerẽt z qñqʒ vt in

pctō remanerēt. ⁊ ſic cōmutabant penas ſpūales in pecuniarias.
1 (¶ †Penā) ſi certa pena pecuniaria infligit in iure p aliq̄ crie
iudex infliget illam. ff. de iudi. l. iiij. §. vi. ȝ. de rap. in arch. xij. q. ij.
cū deuotiſſimā. xviij. di. q̄m. ſi aūt certa pena corpalis infligit in
iure. ⁊ illā ſiſt quilibet cognoſcēs poterit infligere: cōmutare autē
ille ſolus pōt q pōt ſup illo crie diſpēſare. ȝ. de of. dele. de cauſis. ⁊
hec decre. loquit in criminib⁹ in qb⁹ archi. diſpēſare nō pōt. ergo
dixit illā infligendā q̄ magis timet. ar. xxiij. q. iiij. ea vindicta. ȝ.
vt li. nō ɔte. q̄m frequēter. alij dicūt penas infligēdas ſm ɔſuetu
2 dinē. (¶ †Penā) ar. nō eſſe penā pecuniarā exigēdam. xvj. q. vj.
cognouimus. illud de lapſis. j. q. j. nullo epō. ȝ. de ſimo. nemo. pre.
lxxxiij. di. ſi qs epē. ſȝ ȝ. xvij. q. iiij. q̄ſqs. xxiij. q. v. c. ſi vor. xviij. di.
q̄m. xxxvj. q. j. de rap. (p annua) indebita vel de nouo imponēda
(cātare) .i. officiare. ⁊ hoc eſt ſimoniacū. j. q. iij. ſi qs ob. ſaluator.
1 ☞ Cōtumacia partis facit vt in expenſis condemnet ad quam
tamen condemnationem non oportet iudicem feſtinare in nu. 2.
3 Si iudex abfuerit vel mortuus ſit ⁊ aliq̄ partiū non cōparet in
loco pro tribunali vbi ſedere debet die ſtatuta non dr̄ cōtumax.

1 **Calumniā ⁊c.** († In expenſis) ſi pe vna pſis ſit altera abſens per
cōtumaciā in termino aſſignato. pars abſens condē-
nat ad expēſas. C. de iu. ſancimus. nec ſiet alia citatio
ex cōdēnatione expēſarū. iij. q. v. c. j. ſi tn̄. poſtea docuerit ſe legiti
2 me impeditū reſtituet. (¶ †Aduerſus) ſniam expēſarū. ⁊ ſi aliq̄
feraſ ſnia ab aliq̄ extraneo dicaſ iuſte īpeditus iudex nō feſtina-
bit ad ɔdēnationē expēſarū ar. ei⁹ qd dr̄ de miſſione in poſſeſſio
nē. ff. de dā. infec. ſi finita. §. ſi forte. ad idē. iij. q. v. c. j. ſi aūt ſnia la
ta nō ſit ſed petiſ cōdēnari cōpetit exceptio. ff. ſi qs cau. l. ij. ⁊ hec
vera ſunt ſi ps pn̄s cū iudicis ſnia receſſit. ſi aūt ſine ſnia eius re
ceſſiſſet cū ipſe contumax dicaſ. iij. q. iij. §. ꝙ ſi. xj. q. iij. certū. xiiij.
a diſtin. ſi qs aūt expenſas nō petit qꝛ dolus[a] dolo ⁊ culpa culpe cō
penſaſ. ff. de eo p quē fa. erit. l. vlt. ¶ Imo plus dicūt quidam ꝙ
ſi ille q nō fuit in termino ⁊ culpa ſua poſtea veniat: pars q̄ pſo
venit ⁊ illicētiatus receſſit ɔdēnabiſ alteri ad expēſas: nec obiiciet
cōpenſationē contumacie alterius: qꝛ lȝ hic q vltimo comparuit
aliq̄n fuerit contumax: purgauit tn̄ cōtumaciā primā poſtea cō-
parēdo. ſed primus ſemp ſingiſ cōtumax. cū nō dicaſ cōparuiſſe
3 qui illicentiatus receſſit vt in. c. preallē. ¶ †Itē ad hoc facit qꝛ lȝ
affuerit in termino. poſtea tn̄ q̄n debuit adeſſe nō affuit altera p-
te pn̄te. ⁊ ita vltimo fuit in mora. q. ſ. vltima tn̄ puniſ. ff. de peri.
b ⁊ cōmo. rei ven. illud ſi aūt iudex[b] abfuerit vel mortuus ſit ⁊ aliq̄
partium non cōparet in loco pro tribunali vbi ſedere dȝ die ſta-
tuta non dȝ dici ɔtumax. ff. de arbi. arbiter. nec teneſ eū alibi que
rere. ſi. q. vj. biduū. nā vel intereſt aduerſarij qui eſt pn̄s abſentem
fuiſſe pn̄tē: qꝛ ēt ſi pn̄s eſſet nō fuiſſet pceſſum iudice abſente. C.
de iudi. ſancimus. tn̄ aliq dicūt ꝙ etiā ſi ſequēti die iudex veniat
vel etiā remoto: dūmō ſit in loco vn̄ de facili venire poterat ⁊ ve-
nire crediſ vel cōſueuit q̄n ptes parate ſunt litigare: ſed ſi ob hoc
non venit nec veniſſe preſumiſ: qꝛ partes nō aderāt partē abſen-
tē condēnabit ad expēſas nā imputaſ ei ꝙ nō cōparuit. qꝛ etiā ſi
iudex abſit tn̄ melius erat expectare modicū q̄ longas vias page
re ar. ff. de va. ⁊ mu. l. pe. in ſi. Et ſic non pōt dicere abſens ꝙ non
inter ſit p ſtite: imo intereſt: qꝛ ſi pn̄s eſſet de iure expectaſſet vel
ad modicū tp̄s vel de loco vicino niſi expectaſſet factis liquido ei⁹
dolus reprehēderetur q ex pſpicuis indiciis pbaſ. C. de dolo. dol⁹.
qs aūt locus dr̄ vicinus vel qd tp̄s ppinquū iudex arbitrabiſ ex
pluribus cauſis: nā plus dȝ expectari litigator remotus q̄ vici-
nus: ⁊ plus q in modicis expēſis eſt q̄ q in magnis ⁊ ſic de mul-
tis aliis quereſ. ſi aūt infirmus ſit in die termini ita ꝙ nullo mo
do audire poſſit vel etiam terminum progare ſm ꝙ diximus in
abſente. ⁊ hoc diſtinguendū erit: illud aūt certū eſt ꝙ ps q̄n non
interfuit alterius aduerſariū nō fuiſſe pn̄tē nō aget ad expēſas. ff.
ſi qs in ius vo. non ie. l. ij. ſi aūt lit. cōte. aliqua partiū fuerit cō-
tumax mulctari pōt. ff. ſi qs ius di. nō ob. l. j. ⁊ etiam cōdēnari in
expēſis a delegato. C. de iudi. ſancimus. ȝ. de of. dele. preterea ⁊ etiā
ſit miſſio in poſ. ff. ex q. cau. in poſ. ea. l. j. ȝ. de eo q mittiſ in poſ.
cā rei ſer. p totū. ⁊ excōicaſ. ȝ. vt lit. nō ɔteſt. tue. ſȝ ⁊ ſi iſti expenſe
nō ſoluanſ lite principali durāte: poſtea agiſ actione in factū. q.
ex re iudi. qꝛ ex quo iudex nō reuocauit eam lit. pen. p eodē hr̄ ac
ſi in rē iud. tranſiſſet. ſic eſt ⁊ in ſnia arbitri. C. de arbi. l. cū antea
ar. ff. de cōdi. inde. ſi debitū. C. de iureiu. actioni. aliq tn̄ ɔdicūt.
qui aūt ſtipulatus eſt penā niſi tertio die ſiſtat ad hāc penā agiſ
etiā lite principali finita. ar. ff. ſi qs cau. ⁊ ſi poſſet niſi finita eſſet
p tranſac. qꝛ tūc de toto trāſac. eſſe vr̄. ff. ſi qs cau. nō exigu⁹. j. pn̄.
(principali) C. de fruc. ⁊ lit. nō inno. ff. de iudi. eū q te. repete. que
diximus. ȝ. de dolo ſinem. ⁊. ȝ. de ap. ſepe. glo. ⁊ etiam.

Quod in dubiis ⁊c. (exercent) .i. q ſunt vbi aliq
cōfligūt ⁊ ipſm cū aliis faciūt. alii tn̄ intelligunt tn̄ de
☞ plātis. (¶ †Incitēt) in iuſto bello ſecus in iniuſto. ȝ.
de homi. ſicut dignū. ff. ad. l. aquil. itē mela. §. itē. xxiij. q. viij. hor-
tatur. igiſ. ⁊. c. vt pridē. pōt aūt clericus intereſſe bellis. xxiij. qō.

iij. maximianus nos credimus quod licet epūs ratione iuriſditio-
nis temporalis poſſit bellum indicere ⁊ anteq̄ ſit in percuſſioni-
bus hortari vt viriliter pugnent ⁊ bellis intereſſe ⁊ poſſit ſemper
hortari ad capiendum. ſi quis autē dum eſſet in percuſſione inci
tauerit ad percutiendū aliū forte irregularis eſt idē etiam ſi forte
ſuper bellatores vocē emitteret dicēs audacter pugnate. ar. ȝ. ȝ.
de homi. c. pe. ⁊ de cle. percuſ. c. pe. ⁊ vlti. vel dic ꝙ in defenſione
poſſunt gubernare naues ⁊ alios ad pugnam defenſionis incita
re ⁊ intantum confligere hoſtes ꝙ eos dimittant ar. ȝ. de cle. per
cuſ. c. pe. ⁊. c. ſi. ⁊ no. ȝ. ne cleri. ſententiam. als autē in iniuſto bel-
lo hoc non liceret vt hic.

De diſcretionis.

☞ **Conſtitutus ⁊c.** (¶ †Vtraq̄) no. de
lū cōpēſari hic dolo
in penis. ff. de re iu. cū par. iur. xxxij. q. vj. nihil. ff. ſol.
matri. viro. ſed nōne poterat epūs exigere procurationes
ex quo ille ceſſauit in ſolutione penſionis. rn̄. nō ſed agere pōt ad
penam vel intereſſe ſiue hac ſtipulatione ſiue de dolo ſi fuerit ɔ-
ceſſus remitto pcurationes vt des cenſum. ff. de preſ. ver. natura-
☞ lis. §. ꝙ ſi faciā. (¶ †Procurationē) quā ſub pena non exacturū
promiſerat. erat ergo in optione abbatis vel epō denegare pcura
tiones remiſſas vel penā exigere altero tn̄ opȝ eū eſſe contentum
ff. de pac. reſcriptū. §. ſi pacto. ſȝ queriſ an incurrat penā ſi exigat
pcurationes ⁊ abbas ſine ɔdictiōe ſoluit vł an ſit neceſſe ad hoc
vt cōmittaſ pena ꝙ in iudiciū ſup hoc trahaſ vel violēter procu
rationē eripiat. ⁊ vr̄ alterū de his duobus vltimis neceſſariū ad
hoc vt cōmittaſ pena. illud certū eſt ꝙ ſi gratis exigit epūs pcura
tionē ⁊ abbas gratis ſoluit ꝙ nō cōmittaſ pena. ſȝ ſi exegiſſet et
recepiſſet vt debitum ⁊ ille ſoluit vt debitum quid erit.

☞ **Super his ⁊c.** (¶ †Infamiā) contra id
qd hic dr̄ ꝙ ex gn̄e pene
irrogaſ infamia ſi pceſſit delictū de q̄ dānat⁹ vel con
c feſſus[c] vel pact⁹ fieret infamis. nā ⁊ ſi non damneſ vel
cōfiteaſ in iudicio vel pacifcaſ ſi tn̄ captus eſt in facinore ab offi
cio vel cōfiteaſ extra iudicium tale crimē ꝙ infamat per ſniam
vel confeſſionē puta furtū ⁊ ſequaſ ictus fuſtium ſit infamis. ff.
de his q no. infa. l. ictus. ſed hic talis cauſa preceſſit de qua dāna
tus fieret infamis. ſ. crimē falſi. ff. de fal. eos. qs ergo ſecuta pena
carceris erit infamis. Rn̄deo captio vel detentio nō eſt pena ſed
eſt cuſtodia. ff. de pe. aut dāna. §. ſolent. nō ſic in pena vt in cuſto-
dia. ſ. vt cū precedēti cā infamet. vel nō pōt indubitanter capi in
vacillatione ſicut in furto. itē ibi pn̄e plures excuſationes adhi-
beri. vnde licet ibi ſequeretur penitentia non eſſet per oīa ſimile
dicendum (infamiam) iuris facti ſic.

☞ **Tam ⁊c.** (tacita) .ſ. ꝙ. xxxiij. libre eſſent ti-
bi ſolute. (Pena) ſi id qd cōſiſtit
in dando promittitur ſub pena parte rei promiſſe nō
ſoluta inſolidum mittiſ pena ſed agenti ad totam pe-
nam obſtat exceptio vt ſit contentus parte pene. ff. de ver. oblig.
l. j. §. vlti. ff. ſi quis cau. ſi ſeruus. ſi autē conſiſtit in faciendo ⁊ ſit
indiuiduum factum ⁊ non ſiat inſolidum perfecte cōmittiſ pe-
na. ff. fami. erc. heredes. §. an eo. ff. de verb. obli. ſtipulationum. §.
vlti. ſi aūt ſit diuiduum pro parte tn̄ committitur pena. ff. rē ra.
ha. ſi procurator. lau. dicit ſemper inſolidum cōmitti penam ſed
de equitate ſit condēnatio in parte. ff. de ver. obli. l. in executione.
in prin. ⁊. §. pe. ff. depo. ſi duo heredes. nos dicimus ꝙ ſi aliqs dȝ
aliquid dare vel facere ad hoc vt legaſ vel aliud aliquid recipiat
nihil pōt petere niſi totum dederit ſoluerit vel fecerit idēq̄ ſi ali
quid ſub pena promiſerit ſi tn̄ iſte conueniret ad penam integrā
obſtat exceptio ſi pro rata non dati vel non facti ſoluit. ff. ſi quis
cau. ſi ſeruus. §. j. ff. de condi. ⁊ demon. qui duobus. ſi a pluribus.
diſtingue an ſit pecunia promiſſa an ſpecies vel factum. ſi pecu-
nia quilibet tn̄ teneſ pro parte ſua. ⁊ ſua parte ſoluta agit. ff. de
condi. inde. l. ſi cui. ſi ſpecies quilibet tn̄ teneſ ad partem ſed nō
liberatur nec agere pōt parte ſua tn̄ ſoluta. ff. de verb. obli. l. ij. §.
quidam pari in executio. §. ꝙ ex parte. ſi aūt ſit factum neceſſe eſt
☞ ab oībus compleri. ff. de manu. te. ſi ita fuerit ſeruus. († Pena)
no. quam penam expoſitam ex conuentione partium exigere dū-
modo intentio ſit recta ſcȝ vt pareaſ placitis ⁊ nō ad vſuras vel
lucrum. ȝ. de arbi. dilecti. ſed ſecus eſſet ſi pena eſſet appoſita in
fraudem vſurarum ꝙ preſumitur ſi creditor ante conſueuit da-
re ad vſuras. ff. de vſu. qui ſemiſſes. ff. de act. emp. item iul. §. iul. ſi
ſingulis annis vel menſibus pena committi dicaſ. C. de vſu. aut.
ad hoc itē licite petitur pena a iudice impoſita. xxiij. diſtin. q̄s.
ff. de re iudi. qd a iud. item credimus qd etiam ſi pena intereſſe
excedat quod licite tota pena petitur.

De penis.

1 ☞ Quis puniet litigatorem iniuriantem iudici.
2 Cui cōmittitur iuriſdictio ⁊ oīa ſine quib⁹ iuriſditio expediri nō
poteſt commiſſa videntur.

Dilectus

a ¶ Quia dol⁹ ad hec dicta in no. vide bar. et ibi moder. l. j. ſi finita. §. iul. col. ij. ff. de dā. infec. ⁊ Pe. de unc. in ɔſi. xcvij. col. ij. ver. in ɔ trā ⁊ inci. cōſi. in qōne q̄ vertiſ. ⁊ in col. iij. in ſi. vbi dicit qd a doctrina inno. hic non videſ tutū recedere.

b ¶ Si autē iudex. adde ſpe. ti. de expē. §. ſi. ver. tu aūt iudex ⁊ ca. in ɔſi. lxxij. inci. ſigillatim ſingula col. vj. verſi. ad ſeptimum.

c ¶ Vel ɔfeſſus ⁊ ſic ſentit no. hic qd confeſſus crimē de q̄ dānat⁹ efficeret infamis incurrit infamiā. de quo vide per bar. in. d. l. ict⁹. ⁊ p panor. i. c. niſi clerici. col. viij. verſi. ij. ſententie infra de iud. pub. ita ponderat inno. hic.

1 **Dilectus fi. C.** (C†Superioris)no. q ſi litigator iniuriam
dixerit iudici non puniet ipſe ſꝫ ſuperior q: nemo ido
neus iudex eſt i cauſa ſua. C.ne qs in cau.ſu.l.j.niſi ec
cleſiam iniuris tangeret.ij.q.vij.ſi qs ab epo.xxiij.q.iiij.ſi illic.de
hoc no.ſ.de verb.ſig.ex pte.ꝛ hoc in ordinario.del.eni neqꝫ partē
neqꝫ extraneū puniet propter iniuriā ſibi dictā vel factam ſupra
dicta ratione:q: nō debet eſſe iudex in cā ſua niſi turbaret iuriſdi
tionē:q: tunc eſſe pōt:vt no.ſ.de offi.dele.c.j.vel niſi peccaret in
officio coram ſe exhibito:puta aduocatus in aduocatione ꝛ te
ſtis in teſtimonio ſcriptores in actus conficiendis.ff.de pe.mor
tis.C.de teſtibus.nullū.ff.de teſti.ꝗſitū.Sed certe predicte leges
loquuntur in ordinarijs ꝛ in adminiſtratoribus:in auē.de teſti
a bus.§.ſi vero ignoti.col.vij.delegati eni⁹ per ordinarios hoc face
2 re debēt:vt.ſ.eo.§.dicif.C†Sed quid ſi aliquis extraneus poſ
ſeſſionem de quo aligs deponit querimoniā a conuento eripiat.
Reſpondeo q nullā habet iuriſditionē in eū non pōt eū punire
ar.ɔtra.ſ.de iud.q:.v.ſi tū cōmiſſio eſſet realis vt ſi dicaf facias
tali epo n ſnie ſubditis reuerētiam exhibere vel poſſeſſionem ſibi
reſtitui tunc ſi mutaref poſſeſſio vel alius eſſet in poſſeſſione cle
ricorum.iudex cōtra eos ꝓcedere poſſet.arg.ſ.de ſil.preſ. veniēs
ſ.de ma.ꝛ ob.inter ꝛ q: cui cōmittif iuriſditio ꝛ oīa ſine quibus
iuriſditio expediri non pōt.ſ.de offi.dele.paſtoralis. preterea.ff.
de iuri.omnium iudi.l.ij.

i **N quibuſdam.**

Grauem ꝛc. (hereticos)ꝓſumptione non tū violēter ſed probabiliter.de vio
lentia tantum habes.ſ.de here.excōicamus.§.qui vero.

Romana ꝛc. (licet)verbū eſt ꝛ protendif
cōſtructio ei⁹ ad aliud ver
bum. punire.(Notoria) videf etiā idē de non manife
ſtis:q: ſi archiepo data eſt iuriſditio ꝛ oīa ſine qbus
exercere non pōt.ff.de iuriſditio.om.iudi.l.ij.ſ.de offi.deleg.pre
terea.ꝛ.c.paſtoralis.in prin.ff.de offi.eius cui mā.eſt iu.l.ſi.C.de
teſti.nullum.ff.de pe. moris.ſol.ſine hac coertione que eſt ſi extra
neas perſonas bene poteſt perficere iuriſditionē ſuam vnde ceſ
ſant predicta contraria.Contra archiepm autem facit quod nō
debet eſſe iudex in cauſa ſua nec ſuorum.C.ne quis in cauſa ſua
ff.de offi.pre.ſenatus(impediatur)ad hoc.ſ. de cenſi. venerabili.
glo.quia ſepe ꝛ vltra mediū iu.iij.col.fere per totum ꝛ maxime
circa ſi.ꝛ ſi non impediatur vt ſtatim ſequif dūmodo ſint mani
feſte offenſe ꝛ notorie(pro iniuria)cum huius iniuria redundet
in iniuriam eccleſie.xxiij.q.iiij.ſi is qui prelatus.ꝛ ita nō ɔdicit.
c.Inter querelas.ea.q.ad hoc.ſ.de offi.dele.c.j.glo.ſpeciale.(am
plius)etiam ſi non ſit notoria(in illis)vt dictum eſt in preceden
ti.§.(contingat)adiectio ſuperioris vel correctio eſt.

C De penitentijs ꝛ remiſſionibus. Rubrica.

Manifeſta peccata de pe. di.ij.ſ.§. nō ita(occulta)
clerico tū nedū ſolēnis:ſꝫ nec publica eſt pnīa iniun
genda.l.di.alienum.xxvj.q.vij.c.vlti.

Quí presbyterum ꝛc. (C Singu
lo)nā peni
tētiarius ſuus precipiet ſibi q decetero nō gerat ſe ꝓ
milite.ſꝫ penitētie agende inſiſtat.vel dic qō hanc pe
nitētiā incurrit ipſo facto ꝛ bene iudex eccleſiaſticus ſeculari per
ſone hanc penam potuit imponere propter peccatum in perſo
nam eccleſiaſticam commiſſum.hic appellat militiā quodlibet
ſeculare negocium.ꝛ intelligunt quidam hoc capitulum tantū
loqui de illis qui dimiſerunt ſecularia negocia ꝛ poſtea redeunt
ad illa.ꝛ ſic loquitur.c.de pe.diſt.v.ſi qui vero nam licet aliqua
negocia poſſint fieri ſine peccato.tamen vix eſt de penitentia di
ſtinctione.vj.qualitas.

Significauit ꝛc. (penitētiam)ideo
imponif hec pnīa:
q: in plurib⁹ exceſſit.(C†Recōciliari).i. abſolui in
foro penitentiali.ſed queres.qd eſt dictum abſoluo te
ſic enim dr omnibus penitentibus.vnde hoc ſonat abſoluo te a
peccato.id eſt denuncio te abſolutum qō non eſſet niſi abſolutio
nē peteres:vt no.ſ.eo.oīs.vel abſoluo te n pena eterna. mutatur
ꝛ eterna pena in temporalem(attendentes)vel litera eſt falſa cū
vni ſoli ſcribatur.vel contradicit.ſ.de cri.falſi ꝙ grani.

1 ☞ Indulgentie qñqꝫ requirunt pecunie dationem qñqꝫ laborē
perſone nōnunꝙ etiam periculum vite.Sunt etiam alie requirē
tes honorem ꝛ deuotionem.in nu.2.

3 Quid ſignificet id quod plerūqꝫ dici ſolet ab epis remitto vnū
annum de penitentia tibi iniuncta.

4 Nunquid tantum habeat indulgentie qui plus dat vel laborat
quantum qui minus.

5 Unde habeaf q papa vel prelati poſſint cōcedere indulgētias.

6 Quot ſint neceſſaria ad hoc vt valeant indulgentie.

7 An valeant indulgentie exiſtentibus in purgatorio.

8 An prelati inferiores epis poſſint concedere indulgentias.

1 **Quod autem ꝛc.** (C†Remiſſiones)
no.q indulgētie req
runt dationē pecunie.ſ.e.cū ex eo.aliqñ requirunt la
borē perſone aliqñ periculū vite.ꝛ tales ſunt indulgē
tie vltramarine que fiunt vel ꝓpter laborē itineris vel ꝓpter pu
gnā.ſ.de vo.ꝛ vo.re.magne.ꝛ.c.ſeq.ꝛ in his tribus indulgentijs
ſꝫ magna ſit largitas cōcedentis indulgentiam tū ꝛ iuſtitia mul
ta eſt:q: magna ſolutio pene impoſite eſt ſoluere pecuniā vel la
borem perſone vel periculum vite vnde dicunt quidā qō ad hoc
vt habeat plenā indulgentiam opꝫ qō tantū det in pecunia pro
quolibet die qſi indulgentia cōſiſtit in datione pecunie quātum
de mandato ſui confeſſoris cōſueuit quēlibet diē redimere ſed et
magna eſt largitas vt pena purgatorij pro aliqua pena redimi
2 poſſit in preſenti vita.C†Sunt ꝛ alie indulgentie que requirūt
honorem ꝛ deuotionē:vt ſunt indulgentie que fiunt euntibus ad
predicationem ꝛ miſſas ꝛ alia hmōi:ꝛ in his plus valet liberali
tas ꝙ iuſtitia.nam quaſi ex ſola liberalitate procedit qui indul
gentiam dat.ꝛ licet generaliter fiat indulgentia in oībus predi
ctis caſibus:tū vnus plus alio habet ſm metam a prelato impo
ſitā ſm qō plus deuotus eſt vel q plus dat vel qō plus laborat
vel qō plus maioribus periculis ſe exponat:metam autē nunꝙ
tranſcēdit liberalitas.poſſet tū tanta deuotio ꝛ contritio eſſe pe
nitentis quod ex ſola iuſtitia dei ſine aliqua liberalitate prelati
mereretur remiſſionē oīm peccatoꝝ ſicut fuit in latrone de pe.di
3 ſtin.j.importuna.C†Sed queres qd ſonat remitto vnū annum
de pnīa tibi iniuncta.Rñdeo quibuſdam videf qō annus vti
lis indulgētie indulgeaf.i.trecentū.lxv.dies penitētiales.aliis.vi
detur qō annus ſit continuus tam ex diebus penitentialib⁹ quā
ex alijs.aliis videf eſſe ſenſus totū verborum:remitto tibi vnum
annū de pnīa iniuncta.i.tantum minus punieris in purgatorio
quanto eſſet ſi vno anno cōtinuo egiſſes penitētiam in hac vita
nec credēs q ꝓpter has indulgētias generales nunꝙ minus te
neaf agere pniam in hac vita.ꝛ bonū dictū ſatis vr cōcordare eq
4 tati.C†Sed dices nunqd tm̄ habebit qui plus dederit vel labora
uerit quantū qui minus.Rñdeo vt.ſ. q deus qui oīa moderaf
in numero pondere ꝛ mēſura vltra metā in eccleſia a prelato im
poſitā de gratia dabit alij plus alij minus.nec in his multū cu
randū vel cogitandū niſi q: credendū qō dñs cuius natura pia
eſt ꝛ liberalis de ſuo ſemper adijcit vltra gratiam ꝛ iuſtitiā.de pe.
diſtin.j.q: diuinitatis.ꝛ di.vj.c.qui vult ante finē.xxij.di.cui ali
quid donaſtis ꝛ ego nō ꝛ ego ſi qd donaui:donaui propter vos.
5 C†Sed queres vnde habes quod papa vel prelati hoc poſſint.
Rñ.ex priuilegio ſpāli beati petri illo.ſ.qōcunqꝫ ligaueris ꝛc. q
pōt intelligi.ſ.quodcūqꝫ denūciaueris ſolutū ꝛ habet locum hec
exceptio in foro penitentiali.ſed pōt intelligi.ſ. quodcunqꝫ liga
uerit per conſtitutiones ſuas.per cōſtitutiones eni pape ligāt
multi q nō ſunt ligati de iure naturali ſicut apparet in illis qui
ſunt in ſacris ordinibus conſtituti q ligant pctō ſi contrahunt
nec aliter ligarenf niſi eſſet cōſtitutio.ꝛ ſicut eſt in illis q portāt
lignū ſaracenis.ſ.de iude.ſignificauit.ꝛ.c.ſe.ꝛ ſic papa pōt facere
conſtitutionē que liget eadē rōne ꝛ que ſoluat.qualis eſt iſta qui
cūqꝫ iuerit vlt a mare habeat talē indulgētiam ar.xxj.di. īferior
nec mireris ſi in veteri teſtō non faciebāt has indulgentias q:
non poterāt:q: apud ſacerdotes veteris teſtamēti non erant cla
ues nec ptātes ligādi vel ſoluēdi.ꝓterea ſufficit nobis qō eccleſia
ſic cōſueuit facere ꝛ ſꝫ nō habeamus ita manifeſta teſtimonia añ
tpe greg.tū credēdū eſt qō ꝛ ante faciebāt has indulgētias ſꝫ nō
ita fr. quēter.q: ante tpa ſua raro poterāt fieri ita ſolēnes cōuen
tiones catholicorum.C Itē ante tpe gregorij oēs xpiani q erāt
catholici erāt ita pfecti qō raro his indigebāt ꝛ maiora his con
6 ferebant apli tpibus ſuis:q: ſanabāt infirmos.C†Indulgentia
aūt de certa pte pniarū.puta.vij.vel hmōi ſꝫ valeant indulgentie
penitentibus:tū prelati multi cauere debēt qō ſint diſcreti.Ma
giſter Guil.altiſiodorenſis.dixit qō ad hoc vt valeant hmōi in
dulgentie ſeptem ſunt neceſſaria.primū eſt poteſtas ligādi ꝛ ſol
u ndi que eſt apud prelatum non aliū.ſcdm eſt neceſſitas loci et
penitentis:puta q: non pōt ieiunare.ꝛ aliam pniam facere. ter
tiū eſt deuotio fidei.q: credit tantam eſſe ptātem apud eccleſiam
quartū ſtatus penitentis.ſ.qō ſit cōtritus:quintū diſcretio eiuſ
dē.ſextū tm̄ det ꝓ quantū nollet ſuſtinere pniam iniunctā.ſepti
mū iuſta eſtimatio eiuſdem vel ſm qō ei dimittif recompenſet.
7 C(†Suo)iudice.per hoc vr q indulgentie nō valeant illis qui
ſunt in purgatorio:q: iam nō hñt iudicē in terra ſed dei iudicio
relicti ſunt.xxiij.q.ij.c.j.nec eſt ɔ.xiij.q.ij.tpe.ꝛ.c.ſie.ꝛ de pe. di.
vj.§.j.vbi dr qō orationes ꝛ elemoſyne ſacrificia ꝛ ieiunia ei va
leant:q: illa non fiunt rōne fori vel iuriſditionis. ſed ſecus eſt in
indulgentia:vt hic vr tū qō ſi aliquis facit eccleſiā vel peregrina
tar ꝓ defuncto in loco electo a ꝑlato qō plus valet defuncto ꝙ ſi

a C Delegati eni
adde har. qui
hoc allegat l.l.
pe.l ſi.ff.de fal.
ꝛ intellige ꝓdi
cta in pena or
dinaria inſli
genda ſecus ſi
ngeref ō repel
lēda pſona rō
ne inhabilita
tis q: tunc de
legatus cogno
ſcet de tali cri
mine ita intel
ligit pe.ō anc.
in cōſil.clxxij.
ſc.circa pri...ū
col.ſi.in ſi.

alias faceret.ſi tñ papa facit non negamus qn valeant in defun-
8 ctis. (¶†Iudices).i.epi.nā cū alij inferiores plati hmōi remiſ-
ſiones facere nō pñt.ž.de exceſ.prela.accedentibus.ergo nec cōce
dere valeāt.alij dicunt hoc poſſe quēlibet facere ſacerdotē. nam
aliud eſt dare libertas gñales indulgentiarū q eſt iuriſditionis
aliud in abſolutione penitentis pndere diuerſos modos liberā
di a penitentiis quod eſt tantum officij ſacerdotalis.

Uod quidā ꝛc. (abſoluere)a peccato (non ſic vera).i. ſuffi-
ciens ad vitā eternam obtinendā(cōfeſſio)q valet ad
minorē penitētiā.de pe.di.iij.cauendū.xxij.q ij.ſz gli
bet ꝛ ad hoc vt deus cor eius citius illuſtret de pe.di.v.falſas.

Icet ꝛc. (reſiduntur) autoritate ſuperioris ſi habere poſſunt.aliter ipſi per ſe poſ-
ſunt.ž.de elec.venerabilem.

Ueſitū eſt ꝛc. (publica)ꝛ ſolēnia peni-
tētia ſm ꝯſuetudinem ꝛ
vbi eſt conſuetudo eſt imponēda.de pe.di.iij.in ſi. (in
publicis)ſed nec tūc.l.diſt.c.alienū niſi perpetuo ſine
ſpe reſtitutionis manere vellet ꝛ de tali hic intelligitur (inueniā-
tur)ſine facto tñ eorum ꝛ ſine tactu:nam ſi hic interueniſſent ſuf
ficerent ad faciendum eum irregularem.l.di.ſepe.ꝛ.c.ſeq.

D Eus qui ꝛc.

Ffilij ꝛc. (alienos).i.nō tales ad q̄s heredi
tas pueniat abinteſtato lz exūc ſit
peccatū ſed non tñ.(¶†Satiſfactio) dz em tñ dare
deſuo q̄tū illud de ſua occaſione eſſet amiſſuz vel ad
quos abinteſtato veniſſet ſi haberet.xiiij.q.vj.ſi res.ꝛ veriſilr cre
ditur q eis dimiſiſſet ſua vel ſi hoc neſcit prudenter faciet ſi dat
pauperibus et ſi non haberet q daret ꝛ haberet pbationes per
quas ſuccedentes abinteſtato poſſet releuare a dāno qđ hñt ſua
occaſione debet eas reducere niſi inde eſſet graue malū pnēturū
nam iſto caſu ex vna pte ſit dānū rerum tñ puta ſi tacet.ꝛ ex alia
ſit periculū aiarum ꝛ corporū:puta ſi probationes inducet inter
hec duo mala eliget qđ minus eſt.ſ.tacere cū dāno rerū argu.di.
xiij.nerui melius ꝛ expreſſius di in.c.duo.ea.di.Sed obijcies vel
lius ſcandalū ꝛc.ž.de renū.niſi cū pridē.v.q.ij.c.ij.ſed rūdit q in
hac taciturnitate nō perit veritas iuſtitie:qꝛ nō pertinet ad hāc
mulierē iudicare:qꝛ iudex nō eſt ſed tñ accuſatrix vel denuncia-
trix autoritas autē predicta loquit q ille ad quē pertinet ex offi-
cio dicere veritatē ꝛ facere iuſtitiam vt ſunt teſtes ꝛ iudices illū
pꝑter nullū ſcandalū dimittant quin iuſtitiā iudicēt ꝛ veritatē
dicant.ꝛ idem eſt de alijs conſimilibus perſonis.ſi vero non ha-
beat probationes ſileat.ij.q.vij.pleriq3.

Oua quidem ꝛc. (benedicāt)q nō pñt.xxxiij.q.v. mu
lierem nec velant.xx.q.ij.ſtatuimus. nec abſoluunt.ſ.
de ſenten.excō.de monialibus.nec docent.xxiij.diſtin.
mulier.nec iudicant.xxxiij.q.v.mulierē(publice)in matutino au
tem poſſunt legere.xxxviij.q.j.diaconiſſa.

1 ☞ Non debet quis communicare de pane q̄uis non poſſit ha-
bere hoſtiam conſecratam.
2 In eccleſijs cōuentionalibus lz binos vel trinos dicere officia.
3 An ſtatiz q iterdicti velit ſatiſfacere ſint abſoluēdi ab iterdicto.

Uod in te ꝛc. (pniam)hoc em nulli ne
gat.ž.de ſpon. ex litteris.
1 (¶†Uiaticū)ꝛ ſi nō pōt hr̄e hoſtiā cōſecratā nunq̄
cōicet de pane.ſed credit ꝛ eſt ſibi p mādncatiōe.vnde
crede ꝛ manducaſti.de cōſe.di.ij.vt qd paras.nec credimus pec-
care ſacerdotē peccatorē:ſi i neceſſitate corpus xpi tribuat alicui
vel ſi aliter cauſa reuerentie tangat vt ſi inueniret in terra iacens
dz illud leuare(ex gratia) quia ante conceſſum non inuenitur.
2 (¶†Tres horas)no.in cōuentualibus eccleſijs de iure cōmuni
licet binos vel trinos dicere officia.ſed in regularibus totus con
uentus dicere pōt ſimul non ſolū in ſepultura mortuorū clerico
rū.ſed etiā ſemp.cū hic dicat canonicas horas.pz q loquit de
3 alijs officijs non mortuoꝝ tñ.(¶†Signū)quid ſi interdicti ve
lint ſatiſfacere nunquid ſunt abſoluendi ab interdicto. Rñ.ſi eſt
principalis recipiēdus eſt ꝛ ſoluet interdictū.ſi aūt alius q nul-
lā cām dedit interdicto non eſt recipiēdus ad ſatiſfaciendum qꝛ
non peccauit nec erit ad eccleſiā ſepeliendus:qꝛ hanc penā nō pro
ſe ſed p alio ſuſtinet:ꝛ iđ neceſſaria eſt ei ſatiſfactio ad eccleſiam
(crucis)hoc eſt in eis ſpāle vt hoc pter neceſſitatis articulū eis
liceat confiteri ſemper ex quo cruce ſignati ſunt. Alij aūt reſtrin-
gunt ad tps ex quo accipiunt iter peregrinationis (peregrinus)
etiam alia peregrinatione q̄ vltra marina.

1 ☞ Contritio eſt neceſſaria cuilibet peccatori etiā in baptizato.
2 Sacerdos reſtituit ad ſacramenta per confeſſionem.
3 Qualiter fiat ſatiſfactio ꝛ quid operetur.
4 Debet vnuſquiſq3 ſemel in anno confiteri.
5 Non ſufficit licentiam petere niſi obtineat.

6 In caſu neceſſitatis qlibet ſacerdos abſoluet ſꝫ nō ſuū ſubditū.
7 Non dr̄ cōfiteri de miniſtris dei hi qui nō vt penitēāt ſz vt cōſi
liū vel auxilium ab aliquo recipiāt dicunt ſibi peccatum ſuum.

Omnis ꝛc. (ſolus)niſi eſſet ſurdus vel mu
tus vel ita eger q ſine piculo lo
qui nō poſſet vel niſi eſſet alterius lingue q̄ ꝯfeſſori
1 qꝛ tūc p ſcripturā vel aliū ꝯfiteri pōt.(¶†Cōfiteri)
contritio neceſſaria eſt cuilibet peccatori etiā in baptizato.de pe.
di j.tres de ꝯſe.di.iiij.ois q.ꝛ.c.ne qđ.i.ſine pena abſit nec eſt ž de
cō.di.iiij.qꝛ ibi exponit ſine pena.i.ſatiſfactione. de pe.diſt.j. ſa-
crificiū deo ſpūs ꝯtri.ꝛ.c.nō pōt.ꝛ di.iij.in prin.dz aūt peccator
niti ꝛ orare pro magna ꝯtritiōe.ſz ſi maiorē nō pōt hr̄e ſaltem do
leat ſe peccaſſe ꝛ hoc ſufficit.ſz pꝑter hoc doleat qꝛ deū offendit.
ſi aūt ex alijs cauſis ꝛ nō ex iſta doleret pꝑter infamiā quā incur-
riſſe vel amiſſionē honoris nō eſt digna pnia.l.di. vt conſtitueretur nec placet nobis q quidam male dixerūt q opz peccatores
tñ dolere q potius vellēt oēz penā ſubire q̄ peccaſſe. lz em qſq3
teneat potius oia mala ſuſtinere q̄ malo cōſentire.xxij.q.v. ita
ne.non tñ ad hanc cōparationē deducant vt eligāt inter duo pre
dicta:cū ſimul eſſe nō pñt:qꝛ cū factū eſt pctm iam preterit ꝛ idē
dicimus de futuro.nō em tenet penitēs eſſe illius ꝯſtātie vt crede
re teneat q potius ſuſtineret mortē q̄ peccaret:ſi neceſſitas alte-
rius faciendi ſibi incūbet.non em neq3 de pꝛterito neq3 de futuro
eligere tenet:ſz ſi eſſet pñs neceſſitas alterius eligēdi:tūc dz elige
re nō peccare:dz tñ penitēs credere q vel hec neceſſitas non ve-
niet vel dñs dabit cū tētatione pꝛuentū:imo humilitas eſt in tali
bus timere ſed nunq̄ de dei potentia deſperare.ꝛ etiā tales tenta
tiones fugere ſicut nos dñs docuit cū fugerit in egyptū.vij.q.j.c.
aduerſitas.pꝑter hoc in oratione dñica petimus. Et ne nos in-
ducas in tētationē.nec eſt ꝫ ž de pe.di.j.nunqđ.vbi dr q Cayn
penitus fuit anteq̄ opus peccati patraret.ſed certe iā ibi pecca-
uerat ꝛ cōſenſerat pctō.Itē dz eſſe in pꝑpoſito nō peccādi vlteri⁹
de pe.di.j.non pōt nā pnia eſt pctā pꝛterita flere ꝛ flenda nō com-
mittere ꝯfeſſio dz eſſe pura ꝛ ſimplex cū oibus circūſtātijs q̄ pec
catū aggrauāt de pe.diſt.j. quē penitet ſcriptū eſt:dic tu iniquita
tes tuas de pe.di.j.§.alij.ecōtra ꝛ ēt Iob dicit:ſi erubui ꝯfiteri in
ꝯſpectu populi. vel vide.de pe.di.j.§.ſi.c.quē penitet confitemini
alterutrum pctā vrā.Et poſt pniam relabit in pctm dz de nouo
oia ꝯfiteri.qꝛ quāto maior fuit ſibi facta grā in dimiſſione pecca
ti tanto magis ingratus eſt cum relabit in peccatū.de pe.di.iiij.
in prin.ꝛ per totum ꝛ hoc facit ꝯfeſſio:qꝛ niſi ꝯfiteat ſi tempus
haberet ꝯfitendi nihil ſibi valeret precedēs cōtritio argu.ad hoc
2 de lepro.ꝛ de lazaro.de pe.di.j.in quacunq3. ¶†Item ſacerdos
reſtituit ad ſacramenta de pe.diſtin.j.ꝛ multiplex.ꝛ.c.nōnulli va
let etiam confeſſio propter erubeſcentiam quā habet peccator in
confeſſione peccati.ꝛ propter fidem quā in cōfeſſione exercet dū
credit deum tante potentie eſſe q vili plaſmati ſuā poteſtatē de-
dit:ꝛ qꝛ in ꝯfeſſione humilitatem ꝛ obedientiā exhibet mandatis
dei.item ſacerdos niſi confiteret non poſſet ſcire quantam ſatiſfa
ctionem ſibi iniungeret nec quantū ſibi condonare debet de pec
3 catis ſibi impoſitis.¶†Satiſfactio fit per ſolutionem pene im-
poſite pro peccato;puta qꝛ penitentiam iniunctam plene facit.
facit enim dignos.f.p.ꝛ corpus ſuū exhibet ſeruire iuſtitie ſicut
ſeruiuit corruptioni.de pe.di.j.quem penitet etiā fit ſatiſfactio p
redemptionem. vt no.ſ.eo.ex eo.ꝛ fit etiā tertio modo per indul-
gentias:vt no.ž.eo.q aūt.¶Sed de hac ſatiſfactione nūc videa
mus ꝛ quidā canones non prefigūt de quolibet crimine certam
pniam.ſed hoc relinquūt ſacerdoti plus em vz apud deum mēſu
ra doloris q̄ tpis ꝛ plus mortificatio vitiorū q̄ abſtinentia cibo
rū.de pe.di.j.menſurā.ſacerdos aūt dz eſſe miſericors ꝛ benignus
conſulendo ꝛ leniendo ꝛ ſpē pꝛmittēdo penitēti.de pe.di.vj.ſi ſa-
cerdos.ſed ſemp aliquā pniam.dz iniūgere penitēti.ſed longe mi
norē q̄ culpa meret.ita em impendit ꝛ ipartit peccatori largitas
miſericordie vt nō relinquat iuſtitia diſcipline de pe.di.j.nullus
debite.ꝛ.c.nō ſufficit.ſi pnia perfecta cogit oia libenter ſufferre.
de pe.di.iij.productor.ergo imꝑfecta ꝛ ſi non oia ſaltem aliquam
ſufferet.nā de nullo peccato ſiue magno ſiue paruo pōt qs trāſire
ad correctionē ſine pnia.vt.ſ.e.c.hꝛ debet em ſacerdos more ſama
ritani iuſtitiam cū manſuetudine miſcere.xlv.diſt.diſciplina.nā
c.dicit multū ſatiſfactionis obtulit q erubeſcētie dñatis.nihil co
rum que cōmiſit nūcio dei denegauit:ſed opus eſt nūc miſericor
die peccanti dimittere.ſed opz q iuſtus miſereat iuſte.de pe.diſ.
j.c.quē penitet.dz em ſacerdos eſſe largus in donādo aliquas pe-
nas gratis q ꝛ pōt nā dicit.c.q ſacerdos pōt pficere plus peccā
tibus parcēdo.qbus em pcit:dimittit deus.ꝛ qđcūq3 liga.ꝛc. de
pe.di.j.quē penitet.nā dñs cuius miniſtri ſunt ſacerdotes larg⁹
ꝛ plus ꝛ benignus.de pe.di.j.qꝛ diuinitatis natura pia eſt a ſacer
dote miſericordie petere veniā.talibꝫ ꝫt ſit ſacerdos beniuolus
paratus exigere:ꝛ ſecū onus portare.idē hz in ſe dulcedinē ꝛ in
alterius crle pietatē de pe.di.vj.c.q vult.aū ſinē dz em ſacerdos cē
ſciēs vt attēdat q̄litatē peccatoris ꝛ quātitatē eius ꝛ dolorem pe-
nitentis.ꝛ ſm hoc plus vel minus donabit de pnia.de pē.diſtin.
j.quē penitet.

ſ. quē penitet. diſcretus ergo ſacerdos in ſatiſfactione iniūgenda
exponet peccatori quātū delinqueret. ⁊ etiā ꝙ magnā pniam me
7 ret ſuſtinere ⁊ credit ꝙ velit ⁊ faciat vt ꝑmittit ſponte ei pniam
condignā. ſi autē non bñ ꝯfidit de ſe penitens: nec ſacerdos etiā
credit imponat ſibi ꝙ̄tācūꝗ leuiſſimam ⁊ iniūgat q̄ oīa bona
que facit ſint ei ꝑ pnia ⁊ ꝑ redēptiōe pniarū quas ſuſtinere debe
ret. ⁊ bene dꝫ dicere ſacerdos de mea mera grā dabo tibi duos an
nos vel tres vel alᵉ ſicut voluerit. ſi eñ dñs eſt largius in dimit
tendo culpam ⁊ ſacerdos non debet eſſe tenax in dimittēdo ali
quid de pena. xxvj. q. vlt. alligant. ſacerdos eñ debet hr̄e ſicut dr̄
in. c. de pe. di. j. ignoſco prompte indulgeo. malo miſericordiā ꝙ̄
ſacrificium nec eſt multū querendū ꝙ̄tū poſſit dimittere. ſed hec
firmiter credimus ꝙ deus q facit oīa in pondere numero ⁊ men
ſura in multo ſequit̄ donū ſacerdotis. nec eſt ꝯ. de pe. di. ſ. quem
penitet. vbi dr̄ ꝙ deus non ligat nec ſoluit illos de quibus puta
mus. ſꝫ illos in quibus exercemus opus miſericordie et iuſtitie.
ibi eñ loquit̄ de illis q errāt in fide: qꝛ nō credūt aliquos pecca
tores qui ſunt vel in iure diuino. ſ. errāt. qꝛ credūt aliqḋ peccatū
modicū q̄ eſt magnū ibi eñ ſufficit penitētia iniūcta. illud aūt
ꝙ moderate donat ſacerdos illud ſemper dñs ratū hꝫ. nec eſt ꝯ
de pe. diſt. v. falſas qꝛ ibi loquit̄ de illis q nō reſtituūt aliena. nec
eſt ꝯ de pe. di. v. fratres. qꝛ ibi loquit̄ de illis qui de vno agūt pe
nitentiam ⁊ nō de alio (peccata) mortalia ſed etiā venialia ſi reco
4 lit confiteri debet ſaltē laico. xxv. di. ꝑ. criminis († ſemel) hoc intel
ligit̄ de illis q poſtꝙ̄ ceperint agere pniam non peccauerūt vꝫ ci
taliter quibus hoc conſulit̄ ꝙ lꝫ nō ſint in peccato tñ ſemel in an
no cōfiteant̄: qꝛ nō debeant ſe nimis aſſecurare. vt. v. diſt. ad eius
vel dic q̄ loquit̄ etiā de illis q peccant ad minus ſemel in anno
cōfiteri dñt. ſed ꝑ hoc nō ꝓhibet̄ qn ſtatim poſt peccatum non
debet confiteri dūmodo poſſit hr̄e copiā ſacerdotis. quia nunꝙ̄
abſoluetur a deo iſte peccator poſtꝙ̄ ſe ligauit peccato niſi prius
abſoluat̄ a preſbytero cui dictū eſt. quecūꝗ ⁊c. aliq tñ dicunt: ꝙ
5 differre pōt ſed primo dictū eſt ſecurius. † (obtineat) no. nō ſuffi
cere ſuiam petere niſi obtineat. ar. ꝯ. de re. ⁊ trāſc. lꝫ ſi aūt nō pōt
habere licētiam ⁊ iuſta cauſa ſubeſſet agat cū ſuperiore. vt det li
centiam ꝯfitēdi aliī ⁊ plus dicimus etiā ꝙ ſi immineret ei mor
tis neceſſitas ꝙ poſſet aliī ꝯfiteri: lꝫ non poſſit ab eo abſolui: qꝛ
ei non ſubeſſet ꝙ̄uis dici poſſit: qꝛ ex quo in caſu neceſſitatis ꝯfi
tet̄ illi q claues hꝫ q̄ ab eo abſolui pōt. ſed qd̄ ſi nō inueniat aliū
cui ꝯfiteat̄ niſi illū quē ex iuſta cā recuſat. rñ. ſi iuſtā cām hꝫ q̄re
timet. qꝛ ex confeſſione ſua poſſet periculū ⁊ graue pctm̄ vel ſcan
dalum ꝓuenire. tunc eliget ſine ꝯfeſſione mori ⁊ ſoli deo ꝯfiteat̄
vel dic melius q̄ ꝯfiteat̄ in gnē crimē ſꝫ nō circūſtantiā de qua
poſſet malū ꝓuenire ita eñ ordinabilr̄ ordinauit deus oīa opera
ſua q̄ nunꝙ̄ voluit aliqd mali ex eis ꝓuenire. nec ex cā mali. ꝓ
pter ſolā aūt indiſcretionē ſacerdotis nō dimittet: qn ſibi ꝯfitet̄
(a ſacerdote) hāc liniam etiā dabit epūs. ar. ꝯ. de of. or. iter ce. in ſi.
6 († ſoluere) niſi i neceſſitate. tūc eñ etiā nō ſuus ſacerdos poterit
ipm abſoluere. Si aūt ſit in peregrinatione ⁊ ꝯtingat eū nouum
peccatū incurrere vel de veteri recordari: credimus ꝙ ſi inſignia
peregrinationis accipit a ꝓprio ſacerdote: q̄ hoc ipſo vr̄ dediſſe
liniam ⁊ pniam reliquus facta recipiēdi a quo maluerit. ¶ Si vo
ſine linia ſacerdotis ꝓprii peregrinet̄: tūc in caſib᷒ ꝑdictis poterit
ꝯfiteri cuicꝗ ſacerdoti. lꝫ abſolui nō poterit ab eo qꝛ non eſt ſuus
iudex niſi in neceſſitate. tunc ex cōtritione ſola lꝫ nō ſit ei dimiſſa
pnia: ſi dimiſſum ſit ei pctm̄ poterit cōicare corpori ⁊ ſanguini
xp̄i. Negociatores aūt ⁊ aliī viatores nō poterūt abſolui ab extra
neo ſacerdote niſi in neceſſitate. ſcholares aūt ⁊ incole annales ⁊
mercenarii dñt confiteri ſacerdoti parochiali quē incolūt per an
num ⁊ ab eo poterant abſolui. xvj. q. j. q̄ſti. vbi dr̄ ꝙ ibi dñt ſolue
re decimas perſonales: qꝛ ibi recipiunt ſacramēta eccleſiaſtica ꝑ
anni circulū. ¶ Aliī tñ dicunt ꝙ idē eſt ⁊ ſi ad minus tpe̅ condu
cant vel domos vel diſcos. ar. ꝯ. de deci. apoſtolice. ⁊ maxime ſi pro
roget̄ ſine fraude conductio vel habitatio vltra natiuitatem vel
paſcha: qꝛ tunc ex precepto huius decre. ſemper oꝫ confiteri ⁊ cōi
care: in oībus tñ ꝑmiſſis tutius eſt ꝙ ⁊ viatores ⁊ aliī ſemꝑ a ꝓ
☞ prio ſacerdote ſpālem liniam habeāt. (Prodat) niſi hoc modo fa
ciat ꝓpter peccatorē. ſ. dicēdo illis q ꝓdeſſe pñt non obeſſe. arg.
xxii. q. v. ala ⁊ hoc videt̄. ii. q. j. ſi peccauerit. aliī tñ dicunt ⁊ forte
melius q̄ ex quo tanꝙ̄ officialis ⁊ miniſter dei recipit. ꝯfeſſio
nē nō dꝫ de ea aliqd reuelare ſꝫ totū dimittat illi cuius miniſter
eſt. ſ. deo. ſecus aūt eſt in aliis quocūꝗ modo aliter ſciat. ⁊ ſic lo
quit̄. c. preallc. fatemur tñ q̄ ſi cōfeſſus fuiſſet q̄ vellet facere ali
q̄ maleficiū ſed dolebat. ſꝫ nō poterat reſiſtere tētationib᷒ dia
boli: ⁊ volebat q̄ ſacerdos oraret. ꝓ eo q̄ de ꝓterita volūtate in
iungeret ei pniam bene poterat vocare illos de quibus certū ſit
q̄ proſint ⁊ quātū plus poteſt generalius ei dicere q̄ ſuadeant
ſibi quod ab hoc peccato deſiſtat: ⁊ ſi nō pōt inuenire viam ipe
diendi niſi expreſſe reuelet reuelabit expreſſe: qꝛ in hoc non fuit
miniſter dei cum dixit ego nō poſſum ceſſare quin faciā tale pec
catum: tunc eñ tantū dicit̄ ve miniſtro confiteri quādo ꝯfitetur
vt peniteat. hec ratio non placet: qꝛ bene credimus ꝙ vt miniſter
recipiat etiā ſi in peccato remanere proponat. ꝯ. c. quod quidam.
7 ¶ † Illos aūt non credimus vt miniſtris confiteri qui nō vt pe
a niteant ſed vt conſilium vel auxilium ᵃ ab aliquo recipiant dicūt
ſibi peccatum ſuum: licet dicant hoc dico tibi in confeſſione vel
in penitentia: qꝛ non eſt verū ꝙ dicit in pnia: nec vt dei miniſtro
cum anime conſilium non exquirat ⁊ tales bene ſunt cogendi ſu
per premiſſis ferre teſtimoniū credo tñ ꝙ ſi etiā a laico de venia
libus: vel etiam de criminalibus in caſibus vbi lꝫ q̄s cōfiteat̄ lai
co ꝙ in hoc miniſter dei eſt ideo iſta ⁊ alia facere dꝫ vt ſacerdos.
ſecus aūt dicerē ſi aliᵉ aliquis ei dicat pro conſilio anime ſue idē
videt̄ ꝙ ſi ſacerdos cui ꝯfiteret̄ illud crimē illud ſciat ſine cōfeſ
ſione eius puta qꝛ vidit ꝙ de illo eſt periculū tacere ꝙ illud cōfi
teri poterit: qꝛ non reuelat cōfeſſionē ꝙ eſſet ſi diceret ſic cōfeſſus
eſt mihi vel ego hoc bene ſcio: ⁊ hoc diceret qꝛ ſcit per cōfeſſionē
eius. ſed qñ dicit q̄ ſcit qꝛ vidit vel q̄ credit: qꝛ ab aliis vel etiā
ab eo extra confeſſionē audiuit: non eſt ꝓhibitū lꝫ ad hoc nunꝙ̄
venire debeat niſi magna neceſſitas vel vtilitas vel periculū vel
ſcandalum ad hoc cogat.

a ¶ Sed vt auxi lium: adde q̄ hec dicta re fert et ſequit̄ car. i cōſi. xxxv. inci. ad dubia ſingulariter cō hū. ii. circa me dium.

c **Cum infirmitas** (arceatur) per ſen tentiam.

Cum ex eo (elemoſynas) ſic fit ſatiſfactio ꝑ redēptionē pecunie: dñs enim
venialis eſt: ⁊ pecunia a morte liberat. de pe. diſtin. j.
miror ⁊. c. medicinalis. fit etiā redemptio ꝑ alias vias
ꝙ̄ per pecuniam: puta per cōmutationē. ꝯ. de voto ⁊ voti redem
ptio. c. j. ⁊. c. ſcripti. ⁊. c. magne. ⁊ in multis aliis locis (falſe) reli
gionis habitum geſtant qui non ſunt profeſſi. (¶ In talibus) ſ.
indulgētiis quas cōcedit papa potentibus vel aliis locis pñs nā
qñ celebrat vel predicat ſemper annū cōcedit. hāc reſtrictionē fa
cere potuit papa qꝛ minores prelati oēs habēt hanc poteſtatem
ab eo ⁊ ipſe a ſolo deo. xxj. diſ. ꝙ̄ꝙ̄. ⁊. xxii. diſtin. c. j. item potuit ra
tione principatus ⁊ iuriſditionis quam habet ſuper omnes. xxj.
diſtin. in nouo. Et hoc facit ex iuſta cauſa. qꝛ hac poteſtate abute
bantur. Et licet reſtricta ſit hec poteſtas in indulgentiis q̄ ſunt
publice: non tamē intelligo reſtrictam in foro penitentiali quin
poſſit annos ⁊ dies prout vult indulgere dummodo diſcrete fa
ciat (indulgentia). ſ. eo. romana. ꝑ. vlti.

Noſtro poſtulaſti (cōcedere) No. caſum vbi hꝫ archieps iu
riſditionē ẽt in ſubditis ſuffraganeoꝝ. ſ. c. romana. ꝑ. vl.

n **Ne pro dilatione.**

Romana eccleſia ⁊. ſ. (monere) non cōpellere (īdulgē
tiis). ⁊ ita archieps poteſt concedere indulgētias per
ſuam prouinciam. ꝯ. eo. c. cum ex eo. ⁊. c. noſtro. (con
cilii). ꝯ. eo. cum ex eo. in ſi.

¶ De ſententia excommunicationis. Rubrica.

1 ☞ Maior excommunicatio quid operetur. ⁊ a quo quibuſꝗ de
cauſis infligatur in nu. 2.
3 Minor excommunicatio in quibus caſibus infligatur.
4 Qui ſunt hi: quos non oportet pro abſolutione ad ſe. ap. labora
re etiam ſi ſunt excommunicati.

1 **Super eo.** † Maior excōicatio eſt que ſepa
rat ab ingreſſu eccleſie ⁊ ſacris fi
2 deliū cōione. ¶ † Hec aūt quꝗ a iure infligit̄ quꝗ ab
hoie a iure infligitur in. xvij. caſibus. Primus eſt ſi in
cidit in hereſim iam dānatam. xxiiij. q. j. c. j. ⁊. ſ. ⁊. iij. Secundus
eſt credentes receptatores ⁊ fautores hereticorum. ꝯ. de here. ſi ad
uerſus. Tertius ſciſmatici. ſ. qui diuiſi ſunt ab vnitate eccleſie
ipſiuſꝗ conſtitutiones non ſeruant. xix. diſtinc. nulli. ⁊ not. ꝯ. de
ſchiſma. c. j. Quartus cum quis perſonam religioſam verberat
xvij. q. iiij. ſi quis ſuadente. ⁊ hec pena vr̄ extendenda ad conſen
tientes ⁊ defendere negligentes. ſ. ꝑto. Quintus cū conſules et
rectores euacuant iuriſditionem prelatorum faciēdo collectas in
clericis ⁊ admoniti nō deſiſtāt. ꝯ. de imu. ec. nō minus. ⁊. c. aduer
ſus. Sextus incēdiarii eccleſiarū. ſ. c. tua. Septimus cū infringit
eccleſiā. ſ. c. cōqueſti. Octauus cū minus canonice in papam ele
ctus ſe gerit ꝓ apoſtolico. ꝯ. de ele. lꝫ. qdā tñ hunc caſum nō ap
probāt. Nonus eſt cum quis falſas literas pape vel falſatis vtit̄
ſciēter. ꝯ. de fal. ad falſariorum. Decimus cum quis defert arma
ferrum lignamina galeas vel naues ſaracenis. ⁊ hoc omni tpe in
diſtincte. Itē cū exerceret in eoꝝ nauib᷒ regimen. vel galeis vel
aliqua rerū cōſilia vel ſubſidia īpendit marie tpe guerre. ꝯ. de iu
de. ⁊ ſara. ſignificauit. ⁊. c. q̄ olim. ⁊ euntes ſi capti fuerint ſerui
ſunt capientiū: vt in ꝓal. decre. ⁊. c. cū ad liberandā. Undecimus
cū ſcholares tractant de cōducēdo hoſpitio inqlino ſcholari irre
quiſito. ꝯ. de loc. ⁊ condu. c. j. qdā tñ nō approbāt hunc caſum
Duodecimus cū monachi ⁊ regulares ⁊ in ꝑſonalib᷒ cōſtituti ⁊
preſbyteri audiūt leges vel phiſicā. ꝯ. ne cle. vel mo. nō magne. c.

ſuper ſpecula. Decimuſtertius cū qs cōicat excōicato in crimine. ſ.e. nuper. Decimuſquartus exercens artem baliſtariorum et ſagittariorū ꝯ xpianū. ſ. de ſagit. c.j. nos aūt hunc caſum nō concedimus. Decimuſquintus. illi q faciūt ſeruari cōſuetudines vel conſtōnes ꝯ eccleſie libertatē. ſ.e. nouerint. Decimoſextus ſtatutarij ſcriptores ipſoꝝ ſtatutorū. Itē ꝯſiliarij ꝛ rectores vbi hmōi cōſtitutiones edite fuerint vel ſeruate. Itē illi q ſm illas iudicabūt ꝛ q iudicata in publicā ſniam redigēt. ſ.e. nouerit. ¶ † Mi-
3 nor aūt excōicatio ſiue ſuſpēſio q̄ priuat a cōione ſacroꝝ īfligit ipſo iure quo ad deū ꝓ quolibet mortali peccato. xj. q. iiij. audi. ſ. q. j. ipſi ſacerdotes. itē īfligit quo ad deū ꝛ quo ad eccleſiā minor excō. in octo caſib⁹ ipſo iure. Primus eſt cū qs ꝑticipat excōicato. xj. q. iij. ſicut excōicatos. ꝛ c. cū excōicato. ꝛ c. q cōicauerit. Secūdus eſt ſacrilegus. xvij. q. iiij. audi. Terti⁹ notorius fornicator ꝛ ſimoniacus. xxxij. di. nullus peccet. §. verū. Quartus ille q recipit eccleſiā de manu laici ſine cōſenſu epi. xvj. q. vij. ſi quis. ſ. de elec. quiſqs. ſ.e. tua. Quintus baliſtarij ꝛ ſagittarij. ſ. de ſagit. c.j. Sextus deſidentes: pauperū oppreſſores. manifeſti raptores publici vſurarij ꝛ meretrices. Septimus cū decedit in torneamētis. ſ. de tor. c.j. Octauus quicunq̄ eſt in notorio crie. lxxxiij. di. neq̄. xxv. di. illud. xiij. q. ij. pro obeuntibus. hi eīm ꝛ a cimiterio et
4 oblatiōib⁹ excludunt vt ex ꝑdictis no. († Puberes) hi ſunt quos non opꝫ pro abſolutiōe ad ſe ap. laborare ēt ſi ſunt excōicati (impuberes) vt hic ſiue clerici ſiue laici. Itē ſeruus verberās clericū in duobus caſibus. ſ. ſi ideo verberet ve dnīm ſeruitio fraudet: vel ſi dnīs ex ei⁹ abſentia graue dānū ſuſtineret. ſ.e. relatū. mulieres. ꝛ hoc ſi nō eſt grauis iniuria. Itē mulieres. ſ.e. mulieres. ꝛ c. ea. itē ſenes ꝛ valitudinarij. ſ.e. ꝙ de his. itē clauſtrales vbi enormiter non ſe leſerint vel epm vel abbatē percuſſerint. ſ.e. monachi. cum illoꝝ. Itē hoſtiarius ſi neceſſitate officij ſui aliquē leſerit non tñ enormiter. ſ.e. ſi vero. itē inimicitias capitales habentes. ſ.e. ꝙ de his decetero. itē grauiter infirmātes. ſ.e. ꝙ de his. itē mulctū pauperes. vt. ſ.e. c. ꝙ de his. ꝛ ab his tribus recipiēda eſt cautio ꝙ recepta oportunitate ſe pape vel eius legato pñtabūt. ſ.e. ꝙ de his ꝛ c. ea. Itē truncati mēbris. ſ.e. ea. ad oīa predicta hn̄ facit. ſ.e. quāuis incidēs. vbi habes ex q̄cūq̄ corpis īpotētia: vel quocūq̄ impedimēto canonico teneat pōt abſolui ſine miſſiōe ad ſe apoſt. ꝛ pōt abſolui prio īregſito epo q ſi nō pōt hri a q̄libet ſacerdote pōt abſolui. ſ.e. nup. in ſi. vel dic ꝙ tunc tñ ſacerdos abſoluet qñ diffi eſſe aliqd emergit quare nō ad excōicatorē nec ad epm mitti pōt ar. ſ.e. c. nuper. §. vlti. qdā adducūt aliū caſum ſi leuis ſit iniuria. ſ.e. peruenit. ſꝫ alij dicunt illam decre. loqui de ſpāli gratia (adinuicem) ꝙ eſt qñ vterq̄ alterum percutit (alterum) ꝙ eſt qñ vnus percutit aliū. ſꝫ non repercutit (excuſat) amiſſione abſoluentur tñ ab epo ſi ſint doli capaces (violenta) vnde non ſunt excōicati (ex odio) prius orto vel ex incidenti ludo.

Monachi vero (quodcūq̄) niſi ſit enormis leſio vel in abbatē vel in epm. ſ. eo. cū illorum (abbatis) ꝛ ſi abbatem non habet vel priorem abſoluet eum epus. idem dicimus ſi ſit in probatione. alij contra: quia non eſt perſona religioſa.

1 ☞ Percuſſus ab hoſtiario. tenetur probare de percuſſione habita ab hoſtiario ſi contra eum agere vult.
2 Si quis in libello vel inſultu percutiat clericum dr̄ excōicatus.

1 Si vero († Hoſtiarius) ꝛ ſi percuſſerit aliquem hoſtiarius ꝛ percuſſus de eo conqueratur ꝛ petat eū puniri vel ciuilr̄ vel criminalr̄ de iniuria agēda vel etiam petit eum denonciari excōicatum incūbit percuſſo probatio de malignitate ꝛ exceſſu habito ab hoſtiario primo ea rōne. qꝛ actor eſt ꝛ actori incūbit ꝓbatio. vj. q. v. actor ꝛ qꝛ quilibet preſumit bonus niſi ꝓbet ꝯtriū. ſ. de preſum. oudū. ꝛ ar. ſ. de reſti. ſpo. olim. iudex tñ ex circūſtantijs veriſſilibus attēdat ꝙ preſumat: qꝛ ſi mulcta preſumeret ꝯ hoſtiariū īponeret ei onus ꝓbationis (malignatus). i. ad irā ꝓuocatus vel. i. maligne agens ver odio ꝙ nō credo (abſolui) excōicatus enī eſt (arcēdo) qꝛ tūc inci-
2 dit in excōicationē (ex deliberatione). i. odio: vel ꝓprie ponit ex deliberatione: qꝛ etiā ſi ſine odio: ſciens tñ in bello vel inſultu percuteret clericū hn̄ eſſet excōicatus. ſed tñ non mittet ad ſe. ap. ſed nec excōicationē incurreret officialis ſi cōpeſceret eū vel ligaret eum aliter non poſſet cōpeſci ab iniuria alterius nec eſſet ſibi prelatus ſuos q hoc faceret: nā ex hoc non credimus ꝙ officialis vel quiuis alius q excōicationē vel peccatū icurrat. imo meret. xxiij. q. iij. fortitudo. ꝛ c. ſeq. ꝛ in ſi. q̄ſtionis. ij. v. q. vij. negligere. q. v. nō
☞ ceis. ar. ſ. eo. q̄to. († inferentē) ad ſui defenſionē: nā ſi percutiēs clericus non intenderet iterare percuſſionē in laicū nec laicus dubitaret ſuper hoc ſcꝫ ꝙ eum iterū percutere nollet clericus: tunc laicus clericū percutiens incidit in canonē. ¶ Sed ſi clericus iterū ſepararet ad percutiendū laicū. vel ipſe laicus de hoc probabilr̄ dubitaret: tunc ſi repercutiet: non incidit in canonem. ar. ff. ad. l. aquil. ſcientiam. §. qui cum aliter. ꝛ. l. ſed ꝛ ſi quecunq̄. C. quādo li. ſine iud. ſe vin. ꝛ C. ad. l. cor. de ſica. l. ij. (inferentem) quod ſi non ob ſui tuitionem clericum verberet. ſed ob rationem filij ſui vel vxoris vel patris vel fa. ſue vel etiam extraneorum: reſpondēt quidam quibus magis aſſentio ꝙ hoc faciendo nō incideret in canonem. ar. ff. ꝙ me. cā. iſti. §. vlt. ff. ad ſilr. l. j. §. ſunt ꝛ ad idem facit: qꝛ ꝛ ſocij iniuria propulſanda eſt. xxiij. q. iij. fortitudo. non inferenda. ꝛ ad idē facit. ſ. de reſti. ſpo. olim. nā ſolus epus cerdonē nō ſpoliauit hoſpitale ſed ꝛ alios comites habuit ꝛ tñ non ſunt excōicati: niſi modū exceſſerint. ſ.e. quāte. qd ſi qs vellet aliū occidere nōne eū rapies ꝛ ligabis anteq̄ eū occidē ꝑmittas. ar. xxij. q. ij. ne qs arbitret. imo ſi hic timore alium occidat non incidit in canonē. ſꝫ ſit irregularis. ſed ſi pro rebus occideret: ſecus qꝛ tunc excederet modum. ſ. de homi. ſuſcepimus. ꝛ idem etiam dicunt ꝙ non ſolum perſonas ſed etiam res ſuas defendendo vel etiam incontinenti recuperando vel etiam aliorū ꝙ plus eſt non incidit in canonē. ꝛ maxime ar. ad hoc. ſ. de reſti. ſpo. olim. ſ. de homi. ſuſcepimus. vbi dr̄ ꝙ tunc ſolum tenetur quando exceſſit modum. ar. ff. de his que in fra. cre. ait pretor. §. ſi debitorem. ad id ff. ad. l. cornel. de ſica. furē. ꝛ ff. ad. l. aquil. quēadmodum. item ha-
a beo. C. vnde vi. l. j. alij dicunt tunc ſolum non incidere in excōicationem. ſi perſonā quā defendit de illis perſonis eſt quarū iniuria etiā ipſius eſt qꝛ a ſe de iure pōt ſuā iniuriā repellere. ꝛ ſua iniuria eſt filij ſui ꝛ vxoris ꝛ aliorum quorūdā de quibus no. l ſum. de iniurijs (repellat) cū moderamine in culpate tutele: imo in caſu non incidit in canonem (venire) non cū excommunicatus eſt vel forte eſt excōicatus. ſed non mittit ad ſe apo. ꝛ hoc innuit litera preſens. hoc non credo. arg. ſequētis litere (matre) nomine matris intelligunt oēs aſcendentes noīe filij ꝛ oēs deſcendētes in collateralib⁹ vel affinib⁹ nō audeo extēdere ita ſicut ſunt ſupradicte.

Si vero aliquis (ignoret) ꝛ hoc ipm cōfitet quod ignorauerit. ꝛ idē dicimus ſi ſciebat. m. clericū. ꝛ eū percuſſit. ſꝫ nō credebat eum. m. ſed aliū. ar. ꝯ. ff. de iniur. cū qui (abſtinere) ſ. de vi. ꝛ ho. cle. c. ſi. ſ. de apo. c. j. contra ibi ſol.

1 ☞ Quāuis monachus vel conuerſus monaſterij non poſſit agere iniur. tamen ſyndicus monaſterij agit.
2 Iniciens manus in religioſam perſonam excōicatus eſt. hoc tamen fallit in ſeptem caſibus vt hic.

1 Non dubium. († cōuerſus). ſ.e. parochias. ꝛ c. ea. ex tenore. ꝛ lꝫ mōachus vel conuerſus monaſterij non poſſit agere iniur. tamen ſyndicus monaſterij agit ſicut dnīs de iniuria ſerui. inſti. de iniu. §. ſeruus. ꝛ ſeq. etiam ſi monachus remittat ſicut pater agit non obſtante remiſſione filij. ff. de pac. in perſona. monaſterium tñ iniuriam factā monacho remittere pōt ſed eccleſia non pōt remittere iniuriā factam clerico ſeculari. xvij. q. iiij. quiſquis. nec clericus iniuriā factam eccleſie in clerico. ſ. eo. cum deſideres. §. vlti. qd intelligo verum quo ad hoc quominus incidat in canonem.
2 ſed actionem iniur. remittere pōt. († conuerſos) hic ponunt due regule. Prima eſt ꝙ qui inijcit manus in religioſam perſonam excōicatus eſt que fallit in ſeptem caſibus. Primus eſt cum bono zelo. ſ. cauſa correctionis clericum verberat vt mater pater ſi. magiſter ꝛ prelatus. Scōs cum iocoſa leuitate. ſ. eo. c. j. ꝛ. ſ. eo. veniens. vniuerſitatis. ꝛ c. cum vol. §. ſi quis. Tercius cum inuenerit clericum turpiter agentem cum vxore. ma. ſol. vel ſi. ſ. c. ſi vero ſ. §. pe. Quartus ſi vim vi repellat. ſ. eo. ſi vero. j. §. antepe. Quintus cum ignorauit eum clericum. ſ. c. ſi vero. ij. Sextus cum inuenerit eum in apoſtaſie poſt tertiam monitionē ſibi ab epo factā vt ſe corrigat. ſ. eo. in audientia. ꝛ c. contingit. idē ꝛ ſi non cōmonitus. ſi tñ faciens guerrā ꝛ ſeditionē tyrānidi cū armis ſe muniſceat. ſ.e. cum non ab. perpēdimus. Alij tñ dicunt ſemper eſſe neceſſariam trinā monitionē. Septimus cū ſe prorſus transferunt ad actum ꝯtrium clericatui. ſ. qꝛ ſit miles vel bigamus. lxxxiij. di. quiſquis. alia regula eſt ꝙ ex hac cauſa excōicat⁹ a ſolo papa abſolui poteſt. de hoc no. ſ. eo. c. j.

Mulieres (ſui) vt ſerui de quib⁹ diſtinguas ſm ꝙ habes. ſ. eo. relatum nūquid idem in ſilijſſa. non videtur. qꝛ libere perſone ſunt ad eundem quo volunt ꝙ non eſt in mulieribus ꝛ ſeruis (romane) qui taliū abſolutionem concedet in abſentiam fieri per Dio. vel alios dele-
☞ gatos († vel mandato) ſi vero poſt mandatum penituit niſi reuocauit: nihilominus incidit in canonem. ff. man. ſi mandaſſet. ff. de procu. ſi vero moriatur anteq̄ fiat verberatio nō incidit: quia morte finitur mandatum. ff. man. inter ceteras. §. j. ſ. de offi. dele. relatum. ꝛ qꝛ ſub terra non ligat eccleſia. ſ. eo. a nobis. xxiij. q. ij. leg. ſi aūt non probibeat cum poſſit: incidit. ſ. eo. quāte. idem ꝛ ſi ratum habeat. C. de inceſt. nup. l. iiij. ff. de offi. procō. ſeruare. in ſi. ꝛ cum excōicatio nō cadet niſi in contumacē. xj. q. iij. nemo. ſi aliquis poſt mandatum peniteat: ſed ita tarde ꝙ reuocatio nō pōt ad mādatariū peruenire lꝫ de culpa valeat redargui ꝛ puniri tñ in canonem non incidit in quem nō incidit niſi q dolo fecit (mandatum) ar. ſ. de homi. pro humani.

P Oro (in fratres) non tamen regulares. ſ. e. monachi.

Nolli

Nulli ſe. (in priuilegio) generali.ſ.qđ omnibus excõicatis liceat cõicare ſine cã hoc em̃ eſt cõtra apoſtolũ q dicit:ſi qs frater nominatur inter vos fornicatoꝛ cũ hmõi nec cibũ ſumere.ij.q.j.multi.ſpeciale aũt priuilegiũ ꝛ multi hñt ꝛ in certis caſib⁹ ꝑpter diuerſas cauſas.ſ.eo.inter.cũ volũtate.ꝛin multis aliis.c.papa quotidie ẽt ex variis cauſis multis cõcedit licẽtiã cõicãdi ex cõicatis (vitari).ſ.de cleri.ex.mi.illud.itẽ lʒ ſint excõicati verberatores clericorum.non tñ ſunt excõmunicati quos no.ſ.eo.nõ dubiũ.

Parochianos conuerſos ſ.eo.non dubium.ſ.e.ex tenore(ordinis(no.quaſi dicat vim faciens:quia dicit ordinis.

Ex tenore tuarum. (ſocius)licet hic nõ iniungatur per iuramentum tñ excommunicatus eſt ſi verberat ſocium.

De cetero. (†dioceſano)nõ aũt ſacerdoti niſi in neceſſitate.nam tunc liceret ẽt laico.xvij.q.iiij.ſi quis ſua.xxvj.q.vj.§.vl.de conſe.di.vij.ſcðm eſt hoc ſpãliter ẽpis eſt ꝯceſſũ ꝛ idcirco aliis cõmittere non poſſunt.ff.de of.eius cui mã.eſt.l.j.ſ.de offi.dele.c.vl.Alii tñ dicunt ꝛ forte non male quod inferiores ẽpi hoc nõ poſſunt ſed miniſterium abſolutionis exercere poſſunt ad mandatum epiſcoporum.❡Item dicunt hoc nõ licere laicis nec ẽt forte aliis niſi ſacerdotibus plus placet quod ſacerdos poſſit in neceſſitate abſoluere ſua aut.ſ.de rep.in literis.(†ro.pon.)Idẽ dicendum eſt ſi ſit excommunicatus a quocunqʒ alio ꝛ ex quacunqʒ cauſa.quia ſi in articulo mortis abſolutus fuerit ꝛ poſtea abſolutus ſub debito iuramẽto ſibi ꝑcipiendũ eſt qđ excõicatoris cõſpectui ſe ꝑſentet ꝛ eius mãdata recipiet.ar.ſ.e.a nobis in ſi.niſi appellauerit excõicatus qꝛ tũc remitti debet ad iudi.ap.qui cognoſcere debet de cauſa:vt no.ſ.de offi.ordi.ad re.

O hec ꝛc.

Eã noſcitur. (impediri)puta qꝛ claudi vel ceci.licet autẽ ſint mãci non tñ ſunt impediti ad eundũ.ſ.eod.de his.vel dic qđ cũ oẽs tales ſunt miſerabiles perſone.oẽs bñficio huius decre.gaudebũt.(Paupertas)dũmodo habeãt vñ pegrinationem valeãt perficere alias ſecus.ſ.eo.qđ de his.(†Legatũ)no.nõ ſolummodo legatũ poſſe abſoluere de quo no.ſ.de offici.le.qđ trãſlationẽ:ſed etiã ad eũ remittũtur abſoluẽdi in caſibus cõceſſis:ſʒ nunqđ poterũt mãdata iniũgere illis q nõ ſunt de legatione ſua.ſi abſoluẽdi mittanꝰ ad eos.ar.qđ ſic.qꝛ ſi poſſunt abſoluere ꝛ mandare:multofortius abſolutis mandata facere ꝛ hoc dixerũt qdã.Alii tñ dicũt qđ ex quo abſolutus eſt cum amplius nõ ſit in periculo nõ remitteꝛ niſi ad propriũ legatum qđ em̃ poſſit abſoluere extra legationẽ ſuam cõceſſum eſt ꝑpter periculum more ꝛ mandata dare eſt acceſſorium abſolutioni q̃uis ergo dare ea poſſit acceſſorie.non tamen principaliter.

Cum nõ ab homine Qui clerici vel ꝑſbyteri (Enormitati)ſec⁹ ſi in his ſe nõ immiſceret:qꝛ tũc eſt monitio neceſſaria.ſ.e.in audiẽtia.ſed hic ſine periculo nõ poſſet monitio expectari.vel aliis vt no.ſ.de apo.c.j.(❡Coerceretur)ꝛ hoc intelligo qñ eum ſciat clericũ:qꝛ ſi alias quis clericum occidit ignorans eũ clericũ:forte qꝛ in nocte occidit eum.nõ credimus eum excõicatũ.credimus em̃ neceſſe eſſe ꝙ dolus interueniat ꝛ qđ clericum ſe percutere intendat.ſ.eo.ſi vero.

Cum deſideres (cõiones).i.ſibi cõmunicauit in mẽſa vel loquela vel hmõi(bñficiũ).i.ſniã beneficiãdo eũ abſolutũ vel beneficium vocat ſolẽnitatẽ q̃ ſit introducẽdo in eccleſiã cũ pſalmo pniali ꝛ aliis.ſ.e.a nobis(abſolut⁹).i.in eccleſiã introductus vel alia ſolẽnitas conſuetudinaria obſeruata.de qua habes.ſ.e.c.a nobis.vnde videꝛ aliquib⁹ ꝙ nõ eſt alia ſnia ferẽda ſuper abſolutiõe:niſi qꝛ ſolẽnitas ꝯſuetudinaria obſeruabitur:vel ſi feraꝛ ſnia abſolutiõis ſm̃ alios nõ tñ cõicabiꝛ ei niſi poſt obſeruatã ſolẽnitatẽ:vt hic.tu aũt dic ſemper ſi ſnia abſolutiõis ferẽda eſt qđ debet eſſe ꝑſens excõicatus vt per ſniam ſolẽnitas obſerueꝛ.et hic innuiꝛ.ꝛ ideo nunq̃ abſolutio excõicationis dãda eſt per procuratorẽ.nec obſt.qđ quiſqʒ poteſt facere ꝑ alium qđ per ſe põt:qꝛ illud intelligiꝛ vbi perſone non requiriꝛ preſentia.ſed in abſolutione ꝛ perſone preſentia ꝛ ſolẽnitas requiritur.fatemur tamẽ qđ ſi iuſta cauſa ſubeſſet qđ etiã in abſentia ꝛ per procura.abſolutio preſtari poteſt.ar.ij.q.v.quanto in ſen-
ª tentiis ª autẽ ſuſpẽſionis ꝛ interdicti põt dici cõtrariũ cũ ibi nõ requiraꝛ preſentia vel ſolemnitas.ar.ſ.eo.duobus.contra.ar.ſ.eo.nuper.in ſi.vbi diciꝛ qđ excõicatus minori excõmunicatione debet reconciliari:ſed nos intelligimus illam recõciliationem poſſe fieri ſine ſolẽnitate ꝛ ſine ꝑſentia perſone vt ibi not.(cõicauit)hec regula recipit exceptiones que in hoc verſu continentur ver.

velle lex:humile res ignorata:neceſſe.Vtile qꝛ vtilitas mea facit ſi non ſim in culpa vt non incidã.ſ.eo.ſi vere.itẽ vtilitas excõicati cui cõloqui corrigam.xj.q.iij.cũ excõicato.ſ.e.rñ.Lex.nam qꝛ eadem lex eſt viro ꝛ mulieri.mulier cõicans viro excõicato nõ incidit in excõicationẽ.xj.q.iij.quoniã multos.ſ.e.inter alia.Humile.ſicut in filiis:ſeruis:ancillis:mancipiis:ruſticis ꝛ ſeruientib⁹.xj.q.iij.qm̃.ſ.eo.inter alia niſi eſſent auxiliatores vel cõſiliatores in malo vt.eo.c.ꝛ.ſ.e.nuper.❡†Ignorata ſi ignorat excõicatum eũ qui pticipat.xj.q.iij.quoniã multos niſi eſſet ſupina ignorãtia.xj.q.iij.qđ ibi.Neceſſe:qꝛ qui in neceſſitate attractus cõicat excõicato nõ incidit ſecus ſi in cõditionali.xj.q.iij.quoniã multos.ſ.eo.inter.ſ.qđ met.cauſa.facris(Purgauerit).i.poſtq̃ in purgatione defecit.ante enim vitari nõ debet:vel ſi nõ deficit tamẽ vitãdus eſt ꝑpter infamiã ſi offert preſtare.ſ.de apoſt.tue.(ad cautelam).ſ.de ap.ad noſtram.de cõſe.di.iiij.ſi nullam(eccleſie generali purgauerit)contra.ſ.de ſeru.in or.fa.ex parte.

Veniens. (poneret)hic ſacerdos magiſteriũ habebat ſuper hanc mulierẽ.ꝛ ideo excuſaꝛ.ſ.e.c.j.nos dicim⁹.idẽ etiã ſi ſuper eã nõ haberet magiſteriũ vbi ſit ſpeciale cõtra turbãtes diuina officia:vt hic.ſ.e.cũ volũtate.Scðs caſus eſt ſi habet magiſteriũ ſuper aliquẽ.ſ.e.c.j.Terti⁹ eſt ſi clerici iocoſa leuitate ſe inuicẽ ꝑcuſſerũt.ſ.e.c.j.ꝛ dicũt qdã ſec⁹ ſi laicus iocoſa leuitate clericũ ꝑcuſſerit.qꝛ nõ eſt licit⁹ lud⁹ clericorũ laicis.ij.q.vij.laicos.Quartus ſi inueniaꝛ cleric⁹ cũ vxore matre:filia vel ſorore.ſ.e.ſi vero.Quint⁹ ſi eũ incõtinẽti repercutiat vel ſi ſua defendat.ſ.eo.c.ſi vero.ſ.de ap.ſigni.Sextus ſi ignorauit eũ clericũ.ſ.e.ſi vero.Septim⁹ ſi poſt admonitionẽ inueniaꝛ portãs arma.ſ.e.in audientia.Octauus ſi paterfa.aliquos clericos quos habet in familia.vel etiã antiquior cõſanguine⁹ iuniores cõſanguineos cauſa correctionis percutiat.ſ.e.cum voluntate.

Peruenit (modicam)hoc.c.loquitur de ſpeciali gratia.ꝛ hoc innuit dictio hic poſita:committendum.

Significauit. (excõmunicatio)ſic.ſ.de of.vica.romana.ꝛibi de hoc cũ excõicati eſſent cũ ſuis partib⁹.xj.q.iij.excellentiſſimus:vel dic qđ hic loquitur de participantibus in crimine.ſ.eo.nup.

Tua nos (incẽdiarii)hoc.c.intelligũt quidam generaliter de omnibus incẽdiariis.alii de incendiariis eccleſiarum.ſ.e.conqueſti.alii dicũt incendiarios non eſſe excommunicatos ipſo iure.ſed ex quo denunciati ſunt non poſſunt abſolui niſi per papam.

ª **De eminentiam.** (legati)de hoc no.ſ.de offi.leg.c.ꝙ tranſla.

A nobis fuit (furtũ)ſec⁹ ſi dixiſſet qcũqʒ in dio.mea:qꝛ tũc rõne delicti potuit in extraneos ſniaʒ ferre.C.vbi ð cri.agi opʒ.l.j.ꝛ in aut.qua i ꝓuin.ꝛ tũc ſi ſubdit⁹ ſu⁹ fecerit furtũ extra dio.nõ ligaꝛ ſecus ſi ferat ſentẽtiã ſm̃ verba decre.indeterminate:qꝛ tũc vbicũqʒ ſubdit⁹ ſuus fureꝛ ligaꝛ poſſet tñ dici nõ male qꝛ aliud eſt legẽ facere q̃ etiã ligat nõ ſubditos.viij.di.q̃ cõtra dũmõ talis ſit lex qualẽ iura ꝑcipiũt.di.iiij.erit.vnde ſi aliquis archiepiſcopus faceret legẽ qđ qcunqʒ archiepiſcopus ferret crucẽ in ꝓuincia ſua eſſet excõicatus lex nõ valeret:qꝛ nõ eſt generalis:ꝛ qꝛ nõ cõprehendit ſubditos:qꝛ nullus archiepiſcopus habet ſubditos archiepiſcopos ſed extraneos tantũ cõtra quos nõ licet facere legẽ:licet alias legẽ in ſubditis factã ſeruare teneanꝛ.ſi aũt patriarcha eẽt qui haberet archiepiſcopos ſuffraganeos ille hãc legẽ poſſet hñ facere qꝛ in ſubditis.Itẽ aliud eſt ſententiã ferre que fertur cauſa cognita qđ qlibet põt ratiõe delicti ibi cõmiſſi in dioceſi:vt in aut.qua in ꝓuin.ſed rõne cõmittẽdi delicti ferre nõ põt puta excommunico te de aliena iuriſdictiõe ſi hoc egeris vl etiã ſi dicat excõico oẽs q hoc egerũt(autoritas).i.niſi ex ſpãli autoritate ſuperioris ſibi cõceſſum ſit:ꝙ etiam nõ ſui ſubditi aſtringanꝛ eius ſnia.

Conqueſti ſunt (ſacrilegos)non intelligo de omnibus ſacrilegis ſed de effractoribus ꝛ incendiariis eccleſiarum.arg.xj.q.iij.canonica.xvij.q.iiij.omnes eccleſie.

Perpendimus (occiſus)cõtrariũ vꝛ qđ.ſ.pri.dixit.ſ.ꝙ fuit patibulo ſuſpenſus.ſed reſpondeo qꝛ diuerſimode narrabiꝛ factũ quidã tamẽ dicebant ꝙ ſuſpẽſus fuit alii ꝙ in bello interfectus ꝛ his reſpõdit(coganꝛ)qꝛ enĩʒ clericalẽ abiecerat habitũ ꝛ arma portabat hoc licuit.ſ.de priui.ex pte tua.ꝛ no.ſ.de apo.c.j.

Vniuerſitatis (abbas)ẽpo aũt nõ lʒ ex cã ꝓpriis manibus aliquẽ verberare.lxxxvj.di.nõ liceat.C.de epi.aud.neqʒ propriis.

ª ❡In ſentẽtiis. adð car.i ꝯſil. xx.lcl.ad dubia. ſingulariter co.q.i ſine.

In audientia. (commoniti)maxime.idem enĩʒ eſt ſi nõ admoneantur.ſ.eo.perpendimus.ſ.de priui.ex parte tua.ꝛ no.ſ.de apo.c.j.

Uod de his (†in mortis)No.periculū mor
tis hic aliud dici quã quod eſt
per infirmitatē verbigratia ſi ſit in periculo propinquo
puta morti ſi timeat hoſtem vel predonem vel crudelitatem ho
minis potentis aut odium ſpeciale alicuius ſi nauigaturus ſit vl'
loca inſidioſa tranſiturus ſit.ff.de dona.cauſa mor.l.iii.ꝛ.iiii.(vl'
paupertate).ſ.e.ea nos.contra ſed hoc nomen tantum ſoluit cō
tra(infirmitate)no.non ſolum infirmitatē ex qua imminet mor
tis periculū.ſed ꝛ illā per quā ire ad ſe.apo.impeditur excuſare.
1 Sacrilegiū vñ dicat.ꝛ qbus modis committat ſacrilegiuꝫ.
2 Neceſſe eſt interuenire abſolutionem ex tot cauſis:ex quot preceſ
ſit excommunicatio.
3 De crimine ſacrilegii licet agere ciuiliter.

Um pro cauſa ſꝫ denūciationis quia
hic.H.denunciabat ar
chi.peccare ex eo ꝙ ſe ingerebat cōioni hominum.vel
etiã ſup hoc officiū iudicis implorabat.ſꝫ archi.rñde
bat dicens ſe abſolutū ꝛ ſup hec lr̃as oñdebat.ſed.H.replicabat
qḋ cū eſſet excōicat⁹ ex duab⁹ cãis ꝛ lr̃e tñ de vna facerēt mētio
nē qḋ nō debebat reputari abſolutus ꝑ vtraqꝫ(violatione)non
qḋ eſſet excōicatus ipſo iure ꝑ violatione clauſtri.ſed ꝑ hoc fuit
1 in eū lata ſnia(†violationē)ſacrilegiū dicit̃ quaſi ſacri lediū ꝛ cō
mittit̃ qñqꝫ ſacrilegiū rōne rei puta cū res ſacro vſui deputata
vſurpat̃.Circa hoc mēbrū diſtinguit̃.qñqꝫ aūt cōmittit̃ auferen
do ſacrū de nō ſacro ꝛc.xvii.q.iiii.qſqs large āt ḋr cōmittere ſa
crilegiū trãſgreſſor iuriſpublici ꝙ cōſiſtit in ſacri ꝛc.di.i.iuſpu.
Itē q articulos fidei ꝑcepta vel ꝓhibitiōes negligendo vel ne
ſciēdo vel violat vel offendit.Itē q diſputat in iudicio principis
vel iudicat niſi manifeſte cōſtaret illud eſſe cōtra deū:itē q publi
ca officia cōmittit iudeis itē qui rē datã eccleſie accipit vel reti
net cōtra eius volūtatē.xvii.q.iiii.§.ꝙ antē.ꝛ.c.veniēs cōſtitutū.
xii.q.ii.nulli.itē eſt ſacrilegiū rōne pſone cū pſona eccleſiaſtica le
dit̃.xvii.q.iiii.ſi qs ſua.pena aūt ſacrilegii ſꝫ legē cū qs iniuriat̃
clerico:eſt.C.de epiſ.ſi qs in hoc.in arbitrio iudicis.ff.ad.l.
iu.pe.l.i.§.i.ꝛ.l.ſacrilegiū ſm canōes eſt vt.xvii.q.iiii.ſi qs ſua.ꝛ ſi
fiat ſacrilegiū in reb⁹ eſt excōicatus minori excōicatiōe ꝛ pena ēt
pecuniaria imponit̃.xvii.q.iiii.ſi qs cōtu.ſi qs inuē.ſi qs de iteꝫ
eſt ſacrilegus cōne.loci:vt hic vbi eſt pena arbitraria(duplicē).i.
2 ab iniectiōe manuū ipſo iure ꝛ violatiōe clauſtri ab epo latã(†ex
cōicatã)qꝛ dicit qḋ anteꝙ excōicatus ſatiſfaciet appet cū per ta
lē abſolutionē nō eſſe liberatū.ſ.de of.or.ex parte.ex tot eñ cau
ſis neceſſe eſt interuenire abſolutionē ex quot ꝑceſſit excōicatio
ar.ii.q.iiii.§.notãdū.ver.de pluribꝰ.de pe.di.v.§.i.ff.de no.oper.
nū.de pupillo.§.ſi ex pluribꝰ.nō eñ valet qḋ pꝰ obreptionē obti
net.ff.de fideiuſ.l.i.ff.de na.re.l.ii.ſ.de re iudi.cū olim.in ꝯtrariū
vr̃ ꝙ nō ſolū falſa cã ſꝫ etiã nulla liberat.ſ.de cōuer.cōiu.ex pte.
inſti.ex qui.cau.ma.§.ſemel.ff.de ma.vin.inſu.§.i.ꝛ.l.ſi pater.§.
i.ff.de dolo.ſi ſeru⁹.ff.de pig.act.ſi rē.§ oēs.Solu.dixerūt qui
dã nullū poſſe pluribus excōicationibꝰ ligari ꝛ ſm eos ſemper te
net abſolutio.alii dicunt qḋ quis poteſt pluries excōicari.ꝛ hi
diſtinguūt:qꝛ ſi indeterminate eſt abſolutus nulla cauſa expreſ
ſa:tenet abſolutio.ſi vero ſit cauſa expreſſa ab illa tantū excōica
tione abſolutus erit.ff.de accep.pluribus.C.de ꝓcura.maritum.
alii diſtingunt an ſcienter vel ignoranter omiſerit exprimere.ſ.
de reſcr.ſuper literis alii indiſtincte dicūt ſemper tenere abſolu
tionē.ſed eſt cogendus ad ſatiſfactionem tanꝙ eſſet excōicatus.
nos aūt diſtinguimus an ſit vna ſentētia tantū ligatus licet ex
pluribus cauſis ita qḋ ex nulla per ſe ligaret intelligeret:tūc te
net abſolutio niſi talis ſit cauſa ꝗ expſſa abſolutionē nō obtinuiſ
ſet.ſ.de offi.or.ex pte ꝗuis illã decre.quidã intelligant qḋ ſit ab
ſolutus ſed in penã mēdacii ꝛ pro mãdatis recipiēdis mittit̃ ad
papã.ſi vero ſit pluribus excōicationibus ligatus nō erit abſo
lutus niſi ab omnibꝰ abſoluatur.ꝛ ita loquitur hic ꝛ.i.e.officii.
Idē ꝛ dicimꝰ ſi vna excōicatione ſit ligatus.ſed ex pluribus cau
ſis ſed iudex expreſſit qḋ ex qualibet earū eſt excommunicatus.
3 vel alias eū ſic intellexiſſe apparet.(†fine)no.ꝙ licet agere de cri
mine ſacrilegii ciuiliter:ſicut de aliis criminibus ad ſuū intereſ
ſe.Itē licet augeatur iniuria propter ſacrilegiū nō tñ introduci
tur actio iniuriarū nec ex legibus nec ex canonibus qui induxe
runt accuſationē de crimine ſacrilegii.imo omnes canones ꝛ le
ges que loquuntur de ſacrilegiis ſemper penas corporales vel
ſpirituales infligunt vel pecuniarias.ꝛ ille fiſco applicãtur.xvii.
q.iiii.c.quiſquis.ꝛ.c.ſeq.ſ.de pe.preſbyteri.ff.ad.l.iu.pec.l.iiii.§.
i.ꝛ.l.ſacrilegii.ꝛ hic.
1 Nunquid epiſcopꝰ poſſit ſuſpēdere clericos.ꝛ vide in nu.2.
3 An ſit neceſſaria monitio in interdicto ꝛ ſuſpenſione.

A Nobis (recipienda)ad hanc q̃ſtionē nō rñ
du ſed tu rñde.ſed poſt ꝙ fuerit abſo
lutꝰ poſt mortē eccleſia ꝓ eo orabit ꝛ pro eo recipiet̃
eleemoſyna ſed an nō(interdictū).i.e.inq̃ſitioni.re
1 laxaret̃.i.abſoluet̃ ꝑ ſententiã ad excōicatiōe vel ꝓtō.(†abſolu
tionis)ſed nunqḋ baptizabit̃ ſi vnus illud q̃ſitū eſt nō.ꝛ eſt eō
diuerſitatis.qꝛ ꝑ baptiſmū tñ caracter infigit̃ anime que ſepara
ta eſt a corpore q̃ habuit baptiſmū flaminis.ſ.de ba.debitū ſed
in abſolutiōe ab excōicatione nullus caracter infigitur anime:
imo ſicut dicitur poteſt eſſe qḋ non erat excōicatus quo ad deū
nec animam:ſed tãtū quo ad eccleſiam ꝛ corpus(ligaſſe).i.liga
tos vl' abſolutos denūciaſſe(legatur).xxxiii.q.ii.ſane(ab ea)que
re non ſicut in articulo mortis nō abſoluuntur a ſimplici ſacer
dote.ſ.eo.non dubium.rñ.quia iam poſt mortem non eſt pericu
2 lum in mora ꝙ eſſet ſi viueret infirmus(†indulgemus)dicunt q
dam hic qḋ id qḋ dicitur nō eſt ſeruandū in hereticis qui tem
pore mortis reconciliari petunt ſed preueniuntur morte.ar.pro
eis.xxvi.q.vi.his qui ꝑ tempore.in fi.ſed nos credimus.ſ.qꝛ ſi in
eis apparuerunt ſigna penitentie ꝙ abſolui debent ꝛ reconcilia
ri.vt.xxvi.q.vi.qui recedunt.ꝛ.c.ſe.de cōſe.di.iiii.egrotantes.ꝛ.c.
preaſſe.nō cōtradixit.qꝛ finis.c.nō reſpexit proxime propoſitū ſꝫ
principiū.c.vbi dicit̃ ꝙ ſi aliqui etiã in mortis periculo conſti
tuti velint cōfiteri ꝙ recipienda eſt eorū confeſſio.ſed tunc eſt dif
ferentia inter hereticos ꝛ alios:qꝛ etiã tūc heretici nō recōcilia
buntur ſine ſolēnitate que eſt.i.q.vii.quot.ꝛ.c.ſaluberrimo.ꝛ.c.
cōuenientibus.ſed ſi ad eã neceſſitatē veniat ꝙ cōfiteri nō valeat.
preceſſerint tamē ſigna pnie:tūc etiã ſine premiſſa ſolēnitate re
cōciliabit̃ etiã hereticus.lex enim que aliud ſtatueret.inhumana
eſſet(fiat)nunqḋ corpus extumulabit̃(ad ſatiſfaciendū)de eo
pro,quo erat excōicatus ꝛ ſic excōicatio reputat̃ ꝑ lit.cōtr.vt te
neant̃ heredes ſatiſfacere.ꝛ ſic intelligit̃.ſ.de rap.in literis vel
dic vt no.ibi(pſalmo)ad hoc.ſ.e.c.cū deſideres.gl.ii.ꝛ gl.i.in ec
cleſia inductus.ꝛ optime facit ad materiam que ibi continetur.
1 Stipulatio continens factum negatiuum non tranſit ad he
redem promiſſoris niſi de ipſo fiat mentio.ꝛ in nu.5.
2 Actio inepte ꝑpoſita in interdicto ſpoliatoris an vitiet libellū.
3 Condemnatio ſuper intereſſe videtur poſſe eſſe incerta.
4 Valet argumentum per deductionem ad abſurdum.
5 An ſtipulatio facti affirmatiua trãſeat ad heredes ſtipulatoris.

1 Uper a nobis. (†in cuſtodia)nō videt̃
vis eſſe ſiue clauſus ſit in
carcere ſiue ligatus funibus ſiue cuſtodibus vallatꝰ ne
ire poſſit quo velit omnes enim iſti in cuſtodia ſunt.quia cuſto
diunt̃ ne quo velint abire poſſint.ꝛ hoc bñ eſt violētia in pſona
qñ hec iō fiunt vt ſic in cuſtodia detineat̃.ſed qñ nō ſit vt in cu
ſtodia detineat̃.ſed vt fiat alias iniuria alicui clerico:puta qꝛ po
tētes ſunt inimici alicuiꝰ clerici ꝛ obſidēt eū in aliquo clauſtro
vel caſtro vel etiã claudūt eū in domo.nō vt eū ibi cuſtodiãt ſed
vt ſibi inferãt verecūdiã.nō credimꝰ eū in cuſtodia vel carcere te
tineri:qꝛ hoc nō intendūt nec violētiã in perſona eiꝰ faciūt nec
in his rebꝰ quas corpore ſuo tenet vel que ſibi inherēt.(Eua
2 dere).ff.ex qnib.cau.ma.ſuccurrit̃(†violētiam)violētia aūt eſt ſi
quis teneat clericū ꝑ veſtes vel etiã ꝑ frenū equi cui inſidet cleri
cus:qꝛ ſic vis ſibi infert̃ ne abire poſſit quo velit ſi enim quis vio
lenter auferret rem a clerico.excōmunicatus eſt.ꝛ videt̃ hoc verū
etiã ſi ille qui auferret haberet dñium equi vel veſtiū ablatarū.
Idem ſi haberet poſſeſſionem ſi forte cōmodaſſet:qꝛ tunc non li
ceret ei rem auferre niſi completo vſu ad quem commodata eſt.
ſ.cōmo.c.i.ſed videtur ꝙ ſi occideret equum ſub clerico vel de
turparet veſtes vel laniaret in dorſo clerici etiam in iniuriā eius
qḋ nō ſit excommunicatus:qꝛ nulla violētia eſt ſed iniuria tan
tū.qꝛ non dicitur iniuria manu fieri niſi pulſetur vel verberetur
ff.de iniur.l.cor.in prin.di.it̃ etiã large pulſari ſi per frenū vel ve
ſtes detineat̃.ſed nō di.it̃ pulſari ſi equus eius occidit̃ vel veſtes
lanient̃.ꝛ in excōicationē nō incidit niſi qui manus iniecit vio
lētas.xvii.q.iiii.ſi qs ſu.ꝛ pene ſunt molliēde.de pe.di.i.pene aliq
nūt videt̃ ꝙ ſi hec iniuria fiat clericis ꝙ eſt excōicatus in perſo
nã enim fieri videt̃ iniuria q̃ ſit in veſtibus quibus induitur vel
in equo quē equitat vel quē manibꝰ tenet.Secus aūt ſi nō tene
ret veſtes vel equū ſed iuxta eū eſſent.qꝛ tūc nō ſit violētia perſo
ne.ſed in predictis caſibꝰ non ſit violētia in perſonã eius vel in
iuria qḋ ſufficit.i.e.cōtingat.ſecus aūt ſi furto auferret corrigiã
qua cinctus eſſet vel veſtē qua eſſet inductus:qꝛ nulla eſt violen
tia perſone q̃ nō ſentit.ꝛ in talibus volūtas ꝛ intentio eſt mal
tū attendēda.ar.ff.de fur.verū.ff.ad.l.cor.de ſic.licet dicãt aliqui
ꝙ nec ſemp volūtas vel intētio eſt attendēda.ſed ipm factum vt
apparet in eo qui nō cã iniuriãdi ſꝫ cã lucrãdi res aufert clerico
qḋ dicimus:ergo nō incidit in canonē qui metu cōpellit queꝙ
clericū ſibi dare aliqḋ vel q metu cogit aliquē exire de domo vel
fundo quē poſſidet.ꝛ poſtea eū fundū capit.ad hoc enim vt inci
dat in canonē opꝫ qḋ in perſonã iniiciat manus violentas vel
etiã in res que ſunt circa perſonã vel quas tenet:qꝛ tūc ſemper
ḋr vis fieri perſone:vt in.c.ſi quis ſuadēte.ſed in aliis ꝑxime pre
miſſis caſibus non ſit vis in perſona:nec in rebꝰ que perſone ad
herent:vel quas perſona tenet.Iteꝫ dicimus qḋ nō incidit quis
in canonem in caſibus vbi licet ſua etiã autoritate rem inuadere
vel vim vi repellere:vt.ſ.de lo..propter.ſ.de preca.c.ſi.ſ.de reſt.
ſpo.olim.ſ.eo.c.iii.(conſilium)etiam ſi alias factusꝰ erat id pro
quo eſt

quo eſt excõicatus.nam ſi in aliis pſtaret ſibi fauorẽ nõ eſſet ex-
3 cõicatus maiori excõicatiõe(†orando)nullo modo debem⁹ ora-
re vbi excõicatus orat:q2 videmur ſibi cõicare cũ eũdẽ deũ ſimul
p eodẽ.ſ.p populo xp̃iano rogem⁹.vñ etiã ſi ſit excõicatus extra
eccleſiã.⁊ audiat miſſam ſtatim ſacerdos debet ceſſare ⁊ alij orã-
tes recedere niſi forte incepiſſet cõionẽ miſſe q2 tũc debet ibidẽ p
ficere miſſam:q2 non capit diuiſionẽ.vij.q.j.nihil.⁊ etiam tunc
ſcholaris qui eũ iuuat cũ eo remanere põt.ſed ſi incepiſſet veſpe
ras poſſet alibi finire.Item ſi in eccleſia eſſet excõicatus nõ cã
orandi:ſed p alio ſuo negocio nõ video quare in eadem eccleſia
orare nõ poſſet q2 ſibi nõ cõico in oratiõe:q2 nõ orat.alij contra
(comedẽdũ)idẽ eſt ⁊ de omnib⁹ aliis nã neqz veniẽdo neqz cõſe-
dendo in aliquo conſilio ſibi cõicare debet ⁊ hoc expreſſuz eſt.xj.
4 q.iij.excõicatos.vt ſequitur(†⁊ aliis prohibitis)⁊ no.quia non
dicor cõicare excõicato.licet ego ⁊ ipſe ſim⁹ in aliqua domo.ego
pro meis negocijs ⁊ excõicatus pro ſuis.ſed ſi ego ⁊ excõicatus
ſimul iremus ad papam vt pro eodem rogaremus.hic bene inci-
derem in excõicationez.ſed ſi ego ⁊ excõmunicatus habitaremus
vnam ſolã camerã cõem.bene lz mihi cum excõicato viuere ⁊ eſſe
in eadem camera ⁊ iacere ⁊ comedere.ſed non in eadem menſa
vel in eodem lecto.q2 hoc non põt eſſe ſine volũtaria cõione.ſed
in alio caſu ſuo iure vtat.J.eo.ſi vere.ſed vr ꝙ in eadẽ domo non
debeat eſſe ſecum.xxiiij.q.j.c.omnibus.⁊.c.ꝯ qui ſed reſpon.ꝙ il
lud fuit de ſuperabũdãti iuſtitia.preterea aliud eſt dimittere de
hiriis propter preſentiã excõicati qđ eſt bonũ.⁊ ſic loquit̃.c.oĩs
qui.⁊ aliud dimittere ius ſuũ qđ non eſt bonũ(talis)etiã ſi ſit de
aliena dioce.⁊ eſt caſus ſpãlis vbi quis põt ligari ſnia nõ ſui iu-
dicis ⁊ abſolui.ſed cõtra.ſ.de pe.⁊ re.qđ aũt.ſ.eo.a nobis.ſed nõ
dicte.Dic hunc ligari ſnia excõicationis nõ hoĩs ſed potius ca-
nonis.ſed non põt abſolui niſi ab excõicatore propter iniuriam
que ſit eius ſnie.⁊ ſic non ſunt cõtraria:q2 ſnia nõ dz tenere niſi
illos de quibus ⁊ inter quos eſt actũ.C.res inter alios act.ſ.de ſi
de.inſtru.inter dile.ff.de ex rei iud.l.cõqueri.¶Itẽ non ob.ꝙ
ſentẽtia nõ debet augeri ex poſtfacto.ff.de dam.infe.dãni.§.ſi his
ff.de iudi.nõ põe vbi dicit ꝙ in his que poſt ſniam accidũt.no.
in.o.eſt (cõicet)direc.ſecus ſi indirecte.nã ſi quis excõicatus eſt:
q2 alij guerrã facit ſiue eccleſie ſiue clerico ⁊ iterũ inſurgit alius
cõtra eundẽ.vere hic auxiliabitur excõicato.in crimine.q2 meli⁹
guerrã poterit facere tñ non eſt excõmunicatus ſi hoc non inten
5 dat.(†ſpecialiter)not.epiſcopũ poſſe diſpẽſare in omnibus que
non ſunt ei prohibita.ſ.de ſpon.cum apud.xvj.q.j.ſunt nonnul
6 li.ſ.de te.or.dile.(†ſpecialiter)⁊ hoc verũ eſt tam in maiori ex-
cõmunicatione ꝙ̃ in minori ꝙ abſolui põt ab epiſcopo vel ſacer
dote proprio.niſi conditor ſibi abſolutionẽ retinuit niſi in quin
ꝙ̃ caſibus in quibus inuenimus a ſe.apo.retentum primus eſt in
iniectione manus in religioſam perſonam.xvij.q.iiij.ſi quis ſua.
ſcđs eſt in fractione eccleſie.ſ.eo.cõqueſti tertius eſt in eo qui fal
ſat literas ſe.apoſto.ſ.de cri.fal.ad falſariorũ.quartus in eo qui
cõmunicat excõmunicato in crimine hic.quintus in incẽdiariis
vt not.ſ.eo.tua(verũ)redit ad primũ caſuz.ſ.qñ cõicat crimino
ſo in crimine(officiale).ſ.vt ſit aliquis de caſibus quos not.ſ.eo.
c.primo.tamẽ eſt ſemper eps requirendus ꝙ ſi non poterit ha-
beri ſufficit ſimplex ſacerdos.de hoc no.ſ.eo.c.j.(ſcđm).ſ.ſi excõ-
7 municato communicat.ſed non in crimine(†reconciliari)cum
pſalmo penitentiali vel per autoritatem epi vel ſacerdotis qui
dabit ſibi licentiã vtendi ſacramentis eccleſie non antẽ debet in
duci in eccleſia cũ non ſit extra.⁊ per hoc apparet differentia in
ter excõmunicatum minori excõmunicatione ⁊ quẽlibet crimino
ſum:q2 licet ambo anteꝗ̃ peniteant ſuſpenſi ſint quo ad ſe a per
ceptione ſacramentorũ.j.q.j.ſacerdotes.tñ criminoſi ſine vlla ſo
lenni recõciliatione reſtituunt̃ ſacramentis eccleſie per ſolã peni
tentiã.ſed excõmunicati minori excõicatione nõ reſtituunt̃ ſacra
mentis ſine ſolẽni recõciliatione:vt hic.¶Itẽ etiã in penitenti-
bus ſolẽniter.xxvj.q.vj.c.fina.⁊.ſ.de offi.ar.hi.c.j.ſ.⁊.in.nec cre-
dimus hãc reconciliationẽ diſpenſationẽ dici(a ſuo)nõ ab alie-
no.non eñ cuilibet licet eum abſoluere.ſed tantum ſuperiori vel
aliũ eius autoritate.ſ.de pe.qđ quidam.⁊ ca.omnis.

Uod in dubijs. (multos).xj.q.iij.qm̃ multos.(mnodandi) per ſententiã(cõicat)perſone excepte per canonẽ hoc
nõ placet q2 in hoc credimus ꝙ perſone excepte cõmu
nicare debẽt.ergo hoc.c.loquitur de aliis perſonis non exceptis
que etiã hoc caſu.ſ.quãdo ſnia lata eſt vt ſit excõmunicatus cum
ſuis participibus ipſo iure incidũt in canonẽ(excõicauit).xj.q.
iij.excellentiſſimus(†participibus)ſed ſi idẽ excõicator partici-
pat vel fauet nũquid incidat in excõicationẽ:rñ.ſic.q2 a ſe ligat⁹
non eſt ſed a canone.ſ.c.proxi.ſed quid ſi excõicaſſet aliquẽ cum
omnibus qui dediſſent ei auxilium ad illud faciendũ.⁊ hic excõi
cator fuit de illis auxiliatoribus nunqd erit excõicatus.rñ.nõ:q2
hic nõ põt dici qđ ſit excõicatus a iure ſed a ſe tñ.ꝙ eſſe nõ põt:
q2 nemo ſe põt abſoluere ⁊ cõdemnare.ſz ſuperior tñ.xxj.di.infe
rior vñ dicimus qđ in pmo caſu.ſ.qñ cõicat excõicato a ſe.qđ ſu-

perior abſoluet.ſ.e.nup.(⁊ ipſi)q excipiunt̃ p canonẽ nõ pl3 ſed
alij(⁊ ipſi)ſi ſunt de iuriſdictiõe excõicatoris.ſ.e.a nobis.ſ.de
pe.⁊ re.qđ aũt.lz eñ ſnia excõicatiõis late a canone oẽs tenẽtur
vt.ſ.eo.nup.ſnia.tñ hoĩs nõ tenentur(incurrunt ipſo iure.

Nter alía. (agẽte(in perſonis ꝯtẽtis.xj.q.iij. quoniam multos.⁊ in oĩbus aliis
vbi eadẽ eſt rõ:vt no.ſ.de do.veritatis.(†ſolute)pater ⁊
mater dñs ⁊ patron⁹ hac occaſione.ſ.q2 obnoxietati ſunt ſubie-
cti:nõ tenent̃ cõicare filio liberto ſeruo:imo pre aliis eos vitare te
nentur ⁊ peccãt ⁊ in excõicationẽ incidũt ſi eis cõicãt cũ a ſua co
habitatione eos repellere debeãt.xlvij.di.§.neceſſe.xxvij.q.j.de ſi
lia.ſed alia ratione poſſunt eis cõicare.ſ.vt ab eis debitũ recipiãt
ſiue in alimẽtis ſiue in aliis.J.eo.ſi vere(ſolute)inter quos repu-
to ruſticos ⁊ ſeruientes.⁊ ita ſublata eſt cõtrarietas.c.ſi vere.xv.
q.vj.nos ſanctorũ iuratos.xj.q.iij.excõicatos quouſqz.vel dic qđ
illa capitula habent locũ ſentẽtia excõicationis lata vſqz ad ſa-
tiſfactionẽ(ſolute excõicati tamẽ petere nõ poſſunt.ſed peccant
niſi faciãt(neceſſitatis)magne.Itẽ ſupple.vel vtilitatis de qua
loquitur.xj.q.iij.quod predeceſſor.J.t.ſi vero.Inno.

Um illorum. (†factum)rita non eſt pro-babilis ignorantia in facto
ſuo.ff.p ſuo.l.vlt.in ſi.⁊ idcirco nõ põt diſpẽſare eps.ſed
ſi ignoraret excõicationis ſententiã in ſe latam nõ ſit irregularis
celebrãdo.ſ.de cle.ex.mi.apoſtolice(ordinibus)⁊ bñficiis.ſ.de
cleri.ex.mi.poſtulaſti(reliquis)ſi per facti vel iuris ignorãtiaz
ſine ordinati(abbates)idẽ intelligo de quolibet priore vel prela
to regulari.ar.ſ.e.monachi vbi loquũtur de regularib⁹ qui ha-
bent priores nõ abbates.in nõ regularib⁹ ſecus.ſ.eo.porro.Itẽ
ſecus in tẽplariis ⁊ hoſpitalariis q2 magiſtros laicos habent ſz
per priorẽ qui debet eſſe ſacerdos abſoluunt̃.J.e.canonica(prela
tis).i.abbatibus ad quorũ monaſteria tranſierunt.⁊ eſt no.qđ
tenet monachatus excõicati.ſed melius facit qui ſcit ⁊ nõ reci-
pit:nec in pbatione abſoluere põt(talib⁹).ſ.excõicatis ante mo
nachatũ.⁊ ſi clericos percuſſerũt qñqz alias in canonẽ inciderũt
late ſentẽtie(effuſioni).i.mortẽ.nã licet ſanguis de naſo exierit.
nihilominus abſoluere poterit.⁊ idẽ intelligim⁹ ſi os capitis fre
gerit oĩmodo mors ſecuta nõ fuerit vel mẽbrorum mutilatio vt
põt dici qđ omnis grauis leſio intelligit̃ ⁊ hec diſcretio iudici cõ
mittit̃.⁊ hoc plus placet(percuteret)poſt monachatũ(facti)de
ignorãtib⁹ factũ videt̃ ꝙ etiã ſi nõ peccẽt tamẽ nõ reciperẽt ordi
nis executionẽ:q2 nõ eſt ſuſceptibilis talis executionis.nec etiaz
ignoranter recipiẽdo ſit irregularis.ſ.de cle.ex.mi.apoſtolice.
(†iure)no.mitius agi cũ ignorãtib⁹ ius poſitiuũ.C.de in ius vo.
l.ij.ſecus de ignorãtib⁹ ius naturale.ſ.de diuo.gaudem⁹(abba-
tes)no.abbates diſpẽſare in ordinib⁹.ſ.de eo qui fur.or.ſuc.c.ij.
⁊ intelligũt quidã eũ poſſe diſpẽſare ſiue irregularitatẽ incurrat
ante ingreſſum monaſterij ſiue poſt.alij tamẽ dicũt ⁊ melius qđ
tantũ de his loquitur qui ante monachatũ irregularitatẽ incur
rerũt (diſcretus)q2 cõtra diſcretũ facile preſumit̃.C.qui ⁊ aduer.
quos.l.j.ff.de proba.cũ de indebito.⁊ indiſcretus dicitur pati in
iuriam ſed non facere.xv.q.j.illud.ff.de ſic.infans.

Emonialibus. per epm̃ etiam ſi mona-ſterium ſit exemptũ(epi
ſcopum)hec enim muliebri ſexui non conueniunt.ſ.de
pe.⁊ remiſ.nona.(epm̃)⁊ ſi monaſteria ſint in diuerſis dioce.per
ambos abſoluantur ar.ſ.c.proxi.
1 ☞ Quando liceat inire cõtract⁹ cũ excõmunicatis.⁊ in nu.2.
3 Percutiens clericum excommunicatum an incidat in canonez.
1 I vere. (permittimus)hec permiſſio eſt iuris (†cõuenerit)hinc colligit̃ qđ ad vtilita
tẽ ſuã licet cõtractus cũ excõicatis inire quidã tamẽ hoc
intelligunt quãdo iam erat conducta nauis ſed nondũ termina
tum ad quem portum debeat applicare ⁊ arre date inde ſequun
tur.de excõicato videt̃ qđ nullus cõtractus cũ eo initus valet q2
ſit cõtra aplm̃ q dicit nõ miſceamini fornicariis.i.excõicatis no
minatim ppter fornicationẽ ⁊ idẽ eſt in quolibet crimine.ij.q.j.
multi.ſi eñ excõicatis nõ debem⁹ cõmiſceri nec ipſi nobis nec in
cibo nec in loqla nec alio modo.xj.q.iij.cũ excõicato.⁊.c.placuit.
ſ.de de.excõ.illud ergo nec cõtrahere.ſed pbibiti ſunt homines
ab aplo autoritate dñi.ergo ⁊ cõtractus cũ eis initi nõ valent:
q2 cõtract⁹ initi cõtra mãdatũ legis vel principis nõ valẽt.c.di.
videt.C.de le.nõ dubiũ.multũ ergo minus valebũt initi contra
mãdatũ apli.imo dei.xj.q.iij.qui reſiſtit.ſed cõtra.ſ.de excep.cũ
inter.⁊.c.excep.⁊.c.ſi.ſ.de iudi.intelleximus.ſ.de re iud.ad pbã
dũ.xj.q.iij.iulij.qm̃ multos.J.e.inter alia.ſol.omnia que agũt ex-
2 cõicati iudicio dextra valẽt.(†circa tẽporalia)ipſi eñ q ſunt ſua
tenẽt etiã ſpũalia ⁊ quo ad ius:lz quo ad fruct⁹ ei ſubtrahant̃ ſz
ea querere de nouo ſcz ſpũalia nõ poſſunt.ſ.de ex.c.ſi.ſ.de ap.pa
ſtoralis.in ſi.⁊ in.c.iul.⁊.c.qm̃ multos.ſ.de eta.⁊ quali.cum bo-
ne.ſ.de cõſue.cũ dile.pceptũ apli nõ obſtat.ne cõmiſceamini for.
⁊.c.q2 lz pbibuerit cõtrahere cũ excõicatis.nõ tñ pbibuit ſerua
ri cõtractum ⁊ maxime tpe quo poterit ſeruari ſine pctõ.ſ.poſt

quã fuerit abſolutus.nõ enĩ eſt naturalis pena cõtrahentiũ con-
tra legẽda vel cõtra mandatũ principis qđ irritet cõtract⁹.imo
eſt ꝫ ius ꝙ dicit:pacta ſeruabo.nſ alis aũt pena eſt ꝙ eiſtĩ inobe
diẽtib⁹ imponat,pena ſiue pecuniaria/ſiue corporalis:put legi vel
3 iudici melius videbit vbi nõ eſt certa pena ſtatuta.¶ †Itẽ videt
ꝙ qui percutit clericũ excõicatũ incidit in canonẽ:qꝛ hoc priui-
legiũ cõceſſum eſt in fauorẽ ordinis ⁊ nõ perſonarũ.ſ.e.ti.cõtin-
gie.⁊ iſte lꝫ ſit excõicatus.tñ retinet ordinẽ.ſed cõtra aut.de pri-
ui.do.§.ñ.ſo.ibi loquit de hreticis de quibus ſatis credimus ꝙ
qui eos vberat nõ incidit in canonẽ. Itẽ dñ tolerant in aliqua
dignitate ⁊ ſiue occulti nõ noiatim excõicati:ſatis vꝫ ꝙ poſſint ex
cõicare.bñficia cõferre lr̃as impetrare.qꝛ hꝫ ipſa dignitas facere
vr̃ ⁊ nõ pſona excõicata.viñ.q.iiii.nõne.facta eñ borũ tuet ꝑtor:
vt no.ȧ.de ele.nihil.nec ob.xxiiii.q.i.c.ñ.⁊.iñ.vbi dr ꝙ excõicat⁹
nõ põt excõicare:qꝛ ibi loquit de noiatim excõicato etiã nõ tole
rato.⁊ videt ꝙ ſi nõ excõicatus petat aliq̃d ex aliquo cõtractu ab
excõicato ꝙ non excõicatus cogetur dare excõicato omne id ad
qđ tenetur ex eo cõtractu.ȧ.de excep.cũ inter dilec.(ſpe)propter
dubiũ.iin.diſ.ad eius.⁊ c.baptizari(coartari de facto:imo dici-
mus qđ de iure pñt coartari ad reddendũ debitũ ſibi ſoluenm
(exigi).ȧ.de iudi.intelleximus.ȧ.de exce.cũ inter.in iure.xi.q.iii.
quoniam mul.anteceſſor.qđ pre.ȧ.eo.inter.

1 ☞ Laicus iudex qui tenet aliquẽ in carcere qui ſe clericũ dicit
an debeat ſupee hoc qđ ſit clericus probationes recipere.
2 Crimen ſacrilegñ eſt detinere clericum.
3 Epiſcopi dicuntur habere merum imperium ſuper clericos.
4 Poteſt quilibet clericus capere clericum ſeruientem ſibi.

Ut fame.

(arte)nõ ſolũ in clauſtro(laici).ȧ.
eo.vniuerſitatis.cõtra.ſed ibi loqui
1 tur de corrigibilibus hic de incorrigibilibus(† cape-
re)ſi laicus iudex tenet aliquẽ in carcere qui dicat ſe
clericũ nõ dꝫ ipſe laicus recipere ꝓbationes clerici ſuper hoc qđ
ſit clericus:imo mãdabit ordinario ſuo vel melius ordinario ca
pientis ⁊ accuſabit eũ de ſacrilegio qui de hoc cognoſcat cũ hec
cauſa ſit ſpãlis.ȧ.de iudi.decernimus.ȧ.qui ſi.ſint legi. trãſmiſ
ſam.latoi.⁊ interim iudex laicus ſuper ſedebit accuſationi ⁊ pe
ne illius qui dicit ſe clericũ.ȧ.de or.cogni.tuã.ſed tñ a carcere ſuo
propter hoc nõ relaxabit eũ:qꝛ hoc iudicio pendẽte.ſ.an ſit cleri
cus vel nõ nihil immutandũ eſt.vt.ȧ.de ap.ſigni.⁊ põt hic ꝓpo-
nere nõ ſolũ clericus ſed etiã ſuus prelatus etiã clerico nolente ⁊
ſe laicuꝫ cõfitente.qꝛ eſt iniuria eccleſie.ſ.c.proxi.ñ.q.i.in primis
2 in prin.¶ †Itẽ põt epiſcopus maxime ſi eſt ordinarius capien-
tis ꝓcedere in modũ inquiſitionis cõtra detinentẽ:qđ crimen ſa
crilegñ eſt detinere clericũ.xvii.q.iiii.quiſq̃s.⁊.c.ſi quis deinceps.
⁊.c.ſequẽ.⁊ hoc eſt verũ ſi eſt fama ꝙ ſit clericus ſed nõ eſt noto-
riũ:qꝛ ſi eſſet notoriũ tũc poſſet eũ requirere ⁊ excõicare ⁊ nõ alꝫ
precedente inquiſitione.Imo plus vꝫ ꝙ ſi clericus cõueniat etiã
ſupee ciuili cauſa corã iudice ſeculari ſiue inuit⁹ ſiue volũtarius
ꝙ prelatus ſuus põt etiã eo inuito abſtrahere a iudicio ſecula-
ri.ȧ.de fo.cõpe.ſi dili.xi.q.i.inolita placuit.de perſona fratris.⁊
etiã põt iudicẽ punire de ſacrilegio.ar.ȧ.de fo.compe.c.i.illud ſa
tis verũ vꝫ ꝙ ſi prelatus ageret pro recuperatione clerici ſui quẽ
laicus detĩt laicũ ſuũ poſſidei vel officio iudicis vel rei ven.de iu
re ca.vel preiudiciali de quolibet no.ȧ.de maiori.⁊ obedi.inter.
3 ꝙ tũc agere debẽt corã iudice rei ar.C.vbi cau.ſta.l.ñ.(† prelato-
rum).ſ.epiſcoporũ qui quaſi merũ imperiũ habẽt ⁊ aliorũ qui
ordinariã poteſtatẽ ſuper hos habent:vel aliã correctionẽ ſicut
abbas in monachos.nã alñ prelati nõ habent ptãtem per ſe ca-
piendi nec alñ demandãdi ꝗuis dici poſſet ꝙ ſi timeretur de fu
ga poſſent dare licentiã capiendi:qꝛ ꝗuis nõ poſſint iudicare de
criminibus:tamẽ poſſe in carcere detinere quouſq̃ preſentetur
ſuperiori iudici:ſicut dicitur in defenſore.auten.de defen.ciui.§.
nos igit.⁊.§.interim.ar.ff.de his que in frau.cre.ait pretor.§.ſi vẽ
ditorem.ſatis videt ꝙ quilibet iudex eccleſiaſticus ſiue ordina-
rius ſiue delegatus clericorũ corã ſe exequentẽ mãdata ſua ex iu-
ſta cauſa põt capere ⁊ detinere.arg.C.de ſpor.iudicibus.aut.vt
lit.in §.⁊ hoc quoq̃ iubem⁹ minores aũt prelati qui iuriſdictio
nẽ nõ hñt:forte ⁊ etiã ſubditi ⁊ ſocñ pñt capere ſociũ vel ſubditũ
ſuũ quẽ hñt ſuſpectũ ⁊ pſentare iudici in aut.vt iu.ſine quo.ſuf.
4 §.neceſſitatẽ ar C.de decur.gñali.¶ †Itẽ quilibet cleric⁹ poſſet
capere clericũ ſeruientẽ ſibi modico tpe ſi haberet eũ ꝓbabiliter
ſuſpectũ ar.ff.de pe.reſpiciẽdum.§.furta.laicis aũt ſiue ſint iudi
ces ſiue aliã ptãtẽ habeãt ſuper clericos:nõ lꝫ clericos capere:qꝛ
nec tacite nec expſſe pñt clericali priuilegio renũciare.ſ.eo.cõtin-
git.ȧ.de fo.cõpe.ſi dilig.⁊ hoc idem dicimus etiã ſi laici delegati
ſint a ꝑlatis eccleſiaſticis.ȧ.eo. vniuerſitatis.Itẽ dicũt quidã ꝙ
ſi inueniant in pctõ qđ capi pñt.ac.ff.que in frau.cre.ait ꝑtor.§.
ſi debi.in malis factis eñ nõ priuilegiat dignitas.C.vbi ſena.l.j.
alñ.dicũt cõtrariũ(extendat)nam ſi vltra ſe extenderet teneren-
tur.ȧ.de reſti.ſpo.olim.ff.ad.l.aquil.ſi ex plagi.§.tabernarius.
1 ☞ Actio iniur.competit eccleſie vnde eſt clericus qui verbera-
tus fuit:⁊ vide in nu.1.

Contingit

(iniurioſa)contra quia iniuria
nõ fit volẽti.xxiii.q.v.noluit.C.
de trãſa.cũ dona.ſed dic iniurioſam quo ad eccleſiam
cuius iniuriã remittere nõ poteſt.xxiii.q.iiii.ſi is qui.
ſicut nec filius põt remittere iniuriã ꝗtum ad patrem.ff.de in-
iur.l.i.§.vſq̃ adeo.ſi.ff.de pac.iur.§.vlti.l.iii.diſt.ſalomta.imo
nec ep̃s ſolus poteſt remittere cum ſit procurator.xii.q.i.c.vlti.
1 ¶(†Iniurioſa)licet nõ reſpõdeat queſtioni huic tamẽ colligit
ſo.qꝛ ſi manũ iniurioſam ei infert:incidit in canonẽ.xvii.q.iiii.
ſi quis ſua.ex eo ꝙ hic dicit dicũt quidã ꝙ ſi iniuria fit alicui
clerico ⁊ maxime verberãdo qđ eccleſie vnde eſt clericus compe
tit actio iniuriarũ.ar.ȧ.de pe.c.ñ.xvii.q.iiii.ſi quis deinceps.⁊.c.
2 ſeq.ñ.q.i.in primis.in prin.¶ †Item dicũt qđ eccleſie competit
actio iniuriarum ſi clericus trahitur ad ſeculare forũ.ȧ.de foro
compe.ſi diligen.alñ dicunt ⁊ magis videtur iuri cõcordare qđ
cum clerici ſint libere perſone non cõpetit pro predictis actio in
iuriarũ:ſed alias vel publicis actionibus vel autoritate predicto
rum canonũ poſſunt accuſari.hoc aũt eſt certum ꝙ ep̃s bene po
teſt accuſare illũ qui ſuũ clericũ ledit vel detinet vel alias iniuriã
facit loco ſacto.C.de epi.⁊ cle.ſi qs in hoc ⁊.ȧ.de ap.dile.videt tñ
ꝙ ſi aliqs verberat clericũ in iniuriã eccleſie cuius clericus eſt ꝙ
bene cõpetit ipſi eccleſie actio iniuriarũ.Imo plus eſt etiã agie
dñs ꝓ iniuria facta mercenario vel alñ qui ſibi ſeruiuiſſet in ex
ercitu alioꝝ ſeruitio in iniuriã dñi ar.ad hoc qꝛ actio iniuriarũ
nõ cõpetit pro iniuria facta libero homini qui mihi bona fide
ſeruiuit.niſi fiat in meã iniuriã:qꝛ tũc hñ cõpetit.inſti.de iniur.
ff.de iniur.itẽ.§.pe.⁊ antepe.Itẽ plus videt qđ ſi clericus abdu
ceret ab officiis etiã ſi nõ fieret iniuria eccleſie tñ hñ ꝯpetit actio
iniuriarũ ⁊ eodẽ modo ſi partes litigantes abſtrahãtur de cõſi-
ſtorio alicuius.ar.ff.de iniu.apud.§.ſi quis.⁊.§.committere.⁊.
§.ſeq.ȧ.de pe.dile.ar.etiã ad hoc qꝛ per hoc diminuitur digni-
tas ipſius eccleſie ⁊ iudicis.⁊ diminutio dignitatis adducit actio
nem iniuriarum.ff.de iniur.l.ñ.§.j.tamẽ nõ dicimus qđ ſi aliqs
verberaret aliquã pſonã extraneã in meam iniuriã ꝙ ꝓpter hoc
haberẽ actionẽ iniuriarũ.qꝛ hec iniuria nõ ledit corp⁹ meũ nec
dignitatẽ meã nec famã.ff.de iniur.l.i.§.j.⁊ no.in actiõe iniuria
rũ ꝙ licet ſolũmodo ꝓſequatur vindictã.ff.de iniu.iniuriarum
actio.inſti.de ꝑpe.acti.§.nõ omnes.⁊.§.penalis tamẽ iudex ex of
ficio ſuo precipiet amoueri iniuriã ſi adhuc durat verbigratia
agitur iniuriarũ ꝓ iniuſta excõicatiõe certe iudex non ſolũ iudi
cabit in excõicatione ſed ex officio ſuo precipiet de facto vel de
iure abſolui excommunicatum.argu.ff.de iniur.item alias.ſed ſi
vnus.§.ait pretor.imo plus dicunt aliqui qđ iudex in actione in
iuriarum debet habere cationem dãni.ac.C.de iniur.dominum.
alñ contra intelligunt predictã.l.qđ rõ damni habetur non per
actionem iniuriarũ.ſed per actionem.l.aquil.ff.ad.l.aquil.ſed ⁊
ſi quecunq̃.§.iniuriam.

Relatum eſt

(niſi fecerint).ſ.hoc qđ ſequi
tur ſic intelligitur.ȧ.e.mulie
res.in prin.(niſi fecerint)ponit duos caſus in quib⁹
excõicati ſerui non ſunt ad ſe.ap.mittendi(remoti)
hinc videtur quod ſi ſpecialis indulgẽtia ⁊ aliud ſit de iure cõi.

Sacris eſt

(bello)no.excõmunicatum poſſe
pugnare in iuſto bello anteq̃ ab
ſoluatur.ſed certe tunc erat abſoluendus ſi potuiſſet.
nã quoſlibet in periculo mortis licet abſoluere.ȧ.eo.
quod de his.vbi no.(conſtitutionis(.ȧ.eo.a nobis.

Sicut nobis

(aut alio)per teſtes

1 ☞ De iure non poteſt excommunicatus appellare.
2 Excommunicatus quouſq̃ vitari debeat.
3 Non auditur is pro quo eſt excommunicatus.ſi dicat prius co-
gnoſcendum de ap.quam abſoluatur.
4 Non debet ſuperior excommunicatum abſoluere.niſi legitima
⁊ vera cauſa appellationis probata.

Per tuas

(videt)Hoſtiẽ opi.mala eſt niſi de
illis intelligãt q per archiepm ab-
ſolui nõ pñt.de quib⁹ manifeſtũ eſt ꝙ ſunt iuſte excõi
1 cati.(†deferri).i.deferri nõ debeat de iure.puta qꝛ ex-
cõicat⁹ appellare nõ põt de iure ⁊ hoc eſt qđ ſequit.ex.dicatus
aũt ⁊c.loquit ſm opi.corũ quoꝝ opinionẽ narrat.nõ enim eſt
verũ imo etiã excõicat⁹ appellat.ȧ.de except.cũ inter ſed decepti
fuerũt iſti per decr.ȧ.de ap.paſto.q̃ nõ dicit ꝙ nõ poſſit appella
ri quoad hoc vt illa appellatio negociũ trãſferat ad ſuperiorẽ
☞ ſed qđ ſecũ feret executionẽ.(†ante vocẽ)hic pꝫ hãc decre.Alex.
loquẽ q ñ p ap.poſt latam excõmunicatiõis interpoſitã negociũ
fertur ad ſuperiorem q̃ ante cognitionem habeat ſuperior ſup
principali cauſa qñ per ap.vel ſimplicem querimoniam ad eum
cauſa defertur.no.ȧ.de reſti.i.ab excõicato(audiendi)ſuper prin
cipali cauſa(remittẽdi)ſup principali cauſa(in ſardicẽ)xi.q.iii.
ſi epiſcopus forte(abiectus).i.excõmunicatus ⁊ intelligitur
poſt appel.vel tolerabili errore expreſſo(veniũ)⁊ nunc inte-
pretatus

preſtatur capitulũ ſardi.(intolerabilem)intolerabilis error eſt ſi mandauit aliqđ peccatũ.itẽ ſi mãdaret cõtra ius(coiũ).i.appel
2 lationis permiſſe vel intolerabilis erroris expreſſi.(†de ipſis).i.de intolerabili errore vel qđ poſt ap.lata ſit ſentẽtia.de hoc not.ꝫ.de ap.dilec.ſi aũt cõſtaret appellatũ ſed diceret iniuſte appellatũ nõ negaret.in aliis audiẽtiã:ſꝫ tñ cognoſcet ſi iuſta ꝓceſſit ap.vel iniuſta:qꝛ ſi iuſta ꝓceſſit appellatio pronunciabit excõicatio nulla ſi vero iniuſta ꝓceſſit appellatio remittet ad excõicatorẽ abſoluẽdus ⁊ mãdata recepturus.ꝫ.de of.dele.cũ cõtingat.alii vero dicũt qđ quouſqꝫ cõſtat de iuſta appellatiõe ⁊ iniuſta excõicatione ſemp debet in aliis euitari.⁊ no.ꝫ.de ap.di.nos dicimus ꝙ ſemper eſt vitãdus quouſqꝫ cõſtet vel nullã ſniam vel abſoluat ad cautelã vt hic hodie hec correcta ſunt.ſ.eo.ſolet.(†Cõſtiterit) proſequendo appellationem poſtꝙ appellator dicit excõicatus:imo plus dicimus qđ etiã ſi nõ ꝓſequat appellationẽ.ſed in modum replicationis ꝓponat appellationẽ legitimã audiẽdus eſt:verbigratia.peto a te centũ tu excipis excõicatũ aliqua excõicatione:ego replico illã excõicationem preceſſiſſe legitimã appellationem ſum audiendus.nã ſi ita eſt cõſtet excõicationẽ nõ tenere ⁊ me poſſe agere.⁊ ſic admittendus ſum ad agendũ.argu.ff.de inof.teſta.l.cõtra vete.§.ſi quis filius.ff.ex qui.cau.ma.nec nõ.§.vlti.⁊ põt hãc replicationẽ legitime appellationis non ſolum infra annũ ſed ꝙdiu voluerit opponere.alii tñ dicunt contrarium ⁊ forte melius.de hoc no.ꝫ.de ap.ſepe.niſi forte proſecutus fuiſſet appellationẽ:qꝛ tunc ſemp ⁊ perpetuo de appellatione precedente excipere ⁊ replicare poſſet(in aliis iudiciis)ſecus in negociis extra iudicia.ꝫ.de ap.dile.ſ.eo.ſolet in fi.(†conſueuerit)non enim audit is pro quo eſt excõicatus ſi dicat prius cognoſcendũ de ap.quã abſoluatur.de hoc no.ſ.eo.ſolet.ſed quid dices dicit appellationem non tenere:qꝛ manifeſtũ erat crimen.ꝫ.de ap.cũ ſit ro.ꝓpoſuit.⁊.dicit nõ preſtãdã abſolutionẽ niſi ꝓcedẽte emẽda.ſ.de ver.ſig.ex parte.⁊.c.ſeq.¶Ex aduerſo dr ex quo excõicatus eſt poſt ap.ꝙ abſoluẽdus eſt ad cautelã ꝙtũ nobis vr:vbi dicitur nõ tenere appellationẽ nec excõicationẽ ꝓpter manifeſtam offenſam ꝓmulgatã nõ abſoluet ad cautelam.ſed de facili infra octo dies.ſ.eo.ſolet.ille qui excipit de manifeſta offenſa ſicut ꝓbet.alioquin ſi longius internallũ ꝙ arbitrio iudicis dicimus relinquendũ petat ad probandũ ſi voluerit ſufficientẽ cautionẽ preſtare de ſatiſfaciendo ꝓut ius requirit ipm abſoluere.eius qđ dr.ſ.eo.ſacro.vbi dr ꝙ excõicat⁹ debet remitti ad excõicatorẽ ſi ſine periculo more fieri põt.ꝙuis ibi loquat de eo qui dicit ſe iniuſte excõicatũ.hic autẽ ꝓpoſita eſt queſtio de eo qui poſt appellationẽ legitimã dicit excõicatus:qꝛ ipſe abſolutionẽ petere dꝫ ꝙuis nõ credat ſe excõicari qꝛ in dubiis in tutiorẽ partẽ declinare debemus.ꝫ.de ſpon.iuuenis.alii aliter dicũt ſed nõ ne hec conſuetudo eſt extẽdenda ad archiepos ⁊ alios iudices ad quos appellat.ar.qđ ſic.xii.diſt.per totũ.de cõſe.di.i.baſilicis.Alii dicũt contrarium in precedẽti caſu.tñ ſi vellet meo cõſilio credere peteret abſolui ab excõicatione lata in ſe premiſſa proteſtatione qđ per abſolutionẽ non fiat ſibi preiudiciũ in aliquo:puta ſi iterum celebrauit qđ ex celebratione nõ ſit irregularis.⁊ ꝙ per abſolutiõis petitionẽ nõ cõfitetur ſententiã tenere.⁊ facta hac proteſtatione ſiue ſuperior eũ abſoluat.ſiue eũ ad excõicatorẽ remittat nõ ſic ſibi preiudiciũ qꝛ hec proteſtatio ex ꝓbabili cauſa fit.vñ prodeſt vt not.extra de cõſti.cũ.m.⁊ de elec.cumana.⁊ ſm hoc optime intelligitur ꝙ hic dicitur qꝛ ſit abſolutio ad cautelã.ſic enĩ bene cauetur vtriqꝫ nã illi pro quo vel in cuius fauorẽ excõicatus eſt:nullũ ſit preiudiciũ in iure ſuo ſi proximus ſuus cõmunioni eccleſie reſtituitur.eſt enim excõicatio medicina excõicati nõ ius alicuius.ii.q.i.multi.Et hinc eſt qđ non auditur appellans qui appellat ne abſoluatur ille qui pro eo excõicatus eſt.ſ.eod.ſacro.cauetur etiã excõicato ne in dubio periculoſe ſine abſolutione maneat.⁊ poteſt dici hãc ipſam abſolutionẽ debere fieri ad cautelam:non ſolum qñ dicitur lata ſnia excõicationis poſt appellationem vel intolerabili errore expreſſo:ſed etiã qñ contra aliquem qui agit opponit excõicatio vt repellat ab agendo.nã etiam in hoc caſu ſi petat abſolui ad cautelam cum premiſſa proteſtatione non video quare ſibi nõ debeat dari dũmodo ab ipſo a quo petitur abſolutio vel eius autoritas vel eius ſubdito dicat excõmunicatio lata.ar.ꝫ.de cle.excõ.mi.apoſtolice.ſ.eo.c.venerabilis.tñ per hoc nõ prodeſt ſibi quin ſit irregularis ſi ſciẽter poſt excommunicationẽ celebrauit.⁊ hoc eſt de prouiſione vel permiſſiõe plus quã de iuris rigore.nunꝙ enim ſine proteſtatione abſoluto ſit preiudicium ſi apparuerit ſniam non tenere.neqꝫ prodeſt ſi apparuerit ſniam tenere etiam ſi ſit iniuſta.ſi autẽ iudex vel aduerſarius petant ꝙ confiteat ſniam tenere anteꝙ abſoluatur maleſaciunt ex cõfeſſione enim ſua modo nec debet aduerſario aliquid accreſcere nec ſibi deperire ar.ff.ſi ſer.ven.l.ſicut.§.queritur.ſed ⁊ hoc idem dicẽdum videt etiã ſi non proteſtet.ſed hoc ſecurius eſt id eſt in his qui dicũt ſe iniuſte excõicatos(verum)ex nunc incipit interpretari decr.Alex.que loquitur qñ aliquis non contendit ſe poſt ap.excõicatũ vel intolerabilem errorem expreſſum.ſed dicit ſe iniuſte excõicatum ⁊ añ ap.ꝙ pꝫ ex verbis Alex.vbi dicit ꝙ ſi añ ap.⁊c.ꝑ qđ pꝫ ꝙ poſt ſniam appellatum fuit.ſi enim nõ eſſet appellatum poſt ſniam nõ de gřa.ſed neceſſitate ad excõicatorẽ remittit.ꝫ.de offi.or.ad reprimen.niſi periculum eſſet in remittendo.ſ.e.ſacro.§.i.(†abſoluere)premiſſa tñ cognitione ꝙ ex iuſta cauſa ſit appellatũ poſt excõicationẽ:⁊ ꝙ vera ſit cã appellationis:quia ſi appellatio non fuit legitima ⁊ etiã vera cã non transfertur ad archiepm.⁊ ſic nõ valet eũ abſoluere neqꝫ vꝫ abſolutio.alii tñ dixerũt ꝙ ex quo corã archiepo eſt ꝓbatũ ꝙ ex cã legitima eſt appellatũ etiã ſi nõ cõſtet de veritate cauſe.tñ qꝛ de hoc cognitionẽ habet ſtatim abſoluet eũ Alii dicũt qđ a ſnia excõicationis tenet appellatio etiã ſine expreſſione cãe ſicut a ſententia diffinitiua.ſed hoc nõ placet qđ ſic ꝓbo.appellatio quo ad excõicatorẽ nihil valet:qꝛ ſemper excõicatio ſecum trahit executionẽ.ꝫ.de ap.paſto.ſed quo ad principale negociũ facit qꝛ ſi iuſta cã eſt ap.illud trahit ad cognitionẽ ſuperioris:ſed ſi eſt iniuſta tñ apud primũ iudicẽ remanet iuriſdictio qui ſolus abſol
4 uet.¶†Item ſicut ſuperior nõ debet abſoluere excõicatuꝫ a ſubdito qui per ſimplicẽ querimoniã accedit ad ſuperiorem:ſed euꝫ debet remittere ad excõicatorẽ.ſ.e.ſacro.ſic ⁊ ſi appellauit nõ debet abſolui a ſuperiore niſi prius cõſtet de iuſtitia.alias de iuſta appellatione.ꝫ.de of.or.ad reprimẽ.primũ dictũ magis placet.ſ.ꝙ ſuperior nõ debet abſoluere excõicatum niſi ꝓbata legitima ⁊ vera cauſa appellatiõis cũ interim iuriſdictio remaneat apud iudicẽ a quo eſt appellatũ ⁊ tenebit ꝙ faciet niſi obtuliſſet ſe corã eo ꝓbaturũ cauſam appellatiõis.ꝫ.de ap.interpoſita.in prin.ſed decre.Alex.cuius tenor hic inſeritur videt cõtradicere vbi dicitur ꝙ in optiõe ſuperioris eſt ad quẽ appellatũ eſt vtrũ abſoluat ipſe vel ad excõicatorẽ abſoluẽdũ remittat qđ nõ põt intelligi ꝙ habeat hãc optionẽ poſtꝙ cognouit de appellatiõe.qꝛ tunc ſi cognouiſſet ꝙ poſt appellationẽ legitimã excõicaſſet iniuſte faceret ſi ad eum qui iniuſte eũ excõmunicauit ⁊ qui puniendus eſt eũ remitteret.itẽ ſi cõſtaret qđ appellatio eſſet iniuſta ⁊ excõicatio iuſta male faceret ſuperior ſi eũ abſolueret vt hic in fine dicit.Sed rñ.tenorem illius decre.habuiſſe olim locum qñ licebat appellare etiã ſine cauſa.ꝫ.de app.cũ ſit ro.qꝛ tũc ſemper per oẽm appellationẽ deuoluebat iuriſdictio ad ſuperiorem nec erat neceſſe qđ cognoſceret de cauſa appellationis an eſſet iuſta necne.ſed de principali ſtatim cognoſcebat.⁊ ideo bonũ erat tũc qđ ſi appellatũ erat qđ poſſet abſoluere ⁊ etiã remittere ſed hodie cũ ad ſuperiorem nõ deuoluat iuriſdictio niſi ꝓbata vera ⁊ legitima cauſa appellationis:nõ habet locũ qđ poſſit abſoluere vel remittere ſed expectare debet quouſqꝫ cognoſcat de appellatione an ſit iniuſta vel iuſta(audiat)ſecus ſi per querimoniam detuliſſet cãm ad ſuperiorẽ:vt no.ꝫ.de reſcri.ab excõicato(manifeſtum)⁊ de hoc cõſtat epo vel per teſtes vel per publicã famã.ꝫ.de ſpõ.cũ in tua vel etiã ſi hoc nõ cõſtet epo:tamen vel alius hoc ſit probare paratus(non debet etiã ſi ſit appellatũ.⁊ ſecundum hoc põt ſaluari opinio(abſoluere)ſicut econtrario ſi cognoſceret notũ eſſe excõicationem nõ tenere poſſet denunciare ſuperior eã non ſoluendam.ꝫ.de appella.ſolicitudinem.

Et aliquando.

(creditur)Repete que dixi m⁹.ꝫ.de priui.cũ olim in fi.

Officii.

(veritatem)hanc.ſ.ſe eſſe excõicatũ ab illo vel ex alia cauſa.ꝫ.eo.cũ pro cauſa(non prodeſt)vt reputet abſolut⁹ ⁊ recõciliatus eccleſie(abſolutionem in eccleſia cũ ſolẽnitate quam habes.ꝫ.eo.a nobis.§.pe.vel cõioni hominuꝫ reſtituatur.credimus tamẽ quod a ſnia ſua excõicationis abſoluet eum verbo ꝓferendo ſententiã abſolutionis.ſi queres ad quid valet hec ſentẽtia excõicationis.Rñ.habet duos effectus vnum eiiciendi extra eccleſiam.⁊ alterũ cõfirmãdi ſiue retinẽdi extra:ſic ⁊ abſolutio habet vnum effectum remittẽdi in eccleſia.⁊ ꝙtum ad hũc effectũ non abſoluit niſi ab omnibus abſoluat.habet ⁊ altũ.ſ.remouẽdi impedimẽtũ valet ergo quo ad ſcđm effectũ:qꝛ ꝙto breuior erit funiculus tanto facilius poterit liberari.ꝫ.de treu.c.i.⁊ ꝙtũ ad hunc ſcđm effectum põt quis plurib⁹ excõicationibus ligari.iii.q.iii.engeltrudam.Alii dicũt nõ ſic faciẽdã abſolutionẽ.ſed vna abſolutione tolli omnes excõicationes ſicut vna acceptilatiõe tolli oẽs obligationes.C.de tranſ.tranſactio.ff.de accepti.pluribus.alii dicunt qđ omnes excõicatores delegabũt vices ſuas vni.vel quilibet abſoluet ſolẽniter ⁊ vltra confirmabit precedentia.ff.de ſer.ru.pre.per fundũ de hoc no.ꝫ.e.cum pro cauſa.

Reſponſio.

(ciues).ſ.cõſiliarii vel alii q delinquerẽt.ar.ꝫ.de ſymo.veniẽs ⁊.ꝫ.de cle.excõ.mi.lator.ciuitates enĩ nõ poterant excõicari vel vniuerſitas.ſ.e.romana.§.vniuerſi.xxiiii.q.iii.ſi habes.vel quod ſpãles ciues erãt excõicati.ſꝫ tota ciuitas interdicta(eccleſiã)no.excõicatos poſſe ingredi eccleſiã dũmodo nõ audiant officium.
1 ¶Debet vnuſquiſqꝫ potius omnia mala pati ꝙ contra cõſciẽtiam peccatum operari mortale ⁊ vide in nu.2.⁊ vide etiam nõnulla ad hunc propoſitum in nu.3.⁊.4.

Nquiſitioni. (diſtinguendū) ſm hanc diſtinctionē intellerimus
1 ſ.de reſti.ſpo.litteras.ſ.de diuoꝛ quāto(† In primo)
ſcȝ quando ſine moꝛtali peccato ei commiſceri nō po
teſt:puta qꝛ eſt eius cōſanguinea ſed ſi ſine peccato poteſt ei com
miſceri ipſa tamen priuata eſt iure petēdi vt qꝛ cōmiſit adulte-
rium poteſt ei reddere debitum nec credimus ei ꝑpter hoc fieri
preiudicium qꝛ propter hoc videatur accuſationem adulterij re
nūciaſſe cum ſi aliter diceretur eſſet lex vel preceptū in dicio ini-
quum quod eum illaquearet.xxvij.q.j.de viduis.z.ſ.de reſt.ſpo.
literas.imo nec illā irregularitatē de qua habef.xxxiij.di.ſi cui⁹.
incurrit.exigere aūt nō debet z hoc dicimus ſi factū nō ſit adeo
notoꝛium qḋ nō ſit inficiationi locus tunc enim ſua autoꝛitate
dimittere pōt.ſ.de diuoꝛ.ſigni.cōtradicit.ſ.de diuoꝛ.poꝛro.zeſt
hoc ea ratione qꝛ ipſa adulteriū cōmittēdo ipſo iure priuata eſt
poteſtate petēdi debitū.vnde iſte reddere nō tenef imo ſi reddat
cū nō teneaf.credere ſibi fieri preiudiciū z irregularitatē incur-
rit ſi tñ mandato iudicis iniqui ꝑcipiētis vel etiā iniuſte:qꝛ foꝛ-
te ſibi nō cōſtat de adulterio nō credo qḋ ſit ſibi preiudiciū vel
irregularitatē incurrat.qdā tñ dicūt ꝙ irregularitatē incurrit.
2 († In primo)idē videf dicēdū in ſimili verbigratia.aliquis vi-
dit z cognouit indubitāter qḋ aliquis iniuſte z iniurioſe verbe
rauit clericū.nā iſte omnib⁹ modis debet abſtinere ab eius cōica
tione saltē in priuato ſi percuſſio fuit priuata z in publico ſi fuit
publica.z pꝛi⁹ debet ſuſtinere excōicationē ꝙ ei cōicet.ſi aūt pro
certo neſcit percuſſionē iniuſtam ſed probabiliter z diſcrete hoc
credit tūc per ſe nō cōicet ei.ſed ad petitionē ꝑcuſſoꝛis nō vitet
eū etiā in priuato:licet poſſet ratio diuerſitatis aſſignari:qꝛ cō-
munio eſt voluntaria ſed redditio debiti eſt neceſſaria ſi autē in
iuſtā percuſſionem credit ex leui z temeraria credulitate:tunc z
per ſe z per alterius participationē ſecure cōicet ei quidā tñ di-
cūt ꝙtūcūqꝫ publice qs clericū percutiat nunꝙ ſi nec a viden
tib⁹ qñ percutif nec ab aliis vitari debet qꝛ licet in veritate ſit ex
cōicatus:nondū tñ eſt excōicatus nominatim niſi ꝑ iudicis ſen-
tētiā excōicef.xj.q.j.multi.ſed nobis videf ꝙ aliter etiā ꝙ p ſen-
tētiā pōt eſſe notoꝛia excōicatio alicui⁹ ſicut z foꝛnicatio.ſ.de co
ha.cle.z mu.veſtra.vbi no.z.c.multi.loquif qñ excōicatio non
erat notoꝛia:licet eſſet talis qḋ probari poterat:puta qꝛ multis
vidētibus facta erat iniuſta percuſſio.tūc enim ſatis credo ꝙ nō
debet vitari niſi pꝛimo cōdēnef.z ſic loquif.c.multi ſi aūt aliqs
fuit publice per ſentētiā excōicat⁹ z denūciat⁹.z poſtea iſte ex-
cōicat⁹ inueniaf in remotis partib⁹ ab aliquo q fuit ꝑſens qñ
fuit ſine aliter excōicatus debet eū vitare z in publico z in priua
to.ridiculū enī eſſet dicere qḋ nō deberet vitare excōicatū niſi qñ
paratas habet ꝓbatiōes imo idē videf.ſ.ꝙ dñt vitari ab eo.etiā ſi
oēs illi moꝛtui ſunt q ſentētie interfuerūt.nec eſt cōtra.vi.q.ij.c.
ij.z.iij.qꝛ loquunf qñ excōicatio nūꝙ fuit notoꝛia.hic aūt locu-
ti ſum⁹ qñ excōicatio aliqñ fuit notoꝛia vel p ſniam vel p euidē-
tiā facti indubitatā.ſufficit enim factū fuiſſe notoꝛiū aliqñ z ali
cubi etiā ſi ꝓbatiōes defecerint:alii aūt foꝛte dici poſſet ꝙ abbas
vel ali⁹ ꝑlat⁹ ꝑciperet monacho vel ſubdito ſuo ꝙ celebraret ꝑ-
ſente illo quē ipſe ſcit aliquo ꝑdictoꝛū modoꝝ indubitāter excōi
catū.ſed abbas z alii neſciūt ꝙ celebrabit:ſed ꝑteſtef ſaltē nouit
excōicatū qḋ nō intēdat oꝛare nec celebrare cū excōicato ſed cū
aliis:ſed ſi ꝑciperet ei qḋ cū eo ſolo celebraret nō debet obedire:
qꝛ peccatū eſt.ſ.ꝙ me.ſacris.ſed qd ſi iſte excōicat⁹ dicit:ego fui
abſolut⁹ a ꝑdicta excōicatione ſed nō habeo ad ꝑſens inſtrūm vel
teſtes.videf qḋ ſit ei credēdū ſine alia.ar.ſnc abſoluentis arg.ſ.
de cle.percuſ.c.j.z.ij.ſed videf qḋ ſi eius excōicatio nulli eſt ꝑiudi
cialis ꝙ poſſit ei cōicari ſi alias eſt ꝑſona bone vite z maxime ſi
3 hoc iurat.ar.ſ.de cle.percuſ.tuc.(† moꝛtale)ſed quid ſi moꝛtale
peccatū nō ꝑcipiat ſed alias iniuſtū:vcȝ qḋ det alicui ſine cā libros
ſuos vel domū z ſi nō dedit ſit excōicatus nunquid dare tenef.
vrū.nō ſed aget cū ſuperioꝛe vt abſoluaf.j.c.ſacro.z ille q conſu-
luit ei qḋ nō ſatiſfaciat nō incidit in canonē maioꝛis excōicatio-
nis qꝛ nō cōicat criminiꝛ:ꝛi non eſt crimē ſi nō obedit:in minoꝛē
tamen excommunicationē bene incidit.qꝛ eaȝ ſeruare debet etiā
ſi ſit iniuſta.xj.q.iij.c.j.ſed quid ſi papa iniuſtum precipiat qui
ſuperioꝛem non habet cū quo agi poſſit poteſt dici ꝙ ſi de ſpūa-
libus vel eccleſiaſticis ꝑſonis aliqd precipit etiā iniuſtum illud
ſeruandū eſt:qꝛ nemini licet de eius factis iudicare.xl.di.ſi papa
ix.q.iij.cūcta z multis aliis.c.niſi mādatū hereſim contineret:qꝛ
tūc eſſet peccatū vel niſi ex precepto iniuſto vehementer preſume
a retur ſtatū eccleſie ᵃ turbari vel etiā foꝛte alia mala ventura eſſe:qꝛ
tūc peccat obediēdo cum debeat futura mala precauere non in-
4 nare.(† Itē ſi precipiat laico ᵇ qui nō eſt de iuriſdictiōe ſua nec
b ratione perſone:nec cauſe nec alia nec video quare debeat obedi
re:ſed tñ excōicationē ſemper obſeruet:qꝛ cum in poteſtate ſua
ſit eccleſia militās.z ad eiꝰ mādatū debeant ſacramēta miniſtra
ri nullus cōtra eius mandatum debet ſe eis immiſcere.

a (Statū eccle. adde pe.de anc. l 2ſi.cclxxxj.z vide fely.in.c.ſi qñ.ſ.de reſcri. z l.c.q l eccl.xx co.xij.ſ.de 2ſt.

b (Precipiat laico ſ refert fely.l.c.j.ā. de 2ſti.co.ix.ver. tertia declara tio z adde abb. l.c.venerabilē co.ij.v.iiij.no. ſ.de ele.z in.c. q l eccl.xij.co. pe.ſ.de cōſt.z alex.de imo.in 2ſ.iiij.co.j.l.v. vola.

5 Ontingit. (ſi tertio).ſ.c.in audiētia.ſ.de pri ui.ex pte.cōica.ſ.c.perpendimus.

In preſentia. (obiicere)repete que dixi mus.ſ.de except.a nobis. (obiicere)ſi denūciabāt.hoc ſolū ſufficit ad repellen dum eos a denūciatione qḋ non preceſſit monitio.ſ. de accu.ſuper his ſi accuſando ſufficit ad repellendum accuſato rem qḋ erat criminoſus ex eo quod participauerat excōicato.ſ. de accu.c.pe.ij.q.vij.querendum accuſatio.

Obuiante. (obuiare).lxxxiij.di.§.j.lxxxvj.di. nō ſatis.ibi paſce.xxiij.q.iij. nō inferēda z.c.vi.ff.ad ſil.l.ij.§.cū aūt.ſed cōtra ſi illicitū eſt acci pere pecuniā ꝓ defenſiōe.ff.ꝙ met.cā metū.§.ſed licet hec repetif.ff.de dona.pꝛ.§.his.ergo nō tenef defendere:qꝛ ſi te neref poſſet repeti pecunia.ff.de cōd.ob tur.cau.l.vl.quidā dicūt quēlibet teneri ad defenſionē clerici.ar.xc.diſt.pꝛincipimus.xj.q.j. nulli.z.c.ſe.nec obſtāt ſupradicta cū officialis gratis tenef ſuū officiū impēdere.z tñ ſi recepit nō repetif.xiiij.q.v.non ſane itē ꝑ eis eſt qꝛ defenſio clericoꝝ ad ius publicū ſpectat.vñ oēs tenē tur.j.di.ius publicū.alii dicūt tñ iudices zeos qui ſup perpetrantes clericos ptātē habēt aliquē teneri ad defendēdū.xxiij.q.iij.foꝛ te.(† Idē dicerē de eis quoꝝ nomine ſit verberatio nō crede rē tñ talē incidere in canonē ſi ex negligētia nō prohibeat cū ne ceſſarius ſit dolus ad hoc vt quis incidat ſed per hanc decre.ſi ue ſuo nomine verberef cleric⁹ ſiue nō:ſiue ſit in ſua poteſtate ſi ue non ſemper cadit in canonem dummodo dolo fecerit.

1 Monitio quando ſit neceſſaria vel non.
2 Priuatur ingreſſu eccleſie excommunicans aliquem iniuſte.
3 Nota hic.z in nu.4.5.quoſdam caſus in quibus hec decretalis habet locum vel etiam non habet.
6 An imminente periculo debeat ſemper abſolui excōicatus.
7 Non pōt excōicatus aliquā cām proſequi.niſi petat ſe abſolui.
8 In petitiōe abſolutiōis nō eſt neceſſari⁹ libell⁹.nec li.cōteſtatio.
9 Intereſſe dicitur conſtare per iuſiurandum in litem.
10 Intereſſe.ſeu eſtimatio.ſeu pretium.aliud eſt conuentum.aliud commune.aliud ſingulare.
11 Valet petitio etiam ſi coꝛpus rei que non extat petitur.
12 Cum petitur abſolutio tantū non eſt neceſſe vocari excōicatoꝛē.
13 Excommunicatoꝛ non ſtatim cum abſolutus fuerit ab excom municatoꝛe.debet ei precipere.
14 Quemadmodū ſnia excōmunicationis trahit ſecum excōicatio nem.nec impeditur per appellationem ſic ſnia abſolutionis.

1 Sacro. (competenti)† Monitio eſt neceſſaria etiam in notoꝛijs z in oibus:niſi in futu ris vbi nō eſt neceſſaria monitio:qꝛ epo monet.v.q.j. quidā(cōpetēti)monitio ſufficit vbi factū eſt notoꝛiū vel ſnia lata:alioquin opȝ etiā cognoſci in cauſa ſubſit.ij.q.j.ne mo(admonitiōe)trina.xxiij.q.iij.de illicita.dicimus tñ ꝙ nō in currit penā hui⁹ decre.etiā ſi ſemel tñ moneat:licet ſit quādoqꝫ honeſtū qḋ ita faciat.ar.ſ.de lit.nō cōte.tue.iiij.q.v.c.j.in ſi.(pre
2 ſentibus)ſcȝ vna cum monitoꝛe.ſ.de teſt.in omni(† ingreſſu)per hoc intelligo eum priuatū ingreſſu eccleſie nō ſolū vt non liceat ſibi miniſtrare in eccleſia in oꝛdine ſuo.ſed etiā nō licet ei in eccle ſia intereſſe diuinis ſiue cum aliis pſallendo ſiue nō pſallendo:ſȝ tñ audiendo imo plus videf qḋ etiā ſi ibi ſit non liceat oꝛare:z ſi moꝛeretur nō deberet in eccleſia ſiue in cimiterio ſepeliri non negam⁹ tñ quin ꝑ eccleſiā trāſire poſſit.extra eccleſiā aūt pōt di uina officia celebrare et in officio ſuo nō obſtāte tali interdicto. z hec ſatis ꝓbanf ex ꝓpria verboꝝ ſignificatione(eccleſie)z eſt hoc verū ſi ꝓcedit tāꝙ iudex.ſec⁹ ſi ꝓcederet tanquā pars ſuum exequēs offm.ſ.de cēſ.c.venerabilis.in gl.qꝛ ſepe vltra medium (iniuſta)ex cā(interdictū)ipſo iure(plectendum)alias multādū z excōicatus abſoluef a ſuperioꝛi ſi eſt certū qḋ nō ꝑceſſerit moni tio.ar.ij.q.j.nemo.(caueat)excōicatoꝛ.(manifeſta)z coꝛam ſe ꝓ bata.ij.q.j.nemo.(requiſitus)ad hoc facit requiſitio ꝙ imponi tur ei penitētia.ad intereſſe aūt tenef etiā ſi nō ſit requiſitus:ſed per imprudentiam iudicauit.inſti.de ob.que ex quaſi delict.in pꝛin.(reuocare)ad hoc.ſ.de ꝑcu.ꝗrelā.gl.reuocādo primā(† re uocare)videf ꝙ nō poſſit reuocare cū ipſe excōicatoꝛ ſit priuat⁹ ingreſſu eccleſie.ſ.eo.§.j.Rñ.ibi loquif de ſnia iniuſta ex oꝛdine hic de ſnia iniuſta ex cauſa.ſed z ſi eſſet priuat⁹ ingreſſu eccleſie excōicatoꝛ ſicut in ſuperioꝛi caſu z tamen ſententiā abſolutiōis ferret.z alius nō ipſe in eccleſiā introduceret.ar.ſ.de cle.ex.mi.ſi ce lebrat z etiā ſi ipſe idē introduceret in eccleſia.licet peccaret.tñ abſolutio teneret vel dic bene introduceret in eccleſia licet ibi of
3 ficiū dicere nō poſſit.ſ.eo.rñde.j.eo.duobus.hoc non pl3.(† Re uocare)hec decre.nō habet locū quādo aliqs iudex cū cāe cogni tione tulit ſententiā cōtra aliquē ſuper aliqua re ei danda.zqꝛ eam non dabat z qꝛ rei iudi.nō parebat eum excōicauit.naȝ hic cōſtat qḋ iſte excōmunicatus non eſt abſoluendus niſi ſentētie pareat cū manifeſta ſit offenſa de qua conſtat per ſententiam a qua non eſt appellatum.j.de verbo.ſigni.cum olim.z.c.ex parte poſſet tñ dici qḋ in ꝑdicto caſu habet locū hec decre.nō quo ad illum articulum quod poſſit abſolui niſi pareat ei iudicare.ſed

quo ad aliū articulū.ſ.qḋ iudex eū cōdēnet ad intereſſe ꝛ alias ꝑ
ut viderit expedire. Itē iudex audiet nūc excōicatū poſt abſolu
tionē ſi velit agere cōtra iudicē.qꝛ malitioſe vel ꝑ īprudētiā cō
dēnauit eū.inſti.de obli.q̄ ex delic.in prin.nec ob.exceptio rei iu
di.a qua nō eſt appellatū.qꝛ alie ſunt ꝑſone inter quas nō agiꝭ
ſ.iudex ꝛ excōicatꝰ ꝛ alie fuerūt ꝑſone inter quas ꝑmo actū fuit.
4 ¶ †Itē ad aliud nō agiꝭ qꝛ ad intereſſe ꝛ ad alias penas ad aliud
primo.ſ.ad rē que petebaꝭ. Itē hec decr.pōt habere locū vbi ali
qs eū excōicauit nō ꝓcedēdo ordine iudiciario nec eo ſeruato.ꝛ
in hoc caſu ſiue appellauerit excōicatꝰ ſiue nō tū de excōicatore
apud ſuperiorē pōt deponere querimoniā.ꝛ tūc videꝭ ꝓceden
dū ꝛ ad abſolutionē excōicati ꝛ ad cōdēnationē excōicatoris ſm
tenorē huiꝰ decre.vocabiꝭ tū aduerſariꝰ.ꝛ ſi tūc vellet dicere eū
5 ꝓ notoria cā excōicatū audieꝭ.ſ.e.ſolet. †(Remittat)hoc intelli
go qñ nō fuit appellatum.de hoc no.ſ.eo.per tuas.ſ.de offi.or.
ad reprimē. Itē hic loquiꝭ cū diciꝭ iniuſta excōicatio ſed nō pro
batur.ſi enim de ea conſtaret nō remitteretur ad eū.ij.q.j.nemo.
Item non decet qḋ ex eodē facto penā ꝛ premium conſequaꝭ.ff.
6 de nego.geſt.ſiue. †(Alioquin)hoc eſt nouū ius vt ſi periculum
imminet abſoluaꝭ.nobis videꝭ ꝙ etiā ſi non immineat periculū
dūmodo mora magna interceſſura ſit in abſolutione ſi remittiꝭ
ad excōicatorē qḋ eū abſoluere pōt ſuperior.que aūt dicatur mo
ra arbitrio iudicis cōmittiꝭ.ar.ff.de ver.ſi.inter ꝛ ſi ſuperior di
cit alias eſſe moram vbi mora forte eēſeri nō deberet.nihilomi
nus abſolutio tenet qꝛ ex quo ſuperioris cognitiōi cōmittiꝭ qḋ
ſuper hoc arbitreꝭ ꝛ diffiniat.ſiue bene ſiue male diffiniat ſiue ar
bitreꝭ.eius diffinitio firma erit ꝛ abſolutio tenebit cū hec excōi
catio ꝛ abſolutio ab eccleſia ſint introducte.ꝛ ipſe ſuper hoc ha
bet iuriſdictionē(impendat)in cā aūt nō ꝓcedet eum nō ſit ad
☞ eū appellatū.ſ.de reſcri.ab excō. †(Ad intereſſe)damnum ſum
ptus.ſ.litis ꝛ cetera cōſimilia. Item dicūt quidā eum tenere ſi ꝓ
pter hoc amiſit dignitatē ſiue bñficiū.eſt eī intereſſe circa rem.
xij.q.ij.ſi quis de laicis.ij.q.vj.ſup ea.ff.de ac.em.ꝛ ven.iul.emp.
in prin.(ad intereſſe)hic etiā puniꭍ maiori excommunicatione
vel magis cōone hominū.xxiij.q.iij.de illicita. Item teneꭍ in
iuriarū.xj.q.iij.illud temerariū. Itē pena ſacrilegij.xxiij.q.iij.
7 nō in perpetuum. †Ad intereſſe ſi fuit petitum alias eū non te
netur.ff.de edi.edic.ediles etiā.§.item ſciendū. Sꝫ videꝭ cōtra.qꝛ
excōicatus nō poteſt ꝓſequi aliquā cām niſi peteret ſe abſolui.
ſ.de offi.dele.cum contingat.ſ.eo.per tuas.ſolu.iſta intelligitur
de aliis que nō cōtingunt excom.ſed expenſis intereſſe(iniuriā)
hñ petere poſſunt que deſcendunt ex excōicatione vel eiꝰ occaſio
ne veniūt.vt hic argumē.ſ.de appel.ſolicitudinē vel dic ꝛ meliꝰ
quia hic de quo agitur prima abſolui debet quā agat.ſ.e.ꝑ tuas
ꝛ videꭍ dicendū:ꝙ qñ agiꭍ ad penā imponendā excōicato vel in
tereſſe qḋ libellus porrigendus ſit et qui ſe opponit ꝛ a quo pre
dicta petunꭍ ꝛ cā exprimēda eſt in libello cū ꝑſona ad ea obliga
ta dicaꭍ vt no.ſ.de offi.ord.cōquerēte.ꝛ poterit cōuētus excipe
re de ſpoliatiōe ſicut in aliis petitionibꝰ pōt opponi.ſ.de ordi.
8 cog.cū dilec. ¶ †Si vero tū abſolutio petaꭍ.hic forte nō erit ne
ceſſariꝰ libellꝰ nec lit.cōte.nec admittitur exceptio ſpoliationis.
Primo ꝓpter generalē rationē qꝛ cā mere ſpiritualis eſt.vnde
nō eſt in his rigor iuris ſeruādus qui in ſecularibus obſeruatur
ſ.de do.c.j.ar.xj.q.j.ſi quis cum etiā potiſſime ad hoc facit qꝛ ſi
ꝑdicta requirunꭍ periculū eſſet in mora ꝙ ſolum ſufficit ad.dā
dā abſolutionē vt hic.ſ.in pri.§.ſi eīn aliter diceremus cōtinge
ret ꝙ morā quā vitandam ꝑcipimus in ſolēniis iudiciorū in
duceremꝰ exceptio aūt qḋ alia excōicatione ligatus ſit ſemꝑ cō
petit.cōtra petentē abſolutionē:qꝛ ea ꝓbata abſolutio denegaꭍ.
ſ.e.cū ꝓ cauſa officii.ſed hanc exceptionē nullus habebit niſi il
le pro quo excōicatus eſt.ꝛ cuius intereſt nō abſolui.ille autem
cuius non intereſt eum teneri illa excōmunicatione.nec ex abſo
lutione aliquid conſecutus eſt.quare opponeret vel quare audi
retur nō videmus qꝛ pro alio excipere nō pōt ſicut nec agere cū
non ſit ꝓcurator eius nec exceptionē manifeſte offenſe poneret
niſi qui offenſus eſt. Alij tū dicunt ſemper libellum porrigendū
9 ꝛ lit.cōteſta.faciēdā qñ petiꭍ abſolutio. †(Ad intereſſe)cōſtabit
autē intereſſe.per iuſiurandum in litem quia de dolo excōmuni
catoris agitur.ꝛ ideo recte hoc iuſiurandū in litem defertur pro
intereſſe.ff.de in lit.iuran.l.ij.ꝛ.l.videamus.§.ſi.ꝛ.l hac.§.ſed iu
dex.ij.q.j.in primis quidā tamē dicunt iuſiurādū in litē nō de
ferri niſi vbi ſuccedit in loco alterius rei in cuius exhibitione vl̕
reſtitutione ſit malitia vel contumacia.vt ſi nō exhibeatur vel re
ſtituatur res que mādata eſt reſtitui.ff.de in li.iuran.l.ij.tū leges
videnꭍ expreſſe dicere ꝙ etiam ſi nullum preceptum vel ſnīa pre
ceſſit tū deferꭍ iuſiurādū in litē.ff.de dolo arbitri.§.nō.tū.ff.de
in lit.iurā.in hac.§.ſi.ff.ne quis eum qui in ius vo.l.ſi.ff.re.amo.
nō enim.ſed ꝛ ſi nō deferꭍ iuſiurādū in litem.tamen aliud iura
mentum deferꭍ.ij.q.j.in primis:qꝛ ſepe in cauſis eccleſiaſticis pe
titur intereſſe ideo de intereſſe dicamus. Intereſſe diciꭍ eſtima
tio in pecunia numerata que ſuccedit in locū cuiuſqꝫ rei ſi non
detur vt debet.vel facti ſi nō fiat vt debet.ff.de re iudi.ſi quis ab

alio.ꝛ ſꝫ hoc intereſſe qñ appelleꭍ preciū rei vel eſtimatio.ff.ad.l.
fal.l.pretia tū in eo aliquid plus eſt ꝙ ſit ipm verū ꝓciū rei.qꝛ cō
putaꭍ in intereſſe id qḋ intereſt nr̄a hr̄e rē q̄ ꝓmiſſa eſt dari vel
hr̄e ſcm̄ ꝙ ꝓmiſſum eſt.ff.de ac.emp.ꝛ ven.l.j.in prin.ꝛ plerūqꝫ
plus eſt hoc intereſſe ꝙ ſit verū ꝓciū rei vel facti. ¶ Itē diciꭍ in
tereſſe etiā eſtimatio dāni qḋ alicui cōtingit.ꝛ ꝓter eſtimationes
rei ſepe cōtingit peti rē ꝛ intereſſe ꝙ opꝫ itelligi de alio intereſſe
ꝙ de eſtimatiōe rei cū illa per ſe venerit in petitiōe.qñ dixit ꝙ pe
10 tebat rē. ¶ †No.ꝙ itereſſe ſiue eſtimatio ſiue preciū aliud eſt cō
mū aliud cōe aliud ſingulare.ff.de ac.emp.l.j.in prin.ꝛ ꝙ cōuē
tū eſt intereſſe quale eſt qñ dicit ſi nō fecero ꝙ ꝓmiſi dabo tibi
ꝓ intereſſe tm̄ vel ſimplr̄ dabo tibi tm̄.ſemꝑ dꝫ ꝓſtari niſi dolꝰ in
terueniat i ipſiꝰ cōuētiōe.vt no.i ſum.azo.C.de dolo.ꝛ de reſcin.
ven.ad hoc aūt intereſſe nūqꝫ cōdēnabiꭍ qs niſi ſpāliter petatur
cōe intereſſe.l.cōis eſtimatio dāni ꝙ alicui ɔtingit ex eo ꝙ id ꝙ
dari vel fieri debebat datū vel factū nō eſt vel ſuo loco ꝛ tpe vel
alia vt dꝫ datum vel factum non eſt in hoc cōi intereſſe computā
tur fructꝰ rei debite i qua ſit mora ꝛ mercedes ꝛ pēſiōes ꝛ augmē
tum preciꝭ ꝓpter locū vel tēpus ꝛ cōſimilia.ff.ad.l.fal.ꝓcia.ff.ad
l.aqui.ſi ſeruū.ff.ſi cer.pe.vinum.ff.de ac.emp.rō.§.ſi.ꝛ.l.ſi ſteri
lis.§.cū per.vſure ēt cōputanꭍ in hoc cōi intereſſe ſm legē.ff.de
peri.ꝛ cō.rei ven.l.ſi.C.de vſur.l.j.ſm canones cum vſure oīno
ſint ꝓhibite nullo mō cōputanꭍ in intereſſe cū nullꝰ ex pecunia
ſit fructus.lxxxiij.di.l.eficiēs. Et ſic videꭍ ꝙ vbicūqꝫ pecuniā dari
eſt in obligatione nullū intereſſe cōe vel ſingulare peteꭍ niſi ſit de
illis caſibus vbi debeꭍ extra rē vel circa rē.ſed hꝭ eſtimatio lucri
ꝛ diciꭍ hoc cōe intereſſe qꝛ equaliter oīm cōi rōni intereſſet in
eodē cōtractu vel facto ſingulari tū rōne plus poſſet intereſſe.ff.
ad.l.aqui.ſi ſeruū meū.hoc aūt cōe intereſſe ſemꝑ inſolidū ꝓſtan
dū eſt ſiue agaꭍ ex ɔtctu ſiue ex delicto.ff.ad.l.fal.ꝓcia.ff.de acq.ſi
ſeruū.niſi in venditione vbi venit ſingulare intereſſe.ff.de actio.
emp.l.j.in prin.ꝛ intellige ꝙ in ꝑdictis eſtimaꭍ cōe intereſſe non
in lucro ſed in dāno ꝛ obtinēti in cā reficiꭍ cōis eſtimatio damni
quod cōtingit ex eo ꝙ id ꝙ dari vel fieri debeat nullo mō datū
vel factū eſt.ff.de dā.infec.ꝓculus.ꝛ.ff.de act.emp.ſi ſterilis.§.cū
ꝑ vēdi.ff.de peri.ꝛ cō.rei vē.§.ſi.ꝛ ad hoc intereſſe rōne dāni ꝓce
dētis li.cōte.nullus condēnabiꭍ.niſi ſpāliter petitū fuerit qḋ ſic
ꝓbo.qꝛ ſi tū petitur res q̄ dari vel fieri debebat videꭍ velle con
tentus eſſe eo quo ad preſentem petitionē.cum de ꝓcedentibus
li.cōteſt.que pariter cū re petita debebanꭍ ꝛ peti poterant eadē
rōne cum nullā mentionē faciat eſtimatio cōis.aut eius dāni ꝙ
venit poſt lit.conteſt bene venit in condemnationem etiā ſi non
petaꭍ.ff.de edi.edic.ediles.§.itē ſciendū nec eſt cōtra.ff.ſi cer.pe.
vinum.vbi innuitur qḋ ſi vinum petitū fuerit tū ſit condemna
tio ad eſtimationē eius dāni qḋ preceſſit li.cōte.qꝛ ibi ſit eſtima
tio damni ſm qḋ communiter valebat ꝛ id ſemꝑ debet precede
re lit.conteſt.qꝛ ante diem non recte agitur.ff.quādo di.vſuſ.u.
ce.l.j.in ſi.ꝛ no.ſ.de plus pet.ſol.ibi tantū nō fuit petitū vinū:ſꝫ
vinū cū intereſſe ſuo.ꝛ ſic ſemper faciēdū eſt:qꝛ qñ petitur aliqd
dari vel fieri:ſemper debemus petere id dari vel fieri cum ſuo in
tereſſe. Alioquin ſi non ſic petitum eſſet ſi vinum tempore quo
ſolui debebat valeret.c.ſi poſtea cum petitur vꝫ tantū.l commu
ni eſtimatione tantū in.l.ꝛ nō in.c.fiet condemnatio ſed ſi vinū
eſt petitū cum ſuo intereſſe condemnabitur in.c.tamen etiā ſunt
certi caſus vbi habetur ratio etiam lucri alicuius licet nō om
nis.ſ.ꝙ communiter habere potuiſſet puta ſi agitur arbitraria
de eo ꝙ certo loco promiſſum eſt vel ſi agitur locati vel ex ſtipu
latione rem ra.habe.vel tutele vel legis aquꝭ.vel ne quid in loco
publico.ff.de eo qḋ certo loco.l.ij.§.ſi.ff.locati.ſi in lege.§.colo
nus.ꝛ.l.in quo.ꝛ.l.ſi fundus qui in ſine.ff.rem ratam habe.ſi cō
miſſa.ff.ad.l.aquil.ſi ſeruū.C.arbi.tu.quicquid. ¶ Alij tamen
dicunt ſemper eſtimatione intereſſe haberi ratione lucri ꝛ dam
ni quod venera ꝛ communi ratione iudex arbitrabitur conti
giſſe:ꝛ ſic expreſſe videtur dicere.C.de ſen.que pro eo quod inter
eſt.l.j.ꝛ etiam equitati conſonat.hoc autē cōmune intereſſe qḋ
eſt tantū circa rem preſtatur ſi res vendita non traditur.ſi velit
emptor.ſed ſi traditur vitioſa.tunc tenetur etiam ad intereſſe ꝙ
☞ eſt etiā extra rē.ff.de ac.em.ſi ſterilis.§.cum per vendi. ¶ †Item
idem intereſſe quod eſt extra rem preſtaretur quando ex malefi
cio agitur.ff.ad.l.aqui.proinde.ff.de furtis infirmus.§.j.ff.de cō
di.fur.l.iij.ꝛ idem in actione exhibenda.ff.ad exhiben.ſi optiōe.
ꝛ.l.ſed ꝛ ſi idē in actione ex empto.ſi malit ſingulare ꝙ cōmune
ff.de act.emp.l j.in princi.ſingulare intereſſe eſt eſtimatio que ve
nit ex ſpāli affectu ſicut eſt in patre libero circa filium ſuum:vel
que euenit ex ſpāli vtilitate.vt eſt in libro viciato.ff.ad.l.fal.pre
tia.ff.ad.l.aqui.ſi ſeruum.hoc aūt ſingulare intereſſe ſiꝑ cōtra
ctu certo debeatur qui ſcilicet cōtineat certam quātitatē vel cer
tā rē vel incertā in indiuiduo.ſ.certā in ſpecie:vt ſi debet hominē
ꝛ.l.dicat ſingulare intereſſe preſtādum cum aliter preſtari non
debeat niſi.l.dicat preſtabitur vſqꝫ ad duplum communia inter
eſſe ꝛ non vltra.C.de ſen.que pro eo ꝙ intereſt.l.j.§.ſancimus.ff.
de lega.iij.quiſquis.nec obſt.l.ff.de act.emp.ꝛ vendi.l.ratio.§.ſi

per vt.z.l.iul.inter eū.§.ſi vero.z.§.itē qui rē.q: ille leges nō loquunt de ſingulari intereſſe:ſed de cōmuni circa rē vt totū debeat preſtari.ſi vero ex incerto cōtractu debeat intereſſe ſingulare:puta ex eo qđ eſt in faciendu vel nō faciendo omnino inſolidū preſtādū eſt quātūcūq; ſit.C.de ſen.q̄ p eo qđ in.l.j.§.in aliis z videt.e.l.innuere q̄ in his caſibus ſemper debeat ſingulare intereſſe de pena dic q̄ cōuentionalis quātuncūq; ſit debetur.inſti de inuti.ſtip.§.alteri legalis aūt nō debet excedere quadruplum.inſti.de act.§.omnes ſpāle tñ eſt in ſponſalibus.ff.de ſpō.mulier.ſic z aliud ſpāle eſt ibi.ff.de ver.obl.l.titia.j.rñ.qui autez tractat cauſam vbi petitur intereſſe diligenter attendat quid ſit in obligatione:q: ſi rē certā vel ſpēm dari eſt in obligatione z extat ſiue debeatur ex cōtractu ſiue ex maleficio ſemper ipſa res petēda eſt.ff.de ac.emp.ex empto.in prin.ff.de ver.obl.vbi aūt nō apparet.§.ſi.C.de here.vel act.vēd.qui tibi.ff.de cōd.fur.in rē.ſi autem nō extat:tunc tantū eſtimatio vel intereſſe petendū eſt:vt in ipſa.ff.de cōdi.fur.in rē.nec eſt cōtra.ff.de ver.ob.ſi ſeruū.§.ſi.ff.de cond.fur.l.iij.vbi innuitur q̄ etiā ſi nō extarent:tamē petēde ſunt ſol.ibi loquitur quādo actor ignorabat illas res extare.

11 ¶†Vel dic q̄ etiam ſi corpus rei que nō extat petitur bene valet petitio:licet melius ſit eſtimationē petere.z hoc ſi vis indubitate loqui:petas rem vel intereſſe z non adijcias in libello cum aliis damnis:ſed z ſi corpus extet tēpore libelli cōfecti ipm petitur:ſed ſi non extet tēpore ſnīe vel in tali ſtatu ſit q̄ dari nō pōt ſiet condēnatio ad intereſſe qđ poſt lit.cōte.cōtingit.ff.de exhi.de eo.§.ſi poſt.ff.de euic.ſi ſeruus.§.ſi.ff.de do.arbit.§.nos tamē C.de act.emp.ſi traditio.nec eſt cōtra.C.de fideicom.lib.l.ſi.vbi redarguitur iudex qui quādo agitur ad legatum condēnaq̄ ad intereſſe.ſed illud ideo eſt:q: id legatum ſuum erat vnde non erat cogēdus accipere examinationē.ſecus autē in re non ſua ſed debita.hoc fallit in cōtractibus innominatis vbi nō ſolum petitur res debita ſed etiā intereſſe etiā ſi res extat.ff.de pſcri.l.naturalis.per to.Itē ſi tēpore ſentētie extat res petita:ſed poſtea anq̄ eā tradat pereat:vel alias impoſſibilis ſit eius traditio tamē intereſſe pſtare coget.ff.ſi cer.pe.vinū.z ſic videt loqui lex.C.de ac.emp.ſi traditio vbi dicit q̄ ſi precaria poſſidētis res nō tradat q̄ debet cōdēnari ad intereſſe.precaria aūt reſtitutio nō pōt eſſe niſi poſt latā ſnīam:imo poſt ſnīam hꝫ aliquē terminū ad reſtituēdū.ff.de iudi.ſi de.ff.qđ met.cā.pedius.§.q̄ ſi hō z not.ē.de of.dele.q̄renti.ſed ꝯtra.ff.de ac.emp.l.j.in prin.vbi dicit q̄ ſi res vēdita nō tradit ad intereſſe agit ſed expone ideſt cōdēnat.ac ſi actū eſſet ſi aūt factū eſt in obligatiōe ante morā agi nō pōt.ff.de ver.ob.ſi ita ſtipulat' eſſem.ſꝫ poſtq̄ fuit in mora pmiſſio facti ſiue in totū ſiue in partē.ſ.qđ trāſit tpꝰ quo edificari totū potuit ſiue in partē:ſcꝫ q: trāſit tēpus quo pars potuit eſſe edificata:tūc habet duplicē viā ſtipulator primā vt agat ad faciēdū vel cōplendū opus.ff.de no.ope.nun.ſtipulatio.§.ſiue.ff.de pſcrip.ver.ob eā.C.de do.l.ij.vt agat ad intereſſe.ff.de re iu.ſi qa ab.ff.de ver.ob.quoti.ff.rē ra.ha.l.ij.z.l.ſi indebitū.tamē ſi pmiſſor velit facere opus liberatur ab intereſſe.ff.de ver.ob.ſtipulatiōes.§.ſi.z.l.cōtinuus.§.item qui inſulā niſi iam ſit lis cōte.vel niſi multū intereſſet ſtipulatoris vel pena eſſet adiecta.ff.de ver.ob.ſi inſulam.ff.ſi quis cau.z ſi poſt.¶†Itē no.q̄ ſi quis primo petierit rem dari vel opus fieri,z plus ſit intereſſe q̄ cōſecut' eſt per primam actionē vel ecōuerſo:adhuc cadē vel alia actione aget ad id qđ reſiduū eſt in altera.ff.p ſo.ſi quis penā.ff.de vi z vi ar.l.j.§.ſi fundum.niſi de his que poſt lit.cōte.obuenire poſſunt de illis enim vlterius agi nō poteſt.C.de fruc.z lit.expen.terminato.Itē cū.m.dicimus qđ tantū in re promiſſa mādabitur ſententia executioni q̄uis promiſſor paratus ſit ſoluere intereſſe.ff.de rei vē.qui reſtituere.ff.de ver ob.vbi nō apparet.§.ſi.nā dolus z fraus nō debent ei prodeſſe.ē.de reſcri.ex tenore.Azo tamē dixit contra.vt no.in ſum.de ac.em.

12 †(Puniendū)z agetur cōtra excōicatorē cōdi.ex hac decre.vel offi.iud.z procedetur ordine iudiciario ſi veru peteret tantū abſolutionē nō eſt neceſſe vocari excōicatorē cū ſua nō interſit.ij.q.vi.hoc etiā placuit.niſi vt inſtruat iudex a quo petitur abſolutio.ē.de accu.cū dile.(pbabili)puta q: credidit citationē perueniſſe ad citatū.vł eū nō teneri legitimo īpedimēto.iiij.q.v.c.j.ff.ſi quis cau.l.ij.(idē)excōicat'(laudabilis)alias enim preſumeret ex malitia feciſſe vt no.ē.eo.cū illorū in ſi.(exiſtat)excōicator(excōicationis)ideſt q: iniuſte moleſtauit excōicatorem dicendo qđ iniuſte eum excōicauerat(z ipſuꝫ) excōicatū(probabilis)puta q: nō credebat probatā cauſam qua fuit excōicatus.nam in ordine de facili nō poſſunt pbabiliter errare.z eſt hoc ar.ho.qđ ſi quis pbabilē cauſam litigandi habet

13 qđ nō cōdēnatur in expenſis.ff.de le.ij.qui ſo.§.etiā(†Satiſfacere)no.qđ excōicato nō ſtatim cum fuerit abſolutus ab excōicatore ſtatim debet ei precipere:ſed primo cognoſcet ſuperior non ipſe excōicator an iuſta fuerit excōicatio.ē.de reſti.ſpo.literas in ſi.imo ſi ei precipiat anteq̄ cognoſcat:appellare poteſt.ē.de ap.qua fronte.nihil enim ei pcipi debet ſi iniuſte excommunicatus eſt:ſed ſi iuſte dꝫ mādata recipere ab excōicatore.z ſi ali' cognouerit de iuſta excōicatione.ē.de of.ordi.ad reprimē.ſed dices nōne videt renūciare appellationi hoc ipſo q̄ petit abſolutionē ab eo.ē.de ap.ſolici.de uſ.dele.grati.Rñ.nō:q: q̄tum ad excōicatorem nihil operatur app.ſiue eñ ſit ap.ſiue nō ſemper ſuperior cognoſcet de iniuſta excōicatione.vt hic ſed vꝫ ad cām principalē trāſferēdā ad ſuperiorē:vt no.ē.de reſcri.ab excōicato(recognoſcens)excōicato(reuocare)ſine cautione:q: cū cautione reuocare debet etiā vbi dubiū eſt vt ſtatim ſequit.†(Reuocare)mirantur aliqui qđ iudex admittitur ad reuocandū ſnīam cōtra id q̄ legitur.C.ſen.reſcin.nō poſ.l.ij.ij.q.vj.hoc etiā placuit.Rñ.hoc eſſe ea rōne:q: iudex qui excōicat tñ pōt abſoluere ab excōicatione z nō pars cuius nō intereſt qđ ſit excōicatus:ſec' in aliis ſentētiis z interlocutoriis quibus partes renūciare pñt.z ex quibus ius acquirit parti z actio.nā tūc ius z actionē parti queſitum per interlocutoriā iudex auferre nō pōt.ē.ó elec.cū dilecti hinc eſt etiā q̄ pars nō admittit ad cōtradicendū ſed eſt alia rō q: per ſnīam excōicationis nulli ius acquirit alicui.ſit eñ in fauorē excōicati vt eius ſpūs ſal.zc.ij.q.j.multi nō eſt ergo in ei' leſione retorquēda.ff.de le.q̄ fa.ff.de ex.rei iudi.l.euidēter.in aliis ſentētiis ſecus.ff.de re iudi.nullus.§.vl.C.de re.cre.actori.vel dic idē in aliis ſententiis z interlocutoriis de expēſis z hmōi.ſ.qđ reuocari pñt ab eo qui eas tulit ante diffinitiuā ſnīam etiā poſtq̄ per lapſum.x.dierū trāſierit in rem iudicatā.z ſic loquit lex.ff.de re iu.q̄ iuſſit.¶†Itē ad hoc facit.j.de reg.iur.ois.nā ſicut iudex ex officio ſuo ſine ſolēnitate iudicioꝝ cōdēnat.z ex ipſa cōdēnatione orit actio z ius partibus ſic z ſine magna ſolēnitate eam poterit reuocare.ar.iiij.q.v.quiſquis.z hoc ipſum bñ ſonare videt tamen bñ fatemur qđ poterit appellare ſi ſine iuſta cā reuocet primū mādatū:ſed tūc iudex appellationis vel alius preter eū qui tulit interlocutoriam nō poteſt reuocare niſi legitimo modo proſequēdo appel.vel petendo in integrū reſtitutionē vel aliis modis quos no.ē.de procu.querelam.de hoc no.ē.de app.cū ceſſante de hoc no.ē.de re iu.qđ ad.(Reuocet)no.iudicē reuocare errorem ſuum.ē.

14 de appel.ſignificauerūt.z.c.cū ceſſante(†Appellationi)ſicut ſententia excōicationis trahit ſecum excōicationem:nec impeditur per appellationem ſequentē.ē.de ap.paſto.ſic ſnīa abſolutionis.Item ante ſnīam abſolutionis emiſſam in iudicio appellatio talis ſit.ſ.appello ne abſoluas talem ſimiliter nec impedit abſolutionem:q: nō valet ap.a futuro grauamine.ē.de ap.vt debitus.tamen ſi ex iuſta cauſa emittitur ap.ab abſoluēte transfert negocium ad ſuperiorē z condemnabit ad expenſas z alia ſicut ſi nō eſt abſolutus(dubitat)no.non ſolum ex probabili cauſa ſed etiā dubia appellari.ar.cōtra.ē.de ap.vt debitus(cautione)z ſic iudex a quo eſt appellatum poſt ap.de hoc ſe intromittit de hoc no.ē.de ap.qua fronte(ſubiacebit)excōicatus.

1 In quibus conſiſtit eccleſiaſtica libertas.

2 Eccleſia dicitur habere priuilegium a deo quod ipſa ſola res eccleſiaſticas miniſtrare debet.

3 Quando dicatur quis facere contra libertatem eccleſiaſticam.

NOuerit.(fecerint)qui aūt ſeruāt nō ſunt excōicati niſi ſint de pſonis hic cōtentis nec mireris q̄ plus puniant actores q̄ fauētes.ſi.ē.de ap.ar.xj.q.iij.qui reſiſtit.z.xxiiij.q.iij.c.qui aliorū.

1 †(Libertatē)ad intelligētiā hui' decre.no.qđ eccleſiaſtica libertas cōſiſtit in priui.ſup ſpūalib' z priui.ſup tpalib'.Itē cōſiſtit in priuilegiis generaliter eccleſie cōceſſis:z etiā in priuilegiis ſingularib' cuiuſcūq; eccleſie.primo ergo dicim' de ſpūalibus q̄ nō pōt cōcedere niſi ſolus deus vel eius vicarius quale eſt quecūq; liga ſuper terrā zc.hoc enim priuilegiū xpo Petro in pſona eccleſie cōceſſit tale eſt etiā priuilegiū qđ in omnibus dubiis iuris que p inferiores ratione iuriſdictionis humane terminari nō poſſunt ad eccleſiā recurratur.ē.qui ſi.ſint leg.per venerabilē prope ſi.tale eſt priuilegiū de decimis z primitiis z oblationib' ſcꝫ quod ſiat clericorū.xvj.q.j.reuertimini decime.ē.de deci.tua.

2 ¶†Itē credimus qđ a deu habet priuilegium eccleſia q̄ ipſa ſola res eccleſiaſticas miniſtrare debet.xcvj.di.ſi imperator.z q̄ de ſpiritualib' iura ſtatuere z iudicare pōt.xcvj.di.cū ad.z.c.deniq;.alia etiā multa priuilegia clericis data inuenies in nouo z in vete.teſt.ſuper ſpiritualib' etiā prima priui.cōtulit eccleſie vicari' chriſti.vt de verberatione clerici q̄ incidat in canonē.xvij.q.iiij.ſi quis ſua.z quod in legatis eccleſiarū ſufficiant duo teſtes.ē.de teſta.relatum z ſic multa alia priuilegia inuenies in iure canonico conceſſa eccleſie per papam.In temporali autem generaliter z generalis eccleſie ſolus imperator qui vniuerſis z clericis z laicis z in temporalibus preeſſe debet priuilegium concedere poteſt.xcvj.diſtinct.cum ad verum niſi in his que eccleſiis ab ipſis ſunt donata.z in quibus per eorum priuilegia muniuntur quod in multis contingit.nam quandoq; locus vel eccleſia per priuilegium imperatorum habet immunitatem.C.de epi.nemo C.de his qui ad eccle.confu.l.j.z.ij.z pe.z vlti.C.de his qui in ec.ma.l.ij.C.de iud.in ſynago.l auť.de alie.z emphy.§.hic ſunt etiā multa alia.¶†Item imperatores conceſſerunt priuilegia eccleſie.ſecundum quod

ſic.ſm q̄ dicit cōgregatio fidelium. C. de epiſ. audi. nemo in aut. iuſiurandum quod preſtatur a moriente. C. de here. l. j. ⁊ ij. ⁊ l. co gnouimus. ⁊ l. qm̄ multi. ſimiliter ⁊ multa priuilegia concedūt imperatores eccl̄ie ſm q̄ ponit̄ pro miniſterio eccleſie. ⁊ clericis ⁊ collegijs. C. de ſac. ſan. eccle. l. j. ⁊ pe. ⁊ ſi ff. de cōſt. pec. eum. §. iul. ⁊ §. ſi actionū. C. de here. inſti. collegiū in aut. de ſen. epiſ. §. pre ſbyteros. ⁊ §. ſi qua mulier. in aut. de non alie. in ſi. §. ſi minus. ff. de mune. munerū in aut. hec cōſti. inno. pre. cō. in aut. de ec. titu. §. pro tēpore. ⁊ de alie. ⁊ emphy. §. hoc etiā. ⁊ §. ſi vero leonis. ⁊ §. quia vero. ⁊ §. ſi vero aliū. C. de ſac. eccle. aut. hoc ius auten. ſed ⁊ per mu. ⁊ aut. itē ſi predium. priuilegia etiam ſpecialia cōcedunt ſummi pontifices imperatores reges ⁊ principes tam eccleſiaſtici q̄ ſeculares ſingulis eccleſijs prout eis placet. ¶ His igitur ſic ſparſis nobis videt̄ q̄ in hac excōicatione incidāt qui veniūt cōtra libertatem vel priuilegium dei vel imperij vel imperatoris ſuper temporalibus vel papa ſuper ſpiritualibus libertas enim data eſt eccleſie vniuerſali non ſingulari. ſiue ſint data locis ſiue collegijs ⁊ perſonis. ſiue etiam cōgregationi fidelium. in hoc ta-
3 men aliqui cōtradicūt. ¶ † Sed ſi quis[a] venerit cōtra priuilegia
a data ſingularibus eccleſijs nō credimus in hunc canonem incidere. nō eñ dicit̄ quis facere contra eccleſiaſticam libertatem. licet faciat cōtra libertatē huius eccl̄ie vel illius ſingulariter. (Cō ſiliarios) ſi dederit conſiliū qđ ſeruet̄. Item dicunt quidā ⁊ ſi cōtrarium conſilium dederit q̄ debet dimittere dignitatem ſuam vel officiū. niſi deſtruatur ſtatutū ſi habet ptātem deſtruendi. ſ. de immu. ec. aduerſus. pri⁹ dictū plus placet q̄tū ad cōſiliarios ⁊ alios qui nō habēt poteſtatē deſtruēdi (edite). ſ. e. grauē. cōtra ſo. hec ſupplenda eſt per illā. nō qui faciunt ſtatim ſunt excōicati vt hic officiales autē conſiliarij nō ſunt excōicati niſi ſeruauerint vel negligētes fuerint ea de ſuis capitulis delere. vt in decre. cōtraria dicitur. ¶ † Si queris quādo voco eum negligētem dico q̄ q̄ cito ſciuit eſſe cōtra libertatē ⁊ nō deleuit vel officiū non dimiſit. adhibitio tamen aliquo modico internallo qr forte in nocte primo ſciuit ⁊ in magno feſto quādo nō potuit cōgregare concilium vel quando erat in graui infirmitate. ſunt ergo relinquenda hec arbitrio boni viri alias iudicis. ff. de v. verbo. obli. cōtinuus ſi autē ignoraret ſtatutum eſſe contra libertatem eccleſie non incideret in excōicationem que nō cadit niſi in contumacē. xj. q. iij. certū. ⁊ que non niſi pro magnis criminibus eſt infligenda. ignorās autem non peccat. C. ne ſa. ba. ite. l. ij. ff. de pe. vltimi. C. de ſicar. l. j. licet puniatur al's qui ignorans peccat. C. ne ſac. ba. ite. ſi quis dat. ſ. eo. monachi. ⁊ c. cum illorum.

c **Anonica.**

Venerabili. f. (ſuſpenſionis) ab officio (ad cautelam) qr erat lata poſt appellationem. ſ. eo. per tuas. de hoc not. ſ. eo. c. ſolet (ad cautellam) hec relaxatio fit vt poſſit communicare ſacramentis. ⁊ etiam intereſſe negocijs eccleſiaſticis non propter hoc qđ poſſit agere. non enim in hoc eſt ſimilis excōicato de quo ſpecialiter prohibitum eſt propter periculum participationis. ſ. de exceptione. († Iuramentum) not. interdictum abſolui cum iuramento. ⁊ hoc eſt verum vbi abſoluendus eſt ab interdicto lato ab homine. ſed ſi eſſet interdictum latum a iure vt in ſymoniaco vel in notorio fornicatore. licet alias neceſſaria ſit diſpenſatio. vt no. ſ. de coha. cle. ⁊ mulie. ſicut ⁊ in ſymoniaco. j. q. j. ſtatuimus. non credimus quod nedum iuramentum ſed nec abſolutio aliqua eſt neceſſaria. ⁊ hoc ius fallit in excōmunicato minori excōicatione. ſ. eod. nuper in ſi. ⁊ tamen a iure ſuſpenſus eſt vt ibi dicitur. ⁊ eſt hoc ea ratione qr peccauit ſcienter. ſi autē non ſolum a iure ſed etiā ab homine eſſet interdictus ⁊ non ſua culpa ⁊ hoc certum eſſet nec iuramentum nec abſolutio eſt neceſſaria cū non fuerit ligatus apud deū. ſed ſi dubitat̄ an ſua culpa occiderit in interdictum. tunc eſt neceſſarium iuramētum vt hic ad hoc. ſ. de verbo. ſigni. ex parte. in gl. j. ſed iudex in ſi.

1 ☞ Uniuerſitas an valeat excommunicari.
2 Qua pena puniat̄ vniuerſitas ſi contra eam agat̄ criminaliter.
3 In quibus penis quis pro alio puniri poſſit.

Grauem. (in conſiliarios) Hic non erāt excōmunicati quia nec fecerant nec fieri mandauerant. nec in mora erant delendi, vel officiū
1 dimittendi. vt no. ſ. eo. nouerint. († Conſiliarios) iſte ſpeciales perſone excōmunicātur pro proprio delicto. vniuerſitas
b [b] autem non poteſt excōicari: qr impoſſibile eſt quod vniuerſitas delinquat. qr vniuerſitas ſicut eſt capitulum populus gens ⁊ huiuſmodi nomina ſunt iuris ⁊ non perſonarum ideo non cadit in eam excōicatio. itē in vniuerſitate ſunt ⁊ pueri vnius diei. item eadem eſt vniuerſitas que eſt tēpore delicti ⁊ que futuro tpe quo nullo modo delinquunt. eſſet autem multum iniquum q̄ hmōi qui nullo modo delinquūt excōicarent̄. xxiiij. q. iij. ſi habes. ſ. e. romana. §. ſi. Itē vniuerſitas nihil pōt facere dolo. ff. de dolo. ſi ex dolo. §. j. fat. mur tamen q̄ ſi rectores alicuius vniuerſitatis vel aliū aliqđ maleficium faciunt de mandato vniuerſitatis toti⁹ vł maioris partis q̄ inuitis aliīs maleficiū fecerit. vel etiā ſine mādato fecerint. ſed poſtea vniuerſitas q̄ ſuo nomine erat factū ratū habet q̄ vniuerſitas puniet̄ ſpāli pena ſuſpēſiōis ⁊ interdicti. xvij. q. iiij. vtor. ⁊ c. miror. ſ. de ſpon. non eſt. ⁊ etiam temporali pu. ta pecuniaria. ff. qđ me. cā metū. §. animaduertēdū. ff. de vi ⁊ vi ar. ſi
2 vi. xxiij. q. ij. dñs. ¶ † Itē pena capitali vel mortis vel relegationis puniet̄ vniuerſitas ſi cōtra eā agat̄ criminaliter. l. cornelia de ſic. vel. l. iul. de vi pub. vel quacūq̄ alia ſed pena capitis mutabit̄ in pecuniariā. vt. ff. de his qui no. infa. quid ergo. §. pena. qdam tñ dicūt ⁊ forte nō male qđ ⁊ ſi poſſit cōtra vniuerſitatē agi ciuiliter vi bo. rap. ⁊ l. aquil. ⁊ iniuriarū. ⁊ aliīs hmōi quib⁹ irrogatur pena pecuniaria nō tñ pōt cōtra eam agi criminaliter ſnīa aūt cōtra vniuerſitatē mādabit̄ executioni in bonis vniuerſitatis ſi habet alia cōīa. ⁊ ſi nihil habet cōe priuabit̄ priuilegio vniuerſitatis: vt vlterius non ſit vniuerſitas. ⁊ ſic patiet̄ capitis diminutionē. ff. quibus modis vſuſfr. amit. l. vſuſfr. Itē dicūt quidam q̄ ſiet collecta p ſoluēdis hmōi penis per librā ⁊ ſolidū. ⁊ ab illa collecta erūt immunes illi qui cōtradixerūt maleficio pueri ⁊ alij qui omnino ſunt ſine culpa. aliī tñ dicūt nullū ab hoc exi-
3 mi. ¶ † Itē pro peccato vni⁹ punit̄ alius infamia. vj. q. j. §. verū. Itē ſeruitute. xv. q. viij. cū multe. Itē videt̄ q̄ etiā in corpore puniat̄ quia pro alio. j. q. iiij. itē pro peccato. ſed qđ ibi dicitur verum eſt qđ adeo corporaliter punit̄ vnus pro alio qui nouit abſcondita preſentia ⁊ futura. ⁊ ideo ex iuſta cauſa punitur vn⁹ p alio ne eum inuitio imitet̄. j. q. iiij. §. ſi obijcit̄ in ſi. homo aūt hoc nō pōt. Itē pena eterna nunq̄ punit̄ vnus p alio. j. q. iiij. c. j. ⁊ c. iam. † (De cetero) no. in odium conſtituēriū tractus futuri temporis pertinere ad iudicem. de hoc no. ſ. de procu. auditis (ſtatutarij) iſti ſunt excommunicati ipſo iure. ſ. eo. nouerit (priuatos) ad hoc. ſ. de pe. c. vlti.

a ¶ Sʒ ſi q̄s. pe. ō anc. ſ. ʒſi. rij. co. ij. vij. in. di co refert ƀ dictū inn. hic ⁊ ſci. ʒſi. ego gaſpar. ⁊ adđ q̄ p no. ƀ p inn. dicit. d. bar. ſo. ſ ſuo ʒſ. lv. ſci. viſo dcr. co. j. ſ ſi. q̄ qñ ſtatutū laicoꝝ auferret eccl̄ie id qđ ſibi cōpeteret ō iure cōi tale ſtatū ōr cē ƀ libertatē eccleſie ⁊ ad inn. ƀ adđ ēt alex. ſ ʒſ. ccix. co. ij. v. iſtō firmauit. ⁊ co. iij. ſ pn.

1 ☞ Recipiuntur eleemoſyne ab excommunicatis.
2 Licitum eſt ſe in eum caſum mittere quo oportet eum eleemoſynas de rapina accipere.

Cum voluntate. (nō incurrit. ſ. e. cū de ſideres no. caſus vbi lʒ cōicare excōicato (incidenter) que non faciunt neq̄ ad
1 abſolutionē neq̄ ad ſalutem. († Eleemoſynas) no. eleemoſynas recipi ab excōicatis. ⁊ idē dico de decimis ar. ſ. e. vt fame. xj. q. iij. quoniā nec in illis attēdit̄ malicia perſone cū decime ſint debite. ⁊ de eleemoſynis cōe p̄ceptū eſt ad omnes. lxxxvj. di. nō ſatis in ſi. ⁊ excōicatis in omnib⁹ ſuadēde ſunt eleemoſyne vt per eas venire ad penitētiā mereant̄. xxvj. di. deinde in ſi. oblatiōes aūt p̄ntā malis ⁊ famoſis pſonis nō ſunt recipiēde. vt no. ſ. de deci. ex trāſmiſſa. Itē nec eleemoſyne nec decime nominatim ſunt recipiēde de illicite queſitis. ſ. vt ipſe res illicite decimēt̄. ſed de fructibus eorū cū ſint reales idest decime licite accipiunt̄ vt no. ſ. de deci. ex trāſ. rō aūt quare recipiunt̄ eleemoſyne ⁊ nō oblatiōes a perditis eſt: qr oblatiōes ſiūt in eccleſia ⁊ in publico ⁊ ſic cōſolatio eſſet eis ſi reciperent̄ eius oblatiōes. ſed eleemoſyne ſiunt in occulto. decime aūt licite recipiunt̄. qr de iure debent̄. vt ſupradictū eſt. mortuaria aūt que dant̄ p anima nō ſunt recipiēda cū nō ſit p eo orādū. lxxviij. di. c. ſi. ſed ſi alias nō p anima in teſtamēto excōicat⁹ aliquid relinquat eccleſie recipiet. nō enim phibet̄ excōi-
2 cat⁹ teſtari. † (Preſertim). i. tantū. ⁊ eſt hoc ſpāle. qr licitū eſt ſe mittere in cū caſum quo opʒ cū eleemoſynas de rapina accipere. cōtra id qđ eſt. j. q. j. nō eſt pu. ⁊ eſt hec ea ratione qr cū ſint negociorū ſuorū geſtores viuere poſſunt de ſuo. in hoc aūt cōtra ius ciuile agūt qr nō debēt ſibi ſua autoritāte recipere. ff. q̄ me. cā ex tat. Itē qr hoc poſſunt cōtradicēte expoliato. C. de neg. geſt. l. vl. (officij) hi enim ſine ſubditos perentiāt nō incidūt in canonē repete que diximus. ſ. e. veniēs (officij) forte qr cuſtodit chorū ⁊ nō habet dignitatē (p̄latiōis) hoc intelligit̄ de habētib⁹ dignitatē.

e **De concubine.** (crimine). ſ. eo. nuper.

Nobus. (collata) a iure ſicut ſacerdotibus. ſ. eo. nuper. ſed dices qñ inducet ad eccleſiam cum ipſe ſit priuatus. Rñ. non inducet ſed ſententiā abſolutionis proferet ⁊ erit ſolutus non enim eſt neceſſe excōmunicatū minori excōicatione introduci in eccleſiam ſicut nec iurat. ſ. eo. nuper. Idem eſt etiam ſi ab homine poteſtas hmōi cōcedatur. vel dic hūc nō priuatum ingreſſu eccleſie ſed cōione ſacramētorū tantū. in. q. iiij. engeltrudā. de hoc no. ſ. eo. ſacro. (huius minoris) non expirat poteſtas.

Permittimus. (Ex miniſtris) cum tantū miniſtris hoc priuilegiū cōcedat̄ non extendit̄ ad alios: nec videt̄ qđ poſſit alius cōmittere. ſ. de of. dele. c. vlt. §. vl. vel dic q̄ poſſunt mandare aliīs qđ celebret̄. quia qui per alios facit ipſe facere videt̄. ff. de admi. tuto. ita. §. geſſiſſe. ſ. eo. mulieres.

b ¶ Uniuerſitas. ad ƀ dcā inn. ƀ vid fel. ſ. c. re ſpōſo. ſ. e. ⁊ hic fel. ſ. c. cū oēs col. xvij. v. ſepta declaratio. ſ. ō cōſti. ⁊ pe. ō anc. ſ ʒſ. clviij. ſci. ex narrat ſ fctō co. in. v. p̄terea vt dicatur collegiū.

q **Quamuis inci.** (infirmitate) etiam ex qua nō imminet periculū mor

tis.vt podagra vel quarta febris(inimicitia)que timetur in via (inopia)vt ſi ita pauper eſt ꝙ.nõ poſſit habere expẽſas itineris nã nõ eſt ſibi precipiẽdũ vt mendicet. C.de mendi.va.l.j.(ſenili) nam.ſi ſenex ſit lʒ forte.videatur ad ſubeũdũ laborẽ tñ qꝛ periculum eſt abſoluiẜ(ſeu alia)membrorũ deſtitutionib⁹ impediẜ.ẜ. eo.c.(Impedimẽto)qꝛ teneẜ in vinculis.(retrahaẜ)in his caſib⁹ abſoluiẜ excõicatus ꝑ violẽta manuũ iniectiõe.ſed ſi alẜ ſit excõmunicatus a iudice vel a iure poteſt abſolui in mortis articulo ẜ.eo.a nobis.in ſi.ſed in aliis caſibus qui hic ponunẜ minime: ſʒ ab excommunicatore ſuo abſoluẽdi ſunt(beneficio) ſicut hoſtiarius.ẜ.co.ſi vero.j.(temporali)ſecus in laborantibus perpetuo. Illis enim nunquam precipitur quoad ſedem apoſto.accedant.

8 A quem ⁊c.

9 Cleris.

1 ☞ Scripturarũ exẽplũ infra menſeʒ ab ipſa petitione dari dʒ.
2 Irregularitatem incurrit celebrans poſt ſuſpenſionem ſibi factã ⁊ vide ad hoc facientia in nu.3.⁊.4.

Cum medicinalis.(excõicatio)quidã intelligunt hãc ꝯſtitutionẽ nõ hẽre locũ niſi vbi in certã ꝑſonaʒ ferẜ ſñia.⁊ hoc lʒ cuilibet videre ex plurib⁹ verbis in hac decr.poſitis. Alij itelligũt hãc decr.ẽt ſi gñalis feraẜ ſñia: qꝛ gñaliter loquiẜ hic ſine expꝛſſione ꝑſone ⁊ de futuro vel de pꝛeterito qꝛ ſemper eſt imprimẽda cã excõicatiõis ⁊ in ſcriptis ferẽda lʒ nõ exprimaẜ nomẽ excõicati.ar.ẜ.romana.§.caueãt.(in ſcriptis) ſicut ⁊ alie ſñe.ij.q.j.in primis in ſi.ſiue autenticis ſiue priuatis vt no.ẜ.de app.cor ij.⁊c.proferat ſñiam excõicationis.(⁊ cãʒ) ex-
1 cõmunicationis.(†Exemplum)hic vult dicere ꝙ infra menſem qñcunqʒ fuerit requiſitus ſemp dʒ dare exẽplũ ſcripture dũmodo cõpetẽti loco ⁊ tpe petaẜ.ſi eñ dũ equitat vel qñ dicit officiũ diuinum vel in nocte peteretur ridiculũ eſſet dicere ꝙ tũc dare teneref. Itẽ poſt reqſitionẽ expectare dʒ aliquo tpe.nõ eñ dʒ ire cũ ſacco parat⁹.ff.de ſolu.nã his.poſt mẽſeʒ aũt lʒ dare teneatur ꝑdictũ exẽplũ ſicut alia acta cãe.nec eñ incidit in penam ꝯſtõnis huius ſi nõ det.⁊ eſt hoc vt puniaẜ negligẽtia excõicati(cãʒ)ſpãle eſt in iſto caſu ſec⁹ in ſentẽtijs diffinitiuis.ẜ.de ſen.⁊ re iu.c.ſicut.ꝯſcribat.ẜ.eo.romana.§.caueant(autentico)ꝙ ſit ſignũ autẽticũ.no.ẜ.de.ſi.inſtr.c.ij.(ſuſpenſuʒ)ẜm tenorẽ ꝯſtitutiõis.ẜ.e.qꝛ
2 (†Adiuinis(hoc eſt cã quare incurrit irregularitatẽ iſte ſi poſt hãc ſuſpẽſionẽ celebret.ſiue enim ſuſpẽdaẜ a diuinis ſiue ab offõ ſiue ab executiõe officij ſiue a celebratiõe miſſe ſiue a quolibet alio hmõi irregularis eſt ſi cõtra interdictũ faciat vt hic.ẜ.de re iud.cũ eterni.xj.q.iij.ſi quis epiſcopus.ſec⁹ aũt dicũt qdã ⁊ forte nõ male ſi ſuſpẽdiẜ a põtificalib⁹ qꝛ tũc licet celebret etiã in põtificalib⁹.tñ nõ erit irregularis.nã hoc iure nõ caueẜ ⁊pene nõ ſunt extẽdẽde.de pe.di.j.pene. Itẽ põtificalia nõ ſunt de ſubſtãtia or-
3 dinis nec officij:qꝛ ⁊ ſine eis quodlibet officiũ fieri põt.¶ †Itẽ dicunt ⁊ ſi ſuſpenditur ab ingreſſu eccleſie.nã hoc nõ eſt ſuſpendere ab officio cum etiã extra eccleſiam poſſit celebrari.idem etiã dicunt ſi ſuſpẽdiẜ a ſacramẽtorũ participatione.⁊ hoc expreſſe habes.ẜ.de cle.excõ.mi.ſi cele.⁊ hoc eſt de iure.qꝛ nõ eſt ordinis vel officij cum participaẜ ſacramentis.qꝛ etiã laici eis participãt ⁊ idẽ dicunt etiã ſi ſit priuatus a collatione ſacramẽtorũ qꝛ ⁊ collatio ſacramẽti alicui⁹ vt bapti ſmi ſit etiã ꝑ laicũ de cõſe.di.iiij. c.cõſtat. Itẽ etiã ſine aliqua ſolennitate officij cõferũtur ſepe ſacramẽta eccleſie.¶ Itẽ hoc licet aliqñ ſequaẜ a ſuſpẽſiõe.ſ.qꝛ celebrare nõ põt.nõ tñ ex natura ſuſpenſionis:ſed ex quadã accidẽtali conſequentia.⁊ his rationib⁹ excõicatus minori excõicatione nõ ſit irregularis ſi cele.ẜ.de cler.excõ.mini.ſi cele.notorius enim fornicator ⁊ ſimoniacus bene ſiunt irregulares ſi celebrãt. qꝛ ipſi ſunt ſuſpenſi a canone.licet nõ ab homine in ordine ſuo ⁊ officio celebrãdi vt no.ẜ.de exceſſi.prela.tãta.tamen diuina audire poſſunt.⁊ hoc ſatis expreſſe innuitur.ẜ.e.c.vbi dicit exequi ſicut pri⁹.(Sentẽtijs)que ſiunt ab offõ ⁊ beneficio.vel a ſacramẽtis.nam in aliis interdictis ſecus.de hoc no.ẜ.de appel.ad hoc.
4 †(Irregularitatẽ)qꝛ ergo per canones cautũ erat in excommunicatis celebrãtibus diuina officia ſciẽter ⁊ in cõtemptu clauiũ vt irregularitatẽ incurrant.vt.xj.q.iij.ſi quis epẽs dãnatus.ſi qs epẽs in cõcilio extenditur hoc ad ſuſpenſos optima rõne:qꝛ quo ad executionem diuinorum nõ eſt differentia inter excommunicatos ⁊ ſuſpenſos:quia iſti ⁊ illi excluduntur a diuinis ſed ſicut in excõicatis requiro cõtemptũ vt irregularitas incurratur qõ notãt illi canones.nam vnus dicit auſi fuerint.alius dicit preſumpſerint ſic ⁊ in ſuſpenſis niſi eos reddit ꝓbabilis ignorãtia excuſatos craſſa ⁊ ſupina vel erronea habitat ad diſpẽſandũ.vt ẜ.de cle.ex.vel depo.mini apoſtolice.⁊.c.latores.(ſuſpẽſis)iſtud temperatur in epẽis ⁊ ſuperioribus.ẜ.e.⁊ ibi de hoc in gl.que ſor ⁊c.(Pontificem).ẜ.de ſenten.⁊ re iud.cum eterni.(Pena)xxviij.iij.qui ea vbi de hoc.

☞ Solus is qui eſt proximus ⁊ immediate ſuperior excommunicatori poteſt ad cautelam abſoluere ⁊ quando habeat locum hec abſolutio ad cautelam.in nu.1.⁊ quo caſu non ſit neceſſaria. in nu.3.⁊ vide etiam in nu.4.⁊.6.
5 Datur octo dierũ terminus ad ꝓbandam manifeſtã offenſam.
7 Quãdiu queritur an appellatum ſit vel alias dicit appellationẽ nõ interpoſitam iuſtis de cauſis non eſt excommunicatus etiam extra iudicium communicandum.
8 Non eſt ex preſumptionibus iudicandum.
9 Ubi nullum ſit preiudicium ei qui dicitur excommunicatus ex vitatione tutius eſt vitare eum.
10 Probatio manifeſte offenſe contra petentem abſolutionem ad cautelam:non habet locum niſi cum petit abſolutionem ab excommunicatione lata poſt appellationem.
11 Appellãs qñ petit abſolutionẽ ad cautelã.⁊ ſibi obijciẜ manifeſta offenſa opʒ ꝙ ꝓbet manifeſtam offenſam per euidentiã facti tantũ.⁊ vide in nu.12.qualiter.ſ.probetur manifeſta offenſa.
13 Non valet proceſſus ſi iudex determinat non obſtante exceptiõe excommunicationis procedendum.

1 Solet a nõnullis.†(Per ſuperiorem)eius q tulit ſñiaʒ excõicationis.ille eñ ſol⁹ q eſt prim⁹ ⁊ immediate ſuperior excõicatori põt ad cautelã abſoluere ſiue ſit epẽs ſiue archiepẽs vel patriarcha.delegat⁹ vero a ſuperiore ſiue ſit delegatus a papa ſiue al⁹ cui cõmiſſum eſt negociũ principale vel cauſa appellatiõis etiã ſub illa forma ſi inuenis ſñiam excõicatiõis lataʒ poſt appellationẽ lḡimã denũcies eã nullã nõ poterit abſoluere ad cautelam qꝛ nõ eſt ei cõmiſſuʒ archiẽpi ãt nõ poſſunt abſoluere ad cautelã ſubditos ſuffraganeorũ ſuorũ.niſi qñ ad eos appel-
2 latur cũ alias nõ habeãt iuriſdictionẽ in eos.(†Illã)qꝛ lata eſt poſt appellationẽ vel ex quacũqʒ alia cã que ſi eſſet vere faceret nõ tenere excõicationẽ.⁊ tũc habet locũ hec abſolutio ad cautelã qñ cõſiteẜ excõicatus excõicatorẽ fuiſſe iudicẽ.ſed ſentẽtiã dicit nullã ex aliqua iuſta cauſa.ſed ſi diceret ſñiam excõicationis nõ tenere qꝛ nõ erat ſibi collata iuriſdictio ꝑ literas qꝛ falſe erãt vel alias nulle.vel qꝛ alias iudex nõ erat nõ habet locũ abſolutio ad cautelã in iudicio.ſed ſi extra iudiciũ cõſiliũ anime requirat dicens domine licet excõicator meus nõ ꝓbet ſe iudicẽ meum.⁊ ideo ꝓnunciatum ſit eius ſñiam nullã tamẽ ego dubito imo credo ꝓbabiliter qõ iuriſdictionẽ ſup me habuerit.Rñ.el ꝙ hic tutiorẽ partem eligat ⁊ nõ obſtãte ſñia lata ꝑ ſe faciat ſe abſolui ⁊ emendã preſtet ſi põt fieri ſine iniuria alteri⁹ tũc abſolutionẽ recipiat occulte ſed nõ ſatiſfaciat.⁊ ſi excõicator nollet abſoluere ſine ſatiſfactiõe alteri⁹ iniurioſa tũc ſuperior abſoluat.ſi aũt haberet violẽtã preſumptionẽ vel cõſciẽtiã ꝙ eſſet ſuus iudex.tunc in oẽm euẽtũ petat abſolutionẽ ⁊ etiã ſatiſfaciat.ar.ad predicta. ẜ.eo.inquiſitioni.alij dicũt ꝙ etiã ſi dicit excõicatorẽ non fuiſſe
3 iudicẽ tamẽ impẽdenda eſt abſolutio ad cautelã.(†Cõtradictorius)no.ſi cõſtat legitimam appellationem preceſſiſſe ſentẽtiã excõicationis ſiue ex confeſſione partiũ ſiue aliomodo nõ eſt neceſſaria abſolutio ad cautelam.ſed pronunciaẜ ſentẽtia nulla.ẜ.de offi deleg.cum contingat. Item ſi conſtat appellationem nullam preceſſiſſe ſententiã excõicationis vel nullam iuſtam cauſaʒ ſubiectã ap.nec tũc ſimiliter abſoluẽdus eſt ad cautelã.imo non eſt audiẽdus niſi primo abſoluaẜ.ẜ.eo.c.per tuas ſed ſi dicat domine ego appellaui ⁊ ex iuſta cauſa.ſed non poſſuʒ hoc de facili docere.tunc habet locum abſolutio ad cautelã vt hic premiſſa tamen cautione qõ ſi apparuerit eum iuſte excõicatũ ꝙ ſatiſfaciat ẜ.e.venerabili ⁊ dicimus ꝙ nõ ſufficit dicere ego appellaui ex iuſta cauſa.niſi cauſam exprimat.vt per expꝛeſſionẽ eius melius inſtruaẜ iudex ad ꝙ maxime laborare debet.xxx.q.vi.iudicantem. ſi aũt appellans diceret.domine ego appellaui ex iuſta cauſa.ſed non poſſum ꝓbare.tunc etiã non eſt dãda abſolutio ad cautelã. qꝛ in iudicio nõ valet veritas niſi ꝓbata ſecus aũt in cõſilio anime.(Abſolutionẽ)ꝙ euenit.ſ.ꝙ non ſtatim datur abſolutio qñ contra petentem abſolutionem ad cautelaʒ abijcitur ꝙ pro manifeſta offenſa eſt excõicatus:vt hic in eadẽ decreta.diciẜ(Nõ negatur)vocatis tamen prius qui vocãdi ſunt(Abſolutio)ad hoc ẜ.de excep.apoſtolice.in tex.⁊ in glo.⁊ maxime in gl.ex hoc loco que videtur corrigere glo.ẜ.eo.c.q incipit qꝛ tamẽ abſolutio ad cautelam habet locum nõ ſolũ in iudicio.ẜ.eo.per tuas.ſed extra iudicium.ẜ.e.venerabilis dũmodo excõicatus confiteatur excõicatorem ſuũ iudicẽ.ſed ſi negaret excõicatorem ſuum iudiceʒ qꝛ diceret ſe exemptũ ⁊ ꝓpter hoc appellaret.vel etiã ſine appellatione fertur ſentẽtia excõicationis in eum dicunt quidã in hoc caſu ꝙ nunqʒ competit abſolutio ad cautelã cũ ipſe excõicatus
4 dicat excõicatorem non fuiſſe iudicem.¶ †Et ſi queras quõ ꝓuidebiẜ huic excõicatone vitetur. Rñ.qꝛ excõicatus vel ꝓſequẽdo appellationem vel per querimoniam petet a ſuperiore ꝙ faciat excõicatorem de facto reuocare ſententiã ſicut de facto proceſſit vel qꝛ exemptus eſt.⁊ tunc oportebit eũ probare exemptionem anteqʒ excõicator cogaẜ reuocare de facto ſuaʒ ſententiam vel hoc ipſum petat qui tam protulit non ſeruato ordine iuris

puta quia

puta qꝛ noluit dare terminū ad ꝓducendū priuilegiū vel teſtes
⁊ tūc hoc ſolo ꝓbato cogeꝛ reuocare de facto qḋtum de facto ꝓ
ceſſit. ⁊ ſi ꝯtrā dicas ſatis ſequeꝛ magna abſurditas ꝙ quicūq̄ ex
cōicatꝰ dixerit ſe exemptū ꝙ nō remittaꝛ ad excōicatorē. ſed ſta
tim abſolnaꝛ. alij tñ dicūt hic dādā abſolutionē ad cautelā ei qui
de ea nō curat: tanq̄ a nō ſuo iudice ꝓlata. tñ dꝫ dari ad cautelā
aliorū vt ei ſecure cōicent. ⁊ ēt vt ipſe excōicatus nō patiaꝛ leſio
nē ab alijs. primum dictum magis plꝫ. lꝫ aliqñ raro tñ poſſet ex
officio ſuo. ⁊ papa maxime de iure habeat abſolutionem facere.
☞ (†Manifeſta) vt ſi iuſſus voluit maleficiū emēdare: vt. ſ. de ver.
ſig. ex parte. ⁊ idē puto in alijs iuſſibus iudicis qui in faciēdo ꝯſi
ſtūt vt cū quis iuſſus rē reſtituere nō paret. vt. ff. de rei ven. l. qui
reſtituere. Itē cū iuſſus exhibere nō exhibet. vt. ff. de app. l. credi
tor. §. iuſſus in his iuſſibꝰ ⁊ ſimilibꝰ. vt dixi in faciēdo ꝯſiſtūt cō
temptus dꝛ offenſa q̄ ſi fuerit manifeſta neceſſariū eſt vt añ abſo
lutionē ſufficiēs p̄ſteꝛ emēda. ſecus eſt in iuſſibꝰ qui in veniendo
conſiſtunt in quibus ꝯtēptus dꝛ ꝯtumacia. ⁊ tūc ad abſolutionē
faciēdā vel obtinēdā ſufficit cautio. ⁊ idē eſt cū dubia ſit offenſa
5 vt hic. ⁊ in predicta decre. ex parte. (†Octo dierum) iſte terminꝰ
octo dierum datur ad probandum manifeſtā offenſam. i. aliqḋ
factum manifeſtū ꝙ in ſui natura ſit iniurioſū. dummō tale ſit
ꝙ ſufficeret ad faciēdam excōicationē ſi aduerſarius nihil ꝓba
ret. ⁊ hoc ſufficit excōicatori vel aduerſario excōicati probare in
fra octo dies. nam ſi ꝓbatione hac facta vel etiā ea pendēte excō
catus petat ꝓlixiorem terminum vt ꝓbet ꝙ non iniurioſe facie
bat illud pro quo excōicatus eſt ſed vtens iure ſuo. tūc non abſol
uetur excōicatꝰ eadē cā qui infra octo dies nō ꝓbauit manifeſtā
iniuriā. qꝛ non fuit in culpa. imo aduerſarius p̄ſtitit cauſā huic
dilationi ⁊ maiori que ēt mihi prodeſſe dꝫ intm̄ ꝙ ēt ſi excōmu
nicator petere poteſt maiores dilationes vt probet iuſtitiā ſuam
ſuper excōicatione ⁊ id mihi ꝓdeſſe dꝫ. C. de in integ. reſti. petēde
nec ſufficit probare excōicatori iniuriā factam: niſi ꝓbet eā ma
nifeſtā qꝛ ſicut dicit hec decre. hoc caplm ꝓbare dꝫ hoc videlꝫ in
exceptione ſpoliationis ⁊ in alijs locis vbi certus terminus pre
☞ figitur ad aliqḋ ꝓbādum. ¶ †Item vꝫ qḋ lꝫ iniuria ſit manifeſta.
ſꝫ de ſatiſfactione eſt diſcordia qꝛ excōicatus dicit minorem ſatiſ
factionē ſufficere quā excōicator petat vel aduerſarius tñ pp hoc
nō diu eſt tenēdus excōicatꝰ in excōicatione. ſꝫ ad arbitriū iudi
cis dꝫ p̄ſtare cautionē pignoratitiā vel aliā ⁊ abſolui. ar. ẜ. de eo
6 qui mit. in poſ. cā venera. (†Pro manifeſta) p hoc dixerūt qui
dam ꝙ ſi aliquis excōicatꝰ qꝛ ordinariū nō admiſit ad viſitatio
nē petat abſolōnē ad cautelā dicēs. dñe ego ſum liber a viſitatio
ne p priuilegiū vel p p̄ſcri. ꝙ ſtatim dāda ſit ſibi abſolō ad caute
lam. ſꝫ nō hic vꝫ ꝯ. ꝙ ſic probo. conſtat ꝙ manifeſta eſt offenſa de
iure pro qua iſte excōicatus eſt. ſ. ꝯtumacia recipiēdi ordinariū
ad viſitationē. ẜ. de p̄ſcri. cū ex officij. ergo nō dꝫ abſolui niſi p̄ce
dat emēdat. ſ. de ṽ. ſig. ex parte. nec obeſt ſi dꝛ nō manifeſta offen
ſa qꝛ dicit ſe priuilegiatum vel p̄ſcripſiſſe ꝯ ius cōe qꝛ ſtabo iuri
cōi nec eum abſoluam quouſq̄ ꝓbet ſe ꝯ illud munitū. ⁊ hoc ſa
tis bene ſonat litera iſta. ⁊ idem videꝛ dicendum qñ petit abſolu
tionem ad cautelam ab excōicatione quam dicit latam poſt ap
pel. non eñ ſtatim abſolueꝛ niſi primo ꝓbauerit ſe appellaſſe ex
7 legitimis cauſis. ẜ. de ap. romana. §. j. ⁊ ij. †(Articulo) ſup. e. ſ. an
cā appellationis ſit vera nā q̄diu quęriꝛ an ſit appellatū vel aſ
dicit appellationē non interpoſitā ex iuſtis cauſis nō eſt eis cōi
candū ēt extra iudiciū. ar. ẜ. de app. ro. §. j. ⁊ ij. ẜ. e. p tuas. niſi for
te modico tpe dū querit aduocatos vel alias ſarcinulas cōponit
pp cām. ar. ff. ex qui. cau. ma. ab hoſtibus. §. ſi. itē qñ ꝯſtat appella
tū ex legitima cā: lꝫ dicaꝛ falſa ſemper infra tpa intra qḋ pōt pro
ſequi appellationē eſt ei cōicandū ⁊ non poſtea: ſꝫ ſecꝰ eſt qñ ſnīa
ex alijs cauſis dꝛ nulla puta qꝛ dicit excōicatorē non iudicem vel
ſe exēptū. ⁊ tūc diſtinguo qꝛ aut qui dicit ſnīam nullā hꝫ ius cōe
ꝓ ſe. vtputa qꝛ de aliena dioce. ⁊ tunc pendente articulo proba
tionis ⁊ ante ſemper quouſq̄ pronuncieꝛ ſnīa iuſta dꝫ ei cōicari
non obſtante tali excōicatione etiā ſi ſit iuſta ſnīa excōicationis
niſi eſſet manifeſtū ꝙ ſnīa excōicationis eſſet iuſta. ſi aūt ius cōe
hꝫ ꝯ ſe non eſt ei cōicandū niſi ꝯſtaret ꝙ excōicatio eſſet iniuſta
argu. ſ. de ap. ſoli. ⁊ c. dilec. in fi. ⁊. ẜ. de ele. venera. ⁊ facit ad hoc
☞ ẜ. de reſt. cum cōtingat. ¶ †Quid aūt iuris ſit de his que facit in
medio tpe iſte in quem lata eſt ſnīa etiam ſi poſt pronuncieꝛ ex
cōicatio iuſta no. ẜ. de excep. pia alij dicunt ⁊ vt vꝫ melius qḋ ēt
ſi ius cōe hꝫ ſe iſte excōicatus tñ ei cōicandum eſt dū eſt in proba
tione illius articuli an ſit liber vel exemptus nam graue eſſet ꝙ
ego deberem eum vitare vt excōicatum de p̄cepto iuris ⁊ tñ ſi pe
teret a me ꝯſilium verū debeat petere abſolutionē tanq̄ excōica
tus. ⁊ ſic p ꝯſequēs ꝯfiteatur ſe non liberū vel exemptū in p̄iudi
ciū ppetuū eccłie deberē ei ꝯſulere ꝙ nō peteret abſolōnē ne per
petuo eccleſie ſue p̄iudicaret. ⁊ ſi per tale conſilium ꝙ ei. bonum
dans incideret in maiorē excōicationē qꝛ cōicat excōicato p̄ſtā
do ei ꝯſilium ⁊ auxiliū in eo ꝓ quo excōicatus eſt. ẜ. nup. ¶ Sꝫ
oppones qūo eſt hoc ꝙ differs huic dare abſolōnē: qꝛ dicis ma
nifeſtā offenſam: ⁊ tñ non dimittis ei cōicare pp manifeſtā offen
ſam. ¶ So. aliud eſt dimittere grām facere aliud eſt facere iniu
riā. nā primū. ſ. ceſſare a grā lꝫ vbi aliqs alijs denegat illud ad ꝙ
de iure cōi teneꝛ. qꝛ ꝓbabilis ⁊ quaſi vehemēs p̄ſumptio eſt ꝯ eū
⁊ idḋ ei pp hoc excōicato ꝓ manifeſta ⁊ petēti abſolōnē ad caute
lā dāda nō eſt abſolō ad cautelā que eſt tñ de gratia vł magis de
iure gratioſo. ſ. ꝙ inductū eſt ꝯ cōem rōnem ⁊ idḋ non eſt extendē
dū. ff. de conſti. qui vero nā de iure eſſet ꝙ anteq̄ p̄bereꝛ ei hmōi
abſolutio ad cautelā que vera abſolutio eſt ꝙ ꝯſtaret de princi
pali an eſſet liber an non ſꝫ ar. ꝯ videtur in hac eadē decre. vbi dꝛ
ꝙ ſine ꝯdictione abſolui dꝫ: ſed ſupple ſine ꝯtradictione partis
aduerſe ſꝫ iudex ex cā bene dꝫ aliquando ab abſolutione ceſſare.
Scdm aūt. ſ. facere iniuriā nunq̄ lꝫ: ſed facere iniuriā eſſet: ſi ego
vni parti crederē in p̄iudiciū alterius: ſed ꝯſtat ꝙ in hoc caſu ex
cōicator eſt pars: ⁊ vt pars excōicans ⁊ excōicatꝰ eſt alia ps ergo
excōicatori credere nō decet. ſi aūt excōicaſſet vt iudex ⁊ excōicatꝰ
diceret nullā excōicationē. puta qꝛ poſt appellationē ſit lata: vel
qꝛ expſſit errorē in ſnīa. tūc dicūt quidā ꝙ interim quouſq̄ ꝯſtat
an ſnīa teneat vel non: non eſt ei cōicandū. ẜ. e. p tuas. ẜ. de renū.
in p̄ſentia. ſꝫ nobis hoc nō vꝫ: nam ſemp quouſq̄ excōicatꝰ eſt in
ꝓbando ꝙ excōicatio non tꝫ. ſemper lꝫ ei cōicare. nā ꝙ ſnīa iudi
cis ſit iuſta eſt p̄ſumendū. vt in decr. in p̄ñtia. ſꝫ ꝙ ſit aliqua iniu
ria nō eſt p̄ſumēdū in iniuriā alterius. lꝫ ſit p̄ſumēdū quo ad de
8 negādā grām. ¶ †Itē ex p̄ſumptionibꝰ non eſt iudicādū nec ali
quid in alterius p̄iudiciū faciendū. ſed ex p̄ſumptionibꝰ bñ eſt a
gratia abſtinēdū. alij dicūt ꝙ ēt anteq̄ incipiāt ꝓbationes re. te
pi ſuper cauſis appellationis an ſint vere vel falſe. imo etiā anteq̄
incipiat proſequi cām appellationis ſemp qñcunq̄ dicit ille cui
obijciꝛ excommunicatio. ego p̄miſi appellationem: admittendus
eſt cum proteſtatione illa: qꝛ alij non intelligunt ſecum colligere
vel concelebrare ſi eſt excōicatus: ſed non repellunt eum ꝓpter re
uerentiā eiꝰ ad quē dicit ſe appellaſſe. vox tñ eius p̄ſtabit auxiliū
ſi iuſta appellatio p̄ceſſit ⁊ nō alias niſi notoriū eſſet appellatio
nē non tenuiſſe. qꝛ tunc nō ſolū vox excōicati non p̄ſtabit ſuffra
gium: ſed ēt vox collectorꝫ qui ſponte admiſerūt eum etiam cum
proteſtatione non valebit. ẜ. de procu. c. ſi. de his no. ẜ. de ele. illa
ẜ. de app. dilect. in fin. ⁊ c. ſolicitu. In his autem dubijs multum
valet proteſtatio. vt. ẜ. de conſti. cum. M. ⁊ de electioni. cumana
9 ¶ †In priuata autē familiaritate ⁊ maxime in occulto vbi nul
lum ſit preiudicium ei qui dꝛ excōicatus ex viſitatione tutius eſt
vitare eum. xi. q. iij. cure. ſed in electionibus ⁊ alijs vbi ſibi fieret
preiudicium ex viſitatione tutius eſt eum admittere cum ꝓteſta
tione q̄ vitare. ar. vj. q. ij. c. j. ſi aūt preſens eſt qñ excōicatur vel de
nunciatur excōicatus ⁊ nihil dicit de appellatione p̄miſſa vel de
alio ꝙ reddat ſnīam excōicationis nullam. tūc vꝫ electio facta eo
abſente. nec caſſabiꝛ pp predictū ꝯtēptū. qꝛ in culpa fuit ꝙ de iu
re ſuo nihil proteſtatus eſt ⁊ capitulū nō fuit in aliqua culpa. alſ
aūt ſi ꝯtempta ꝓteſtatione excōicati vel denunciatione excōicato
ris eligant valebit electio ſi in veritate erat excōicatus ⁊ caſſabiꝛ
ſi excōicatio non tenebit vel propter precedentem appellationē
vel propter aliam cām. ẜ. de appel. dilecti. in fin. imo plus vꝫ qḋ
ſi epūs excōicet aliquē abſentem in preſentia capituli ⁊ p̄tendit iu
ſtam cām excōicationis ⁊ ꝯtumaciā excōicati: tñ capitulum cita
bit illum ſic excōicatū vt veniat ad eligendū. qꝛ forte cās hꝫ quā
re nō teneret excōicatio. tñ ſatis credo ꝙ ex quo ordinariꝰ ſic eū
excōicauit ꝙ caplm in lrīs ſalutationis eum non ſalutabit qꝛ p̄
ſumit ꝓ ſnīa ordinarij in his leuibus ⁊ parū p̄iudicialibus. arg.
xj. q. iij. cure. ẜ. de renū. in p̄ñtia. ſed caplm ſubiunget in litteris ci
tationis qūo ordinarius excōicauit eum: vñ ſi credit excōicatio
nē tenere non veniat. ⁊ ſi credit eam non tenere veniat qꝛ ipſi nō
10 intendūt ſecū colligere ſi eſt excōicatus. ¶ †Itē no. ꝙ probatio
manifeſte offenſe ꝯ petentē abſolutionem ad cautelā nō hꝫ locū
niſi qñ petit abſolutionem ab excōicatione lata poſt appellatio
nem. ſꝫ tūc hꝫ locū iuſte qꝛ ꝓbata manifeſta offenſa p ꝯñs ꝯſtat
ꝙ appellatio non valeret. ẜ. de app. cum ſit. ⁊ c. ꝓpoſuit. ⁊ idḋ ta
lis appellatio nō dꝫ ꝓdeſſe ad obtinendā abſolutionē ad caute
lam: qꝛ ſi alias petatur abſolutio ad cautelam. ſiue excōmunica
tio ſit lata a ſuo iudice: ſed dicitur non tenere propter expreſſum
intolerabilem errorem nō poteſt habere locū hec probatio quis
impoſſibile eſt ꝙ intolerabilis error ſit manifeſta cā quare quis
iuſte excōicatur. imo eſt cauſa male excōicationis. ¶ Itē ſi excom
municator dicit non iudex etiam ſi pro manifeſta offenſa excom
municaret non teneret excōicatio. ⁊ ideo anteq̄ conſtet ꝙ ſit iu
dex non eſt recipienda probatio manifeſte offenſe nec poſtea qꝛ
ſi eſt iudex iniuſta pōt eſſe ſed non pōt eſſe nulla niſi ab eo eſſet
appellatū. vel niſi expreſſiſſet intolerabilē errorē. ⁊ ſic non poteſt
11 peti abſolutio ad cautelam. ¶ †Item no. ꝙ qñ appellans petit
abſolutionē ad cautelam ⁊ ſibi obijcitur manifeſta offenſa opꝫ
ꝙ probet manifeſtam offenſam per euidentiam facti tantum. vel
per confeſſionem in qua perſeuerauit: qꝛ ſi dicat aduerſarius ex
communicati: imo ſufficit probare offenſam manifeſtam per pro
bationes inductas in cauſa principali non valet: quia illa mani
feſtatio tolli pōt per ꝓbationes que inducentur in cā appellatio

vniuerſitate qui fuerit rebelles mādato. Snīa aūt interdicti iu-ſte fert̄ in vniuerſitatē que fert̄ ꝑ delicto alterius. xvj.q.vij. ſicut
1 deum.ſ.de ſpō.non eſt †(Culpabilis)dicūt quidā ꝙ ēt in iuſtos culpabiles non fert̄ ſnīa excōicationis niſi primo moneantur ⁊ cōtra eos cā cognita ꝓcedatur:q2 alia eſt cā capituli vel vniuerſitatis ꝙ ſic cā canonicoꝝ.ij.q.j.nemo.ē.e.ſacro.xij.q.ij.qui manumittit:cā eīn vniuerſitatis pōt eſſe.q2 nō cōparet in iudicio vel ꝙ nō recipiūt aliquē in canonicū ⁊ hmōi cā aūt pſonaꝝ culpabiliū de collegio nō eſt hec:q2 ipſi nō ſpāliter vocant̄.imo ſi comparerēt nō admitterent̄ ad reſpōdendū pro capitulo ſine mandato. Item ipſi non poſſent nec deberēt aliquem recipere in canonicū ſine capitulo. Aliī dicūt ⁊ forte melius ꝙ autoritate huius decr. ſine alia monitione ⁊ cauſe cognitione nominatim pſt excōicare illos quos culpabiles norūt:ſ3 ſi non eſſet eis notū non deberet ſnīa excōicationis in quenꝗ ferri niſi premiſſa monitione.ij.q.j.
3 nos in quenꝗ.⁊.c.nemo.¶ †S3 queritur appellatio capituli ꝙ h3 cām pſt canonicis vt decetero ꝯ eos nō valeat ferri ſnīa. Rn̄. ſi delegatus erat iudex nō vr̄ ꝙ decetero poſſit in aliquem de capitulo ſnīam ferre ēt ſi añ app.culpabilis extitiſſet:q2 in eum poterat iuſte excōicationis ſnīa ferri.q2 ſublato principali tollitur acceſſorium.ē.de cōſti.tranſlato. Item q2 per iſtam appella. deſiit eſſe iudex ⁊ in principali ⁊ in acceſſorio:ſi autē eſſet ordinarius vt ab eo eſſet in aliquo negocio appellatum a capitulo cum illud negocium per app.ſit ad ſuperius auditoriū delatum: vlterius occaſione iſtius negocij non poterit in aliquem de canonicis ſnīam excōicationis proferre.in. qō.vj. dudum. melius in.c. multum.ē.de off.lega.l3 S3 quid ſi ordinarius vel delegatus in aliquē,de capitulo poſt app.legitimā tulerit ſnīam,excōicationis de facto:nunquid capitulū pōt petere ſnīam ꝯtra hunc canonicum latam ꝓnunciari nullā. Rn̄.ſi eius intereſt.vel q2 de mandato capituli fecit canonicum:quare in eum eſt ſnīa excōicatiōis lata vel q2 diffamat capitulum.q2 ſuus canonicus ſic denunciatur excōicatus:vel ex alia iuſta cā ꝙ hr̄ pōt implorare offm̄ iudicis vt ſnīa nuncietur nulla.argu.ff.de fer.l.j. ſed ſi vellet capitulū ſnīam excōicationis in ſuum canonicū latā occaſione capituli dicere iniuſtā.hoc dicūt quidā non poſſe fieri.q2 abſolutio non d3 dari niſi petenti ⁊ hoc quidē dictū eſt de canonicis excōicatis ꝑ capitulis.hoc idem dicendum eſt de rectoribus ciuitatum excōicatis ꝑ ciuitatibus. Ex iſto loco ſatis apparet ꝙ ſi lr̄e impetrentur ꝯ aliquod capitulum ꝙ cogant̄ ad alicuius receptionem. tn̄ delegatus compellet ſingulos canonicos ad receptionē ipſius.l3 lr̄e tantum ꝯ capitulū ⁊ non contra ſingulos canonicos ſint impetrate. ⁊ hoc eſt ea rōne.q2 qñ mādat ꝙ capl̄m aliquid faciat:intelligendū eſt ꝙ canonici ⁊ alia membra capituli illud faciāt.ē. de prebē.ꝑ illoꝝ.q2 capl̄m ꝙ eſt nomē intellectuale ⁊ res incorporalis nihil facere pōt niſi per mēbra ſua.idē vr̄ ꝙ ſi mādet̄ delegato ꝙ cogat vniuerſitatē facere ſolutionē debiti vel vēditionē vel permutationē,vel quicquid aliud ſimile:cogēda ſunt mē.ci⁹ illi facto pſtare ꝯſenſum expſſum ⁊ ſic de oībus aliis ꝗ ꝯſiſtūt in facto ꝗ ꝑ vniuerſitatē fieri nō pſt.de extraneo aūt an poſſet impedire vniuerſitatē adimplere q̄ro3 no.ē.de of.dele.ſane.q2 ꝯ pdicta vr̄.xij.q.ij.qui manumittitur.So.leuis eſt.q2 vniuerſitas hr̄ pōt habere libellum ⁊ agere ⁊ cōueniri per procuratorē ſuum.ſed cōſenſum alicuius facto pſtare ꝑ aliquo ſuo membro nō pōt cu3 ꝯſenſus corporis nec corpus habeat.ſed in pdictis caſibus videt̄ ꝙ ſi alicui cōmiſſa eſt cauſa vniuerſitatis alicuius ꝙ per dele.vbi expediret cogenda eſſent mēbra vniuerſitatis preſtare cōſenſum in faciendo procu.vel alia conſimilia.

1 ☞ Nedū clerico ſed etiam laico l3 ſe tueri etiam ſi iudex ſuus ordinarius non ſeruato iudiciario ordine iniuriatur ſibi in reb⁹ vel perſona.

2 Spūalis gladius non d3 exerceri.nec pro ſua nec pro aliena iniuria niſi contra homines ſue iuriſditionis.

1 **DIlecto fil.** (repellere).ē.eo.c.iij.§. ſi vero.ſ. di.ius naturale.(†Decano)non ſolū clerico ſed etiā laico l3 ſe tueri etiam ſi iudex ſuus ordinarius ordine iudiciario non ſeruato iniuriatur ſibi in reb⁹ vel perſona.C.de iure fiſ.l.ſi. ⁊ credimus ordinarium ꝓceſſum etiā ꝗ ſit per modū inquiſitionis.ē.de acc.ſup his.ē.de of.or.c.j.⁊ hic eſt proceſſus legitimus ⁊ per ſeculares.l.in autē.de colla.§.iubemus.ff.de offi.preſid.congruit.(iniurioſe) repete que diximus.ē.de for.compet.verum(eccleſiaſtico).ſ.ſententia excōicationis.xxiij.q.iij.corripiantur.xvj.qō.j.c.j.(preſertim)idem eſt ſi nulla alia cā vel excōicatio pceſſiſſet.(⁊ quidē)no.optimam rationē.(cū liceat) xxij.q.iij.fortitudo.⁊.c.ſe.(profecto)imo multo fortius(tpalē)iuriſdictionē vel rē vel iniuriā(defenſionē).ſ.ſnīe excōicationis vel interdicti.(⁊ tpalem).ſ.defenſionem armorum vel
2 iuriſdictionē tpalē.xxvj.di.c.ſi.ē.de of.or.c.j.(†Et eccleſiaſticis) dummodo ſpūalis gladius non exerceat̄:nec ꝑ ſua nec pro aliena iniuria niſi ꝯtra homines ſue iuriſdictionis materialis.tamen defenſio ꝑ ſe ⁊ ꝑ alios bene poteſt exerceri etiam in hoīes cuiuſcūꝗ iuriſdictionis. Itē dicūt quidā ꝙ etiā incontinēti raptor non poſſet excōicari ꝑ rapina facta niſi monitione premiſſa. tn̄ melius vr̄ ꝙ ſi rapina eſt manifeſta.cu3 iuſta cauſa ſubſit ſtatim pōt excōicari niſi incontinenti eam reſtituat ſi eſt pſens.vel ſi nō eſt ibi infra certu3 tpſ ꝙ duxerit prefigendū.ſ.de ſen.excom.romana.§.caueant.ff.de rei ven.ſi res mobilis.⁊.l.ſe.(Adinuicem)nec tamen propter hoc licet laicis vel clericis defendere aliquos ſuos quos crederent iuſte excōicatos.vel ꝑ certo ſcirēt iuuare ꝯ excōicatorē ſ.vt cogerent excōicatorē relaxare ſnīam.vel ēt ceſſare a denunciatione excōicatiōis. q2 nec ēt liceret eiſdem cogere iudicē ſecularē ſuā ſnīam relaxare.ꝙ eīn dicit hec.decre.h3 locū maxime vbi corporalis violentia infertur.⁊ nō vbi verbalis. Si aūt prelatus excōicaret aliquē ſi oppreſſum iuuaret in iuſta cā vel armis materialibus vel alio mō cum ſnīa ſit ſub conditione appellet ⁊ poſtea iuuet eum.ē.de app.preterea.

VEnerabilibus. (archieps ex ſuo procedēs offō).ē.ſ.de app.cū ſpāli.§.ſi.(⁊ appellatū)poſt excōicationē q2 ꝑ app. nō ſuſpendit̄ excōicatio.ē.de off.or.ad reprimēdā excepti caſibus.ē.de app.romana.§.ꝙ ſi oportet(pro manifeſta).ſ. de ver.ſig.ex parte.(Propoſita querimonia)vel ſupplicationis: ſiue in inte.reſti.que ſupplicat vel petat ſe reſtitui ad cauſam agēdam ſiue penarum expenſarum.vt plene no.ē.de procu.querelā vel appellationis per quam dicat reuocandam ſnīam. C.quomodo ⁊ qñ iudex ab eo.cōi enim iure cum ſnīa tranſierit in rem iudicatam ſibi ſubueniri non pōt.idem vr̄ ſi tn̄ excōicationis ſnīa lata eſſet ſimpliciter: excōico petrū q2 fuit cōtumax in tali termino.hec eīn ſnīa l3 nō ſit diffinitiua.tn̄ ſi nō eſt appellatū trāſit in rem iudicatā.ē.de re iud.quo ad ꝯſulta.quo ad hoc ꝙ ſuper expēſis ⁊ ꝯtumacia excuſanda vlterius nō audiat̄ ſemp abſoluet̄ ꝑ abſolutione petēda.q2 nunꝗ quominus abſolutio det̄ ſatiſfaciēti trāſit in rem iudicatā(nec pādi) .C.de in. ſancimus (in itinere captus).ff.ſi quis cau.l.ij.(minime cōpareret). ff.de re iud.cōtumacia(⁊ hoc ipſum)q2 vbicunꝗ iudex ſuperior nō poteſt abſoluere nec ꝯdemnare in cauſa ꝓpria ſi excōicatio lata eſt abſoluere d3 excōicatum ē.de offi.dele.cum cōtingat. niſi obijceret̄ de manifeſta offenſa. vt predictum eſt (illico pronunciare) ſed probatio appellantis recipi poteſt ſuper veritate cauſe.ſcilicet de app. interpoſita ad cautelam.q2 dubitatur an ſnīa excommunicationis teneat.ē.eo.ſolet.

ROmana ⁊c. (ſubiectis immediate).ē.e.a nobis.prima gl.in hac gl.ſecus(iniuſtas)imo videtur ꝙ ipſo iure ſint nulle. ē.e. ſtatuimus(caueant) contra.arg.ē.de app.conſtitutis (pro ferre).ē.de offi.ord.ſi ſacerdos.in ter.⁊ in gl.⁊.ē.de ap. preterea.ij.glo.hodie(exprimant).ē.eo.cum medicinalis. (vniuerſitatis)contra.ar.ſupra rn̄.ibi ſoluit̄(prohibemus)ad hoc.ē.eo. grauē.glo.iſte ſpeciales perſone.

¶ De verborum ſignificatione. Rubrica.

NAm ⁊ rex nabucho. (pennas).ff.e. ſi appellatum. §.libellorum.

NAm ⁊ ego ⁊c. dicit ſalomō(quare) verba aug.(fratrē)pri⁹ eīn alium filium habuit de berſabee qui mortuus fuit (q2 ille)hic vult dicere q2 ita cito mortuus eſt ꝙ nec ēt ei nomen impoſitum eſt.nec natus videtur.

QUod dicitur.

1 **Oſeph.**

INtelligentiam. (res.ideſt intellect⁹ ff. de ſup.leg. labeo. xxxj.q.j.quomodo.ff.de rebus dubijs.in ambi. xxij.q. v.hū.

2 **Nihil.**

PRopterea. (ſi prolixam).ff. de fun. inſtru. et inſtru.lega.cum delanionis.§. cu3 fundum.

QUamuis omnes. (quendam)ſpāliter. q.d. ꝗuis oēs qui pſunt rite vocentur prepoſiti.ꝓpoſitura tn̄ eſt nomen ſpecialis dignitatis.

FOrus. (Forum)his partibus conſiſtit iudiciū tanꝗ ab ordinantibus.nā negocia partium lege aduocatorū ⁊ iudicia iudicū ad ordinatu3 forum(quo venit)hic vult dicere:cā dr̄ a caſu vñ venit cā ſicut de venditione oritur cā inter emptorē ⁊ vēditorem (eſt) ſupple cauſa(vocatur)quid ſit iudicium.(negociu3)quid ſit negocium (lis aūt)qd ſit lis(iurgiū.)qd ſit iurgiū(cauſa)quid ſit

cauſa.(arg.)quid ſit argumē.(ꝓbatio)quid ſi ꝓbatio(in omni) que perſone querantur in iudicio (iudex) quid ſit iudex (accuſator) quid ſit accuſator(reus) quid ſit reus (teſtis)quid ſit teſtis (teſtes autem)que conſiderentur in teſtibus (non femina) in teſtamentis enim ꝛ criminalibus cauſis teſtis eſſe non poteſt. inſti. de teſtamentis.§. teſtes.ij.q.vj. epiſcopi.xxxiij.queſtione.ij. mulierem.

Factum. (ſcriptura)q: ſepe ſit cum ſcriptura ſ ꝛ ſine ea tenet.

1 **Ut dictum eſt.**

Cauſa carpen. (litis). de hoc notatur ſ.de decimis. ex tranſmiſſa.ſ.de ſententia excõmunica.cum volun.glo.no.eleemoſinas.

9 **Ueſiuit.**

In his qui ambiguitatem. (partis)nõ tñ credimus lit.ꝯtc.neceſſariã.(diffinimus) no.leuren tiam ferri ſuper interpretatione.

1 ☞ Priuilegia recipiunt in dubijs intellectum ſm intentionez concedentis.ꝛ quandoqꝫ ſit interpretatio ſm propriam verbo. ſignificationem.in nu.2.

Olim tibi. (ꝛ manualia).ſ. ꝗ quotidie dant vt ꝓ exequijs mortuorũ ꝛ hmõi (adolinnt)volebãt eñ nomine prebẽde ꝗ tñ preſentibus dat ea tantũ intelligere que in victu conſiſtunt ꝛ male.cõprehendit tñ ꝛ ea ꝗ veſtitus ſunt omninõ tñ reſidentibus dentur(interpretanda)de hoc no.ſ.eo.cauſam.de dona. per tuas.ꝛ.cum dilectus.†(Intellectũ)priuilegia eñ in dubijs recipiunt intellectũ ſm intẽtionem concedentis.ſ.eo.dilecto.ſ.de reſcrip.mandatũ.ꝛ.c.ſeq.ff.de re.in.neratius.ꝛ ita ꝙ nõ trahantur ad iniquitatem vel grauamen alterius.ff.de vulg.ſub.facto ꝛ debes ſcire ꝙ vbi dans priuilegiũ reſpondet de intẽtione ſua non eſt neceſſe partibus preſentibus[a] fieri vt hic ꝛ facit preiudicium partibus talis interpretatio ꝛ ad eam obſeruandam coguntur vt.ſ.eo.ex parte veſtra.ꝛ hec proprie declaratio dicitur.ff.de teſt. heredes.§.j.ꝛ hoc in priuil.ſꝫ ſi ſniam ferat vel aliquid aliud de iure faciat non eſt ſua interpretatio q: functus eſt ſuo officio. ſ. 2 de offi.deleg. c.ex literis. ❡†Item quandoqꝫ ſit interpretatio ſm propriam verborum ſignificationem ſm ꝙ habes fere per totum hunc titu.ꝛ in.ff.ꝛ.C.ꝛ hec interpretatio ſit ꝛ non preſentibus partib⁹ ꝛ extra iudicium.nec per talem interpretationem coguntur partes ad ſeruandam interpretatione m nec eis preiudicat.ꝛ eſt ea ratio q: leges ꝛ verba legis ꝛ vltimarum voluntatum ꝛ contractuum ꝛ priuile.recipiunt quandoqꝫ interpretationem b a conſuetudine[b] contra verbi propriam ſignificationem.vt.ff. de le.ſi de interpre. ꝛ.l.ſeq.ꝛ.l. minime.ꝛ.l. ergo ꝛ hec interpretatio tantum ad principem pertinere videtur ꝛ ideo ſemper remanet eis ſaluum ius ſuum.nec ſit ei preiudicium per talem interpretationem.poteſt autem ꝛ hec interpretatio fieri partibus preſentibus.ꝛ tunc preiudicatur partibus.vt no.ſ.eo.c.proxi.arg.ad.q. ff.quis or.in ho.poſ.ſer.l.ij.§.j.ꝛ.ij. melius credimus ꝙ quelibet interpretatio obſit partibus que ad hoc ꝙ ſeruet interpretationes pape niſi in alio iure iuuẽtur.ſ.eod. venerabilis.ſ.de deci.ex multi.ꝛ de offi.or.dno. eſt aũt alia interpretatio cuiuſlibet iudicis.ſ.qñ iudex interpretatur verbum legis vel contractus in cauſa que coram eo vertit.ſ.de poſt.c.j.ff.de leg.nõ poſſunt.ꝛ hoc dꝫ fieri partibus preſentibus ꝛ prebabita copia defendendi vtriqꝫ parti.ſ.eo.venerabilis.xxx.q.v.iudicantẽ.ꝛ ideo ad ea que interpretata ſunt coguntur partes.ꝛ hec vera ſunt in interpretationibus modificatio aũt priuilegij nõ dꝫ fieri niſi partibus preſentibus ꝛ ẽt conſentientibus.ſ.de dec.nuper.quamuis ſi nollet conſentire eis iniuſtis dans priuile. poſſet illud modificare ex iuſta cauſa.arg.ſ.de exceſſi.prela.c.ij.ꝛ no.ſ.vt ec.benc.vt noſtrũ.in ſi. nec ꝯtradicit decre.ſ.de deci.ex parte.q: ibi non fuerunt modificata priuilegia illis qui habeant.ſed ille papa magis moderata priuileg.dabat de nouo monachis quam ſui anteceſſores fecerãt iſte autez modificationes non ſiũt lit.pen.nec ſiunt niſi petẽte eo cuius intereſt.ſ.vt lit.pen.deliceris.ſ.de teſt.cauſaz interpretationes autez ſiunt ſine lite ꝛ lite pẽdẽte ꝛ petẽte eo cuius nihil intereſt.vt habes hic ꝛ in multis iuribus hic allegat.ſ. de ſenten. excom.inter alia.ſ.de ſy.per tuas.vbi ſatis apparet non eſſe rñſum illis quorum intererat.põt aũt ea rõ.eſſe quare nõ ſeruatur ordo iuris in interpretationibus.q: eſt notoriũ de iure.dꝫ enim ſic interpretãda verba iuris.vel priuilegia vel ꝯtus vel teſtamenti. et ex aduerſo ꝯ.cum ergo ius hoc diffiniat.ꝛ non ſit neceſſe probatio facti nec ſiat preiudiciũ partibus.vt.ſ.o.. tum eſt non ſeruabitur ordo iuris.vt no.ſ.de cõſue.cum inter dos(interpretanda) ad expoſitionem iſtius decre.obtime facit. ſ. de preben. dilectus 3 filius.in glo.illa.ſed nonne.

a ❡Preſentib⁹ ꝛ ſic nõ requirit citatio. adde pan.de ca.qui ad hoc allegat l ꝯſi.cccxxvij. col.ij.incip. q: exceptiones.in prima pte anti quorũ.ſm no uiſ. impreſ. et fel.in.c.cũ olĩ col. vj. ſ. de re iudi.

b ❡A ꝯſuetudine.adde abba. in.c.certificari ſ.de ſepul. ꝛ fely.in.c.cũ.ꝯd. ferrarienſis col. iij.aũ.medium ſ.de conſti.

c ❡Opinionez. Jo. de imo.in c. veniẽs. ſ. de teſtib⁹. intelligit hec dicta inn.in caſibus in quib⁹ ſufficit memoriam extare vel non extare. ꝛ refert alex.de imo.in ꝯſil.cviij. col. iij.ver.nec etiã obſtat predictis.in.ſi.vo.

Cum in partibus. (ex his verbis) ar.ſumpto ꝯtrio ſenſu dicebãt iſti priuilegiati ꝙ ſi nõ eſſet gñale interdictum puta regnum vel ꝓuinciã ꝙ licebat eis more ſolito.ſcꝫ apertis ianuis ꝛ alta voce celebrare diuina.

Cum tibi. De benignitate indultum hec decreta.non hꝫ locũ vbi quis hꝫ aſcẽdẽtes vel deſcendẽtes vel ẽt collaterales ꝯſanguineos.tunc eñ ꝯſanguinei tñ ſuccedẽt.xij.q.vlt.c.vlt.ꝛ.q.iij. c.j.itẽ ſi nullos ꝯſanguineos hꝫ.nõ hꝫ.locuꝫ hec decr.q: ſuccedit eccl̃ia.xij.q.iij.quicũqꝫ.ſ.de ſucceſ.abinte.c.j.itẽ non hꝫ locũ vbi deputauit certã perſonã ꝑ quã bona ei⁹ diſpenſarent. q: tũc ille diſpẽſabit nõ ali⁹.ſ.de teſt.tua in auẽ.de ecc.titu.§.ſi quis.C. de epi.ꝛ cle.nulli põt ergo hr̃e locũ vbi bona ſua in pias cãs erogari pcepit nec diſignauit pſonã ꝑ quã hec ſi.rẽt vel deſignat ſꝫ negligẽtẽ.in his eñ caſibus lꝫ ꝑ epm dio.fieri debeãt.vt in.l. palle. tñ de ſpãli gr̃a papa hic alñs indulgere põt ꝗuis hoc alñs non indulgeat ſed tñ epo cui ſcribit ꝛ nõ eſt hec ſpãlis gr̃a ſꝫ iuis cõe. vel forte eſt ſpãlis gr̃a.q: archi.ꝛ aliñ habebant de conſuetudine.

Cum clerici. in ſtatione cõſtituti ꝛ alij ſi eſt cõſuetudo.(fidelis) hoc iuramẽtũ obtinet tñ ius obediẽtie vel fidelitatis vel homagij ꝙ pro ſpũalibus non eſt preſtandũ.ſ.de ſy. ex deli.ſ.c.proxi.c.ſi.hoc aũt iuramẽtum ꝓ ſpũalibus pſtabatur. ꝛ ideo cõiter tenent hoc iuramẽto nõ tñ epo.ſed etiam capitulo ſpiritualia eñ iura nõ ſunt diuiſa inter epm ꝛ capitulũ. vñ de cõſenſu capituli facere dꝫ.ꝛ ſi aliqui laici vel clerici iurarent epo fidelitatẽ ꝓ aliquibus ſpalib⁹ ꝗ epo hꝫ ſegregata a capitulo nulla ☞ tenus teneret caplõ vel econuerſo.ſ.de reſcrip.edoceri.†(Capitulum)no.per eccle.hic intelligi capituluꝫ maioris eccleſie. lxiij.di. §.j.x.q.vj.antiquos.qñqꝫ aũt intelligitur tãtum epus.vij.q.ij. ſcire qñqꝫ viri eccleſiaſtici.lxiij di.c.j.qñqꝫ quelibet eccleſia.ſ.de teſt. relatum.ſ. de vſu.cum ſuper.qñqꝫ congregatio fidelium de conſecra.diſt.j.eccleſia.

Uerenti. (circunſtantijs).ſ.de offi.deleg. ſane paſto.l.diſt. contumaces.

1 ☞ Silua que ſit.

3 Priuilegium de nouolibus extenditur tantum ad futura.

3 Cum vtraqꝫ pars ꝓbauit intẽtionez ſuã qui teſtes preferantur.

4 Nouale dr̃ etiam ager infructuoſus.redditus fructuoſus.

Quid per nouale. quis locus dicatur nouale quere ẽ.eo. veniẽs.§.illum.(†Anno).ff.de ver.ſig.ſilua.§.nouale qñqꝫ dr̃ ſilua ꝗ rumpit.ff.ð ter.amo.l.vl.ff.de pẽti.here.vtiles(extirpatis).ſ.eo.c.j.(de nouo).i. poſt priui.impetratũ arg.ſ.de priui.dudum.vel ẽt ante.ve ibi no.vel al.ve no.in gl.hic 2 poſita.no.ꝙ.ſ.(†Memoria)no.ꝙ hec probatio nõ incumbit priuilegiato ſi nõ ſit in poſſeſſionez qui agit petitorio etiã dꝫ ꝓbare ꝙ ab eo tpe quo habuit priuilegia facta ſunt noualia extẽditur eñ tñ priuilegium ad futura noualia.cũ ille ſit ſanus intellectus priuilegij.vbi nil vel parꝫ partibus ꝑiudicet vt no.ſ.eo. olim alij aliter dicũt vt no.ſ.de priui.dudum.ſed ſi expreſſe vellet ꝛ diceret ꝙ ẽt de anterioribus noualibus haberet.mihi vr̃ ꝙ ille appellaret noualia que a.x.ann.citra culta fuerũt.tanto enim tempore adducitur ꝯſuetudo ꝛ ſeruitus cõtinua.ff.ſi ſerui.ven.ſi quis.C. de ſeruitu.l.ij.ꝛ ſi. Item opꝫ eum ꝓbare qꝺ ante tps illud.x.ann. nouũ in quo cepit mõ coli tãto tpe fuit incultũqꝫ nõ extat memoria ꝙ culta fuerat.ꝛ debẽt ſic dicere teſtes vt quidam dicũt. lꝫ nobis non placet. Nos vidimus ꝙ hec poſſeſſio fuit inculta.xl.ann. adminus.ꝛ poſtea adijcient de vlteriori tpe hoc mõ nos etiã nõ audiuimus nec vidimus qñ culta fuerit nec poſſeſſio hec vidimus vel audiuimus eos qui viderint vel audiuerint quãdo predicta poſſeſſio culta fuerit.vel melius debent dicere omnium eſſe c opinionem[c] vel communem ſe nõ vidiſſe vel audiuiſſe eos qui viderint vel audiuerint cũ culta fuit hec poſſeſſio.ff. de ꝓbationib⁹.ſi arbiter.❡ Sꝫ dices ergo hoc eodẽ mõ ꝓbatio legẽ datam a moyſe ꝛ ſchiſma chore dathan.ꝛ abiron.argu.vij.q.j.deniqꝫ. ſed ſi hoc dr̃.multe abſurditates ꝛ impietates nedum de alijs ſꝫ ꝛ de xp̃o ꝓbari poſſunt.ꝛ iccirco nõ eſt ita late accipiendum ſꝫ ſic reſtringendum eſt.non vidimus eos qui viderint ꝛ hoc leue eſt. nec eos vidimus qui audiuerint ſuo tpe factum.i. cõi opinione habebatur ꝙ poſſeſſio de qua agit nõ colebat ſꝫ lupis ꝛ tranſeuntibus beſtijs vel paludibus patebat.ſi autem velles adijcere nõ vidimus nec audiuimus illos qui viderint vel audiuerint ſuo tempore vel etiã ante tps eorum factuꝫ:male intelligeres ꝛ predicte abſurditates ꝛ multe alie ſequerentur. Sed ex aduerſo.ſ.ex parte negantis decimas ꝛ negantis nouale põt probari ꝯriuꝫ.ſ. per teſtes qui ſic dicunt nos audiuimus dicentes ꝙ audiuerant eos qui audiuerant alios dicentes poſſeſſionẽ de qua agitur cultam fuiſſe ſuo tpe.in cõi opinione habebat ꝛ nõ dubitabat eam 3 eſſe cultam.ff.de aqua plu.arcẽ.in ſum.in prin.ꝛ.§.fina. ❡†Sed queres ſi ſuam opinionem vtraqꝫ pars probabit qui teſtes alijs preferentur

preſcrerent. Rn̄.cū teſtes ſm ea q̄ dicim⁹ debeāt dicere cōēz opinionē eſſe poſſeſſionē cultā vel nō cultā illi teſtes p̄ferent qui meliores ſunt veriſimiliora dicūt.iiij.q.iij. in pn. ſ; ſi teſtes dicerēt nō eſſe cōem opinionē q̄ culta eſſet.hic preualēt pauci teſtes aſſerentes cōem opinionē q̄ culta fuiſſet multis qui negarēt cōem opinionē q̄ negātis ꝛc.vi.q.v.actoꝛ ad hoc facit.ꝰ.de pba.tertio.nō aūt ſufficit ab vno audiſſe ſ; a plurib⁹.ꝰ.de teſti.l; ꝛ valet hec p̄ſcriptio in ſeruitutib⁹ ꝛ iurib⁹ q̄ nec cōtinuā vel quaſi cōtinuam cām habent.de quibus no.ꝰ.de preſcriptio.de quarta. ꝛ nō h; locum hec pbatio niſi vbi habet̄ expreſſum in iure q̄ d; habere p̄ſcriptionē cuius non extat memoria (tali).ſ.agro inculto.

1 (†De quo) qꝛ pōt eſſe q̄ fuit incultus ſed non infructuoſus ꝛ de eius fructibus eccleſia percipiebat decimas. ꝛ ſic apparet q̄ ibi noualē.qꝛ de infructuoſo fit fructuoſus: ꝛ nō qꝛ de inculto factus eſt cultus.vel dic ꝛ melius q̄ etiam ſi erant aliqua nemora vel paſcua q̄ primo aliquē fructum ferebāt ſ; modicū:puta modicam herbā ꝛ pauca ligna ꝛ ſi poſt de ruiſdē nemorib⁹ fiat terra culta: tūc habebit inde decimas ille qui priuilegiat⁹ eſt ſuper decimis noualiū ēt ſi parrochialis eccl'ie p̄ncimo habebat illas paucas decimas q̄ colligebantur de paſcuis ꝛ nemoribus.ſ; ſi prius parrochialis eccleſia magna decimas inde haberet:tūc ad eas nō extēderet̄ priuilegiū. ꝛ ſic expreſſe vr̄ velle lr̄a huius decre. (de quo) iſtam decre.expone vt diximus.ꝰ.de priuil.c.vlti.

Venerabili. (protectione).i.gubernatione ꝛ q̄ ſibi de tpalibus.reſpōdet. ꝛ hoc ipſum factum fuit de ſpeciali autoritate pape (ſuis)epi(de canonicis)ſancte crucis(ſuo)epi. (Priuilegiū)forte priuilegium impetrauerat monaſteriū ſancte crucis qđ in monaſterio de arrau.ad eum ſpectante poſſet prioꝛem inſtituere de fratribus ſuis q̄ nō impetraſſet ſi dixiſſet q̄ eps ſpūalia iura ibi haberet cum inter ſpūalia iura ſit inſtitutio prioꝛis.ꝰ.de off.oꝛ.conquerente.ꝰ.de capel.mo.c.j.itē in eodem priuilegio continebat̄ ſalua debita reuerentia matrici eccleſie q̄ verbū maliciose interpretal̄(appellātes) maioꝛem eccleſiam non ſpūalem ſ; romanam.

1 ¶ Poteſt papa iniuriam manifeſtam vindicare.
2 Qualiter ſit procedendum cum de rebus vel iuribus agitur.
3 Cum agit̄ de ptāte pape vel de ſententijs eius quis cognoſcat.
4 Qñ quis abſq; aliqua monitione excommunicari valeat.
5 Superiori iudici relinquitur hec cognitio an ex iuſta cauſa quis fuerit excommunicatus.

Ex parte ꝛc. (latro).i.ſatiſfactio vel emēda de latrone dānato vel recte bono culpa rei moꝛtuus pertinet.ff.de ver. ob. ſi ſeruum ꝰ.vlt.condēnatio aūt nō ſiet niſi in eſtimatione.ar.cōtra.ꝰ.de ac.qualr.ij.ſed illud obtinet vbi hō pōt ferri ſnīa ſm petitionē alioquin pōt aliqñ a petitione diuertere vt in iudicio ſiniū reg.ff.ſi.re.l.ij. ꝛ.iij.(de parēdo)corā ordi.iudice ſicut ex debito tenebat̄:vel corā canonicis carnot.q̄ ex ſuperabūdanti erat vel dic q̄ erat de mero iure cū delictum cōmiſſū eſſet in terra iuriſdictionis canonicoꝝ(offerret)coram ep̄.in.vt.ꝰ.(ſecer it) ſed dices nōne hoc ipſo qui iniuriam tulerat in cauſa ſua iniuria erat. C.ne quis in cā ſu.l.j.iij.q.iiij.c.j.Rn̄.pſequamur hic materiā a remotioribus ſi iniuria manifeſta

1 †ſit papa pōt eam vindicare.xxiij.q.iiij.guiliſari⁹.ꝛ.c.ſe.ꝛpoteſt etiā ſi eſt occulta facere inquiri de ea.ꝰ.ſi quis imper.ma.l.j.ſ; ſi inferiori

a [a] prelato fiat iniuria vel verberibus vel contumelijs ſi eſt manifeſta iniuria videtur q̄ ſimiliter poſſet eam in ſubditos vindicare. ſ. excōmunicando et deponendo.ar.ij.q.ij.ſi quis. ꝛ.ꝰ. de offi.oꝛ.irrefra.ꝛ in preal.c. guili.ſi aūt eſt occulta offenſa non vindicabit eam:ſed poterit eū apud ſuperiorem accuſare vel denunciare ꝛ nō punire.C.ne quis in cauſa ſu.tus ſibi di.l.j.ꝰ.de offi.dele.ſtatuimus. nam in precedenti caſu cum offenſa ſit notoria probatione non eget.ij.q.j.manifeſta.ꝰ.de appella.cum ſit romana.nec ibi neceſſaria ſit ſnīa ſuper crimine vel iniuria que notoria eſt:non eſt hic iudex in cauſa ſua ſed executor pene qui bene poteſt quis eſſe in ſua cā. qꝛ recuſari non poteſt.ꝰ.de ap.nouit hoc modo videtur dicendū ſi agi‑

2 tur de iniurijs. ¶ †S; ſi agitur de rebus vel iuribus tunc ſic eſt procedendum.qꝛ ſi papa cōtra aliam vel alius contra eum mouet queſtionem ſuper rebus vel iuribus aliquibus eligantur arbitri vtrinq; vt iudicium procedat ſine ſuſpitione.ar.ij.q.j.ii clericus.iij.q.v.qui ſuſpecti.ꝛ l; ſit honeſtum: nō negamus tn̄ quin alicui poſſit cauſas huiuſmodi delegare.ar.ad hoc:qꝛ imperatoꝛ cauſas ſuas ꝛ imperij facit tractari p pcuratores ſuos qui ſunt ab eo dati iudices.l; ipſi ſint oꝛdinarij.C.vbi cau.ſi.per totū.C.ſi aducr.ſi.l.j. ꝛ. ij.ſed nō video rōnem quare vitet̄ ſuſpitio ſi ſunt oꝛdinarij:ꝛ non vitet̄ ſi ſint dele. cum vtriq; ſint ab eo dati immo pcu.tanq̄ magis familiares magis debent haberi ſuſpecti. ꝛ ſic obtinet de ꝯſuetudine q̄ papa hmōi cauſas delegat alijs. ſi aūt aliquis vellet pape ꝛ iudicē obijcere de hoc nullus poteſt cognoſce‑

3 re.ar.ix.q.iij.facta aliorum niſi de hereſi.xl.diſt. ſi papa. ¶ †Item qñ de ptāte eius agit̄ vel de ſnīa eius nulli⁹ niſi ipſe ſoli⁹ cogno‑ſcit.ix.q.iij.iſti ſunt nemo.ꝛ.c.ſe.ſi aūt eps vel alius inferioꝛ prelatus agat de iuribus vel rebus ſuis vel cōtra eum agit̄ corā cōpetenti iudice hoc agi d;.C.ſi a nō cōpe.iu.p totū.xi.q.j.ſi clericus. ꝛ ſi ipſe p̄latus ſup ſuis iurib⁹ iudicat vel arbitret̄ nō valet.C.ne quis in ſua cā.l.j.C.de arbi.l.pe.niſi notoriū eſſet q̄ aliquis iniurioſe iura alicuius prelati occuparet vel retineret.nā tunc l; non poſſit cognoſcere nec debeat:qꝛ notoriū eſt.ij.q.j.manifeſta. Tamen hunc notoriū ſacrilegū monitione premiſſa excōicare pōt ꝛ alias punire.ij.q.vij.ſi quis erga.ꝛ.c. ſi quis l; ſi nā monetur vel alias dicit cōuentus:ego nō ſum de iuriſdictione tua ego enī ſuz a te exēptus vel nō debeo tibi iura hoc puta decimas vel moꝛtuaria vel hmōi.tunc p̄latus d; ei dicere q̄ ſi ſup hoc h; priuilegiū vel inſtrumētū q̄ illud oſtēdat. ꝛ ſi illud oſtēderit.nō d; vlteri⁹

b p̄latus iudicare[b] vtrū ſit verū vel falſum priuilegiū vel an ei reuogatū ſit ſ; d; ſupſedere ꝛ corā ſuperioꝛe agere de iure ſuo:qꝛ nō eſt res notoria ſ; iā pbabili negatione facta eſt res dubia.C.qui.ad lib.pcla.nō l;.l.iij.ꝛ ideo excōicari non pōt niſi cauſa pbetur coram ſuperioꝛe.ij.q.j.nemo ꝛ ſi excommunicauit quaſi iniuſte excōicans punietur ꝛ ſententia ſine difficultate relaxabitur.ꝰ.de ſen.excō.ſacro etiam ſi in veritate eſſet ſubditus. ꝛ etiam ſi iura denegata deberentur.ſed ſi eſſet exemptus ſententia pronuncietur nulla ſed iſte ſiue ſit exemptus ſiue non. ſine dubitet prudenter faciet ſi appellaret poſtq̄ priuilegium exhibuerit ne vlterius cōtra eum procedat. ꝛ ſic non tenebit quicquid poſt fecerit. ꝰ.de ap.ad audi.ꝛ valet hec appellatio etiam a futuro grauamine. qꝛ eſt extra iudicium.vt no.ꝰ.de ap. ꝯſuluit ſi autem non oſtendit priuilegiū ſ; dicat ſe habere priuilegiū vel inſtrā alibi vel teſtes vel pbationes alias.tūc ſi id q̄ petit̄ a prelato notoriū eſt deberi de iure vel de facto.vt qꝛ petit decimas ſue parrochie poterit eū excōicare nō obſtāte improbabili negatione q̄ nō facit rē dubiā. dato tn̄ prius ſibi aliquo termino ad probandū de iure ſuo.qꝛ ſi ꝯtrarium diceret̄ facile eſſet cuiq; iuriſdictionē fraudare ſ; ſuperioꝛ iudex excōicato petēti abſolutionē ad cautelā dabit preſtita cautione de parēdo eccl'ie mādatis ꝛ p̄ſtita abſolutione queret quare nō dedit decimas vel aliud q̄ notū eſt de iure deberi. ꝛ ſi pro‑

a bauerit iuſtā cām denegationis abſoluet eū a p̄ceptis: ꝛ ſi nō pbauerit ꝯdēnabit eū; nā p̄ſumptio in hoc caſu trāſfere in eū on⁹ pbationis:vt alias no.ꝰ.de p̄ſump.illud. ꝛ qui illud negat q̄ de iure debet̄ illud probare d;.ff.de pba.ab ea.ꝛ qꝛ notoꝛium iuris eſt ſufficit hunc oꝛdinē ſeruari ſicut apparet in preal.l.que aliquam oꝛdinē ſeruari non p̄cepit:niſi q̄ pbet. ac. ad hoc. qꝛ non eruat̄ oꝛdo iuris ī notoꝛio facti nec in notoꝛio iuris. ¶ S; dices nōne iſte prelatus in omnē caſuz debebat cognoſcere an ſua eſſet iuriſdictio ꝛ an falſum eſſet priuilegiū ꝛ an eſſet exēptus.ꝰ.de reſcriptis ſuper literis.ff.de iud.ſi quis ex. Rn̄deo:qꝛ tūc h; locū q̄ iudex d; cognoſcere an ſit iudex qñ inter partes cōtendit̄ de hoc q̄ vnus dicit̄ iudici:vos eſtis iudex ꝛ reſcriptum eſt verum. ꝛ alius dicit ꝯtrarium:qꝛ tūc nō iudicat in propria cauſa ſed in aliena.ff.qñ

c appellan.ſit.l.j.ꝰ.in propria. S; ſecus[c] eſt qñ iudex proſequitur ſuam cām qualis eſt in ſuperioꝛibus caſib⁹. ¶ Utrū aūt exēptus ſit vel nō.vel vtrum priuilegiū ſit verum vel falſum vel aliquid aliud q̄ tangat principalem cauſam de his cognoſcere nō d;: qꝛ eſſet iudex in cauſa ſua q̄ eſſe nō d;. ¶ Priuilegium aūt de quo hec decreta.loquitur reſtringi d; vt illi tm̄ autoritate eius excōicari poſſint qui notoꝛie contra eccleſiā deliquerūt.ar.ꝰ.de officio delegati.ſtatuimus.ſtulte autem faceret eps ſi in illo caſu vbi ſibi exhibet̄ priuilegium peteret arbitros nec eſt de iure q̄ petat qꝛ illud.c.ſi clericus loquitur qñ prelatus vult cōuenire ſubditū Sed hic nunq̄ prelatus d; ſe ꝯſtituere actoꝛem ſed reum qui fauoꝛabilioꝛ eſt ꝛ tanq̄ reus debet ſub eo iudice conueniri exempti autem ſi notoꝛia eſt exemptio:non tenentur comparere.ff. qui ſatiſda.co.ſi nota. ꝛ.ff.de fer.l.j. ¶ Si vero dubium eſt compareant allegatu.i priuilegium ꝛ recedant.ff. de iud. ſi qs excōi. ꝛ tutius eſt ſi appellatur vt dictum eſt. ꝛ ſi nō comparent teneret ſnīa excōi.vel alia multa ex ea ſola cauſa q̄ nō apparet allegaturus priuilegium.ar.preal.l.ſi quis ex(cautio). Item ſi excōicatus ſit p ſola cōtumacia dummō ꝯſtet cōtumacia nō abſoluetur contumax niſi prius refuſis expenſis ꝛ alio intereſſe:qꝛ ꝛ tunc pōt dici manifeſta offenſa (priuilegium) qđ continetur in priuilegio de iure cōi eſt.ſed ad hoc valet:quia ſolet plus timeri.vt.xxiij.diſt. quanquam.(congruis)hec ſunt verba que dubitationem recipiebant.nam canonici dicebant congruam ſatiſfactionem emendationem damni vel iniurie eſtimationē.ſed comitiſſa dicebat congruā ſatiſfactionē ſi p̄ſtaret cautionē de iudicio ſiſti.hāc aūt du‑

4 bitationem dñs papa ſoluit hic.(†Iuri)de hoc no.ꝰ. de ſen.ex. ſoler.idem eſt ſi in aliquo negocio ſit contumax.verbi gratia:qꝛ nō vadit ad conſilium.v.q.ij.p̄ſenti.xviij.di.ſi eps.ꝛ.c.ſe.idem eſt ſi nō pſequatur accuſationē ceptam.iij. q.v.c.j.in fi.ꝛ idē dico ſi p̄ceperet quid aliud q̄ ad officium eius pertinet.vij.q.j. qꝛ frater. idem ſi p̄cipiat alicui ſpālīter q̄ nō faciat furtū vel foꝛnicationē contra aliqua ſpālīter ꝛ non obediat.hic excōicari pōt ſine alia monitione facienda ſup emēdatione criminis pperrati:qꝛ vere cōtu‑

a ¶ S; inferiori.ad hec dicta adde pe.de anc. in ꝯſi.cclxxvij. inci. ex p̄dicta facti narratione.col.v. v. veniō ad quintū ꝛ reperit̄ iſtud conſil. ſub nu. 4:9.ꝛ qñ quis poſſit eſſe iudex p iniuria illata eius offō vide p alex. de imo.in ꝯſi. xxxv.col.ſi. v. iij. preſuppono in ij.volu.

b ¶ Iudicare. hoc dictū reſfert anr.de bu. in.c.cetex.col. vj.ꝰ.de iu.iꝛdo. alex. ī ꝯſi.j.co. iij.circa mediū in.v.vo.

c ¶ Sed ſecus. p intelligētia dictorū inno. hic vide ale.de imo.in ꝯſi. lxxix.col. ij. circa mediū.in.j.vo.

max eſt que ſola ſufficit ad iuſtificandã excõicationem. xi.q.iij.
certũ. Idẽ dicũt quidã et ſi gñaliter vel ſimpliciter moneat ali-
quẽ ſup fornicatione ꝙ nõ credo.qꝛ ſicut ꝓ cõtumacia de expreſ-
ſo crimine dꝫ excõicari.ſic de expreſſo crimine moneri.arg.ñ.q.ſ.
nemo.z.ð.de ſen.ex cum medicina.(offenſa)ſup. z ↄtumacia. naꝫ
pro ſolo crimine nõ eſt quis excõmunicãdus ſi velit ſe corrigere.
xi.q.iñ.nemo.xlv.di.ſꝫ illud.xxiiñ.q.iñ.naꝫ ſacerdos.z ꝙ dicit in
offenſa idẽ intelligiť in quolibet crimine.ð. de ſen. excõ.graue.ð.
de offi.dele.ex literis.xxiiñ.q.viñ.peſſimã.xvij. q.iiñ. pſbyteroꝝ.
xi.q.iñ.excellentiſſimus(manifeſta) q̃ offenſa manifeſta dicatur
in.c.prori.ði.(ſufficiens).plus placet qð no.ð.de cen.cum vene-
5 ra.(†Si vero dubia). i. ſi iudex ſuperior dubitabit an ſit noto-
ria vel non tunc ſtatim abſoluat eum niſi aduerſarius offerat ſe
ꝓbaturum ꝙ inferior iudex excõicauit eum pro manifeſta offen
ſa.ſ.c.prori.ð.de reſcript.ab excomunicati.in ſi. vbi diciť ꝙ ſupe-
riori iudici relinquitur hec cognitio an ex iuſta cã fuerit excõica
tus nec vmꝙ potuit eſſe iuſta niſi excõmunicatori eſſet notoria vel
per confeſſionẽ vel per probationẽ vel per euidẽtiam facti.ſ.eo.c.
prori.qꝛ ſi iudici conſtaret ꝙ pro dubia offenſa eſſet excõicatus
ab inferiori iudice:tunc ſine vlla cautione ſtatim abſolueret euꝫ
qꝛ conſtaret ꝙ ſnia eſſet iniuſta que nõ dꝫ ferri in dubiis ſed tñ
cauſa ꝓbata.ñ.q.j.nemo.z.c.nomẽ.xxiñ.diſt. habuiſſe. niſi forte
non vt iudex.ſed vt pars tuliſſet ſniam:qꝛ tunc etiam pro offen-
ſa non notoria:dummodo poſtea appareat vera põt quis excõi-
cari:vt no.ð.de cen.cum venerabilis.

1 ¶ Si quis per probationem velit facere manifeſtam iniuriam aduerſarij audiendus eſt anteꝙ abſoluatur aduerſarius.
2 Manifeſta offenſa qualiter cognoſcať.habes hic exemplificatũ.
3 Quomodo dicatur periculum imminere more. ſi quis abſolui differatur.

Cum olim.ac.(Cũ anſam(q.d. cũ vnã q̃ſtionẽ ſoluimus in grauiorẽ incidimus ſoluimus eñ verbum ꝙ erat in priuilegio.ſ. ꝙ nemini liceat zc.illud interpretantes de excõicatis
pro manifeſta offenſa vt in ſuperiori.c.ſꝫ ex illa ſolutione diffici-
lioris queſtionis nodus eſt intrincatus.ſ.q̃ offenſa dicať manife-
ſta(ꝓponentib⁹)z male(iudici)male dicũt.qꝛ in qualibet cauſa
manifeſta iniuria dr quã iudex iudicat manifeſtã niſi ab ei⁹ diſ-
finitione appelleť.qꝛ rõne iuriſdictionis ſue.lꝫ ei ꝑiudiciũ facere
partib⁹ p ſuã interpretationẽ.ð.de poſtu.ad hoc.ff.de iuſti.z iure
l.ſi. (ſibi) qui tulit ſniam excõicationis vel parti ꝓ quo lata eſt.
1 (†Per ↄfeſſionẽ)vel per ſniam a qua non eſt appellatũ.ð.de co
ha.cle.c.veſtra.z.c.tua vel ꝓbationẽ. hic bene colligiť ꝙ ſi quis
per ꝓbationẽ velit facere manifeſtam iniuriam aduerſarij quod
eſt audiẽdus anteꝙ abſoluať aduerſarius.vel dic ꝙ ſi excõicato
eo tpe quo petit abſolutionẽ obijcitur ꝙ excõicatus fuit ꝓ offen
ſa quã modo oſtẽdit z vult oſtẽdere manifeſtã per ꝓbationes ꝙ
non põt.nec dꝫ eius abſolutio propter hoc differri niſi probet ꝙ
per probationes vel alio mõ factum ꝓ quo eum excõicauit fuit
notum excõicatori anteꝙ excõicareť. qꝛ aliter eſſet iniuſta ſnia
que lata eſſet non ꝓbata cauſa excõicationis. z ideo ſine difficul-
tate abſoluendus eſt.ð.de ſen.ex.ſacro.§.j.ñ.q.j. nemo. ſꝫ ſi vellet
oſtendere per probationes que recepte fuerunt ab excõmunica-
tore anteꝙ excõicaretur offenſam eſſe manifeſtam vel veraꝫ bene
audireť in impediendo abſolutionẽ:vel dic qñ quis excõicat vt
pars vel vt exequẽs officium ſuũ.ſufficit ſi poſt ſniam excõmuni
2 cationis probatur iuſta cauſa. (†Aut euidentia) nõ habita dif-
ferentia an non fuerit iudi.parti.an alns.ſufficit enim factũ eſſe
notũ:vt no.ð.de coha.cle.z inn. tua. Iſtam autem materiam vt
plenius intelligamus ponamus in terminis.parmenſis epiſco-
pus pro rapina quam fecit prepoſitus archi.excõmunicauit pre-
poſitum. prepoſitus ab epiſcopo petit abſolutionem. z conque-
ritur de iniuſta excommunicatione.archidi.contradicit : qꝛ pro
manifeſta offenſa eſt excõicatus prepoſitus autem dicit nullam
iniuriam ſe feciſſe nedum manifeſtã. z addit cum negatione mea
ſit res dubia.C.de inge.ma.z.l.in.peto ꝙ recepta ſufficienti cau-
tione de ſatiſfaciendo ſi apparuerit me pro ma.offenſa excommu
nicatum abſolui:z maxime qꝛ z ſi conſtaret me iuſte excommu-
nicatum tamen cum cautione deberem abſolui.ð.de ſen. excom.
per tuas.in prin.z multofortius ſi dubitatur.ð.de ſen.excõ.ſacro
§.verum.econtra reſpondet archi.ꝙ quamuis negatione res fa-
cta ſit dubia iudici a quo modo petitur abſolutio:ei tamen qui
excõmunicauit nota fuit tantum attendendum eſt. nam z econ-
uerſo ſi coram iudice a quo petitur abſolutio probareť manife-
ſta offenſa niſi probata eſſet coram excõicatore eſſet iniuſta excõi
catio.ñ.q.j.nemo.ð.de ſenten.ex.ſacro.cum ergo me offeram pro-
baturũ manifeſtã offenſam excõicatori illatã ſum admittendus
Nec etiã ob.quod dicit ꝙ ſi etiam conſtaret de iuſta excõicatione
deberet abſolui cum cautione ꝙ falſuꝫ eſt:vt in ſi.decre.per tuas
imo etiam ſi ſit dubiũ vbi nõ eſt appellatũ ð.eo.§.j. niſi pericu-
lum immineret ſatis crederẽ abſoluẽdum.nec ob.e.decr.ſacro.§.
verum.que nõ loquitur qñ alius vult reuocare ſniam alterius.

ſed ipſe idẽ cognoſcens errorem ſuum imo qð plus eſt ſi conſtaret
de iniuſta excommunicatione videtur qð ſit mittendus ad excom
municatorem vt eũ ſine difficultate abſoluat.ar.ð.de reſcript.ab
excõicato.ð.de ſen.excõ.per tuas.§.j.ſed illa intelligimus vbi eſt
dubiũ vbi aũt eſt certũ vel ꝙ ordinẽ omiſit vel cauſa non fuit pro
bata abſoluitur a ſuperiore.ñ.q.j.nemo. ¶ Item z prepoſitus di
xit aut ſeruatus eſt ordo iuris:z tunc ſi non appellaui non eſt du-
bium notoriã offenſam per ſententiã.ð.de coha.cle.z inn.tua.aut
non fuit ſeruatus.z ſic ſuperior reuocabit ſine aliquibus proba-
tionibus.ñ.q.ſ.nemo.z ſic nunꝙ videntur locum habere poſſe ꝓ-
bationes Archi.nec eſt differentia hic an ſit appellatum necne
archi.rñ.probationes ſuas locũ habere qñ epſ tulit ſniam ordine
iuris non ſeruato quia factũ erat notoriũ. Prepoſitus aũt reſpõ
det ſic ſed z tunc aliquis ordo eſt neceſſarius.ſ.citatio z ſnia ſup
ſatiſfactione officij.ñ.q.ſ.deus.ð.de diuor.porro. z tunc demum
qñ nollet ſatiſfacere ſm ſentẽtiã excõmunicandus.xi.q.iiñ.nemo
arch.rñdet monitionẽ eſſe neceſſariam.ð.de ſen.ex.ſacro.q̃ nõ po
teſt eſſe ſine citatione z mãdato cum dicit precipio vt emendes ra
pinam quam feciſti archi.ꝙ mandatũ ꝫ vim ſnie in notoriis.di-
ximus ergo probationẽ archi.ſup eo ꝙ offenſa ſit manifeſta ſiue
per probationem ſiue per confeſſionem ſiue per euidentiam facti
tunc locũ haberet cũ dicit monitionẽ premiſſam:qꝛ manifeſta of-
3 fenſa fuit qñ in prepoſitũ excõicationis ſnia lata fuit. ¶ †Idem
dicimus ſi pro manifeſta offenſa commiſſa in ipſum epiſcopum
monitione premiſſa excõmunicationis ſententiã ꝓtuliſſet vt hic.
a ſuperiori.decr. niſi periculũ eſſet in mora ſi abſolutio differretur
ð.de ſen.excom.ſacro.z.ð.de ſen.exc.per tuas.intelligo eñ pericu-
lum more imminere ſi excõicator multũ diſtet ſiue prolixũ termi-
num ad probandum manifeſtam offenſam requirat.imo plus vi-
detur ꝙ ſi excõicatus nõ appellauit ſuper cã pro qua fuit excõica-
tus ꝙ decetero non poteſt petere abſolutionẽ quaſi non ſit ꝓ ma
nifeſta cã excõicat⁹:qꝛ per ſniam factũ eſt notoriũ vt hic(cauſam)
ð.de vo.z vo.re.ex multa.z de bap.z eius eſſe.maiores.§.verũ.(ꝓ-
bationem)ad expoſitionem iſtius loci multũ facit.ð.tit.prori.ſo-
let glo.que incipit ſuper eo.zc.ver.item no.ꝙ probatio.

1 ¶ Recipiendus eſt talis libellus peto talẽ electionẽ confirmari vel infirmari pro cuius declaratione multa hic habentur.
2 De actiones confeſ.z nega.competunt etiam poſſeſſori eius iure quod petit.
3 Actio in factũ ex re iudi.dabitur in heredẽ ex turbatione defuncti ↄ quẽ fuit lata ſnia ſed non dabitur ex turbatione heredis.
4 Si in priuilegio vel alio reſcripto ſit mentio ↄſuetudinis vel priuil.neceſſe eſt illud exhiberi.

1 Abbate.(†Conſuetis).hic vř talem libellum recipiendũ peto talem electionẽ confirmari vel infirmari:quia ſm leg.ↄtra conſuetudinẽ
facta eſt.ar.ð.de conſue.cum dilec.ð.de cã poſ.cũ eccle-
ſia.xviij.q.vi.c.vl.ff.cõ.pre.vẽditor.ff.de aqua plu.ar.l.ſ.§.vlt.ix.q.
iij.ↄqueſtus.lxiiñ.di.qꝛ.lꝫ eñ tps non ſit modus inducende ob.ff.
de ac.z obli.l.obligationũ.tñ ſecus eſt in ↄſuetudine vbi non req-
riť tñ tps ſꝫ etiã conſenſus eſt neceſſari⁹ tacit⁹ vel expreſſus ei⁹ q
tangitur ex conſuetudine:vt no.ð.de conſue.c.j.ex conſenſu tacito
vel expreſſo obligationes naſcuntur.ff. de pac.l.j.ñ.iñ.z.in.ad
hoc facit.C.de agri.litibus:dicimus eñ pro iuribus non compe-
tere negato.vel confeſ.que tantũ competit ꝓ ſeruitutib⁹ z vſufr.
ſed debere agi qꝛ ad agentem pertinet de iure.ð.de cauſa.poſ.cum
eccleſia vel conſuetudine vt hic:vel conſtitutione.ð.de conſuetu.
cum dilectus vel ex priuilegio.lxiñ.diſt.adrianus.z.c.ſeq.z hoc po
teſt dici:quia cõfeſſoria z negatoria que competit quaſi ↄfeſſoria
dño vel quaſi dño rei vel eccleſie vel potius procuratori z cuſtodi
eccleſie qui poteſt nomine eccleſie agere cuius queritur in illa ec-
cleſia qualis eſt prelatus illius eccleſie.ff.ſi ſerui.ven.l.ñ.z prelatũ
intelligo quẽcunqꝫ legitimum miniſtrum:etiam ſi ſit conuentus
qui habet bona diſcreta z ↄpetit contra poſſeſſorẽ rei id eſt eccle-
ſie vbi dico me ius habere.ff.ſi vſufru.pe.l.vlti.§.vtrum vel qua-
ſi poſſeſſorem qualis eſt qui dolo deſijt poſſidere vel ſi liti ſe obtu-
lit.ff.ſi vſufru.pe.l.vltima:z qui non patitur me vti poſſeſſione
iure mihi debito ſicut in interdicto vti poſſidetis dicimus nam
qua ratione facit quominus poſſideam eadem z ipſe poſſidere vl
detur.ff.ſi ſer.vendi.loc.§.ſi quis mihi.z.l.diſtinct.ſi quis.datur
etiam confeſſoria in rebus non ſpiritualibus etiam non creditori
ff.de remiſ.l.j.§.item iulianus z ſuperficiario.ff.de ſuperfi.c.l.j.§.
vlti.z vſufru.ff.ſi vſufru.pe.l.j.j.reſpon.z datur cõtra ſuperficiariũ
agri debentis ſeruitutem.ff.ſi ager.vec.l.j.§.vlti.quaſi autem ne-
gatoria competit eis de quibus dicimus competere z competit
quaſi confeſ.contra illum qui poſſidet vel qui tenet eccleſiam vel
rem nomine eius cuius ius poſſidet vel etiam ſi quis tantum no-
mine ſuo poſſideat vt nomine alicuius eccleſie contra eum dan-
da eſt hic quaſi nega.vt ſi agam contra aliquem.qui eſt in poſſeſ-
ſione archidiaco.nego tibi eſſe ius exercendi iura archidia.in dio
ceſi mea vel in tali archidiaconatu qui ad me pertinet principa-
liter vel directe:puta quia ſum epiſcopus a quo idem archi.tene-
tur z

tur ⁊ recipitur.ar.eius qd̄ dr̄ in vſufru.qui naturaliter poſſidet
fundum vſufructuarium.ff de acqui.poſ. naturaliter. ⁊ tn̄ ꝯ eum
cōpetit nega.ff.ſi vſufr.pe.l.iiij.§.antepe.⁊ vl.⁊ cōpetit hec quaſi
cōfeſ.archid. Item ⁊ epo a quo tenet archi.ea. rōne q eſt prela-
tus ⁊ q eſt principalis eccleſie directa dn̄a iuris archidiaconalis
⁊ archi.qui hec iura ꝫ ab epo eſt vtilis dn̄s.⁊ ita vtriq̄ ꝓlato cō
petit actio nomine eccleſie directa quaſi cōfeſ.archi.noīe ſuo vti.
quaſi ꝯfeſ.quēad.⁊ hoc cōpetit dn̄o ⁊ vaſallo.ar.ff.ſi ager.vec.l.ſ.
§.vl. Item ⁊ ea ratione no.q ad eum pertinet ordinatio oium ec
cleſiarum.x.q.i.decretum.xvi.q.vij.oēs. Itez q preordinator eſt
in cunctis.lꝫ in ſingulis ſinguli ſuam habeant ordinationē. xxv.
diſt.perlectis.⁊ inde eſt qd̄ poteſt agere pro ſingulis eccl̄is ſibi
ſubditis.ꝯ.de ſuc.abinte.c.vl.x.q.ij.c.vl.⁊ hac predicta ratione.ſ.
q quaſi nega.⁊ quaſi confeſ.competit eis rōne dn̄ii vel quaſi vi-
detur dicendum ꝙ ſi aliquis eſt in poſſeſſione alicu° eccl̄ie non
audietur ꝯ alium ſi velit ei imponi ſilētium: vel ſi dicat ꝙ nullū
ius hꝫ in eccleſia niſi dicat ſe ius habere in eccl̄ia ſicut etiā in rei
vendi.non auditur:ſꝫ dicat ſe habuiſſe poſſeſſionem niſi dicat ſe
dn̄m vel quaſi.ſed talis poſſeſſor poteſt vti poſſeſſoris iudiciis:
puta interdicto vti poſ.⁊ cōſimilibus. ſꝫ ſi ali° agit ꝯ poſſeſſorē
neg.vel confeſ.tūc bene pōt excipere non eſt ei ius petendi vel nō
habes ius in eccleſia. ⁊ obtinebit poſſeſſor.ff. de rei ven.ſun.ff.ſi
2 vſufru.pe.vti. ¶ †Item no.quod he actiones confeſ.⁊ nega.com
petūt etiā poſſeſſori eius iure ꝙ petit:lꝫ ſec° ſit in corporalibus
quoꝝ vendicatio nunꝙ competit poſſeſſori.ꝯ.de ali.iud.mutan.
cau.fac.c.ij.ff.ſi ser.ven.ſi forte.§.ſciendum.⁊.l.loci.inſti. de ac.§.
ꝯ quoq̄.⁊ ꝯtra quēlibet impedientē dat:vt ſupra oſtēſum eſt:
⁊ hoc id eſt:q ſi epus petit iura epalia ab aliquo abbate vel quo-
uis alio nihilominus pōt vti eodē abbate iuribus epalibus pu-
ta excōicare ⁊ hmōi facere:ſꝫ ſi epus peteret abbatē quaſi ſuū ſub-
ditum ⁊ ſuū clericū de iure canonico.i. vt in omnibus teneat ei
in quibus abbas ſubditus epo ei teneri dꝫ ſm canones. in hoc
caſu credo ꝙ abbas in omnibus aget ſicut liber ⁊ in poſſeſſione
libertatis erit abbas.arg.C.de libe.cauſa lꝫ.⁊.C.de aſſer. tol.l.ſi.
in hoc caſu proprie epus dr̄ intentare preiudicialem. ⁊ ſic interim
pendente hac qōne nō poterit epus illum abbatem nec ei cōicare
nec aliter ꝓcedere ꝯ eum q ſieret ꝓiudiciū principali qōni qua
petit eūꝫ in ſubditū.lꝫ hoc dictū ſit in gl.que incipit.hic vr̄ ꝙ cō
feſſoria dat ꝯ eum qui nō patit aliū vti iure ſuo.arg.ꝯ.de ꝑſcrip.
veniens.ꝯ.de deci.dudum.tn̄ ſnīa nō dabit tm̄ ꝯ perturbantem
iura.ſ.vt ceſſet a ꝑturbatione ſed ēē dabit reo ſ. adiudicabit ſer-
uitutem vel aliud ius petitum actori.ff.de neg.ge. qui neg.§. ſi.⁊
anteq̄ ferat in eum ſnīa nō ſufficiet actorē ꝓbare ſe poſſediſſe ni
ſi ⁊ ꝓbaret ſibi ius petitum deberi.ff.ſi vſufr.pe.vel frui.ff.ſi ſer.
ven.l.j.tn̄ ꝑ ſnīam ſic rei date nō ſiet ꝓiudiciū quin contra hunc
vincentem agere poſſit niſi ꝯiunctio cauſe hoc faciat.ff.ſi ſer.ven.
loc.§.ſi fundus. ¶ †Itē nec mādabitur ſnīa executioni cōtra ali
um.ſed ad intereſſe tenebitur agēs vt dixim°.ꝯ. de a°.in.mu.cā
c.j.melius dr̄ ꝙ non adiudicabitur ſeruitus actori:q nec petita
fuit ſed tm̄ adiudicabitur ſic.cū talis actor ꝓbauerit ſibi deberi
ſeruitutez in tali fundo ꝑcipimus reo ꝙ eum nō moleſtet ſꝫ con
tra.itē alſ eū obtinuiſſet ſi nihil de proprietate probaſſet ꝯ interdicto vti poſ.tm̄ egiſſet in quo nō oportuiſſet eum ꝓbare de iure
ſeruitutis ſꝫ de poſſeſſione tm̄.⁊ mi.qd̄ multum plus obtinet qū
egit de confeſſoria ꝙ qū egit de poſſeſſione per interdictum: q
qū egit ꝯfeſſoria etiam heres eius cōpeſcet a turbatione eo iure
quo egit actor:q de iure actuꝫ eſt ⁊ nō de peccato ꝙ dr̄ cōmiſiſſe
q actorē turbet in poſſeſſione per interdictū:ſꝫ qū agit interdi-
cto heres nō compeſcet ꝑ ꝓdictā ſnīam a turbatione rō diuerſi-
tatis eſt q qū ſuccumbit in confeſ.de iure dꝫ cauere ꝙ nec per ſe
nec ꝑ ſucceſſores ſuos impediet eum vti iure ſuo. ſed qū agit vti
poſ.nō iniungitur reo niſi ꝙ nō turbet actorē ſup poſſeſſiōe ſua
item qū agit cōfeſſoria etiā ſi actor nō poſſideret ſꝫ tm̄ ius habe-
ret reus aūt poſſideret iuſte.ſed in veritate ius non haberet. tn̄
ſnīa fert pro actore ⁊ etiā mādabitur executioni.ꝯ. de cauſa poſ.
adulter.ſed ſi ageretur interdicto ꝙtumcunq̄ ius haberet actor
ſi non poſſideret.⁊ reus poſſideret. pro reo ferret ſnīa.⁊ ſic etiā eſt
3 multa alia diſſimilia inuenire. ¶ †Sed opponēs nō ne actio in
factum ex re iudi.dat in heredē.ergo ſi iudicatū eſt in interdicto
ꝙ aliquis non turbet:ergo ⁊ heres ꝑ hāc ſnīam cōpeſcet.rſi.bene
actio in factum ex re iud.dabitur in heredē ex turbatione defun
cti contra quem fuit lata ſnīa ſꝫ nō dabit ex turbatione heredis
q forte iuſte turbat:vtpote qui nō vi nec clam nec precario poſſi
debat ab aduerſario.item heres nō tenet ex delicto defuncti. itēꝫ
lꝫ ꝯfeſſoria ⁊ nega.non cōpetāt niſi dn̄o vel poſſeſſori qui hꝫ ius
in re vt creditori ⁊ ſuperficiario tn̄ ille qui agit vt dn̄s predictis
actionibus eſt in poſſeſſione:nō opꝫ ꝙ ꝓbet dn̄ium:q nō cogit di
cere titulum ſue poſſeſſionis.C.de peti.here.cogi.ar.op.ff.de lib.
cā liberis.§.ſi.⁊.l.agit.§.j.ff.de inge.l.fin.que optime dicunt.C.de
lib.cā eam que.ſed ſi dn̄s contra vſufructuarium intendat nega.
tunc oibus modis opꝫ ꝙ ꝓbet ſe dn̄m.ff.ſi vſufr. pe. vti. in prin.
ſed illud eſt ea rōne q vſufructuarius poſſidet naturaliter.ff. de
acq.poſ.naturaliter.ſꝫ ꝯ.ff.de ꝓba.l.ij.⁊.l.verius.C.de ꝓba.actor.
vbi dicitur ꝙ actori incūbit ꝓbatio.ſed illud intelligit cū alterum
plus altero non credit vel preſumit.ar.ꝯ.vt eccl.be.c.j.⁊ ſi poſtea
euincit res cui adiudicata ē ſeruit° a poſſeſſore ꝑ q lata fuit ſnīa
ille cui nō res ē adiudicata nō pōt agere nec excipere ex ſnīa lata
pro poſſeſſore.alij tn̄ dicunt quod ſi agens cōfeſ. vel nega.eſſet in
poſſeſſione ſeruitutis vel libertatis.tunc non eſt neceſſe ꝙ ꝓbet ſe
dn̄m ipſius rei cui ſeruitus petit vel negat:ſꝫ ſi nō eſt in poſſeſſiōe
tūc opꝫ eū ꝓbare dn̄iū ipſius rei:vt no.azo.ff.ſi ſer.vē.ſicut.§.ſed ſi
querit.qd̄ tn̄ nō dicit hoc primū dictum magis placet.in hac aūt
confeſ.⁊ neg.venidt res ipſa ⁊ cautio.ff.ſi ſer.vē.hoīe.⁊ etiā fruc-
⁊ dn̄na q poſt lit.cōte.acciderūt. Item ⁊ ea que preceſſerūt ſꝫ dn̄t
ſpāliter peti.ff.ſi ſer.ven.loci.§.ij.⁊.l.ſicut.ar.ff.vti poſ.ſi duo.§.ſi.
(eligant)no.ſeruitutē imponi vt aliquid fiat.ff. ſi ſer.ven.⁊ ſi for-
te.§.ij.ar.ꝯ.ff.de ſer.quot.(†Robur)hic bn̄ ꝓbat qd̄ intēdebat in
troducere ſeruitutē:q aliū de electione impugnabāt.alr̄ eīi non
introduceretur ſeruitus.ff.quemad.ſer.amit.l.vlt.ff.de iti.ac.pri.l.
vl.ff.quemadmo.ſer.amit.ſi quis alta.§.ſicut ius here.§.item iuſ.
(Iudicium)lꝫ pro bono pacis etiā extra iudicium hec fierent:ta-
men q intendebāt ſuo iure vti ꝙ ex ꝯtradictione apparet ꝯſuetu-
do introducit:nec credimus haberi ꝓ obtento cōtradicto iudicio
lꝫ arbitri iudicauerint.q ſnīa eoꝝ nec nomē ſnīe habere meretur
C.de arb.l.j.itē q nō ſunt tales q poſſint introducere conſuetudi
nem.vt princeps vel iudices eius:ſed lꝫ nō valeat tāꝙ obtētū con
tradicto.iudicio valet tamē q ſic obtētū eſt in preualēte contradi
ctione iuſte de iure na.§.ex nō ſcripto(ad perſonale).ſ.ꝯcedimus
4 (impe:ſonalis).ſ.conſiſtere.(†Si mor)arg.ꝙ ſi in priuilegio vel
alio reſcripto ſit mentio conſuetudinis vel priuil.neceſſe eſt illud
exhiberi.c.di.contra morem.lxxvj.di.ieiunium.xix.di.nonne.xx.q.
ij.ſancimus.in aut.vt ſpon.lar.§.⁊ hoc quoq̄.argu.contra.xix.
diſt.ſi romanorum.in aūt.vt fra.ſi.§.j.C.de do.donatio.ff.de do.
ex hac ſcriptura.ff.de admi.tuto.chirographis.ſo.in publicis in-
ſtrumentis non eſt neceſſe exhiberi illud de quo facit mētionem.
in priuatis ſecus.alij dicunt ꝙ ſi in priuil.cōtineat totus tenor in
ſtrumenti non eſt neceſſe exhiberi.alſ ſic.ſed hoc non valet cum
poſſet eē. falſitas in bulla.ꝯ.de priuile.cū olim. Ceteri dicunt ꝓ-
babilius ꝙ ſi priuil.eſt publicatum autoritate iudicis nō eſt ne-
ceſſe exhibere principale.alſ ſecus.C.de teſt.publica.qualiter autē
facienda ſit publicatio.not.ꝯ.de teſti.albericus.ꝙtūcunq̄ autem
fiat publicatio legitime:alius audietur volēs probare falſitatem
ſi illud exhiberi petit niſi ſit amiſſum ſine culpa ſua.ꝯ.de fide in-
ſtru.inter dile.C.de fide inſtru.l.vlti.(Rectior)rectiſſimum autē
eſt ꝙ ſubrogatio abbatis ſine vlla contradictione ⁊ dubitatione
ſit apud monaſterium ſancti ber.ſed in modo ⁊ qualitate ſecundū
ꝙ debet fieri ſubrogatio valet conſuetudo ⁊ mos antiquus.ar.ꝯ.
de reſti.ſpo.piſanis.(non debeat).iiij.diſtinctio.erit(valere).ff.ad
munici.l.j.in fi.ff.de viu ⁊ ha.dinus in prin.ff.de re.du.quoti.ff.de
ſerui.ſi quas.xvij.qd̄.iiij.q.iij.q.ij.ſi quos ⁊.c.quia.(E viano) q
caliſtus proximus fuit paſchali.⁊ quia ex certa ſcientia mutauit
verba.ideo bene allegabat monaſterium ſancti ber.ſi autē hoc nō
eſſet non intelligerem ſm priui.eſſe interpretationem prioris.ſed
illud preſumerem per falſi ſuggeſtionem impetratum quidam tn̄
dicunt quod de iure videretur paſcalis priuilegium interpretan-
dum vt electio eſſet conuentus ſancti fil.⁊ ꝯfirmatio abbatis ſan-
cti ber.argu.ꝯ.de conſue.cum dile.alij contra.(Adiudicauimus)
hec ſnīa iuſta fuit que conſuetudo talis erat ⁊ preſcri.ꝯ.de conſue.
cum dile.⁊.c.vl.itē fuit iuſta ꝓpter interpretationem caliſti ex cer
ta ſciētia facta ⁊ cū cauſe cognitione.ex priui.aūt paſchalis lꝫ poſ-
ſit habere confirmationē nō tn̄ habuiſſet hoc ius vt de eo tm̄ aſſu
metur abbas vt quidā dicūt.alij ꝯtra.(donec)ar.priui.perire per-
eunte monaſterio.arg.xvj.qd̄.vij.hoc ſcripſimus.xxv.q.ij.§.vlt.in
fi.hoc autem intelligo ſi pereat ⁊ non reedificetur.reedificatio eīi
idem priuil.hꝫ ar.ꝯ.de elec.q dili. Itē diſtinguo inter ꝓui.quedā
eīi dantur ordini:⁊ ea durāt durāte ordine vt hic.quedā dant ſup
alius poſſeſſionibus que nō ſunt ordinis.⁊ illa durant etiā remo-
to ordine.ar.contra.ꝯ.de re.do.q monaſterium.

S Uper (quibuſdam ꝯſiſcant).ꝯ.de here.excom
municamus(pedagia)quia a pedib°
dantur(guidagia)q dantur pro ducatu(ſalinaria)q
dant vt permittat ſalē vēdere vel emere ⁊ eſt no.q hoc
nuſq̄ alibi inuenies prohibitum.C.de cuſt.⁊ eum.l.iij.⁊.l.vniuer
ſi.C.no.vec.im.non poſ.l.ij.⁊.iij.(vel later.cō.)ꝯ.de cē.innouam°
(viduis)no.ꝯ.de of.dele.ſigni.lxxxviij.di.c.j.⁊.ij.(reſpondere)no.
viduas pu.or.⁊ reliquas miſerabiles perſonas poſſe quoſlibet cō
uenire coram eccl̄iaſtico iudice:ſed nunꝙ pōt inuitus cōueniri ſi
malit ſub ſeculari iudice reſpondere.

1 ¶ Quando ſit tradendus quis curie ſeculari.

2 Non ſimulate ſed cum effectu ſupplicandum eſt pro tradito ſecu-
lari poteſtati.

N Ouimus.(expedire)dānabile. ¶ Nota ꝙ pro
quolibet crimine dummodo ſit dā-
nabile ⁊ damnoſum poteſt aliquis tradi curie ſeculari.

Itē q̄ p nullo crimine tradi dʒ niſi ſit dānabile ⁊ dānoſuʒ vel
aliter vt dixīmus.ē.de here.excōicam⁹(pñcenus) p ſniam q̄ dixit
prelatus: depono talē ⁊ omnibus priuil.eccl'ie priuo (celebrāda)
de facto: q: poſt ſniam eſt ſpoliandus veſtibus clericalibus.xi.q.
iij.epiſco.(Seculari)no.qualiter depoſitus ſit ptāti ſeculari tra
dēd⁹(pnūciād⁹)poſt ſniam depoſitionis datā primo ⁊ poſt ex-
poliationē factam ſcōa.tertio dicendū eſt iudici ſeculari q̄ depo
3 ſitū ⁊ expoliatū in ſuū forū recipiat.(†Efficaciter)no.non ſi-
mulate ſʒ efficaciter pro tradito ſclari ptāti ſupplicandū.xxiij.q.
v.c.j.lʒ eñ plat⁹ clericū tradat depoſitū in foꝝ laicale:tñ non pp
hoc ꝯdemnat eū ad aliquā penā cop̄oralē(in ppetuū)grauiorēʒ
penā nō pōt imponere clericis.⁊ eſt no.q̄ ēt fallari⁹ nō ſemp tra
ditur iudici ſeculari quod intelligo qñ eſt ſpes de correctione.
1 Scđm decretum nō eſt neceſſariū miſſio in reali poſſeſſione.
2 In realibus ⁊ mixtis actionibus ſit tñ miſ.in poſ.rei petite.
3 Venditio raro niſi contra latitantem ſit.
4 Latitare dicitur qui expreſſe iudicis vocationi non obedit.

Dilecto. filio(eidem).ſ.parti aduerſe.(Indul
ſimus(qđ tñ de iure cōi eſt vt preter
nullā indulgentiā beneficio tñ reſtitutionis ſibi ſub-
ueniatur ſi completa eſt preſcriptio recuperande poſ.
eo abſente vel in modico tpe poſtea.ff.ex qui.cau.ma.re.ſed ⁊ ſi.
§.quoti.⁊.l.ait pretor.§.deinde.⁊ no.ē.de preſcrip.ex trāſmiſſa.
poſſet tñ dici in hoc valere indulgētiam vt etiā pp̄ter reſtitutio
1 nem ipſo iure currat tps.(†Preterea)hinc plene apparet q̄ nō
eſt neceſſariū ſcđm decretū miſſio in poſſeſſione reali: ſed ſufficit
ſolus lapſus temporis ad hoc vt irreuocabiliter poſſideat ⁊ fa-
ciat fructus ſuos:ſed ſi ad maiorem ſui ſecuritatem vult habere
ſm decre.pōt illū ſibi dare.ē.de eo qui mit.in poſ.c.j.ē.vt lit.nō
cōte.qñ frequēter.§.in aliis.hāc aūt miſſionem tam ex primo de
cre.q̄ ex ſcđo ⁊ tam in perſonali q̄ in reali:facit iudex deleg.non
tantum principis.ē.de dolo.c.ij.⁊.ē.de eo qui mit.in poſ.c.ij.ſed
cuiuſlibet alterius delega.ē.de eo qui mit.in poſ.cum veniſſent.
⁊ iſte eſt caſus vbi añ lit.cōte.dele.impedit officiū ſuum.quidam
2 tñ legiſte dicunt ꝯ͠ auť.de exhi.re.§.ſi vero.(†Item not.qđ in
realibus ⁊ mixtis act.ſit tñ miſ. in poſ. rei petite. niſi qñ latitat
vel qñ dolo deſiit poſſidere.ff.ex qui.cau.in poſ.fulcinius.§.item
3 videamus.⁊.§.ſeq.⁊.C.de preſcrip.xxx.ann.ſi quis.§.ſi.(†Iteʒ
no.q̄ venditio raro ſit niſi cōtra latitantem.ff.ex qui.cau.ma.in
integ.reſtit.l.item ait.§.hic.⁊.ff.ex qui.cau. in poſ. fulcinius.§.j.
⁊.§.ſeq.raro ideo dixi:q: ꝯ͠ puberem minorē ⁊ contra furioſum
⁊ etiam cōtra pupillum ſi ex alieno facto cōueniatꝛ ſit vēditio
ſi eis expediat vel ſi vrget debitum eis vel ſi dilatio allatura eſt
damnum creditoribus.ff.ex qui.cau.in poſ.fulcinius.§.adeo.⁊.l.
ſi minor.⁊.l.apud iul.⁊.reſpon.⁊.l.in po.j.reſpō.ff.de bo.auť.iud.
poſ.ſi non ex.j.rñ.iſte eñ perſone latitare non poſſunt imo plus
vr̄ ex predictis.l.lʒ multi contradicant.ſ.q: vbicunq; etiam alias
perſonas preter p̄dictas iuſta cā mouerit iudicem faciet vēditio-
nē.ſi eñ ꝯtra has facit vt latitantes q̄ ſunt fauorabiliores quare
non multomagis faciet ꝯtra alias.⁊ ſi dicas q̄ ꝯtra predictas fa
cit ex iuſta cā.ſ.q: finguntur latitare pp̄ter tutores vel curatores
coꝝ qui latitant.certe hoc nō vr̄ verū:q: ſi hoc eſſet lex aliqua hāc
rōnem inter alias aliqñ aſſignare debuiſſet.imo expreſſe dicit lex
q: etiā ſi nullus latitet:tñ ꝯtra p̄dictas perſonas ſit venditio : vt
dicit pal.l.ff.ex qui.cau.in poſ.fulcinius.§.adeo item ſi miſſio ⁊
vēditio ſiūt in reali vbi ſit in aliis miſſio q̄ que petita ſunt qua-
re vt p̄dictum eſt non ſierēt in pſonali.ſed oppones quo tñ gra-
ue damnū infligetur abſenti nō ꝯtumaci ſine ordine iudiciario
Rñ.hoc fieri pp malitiam latitantis ⁊ etiā ꝯtra alios pp multa
mala q̄ poſſent euenire niſi fieret licet rariſſime fieri debeat : niſi
contra latitatē.⁊ tunc etiā inuentū eſt bonū remedium:q: ſi fiat
venditio cum nō exiſteret debitū:agitur ꝯtra ipm̄ p̄iudiciali in
rem ad recuperationē rei vendite.hoc aūt nō vr̄ bonū: q: poſtq̄
per iudicē vendita ſunt q̄ poſtea inquireť verum ſubfuerit debi
tum pro quo venditio facta eſt.ſʒ vēditio poterit reuocari ſi cau
ſe pp̄ter quas facta eſt vēditio nō ſubſint.puta q: nō ſit vtile his
pro quibus vēdita eſt.vel q: non erat debitor grauatus debitis.
vel ſi non erat damnoſum creditoribus vel ſi nimis feſtinauit.ff.
de dā.inſe. ſi ſini.§.ſi forte.⁊ ſic loquiť.ff.de priui. imperatores.
hoc aūt bene fatemur q̄ faciliꝰ pcediť ad venditionē ꝯtra lati
tates q̄ ꝯtra alios.ſed ſi ſit venditio ꝯtra nō latitantē quaſi lati
tet eodē mō ſit reuocatio huius vēditionis vel ipſo iure vr̄ p bñ-
ficiuʒ in inte.ff.de dā.inſe.ſi ſi.§.ſi forte.ff.ex qui.cau.in poſ. fulci
nius.§.ſi quis.imo plus dici poſſet q̄ cū hec ſnia.ſ.q̄ res debito-
ris vendať:ſit tñ interlocutoria : q: ſummatim tñ cognoſcitur.
C.de bo.auť.iu.poſ.l.ſi.§.an hi:⁊ ſi poſtea iudex contrarium co-
gnoſceret.ſ.q̄ non fuiſſet debitum. poſſeſſionem ⁊ venditionem
reuocaret ⁊ ēt ſolutionem factam debitori.ar.ff.de re.c.magis.§.
ſi ea.ff.de tranſac.cum hi.§.ſi p̄tor:item q̄ iuſſit ⁊c. ff. de re iudi.
qđ iuſſit vel is ꝯtra quem lata eſt interlocutoria ſuper ſolutione
debiti ⁊ ſuper vēditiōe poterit appellare.ſ.x.dies a tpe quo ſciuit
predictā ſniam ꝯtra ſe latā cum in veritate nō latitauerit.C.quo

⁊ qñ iudi.l.j.⁊ habent locū p̄dicta.ſ.miſ. in poſ. ⁊ vēditio etiam
ꝯ͠ eccliam ſicut ꝯtra pupillū.Si q̄ras infra qđ tps faciēda eſt vē
ditio vel miſſio ex ſcđo decreto poſtq̄ miſſus eſt in poſſeſſionem
cā rei ſer.Dicūt quidam poſtq̄ viſus eſt eā habuiſſe p derelicto
vel nō:hoc committendum eſt arbitrio iudicis.ff.de dā. infecto
ſi ſi.§.non autē.ff.de acqui.poſ.poſſideri.§.ſi.ff. de iure deli.l.j.
§.vlti.melius videť q̄ per an.dʒ expectare.C. de preſcriptio.xxx.
an.ſi quis.§.vlt.⁊ hoc bene vr̄ dicere decre.ē.vt lit.nō cōteſt.qñ
in ſi.nec ob.C.in qui.cau.nō eſt ne.in inte.re.q: illa locum hʒ in
his que ſiunt extra iudiciū:ſec⁹ in illis q̄ ſiūt in iudicio.C.de in.
pperādū in ſi.Itē vr̄ ex decre.pal.ſ.qñ q̄ poſt annum pōt iudex
interponere ſm decretum pro venditione faciēda.vel ſi non vult
ita grauare abſentem pōt decernere q̄ tñ poſſideat ⁊ fructus fa
ciat quouſq; aduerſarius pbauerit indebitū illud cuius cā facta
eſt miſſio in poſſeſſionē.vel ſi adhuc vult min⁹ grauare abſenteʒ
forte q̄ minus liquet ei de debito tūc reſeruet onus probandi de
bitū illi qui min⁹ eſt in poſſeſſionē.nā ſi iudici lʒ q̄ plus eſt.ſ.fa-
cere finalē venditioneʒ. multomagis q̄ minus ei lʒ ſcʒ predictas
prouiſiones facere.item ⁊ cautione pignoꝝ ⁊ vēditione ⁊ aliis re
mediis vtendum eſt ꝯ͠ ꝯtumaces.ff.de vent.inſp.l.j.§.j.ff. de lib.
agno.ſi quis a libe.§.ſi quis inſti.de excu.tu.§.vlt.c.ē. de do.c.n.
ſʒ quis dr̄ latitare habes.ff.ex qui.cau.in poſ.ca.fulci.§.ñ.⁊. §.ſe.
4 Itē dr̄ latitare quilibet qui expreſſe vocationi iudicis nō obe
dit.ff.de priui.cā ſi creditores.⁊ hoc plus plʒ q̄ qđ not.ē.vt lit.
nō cōte.qñ in gl.⁊ male(cōueniendi)reſtituitur eñ ei tps q̄tum
fuit abſens ita tñ q̄ non excedat tps qđ ſibi ſupererat.ff. ex qui.
cau.ma.re.ſed ⁊ ſi.§.quoti.
1 Oblationum nomine quid intelligatur.
2 De datis inter viuos nō dʒ ep̄s habere portionem: ſʒ tñ de teſt.

Cum inter vos. (capelle)no.vt abbates
cōuenirī p eccla ſibi
ſubdita.⁊ forte iđ eſt:q: tpalia illius eccl'ie erāt mona
ſterij ⁊ erāt.q.grāgia vt no.ē.de appel. de priore.alias
aūt lʒ ep̄s admitteret ad agēdū p eccl'ia ſua.ē.de ſuc.ab inte.c.in.
ē.de priui.cum olim pp̄ter.ad defendēdū tñ nō admitteť niſi cū
ſatiſdatione de iudi.ſol.vt.ſ.in bonis ipſi⁹ mandať ſnia execu. ff.
de re.iu.ſi ſe obtulerit.⁊ hoc idē a ſimili credere de abbate.arg.ff.
de le.nō pñt ⁊ iđ dic melius vt no.ē.de re.ſpo.cum cām.⁊ de in.
eum depu.⁊.de reli.do.cū vt.(pbatū) prius tñ titulo alleg:puta
q: tibi hec tertia fuerat conſtituta legi.ē.de conſue.cum dile. qđ
lʒ nō pbeť:ſed vſus tantū p̄ſcript⁹ ſufficit.ff.de vſu.cū de in rem.
1 vel aliter vt in glo.que incipit.(†Oblationum)nomine oblatio
nū hic intelliguť oīa oblata ſiue mobilia ſiue immobilia ſiue in
eccleſia offerantur ſiue extra. ſecus ſi dixiſſet oblationes altaris.
x.q.j.de his antiquos.⁊ melius.ē.c.cuʒ carḡ.(⁊ ea miſſa nuntio)
ar.q̄ ea que acquirit ſacerdos iniungendo pnias per parrochiā
debent eſſe eccleſie(nuncio)ar.q̄ quecunq; intuitu eccleſie acqui
2 runtur ſunt eccleſie.xij.q.ij.pontifices.ē.de teſt.requiſiſti.(†Et
decimas).ē.de teſta.officij.⁊.c.de his ꝯ͠.ſ.eo.c.ij.contra vbi dr:q:
de datis inter viuos non dʒ habere portionē ep̄s.ſed de teſtamē-
tis tantū.Itē q̄ de his que danť ad perpetuū cultum vt veſtimē
ta⁊ quibuſdā aliis q̄ hic concedunť portionem canonicā habere
nō dʒ.ſo.illa.c.loquunť qñ agiť ꝯditione ex illis decr. ſuper reli-
ctis in teſtamēto tñ.hic aūt loquiť qñ agebat ꝯditiōe ex canoni
bus.xij.q.ij.cōceſſo.⁊.c.quatuor.x.q.j.antiquos.vbi expreſſe ha-
bes q̄ ēt de p̄diis dʒ hr̄e portionē que ꝯſtat ad perpetuū cultum
data.x.q.ij.hoc ius.Sed dices hoc nō agit ep̄s ſʒ prior quō ergo
ꝯditione ex illis canonib⁹ petet aliquā portionē rñ.hic prior ha-
bebat iſtā tertiā ab ep̄o : nec ob.qđ in.c.dicť de medietate q: in
hoc eſt ſeruāda ꝯſue.ē.de ſepul.certificari.vel dic q̄ hic prior iſtā
petiit:q: eā ſtipulatus fuerat:vel aliꝰ ſibi erat ꝯſtituta ⁊ cum nō
poſſet pbare ſtipulationē vel ꝯſtitutionē pbauit ꝯſuetudinem.
xl.an.in perceptione cuiuſlibet iſtoꝝ ſinglr.ff.de vſur.cū de in rē.

Ex parte veſtra. (operis)poſt nūciatio-
nem.ſ.no.o. edificatuʒ
fuit licite.vel q: remiſſa fuit nunciatio: vel q: fuit ſa-
tiſdatum:vt dixi.ē.de no.ope.nun.c.ij.⁊.iij.

Ex parte veſtra. (eccleſiaſti).ē. e.cū in-
ter(ꝯ͠ ratā)q: tunc ꝯſo
nat.ē.de teſt.de his vel dic cū legatus poſſit facere cō
ſtitutionē.vt.ē.de offi.leg.c.vlt.eadem ratione poteſt
interpretari.ē.eo.inter alia.

Tua nobis. (maiora). ſ. dignitatū q̄ ali-
qui non credūt eū nō debeāt
vocare.ſʒ memoria appellat pinguiora q̄uis accepta
propria ſignificatiōe verbi ēt dignitates bñficia ſunt
ar.ē.de p̄cā.c.vl.vbi de hoc no.

Tranſmiſſe facultates. interpre-
tādū erat
di.tum canonicoꝝ ad hoc vt veꝝ dixiſſe videanť qđ non
ſufficiunt facultates pp diminutionē.ſi eñ diminute non eſſet ⁊
hoc papa dixiſſet nunquā literas dediſſet.arg.ē. de conſti.cum
aſſ.ff.

☞ M.ff.de conſti.in pñ.in nouis.(† Moderãtes)no.ꝙ ꝑ hoc verbum poſſent minuere nõ augere numerũ (cõuertentes) hec non ſufficiunt ratione pꝛimi mandati ſed iſtius ſecundi.

1 ¶ In materia noualium hoc ⁊ vſq; ad nu. 6. multa pulchꝛa colligere poteris.

7 Plena libertas dr̃ vbi aliqui ſunt exempti a lege dioceſana.

8 In eccl'ĩs exẽptis inſtituunt̃ clerici ꝑ ſres: in nõ exẽptis aũt nõ.

9 Ep̃s nõ ingrit decrimiñib⁹ vel negligẽtia ſacerdotis exempti.

VEniens ⁊ infra. (in ſpẽles). Hic vult dicere qđ per hec v̾ba nõ recipim⁹ in ꝓpꝛios ⁊ ſpẽles filios non ſit exẽptio. ſꝫ tñ nõ poterũt excõicari vel interdici niſi a papa vel ei⁹ legato (ex illo).i.ad id ꝓdeſt eis ꝙ ſunt in ꝓpꝛios filios recepti ꝙ nõ pñt excõicari vel interdici.i.pp illud (deſertũ) hoc deſertũ poſt habitationẽ põt dici nouale.ĩ.de verb.ſig.quid ꝑ nouale.vbi no.(in uſſis pꝛiui.(† Memoriã)monaſterium hꝫ

1 pꝛiui.de ꝑcipiendis decimis noualiũ inter certos fines agit ad decimas ꝯ quaſi poſſeſſores earũ ⁊ plebes ad quas de iure cõi ꝑtinẽt agũt ꝯ eos vt dimittat eis decimas qua quaſi poſſidẽt.hoc pꝛimo querit̃ qđ dꝫ ꝓbare monaſteriũ ⁊ qđ plebs. Rñ.teſtes monaſterij dñt dicere ꝙ cõis opinio eſt oĩum q habitant circa loca que monaſteriũ dicit noualia ⁊ ẽt alioꝝ quos de his q̃rere cõ agitat.vel meli⁹ oĩum q circa hoc arbitrant̃ nullũ q viuit vidiſſe vel audiuiſſe q̃ñ loca illa fuerũt culta.⁊ opꝫ hos habitãtes vel arbitrãtes qui ꝑdicta opinant̃ ad minus eſſe duos vel tres vel plures vt iudex arbitrabit̃.ſꝫ nõ opꝫ eſſe oẽs vel maiorẽ partẽ q̃ ſic opinet̃.nã municipes dñr ſcire ꝙ maiores ſciũt.ff.ad muni. municipes.itẽ adiiciẽt in ſuo teſtimonio ꝙ nunq̃ viderũt aliquos q dicerẽt ſe vidiſſe illa loca coli:vel audiuiſſent ab illis qui vidiſſent vel audiuiſſent ab aliis ꝑdeceſſorib⁹ ſurſum in infinitũ: vel ẽt ab his qui ſecũ ꝯuiuebãt v̾ſum in infinitũ:ꝑdicta loca ſuo tp̃e coli: nec v̾r ſufficere ſi teſtes dicãt nõ eſt opinio oĩm nec ẽt alicuius ꝑcedẽtiũ in infinitũ qđ ꝑdicta loca culta fuerint:q2 hec eſt negatiua que ꝓbari nõ põt.vi.q.v.actoꝛ.C.de ꝓba.actoꝛ.ff.de ꝓba.

2 l.ij.¶ † Item nõ v̾r his teſtibus neceſſe dicere ꝙ audiat predicta loca ſemp fuiſſe inculta: imo bñ valet eius teſtimoniũ ẽt ſi audiuerint illa loca aliq̃ñ fuiſſe culta.q2 tunc ꝓbauit monaſteriũ pꝛeſcriptionẽ eius tp̃is cuius nõ extat memoꝛia ꝯ cõfeſſoꝛiam quã intentant plebes de iure cõi ad decimas petẽdas ⁊ tñc dicent teſtes cõem opinionem eſſe oĩum predictoꝝ ꝙ nullus viuẽs vidit vel audiuit ꝙ ſuo tp̃e fuerint loca predicta culta nec vidit e aliquos qui hoc viderint vel audiuerint etiã ab aliis de ſuis tempoꝛib⁹.dicunt quidã ⁊ foꝛte nõ male ꝙ ẽt ſi nõ dicant de ſuis tẽpoꝛib⁹ ſꝫ de alioꝝ tp̃ibus ſꝫ certis ꝙ eque bñ impedit̃ ꝑſcriptio ſicut de ſuis dicerẽt.verbigr̃a.dicit teſtis:ego audiui a petro qui dicebat ꝙ audiuerat a Joanne ꝙ tp̃e Juſtiniani loca colebant̃.ſꝫ ab eo tp̃e citra cõis eſt opinio ꝙ fuerint inculta ſi a Juſtiniano audiuiſſent indubitatũ eſſet ꝙ nõ ꝓbabit̃ ꝑſcriptio. Idẽ ẽt v̾r ſi nõ dicat de certo homine.ſꝫ tñ nominat certũ factũ.vt ſi dicat teſtis:audiui ꝙ predicta loca colebant̃ eo tp̃e quo conflictus fuit ſaracenoꝝ cum xp̃ianis.ſed poſtea fuerũt inculta.aliqui tñ dicũt ꝯ.ſ.ꝙ non ſufficit dicere ꝙ audierint ea culta tẽpoꝛe Juſtiniani vel tp̃e conflictus niſi dixerit ꝙ vidit vel audiuit ſuo tp̃e culta ſꝫ ſm̃ pꝛimam op.nõ v̾r dñia ſiue audiuerit a Joanne ſiue a Juſtiniano cum ei dicere ſufficiat ita de alieno tp̃e ſicut de ſuo.iſti tñ bene fatent̃ ꝙ non debẽt confuſum tp̃s dicere:puta q2 culta fuerunt a tp̃e xp̃i citra:ſed certum dicere dñt vt predictũ eſt.ſ.tp̃e Juſtiniani vel conflictus.ſed quid ſi teſtis interrogatus rñdeat aliquos:ſed paucos ⁊ ſine rõne opinari ꝯ.credimus pꝛobari pꝛeſcriptionẽ:ſed quid ſi dicat parẽ parẽ opinari ꝯ ſine rõne hic non credimus valere teſtimonium: q2 nõ eſt teſtis diſtinguere quis faciat cum rõne vel ſine rõne.ſꝫ quid ſi dicat ego audiui aliquẽ dicentem ſe audiuiſſe vel vidiſſe ꝙ ſuo tp̃e culta fuerũt predicta loca ſed ipſe non credidit ei q2 cum interrogaſſet ab eo de cauſa dicti ſui vel de circunſtantiis non rñdit ei.vel rñdet:ſꝫ falſam rñ. ꝙ per hunc teſtẽ non pꝛobat̃ pꝛeſcriptio:q2 cũ hic teſtis nõ eſſet iudex a quo audiebat loca fuiſſe culta nõ tenebat̃ ei reſpondere ſed ſi falſam cãm ſubieciſſet ſui dicti.tunc poſſet dici ꝙ bñ pꝛobatur pꝛeſcriptio dũmõ ꝯtet cãm quã dixit falſam.⁊ ẽt cũ cam dixiſſe:q2 foꝛte nõ eſt credendum ꝙ eam dixerit niſi pars monaſterij hoc pꝛobet.teſtes aũt plebis dñt hr̃e ꝯtrarium.ſ.cõem opi.eſſe ꝑdictoꝝ hominũ qui ſupꝛa dicti ſunt ꝙ aliqui ſunt qui viderint vel audiuerint q̃ñ loca ꝑdicta culta fuerint ⁊ ſi non aliud.ſ.conſulẽ vel diem vel annum pꝛobent ⁊ ſi teſtes vtriuſq; partis hoc plene dixerint:iudicis diſcretioni relinquitur qui quibus pꝛefferantur.⁊ ſi in hoc articulo ꝑferentur teſtes monaſterij non ſufficit eis niſi ꝓbent ⁊ aliqua que ſupꝛa dixim⁹ cũ lex ad omnia eũ aſtringat.ſed ſi teſtes plebis hoc pꝛobent ſufficit eis etiam ſi aliud non pꝛobant. Item ſi in hoc articulo deficerent ſed pꝛobarẽt alium articulũ.ſ.ſe vidiſſe vel audiuiſſe aliquos qui dicerent ſe vidiſſe vel audiuiſſe ab aliis qui audierãt ab aliis qđ predicta loca ſuo tp̃e culta fuerint ꝑfert̃ ꝓbatio plebis:q2 cum monaſt̃ iure cõi ſufficit ꝙ in vno ⁊ ſi in oĩbus infringãt ꝓbationẽ monaſterij. Itẽ in hoc caſu ſi duo tñ teſtes bene ꝓbẽt hũc articulũ ꝑferẽtur.c.teſtib⁹ monaſterij qui dixerũt ꝯ q2 iſti aſtruũt affirmatiuã ꝙ eſt de iure cõi.alij negatiuam ꝙ eſt ꝯ ius.ſꝫ in hoc caſu admittãtur ꝓpter impoſſibilitatẽ ꝓbationum. ¶ Alij tñ dicũt ⁊ hoc etiã diſcretioni iudicis committitur ꝙ vtrũq; teſtimoniũ eſt admiſſum ꝯ ius:q2 eſt de auditu:ſꝫ teſtimoniũ mõaſterij ſit magis ꝯ ius:q2 eſt de auditu ⁊ aſtruit negatiuã.hec aũt ſactis ꝓbantur. ff.de ꝓba.ſi arbiter.ff.de aqua plu.ar.in ſumma.§.idẽ labeo.⁊ dicũt quidã ꝙ ſi ꝯſtet ꝑ ꝯfeſſionẽ vel alio mõ ꝙ a.c.an.citra añ lit.cõte.fuerint ꝑdicta loca culta:q̃tumcunq; monaſteriũ ꝓbet ꝑ ſe ola ꝑdicta tñ ſuccumbet:q2 cũ opoꝛteat eũ ꝓbare ꝑſcriptionẽ cuius nõ extat memoꝛia hec nõ eſt talis q̃ eſt.ſ.c.annos cum vſq; ad c.an. vel parũ minus põt extendi memoꝛia hoĩm ſicut vita.ff. de vſuf.ac.vſuſfruct⁹.ſecus aũt ſi ꝑ ꝯfeſſionem vel alio mõ nõ ꝯſtet de anterioꝛi tp̃e.ſꝫ ꝯſtet ꝙ a.cc.citra fuerint culta.q2 tũc bene valebit ꝓbatio monaſterij ſi ꝑdicto mõ ꝓbauerint ꝑdicte ꝓbationes vident̃ hr̃e locum ſi negef ꝯſtãtinũ fuiſſe Imperatoꝛẽ romanoꝝ vel Caroluũ fuiſſe Regem Frãcie vel ſi neget̃ aliquẽ fuiſſe notariũ vel ꝑlatũ ⁊ ſic de aliis ſimilibus dũmõ ꝑdictã metã.c.ann. exceſſerint vtrobiq; eñ eſt eadẽ equitas qdã tñ dicũt hr̃e locũ ꝑdictas ꝓbationes ſi ea q̃ intẽdũt ꝓbare excedũt metas.xl.an.alij dicũt ꝙ ẽt pñtis:ſꝫ ignota puta apud ſaracenos facta predicto

3 mõ dñs ꝓbari:ſꝫ nõ plꝫ. ¶ † Itẽ no.ꝙ hec cõis opinio idẽ eſt qđ cõis credulitas ⁊ idõ opꝫ famã eſſe ⁊ ẽt credulitatẽ cũ aliqua rõne ſꝫ cũ lingua moueat̃ facile ad loquẽdũ ꝙ vult ſicut ⁊ caro facile mouet̃ ad illicita:aĩa tñ facile nõ mouet̃ ad aliquid credẽdũ:ſed ꝑcedẽte rõne tñ.⁊ q2 ſolus deus ſcrutat̃ aĩam.idõ ille qui fert teſtimoniũ de opinione ſi interroget̃ quõ ſcit hãc cõem opinionem. rñdebit.nõ ſcio.ſed ſolus de⁹ nouit:ſed credo aĩm aũt credulitatis ſubijciat.q2 ſic verbis exprimebat vel aliã q̃ volet ⁊ hac rõne q2 tñ de credulitate rñdet qui teſtificat̃ ſup opinione.v̾r ſi interrogat̃ quõ ſcit.ꝙ ſit cõis opinio.rñdebit: q2 ſic audiui a multis. ⁊ credo ꝙ anima oꝛgano vocis ſic exprimebat ſuã volũtatẽ. Itẽ

4 eſt iuſta cã ſi dicat cum multi expꝛimerent ſuã opinionẽ. ¶ † Alij cõtrarium nõ dicebãt. ſi interrogeret̃ a quib⁹ audiuiſſet. ſi nolat aliquos bñ eſt.ſꝫ ſi dicat.nõ habeo in memoꝛia de aliquo qui non no.de aliquo certo.q2 ſic cõiter dicebatur.v̾r valere teſtimonium vẽ aũt idẽ pꝛobare cõem opinionẽ ⁊ oĩum opinionẽ.ff.de ꝓba.ſi arbiter.q2 ſi vn⁹ ſolus eſſet in ꝯria opinione ductu rõnis nõ eſſet cõis ꝓba.vt ꝑdictũ eſt.ſꝫ aũt ꝓbatio cõis opinionis etiã cuꝫ predictis adiectionibus non ſufficiat niſi in his que excedunt metas predictas.tñ ⁊ in his que ſunt circa metas ꝑdictas ſepe multum valet.q2 transfert

a ⁊ onus ꝓbationis in reum.arg.ĩ. de ꝑſum. q2 ven.⁊ c.illud.ar.C.de teſt.⁊ in aut.ibi poſita.C.de ſen.⁊ interlo.l.ij. Et hec vera vident̃ ſi dr̃ ꝯtus alicuius pꝛelati moꝛtui nõ valere:q2 nõ fuit pꝛelat⁹.vel ꝯ inſtrumẽta tabellionis moꝛtui qđ nõ fuit tabellio.vel ꝯ filios ꝙ nõ fuit matrimoniũ inter parẽtes ⁊ ſic v̾r viuere ille qui cõi opinione dr̃ moꝛtu⁹. ⁊ ſic in ſimilibus ac.predicta cũ legũ.⁊ ar.xxxiij.q.j.c.j.ff.de offi. pꝛeto. barbarius. ſecus aũt eſſet ſi pꝛelatus viueret vel tabellio vel maritus. nam in his caſibus ⁊ ſimilibus ſi predicti agerent. puta q2 pꝛelatus repeteret ſuaꝫ eccleſiam in cuius poſſeſſione alius eſſet vel alter

b alteꝝ peteret vel tabellio [b] peteret aliquem ceſſare a diffamatione ſua ſuper eo ꝙ non eſſet tabellio. nam in his caſibus nõ v̾r ꝙ cõis opinio in aliũ trãſferat ꝓbationẽ.⁊ eſt rõ q2 multa ſunt pꝛo reo.ſ.q2 eſt in poſſeſſione ⁊ q2 negat ꝙ non eſt in aliis caſibus:tamen ⁊ huic aliter ſubuenitur.vt no.ĩ.de ꝑſumpt.illud ⁊ ĩ. de re

5 ſti.ſpo.ſepe contingit. ¶ † Item ſecus videt̃ ſi non agitur cauſa inter pꝛincipales. ſꝫ inter alios: quia ſi aliquis petit aliquid ex contractu pꝛelati viuentis vel inſtrumenta tabellionis viuentis ſufficit enim his actoꝛibus pꝛobare cõem opinionem ꝙ habetur pꝛo pꝛelato vel ꝑ notario quouſq; pꝛobetur contrariũ arg.contra.C.de teſti.l.ij.C.de ſenten.⁊ interlocu.l.ij. ⁊ eſt ratio diuerſitatis. quia pꝛincipaliter perſone magis debet habere paratas pꝛobationes ſui ſtatus q̃ alius.in iure aũt inueniuntur iura que loquuntur de hac materia.ĩ.eo.quid per no. ⁊.c. ſuper quibuſdam.ĩ.de pꝛiui. c.ſi.iij.q.vj. hoc quippe.ff. de aqua plu. arc.ẽ. in ſumma.§. idem labeo.ff.de aqua quo.⁊. eſti. hoc iure.§. ductus aque.ff.de iti.actuq; pꝛiua.apparet.§.pe. ⁊ vlt.C.de ſer.l.j.⁊.ij.⁊

6 l.ſi manifeſte.ff.de pꝛoba.ſi arbiter. ¶ † Itẽ aliud eſt cõmunis opinio q̃ notoꝛium huius enim cõis opinio eſt tñ de longe pꝛeteritis.⁊ que non poſſunt ꝓbari per teſtes de viſu.notoꝛium autẽ eſt de pñtibus vel pꝛoxime ꝑteritis ⁊ q̃ facile poſſunt ꝓbari ꝑ teſtes de viſu.⁊ non mireris ſi ſufficiens reputetur a iure hec pꝛobatio cõis opinionis. Indubitanter enim reputari dꝫ ꝙ oẽs homines cõiter opinati ſunt ſine ꝯdictione tanto tp̃e a quo non extat memoꝛia. ff.de aqua plu. ar. in ſumma.§. idem labeo (in co plena) hanc plenã libertatẽ nõ hñe de iure cõi ſed per pꝛiuilegia

7 vt hic.j.ſequitur.(Libertate)no.plenam libertatẽ dici vbi exempti ſunt a lege dioceſana vt hic expꝛeſſe dicit. eſt etiam iuriſdictionis ſicut apparet in illis verbis vbi dicit ꝙ nõ poſſunt inter

a ¶ Transfert ad hec dicta adde ſpe.in ti. de ꝓba.§.pꝛobare.ver.verũ. ⁊ refert alex.de imo. in ꝯſi.cc. viij.col.iiij. v̾. nec ẽt ob.iu.ij. vo.⁊ Bal.in.l. barbarius.ff. de offi. ꝑto. et ibi mo. in col. xj.v̾ſ.iiij.notabiliter ⁊ opin. Inn.hic ſequitur Car.in ſuo ꝯſi.lxxiiij.inci. in diſcuſſione pꝛimi articuli col.pe.in ſi.

b ¶ Vel tabellio.adde ꝙ pe. de anc.allegat in ꝯſi.cc.xiij.co. ij.circa.ſi. ⁊ in col.ſeq.v̾. non obſtat: ibi intelligit hoc verũ in factis antiquis ſecus in recentib⁹ qui dꝫ doceri de ꝑuilegio tabellionatus. ⁊ in eiꝰ. cõſilioꝝ ꝑ iſto parte inſtituto.

dicto ⁊ excõicationi ſupponi que ſunt de lege iuriſdictionis. ⁊ vꝫ hoc ad intelligẽdum ꝑuilegia que dãt alicui plenã libertatẽ non expſſis. c. libertatis nõ eñi intelligit plena libertas niſi in duobus bus. ll. ſit liber. melius placet ꝙ iſte eccleſie non gaudebãt plena libertate in. l. iuriſ. ſꝫ tñ q̃ ad certa capitula legis iuriſdictionis erant exẽpte. ſ. ꝙ non poſſent excõicari vel interdici. ſed quo ad alia ſuberãt dioceſanis ſ. q꞉ poterãt ſub eis cõueniri ⁊ ſic de aliis

g ¶ †(Examinãdi. iccirco clerici fratrũ pñtãt epis ⁊ examinãtur ab eis: q꞉ hmõi eccleſie nõ erãt exẽpte: ⁊ iõ clerici p epos erant in eis inſtituẽdi. ſecus aũt eſſet ſi eccl'ie eſſent exẽpte ex toto: q꞉ tunc inſtituerent ſibi clerici p fratres. xviij. q. ij. c. j. ſed tũc ſi popul' nõ eſt exẽpt': rector eccl'ie inſtitut' per fratres recipiet curã ab epo ⁊ reddet ſibi rõnẽ ppli ⁊ ibit ad conſiliũ epale ⁊ recipiet ibi ſtatuta ſynodi ⁊ rñdebit de quarta decimaꝝ ⁊ oblationũ mortuariorũ ⁊ hmõi que ſibi a pplo aduenerũt ⁊ pſtabit ſibi reuerẽtiã ⁊ obſequiũ ⁊ honorẽ rõne populi ⁊ alia q̃ alij rectores pſtant epo. ar. ꝫ. de priui. ex ore. ⁊ de ma. ⁊ obe. qõ ſupꝑius eſt ꝫ hoc qõ dicim'. ſ. ꝙ dꝫ recipere curã animarũ ab epo: q꞉ eadẽ rõne vr ꝙ qñ eps inſtituit aliquẽ in eccl'ia nõ exẽpta vbi clericus eſt patronus ꝙ deberet recipere curã tpaliũ a patrono. ſo. nõ eſt ſiẽ q꞉ curã alarũ nõ põt quis habere niſi p epm cui ſubeſt vel p vicariũ ei'. xvj. q. vij. null'. ꝫ. de offi. archidi. cũ ſatis. ꝫ. de inſti. ex frequẽtib'. vicari' aũt nõ vr ab his exẽptus ſec' aũt in cura tpaliũ q̃ intelligitur

☞ data hoc ipſo ꝙ ꝯceſſa eſt cura animaꝝ. ¶ † Itẽ põt dici ꝙ pñtatio quã facit patron' ſufficit vt poſtea cõceſſa cura animarũ cõcedere videat patron' ⁊ curã tpaliũ. examinare aũt eũ nõ debebit epus: q꞉ nõ inſtituit eũ in eccl'ia imo abbas. nec eũ ꝯfirmat nec ipſi manũ imponit. tales enim examinandi ſunt. ꝫ. de elec. venerabilẽ. ⁊ c. nihil cura eñi animarũ in hoc caſu nõ eſt principalis ſꝫ acceſſoria ex quo eñi p patronũ clericũ inſtitue' eſt cura animaruꝫ quaſi acceſſoria ex rõne ei concedenda eſt. ⁊ iõ etiã nulla ei' exceptio admittit niſi forte laboraret infamia. ꝫ. de app. cõſtitutus. de accuſa. accedens nec accuſabitur a populo nec alio coraꝫ epo.

h ¶ † Itẽ epus de criminibus vel negligẽtia eius nõ inquiret: q꞉ nõ eſt iudex eius ſed ſi negligens vel alr' eſt in regimine epus poterit dare licẽtiam populo ꝙ ab alio recipiãt pniam ⁊ alia ſacramẽta ꝫ. de off. or. inter. in ſi. ſꝫ epus nõ ꝓhibebit ꝙ parochiani non recipiãt ſacramẽta ab hmõi rectore q̃diu toleratur. viij. q. iiij. nõne. niſi ſciret vel vehemẽter pſumeret ꝙ parochianos vellet trahere ad errorẽ vel ad peccandũ: q꞉ tunc non quaſi iudex nec in forma iudicij ſed quaſi ſuperior rector eius. ⁊ cui etiã p alñs ⁊ ſup alios commiſſa eſt cura eiuſdẽ parochie poterit ei mãdare ꝙ ab eo nõ recipiãt. ar. ꝫ. de diuor. quanto tñ bñ caueat iſte epus: q꞉ ſi poſtea rector cõquerat de eo oportebit eum ꝓbare cauſas ⁊ pſumptiones quare hoc fecit quas ſi nõ probauerit puniet. ar. ꝫ. de exceſſi. prela. c. ſi. ab hoc autem rectore ſi appellent parochiani extra iudicium appellandus eſt abbas ſuus: q꞉ hec appellatio plus habet vim ꝓuocationis ad iudicium q̃ appellationis. ꝫ. de ap. cum ſit ſꝫ ſi appelletur ab eo in iudicio: tunc appellãdus eſt epus a quo eos hꝫ argu. ꝫ. de ma. ⁊ ob. ſolite. ſicut ⁊ in eccleſia vacante cuſtodiã habebit. populi quo ad curã. lxiij. diſt. ſi in pluribus officia aũt audiẽt in parrochiali eccl'ia. etiã vacãte eccl'ia. ⁊ eſſet ab extraneo ſacerdote: q꞉ locus ille corporalis ad hoc deputatus eſt. ꝫ. de parrochi. vt dñic. imo ⁊ ſi rector proceſſiſſet inquirendo ꝫ parrochianum ap pellabit epus. ⁊ tunc vocabit rectorẽ vt defendat proceſſum ſuum. ꝫ. de ap. cum ſpãli. circa finẽ. ⁊ ſi nõ cõparuerit ꝓcedet epus: q꞉ in cauſa appellationis bene ꝓcedit lite non cõteſtata (cum plebes) no. q꞉ aliqñ eccleſie parrochiales non ſunt exemptete: ⁊ tñ parrochiani ſunt exempti. de hoc not. ꝫ. de priuile. recepimus.

☞ († Moderatione) moderatio in hoc eſt: q꞉ iſti fratres clerici integras decimas recipiũt de nouualib' ⁊ laborib' poſſeſſionũ quas iſte ordo ſancti Jacobi habebat ante ꝯcilium ſꝫ de illis poſſeſſionibus quas queſiuit poſt ꝯcilium ſoluet integras decimas. ꝫ. de deci. nup. (in alñs) ſcꝫ qñ obueniunt ſibi a dictis fratribus ſui ordinis debent integre ſoluere decimas (alñs defen.) repete que no. ꝫ. de ver. ſig. olim tibi.

¶ De regulis iuris. Rubrica.

Omnis res. (diſſolui). ſallit ſ matri. xxxij. queſt. vij. licite. In ordine ⁊ hapeſſimo. xv. queſtio. vij. epiſcopus ſolus. j. qõ. j. quod quidam.

Eſtote miſericordes. (in meliorẽ) ꝫ. de ſimo. ⁊ ſi queſtiones.

Qui ſcandalizauerit. ꝫ. de renũ. niſi agit. vij. q. j. in gloſſ. ſic. (veſtitus) xj. qõ. iij. inter verba. xxij. q. ij. primum. xxxij. q. v. ita ne.

q Quod non eſt.

q Quod latenter. x. q. iij. q꞉ co. (pluum. ff. ꝙ ine. cauſa. l. j. C. ꝙ metus cauſa. l. j. ⁊ vlti.

Cum in contemplatione. (A queſtionibus) qui torqueri debeant qñ ⁊ qualiter hoc non noto q꞉ in ſumma plene de oĩbus notaui Sed tñ de clericis videamus ⁊ dixerũt aliqui eos torquendos ij. q. j. in primis. v. q. v. illi qui. vbi dr accuſatores epoꝝ ⁊ teſtes torquendos qõ nõ videtur poſſe intelligi niſi de clericis cuꝫ alij ad accuſationẽ vel teſtimoniũ cõtra eos non admittant. ꝫ. ij. q. vij. ipſi teſtes. ar. etiam pro eis: q꞉ cum extra teſtimonium licitum ſit eos ſubire verberibus. xlv. di. cum beatus. v. q. vj. q꞉. quare ⁊ ſi vacillant in teſtimonio ⁊ viles ſunt non torquebuntur. ff. de queſtio. ex libero. iiij. q. iij. ſi ca. Alij tñ dicunt contra. ⁊ in. c. contrariis dicunt laicos tortos qui admiſſi fuerant in exceptis criminibus de quibus loquuntur preal. c. Pro crimine aũt bñ fatemur aliquos verberandos. ſed cauẽdũ eſt ſuper ne adeo grauiter torqueant ꝙ periculũ immineat vite vel membrorũ. ꝫ. ne cle. ſniam

☞ ¶ † Item no. in accuſa. clericoꝝ torquentur accuſatores ſm primam opinionem. v. q. vj. illi qui ꝙ nõ eſt ſm legẽ. ¶ Sed mirum videtur ꝙ queſtio facienda ſit in accuſatore cũ null' criminoſus vel ſuſpectus ſit admittendus ad accuſationem. iij. q. v. accuſatoribus. ⁊ c. ſequen. ⁊ q. viij. c. j. ſed dic nos admittendos in exceptis criminibus vel quãdo accuſatus volẽs euitare infamiam ſuam eos vult admittere (a q̃onibus). ff. de q̃ni. l. j. ⁊ C. de queſtionibus. milites.

Que multoties.

q Qui ex timore. xxiij. q. j. pudenda. xxij. q. ij. faciat de peniten. diſtinc. j. ſolent.

d Defleat.

Quamuis cauſe. (paſtoris) negligẽtis lxxxj. diſt. dictũ. j. q. j. ꝙ quidam. xlix. di. deinde. xlix. di. c. vl. in ſi. (comodij) paſtor eñi tenet de cuſtodia. ff. lo. qui mercedem. xxiij. q. iij. tres perſonas. ⁊ ſi neget dolo ſuo vel negligẽtia periſſe ipſi incumbit ꝓbatio. ff. de edẽ. ſi quis ex. §. vl. Itẽ in cuſtodia carceris. ff. de cuſto. ⁊ exhi. re. l. vl. cum alr' qui dolũ allegat dolũ ꝓbare debeat. ff. de proba. quoties. §. qui dolum.

Indignum eſt. (homagiũ). ꝫ. de ſimo. ex diligẽti alr' aũt licite ei iurãt obedientiã: vt no. ꝫ. de ma. ⁊ obe. legebatur. Eſt aũt obediẽtia in ſpũalibus ⁊ in his q̃ ad deũ pertinent. ⁊ in his que pertinent ad officiũ cuiuſq; prelati. ar. ꝓ his. x. di. ſuſcipitis. ꝫ. de ma. ⁊ obe. legebatur. xxiij. di. q̃q̃. ⁊ xj. qõ. iij. quid mirũ. viij. q. j. ſciendum. viij. q. j. q꞉ ſup. Ad hanc ẽt imperator ⁊ laici tenent. lxj. di. valentianus. ꝫ. de ma. ⁊ obe. ſolite. homagiũ aũt eſt de tpalibus ⁊ his que ad tpalia pertinent. xxij. q. v. de forma. ⁊ ideo homagiũ in hac ſignificatione ſumptũ nunq̃ pro ſpiritualib' eſt pſtandũ. ꝫ. de ſimo. ex deli. ꝫ. de iureiu. nimis nec in hoc videtur valere aliqua cõſuetudo vt hic: q꞉ cõſuetudo iniqua non poteſt preſcribi. vt no. ꝫ. de conſue. in princi.

¶ Summum tandem apicem impoſuimus. vel vt aiunt Greci colophonium addidimus. Deo ipſo op. Maximo opitulante: ad cuius laudem ⁊ honorem cuncta que facimus referenda eſſe docet nos predicator ille veritatis ⁊ doctor gentium Paulus Apoſtolus ita dicens. Quecunq; dictis aut factis ea in nomine domini facite: ad hoc enim vt omnia rectuꝫ ſortiantur finem debemus ⁊ in principio operum noſtrorum eum inuocare: ⁊ in ſine quoq; ei gratias agere qui ĩs nos ad optandum (quem mente noſtra conceperamus) perduxerit finem: quamobrem Juris pontificij ſtudioſi Uos rogat: oratq; Lucius Paulus Rhoſellus vt pro laboribus his quos in recognoſcendis hiſce Innocentij commentariis perpeſſus eſt: velitis eum quandoq; omnipotenti deo et eius ſanctiſſime Genitrici Marie veſtris in diuinis operibus commendare: neq; aliud premium a vobis expetit valete.

F I N I S.

¶ Lugduni in edibus Joannis Moylin alias de cambray. Anno Uirginei partus. 1540.

Regeſtum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x ꝫ A B C D
Omnes ſunt quaterni preter D qui eſt quinternus.

MARGARITA BALDI DE EVBALDIS, LOCO REPERTORII INNOCENTII SVPER DECRETALIBVS.

PRECLARA ATQVE SOLENNIS IVRIS VTRIVSQVE

Monarchæ abſolutiſſimi Do. Baldi de Vbaldis Peruſini Margarita in celebranda Do. Innocentij papæ quarti commentaria: Quibus iccirco Enchiridij nomine, accommodandam eſſe uoluit, ut Iuri operam nauantibus ingratos labores leuaret, & iuuenum animos ad uberiorem frugem incenderet, Nuper Do. Lucij Pauli Rhoſcelli Patauini cura candidior, & typos humaniores (dextro marte) ſyncerior egreditur. Legatur, ametur.

1540

Reuerendiſſimo ac auguſto antiſtiti domino Joanni Argentino. J. V. Doctori epiſcopo Concordienſi Lucius Paulus Roſellus Pataniauus. S. D.

NOn equidem ſum neſcius Reuerendiſſime preſul: quam odioſa res: quáq; deteſtáda ſit mens hominis ingrata: apud omnes ferme nationes: idcirco innumera atq; ampliſſima tua in me beneficia: mecum ipſe reputo: quamuis ea conſequi non ſperem: grati tamen animi: quem pre me ſemper geſſi ſignum aliquod oſtendere deſydero: cũ vero pro animi magnitudine vires mihi ſint multo tenuiſſime ſatis eſſe mihi duxi: ſi veterum ego ritum adoleſcentum imitarer. Nam ſicut illi vel Apollini/vel libero patri crines paſcebant/eoſq; de more promiſſos in ipſorum honorem reſecabant: ita ego: id quod facio. ingenium meum (cuius obtuſum atq; imbecille) ingenuis tamẽ (quantum in me fuit) artibus inſtituere laboraui: vt deinde tibi: hoc totum dedicarem. Cum igitur ſub preſtátiſſimoq; grauiſſimoq; viro Domino Carolo Ruino Ceſarei ac Pontificij iuris peritiſſimo interprete: qui cum ad priſcos illos ſummoſq; iuriſconſultos prori me accedat. cunctos etatis ſue haud ſecus antecellit: quam ſol ceteris ſtellis errantibus quas greci πλανῆται appellant) ſplendoris claritate preſtat ſub ipſo inquam nonnihil Ceſareo ac pontificio iuri impenderim opere. Aliquod de meipſo periculum facere decreui: quo clarius omnibus appareat: tali ne imperatore dignus miles exiſtam. Ceterum cum meas tibi iam dudum primitias conſecraſſem: remq; te dignam parere ſtuderem: nulla mihi aptior nulla magis idonea viſa eſt quam que Pontificij Juris. Cuius inſignia (que non immerito in patauino Collegio adeptus es) te clariſſimum reddunt. optima precepta contineret. Cũ itaq; clariſſimi ac inter ſanctiſſimos iuris ſcriptores acutiſſimi. D. Innocentij Pape quarti Commentaria perlegerim: multos ex illis errores pro virili mea tollere contendi quibus quatenus induſtria ⁊ ſtudio conſequi valuimus caſtigatis: appoſui ſingulis capitibus ſummaria (vt vulgo dicuntur) quo omnia ſcitu digna etiam tyrunculis obuia fierent: preterea Margaritam Baldi loco indicis ad Innocentiana Commentaria accommodaui: ſuaſu Excellentiſſimi Jur. V. Doc. Domini Thome Dipoluatatij Conſtantinopolitani. Tua igitur Reuerendiſſima Dignitas (quando preſtantius habeo nihil: quod ei offeram) hos meos qualeſcunq; labores ſibi dicari non dedignetur: teq; Reuerendiſſime preſul etiam atq; etiam rogo: obſecroq;: vt hoc primum tibi deditiſſimo ſis animo contentus. tum me tuo ſemper patrocinio tuere: inq; tuorum clientulorum albo habendum cenſeas. Vale.

Bernardini Angelici Guarrini Salluenſis
ad Lucium Paulus Roſellum
Encomiaſticos;

Paule Roſelle tuum quis non miretur acumen
Exultum tantis dotibus ingenij?
Quis ſtudium ſublime tuum non tollat ad aſtra
Aſſidue incumbens artibus ingenuis?
Quis tot congeſtos: noctesq;: diesq;: labores
Laudibus ac pretiis non ferat eximiis?
Quis noua: pre cunctis: non commentaria ponat
Nuper in vrbe modis edita mirificis?
Seu potius iuris legumq; Roſaria: vere
Que Sancte pij condita pontifices?
Quorum illuſtrator pariterq; Innocentius autor
Scripta: magis volitat per tua conſpicuus?
In quibus apparent induſtria: lucidus ordo
Copia floriſera eſt: inſita cui breuitas,
Omnia, que multo per te contracta labore
Errabunt; noſtris gloria temporibus,
Tam bene: quum poſthac cum iure ſtudentibus actum
Conſultumq; tua conſpiciatur ope.

¶ Margarita Baldi: opus vere margariticum: hoc eſt pretioſum & margaritis plenũ nuper per. D. Lucium Paulum Rhoſellum ſumma cũ diligentia emendatum. & ad Innocentiana commentaria loco repertorij accommodatum: quo ſtudioſis omnibus prodeſſet: nullum enim repertorium ſuper Innocentio hoc melius & vtilius confici poſſe exiſtimamus.

Abbas poteſt licẽtiare monachũ vt trãſeat ad arcti⁹ monaſteriũ vt nõ vaget. quia eſſet apoſtata niſi ex diſpẽſatiõe epi. Ita no. Inn. in. c. ſi. de renũ. fo. 39. nu. 2. vide. ſ. in ṽbo ſuperior in. ij. queſt. Baldus.

Abbas non benedictus non poteſt cõferre ordines pſalmiſtarum. tamen quilibet ſacerdos confert. Ita not. inno. in. c. j. de ſupplen. ne. prela. nu. 2. fo. 30.

Abbatis non requiritur examinatio. Ita no. Inno. in. d. c. j. de ſupplen. negli. prela. nu. j. fo. eo. Sed contrarium ipſe tenet in. c. venerabilis extra de elec. nu. 3. folio. 27.

Abbati permittitur de rebus communibus agere. ſed non tranſigere. Ita no. inno. in. c. contingit de tranſac. fo. 63.

Abbates an poſſint donare. & de donationibus ipſorũ vide notabiliter per Inno. in. c. cum in officijs de teſtamen. fo. 53.

Abbas an teneatur mittere procuratorem vide Inn. in. c. querelã de procur. fo. 66. vnde dic q̃ ſi eſt abſens mala occaſione puta ꝓpter bannũ & ſilia tũc tenetur mittere procuratorẽ. l. pa. exuli. ff. de mino. Si aũt bona & excuſabili rõne. & tũc ſi neceſſario eſt abſens nõ imputatur ſibi in dãno. l. ſi. ff. de in inte. reſti. Si aũt ſponte & tũc ſi ex cã priuilegiata: vt ſtudiorũ. & idẽ. q nõ tenetur mittere ꝓcuratorẽ vt. l. ſꝫ & ſi per pretorẽ. ff. ex q. ca. ma. & no. in. l. ij. ff. &. §. necnõ eo. ti. Sed ſi ex cã nõ priuilegiata tenetur mittere ꝓcuratorẽ ſi commode poteſt alr̃ non. vt. l. ſi conuenerit cum ſi. ff. pro ſocio. & ibi dixi q̃ reus abſens non teneẽ mittere ꝓcuratorem verũ eſt niſi abſentauerit ſe lite conte. q̃ tũc tenetur mittere ꝓcuratorẽ vt. l. eundem. §. j. ff. de legatis. Item dixit Jo. q̃ ad lit. cõte. nec ad ſententiã nõ tenetur mittere ꝓcuratorẽ vt not. ff. de here. inſti. l. ſi quis inſtituatur. que differentia non ꝓbatur. l. in ꝯdu. inno. Sed an ad negocia quis teneatur mittere ꝓcuratorem. vide in. l. ſi conuenerit. ff. p ſocio. Negotia nõ reddunẽ in inuitũ. Iudicia ſic. Ad iudicia an teneaẽ quis mittere ꝓcuratorẽ. vide. l. pe. ff. de diſtrac. pigno. &c.

Abbas an poſſit teſtificari in cã monaſterij ſui vide Inn. in. c. inſup de teſti. fo. 98. vide. ſ. in verbo monachus in. vj. q.

Abbas plene exempt⁹ hꝫ epalem iuriſdictionẽ & auctoritatem in ſuos monachos. ita no. Inno. in rubri. de cleri. peregri. nu. 3. folio. 45.

Abbas non poteſt diſpenſare cũ ſuſpenſis ita no. Inno. in. c. ex parte de tempo. ordi. fo. 40.

Abbas pro capella que nõ eſt de mẽſa nõ poteſt agere noĩe ſuo: ſꝫ capelle ſibi ſubiecte ita no. inn. in. c. ꝯquerẽte. de offi. or. nu. 1. fol. 60.

Abbas poteſt reuocare procuratorem conſtitutũ a conuentu ita no. Inno. c. cum nuncius. de teſtibus. fo. 158.

Abbas intelligitur loqui vt membrũ collegij nõ vt perſona. ſingularis ſi in inſtrumento dr̃ qđ abbas & conuent⁹ facit procuratorẽ et idõ nõ repellitur a teſtimonio ita no. inn. in. d. c. cũ nũcius. de teſt.

Abbas quõ ꝓſcribat iura epalia alleg. & qñ & an requiraẽ vacua poſſeſſio in incorporalibus vide Inno. in. c. auditis de preſcrip. nu. 3. fo. 115. & vide. l. ratio. §. pe. ff. de actio. em. & per eũdem in. c. cũ olim. eo. titu. no. & tene menti. Baldus.

Abbas in cauſa communi poteſt eſſe procurator capituli ita no. Inno. in. c. ſopite. de cenſibus. folio. 171.

Abbas preſumitur procuratorem conſtituere de ꝯſenſu capituli niſi probetur contrariũ ita no. inno. in. c. ea noſcitur. de his que fiũt a prelatis. fo. 147. prima manu.

Abbas poteſt pati vt monachus habeat certos redditus ad tempus ita no. inno. in. c. inſinuante qui cle. vel vo. fol. 180. in nu. 2. & vide glo. in. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad trebel. Baldus.

Abbas interdũ diſpenſat: ſed regulariter pertinet ad epm diſpenſatio ita no. Inno. in. c. cũ. h. de eo qui fur. or. ſuſcepit. fo. 199.

Abbates non poſſunt eccleſias vnire ſed epi. vt in. c. ſicut vnire de exceſſi. prelato. per Inno. fo. 200.

Abbas exẽpt⁹ qñ delinquit in mẽbris non exẽptis puniẽ ipſe abbas per epm & etiã deponiẽ. Si aũt nõ delinquat in locis non exẽptis ſꝫ in loco exẽpto delinquat in perſonas nõ exẽptas: tũc eps nõ cognoſcit q̃ ꝓpter locũ delicti ſortitur quis forũ. vt. l. ij. de offi. preſi. & ff. de iudi. l. oẽm. & l. non alias. Sed ꝓpter perſonã non ſortitur quis forum: imo actor ſequitur in forum rei ita no. Inn. in. c. ex ore de priuilegijs. fo. 204. poſt primam manum.

Abbas non põt habere domiciliũ niſi in ſuo monaſterio idem in clericis ſecularibus obligatis ad reſidentiã quia nõ poſſunt habere domicilium de iure niſi in loco reſidentie. ſed alibi hñ poſſunt habere plura domicilia ita no. Inno. in. d. c. ex ore. de ꝑuile. eo. folio.

Abbatia cũ ſuis prioratib⁹ non intelliguntẽ omnino diuerſe ita not. Inno. in. c. volentes de priuilegijs. fo. 205.

Abbas conuenitur pro eccleſia ſibi ſubiecta ita no. Innocẽ. in. c. cum inter. de verbo. ſigni. fo. 217. ſtatim in prin.

Abbas nõ dꝫ dare literã abſolu. ſuo monacho quouſq̃ monach⁹ habeat aliud monaſteriũ ita no. Inno. in. c. cũ qdã de iureiu. fo. 109.

Abbas põt ꝓſcribere iura epalia dicit Inno. in. c. olim de reſcrip. & vide qđ no. per eundẽ in. c. ad audientiam eodem titu. fo. 4.

Abbates an ſint in dignitate vide per Inno. in. c. de multa de prebẽ. fo. 139. in nu. 6. & vide. c. indẽnitatibus de elec. lib. vj.

Abbates exẽpti an ſubſint epis vel archidiaconis rõne populi quẽ habent dic vt in. c. ſi. de of. archi. per Inno. fo. 46. nu. 5. iuxta. Vide per eundem in. c. j. de capel. mona. primam manũ. fo. 167. & per Jo. andre. in. c. veniens. de verbo. ſigni. lib. vj. in nouella.

Abbas an ſit iudex ordinari⁹ clericorũ & monachorũ ſibi ſubditorũ vide inno. in. c. ꝙto de of. or. fo. 59. in nu. 2. Et cui teneaẽ monachus magis obedire an ſuo abbati vel epiſcopo. Itẽ qñ & quã iuriſ. habeat eps vel abbas in monachos & de multis facientibus ad hoc vide ibidem Inno.

Abbas an poſſit preſcribere q̃ poſſit bñdici a quo epo maluerit. vide. c. auditis de preſcrip. per Inno. fo. 115. poſt primam manum.

Abbas an poſſit modice rei vel modico bñficio ſeu priuilegio renũciare ſine conſenſu ſui ꝯuent⁹. Et vtrũ id qđ facit abbas videaẽ & preſumaẽ feciſſe cũ conſenſu ꝯuent⁹ vide per Inno. in. c. veniens. de preſcrip. fo. 116. in nu. 5. poſt primam manum.

Abbas vtrũ ſi hꝫ aliqua iura epalia in eccleſia preſumaẽ habere oĩa iura epalia. Et qualiter dicanẽ eccl'ie ſiue capelle ſpectare ad abbates pleno iure vide per Inno. in. c. cũ inter de re iu. fo. 117. nu. 2.

Abbas qd iuris hꝫ in eccleſijs ſibi vel ſuo monaſterio datis a papa vel ab epo. c. & qualiter iſte donationes poſſunt fieri ab epo de dona. c. paſtoralis. per Inno. fo. 152. nu. 2.

Abbas exẽpt⁹ vtrũ poſſit ꝑtextu ꝯſuetudinis tranſire ſine ſnĩa pape de abbatia ad abbatiã & ibi miniſtrare de cõſue. c. cũ venerabilis per Inno. fo. 15.

Abbates exempti vel nõ exempti an poſſint concedere literas dimiſſorias in rubrica de cleri. peregri. per Inno. fo. 132.

Abbas an debeat recipere mõachos ſeu clericos alteri⁹ abbatis ſine lr̃is cõmẽdaticijs. & qd iuris ſi abbas nõ vult dare licentiã trãſeũdi de rl̃a. c. lꝫ p Inn. f. 162. n. 5. vid in. l. q rome. §. cohẽdes de ṽ. ob. p Bar. in. l. cũ nõ ſolũ. §. neceſſitas. C. de bo. q̃ lib. & ibi glo. & Cy.

Abbatis vel prelati nomine an intelligatur capl'm vel conuentus de reſcrip. c. edoceri fo. 9. nu. 5. &. c. rodulfus per Inno.

Abbas an habeat merũ imperiũ & correctionem in monachos ſuos & an abbas poſſit per ſe vel per aliũ capere vel dare licentiã laico capiendi. vide p Inno. in. c. vt fame de ſentẽ. excõ. fo. 210. nume. 3.

Abbas an & qualiter admittaẽ ad agendũ vel defendendũ pro eccleſia ſibi ſubdita. dic vt in. c. cum inter de verbo. ſig. p Inno. fo. 217.

Abbas lꝫ ſit confirmat⁹ p epiſcopũ tamẽ ſi inſufficiẽs eſt abbatia dꝫ remoueri ita no. Inno. in. c. lꝫ de ſimonia. fo. 191. nu. 2.

Abbas poteſt excõicare vt per Inno. in. c. volẽtes de priuile. fo. 205.

Abbas an poſſit dare licentiam predicandi vel celebrandi vide per Inno. in. c. excommunicamus de hereti. fo. 193. nu. 2.

Abbas p delicto ꝯmiſſo a monacho dꝫ magis puniri q̃ monachus qt omnia que fiunt debẽt fieri cũ eius cõſilio & auctoritate. c. dilectus filius. A. de ſimonia per Inno. fo. 191. prima manu.

Abbas an obligeẽ aliũ vel alteri abbati ex ꝯtu vel maleficio per ſuũ monachũ ꝯmiſſo dic i. c. cũ olī papa. de ꝑui. p Inno. fo. 203. nu. 4.

Abbas an habeat actionẽ ad repetendas res depoſitas penes ſuum monachũ vel monaſterium. dic vt. d. c. cum olim de priuilegijs per Inno. fo. & nu. eo. Et qualiter teneaẽ ex depoſito facto ſuo monacho vel monaſterio. & de quibuſdã alijs. vide ibidem per Inno.

Abſens an teneatur mittere ꝓcuratorẽ ad iudicia. & an ad negotia vide. ſ. in ṽbo abbas in. vj. q. vide. ſ. in verbo citatũ. in. xxvij. q. circa medium. vide. ſ. in verbo. contumacia in. iiij. q. & vide. ſ. in verbo ratificatio. in. j. q.

Abſentes citati ad eligendum nõ ſunt expectãdi per totã dilationem legalẽ ſed per modicũ tempus. Ita no. Inno. & Hoſtien. in ca. cũ nobis. de elec. fo. 20. nu. 5. vide. ſ. in verbo citatio. xxvj. q.

Abſentem an ſufficiat citari ad domum Bar. quod ſic in. l. inter accuſatorem. ff. de publi. iudi.

Abſolutio non debet dari niſi petẽti ita not. Inn. in. c. romana. de ſenten. excõ. fo. 214. ſub nu. 3. vide. ſ. in verbo ſacerdos in ſecunda. q.

Abſolutio lata in petitorio an pariat excepe. rei iudicate in poſſeſſorio vide per Bar. in. l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. de acqui. poſſeſ.

Abſolutio ad cautelam quõ poſſit peti vide per Inno. in. c. ſolet. de ſentẽtia excõ. fo. 213. nu. 2. vide. ſ. in verbo arbiter in. iiij. q.

Abſolutio nõ eſt neceſſaria non ligato ita no. Innocen. in. c. venerabilem. de ſententia excommu. fo. 213.

Abſoluere qui poſſunt: poſſunt ea mādare que ſunt in cōſequētiam abſolutionis. ita no. Inn. in. c. ea noſcit. de ſententia ex. cō. fo. 209.

Abſolui non poteſt quis ab excōicatione p ꝓcuratorē niſi i caſu neceſſitatis ſm Inno. hoſti. tenet expreſſe ꝙ nūꝙ. Ratio eſt quia requirit certam formam per manus impoſitionem. Secus in ſententia ſuſpenſionis ⁊ interdicti de quo per eos in. c. cum deſideres. de ſententia excommuni. fo. eodem.

Abſoluo te a peccato que ſit virt⁹ iſtoꝝ verboꝝ. vide inn. in. c. ſignificauit. de pe. ⁊ remi. fo. 207. vide. J. in lr̄a. C. in verbo caſus. in. 1. q.

Abſolutionē petēs vr̄ ꝯfiteri ſe hr̄e conſciētiā leſam. nō tn̄ fatet̃ ſe excōicatū q꞉ petitio abſolutionis poti⁹ eſt defenſio ꝙ actio. ⁊ ille q excipiendo ponit non dicitur fateri ſed contradicit ita no. Inn. in c. venerabilem. de elec. fol. 27. ſub nu. 4. poſt ſcdam manū ſacit. ff. de procurat. l. ſi reus paratus.

Abſolutio ad cautelā qn̄ dʒ fieri ⁊ qn̄ non ⁊ ad quā cautelā fiat: vide per Inno. in. c. apoſtolice de exceptio. fo. 113. ⁊ ibi per eū ⁊ per abbatē ꝙ iſta abſolutio īterdū fit ad cautelā ſui interdū ad cautelā aliorum interdum ad cautelam futurorum ⁊ ibi per eos.

Abſolutio ad cautelā non hʒ locū niſi vbi dubitat̃ an teneat excōicatio in. c. veniens de teſti. per Inno. fo. 101. ſub nu. 5. qḋ eſt not.

Abſurditas non

eſt ſi id qḋ male actū eſt reuocet̃ ⁊ poſtea illud idē legitime fiat. Et anteꝙ incipiat procedi ſuper appellatione debēt reuocari attemptata. ita no. in. c. dilectus. de excep. fo. 113.

Actio vide

infra in litera. C. ſuper verbo clericus in. xj. ⁊ xij. queſtione.

Actio nō dʒ ꝓponi explicite ſʒ ſufficit ꝙ īplicite includat̃. ita no. Inno. in. c. dilect⁹. de iudi. fo. 74. ⁊ vide. J. i vbo ſilētiū i pe. q. circa fi.

Actiones que dātur poſſidētib⁹ ponit Inno. in. c. examinata de iudi. fo. 75. nu. 1. vnde oēs actiōes que pro corporalibus ꝯpetunt poſſidentib⁹ dant̃ vt inſti. de actio. §. eq̄. ff. ſi ſeruit⁹ vendice. l. ſi forte. §. ſed ſciendū. Item indi. of. dat̃ poſſidēti C. de carbo. edic. l. j. ff. de offi. procu. ceſa. l. fi. ⁊ de varijs ⁊ extraordina. cognitio. l. ⁊ viſu. item ⁊ dat̃ detinēti vt. ff. de dolo. l. aquilius facit qḋ no. ſi. de condi. fur. l. ⁊ ideo vide. J. in verbo ſtatutū in. iij. q. ibi vt actionē tollere vide etiam. J. in verbo actor in primn. q.

Actio nō orit̃ ex iure qḋ reqrit iudicis taxationē. Sec⁹ ꝯ eo ꝙ īponit legē iudici ⁊ pti. ita no. inno. in. c. ſup eo qḋ me. cā. fo. 68. nu. 4. itē ideo non orit̃ actio q꞉ iurat̃ ſup facto ex quo non orit̃ actio nā ex facere impēſas non oritur actio q꞉ eſt factū merū ab oī natiuitate actionis alīs abſtractū ſm oldra. Idē ſi ſup fructib⁹ iuret̃ ſm eundē old. Secus ſi iuretur ſup iure vel facto non mero ſed mixto ex ꝙ actio conſueuit oriri. vt ſuper contractu ſm oldra. idem ſentit ibidem Innocen.

Actio pſonalis lʒ orīat̃ añ diem non tn̄ oritur petitio heredi. ita not. inno. in. c. ad vltimū de cauſa poſ. ⁊ proprie. fo. 85.

Actione ad exhibendū non agit̃ ꝓ inſtr̄o q꞉ nō oī cuius intereſt fieri debet editio inſtr̄i qḋ fieret ſi cōperet actio ad exhibendum vt. l. fi. C. de edē. intereſt actoris ꝙ reus edat tn̄ non edit vt hic ⁊ iſtud eſt no. dignū vt dicit gl. in. l. q̇dā. in prin. ff. de edē. ⁊ inno in. c. cū olim de proba. nec actor nec reus edit inſtr̄m aūꝙ vbo vel facto eo vtat̃ ſm Azo. ſʒ ſm io. actor edit reo ad exce. ⁊ reus actori ad repli. C. de edē. l. fi. ⁊ ita tenēt mod. bar. al̄. l. plures ſpecie. ꝙ hoc nō dicit. q꞉ loquitur in confectione inſtrumenti non in edit. ⁊ vide quod no. in clementina. j. de vſuris Bal.

Accuſatio. vide

infra in verbo inqſitio in. xij. q. ⁊. J. in verbo reus. in. vj. q.

Accuſator licet ſe inſcripſerit ad penā talionis ⁊c. de hoc eſt. J. in verbo renuncians in. xiiij. q. vbi videas ⁊ vide. J. in verbo clericus in ſecunda queſtione.

Accuſatio an tollat̃ per ſuperueniētē inquiſitionē qn̄ tendunt ad diuerſos fines. gdā dicit ꝙ nō q꞉ ad aliud agit̃. vn̄ nō obſtat excep. rei iudicate. Sed inno. in. c. cū dilectus de pur. ca. fo. 212. tenet contrariū cū vtriuſqʒ ꝓceſſus ſit ad vindictā nō dʒ niſi ſemel. ff. de lib. ꝓne. l. pretor. §. j. inno. in. d. c. cū dilectus tenet ꝙ ꝑ exceptionē non tollit̃ accuſatio q꞉ exceptio de ſui natura nō tēdit ad penā nec ad vindictā ⁊ vide per glo. ordinariā. ff. de adul. l. ij. §. ſi publico.

Accuſare nō poteſt poſtea de priuato crimine qui prius fuerat contētus ſatiſſactione ita dicit inno. in. c. cū dilectus. de purga. cano. fo. 205. nu. 4. tu dic vt. l. lʒ. §. poſſumus. ff. nau. cau. ſtab. ⁊ inſti. ſi qua. pau. fe. dicat̃. in fi. facit. ff. de iniurijs. l. ſi vnus. §. ſed ſi ante.

Acta. vide infra

in verbo ꝓſumptio in. iij. q. ⁊ vide. J. in vbo libellus in. xij. q. circa medium ibi nam acta lite ordinaria non viciantur.

Acta ſunt neceſſe fieri ſed non ꝓduci niſi corā diuerſo iudice. ita not. inno. in. c. cum in iure de offi. delega. fo. 54. ſub nu. 4. facit. l. quoties in fi. de proba.

Acta edenda ſunt ⁊ dicunt̃ acta nō ſolū q̇ fiunt in contradictorio iudicio: ſed vbicunqʒ decretū iudicis interponit̃ vt in tutelis curis emancipa. decre. ⁊ ſimilibus. ita no. inno. in. c. j. de ꝓba. fo. 95. ⁊ vide omnino. J. in verbo atteſtatus. in. j. q.

Acta ſi recipit vna pars a notario ⁊ ea redemit ſuis nūmis. iſta acta ſic redēpta ſua erūt tn̄ ſi originalia ſunt deperdita iſta debent edi alteri parti recepta congruēti mercede ita not. inno. in. c. j. de probatio. ſo. eodem. numero. 3.

Acta ſunt edēda cum die ⁊ ꝯſule ſiue ſint acta iudiciā. ſiue quaſi iudiciā vt ſūt emācipatiōes tutele cure ⁊ ſi. ita no. inn. in. d. c. j. de ꝓba. ſo. eo. vbi omnino vide: ⁊ ad hoc adde qḋ habes. J. in vbo rō. in. j. q. ⁊ ibi oīno vide. Sʒ quid in inſtrumēto ꝓcuratoꝝ facto extra iudiciū vtrū debeat edi cū die ⁊ ꝯſule dico ꝙ ſic. Et do regulā ꝙ oīa in ſcr̄a ꝑ q̇ fundat̃ pſona in iudicio debēt edi cū die ⁊ ꝯſule ita ſentit inn. in. d. c. j. de ꝓba. ⁊ hoc tʒ archi. in. c. j. de ꝓcu. li. vj. No. ad eꝗ dicit inno. in. c. j. extra de ꝓb. vbi dicit ꝙ faciēs mētionē de iſtr̄o debet prius ante oīa illud ꝓducere. idē alon. in. l. fin. C. de eden.

Actor agens

ſi hʒ rōnabilē intentionē lʒ erret in noīe actoris non ꝓpter hoc vitiat̃ error noīs nec inducit ineptitudinē libelli de iure ca. ita no. inn. in. c. examinata de iudi. fol. 75. ſub nu. 1. poſt primā manū. Sec⁹ de iure ciuili vt ipſe idē dicit i. c. dilecto. eo. ti. Vn̄ ſcias ꝙ ineptitudo accuſationis eſt duplex. vna q̇ apparet ex ipſo libello: qn̄ euidēter peccat l forma vel materia. Alia q̇ poſtea detegit̃ ex ꝓbatiōe rei ex quib⁹ ſit liquidū ꝙ incōgrua actio eſt intentata quo caſu ꝓōt interloquēdo pronūciare ſup ineptitudine. Prima ineptitudo eſt q꞉ incōgrue ⁊ incōpetēter actū eſt: ſcda q꞉ ꝯgrue quo ad modū incongrue quo ad effectū ⁊ ſubſtantiā veritatis. hoc ſentit ibi Inno. Et ſic ineptitudo eſt duplex. ſ. velata a prin. ⁊ non velata a prin. ſed poſt facto. vn̄ qn̄ reus abſoluitur q꞉ qualitas nō ꝓbat̃: ſed libellus a prin. hēat formā ⁊ tn̄ q꞉ ex poſtfacto apparet nō ꝓcedere pōt iudex abſoluere ab obſeruatione iudicij interloquēdo ſi nō vult diffinitiue pronunciare ad hoc vt ſit ſaluum ius agēti de facto ſimplici facit. ff. de pac. dota. l. hebſius marcellus.

Actor dʒ ſemper fundare libellum ſuper illa cā ſuper qua ſe fundat ⁊ nō dʒ extraneam cām aduertere ita no. Inno. in. c. cū ſit generale de foro cōpetenti. fo. 76. facit. ff. de iureiurā. l. ſi duo. §. iu.

Actor q plura deducit copulatiue dʒ vtrūqʒ ꝓbare. Sʒ nō diſiūctiue vel diuiſim ita no. hoſt. l. c. oli de reſcri. ꝓmū ē verꝫ qn̄ vnū venit ad ꝗlificādū aliud. Sec⁹ ſi vnū nō ꝗlificat aliud. ff. de exc. tu. l. ſi plꝫs.

Actor ſi eſt excōicatus non dabitur reo terminus. item actor excōicatus dʒ citari ſi agitur de ſuo preiudicio ita no. Inno. in. c. prudentiam de officio delegati. fo. 50. in fi. nu. 12.

Actor ſi dato ſibi termino infra illud nō ꝓbauit ſi reus abeſt non dicitur liquere de cā q꞉ ſi reus eſſet pn̄s forte ꝓbaret per confeſſionē rei ita no. inno. in. c. prout de dolo ⁊ contumacia. fo. 02. nu. 3.

Actor pōt facere mētionē in ſuo libello ſimul de actione ⁊ replicatione vt peto. x. nō obſtāte pacto de nō petēdo ⁊ idē in ſilibus libellis q꞉ feciſti pactū de petē. ita dicit inn. in. c. cū bertoldus de re iudica. fo. 119. in nu. 5. qḋ eſt notabile ſm eum in libello tamen actor nō hʒ neceſſe deducere vel dicere qualitatē rei niſi aliud accreſcat actori vt ibidem no. inno. de rei ven. l. in ſpiritualibus.

Actor nō ꝯpellit̃ iurare ex q̇ plene ꝓbauit ita no. abbas in. c. ij. ḋ ꝓb.

Agere permittens

aliquē per ſe vr̄ tacite eū facere ꝓcuratorē ita no. inn. l. c. ex parte decani de reſcri. fo. 12. nu. 2. ⁊ ſic patientia habetur pro cōſenſu ⁊ vide infra in verbo reus in. ij. q.

Agi pōt de plurib⁹ in eodē libello vt no. inno. in. c. querelam de electio. fo. 23. nu. 1.

Agens ſimplr̄ vr̄ intentare tā ius cōe ꝙ conſuetudinariū vel municipale ita no. inno. ⁊ hoſt. in. c. dilecto de offi. archidi. fo. 46. nu. 10.

Agi pōt interdicto ꝓ perſonalibus actionibus ita no. inno. in. c. cum olim de cā poſſeſ. ⁊ ꝓpte. fo. 87. Sed contra ff. quorū bonorū. l. fi. Solutio ſm Cy. in. l. ſi certis annis. C. de pac. vel aliud eſt ſm ca. Aliud ſm legeſ. Tu dic ꝙ aliud in annuis redditibus q equiparantur immobilibus. Aliud in obligationib⁹ q̇ nō ſapiūt redditus nec realē ꝑſtationē vt. ff. q ſatiſ. cog. ſciendū per doc. ꝑterea pro can. facit qḋ no. ff. de peti. here. l. regulariter vel nō erit ꝓprie poſſeſſoriū interdictū ſʒ ꝯdictio ex canone vt ca. ꝗrelā de elec. q̇ condictio ſequit̃ naturā poſſeſſorij. Sʒ cū det̃ ibi confeſſoria ergo hʒ correſpondens poſſeſſorium vt. ff. ſi ſerui. vendi. l. ſicut. §. ariſto.

Agens ꝯfeſſoria mittit̃ ꝑ primū decretū in naturā poſſeſſionatus ſeruitutis. Si agēs non poſſidet ⁊ hoc ſiet ꝑ corporalē intermiſſionē ⁊ ꝓhibet̃ dn̄o ne īpediat ꝙdiu doceat ſe habere ius ꝓhibendi q꞉ in oībus realib⁹ prima miſſio facit verū poſſeſſorē. Sed in corporalib⁹ adicit̃ preceptū de patiētia: q꞉ requiritur patiētia ad poſſidēdum vt. ff. de ſerui. ruſtico. predio. l. j. in fi. Sed in negatoria fiet miſſio in poſſeſſionē libertatis ꝑ prohibitionē ne inquietet̃ in libertate. l. ſi prius. ita dicit inno. in. c. de eo q mit. in poſ. cau. rei ſeruā. fo. 95. nu. 3. Sed ꝓp intereſſe ſolū fiet miſſio vt in pſonalib⁹ vt l. is cui⁹. ff. ſi ſer. vendice. ſm eū ibidē. Sed qd ſi agēs ꝯfeſſoria poſſidet qualr̄ fiet miſſio ꝑmo ꝯfirmabit̃ ſibi poſſeſſio tāꝙ ex primo decreto donec ꝫ ꝓbet̃ ⁊ ꝓhibet̃ ne vis fiat ei ar. C. ḋ car. edi. l. 1. ⁊. l. pe. ff. de aqua quoti. ⁊ eſtiua. nā ſpēs inducēdi in poſſeſſionē eſt expreſſe ꝓhibere vim fieri. ff. de acq. poſ. l. poſſideri. §. ſpēs. lʒ hoc tacite intereſſe

cite intereſſe videat ipſo iure.l.ſi qs miſſus.ff.ne vis fiat ei ꝛ ar.ff.ð ui bo.l.itẽ caſtellanũ. Similiter nõ per ꝓhibitionẽ ꝛ ꝓceptũ fiet miſſio in partibus vt.l.i.C.de pacto.pig. ꝛ ibi no. Sequeſtrum etiam fiet prohibendo vt.l.ſi.ff.de lege commiſſoria.

Agẽs poſſeſſorio nõ tenet̃ ꝓbare ſe licite poſſidere niſi qñ eſt ꝯtra iure nuda poſſeſſio ita no. Inn.in.c.l3.de proba.fo.96.ſub nu.6.

Agi põt cũ eo qui cõtendit plebẽ ſibi ſubiectã eſſe ita dicit Inn.in.c. cũ olī.de ꝑſc.fo.116.nu.2.ꝛ ibi vide ꝙ ab.ꝑt ꝑſcribere iura ep̃alia.

Agi põt de nullitate ſnie etiã poſt execu.ita no. Inno.in.c.ex rõne de appel.fo.127.nu.4.

Agenti poſſeſſorio ꝓ bñficio nõ obſtat excep.criminis vt in.c.itẽ cũ quis de reſti.ſpo. Sʒ ſi ageret̃ petitorio tunc bñ obſtaret excep.criminis inducens ꝑuationẽ bñficij ipſo iure. Secus ſi per ſniam ita dicit Inno.in.c.inter dilectos.de exceſ.prelato.fo.200.nu.1.qð eſt valde notabile ſm dominum pe.de peruſio.

Aduocatus.vide

infra in ṽbo negatio in.i.q8.ibi ſtudẽt aduocati ꝛc.ꝛ infra in verbo narratio.in.i.q.

Aduocat⁹ lʒ faueat iniuſto poſſeſſori olī q petit reſtitui.nõ tñ dʒ pp hoc habere ꝯſciẽtiã leſam ita dicit Inn.in.c.paſtoralis de cã poſ.ꝛ ꝓpꝛie.fo.86.nu.6.qꝛ eſt pica ꝛ organũ legis ſcripte ꝛ aduocat⁹ nõ dʒ hñe ꝯſcientiã boiꝫ ſed legis.certe lex bona eſt ſi qs ea rõne vtat̃.

Aduocato licet certo modo taxetur ſalarium vt.l.i.§.in honorariis de var.ꝛ extraor.co.non tñ hʒ locũ in aduocato in cauſa capitali q poteſt magnũ percipere ſalarium.ff.de dona.l.ſi patri.§.i.

Adulterium

cõmittit̃ et cũ ſpõſa alteri⁹ ita no.inn.i.c.diſcretionẽ.de eo q cog.ꝯſangui.f.181.

Adult⁹ immobilia donare non põt etiã in eccleſiã niſi ingrediat̃ monaſterium ita no. Inno.in.c.in preſentia.de proba.fo.96.nu.6.

Admitti

põt ad electionẽ ꝛ ꝗrit ius ea vice qui alias poteſtatẽ non hʒ ita no.hoſt.in.c.cum inter.de elec.

Admittere nõ põt renũcia.illius qui non põt deſtituere ita no. Inno.in.c.quod in dubiis.de renuncia.fo.37.nu.3.

Admiſſus ſimpliciter ad eligẽdũ acqrit poſ.eligẽdi.qꝛ ꝓ eo preſumitur.ſ.qð ſit admiſſus tanꝗ credens ius habere ita no. Inno,in.c. cũ eccleſia.de cã poſ.ꝛ ꝓpꝛie.fo.85.nu.7.poſt primam manum.

Admiſſus ad excipiẽdũ eoipſo qð admittit̃ videt̃ legimat⁹ ad ꝓbãdũ in qͥlibet gñe ꝓbationis ita no.inn.i ca.cã iſtis.de teſti.fo.100

Admiſſus ad probandum preſcriptionem videtur admiſſus ad probandum omnia integrantia preſcriptionem.ſ.poſſeſſionẽ ꝛ titulum ita no. Innocen.in.c.per tuas.de teſti.fo.103.nu. 4.

Admitti nõ dʒ aliquis ad ꝓbandũ qñ eſt veriſimile ꝙ vllo modo id ꝓbari nõ poſſit ita no. Inn.in.c.qꝛ veriſile.de ꝓſum.fo.108.nu.1. Sint ergo iudices cauti vt perpendant an id qð pars vult ꝓbare ſit veriſimile qð poſſit probari vel non.qꝛ ſi probari põt dabit ſibi tempus ad probandum alias non.tene menti.

Admitti an debeat quis ad agendum pro eccleſia vacante vel ꝓ cꝑatu vacante vide Inno.in.c.nouit.ne ſede vacan.fo.146.

Admittunt̃ plures excipientes contra eundem ad diuerſas exceptiones opponendas ita no.inno.in.c.ſuper his ꝛ.c.olim.de ac.f.186.

Admittũtur indiſtincte oẽs criminoſi ad excipiẽdũ ſʒ nõ ad teſtificãdũ ita no.inno.in.d.c.ſup his circa medium.de ac.fo.186.nu.7.

Admittitur quis ad probandũ falſitatem teſtiũ etiam poſt ſentẽtiã. ita no.abbas in.c.licet cauſam.de proba.

Adminiſtrator.vide

omnino infra in verbo delictum in.i.q.

Adminiſtratio facili⁹ auferet̃ tutori ꝗ ꝓlato ita no.Ino.In.c.l3.beli de ſimo.fo.191.I nu.4.iuxta.i.manũ ꝛ vide.ĩ.in ṽbo citatio in.xxvi.q.

Aduerbiũ legitime

de natura iſti⁹ aduerbij vide Inno.in.c.fin.de libelli obla.fo.79.ꝛ dicit ibi qð qñ aliquid ſit in dubio videtur legitime eſſe factum qð no.perpetuo.

Aduerſitas

vide oino.ĩ.in ṽbo teſtis in.xxliij.q.ꝛ vide omnino.ĩ.in ver.patiẽtiã in.i.q.ꝛ við oino in verbo reprehenſio in.ij.queſtio.

Ambaſiator

vide omnino infra in verbo ciuitas in.v. queſtione.

Affinitas

cõtrahitur etiam ꝑ coitũ fornicariũ ita no.inno.in.c.diſcretionẽ.de eo q cogno.ꝯſan.fo.181.

Alienatio

nõ ꝓhibet̃ interi qñ qs petit ſibi ꝯſtitui de nouo aliqð ius incorporale:ꝛ id q petit ſe recipi in canonicũ non impedit alterius acceptationẽ. Sec⁹ ſi qs agit ex iure reali vel ꝯfeſſoria ita no.inno.de ꝯſtitutionibus in.c.cũ.M. ferrarienſis.fo.4. Cõpoſtel an⁹ ibidẽ dicit ꝑ alia ṽba ꝙ vbi pretẽditur aliqð ius de nouo dari vel auferri non ꝯhibet̃ vitiũ litigioſi teneat interim alienatio. ¶ Tamen ſi agens vincat reuocabit̃.vt ſi forte bñficiũ ſibi debitũ interim pendente appellatione alteri ſit conceſſum ita dicit ipſe ibidem vide infra in verbo canonia.vij.q.

Alienare nõ lʒ illi ꝯ quẽ inquirit̃ vel ſtatim ꝙ incipit̃ inqri ita no. inno.in.c.veritatis.de do.ꝛ ꝯtu.fo.93.nu.1.etiã vide Bar.i.l.poſt contractum.de dona.ꝛ per Cy.in.l.ſi quis poſt hanc.C.de bo.dã.

Alienare lʒ rem litigioſam ex cã trãſ.niſi fieret in fraudẽ ita no.inno. in.c.eccl'ia vt lite pẽ.fo.95.vide.ſ.in verbo iuramentũ.in.xxiiij.q.

Alienator ſol⁹ principalis tenet̃ de euictiõe nõ alij:ita no.inno.i.c.ſi qs.de reb⁹ eccl'ie nõ alie.fo.149.ꝛ vide.ſ.in verbo autoritas.i.ij.q.

Alienare non dicitur de nouo qui iam factam donationem ſupplet ita no.abbas in.c.per tuas.de dona.quod tene menti.

Allegans ſuam

turpitudinem audit̃ vbi periculũ anime vertitur ita no. Inno.in.c. tertio loco.de preſump.fo.108.vide.ſ.in verbo ſcientia.in.x.q.

Allegans preſcriptionẽ an teneatur ꝓbare titulũ preſcrip.necne.vide Inno.in.c.ſi diligenti.de preſcrip.fo.116.nu.56.

Allegare nõ opʒ titulũ in ꝑſcriptione cui⁹ nõ extat memoria in ꝯtrariũ ita dicit Inno.in.d.c.ſi diligẽti.de ꝑſcrip.fo.116.nu.5.vñ dicit ipſe ibi credere debes ꝙ ꝓdeceſſores mei titulũ habuerũt ex quo ſemp pacifice poſſederunt.tene menti ꝛ vide infra in ṽbo teſtis in.xlij.q.

Allegatio iuſta eſt ſi ſum in poſſeſſione ꝛ paratus ſum ſtare iuri ita not. Inno.in.c.bone.de appel.fo.127.nume.3.

Allegans carnalẽ copulã interueniſſe eſt ſtandum ſuo verbo ita not. Inno.in.c.continebatur de deſponſatione impu.fo.188.nu.1.

Allegare quia non poteſt turpitudinem ſuam nec agendo nec defendendo vt in.c.inter dilectos.de do.per abbatem.

Amiſſio inſtrumenti

ꝓbat̃ ꝑ iuramẽtũ adiũctis aliquib⁹ ꝑſumptionib⁹ ita no. Inn.in.c.cũ olim.el.i.de priuilegiis.f.202.in nu.1.2.3.

Anglia

Anglici reddũt eccleſie tributũ vnius denarij pro quolibet hoĩe tñ eſt reale tributum:ita not. Inno. in.c.ſi.de po.prela.in verbo nam ſecus ꝛc.fo.17.nu.2.

Alia nõ

facile mouet̃ ad credẽdũ aliquid ſʒ ꝓcedẽte rõne tñ vt no. Inno.in.c.ventẽs.de ṽbo.ſi.fo.218.in nu.3.

Animus vtendi requirit̃ tanꝗ iure ſuo quãtum ad preſcribendum ſed non quantũ ad poſſidendũ qꝛ pede poſſidet.ita no. Inn.in.c. bone.de poſtu.prela.fo.17.nu.1.ꝛ ibi hoſti.

Annus.

Anno dñi milleſimo alias ab incarnatiõe.M.xiij. inſtitutũ ſic fuit ꝙ officiales imꝑatoris eligãt ipſum imperatorẽ ꝛ eligẽtes alamani ſunt iſti vcʒ Archiep̃s Colonienſis q eſt cãcellari⁹ toti⁹ italie.ꝛ ab eo imꝑator elect⁹ põt accipere autoritatẽ adminiſtrandi. Archiep̃s treuereñ.qui eſt cãcellari⁹ gallie. Archiep̃s maguntineñ.ꝛ magũtia eſt ciuitas valde pulchra q eſt cancellari⁹ germanie Marchio brãdeburgeñ.q eſt prepoſitus camere iꝑatoris. Dux ſaxonie q eſt portator enſis Comes rhenẽſis qui eſt comes palatin⁹ ꝛ de nobili ſanguine valde dapifer Imperatoris. Dux boemie q eſt pincerna imperatoris ꝛ modo eſt rex boemie. Et iſte dux boemie nõ ẽ neceſſari⁹ i elec.niſi qñ alij diſcordãt ꝛ inter partes equales diuidãt.vñ verſus Maguntineñ.treue.colonieñ. Et palatin⁹ dapiſer Dux portitor enſis Marchio ꝓpoſit⁹ camere pincerna boem⁹.ita ponit inn.in.c.venerabilẽ.de ele.f.27.

Apoſtata.

vide ſupra in verbo abbas in prima queſtiõe. Apoſtata non dr̃ qs lʒ trãſeat ad minorẽ ordinem qꝛ non facit contra ſubſtantialia regule licet incaute trãſeat ita no. Inno.in.c.intelleximus.de etate ꝛ qualitate.fo.42.nu.2.

Apoſtaſia eſt triplex vt per Inno.in.c.i.de apoſta.fo.200.

Appellatio eſt

iſtius efficacie ſiue nature qð extẽdit ad grauamina que poſtea ſubſecuta ſunt ita no.abbas in.c.ex parte.de teſti.qð no.

Appellatio generalis nõ valet ita no.abbas in.c.inter cetera de ap.

Appellatio ſicut tenet a diffinitiua ſiue expeditiõe cauſe ita tenet a mãdato qð hʒ vim diffinitiue ita no.abbas ꝛ io.in nouellis.in.c.preterit.de appel.qð eſt no.ꝛ ꝓbat̃.ff.de mino.in.l.ait pretor.§.permittitur ꝛ dixi in.l.minoribus.C.de his quibus vt indi.

Appellatio nõ requirit̃ in notorio exceſſu iudicis ita not. abbas in c.ꝑuenit.de app.ꝛ vide.ſ.in verbo cõdemnatio in.v.q.

Appellatio remota in vno ca.de cõnexis intelligit̃ remota in alijs ita no.abbas in.c.ij.requiris.de appel.

Appellatio a ſuſa viua voce reſeruato ſibi bñficio appellãdi in ſcri. quid operet̃.vide per Inn.in.c.de app.fo.123.ꝛ per io. co.ti.c.bone ꝛ per Bar.in.l.cũ procu.§.i.de no.ope.nuncia.

Appellat̃ a relatione facta pꝫ ignorãte ita no. abbas.in.c.intimaſti.de app.vide.ſ.in ṽbo ſnia in.lxx.q.vbi remittitur ad Inn.qñ poſſit appellari ꝛ qñ nõ a ſnia excõ.vide ĩfra i ṽbo ſnia i. lxxj. q.

Appellãs ab interlocutoria ꝑ dolũ nõ eſt amplius citãdus ad diffinitiuã ſniam ita no. Inn.in.c.ad peti.de ac.fo.188.nu.3.poſt ſecundam manum.vide omnino infra in verbo renuncians in. vij. q.

Appellari an poſſit a muneribus ꝛ honorib⁹ eccleſiaſticis. ſicut a ciuilibus vide ꝑ Inn.in.c.i.de his que fiunt a maio.pte ca.fo.147.

Appellari põt ab executiõe pp defectũ ordinis iudiciarij nõ obſeruati ita no. Inn.i.c.ꝓpoſuit extra de ꝯceſſio.ꝓbẽ.i.ij.col.fo.142. nu.5. Caſſat̃ aũt qcqd ſit oppoſitore nõ audito.vt ibidẽ ꝑ Inno.

Appellatio nõ valet niſi petant̃ apoſtoli ita no. Inno.in.c.cordi.de app.fo.131.in nu.7.qð eſt no.

Appellãs añ ſñiam ſi offerat ſe velle probare cãm quare appellat eſſe verã ꝙ qcqd ſiet poſt appellationẽ nõ vʒ ita no. Inn.i.c. romana de appellatio.fo.132.nu.6.vide no.pro limi.c.nõ ſolũ.§.illa vero. de ap.li.vi. Aliã limitationẽ hẽs in.c.cũ ap.e.ti.ꝛ li.ꝛ adde ꝛ vide in.c.ab eo.eo.ti.ꝛ lib.

Appellãs non ſolũ põt appellationẽ ꝓſeq ſʒ ẽt ex ea excipere põt ita no.inno.in.c.dilecto.de appel.fo.129.ar.ff.de excu.tu.l.diximus ꝛ vide.ĩ.in verbo ſuſpenſus in.vj.qõ.ꝛ.ĩ.in verbo ſententiam.xxv.q.

Appellari nõ põt a pena ĩpoſita a iure ita no.abbas ĩ.c.ad noſtrã de ap.Dic aut lex eſt gñalis ꝛ tũc a iure conſtitutionis appellari nõ põt. Aut eſt lex ſpãlis ꝯtra certã pſonã ꝛ tunc aut culpa vel cã exigẽte.ꝛ idẽ vt no.ff.de ca.di.l.amiſſione.§.q deficiũt. Aut ſine cã ꝛ tunc appellaꝶ a ſñia iudicis lata vigore illi⁹ legis qꝛ illa lex ope exceptionis nõ vʒ vt.ff.de exce.doli.l.j.in fi. Sed quero ſi iudex ex cã auget vel minuit penam a iure impoſitã.an poſſit appellari ꝛ vꝶ ꝙ nõ.nã hoc facit legis autoritate vt.ff.de pe.l.hodie. Aut dico qꝛ illi legi p ſtatutũ derogaꝶ.nã ſtatutũ poſteri⁹ hodie tollit illam legem que vt puto non hʒ locũ in penis ſtatutarijs.qõ tene menti.

Appellari poteſt ab aſſignatione loci non tuti ita no.abbas in.c.ex parte de appellatio.

Appellari poteſt etiam ſm legem vbi iuris beneficiũ denegatur ita no.abbas in.c.ſuper eo.de appella.

Appellari poteſt ad papam omiſſis medijs.ita not.abbas in.c.ſolicitudinem.de appella.

Appellare poteſt quilibet extra iudiciũ a grauamine imminente.ita not.abbas in.c.bone de appella.

Appellatiõe facta ad papã nõ ſolũ principale ſed etiã acceſſoriũ deuoluitur ad ſedẽ apoſtolicam ita no.abbas in.c.dilecto.de appel.

Appellationi magis ꝙ ſñie ſtaꝶ.ita not.abbas in.c.dilecto.de appel.

Appellans ante ſententiam ſi poſt ſentẽtiã iterũ appellat ex eadem cã non videꝶ prime appellationi renũciatum ita no. Inno.in.c.accedens vt lite non conte.fo 80.melius in.c.dilecto.de appel.

Appellatio proprie eſt illa q̃ fit in iudicio prouocatio vero que fit extra iudicium ita no. Inno.in.c.cũ ſit.de appel.fo.122.nu.1.vide.ĩ. in verbo renuncians in.x.q.

Appellari põt non ſolum ex cauſa ꝓbabili ſʒ ex dubia ita no. Inno. in.c.ſacro.de ſñia excõ.fo.212.in nu.4.vide.ĩ.in verbo reuocationi ĩ.q.de quo vide gl.ordinariã in.c.ceſſante.de appel.

Appellari nõ põt ab excõicatione nec ab abſolutione ita no.inno.in c.per tuas.de ſentẽ.excõ.fo.210.nu.1.vide.ĩ.in ṽbo ꝓceſſus.in.v.q.

Appellans ab interlocutoria vel grauamine dʒ adijcere cãm.ĩ.rões quare grauaꝶ.nec ſufficeret dicere appello qꝛ me grauaſtis.nã eẽt idẽ cũ rõne qõ eſſe non dʒ.vt no.l.l.ſi.ff.de of.ꝓcu.ce.ſed bñ ſufficit dicere appello qꝛ me grauaſtis cũ ꝓbauerĩʒ vel qꝛ ꝯ me iniq̃ ꝓnũciaſtis vt apparet ex actis cãe:lʒ nõ multũ explicite tñ ĩplicite aſſignaꝶ rõ a dicto diuerſa.ꝛ ſic nõ eſt rõ nugatoria ita no. Inn.ĩ.c.ſi.na.de no.ope.nũ.fo.202.l.minoribus.C.de his qui.vt indi.

Appellaꝶ a multis interlocutorijs cũ appellatio non iuſtificaꝶ niſi p cãm allegatã ꝛ ẽt nõ iuſtificaꝶ niſi p eadẽ acta.nã appellare ab interlocutoria eſt appellare a ꝓceſſu.qꝛ ĩterlocutoria eſt de ꝓceſſu cãe ꝛ ꝓceſſus nõ põt ĩpugnari p cãs extrĩſecas q̃ nõ ſint ĩcluſe in ꝓceſſo ꝛ hec de cauſis facti. Sʒ cãe iuris ſunt liq̃de p aperturam librorũ de qb⁹ nõ loquiꝶ.c.appellãti ita no. Inn.in.d.c.ſi.de no.op.nũ.fo.e. Si aũt appelleꝶ a p̃cepto diffinitiuo nõ eſt neceſſaria ĩſertio cãe in appellatione ſʒ ſufficit ꝙ cã ſit prĩ⁹ allegata in ꝓceſſu vel per errorẽ omiſſa.vt.ff.de mino.l.ait p̃tor.§.ꝓmittitur ꝛ ꝙ no.in.c ꝯuenit.de ap.ĩ nouella. Et idõ qui appellat a p̃cepto ſctõ in cõfeſſum põt appellatiõis ꝓbare errorẽ.vt.ff.de appel.l.creditor.§.iuſſus ꝙ nõ poſſet ſi nõ audireꝶ niſi ex eiſdẽ act.cũ hẽat effectũ diffinitiuũ qꝛ parũ a diffinitiua differt ꝙ no. Sʒ ipſe iudex q dieſt interlocutus põt ex nouis act.ſuã interlocutoriã reuocare cõtrario ĩperio.vt.ff.ne vis fiat.l.l.§.hec verba.ꝛ.l.qõ iuſſit.ff.de re iudi.idẽ in ſuperiore eius adito nõ per viã appellationis.ſed p viã q̃rele ꝛ officij iudicis vt.l.arbitrio.ff.qui ſatiſ.co.ſm quoſdam tene menti.vide.ĩ.in verbo cauſa in.ĩ.q.ibi quãdo appelletur a ſententia excõmn.ꝛc.vide.ĩ.in verbo ſuſpẽſus in.vj.q.

Appellari põt a nimia moderatione dilationis non ideo qꝛ in prima vice miſit peremptoriã ita no. Inn.in.c.ĩ.de dilationi.fo. 82.

Appellari nõ põt ab arbitrio eius ad quẽ recurſum fuit vt cognoſceret vt bonus vir ita no. Inno.in.c.ꝑſti de reſcrip.fo.14.nu.2. ponitur in.l.i.circa ſi.ff.de lega.ñ.vide.ĩ.in verbo ꝓceſſus.in.iiij. qõ.vide per io.an.in ſpe.de ap.§.in quibus in addicio.ſuis.

Appellatio extra iudicium nõ imponit ſilẽtium ius habẽti nec caſſat actum legitime factũ ita no. Inn.in.c.cũ nobis.de elec.fo.20. nu.2.ꝛ vide infra in verbo renuncians in.xj.q.

Appellatio extra iudiciũ facit ꝙ iniuſta excõmunicatio nõ ligat ſec⁹ ſi nõ eſt appellatũ ita no. Inn.in.c.cũ nobis.de electio.ſo.eo.

Appellatio in vno articulo an ĩpediat ꝓceſſuʒ in alio vide Inn. in d.c.cũ nobis de elec.fo.e.vide.ĩ.in ṽbo interlocutoria.in.ĩ.q.vide ĩ.in verbo renuncians in.xij.q.vide.ĩ.in verbo caſus in.xij.q.

Appellatio an impediat officiũ executoriũ gratiarũ vide Inno.in.c. ſtatutũ.de elec.fo.34.nu.2.vide.ĩ.in verbo ſententia in.xv.q.

Appellatione pendente nihil dʒ innouari qualiter intelligaꝶ hoc dictũ vide.ĩ.in ṽbo libellus.in.iiij.q.ibi qꝛ verũ eſt in noua execu.ꝛc.

Appellari ſicut põt a iudice ſi grauat ſic ꝛ ab auditore ſi grauat quia inter auditores ꝛ iudices quo ad hoc non eſt differẽtia ita no.inno.in.c.dilecti de maio.ꝛ obe.fo.62.

Appellari põt a iuramẽto delato a iudice ꝛ a taxatione expẽſarũ ita no.inno.in.c.ſup eo.qõ me.cã.fo.68.nu.4.ꝛ q̃tidie iſtud dictũ allegaꝶ ꝙ põt appellari ab iniqua taxatiõe danoꝝ ꝛ intereſſe nõ dico a tota taxatiõe qꝛ ẽ executio prime ſñie.ſʒ a q̃ta.ar.no in.l.ſi cũ exceptiõe.§.hoc aũt.ff.qõ me.cã. Et dicit idẽ inn.ꝙ iudex q errauit in mala taxatione põt errorẽ reuocare Bal. Sʒ vꝶ de iure ciuili qõ nõ poſſit ab iſta taxatiõe appellari qꝛ iſta taxatio eſt executio ꝛ declaratio ꝯdẽnatiõis expẽſaꝝ vt colligiꝶ ex gl.l.terminato.C.de fru.ꝛ lit.expẽ. Sʒ ſicut non hʒ appellare.x.dieb⁹ elapſis a ſñia ꝯdẽnatoria ita nec a taxatiõe q̃ eſt executiua ꝓme ſñie ita ſentit gl.l ſili.ĩ d.l.ſi cũ exce.§.hec aũt actio.qõ me.cã.itẽ ẽ alia rõ qꝛ ab executiõe nõ appellaꝶ niſi mod⁹ excedaꝶ.l.ab executione.C.q̃.ap.nõ re.ꝛ eõe appellaꝶ ab exceſſu modi nõ a tota executione qꝛ certũ ẽ ꝙ in totũ non excediꝶ mod⁹ cũ aliq̃ neceſſaria ſit taxatio ꝛ iuſta lʒ non tãta. exẽpla q̃ñ dicaꝶ mod⁹ excedi ſũt iſta vt qꝛ nũ tp̃s exigꝶ ꝛ tũc excediꝶ mod⁹ in tp̃e.itẽ re excediꝶ modus qꝛ ſatis erat miſſio in poſſeſſionem modice rei ꝛ facta fuit miſſio in poſſeſſionem magne rei prout colligitur ex gl.d.l.ab execu.ꝛ.C.de appellatio.l.ſi quis prouoca.item exceditur modus loco ꝛ cauſa ſic ꝛ plus dicitur quatuor modis.vñ ſolem⁹ dicere ꝙ fideiuſſor nõ dʒ teneri in duriorẽ cãm ꝙ principalis qõ accipiꝶ quatuor modis.itẽ cũ ſit interlocutoria non ꝓcedit glo.ſʒ certe ſi dʒ taxare in.v.ꝛ taxat in.x.nonne excedit modũ in re.ĩ.in quãtitate.itẽ falſũ eſt ꝙ taxatio expẽſ.ſit interlocutoria.qꝛ aliud eſt ſñia aliud eſt taxatio appellaꝶ ergo a grauamine q̃ñ exceditur meta rationis in exeq̃ndo non vt a ſententia vt colligitur in.c.nouit.de appella.ꝛ ſic tenet Inno. Bal.

Appellans quando ſuccumbit indiſtincte debet reſarcire expen.ita dicit Inno.in.c.finem.de dolo ꝛ contumacia.fo.92.in nunc.§.vide quod no.ĩ.in verbo expenſe.in.iij.q.

Appellatio an intelligatur deſeri per cautionẽ vide Inno.in.c.cum veniſſent de eo qui mit.in poſ.cauſa rei ſeruan.fo.96.

Appellaꝶ ab ĩterlocutoria lata ĩ poſſeſſorio vñ lʒ in poſſeſſorio nõ appelleꝶ a diffinitiua tñ a grauamine appellaꝶ vt ſi forte iudex non vult ꝓbatiões recipe ita no.inn.in.c.ſignificauerũt.de teſt.fo.101. nu.3.ꝛ de mino.ff.l.ſi ex cã.§.nũc videndũ p guil.archi.ꝛ bal.ꝛ ſic ab interlocutoria lata ĩ iudicio poſſeſſorio appellaꝶ vt ibidẽ Inn.

Appellatus.ĩ.ille q obtinuit ſñiam ꝓ ſe ſi negat cã latã perdit omne ꝯmodũ ꝙ eſt ex cã ꝯſecutur⁹ ꝛ dʒ imponi ſibi ſilẽtiũ ne vlterius ea vtaꝶ.ar.ff.de iter.act.l.nũc hẽm⁹ ergo lʒ appellãs nõ ꝓducat ſñias qꝛ forte ſi potuit hr̃e copiã ei⁹ ſicut ĩterdũ ꝯtigit.qꝛ iudices nolũt dare copiã vel ex alia cã tñ ꝓcedit appello ꝛ iudex ĩterrogabit appellatũ ĩ vincẽtẽ an ſñiatũ ſit ꝓ eo ꝛ ſi ꝯfiteꝶ ꝓbaꝶ ſñia p ꝯfeſſionẽ ſi neget imponiꝶ ſibi ſilẽtiũ ne ꝯmodo aliq̃ vtaꝶ ex ea.ita ſing. no.inno.in.c.g.ꝑpetu⁹ de fide ĩſtr.f.110.ꝛ nõ reperiꝶ iſtõ dictũ alibi ſm bal.facit ad hoc.l.ij.C.vt li.pẽ.ꝛ.C.de erro.ad.l.ij.inſtrũm vero appellatiõis ſemp dʒ ꝓduci alr cũ nõ põt introduci appellatio idẽ dico in ſiñ ꝙ ſi qs delet inſtrũm vel ſcripturã facientẽ pro eo ꝙ perdit oẽ ꝯmodũ qõ poſſet conſ. q ex eo etiã ſi ſu⁹ aduerſari⁹ nollet ꝙ perderet tex.eſt not.in.l.j.ff.de his que in teſta.delen. Bald.

Appellatiõe ĩterpoſita qcqd dictũ ẽ ĩ ſñia reuocaꝶ.ita no.ino.ĩ.c.audit is de exc.ꝛ ibi vĩd de forma libelli reuocatorij.ꝛ an debeãt reuocari attẽtata anteq̃ ĩcipiat ꝓcedi ſup ap.vĩd.ĩ.c.dilect⁹ de ap.f.122.

Appellationi facte facili⁹ renũciaꝶ ꝙ fiende ita dicit inno.in.c.qõ ad conſultationem.de re iudi.fo.118.in nu.1.qõ no.

Appellari nõ põt a diſciplina vel correctione ſm regulas.ita no.inn. in.c.ad nr̃am.de ap.fo.121. Hoc verũ niſi abbas vel prelat⁹ in corrigẽdo excedat modũ qꝛ tũc bñ põt appellari ꝛ ẽ excedere modũ ſi corrigat vltra quã regula docet ita no.ab.in.c.de priore.de ap.vñ ſi monach⁹ delinqt in regula ꝛ abbas vel p̃latus vult eũ corrigere non põt ab illa correctione vel diſciplina appellare.nec correctioni põt p̃ſcribi qꝛ peccãdi licẽtia p̃ſcribi non põt vt ibidẽ Inn.ꝛ no.e.ti. cum ſpeciale in ſi.

Appellari poteſt ab inſtãti grauamine vel a ꝯminatione iudicis ita no. Inn.in.c.inter cetera de ap.f.122.ꝛ.c.paſtoralis in eo.ti.fo.131. in nu.1. Sʒ vꝶ ꝙ a ꝯmina.iudicis non poſſit appellari qꝛ ꝯminatio non hʒ vim ſentẽtie interlocutorie vel diffinitiue vt.C.ꝯmi.vel epi.l.interlocu.ꝛ.l.ſi.qꝛ non eſt grauamẽ ſʒ ordinaꝶ ad grauamen de futuro ſolo.aut ꝯminatio iudicis infert iniuſtũ facti ꝛ põt appellari.nã a factis ante factũ põt appellari qꝛ poſt factũ vt poſt torturã ꝛ oſſa fracta tarde appellaꝶ.C.de ap.l.ſi qs ꝓuo. Aut infert iuſtũ metũ verbi vt qꝛ iudex ꝯminaꝶ ſe ꝓnũciaturũ ꝛ tũc non appellaꝶ vt.ff.de iu.l.in perẽptorio ꝛ hoc eſt verũ ſm leges ſed ſʒ ca. vꝶ ſecus inherẽdo dicto inn.q dicit hic ꝙ appellaꝶ a commi.indi.

ꝛ facit

⁊ facit.ff.de arbi.l.non diſtinguemus.§.cum quidam.⁊.ff.de offi. preſe.vt.l.j.§.cum patronus ⁊ vide quod no.C.de coar.l.ſi ſuperi-tur lib.xij.⁊.ff.de offic.procon.⁊ le.l.nec quicq̃.§.de plano.adde φ mine ferventes faciunt iuſtum metũ vt.l.j.C.ſi quacũq̃ predi. po.⁊.l.j.ſi rector prouin.⁊ no.ff.de arbi.l.licet.

Appellãtin intereſt eligere auditoriũ pape nõ appellati:ita no.inno. in.c.ſi duobus de app.fo.122.in nu.1.

Appellationẽ nõ pſequẽs in termino dato a iudice non vr̃ deſerere ſi fuit impedit⁹ p inopiã q: termin⁹ hoĩs ſuccedit loco termini iu ris vt.ff.de re iud.l.iij.§.ſi qs ita dicit inn.i.c.ex rõne.de ap.fo.122. in nu.2.qđ eſt notabile ⁊ vult φ impedito p aliũ tp̃s currat tñ re-ſtituit idem ſi fuit impeditus propter teſtium inopiam.

Appellãs non dʒ recedere a iudicio anq̃ deferat vel reſpuat appella-tionẽ.ita no.inn.i.c.ſup eo alĩs in.c.meminimus de ap.fo.123.Et ſic no.φ opponẽs exceptionẽ i iudicio pti nõ dʒ recedere anq̃ iudex admiſerit vel reſpuerit φ no.⁊ vide i.c.iterpoſita p eũ.f.130.nu.3.

Appellari poteſt extra iudiciũ ſine expreſſione cauſe vel pſone.ita no. Inno.in.c.conſuluit de app.fo.124.

Appellatio qñ ſuſpẽdit poſſeſſionẽ pmi iudicis ⁊ qñ nõ vide p Inno. in.c.ſuper eo.alĩs in.c.meminimus de app.fo.123.

Appellare ⁊ ſummittere ſe pcctiõi idẽ eſt.ita no.inn.in.c.ad audiẽ-tiã de app.fo.125.in pn̄.idẽ dicit ⁊ ſʒ ibi abb.ergo ſi qs dixerit ſub mitto me pcctioni talis iudicis ad quẽ appellari dʒ idẽ eſt ac ſi dixiſſet appello ad talẽ iudicẽ qđ no.⁊ no.qd habeãt operari iſta ṽba vʒ ſubmitto me pcctioni talis iudi.⁊c.

Appellari qñ poſſit a ſnĩa interdicti ⁊ qñ nõ ⁊ qd pſit iſta appella-tio vide p inn.i.c.ad hoc de ap.f.124.in nu.4.⁊ ibidẽ dr̃ φ p appel lationẽ nõ ſuſpẽdit ſnĩa exc.nec iterdicti.ſec⁹ i aliis ſentẽtijs ⁊ mã datis ſeu phibitionib⁹ iudicũ ⁊ vide.j.in ṽbo ſnĩa.in.xxxij.q.

Appellari an poſſit ab executore ⁊ ex quib⁹ cauſis vide p inn.in.c.no uit de app.fol.124.⁊ ibi ponit quĩ ſint caſus qui non impediunt execu.ſententie quod no.

Appellãs a ſnĩa excõicatiõis ⁊ deſerẽs fingit non appellaſſe ⁊ medio tp̃e fuiſſe excõicat⁹.ita no.inn.in.c.nouit de ap.fo.eo.Tñ poſt de-ſertã appellationẽ põt dicere ſnĩam nullã pncipalr̃ agẽdo de nul-litate vt.l.ſi expſſim.ff.de appel.incidẽter oñt nõ põt q: vna inſtã-tia eſt in principali ex incidẽti vero due ⁊ hoc eſt de mente Inno.

Appellationẽ nõ pſequẽs non põt ꝯqueri de iudice a quo φ fecerit litẽ ſuã q: deferẽdo appellationẽ vr̃ ſuo iuri renũciaſſe.ita not.in-no.in.c.ſepe de app.fo.125.in nu.7.Sec⁹ ſi pẽdet appellatio vt no. p gl.in.l.1.ff.qđ quiſq; iur.bal.dicit ibi φ renũciãs appellatiõi ni-hilomin⁹ põt agere ꝯ iudicẽ a quo de iniuſticia ſibi facta vt alibi refert bal.facit ad hoc.l.cũ interdicto.C.de arbi.tene menti.

Appellatus.i.ille q obtinuit ſnĩam ſi ius ſuũ corã ordinario pſequa tur ⁊ appellãs ꝯparet ⁊ opponit de appellatiõe.ſʒ appellatus ne-gat eſſe appellatũ vel dicit appellationẽ deſertã tũc iudex aditus cognoſcet ⁊ pnũciabit ⁊ ſtabit ſnĩe ſup hoc p eũ late niſi appelle-tur ita no.Inn.in.conſti.de appel.fo.125.⁊.126.nu.2.⁊.5.

Appellatio nõ dʒ ipedire effectũ ꝯfirmationis ex q̃ ꝯfirmatio pceſſit ipaʒ appellationẽ.ita no.inn.i.c.c.ꝯſtitut⁹ de ap.⁊ ibi vide de mã appellatiõis ꝯfirmatiõis vel infirmatiõis electionũ.f.126.in nu.5.

Appellatio gñalis dʒ admitti.ita no.inn.in.c.bone de appel.fo.126. nu.1.Contrariũ tʒ abbas vt.ſ.in hoc verbo.q.j.

Appellatione pẽdẽte nõ poteſt qs denũciari excõicatus ita no.Inn. in.c.paſtoralis de ap.fo.127.in nu.3.

Appellatio epĩ prodeſt clero ⁊ populo.ita no.Inno.in.c.dilectus de appel.fo.127.nu.2.

Appellare poteſt eps cui⁹ intereſt pp̃ter aliqđ ꝯmodũ.ita no.inn.in c.dilectus de app.poſt prin.nu.1.fo.eo.

Appellatio etiã in abſentia iudi.facta rite eximit appellantẽ ab eius iuriſdi.ita no.inno.in.d.c.dilectus de appel.fo.eo.

Appel.nõ mutat naturã cauſe ⁊ ideo eſt ſummaria vel ordinaria vt principalis cã.ita no.Inno.in.c.cũ ſpãli.de app.fo.129.in nu.7.

Appellãs ſi corã iudice appel.nõ pſequit̃.nec introducit appellatio-nẽ nec agit tanq̃ appellãs ſʒ ſolũ agit de nullitate nõ dʒ audiri ſm quoſdã.inno.tʒ ꝯtrariũ in.c.dilectus de app.fo.127.vbi vide ⁊ hoc ſi appellat̃ a diffinitiua.Sec⁹ ſi ab iterlocutoria ſm eũ incidẽter ṽo cã nullitatis venit ſub pſecutiõe appellationis vt.ff.ſi.her.l.q̃dã mulier ⁊.ff.de iure patro.l.carmelia pia.⁊ in.l.j.C.qñ puo.nõ eſt ne.⁊ facit.C.de accu.l.ſi abſentẽ.que lex pbat φ oĩs iudex appella tionis eſt iudex nullitatum ſm Bar.qđ no.bal.

Appellari põt a repulſa ⁊ tarditate iudicis de quo vide Inn.in.c.in terpoſita de appel.fo.130.quaſi in ſi.

Apoſtoli vide.ſ.in verbo appellatio in.x.q.

Approbat⁹ ad aliqđ officiũ nõ põt in alio officio ꝯſimili reprobari. ita no.Inno.in.c.venerabilis de excep.fo.114.nu.7.

Apprehendere vide dino.j.in verbo res in.ij.q.

Arbiter vide dino.j.in verbo modus in.ij.q.poſt prin.ibi ſed in arbi tro non poteſt ⁊c.Bal.

Arbiter ſi hʒ poteſtatẽ auferendi multũ ⁊ parũ non poteſt peti redu ctio ad arbitriũ boni viri ita dicit hoſtien.in.c.humilis de maio-ri.⁊ obedi.⁊ vide.j.in verbo clauſula in.j.q.

Arbiter ſup diuiſione bonoꝝ an poſſit phibere ptibus aliena.bono rum dic vt in.c.raynaldus extra de teſta.

Arbiter nõ recipit̃ in teſtẽ in cã in q̃ eſt arbiter ⁊ ſi fateat̃ ſe corruptũ nõ piudicat pti.ita no.inn.in.c.non ſine de ve.f.72.adde.l.deferre §.j.ff.de iure fiſci ⁊ ibi per bar.⁊ vide etiã in.d.c.p Inno.ſ.qñ quis poſſit de ſuo officio teſtificari.

Arbiter abſoluit ab obſeruatiõe arbitrij pp̃ter contumaciã partis non ꝯparentis ſicut iudex abſoluit ab obſeruatiõe iudicij.ita no. Inn.in.c.ex parte de arbi.⁊ compromiſſuʒ ſoluit̃ commiſſa pena vt ibidem per Inn.f.72.in nu.1.

Arbitris primis duob⁹ electis ſi dat̃ ptãs eligendi tertiuʒ incertũ in cãm diſſenſionis tñ non vʒ.Secus ſi ptes plene confidunt de eis. ita no.Inn.in.c.innotuit de arbi.fo.74.in nu.3.do.Fran.ac.dicit φ ſi terti⁹ arbiter nõ pnũciatur.aut eſſet aud⁹ ꝯſiliari⁹ aut peda gogus tu dic φ non vʒ donec autoritate ptiũ eligat̃ ſeu autoritate ineſt ⁊ h tertius eſt arbiter iuſtũ laudat ⁊ meus pene ſibi paret a ptib⁹ ⁊ nõ eſt arbiter q: ſi diſcordat ab vtroq; aliorum q etiã inter ſe diſcordabãt ⁊ tertiã fert ſnĩaʒ hec.iñ.ſnĩa pualet.ſed in ṽo ⁊ mero iuris arbitrio nũq̃ vʒ dictũ vni⁹ q: vn⁹ nõ eſt maior ps numero ſʒ terti⁹ ſit maior ps autoritate vt no.in.l.itẽ ſi vnus.§.pncipalr̃.ff. de arb.itẽ mortẽ tertij ſoluit̃ ꝯpromiſſum ſi ali⁹ ſubrogat̃ vñ eſt p oĩa arbiter.itẽ alij arbitri nõ faciũt arbitriũ hñc.l.nõ diſtinguem⁹ §.de off.ff.de arb.ſʒ lex facit ſm qd non ſimplr̃ vide p do.in.l.ſi do minitũ.ff.de fur.itẽ ſcias φ cl̃a illa vʒ φ vn⁹ ſol⁹ arbiter poſſit p-nũciare intelligit̃ aliis abſentib⁹ nõ aliis pſentib⁹ vt.d.l.nõ diſtin guemus.§.cũ in plures vbi eſt caſus no.Bald.

Arbiter cẽſet̃ ille cui dat̃ ptãs pcedẽdi ſeruato ordine iudicioꝝ.Sed qñ dat̃ ptãs pcedẽdi non ſeruato ordine iudicioꝝ tũc cenſet̃ arbi-trator ⁊ quã viã ſibi elegerit hec ſibi patent.vt.ff.qđ me.cã.l.ſi mu lier in ſi.ita no.Inn.in.c.quintavallis de iure.ſ.110.i nu.4.⁊.5.Et ſic no.qd operant̃ illa ṽba copulatiua.ſ.tanq̃ in arbitrũ ⁊ arbitra-torẽ q̃ q̃tidie opponunt̃ in ꝯpromiſſis q: ſi dat̃ ptãs pcedẽdi ordi ne iudicioꝝ ſeruato ⁊c.alĩs erit arbitrator vt.ſ.φ tene mẽti Bald.

Arbitro tertio abſẽte q dixit volũtatẽ ſuã ⁊ aĩm ſuũ duob⁹ arbitris conſocijs ⁊ receſſit nolẽs pnũciare.illi duo pñt pnũciare ſeu lau-dare ⁊ valebit laudũ.ita no.inn.i.c.Ray.de teſta.f.155.in nu.1.nõ enĩ dʒ malitia tertij iudicis ſeu arbitri recedẽtis ſeu nolle intereſſe alios ipedire vt in.c.ſi.de arbi.lib.vj.ex q̃ ꝯſtat de animi ſui voto. Sec⁹ ſi non ꝯſtaret ſʒ inn.qđ eſt notabi.⁊ vide qđ no.ff.de admi. tu.l.titiũ.ſcđo rñſo.Et iſtud dictũ eſt verũ in recedẽtib⁹ a loco vbi conuenerãt ad iudicãdũ vt no.in.c.ſi.de arbi.li.vj.in nouel.tñ doc. iuris ciuilis tenent ꝯtrariũ.ſ.q: non ſeruat̃ ibi forma cõpromiſſi niſi oẽs arbitri electi iudicẽt vt.ff.de arbi.l.pedius.§.j.q̃ no.Bal.

Arbitrio boni viri multa regunt̃ ⁊ maxime de actis ⁊ actita.ita di-cit inno.in.c.prudẽtiã de offi.dele.fo.51.nu.3.Et an vn⁹ bonus te-ſtis excuſet a calũnia relinquit̃ arbitrio iudicis.ita not.Jo.an.in c.cũ dilecti de elec.in nouella.⁊ p hoſt.in.c.ſinẽ litib⁹ de dolo ⁊ cõ tu.⁊ vide qđ no.in.l.maritus.ff.de q̃ſt.⁊ vide.ſ.hoc eodem verbo in.ij.q.vide.ſ.in verbo app.in.xx.q.

Arbitriũ conceſſum pcãti vide bar.in.l.ſiliuſfa.ff.de dona.

Arbitrator vide dino.j.in ṽbo modus in.ij.q.pp̃e finem ibi in arbi-tratore hoc poteſt dici ⁊c.vide dino.j.in verbo factũ in.xj.q.⁊ vide j.in verbo ſnĩa in.xiij.q.⁊ in.xxxvij.⁊ in.xxxviij.q.

Archieps põt punire ſubditos ſuffraganei.ita not.abb.in.c.ex parte de iſti.vide.j.i ṽbo autoritas i.ij.q.vide.j.i ṽbo citatio in.xliij.q.

Argumẽta.i.fama dicit Inn.in.c.cũ in dioceſi.de vſu.vel pſpicue pre ſumptiones vt ibidem Inno.fo.197.

Armatus vide.j.in ṽbo vſus in.j.q.⁊ vide.j.in ṽbo auxiliũ.in.j.q.

Aſſeſſor dʒ eligi de cõi voluntate partiũ ita dicit Inno.in.c.cũ ſuper queſtione extra de offi.dele.fo.51.nu.6.

Autẽtica nũc ſi heres.C.de liti.quõ debeat intelligi.vide Inno.in.c. ex parte de alie.mu.iudi.cã facta.fo.70.nu.1.

Articuli qdã ſunt antiqui quidã ſunt noui incluſi veteribus ſub pre ſcriptione.Quidã noui trahẽtes originẽ a veterib⁹ vt modus vel conditio vel pactũ a ꝯtra interptato ſimplr̃ vt in.c.cũ Joãnes he remita.de fide inſtru.Quidã ſunt noui ſeparati ⁊ nõ ꝯtigui a ve-teribus.Quidã ſunt quaſi ꝯtrarij ſup iſtis de iure ciuili admittũtur hincinde teſtes:vt cã appellatiõis vt plen⁹ ṽitati ſubueniat̃ legi time vt.l.p hanc.Secus eſt de iure canonico q: timet̃ ſubornatio poſt p ꝯtam atteſt.vt i.c.teſtib⁹ de teſti.in cle.vñ legiſte ſtudẽt ida gatiõi ṽitatis.Canoniſte calũniaꝝ expulſiõi legiſte non pſumunt ſubornatiões niſi in eadẽ iſtãtia.Canoniſte ẽt in alia ſuccedanea ar.ff.iud.ſol.l.cũ apud.Nec obſtat eis ca.pen veniẽs de teſti.q: ibi inualida eſt pbatio ad obtinẽdã niſi fiat poſt lit.ꝯte.Et ideo tan q̃ ad hñc ſinẽ nõ rite recepti.añ lit.ꝯteſt.iterato recipiunt̃ poſtea ſecus.niſi ex pte ⁊ modo ſint rite recepti ſup incluſis ⁊ implicitis. Quidam de iure canonico dicũt teſtes nõ admittẽdos quidã di-cunt admittẽdos ſi ſup hoc ſigillatim teſtes nõ fuerint examinati ſʒ fuerint iplicite iurati qđ eſt verũ niſi fuerint dididita teſtificata que legi nõ poſſunt vt.ff.de his q̃ in teſta.delẽ.l.j.in prin.⁊ q: ſi in

rauerint ergo examinãdi. Itẽ ſup oictibus ſup eodẽ facto teſtes ſunt recipiẽdi ſi primi nõ fuerint interrogati ſʒ oes. idẽ ſi fuerint extra articulũ interrogati qꝛ cũ nõ fuerint ad hoc pducti lʒ iudex ex offõ interrogauerit nõ officit oidiciſſe teſtificata ſm inn. Itẽ ſup oiſcrepatiõe q̃ nõ fouẽt tũ teſtes ſunt examinãdi. vt. ff. de peti. he. l. ſi qs libertatẽ l ſi. Itẽ ſi egi rei vẽdi. ⁊ nix⁹ ſum pbare vnã cãʒ re mota l pmo iudicio ⁊ l cã ap. nõ admittit ad pbãdũ aliã cãm ita no. notabi. Inn. in. c. fraternitatis de teſti. fo. 102. p totũ. Iſtud vltimũ dcm̃ eſt verũ ſi ſpãlr egi expſſa i libello cã remota. Sec⁹ ſi ſim plr vt. ff. de ap. l. ſcio. ⁊. l. ticianus. ff. qð cũ eo. C. de peti. here. l. here ditas matertere. ⁊. ff. de pac. dota. l. heblius in ſi. cum ſi.

Articulus oʒ pbari put format⁹ fuit ⁊ iputet ſibi q male formauit capla ita oicit inn. l. c. appoſuit de cle. exc. ⁊ ibi videas p eũ. f. 198.

Arrarũ datione vel pmiſſiõe an videat recedi a puiſione legali vide bar. in. l. item queritur de pub.

Archiepiſcopus põt punire ſubditos ſui ſuffraganei: ita no. abb. l. c. ex pte de iſti. ⁊ vide. j. i vbo autoritas in. ij. q. ⁊ vide. j. in verbo citatio in. xliiij. q.

Atteſtationes ⁊ cõfeſſiões fcte i vna inſtãtia valẽt i alia iſtãtia ẽt reo abſoluto ab obſeruatiõe iudicij qð eſt no. Rõ eſt qꝛ magis ſunt acta litis q̃ inſtãtie ⁊ iõ inſtãtia pempta nõ pimlt acta ſec⁹ in aliis acti. q̃ ſunt de ordina. iudicij ita no. Inn. c. cãʒ de teſti. fo. 99. nu. 1. Aduerte q̃dã ſunt acta q̃ ſiũt ad litis pparationẽ ⁊ iſta nõ valẽt i alia iſtãtia niſi ſint pbatiões vel ꝯfeſſiões. vbi grã ſi tu in vna inſtantia ꝯfeſſus es te herẽdẽ vel hoc pbaui valẽt in alia. vt. ff. de interro. act. l. ſi. Quedã ſunt acta ad litis inchoationẽ vt lit. ꝯteſta. ⁊ iuramentũ calũnie ⁊ iſta acta peũt cũ inſtãtia pempto termino vt. ff. de dã. infec. l. q bona. §. ſi qs ſtipulat⁹. Quedã acta ſiũt ad veritatis indagationẽ poſt li. ꝯteſ. ⁊ iſta nõ pereũt. Fallit in atteſta. nõ public. qꝛ ſine publicatiõe nõ pbãt ⁊ in alia inſtãtia publicari nõ pñt niſi de nouo recipiant qꝛ publi. ſit offõ iudicis mercẽnario ⁊ iſtõ euanuit cũ inſtãtia. vt. l. geſta de re iudi. fallit i. c. qm̃ frequẽter vt lit. nõ cõteſt. Sed ibi nõ eſt finita inſtãtia interitu. ſʒ qꝛ nõ deſiderabat vlteriorẽ pceſſuʒ. Quedã ſunt acta q̃ ſiunt ad interlocu. ſup incidẽti vel emergẽti: tũc ſi iudex interloquit q̃ ad pceſſuʒ cauſe tũc ſinit interlocutio. Sec⁹ ſi l pncipale factũ extraneũ. ff. de mino. l. inter vtile. Quedã ſunt acta q̃ ſiũt ad deciſionẽ cauſe ⁊ iſta ſunt ppetua: nec eñ ſinit inſtãtia. i. corrodit p diffinitiuã ſed acqrit intẽtũ ſnie. vt. ff. de mino. l. ij. §. 1. Et vbicũqʒ dixi acta ſinita: verũ eſt niſi quo ad effect⁹ cõſumminatos de pterito puta interrupte pſcriptiõis vt. l. cũ notiſſimi. C. de preſcrip. xxx. annoꝝ vel. xl. nã quatenus traxit ſecũ ſuũ effectũ non reſcindit ſm Ja. de are. ⁊ Bar. in. l. iij. ff. iudi. ſol. Sec⁹ tñ ſi illa citatio pfecte nõ produceret in eſſe qꝛ non cõparet actor: vt no. in. l. ſicut. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. anno. per Guil. de cu. tenementi. ⁊ vide. j. in verbo ſilentium in ſi. Bal.

Atteſtatiões ſi ſunt ꝯbuſte añ ſniam teſtes pñt iterũ pduci ita tʒ Inno. in. c. ꝯſtitut⁹ de teſti. fo. 100. qð verũ puto reſtit. fcã ex clauſula gñali q̃ ſinalr in alio caſu ꝯcedit. vt puta ſi pduxi plures teſtes ⁊ iudex refrenauerit numerũ teſtiũ. ⁊ iter approbatos reperiunt qdã q nõ pñt eſſe teſtes. ⁊ ſic deficit pbatio non ꝯcedit reſtitutio vt no. ipe idẽ l. c. auditis. de l inte. reſti. fol. 69. vel põt dici qꝛ ſufficiat fides de amiſſiõe taliũ pbationũ vt i. c. teſtimoniũ õ teſti. l ſi. bal.

Augmẽtũ vide. j. in verbo crimen in. vj. q.

Autoritas vide oino. j. in verbo differentia. in. iiij. q.

Autoritas. archiepi nõ reqrit qñ alienat res maioris eccleſie. i. eccleſie cathedralis p epʒ vel capl̃ʒ ita no. Inno. in. c. de his q̃ ſiũt a prela. fo. 147. ⁊ per eundẽ in. c. ſta. de tranſac. fo. 62. Niſi obuiet iuramentũ ſm Hoſt. ⁊ Lapum. Bal.

Autoritas ſuperioris reqrit ſi due ville velint inuicẽ ſe vnire in vnũ corp⁹. Idẽ ſi vnũ corp⁹ velit ſe diuidere in duo. Ita not. Inno. in c. dilect⁹ de exceſ. pla. Et qð de duab⁹ villis poſſit fieri vnũ corpus pbat in aut. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. illõ ⁊ qð vnũ corp⁹ poſſit diuidi in duo pbat in. l. ſi eadem. ff. de aſſeſſo. Bal.

Auxilium. preſumit qs dediſſe eo ipſo qꝛ ſtat armat⁹ cuʒ malefactore. Ita no. inn. l. c. ꝯtinẽtiã de clerico pcuſſore. fo. 198. vide. j. l vbo vadẽs in. l. q. j. ⁊. j. in vbo ſta. in. iij. q.

Auxiliũ legis fruſtra inuocat qui cõmittit in legẽ vt extra de ſentẽ. excõ. c. in audientia ⁊c. Bal.

Bannitus. vide oino. j. in verbo excommunicatus in. xij. q.

Bãnitus q petit ſe abſolui a bãno an poſſit aũ rebannitionẽ ipune occidi ſm formã ſtatutoꝝ pmittẽtiũ bannitos ipune occidi vide p dy. ⁊ bar. in. l. iiij. §. ſi ſeruus quem. ff. de acqui. poſ. ⁊ per eundẽ Bar. in. l. pe. ff. de adulte.

Bellũ puocare ꝯ infideles ⁊ reges ſarracenoꝝ an ſit licitũ vide inno. in. c. qð ſup de voto ⁊ voti redẽptiõe. fo. 164. i nu. 1. ⁊. 7. ⁊ vide. j. in vbo cleric⁹ in. iiij. q. vide. j. in verbo ope. in. x. q. ⁊ plene p Inn. in c. ſicut de treu. fo. 11. nu. 5. vbi tractat de bello licito ⁊ illicito.

Beneficium dr titulus ſm Hoſtien. in. c. dudum de elec.

Beneficium eſt beniuola actio tribuens gaudium capienſqʒ tribuendo ait Seneca primo de bñficiis. Et oim beneficiorum: iſta eſt natura vt non ſit neceſſitas ſed poteſtas ait quintilianus. lib. j.

Beneficiũ eſt qꝛ tantũ eius cui preſtatur in quem cõfertur ait Seneca viij. declamationum. Bal.

Bñficiũ manuale bñs agit eo noie ita no. inn. in. c. edoceri de reſcrip.

Bñficia priora ad hoc vt vacent ſufficit hre pacificã poſſeſſionẽ bñficij ſcdi de fcõ lʒ de iure nõ vacet ⁊ iputet ſibi q errauit i iure. Sec⁹ ſi errauit in fcõ ita no. inn. in. c. ꝯſtitut⁹ de ap. fo. 125. in nu. 1. Prelatos maxime nõ excuſat iuris ignorantia vt ibidẽ p Inno. vide p eundem in. c. de cetero de ſen. ⁊ re iudi. fo. 117.

Beneficia ſua quis pdit ſi p annũ ſtat in excõicatiõe ita no. Inn. l. c. bone de eta. ⁊ quali. fo. 43. nu. 2.

Beneficiũ omne requirit reſidẽtiã niſi cõſtet de ꝯrio. ita no. Inno. in c. clericos de cleri. non reſiden. fo. 140. nu. 1.

Bñficia paria põe plat⁹ iſtituere alteri ſine ꝯſenſu capl̃i. ita no. inn. ⁊ abbas in. c. nouit de his q̃ ſiunt a prela. fo. 147.

Beneficiũ ſi fuerit collatũ abſenti lʒ nõdũ acceptauerit nõ põt alteri conferri ⁊ ſi ꝯferat nõ conualeſcit lʒ prim⁹ repudiet qꝛ ei⁹ voluntas pmo debuit explorari ita no. abbas in. c. accedẽs de pben. qꝛ no. argu. ꝯ. ff. ſi cer. pe. l. pinde. ⁊ de fideicõmiſ. liber. l. ergo. §. ſi bona ⁊ facit. ff. de leg. ij. l. ſi tñ bal. ⁊ rõ quare interim non põt conferri eſt qꝛ non vacat cum ſit iam facta collatio bal.

Bñficiũ non dr vacare ſimplr pp̃ter renun. factã aõ permutandi ita no. abb. in. c. cum ſcdm de preben.

Bona vxorũ nõ debẽt capi pro debito viri ita no. Abb. in. c. ex literis de pigno. ⁊. C. de priuilegiis ſiſc. l. j.

Baptizatus in pte: an ſit baptizatus in totũ vide p bar. in. l. poſſideri in prin. ff. de acqui. poſ.

Baſtardus an poſſit ſubſtitui p procuratorẽ ſilio legitimato vide p bar. ff. de dona. cauſa mor. in. l. qð condi. vide p eũdẽ in. l. ſi is q. ff. de vulg. ⁊ pup. ſubſti.

Canonicus. in eligẽdo nõ dr pub. offõ fungi ita no. Inn. in. c. cũ dilecti de cõſuetu. fo. 15. nu. 5. In canonicũ qs nõ põe aliquẽ recipere etiã noie totius capituli. Sed opʒ qꝛ ſinguli canonici hoc faciant ex quo ſunt in. c. congregati ita multũ no. tenet Cõpoſt. in. c. eam te de reſcrip. vbi omnino vide bal.

Canonicus elect⁹ vltra numerũ hʒ vocẽ ⁊ quotidianas diſtributiones lʒ non habeat pbendã. ita no. Inno. ⁊ hoſti. in. c. cũ M. ferrarien. de conſti. fo. 3. nu. 6.

Canonia eſt nomẽ tituli ⁊ iuris: ſʒ pbenda eſt nomẽ facti ⁊ cadit etiã in extraneũ ſm inno. in. d. c. cũ. M. fo. 3. nu. 2. ⁊ vide. j. in verbo patientiã in. j. q. ⁊ vide. j. in verbo ingreſſus. in. j. q.

Canonicus ſtatim qð eſt factus oia ei incũbunt q̃ ad canonicos attineant. ita no. Innoc. in. c. in literis de reſti. ſpo. fo. 88. nu. 7. ⁊. ff. de edil. edic. l. ediles. §. item ſciendum.

Canonicatus miniſteriũ eſt. ita no. Inn. in. c. dilectus de pben. f. 137. nu. 2. ⁊ eſt ſcdm in ordine. ⁊ vide. j. in verbo tyrannus in. j. q.

Canonici ſingulr res eccleſie nõ pñt alienare ita no. abb. in. c. ad audientiam de re. eccle. non alie.

Canonicũ cathedralis eccl̃ie eẽ eſt maior honor q̃ eẽ alteri⁹ eccl̃ie ita no. Inn. ⁊ abb. l. c. fraternitatis de ſepul. fo. 157. Et ſic vr̃ qꝛ lʒ infamis poſſit eſſe monach⁹ vt in aut. de mona. in pn. nõ tñ poſſit ipetrare canonicatũ cathedralis eccl̃ie Bald. vide in. c. ſta. de reſcrip. li. vj. ⁊ in. c. infamib⁹ de reg. iur. lib. vj. per Dy. ⁊ i. de cremona.

Canonica portio non debet eccl̃ie parochiali de his q̃ ſingulr relinquunt pauperib⁹ ꝯſanguineis vel amicis intuitu pietatis qꝛ iſta canonica portio nõ debet niſi de his q̃ relinquunt alteri eccl̃ie vbi eligit ſepultura ſeparata ab eccl̃ia parochiali. ⁊ rõne alias eccleſias ſue pferat ita no. Inn. in. c. de his. de ſepul. fo. 157. Tñ eccleſia parochialis nõ aget ꝯ herẽdẽ teſta. ſʒ eccl̃ia cui eſt relictũ aget ⁊ ꝯ iſtã cui eſt relictuʒ dirigit petitio eccl̃ie parochialis vt in. c. de his ⁊ hac rõne nitit Inno. nõ eñ eccl̃ie parochiali q̃rit iudicio teſtatoris. imo eſt q̃dã falcidia q̃ ꝯ voluntatẽ ipſius teſtatoris detrahitur ⁊ iõ actione ex teſtõ peti nõ põt ſʒ cõdictione ex canone. Sʒ ſi eccl̃ia cui eſt relictũ repudiat legatũ tũc forte penes herẽdẽ remanet cum ſuo honore vt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. pro ſcdo ⁊ argu. ff. de contratab. l. ſi poſt. §. vle. qð no.

Calũniator puniẽd⁹ eſt ſiue fuerit calũniator ſup accuſatiõe ſiue ſup denũciatiõe ⁊ punit extraordinarie ita no. Inn. in. c. cũ dilect⁹ de calũnia. fo. 190. adde qð no. Cy. in. l. ſeueriter. C. de excu. tuto. Bald.

Cãpana multis de cauſis pulſat vide p inn. ⁊ hoſt. l. c. de of. cuſ. f. 48. vide. j. in verbo vocatio in. j. q. ⁊. j. in verbo clericus in. vij. q.

Cãcellatio ſiue caſſatio pceſſus ⁊ ſnie pdeſt oibus q p ſniam ledebãtur ẽt ipſis nõ citatis ita no. Inn. in. c. in nr̃a de pcu. fol. 66. nu. 8.

Clauſula ſicut tibi iuſtũ videbit intelligit. i. videri poterit ⁊ debebit ita no. Inn. in. c. canonum de ꝯſtitu. fol. 2. nu. 2. in arbitrio eiũ hec vba ſeu hic ſermo interptat. i. vt volueris vt. l. dic. §. ſtari. ff. de arbi. de natura arbitrij eſt ſm hoſt. ibidem.

Clauſula nõ obſtãte aliqua lege qd operat in ſtatutis. ⁊ dic qꝛ idẽ qꝛ in reſcrip. ita no. Inno. in. c. q̃ in eccleſiarũ de conſti. fo. 3. nu. 3.

Clauſula

Clauſula alias ꝯtrã de iure poterim⁹ ꝓcedemus nõ h3 vim perẽptorij ita no. Inno.in.c.ſedes de reſcrip.fo.7.
Clauſula ſi eſt idoneus nõ reqrit iudicialẽ diſcepta.ita not. Inno.in c.l3 de tranſla.fo.36.nu.4.poſt ſecundam manum.
Clauſula cõdẽna ſi inueneris ꝯdẽnandũ vel ſi fuerit ꝓbatum nõ eſt forma ſ3 monitio ita no.inno.in.c.prudẽtiã de of.dele.fo.50.nu.9.
Clauſula ꝙ ſi nõ oẽs tacite intelligit̃ in reſcr.ita no. Inn.in.c.ſuſpi.tn ſi.de offi.dele.fo.56.nu.3.vide.ĩ.in verbo mod⁹.in.ĩi.q.ꝑ totaz.
Clauſula ſi quid reſiduũ fuerit qõnis qd ſignificet vide3 Innoc.in.c.ad reprimendum de of.deleg.
Clauſula nõ obſtãte.vbi apponit̃ in reſcrip.ſi ꝑ alio ſcripſerim⁹ ſcbe litere cẽſent̃ ſubrepticie.ita no.inn.l.c.capſm.de reſcr.ſ.11.nu.6.idẽ ibi hoſt.⁊ vide.ĩ.ĩ v̾bo lr̃a i.iiĩ.q.ibi itẽ ſubitelligit̃ h̾ clauſula ⁊c.
Clauſula iſta ꝗten⁹ fuerit canonicũ decernas reſtringit̃ ad petita.ita no.ꝯpoſt.in.c.ſup literis de elec.vide.ĩ.i v̾bo arbiter in.iiĩ.q.i ſi.
Clauſula ſtudeas ad ius reuocare etiã nudã poſſeſſionẽ ꝯtinet ſi iure petat̃ ita no.inno.l.c.epi de re.eccle.nõ alie.fol.149.nu.3.Et eſt ſciendũ ꝙ nuda poſſeſſio eſt triplex.ſ.pñs ⁊ in iſta dicit lex.eoipſo ꝙ qs poſſidet pl⁹ iuris h3 ꝙ ille q nõ poſſidet.vt.ff.vti poſſi.l.j.in ſi.imo ⁊ detẽtatio ad officiũ iudicis pertinet.vt.ff.de dona.l.aquilius.Preterita ⁊ etiã iſta vi amiſſa parit ius agendi ad rẽ vt no.ff.de fur.l.itaq3.de peti.heredi.l.at vbi.Et futura q̃ parit interdictũ adipiſcẽde nõ oĩno nuda eſſe d3 ſed veſtita titulo.C.de edict.diui adria.tol.l.ſi.⁊ eſſe eius in trib⁹ conſiſtit.vt.ff.de legi.l.ſi.facit ff.de peti.heredi.⁊ non tantu3 de variis ⁊ extraordina.cogni.l.de vſu.C.de fur.l.manifeſtiſſimi.§.ſed cũ in ſcda.C.de agri.⁊ cẽſ.l.ſi colo.lib.xj.ff.de ꝯdi.furti.⁊ ideo.§.neratius vbi oĩno vide Bal.
Clauſula iſta a tali tpe citra nõ includit tẽpus ꝯtinuũ.Secus ſi apponat̃ copula ⁊ citra qꝛ copula cadẽs inter ꝓcipiũ ⁊ finem includit mediũ tẽpus ita not. Inn.in.c.l3 cãm de ꝓba.fo.100.nu.6.qδ tene mẽti.bal.Et adde huic dicto qδ habes.ĩ.in v̾bo teſtis in.liĩ.q.
Clauſula iſta facias ꝓuideri.ille cui ſcribit̃ põt prouidere per ſe ipm.ita no.abb.in.c.pro illorum.de preben.
Captus ex cã famoſa ⁊ in crimine nõ eſt infamis.ita no. Inn.in.c.ſuper his.de penis.fo.97.facit ad hec.C.de infa.l.j.
Capere põt delinquẽtẽ oĩs hñs iuriſditionẽ.ſ3 priuari q non hñt nõ poſſunt capere niſi illi quoꝝ intereſt vt ſi timet̃ de fuga qꝛ tũc l3:ac clamare vero delinquentẽ licitũ eſt cuiq3 vt.ff.de vſur.l.ſi qs ſolutioni.§.mora vel ſi cõprehẽdat̃ delinquẽs in facinore.qꝛ tũc licitũ eſt capere ita no. Inn.in.c.vt fame de ſentẽ.excõ.fo.210.nu.4.ide3 dicit ꝓpter immanitatẽ criminis vt.l.ſi.C.de malc.⁊ mathe.bal.⁊ vide.ĩ.in verbo bona in.j.q.
Capere delinquẽtẽ iδ vt nõ poſſit iterũ aufugere ſeu offendere licitũ eſt cuiq3.⁊ non ſolũ capere:ſed etiã ligare.ita no. Inn.in.d.c.vt fame de ſen.excom.fo.eo.
Capella que non pot edificari vbi iuſſit teſtator permutat̃ ꝑ epm ad aliũ locũ ita no. Inno.in.c.nos qdẽ de teſt.⁊ vide.ff.de vſufr.leg.l.legatum.⁊ quod ibi bar.
Capellam priuatã põt quis facere in domo ꝓpria ita not. Inn.in.c.ad hoc de reli.do.fo.167.
Capitulum vide.ĩ.in verbo prebenda in.j.q.
Capitulũ totũ d3 cõgregari in electiõe ficda.⁊ eſt de forma ꝙ ꝯgregetur.ita no. Inn.in.c.qꝛ ꝓpter de elec.fo.20.nu.1.⁊ an valeat ꝙ fit a maiori parte capituli vide p eũdẽ.in.c.cũ oẽs extra de conſti.
Capitulũ ꝓſequit̃ iura ecẽatus q̃ videnť tpalia ⁊ ſpũalia cora3 epõ ⁊ caplo.ita no. Inno.in.c.dilecti de maio.⁊ obe.fo.62.nu.1.
Capitulũ nõ ſuccedit prelato in bonis diſcretis a dignitate ſed ſuccedit ſucceſſor.ita no. Inno.in.c.relatum extra de teſta.fo.157.
Carcer vide omnino in verbo citatio in.ĩi.q.
Caſtrũ ſi videat̃ ius patronat⁹ ei accedit annexũ.ſecus ſi vendo palatiũ vbi eſt eccĩa in qua habeo ius pronat⁹.Ratio eſt qꝛ caſtrũ in ſe ꝯtinet vniuerſitatẽ.ſ.honorẽ iuriſditionẽ ⁊ diſtrictũ ſed palatiũ nõ eſt vniuerſitas iure.ſ3 purũ corp⁹ vñ incorpalia ei nõ accedunt q̃ pñt p ſe ſtare ita no.inn.ĩ.c.ex lr̃is extra de iure pr̃o.fo.168.nu.1.
Caſtra vel alia loca vel caſamenta nõ l3 facere ad emulationẽ ita not. Inno.in.c.piſanis de reſti.ſpo.fo.94.vide.l.quicũq3.C.de fundis limitrofis lib.xj.in tex.⁊ glo.
Caſtrũ ꝓnceps fecit caſtrũ vel aliã ciuitatẽ:eoipſo ꝙ ſcribit ei vt ciuitati.vel nominãdo ipam vt ciuitatẽ vĩ ei ꝯcedere oĩa ꝓuilegia q̃ ciuitati incũbũt:ita no.inn.ĩ.c.cũ ab eccliaꝝ de of.or.ꝙ no.f.58.n.3.
Caſtrũ qδ qs mihi furtiue abſtulit ⁊ occupauit ſi eſt difficile eũ recuperarẽ poſſe licitũ eſt etiã mihi ipm furtiue auferre ita no. Inno.in.c.olim cãm de reſti.ſpo.fo.86.in nu.8.Et ibi ẽt habes ꝙ qñ qs t3 violẽter rem alteri⁹ ſi dñs eã hře nõ põt licitũ eſt ſibi eã furtiue occupare ⁊ rehabere ꝙ tene menti imo plus dicit ipſe Inno.ꝙ ſi non poſſum rem meam habere poſſum equiualentem ſurripere.
Cautio de iudicio ſiſti nõ ꝓpter hoc legitimat pſonã iudicis coram quo preſtatur.nec ptiũ.Ita no. Inno.in.c.inter monaſteriũ de re iudi.fo.120.in nu.2.vide.j.in verbo ſnĩa.in.xxviiĩ.q.⁊ vide.ĩ.in verbo appellatio.in.xx.q.
Caſus in quibus papa reſeruat ſibi abſolut.ponit Innocen.in.c.nuper.de ſententia excommunica.fo.116.in nu.6.⁊ vide.j.in ver.clericus in.iiĩ.q.⁊.ĩ.in verbo citatio in.vĩ.q.
Caſus in quib⁹ nõ eſt excõicatus ille q percutit clericũ ponit̃ Inno.in c.non dubiũ ⁊ in.c.veniens de ſenten.excom.ſo.208.
Caſus tres indicendi purgationem ponit Inno.in.c.inter extra de purga.cano.fo.205.
Caſus in quibus pñt teſtes recipi añ litẽ conteſt.ſiue libellus ſit oblatus ſiue non ponũt Inno.⁊ Ho.in.c.qm̃ vt lite nõ ꝯte.fo.80.⁊ vide vnũ caſum in.c.l3 de teſti.⁊ aliũ in.c.ſignificauit.eo.tit.aliũ.ff.ad.l.aquil.l.in.l.aquil.alium.C.de vſur.pu.l.pupillus alium.in.l.diffamari.C.de inge.ma.aliũ.ff.de libe.leg.l.aurelius.§.j.alium.C.de fideiuſ.l.ſi contendat.Sed non oẽs iſti pertinent ad materiam huius caſus Bald.
Caſus in quibus citatus vel requiſitus nõ tenetur comparere ponit hoſt.in.c.bone extra de elec.
Caſus in quibus opponit̃ excep.non agendi ponit Hoſti.in.c.ſi.de ordi.cogni.
Caſus in quibus tenet ſententia contra res prius iudicatas vide per Inn.in.c.ſuborta de re iudi.fo.110.
Caſus in quibus monachus põt eſſe procurator.vide p Inn.in.c.cũ I.⁊ a.de re iudi.fo.120.nu.2.
Caſus in quo ſimul duo interueniũt admittunt̃ ad agẽdũ vel ad accuſandũ vide per Inno.in.c.abbate.de re iudi.fo.121.
Caſus in quib⁹ appellat̃ ab executione ⁊ caſus q impediunt executionem ſententie vide per Inn.in.c.nouit extra de ap.fo.126.
Caſus in quib⁹ valet qδ fit ꝑ iudicẽ pẽdẽte appel.vide ꝑ inn.c.interpoſita extra de appel.fo.130.nu.4.
Caſus in quibus tenet proceſſus iud.poſt appellationẽ ⁊ que dñs ſit in appellatiõe fctã ĩ iudicio vel extra de iud.vide ꝑ Inn.ĩ.c.romana de app.ſ.132.in nu.7.Et no.tres grad⁹ i ꝓſecutiõe appellationis per quos gradus ꝓcedit vel nõ ꝓcedit inhibitio ſienda iudici a quo vide ibidem per Inno.⁊ no.bene hoc Bal.
Caſus in quib⁹ epõs põt cognoſcere contra laycos ponit Inn.in.c.recepimus de priui.nu.4.Bal.fo.202.
Cauſa an debeat exprimi qñ appellat̃ a ſnĩa excom.vide inn.in.c.per tuas de ſen.excom.fo.210.nu.4.
Cauſa põt delegari in monacho hoc expreſſo alẽ nõ ita not. Inn.in c.cum olim el.ĩi.de priuile.fo.203.nu.1.
Cauſaꝝ tria ſunt gñã.ſ.ciuilis criminalis ⁊ ſpiritualis:ita no. Inno.in.c.crimina de collu.detegen.f.198.vide.ĩ.in verbo ꝓcepẽũ l.j.q.
Cauſas que directe pertinent ad eccleſiam ponit Inn.in.c.nouit extra de iudi.fo.75.nu.4.
Cauſe tp̃alis iuriſditiõis ⁊ publicoꝝ officioꝝ pñt terminari etia3 die feriato ita no. Inn.in.c.ſignificauerunt extra de iudi.fo.76.
Cauſe cognitio nec ordo iudicioꝝ requirit̃ in reuocatiõe iuriſditiõis ita no. Inn.⁊ Hoſt.in.c.accedens:vt lite non conteſt.⁊.ff.de iud.l.iudicium ſoluitur.Bal.
Cãm magis inſpicim⁹ ꝙ perſonã in priuilegiis realibus ſed in perſonalibus magis pſonã quam cãm ita no.inno.in.c.j.de reſcri.fo.4.nu.5.vide.ĩ.in verbo compromiſſum in.iiĩ.q.
Cauſa quecũq3 tractat̃ etiã per reſtitutionẽ in integrum executione3 impedit.ita no.inn.in.c.paſtoralis de offi.deleg.fo.53.nu.5.⁊.C.de tranſactio.l.ſi cauſa.
Cauſa ſi ſimpliciter eſt ꝯmiſſa intelligitur etiã cõmiſſum petitorium ⁊ poſſeſſorium.Secus ſi ſpãliter alterũ tantũ ita no.inno.in.c.extra.de ſeque.poſ.fo.95.
Cauſa citationis ſi nõ ſubeſt ⁊ citat⁹ cõparet aduerſarius eius cõdẽnatur in expẽſis ita no.inn.in.c.dilecti de exce.fol.113.in nu.1.⁊.ff.de iudi.l.cum quem temere Bal.
Cauſa iudicii ⁊ cã teſtimonii non ſunt eedẽ cauſe ſed diuerſe.ita not.inno.c.ſicut nobis de re iudi.fo.118.
Cã iuſta audiẽdi q̃ põt examinari pte non citata nõ tñ iudex d3 eſſe currẽs ita no.inno.in.c.tenor de re iud.fo.117.qꝛ iuſta examinatio erat ꝓparatoria nõ iudicialis.facit qδ no.ff.de bo.poſ.l.iiĩ.§.pe.
Cauſa eſt inferenda in libello.ita no.inn.in.c.inter monaſterium de re iudicata.fo.120.
Cã ꝓbabilis.i.iuſta veriſimilis cã di.que de iure approbatur ita not.inn.l.c.bone extra de ap.f.126.nu.3.ꝓbabile ꝯtrã eſt ad opinãdũ qδ ſi ꝓbet̃ opponẽti fauet.Veriſimile eſt qδ primo facie ꝓſumit̃ ꝯtrã ad ſentẽtiandũ.ꝓbabile eſt qδ ex actis apperet vt ibidẽ inn.
Cauſa vniuerſitatis nõ ꝓiudicat ſingulis nec elidit nec tollit ꝓuilegia ſingulorũ ita no. Inn.in.c.ĩi.de ſepul.fo.157.nu.3.
Cauſe criminales pñt delegari de iure canonico excepto vltio ſupplicio.ita no. Inn.in.c.in archiepiſcopatu de raptori.f.167.in nu.1.
Clericus nõ põt ferre teſtimoniũ in curia ſeculari ſine licẽ.ſui epi in cã ciuili ita no. Inn.in.c.j.de iur.cal.fo.81.in nu.2. In criminali vide gl.i.c.cũ ad ſedẽ de reſt.ſpo.vbi no.ꝙ in ꝓn.cãe tenem⁹ actori.in medio reo ⁊ actori.ĩ fine reo ⁊ vide.ĩ.in verbo abbas in.xx.q.Et dicit Inn.in.d.c.j.de iura.cal.ꝙ clericus nõ põt iurare nec eſſe procurator in foro ſeculari ſine licentia ſui epi.
Cleric⁹ non accuſat laycũ criminaliter corã iudice ſeculari.ſ3 ciuiliter ſic ita no. Inn.in.c.cum.P.de accu.fo.184.nu.3.
Clerici qñ ⁊ qualiter pñt bellũ incidere vide Inn.in.c.qδ in dubiis

de penis.fo.207.⁊ p eundē in.c.ex eo.de ſentē.excō.fol.209.⁊ vide ſ.in verbo tyrannus in.j.q.

Clericus in qb⁹ cauſis pōt dari puniēdus iudici ſeculari facta prius degradatione vide per Inno.in.c.qualr ⁊ qñ de accu.fo.165.nu.6. ⁊ facit.c.cum non ab homīe.de iudi.

Clerici qñ perdant priuilegiū clericale ⁊ qñ non.vide inno.in.c.ſla⸗torum de accu.fo.189.⁊ vide.c.j.de apoſtatis.

Clerici oēs qui ſunt bñficiati tenētur facere reſidentiā ita no.ꝯpoſ.⁊ Jo.an.in.c.cum omnes.de conſue.quod eſt no.

Clerici minores minora ſeruitia faciūt qꝛ purgāt eccleſiā accendūt lā⸗pades pulſant cāpanas ⁊ ſimilia.Et an maiores ſint pferendi eis in pbē.vide p Inno.in.c.ſtatuim⁹.de maio.⁊ obe.fo.63.in nu.1.

Clericus ſi petit beneficium vacans qui ſunt citandi vide per Inno. in.c.decetero.de tranſac.

Clerici poſſunt eſſe procuratores in curia eccleſiaſtica non in ſeculari ita no.Inn.in.c.ſi.de oblig.ad ratiocinia.fo.44.nu.3.⁊ vide per eundem in.c.j.de iura.calum.

Clerici ſi vacillant in teſtimonio corā nihilominus poſſunt torque⸗ri ita no.Inn.in.c.cōqueſtus de re iud.per.l. pſbyteri.C. de epiſ. ⁊ cle.l.nullum.Inn.

Clerico ſeculari iniuriato an actio cōpetat eccliſe.dic ꝙ nō ſi non eſt facta iniuria pſone.Sec⁹ ſi offō vel dignitati ar.ff.de reli.⁊ſump. fune.§.oſſa.⁊ per Inn.in.c.contingit de ſentē.excō.fo.210.

Clericus percuſſus pōt remittere actionē iniuriarū ſed non excom⸗munica.ita no.Inn. in.c. non dubium.⁊ in.c.veniens de ſenten. excommu.fo.208.

Clericus duorum epiſcopoꝝ id eſt ſubditus duobus epiſcopis ſi de⸗linquat cui teneatur obedire id eſt in cuius foro reſpōdere. vide Inn.in.c.ex ore de priui.fo.204.nu.1.

Clerici in minoribus ordinibus conſtituti qñ faciunt contrarium ſuo ordini.penitus perdūt officiuꝫ clericatus:vt ſi forte ſiunt mi⸗lites ſeculares vel ducāt in vxorē viduā.vel ī habitu ⁊ tōſura nō incedūt ſed penitus eā deſeruerūt.Secus in cōſtit.in ſacris qꝛ co⸗gunt ad ordinē redire nec pdūt priuilegiū niſi ſexa fecerint ⁊ ha⸗bitū deſeruerint ita no.Inn.in.c.j.de apoſta.fo.194.nu.3. Et ſic no. quando clerici propter inordinatā vitam perdāt priuilegiū clericale ⁊ quando non.

Clerici poſſunt dare aliquid libere pauperib⁹ ꝯſanguineis ita not. abb.in.c.inhibendum de coha.cle.⁊ mulie.

Clerici negociatores tenentur ſeruare ſtatuta loci vbi negociant̄.ita no.abb.in.c.ex literis de vi.⁊ hone.clerici.

Clericus etiā fugiens poteſt ꝓpria autoritate detineri a ſuo credi⸗tore ſine metu excōicationis.ita not.Inno.in.c.vt fame de ſen. excō.fo.210.nu.3.ꝙ eſt ſingulariter no.ſm dñꝫ petrū de peruſio. Adde ꝙ quicūqꝫ delinquēs pōt detineri in loco vbi deliqt vt ſa⸗tiſfaciat etiā ſi fuerit cleric⁹.ita no.do.Jo.cald. in repe.c. de illis de rap.in.ſi.no.⁊ alle.ad hoc ipm ca.⁊.⁊.d.c. vt fame de ſen.excō. ⁊.c.ſi clericus.co.ti.de ſen.excō.lib.vj.

Clerici etiā in minoribus cōſtituti vt lector pſalmiſta ⁊ aliī in mino⸗ribus cōſtituti ordinib⁹ gaudēt priuilegio clericatus quo ad fo⸗rū immunitatis niſi cōtradicat cōſuetudo que dat iuriſditionē ita no.Inn.in.c.j.de apoſta.fo.194.nu.3.⁊ in.c.nouit de iudi.fo. 75.⁊ iſtud ꝙ dicit de cōſuetudine in iſtis clericis eſt ſingulare di⸗ctū.valet ergo ꝙ facit ptās vel iudex alius ſecularis ꝯ eos ſi cōſue⸗tudo dictat qđ eſt menti tenendum.

Clerici a quibus muneribus ſint immunes vide Inn.in.c. non mi⸗nus.de immu.eccle.fo.175.nu.1.⁊.5.⁊.6.

Cleric⁹ vel officialis an poſſit rūpere hoſtia ſue eccleſie ⁊ intrare p vim.⁊ qđ de habētib⁹ ſeruitutē verū pſanarū vide Inn. in.c.j. de immu.eccle.fo.175.nu.2.nec ꝫ priua.niſi iure poſſeſſorū Inn.

Clericus ratione feudi poteſt compelli ⁊ cōueniri corā iudice ſecula⸗ri ita no.Inno.in.c.verū de fo.cōpe.fo.76.nu.2.⁊ idē in layco'qꝛ pōt cōueniri p rebus eccleſiaſticis corā iudice ſecu.ita no. Inn. in.c.ſi clericus de foro compe.fo.76.

Clerici non poſſunt iuriſditionē ꝓrogare ſine conſenſu ſuoꝝ epōrū ita no.Inn.in.c.romana de fo.cōpe.fo.78.nu.2.

Clerici ſeculares monaſteriorū non habēt vocem in electione prela⸗torum ipſorum monaſteriorum ita no.Inno.in.c.cū cauſam. ex⸗tra de elec.fo.14.nu.2.

Clericus nō poteſt captus detineri etiā volēs a iudice ſeculari qꝛ eſt publica iniuria toti⁹ clericatus ita not.Inn.in.c.ex reſcripto de iniu.Laycus vero volēs nō dꝫ detineri ab alio ſꝫ a ſemetipſo. ff. de rei vēdi.l.j.§.p hāc.niſi ſit talis q nō habeat ſui corporis pote⸗ſtatem vt vxor filius ⁊ filia.Bal.

Clericus lꝫ ſit beneficiatus nō ꝓhibet̄ ad alia beneficia eligi ita no. Inn.in.cum eccleſiaſtice de excep.fo.111.nu.3.

Clericus etiā in minoribus exiſtēs eligit̄ ad dignitatē ita no. Inno. in.c.cum olim de re iudi.fo.116.

Clericus excōicatus poſtea abſolut⁹ an debeat habere fruct⁹ mediī temporis vide Inn.in.c.ex inſinuatione extra de ap.fo.126.

Clericus nō dꝫ peregrinari ita no.Inn.in.c.j.de cle.pere.fo. 132. vel ad curiam pape accedere ꝓ impetratione bñficiī vel ꝓ vtilitate priuata ſine lnīa ſui epī vel ꝓlati ſui. Sec⁹ ſi appellaret vel grauare⸗ret qꝛ tūc nō tenet̄ petere lnīaꝫ niſi de honeſtate.ſec⁹ itē ſi tenere⸗tur realis vt in.c.cū parati.de app.ſm Inno.quē oīno vide Bal.

Clerici etiam nō reſidētes hñt vocē in electionib⁹ ita no.Inn.in.c. clericos de cleri.non reſi.fo.136.

Clericus qñ dicat̄ hr̄e eccleſiā ꝓ derelicta vide p Inn.in.c.ex tue de cleri.non reſidē.fo.135.nu.4.

Clericus ex ſola enormis delicti infamia eſt remouēdus ita no. Inn. in.c.ex tuarum de purga.cano.fo.205.

Clericus ⁊ laicus poſſunt eſſe ſimul executores teſtamenti.ita no ab⸗bas in.c. Joannes de teſta.

Clerici coniugati non hñt priuilegia ne ſoluāt fiſco datias ſiue colle⸗ctas impoſitas.Sed hñ hñt priuilegiū ne ꝓpter ꝯmiſſum puniā⸗tur pena corporali ita no.abbas in.c.ex parte de cleri.coniug.vbi vide per eum ⁊ tene menti.Bal.

Ceſſio vide omnino in verbo commiſſo.in.j.q.

Ceſſio qñ preſumatur ſimulata ⁊ aliud eſt ceſſio ⁊ aliud eſt cōtract⁹.

Ceſſio dꝫ adherere ꝯctui nō pcedere ex interuallo.nec ſeorſum diuer⸗ſis inſtr̄is.de iſtis oībus vide plene p Inno.in.c.ex pte de alie.iu. mu.cā facta.fo.73.nu.1.De v̄bo cedo concedo mādo inſolutū do vendo vel dono vide Bar.in.l.ad cum.ff.de dona.

Credulitas credit̄ ſoli aſſertioni cardinalis vt p Inno.in.c.cū olim de priui.fo.202.⁊ in.c.ex reſcripto de loca.fo.150.⁊ ibi p glo.⁊ do⸗cto.maxime per do.petrum.

Credit̄ in foro cōſcientie qcquid hō dicat ita no.Iun.in.c.ꝯſulti de regu.⁊ tranſeuntibus ad relig.fo.161.nu.3.

Credi dꝫ libro cēſualis ⁊ ei fides adhibēda eſt.itē credit̄ etiā notario ſine teſtibus lꝫ pars neget teſtes dixiſſe illud qđ reperit̄ ſcriptū vt dicebat matarellus ita no.Inn.in.c.ad audiētiam de reſcr.⁊ vide p docto.in.l.ſi qs decurio.C.de fal.⁊ qđ no.in.l.carēt.ff.de teſta.⁊ vide.l.lege.⁊.l.celſus.ff.de proba.qđ no.

Creditur literis epōrum ſigillatis qđ eſt verꝫ in extraiudicialibus ſe⸗cus in iudicijs ita no.Inno.in.c.poſt ceſſionē de ꝓba.fo.96.nu.1. vide.ſ.in verbo ſigillum.in pe.⁊.ñ.q.

Credit̄ relationi publici nūciī lꝫ non appareat de ꝯmiſſione ſecus in nuncio priuati aſſumpto ita no.Inn.in.c.qm̄ ꝯ falſam de proba. fo.97.nu.3.vide p Cy.in.l.neminē.C.de reg.re.q dicit ꝙ ſemp ap⸗parere dꝫ de commiſſione facit.ff.qđ me.cā.l.ſi.bal.⁊ dicit ibidem Inn.ꝙ illā ceſſionē non opꝫ ſcribere in act.⁊ dꝫ cōmitti nūcio ci⸗tatio certaꝝ perſonarū non incertarū vt no.bar.in.l.C.de iudi.

Credere vr̄ ponens illud ꝙ ponit non certitudinarie ſcire ita eſſe ita no.Iuno.in.c.ſtatutum de confeſ.fo.95.

Credulitas nō excuſat in iura.calū.niſi adſit veritas ita not.Inn.in c.ſi.de iura.cal.fo.82.in nu.1.in pn.qđ tene mēti ꝓ teſtib⁹ vt cū de⸗ponūt vera eſſe nō credulitati ſꝫ certitudini veritatis dūt inhere⸗re Bal.⁊ vide.ſ.in verbo ſcriptura in.vj.q.

Creditor vide.ſ.in verbo monaſterium in.j.q.

Cenſus vide.ſ.in verbo petitio in.iñ.q.vbi habes de formatione li⸗belli ad cenſum.

Cenſus eſt ſignū ſubiectionis vel exemptionis ita not.Inn.in.c.pre⸗terea.de tranſac.fo.64.

Cenſum qui ſoluit preſumitur eſſe vel fuiſſe fidelis ita no.Inn.in.d. c.preterea de tranſac.fo.eodem.

Cecus vide.j.in verbo teſtis in.xiiij.q.

Cedula vide.j.in v̄bo ſigillū l.iiñ.⁊.vj.q.⁊.j.in v̄bo citatio.l.xxxñ.q.

Citatio vbi eſt nulla qꝛ non tꝫ vel nō emanauit ibi ſnīa eſt nulla ita no.Inno.in.c.pſenti.de reſcrip.fo.12.nu.4.⁊ vide per eundē in.c. ꝗrelā.de pcu.fo.65.nu.2.vbi dicit ꝙ qñ citatio legitime nō pceſſit ſnīa q̄ fert̄ eſt nulla facit.ff.de re iudi.l ſi cū nulla.⁊.l.vir bon⁹.ff. iudi.ſol.⁊ quod no.per gloſ.in.l.ſi pater.C.ne de ſta.defun.⁊ in.c. vt debit⁹ de ap.Sec⁹ ſi eſt aliqͣ ſꝫ pōt elidi.qꝛ artat niſi opponat̄ bal.ſ.in verbo ſentētia in.xiiii.⁊.l.qōne ⁊.ſ.in verbo cā.in.x.q.

Citatus ſimplr̄ q non ꝯparet p ſe dꝫ mittere ꝓcu.etiā ſi ſit in carcere alteri⁹ iudi.vel in exiliū ita multū no.Inn.in.c.querelā de procu⸗ratori.fo.65.nu.1.Cōtrari⁹ tex.eſt ad hoc in.l.ñ.§.qñ diximus.v̄ſic. ſimili quoqꝫ mō.ff.ſi qs cau.ſm do.Bal.in reporta.ſuis ⁊ vide.ſ. in verbo contumacia.in.iiñ.q.⁊ vide.ſ.in verbo reus.in.iiñ.q.

Citatus vt cōpareat perſonaliter dꝫ mittere procuratorē inſtructum ſi ipſe non pōt ꝯparere.Secus ſi fuit citat⁹ generaliter vel ad do⸗mū ita no.Inno.in.c.dilectus de ꝓcura.alias de ꝓba.fo.66.⁊ vi⸗de.ſ.in verbo ſilentiū in.j.q.circa finem.

Citatus ad vnū actū ⁊ alios ſucceſſiue dꝫ mittere ꝓcuratorē ad oīa. Sed ſi citatus eſt ad vnū actum ſolū non tenetur facere procura⸗torē niſi ad illū actū in quo monit⁹ eſt ita no. Inno.in.c.ꝯſtitut⁹ de ꝓcu.fo.67.in nu.2.vide.ſ.in verbo vagabundus in.ñ.q.

Citatus dꝫ cōparere ſaltē allegaturus ſui priuilegiū ita no.Iun.in c.de dila.fol.82.in nu.3.vide.ſ.in verbo renūciamus in.j.q.⁊.j.in verbo condemnatio in.iiij.q.

Citatio iudicis delegati quid debeat continere vide per Iun.in.d.c. preterea.de dila.

Citatio in quibus cauſis non tenet vide Inno.in.c.preterea extra de dila.⁊ de alijs multis ibidem.

Citata vna parte que cõparuit in termino ſibi aſſignato altera vero non comparuit. ille qui comparuit etiã finito termino non poteſt recedere ⁊ ſi recedit non erit contumax nec citatio circũducetur tñ altera parte ꝯparente ſententia valebit. q: iudex potuit expectare de benignitate. Secus ſi licentiaſſet comparentẽ. ita no. Inn. in. c. conſuluit extra de offi. delega. fo. 52. nu. 3.

Citatio lꝫ requirat ad ſniam audiendã tñ lꝫ nõ ſiat citatio valet ſnia ſi fuit lata vtraqꝫ pte pñte ita no. Inno. in. c. exceptio de excep. fo. 114. ⁊ no. in. c. qm̃ contra falſam extra de pba. in gl. preſumitur in ſi. ⁊ de offi. deleg. cũ in iure ⁊ in. d. c. exceptiones in glo. ſup verbo punit de hoc limita vt per gull. ⁊ bal. in. l. pe. ff. de in ius vo. vcꝫ niſi qñ requiritur fieri citatio in ſcrip. dic vt ibi per eos.

Citatus ſi comparet corã iudice ⁊ recedat ſine licẽtia ipſius dicit eſſe contumax. ita no. inno. in. c. in calũnia de penis. fo. 206. in nu. 2. ⁊ vide de hoc gl. in. l. decurio. C. de decurio. ⁊ in. l. ſi. co. ti. lib. x. Sint ergo cauti citati q comparẽt vt nõ recedãt ſine licẽtia Bal. Unde non dicit comparuiſſe qui ſine licentia iudicis recedit ad hoc facit. l. queſitum. ff. de re iudi. Bald.

Citatio nõ ſufficit fieri ad domũ. qñ quis citat vt examinet vt teſtis ad perpetuã rei memoriã imo ſi pſonalr nõ repit dꝫ expectari quouſqꝫ reperiatur ⁊ hoc verum niſi eſſet periculum in mora vbi autem eſſet periculum in mora ſufficeret citatio ad domum. ita not. Inno. in. c. ſignificauit de teſt. fo. 101. quod no. Bal.

Citari quando qs debeat pſonaliter. ⁊ qñ ſufficit citari ad domũ vide no. Inno. in. c. ſi aduerſarius de eo q mit. in poſ. fo. 96. nu. 5.

Citatio vbi nõ eſt legitima vt i pupillo ⁊ ſilib tũc nõ ſiet reſtitutio expẽſaꝝ. ita no. inn. in. d. c. ſi aduerſari. fo. eo. vbi oĩno vide de his ⁊ de aliis circa hãc materiã citationis. vide. ꝫ. in vbo abſens i. ij. q. 2. ꝫ. in verbo appellatio in. vij. q. 2. ꝫ. in verbo vniuerſitas in. v. q.

Citatus an teneat comparere poſt terminũ vide Inno. in. c. cũ dilecti de dolo ⁊ ꝯtu. vbi dicit ꝙ nõ: q: nõ cõparet legitime qui in termino non comparet. non citat per parem ſed requirit eum. ita not. Inno. in. c. cum nobis de elec. fo. 20. nu. 4.

Citatus vel requiſitus in quibus caſibus non tenetur comparere vide per Hoſti. in. c. bone de elec. fo. 22.

Citare nõ dꝫ iudex niſi reũ de quo qrit qñ pcedit ad inſtãtiã partis ſed qñ ipſe pcedit ex officio ſuo dꝫ citare oẽs quos res tangit. ita no. Ino. in. c. humilis de maio. ⁊ obe. fo. 63. in nu. 2. ⁊ interim differtur executio. ſcdm eum ⁊ Hoſti. ibidem.

Citatio ſpecialis non eſt neceſſaria ad ſcientiã expẽ. Sed ſufficit contumacia vel citatio ad diffinitiuã ergo taxatio poteſt fieri ſine noua citatione quia eſt executio implicita ipſa condẽnatio expenſaꝝ ita no. Inno. in. c. querelã. de pcur. fo. 65. in nu. 2. ⁊ no. in. c. ſup eo qđ me. cã dixi etiam in. l. terminato. C. de fruc. ⁊ li. expen.

Citat ad pceſſum nõ eſt citãdus ad iterlocutoriã ſec in diffinitiua. ita no. inno. in. c. audi. de pcur. fol. 66. in nu. 2. ⁊ p Iac. de are. in. l. nec quicꝫ. §. vbi decretũ. ff. de offi. pcõ. ⁊ le. ⁊ vide gl. no. in aut. iubemus ſup vbo ſpectãs. C. de iud. itẽ citatio gñalis ſufficit ſꝫ vbi qs citat a ⁊ vnũ arti. dꝫ etiam citari ad alios ſm Inno. ibidem.

Citatus non tenetur comparere qñ citatio peccat in forma euidenter vel in materia. nã cũ ſit interlocutoria eſt ipſo iure nulla p manifeſtũ errorẽ ⁊ defectũ. ita no. inno. in. c. preterea de dila. fo. 82. in nu. 1.

Citationis facte a iudice a quo eſt appellatũ de defectu eius vide inno. in. c. pcelatorum de accuſa. fo. 189.

Citatione ſine põt fieri notificatio ſpecificatio ⁊ declaratio. ita not. Inno. in. c. paſtoralis. de reſcrip. fo. 6.

Citatio qñ de grã citat ille quẽ de iure citari non oportet expectãdus nõ eſt q: p hanc cita. nõ querit ſibi ius. ita no. inno. ⁊ hoſt. in. c. cũ inter. R. de ele. fo. 20. in nu. 2. Sꝫ alibi dicit Ia. bu. ꝙ vbi aliquis eſt citandus citatus eſt expectandus vt ipſe not. in aut. ſi omnea. C. ſi vt ſe ab heredi. abſti. Bal.

Citatio peremptoria eſt neceſſaria in cã appellationis lꝫ nõ requirat litis conteſta. ita no. Hoſti. in. c. eccleſia de conſtitu.

Citatio quã faciũt canonici ad eligẽdũ nõ eſt ppe citatio ſed denũciatio. ita no. inno. in. c. cum nobis. de elec. fo. 21. in nu. 2.

Citatus tenet mittere pcuratorem nõ tñ tenet diuinare fortuita nec dare mãn. ad ſubſtituẽdũ ita no. inn. in. c. cũ nobis vt lit. nõ ꝯteſt.

Citatus non tenet qs cõparere corã iudice delegato niſi ipſe delegat mittat i citatorio copiã reſcri. nõ dico bullã: ita dicũt inn. ⁊ hoſti. in. c. preterea de dila. fo. 82. in nu. 1. Sed ordinari nõ tenet facere fidẽ de ſua electiõe. Sufficit eñ ꝙ ſit i poſſeſſiõe. Si tñ citet ſibi ſubditũ vel i loco ſubdito ſibi. Sec ſi nõ ciuẽ vel incolã poſt receſſum ſcꝫ abſentẽ eẽ territoriũ nec eũ põt bãnire ob dlictũ. lꝫ dꝫ prius ap pbẽdi ⁊ remitti ſm Inn. Sꝫ cõſuetudo gñalis cui eſt ſtãdũ ſeruat ꝯriũ q: forẽſes bãniunt i ciuitatib ob delicta als ipune delinqrẽt de iure vero cõi abſens q nõ eſt als ſubdit rõne originis vl domicilii ſꝫ eſt de foro delicti pmiſſa legitima citatiõe põt dãnari niſi i penis capitalib vt. l. abſentẽ. ff. de pe. ⁊ dic vt ibi lꝫ rõne delicti aduena efficiat de foro. vt. l. oẽm. ff. de iudi. non tñ efficit ſubdit ⁊ iõ nõ põt vẽdicari lꝫ originari ⁊ incola vẽdicet vt. l. de iure. ad muni. ⁊ ita intelligit ꝙ no. in. c. j. de foro compe. in cle. Bal. l. in penis aũt capitalibus põt pati bãnũ pſcriptiõis bonoꝝ q: eſt interlocutoria vt. l. j. ff. de regu. re. Sꝫ ex forma ſtatutoꝝ bãnũ ẽt pſonale dat ꝙ trãſit ad verã ꝯdẽna. p diffinitiuã ſubſecutã nõ p ſe cũ ſit interlocutoria vt no. Dy. ff. de cuſto. reo. p totũ in ꝯtctibus ille q receſſit põt ꝯueniri excepto aduena non tñ patit diffinitiuam lite nõ ꝯteſtata ſed miſſionem vt. l. heres abſens. ff. de iudiciis.

Citatus ad diẽ feriatã an teneat ꝯparere die ſequẽti nõ feriata an vero citatio ſit nulla. vt. ff. ſi qs in ius vo. nõ ierit. l. ij. i ſi. Sꝫ eſt verũ ꝙ eſt nulla p illa die. Sꝫ vbi nõ dr ꝙ excuſet ſi nõ ꝯparet in ſequẽti die iuridica. vide Inn. in. c. ꝯqſtus de feriis. fo. 83. nu. 1. Dicit eẽ ipſe ꝙ ſi in citatiõe ſiat expreſſa mẽtio tpis feriati: vt ꝯpareas die dñica. ꝙ nõ vꝫ citatio. Aut nõ ſit expſſa mẽtio vt cõpeas di. viij. ⁊ tũc vꝫ ⁊ dꝫ ꝯparere die ſequẽti iuridica. q: pcedẽs dies intercalatur. i. occultat ⁊ nõ dr octaua. Sꝫ iſta q eſt dies vltima dicet octaua Itẽ q: duo vident pcepta. ff. de arbi. l. celſus ⁊ lex dicit ꝙ dies diffundunt vt. ff. ſi qs cautio. l. ij. §. ſi qs i iudicio. Poſtea Inn. in. d. c. cõqueſt ſentit idiſtincte ꝙ dẽat vltimo tpe ꝯparere. Hoſt. dicit i c. expoſuit de dilatio. ꝙ aut dies feriata aſſignet p termino i quo debeat cõparere ⁊ nõ vꝫ aut p termino vſqꝫ quo ⁊ tũc vꝫ q: dictio vſqꝫ poni excluſiue: ⁊ iõ dꝫ puenire in ꝯparendo tpe iuridico ſm hoſti. Nõ ob. d. l. celſus q: ibi dies adicit ſoluẽi. vñ obligatio eſt ppetua merito dꝫ poſtea ſoluere. Sed citatio nõ ligat in ppetuũ. Itẽ nõ ob. d. §. ſi qs in iudicio q: ibi erat ipedimẽtũ nõ rõne tpis ſꝫ rõne pſone puta morbi. vt. ff. de arbi. l. ſi cũ dies. §. ſi qs ex. Et lex dicit diem feriatã in numero dieꝝ denũciari. ergo nõ ſiet diffuſio. vt. C. de dila. l. fine pars. Sed p inn. ꝙ ſiat progatio arguo ſic. Licitũ eſt arguere de ꝯtctibus ad iudicia vt. ff. de iudi. l. oẽm. Sed in ꝯtctibus bonefidei ſiet neceſſaria progatio vt. ff. loca. l. inſulã. §. ſi. ergo ⁊ in iudiciis bo. ſi. Sed rñdeo ꝙ oĩa pcepta iudicũ ſunt ſtricti iuris. q: ex eis orit actio in factũ que eſt ſtricti iuris. vt. ff. ſi qs iuſdi. non obtẽ. l. j. in ſi. ergo non vꝫ q: ortatio ⁊ impoſſibilitas tẽporis vitiat vt in loco itẽ poſt terminũ remanet citatio ſine termino ergo nõ valet ſm eos q dicũt dies taxatos eſſe de ſubſtãtia dilationis vñ ergo citatio circũduci ⁊ nõ differri vt. ff. de arbi. l. arbiter dat. ⁊ h i dila. q dat a iudice. Si ãt dat a lege vl a pncipe vꝫ dilatio ⁊ tũc ſi dies feriat eſt termin i quo dꝫ cõpere dꝫ cõpere i iudiciis die ſequẽti nõ feriata vt in. c. dilecti de dolo ⁊ cõtu. Sed in actib q ſiũt añ iudiciũ vt in oblatiõe libelli dꝫ ea die offerri: vt. ff. de adulte. l. miles. §. ſexaginta nã q: põt ea die explicari nõ ſũt ferie. vt no. in. d. l. ex quacũqꝫ. ff. ſi qs in ius voc. nõ ierit ⁊ in. l. j. de feriis. ⁊. xv. q. iiij. c. placuit ꝙ ſi lex aſſignet tpꝯ liti vel iſtãtie nõ differt vt. C. de tẽp. ap. l. ij. i ſi. idẽ ſi iuriſdictiõi vel arbi. vt. ff. de arbi. l. ſi de meis §. ſi. Si aũt iuri ⁊ actioni dat reſti. pp ter ferias repẽtinas nõ propter alias vt in. l. ſed p pretorẽ. §. ſi ferie. ff. ex qui. cau. maio. patet itaqꝫ dila. currere cũ opus ſit reſti. in integ. idẽ vr ſi lex aſſignet tpꝯ ad pbãdũ vt in. c. pia de excep. lib. vj. q: aſſignatio q dat a lege nõ hꝫ vim interlocutorie. Secus in ea q aſſignat a iudice. vnde iudex põt eã mutare velut interlocutoriã. vt. ff. de arbi. l. qualem. §. dicere ⁊ de pto. ſtipu. l. j. in fin. ⁊ l. penul. vel forte in. c. pia ceſſat reſtitutio q: eſt excep. dilatoria iuxta no. p Inn. in. c. corã felicis de in integ reſti. Sꝫ quid econtra ſi die feriata pro nõ feriata iudex citat circa hoc vide Cy. C. in qui. cau. in integ. reſti. nõ eſt neceſ. l. in minoribus in. v. q. Bal. ⁊ videret valere inſpecto fine q: nõ phibetur citatio ſed effect citationis. vt. ff. de mino. l. iij. §. j. ff. de ꝯhen. emp. l. ſepe. §. ſi qs amico. In ꝯriũ vr non valere inſpecto prin. q: obuiat prin. vt. l. dies feſtos. C. de feriis. ibi horrida vox preconis ſileſcat ⁊ ibi taceat apparitio ⁊c. ſuſpẽdit eñ lex organa tpe feriato. ad idem C. de fer. expo. l. ſi minor. ſolo duplex eſt citatio vna q reſidet in iudice. ⁊ iſta die feriata ob meſſes dꝫ ſilere. tñ ſi confert in tpꝯ licitum in eo ꝙ non requirit ſeſſionem p tribunali vt in dilatione probatoria niſi de ꝯſenſu partium vt. l. prima de feriis. Nec mireris ſi dico iudicẽ citare quia potius citat ipſe quam nuncius. vt. ff. de ma. vindi. l. ſi patri ex. in ſi. Alia que reſidet in nuncio que eſt executio actus iudicis ⁊ tũc ſi iudex ꝯmiſerit tempore iuridico poteſt nuncius citare tẽpore feriato ob meſſes q: executio precepti poteſt tũc fieri. vt in. c. ſi. de iudi. Secus in feriis in honorem dei q: tũc executio fieri nõ poteſt vt. d. l. dies feſtos niſi vbi periculũ eſſet in mora vt in caſibus priuilegiatis quos ponit Azo. C. de feriis ad fin. Itẽ in feriis repentinis que reſpectu reipub. inducunt. nã res publica deo ꝯparat. l. ſi. C. de ſac. ſan. eccle. ⁊ ferie repẽtine diuinis vt no. i cle. ſepe de verb. ſig. in glo. ordinaria. Sꝫ nũquid habẽs dila. octo dierum ad cõparendum poſſit comparere incontinenti in prima die dico ꝙ tenet expectare alterã partẽ quia dilatio eſt cõmunis hoc verum niſi in expecta. curreret tempus ſibi ſiue periculũ vt q: habet terminum ad probandũ tũc enim non tenet expectare aduerſariũ. alioquin nõ poſſet producere iura ſua niſi in extremitate tẽporis. quod eſt abſurdũ. Aduertat tamẽ ꝙ ſi interim pducit teſtes faciat aduerſarium citari vel moneri vt. C. de teſti. l. ſi qñ p Bar. ⁊ in. l. in illa ſtipulatione de verbo. ob. ⁊ no. iſta.

Citatio que nō eſt iudicialis non requirit peremptoriā ita not. Inn. ⁊ hoſti. in. c. cum nobis de elec. fo. 21.

Citatus ſine appoſi. hore vt citat⁹ ad horā ↄſuetā ad quā ſolitus erat citari vt ↄpareat. ita no. inn. in. d. c. cū nobis extra de elc. f. 21. nu. 4.

Citatus ſi timet ne vis ſiat pſone debet mittere procuratorē ſecus ſi conſenſu. ita no. doc. in. c. bone de elec.

Citare nō pōt vn⁹ de plurib⁹ legatis niſi adūcat cām q̄re ad eū ptineat iuriſdictio. ita no. Inn. i. c. prudētiā de offi. deleg. fo. 49. nu. 1.

Citatio ſi eſt gn̄alis pōt gn̄aliter pcedi ad quēlibet actū. ſec⁹ ſi eſt ad certū actū. ita no. Inno. in. c. conſuluit de offi. dele. fo. 52.

Citatio eſt exordiū iuriſdictiōis ⁊ initiū. Sȝ quo ad cām initiū ⁊ fundamētū lit. eſt ↄteſtatio. Illa enī q̄ añ lit. ↄte. pcedūt ſunt quedam pludia nō litis ingreſſus. ita. no. Inn. in. c. ſup q̄ſtionū de offi. deleg. fo. 52. nu. 2. facit. l. j. C. de preſcrip. long. tempo. Bald.

Citatus ſi nō cōparet non di ppterea turbare iuriſditionē imo iuuare qr facilius pcedit. ita no. Inn. in. c. ſignificauit de offi. de. fo. 58.

Citari nō eſt neceſſe ſingulos de vniuerſitate i negocijs vniuerſitatū ⁊ collegioꝝ ⁊ iō abſentes citari nō debēt. ſȝ ſolū adminiſtratores i. rectores. Sec⁹ in factis ſinguloꝝ qr debet eſſe citatio ſinguloꝝ nō gn̄alis ⁊ ideo etiā abſentes ſunt citādi vt. ff. de mino. l. etiā. §. ſi. ita no. Inno. in. c. humilis de maio. ⁊ obe. fo. 63. nu. 2.

Citatio q̄ fit ad domū ſi nemo ibi reperiť cedula dȝ affigi edib⁹ ſeu in porta dom⁹. ita no. Inn. c. ſi aduerſarius de eo qui mit. in poſ. cauſa rei ſeruande. fo. 96. nu. 5.

Citādi q ſint i publicatiōe inſtȝ vide Inn. i. c. alberic⁹. de teſt. f. 102. nu. 2. ⁊ vide. C. d re iudi. l. geſtas p gl. ⁊ doc. Bal. ⁊ vide & p Inn. in. d. c. albericus de publica. teſtiū pcurationum ⁊ inſtrumentoꝝ.

Citat⁹ vel tā pūs ad ſñiam nō pōt ipedire executionē ipſi⁹ ſentētie lȝ veniat ex trāſuerſo nā debuit appellare. idē qn̄ ſola ſcientia habeť p citatione qr ipſa citat ſcientē. ſcilicet vbi ſola ſcientia ſufficit: tuncȝ enī regulariter ſufficit ſciētia. vt p Jo. an. in. c. cām de elec. in cle. ⁊ l. ſepe de re iudi. Secus ſi nō eſt pūs vel citat⁹ a lege vel a iudice vt. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. ſi ſuper rebus. ⁊ C. ſi per vim vel alio modo. l. ſi. ⁊ Inno. in. c. veniens de teſti.

Citatio teſtiū reqriť in publicatione teſtȝ. idē in depoſi. nō aūt in exēplatiōe ſcripture autētice. itē lȝ teſtm̄ habeat ſigilla: illa ſigilla nō ſunt autētica: ſȝ puata. ita no. Inn. i. c. ſi. de ſi. inſtr. fo. 108. in nu. 1. Adde etiā qr ſi teſtm̄ eſt ſcriptū manu priuata exigit publi. idem ſi manu publica qr nō pbat niſi teſtes adiuuēt deponēdo. vt. C. de teſtis. l. hac cōſultiſſima. §. pe. nā inſtrumētū notarij nō hȝ vim niſi duoꝝ teſtiū nō. vij. ſȝ quoſdā. Sȝ v̄itas eſt q̄ i teſtō ſolēni hȝ viȝ vij. teſtiū ⁊ nō reqriť publicatio ſm̄ Bu. dy. ⁊ Bar. Iſtm̄ enī reputať eē vox mortui ⁊ hȝ vim tot teſtiū quot ſunt in inſtr̄o deſcripti ad eſſentiā inſtri ſm̄ Bar. bal. Itē ſcias q̄ error teſti in ſcriptis q̄ teſtm̄ dī ſcriptura priuata vt no. C. quēadmo. teſt. ape. l. ij. hȝ pbari p tot teſtes p quot falſitas vt no. ff. de lega. ij. l. cū pponebať. Et ſic error ⁊ falſitas probanť pari numero teſtium q̄ eſt not. Adde inſtitu. de inutili ſtipu. §. item verborum.

Citatio reqriť i notorio. ita no. inn. i. c. ad nr̄aȝ el. iij. de iureiu. f. 110. ſ. rei pncipalis nō rei trāſuerſalis vt. ff. d act. emp. l. emptorē. ⁊ opať notoriū idē q̄ litima pbatio in iudicio fcā. Iur idē q̄ ſnīa quo ad ↄuincēdū nō vero quo ad aliqd d nouo īducēdū. vt. ff. de cura. fu. l. iulian⁹ ⁊ no. i. l. q mutuā. §. nō iō. ff. mād. nec i canonē late ſnīe. vt ff. de rit. nup. l. palā in ſi. ⁊ ff. de cap. dimi. l. amiſſione. §. j. in gl. bal.

Citati vel citandi hoc mō ſi volūt ſe opponere non intelligunť citati pciſe ſed ſub modo. ita no. inn. in. c. dilecti de excep. fo. 113. in nu. 1. ⁊ no. C. ſi mā. ita fue. alie. in. l. ea quidem Inno.

Citatio q̄ fuit facta in dubio intelligiť idicatū ↄtra oēs citatos. ita no. inno. in. c. q̄uis de re iudi. fo. 121. in nu. 1.

Citatus a rege dȝ ei honorē exhibere cōparēdi. magis q̄ archiepiſcopo. Sed papa añ oēs dȝ honorari qr pape ⁊ imperatori ſemper eſt obediēdū. Et excuſat citatio pape non alibi ↄparētis, vbi citatus alſ ↄparere tenebať niſi citatus pcurauerit ſe citari a papa: ideo vt corā alio nō haberet comparere. Et pro hoc vť tex. no. in. l. ſi. circa ſi. in ver. ſimili mō. ff. q ſatiſ. cog. ita no. inn. in. c. cū parati d appel. fo. 123. ⁊ qd no. ff. de offi. pfec. pto. l. j. §. his cunabulis. ⁊. l. ij. ⁊ ſi. ff. de cuſto. ⁊ exhi. reo. Bal. Ex predictis ptȝ q̄ ſi qs eſt citatus ab vno iudice inferiori ⁊ poſtea citeť ab vno ſupiori q̄ citat⁹ dȝ obedire in comparēdo magis iudici maiori q̄ inferiori fallit in papa. Item niſi citatus hoc procuraſſet vt predixi.

Citatus ↄparens p metū illatū perſone vel ↄſenſui corā iudice a quo nō intelligiť deſerere appellationē. ita no. inn. in. c. ſi iuſtus de appel. fo. 131. Sȝ an valeat ſnīa lata a iudice coacto metu. dic q̄ ſic. ſȝ obſtat exceptio. xj. q. iij. c. iiij. vel vbi metus erat illatus pſone vt pnunciaret non ↄſenſi vt ſic pnunciare tur ⁊ ſic. de hoc vt in. c. j. qd me. cauſa lib. vj.

Citatio ſeu monitio requiriť etiam in notorio. ita no. inno. in. c. ſacro de ſen. excō. fo. 218. in prin. Adde quod ipſe idē no. in. c. tua de cohabita. cle. ⁊ mulierū. fo. 134. in nu. 8. tm̄ monitio ind. id eſt iuſſus dandi vel faciendi non habetur pro citatione ſecundū euȝ in. d. c. tua in glo. ij. in ver. item monitio.

Citatio prima pōt fieri etiā ſine cauſe cognitione ⁊ lȝ ſiat p nūciū regdicie Inno. in. c. accedens. de accuſa. fo. 188.

Citatio non ſiet niſi ad pbationē ↄtumacie. ita not. inn. in. c. accedēs de accu. fo. 188. ⁊ ibi vide per eum de effectu citationum.

Citatio poteſt ſieri alternatiue vt compareat tali die vel tali ita not. Abbas in. c. ij. de teſti. cogē. ⁊ etiam conditionaliter vt ↄpareas ſi vis opponere vt no. C. ſi man. ita fue. alie. in. l. ea quidē qd no. bal. Adde q̄ quotienſcūq; mādatur aliquid fieri intelligitur mādari q̄ ſiat apto ⁊ congruo tēpore vt. ff. man. l. ſi vero non remunerādi. §. ſi. Bald. ⁊ no. hec.

Crimē probatū in modū exceptionis non inducit priuationis ſnīam Ita no. inno. in. c. inter dilectos de exceſſi. prelato. fo. 200. in nu. 1. ⁊ vide. j. in verbo rn̄ſio in. iij. ⁊. iiij. q.

Crimen quale poteſt obijci inſtituto vel prouiſo. Vide ibidem Inn.

Crimen omne eſt publicum ⁊ nunq̄ de eo poteſt trāſigi de iure canonico. ita no. inn. i. c. crimina. de collu. fo. 198. ⁊ crimē vitatas dimitti nō pōt. Sec⁹ in crimine pſumptionis vel ſuſpi. vbi pena culpā excedit ⁊ eſt delictū omiſſionis vt. ff. ad ſilla. l. ij. Bal.

Crimē etas infamia ⁊ qr teſtis nō ſufficiēter probat id ad qd inducť excludit probationē teſtis. ita no. inn. in. c. quoties d purga. cano. fo. 205. facit q̄ no. gl. in. l. luci⁹. ff. de infami. Et licet actor deficiať predictis modis in accuſatiōe tn̄ inducit purgatio. Itē non ſufficit coram ſe euangelium habere. vt ibidem Inno.

Crimen pacis fracte ptinet principaliter ad eccleſiā. ita no. inn. in. c. nouit de iudi. fo. 75. in nu. 7. ⁊ vide. j. in verbo maleficium in. j. q. ⁊ j. in verbo procu. in. j. q.

Crimina recipiūt ↄgmēta ppter multiplicationē actuū vel multiplicationē iniurie. ita not. inn. in. c. nouit de iudi. folio eod. ⁊ facit. ff. de pe. l. ſi diutiᵘ. Et facit ad ſtat. ſi quis vno impetu ⁊c. Bal.

Criminis enormitas inducit aliud quam ipſum crimē. ita no. inno. in. c. cum non ab homine de iudi. fo. 75.

Crimen quando tenetur quis denunciare. vide Inno. in. c. nouit de iudi. fo. 75. in nume. 1.

Crimē notorium puniť ex teſtibus receptis ſup inquiſitione generali nō aliud crimē. ita no. inno. ⁊ hoſti. in. c. bone. de elec. fo. 22.

Crimen de iure ciuili: aut opponiť teſti cum infamia facti. aut cū infamia iuris. Aut ſola īfamia ſine crimine. Aut ſolū crimē ſine infamia. Prīo caſu aut eſt crimē atrox. vt hereſis ⁊ i totū repellit teſtē. vt. C. de ſum. tri. ⁊ fide catho. l. j. Aut eſt crimē leue vt iniuriaꝝ. Et tūc nō repellit ſed ſidē teſt. ledit ſeu vulnerat. Vñ ex altera pte duo integri viri ↄtriū aſſerētes pponderarēt. arg. ff. de edē. l. ſi qs ex argētarijs ⁊ de teſti. l. ob carmē. §. ſi. Scdo caſu oīno teſtis repelliť, nā etiā cū tormētis nō pbat vt. ff. de teſti. l. iij. §. pe. ⁊. ff. de ſenato. l. caſſius. Tertio caſu nō repellit teſtē. ſȝ ſidē eius ⁊ valet aliquantulū. vt ſi pater ſiliū interponit aut iudex inſtigatorē. vt. ff. de infa. l. ob hec verba. Quarto caſu nō repelliť qs a teſtimonio. puta ſi crimē erat occultū vel erat crimē ↄtumacie qr nō venerat ad iudicē. nam ↄtumacia non infamat vt. l. j. C. de mō multa. Et hec ſunt vera niſi in crimine periurij. qr periurus oīno repelliť vt. l. lucius. ff. de infamibus ⁊. ff. de re mili. l. qui cū vno. §. ignominia niſi iuramētū eſſet temerariū vt no. inno. in. c. ↄſtitutus de teſti. fo. 100. De iure aūt canonico pbato crimine cū dolo ſtatiȝ videť eſſe pbata infamia canonica. ⁊ repelliť teſt. añ peractā penitentiam. ſed poſt peractā penitētiā nō repelliť niſi in crimine piurij. ita no. inno. in c. teſtimoniū de teſti. nec ſufficit penitētia cordis de qua no. inſtit. de iniurijs. §. ſi. Sed requiriť ſatiſfactio operis qd no. Bal.

Ciuitas pōt facere legē ſeu ſta. ↄtra ius ↄmune dummodo illa lex vel illud ſtatu. non ſit preiudicialis alicui perſone certe. ita no. innoc. in. c. venientes de iureiur. fo. 110. hoc verū niſi illa ſpecialis pſona cām dederit ſta. ppter ſua demerita vt no. in. l. amiſſione. §. q deficiunt. ff. de capi. dimi. Itē etiā q̄ nō fuerit demerita illa perſona ſta. ppter hoc non erit nullum ipſo iure ſed ope exceptionis. vt. l. j. in ſi. ff. de doli excep. Nec ob. l. ſi priuatus. ff. qui ⁊ a quibus. quia ibi populus non proceſſit per viam ſta. ſed per viam metus ⁊ compulſionis Bald.

Ciuitas pōt cōfiſcare bona ſi hoc habet ex priuilegio vel ↄſuetudine nā iſta ſunt paria ita no. inn. i. c. poſtu. de foro ↄpe. fo. 77. ⁊ in auť. de defenſo. ciuitatū. §. nō habēte i ſi. gl. magne. nā ↄfiſcare ſibi bona eſt meri imperij. vt. C. de bo. vacā. l. j. li. x. bal. vide. j. i verbo ſindicus. in. j. q. ⁊. j. in verbo tyranus in. j. q.

Ciuitatis nomine non cōtinetur comitatus de ſtricta ſignificatione nec ēt comitatini noie ciuiū cōtinenť qr ſtricta ſignificatio i reſcriptis eſt accipiēda. Itē qr ciues ſunt honorabiliores q̄ comitatini ita no. hoſti. in. c. rodulphus de reſcri. ⁊ iō in honoribus municipalibus ruſtici non cōtinenť ſub noie ciuiū vt. C. vt ruſtici ad nullum obſequiū voceť per totum debent enim ſtudere agriculture non publi. honoribus. Virgilius tn̄ homo egregius dicitur mantuanus quia in comitatu mantue natus fuit vt dicit glo. in. l. qui ex vico. ff. ad municip. Bald.

uitas non reſtituitur ita dicit Inno.in.c.j.de in integ.reſtitu.fol. 68.nu.ne.1.prima manu.

Ciuitas de vrbanitate tenetur reficere dāna facta vel inflicta ab hoſtibus vel a piratis ſuo nūcio vel legatis ⁊ non ſolum de vrbanitate ſed ēt de iure tenetur ita no.Inn.in.c.ſicut al.ij.de iureiurā. fo.111.i nu.5.quod eſt verū qñ ambaſciata eſt immediata ſeu prima cauſa damni vel etiam remota ſm eum ibidem Bal.

Ciuitas collegia eccleſia:omnia iſta poſſunt deſtrui autoritate ſuperioris cauſa cognita.⁊ tunc perdunt omnia priuilegia ciuitatis ⁊ collegij.Unde ſi collegium denuo reſtauratur.ſi primū erat exemptum iſtud nō erit exemptum.Si ciuitas reponitur ⁊ ante habebat ex priuilegio vel preſcriptione merū imperium modo non habebit niſi reſtituta ſit a principe quia tunc omnia que iuris ſunt recuperat ⁊ ciues quos perdiderat ⁊ ꝑuilegia ⁊ ſtatuta vt hoc accidit chartagini ⁊ bononie vt.ff.q.mo.vſufruc.amit.l.vſuſfruct⁹ ⁊ no.in prohemio.ff.in.§.hec autem tria.Si autē de facto opprimatur a pedonibus ⁊ latronibus vel tyrannis ⁊ capiat̃ ⁊ deſtruatur monaſterium eccleſia vel ciuitas tñ ſine vllo corpore materiali viuit quodā intellectu ⁊ exeat ala vt ita dicā quaſi ſine corpe ⁊ retinet oīa priuilegia vt.ff.de fideiuſ.l.mortuo.⁊ de petitio.here.l.hereditas.⁊ ipſi ſemetipſos reedificari poſſunt ⁊ ſi nemo viuit ſuperior reſtaurat ⁊ priuilegia exēptionis ⁊ cetera iura q̃ durabāt habitu reducunt̃ ad actum ipſo iure ſcōm Inn.q hoc no.in.c.cū ex iniuncto de no.ope.nun.fo.101.nu.2.⁊ facit.ff.de leg.ij.l.pater.§.tuſculanus.Et eſt rō differentie qꝛ quando de iure deſtruit̃ titulus ceſſat̃.ſed facti calamitas titulum non aufert nec nomē vt.ff.de ſerui.vrba.predi.l.ſeruitutes.§.ſi ſublatum.⁊.l.eum debere columnam.cum ſimili.⁊ no.iſta Bal.

Ciuis vide.ſ.in vbo ciuitas in.iij.q.⁊.ſ.in verbo tyrānus in.j.q.

Cimiterium an debeat eſſe propinquum eccleſie vide per Inn.in.c.abolende de ſepul.fo.156.nu.2.

Cimiterium non habet omnis eccleſia niſi habeat populum vel ex priuilegio ita no.Inno.in.c.j.de ſepul.fo.156.

Condēnato iniuſte iudex tenet̃ ad reſti.totius dāni qđ ꝯſequit̃ condemnatus ita no.Inno.in.c.ſuper eo qđ me.cā.fo.68.nu.4.

Cōdēnatus de crimine publico nō ꝓpterea intelligit̃ depoſitus a bñficio ita no.Inn.in.c.nihil.in ſi.de elec.fo.11.nu.5.vide.ſ.in verbo ſniam in.xvij.q.⁊.ſ.in verbo renuncians.in.ij.q.

Condemnatus de crimine non ſtatim perdit officium vel beneficium ſed requiritur poſt illam condēnationem depoſitio ita no.Inno.in.c.qualiter.el.ij.de accuſa.fo.187.

Cōdēnato mortuo non ſiet executio niſi citato ꝑmo hēde ita no.inn.in.c.qꝛ de iudi.fo.76.vide.ſ.in verbo ſnia in.xxviij.q.

Condēnatus qui facit id quod eſt ꝯſecutiuum appellationis licet cōpareat coram iudice a quo non intelligitur deſerere appellationē ita no.Inn.in.c.paſtoralis.de offi.dele.fo.53.nu.4.ac.ff.de mino.l.iiij.§.ſcio vide ſ.in verbo clauſula.in.v.q. Bal.

Cōdēnatio expēſarū quādoq; ſiet in principio litis.quandoq; in medio quādoq; in ſine.ita Inn.in.c.ſinē de dolo ⁊ cōtu.fo.92.nu.2.⁊.3.⁊ ſic patet ꝙ quocieſq; tpe litis ſieri poteſt.Bal.

Cōdēnatus ſeu grauatus qui non appellauit in incidenti appellans in principali oīa pōt ꝓſequi ita no.Inno.in.c.qđ ad ꝯſultationē in glo.querit̃ de re iudi.fo.118.ſecus in ſnīa que non tangit factū principale qꝛ examinat̃ ⁊ appellat̃ ſeorſum a ꝑncipali vt in ſnīa expenſarum ſm eum ibidē ⁊ ſecus in interlocutoria q̃ fert̃ ante litē conteſtatam vt.C.de procu.l.ita demum.⁊ ibi per legiſtas.

Cōdēnato vel grauato ſufficit ire vl' mittere ad ſedē apoſtolicā ꝓ grauamine ſibi illato:⁊ proteſtari ne qd noui interim ſiat ⁊ hoc hꝫ ꝓ appellatione ita no.Inn.in.c.vt debitus extra de ap.f.118.nu.1.

Conducens ſtipendiarios vel equos ad bellum nō tenetur ad emendam equorum mortuorum in dicto bello niſi ex pacto cōuentum fuiſſet ⁊ tunc a ſinibus pacti non eſt recedendum ita no.Innocē.in.c.ſicut.⁊.ſ.de iureiuran.fo.111.numero.4.Idem in commodatario.ſecus in mandatore niſi ex debito hoc ei faciat ſecundum inno.ibidē quod tene menti ⁊ vide Cy.C.ad.l.iul.de vi.in.l.quoniā multa facinora Bal.

Conductor ceſſando in ſolutione per bienniū cadit a iure ſuo ita no.Inn.in.c.propter de loca.⁊ ꝯdu.fo.150.nu.3.Hoc modo priuatur titu.conditionis ⁊ omni ſuo iure.Sed ſtatim ꝙ nō ſoluit pōt reijci.vt cōmoditas vtēdi impediatur nō vt locatio ſiniat̃ vt.C.loc.l.edē.⁊ de furtis.l.ſi ſeruus.§.locator ſm Iaco.Bal.

Contrauenire lꝫ cuiq; poſt ſniam contra ſuam ꝯfeſſionem ſentētialiter reprobatā ita no.inn.in.c.mulieri de iureiur.fo.111.⁊ in.c.venerabilis de excep.per eundem.fo.112.nu.7.

Conditio ſi deus voluerit que ſubauditur in quolibet iuramēto.qđ operatur vide Inn.in.cap.debitores de iureiur.fol.109.nu.2.vbi dicit quod operetur hoc.qꝛ ſi iuraui tibi cōmodare arma tu vis ex eis occidere hominem nō teneor tibi ſeruare hoc iuramētū.qa deus nō vult hoc ſieri vñ iuramētū licitum nō dꝫ trahi ad illicitū caſum nec ad periculum anime ꝑduci ſecundum eum ibidem.Et ſic no.caſum in quo qs pōt venire ꝯ ſuum iuſm alteri preſtitum.vide etiā ibi qđ iuſm preſtitū pōt etiā in melius commutari.ſicut votum factum ſm Inno.ibidem Bal.

Conditiones quādoq; ſubintelliguntur tacite in iuramento vt ſunt conditiones de futuro.Prima eſt ſi deus voluerit.Secūda ſi promiſſum ſeruabitur.Tertia eſt ſi contra ius non precipiat̃.Quarta ſi pecunia numerabitur vt.l.ſina.C.de nō numera.pecu.Quinta eſt ſi res ſtatum non mutabit vt.C.de ſponſa.l.ſi.Et ſemper inſunt due reſeruationes.l.ſaluo iure alterius.⁊ ſalua autoritate ſuperioris.vt.ff.ad municip.l.ſina.ita no.Inn.in cap.quemadmodum de iureiuran.fo.110.in nu.1.⁊ per eundem in.c.cū contingat eo.ti.facit quod no.in.l.ſi.ff.qui ſa.cog.Et ſic no.de tacitis ꝯditionibus que in iuramen.ſubintelliguntur.

Conditiones appoſite contra naturam contractus vitiāt contractū ita no.Inno.in cap.primo.de conditio.ap.fol.179.in nu.3. Adde in contractibus triplicem eſſe perfectionem id eſt cōuentionalem eſſentialem ⁊ executiuam ſine ſina.Conuentionalis quatuor ſunt ſpecies ſcilicet re verbis literis ⁊ conſenſu ⁊ iſta perfectio cadit in contractu in diem.⁊ in ꝯtractu conditionali de hec dic vt.ff.de periculo ⁊ commodo rei vēdite.l.ſi id quod.⁊ in.l.qui potior.ff.qui potio.in pigno.habe.⁊.l.qui balneum eo.titu.⁊.l.omnia.alias ſi pecunia.ff.ſi certum petat̃.Eſſentialem perfectionem non habēt ꝯtrus cōditionales qꝛ non producunt̃ eſſentialiter ineſſe ad qđ tēdunt niſi pro eſſentia ꝯditionis vt no.in.l.ij.ff.de in diem adiectione ⁊ probat̃.ff.de verbo.obli.l.decem.Item ꝯtrus in diem quodāmodo eſt in potētia ⁊ hꝫ ſe ad eſſe ⁊ nō eſſe ⁊ in certis ⁊ neceſſariis non cadit executio:recipiūt enim quidā ꝯtrus liberationem.vt.ff.quod me.cā.l.metum.§.ſed qđ pretor.Quidam ꝑ aliud vt per traditionem de iſtis no.ff.de peri.⁊ commo.rei ven.l.neceſſario.⁊.C.eo.ti.l.j.per Cy.in delictis non cadit ⁊ gl.dicit verum quantū ad natiuitatem perſonalis actionis.Sed potius dicit verum quantum ad acquiſitionem dominij vt.C.communia de lega.l.ſin.§.ſine.ff.de vſufru.lega.l.ſemper.per Dy.Dependentia de futuro.ff.ad leg.aquil.l.in lege.⁊.ff.de tabu.exhiben.l.locum.§.condēnatū hoc dico propter duas queſtiones.Prima eſt cuius loci conſuetudo ſeruetur.nam dico ꝙ in incidenti conuentionis vt ſunt teſtes inſpiceretur locus quia ibi recipit eam perfectionē.Sed quo ad cōcomitantiam ſeu comitātiam executionis inſpicitur locus vbi collata eſt ſolutio.⁊ idem ſi poteſt ibi is pro quo recepta eſt ſtipulatio agere ſine ceſſione ex forma ſtatuti vt peruſij.Erit hoc etiam ſi ſtipulatio erit facta Florētie vt ſoluatur peruſij.argu.ff.de ſolu.l.quero.nam peruſij ſingunt contractum.quis in loco per imaginationem contrahentes ſe tranſtulerunt.vt.l.cōtraxiſſe.ff.de acti.⁊ obliga.⁊ argu.in.l.nihil.ff.de cap.⁊ poſtlimi.reuer.in delictis ēt dico quod acquirunt formam ⁊ legem in loco vbi ſunt eſt enim naturalis.nam quod in loco naſcitur ⁊ radicem habet ergo qualitatem ſequitur.Et ideo florentinus delinquēs ſenis gaudebit beneſicio ſtatutorum ſenenſium vt.ff.de extraordi.crimi.l.penulti.§.ſunt quidam quod no.

Concluſio in prima cauſa non operat̃ aliquid in cauſa appel.Ita notat innocen.in cap.cum dilectus de ſide inſtru.fol.107.vult dicere ꝙ ꝯcluſio facta in principali cauſa nō impedit partē producere inſtrumēta in cauſa appellationis quod eſt ſingulare ſm Hoſtien. vide.ſ.in verbo renuncians in.vij.q.

Concluſum poſtquam eſt in cauſa nulle ſunt partes iudicis niſi in ꝓnunciañ.⁊ ideo poſtquam eſt ꝯcluſum clauſus eſt proceſſus ⁊ nulla allegatio amodo ſieri debet nec in iure nec in facto ita multum notabiliter not.Innocen.in capitulo paſtoralis de cauſa poſſeſ.⁊ proprie.folio.89.numero.1.vbi late vide de iſta materia.Hoc eſt verum quando concluditur in tota cauſa.ſed quo ad capitulū de producendis teſtibus concluditur per aperturam teſtium vel per diſſicita teſtiſicata vt in autentica de teſtibus.§.quia vero.Notabile eſt hoc quod officium iudicis non cōcludit nec primo modo vt in capitulo Iohānes heremita de ſide inſtrumē.nec vltimo modo vt no.ipſe Innocen.in capitulo cum clamor de teſti folio.107.per aperturam teſtium dico omnino eſſe cōcluſum in teſtib⁹ producendis.Poſtquam vero eſt concluſuꝫ nulla exceptio obiici poteſt vt.l.quoniam indubitati.C.de adulte.nam inter concluſionē ⁊ ſententiam nullum eſt dubium medium niſi citatio ad ſentētiā vt in autentica vt cum appella.cogno.poſt principium.Et ſic cōcluſio ſi renunciatur actitandis.vt no.in capitulo ſina.de in inte.reſti.lib.vj.in nouella.Et ſi in criminali non ꝯſueuit concludi qꝛ renunciatum non valet vt no.ff.de pactis.l.pactum inter heredē.Sed illa lex quamuis facit in contrarium.ſed dicendum eſt quod in criminali poſtquam conſtat de crimine non debet de iuris apicibus diſputari dicendo nō potuit interuenire ꝓcu.ſed de impunitate facit quod no. Bel.

Concluſum in cā qñ dicat̃ vide per inn.in.c.paſtoralis de cā poſ.⁊ ꝓprie.fo.89.nu.1.⁊ vide.ſ.in ver.renuncians in.viij.q.

Coitus vide.ſ.in verbo affinitas in.j.q.

Correctio diſciplina vide.ſ.in verbo appellatio.xxv.queſtiõe.vbi de his no.Bal.

Coniuncta pſona q̃n appellat p cõiuncta põt ratificari poſt.x.dies. ſecus in nudo geſtore in quo ratificatio eſt de ſubſtãtia. Sed coniuncta pſona põt agere ſine ratificatione ſi dñs nõ cõtradicat vt. l.j.de appel.recip. ita no. Inno.in.c.auditis ⁊ in.c.in geneſi de ele. fo.33.facit ad limita.l.bonorum rem ra.ha.

Coniuncta pſona lȝ agat in iudicio p coniũcta tñ ſi inueſtituram p eo recipit nõ acquirit ipſo iure beneficium niſi habeatur ratum: põt haberi ratũ lȝ inueſtiturã medio tpe contulerit alteri qꝛ a facto ſuo recedere non poteſt ita no. Inno.in.c.accedens de preben. fo.138.facit.ff.de ſolu.l.ſi quis oſtilius in fi. Inno.

Conſeruator qui condemnauit de crimine poteſt taxare expẽ. ⁊ audire teſtes ſuper hoc qđ venit acceſſorie: ⁊ ſi actor non vult per cõſeruationem de his cognoſci reum abſoluet ita no. Inno.in.c.ſtatuimus.de offi.deleg.fo.57.in nu.1.

Cõſeruatores pñt inquirere ex ipo offõ ſolũ in notorio vt ibidẽ Inn.

Conſeruatorũ officium cõſiſtit quaſi in mero imperio ita not. Inn. in.d.c.ſtatuimus.de offi.deleg. fo.eo.

Confiſcare vide.ſ.in v̈bo ciuitas in.ij.q.vbi habes an ciuitas poſſit bona confiſcare. Item quod confiſcare bona eſt meri imperij.

Conſuetudo excuſat quem a peccato ita no. Inn.in ti.de arru.⁊ po. tamen contrarium tenet ipſe idem in rub.in fi.de conſue.fol.14.vide.ſ.in verbo ſta.in.v.q.

Cõſuetudine põt derogari ſolẽnitatib⁹ inſtrũ ita not. Inn.in.c.j.l fi. de fide inſtru.fo.105.in nu.9.vbi hñ dicit.idẽ ⁊ vbi conſuetudo eſt.

Conſuetudo q̃ dat alicui pbẽdã vr̃ ſibi dare lniam poſſidẽdi ita no. Jo.an.in.c.fi.de conſue.in nouella Bal.

Conſuetudine oritur ius petendi confirmationem ⁊ infirmationem ita no. Inn.in.c.abbate de ver.ſigni.fo.216.in nu.1.⁊ vide.ſ.in verbo titulus in.ij.q.

Cõſuetudo dat iuriſditionẽ etiã ſpiritualem ita no. Inno.in.c.nouit de iudi.fo.75.in nu.6.ergo illud quod facit iudex ſecularis ꝯ clericos ſi ꝯſuetudo erat valet: qꝛ cõſuetudo dat etiã iuriſditionẽ ſpirituałẽ. Adde ꝙ ipſe idem no.in.c.j.de apoſta. Et ſic ꝯſuetudo equiparaƚ priuilegio ſcđm eũ ibidẽ ⁊ ꝙ ꝯſuetudo det iuriſditionem tẽporałẽ ⁊ ordinariã vide.l.j.⁊ qđ ibi no.ff.de emancip.libe. Bal.

Conſuetudo transfert poſſeſſionẽ ipſo iure ſine apprehẽſione ita no. Inn.⁊ Hoſtiẽ.in.c.j.de conſuetu.ergo ſi papa vel imperator vult propter inueſtiturã baculi vel bireti nõ dabitur alia poſſeſſio.ſed ſolũ ſnĩa ingrediẽdi poſſeſſionẽ ſm eos quod no.qꝛ non eſt alibi. Bal. Alibi.ſ.in recollec.in.l.ratihabitio de pig.act.

Conſuetudo vniuerſitatis afficit etiam ſingulares perſonas ita not. Inno.in fi.de conſue.fo.15.

Cõſuetudo romane curie eſt ꝙ nõ ꝯfirmat aliquẽ electũ niſi ſint preſentes duo de electoribus ita no.inno.in.c.ij.de elec.fo.18.

Conſuetudo extenditur ⁊ priuilegium ſed non preſcrip.ita not. Inn. ⁊ Hoſtien.in.c.fi.de officio archi.quia facilius extenditur ius q̃ factum facit.ff.de iti.actuq; priua.l.j.⁊.ff.de bono.poſſeſ.l.ſed cum patrono in ratione ſui.

Commodans ⁊ commodatarius vide.ſ.in verbo conducens.in.j.q. vbi habes ꝙ cõmodatarius cui equus fuit ꝯmodatus ad bellum non tenetur commodatarius ſi moritur niſi ex pacto.

Conſilium debet requiri ante factum ⁊ nõ ſolũ in facto ſȝ etiã in medio ita no. Inn.in.c.cum in veteri de elec.fo.32.in nu.2.vide omnino ſ.in verbo modus in.ij.q.per totum.

Cõſiliarij de neceſſitate ſunt vocãdi ita no. Inn.in.c.nec epiſcopi de tempore ordi.fo.40.vide.ſ.in verbo ſolẽnitas in.j.q.

Cõſiliũ a remotis vr̃ parua cã qꝛ non ordinaƚ pprie ad cauſam.arg. ff.loca.l.qui domũ ita no.inno.in.c.quod verum de priuile.

Conſenſus plurium ſufficit in actibus collegij ſimul non ſeorſum q̃n pertinet ad vtilitatem vel neceſſitatem collegij ſecus ſi ad vtilitatẽ ſingulorꝫ vt diuiſio redditũum ita no.inn.in.c.cum oẽs de cõſtit. fo.3.in nu.2.qꝛ ꝙ collegio nõ qđ aliquibus expedit maior pars facere dȝ.vt.ff.pro ſocio.l.actione.§.labeo.⁊ arg.ff.de ſolu.l.conſtitutus.vel potes ſic dicere q̃n aliquid competit pluribus vel cõpetit collegialiter aut ſingulr̃ aut dubitatur an competat vniuerſaliter vel particulariter.primo caſu requiritur ꝯſenſus in forma collegij que forma collegij nõ ſeruatur regulariter niſi interueniat maior pars ipſius vt.l.qđ maior.ff.ad munici.⁊.l nouationum forma.C. de decur.⁊.C.de leg.l.fi.li.⁊.ſcđo caſu vide in.l.fi.C.cõia predio.ꝙ ſufficit diuiſum cõſenſus preſtitus.tertio caſu vide.l.ſicut.ff.de arbitris vbi q̃n cõmittiƚ aliquid pluribus ſimul explicari dȝ ſimul vt equalis ſit forma commiſſionis in hoc tantum caſu vr̃ ſemper intelligi quod fiet maiori parti vt.ff.de inoffi.teſta.l.ſi pars licet non ſint collegiati vt collegium ſunt tantũ collegiati quibus certum eſt factum cõmiſſum ſimul nec poſſet aliquid facere aliis irrequiſitis.vt.l.C.de auto.preſtan. Bald.⁊ vide.ſ.in verbo liberatio.in.j.q.poſt medium.

Conſentire poteſt quis in iudicem non ſuum in omnib⁹ iudicijs ſed nõ in inquiſitione maxime in p̃iudiciũ aliene vel maioris iuriſdictionis.ita not.inno.in.c.ad petitio.de accu.fo.188.in nu.1.tenementi vide.ſ.in verbo ſolennitas in.j.qõne.

Conſenſus eſt quadruplex vnus negligentie vbi minus peccat ꝯſentiens q̃ agẽs niſi forte eſſet nimis craſſa ⁊ ſupina ignorãtia. Alt⁹ dicƚ ꝯſenſus conſilij vbi minus peccat ꝯſentiens q̃ agẽs: ſed magis q̃ p̃mus Alius eſt ꝯſenſus cooperationis vbi puniunƚ equaliter ꝯſentiẽs ⁊ agẽs. Quartus eſt ꝯſenſus autoritatis ſine defenſione vbi plus peccat ꝯſentiẽs q̃ agẽs ⁊ magis puniƚ.ita no. Inno.in rubri.de offi.deleg.fo.47.in nu.1.in glo.ſuper verbo pena. Adde ꝙ no. Jo.an.in.c.1.de penis in cle.⁊ tene mẽti iſta Bal. Et vide ẽt Bar.in.l.q opẽ.ff.de fue.vbi ponit formaliter v̈ba Inn. Bal.⁊ vide etiam in.d.c.j.Bar.⁊ compo.Bal.

Conſentire eſt vnum aliquid eligere ita no. Inno.in.c. cũ in iure de elec.fo.27.nu.1.facit. l. ſi pater.§.fi.de manu.vindi.vide omnino ſ.in verbo differentia.in.iiij.q.

Conſenſus illorum qui poſt erant in poſſeſſione eſt neceſſarius in poſſeſſione iurium querenda ita no. Inno.in.c.cũ veniſſent de in integrum reſti.fo.68.nu.2.

Conſenſus partium non ſufficit ad probandũ dicta teſtium.q̃ dicta non valent ⁊ ideo ſi dicta teſtiũ nõ valent qꝛ non reddũt cãm ⁊c. vel alias nõ valent illa dicta teſtium non poſſunt conſenſu partiũ validari ita no.inn.in.c.cũ cauſam de teſti.fo.101.in nu.1.vide ſ.in verbo citatio.in.xxxj.q.

Conſenſus matrimonialis vbicũq; eſt licet ſit illicitus ꝯtrahitur inſtitia publice honeſtatis ita no. Abb.in.c.ad audientiam de ſpõſalibus quod no.perpetuo Bal.

Confirmatus ſtatim habet ius adminiſtrandi temporalia pleno iure ſine poſſeſſione vel inueſtitura ita no. Inn.⁊ Hoſti.in.c.tranſmiſſam.de elec. fo.22.

Confirmatio fiet verbo ⁊ facto plurib⁹ modis de quibus vide per Hoſtiẽ.ibidem ⁊ ſ.in verbo motus.in.j.q.

Confirmatio non tribuit ius vbi requiriƚ diſpenſatio ⁊ ceſſat poteſtas ⁊ volũtas diſpenſandi ita no.inn.in.c.innotuit de elec.fo.28. vide.ſ.in verbo cognitio.in.j.q.

Cõfirmatio facit valere acta licet electio ſit nulla ita no.inn.in. c.cũ dilecti de elec.fo.26.nu.1.

Confirmatio valet ẽt ſi null⁹ citeƚ: ⁊ iſta confirmatio hȝ vim ſnĩe ita no.inno.in.c. cum olim.de dolo ⁊ contu.fo.02.nu.2.

Confirmatus non agit de bñficio obtinẽdo ſed de obtento ita not. inno.in.c.fi.de eo qui mit.in poſ.cauſa rei ſer.

Confirmatus a papa poteſt cõueniri de ſimonia corã inferiore ſi agitur ꝯtra pſonam ⁊ non contra confirmationem.ita no.inn.in.c. dilecto.de re iudi.fo.118.nu.3.

Cõfirmatio ex ꝯtu peti non põt qꝛ ꝯfirmatio ex ꝯſenſu pẽdet ⁊ nõ reddiƚ in inuitum nec ꝯfirmaƚ inuitus ꝯfirmatio vero quorũdã actuum legitimorꝫ vt electionis tutoris ⁊ ſi.q̃ deſyderant ꝯfirmari peti põt ita no.inn.in.c.ij.de ꝯfirma.vti vel inuti.fo.133.in nu. 1.⁊.2.⁊ ſic no.q̃n ꝯfirmatio tribuat ius ⁊ q̃n nõ ꝯfirmatio vero q̃ nõ eſt debita nõ petiƚ niſi ſupplicãdo ⁊ tũc nõ eſt indulgẽda niſi citato eo qui põt ledi vt.ff.de adop.l.nã ita dinus.de ꝯfirmatione ꝯtus habes ẽt in.l.ſi quos.C.de decur. De cõfirmatione poſſeſſionis vide.C.de carbo.edic.l.j.per Odo.Cy.⁊ Bal.

Confirmatio ſnĩe poteſt peti principaliter ad hoc agẽdo ita no. Inno.in Rub.de confirma.vti vel inuti.fo.132.in nu.2.

Confirmatio facta de excommunicato valet ita no. Inn.poſt collec. de conceſ.preben.

Confirmatio obtẽta in forma cõi lȝ nõ det ius tñ dat cãm preſcribẽdi ita no. Abb.in.c. dudum de decimis qđ eſt no.

Confeſſio iuramẽto firmata reuocari non põt ita no. Inn.in.c.cum dilectus de accu.fo.187.facit.c.inter dilectos de do.vide.ſ.in v̈bo ſententia.in.xviij.q.

Confeſſio vnius latronis valet cõtra alium latronem quo ad p̃ſumptionem inducendaꝫ ita no.inno.in Rubri.de confeſ.fo. 95. ſed falſarius ꝯtra falſarium non recipiƚ.vt ibidẽ Inn. qđ no.⁊ vide ibidem in verbo reus.in.iij.q.in fi. Bal.

Confeſſio in cã ciuili mandatur executioni nõ in criminali ſed expectatur ſnĩa.ita no. Inn.in.c.querenti de offi.deleg.fo.52.in nu.1. de hoc eſt caſus in.l.j.C.de confeſ.ibi cũ ⁊ ſoluere cogantur ⁊c.

Ex confeſſione põt qs dãnari ab ordinario ⁊ delegato.lȝ ad hoc nõ ſit actum ita no.inno.in.c.cum ſuper de confeſ.fo.95.in nume.3.

Pro confeſſione taciturnitas non habetur ita no. Inn.in Rub.extra de poſtu.prelato.fo.16.nu.4.

Confeſſio etiam que non valet in criminali facit preiudicium qꝛ facit indicium ad torturam ita no. Inno.in.c.per inquiſi.de elec. fo.24.nu.2.3.manu.

Confeſſio interlocutoria ⁊ ſnĩa diffinitiua valent etiam in alio iudicio inter eoſdem ita no. Inn.in.c.per inquiſi.de elec.fo.eod.vide ſ.in verbo atteſta.in.j.q.

Confeſſus non põt variare ita no. Inno.in.d.c. per inquiſitionem

maxime

matrimonij q̄ſi fuit ipſa confeſſio iuramēto firmata vt in.c.cum dilecti de accuſa.facit.ff.ad.l.aquil.l.proinde.⁊.C.de pba.auf.et qui ſemel vbi eſt glo.ordinaria ⁊ per bar.in.c.veniens de teſti.bal.vide.ſ.in verbo abſolutio.in.vij.q.⁊.ſ.in verbo liberatio.in.j.q.

Confeſſio meritoria debet eſſe pura ⁊ ſimplex cū oībus circūſtantijs hoc verum niſi ex hoc poſſet magnum periculū imminere vel euenire quia tunc ſufficit ſoli deo ↄfiteri vel in genere ita no.Jnn.in c.omnis in glo.no.non ⁊c.de pe.⁊ remiſ.fo.202.nu.1.

Confeſſio non nocet ad diſſolutionem nexus matrimonij ſed mutue ſeruitutis nocet.ita no.inno.in.c.fi.de rap.fo.196.

Confeſſio poteſt exponi ſed nō perimit niſi pbaretur error vel ignorantia ita no.Jnno.in.c.cum dilectus.fo. 87.de accu.⁊ ibi vide p eum quid hꝫ probare volens ſuum errorem reuocare ⁊ vide.ſ.in verbo inſtrumentum.in.j.q̄ne.ibi licet confeſſio ⁊c.

Confeſſus non dirimit matrimonium ita no.Jnn.in.c.cūm de offi.delega.fo.49.in nume.1.

Confeſſus ſponte debet habere maiorem fauorē ꝙ conuictus ita no.Jnno.in.c.prudentiam de offi.dele.fo.49.in glo.ꝙ ſicut ibi quid ſi non ⁊c.facit ad hoc.ff.de inreiu.l.cum qui ⁊ inſti.de acti.§.item mixta eſt actio Bal.

Confeſſio non pōt interpretari per heredes confitentes ita no.Jnn.in.c.cum dilectus de ſucceſ.abinte.fol.156.idem dico in libello exceptione poſitione ⁊ ſi.qꝛ libellum exceptionē vel poſitionē teſtantis heres nō pōt interpretari vt no.ff.de rei vendi.l.idē pōpo.ſcribit ſi frumentum.§.fi.per Azo.Bal.

Confeſſio ꝙ tertius facit ſup iure meo mihi nō pіndicat ⁊ eā reuocare poſſum ita no.Jnno.in.c.cum ſuper de re iudi.fo.118.nu.1.

Confeſſio interpretaꝛ ↄ confitentem niſi eam declaret exponēdo non perimēdo ita no.Abb.in.c.cum dilectus de accuſa.

Cōfeſſio licet nullis adminiculis ſit ↄiūcta tñ tenet in criminali ſpōte ſtat ⁊ plene pbat ita no.Abb.in.c.ex literis de diuor.

Confeſſioni partium ſtatur vbi dubitatur de proceſſu ita no.Abb.in.c.cum bone de proba.

Colonus ſi vi eiicitur dñs perdit poſſeſſionē ſecus ſi per iudicē eiicitur:qꝛ iudex nunꝙ intēdit preiudicare iuri vel poſſeſſiōi tertie pſone ita no.Jnno.⁊ Hoſt.in.c.qm̄ vt lite nō ↄte.nam poſſeſſio iudicialis plus iuris habere debet vt Hoſtien.ibidem.

Colonus cui ſunt oīa bona obligata ratione obſeruātie ↄctus poteſt in re locata manere ratione pignorū lꝫ locator illā vendiderit ſm Bal.in.l.filiofamilias.§.fi.ff.ſolu.matri.

Contumacia vide.ſ.in verbo procur.in.v.q.vbi habeꝛ quibus tēporibus procura.poſſit eſſe cōtumax ⁊ in quibus cōtu.illoꝝ tēporū nocet.⁊ vide ibi vnū dictū ſingu.vide.ſ.in verbo ſnīam in.xv.q.⁊ infra in verbo reſponſio.in.v.q.

Contumax in iurando de calūnia perdit cauſam ⁊ habetur pro confeſſo.tñ ſi illa inſtātia eſt perempta perit hec pena.⁊ pīnt ↄtu.perempta inſtātia:qꝛ hec pena īponēda venit iudi.offō mercenario ⁊ iō lite mortua nō pōt ex hoc agi vel excipi ſꝫ Jnn.in.c.fi.de iu.calū.fo.82.ar.ff.de iure fiſ.l.eius qui delatorē.Sed vbi extra iudicium imponitur pena priuata poteſt ad id agi ⁊ excipi ſm eum ibidē ⁊ vide.ſ.in verbo citatio.in.viij.q.

Cōtumax tādiu pōt opponere declinatoriā ꝙdiu poſſet ſi cōpareret vñ in cā appellationis nō audiꝛ poſtꝙ incepit diſceptari negociū principale ſm Jnn.in.c.pterea de dila.fo.82.in nu.1.qd eſt no.vide.ſ.in v̄bo crimē in.x.q.ibi nam cōtumacia non infamat ⁊c.

Cōtumax circa teſtes pducēdus nihilominus eſt citādus ad diffinitiuam ita no.Jnn.i.c.noſti.de elec.fo.19.Et ſic no.ꝙ ſemp abſens contumaciter preſumitur in malitia donec veniat Bal.

Contumax eſt ille qui cōparet ⁊ abſolute proteſtaꝛ ꝙ non intendit in iuriſditionē conſentire:⁊ ideo dꝫ iſte loqui conditionaliter.ſ.niſi ⁊ inꝙtum ſit iudex ↄpetens ita no.Jnn.in.c.cumana de elec.fo.31.in nu.4.qd tene mēti ⁊ vide.ſ.in verbo citatio in.x.q.

Contumacibus nō inueniꝛ poſita certa pena ſꝫ tm̄ ↄdēnatis ita no.Jnno.in.c.de cauſis de offi.deleg.fo.48.nu.7.

Contumax comparens iudice ſedente p tribunali an indigeat reſtitutio.in integ.ad appellādū Jnn.hoc tractat in.c.ꝙrelā de pcur.fo.65.nu.2.Sed non firmat ⁊c.Et cōis opinio eſt qd non ſed ipſo iure appeller.qꝛ lex admittit cōpitionē ſuā ⁊ fingit eū non ↄtumacem vt.l.diuus.ff.de in integ.reſtitu.⁊ ita no.gl.in.l.inter minores eo.ti.ſed ſi vult reſtitui ad totā cām oportet ꝙ petat in integ.reſt.qꝛ q ſtatim venit obtemperaſſe vꝛ:⁊ iō dignus eſt reſtitutione.Expedit aūt potius reſtitui quā appellare qꝛ non itur alio.ff.de minori.l.perfectum:⁊ qꝛ non ita cito deſeriꝛ lis reſtitu.ſicut appellationis.⁊ quia poteſt peti reſtitui poſt decem dies.ſed non interponi appellano.Alij dicunt quod veriſſimus contumax qui dixit nolo venire indigeat reſtitu.ad appellanddm non ipſo iure.Sed verus contumax qui inuentus nihil dixit ipſo iure.ſed fictus.ipſo iure appellat.hoc ex qualitate contumacie ſed beneficio ſue comparitionis hoc plus conſequitur quia poteſt reſtitui ad totā cauſam.⁊ ita intelligit do.Azo.vt.ſ.patet Bal.

Cōtumax verus ſicut non audiꝛ appellans ita ⁊ itineris arreptio ei nihil prodeſt ita no.Jnn.in.c.cum olim de dolo ⁊ contu.fo.92.

Contumax ſi qs fuerit in pceſſu nihilominus citari debet ad ſnīam diffinitiuam ita no.inno.in.c.cum olim de teſti.fo.92.nu.3.⁊ idē tꝫ Abb.ibidem Bal.⁊ in.c.ad penam.§.alij de accuſ.⁊ no.p gloſ.in.l.iubemus.C.de iudi.in.gl.ſuper verbo ſpectās.ſecus ad interlocutoriā vt ipſe idem no.in.c.auditis de procur.vñ lꝫ aliquis ſit poſitus in bāno pꝑter ↄtumaciam nō tñ patitur diffinitiuā niſi primo ad eā fuerit citatus caue tñ vt cum pcedis ſcđm ſtatuta ciuitatis vel dñi de hoc diſponētis ea ad vngue obſerues de reſcri.c.cum dilectus Bal.

Contumax in appellatione introducēda ſiue terminus fuerit pfixus a iure ſiue a lege ſiue ab hoīe vel iudice hꝛ pro deſertione appellationis ita no.inn.⁊ Hoſt.in.c.pſonas de appel.⁊ p Hoſt.in.c.ſeq.ꝙ eſt verum niſi fuiſſet impeditus qꝛ ille q hꝫ ↄſeq appellationē in termino aſſignato nō vꝛ deſerere ſi fuit ipeditus ēt p inopiā qꝛ terminus hoīs ſuccedit loco termini iuris:vt.ff.de re iudi.l.iij.§.ſi qms ita dicit loco ipſe idem Jnn.in.c.ex ratione de appel.fo.122.numero.2.quod eſt no.Bal.

Conſtitutio non ligat eum qui dilucide ſuam ignorantiā probat ita no.Jnno.in Rub.de conſti. fo.2.

Conſtitutiones que non faciunt mentionem doli an requirāt ad impoſitionem pene verum dolū vel preſumptū dic vt no.C.vñ vi.l.ſi quis in tantam in.viij.q.⁊ in.l.fi.§.penultimo eo.titu.Aduocati communiter dicunt ꝙ vbi ſtatutum nō requirit niſi verū factum ibi non requiritur dolus Bal.vide de hac materia per do.Bal.ī l.quicunqꝫ.C.de ſeruis fugi.

Conſtitutio iuris naturalis porrigitur ad preterita ita no.Jnnoc.⁊ Hoſtien.in Rub.de conſtitu.

Quodcunqꝫ ligaueris ſuper terram ⁊c.intelligiꝛ ſcilicet per conſtitutiones ⁊ precepta que facit papa non tñ poſſet auferre baptiſma.vt no.Jnn.⁊ Hoſt.in.c.ꝙto de conſuetudine.

Cōſtitutio non ligat ceptū ⁊ non pfectū ſm Hoſt.in.c.ij.de conſtitu.

Conſtitutio que ↄcordat cum iure antiquo trahitur ad preterita ita no.Hoſt.in.c.fi.de conſtitu.⁊ in auſ.de filijs ante dot.inſtru.nat.§.hec conſtitutio inter filios in fi.

Conſtitutio penalis eſt duplex.ſ.ex parte rei tm̄ ⁊ ex parte rei ⁊ actoꝝ ita no.Hoſtien.in.c.qꝛ nonnulli de reſcriptis.

Commēda beneficij debet fieri cū cauſa vocato patrono ⁊ clerico cui commenda facta eſt ſine licentia proprij epiſcopi pōt eā acceptare quia non obligatur commendatarius ad eam tenendā:niſi quantum voluerit:tamē ad mandatum ſui prelati tāꝫ dimittere debet ita no.Jnno.in.c.conſtitutus de appel.fol.123.ergo cōmenda non datur in titulum ſm Jnn.ⁿ.tituli eīn ſunt perpetui.vt no.ff.de acqui.poſ.l.j.§.veteres ⁊ vide qd not.Joan.an.in.c.nemo deinceps de elec.lib.vj.in nouella Bal.

Cōmēdam hītes faciūt interim ceſſare electionem ⁊ hīt adminiſtrationem legitimam ſm Jnn.in.c.conſtitutus extra de accuſa.

Coertio deſignaꝛ p baculū ita no.Jnno.in.c.intelleximus de etate ⁊ qualitate.fo.42.vide ad hoc.c.primum de ſacra vnctione.

Cogitur de hoc vide.ſ.verbo reus.in.vj.q.

Compromiſſum ſoluiꝛ pena ſoluta ita no.Jnn.in.c.ex parte de arbi.fo.73.vide.ſ.in v̄bo electio in.xj.q.⁊.ſ.in verbo renūciās in.vj.q.

Compromitti non poteſt poſt ſnīam ita no.Jnnoc.in.c. expoſita de arbi.quia iam ſopita eſt qd Jnno.

Cōpromitti nō pōt in laicū cā electionis eccleſie ita Jnn.in.c.contingit de arbi.fo.73.vide.ſ.in v̄bo arbiter in.iiij.q.poſt medium.

Cōpromiſſarij electionis nō pꝑrie dicunꝛ cōpromiſſarij ſed magis donatarij ita no.Jnn.in.c.l cauſis de elec.fo.19.nu.4.pma manu.

Compromiſſum qđ fit in iudice ſemper pōt peti reductio qꝛ obtinet inſtar arbitratorū ita no.Hoſt.in.cauſis de offic.delega.

Compromitti poteſt in iudicem delegatum ita no.Abb.in.c.exhibita de rerum permuta.

Cognoſcitur de falſo ſex modis ſcꝫ quattuor ciuiliter agendo excipiendo replicando.⁊ in integ.reſt.petendo ⁊ duobus modis criminaliter.ſ.accuſando ⁊ inquirendo ita no.Jnn.in.c.licet de probatio.fo.96.nume.2.ſed an retractetur ſentētia qualitercūqꝫ ſit pronunciatum eam latam ex falſis pbationibus.⁊ vꝛ quod ſic vt.ff.de falſis.l.ſi quis obrepſerit.in verbo nihil agitur.Alij dicunt contra ſm Jnno.in.d.c.de hoc vide per Cy.in.l.querelam.C.de falſis vnde qui excipit de falſo.non videtur accuſare vt no.ff.de adulterijs l.ij.§.ſi publico quod eſt no.Bal.

Cognitio cauſe ſummarie poteſt per iudicem fieri abſqꝫ pſentia partium ita no.Jnn.in.c.ex parte de accu.fo.185.qꝛ ſummaria cognitio cauſe non requirit preſentiā partis vt ibidē per eūdē ꝙ no.

Cognitio ſummaria ſufficit in confirmatione ita no.Jnno.in.c.cum dilectus extra de elec.fo.26.nume.2.

Cognitio an appellatio ſit recipienda non pertinet ad iudicē a quo per cauſe cognitionem.ſed per euidentiam facti per quā ſi conſtat quod appellatio ſit ipſo iure nulla non ſuperſēdet in exequendo,

Si aūt cōſtat ꝙ nō ſit ipſo iure nulla.tūc ſupſedet qꝛ ſcḋa ſnīa nō ſpectat ad eū vt.ff.de mino.l.pfecti ita no.inno.in.c.paſtoralis de offi.deleg.fo.53.nu.3.Ex p̄terito.i.ex primo geſtis ⁊ ptinet ad eum talis actio.ſed ex acticatis iam nō ex actidādis poſtea cū nō ſit in der.ſʒ aṫ fuit.Vn̄ iſta eſt cāe cognitio de p̄terito aṫ de futuro.bal.

Cognitio hec.an appellatio ſit recipiēda necne eſt primo ⁊ pꝛeambula cognitio.⁊ eo ipſo quod prima facie nō apparet qḋ appellatio peccet in forma vel in materia dʒ admitti que admiſſio nō eſt ſententia interlocutoria nec diffinitiua ⁊ ideo poteſt fieri parte non citata.Sed appellationem eſſe iuſtam vel iniuſtam iſtud eſt diffinitiuū cauſe appellatiōis.⁊ reqrit citatioē partis ⁊ alia ſolēnia ita no.Inn.in.c.paſtoralis de offi.delega.fo.53.nu.4.

Cognoſcitur ſummarie de reſti.in integrum.ita no.inno.in.c.cū veniſſent de in integ.reſti.⁊ in.c.ex literis eo.titu.

Cognitio ſummaria no eſt de ſubſtātialibus executionis mādati ita no.Inn.in.c.ppoſuit de conceſſio.prebe.fo.142.nu.5.

Comitatus vide omnino.ꝫ.in verbo ciuitatis in.iij.q.

Coniurationes nec alia pacta dn̄t fieri p illos ad quos electio pꝛelati pertinet ita no.inno.in Rub.de elec.fo.18.

Collegium vide oīno.ſ.in verbo conuentio in.j.q.

Collegium cardinaliū poteſt reſtituere famā ſicut ⁊ ſenatus papa tn̄ nō reſtituit laicū ita no.Inn.in.c.cū te de re iudi.fo.121.nu.2.vbi vide q ſunt illi q poſſunt reſtituere famā alicui ⁊ q nō.Sed qd de impatore an poſſit in integ.reſtituere famā in terris eccl'ie.⁊ vr̄ ꝙ ſic:qꝛ eſt volūtarie iuriſditiōnis;⁊ qꝛ hoc cōpetit in ſignū vniū dominii:⁊ eſt iuriſditiōis nō circūſcripte nec coartate.Bal.

Collegium vel eius ius remanet ēt in vno ſolo hoīe ita no.Inno.in c.poſtulaſti de iure patronat⁹.fo.170.nu.1.⁊ vide tex.⁊ qḋ ibi no.per glo.in.l.ſicut in ſi.ff.qḋ cuiuſcꝫ vniuer.nomine.Bal.

Collegia que ſunt licita.dicit Ion.qḋ naturalia.i.realia vt ciuitates caſtra ⁊ ville.ſed collegia certarū perſonarū non ſunt licita niſi ſuperior ea ꝯfirmauerit vel niſi ꝯſtet euidēter qḋ p bono ſint facta ita dicit ipſe in.c.dilecta de exceſ.pla.fo.200.in nu.5.Et ſic habes ex predictis que dicantur collegia realia.⁊ que perſonalia.

Collegium ſiue ſocietas eſt plurium corporum vno nomine ei deputato legitima collectio ita no.Inno.in.d.c.dilecta de exceſſi.plat.fo.eo.nu.6.nomen em̄ vnū addit ſingularibus perſonis ſigni.que ex vniuerſo ſumitur vt.l.rerum mixtura.ff.de vſu.ſm Old.Bal.Et adde ꝙ no.ipſe idem Inn.in Rub.de elec.fo.18.vbi parificat iſta conuentus collegium corpus ⁊ vniuerſitas.

Collegium omne ⁊ rector collegij perſonaꝝ ſubeſt generali rectori ciuitatis vel caſtri vbi collegium eſt ita no.Ino.in.d.c.dilectus.de exceſ.prelatorū.fo.200.nu.9.⁊ ſic collegium notariorū ⁊ rector ſiue prior dictorū notariorū ſubeſt prioribus communis peruſij vt C.de iuriſdi.om.iu.l.ſi.⁊ in ſi.⁊ vide.ꝫ.in verbo ciuitas.in.vj.q.

Collegium pōt qs exire quia nec intrare nec manere cogitur cum ſit voluntarium ita no.Ino.in dicto.c.dilectus de exceſ.prelatorum fo.200.nu.4.Ergo ſi quis eſt de collegio notariorū libere poteſt exire illud ⁊ ad aliud intrare.Secus in reali collegio ciuitatis vel caſtri de quo non poteſt quis ſe abdicare ſm Innocē.ibidem.Exeuntes autem de collegio recipiunt partem de rebus percipiēdis inter ſingulos ⁊ eorum ius poſſunt alteri concedere vt.l.teſtatrix.§.1.ff.ſi ſerui vēdi.Itē ſimul non debet quis recipi vel eſſe in duobus collegiis ſm eum ibidem.Item collegium non ſinitur morte aliorum de collegio ſed reſidet in eo qui ſuperuenit.ſecus in ſocietate non collegiata ſecundum eum ibidem in ſocietate vero collegiata non debet concipi ſtipulatio.vel iudicium nomine ſocietatis vel ſociorum niſi impꝛopꝛie loquendo vt in preallegato.c.cum dilectus.fo.eo.quod no.bene Bal.

Collecta qn̄o fiat p ciuitates ⁊ p caſtra ⁊ p villas ſuppoſitas ciuitati eſt tex.cū glo.in aut.qn̄o naturales effi.ſui.§.ſi vero nō ciuis.coll.vij.⁊.ff.de cēſi.l.forma.⁊.l.qui ex meo.ff.ad munici.Io.

Collatio vide.ſ.in vbo ꝯmiſſio in.j.q.⁊.ſ.in verbo ſuſpēſus in.vij.q.

Conferens ordines acquirit iuriſditionem ſupra ordinatum nec eſt ab alio ordinandus niſi primo fiat ſub eo.ita no.Inno.in.c.cū in diſtribuendis de tempori.ordi. fo.40.

Collatio occulta bn̄ficij lʒ ſit ſuſpecta tn̄ bn̄ valet ita noc.abb.in.c.vt noſtrū vt eccle.bene.vide.ꝫ.in verbo beneficiū.in.vij.q.Bald.

Cōgregare exercitum ſtipendiarios ⁊ amicos eſt licitum cuicunꝗ p defenſione ſua ⁊ reꝝ ſuaꝝ.nec hoc dr̄ belli ppterea ppꝛie ſʒ defenſio.itē ⁊ p recuperatione poſſeſſiōis dūmō fiat incōtinenti.⁊ non ſolū laicis ſed ēt clericis ob hanc cām licitū eſt arma mouere.itē ⁊ ꝯtra ſubditos rebelles ⁊ inobediētes armari debēt iura ⁊ hoīes ⁊ licite ſiet eis guerra tā a dn̄is tēporalibus ꝙ a ſpūalibus.manu em̄ militari vtēdū eſt ꝯ rebelles ſubditos.vbi alia remedia nō ſufficiunt ⁊ in tali bello poſſunt capi pſone res eoꝝ.⁊ clerici quorum intereſt pn̄t aſſiſtere fauēdo ꝯ eos.non tn̄ eos occidendo qꝛ eſſent irregulares.Et ſic no.ꝙ q pſtat fauorē ictu lapidū i bello licito in quo alij alios occidūt nō ē homicida nec irregularis ita no.Ion.in.c.olim.de reſti.ſpo.fo.91.nu.8.tn̄ modum excedēs pōt effici irregularis.vt ibidem no.per Io no.in ſi.Bal.

Copula vide.ꝫ.in verbo clauſula in penul.q.

Copula carnalis vide.ſ.in verbo teſtis.in.lxxv.qō.⁊.ꝫ.in verbo allegans in.v.q.

Commiſſio pōt reuocari re integra non ceſſio vel collatio ptātis eligendi.ita no.Hoſti.in.c.cum cauſa de elec.

Commiſſio diſpēſationis dʒ fieri perſonis ſublimibus ⁊ litteratis ita no.Iono.in.c.dudū extra de elec.fo.31.nu.6.

Commiſſio ſimplr̄ facta vr̄ facta ſuper toto ita no.inno.in.c.ſup qōnum de offi.deleg.fo.52.nu.6.

Cōminatio vide.ꝫ.in verbo appellatio in.xliij.q.

Concedēs priuilegiū pōt illud interpꝛetari ēt partib⁹ nō citatis ita no.inno.in.c.olim de vb.ſig.fo.215.in nu.1.qḋ eſt no.ſm eū.tu vide glo.in.l.ab executore.C.de appel.§ non eſt alibi.Bal.

Conceſſio dignitatis preſumitur realis.ſecus ſi perſone ſingulari ita no.Ion.in.c.cum veniſſent de inſti.fo.141.nu.3.

Concedens qs aliquam rem ſimpliciter vr̄ ſolum cōcedere illud ius ꝙ hʒ ita no.abb.in.c.paſtoralis de don.nā ꝯceſſio intelligitur fundari ſup eo ſup quo pōt de iure fundari vt.ff.de ꝯbē.empt.l.q tabernas.C.de leg.l.vxor patrui ff.de vſufru.leg.l.ſtichus abb.Sed qd ſi duo habent ius.⁊ vnus donat ⁊ alter ꝯſentit.rōdeo ſi donat eccl'ie ſtatim ius vtriuſcꝫ eſt trāſlatū qꝛ dn̄ium in eccl'iam trāſfert ſola nuda volūtate.vt.C.de ſac.ſan.eccl.l.ſi.⁊ eſt caſus in.d.c.paſtoralis.Si aūt donat alteri.Aut eſt facta traditio.⁊ idē vt.l.ii.C.ſi aduer.dona.Aut nō eſt facta traditio.⁊ tūc non officit ꝯſenſus qꝛ ꝯſentiēs non obligat.vt.ff.de reg.iu.l.aliud eſt vēdere.Et tō leui⁹ eſt ꝯſentire ꝙ ꝯhere vt.ff.de manumiſ.vindi.l.ſi pē.§.ſi.vide.l.gaſius.ff.de pig.act.vbi eſt tex.⁊ gl.p deciſione huius aḋnis ſed quid ſi tu teſtaris de re mea.⁊ ego tibi ꝯſentio.an mihi p̄iudico.⁊ vr̄ ꝙ ſic vt.ff.de leg.j.l.ſi fundum p fideicōmiſſum.Sʒ illa lex nihil facit qꝛ ibi ille ꝯſenſus pſtabat hr̄di.nō teſtatori.Sed alia lege rē retiī de hoc dici:vt.ff.q.mo.pig.vel hypo.ſolui.l.ſicut.§.vēdic.Sed in ꝯtrium vr̄ certū eſt ꝙ heres adeūdo vr̄ ꝯſentire diſpōni teſtōris.⁊ tn̄ ſi teſtator legat rē heredis non trāſit dn̄ium vt no.ff.de ſerui.l.pap.Nos ab.o.§.vēditionis.qꝛ ibi loquit in liberatione que facilius ſiet nudo ꝯſenſu.vt.l.ſi tibi.§.de pignore.ff.de pact.Sed dominium non perdit nuda animi cognitione.vt.ff.de pollicita.l.ſi quis rem in prin.Si tn̄ legatarius poſſideret tūc ꝯſentiēs repelleret exceptiōe doli ſimile.ff.de teſta.l.militis codicillis.§.veteran⁹ ⁊.ff.de dona.l.ſi tibi dederim.⁊ tene mēti iſta perpetuo.

Cōuerſus an habeat canonē ſi incedit in habitu.⁊ deſtinatione animi vult eſſe cleric⁹ gl.ꝙ ſic in.c.ij.de inſtitu.Itē an dicat religioſa perſona ⁊ an gaudeat priuilegio fori.d.Pe.ibi ꝙ ſic in lectura ſua.

Conſciētia excuſat iudicē qui non admittit appellationē.non tn̄ debet eam ſequi in exequēdo interim ita no.inno.in.c.paſtoralis.de offi.delega.fo.53.nume.5.

Conſcientia titubās non inducit malā fidē qꝛ mala fides nō cadit niſi ſuper certa ſcientia ita no.inno.in.c.ſi.de preſcrip.fo.117.vide.ꝫ.in verbo aduocatus in.iij.q.

Contractus lʒ nō debeat fieri cū excōicatis de p̄cepto apoſtoli tamen ipſe nō phibet ꝯtractum de facto ſeruari qꝛ nō hʒ ppetuā cām phibitionis.ſed temporalē durāte excōicatione ergo ſi de facto cōtrahitur cum ipſis ſeruari dʒ contractus ita no.Inno.in.c.ſi vere de ſen.excō.fo.210.in nu.1.vide.ꝫ.in verbo citatio in.xxviij.q.ubi ſʒ in contractibus bonefidei ꝛc.

Cōtractus excōicati valet ex ꝯſenſu ptiū ēt ſi ſit p ſniam excōicat⁹ ita no.inno.in.c.auditis de excep.dēs in.c.pia.fo.173.in nu.4.

Contractus tenet dummodo forma ſeruetur ita noc.Inn.l.c.grauis de depoſito.folio.150.adde ꝙ in vendi.predi.pupillorū tria ſunt de forma ipſius contractus ſcilicet tutorum autoritas.cauſe examinatio.⁊ decretum.vt.C.ſi propter publicam penſi.l.ſin.⁊.C.de predus mino.l.ob es ⁊.l.ſi quidem ⁊.ff.de tranſactio.l.cum hi.§.ſi pretor.⁊ ſi aliquod iſtorum deficit non valet:quia non rite factum vt dicta.l.cum hi.§.ſi pretor.requiritur ⁊ quartum.vt ꝙ ſiat ſubhaſtatio vt.ff.de mino.l.⁊ ſi ſine ſicut in eccleſia.vt.C.de ſacro ſan.eccleſijs autentica hoc ius porrectum:ſed illa autentica loquitur quando venditur propter debitum ſatiſfaciendum.ſed vbi propter vtilitatem eccleſie non inuenitur de ſubhaſtatione nec etiam ſcḋm canones hoc requirit.ita no.ipſe Inno.in capitulo dudum de rebus eccleſie non alie.folio.149.quando autem iudex vēdit q debet ſeruare iuris ſolennitatem in vendēdo requiritur ſubhaſtatio.vt.C.de fide inſtrumentorum ⁊ iure haſte fiſcalis.l.pꝛia libro x.vide gloſſam in.l.auctor.ff.rem ratam haberi.⁊ Bal.in.l.pe.de rebus eorum.Notandum eſt tamen quod vbi reperitur decretū appoſitum ibi preſumitur cauſa ⁊ ſubhaſtatio vt noc.ſpecu.in titulo de emp.⁊ vendi.§.nunc dicendum verſiculo ⁊ breuiter.nō tamen preſumitur autoritas interpoſita:vt.ff.de publiciana.l.quecunꝗ.§.ſi.⁊ doic vt ibi.Itē no.eſt ꝙ decretū.nūꝗ trāſit in rē iudicatā qꝛ ſemper poteſt pbari contrariū vt.ff.de rei vēdi.l.fundum.Itē ⁊ quedā alia ſunt que nō ſunt de forma.ſed circa formā ꝗ congruunt

grauunt offi.ind.de quibus oĩno mãdat inquiri.vt.l.magis puto.§.nõ poſſunt.ff.de reb.eo.ꝛ tñ omiſſa nõ vitiãt venditionẽ ſed beneficiũ reſtitutionis afferũt.vt.ff.de mi.l.tutor.cũ ſi. Sic dicimus in electionibus ꝓlatorũ.vbi ſi ſit ac ꝫ formã electio eſt nulla ipſo iure.vt in.c.qi propter.de elect.lꝫ poſſit ꝑ exceptionis obſtaculũ impugnari.vt in.c.qđ ſicut.de elec.ꝛ in.c.bone.el.ij.de poſtu.ſicut in ꝓceſſu iudicij dicimus ꝙ q̃dã ſunt de ſubſtãtia vt li.cõte.q̃ omiſſa vitiat ꝓceſſum ipſo iure.vt in ti.vt li.nõ cõte.quaſi ꝑ totũ.q̃dã circa ſubſtãtiã non tñ ſubſtãtialia vt libelli oblatio iuramẽti pſtatio.ꝛ alia q̃ omiſſa ꝓceſſum iudicij nõ annullãt.vt.C.de li.cõt.aut.offerat.ꝛ.C.de iu.cal.l.ij.§.ſed qi veremur.ꝙ tene menti Bal. Sed nũqnid immunitas eccleſie trãſit ad emptorẽ vt non ſoluat collectã vel gabellã ſicut nõ ſoluit eccleſia.vt no.ff.ad mu.l.incola.rñdeo nõ.vt.ff.de pub.l.licitatio.in ſi.ſm do.Tho.de form.ag.vide.ſ.in ver.teſtis.in.xliij.q.ꝛ.ſ.in ver.ſnia in.ij.q.vbi habes ꝙ qñ petitur annullari ʒctus officiũ iud.imploraſ ꝛ vide.ꝫ.in ver.conditio in.iij.q.vbi omnino vide ꝛ tene menti.

Contractus nota ꝙ ex contractu eccleſie tranſit in eam dominiũ ſine traditione.vt.C.de ſac.ſan.eccle.l.ſi.ꝛ per Bar.in.l.ex hac ſcriptura.in prin.ff.de do.vide.ꝫ.in ver.cõcedens.in.iij.q.ibi ſed quid ſi duo habent ius ꝛc.in.xxvj.q.

Copia vide.ſ.in ver.teſtis.in.xliij.q.ꝛ.ꝫ.in ver.citatio.

Comparitio dñi neceſſaria in iudicio nunq̃ reuocat imo affirmat man.procu.ſed volũtaria ante lit.cõte.reuocat ſed poſt lit.cõteſt. aut eſt cõtra dicta ꝛ non ſiet reuocatio:aut dñs eſt admiſſus.ꝛ tũc videſ man.reuocaſſe.ita not.Inno.in.c.petitio.de ꝓcu.ſo.66.niſi in procu.ſit rem ſuã.vt.ff.de procur.l.ſi actor malit.ꝛ niſi ꝓteſtet ſe nolle reuocare ꝛ niſi accedat ꝓcuratori aſſiſtẽdi nõ ſuccedat inſtãtiam in ſe transferendo.vt.ff.de procu.l.paulus.ꝛ.l.in cauſe.§.ſi.ꝛ inſti.de ſatiſd.§.ſi vero aliquis quod no.perpetuo Bald.

Cõpenſatio nõ admittiſ in delictis quo ad penas corporales ꝛ ſpũales ꝛ fiſco applicãdas.ita no.Inn.in.c.ſicut.in vlt.q.de iureiu.ſo.tit.nu 7.Et qñ ſit cõpenſatio in delictis vide Inno.in.c.intelleximus.de adul.ſo.196.nu.5.ꝛ vide oĩno.ſ.in ver.reus.in.j.q.in ſi.

Conuẽtus per ſe etiã ſine autoritate prelati ſui facit ſyndicũ vbi habet bona diſtincta a prelato qi habet propriã adminiſtrationẽ.ita not.Inno.in.c.edoceri.de reſcri.idẽ ſi prelatus vacat:qꝛ tunc conuentus ſolus facit ſyndicũ vt ipſe idẽ Inno.not in.c.cũ dilectus.extra de conſue.ſo.5.nu.2.quod no.Bal.

Conuentio vide omnino.ſ.in ver.reconuentio.in.ij.q.

Cumulare vide omnino.ſ.in ver.reſtitutio in integ.in.ij.q.

Curia domini pape eſt commune forum quia ibi roma vbi curia.ita no.Inno.in.c.expoſuit.de vſu.ſo.83.nu.3.

Curie dñi pape accedentes an poſſint ibi conueniri:ꝛ de beneficio reuocãdi domum.vide Inno.in.c.licet.extra de ſo.cõpe.ſo.78.nu.1.

Curia romana ſeruat ſuas ferias litigantiũ ꝛ quilibet iudex ſeruare debet ferias ſui fori qi ferie ordinẽ proceſſus ſapiunt tꝑs enim de ordine videtur.ita no.Inno.in.c.conqueſtus.de fer.ſo.83.nu.6.

Cura animarũ qualiter probeſ ꝛ qualiter debeat ſieri poſ.vide Inno.in.c.dudum.de elec.ſo.21.in nu.2.ꝛ vide.ſ.in ver.forum.in.j.q.

Cura animarum quot modis dicatur.vide Inno.ꝛ Hoſt.in.c.cum ſatis.de offi.archi.ꝛ vide.ſ.in ver.plebs in.q.

Cura animarũ ẽ cura iuriſdi.non ordinis ꝛ ideo aliud eſt poteſtas aliud eſt cura animarũ.ita no.Hoſti.in.d.c.cũ ſatis.de offi.arch.

Cura animarum qualiter accipiatur.vide per Inno.in.c.de multa.de preben.ſo.139.in prin.

Curator vide.ſ.in ver.rex.in.ij.q.ꝛc.

Curator poteſt dari in teſtamẽto de iure canonico ſicut tutor.ita no. Jo.an.in.c.vlti.de iudi.lib.vj.in nouel.

DAmnatus quis de maleficio cõmiſſo ſi ſentẽtia ex qua eſt dãnatus requirit cõfirmationem alterius iudicis debet interim ipſe dãnatus retineri in carceribus ipſius iudicis qui eũ condẽnauit:ꝛ non debet ad alium remitti.ita no.Inno.in.c.vt fame.de ſenten.excom.ſo.210.in nu.3.

Damnum vide.ſ.in ver.ſocius.in.iij.q.ꝛ.ꝫ.in ver.ciuitas.in.v.q.

Debitor debitores eccleſie nõ debẽt ſoluere ꝓlato nõ legitimo ſed debitores ꝓlati ſic.ita no.Inno.in.c.in lrĩs.de reſti.ſpo.fol.88.nu.3.

Debitum non compenſatur cum fructibus niſi fructus ſint conſumpti.ꝛ tũc oĩno proprie dicitur ſieri cõpenſatio cum pretio fructuũ ꝛ debet pretiũ q̃titas eſſe liquida.ita not.Inno.in.c.ad noſtrã.de iureiu.fol.110.vbi oĩno vide Inno.vide do.Bal.in.l.diuortio.§.ob donationes.ff.ſol.mat.ꝛ vide.ſ.in ver.fructus.in.iij.q.

Debitor heretici non tenetur ei ſoluere.ita no.Inno.in.c.ſi.de here.ſo.193.vide.ſ.in ver.ſoluere.in.j.q.ꝛ vide omnino.ſ.in ver.ſilentiũ in.j.q.circa principium.

Declaratio vide.ſ.in ver.libellus.in.iij.q.circa mediũ ibi:nã qui declarat libellum ꝛc.ꝛ.ꝫ.in ver.citatio.in.xxij.q.

Decretum ſm poteſt interponi in reali.ita no.Inno.in.c.dilecto.de ver.ſig.ſo.217.in nu.1.ꝛ intellige poſitiuum ſilentij ꝛ non ad iudicatiuum dominij quia agens eſſet ſibi cõtrarius vt no.ff.de dam.infec.l.ſi ſinita.§.iulianus.per gloſ.ꝛ Dy.ꝛ Bal.

Decretum ſecundũ non eſt actori neceſſariũ in reali tñ poteſt interponi.ita no.Inno.ꝛ Hoſti.in.c.quoniã.vt lit.non conteſt.hoc eſt verũ in iuribus.ſecus in rebus corporalibus:qi trãſlata poſſeſſione reus non eſt amplius reus.vt ff.de no.ope.nun.l.prius.ꝛ no.in l.ſi ſinita.§.iulia.de dã.infec.Sed in corporalibus non cadit adeo plena poſſeſſio ꝛ ideo etiam poſſeſſor agit.vt not.C.de vſufruct.l.corruptionem.quod no.Bal.

Decretũ non ligat ignorantẽ tamẽ preſumitur ꝙ quis ſciat publicũ bannũ.ita not.Inno.ꝛ Hoſti.in.c.j.de poſtu.prela.vide.ſ.in ver.electio.in.vj.q.ꝛ vide omnino.ſ.in ver.differentia.in.iiij.q.

Decretum ſecundum quid prodeſt in beneficijs.vide per Inno.in.c.cum contingat.de do.ꝛ contu.

Decretũ idem eſt ꝙ iuſſus prout in iudice reſidet.Sed prout reſidet in executore idẽ eſt ꝙ actualis miſſio.ita not.Inno.in.c.j.de eo q mit.in poſ.cau.rei ſer.ſol.96.in nu.6.vnde decretũ de mittẽdo ſequuta actuali miſſione cã cuſtodie dr primũ.Si cã ſatiſfactionis dr ſecundũ ante vero actualẽ miſſionẽ nõ dicitur reale:ſed verbale decretũ nec cõſtituit ius in re.vt.l.non eſt mirũ.§.ſciendũ.ff.de pigno.act.vnde tres ſunt actus pronũciatio de mittẽdo cõmiſſio de mittẽdo ꝛ executio cõmiſſionis.primus delegaſ vt ex primo decreto non ex ſecũdo.Secũda vero non delegaſ.vt in.l.iubere cauere.ff.de iuriſ.om.iud.tertia delegaſ cum iuriſd.ſed nuncio cõmittiſ.vt.ff.vt in poſ.leg.l.is cui.§.miſſus.ꝛ idẽ dicit Inno.ꝙ iudex qui mittit poteſt adijcere ꝓceptũ.puta ſic ꝓcipimus reo vt admittat ſecũ iſtum cauſa rei ſeruãde vel cauſa cuſtodie:vel ſi ꝓcipimus reo vt det poſſeſſionẽ tali ſm Inno.ibidẽ nec iſta dicetur ſentẽtia diffinitiua:qi non agitur ad hoc principaliter.facit ad hoc.d.l.ſi prius.ꝛ tene iſta menti quia ſunt not.Bald.

Decretũ de primo ꝛ ſecũdo decreto.vide plene per Bar.in.l.ſi prius.de no.ope.nun.ꝛ vide.ſ.in ver.ſententia.in vlti.q.

Decretũ an miſſus ex perſonali in poſſeſſionẽ ex primo decreto poſſideat ꝛ qđ in hypothecaria.vide per Bar.in.l.poſſideri.§.ſi.de acqui.poſ.ꝛ in ſpe.in ti.de cõtu.§.ſequiſ.ver.ſed pone ꝙ cõuenit ꝛc.

Decime an poſſint concedi in feudũ.vide per Inno.in.c.cũ apoſtolica.de his que ſiunt a prela.

Decime quõ probaſ q iure diuino debeanſ.vide ꝑ Inno.in.c.ſin.de ſepul.ſo.158.nu.4.Adde ꝙ no.ff.de peti.her.l.ſi a dño vel a patre.§.ſin.in gloſ.vbi diciſ ꝙ decime ꝑſonales intelliguntſ deductis expẽ.ſecus in decimis realibus fructus.enim negociationis vel operarũ non dicunſ niſi dedu.expen.ꝛ pretio.vt.C.de colla.l.illud.ſed fructus ex terra dicunſ quicqđ ex terra naſciſ ꝛ in naturali ſignificatione in decimis.Itẽ in colono.vt.ff.pro ſo.l.cum duobus.§.ſi in colunda regulariter ſecus.vt.ff.de vſufru.leg.l.fundi trebatiani.de hoc vide per Jac.de are.in.l.fructus.ff.ſol.mat.ꝛ per Inno.in.c.paſtoralis.de deci.ſol.159.eſt igitur differentia inter fructus operarum ꝛ terre.que omnia perpetuo no.Bal.

Delegatus an habeat exercitiũ iuriſdictionis a tempore date delegationis vel a tempore preſentationis ſibi facte de litera.vide ꝙ no.per Inno.in.c.conquerẽte.de reſti.ſpo.ſo.88.ꝛ vide.ꝫ.in ver.cauſa.in.xvj.q.ꝛ.ꝫ.in ver.citatio.xxvj.q.

Delegatus nõ poteſt implorare brachiũ ſeculare.ita no.in.c.j.de offi.archi.ꝛ vide quod no.in.c.j.de preben.in cle.

Delegatus a principe ſi illam cauſam alteri delegat non poteſt illam cauſam ad ſe reaſſumere ſi velit.ita no.Inno.in.c.ſuper queſtionum.de offi.deleg.ſo.52.nu.1.

Delegatus cõpetens ſi ſibi aſſociauit iudicẽ incõpetentem non valet proceſſus qi procedendo cũ adiuncto non ſeruat formã cõmiſſionis.Secus in pluribus ordinarijs.ita no.Inno.in.d.c.ſuper queſtionum.ff.de offi.dele.ſo.53.nu.6.vide eo.ti.in.c.ſuper abbatia.

Delegatus cui cõmiſſa eſt cauſa vniuerſitatis poteſt cogere vniuerſitatẽ ad conſtituendũ procuratorẽ.ita not.Inno.in.c.romana.de ſen.excom.ſo.115.nu.3.ꝛ per Jac.de are.in.l.ergo.de fideicom.li.Bal.vide.ꝫ.in ver.citatio.xxiij.q.

Delegatio an poſſit probari per teſtes ꝛ an priuilegiũ.vide Inno.in c.cũ olim.de pri.ſo.203.nu.5.ꝛ vide gloſ.in.l.j.de man.prin.Bald.

Delegatus non poteſt transferre in aliam perſonã cõmiſſionem ſibi factam.Si cõmiſſio eſt perſonalis ſecus ſi realis eſt.ita no.Inno.in.c.dilectus.de penis.

Delegatus ſi cõmittitur ſibi inquiſitio tũc debet inquirere de fama.Si aũt ſibi iubeſ non dꝫ inquirere.ita not.Inno.in.c.ex parte.de accu.fol.184.Sed ordinarius inquirit de crimine etiã non facta prius inquiſitione de fama.Secus in delegato vt ibidẽ per Innoc.

Domeſticã autem de plano ꝛ ſine citatione partis debet ꝓmittere ordinarius.vt.C.de offi.recto.prouin.l.iuſtiſſimos.Bal.

Delegatus nõ poteſt vti delegatione.niſi primo ea probata.ꝛ ſi de facto ante aliquid facit non valet quod factum eſt.ita not.Inno.in c.cum venerabilis.de cenſi.ſo.171.

Delegatus ab archiepo vel patriarcha poteſt detrahere vltra duas

dicē.ita no. Inno.in.c.nonnulli.de reſcri.fo.11.nu.4.⁊ omnino vide.ſ.in ver.modus.in.ij.q.quaſi per totum.

Delegatus pape non poteſt mittere in poſſeſſionē laicorum.ita not. Inno.in.c.ſignificaſti.de offi.dele.fo.48.nu.4.

Delegatus non poteſt exequi tranſactionem partium:qꝛ non fuit datus ad hoc.ita not. Inno.in.c.ſi quando.de offi.deleg.fo.48.⁊.ff. de pac.l.tale pactum.Bal.

Delegatus qui in totū ſubdelegat nihilominus poteſt reuocare re tamen integra.ita no. Inno.in.c.in literis.de offi.deleg.fo.48.

Delegati ſi ſunt plures ⁊ vnus abeſt lꝫ iſte ſit abſens doloſe.alij nihilominus poſſunt facere ſine illo.ita no. Inno.in.c.cauſam.de offi. deleg.fo.49.nu.2.

Delegato non ſufficit veritas delegationis ſibi facte ſine ſcientia ad hoc vt poſſit vti iuriſditione.ita no. Inno.in.c.prudentiā.de offi. dele.fo.50.in nu.8.ſed loquitur de veritate cōditionis ⁊ cōmiſſionis Bal.contrarium ipſe videtur no.in.c.ex literis.de reſcrip.

Delegatus eoipſo ꝙ delegationē ſuſcipit delegans ſuam iuriſd.diminuit.ita no. Inno.in.c.ſuper queſtionum.de offi.dele.fo.53.nu.9.

Delegatus cui commiſſa eſt poteſtas excōicandi non poteſt excōicare ex delegatione ſibi facta.ſecus in articulo.ita not.in.c.cū olim. in fi.de offi.delega.fo.55.nu.4.

Delegatus ad aliquā cauſam licet recipiat cōpromiſſum in a eum factum non tamen propter hoc derogatur iuriſd.ibi ante attribute.ita no. Inno.in.c.innotuit.de arbi.fo.74.nu.4.

Delegationes ⁊ ſubdelegationes probanꝰ per literas delegātis ſigillatas.ita no. Inno.in.c.qm̄ contra.extra de proba.fo.97.in nu.2.

Delegatus tuetꝰ poſſeſſionē quā ipſe dedit vſqꝫ ad annū.ita no. Inn. in.c.ex parte.de teſti.fo.98.in nu.3.dic vt in.c.querēti.de offi.dele.

Delegato aut ei cōmittitꝰ inquiſitio:⁊ tunc dꝫ inquirere de fama aut iubetur ⁊ tunc non.Uide per Innoc.in.c.ex parte.⁊ in.c.cū oporteat.de accu.fo.187.nu.3.⁊ vide.ſ.hoc eodem ver.in.viij.q.

Deducens in libello aliqua tenetur probare ſubſtantialia ⁊ cauſas ſine quibus libellus non eſſet recepturus non alia que nō ſunt de natura petitionis.nec habēt ea qualificare licet ea natura ſit rata vt.l.habebat.de inſti.⁊ no. Inno.in.c.ex parte.de pri.fo.203.nu.1. dic vt in.l.edita.C.de eden.

Degradatus vide plene in.c.degradatio.de pe.lib.vi.

Defunctus licet non ſit conqueſtus tñ actio datur heredi ad 3ctum vſurariū reſcindendū.ita no. Abb.in.c.ad noſtrā.de act.⁊ ven.

Defectus alterius nemo ſupplet niſi in caſibus a iure expꝛſſis.ita no. Inno.in.c.quia diuerſitatē.de conceſ.pben.fo.143.nu.4.poſt primam manum.

Defenſio non ſolū permittitꝰ cuicūqꝫ ex ſuis ſed etiā extraneis pmiſſum eſt defendere nō excedēdo modū.Nā licitū eſt iuuare cuicūqꝫ ius habentē ad defenſionē pſone ⁊ rerū ⁊ ad recuperationē qñ lex pmittit.ita no. Inn.in.c.ſi vero.de ſen.excō.fo.208.nu.2.In 3rium facit ꝙ no ff.de vi ⁊ vi ar.in.l.cū fundū.ſm Jo.⁊ ſic no.ex hdictis ꝙ proiicientes lapides ad ſedationē rixarū non puniunꝰ Bal.vide.ſ.in ver.abſolutio.in.vij.q.⁊.ſ.in ver.ſta.in.iij.q.

Delictum vide.ſ.in ver.forenſis.in.j.q.vbi plene.

Delictū adminiſtratoris interdū habet aliquā iuris formā 3hendo de tributo pcuratoris litigādo.vt.l.polla.C.de his qui.vt iudig. impetrādo.vt.l.iiij.§.ſi procu.ff.qd quiſ.iur.autorādo.vt.l.ſi dolo. ff.ſi quis omiſ.cau.teſt.interdū non habet aliquā iuris formā.Et hoc dupliciter.ſ.cōmittēdo.vt.l.meminerint.C.vnde vi.aut omittendo.vt.d.§.ſi procu.illud vero ꝙ non punitur diſs criminaliter pro delicto adminiſtratoris.vt eſt tex.no.in.d.l.polla.ibi de calūnia tua ⁊c.ita no. Inno.in.c.tue.vt li.nō cōteſt.fo.80.⁊ perpetuo tene iſta fixa cordi Bal.⁊ vide.ſ.in ver.punitur.in.iij.q.

Delinquētibus plu.pariter vnuſqſqꝫ principaliter tenetꝰ vt principalis de facto ſuo ſi factū per ſe pōt diſſeri.ita not. Inno.in.c.ſicut. de homi.fo.194.nu.3.⁊ nō tenetꝰ de ope.qꝛ non vꝫ ad hoc acceſſiſſe vt opem ferret ſed vt eſſet principalis ſecus in ciuilibꝰ:qꝛ duo rei nō videnꝰ inuicē fideiubere niſi pbetꝰ diſtincte ⁊ clare ꝙ p ſe pſtiterit aliū auxiliū ⁊ p ſe vulnerauerit ⁊ damnū dederit nō eñ eo ꝙ inſultū fecit ideo auxiliū dediſſe videatꝰ qꝛ inſultus cū primo vulnere cōfunditꝰ.vt.C.de accu.l.q de crimine.⁊ dic vt.l.q ſeruo.in ſi. ff.de fur.per Bart.Adde etiā ꝙ qñ aliqs accuſatꝰ de auxilio pſtito dꝫ exprimi ad qd pſtitit auxiliū ⁊ cui vt certi hoīs factū arguatur.vt.l.licet.§.ſi.ff.nau.cau.ſta.qꝛ auxiliū ad hoc de quo agitꝰ preſtitū eſſe dꝫ non ad aliud.vt.l.ij.§.j.ff.vi bo.rap.⁊ vide omnino ꝙ not.in cle.j.de penis.in gloſ.ordi.quam tene menti.

Demonſtratio vide.ſ.in ver.teſtis.in.xlj.q.ibi falſa demonſtratio ⁊c.

Denegans ſoluere cenſum licet appellet poteſt excōmunicari.ita no. Inno.in.c.ſignificauit.de cenſi.fo.171.nu.3.

Deuolutio poteſtatis quomodo fit ad ſuperiorē.vide Inno.⁊ Hoſt. in.c.vlti.de elec.

Depoſitio vide omnino.ſ.in ver.citatio.in.xl.q.vide.ſ.in ver.teſtis. in.xliiij.q.in fi.

Depoſitio quid noceat monachis.vide per Inno.in.c.dilectus filius. de ſimo.vide.ſ.in ver.teſtis.in.lvij.q.⁊.ſ.in ver.ſpiritualia.in.j.q. ⁊.ſ.in ver.condē.in.ij.⁊.in.q.

Deſertio vide.ſ.in ver.appel.in xxxviij.q.⁊ in.xlvj.q.⁊.ſ.in ver.condē.in.v.q.

Denūciatio pōt fieri tā in iudicio ꝙ extra iudiciū.ita no. Inn.i.c.ſolicitudinē.de app.fo.127.in nu.3.vide.ſ.in ver.libellus.in.ij.q.

Denuncians per calumniam punitur extra ordinem.ita not. Inno. in.c.cum dilectus.de calū.fo.190.vide.ſ.in ver.citatio.in.xxv.q.⁊ ſ.in ver.crimen.in.viij.q.

Detinēs aliquā vt ſpōſam etiā de futuro pōt petere reſtōnē ſi ſpoliatꝰ ſecus ſi tꝫ vt cōcubinā.ita tꝫ Inno.in.c.ex parte.de reſti.ſpo.f.90. in nu.3.Et hoc ꝙ dicit de ſponſa.eſt verū ſi ſpoliatꝰ a tertio.ſecus ſi ab ipſa ſponſa:qꝛ diſſoluere poteſt ſpōſalia.ita no. Inno.ibidē.

Detinens conuenitꝰ rei ven.aut auferatꝰ ſibi detentio ⁊ cuſtodia.non vera poſſeſſio.ita no. Inno.in.c.qm̄.vt li.non cōte.fo.81.nu.8.

Dies feriatus an poſſit pro termino aſſignari.vide p Inno.⁊ Hoſt. in.c.expoſuit.de dila.⁊ vide in.l.arbiter literalem.de arbi.

Diffamatꝰ.vide oīno.ſ.in ver.ſilētiū.in.j.q.⁊.ſ.in ver.ſnīa.i.lxxiiij.q.

Dilatio eſt danda parti ad habēdos aduocatos.ita no. Inno.in.c.j. vt li.non conte.fo.79.in nu.4.⁊ vide.ſ.in ver.tēpus.in.xj.q.⁊ oīno vide.ſ.in ver.citatio.in.xxvi.q.circa mediū ibi qꝛ dilatio que aſſignatur a lege ⁊c.⁊ ibi nunꝙ habens dilationem.

Dilationes ſunt ita moderāde ꝙ non tranſcēdant tempora inſtātie aſſignate a lege homine vel ſtatuto.ita not. Innoc.in.c.in cauſis. de teſti.fo.99.in nu.3.⁊ per eandē de accu.in.c.ad peti.§.alij tamē facit.C.de adul.l.ſi.Bal.

Dilatio nō datur poſt terminū lapſum datum ad probandū niſi ratione impedimēti.ita no. Inno.in.c.in cauſis.de teſti.fo.99.in nume.2.⁊ illud ꝙ dicitur de quarta productione intelligitur ante lapſum peremptorium.vt ibidem Inno.dicit.

Dilatio quarta qualiter petitur ⁊ qualiter denegatur.vide Inno.in c.ſignificauerunt.de teſti.fo.101.nu.1.

Dilatio taxata a lege nō pōt taxari a iudice niſi cū cā.ita dicit Abb. in.c.in cauſis.de teſti.adde ꝙ qñ dilatio nō eſt taxata a lege tūc iudex taxat.vt.ff.de in.deli.l.j.⁊.ff.q ſatiſd.cog.l.de die.in prin.ſi aūt eſt taxata aut eſt dilatio vniformis ꝙ pro factorū qualitate nō variatur vt dilatio.x.dierū ad appellandū ⁊ iſta non pōt taxari per iudicē.vt.C.de ap.auſ.hodie.Aut eſt dilatio diuerſa ⁊ difformis pro qualitate factorū:⁊ tūc iudex pōt taxare.vt.ff.de fer.l.oratione.⁊ de re iudi.l.q pro tribunali.Et ideo lex nunꝙ aſſignat iſtas dilationes quin iudici reſeruet arbitriū moderādi.vt in.c.indultum.de reg.iur.lib.vi.per Dy.Sed pone ſtatutū dicit ꝙ qui non ſoluit condēnationē.ſ.mēſem pes ei amputetꝰ an iudex poterit minuere iſtud tpꝰs cauſa cognita:⁊ credo ꝙ nō.qꝛ verba ſtatuti ſunt cōditionalia ⁊ conditio eſt formaliter adimplēda.l.meuius.ff.de condi.⁊ demō.⁊ ideo ex quo ſtatutū figit pedē in certo tempore a forma ſtatu.non diſcedā ⁊ totum tpꝰs expectabo.vt.l.in illa ſtipulatione.de ver.obli.etiā ſi reus renūciaret dilationi tñ iudex non poteſt facere plusꝙ verba ſtatuti patiātur maxime in criminalibus.arg.no.in.l.pactum inter heredem.ff.de pac.Bal.

Dilatio ꝙ ſi in prima dilatione pbatoria fuit dictū ⁊ perēptorie tūc ſcda dilatio nō dabitꝰ niſi cū maiori ſolēnitate ꝙ alꝰ daretꝰ.i.ꝙ impedimentū in prima pbari opꝫ teſtibus non aūt ſufficit iuramentū ſolū.ita no. Inno in.c.in cauſis.de teſti.fo.99.in nu.3.ꝙ eſt no.

Dilapidare nullus magis dicitur ꝙ ille qui cōmittit delictū propter ꝙ bona ſua confiſcantur.ita not. Abb.in.c.ex literis.de pig.ꝙ not. vide de hoc gloſ.not.in.§.item prodigus.inſti.qui.nō eſt permiſ. facere teſta.

Dignitas hꝫ ſucceſſorē ⁊ ſi dignitas eſt contēpta agit ſucceſſor.ſecus in canonico.ita no. Inno.in.c.qd ſicut.de elect.fo.25.in nu.5.ergo plati ſuccedūt in honore ⁊ onere in locū pdeceſſorū:ſed ſecus in canonico.Bal.vult dicere Inno.ꝙ geſta noīe canonici nō poſſunt haberi rata p canonicū qui ei ſuccedit qꝛ in iuribꝰ canonici ſuccedit capitulū lꝫ alius ſuccedat in prebēda hoc vult dicere Inn.hic ſm Bar.in.l.honorū.in fi.ff.rem ra.ha.qd eſt no.ſm eum ibidem.

Dignitates eccleſie nō ordinanꝰ ſm ius ciuile nec ex eo ſumūt iuriſdi.ita no. Hoſti.in.c.ad hec.de offi.archi.⁊ idem tenet Inno.

Dignitates in eccleſia que dicantur ⁊ quid ſi eſt temporalis.vide per Inno.in.c.de multa.de preben.fo.140.in nu.7.

Dignitas eſt eſſe ſeruū eccleſie.ita not. Abb.in.c.iniuſtū.de re.pmu.

Differentia inter priuilegiū ⁊ confirmationē que ſit.vide per Inno. in.c.cū inter.de re iudic.fo.117.in nu.2.in prima manu.⁊ vide.ſ. in ver.appel.in.xxvj.q.

Differentia eſt inter conſuetudinē que artat ad reſidentiam preciſe ⁊ eam que cauſatiue reſpectu prebende.ita not. Inno.in.c.clericos. de cle.non reſi.fo.136.nu.1.

Differentiam inter publicam vocem notoriū ⁊ manifeſtū ponitꝰ Inno.in.c.veſtra.alꝰ in.c.ſicut.de coha.cle.⁊ mu.⁊ vide de hoc in verbo notorium.in.v.q.

Differunt iſta tria decretum autoritas ⁊ conſenſus.Quia ſententia

decreti

decreti exigit ſcripturã ⁊ teſtes adeſſe ⁊ probationes eſſe.vt.C.de ſi.inſtr.l.emãcipatione.ff.de adop.l.poſt mortẽ.q̄ eſt de act.l.act⁹. C.de ſer.Autoritas vero non eſt talis ſed ſupplementũ defectus ⁊ dʒ ſpõte p̄ſtari.vt.ff.de aut.tu.l.j in fi.itẽ dʒ preſtari in prin.actus quia aliter l.cõſilio parũ firmo reſiſtit.ff.de auto.tu.l.obligari.in fi. de ſer.expor.l.ſi minor.Cõſenſus eſt rei geſte vel gerẽde vel q̄ eſt in fieri cõfirmatio.⁊ ideo oĩ tp̄e adhiberi põt.vt.ff.de pig.l.ſi fund⁹.§.j.ita no.Inno.de reb.ec.nõ alie.in.c.dudũ.li.vj.fol.149.in nu.3. Sed qualiter cognoſcã iſta.rñdeo ſi ad ſolennitatẽ adhiberi dʒ a iudice erit decretũ.⁊ ſi ab alio rõne pub.officij hoc erit autoritas nec valet ratihabitio.Si aũt vt a priuato nõ per modũ ſolennitatis nudus cõſenſus eſt ſm eum ibidẽ.⁊ no.bene iſta vide Bar.in l.ſi aũt plures.de aqua plu.ar.⁊ in.l.ſi qs mihi bona.§.iuſſum.de acqui.here.vide do.Bal.in.l.fi.C.ad mace.⁊ Io.an.in.c.ratihabitio.de reg.iu.in gloſ.⁊ in mercurialibus.

Differentiã inter has formas prouideas.nam hic etiã inueſtire poteſt facias.i.⁊ facias aſſignari.vide Inno.in.c.pro illorũ.de preben.fo.138.nu.1.

Differentia eſt inter contractum emphyteoticũ ⁊ cenſualem.vt per Inno.in.c.conſtitutus.de relig.do.fo.167.nu.1.

Dictio quod vel que ſicut inſerta literis an aliquid preſtat.vide Innoc.in.c.ex ore.de priui.de cõdi.⁊ demon.l.quibus diebus.§.cum dominus.⁊ de leg.1.l.quidam.

Dictio cum ponitur acceſſorie ⁊ in priuilegijs importat hanc conditionẽ.ſ.ſi ſit acceſſoria.ita no.Inn.in.c.dudũ.de pri.fo.205.nu.4.

Diſpẽſatio vide.ſ.in ver.prelatus.⁊ in.j.q.ibi qui tñ allegat diſpẽſationem ⁊c.⁊ in.vj.q.vide.ſ.in ver.cõmiſſio.in ij.q.⁊.ſ.in ver.prelator.in.j.q.⁊.ſ.in ver.ſuperior.in.j.q.⁊.ſ.in ver.epiſcopus.in.ij.iiij.⁊.v.q.⁊.ſ.in ver.electio.in.xiij.q.

Diſpenſatio inordinata poteſt reuocari tamen beneficiũ interim licite retinetur.ita no.Inno.in.c.diuerſis.de cleri.coniug.fo.135.in nu.1.⁊ vide.ſ.in ver.abbas.in.ix.⁊.xvij.q.

Dolus procu.non nocet dño in eo q̄ non poteſt recuperari a procu. vt in beneficio quia in hoc procu.non intelligitur eſſe ſoluẽdo ſed negligẽtia procuratoris nocet domino in beneficialibus.ita not. Inno.in.c.cum olim.de cau.poſ.⁊ pro.fol.87.nu.5.

Dolus vel culpa p̄ſumit̃ intereſſe in delicto ex qualitate inſtrumẽti cũ quo percutit̃.ita no.Inno.in.c.ſignificaſti.de homi.fo.195.nu.3.⁊.ff.ad.l.cor.de ſica.l.j.§.ſed ſi clana.p Iac.de are.⁊ circa hoc vide q̄ no.in ſpec.in ti.de proba.§.ſi.ver.vnde cũ quidã.itẽ p̄ſumit̃ ⁊ mixte ratione qualitatis perſone percutiẽtis ⁊ qualitatis inſtrumenti.vt eſt gloſ.not.in.l.j.C.de ſica.ff.loca.l.itẽ querit̃.§.idẽ iulianus.Sed ſi de qualitate inſtrumẽti nõ apparet ⁊ ex percuſſionibus filius vel ſeruus morit̃.ſ.triduũ preſumit̃ dolus.vt.C.de emẽ.propin.l.j.ſed illud ſm.l.moſaicã.ſed ſm ius ciuile ictus contemplãdi ſunt ⁊ ex qualitate ictuum preſumit̃.preſumit̃ etiam ſi poſt multos dies morit̃.vt.ff.ad.l.aquil.l.mella.§.ſi plures.⁊ in.d.§.idẽ iulianus.vnde forma calcei non erat inſtrumentũ aptũ ad nocendũ:quia circa qualitates ipſius inſtrumẽti quatuor conſiderãtur.ſ.natura aptitudo inuentio ⁊ cõſuetudo ſicut not.in ſimili in l.ij.ff.ſi cer.pet.⁊ tene menti iſta Bal.

Dolus non preſumitur in literis iuſtitie vel parue gratie:ſed in magna ſic.ita not.Inno.in.c.ad falſariorũ.⁊ in c.accedens.de fal.facit ad renun.mulierũ ⁊ filiorum q̄ ſi aſſerũt ſe leſos in magna q̄titate preſumit̃ interueniſſe dolus aliter non ad hoc.vide gloſ.no.in l.cum proponas.C.de pac.in gloſ.ſuper ver.caruit.

Dolus ſi agit ⁊ doloſus excipit melior eſt cõditio excipiẽtis qualiter hoc intelligat̃.vide p Inno.in.c.intelleximus.de adul.fo.196.nu.1.nã circa idem dʒ intelligi non circa diuerſa Inno.vnde non ſoluens gabellã agẽs ex illo ɔctu ad penã repellit̃ ab aduerſario q ſimiliter nõ ſoluit gabellã illius ɔctus eiuſdẽ.Sed in diuerſis ɔctibus nõ hʒ locum q̄ ille qui nõ ſoluit in vno:audit̃ in alio ⁊ ſi ſtatutum dicat q̄ in nullo audiat̃ malpagus.i.nõ ſoluẽs gabellã de ɔctu non tñ poterit excipi ab eo q eſt in ſimili delicto.⁊ ideo dixi ad penã q̄ ſecus ſi ad purũ intereſſe.nã qñ reus certat de lucro ⁊ actor de dãno.obſtat reo replicatio doli.vt no.ff.ſol.mat.l.cũ mulier.per Iac.de are.in extraiudicialibus ⁊ nõ imputat arenarius arenario mores prauos.vt.l.arenã.ſm Innoc.Sed quare de vſurarijs etiã in alio ɔctu excipit̃.rñdeo odio vſurarũ.eſt enim ſpeciale ſm Inno.in vſurario enim attendit̃ delictum in genere nõ enim agit̃ de ſpeciali facto puniẽdo ⁊ p̄dicta ſunt vera in ciuilibus ſed in criminalibus in p̄iudiciũ fiſci nõ fiet cõpenſatio delictorũ ſm Inno.bãnitus vero bãnitũ repellit q̄ iſta qualitas cõſiderat̃ in genere bãni nõ reſpectu certi actus ⁊ in genere admittit̃ cõpenſatio.vt.l.1.§.pe.ff.ſi pars he.pe.ſm Iac.but.⁊ hoc in excep.odioſis ſed in fauorabilibus reus eſt potior.vt in.§.ſed ſi fraudãdi.Et ex p̄dictis collige q̄ſi in delictis fiat cõpenſatio.⁊ tene menti Bal.

Dolus in ſpiritualibus reſcinditur per officiũ iudicis.ita no.Abb. in.c.cuius.de re.permu.

Dominus ſi iurat de calumnia ⁊ poſtea cõſtituat procuratorẽ ad ſic agendũ vel ad ſic rñdendũ non cogit̃ procu.iurare de ſua malitia ar.ff.de mann.vin.l.pater ex.in fi.Secus ſi nõ habeat certũ man. limitatũ ita no.Inno.in.c.j.de iu.cal.fo.81.nu.4.nec crimen ɔbit procur.cũ man.ſu.limitatũ eſt.ff.de ɔben.emp.l.qd ſepe.§.ſi quis amico.⁊ vide.ſ.in ver.factũ.in.iij.q.⁊.ſ.in ver.poſſeſſio.in.iiij.q.

Dñs procuratoris reuocat errorẽ nudo verbo.ſ.triduũ.ita no.Hoſt. in.c.ſcrip.de elec.vide.ſ.in ver.teſtis.in.vj.q.poſt medium.

Dñs caſtri vel ville põt agere pro iniuria facta ſuis fidelib⁹ vel ſubditis vel villanis ſiue dñs habeat iuriſdi.circa caſtrũ vel villã vel hoĩes ſiue homines tñ:q: forte ex aliqua liga vel iuramento ſunt ſibi ſubmiſſa.⁊ in defectũ iuſtitie põt mouere bellũ ɔ iniuriãtem ſuis ſubditis:tñ dñs in libello non petit damnũ emẽdari ſuo ſubdito cuius non eſt procu.ſed ſibi pro ſuo intereſſe.Nec dñs iſtius caſtri vel ville poterit facere concordiã vel remiſſionẽ de inſulto ⁊ damno ſuorum ſingulorũ ſubditorũ.ita not.Inno.in.c.dilectus. de appel.fol.127.nu.2.⁊ tene menti maxime pro repreſalijs concedendis in defectum iuſtitie:quia ⁊ bellum moueri poteſt.

Dominus an teneat̃ ex delicto ſerui ſiue familiarũ ⁊ ſcholaris ex delicto famuli ⁊ poteſtas ex delicto familie.vide Bar.in.l.j.§.familie.ff.de publi.

Dos debet reſtitui ſpoliato anteq̄ cognoſcat̃ de ſedere matrimonij. ita no.Hoſti.in.c.accedens.vt lit.non conteſt.

Dos perditur per adulterium vxorum.vt per Bart.in.l.rei iudi.§. more.ff.ſol.matri.

Domiciliũ vide.ſ.in ver.abbati.in.xx.q.Et an ɔhat̃ per ſcholarẽ in loco ſtudij.vide Bart.in.l.lex corne.§.ſi cũ fundus.ff.de iniur.

Dominiũ an transferat̃ per ſententiã.vide per Innoc.in.c.ꝑpoſuit. de cõceſ.preben fo.142.nu.5.⁊ dic q̄ per ſententiã condemnatoriã ſequuta poſſeſſione transfertur dominiũ non per abſolutionẽ.ff. de pigno.l.ſi ſuperatus.⁊ no.inſti.de offi.iudi.§.fi.

Dominium non probatur per exceptionem annue penſionis.ita no. Abb.in.c.cum bertoldus.de re iudi.

Dominiũ ⁊ poſſeſſio an queratur per generalem procuratorẽ Bart. dicit quod ſic in.l.qui mihi donatum.de dona.

Dñium poteſt queri ex pluribus cauſis eo tp̄e concurrentibus ſecus ſi ſucceſſiue ſm Bar.in.l.poſſideri.§.ex plurimis.de acqui.poſ.

Dominus cõtinetur etiam ſub nomine monaſterij.ita not.Inno.in c.volentes.de priui.fo.205.vide.ſ.in ver.capella.in.ij.q.⁊.ſ.in verbo citatio.in.vj.⁊.xij.q.

Donatio facta eccleſie per ingreſſum monaſterij per licitũ egreſſum ante profeſſionẽ reuocatur quia fundabatur ſuper eo q̄ tollitur ſecus in mera ⁊ pura donatione ſtante per ſeipſam.ita no.Inno. in.c.quod a te.de cle.conn.fo.135.Adde q̄ ipſe idẽ no.in.c.in preſentia.de proba.fol.96.nu.4.vide.ſ.in ver.monaſterium.in.ij.q.⁊ vide.ſ.in ver.rex.in.v.q.

Donãs aliquas res eccleſie in proprietatẽ vel ad vtile dñium an ipſe donãs poſſit recipere de ipſis rebus cẽſum ab eccleſia.vide p Inn. in.c.de mona.de p̄ben.fo.137.nu.1.⁊ loquit̃ in eo qui edificauit eccleſiã ⁊ dotauit eã Inno.⁊ vide.ſ.in ver.abbas.in.v.q.q̄ not.

Donans ſe ⁊ ſua alicui ordini eſt verus regularis quemcũq̄ habitũ portet.ita no.Abb.in.c.ij.de teſta.q̄ eſt no.ſm eum ibidem.

Donatio inofficioſa nõ reuocat̃ niſi quatenus eſt inofficioſa.ita not. Abb.in.c.raynal.extra de teſta.non diſtincto ſit inofficioſa donare ⁊ cõſilio vel re tñ nec diſtincto ſit donatũ liberis vel extraneis. vt.C.de inoffi.teſt.aut.vnde ſi paruus ſm Iac.but.Alij dicũt propter fraudẽ in totũ reuocari.itẽ querela iſta equiparat̃ querele inofficioſi teſta.ergo ab extraneo totũ aufert.de le.ij.l.lucia.§.imperator.in gl.⁊ dic vt ibi per Dy.Quñq̄ donatio reuocat̃ ſola natiuitate liberorũ.⁊ tunc reuocatur in totũ.vt.C.de reuo.do.l.ſi unq̄ ⁊ arg.ff.de pac.l.tale pactũ.§.fi.Bal.poteſt dici q̄ opi.Iaco.but. ſit vera vbi agens habet aliquid titulo inſtitutionis vt ſolum ad ſupplementum competat querela inofficioſe donationis alias ſit vera opinio aliorum.

Donatio facta perſone cenſetur perſonalis.ita not.Abb.in.c.cum veniſſent.de inſtit.tene menti.vide.ſ.in ver.alienatio.in.v.q.⁊.ſ.in ver.adulter.in.j.q.⁊.ſ.in ver.concedens.in.iiij.q.

Ecclesia

A vice. Quid importat hoc verbũ.vide Hoſti.in c.cum vintonienſis.de elec.

Eccleſia tribus modis accipit̃:vno modo pro vniuerſis eccleſia chriſtianorũ.Scđo modo pro vniuerſis eccleſia ⁊ miniſtris eccleſiarũ.Tertio modo pro vniuerſa cõgregatione fideliũ his tribus modis accipiẽdo eccleſiã reperit̃ q̄ eccleſia habet multa priuilegia tã a deo quã ab imperatore q̄ a papa.q̄ priuilegia ſi violant̃ dicitur fieri ɔ libertatẽ eccleſie ⁊ incurrit̃ pena aut. caſſa ⁊ irrita.C.de ſac.ſanc.eccle.⁊.c.nouit.de ſen.excõ.Si aũt aliquod priuilegiũ eſt cõceſſum alicui eccleſie ſingulari per papã vel imperatorẽ vt eccleſie peruſine ⁊ ɔtrium ſtatuẽdo illud priuilegiũ violet̃ non habẽt locũ iſte pene q̄ non dʒ fieri ɔ libertatẽ eccleſie tũc enim offendit̃ eccleſiaſtica libertas q̄ſi ius publicũ offendit̃ qd in ſacris ⁊ ſacerdotib⁹ cõſiſtit.vt.ff.de iuſti.⁊ iu.l.i.§.ius publicũ.

non qꝛ ius priuatū vnius eccleſie tm̄. ita no. Inno. ⁊ Hoſt. in. d. c. nouit. de ſen. exco. ꝙ eſt multū no. ⁊ menti tenendū ſm Old. ⁊ Cy. in. d. aut. caſſa ⁊ irrita. ſic etiā dico ꝙ ciuiū libertas non minuit̄ lꝫ ſtatus vel ius dolo perideret. Si aūt fiat ſta. ꝙ eccleſie nō audiant̄ ſup decimis qꝛ iſtud eſt priuilegiū datum eccleſijs a lege diuina dꝫ fieri ꝯ libertatē eccleſie. Si aūt fiat ſtatutū ꝙ eccleſie in ſuis iuribus nō audiant̄ poſt. x. annos iſtud eſt ꝯ priuilegia indulta ab imperatore de quadragenaria pſcriptione. ⁊ ideo eſt ꝯ libertatē eccleſie. Si aūt ſi ſi ſta. ꝙ clerici nō poſſint declinare iuriſd. iudicis laici. iſtud eſt contra priuilegia indulta eccleſie. i. miniſtris eccleſiaſticis a papa: ideo eſt cōtra libertatē eccleſie. Sed ponamus ꝙ eccleſia noua culeina hꝫ priuilegiū ꝙ non curat ſibi minor pſcri. centū annorū. Si fiat ſtatutū impeditiuū iſtius ſingularis prerogatiue non dicit̄ eſſe contra libertatē eccleſie ſm Inno. ⁊ hoc quo ad penas illius. c. nouit. Sed eñ ſtatutū laicorū non tenet contra eccleſias. vt in. c. eccleſia. de cōſtit. Non tm̄ dico idē ſi venerit in deroga. eccleſie romane qꝛ offenſo capite totū corpus vr̄ iniuriā pati etiā ſi ſola auricula tangat̄. vt no. ff. de fur. l. vulg. Et ideo ſtatuta que ſtunt cōtra iura ſoli romane eccleſie cōpetentia puta cōtra dona. imperatoris puto dici cōtra libertatē eccleſie ⁊ contra ius publicum. Et iſta ſtatuta credo eſſe impreſcriptibilia nec vllo tpe roborari: qꝛ lex prohibet ſtatui. ⁊ dānat ſtatutū ⁊ ſtatuentē ⁊ patiētem ⁊ preſcribere eſſet pſcribere continuā delinquēdi licentiā. Sed an valeat ſtatutū ꝙ declinantes ſint extra protectionē cōis. vr̄ ꝙ non ſed ꝯtrium ſeruat̄ quaſi ſtatutum ſua ope ſubtrahi poſſit. nec enim cogitur de ſuo beneficio facere ſed cōtrarium videtur quia imponitur pena actui licito. ⁊ ideo nō valet. vt. ff. ad legē fal. l. ſcius augerius. ⁊ non demerito imo pro lege ſuperiorū preceptū. vt in. c. ſi diligēti. de fo. comp. magis enim declinat eum lex quā ipſe. ex quā nec volens conſentire poſſit. vt. C. de lega. l. ab adminiſtratione. Non tm̄ videt̄ contra libertatē eccleſie quia nō ſtatuit ꝙ non declinet̄. i. ꝙ non audiat̄ declinatio declinantis ſed ſi declinat ſtatuit de alia lite futura vel dic ꝙ etiā valet ſtatutū quo ad priuilegia illius ciuitatis denegāda ſed nō quo ad ius cōe. ſic bannitus perdit iura ciuitatis ſue. ⁊ non iura cōmunia nō inhēctabit ergo viam ſtatuti ſed viam iuris cōis ad hoc. vide Cy. in. l. j. C. de ſecū. nupt. facit. l. ſi quis in bello. §. in ciuilibus. ff. de cap. Sed pone dicit ſtatutum ꝙ inſtrumēta cōfeſſionalia mandent̄ executioni de facto. i. executiue ſine ordine cognitionū. Aliud ſta. dicit qđ poſt decem annos non poſſit peti executio. Nūquid eccleſia poſſit poſtea petere. vr̄ ꝙ ſic ſuo priuilegio. vt in. c. de quarta. de preſcript. ⁊ in aut. quas actiones. C. de ſa. ſan. ec. in ꝯtrium vr̄ qꝛ eccleſia ſe fundat beneficio ſtatuti. vnde totus iſte pceſſus eſt preter ius cōe ⁊ ideo nō ob. excep. agat ergo eccleſia poſt decenniū via ordinaria non via executiua. nā quoties addimus ⁊ detrahimus ⁊c. vt. ff. de inſti. ⁊ iur. l. ius ciuile. ⁊ ſicut ſtatutū addit circa modū ita detrahit circa tps pſcripti. imo verius nō addit nec detrahit ſed totum de nouo inuenit. Et idē pōt ius ꝙ inducit taxare omni generi pſonarū. ar. ff. de iu. do. l. promittē. in prin. cū ſua gl. ſic ⁊ in tpe accuſandi vel ingrendi vt. C. de fal. l. q̄rela. Si enim clericus nollet accuſare. ſm formā ſtatuti nō poterit accuſare lapſo termino ſtatuto. ⁊ tūc arguo de ciuilibus ad criminalia. ff. de iudi. l. omnē. ⁊ de penis. l. abſentē. ꝙ certius eſt ſi ſtatutū adimat iuriſd. ꝙ pōt ſm Iac. in aut. ſtatuimus C. de ſac. ſan. eccle. Sed qd de ſta. diſponētibus ꝙ de oībus poſſeſſionib' debeat ſolui datiū gabella ⁊ collecta. An ſi eccleſia poſt ſtatutū acquirat aliquā poſſeſſionē teneatur ſoluere collectā: ⁊ vr̄ ꝙ non niſi potius eſſet impoſita. vt. ff. ad muni. l. incola. nā mutata perſona dñi mutat̄ cōditio poſſeſſionis. vt. ff. de pub. l. licitatio. in ſi. ꝙ eſt verū. Sed pone dicit ſtatutū ꝙ oīa predia ſint tributaria an eccleſia poterit tūc cogi. Rñ. collecta nō imponit̄ p modū tributi: ſed imponit̄ pſone per taxationē bonorū ⁊ in perſonā dirigitur obligatio. vt. ff. de mune. ⁊ ho. l. reſcripto. §. ſi. ⁊ ideo qꝛ non vadit per illā viam tale ſtatutū nō officit eccleſijs. Alij dicūt ꝯ. nā ſicut trāſit ſeruitus. vt. ff. de ſer. ruſti. pre. l. viā conſtituti. §. ſi fundo. ſic ⁊ hoc onus: ergo eccleſia habebit res ſuas in eſtimo laicorum. ⁊ erit ſub quodā tributo extraordinario qđ non hꝫ certam formā a principio ſic. ff. de an. leg. l. medico. ꝙ nō credo verū qꝛ res eccleſiarū ſunt ſeparāde a ptāte laicorū cum ſint diuini iuris. arg. no. per Inno. in. c. verū. de fo. cōp. fo. 76. nu. ?. vnū tm̄ eſt omittendū ꝙ illa ſtatuta dicunt̄ ꝯ libertatē clericorū que eos timidiores ⁊ meticuloſos. ⁊ eorū aduerſarios faciūt audaciores. vt. ff. qua. re. act. nō datur. l. j. §. q̄ honorāde. ſm Bar. vnde nō valet illud ſtatutum ꝙ de clerico occiſo non ſit pena niſi. x. librarū nec debebit bonus iudex pati pbari eum clericū. ar. ff. de iu. l. pretor. §. j. ad excuſandas excuſationes in peccatis. nā boni viri intereſt vias malitijs claudere vt. ff. de rei ven. l. in fundo. Tamen in Italia vbi homines viuunt ⁊ neſcio qualiter cōtrarium ſeruatur in multis partibus. vide. ſ. in ver. renunciamus. in. iij. q. Bal.

Eccleſia poteſt pati etiā ſecundū decretū. ita not. Inno. in. c. dilecto. de ver. ſig. fo. 217. nu. 1. ⁊ vide ꝙ not. C. cōi di. in. l. ſi. Et ab iſto decreto poteſt appellari ſm Inno. ibidē ⁊ ſi iudex non vult adiudicare dñium poteſt adiudicare verā poſſeſſionē ⁊ fructus ſm Inno. ibi ꝙ eſt no. facit in ar. l. lucius ⁊ titia. ff. fa. hercif.

Eccleſia non tenetur ad penā in contractu irrationabili promiſſam. ita not. Abb. in. c. ſi. de preca.

Eccleſia tenetur indiſtincte ſi mutuum ſibi factū conuertitur in perpetuā vtilitatē ipſius ſed in cibis monachorū non tenet̄ vltra taxam debitā mona. ita tenet Inno. ⁊ Abb. in. c. pe. de fideiuſ. facit ff. de al. pu. pre. l. ſi. ⁊ ff. de exerci. l. ſi. Bal.

Eccleſia non vacans poteſt conferri loco non perſone. ita not. Abb. in. c. conſuluit. de dona.

Eccleſia non poteſt fideiuſſorio nomine ſe obligare. ita not. Abb. in c. ſi. de ſolu.

Eccleſia parochialis dꝫ habere quartā nō ſolū de relictis ſed etiā de oibus oblationibus vt de certis ⁊ de pitātia: que ſiet alteri eccleſie vbi corpus ſepelitur. ita no. Abb. in. c. in noſtra. de ſepul.

Eccleſia dicitur parochialis inſpecto habitu non inſpecto actu tantum. ita no. Inno. ⁊ Abb. in. c. de multa. de preben. denominatio enim ſiet potius ab habitu quam ab actu. Bal.

Eccleſia qualiter teneatur ex ꝯtu prelati vel procu. ⁊ quis dicat̄ inſtitor in rebus eccleſiaſticis vel prophanis ⁊ de natura ipſorū officiorum indiſtincte. vide per Innoc. in. c. qđ quibuſdā. de fideiuſſ. fo. 152. nu. 3. vide. ſ. in ver. cano. portio. in. j. q.

Eccleſie tenentur ad munera patrimonialia. ita not. Inno. in. c. non minus. de immu. eccle. fo. 175. nu. 5.

Eccleſia poteſt infligere penam corporalē. ita no. Inno. in. c. in archiepiſcopatu. de rap. fo. 196. in nu. 2. ⁊ de iure cano. cauſe criminales poſſunt excepto vltimo ſupplicio. vt ibidē per Inn. ⁊ vide omnino. ſ. in ver. ciuitas. in. vj. q.

Eccleſie hoſpitalium non ſunt exempte. ita no. Inno. in. c. ad hec. de priui. fo. 202.

Eccleſia quando eſt exempta ꝙ ius perdit tunc eps ratione exemp. vide per Inno. in. c. recipimus. de priui. fo. 202. in nu. 1.

Eccleſia vna quando donat alteri in proprios vſus vel vnitur alteri quid iuris acquiratur ⁊ quid ſi edificatur pleno iure ⁊ an donatarius poſſit eccleſiā donatam obligare. vide per Innoc. in. c. paſto. extra de priui. fo. 204. nu. 3.

Eccleſia vnita an poſſit impetrare ſeparationem bonorum. vide per Inno. in. d. c. paſto. de priui. fo. eo. ⁊ ff. de mino. l. ait pretor. in ſi. vide. ſ. in ver. cauſam. in. iiij. q.

Eccleſia non ligat ſub terra. ita no. Inno. in. c. mulieres. de ſen. exco. fol. 208.

Eccleſia interdū non eſt exempta ⁊ tm̄ parochiani ſunt exēpti. ita dicit Inno. in. c. veniens. de ver. ſig. fo. 218. nu. 8. ſecunda manu.

Eccleſia habens parochiā ſꝫ curata licet de facto ibi nulli ſint parochiani. ita no. Inno. in. c. de multa. de preben fo. 139. in prin.

Eccleſia quando habet collegiū tunc prelatus eius debet eſſe perpetuus. ita not. Inno. in. c. in latera. de preben. fo. 140. nu. 1. ⁊ ibi plene vide per Inno. de eccle. mona.

Eccleſia quando dicitur ad aliquē pleno iure pertinere. vide Inno. in. c. cum inter. de re iud. fo. 117. nu. 2.

Eccleſia preſumit̄ libera vbi non apparet ꝙ ibi ſit aliquis patronus habet tm̄ eps in ea ius epiſcopale. ita not. Inno. in. c. cū venerabilis. de excep. fo. 113. nu. 9. ⁊ vide. ſ. in ver. cimiterium. in. ij. q.

Eccleſiam vnā poteſt habere quis titulatā ſed plures habere poteſt in commendā. ita no. Inno. in. c. cum te. de eta. ⁊ quali. fo. 4. nu. 4. vide. ſ. in ver. inor. in. j. q.

Eccleſia an teneatur ad expen. ex cōtumacia procu. ⁊ an reſtituatur ne teneatur ad ipſas. vide per Hoſti. in. c. j. vt li. non conteſt. ⁊ vide. ſ. in verbo ſiſcus. in. j. q. ibi ſecus in eccleſia ⁊c. ⁊. ſ. in verbo prelatus. in. 1. q.

Eccleſia cognoſcit de qualibet oppreſſione pauperū ⁊ de ſacrilegio etiā in dubio. ita no. Inn. in. c. cū ſit gñale. de fo. cōpe. fo. 76. nu. 2.

Effectus attenditur magis ꝙ̄ verba quādoqꝫ vel ipſum factū quandoqꝫ econtra: quia magis verba ꝙ̄ factum ſiue effectū. ita no. Inno. in. c. j. de biga.

Edictis vide. ſ. in ver. acta. in. iij. ⁊. iiij. q.

Edificium edificare. vide. ſ. in ver. caſtrum. in. ij. q.

Edictū generale ſufficit qñ neſcitur q̄ certa perſona citari debeat. ita no. Inno. in. c. per venerabilem. qui ſi. ſint legi. fo. 183. nu. 3.

Effuſio ſanguinis que dicat̄. vide per Inno. in. c. cū illorū. de ſen. excom. ⁊. ſ. in ver. appel. in. xlviij. q. ⁊. ſ. in ver. capitulum. in. ij. q.

Electio an poſſint eligi duo ad vnā pbendā. vide Inno. extra de preben. in. c. maioribus. fo. 136. vide. ſ. in ver. admiſſus. in. i. ⁊. iij. q.

Electione nunꝙ̄ acquiritur quaſi poſſeſſio iuris eligēdi niſi electio confirmetur ⁊ ſufficit prima cōfirmatio in contradictorio iudicio ita no. Inno. in. c. cum veniſſent. de in integ. reſt. fo. 69. nu. 6. vide ſ. in ver. crimen. in. ij. q.

Electores non transferunt dominiū prelature ſed confirmator ſic. ita no. Inno. in. c. ex parte. de arbi. fo. 73. nu. 3.

Eligēdus eſt idoneior pmiſſo tñ ſemp eo cuius intereſt.ita not.Inn. in.c.cū olim.de teſti.fo.100.nu.2.vide oĩno.ſ.in ver.tyrānus.i.j.q.

Electio dicitur via ordinaria poſtulatio via extraordinaria nec facit quem prelatum ante diſpēſationē.ita no. Hoſt.in.c.grati.de poſtu.prela.alr in.c.j.z vide.ſ.in ver.poſtulatio.in.ij.q.

Electio pape de cōſuetudine pertinet ad ſolos cardinales.z que ſint ſpecialia in electione pape.vide Hoſti.in.c.licet.de elec.vide.ſ.in ver.impeditus.in.j.q.

Electio qñ cōpromittitur videtur conſenſum de perſona idonea.ita no.Hoſt.in.c.cauſam.de elec.z electus a cōpromiſſario vr electus a cōpromittentibus z dz ſtare electioni nō vi emologationis ſed vi electionis quia ipſimet finguntur elegiſſe vt ibidem Inno.

Electio vbi deq3 eſt nulla ipſo iure licet nondū ſit cognitū de nullitate nō impedit ſcḋam electionē iſtā regulā ponit Inno.in.c.cōſideramus.de elec.fo.19.nu.2.vide.ſ.in ver.ſuſpenſus.in.viij.q.

Electores preſumuntur ſcire qualitatē electi.ita not.Hoſti.in.c.cum terra.de elec.

Electio canonica non prohibetur propter decretum.ita no.Inno.in c.innotuit.de elec.Hoſti.contra non tamen decretū eſt de ſubſtantia electionis ſed de concomitantibus z ſicut apoſtoli non probant appellationē ſic nec decretum electionem Hoſti.ibidem vide.ſ.in ver.legitimatus.in.iiij.q.z.ſ.in ver.admiſſus.in.j.qō.z.ſ.in ver.confirmatio.in.iiij.q.

Electio ſi ſit per dolum.An teneatur electus renunciare ſi alr ſit dignus.vide per Inn.in.c.qḋ ſicut.de elec.fo.25.nu.11.vide.ſ.in ver.reprehende.in.j.q.z.ſ.in ver.conſenſus.in.iiij.q.

Electiones due facte que ex illis preualeat.vide Hoſti.in.c.ad audiē.de elec.

Electio non poteſt celebrari qñ recepit aliquis de his qui ſunt neceſſarij ad capitulū faciendū licet recedat licentiatus.ita not.Inno.in.c.conſideramus.de elect.fo.19.nu.3.tene menti.

Electores qui habent ab alio poteſtatē eligēdi eligūt ſuo noie nō nomine cōmittentiū.ita no.Inno.in.c.in cauſis.de elec.fo.26.nu.4.vide.ſ.in ver.tempus.in.v.q.z.ſ.in ver.annus.in.j.qō.z.ſ.in ver.capitulum.in.j.q.z.ſ.in ver.conſuetudo.in.viij.q.

Electores non poſſunt cōpromittere de facto electionis facte.ita no.Inno.in.c.dudum.de elec.fo.27.nu.3.vide.ſ.in ver.vox.in.j.q.

Electio qñ caſſat propter defectū ordinis ipſe qui fuerat electus non ob hoc efficit infamis.ita no.Inn.in.c.cū poſt.in ſi.de elec.fo.31.

Electio eſt canonica z non requiritur diſpēſatio licet aliqui ſint contenti.ita no.Inno.in.c.te nobis.de cle.pere.fo.45.

Electus a collegio non habet ius excōicandi niſi autoritate epiſcopi.ita no.Inno.z Hoſti.in.c.archidiaconus.de offi.vica.

Electio integratur ex tribus.ſ.ex facto electorū.pa...tia eorum quorum intereſt z ex confirmatione ſuperiorum.ita no.Inno.in.c.cū veniſſent.de in integ.reſti.fo.69.nu.3.

Electus poteſt renunciare in manibus eligentiū ante confirmationē ita no.Inno.in.c.cū veniſſent.ſupradicto de in inte.reſti.vide bonam gloſ.in.l.legatus.ff.de offi.preſi.

Electa vna via an poſſit ad aliam rediri.vide per Bar.in.l.j.§.vnde queritur.ff.de publi.

Electo poteſtate an poſſit ab elect.recedi anteq̄ acceptet.vide Bar.in.l.abſenti.ff.de dona.

Epiſcopus vide.ſ.in ver.ſyndicus.in.j.q.ibi z eſt not.ꝙ eps zc.

Epiſcopatum acceptans videtur renūciare priora beneficia.ita not.Inno.in.c.in noſtra.de reſcrip.z vide.ſ.in ver.Abb.in.viij.q.z.ſ.in ver.teſtis.in.xlvj.q.

Epiſcopi z ſimiles an poſſint diſpēſare cum poſtulatur corā ſe.vide Innoc.in.c.ſi.de poſtu.pla.fo.17.nu.4.vide.ſ.in ver.teſtator.in.ij.q.z in ver.abbas.in.xviij.q.

Eps licet nō ſit canonice cōfirmatus tñ valent geſta ab eo:z ſufficit hoc ſolū ꝙ ſit cōfirmatus nec exigit ꝙ canonice propter cōem vtilitatē z cōem errorē.vt.ff.de offi.pre.l.barbarius.ita not.Inno.in c.nihil.de elec.fo.31.nu.3.vide.ſ.in ver.abbas.in.ij.q.

Epiſcopus quando permittatur z quando prohibeatur diſpenſare.vide per Inno.z Hoſti.in.c.dilectus.de temp.ord.fo.40.nu.2.vide.ſ.in ver.caſus.in.xiij.q.

Epiſcopus diſpēſat etiam in crimine notorio.ita no.Inno.in.c.j.de corpore vitiatis.fo.45.

Epi non poſſunt in ordinibus diſpēſare nec reperitur expreſſum.ita no.Inno.in.c.ſi.de obli.ad ratio.fo.44.nu.3.

Epiſcopi ſoli conferunt beneficia z prebendas de iure cōi.archidiaconi nec alij prelati non conferūt.ita not.Inno.in.c.cum ſatis.de offi.archi.fol.46.nu.1.

Eps tenet ex facto ſui vicarij z imputet ſibi ſi malū vicariū elegit.vide Hoſti.in.c.ad hec.de offic.archi.z vide.ſ.in ver.capella.in.j.q.

Epiſcopalis ordinis que dicant z que autoritatis epiſcopalis z que iuriſd.vide Hoſti.in.c.dilecto.de offi.archi.

Eps non corrigit exceſſus ſuorum canonicorū quia ſunt pars ſui corporis.ita no.Inno.in.c.irrefragabili.de offi.ord.fo.60.in nu.7.

Eps quō dicat iudex exemptorū z non exemptorū z eorum qui nihil cōmittunt qḋ ad ſuam iuriſd.reuocetur.vide Inno.in.c.paſtora.de offi.ord.fo.59.nu.1.facit in ſimili.l.j.C.de decu.lib.x.

Epiſcopus ſuum archiepiſcopū non excōicat licet in ſua dioce.delinquat qz eſt inferior eo.ita no.Inn.in.c.cū inferior.de maio.z obe.fol.63.in nu.1.Sed extraneum archiepiſcopū ſic:qz in ſuo territo.maior eſt eo.vt.ff.de manu.l.apud eum.

Epiſcopus quādo alienat non requiritur decretum ſuperiorū ſecus quādo inferior prelatus.ita no.Inno.in.c.ſtatuimus.de tranſ.fo.64.nu.2.vide.ſ.in ver.autoritas.in.ij.q.

Epiſcopus qui non poteſt habere poſſeſſionē an debeat conſecrari.vide per Inno.in.c.conſtitutus.de appel.

Eps an poſſit diſpēſare ſuper reſidētia quo ad habēdos fructus prebende.vide Inno.in.c.clericos.de cle.nō reſi.fo.136.nu.1.qui dicit ꝙ ſuper hoc diſpēſare non poteſt ꝙ tene menti.Itē eſt differentia inter conſuetudinē que artat ad reſidentiā precise z eam que cauſatur reſpectu prebende.vt ibidem dicit quod eſt not.

Eps z canonici faciunt vnum capitulū in electione nō in iuriſdi.ita no.Inno.in.c.poſtulaſtis.de conceſ.preben.fo.145.

Eps ſine capitulo habet ius inſtituēdi z deſtituēdi in eccleſijs mino.ita no.Inno.in.c.nouit.de his que ſiunt a prela.fo.147.Bal.

Eps cū capitulo ſuo poteſt facere ſtatutū.ita not.Inno.in.c.veſtra.de lo.z cōdu.fo.150.q̄ ſtatuta ſunt ius pretoriū z ſiunt iure magiſtratus.z ideo actio penalis eſt annalis ſm Bar.ꝙ eſt no.Bal.

Epiſcopus quando dat eccleſiā quid dare intelligitur tūc.vide per Inno.in.c.paſtoralis.de dona.fo.152.nu.1.

Epiſcopus debet precingere aliquē miniſtrū oratorio.ita no.Inno.in.c.autoritate.de cenſi.fol.174.

Epiſcopus qui concedit monacho curam debet illū remouere z non Abb.ita no.Inno.in.j.de capel.mona.fo.166.

Eps habens iuriſd.temporalē an poſſit indicere bellū.vide Innoc.in.c.qḋ in dubijs.de penis.fo.106.qui tenet ꝙ ſic:nec eſt irregularis ſi ex illo bello ſequatur homicidiū:quia ipſe non occidit ſed lex niſi ſuo corpore adſtet.vt.ff.de ri.nup.l.palā.in ſi.Inno.z ſic multoties faciunt epi in alamania guerram cum certis zc.Bal.

Epiſcopus nō poteſt indicere laico purgationē niſi in crimine eccleſiaſtico.ita no.Inno.in.c.nos inter.de penis.z illud dicit crimen eccleſiaſticū ꝙ eccleſia ſue cognitioni reſeruat ꝙ in ſacra re cōmittitur.vt ibidem gloſ.ordi.Bal.

Eps non debet pati ꝙ ſui ſubditi obſeruent inutile interdictum.ita no.Abb.in.c.que ſunt de his que ſi.a maio.par.ca.

Eps cum maiori parte capituli poteſt prouidere pro vtilitate eccleſie de iuribus pertinētibus ad ſingulos ſuper rebus eccleſie.ſecus in eo iure qḋ pertinet ad ſingulos ratione perſone.ita no.Abb.in.c.ex parte.de his que ſiunt a ma.par.ca.

Eps poteſt citare ſuum clericū in curia romana.ita tenet Abb.in.c.meminimus.de appel.

Epi eccleſias parochiales poſſunt facere conuentuales ſiue collegiatas dūtamen ad hoc earum ſufficiāt facultates.ita not.Abb.in.c.quoniam.de vi.z ho.cle.

Eps non poteſt diſpenſare res ad epatum pertinētes ſeu conſtantes ſine conſenſu capituli.ita no.Abb.in.c.cum veniſſent.de inſti.

Error vide.ſ.in ver.dominus.in.ij.q.z.ſ.in ver.actor.in.j.q.

Error circa ſubſtātialia reſcripti vitiat reſcriptū.Item equiuocatio nominis.ita no.Hoſt.in.c.ſuper literis.de reſcri.facit qḋ no.ff.de iud.l.eum quē temere.Sed error in accidētalibus vel error qualitatis non vitiat.vt ibidē Hoſti.vide.ſ.in ver.citatio.in.xl.q.

Error procur.poteſt reuocari vſq3 ad finem cauſe debet tamen error probari.ita not.Inno.in.c.pe.de confeſ.fol.95.

Emens granū tpe fertilitatis eo animo vt tpe inopie carū vendat z lucretur an ſit peccatū.vide per Inno.in.c.multa.de cle.z mona.

Etas vide omnino.ſ.in ver.conducens.in.iiij.q.

Emanās a delegato non dicitur emanare a ſede apoſt.ita no.Inno.in.c.dilectus.de fil.preſby.fo.43.

Emendare vide.ſ.in ver.conducens.in.j.q.

Emēdatio vide omnino.ſ.in ver.libellus.in.iiij.z.xij.q.circa mediū ibi item vbi libellus non continet zc.

Emphyteota poteſt compēſare cenſum quē habet dare cum alio debito.ita no.Abb.in.c.bonafides.de depo.quod no.Bal.

Emphyteota eccleſie pōt purgare morā infra modicū tps poſt biennium ꝙ modicū tps eſt vnius menſis vel duorū.ita no.Abb.in.c.potuit.de loca.z.ff.de iud.ſi debitori.z de cōpē.l.ſi.z de iu.fiſ.l.auferſ.§.qui cōpenſa.vel eſt.x.dierū.vt.ff.de conſtit.pec.l.pmiſſo.vel eſt arbitrariū.vt.ff.de iu.fiſ.l.j.in ſi.z qḋ no.in ſimili in.l.cū ppo nas.C.de bo.aut.iu.poſ.z hoc in biēnio legali qz tps ꝙ eſt appoſitum a lege nō impedit purgationē more lz in penā fiat tranſlatio dñij z reuertat ad eccleſiā ipſo facto ꝙ eſt mirabile z ꝯ theoricam Dy.in.l.ſi ſeruus.§.ſequit.ff.de ver.oblig.vbi dicit ꝙ vbi in pena ſit tranſlatio dñij nunq̄ locum habet purgatio more.Sed in hoc capitulo eſt ſpeciale de equitate canonica.Sed quid ſi iſtud bie-

nium eſt cõuentionale. rñdeo idem videtur q: potius videt legale ꝙ̃ conuẽtionale. nã per hmõi pactũ ꝙ per ol̃ deſeruit iuri cõi po tius videt eſſe ius cõe ꝙ̃ pactũ. vt. ff. de re iud. l. iiij. §. ſi quis. in gloſ. ibi nõ vtercꝫ vbi gloſ. dicit ꝙ tps a iudice ſta. cõſonat cum tpe legali eſt legale: ⁊ quatenus eſt conuentionale ſeu iudiciale. ſic ⁊ hic dicã. nam homo exprimit ꝙ tacite inerat. ar. ad idẽ. ff. de adop. l. ſi arrogator. vbi dr ꝙ ſi puiſio in teſtiũ reducaſ non tñ dicitur prouiſio teſtato. ſed legis. ad idẽ facit ꝙ no. in. c. j. de cõſti. li. vj. vbi no. ꝙ ſi de iure cõi fiat ſtatutũ non propterea dr ſtatutũ ſed ius cõe ad idẽ etiã facit q: etiam pactũ ſm ius cõe dꝫ interpretari. vt. ff. de dã. infec. l. inter quas. ⁊ l. oĩni. per Jac. de are. ⁊ pactũ publicũ. i. ſtatutũ loci. vt not. ff. de decre. decu. in rub. diſtinguiſ ſm ius cõe: vt. C. de nora. l. ij. ⁊ no. in. l. ſi. §. in cõputa. C. de iu. delib. ⁊ ſimiliter cõſuetudo ſm ius cõe interpretaſ ⁊ diſtinguiſ. vt in. c. cũ dilectus. de cõſue. ꝙ ſacis dici põt ⁊ hoc verũ niſi fuerit appoſitũ iuramentum: q: tunc mora nõ poteſt purgari. vt. l. ſi quis maior. C. de trãſac. arg. tñ contra q: periurus auditur ⁊ purgat morã. vt. C. de bo. au. iud. poſ. aut. ⁊ qui iurat vbi dr ꝙ ille qui iurauit de iudicio ſiſti. ⁊ nõ ſtetit ⁊ ꝓpterea paſſus eſt miſſionẽ: tñ auditur refec. ſumptibꝰ ⁊ preſtita ſatiſd. de iudicio ſiſti. Sol. iſtud eſt ꝓpter naturã miſſionis q̃ ideo fit vt quis tedio affectus veniat riſurus. ⁊ ideo nõ mirũ ſi veniens auditur quia ad hoc prouocatur ꝙ no. perpetuo.

Emphyteota qui infra duos menſes poſt biennũ ſatiſfacit dicit celeriter ſatiſfacere. ita no. Abb. in. c. ij. de frigi. ⁊ malef.

Emphyteoſim quã pro ſe ⁊ filijs pater ſtipulatur facit ꝙ filij veniũt vt adiecti poſt mortẽ patris: ⁊ ideo a oño videntur capere mortis cauſa capionẽ. ⁊ ſic habet locũ in ea ius accreſcendi ſm Bar. in. l. mortis cauſa capitur. de dona. cau. mor. ⁊ plene in. l. ſi mihi ⁊ tibi. de ver. obli. vide in aut. ſi quas ruinas. C. de ſa. ſan. eccle. ⁊ in ti. qui feu. da. poſ. §. j. per do. Bal.

Euictio vide. ſ. in ver. alienatio. in. j. q.

Euangelia vide omnino. ſ. in ver. crimen. in. iiij. q. vbi habes an teſti ſufficiat habere euangelia coram ſe ⁊ idem in omnibus vbi requiritur actus euangeliorum.

Equus vide. ſ. in ver. conducens. in. j. q. ibi non tenetur ad emẽdam equorum ⁊c.

Equus ſi per ſe vadit ad brauium ſine puero. An dominus equi debeat habere brauiũ. vide per Bart. in. l. j. §. item acquirimus ver. ceterũ. de acqui. poſ. vbi dicitur ꝙ debet attendi ſta. q: ſi dicit cuius equus primo venerit ille habeat tunc habere debet. Secus ſi dicit qui primo venerit cum equo ⁊c.

Examinatio vide. ſ. in ver. abbas. in iij. q. ⁊. j. in ver. teſt. in. xliiij. q.

Examinatio clericorũ debet fieri in collatione beneficiorum. ita not. Inno. in. c. quia diuerſitatẽ. de conceſ. preben. fo. 143. in nu. 5. ⁊ ita ſeruat curia romana. ⁊ vide. j. in ver. teſtis. in. xxv. qõ. ⁊. xliij. ⁊. ſ. in ver. cauſa. in. xl. q. ⁊. ſ. in ver. citatio. in. xxviij. q.

Executio ſñie põt fieri etiã die feriata ꝓpter meſſes. ⁊ cauſe vniuerſitatũ tunc poſſunt terminari. ita no. Inno. in. c. ſi. de iud. fo. 76. nec debet ſeruari ordo iudiciorũ vt ipſe idẽ no. in. c. ex ratione. de app. circa hec omnino. vide. ſ. in ver. citatio. in. xxviij. q. circa ſi.

Executio ſententie poteſt fieri non precedente libello. ita not. Inno. in. c. j. de lib. obla. fo. 78. nu. 4. vide. ſ. in ver. condemnatio. in. iiij. q. ibi non fiet executio ſententie ⁊c. ⁊ vide. j. in ver. prouiſor in. j. q. ⁊ ibi vide de prouiſionibus ſeu de executoribus. ⁊ vide. j. in ver. ſententia. in. xxxvij. q.

Executor de quibus poteſt cognoſcere ⁊ quid impediat executionẽ ſententie. vide per Inno. in. c. decetero. de re iud. fo. 117. nu. 1. adde ꝙ ipſe no. in. c. dudum. de preſump.

Executio alia mera alia mixta alia pro parte mera: ⁊ pro parte mixta de quibus per Innoc. in. c. decetero. de re iud. ⁊ vide. j. in ver. app. in. xxxix. ⁊. lxxij. q.

Executor licet aliqñ de obiectis cognoſcat ſententiare tamen nunq̃ poteſt. ita not. Inno. in. d. c. decetero. de re iud. fo. 117. nu. 2. vide. ſ. in ver. appel. in. xxiiij. q.

Executor non debet probationes recipere ſuper inſtantia cauſe. imo nec ſuper nullitate niſi ſint patentes ſm Inno. in. d. c. decetero. de re iud. fo. eo. vide. ſ. in ver. cauſa. in. viij. q.

Executor quando dicitur excedere modũ. vide per Hoſti. in. c. qõ ad conſultationem. de re iud. vide. ſ. in ver. citatio. in. xxxix. q.

Executio qñ fit in re iudicata. tertius oppoſitor qui non poſſidet nõ auditur: q: in hac ſpecie nulla adhibetur cognitio. ſi aũt executio fiat in alia re loco pignorũ non debet cõſequi pignus in alia re ⁊ poteſt deferri tertio allegãti ſe ius habere. ita not. Inno. in. c. cum ſuper. de re iud. fo. 118. nu. 3. ſuper gloſ. quidã. ⁊ ibi etiã vide an tertia perſona poſſit appellare tam poſt ſententiã ꝙ̃ ante ab interlocutoria. ⁊ an tertia perſona poſſit venire in auxilium actoris ſicut rei: ⁊ an tertia perſona directo agendo poſſit impedire execu. ſententie ſicut excipiẽdo ⁊ qõ tertia perſona appellãs videſ appellare in iudicio licet citata nõ fuit: ⁊ debet appellare ad ſuperiorem. vide ibi Inno. de omnibus iſtis ⁊ no. Bal.

Executioni ſentẽtie poteſt ſe opponere vnus tertius ratione poſſeſſionis. vt. l. a diuo pio. §. ſi ſuper rebus. ff. de re iu. ii. niſi in ſententia fecerit ſibi preiudicium. vt. l. ſepe. eo. ti. ita not. Inno. in. c. cum ſuper. de re iudi. fo. 80. ⁊ ſic poſſidens excipit contra execu. ſententie late ſuper alios.

Executor nec in citatione nec in alijs actibus teneſ ſeruare ſolitũ ordinẽ iudiciorũ. ita no. Inno. in. c. ex ratione. de app. fol. 123. nu. 1. ⁊ ſi appellatio eſt deſerta iudex a quo etiã ſi nõ pronuncieſ deſerta nec citet põt exequi ſm eum ibidẽ. item executioni nullus ordo iudiciarius iure prefigiſ. ⁊ ideo ſi aliquid fecerit nõ iudicialiter ratione ordinis nõ ſeruati non habet neceſſe citare ſm eum ibidẽ. ⁊ non appellat ab exec. propter ordinem iudicij non ſeruati. vt in. c. propoſuit. de conceſ. preben. per eundem.

Executio inciuiliter facta per partem man. iudicis pñta ſolutio debiti non reſcinditur ex ordine iudicij pretermiſſo. vt. l. ſin. qõ met. cau. ⁊ not. Inno. in. c. ij. de in integ. reſti. fuit enim debita quo ad ius indebita quo ad modum ⁊ potius eſt curãdum de iuſtitia ꝙ̃ de modo Jac. but. Bal.

Executor non poteſt recuſari vt ſuſpectus per aduerſarium. ita not. Inno. in. c. propoſuit. de conceſ. prebẽ. fo. 142. nu. 5. vide. ſ. in ver. appel. in. xliiij. q.

Executor quãdo poſſit cognoſcere de ſibi oppoſitis. vide per Inno. in. c. ad diſſoluen. de deſpon. impu. fo. 179. nu. 5.

Executor cui cõmiſſa eſt executio tradendi alicui poſſeſſionẽ amoto quolibet illicito detẽtatore hꝫ cognoſcere quis ſit illicitus poſſeſſor: ⁊ hoc faciat iudiciario ordine niſi in notorijs. ita no. Inn. in. c. cũ olim. de priui. fo. 203. nu. 2. ⁊. C. ſi per vim vel alio modo. l. ſi. Bal.

Executio ſententie differt ſi ius tertie pſone ledaſ ex ea. ita no. Abb. in. c. cũ ſuper. de re iud. ergo donec pendet ꝯdictio non dꝫ fieri executio. nã ꝙ reſcindit factũ multofortius impedit fiendũ. facit. ff. de execu. tu. l. diximus in ratione ſui. iſta aũt ꝯdictio põt fundari ratione poſſeſſionis ⁊ ratione ꝓprietatis. nã ſufficit ꝯdictori poſſeſſio vel ꝓprietas quã debet ipſe ꝯdictor probare. vt no. C. de priui. fiſci. l. j. ⁊. C. ne vxor pro ma. l. ob maritorũ. vbi etiã per Cy. ⁊. ff. de re iud. l. a diuo pio. §. ſi ſuper rebus. ⁊. C. de iudi. l. properandũ. §. ſin autem reus. ⁊. l. j. §. ſi quis ideo. ff. ne vis fiat ei. Item ſufficit quod contradictor probet ſe corporalem poſſeſſionem detinere: quis qui corporalẽ detinet preſumitur poſſidere. vt. ff. de ver. obli. l. ſtipulatio iſta. §. hec quocꝫ. ⁊ de acqui. poſſeſ. l. j. in prin. ⁊ no. per Inno. in. d. c. cum olim. de priui.

Expreſſio cauſe non eſt de forma appellationis nec arctat appellantem qñ appellaſ a diffinitiua. ita not. Inn. in. c. paſtoralis. de offi. deleg. fo. 63. nu. 4. ⁊. ff. de appel. l. ſcio. Secus quando appellaſ ab interlocutoria. ita no. Abb. in. c. ex parte. el. j. de teſti.

Expreſſio cauſe nõ artat appellantẽ. vt. l. ſcio. ff. de appel. ſecus in expreſſione qualitatis. ar. ff. de inſti. l. q habebat. vel aliud in prima cauſa aliud in cã appellationis. vt. ff. qõ cum eo. l. tinanus. ⁊ non allegatũ allegabo ⁊ non probatũ probabo. ſi a diffinitiua appello ſecus ſi ab interlocutoria. tñ ſi non appello: ſed reuocari peto ꝯtra imperio oẽm cauſam introducere poſſum. ita no. Inno. in. c. ſi. de ope. no. nun. fo. 202. Idẽ ſi non appello ſed peto reſtit. in integ. vt ff. de mino. l. minor omiſſam. ⁊. l. preſes. Idẽ ſi appello a precepto diffinitiuo. vt. ff. de mino. l. ait pretor. §. permittit. Idẽ ſi appello a cõpulſione quã iudex facit nõ admiſſis probationibus meis. Nã hoc grauamẽ aliter reuocari nõ poteſt niſi data probãdi copia. vt ff. de re mili. l. iij. §. ſi ad idem. ſecus ſi iudex feciſſet mihi facultatẽ probandi ⁊ allegandi. nã tunc qõ culpa mea omiſi in cauſa appellationis ſupplere non poſſum. vt. c. appellãti. de appel. in cle. ⁊ tangitur per Inno. in. d. c. ſi. de ope. no. nun. ⁊ tangitur etiam per eũdem in. c. paſtoralis. de offi deleg. ſed non ita clare teue bene mẽti iſta vide omnino. j. in ver. ſententia. in. xvj. q. vbi habes que ſunt que debebunt ſpecifice exprimi in libello.

Exemplaria multa poſſunt ſumi ex vno originali. ita no. Inno. in. c. albericus. de teſti. fo. 101. nu. 5. ⁊ ſi per aliam manũ ſumantur ſunt exemplaria: ſed ſi per eandẽ manum ſunt pariter originalia licet prothocollũ. prima tñ ſcriptura vocaſ que in vulgari dicitur ſecũda. vt in aut. de tabellio. §. ſi. colla. iiij. ff. de teſta. l. vnum. ⁊ de le. ij. l. ſempronius proculo. per Bar. Itẽ not. ꝙ prima manus trãſit in ſecundã. ſecũda aũt non tranſit in tertiam. ⁊. in exemplũ exempli ne ſit ꝓcedere in infinitũ nec teſtis recipitur de auditu auditus. C. de diuer. reſcri. l. ſi qua. per Cy. ⁊ Ricar. malumb.

Exempti habẽtes populum debent habere cathedram. ⁊ de ratione populi tenentur ire ad ſynodum. ita not. Innoc. in. c. qõ ſuper. de maio. ⁊ obe. fo. 61. vide. ſ. in ver. cenſus. in. ij. q.

Exempti an poſſint in criminibus ⁊ in cõtractibus cõueniri ſub ordinario. vide per Inno. in. c. recepimus. de priui. fo. 202. num. 4. ⁊ in aut. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opor. Inno. hodie eſt caſus in. c. j. de priui. lib. vj.

Exemptus ratione rei non exempte ſubeſt ordinario. ita not. Inno. in. c. cum capella. de priuilegijs. fo. 203. numero. 3. ⁊ ſic ſi forenſis

conuenitur

conuenitur ratione poſſeſſionis vbi poſſidet.vt.C.vbi in rem act.l.fi.ſed non ratione perſone nec mixta ratione.vt.l.reſcripto.§.fi.de mu.⁊ hono.Bal.

Exemptio capitis licet probetur nõ propter hoc probatur exemptio membrorum.ita not.Inno.in.c.ex ore.de priui.fo.204.nu.2.arg.ff.de adop.l.liberorum.

Expuli te de poſſeſſione eu poſtea turbas me in poſſeſſione.egi cõtra te vt imponatur tibi ſilentiũ probaui me poſſidere.⁊ tu probaſti me vi poſſidere a te.Queritur an mihi ſuper petitione an tibi ſuper moleſtatione ſit ſilentiũ imponendũ ⁊ videtur ꝙ mihi ne petam: qꝛ non habeo interdictũ vti pdſſidetis contra te quẽ vi deieci.vt l.vti poſſidetis.l.j.in fi.Preterea tibi datur actio contra me malitioſorum deſenſio.vt.l.j.§.qḋ ait.ff.de ſuperfi.in cõtrariũ quia tu mihi vim inferre non potes niſi incõtinenti.vt.C.vnde vi.l.j.ergo ſi vim de facto facis prohiberi debes.vt.ff.de offi.procu.ceſa.l.fi.⁊ de vſufru.l.equiſſimũ.Itẽ violentus poteſt agere de violẽtia non a ſe.ſed in ſe cõmiſſa.vt no.ff.de fur.l.itaqꝫ fullo.Sol.dicũt quidã qḋ violẽtus põt intentare officiũ iud.non interdictũ vti poſſidetis.Sed Inno.dicit ꝙ etiã interdictũ vti poſſidetis niſi de vi excipiatur ante li.conteſt.ſi enim excipit reus ꝙ ſpoliatus ante oĩa dꝫ reſtitui audiẽdus eſt.ſi nõ excipit prohibẽdus eſt a moleſtia facti ſm Inno.non tñ plenũ habebit interdictũ vti poſſidetis nec ↄ̃ar perſonales preſtationes propter regulã dolo facis ⁊c.Et licet iudex imponat ſilentiũ ſuper turbatione tñ expulſus poterit agere in iudicio:qꝛ intelligit̃ expulſus a moleſtia facti non iuris ſm Inno.ſula enim q̃ imponit ſilentiũ non imponit illud qḋ requirit natura iudicij.Unde ſilentiũ impoſitũ in poſſeſſorio retinẽde non excludit poſſeſſoriũ recuperãde.⁊ facit.ff.de poſtu.l.imperator.⁊.ff.de lib.le.l.aurelio.§.centũ.in gloſ.ord.ita no.Inno.ſed nõ ita dare in.c.veniens.de preſcri.fo.116.ꝙ no.Bal.

Expulſus licet proteſtetur qñ expellitur tñ non retinet poſſeſſionem ita not.Inno.in.c.cũ veniſſet.de in integ.reſti.fo.70.in nu.2.⁊ ſic intentans interdictũ vnde vi perdit poſſeſſionẽ ſi quam habebat ſm eum etiam ſi congreget exercitum propter eam recuperandã.vt ipſe no.in.c.olim.de reſti.ſpo.

Exceptio duplex oritur ex iuramento.ſ.declinatoria ⁊ peremptoria.ita no.Inno.in.c.cum veniſſet.de inſti.fol.142.nu.5.

Exceptio rei iudicate opponitur ante lit.conteſt.ita no.Abb.in.c.teſtimonium.de re iudi.fo.eo.

Exceptio banni ſi non admittatur ante lit.cõteſt.iudex debet eã reſeruare ⁊ interloqui ſine preiudicio ſentẽtie banni.arg.ff.qui po.in pig.ha.l.claudius.ſecus ſi de ea fuit plene cognitum.ita ſentit Inno in.c.veniẽs.de accu.fo.186.⁊ vide per Cy.in.l.preſcriptione.C.ſi contra ius vel vti.pub.Bal.

Exceptione oppoſita ab altera partiũ iudex debet interloqui.an admittat predictam exceptionem vel ne.qꝛ ſententia ſuper excep.debet ferri ita no.Abb.in.c.ſi duobus.de appel.

Excipere poteſt quilibet de crimine contra illum qui debet promoueri ad curam animarũ.ſed non de forma ſed nõ habet curam nec de crimine nec contra formã audietur niſi eius intereſt:puta ꝙ eſt futurus ſuus prelatus ita no.Inno.in.c.ſuper his.de accu.fo.186.nu.7.vide.s̃.in verbo accuſatio.in.iiij.q.

Exceptio ſemel oppoſita ad elidendũ reſcriptum ⁊ reiecta ſi ex eodẽ reſcripto ad aliud agatur tamẽ iterato opponi non poteſt.ita no.Inno.in.c.cum dilectus.de pur.cano.fo.305.in nu.5.ꝙ no.⁊ vide s̃.in ver.admiſſus.in.iiij.⁊.viij.q.

Exceptio dilatoria ſolutionis poteſt opponi in cauſa appellationis.ita not.Abb.in.c.cum Joannes.de fi.inſtru.⁊ vide.s̃.in ver.app.in.xxviij.q.

Exceptio excommunicationis quandoqꝫ eſt peremptoria quandoqꝫ dilatoria.vide ꝙ not.Abb.in.c.exceptionem.de excep.

Exceptio nulla obijci poteſt ante libellum porrectũ.ita no.Inno.in c.conſtitutus.de procu.fo.67.in nu.1.ꝙ tene menti Bald.contrarium no.in.l.fi.C.de excep.

Exceptiones cõtra iuriſd.⁊ alie exceptiones declinatorie quo ordine ſint opponende.vide per Inno.in.c.inter monaſteriũ.de re iudi.nu.1.fo.120.⁊ per Bar.in.l.quidam conſulebat.ff.de re iudi.vnde dicit ibidem Innoc.ꝙ oppoſi.alijs excep.exceptio recuſa.iudicis non poteſt opponi ꝙ tene menti.

Exceptio licet ſit reprobata in cauſa principali nihilominus opponitur in cauſa appellationis.ita no.Inno.in.c.quod ad conſultationem.de re iud.fo.118.nu.4.

Exceptionibus contrarijs quando liceat vti.vide Inno.in.c.audi tis.de excep.fo.eo.

Excipiens magis dicitur negare ꝙ̃ confiteri.ita no.Inno.in.c.cũ venerabilis.de excep.fo.112.in nu.2.lex tamen exceptionẽ aſſertionẽ vocat.vt.C.de temp.appel.l.per hanc tutius tamen eſt excipienti expreſſe negare.Item oo.ꝙ refert propter ꝙ excep.iudex pronunciet.vt.ff.de euic.l.⁊ ſi vtriuſqꝫ ꝙ no.

Excipiens poteſt quis litem cõteſtari ſi vult.ita no.Inno.in.c.cum venerabilis.de excep.fo.112.nu.1.

Exceptio declinatoria ⁊ dilatoria qꝛ parum faciunt debent opponi ante lit.conteſt.vel tunc.ſ.in cõteſtatione litis.⁊ qui diſtulit opponere preſumit̃ poſtea malitioſe opponere.ita no.Inno.in.c.paſtoralis.de excep.fo.112.in nu.3.⁊ ideo dicit ipſe ibi ꝙ ille qui opponit hodie vnam exceptionẽ ⁊ cras aliã iſte talis eſt malitioſus vel querit ſubterfugia.⁊ ideo ſtatuit̃ terminus ad oppoſi.ſm Inno.idem ſi quis ſepius producit teſtes.vt in aut.de teſti.§.quia vero.col.vij.qui poſſunt produci ſine dilatione vſqꝫ ad aperturã teſtiũ.ſed cũ dilatione vſqꝫ ad peremptoriũ ⁊.ſ.perẽptoriũ vſqꝫ ad quartam teſtiũ productionẽ ⁊ eductionẽ de nominibus teſtiũ ſic.ff.de arbi.l.nõ ex omnibus eſt etiã alia ratio primi dicti qꝛ exceptiones declinatorie ſunt quedã preludia iudiciorũ tene menti Bal.⁊ no.ex predictis de tempore opponendarum excep.

Exceptio dilatoria ſolu.non impedit litis cõteſt.ſuper negocio prin.ita no.Inno.in.c.paſtoralis.de excep.fo.eo.vide omnino.j.in ver.reus.in.iiij.q.in fi.

Exceptio perẽptoria q̃ poteſt ſimul eſſe vera cũ negocio princ.poteſt probari p̱ teſtes poſt dedicita teſtificata vt exceptio pacti.Secus ſi ſit adeo ↄ̃ria ꝙ non ſit cõpatibilis cũ facto prin.nã tunc nõ poſſunt recipi teſtes:qꝛ eſſet ſuper eodẽ maxime cũ debeãt deponere teſtes pro vtraqꝫ parte extra de excep.falſi niſi indirecte probã.qꝛ tũc eſt nouum capitulũ.ita no.Abb.in.c.j.de teſti.niſi forte per reſti.in integ.nã ſi poſt ſniam poteſt peti reſt.in inte.ergo ⁊ ante.nã noualis eſt iſta cauſa reſti.in integ.Alij dicũt ꝙ niſi dicantur teſtes corrupti non poteſt queſtio refricari.ſed iſta fuit opi.placen.reprobata per Accur.tene menti iſta Bal.

Exceptiones peremptorie in iudicio poſſeſſorio oppoſite non impediunt proceſſum.ita not.Inno.in.c.ex parte.de fo.cõpe.fo.77.nu.2.vide.s̃.in ver.admiſſus.in.viij.q.

Exceptio quã quis offert ſe ſtatim probare non impedit lit.cõte.niſi excom.notorie appareat.ita not.Inno.in.c.ſi.de lib.oble.fo.79.

Exceptio obreptionis impedit proceſſum literarũ obreptitiarũ non aliarum licet impediat ex abrupto.ita no.Inno.in.c.exceptionis.de lit.conteſt.fo.79.

Exceptio pacti de nõ peten.non impedit proceſſum niſi in pacto interueniat iuramentũ:quia exceptio iuriſiurandi etiã ſi in contractu ſit iuratum impedit proceſſum:ſed exceptio pacti de non agẽdo impedit proceſſum:qꝛ eſt pactũ factum ad lites excludẽdas cũ demũ in iudi.agitur ſed pactũ de non petendo eſt magis excluſiuum obli.ꝙ̃ litis quia etiam extra iud.petitur ſm Inno.in.c.j.de lit.conteſt.fo.eo.contra quem facit.ff.de pecu.l.ſi poſtea.ergo pactum de non mouenda queſtione impedit proceſſum abſit enim ꝙ exceptio peremptoria impediat:ſed ex eodem facto due oriũtur except.ſ.declinatoria ⁊ peremptoria ⁊ declinatoria eſt illa que impedit non peremptoria ꝙ eſt no.Bal.

Exceptio eadẽ ſubreptionis põt bis opponi iuriſd.⁊ grãtie:qꝛ opponitur ad diuerſa.ita no.Inno.in.c.ſup literis.de reſcri.fo.8.nu.11.vide.j.in ver.libellus.in.xij.q.ibi nec reperio ⁊c.Bal.

Exceptio criminis vel irregularitatis oppoſita contra electũ habet vim accu.⁊ debet lis ſuper ea cõteſtari.ita no.Inno.in.c.ſuper eo.de elec.fo.19.idem no.ibidem Hoſti.

Exceptio procuratoria non poteſt opponi vero procuratori poſt litẽ conteſt.tamen iudex nec caſum incidat poteſt mandare procuratori vt producat man.non productũ iterato ſi nõ erat in act.regiſtratũ ſed iudex ſi non habet nec habere poſſet de facili inſtrumẽtum qꝛ ipſam perdidit ⁊ dñs eſt in partibus remotis tunc iudex procedet interim nec retractabit propterea ꝓceſſum:qꝛ iudex nõ debet ſupplere contra veritatem ſed pro veritate.ita not.Inno.⁊ Jo.an.in.c.ſtatuimus.de elec.tene menti.

Exceptio declinatoria iuriſdi.qñ eſt talis q̃ reddit iudiciũ nullũ ille cui cõpetit poteſt eã opponere a principio corã eodem iudice vel poſt ſententiã coram iudice nullitatis ⁊ licet nõ valet diffinitiua ↄ̃ contumacẽ tñ iſte qui prima facie hꝫ iuriſd.poteſt multã imponere.Si aũt exceptio reddit nullũ retro proceſſum vnde dꝫ opponi a prin.tunc ſiue cõpetat in priuilegiũ.ſiue de iure cõi debet opponi corã eo iudice,etiã ſi exceptio contineat crimen vel infamiã.⁊ ſi iudex grauet opponentẽ tunc appellet ſm Inno.ergo ſemper corã eodem iudice opponenda eſt declinatoria etiã ſi crimen tangit infamiã vel condẽna.iudicis nam infamia vel crimen non perimit ipſo iure iuriſd.ſed elidit ita demũ ſi opponatur ergo ſi nõ eſt obiectũ non reddit iudiciũ nullum.Item iudici ordinario nõ poteſt obijci infamia ſed ſolũmodo admonitio.ſed contra delegatum põt opponi infamia etiã ſine alia admonitio non tñ põt opponi crimẽ ſine infamia iuris:vt qḋ ſit adulter vel homicida.ita no.Inno.in.c.cum ſuper.de offi.dele.fo.51.nu.3.

Exceptio adulterij vel homicidij repellit iudicẽ.ita not.Inno.in.d.c.cum ſuper.de offi.deleg.fo.eo.

Exceptio manifeſte offenſe an impediat abſolutionẽ fieri.vide Inn.in.c.coram.de offi.delega.fo.55.

Exceptio queritur inuito ergo ignoranti.ita no.Hoſti.in.c.cum pridem.de pac.

Excipiens non dicitur actor proprie.ita no.Inno.in.c.ij.de ord.cog.fo.84.⁊ nu.6.niſi quo ad onus proba.quando excipit affirmatiue vel ius negat.

Exceptio in multis caſibus opponit non agenti quos vide per Hoſtien.in.c.ij.de ordi.cog.

Exceptio de eo qđ non peruenit nđ violẽtum eſt aun alis ſicut actio.ita no.Inno.in.c.cum dilectus.de ordi.cog.fo.eo.facit.C.de excep.l.licet.

Excipiens ſi obtineat ſuper iudicio exceptionis ⁊ iterum vult agere debet iterato probare.ita no.Inno.in.c.ij.de ordi.cog.

Exceptio ſpolia.obſtat ſiue ciuiliter ſiue criminaliter agatur.ita no.Inno.⁊ Hoſti.in.c.cũ ſuper.de ord.cog.⁊ ſic exceptio ſpol.obſtat agenti interdicto retinende poſſeſſionis ſm eos.

Exceptio cõpenſa.poteſt obijci etiã ante ſententiã quia durat actio ergo ⁊ exceptio.ita not.Inno.⁊ Hoſti.in.d.c.cum ſuper.de ordi.cog.ſecus in exceptionibus que nõ habent fundamentũ actionis facit.ff.de compen.l.ſi cum.§.j.⁊.C.de compen.l.ij.Bal.vel potes ſic dicere per alia verba.qui in exceptione ſuccũbit non propterea ab agendo repellitur.Fallit in exceptione cõpenſa quia qui compenſat exigit ⁊ petitio ⁊ compenſatio ve paria iudicãtur.vt.l.amplius.ff.rem ra.hab.

Exceptionũ tres ſunt ſpecies:quia quedã opponuntur iudicio quedam condẽnationi quedam executioni que non veniunt ex eadẽ cauſa ex qua pronunciatum eſt:ſed ex alia ideo poſſunt poſt ſententiam opponi.ita not.Inno.in.d.c.ſuper.de ord.cogni.fol.84.nume.2.

Exceptio minus canonice electionis non ſuſpendit effectum confirma ita not.Inno.in.c.cum olim.de cau.poſ.⁊ pro.fol.87.nu.3.

Exceptionem peremptoriam non opponens ſibi preiudicat ⁊ contumax non auditur appellãs.ita no.Inno.in.c.audita.de reſti.ſpolia.fo.87.nu.3.Et intellige contumax:ſcilicet non veniendo quia videtur cedere liti habẽdo eam pro derelicta.nam qui contrahit heremodiciũ quod contrahitur ſolum per contumaciã dicitur litem deſerere.ſecus in contumacia in non reſtituẽdo quia non contrahitur heremodiciũ pro hoc.ff.de appel.in creditor.§.iuſſus.Et per hoc dico titius fuit citatus ꝙ veniat ad producendum teſtes fuit verus contumax appellauit:vult in cauſa appellationis producere teſtes an poſſit.Rñ.ſi fuit fictus contumax ſic.Si verus ⁊ tunc aut non venit ⁊ tunc apellatio ſibi non patrocinatur qꝛ non debet ſibi opitulari aut venit ſed non produxit ⁊ tũc poteſt.vt.C.de temp.appel.l.per hanc.ꝙ no.

Exceptio peremptoria petitionis nõ poteſt examinari ante lit.conteſt.ita not.Inno.in.c.prout.de do.⁊ contu.fo.92.nu.·.nec eſt neceſſe ꝙ iudex interroget.vt ibi not.ſed exceptio ad perſonã repellendam debet opponi ⁊ examinari ante lit.conteſt.non poſt ſecũdum eum ibidem.

Exceptio falſi non retardat execu.ſententie.ita not.Inno.in.c.licet.in ſi.de proba.fo.97.nu.8.facit.l.ſatis.C.de fal.tamẽ contrarium tenet Abb.in.c.de cetero.de re iud.vbi dicit ꝙ oppoſita iſta exceptio.falſi executor debet ſuperſedere Bal.

Exceptio criminum quando admittatur contra teſtem ⁊ quãdo nõ.vide per Inno.in.c.ex parte ade.de teſti.fol.98.nu.3.

Excõmunicatus poteſt exercere temporalia non ſpiritualia idem in ſuſpenſo ⁊ ideo non habet ius eligendi.ita not.Inno.⁊ Hoſti.in c.cum dilectus.de conſue.tamen circa primum tenet Abb.cõtrarium in.c.ex tue.de cle.nõ reſi.vbi dicit ꝙ licet quis ſit excõicatus nõ propterea remotus eſt ab adminiſtratione ſpiritualium Bal.omnia enim temporalia facta per excõicatum valent.vt hic ⁊ in c.ſi vere.de ſen.excom.ſm eundem Inno.

Excommunicatus occultus nõ poteſt eligere nec eligi.ita no.Inno.in.c.cum dilectus.de conſue.fo.15.nu.4.vide.ſ.in ver.app.in.xvj.q.⁊.j.in ver.teſtis.in.xliiij.q.

Excommunicatus non eſt membrum vniuerſitatis.ita no.Inno.in c.illa.de elec.fo.28.nu.3.vide.ſ.in ver.actor.in.vij.q.⁊.ſ.in ver.appel.in.l.q.

Excõmunicare ⁊ ſuſpendere eſt iuriſdi.nõ autem eſt de cura animarum.ita not.Hoſti.in.c.dudum.de elec.vide omnino.j.in ver.ſententia.in.xxv.q.

Excommunicatio non currit niſi finito termino dato ad ſoluẽdum non ante.ita no.Inno.in.c.p.⁊.g.de offi.deleg.fo.56.nu.2.ſed inopia excuſat debitorem ab excommunicatione vel interdicto ſm eum ibidem ꝙ no.Adde quod not.ipſe idem in.c.preterea.de appel.vbi dicit quod quomodocũqꝫ creditor reputet ſibi ſatiſfactũ eſſe in termino quo debebat ſibi ſolui non erit debitor excommunicatus quod no.

Excõicatio nec interdictũ non poſſunt venire in pactum quia pertinet ad poteſtatem clauium non ad poteſtatem priuatorum quia cõſenſus eorum nihil operatur.ita not.Inno.in.d.c.p.⁊.g.de offi.dele.fo.eo.vide.j.in ver.ſententia.in.xxv.q.

Excõmunicati non poſſunt exercere ſpiritualia:nec etiam iudicialia nec etiam poſſunt preſtare autoritatẽ alia poſſunt.ita not.Inno.in.c.conſulti.de procu.fo.67.nu.1.

Excommunicatio probata in modum exceptionis quid operatur.vide Inno.⁊ Hoſti.in.c.ij.de ordi.cog.

Excõicatus poteſt facere procuratorẽ ad negocia.ita not.Inno.in.c.cum dilectus.de conſue.fo.15.⁊ in.c.cum dilecti.de do.⁊ contu.fo.92.vide.ſ.in ver.appel.in.xiij.q.

Excõicatus nondum denunciatus vel publicatus adminiſtrat ſpiritualia que ſunt facti ⁊ prelaturam ⁊ canonicatum cõfert.ſ.ratione publici officij non tamen eligit:quia eligere eſt iuris canonicalis non publici ſm Inno.in.c.cum dilectus.de cõſue.fo.eo.⁊ in.c.cum dilecti.de do.⁊ contu.fo.eo.

Excõicatus poſtꝙ eſt abſolutus nõ repellitur a teſtimonio nec excõicatus equiparaſ exautorato:qꝛ non ratione delicti excõicatur ab homine ſed ratione cõtumacie ſed a iure bene excõicatur ratione delicti ſm Inno.habita diſtinctione ſeu diſcretione vtrum pena excõicationis apponatur conſtitu.affirmatiue vel non.vt not.per Inno.in.c.extirpande.de preben.fo.140.nu.2.⁊ ideo per excõica.hominis non probatur crimen quia crimen non eſt cauſa immediata excõica.ſed contumacia.ita no.Inno.in.c.teſtimonium.de teſti.fo.106.vide omnino.ſ.in ver.caſus.in.ij.q.

Excõicatus repellitur etiã ab accuſatione excõicati nec poteſt replicari tu non es audiendus quia es excõicatus ⁊ ſic legitima defenſio reſeruatur.ita no.Inno.in.c.a nobis.de excep.fo.111.⁊ eſt caſus ff.qđ vi aut clam.l.ſi alius.§.belliſſime.ſm eum.Ex hoc ergo not.ꝙ ſi excõicatus offendit excõicatum melior eſt conditio delinquẽtis.A ſimili etiã videtur ꝙ ſi exbannitus bannitũ occidit.nã bannitus dicit diffidatus ⁊ ei ius ciuile non patrocinaſ.vt.C.de epiſ.⁊ cle.auſ.itẽ nulla cõitas.item nihil ad nos de his qui foris ſunt ſed banniti ſunt foris ⁊ quaſi tranſfuge ſunt.ff.de capi.dimi.l.admiſſione.§.i.Itẽ intereſt reipublice ꝙ vnus exbannitus aliũ occidat.nec ex hoc res publica offenditur.imo tutior fiet eius ſtatus morte malorũ hominũ.vt.ff.de offi.preſi.l.congruit.in.ij.rñ.⁊.l.ſi.ibi pro quiete cõi ⁊c.C.quando li.vni.ſe ſine iudi.viu.Itẽ in pari cauſa melior eſt cõditio rei.ff.de ver.obli.l.ſi ſeruum.§.ſequit.Itẽ facit optime.ff.ad.l.iul.ambi.l.j.verſic.qua.vbi premij non pena imponit vindicanti.in contrariũ facit ille qui occidit videtur tractare de lucro eo ꝙ voluntatẽ ſuam cõpleuit.vt.ff.de cõdi.ob cau.l.pe.in gloſ.mag.Sed pars aduerſa de dãno implorat alſ certat:ergo magis fauendũ eſt certanti de dãno.vt no.in.l.apud.§.marcellus.de excep.doli.Itẽ vtroqꝫ exiſtente bãnito neuter quo ad intereſſe pro bãnito eſt habẽdus.vt.C.de here.l.quoniã.⁊ de inoffic.teſt.l.in arenã.Itẽ poſſe occidere impune eſt beneficiũ ꝙ nõ videtur poſitũ nec conceſſum.nam verba generalia reſtringunſ nec in eis odioſi cõprehenduntſ.vt.ff.de le.ij.l.lucius.§.lucius.nã ſolum videtur de his cogitatũ qui non offenderũt.eo.tit.l.cum quidã.⁊ l.ſi quis.§.inter.Itẽ occidere bannitũ eſt quedã executio iuſtitie.⁊ iſta non videtur cõmiſſa priuatis ciuilitate.arg.ff.de fideiuſ.l.liberta.⁊.l.lucius.quibus ſtatutũ non patrocinatur.vt no.in ſimili per gloſſam.C.de heredi.inſti.l.j.⁊ per Iaco.de are.ff.ad trebel.l.ex facto.⁊ facit.C.de maleſi.⁊ mathe.l.ſi.Item non eſt nouum ꝙ vindicta alicui concedaſ ⁊ alteri cuius non intereſt denegetur.vt C.de adulter.l.gracchus.⁊ not.in.l.cum fundus.de vi ⁊ vi arma.facit optime quod no.ff.de iuſti.⁊ iur.l.vt vim.in gloſ.ordinaria.Sol.exbannitus habetur pro mortuo tunc cum in banno poſitus eſt:⁊ ideo mors eius naturalis poſtea vindicanda non eſt:quia ſolus mortuus anteꝙ occidatur non patrocinatur.id eſt fingitur non occiſos viuo.in.l.j.qui accuſare non poſſ.de hoc dic.vt.l.cum mulier.ff.ſoluto matri.per Iacob.de are.⁊ Barto.ſed quid ſi aliquis occidit bannitũ in loco ſecuro puta in eccleſia vel extra territoriũ a quo exul eſt.An occidaſ impune videtur ꝙ ſic:quia bannum inheret oſſibus ſicut lepra ⁊ excõmunicatio.vt no.ff.de poſtulando.l.ex ea.⁊ patet de illo exulante.nam exul dicitur ⁊ eſt vbicunqꝫ moretur.vt.ff.de orig.iur.l.ij.⁊ de heredi.inſti.l.ex facto.ad ſi.In contrarium videtur quia iſta executio extra territorium concedi non potuit.vt.l.cum vnus.§.his qui.de bo.aut.iud.poſ.facit.C.de his qui ad eccleſias cõfugiunt.l.preſenti.⁊.ff.de edi.edic.l.quid ſit fugitiuus.§.idem celſus.Solutio quo ad ciuitatem vnde bannitus eſt certe factus eſt quia trãſfuga ⁊ vbiqꝫ locorum poteſt occidi.vt ff.ad.l.cor.de ſica.l.ſecunda.§.transfugas.⁊ ideo iudex illius terre non poteſt hoc factum punire quia non refert a quo ſiat nec vbi ſiat.Sed quo ad illam ciuitatẽ de qua non eſt exbãnitus non ſiet impune:qꝛ ſiet iniuria illi ciuitati:eo qđ nõ ſtatuẽtes pertinet habere liberas edes ⁊ eſt arg.ad hoc extra de verbo.ſigni.c.ex parte in Chriſto.Itẽ licet eccleſie ſuſpẽſa ſint organa ꝑpter loci religionem non tamen punitur vt homicida nec de iſta ſpecie criminis etiã ab eo qui ſeruare debet bannum.vt no.in.d.l.ex ea.⁊ in.c.j.de offi.ord.⁊ per Inno.ſed vt violator eccleſie Bal.Sed quid ecõtra bannitus

bānitus de peruſio. peruſinū aſſiſij occidit. An poterit cōdēnari peruſii ꝛ vr̄ q̄ nō qꝛ bānitus pro foꝛenſe habēdus eſt nō pro ciue vt.d.l.amiſſione.§.j.ff.de capi.dimi. Et ſic non videt̄ ſubiect⁹ nec rōne pſone nec rōne loci.ergo nō pōt cōtra eum ꝓcedi.qꝛ dtra ut principia inſeparabilia quo ad odium ſuum.vt.ff.de mino.l.papinianus exuli ꝛ de pollicita.l.de pollicita.ꝛ facit ꝙ not.in.l.ad cognitionē.ff.ex qui.cau.in poſ.ea.iura vero naturalia immutabilia ſunt.ſtatutū vero de accidentali ꝛ ſeparabili ciuilitatis.vt ſi quis p ſtatutum ſit factus ciuis.nam nō eſt ciuis.tamē quo ad ciuilitatē ſeparabilis eſt quā perdit per bannū ſolum.ergo ꝛ ſpecies ciuilitatis ſunt diuerſe vt.C.de incolis.l.ciues.ergo ciuis eſt iſte factus.ſ.per ſtatutū ante exilium ꝛ hoc nomen ciuis ſimplr̄ prolatum non continet ea que improprie ꝛ ficte dicuntur vt ibi. ſed ea q̄ vere ꝛ ꝓprie.ſic ergo ſtatutū poteſt facere quem verū ciuē quē ars ꝛ natura ſemper imitat̄ ad potiora ꝛ perfectiora vt.C.de latina liber.tollen.l.j.in prin.verbū ergo ſimpliciter prolatum ſimpliciter intelligendū eſt in ſuo potiori ꝛ meliori ſignificato vt.l.ſi non fortē.§.libertus.ff.de cōdi.indebi.ꝛ.l.cum qui.§.ſi mulier.ff.de iureiur.ꝛ ibi no.ꝛ tene menti iſta perpetuo.

Excōmunicatus quando poſſit intereſſe in iudicio.ꝛ qn̄ non vide Inno.in.c.inter de ſen.excom.fo.210.

Excōicatus etiam ſnīam pro ſe latam non poteſt petere executioni mandari ita no.Inno.in.c.venerabilem de excep.fo.114.

Excōicatus pōt ꝓſequi cām appel.ita no.Inno.in.c.ſignificaſti de ſen.excō.ꝛ ſic ꝓcur.g effectus eſt excōicatus proſeqtur nihilominus cauſam appel.qꝛ ad hoc tenet̄ dn̄o ſecundum eum ibidem.

Excōicatus poteſt cōpelli agere.licet ſponte nō admittatur ita not. Inno.in.c.excep.de ſenten.excom.

Excōicatus ſi nō tenet ingerens ſe diuinis nō incurrit irregularitatem.ita no.Inno.in.c.ad preſentiam de appel.fo.123.

Excōicatus ſi ab ipſa ſnīa excōicationis appellat̄ pēdēte appellatione interim vitandus eſt a iudicio.nec dꝫ admitti ita no.inn.in.c. ſepe de appel.fo.125.nu.5.ſed ipſe no.ſ̄rīū in.c.ſolet de ſen.excom. fo.214.nu.9.vbi tꝫ ꝙ nō dꝫ vitari pēdente appellatione vel cauſa nullitatis.facit.ff.de infamibus.l.furti.§.j.ꝛ in.l.ſi.C.de ordi.cogni. Et an facta p eū valeāt vide per Inn.in.d.c.ſepe. Ratio primi dicti pōt eſſe qꝛ ꝓpter appellationē ſentētia excōicationis nō ſuſpenditur.vt ipſe idem no.in.c.ad hec extra de appel.

Excōmunico oēs qui cōtradicunt queritur an iſta ſit ſnīa vel conſtitu.vide p Inno.in.c.pro illorū de preben.fo.138.nu.3.

Excōicati noīatim vel interdicti qui dicant̄ vide per Innoc.in.c.in lateranenſi.de preben.fo.140.nu.1.

Excōico titiū cum ſuis fautorib⁹.titi⁹ eſt noīatim excōicatus alij vero nō.ꝛ iō nō ſunt vitādi niſi ſit notoriū qꝺ ſint fautores.ita not. Inno.in.d.c.in lateranenſi de preben.fo.eo.

Excōicatio ptātis vel capitanei vel alterius officialis vel vicarij nō tranſit contra eius ſucceſſores.ita no.Inno.in.c.aduerſus de immuni.eccle.fo.176.

Excōicati vel ſuſpēſi qui celebrāt an ſint irregulares vide Inn.in.c. ſi celebret de cleri.excō.mi.fo.199.nu.2.

Excōicatio non fertur niſi ꝓ cōtumacia.ſecus in ſuſpēſione.ita not. Inno.in.c.j.de excel.prelato.fo.179.

Excōicati qui dicantur a canone ipſo facto vide inno.in.c.ſuper eo de ſen.excom.fo.208.nu.2.

Excōicato qn̄ quis dicatur cōmunicare vide per Innoc.in.c.nuper de ſen.excom.fo.209.nu.3.

Excōicatus an quis poſſit pluries eſſe.dic qꝺ pluries numero.qꝛ q in ſordibus eſt ſordeſcat adhuc ꝛ infamis infamior eſſe pōt:vt.l.ij.C.vt intra cer.tēps tn̄ pria excōicatio trahit ſecū ſuū effectū pri⁹. adeo qꝺ aliarum effectus interim occultatur. Quidā dicūt ꝙ qs pōt infamari ex pluribus cauſis ſucceſſiuis ſicut dicimus in dominio vt.l.ſi.§.ex plurib⁹.ff.de acq.poſ. Sed veritas eſt ꝙ ex pluribus excōicationib⁹ qs pōt eſſe tentus ꝛ ſi abſoluit̄ ab vna non eſt ꝓpterea abſolutus ab alijs.ſed poſtea cū ab alijs abſoluit̄ precedēs ſolutio confirmatur vt.ff.cōia predio.l.ſi.ita no.Inno.in.c. cum ꝓ cauſa alias pro cauſa de ſenten.excō.fo.209.nu.2.

Excommunicatus qn̄ dꝫ vocari ad elec.fiendam.ꝛ qn̄ non.ꝛ quādo poteſt intereſſe ꝛ qn̄ non vide per Inno.in.c.ſolet de ſenten.excōmu.fo.214.nu.9.

Excommunicatus non ꝓhibet̄ teſtari niſi pro anima.ita no.Inno. in.c.cū deſyderes de ſenten.excom.fo.209.ꝛ p archi.in.c.prout de ſenten.excom.lib.vj.

Excōicati non poſſunt ſepeliri in eccleſia ꝓpe cimiteriū.ita not.abbas in.c.ſacris de ſepul.

Excōmunicato ꝯfeſſo de ſuis peccatis nō pōt interdici ſepultura lꝫ non ſatiſfecerit.ita no.abbas in.c.ſi.de ſepul.ꝛ tene menti.

Excōicatio lata in exemptos nō tenet etiā ſi excōicatus ſit in poſſeſſione excōicandi.ita no.abb.in.c.dilectus de religio.domi.qꝺ eſt no.pro religioſis qui ſunt exempti.abbas.

Excōicatus non poteſt ſe defendere p ꝓcuratorē excōicatū qꝛ excōicatus nō pōt eſſe ꝓcu.etiā rei.ita no.abb.in.c.veniēs de teſti. Rō eſt hec qꝛ vr̄ defenſio volūtaria in ꝓcu.ſꝫ in ipo p̄ncipali excōicato eſt defenſio neceſſaria ꝛ vide p Bar.in.l.cū mulier.ff.ſolu.ma.

Expenſe que petuntur p cōdi.ex lege vel canone poſſunt peti etiam pōſt ſnīam.ita not.Hoſti.in.c.ex parte el.ij.de reſcript.ꝛ vide.j.in verbo victor in.j.q.

Expenſe q̄ntūcunqꝫ nō ſunt liquide iudici poteſt cōdēnare generaliter in expen̄.reſeruata ſibi taxa.ita no.Inno.in.c.auditis de procura.fo.66.nu.2.

Expēſe quas qs domi feciſſet excipiuntur de condēnatione.ita not. inno.in.c.finē de do.ꝛ cōtu.fo.92.in nu.4.vide.j.in verbo ſententia in.xiiij.q.ꝛ.ſ.in verbo citatio in.xiij.q.

Expenſe q̄ ſunt fiende.i.non ſunt facte taxari non pn̄t.ita no.Inno. in.c.cū veniſſent de eo q mit.in poſ.cauſa rei ſeruā.fo.96.in nu.2. vide.ſ.in verbo appel.in.xxviij.q.

Expenſe q̄ dicant̄ in re ꝛ q̄ extra rē ꝛ qꝺ dicat̄ lucrū ꝛ qꝺ fructus vide de iſtis per abbatē in caplo paſtoralis de decimis vnde in fructu natura p̄ncipalr̄ operat̄ lꝫ qn̄qꝫ induſtria cooperetur.ſed in lucro induſtria prin.verſat̄ ſecūdū abbatē ibidē. vide.ſ. in verbo appellatio in.xxviij.ꝛ.ſ.in verbo condē.in.vj.ꝛ.vij.q.

Expenſis an cōdēnat̄ obtinēs in cā p̄ncipali.ꝛ ſuccūbēs in cā appellationis vide p Inno.in.c.fin̄ extra de do.ꝛ cōtu.fo.eo.in gl.in.l. generaliter in gl.ſup verbo diſpenſatum.C.de rebus credi.ꝛ p gl. iuris ignorātia de reg.iur.lib.vj.ꝛ.ij.q.j.c.ſua.

Factum Per literas ſubreptitias dꝫ reſcindi ac ſi eſſet factū p falſas ꝓba.ita no. Inno. in.c.ad aures ibi ꝛ alijs videt̄ ꝛc.de reſcri.fo.5.nu.2.ꝛ ſic litere ſubreptitie falſis ꝓba.equiparant̄ Bal.ꝛ vide.j.in verbo ſolennitas in penul.q.

Factum confeſſatum in modū exceptionis non habetur ꝓ confeſſato ſimplr̄.nec nocet reo.ita no.abb.in.c.cum venerabilis de excep. ꝛ ideo dic vt no.in.l.ſi quidem.C.de excep.

Factum ex falſis literis nō valet etiā ex cōmuni errore ſecūdū Inno. in.c.ſuper literis de reſcrip.fo.8.nu.4.

Factum procu.ſi diſplicet dn̄o ſtatim cum ſit debet reuocare ꝛ contradicere alias ſibi preiudicat.ita no.Innoc.in.c.ex parte decani de reſcrip.fo.12.nu.2.

Factū per aliquos vt vniuerſi non pn̄t ſinguli reuocare.ita no.inno. ꝛ Hoſti.in.c.bone de poſtu.plato.ꝙ no.pro ordi.facto p conſules ꝛ conſiliarios in partibus noſtris.Bal.

Factum poſt appellationē iudicialē etiā ꝑiudiciale reuocat̄ qꝛ deſijt eſſe iudex.hec ratio ceſſat in appellatione extraiudiciali.ita nota. Inno.in.c.qꝛ propter de elec.fo.30.nu.12.

Factum aliqꝺ non vi nō metu quomodo hoc ꝓbabitur vide p Inn. ꝛ Hoſt.in.c.ſuper hoc de renun.

Factum temerariū epiſcopi non habetur ꝓ diſpēſatiōe ita no.inno. in.c.veniens de filijs preſbr̄.fo.43.nu.2.

Factum corrigi pōt in factis nō cōpetentibus ſecus in diffinitiuis ꝓnunc ita no.inno.in.c.in literis de offi.dele.fo.49.nu.2.

Facta a non ſuo iudice pro nō factis habent̄ ita no.inno.in.c.prudētiā de offi.deleg.fo.50.nu.7.vn̄ ſi qs ſcit ſe nō habere aliquā iuriſdi.nullā penā imponere pōt ꝛ ſi facit de facto ꝓ infecto habebit̄ vt ibidem.ꝛ in.c.cum ſuper.eo.ti.per eundem.

Faciens quis ꝯtra legem non ꝓdeſt ſibi dicere ſe nō feciſſe dolo niſi probet ꝙ non mediante dolo quandoqꝫ tn̄ preſumitur dolus interueniſſe:ex quo fecit contra ꝓhibitionem legis ita no. Innoc. in.c.ſuper eo.que vi.me.cauſa.fo.68.nu.2.vide Jo.an.in.c.q contra iura de regu.iur.lib.vj.

Factum p arbitratorem etiam in dieb⁹ ſolēnibus vel dominicis vel feſtiuis valet. Rō eſt qꝛ ipſe non dicitur iudex.nec dꝛ iudiciū.nec ſnīa per eum lata dicit̄ ſententia vt in aut.vt diffe.iudi.§.ſi vero. col.viij.ꝛ in ſpe.in ti.de arbi.§.ſi.ver.ſed nunqꝺ amicabilis ꝛc.ꝛ tangit inno.in.c.qntauallis de iureiurā.fo.110.nu.3.Bald. Et ſic teſtes quos ipſe arbitrator recipit:recipit ad inſtructionē non in forma iudicij ad veram ꝓbationē nec corā eo eſt neceſſe qꝺ teſtes publicentur quia proprie non ſunt teſtes nec ipſe eſt iudex nec ordo iudiciarius eſt vt dicit ibidē Inno.idem tꝫ Azo in ſumma.C. quomodo ꝛ quando iudex in princi.Bal.vide.j.in verbo ſententia in.xxxviij.q.

Factum per ſubreptionem etiā de ꝯſenſu aduerſarij confirmari non poteſt qꝛ deficit conſenſus tertij id eſt ſupioris ratificātis ita no. Inno.in.c.cum olim.de re iudi.fo.117.

Factum poſt decretum ꝛ poſt renoca.an valeat vide p Inno.in.c.ga cunctis de conceſſi.preben.fo.146.nu.8.

Factum a barbario valuit propter cōem vtilitatē ꝓpter ſuadētē equitatē.ꝛ pp ſuperiorū autoritatē ita no.inno.in.c.cū dilectus de religio.domibus.fo.167. Et an idē ſit in perſonis eccleſiaſticis ꝛ in ſpirituali iuriſditione vide ibidem Inno.

Factum ſi probatur per vnum ꝛ per alium teſtem probat̄ ꝯfeſſio.teſtes ſunt ſingulares tamen vehemēs indiciū faciūt ita no.Inno.

in.c.fi.de ſucceſ.ab inteſt.

Falſarius etiã nõ ſemp traditur iudici ſeculari.ita no.inno.in.c.nouimus de verbo.ſigni.fo.217.nu.1.quod eſt no.ſecũdum eum vide.ſ.in verbo admiſſus in.x.q.

Fraus vide.j.in verbo reconuentio in.ij.q.

Fraudator gabelle an teneatur iure poli.per Bar.in.l.vectigalia in princi.ff.de publi.

Fama vide.j.in verbo notoriũ in.ij.q.⁊.j.in verbo rumor in.j.⁊.ij.q.

Fama nunquã poteſt tm̃ ꝙ ꝓbatio cõtrarij excludatur.ita no.inno.in.c.ſolicite de reſti.ſpolia.fo.87.

Fama nõ probat ſed preſtat adminiculũ.ita no.Inno.in.c.cum cauſam de proba.fo.98.

Fama hominis tollit vel ſaltem elidit preſumptionem.ita no.Inn.in.c.q2 de preſump.fo.108.nu.2.

Fama bona ⁊ mala probat per cõmunem auditum.ita not.Innoc.in.c.licet de accuſa.fo.186.nu.5.

Fama vſus ⁊ iuriſdi.⁊ quedam generalia probantur ꝑ teſtes etſi ipſi ſint ſingulares in tẽpore.ſed vnũ crimen ⁊ ſpeciale factum nõ ꝓbatur ꝑ teſtes ſingulares maxime in loco vel tẽpore.ita no.Inn.in.c.qualiter de accuſa.fo.187.

Fama ville non ſufficit vbi in villa non ſunt niſi duo vel tres hoĩes tantum.ita no.abb.in.c.inquiſitionis de accuſa.

Fama cõfirmat cõfeſſionẽ que per ſe alias nõ eſſet ſufficiens.ita no.abbas in.c.iij.de preſump.quod tene menti.

Fama inducit ꝓbationẽ.ita no.gl.in.c.conſyderes de ſen.excom.

Familiares epi admittunt ad accuſandũ ꝯ epm̃ ⁊ eſt ſpãle.Secus in alijs dñis q non deſyderant in teſtimoniũ vice cubicularoris.ita no.Inno.in.c.nulli.de accu.fo.185.ar.in auf.de mona.§.cogitur col.j.vide.j.in verbo teſt.in.xvj.q.

Fauor.dicitur ille preſtare fauorem qui ſuis robur vel timorẽ aduerſarijs incutit.ita no.inn.in.c.petitio.de homi.fo.196.ꝙ tene menti.Bal.vide.j.in verbo vadens in.j.q.

Ferie vide oĩno.ſ.in verbo citatio.in.xxviij.q.per totam ⁊ vide.ſ.in verbo curia in.iij.q.⁊.ſ.in.verbo cauſa in.v.q.

Ferie vindemiarũ non ſunt nec debent cõcedi in terra vbi gentes illius cõmuniter nõ bibũt vinũ vt in ybernia.Sꝫ vbi cõiter gẽtes bibũt vinũ lꝫ nõ recolligat ibi vinũ vt in Anglia ⁊ in alijs partibus ibi ſunt vel cõcedi dñt ferie vindemiarũ.ita no.inno.in.c.fi.in fine gl.fi.de ferijs.fo.83.nu.7.Et iſtud tps dat vt ꝓuideãt ſibi de vino ad vitã eoꝝ neceſſario ſecundum eum ibidẽ.Sed qd ſi ſit differentia inter terrã iudicij ⁊ terram a qua quis citatur quidã dicũt ꝙ debẽt ſeruari ferie terre citati per.l.ꝓſides.ff.de ferijs.Sꝫ Inno.in.c.cõqueſtus de ferijs tenet cõtrariũ ꝙ imo ferie fori iudic.ſunt ſeruande Bal.

Ferie nõ excipiuntur de dilatione ꝓbatoria ſed per cõfeſſionem aduerſarij quocũqꝫ tpe etiã feriato põt ꝓbari.ita no.inn.in.c.vltra tertiam de teſti.fo.104.nu.2.tene menti Bal.

Feudũ negãs ꝑdit illud.ita no.inno.in.c.ceterũ in fi.de iudi.fo.74.nu.7.⁊ vide.ff.de interroga.act.l.nõ alienũ ⁊ in auf.de trien.⁊ ſemiſ.§.penul.col.iij.

Feuda ſunt de gratia ⁊ ideo faciliter reuocant.ita no.Inno.in.c.ij.de feudis.⁊ ibi vide.

Fideiuſſor.vide.j.in verbo teſtis in.xlvij.q.in fi.

Fidricõmiſſarius vide.j.in verbo teſtator in.ij.q.

Fides implicita ſufficit ad excuſandũ de hereſi.ita tenet inno.in.c.j.de ſumma trini.⁊ fi.cato.fo.2.nu.7.hoc verũ niſi factũ cõtradicat verbis ſcdm̃ Hoſt.ibidẽ.Et rõ eſt qr facto dat volũtas intelligi vt.l.reprehendẽda.C.de inſti.⁊ ſubſti.ſub cõdi.fac.dupliciter eñ declarat volũtas.ſcꝫ v̇bis.Itẽ reb⁹ ipſis ⁊ factis vt.ff.de legibus l.de qb⁹ in fi.⁊ ibi plene no.Bal.⁊ vide.j.in verbo titu.in.ij.q.

Fidei articuli quot ⁊ quales ſint vide ibidem per Hoſtiẽ.qui plene nota.Bald.

Fidelis vide.ſ.in verbo cenſus in.iij.q.

Filiatio qualiter ꝓbet vide inno.in.c.michael.de filijs pſbr.fo.44.⁊ vide etiã ꝑ eũdẽ in.c.qm̃ ꝯ falſam de ꝓba.qḋ non põt ꝓbari niſi preſumptiue ⁊ vide qḋ no.in.l.j.quorum bonorum.

Filius inceſtuoſus nõ dꝫ habere ꝯiunctã perſonam q̃ ꝑ eo poſſit experiri.ita no.inno.in.c.nõnulli de reſcrip.fo.11.nu.9.

Filiusfamilias ꝓpter debitũ nõ põt incarcerari qr nõ hꝫ bona vñ ſi nõ ſoluit nõ eſt qd ei imputet.ita no.glo.in.l.iij.§.ſed vtrũ.ff.de minori.⁊.l.qḋ ſi minor.§.ſi ſeruus.nã q nihil hꝫ exceptiõe tutus eſt vt no.ff.de ꝑcu.l.titius.Sed hoc nõ eſt verũ imo põt pſonalr detineri ⁊ realiter.vñ ſi ipſe nõ vult cogi cedat bonis vt.C.q bo.ce.poſ.l.plura ſecũdũ bar.hoc tãgit Inn.in.c.j.de re iudi.fo.117.Sed qd ſi hꝫ peculiũ ꝓfectitiũ.An poterit de ipſo ſoluere debitũ nõ deſcẽdẽs ex cã peculiari.itẽ an pater filio condẽnato teneat de peculio ꝓfectitio.Rñdeo ſi criminaliter filius fuerit cõdẽnatus non tenet pater de peculio vt.C.de bo.dã.l.iij.Et ſcias ꝙ de iure cõmuni nõ põt qs capi ꝑ debito niſi pri⁹ ſit facta realis executio bonoꝝ qr captura nõ fiet niſi in ſubſidiũ ita no.inno.in.l.j.⁊.ij.§.tutores.ff.de ſuſp.tut.Et bar.in.l.j.ff.de ceſ.bo.⁊.l.fi.eo.tit dicit qḋ nõ vꝫ verũ ꝑ eadem lege.Ad idẽ facit.c.qm̃.§.fi.vt li.nõ cõteſt.⁊.ff.que in frau.credi.l.fi.in fi.⁊ de fideiuſſo.l.heres.§.rec quoqꝫ ⁊.ff.de fundo inſtru.l.nepoti.Bal.

Filius ſub cõditiõe rogat⁹ reſtituere ſucceſſiue põt detrahere duas q̃rtas ꝓter imo ꝯ tacitã volũtatẽ teſtãtis.ita not.abbas in.c.raynaldus de teſta.ſed an iſti filij inſtituti ſub cõdi.⁊ rogati reſtituere poſſint detrahere ĩtegre legitimã ⁊ trebellianicã gl.diſtinguit aut ſuus heres eſt grauat⁹ pure ⁊ tũc nõ detrahit vtraſqꝫ ſꝫ vna confundit in alia niſi quatenus vna alterã excederet.Aut ſub cõditione ⁊ tũc fiet detractio integralis legitime ⁊ trebellianice itẽ legitime ⁊ falcidie de ſingularib⁹ relictis.ita no.ff.de inoff.teſta.l.pap.§.meminiſſe ⁊ dicũt doc.ꝙ dꝫ intelligi in cõditione q̃ dependeat de futuro nã ſi de pñ̃ti idẽ ꝙ in pure rogato vt.ff.de iniuſto rup.irritoqꝫ teſta.l.cum in ſcdo.Sed videt qḋ ſemp detrahat integraliter ꝙ ꝓbo ſic.qñ concurrũt plures cauſe diuerſe ſpeciei debẽt operari plures effectus vt.ff.de annuis lega.l.q marcho.et de ſeruitu.vrba.ꝓdio.l.ſi domus.Sed hic cõcurrũt plures cauſe vna ꝙ heres vniuerſalis ergo ⁊c.Scdo ſic vna lex dicit ꝙ filio debetur legitima Alia dicit ꝙ heredi vniuerſali debet trebellianica tũc argno ex cõiunctione duarũ legũ.ſ.ff.de liberis ⁊ poſthu.l.gallus.§.ille caſus.Tertio argno ſic:cõtrariorũ eadẽ eſt diſciplina.ſed vbi pena imponit rõne noĩs ſeu qualitatis importate per nomen.tunc auget pena ratione nominis vt.ff.de adulterijs.l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.pari rõne ⁊ augeri dꝫ ad idẽ.ſ.de noĩs inſpectione ve.ff.de adop.l.ſi pater.§.qui duos.Quarto probat caſus horum capitulorũ Raynatius ⁊ Raynaldus de teſtamẽtis.In contrariũ videt caſus.l.nã vna lex dicit ꝙ quicqd filius hꝫ ſupra quartã reſtituere cõpellit vt.C.famil.hercif.l.filiũ quẽ habẽtem.Alibi expꝛ̃ſſius dicit ꝙ reſtituere dꝫ dodrãtẽ vt.C.ad trebel.l.iubemus in princ.Alibi dicit ꝙ beſſem.vt in auf.de reſti.⁊ ea q̃ parit.§.quãobrem.Et ſi dicat vna diminuet alterã ⁊ de alteri⁹ corpore euellet qḋ videt eſſe abſurdũ ad idẽ.ff.de inoffi.teſta.l.pap.§.ſi qs impubes.⁊ de bo.liberto.l.nihil.§.ſed patronus.Itẽ fili⁹ ſi eſt grauatus vltra dodrãtẽ nõ hꝫ locũ trebellianica.ſed nõ videtur vltra grauatus ex quo lex reſcindit grauamen vt.C.de inoffi.teſta.l.quoniã in priorib⁹.Solutio ſi filius vel alia ſimilis pſona non ſit heres vniuerſalis ſed in certa re.tũc nõ detrahit niſi ſolã legitimã qr trebellianica nõ debet niſi heredi vniuerſali vt.ff.ad trebellia.l.j.§.inde neratius.Sꝫ legitima debet etiã heredi inſti.in re certa vt in auf.vt cum de appel.cogno.§.ceterum.⁊ no.ff.ad trebellia.in.l.ſi qs priore.Si aũt ſit heres vniuerſalis tũc diſtingue.An fuerit pure grauatus.An ſub cõditione de futuro.Primo caſu ſi detraxerit trebellianicã nõ detrahit legitimã niſi quatenus pl⁹ eſt in ea.Si vero poſt detraxit legitimã ceſſat trebellianica qr in ea non eſt plus q̃ in legitima ſed minus.Scdo caſu qñ ſub cõditione tunc detrahit duas quartas.i.trientẽ totius hereditatis.⁊ ſextans reſidui beſſis vel ſemis ſit totus ⁊ numerus liberorũ ⁊ quarta reſidui vt hic.Sed an filius detrahat trebellianicã de relictis ad pias cauſas.⁊ videtur ꝙ ſic vt in.c.ſi pater de teſta.li.vj.a contrario ſenſu.ſecus in extraneo herede vt in.l.ſi qs ad declinãdã in fi.C.de epiſ.⁊ cleri.ſꝫ ibi erat poti⁹ executor quã heres arg.ff.de leg.ij.l.ſi quis titio.no.iſta Bal.

Filius ꝓſumit eſſe ille q diu fuit tẽtus ⁊ vocat⁹ vt filius.ita no.abb.in.c.ꝑ tuas de ꝓba.⁊.C.ne de ſta.defun.l.ſi mater ⁊.ff.de ꝓba.l.j.ꝑ Iac.de are.de manumiſ.⁊c.l.vxorem arg.C.de ſeruis expoſ.l.moneor.Adde quod habes.ſ.in.j.q.

Finis cauſe eſt pro termino dicit Innoc.in.c.ex tue de cleri.non reſi.fo.135.nu.1.

Fiſcus.Qui nõ ſoluit fiſco canonẽ ſtatim põt expelli.ſecus in eccleſia vel priuato.ita no.Inno.in.c.litere de dilationibus.fo.82.

Forenſis relinquens vel contrahens hic in peruſio obligatur ex illo ꝯctu vel delicto.nõ ſolũ coram iudice ordinario rei peruſij cuius forum actor ſeqtur.ſed etiam coram eius delegato.ita no.Inno.in.c.dilecti de foro competen.fo.77.in nu.3.qḋ no.

Forma nõ requiritur in poſtulatione ſed tantum cõcordia vnde nõ confirmatur poſtulatus.ſed admittitur.ita no.Inno.in.c.conſyderauimus de elec.fo.19.in nu.2.⁊ idem Hoſt.in.c.monaſterium eo.ti.⁊ vide.ſ.in verbo capitulum in.j.q.

Forma iudiciorum nõ ſeruatur in generali inquiſitiõe.ita no.Hoſt.in capitulo.bone de elect.⁊ no.inſti.de publi.iudi.in princ.

Forma reſcripti eſt pro libello ⁊ in libello inſerẽda quia ea forma data eſt iuriſdi.ita no.Inno.⁊ Hoſti.in.c.dudum el.ij.de elect.⁊ ſic reſcriptum habetur pro libello.

Forma verborum ⁊ natura rei de qua ſit commiſſio eſt conſyderãda ad videndum que tranſeant in ſucceſſorem verũ enim iuriſdi.cõmittatur an aliud negocium induſtriale.nam ſi iuriſdi.tunc põt fieri commiſſio cõmiſſionis:qr non refert a quo fiet:qui idem eſt exitus controuerſie.Secus eſt in alijs negocijs delega.⁊ cõmiſſis a ſupiore ſcdm̃ Inno.vt ſi cõmittatur officium predicationis vel

examinatio

examinatio teſtiū ⁊ ſi.qbus nō eſt iuriſdi.contentioſa hinc eſt qḋ executor nō facit ſub executorē.ſec⁹ ſi papa nō dicit ideo exeq̄ compellas vel facias ꝓuideri q: p aliū explicari pōt.ita no.inno.in.c. p.⁊.g.de off.dele.fo.56.in nu.1.ꝙ delegatus a papa ſubdeleget eſt verū qñ papa non eſt vſus precepto ſed cōmiſſione nā ſi precipit ille cui ꝓcipit p ſeipſum explicare oꝫ in ſignū pfecte obediētie vt no.ff.de of.pſi.l.ſepe.⁊ vide qḋ no.in.c.j.de off.deleg.in cle.⁊ facit ad predicta.ff.de cura.furio.l.cuius bonis in rōne ſui.arbiter aūt alteri cōmittere non poteſt q: non hꝫ iuriſdi.vt.l.non diſtinguemus.§.de offi.ff.de arbi.cum ſi.Bal.

Formam libelli in cauſa appellationis qñ tertius appellat vide per Inno.in.c.cum ſuper de re iudi.fo.119.nu.6.

Forma nō eſt neceſſaria in electiōe canonicoꝝ ſꝫ ſufficit ſol⁹ ꝯſenſus ita no.inno.in.c.ex parte extra de cōceſ.ꝓbē.fo.145.nu.4.

Forma in abſolutiōe eſt ſeruāda ⁊ ideo nō ſufficit cōminatio prelati. ita no.inno.in.c.ꝓpoſuit de cleri.excōi.fo.198.vide.ſ.in verbo arbiter in.vij.q.in ſi.⁊.ſ.in verbo appellatio in.xxxiij.q.

Forticilium vide.ſ.in verbo caſtrum per totum.

Fornicator publicus non intererit electionibus.ita no. Innoc.in.c. ſicut de cohabi.cleri.⁊ mu.fo.134.in nu.2.⁊ vide.j.in verbo ſponſalia in.ij.q.⁊.ſ.in verbo affinitas in.j.q.

Forū penitētiale eſt cura animarū itē ⁊ datio ſacramētorū ⁊ ſi.ſed is forū iudiciale nō.ita no.inno.in.c.cum ſatis de offi.ordi.

Fugiens ꝓpter metū publici hoſtis non ꝓpter hoc pdit poſſeſſionē. Secus ſi capiaf ita no. Inno.in.c.cū ex iniuncto.de no.ope.nūc. fo.201.in nu.2.Si aūt eſt priuat⁹ inimicus. Aut fugiēs timuit expulſionē pdit poſſeſſionē. Aut verberari tm̄.⁊ tūc nō facit ꝙ no. ff.ꝙ me cā.l.metū in ꝓn.⁊.ff.loca.l.ſi merces.§.culpe.⁊.l.item quare.§.exercitu.eo.ti.Ex predictis apparet ꝙ lꝫ ciuitas habeat tyrānū valent ea q̄ ſiunt p regimina ciuitatis ⁊ p tyrānū.⁊ retinet ciuitas poſſeſſionem ſuorū iurium.vt.ff.quēadmodum ſerui.amit. l.qui fundum.§.penul.Ita pōt etiā ex ꝓdictis valere ꝓceſſus cōtra bānitos in caſibus in qbus pōt mitti ꝓcu.ſi timetur de vi pſone.Sec⁹ ſi de vi cauſe ⁊ vide quod no.in.l.ad cognitionē.ff.qui. ex cau.in poſ.ea.⁊ p gl.ſing.⁊ per Jac.⁊ per Jo.in.c.ſta.de reſcri. lib.vi.Ea aūt que nō ſiunt ſpōte p regimina ciuitatis vel p rectores ipſius.ſed per ipſum tyrānum non valent q: tyrānus eſt iuris publici violator:⁊ nō habet titulū neq̄ poſſeſſionē iuris vt.C.de ſacroſanc.eccleſiis.l. decernimus.⁊ tēpore tyrāni qḋ ſiet p antianos vel priores in eius fauorem ꝓſumiſ metu factum ⁊ qḋ pro bono publico ſponte.q: inſpicitur id qḋ ꝓdeſt.ſ.bonū publicū non id qḋ nocet.ſ.tyrāni imperiū.q: vtile p inutile ⁊ bonū ꝓpter malū non vitiaf vt.l.nec vtilē.ff.ex q.cau.ma.cum ſi.neſcio ſi Bar in ſuo tractatu allegat hic Inno.⁊ tene menti verba Inno. Bal.vide.ſ.in verbo clericus in.q.extraordinaria.

Fructus ſi non petantur in libello non poterit iudex in eis cōdēnare niſi qñ petiſ reſtitutio vel niſi quādo poſt litē cōteſta.ſunt percepti.ita no. Inno.in.c.grauis de reſti.ſpolia.fo.89.vel niſi in vniuerſali iudicio vt.l.item veniunt.§.fructus.de pe.here.facit.ff.de excep.l.fundus idē in dānis ⁊ intereſſe vt no.ff.de dam.infec.l.ſi qs miſſum.§.iudex.Tamen in iſtis accuſatoriis ꝓcedit libellus ſine taxatione q̄titatis vt no.Cy.C.ſi quis alteri vel ſibi in.l.cum propria ⁊ tene menti iſta.Bal.

Fructus futuros ⁊ incertos an ſit licitū emere ſoluēdo pretiū tpe cōtractus.⁊ an ſit vſura.vide p Inn.in.c.in ciuitate de vſur.fo.197. nu.2.nec emere nec cōducere vili ꝓcio ⁊ paruo non ꝓhibeſ.ff.loca.l.itē ſi ꝓcio.§.ſi.maxime fructus induſtriales q nō habēt certā quātitatē vel naturā.arg.ff.de dona.l.modeſtinus.⁊.C.de dona.l. ſancimus.C.de vſur.l.ſi ea lege.in hec tn̄ dicāt docto.ꝙ eſt multū attēdenda cōſcientia ⁊ animus emētis:q: cōſcientia eſt eā cōſilio anime ⁊ conſcientia multos angulos habet ſecūdum doc. Bal. tene menti iſta q: ſepe occurrunt.

Fructus pignorū liberāt debitorem ſorte vſq̄ ad cōcurrentem q̄titatem.ita no.abbas.in.c.cum cōtra de pigno.⁊ ſiet cōpenſatio ipſo iure q: deſcēdit ex eadē cā.Dūmodo fructus ſint cōſumpti vel vēditi vel cōmixti.Sec⁹ ſi in eadē figura extāt nō cōſumpti vt no.ff. ſol.ma.l.diuortio.§.ob donatiōes.nā iſti fruct⁹ nō ꝯſumpti ſunt pignori.vt.ff.de pign.actio.l.ſi neceſſarias.§.ſi.nō aūt ſunt ipſius creditoris effecti:⁊ ideo nō liberāt debitorē anteq̄ cōſumanſ qḋ multipliciter ſiet.vt.ff.ſi cer.peta.l.nā ⁊ ſi fur.ſed poſt cōſumptionē ſic.nec eſt neceſſaria cōpēſatio hois q: lex cōpenſat vt.l.ſi quis nec cauſam.§.pe.ff.ſi cer.peta.Nec obſtat inſti.de act.§.in bone ſi dei.q: ibi loquitur quando cōpenſatio habet originem ex diuerſa cauſa hic qñ ex eadem qḋ tene menti perpetuo.Bal.

Furioſus vide.j.in verbo teſtis in.viij.q.in ſi.⁊.j.in verbo teſtator in iiij.q.Bal.

Furtum vide omnino.ſ.in verbo caſtrum.in.liij.q.

Gratia ſemper in tēpore antecedit literas ⁊ bullas ⁊ ideo bulle non ſunt de ſubſtātiali eſſe gratie. ita no.Inno.in capitulo cōſtitutus de reſcri.nu.3.fo.8.

Gens coadunata ſi facit vaſtū vel dānum vnuſquiſq̄ teneſ de facto ſuo ⁊ nō alterius in foro cōſcientie ⁊ alc ⁊ etiā in foro iudiciali ſi factū a quolibet pōt p ſe diſcerni.⁊ de auxilio nō teneſ qs niſi q̄tenus tollit ſed ꝯtrū facilius obligat ⁊ lati⁹ euagat.ita no. Inno. in.c.ſicut de homi.fo.200.nu.2.Et ſufficit qḋ vnus ſatiſfaciat leſo dānū ad plenum vt oēs liberenſ ſecūdū eundē ibidem.⁊ vide ꝙ no.ff.vi bo.rap.l.ij.§.ſi qs nō hoies in gl.ordinaria Bal.vide qḋ ibi dicit gl.de comite alberto vt nō teneaſ de dāno dato a bānitis bononie ⁊c.⁊ vide.ſ.in verbo delinquentibus in.j.q.

Generalis viſitator non poteſt quem̄ ab officio remouere.ita nota. Inno.in.c.dilectus de reſcrip.fo.10.in prin.niſi ad hoc fuiſſet delegatus ſecundum Hoſti.ibidem.

Generalis poſſeſſio iuriſdi.qualiter acquiratur vide per Inn.in.c. dilectus.de capel.mona.nu.3.fo.168.

Gerundium.de natura gerundij vide per Bar.in.l.ſi ex parte.ff. de acqui.hered.⁊ per.o.Bal.in.l.edita.C.de eden.

Geſta.vide.ſ.in verbo eps in.iiij.q.

Geſta que dicantur vide per Inno.in.c.j.de procu.fo.64.

Geſta nō ſolū faciunt ſidē in archiuis publicis.ſed etiā in archiuis notarioꝝ.ita no. Inno.in.d.c.j.de procu.fo.eo.

Geſta que ſiūt illa que poſt appellationem caſſantur vide per Inn. in.c.dilecto.de appel.fo.119.nu.6.

Grauatus grauare.vide ſupra in verbo in condemnatio.in.viij.⁊.ix. queſtione.

Guerra fuit hincide inter nobiles ⁊ populares ⁊ dāna hincinde data:⁊ pace facta ſtatutum de emendatiōe damnoꝝ:certe q: iſta vindicatio nitiſ ſoli ſtatuto per ꝯtrā ſta.tolli poterit.ita no.inn. in.c.in noſtra de iniuriis.fo.206.Itē cōmune obligatur de his q̄ vna pars facit ꝯ alteram ſecus vero in eccleſia ibidem Innoc.itē remiſſio dānis expenſe facte non per hoc remiſſe intelliguntur vt ibidem Inno.⁊ vide etiā ibi per Bar.Item pro pace facta commune poteſt remittere damna ſingulorum vt ibidem Inno. hoc tamen ſi ſinguli cōſenſerunt ſtatuto ⁊ iurauerunt ſcilicet in caſu d.c.in noſtra.Innoc.Et iſtud ſinguli non poteſt intelligi de pupill.⁊ ſi.ſed de adminiſtratoribus ⁊ ideo primum notabile verū eſt.Sic fuit rome inter plebem ⁊ patres vide per Dy.in.l.ſed ⁊ ſi §.ſi ante.de iureiurā.Adde etiam ꝙ compoſitio.eccleſie cum bānitis tollunt eccleſie condemna.quo ad debitum camere eccleſie non quo ad debitum ex ea priua.perſonis vt.l.ij.C.de in ius voc. per Bar.Ba.

Habens iuſtam cām litigandi non cōdēnatur in expeñ.ita no. Inno.in.c.ſacro.de ſenten. excom.fo.212.nu.13.

Habentes cerebrum debile debēt poſt potū ire ieiuni ad teſtificandum.ita no.abb.in.c.j.de teſti.Et ſicū quis videtur eſſe ebrius ad teſtificandum non debet admitti.item no.ex predictis ꝙ intellectus hominis non dicitur eſſe ita clarus poſt comeſtionem ⁊ potū ſicut quando eſt ieiunus.

Habentes potiora iura debent in poſſeſſorio ſicut in petitorio obtinere.ita no. Abbas in.c.licet cauſam de ꝓb.facit.l.ſi.C.de edicto diui adri.tol.Bal.

Heremita vide.j.in verbo monachus in.ij.q.

Hermoditium contrahitur aliter in cauſa criminali quia inducit plenā deſertionem ⁊ aliter in cauſa ciuili vbi ſola inſtantia triennio perit.ita no. Inno.in.c.licet de accu.fo.186.nu.3.

Heres ſacerdotis qualiter teneatur de male geſtis a ſacerdote vide p Inno.in.c.ex preſentium de pigno.fo.151.⁊ vide.ſ.in verbo condemnatio in.iiij.q.

Heres vſurarij non conuenitur ex maleficio vſurarum commiſſo a teſtatore.ſed conuenitur ex quaſi contractu conditione indebiti. ita no. Inno.in.c.michael.de vſur.fo.198.

Heres de iure canonico tenetur ex delicto defuncti pro viribus hereditariis etiam ſi nō fecit inuentarium nō tenetur in plus quia canon nō diſtinguit an fecerit inuentarium vel non.ita no. Jnnoc. in.c.in literis de rapto.fo.196.⁊ per Jo.an.in.c.q̄q̄ de vſur.lib. vi.Nec enim defunctus in plus in foro cōſcientie tenebatur lꝫ in foro cauſarum defunctus qui nō poſſet ſoluere eſſet in carcere detinendus.Sed pena carceris nō tranſit ad heredem:q: eſt corporalis ⁊ ſi quis haberet licentiam capiendi defunctum nō poſſet eius heredem capere.q: ex facto alterius proprie nō dicitur quis ex maleficio teneri vt.ff.de dolo.l.heres ⁊ de offi.procō.l.obſeruare.§.j.eſt eñ captura perſone perſonalis ſꝫ captura rei.i.pignus pretoriū trāſit ad heredē q: realis eſt vt.ff.qui potio.in pigno.habe.l.ſi iure.ſed ꝙ pſonaliter coheret trāſire nō poteſt.vt.ff.de his qui no.infa.l.furti.§.qui alieno cum ſi.Bal.

Hereditas que ab indigno auferſ ſiſco applicaſ.ita not.abbas in.c. ſancto de ſucceſ.ab inteſta.⁊.ff.de inoffi.teſta.l.pap.§. meminiſſe. Et ſolus ſiſcus hoc opponit vt.ff.famil.herciſ.l.is cōſequenter.§. j.hoc tamen verum eſt de indigno nō tamē ꝓhibito.nam ſi titulus in eum non cadit vt in ſpuriū ſiſcus nō venit idem vbicunq̄

quis ipſo iure repellitur vt.C.de ſecū.nup.l.ij.⁊.C.de his q.vt indig.l.hereditas.⁊.ff.ſolut.matri.l.a b hoſtibus.§.ſi vir vxorem.ff.de vulg.ſubſti.l.ex facto.§.ſi.adde.ff.ad ſilleianum.l.ꝑpter.§.ne potes.Bal.

Hereticus vide.ſ.in verbo ſanctū.in.j.q.vide.ſ.in verbo crimen in.x.q.vbi habes qḋ crimen hereſis eſt atrox.⁊ ſic iſte criminoſus repellitur a teſtimonio. Bal.

Homicida iuſte detinet beneficium ⁊ dignitatem donec deponatur. Idem in alijs irregularibus.Secus in omnino incapace vt in illiterato infante.⁊ muliere vt in.c.cum in noſtris de cōceſ.prebē. Et ſic no.ꝙ illiteratus infans ⁊ mulier iſte tres pſone ſunt incapaces beneficiorum. Bal.

Homo liber pōt ſe obligare ad hoſtagiū pro qualibet cauſa publica.vt pro pace.⁊ ſcilicet non pro debito priuato.poteſt tamen pro debito priuato iurare ſtare in certo loco:⁊ inde nō diſcedere.ita no.Inno.in.c.ex reſcripto de iu.iur.fo.109.ad carcerem vero iud.poteſt qs ſe obligare.ſed non ad carcerem creditorum vide quod no.ff.de fur.l.interdū.§.q furem.Et ſi ille q ſtat obſes ꝑ alio ſoluerit poterit agere ⁊ repetere ab illo pro quo ſoluit vt.ff.de nego.geſt.l.nam ⁊ ſeius.Bal.

Homo liber nō dȝ in facie bullari ob reuerētiā creatoris nō creature.ita no.Inno.in.c.ad audientiā extra de crimine falſi.fo.198.

Honor vide.ſ.in verbo citatio in.xliij.q.

Hoſpitale quod quiſq; priuatus ſua autoritate conſtituit priuatim non eſt locus religioſus ⁊ poteſt alienari.ita no. Innoc.in.c.inter dilectos de dona.fo.153.nu.2.

Hoſpitale priuatū pōt qs facere in domo ſua.ita no.Innoc.in.c.ad hec de relig.do.fo.167.idē de capella.vt ibidem Inno.

Onus de ſoluendis collect.⁊ oneribus poteſt imponi in re que traditur eccleſie tamen laicus nō poteſt reſeruare ſibi ius inuadēdi ꝓpria autoritate ſi nō ſeruet pactū.ita no.Inn.in.c.verū de foro cōpetē.fo.76.in nu.2.facit in arg.ff.cōia ꝑdiorū.l.caueri. Hoſtiē.tenet contrariū in capitulo cum dilectus.de dona.Bal.

Inceſtuoſus

vide.ſ.in verbo filius in ꝑma queſtione.

Inopia excuſat ab excōicatiōe vel interdicto.ita no. Innoc.in.c.p.⁊.g.de offic.deleg.fo.56.in nu.2.idem tenet abbas in.c.odoardus de ſolu.argu.ff.de colla.bo.l.j.§.ſi cum dotibus.Sȝ bene poterit debitor bānīri ⁊ carcerari niſi cedat bonis vt.C.qui bo.ce.poſ.l.j.⁊.l.penul.adde qḋ no.ff.de penr.l.titi⁹ tū no.de carcere ꝙ anteꝙ carcerer dȝ fieri excuſſio bonorū vt no.in l.iij.§.tutores q.ff.de ſuſpec.tuto.ſm Bart.qḋ nō eſt verū qꝛ etiā ante niſi cedat bonis pōt qs carceri mācipari.nā ſi ideo cedit bonis ne carcerer.ergo aliqua bona habebat vt in auē.de fideiuſ.§.qḋ autē ⁊ in.c.ex literis de pigno.Bal.vide.ſ.in v̄bo fili⁹ in.ſi.q.

Iconomus poteſt fieri ad tempus ⁊ imperpetuum ſecundū Inno.⁊ Hoſt.in.c.edoceri.de reſcrip.

Incidens vide.ſ.in verbo pronunciatio in.j.q.

Infra.de ſignificatione huius dictionis vide Inno.in.c.auditis de excep.alias in.c.pia.fo.113.nu.1.

Inhibitio iudicis nō caſſatur licet ipſe iudex non vocauerit partes ita no.inno.in.c.j.de noui ope.nuncia.fo.208.tamen nō eſt intelligendū de omni inhibitione ſed de ea q̄ ordinatur ad cognitionem future cauſe.vt eſt nūciatio noui operis que citationis vim habet vt ſi ſentiat ſe grauatum veniat reſpōſurus vt no.ff.de no.ope.nūcia.l.de pupillo.§.meminiſſe alias ꝑpoſterū eſt prius mandare ꝙ cognoſcere vt in.c.roma.de appel.lib.vj.

Interpretatio priuilegij pōt fieri pēdēte lite.ſed nō modificatio.ita no.Inno.in.c.olim de verbo ſigni.fo.215.nu.2.

Interpretatio reſcriptorū dȝ ꝯcordare cū iure cōmuni.ita no.Inno.in.c.j.vt lite pendente.fo.94.⁊ ſentit in.c.ſi aduerſarius de eo qui mit.in poſ.cauſa.rei ſeruā.fo.94.nu.4.idē in ſtatutis vt in.c.cum dilectus de cōſue.Nā aut ſtatutū loquit ambigue vel indiffinite ⁊ tūc diſtinguitur p ius cōe vt.l.ſi.C.de nox.a. Aut eſt plana v̄borū ſignificatio.⁊ tūc in caſu deciſo ſtādū eſt ſta.ſed in caſu omiſſo ſequimur ius cōe.⁊ ſi nō reperit eo caſu ius cōe diſponere tūc ꝓceditur de ſimilibus ad ſimilia.l.de quibus.de legibus Bal.

Inſtantia de iure cōmuni nō eſt niſi vſq; ad ſniam incluſiue non in cauſa executionis.⁊ ſi per ſtatutū ſit abbreuiatum tp̄s inſtātie eſt cōmune qꝛ ſuccedit loco tp̄is ꝓſixi de iure cōmuni ⁊ facit ꝙ alia ſit meta tp̄is.ita no.inno.in.c.vt lit.non cōte.fo.79.vide.j.in verbo tp̄s in.ix.q.⁊.ſ.in verbo reſcriptum in.j.q.

Inſtātia dicit durare dupliciter vno modo id eſt integritas totius proceſſus.Alio modo inſtātia citationis.Primo modo finit inſtātia dupliciter vno mō tēpore.i.triēnio qḋ incipit lite ꝯteſt.vel quaſi.Alio modo ꝙ iudex abſoluit reum ab obſeruatione iudicij qḋ fieri pōt etiā ante litē cōte.⁊ iſtis modis etiam acta pereūt non tn̄ prout iuriſdi.delegata ſcḋm Inno.Scḋo caſu nō finit inſtantia nec proceſſus inchoatus ſed ſoltūmodo illa citatio abolet vt.l.⁊ poſt edictū.ff.de iudi.Sed nouo iure etiā illa inſtātia citationis nō tollitur niſi cōparens hoc petat ꝓnūciari qꝛ vno cōparente.i.citato citatus habetur ꝓ vero cōtumace ⁊ cōtrahitur ex modo cum ſecundū inno.Itē qn̄ quis abſoluit ab inſtantia totius litis eſt neceſſe aduerſarium citari.ſecus ſi ab inſtantia citationis ſcḋm eum.Ad hoc tn̄ vt circūducat edictū reqritur ꝙ iudex hoc pronūciet vel partē licētiet als non circūducitur qꝛ iudex pōt ſpectare de benignitate i noīe ſequentē.⁊ qꝛ pōt ſupplere pro abſente qui tn̄ cōparuit ſi finito termino receſſit ſine alia licētia nō eſt habendus ꝓ contumace ⁊ qui nō expectauit vſq; ad volūtatem iudicis non pōt petere expenſas ab aduerſario. Notādum tn̄ eſt qḋ licet in iudicijs circunducat edictum ſecus tn̄ eſt in electionibus ⁊ alijs factis in qbus negocio infecto nunꝙ circunducit edictum ſcḋm Inno.in.c.cōſuluit.de offi.deleg.a.qḋ eſt totum menti tenendum Bal.vel aliter dicas qḋ inſtātia perit quatuor modis ſcȝ tēpore lapſu termini vel triēnij.Itē ſi iudex abſoluit reū ante terminū.id eſt abſoluit reū ab obſeruatione iudicij.Itē ſi renunciatur inſtātie.itē renūciatur liti.vt.ff.iudic.ſol.l.in.⁊.C.de pac.l.poſtꝙ liti ⁊ no.C.de ꝓſcrip.lon.tēp.l.j.Sed quid ſi per diffinitiuā reus eſt abſolutus ⁊ appareant ꝓbationes quas fecit actor.nam iudex q abſoluit videt eis fidem adhibuiſſe.Sed videt qḋ valeat qꝛ ſententia non tollit veritatē nec ꝓbat veritatē factā legitimo tempore vt.ff.rem ratam habe.l.procu.ad exhibendum.§.ſi.ff.de condi.inde.l.iul.Bal.

Inimicus vide infra in verbo iudex in.c.qōne ⁊.ſ.in verbo teſtis in xxxij.queſtione.

Innouare aliquid nō dicit ille qui vtitur veteri poſſeſſione.ita no.Innocē.in.c.a memoria vt lit.pen.fo.94.⁊ vide oino in ſpeculo ti.de ceſ.act.§.j.ver.in ſumma.Bal.

Iniuria perſonalis eſt ſi quis aliquem in carcere coercet ſecus ſi ille ꝓpter metū nō vult de domo exire.vnde ille q tenet clericū detentum incidit in canonē.Secus ſi cleric⁹ ille ſe cogit inimicor metu.ita no.Inno.in.c.nuper.de ſen.excō.fo.209.nu.2. Itē incidit in canonē q tȝ clericū p veſtes vel p frenū equi.nā ⁊ hec eſt iniuria pſonalis.Secus ſi qs laceret ſibi veſtes vel offendat equū nō cōſtringendo perſonā.Item ſi quis fugat clericum eiciēdo eum de poſſeſſiōe iniuria pſonalis eſt vt no.ff.de fur.l.itaq; fullo. Tn̄ non incidit iſte in canonē qꝛ nō mittit manus in perſonā ipſius clerici.vt ibidē Inno.facit.l.j.ff.de his q deiec.vel effu.hinc eſt ꝙ in lege cornelia iniuriarum ingredi domum alterius vi eſt caput per ſe diſtinctum a capite pulſati ⁊ verberati vt.ff.de iniurijs.l.lex cornelia.in prin.Bal.

Iniuria etiā ſit ſi executio ſiat preter debitū rōnis.ita not.inno.in.c.ſi.de no.ope.nun.fo.202.⁊ vide.ſ.in verbo crimen.in.vj.q.

Iniuria non probatur per vnum teſtem ⁊ iuramentum.ita not.abbas in.c.peruenit de teſti.cogen.⁊ vide.ſ.in verbo crimen in.x.q.vbi habes qn̄ admittatur ⁊ quando repellatur a teſtimonio cōmittens crimen iniuriarū ⁊ ibidem dic quod crimen iniuriarū eſt leue crimen.

Ingreſſus.ingreſſum canonicum qs dicat habere vide Inno.in.c.nihil de elect.fo.31.

Ignorantia.Affectator ignorantie tāquam ſciens punitur.ita not.Inno.in.c.cum inter cl.ij.de electi.fo.21.vide.j.in verbo tempus in.xij.q.

Ignorans non dicitur peccare vt.C.ne ſanctum baptiſma.l.ij.⁊ ideo non excommunicatur.ita no.Inno.in.c.nouerit de ſentē.excom.fo.213.nu.3.facit.C.de decurio.l.generali lib.x.⁊.l.quicunq;.C.de ſeruis fugitiuis.

Indicia plene ſubiectionis que ſint.⁊ quot indicia ꝯiunguntur adinuicem ad probandum vide per Inno.in.c.cum inter de re iudicata.fo.117.nu.2.

Indicia ⁊ ſigna de hereſi debent plene probari.ita no.Inno.in.c.ſicut de ſimonia.fo.190.

Indicium duobus teſtib⁹ ꝓbari debet.l.ſi.C.de hereti.nam duo teſtes deponendo ſuper indicio probant indicium.⁊ non vnus ſolus teſtis ſed vnus teſtis de veritate ⁊ nō ſuper indicio deponēs bene facit indicium dummodo ſit rite ⁊ legitime receptus alias nihil ꝓbat vt.ff.de queſtio.l.maritus ſecundum Bart.Bal.⁊ vide.j.in verbo rumor in.j.q.⁊ vide Bar.in.l.ſi.de queſtioni.ff.⁊ qḋ no.in.l.j.C.qui ⁊ aduer.quos.

Iudicium dicitur vſq; ad ſententiam.ita no.Joan.an.in.c.quāuis de elec.in nouella.

Iudiciorum viam non ſequimur ꝑ omnia in conſilio anime.ita no.Innoc.in.c.qui cum fure de furtis.fo.196.⁊ not.C.de fur.l.inciuilem.Bald.

Indulgentia ſtricte interpretat.ita no.inno.⁊ hoſt.in.c.lȝ de treu.⁊ vide.j.in verbo priuilegium.in.ij.q.

Intētio ſola cōmittēdi vſuras ſine perceptione nō obligat ad reſti.ita no.inno.in.c.conſuluit.de vſu.fo.197.

Interlocutoria vide.ſ.in verbo cita.in.xxvij.q.ꝓpe ſinē.⁊.ſ. in verbo.confeſſio in.vij.q.

Interlocutoria non tráſit in rem iudicatã qñ diffinitiue eſt pronunciãdũ de pñcipali. ita no. inno. in. c. cũ dilecti de elec. fo. 17. nu. 10. tñ põt appel. qñ fertur ſup capl'o ſubſtãtiali vt. l. inter vtile. ff. de mino. itẽ qñ ſit ſtatim executio vt ſi pnunciet aliquẽ eſſe capiendũ vel tor quẽdum vt ibi no. itẽ ſi non expectat aliã poſt ſe vt. l. ait pretor. §. pmittit. eo. ti. item ſi non recipiat poſtea pcurator vt. C. de procu. in. l. ita demum ſecundum legiſtas. Bal.

Interlocutoria põt ferri ꝯ abſentem ⁊ nõ per contumaciam. ita no. inno. in. c. auditis de procu. fo. 66. nu. 2. ⁊ per Iac. de are in. l. nec quicq̃. §. vbi decretũ. de offi. pcõſul. ⁊ lega. Secus in diffinitiua vt. l. furioſo ⁊ ibi no. ff. de re iudi. Bal. hoc verum ꝙ interlocutoria põt ferri abſente parte ſi parũ grauat vt. l. ille a quo. ff. ad trebel. ⁊. l. recuſare in princi. eo. ti. Sec⁹ ſi nimis grauat vel abſorbet ius alteri⁹ vt in auc. vt ſpõ. largi. §. ad hec. col. ix. ⁊ in auct. de here. ⁊ falci. §. ſi vero abſunt col. j. ⁊ p ea q̃ not. ff. de bo. poſ. l. iij. §. penulti. ⁊ per inno. in dicto capl'o. auditis Bal. vide p Bal. ſup hoc in. l. eleganter. §. ſi quis poſt ad ſi. ff. de condi. indebi.

Interlocutoria qñ poſſit reuocari vel emẽdari vide per inn. in. c. cũ ceſſante de appella. fo. 118. ⁊ de pretoriis ſtip. l. j. §. vlt. Bal.

Interlocutoria ⁊ mã. iudicis factum ex officio perit perẽpta inſtantia q̃ eſt de act. ſi mãdatũ ſit factũ cũ cauſe cognitiõe. ita no. inn. in. c. cum veniſſent in glo. nõ conceſſit de inſti. fo. 141. nu. 5. vide. ſ. in verbo teſtis in. xxxiij. q.

Interlocutoria an poſſit reuocari intra. x. dies a tpe late. vide p inn. c. ſacro circa ſi. de ſen. excõ. fo. 112. nu. 13.

Interlocutoria fert ſup emergenti. ita no. abbas in. c. l3 cãm de pba. ⁊ vide. ſ. in v̓bo appellatio in. xxxi. q. ⁊. ſ. in v̓bo citatio in. xix. q.

Inſtrumentũ qd' qs pduxit non põt reuocare pductionem l3 poſſet reuocare cõfeſſionẽ ſi fuerit erronea. ita no. innoc. in. c. cũ olim de cẽſi. fo. 171. nu. 3. Primũ eſt verũ niſi aduerſarius opponat ꝙ ſit falſum q̃ tũc põt pducẽs ei renũciare vt. l. iij. C. de fide inſtr. bal. rõ eſt q̃ ois producens ſcripturã videt̃ fateri ꝙ ſit vera ⁊ oĩa in ea cõtenta ſcðm eum hic. ⁊ in. c. venerabilis de excep. Bal.

Inſtrumentũ nõ pbat ea q̃ ibi dicunt̃ incidenter ſed ea ſolũ de quibus notarius interfuit rogatus. ita no. inno. in. c. cũ in iure peritus de offi. dele. fo. 55. nu. 5.

Inſtrm̃ pcuratiõis nõ eſt de act. ſ3 pductio ei⁹ ſic. ita no. inno. in. d. c. cũ in iure de offi. dele. fo. 55. nu. 6. vide. ſ. in v̓bo actio. in. vj. q.

Inſtrm̃ nõ dr falſum l3 erratũ ſit in v̓bis narratiõis. ſ3 tũc demũ cũ reperiat̃ falſum in eo de quo notari⁹ atteſtat̃ de viſu ⁊ pprio auditu. ita no. inn. in pꝛ'alle. c. cũ in iure de offi. deleg. fo. 55. nu. 5.

Inſtrã ex quo ſunt in iudicio producta ⁊ in act. regiſtrata originale ſeu exẽplar nõ cogit̃ edi. niſi falſum alleget̃. ita no. innoc. in. c. qm̃ cõtra falſam. de pba. fo. 97. nu. 4. vide oĩno. ſ. in v̓bo teſtis in. lxj. q. ⁊. ſ. in verbo citatio in. xl. q.

Inſtrm̃ nõ pbat niſi illa tm̃ que tũc fuerũt geſta. ita no. inno. in. d. c. qm̃ ꝯ falſam de pba. fo. 98. nu. 7. ⁊ vide eo. ti. in. c. j. in cle. ná notario d3 mãdari ⁊ man. nõ eſt de re geſta ⁊ hoc de pncipalib⁹. ſ3 de acceſſoriis pbãt vt. l. optimã. C. de ꝯhen. ⁊ cõmit. ſtip. Itẽ qñ preſumitur ſolẽnitas oĩs pbat etiã ea q̃ tũc nõ erãt in fieri vt no. in. l. j. C. de fide inſtru ⁊ iure haſte ſiſc. lib. xj. Bal.

Inſtrumentũ notarij qñ copiat̃ in actis ſufficit etiã ſine ſubſcrip. teſtiũ. ⁊ eſt ſpãle. ita no. inno. in. c. poſt ceſſionẽ de pba. ſo. 96. nu. 1. in ꝯtibus tñ l3 ipſa inſtrumẽta ſiãt apud acta requirunt̃ ibi teſtes. vt ſi conſtituo pcuratorẽ apud acta itẽ in actis volũtarie iuriſdi. vt in emancipa. manumiſſionibus ⁊ ſi. niſi ſiant in publico parlamẽto vel archiuo. vt. C. de fide inſtrumẽ. l. emãcipatiõis. ⁊. ff. de adoptio. l. poſt mortẽ ⁊. C. de his q in eccle. manumit. l. j. vel niſi ſiant coram principe vt. C. de teſti. l. oim. Adde ꝙ no. ff. de teſti. l. curent. ⁊. C. de donatio. in. l. in hac. ⁊. ff. quemadmodũ teſtamen. aperiã. in. l. ſi quis. Bal. vide. ſ. in verbo litera in. xv. q.

Inſtrm̃ dicit qd' abbas ⁊ cõuent⁹ facit pcuratorẽ dic ꝙ abbas intelligit̃ loq vt mẽbrũ collegij nõ vt ſingularis pſona. ⁊ idõ ipe abbas nõ repellit̃ a teſtimonio. ita no. inn. in. c. ad hec de teſti. ⁊ ibidẽ vide p ipm qñ mõach⁹ ⁊ abbas poſſint eẽ teſtes i cã ſui monaſterij.

Inſtrumẽto ſtatur. ⁊ pſumit̃ cõtra ipſum niſi ſigura ſeu forma preſumptionis defendatur ipſius inſtrumenti. ita no. inno. in. c. j. de fide inſtru. fo. 105. nu. 9.

Inſtrm̃ qñ publicat̃ vel exẽplificat̃. requiritur qd' pars ſit citata vel ſit ibi pſens. ita no. inno. ⁊ Hoſt. in. c. ſi. de fide inſtrumẽ. Saluo ꝙ ꝯ pducentẽ ſtat̃ ſumpto. vt. l. ad hec. C. de fide inſtrumen. itẽ ꝙ ꝯ eũ q trãſſumi fecit vt. ff. de admi. tuto. l. chirographis. ⁊ ideo ꝯ tutorem pbat̃ ex inuentario: l3 non appareant inſtrumenta originalia debiti qd' bene no. Bal. ⁊ ſic no. ex pdictis qualiter inſtrm̃ debeat publicari ⁊ exemplari. ⁊ eſt differentia inter public. ⁊ exempli. publicat̃ eñ qd' prius exẽplatũ erat puta teſtimonia. Itẽ teſtamẽta. Exẽplat̃ aũt quod publicũ eſt ⁊ publici autoritate nitit̃ ſm Inno. ⁊ hoſtien. ibidem.

Inſtrumentũ q producit p ſe tenet̃ ſtare ei contra ſe niſi illud iudex nõ admiſerit tanq̃ falſum. Dicit tñ ipſe hic qd' ſi peto a te decẽ ⁊ tu excipis de pacto de non petendo ⁊ pducis ad hoc falſum inſtrumẽtũ in quo debitũ continet̃ l3 ego aliter non pbem. condẽnaberis vigore inſtrumẽti qd' eſt dictũ ſingulare ſm do. pet. Bal. Sed ſi forte iudex nõ admiſit eũ tanq̃ minus ſolẽne tñ pductio h3 vim cõfeſſionis eius ꝙ in eo cõtinet̃ ita no. inno. in. c. cũ venerabilis de exce. fo. 113. nu. 7. facit. ff. depoſi. l. publia in ſi. ⁊. C. de fide inſtrumẽ. auc. ad hec. ⁊ qd' no. in. l. j. §. editiones. ff. de eden. ſublato autẽ fundamento ꝯfeſſionis tollit̃ confeſſio ſcðm eundẽ. Si tñ pducens chartã vel allegãs legẽ errat ſibi nõ preiudicat ſecundũ Inno. ibidem. vide. ſ. in verbo citatio. in. xxviij. q.

Inſtrumentũ ⁊ alie ſcripture notarij excõmunicati vel ſentẽtialiter condẽnati non valent. idem ſi teſtis eſt. q̃ teſtimoniũ valebit ex quo ſententialiter non eſt condemnatus. ita not. Innoc. in. c. pia. de excep. fo. 113. nu. 4.

Inſtrumentũ donationis in dubio interpꝛetat̃ in largiorem partem quatenus tangit ius donantis. ita no. abbas in capl'o cũ dilectus de dona. Et in dicto. c. nota clauſulã in fine ꝯtus poſitam referri ad proxima nõ ad remota qd' eſt valde no. Et ſuper hoc no. ad ꝙ eſt vna intẽtio qñq3 reſpicit plura copulata qñ plures intẽtiones reſpiciũt plura copulata qñq3 dubitat̃ q̃ ſit mens ſeu q̃ ſit intentio. ⁊ interdum plura copulant̃ a lege. interdũ ab hõie ⁊ interdũ clauſula eſt ſpecialis. interdũ vniuerſalis. interdum indiffinita. Et qñq3 oratio eſt copulatiua. qñq3 diſiunctiua: quandoq3 conditionalis vt. ff. de heredibus inſtitu. l. ſub conditione. ⁊ de verbo. ſig. l. hec verba. vñ in. d. c. ſunt plures donationes ⁊ plures donandi forme. Et idõ clauſula vltimo loco poſita non refert̃ ad oĩa tenementi Bal. Item in diſpoſitiõe legali multũ põderamus rõnem an ſit eadẽ vel nõ arg. C. de interdic. l. j. ná vbi eſt eadẽ rõ ibi eadẽ mens eſt vel eſſe pſumit̃ vt. d. l. j. C. de interdictis. ⁊ no. in. l. cum tale. §. pe. de cõdi. ⁊ demõſtra. q̃ ratio ſi ſcripta eſt perit auxiliũ directũ vt. ff. de v̓bo. ſigni. l. nois ⁊ rei. §. primo. Si aũt nõ eſt ſcripta perit vtile remediũ vt in dicta. l. j. C. de interdic. itẽ ſi ſunt plures leges vel plura capitula dictũ in vno ſtatuto: non videtur in alio repetitũ vt. l. ptor. §. erit. ff. vi bono. rapto. itẽ ſi eſt vna lex habens plura capitula diuerſe nature natura vnius nõ videt̃ accõmodata nature alterius ſed quãtũ natura cõis ſit ⁊ quatenus ratio eſt vniformis ⁊ capitula ſunt contigua ſit repetitio vt not. inſtit. ad l. aquiliã. §. hoc autẽ capite. ⁊ inſtitu. de re. diui. §. itẽ lapilli. item qd' iuris eſt videt̃ repeti nõ facti cõtingentia eadem exigi in diſſeparatis. ſm Bar. Bal.

Inſtrumentũ ſtatim d3 edi vbi in poſitionib⁹ vel in libello de eo ſit mentio. ita no. Abbas in capitulo primo de proba.

Inſtrumenta ſuſpecta nõ pbant ⁊ qñ inſtrumentũ redarguit̃ de falſo. d3 tũc edi eorũ nec ſufficit parit̃ edere. ita no. abbas in. c. cõtingit. de fide inſtrumẽto. Adde in puilegio. q̃ ſolũ illa pars d3 edi ab impetrante q̃ facit ad cauſam vt ibi dicit abbas. idẽ in legatario. q̃ d3 ſolum ſibi edi illa pars teſtamẽti q̃ facit p eo circa legatũ vt. C. de pci. impera. offeren. l. ſi. per Iaco. de are. ⁊ Cy. a ſimili illa ſola pars inuentarij d3 edi q̃ tangit factũ petẽtis iudici tñ d3 integraliter pduci vt. ff. ad. l. fal. l. mactius per Ia. de are. bal. vide. ſ. in verbo amiſſio in. j. q. ⁊. ſ. in verbo appellatio in. xxxij. q.

Inſtrumentum locationis in quo dicitur conduxit ⁊ precario rogauit importat quod intelligatur rogare ne poſſideat. ita no. Bar. in. l. ſi quis ante. ff. de acqui. poſſeſ.

Impeditus in cã electionis tenet̃ pcuratorẽ mittere. ⁊ eſt ſpeciale p pter inſtãs periculũ. ita no. inno. ⁊ Hoſt. in. c. cũ inter. R. de ele.

Intereſſe cõe qn dr pſequi. ⁊ qs intereſſe ſingulare vide Inno. in. c. cum eccleſiaſtice de excep.

Interrogatoria ſiunt ſuper teſtibus examinãdis. ⁊ nõ debet dari neceſſario copia interrogatoriij parti aduerſe ne poſſit iſtruere teſtes ſi tamẽ iudex dat parti copiã vt opponat interrogatorio poterit facere. ⁊ non peccabit ſecundum Innoc. nec vitiat inſtructio dictũ teſt. vt not. Roffre. in tit. de ſenatuſconſul. libo. Articulorũ vero ⁊ capitulorum probãdorum debet dari copia parti ad oppo. cõtra impertinẽtia ⁊ ad deliberãdum ⁊ hoc venit ex illa regula ꝙ omnia ſunt edenda quibus quis vſurus eſt vt. ff. de edendo. l. j. §. edenda ſunt. vtitur autem capitulis q ea pducit. ita no. Innocẽ. in capitulo albericus de teſti. fol. 101. nu. 5. ⁊ facit quod not. per eundem. in capitulo primo de probationi. Tamen dicit Innoc. in dicto. c. albericus qd' licet non fuerit data copia articulorum parti nihilominus proceſſus valebit vide infra in verbo teſtis in v. vij. ⁊. xlv. q.

Interdictum quis põt ſuſpẽdere. ⁊ que differẽtia ſit inter interdicere locũ ⁊ interdicere pſonas vide de his p Innoc. in. c. vt priuilegia de priuilegijs. fo. 204. nu. 1.

Interdictũ an extendat̃ ad familiares epĩ ⁊ capituli vide p Innoc. in. c. qd' nõ aliis. de puile. fo. 104. nu. 2. facit in ar. ff. de iudi. l. non al. §. j. Bal.

Interdictũ qd vult dicere. Et an iterdicti poſſint ſepeliri in cimiterio ⁊ ſi fuerint ſepulti vtrũ ſublato interdicto ſint extumulandi

de omnibus his vide inno in.c.tanta de exceſ.prela.fo.10?.nu.6.

Interdictū dicitur violare qui in ordine ſuo agit que ordini ſuo nō conuenium ſolenniter per Inno.in.d.c.tanta.fo.eo.vide.ſ.in verbo ſuſpenſus in.vi.q.

Impetratio vide.ſ.i vbo ius in.xi.q.z.ſ.in vbo taciturnitas in.ii.q.

Impetratio non valet vbi eſt certus numerus canonicorum niſi in bulla fiat mentio de illo numero.ita no. Abbas in.c.dilecto de appel.quod no. Bal.

Impeditus in cauſa electionis tenet mittere pcuratorē q eſt ppter inſtās periculū.ita no.inno.z Hoſt.in.c.cum inter de elec.

Imperator ante coronationē an habeat plenitudinē poteſtatis cum nō dicat imperator ſʒ rex romanoꝝ vide inno.in.c.venerabilē de elect.Sed q.d ſi duo impatores eligunt in diſcordia.dic q vterqꝫ adminiſtrabit vt rex romanoꝝ z vterqꝫ habebit eandē poteſtatem quā hʒ impator donec electio alterius approbata erit p papā gl.eſt no.z ſingularis in.c.romani de iureiu.q no.z tene menti.Bal.z vide.ſ.in verbo annus.in.i.q.

Imperator z quicunqꝫ princeps in q̄bus caſib⁹ poſſint caſſari vide ibidem p Hoſt.z vide oi no.ſ.in verbo papa in.li.q.

Imperator in temporalibus preeſt vniuerſis eccleſijs z pſonis niſi in rebus z in terris donatis eccleſie.ita no. Innoc.de ſentē excō.c.nouerit.fo.112.nu.2.ergo in terris donatis eccleſie nullā hʒ iuriſdi.ff.de offi.prefec.vrb.l.j.§.cum vrbem in glo. Bald.vide.ſ.in verbo rex.in.v.q.

Imperio vacante iuriſdi.deuoluitur ad papam.ita no.inno.in.c.licet de fo.compe.fo.77.nu.?.

Imperium eccleſiaſticū vnde habuit originē de maioritate eius z de ſumma potentia vide in.d.c.lʒ per inno.fo.eo.

Imperium quō pōt eſſe iuſtū cū habuerit originē a vi.vide p inno.in.c.q ſuper de voto z voti redēptione.fo 16?.nu.10.Rñdeo iure gentium vt.l.ex hoc iure.ff.de iuſti.z iure Bal.

Infamis vide.ſ.in vbo capt⁹ in.j.q.ibi nō eſt infamis zc.z vide.ſ.in verbo electio in.xij.q.z.ſ.in verbo canonicus in.viij.q.circa fi.

Infamis qñ repellitur ab accuſa.z teſtimonio z quando non. vide per inno.in.c.cum te.de re iudi.fo.?20.in nu.1.z vide.ſ.in verbo crimen in.iiij.q.

Infamia facti repellit a teſtimonio in criminali ſecus in ciuili.ita no. Abbas in.c.teſtimonium de teſti.

Irregularis eſt ſcribens ſententiam mortis.ita no.inno.in.c.ſententiā ne cleri.vel mona.fo.177.in nu.2.ſcda manu. z vide.ſ.in vbo ſuſpēſus in.j.z.iiij.q.z.ſ.in verbo interdictum in.v.q.z.ſ.in verbo ſuſpenſis in.iij.q.z.ix.q.

Irregularis non eſt corpore vitiatus.ita no. inno.in.c.preſbyterum de clerico egrotante.fo.141.

Irregularitas eſt de iure poſitiua.z nō hʒ locū niſi in caſib⁹ expſſis in iure.ita no inno.c.ad audientiā de homi.fo.195.in nu.9.

Iuriſdi.ſi eſt cōmiſſa alicui ſpecialiter an derogetur ordinarie gñali vide inno.in.c.recepimus de priuilegijs.fo.202.in princ.qui allegat.l.pro z ʒ vide.ſ.in verbo abbas.in.viij.q.vbi hʒ epiſcopalem iuriſditionē:vide.ſ.in verbo cā in.vi.q.ibi in reuocatione iuriſdi.zc.vide.ſ.in verbo.cita.in.xxviij.q.circa mediū.ibi idē ſi iuriſditioni zc.vide.§.in vbo imperio.in.j.q.z.ſ.in verbo excōicatur in.iiij.q.Bal.vide Ang.de peru.in.l.teſtamenta.C.de teſta.

Iuriſdi.nō pōt prorogari in foro penitentiali qꝛ potius eſt officium quā iuriſdi.ita no.abbas in.c.de cauſis de offi.deleg.

Iuriſdi.qñ cōpetat cum ſcribit pluribus iudicibus vide inno.in.c.prudentiā.de offic.deleg.fo.50.nu.9.vide.ſ.in verbo teſtis in.lx.q.z.ſ.in verbo ſnia in.xxxiij.q.poſt medium.

Iuriſdi.ſuſpēdit p appellationē.z qñ hoc ſit verū vide p inno.in.c.ſuper eo.de app.fo.123.Et ſic no.qñ appellatio ſuſpēdit pceſſum primi iudicis z quando non.

Iuriſditio tollit ꝯria cōſuetudine z pſcripta.ita dicit innoc.in.c.ad noſtram in fi.de appel.fo. 21.z vide.ſ.in verbo ſtatutum in.j.q.ibi non ante factum ſtatutum oritur iuriſditio.

Iuriſditio nuda transfert ad iudicē appellationis non poſſeſſio vel aliud ius.ita no.inno.in.c.romana.de appel.fo.131.nu.5.vide omnino ſ.in verbo reus in.j.q.z.ſ.in verbo citatio.in.xxxv.q.

Iuriſditionis tres ſunt ſpecies principales.ſ.merū imperiū mixtū z iuriſditio.Si quis vtit vna ſpecie nō porrigit ad aliam ſpeciem.Sed p exercitium vnius ſpeciei quemlibet articulum illius ſpeciei videt exercere.ita no.inno.z abbas in.c.dilectus de capellis mona.z tene menti iſta Bal.

Iuriſditiōis vēditiōe qualr poſſeſſio acqrat vide Bar.in.l.poſſideri.in prin.ff.de acq.poſ.z ibi ponit de venditione caſtri zc.

Interdictum non obſeruans dʒ ab offi.remoueri z efficit irregularis.ita no.innoc.in.c.j.de poſtu.prela.fo.16.nu.7.vide.ſ. in verbo teſt.in.xxv.q.

Interdictum differt a ceſſatiōe a diuinis qꝛ primo caſu.ſ.celebrans tēpore interdicti eſt irregularis alio caſu nō.ita no.inno.in.c.irrefragabili de offi.ordi.fo.60.nu.4.

Interdictum nō ſuſpendit ppter appellationem.ita no.abbas in.c.ad hec de appel.de quo nulla ratio reddi poteſt.niſi qꝛ ita ſtatuit canon ne vileſcat autoritas clauium Bal.

Interruptio ciuilis quot modis fiat vide inno.in.c.illud de preſcriptio.fo.114.

Inquiſitio ſi eſt completa z pbata ſuperueniens accuſatio nō facit ipſam ceſſare vt.l.ſi.de noxa.z de edil.edic.l.ſi que eo.Item qꝛ timetur colluſio.C.de aboli.l.ij.ff.de iureiur.l.eum qui.§.in popularib⁹.z de inof.teſta.l.ſi ſuſcepta.itē qꝛ inqſitio z accuſatio ſunt de iure cōi.z ad idē tendūt vnde vnum nō excludit aliud vt.l.j.§.dixerit de publica.z.l.in ambiguis.ff.de regu.iur.z per inno.in.c.cum dilecti de elec.fo.27.nu.9.circa fin.vide Cy.in ca.factum legitime de regu.iur.libro.vj.z vide Cy.z Bal.in.l.j.§.qꝛ plautius de libe.agno.

Inquiſitio eſt proceſſus ordinarius.ſ.legitimus.ita no.inno.in.c.dilecto de ſentē.excom.fo.215.nu.1.vnum tamē no q qui impetrat inquiſitionem non dicitur accuſare glo.eſt no.in.l.j.C.ſi tutor nō geſſerit quod no. Bal.

Inquiſitio generalis qñdo fit nō ſeruatur forma iudiciorū.ita no. Hoſt.in.c.bone de elec.z no.inſti.de pub.iudi.in prin.vide.ſ.in verbo accuſatio in.iij.q.

Inquiſitio qñ cōmittit ad inſtātiā alicui⁹ recipiunt teſtes quos ille nominat qñ autem iudex inquirit ex ſuo officio tūc recipit illos quos ſibi videtur recipe.ita no. Hoſtiē.in preallegato.c.bone de ele.facit.ff.de cōdi.ob iur.cauſam.l.ſi tibi Bal.vide.ſ.in verbo libellus in.ij.q.z.ſ.in verbo alienata.in.ij.q.

Inquiſitio canonica poteſt fundari ſuper delicto in genere ſicut infamia z purgatio nec coartādus eſt inquiſitor qui facit ex officio z bono zelo.ſicut coartat accuſator q pcedit ex odio z qui debet eſſe plene inſtructus non per famā.z ideo in inquiſitione non habet locum.l.libelloꝝ.ff.de accuſa.qꝛ pōt fieri de homicidio ſimonia z adulterio in genere lʒ nō dicat vbi z qñ z cū quo ſm innoc.z ſenſit gl.ibidem inſti.de pub.iud.in princ Tamen ſecus eſt in inquiſitione q̄ ſuccedit loco accuſationis z tēdit ad candē penā.vt no.Iac.but.inſti.de act.in prin.nā z in ea hʒ locū.d.l.libelloꝝ.z ſi illa omittuntur eſt inqſitio ſpecialis inepta z.d.gloſ.inſti.de pub.iud.dʒ intelligi in inquiſitione generali nō in ſpeciali ſcdm hoc.Et idē dicit in exceptione qꝛ in accuſatiōe ſi habet vim accuſationis:vt in exceptiōe lenocinij vel ſit oppo.teſti.vt in.c.pſentiū fauore pbationū credo illud fore introductū vt cū ſint certe non elidant per incertū alias autē ſufficit exceptio gñalis.vide iſta q̄ tangunt in.c.ſi.de purg.can.per inno.fo.206.z in accuſatione ciuili ſi irrogat infamiā idē q in accuſatione.ſi nō:tūc nō eſt neceſſe apponere talia vt.ff.de iniur.l.ptor p Bar.Bal.vide.ff.de dolo.l.nec exigit.p Guil.de cu.z do.Bal.

Inquiri nō pōt niſi ſemel de crimine vnius hois.ita no.Inno.in.c.in tantum de colluſionibus.fo.198.nu.3.

Inquiri dʒ de capite z de mēbris qñ infamia precedit.ita no.innoc.in.c.cum dilectus.de accu.fo.187.

Inquiſitor dat ad petitionē vniuerſitatis.ita no.inno.in.c.cum dilectus de purga.cano.fo.105.nu.5.

Inquiſitio ab epiſcopo quod cōmittitur ad inſtantiā alicuius videtur ille legitimatus promotor.ita no.inno.in.c.ex parte extra de accuſatio.fo.18?.

Inquiſitor pcedit ꝯ ſeium ſeius opponit declaratoriam dicit inqſitor rñde primo inquiſitioni reſeruatis tibi exceptionibus. Queritur an ſeius teneat rñdere.videtur q ſic qꝛ inqſitor nō ligat ad ordinē iudiciorum vt no.inſti.de publi.iudi.in pñ.Contrarium eſt verū qꝛ imo ſeruare dʒ ordinē.ita notabiliter no.inno.in.c.exhibita de iudi.fo.76.prepoſteratio enī viciat proceſſum inquiſitionis ſicut pceſſum accuſationis:per preallegata not.inno. Bal.Et p hoc qꝛ in iudicio q̄tūcunqꝫ ſummario dʒ conſtare de iuriſditiōe z de legitimatione perſonarum vide in.l.liber.C.de peti.heredi.z in.l.ſi queramus.ff.de teſta.z in.l.ſi.C.de edic.diui adri.tol.z p Barto.in extrauagan.ad reprimendam ſuper verbo ſummarie z ſuper verbo figura.

Inquiritur de criminibus illius qui debet promoueri abſqꝫ ſpecificatione criminum ſecus in iam promoto.ita no.inno.z Hoſti.in ca.j.de poſtu.prela.

Inquiſitor magis dʒ niti veritati q̄ ſolēnitati z circūſcriptioni delicti.ita no.inno.in.c.cum oporteat de accu.fo.187.in nu.1.de hoc dic vt no.inſti.de act.in prin.z ibi per Iac.bu.in lect.Bal.

Inquiſitio.ſpecialia circa inqſitionē ſunt iſta.pmū eſt qꝛ in ea nō requirit ſolēnitas q̄ in accuſa.vt no.inſti.de publi.iud.in prin.Secūdū qꝛ in inqſi.teſtes pñt recipi lite nō ꝯte.vt p inno.in.c.vt lit.nō cōte.fo.80.nu.7.Tertiū qꝛ teſtes pñt recipi poſt aperturā teſtiū.vt per inno.in.c.cum clamor de teſti.fo.107.nu.2.Ratio qꝛ in inqſitione nō eſt accuſator.z ideo ſubornatio non timet. Quartum qꝛ ſi ſup inquiſitione generali teſtes aliquid dicāt qd iudex per id poteſt ferre ſniam vt per inno.in capitu.dudum.de elect.fo.22.

fo.22.nu.4. Quintum quia iudex põt formare inquiſitionẽ ſpecialem ſi teſtes ſup inquiſitiõe generali recepti aliquid dixerunt ⁊ põt ipſos iterato examinare ⁊ ſentẽtiã ferre.vt no. Inn.in.c. qualiter.de accu.fo.187.nu.2 itẽ nõ videt̃ qđ quis ex generali inquiſitione damnetur niſi ad ſpecialẽ deſcẽdatur ſecundũ Inno. ibidem.vide in.l.ſi vacantia.C.de bonis vacan.lib.x.

Judex põt informari de fama alicuius ſine ordine iudiciario ⁊ ſine teſtib⁹ in forma iudicij receptis ita no.Inno.in.c.cum in tua.circa ſi.in verbo de plano de ſpon.fo.178.ergo ſi iudex ingreret cum teſtib⁹ inhabilibus.nõ poteſt ſibi opponi de teſtium inhabilitate q̃ ſine eis actus valeret.multomagis ergo valere dʒ licet ſint inhabiles per gl.no.in.l.quidam teſtamẽto.§.i.ff.de teſta.bal.vide.ſ.in verbo teſtis.in.vij.q.2.⁊.ſ.in verbo cauſa.in.xj.q.

Judex ſi dixit in cõmiſſione.cõmittimus tibi vices noſtras certe ex vi iſtorum verborum nõ poteſt reuocare commiſſionem nec ad ſe reſumere ita no. Inno.in.c.venerabilis.de offi.deleg.fo.56.nu.3. ⁊ vide in.c.i.in ſi eo.tit.vbi videtur tex.

Judex appellatiõis nõ põt pronunciare ex primis act.niſi producant̃ ⁊ ſi ex act.ipſis nõ viſis iudicaret preuerteret quodãmodo ordinẽ iudicij ⁊ nõ recte faceret.ita no. Inno.in.c.cũ Bertol.de re indi. fo.119.nu.4.⁊ vide Bal.in.l.is apud quem poſt princi.C.de eden.

Judici non debent eſſe clauſa dicta teſtiũ ita no.inno.in.c. cum clamor.de teſti.⁊ vide do. bal.in.d.l.is apud quem in.iij.col.

Judex ſi recuſatur ex eo q: opponitur ſibi qđ eſt iudex femina vel infamis nõ admittitur talis recuſatio.ita no.inno.in.c.ſuſcitatis. de reſcrip.fo.6.nu.2.⁊ in.c.j.ſup.de offi.deleg.fo.49.nu.5.vide.ſ. in verbo ſcientia in.j.q.

Judex quis eſſe nõ poteſt in cauſa ſue familie quã hʒ in ſua poteſtate vel in ſuo obſequio.Sed propter modicam familiaritatem non repellitur ⁊ facilius repellitur iudex quam teſtis ita no.innocen. in.c.inſinuante.de offic.deleg.fol.52.in nu.1.vide.⁊.in verbo cita. in.xvij.q.⁊ vide qđ no.in glo.in queſtione.v.conſanguinei.

Judicib⁹ ordinarijs ⁊ alijs adminiſtratoribus rõne caſuũ emergentium licet leges tranſgredi ita no.inno.in.c.i.de cõſti.fo.2.in nu. 2.⁊ vide in.l.ſi quis filio.§.i.de iniuſto rupto irritoq; teſta. Bal. ibi.vide.ſ.in verbo ſententia in.j.q.

Judex ſi reuocat iuriſditionẽ delegatã que in ſe tantum reſidet partes de cõmuni cõcordia nõ poſſunt procedere coram reuocato q: iſta reuocatio nõ tangit ius partis ita no.innocen.in.c.cum contingit.de reſcrip.fo.10.in nu.5.Pro iudicib⁹ diſcretio ſemper eſt preſumendum prima facie ita no.inno.⁊ Hoſtiẽ.in.c.accedẽs vt lite nõ conteſt.vide ad hoc.l.berennius.§.gaia.ff.de minori. Bal. vide olno.ſ.in verbo ſentẽtia.in.xxiij.q.poſt prin.vide.ff.de offi. prefec.preto.l.i.⁊ per Cy.in.l.ea quidẽ.C.de accuſa.

Judici non creditur de proceſſu ita no. Innocẽ.in.c.cum dilecti.de elec.fo.26.nu.6.

Judex licet poſſit conueniri ex maleficio ⁊ quaſi tamen qñ eius proceſſus petit̃ caſſari.non agitur cõtra eum ſed cõtra illos quorum intereſt.⁊ cũ illis dʒ fundari iudiciũ.ita no.inn.in.c.in noſtra.de procura.fo.66.in nu.8.item ille dicitur pars qui citatur ⁊ cõtra quem fertur ſentẽtia.⁊ iudex qui tulit ſentẽtiam inter partes nõ eſt citãdus.ſecus in inquirente ex officio ſecundum Inno.in.d.c. in noſtra.vnde cõcluditur quod iudex qui tulit ſententiã ſup accuſatione non citatur in cauſa appel.vel nullitatis.Sed qñ ſentẽtiauit ex inquiſitione quã fecit ex ſuo offi.tũc dʒ citari ſm Inno. Ad iudicẽ qui cognoſcit inter principales ſemp ſunt remittẽdi venientes ex trãſuerſo ita no.Inno.in.c.humilis de maio.⁊ obe.fo ho.63.nu.4.⁊ dicũtur venire ex tranſuerſo illi cõtra quos nõ agitur vt.l.venditor.ff.de iudi quam le.no.Bal.

Judex q ſe pnũciat nõ reddit ſe ſuſpectũ.q: eſt offm̃ neceſſariũ non volũtariũ ita vt no.Inn.i.c.paſtoralis.ex̃ de reſcri.i ſi.fo.6.nu.4.

Judex poteſt ſuam ſentẽtiam defendere quia eſt ſuum intereſſe.ita no.Inno.in.c.dilectus.in ſi.extra de reſcri.fo.10.⁊ ibi vide Hoſt.

Judex no.q: merus executor nõ procedit vt iudex ita no.Innoc.in.c. cum inter.de elec.fo.20.ibi vide.

Judex põt procedere ex ſuo offõ vbi accuſator eſt illegitim⁹.ſ.ingrediendo nõ accuſationẽ proſeqnẽdo ita no.inno.in.c.oporteat.de accu.

Per iudicem põt fieri cauſe ſummarie cognitio ſine pñtia partiũ ita no.inno.in.c.ex parte.de accuſa.fo.185.vide.ſ.in verbo ſnĩa in. lv.q.No.q: nõ dicit ſine cita.⁊ ideo caue.vide in.c.ſepe.de verbo. ſigni.in cle.ſuper verbo defenſiones.

Judici eſt pena ſi ei caſſet̃ ſnĩa vel proceſſus. vide glo.no.in.c.ij.de proba.in cle.⁊ vide.ſ.in verbo ſnĩa in.lxvij.q.vide in.l.ſi iudex.ff.de varijs ⁊ extraordi.cog.

Judicis niſi de man.quis nõ tenetur reſpõdere aduerſario ſuo ſed ſi reſpõdet ſibi preiudicat ita not.Inno.in ca.pront.de do.⁊ contu.fo.92.nu.1.

Judex an poſſit condẽnare de fructibus qñ perit reo.⁊ non iuſtitia vide ſignanter.l.vtiq;.ff.de rei vendi.ſm Inno.

Judicem vnũ in cauſa poſſeſſorij.Alium in cauſa proprietatis nemo poteſt impetrare nec valent litere ad hoc impetrate ita no.Inn. in.c.j.de cauſa poſſeſ.⁊ propriet.fo.85.nu.1.vide.ſ.in verbo reconuentio.in.ij.q.

Judicẽ quẽ eſſe ſi fuit ſemel iudicatũ.decetero q̃rela non ſui iudicis ſup proceſſu ſuo audiri non dʒ ita no. Inno.in.c.paſtoralis.de reſcrip.fo.7.nu.8.quod intellige qñ lex dat ſibi iuriſdi.rõne dubij. Sec⁹ ſi caret fundamẽto iuriſditiõe vt in.c.ſuper literis.de reſcri. ⁊ eſt no.gl.in auẽ habita.C.ne filius pro patre.Bal.

Judex ſecularis tenetur ſeruare condẽna.ſententiã bannũ ⁊ excommunicationem epĩ ⁊ euitare ipſum excõmunicatum.Et econtra epiſcopus tenetur ſeruare ſentẽtiã iudicis ſecularis.tñ in hoc eſt differẽtia.quia epiſcopus poteſt cõpellere iudicem ſecularem per cenſuram eccleſiaſticam ad obſeruandum ſuam ſententiam.non econtra.q: nedum vnus poteſtas capitaneus vel vicarius vel balliuus eſt ſub epiſcopo.ſed etiam rex quo ad cẽſuram eccleſiaſticã ſecundũ Inno.facit quod no.in.l.ex ea.ff.de poſtu.nõ tamẽ cogitur iudex ſecularis procedere ⁊ cõdẽnare ad epi manl.nec econtra licet condẽnatum ab vno alter debeat euitare ⁊ ſic iuriſditiones eccleſiaſtice ⁊ laicales debent ſe cauere adinuicẽ nõ opponere ita no.Inno in.c.j.de offi.ordinarij ⁊ tene menti.

Judex appellationis poteſt corrigere ⁊ emẽdare vel reformare ea q̃ ſiũt in fraudẽ iudicij ita no.Inno.in.c.bone.de appe.fo.16.nu.2.

Judex licet recipiat cõpromiſſum non tñ propter hoc derogat̃ ſue iuriſditioni ita no.Inno.in.c.innotuit.de arbi.fo.74.nu.4.

Judex in quib⁹ caſibus põt iudicare ſcđm equitatẽ vide innocẽ.in. c.j.circa medium ſuper verbo.ſuo de cõſti.fo.2.nu.2.

Judex an poſſit eſſe teſtis in cauſa ſi eam delegauerit vide.ſ.in verbo teſtis.in.xj.q.

Judices ordinarij ⁊ delegati qñ poſſint in cã teſtificari.vide in.c.dilecto.de teſti.p inno.fo.102.in nu.3.vide.⁊.in verbo cõdemnatio. in.j.q.vbi habes qđ ſi iudex cõdemnauit aliquẽ iniuſte qđ cõdẽnatus tenetur ad reſtitu.ſuarum expenſa.omnium.

Judex poteſt ſuã ſentẽtiam tẽperare ita no.Inno.Hoſt.⁊ cõpoſtel. in.c.cognoſcentes.de cõſtitu.⁊ vide omnino.⁊.in verbo appellatio in.xi.queſtione.

Judices duo vbi ſunt pares ſi vn⁹ preuenit aliũ in cognoſcendo factũ ab altero i eodẽmet negocio vʒ ⁊ tʒ niſi appellet̃ ita no.inno. in.c.cũ ões de cõſti fo.3.nu.3.⁊ vide qđ no.gl.i.c.ad hec.Sʒ cõ hoc facit qđ no in.l.magiſtrat⁹.ff.ad mu.⁊ vt caſus.in.l.j.vẽſ.ſane.de offi.cõſul.Tñ punit̃ actor in expẽ.primi iudicij.vt no.gl.in c.ex tenore.de reſcrip.⁊ in.c.dilect⁹.de pur.ca. Sec⁹ vbi pars peteret ſe remitti ad primum iudiciũ q: ibi ſinẽ recipere dʒ vt.ff.de in.l.vbi acceptũ.No ob.d.l.magiſtrat⁹.q: ibi loqtur in collegijs vbi plures ſuſtinẽt vices vni⁹.Itẽ nõ ob.d.l.j.de offi.cõſul.q: illud eſt verũ ſequẽdo eundẽ proceſſum.Sʒ ex nouo libello ſi nõ opponat̃ proceſſus valet ſʒ ſi opponat̃ pſiſtere dʒ in veteri vt in aut.q ſemel.C. quomo.⁊ qñ in.⁊ in.d.c.cum.m.per innoc. Bal.Et ibidẽ vide p Compoſt.qui clarius loquitur q̃ Inno.Bal.

Judex ex ſola cõminatione recuſari nõ põt ſm Hoſti.in.c.ſi qñ. reſcrip.qđ no.Bal.

Judex dubitãs an reſcriptũ ſibi pñtatũ ſit verũ vel non.ſi de facto procedit vʒ proceſſus ſi reuera reſcriptũ eſt verũ.ita no.inno.in.c.ſuper lr̃is.de reſcrip.fo.8.nu.1. Sʒ quõ põt procedere cũ neſciat ſe eẽ iudicẽ.Rñdeo ſufficit qđ putet ⁊ opinio cũ veritate cõcordet.alſ ſufficit veritas ſine opi.⁊ ſcia vt.ff.de iud.l.ij.§.j. Sʒ illud eſt i extraordinaria iuriſditiõe ⁊ vide bal.l.multũ.ſ.de [illegible] cõdic.inde.bal.

Judex in decidẽdo ⁊ puniẽdo ſeqtur cõſuetudinẽ loci delicti cõmiſſi ſm Inno.in Rub.de cõſue.fo.15.nu.8.Sʒ in cognoſcendo ⁊ procedẽdo ſeqtur cõſuetudinẽ ſuã ⁊ loci ipſius iudicis ſm Oldradum Primũ eſt verum ſi intentatur actio vel accuſatio ſʒ ſi imploraretur offi.iudicis iudex ſeqtur legẽ ſuam que dat ſibi iuriſdi.⁊ officiũ vt notat̃ in.l.ij.ff.de eo qđ certo loco.preſertim ſi officiũ reſideta in iudice ⁊ in parte.vt officium inquirendi ideo q: ſcđm ſua ſtat. inqrit de delicto cõmiſſo extra territoriũ q: hoc mero officio exercet̃ ⁊ q: eſt magis procedẽdi via q̃ pena vel deciſio.Alij dicunt contra q: nulla lege cauet̃ qđ de delicto extra territorium commiſſo poſſit inquiri.⁊ quia cum extra delinquitur huiuſmodi iudicis maieſtas non contẽnitur hoc tenet Guido de Suza. Sed Cyn.⁊ Bar.tenent primam opi.Bal.

Judex põt parcere vt non pronuncietur cõtumacia.ſed nõ in expen. cum ſit intereſſe partis.ita no.Inno.in.c.conſuluit.de offi.deleg. fo.52.nu.5.Et adde ad id.de expẽ.l.ſancimus.C.de iudi.ibi ſcituris iudicibus ⁊c.

Judex ſi iudicat vltra ſuam iuriſditionẽ ⁊ nõ ſibi opponitur valet ſentẽtia.niſi error ſit expſſus ita no.in.c.cũ ſuper.de offi.dele.

Judex a quo nõ poteſt citare appellantem ita no.Innoc.in.c. paſtoralis.extra de offi.deleg.fo.54.nu.7.

Judex ad quẽ donec cõſtet ſibi de vigore app.qđ ſit iudex nõ põt mittere inhibitoriã ita no.inno.l.d.c.paſtoralis.de officio dele.fo.53.

Judex nullitatis poteſt cõdemnare ⁊ abſoluere ⁊ vide.l.verum.§.ex

facto in fi.ff.de mino.

Iudex tuetur ſuam iuriſdi.vt reus vt actor vt iudex vt reus qñ eſt in poſſeſſione ⁊ alius eũ impedit.tunc enĩ poteſt ⁊ armis ⁊ legibus ⁊ pceſſib⁹ eã tueri ſicut qlibet põt omnimodo quo meli⁹ poteſt ſe tueri vt actor dꝫ enim agere coram ſuperiore quia forte vult conſequi commoda iuriſdi.vt no.in.l.de iure.ff.ad municipales. Tamen iſte iudex fatuus eſt ſi poſſidet ⁊ eligit viã agẽdi niſi hoc faciat ppẽ potẽtiam aduerſarij vt iudex cognoſcat enĩ inter alios vt medi⁹ homo nõ vt pars.Et qñ pcedit vt pars viſis iuribus ⁊ inſtrũis alterius partis debet ſilere nõ iudicare vnde qñ iudex eſt pars tũc queſtio principalis eſt de iuriſditiõe principaliter per ſe mota:qñ vt iudex tũc incidẽs eſt alteri no.principaliter p ſe q eſt diuerſum factũ de quo nõ eſt actum vt.ff.ad exhibẽ.l.de co.§.fin. ita no.Inno.in.c.ex parte.de verb.ſig.fo.116.nu.3.

Iudex cui nihil eſt pbatũ nihil mãdare poteſt ita no. Inno.in.c.ſolet.in fi.de ſentẽ.excõmu.fo.114.nu.13.vide qđ dixi in.l.q accuſare.C.de edẽ.⁊ vide qđ not.per glo.in.l.admonẽdi.ff.de iureiu.⁊.l.in bonefidei.in prin.glo.magne.C.de reb.credi.⁊ iureiuran.

Iudex poteſt reuocare ſuũ errorẽ ita no.Inno.in.c.ſacro.de ſent.excõmu.fo.112.nu.13.idem dicit in.c.fi.qđ met⁹ cã q ſi iudex male cõdemnauit in expeñ.poteſt cõdemna.expeñ.reuocare idem dicit in.c.auditis.de procura.

Iudex qñ poſſit cognoſcere de iniuria ſibi facta vide Inno.in.c.j.⁊ in.c.ex parte.de verb.ſig.fo.116.nu 3.

Iudex appellatiõis dꝫ ſeq cõſuetudinẽ partiũ.itẽ põt addere ⁊ ſupplere ſniã ita no.Inn.in.c.raynutt⁹.de teſta.fo.155.nu.5.⁊ in.c.paſtoralis.de offi.dele.fo.53.⁊ idẽ tꝫ ibi abbas facit.C.de appe.l.ampliorẽ.⁊.ff.ꝙ cũ co.l.titianus.emendat enĩ tam in dicto ꝙ̃ in rõne vt ibi Bal.⁊ vide.l.fi.C.qñ prouo.non eſt neceſ.

Iudex poteſt petere auxiliũ moderatum.⁊ quid de exem. vide Inno.in.c.j.de ſta.mono.fo. 65.nu.3.

Iudex ſi non admiſit exceptionẽ q putabat nõ veram eſſe valet proceſſus ipſo iure nec ppter hoc dꝫ inordinatus ita no.Inno.in ca.poſt elec.de conceſ.preben.fo.144.nu.2.

Iudex etiam ſine aliquo libello põt decernere poſſeſſorem eſſe tenendum in ſua poſſeſſione.ſi ex narratione partiũ ſcꝫ facti conſtat de poſſeſſione ita not.Inno.in.c.cũ veniſſent.de inſtitu.fo.141.nu.1. adde.ff.de ſerui.ru.predi.l.inter te ⁊ me.vbi vide Bal.ſꝫ an poſſit dare licentiam ꝙ quis ingrediatur poſſeſſionem ꝓpria autoritate.Bar.ponit in.l.iuſte.ff.de acqui.poſſ.aduerte iſtud pcedit iudiciaria cognitiõe precedẽte.qđ dic vt.l.eum qui.§.ſi epiſtola.ff.de fur.⁊facit.l.dot.C.ſol.ma.a contrario ſenſu litere ſcðm Iaco.de are.de quo p Cyn.in.l.momentanee.C.vnde vi. Sed an iudex poſſit dare hãc licentiam nõ precedẽte cognitione aliqua in caſu quo pars ſua autoritate apprehendere ſeu intrare poſſeſſionẽ vide per Bar.in.l.creditores.C.de pign.poſt Iaco.de beluiſo.⁊ qđ ibi ſcripſi ſm Albe.de ro.poſt Old.⁊ Iaco.But.

Iudex lꝫ citeꝛ ad defendendũ ſuũ pceſſum non tñ ppter hoc dꝫ eſſe pars vide plene per Inno in.c.ſpãli.de appel.fo.129. nu.8.videꝛ enim cõparere vt iudicẽ appellationis inſtruat vt ibidẽ Inno.

Iudex appellatiõis põt ex ſuo mero off.facta in fraudẽ iudicij corrigere ⁊ reformare ita no. Inn.in.c.bone.l fi.de ap.f.116.nu.4.⁊ vide p Cy.C.de alie.iudi.l.j.⁊.ff.de ap.in.l.l.cyrographis.§.fi.p dy.bal.

Iudex ſi viderit vel cõſtabit ſibi de teſtiũ ſubornã.vel de ei⁹ vilitate nõ dꝫ ſeq dicta eoꝝ ita no.Inn.in.c.cũm q de re iudi.fo.118.⁊ ſi.ne excep.ſcðm eũ ibidẽ.⁊ vide.ſ.in verbo libell⁹ in.xi.q. ppe fin.

Iudex põt ſoluere partes a termino eis aſſignato ita no.Inn.in.c.j.de re iudi.fo.117.⁊ vide infra in verbo iuriſdi.in.in.qõne.

Iudex ordinarius vel delegatus ſiue elector qñ poſſit interim ſententiare vel eligere ⁊ qñ non vide Inno.in.d.c.j.de re iudi.fo.117.

Iudex qñ procedit ex preſumptionib⁹ multum dꝫ temperare ſniam in mitiorẽ partẽ.ita no.Inno.in.c.q de preſump.fo.108.nu.2.

Iudex appellatiõis ſequiꝛ ſta.primi iudi.Ratio eſt q eius loco ſuccedit vt.l.penul.ff.iudi.ſolm.Et ideo ſi in criminali appellatur ⁊ cõfirmatur ſnia pena venit applicanda burſe fiſci cuius iudex pnunciauit q hec eſt lex illius iudicis.item executio corpalis fit p illum.q lex ſue iuriſditiõis hoc dicit ergo ipſe dꝫ reum detinere in ſuo carcere.Sed in eo qđ applicari dꝫ burſe partis ei burſe nõ derogaꝛ ſiũ quicunqꝫ exequaꝛ ⁊ dic vt in.l.tale pactum.§.qui pnocauit.ff.de pac.ita no.Inno.in.c.j.de conſue.fo.14.nu.8.

Iudex a quo qui nõ detulit appellatiõi põt exequi ſuã ſniam in certis caſibus.Primo ſi appellatio nõ fuit interpoſita intra tẽpus appellandi ſed poſtea poſt precluſam viam lapſu tpis ⁊ hoc conſtat.Secũdo ſi appellatio eſt inepta puta q appellatum ab interlocutoria ſine cauſa vel ſine ſcrip.Tertio qũ appellatio eſt phibita a lege vt qñ quis eſt cõfeſſus ⁊ conuictus de maleficio hoc etiã caſu ſecundum canones prohibetur appellare.Quarto qñ appellatio eſt remota ppter clauſulam appellatione remota inſertam a iure vt in pręfectis ꝓtorio vel inſertam in reſcripto ⁊ appellaꝛ. incolorate ⁊ inſormiter.Quinto qñ appellatio eſt remota ppter veram cõtumaciam vt no.in.c.j.de dolo.in cle. Sexto qñ certũ eſt appellationem eſſe iniuſtam.Et hec ſunt vera niſi appelletur ad principem quia tunc poſtq̃ princeps admiſit appellationẽ nihil eſt attemptãdum.ſecus eſt in alio inferiore q nõ põt iuri derogare ita no.Inn.in.c.paſtoralis.de offi.dele.Tu clari⁹ dic aut appellatio peccat per impoſſibilitatẽ.⁊ iſta nõ trahit negociũ ad ſuperiorẽ.aut peccat ols.Et tũc aut in forma ⁊ idẽ aut nõ in forma et tũc dꝫ iudex a q ſilere vt.ff.de mino.l.intra vtile.Quid tn cã nullitatis.dic ſi euidẽter peccat in materia nõ impediꝛ executio vt no. innocẽ.in.c.cũ in iure.de offi.dele.fo.54.nu.2.⁊.C.de or.cogni.l.fi. q nõ derogat iuriſdi.primi iudi.nec reſcindit cã nullitatis pnũciatã vt.l.iij.§.ſi ſeruus de acq.poſ.p Dy.Inno.tñ ſi ſnia dicatur nulla ex defectu iuriſdi.interim nõ dꝫ fieri executio idẽ ſi alia res dubia q in dubijs nõ dꝫ fieri executio vt.l.ſi qo ſilio.§.ſi qs.ff.de iniuſto.teſ.de ludibrio ſiat pceſſus ꝓiudicialis vel ipſa executio reuoceꝛ ar.l.diximus.ff.de execu.tu. Si autẽ p apertã calũniã dicaꝛ nulla ſnia interim ſiat executio vt.l.ſatis.C.de fal.idẽ ſi p pręſumptã calũniã ꝓſumptiõe iuris.ar.in auꝛ.q ſup ſecus ſi preſumptã calũniã ꝓſumptiõe iuris.ar.in auꝛ.q ſup ſecus ſi ꝓſumptiõe hois q ex ea nihil eſt innouãdũ q eſt pbabilis non neceſſaria.ff.de pe.l.abſentẽ.Et no.ꝙ lꝫ lege caueatur ꝙ non poſſit opponi de nul.ſentẽtie tñ ſi dicaꝛ nulla ex defectu iuriſdi.talis exceptio.pcedit ⁊ dꝫ admitti vt no.glo.vnica ⁊ ſingularis in.c.j.de ſeq.poſ.⁊ fruc.in clemẽ.idẽ puto ſi cõtineat errorẽ expreſſum.Sed in errore velato vel alia nullitate velata nõ põt opponi.vt.l.iii.C.de edic.diui adri.tollẽ.Et qđ dixi in re dubia executionẽ fieri nõ debere intelligo de executiõe iudi.ſecus in execu.legali.q nitiꝛ ſoli veritati.ar.ff.de cõdi.ob cãm.l.ſi pecuniã.§.ſi ſeruũ.nec fingi litis pñt in ꝓiudiciũ diſpoſitiõis legalis.vt.ff.de trãſac.l.cũ hi.§.ſi cũ lis non dico in priuata executiõe q̃uis enĩ publica executio retardeꝛ.priuata tñ penã nõ mereꝛ.vt ſi qs occidat bãnitũ pẽdẽte cã nullitatis bãni.ꝙ tñ re vera valebit ſm Dy.vbi.s.Et ſic auferꝛ ptas bãnito vlteri⁹ diſputãdi de bãno.ar.ↄ.ff.mã.l.quintus ⁊ facit.ff.de mu.⁊ ho.l.re⁹ delatus.⁊ de libe cã.l.q de libertate tene mẽti bal.

Iudex qui cognoſcit de cã reſti.in integ.ↄ ſniam ſi videbit ipſam nõ valere pnũciabit ꝙ nõ valet ⁊ nõ pcedet ad alia ſic iudex appellatiõis.vt in.§.ex alia.hoc nõ plꝫ Inn.ꝙ iud ⁊ aditus ſup reſtitutiõe vel nullitate intromittat ſe de eo quod nõ eſt actũ.ita not. Inno.in.c.corã.de offi.dele.fo.26.nu.2.vide Cy.in.l.eos.C.de appel.⁊ bar.in.l.ſi expreſſis.ff.eo.titu.Bal.in.l.pactum.§.qui prouocauit.ff.de pactis.in.xiiij.q.

Iudex appellationis nõ põt iudicare de eo qđ non eſt petitũ ita no. Inno.in.c.cum cõtingat.de offi.deleg.fo.55.nu.6.

Iudex põt ſuũ pceſſum defendere ita no. Hoſtien.in.c.de cetero de trãſac.item ⁊ ſentẽtiam ſuã defendere põt ita no.inno.⁊ Hoſtiẽ. in.c.dilectus.in fi.de reſcrip.

Iudex ſicut abſoluit pp cõtumaciã partis.ita ⁊ arbiter põt abſoluere ab obſeruatiõe arbitrij ita no.Inn.in.c.ex pte.de arb.fo.73.nu.1.

Iudex eccleſiaſticus in quib⁹ caſibus poteſt ſe immiſcere cauſis ſecularibus vide Inno.in.c.licet.de foro compe.fo.79.nu.3.

Iudices extraordinarij vbi debeãt ſedere ⁊ iudicare ⁊ qs puniat eorũ officiales vide Inno.in.c.cũ cõtingat.de foro cõpe.fo.77.nu.1.

Iudex põt ferre ſniam etiam de re que non eſt de ſua iuriſdi.ita no. Inno.in.c.poſtulaſti.de foro cõpe.ſed ↄ videtur vt no.C.de anna.excep.l.fi.in fi.Solutio dicit ꝙ illa queſtio itelligiꝛ quãdo qs ſortitur forum rõne poſſeſſionis non ratione contractus vel domicilij.⁊ ſic cõcordat cũ Inno.⁊ dicit innocen.ꝙ ſi habeo bona mediolani.non ideo dominus mediolaneñ.poteſt ea cõfiſcare ſi alias nõ ſum ſibi ſubdit⁹ q forte occidã mediolanj.extra diſtrictũ mediolani vel aliud delictum cõmittã qui a ſta.ſuo.nõ ligat ex quo in territorio ſuo nõ delinquo.Fallit ſi offenſus nõ inuenit de me iuſtitiã q tunc põt bona mea occupare.vt.xxiij.q.ij.c.dñs noſter ſed ppter onera realia bñ põt cõfiſcare.⁊ ſibi incorporare ⁊ ſi non ſoluaꝛ q hic res nõ pſona cõueniꝛ.ſnia ꝓdio daꝛ vt.ff.de neg.ge. l.qui in aliena.in fi.ſm Inno.in.d.c.poſtulaſti.⁊ in.c.a nobis de ſnia excom.idem tenet Bar.in.l.cunctos populos in.viij.q.C.de ſumma trinitate ⁊ fide catho.Bal.

Iudex nõ põt quẽ citare extra territoriũ vt ſit ver⁹.cõtumax lꝫ miſſionẽ patiaꝛ ita no.Inn.in.c.lꝫ.de foro cõpe.⁊ citare nõ põt realiter id eſt p capturã pſone q executio realis nõ põt fieri ex territoriũ ⁊ ſi edictũ extra territoriũ pponaꝛ ſolẽniter vel ad domũ citeꝛ.citatio porrigit effectũ ſuũ ↄ citatũ vbicunqꝫ ſit ⁊ erit verus contumax ſi ſciſſe pbetur vt.l.fi.de decre.ab ordi.facien.⁊ poterit excõmunicari ⁊ banniri ⁊ confiſcari vt.l.j.de requi.reis.ff. Si autem nũcius ad eum citandũ mittatur intra territorium nõ valet citatio q extra fines temporis vel loci mãdantis nõ poteſt nuncius citare.ar.ff.de arbi.l.ſi cũ dies.C.ſi intra ⁊ nõ vꝫ citatio q peccat in fundamẽto ⁊ initio ſuo vt in.c.paſtoralis,de re iudi.in cle. Si autẽ citatio p nuncium vel literã fiet intra territoriũ.ſed in loco exẽpto vt puta in eccl'ia hñ vꝫ vt.l.pſenti.C.de his q ad eccle.con-

fu.⁊

fu.⁊ no.per glo.in.l.plerūq̄.ff.de in ius vo.facit quod no.Cy.in.l. oēs.§.nihilominus.C.de epi.⁊ cle.Citatio ergo que intra territorium ſumit initium effectū ſuū porrigit vbicūq̄.ſecus ſi peccat in fundamēto ſui principij:qꝛ vbi fundamentū nō eſt firmū nō bene de fine ꝑpendit vt no.in ſi.l.ff.de arbi.l.ſi vn⁹.§.pncipaliter ⁊ qđ no.in ſimili.ff.de poſtu.in.l.ex ea quod tene menti Bald.

Iudex qñ pronūtiat ſe iudicē ꝯ verū ꝯtumacē nō pōt appellari lȝ nō eſſet iudex ita no.Inno.in.c.pee.de dilatio.fo.81.nu.3.

Iudex pōt quedā ex ſuo arbitrio facere in fauorē litigatoris q̄ tñ ſi nō facit nō pōt appellari ita.not.Inno.in.c.ſi.de ferijs ſic ⁊ ſupplere pōt tñ ſi nō ſupplet nō pōt appellari:qꝛ hoc nō cōſiſtit in iure partium ⁊ vide ſpec.in ti.de offi.iud.⁊ pōt delegare ⁊ nō delegare.⁊ ſi delegat nō pōt appellari.qꝛ nō tangit ius partis ſꝫ Io.an.alibi ⁊ pōt facere gratiā ſpectationis cōtumacibus nec inde poteſt appellare:quia iſta potius pertinēt ad iudicis autoritatem ⁊ animi ſui motum q̄ ad neceſſitatem ⁊ not.bene iſta Bald.vide omnino.ſ. in verbo conclu.in.ſi.q.

Iudex quilibet debet obſeruare ferias ſui fori nō ferias litigantium ⁊ ita obſeruat etiam curia romana.ferie enim ſapiunt ordinē ꝓceſſus tēpus enim eſt de ordine ita no.Inno.in.c.ſi.de ferijs.fo.83.

Iudex poteſt mutare interlocutoriam latā ſuper exceptione vnde qñ ponitur exceptio per aliquā partium alteri.ſnia interlocutoria iudicis requiritur vt videatur an bene vel male fuerit exceptum vt no.abbas in.c.duobus.de appel.de primo no.Inno.in.c.j.de ord. cogni.fo.83.⁊ vide qđ no.ff.de re iudi.l.quod iuſſit.

Iudex laicus nō poteſt cognoſcere de aliquo ſpirituali actu nec principaliter nec incidēter.ſed remittitur cā ad epm ita not.Inn.in.c. tuā.de ordi.cogni.fo.84.Non ob.l.quoties.C.de iudi.quia illud intelligitur de incidenti que non eſt alterius fori.principalis.ſed forum ſpirituale eſt diuerſi fori principale a foro temporali vt ipſe Inno.no.in.c.licet.de foro competen.fo.77.in nu.1.Nō ob.qđ iudex vxorē pregnantē mittit in poſſeſſionem nomine vētris ⁊ puerum ex carboniano vt.l.j.§.ſi ea.ff.de vē.inpoſ.mit.vbi etiam not. quod licet in ſummarijs ſufficiāt pſumptiōes ad probandā filiationem.tamen ad probandum matrimoniū exigitur plena probatio:quia et ibi dico q̄ iure canonum debet fieri remiſſio ad epm Nec ob.qđ iudex ſecularis interponit decretū in emācipa.quia eſt iſte actus voluntarie iuriſditionis.Nec ob.qđ decernit alimenta quia verum eſt ſi aduerſarius fatetur eum eſſe filium.nam cōfeſſionem bene poteſt audire:ſed ſi aduerſarius negat remittitur ad epiſcopum.Ratio eſt vt dicit ſpec.in titu.de reconuentione.hoc capitulum habet locum vbi de matrimonio incidit queſtio cōtentioſa ⁊ cōtradic.ſecus ſi non in modum diſceptationis queritur ſed de plano.quod eſt no.ſed quid erit ſi corā arbitro incidit queſtio filia cōmunis.an remittet illam ad epiſcopum.dico q̄ non.quia nō poteſt eā arbiter remittere.vt.ff.de arbitris.l.non diſtinguemus. §.de officio.item non procedit arbiter vt iudex:⁊ ſic non fiet ꝯtra hanc decretalem.tamen iſte probationes non valebunt iſto caſu in vero iudicio.Quid ſi fiant ſta.cōtra hanc decretalem.Reſpō.iſte probationes nō valebūt iſto caſu.in vero iudicio.Quid ſi fiāt ſta. contra hanc decretalem.Reſpondeo valēt teſtimonia tanq̄ extraiudicialia non tanq̄ iudicialia.Et ſi ſtatutū vult facta extra iudicium valere inter ſibi ſubditos bene valebit ſtatutum non tamen erit vera probatio ſed ficta.quia ſtatuta non poſſunt iuriſditionē ſpiritualem conferre.quid in arbitratore.dic quod non ſunt iudicialia teſtimonia que fiunt coram eo.⁊ ſic eſt duplex gen⁹ teſtimonij.vt.C.de heredi.l.quoniā.Et quod dicit hec decretalis habet locum etiam in excep.clericatus excōmunica.⁊ periurij que ſunt cauſe ſpirituales ſm Hoſt.⁊ tene iſta menti Bal.

Iudex ſi nō vult audire aduocatos ⁊ eoꝝ allegationes nō ꝓpterea dz grauare partē.qꝛ preſumitur iudex ſapiens in iure.nec apparet qđ ꝓpter hoc grauet partē:qꝛ multi ſunt qui nō egent allegationib⁹ iuris ſeu legū.ita no.inn.in.c.paſtoralis.de cā poſ.⁊ ꝓprie.fo.86.

Iudex ſi cōdēnauit de principali:⁊ non de fructibus ⁊ intereſſe quod pertinet ad conſequentiam petitionis non poterit de fructibus ⁊ intereſſe agi nouo iudicio:qꝛ ſopitū vr̄ vna cum principali.ita no. Inno.in.c.grauis de reſti.ſpo.fo.89.Bald.

Iudex duobus eque ꝓbantibus non pōt inter eos diuidere poſſeſſionē:qꝛ nō eſt ad hoc actū ita no.Inn.in.c.lȝ.de ꝓba.fo.97.nu.5.

Iudex dȝ laborare vt intercipiat teſtē.ſi vr̄ ei ſuſpectus ita no.Inn.in c.cū cām.ad ſi.de teſti.fo.101.in nu.6.idē ſꝫ Azo.C.e.ti.in ſumma.

Iudex ex offi.ſuo debet inquirere de cōditione teſtis lȝ nō excipiatur ab alio cōtra quē ꝓducitur ita no.Inno.in.d.c.cum cauſam.de teſti.fo.eo.⁊ no.ff.de magi.cōue.l.j.§.ſi preſes Bal.

Iudex lȝ deleget cām nō ꝓpterea in illa poterit teſtificari.quia delegat⁹ iure delegātis fungitur ita no.inn.in.c.dilecto.de teſt.f.102.n.3.

Iudex debet querere a teſtib⁹ de cauſa ſciētie ſine interrogatorio ⁊ ſi interrogauit:⁊ teſtis nihil vel nō bene reſpondit tunc nō debet repeti interrogatio ſm Innocen.in.c.cum clamor.de teſti.fo.103.in nu.3.Si vero iudex nō queſiuit malitia ⁊ doloſitas preſumitur:qꝛ omittit ea que officio ſuo incumbūt debet enim ſuo officio interrogare de cauſis ſcientie.ſi autē iudex omiſit interrogare de circūſtantijs nō de ſubſtantialibus vt de loco tempore ⁊ conteſtib⁹ ⁊ ſi nō ſunt cōteſtes iterum interrogādi.ſi autē iudex omiſit interrogare de principali re vel facto vt de libello in preſcriptione.tunc debent repeti teſtes.quia fuit culpa iudicis nō partis.ita no. Inno. in.c.per tuas.de teſti.fo.103.nu.4.

Iudex in teſtib⁹ interrogādis pōt ex ſuo officio ſupplere ita no. inn. in.d.c.per tuas.extra de teſti.fo.eo.

Iudex qui non pronuntiat ſuper prin.non poteſt parti reſeruare petitionē expenſarū:qꝛ nunq̄ habuit petitionē ſeorſum a principali ita no.Inn.in.c.ſinē.de dolo ⁊ cōtu.fo.92.nu.2.

Iudici ſoli licet nō credatur niſi quatenus cōſtat ex actis.Tamē creditur iudici ⁊ notario ſimul ita no.Inno.in.c.quoniā cōtra falſam de proba.fo.98 nu.8.

Iudex pōt cōmittere notario examinationē teſtium fiendam ⁊ in abſentia ita no.Inno.in.c.quoniam contra falſam.de ꝓba.fo.e.⁊ in c.cum bertoldus.de re iudi.fo.119.⁊ no.etiam in.c.ij.de iureiur.li. vj.⁊ in.c.j.de offi.deleg.in cle.⁊ in.c.cū cauſaꝫ de teſti.⁊ ipſemet notarius inſtrumentū de cōmiſſione facta ſibi poteſt facere ita tenet Bal.in.l.ex ſentētia.ff.de teſta.tute.tamē magis cautū eſt vt alius notarius rogetur de cōfectione iſtius inſtrumenti commiſſionis. Hoſtien.⁊ Io.an.in.c.quoniam cōtra.de proba.qđ eſt no.ſine cōmiſſione notarius nō poteſt examinare:quia hoc ſpectat ad offi. iudicis nō notarij vt no.C.de teſt.l.hac cōſultiſſima.§.pe.facit.ff. de excu.tu.l.ſcire opꝫ.§.opꝫ ⁊ ibi per Dy.Bal.ſed pone teſtes qui ſunt de eodem domicilio iudicis nō poſſunt venire ad iudicē propter infirmitatem nūqd iudex debet ire ad teſtes ꝓ recipiēdo teſtimoniū.dic qđ in criminali ſic.ſed in ciuili nō tenetur ire ſed poterit cōmittere exami.notario.⁊ vide Bar.in.d.l.ex ſentētia.de teſta.tu. Bal.vide in.c.conſtitutus.de fideiuſ.

Iudex ſi viderit vacillare teſtē debet iubere notario qđ ſcribat i actis qualiter ipſi iudici videtur teſtem vacillare titubare ⁊ pallere ⁊c. ⁊ debet ſcribi modus vacillationis ita no. Inno.in.d.c.qm̄ cōtra falſam.de proba.fo.97.nu.5.Et ibi etiam vide qualiter notari⁹ debet ſcribere vacillationem teſtiū.quādo iudex ſibi dixit. Inno.ibidem ⁊ no.bene iſta Bal.⁊ no.q̄ eo tunc id eſt tēpore vacillationis debet iudex hoc notario cōmittere nō ex interuallo ⁊ maxime nō dȝ cōmittere finito iudicio vide Inno.in.d.c.qm̄ cōtra fal.fo.eo. ⁊ Ang.in.l.lucius.ff.de his qui no.infa.

Iudex ſi citat aliquem per ſuā cedulā ſuo ſigillo ſigillatam.licet non ſit ſcripta manu notarij valet tamē.ita no.Inno.in.c.ij.de fide inſtru.fo.106.nu.3.facit in ar.l.ſi publicanus.§.de rebus.de publi.

Iudex quādo habet duas vias ad procedendum.ſeu duas autoritates iuriſditionales:pōt ex vtraq̄ procedere.Item poteſt vnū actū facere ex vna alterum ex altera ⁊ tunc ex ea via quā elegit proceſſus eſt iuſtificandus.vt.ff.de offi.eius cui mand.eſt iuriſdi.et.l.ſi procu. ſed habēs vnam autoritatē ⁊ putās ſe diuerſam habere ſi procedit an valeat proceſſus ⁊ videtur qđ ſic niſi aſtringat ſe ſolum ad ꝓcedendū ex incōpetenti autoritate ſecundum Innocē.ſed alij dicūt valere:quia credit ſe iudicem ⁊ eſt.⁊ ſic nō errat circa fundamētū ſed errat in qualitate vel cauſa iuriſdi.ſue ſicut illud qui ꝓcedit vt ordinari⁹ ex principali iuriſditiōe cū nō poſſit niſi ex ꝓrogata. tñ dicit lex valere ſuū ꝓceſſum.ff.de iud.l.ij.§.j.vide iſta per Innocē. in.c.cū ex officij.de preſcrip.fo.15.⁊ p Bal.in.l.multū.ff.de cōdi.⁊ demō.Bal.vide per do.Bal.de hoc in.l.falſus.C.de fur.

Iudex appellationis quādo tertius appellat.an ꝓnuntiabit pro appellante ſibi nō fieri preiudicium.an reſcindet ſententiā in totum etiam quo ad principalem qui acquieuit ſentētie.item an perſona que venit ex trāſuerſo que nunq̄ appellauit poſſit.tñ.appellare.itē an mandetur ſnia executioni in preiudiciū vnius ⁊ nō alterius vide de oībus iſtis Inno.in.c.cū ſuper.de re iudi.fo.118.nu.2.⁊.3.

Iudex in ſnia poteſt dicere ego pronuntio vel nos ꝓnunciamus lȝ ſit vnus ſolus iudex ita no Inno.in.c.apoſtolice.de re iudi.

Iudex nō poteſt reſeruare ius de quo nō eſt actum niſi de ꝯſenſu partium ita no.Inno.in.c.cum dilecti.de emp.⁊ ven.fo.150.facit.ff.de pac.dota.l.libellus marcellus Bal.

Iudex imponit perpetuum ſilentium accuſatori ſi nō fuerit in termino ita no.Inno.in.c.licet.de accu.fo.186.nu.4.Scias tñ q̄ ſtud ſilentium eſt interlocutoria ⁊ poteſt ab impoſitione talis ſilentij appellari:qꝛ nimis preiudicat.ff.de accu.l.titia.Bal.

Iudex pōt corrigere errorē ſuū ſiue errauit in ꝓceſſu ſiue interlocutoria ⁊ in criminali no.Inn.in.c.qualr.el.j.de accu.fo.187.nu.2.

Iudex ſi ꝓcedit cōtra aliquē nō ſubditum ꝓceſſus nō valet nec tacitus cōſenſus ſufficit ad actū illū validandū ita not. Inno.in.c.ad petitionē de accu.fo.188.nu.1.Sed bene ſufficit cōſenſus expreſſus ita no.C.cōmu.vtriuſq̄ iudi.l.ij.⁊ vide.ſ.in verbo arbiter in.ix.q. vide in.l.j.C.de iuriſ.om.iudicū.⁊ in.l.ſi per errorē.ff.e.ti.⁊ vide.ſ. in hoc eodē verbo in proxi.vj.qōne.

Iudex recipit cautionem pro officij ſui ſecuritate ita no. Innoc.in.c.

qꝛ fruſtra.de vſur.fo.197.nu.2.⁊ vide per Old.⁊ bar.in.l.ſi q̄s vxori.§.ſi fugitiui.de fur.Bal.

Iudex laicus ſi tenet aliquem in carcere qui dicit ſed clericū an teneatur eum dimittere ⁊ quādo vide per Inn.in.c.cōtingit de ſententia excōmu.fo.210.nu.2.Et dic q̄ꝺ detinet eum donec iudex pnunciabit clericū.nam iudex laicus de clericatu nō habet cognitionē ſecūdum eum ⁊ poteſt epiſcopus inhibere iudici laico ne pcedat cōtra clericum etiam litigare volētem ſecundum eundē Innocē. ergo ſi hoc facit epiſcopus.nō tñ dicitꝰ cleric⁹ declinare ſed inuit⁹ abſtrahi.nec icidit in penā inclinātiū:qꝛ eo inuito ep̄s pro intereſſe totius ordinis clericalis declinat eū.nō aūt ſeipſum declinat. Et vide.l.j.C.de le.admi.parti.tene mēti.Bal.de iſto pūcto eſt hodie caſus ad literam in.c.ſi iudex laicū.de ſenten.excom.in.vj.

Iudice vel quocūq; alio officiali mortuo an poteſtatem eius exerceat aliquis ante euentū ſucceſſionis:vide Inno.in.c.ad abolēdam.de hereti.fo.193.nu.1.Et dic q̄ ſubalternū officiū redit ad dominum principalē. Principale officiū ad nullum niſi officium ep̄i quod ad capellanū reddit in eo proprie q̄ꝺ pertinet ad epiſcopi iuriſditionē.ſicut eſt iuriſditio ⁊ cōfirmatio:qꝛ ſunt vnum corp⁹ ł in vno collegiali corpore etiā vnū ius omnium recidit: vt.l.ſicut.in ſi.q̄ꝺ cuiuſq; vniuer.nomine niſi ſingulares perſone.Inno.

Iudex an poſſit reuocare poſt litem cōteſtatam interlocutoriam per eum latam ante.vide per Inno.in.c.ſepe.de appella.fo.125.nu.3.

Iudex nō poteſt iudicare neq; cogere aliquē ad aliquid faciendū ſine cauſe cognitione.alś nō valet ſentētia ita no. Inno.in.c.ſolicitudinē.de appel.fo.127.nu.4.ſed pone ſnīa aliquo caſu eſt nulla. Queriť an cōſenſus partiū faciat eam valere.Et dic q̄ nō qñ omni reſpectu erat nulla ⁊ hoc quātum ad agēdū ſed quantū ad excipiendū ſic.vt.C.cōia vtriuſq; iudicij.l.ij.arg.ff.de pigno.l.j.in pn. ſi autē eſt nulla nō ſimpliciter. ſed habito reſpectu ad dominum tūc ratificatione ſumit effectum vt.l.iij.§.j.ff.rē ra.ha. ⁊.l.j.C.qui pro ſua iuriſ.Iac.but.Bal.vide.ꝫ.hoc eodē verbo.in.vj.pri.q.

Iudex appellationis an poſſit de principali cauſa cognoſcere vide in no.in.c.vt debitus.de appel.fo.129.nu.5.

Iudices qui erūt qñ eſt cōtētio inter dñm ⁊ vaſallū de feudo vel circa feudū.dicit Inno.q̄ꝺ pares.i.habētes feuda ſilia.Et qñ cōtentio inter vaſallos eſt:dñs ipſoꝝ eſt iudex ſed ad quē appellabitur iſtis caſibus vide Inno.in ca.certū.de iudi.fo.74.nu.5.

Iudex eccleſiaſtic⁹ erit iudex ſi eccleſia petat ſe reſtitui in integrū ita no.Inno.in.c.cū ſit.de foro cōpe.fo.76.nu.2.

Iudex eccliaſticus cognoſcit de q̄libet oppſſione paupeꝝ.⁊ de crīe ſacrilegij etiā in dubio ita no.inn.in.d.c.cū ſit gñale.de fo.cōpe. f.e.

Iudex eccleſiaſtic⁹ cognoſcere debet de cauſis viduarum qꝛ ad eū iuriſditio ptinet.licet de gratia ſpeciali deferatur iudicibus ſecularibus vt ipſi cognoſcant ita no.Inno.in.c.licet.de foro cōpe.fo.77. nu.3.Adde q̄ꝺ no.in.c.ſignificātib⁹.de offi.delega.in nouella.⁊ in l.j.C.quando imperator inter viduas.Bal.

Iudex eccleſiaſticus h̄ꝫ cognoſcere de cauſa dotis et adulterij ita no. Inno.in.c.j.vt lite non conteſta.fo.79.nu.3.

Iudices habētes mixtum imperium iſti ſolum habēt ptātem dandi plenam poſſeſſionem.nudā vero poſſeſſionē in caſib⁹ cauſe cuſtodie poſſunt dare ſimplices magiſtratus ita not.Inno.in.c.tue vt li.non conte.fo.80.Primū fallit in litis diuiſorio vbi requiritur litis deciſio corporalis vt.l.inter caſtellanum.ff.de arbi.Bal.

Iudex non repelliť propter omnem inimicitiam ſed ſolum propter grauem teſtis vero repellitur propter grādiorē que nō ex ipſo ſed ex alio cauſam habet.ff.de arbi.l.nō diſtinguemus.§.cum quidā. ⁊ in.c.cū.p.extra de accu.Et nimis fauor inſtar inimicitie cōtinet ita no.Hoſt.in.c.accedēs vt lite nō cōteſta.que inimicitia pbatur ex verbis puta ex capitalibus minis dum tñ ex perſonis dicta pēſemus vt in.l.j.C.ſi quis impera.maledixerit ⁊.l.ꝫ.C.de arbi.itē ex ipſis rebus ⁊ factis vt.C.de appel.l.ſi quis prouocatiōe Bal.vide ꝫ.in verbo colonus in.j.q.ibi qꝛ iudex nō intēdit preiudicare vide oīno.ꝫ.in v̄bo citatio.in.xxviij.q.ibi.Sꝫ reſpōde q̄ꝺ oīa precepta iudicū ⁊c.vide.ꝫ.in verbo curia.in.iij.q.ibi.⁊ quilibet iudex.⁊c.

Iudex licet mittat in prima citatione peremptoriū pars que citatur non propter hoc poteſt appellare.quia iudex in quacūq; citatiōe ſi vult pōt quē citare cū pemptorio ita no.Inn.i.c.j.de dila.fo.82. tene mēti vide bar.l.l.ij.ff.de appel.reci.⁊ bal.l.l.ij.C.de epi.audiē.

Iudex appellationis q̄diu cognoſcit an appellatio ſit recipiēda non debet inhibere ita no.Inno.in.c.dilectus.de reſcrip.fo.10.nu.3.

Iudex nō poteſt ſuper petitione principali iudicare nūc pro vna pte nūc pro alia.qꝛ ſup toto debet ſic formare ſentētiā actus enim pronunciandi eſt indiuidu⁹.ſed ſi ſunt plura capitula poteſt de per ſe ſuper quolibet pnūciare niſi eſſent cōnexa ⁊ inſeparabilia ita no, Inn.⁊ Hoſt.in.c.cum inter.de elec.Nec ob.l.intra vtile.ff.de mino.vbi per ſe iudicatū fuit ſuper etate.quia id fuit interloquendo nō diffiniēdo nec ſuper re id eſt ſuper reſtitu.petita ſed ſuper quodam preambulo id eſt cauſe petitionis ſcilicet ſuper etate ⁊ tene menti predicta.Bal.

Iudex pōt iudicare ſuper his que veniunt ex quadā ꝯſequentia.licet ſpecifice nō fuerit petitū in libello ita no.Inno.in.c.querelam. de elec.fo.23.ff. de mino.l.ſi iudex.⁊.C.de ſentē.⁊ inter.om.iudi.l.cū eorum.Bal.

Iudici pōt de facto reſiſtere ille qui nō eſt citatus dūmodo poſſideat ita no.inn.i.c.ſi qñ.de offi.dele.fo.48.vide ē.in v̄bo factū in.ix.q.

Iudex quilibet dūtamen ſit ordinarius abſoluit a ſententia excōmunicationis lata a iure.Sed ſi eſt lata ab homine is qui eā tulit abſoluit vel ſuperior in ea iuriſdi.ita not.Inno.in.c.prudentiam. de offi.dele.fo.50.in nu.13.vel potes dicere iudex maior poteſt abſoluere a ſentētijs ſuorum ſubditorū vt vult Inn.in.d.c.prudentiā. de offi.dele.Et hoc ſi offi.minorū ei ſubalternatur vt.ff.de iudi.l. iudiciū ſoluitur.alias non debet ſe intromittere vt.xj.q.j.c.perſonas per Archi.Bal.

Iudices ſedebunt a mane vſq; ad veſperas quomodo hoc intelligať. vide inno.in.c.conſuluit.de offi.dele.fo. 52.nu.4.

Iudex qñ pnunciat appellationē fuiſſe deſertā iſta pnunciatio eſt interlocutoria.⁊ ideo debet appellari in ſcriptis ⁊ cum cauſe cognitione.facit q̄ꝺ no.in.c.ſi.de appel.in cle.⁊.C.qñ iudex.l.ſi p̄ſes quaſi deſertā.⁊ ideo qꝛ eſt iterlocutoria redit executio ad p̄mū iudicē arg.l.intra vtilē.ff.de minor.⁊ no.in.l.tale pactū.§.qui pnocauit. ff.de pac.⁊ tangitur per inn.in.c.paſtoralis.de offi.dele. folio.54. nume.5.Bal.

Iudex inferior nō cognoſcit de nullitate ſnīe ſupioris ita no. innocē. in.c.cū in iure.ver.ſecus de offi.del.fo.55.nu.2.facit in ar.ff.de mi. l.minor aūt.nec mertus executor per capl̄m decetero.de re iudi.ſm inn.per Bar.in.l.a diuo pio.in prin.ff.de re iudi.

Iudex pōt ſuā iuriſditionē defendere etiā cū enſe ⁊ etiā in bello hoc verū ſi iuriſditio erat euidēs ⁊ notoria ſed ſubditus vel aliter ſubtrahit ſibi exercitiū iuriſditionis ita no.inno.in.c.dilectus.de pe. fo.207.⁊ plenius per eundem.in.c.olim.de reſti.ſpo.Bal.

Iudex ſuperior in aliquo territorio pōt cognoſcere de oībus cauſis de quib⁹ iudex inferior poſſet cognoſcere in ipſo territorio ita no. inno.in.c.cū ab eccleſiaꝝ.de offi.or.fo.58.nu.3.facit.C.de offi.p̄fec. vr.l.j.in ſi.hoc verū niſi cōſuetudo illius terre prefigeret certū ordinē in cognoſcēdo ſm eū ibidem.Et dic q̄ ipſo iure non valet q̄ actū eſt cōtra cōſuetudinē informantē iuriſditionē ⁊ cōtra ordinē conſuetū tene menti.Bal.No.cōtra conſuetudinē informantē iuriſditionē ⁊c.Nā cōſuetudo pōt tēdere ad deciſionē ſeu iuſticiam cauſe.Et tunc dic vt per Cy.in.l.ij.C.qñ pro.nō eſt neceſ.

Iudex ſi taxauit male expen.poterit illā taxa.reuocare ita not.inno. in.c.ſuper eo.q̄ꝺ me.cā.fo.68.nu.4.⁊ per eundem in.c.ſepe.de appel.fo.125.nu.3.vbi habes an poſſit appellari.

Iudex ſuperior poſtq̄ incepit cognoſcere de appellatione inferioris poſſeſſionem dare nō poteſt:ita no.inno.in.c.conſtitutus.de app. fo.125.num.3.vide.ꝫ.in verbo citatio.in.xxvij.q.vbi habes q̄ꝺ oīa precepta iudicum ſunt ſtricti iuris.Not.q̄ oīa p̄cepta iudicū ⁊c. qꝛ contra facit q̄ꝺ habetur in.c.cum eccleſia ſutrina.de cauſa poſſ. ⁊ proprie.Sed hoc intellige in articulo precepti. Et vide Cy.in.l. quoties.C.de fideicōmiſſis.

Iudex qui ſe obtulit facere rōnem ⁊ iuſtitie cōplementum non dicit grauare.ita no.inno.in.c.dilectus.de ap.fo.127.nu.2.

Iudex a quo appellať debet citari ad audiendā ſnīam iudicis ad quē ita no.inno.in.c.cum ſpeciali.de ap.fo.129.in nu.8.

Iudex poteſt iudicare ex pluribus preſumptionibus ita no.inn.in.c. illo vos.de pigno.Et per Dy.ff.de excu.tu.l.ij.Bal.

Iudex pōt punire delinquentē ex ſuo offi.etiā ſine accuſatore ita no. inn.in.c.qualr.de accu.el.ij.fo.189.in nu.5.facit.c.ſi.de cele.miſſe. Puniť ꝯ q̄s ſine accuſatore.rō eſt ne maleficia remaneāt ipunita.

Iudex an eoipſo q̄ꝺ fuit oppoſita exceptio q̄ non erat iudex deſinat eſſe iudex:ita q̄ poſſus poſtea factus per eū nō valeat inno.in.c. cum ſpeciali.de ap.fo.129.nu.2.dicit q̄ non recordať ſe legiſſe:ſed Bar.in.l.j.C.ſi qua.p̄di.po.dicit q̄ recordať: quia allegat ibi eſſe caſum ſed do.Bal.ibi dicit q̄ꝺ eſt ſpeciale ibi tene mēti. Aduerte alibi Bar.querit in hoc vtrum ex eo q̄ꝺ opponitur iudici q̄ꝺ eſt ſuſpectus ex hoc impediať proceſſus.⁊ dicit q̄ꝺ ſic cōtra inno.per Bar.in.l.qui poterat.ff.ad treb.

Iudex vnus poteſt alteri mādare q̄ꝺ recipiat pbationes vice ſua ſeu nomine ſuo.ita no.Abb.in.c.cōſtitutus.de fidelus.

Iudex ſi dicit ſolue:ſolue:ſolue.nō propter hoc dr̄ tertia monitio . ita no.Abbas in.c.tua de dona.vide gloſſ. in lege quarta. de pigno. actio.Bald.

Iudex pōt terminū aſſignatū reuocare.nō enī habet maiorē autori. termini aſſignatio q̄ interlocutio:ſꝫ interlocutoriā pōt reuocare ergo ⁊ aſſignationē termini.ita no.Abb.in.c.ſignificante.de app. quod tene menti. Bal.

Iudex in cauſis b̄ñficialibus cognoſcit de meritis cauſe etiā appellatione deſerta.ita no.Abb.in.c.ij.requiſiis.de ap.Bal.

Iudex qui cōmiſit cauſam alicui vt cognoſceret ⁊ pnunciaret habito conſilio a quodā ſapiēte , ſi ille pronunciauit omiſſo conſilio non

oportet

oportet appellare:qꝛ ſentētia eſt nulla ipo iure.ita not.Jo.an.i.c. nō eſt de ꝯſue.li.vj.i nouella ꝙ tene mēti.adde ꝙ ille qui petit cōſilium bōis certi non poteſt appellare a ſnia illius conſilij vigore lata vel etiā a conſilio nō appellat text.eſt ad hoc melior qui ſit in iure ciuili in.l.gñaliter.§.ſi autem is ver.cum minus crudele eſt parti ⁊c.C.de re.cre.⁊ iureiur.ꝙ no.Bal.

Judex ſi in prima dilatione ꝓbatoria dixit:⁊ pemptorie:⁊ tunc ſcḋa dilatio non dabitur niſi cum maiori ſolēnitate quā alias daref.ſ.ꝙ impedimentū in prima oportet ꝓbari teſtib⁹.non autem ſufficit ſolū iuramentum ita no.inno.in.c.in cauſis.de teſti.fo.99.nume.2.quod tene menti.Bal.

Judex vbicūꝗ daret dilationem ꝓbatoriam demum conceſſa reſt.in integ.ibi arbiter qui nō pōt concedere reſtitutionē eo ꝙ eſt mixti imperij dabit dilationem non prohibita reſtitutiōe.ita nota.inn.in.c.pe.de arbi.fo.74.nu.3.qḋ eſt no.dignū.de hoc per Cy.in.l.ſi.C.vbi ⁊ apud quos.Bal.

Judex quotieſcunꝗ iudicat vt bonus vir ab eius ſententia appellari non poteſt vnquam ita no.Inno.in.c.preſenti.de reſcrip.fo.13.nu.9.qḋ eſt not.ſm Odof.Bal.vide Jo.an.in addi.ſpec.in titu.de appella.§.in quibus.

Juramentum turpe non eſt ſeruandū ſed turpiter preſtitum ſic donec abſoluatur iurans.niſi ex neceſſitate ita no.Inn.in.c.venerabilem.de elec.fo.27.nu.5.⁊ in.c.cum inter.de renūtia.vide.ſ.in verbo teſtis.in.xxvij.q.

Juramētum quod eſt preſtitum alicui tanꝗ officiali eo depoſito nō debet ei ſeruari ſm Hoſti.ibidem.Et vide.ſ.in ver.teſtamētis in.xlv.q.Bal.vide in.c.ad apoſtolice.de re iudi.lib.vj.⁊ in ca.paſtoralis.eo.titu.in.de.

Juramentum de nō reuelando ſecretum intelligit̄ niſi ex iuſta cauſa reueletur ita no.inno.in.c.qualiter.el.ij.fo.198.de accuſatio.

Jurans aliquid dare vel facere ſine ſtipulatione nulla orit̄ actio ciuilis vel canonica ex hoc iuramento.Sed denunciatio poteſt impetrari ita not.Inno.in.c.nouit.de iudi.qḋ not.Bald.Et ſic nota qḋ iur.nō includit pactū.cōiuncto.c.j.extra de pac. vide Jac.bu.⁊ bar.in.l.j.C.de ope.li.⁊ Bal.ibi.⁊ inn.c.cū venīſſet.de inſt.f.141.

Juramentum veritatis ſuccedit loco iuramēti calūnie in cauſis ſpiritualibus ita not.inno.in.c.literas.de iura.calū. lib.vj. folio. 81.nu.2.Idem in criminalib⁹ vt in.c.dilect⁹.de ac.Et ideo nō eſt iuramētū purgatiōis interdū eīn iuramentū calūnie facit ſufficiētē ꝓbationē vbi id qḋ petit̄ agēti ꝓdeſt ⁊ alij nō nocet vel parum vt no.ff.ad exhi.l.i.theſaur⁹ tene mēti Bal.vide.ʒ.in vbo actor.xv.q.

Jurare pōt de calūnia oēs q habēt adminiſtra.a lege vel a iudice ſine ſpāli mādato.vt no.inno.in.c.imperatoꝝ.de iura calū.fo.82.

Jurans in aīam alicuius dʒ rñdere id qḋ dño videtur non quod ſibi ita no.Inno.in.c.ſi.de iur.calū.fo.82.⁊ in.c.ad hoc.de teſt.Et de iuramento preſtādo in animam alterius vide.lxiij.diſt.c.tibi dño Bal.vide.ʒ.in verbo conditio.in.j.⁊.ij.q.

Juramētum minoris repreſentat ipſum eſſe maiorem non eſſentialiter cū eſſet quid impoſſibile:ſed iuris preſumptione ſic vide inn.in.c.cum cauſam alias in.c.ſi.de iur.cal.fo.82.Et quid eſt hoc dicere vide per Cy.in.l.ſi quis maior.C.de tranſ.Et hoc qḋ facit eū maiorem eſt verū niſi fraus interuenit.vt no.in.l.quid ergo.§.cōtrarium.ff.de contrario iudi.tu.Bal.

Jurare poteſt de veritate etiā ille qui nō videt.ſi tñ īdubitāter nouit Fallit in teſte qui dicit vidiſſe ⁊ preſentē fuiſſe in actu.ita no.inn.in.c.ſina.de iur.calū.folio.82.Ergo pars que iurat vera eſſe non debet interrogari de cā ſciētie:⁊ſi iterrogetur pōt dicere ſcio:qꝛ indubitāter noui.ſec⁹ in teſte qui dʒ reddere cām per ſenſum corpis ⁊ de re ita geſta eo ꝑſente ⁊ vidente.vnde dicit tex.qḋ in teſte ſemp requiritur preſentia ⁊ memoria:vt.ff.de fur.l.quidā tabularum in ſi.⁊.ff.de teſta.l.quidā teſtamēto.in ſi.⁊.C.de teſti.l.teſtiū in ſi.Et hoc dictū dñs meus do.Car.vabrenſis allegat qḋ ad hoc vt eccleſia romana poſſit mouere arma ſpiritualia ⁊ tēporalia ſufficit ꝙ habeat iuſticiam veritatis indubitāter.lʒ nō habeat iuſtitiā ꝓbationis qꝛ procedit eccl̄ia vt pars cui ſufficit veritatis fundamētū Bal.Itē ſcias ꝙ ſi teſtis diceret ſe credere vel ſibi videri nō valeret ſuū teſtimonium.vt not.ff.de arbi.l.diem proferre.§.ſi plures:qꝛ iſta verba magis pertinēt ad iudiciū:vt eo.ti.l.quid tamen.§.j.quā ad aſſertionē facti Bald.Itē eque creditur parti in negatiua ſicut in affirmatiua.ſecus in teſte qꝛ videri factū negatiuū nō pōt.Et ideo magis credit̄ affirmātibus q dicunt ſe vidiſſe ꝙ his qui dicūt ſe nō vidiſſe.vt no.p gl.in.d.§.ſi plures ⁊ p glo.in.c.j.de preſcrip.li.vj.niſi teſtis adijciat nec eſſe potuiſſet quin vidiſſem vt no ta.in.l.j.§.j.ff.de iti.actuꝗ priua.Tūc eīn aſtruit negatiuā p ſenſum corporis vt.C.de cōtrahē.⁊ cōmit.ſtipu.l.optimam. Si autē dicit teſtis ſimpliciter nō vidi nihil ꝓbat:qꝛ ſenſum negat ⁊ tanꝗ ignorās deponit vnde nil probat.in negatiua etiā vaga vel generali teſtis eſt ſuſpect⁹ vt in.c.cū eccleſia de cau.poſ.⁊ ꝓprie. Debet eīn eē coartata vt poſſit i verā notitiā cadere:ſed nec oīs ſenſus ſentit negatiuā.Sʒ ſenſus viſus tm̄:qꝛ locū vacuū video.Sed nō tenꝰ nō guſto nō tāgo nec odoro nec odio.Per cōtrariū ſenſum ꝓbat̄ negatiua:qꝛ nō entia nō obijciunt̄ ſenſibus nec apparent ſenſibus qꝛ ſentire eſt pati ⁊ abſente debet fieri ſm Ariſt.Et ſi iſte libellus nō cōcludit iſta tacita cōfeſſio eſt cōtumacia nō ꝯcludit:qꝛ ꝓ qualitate libelli dʒ intelligi confeſſionis effectus vt no.C.de iura calū.l.ſi.§.ſi autem reus in gloſ.per.h.Sec⁹ in cōfeſſione expreſſa que poteſt excedere naturam petitionis ſm inno.alibi tene menti iſta bal.vide.ſ.in verbo ꝓbatio in.v.q.⁊.ſ.in verbo procur.in.xiij.q.

Juratur iterato de calūnia ꝓpter preſumptā malitiā.ita not.inn.in c.cum dilecti.de elec.fo.26.nu.9.ergo iuramentum calumnie non excuſat ab expeñ.ſm Hoſt.ibidē. Bal.

Jurans homini ab homine poteſt abſolui ita no.Inno.in.c.cū inter de renun.fo.36.nu.1.

Juramēto firmato a iure nil dʒ addi vel detrahi:qꝛ certos hʒ fines ita no.inno.in.c.dilec.de ma.⁊ obe.fo.62.nu.2.

Jurare quando quis poſſit in animam filiorum ⁊ quando non vide Inno.in.c.ad hec.de teſti.

Jurans aliquid dare vel facere alteri:⁊ ille idē iurauit aliqd dare vel facere alteri.Si vn⁹ nō ſeruat iuramētū alteri nec alter illi nō obſeruāti ſeruare tenet̄.ita no.inn.in.c.puenit.de iureiu.fo.109.nu.2.facit ꝙ no.in.l.j.in ſi.ff.de loco publico fruēdo ⁊.ff.locati.l.quero.§.inter locatorē.⁊.ff.de iureiu.l.ſi nō fuerit ⁊ de nō nu.pecu.l.fina.de act.emp.l.iul.§.offerri.C.de tranſ.l.ſcire apud acta.ff.de reſcir.vēdi.l.ſi.⁊ de pactis.l.j.⁊ qḋ ibi no.cū ſi.Ergo ſi iuraſti dare mihi centum ⁊ ego tibi equum.Si tu nō facis ꝓmiſſa:ego nō deiero ſi nō facio ſilr que promiſi.nam defectus cauſe excuſat vt in.d.ll.Ex predictis collige caſum qḋ quis licite venit contra iuramentum ſuum.⁊ no.iſta Bal.idē ꝙ dicit Inno.in primo dicto ʒ abbas in c.ſicut.de iureiur.qui dicit qḋ nō eſt periurus ille qui periuro nō ſeruat fidē ad hoc vide.ff.de cōtrahen.emp.l.domū.in ſi.Bal.

Juramentum preſtitum poteſt in melius ꝯmutari ſicut votum factū ita no.Inn.in.c.debitores.de iureiur.fo.109.nu.2.

Jurās parere mādatis alicuius ſimpliciter tenetur obedire de quolibet mandato de quo veriſimiliter potuit cogitari. Si aūt iurauit aliqd in ſpecie:tūc in foro aīe ſtat̄ intentioni iurā.in foro aūt cauſarū ſtat̄ interpretationi iuris ita no.Inno.in.c.veniēs.de iureiu.fo.110.nu.1.adde qḋ not.ff.de re.iur.in.l.nō vr̄.§.qui iuſſu.⁊.C.de vſur.in.l.eos iuramentum enim lʒ ſit ita preſtitum.dʒ tm̄ intelligi arbitrio boni viri facit.ff.de ope.liber.l.ſi libertus ita Bal.

Juramētū de obſeruādis ſta.reſtringit̄ ad licita ita no Inn.in.c.cleric⁹.de iureiur.fo.111.C.de vſur.l.eos in gl.no.Bal.de hoc in.c.j.de iureiu.li.vj.⁊ vide in.l.nō videt̄ data.§.qui iuſſu.ff.de reg.iur.

Juramentum qḋ precipit̄ a iure ꝑſtari ſup cōtractu ſiendo vel alijs intelligitur qḋ ſolēniter ꝑſtari debeat tactis manib⁹ ſacroſanctis euāgelijs vt in aut.vt oēs obe.iudici.§.ſi.col.v.ita no.inn.in.c.et ſi xp̄s.de iureiu.fo.110.nu.3.⁊ no.per Jo.an.in.c.vt circa.de elec.lib.vi.bal.Patet igit̄ qḋ vbicūꝗ ſit mētio in.l.vel ſtatutis de iure preſtādo intelligit̄ qḋ ꝑſtet̄ ſolēnit̄ tactis corpalit̄ ſacroſctis euāgelijs.

Juramentū dʒ eſſe veritatis indago ita not.Inn.in.c.et ſi xp̄s de iureiur.vnde ⁊ ſi pars iurat attendere illud qḋ ignorat dicitur ſubire anceps piuriū vt.ff.de in litē iurādo.l.videam⁹ que aſſertio temeraria veritatis in parte eſt culpe.ff.de actio.empt.l.iul.§.iij.in teſte aūt eſſet dolus ⁊ falſitas ſi preciſe affirmaret̄ ſm Inno.alibi itē iuramētum dʒ eſſe materia liciti ⁊ honeſti nō rei turpis vel prohibite.ff.de pac.l.iuregētiū.§.⁊ generaliter itē ſtylus deſcriptionis exigitur in conſilium animi ibidem Inno.⁊ Hoſt.no.Bal.

Juramētum dʒ ſeruari lʒ ſit in preiudiciū rei familiaris.ſecus qñ eſt in preiudicium anime ita no.Inno.in.c.quemadmodum ⁊ in ca.cum contingat.de iureiur.fo.111.nu.3.

Juramentū cadens ſup debito ſeruandū eſt.lʒ ſit per vim extortū ita no.Inn.in.c.ad noſtrā.de iureiu.fo.110.⁊ eſt tertiū in ordine.

Juramētum eſt perſonale ex parte iurantis ſed eſt reale ex parte eius cui preſtatur ita no.Inno.in.c.veritatis.de iureiu.fo.109.

Juramētum trāſit ad heredē recipiētis nō ad heredē iurātis nec ſortitur heres forū vniuerſale ex iuramēto defuncti nec cenſura eccleſiaſtica poteſt cōpelli vt no.in.c.ſi.de foro cōpe.li.vj.in nouella per Jo.and.lʒ abbas dixerit cōtrariū in.c.parochiano.de ſepulturis.tñ veritas eſt ꝙ iuramētū ꝗtū ad ſpūalitatē q ſibi ineſt nō tranſit ad ſucceſſorē iurātis.Sed quantum ad robur cōtractus bene trāſit:qꝛ vires ⁊ robur a princip.ſui aſſumpſit de pterito ⁊ ex perſona heredis robur non mutatur. Itē tranſit ꝗtum ad probationem vt in auf.de iureiu.a moriente preſtito.col.v.Bal.

Jurans nō appellare non obſtante iuramento adhuc poterit appellare per cauſam ſuperuenientem.ita dicit Innoc. in ca.ad hoc.de de appel.fo.122.idem in reductione ibidem.

Jurans non alienare ea que ſunt de menſa intelligitur iurare etiam de poſtea queſitis mēſe ita no.Inno.in.c.vt ſuper.de re.eccle.non alie.fo.149.idē Hoſt.ibidē.Tñ ſi res cōſuete infeudari non ſunt de menſa.ſm Inn.ibidē ⁊ per tūdē in.c.ex parte.de feudo.⁊ cōſuetudo in hoc ſeruanda eſt vt.ff.de aqua quot.⁊ eſti.l.j.§.permittitur

Sed quō iuramentū trahit ad futura. Rn̄deo: q2 eſt vniuerſale vt ff. de fundo inſtruc. l. lucius. ⁊ in. l. fin. C. que res pig. oblig. poſ. Et no. q̄ res que non deuoluunt ad cpatū ſed ad epm̄ noīe alieno. ſ. pauperū nō debēt ep̄oꝝ deputari menſe ſed noīe pauperū vendi debēt ⁊ libere pretiū pauperib⁹ erogari. Mēſa ſpūalis nō continetur appellatiūne pauperū ⁊ in hac alienatione nulla eſt neceſſaria ſolēnitas ſiue forma vt in auten. de eccleſiaſticis titulis. §. qui hoc facere. ⁊. §. interdictū. col. ix. ſm̄ Bar. qđ eſt bene no. ⁊ eſt rō: q2 ep̄s facit iſtā aliena. vt executor cui non eſt data aliqua forma. tene menti. Bal. Sed quid ſi ep̄s rē emphyteuticā nō relocauit ⁊ ſtetit per annū. an iſte lapſus anni faciet rē eſſe de menſa. Ar. bid. tenet qđ ſic: q2 ex quo ep̄s percipit fruct⁹ nomine menſe ipſi menſe deputaſſe vr̄. Ego non credo q̄ conſuetudo rei ſic de facili perimatur ſicut nec inducitur. ad hoc. ff. cōia predio. l. venditor. Bal.

Iurauit quis nō vendere vel alienare rē ſi de facto alienat vel vendit ipſa alienatiu tenebit nō ob. iuramēto ita tenet Inno. ⁊ Io. an. in nouella in. c. dilecto. de p̄bē. qđ no. p̄ principib⁹ q aliqñ p̄mittunt vaſallis alicui⁹ caſtri coꝝ iuramēto q̄ nūq̄ alienādo iſtud caſtrū exibit de corona regali ⁊ ſepe cōtrauenīūt ⁊ alienatio tꝫ per predicta tene menti. vide in. c. iꝫ. de iureiur. li. vj. in glo. ⁊ in nuuella per bal. in. l. duobus. in ſi. ff. de iureiu. adde tñ q̄ tꝫ alienatiu ſi fuit moderate facta. Sec⁹ ſi immoderate vt qr per cā ledit dignitas regalis vt no. ipſe idem in. c. intellecto. de iureiu. adde ſimiliter ad primū dictū. ſ. e. q. q̄ no. in ſimili de oño qui iurauit nō reuocare procuratorem qui reuocare pōt licet ſit periurus vt in. c. ſi. in gl. ſuper verbo reuocatus. de procura. li. vj. que eſt ſingularis.

Iuratus nō accuſare aliquem poteſt renūtiare ad correctionē ita do. Inno. in. c. veniens. de accuſa. fo. 186. nu. 2.

Iuramentum defuncti in extremis p̄ſtitū afficit heredē ⁊ facit eū heredem de foro eccl'ie ita tenet Abbas in ca. fina. de ſepul. Secus ſi eſſet iuratū in ꝯtractu. nā per hoc nō efficitur heres. de foro eccl'ie niſi iā ceptū eſſet iudiciū cū defuncto vt nu. Io. an. in. c. ſi de foro cōpe. li. vj. in nouella: ⁊ eſt rō. q2 iuramentū eſt p̄ſonale ex parte iurātis ⁊ p̄ mortē virtus ſpūalitatis ei annexe diſſoluit vt in. c. veritatis. de iureiu. p̄ Inn. Alie vo vires. iuramētū ⁊ robur cōtract⁹ non pereunt morte iurātis Bal. Et facit qđ heres teneat iuramētum preſtitum a teſtatore in articulo mortis ſeruare vt. ff. de le. ij. l. cū pater. §. filius matrē. Bal. vide. ff. de legatis. iij. in. l. cū quis decedens. §. codicillis ⁊ titia per Bal.

Iuramentū aſtringit teſtē ad veritatē dicendā tam ſup facto q̄ ſuper circūſtantijs vide per Abb. in. c. cum cauſam. de teſti.

Iuraui ſtare mādatis tuis nō poteris propter hoc iniūgere mihi graue ⁊ inſolitum ita no. Abbas in. c. veniens de iureiu. ar. l. ſi ſtitulas. §. pe. ff. de cōtrahen. emp. Bald. vide in. l. pe. de arbi. p̄ Guil. et in. l. ſi. de preto. ſtip. per Bar. ⁊ in. l. ſi quis in cōſcribēdo. C. de pac. per Cy. ⁊ Bal.

Iuraui nō eſſe cōtra eccleſiam licet ſic iurauerim tñ ſi ipſa eſt contra me poſſum me defendere ab ipſa nec itelligor iuri meo p̄iudicaſſe. ita no. Abb. in. c. petitio. de iureiu.

Iuramentū fidelitatis extendit ad futura ita dicit Abb. in. c. cleric⁹. de iureiu. ⁊ ibi vide per eū ⁊ vide. l. ſi fructus. ff. de vſufru. in gl. or. Bal. vide. ſ. in verbo appellatio. in. xxvj. q.

Inueſtitura inueſtiri pōt quis de quatuor modijs terre ⁊ debent mediocris ita no. Inno. in. c. per veſtras. de do. inter vi. ⁊ vxo. fo. 185. Poſſideri aūt nō pōt in certa mēſura ⁊ long. agri. Aliud ergo eſt inueſtitura Inn. vide. j. in verbo res in. ij. q. omnino.

Ius cōe ſi deducant pactū nō eſt ſimonia ita no. Inno. ⁊ Hoſt. in. c. c. ad audientiā de reſcrip. vide infra in verbo reus in. v. q.

Ius alicui nō querit p̄ ſnīam excōicatiōis. ita no. Inn. in. c. ſacro. de ſen. excō. fo. 112. in nu. 8. vide. j. in verbo renūtians. in. v. q.

Iura ſpūalia nō ſunt diuiſa inter ep̄m ⁊ capl'm ita no. Inn. in. c. cum clerici de ver. ſig. f. 215. vide. ſ. in verbo electio. in. xiiij. q.

Iura loquētia de ſtipula. ⁊ acquiſitionibus ſeruoꝝ habēt locum in cōtractib⁹ monachoꝝ ita no. Inn. in. c. cū olim. el. ij. de p̄uilegijs. fo. 203. nu. 4. facit ad materiā. l. ſeruus. C. de pac. q2 que ibi dicunt in ſeruo idem in monacho.

Iura ſpūalia nō trāſeunt in vniuerſitate tēporaliū rerū: ⁊ ſi ſit appoſitū ſignū vniuerſale ita no. inn. in. c. ex literis. de iure patro. f. 169. nu. 1. Bal. Caue per. l. quedā. ff. de acqui. rerū do. ⁊ per no. in. l. modicis. ff. de contrahen. emp.

Ius patronatus eccleſie trāſit non ſolum ad filios ſed etiā ad extraneos heredes: q2 tranſit cū vniuerſitate ita no. Inn. in. c. j. de iure patro. fo. 168. nu. 1. tene menti perpetuo.

Ius patronatus ex ſola preſentatione nō queritur ita no. Inn. in. c. quoniā. de iure patro. fo. 168.

Ius patronat⁹ poſt fundationē eccl'ie nō querit. ita no. Inno. in. c. j. de iurepa. fo. 168. nu. 1. ⁊ vide. ſ. in v̄bo caſtrū. in. j. q. ibi ius patronatus ⁊c. vide. ſ. in v̄bo cōſuetudo. in. j. q. ibi orit ius petēdi ⁊c.

Ius queritur in beneficijs eccleſiaſticis ſine poſſeſſione vide per Cōpoſt. in. c. cum. M. de conſtit. Bal. vide in. c. literis. de conſuetudine. ⁊ dixi. in. l. traditionibus. C. de pactis.

Iura qñ ſunt cōtraria ſtatur poſteriori tñ gn̄ale non derogat ſpeciali alicuius loci ita no. Inn. in. c. j. de reſcrip. fo. 4. nu. 3.

Ius impetrandi acquirit in gratiuſis ex ſola interpretatiune: ⁊ tantū operat in eis interpretatio q̄tum in cōtentioſis citatio. ſm̄ Inn. in. c. conſtitutus. de reſcrip. fo. 8. nu. 3.

Ius qñ petit in aliqua re dn̄t vocari oēs quos tāgit res ita nu. Inn. in. c. inter quatuor de maio. ⁊ obedi. fo. 62. nu. 3. ⁊ interdū vocātur illi quos res nō tāgit p̄ p̄iudiciū. ſed per affectū vt ſunt cōſanguinei ⁊ amici. qđ eſt in vnu caſu tm̄. ſ. qñ volo p̄cedere contra aliquē abſentē vel pupillū tanq̄ cōtra indefenſum. nā iſta negatiua q̄ ſit indefenſus aliter nō pōt apparere niſi per iſtā diſcurſionē ⁊ imaginationē vt. l. ergo. ff. qui. ex cau. ma. Porro hi qui p̄iudiciu cōtingūt ſunt citādi niſi in illis caſib⁹ in qb⁹ res iudicata ſeu inter alios acta nō p̄iudicat ſm̄ Inn. ⁊ no. ff. de mi. l. de etate. ⁊. ff. qui. ex cau. ma. l. ſi miles. §. j. ⁊. C. ſi p̄pter publicā p̄eñ. l. ſi deſerta. in ſi. Regulariter nō ſunt citādi illi qui nō habēt ius in p̄ceſſu. Bal.

Iure. i. ſm̄ ius qđ ſm̄ cōſuetudinē ſit. dicit Inno. in. c. cū veniſſent de eo qui mitti. in poſſeſ. cauſa rei ſeruan. nu. 1. fo. 94.

Ius ſtatim eſt queſitū in bn̄ficialibus ex permutatione. ſecus in reb⁹ corporalib⁹ ita no. Inn. in. c. inter cetera de p̄ben. fo. 137. nu. 3.

Ius an q̄rat alicui ex inueſtitura vide p̄ Inn. in. c. ex. ore. de his q̄ ſiūt a maio. par. capituli. fo. 148. per Dy. in. c. j. de re. iur. li. vj. Bal.

Ius non poteſt acquiri in beneficijs ex preſcriptione ita not. Abb. in c. ex parte. de teſtibus.

Laycus debet poſtulari ad canonicatus nō eligi ita not. Inn. in. c. ſi. de obligatis ad ratiocīnia. fo. 44. nu. 2. ⁊c.

Laycus tēpore incohati p̄ceſſus ⁊ delicti ſi poſtea efficiatur clericus vel monachus nō mutat forū vt. l. ſi quis poſtea. ff. de iudi. ⁊. l. cū quedā puella. ff. de iuriſ. om. iudi. Ne pena alteretur vbi in penis inſpicit tēpus delicti. Sed vbi inſpicitur tēpus ſententie. tunc ſecus quia ſm̄ illud tēpus moderatur condēnatio: lꝫ ſm̄ aliud tempus accuſatio ſit formata vt. ff. ſi ex noxa. cauſa agatur. l. pe. ⁊ de penis. l. j. ⁊. ff. de nego. geſt. l. pōpo. in. ſi. Si vero ſit clericus ante incohatū proceſſum idem quo ad penā ſi in fraudem recipit clericatū ſm̄ Dyn. Sed quare ſicut bona alienare poteſt ſic vt ita dixerim nō ⁊ perſonā. vt. ff. de dona. l. ⁊ poſt cōtractum de in integ. reſti. l. abſentē. Non enim eſt perſona aut res litigioſa. Rn̄deo qđ noxa ſicut lepra ſequit caput vt no. i autētico de mona. in p̄ri. co. j. ⁊. ff. de capi. di. l. ij. §. nemo. ⁊. ff. de poſtu. l. ex ea. Uel dic q̄ lꝫ cleric⁹ in ante geſtu teneat inſpecto initio tm̄ iudex ſecularis nō pōt in eo exequi ſnīam corporalē: q2 non poteſt mittere falcē in alienam meſſem arg. ff. de bo. auto. iud. poſ. l. cū vnus. §. is; qui. ⁊. ff. ſi ſerui. vend. l. ſicuti. §. Ariſto. ⁊ in auf. de ſanc. epiſ. §. ſi vero coll. viij. vbi dicit qđ primo degradari dꝫ ⁊ poſtea tradi ad penā iudicis ſecularis. Sed an poſt capturā clericatū accipiens dicatur eſſe preuentus dic qđ ſic: q2 captura eſt citatio realis qñcunq̄ captura nō eſt citatio ſed cuſtodia vt in. c. vt fame. de ſenten. excom. Et quando iudex ſecularis capit clericum in ſcelere ſeu in delicto cōprehēſus tangitur iſta materia in. c. j. de obligatis ad ratio. ⁊ melius p̄ Io. and. ibidem quem omnino vide ⁊ per Barto. in. d. l. j. ff. de penis. Bal. item ſcias quod mutatiu eſt duplex. ſ. fori ⁊ pene ⁊ neutra ſit ſi erat preuentus ſed ſi nō erat preuentus ſit mutatio iudi. nō pene niſi quando non cadit in iudice talis qualitas pene tunc enim primu degradari debet poſtea remitti puniendus veteri pena ⁊ facit. ff. ad muni. l. incola ⁊ quod ibi nu. Bal.

Laycus tenens clericum in carcere ſeu aſſerentē ſe clericum. An laycus teneatur eum dimittere ⁊ quando vide Innoc. in. c. cōtingit. de ſenten. excom. fo. 210. nume. 2. ⁊ vide. ſ. in verbo iudex in. lxxviij. queſtione vbi late.

Layci interdicti p̄mmoueri non poſſunt ita no. Innocen. in. c. nō eſt. de ſponſalibus. fo. 177.

Layci pro rebus eccleſiaſticis puſſunt cōueniri corā iudice eccleſiaſtico ita nu. Inn. in. c. ſi clericus de foro compe. fo. 76.

Laycus nō accuſat clericū ſeu preſbyterū etiā de fornicatione ita no. Inno. in. c. ex parte. de teſti. fo. 98. nu. 1.

Laycus etiam de ſpiritualibus tenetur reſpondere pape ita no. Inn. in. c. dilectus. el. iij. de preb. fo. 141. vide. ſ. in verbo clericus in. xxij. q. ⁊ etiam in. xxx. q.

Latitare dicit oīs qui nō obedit vocationi iudicis cū ſcire preſumat. ita no. Inn. in. c. dilecto. de verbo. ſig. fo. 117. in nu. 4.

Laudū arbitratoꝝ nō emologatur tacite lapſu tēporis. ita no. Inn. in. c. quintauallis. de iureiuran. fo. 110. numero. 4. Ratiu eſt: quia magis accedit contractui q̄ ſententie vt in autentico vt diffe. iud. §. j. col. viij. Item ſi arbitrator non procedit vt iudex: ergo non habet citare partem ad eſſentiam laudi ſm̄ not. per Innocē. in. c. dudum. de preſum. Sed ad ſui inſtructionem ſi ei non liquet de cauſa requirit abſentem ⁊ ſi abſens non comparet videtur impedire ne arbitretur. vt. ff. de verbo. oblig. l. ſi quis arbitratu. Item quare

citat vbi

citat vbi requirit exploratio voluntatis vt.ff.de edilitio edicto.l.q ſi nolit ⁊ de in diē adiec.l.ſi neceſſario ⁊ de leg.ij.l.q tñ q tene mēti. Adde q no.per gl.ff.de arbi.l.ſi de meis.§.recepiſſe per Dyn. ⁊ ff.de furtis.l.ſi dñium per gl. ⁊ de iudi.l.j. ⁊ vide q dixi.ff.de cōdi.indebi.l.ſi procurator. Bal.vide.ſ.in verbo arbiter in.vij.q.

Legatarius admittitur in teſtē in cauſa teſtamēti: q2 neceſſario nō ſequitur valet teſtamentum ergo ⁊ legatum.ita no. Innoc.in.c.qm̄ de teſtibus.fo.98.nu.2.

Legatum vide.j.in verbo teſtator.in.j.⁊.iij.q.⁊ infra de verbo prelatus in.ij.q.

Legatus quid poſſit reſeruare ſue collationi vide Inno. in.c.cum dilectus de iure patro.fo.169.nu.2.⁊ vide quod no.ff.de teſta.mili.l.ſi certarum in ſi. Bald. vide.ſ.in verbo emanans in.j.q.⁊.ſ.in verbo ciuitas in.v.q.

Legatus an poſſit facere ſta.contra ius cōmune dic q ſic niſi in reſeruatis vel prohibitis ſtatuti.ita no.Inno.in.c.vt ſingule. de offic. archipreſbyteri.fo.47.

Legati in prouincia ſibi cōmiſſa poſſunt facere conſtitutiones generales in his que pertinent ad ſuā iuriſditionē.ita no.Inn.in.c.nemini de offi.leg.fo.58.idē tz Abb.in.c.primo de loca.⁊ ſic facere ſta.procedit per eundem per quē procedit iuriſdi.⁊ candē metā habet ſtatuere ⁊ iudicare ſm Inno.ſiue quis habeat iuriſditionē altā ſiue ſuperiorē.ſiue baſſam.i.inferiorē ⁊ pōt facere ſtatu.in ſpectātibus ad ſuā iuriſditionē. Non tñ pōt facere ſtatu.ne a ſua iuriſditione poſſit appellari.q2 ſoli principi lz apponere clauſulā omni appellatiōe remota: vt in.c.veniētes de iureiu.q2 hoc.ſ.an appel.ſit recipiēda necne nō pertinet ad ſuā iuriſditionē ſed ad iuriſdi.ſuperiorū. Nunqd ergo valet ſtatutū qd faciūt iſti in prouincijs quibuſdā.ſ.q ab interlocutoria nō poſſit appellari videt q ſic ſi appellat ab inferiore ad epm legatū.Secus ſi ad papā: q2 nō pōt diuertere a molendino dñi pape pōt tñ retinere huc modū qd faciat iudices tres primū.prime cāe ſecundū pme appellationis.tertiū ſecūde appellationis: ⁊ ſic non poterit appellari extra prouinciā: q2 nō eſt licitum tertio prouocare ⁊ hoc eſt iuris cōis nō vi ſta.ſm Bart.in.l.oēs populi.ff.de iuſti. ⁊ iu. Qui nō dicit verū: q2 quo ad papā pōt appellari obmiſſis gradibus. Si aūt facit cōſtitutionē nō negatiuā ſed affirmatiuā puta qd ab interlocutoria liceat appellari vna vice valet conſtitutio: q2 appellat ius ſuperioris non aūt minuit ſm quoſdā. Sed videt q nō poſſit ſine ſpeciali cōmiſſione ſtatuere id cuius cōtrarium ſtatuit dñs.ve.ff.mā.l.ſi hominē. Sed quid ſi ſtatuit vt procedat ſummarie ⁊ de plano videt valere: q2 nō tangit ius ſuperioris ſed ordinem iudiciorū.in cōtrariū allegatur.ff.de offi.proconſul. ⁊ lega.l.nec quicq̄.⁊ no.ſpe.in.titu.de lega.§.ſupereſt verſi.ſed nunquid ⁊ in.c.ſi.de here.li.vj.⁊ de verbo.ſig.c.ſepe.in clemē.in gloſ.iij. Sed quid ſi ſtatuit q minor nō reſtituat videt q nō valet.ff.de mino.l.iij.in.prin.Arg.contra.ff.quod quiſq iuris.l.j.§.j. ⁊ plene vide in.c.ſi.de appel.lib.vj.in nouella Bal.

Legatus factus vnius prouincie exiſtens in alia explicat ſibi decreta.ita no.Inno.in.c.nouit de offi.leg.fo.57.

Legatus nullā hz poteſtatem auferendi iura vnius eccleſie ⁊ dare alteri.ita no.Inn.in.c.ſi.de cōfir.vti.vel inuti.fo.133.

Legitima pōt diminui pretextu cōſuetudinis.ita no.Abbas in.c.Raynutius de teſtamentis.imo ibi caſus de hoc melior q ſit in iure ibi dū dicit ſm Tuſcanēſem cōſuetudinē ciuitatis ⁊c.vide Cyn.in.l.ſancimus.C.de nup.Bal.vide Io.and.in.c.multū.de reg.iur.lib.vj.qui allegat ad idem.d.c.raynutius.

Legitimatus ⁊ reſtitutus fame ab imperatore eſt habilis ab honores ciuiles non eccleſiaſticos.ita no. Inno.in.c.per venerabilē qui filij ſint legitimi.fo.183.nu.3.legitimatus a papa non videtur legitimatus ad ſuccedendum niſi in terris eccleſie.ita dicit Innoc.in c.per venerabilem.

Legitimatio ſummi pontificis quid operatur.vide Inno.ibidem.

Legitimatio ſobolis non firmat electionē illegitime electi alias nati: q2 non purgatur vitium eligentium: q2 nō trahitur retro. ita no. Hoſt.in.c.innotuit de elec.

Legitimatio perſone procuratoris nō facit eū irreuocabilē ante lit.conteſt.ita no.Inno.in.c.in cauſis de elec.fo.26.nu.4.

Legitime videt factū in dubio qd factum eſt.ita not.Inno.in.c.ſi.de lib.obla.fo.79.⁊ ibi vide de natura iſtius verbi legitime.

Legitime nihil poteſt fieri ſi forma nō ſeruat.ita no.Hoſt.in.c.cū dilecta de reſcrip.

Lex licet ſit abrogata tñ ratio ſemp remanet legis quā ſemp licitū eſt allegare.ita no.Inno.in.c.nouit de iudi.fo.75.nu.6.⁊ vide.l.pen.in prin.C.de lat.liber.tollē.Inn.vide.ſ.in verbo citatio in.xxviij.q.circa mediū ibi q ſi lex aſſignet tpa ⁊c.Bal.vide l.c.autoritate martini de preben.lib.vj.⁊ Bar.in.l.ſi.ff.de falſis.

Lex petende.C.de tēpo.in integ.reſt.hz locū vbi terminus prefigitur partibus nō iudici.ita no.Inno.in.c.de cauſis de offi.de leg.f.48.nu.5.ff.de mino.l.inter vtile no.C.de adulte.l.ſi.⁊.ff.de excu.tuto.l.ſi cū ipſe ⁊ in.l.ſcire oportet.§.conſequens ⁊ per Dy.in.§.rurſus.⁊ l.arbitrio.§.pe.ff.de dolo. Bald. vide.j.verbo ſta.in.v.queſtione.

Lex prima.§.ſolēt.ff.qñ appellā.ſit intelligit qñ preſes ſedebat in ordine nō iudicās ſed cōſulēs vel qñ ſedit iudicās ſed 3dixit. ⁊ ideo poteſt cognoſcere de appellatione: q2 cognoſcit diuerſo iure . ita not. Inno.in.c.irrefragabili de offi.ordi.fo.59.nu.2.

Lex de vſu aque.ff.de varijs ⁊ extraor.cri.qualiter intelligat vide inn.in.c.ij.de offi.iudicis.fo.61.nu.2.

Lex penul.ff.de aqua quoti.⁊ eſtiua.vide Inn.in.c.cū veniſſent in ſi.de in integ.reſti.fo.69.nu.9.poſt.5.manum.

Lex ſi de meis.ff.de arbi.vide Inno.in.c.per tuas de arbi.fo.73.nu.3.ibi ponit ⁊c.

Legis intellectū ſufficit habere lz nō habeam⁹ intellectū facti.ita no.Inno.in.c.eccleſia vt lite pendente.fo.94.

Lex Si quis in tantam.C.vnde vi An habeat locū in cauſis eccleſiaſticis vide Inno.in.c.ad noſtram de iureiu.fo.110.

Lex vtiq.ff.de rei ven.qualr practicet in ſala formāda ⁊ ceteris capitulis illius.l.vide Inno.in.c.j.de re iudi.fo.117.

Lex petēde.C.de tēpo.in inte.reſt. ⁊.l.diffamari.C.de inge. manumiſ.quomodo dēt intelligi vide Inno.in.c.ſuper eo.de appel. fol.123. ⁊ ibidē vide per Innocē.de coartatione dilationum ⁊ vide.ſ.hoc eodem verbo.in.ij. q.

Lex viua qñ aliquid prohibet dz idē operari ac ſi lex mortua prohiberet ita no.Inno.in.c.ſi.de accuſa.fo.189.poſt.4.manum.

Leges ciuiles an ſint ſeruande in foro eccleſiaſtico ſeu canonico vide per Inno.in.c.j.de no.ope.nun.fo.101.⁊ etiam per Ioan.and.ibidem in nouella ⁊ in.c.quid clericis de foro compe.Dic q ſi loquimur in ſententia tunc inter laicos eſt ſeruanda in foro epiſcopi ſi patitur iuriſditio iudicantis vt in.c.ſi.de exce.li.vj. Si loquimur in ſta. Aut ſta.eſt contrarium canoni.Et tunc eps debet ſeruare canones non ſta.vt in.c.eccleſia de conſti.⁊ in.c.cum cauſam de re iud. Aut nō eſt contrariū ſed ſupplet vel diſtinguit ius canonicū ⁊ tunc ſeruandum eſt ſta.ex.notatorū in.l.j.de conſtitu.principū. Aut ſta.eſt preter ius canonicū ⁊ diſponit de caſu alr non deciſo. Et tunc ſeruandum eſt vt.ff.de legi.l.de quibus. ⁊ ideo cōſuetudines feudorū ſeruant in foro eporū ſicut pacta.vt.ff.de legi.l.ſed ⁊ ea.Et nō ſolū cōſuetudo eſt ſeruanda ſed ſimile conſuetudinis ⁊ ſtatuti no.ibi ⁊.l.nō poſſunt ⁊ in.l.ſed ⁊ poſteriores eodē ti.nam qñ lex ſit ſuper caſu non deciſo ſemper tacite agi videtur vt de ſimilibus ad ſimilia porrigat vel procedat qd eſt not. Bald. Adde ad iſtā materiā q no.gl.in.c.male fidei de reg.iu.li.vj. Bald. vide Bar.in.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſolu.matri.⁊ no.bene hoc in eo q dicit ſemper ⁊ an hoc procedat in penalibus dic vt in.c.j.§.ſed q2 natura.in ti.que ſit prima cauſa bene.amit.⁊ ibi dixi.

Lex ſi detur.q hereticus in articulo mortis nō poſſet recōciliari eſſet inhumana ⁊ contra voluntatem dei.ita no.Inno.in.c.a nobis de ſenten.excom.fo.209.nu.2.

Lex de intellectu.l.barbari⁹.ff.de offi.pſid.vide oīno Inno.in.c.cum dilecta de reſcrip.fo.9.nu.1.vbi ponit no.intellectū illius legis.

Libertates deducende ſunt ad temperantiam.ita no.Inno.in.c.quāto de cenſibus.fo.171.

Libertas vide.j.in verbo Rex.in.iij.q.

Libellus eſt triplex quidā eſt ſupplicationis: ⁊ eſt ille qui offertur iudici a quo tātū.inde preſentatur iudici recognituro de cauſa deinde parti contra quam. Quidam dicitur conuentionalis: ⁊ iſte primo offertur iudici deinde parti. Alius dicitur citatori⁹ qui offertur parti tātum.in primo non requiritur expreſſio rei vel cauſe vt l.pretor.ff.de iuriſ.om.iudi. In ſcdo requirit expreſſio rei vel cauſe proxime ⁊ remote. In.iij.nō requiritur expreſſio cauſe.vt.C.ſi mā.ita fue.alie.l.ea quidem in glo. Hoc dictum ad libellum quia debet ⁊ poteſt procedi.Sed eſt libellus ex quo poteſt ſed nō debet procedi quando exprimitur cauſa proxima tantum.ſ.oblatio informis: tamen valet ad interruptionem.Eſt tertius libellus ex quo non debet nec poteſt procedi : q2 non concludit iudici neq parti iſte eſt difformis ⁊ ſic eſt triplex libellus ſcz ex quo procedi pōt ⁊ debet.ex quo poteſt ⁊ non debet.ex quo non poteſt nec debet. Aliud eſt enī libellus informis. Aliud difformis ſicut in iuramento dicimus.⁊ ſic erit triplex libellus.Formis.Informis.⁊ Difformis ita no.Innocen.in Rub.de libelli oblatione.fo.78.

Libellus in quo iniuſta cauſa petitur non debet recipi ita no.Inno.in.c.inter dilectos de dona.fo.153.in nu.2.⁊ not.ff.de excep.doli.l.ij.§.circa.Bal.

Libellum ineptum ſi iudex admiſit ⁊ ſuper eo eſt probatum nō valet probatio ita no.Spec.in ti.de offi.iudi.§.de ſeruis.ver.quid ſi libellus: ⁊ no.in.c.examinata de iudi.per Io.and.Inno.Si vero libellus eſt aptus ſed proceſſus ineptus.adhuc nō valet probatio: niſi per confeſſionē:in.c.piſanus de reſtitu.ſpolia.ſm Ioā.calderini. ⁊.ff.de iureiuran.l.ſi patronus libertum per Guil.de accuſa.Si delegatus pronunciat ſuper ineptitudine libelli non deſinit eſſe iudex: q2 eſt interlocutoria ver.quid ſi proprio.G.

Libellus proprie nō dicitur querela cui petitio non inſeritur ita not.

Inno.in.c.in noſtra de ſepul.fo.157.in prin.

Libellus qualr debeat cōcipi in petitiōe q̄rte epiſcopalis vide Inn. in.c.certificari de ſepulturis.fo.157.i nu.1. Adde q̄ quarta epiſcopalis nō debetur niſi ab eccleſiis ſubditis. Sed parochialis debetur etiam ab exemp. q2 iſta non debetur ratione ſuperioritatis ſed rōne iniurie: ideo q2 nō ſepeliuntur apud parochiam ſm Ioā.an. in.c.cum officiis de teſtamentis. Bal.

Libellus qualr formet qñ ſocius agit ꝯtra ſociū rōne ſocietatis vide Inno.in.c.dilecta.de exceſ.prelatorū.fo.200.in nu.7.

Libellus qñ formaṫ ſimplr: ⁊ tūc noīe ꝓprio intelligiṫ formatus n iſi eſſet perſona eccl'iaſtica: q2 tūc noīe eccl'ie intelligiṫ formatus. ita no. Inno.in.c.olim.de reſti.ſpolia.fo.91.nu.2.

Libellus requiritur in cauſa inquiſitionis ⁊ denunciationis. ita not. Inn.in.c.j.de libelli obl.fo.78.nu.3.vide.ſ.in verbo ſnia.l.xvj.q.2 ſ.in verbo renuncians in.xiiij.q.

Libello nō ꝓcedente pōt fieri miſſio ex primo decreto ⁊ executio ſententie. ibidē Inn. ⁊ vide.ſ.in verbo actor.in.j.⁊.iij.q.

Libellus qñ poſſit mutari vel emēdari ⁊ qñ nō vide Inn.in.d.c.j.de libel.obla.fo.78.in nu.6.poſt lit.cōteſt. Itē in cauſa appellationis nō pōt quis emēdare vitiū petitionis in libello poſitū. Sed vitiū exceptionis bene pōt emēdare vel vitiū poſi.vt.C.de temp.appel. l.per hāc ⁊ no.C.de appel. Nec ob. q̄ appel.pendente nihil debeat innouari: q2 verū eſt in nouatione executionis. Secus eſt in nouatione ꝓbationis vel delegationis: vt.l.fin.C.de errore aduoca. tene menti Bal. Itē ſcias q̄ in.l.in deli §.ſi detracta.ff.de nota. fuit generaliter actū ibidē. nā qui declarat libellū nō dr mutare vel emēdare: ⁊ ideo hoc pōt fieri in quacūq3 parte litis exponendo q̄ diri nō perimēdo.ff.de rei vēdi.l.pōpo.ſcribit ſi frumentū.§.j.⁊ in.c.cū dilectus de accu. Sed ſm quoſdā eſt falſum: q2 ille.§.ſi detracta loquitur in libello ſpeciali. nā eo ipſo q̄ nō exprimiṫ qualitas videṫ ſimplr agi. nec pōt poſtea addi qualitas poſt litē cōteſtatā: q2 non intētat per libellū ſm cōmune dictum aduocatoꝝ. Hoc noſtri dicūt q̄ qñ in libello adijciṫ qualitas. Aut ſuper ea fundaṫ intētio actoris ⁊ eſt de ſubſtātia: ⁊ tūc poſt lit.cōte. nō pōt detrahi: q2 alia via eſt electa: exemplū in.l.j.§.diuus.ff.de ſen. ⁊.ff.de inſtito.l.habebat ⁊ arg.l.ſi mulier in ſi.ff.q̄ metus cau.in ratione ſui. Aut ex ea pendet beneficiū cōuenti ⁊ nō obligatio agētis ⁊ tūc pōt addi ⁊ detrahi vt.d.§.ſi detracta: q2 oblig.principalis ſm legiſtas non mutatur: tene menti iſta Bal.

Libellus generalis admittitur: ⁊ tunc valet etiam ſentētia generalis. Tamen debet eſſe clarior q̄ libellus. ita no Inno.in.c.ij.de libelli oblatione.fo.79.

In libello ſufficit acceſſorie petere fructus perceptos ⁊ percipiēdos ſine alia expreſſione quantitatis. ita no. Inn.in.c.ij.de libelli obla. fo.eo.⁊.ff.de arbi.l.qui tamen.§.pe. Bal.

In libello ſufficit dicere peto.x.q̄ mutuaui: l3 nō adijciā te mihi ſoluiſſe vel ſolēniter in ꝯtu eſſe vel pecuniā in vtilitatē eſſe cōuerſam ita no. Inno.in.c.ſi.de libelli obla.fo.79.⁊c.

Libellus l3 nō ſit recipiēdus ſine cā: tñ ſi recipiaṫ ⁊ rñdeatur ab aduerſario bene tenet pceſſus. ita no. Inno.in.d.c.ſi.de libel.obla.fo.eo. vide.ſ.in hoc eodē verbo in.iij.q.

Libellus nō requiriṫ vbi nō agiṫ ꝯ ſpālem pſonam niſi qñ cōtradictor petit. ita no. Inno.in.c.j.de libel.obla.fo.78.nu.4.

Libellus etiā ſine cōcluſione ꝓcedit corā papa ⁊ forte etiā corā alio ſi cōcluſio ſit vniformis ⁊ ex verbis colligi poſſit. argu.ff.de aut.tu.l. pe.⁊ no.ſ.q.iiij. q2 preſulatus facit.ff.de libe.⁊ poſthu.l.gallus.§. quidā recte. Si vero poſſunt diuerſe cōcluſiones elici nō procedit libellus per cōcluſionem nō declaratus. Si aūt libellus h3 cōcluſionem l3 nō ſit per circūſtantias declaratus ꝓcedit vt.ff.de penis l.ſi preſes.⁊ no. Inno.in.c.j.de lit.cōte.fo.79.nu.3.

Libellus debet continere talem cauſam que probata ſufficit.i.que neceſſario inferat. ita no. Inno.in.c.j.de lit.cōteſt.fo.eo.⁊ not.in.l.ij. §.circa.ff.de excepi.doli vel ſaltem inferat preſumptiue vt.l.oēs. §.lucius.ff.que in frau.credito.⁊ argu.not.in.l.pe.verſi.ſed que ratio.C.de peri.tu. Bal.

Libellus ineptus nō ſolū reijciṫ ſed etiā veritati ꝯtius notorie. ita no. Inno.⁊ Hoſt.in.c.j.de offi.vica. nec d3 poni in act. q2 iudex verbo ⁊ facto pōt eū lacerare vt.l.j.⁊ ibi gloſſ.ff.de offi.aſſeſſo.⁊ in.l.ſi.C. de ordi.cogni.⁊ no.in.l.qui cum maior.§.ſi patris.ff.de bo.li. Sed q̄ro libellus ineptus fuit oblatus in iudicio ꝯ aliquē vel fuit generalis vel obſcurus. ille ꝯ quē fuit oblat⁹ fuit litē cōteſtatus ſup illo libello inepto gn̄ali vel obſcuro nihil opponēs. Poſtea iſte videt q̄ libellus eſt ineptus ſeu obſcurus opponit ꝯ libellū. & ab actore q̄ illa exceptio nō erat admittēda: q2 erat exceptio dilatoria ⁊ ſic debuit ante litē ꝯteſt.opponi.vt.l.ij.⁊.l.exceptionē.C.de ꝓba. Certum eſt eñ q̄ eſt licitū arguere de ciuilibus ad criminalia vt.l.abſentem.ff.de penis. Sed nos videmus q̄ ſi libellus ineptus generalis vel obſcurus offertur debet excipi ante litem conteſtatam ⁊ tunc debet nomen rei in libello aboleri vt.l.libellorum ver.item quid ſi accuſator.ff.de accuſa. item iſta videtur excep.facti non iuris: q2 obijcere q̄ libellus ſeu eius intentio nō valet vt dicit.l.j.ff.ſi menſor fal.mo.dixerit ſibi nec intentionē ⁊c. vnde cū infra temp⁹ nō fuerit oppoſita ſilētio pdidit cauſam vt extra de excep.c.paſtoralis.C.qui accuſa.nō poſ.l.ſi ea nec reperio iure cautū q̄ exceptio nō oppoſiti libelli ſit peremptoria: q2 peremptoria h3 ſe circa negotiū principale ⁊ hoc ſonant verba: q2 perimit. Dilatoria differt iudiciū cū a capite libell⁹ poſſit reſtaurari ſicut q̄ no.in.c.raynald⁹ de teſt. Hic plene per Io.an.in.c.examinata de iudici in nouella. De incertitudine libelli dico qḋ nō vitiat ipſum ſi nō opponiṫ vt C.de annali excep.l.ſi. nā acta ordinaria lit. nō vitianṫ ꝓpter incertitudinem ſecus in ꝓbatoriis ⁊ deciſoriis vt.ff.depoſiti.l.j.§.ſi qs argentū in glo.no.de rei vendi.l.idē pōpo.ſcribit ſi frumentū.§.ſi. vera aūt incertitudo pōt ſemper opponi ante ſententiā vt in.d.c. examinata. Hoc verum ſi peccat in iure. ſecus ſi peccat in facto vt d.l.ſi.de annali excep. Itē vbi libellus nō cōtinet cauſam pōt quādocūq3 emendari per modum ꝓbationis ſi aūt cōtinet cauſam inſufficientē non pōt emendari niſi ante litē conteſt. vt.l.edita.C.de edendo.⁊.l.ij.§.circa de excep.doli. Sed argu.contra.ff.de appel.l. ſcio. Sed illud in cauſa appellationis vbi vera cauſa appareret ex act.primis. Sed quid ſi reus eſt litē conteſtatus ſuper libel.ambiguo ⁊ fecit hoc ideo vt ſnia eſſet generalis. Sed actor cū ſibi deficiant ꝓbationes vult reſtringere libellū declarādo ſuā intentionē ad hoc vt ſentētia ſibi nō officiat in aliis. Sed reus cōtradicit per aut. qui ſemel.C.quō ⁊ qñ iudex. ⁊ q2 in fauorē rei eſt inductum q̄ poſſit ꝓcedi ſuper ambiguo libello ſi reus vult quid iuris hoc caſu gl.in alle.l.ſi.de annali excep. arguit pro ⁊ cōtra. Sed cōtra actorem multū facit.ff.de arbi.l.de rebus. Sed pro eo actore facit.ff.de rei vendi.l.idē pōpo.ſcribit.§.ſi.⁊ arg.ff.de verbo.obli.l.inter ſtip. §.j.qḋ videṫ verius. Ad hoc.ff.de ver.obli.l.quicquid aſtringēdo. Sed quid erit ſi iudex vult incertū libellū repellere. Reus contradicit videṫ q̄ reus nō admittaṫ: q2 libellus incertus preſertim vbi cauſa nō eſt nō cōcludit: q2 cōcluſio nō ſequitur ex premiſſis. Contrarium dicas: q2 iniuriā facit iudex tam actori quā reo vt not.in d.l.ſi.de annali excep. Ex his colligitur illa ꝓpoſitio famoſa quā dicit Iac.butri.in.d.l.edita.C.de edendo ſcilicet q̄ libellus generalis concludit iudici non parti opponenti. Aliud autē in libello inepto preciſe. vt quando ius non cōuenit facto vt.C.ne quis vela regia.l.j.⁊ de formulis le.ſi. Puta ſi laicus petat eccleſiam in proprietatem licet ſi patronus: q2 in laicis ius proprietatis non cadit vt in.c.examinata de iudi. Sicut nec iude⁹ mācipiū chriſtiani ⁊c. vt.l.vir bonus iudica.ſol. nā iſte libellus eſt cōtra ius ꝯſtitutiōis. Sed libellus incertus eſt potius contra ius partis. ⁊ hoc verum vbi actio ꝓponitur. Secus ſi officium iudicis: q2 tunc etiam partibus inuitis iudex ex officio poteſt repellere petitionem indiſcretā vt.C.de prediis curialibus.l.j.lib.x.⁊.ff.de tranſac.l.cū hi.§.in cauſa tene iſta menti perpetuo. Bal.

Libellus non eſt neceſſarius in cauſa appellationis: q2 ſine libello poteſt iudicari ex premiſſis actis. ita no. Inn.in ca.coram de officio delega.fo.55.

Libellus generalis includit ea que ſunt iuris cōmunis non ea q̄ ſunt cōſuetudinis. Uel dic q̄ libellus nō indiget ſpecificatione in his que includuntur de iure cōmuni. Sed in his que nō includuntur de iure cōmuni eget ſpecifica expreſſione. ita no.in.c.conquerente de offi.ordi.fo.60.nu.2.

Libellus quō formetur qñ petitur caſſari electū vel electionem vide Inno.in.c.cum veniſſent de in integ.reſti.fo.68.nu.2.

Libellus ſupplicatorius d3 offerri referendariis ſacri palatij. ita not. Inno.in.c.ex literis.de in integ.reſti.fo.70.nu.3.

Libellus iſte dico q̄ tali tempore et loco me ſpoliaſti tali re. vnde iuſtitiam mihi fieri peto bene valet de generali iuſtitia. ita not. pria q.iiij. q2 preſulatus. ita no. Inno.⁊ Hoſtien.in.c.ſi.de ordi.cognitio. nec coarctat iudex vigorem quin etiam iniuſta ſententia valeat niſi appelleṫ. Sed iuſtificat libellum cōtra ineptitudinem peti.id eſt concluſionis ⁊ concludit iſte libellus gn̄alis iudici. Item parti niſi petat declarari: vt.ff.de rei vend.l.ſi in rem in fine ſcilicet quando narrata poſſunt recipere diuerſas concluſiones. ſed quando habent vnicam tantum ⁊ vniformem concluſionē tunc cōcluſio eſt ſpecialis ⁊ certa. Reo quoq3 ſic petere ſufficit vt not.ff.de in ius vocan.l.libertus a patrono qḋ videtur reus facere eo ipſo qḋ excipit vel negat vt.l.amplius.ff.rem ratam habe.⁊.ff.de procu. l.non ſolum.§.ſi ſtatus. ⁊ ideo quando contradictio rei ſapit vim turbationis actoris nō eſt neceſſe aliter probare de turbatione argumen.ff.de acquiren.rerum domi.l.pompo.in ſi. Itē poteſt quis eandem petitionem ex pluribus cauſis iuſtificare: vt.ff.de admi. tu.l.emilius ⁊ de excu.tut.l.qui teſtamento.⁊ de contrahen.empt. l.ſi mater tua.⁊.l.ſicut exceptionem.§.ſi plures.de excu. tut. tene menti Bald. Idem dicit Inno. quod ſi libellus generalis recipiṫ proceſſus valebit. Sed ſi in eo plures includantur condemnationes ſecundum illam que minorem condemnationem requirit ſiet condemnatio niſi ex qualitate probationum vel ex proſecutione

actorum

actorū aliud inducat.ita no.ipſe in.c.dilecti.de ord.cogni.qđ not. Ex hoc no.ꝙ procedit iſte libellus peto talem condēnari ſcḋm formam iuris ⁊ ſtatutorum ſcʒ ſi nō petat declarari aliā lege: vt.ff.de accuſa.l.ſenatus.in quo libello dic qđ aut per ſtatu.derogatur iuri ciuili vt qꝛ dicit ſta.ꝙ nō poſſit niſi pena ſtatuti imponi.⁊ tunc ſolū ſta.videt eſſe acceptatū:qꝛ ea via videtur electa que poſſibilis eſt:vt.l.iij.ff.de teſta.mili. Aut nō derogat ⁊ tunc aut ſta.cumulat penā ⁊ tunc vtraqꝫ via videt eſſe electa vt.l.qui ſepul.de ſepulch. viola. Aut nō.⁊ tunc via ſimplicior ⁊ lenior per iudicē eſt tenēda ſi acta patiunt:vt.ff.de penis.l.ſi preſes. Actor nō pōt addere cui vult dūmodo pbet ⁊ tunc iudex ſequi dʒ viā pbationū ſm Jnn. ⁊ hoc in pena imponenda.ſed in ordine iudicij dʒ procedere tātū ſecundum ſta.ſuum quod bene no. Bal.

Libellus nō cōtinens originē peti.dicit generalis ⁊ informis. Tamē tenet ſup ea informis ſnīa ⁊ parit exceptionē rei iud.in oībus ita no. Jnn.⁊ Hoſt.in.c.ſuper de ordine cogni.ſed iſte libellus nō debuit recipi:vt.C.de edēn.l.fina.⁊.l.ſi.C.de annali excep.⁊ arg.ff.de verb.oblig.l.triticum.libellus informis nulla probatione valet:vt no.ff.depoſiti.l.j.§.ſi quis argentum.fallit in probatione cōfeſſionis:vt.ff.de iureiur.l.ſi duo.§.ſi quis. Et no.ꝙ libellus indefinit⁹ equipollet generali ſm Jnn. Poteſt tū indiſcreta petitio poſita in libello declarari in proceſſu ⁊ tunc medium ortat extrema niſi maligne factū ſit:vt.ff.de arbi.l.de rebus ꝙ no. Bal.

Libellus incertus procedit ſuper pertinentiis:qꝛ petuntur accuſatorie ⁊ nomine pertinentiarum caſtri intelligitur territorium eius. ita no. Jnnoc.in.c.cum ad ſedem de reſti.ſpo.fo.90.nu.2.3.4.⁊ petito caſtro tacite intelligitur petitum eius territorium:vt.ff.de offi. prefec.vrb.l.j.§.cum vrbem. Bal.

Libellus an ſit dirigendus cōtra eum quē dico vaſallum meū eſſe vel diſtrictualem. An ꝯtra eum qui poſſidet obedientiam in eo. An cōtra vtrūqꝫ. Dic ꝙ cōtra vtrūqꝫ vt vtriqꝫ preiudicet:quia vtriqꝫ eſt eque principalis.nā poſſidentis intereſt non perdere.⁊ poſſeſſi intereſt dn̄m nō mutare.ita no. Jnn.in.c.ad audientiam de reſcri. fo.11.nu.2.⁊ no.in.l.inuictus.ff.de fideicommiſ.liberta.⁊.ff.de rei vendi.l.j.§.per hanc ꝙ no. Bal.

De libello diffunctiuo vide per Jnno.in capitulo abbate de re iudi. fo.121.nu.1.

Libellus ſi recipiatur ⁊ in eo nō apparet de intereſſe actorum quod ſententia dʒ reſtringi ad intereſſe actorum ſi poteſt fieri alˀs debet ferri ſecundum probata. ita no. Jnno.in.c.inter monaſterium de re iudi.fo.128.nu.2.

Libellus ſubiectionis format cōtra clericos rebellantes. ita no. Jnn. in.c.cum inter de re iudi.fo.117.nu.2.

Libellus eſt neceſſarius ſuper his q̄ ante lit.cōte.cōtingunt. ita not. Jnno.in.c.ſignificante de ap.fo.130.in nu.1.

Libellus qualiter dʒ formari in cauſa appellationis vide per Jnnoc. in.c.dilectus de appel.fo.127.⁊ vī caſus notabilis in.l.ſtbeius in ſi.cum.l.ſeq.ff.de aqua plu.arcē.

Libellus re perēpta procedit etiā ſi res petat in actione ex teſtamento vt per Bal.in.l.filiofami.reo.ff.de dona.cauſa mortis.

Libello eodem poteſt peti res ⁊ pena lʒ tēpore peti.nondum ſit commiſſa vt extra de teſti.c.reynaldus in principio per doctores ⁊ dominum Pet.

Liberatio tanq̄ quid fauorabile pōt fieri etiā abſente parte aduerſa. ita no. Jnn.in.c.veniens de renūcia.fo.78.⁊ per eundē in.c.fidē de pac.p gl.i.l.j.C.de pactis ⁊ in.l.nō ſolū.§.ſi libertatis.ff.de libera. lega. Cōfeſſio vero ad obligandū ⁊ pactū requirit preſentiā aduerſarij vt.ff.de pac.l.idem in duobus.ff.de confeſſis.l.certū.§.ſi quis vero ⁊.ff.de act.⁊ oblig.l.conſenſu ⁊.C.de dona.l.non ambigitur ⁊.C.de ſacroſanc.eccle.l.illud.⁊ de cōtrahen.empt.l.j.in ſi. Nā vbi cūqꝫ requiritur ibi opʒ ꝙ cōſenſu ambo⁊ actus producat facit ꝙ no.ff.de nego.geſt.l.ſi.in ſi.⁊ qui renūciat liti videtur renunciare iuri. Secus ſi dicat renuncio inſtantie vt.C.de preſcrip.lon.temporis.l.j.C.de pac.l.poſt ꝙ liti. Et vide Jnn.in.c.ex tenore de renuncia. Bal. vide Bar.in.l.athlete.§.dat remiſſionem.ff.de excu.tut. ⁊ in dicto.§.ſi liberationis.

Liberato principali per remiſſionē ſibi factā videt etiā liberatus cōſiliarius ⁊ quilibet accuſator⁹ ſibi in iudicio anime.ita not. Jnn. in.c.ſicut de homicidio.fo.194.nu.2.quod no.ad paces que fiunt quotidie:qꝛ facta pace cum principali ⁊ cum ſuis auxiliatoribus facta videtur ꝙ no. Bal.

Licitū ⁊ illicitū aliter iudicat in foro cōſciētie ꝙ cauſarū de quo vide plene per Jnno.in.c.qꝛ plerıqꝫ de immunitate eccle.fo.176.

Licitū eſt facere reprobationē reprobatiōis nō vlterius.ita no. Abb. in.c.licet cauſam de proba.

Ligare nemo pōt non ſubditos ⁊ ſi conſuetudo erat in contrarium nō valet.ita no. Jnno.in.c.queſiui de his que fiunt a maio.parte capituli.fo.148.nu.2.

Limes quid ſit ⁊ in cuius iuriſditione ſit ⁊ ſic quis iudicat de eo qđ ſiet in confinio territoriorum vide per Jnn.in.c.penul.de paroch. fo.158.nu.2.

Limites ⁊ ea que ſunt circa limites qū̄ poſſunt preſcribi ⁊ qū̄ non vide Jnno.in.c.ſuper eo.de parochīs.

Limes ⁊ limitis adherentia non preſcribunt ⁊ que dicant adherētia limitis dic ꝙ relinquitur arbitrio iudicis.ita not. Jnno.⁊ Abb. in.c.j.de parochīs.

Limites probantur per libros antiquos teſtes ⁊ famam ⁊ adminicula.ita no. Abbas in capitulo cum cauſam de proba.quod no.quia ſepe eſt de facto.

Liber rationū an faciat fidem ⁊ qū̄.⁊ quid de libris mercatorūqꝫ vide per Bar.in.l.nuda.ff.de dona.

Litera vacante ſede miſſa videtur potius miſſa eccleſie ꝙ perſone.ita no. Hoſtien.in.c.eam te de reſcrip.⁊ vide.§.in verbo credulitas.in v.queſtione.

Litera impetrata contra vicarium non arctat dominū.ita not. Jnn. ⁊ Hoſtien.ibidem.

Litere ad inſtantiā impetrate quot modis tollantur ſeu euaneſcunt vide per Hoſt.in.c.ceterum.de reſcrip.

Litere impetrate ſuper cōfirmatione ſnīe lʒ nō adijciant ſi veniat confirmāda tū tacite intelligit ꝙ ſunt litere iuſtitie.ita no. Jnn.in.c. ex parte de reſcrip.fo.4.nu.3. Jtē ſubintelligitur hec clauſula partibus cōuocatis ꝙ iuſtū fuerit decernas ſm Hoſt.⁊ vide.§.in verbo iactum in.j.q.⁊.§.in verbo reuocatio in.iij.q.⁊c.

Jn literis de iuſtitia non eſt neceſſe facere mentionē de principali iure aduerſarij:qꝛ non leditur illud ius partis.ſecus in gratia q̄ venit ad eliđendum ius alterius.ita no. Jnno.in.c.cum ordinem de reſcrip.fo.5.nu.3.

Literas principis vitiat mala grāmatica ſed mala grāmatica in narratione non vitiat:qꝛ eſt mala grāmatica partis non principis.ita no. Jnno.in.c.ad audientiam ⁊ in capi.ex parte.el.ij.de reſcriptis. fo.6.vel dic ꝙ quelibet vitiat.ſed falſa orthographia nō vitiat:qꝛ non eſt ſcientia vt in.c.ex parte de fide inſtru.vide.§.in verbo Reſcriptum in.iiij.q.⁊.§.in verbo gratia in.j.q.⁊.§.in verbo factum in.ij.queſtione.

Litere iuſte poſſunt etiam eſſe obreptitie.i.preter conſcientiam impetrate.ita no. Jnno.in.c.cum dilecta de reſcrip.fo.9.nu.4.arg.l.ſi. in ſi.ff.quod me.cau. Bal.

Litere que ſunt clam impetrate ab aduerſario.i.eo inſcio non ppterea dicentur obreptitie ſecundum Jnnoc. Contrarium ipſe notat in capitulo cum olim de re iudi.fo.117.vbi dicit ꝙ qū̄ quis impetrat literas aduerſario ſuo ignorante ꝙ iſte litere ſunt ſubreptitie. Exponit ipſe ibi ignorante.i.non citato citando ⁊ dicit ipſe ibidē in.d.c.cum olim ſed arg.contra.ff.de acquirenda poſſ.l.clam poſſidere que nihil facit. Bal.

Litere impetrate a falſo procuratore cenſent falſe ⁊ ideo non poſſunt ratificari cōfirmatione.ita no. Jnn.in.c.ex parte decani de reſcriptis.fo.10.nu.2. Nec debent eſſe in pendenti ppter ſummā autoritatem earum ar.ff.de here.inſti.l.illa inſtitutio.

Litera non valet ex quo ſtylus curie non ſeruatur.ita no. Hoſt.in c.men.de reſcrip.

Litere a nō clerico ſuper beneficio impetrate nō valent.ita not. Jnn. in.c.cū iuris de tranſactio.fo.8.nu.4.ergo ſi quis non hʒ tonſurā non poteſt impetrare beneficium.

Litere impetrate ſunt impetrātis tantū ante preſentatio. ſed poſt preſentatio.ſunt cōmunes.ita no Jnno.⁊ Hoſt.in.c.ex conqueſtione de reſt.ſpolia. ergo non conferunt iuriſditionē anteq̄ preſentētur: qꝛ iuriſditio cōmunis eſt.hoc verum actu:ſed habitu ſtatim iudex eſt ꝙ ſuperior delegat vt.ff.de iudi.l.cū furioſus.ergo illud qđ facit iudex delegatus ante preſentationē eſt ipſo iure nullum qꝛ actū id eſt exercitiū nō hʒ. Non obſtat.ff.de iud.l.ij.§.ſi.vbi ſufficit ſciētia litigatorum:qꝛ illud in prorogatiōe.nam ⁊ ſine expreſſa prorogatione tacite ſit prorogatio litigando. Unde ſi iudex videt eos coram ſe litigare non procedit temere ⁊ ſic nō obſtat. Quid in mañ. procuratoris qui aliquid facit ante receptas literas mādati. Dic vt no.archi.in.c.is qui.de procurato.li.vj.vbi tenet ꝙ nō valet qđ non credo verum.qꝛ ex quo dn̄s mandat ratum habere tenetur vt ff.de procu.l.ſi procurator abſentis. Alias nulla ratihabitio valeret:qꝛ mañ.preſentatum nō fuit qđ nec erat in rerū natura qđ eſt contra iuris ciuilis regulas facit.ff.qui ſatiſda.cog.l.iul. Sed an eo ipſo qđ dn̄s tranſmittit alicui inſtrumenta cauſe videtur eum facere procuratorem. Dic vt no. Guil.de cuñ.in.l.labeo.ff.de pac. ⁊ tangitur in.l.ſi.C.de pactis conuentis.ſed ibi non eſt mera traditio inſtrumentorum ſed cōuentio perſonarū ⁊ ex multis cōcurrentibus augetur effectus. Bal.

Litera cōmiſſionis citandi nō eſt neceſſario ponēda in actis.ita not. Jnno.in.c.quoniam contra falſam de proba.fo.98.in nu.3.qꝛ iſta ꝯmiſſio citādi nō eſt de act.ſm eū ſed Cy.in.l.neminē.C.de requirēis tenet ꝙ debet poni in act. Bal.

Litere ſigillate prelatorū vel aliorū officialiū quā fidem faciant vide Jnno.in.c.j.⁊ plenius in.c.ij.de fide inſtru.fo.106.in nu.2.

Litera noua ſcripta in charta raſa ſeu vetuſta inducit pſumptionem cōtra inſtrumentū nō repulſionē.ita no.Inno.in.c.cum Ioānes heremita de fide inſtru.fo.107.nu.8.

Litere qñ impetrant̃ nō eſt neceſſe ibi fieri mentionē de appel.ita no. Inno.in.c.oblate.de app.fo.128.nu.2.qđ eſt no.

Litere monitorie quid operent̃ ⁊ quid datio executoꝝ vide per Inn. in.c.dilectus de preben.fo.139.nu.5.

Litere impetrate nō dicunt̃ obreptitie lꝫ impetrās ſit peccator.ita no. Inno.in.c.ꝓpoſuit de cōceſ.prebē.fo.142.nu.4.

Litere iudicis ſine teſtib⁹ faciūt fidē.ita not.Abb.in.c.cū a nobis de teſti.⁊ ibi dicit ꝙ duo teſtes derogāt literis ſigillatis tō eſt:q2 vna vox eſt ꝓbatio plena ⁊ vera ſigillū vero plena ⁊ pſumpta ſed vera derogat pſumpte ſm Pan.de liaza.ꝙ no.bene.

Litis cōteſtatio vel quaſi dꝫ fieri ſup exceptione.ita not.Inn.in.c.ex/hibita de iudi.fo.76.⁊ vide.ſ.in verbo teſtis in.lxxxiij.q.

Litem cōteſtari nō vr̃ qui rñdet poſitiōi:q2 nec poſitio dr̃ libellus vel petitio:nec cōtinet̃ cōcluſio in poſitionib⁹ vñ poſitiones nō fiunt ad litis inchoationē ſed ad veritatis indaginē.in ꝑparatoriis aūt cauſarū ſiūt poſitiōes.ita no.Inno.in.c.j.de lit.conte.fo.79.nu.1. Et ſuccedūt loco ꝓbationis nō loco lit.cōte.ſm ſpec.in tit.de lit. cōte.§.j.Bal.⁊ vide.ṡ.in verbo citatio in.xxiiij.q.

Lit.cōte.pōt fieri per negationē facti ⁊ ꝑ negationē iuris. vñ ſufficit dicere reo nego me cōtraxiſſe vel nego me teneri.ita no.inn.in.d.c. 1.de lit.cōte.fo.eo.nu.3.De hoc in ſpec.in ti.de lit.cōte. in ſcđa par te.§.i.verſ.ſed nūquid per rñſionem cū ſequēti vbi oīno vide ⁊.l. age.C.de trāſac.⁊.l.edita.C.de eden.in opi.hu.bal.vide.ṡ.in verbo exceptio.in.vij.q.

Litē cōteſtādi pſumit̃ animus fuiſſe vbi verba ſunt apta ad litē cōte/ ſtandū ſm Inno.in.d.c.j.de lit.cōte.fo.eod.nu.3.vide.ṡ.in verbo citatio in.xxiiij.q.ibi lꝫ nō requiratur.lit.conte.⁊c.

Litis cōteſtatio nō fit ꝑ exceptionē oppoſitā dicit Inno.in.c.put de dolo ⁊ cōtu.fo.92.nu.1.Nec eſt neceſſe ꝙ iudex interroget vt ibi vi de omnino.ſ.in verbo teſtis.in.xliij.q.

Litis cōteſtatio an requirat̃ in inquiſitione ſi partes nō ſunt contu/ macea vide Inno.in.c.cū olim de teſtibus.fo.103.nu.3.

Lis cōteſtari pōt in cauſa appellationis lꝫ nō ſit neceſſarium.ita no. Inn.in.c.raynaldus de teſt.fo.155.nu.4.⁊ ibi vide per abbatē ⁊ in tellige altera parte pſente ſed vtraqꝫ parte pñte exordio ſic. lis eſt cōteſtanda vt.C.ne liceat in vna eadēqꝫ cauſa.l.j.per Iaco. ⁊ Cy. facit quod no.per glo.no.in capi.per venerabilem qui filij ſint le/ gi.quod eſt no.Bal.

Lite cōteſtata pōt opponi cōtra accuſantē ꝙ ſua nō interſit. ita not. Inno.in.c.ſuper his de accuſa.fo.186.nu.7.⁊c.

Lis mota nō impedit executionē ſnīe a qua nō eſt appellatū. ita no. Inn.in.c.cū in iure de offi.dele.fo.54.In 2ᵐ facit capitulū vt caliſnīs eo.ti.in cle.Pro prima opinione facit.l.ſi.C.de ordi.cog. niſi ſit pindicialis ⁊ hñs paratā ꝓbationē vt.C.qñ prouo.non eſt neceſ.l.j.in verſ.ſi promptas.⁊ hec vera vbi cōſtat de iuriſdictione ꝓnūciantis.Sed vbi nō cōſtat nunqꝫ ſit executio ſm Inn. ⁊ ideo exceptio iudicis incōpetentis ſemꝑ impedit execu.ſnīe vt eſt gloſſ. ſing.in.c.j.de ſequeſtra.poſſ.⁊ fruc.in clemen.item hec vera ſunt ſi conſtat de proceſſu cauſe vere vel preſumptiue.Secus ſi non con/ cōſtat de ꝓceſſu.Qñ aūt pſumat̃ factus ꝓceſſus ⁊ qñ nō vide per Inno.in.d.c.cum in iure ſuperius allegato.Ex predictis patet ꝙ laudum non meretur executionem niſi producatur cōpromiſſum ⁊ videatur iuriſditio.Bal.

Lite pēdente non dꝫ quis priuari poſſeſſione.ita no.Inn.in.c.cū ve/ niſſent de in inte.reſti.fo.68.nu.2.

Lis ſi non eſt cōteſtata ſup plus petitione qñ petit̃ plus tp̃e ⁊ hoc li/ queat iudici ꝑ exceptionē oppoſitā ⁊ ꝓbatā de partiū cōſenſu vel cōfeſſione vel inſtramēto abſoluit̃ reus ab obſeruatiōe iudicij du/ plicatis induciis:⁊ actore cōdēnato in expēſis claudit̃ actori iudi ciorū copia niſi reficiat expen.ita no.Inno.⁊ Hoſt.in.c.j.de plus peti.Sic ergo dilatoria ſolutionis nō eſt cauſa abſolutiōis. ſed di/ lationis vel duplicatiōis induciarū.ſ.que reſtabant tempore litis mote.arg.ff.de penis.l.aut facta.§.quiſquis ⁊ vide qđ dixi in.l.ſi pecuniam.ff.ſi cer.peta.⁊c.Bal.

Lite pendente ſine qſtione iuris patronatus an poſſeſſor poſſit pre/ ſentare.vide per Abbatē in.c.ex literis de iur.pat.

Locatio vide omnino.ſ.in verbo ſacerdos in.iij.q.

Loca que dicantur vicina vide plene per.d.Petrum in.c.ſuper ſpe/ cula ad finem de priuilegiis.

Maleficium ſiue crimen punitur etiam inuito accuſatore quando de maleficio ſi ſiue crimine cōſtat.ita no.Innocē.in.c.q2 de iudi.f.75. Sed qđ de interfecto q dixit ſciāt oēs ꝙ titius q infa matur ꝙ me interfecit nō eſt in hoc culpabilis . An nihilominus poſſit accuſari.An vero ꝑ ipm̃ teſtimoniū interfecti eū excuſabit ꝙ vr̃ vt no.ff.ad ſil.l.diuus.Sed illa lex intelligit̃ in delicto in com/ mittendo.q2 tunc ſola veritas ꝓbationū inſpici dꝫ ⁊ punit̃ male/ ficium etiam inuito offenſo vt.l.ſi quis in hoc genus.C.de epiſco. ⁊ not.bene Bal.

Maleficiū nō dr̃ eſſe notoriū ꝑ cōfeſſionē qñ quis cōfitet̃ factū. ſꝫ ne gat illud maleſactū imo dicit iure feciſſe ideo cōſeruator q hꝫ ma/ gis punire ꝙ cognoſcere nō intromittet ſe de hoc . Alij dicunt ꝙ imo.in.c.ſtat.de offi.deleg.vñ ſi reus ꝓducit teſtes actor pōt ſimili ter id.⁊ ſi alias non poſſet ꝙ eſt no.Bal.

Maleficiū nō dꝫ neqꝫ pōt alicui obijci in gñe ſed dꝫ ſpecificate oppo ni.ita no.Inno.in.c.ad hec de teſtibus.

Malitia ꝓcurato.non nocet dñō niſi dñs dolū vel culpā participet. ita no.Inno.in.c.ſignificāte de pig.fo.151.vide.ṡ.in verbo arbiter in.vij.q.⁊.ṡ.in verbo cōducens.in.j.q.ibi ſecus in mandatore ⁊c. Vide.ṡ.in verbo citatio in.xlix.q.vbi habes ꝙ quotieſcūqꝫ mādē tur aliquid fieri ꝙ fiat tēpore apto ⁊ cōgruo ⁊c.

Mandans percuti clericum.⁊ interim mandantem penituerit ⁊ de/ ceſſerit non incidit in canonem.ita no.Inno.in.c.mulieres de ſen ten.excom.fo.208.

Mandatum vicini habetur pro mandato etiam in cauſis criminali bus.ita no.Inno.in.c.cum in.de purga.cano.fo.205.⁊.l.iij.§.in hac.ff.iudi.ſol.Bal.

Mandatū pape eſt intelligendū ſcđm ius.ita no.Inno.in.c.q2 cun/ ctis de cōceſ.preben.fo.146.nu.8.idē dicit in.c.dudū de elec.

Mandatū pape adimplens qualiter ⁊ de quo cōueniat̃ vide Inno. in.c.dilectus el.ij.de preben.

Mandatū ꝙ capitulum aliquid faciat intelligitur directū ad mem bra que faciunt capitulum.ita no.Inno.in.c.romana de ſentē.ex/ commu.fo.215.nu.2.

Mādans indirecte vel cōſulens in morte alterius niſi pro ſide morte ſecuta efficit̃ irregularis. Si aūt mādat indirecte. Aut man.eſt ho neſtū ⁊ caſus improuiſus non facit quē irregularē . Si inhoneſtū tūc ſic niſi mā.vel cōſiliū reuocatū fuerit expreſſe prius ⁊ fugaciter aduerſario intimatū ꝙ ſibi caueat vel tacite vel per parentelā.ff. de adimen.legat.l.iij.in ſi.ergo cōſiliū ⁊ mādatū datū in crimini/ bus reuocari pōt ante factū.ita not.Inn.in.c.ad audientiā de ho/ micidio.fo.195.per totū.quod tene mēti Bal.vide.ſ.in verbo pro/ cura.in.iiij.q.

Mādata plura vbi inuicē ſe cōpatiunt̃ vtriqꝫ mādato tenet̃ qs obe/ dire.ita no.Inn.in.c.expoſuit de dilatio.fo.83.nu.2.

Mandatum ſpeciale derogat generali.ita not.Inno.in.c.abbatem. de reſcrip.fo.13.

Mandatum apoſtolicum referendum eſt ad ius.ita no.Innoc.in.c. dudum de elec.fo.22.nu.3.vide.ṡ.hoc eodē verbo.in.iij.q.

Mandatū iuriſditionis pōt fieri ad futura ⁊ cōditionaliter. ita not. Inno.in.c.cum olim de offi.deleg.fo.56.nu.2.

Mādata q̄ fiunt in iudiciis ex abrupto nō valēt nec opꝫ ꝙ appellet̃: q2 mādata iudicū ſemꝑ dñt fieri cū cauſe cognitiōe alˀs nunqꝫ trāſ eunt in rem iudicatā.ita no.Inn.in.c.cū veniſſent de in integ.reſt. fo.69.fo.9.Et hoc in mādatis q̄ ſunt de ſpecie cōtentioſe iuriſdi/ tionis.ſed mādata q̄ nō pertinent ad lites vel cauſas.ſed ad aliud officiū precipiētis bene valent vt ibidē Inn.qđ no.Bal.

Mandatū iudicis de rebus occupādis bene excuſat occupantē a pe/ na cōſtitutionis ſiue legis.l.ſi quis in tantā.C.vñ vi.ita no.Inno. in.c.ad noſtrā el.j.de iureiur.fo.109.Hoc verum ſi tale mā.emana uerit rite ſed ſi nō emanauit rite tūc hꝫ locū.l.meminerint.C.e.tit. in vi expulſiua in vi turbatiua hꝫ locū.l.ſi.C.ſi per vim vl alio mō ſm Bar.⁊ quantū ad hoc dr̃ recte emanaſſe eo ipſo ꝙ pars fuit ci/ tata vt.d.l.ſi.C.ſi per vim vel alio modo.Vel dic ꝙ preceptū excu/ ſat non indiſcreta permiſſio Bal.

Mandatū factū nūtio ꝙ citet oēs qui ſe opponunt intelligit̃ qui ſe opponunt tunc vel poſtea:q2 pſens cōfuſum pſentis nō tenet vimꝫ ita no.Inno.in.c.dilecti de excep.fo.113.nu.1.

Mandatū pape nō dꝫ deludi ſed dꝫ realiter adimpleri.ita not.Inn. in.d.c.inter cetera de preben.fo.137.nu.3.

Mandatū ſuperioris trāſit in rē iudicatā ſi nō appellat̃.ita no.Inn. in.d.c.inter cetera de prebē.fo.eod.nec reuocat̃ ſi cauſa cognita fa/ ctum fuit vt no.in.l.ſi.ff.de offi.procur.ceſaris.Bal.

Mandatū pape illi qui implerūt ⁊ poſtea moleſtāt ſeu cōtrauenit. an illi poſſint excōicari autoritate earūdē literarū.Dicit Inno.ꝙ nō nec extranei qui de iure impediūt:ſecus ſi ꝯ ius.ita no.Inn.in c.pro illoꝝ de ꝓbē.fo.138.nu.3.vide.ṡ.in verbo citatio in.xxvj.q.

Mandatum an finiatur morte vide per Bar.in.l.cum ſilium.§.ſi qs ff.de dona.

Maritus tenetur alimentare vxorem etiam ſi nullam dotem habuit imputetur ſibi ſi duxit eā ſine dote.ita not.Inno.in.c.per veſtras. de dona.inter vir.⁊ vxo.fo.185.nu.3.

Maritus de ſuis proprijs non de bonis mulieris tenetur alere vxorē ita no.Innoc.in.c.peruenit de empt.et vendi.fo.150. Hoc verum ſi vxor ſibi dotem ſoluerit vt.ff.mandati.l.creditor.§.inter de ex/ cepti. doli.l.pater.Et viro operet̃ vt.l.ſicut de operis libertorum. ⁊ idem in vidua quia niſi operet̃ heredibus mariti non debet ali/ mentari

mentari ab eis.niſi eſſet ꝓgnās tūc eni donec pariat aliter ꝓpter ꝑtum ⁊ forte etiā poſt ꝑtū p.xl.dies poſt.vt.ff.de penis.l.ꝓgnātis in gl.ſed an vidua debeat hr̄e ab heredibus mariti veſtes viduales.Credo ꝙ ſic ſunt eni appēdices luctus ⁊ q̄ſi expēſe funeris. Et q2 in ſeruitio viri eſſe videt̄ ar.ff.ſol.ma.l.in his.§.j.item ſi adhuc dz alimētari cū adhuc de eadē familia ſit:ſic ergo veſtiri maxime ſi eſt grauida. Alij dicūt ꝙ nō niſi amore deſcēdētiū reliquerit vt C.de infr.penis celibatus.l.ſi.in ſi.tene mēti iſta ꝑpetuo Bal.

¶Maritus an habeat modicam coertionē in vxorē gaudinum tz ꝙ ſic in materia ſeu tractatu de penis ad ſi. Quod eſt verum cū cauſa. alias nō licet imo plus puniat̄ tunc ꝙ ſi in aliaʒ deliquiſſet vt.ff. de penis.l.capitalium.§.omnia Bal.

¶Mater in etate filij nō eſt legitima teſtis vbi tangit̄ cōmodum filij. Sed facit indicium.ita no.Inno.in.c.cū dilectus de accu.fo.187. Et indiciū eſt minus ꝙ ſemiplena ꝓbatio.vñ duo indicia nō faciunt plenā ꝓbationem vt no.ff.de ꝓba.l.cuʒ probatio.⁊ de excu.tu.l.in.§.etas ꝑſertim in cauſa criminali vt ibi p Dy. facit.c.ſi.de ſucceſ.ab inteſta.Bald.in alijs vero caſibus mater nō eſt legitima teſtis pro filio q2 nimis diligit eū naturaliter.dicit abbas.i.c.ſup eo de teſti.ſed in cauſa etatis ſicut ſcriptura patris admittitur vt inſti.de ingenuis in ſi.⁊.ff.de excu.tu.l.ij.§.etas. Sic teſtimoniuʒ matris vt.ff.de ꝓba.l.etiā.ſ.ad indiciū nō ad ſemiplenā ꝓbationem vñ opʒ ꝙ mater alio teſte coadiuuet̄ argu.ff.de eden.l.ſi quis ex argentarijs.§.j.⁊ facit.ff.de cōdi.⁊ demon.l.lucius Bal.

¶Matris appellatio extēditur ad omnes aſcēdentes ⁊ filij ad oēs deſcendētes ſed nō ad trāſuerſales.ita no.Innoc.in.c.ſi vero de ſen.excō.fo.208.vide.ſ.in verbo pr̄ in.ij.q.ibi ⁊ mater ⁊c.

¶Matrimonium non probatur per inſtrumentum dotis directe preſertim in preiudiciū alterius matrimonij.ita no.Inno.in.c.illud de preſump.fo.108.nu.2.

¶Matrimoniū nō probat̄ etiam ꝙ quis aſſerat aliquem lōgo tēpore poſſediſſe q2 longa poſſeſſio nec etiam fama ꝓbat matrimoniuʒ. ita no.Inno.in.d.c.illud de ꝓſump.fo.eo.idem in beneficio q2 licet quis longo tēpore tenuerit ſeu poſſederit eccleſiam nō ꝓpter hoc ꝓpter ꝙ beneficium ſeu eccleſia ſit poſſidentis.ergo dñiuʒ nō probat̄ per aſſertionem lōge poſſeſſionis nec p famam niſi in poſſeſſorio ſm̄ Inno.ibidē nec quaſi dñium intentatum vt no.C.de proba.l.cum res ⁊.ff.de publiciana.l.cum qui.§.in publico.tene mēti.Bal.vide p glo.Cy.⁊ Bal.in.l.proprietatis.C.de proba.⁊ in aut.quas actiones.C.de ſacroſan.eccle.ad ſi.per Bal.

¶Matrimoniū qđ nō tenuit a principio an poſſit poſtea confirmari vide Inno.in.c.j.de eo qui duxit in vxo.quā per adul.pol.fo.180. Et ibi pōt etiā cōfirmari tñ filij ante nati vel ꝯcepti nō legitimātur per ſubſequēs matrimoniū vt.l.paulus.ff.de ſta.homi.⁊ ibi p Sail.de cu.Sed illi qui ſunt nati ex legitimo concubinatu bene legitimantur per ſubſequens matrimonium tene menti.Bal.

¶Maior quot modis quis dicatur vide Inno.in.c.ſedes de reſcript. fo.7.nu.2.⁊ ibi etiā vide q̄ ꝑſone dicant̄ maiores ⁊ que minores.

¶Maior ps capli vel vniuerſitatis an poſſit ordinare de reb9 ſingulorꝫ vide p Inno.in.c.ſi.de his q̄ ſiunt a maio.parte capituli. fo.148.

¶Medicus qualiter teneat̄ de morte īfirmi ⁊ ſi īfirmus nolit ſeruare ꝑcepta medici an dicat̄ mortuus ex ſuo defectu an ex vulnere.Dic ꝙ ictus eſt contēplandus de quo vide p Inno.in.c.tua de homi. fo.195.in nu.2.⁊.3.Sed quid ſi infirmus obediuit medico ſed deceſſit culpa medici collige ex ſuis dictis ibi ⁊ facit.ff. loca.l.maritus ⁊.l.illicitas.§.tuas.ff.de offi.preſi.tene mēti.Bal.

¶Medicina an debeatur famulo infirmo vide p Bar.in.l. ſi cuʒ dotē §.ſin autem.ff.ſolu.ma.

¶Merum imperium vide.ſ.in verbo ciuitas in.ij.q.vbi habes ꝙ cōfiſcatio bonorꝫ eſt meri imperij ⁊ vide ibi in.vj.q.poſt prin.

¶Metus ſicut dʒ cadere in ꝯſtātē virū ſic dolus in prudētē alias non vitiat iuramētū.ita no.Inno.in.c.cū dilect9 ꝙ me.cā.fo.68.nu.1. Adde ꝙ nimia reuerētia equiparat̄ timori vt no.in.l.j.§. que honorāde.ff.qua.rerum actio nō dat̄ in glo.que nō eſt alibi. Bald.

¶Minor nō reſtituit̄ ad opponēdū exceptionē declinatoriaʒ maxime odioſam idē in eccleſia.ita no.Inno.in.c.coram felicis de in integ. reſti.fo.71.nu.2.ſed dilatoriā ſolutionis vel peremptoriam reſti.vt ff.de in integ.reſti.mi.l.minor.xxv.annis obmiſſum ⁊ ibi no. Bal.

¶Minor ſi omittit corā arbitro excipere vel ꝓbare nō pōt coraʒ eo petere reſti.in integ.ita no.Inno.in.c.cauſa.de in integ. reſti.fol.71. nu.8.vide.ſ.in verbo ſtatutum in ſi.q.

¶Minor eoipſo ꝙ cōſitetur tpe incōgruo dicit̄ ledi.ita no. Inno.l.c. ex literis de in integ.reſti.fo.70.nu.4.

¶Minor non habēs curatorē nō pōt cōmittere ſicut nec contrahere. Sed nō poteſt procedere ad actus iudiciales coram arbitro q2 cōpromiſſum tenet inſtar iudicij:in dubio eni q cōpromiſit preſumitur legitime etatis vt.ff.de arbitris.l.iij.in prin.q2 quilibet preſumitur idoneus.ff.de proba.l.cū de etate ⁊.l.ab ea parte ⁊ in ſpecu. in ti.de arbi.§.ſi.⁊.§.cōſtat verſi.ſed qđ de minore ⁊ in.c.dudum de ꝓſum.⁊ in.c.j.vt eccleſia.beneficia.⁊ vide.ff.de minoribus.l.mi-nor.§.minores in tex.⁊ glo.Bal.ſpec.in locis.ſ.alleg.

¶Miſſio ex primo decreto pōt fieri nullo ꝑcedēte libello idē de executione ſnīe.ita no.Inno.in.c.j.de libelli obla.fo.78.nu.4.⁊ vide.ſ. in verbo teſtator in.ij.q.⁊.ſ.in verbo libellus.in.viij.q.

¶Miſſus in poſſeſſionem qñ lucret̄ fructus ⁊ qñ nō vide Inno.in.c. qm̄ frequēter in ſi.vt lite nō cōteſtata.fo.81.nu.9.

¶Miſſus in poſſeſſionē pro mēſura debiti petiti nō valet vbi obſtat exceptio.l.j.§.hec verba.ff.ne vis fiat ei.niſi fiat ex diffinitiua vt.l. eo tpe.ff.de peculio.Sed alie pene q̄ ſunt mere pene bñ pñt īfligi cōtumaci vt excōicatio ⁊ multa ⁊ bānum:q2 citatus nō rite nō tenet̄ cōparere ſed citatus nō recte bñ tenet̄ cōparere:ʒ iudex ſciat ſe iniuſte facere ſi hoc non exprimat. Secus ſi exprimat aliqđ qđ videat̄ illicitū vel iniuſtū.vt.ff.ne quis eum qui in ius voca.l.j.§. ꝯſilius ⁊.l.ſed ex mēdi ⁊ no.in.l.vir bonus.ff.iudi.ſolui ſecūdum Old.⁊ Inno.in.c.j.de dila.fo.81.vide.ſ.in verbo actor in.x.q.

¶Miſſio in poſſeſſionē q̄dam eſt reuocabilis: q̄dam irreuocabilis & ex primo decreto.ita no.Inno.in.c.querēti de offi.deleg.

¶Miſſio in poſſeſſionem ſicut ſit in tertio loco in cauſam iudicati in oībus ſic ⁊ in alijs corporalibus ſm̄ Innoc.in.c.ij.de eo qui mit. in poſſeſ.cauſa rei ſeruā.fo.94.

¶Miſſio nō ſit in bñficio debitorū vel in iure patro.pro tpalibus q2 nō pñt adinuicē ꝑmutari nec vnum alteri cōmēſurari ſed p ſpūalibus bñ pōt fieri miſſio in alijs ſpūalibus.ita no.Inno.in.c.j.de eo qui mit.in poſ.cā rei ſeruāde.fo.93.nu.3.

¶Miſſio quādo reuocatur ꝓpter rōnabilem excuſa.abſentiæ vel propter etatē q2 pupillus nō venit refectio expēſarū.ita no. Inno.in c.ſi aduerſarius de eo qui mit.i poſ.cā rei ſer.fo.94.nu.2.⁊ eſt gl. in.l.minor.ff.de euictio.ergo ſi pupillus citatur q2 citatio non eſt legitima.nō tenetur ad expen.

¶Miſſio vtrū ſiat in re petita ⁊ cōuicta ſeu euicta.an vero ſiat in alia re loco pignorū.differt q2 primo caſu qñ ſit in re petita ⁊ cōuicta ſeu euicta.tertius ꝯdictor impedit execu.q2 tūc dʒ fieri executio de facto ſine vlla cauſe cognitiōe vt dicit Inno.in.c.ex rōne de app. fo.122.in prin.ff.de peti.here.l.pōpo.de rei vēdi.l.is a quo.ff.depoſi.l.j.§.apud iul.ff.de vſufruc.l.cuiuſcūqꝫ.§.ſi fundus. Secūdo caſu qñ ſit in alia re loco pignorū:tunc impedit illa miſſio execu.ff. de re iudi.l.a diuo pio.§.ſi ſuper rebus.C.ne vxor pro marito.l.ob maritorum ⁊.l.j.C.de priuileg.fiſci.tunc enim exigitur ſummaria cognitio.ita no.Inno.in.c.veniēs de teſti.

¶Moderatio dilationum hʒ vim interlocutorie ⁊ pōt ferri interlocutoria abſente parte ſicut procedi.nam īterlocutoria eſt de ꝓceſſu. ita no.Inno.in.c.ad peti.de accu.fo.188.nu.3.

¶Monitio nuda videtur qñ per reſcriptum nihil additur iuriſdi. ordinarie.ita no.Inno.in.c.licet de offi.ordi.fo.59.vide.ſ. in verbo citatio in.xlvj.q.

¶Monitio iudicis id eſt iuſſus dādi vel faciēdi nō habetur p citatione.ita no.Inno.in.c.tua alias in.c.ſicut in gl.ij.ver.item monitio de cohabi.cleri.⁊ mulie.fo.134.

¶Monitio neceſſaria eſt etiā in notorio.ita no.Inno.i.c.ſacro de ſentē.excōi.fo.211.nu.1.Adde ꝙ ipſe idem no.in.c.ad noſtram el.ij. de iureiur.fo.110.⁊ plenius in.c.tua de coha.cleri.⁊ mu.p eūdem fo.134.Sed ꝯtrium vr̄ idē tenere in.c.quāto de trāſac.ſ.ꝙ in notorio poſſit ferri ſnīa etiam nō citata parte.

¶Monitus ad faciendū reſidētiā cenſet̄ etiā monitus ad audiendum ſnīam admonitionis:nec eſt neceſſe ꝙ ſuper hoc ſpecifice citet̄.ita no.Abbas in.c.de cetero de cleri.nō reſi.qđ no.Bal.

¶Modus agēdi vel excipiendi eſt diligēter attendēdus.ita no.Inno. in.c.dudum extra de elec.fo.22.nu.3.

¶Modus pōt opponi in delegatiōe ⁊ ſubdelegatione verbi gr̄a pōt delegatus pape ſubdelegare cām hoc addito ꝙ ſine eius conſilio pronūciare nō pōt.nā cū poſſit ſibi reſeruare iuriſditionē ergo ⁊ cōſiliū imo plus:q2 pōt adijcere de cōſilio cuiuſlibet verbi gr̄a q2 dicit ita tñ ꝙ nō ꝓnūciet̄ ſine ꝯſilio talis doctoris.vel vt nō pronūciet̄ niſi ſm̄ tenorē cōſilij talis doctoris vel ꝑſone. Sed in arbitro nō pōt iſte modus adijci.ſ.de ſequela cōſilij ſed de trāſitione conſilij ſic:q2 eſt ꝯ ſubſtātiā cōpromiſſi.ita no.Inno.⁊ Hoſt.in.c.ſi ꝓ debilitate de of.dele.⁊ hoc ſi verba neceſſitatiua dirigunt̄ in ipm arbitrū ſecus ſi in ipſas ptes q2 volūt ⁊ ꝯſentiūt ꝙ arbiter ſic iudicet ⁊ dāt ſibi capla in ghus ꝯſentiūt ſicut ſit quotidie:⁊ hoc nō eſt de forma cōpromiſſi ʒ eſt q̄dā obligatio q̄ ſit inter ptes: ⁊ iſte modus in iudice delegato eſt de forma.ita ꝙ nō valet ipſo iure ſi nō ſeruet̄. Nā cuilibet nō lʒ delegare lʒ liceat modū apponere ar. ff.de in litē iurā.l.videamus.§.pe.⁊ ſicut modus ē de forma ſnīe vt.C.de ſen.⁊ interlo.om.iudi.l.cū eorū.ita ⁊ de forma cōmiſſiōis formaqꝫ iſta eſt forma iuris.q2 a iure approbata eſt. Alij dicūt ꝙ arbitro etiam pōt apponi iſta clauſula vt ſequat̄ cōſiliū de dando ſibi de iure nō de facto vt.ff.de her.inſti.l.illa īſtitutio ſm̄ ray. Tertij dicūt ſed hec opi.mihi nō placet.ꝙ aut aſſumit̄ arbiter in cuius mero ponit̄ arbitrio. Et tūc clauſula iſta quaſi ꝯdictoria vitiat. Aut in bono viro ⁊ nō mero. Et tūc valet q2 cōſiliarius iſte

nō reprobaꝛ ꝙ arbitriū ſit captatoriū ⁊ ſub alio. Cōſiliarius enī
nō diffinit nec ex ꝯſilio oriꝛ actio nec ius ſic in cle. exiui de paradi
ſo. ⁊ p hoc dico ꝙ ꝗ reſeruat ſibi ꝯſilium nō reſeruat ſibi iuriſdi.
itē ſi iſte ꝯſiliarius eligaꝛ apud ꝑtē vel ſeorſum a cōpromiſſo ſtā
dum eſt vt. l. ites ſi vnus. §. principaliter. ff. de arbi. in arbitratore
hoc pōt adiici ſicut executori vltime volūtatis ⁊ procuratori vt. l.
tracꝫ. §. ſi qs. ff. mā. ⁊ qđ dixi eſſe de forma eſt verum vbi p hoc ſuā
cōſciētiam oneraret ſm̄ Hoſti. item eſt verum cū adijcitur certa
pſona. ſi vero incerta monitio eſt qꝛ tacite intelligitur vt. C. de ſen.
ex peri. reci. l. ij. item quādo adijcitur ita tamē vt iuſtꝗ iudices: qꝛ
eſt quedam monitio nō modus vel forma ſm̄ Inno. in. d. c. pru-
dētiam de offi. deleg. ⁊ tene mēti iſta Bal.

Modum dꝛ excedere ois ille ꝗ grauat ſiue excedit fines mādati ſiue
iuris. Ita no. Inno. in. c. ſup queſtionum de offi. dele. fo. 54. nu. 2.

Modi agēdi poſt cōfirma. qui ſunt vide per Inno. in. c. cōſtitutus
de appel. fo. 126. nu. 7.

Modus ꝓnunciādi in cā appellationis ⁊ de libello formādo vide p
Inno. in. c. dilectus extra de appel. fo. 128. nu. 4.

Monachus caſtaldus monaſterij nō agit pro cōuentu niſi ſit ſindi
cus. ſed prebēdarius etiam ſuo nomine agit. ita no. Inno. ⁊ Ho-
ſtiē. in. c. edoceri. de reſcrip.

Monachi ⁊ heremite egēt modica literatura. ita no. Inno. in. c. cū
in cūctis de elec. fo. 18. nu. 1. ⁊ vide ol no. ſ. in verbo natus in. j. q.

Monachus qui efficiꝛ ſub ſpe abbatie ꝗ adhuc non vacat nō peccat
qꝛ eſt licita ſpes. ita no. Hoſt. in. c. cum ad hoc de electione vide. ſ.
in verbo monaſterium in. ij. q.

Monachus pōt eligi ad ep̄atum. ita no. Inno. in. c. poſt trāſlationē
de renū. fo. 38. nu. 3.

Monachus nō poteſt eſſe ante. xiiij. annum. ita no. Inno. in. c. cum
in di. de tēpo. ordi. fo. 40.

Monachus licētiatus abſolutus eſt a primo monaſterio. ita no. In
no. in. c. ſicut el. j. de iureiur. fo. 109.

Monachus in quibus caſibus ⁊ pro quibus perſonis de licentia iu
ris cōis vel abbatis poſſit eſſe ꝓcur. ⁊ in iudicio. vide per Inno.
in. c. cum. l. ⁊. a. de re iudi. fo. 120. nu. 2. Et ibi habes ꝙ vbicūꝗ p
mittitur monacho agere in eo caſu pōt ꝓcuratorem cōſtituere ꝙ
no. Bal. vide. ff. qui pe. tuto. in. l. ij.

Monachus nō pōt cōdēnari ad refectionem expē. qꝛ nō habet pro-
prium. ita no. Inno. in. c. reprehēſibilis de ap. fo. 124. vide. ſ. in ver
bo ſepultura in. j. q.

Monachus pōt admitti ad accuſandum cōtra abbatem quaſi peti
ta venia in qua nō requiritur citatio partis. ita no. Inno. in. c. ex
parte de accu. fo. 186.

Monachi ſpoliati poſſunt reſti. petere. ita no. Inno. in. c. olim de ac
cuſa. fo. 189. nu. 1.

Monachus expulſus de monaſterio nō acquirit monaſterio qꝛ ab-
ſolutus ab ipſo. ita no. Inno. in. c. cum olim el. ij. de priui. fo. 203.
nu. 3. idē eſt ergo in alijs qui ſunt abſoluti ⁊ licētiati qđ eſt valde
no. Bal. De hoc vide in. c. vnico in glo. ſi. de infan. lāgui.

Monachus nō poteſt eſſe arbiter. itꝛ no. Inno. in. c. cum ad mona-
ſterium de ſta. mona. fo. 166. nu. 4. ⁊ eſt glo. ordinaria in. l. pedius
§. j. ff. de arbi.

Monachi extrinſeci ⁊ ꝓuiſionati an ſint vocādi in elec. ⁊ factis mo-
naſterij. vide per abbatē in. c. ſi. de relig. domi. Si eorū beneficia
ſunt manualia videnꝛ vocādi alꝫ ſm̄ eum ibidē tanꝗ emācipati
ſm̄ alium abbatem de ſancto iuuito. Bal.

Monaſteriū teneꝛ debitoribus ingreſſi. nō ſolum de bonis acquiſi-
tis tp̄e ingreſſus ſed etiā de poſtea acqſi. nec hꝫ ſepara. bonorum.
ita no. Inno. in. c. j. de obli. ad ratiocinia. fo. 44.

Monaſteriū adit hereditates monacho delatas libere ⁊ liberius ꝗ̄
monachus ſi eſſet ſui iuris: vnde ſi monachus haberet feudū ali-
qđ poſſeſſionē ꝓprietatē vel vſūmfructū. oīa iſta ad monaſteriū
trāſeūt cui monaſterio de iſtis ꝓprium hēe lꝫ in vita monachi in
greſſi. Sed eo mortuo feudū ad dn̄m reuertiꝛ ⁊ monachus nō opꝫ
ꝙ adeat iuſſu monaſterij qꝛ principalē aditionē hꝫ monaſteriū:
⁊ ad ipſū ſpectat. Monacho autē mortuo ⁊ ꝓfeſſione facta mo
naſterium adit ⁊ oīa in eū trāſfert pleno iure qualiacūꝗ ſunt bo
na: ⁊ hoc ex virtute profeſſionis. ita no. Inno. in. c. in ꝓſentia ex-
tra de ꝓba. fo. 96. nu. 4. Bal. itē monaſterio ex pſona ipſius mo-
nachi cōpetit rei ven. ⁊ publicatio. ⁊ poſſeſſio in ipſum monaſte-
riū trāſibit ipſo iure vt. ff. de ꝓcurio. l. ſi adoptauero. qꝛ cum capi-
te bona trāſfert. ff. de ſecū. ta. l. q ex liberis. item intellige ꝙ feuda
ingreſſi trāſeunt ad monaſteriū ſi ipſis feudis poſſit deſeruiri p
ſubſtitutum: ⁊ oīa iſta tranſeunt cum vniuerſitate: qꝛ per ſe alie-
nari nō poſſent in eccleſiā facit ꝙ no. ff. de ver. obli. l. ſi ita qs. §. ea
lege. ⁊. l. ꝗdā de acq. re. domi. ⁊. C. ne rei domiāice vel tēplorū. l. ij.
cum ſimi. ſm̄ Inno. in. d. c. in pñtia. tene mēti iſta Bal. Adde qđ
dona. facta eccleſie p ingreſſum monaſterij reuocaꝛ p licitū egreſ-
ſum ante ꝓfeſſionē: qꝛ donatio iſta fundaꝛ ſup eo ꝙ tolliꝛ. ſ. egreſ-
ſus. Secus eſt in mera ⁊ pura donatione facta per ſeipſam vt no.
ipſe idē in. c. ꝙ a te de cleri. cōiug. Bal.

Monaſteria an ſint exēpta a lege dioceſis vel iuriſd. vide plene per
Inno. in. c. j. de ſta. mona. fo. 165. nu. 4.

Monaſterium an teneaꝛ ex cōtractu vel delicto abb. vel monachi vi
de Inno. in. c. cum olim el. ij. de priuileg. fo. 203. nu. 4. ⁊ per gl. in
c. dilectus de ordi. cogni.

Monaſterio perempto an pereant eius priuilegia vide per Innoc.
in. c. abbate de verb. ſig. fo. 217. nu. 4.

Monopolium de materia monopolij vide p Inno. in. c. ſignificante
de appel. fo. 130. ⁊ ibi habes qđ illi ti. per priuilegium ⁊ conſuetu
dinem poteſt derogari.

Moneta qñ ſit requiriꝛ ibi intrinſeca materie bonitas cudētis au-
toritas cōmēſurata expēdendi q̄litas. Et qñ ſit moneta ex adul-
terina materia vel forma tūc moneta dꝛ falſa: ſed qñ ſit ex exceſſu
ꝓcij tūc dꝛ iniuſta ⁊ nō falſa: ita no. Inno. in. c. q̄to de iureiur. fo.
110. vide ad materiam de moneta Bar. in. l. ſi prius de aqua plu.
arcē. ⁊ Bal. in. l. elegāter. §. qui reprobos de pig. act.

Mora qualiter ꝓ̄baꝛ p lapſum termini ⁊ qd operaꝛ mora circa fru-
ctus vide plene p Inno. in. c. ꝓpter de loca. fo. 151. nu. 7.

Mortuus ꝓlato mortuo vacat poſſeſſio prelature ſed non poſſeſſio
bonorū eccleſie. ita no. Inno. in. c. ex pte de arbi. fol. 73. nu. 3. Sed
qd in prelato eccleſie collegiate dic idē qꝛ poſſeſſio ꝓlature eſt va-
cans ſed nō poſſeſſio rerū eccleſie qꝛ eſt apud collegiū: ⁊ ſi non eſt
collegiū vt qꝛ oēs deceſſerūt adhuc nō vacat poſſeſſio. Et idē eſt
ſi decedat rector eccleſie nō collegiate qꝛ nō vacat poſſeſſio. Et ſi
qs eam interim occupat. economus eccleſie vel ſucceſſor pōt agere
noīe eccleſie interdicto vñ vi. nō crimine expilate heredi. vel inter
dicto adipiſcēde poſſeſſionis ſm̄ Inno. in. c. cum ſup de cā poſſeſ
ſionis ⁊ ꝓprie. ⁊ rō eſt qꝛ eccleſia eſt in animā viuentē ꝗ nūꝗ mo-
ritur ar. in autētico q̄o opor. ep̄os in ſi. col. pe. ⁊ no. in. l. ⁊ qꝛ. ff. de
iuriſd. om. iudi. Diſſimiliſꝗ eſt eccleſia hereditati iacēti. qꝛ here
ditas nō eſt in alam viuētē. vt. ff. de fideiuſ. l. mortuo ⁊ de ſtip. ſer-
uorū. l. vſufruc. ⁊. l. j. §. ſceuola ſi qs te. liber eſſe iuſ. ſue. ⁊ de mino.
l. etiam ei ꝗ modū. Quero ergo qs interim poſſidet bona eccleſia
ſtica dicit moyſes qđ muriꝛ eccleſie qđ eſt ridiculum dicere qꝛ inſen
ſata nō poſſident vt not. in. l. ſicut. ff. qđ cuiuſ. vni. noīe. Dic ergo
qđ poſſidet eccleſia. ſ. vniuerſalis ſiue congregatio fideliū vel xp̄s
ſm̄ Inno. vel eccleſia romana tanꝗ eccleſiarum mr̄ia ⁊ caput. Si
cut enim gallina ſub alis cōgregat pullos ſuos vt not. in. l. j. ff. de
in integ. reſti. mino. Sic eccleſia romana ſub alis ſuis oēs alꝫ eccle
ſias cōtinet ⁊ tenet poſſeſſio ergo pōt dici eſſe penes eccleſiam ꝗ
eſt caput ⁊ mēbra ſimul vt penes eccleſiam vniuerſalē. i. cōgrega-
tionē fideliū penes eccleſiā ꝗ eſt mēbrū ⁊ nō caput. vt penes eccle-
ſiam perſuſinā ꝗ ex eo qđ nō hꝫ collegiū actu ſufficit habitu: vt poſ
ſideat qđ eſt no. Et ſic eccleſia tribus modis dꝛ ꝓ capite ꝓ mēbris
⁊ ꝓ vtroꝗ ſiꝛ. Sic ⁊ xp̄s in diuina ſcriptura qñꝗ ponitꝛ vt caput.
qñꝗ vt mēbra qñꝗ vt vtriſꝗ vt repitꝛ in pſalmis ⁊ diuerſis locis
⁊ eſt ar. qđ valeat relictū factū eccleſie minoꝝ ſcꝫ vt capiat deus. i.
eccleſia romana qꝛ dn̄i capacitas cōſideraꝛ in cuius pſona funda
tur: vt. ff. de leg. ij. l. debitor. §. ſeruo. ⁊ ad le. fal. l. cum dotꝛ. nō enim
media pſona ſed finalis inſpicitur in qua acquiſitio ſumit effectū
vt. ff. ad trebel. l. cogi. §. hi qui. tene iſta mēti. Bal.

Mortuo prelato cuſtodia rerum pertinet ad capitulū. ita no. Inno.
in. c. j. vt eccleſiaſtica beneficia. fo. 148. nu. 5.

Mulier ⁊ religioſa pōt eſſe executrix teſtamēti. ita no. Abbas. l. c. vos
quidem extra de teſta.

Mulier ſi iurat non habet beneficium velleiani. vide per abbatem
in. c. ex reſcripto de iureiur. ⁊ in autentica matri ⁊ aue. C. quādo
mulier tu. offi. fun. pōt ibi renūciabit ex cōſciētia legis ⁊ legis au
toritate ⁊ ideo nō eſt neceſſe ibi qđ certioreꝛ de beneficio velleia-
ni: qꝛ eo caſu non lediꝛ renūciando ſed lex exequiꝛ. Sed vbi renū-
ciat nō de cōſcientia legis nō valet iuramentum niſi fuerit certio
rata nec preſumitur certiorata vt. ff. de verb. obli. l. ſciendum p gl.
⁊ Dy. ſecundum Ray. Bal.

Mutuans eccleſie dꝫ eſſe diligēs vt illud mutuum in rem eccleſie cō
uertatur. ſed in alijs cōtractibus ſufficit vtiliter eſſe ceptū. ita no.
Inno. in. c. grauis de depoſito. fo. 150. nu. 1. in priuatis autem pſo-
nis dic vt in. l. ſin. de exercitoria ⁊ de noua. in. l. doli. tene menti iſta
Bal. Et no. qđ pro eodem reputamus ſoluere tutori vel eccleſie
ſm̄ Inno. ibidem ad hoc. ff. de pigno. l. ſi quis in prin. ⁊. l. ciuitas
ff. ſi cer. pe. ff. de neg. geſt. l. ſi pupilli. §. j. in glo. C. ſi aduerſus credi.
l. pe. ⁊ per Cy. in autentica hoc ius porrectum. C. de ſacroſan. eccl.
Aut ergo quis mutuat vel aliter contrahit aut negocia gerit ec-
cleſie aut ſoluit vt ibidem Inno. no. Bal.

Mutilati membris. aut monſtruoſi ſunt irregulares. ita not. Inno.
in. c. porro de cleri. pugnan. in du. fo. 196. ⁊ vide. ff. de ſtat. homi. l.
non ſunt liberi. Bal.

Mutilati membris ⁊ corpore viciati non poſſunt teſtificari contra
clericos in cauſa criminali. ita no. abbas in. c. j. de excep.

Multitudo que appellatur. vide p Inno. in. c. latores de cle. excom
fo. 198. ⁊

fo.198.⁊ que gens vide.l.pe.ff.de proba.Bal.
Multiplicatio vide.ſ.in verbo crimē in.vj.q.

Natus illegitime pōt eſſe monachus nō prelatus ita not. Inno.in.c.j.de filiis preſbyterorum.

Narratio facti nō debet fieri per aduocatū ita no.Inno.in.c.paſtoralis.de iudi.fo.76.nu.2.

Narratio ſola nō dī nec eſt petitio:q2 ſi hec eſſet poſitio eſſet petitio cū narrat factū qḋ eſt falſuꝫ ſm Inno.l.c.j.de lit.ꝯte.fo.80.nu.3.

Negatio improbabilis nō facit rem dubiaꝫ ita no.Inno.in.c.ex pte.de verb.ſig.fo.217.nu.3.⁊ per docto.in.l.j.C.de procura.Bal.⁊ vide.j.in verbo tātum,in.j.q.

Negatiua iſta ꝙ inſtrm nō hꝫ vitiū.An poſſit ꝓbari p teſtes q illud inſpexerūt nō tamē facto īterfuerint.Dic ꝙ de vitio viſibili ſic ſi teſtes ſunt periti nō autem de vitio falſitatis ita no.in.c.cum olī.de priuileg.fo.283.nume.2.vide.j.in verbo ſcriptura in.iij.q.⁊.ſ.in verbo appellatio.in.xxxiij.q.

Negās ſoluere cēſum lꝫ appellet poteſt excōicari ita no.Inno.in.c.ſignificauit.de cēſi.fo.171.nume.3.vide.ſ.in verbo feudum in pe.q.⁊.ſ.in verbo lit.cōteſt.in.iij.q.

Negationū nō ſunt cauſe ⁊ ideo mera negatiua nō probatur ita no.Inno.in.c.bone.de elec.fo.22.Studēt aduocati ponere negatiue vt nō videanť ſe aſtringere ad ꝓbādū vt no.ff.de mino.l.de etate.

Negatiua aliter ꝓbari nō pōt niſi vbi fingiť ꝓbata ex quo actor non ꝓbat ita no.Inno.in.c.cū.de offi.deleg.fo.55.⁊ de ꝓbatione negatiue vide per eūdem in.c.tertio loco.de proba.fo.99.

Negatiua nō ꝓbať niſi indirecte ſiue ſit implicita ſiue explicita ⁊ preſumitur cōtra teſtem qui aſtruit negatiuam ita no.Inno.in.c.cū eccleſia ſutrina.de cā poſ.⁊ ꝓprie.fo.85.nu.7.Niſi illa negatiua habeat fundamētum vel fomētum iuris vt ꝙ ad canonicos electio tātum ptinet:q2 qū teſtis cōformat ſe cū iure cōi ſemp dictū ſuum mereť excuſationem ſm Hoſti.⁊ eſt triplex negatiua vna eſt que cadit in plenam notionem teſtis:⁊ iſta eſt negatiua facti inſtātanei vt ꝙ ego nō ſum in tali loco:quia teſtis videt intuitiue locum vacuū ⁊ p hoc intelligit ꝙ nō ſum ibi ſemp eniꝫ intelligētia opus eſt:q2 vt dicit Ariſto.in problematibus intellectus videt intellectus audit.Alia eſt negatiua que cadit in pſumptiuā notitiaꝫ vt negatiua facti cōtinui.Ut q2 negat teſtis titium hoc anno poſſediſſe q2 vidit ſeium ſolum hoc anno itrare ⁊ exire ⁊ fructus pcipere preſumitur ꝙ nō habeat cōpoſſeſſorē.Itē in negatiua memoria nō extare.Alia eſt que nō cadit in ſenſuꝫ teſtis vt eſt negatiua que nō habet cōcomitātiam certi loci ⁊ tēporis.in prima negatiua ⁊ teſtes negātes ꝓbāt vt affirmātes.in ſecūda magis creditur duobus affirmātibus ꝙ duobus vel.x.negātibus.in tertia negātibus nō crediť.Primum ꝓbať in.l.optimā.C.de ꝯtrahē.⁊ cōmit.ſtip.Naꝫ ſi crediť plus ꝙ inſtro ergo plus ꝙ teſtibus ſcōm ꝓbať in.l.diē ꝓferri.§.ſi plures.ff.de arbi.⁊ ꝓbať in.c.j.de pen.li.vj.tertiū ꝓbať in.l.actor.de ꝓba.⁊ negatiue ſunt tres vna facilis ꝓbari teſtibus alia difficilis.alia īpoſſibilis vide oīa in ꝑalle.c.cū eccleſia ſutrina.de cā poſ.⁊ ꝓprie.p Inno.lꝫ nō ita clare ⁊ tene mēti de dictione abſq3:an ſit dictio affirmatiua vel negatiua.vide Cy.l.o.l.actor.C.de ꝓba.⁊ in.c.q gñaliter.de pen.lib.vj.per Archi.Bal.

Negatiua ꝙ qa nō ſit ꝯtumax.qualr ꝓbeť ſentit Inno.in.c.actor.de dolo ⁊ ꝯtu.fo.93.⁊ eſt gl.ordi.in.l.ex cōſenſu.§.j.ff.de appel.

Negatiuam ſolutionis opponēs cum periurio debet eā probare ſi eſt tertius.Secus ſi creditor qi creditor habet ius fundatū ex ꝓmiſſione.ſed tertius nō habet fundamētuꝫ ita no.Inno.in.c.ſup his.de accu.idem tꝫ Cy.in.l.ſi.C.de iure emphy.⁊ ibidē etiam per gl.ergo ſi ſindicus accuſať ꝙ nō denūciauit maleficium debet denūciās ꝓbare negatiuā.Sed bar.dicit ꝙ accuſans repreſentat fiſcuꝫ qui eſt creditor:⁊ ideo nō habet ꝓbare negatiuā:qi fiſcus p iſtum tanꝙ per pſonā ⁊ organū ſuū agere vř ac ſi creditor ageret p procuratorem vel cōiunctā perſonam.Secus ſi agēs ageret ciuiliter ad intereſſe ſuum ex negligētia cōtra ſindicū:qi denūciatio nō debeť ſibi ſed fiſco:⁊ ideo probet negatiuaꝫ.Sed certe imo vtrīq3 debeť ar.ff.de leg.iij.l.fideicōmiſſa.§.interdum.ſed quid ſi oppono ꝙ tu nō ſoluiſti gabellam cōtractus:⁊ ideo excipio cōtra te agētem ex cōtractu.Certe tūc debeo probare negatiuam per librū cēſualem:nā hic fiſcus eſt creditor ego ſum oppoſitor alius ⁊ alius ſm bar.in.l.in illa de ver.obli.⁊.l.hoc iure eo.ti.vbi videas.Et idē ſi oppono ꝙ nō ꝓcedit accuſatio quia nō fuit ſoluta decima in cōmuni.Nota tamē ꝙ niſi ſta.permittat excipi de hoc iſta exceptio nō procedit vt no.in.l.ſi.ff.ſi ager vectig.vel emphi.peta.facit ad hoc l.his cōſequēter.§.j.ff.fami.ercil.niſi iſta ſolutio eſſet de ordine ꝓceſſus que verba ſunt notatu digna.Si autem nō opponitur negatiua ſolutionis ⁊ periurij ſed ordinationis iſtud eſt potius negare quam excipere.Et ideo negāti nō incūbit onus probādi ſm Inno.ibidem.Si autem opponatur negatiua forme preſumitur forma ſeruata.Inno.que oīa verba tene mēti perpetuo.

Negotia vniuerſitatis debēt fieri per vniuerſitatē ſimul cōgregataꝫ ita no.Inno.in.c.audi.in ſi.de elec.fo.25.nu.5.

Niſi de iſta dictione ⁊ de eius materia ſiue natura.vide oīno.j.in verbo ſnīa in.xxvj.q.circa finem.

Nocere nihil poteſt ſeruare ordinem iudiciarium ita no.Inno.in.c.nouit.de iudi.fo.75.nu.1.

Nomē procu.eſt generale dicit Inno.in.c.ꝯſtitutis.de elec.fo.31.⁊ vide.ſ.in verbo error.in.j.q.vbi equiuocatio nominis ⁊c.

Nomē integrum ⁊ cognomē debet apponi in reſcri.ita no.Hoſt.l.c.cum acceſſiſſent.de cōſti.

Nominare alterum in iudicio qū ſit licitū alteri ⁊ qū nō not.Inno.in.c.qm.in ſi.vt lit.cōteſt.fo.80.nu.8.

Nominatio eſt nuda in tractatu ⁊ ſolēnis in ſcrutinio.ita no.Inno.in.c.quod ſicut.de elec.fo.25.

Notorium eſt de pñti vel proximo cōis opinio eſt de longe remotis ita notat Inno.in.c.veniēs.de ver.ſig.fo.218.nu.6.

In notoriis proceditur per famam ad liquidam probationem ſine ordine iudiciorum ita no.Inno.⁊ Hoſtiē.in.c.bone.de elec.vide j.in verbo ſnīa in.lviij.q.

Notorium excludit ſpoliatum a reſtitutione ita no.Inno.in.c.cōſtitutus de filiis pſbyterorū.fo.43.Et vide.ſ.i verbo citatio i.lxj.q.

Notorium dicitur illud qḋ eſt coram pluribus cōfeſſatuꝫ ita no.Inno.in.c.ſta.de offi.deleg.fo.57.nu.6.qḋ no.perpetuo.

Notorium eſt ꝙ adeo omnibus liquet ꝙ quaſi inficiari nō poteſt ita not.Inno.in.c.ſicut in glo.magna verſi.notorium no.de cohabi.clerico.⁊ mulierum folio.134.quod notorium proponitur per.x.teſtes.Inno.Sed accurſius dicit notorium eſſe quaſi coram turba ⁊ populo factum vt ipſe no.C.de accu in.l.ea quidem.Poteſt autem eſſe notorium de quolibet actu vt de officio.vt.C.qui ⁊ aduerſus quos.l.j.in glo.Sicut eſt notoriū Barbarium geſſiſſe preturam vt.l.barbarius.ff.de officio pretorum.De maleficio dic.d.c.ſicut ⁊ in.d.l.ea quidem.De cōtractu dic vt in.l.j.C.de his qui in eccle.manu.Eſt autem notorium aliud preſumptionis vt.d.c.ſicut in glo.magna verſi.notorium preſumptionis.Hoc ſecundo modo dominium poteſt eſſe notorium vt.ff.de nego.geſt.l.ex qui natura.§.cum me abſente in gl.Naꝫ poſſeſſio notoria facit dominium eſſe notorium preſumptiue vt no.in.l.pe.de cōditio.inſti.⁊ ff.de ſolu.l.titia.indirecte ergo cadit notorium ſuper dominio qi iura inuiſibilia ſunt.vnde per ſe nō cadit in eis ſcꝫ iuribus notorium facti ſed per accidēs ex additis viſibilibus coherētiis.

Notorium veritatis eſt triplex ſcilicet facti inſtātanei ſluxi iam retro facit quod no.ff.de acqui.poſſeſ.l.j.§.veteres factorum reiteratorum iam ⁊ nunc facit quod not.ff.de penis.l.ſi diuꝫ no.Facti cōtinui habentis in ſe actum ſucceſſiuuꝫ facit qḋ no.ff.de iureiuran.l.eum qui.§.in popularibus ⁊ ꝙ no.in.l.pe.de acti.⁊ obli.in notorio facti preſentis nō preteriti poteſt procedi ad diffinitiuaꝫ premiſſa citatione ⁊ reo cōtumace omiſſis omnibus aliis mediis id eſt lit.cōteſta.⁊ proba.Sed reo comparente debet ſeruari forma iudiciorum in glo.magna verſi.⁊ dicunt ⁊ ver.nō tamē negamus.Si autem ſit notorium cōtinuum vt ſi laicus detinet clericū in carcere vel vaſallus hoſtiliter inſequiť dnm ſuum adeo valida eſt veritas tam notoria ꝙ nullum deſiderat ordinem verſicu.ſi autem ſit cōtinuum.ſtatim ergo poteſt ferri ſentētia.nec cadit facti defenſio vel negatio propter quam inducie cōcedi cōſueuerunt vt.ff.de re mili.l.in.§.ſi ad diem.⁊.l.j.de fur.Bal.Inno.finaliter videť in alia gl.velle.in verſi.item ſi dicimus ꝙ in nullo notorio veritatis ſit neceſſarius ordo preter cita.⁊ ꝙ valet ſentētia lata tā cōtra abſentem ꝙ contra preſentem omiſſis mediis etiam ſi iudici non cōſtet eſſe notorium.Sed in nō notorio vel in notorio,preſumptionis requiritur ordo iudiciorum ⁊ nō valet ſnīa nō recep.proba.quia fertur inordinate omiſſo medio nam proba.ſunt media cauſe vt no.in.l.j.ff.ſi quis iuſdi.nō obtempe.ſm Inno.idem no.glo.in.l.probatam.C.de ſen.⁊ interlo.omni.iudicum.⁊ Ber.in c.eccleſia ſancte Marie.de cōſti.Secus ſi iudex recipit teſtes.naꝫ licet nō probent.tamē vꝫ iniuſta ſnīa qi nō peccat in ordine iudiciorum vt.ff.de edē.l.argentarius.§.cum autem.Et iſtud qḋ dictum eſt de modo procedendi in notoriis habet locum in criminibus ſecus in ciuilibus diſcepta.niſi pertineant ad merum iudicis officium.⁊ poſſit de eis inquiri:q2 tunc idem ꝙ in crīalibus ſm Inno.⁊ remittit ad no.p eum in.c.ad noſtram.de iureiuran.ergo vbi procediť per modum accuſationis q2 ordinarius eſt proceſſus vt no.in.l.barbarius.ff.de offi.preto.debet ſeruari forma iudiciorum.nō tamē exiguntť ꝓbationes qi notorium eſt liquida ꝓbatio probata ipſo facto vt.ff.de actionibus empti.l.emptorem niſi reus negaret.Simile no.C.de periculo tuto.l.ſi tutor.Et no.notorium exequari rei iudi.ꝙtum ad fidē ſciēdi ⁊ fidē faciēdi.Sꝫ ꝙtum ad aliquod ius notorium inducēdū vel prohibēduꝫ ſecus niſi vbi eſſet canon late ſentētie vt.ff.de cura.fur.l.nullius.⁊.ff.de ritu nup.l.palam in ſi.⁊ no.ff.de capi.dimi.l.amiſſione in fin.§.j.⁊ hoc de notorio per viā liquidi facti.Sed in notorio ꝓnūciationis nō reqriť ordo nec citatio ꝓut no.idē Inno.l.c.ex rōne de ap.

Vide Bar.in.l.a diuo pio.§.in vēditiōe.de re iudi.ꝛ bal.in.l.j.C.de iur.ꝛ fac.igno.in notorio ꝯfeſſionis in crīali req̄rit̄ ꝓceſſus ſi fuit ꝯfeſſio extra iudiciū vt.ff.de adul.l.capite q̄nto. Sed in iudicio req̄rit̄ ſnīa ꝓut no.ff.de īfami.l.ictus.ꝛ hoc ſi ꝯfeſſio ē īria aīs nō dȝ ferri ſnīa vt in.c.at ſi clerici.de iudi.ꝛ de elec.c.ꝑ īq̄ſitionē.ꝛ ff.ſo.qōnī.l.marit⁹. Inno.l p̄alle.c.ſicut.tene mēti iſta ꝑpetuo.bal.

Notarius ſi ſemp ſcribit in inſtrō ſe rogatū multū ꝓderit ꝛ ad qd.vide Inno.in.c.j.circa mediū ibi nō eſſe vtile ꝙ tabellio ꝛc. de fi.inſtru.fo.107.nu.7.vide oīno.ſ.in verbo credulitas in.iiij.q.

Notarij male faciūt ſi faciūt īſtrā niſi ꝺ mādato illoꝝ quoꝝ īteresſt ita no.Inno.i.c.j.de fi.iſtru.fo.eo.ꝛ vide.j.in verbo teſtis.in.xxviij.q.

Notarius ſocius ſi negabit̄ eſſe qd ſit neceſſe probare ad hoc vt fides ſuo inſtrō adhibeat̄.vide p Inno.in.d.c.j.de fide inſtru.fo.eo.

Notarios pñt creare principes ꝛ alij dñi tpales in coꝝ territorio ita no.Inno.in.c.cum.p.tabellio.de fide inſtru.fo.108.nu.3.ſup verbo tabellio.ꝛ ibi vide quis poteſt creare notarios.

Notarius dr̄ a nota:q2 in notis redigūt q̄ corā eis agunt̄.tabellio dr̄ ex eo q2 in tabulis ſcri.ita no.Inno.ibidē ibi ꝛ ȝ aliqui po.

Notarius ſi eſt mortuus qualiter ꝓbabit̄ ꝙ fuerit notarius. Dic ꝙ ꝑ cōem opinionē ꝓbabit̄ ita no.Inno.in.c.veniens.de verb.ſig.fo.218.nu.5.idē de p̄lato ꝛ filio qui fuerit legitimus:q2 per cōmunem opinionem probabitur hoc ſm eundem ibidē ꝙ no. Bal.

Notarius ꝙ quis nō fuerit qualiter probabitur. vide Inno. in.d.c.veniens.de verb.ſig.fo.eo.

Notarius iam diu mortuus ex quo fuerit in poſſeſſione officij p̄ſumitur pro inſtrumentis ſuis. Secus ſi viuit ꝛ litigat ipſemet de officio ſuo ꝛ negetur notarius ita no.Inno.in.d.c.veniēs.de ver.ſig.fo.eo.vide.j.in eodem verbo in.xv.q.

Notarius ȝ fecerit vnā chartā falſaȝ alie valēt.illa eniȝ falſa nō tollit effectū aliaꝝ. Ille aūt quas facit poſt ꝯdēna.nullū habēt vigoreȝ ita no.Inno.in.c.ſ̄nitatis.de here.fo.193.nu.1.nō tñ dr̄ inſtrm̄ de falſo redargui niſi redarguat̄ tenoꝛ inſtri:ȝ p̄ſūptio tacita vt no.ff.ꝺ pac.l.iuriſgētiū.§.qð fere.ȝ p̄ſūptio ꝑ reliqua charta habeat̄ vt.C.de peri.tuto.l.pe.de apocis publi.l.quicūq3 li.x. Bal. Et an notarius infamis poſſit conficere inſtrā not.in.l.ij.§. miles.ff.de infamibus.ꝛ.ff.ad.l.iul.repetun.l.ſi.per Bar. Bal.

Notarius non poteſt alteri ſtipulari niſi in iudicio vel quaſi ita not.in.c.dudum.de cōuerſio.cōiuga.fo.163.nu.1. Alij cōtra Inno.ibidem.vide Jo.an.in.c.quāq̄.de vſur.lib.vj.ꝛ p Bar.in.l.nō quaſi ff.rem pupilli ſal.fore.

Notarius in iudicio p̄t fūgi duplici offō.ſ.mādato iudicis ſe ſubſcribētis ꝛ ſtipu. Inno.l.d.c.dudū.fo.eo.ꝛ vide.j.l v̄bo p̄lat⁹ in.ij.q.

Notarij q ſcribūt actus extraiudiciales de nocte nō ſcribūt actum eſt hoc de nocte:ſȝ ſcribūt actū eſt hoc de die cui nox illa applicat̄:q2 in inſtris ꝛ aliīs q̄ fiunt extra iudicium nox habet̄ ꝑ die.l.more romano.ff.de fer.ſed in actuarijs iudicioꝝ ū eſt ſecus q2 debent ſcribere oīa de die ita no.Inno.in.c.conſuluit.de offi.dele.fo.52.nu.5.

Notarius tenet̄ edere inſtrā ꝯtractū illi cui ꝗrit̄ ius ex ꝯtra.ff.de edē.l.p̄tor.Sed aduerſari⁹ nō tenet̄ edere niſi ad eū ꝑuenerit ꝓtocollū notarij nā ſi ſuis nūmis redemit inſtrm̄ ꝯtctus adeo iſtud inſtrm̄ eſt ſuū:ꝙ alteri nō tenet̄ edere. Si tñ de inſtrō q̄s formet libellū:vel faciat poſitionē añq̄ r̄ndeat libello vel poſitioni dȝ ipm edere:ꝛ aliī nō dȝ r̄nderi q2 ſe vſuȝ dicit de eo agit vel ponit. Et hoc veꝝ ſi ſuū eſt inſtrm̄ ꝛ hȝ l p̄ꝓptu.ſecus ſi inſtrm̄ eſt alteri⁹ tm̄ vel magis alteri⁹ q̄ ſuū. Itē ſec⁹ ſi inſtrm̄ ſit tale ꝙ aduerſari⁹ debeat hr̄e penes ſe vl̄ p̄ſumat̄ hr̄e vt.l.iij.ff.de edē. Itē ſec⁹ ſi nō hȝ in p̄ꝓptu vt.l.j.ff.de fideiuſſo. Et hoc tpe deliberationis ſed tpe ꝓbationis tenet̄ q̄s ꝓducere ſimul ꝛ ꝓbare ꝛ ſi ꝓducit ꝓbat ꝑ vtraq3 pte vt no.ff.de eden.l.j.§.editiones.ita no.in ſi.in.c.cū oliȝ.de ꝓba. facit ff.vt lega.no.ca.l.poſtq̄.§.dies ſm Bar. Bal. Et de iſta materia vide oīno in Spec.in ti.de inſtrumētorum editione.§.nunc uicamus.ꝛ ibi vide multas queſtiones ad hanc materiam. Bal.

Notarius ſi nō recordat̄ ſe fuiſſe rogatum inſtrumētum factuȝ nō valebit nec poterit ipſum cōficere de nouo ita no.Inno.in.c.j. de fi.inſtru.fo.105.nu.7.qð tene mēti. Bal.

Notari⁹ ſiue ꝓbet notariatū ꝑ priuilegiū ſiue ꝑ q̄ſi poſſeſſionē ꝑ exercitiū officij:ꝛ cōem opīonē gētiū coadiuuātem ſufficit ſibi ita no.Inn.c.j.de fi.iſtru.fo.eo.ꝙ no.bal.ꝛ vide.ſ.hoc eodē v̄bo l.viij.q.

Notari⁹ ꝓprie eſt ille quē creauit papa vel īpatoꝛ q2 iſte vbiq3 terraꝝ mūdi pōt ꝯficere inſtrā.ꝓpter aūt ſta.vel ꝯſuetudinē nō pōt fieri notari⁹ q vere ꝛ vlr hēat publicū offm̄ ſm Inno.ꝛ hoſti.ſȝ ſcriba q itra territoriū ſtatuētis hȝ ꝑ tātē ꝯficiēdi īſtrā ītra ꝯfecta vbiq3 hn̄t vigorē.ſȝ extra rogata necubi valēt. Vi hn̄t quoddā offm̄ locale ſm ſpe. Pōt aūt papa ꝛ īperatoꝛ hoc ius creādi notarios cōcedere alteri ſm Inn.ꝛ hoſti.ita no.ipſi l.c.cū.p.tabellio.de fi.iſtru. Sȝ q̄ro an notari⁹ īperiali autoritate poſſit exercere offm̄ l terris eccl̄ie vel l cauſis ſp̄ualib⁹. Vel notari⁹ pape l terris īperij l tpalibus. Et crederē ꝙ ſic:q2 iſtō eſt offm̄ nō iuriſdi.ꝛ vbiq3 extēdit̄ dignitas hoīs q̄ ē annexa offīb⁹.ar.no.ff.de ꝑpſtu.l.ex ca.ꝙ not. bal.

Notarius nō pōt delegare ſcripturā ita no.Inno. ꝛ Hoſti.in.c.cum p.tabellio.de fide inſtru.fo.107.idē no.in autentico de tabellio.§.nos autem col.iiij.vnde notarius palatij nō poteſt cōmittere alteri cōmētarienſi vices ſuas vt.ff.de iure fiſci.l.in fraudē.§. quoties ꝛ ar.l.pe.C.de ſportu.facit qð no.in autē.de heredi.ꝛ falſi.§. ſi vero abſunt col.j.nec vnus debet īgerere manus in officio alterius vt.l.ij.C.de execu.ꝛ exac.li.x.quod no. Bal.

Notarius qñ ſemel vel pluries dictionem ꝛc.apponit in inſtrumētis iudex ſupplet illam interpretando ex natura cōtractus vel ex conſuetudine regionis vel ex cōſuetudine notarij vel ex proximis ſcripturis ita no. Hoſt.in.c.cum.p.tabellio.de fi. inſtru.facit.C.loca.l.ȝ.ꝛ.ff.de fun.inſtru.l.cū delanioma.§.j.ꝛ.ff.de pig.acti.l.vel vniuerſorum.ꝛ.ff.de edē.l.ſi quis ex argētarijs.§.ſi initium. Bal.

Notarius nō pōt īcidere inſtrm̄ ēt ꝙ partes aſſerāt ſe erraſſe in ꝯtractu ita no. Inno. in.c.qm̄ ꝯtra de ꝓba.fo.98.nu.9.qð eſt no. Bal.

Notificatio vide.ſ.in verbo citatio in.xij.q.

Nullitas vide.j.in verbo teſti.in iteg.in.ij.q.ꝛ.ſ.in verbo actoꝛ l.iiij.q.ꝛ.ſ.in verbo appellatio in.lv.q.

Nuncius vide.ſ.in verbo citatio.in.xxix.q.circa ſi.ibi ſed nuncius.

Nuncius pōt ꝯſtitui in iudicio ad allegādas cauſas abſentie ita no.Inno.in.c.querelam.de procuratoribus.fo.65.nu.5. Et vide.ſ.in verbo Credulitas in.vj.q.ꝛ.ſ.in verbo Ciuitas in.v.q.

Numerus vide.j.in verbo vox in.ij.q.ꝛ.j.in verbo ſtatutuȝ in.v.queſtione.in ſi.

Numerus canonicoꝝ ȝ ſit ruptus ꝛ valeat impetratio vltra numerum quo ad canonicatum nō tñ valet quo ad prebēdam ita not.Inno.in.c.pro illorum.de prebē.fo.138.nu.5.ꝛc.

Officium excuſatoꝛis eſt allegare abſentiā ꝛ iuſtificare cauſis ꝛ ꝓbationibus ita not.Inno.in.c.veniēs.de teſti.fo.102.ꝛ iſte excuſatoꝛ nō tenet̄ ſatiſdare vt no.in.l.nemo aliene.ff.de reg.iur. Et q̄libet eſt habilis ad hoc officiū ēt infamis ꝛ excōicatus vt no.in.l.ſeruū quoq3 §.publice.ff.de ꝓcur. Et ſi excuſatio ſua nō placet iudici dȝ ſuper hoc interloquēdo ꝓnūciare a qua interlocutoria poterit excuſatoꝛ appellare arg.ff.de neg.geſt.l.liberto.§.ſi.nō tñ punit̄ ſi nō appellat vt ibi placet ſed nō pōt excuſatoꝛ priuilegiū dñi allegare ſeu apponere declinatoriā excep.q2 hoc ꝑtinet ad officiū ꝓcuratoris ꝛ in hoc exigit̄ man.ꝛ ꝙ ꝑſona ſit habilis ſcdm̄ Inno.ergo ꝓcur.in criminali pōt opponere exceptionē fori ꝛ alias excep. que nō extendūt crimē.ſed ad crimē r̄ndere nō pōt nec pōt cū eo fundari iudiciū ꝙ relegationis penā excedere poſſit. Poteſt tñ allegare cauſam defenſionis q̄ eſt liquida ꝛ ex actis.cū ēt ſine vllius allegatiōe iudex debeat in actis īherere ſm Inno.ſed qd ſi ciuilis incidit in crīali.an pōt agi ꝑ ꝓcuratorē vr̄ ꝙ ſic:q2 eſt qð ciuilis nō crīaliſcam lex dicat ꝙ crīalis īcipit demū iſta finita.C.de plagia.l.ſi.nec diſputat̄ ſeorſum a crīe ꝛ an̄ lit.ꝯte.ſm Jac.ibi. Quid de exceptione bāni q̄ perimit iuriſdi.ꝛ crimē ex forma ſtatuti.dicit Jac. bal.ꝙ an̄ lit.cōteſt.nō poteſt opponi ꝑ ꝓcuratorē:q2 mixta eſt nō mera declinatoria.habet ergo reus ꝑſonaliter cōparere ad eā opponēduȝ:q2 perimit crimē qualitercūq3 opponat̄ ꝛ idem tȝ Cy.niſi bānuȝ eſſet notoriū per acta q̄ tūc ꝓducūtur:q2 tūc magis ex officio q̄ vi exceptiōis repellit̄ agēs ſm Cy.in.l.reus.C.de accu. Nec eñ debet admitti euidēter calūnioſa accuſatio.ff.de bo.liber.l.qui cum maioꝛ.§.ſi p̄tis vbi de hoc. Jac.bu.dixit ꝓcuratorē admitti:q2 exceptio bāni examinat̄ per ſe an̄ crimen intētatum ꝛ forte iſta exceptio nō dicitur criminalis.ar.no.per Inno.in.c.duduȝ eccleſia.de elec.Sed opinio Cy.eſt verioꝛ tene mēti Bal.ꝛ vide.j.l verbo ſnīa in.xvj.q.l ſi.ibi dum dicit ꝙ iudicis officium ꝛc. ꝛ in.l.q. Iteȝ vide.j.in verbo recōuētio in p̄la qō.ꝛ.ſ.in v̄bo actio.l.iij.q.

Officium iudicis quoddā expedit̄ ꝓprio motu quoddā ad poſtulationē partis.nā ſi reſpicit publicā vtilitatē ſine accuſatione experitur inquirēdo vt.c.qualiter ꝛ qñ.de accuſa. Itē ſi publicā pietatē ꝛ equitatē vt in tutoꝛe dādo vel reuocādo.vt.ff.de ſuſpec. tu.l.iij. Itē ſi publica de cauſa de leg.j.l.ciuitatibus.ꝛ.ff.de vſufruc.leg.l.legatum. Idē ſi teſtamētoꝛum pietate.ff.de peti.here.l. hereditas in ſi.ꝛ.c.nos quidem.de teſta. Idē ſi anime fauoꝛe in vſuris ꝛ male collec.de iureiurā.c.ad noſtram.el.ij. Quod vero rem familiarē alicuius reſpicit ꝛ nō publicam curam petēti tātuȝ impēdi debet ff.de dam.infec.l.iij.§.hoc iudiciuȝ ꝛ ſi lex iudici imponitur expediēdi proceſſuȝ ꝛ nemo petit nō intelligitur iudex in moꝛa vt ibi ſpec.in ti.de offi.iudi. Bal.

Officialis qualiter teneatur in ſindicatu vide per Bar.i.l.j.§.qð nouiſſime.ff.de publicanis.

Oblatio.quid cōtineatur nomine oblationum vide per Inno.in.c.cum inter.de verb.ſig.fo.217.

Oculus officialiuȝ ſepe fallitur ita dicit Inno.in.c.ex parte extra de fide inſtru. fo.107.

Ordinatio ad titulum patrimonij quid operet̄ vide Inno.in.c.ep̄s de prebēdis.fo.136.nu.2.

Ordinatio.Cōſecratio.Electio ꝛ ꝓuiſio nō fiunt in forma iudicij.

Sed cōfirmatio

Sed confirmatio ſic ita no. Inno. in. c. ad diſſoluẽdum. de deſpõ. impube. fo. 179. nu. 4.

Ordinatio caſſata an redeat ad eum qui male ordinauit vide Inno. in. c. ad aures. de excessi. pla. fo. 100.

Ordinatus in ſacerdotẽ pſumit habere alios ordines ſi eſt ordinat⁹ a perito ⁊ diſcreto ita no. Inno. in. c. tue. de cle. peregri.

Obediẽtia in ſpũalibus eſt licita. Sed homagiũ i ſpũalib⁹ nõ ſed in tpalibus ꝯſiſtit ita no. Inno. in. c. idignũ. de reg. iur. fo. 218.

Obediẽtia que habeatur ꝑ cõfeſſione vide ꝑ Inno. in. c. cõſuluit. qui clerici vel vouẽtes. fo. 180.

Opinio que nõ in fauorem ꝓualet veritati que eſt in odium ita not. Inno. in. c. nup. de biga. nu. 1. fo. 45.

Opĩo erronea nõ idncit malã fidẽ dicit Inno. in. c. ſi. de pſcri. fo. 117.

Opinio cõmunis in anima nõ in voce cõſiſtit. tamẽ qd organo vocis exprimitur credere quis putatur ita no. Inno. in. c. venẽs. de ver bo. ſig. fo. 218. nu. 3.

Opponẽs crimẽ an debeat deſignare locuꝫ ⁊ tpꝰ vide Inno. in. c. ad hec de teſti. vide. ĩ. in verbo appellatio in. xxxviij. q.

Opem pſtãs bello iniuſto nullam hꝫ actionem ad impẽdia facta vel dãna habita ita no. Inno. in. c. ſicut. de iureiur. fo. 111. ergo caueãt nobiles ⁊ barones ꝙ aliis dñis hñtibus guerrã pſtẽt adiutoriũ: qꝛ debẽt cõſiderare id iuſtum ſit vel nõ. Et ſi iniuſtuꝫ nunꝗ pro dãnis habitis agere pñt ad emẽdã. ꝙ ppetuo no. Bal.

Obligatio plati nõ eſt ppetua nec afficit ſucceſſorem. Sed obligatio capituli ſic ita no. Inno. in. c. niſi eſſent de pbẽ. fo. 138. ꝙ no. Bal. vide. ĩ. in verbo teſtis in. viij. q. ppe finem.

Obligatur quis ad reſignationem facti non ad reſignationem iuris ita no. Inno. in. c. ꝓpoſuit. de ꝯceſ. pbẽ. fo. 142. nu. 5. poſt. 3. manũ vide. ĩ. in verbo vniuerſitas in. vj. q. in ſi.

Odioſus vide. ĩ. in verbo teſtis in. lxx. q. ⁊. ĩ. in verbo tractus in pe. q. ⁊. ĩ. in verbo reuocatio in. iij. q.

Optio nõ cõpetit excõicato. ſicut nec eligere põt in. c. referẽte. de pbẽ.

Offenſus vide. ĩ. in verbo ſta. in. v. q.

Offenſa grauis q̃ dicaᷓ vide ꝑ Inno. in. c. cũ illoꝝ. de ſen. excõ. fo. 110.

Offenſus ſolus põt opponere excep. offenſe etiam manifeſte ita not. Inno. in. c. ſacro. de ſen. excõ. fo. 211.

Offenſa qñ dicaᷓ facta in pſona vel in rebus vide Bar. in. l. licitatio. §. qd illicite. ff. de publi. ⁊ ꝑ do. Pe. in. c. nup. de ſen. excõi.

Omiſſum ꝑ iudicem in interlocutoria poteſt poſtea ſuppleri. Secus poſtea in diffinitiua ita no. Inno. in. c. auditis. de procu. fo. 66. in nu. 2. vide. ĩ. in verbo ſnia in. xxv. q. circa medium.

Omiſſis mediis ſubſtantialibus nõ poteſt perueniri ad extrema ita no. Inno. in. c. cõtingit. de arbi. fo. 72.

Omiſſio cõſuetudinis loci nõ viciat matrimonium quia cõſuetudo nõ dat eſſe alias nõ eſſet matrimoniũ ita no. Abb. i. c. j. de deſpõ. ſed cõſenſus vt materia ſeu ſubſtãtia. ⁊ verba vt forma ita not. ff. de iuſti. ⁊ iure. l. ius ciuile. ⁊. C. de preſcri. xxx. vel. xl. annorum. l. cũ notiſſimi. in prin. Et no. ꝙ ſine cõſuetudo inſpiciat preludia ma trimonij vt de dandis iocalibus ſine ritum quẽdam vt de pallio tenẽdo ſupra caput idem eſt qꝛ iſta nõ attingunt ſubſtãtialẽ eſſen tiam matrimonij ſm abbatem ibidem. In his autem que poſſunt recipere modum ⁊ formam eſſe a cõſuetudine: obmiſſio modi vel forme vitiat. vt. ff. de ver. obli. l. qui rome. §. flauius hermes. Bal.

Ordinarius inquirit de crimine etiam non facta prius ordinaria in quiſitione de fama: ſecus in delegato. ita not. Innocen. in. c. cum oporteat. de accuſa. fo. 187. nume. 1. domeſticum de plano. ⁊ ſine ci tatione partis debet premittere ordinarius. vt. C. de offi. recto. ꝓ uincie. l. iuſtiſſimos. Bal. Et vide. ĩ. in verbo renunciana in. j. q. ⁊ ĩ. in verbo recõuentio. in. ij. q.

Ordinarius inquirit de crimine ex ſola ſuſpitione. Secus in delega to ita no. Abbas in. c. vt noſtrum vt eccleſia. benefi. Et pſumptio trãſfert onus ꝓbationis ſm eum ibidem interdũ aggrauat onus probãdi. vt. l. nõ eſt veriſimile. ff. qd me. cau. Bal. ⁊ ibi vide. ⁊ vide ĩ. in verbo Citatio in. xxvij. q. ⁊ quis dicatur ordinarius no. Ho ſtiẽ. de offi. ordi. §. j. Et quare dicatur ordinarius not. ipſe ideꝫ in c. ſi. de foro compe.

Ordo ſacer quid ſit vide per Inno. in. c. j. de ſciſmaticis. fo. 193. nu. 3. ⁊ vide. ĩ. in verbo Abbas in. ij. q.

Ordo naturalis eſt vt cognitio exceptionis preiudicialis pcedat co gnitionem cauſe principalis dicit Inno. in. c. prout. extra de dolo ⁊ cõtu. fo. 91. nu. 2.

Ordo naturalis eſt vt primo ſtatuatur terminus actori ad ꝓbãdum ꝗ reo tñ propter lites abbreuiãdas poteſt ſtatui vtriꝗ ſimul ita no. Inno. in. c. prout. de dolo ⁊ cõtuma. fo. eo.

Ordinem procedẽdi ad relationem iura. ponit Inno. in. c. debitores. de iureiur. fo. 109. nu. 2. facit in ar. ff. de iure de. l. profectitia Bal. vide. ĩ. in verbo ſnia in. lxviij. q.

Ordinem in genere an valeat quis profiteri vide per Inno. in. c. por rectum. de regula. ⁊ trãſe. ad religionem. fo. 161. nume. 2. ⁊ vide. ĩ. in verbo cauſa in. vj. q.

Ordines qui ſunt illi q cõferũt cũ execu. q ſine q nec vno modo nec altero. Hic ꝙ ordinẽ cũ executione dãt illi qui hñt ordinẽ ⁊ auto ritatem. Ordinẽ ſine executione dãt illi qui hñt ordinẽ ⁊ autorita teꝫ in habitu ſed nõ in actu ⁊ exercitio ꝓpter irregularitatẽ eoꝝ. Si aũt nõ ſunt irregulares vel alѕ criminoſi nec excõicati publici vtraꝗ cõferũt: depoſiti aũt ab ordine ⁊ adminiſtratione nil cõfe rũt quaſi priuati ita no. Inno. in. c. j. de ſciſmaticis. fo. 193.

Papa quãdo donat aliquid alicui illi qui bus donat ex plenitudine po teſtatis pape ſtatim efficiunᷓ poſſeſſores ita no. In no. in. c. bone. de poſtu. fo. 17. nu. 3. idẽ vᷓ in impera tore ſi dat iuriſditionẽ vel priuilegium vel ſnãam vt valeat ẽt non ſubditis citatis qꝛ ſup iure dñij ſui nõ ſubditorum iudicat. vt. l. ſi. in ſi. ff. de ſer. vrb. predi. qd eſt no. Bal.

Papa cognoſcẽdo vᷓ ad ſe cãm reuocare inter eoſdẽ nõ inter alios ita no. Inno. in. c. cũ oportet. de cõſti. ⁊ vide. ĩ. in verbo caſus l. j. q.

Papa mãdãdo ꝙ aliqs recipiaᷓ in canonicuꝫ vᷓ mãdare ꝙ cõferaᷓ illi canonicatus nã id mãdatũ icludit ea q̃ ſunt facti ita no. Inn. ⁊ Hoſti. in. c. cum te. de reſcrip. vide. ĩ. in verbo citatio in. xliiij. q.

Papa ſi reſcribit pro indigno preſumitur circũuẽtus ita no. Hoſti. in. c. cum adeo. de reſcrip.

Papa verum dicat in bullis mando vel pcipio. eſt dña ⁊ vis in iſtis verbis ſm Hoſti. in. c. capitulũ. de reſcrip. vbi vide qꝛ qñ vtiᷓ ver bo mãdamus tũc tale mã. nõ rumpit ius cõe ſed qñ vtitur verbo precipimus ſic vt no. ff. de offi. preſi. l. ſepe. Bal.

Papa fert ſnias in notorio etiam parte nõ citata ita no. Inno. in. c. quãto. de trãſac.

Papa eſt publica pſona ita no. Inno. in. c. cum pridẽ. de pac. fo. 65.

Papa ẽt põt errare in fide ita no. Inno. in. c. j. de ſumma tri. fo. 2. lꝫ nõ pſumaᷓ vt in. l. ſi. ff. de ſupel. leg. Et iõ nõ dꝫ qs dicere credo id qd credit papa: ſꝫ illd qd credit eccl̃ia: ⁊ ſic dicẽdo nõ errabit. bal.

Papali reſeruationi renũciari nõ poteſt ita no. Inno. in. c. cum ac ceſſiſſent. de cõſti. fo. 3.

Papa poteſt cõmittere cui vult executionem relictoꝝ ad pias cau ſas ita no. Inno. in. c. cum tibi de verb. ſig. fo. 215.

Papa an poſſit precipere iniuſta maxime laicis vide Inno. in. c. in quiſitioni. de ſen. excõ. fo. 211. nu. 3.

Papa qñ recipit aliquos in proprios filios an videaᷓ quaſi adoptã do eos in ſuã merã poteſtatẽ redigere ⁊ eximere ab aliis vide In no. in. c. cum capella. de priuileg. fo. 203. nu. 1. ⁊ vide eo. ti. c. ſi papa lib. vj. Et dic qd nõ qꝛ ſunt verba affectionis ⁊ nõ exemptionis fa cit. ff. de here. inſti. l. nemo qui frater. §. j. Inno. ibidem.

Papa ſi recipit ſcienter aliquem ad oſculum videᷓ euꝫ abſoluere ita no. Inno. in. c. cum olim el. j. de priuileg. fo. 281. nu. 3.

Papa ſi dicit ad audiẽtiã noſtrã puenit ⁊ hoc mõ iquiſitionẽ ꝯmit tit valet lꝫ imperator ſic infamis ita no. Inno. c. cum oporteat de accu. fo. 187. nu. 5. vel excõicatus vt. l. j. C. de preci. impera. offe.

Papa nõ dꝫ ſe intromittere de iuriſdi. impatoris nec ecõtra niſi opẽ ferẽdo ita no. Inno. in. c. ꝑ venerabilẽ q filij ſint legi. fo. 184. nu. 3.

Papa nõ debet ſuſtinere ꝙ ſibi illudaᷓ. Et ideo receptus autorita te pape in canonicum pferendus eſt ⁊ in pbenda: ita no. Inno. in c. inter cetera. de preben. fo. 137. nu. 3.

Papa mãdauit alicui vt eligeret ⁊ ille male elegit. queritur quis de nuo eligere debet vide Inno. in. c. inter dilectos. de exceſ. prelato. fo. 200. nume. 4.

Papa ſolus iudicat de ſuis priuilegiis quomodo hoc dictum intel ligatur vide Inno. in. c. cum veniſſent. de iudi. fo. 75.

Papa nunꝗ aufert parti ſuam exceptionem ita no. Innocẽ. in. c. ex tranſmiſſa extra de foro compe. fo. 76.

Papa ex certa ſcia q̃ colligiᷓ ex tenore reſcripti derogat iuri cõi. Se cus in legato ita no. Inno. in. c. pñti. de reſcrip. fo. 13. in prin.

Papa cõmiſit alicui ordinẽ eccleſie qd põt facere iſte dic ꝙ ſi inter ptes cõmiſit debet facere ius. Si aũt ꝑ moduꝫ gře latiores dꝫ hře habenas ita no. Inno. in. c. ſup eo. de offi. delega. fo. 48. nu. 1.

Papa ſupplet defectus iperatoris ⁊ corrigit vitia ei⁹ ita no. Inno. in. c. j. de offi. or. fo. 58. nu. 2. Et ſic vᷓ ꝙ imperator habeat ſuperio rem in tpalibus ꝙ eſt falſum. Sed intelligiᷓ dictũ Inno. in crimi nibus eccleſiaſticis ⁊ crimẽ eccleſiaſticum eſt ꝙ ſi eccleſia non eſſet apud gẽtiles crimẽ eſſet vt in. c. nos inter alios. de purga. cano.

Papa oĩa põt. debet tñ premittere clauem diſcretionis ante clauem poteſtatis ita no. Inno. in. c. ꝗto. de iureiur. fo. eo.

Papa ſolum diſpenſat cum irregularibus ita no. Innocẽ. in. c. cum eterni. de re iudi. fo. 122.

Papa non reſtituit laicum ad famam ita no. Inno. in. c. cum te. de re iudi. fo. 121. nu. 2. Tamen collegium cardinaliuꝫ poteſt reſtitue re famam clericis vt ibidem Inno. no.

Papa habet in ſe plenitudinem poteſtatis vnde ſi reuocat ad ſe ne gocium omnibus ſilentium eſt indictum ita no. Inno. in. c. vt no ſtrum de appel. fo. 128. Hoc autem facit papa dupliciter vel ver bis vel reb⁹ ipſis ⁊ factis ⁊ incipiẽdo cognoſcere. ar. ff. de legi. l. de

quibus ibidem Inno.

Papa q̄n mādat ſimplr teſtes recipi itelligit ſeruato ordine iudiciorū ita no. Inno.in.c.cū dilectus.de cōfir.vti.vel inu.fo.133.nu.2.

Papa lȝ det formā ꝓcedēdi in pricipali nō remouet qn debeat fieri lit.ↄteſt.ita no. Inno.l.d.c.cū dilectus.de ↄfir.vti.vel inuti.fo.eo.

Patiētia aduerſarij qualiter ꝓbet̄ ⁊ an ex pluribus aduerſarijs ſufficiat vnū pati. Et an canonici dicant̄ poſſidere ius eligēdi vide de omnibus iſtis p Inno.in.c.bone de poſtu.prela.fo.10.nu.1.

Patiētia habet̄ pro titulo ita no. Inno.in.c.cura.de iure pa.

Pactum de non mouendo queſtionem impedit ꝓceſſum qꝛ ex iſo pacto oriuntur due excep.ſ.declinatoria ⁊ peremptoria: ⁊ ita eſt vbicunqȝ peremptoria impedit ꝓceſſum. Abſit tn̄ ꝙ peremptoria impediat. Sed cuius facto oriuntur due except.ſ.declinatoria ⁊ peremptoria declinatoria impedit proceſſum non peremptoria ꝙ eſt no.ita no. Inno.in.c.j.de lit.conteſta.fo.79.nu.1.⁊ vide.ſ.in verbo exceptio in.iiij.q.ibi ſed pactum de non petendo ⁊c. ⁊ vide.j.in verbo renuncians in.x.q.

Paciſci non licet ſuper diminuenda q̄titate decimarum ⁊ pactum ſi factum fuerit non valebit ita no. In.no.in.c.venerabilis.de confirma.vti.vel inuti.fo.133.

Pacta ſimplicia confirmant̄ cum debita modificatione ita no. Inno.in.c.ſignificatum.de preben.fo.137.

Pactum factum ↄ naturā cōtractus nō valet ita no. Abbas in.c.ſi.de ꝓcario vide Bar.in.l.vbi ita donatus.ff.de dona.cauſa mortis.

Pactum ꝙ pignus nō ſoluto debito fiat creditoris ſi plus valet res ⁊ pignus debet̄ nam a cōiter accidētibus ita cōtingit ꝙ plus valet pignus q̄ debitū ita no. Abbas in.c.ſignificaſti.de pigno. Si autē deterius eſt pignus.vȝ pactū ut.ff.de leg.iij.l.que habebat.ff.de here.inſti.l.ſi quis ſolidum. Rā ꝙ non valeat pactum iſtud eſt ſtatutū in odiū creditorū nō in eius fauorē ſimile no.ff.de trāſac.l.cū hi.§.cū.ſed ⁊ tale pactū valere.ff.de ſol.l.calipus ⁊ de pigno.l.ſi fundus.§.ſi. Solutio vt pro iuſto precio habeat valet pactum qd̄ intelligit̄ ſi ſimplr nō facta mētione p̄tij dicat̄ vt.d.l.calipus. ſed vt p debito habeat nō valet pactū qꝛ nō eſt fauēdū feneratoribus.ar.ff.de priui.credi.l.ſi ventri.§.in bonis in ratione litere.

Pactum an valeat ꝙ quis poſſit capere debitorē ſuū doc. ꝙ non in.l.alia.§.elegāter.ff.ſo.ma.p Bar.in repe.l.creditores.C.de pig. Et ibi etiam no.an poſſit quis renunciare beneficio ceſſionis.

Pactum ꝙ nō poſſit probari ſolutio debiti aliter q̄ per inſtrumentum an valeat vide Saly.in auten.iubemus.C.de iudi.oicentem. Aut pactum eſt generale contra omnē ſpeciem ꝓbationis. Puta debitor paciſcitur cum creditore ꝙ ſolutionē non allegabit nec vlla ſpecie probationis illam probabit. Et tunc non valet qꝛ inuitat creditorem ad delictum.argu.l.ſi vnus.§.illud.ff.de pact.⁊ ſic videtur contra publicam vtilitatem ⁊ contra bonos mores. Aut pactum eſt ſpeciale puta ne probet per teſtes:ſed per inſtrumētū tunc credo ꝙ valeat qꝛ non inuitat ad delictum ſed fraudem debitorum repellit.poteſt enim tempore ſolutionis ſibi prouidere ⁊ per inſtrumentum probare pro hoc facit quia tale quid poteſt fieri per legem vt patet in caſibus nota.in.l.pactum.de pactis ergo ⁊ per pactum argu.l.ſi.de fide.Saly.

Palatium epiſcopi non gaudet eccleſiaſtica libertate ita no. Inno.in.c.inter alia de immu.eccleſiarum.fo.175. Contrarium no.xvij.q.iiij.c.id conſtituimus.in glo.ordinaria quam not. ⁊ vide.ſ.in verbo caſtrum.in.j.q.

Pallium archiepi quare debet habere quatuor cruces nigras vide Hoſti.in.c.j.de vſu pallij.vbi plene.

Pars vide omnino.j.in verbo tempus in.xij.q.⁊ vide.ſ.in verbo cōcluſio.in cauſa in.j.q.

Partes quando intendunt prorogare iuriſdi.delegatam illa ſolum prorogatur ſi que eſt ordinaria ita no. Inno.in.c.ſignificantibus de offi.delega.fo.56.numero.5.⁊ vide.ſ.in verbo actor in prima ⁊ ſecunda queſtione.

Partium voluntate receditur a iure cōmuni ita no. Inno.in.c.j.de reſti.ſpol.fo.87.

Pars poteſt aſſerere veritatem licet non viderit ſecus in teſte:quia teſtis teſtificari oȝ de veritate ſenſata organo ſenſus palpata ita no. Inno.in.c.ex literis.de iureiur.fo.111.ꝙ eſt no. Et in pte iſtud dictum de teſte eſt contra Oldra.ahbi.Bal. Et vide etiā Inno.in.c.ſi.de iuramento calūnie.fo.82.⁊.j.in verbo teſtis in.lxxvj.q.⁊.j.in verbo ſnīa in.xxxiij.q.circa medium.

Pars non tenetur ius alterius partis dicere.i.ſui aduerſarij ita no. Inno.in.c.ſi duobus.de appel.fo.122.nume.2.adde.l.nō ex omnibus.§.j.⁊ ꝙ ibi no.ff.de arbi.vbi quis non tenetur dicere nomia teſtium que contra eū faciunt ⁊ dic vt.ff.de ven.iſpi.l.primu per Jaco.de are.Bal.

Pars quomodocūqȝ reputet ſibi ſatiſfactum eſſe in termino nō cōtrahit̄ excōicatio ita no. Inno.in.c.p̄terea.de ap.fo.124.⁊ in.c.p.⁊.g.de offi.deleg.fo.56.ꝙ no.p debitoribus ſi contra eos eſt lata ſnīa excōicationis quā incurrāt ſi certo tpe.nō ſoluāt debitū creditori:qꝛ ſi creditor tpe ſolutionis reputet ſibi q̄uocunqȝ ſatiſfactū ꝙ debitor nō erit excōicatus ⁊ no.bene hec Bal.

Pater nō hñs filios legitimos vult legitimare filios baſtardos p teſtamētum eo ipſo ꝙ vocat eos filios ita no. Inno.in.c.p tuas q ſilij ſint leg.nu.1.fo.183. Hoc verū quo ad ſucceſſionē tm̄ nō quo ad verā ⁊ plenā legitimā.cū ad hoc nō habeat poteſtatē ſm Hoſtiē.ibidē ꝙ tene mēti ⁊ vide in aut.vt liceat matri ⁊ auie poſt princi.coll.viij.nā ius ciuile p̄ſumit mr̄imoniū ſȝ eccleſia nō.ſed vt p̄ſumptio iuris ciuilis locū habeat requireret̄ ꝙ matrimoniū ſit poſſibile de natura.i.ꝙ mater iſtius filij viuat. Itē requirit̄ de iure ꝙ vterqȝ ſit ſolutus. Itē de facto ꝙ de facili habeatur vtriuſqȝ p̄ſentia ⁊ ↄſenſus. Itē ſm bonos mores ꝙ nō ſit nimis incidēs viro.ff.q ⁊ a qbus.l.ſi rogati.§.ſi matrimonij. Et ita dicit Barto.cuius verba ſunt truffe qꝛ iſta ſpecies legitimatiōis nō eſt p mr̄imoniū verum vel p̄ſumptū tunc fieri.ſed retro factum eſſe.vel eſt ſpecies differens ab alijs modis p̄ſertim ſi pater dum teſtatur eſt in puncto mortis vbi etiam de matri.vero ſufficiat.Bal.

Pater ⁊ mater an poſſint offerre filium monaſterio.vide Innoc.in c.ſi quis.de regula.⁊ tranſeuntibus ad religionē.fol.160.nume.2.vide.j.in verbo teſtis in.xxxvij.q.

Pater non dicitur filium poſſidere lȝ ſit in quaſi poſſeſſione patrie poteſta.ſm Bar.in.l.j.§.acquirimus.ff.de acqui.poſſeſ.in ſi. Sed an ex delicto filij teneatur aſſignare ſibi legitimā vide Bar.in.l.ſi cum dotem.§.ſi poſt.ff.ſolu.mat.

Pater q̄n dilapidat bona filij quid ſit agendum vide per Bar.in.l.ſi cōſtante.ff.ſolu.matri.

Patronus laicus ſi non eligit epiſcopus ſuccedit.ſecus ſi eligit indignum ⁊ non eſt tempus lapſum ita not. Inno.in capi.cū vos de offi.ordi.fo.58.

Patronus ſeu is ad quem ſpectat collatio beneficij poteſt vti ea collatiōe ⁊ iure ſuo poſſeſſore nec citato nec aliter priuato ita no. Inno.in.c.de multa.de p̄bendis.fo.163.nu.3.

Patroni nō cōferūt beneficia ſed p̄ſentant:ita no. Inno.in.c. ex frequētibus.de inſti.fo.141.⁊ vide.ſ.in verbo clericus in.xiiij.q.

Pax vide.j.in verbo res in.iij.q.ibi iuſtitiam ⁊ pacem ⁊c. ⁊ vide.ſ.in verbo crimen in.v.q.

Preſens vide oīno.ſ.i v̄bo ↄſuetudo l.viij.q.ibi niſi ſint p̄ſites duo.

Preces cardinalis vel patrocinia an inducāt ſimoniā.vide Inno.in c.tuā.de eta.⁊ quali.fo.42.nu.3.qd̄ no.cōtra officiales q precibus flectuntur.Bal.facit.l.obſeruare.ff.de offi.preſi.Bal.

Preces importune equiparantur metui ita no. Innoc.in.c.petitio.de iureiur.tene hoc bene menti pro renuncia.filiorum qui ꝓpter importunas preces renunciant ſucceſſioni.Bal. Adde ꝙ nimia reuerētia equiparatur metui vel timori glo.eſt ſingu.in.l.j.§.que honorande.ff.quarum rerum actio non datur Bal.⁊ vide.j.i verbo ſupplicatio.in.j.q.

Pena poteſt peti etiam ſi excedat intereſſe niſi ſit loco vſurarum appoſita ita no. Inno.in.c.tuam.de penis.fo.206.⁊ vide.ff.ſi cer.pe.l.rogaſti.§.ſi.Bal.

Pena certa inflicta a iure nō pōt ꝑmutari niſi p illum qui hȝ poteſtatē diſpēſandi ita no. Inno.in.c.licet.de penis.fo.206.nu.1.

Pena inſerta veteri cōſti.que poteſt implicite ſub ea includi retrotrahitur ita no. Inno.in.c.cum tu.de vſu.fo.197.

Pena que nō imponitur primordialiter ſed ratione cōtumacie non facit clericum agētem irregularem quia nō videtur ad hoc actuȝ ſed ēt venit officio iudi.ita no. Inno.in.c.poſtu.de homi.fo.196.ar.ff.de peti.here.l.item veniūt.§.cum produximus.⁊ de in litem iurā.l.j. Inno.vide.ſ.in verbo appel.in.xiij.q.

Pena ordinaria nō imponitur ex inquiſitione ſm cano.ſed ſm leges ſic ſicut ex cauſa ita no. Inno.in.c.cum.p.de purga.cano. fo.205.ꝙ eſt verum ſi proceditur cum plena cauſe cognitione ſecus ſi incidenter ⁊ ſūmarim:qꝛ tunc extraordinarie etiam ſm leges vt no.C.de teſti.l.nullum.⁊.ff.de infa.l.ictus fuſtium.idem q̄n̄doqȝ eſt qꝛ iudex nō hȝ tm̄ imperium vt.l.ij.C.de ſpon.⁊.l.ſi.ff.de offi.p̄fec.vigilū.⁊.l.ſi qd.ff.de offi.ꝓcōſul.Bal.

Pene ſecundarum nuptiarum ſunt abolite per dictum apoſtoli qd̄ mortuo viro ſtatim nubat in domino ⁊c.niſi ille pene que ſunt in fauorem liberorū qꝛ ille adhuc ſtant ita no. Inno.in c.ſi.de ſecū.nup.fo.185. Aliud eſt enim viduitatem indicere. Aliud proſpicere proli.ff.de cōdi.⁊ demō.l.ſed ſi huius.§.ſi.Bal. idem ꝫ abbas ibidē.itē nō eſt ſublata pena ꝙ priuet̄ tutela vt.C.q̄n mu.tu.offi.fun.poteſt.aut.ſacramēta.Bal.

Pena vbi nō reperit̄ certa dȝ apponi talis q̄ magis timeat̄ ita not. Inno.in.c.de cauſis.de offi.deleg.fo.48.nu.7. Et iudex pōt eligere minorē ſm eū vide.gl.dicit ꝙ eligit reus.ff.de mi.l.ꝙ ſi minor.§.ſi ſeruus. Tu dic vt no.C.de ſer.fugi.l.iij.⁊.l.quicūqȝ.Bald.

Pena indicta ↄſtitutioni affir matiue nō exigit monitionē ſecꝰ ſi negatiue niſi habeat diē ita no. Inno.l.c.extirpāde de p̄ben.fo.140.

De penis ciuilibus ⁊ canonicis ⁊ quid ſit ſimilitudo adinuicem vide plene per Inno.in capi.qualiter el.ij.de accuſa.fo.189.nume.6.

⁊ibi etiam

⁊ ibi etiã dicit ꝙ in penis ꝓceditur de ſimilibus ad ſimilia. Bal.

Perſona electa cõnumerat̃ inter eligentes ita no. Inno. l. c. cũ in iure de elec. fol. 27. nu. 1. ꝙ tene mẽti q2 hoc intelligit̃ qñ ꝓceditur p viam cõpromiſſi ⁊ nõ p viam ſcrutinij vt no. Bar. in. c. Cumana de elec. ⁊ eſt rõ: q2 in ſcrutinio quilibet vtitur ſua voce tantũ ſed in cõpromiſſo nõ tñ ſua voce ſed cõpromittẽtiũ fungit̃ poteſtate. Ita tz Hoſt. ⁊ Jo. an. in. d. c. cumana. Rõ aũt quare pſona electa nõ cõputet̃ inter eligẽtes nec augeat numerũ eligẽtiũ no. p Bar. in. c. p veſtras. de iure patro. q2 a ſe non dz nec põt quis oriri ⁊ q2 dñia dz eſſe inter eligẽtes ⁊ electũ. ⁊ no. hec Bal. Et vide. ſ. i vbo Cõiuncta pſona p totum. ⁊. ſ. in verbo cõmiſſio in. ñ. q.

Perſona ſi põt ſubmitti multo fortius locus ita no. Innocẽ. in. c. ex tuarum. de autoritate ⁊ vſu pallij. fo. 36.

Perſone miſerabiles que ſunt vide Inno. in. c. ſignificãtibꝰ. de offi. deleg. fo. 56. nu. 2.

Perſona principalis ſi cõfitet̃ ⁊ negat ſtat̃ ꝯfeſſioni ſecus in pluribꝰ ꝓcuratoribus eiuſdẽ nõ inſolidũ cõſti. q2 ꝯcorditer debẽt cõfiteri aut negare ita no. Inno. in. c. in noſtra. de ꝓcu. fo. 65. nu. 3.

Percutiens vbi quis ꝑcuſſit ⁊ timetur de ꝑcuſſione euidẽter poteſt impune ꝑcuti ita no. Innocẽ. in. c. ſi vere. de ſen. exco. fo. 210. vide ſ. in verbo caſus in. ñ. q.

Pactũ vide ſ. in verbo monachus in. ñ. q. vide. j. in verbo pnia in pe. q. ⁊. ſ. i vbo Cõiurationes in. j. q. ⁊. ſ. in ver. applo. in. xxxv. q.

Peccatũ remittit̃ p pniam quo ad deum nõ quo ad iudicez fori gñ debeat puniri ita no. Inno. in. c. de his. de accuſa. fo. 185.

Permutatio hz locum in fiſcalibus penis nõ in penis creditorũ niſi eis cõſentientibus ita no. Inno. in. c. odoardus. de ſolu. fol. 152.

Permutare eccleſie licitum eſt ⁊ poteſt peti ita no. Abbas in. c. que ſitum. de rerum ꝑmutatione.

Periurium an cape nõ cogitur quis ſubire in facto alieno ita no. Inno. in. c. cum dilectus. de purga. cano. fo. 205. nu. 2.

Periurus eſt infamis dicit Abbas in. c. querelam. de iureiu. De iure ciuili dic vt no. ff. de infa. l. lucius. in glo. ordinaria. Bal. Et vide. ſ. in verbo crimen. in. x. q. circa ſi. vbi habes ꝙ periurus repellitur oĩno a teſtimonio Inno. in. c. coradus. de ſolu.

Preſcriptio nõ interrũpitur p exceptionem ita no. Inno. in. c. ſi. de ordi. cog. fo. 84. nu. 10. Fallit in excep. nõ nume. pe. vt in aut. hanc querelam. C. de nõ nume. pecu.

Preſcriptio nõ ꝓcedit in cauſis ſpiritualibus nec ipſa preſcriptio dr titulus legitimus ita no. Inno. in. c. cõtingit. de dolo ⁊ contu. fo. 93. nu. 1. ⁊ vide. j. in verbo titulus in. ñ. q.

Preſcriptio eſt reſtringenda q2 odioſa ita no. Inno. in. c. ex trãſmiſſa. de pſcri. fo. 115. nu. 2. Et vide. ff. de dona. in. l. arbitrio. §. pe. bal. vide. j. in verbo ſoluere in. ñ. q.

Preſcriptio. c. annorum requiritur qñ ius priuatum iuri publico eccleſie romane eſt cõiunctum ita no. Inno. in. c. ad audientiam. de preſcri. fo. 115. nu. 2. ⁊ vide. j. in verbo res in. ñ. q.

Preſcriptio nõ valet niſi in capitulis ꝓbatis ita not. Inno. in. c. ad audientiam. de preſcri. fo. eo. ⁊ vide. ff. de iti. actuq3 priua. l. j. §. viuianus. Bal. ⁊ vide. ſ. in verbo abbas in. xiiij. q.

Preſcriptio non currit in his que pſumuntur ex timore preſtita ita no. Inno. in. c. ſi diligenti. de preſcri. fo. 116. nu. 5. quod not. vide. ſ. in verbo Abbas in. xxiij. q.

Preſcribi poteſt etiam contra viſitationem priuatam ita no. Inno. in. c. cum ex. de preſcri.

Preſcriptionũ quedam ſunt mere odioſe que currũt ſolo odio. xxx. ⁊ xl. anno. in laicis. Et he p citationẽ iterrũpunt̃ vt. l. ſicut. C. de preſcri. xxx. vel. xl. an. Niſi citatio ſuũ effectũ ſecum nõ poſſit trahere vt quia circũdat̃ ꝓpter ꝯtumaciã actoruz. tunc enim imperfecta eſt citatio q2 nõ ꝯſtat ex ſuis partibus. Sed efficitur in cã caduci ⁊ in exordio anteꝙ ſit in facto eſſe alr̃ cauſe ſubducit̃. vt no. l. d. l. ſicut. p Guil. de cu. Oĩs enĩ actus ad hoc vt ꝓducat effectũ iterruptionis in ſeipſo pfectus ⁊ validus dz eſſe vt no. C. de lit. ꝯte. aut. offerat̃ ⁊ no. l. l. ſi pt̃. C. ne de ſta. defun. Et p has pſcriptiones nõ tollit̃ obligatio naturalis vt no. ff. de neg. geſt. l. at q natura ⁊ de ſi deiuſ. l. ſi qs poſtꝙ rẽ ra. ha. l. ſi. Et p hoc ꝓbat̃ q2 is natura dz q de iuregẽtiũ dz vt. ff. de re. iur. l. cum amplius. §. is natura dz. Sed de iuregẽ. nõ ſunt pſcri. cognitionales q2 iuſgẽ. eſt vniforme pſcri. vero ſunt diffomes. Et iõ tales pſcrip. q ſunt ꝯ bonã fidẽ debitaz iure nature ius canonicum non fouet imo reſcindit eas ſi ad hoc agat̃. Sunt enim ꝯ naturalẽ iuſticiã: ſz ſint ꝯ iuſticiaz poſitiuã vt no. ff. de poſtu. l. j. §. pueritiã. cõſiſtũt enim in iure bono ꝓpter lites dirimẽdas ſz nõ equo vt no. ff. de iuſti. ⁊ iure. l. j. §. j. Nec enim q diu patit̃ cõſentire, vr̃ vt no. ff. de dolo. l. j. §. ſi qs cum q2 iſta eſt nuda patiẽtia nõ adiũcta alicui rei ſignificãti ꝯſenſum. Secus in pſcriptione quadã q venit ad corroborationẽ ꝯſenſus ⁊ ꝯfirmationem cõtractus q2 illa eſt ꝯficta cõſenſui. vt. l. ſi. C. de his q a nõ dño. Quedaz ſunt pſcriptiones mixte ⁊ fauore poſſeſſoris ⁊ odio negligẽtie actoris eſt enim negligẽtia legibus odioſa ⁊ deteſtabilis. l. nõ enim. ff. ex q. cau. maio. Et p has ſm mar. querit̃ dñiũ ita vt ipſe ſolus ſit dñs ⁊ alter oĩno deſierit q quõdã fuit dñs. Unde tertio poſſidẽte ante dño nõ poſſet agere quaſi abſorptũ ſit vetus dñium iure pſcriptionis ſm mar. Sed Gui. ⁊ Joã. tenẽt qð vtile dñium querat̃ ⁊ directũ non abſorbeat̃. ar. rerum incorporalium nam in ipſis per pſcrip. ius vtile querit̃ vt. ff. de aqua plu. arcẽ. l. j. in ſi. Sed poſſet videri ꝙ in illis nõ requiritur titulus: ⁊ ideo preſcriptio ſit nimis efficax: q2 minus iuſtificari poteſt. ff. ſi ſerui. vendicet̃. l. ſi quis diuturno. Et ꝙ generalis citatio vel alia interruptio generaliter operet̃ in oĩbus q ſunt apta includi ſub genere ⁊ in cõnexis eiſdẽ. C. de annali excep. l. ſi. quam legem ego intelligo in omni gñe preſcriptionis. Recte tamen dicit ſe dñm qui pſcri. ſuffultus eſt: q2 lz appel. dñij de ſtricta ſignificatione referat̃ ad directum vt. ff. ſi ager vecti. vel emphi. pe. l. j. §. qui iperpetuũ. tamẽ de larga ſignificatione etiam interdũ refertur ad vtile imo etiã interdum ad publicianam in his q veniunt principaliter ꝓpter aliud vt. ff. de rei vẽdi. l. marcellus. i. trãſeũt cũ vniuerſitate. illud eñi nõ eſſet verum in ſingularibus petitionibus. ff. de euic. l. minor. §. ſi ſeruus ⁊ facit qð no. per Dy. ff. de excep. rei iudi. in. l. ſi mater. §. eãdem ⁊ in. l. ⁊ an eadem. §. actiones. in ver. qualiſcũq3. itẽ pſcriptiones mixte vel medie interrũpunt̃ modo. ſ. per lit. cõteſt. verã vt. C. de rei vendi. l. more lit. ⁊ per quaſi cõteſta. vt. l. ñ. C. vbi in rẽ actio. p morã cõteſtãde lit. ff. ſi quis cau. l. ſi eum in ſi. Quedam ſunt preſcriptiones introducte mero fauore. vt vſucapio triẽnis i ſtis predictis tribus modis interrumpitur quo ad effectum nõ ipſo iure ⁊ ideo qui vſucepit alienare põt ius quod habet. ff. de rei vẽdi. l. ſi poſt. nec vitio litigioſi ꝓcluditur ſibi ius in eo ꝙ lit. motio non poteſt impedire: ⁊ ſic conuerſio quedam directi in vtile dñium ⁊ tamẽ ex eadez inſtãtia infertur ſentẽtia q2 ſubrogatur vtile dñiũ loco directi ⁊ ſic fingitur idem dñium numero. ar. ff. de do. iter vi. ⁊ vxo. l. dona. §. ſponſus. Quedam ſunt pſcrip. ſua natura currentes vt redhibitoria ⁊ quanto minoris ⁊ iniuriaruz. Et tũc dic vt l. ſi. ff. de eo per quem fac. ⁊. l. ſi eum. §. qui iniuriarum. ff. ſi qs cau. ſcz ꝙ iterrũpitur per lit. cõteſt. vel per moram lit. cõteſt. ita tangit Inno. in. c. ex trãſmiſſa. de preſcrip. ſed nõ ita late nec clare. ⁊ tene mẽti Bal. Et ſcias etiam ꝙ qñq3 plus operatur tempus ꝙ pactũ quãdoq3 minus. ff. ad trebel. l. facta. §. ſi quis. ff. quemadmodum ſeruitus amit. l. ſatis. §. ſi ego. interdum ſunt paria vt no. ff. de nego. geſt. l. ſi ego. ⁊ tene menti iſta omnia. Bal.

Preſcribi nõ põt liberatio a ꝓcuratore ſtante viſitatione q2 eſt annexa viſitationi ita no. Inno. in. c. cum ex offi. de preſcri. fo. 115. nu. 2.

Preſcriptio nõ extẽditur ad aliam rem ita no. Inno. in. c. tua. de decimis. fo. 160.

Preſcriptio non currit inobedientia ita not. Abbas in. c. cum nõ liceat de pſcrip. Ergo ciuitates imperij non poſſunt preſcribere ꝙ nõ obediãt imperio: ⁊ terre eccleſie quin obediãt eccleſie. Preſcriptiones eniz cõtra ius diuinũ qð dictat ꝙ oĩs aia principi ſit ſubiecta nõ ꝓcedũt: q2 nulla preſcriptio põt tollere legẽ ſuperiorum nec diuidere imperiũ nec eccleſiam: que ſunt idiuiſibilia ⁊ perpetua: alr̃ ſequeret̃ ꝙ ſicut vna ciuitas preſcriberet ſe in libertate ſic ⁊ totus mũdus ⁊ annihilaret̃ imperiũ: qð nec ipſe iperator poteſt permittere vt no. quõ opor. epõs in prin. col. j. Alij dicunt ꝙ cum eccleſia nõ habeat iuriſdi. in tẽporalibus ex diuina inſtitutione ſz ex donatione imperatoruz ꝙ poteſt pſcribi cõtra eccleſiã. facit ꝙ no. in. c. bñ. de poſtu. ꝓla. Sed ego dico ꝙ ciuitates poſſunt preſcribere merũ imperiũ ⁊ cõmoda iuriſdictionis. nõ tamen libertatem abſolute. Licet glo. dicat aliud in venetis inſti. de nup. ⁊. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. annorũ. l. cõperit. ⁊ no. in auten. de defenſo. ciuita. §. nulla. in ſi. glo. magne. col. iij. Unde iſtud imperium preſcriptum eſt ſubalternum ⁊ ſubditum principi. q2 ſic deus inſtituit, ſic ius ciuile ⁊ canonicum ſcriptum. Preſcriptiones enim nõ inuenit ius gentiũ ſed ciuile: ⁊ ideo per ius ciuile poteſt omnibus preſcriptionibus derogari: ⁊ ius ciuile viuum eſt imperator ⁊ accidit ꝙ ſicut vegeticulus nõ poteſt cõtinere liquorem vltra ſuaz capacitatem ſic nec ciuitas que eſt circũſcripta nõ poteſt eſſe capax imperij nõ circũſcripti: fieret autem ſic ſi libera foret. Sed contra hoc eſt. q2 quedam ciuitates ſunt libere rõne federum. ff. de capti. l. non dubito. Solutio ibi loquitur de his que nunꝙ imperio romano fuerunt ſubiecte: vel ſunt libere actu ſed habitu ſunt ſubiecte: ⁊ ita forte viuit mundus. Et iſtud negotium eſt altiſſimum ⁊ maioris egens inquiſitionis. Bal. vide. ſ. in verbo animus in prima. q. Et. ſ. in verbo appellatio. in. xxiiij. q.

Preſcriptione interrupta per interruptionẽ poſſeſſionis nõ iterrũpit̃ effectus pcedẽtis tituli. Et ideo ſi poſtea iterato icipit bona ſide poſſidere pſcribit ex titulo pcedẽti glo. eſt ſingu. ſm Bar. in. l. ſi is qui p emptore. §. ſi quis bona. ff. de vſucap. ⁊ no. aliã glo. in. l. celſus eo. ti. in glo. magna. in verſ. ⁊ idem erit ⁊c. ꝙ in quibuſdam caſibus quo ad dñium traditio eſt neceſſaria. debet illa probari ad hoc vt procedat vſucapio vel preſcriptio. Sed in caſibus in quibus queritur ſine traditione debet apprehenſio probari alr̃ non vſucapitur nec eſt alibi glo. illa. Bar.

Perſecutio in iure appellatur res eccleſiaſtica ita no. Innoc.in.c.puenit.de teſtib.cog.fo.105.ꝙ no. Bal.

Prebēde vbi ſunt diſtincte ibi ex mora capituli nõ deuoluit electio canonicoꝝ ad epm ita no. Inno.in.c.cum eccleſia.de elec.fo.26.nu.2.vide.ſ.in verbo epus in.vij.q.in verbo ſuſpenſus in.ij.q.

Prebenda poteſt habere iura ſua ſicut quelibet domus eccleſiaſtica ⁊ ideo nomine p̄bēde agi põt ſicut noīe hoſpitalis ita not. Inno. in.c.ex literis.de ꝓba.fo.96.nu.2.

Prebendas plures an quis poſſit habere vide p Inno.in.c.cū iam dudum.de p̄ben.fo.137.nu.2.

Prebenda eſt annexa canonicatui:⁊ quo iure p̄bende petãtur vide p Inno.in capi.dilectus el.ij.de preben. Adde.ſ.in verbo canonicus in.iiij.q.

Preceptores nõ poſſunt remoueri. Et an teneatur locus ex dolo vel culpa eorum vide Inno.in capitulo cum deputati.extra de iudiciis.fo.76.nu.3.

Penitentia habet locum in peccato forme non in peccato materie ita no. Inno.in.c.q2 ꝓpter.de elec.fo.30.nu.8. Sed Hoſtien. ibi tenet contrarium.⁊ Jo.calde.tꝫ cum Inno.

Penitētia qualis dꝫ eſſe in corde ⁊ quãta dꝫ eſſe in ſatiſfactiõe: ⁊ an ſit arbitraria vide Inno.in.c.ois.de penitē.⁊ remiſ.fo.207.nu.3.

Petitio dummodo ſit tolerabilis dꝫ admitti ita no. Inno.in.c.examinata de iudi.fo.76.nu.2.

Petitio ſicut dꝫ eſſe legitima.ita ⁊ reſponſio ita not. Inno.in.c.j.de lit.cõteſta.fo.79.vide.ſ.in verbo litis conteſt.in.ij.q.j.ibi vel petitio ⁊c. Et vide.ſ.in verbo abſolutio in.vij.q.

Peto cenſum.⁊ ſi non ſoluas peto te ꝓnunciari cecidiſſe a iure tuo. iſta petitio ꝓcedit ſecundum Inno.in.c.litere.de dilatio. fol.82. vide.ſ.in verbo actio in.v.q.

In petitis coram diuerſis iudicibus põt petens petere ſe remitti ad eundē iudicem primo aditum ſup eodem facto vel contiguo. nec tñ ꝓceſſus eſt nullus ita no. Inno.in.c.cum. M.de conſti.qꝺ no. Bal.vide.j.in verbo reſtitu.in integrum.in.vj.q.

Petitio ſuppletur p ſniam. Et econtra ſnia p petitionē ita no. Hoſtiē.in.c.querelam.extra de elec.

Petens ſe reſtitui ad ſniam vel ad ꝓbandum non p plenam reſtitutionē ſed ſemiplenam ⁊ p̄paratoriam ſic vt.ff.ad exhibē.l.theſaurus. Et ideo non eſt opus ordine iudiciario nec ꝓbať neceſſariis ſed p̄ſumptiuis ita no. Inno.in.c.ij.de in integ.reſti.fo.68.

Petere incolorate quid ſit in ca.ex literis.de in integ.reſtitu. Et dic ꝙ eſt non aſſignare cauſam in libello.vel iudici interroganti. qꝺ eſt bene no. Bal.

Petens aliquid puta electionem confirmari videtur petere confirmari omni iure quo melius ⁊ efficacius valere poteſt ita no. Inno.in.c.cum eccleſia de cauſa poſſeſ.⁊ ꝓprie.fol.85.nu.7. Et vide ſ.in verbo actor.in.xiiij.q.

Petens aliquod ius in eccleſia dꝫ dicere qꝺ ius petit ⁊ ex qua cauſa ſeu titulo petat ita no. Inno.in.c.ad audientiam.de p̄ſcri.fol. 118.vide.ſ.in verbo alienatio.in pe.q.

Petitio ſubiectionis eſt generalis:⁊ ꝓcedit ſine ſpecificatione capitulorum ita no. Inno.in.c.cum inter.de re iudi.fo.117.nu.1.⁊ ibi vide ꝙ libellus ſubiectionis formatur contra clericos rebellãtes.

Petere amoueri inſtitutum quis poſſit vide p Inno.in.c.q2 diuerſitatem.de conceſ.p̄ben.fo.143.nu.1.

Peto eccleſie canonicam mihi debitam de his que titius reliquit tali eccleſie in teſtamento. Dicit Inno.ꝙ ꝓcedit libellus ſi eccleſia non poteſt ſpecifice exprimere quid ⁊ quantum.ff.ſi pars heredi. peta.l.pe.in ſi.ff.de rei vēdi.l.que de tota.⁊ intereſſe ita no. Inno. in.c.ij.de ſepul.

Petitio vbi eſt generalis tunc ſnia põt ferri generalis ita not. Abb. in.c.licet cauſam extra de proba.

Preſumptio p̄ſumitur pro ſnia excõicationis lꝫ non tranſeat in rem iudicatam. Secus in aliis ſententiis ita not. Inno.in.c. bone.de elec.fo.22.nu.8.⁊ vide.j.in verbo teſtis in.lxix.q.

Preſumitur quis idoneus ad ſimplicia beneficia niſi contrarium ꝓbetur ita no. Abbas in.c.dudum.de proba.

An preſumatur pro ꝓceſſu vel pro ſententia vide p Inno.in.c. quoniam contra falſam.de ꝓba.fo.98.nu.8.⁊ p eundē in.c.dudū.de preſumptio.fo.109.nu.2.

Preſumitur pro ſententia ⁊ pro actis:ſi conſtat de actis ſecus ſi non conſtet niſi poſt tempus exercende appellationis quia tũc omnia preſumuntur ſolēniter acta ita no. Inno.in capitu.in preſentia. de renunciatione.fo.37. Citatio tamen non preſumitur vt nota. Guil.de cu.in.l.pe.ff.de in ius vo. Bald.vide.j.in verbo ſentētia in.j.queſtione.

Preſumitur pro ſententia iudicis ordinarij. Sed pro ſententia iudicis delegati nõ preſumitur niſi appareat de iuriſdi.ita no. Inno. in ca.cum iure.de officio delegati.fo.54.in nume.4.vide.j.in verbo ſententia in.xlj.q.

Preſumitur pro ſententia quoad equitatē ſui.non quo ad acta iudicij niſi ſit lata inter p̄ſentes ⁊ nõ cõtradicētes ita not. Inno.in c.cum in iure peritus.ff.de offi.deleg.fo.eo.facit.C.de rela.l.j.⁊ vide.ff.de fideiuſ.tuto.l.cum oſtendimus.§.ſi.⁊ p Bar.in.l.ſi.ff.qñ appel.ſit. Bal.⁊ p Inno.in.c.qm cõtra falſam.de ꝓba.fo.97.

Preſumitur ſubtraxiſſe qui ſaccum diſſigillat:⁊ contra eū iuratur tamē index taxat ita no. Inno.l.c.ſup eo. ꝙ met.cau. fo.68.nu.2. vide.ſ.in verbo litera in.xv.q.

Preſumitur minus ꝓ ſuſceptione habitus ꝙ pro voce expreſſa ita no. Inno.in.c.ij.qꝺ me.cau.fo.67.nu.3.vide.j.in verbo ſententia in.xliij.q.⁊.j.in verbo tantum in.j.q.

Preſumptio contra petentem facit ꝙ petitio reſti.in integ. non retardat petitionem executionis ita not. Inno.in.c.ſuſcitata. de in integ.reſti.fo.71. Hoc eſt verum in vehementi p̄ſumptione iuris ſicut eſt ꝓ ſententia principis ⁊ prefecti pretorio vt.ff.de offi.p̄fec. p̄to.l.j. Secus in nuda p̄ſumptione hominis:quia ꝓpter eam nõ receditur a iure cõmuni:vt.l.abſentem.ff.de penis. ſed argumen. contra.de ordi.cogni.l.ſi.⁊.C.de falſis.l.ſatis Bal.vide.ſ. in verbo Abbas in.xv.q.

Preſumitur habere iuſtiorem cauſam ille qui p̄tendit antiquiorem poſſeſ.ita no. Inno.in.c.paſtoralis.de cã poſſeſ.⁊ ꝓprie.fo.86.nume.6.facit.ff.de actio.emp.l.ſi ea res. Et hoc qñ patet de ꝓprietate poſſeſſionis ꝙ no. Bal.

Preſumptio iuris ⁊ de iure quãdo dicatur.vide Inno.in.c.quia veriſimile.de p̄ſum.fo.108.nu.2. Et p̄ſumptio opať multa ⁊ varia vt ibidē Inno.vide de ſpõſa.c.is qꝺ in glo. Bal.

Preſumitur quis velle defendere ſuum factum ita no. Inno.in.c.diuerſis.de cler.cõiuga.fo.135.nu.3.

Preſumitur de poſſeſ.de eodem facto numero qui concordat in loco tempore ⁊ aliis circunſtantiis ita no. Inno.in.c. qualiter ⁊ l.ij. de accu.fo.188.nu.3.

Preſumiť ſemp ꝫ cõiurãtes niſi ꝯiuratio ſit ſpãlis cõtra diffamatõ ita no. Inno.in.c.i.de ſciſmaticis.fo.194.nu.4.

Preſumitur pro aſſertione iudicis cui partium conſenſus accedit.⁊ eſt ratio quia partes poſſunt ſibi p̄iudicare p ſuam confeſſionem ita not. Inno.in.c.cum.h.de eo qui fur.ordi.fo.199. ad hoc.C.de fide inſtru.⁊ iur.ha.fiſca.l.j.lib.x.⁊ in.l.optimam.C. de contrahē. ⁊ cõmit.ſtipu. Secus ſi partes non conſentiunt: quia nõ creditur iudici:vt no.in aut.ſi aliquis in aliquo documento.C. de edeu.p Cy. Bar.⁊ me. Bal.

Preſumitur excõmunicatus qui ſemel fuit excõmunicatus vt in.c. ſicut.de ſen.excom. Tamen ſi quis eſt excõmunicatus ſub conditione dꝫ ꝓbari conditio.ita no. Inno.in.c.ꝓpoſuit.de clerico excõmunicato miniſtrante.fo.198.

Preſumitur poſſidere omnis qui detinet niſi contrarium probetur ita no. Inno.in.c.cum olim.de priuilegiis el.ij.ſo.203.nu.7.vide vij.q.4.c.p Archi.

Petrus accepit a xp̄o exercitium poteſtatis p traditionem clauiū. iſte claues non erant militares ſed ſpirituales ita no. Compo.in c.tranſacto.de conſtitutionibus.

Preter naturam iſtud dictū ponit Inno.in.c.dudum.de ele.fo.32. ibidem enim dicit ꝙ iſta dictio non includitur in diſpenſa.ſed remanet vitium obreptionis.

Preceptum iudiciale requirit cauſe cognitionem ⁊ probatam. Secus in extraiudicialibus preceptis ita no. Inno.in.c.ad aures.de tempo.ordi.fo.40.nu.1.⁊ in.c.ij.de in integ.reſti.fo.68.⁊ vide qꝺ no. Ber.in.d.c.ad aures ⁊ ꝙ no.ff.de appel.l.ſi creditor.§.iuſſus. ⁊.l.non poteſt videri dolo carere.de reg.iur.⁊ vide.j.in verbo ſententia in.j.q.

Preceptum non ligat quando eſt dubium de fundamento iuriſdictionis ibi no. Inno.in.c.cum in iure.de offi.deleg.fo.54.nu.1.⁊ vide.ſ.in verbo citatio.xxxviij.q.

Prelatus ea que acquiſiuit poſt prelaturam preſumitur de bonis eccleſie acquiſiuiſſe ita not. Abbas in.c.j.de teſta.⁊ als in aut. de ſanctiſſimis epiſcopis.§.interdicimus col.ix.idem dicit gl.in officiali publico vt no.C.de iure fiſ.l.facultas lib.x. Secus in tutore ⁊ curatore:q2 preſumitur induſtria ⁊ non fraude queſitum:vt.C.arbi.tutele.l.ſi defunctus. Sed vxor de bonis viri vel ſuis operibus honeſtis preſumitur acquiſiuiſſe:⁊ totum acquirit viro in cuius ſeruitium eſſe debet vt.l.ſicut.ff.de ope.lib.idē in concubina: q2 niſi in honore parum ab vxore diſtat vt.l.item legato.§.parui ff.de leg.iij.nec debet eſſe melioris cõditionis cõcubina ꝙ vxor vt l.ſi cõcubina.ff.rerum amo.⁊.ff.de ver.obli.l.mafurius. Bal.vide ſ.in verbo beneficium in.iij.⁊.vj.q.vbi de hoc.

Prelatus qui eſt notarius poteſt ſibi deſcribere legatum factū eccleſie ita no. Inno.in.c.cum inter vos.de re iudi.fo.117.quod bñ probat tex.ſm eum. Nec ob.l.j.C.de his qui ſibi aſcrib.in te.q2 loquiť de illis qui in propria cauſa ſe aſcribunt ſm eum ꝙ no. Bal.

Prelatus ſi contrahit nomine ſue perſone ſucceſſor in ſuo beneficio non tenetur. Si autem contrahit nomine officij.tũc ſucceſſor i dicto beneficio tenetur. Hoc verũ in rectore vel prelato ſecus in prebendario

bēdario qꝛ nō obligat ſucceſſorē: qꝛ loco vſufructuarij cēſeſ vſus ꝑbēdarius nō loco ꝓcuratoris eccl'ie. ſꝫ ꝑlat⁹ ⁊ rector vtroq; noīe cēſeſ ita no. inn. in c. q̄relā ne ꝑlati vi. ſu. 10. ſo. 192. ar. ff. loca. l. ſi qs domū. Eſt ergo vīa q̄s ꝯbit ⁊ quo noīe. Et vbi oīri teneri ſucceſſorē eſt verū ſi ꝯctus eſt legitim⁹ nō in ꝑiudiciū eccl'ie. alr̄ nō vꝫ qꝛ nō in vtilitatē eccl'ie ſꝫ pſone redundante vbi nō teneſ ſucceſſor: qꝛ obligatio nō eſt in rē: ſꝫ in pſonā ſcripta tene menti. Bal.

Prelati ſꝫ ſint de inferiorib⁹ pnt diſpēſare cū illiteratis ita no. inn. in c. j. de ſum. tri. ſo. 2. Tn̄ ille q allegat diſpēſatio. oꝫ cā ꝓbare vt ibidē hoſt. vide oīno. ſ. in ꝟbo ſilētiū in. ij. q. ⁊. ſ. i ꝟbo ꝓcu. in. tiū. q. ⁊. ſ. in ꝟbo renūciās in. j. q. ⁊ vide. ſ. in ꝟbo ꝯuentus. in. j. q.

Prelato nominato videtur eccleſia nominata ita no. Hoſtiē. in c. edoceri extra de reſcrip.

Prelatus admittiſ ꝓ ꝯuētu cū cautione de rato ſi bona ſunt diuiſa ita no. Hoſti. in d. c. edoceri. ⁊ ibi per gl. facit. ff. de mino. l. pater. Bal. vide. ſ. in verbo dignitas. j. q.

Prelatus agere pōt pro obedientia ſua ſm Inn. in d. c. edoceri de reſcrip. ſo. 9. nu. 4.

Prelatura inferior ab epiſcopatu vel ſacerdotiū. non liberat a pr̄ia poteſtate ita no. Inn. in c. indecorum de eta. ⁊ quali. ſo. 41. nu. 1. vide. ſ. in verbo natus in. j. q.

Prelatus vbicū facit aliq̄d ſciēte q eſt ꝯ ius ius cōe ſi factū eſt tale q diſpēſare poſſit ſup eo. tūc id factū hꝫ ꝓ diſpēſatione q eſt no. ita no. Inn. in c. diuerſis de cle. ꝯiug. ſo. 135. nu. 1. ꝓbaſ ēt p. l. q̄dā ꝯſulebat. ff. de re iudi. q tene mēti ꝓ reformationib⁹ factis p cōſiliarios ꝯ formā ſtatuti: qꝛ ſi habēt ptātē ſuſpēdēdi ſtatutū videtur tacite ſuſpēſa ⁊ in eis diſpenſatū. Bal. Ad hoc vide ēt q no. inn. in c. veniēs de filijs ꝑſby. ⁊ q no. litt. di. c ſi ſeru⁹ bal. ⁊ vide. ſ. in ꝟbo vxor in. iij. q. ⁊. ſ. in ꝟbo adminiſtrator. l. ij. q. Sꝫ ꝯtia gl. eſt in c. j. de eta. ⁊ quali. lib. vj. ⁊ gl. xvj. q. j. eccleſia hꝫ ſenatus.

Prelatus eccleſie de qua culpa tenetur. vide Inn. in c. ea que de offi. archi. ſo. 46.

Prelatus petit rectorias noīe ſuo. Sꝫ res eccl'ie noīe eccleſie ita no. Inn. in c. in literis in ſi. de teſti. ſpo. ſo. 88. nu. 14.

Prelati habēt adminiſtrationē liberā cū donatiōe modice rei. ſec⁹ in alijs adminiſtratorib⁹ ita no. inn. in c. veniēs. de ꝑſcri. ſo. 116. nu. 5. Nō enī eſt ita coartād⁹ adminiſtrator dei ſicut hoīs: qꝛ de⁹ nobiliſſim⁹ eſt. ar. ff. de dona. l. filius moriſq; nobiliū eſt donare vt. ff. de nata. reſti. l. q̄ris. Et iō maior ⁊ liberalior eſt poteſtas ꝓſatorū q̄ʒ aliorū adminiſtratorū ſm eum ibidem tene mēti. Bal.

Prelatus ſi hꝫ cōſcientiā leſam eccleſia vero habeat bonā ſidē quid dꝫ facere ꝑlatus. vide inno. de ꝑſcrip. c. ſi. ſo. 117. ⁊ ibi gl. in ſi. in c. bone. de poſtu. ⁊. l. di. c. generalia. xxij. diſt. de conſtātinopolitane.

Prelatus excōicatus. An ꝓpter excōicationem dꝫ ceſſare ab adminiſtratione ꝑlature: vide per Inn. in c. ex tue de cleri. nō reſiden. ſo. 135. nu. 6. ⁊ vide tex. in c. veritatis de dolo ⁊ contuma.

Prelati plures poſſunt eſſe in eccl'ia vn⁹ ſub alio qui ſubalternanſ alteri ita no. Inn. c. cum non de preben. ſo. 137. nu. 2.

Prelatus qū dꝯeſt de facto ꝫ nō de iure valēt que geſſit ſicut in barbario ita no. Inn. in c. literas de ꝯceſ. ꝑbē. ſo. 144. nu. 2. ⁊ eſt ſententialis admonitio neceſſaria ſm eum ibidem: ⁊ vide gl. in. c. nihil de elec. ⁊ in c. j. de ſciſmati.

Prelati an poſſint dare minorib⁹ vel inferioribus eis ptātem cōferendi bñficia: vide Inno. in c. ꝯſtitutus de ꝯceſ. ꝑben. ſo. 145. vide gl. in c. ſi. de offi. vica. lib. vj. ⁊. in c. pe. de offi. leg. lib. eo. ⁊ de electione. in c. cum conceſſa in cle.

Prelatus ꝯcedēdo in feudū feudū ſolidū nō vꝫ alienare ita no. Abbas. in c. ij. de feudis nā ꝯſuetudo cōuertiſ in naturā: vnde vꝫ talis eſſe natura rei argumētū ad idē. ff. de leg. iij. l. pater. §. quindecim in rōne ſui ⁊. l. j. §. permittitur. ff. de aqua quo. ⁊ eſti. Bal. vide gl. in c. ſignificauit de cēſi. ⁊. xxxv. q. viij. de gradib⁹ per archi. vide Pan. in c. j. de reſcri. in cle. ⁊ in c. ij. de feudo. ⁊ qđ no. idē in no. in c. vt ſuper de reb. eccle. non alienan. ſo. 149.

Plebs dꝫ habere curā animarum. ita no. inn. in c. ad audiētiam de eccleſijs edificandis. ſo. 180 ⁊ vide. ſ. in verbo actor. in. xij. q.

Priuatio clericoꝝ hꝫ vī electiōis: ita no. In. i. c. cū aūt ꝯ iu. pa. ſo. 169.

Priuatio an dicaſ fruct⁹ vide inn. i. c. ꝯſultatio ꝯ iu. pa. ſo. 169. nu. 1.

Preſentatio reſcripti debet fieri capitulo nec ſufficit fieri executori h⁹ ſm Hoſt. in c. in literis de reſcrip. vide. ſ. in verbo tp̄s in. ij. q. ⁊ vide tex. de ꝯceſ. ꝑbē. in c. ſi ſoli. ⁊. c. capitulo co. ti. lib. vj. ⁊ gl. in c. bone el. ij. de elec.

Priuilegium q cōtinet ius commune nō eſt priuilegium ita no. inno. in c. j. de reſcrip. ſo. 4. nu. 4. niſi ꝯcedatur inhabili: vt. l. ſi quādo. C. de inoffi. teſta facit. ff. mā. l. qui mutuā. ⁊. C. de fideicom. l. q̄dam recte. Sed ſi aliq̄d addit vel detrahit iuri cōi. tunc eſt priuilegiū vt. l. ius ciuile. ff. de iuſti. ⁊ iure. Sed ſi ſtatutū cōtinet ius cōe bene eſt ſtatutū: ſꝫ recipit intellectū iuris cōmunis: vt. l. ij. C. de nova. ⁊ tolluntur ꝯtraria. l. ſicut ius cōmune: vt no. in c. j. de conſtitu. li. vj. idē dicit in ꝯſuetudine. vel dic q ꝯſuetudo nō eſt ꝯſuetudo nec eſſētialiter nec effectualiter: ſꝫ eſt mera obſeruātia iuris ſcriptioꝝ: non noua preſcriptio ꝯſuetudinis: qꝛ non inducitur tēpore ſed in vſum facti induciſ. Bal. vide. ſ. in verbo ꝯſuetudo. in. ix. q. ⁊. ſ. in verbo cauſa. in. iij. q.

Priuilegium ⁊ indulgentia cōtinere dñt aliq̄d ſpecialitatis. ita no. Hoſti. in c. j. de reſcrip. vide in c. ſi papa. ⁊ in c. in his de priuilegiis. lib. vj.

Priuilegium ſpeciale dicitur illud q cōcediſ alicui ordini ſꝫ Hoſt. in c. ſi quando de reſcrip. vide omnino. ſ. in verbo ſtatutū in. v. q. ⁊. ſ. in verbo clericus in. v. q.

Priuilegiū carnale fortius eſt q̄ ſpūale ita no. hoſti. in c. j. de treuga.

Priuilegia rectoꝝ marchie in appella. interpoſitis ad ſedem apoſtolicam ponit Inno. in c. cum veniſſent de eo qui mit. in poſ. ſo. 94. nu. 1. vide. ſ. in verbo clericus in. xl. q.

Priuilegium ſup litis pēdētia impetratū valet ſi faciat mentionē litis ita no. Inno. in c. dilectus. vt lit. pendē. ſo. 95. nu. 1. Et qū dicitur lis pendere. An p ſolā citationē in tali caſu. vide glo. in c. cauſam de teſti. vbi gl. vꝫ dicere q per ſolā cōmiſſionē cauſe vide ēt tex. cū glo. in c. ij. vt lit penden. in cle.

Priuilegia ꝑiudicialia ſunt ſtricti iuris ꝓpter vitium ambitionis. ita no. hoſt. in c. audiū de ꝑuilegijs facit tex. l. c. q̄uis de ꝑbē. li. vj.

Priuilegium conceſſum miniſtris eoꝝ perſonā non egrediſ ita not. Inno. in c. permittimus. de ſen. excō. ſol. 213. facit. ff. de lega. ij. ⁊. l. cum patronus ⁊ ibi per Ia. de are. vide ad hoc glo. no. in c. priuilegium. de regu. iur. lib. vj.

Priuilegiū rūpiſ quo ad numerū canonicorū eo ipſo q quis recipitur vltra numeꝝ canonicoꝝ. ⁊ per ꝯns quo ad numerum portionū. vbi prebēde nō ſunt diſtincte: qꝛ talis portio acceſſoria eſt ⁊ rūpiſ rupto pꝛīcipali: vt. ff. de iniuſto teſta. l. nā ⁊ ſi. §. rūpēdo. Secus vbi prebende ſunt diſtincte: qꝛ tūc rupto canonicorū numero ad hoc ſtat numer⁹ prebēdaꝝ cū prebende peti nō poſſint anteq̄ vacent. ⁊ tam numerus canonicorū q̄ prebendarū eſt principalis. ⁊ ideo rupto vno non rūpiſ reliquū. arg. C. ſi. pl. appellatione. l. iij. ſm Abbas. in c. dilectus de prebendis. tene menti. Bal.

Priuilegium ſuū ꝯalleġare quis tenetur ſed nō priuilegium aduerſarij. ita no. Abbas in c. ſi duobus.

Princeps reſcribit trib⁹ modis ſcꝫ ſm legē. ꝑter legē. ⁊ ꝯtra legē. Cōtra ius diuinū vel naturale. Cōtra ius gentiū. Et ꝯ ius ciuile ſeu poſitiuū: ⁊ tūc aut ius ciuile venit ad corroborationē iurisgētiū vel ad coadiuuandū: vt actionis: aut per ſe vt. l. pe. ff. de cōſti. princi. ⁊. l. ſi. C. ſi ꝯtra ius vel vtili. publi. ⁊ no. Inn. in c. j. de reſcri. ſo. 4. vide. ſ. in verbo papa in. j. q. ⁊. ſ. in verbo imꝑator. in. j. ⁊. ij. q. vide omnino. ſ. in verbo ter. in. j. ⁊. ij. q.

Princeps romanus ſi indicit bellū. tunc tā res mobiles q̄ pſone ſiunt capientium. Si aūt princeps inferior vel alius habēs iuriſdictionem bellū indicit. pōt noīe ſue iuriſdi. ſtatuere de lucro rerū. ſi bellū ſit iuſtū. Itē de retētione pſonaꝝ nō tn̄ capti ſunt ſerui. Si aūt ſit bellū ab eo q nō hꝫ iuriſdi. in aduerſariū a deo vel a lege ſꝫ eſt bellū ꝓ inimicitia ꝓpulſanda ſeu vindicāda: tūc nec res nec pſone efficiunſ capiētiū. bñ tn̄ pnt retineri res ꝓ recuperatione dānorū factorū ita no. Inn. in c. ij. alr̄. ſi. de iureiu. ⁊ in c. ſicut eo. ti. ſo. 112. Ex ꝑdictis igiſ pꝫ q capt⁹ in bello regū vel populi ſit ſeruus. Et iō captus libere pōt teſtari. ſecus eſt in bello imperiali: ⁊ fuit de facto in perſona bulgari de maſſiano q bene no. An aūt in generali pace poſſint remitti dāna ſinguloꝝ pſonaꝝ no. p inn. in c. in noſtra de iureiu. bal. Et ſic no. ex ꝑdictis q valēt ſtatuta facta tpe iuſte guerre ciuitatis ſup ſpolijs. tn̄ capti nō ſunt ſerui vide. ſ. in verbo ſtatutū. i. xij. q. Ibi qꝛ ēt iudex ꝑnceps nō pōt ⁊c.

Princeps pōt delegare cauſas ciuiles ꝑlati: ita no. Inn. in c. inter dilectos de fide inſtru. ſo. 106. nu. 2. Idē in criminalibus: vt. c. in archiepiſcopatu de rapto. Abbas.

Pignus. vide. ſ. in verbo teſtis. in. xiij. q. in ſi.

Pignus. vide omnino. ſ. in verbo teſtator in. j. q.

Prior clauſtralis cōuocat capitulū ad electionem faciendam nō tn̄ propter hoc habet iuriſditionem nec eſt ſindicus ita no. Inn. in c. j. de maio. ⁊ obe. ſo. 61. nu. 2.

Prior poteſt compelli ad conuocandū capitulū ſi neceſſitas incūbit. ita no. Inn. in c. j. de maio. ⁊ obediē. ſo. eo. facit. l. iij. de fideicommiſ. liber. Bal.

Prior tpe potior eſt in iure vel in prebēda. q̄ño aūt attendatur iſta prioritas. vide Inn. in c. relatum de preben. ſo. 136. nu. 2.

Prior eſt nomē dignitatis ita no. Inn. in c. monachi de ſta. mo. ſo. 165. nā prioratus eſt dignitas. ⁊ hoc eſt verū de ꝯuētuali ſecus in alijs. ita dicit abbas in c. niſi eſſent de prebē. item not. in c. ⁊ ſi principalis in clemen.

Prioratus qū eſt de menſa nō dicitur habere priorem ita no. Inn. in c. monachi. de ſta. mo. ſo. eo. vide glo. no. in c. frequens de conceſſione prelato. in glo. magna.

Principale vide omnino. ſ. in verbo reconuentio. in. iij. q.

Peremptoriū verbū dꝫ adijci in citatione vt ſit verum ⁊ expreſſum peremptoriū nec ſufficit vna citatio ſola ad ſñiam niſi eſſet dictū

in ea peremptorii vel niſi citatio fuerit in perſonam quꝫ ſemp hꝫ vim peremptorii ita no. Inn.in.c.ad petitionē de accuſa.fo.188. nu.3.ꝛ vide ſupra in verbo clauſula.in.iij.q.

Peremptoriū nō eſt neceſſe ꝙ perueniat ad eū q de cōtumacia vel culpa notatus eſt.ita no. Inn.in.c.ex literis de exceſ.pla.fo.200. vide.ſ.in vbo appellatio.in.vj.q.ibi nō ideo qꝛ in pˀma vice inſit peremptoriū ꝛc.vide.ſ.in verbo citatio.in.xix.xxiiij.ꝛ.xxviij.q.

Portiones an dicant̃ prebēde ꝛ redditus.vide p Inn.in.c. dilectꝰ. el.j.de preben.fo.138.nu.6.

Portiones ꝛ pbēdas diſtinctas an habere poſſint regulares q nō habent propꝛium.vide Inn.in.d.c.dilectus.fo.eo.facit gl.in.c.ex parte aſten.de conceſ.preben.

Poſitiones vide omnino.ſ.in verbo lite conteſt.in.ij.q.

Poſitio alternatiua admittit̃ in facto alieno ita no.inn.in.c ex parte el.ij.de reſcri.fo.6.nu.5.idē ſarticulis hꝫ Hoſti.ibidē ꝛ vide ol' no.ſ.in verbo cura animaꝝ in.j.q.ꝛ.ſ.in vbo credulitas.in.vj.q.

Poſitioni criminoſe dꝫ rn̄deri in ſpiritualibꝰ vel tēdenti ad crimē Secus in temporalibus.ita no. Inn.in.c.vnd   ni de elec.fo.21.in nu.11.ꝛ vide.ſ.in verbo reſpōſio in.iij.q.

Proteſtatio vꝫ vbi res pōt dupliciter intelligi nō vbi certus eſt intellectꝰ.ita no. Inn.in.c.cū.ad.de ꝯſti.fo.3.nu.1. ibidē vbi qs p ꝯtrariū factū contradicit preſtationi ſi facta ſtēt adinuicem non cōpatiunt̃ nō vꝫ vt hic dicit Inn.idē her.ibidē. Et eſt caſus in c.tua de ſpōſa.ꝛ ibidē.vide ꝙ factū pualet pteſtationi nec pteſtatio tenet ad hoc.ff.de acq.her.l.ſi ſeruū.§.ſi qs ſeruus. Itē pteſtatio valet ad pcauendū futura niſi actus qui ſequit̃ ſit incōpatibilis pteſtationi:ſed ad caſſandū pterita ſequēs pteſtatio nō vꝫ ſm doc. Bal.vide omnino.ſ.in verbo teſtis.in.xiij.q.ꝛ.ſ. in vbo renuncians.in.xiij.q.

Proteſtatio nō nocet tacēti niſi ſint ſigna ꝯſenſuꝫ indicātia.ita no. Inn.in.c.cumana de elec.fo.31.nu.3.ꝛ Ia.de are.in.l.ij.§. veritate.ff.ſo.ma.alr.l.ſi.ff.de libe.agno. Bal.ꝛ vide.ſ.in verbo contumax.in.v.q.

Proteſtās ſi aliquid ꝯtra ſe dicit ſtatur ſibi.ꝛ ei imputetur.ita not. Inn.in.d.c.cumana de elec.fo.eo.facit.ff. pro donato.l.ſi.ꝛ.ff. de mino.l.emiſſus. Bal.

Proteſtationē ſuā nemo pōt cogi ꝙ remittat niſi in nūciatione noui operis.ita no. Inn.in.c.ſane de offi.deleg.fo.49.nu.2.

Proteſtās nō excipit qꝛ proteſtatio nō elidit petiti. Item qui pteſtatur nō agit ita no. Inno.in.c.ij.de ordi.cognitio.fo. 83.ꝛ.ſ. in verbo teſtis.in.xl.q.

Proteſtatio ꝯtra ius cōe facta nō vꝫ.niſi illi pteſta. cōſentiat iudex vel aduerſarius:puta ſi quis proteſtatur ꝙ ius nō patitur puta excep.eſſe ſaluas in tempore quo ius non patitur.ita no. Inn.in c.pſentium de teſtibus.fo.104.nu.3.

Proteſtatio an iuuet vt nō videat̃ appellationi renunciare vide in no.in.c.q̄ni.ꝛ in.c.qua fronte de app.

Prohibitio alienati.facta a teſtatore an valeat.vide plane per abbatem in.c. Raynal.de teſta. Sed an prohibitio facta ſilio extendat̃ ad nepotes.vide ꝙ no.in aut.de reſti.fideicom.§.nos aūt col.ix. An phibitio facta honorato extēdatur extra ſuam prouinciā vi de.ff.de leg.iij.l.pſ.§.quindecim. An phibita vēditione phibita ſit omnis ſpēs alienationis.vide gl.q̄ nō eſt alibi ſm doc.in.l. ij.C.de vſucap.p empto. Et qd de locatione lōgiſſimi tpis.ff.de leg.ij.l. codicillis.§. iſtituto. An phibita alienatione a teſtatore poſſit fieri alienatio pp debita teſtatoris pſoluēda.vide.ff.de mu nu.teſt.l.qui.potuerūt ꝛ de fideicōmiſſariis libera.l.cū p fideicō. per Ia.de are.ꝛ dic vt per Bar.l.l.filiuſſa.§.diui de lega.j. An q alienationi ꝯſentit poſſit poſtea agere vigore phibitionis facte a teſtatore.vide.ff.de leg.ij.l.cū pater.§.libertis. An phibitio facta ſuper ꝯctu.includat vltimā volūtatē.vide.ff.de leg. iij.l. pater.§. fundū. An in generali phibitione includat̃ eccl'a.ſ. vt nō poſſit etiā eccleſie dari.vide.ff.de ver.obli.l.ſi quis ita.§.ea lege. An phibitus alienare teneat̃ cauere ꝛ facere ne p legē alienet̃.dic vt in d.§.ea lege. An phibitꝰ emere videat̃ phibitus pignꝰ accipe.ff. de pigno.l.in quoꝝ. An phibitꝰ alienare poſſit actionē mouere vel in iudicio ꝯſiteri.vide.ff.de iure delib.l.ait pretor.ꝛ.ff.ſi qd in fraudē patro.l.j.§.ꝙ ſi in litē.ꝛ.C.de tranſact.l.preſes. An prohibitus alienare poſſit habere rem p derelicta : vide.ff. de ſtipula. ſeruo.l.qd ſeruus Bal.

Probatio quid ſit.vide Inn. in.c.forus.de ver.ſig.fo.212.ꝛ habes ibi quid ſit argu.circa prin.ꝛ vide.C.de pba.in rubri.ꝛ de rei vē. l.indicia Bal.

Probatio incūbit actori cū alteri plus altero nō credit̃. Secus ſi p actore preſumit̃.ita no. Inn.in.c.abbate de ver.ſig.fo.217.nu.3.

Probatio q̄ nō pdeſt dr̄ impertinens:ꝛ nō dꝫ admitti ita no. Inn. in.c.inter dilectos de exceſ.pla.fo.200.ꝛ facit de offi.delega.c.cuꝫ contingat el.iij.vide omnino.ſ.in verbo forte.in.iij.q.

Probatio fundamēti.puta iuriſdictiōis delegate iuris eligēdi preter ius cōmune.ꝛ ꝯſilium incūbit affirmāti in iudicijs.qꝛ iuriſdictio delegata eſt extraordinaria.nō pˀſumit̃ tn̄ ſi vtraqꝫ pars fuerit pſens tāqꝫ coꝝ delegatio ſine pteſtatione alicuius exceptionis ꝯ iuriſditionē ꝛ fuerit lis ꝯte.preſumit̃ p iuriſditiōe. In alijs aūt exceptiōibus que nō ſunt fundamēti:ſꝫ cauſe pncipalis vel incidētis:nō preſumit̃ p iudice niſi in cōmiſſione ſuo arbitrio vt in dilationibꝰ vel ſue taxationi:vt in fructibꝰ. Itē non pˀſumit̃ in iudicijs ſolēnitas.i.ordo iudicioꝝ ſed in extraiudicialibꝰ preſumit̃ ſolēnitas:niſi vbi ſcriptura requirit̃.ita no. Inno.in.c. innotuit de eo q fur.ordi.ſuſce.fo.199. Aduertendū eſt hic qꝛ duplex tn̄ ſolēnitas.ſ.cauſalis ꝛ formalis. De prima dic ſi inſtrumētū ꝯtinet cām:aut diſpoſitiue aut narratiue. Si diſpoſitiue qꝛ cauſa orit̃ ex ipſo inſtro vt cā emptionis ꝛ vēditionis.tūc ſtat̃ inſtrumēto:vt C.depoſiti.l.deſideriū. Si narratiue aut ſuper illa cā fundat̃ obligatio ꝛ tūc preſumit̃ cauſa vera niſi pbet̃ ꝯ per ſimileꝫ pbationē eiuſdeꝫ ſpeciei vt.l.generaliter.C.de nō nu.pecu. Fallit in mutuo ꝛ dote niſi in inſtro facta ſit mētio:vt.C.de nō nu.pecu.l.ſi ex cautione. Si ſup ipſa nō fundat̃ obligatio.tūc eſt impulſiua:vt.ff.de ꝯdi.indi.l.damus. Et ſi preſumat̃ vera ſiue nō valet obliga.vt.ff. de dona.l.ij.§.ſi.aut cauſa nō eſt expreſſa in inſtrumēto:ꝛ tūc aut qs ſciebat ſe nō teneri ꝛ obligatur cū effectu vt.ff.ſi quis cautio. l.ſꝫ ꝛ ſi qs.§ ſi. Aut errabat:ꝛ tūc ſecus vt.l.ij.§.circa.ff.de excep. doli aut dubitat̃:ꝛ tūc aut ſunt merita vel indicia donationis et pˀſumit̃ donatio vt.l.campanꝰ de ope.liber.ꝛ de pba.l.pcula.aut nō ſunt indicia donatiōis. Et tūc aut ad liberādū ꝛ preſumitur donatio:vt.l.tale pactū.ff.de pact.ꝛ exigit̃ inſinuatio.vt.ff.q.mo. pig.vel hypo.ſol.l.pe.§.j.ꝛ.ff.de re.iur.l.ſi qs obligatiōe:aut ad faciendū ꝛ tūc nō preſumit̃ donatio:vt.d.§.circa.formalis ſolennitas alia pbatoria. Et ſi inſtrumētuꝫ nō cōtinet hāc nō pˀſumitur p inſtrumēto quo ad ſolēnitatē:vt.C.de teſt.l.ſi vnus tn̄ quo ad veritateꝫ preſumitur ſi ibi ſunt duo teſtes vt.l.ſi. de rebus corū ꝛ exinde naſcit̃ obligatio naturalis iure gētiū ꝙ veritati incūbit alia pbatoria:ꝛ ſubhaſtatio cāe deciſio.tūc poſt decretū interpoſitū preſumit̃ nō ante vt.l.j.C.de fide inſtru.ꝛ in.aūt.ſi.lib.ꝛ. Alia pbatoria vt autoritas ꝛ decretū. Et iſta nō pˀſumit̃ vt.ff.de publica.l.quecunqꝫ.§.ſi.alia ſubſtātialis:ꝛ iſta preſumit̃ vt.ff. de ver.ob.l.ſciendū. Et que ſit ratio differētie. Dic vt ibi per Dy.qꝛ iſta eſt intrinſeca ſolēnitas ab actu qd no. Bal.

Probatio de cōſciētia admittit̃ per iuramentū purgationis.ita no. Inn.in.c.bone.de elec.fo.22. nu.5.vide.ſ.in vbo ſciētia.in. iij.q.

Probatio recepta valet niſi ſit talis q̄ recipi nō debuit.ita no. Inno.in.c.cōſtitutus de filijs preſbyteroꝝ.fo.43.in libello:vt.l.fin. C.de anna.excep. Bal.

Probatio teſtium pbantium ſimpliciter factū nō probat notoriuꝫ Secus ſi probet factū cum circūſtātijs includētibus notoriū: vt qꝛ factuꝫ coram populo vel in ꝯcilio generali per cōfeſſionē aūt ſimplicis facti bene aut pbatur notoriū aut ſit notoriū ex tēpore ꝯfeſſionis.ita no. Inn.in.c.ſtatuimus.de offi.deleg. fo.57.nu.5.ꝛ ſ.in verbo actor in.xj.q. Et vide in.c.monialis de purg.cano.

Probatio ſimplex nō ſufficit qn̄ requiritur pbatio qualificata ita no. Inn.in.c.ſtatuimus de offi.deleg.fo.57.nu.6.

Probatur p iuramētum intereſſe cōtra oēm violētum vi expulſiua inquietatiua:turbatiua:ꝛ cōpulſiua:ita not. Inn.in.c.ſup eo qd met.can.fo.68.nu.3.ꝛ.l.ſi duo.ff.vti poſſi.in.§.ſi.

Probatio criminis in modū exceptionis quō operat̃. vide Inno. ꝛ Hoſti. in.c.ij.de ordi.cogni.

Probare non hꝫ inſtitutionē ſuperioꝝ:ſed de vſu facti tantuꝫ:qui dicit ſe ſpoliatum poſſeſſione iure canonicatus:ita no. inn.in.c. ex parte de reſti.ſpo.fo.90.nu.5.

Probatio indirecta poteſt fieri etiā teſtibus pſentibus:ita no. Inno.in.c.finem de dolo ꝛ contu.fo.92.nu.1.

Probatio facta iudici nō in figura iudicij nō valet in ꝯtradictorio iudicio. Ita no. Inn.in.c.qm̄ ꝯtra falſam de proba.fo.95.nu.8. no.per gl.in.l.j.C.quorum bonorum.

Probatio ſūmaria ſufficit in poſſeſſorio:ita no. Inn.in.d.c.qm̄ ꝯ falſam de proba.fo.eo. ꝛ no.in.d.l.j.quorum bonorum.

Probationes ſunt recipiende ēt in interdicto vti poſſi.tantū ſuper eo ꝙ petitur nō ſuper alijs ita no. Inn.in.c. licet cauſam de probatio.fo.67.8.

Probare nō ſufficit ꝙ teſtes falſum dixerūt poſt latam ſnīam ſicut nō ſufficit probare corruptionē tn̄ niſi falſitas probetur: vide p Inn.in.c.licet cauſam de proba.fo.69.nu.1.

Si probaui per tres teſtes vbi duo ſufficiūt:parū pdeſt aduerſario meo obijcere cōtra vnuꝫ vel appellare:ita no. Inn.in.c. ſuper eo de appel.fo.123.

Probatio iuridica teſtiū valet pro poſſeſſore cōtra publicū inſtrumentuꝫ:ita.no.abbas in.c.in.de proba. Et ibidem vide ꝙ illi de capitulo poſſunt eſſe teſtes in cauſa capituli.

Probatio inibi nō prodeſt probāti.ita no. Abbas in.c. preſentia. de proba.ꝛ.l.j.§.ſi quis argentum.ff.depoſiti.ꝛ.l.fin.ff. de preto. ſtipula. Bal.

Probare nō ſufficiēt nūm ſi quis ſe aſtrinxit ad probādū plura. ita no. Abbas in. c. licet cauſam ⁊ ibi caſus de proba.

Probationes facte coram vno iudice fidē faciūt coram alio: ita no. Abbas in. c. cum bone ⁊ ibi caſus de proba.

Probatio viſus nō eſt ſufficiēs pbatio qñ actus nō plene pntet vi ſui: ita no. Abbas in. c. preterea de teſti.

Profeſſus pōt expelli de monaſterio ſi eſt incorrigibilis. ita no. Inno. in. c. cum cauſam extra de elec. fo. 24. nu. 2.

Profeſſi non habēt vocem in capitulo: ita not. inno. in. c. ex ratione de etate ⁊ qualitate. fo. 41.

Prophete ⁊ ſancti quodcūqȝ dixit eſt indubitāter tenēdū. ita no. inno. in. c. cum venerabilis. de excep. fo. 113. nu. 6.

Promotus dicitur ɔfirmatus licet nō ordinatus: ita no. Inn. in. c. cum in cunctis de elect. fo. 18. nu. 2.

Promouendū que ſunt circa ipſum cōſiderāda: vide Inno. in. c. ex tenore de tempo. or. fo. 39. nu. 4.

Promotio nō impedit ex obiectu culpe ita no. Inn. in. c. j. de obli. ad ratio. fo. 44. ſed an obiectu doli ciuilis ſint puniēdi: vide ibidem Inn. ⁊ idem glo. dicit.

Promotus in epm̄ ſi ante pmotionē eſſet in peccato mortali tenet ita no. Inn. in. c. ſicut de iureiu. fo. 111. ⁊ ibi caſus.

Promoueri non poſſunt ad ordines ſacros ioculatores bufones ⁊ hōies degeneres: ita no. Inn. in. c. cum decorē de vita ⁊ hone. clericorū. fo. 133. quomodo enim ſunt digni ordinibus qui nō ſunt teſtimonio digni. ff. de ſena. l. caſſius. ⁊ l. indignus. ⁊ ff. de iudi. l. cū ptor. §. pe. ⁊ de teſti. l. teſtiū. §. pe. ergo infames nō poſſunt ordinari nec pmoueri ad ſacros ordines niſi ingrediant monaſteriū vt in aut. de monachis in prin. col. j.

Promotoris inquiſitio nō dicitur de ſubſtātia proceſſus nec eſt citādus ita no. Inn. in. c. olim de accuſa. fo. 189.

Pronūciatio. qñ ſit pronunciandū in incidētibus qñ non vide Inn. in. c. cū in iure peritus. de elec. fo. 27. facit gl. not. in. c. j. de or. cog.

Pronunciādū eſt ſuper emergēti in quo examinat ſeorſum a principali cauſa. vt ſup qualibet declinatoria. vt. C. de plag. l. pſes. ⁊. C. de adulte. l. qm̄ alexandrū. Eſt tñ validus proceſſus ad vlteriora ſi iudex cognouit ⁊ nō pronūciauit: qꝛ tacite videt pronunciaſſe vt. ff. de mino. l. ait pretor. §. permittitur ⁊ de app. c. ex pte. M. facit. ff. de iud. l. ij. §. ſi obijcietur. ⁊ l. ſi quis ex aliena. Secus ſi nihil cognouit nec pronūciauit: qꝛ tūc inordinate proceſſit ⁊ nō valet iudiciū vt in. c. exhibita de iud. Uel dic ꝙ valet ſed pōt appellari Nō obſtat. l. placuit. C. de ſentē. ⁊ interlo. om. iud. qꝛ ibi loquitur qñ ordo iudicij peruertit. ſ. poſt lit. cōte. Secus ſi añ. nam añ lit. cōteſt. nō eſt iudiciū ſm Bar. ſuper incidēti. i. que examinat poſt lit. ɔte. ſimul cū pncipali: qꝛ pars eius eſt. Siquidē a parte actoris nō oportet pronūciari. tñ ſi pronūciatur valet. nec dicitur propterea pars grauari ſi fundet in iuſticia. ff. de mino. l. inter vtile. Et dr̄ incidens vt replicatio. vel que partē probādorū continet Si vero a parte rei ſit incidēs ⁊ peremptoria. Hoc modo dr̄ incidēs que ſubſtātiā petio. elidit nō pōt p reo pronūciari interloquēdo ſȝ diffiniēdo ſic: qꝛ litis cōte. ſperat ſniam diffinitiuā. ff. de iudi. l. de qua re. ſicut vnūquodqȝ appetit ſinē propriū. ff. de mino. l. iij. §. j. Sȝ ante lit. ɔte. ſup incidēti fert interlocutoria: vt. ff. de pcu. l. ſi ⁊ reus. ⁊ de litis cōte. c. exceptionū lib. vj. Et vide qd̄ dixi. ff. de iureiu. in. l. iuſiurādum. ⁊ ad pecunias. §. j. Et hic Hoſti. ⁊ Jo. deſcribit emergētes ex tēpore: qꝛ nō pñt cauſari niſi in iudicio vn̄ exceptio iudicis incōpetētis vel pcuratoris vel ineptitudinis libelli. ⁊ omnes que nō deſiderāt diſſimulationē: naſcunt in litis limine ⁊ exordio nō añ ⁊ tpe litis inſpicit ſi cōpetat vel non. Sed incidētes hñt originē extra litē motā ⁊ cām vetuſtiorem ſm Jo. facit ꝙ no. ff. de ɔdi. ob. cām. l. qui ſe debere. ⁊ in. l. j. C. de ord. iudi. Iſta tangit Inn. in. c. p. de ordi. cogni. fo. 84. ſed nō clare ſicut ego dico tene menti iſta perpetuo. Bal.

Pronūciare aliquē tuēdū in poſſeſſione: idē eſt ꝙ iponere aduerſario ſilētium. ita no. Inn. in. c. cū veniſſent de iuſti. fo. 142. nu. 3.

Prorogatio ſit quatuor modis. ſubmiſſione ⁊ tūc qꝛ ſtatim ſubmittentes efficiunt ſubditi nō poſſunt penitere: vt. l. eſt receptū. ff. de iu. om. iu. Cōtrarium no. ff. de iudi. in. l. j. itē pmiſſione. ⁊ tūc prorogās penitere pōt vſqȝ ad litē ɔte. vt. l. ſi conuenerit. ff. de iu. om. iu. qꝛ obligat. itē ſolutionis. ⁊ iſta fundat iuriſditionē a prin. vt no. in. l. j. ff. ſi quis in ius voca. nō ierit. Itē declinatorie exceptionis omiſſione. Et in hoc ſufficit ſi elapſus ſit terminus opponēdi declinatorias vel eſt factus actus ɔtrius. vel incōpaſſibilis exceptioni declinatorie vt. ff. de iudi. l. ſed ⁊ ſi ſuſceperit. itē ſcias qd̄ quatuor impediūt prorogationē: primo defertur fundamētū in principali iuriſdictione: vt. l. priuatorum. C. de iu. om. iu. ⁊. in. c. p. ⁊. g. de officio deleg. ⁊ c. ſignificaſti de fo. cōpe. Item error vt. l. ij. ⁊. l. ſi per errorem. ff. de iu. om. iu. item metus: vt. d. l. ij. ⁊ phibitio ſuperioris vt in. c. ij. §. ij. Item taxatio legis impedit prorogationem de tempore ad tempus. ſ. lex taxat tempus iudi. ⁊ inſtantie Secus ſi iudici tātum ꝙ eſt no. Et ꝙ dixi de errore eſt verū in iuriſditiōe ɔferēda nō in ea que eſt corroborāda ne elidi poſſit vt ibi ⁊ alibi no. Et dȝ fieri prorogatio ad iuriſdi. ɔſimilē. vt not. in no. l. inter ɔuenientes ad municipales. ⁊ ex prorogatione acquiritur autoritas ⁊ exercitium ignorāti ppter fundamētū principalis iuriſdi. vt. d. l. ij. §. ſi. qd̄ tene mēti Bal. Item ſcias ꝙ quadruplex eſt prorogatio. ſ. de re ad rem. de tempore ad tempus: de perſona ad perſonam: ⁊ de loco ad locū. Sed illa de loco ad locū non hȝ locū in ordinario ſm ꝙ no. in. c. j. de fo. cōpe. in cle. Illa de perſona ad perſonā non hȝ locū in delegato: ⁊ ſufficit iuriſdi. in habitu vt poſſit prorogari ad actum: vt. l. j. ff. de iudi. vide omnia iſta per Inn. in. c. ſi pro debilitate de offi. deleg. fo. 48. nu. 4. ⁊ vide. ī. in v̄bo clericus in. xx. qō. ⁊. ī. in verbo citatio. in. xxviij. q. vbi habes ꝙ in cōtractibus bonefidei ſit neceſſaria prorogatio.

Poteſtas ſiue vicarius. vide de his omnino. ſ. in verbo ſtatutum in ij. q. ſibi poteſtas tenetur ſeruare.

Poteſtas an teneatur ex delicto ſue familie. vide Bar. in. l. j. §. familie. ff. de publicanis.

Poteſtas condemnat aliquē ad mortē. An iſte efficiatur ſeruus pene: videtur qd̄ nō: qꝛ nō pōt poteſtas alicui libertatē adimere vel ciuitatē. ff. de offi. preſi. l. illicitas. §. q vniuerſas. Preterea iſte cōdemnat ex forma ſtatuti. ⁊ ſtatutū nō dicit ꝙ ſiat ſeruus pene ergo ⁊c. nam qd̄ omittit a ſtatuto pro omiſſo haberi dȝ vt no. Cyn. in. l. j. C. de here. inſti. Preterea nos videmus ꝙ bona nō ɔfiſcant ꝙ fieret ſi moreret ſeruus pene. Preterea hodie nemo bene natus ex condēnatione efficitur ſeruus pene. Ex hoc ſequit ꝙ valēt eorum teſtamēta qꝛ ſunt liberi: ⁊ retinēt. In ɔtrium vꝫ: qꝛ iſta ſnīa ſtatim facit dānatum ſeruū: vt. ff. de pene. l. qui vltimo. ⁊. l. quidam ergo nō valet ſuum teſtm̄. Et hoc eſt verum de iure: qꝛ lex non iudex facit eum ſeruum. arg. ff. de ritu nup. l. palā in ſi. tñ ſi de cōſuetudine eſt qd̄ eorum teſtamēta ſeruent valet teſtm̄ cū etiam lex ⁊ ɔſuetudo poſſunt ɔcedere teſtandi licentiā. arg. ff. de offi. preto. l. barbarius in ſi. ⁊ de his q. vt indi. l. pe. ⁊ hec vera de cōdemnatis pſentib⁹. ſȝ abſentes cōdemnati ex forma ſtatuti nō ſiunt ſerui: niſi demū ſiāt captiui. tūc quaſi ab hoſtibus capti incidant in ſeruitutē. nā ſnīa in eos fert hoc modo ꝙ ſi quo tēpore puenerint in fortiā cōis ⁊c. vt. c. paſtoralis de re iudi. in cle. Unde anteqȝ caſus eueniat interim ſunt liberi ⁊ poſſunt teſtari. arg. ff. de ſeruis exportan. l. titius bal. hoc ponit Spe. in tit. de iu. om. iu.

Proceſſus licet caſſet nō nocet poſſeſſori nō citato. ita no. Inn. de purga. ca. in. c. cum dilectus. fol. 205. facit. l. ſi deſerta predia. C. ſi propter publicas penſita. ⁊ no. in. l. cum miles. §. j. qui. ex cauſis maio. Bal.

Proceſſus licet ſit ceptus p denūciatiō. transfertur ad inquiſitionē ⁊ vterqȝ modus poteſt cumulari ita no. Inn. in. c. licet heli. de ſimonia. fo. 191. nu. 2.

Procedi nō pōt in cauſis ambaſſatorum ⁊ eorū qui ſunt abſentes cū republice. ita no. Inn. in. c. licet de foro cōpt. fo. 78. nu. 2. vide ſ. in v̄bo ſnīa in. ij. ⁊ in. lxxij. q.

Proceſſus ⁊ appellatio vbi ſiunt ſuper eodem etiā ſi ab interlocutoria interim eſt ſuperſedēdum. ita no. Inn. in. c. ppter de elect. fo. 30. nu. 11. ff. de mino. l. inter vtile. ⁊ ar. l. diuus. ff. de ex. uſa. tut. hoc enim natura appellationis operat ⁊ maioritas tribunalis. Bal. vide. ī. in verbo caſus. in. xij. q.

Procedit in curia nō obſtāte abſentia alterius partis qñ appellat extra iudiciū. ita no. Inn. in. c. ſtatuimus. de elec. fo. 25. nu. 7.

Proceſſus dȝ caſſari ſi in eo nō fuit ordo ſeruatus. ita no. Inn. in. c. venerabilis extra de offi. deleg. fo. 56. nu. 3.

Proceſſu publicato adhuc poſſunt pduci inſtrumēta. ita no. Inn. in. c. paſtoralis de cauſa poſ. ⁊ pprie. intellige vſqȝ ad calculū diffinitiue ſententie anteqȝ cōcluſum ſit in cauſa: vt. c. cum dilectus de fide inſtrumen.

Proceditur in cauſa inquiſitionis ēt lit. nō cōteſt. Et nō ſufficit ad domū citatio in cauſa inquiſitionis. Aut ergo citabitur pſona liter: aut per edicta publice ppoſita in albo pretoris. ita not. Inn. in. c. ſi aduerſarius de eo qui mit. in poſ. cā rei ſeruā. fo. 94. nu. 4. ⁊ vide. l. j. de requi. reis tene mēti Bal.

Proceſſus vnius nō nocet alteri qñ ſunt duo in eodē crimine ɔiuncti ita no. Inn. in. c. cū ſuper de cōfeſ. fo. 65. nu. 2. vide. ī. in verbo appellatio. in. xxiij. q. ⁊ vide gl. in. c. dilecto. de preben.

Procedi pōt per inquiſitionem in cauſa ciuili fiſci vel eccleſie romane. Sed in cauſis priuatorū nō pōt procedi per inquiſitionē: ſed dȝ procedi p petitionē. ff. de dam. infec. l. iiij. §. hoc autem iudiciū forma autem iſta eſt data a iure: vt ſine petitōe nō procedat: naȝ petitio eſt de forma iudicij. vt. ff. de iud. l. inter litigatores. Aliter iudicium ordinē ſuſcipere nō poteſt. ff. de libe. cau. l. liberis. §. ſi q̄s ⁊ actor ⁊ reus ſunt noīa correlatiua. ⁊ ideo vbi nō eſt actor ibi non eſt reus: qꝛ in correlatiuis vno deſtructo vel poſito ineſſe deſtruit ⁊ reliquū. i. ineſſe ponit. ff. de accepti. l. ſi. ⁊. l. ſi. C. de indicta viduita. tol. Itē actiones inſtrumenta quedam ſunt. Item ⁊ petiti. ⁊ ſine talibus inſtrumētis iudex iuriſditionē ſuam nō ex-

erect. Hinc eſt ꝙ nec de facto ſupplet niſi in caſibus expreſſis in iure: ⁊ l. x dicit qđ ibi offi. tm̄ iudicis excepit petiti. Iſtud eſt notabile valde: qꝛ ad offm̄ iudicis pertinet. Notandū eſt ergo ꝙ lex an valde pertinet. i. vltra cōmunem modum officij cauſarū. ff. de edilitio edicto. l. ediles. §. item ſciendū ſuper executione tamē teſtatoris iudex procedit ſine petitione. ⁊ ſuper petitione vſurarū ⁊ nō dimiſſarū in teſtamēto. Ita no. Inn. in. c. ad noſtrā el. ij. de iureiu. fo. 110. Qđ aūt dicit in teſtamēto: intelligiꝭ qnꝗ ad pias vt ꝑ aīa vt. ff. de leg. ij. ſi quis titio in gl. vel ꝑ monumēto. ff. de pe ti. here. l. hereditas. in fi. aliter enim ſi ad epiſcopū non pertinet publicatio teſtamēti: ergo nec executio. vt. C. de epiſco. ⁊ cle. l. l. repetita. ⁊ no. in. c. fi. de fide inſtru. per Inn. ne cui minora denegātur maiora cōcedanꝭ: vt. l. pactio. ff. de ſer. expor. ⁊ de ſenato. l. qui indignus cū ſi. Papa vero de plenitudine poteſtatis inquirere poteſt ſine vllo petitore ⁊ omnia facere exequi ſm̄ Inn. in. d. c. ad noſtram el. ij. tene menti. Bal.

Proceſſus iudi. valet etiam poſt recuſationē ipſius iudicis niſi appelletur ita not. Inn. in. c. cum ſpeciali de app. fo. 129. nu. 4. Vide ad hoc ꝙ no. ē. in verbo iudex. in. xviij. q. de hoc dicto Inno. videtur caſus in. c. ſuper qōnum de offi. deleg. li. vj. Cōtrariū tn̄ no. glo. ij. q. vj. c. quoties. ⁊ in. q. v. qꝛ ſuſpecti ⁊ dicit tex. qđ per recuſationem deſinit eſſe iudex de offi. delega. c. cum ſuper. ⁊ eo. tit. c. in literis in glo.

Procedi quomodo debeat ſuper exceptionibus taꝫ per iudicē quā per procuratorem vide inno. in. c. interpoſita extra de appellatio. fo. 130. nu. 1.

Proceſſus inquiſitionis eſt extraordinarius ⁊ multuꝫ arbitrarius. ita not. inno. in. c. cum oporteat de accuſatio. fo. 187. nu. 1. Adde ꝙ no. inſti. de publi. iudi. in prin. idem archi. ⁊ Jo. an. in. c. nō eſt de conſuetu. lib. vj.

Proclama ad quā eccleſiam affigi debeat vide Inn. in. c. cū inhibitio. de clande. deſpō. fo. 179. nu. 1. ad idem. c. cauſam de elec. in cle.

Poſſeſſio vide. ē. in verbo iudex in. xx. q. ⁊ vide d. no. ē. in verbo colonus. in. j. q. ⁊. ſ. in verbo teſtis in. ix. q.

Poſſeſſio eſt triplex ꝯuentionalis iudicialis ⁊ violēta: ꝑme due nō preiudicāt dn̄o. vltima ſic niſi facta fuerit violēta. ita no. Hoſt. in. c. qm̄ vi lit. nō ꝯteſt. ⁊ de acq. po. l. ſi. Bal. Et vide. ſ. in verbo ſpiritualia in. ij. q. vide Bar. in. l. peregre. §. quib⁹. ff. de acqui. poſ. ⁊ bal. in. l. ob maritorum. C. ne vxor pro marito.

Poſſeſſionem nullus poteſt querere ꝯ principem alias papam que ei preiudicet quo ad ſpiritualem iuriſditionē. Sed quo ad tēporalem iuriſditionem in aliqua ciuitate vel ſimilibus ſic. ita no. inno. in. c. bone de poſtu. fo. 17. nu. 1. 4. manu. ꝙ tene mēti. bal. vide Cy. in. l. competit. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. an.

Poſſeſſio vacās prodeſt domino: ſed ſi nō eſt vacās ꝓdeſt bonefidei poſſeſſori: ita no. Inn. in. c. cumana. de elec. fo. 31. nu. 4. prima manu vide. ſ. in verbo eos in. iij. q.

Poſſeſſionem auferre eſt de ꝓceſſu iudiciā: ita no. inn. in. c. dudum de elec. fo. 32. vide omnino. ſ. in verbo ſtatutū in. q. v. circa mediū ibi de poſſeſſione vero ⁊c.

Poſſeſſio iuriſditionis qualiter acquiraꝭ alio poſſidēte cuius ſciētia ſit neceſſaria vide in. c. conquerente de offi. ordi.

Poſſeſſio ſine cauſe cognitione nemini eſt auferēda. Ita no. inn. in. c. inter quatuor de maio. ⁊ obe. fo. 62. nu. 2. facit. C. de pac. l. ſi pacto quo pena Bal. vide. ſ. in verbo taciturnitas. in. ij. q. ⁊. ē. in vbo allegās. in. iij. q. vide Jo. an. in. c. licet epiſcopus de preb. li. vj. ⁊ dici in. l. ſi deſerta predia. C. ſi propter publicam penſitationem.

Poſſeſſionem nactus ſeu adeptus fingiꝭ quis qui nō eſt per cōſuetudinem: ita no. inn. in. c. cum ſup de cauſa poſſeſ. ⁊ ꝓprie. fo. 86. per. c. ij. de ꝯſuetudine. fo. 15. ergo in. d. c. ij. nō eſt fauor eccleſie ꝙ queraꝭ eccl'ie poſſeſſio ſolo titulo: qꝛ hoc nō eſt verū vt no. C. de ſacroſan. eccle. l. ſi. nā hoc videm⁹ in alijs perſonis priuilegiatis vt in fiſco. cui non acquiritur poſſeſſio niſi accipiatur: vt no. ff. ꝓ ſocio. l. cum duobus. §. idē reſpōdit: vnde ſicut imperio nō acquiritur poſſeſſio ſine actu corporali ſic eccleſie. idē videmus in cauſis priuilegiatis. C. ſol. ma. l. dotis. facit qđ no. idem inno. in. c. in preſētia de proba. Operatur ergo plus cōſuetudo ꝙ̄ fauor eccleſie. ar. ff. qui. ex cau. maio. l. ſciēdū. ⁊. l. deniꝗ. Sꝫ ibi erat poſſeſſio odioſa circa quā non fingiꝭ. Sed in. d. c. ij. erat poſſeſſio fauorabilis qđ tene menti Bal. ⁊ vide. ē. in verbo clauſula. in. x. q.

Poſſeſſio acquiriꝭ in corporalibus ſolo titulo. ita no. inn. in. c. cum noſtris de ꝯceſ. prebē. fo. 143. nu. 3. ergo ſi imperator ꝯcedit alicui aliquam iuriſditionem ſtatim facit euꝫ poſſeſſorē: qꝛ imperator habet vniuerſalem poſſeſſionē ſtatim qđ eſt coronatus: ſꝫ ꝑ ſingula nō attingat: qꝛ nō dꝫ glebas circuire: vt. l. iij. ff. de acquiren. poſſeſſio. Eſt enim irregularis poſſeſſio eius ⁊ plurimum iuris ⁊ iuſtitie hꝫ qui nō poteſt expelli de iure. Sed ſi de facto non habuit poſſeſſionem eam alteri dare non poteſt: qꝛ nemo dat ꝙ nō hꝫ ius tamen proprietatis trāſfert ſine poſſeſſione. arg. l. pe. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. ⁊ facit ad predicta qđ no. C. de inceſ. nup. in

aut. in princ. col. ij. Patet etiam ex predictis ꝙ imperator qui obtinuit in corporalibus nō indiget miſſione in poſſeſſionem: qꝛ per ſolam ſententiā victus perdit poſſeſſionem ⁊ victor eam nāciſcitur quod eſt veruꝫ in actore vincente. Si autem vincat reus nūquid indiget executore. ff. qđ met. cauſa. l. metū. §. ſed licet. ⁊. ff. qui ſatiſda. cog. l. ſciendū. §. ſi fundum. Sed in rebus corporalib⁹ victor non pōt inuadere poſſeſſioneꝫ ſua autoritate licet habeat ſniam iudicis pro ſe niſi de iudicis licentia: non tn̄ omnis iudex poteſt ſibi dare licentiā: ſed ſolum ille qui poteſt in poſſeſſionem mittere. Item ſcias quod in corporalibus non habetur poſſeſſio niſi mediante re corporali: vt. l. ſi edes. ff. de ſerui. vrbanorum predio. Iſta ponit Inn. in. c. cum noſtris de cōceſ. prebē. licet nō ita clare ⁊ plene que tene menti Bal. Item dico qđ ſi princeps dat alicui ſuam iuriſditionem: ſiue per priuilegium: ſiue per ſententiam qđ valet iſta donatio etiam nō citatis ſubditis: qꝛ ſuper iure ſui dominij non ſubditorum iudicat. vt. l. j. in fi. ff. de ſeruit. vrba. predio. quod no. Bal.

Poſſeſſio quaſi iuris prebendalis: canonicalis vel epiſcopalis qualiter acquiraꝭ: ⁊ qua actione ⁊ qualiter perditur: ⁊ qua vi vel qua reſiſtentia vel ꝯtradictione. Et an in corporalibus requiraꝭ animus ⁊ corpus. i. volūtas ⁊ factū. nam incorporalia facto poſſidētur. ff. de ſerui. vrbano. predio. l. ſeruitutes. §. in ſuperficieb⁹ in fi. principij in acqui. poſ. ita no. Inn. in. c. in literis de reſtitu. ſpo. fo. 88. nu. 10. vnde omnia incorporalia iuris intellectum habent qꝛ iura ſunt. Sed quedam inherent rebus corporalibus vt iuriſditio que adheret territorio: vt. C. vbi ⁊ apud quos. l. ſi. Item ſeruitutes ꝑſonales vt vſuſfructus vſus miniſterium ſeruor: dicuntur in ꝑſonam facta relatione ad alteram partem. i. ad habentē. Tamen in rebus ⁊ in iuribus realibus fundatur: alioquin non eſſent ſeruitutes. ſed obligatiōes ꝑſonales. ff. de ſerui. l. vt pomū ⁊ de ſerui. ruſti. predio. l. pecoris. ⁊ de vſufru. leg. l. fundi trebatianū no. ff. de vſufru. l. ſi quis ita Itē ſeruitutes reales ſunt hinc inde. i. prediales. Item perſonalium ſeruitutū queriꝭ poſſeſſio patientia ⁊ vſu. ff. de vſufruct. l. in. §. dare. In realibus dic vt. l. n. de ſeruitu. ⁊ aqua. In realibus ſnia ꝑdio datur. ff. de negocijs geſt. l. qui aliena. in fine ⁊ inheret predio. ff. de ꝯtrahenda emptione. l. ſi aqueductus. Reales ēt ſeruitutes inſunt rebus actiue ⁊ paſſiue. Perſonales inſunt rebus paſſiue tm̄ ſꝫ perſonales obligationes nullo mō inſunt rebus. ſed ꝑſonis tm̄: ſꝫ iuriſditio ineſt reb⁹ ſolū actiue ⁊ ineſt ꝑſonis paſſiue. Et ideo eſt in rem ex parte vtētium: ⁊ in perſonam ex parte patientiū. Sic eſſe vaſallum rōne originis. i. fidelis eſt quedā ſeruitus. vt no. ff. de vſufr. l. ſi cuius ⁊ eſt quaſi perſonalis. Sed eſſe vaſallum rōne rei eſt ſeruitus realis que omnia tene menti Bal. Quedam ſunt ſimpl'r incorporalia: ⁊ ſine vllo corpore iuris habent intellectum vt ius eligēdi ius ꝓſentandi ⁊ ſi arg. ff. de pe. here. l. hereditas in fi. in iſtis nō cadit poſſeſſio corporalis nec queriꝭ pedū poſitione ſꝫ per actus cōuenientes ⁊ cōſuetos: ⁊ qn̄ fiunt vt fieri debēt ⁊ a quo fieri debēt ſm̄ Inn. in. d. c. in literis de reſti. ſpo. Scias ꝙ eſt reperire quaſi poſſeſſionem eligēdi: qꝛ omnis poſſeſſio que alicuius efficacie eſt cuꝫ ſterilis eſſe nō debeat fructus parit poſſeſſori: quos ergo fructus iſta poſſeſſio parit. rñdetur eligere erit in fructu ſꝫ an fruct⁹ iſte erit naturalis. an induſtrialis. Dic ꝙ induſtrialis: qꝛ nō ſolo curſu nature producitur in eſſe. ſed facto hominis ſm̄ Inn. in. d. c. in literis in quaſi poſſeſſione iuriſditionis tria ſunt. ſ. quaſi poſſeſſio que in facultate eſt vſus qui in exercitio eſt. Fructus qui in cōmoditate eſt: vt perceptio honorū ⁊ ceterarū cōmoditatum iuriſditionis. Sꝫ in electiōe cōmoditas nō eſt diſtincta ab vſu. vn̄ eligere licere. i. eligere de licētia iuris eſt fructus. Idē in iure ꝓſentādi: qꝛ ꝓſītare eſt vſuſfructus huius iuris: nec enim aliā cōmoditatē ꝓſtat modo preſentādi niſi ipſum ꝓſentare. ⁊ actus ⁊ exercitiū dicitur eſſe fruct⁹ ſeu habitus iuris: ⁊ poſſeſſio iſta qnꝗ incipit a iure: ⁊ tūc ſufficit titulus adiudicationis per ſolam iudicis: vt no. de cōceſ. preben. c. cum noſtris per Inn. Tn̄ ex ſolo titulo nemo poſſidet iſta incorporalia niſi qui hꝫ verum ius. ſicut nemo poſſidet actu niſi qui habet actum. Quādoꝗ incipit iſta poſſeſſio a facto: ⁊ tunc factū ideſt actus procedere debet alias non hꝫ cauſam nec fundamentū vllum vnde exigiꝭ cauſa fundamēti ſm̄ Inn. in. d. c. in literis de reſti. ſpo. fo. c. ſed non ita clare tene menti omnia iſta Bal.

Poſſeſſio iuriſditionis queriꝭ ordinario ſi ingreſſo territorio ſubditi ſibi pareant in faciēdo: qꝛ maius ſignū eſt facere quā pati ſm̄ Inn. in. c. in literis de reſti. ſpolia. fo. eo. Et an ſit duplex poſſeſſio in incorporalibus. ſ. naturalis ⁊ ciuilis ⁊ qn̄ prediū poſſedit ſeruitutē vacanteꝫ dn̄o. Et que ſit potētior naturalis an ciuilis in incorporalibus ⁊ ſup qua magis fundaꝭ preſcriptio vide de omnibus iſtis inſti. de de act. §. ea per Ja. bu. Bal.

Poſſeſſionem nunꝗ̄ habitam nō lꝫ propria autoritate intrare ita no. inno. in. c. cum veniſſent de reſtitu. ſpoliato. fo. 89. ⁊ ibi caſus Bal. vide in. l. nō dubiū. C. de leg. ⁊ in. l. j. in princ. ff. quo. leg. per glo. accur.

glo.accur.ꝛ vide.ſ.hoc eodem verbo.in.xvj.q.circa finē ibi ſi autem poſſeſſio erat vacans ꝛc.

Poſſeſſio in corpore an magis queratur per vnum actum ꝙ p aliū vide Inn.in.c.ex parte de reſtit.ſpolia.fo.90.nu.4.vide ſupra in verbo beneficium in.iij.q.

Poſſidere ꝛ preſcribere poteſt quilibet clericus ius excommunicādi ꝛ ſimilia:ita no.Inn.in.c.olim el.ij. de reſtitutione ſpoliato.fo.91.nu.1.

Poſſeſſio eccleſie ꝛ aliarū rerū intelligitur cōtinuata ;donec quis expellatur:ita no.Inn.ꝛ Hoſt.in.c.ſepe de reſtitu.ſpo. ꝛ vide.ſ. in verbo animus.in.j.q.

Poſſidens tantū poteſt turbari in poſſeſſione:q2 qui non poſſidet turbari nō poteſt.Et modi turbationis ſunt exprimēdi in libello.ita no.Inn.in.c.lꝫ cām de ꝓba.fo.97.nu.6.alr ſi nō exprimeret eſſet libellus generalis ꝛ incertus ꝙ no.ꝛ tene bene mēti hoc.ꝛ vide do.Bal.in.l.ordinarij.C.de rei ven.

Poſſeſſione de accipienda quādo plures armata mano cōtendunt cuilibet eſt inhibendus acceſſus ante cognitam rōnem vel cauſam.Si aūt armata manu cōtendunt de poſſeſſione retinēda: q2 vterꝗ; aſſerit ſe poſſidere.tūc ſummatim cognoſcitur quis poſſideat ꝛ tūc alteri inhibetur ne ante cognitam cāonem accedat.Si aūt vnus vellet inuadere alius retinere:non dꝫ iudex hoc permittere:vt.l.illicitas.ff.de offi.preſi.ꝛ.ff.de offi.procu.ceſa.l.ſi.ꝛ.ff. de aqua quotidia.ꝛ eſtiua.l.pe.Si autē poſſeſſio erat vacās.ꝛ vnus alium preuenit in poſſeſſione occupanda ille qui preoccupauit erit loco poſſeſſoris : nec poteſt vim pati.nec debet per iudicem compelli niſi cōueniatur in beneficijs vel prebendis quas iudex non debet pati occupari licet vacent:ita not.Inn.in.c.in preſentia.de proba.folio.96.nume.3.tene menti iſta Bald.vide.ſ. hoc eodem verbo.in.xij.q.

Poſſeſſio locatoris nō probaꝛ per ſolum inſtrumētum locationis factū extra rem ita no.Inn.in.c.inter dilectos in ſi.extra de fide inſtrumē.fo.106.nu.3.vnde per inſtrumentū non probaꝛ poſſeſſio:q2 nō inferꝛ neceſſario nec preſumptiue:vt.C.vnde cognati.l.nō hoc tñ qui probat redditus apportatos a colono preſumitur poſſidere niſi cōtrariū ꝓbetur vt.l.pōpo.ff.qui.mo.vſufru.amittitur.ꝛ.l.quāuis.§.ſi cōductor de acqui.poſ.ꝛ.C.finiū regū.l.ſi quis ſuper q tene mēti Bal.vide Bar.in.d.l.quāuis ꝛ.l.qui vniuerſas.§.qd per colonū de acqui.poſ.

Poſſeſſiones eccleſie eque bene dicunꝛ ille que pertinēt ad epatum ſicut ille que ptinent ad canonicos.ita no.inn.in.c.nouit de his que fiunt a prela.ſine conſenſo capituli.fo.147.

Poſſeſſio iuriſditionis aliter queritur ꝫ ſubditos qui ſunt in poſſeſſione libertatis.aliter cōtra cum dominū qui eos ſubditos tenet ita no.Inn.in.c.dilectus de capel.mona.fo.168.nu.3.

Poſſeſſio generalis iuriſditionis que territorio ꝛ vniuerſitati coheret non acquiriꝛ hꝫ ſinguli de vniuerſitate conſiteanꝛ ſe eſſe ſubditos ꝛ iurent fidelitatem.Si tñ hoc nō faciūt collegialiter ita no.Inn.in.c. dilectus de capel.mona.fo.eo.quod no.

Poſſeſſio vacua queritur in ſubſidium per bannum et ſi nemo in ipſum incurrat ita no.Inn.in.c. dilectus de capellis monachorum fo.eodem.

Poſſeſſio non queriꝛ per illum qui ingreditur poſſeſſionē rei quā putabat ſibi fore legitime traditam:ſed nō erat. Ratio eſt q2 nō ingreditur animo acquirendi:ſed iam queſitā retinēdi.Iſta eſt glo.no.ff.de acqui.poſ.in.l.poſſideri in prin.Sed Bart.eam ibi reprobat.

Poſſeſſionē ingrediens cū decreto iudicis inualido.an teneatur pena ſtatuti de turbata poſſeſſione Bar.tenet quod ſic ſi ſtatutū ſimpliciter loquiꝛ.Ratio q2 fuit in lata culpa.Secus ſi ſtatutū requireret dolum ſcdm eum in.l.iuſte poſſidet.de acqui. poſ. qd no.Et adde quod idem Bart.not.in.l.j.§.non autem.ff.ſi quis teſt.li.eſſe iuſ.fue.

Poſſeſſorium ꝛ petitorium ſi ſimul cumulantur in eodem libello licitū eſt iudici diuidere libellum:ꝛ ꝓnunciare añ de poſſeſſorio quā de petitorio ſi ſibi ꝯſtiterit ita no.Inn.in.c.ſuborta de re iudi.fo.120.qd eſt no.Bal.

Poſſeſſorium premittitur in ordine pronunciandi ita not.Inn.in c.cum dilectus de cauſa poſ.ꝛ proprie.fo.86.ſed in preualētia exequendi prefertur petitoriū.cedit ergo poſſeſſoriū petitorio quo ad finalē effectū ꝛ duos intellectus vel in cumulatione vel in cōtraria ſeu mutua cōuentione.Subijciamus rem in exemplo.Ago interdicto vnde vi ꝯ rei ven.Super vtroꝗ pronūciabitur per legē de qua re.ff.de iu.Sed vna executione cōtētus ero.Si fiat executio in rei ven.debet mihi ſufficere qd rem habeo cum acceſſionibus per interdictum nudam poſſeſſionem aduoco.ff.vti poſſi.l.ſi duo in ſi.Sed per rei ven.euinco vt inſtit.de offi.iudi.in fine.ff.ſi ſeruitus vēdice.l.ij.ꝛ.ff.de rei ven.l.pompo.§. ſed res ꝛ.ff. de actio.emp.l.ſi quis fundum.Fruſtra ergo de poſſeſſorio laboro.vt.ff.de vulga.ꝛ pupil.l.ſi.§.titius de edili.edi.l.boue.§.aliquando.Si ergo ſimul peto executionem petitorij ꝛ poſſeſſorij non repellar rōne duplicitatis.ſꝫ fiet executio petitorij omiſſo poſſeſſorio:q2 vna ſolutio ſufficit ad vtranꝗ; ſi primo plenior fiat arg.ff.de ſolo.l.nunciationꝛ.§.ſi.Si vero volo petere executionem petitorij nō poſſum:ſed poſſeſſorij poſſum tantū nō enim eſt fruſtra pronūciandum.fruſtratoria enim pronūciatio fieri non dꝫ. ſicut dicit lex ꝙ arbiter electus abſꝗ pena nō cogiꝛ pronūciare ne fruſtra ſit ꝛ impune contemnatur.vt.ff.de arbi.l.litigatores.§.fina.Alius intellectus eſt ad declarationem dati capituli cū dilectus ſcilicet qd agebam ꝫ te interdicto recuperande tu contra me rei ven.pro incorporalibus in quibus actio non datur poſſeſſorij vt inſti.de act.§.eque vel pro corporalibus q2 ego habeam naturalem in ciuilem per vim ꝓnunciatur cōtra te in poſſeſſorio. cōtra me in petitorio.Si petā ꝯtra te executionē repellar.Et ideo fiet executio contra me:q2 cauſa dominij preualet nude poſſeſſioni.ar.ff.de publiciana.l.exceptione.ff.mandati.l.man.diſtrahendorum ſeruorum.ſed videtur qd non debuerim audiri: q2 exceptio ſpoliationis eſt priuilegiata vt.l.ſi quis ad ſe fundū.C.ad.l.iuliā de vi.Sed qd in.d.c.cum dilectus non fuit oppoſita exceptio vt in ti.ſeq. c.j.nec recōuentio hꝫ vim exceptionis.q2 ſuper exceptione non pronunciaꝛ.ſed ſuper recōuentione ſic vt.ff. de excep.rei iudi.l.ſi inter te ꝛ me.Ad aliud ergo ꝓnonciatur ſuper poſſeſſione: ſi petitorium cōfundit poſſeſſorium. Rñdeo propter fructus.vt.ff.de rei ven.l.vtiꝗ.Item q2 bene fiet executio niſi exciperetur.ꝛ ſic ſuis producit effectum ſuum in eſſe nō opponatur et ita declaro ego Bald.Iſtud.c.vide.ſ.in verbo appellatio. in.q.xxi.ꝛ.ſ.in verbo cauſa in.ix.q.

Procurator oportet quod habeat ſpeciale man. ad crimē opponendū alias non eſt legitimus procu.ita no. Inn.in.c.ſuper his de accuſatio.fo.187.nu.12.ꝛ.c.ſtatuimus in ſi.de elec.lib.vj.Nec ſufficit cauere vt ibi.ꝛ ſi procuratoriū non extenditur ad oppoſitio. criminum niſi hoc ſpecificeꝛ in mādato:vide.ſ.in verbo abbas in.vi.ix.xiij.ꝛ.xvj. queſtione ꝛ vide.ſ. in verbo abſolutio in.v.q.ibi procurante ꝛc. Vide caſum in.c. non poteſt de procurato.in clemen.

Procurator licet cōteſtetur litem nihilominus dominus dꝫ iurare de calumnia.ꝛ reſpondere poſi.ita no.Inn.in.c.paſtoralis de iudi.fo.75.nu.3.vide.ſ.in verbo teſtis.in.xlvj.q.ꝛ.ſ.in verbo caſus in.viij.q.hodie eſt caſus de iuramento calū.lib.vj.

Procurator vniuerſitatis vel collegij.dꝫ ridere id qd maiori parti placet ita no.Inn.in.c.paſtoralis de iudic.fo.75.nu.2.vide.ſ. in verbo citatio.in.ſi.iij.ꝛ.iiij.q.

Procurator ſi conſtitutus eſt a prelato nomine ſue eccleſie vel a poteſtate nomine ciuitatis non finitur mandatū licet conſtituens moriatur re nō integra.Idem in actore tutoris ita no.Innocē.in.c. dilecti de foro compe.fo.77.numero.1.3.manu facit.l.pe.§.j.C.de admi.tuto.ꝛ.l.ſi quis alicui.ff.de acqui.here.ꝛ.l.item eorum.§.ſi.ff.qd cuiuſꝗ; vniuerſita.nomine.Hodie eſt caſus in ꝯtrium in.c.ſi.na.de procu.in clemē.Sed ſi prelatus dum ipſe litigat de prelatione ſua facit procuratorem nomine ſuo ꝛ moritur quādocūꝗ; expirat mā.vt.ff.de ſuſpe.tuto.l.poſt finitam.Hodie dic vt in.c.ſin.de procur.in clemē.Si prelatus fecit alium cōtractum.Aut cōcernit redditus qui ſpectant ad prelatum.vt quia locauit predia.ꝛ tunc mortuo vel tranſlato vel amoto prelato contractus non durat vlterius.ff.locati.l.ſi quis domum.ꝛ.c.fina.ne prelati vices ſuas vbi not.glo.niſi contraxerit vt ſyndicus monaſterij vel ſolenniter cum conſenſu capituli vel pro vtilitate monaſterij q2 vtiliter geſtum ꝓpterea debet ratum haberi vt.ff.de nego.geſtis.l.pomponius la.j.Aut ꝯtractus concernit veram alienationem proprietatis ꝛ tunc ſi cōtractus fuit ſeruata ſolēnitate ſtatim poſſeſſor cepit iure perpetuario poſſidere ꝛ non conueniꝛ qd ſolenniter actum eſt vt.ff.de mino.l.in integrum ꝛ.l.ſi minor.ff.de acqui.here.Bal.

Procurator poteſt eſſe contumax ante litem ꝯteſta.in preparatorijs iudiciorum.ꝛ tunc preiudicat domino vt dominus patiaꝛ primū decretum vt.C.de procur.l.eum qui.Nō ſecūdum decretū vt.l.hoc amplius in ſi.ff.de dam.infecto facit.ff.de procu.l.ſed ꝛ hec in fine.Item vt dominus habetur pro cōuicto ſup preparatorijs interrogationibus vt.ff.de procura.l.non ſolum.Item vt claudaꝛ domino iudiciorum copia.niſi primo refectis expē.argu.ff.de leg.ij.l.q ſolidum.§.etiam nō vt dominus poſſit excommunicari:q2 procura.datur cauſe non pſone nec vt dominus poſſit infamari.ff.de infamibus.l.furti.§.qui alieno.nec multari.vt.l.pe.§.ſi procur.ff.ſi quis ius dicen.nō obtempera.niſi dominus ratificet culpā pcu.l.iij.§.ſi procura.ff.quod quiſꝗ; iuris.ꝛ.c.j.in ſi.vt lite nō cōteſta.Sed bene facit dominum incidere in penam ꝯtractus ꝛ ꝯtēptus q2 non exigitur dolus vt.l.nō diſtinguemus.§.ſi domini.ff.de arbi.ſed ſi dominus nō eſſet monitus non excuſareꝛ ꝯſtituēdo ignarum ꝛ cōtumacem.arg.ff.man.l.idemꝗ.§.ſi tutor.C.qui pe.tu.l.cum a matribus ꝛ de appella.l.preſes.ꝛ.ff.de iniur.l.ſed ſi vnius §.procura.poteſt etiam ꝯtumax eſſe procura.in ipſa lite cōteſtan-

da.qꝛ nõ vult litem ↄteſtari. Et idem ꝙ ſupra qꝛ ſumus in primo tempore.ſ.ante litem conteſt. Poteſt etiam eſſe ↄtumax poſt litẽ cõteſta.⁊ tunc cõtumacia procu.nocet domino ad ꝓiudiciũ litis fortius ꝙ̃ ante lit.cõteſt.qꝛ maior eſt ↄtumacia poſt litez cõteſt. quam ante ⁊ dominus ex hoc poteſt pati ſecũdum decretũ. Non ſolum ergo miſſio tedialis fiet ex cõtumacia procu.poſt litẽ conteſt.ſed ẽt preiudicialis in vera poſſeſſione.C.de dignit.l.quoties in me. In domino:qꝛ delictum procu.poſt lit.cõteſt.facit dñm cadere a cauſa. Ergo ⁊ cõtumacia vt.ff.de exceptio.doli.l.apud celſum.§.queſitum.ſ.vt poſſit ferri ſentẽtia ex cõtumacia arg.C.de his quibus vt indig.l.poſt.vbi nõ ſolum in lite preiudicat ſed in alio preiudicio:qꝛ venit ex neceſſaria cõſequentia ipſius litis qđ eſt mera pena.ſed ibi loquitur in proſequẽte nõ in cõtumace. Item nocet vt dominus habeatur pro cõfeſſo ſup poſitionibus vt in.c.ij.de cõfeſ.lib.vj. Sicut ſi ipſe dominus eſſet contumax.vt ff.de cõfeſſis.l.certum. Sed nõ nocet quo ad preiudiciũ excõmunicationis vel perſone:qꝛ ſuper ipſam perſonam non hꝫ man.et hoc verum niſi ipſe dominus diſſimulet ⁊ particeps fiat ipſius contumacie:qꝛ tunc ipſe eſt cauſa excõmunicationis ipſius non procu.vt.C.de exactio.mili.anno.l.ij.li.xij. Poteſt etiam eſſe contumax procu.in ipſa ſententia:qꝛ perſonaliter citatus dixit nolo venire:⁊ ex hoc dominus patitur ſententiam: ſed non priuatur beneficio appellandi:qꝛ dominus nõ eſt verus cõtumax. ex quo procu.exceſſit fines mãdati.tamen ſententia valet ꝓpter culpam domini:qui malum ꝓcuratorẽ conſtituit. Poſt ſententiam poteſt procu.eſſe contumax in non appellando. Et tunc ſi eſt ſoluẽdo preiudicat domino.ſecus nõ eſt ſoluendo.vt.ff.qñ appel. ſit.l.pe.in ſi.⁊ no.C.de appel.aut.hodie ꝙ eſt no.Bal.poteſt etiã procu.eſſe contumax in appellatione interpoſita proſequenda ⁊ tũc indiſtincte nocet domino niſi dominus adiuuaretur extraordinario remedio per reſtitutionem in inte.vt.ff.de mino.l.etiam ſi ſine.§.ſi.de dolo.l.arbitrio.§.pe.C.de iudi.l.properandum in ſi.⁊.d.l.preſes de appel. Unde ſcis qđ lꝫ procu.verus cõtumax non audiatur appellans tamen dñs propter cõtumaciã procu. intra x.dies poterit appellare. Ita tamen qđ illi.x.dies cõputentur a die date ſnīe.ſi autem dominus eſt ficte cõtumax:qꝛ citatus fuit ad domum:ſed non repertus hꝫ.x.dies ad appellandum ⁊ iſti.x. dies a die ſcientie computãtur.qđ eſt dictum ſingulare licet glo. in.c.preſentium in glo.per hanc dum allegat.ij.q.vj.biduum.ſ. de teſti.videntur ſentire ↄtrium vide iſta no.per Inn.in.c.j.vt lite non cõteſt.fo.79.in nu.1.⁊.2.⁊ ibidem per Hoſti.vide.ſ.in verbo citatio in.xxxviij.q.

Procurator poſt litem cõteſta.impeditus dꝫ conſtituere propꝛium procuratorẽ ſuis proprꝛis expẽ. Unde licet non haberet de pecunia domini expendat de ſua burſa ſm Inn.tñ repetet a domino per actionem mandati ſecundũ Hoſt. Sed ante litem ↄteſtatam non imputat ſi nõ ſubſtituit etiam ſi habuit mandatũ ad ſubſtituendũ.ne domini diligẽtia qui dedit man. ei noceat ad ſubſtituenduꝫ.nemo enim qui cõſtituit ꝓcu.tenet dare man. ad ſubſtituenduꝫ:⁊ ſi hoc facit ſibi nocere nõ dꝫ.nec dꝫ fieri eius ↄditio deterior:vbi aũt procu.nõ habet mã.ad ſubſtituendũ ante lit.cõteſta.ideo non imputat ſi nõ ſubſtituit qꝛ non poteſt.ſed quedam lex videtur dicere qđ non prius teneatur expendere quam recipere.ff.man.l.ſi vero non remunerandi.§.ſi.que omnia tene menti. Baldus.

Procurator ad negocia poteſt dñm nominare in iudicio ⁊ quaſi declinatoriam habeat opponere.ſecus in procu.ad iudicia ita not. Inno.in.c.quoniam vt lite non conteſt.fo.80.

Procurator eccleſiaſticarum perſonarũ iurat de calumnia ſine mãdato ſpeciali. Et eſt ſpeciale in perſonis eccleſiaſticis.ita no.Inno.in.c.j.de iuramen.calum.fo.81.nu.4.ꝙ preſtatur ſup tota cã. Sed ad iurandum in emergenti non requirit ſpeciale mand.nec vbi lis nõ cõteſtatur.ff.de procu.l.nõ ſolum in prin.de dam.infec.l.qui bona.§.qui alieno vbi de hoc Bald. vide.ſ. in verbo exceptio.in.vij.q.

Procurator dꝫ mitti talis ⁊ ita inſtructus qđ ſciat veritatem negocij:alias ſi interrogetur ⁊ dicat ſe neſcire veritatem quia ignorat factũ facit dñm ſuuꝫ haberi pro cõtumace quo ad expẽ. imputat enim dño quare nõ miſit procu.inſtructum ⁊ ſcientẽ negocij veritatem ita no.Inno.in.c.in pertractãdis de iuramẽ.calum.fo.82. vide.ſ.in verbo impeditus in.j.q.

Procurator licet iurauerit de calumnia.tamẽ ſi dñs tanꝙ̃ legalior interrogetur:nihilominus dñs tenetur iurare.ita no.Inno.in.c. ſi.de iuramen.calum.fo.82.nu.1.

Procurator qñ dubitat dꝫ habere inducias ad dominũ conſulẽdũ ita no.inn.in.c.expoſuit de dila.fo.83.nu.2.vide.ſ.in verbo actor in.iiij.q.ibi cauſa facere procuratorem.

Procurator ſubſtitutus ad impetrandum poteſt aliũ ſubſtituere ſi habuit ad hoc ſpãle mandatum.ita no.Hoſt.in.c.ex parte decani.de reſcri.vide.ſ.in ṽbo citatio.in.xxxj.q.⁊.ſ.in verbo licentiatus.in.v.q.⁊.ſ.in verbo dominus.in.iij.q.⁊.ſ. in ṽbo nomen in penul.queſtione.

Procurator non põt iudicare in animã domini niſi habeat ad hoc ſpeciale manda.ita no.Inno.in.c.quia propter de electio.fo.30. numero.14.

Procurator nõ prorogat iuriſditionẽ ↄſentiẽdo.ſed excipere omittendo niſi ad hoc habeat ſpãle mandatum ita not.Inno.in.c.de cauſis.de offi.delegati fo.48.nu.1.

Procurator litis non ꝓrogare poteſt iuriſditio.de re ad rẽ ſine ſpeciali mandato.ita not.Inn.in.c.cum olim de officio deleg.fo.55. nume.2. poſt primam manum. ⁊ ibi caſus vide.ſ.in ṽbo ſocius in.iij.queſtione.

Procurator poteſt renũciare exceptioni dilatorie ⁊ etiã probationi exceptionis perẽptorie. Alij dicũt nõ valere renũcia. qꝛ per ꝓcuratorez remitti nõ poteſt exceptio.ſed omitti.ita no.Inn.in.c.cũ olim de offi. deleg.fo.55.nu.3. Hec vltima eſt verior: qꝛ remiſſio eſt donatio.vt.ff. de dona.l. ſi quis delegauit. Item qꝛ ꝓcurator ↄtetus non poteſt renũciare exceptioni. puta nõ numera.pecu.C. de noua.l.nõ abſtulit. Nec fideiuſſor.vt no.ff.mandati.l.ſi fideiuſſo.§.quedam. Tamen ex ordine iudiciorum poteſt ꝓcurator cõcludere in cauſa licet hoc modo renuncietur omnibus de cetero actitandis vt no.ipſe in.c.paſtoralis de cã poſſeſ.⁊ proprie.fo.86. ⁊ per Jo.an.in.c.ſi.de in integ.reſti.li.vj.Bal.

Procuratorem cõſtituens non dꝫ habere aduerſarium nec iudicez antequ͂ adeat.⁊ ideo ſi reuocat procuratorẽ ante litem conteſt.nõ tenetur intimare niſi procuratori.ita no.Inn in.c.ex inſinuatione de procu.fo.65.in prin.⁊ li.mota ſi lis eſt cõteſtata valet cõteſtatio ſed an valeat reuocatio ſecundum eum in ca.in noſtra in glo.aduerſa.eo.tit.

Procuratore ↄſtituto ad litem conteſtãdum ⁊ ad ſubſti.poteſt per ſe cauſam peragere totam:ita no.Inn.in.c.petiſio.de procur.fo. 66.nu.3.ff.de procu.l.qui procuratorem dat.Bal.

Procuratorem non ſufficit dimiſiſſe.ſi procur.noluit comparere.⁊ dñs eum cõſtituens tenet de impenſis:ita no.Inno. in.c.cõſtitutus de procu.fo.67.nu.3.

Procurator ad negocia ⁊ mediator teſtificatur ſi partibus placet alias nõ ita Inn.in.c.romana de teſti.de primo vide gl.in.d.c.romana de ſecundo vide in.c.j.de teſti.lib.vj.

Procurator ↄuentus nõ ſecundum ſuum credere:ſed ſecundum voluntatẽ ⁊ placitũ maioris partis cõuentus dꝫ reſpõdere. Secus in abbate qui proſequitur ſuum ius ita no.Inn.in.c. ad hec de teſti.⁊ ibi vide per eundẽ ꝙ abbas poteſt reuocare procuratorez conſtitutum a conuentu Inn.Bal.

Per procuratorem generalem queritur poſſeſſori dominium ſcđm Bar.in.l.qui in donatum.ff.de dona.⁊ ibi vide per eum:quid in pacto adiectionis in diem ⁊.l.commiſſorie.

Procuratorem an quis facere poſſit inhabilem ⁊ ad ſubſtituendũ habilem. Bar.ꝙ non ſi in eo ꝓcur.officium radicatur. Secus ſi nudum preſtat miniſterium per.l.j.§.ceterum.ff. de acqui. poſ. ⁊ per Jo.an.in.c.religioſus.ff.de procu.in cle. Caſus eſt de hoc in terminis in.c.procu.de elec.lib.vj.

Producens vide omnino.ſ.in verbo inſtrumentũ in.j q.⁊.ſ.in verbo atteſtati.in.ij.q.

Promittẽs nõ exigere nõ incidit in penã ſi aduerſarius ſuus cui ꝓmiſerat ſpõte ſoluat.ita no.Inn.in.c.ↄſtitutus de penis.fo.206. ꝙ no.facit ad no.in.l.iij.ff.ſo.mat.Bal.

Promiſſio facta vni iudici nõ extendit ad alium iudicẽ.ff.iudi. ſol. l.pe.ita no.abbas in.c.preterea de teſti.cogen.

Promiſi centum vel aliam quantitatem nomine pene dare.⁊ ſi non ſoluerez vel nõ facerem ꝙ promiſi. Certe ꝙ̃tuncunꝙ̃ fuerint ꝓmiſſa iſta centum nomine pene non tñ cogor ſoluere iſtam penam ſꝫ ſolum intereſſe.ita no. Inn.in.c. Tuam.de penis.fo.206. qđ ſingulariter eſt no.Bal.

Promiſſio facta autoritate mandati.de ea perſona ad quam nõ trahitur man.eſt nulla:ita no.Innocen.in cap.cum olim de preben. folio.141.

Prouiſor ſeu executor ſi nõ ſeruat formã mãdati ſibi facti nulla eſt prouiſio.ſed ſunt quedã clauſule monitorie ſeu narratorie. Quedã ſunt modales:quedã cõditionales. Monitoria clauſula eſt quãdo cõmittens dicit prouideas talem ſi eſt idoneus que clauſula non facit cõditionem.⁊ valet prouiſio etiam ſi ille non fuerit idoneus dummodo ſit habilis.licet non ſit dignus nec ſufficiens: cõditionalis clauſula eſt qñ committens dicit prouideas tali ſi eſt oriũdus de ꝓle militũ vel de nobili ciuitate vel genere.nã ſi nõ eſt talis qualis eſſe debet non tenet prouiſio qꝛ forma prouiſionis erat limitata propter appoſitionem conditionis ⁊ hic executor non hꝫ examinare iſta conditionaliter:ſed de plano in domo non in iudicio:qꝛ eſt merus executor qui dꝫ exequi ſine cauſe cognitione. Simile not. C.de his quibus vt indignis.l.ſi ca.tamen legitimum contradictorem audire debet talis executor. maxime ſi citare

ſi citare incipit qꝛ forte ſic aſſumpſit in mandato iudicis ⁊ ſuper auditis per eum dꝫ pronunciare.ff.de confirma.tutorum.l.tutores n patrono in verſi.idoneum pronunciādo. Item ab iſta ſua pronunciatione poteſt appellari intra.x.dies ſicut a grauamine ſeu a ſententia. Sed ſi non aſſumpſit partes iudicis poteſt perpetuo opponi de defectu cōditionis. Alij dicunt qḋ licet citetur iudex illum cuius intereſt ⁊ cui preiudicatur.tamē hoc facit vt ſummarie ſe informet non vt pronūciet:⁊ ideo non eſt ꝓceſſus iudiciarius nec debet pronūciari vel appellari. Hoc ergo ꝯſtat in iſta cōditione.ſi eſt ita ꝙ nō exigit citatio. Si autē nō dicantur verba conditionis.ſi eſt ita. Sed dicantur ſi tibi conſtiterit. tunc exigitur citatio tanꝗ̄ ſit de forma cōmiſſionis ſi aliqͣ leditur tamen ille cuius nō intereſt nō pōt opponere ꝙ nō ſit citatus ille cuius intereſt. Sed ſi non leditur alius tūc nemo citādus eſt:qꝛ videtur vt ſimplici bono viro non vt diſceptatori committi ita no.Inn. in cap.dudum de preſump.qḋ no.qꝛ quotidie accidit de iſtis executoribus. Adde ⁊ omnino vide ꝙ no.ff.de bono. poſ.l.iij.§.pe. Modus quoqꝫ inſertus intelligitur de forma non ad eſſentiam actus ſed ad executionem vt no.C.de ſenten.l.cum eorum ⁊ vide qḋ no.ff.de condi.⁊ demō.in rubrica:⁊ vide etiam in capi.primo de offi.deleg.in clemen.caſus breuis eſt.executor ⁊ prouiſor non tenetur citare niſi partes iudicis aſſumat ſpōte vel coacte ex forma mandati.⁊ iſta eſt ſubſtantia. Bal. Uel cōclude ex premiſſis primo de officio executorum. Item qḋ merus executor debet exequi de plano ⁊ ſine figura iudicij ⁊ cauſe cognitione. Itē qḋ ſi in reſcriptis ſentētia vel ſimile aliud apponatur aliqua cōditio qḋ ante omnia dꝫ cognoſci de cōditione ſi eſt vera. Item qñ conditio additur alicui ad hoc vt actus ꝓducatur in eſſe debet actus extitiſſe ad hoc vide.ff.de condi.⁊ demō.l.qui heredi.§.ſi.⁊ in rubrica eo.tit. Item qḋ in caſu quo executor citet ſummarie cognoſcere debet Bal.

Poſtulatio ſi non admittitur iniuria ſit poſtulātibus.licet dicatur ꝙ poſtulatio gratie ſolum innitatur.ita no. Hoſti.in.c.bone de poſtu.prelatorum.⁊ vide.ſ.in verbo electio in.j.q. ⁊ idē tenet gl. in.c.pe.de poſtu.

Poſtulabiles qui ſint ⁊ qui intelligibiles vide p Hoſt.in.c.ſi.de poſtu.prela.⁊ vide omnino.ſ.in verbo forma in.j.q.e

Poſtulatur nō ꝓfeſſus ita dicit Hoſti.in.c.cū monaſterium de ele. ⁊ vide per archi.in.c.nullus de elec.lib.vj.

Puniſ non delinquēs pro facto delinquētis in factis vniuerſitatis ita no.Inno.in.c.qꝛ ꝓpter de elec.fo.30.nu.9.vide.j.in verbo teſtis.in.xvj.q.⁊.j.in verbo reus in.vj.q.

Puniunt plus autores ꝗ̄ factores ita no.Inn.in.c.nouerit de ſen. excō.fo.113.nu.3.⁊ vide.c.primum de vſur.in cle.⁊.ſ.in verbo calumniator in.j.q.

Punitio criminis vſurarū ſpectat ad iudicē ſecularē nō ad epm ita no.Inn.in.c.ad nr̄am de iureiu.fo.109. Et an notarius q facit inſtrumēta vſurarum veniat puniēdus vide.xlvj.diſt.c.ſicut ⁊.x. diſt.c.nō licet. Et quare vſure prohibite ſunt. vide in aut. nulli creditorem agri.col.in ꝑn.col.iiij. Adde ad predicta ꝙ nota.in.c. nos inter.de purga.cano.Inn.ponit multas rōnes quare ſunt prohibite ſuper rubrica de vſur.⁊ Hoſti.in.c.ſi.

Publicatio vide omnino.ſ.in verbo citatio in.xxxviij.⁊.xl.q.

Purgatio an includat inquiſitionem dic qḋ ſic ſi cauſa incepit a precedēti inquiſitione. Secus ſi n precedenti purgatione ita no. Inn.in.c.cum in iuuentute de purga.cano.fo.105. Et ille qui ſe purgat abſoluitur ab infamia vt per Inn.in.capi.dilecto de purga.cano.fo.105.

Purgatio ſi non fuit ꝑſtita prout debet interim alia preſtari debet ita no.Inno.in cap.cum dilectis.de purga.cano.fo.105.nu.5.prima manu.⁊ vide.ſ.in verbo caſus in.iij.q. De hoc videtur caſus in.c.ex tuarum.de purga.cano.

De litera Q

Qualitas agendi eſt exprimenda in libello ſi ex ea in aliud transferatur iuriſditio.vel delictum arguatur. Et ſic vbicunqꝫ ratione qualitas vel circunſtantie datur iuriſditio que alias nō daretur. Ibi non procedit libellus niſi qualitas in libello exprimatur.ita no. Innocen.in capitulo cū ſit generale de foro competen. folio.76. numero.2.

Qualitas facti puta notorietas vbi aufert iuriſditionem nō ſufficit probare ſimplex factū:qꝛ eſt iudex incōpetens vt cōſeruator ita no.Inn.in.c.ſtatuimus de offi.delega.fo.57.nu.2. De hoc hodie eſt caſus in.c.j.eo.ti.lib.vj.

Queſtio finium regundoꝝ coheret cauſe proprietatis ⁊ ſuper ꝓprietate ⁊ poſſeſſione recipiuntur probationes ita no.Inn.in.c.ex literis de proba.fo.96.nu.3. Sed ex poſſeſſione ꝑſumiſ proprietas tū valet poſſeſſio in omnibus iudicijs.vt.l.ij.ff.fami.herciſcū.hoc verum ſi habet poſſeſſionem titulatam alioquin preſumitur predo ſi non hꝫ aliam cām adijcere niſi poſſideo qꝛ poſſideo.ff.de petitio.heredi.l.qui interrogatus.⁊.ff. communi diuidun.l.cū diuidūdo.§.iter predones. Alij dicunt meram poſſeſſionem ſufficere ad dominium preſumēdum:qꝛ hec actio non requirit verū dominium:⁊ qꝛ incidenter deducitur ſm Oldr.⁊ Bar.in.l.pe.ff. de conditio.inſtitu.⁊ vide qḋ legitur ⁊ no.ff.ſi pars heredi. pe.in l.j.§.proinde Bal.

De litera R

Ratio Rationes que ſunt ex officio puta ab argentario vel mercatore ⁊ ſi. Uel que non ſunt ex officio licet mandātibus partibus ſunt edende plene cū dole ⁊ conſule.qꝛ rationum diſcuſſio aliter non poteſt patere.nam rationes continent data ⁊ accepta.⁊ per computum.ff. de edendo.l.ſi quis ex argentarijs.§.rationes.non autē eſt ratio unum ſolus contractus vel vna apodiſſa vnius promiſſionis vel confeſſionis. Propria vero ⁊ priuata ratio vnius non eſt alteri edenda. Fallit in vſurario vel ratione anime vt per reſtitu.vſurarum a peccato anima liberetur vel odio vſurarum vt in ca.j.de vſuris in clemen.domeſtice autem rationes quas quis ſcribit in ſuo memoriali non ex officio.ſed ex animi ſui motu ſunt. Itē inſtrumenta quibus quis vſurus eſt tenetur edere ſiue docere.ff.de arbi.l.non omnibus.nec cogitur quis ſuum aduerſariū inſtruere de ſuis teſtibus propter metum ſubornationis. Originale tamen ſemper debet reddi producenti vt.l.probatoria.C.de diuerſis offi.l.i.xij.omnia iſta tangit Inno.in.c.j.de proba.ſed non ita plene nec clare. Bal.

Ratificatio nō augmentat numerū:qꝛ abſentes nō computanſ in numero.ita no. Hoſti.in.c.in genesi de elec.

Ratificari nō pōt ſine ſolēnitate id qḋ ab initio fieri nō pōt ſine ſolennitate.ita no.Inno.in.cum dilecti.de emp.⁊ vendi.fo.150.

Ratihabitio nō ſufficit vbi tractatus dꝫ precedere niſi ꝑmiſſo tractatu.Inno.in.c.cum nos de his que ſunt a prela.fo.147.

Reſciſſio vel actio ad decipiendum ob dimidiam iuſti pretij exceſſum nō habet locū in tranſactione.ita no.Inno.in.c.cū cauſa de emp.⁊ vendi.⁊ no.ff.ad treb.l.lucius.§.ſi. Duntamē tranſactio ſit bona fide facta. Bal. Inno.

Rector eccleſie non pōt tranſigere vltra tempus ſue vite ſine autoritate epi ita no.Inno.in.c.veniens de tranſac.fol.64.⁊ ibi caſus vide.ſ.in verbo citatio.in.xxxvj.q.

Rectores collegiorū habēt iuriſdictionē in cā vniuerſitatis ⁊ ſingulorū.⁊ etiā alij qui nō ſunt de collegio poſſunt corā eis agere contra totā ſocietatē.⁊ cōtra ſingulos de ſocietate ita no.Inno.in.c. cū ab eccleſiarū de offi.ordi.fo.58.nu.1. Et ſtatuta corū valēt corā ſuo iudice.vt.l.ſi.in ſi.C.de conſtitu.pe. Bal.

Rector collegij electus dꝫ cōfirmari a ſuperiore in realibꝰ collegijs ita no.Inn.in.c.cū dilecta in xp̄o.de excoſ.prela.fo.101.idē in perſonalibus ſm quoſdam.ibidem Inno.

Religioſus vide.j.in verbo ſepultura.⁊ in verbo templ.in.j.q.

Relatio.de materia relationum vide plene Innocen.in.c.intimaſti de appel.folio.130.in nume.1.vſqꝫ ad nu.4.vide.ſ.in verbo credulitas in.vj.q.

Regnum propter delictum primogeniti deuoluitur ad ſequētē.ita no.Inno.in.c.licet de voto.fo.164.⁊ ibi caſus.

Regiſtrū.quid dicaſ regiſtrum ⁊ an ſcripture regiſtri faciāt fidem vide de omnibus ſtis per Inn.de procu.c.j.

Regula vel ſtatutum ipſius regule nō ſunt ius.ita no.Inn.in.c.pudum de conuerſio.coniuga.fo.164.in nu.4.⁊ vide.j.in verbo ſuperior.in.ij.q.

Regula ex quo eſt approbata per papam nemini licet ꝯtradicere ita no.inno.in.c.ne dei extra de ſimonia.fo.192.

Reſcriptum ⁊ inſtātia ex ipſo fundata nō tranſit contra ſingularem ſucceſſorem.nec ex eodem reſcripto poteſt conueniri. Et quod dicitur inſtantiam ad ſucceſſorem tranſire de vniuerſali eſt intelligēdum.ita no.Innocen.in.c.quia.v.de iudicijs.folio.75.ſ.in verbo forma in.iij.q.

Reſcripta quādo dicuntur ſibi inuicē derogare vide plene p Hoſti. de reſcrip.c.j.de priuilegijs iuris vide.ff.de mino.l.ſi apud Bal.⁊ vide.ſ.in verbo nomen in vlti.q.

In reſcriptis ſemper debet fieri mentio de religione ſcḋm ſtilum curie ita no.Hoſti.in.c.ſi quando de reſcrip.⁊ vide.ſ.in verbo hereſi moditium in.j.q.

Reſcripta an ſint perpetua vide plene per Hoſtien.in.c.ſeden apoſtolica de reſcrip.⁊ de preualentia literarum ibidem per Innocē. ⁊ Hoſtien.

Reſcriptum an afficiat ſucceſſorem beneficij vel patrimonij vide Innocentium in capitulo ſignificauit de reſcriptis.folio.12.⁊ ibi caſus.

Reſcriptum non iuuat impetrantem ſi contra reſcriptum facit quia non intelligitur pro eo reſcriptum qui contrarium facit eius ꝙ eſt ſcriptum ita no. Inn. in cap. mandatum de reſcriptis. fo.12. numero.4.

Reſcriptũ accipit vires ex intellectu ſcribentis ita no. Inn. in.c. cũ eccleſiaſtice de ex:ep. fo.116. ⁊ in.c. cum olim de preben.

Reſcripta beneficialia tanquã ambitioſa ſunt reſtringenda. ita no. Inno. in capitu. cum olim de prebendis. fo.141. nu.4. Sic ad lites quaſi odioſa Inno. Et vide de hoc text. in capi. quamuis de preben. in.vj.

Reprobatus vide.ſ. in verbo approbatus in.j.q. ⁊ ibi dixi de iſta queſtione vt ibi vide.

Reſignatio beneficij an poſſit fieri in alijs manibus ꝙ epiſ vide Inno. in.c. ex inſinuatione de ſimonia. fo.191. ⁊ vide glo. in.c.j. de renunciatio. in clemen.

Reſidentia vide omnino.ſ. in verbo beneficium. in.v.q. ⁊ vide omnino.ſ. in verbo clericus in.vj.q.

Reſponſio vide omnino.ſ. in verbo poſitiones. in.ij.q. ⁊.j. in verbo reus in.v.q.

Reſpondere non dꝫ quis aduerſario ſuo niſi de man. iudicis. Tamen ſi ſponte rñdet ſibi preiudicat ⁊ imputetur ſibi ita no. Inn. in cap. prout de dolo ⁊ cõtu. fo.92. nu.1. vide gl. in.c. cum in cauſa de iu.calum.

Reſpondere quis non cogitur poſitioni vel interrogationi qſ crimen obijcit niſi obijciẽs obijciat crimen eẽꝫ notorio vel infamia vel ſnĩa: qꝛ vbi debet quis ſe purgare: ibi debet ⁊ reſpondere. ita no. Inn. in.c. cum ſuper de confeſ.

Reſpõdere tenent querelãtibus omnes illi qui ſunt in ↄcilio puincialii .ita no. Inno. in.c. graue de preben. fo.140. nume.7. Tamen in criminali nemo reſpõdere tenetur ſine citatione de quo eſt caſus in capitu. primo. de iudic. ⁊ vide Joan. and. in.c. ſi. de electio. lib.vj. Et in generali concilio quilibet hꝫ ius reuocandi domũ ibidem Inno.

Reſpõdere nolens intelligit̃ eſſe cõtumax niſi ſit liquidũ qualiter non tenetur reſpondere ita no. Inno. in capi. veniens de accuſa. fo.186. nu.3.

Reconuentio locum non hꝫ vbi officium iudicis incidenter imploratur nec in cauſis ſummarijs nec in cauſa appellationis ita no. Hoſt. in.c.j. de mutuis petiti. facit. ff. de pcu. l. ſed ⁊ hoc. §. nõ ſolum ⁊. l. omnium. Bal.

Recõuentio nec etiam cõuentio habet locum coram iudice delegato dudum poſt lit. conteſt. qꝛ tex. legis limitat tempus dum dicit mox a principio. Sed coram iudice ordinario habet locum conuentio non reconuentio. ita no. Inno. in capi.j. de mutuis petitio. fo.79. nu.4. ⁊ vide text. ⁊ gloſ. not. multum. ff. de procu. l. omnium ꝙ iudex poteſt aſſignare terminum reo pro conueniendo qđ tene. menti. Et vide de fraude ꝙ quis non poſſit niſi ſub vno iudice cõueniri in.d. capi.j. in ſi. per Inn. ⁊ vide in.c. diſpendia. de reſcrip. lib.vj.

Recõuentio vſqꝫ quo procedat in petitorio ⁊ poſſeſſorio, vide Inn. in.c.j. de ſequeſt. poſſeſ. ⁊ fruc. fo.95. nu.3. Et ibi dicit Inn. ꝙ vbi principale negociũ nõ effugit cognitionẽ iudicis acceſſoriũ amodo diſceptari non poteſt ꝙ no. Bal.

Relictum vide oĩno.j. in verbo teſtator. pe.q. ibi ⁊ dicit̃ relictum ad pias cauſas ⁊c. ⁊..j. in.d. verbo teſtator. in.iij.q.

Recte ⁊ rite iſtorum verborum vide plene differentiam ſupra in verbo miſſum. in.iij.q.

Remiſſio remitto tibi vnum annum de penitẽtia que ſit virtus iſtorũ verborum vide plene per Inn. in.c. qđ aũt de penitẽ. ⁊ remiſ. fo.17. nu.3. Et de virtute iſtorum verborũ quodcunqꝫ ligaueris ſuper terram ⁊c. vide ibidem Inn.

Remiſſionẽ condẽnationis factã per cõem nõ intelligit̃ facta remiſſio debiti priuate pſone. nec cõdẽna. ſpectãtis ad priuatũ vide.ſ. in verbo guerram in vltima.q.

Renunciãs beneficio ſtatim qđ renunciat prelatus vel ordinarius poteſt illud alteri conferre: ⁊ poteſt ſtatim illi auferri poſſeſſio ſine vlla citatione. Secus ſi non renunciat beneficio ſed forte debet ſibi propter cõtumaciam ⁊ nõ ſuſcipiẽdo ordines: qꝛ tũc iſte ppter hoc nõ eſt priuatus ipſo iure. ſed ſecuta ſententia ita no. Inno. in capi. accepta. de reſti. ſpolia. fo.9. nu.1. vide ſupra in verbo liberatio. in.j. q. in ſi.

Renũciãs appellationis cõdemnat̃ in expẽſis. ita no. Inn. in.c. ex parte el.ij. de reſcrip. fo.6. nu.1. vide.ſ. in verbo ep̃s in.ij.q. ibi videtur renũciare propria benefici. ⁊ vide omnino.j. in verbo ſtatutum in.v.q. circa medium.

Renunciare eccleſie eſt magis ꝙ renunciare liti ita no. Inn. in.c. in noſtra de reſcrip. fo.12. nu.3.

Renũciare quis non cogit̃ rei in qua credit ſe ius habere ita no. inno. in.c. licet de tranſla. prela. fo.36. nu.2.

Renunciare quis nõ poteſt iuri qđ ex ſe abſolute nõ prodet ita no. Hoſt. in.c. de cauſis de off. dele. ⁊ ibi eſt gl. no. facit. ij.q. pe. in ſumma. ⁊ de re iudi. c. ſi. lib.vj.

Renũciare nõ põt quis ſolẽnitatibus que requirũtur in vero iudicio. ſed in compromiſſo ſic ita no. Hoſti. in capi. de cauſis de officio delega.

Renũciatio litis poteſt fieri etiam abſente altera parte ita no. inno. in cap. cum pridem de pactis. fo.63. Ex hoc patet ꝙ poteſt deſeri appel. per pactũ contrariũ vel per renũciationem expreſſam etiã altera parte abſente ita no. gl. in. l. poſtꝙ liti. C. de pac. Sed quid ſi non renũciat̃ liti ſed alteri iuri. Si quidem tacite renunciatur valet inter abſentes. l.ij. C. de pactis. ff. de mino. l. ſi filiꝰ. Aut eſt ius quod poteſt tolli nuda volũtate. puta ſola ratificatione ⁊ valet in abſentia. ff. de neg. geſt. l. põpo. ⁊. l. nenſenius. Aut eſt ius radicatum qđ non poteſt tolli nuda voluntate vnius ⁊ tũc ſi interueniat mediũ organũ. i. nũcius vel epiſtola. ⁊ valet arg. l. cõſenſu ff. de actio. ⁊ obliga. Si vero nõ interuenit inſtrumentum. l. organum vna glo. que eſt in. l. non ſolũ. §. ſi liberationis. de liberati. legata dicit quod valet ſed illud eſſet verũ in vltima voluntate. ſecus in cõtractibus vt no. ff. de pactis. l. idem in duobus Bald. ⁊ no. bene iſta.

Renũciatio ⁊ cõcluſio facta in cauſa principali non extẽdit̃ ad cãm appellationis niſi expreſſe dctũ vel actum ſit ꝙ ad cauſam appellationis porrigetur ita no. Inn. in.c. cũ veniſſent de teſti. ſo.100. nu.3. Aduerte hic: qꝛ in renũciatione ſi fuit renunciatum productionibus ⁊ allegationibus. Et tũc eſt verũ qđ renunciatio iſta facta in cauſa principali: nõ nocet in cauſa appel. Aut renunciat̃ iuri de quo ſit pbatio: ⁊ nocet renũciatio in cã appel. vt. C. de fide inſtru. l. iiij. Bal. Sꝫ tñ renũciatio ⁊ ↄcluſio in cauſa dicant̃ de eſſentia iudicij ita ꝙ ſi omittat̃ pceſſus ſit nullus. Et videtur ꝙ nõ qꝛ numeratur inter illa q̃ ſunt de eſſentia vt no. C. de ſen. l. plataꝫ. Veritas eſt ꝙ de ſubſtãtia eſt renunciare ⁊ cõcludere alias nihil valet pceſſus ſm doc. ⁊ eſt expreſſum in.c. qm̃ cõtra falſam de pbatio. ⁊ in.c. cum dilectus de fide inſtru. facit. C. de iudi. auten. iubemus.

Renunciari poteſt teſtibus. Sed aut eſt renũciatũ gñaliter ⁊ tunc ſi aduerſarius de nouo opponat in cã appel. ex quo admittitur ad excipiendum admittit̃ ad pbandũ. Sed ſi ſpecialiter renũciatũ eſt teſtibus ſup aliquo certo articulo ſeu capitu. ⁊ tunc ſecus ita no. Inn. in.c. cũ veniſſent de teſt. fo.100. nu.3. Et ſic no. caſuꝫ vbi teſtes recipiuntur poſt generalem renuncia.

Renũciari non põt p ſtatutũ appellationi ſingulo ꝶ ſed per pactuꝫ ſic ita no. Inn. in.c. venientes de iureiu.

Renũciari põt appellationi ita no. Inn. in.c. cõſtitutus de app. fo.125. Et põt appellari tam in iudicio ꝙ extra. vt ibidem Inn.

Renũciatũ nõ vr̃ priori appellationi interlocutoria p appellationẽ poſteriorẽ a diffinitiua: qꝛ tũc rata manet ſnĩa. vñ geminatio appellationũ non nocet ita no. inn. in.c. dilecto. de ap. fo.129. nu.4. Caſus eſt hodie in.c. ſi ante cum gl. ſua de dolo. in cle.

Renũciare vr̃ pteſtationi ⁊ vbi q vnũ dicit aliud facit ita no. Inno.c. tua extra de ſponſa. fo.178.

Renũciari põt libello producto ⁊ admiſſo in cã ciuili. ſed nõ in criminali poſt inſcriptionem. ita no. inn. in.c. lꝫ de accuſ. fo.186. nu.5. qꝛ in criminali forma eſt iam data a iure ꝙ petat̃ abolitio: tũc eſt in pectore iudicis ſi vult eam ↄcedere necne bal. Adde ꝙ lꝫ accuſator ſe inſcripſerit ad penã talionis põt nihilominus libellũ emẽdare an lit. ↄte. ſm Ja. in. l. edita. C. de edẽ. ⁊ in. l. accuſatorꝰ. ff. de adulte. niſi p ſtatutũ pductio accuſatiõis haberet quo ad pducentẽ vim litis ↄte. Producere aũt accuſa. nemo cogitur. ff. de furtis. l. ſempronia. de falſis. l. arbaletꝰ. C. de accuſa. l. ſi qs homicidij quod no. perpetuo.

Renuncians appellationi nihilominus poteſt agere cõtra iudicem de iniuſtitia ſibi facta ita no. abbas in.c. ſepe de appel. facit. l. cũ interdicto. C. arbi. tute. quod no. Bal. vide per Barto. in.q. per eum diſputata que incipit a ſnĩa iudicis qui male iudicauit ⁊c. ⁊ dic vt ibi.

Renũciãs in vno articulo nihilominus põt ſi vult in alio appellare ita no. Inn. ⁊ abbas in.c. dilectus de app.

Reus non cogitur reſpõdere libello qñ iuriſditio fundat̃ ex loco cõtractus niſi ſit fundata prius iuriſditione ita no. Inn. in.c. romana. de foro compe. fo.78. nu.2.

Reo nõ currit tempus ſiue terminus actore agere nõ valẽte. ita no. Inno. in.c. prudentiam de offi. delega. fo.49. ⁊ vide. l. ſi. ff. de lege commiſſo Bal.

Reus põt opponere ↄtrarias exceptiones ex quibus idẽ reſultat effectus ſecus ſi diſcordẽt ratione ſiuꝫ ita no. abbas. in.c. veniens. de preſcrip. ⁊ ibi per eum.

Reus ↄuentus rei vendi. ſi probauit ſe dominum cõfirmanda eſt ei poſſeſſio ⁊ ꝓpriictas adiudicanda; ac ſi poſſidẽs nõ egiſſet ita no. Inn. in.c. cum veniſſent de reſti. ſpo. fo.39. Actore ergo non probante reuꝫ abſoluit̃. Sed reo probante actor cõdẽnatur reo. naꝫ

reus

reus eoipſo q excipit vel negat petere vſ. Nõ eſt ergo ſine petitiõe ſi p eo fert ſnia. Ex hoc p3 qd ſnia lata p reo pbãte facit eũ dñm: ſi actor erat dñs ⁊ ſi terti⁹ erat dñs cauſat ei vſucapionem. ff. de excep. rei iud. l. ſi quis rem a nõ dño. Item ſi re⁹ a poſſeſſiõe cadat ⁊ vadat ad actorẽ poterit reus petere exequi ſniam cõtra actorẽ antiquum ex poſſeſſione noua vt. ff. de iureiu. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſori. ⁊ ſi hoc non faceret ſnia lata pro tali reo vi condẽnationis actoris faceret vi condemnationis dñi: qꝛ in reali etiã vbi non põt fieri cõdemnatio põt fieri executio. ar. ff. de petitio. hered. l. ult. de exceptio. rei iud. l. a te. §. j. Sed Hoſt. dicit qd reo abſente debet ferri abſolutoria. nã aut' debet reo res adiudicari cum non ſit hoc petitum. nam reconuentio exigitur ad hoc vt actor poſſit cõdẽnari reo in aliqua principali re alias fruſtra eſſet recõuẽtio. ff. de excep. rei iud. l. ſi iter me ⁊ te eſt expreſſum ff. ſi pars hered. peta. l. j. §. pinde ibi inuicẽ petere debebũt ⁊c. item dicere q quando pbatio excedit petitionẽ fiat cõdẽnatio ex ſola pbatione abſq3 petitione ridiculũ eſt vt. c. examinata de iud. Item per Hoſt. facit. C. de trãſac. l. ſi pro fundo ⁊ no. in. l. ſi ne apud acta eo. ti. nam nõ eſt idem retinere ⁊ adiudicare. Sed cũ Inn. concordat glo. ff. de prob. l. circa eum. ⁊ Dyn. in regula nõ licet actori de reg. iu. li. vi. Itẽ aliqd plus debet conſequi re⁹ pbãdo ſe dñm q̃ nihil pbãdo ar. inſti. de actio. §. j. Sed p hoſt. facit qꝛ natura ſnie late p reo eſt petere excep. non ius agẽdi ar. ff. de eo p quẽ factũ erit. l. j. §. ſi reus. Dico q Inn. dicit verũ circa eandẽ poſſeſſionẽ nõ vt feraꝛ cõdẽnatoria. niſi p modũ ſilẽtij ſ. iuſtificatoria ſnia pronũciabitꝛ eñ iudex reũ iuſte poſſidere qꝛ pbauit ſe dñm. ⁊ ideo eũ abſoluet: ⁊ ſic incidẽter faciet mẽtionẽ de pbatione dominij poterit etiã dicere. Itẽ declaro eũ dñm qꝛ in hoc venit incidẽter ⁊ ſic cõfirmaꝛ reo poſſeſſio ⁊ addetur titulus ſnie ar. ff. ad carbo. l. j. Reſultãt effectus pdicti: qꝛ l3 mera pbatio nõ habeat paratã executionẽ. vex eſt niſi trãſiuit ĩ ſniam cõfeſſionẽ vel iuſiurã. Ita no. gl. q̃ nõ eſt alibi in. d. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſori. §. pe. Et cõfeſſio tacita equipollet expreſſe quo ad executionẽ paratã qꝛ eſt no. ff. de pactis. l. tale pactũ. §. i. S3 dictũ hoſt. h3 locũ in diuerſa poſſeſſiõe vt ſi re⁹ poſſidet dimidiã actor aliã dimidiã nã nõ iõ q reus probet excipiẽdo ſe dñm totius rei adiudicabiꝛ ſibi poſſeſſio actoris nec eã euincet: qꝛ non eſt actũ ad hoc. Nunq̃ eñ exceptio egreditur petitionẽ vnde in exceptione cõpenſationis. ſi plus eſt debitũ ex quo compenſatur. q̃ ad qd compenſatio obijciꝛ: ⁊ totũ probetur non tamen in reſiduo cõdemnabitur. ff. commo. l. in rebus. §. fi. qd ſingulariter eſt not. bal. vide. ſ. in verbo ſilentium in. j. q. circa medium.

Reus voluntarius debet firmare perſonã ſuã in iudicio. ſ3 reus neceſſarius eoipſo quod eſt citatus habet perſonã legitimatã ita no. Inn. in. c. paſtoralis de exceptio. fo. 111. nu. 3. S3 nõ legitimã cauſam niſi eam aſſignet ⁊ probet quod tene mẽti. Et vide Inn. in. c. cũ inter co. ti. Et eſt reus neceſſarius omnis ille cõtra quẽ dirigitur narratio petitionis ſpecialiter ⁊ nõ in genere: quia qñ ſit citatio generalis ſine ſpecificatione perſone ſolum intelliguntur citati illi quorum intereſt ⁊ qꝛ nõ cõſtat quorum interſit. habent comparationes ſi negatur eorum intereſſe docere de ſuo intereſſe ſecundum Inn. ibidem quod no. Bal.

Reus conuentus quando ſimpliciter negat nõ cogiꝛ probare ius ſuum ſufficit eñ ſibi qd alleget titulum. ff. de rei ven. l. in ſpeciali. Secus ſi excipit ita no. Inn. in. c. ſi diligenti de preſcri. fo. 116. in nu. 2. Dic vt in. l. cogi. C. de petitio. heredi.

Reus punitur ex eadẽ inquiſitione criminaliter ⁊ cogiꝛ ad reſtitutionẽ damnorum. ita no. Inn. in. c. cum oporteat de accuſa. fo. 187. nu. 2. ⁊ eſt multum nota. Secus in accuſa. vt. l. j. C. quãdo ciuil. actio. preiudi. crimi. Bal. vide Cy. in. l. ſi quis ad ſe fundum C. ad. l. iulia. de vi. ⁊ Bar. in. l. pretor. §. hoc edicto. ff. vi bonoru3 rapto. ⁊ in. l. interdum. §. qui furem. ff. de furtis.

Reus cõdemnatus per ſententiam q̃ erat nulla an poſſit principaliter agendo petere declarari ſentẽtiã nullã. Et videtur qd ſic vt. ff. fami. erciſ. l. quedam mulier ⁊ de iure patronatus. l. fi. Sed in cauſa nullitatis incidens queſtio eſt ⁊ incidit cauſe appellationis. non autem eſt cauſa principalis ⁊ per ſe intentata vt no. C. quando prouo. non eſt neceſſe. l. j. in gl. ordina. in cõtrarium videtur quod reus eſt tutus ope exceptionis ⁊ ſibi ſufficit exceptio. vt. l. i. §. ſi reus. ff. de eo per quem factum erit. ⁊. l. prima. §. ſi debitor. ff. vt in poſſeſſionem legati. Item ex quo ſententia eſt nulla nõ expedit a iudice petere id quod eſt ipſo iure diſpoſitũ vel cõceſſum. ff. de conditio. inſtitutio. l. que ſub conditione. §. fi. ⁊. l. j. C. de theſauris. Solutio dicunt quidam quod reus nõ poteſt agere de nullitate principaliter ⁊ per ſe vt. l. pure. §. finali de exceptione doli. Sed tu dic quod officium iudicis oritur quo petitur ſententia nulla declarari: ⁊ reuocari quatenus de facto proceſſit. vt. l. iiii. C. de accuſatio. facit quod not. ff. de ferijs. l. j. in ſi. principij. ff. q̃ ſen. ſine appe. reſci. l. j. §. j. ⁊ de euictio. l. minor in prin. nec obſtat q datur exceptio nam ⁊ nihilominus actio. i. officium iudicis loco actionis dabitur. arg. ff. de lib. lega. l. quod mihi. ⁊ qd no. ff. de iureiur. l. ſ3 ⁊ ſi poſſeſſori. poſt princi. ſecũdu3 Abba. in. c. de ſen. ⁊ re iudi. ⁊ tene menti Bal. vide per Bar. in. l. quidã in ſuo. ff. de conditio. inſti. ⁊ ibi etiã p Bal. ⁊ vide etia3 p Bart. in. l. ſi quos. C. de decurio. lib. x. Sed an procedat iſta petitio dico ſententiam nullam. ⁊ ſi qua eſt peto eam reſcindi vi appellationis. ⁊ videtur q nõ ſecundũ Abba. ibidẽ. Na3 ſiue ſit actor originalis ſiue reus nõ poſſet allegare cõtraria. vt. c. veniẽs de pſcript. qꝛ iſta ſunt cõtraria eſſentialiter rõne ſinis nã 9traria nature ſunt. Preterea ſi ſententia fuit lata ab ordinario cauſa appellationis pertinet ad ſuperiorẽ. Cauſa nullitatis nõ ptinet ad ſuperiorẽ ſ3 ad eũ iudicẽ qui iudicauit vt. C. qñ ⁊ qñdo iudex. l. ſi vt pponis in glo. C. de ſen. ex peri. re. l. j. C. de ſent. ⁊ interl. om. iu. l. j. Solu. dicit Dyn. quod aut appellat actor ⁊ nõ procedit libellus implicans cõtraria. arg. C. de inoffi. teſta. l. cũ qui. aut appellat reus ⁊ tũc procedat libellus: quia cauſa nullitatis venit incidenter vt in. l. i. C. qñ puo. nõ eſt neceſ. S3 iſta rõ videtur falſa. nã dicto libello ſcã nullitatis expreſſe ⁊ p pri⁹ nõ p poſteri⁹ itẽtatur. vñ principaliter venit adeo q licet appellatio a principio eſſet ipſo iure nulla. vel poſtea deſerta. tñ durat cauſa nullitatis arg. C. ſi pendẽte appella. l. iij. facit q no. Inn. in. c. ſepe de appella. ⁊ Gull. de cu. in. l. ſuum. C. de iur. deli. ⁊ vide p Bar. in. l. ſi expreſſim. ff. de appel. Oldra. dicit q libellus pcedit qꝛ iudicia que ſimul cumulantur ſunt ſimul tractanda ⁊ 9tigua. ad q facit capitulũ 9ſtitutus de in inte. reſt. ⁊ q ibi no. per Inn. in. c. cu3 olim. §. eadem de priuile. ſed Inno. alibi dicit q aut appellatur a diffinitiua ⁊ procedit dictus libellus. Aut ab interlocutoria non habente inſtar diffinitiue. Et tunc ſuperior non cognoſcit de nullitate. ⁊ ſicut nõ procedit libellus reſpectu nullitatis: qꝛ interlocutoria nulla ipſo iure nunq̃ defertur ad ſuperiorẽ in gradu iuriſdictionis. Sed ad eundẽ iudice3 pertinet corrigere factum ſuu3 ita not. Inno. in. c. dilecto de appel. q eſt valde no. Ad hoc facit qd vbi ceptum eſt iudicium ⁊ adhuc pẽdet ibi ⁊ nõ alibi finẽ accipere d3. ff. de iudi. l. vbi uno plus eſt dicẽdu3 q ſi in libello nõ eſt facta mentio nullitatis. tamen de ea pronũciari poteſt, qꝛ ineſt tacite: ⁊ qꝛ incidentia expediuntur ſine libello. ff. de excu. tut. l. qui teſt. ff. de mino. l. verũ. §. ex facto. ff. de appel. l. ſi cõſtat. ⁊. ff. de edilitio. edic. l. ediles. §. item ſciendũ. Sed pone cõdẽnatus petit ſententiã pnunciari nullã iudex pronũciat ſniam nullã. Sed reus vltra dicit domine abſoluatis me a debito. Dicit iudex ſupior: ego nõ ſum iudex debiti ſ3 iudex proceſſus ⁊ nullitatis eius modo queritur an iudex nullitatis poſſit de debito pnũciare: ⁊ videtur q nõ. qꝛ eſt petitũ coram eo. nec habet in hoc iuriſdictionẽ: ſ3 vbi ceptum fuit iudiciũ ibi finem accipiat. ff. de iudi. l. vbi ceptũ ſecũdum Iaco. bu. in. d. l. ſi vt proponis. ſed Bart. dicit q iudex nullitatis ſuccedit in locũ primi iudicis in abſoluẽdo ⁊ cõdẽnãdo ſup cõtẽtio in prima petitione. p. l. abſentem. C. de accu. in verbo ibi pro ſnia iuſtitia reformabit vide per Bar. in. l. ſi expreſſim ff. de appel. ⁊ in. l. pe. C. quãdo prouo. non eſt neceſ. h3 eñ cã nullitatis naturam appellationis vt deuoluat totum negocium ad idem. ff. fami. erciſ. l. quedam mulier vbi corrigitur ſententia ⁊ pnunciatur ſuper actione prima ad idem de iure patro. l. carmelia pia. ſed Iacobus de are. concedit hoc quando cauſa ad primum iudicem redire non debet propter ſuam iniquitatem ⁊ dolum. vt. d. l. iiii. C. de accu. alias ad eundem redit pronunciatio niſi ſit appellatum vt. d. le. vbi ceptum. ⁊. d. l. carmelia pia. ⁊ hec teneas ⁊ no. bene iſta Bal. vide Cy. in. l. cos. C. de appel. ⁊ Bal. in. l. tale pactum. §. qui prouocauit in. xiiii. q. ff. de pact. vbi videtur diſtinguere an ſit petitum vt pronuncietur ſuper principali vel non ſit petitum.

Reſtitutio in inte. petitur de plano contra interlocutoriam ita no. Inn. in. c. querelam extra de procur. fo. 65. nu. 2.

Reſtitutio in integrum aduerſus ſententiam ⁊ nullitas ipſius ſententie poſſunt cumulari ſicut in eodem libello ita no. Inn. in. c. conſtitutus de in inte. reſti. fo. 71. nu. 2. ⁊ nullitas eſt remediu3 extraordinarium. quomodo ergo conuertitur. reſpondeo alterum eſt verum: non autem conuertuntur in eſſentia. Sed eſt quidam modus agendi toleratus a iure. ſicut ⁊ ille dico ſententiam nullam. ⁊ ſi qua eſt appello. Item ille dico rem ad me pertinere iure dominij vel quaſi nam cauſe huiuſmodi ⁊ probationes earũ ſunt contigue Bal. vide. ſ. in verbo ciuitas. in. ſi. q.

Reſtitui in integrum cõtra ſniam vel in integrũ reſtitui ad appellandũ qd differẽtie vide Inn. in. c. ſi. de in inte. reſt. fo. 71.

Reſtitutio in integrũ qñ petiꝛ in iudicio ad allegãdũ vel pbãdũ in ipſo iudicio: ſufficit tũc ſummaria cognitio ⁊ pbatio ita no. inn. in. c. ex literis de in integrum reſti. fo. 70. nu. 2.

Reſtitutio in integrũ aliter petitur a dño. l. qui ſeruo. §. itẽ quare. ff. de reſti. in integ. ⁊ rem poteſt quis petere in eodem libello ſiue petat ſe reſtitui cõtra ſniam ſiue cõtra cõtractum celebratum ſuper re poſſeſſa a petẽte. Sec⁹ ſi ſup re nõ poſſeſſa. Et ideo aliud

eſt cum petitur reſtitutio cõtra preſumptionem quia contra nõ poſſidentem preſcribitur.ꝛ eſt neceſſaria reciſoria ita no. Inno. in.d.c.ex literis in.ij.col.de in integ.reſti.

Reſtitutio in integrũ eſt reſtringenda quia eſt iuri cõmuni ꝛ generali contraria ita no. Inn.in.c.ex trãſmiſſa de preſcrip.fo.115.nu.2.ꝛ no.ff.de condi.inde.l.ij.§.idem queſijt ꝛ facit in ratione ſui.ff.de oblig.l.in bonorariis.§.ſed cum reciſa.Bal.

Reſtitutio pape non caſſat electionem canonicorum quia non inuenit locum vacantem.ita no. Inn.ꝛ Hoſt.in.c.innotuit de ele. Adde ꝛ vide glo.ꝛ tex.eo.ti.c.ſi eo tempore.lib.vj.

Reſtituitur ſpoliatus ſecundum modum ꝛ ſpeciem ſpoliationis ita no. Inn.in.c.ex parte de reſti.ſpo.fo.90.nu.4.ꝛ vide.j.in verbo teſtis.in.lx.q.ꝛ.j.in verbo teſtator in.iij.q.

Retentio vide.j.in verbo tutus in.j.q.

Reuelare vide.j.in verbo teſtis.in.lx.q.

Reuelare an teneatur quis illud quod ſit quando taciturnitate veritatis iuſtitie non periit.nam teſtis adeo tenetur.quia cum taciturnitate periret vera iuſtitia vide Inn.in.c.oſi.de peniten.ꝛ remiſ.fo.207.de conditio.ob cauſam.l.idem eſt.§.ſicut vbi de hoc ꝛ ibi videas.ꝛ no.C.de furtis.l.in ciuile.ꝛ.l.ciuilem per gl.ꝛ Cy.

Reuocatio vide.s.in verbo cõmiſſio in pe.q.ꝛ.s.in verbo dominus in.ij.q.ꝛ.s.in verbo factum in.v.q.ꝛ.s.in verbo ſentẽtia.in.v.q.ꝛ in.xxiij.q.

Reuocatur id quod ſit contra appellationem non id quod ſit citra appel.ſecundum Inn.in.c.quia propter de ele.fo.29.vide.j.in verbo ſententia.in.liij.q.ꝛ.s.in verbo abſurditas in pe.q.caſus eſt in.c.cum inter de electio.

Reuocatio literarum domini pape eſt odioſa ꝛ valent litere licet non ſiat mentio de appellatione ita no. Inn.in.c.ex literis de offi.deleg.fo.54.vide.s.in verbo cauſa.in.vj.q.

Reuocari poſſunt de facto que de facto ſiunt ita dicit Inn.in.c.audi.de reſti.ſpo.fo.87.nu.3.ff.de euictio.l.minor in prin.vide.s.in verbo appellatio.in.xxiij.q.

Reuocari non debet omne id quod poſt appellationem ſit niſi ſiat contra appellationem ita no. Inno.in.c.conſuluit de appel.fo.124.ꝛ.l.creditor.ff.mandati.

Res non dicitur integra quando ſubſtantialia ſunt inchoata vt cõtractus cum eſt de ſubſtãtia.ſed preludia vt miſſa de ſpiritu ſancto non facit rem deſinere eſſe integrã ita no. Inn.ꝛ Hoſt.in.c.in cauſis.de elec.vide.s.in verbo reſtitutio in integrum.in.vj.q.ꝛ.s.in verbo renuncians in.iiij.q.

Rem poteſt quis ſua propria autoritate retinere ꝛ apprehendere ſtatim quod quis habet inueſtituram verbalem:quia de corporali nõ eſt dubiũ.ita no.Inn.in.c.ij.de cõſuetudine.fo.14.ꝛ nõ eſt alibi hoc dictũ vt dicit Bal.in.l.q ratiario.ff.de pign.actio.bal.

Res que non poſſunt preſcribi que ſint vide. Inn.in.c.cauſam de preſcri.fo.114.ꝛ eo.ti.in.c.cum non liceat per glo.

Res inter alios acta quando preiudicat vide per Inn.in.c.auditis de preſcrip.fo.115.nu.1.ꝛ vide glo.in.c.pe.de appel.

Res iudicata quãdo proſit alteri vide plene per Inn.in.c.quãuis.de re iudi.

Res que ſine ſolemnitate fieri non poſſunt ſic nec ratificari ita not. Abb.in.c.cum dilecti de emp.ꝛ vendi.quod eſt no.argumentũ contra.ff.de manu.vindicta.l.ſi pater.§.ſi.Bal.ꝛ vide quod no. Inn.in.c.prudentiam de offi.dele.fo.49.vide ſupra in verbo ratificatio in.ij.q.

Rex vide omnino.s.in verbo papa in.j.q.s.in verbo imperator in.j.ꝛ.ij.q.ꝛ.s.in verbo princeps in.j.q.ꝛ.s.in verbo bellum in pe.q.ꝛ.s.in verbo citatio.in.xliiij.q.

Reges non poſſunt teſtando priuare regno nedum filios ſꝫ nec fratres vel alios conſanguineos ex ſtirpe paterna deſcendentes ſola voluntate.Et eſt in eis ſpeciale quod eſt verum quando regna deferuntur per ſucceſſionem.Secus ſi per electionem deferant ita no. Inn.in.c.grandi de ſupple.negli.prela.fo.39.

Regibus ꝛ aliis dominis habentibus iuriſditionem datur curator iſtis de cauſis.Primo ſi neſcit regnum ſuum defendere.Item ſi in eo non ſeruat hñ cuſtodiam ꝛ pacem maxime locis religioſis ꝛ pſonis pauperibus.Itẽ qð plus eſt ſi perdita neſciat recuperare ita no. Inn.in.c.grandi de ſupplen.negli.prelato.fo.39.nu.3.ꝛ quis curatorem dat talibus vide ibidem Inn.

Reges quam libertatem dant eccleſie vide Inn.in.c.auditis de in integ.reſti.fo.69.

Rex poteſt donare ꝛ etiam alienare moderate:non ita immoderate vt ledatur dignitas regalis ita no. Inn.in.c.intellecto de iureiu.fo.111.idem in imperatore vt no.in autentica quomodo opo.epiſcopos in prin.col.j.

Ruſticus vide.s.in verbo ciuitas in.iij.q.ibi.ꝛ in honoribus municipalibus ruſtici non continentur.Bal.

Rumor minor eſt quam fama ita no. Inn.in.c.tertio loco de pſum.facit tex.in.c.ſuper eo.de conſan.ꝛ affini.ꝛ facilius naſcitur ꝛ ſinitur rumor quam fama.l.ij.ff.de heredi.inſti.Itẽ iudiciũ minus eſt quã ſemiplena probatio.ff.de proba.l cum probatio per glo.

Rumor eſt vocum multitudo.Fama vero eſt opinio.vt.c.ad petitionem.de accuſa.per Inn.

Sacerdos quando debeat dimittere miſſam ꝓpter preſentiam excõmunicati ꝛ quãdo non vide Inn.in.c.nuper de ſententia excom.fo.210.nu.3.ꝛ.c.vt fame eo.ti.vbi per.Inn.

Sacerdos etiam ſimplex abſoluit ab excommunicatione in articulo neceſſitatis.ita no. Inn.in.c.de cetero de ſenten.excom.tex.eſt in.c.nuper in ſi.e.ti.fo.210.nu.6.idẽ tenet Abb.in.c.ſi.de ſepul. Et dicit quod excommunicato qui confeſſus fuit non poteſt interdici ſepultura:licet non ſatiſfecerit.quod no. Bal.

Sacerdoti pauperi an liceat locare operas ſpirituales.dic qð non in preiudicium dominorũ.Sed in eleemoſynis ſic ita no. Inn.in.c.quoniam ne prelati vices ſuas.fo.192.nu.3.ꝛ.4.

Sacerdos non debet teſtificari nec diuulgare illud quod ſibi dictũ eſt ex confeſſione:quia illud ſcit vt deus nõ vt homo ita no.inn.in.c.qualiter de accu.fo.188.nu.2.ꝛ no.idem in ſumma de cõfeſ.q.clxxxv.ꝛ per beatum Thomam in ſcða ſcðe.q.lxx.arti.j.in reſpon.ſecundi articuli.Vide.j.in verbo teſtis.q.lx.

Sacerdotes electi a capitulo quando dicãtur habere curã animarum vide Inn.in.c.cum non ignoto.de preben.fo.137.nu.1.vide.j.in verbo teſtis.in.lj.q.

Sacerdos in foro penitentiali eſt publica perſona ꝛ poteſt ſtipulari abſenti:ita no. Inn.in.c.parochi.de ſepu.fo.158.vide gl.no.in c.quoſ de vſur.lib.vj.Adde quod in foro penitentiali non requirit preſentia aduerſarij ſecus in foro iudiciali.ff.de confeſſis.l.certũ.§.ſi quis abſente.

Sancti quando diſſonant in opinionibus neutra ſapit hereſim.ita no. Inn.in.c.ne innitaris de conſti.

Satiſfactio vide.s.in verbo accuſatio in.iiij.q.

Scriptura qualis dicatur publica:ꝛ qualis nõ:vide in.c.j.in prin.ſui de ſide inſtru.per Inn.vide.s.in verbo prelatus.in.ij.q.

Scriptura qualis dicatur aut.ꝛ qualis non:vide in.d.c.j.in prin.de ſide inſtru.

Scripturã negãti eſſe notarij incũbit on⁹ pbãdi. Inn.in.d.c.j.de ſide inſtr.fo.105.nu.9.Adde qð no.in.c.veniens.de verbo.ſigni.

Scriptura ex quo eſt facta manu publica.ꝛ habet ſigillum autenticum ꝛ mortuis teſtibus ibidem ſcriptis facit ſidẽ ꝛ creditur illi ſcripture.dummodo non ſit in aliquo vitiata vel vituperata vel ſuſpecta vel calumnioſa ita no. Inn.in.d.c.j.de ſide inſtru.fo.eodem.ſuper verbo publicam.ꝛ ibi tex.ad literam Bal.vide in.c.cum.p.tabellio eodem ti.per Inn.

Scripture regiſtri an faciant ſidem vide Inn.in.c.j.de procu.

Scripture ſolius notarij creditur circa dicta teſtium ita no. Inn.in.c.cum dilecti.de elec.fo.26.

Scriptũ ſi eſt alicui ꝙ faciat titio prouideri.ꝛ ꝓuiſor mãdat ꝙ ſiat hoc in certa eccliã.ꝛ ibi hoc de iure ſieri nõ poſſit põt mãdare ꝙ alibi recipiat.Secus ſi de iure tꝫ mã.lꝫ nõ habeat facti executionem.ita no. Inn.in.c.in literis de offi.deleg.fo.49.nu.2.ar.ff.de ſideicõmiſ.l.quia ſatis.ꝛ.ff.mandati.l.inter cauſas.§.abeſſe.ꝛ.ff.qui ſatiſ.cog.l.quoties cũ ſi.ꝛ.c.ſuper eo.de offi.deleg.per eundẽ ꝛ vide per Inn.in.c.de cetero de re iud.

Scriptura iudicis licet ſit tribus teſtibus ſubſcripta non probat acta niſi ipſe iudex ſit iudex ꝛ notarius ꝛ ea ſcribit vt notarius.ita no. Inn.in.c.cum a nobis de reſti.fo.100.C.de ſac.ſan.eccle.l.iubem⁹.§.his tabel.quod no.Bal.Et ſic ſcripture iudicis nõ creditur.licet ſit facta in iudicio.vide Bal.in aut.ſi quis in aliquo documento.C.de eden.

Scribi non dꝫ in inſtrũis aliquid ꝙ ſit cõtra bonos mores vel cõtra ius ita no. Inn.in.c.ſilius de teſta.fo.153.Adde ẽt ꝙ nec inſolita nec nimis cauteloſa.ff.de cond.inſti.l.ſi qs ſub cõditione ꝛ ꝙ ibi no.ꝛ tene mẽti hic bal.Et ſic no.ꝙ cauteloſa promiſſio ꝛ adiectio clauſularũ inſolitarũ pſumptionẽ fraudis inducit vide in.c.illo vos.de pigno.ꝛ in.c.ad noſtram de emptio.ꝛ vendi.

Scribens ſententiam mortis irregularis eſt ita no. Inn.in.c.ſententiam ne cle.vel mona.fo.186.nu.1.Et quid de balliſtarijs ſimiliter vide ibidem per eundem Inn.

Sepultura:an monachis ꝛ aliis fratribus religioſis liceat eligere ſepulturam quando extra locum ſui conuentus obeunt vide per Inn.in.c.nimis extra de conceſ.preben.

Sequeſtratio ſit propter contumaciam ita no. Inn.in.c.ex literis de dolo ꝛ contu.fo.91.Et materiam ſequeſtrationis tractat plene Jo.an.Et quando habeat locum ꝛ quando non in.c.locupletari de reg.iur.lib.vj.in mercurialibus Bal.

Sententia lata ſuper crimine eſt perpetua.Secus ſi ſuper contumacia:ita no. Inn.in.c.ex literis de conſtitu.fo.4.nume.2.ꝛ ibidẽ Hoſti.ꝛ gl.Sed quomodo poteſt eſſe perpetua.quia dicit gl.in aut.vt nulli iudicum.§.ad hec ver.iubemus colla.ix.quod precepta iudi-

pta iudicis nō durāt vltra tempus ſue iuriſdi.p.l.ſi.ff.de penis ⁊ de iuriſd.om.iud.l.eum qui magiſtrat⁹. Facit ꝙ no.in.l.j.C.de poſtu.⁊.l.ſi certarū.§.ſi.ff.de teſta.mili.⁊ offi.lega.c.preſenti.lib.vi.hoc intellige lite nō conteſt.nec cognitio de cā facit precepta: q2 tūc ſua ꝑcepta nō extendunt vltra tēpus ſue iuriſdi. Secus ſi ꝑcedit litem cōteſt.q2 tūc ſunt ꝑpetua ita no.gl.valde no.in.d.l.ſi.ff.de penis ⁊ ſic tollitur cōtrariū de.d.l.j.C.de poſtulādo.⁊ ibi no.in opi.⁊ hec in arbitrariis.alias aūt precepta ſine cauſa nō valent vt.l.iij.C.cōmi.vel epiſto. Et cum cauſa ſunt perpetua.ff.de iudi.l.ſi debitori.⁊.l.quoties.C.de fideicom.bal. Adde ꝙ no.archi.in.d.c.preſenti.

Sententia non debet formari contra canonicum qui defendit eccleſiam ſeu eius perſonam:ſed debet formari contra eccleſiam quā defendit ita nota⁊ Abbas in.c.cum iam dudum de preben.⁊ licet ſic vnus canonicus poſſit ſuam eccleſiam defendere:non tamen in eius perſonam ſed in perſonam eccleſie ſententia eſt formanda ⁊ tene menti Bal.

Sententia regula eſt quod cui nocet ſententia noceant ⁊ acta ita no.Inn.in.c.cauſam que de teſti.fo.99.nu.3.quod no.

Sententia que erat nulla propter defectum iuriſditionis ſi per ſuperiorem pronuncietur aliqua conualeſcit ita no.Inn.in.c.ſup literis de reſcrip.fo.8.nu.7.vide.ſ.in verbo caſus.in.vij.q.

Sententia lata per obreptionem quando debeat retractari vide inno.in.c.cum dilecti de reſcrip.fo.9.nu.3.vide.j.in verbo teſtis in xliij.queſtio.

Sententia lata ſuper iuriſditione reſpectu territorij lata inter partes domino non preiudicat ita no.Inn.in.c.ſuper literis de reſcrip.fo.8.vide.ſ.in verbo reus.in.iij.q.poſt.prin.

Sententie ſuſpēſionis ⁊ excommunicationis ⁊ miſſionis ex primo decreto poſſunt reuocari citra ordinem iuriſditionis contrario imperio.ita no.Inn.in.c.ad audientiam de reſcrip.fo.12.nu.2.facit quod no.ff.de euic.l.minor in princip.Bal.vide.ſ.in.verbo renuncians in.j.q.

Sententia interdicti rite fertur in vniuerſitatem:quia poteſt ferri pro alieno delicto.ita no.Inn.in.c.bone de electio.fo.12.vide.ſ.in verbo citatio.in.xviij.q.

Sententia lata ſuper inquiſitione preiudicat accuſationi niſi probent de proprio intereſſe:⁊ de ignorantia ita no.Inn.in.c.cum dilecti de elec.⁊ vide per Ber.⁊ inn.in.c.cum.p.manconella de accu.fo.185.nu.1.4.5.8.9.vide.ſ.in verbo.citatio in.ix.q.

Sententia ſuper etate non facit ius vbi vertitur periculum anime ita no.Inn.in.c.cum dilecti de elec.fo.16.nu.8.tertia manu.

Sententia lata ſuper etate non tranſit in rem iudicatam quando lata fuit ex aſpectu vel preſumptione vel ſummaria cauſe cognitione vt ibidem Hoſti. Si autem ex plena diſcuſſione.tunc trāſit in rem iudicatā.pro probante.⁊ contra probantē vt.l.de etate.ff.de mino.tene menti Bal.vide.ſ.in verbo citatio.in.xix.q.

Sententiarum tria ſunt genera. Quedam eſt que nunꝗ tranſit in rem iudi.vt in matrimonio ꝓpter ꝑiculū anime ⁊ vinculi inſeparabilitatē:q2 quos deus coniūxit ⁊c. Alia eſt ꝙ ſtatim tranſit vt ſnīa cēſure. Alia eſt ſnīa ꝙ eſt media inter iſta vt ille que poſt x.dies in rem iudicatam tranſit idem Hoſt.

Sententia lata in interdicto vti poſſidetis contra defunctum non mandatur executioni contra heredem ex facto heredis ita not. Inn.in.c.abbate de verbo.ſig.fo.217.nu.3. Ratio eſt quia eſt diuerſum factum de quo non eſt actum.l.de eo.§.ſi.ff.ad exhiben. Bal.vide.ff.de pigno.act.in.l.rem alienam.

Sententia arbitratorum ſiue fuerit bona ſiue mala eſt ſeruāda ita no.Inn.in.c.ſicut de ſenten.excom.

Sententia expenſarū poteſt ferri licet quis non ſit citatus ad hoc ſi erit conueniat ita no.Inn.in.c.calumniam de penis.fo.206.nu.1. Ratio eſt quia citatus in principali videtur citatus in acceſſorio ⁊c.Bal.

Snīa poteſt retractari ꝓpter equitatē caſus ſuperuenientis ita no. Inno.in.c.ij.de purga.cano.fo.105.⁊ ibi caſus idem ꝫ Azo in ſumma.C.de re iu.ꝙ no.Bal.⁊ eſt caſus.ff.ad legē aqui.l.in lege aquilia ſi delictam.⁊.ff.de cond.fur.l.ſi fullo vel ſarcinator ⁊c.

Snīa ꝙ dicat gnālis ⁊ que generaliſſima ⁊ generalitas ſententie preſupponit gnālitatē libelli q2 ſnīa dꝫ correſpōdere libello. Et ꝙ ſunt illa ꝙ debēt poni in libello ſpecifice.⁊ que nō. De omnibus iſtis vide p Inn.in.c.tanta de exceſ.prela.fo.201.nu.4. Et dicit ꝙ principalia ſunt nominatim petenda. Sed acceſſoria iuris ⁊ acceſſoria actionis veniunt tacite iudicis officio mercenario ſecundum Inn.ibidem.⁊ eſt ratio quia iudicis officium mercenarium libellum non deſiderat vt no.ff.de interrog.act.in ru.bal.

Sententiam eius quem neſcit delegatum obſeruare quis non tenetur ita no.Inn.in.c.illud de cleri.excommu.mi.fo.193.

Sententiam diffinitiuam poteſt quis pati in criminali ex ſola confeſſione etiam ſine aliquo proceſſu ita no.Inn.in.c.qualiter el.ij.de accu.fo.189.nu.10.vide glo.no.in.c.romana.de appel.

Sententia abſolutoria ab inſtantia iudicij nō eſt diffinitiua: q2 vt diuerſa ponitur ita no.Inn.in.c.ad petitio.de accu.fo.188.numero.3.⁊ eſt caſus in.l.tutia.ff.de acti.⁊ obli.⁊ ibi Bar.⁊ gl.ordi.in.l.clarum.ff.ſi ſerui.vendi.⁊ no.per glo.in.c.ſin.de appel.in clem ꝗ.vbi no.ꝙ abſolutoria ab inſtantia appellationis eſt interlocutoria.Bald.

Sententia lata per iudicem ſecularem ſuper dote valet.ita no. Inno.in.c.de prudentia.de dona.inter vi.⁊ vxo.fo.184.

Sententia legitimationis vel illegitimationis non facit ius quoad alios.ita no.Inno.in.c.cauſam que qui filij ſint.legitimi.folio.183.numer.5. Nec ſententia talis ſecundum eum ibidem ⁊ eſt caſus in.l.ij.C.de fide inſtru.Bal.

Sententia enim filiationis facit ius.vt.l.j.in ſi.ff.de libe.agnoſ.que eſt contra Bal.

Sententia debet formari contra defenſorem defenſorio nomine.ita no.Inno.in.c.cauſam que.qui filij ſint legiti.fol.183.nu.9.vide Bar.in.l.ſolutionem.ff.de ſolu.

Sententia ſuper legitimatione perſonarum poteſt reuocari ⁊ poſt lit.conteſt.ita no.Inno.in.c.nouit de appel.fo.124.in contrariū facit.ff.de iudi.l.ſed ⁊ ſi ſuſceperit.Bal.

Sententia lata ſuper naturali poſſeſſione an preiudicet poſſidenti ciuiliter vide per Inn.in.c.quamuis.de re iudi.fo.121.nu.2.vide ff.de vſufru.l.cuiuſcunꝗ.§.j.Bal.

Snīa excommunicationis ſuſpēſionis ⁊ interdicti eſt ſpecialis vt ſi lata eſt ſub cōditione vel die.in terīꝫ qñcunꝗ poſſit appellari ꝯ poſt.x.dies:q2 huiuſmodi ſententie nunꝗ trahuntur retro.etiā ſi iudex dicat ex nunc ꝓut ex tūc excōmunicamus.vt.ff.de offici.ꝓconſul.l.obſeruare.§.ſi.⁊ de ver.obli.l.huiuſmodi.qđ eſt verū in cōditione de futuro.ſecus ſi de preſenti vel de preterito vel pure.q2 tūc appellatio nō ſuſpēdit executionē que ſtatim trahit ſecum ſuum effectū:nec enim excōicatus recōciliat̄ p appel.ſed per abſolutionē ⁊ manus impoſitio.q2 iſta forma tradita eſt ab eccleſia. Eccleſiaſtica forma tenaciter ſeruanda eſt.nam omiſſio modi vel forme etiam in actu fauorabili impedit diſpoſitionē legalem.ff.de ver.obli.l.qui rome.§.flauius.item q2 trahit ſecum inſeparabilem executionē iuris ⁊ de iure vide Inno.in.c.preterea.de appel.fo.124.nu.5.⁊ glo.in.c.j.de cōceſ.preben.in cle. Sed dubitatur de iſta ſententia:excōmunico te niſi ſolueris:an ſit pura vel cōditionalis retractā da facta ſolutione. Et ſiquidē ſententia incipit a condēnatione:vꝫ:condemno te ad.x.niſi ſolueris in tali termino:excommunico te:iſta excōmunicatio eſt cōditionalis:⁊ moram non ſoluendi deſiderat ſecūdū Inno.q1.venit ad penam contumacie.⁊ ideo male dicit glo.que eſt.ff.de actionib.⁊ obli.l.obligationū fere.§.cōditio.nam dictio niſi aut inſeritur obligationi primarie aut ſecūdarie. Primo caſu facit cōditionē.ſi.de cōdi.⁊ demō.l.quibus dieb⁹.§.quidā. Scđo caſu nō facit cōditionē.ff.de in diem adiec.l.ij.niſi morā deſideret vt hic.vel dic vt no.in.d.l.ij. Aut enim apponitur ad incboationē cōmodi.⁊ tūc facit cōditionē.aut ad executionē cōmodi:⁊ tūc facit modū.vt.l.vniuerſa.C.de preci.impe.offer.aut ad expirationē contractus vel beneficij ⁊ tūc nō.aut adijcitur ad incboationē incōmodi ⁊ penalitatis:⁊ tūc facit conditionē:vt hic ex natura. Sed qđ erit de iſta ſnīa:excōico te ſi eliges an iſta ſnīa requirat actum in facto eſſe ⁊ ſic valeat electio tāꝗ facta a nō excōmunicato an ſufficiat in fieri vt excōmunicatio actum preuenire videatur ꝙ eſt verius ſm Inn.q2 qui excōmunicat videt̄ interdicere.⁊ mens ſnīe eſt ponderanda ita no.in ſimili.ff.fami.erci.⁊ puto §.j.ita no.Inno.in.d.c.preterea requiſiſti.de appel.qđ tene menti.Bal.vide Cy.in.l.j.C.ſi aduer.delic.⁊ facit de ver.ſigni.c.intelligentia.⁊.c.preterea.⁊.c.in his.vbi magis ponderat̄ mens ſententie quam verba quod no.

Sententia lata preiudicat in omnibus que conſecutiue ſunt priorū iudicatorum non in his que requirunt nouum iudicium ita no. Inn.in.c.cum ſuper de re iud.fo.119.in prin.

Sententia qualiter ſit ferenda in perſonalibus actionibus ſi reus cadat a poſſeſſione vide Inn.in.c.j.de re iud.fo.117.

Sententia quibus verbis debeat formari.vide Inn.in.c.abbate de re iud.⁊ ibi dicit quod iudex poteſt dicere ego ⁊ nos:licet ſit vn⁹ ſolus iudex.Inn.

Sententia preiudicat ei qui ſcit ſuam cauſam agi ſi nō appellat.ita not.Inn.in.c.ſicut nobis de re iudi.⁊ eo.ti.⁊ in.c.ꝗuis ⁊ ibi not.

Sententia in quibus caſibus tenet contra res prius iudicatas vide Inn.in.c.ſuborta de re iud.fo.120.

Sententia lata propter falſos teſtes retractatur ita no.Inn.in.c.cū inter de re iud.fo.117.nu.2.

Sententia diffinitiua lata per iudicem appellationis an valeat appellatione deſerta.vide per Inno.in.c.ex ratione de appellatio.fo.113.nu.3.⁊ per Cy.in.l.ſcire oportet.§.conſequen.ff.de excuſa.tuto.⁊ inſti.de actio.§.rurſus. Ratione dubij valet forte in caſu vero exiſtente.

Sentētia cōdēnatoria lata ſuper aliquo capitulo libelli generalis. vt pluriū capitulorū ſpecificatorum. an intelligatur abſolutoria in ceteris capitulis vide Jnn. in. c. cum inter de re iud. fo. 117. nu. 3. qui dicit ꝙ ſic in libello generali. Secus in capitulis ſpecificatis ſecundum eū ibidē. Primum eſt verum mero iure. Sʒ quo ad effectum de equitate ſubdiſtinguitur: qꝛ aut eſt generalis perſecutio. aut ſpecialis. ſi generalis verū dicit Jnn. ſi ſpecialis. aut per errorem: qꝛ ꝓſequēs ignorabat ſe habere ius aliqđ ⁊ tūc nō noceat. C. de iudi. l. licet aut pro maleficio cauſa diuidēdi vnum proceſſum in plures: ⁊ tunc in omnibꝰ nocet. ff. de arbi. l. de rebꝰ. ita no. Cy. ſm̄ Pet. in. d. l. licet. C. de iudi. ⁊ ibi videas. Item in ſentētia abſolutoria debet inſeri cauſa: in cōdēnatoria nō: quia reſpicit libellum. ff. de infami. l. ij. C. de iudi. l. properandū. Bal. Uel clarius ad ratificandum iſtam materiam dic vbi ſunt plura capitula queſtiōis iudex hodie ſup vno cras ſup alio poterit ferre ſentētiam: ſed ſi vna eſt ſnīa de expen. lit. vt in. c. auditis de procu. ⁊ melius in. c. finem de dolo ⁊ cōtu. Jnn. dicit qđ in primo dicto ſentētia eſt nulla que cōdēnauit idē ſi abſoluiſſet ſiue fuerit ſentētia iudicis ordinarij ſiue alterius vt not. glo. ordina. C. ſi aduer. rem iudica. l. j. ⁊. ff. de arbi. l. diem in gloſſ. poſita ſuper verbo a tota. ⁊ no. in. l. apud celſum. §. itē queritur. de exce. doli. ⁊. l. ꝓ his. C. de appel. l. eos. ⁊. l. ampliores ⁊. ff. fami. herci. l. in hoc iudicio ⁊ de iudicijs. l. de quare. ⁊. l. j. C. de ordine iudiciorū. Sed in contrarium videtur extra de arbi. c. cum tempore. ſed ſolue vt ibi Ber. Jnn. ⁊ Jo. an. dicunt qđ habeat locū ſiue capitula principaliter ⁊ ſingulariter petanꝫ in eodē libello ſiue petatur magna ſumma ſiue parua: ſiue plures res vt no. in. d. l. diem in glo. ⁊ tota in ſi. dūʒ dicit item in pluribus cōtrouerſijs per. l. quidā tn̄ in princip. ⁊ in hoc male dicit Jnn. Si vero in diuerſis libellis tunc ſeparatim poteſt ferre ſentētias ⁊ ꝗlibet valebit per. d. l. quidam tn̄ ver. quid ſi vt ſeparatim quaſi plura compromiſſa ⁊c. Non obſtat. l. etiā. §. j. ff. de mino. quia non loquitur in cauſa principali ſed in cauſa reſti. in integrum vt ibi. licet a certo capitulo petere reſti. in integ. vbi non eſt neceſſe ab omnibus petere ſuper quo eſt reſtitutio indulta ⁊ ſnīa valebit ſiue ſit confirmās ſiue nō. Non obſtat. l. quedam mulier. ff. fami. herciſ. qꝛ ibi loquitur in cauſa appellationis vbi licitū eſt a certo capitulo appellare: nec eſt opus a tota ſentētia appellare vbi ſentētia lata eſt in vno capitulo a quo non eſt appellatū vʒ lʒ tota ſentētia non tāgatur. Secus in cauſa principali vbi omnes cōtrouerſias in eodē libello inſertas ſuper diuerſis capitulis valet ſentētia vna decidendo abſoluendo condemnando vel in pꝛte abſoluendo ⁊ in parte condēnādo ſm̄ ꝙ expedit. vt. d. l. diem. §. quid tantū. ff. de arbi. ⁊. l. in hoc iudicio. ff. fami. herciſ. ⁊. d. l. etiam. §. ſi ex cā. ff. de minor. ſm̄ Jaco. de are. ⁊ Odoſ. Ratio enim eſt quia ſentētia debet eſſe conformis libello alias eſt ipſo iure nulla. itē iudex nō poteſt diuidere libellū nec pro parte ſuo officio fungi. Et circa hoc ſcias qđ triplex eſt pars. ſ. integralis numeralis ⁊ reciproca. nam ſi vendico domum ⁊ iudex ſolū iudicat de ſuperficie ⁊ non de ſolo ipſo iure non valet ſententia: quia totum integrale eſt petitum ⁊ de toto integrali nō poteſt ipſe diuidere nec ſcindere iuriſdictio enim ⁊ officium pronūciandi debet eſſe indiuiduum ⁊ integrale ſicut dicimus in teſtamento qđ actus ipſiꝰ eſt indiuiduus. l. heredes palam. §. penul. ff. de teſta. Teſtamētū enim dicitur ſententia ſicut ipſa ſentētia iudicis ⁊ qđ indiuiduū recipit ſtrictiorē ſimilitudinē. ff. de admi. tu. l. iter tutores. Pars vero naturalis eſt triplex. ſ. pars rei. i. quātitatis: pars actoris. i. capituli in actione generali: ⁊ pars libelli vt cū plures in eodē libello ſimul cumulanꝫ actiōes. in prima parte ſnīa ipſo iure non valet. vt ſi peto decem ⁊ iudex profert ſententiam in. v. vt no. in. l. j. C. ſi aduer. rem iud. Niſi agamus contra plures inſolidum. tūc enim valet ſnīa cōtra quemlibet ꝓ parte: licet quo ad ſingulos ſit ꝓ parte tn̄ quo ad diuerſos eſt inſolidū vt. l. j. C. ſi plures vna ſnīa: qꝛ ſup toto eſt ꝓnūciatū. Et vide Cyn. in. d. l. pe. in. ſi. parte qn̄ ſub vna actione plura capitula cōprehendunꝫ ſiue vnū quaſi ſicut aliud ſiue nō tn̄ ſup toto eſt ꝓnunciādūʒ. Tamē quedā differētia eſt nā ibi ſunt duo capitula coequeua ſiue paria. Si libellus fuerit generalis ⁊ ꝓſecutio generalis ipſo iure nō valet ſentētia in parte vt. l. qđ tn̄. ff. de arbi. Si aūt ſpāliter fuerit ꝓſecutus refert qꝛ ꝗdā eſt ꝓſecutio ad litis inchoationē vt lit. cōte. quedāʒ ad vehemētē ꝓbationē vt ſubſequētia poſt lit. cōte. Si ergo lis fuerit ſpāliter cōteſt. ſuper certo capitulo tn̄ valet ſentētia ipſo iure. ⁊ alia capitula ſuper quibus non fuit lis cōteſtata complecti nō poteſt qꝛ diffinitiua nō poteſt ferri ſup eo ſuper quo non erat lis cōteſta. Si autem erat generaliter lis conteſtata ſed poſt ea actore patiente declarata ſuper vno capitulo ſi quidem ſequitur. ſ. tūc ſnīa ſpecifice ferꝫ in vno capitulo reſeruato tamē iure ſi qđ cōpetit. in alijs aūt valet ſnīa. Si autē ſimpliciter eſt lata tūc de iuris rigore non diuiditur ſm̄ naturā ſentētie que eſt ꝙ ſit indiuidua: ⁊ ideo de rigore in omnibus obeſt. ſed de equitate qꝛ nō proſecutus eſt omiſſis medijs datur replicatio niſi actor dolo fecerit cauſa vexandi reum. ff. de arbi. l. de rebus ⁊ no. in. d. l. licet per Cy. Sed vbi capitulūʒ qualificat aliud miſſio qualitatis nō vitiat ſubſtātiā ſic. ff. de penis. l. ſi preſes non enī tanta vis eſt accidētis licet depēdeat ab ipſa ſubſtātia ſʒ econtra facit quod no. ff. de inſpec. tuto. in. l. hec enim. in tertia vero parte vbi plures actiones cumulantur eodē libello ⁊ iudex iudicat de vna tn̄. dico quod plures libelli cenſentur ⁊ valet ſententia ipſo iure. vt ſi quis cumularit petitorium ⁊ poſſeſſoriū. C. de appellationibꝰ l. j. eſt ⁊ pars reciproca. Et tunc aut reciproca circa idē iudiciū vt numero indiuiſorio ⁊ tunc non valet ſentētia in parte lata vt ſi iudex deſignat vni partem ⁊ nō alteri ad hoc facit lex in hoc iudicio fami. herciſ. Aut ſunt diuerſa iudicia vt cauſa conuentionis ⁊ reconuentionis petitionis ⁊ compenſationis. tunc valet ſententia in altero. ſed propter iniquitatē iudicis poteſt appellari. ff. que ſententie ſine appellatione reſcinduntur. l. prima in ſi. ⁊ de compen. l. quid. §. j. cum ſimi. Et per iſta verba plura iura ad conſonantiam rediguntur. Jnnocentius hic aliqualiter tangit iſta in capitu. cum inter nos de re iudica. ſed hic not. hoc clarius Bal.

Sententia eſt certa licet referatur ad inſtrumenta in iudicio non producta ita not. Jnnocen. in capitulo cum venerabilis. de excep. fo. 113. nu. 8.

Sententia iudicis excommunicati ſi non erat publice excommunicatus valet ita no. Jnn. in. c. excep. de excep. fo. 114. nu. 1. caſus eſt in. c. ad probandum de regu. iur. Nam ſententia publice excommunicati non tenet vt hic per Jnn. ⁊ per Abb. in. d. c. ad probādum de re iud. ⁊ etiam de iure ciuili. vt no. in. l. C. de re iud. in gl. ordina. quam no. quia eſt ſingu. Bal.

Sententia arbitratoris condemnatur etiam ſi ſic iuratum non venire contra ita no. Jnn. in. c. quintaualli de iureiu. fo. 110. nu. 2. ⁊ vide. ꝫ. in verbo preſumptio. in. iij. q.

Sententia reductionis ad arbitrium boni viri meretur executionē officio iudicis ita no. Jnn. in. d. c. quintaualli de iureiuran. fo. eodem. idem in iuramento appoſito in compromiſſo arbitratoris ſecundum eum ibidem.

Sententia lata per arbitratores in diebus ſolennibꝰ valet: quia ꝙ ſit ab eis tenet ⁊ in quacunqꝫ die ſolenni. Ratio enim eſt qꝛ arbitrator non dicitur proprie iudex nec iudicium cenſetur nec ꝑ cōſequens ſententia vide Jnn. in. c. quintaualli de iureiur. fo. vt. ꝫ. ⁊ vide in aut. vt differentes iudices. §. ſi vero co. ix. ⁊ in ſpe. in tit. de arbi. §. ſi. ſed nūquid amicabilis Bal. vide. ꝫ. in verbo factum in. xij. q.

Sentētia debet mandari executioni non obſtāte ꝙ aliquis dicat ſe habere ius in illa re. preſtita tn̄ cautiōe ꝑ illū cui illa res eſt adiudicata ita no. Jnn. in. c. veniens de teſtibus. fo. 101.

Sententia poteſt ferri in cauſa matrimonij ſine ſcrip. ita no. Jnn. in. c. albericus de teſti. fo. 102. nu. 1. in alijs aūt caſibus requirit ſcriptura ⁊ pōt ferri ſine teſtibus ſm̄ Jnn. ibidem. Sed ar. ꝯtra in aut. de here. ⁊ falci. §. ſi vero abſti. co. penul. Solu. dic ꝙ ibi loquitur in inuentario. Bal.

Sententia lata preſente parte ⁊ nō contradicente preſumitur pro eo qđ ſit lata ſolenniter ⁊ veritatem contineat ita no. Jnn. in. c. quoniam contra falſam de probat. fo. 97. ad hoc facit. l. j. C. de relatio. ⁊. l. cum oſtendimus. §. ſi. de fideiuſſo. tut. ⁊. l. ſi. quādo appel. ſit Bal. vide gl. ſi. in ſi. in. d. c. quoniam contra falſam.

Sententia licet dicat qualiter lis ſit conteſt. ⁊ iuratum fuit de calumnia ⁊c. vt ſolet apponi in ſentētijs nō propter hoc creditur ſententie niſi alias appareat per acta ita no. Jnn. in. d. c. quoniam contra falſam. fo. eod.

Sententia excommunicationis nō preſumiꝫ pro iudice niſi ꝑut in alijs ſententijs ita no. Jnn. in. d. c. qn̄ contra falſam. fo. eodem.

Sententia diffinitiua debet ferri ex perſonali citatione. idem in ſententia excommunicationis quia requiritur monitio. Hoc verū niſi reus malitioſe latitaret quod preſumitur ex coniecturis vt not. in. l. ſulcinius. ff. qui ex cau. in poſ. ea. Uel etiam abſens a loco debite reſidentie puta ab eccleſia vbi tenebatur reſidere. nam tunc ſufficit eum citari ibidem. Preſumitur enim ſe malitioſe abſentare cum teneatur ibi reſidere. hoc verum agente eo cui eſt obligatus ad reſidentiam. puta agit eccleſia contra clericum vel vxor contra maritum. Secus ſi tertius ageret quia quo ad eum non tenetur reſidere vide iſtud not. per Jnnocen. in. c. ſi aduerſarius de eo qui mit. in poſſeſſio. cauſa rei ſeruande. folio. 94. nu. 7. Bal.

Sententia etiam incerta non valet ſuper expen. ita no. Jnn. in. c. ſinem de dolo ⁊ contu. fo. 92. nu. 2. vide. ꝫ. in verbo petitio in. v. q. ⁊. ꝫ. in verbo confeſſio. in. vj. q.

Snīa priuationis nō eſt neceſſaria qn̄ quis renūciauit beneficio qꝛ ipſo iure eſt priuatus: ⁊ iđ ſine alia citatiōe poteſt ſtatim ab ordinario alteri cōferri beneficiū illud ⁊ auferri ſibi poſſeſſio. Sʒ

quando

quando quis per delictũ vel contumaciam eſt priuandus tũc re qⁱritur ſnīa ⁊ ea lata priuatus erit ⁊ nõ ante ita no. Inn.in.c. audita de reſti.ſpoli.fo.87.nu. 4. Ad vltimum dictum vide.gl. que tenet cõtrariũ in.c.commiſſa de elec.lib.vi.in glo.quid ſi ⁊c. Circa primũ dictũ vide in ca.licet ep̃s de prebẽ.li.vi.in nouella ⁊ in.c.ſm leges.de hereti.⁊ de of.ord.in.c.ordinariĩ.e.li.i nouella.

Sentẽtia iudicis qui bona fide eſt in quaſi poſſeſſiõe iuriſditio.valet. Unde in iuriſdi.querit̃ poſſeſſio ab ordinario qñ ingreſſus eſt territorium ⁊ ſubditi ſibi obediunt in preceptis.vnde magis ſigniſ obediẽtie eſt facere ſiue obedire ꝙ pati ita no.inn.in.c. in litteris de reſti.ſpo.fo.88.nu.7.⁊.8. De hoc vide.l.ſi vrbana.ff. de cond.inde.⁊.l.ſilie.ff.de ſolu.

Snīa fert̃ nõ ſolum ſuper eo qḋ petitur ſed etiã ſup cauſis eius ita no Inn.in.c.cum eccleſia de cauſa poſ.⁊ pꝓprie.fo.86.nu.2.

Sentẽtia nõ tenet quãdo nõ preceſſit legitima citatio ita no. Inno.de pen.c.querelã.fo.65.nu.2.⁊ vide.ff.de re iud.l.ſi cũ nolle ⁊ in.l.vir bonus.ff.iud.ſol.⁊ in.l.ſi pater.C.ne ſta.de fun.ſecus ſi eſt aliqua ⁊ poteſt elidi quia artat niſi opponatur Bal.vide.ſ. in verbo citatio.in pe.q.

Sentẽtia vel pceſſus qñ petitur anullari implorat̃ officiũ iudicis ita no. Inn.in c.ex inſinuatiõe de procur.fo.65.idem ſi contractus vt in.c.cõſtitutus de in inte.reſt.⁊ offi.iudi.largo modo dicit̃ actio pſonalis ⁊ nõ parit exceptio.rei iud.niſi ex cauſa expreſſa in libello ita no. Inn.in.d.c.ex inſinuatiõe vide p bar.bal.in.l. que ſub conditione.§.ſi.ff.de cond.inſti.

Sentẽtia vniuerſalis mandatur executioni in rebus que pꝛohibẽtur tempore executionis ita no. Inn.de offi.ordi.c.conquerente.fo. 60.facit.l.facultas.C.de iure fiſci.l.x. Bal.

Snīa lata ſup iuriſditiõe negatiue nõ põt reuocari ẽt de volũtate partiũ pꝛogãtiũ ita no. Inn.in.c.ſignificaſti de offi.dele.fo.48.

Snīa nõ meretur executionẽ niſi conſtet de citatiõe vel p̃ſentia partis tp̃e ſnīe ita no. Inn.in.c.cũ in iure de offi.deleg.fo.54.nu.3. idem tꝫ guil.de cu.in.l.j.ff.de in ius vocan. Bal.⁊ vide ibi Gul.⁊ Bar.qui hoc limitãt.niſi requirat̃ citatio in ſcriptis ⁊ dic vt per Jo.an.in.c.vlt.de elec.li.vj.in nouella.

Sententia aliquẽ eſſe procuratorem nec preſumit eſſe ſi negetur ſm Inn.in.c.cum in iure de offi.dele.fo.54. Non obſtat.l.optimaꝫ C.de contrahen.⁊ commit.ſtipu.quia ibi loquitur in contractibus in quibus pars nunꝙ videtur confiteri id quod eſt de ſubſtantia bal.vide.ſ.in verbo preſumptio in pe.q.

Sentẽtie late ſine ordine ⁊ cauſa nõ eſt parẽdũ ſecus eſt in precep. que nõ pertinent ad forũ cauſarum ſed ad autoritatem precipiẽtis ita no. Inno.in.c.ad aures de tẽpori.ordi.fo.41.nu.i.facit.ff. de annuis leg.l.quintus.§.pompo. Bal.vide.ſ.in verbo mãdãs in.xi.q.⁊.ſ.hoc eodem verbo.in.j.q.

Sentẽtia in dicto tꝫ licet in cã vel ratiõe nõ corrigatur qꝛ falſa vel erronea ita no. Inn.in.c.in p̃ſentia de renũcia.fo.38.ar.l.ſcio.ff. de app.⁊.l.titianus.ff.ꝙ cũ eo.⁊.l.emili⁹.ff.de mino. Nã qñqꝫ remouetur rõ ⁊ nõ dictũ.vt.l.papi.exuli.ff.de mino.⁊ vide gl.in.l. ſi is ad quem.ff.de acqui.heredi. Bal.

Snīa eſt nulla ſi nõ vocati fuerũt quorũ intererat ita not.ios.in.c. quodam el.ij.de elec.fo.32.⁊ vide gl.in.l.minor.ff.de mino. Bal.

Snīa in notorio fert̃ etiã nõ citata parte ita no. Inn.in.c.quãto de trãſactio. Uide glo.cõtrariã in.c.ad noſtrã de iureiu.de diuor.c. porro.⁊ de purga.ca.c.cum dilecti.

Snīa lata cõtra minorẽ vel eccleſiã ex falſa vel obreptitia pꝛobatione ipſo iure eſt nulla vt.l.i.C.de ſen.aduer.ſiſ.latis li.xi. Preſertim inter pupillũ ⁊ tutorẽ cũ indefenſus ſit ⁊ ſolus ſit ex vna parte ⁊ tutor ex altera.ff.de excu.tu.l.qui teſtamẽto ⁊.ff.de mino.l.verũ. §.ex facto. Sed ſi eſt lata cõtra maiorẽ ex falſa cauſa tacita vel expreſſa valet ſed datur reſtitutio.ff.ad trebel.l.ſeruo inuito.§.cuꝫ pretor ⁊.ff.de acqui.heredi.l.ſi is ad quem per gl.⁊ Dy.per Inno.de renuncia.c.in preſentia Bal.

Snīa an mandetur execu.in preiudicium vnius non alterius vide per Inn.in.c.cum ſuper de re iud.fo.118.nu.2.

Sententia lata ſuper actione parit excep.rei iudicate ſuper eadem actione ⁊ ſuper alia que primo non poterat cumulari vt.ff.de excep.l.fundi idem in excep.vt.c.cum dilecti de ele.vt excludat ius excipiendi.ita no. Inn.in.c.ij.de ord.cog.fo.83.⁊ ipſe idem eo.ti. c.ſi.⁊ per Hoſti.ibidem Bal.

Snīa lata ſuper exceptiõe contra excipientẽ ſi proceſſus fuerit ſommarius non tollit ordinariam iuriſditionẽ ita no. Inn.⁊ hoſti. in dicto.c.ij.⁊ ſi.de ordi.cogni.facit.ſi.de re iudica.l.a diuo pio. §.ſi ſuper rebus.ſi vero pceſſus fuerit ordinari⁹. Aut tẽdit ad eũdẽ finẽ cũ actiõe ⁊ tollit̃ actio.ff.de cõpẽſa.l.ꝙ in diem.§.j. Aut ad aliud pꝛoſequẽdũ:⁊ tũc tollit̃.ff.de euictio.l.vẽditor.qꝛ ad aliã rẽ ageret̃.ergo nõ obſtat exceptio vt.l.cũ querit̃.ff.de excep. Inn. Bal.vide p Cy.in.l.perẽptorias.C.ſen.reſcin.nõ poſ.⁊ per bal.in l.qui rome.§.duo fratres.ff.de verb.obli.

Snīa lata ſup exce.iuriſd.p exceptionẽ nõ ſufficit ad agẽdũ nec ad accuſandũ nec credit̃ pꝛobatiões valẽt ſm inn.in locis ſupi⁹ alle.niſi in adulterio vt.ff.de adul.l.ij.§.ſi publico.⁊ facit ꝙ no.ff.de v. obl.l.q rome.§.ſi. Ex hoc ego dico ꝙ ille q venit ꝫ laudũ excipiẽdo nõ icidit in penã.l.nõ diſtinguem⁹.§.cũ qdã.ff.de arb.l.nõ intelligit̃ pꝓpterea ꝫdict⁹ i penis.imo iterato põt pꝛobare ſuã exce. ſec⁹ forte agẽdo vt.d.§.ſi. bal.⁊ vide d.no.ſ.i vbo citatio l.xliij. q.vbi habes verũ ſententia lata a iudice coacto valeat necne.⁊c.

Sententia non debet retractari pretextu exceptionis de nouo reperte ita no.in.c.dilectus de reſcrip.fo.10.nu.3.

Sententia ſi continet multa capitula licitũ eſt appellare in vno ſolo ita not. Inno.in.c.dilecto de appel.fo.130.nu.2.caſus eſt in.c. Raynaldus de teſtamentis vide.ſ.in verbo libellus.in.v.q.

Sententia dat ⁊ aufert animum poſſidenti:quia dat animum victori ⁊ aufert victo ⁊ hoc ſufficit in corporalibus ita no. Inn.in.c. cum veniſſent de in inte.reſti.fo.68.

Sententia lata ſuper expen.licet ſit conditionalis ⁊ incerta valet ⁊ iudex ſententiando poteſt ſibi reſeruare taxationem ita no. Inno.de dolo ⁊ contu.c.finem fo.92.nu.3.

Snīa põt retractari ꝫtrario iudicio qñ in ei⁹ tenore ꝫſtat de ei⁹ iniuſtitia idẽ ſi nõ fuit ordo ſeruat⁹.idẽ ſi aduerſari⁹ ei⁹ q vicit ſpõte eſt admiſſus coram papa ad proba.iniquitatis licet non fuerit appellatum ita no. Inn.in.c.cum bertol.de re iu.fo.119.nu.4.

Snīa lata me ſciẽte eõ certa pſona poſſidẽte rẽ meã mihi pꝛeiudicat quãtũ ad poſſeſſionẽ:ſꝫ nõ quãtũ ad pꝓprietatẽ ita no. Inn.in.c. cum ſuper de re iud.fo.119.nu.9.

Snīa excõicatiõis nõ põt ſuſpẽdi ſꝫ tp̃e inchoatiõis poſſit reuocari ⁊ pꝛogari ita no. Inn.in.c.cũ inquiſitionẽ de appel.⁊ ibidẽ vide qñ poſſit appellari ⁊ qñ nõ a ſnīa excõicatiõis ⁊ vide p eũdẽ in.c.ad hec de appel.fo.124.

Snīa nõ ſolũ ſuſpẽdit̃ p appel.ſꝫ ẽt p mã.⁊ pꝛohibitio in diẽ facta vt ſi forte iudex pꝛohibuit ingreſſuꝫ poſſeſſiõis vel ſuſpẽdit quẽ a bñficio:qꝛ p appellationẽ mã.iſta ⁊ pꝛohibitiões ſunt ſuſpẽſe. Secus eſt i ſentẽtiis cẽſure ⁊ in ſnīa interdicti vel excõicatiõis qꝛ appellatio eas nõ ſuſpẽdit.ita no.in.in.c.ad hoc de ap.f.124.nu.1. Et qd in ſuſpẽſo a põtificalibus vide ibidẽ Inn. Et iõ ſi excõicatus appellauit a ſnīa excõicatiõis lata in eũ pendẽte appellatiõe eſt vitãdus in iudicio vt ipſe idẽ no.in.c.ſepe.e.ti. Nõ aũt ſequitur ex predictis qꝛ ſentẽtia excõicatiõis propter appellationẽ non ſuſpenditur facit.c.ſolum de ſenten.excõ.lib.vi.

Sẽtẽtia nõ eſt exequenda contra heredem niſi premiſſa citatione vt per Inn.in.c.quia.v.de iud.fo.75.

Snīa qualiter formatur qñ agit̃ ſecũdũ formã.l.diffamari.C.de inge.⁊ manumiſ.vide p Inn.in.c.dilecto de prebẽ.fo.139.no.5.

Sententia diffinitiua an debeat ferri contra diffamantem. An ſufficiat ſibi imponi ſilentium ſuper diffamatione ſolum. Dic quod ſi clare fuit pꝛobatũ de iure diffamati ferri debet diffinitiua ita no. Inn.in.c.cauſam que qui filij ſint legi.fo.183.

Sententia excommunicationis habet duos effectus quia expellit ⁊ in expulſione detinet E contra operatur abſolutio ita no. Inno. in.c.officij.de ſenten.excom.fo.211.

Snīa qualiter formari dꝫ in dãda reſti.in integ.cõtra cõtractũ vide p abbatẽ in.c.ad aũam de rebus eccle.nõ alie.fo.149.

Sẽtẽtia lata in abſentẽ cũ abſentie pꝛobata retractat̃ ita no. abbas in c.cũ bertold⁹ de re iud. Aduerte qꝛ abſentia. Alia neceſſaria iuſta ⁊ fauorabilis vt cã reipublice ⁊ teſtimonij.alia neceſſaria ⁊ odioſã ⁊ eſt abſentia bãnimẽti.ff.de mino.l.pꝫ.exul.⁊ vide qḋ no.ff.ex qui.can.in poſ.ea.l.ad cognitionẽ in gl.ordinaria. Alia volũtaria ⁊ fauorabilis. De hoc dic vt.l.nemo.ff.ex qui.can.ma. Alia volũtaria ſimplex.i.nec fauorabilis nec odioſa vt cã rei familiaris mercãtie ⁊ ſolatij. De hoc dic vt l.i.ſ.de in inte.re. Dic ergo abſentia aut eſt neceſſaria aut volũtaria. Neceſſaria eſt duplex qdã priuilegiata ⁊ amica legis.qdã deteſtabilis ⁊ odioſa. volũtaria eſt triplex qdã habẽs pꝛogatiuã vt cã ſtudiorũ qꝛ rei pub.intereſt. Quedã odibilis ⁊ cõtra.qdã neutra.puta quãdã artẽ mecanicã vt mercãtie ⁊ ſimilẽ artẽ vel cãm no.iſta Bal. Inn. h.o.in.c.querelam extra de procur.fo.65.

Sẽtẽtia pꝛeiudicat tertio q habuit ius ſe opponẽdi ⁊ paſſus eſt de ſuo iure diſputari qꝛ potuit pꝛohibere ne ſibi fieret preiudiciũ ſe opponendo ⁊ qꝛ nõ fecit videtur conſenſiſſe niſi appellet ita no. Inn.⁊ abbas in.c.ꝙuis de re iudicata ⁊ vide.ff.ſolu.ma.l.ij.l.ſi. §.voluntatẽ per Ja.de are.⁊ Dy. Extra no.qḋ illa regula. Res inter alios acta ⁊c. Fallit in primo decreto quia i omnib⁹ pdeſt qui ſunt paris rationis ⁊ conditionis ⁊ vno omiſſo omnib⁹ alijs eſt parata via.C.de bo.auto.iud.poſ.l.ſi.⁊.ff.cõmodati.l.vnus nã miſſio eſt ex edicto pretoris ⁊ pretor omnibus ſuum edictum aperit adeo qḋ licet miſſus renonciauerit miſſioni hoc nõ nocet alijs quib⁹ erat via aperta.ff.de contratab.l.ſi poſt mortem. Nõ obſtat.ff.de mino.l.ſi iudex quia hic erãt priuilegiata paria ibi autem priuilegiũ minorum erat maius primo ꝙ maiorũ ⁊ erant correlatiua ⁊ deſtructo antecedente deſtruitur ⁊ conſequens. Sꝫ

incaſu noſtro vnū non dependet ab alio niſi quo ad originē nō quo ad productionem in eſſe. Itē eſt ⁊ alia ratio illarū legū nā cum creditor mittitur in poſſeſſionē oīm bonorum olbus debet prodeſſe: miſſio nō aūt p̄iudicare. cetez nec inducere ius priorita tis quia nō debet intentio iudicis preiudicare aliis nō citatis. Hodie vero nō fit niſi ꝑ menſura debiti declarati ⁊ ſic eſt coarta ta ad vnū ſolum debitum ergo aliis nō prodeſt vt in.c.qm̄ fre quēter in fi. vt lite nō cōte. quod verū eſt ſi ſunt omnia bona vn̄ poſſit aliis ſatiſfieri. alias bene ꝓdeſt vt no. in.d.l.cū vnus hoc verum quo ad pignus percipiēdū. Sed quo ad vendēdū ad ſecū dum decretū ſine alio primo decreto ſemper prodeſt quia ordo ſeruatur. ratio legis eſt in.d.l.cum vnus ſecundū Iaco. butrica. qđ eſt no. Bal. Sed an eſt idem in captura perſone debitoris ſi cut rerū videlicet qđ captus ad peti. vni⁹ creditoris fingatur ca ptus ad peti. omniū. Certe hoc nulla lege cauetur ꝙ ex eadē ca ptura omnibus ius queratur. Sed bene credo ꝙ per nouum ꝓ ceſſum poſſit bene recommendari in carcerē ſi autem prima ca ptura pronūcietur nulla recommendatio q̄ in ea fiet euaneſcit vt in.d.l.cū vnus ſecundum Bar. q hoc diſputauit. Sʒ quid in ſc̄do decreto an oīb⁹ ꝓdeſt. dico ꝙ nō: q: hʒ vim diffinitiōis. Et iſtud ſc̄m decretū pōt dupliciter interponi. ſ. p miſſionē ⁊ p adiu dica. inſolutū vt in.l.ordo. C. de excep. rei iu. Si fiet vēditio dʒ ſa tiſfieri emptori ⁊ ſupfluū ſi ꝙ eſt diſtribuaſ aliis. vt.d.l.ſi.§.ſi aūt vbi no. ꝙ lʒ vēditio debeat fieri ꝑ mēſura debiti tn̄ nō eſt vendi tio nulla lʒ excedatur modus. ⁊ ad idē facit ꝙ no. C. quo. appel la. nō recip. in.l.ab executiōe vbi gl. dicit ꝙ debet appellari nō tn̄ qđ iſtud plus dʒ poni in ſequeſtro reddēdo cui iudex mādabit. Et qđ in iſta venditiōe que fit iure creditorū alias vēditoris dʒ interuenire ſcriptura ⁊ debet fieri apud acta cū iuramēto. vt.d.l. ſi. Adde ēt ꝙ expēſe q̄ veniūt reficiende cōne primi decreti ꝓban tur per iuramentum vt.d.l.ſi.§.j. que omnia tene menti. Bal.

Senex qn̄ dicaſ qꝛ ita ꝙ ei⁹ teſtimoniū recipiaſ ante lit. cōte. relin quiſ arbitrio iudicis ita no Inn. l.c.qm̄ vt lit. nō ꝯte. fo. 80. nu. 2.

Sigillū qn̄ ſit credēdū ſigillo vide per Inn. in.c.j. de ſi. inſtrumē. fo. 105. nu. 2. ⁊ per Bar. in.l.lucius. ff. de fide inſtru. Bal.

Sigilloꝝ de materia ⁊ autoritate ſigilli vide plene per Inn. in.c.ſi. de fide inſtru. fo. 106. in verbo ſigillū. ⁊.ſ. in verbo citatio in.iiij. q. vide.ſ. in verbo credulitas in.iiij.q.

Sigillū appellat ius canonicum. Sed ius ciuile appellat anullū ita no. Inn. in.d.c.ſi. de fide inſtru. fo. eo. ſuper dicto verbo ſigil lū circa medium dum dicit item no. ꝙ ius ciuile appellat ⁊c. Et ſic quotieſcunq; fit mentio in iure de anulo vult loq de ſigillo. Itē ſcias ꝙ ſigillū. Aliud autoritatis: vt ſigillū pape epiſcoporū ⁊ dn̄orū tēporaliū. aliud ſolēnitatis vt ſigillū teſtiū l teſtamētis. Aliud teſtimoniale vt.l.ſi qua per calūniam. C. de epiſco. ⁊ cleri. Aliud ratificatiuum vt.l.ſi. C. de rebus alie. non alie. nō tamen dicitur ſigillaſſe ille qui errauit. C. plus valere ꝙ agiſ.l.ſi. ita no. Inn. in.d.c.ſi. ꝙ no. Bal.

Sigillum quid importet ⁊ quid cedula vacua ſigillata vide ꝑ Inn. in.d.c.ſi. fo. eodem.

Sigillare poteſt quis cedulam licet non legerit eam ita no. Inn. in c. q̄to. de his que fiunt a prelato. quod tene menti. Bal. Sed cō tra videtur dicere glo. in.d.c.ſi. in glo. ſuper verbo ſigillū ⁊c. vbi dicitur quod non dicitur ſigillaſſe ille qui non audiuit nec vidit ne ſubſcripſit ſe ille qui errauit.

Simonia vide.ſ. in verbo ius in.j.q. ⁊.ſ. in verbo preces in.j.q. ⁊.ſ. in verbo ſoluere in.iij.q.

Syndicus creatus a cōuentu nō indiget cōfirmatione epiſcopi vel alterius ſuperioris ita no. Inn. de iura. calū. in.c.cū cauſam. ⁊.c. imperatorū. fo. 81. Credo hoc eſſe verū quādo cōuētus habet bo na diſtincta a prelato q: tunc poteſt nam tunc habet propriā ad miniſtrationē alias ſecus vt no. Inn. in.c. edoceri. de reſcrip. Sʒ in ſyndico vniuerſitatis creato. An requiratur cōfirmatio vel au toritas ſuperio. gl. in.l.nulli. ff. qđ cuiuſq; vniuer. nomine dicit ꝙ ſic. Hul. de cu. tenet contrarium ſi factus fuerit ad agendū nā quedam vniuerſitates non habent iudices vt ville: ⁊ tamē faciūt ſyndicum. Sed ſi vniuerſitas vellet alienare tunc in confirmatio ne ſyndici requiritur decretum vt.l.ſi. de reiuendicatio. vnde di cit ibi Inn. nō facio vim in nomine ſed in pſona ⁊ qualitate con ſtituentium ⁊ modo ipſius cōſtituētis q: ſi dico facio tuū acto rem vel ſyndicum meum erit procurare. ⁊ non actor vel ſyndic⁹. nec ꝓpter hoc vitiatur procuratorium. ar. ff. de condi. ⁊ demon. l. pater ſeuerinam. §. cōdictionum verba non enim omnes homi nes veri ſciunt propriis ſermonibus. l. quot. C. fami. herciſ. Et eſt notandū quod ep̄s ⁊ alii prelati faciunt procuratorē ad cortū li tes proprio ſumpto vocabulo quia preſumuntur domini in agē do. Et ciuitas facit etiam procuratorem in ſuis rebus propriis ſumpto proprio vocabulo procuratoris quod cū eſt nō requiri tur decretum in vera cōſtitutione procur. ita no. Inn. in.c. cau ſam. de iur. calū. ꝙ tene mēti. Bal.

Syndicus conſtitutus a capitulo cum voluntate prelati an videaſ conſtitutus ab vtroq; ſ. prelato ⁊ capitulo vide per Inno. in.c.j. ne ſede vacan. fo. 146. qui ſentit quod ſic ar. ff. de procu. l. ſi filius §. ſed ⁊ filia ar. contra. ff. de rei. vindic. l. ſi pater. in fi. ⁊ econtra certum eſt quod valet per.d.§. ſed ⁊ filia. Bal.

Silentium nunq̄ imponitur ſilenti ſʒ verāti. hinc eſt ꝙ ſi habeo de bitorem ⁊ nihil ei dico nō poteſt petere vt mihi ſilentiū impona tur. nec poteſt petere ꝙ mihi termin⁹ aſſignetur ad probandum vel ad agendū vt.l.j. C. vt nemo inuitus agere vel accu. cog. Sʒ ſi infamo delatorē ſi qdē de ſtatu ipſe pōt petere ⁊ implorare offi cium iudicis loco defenſiōis ⁊ loco deficiētis actiōis ſecūdū.l. diffamari. C. de ingē. manu. quia diffamatio affert periculū diffa mato. cū hoc ipſo diffamās ſe gerat pro domino. Si vero diffa mo de crimine ⁊ tunc aut in iudicio aliquē diffamo ⁊ debet mihi terminus aſſignari ad agendū. ff. de act. l. cum titia. ⁊.l. ſi ea. C. q accuſa. nō poſ. ⁊.c. licet. de accu. ⁊. ff. de fal. l. athaletus. Aut extra iudiciū ⁊ nō in faciem iudicis: ⁊ tūc iſtud officium iudicis mer cenariū nō ptinet ad iudicem. Sed ego infamās teneor actio ne iniuriarū. vt. ff. de iniuriis. l. item apud labeonem. §. qđ in ce tu ⁊ tunc priuatū eſt crimen iniuriarū niſi in famoſo libello. ff. de iniuriis. l. lex cornelia. §. ſi. Nulla tamē lege cauetur quod hec ſit ſentētia falſi. imo nec. l. remit. ff. ad turpil. l. queſitum. Quan doq; tamē ex verbis diffamatoriis oritur cōtrouerſia poſſeſſiōis ⁊ tunc agi poteſt. ff. de lib. lega. l. aurelius. §. cencū in gl. Dic ergo quādoq; reus iure ordinario nō poteſt ꝓducere teſtes cum pe tit eos recipi ⁊ publicari ad eternam rei memoriā ⁊ dicitur quis reus ratione obligationis. item ratione poſſeſſionis nā poſſeſſio facit quem reum. ff. de iudi. l. nō alias. §. j. C. de alie. iudi. mu. cau. fac. l. prima. ff. de no. ope. nū. l. ſi prius. Et dicit Ioā. an. qđ teſtes publicati pro reo ad eternā rei memoriā nō valēt. Et idē ſi agat qđ recepti ſunt ad finē defenſionis nō ad finem agēdi. Sed certe finis eſt diuiſibilis in agēdo ⁊ defendendo ⁊ ideo nō valēt pari ter in vtroq;. ff. de iureiuran. l. ſed ſi poſſeſſori. §. fin. Saluo tamē iure opponendi in perſonas ⁊ dicta cū extra ordinē ſint recepta C. de teſti. l. fin. Et no. caſus ꝙ interdū recipi petit teſtes is qui nō habet actionē nec habere ſperatur: ⁊ tunc teſtes publicantur vt hic ⁊. ff. de teſti. l. curabit. C. de vſur. pupil. l. fina. interdū quis nō hʒ actionē ſed hr̄e ſperaſ ⁊ tūc loquiſ. ff. ad. l. aquil. l. fin. l. Sed ibi ſpeciale q: duo cōcurrebāt vʒ odiū delinquētis ⁊ timor in terientis ꝓbationis interdū hʒ actionē ⁊ eſt timor ne pereat ex di latione legali ⁊ tūc loquiſ. ff. ad carbo. l. iij. §. due cauſe. interdū habet cū pſenti exercitio cū teſtes ſunt ꝓpter ꝙ p̄ne recipi ⁊ tūc examinanſ ⁊ nō publicanſ. ſ. tūc ſʒ poſtea ſuo tp̄e. ſ. annū cū vt in c. qm̄ frequēter vt lite nō conteſt. niſi partes velint ſtatim publi cari. ⁊ cū publicatio teſtium non erit actio. vt no. ff. de iniuriis. l. ſed ⁊ ſi vnus. §. penultimo. Et an requiratur citatio perſonalis quādo teſtes extra ordinē recipiuntur no. Inn. in.c. ſignificauit de teſtibus. vbi p̄dicta oīa dicit in ſubſtantia ⁊ ibi vide facit ad vleimū. ff. de incē. rui. nau. l. pedius ⁊.l. ne quid. non tamē citatus eſt ſemper admittendus ad cōtradicendum vt not. ff. de bonorū poſſeſ. l. iij. §. penul. ⁊ addo ꝙ no. per Dy. in.l. iiij. de damno infe. ⁊ per Io. an. in.c. preſumiſ ignorantia. de re. iur. li. vj. in mercu rialibus bal. vide qđ no. gl. in.l. geſta. ff. de re iudi. qđ in apertura ⁊ in atteſtationum publicatione nō eſt neceſſaria citatio partis. Alii dicūt cōtra Bar. allegā. illam gl. ſed nihil dicitur de citatio ne ſed de preſentia tantum. Adde etiā quod atteſtationes nō pu blicate nō faciūt fidem in alio iudicio quia illa acta demū faciūt fidem in alio iudicio que trāſlata ſunt in publica monumēta vt dicta. l. geſta de re iudica. ⁊ no. in.l. iij. ff. que in fraudē credito. ſe cūdū richar. malū. ⁊ alios. ⁊ tene bene omnia iſta menti Bal. Et vide.ſ. in vbo appellatio in.xxi.q. ⁊.ſ. in vbo ſentētia l. lxxiiij.q.

Silentium habetur pro cōſenſu in temporali conceſſione quam fa cit prelatus ita no. Abbas in.c. cōtinebatur de his que fiūt a pre lato circa qđ dicaut prelatus facit aliquid vēdo: aut cōcedēn do primo caſu aut ſuis propriis ⁊ ſolus pōt vt in.c. edoceri. de reſcriptis. Aut communibus ⁊ nō poteſt ſolus ſed capitulū de bet ſibi cōſentire quod facit eo ipſo ꝙ ſcit ⁊ non contradicit nā prelatus aſſimilatur patri ⁊ capitulum aſſimilatur filiis. ff. ſolu. matrimo. l. ſi cū dotem. ⁊.l. ij. §. voluntatem. ⁊. ff. de procurato. l. ſi filiusfami. §. ſʒ ⁊ ſi filia. Niſi prelatus ad turpem cauſam vtere tur. quia tūc taciturnitas capituli habeſ pro cōtradictiōe. ff. ſo. matrimo. l. ſi cū dotem. §. eo autem tempore nam preſumptiones legis de conſenſu loquētis ad licita ⁊ honeſta aptanda ſunt non ad illicita ⁊c. ff. de furtis. l. qui vas. §. vtare ⁊ facit. ff. quarum re rum actio nō datur. l. j. §. que honorande. in ſi. Aut prelatus vtiſ rebus vel iuribus propriis capituli capitulo tacente. Et tunc vi detur ꝙ nō valeat quod ipſe facit q: immittit falcem in alienā meſſem ⁊ capitulum ſcit iura ſuā vbiq; durare. ff. quibus modis pignus vel hypothe. ſoluiſ. l. ſicut. §. nō videtur. niſi capitulum ſe ſubſcriberet vel conſentiret expreſſe vt.d.l. ſicut. §. venditionis

⁊. ff. de

⁊.ff.de pign.l.fideiuſſor.§.patere.alſ apponeret ſigillũ.C.de reb. ali.non alie.l.ij.cum ſimilibus.Et hec vera quando prelatus facit acta nomine ſuo.ſecus ſi procuratoris capituli: qꝛ tũc taciturnitas habetur pro mãdato vt no.p Inno.in.c.edoceri.de reſcriptis.⁊ ꝓbatur in.l.ſemper.§.qui non prohibet.ff.de regul.iuris. Si vero prelatus facit aliquid cõcedendo:⁊ tũc ant in illa cõceſſione requirit certa forma ⁊ non ſufficit taciturnitas vt in auẽ. hoc ius porrectũ.C.de ſac.ſãc.eccle.Aut ſufficit nuda volũtas ⁊ tũc ſufficit ſciuiſſe vt.c.cõtinebat que oĩa ſunt mẽti tenẽda. bal.

Scrutinium vide.ſ.in verbo perſona in.j.q.

Specificatio vide.ſ.in verbo citatio.in.xvj.q.

Scientia preſumitur poſt duos menſes a die publicationis vel bonus vir arbitrabitur ita no.Inno.in.c.ij.de conſti.fo.2.⁊.l.ſi.ff. de decre.ab ordi.facien.Bald.

Scientia cancellarij habetur pro ſcientia pape ita no.Innoc.in.c. cum dilecta.de reſcrip.fo.9.nu.3.

Scire nullus tenetur ſed credere,⁊ opinari ita no. Inno.de reſcrip. c.niſi cum pridem.

Sciẽtiã ꝓbare dꝫ qui allegat ſcire Inn.de fil.pſby.c.ↄſtitut⁹.fo.43.

Scientia preiudicat perſone trãſuerſali in ſuis caſib⁹ lꝫ citatio nõ interuenerit vide Inno.in.c.quãuis.de re iud.fo.121.num.4.Et ſic no.caſus in quib⁹ ſufficit ſola ſcientia ſine aliqua denuncia.⁊ vide.C.ſi vnus ex plu.app.l.j.Sed ſpeciale eſt in cauſa appellationis:qꝛ ſententia eſt indiuidua ⁊ ibi vide Cy.Bal.

Sciſma eſt triplex vt p Inn.in.c.j.extra de ſciſmaticis.fo.193.nu.1.

Spoliatus proprio patrimonio conueniri poteſt ſuper beneficio ⁊ rebus eccleſie.ita no.Inno.in.c.ex parte.el.ij.de reſcrip.fo.6. nu. 4.⁊ vide.ſ.in verbo notorium.in.iij.q.

De ſpoliatione iuriũ incorporaliũ vide plures queſtiones quas ponit Hoſti.in.c.querelam.de elec.⁊ ibi omnino vide per eũ Bal.

Spiritualia poſſunt deponi ita no. Inno.in.c.examinata.de iudicijs.fo.75.nu.1.

Spiritualia ⁊ omnia incorporalia ꝗrunt ſine poſſeſſione.de cõceſ. preben.c.cũ.noſtris.ita no.Inno.in.c.cũ bone.de poſtu.pla.f.17.

Sponſalia contrahuntur quatuor modis quos ponit Inno.in.c. j.de ſpon.duorum.fo.179.nu.1.⁊ vide.ſ.in verbo adulterium.in j.q.ibi cum ſponſa ⁊c.

Sponſam de futuro nõ tenet ꝗs ducere interueniẽte fornicatiõe.ſecus i vxore.ita no.in.l.c.quẽadmodũ.extra de iureiu.f.110.nu.3.

Sponſalia an quis cogatur complere vide plene per abbatem in.c. illis de deſpon.impub.⁊ vide glo.in.c.literis.de ſpon.

Statutum nõ valet quãdo verba ipſius a domino tantũ,in ſubditos dirigunt.ſecus ſi ad vniuerſos.item nõ valet ſententia de futuro quoad dominum in ſubditos:qꝛ iuriſdictio debet precedere prouinciam que nõ precedit naꝫ ex facto ante factuꝫ non oꝛit iuriſdictio in eos qui tozis ſunt ita no.Inno.in.c.a nobis.de ſen. excõ.fo.109.in ſubditis aũt põt fieri lex ⁊ ꝯ tertiã pſonã ex cauſa vt no.ff.de cap.dimi.l.amiſſione.§.qui deficiunt.Sed,ſine cauſa nõ;nã ſi ex tali lege ageret obſtat exceptio doli:nã dolus etiã in legibus cõmittit vt.l.j.in ſi.ff.de exceptio.doli.vbi aũt in ſtatutis ponitur ſignũ vniuerſale vt,omnis quilibet ⁊ quicunqꝫ.vt no.ff.de reg.iur.l.j.Si aũt ſiet hoc in fraudem: qꝛ caſus non põt niſi ad vnam perſonam accommodari illa perſona dicitur nominata.nam inter ceteros fiet exheredatio.ff.de libe.⁊ poſthu.l. titius.⁊ ideo pro ſingulari ſermone habẽdũ eſt quo ad vnum ſolum concludit arg.l.ſi optio.ff.de op.leg.Plerunqꝫ tamẽ expreſſa nocent ꝙ nõ expreſſa nõ nocẽt.vt in regula iuris quedã ex formali expreſſione vitium ſumunt vt.l.actus.de reg.iur.tene menti ⁊ vide.ſ.in verbo vniuerſitas.in.j.⁊.ij.⁊.iij.q.

Statuta collegij valent inter illos de collegio lꝫ nõ ſint aliter approbata per ſuperiorẽ nõ,tamẽ ligant ſuperiores ad obſeruandum iſta ſtatu.vt no.in.l.ij.C.de cõſti.pec.Doc.dicunt ꝙ poteſtas tenetur ſeruare inter mercatores ſta.mercatorum.ſic de aliis vt in auẽ.de reſti.fideicõmiſſ.§.argentarij.Et hoc ſi verba ſtatuti dirigũtur in,ipſos mercatores.nã qꝛ lex cõſirmat iſtud ſta.ergo poteſtas dꝫ ipſum ſeruare.Si aũt verba ſtatuti dirigantur in ipſuꝫ iudicem nõ poſſunt imponere legem ſuperiori vt.ff.de arb.l.naꝫ magiſtratus.⁊ hoc quantum ad ſubſtãtiam diffinitiue cauſe.

Sed quantum ad modum ⁊ ordinem proceſſus quilibet iudex ſeruat ſta.ſua non alterius iudicis.ff.de teſti.l.iij.in ſi.C.quẽadmodum teſta.aperiã.l.ij.⁊.C.que ſit lon.conſue.l.ij.per Cy.Bal.vide.ſ.in verbo renuncians in.v.q.

Statutum non poteſt tollere alicui ius ſuũ queſitũ niſi ex cã iuſta ⁊ rationabili.Sed ſuum auxiliũ vel iuris ciuilis vt actio.poteſt tollere.ſed non funditus impedire quin officiũ iudicis imploretur quia etiam princeps non poteſt tollere nec offerre implorationem nec defenſionẽ cum ſit de iure naturali ita no.Inn.in.c. que in eccleſiarum.de conſtitu.fo.3.nu.2.ꝙ no.Item ſcias ꝙ ex cauſa iuſta poteſt fieri ſtatutum etiam contra ſingularem perſonã vt no.glo.in.l.amiſſione.§.j.ff.de capi.di.Bal.vide.ſ.in verbo clauſula.in.ij.q.

Statutum laicorum ſuper rebus eccleſie valet ſi papa illud confirmat alias non.ita no.Inno.in.c.j.de tranſac.fo.63.

Statutũ:priuilegiũ vel conſuetudo an quodlibet iſtorum tollatur per vnũ actũ contrariũ vide per Inn.in.c.accedẽtib⁹ de priuilegiis.Et dic qð ſi quis offendat ſtatutũ vel cõſuetudineꝫ ⁊ eſt talis qui poteſt eã tollere videtur eam tollere ſed in priuilegio nõ eſt ita qꝛ nõ perdit ipſum niſi quoad illum qui facit in contrarium qꝛ priuilegium eſt tantũ indultum ſuo fauore ⁊ ideo nemini niſi ſeipſuꝫ ludificat ⁊ quilibet rei ſue eſt diffinitor ⁊ arbiter ⁊ variare poteſt qꝛ nec legem nec hominem offendit arg.ff.de act. emp.l.ſi ſterilis.§.ſi.Nã priuilegia potius ſunt facultatis ꝙ neceſſitatis ⁊ vti ⁊ non vti eſt in libera poteſtate priuilegiati ar.ff. de mino.l.ſi iudex.Leges enĩ non debent poni in alicuius libera poteſtate ⁊ ideo qui legem offendit fruſtra eius auxiliũ inuocat vt.ff.de mino.l.auxiliũ.§.in delictis.nec debent leges ludificari vt no.ff.de adop.in.l.ſi adoptio.§.eũ.Nec etiam homo vt.ff.qui mo.pig.vel hypothe.ſol.l.ſicut.§.illud indignat enim lex vacillationi qõnis ſubeſſe cũ conſtans eſſe debeat vt.ff.de iuſti.⁊ iu.in iuſtitia facit qð no.ff.de ꝑcu.l.in cauſe.Et erubeſcẽda eſt varietas vt.C.de modo multarũ in.l eos vel dic meli⁹ ſecũdũ Inno. Aut loquimur in priuilegio.Et tũc cũ aliud ſit omittere aliud ſit remittere vel renunciare lꝫ quis omittat in vno caſu in aliis vti poterit.C.de excuſ.tuto.l.volũtate.niſi alij caſus naſcãtur de eodẽ facto in quo adhibuit conſenſum puta ex eodem teſtamento.C.ad legem fal.auten.ſed cũ teſtator.vel niſi ex lapſu temporis inducatur preſumptio generalis renunciatio.priuilegij.ar. ff.de vſur.l.q ſemiſſem.Sed dominij renunciatio nunꝗ̃ ꝑſumitur ex lapſu tẽporis ſecundũ Inn.ꝙ eſt no.De hoc no.C.communi diui.in.l.pe.De poſſeſſiõe no.ff.de reg.iur.l.iij.per Dy.Si tñ non occurrit caſus in quo priuilegij vtẽdi facultas ſe nõ obtulerit ex ſolo tractu temporis nihil ꝑſumitur remitti vt.C.de decurio.l.infirmi.li.x.ibi dũ dicit ſi neceſſitas nõ exigit patria nõ remittit g tex.eſt ad hoc no.valde.Aut loquimur in ſtatutis vel conſuetudine.Et tũc aut vtens cõtradictiones habet quod eſſe poteſt.nã ſi totũ capitulum faceret contra bona ⁊ vtilia ſtatuta eccleſie cõſirmata a ſuperiore vel cõtra bonas conſuetudines in vtilitatẽ monaſterij introductas que ſtatuta cõſirmant ipſa ſirmitate inueterari vſus per legẽ de quibus.ff.de legibus.vnus ẽe de capitulo pt ꝯdicere:⁊ ſi nemo cõtradicat ſupior ex ſuo officio contradicit nec tollitur id qð eſt pro bono eccleſie introductum ex defectu poteſtatis cauſe deficientis habet procedere inducere ⁊ tollere.ff.de legibus.l.de quibus.§.ſi.aut cõſuetudo vel ſtatutum eſt magis in fauorem perſonarũ quam in fauorẽ realẽ ipſius eccleſie.⁊ tunc per vnicum actum directo contrarium frãgitur ſtatutum.non tamẽ ſi frangitur numerus canonicorum rumpitur propterea numerus prebendarũ vt no.Inn.in.c.pro illorum.de preben.nam non videt vnum ſtatutum ſed plura capitula.ff.de mino.l.etiam.§.j.Et ideo rupto vno ſtatuto nõ rũpitur aliud diuerſum ab illo etiam procedẽte per eandẽ rationẽ vt no.C.de ſac.ſan.eccle.autẽ.quas actiones.Argumentum contra.C.de indi.vidui.tollen.l.ſi.Sed ibi eſt pluralitas plurium perſonarum ⁊ vna lege concluſarum ⁊ tene menti iſta Bal.vide ſ.in verbo Ciuitas.in.j.q.

Statutum vel conſuetudo non valet in preiudicium tertij maxime ſuperioris ita dicit Abbas in.c.veniẽs.de iureiu.⁊c.vide ſupra in verbo ſacerdos in.vj.q.

Statutũ dicit ꝙ filius non poſſit ſe obligare ſine expreſſa licentia patris.modo in eodẽ inſtrumẽto filius ⁊ pater ſe principaliter obligãt vel vn⁹ p alio fideiubet.nec dicit qð pater dederit licẽtiã filio.an ſufficit.quidaꝫ dicunt qð nõ qꝛ eſt tacita licentia nõ expreſſa verum eſt enim qð pater videtur conſentire.ff.quib.mo. pi.ta.contra.l.ſi gratuita.§.ſi.⁊.ff.quib.mod.pig.vel hypo.ſol. l.ſi titi⁹ ſempronio.in prin.nam ⁊ duo rei videntur inuiceꝫ fideiubere vt.l.vir vxori.§.fin.ff.ad velleia.⁊ ar.qð ſufficit.ff.de procura.l.filius.§.ſed ⁊ filia.Et ſi dicatur qð non eſt expreſſa licentia dico qð ſatis eſt expreſſa rebus ipſis ⁊ factis ar.ff.de leg.l.de quibus ⁊ neceſſario ſequitur ex verbis ⁊ ex tenore verborũ aperte colligitur.ar.ff.de lib.⁊ poſthu.l.gallus.§.j.Nã ⁊ rationi ſtatuti ſatiſfactum videtur ergo ⁊ ipſi ſta.ff.de ritu nup.l.libertus §.ſenatus.C.de indi.l.ſi.⁊ de conditio.⁊ demon.l.cũ tale.§.pe. in glo.ſpecu.in ti.de actore.

Statuto cauetur ꝙ contra laudũ nihil poſſit obijci an poterit petitio reductio.Dico ꝙ nõ.ar.ff.de aleato.l.pe.§.ꝙ autẽ.idẽ ſi dicat qð nil poſſit excipi nam cũ denegatur exceptio ⁊ actio per quaꝫ peruenit ad excipiendũ vt.C.de trãſactio.l.nec intẽtio.ff.ſoluto matri.l.cũ mulier ⁊ no.ff.de mino.l.in cauſe la prima per glo.⁊ Cy.in additio.Nam nec minor hoc caſu poſſet aduerſus laudũ reſtitui,in integrum ſecundũ Cy.ibidem ꝙ eſt no.dignũ.Si autẽ dicat qð non poſſit agi videtur ꝙ poſſit excipi.qꝛ qui excipit

proprie loquendo non agit vt per Inno.in.c.ij.de cau.poſ.⁊ proprie.fo.85.iſta ponit ſpecu.in tit.de arbitrio.

Stipulatio vide.ſ.in verbo ſacerdos.in.j.q.

Socius ſocij criminis tam ad teſtimoniū ꝙ ad preſumptionē nō admittitur ita no.Inn.in.c.j.de teſti.fo.98.vide.ſ.in verbo teſtis.l.xxvij.q.

Socius dʒ participare cū laboribus ⁊ dānis caſus aduerſi alteri conſocio aduenientibus ita no.Inno.in.c.ſicut de iureiur.fo.109.

Socius pōt eſſe procurator ſocij criminoſi ita no.Inn.in.c.lʒ de accu. Socius de ſocietate mercatoris.vide Bar.in.l.penul.ad fi.ff.de ſtipula.ſeruo.

Soluere poteſt debitor etiam poſt terminū ſibi aſſignatum lapſuʒ. Sed citatus ad certum terminum poſt terminuʒ comparere nō poteſt ſiue tenetur quia non dicitur quis legitime comparere q non comparet in termino ita no.Jano.in.c.cum dilec.de dolo ⁊ contu.fo.02.⁊ vide glo.no.in.c quoniā.de appel.in clemen.

Solutio vna vtrique parti inducit preſum.ita no.Inn.in.c.olim.de cenſibus.fo.172.

Soluere notario pro ſcriptura quam fecit non eſt ſimonia ita not. Inno.in.c.j.de ſimonia.fo.190.

Solēnitas cōſilij ordinis vel autoritatis vbi requirit in aliquo actu factuʒ non poteſt alteri ratificari q2 deficit forma.ff.de ſeruis exporta.l.minor.Secus eſt ſi nō eſt de forma.C.de preſbibus impe.offe.l.vniuerſa.⁊ ſecus eſt ſi triplex cōſenſus ita no.Inn.in.c.prudētiā.de of.del.:g.fo.49.vide.ſ.in verbo renunciaus in.vj.q.

Solēnitates que debēt interuenire in inſtrumēto poſſunt p cōſuetudinē aboleri ita no.Inn.in.c.j.de fide inſtru.fo.105.ergo p cōſuetudinem detrabitur iſtis ſolēnitatibus quod eſt no.Bal.

Subditi ciuitatis vel eccleſie nō tenētur obedire violento inuaſori. imo propria autoritate ei reſiſtere poſſunt ita no.Inn.in.c.in literis.de reſti.ſpo.fo.88.nu.3.⁊ vide.ſ.in verbo archieps in.j.q.

Submittere vide.ſ.in verbo appella.in.xl.q.

Supplicatio quid ſit quid precum porrectio quid petitio venie ad corrigendum quod male actum eſt ⁊ quomodo fiat vide in omnibus iſtis per Inn.in.c.auditis.de in inte.reſti.fo.69.

Subſtitutio facta filio ſi deceſſerit ſine liberis ex ſe legitime procreatis non excluditur per ingreſſum religiōis ita no.abbas in.c.raynutius.de teſtamētis:q2 in incertis ad certis locus eſt coniecturis.ſecus ſi ſimpliciter dixit ſine filijs niſi ingrediātur ordinē minorū quorum ordo in capiēdo nō habetur loco filij.Et ideo ordo fratrū minorū nō excludit ſubſtitutū imo facta poſſeſſiōe ſtatiʒ admittitur ſubſtitutus q2 expectare mortem naturalem ſuperuacuū eſt.vn̄ de expectatur q2 non expedit.ff.de ſta.libe.l.retentus in ratione ſui.Alii dicunt ꝙ idem eſt dicere ſimpliciter ſine filijs ⁊ dicere ſine filijs ex ſuo corpore procreatis vt no.Dyn.ff.de leg.ij.n.l.ſi ita quis.§.ſi is cui.Sed vide Cy.in autē.contra rogati.C.ad trebellia.ſed precedens opi.in vſu ſeruatur.

Succeſſores an teneantur de facto predeceſſorum vide per Jan.in c.cum ſecundum de preben.fo.137.nu.1.vide.ſ.in verbo dignitas in.j.q.⁊ in verbo capitulum.in.iij.q.

Succeſſor tenetur ſoluere debita predeceſſoris ſi debitum fuit contractum in vtilitatem eccleſie ita no.abbas in.c.j.de ſolu.

Surdus vide omnino.ſ.in verbo teſtamentum.in.cliij.q.

Suſpenſus a pontificalibus vel ab ingreſſu eccleſie an ſit irregularis vide Jan.in.c.cum medicinalis.de ſen.excom.fo.213.nu.3.Et dic quod non nec excommunicatus minori ſecundum eum vide.ſ.in verbo excommunicatus.in.iij.q.De ſuſpenſo ab ingreſſu eccleſie non eſt verum quod dicit Jan.vt patet in.c.is cui.de ſen.excom. lib.vj.

Suſpenſus non poteſt conferre prebendas nec exercere ſpiritualia ita no.Inn.in.c.tanta.de exceſ.prelato.fo.201.nu.5.vide.ſ.in verbo ſententia.in.lxx.queſtione idem tenet in.c.quia diuerſitati.de conceſ.preben.

Suſpenſus a iudice donec eum peniteat alias ſatiſfaciat magis ſuſpenſus eſſe videtur a deo quaʒ ab homine:quia homo exprimit ꝙ tacite ineſt per legem ⁊ ideo interim celebrans non eſt irregularis quod no.ita no.Inn.in.c.propoſuit.de cleri.excommu.mini.fo.198.vide.ſ.in verbo appellatio in.xliij.queſtione.

Suſpenſi celebrantes quales ſunt irregulares ⁊ quales ſunt excommunicati celebrantes vide ibidem per Inno.

Suſpenſus a beneficio quanto tempore duret ſuſpenſio vide per Inn.in.c.cum bone.de etate ⁊ qualitate.fo.41.

Suſpenſo interdicto non poteſt appellari quia viget quo ad eſſe nō quo ad executionē eſſe ita no.Inn.in.c.cū inter de cōſue.f.16. Et dicit ipſe idē ꝙ licet interdictū relaxet ad tempus tamē poſt illud tempus nō erit nouū interdictū q2 interim nō ceſſauit interdictum ſed eius effectus.allegat.l.cum hic ſtatus.§.fine.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.Sed quis eſſet huius ſubtilitatis.Reſpōdeo ſi eſt nouum interdictum tēpore ſuſpēſionis poſſet appellari.Si autem eſſet antiquum nō.Et iſta queſtio fuit de facto bononie tempore domini Joannis de beulegio.⁊ iſta opi.Inn.videt vera quā no.in.l.ſi vnus.§.j.ff.de pac.Simile habes qd licʒ ſecuritas debeat hāniro ad tēpꝰ tā ſemper durat hānū vt no.in.l.is qui reus.ff.de publi.iud.vide.ſ.in verbo excommunicatus.in j.q.

Suſpenſus ab officio impedit non ſolum ea que quis conſequitur ex confirmatione ſed etiam ex conſecratione vt collatio beneficiorum ſecundum Jano.⁊ Hoſti.in.c.dilecti.de conſue.

Suſpenſus a canone pōt eligere nō tā eligi ita no.Hoſt.in.c.cū vintonienſis.de elec.Caſus eſt in.c.ſi celebrat.de cle.excō.miniſtran.

Suſpēſus a canone celebrās nō ſit irregularis ſecus in ſuſpēſo ab homine.Excōicatus autē tam ab homine ꝙ a canone celebrās ſit irregularis ita no.Inno.in.c.ſicut.de cohabi.cle.⁊ mulie.fo.134:

Suſpēſi vel amoti in eccleſia a bñficiis nō debēt admitti ad oēs cōtractus ipſius eccleſie ita no.Inn.in.c.apoſtolice.de excep.f.13.

Suſpenſus ab officio propter crimen liquidum videtur ſuſpenſus a beneficio.ſecus ſi non ſuſpenditur propter crimen ſed propter ſuſpitionem criminum.⁊ propter infamiam ita not.abbas in.c. decorem de vita ⁊ hone.clerico.

Superior poteſt denegare diſpenſa.ſiue citationem in parte ita no. hoſti.in.c.niſi.de renunciatio.⁊ vide.ſ.in verbo ſententia.ij.q.

Superior ex quo cōfirmauit regulam videtur dediſſe abbatibus poteſtatem faciendi ea que ſunt in regula cōtra ſuos monachos ⁊ cōuerſos ita no.hoſti.in.c.quanto.de offi.ordi.vide.ſ.in verbo ſta.in.v.q.circa finem vbi ſuperior ex ſuo offi.poteſt prohibere.

Superior poteſt prohibere ne aliquod collegium fiat ⁊ iam factū deſtruere ita no.Inn.in.c.dilecta.de exceſ.prelato.fo.100.nu.4.

Subdelegatus vide ſupra in verbo modus in ſecunda qōne in princi.

Subdelegatus nunquam poteſt exequi.⁊ ideo delegans ei videtur ſibi reſeruare execu.ſecundum quoſdam.Jano.tenet contrariuʒ ⁊ cum in totum a ſe abdicet iuriſditio.non poteſt ſibi reſeruare conſilium ita no.ipſe in.c.ſuper queſtionum de dele.fo.53.nu.9.Secus ſi in totum non abdicauit vt ipſe idem no.in.c.ſi pro debilitate co.ri.alias in predictis eſſet ſibi contrarius ⁊c.

Succumbens in exceptione quam oppoſuit contra teſtes condemnatur in expen.ita no.abbas in capitulo preſentium de teſti.nā ſic faciendo proceſſum cauſe principalis retardat ſed omnis tardans proceſſum condemnatur in expenſis.C.de fruc.⁊ lit.expē. l.penul.ſecundum Bar.ergo ⁊c.

Taciturnitas

Taciturnitas pro confeſſione nō habetur ⁊ ita no.Inn.in.c.de poſtu.prelatorum.fo.16.

Tacens poſſeſſionem alterius videtur impetrare obreptitie ita no.Inno.in.c.dudum.de priuilegiis.fo.104.⁊.C.vnde vi.l.meminerint ⁊.l.j.§.ſi quis adeo.ff.ne vis fiat ei.Bal.

Tractus futuri temporis non ſpectat ad iudicem in odioſis:ſed in fauorabilibus ſic ita no.Inno.in.c.auditis.de procu.fo.66.nu. 2.vide glo.in.c.romana.de ſenten.excom.

Tantū:hec dictio tātum includit in ſe negatiuā ⁊ cōtra teſtes qui ſic deponūt eſt preſumptio.ita not.Inno.in.c.lʒ de prob.fo.97.

Tranſactio intelligitur eſſe.de proceſſu iudicij ita no.in.c.ſuper literis.de reſcrip.facit.ff.de pac.l.tale pactum.in prin.§.j.⁊ vide. ſ.in verbo abbas in.iij.q.

Tranſactio quod aliquid preſtetur nomine vſurarie queſtionis nō valet ita no.Inn.in.c.grauis depo.⁊ vide.ſ.in verbo crimen.in. iij.queſtione.

Tranſactio non probat niſi vocata parte ita no.abb.in.c.peruenit de fideiuſ.idem Inn.ibideʒ facit quod no.in.l.chyrographis.ff. de admi.tu.⁊ in.l.pe.§.j.ff.quorum bo.⁊.l.iij.§.pe.de bo.poſ.⁊c.

Taxatio vide omnino.ſ.in verbo appellatio.in.xxiij.q.⁊.ſ.in verbo citatio.in.xviij.q.

Tractus qui ſit.tractatum de morte aliena ⁊ reuela.vide Jano.in c.preſbyterum.de homici.fo.195.

Templarij ⁊ hoſpitalarij ſunt minus religioſi ꝙ monachi.ita no. Inn.in.c.in noſtra.de ſepul.fo.157.vbi vide per eundem.Bald.

Teſtator qui ponit animā ſuam ⁊ bona ſua in voluntate alterius videtur iubere omnia dari pro anima ſua.ita no.Inn.in.c.cū tibi de teſta.fo.154.⁊ ſic ad pias cauſas.ibidē tenet abbas.vn̄ iſte tacite rogatus intelligit rogatus eſſe ad pias cauſas.Sic etiā imperator interpretat verba pro fideicōmiſſo licet quedam verba deficiant in eo.ff.de leg.ij.l.vnū ex familia.§.ſi.iſte tamen nō poterit ſpurio teſtatoris diſtribuere q2 in hoc tacitam fidē accōmodare nō potuit facit.ff.de probationi.l.cum tacitū.⁊.l.quo teſtamētū.Sʒ ſi iſte ſpurius eſſet inops ſatis credo ꝙ poſſet dare aliqd p alimentis.ar.de eo qui duxit in vxo.quā polluit per adul.l.cū haberet.item dat tanquā pauperi non tanꝙ filio facit ꝙ not. C.de ſac.ſan.eccle.l.illud.⁊ caſu illius.c.ſuperius allegati eſt ꝙ relictum ad pias cauſas valet etiā ſi diſpoſitio ſit captatoria ſm bar.⁊ vide Cy.in.l.captatorias.C.de teſta.milita.Sʒ ricbar.malum.dicit ꝙ illud capitulum loquitur in voluntate diſtributoria.ſecus in volūtate inſtitoria ſecus in diſpoſitiua ita dicit ipſe in quadā ſua diſputatiōe que incipit titius heres.Adde etiam ꝙ

pictus

pietas dicit duobus modis. vno modo reſpectu perſone. Alio modo reſpectu actus: et hoc dupliciter ſcilicet reſpectu actus diſpoſitiui et reſpectu actus diſtributiui. Pietas que eſt perſonarum proprie nõ pertinet ad materiã noſtrã de relictis ad pias cauſas de iſta loquitur. l. neſennius. ff. de nego. geſt. et C. de nego. geſt. l. alimenta. et ff. de inoffi. teſtamẽ. l. nã et ſi parentibus. Pietas vero reſpectu actus diſpoſitiui eſt materia noſtra. Et dicitur relictũ ad pias cauſas qđ relinquitur perſone vili vel loco pio vel in rem ipſam piam vt in refectione eccleſie vel monumẽti. Uel diſtributio cõmittitur ad arbitriũ executorũ vt dicto. c. cũ tibi et generaliter quicquid pro anima relinquitur vnde relictũ pro anima incertis eſt relictũ ad pias cauſas ſcđm glo. no. ff. de lega. ij. l. ſi quis titio fecit. C. de ſacroſan. eccle. l. illud. et qđ ibi no. et in ſpecu. de inſtrumẽtorum editione. §. nũc vero aliqua. ver. et ſciat ꝙ inter. diſtributio vero pia largo modo dicitur omnis executio vltime voluntatis vt in aut. de here. et falci. §. ſi vero. ibi dñ dicit pie agẽdo. col. j. qđ tene menti Bal. vide ſupra in verbo rex. in. ij. q. vide Joã. an. in repetitione capituli, Joan. de teſta. Bal. in. l. j. de leg. ij.

Teſtator ſi inſtituit pauperes xpi heredes xñ eſſet quid difficile qđ pauperes intrarent poſſeſſionẽ hereditatis ſi fideicõmiſſarius eſt datus ab eo ille mittit loco pauperum alias eps eos mitteret ita no. Inno. in. c. cũ tibi. de teſta. fo. 154.

Teſtator cũ dicit in teſtamẽto relinquo male ablata qđ ſignificet ex iſtis vbis vide p Inn. i. c. qz plerũqꝫ de iura. ca. Et ex ſuis dictis colliges ꝙ plene ponit de reſtõne male ablatorũ vel acquiſitorũ.

Teſtator cũ facit teſtamẽtũ eſt inſanus mẽte. poſtea aũt facit aliud teſtamentũ. Si dubitat an tẽpore teſtamenti fuerit ſanus mente vel ſanus in dubio preſumitur ꝙ ex quo tpe primi teſtamẽti erat in furore ꝙ etiã fuerit tpe facti ſecundi teſtamenti in illo furore niſi probetur ꝙ tũc fuerit in ſuo bono eſſe et ſenſu ita no. Inno. et Joã. an. in. c. ſi. de ſucceſ. ab inteſt. ꝙ tene mẽti Bal. et ibi videtur caſus vide. ſ. in verbo decedens in. iiij. q.

Teſtator quãdo dicit relinquo bona mea. idem eſt ac ſi diceret oĩa bona mea qz indefinita equipollet vniuerſali ita no. abbas in. c. relatum de teſte. vel qz nomen bonorum eſt nomen vniuerſale. ff. de fundo inſtru. l. luci9 et ad trebellia. l. cogi. et C. que res pigno. obli. poſ. l. ſi. et ibi per Cy.

Teſtamentum vide. ſ. in verbo citatio in. xl. q.

Teſtamentum filij factum cum pater erat captus rumpitur patre ab hoſtibus redeunte. licet filius ante deceſſerit iſta eſt glo. fin. in l. ſi. C. de ſen. paſ. quã tenet Bar. in. l. ſi is qui pro emptore in pe. charta poſt princi. de vſuca.

Teſtis quãdo dicatur varians quãdo vacillans quãdo cõtrarius vide omnia iſta per Inno. in. c. preterea. de teſti. cogen. fo. 105. numero. 4. ſuper verbo incõtinenti. Et ibi dicit ꝙ varians eſt qui non ſtat firmus in dicto. Contrarius qui contraria tenaciter aſſerit. Uacillans qui variat titubando. Bal.

Teſtium receptio facta contra non citatum nõ valet ita no. abbas de teſti. c. in nomine domini. et l. ſi quãdo. C. eo. ti. Bal. glo. videt ibi dicere ꝙ ſit nulla ipſo iure receptio teſtium.

Teſtes qui variant in actu reiterabili ſunt per diſtinctionẽ partis ad cõcordiam reducendi et potius cõcordandi ſunt ꝙ reprobandi ita no. abbas in. c. cum tu. de teſti. idẽ in actu continuabili. nã in eo vnus teſtis poteſt referri ad princi. temporis alter ad finẽ. et ſic poterunt ſaluari vt no. in. l. inſulam. ff. ſolu. ma. per Jaco. de are. et Barto. in. l. ij. ff. ſi cer. peta.

Teſtes extra prouinciã ſunt cogẽdi ita no. abbas i. c. cũ olim. de teſti. vide in. c. ſtat. de reſcrip. lib. vj. Bal.

Teſtes ante publicationẽ ſunt reprobandi nõ poſt ita no. Abb. i. c. ſeries. de teſti. et practicã huius vide p eũ et de teſti. c. ex parte. bal.

Teſtes poſſunt ſepius induci cũ variatur modus agẽdi ita no. in. c. conſtitutus. de teſti. et c. veniens eo. titu.

Teſtes licet in aliquibus caſibus nõ cõpellant tamẽ poſſunt excõicari impedientes ita no. in. c. cõſtitutus. de teſti. qđ not. facit qđ no. C. de fur. l. inciuile. Bal.

Teſtes duo derogãt literis ſigillatis ita no. Abbas in. c. cũ a nobis de teſti. Quia viua vox eſt pbatio plena et vera. Sigillũ plena et preſumpta. Sed vera derogat preſumpte ſm Pau. de leazaro.

Teſtium apertura non obſtat vbi variatur modus agendi ita not. abbas in. c. veniens. de teſti.

Teſtis iſtud dictũ deponẽs. dico titiũ bonũ hominẽ: qz cum bonis hominibus cõuerſat valet ita no. Inn. in. c. j. de ſcrutinio. fo. 41.

Teſtis dictũ examinati ſuper articulo vel capitulo impertinẽti nõ valet ita no. Jan. c. in. c. per tuas. de teſti. fo. 106. nu. 4. et vide. ſ. in verbo ſilentium in. j. q.

Teſtis quãdo põt corrigere dictũ ſuũ. vide Inn. in. c. preterea. de teſti. cogen. fo. 105. nu. 3. et in. c. cũ clamor extra de teſtibus. fo. 103.

Teſtes quãdo poſſunt cogi ad teſtificandum ſi ſe ſubtrahunt vide Inno. in. c. j. de teſti. cogen. fo. 105. nu. 2. vide. ſ. omnino in verbo crimen in. x. q. et in verbo tantum in. j. q.

Teſtes in cauſis ſpiritualibus interrogantur de veritate et credulitate ſine iuramento ita no. Inn. in. c. ad hec. de teſti. qđ eſt multũ no. idem in ſyndico vt ibidem Inno.

Teſtes ſi non legitimi numeri dicantur interfuiſſe actui de quo inſtrumentum fuit factũ teſtis vnus adhibitus qui dicit ſe interfuiſſe nõ probat contra inſtrumentũ quia vnus eſt ſingularis vide latius in. c. cum Joãnes heremita. de ſi. inſtru. et gl. in. c. in noſtra de teſti. et vide omnino. ſ. in verbo articuli in. j. q. vbi ſunt aliqua ad iſtam materiam Bal.

Teſtis debet interrogari a iudice de cauſa ſcientie. ſ. ſi querat qualiter ſcit illud et ſi iudex nõ querit illud preſumitur in ipſo malicia qz omittit illa que ſne officio ſolerti incũbunt. debet enĩ petere et interrogare de cauſis. Si vero iudex interrogauit teſtis nihil reſpondit vel forte nõ bene. debet tũc iudex ipm interrogare de teſti. c. cũ clamor. Si aũt iudex omiſit interrogare de circũſtãtijs ſingulis nõ ſubalternatis vt de loco tẽpore et cõteſtibus. Et tunc teſtes nõ ſunt repetẽdi id eſt iterũ interrogandi. Si aũt iudex ipſum non interrogaſſet de principali re vel facto vt de titulo preſcriptione et ſi. tũc teſtis debet repeti: qz tunc culpa iudicis nõ partis ita no. Innoc. in. c. per tuas. de teſti. fo. 103. nu. 4. que omnia tene mẽti Bal. Solet recitari per docto. in. c. cũ cauſam. de teſti. vide. ſ. in verbo ſentẽtia. in. xl. q.

Teſtes poſſunt produci in cauſa inquiſitionis etiã poſt aperturam de teſti. c. cũ clamor. hoc verum in iudice in quo nõ timetur ſubornatio: qz preſumptio officij excludit preſumptionem doli. ar. l. ſi multi. de publi. et qz teſtes ſunt ſemper aperti iudici cum ipſos examinat ſm Inno. Reus vero producere nõ poterit niſi actor producat. ar. l. petende. C. de in integ. reſti. Et ſi inquiſitio habet promotorem quia promotor nõ dicit accuſare, nec habere ius in proceſſu inquiſitionis ita no. Inno. in. d. c. cũ clamor. fo. 103. nume. 2. vide. ſ. in verbo caſus in. iiij. q.

Teſtes qui nõ facerẽt probationẽ etiã ſunt recipiendi ſi facerẽt preſumptionẽ ita no. Inno. in. c. preſentiũ. fo. 104. et in. c. veniens. de teſti. fo. 101. vide per Cy. et bal. ad probationẽ. C. de probationi.

Teſtes poſſunt eſſe familiares niſi ſint ſubditi producentis ita no. Inn. in. c. in literis. de teſti. fo. 99. et vide. ſ. in vbo citatio in. xj. q.

Teſtis iudex eſſe nõ poterit lꝫ cãm alteri delegauerit ita no. Inno. in. c. dilecto. de teſti. fo. 101. nu. 2. Et eſt ratio qz delegatus fungit vice delegantis: et ille qui delegauit videtur etiã cãm cognoſcere et tenere vt ibidem no. dicit Inno.

Teſtificari qño pñt in cauſa iudex ordinarius vel delegat9. vide p Inn. i. c. dilecto. de teſti. f. eo. et vide oĩno. ſ. in vbo arbiter i. iiij. q.

Teſtificari qño põt in cauſa ordinarius vel delegatus vide per Inno. in. c. dilecto. de teſti. fo. 102. et vide. ſ. in verbo arbiter. in. iiij. q.

Proteſtãs cõtra teſtes eorũ dictis põt vti ad excludendã probationem aduerſarij nõ tamẽ ad intentionẽ proteſtationis fundandã vt qz eſſet ſibiipſi cõtrarius ita no. Inno. in. c. preſentiũ. de teſti. fo. 104. Et ſi proteſtãs petit eos pro ſe examinari videtur a proteſtatione diſtitiſſe ſm inno. ibidẽ tene mẽti. Secus ſi facit interrogatoria cõtra articulos partis aduerſe ſecundũ que petit eos interrogari vt ibidem ipſe notat.

Teſtis eſſe põt qui venit ſeu facit cõtra iuramentũ facta tamen penitentia peccati ita no. Inno. de teſ. c. intimauit. fo. 99.

Teſtes familiares et producentis ſubditi licet non probent vt dicit Inno. in. c. literis. de teſ. Tamẽ ſaltẽ faciunt indiciũ. tex. eſt ſingularis qui non eſt alibi in. l. ſi quãdo. C. vñ vi. no. in. c. j. de reſti. ſpo. et p Bar. in. l. ij. §. etas. ff. de excu. tu. que oĩa tene menti. bal.

A teſtiũ productione poſtꝙ iam depoſuerũt nõ põt recedi ſed bene a preſtatiõe re integra ita no. Inn. in. c. preſentiũ. de teſti. fo. 104.

Teſtis ſi dicat vidi talẽ fugientẽ cũ gladio euaginato poſt delictũ factum licet in hoc nõ interfuit valet teſtimonium ita no. Inno. in. c. ſtatutũ. de offi. deleg.

Teſtes an eſſe poſſint eccleſiaſtici vide Inno. in. c. cum nuncius. de teſti. fo. 99. et vide. ſ. in verbo arbiter in. iij. q.

Teſtes poſſunt eſſe ſinguli de vniuerſitate in cã vniuerſitatis qz reddũt eorum teſtimoniũ vt ſinguli nõ vt vniuerſitas no. Inn. i. c. i ſup de teſti. f. 98. Hoc verũ ſi iſta eſt cã ꝓprietatis et vtilitatis vt. l. celſus ff. qđ cuiuſqꝫ vniuer. noĩe et. l. teſtatrix. §. j. ff. cõia prediorum.

Ad teſtificãdũ recipiunt ſocij criminis ſaltẽ ad ꝑſumptionẽ et indicia ita no. Inno. in. c. j. fo. 98. et. c. qm̃. fo. 98. de teſti. vide ſupra in verbo ſocius in. j. q.

Teſtificari an quis poſſit de ſuo lectu vide p Inn. i. c. fine. de arbi. f. 72. et vide tex. no. i. l. deferre. §. j. ff. de iure fiſci. et vide tex. fin. x liij. q. ij. c. ſup prudẽtiã i ver. ceterũ vbi hꝫ ꝙ adminiſtrator alicui9 eccleſie admittit ſup ꝯtu quẽ vt adminiſtrator celebrauit ita no. archi. et Jo. an. in nouella. de teſte. capi. romana. lib. vj. et alleg. d. capi. ſuper pro caſu Bal. vide Bal. in. l. omnibus. de teſtibus.

Teſtificauit quis ſemel cõtra vnum alterius contra eundẽ teſtificari non poteſt ita no. Inn. in capi. ex parte. de accu. fo. 185. vide. ſ. in verbo citatio. in. xxxiij. q.

Teſtes qñ nõ ſunt cõcordes in dictis eorũ vel in cauſis ſcientie qd ſit tũc ſiendũ vide per Inno.in.c.qualiter.de accu.fo.187.

Teſtium dicta ſunt in mitiorẽ partẽ interpretanda ita no.Inno.in c.cauſam que de reſcrip.fo.8.in dubio aũt interpretãda ſunt cõtra producentem ſm Hoſti.ibidẽ.⁊ de proba.in.c.in preſentia.

Teſtes nõ recipiunt cõtra eũ qui nõ habet aduerſariũ ⁊ credit litteris teſtimonialibus ita no.Inno.in.c.j.de poſtu.prela.fo.16.

Teſtis ſi dicat nõ recordor de tpe tñ valet eius teſtimoniũ. Sed in interdicto vti poſſidetis oportet ꝓbare de poſſeſſione illi⁹ rei vt l.j.§.ex hoc interdicto.ff.de vi ⁊ vi arma.ita no.Inno.in.c.qualiter ⁊ qñ de accuſa.fo.188.nu.2.videt ꝓbabiliter dicendũ ſi dico ꝙ ſpoliaſti me iſto mẽſe ⁊ produco teſtes qui nõ deponũt de iſto menſe ſed de pterito bñ probãt:qr lʒ errẽt in tempore tñ probant ſpolia.factã ⁊c.Et vide Inno.in dicto ca.qualiter ⁊ quando ⁊c.

Ex teſtium confeſſione non debet quis puniri.niſi queſitus modus agendi patiatur. Secus ex propria confeſſione ita no.Inno.in.c.per inquiſi.de elect.

Teſtes ſidẽ ſi pluries recipiant ad teſtimoniũ p̄ pluries iurare tenentur. Hoc verũ quãdo habẽt ſuper diuerſis factis teſtificari. Sed ſi iam teſtificauerint ſuper vno facto. Et iterum ad illud factum vocentur nõ oportet iterum iurare ita no.Inno.in.c.fraternitatis de teſti.fo.99.nu.1.vide.ſ.in verbo atteſtationes in.ij.queſtione Bal.vide per Bart.in.l.heredes palam.§.ſed ſi notam.ff.de teſtamentis.

Teſtis quãdo vacillat notarius dʒ ſcribere incõtinenti preſente iudice vacillationis modũ ita no.Inno.in.c.qm̃ cõtra de proba.fo.97.nu.5.vide per bal.⁊ ange.in.l.lucius.ff.de his qui no.infa.

Teſtis an poſſit puniri de cõfeſſis per eum teſtificando vide Inno.in.c.cum ſuper de teſtibus.

Teſtes in quibus caſibus recipiunt ante lit.cõteſ.oblato libello vel nõ oblato vide per Inno.in.c.qm̃ ve lit.non cõteſta.fo.80.nu.1.

Teſtiũ cõcordia non eſt ſienda niſi in pari numero ita no.Inno.in c.cum cõtingat.de offi.deleg.fo.55.nu.1.vide per Bar.⁊ Bal.in l.ij.§.j.ff.ſi cer.peta.

Teſtis de quibus eſt interrogãdus ⁊ de quibus nõ etiã ſi interrogetur vel ſponte conſiteat an preiudicet alteri vel nõ vide de omnibus iſtis per inno.valde no.in.c.cũ ſuper.de cõfeſſis.fo.95.nu.3. Et ibi dicit ꝙ teſtis interrogatus de multis de quibus nõ iurauit expreſſe qr veniunt in quandam conſequentiam.

Teſtium examinationẽ põt iudex committere notario in abſentia ipſius iudicis ita no.Inno.in.c.cũ bertoldus ⁊ de re iudi.fo.119.nu.4.⁊ no.in.c.ij.de iudiciis vbi caſus ⁊ in cle.j.de offi.delega.⁊ in.c.cauſam.de teſti.Sed ante commiſſionem notarius non poſſet teſtes examinare quia iſtud pertinet ad officium iudicis vt no.in.l.hac conſultiſſima.§.pe.C.de teſta.⁊ facit.ff.de excu.tu.l.ſcire oportet.§.pe.⁊ ibi no.Bal.

Teſtes quãdo poſſunt iterum examinari in eadem cauſa.item quãdo teſtes recepti in vno iudicio probent in alio ⁊ qñ nõ vide de iſtis no.per Inno.in.c.veniens.de teſtibus.fo.102.nu.4.

Teſtes debent loqui clare ⁊ intellectiue alias ſi obſcurũ eſt dictum ſuum nõ valebit vt no.Inn.in.c.cũ clamor.de teſti.fo.103.⁊ per eundem in.c.j.de ſum.trini.⁊ ſide catho.fo.2.

Teſtis eſt legitimus pater ipſi ſilio in cauſa matrimonij ita.no.Innocen.in.c.ſuper.de teſti.fo.99.

Teſtes contra vnam perſonã producti cõtra aliã nõ valent ita no.Inno.in.c.conſtitutus.de teſtibus.fo.100.

Teſtium cõtra perſonas qñ licitũ eſt opponere ⁊ qñ nõ.itẽ quãdo vis ſcire cautelã ne teſtes reprobent item ſi obijcit ꝙ teſtes nõ recipiãtur qr ſunt crimino ſi oportet per opponentẽ exprimere. Et ſi deponũt pro opponẽte nõ credit eoꝝ dictis vide de oĩbus iſtis valde no.per Inno.in.c.preterea.de teſti.fo.100.per archi.⁊ per Joã.an.in.c.preſentiũ.de teſti.lib.vj.in nouella.

Teſtium examinatio ille cui cõmittitur alteri cõmittere nõ poteſt illam examinationẽ niſi de partium voluntate ita no.Inn.in.c.cauſam de teſti.tamẽ põt adhibere notariũ vt ſcribat eorum dicta. Si ille cui eſt cõmiſſa examinatio examinabit.ita no.Inno.in.c.cũ bertoldus.de re iudi.fo.119.nu.4.facit qđ no.in.c.qm̃ cõtra falſam de proba.vide.ſ.in verbo credulitas in.viij.q.

Teſtis inimicus qñ admittat ad teſtimoniũ ⁊ qñ nõ. Et qd de inimico recõciliato vide per Inn.in.c.cũ oporteat.de accuſa.fo.187.nu.3.qui dicit ibi ꝙ inimicus recõciliatus nõ admittit ad teſtificandũ ſi reconciliatio erat recens. Secus ſi antiqua qr ex antiquitate tẽporis preſumit obliuio.⁊ ideo dictis ſuis ⁊ teſtimonio ſtabit quaſi nulle ſuperſint inimicitie reliq de.ar.ff.de vſur.l.ſciẽ.§.fundi.facit qđ no.in.c.tuas.in gl.de ſimonia.⁊.ff.de annu.leg.l.iij.§.ſi.⁊ de excu.tuto.l.athlete.§.dat remiſſionem.C.ſa.her.l.in ipſius ⁊ inſti.de iniurijs.§.ſi.in gl.tene mẽti Bal. Et dicit Inn.ibi qđ inimicus repellitur a teſtimonio ſi inimicitia erat capitalis vel magna. Ubi aũt eſſet parua nõ repelleret:tñ teſtimonio eius nõ adhiberetur tanta ſides quãta alias adhiberetur ⁊c.

Teſtium receptio poteſt fieri de nocte.idẽ in allega.que audiri poſſunt de nocte ita no.Inno.in.c.cõſuluit.de offi.dele.fo.52.nu.5. Et eſt ratio qr nõ oportet in iſtis iudicẽ ſedere pro tribunali. Secus in diffinitiua ⁊ interlocutoria ⁊ in.cõte.lit.qr iſta de nocte fieri nõ poſſunt cũ in iſtis oporteat iudicẽ ſedere pro tribunali ſm eundem ibidem ꝙ no. Tamẽ glo.in.d.c.vult ꝙ ſn̄ia lata de nocte valet ⁊ tenet licet Inno.teneat cõtrarium. Cum gl.tenet Jo.an.⁊ Hoſti.item poſſunt dari pignora ⁊ ſideiuſſores de nocte de quo vide bonam glo.in.l.nocte.ff.de ferijs ita no.Cy.in.l.nõ minorem.C.de tranſac.Bal.

Teſtis cecus nõ põt teſtificari pro re perceptibili per viſum qr videre nõ põt.item nec ſurdus per auditũ cũ nõ audiat ideo teſtimonia iſtorũ iſto modo nõ valẽt ita no.Hoſt.in.c.ex literis.de conſuetudine vide Bar.in.l.j.ff.de verbo.oblig.

Teſtis nõ põt eſſe qui eſt excõicatus per ſn̄iam iam in eum latã ita no.Inno.in.c.cũ nobis.de elec.fo.20.nec põt cõficere inſtrumentum Secus ſi expectatur excõmunicari qr nondũ in eum lata eſt ſententia:qr poteſt interim teſtificari ⁊ cõficere inſtrumenta vt ipſe idẽ no.in.c.auditis.de exceptioni.⁊ ibi no.vnũ ꝙ cõtractus excõicati ⁊ etiam ſententialiter condemnati valent ex partiũ voluntate ꝙ no.perpetuo Bal.

Teſtis nõ ſolũ dʒ iurare dicere veritatẽ ſup articulo dato.ſed etiã ſuper tota cauſa.itẽ no.de interroga.ſiẽdis ipſis teſtibus ⁊ quid iuris ſi omittat vide per Inno.in.c.per tuas.de teſti.f.103.nu.3.

Teſtis quãdo procura.eſſe poſſit in cauſa domini ⁊ quãdo non vide Inno.in.c.romana.de teſti.lib.vj.fo.104.⁊ per eundẽ in.c.in ſuper.eo.titu.fo.98.vbi dicit. An poſſit excõmunicatus teſtificari in cauſa eccleſie ⁊ an abbas in cauſa monaſterij ſui ⁊ p Bar.l.deferre.§.j.ff.de iure ſiſci.vbi querit de multis circa primã materiam Bal.

Teſtis dixit vidi talẽ poſſidere talẽ domũ a.xl.annis citra intelligitur nõ cõtinue ipm vidiſſe poſſediſſe niſi appareat in ſuo dicto copula ⁊.i.a.xl.annis ⁊ citra.ita no.Inno.in.c.cũ Joannes heremita.de ſide inſtru.fo.107.vide.ſ.in verbo clauſula.in pe.q.

Teſtes ſi inter diuerſarum partium eſt per oĩa equalitas illi preferũtur qui iuri cõmuni conſonãt ita no.Inno.in.c.auditis.de excep.⁊ ſatis no.dicit hoc tex.in.c.licet cauſam.de proba.⁊ no.in c.licet.⁊ in.c.in noſtra.de teſti.

Teſtes ſuos quis põt reprobare ita no.Inno.in.c.licet.de teſti.

Teſtiũ ante aperturã põt dari terminus ad opponendũ cõtra pſonas teſtiũ nominibus exhibitis ita no.Inn.in.c.ad hec.de teſti.

Teſtificari nõ debet ſacerdos illud ꝙ ſciret cõfeſſione.qr illud ſcit vt deus nõ vt homo ita no.Inno.in.c.qm̃.de teſti.fo.98.⁊ vide.ſ.in verbo ſacerdos in.iiij.q.

Teſtes qñ aliĩ ꝙ illi qui ſunt ſcripti in inſtrumẽto cõtradicant inſtrumento quid iuris erit vide per Inno.in.c.Joannes heremita.de ſide inſtru.fo.107.nu.2.vide glo.in.c.in noſtra.de teſti.

Teſtis qui iurauit dicere verã ⁊ purã veritatẽ nihil põt addere vel mutare voluntate ſua de actu ⁊ per Inno.in.c.cũ dilectus.de teſti. Adde quod ſi iurauerit dicere meram veritatem deponẽdo per famam non probat.quia ille qui non fuit in facto nõ poteſt ſcire dicere meram veritatem. Unde ſcire per famam nõ eſt ſcire veritatem. Sed eſt ſcire opinate. Uide glo.not.in.l.in bone ſidei in glo.magna.C.de rebus cre.⁊ iureiuran.ibi dum dicit.ſed quid ſi non interfuit facto ⁊c. Adde hic quod habetur.ſ.in verbo credulitas in.viij.q.

Teſti nõ eſt permiſſum iurare qui ſint viri prouidi ⁊ diſcreti.qr id ſolum iudici competit.ideo ſpecifice teſtis debet dicere perſonas apud quas eſt infamia cõtra inquirendũ ⁊ non debet dicere conditionem ⁊ hoc modo formare inquiſitionẽ.poſtea enĩ nõ habet locum probatio per famam ſecundũ Inno.⁊ hoc qñ infamia dicitur eſſe apud aliquos. Sed ſi eſt cõmunis apud maiorem partem gentium vel vicinie ſufficit deponere in genere de fama ſine ſpecificatione perſonarũ ſingulariũ ita no.Inno.in.c.cum dilectus.de teſtibus.

Teſti nõ creditur de infamia alicuius niſi adijciat iuſtam vel legitimam cãm ſcientie ita no.Inno.in.c.cũ oporteat.de accu.fo.187.

Teſtis nõ tenetur habere memoriam de die niſi dies eſſet de ſubſtãtia proceſſus.⁊ dʒ recordari tam de loco quã de tpe ita no.Inn.in.c.qualiter ⁊ quãdo.de accu.fo.188 nu.2.

Teſtis in cauſa criminali etiam interrogatus nõ tenetur deponere de die glo.eſt ordinaria valde no.in.queſtione.ix.c.nihilominus qđ no.Bal.

Teſtis ſi conſitetur ſe infamem vel inimicum nõ credit ei cũ ſuper hoc nõ ſit productus nec iuratus reſpondeat qr acceſſoriũ eſt.nã nec iurat nec vacillat tamẽ ſi vacillat non credit ei ita no.Inno.in.c.inquiſitionis.de accu.fo.188.nu.2.

Teſtis an teneatur reuelare illud quod iurauit tenere ſecretũ vide.Innocen.in.c.qualiter ⁊ quando.de accuſatio.fo.188.vbi dicit quod iuramentum de non reuelando ſecretũ intelligitur niſi ex

iuſta

iuſta cauſa reueletur qđ no. quia ſepe accidit.

Teſtis an poſſit eſſe ille qui aſſociauit aliquē ad cōmittendū adulterium in cauſa illius adulterij ⁊ an poſſit cogi vide per Inno. in. d. c. qualiter ⁊ quando. fo. eo.

Teſtis vel inſtrumentū ſi ſit falſum vere vel ſit falſum in ſolēnitate non valet q2 veritas vel ſolēnitas deeſt niſi ſit falſum per errorē non per malitiam vt erronea iudicio vt. ff. de regu. iur. l. ſi librarius. C. de teſta. l. error ſecundū Dy. Et idem ſi factum eſt per dolum. Secus ſi per aliam culpam. ff. de falſis. l. filius. §. ſequēs queſtio ⁊. C. de trāſac. l. ſi ex falſis inſtrumentis. dictū aūt teſtis nihil valet vt. ij. q. iij. c. pura. quia dictū teſtis fundat ſuper iuramento indiuiſibi. nam periurus in vno ab omni teſtimonio repellitur vt no. ff. de infami. l. lucius. Aut eſt falſus in his que nō ſunt de ſubſtātia ſed ſunt accidētalia vt ⁊ pignora: ⁊ tūc teſtis nihil probat q2 inhabilis eſt ꝓpter periuriū. Sed q2 in inſtrumento vtile per inutile nō vitiat vt. C. de falſis. l. querelā. Si autem teſtis dicit falſum nō in ſubſtantialibus ſed in cōmitantibus actum vt in loco ⁊ tēpore nō creditur. imo falſus iudicatur vt in Daniele. C. de teſti. l. teſtium q2 locus ⁊ tempus totū factum ad ſe trahunt. Falſa vero denunciatio vt in confinibus vel terra vnde quis ſit nō vitiat q2 in hoc nō cōſiſtit officium nec effectus ⁊ hec ſunt de mente inno. in. c. fraternitatis de hereticis. fo. 193.

Teſtis non d3 aſſerere niſi id qđ vidit vel ſentit alias eſt falſarius ita no. Inno. in. d. c. fraternitatis. de hereti. fo. eo.

Teſtes pauci affirmantes multis negantibus preferuntur. ita not. Inn. in. c. quid ꝓ nouale de ver. ſig. fo. 215. nu. 3. Et vide quod no. in. c. j. de preſcrip. li. vi. per Io. an.

Teſti cōtra quē inducunt teſtes nō datur copia capitulorū q2 extra ꝯtrouerſie nō tāgit eū. Sed parti d3 dari copia capitulorū q contra eā inducunt etiā in cauſis criminalib9 ex illa regula edēda ſunt oīa. ff. de edē. l. j. §. edēda ſunt oīa. que tene menti. ita no. Inn. in. c. inter ſollicitudinem de purga. canon. fo. 205.

Teſtis q ſe ſubtrahit vt veritas occultet tenet crimine falſi. ita no. Inn. in. c. j. de crimine falſi. fo. 198. itē ſi tacet verū dū deponit. C. de epi. ⁊ cleri. l. pſbyteri. Et in hoc caſu eſt falſus ⁊ piurus. Primo eū caſu eſt falſus homo nō eſt teſtis q2 nō iurauit ⁊ tenet ex generali capite. l. cornelie de falſis. ff. de falſis. l. j. Sicut qñ nō iuratus dicit falſū corā iudice vel tacet veritatē. ff. de infami. l. ict9 fuſtiū. §. j. per Iaco. butri. vide etiam per Cy. in. l. vltima. C. de ſepul. viola. que verba tene menti Bal.

Teſtes vbi duo ſufficiūt ſi p tres ꝓbaui nil ꝓdeſt parti obijcere ꝯ vnū vel appellare. ita no. Inn. in. c. ſuper eo. de appel. fo. 123.

Teſtib9 publicatis tertia perſona non pōt producere teſtes ſuper eiſdē capitulis q2 publicatio ei preiudicat ſicut ſentētia ⁊ ꝯfeſſio quā tertius facit ſuper iure meo mihi nō preiudicat ⁊ eam reuoco ita no. Inn. in. c. cum ſuper de re iud. fo. 118.

Teſtis poteſt teſtificari ſolus de veritate ſcrutata organo ſenſus ⁊ organo ſenſus palpata. ita no. Inn. in. c. ex literis de iureiurādo fo. 111. idem dicit alibi Bal.

Teſtis qui dicit ſe nō interfuiſſe nō ꝓbat ꝯ inſtrumentū q2 ſingularis ſi teſtes legitimi numeri ſe interfuiſſe dicant nā q dicit ſe interfuiſſe nō eſt ſingularis q2 h3 conteſtē tabellionē. Sicut ſi dicat non interfui. ita no. Inn. in. c. cum Ioan. heremita de fide inſtru. fo. 107. nu. 3. Si autem dicat rem aliter geſtā quā dicat inſtrumētū. tunc pōt redargui. vt inſti. de ver. oblig. §. itē verborū. Si autem dicat nō recordor valet inſtrumentū l3 vna vox nihil ꝓbet ſecūdū Inn. ibidem. Et vide. l. qdā in ſi. ff. de furtis ⁊. ff. ad carbonian. l. q teſtamentū in ſi. tene menti bal. Et ſic no. hic qđ iuris qñ illi qui ſcripti ſunt in inſtrumēto ꝯtradicunt inſtrumētis. De quo plene per Inn. ⁊ alios docto. in. d. c. cū Ioan. Scias tñ qđ pſumit pro inſtrumento quo ad veritatē ſi inſtrumētū ſit ſolēne. C. de proba. l. cū precibus. itē preſumit quo ad formalem. ff. de verbo. obli. l. ſciendum. Sed nō preſumit quo ad cauſalē ſolēnitatem. ff. de excep. doli. l. ij. §. circa. Niſi cauſa ſpecificata ſit in inſtrumento: q2 tūc ei ſtādum eſt niſi cōtrariū probetur per ſcripturā vt. C. de nō numerata pecunia. l. generaliter ⁊. l. ſi cautio. Adde qđ no. ff. de pactis. l. iurgentium. §. quod ferre Bal.

Teſtes ſingulares ꝓbant iuriſdi. ita no. Inn. in. c. licet ex quadam de teſti. fo. 103. Dicit Iac. de are. qđ teſtes ſingulares in ſpecie cōcordes in genere probāt genus. i. genera ſingulorū non ſingula generum. qđ valet ad probandū hereſim ſecundū Iaco. facit. ff. de teſti. l. ob carmen in ſi. quod tene menti Bal.

Teſtis pōt repeti ad declarādū dictum ſuū obſcurū vel ambiguū ita no. Inn. in. c. cū clamor de teſti. fo. 103. Hoc verū niſi obſcuritas eſſet ob culpā partis q2 facit obſcurū articulū vt in. c. in preſentia de ꝓba. ſecundū bar. non tñ dicitur obſcurū qđ clare pōt intelligi p apertā naturā verborū vel loquendi conſuetudinem ſecundum Inno. Sed illud eſt obſcurum quod non poteſt bene intelligi. ff. de rei vendi. l. pōpo. §. ſi. Adde quod not. ff. de appel. l. ab executione. Bal.

Teſtis in rei vendi. ⁊ ſi nunq̃ dicit ꝓbare niſi reddat cām. etiā non interrogatus. ita no. Inno. in. c. cum cauſam de teſti. fo. 101.

Teſtimonium de auditu fulcitur fama ⁊ aliis adminiculis. ita nota. Inno. in. c. preterea de appel. fo. 124. Et copula carnalis pōt per iſtud teſtimoniū probari qđ not.

Teſtes recepti ad rei memoriam nō valent niſi cōtra eos qui citati ſunt. ita no. Inno. in. c. ſignificauit de teſti. fo. 102.

Teſtes inquiſiti nō poſſunt induci in cā accu. ſi aliquid aliud agebatur in prima ⁊ aliud in ſecunda cauſa. ita no. Inno. in. c. dum in tua extra de teſti. fo. 105.

Teſtes vnius ſi deponūt vniuerſaliter affirmatiue qñ poſſunt concordare cū teſtibus qui particulariter deponūt ſuper incompatibili vide plene per inno. in. c. licet de proba. fo. 96.

Teſtis qui omne dicit nihil excipit. Tamē interdū deponit ſuper generibus ſingulorū non ſuper ſingulos vt ibidem Inno.

Teſtis dictum qñ eſt ambiguū. id eſt quādo pōt ſe habere ad eſſe ⁊ nō eſſe. interpretat cōtra producentē. ita no. Inno. in. c. in preſentia de ꝓba. fo. 96. nu. 9. ⁊ ibi glo. ordinaria ⁊ ſingu. vide per bar. in. l. inter ſtipu. §. ſi ſtichum. ff. de verbo. obliga.

Teſtes recepti in inquiſitione generali iterum recipiuntur in inquiſitione ſpeciali. ita no. inno. in. c. bone de elec. fo. 22. vide. ꝫ. in vbo inquiſitio in. iiii. q.

Teſtis repellit a teſtimonio nō ſolū ille qui eſt odioſus extrinſece vt q2 euidēter ſe docet inimicū. Sed q2 eſt inimicus in mēte non tamē dicit vel docet vt ſunt multi. S3 repellit etiā ſi ille q habet cauſam inimicitie vel habere pſumit l3 nullū odiū habeat in mēte ſua. ita no. Inno. in. c. cū. I. ⁊. A. de re iudi. fo. 120. in ſi. ⁊ nō ſolū odioſus repellitur. ſed ⁊ qui habet cauſam odij qđ no. ⁊ vide. ꝫ. in verbo Crimen in. x. q. ⁊. ꝫ. hoc eodē verbo in. xvj. q.

Teſtis deponens vltra id de quo interrogatur nō valet teſtimoniū reddit eū ſe ſuſpectum. ita no. Inno. in. c. inquiſitionis de accuſa. fo. 188. nu. 1.

Teſtes poſſunt produci ſimul ab vtraq3 parte. ita no. Inno. in. c. propoſuit de cleri. excom. miniſ. fo. 198.

Teſtis ſi quis fuerit in cā criminali cōtra aliquem ⁊ iterū vult ſua ſponte teſtificari preſumit inimicus. ita no. Inno. in. c. cū. p. prope finem de accuſa. fo. 135. item quia facit ſe ſuſpectū eo qđ vult ſponte teſtificari, facit. ff. de his qui. vt indignis. l. poſt legatū. §. ſi vero ⁊ qđ ibi. no. Bal. Abbas dicit in. d. c. cum. p. ꝙ ille qui pluries ſe offert ad teſtificandū in cauſa criminali preſumitur inimicus ⁊ ſic nō poterit teſtificari. ergo ſecus ſi tantū ſemel obtulit ſe q2 ipſe dicit pluries vt in glo. d. l. poſt legatū. §. ſi. que eſt ſingularis. Sed dicit qđ illa gl. debet intelligi in prima teſtificatione ſi quis ſe obtulit in cauſa criminali ſecundū Bal. vide. ꝫ. in verbo. abbas in. viij. q. vbi an poſſit ⁊c. ⁊. ꝫ. in verbo clericus in. j. q. ibi nō poteſt teſtificari in curia ⁊c.

Teſtes nō poſſunt recipi ex partis contumacia in cauſa reſtitutionis in integrum lite nō conteſ. niſi poſt tres mēſes. ita no. Inno. in. c. accedens vt lite nō conteſ. fo. 80. Hoſti. ibidem tenet cōtrarium ⁊ tene menti. Vide. ꝫ. in verbo iudex in. c. q. ibi teſtis repellitur propter grauiorem ⁊c.

Teſtis ſi timetur de obliuione iuſtus timor eſt ſicut timor mortis. ita no. Inno. in. c. qñ vt lite non conte. fo. 80. no. bene facit. ff. ad carbo. l. iij. §. due cauſe. ⁊ argu. ff. de furtis. l. quidā tabularum. hic metus eſt in factis antiquis. ff. de probatio. l. cenſus. Bal. Et vide omnino de iſta materia teſtiū. ꝫ. in verbo iuramentū in. ix. queſtione.

Teſtes poſſunt recipi ad cautelam etiam parte nō citata. ita no. hoſti. in. c. bone de electio.

Teſtis deponens de intētione cordis alterius nō valet eius dictum quia ſoli deo hoim intētio nota eſt. ita no. Inno. in. c. ſuper de renuncia. fo. 37. tñ datur teſti ex facto volūtas intelligē. vt. l. reprehenda. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub condi. factis.

Teſtium receptio in cauſa inquiſitionis valet etiā ante lit. cōteſ. ita no. Inno. in. c. veritatis de dolo ⁊ contu. fo. 93. ⁊c.

Teſtes quādo ſunt tales recepti qui non recipi debuerant abſenti cōtra quem recepti ſunt datur reſtitu. ita no. Inno. in. c. cū cauſam de teſti. fo. 101.

Teſtis debet reddere rationem dicti ſui per eum ſenſum per quē recipit illud ſuper quo teſtificatur. ita no. Inn. in. c. cū cauſam de teſti. fo. 104. Sed placētinus dixit qđ in quolibet actu corporeo ſufficit cauſe viſus redditio vt no. in. l. pe. ⁊. ij. C. de erro. aduoca. vbi in cauſa auditus reddit cām viſus ⁊ ibi refert Cyn. qualr d3 teſtis loqui ad probandum negatiuam directo quādo viſus pro omni ſenſu corporis accipit largo ſumpto vocabulo. Apertius tamen deponit per nomen proprium illius ſenſus facit qđ no. ff. de acqui. poſ. l. qđ meo in ſi. vnde vide iſtud verbum viſus qñ ſumitur pro viſione quam ſancti faciunt in ſpiritu. Vñ in diuina ſcriptura ſcribit opus eſt intelligētia viſione. ⁊ ſanctus Paulus dicit video aliam legē in mēbris meis. i. ſentio ⁊ agnoſco per ſen

ſum ⁊ rõnem ſi eñ teſtis dicit vidi hoc verbū ſi refert ſe ad ſenſuꝫ probat vt cum dicit vidi ſic. Si autem ſe refert ad oculū mentalē vel intellectualē vt qz dicit teſtis ſic videt͛ mihi non ꝓbat qz peccat cum dictū ſit magis dubitatiuū ꝙ ratio. dz eñ eſſe ſenſatus ſenſu corporis qui ſenſus ſunt quinqꝫ vt no. in. d. l. qđ meo. tunc eñ teſtis dz habere intellectū vt id qđ corpore videt mēte intelligat qđ illud ſit. Nā ariſtoteles ait in problematibus intellectus videt ⁊ intellect⁹ audit. dz eñ anima fantaſmata ſpeculari. Tamen inter ceteros ſenſus viſus eſt nobilior ⁊ verbū viſus predicatur de omni ſenſu vt dixi largo ſumpto vocabulo. Unde qui audiuit ſi dicit qđ vidit ſaluat͛ ſuū dictū vt dicit Jaco. de are. C. de teſti. l. teſtiū. Tñ in viſione opus eſt intelligentia vt dixi. ẜ. interdum ponit͛ pro actu ⁊ pro opinione vt. l. qđ tñ. §. ſi arbiter. ff. de arbi. Et iſto modo cadit in teſtē. vt. d. l. diem. §. ſi plures. ff. de arbi. Stricte autē viſus eſt actus vidētis oculo corporali ⁊ intuitiue vt. ff. de his que in teſta. delen. l. prime. Et eſt viſus de coloribus ⁊ de magno ⁊ de paruo in factis vt in maleficijs poſſeſſio ꝓbat͛ per viſum. i. ipſum poſſidere. nā per teſtes ꝓbat͛ poſſeſſio naturalis ⁊ ex ea preſumit͛ ciuilis vt no. ff. de verb. ob. l. ſtipulatio iſta. §. hec quoqꝫ ⁊ qui tenet ꝑſumit͛ poſſidere vt no. Inno. c. cum olim de cenſibus ⁊. C. ne vxor ꝓ marito. l. ob maritorū. ff. de ſolu. l. titia ⁊. C. finium regundorū. l. ſi quis. Super vero iuribus non eſt viſio corporis ⁊ ideo qui dicit aliquē dñm qui vidit nō ꝓbat qz nō cadit directe ⁊ vniformiter in viſum teſtis ſed informiter ⁊ indirecte qz diuerſe ſunt cauſe dñij que nō ꝑſumunt͛ niſi teſtis adijciat notatim. ſ. viſibilia ⁊ vniformiter vident͛. ſ. organo oculi corporalis in quibus dicūt teſtis ſufficit dudū ſine addita ratione niſi ſit interrogatus de ea. Sed in dño nō ſufficit dictum ſine ratione ſcđm Inno. idē ſi agat͛ de alio iure ꝓbando vt de ꝓbanda obligatione vt qz ſic dicit teſtis ſup ar. qđ titius eſt mihi obligatus ⁊ dicit vera eſſe iſta depoſitio teſtis informis eſt ⁊ nihil ꝓbat. idē forte ſi agatur de probando ꝙ aliquis ſit mente captus vel furioſus: qz non ꝓbat teſtis iſta talia dicēdo qđ vidit niſi ſigillatim adijciat actus per quos diſcretus vir ita iudicaret. nam talia multum cōſiſtunt in iudicio rationis ⁊ habent plurimum rationis quā ſenſationis ⁊ pōt quis faciliter decipi. Itē ſi velim probare qđ aliquis ſit vagabūdus nec eñ comprehēdit teſtis de facili quod ſit deſertor originis vel domicilij: ⁊ tene iſta ꝑpetuo menti quia vtilia ſunt multum Bal.

Teſti ſufficit ſemel cauſaꝫ ſui dicti reddidiſſe nec de cauſa vlterius interrogandus. Sed de circunſtātijs ſiue primis ſic ⁊ de dolo tēpore conteſtibus ſiue remotis vt ſi videat͛ ſuſpectus. vt de veſtibus ⁊ ſimilibus. hec eñ nō ſunt cauſe ſui dicti ſed circūſtātie ad veritatē inueſtigandam. ita no. Inno. in. c. cum cauſa de teſti. Et ſufficit deponere eo modo in quo includitur cauſa ſcientie ſcđm fran. accurſij Bal. Sed quero ab extra de vno ita cauet͛ qđ teſtes interrogari debeāt de cauſa ſcientie alias nō valeat dictū eorum. Contingit qđ teſtes deponūt eo modo quo includit͛ cauſa ſcientie. An valeat dictū eorū. Et videt͛ qđ ſic vt hic per inno. nā amodo interrogatio eſt ſuperflua cū ſine interrogatiōe rñdent. ff. de interroga. actio. l. ſi ſine. itē nō cogit͛ reſpondere cū ſemel dixerit vt. C. de appel. ampliorē. §. in refutatorijs. itē hic erat quedā ſuperfluitas ⁊ inculcatio verborū que fugiēda ⁊ amputāda eſt vt not. in. l. certi cōditio. ff. ſi cer. peta. Preterea mens ⁊ ratio ſtatuti ſequēda eſt. ff. de excu. tut. l. ſcire opꝫ. §. ⁊ ſi maxime cuius ſtatuti ratio fuit iudicū calliditatib⁹ obuiare. nā certā rationē reddere tenetur ad idē. ff. de acqui. heredi. l. illud in rōne ſui. vñ paria ſunt ſiue teſtator vna ratione ꝓhibeat alienari extra familiā ſiue duabus nā vtrobiqꝫ cauſam rationis tūc aſſignaſſe dicit͛. Alij dicūt cōtra qz nō dz recedi a tradita forma ſtatuti. Sꝫ iſta ratio eſt rudis: qz nō eſt omiſſa forma: ſed ſub cōpendio verborū incluſa. Et expreſſum ẜ id qđ cōpendio verborū continet͛ ⁊ nihil omiſſum dicitur cum totā legi pōt vt. l. j. poſt prin. ff. de his que in teſta. delentur ⁊. C. de precibus impera. offe. l. j. Quid ecōtra ſtatuto caueatur qđ credat͛ teſtibus ꝫ nobiles lꝫ nō reddant cauſam bonā ſui dicti. Pone ergo deponit teſtis cōtra nobilē vł magnatē qđ vim fecit: interrogatus teſtis quō ſcit. Rñdit qz credo vel qz hꝫ vxorē vel qz rex eſt in francia. Queritur an ꝓbet: ⁊ videt͛ qđ ſic qz aſſertiue deponit. ff. de excep. doli. l. ij. §. circa. Et ideo ſtatutū debet intelligi qñ cauſa cōfert aliquid dicto. puta adminiculum vel preſump. ideo hic variatio nihil facit. Aliud eſt eñ malam cauſam reddere: ⁊ qualitatis nō ſubſtantie ſignificare vitium. ff. de dolo. l. eleganter. §. j. ⁊. C. ad exhi. l. ſi reus cum ſi. Bal.

Teſtis ſi teſtificatur ſuper his ꝙ non percipiunt͛ ſenſu corporeo ſed oculo mentis vel rationis nō valet eius dictū niſi rationem ſui dicti aſſignet. ita no. Inno. in. c. cū cauſam de teſti. fo. 101. ⁊ cauſa dz eſſe alia a dicto vt no. ff. de leg. l. nō oīm. ⁊ de offi. procur. ceſa. l. ſi. ⁊ cauſa dz eſſe cōgrua. item bona ratio teſtis facit bonū eſſe dictum. Et mala ratio malū dictum vt. d. l. ij. §. circa. ff. de excep. doli. ⁊ de condi. ⁊ demō. l. cū tale in ſi. Itē ad id adaptat͛ dictum ad quod ratio vt. ff. de acqui. poſ. l. ſi is qui alio ⁊ ibi non item id qđ nō eſt ſciri nō poteſt. ff. de acqui. poſ. l. ſi quis fundū de negatiua dic vt no. ff. de iti. actuqꝫ priua. l. j. §. j. ⁊ vide qđ no. ff. de magi. conue. l. j. §. proba. ꝙ no. bal.

Teſtis qui iurauit de veritate dicēda nō debet reſpondere illud qđ credit ſed illud qđ verum nouit. Et ſic nō debet reſpondere dubitatiue. ita no. Inno. in. c. ad hec de teſti. qđ no. vide. ẜ. hoc eodem in. lviij. q. ⁊. ẜ. in verbo iuramentum in. ix. q.

Teſtificata didiciſſe quādo quis dicat͛ ita qđ teſtes vlterius producere nō poſſit vide Inno. in. c. vltra tertiam de teſti. fo. 104. nu. 1. Item quarta ꝓductio eſt quarta editio. ff. de teſti. l. nō ex oībus non eñ quis tenet͛ ſimul ſpecificare oēs teſtes. nec edere aduerſario noīa teſtium vt dicitur in. d. l. licet ſit producturus. Et lꝫ ſic ſecus in inſtrumento qz in eis nō timetur ſubornatio An dicit͛ qđ eſt quarta dilatio ſed primū verior eſt vide iſta per Innoc. in d. c. vltra tertiam Bal.

Teſtes meos poſſum reprobare ex cauſa que ab alio ꝓcedit. ita no. Inno. in. c. cum venerabilis de excep. fo. 113. nu. 7.

Teſtes qui volūt ꝓbare memoriā nō extare qualiter debēt deponere vide per Inn. in. c. veniēs de verb. ſigni. fo. 218. Et eſt iſta ꝓbatio multū difformis ab aliis ꝓbationibus veris ſcđm eum ibidē nec eſt horū teſtiū diſtinguere quis reddat bene vel male ⁊ ſufficit qđ teſtis referat ſe ad tēpus certū vt qz dicit tēpore talis cōſiſtens nō autē dicat a tali tēpore citra ſcđm Inno. ibidem. Et ſic no. qđ ſufficit deponere ſuper tēpore vel circūſtātijs temporis vt ſi quidem diceret tale quid fuit tēpore mortalitatis ⁊c. Bal. vide Bar. in. l. in ſumma. §. item labeo. ff. de aqua plu. arcen.

Teſtis in cauſa matrimonij debet probare per id qđ audiuit ante litē motam ⁊ de antiqua fama. ita no. abbas in. c. ſuper eo. de eo qui duxit in matrimonium quam pollu. per adulte.

Territorium qualiter autem requirat͛ poſſeſſio caſtri ⁊ eius territorij ⁊ an per poſſeſſionē caſtri habeat͛ poſſeſſio territorij vide per Bar. in. l. poſſideri. in prin. ff. de acqui. poſ.

Temporalia ſunt de foro imperatoris. Spiritualia autē ſunt de foro pape. ita no. Inno. in. c. accedens de procu. fo. 66. nu. 3.

Tempus de quo nō eſt notum iudici qualiter ꝓbetur vide Inno. in. c. quamuis de verbo. ſignificatio. fo. 215. vide. ẜ. in verbo rena in. ij. q.

Tempus preſentationis reſcripti eſt conſiderandum non tempus date ſecundū Inno. in. c. maū. de reſcrip. fo. 12. nu. 2. vide. ẜ. in verbo appellatio. in. xxxix. q.

Tempus ſtatutum a canone mortua voce interpellat ⁊ habet vim vocis viue. ita no. Inno. in. c. cum nobis de elec. fo. 21.

Tempus minus requiritur in amiſſione ꝓprietatis. ita no. Inn. in c. querelā de elec. fo. 23. ⁊ ibi ponit multas queſtiones de ſpolia. iurium incorporalium quas vide per eum.

Tempus eligendi vel preſentandi nō currit niſi a die ſcientie vacationis. ita no. Inno. in. c. ne pro defectu de ele. fo. 30. nu. 2.

Tempus breue ſiue nō cōpetens a. l. appellatur illud qđ eſt ita breue qđ id ad qđ conceditur cum dilatione fieri nō poteſt. ita no. Innocen. in. c. cum in veteri de elec. fo. 32. nu. 5. C. de tempori. in integrum reſti. l. penul. ⁊ in. l. ſi. C. de tempo. ap.

Tempus non currit ignoranti. ita no. Inno. in. c. ne pro defectu de electio. folio. 30. niſi in ſuum fauorem per. l. genero. ff. de infami. Bald.

Tempus currit impedito quādo per ſuam culpam eſt impeditus qz ſua culpa non debet eccleſie preiudicare in elect. ita no. hoſtiē. in. c. his a quibus.

Tempus inſtantie; quāto breuius tanto dñt eſſe breuiores dila. ita no. Inno. in. c. de cauſis de offi. delega. fo. 48. item hoſti. ibi.

Tempus quadrimeſtre in cauſa criminali nō datur iudicaris. ita no. Inno. in. c. querenti. de offi. deleg. fo. 52. nu. 1. etiā ſi aliqua reſtitutio incidat ſecundum eum.

Tempore dato ad probandum auditur poſtea pars ad probandū articulum ad cuius probationē nō fuit poſtea admiſſa. ſ. terminū ꝓpter appella. illegitimā ab aduerſario interpoſitā. ita not. Inn. in. c. tā literis de teſti. fo. 100. vide. ẜ. in ver. terminus in. iij. q. ⁊ id qđ eſt ibi pone hic.

Tempora que ſint que ſubducant͛ de medio preſcriptionū vide Inno. in. c. ex tranſmiſſa de preſcrip. fo. 115. Sed an tempora impedimenti ſubducantur de medio tēpore preſcriptionis. Dic triplicem eſſe preſcri. ſ. dominij vtilis vel directi vel alterius realis. itē liberationis ſeu exceptionis. itē inſtātia ſeu vſucapione ꝑſcribit͛ proprietas. i. verum ⁊ directum dominium quia eſt fauorabilis ⁊ preſcriptione. x. vel. xx. annorum vtile dominium quia mixta ⁊ qui hꝫ vtile dominiū poteſt dicere rem ſuam eſſe. ff. de rei vendi. l. in rem. §. fin. de iureiuran. l. ſi duo patroni. §. ij. Hoc etiam tempore iure ſeruitutis queruntur. C. de preſcrip. longi tēporis. l. ſi. Exceptio autem contra actionem perſonalem preſcribitur. xxx. annis que tamen nō eſt vera liberatio: quia non tollitur naturalis obliga-

lis obligatio. Secus in preſcriptionibus que ſui natura currūt nō reſpectu odij vel fauoris quia ibi querit vera ⁊ plena liberatio vt in redhibitoria vel quāto minoris ſecundū quoſdā inſtantie preſcribitur triennio vt.l. pperan. C. de iudi. ⁊ nulla inſtantia durat vltra trienniū. Item preſcribit liti ⁊ inſtantie appellandis ⁊ reſti. in integ. l. in hac de dolo. Sȝ circa rerū pſcriptio. dic aut eſt impedimētum circa natiuitatem actionis ⁊ non currit pſcriptio. l. in rebus. §. omnes. C. de iure domi. impe. Aut circa intentationē actionis. Et tūc aut eſt impedimētū iuris aut facti. Si iuris aut eſt impedimētum leue ⁊ de facili poteſt amoueri. tūc currit pſcriptio. l. ſed ⁊ ſi per pretorē. ff. qui. ex cau. maio. Aut eſt impedimētum quod ſic de facili amoueri nō poteſt ⁊ tunc naſcit ex delicto ⁊ idē. naȝ indignus eſt ꝓpter facinus. ff. de minori. l. pap. eruli. Aut eſt impedimentū preciſum ⁊ tunc aut cōfertur in beneficium ⁊ fiet interim pſcriptio ⁊ ſine alterius iniuria ōȝ cōferri beneficiūȝ. C. de iudi. l. ii. §. pe. C. de iure delibe. l. fi. §. donec. Aut nō confertur in beneficiū ſed ꝓpter aliam equitatē. Et tunc preſcriptio cepta cōtinuat viā ſuā ſed datur reſtitutio vt no. ff. de offici. preſi. l. ſenatus. Contra. ff. ex quib. cau. maio. l. ſed ⁊ ſi per ꝑtorem §. ſed ⁊ ſi ferie ⁊. §. ſeq. ⁊. l. nec nō. § ſi quis ſepius cū ſi. Si vero nō eſt cepta nō currit. C. de annali exceptio. l. i. in fi. qȝ vbi nulla mora ibi nulla pſcriptio vt ibi dicitur. Si vero eſt impedimentū facti ⁊ nō iuris ſemper datur reſtitutio non ipſo iure. ff. de ſerui. ruſtico pdio. l. artificin⁹. Circa vero pſcriptionē iudicial dic vt no. de mino. l. intra vtile. ⁊. C. de in integ. reſti. l. pe. in fin.

Termino elapſo dato ad deliberandū compellit reus preciſe reſpōdere. ita no. inn. ⁊ abbas in. c. paſtoralis de excep. facit. ff. de iureiu. l. in iuran. Bal.

Termini fatales nō habēt locum in cauſa nullitatis ſicut nec in prima cauſa qȝ nō inducitur de tertio niſi in cauſa appel. nō in cauſa nullitatis qñ cā nullitatis p ſe mouet. Secus ſi eſt annexa appellationi qȝ nō durat plus tacitū ꝙ principale ſm inno. inſtantia eſt nullitatis bene finit triēnio tñ decnno pōt moueri. idē in cā reductionis ad arbitriū boni viri: qȝ iſta petitio eſt prima et prima inſtātia ꝙ alia nō pceſſit ita ſentit Inn. in. c. dilecto de appella. fo. 129. ꝙ no. Bal. Et vide. ā. in verbo reus in. ñ. q.

Terminus prefixus ab hoie. i. a iudice habetur ꝑ peremptorio. ita no. Inno. in. c. per tuas de appel.

Terminus qui prefigit ad appellandū ſeu appellationibus eſt triplex. Primus ad iter arripiendū. Secūdus ad ſe repreſentandū coram papa. Tertius ad cauſam terminandā. Et iſte tertius numerus nō prefigit ab hoie ſed a iure. ita no. inno. in. c. ex inſinuatione de appel. fo. 126. nu. 1. Alius terminus eſt ꝙ redeat ad pſecutio. nec imponit a lege nec ab homine ſcdm inno. Unde nō eſt fatalis ſeu deſertorius niſi in tribus caſibus vide per inno. in. d. c. ex inſinuatione vide. ā. in ver. appel. in. xxxviij. q.

Terminus ſi fuit datus ad producendū teſtes ꝓpter aliquam exceptio. oppoſitā ſi pars nō producit ipſos teſtes vlterius eos producere nō poteſt. ita no. inno. in. c. prudentiā de offi. deleg. fo. 50. nu. 12. Hoc intellige verum ſi exceptio erat vera vt qȝ producens erat excōmunicatus. Sec⁹ ſi erat calumnioſa ar. C. de adul. l. fi. c. de tēpo. in integ. reſt. l. pe. l. cū quidam de bonis poſ. Nam in primo caſu imputet ſibi qui ſuo vitio approbatus recedit. ff. ex qui. cau. maio. l. ſed ⁊ ſi per preto. §. ſi dum decreto ⁊ ar. ff. de ꝯdi. fur. l. ⁊ ideo. Argu. ꝯ ꝙ impedito non currit tempus. ff. de mino. l. intra vtile ⁊ de inoffi. teſta. l. cū. qui. rñdetur qui ſuo dolo impedit imputet ſibi. ff. de libera. cā. l. ergo ⁊. c. eis quib⁹ de elec. Bal. Sed contra videtur de conceſ. prebē. c. qȝ diuerſitatem.

Termin⁹ ſi eſt prefixus ab homine in bāno etiā poſt terminū ipſi⁹ bāni audit qs re integra. Secus ſi a iure. ita no. inn. in. c. p venerabilē q fi. ſine leg. ſo. 183. ⁊ in. c. cū in tua q matrimo. accuſa. poſ. fo. 184. Et videt caſus in. c. ſi tibi abſenti de prebē. lib. vi. ⁊ gl. ordinaria in. c. ordinarij de offi. ordi. lib. vi. Bannum vero penale nō ligat ſine cauſa. Sed qd ſi iudex in aſſignatione termini adijciat ꝓnunciamus ⁊ poſt terminū nō auditurū dic ꝙ nihil operat ſecus ſi lapſo termino tūc pronunciet ſcdm inno. ꝙ no. multū ⁊ vide. l. ſi eo tpe. C. de diſtrac. pigno. Bal. vide. ā. in verbo re⁹ in. ij. q. ⁊. ā. in verbo teſtis. in. j. q.

Terminum aſſignare non poteſt ille qui non eſt iudex. ita no. inn. in. c. cū contingat de reſcrip. fo. 10.

Terminus omnis de ſui natura intelligitur eſſe peremptorius etiā ſi nō exprimatur in citatione. ita no. Inn. in. c. ꝯſuluit de appel. fo. 124. ⁊ eſt gl. in. c. i. de exceptio. in clemen.

Terminus obſtat ne poſt terminum nulla admittatur ꝓbatio. ita no. inn. in. c. corā de fide inſtru. Caſus eſt ibi intelligendo ſecundum ius cōmune vide. ā. in verbo ſilentium in. j. q.

Termino finito ꝯpleta eſt lectio inn. in. d. c. corā de fide inſtru. ⁊. ff. de ꝯtrahenda emp. l. q fundū. Et extūc quadriennū currit ſcdm eundē ibidem. Ad hoc vide. c. i. de integr. reſtitu. in clemen.

Terminus iuris poteſt ꝓrogari ex cauſa que oritur ab ipſo iudice vel ꝓpter culpā de quo p Inn. in. c. fi. de excep. fo. 114. Facit ꝙ no. in autē. matri ⁊ auie. §. ad hec ⁊ vide p Cy. in autē. item ſi de temp. appel. ⁊. C. de adul. l. fi. ⁊ ibi p Cy. C. de tpi. in integ. reſti. l. pretende. ff. de excuſa. tuto. l. ſcire oportet. §. cōſequēs ⁊. l. ſi cum ipſe.

Termini q in ipſo iudicio ſumūt originē pñt artari cauſe cognita. ȝ ſint legales ⁊ nō ꝑtorij. ita no. inno. in. c. qd ad cōſultat. de re iudi. fo. 118. ⁊ vide glo. in. c. indultum de reg. iur. lib. vi. ⁊ ibi p dy.

Terminus appellādi nō currit a die termini purgationis ȝ interlocutorie. ita no. Inn. in. d. c. qd ad cōſulta. de re iudica. fo. eo. glo. tñ ibi videtur tenere contrarium ⁊c.

Terminus datus ad volūtatē partiū habet ꝑ peremptorio ⁊ ꝑ concluſione. ita no. Inno. in. c. ſuper eo. de appella. fo. 127. tñ ille q iurauit nō appellare poterit nō obſtāte iuramēto ex cauſa ſuperueniente appellare ſm eundē ibi ad hoc. c. fin. Idē in reductione vt vt ibidē inno. ⁊ ſic eo ipſo qd pars ꝯſenſit in termino talis terminus eſt reputādus p cōcluſionē cauſe. ſine in cauſa niſi aliud nouū emergat vide ad hoc. ff. de vbo. obli. l. qui rome. §. augerius. Bal.

Terminus prorogatus a iudice intelligit prorogatus cū ſuis acceſſorijs ⁊ penis tam ſpiritualibus quā temporalibus. ita not. inno. in. c. preterea de ſp. fo. 124. qd no.

Timor vide. ā. in verbo teſtis in. lxxxvj. q. ibi iuſtus timor.

Tyrannus ſi occupat ciuitatem vel monaſterium: ⁊ iſta de cauſa recedant canonici ꝑ maiori pte nec poteſt ſine periculo vel iuſto metu pars forinſeca venire ad intrinſecos ⁊ facere electionē in eccleſia in loco ſolito. tūc intrinſeci tenent ire ad forinſecos ⁊ facere electionem in alio loco cōgruo ⁊ honeſto. Si autē forinſeci poſſunt redire cum bona ⁊ honeſta pace debēt venire ad intrinſecos ⁊ facere electionem in loco publico ⁊ tuto. ſi autē maior eſt intrinſeca tūc ſi illi qui foris ſunt timēt vim imprimi ad electionem ⁊ conſenſum nō tenent ire nec mittere. ſi autem timent offenſas circa pſonam nō circa actū electionis tenent mittere ꝓcu. alȝ ſibi ipſis imputent. Item in paruis negocijs vbi exigitur abſentium vocatio tūc maior pars ꝙ eſt intrinſeca omnia poteſt quia facit integrum capitulū ſecundū inno. Quādo autem ciues vel clerici a tyranno ſint depreſſi qd nec vbi faciunt capitulum ſciunt tunc prepoſitus vel alius ad quem pertinet cōuentus vel ꝯuocatio debet eos conuocare ad locum ſecurum intrinſecum vel forenſem. i. ꝯgruū non nimis remotum. ſi autem nullus ſit ad quem pertinet cōuocatio due partes congregationis habēt officiū vocādi alios ſm eum ſi autem non eſt collegium ſed ciuitas que debet coadunari dñt vocari oēs maiores. xiiij. annis ⁊ ſufficit vocare patremfamil. ⁊ debent vocari etiā mulieres ſed loco pupillorum debent intereſſe tutores. ⁊ iſta eſt communis electio ciuitatis niſi aliter habeat ſe cōſuetudo. ita ponit inno. in ca. cum ex iniuncto de noui oper. nunciatio. fo. 20. quod no.

Titulum ſue poſſeſ. an cogatur qs dicere in corporalibus vide inno. in. c. abbate de ver. ſig. fo. 116. vide. ā. in ver. allegans in. ñ. ⁊. iij. q.

Titulus non requiritur in preſcribenda ꝯſuetudine ſed an requiratur bona fides tex. eſt in ar. qd ſic. ff. de excepti. doli. l. j. vide. ā. in verbo canonicus in. iiij. q.

Titulum iuſtum vel longā poſſeſſionem oportet qd habeat ad hoc vt quis preſumatur habere bonā fidem. ita no. inn. in. c. cum veniſſent de in integrum reſti. fo. 68. Bal.

Titulum ſue poſſeſſionis quādo quis cogatur dicere vide inno. in. c. cū cauſa de ꝓba. fo. 101. ad inſtructionem ordinarij ſic vt no. p glo. de reg. iur. c. i. li. vj. Ad inſtructionē autē aduerſarij cogit quis dicere de poſſeſſione. ſed nō de qualitate poſſeſſionis niſi in petitione hereditatis vt. l. cogi. C. de peti. heredi. In ſpiritualibus autē ad excluſionem aduerſarij cogit vbi intentio aduerſarij eſt fundata. C. de proba. l. ſiue poſſidetis.

Titulus ſemper eſt neceſſari⁹ in corporalib⁹ rebus eccleſiaſticis preſcribēdis ⁊ etiā bona fides ſecus in rebus laicorum ita dicit inno. in. c. ſi diligenti de preſum. qd no.

Tortura vide. ā. in verbo clerici. in. x. q. qd no. bal.

Tractus futuri temporis non ſpectat ad iudicē odioſum ſed in fauorabilibus ſic ita no. inno. in. c. audi. de procura.

Tractus futuri tēporis interdū continetur in libello in ſententia ita dicit inno. in. c. cum ſuper de conceſ. preben.

Trāſactio intelligit eſſe de ꝓceſſu iudicij. dicit inno. in. c. i. de reſcriptis. f. 4. facit. l. tale pactū. §. j. ff. de pac. vide. ā. i ver. abbas. i. iiij. q.

Trāſactio qd aliquid nomine queſtionis vſurarie detur non valet ita no. inn. in. c. grauis depo. vide. ā. in ver. crimē in. iij. q.

Trāſumptū nō ꝓbat niſi nota ⁊ cognita parte ita no. inn. ⁊ abbas i. c. peruenit de fideiu. idē inn. ibidē facit ꝙ no. i. l. chirographis. ff. de admi. tu. ⁊ in. l. j. quorū bonorū. C. ⁊. ff. de bo. poſ. l. iii. §. pe.

Tributū vide. ā. in ver. anglici in. j. q. ibi reddes eccleſie tributum.

Turpiendo vide. ā. in verbo alias in. j. q. ⁊ etiā in. vj. q.

Tutor vide. ā. in verbo adminiſtrator in. ij. q.

Tutus autoritate pſcriptionis pōt rē per reſcriptū retinere cū ſalua conſcientia ita no. inn. in. c. cū in iure de iure pat. Bal.

Vacillans vide .ſ. in ver. teſtis in .j. q. vide .ſ. teſtis in .lviij. q.

Vacans. vide. ſupra in ver. beneficio in .iiij. queſtione et in .viij. q.

Vadens etiam cauſa paciſcendi q̄ñ vadit indiſtincte preſtat auxiliũ ⁊ eſt in culpa. ita no. inn. in .c. de homicidio. fo. 194. ꝙ eſt not.

Vagabundus qui deſertor eſt originis ⁊ domicilij vbi debeat citari vide inn. in .c. ſi aduerſarius de eo qui mit. in poſ. cauſa rei ſeruande. fo. 94. nu. 9. ſ. in ver. teſtis in .x. q. in fi. Bal.

Variane. vide. ſ. in .j. q.

Vaſallus nõ tenetur dominũ ſuũ manu militari iuuare niſi in caſibus expreſſis in vſibus feudorũ vel in pacto feudi. vel in cõſuetudine loci. ita no. inn. in .c. ſicut de iureiu. fo. 111. nu. 1. ꝙ no.

Vaſallus alienãdo feu. priuatur feudo ipſo iure. ita no. inno. in .c. ij. de feu. fo. 15. ſecus ſi nõ alienat ſʒ locat. ff. de le. ij. l. codicil. §. inſt. ff. locati. l. ſi quis dñi. §. j. de pericu. ⁊ cõmo. rei ven. l. neceſſaria. §. ſi.

Venditio a ſolo prelato facta ꝙ teneat dicit eſſe cõtra ius ſcriptũ. ita dicit inno. in .c. cum cauſa de re iudi. fo. 117. ꝙ no.

Venditio rei eccleſie etiã minus legitime valet ſi placet eccleſie in cuius fauorẽ nõ tenet. ita no. inn. in .c. irrita. de his q̃ fi. a prela. fo. 147. vel multum expedit ſic fieri. nam ꝙ expedit placere debet. ff. de neg. geſt. l. pompo. de iudi. l. ſed ⁊ ſi ꝑponatur de tranſ. l. cum hi. ⁊ no. in. l. ij. ff. de offi. eius cui mandata eſt iur. Bal.

Venia. vide. ſ. in ver. ſtipulatio. j. q.

Verbum concedo ſignificat diſpẽſationẽ. ita no. inn. in .c. quoniam de ordinibus.

Verbũ preteriti temporis prefecti eſt canon late ſnĩe. ita dicit inn. hoc no. ff. de capi. di. l. amiſſione.

Verba ſunt large interpretanda ⁊ cõtinent non ſolũ expreſſa ſʒ pertinentia expreſ. ita no. inn. in .c. licet ⁊ ſic nõ ſolum petita in libello. ſed alia nõ expreſſa adiudicari poſſunt.

Verba iſta ſicut in tali inſtrumento cõtinetur nõ ſunt libera exẽpla ⁊ nõ ꝓbãt ꝙ nota ſm̃ inn. l. c. ſi. de fide inſtru. fo. 108. i addi. ſnĩe.

Verba ſunt neceſſaria ad matrimonium quo ad iudicium eccleſie. ita no. inn. in .c. tue. de ſpon. fo. 178. C. de ꝓſcrip. xxx. annorũ. l. cũ notiſſimi in glo. ordi.

Verbum ſi fuerit ⁊ verbum preſumpſerit ꝯtemptũ requirũt. ita dicit inn. in .c. cũ medicinali. de ſentẽ. excõ. fo. 213. ⁊c. Bal.

Verba ſententie diriguntur in cõmunitatẽ ſʒ nunq̃ fuerit in iudicio ita dicit abbas in .c. ſʒ cauſam de proba. qđ not.

Veritas in ſpiritualibus ⁊ beneficialibus preualet rei iudi. ita not. inn. in .c. conſtitutus de reſcrip. fo. 8. ⁊c. qđ no.

Veritas ſemper eſt iuuanda. nec in probationibus dʒ reſtringi vt no. inn. in .c. qđ ad cõſultationem de re iudi. C. de appel. l. eos. et C. de tempo. ap. l. per hanc.

Vicarius non poteſt facere aliũ vicariuʒ. ſʒ ſi ordinarius ex cauſa probabili ⁊ neceſſaria. ita no. Hoſti. in .c. clericos de offi. vica.

Vicarius habet iuriſdictionẽ ordinariam ⁊ interponit decreta ordinaria voluntaria ⁊ contentioſa. ita dicit inn. in .c. predicto clericos. fo. 47.

Vicarius perpetuus quis dicatur vide inn. ⁊ hoſt. in .c. ſ. perpetuus de fide inſtrumento.

Victor que expenſe debeantur victori. vide p inn. in ca. ſepe de appel. fo. 125. nu. 2. ⁊ vide ibi de taxatione expenſarum vide omnino in ver. poſſeſſio. in .x. q.

Vincẽs cauſam per ſententiã ſi eam latã confitetur ⁊ aſſerit iniuſte latam qđ probãs eam iuſtam cõfeſſionẽ vel aſſertionẽ per teſtes põt impedire executionẽ ſententie. ita no. inn. in .c. qui plerique de iure iniuru. fo. 1 6. vbi oĩno vide ⁊ eſt dictũ naturale no. ſm̃ ideʒ ſimile in inſtrumento. C. de non nu. pe. l. in contractibus.

Villa. vide ſupra in verbo autoritas in .iij. q. Bal.

Violenta vis vide ſupra in ver. citatio. in .xxx. q.

Vir ſi agit cõtra vxorẽ petitorio ipſa ꝯtra agit poſſeſſorio recuperande: quia omne ius ſuũ videtur deduxiſſe vndecunq̃ ⁊ qualecũq̃ ſilet interim petitorium. ita no. Inn. in .c. ij. de cauſa poſ. ⁊ ꝓprie. fo. 85. vide oĩno. ſ. in verbo ſponſalia in .ij. q.

Viſitator an habeat iuriſdictionem ordinariã vide in .c. ſingulis de ſta. mona. Bal.

Viſus in verbo teſtis. xj. q.

Vnio fit tribus modis vide inn. in .c. j. ⁊ ibi per gl. or. ne ſede vacã. de diuiſione habes in. l. j. C. de metropo. ⁊ vide in auten. vt iudi. ſine quoquo ſuffragio. §. illud l gl. ⁊. ff. de tri. l. ꝓcurator. §. ſi plures quod no.

Vniuerſitas ⁊ collegia faciũt ſtatuta ſua ſimul vniuerſaliter in forma collegij nõ ſeorſum nec particularis in forma ſingulorũ. ita no. inn. in alle. c. cum omnes de conſti. fo. 2. qđ no. bal.

Vniuerſitas ſi hʒ rectorẽ nõ poteſt facere ſtatuta ſine cõſenſu rectoris. ſecus ſi nõ habet rectorem. ita no. Cõpoſto. c. cũ omnes de cõſti. fo. 2. idem ſi haberet: ſed non ad hoc habitus. vt. ff. ad trebel. l. j. §. fuit queſitum.

Vniuerſitates alique ſunt q̃ nõ hñt iuriſditionẽ. ⁊ tñ pñt ꝯ ſe ⁊ ſua facere ſtatuta nõ tñ penalia quia penã adijcere nõ poſſunt niſi ille que hñt imperiũ. ita no. Inn. in cap. cũ acceſſiſſent de conſti. ⁊ ibi poſſunt tñ vbi ius nõ limitat penã eam adijcere ⁊ honeſtas ꝓbationes de nouo facere pñt: quia merũ ⁊ mixtum imperium habens in ca. ij. de conſti.

Vniuerſitas eſt nomen iuris ⁊ non perſonarũ. ita dicit lib. vi. inn. in .c. grauem de ſenten. excõ. fo. 213. nu. 1. vide oĩno. ſ. in verbo conuictus. in .ij. q. Bal.

Vniuerſitas qualiter citetur pſonaliter vel ad domum no. Hoſti. in .c. bone de electio. ⁊. ff. de reg. iur. l. nõ poteſt vide. ſ. in verbo cõſuetudo in .vij. q. qđ no. Bal.

Vniuerſitates plures an eſſe poſſint in vna ciuitate vel caſtro ⁊ qđ de eſſentialibus vniuerſitatis vide per inno. in .c. cum ab eccleſiarũ de officio ordina. fo. 58. vñ dicit ipſe qđ vna vniuerſitas vnius ciuitatis nõ põt ſe diuidere in plures. ergo ſi aliqua hʒ intrinſecos extrinſeci qui ſunt de ciuitate no faciũt vniuerſitates ſed intrinſeci qui poſſident ſolũ ⁊ territoriũ ipſius ⁊ retinent apud ſe imperium ⁊ magiſtratus. nam hoc ius in habente ſolũ videtur argu. C. vbi ⁊ apud quos. l. ſi. ⁊ ideo extrinſeci nõ poſſunt ciuitatem ſubijcere vel obligare ⁊ maxime ad emulationẽ que etiaʒ vera collegia reddit illicita vt. l. ij. C. de fun. limi. ⁊c.

Vniuerſitas quãdo poſſit puniri ⁊ q̃ñ nõ ⁊ an criminaliter poſſit puniri dicit ꝙ nõ quo ad penã capitalẽ ſed ſolũ q delinquũt puniuntur. ita no. Inno. in. dilectus filius de ſimonia fo. 191. ⁊ eſt ratio quia capitalis nõ põt cadere in vniuerſitatẽ cõparet ipſa vniuerſitas p ꝓcuratorẽ vt ibidẽ dicit Inn. ⁊ vide de cauſa collationis in fi. ff. de re mili. ⁊ adde ꝙ ipſe idẽ no. l. c. grauẽ. de ſen. excõ. bal.

Vniuerſitas. oẽs vniuerſitates ex materiali ⁊ immateriali intellectu cõſtat eſſe. eſt enĩ vniuerſitas ſinguli ⁊ ſic eſt qđ naturale ⁊ hʒ corpus ꝙ vr ⁊ tangitur ⁊ eſt vniuerſitas vniuerſi tũc eſt nomen. non res naturalis ſed intellectualis. additur enĩ q̃dã ſignificatio ſingularis q̃ ex vniuerſo ſumitur ex intellectu coaceruante. ff. de vſuca. l. rerũ mixtura. ſic dʒ intelligi illud ꝙ dicit. l. ſicut in fi. ff. quod cuiuſq̃ vniuer. no. nõ eſt aliud q̃ hoĩes q in eo ſunt. ſcʒ cũ addito iuris intellectu ⁊ addita ſignificatiõe q̃ ex vniuerſo ſumitur ſecundũ ⁊ eſt duplex vniuerſitas ſcʒ corpore cõſilium ⁊ corpore parrũ ⁊ in iſta vniuerſitate cadit excõicatio ſʒ ciuitas cauſa eſt diſſimiliũ tam ſapientiũ q̃ furioſorum qui infantiũ eſt in iſta vniuerſitate nõ cadit ſententia excõicationis. nec etiã aliqua ſententia mortis ⁊ ſimilis morti. cadit tñ ſentẽtia interdicti q̃ fieri nõ põt ꝓ delicto alieno. ciuiliter autem bene punitur vniuerſitas ⁊ cogitur facere collectam ad quam omnes contribuent etiam innocẽtes ⁊ ſoluẽt creditori. tamen inculpabiles a culpabilibus repetẽt: ad hoc facit. C. de fur. l. apud antiquos. Alij dicũt qđ non debẽt cogi inculpabiles ſed cũ ſit delictũ corporum opĩ. prima verior eſt ita no. Inno. in .c. grauẽ de ſentẽ. excõ. fo. 213. nu. 3. adde qđ no. ff. ꝙ cuiuſq̃ vniuerſi. l. j. §. quibus per gl. in ſpeculato. de ecẽ. vbi omnino vide qđ no. Bal.

Vniuerſitas maior pars nõ põt tollere vel facere contra id quod eſt concorditer cõtra omnes de ipſa vniuerſitate vel collegio ordinatum. ita no. inn. in .c. cum omnes de conſti. idem ſi iſta maior pars vellet aliquid facere iuri cõmuni cõtrariũ quia tũc non ſufficit cõſenſus maioris partis ſed omnes concorditer habent conſentire ad hoc vide tex. no. qui valde bene facit in auten. de defenſo. ciuitatis. §. vltimo in fi. ⁊ not. Inno. in capi. humilis de maio. ⁊ obedi. fo. 63. nu. 1.

Vocatio per campanam non ſufficit vide Inn. ⁊ Hoſti. in cap. cauſis de electio.

Vocati ad eligẽdum poſſunt de benignitate expectari ſicut in indiciis. ita no. Inno. in .c. cum nobis de electi. fo. 21. qđ no.

Voluntas. voluntas defuncti non põt in alium vſuʒ cõmutari ſine volũtate epĩ. ita not. abbas. in .c. vos quidẽ de teſti. ⁊ cõmutatio debet fieri ex cauſa rationabili ſed ſine cauſa nõ põt vſus ſiue volũtas teſtatoris mutari niſi per papam vt in .c. quia contingit de religio. domi. in cle.

Votum nõ ſolẽne non intelligitur ratificari ⁊ vxor ſemper intelligitur eſſe in timore viri. ita no. Inno. in .c. relatũ ꝙ me. cã. fol. 67. nu. 2. itẽ nimia reuerẽtia equiparatur timori. gl. eſt ⁊ valde not. que forte non eſt alibi. ff. quarum re. actio nõ datur. l. j. §. que hoſ.

Vocatus non mutat ſuam naturam. dicit Inno. in .c. j. de reli. domi. fo. 167. vide. ſ. in verbo edicto in .j. q. in fi. vbi habes qđ votum factum poteſt in melius commutari ſicut iuramentũ. Bal.

Vox communis de fama prefertur dictis aliquorũ etiã affirmatiuis ita no. Inno. in .c. inquiſi. de accuſa. fo. 188. nu. 5.

Vox clerici an augeat numerũ vide per Hoſt. in .c. eccleſia de electionibus vide. ſ. in verbo ꝓfeſ. in .ij. q. vide. ſ. in verbo clericus.

Vſuſfructus. relictus monacho in .xj. queſtiõe an queratur ſibi vel monaſterio vide per Innocentiũ in cap. in preſentia de probatio. fo. 96. nu. 6. ⁊ per abbatem in .c.

tem in.c.cū ad monaſterium de ſtatu monacho. Quod ſi monachus eſt in ſtudio an acquiritur ſibi ibidem per abbatē vide qd ſi dicitur in inſtrumento quod monachus non poſſit ab abbate ſuo moleſtari in illo vſufructu de hoc vide glo.ordi.ad trebel.l. lucius.§.tres heredes.

Uſura eſt prohibita vide Inno.in.c.j.de vſur.fo.203.vide omnino.ſ.in ver.punitur in.iiij.q.

Uſura petitur tribus modis:vt ſors & tunc non eſt prohibita ſecundum omnes inſtinctus iuris ſic ſecundum quoſdam.vel dic in nulla prohibitiua.ff.pro ſocio.l.ſocium.C.de ſumma trini.l.j.de in litem iuran.l.nummis ve puta vſura tunc eſt prohibita.vide per Inno.in.c.plures de vſuris.vel dic quod vt intereſſe damni emergentis eſt permiſſa vt lucro ceſſante.no.ff.de eo qd cer.loco. l.iiij.in ſi.glo.ordi.

Uſure an poſſunt peti loco intereſſe vide per Innocē.in.c.ſacro de ſenten.excom.fo.212.nu.10.Bal.

Uſus non eſt interdicendus poſſeſſori:ſed arma ſunt ſibi prohibenda.ita no.Inno.in.c.cum veniſſent de in integrum reſtitutio.fo.68.quod no.

Uxor ſignificat chriſtum qui nunꝗ eccleſiam dimiſit imo vir.ita no.Innocē.in.c.debitum de bigamis.fo.45.numero.1.vide.ſ.in verbo votum in.j.queſtione vide omnino.ſ.in verbo ſpōſalia in ſi.queſtione.

Uxor preſumitur que vxor publice vocatur & ita publice tenetur & tractatur quo ad plenam & legitimam preſumptionē vbi de matrimonio non eſt queſtio inter coniuges altero eorum negante matrimonium ita dicit Inno.in.c.ex parte de reſti.ſpolia.fo.90. nume.3.etiam vide per Iaco.in.l.j.ff.de proba.vide.ſ.in verbo ſimul in.l.iiij.q.

Uxor quicquid ex operibus acquirit viro acquirit ſecus in prelato qui acquirit ſibi non eccleſie dicit Inn.in.c.cum in officiis de teſtamen.fo.152.& ibidem vide per eum de donatio. abbatum & aliorum prelatorum.

Uxor propter vitium ſodomiticum non poteſt repudiare virum.ita no.Innocen.in.c.ij.de adulte.fo.156.qd tene menti vide in verbo bona in.j.q.

Xps quare dimiſit nobis ſuum vicarium. reſpondeo quia perpetuo nos dilexit & ideo ſine capite noluit nos dimittere.ita dicit Inn.in.c.ad apoſtolice de re iudi.fo.121.argu.ff.de adopt.l.ſi tibi ſilij.Bal.

Ypotheca vide ſupra in verbo teſtis in.xx.queſtione prope finem. Baldus de peruſio.

FINIS.

Margarita Baldi opus mediuſſidius margaritis refectum per dominum Lucium Paulum Rhoſellum ad Innocentiana cōmentaria loco indicis per numeros foliorum & capitulorū accommodata quo indice in tota iuriſconſultorum ſupellectile nullum vtilius inueniri poſſe aſſerunt doctiſſimi quiqꝫ iuriſconſulti:optatum autē diis bene iuuantibus accepit finem in Edibus Ioannis Moylin als de Cambray.

Regiſtrum.

AA BB CC DD EE FF GG. Terni ſunt omnes preter. GG qui eſt duernus.

¶ Incipit tabula per alphabetum oſm titulorum ⁊ capitulorũ ſuper quibus' ſcripſit dominus Innocentius.

¶ De incipientibus ab. A.

¶ De autoritate ⁊ vſu pallĩ. folio. 36.
Cum ſuper eo.
Ad hoc eo.
Niſi ſpecialis eo.
Ad honorem eo.
Ex tuarum eo.
Cum ſis eo.
Quia nos eo.
¶ De alienatione iudicij mutandi cauſa facta. fo.71.
Ex quorundam eo.
Ex parte ſabinorum fo.72.
¶ De arbitris. fo.72.
Sane eo.
Non ſine eo.
Peruenit ad nos eo.
Dilecti filĩ eo.
Cum tempore eo.
Cum dilectus filius eo.
Cum olim ſuper eo.
Contingit interdum eo.
Per tuas literas. eo.73.
Ex parte tua eo.
Expoſita nobis eo.
Innotuit nobis. fo.74.
Cum a nobis eo.
Compromiſſum. eo.
¶ De appellationibus.f.122.
Dilecti filĩ eo.
Inter cetera eo.
Ad noſtram eo.
Perſonas eo.
Cum ſit romana eo.
Ad hoc ſi eo.
Si duobus eo.
Ex ratione eo.
Meminimus. fo.113.
Super eo eo.
De appellationibus eo.
Peruenit eo.
Conſuluit eo.
Suggeſtum eo.
Ad preſentiam eo.
Cum teneamur eo.
Conſuluit eo.
Cum parati eo.
Ad hec eo.
Queſtioni eo.
Preterea eo.
Conſtitutis eo.
Propoſuit eo.
Qua fronte. fo.124.
Reprehenſibilis eo.
Ad hec eo.
Peruenit eo.
Conſuluit eo.
Ad hoc eo.
De priore eo.
Quia nos eo.
Ad audientiam eo.
Accepta eo.
Poſtremo eo.
Ad hoc eo.
Cum in eccleſia eo.
Dilecte eo.
Preterea eo.
Secundo eo.
An ſit eo.
Nouit eo.
Sepe contigit fo.125.
Conſtitutus eo.
Conſtitutis eo.
Ex parte. fo.126.
Significauit eo.
Significantibus eo.
Ex inſinuatione eo.
Bone memorie eo.
Dilecti. fo.127.
Paſtoralis eo.
Solicitudinem eo.
Dilectus filius eo.
Ut noſtrum. fo.118.
Oblate eo.
Per tuas eo.
Ut debitus eo.
Cum ceſſante eo.
Cum ſpeciali. fo.129.
Cum cauſam eo.
Dilecto filio eo.
Nicolao. fo.130.
Sua nobis eo.
Dilecti eo.
Ex parte eo.
Intimaſti eo.
Significante eo.
Interpoſita eo.
Inquiſitioni. fo.131.
Una ſententia ibidem
Si iuſtus ibidem
li.vj. Cordi eo.
li.vj. Legitima. fo.132.
li.vi. Romana eccleſia ibidem
li.vj. Ut ſup appellatione. ibidẽ
¶ De accuſationibus inquiſitionibus ⁊ denũciationibus. folio. 185.
Si legitimus eo.
Si quis epiſcopus eo.
Illa prepoſitorum eo.
Omnipotens ibidem
Nulli epiſcoporum eo.
De his criminibus ibidem
Accuſaſti ibidem
Euidentia ibidem
Cum.p.manconella ibidem
Ex parte eo.
Si confiterit. fo.186.
Meminimus ibidem
Licet in beato petro ibidem
Ueniens eo.
Super his eo.
Qualiter. fo.187.
Cum dilectus eo.
Cum oporteat ibidem
Cum dilecti filĩ. fo.188.
Inquiſitionis ibidem
Ad petitionem eo:
Accedens eo.
Qualiter ⁊ quãdo. fo.189.
Sicut olim eo.
Olim.i.⁊.v. ibidem
Prelatorum ibidem
¶ De apoſtatis ⁊ reiterãtibus baptiſmum. fo.194.
Preterea eo.
Ex literarum eo.
Tue fraternitati. eo.
Quidam eo.
A nobis expetĩt eo.
Conſultationi eo.
¶ De adulte.⁊ ſtupro.fo:196.
Si ſeduxerit eo.
Peruenit eo.
Si vir eo.
Maritis eo.
Significaſti eo.
Intelleximus eo.
Tua fraternitas eo.

¶ De incipientibus a. B.

¶ De bigamis non ordinandis. fo.45.
Super eo ibidem
De bigamis ibidem
Nuper a nobis ibidem
Debitum ibidem
Quia ibidem
¶ De baptiſmo ⁊ eius effectu folio. 173.
Literas eo.
Si quis puerum. fo.174.
De quibus eo.
Maiores eo.
Debitum eo.
Licet grecos eo.

¶ De incipientibus a. C.

¶ De cõſtitutionibus. fo.2.
Canonum ſtatuta eo.
Cognoſcentes eo.
Tranſlato eo.
Nam concupiſcentiam eo.
Ne innitaris ibidem
Cum omnes eo.
Que in eccleſiarum. fo.3.
Cum acceſſiſſent ibidem
Cum.m. ibidem
Eccleſia ſancte marie fo.4.
Ex literis eo.
Ex parte eo.
Quoniam eo.
¶ De conſuetudine. fo.14.
Conſuetudines ibidem
Ex literis ibidem
Ad noſtram ibidem
Quanto ibidem
Cum inter vos. fo.15.
Cum enim ibidem
Cum venerabilis ibidem
Cum dilectus ibidem
Cum cõſuetudinis ibidem
Ex parte. fo.15.
Cum tanto eo.
¶ De corpore vitiatis ordinãdis vel non. fo.45.
De preſbytero ibidem
Cum de tua ibidem
Ex parte ibidem
Significauit ibidem
Ex parte ibidem
Expoſuiſti nobis ibidem
Thomas ibidem
¶ De clericis peregri. fo.45.
Tua nos eo.
Inter quatuor eo.
Tue fra. eo.
Te nobis eo.
De cã poſ.⁊ proprie. fo.85.
Suſceptis eo.
Ad vltimum eo.
Cum eccleſia ſutrina eo.
Cum ſuper. fo.86.
Paſtoralis offi. eo.
Cum dilectus eo.
Cum olim queſtio. fo.87.
In cauſa eo.
¶ De confeſſis. fo.95.
Cum monaſterium eo.
Cum ſuper eo.
Ex parte eo.
li.vi. Statuimus eo.
¶ De confirmatione vtili vel inutili. fo.132.
Si quis eo.
De cõfirmationibus. fo.133.
Bone eo.
Cum dilecta eo.
Ad noſtram eo.
Porrecta eo.
Uenerabilis eo.
Tua nobis eo.
¶ De coha.cle.⁊ mu. fo.134.
Inhibendum eo.
Si quiſquam eo:
Clericos eo.
Sicut in ſubdiaconatu eo.
Super eo eo.
Si autem eo.
Ueſtra duxit eo.
Tua nos eo.
Nobis. fo.135.
Queſitum eo.
¶ De clericis coniuga.fo.135.
Si qui eo.
Sane eo.
Quod a te eo.
Sane eo.
Diuerſis eo.
Cum olim eo.
Joannes eo.
Ex parte eo.
¶ De clericis non reſidentibus in eccleſia vel prebenda. folio. 135.
Non liceat eo.
Ex geſtis eo.
Quia non eo.
Relatum eo.
Fraternitati eo.
Conquerente eo.
Decetero eo.
Ex parte eo.
Qualiter eo.
Inter quatuor eo.
Ex tue eo.
Tue. fo.136.
Cum decorem eo.
Ex parte eo.
Cum dilectus eo.
Ad audientiam eo.
Cum ad hoc eo.
Clericos eo.
¶ De clerico egrotãte vel debilitato. fo.141.
Cum percuſſio eo.
Preſbyterum eo.
De rectoribus eo.
Tua nos eo.
Ex parte eo.
¶ De cõceſſione prebẽde ⁊ eccleſie nõ vacantis. fo.142.
Que in viuorum eo.
Nulla eccleſiaſtica eo.
Relatum eo.
Propoſuit eo.
Quia diuerſitatem. fo.14[illegible].
Cum noſtris eo.
Poſt electionem. fo.144.
Cum ſuper queſtione eo.
Literas veſtras eo.
Ex parte. fo.145.
Conſtitutus eo.
Dilectus filius eo.
Ex tenore ibidem
Accedens ibidem
Poſtulaſtis ibidem
Cum dilecta eo.
li.vj. Quia cunctis ibidem
¶ De commodato. fo.150.
Cum gratia eo.
¶ De cenſibus ⁊ exactionibus ⁊ procurationibus. fo.170.
Sancitum eo.
Omnis eo.
Scientes eo.
Licet eo.
Peruenit eo.
Cum apoſtolus eo.
Prohibemus eo.
Preterea eo.
Eccleſijs ibidem
Innouamus eo.
Cum clerici eo.
Ea que eo.
Significauit eo.
Sopite fo.171
Grauis eo.
Quanto ibidem

Cum inſtantia

Cum inſtantia eo.
Ex parte ibidem
Cum olim eo.
Olim cauſam eo.
Cum venerabilis eo.
Super eo.
Procurationes eo.
Venerabili eo.
Autoritate fo.172.
Romana eccleſia eo.
li.vi. ¶ De capellis monachorum. folio. 167.
In eccleſiis. fo.167.
Dilectus eo.
Ex parte eo.
Ad audientiam eo.
¶ De conuerſione coniugatorum eo.
Preterea eo.
Verum eo.
Quidam eo.
Cum ſis. fo.163.
Coniugatus eo.
Ex publico eo.
Vxoratus eo.
Ex parte eo.
Conſuluit eo.
Chariſſimus eo.
Placet eo.
Ex parte eo.
Conſtitutus eo.
Veniens eo.
Accedens eo.
Significauit eo.
Gaudemus eo.
Dudum eo.
Mulier. fo.164.
¶ De conuer. infide. fo.164.
Laudabilem eo.
Ex literis eo.
¶ De cõſecratiõe eccleſie vel altaris. fo.173.
De conſecratione eo.
Ad hoc eo.
Conſuluiſti ibidem
Cum ſicut ibidem
Aqua eo.
¶ De celebratione miſſarum ⁊ ſacro eucbariſtie. fo.172.
Preſbyter. fo.172.
Conſuluiſti eo.
Conſuluiſti. eo.
Ex parte veſtra eo.
Cum marte ibidem
In quadam ibidem
Volentes ibidem
Pernicioſus eo.
¶ De cuſtodia eucbariſtie. folio. 174.
Statuimus. fo.174.
¶ De clandeſtina deſponſatione. fo.179.
Si quis ibidem
Quod nobis eo.
Cum inhibitio ibidem
¶ De cõditionib⁹ appoſitis in deſponſatione. fo.179.
Quicunq;. fo.179.
Cum ſit proprium eo.
De illis eo.
Verum eo.
Super eo eo.
Per tuas. fo.180.
Si conditiones eo.
¶ De coniugio leproſorum. folio. 180.
Peruenit. fo.180.
Quoniam eo.
Literas ibidem
¶ De coniugio ſeruorum. folio. 180.
Dignum. fo.180.
Propoſuit eo.
Licet. fo.181.
Ad noſtram eo.
¶ De cognatione ſpirituali. folio. 181.
Vtrum autem eo.
Super eo ibidem
Martinus eo.
Contracto eo.
Tua nos eo.
¶ De cognatione legali. folio. 181.
Si qua eo.
¶ De conſanguinitate ⁊ affinitate. fo.181.
Ex literis. fo.181.
Super eo eo.
Quod eo.
De infidelibus eo.
Qui circa eo.
Tua duxit eo.
Non debet ibidem
Vir qui eo.
¶ De calũniatoribus. fo.190.
Cum fortius. fo.190.
Cum dilectus eo.
¶ De clericis pugnantibus in duello. fo.196.
Porro. fo.196.
Henricus eo.
¶ De crimine falſi. fo.198.
Falſidicus. fo.198.
Super eo eo.
Ad audientiam eo.
Dura ſepe eo.
Quam graui eo.
Ad falſariorum eo.
Accendens eo.
Ex conſcientia eo.
¶ De colluſione detegenda. folio. fo.197.
Scripta eo.
Crimina eo.
Audiuimus eo.
In tantum eo.
¶ De clerico venatore. f.198.
Epiſcopum. fo.198.
¶ De clerico percuſſore. folio. 198.
Si quis. fo.198.
Preſentium eo.
Continentium eo.
¶ De clerico excommunicato depoſito miniſtrante folio. 198.
Si quis epiſcopus eo.
Si quis preſbyter eo.
Latores eo.
Illud ibidem
Poſtulaſtis eo.
Propoſuit eo.
Apoſto. ſe. fo.199.
Si celebrat eo.
¶ De clerico nõ ordi. mi. folio. 199.
Si quis. fo.199.
Ex literis eo.
¶ De clerico per ſaltũ p. moto. fo.199.
Continebant. fo.199.
¶ De incipientibus a. D.

De dilationibus. fo.81.
Dilecti eo.
Preterea eo.
Litere eo.
Expoſuit. fo.83.
De dolo ⁊ cõtuma. fo.91.
Ad hec ibidem
Ex literis. fo.91.
Cauſam ibidem
Prout ibidem
Finem ibidem
Cum dilecti ibidem
Cum olim ibidem
Veritatis. fo.93.
Contingit eo.
Venerabilis eo.
li.vi. Actor eo.
¶ De depoſito. fo.150.
Grauis illa eo.
Bona fides eo.
¶ De donationibus. fo.152.
Fraternitatem. eo.
Ceterum eo.
Conſultationibus eo.
Per tuas eo.
Cum dilec. eo.
Paſtoralis eo.
Inter dilectos. fo.153.
Apoſtolice eo.
propter eo.
¶ De decimis primitiis ⁊ oblationibus. fo.158.
Decimam ibidem
Nouum genus ibidem
Ex multiplici fo.159.
Commiſſum ibidem
Nuncios ibidem
Dilecti eo.
Suggeſtum ibidem
Ex parte ibidem
Ad audientiam ibidem
Quoniam ibidem
Parochianos ibidem
Ad hoc ibidem
De terris ibidem
Quamuis eo.
Cum ſint homines eo.
Prohibemus eo.
Ad apoſtolice eo.
Non eſt eo.
Ex tranſmiſſa eo.
A nobis eo.
Tua eo.
Ex parte tua eo.
Paſtoralis eo.
Cum contingat. fo.160.
Cum in tua ibidem
Dudum ibidem
In aliquibus ibidem
Cum non ſit ibidem
Nuper ibidem
Interdicimus ibidem
¶ De deſpõſa. impube. f. 178.
Tua fra. eo.
Vbi non eſt eo.
Puberes eo.
Literas eo.
Acceſſit eo.
Continebatur ibidem
De illis ibidem
A nobis ibidem
De illis ibidem
Atteſtationes ibidem
Ex literis. fo.179.
Quod pueri ibidem
Ad diſſoluendum ibidem
Tue ibidem
¶ De diuortiis. fo.184.
Queſitum eo.
Porro eo.
Significaſti eo.
Ex literis eo.
De illa eo.
Quanto eo.
Gaudemus eo.

¶ De donationibus inter virum ⁊ vxorem ⁊ de dote poſt diuortiũ reſtituenda. folio. 184.
Significauit ibidem
De prudentia eo.
Plerumq; eo.
Et ſi neceſſe eo.
Nuper per veſtras. fo.185.
Donatio eo.
¶ De delictis puerorum folio. 198.
Queris eo.
Referente eo.

¶ De incipientibus ab. E.

¶ De electione ⁊ electi poteſtate. fo.18.
Nullus eo.
Oſius eo.
Poſtquam eo.
Significaſti eo.
Quia diligentia eo.
Licet conſtituta eo.
Cum in cunctis eo.
Cauſam cõtulerunt. fo.10.
Noſtri ibidem
Cõſiderauimus ibidem
Suffraganeis eo.
Super eo eo.
Cum monaſterium ibidem
Cum terra eo.
Tranſmiſſam. fo.20.
Cum inter. R. eo.
Qualiter eo.
Cum inter eo.
Cum nobis eo.
Innotuit. fo.21.
Cum inter ea. eo.
Dudum conſcientias eo.
Bone memorie magiſ. fo.22.
Querelam. fo.23.
Cum vintonienſis. fo.23.
Per inquiſitionẽ. fo.24.
Cum cauſam eo.
Quod ſicut eo.
Auditis. fo.25.
In cauſis. fo.26.
Cum eccleſia volterana. fo 26.
Cum dilecti eo.
Cum in iure. fo.27.
Venerabilem. fo.27.
Coram eo.
Bone memorie eo.
Cum ad noſtram. fo.28.
Officii eo.
Illa quotidiana eo.
Scriptum eſt. fo.28.
Ne pro defectu. fo.29.
Quia propter eo.
Quiſquis. fo.30.
Nihil eſt. fo.31.
Vt preterire. fo.31.
Cum poſt eo.
Conſtitutis eo.
Eccleſia veſtra eo.
Cum in magiſtrum eo.
Cumana. fo.32.
Sacroſancta eo.
Cum in veteri eo.
Congregato. fo.32.
Dudum eccleſia eo.
In geneſi. fo.33.
Maſſana. fo.34.
Eccleſia veſtra eo.
Si aliquis. fo.34.
His quibus eo.
li.vi. Statuimus eo.
li.vi. In electionibus. fo.35.
¶ De etate ⁊ qualitate ⁊ ordine preficiendorum. fo.41.
Vt abbates eo.
Ex ratione eo.
Indecorum eo.
Eam te eo.
Preterea eo.
Queris an nobis eo.

Ad aures eo.
Cum bone eo.
A nullus. fo.42.
Tuam in domino eo.
Cum contingat eo.
Intelleximus eo.
Accepimus eo.
Cum ſit ars artium eo.
Quamuis multa eo.
¶ De eo qui mittitur in poſ-
ſeſſionē cā rei ſeruādc. fo.93.
Conſtitutus eo.
Cum ſicut. fo.94.
Cum veniſſent eo.
Si aduerſarius eo.
Cum in obtinendis eo.
¶ De exceptionibus. fo.111.
Denique eo.
A nobis eo.
Cum eccleſiaſtice eo.
Paſtoralis. fo.112.
Cum inter priorem eo.
Cum venerabilis eo.
Olim. fo.113.
Dilecti filii eo.
Apoſtolice eo.
Pia eo.
Dilecte eo.
Significauerunt. fo.114.
Exceptionem ibidem
Aduerſario tuo ibidem
Venerabilem ibidem
¶ De emptione ⁊ venditio-
ne. fo.150.
Placuit eo.
Ut menſure eo.
Cum dilecti eo.
Peruenit eo.
Ad noſtram ibidem
Cum cauſa eo.
Si venditor eo.
¶ De eccleſiis edificandis vel
reparandis. fo.175.
Cum dicat eo.
Ad audientiam noſtram. eo.
De his eo.
Ad audientiam ibidem
¶ De eo qui duxit in matri-
monium quā polluit per adul-
terium. fo.180.
Propoſitum eo.
Significauit eo.
Super hoc eo.
Ex literarum eo.
Cum haberet ibidem
Significaſti ibidem
Veniens ibidem
Si quis vxorem ibidem
¶ De eo qui cognouit cōſan-
guineā vxoris ſue. fo.181.
Si quis eo.
Veniens eo.
De illo eo.
Super eo eo.
Diſcretionem eo.
Fraternitati eo.
Ex literis eo.
Veniens ibidem
¶ De eo qui furtiue ordines
recepit. fo.199.
Veniens eo.
Cum. S. lator ibidem
Innotuit nobis ibidem
¶ De exceſſibus prelatorum.
folio. 199.
Peruenit eo.
Ad hoc. fo.200.
Ad aures noſtras ibidem
Sane eo.
Illud ibidem
Cum ad quorūdam ibidem
Sicut vnire ibidem
Quamuis ſit ibidem
Ex literis ibidem
Inter dilectos ibidem
Accedentibus. fo.200.
Dilecta in chriſto ibidem
Grauem. fo.201.
Nimis vnquam ibidem
Nimis praua ibidem
Tanta eſt clauis ibidem

¶ De incipientibus ab. F.
¶ De filiis preſbyterorum or-
dinandis vel non. fo.43.
Ut filii preſbyterorum ibidē
Ad preſentiam ibidem
Preſentium ibidem
Conquerente ibidem
Veniens eo.
Propoſuiſti ibidem
Ex tranſmiſſa ibidem
Conſtitutus ibidem
Ex tua nobis eo.
Quoniam eo.
Ad extirpandas eo.
Ad hoc ibidem
Michael preſbyter ibidem
Literas ibidem
Cum decorem ibidem
Ad abolendam eo.
Dilecti filii qui eo.
Nimis eo.
¶ De foro competenti. fo.76.
Si quis eo.
Nullus eo.
Sane eo.
Si quis contra eo.
Si clericus laycum eo.
Ex tranſmiſſa eo.
Verum eo.
Cum ſit generale eo.
Licet ex ſuſcepto eo.
Ex tenore. fo.77.
Si diligenti eo.
Cum contingat eo.
Poſtulaſti eo.
Ex parte. b. eo.
Conqueſtus eo.
Dilecti filii eo.
Significaſti. fo.78.
Propoſuiſti eo.
Licet ratione delicti eo.
li. vi Romana eccleſia eo.
¶ De feriis. fo.83.
Omnes eo.
Quoniam eo.
Licet tamen eo.
Capellanus eo.
Conqueſtus. eo.
¶ De furtis. fo.196.
Qui furatur. fo.196.
Fures eo.
Si quis eo.
Qui cum fure eo.
Ex literis. fo.197.
¶ De fide inſtrumentorum.
folio. 105.
Scripturam eo.
Scriptura. fo.106.
Ex literis eo.
Accepimus eo.
Contingit eo.
Inter dilectos eo.
Quod ſuper his. fo.107.
Paſtoralis eo.
Cum dilectus eo.
Cum Joannes heremita eo.
Ex parte eo.
S. perpetuus eo.
Imputari eo.
Si cautio eo.
Cum. p. tabellio eo.
Si inſtrumenta. fo.108.
De feudis. fo.151.
Inſinuatione eo.
Ex parte eo.
¶ De fideiuſſoribus. fo.152.
Clericus eo.
Peruenit eo.
Conſtitutus ibidem
Quod quibuſdam ibidem
Cum pro quo eo.

¶ De frigi. ⁊ maleficiatis et
impotētia coeundi. fo.181.
Accepiſti. fo.181.
Quod ſedem. fo.182.
Ex literis eo.
Conſultationi eo.
Laudabilem eo.
Fraternitas eo.
Litere veſtre eo.
¶ De incipientibus ab. H.
¶ De his que vi metuſve cau-
ſa fiunt. fo.67.
Actio eo.
Relatum ibidem
Abbas ibidem
Ad aures noſtras. fo.68.
Ad audientiam eo.
Sacris eo.
Cum dilectus eo.
Super eo eo.
¶ De his que fiūt a prelatis
ſine conſenſu capituli. fo.147.
Irrita eo.
Continebatur eo.
Cum nos ibidem
Nouit eo.
Quanto eo.
Ea noſcitur eo.
Cum apoſtolica eo.
Tua nuper eo.
Paſtoralis eo.
Etſi eo.
¶ De his que fiunt a maiori
parte capituli. fo.147.
Cum in cunctis eo.
Queſiui. fo.148.
Ex ore eo.
Ex parte eo.
¶ De hereticis. fo.193.
Dubius eo.
Firmiſſime eo.
Fraternitatis eo.
Si quis eo.
Sicut ait eo.
Ad abolendam eo.
Vergentis eo.
Si aduerſus eo.
Cum ex iniuncto eo.
Excommunicamus eo.
Excommunicauimus eo.
Abſolutos ibidem

¶ De homicidio voluntario
vel caſuali. fo.194.
Si quis eo.
Interfeciſti eo.
Si perfodiens ibidem
Cum iuramento ibidem
Si quis homicida eo.
Sicut dignum eo.
Preſbyterum. fo.195.
Continebatur eo.
Lator eo.
Suſcepimus eo.
Ad audientiam eo.
Dilectus eo.
Ex literis eo.
Significaſti eo.
Petrus diaconus eo.
Significaſti eo.
Tua nos eo.
Sicut ex literarum eo.
Poſtulaſti eo.
Exhibita. fo.196.
Petitio tua eo.

¶ De incipientibus ab. J.
¶ De in integrum reſtitutio-
ne. fo.68.
Requiſiuit eo.
Cum veniſſent eo.
Auditis. fo.69.
Ex literis. fo.70.
Cum ex eo.
Suſcitata eo.
Coram eo.
Conſtitutus eo.
Cauſa eo.
Beneficio eo.
¶ De iudiciis. fo.74.
De quo vult deo eo.
Decernimus eo.
Quāto eo.
At ſi clerici eo.
Ceterum eo.
Dilecti eo.
Intelleximus eo.
Clerici eo.
Cauſam eo.
Cum non ab homine eo.
Quia. V. fo.75.
Cum veniſſent eo.
Nouit ille eo.
Paſtoralis eo.
Examinata eo.
Cum deputati. fo.76.
Cauſam eo.
Exhibita eo.
Venerabilis eo.
Significauerunt eo.
li. vi Juris eſſe eo.
¶ De iuramento calumnie.
folio. 81.
Inherentes eo.
Literas eo.
In pertractandis. fo.82.
Imperatorum eo.
Ceterum eo.
Cum cauſam eo.
Cum in cauſa eo.
¶ De iureiurando. fo.109.
Ex adminiſtrationis eo.
Peruenit eo.
Ego epiſcopus eo.
Nullus eo.
Debitores eo.
Ad noſtram eo.
Si vero eo.
Ex reſcripto eo.
Querelam eo.
Tua nos eo.
Cum quidam eo.
Sicut eo.
Veritatis eo.
Verum. fo.110.
Veniens eo.
Breui eo.
Quanto eo.
Venientes eo.
Ad noſtram eo.
Ad noſtram. ſ. eo.
Ea te eo.
Quintauallis eo.
Tua nos eo.
Quemadmodum eo.
Et ſi chriſtus eo.
Sicut noſtris. fo.111.
Cum contingat eo.
Sicut eo.
Nimis eo.
Petitio eo.
Ex literis eo.
Intellecto eo.
Mulieri eo.

Clericus

Clericus eo.
Juramentum eo.
¶ De inſtitutionibus. fo.141.
Non amplius. fo.141.
In eccleſia eo.
Ex frequentibus eo.
Autoritate eo.
Ad decorem eo.
Cum veniſſent. fo.40.
Cum ad noſtram fo.142.
¶ De iure patronat⁹. fo.168.
Perlatum eo.
Quicunqꝫ eo.
Quoniam eo.
Preterea eo.
Quod autem eo.
Quia clerici eo.
Ex literis eo.
Illud. fo.169.
Querimoniam eo.
Cum laici eo.
Cura eo.
Si vero eo.
Cum ſecundum eo.
Ex inſinuatione eo.
Conſuluit eo.
Nullus eo.
Significaſti eo.
Conſultationibus ibidem
Suggeſtum eo.
Relatum eo.
Cum te eo.
Preterea eo.
Cum autem eo.
Nobis eo.
Per veſtras eo.
Cum propter eo.
Cum dilectus ibidem
Paſtoralis. fo.170.
Poſtulaſti eo.
Tranſmiſſe ibidem
De immuni. eccle. cemiteri. & rerum ad eas pertinentium. folio 175.
Ut in domibus. fo.175.
Peruenit eo.
Indicatum eo.
Non minus eo.
Cum eccleſia ibidem
Inter alia eo.
Aduerſus. fo.176.
Quia pleriqꝫ ibidem
¶ De iudeis & ſaracenis & eorum ſeruis. fo.192.
Preſenti. fo.192.
Multorum ibidem
Ita quorundam eo.
Iudei eo.
Sicut iudei eo
Quam ſit eo.
Significauit eo.
Quod olim. fo.193.
Ad liberandum eo.
¶ De infantib⁹ & languidis expoſitis. fo.194.
Si a patre eo.
¶ De iniuriis & damno dato folio 206.
Si rixati. fo.206.
Si leſerit eo.
Si egreſſus eo.
Si quis eo.
Olim eo.
In noſtra eo.
Si culpa tua eo.

¶ De incipientibus ab. L.

¶ De libelli oblatiõe. fo.70.
Ignarus eo.
Significantibus. fo.79.
Dilecti filii eo.
De litis conteſtatio. fo.79.
Olim eo.
Exceptionis eo.
¶ Ut lite non conteſtata ne procedatur ad teſtium receptionem vel ad diffinitiuam ſententiam. fo.79.
Ad hoc deus eo.
Accedens. fo.80.
Tue fraternitatis eo.
Accedens .ii. eo.
Quoniam frequenter eo.
¶ De locato & conducto folio 150.
Ex reſcripto. fo.150.
Ueſtra eo.
Propter ſterilitatem. ibidem
Potuit. fo.151.

¶ De incipientibus ab. M.

¶ De maioritate & obedientia. fo.61.
Cum certum eo.
Si quis eo.
Legebatur eo.
Omnes clerici eo.
Illud dicimus ibidem
Solite eo.
Per tuas ibidem
Inter quatuor eo.
Quod ſuper. fo.62.
Cum in eccleſiis eo.
His que pro eccleſia eo.
Dilecta eo.
Dilecta filii eo.
Cum olim eo.
Statuimus. fo.63.
Cum inferior eo.
Humilis eo.
¶ De mutuis petitionibus. folio 79.
Ex literis eo.
¶ De matrimonio cõtracto cõtra interdictũ eccle. fo.182.
Litere. fo.182.
Ex literis eo.
¶ De magiſtris & ne aliquid exigatur pro licentia docendi folio 192.
Quoniam eo.
Prohibeas eo.
Quanto eo.
Quia eo.
¶ De maledicis. fo.198.
Innotuit. fo.198.

¶ De incipientibus ab. N.

¶ Ne ſede vacan. aliquid innouetur. fo.146.
Nouit. fo.146.
Illa. fo.147.
Conſtitutus eo.
¶ Ne clerici vel monachi ſecularibus negociis ſe immi. f.176.
Multa luat. fo.177.
Sacerdotibus eo.
Non magnopere eo.
Clerici eo.
Secundum eo.
Sicut te eo.
Sententiam ſanguinis eo.
Super ſpecula eo.
¶ De natis ex libero ventre. folio 181.
Indecens. fo.181.
¶ Ne prelati vices ſuas vel eccleſias ſub annuo cenſu concedant. fo.192.
Preterea. fo.192.
Quia in quibuſdam ibidem
Quoniam enormis ibidem
Querelam ibidem
¶ De noui operis nunciatione. fo.101.
Intelleximus ibidem
Cum ex iniuncto ibidem
Significantibus. fo.102.

¶ De incipientibus ab. O.

¶ De ordinatis ab epõ q̃ epiſcopatui reſignauit. fo.41.
Requiſiuit eo.
Cum clericus eo.
¶ De ordi. cognitione. f.83.
Intelleximus eo.
Cum dilectus ibidem
Tuam. fo.84.
Super eo.
¶ De obligatis ad ratiocinia. fo.44.
Magnus epiſcopus eo.
¶ De offi. archidiaco. fo.46.
Ut archidia. ibidem
Ea que eo.
Cum ſatis ibidem
Archidia. ibidem
Ad hec ibidem
Significaſti eo.
Ut noſtrum ibidem
Dilecto filio ibidem
¶ De officio archipreſbyteri folio 47.
Ut archipreſbyter eo.
Miniſterium eo.
Officium eo.
Ut ſingule eo.
¶ De officio p̃micerii. fo.47.
Ut primicerius ibidem
¶ De offi. cuſtodis. fo.47.
Cuſtos ibidem
¶ De officio vicarii. fo.47.
Ad audientiam eo.
Prouideas eo.
Ad hoc eo.
Clericos eo.
Tua nobis eo.
lib. vi. Romana eccleſia eo.
¶ De officio & poteſtate iudicis delegati. fo.47.
Quia queſitum. fo.47.
Sane fo.48.
Si pro debilitate ibidem
De cauſis ibidem
Preterea eo.
Significaſti ibidem
Si quando ibidem
In literis ibidem
Conſultationibus. fo.49.
Sane eo.
Ex parte eo.
Ex parte tua eo.
Quoniam eo.
Super eo eo.
Cauſam eo.
Cauſam que eo.
Cum te eo.
Relatum eo.
Ratum eo.
Prudentiam eo.
Cum cauſa. fo.51.
Cum ſuper eo.
Conſuluit. fo.52.
Inſinuante ibidem
Querenti ibidem
Super queſtionum eodem
Paſtoralis. fo.53.
Ex literis. fo.54.
Licet ibidem
Cum in iure eo.
Cum olim abbas. fo.55.
Cum olim magiſter ibidem
Coram dilec. ibidem
Cum. R. ibidem
Cum contingat eo.
Uenerabi. fo.56.
Significantibus eo.
Suſpitionis eo.
P. & G. eo.
Cum viceſimum eo.
Uno delegatorum eo.
Quoniam apoſtolica. fo.57.
lib. vi. Statuimus eo.
De offi. lega. fo.57.
Cum non eo.
Niſi ſpecialis eo.
Quod tranſlationem eo.
Licet ibidem
Dilectus ibidem
Nouit ibidem
Nolentes. fo.53.
Excõmunicatis ibidem
Nemini ibidem
¶ De officio ordinarii. fo.58.
Pernicioſam ibidem
Si ſacerdos eo.
Cum ab eccleſiarum eo.
Cum nos eo.
Ex parte tua ibidem
Significauit ibidem
Quanto. fo.59.
Ad reprimendam eo.
Duo ſimul eo.
Quod ſedes ibidem
Paſtoralis eo.
Licet ibidem
Irrefragabili ibidem
Quoniam. fo.60.
Inter cetera ibidem
Conquerente eo.
Et intra. fo.61.
Dilectus eo.
Graue eo.
His quibus eo.
lib. vi. Romana eccleſia eo.
¶ De officio iudicis. fo.61.
Ex literis ibidem
Iudicis officium ibidem
¶ De obſeruatione ieiuniorum. fo.175.
Ex parte veſtra ibidem

¶ De incipientibus a. P.
¶ De poſtulatione prelatorum. fo.15.
Ad hec ibidem
Gratum. fo.16.
Bone memorie. fo.16.
Poſtulationem. fo.17.
Et ſi unanimiter. fo.17.
¶ De pactis. fo.63.
Antigonus eo.
Quoties in conuẽtionib⁹ eo.
Cum pridem eo.
Accepimus eo.
Cum clerici eo.
Pleriqꝫ eo.
Pactiones eo.
¶ De plus petitionib⁹. f.85.
Conſilium eo.
¶ De poſtulando. fo.64.
Clerici eo.
Ex parte eo.
Cum ſacerdotis eo.
¶ De procuratoribus. fo.64.
Alia quidem eo.
Querelam. fo.65.
Ex inſinuatione eo.
In noſtra eo.
Tue. fo.66.

Cum pro cauſa	eodem
Quia in cauſis	eod.
Auditis	eod.
Petitio veſtra	eo.
Accedens	eo.
Dil ctus	eo.
Conſtitutis.	fo.67.
Mandato	eo.
Non iniuſte	eo.
Conſulti	eo.
De probationibus.	fo.95.
Ex epiſtole	eo.
Sicut.	fo.96.
Ex literis	ibidem
Propoſuiſti	eo.
Tertio loco	eo.
Iurauit	eo.
Poſt ceſſionem.	eo.
In preſentia	eo.
Licet cauſam	eo.
Per tuas.	fo.97.
Quoniam contra	ibidem
Ad noſtram.	fo.98.
Cum cauſam	eo.
Cauſam	ibidem
Cum bone	ibidem
De preſumptionibus.	fo.108.
Sicut	eo.
Afferte	eo.
Nullus	eo.
Nonne	eo.
Scribam	eo.
Quia veriſimile	eo.
Illud	ibidem
Literas	eo.
Tertio loco	ibidem
Literas.ii.	ibidem
Cum in iuuentute	eo.
Dudum	ibidem
De preſcriptionibus.	fo.114.
Placuit	eo.
Nihil	eo.
Sanctorum	ibidem
De quarta	eo.
Vigilanti	eo.
Ad aures	eo.
Cauſam	eo.
Illud	eo.
Quia finibus	ibidem
Ex tranſmiſſa.	fo.115.
Accedens	eo.
Cum non liceat	eo.
Ad audientiam	eo.
Auditis	ibidem
Cum ex officio	eo.
De quibus enti.	fo.116.
Cum olim	ibidem
Veniens	eo.
Quoniam omne.	fo.117.
De peregrinantibus & cribus.	fo.132.
Conquerente	eo.
De prebendis & dignitatibus.	fo.136.
Ut nullus	ibidem
Non liceat	ibidem
Ratio	ibidem
Epiſcopus	ibidem
Quia multum	eo.
Cum teneamur	eo.
Referente	eo.
Maioribus	eo.
Relatum	eo.
Auaritie	eo.
Significatum	eo.
De monachis.	fo.137.
Preterea	eo.
Cum non	eo.
Cum ſecundum	ibidem
Inter cetera	ibidem
Cum iamdudum	ibidem

Dilectus	eo.
Cum.	fo.138.
Niſi	ibidem
Pro illorum	ibidem
Accedens	eo.
Dilecto	eo.
Vacante.	fo.139.
Dilecto	eo.
De multa	eo.
Graue.	fo.140.
Extirpande	eo.
In lateranenſi	eo.
Licet.	fo.141.
Expoſuiſti	eo.
Dilectus	eo.
Super	eo.
Cum cauſam	eo.
Venerabilis	eo.
Cum olim	eo.
De precariis.	fo.149.
Precarie	eo.
De precariis	ibidem
Precarium	eo.
De pignoribus & aliis cautionibus.	fo.151.
Nullus	eo.
Lator	eo.
Ex preſentium	eo.
Illo vos	eo.
Ex literis	eo.
Cum contra	eo.
Significante	eo.
Cum conſtet	eo.
De peculio clericorum. folio.	153.
Inueſtigandum	eo.
Presbyter	eo.
Inquirendum	eo.
Si quis	eo.
De parochiis & alienis parochianis.	fo.158.
Si epiſcopus	eo.
Ut dominicis	eo.
Nullus	eo.
Super eo	eo.
Significauit	eo.
De preſbytero non baptizato.	fo.174.
Si quis	ibidem
Apoſtolicam	ibidem
Veniens	ibidem
De priuilegiis & exceſſibus priuilegiatorum.	fo.201.
Epiſcopalia	ibidem
Cum & plantare	eo.
Dilectis	eo.
Ad hoc	eo.
Si terra	eo.
Porro	ibidem
Recepimus	eo.
Parentibus	eo.
Tuarum	eo.
Cum olim	eo.
Ex parte.	fo.203.
Cum olim papa	eo.
Cum capella	eo.
Ex ore.	fo.204.
Ex parte	eo.
Paſtoralis	eo.
Petiſtis	eo.
Quoniam	eo.
Quia circa	ibidem
Antiqua	ibidem
Et priuilegia	ibidem
Quod vero	eo.
Quanto	ibidem
Ex parte	ibidem
Quia	ibidem
In his	eo.
Dudum	eo.
Quidam.	fo.205.

Conſultationi	eo.
lib.vi. Volentes	eo.
De purgatione canonica. folio	205.
Nobilis	eo.
Si quis	eo.
Moniales	eo.
Si quis	eo.
Quoties	eo.
Nos	eo.
Cum.p.	eo.
Ex tuarum	eo.
Inter	ibidem
Cum	eo.
Accedens	ibidem
Cum dilec.	fo.205.
Accepimus.	fo.206.
De purgatione vulgari. folio	206.
Iura	eo.
Significantibus	eo.
De penis.	fo.206.
Presbyteri	eo.
Licet	eo.
Calumniam	eo.
Quod in dubiis	eo.
Conſtitutus	eo.
Super his	eo.
Tuam	eo.
Dilectus.	fo.207.
Grauem	eo.
lib.vi. Romana	ibidem
De penitentiis & remiſſionibus.	fo.207.
Manifeſta	eo.
Qui presbyterum	eo.
Significauit	eo.
Quod autem	eo.
Quod quidam	eo.
Licet	eo.
Queſitum	eo.
Omnis	eo.
Aqua	eo.
Quod in te	eo.
Omnis.	fo.207.
Cum ex eo.	fo.208.
Noſtro	eo.
lib.vi. Romana	eo.
Qui clerici vel vouentes matrimonium contrahere poſſunt.	fo.180.
De diacono.	eo.
Ex literarum	eo.
Meminimus.	eo.
Conſuluit	eo.
Veniens	eo.
Rurſus	eo.
Inſinuante	eo.
Qui filii ſint legitimi folio..	180.
Conqueſtus	eo.
Cum inter	eo.
Tranſmiſſe	eodem
Cauſam que	fo.181.
Lator	eodem
Tanta	eodem
Cauſa que	eodem
Prolatam	eodem
Deferente	eodem
Peruenit	eodem
Per tuas	eodem
Per vene.f.n.	eodem
Ex tenore	eo.
Qui matrimonium accuſare poſſunt	fo.184.
Relatum	eo.
A nobis	eo.
Videtur	eo.
Inſuper	eo.
Significante	eo.
Cum in tua	eo.

De incipientibus ab R.	
De reſcriptis	fo.4.
Sicut romana	eo.
Ex parte	eo.
Ceterum	eo.
Inter cetera	fo.5.
Cum ordinem	eo.
Eam te	eo.
Ad aures	eo.
Si autem	fo.6.
Ad hec	eo.
Ad audientiam	eo.
Ex parte	eo.
Sciſcitatis	eo.
Paſtoralis	eo.
Sedes	fo.7.
Ex tenore	eo.
Cum a deo	eo.
Cauſam que	eo.
Conſtitutus	eod.
Super literis	fo.8.
Edoceri	fo.9.
Cum dilecta	eo.
Plerumque	fo.9.
Cum contingat	fo.10.
Olim	eo.
Dilecti filii	eo.
Poſtulaſti	fo.10.
Nonnulli	eo.
Dilectus	fo.11.
Capitulum	eo.
Ad audientiam	eo.
In noſtra	eodem
Ex parte	fo.12.
Significante	eo.
Significauit	eo.
Ex inſinuatione	eo.
Mandatum	eo.
Literis	fo.13.
Abbatem	eo.
Ab excommunicato	eo.
Si proponente	eo.
Quia nonnulli	eo.
li.vi. Cum in multis	eo.
li.vi. Preſenti	fo.13.
li.vi. Diſpendia	fo.14.
De renunciatione	fo.36.
Cum inter.p.	eo.
Ex tranſmiſſa	eo.
Super hoc	eo.
Admones	fo.37.
In preſentia	eo.
Bone	ibi.
Quod in dubiis	eo.
Niſi cum pridem	eo.
Poſt tranſlationem	fo.38.
Quidam	eo.
Veniens	eo.
Recte	fo.39.
Dilecte	ibidem
De reſtitutione ſpoliatorum folio	67.
Licet multum	eo.
Solicite	eo.
Accepta	eo.
Audita	eo.
In literis	fo.88.
Item	eo.
Conquerente	eo.
Ex tranſmiſſa	fo.89.
Cum veniſſent	eo.
Ex conqueſtione	eo.
Grauis	eo.
Olim cauſam	eo.
Literas	fo.90.
Ex parte	eo.
Cum ad ſe	eo.
Olim	fo.91.
Quam.ſi.	eo.

Sepe

Sepe eo.
Piſanis eo.
li.vj.Frequens eo.
¶ De rebus eccleſie alienan-
dis vel non. fo.148.
Non licet eo.
Quis res eo.
Conſenſus ibidem
Epiſcopi ibidem
Nulli. fo.149.
Si quis ibidem
Ad aures ibidem
Ut ſuper ibidem
Ad audientiam eo.
Poſſeſſiones ibidem
Ad noſtram ibidem
Cum laicis ibidem
li.vj.Dudum ibidem
¶ De rerum permutatione,
folio. 151.
Si princeps eo.
Ut commutationes eo.
Mancipia eo.
Juſtum eo.
Queſitum eo.
Ad queſtiones eo.
Cum ulim eo.
Cum vniuerſorum eo.
Exhibita eo.
¶ De regularibus ꝛ tranſeun-
tibus ad religionem. fo.160.
Nullus. fo.160.
Si quis eo.
Ut clerici. fo.161.
Uidua eo.
Joannes eo.
Quia eo.
Non eſt nobis eo.
Ad noſtram eo.
Super eo eo.
Sane ſignificatum eo.
Cum virum. eo.
Porrectum eo.
Cum ſimus. fo.162.
Sicut tenor eo.
Ad apoſtolicam eo.
Sicut nobis eo.
Licet quibuſdam eo.
Ueniens eo.
Conſulti eo.
Poſtulaſti eo.
Ex parte tua eo.
Statuimus eo.
Ne religioſi eo.
¶ De religioſis domibus vt
epiſcopo ſint ſubdite. fo.167.
Nunc autem eo.
Quia monaſterium eo.
De xenudochijs eo.
Ad hoc eo.
Conſtitutus eo.
Cum venerabilis eo.
Cum dilectus eo.
Ne nimia eo.
¶ De reliquijs ꝛ veneratione
ſanctorum. fo.174.
Audiuimus. fo.174.
¶ De raptoribus incendia-
rijs ꝛ violatoribus eccleſiarum.
folio. 196.
De illis eo.
Super eo.
Excommunicationis eo.
In archiepiſcopatu eo.
Inſiſteris eo.
Cum cauſa eo.
¶ De regulis iuris. fo.218.
Omnis eo.
Eſtote eo.
Qui ſcandalizauerit eo.
Quod latenter eo.
Cum in contemplatione eo.
Qui ex timore eo.
Quamuis eo.
Indignum eſt eo.
¶ De ſumma trini. ꝛ fide ca-
tholica. fo.2.
Firmiter. fo.2.
Damnamus eo.
¶ De ſupplenda negli. prela-
torum. fo.39.
Statuimus eo.
Sicut ibidem
Licet ibidem
Literas ibidem
Dilecto ibidem
li.vj.Romana eo.
li.vj.Grandi eo.
¶ De ſcrutinio in ordine fa-
ciendo. fo.41.
Ex parte tua eo.
¶ De ſacra vnctione. fo.42.
Cum veniſſet. fo.42.
¶ De ſacramentis iterandis
vel non. fo.42.
Paſtoralis eo.
Nobis eo.
¶ De ſeruis non ordinandis ꝛ
eorum manumiſſione. fo.44.
Inſtruendi eo.
De ſeruorum eo.
De famulis eo.
Nullus eo.
Eo libentius eo.
Miramur eo.
Dilectus eo.
¶ De ſindico. fo.67.
Sicut ſtudij eo.
¶ De ſequeſtratoribus poſ-
ſeſſionum ꝛ fructuum. fo.95.
Ad hoc eo.
Dilectus eo.
Ab eo eo.
¶ De ſententia ꝛ re iudicata
folio. 117.
Penitentia eo.
Decetero eo.
Cum aliquibus eo.
Lator eo.
Cum cauſa eo.
Inter ceteras eo.
Tenor eo.
Cum olim eo.
Cum inter ibidem
Cauſa que. foo.118.
Quod ad conſultationem eo.
Sicut eo.
Cum ſuper eo.
Cum bertoldus. fo.119.
In cauſis. fo.120.
Inter eo.
Suborta eo.
Cum. J. ꝛ. A. eo.
Cum te. fo.121.
Ad probandum eo.
Quamuis eo.
Abbate eo.
Ad apoſtolice eo.
Cum eterni. fo.122.
Duobus eo.
¶ De ſolutionibus. fo.152.
Ad hec eo.
Si quorum eo.
Odoardus eo.
Jo qui eo.
¶ De ſucceſ. ab inteſt. fo.156.
Sed hoc eo.
Sancto eo.
Cum dilectus eo.
¶ De ſepulturis. fo.156.
Nos. fo.156.
Relatum. fo.157.
Fraternitatem eo.
De his eo.
Ex parte eo.
Cum liberum eo.
De vxore eo.
Cum ſup. eo.
Certificari eo.
In noſtra eo.
Ex parte. fo.158.
Sacris eo.
Abolende eo.
Parochiano eo.
¶ De ſtatu monachorum et
canonicorum regularium. fo.165.
Theodoſius ibidem
Monachi ibidem
Recolentes ibidem
Super eu.
Quod dei ibidem
Cum ad monaſterium eo.
In ſingulis. fo.166.
Ea que ibidem
¶ De ſponſalibus ꝛ matrimo-
nijs. fo.176.
De Francia ibidem
Juuenis. fo.177.
Ad audientiam ibidem
De illis ibidem
De muliere ibidem
Ex literis ibidem
Ex parte ibidem
Ex literis ibidem
Non eſt ibidem
Preterea ibidem
Ueniens ibidem
Cum locum eo.
Ueniens eo.
Commiſſum eo.
Requiſiuit ibidem
Cum in apoſtolica eo.
In preſentia eo.
Inter opera ibidem
Ad id ibidem
Sicut. fo.178.
Cum apud ibidem
Tue fraternitatis eo.
Tua nos ibidem
Cum in tua ibidem
Conſultationi ibidem
Gemma ibidem
Si inter ibidem
Adoleſcens ibidem
¶ De ſponſa duorum. fo.179.
Duobus eo.
Tua eo.
¶ De ſecundis nuptijs. fo.185.
Dominus eo.
Cum ſecundum eo.
¶ De ſimonia ꝛ ne aliquid pro
ſpiritualibus exigatur vel pro-
mittatur. fo.190.
In ordinando eo.
Si quis eo.
Accuſatum eo.
Quoties eo.
Sicut eo.
Tanta eo.
Nun ſatis eo.
Cum in eccleſia eo.
Cum ſit romana eo.
De hoc ibidem
Cum eſſet. ibidem
Nemo ibidem
Querelam ibidem
Ex diligenti ibidem
Ueniens ibidem
Ex tue ibidem
Ad noſtram ibidem
De ſimoniace ibidem
Mattheus ibidem
Ad aures ibidem
De regularibus ibidem
Ex inſinuatione ibidem
Nobis. fo.191.
Dilectus ibidem
Dilectus. fi. eo.
Licet hely. eo.
Per tuas eo.
Sicut ibidem
Tua nos eo.
Per tuas eo.
Conſulere. fo.192.
Sicut ibidem
Quoniam ibidem
Audiuimus eo.
Ad apoſtolicam ibidem
Ne dei ibidem
Si quis ibidem
Mandato ibidem
¶ De ſchiſmaticis. fo.193.
Quod a predeceſſore eo.
Fraternitati. fo.194.
¶ De ſortilegijs. fo.198.
Ex tuarum eo.
Eccleſia veſtra eo.
¶ De ſententia excommunica-
tionis. fo.208.
Super eo eo.
Monachi eo.
Si vero eo.
Si vero aliquis eo.
Non dubium eo.
Mulieres eo.
Porro eo.
Nulli. .of209.
Parochianos eo.
Ex tenore eo.
Decetero eo.
Ea noſcitur eo.
Cum non ab homine eo.
Cum deſideres eo.
Ueniens eo.
Peruenit eo.
Significauit eo.
Tua nos eo.
Ad eminentiam eo.
A nobis eo.
Conqueſti eo.
Perpendimus eo.
Uniuerſitatis eo.
In audientia eo.
Quod de his eo.
Cum pro cauſa eo.
A nobis eo.
Nuper eo.
Quod in dubijs. fo.210.
Inter alia eo.
Cum illorum eo.
De monialibus eo.
Si vere eo.
Ut fame eo.
Contingit eo.
Relatum eo.
Sacris eo.
Per tuas eo.
Si aliquando. fo.211.
Officij eo.
Reſponſio eo.
Inquiſitioni eo.
Contingit eo.
In preſentia eo.
Quante eo.
Sacro eo.
Nouerit. fo.212.
Uenerabili. fo.213.
Grauem eo.
Cum voluntate ibidem
Duobus ibidem

Permittimus ibidem
Quamuis eo.
li.vi.Cum medicinalis eo.
li.vi.Solet eo.
li.vi.Statuimus. fo.114.
li.vi.Quia periculoſum. fo.eo.
li.vi.Romana ibidem
li.vi.Dilecti. fo.215.
li.vj.Venerabilibus eo.

¶De incipientibus a.T.

¶De tranſlatione prelatorum folio. 35.
Cum ex illo eo.
Inter corporalia eo.
Quanto. fo.36.
Licet. eo.
¶De temporibus ordinationum ⁊ qualitate ordinandorum. fo.39.
Subdiaconos eo.
Sane eo.
De eo eo.
Ex tenore eo.
Ad aures fo.40.
Si archiepiſcopus eo.
Nec epiſcopi eo.
Cum quidam eo.
Cum ſecundum eo.
Ex parte. fo.42.
Quod ad tranſlationē eo.
Cum in diſtribuendis eo.
Literas eo.
Vel non eſt eo.
Dilectus eo.
Conſultationi. fo.41.
Queſitum. eo.
¶De treuga ⁊ pace tenenda. folio. 63.
Treugas eo.
Innouamus eo.
¶De tranſactionibus. fo.63.
Sicut eo.
Statuimus eo.
Contingit. fo.64.
Veniens eo.
Conſtitutus ibidem
Decetero eo.
Ex literis ibidem
Super eo. eo.
Preterea quando eo.
Preterea quarto loco eo.
Ex parte tua eo.
¶De teſtibus ⁊ atteſtationibus. fo.98.
Placuit eo.
In nomine eo.
Quoniam eo.
In omni negocio eo.

Quoties eo.
Inſuper ibidem
Ex parte eo.
Si qui teſtium. fo.99.
Sicut eo.
Veniens eo.
Cauſam que eo.
Cum nuncius eo.
Super eo eo.
Decetero eo.
In cauſis eo.
Cum tu eo.
Fraternitatis eo.
Intimauit eo.
Cauſam eo.
Perſonas eo.
Iudei eo.
Super eo eo.
Licet eo.
In literis ibidem
Cum veniſſent. fo.100.
Series eo.
Preterea eo.
Cum a nobis eo.
De teſtibus eo.
Conſtitutus ibidem
Preſentium ibidem
In preſentia eo.
Tam literis eo.
Cum olim ibidem
Ex tenore. fo.101.
Significauerunt eo.
Cum cauſam eo.
Veniens eo.
Tuis fo.102.
Dilecto eo.
Significauit eo.
Cum cauſa eo.
Albericus
Cum in tua. fo.103.
Conſtitutis eo.
Conſtitutis.ij. eo.
Licet ex quadam eo.
Per tuas eo.
Licet dilectus eo.
Preſentata eo.
Nuper ibidem
Venerabili ibidem
Cum clamor ibidem
Teſtimonium ibidem
Vltra tertiam fo.104.
Non debet eo.
li.vj.Preſentium ibidem
li.vj.Romana eccleſia eo.
¶De teſtibus cogendis vel non. fo.105.
Cauſam matrimonij eo.
Super eo eo.
Peruenit eo.
Peruenit.ij. eo.

Ceterum eo.
Preterea eo.
Super his eo.
Cum contra eo.
Dilectorum eo.
Venerabilis eo.
¶De teſtamentis ⁊ vltimis voluntatibus. fo.153.
Quorundam. fo.153.
Quia eo.
Nos quidem eo.
Indicante eo.
Filius eo.
Si heres eo.
Cum in officiis eo.
Ad hoc. fo.154.
Quia eo.
Cum eſſes eo.
Relatum eo.
Relatum.ij. eo.
Cum tibi ibidem
Officij ibidem
Requiſiſti ibidem
Raynutius fo.155.
Tua nobis eo.
Raynaldus eo.
Ioannes. fo.156.
De his eo.
¶De tormentis. fo.196.
Relictis eo.

¶De incipientibus ab.V.

¶Vt eccleſiaſtica beneficia ſine aliqua diminutione conferantur. fo.148.
Vt noſtrum eo.
¶De vita ⁊ honeſtate clericorum. fo.133.
Vt laici eo.
Clerici eo.
Vt quiſq ibidem
Si quis ibidem
Clericus eo.
Clericis eo.
Monaſteria eo.
Quoniam eo.
Cum ab omni eo.
Deus eo.
Cum decorem eo.
Clerici eo.
Ex literis eo.
¶Vt lite pendente nihil innouetur. fo.94.
Amoueri eo.
Laudabile eo.
Eccleſia ſancte marie eo.
Eccl'ia ſancte marie.ij. fo.95.
Dilectus filius eo.
¶De voto ⁊ voti. redemptione. fo.164.
De peregrinationis eo.
Veniens eo.
Literarum eo.
Scripture eo.
Licet ibidem
Magne ibidem
Quod ſuper eo.
Ex multa. fo.165.
Per tuas eo.
Poſtulaſtis eo.
¶De vſuris. fo.197.
Plures ibidem
Quia in omnibus ibidem
Super eo ibidem
Cum tu ibidem
In ciuitate ibidem
Conqueſtus ibidem
Tua nos eo.
Conſuluit ibidem
Quia pernicioſum eo.
Poſt miſerabilem eo.
Tuas dudum eo.
Quia fruſtra eo.
Cum in dioceſi eo.
Salubriter eo.
Michael. fo.198.
Nauiganti eo.
¶De verbo.ſignifi. fo.215.
Nam ⁊ rex eo.
Nam ⁊ ego eo.
Intelligentiam eo.
Propterea eo.
Quamuis eo.
Forus eo.
Pactum ibidem
Cauſa ibidem
In his ibidem
Olim tibi ibidem
Cum in partibus ibidem
Cum tibi ibidem
Cum clerici ibidem
Querenti ibidem
Quid per nouale ibidem
Venerabili fo.216.
Ex parte eo.
Cum olim eo.
Abbate eo.
Super. fo.217.
Nouimus eo.
Dilecto eo.
Cum inter eo.
Ex parte veſtra eo.
Tua nobis eo.
Tranſmiſſe eo.
Veniens. fo.218.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Cav. G. D[illegible]IALOMO